Primus modus est talis, Titius legauit filiosa. fcij minori. xiiij. anno ram cum is filius in suam tutelam peruenerit centum: z dicitur q̄ potest capere legatarius legatum cum erit pubes. i. maiori. xiiij. annorum z non expectatur q̄ fiat sui iuris: nisi in casu veluti: Titia habens filiuz siue minorem siue maiorem. xiiij. annis ex marito suo cuius vitaz suspectam habebat: z legauit ei filio centuz cum in suā tutelam peruenerit: nam tunc non solum expectatur pubertas/ sed etiam q̄ fiat sui iuris. Secundus modus q̄ icipit ibi: q̄ si quis ꝛc. est talis. Lego titio impuberi cū fue tutele fuerit quo casu de pubertate intelligit: quā doq; intelligitur de. xxv. annis. veluti si puberi ita legatum sit. si autem furioso vel prodigo ita legatum sit tunc intelligitur ei legatum cum liberabitur tutela z cura. si autem puberi vel maiori. xxv. an. ita legetur intelligitur ei legatum cū erit sue potestatis. Tertius modus qui est ibi. si aūt ꝛc. est talis. Lego titio cuj⁹ fui⁹ iuris fuerit factus: que scriptura ita varia est et ita habet voluntatis q̄stionem sicut superiores: nā quandoq; continet liberationem potestatis: puta in casu qui dictus est. ff. e. l. §. ceterum. z. §. nāz z si. quandoq; ptinet pubertatez. vt in fcido rñ. huius. l. quādoq; continet. xxv. annū vt in casu qui est. ff. e. l. §. inter duz. Quartus modus qui est in. §. eodem ꝛc. est talis. Lego titio minori. xxv. an. et majori. xiij. centū cum ad pubertatez pervenerit: quo casu intelligitur ei legatū cuj⁹ habuerit. xxv. an. Quintus modus qui est in. §. idemq; ꝛc. est talis. Lego titio cum fue etatis velle gittime etatis factus fuerit quo casu intelligitur ei legatus quandoq; cū fuerit pubes quandoq; cum habuerit. xxv. an. vt. ff. in aliq̄ dictum est. Et idem est in sexto modo: lego titio cum iuste etatis factus erit: vel cuj⁹ mature etatis erit: vel cū adoleuerit. Quid si filiefami. ita legatum sit. lego titie cum in suā tutelam peruenerit; tūc certe debebitur cum habuerit. xij. annos. hoc dicit cū. l. fcq. Uiuia.

q ¶ Sed vt pubes. fic in fi. de pupil. fubfti. in prin. Accur.

b ¶ Impuberi leget. fcs fic cum in suam tutelam venerit. R. z facit. j. ad trebel. l. mulier. cū ꝛca principi.

c ¶ De eo. folo.

d ¶ Pubes fuerit. cui predicto modo legatur. Rog.

e ¶ Multo magis. quia hic non cogitauit de pubertate.

f ¶ Annis legauit. illis verbis cū in suam tutelam venerit.

g ¶ Curatorem dedit. vt mente capte aut luxuriose viuenti mulieri. vt. ff. de cura. furio. l. antepenul.

h ¶ Ita sit legatū. illis verbis cum in suā tutelā venerit.

i ¶ Tutele. si furiosus est impubes datur ei tutor. vt. ff. de tute. l. q̄ bz. §. adulto eo facto datur curator: oportet ergo ab vtroq; liberatum vt capiat relictū. fic. ff. cuj⁹ in suā tutelā puenerit. q̄d erit etiā post. xxv. annos. vt inſti. de cur. §. furiosi. videlicet q̄ furiosus sanā meutē vel sanos mores recuperat prodigus. vt. ff. de cura. fu. l. i.

k ¶ Si puberi. fcs filiofami.

l ¶ Ita sit legatū. fcs cū in suā tutelā venerit.

m ¶ Sensisse. ad hoc. ff. ea. l. in pn. Et no. ex hac. l. z inferiore prima fz R. q̄ vor hec. j. hec ꝓpositio cū in suā tutelā puenerit quis: nūc puber fatem: z hoc plerūq; fcs quotiēs testatorē secus sensisse non liqueat: nūc ꝓpriā potestatē vt cū filiofa. puberi vel maiori. xxv. annis sic legat: nūc vtrūq; vt cū mater patrē odiens impuberi filiofami. fic legauerit. quod z in similib⁹ dici pōt: nūc. xxv. annis clauditur. vt in adulto patrefami. nūc etiā vltra extenditur vt in furioso z filiofami. z similibus.

n ¶ Hec scriptura. i. cum in suam tutelam venerit.

o ¶ Ut. id est sicut.

p ¶ Factus. fcilicet titio do lego,

q ¶ Plerūq; potestas. f. quotiens seruo vel filiosa. fic legatur.

r ¶ Pubertate. f. cū patrifa. impuberi fic fuit legatum.

s ¶ xxv. an. fcs cū puberi patrifa. fic est relictum.

t ¶ Jam puberi minori. fcs patrifami.

v ¶ De ea etate. fcs fola. fcs. xxv. an. nō autez hic sufficeret etatis venia. vi. C. de bis qui ve. eta. impe. l. fi.

x ¶ De voluntate potest. in dubio de. xxv. an. ftel. ligitur. vt. C. de bis qui ve. eta. ipe. l. fi. z q̄n di. le ga. ce. l. et bis. z. j. de cōdi. z demon. l. fi.

y ¶ Si filiefamil. impuberi,

z ¶ Utripotens. i. cū. rñ. an. habebit. vt. ff. l. pri. in pn. n am tunc pati potest virum. vt inſtitu. de nup. in princi. z. j. q̄ si. leg. ce. l. q̄ pupille,

¶ Jbuor. ¶ Casus. Legani Titio libros meos: certe continebunt in legato omnia volumina quibus pro libros ego vtabar siue sint illa volumina in charta siue in quaciqs alia materia. Sed pone q legauit tibi. c. libros: certe nō continebunt in legato. c. volumina librorū; nō autez cōputabim⁹ quelibet libum q est in vno volumine ꝓ vno libro: et ponit exemplus in homero q bz in se. xlviij. libros. nō autē bz cōputari nisi pro vno libro. Sed q d si legauit tibi corp⁹ homeri qui habet i se. xlviij. libros vt dictum est: z nō habeo de eo nisi. xxiij. libros: certe non debebūr tibi nisi. xxiij. libri.

Sed nōquid appellatione librorum continentur omnia volumina in quaciqs materia scripta. Bartolus.

Ulpianus. Lex. l.

Ubrorū appellatione cōtinent oia volumina † siue i charta siue i membrana sint: siue in quis alia materia: fz z si in siliqua: aut vitilitia nō nulli cōficiunt: aut in quo alio corio: idem

† Concor. ca. si romanor. §. dicē do. vbi dicitur dicendo ꝓ oia tacte ta lia consiliuta nisi de de cretalib⁹ ꝓstitur⁹ pmisit. z glo. in ver. dicē do. ibi arg. q̄ xbo gña li sola debēt cōprehēdi. vi. ff.

Sed nō quid appellatione librorum continentur libri quos quis habet in bibliotheca. vel alia in quibus scripta reponuntur: nec etiam membrane pure. id est non scripte nec carte pure sūter. nec ecōtra chartis legatis debebuntur libri nisi in vno casu: puta cum aliquis studiosus non habens nisi libros legauit alij studioso vnicas chartas suas: tunc enim bene cōtinebunt libri appellatione chartarum: quia talis videtur fuisse testantis voluntas. Sed pone q legauit tibi chartas meas paras: certe nō cōtinebuntur membrane nec alie materie in quibus scribi solet: nec libri qui sunt incepti scribi. Sed et si libros meos tibi legauit non continebūtur libri qui sunt incepti scribi: sicut nec continentur vestis appellatione vestis nondum detexte: sed bene continebuntur appellatione librorum libri completi q̄uis non sint in asseribus ligati/ vel conglutinati/ vel emendati. Jtem continebuntur membrane scripte q̄uis nō fint simul sute. Sz q d si legauit tibi chartas z certe non continebit materia parata ad faciendū chartas. Sed z si bibliotheca. Legauit tibi bibliothecam meam: queritur nūquid cōtineat legato armaria tm: an vero etiā libri qui reponuntur in bibliotheca vel armario? Et dicitur q̄ illud cōtinebitur q̄ testator senserit. Si autem non apparet aliquā testatoris nō cōtinet nisi illud armariū q̄ est affixum solo: q armariū q̄ est affixū solo dicit bibliotheca: sed propie armariū dicitur illud quod nō est affixū solo. z large et armariū etiam bibliotheca. Jtem dicit largissime bibliotheca ipsi libri: quia igitur appellatione bibliothece continetur illud q̄ testator vult ita vt etiā libri cōtineātur si testator voluit/ vt dicēū est: nō est per ola verū illud q̄ fabin⁹ scribit. ff. e. l. §. libris. f. q̄ libris legatis non continent bibliotheca. nā libris legatis etiā armaria debētur si testator voluit: sed tamen dicta armaria non sunt affixa solo. nā eo casu nō debebunt: quod autem dictū est in bibliotheca librorū habet locū etiā in dactiliotheca anulorum. nā dactiliotheca legata continentur etiā anuli qui sunt in ea si testator voluit. quedā tamen sunt q̄ omni modo legatū sequuntur. nā legato lecto cōtinentur etiā fulcra: z armarijs legatis z vinculis ferreis in quibus mittunt bomines capti continētur clausūra z claues. Aluianus.

a ¶ Charta. de bombice.

b ¶ Membrana. de membris animalium.

c ¶ Vitilitia. cotia sunt quorūdā animalium. vt statim patet cum dicit. ꝙ quolibet z. z semper dicti pro libris paterfami. vtebatur.

Q si in

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Q̄ si in eodicibus. repetit vt addat.

b ¶ Membranis. i. libros scriptos in mēbranis. q. d. non inceratos et eboreos: sed statim corrigit consequenter ⁊c. vt omnes contineantur in dubio si pro libris eis vtebatur testator: nisi contraria probetur voluntas vt hic. ⁊. i. priori. §. forte enim paterfami. pauper tabulis cereis vtebatur pro libro.

c ¶ Livij. nota q̄t libros fecit homerus.

d ¶ Legatum. id est libri ab eo facti.

e ¶ Quantecunq; . fic. ff. titu. vj. l. si seruus. §. qui quinq; .

f ¶ Dodic. tempore mortis in bonis defuncti.

g ¶ Bibliothecas. armarium vbi libri reponuntur. vt. ff. de contrahen. emp. l. labeo.

h ¶ Contineri. scilicet libris legatis. no. pro materiato materiam poni.

i ¶ Puris scripsit. scilicet tacite vbi non debeātur libris legatis : cum enim dixit scriptis deberi: innuit q̄ nō scripte nō debebuntur. Accur.

k ¶ Utputa si quis. scilicet studiosus studioso: quod est. j.

l ¶ Libros deberi. immutatur ergo appellatiuus: ⁊ sic est contra. ff. titu. vj. l. iij. Solu. si id q̄ sensit testator. prius erranceus est ab eo quod expressit nil debetur: vt ibi vbi vero coaptari potest ratio. ne consuetudinis alicuius locus: secus est ff m Jo. vt hic. ⁊. i. §. fi. et eodē modo solutur. j. de reb. du. l. in ambiguo.

m ¶ Quid ergo. als quid ergo: als si quis ergo: als ⁊ ideo si quis.

n ¶ Non continebunt. q̄ appellatione chartarum ꝓmeret que de hombice sunt vt hic: sed banc interpretationē nō admittit. R. in nris eloquē: cum membranas nostro vsu tantu; chartas dicamus: qui vsus omni regule omniq; constitutioni in contrariū audiēdis sermonibus derogat solus: qui quoniam sit magis facti nulla iuris constitutione mutari potest: tam ceteris q̄ priscano et boratio nostri eloquij auctoribus in hac re inuocatis testibus. Ro.

o ¶ Materie. vt eboree ⁊ cerec.

p ¶ Scribi. scz cōtinetur appellatio chartarum.

q ¶ Et nō puto. sic q̄ libri cepti nec appellatione chartarū nec appellatione libroꝝ continent: sec⁹ si legef argentū fractum. vt. j. de aur. ⁊ arg. le. l. z fi nō sunt. §. quid ergo.

r ¶ Deterta. que sit hec: dic vt. j. de aur. ⁊ argen. le. l. vestimentum.

s ¶ Perscripti. i. in totum scripti.

t ¶ Malleati. i. asseribus inclusi.

v ¶ Ornati. i. cinapnati vel capitulati.

x ¶ Conglutinati. i. ligati scripti tamen.

crit dicendum: q̄ si in codicibus[a] sint membranis[b]: vel chartaceis : vel etiam eboreis / vel alterius materie : vel in ceratis codicillis an debeantur videamus. et gaius et cassius scripserunt debere et membranas libris legatis: consequēter igitur cetera quoq; debentur si non aduersetur voluntas testatoris.

¶ In dubio appellatio libri intelligitur de vno volumine: non de libris numeralibus per quos volumen diuiditur. hoc dicit Bartolus.

¶ Si cui. c. libri sint legati. c. volumina ei dabimus : non tantum que quis ingenio suo metitus est que ad libri scripturam sufficerent: vtputa cum haberet homerum totum in vno volumine non quadragintaocto[c] libros computamus : sed vnum homeri volumen pro libro accipiendum est.

¶ Heres librum legatum non tenetur facere compleri. hoc dicit Bartolus.

¶ Si homeri corpus sit legatum[d] et non sit plenum : quantecunq; [e] partes bodie[f] inueniantur/debentur.

¶ Libris legatis non continentur ea in quibus libri reperiuntur. hoc dicit Bar.

¶ Libris autem legatis bibliothecas[g] non continent[h] † sabinus scripsit : idem et cassius: ait enim mēbranas que scripte sunt contineri legatis : deinde adiecit : neq; scrinia / neq; armaria/ neq; cetera in quibus libri continentur deberi.

¶ Libris legatis charte non scripte nō continentur: ⁊ chartis legatis non continentur libri nisi aliter voluntas esset ineffi car. Item legato chartarum non continētur membrane nec econuerso. Bartolus.

¶ Quod tamen cassius de membranis puris[i] scripsit verum est: nam nec charte pure debentur libris legatis : nec chartis legatis libri debebuntur : nisi forte ad hoc nos vterit voluntas: vtputa si quis[k] forte sic reliquerit: chartas meas vniuersas/ q̄ nihil aliud q̄ libros habebat: studiosus studioso: nemo enim dubitabit libros deberi[l]. nam et in vsu pleriq; libros chartas appellant. Quid ergo[m] si quis chartas legauerit puras : membrane non continebuntur[n] : neq; cetere ad scribendum materie[o].

¶ Libri cepti scribi non continētur appellatione librorum: secus si sint bene completi scripti non tamen correcti vel miniati. hoc dicit Bartolus.

¶ Sed nec cepti libri scribi[p]: vnde non male queritur si libri legati sint: an non contineantur nondum perscripti: ⁊ non puto[q] contineri non magis q̄ vestis appellatione nondum detexta[r] continetur: sed perscripti[s] libri nondū malleati[t] vel ornati[v] continebuntur: proinde et nondum conglutinati[x] vel emendati continebuntur: sed ⁊ membrane[y] nonduz cōsute continebuntur.

¶ Legato materiato non intelligitur legata materia. hoc dicit Bartolus.

¶ Chartis legatis neq; papirum ad chartas paratum / neq; charte nondum perfecte continebuntur[z]. ¶ Sed ⁊ si bibliothecam legauerit vtrum armarium solum[a] vel armaria continebuntur ; an vero libri quoq; contineantur : queritur. et eleganter nerua ait . intereſſe quid testator senserit. nam et locum significari bibliothecam[b] sicuti dicimus in bibliotheca[c] est: et als armarium: sicuti dicimus eboreā bibliothecam emit / als libros: sicuti dicimus bibliothecam emisse[d]. Quod igitur scribit sabinus libros bibliothecam non sequi[e]: non per omnia verum est[f]. nam interdum armaria quoq; debentur : sicuti dicimus bibliothecaz que[g] pleriq; bibliothecas appellant. ¶ Plane[h] si mihi proponas adherentia[i] quoq; esse membranarum armaria: vel affixa si ne dubio[k] non debebuntur[l] cum edificij portio sint. Quod i bibliotheca tractauimus[m] . ¶ Idem ponemus libro. vj. ad sabinum in dactiliotheca[n] legata tractat: et ait anulos quoq; contineri nō solum thecam[o] q̄ anulorum causa parata sit: boc autē ex eo coniectatur[p]: q̄ ita proponitur quis legasse dactiliothecam meam et si quos preterea anulos habeo : et ita labcone quoq; estimasse[q] ait. Sunt tamen quedam que omnino[r] legatum sequuntur et vt lectum[s] legatum cōtinet et fulcra[t] mens testantis: sed in superioribus aliud est.

s ¶ Et lectum. hic ponitur in neutro genere: als in masculino. vt. ff. de peri. ⁊ commo. rei ven. l. lectos.

t ¶ Fulcra. id est ornamenta lecti fm Hug. ⁊ facit. j. de acquir. re. domi. l. sed si de meis. §. j.

y ¶ Sed et membrane. scripte. Vel pic etiam non scripte si talis apparet defuncti voluntas. vt. j. de aur. et argen. lega. l. argumento. §. pe. item secus in argento. vt. j. de auro. ⁊ argen. lega. l. ⁊ fi non sint. §. qd ergo.

z ¶ Continebuntur. vt et. ff. §. priori. in fi. nisi alia fuerit voluntas defuncti. vt. j. de auro et argen. lega. l. argumento. §. pe. item secus in argento. vt. j. de auro. ⁊ argen. lega. l. ⁊ fi non sint. §. qd ergo.

a ¶ Solum. Scilicet sine liberis.

b ¶ Bibliothecam. ⁊ sub audi per.

c ¶ In bibliotheca. id est sacristia.

d ¶ Emisse. sic ponit. ff. de ædi. emp. l. labeo.

e ¶ Non sequi. i. vt legādo libros non videatur legasse bibliothecam q̄ sabinus dixit. ff. ea. l. §. libris autem. et fm hoc planum est quod sequitur. Alij dicunt sabinus als dixisse et intellexisse: vt legando bibliothecaz non videatur legasse libros : et ita est hic falla cia amphibologie: vt ve rum est panem comedere carne. nam licet bene diceret sabinus: tamen hec littera non portat hunc sensum propter verbum quoq; quod est statim.

f ¶ Verum est. Scilicet cum mens testatoris sit in contrarium: vt appellatione librorū contineatur armarius ff m primū. Vel dic vt appellatione bibliothece cōtineantur libri fm Jr. nec obstat. ff. de leg. i. l. iij. quia sol. ff. ea. l. §. libris.

g ¶ Que. scz armaria.

h ¶ Plane. pro sed.

i ¶ Adherentia . solo vel edificio domus vel alterius: vt subijcit.

k ¶ Sine dubio. ꝙ uis in supradictis possit dubitari. Accursius.

l ¶ Non debebuntur . scz cum legantur libri.

m ¶ Tractauimus. vt libris legatis. videatur bibliotheca legata si boc tc stator: voluit. vt. ff. §. sed ⁊ si bibliothecam.

n ¶ Dactiliotheca . vas vbi anuli reponuntur vt subijcit: ideo dactiliotheca ergo anulis ⁊ vas videtur legari si boc voluit testator.

o ¶ Thecam. i. dactiliotbecaz vt dixi qō est vas. vt. j. de penu le. l. iij. in fi.

p ¶ Coniectaf. i. cōiectur af vel psumi q̄ pars in toto contineatur.

q ¶ Estimasse ait. f. pompo. als nō dicturꝰ nisi in casu proposito cuz addiderit. ⁊ anulo ⁊c. nec cē regulariter id dixit pompoⁿ. ⁊ facit. j. l. priori.

r ¶ Omnino. lz nō sit cer

a Armarijs. scz legatis.

b Et vinculis. scilicet legatis: sm hoc dicit de vinculis quibus homines vinciuntur: qui cum clauaturis et clauibus firmantur vt in cyphis videmus: sed alias deest et. et est vincula t clavi. Et sm hoc dic vincula quibus firmantur armaria: id est sere et clauature t quibus claudunt ostia: alias est loculis id est vasis qui clauibus firmantur. Accur.

c Ledunt. accessionis potius iure q̃ ex significationis verbi natura sm Rog.

Argẽto. Casus. Legaui tibi argentum meum: certe nõ continentur arce in quibus erat repositum: sed et anulis legatis non cõtinentur dactiliothece in quibus anuli reponuntur. Viua.

d Arculas. parvula arca vbi ponitur argentum: vt. j. de penu leg. l. iij. in fi.

e Sson pertinere. nisi mens testantis sit cõtra. gr. ff. l. priori. §. fed t ff bibliotheam.

Si tibi pure legauero. Casus. Legaui tibi centũ pure: postea ita dixi boc amplius si nauis ex asia venerit heres meus tibi fundũ pet: certe propter hoc verbum amplius: repetita videntur a secundo legato fundi centum primo legata. vnde etiam centũ debebuntur tibi sub conditione q̃ius forent primo pure legata: postea ponitur leue simile. Sed pone q̃ legaui tibi quinq̃: et postea ita dixi feio boc amplius fundum lego: certe scius habebit non solum fundum/ sed etiam alia quinq̃: et hoc propter dictum verbum hoc amplius. et hoc dicit Viuianus.

f Repeti. t etiam conditio vt in contrario casu. vt. j. de condi. t demõ. l. auia. fm. M. fed. R. dixit hic non intelligi repetitã conditionẽ nisi ali quibus appareat coniecturis. vt. j. eo. l. non aliter. Accur.

g Huiusmodi. propter illud verbum hoc. Also.

h Titius. ecce tertium exemplum.

i Intelligimus. Jd est intelligere possumus si ea mens loquentis apparet: ceterum non est talis perpetuus intellectus fm. R. pro quo est j. eo. l. non aliter. t sic soluitur contrarium. ff. de lega. j. l. si seruus legat. §. si ita. Sed tu dic aliter vt ibi no. t facit. ff. eo. l. si fit. t. j. de dot. pte. l. q ita. t. ff. titu. vj. l. legata inutiliter.

Ligni appellatio. Casus. Lignum aliud dicitur materia ad edificandum parata. aliud lignum causa comburendi paratum: sed vtrũ videt esse lignũ ita demũ si concisum sit: an etiam si non sit concisum. et certe arbores materie causa succise non continentur appellatione lignorum legatorum. et boc dicit quintus mutus: nec adiecit dictus quintus mutius pertinere ligna ad eum cui legata sunt: ligna etiam si non sint succisa causa comburendi sed tantum ad comburendum parata et non succisa. Sed offilius dixit consequens esse sic intelligi/ vt ad eum pertineant: cuius offilij verba sunt bec cui ligna legata sunt ad eum omnia ligna pertinere que alieno nomine non appellantur: etiam si non succisa dum tamen ad comburendum parata: alieno autem nomine appellantur. scz appellatione lignorum legatorum non continentur virge/ carbones/ nuclei oliuarum sed t bolani: z si qui sint alij nuclei q̃ius eius non possit vti legatarius cui legata sunt ligna ad vllum alium vsum nisi ad comburendum. Item negat dictus offilius ei cui ligna legata sunt videri legatas arbores nondum concisas: nisi que minutatim sunt concise: sed t si non minutatim sunt cõcise/ sed sunt ad concidendum destinate videntur legate. Quid si siluam habebat testator destinatam ad comburendum t legaui tibi lignaz certe silua lega ta non cedet: sed arbores deiecte in dicta silua sic. Quod autem dictũ est lignorum appellatione contineri illud quod est paratum causa combrẽdi verum est sive ad balnei calefactionem solebat vti testator/ sive ad calefactionem dictarũ hypocaustorũ: siue solebat vti ad coquendũ calcẽ sive ad aliam rem coquendã. Sarmenta autẽ nõ continent appellatione lignorũ nisi hoc testator voluerit. nam tũc continebũtur t sarmẽta/ t virgule/ t germina/ t supputamẽta materiarũ/ t stirpes t raduces vitium. Jn quibusdam etiam regionibus continent appellatione lignorũ berbule quedã t spine et vepres: sicut est in egypto vbi arundine p ligno vtuntur: t vbi arũdines t papirum combu runt. naz t boues de egypto appellant lignus nauem q̃ ducit ligna de paludibus. Jtẽ m gbusdaz aljs pronũcijs vtuntur boues ad comburendum editu. i. stercora boum. t ideo ibi stercus boũ continet appellatõe lignoz. Sz pone q̃ lignũ est paratum atestatore ad carbones conficiendos: certe nõ cõtinebit appellatione lignoruz: neq; carbonũ: nec etiaz titiones: nec alia ligna cocta ne fumũ faciant: nec fulgurata de ligno: nec ea que sunt parata ad faces: nisi testator boc volunt. Pone autem ex quibus nuclei sunt extracti bene continent lignorum legatorum appellatione: pali t pertice nõ cõtinent: quia sunt in numero materie. b. d. cũ. l. seq. Viua.

gnum: materia est que ad edificandus fulciendumq; necessaria est: lignum quicquid comburendi causa paratum est: sed vtrum ita demum si concisum sit/ an et si non fit: t quintus mutius lib. ij. refert: si cui ligna legata essent q̃ in fundo erant: arbores quidem materie causa succisas non deberi: nec adiecit si non comburendi gratia succise sunt ad cuz pertinere: sed sic intelligi consequens est. Offilius quoq; lib. v. iuris partiti ita rescripsit. Cui ligna legata sunt ad eum ligna omnia pertinere que alio nomine non appellantur: veluti virge/ carbones/ nuclei oliuarum/ quibus ad nullã aliam rem nisi ad comburendum possityti: sed bolani vel si qui alij nuclei. Jdem lib. ij. negat arbores nondũ concisas nisi que minutatim conciduntur videri ei legatas cui ligna legata sunt. Ego autem arbitror boc quoq; ligni appellatione contineri: quod nõdum minutatim fit concisum: fiam ad concidendum fuerit destinatum: proinde si siluam huic rei habebat destinatam/ silua quidem non cedet: deiecte autem arbores lignorum appel

k Separat. a sapientibus propter diuersos vsus.

l Aliquid lignum. nomẽ generis imponit speciei. fic. ff. de adop. l. ij. §. j. Accursius. Generis nomen aq̃s speciẽ imponit.

m Lõburendi cã. principaliter vt cõbustio prima et sola parandi causa fuerit. Rog.

n Si non. als est sive. t tunc dic si pro qz vel pro prie: t qõ subijcit ad eũ scz beredẽ: als sine non: t dic tunc ad eũ. f. legatarium: sed habetur pro dicto vt subijcit. Accur.

o Offilius. alio nomine: scilicet speciali qualia sunt virge &c. nam habent speciale nomen: t ideo nõ continentur appellatione ligni: licet ad nil aliud valeant nisi ad comburendum. Sed contra. j. eo. §. offilius. vbi virge t similia continentur. Sed ibi speciale ratione prouincie vnde erat testator. argu. j. ea. l. §. lignorum. fed. R. distinguebat an erant ad alium vsum apte: vt ad faces vel ad plantandum salicum. vt. j. arfur. cesarum. l. iij. t tunc non continentur: vt hic. an nõ: t tũcsic vt ibi. cui obstat quod hic dicit quibus &c. sed ipse refert ad ligna t non ad prime dicta quibus scz lignis &c. t facit ad totam hanc legem. j. de verb. significa. l. carbonum.

p Bolani. i. nuclei fructuũ illi⁹ arboris: sicut nuclei oliuarũ. Accur.

q Nuclei. scilicet non continentur cum proprium habeant nomen. vt j. de verbo. signi. l. carbonum. nisi als sit voluntas testatoris: vt. j. §. offilius. licet. R. dixerit q̃ continentur appellatione lignorum fm distinctionem premissam.

r Jdẽ. scz offilius: sed als est lex negat: als. §. idem. lib. ij. negat &c.

s Modum concisas. i. a terra incisas: t subaudi vel etiã incisas a terra: sed postea minutatim nõ incisas: sic ergo tria exigebat offilius: vt arbor ligni appellatione contineatur. s. q̃ sit a terra separata. Jtẽ facto hominis. Jtẽ q̃ postea minutatim fuerit incisa.

t Ego. scilicet vlpianus.

v Concidendum. fuerat tamen a terra separatum: t sic vlpianus primum curat tertiũ non curat dũmodo boc testator facere destinabat: sed nec medium curat scz facto hominis vt sequitur.

x Proinde. i. ergo &c.

y Huic rei, incidendam: et minutatim incidendam etiam magnas arbores.

z Silua. si habes silua scz non incisa: non cedet legatario: q̃ non sunt ligna dum terra aluntur: si vero habeas siluam: dic nõ cedet legatarius eadem ratione quam diri.

a Deiecte. licet non sint concise facto hominis: sed vi ventorum vel alio modo deiecte: in quo fecus putabat offilius vt predixi. et dic q̃ et bic minutatim incidere proponebat: vt et superiori casu quãdo ab bo mine sunt concise.

Comburendi.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

s ¶ Comburendi. scilicet princip᷑liter non etiam per medium. Jo. pu
ta faces. vt. ſ. ſ. de pe.
b ¶ Victarum. in aulis vbi ſtant domini ad ignem.
c ¶ Hypocauſtarum. vbi ſtant egroti qui quãdoq; indigent igne: vt ar
gu. ff. man. l. ſi quis mihi.
d ¶ Nec ſarmenta. vulgare tuſcorum: quod in
ciditur de vitibus in ca
pite quando putantur.
Accurſius.
e ¶ Contineri. ſi ad alium vſum ſit q̃ ad combu
rendum ſm Rog. quod reprobauit. ff. in. ff. offi
lius.
f ¶ Non refragatur. Vel quia non ſint ad alium vſum ſm. R. vel quia ſit conſuetudo illius terrę vt ea vtãtur pro lignis ſm nos. vt. ſ. ff. proximo. Ac
curſius.
g ¶ Virge. Alias virge. alis virgule.
h ¶ Germina. id eſt pe
damenta iuxta alias ar
bores. vt. ff. ſolu. matri. l. diuortio. ff. fi fundum.
i ¶ Materiarum. quas vocant bonamie amari
cios.
k ¶ Stirpes. ſcilicet ve
tuſtas: et facit. ſ. arb. fur. ce. l. iij.
l ¶ Contineburtur. ff. offilius contra. Soluto ibi.
m ¶ Lignorum appella
tione. continebũtur ber
bule quedam ꝛc. in qui
buſdam ꝛc.
n ¶ Papirum. id eſt iun
cum: vnde fit papir᷑ ad lampades.
o ¶ Quid mirum. boc eſt grecum quod lignum interpretatur: et ſic greci nunes appellant lignũ.
p ¶ Que bec. ſcilicet li
gna: ꝛ habent hic aliud grecum cuius ſenſus eſt in tertu.
q ¶ Prouiuciis. vt in vn
garia et quibuſdam par
tibus hyſpanie.
r ¶ Editu. i. id quod bo
ues comedunt: ꝛ poſtea ſtercorant: et eo vtuntur ad ligna.
s ¶ Coquendos. puta ad fabricam vbi prius minutatim inciduntur li
gna. Accurſius.
t ¶ Teſtator habuit. ſicut nec appellatione librorum cbarte continen
tur vel alterius materiati alia materia. vt. ff. eo. l. librorum. ff. ſicut. ꝛ. j. eo. l. ſeruus.
v ¶ Cocta. Forte in furno.
x ¶ Sulphurata. ſic fit quando in caſtro proiicitur ignis: id eſt titiones ſulphurati.
y ¶ Parata non erunt. licet per medium ad comburendum ſint para
ta: et bec fiunt maxime in alpibus. Accur.
z ¶ Stroboli. alis troboli qui vulgariter pigne vocantur: ſed hoc accipe quando nudei ſunt extracti. et facit. ſ. de verbo. ſignifica. l. carbonum. ff. fina. Accurſius.
a ¶ Pali. Facit. ſ. de verborum ſignificatione. l. pali. ꝛ. ff. de act. emp. l. fundi. ff. fina.
Seruius. ¶ Caſus. Ego legaui tibi oẽm materiã meã: certe nõ cõ
tinet arcba vel armarium de materia factum. Aiu. anus.
b ¶ Seruius. facit. ff. eo. l. librorum. ff. quod tamen de membranis. ibi: nec chartis ꝛc.
Cum vroti. ¶ Caſus. Legaui vroti mee ea que eius cauſa paraui: me mortuo petebat ipſa ab herede meo vt daret ei quaſdam pur
puras quas ego viuus exiſtens vel procurator meus emeramus in p
uincia nec mortis mee tempore apportaueramus domum quas quidẽ

latione continebuntur: niſi aliud teſtator ſenſit. Lignis autem lega
tis quod comburendi[a] cauſa pa
ratum eſt continetur: ſiue ad bal
nei calefactionem: ſiue dictarum[b] hypocauſtarũ[c] ſiue ad calcez ſiue ad aliam rem coquendaz ſolebat vti. Offilius li. v. iuris partiti ſcri
pſit: nec ſarmenta[d] ligni appella
tione continen[e]: ſed ſi voluntas non refragatur[f]: etiam virge[g] et germina[h] ſarmenta ꝛ ſuprzamen
ta materiarum[i] ꝛ vitiuꝫ ſtirpes[k] atq; radices continebũtur[l]. ¶ Li
gnorum appellatione[m] in quibuſ
dam regionibus vt in egypto vbi arundine pro ligno vtũtur ꝛ arũ
dines et papirum[n] comburunt: ꝛ berbule quedam vel ſpinevel ve
pres continebuntur: quid mirꝰ[o] cum greci lignum boc eſt nauez li
gnorum ductrices appellant que bec[p] de paludibus deducunt in q̃
buſdam prouincijs[q] ꝛ editu[r] bo
um ad banc rem vtuntur. ¶ Si li
gnum ſit paratũ ad carbones co
quendos[s] atq; conficiendos: ait offilius. lib. v. iuris partiti carbo
num appellatiõe buiuſmodi ma
teriam nõ contineri: ſed an ligno
rum? et fortaſſis quis dicet nec li
gnorum: nec enim lignorum gra
tia bec teſtator habuit[t]: ſed ꝛ ti
tiones et alia ligna cocta[v] ne fu
mum faciant vtrum ligno an car
boni an ſuo generi annumerabi
mus? et magis eſt vt proprius ge
nus habeant. Sulphurata[x] quo q̃ de ligno eque eandem habe
bunt diffinitionem. Ad faces q̃ꝫ parata non erunt[y] lignorum ap
pellatione comprebenſa: niſi bec

fuerit voluntas: de pinu autẽ in
tegri ſtroboli[z] ligni appellatione continebuntur.

Paulus. Lex. liiij.

Pali[a] et pertice in numero materie redigendi ſunt et ideo lignorum appellatione non continebuntur.

¶ Cui eſt legata materia non eſt legatũ materiatum. Bar.

Pomponius. Lex. lv.

Seruius[b] reſpondit cui om
nis materia legata ſit ei nec archam nec armarium legatum eſſe.

Ulpianus. Lex. lvi.

Cum vroti ſue quis ea que eius cã parata ſunt legaſſet: deinde q̃reret[c] cuꝫ is[d] purpuras comparaſſet in puincia necdũ tñ aduexiſſet[e]: reſcriptum eſt ad mu
lierem purpuras pertinere.

¶ Legato inſtrumentorum cõtinentur nomina debitorum. Bar.

Iulianus. Lex. lvij.

Qui chyrographũ legat nõ tantũ de tabulis cogitat/ ſed etiam de actionibus[f] quaruꝫ probatio tabulis continetur: ap
pellatione enim chyrographi vti nos pro ipſis actionibus palam eſt: cũ venditis[g] chyrographis in telligim᷒ nomẽ veniſſe: qnetiam ſi nomen quis legauerit id qõ in actionibus eſt legatũ intelligit. †

Ulpianus. Lex. lviij.

Cum quereretur agni lega
ti quatenus viderentur[h]: quidã aiebant agnũ dũtaxat ſex menſiuꝫ eſſe: ſed verius eſt eos le
gatos eſſe qui minores anniculis eẽnt[i]. ¶ Seruis ꝛ ancillis vrbanis

purpuras ego deſtinaueraz aſſignare dicte mee vroti cauſa vſus ſui: cer
te tenetur ei dare beres meus. Aiuia.
c ¶ Quereretur. ſcz quid iuris ſit.
d ¶ Cum is. alias cum is: et alias cum vnus: et dic comparaſſet cauſa vroris. Accurſius.
e ¶ Aduexiſſet. ſcilz pur
puras ad mulierem ꝛ ſic nec aſſignauit: aſſigna
turus tamen ſi viueret. vt. ff. eo. l. ſi quid. ꝛ. litez legato. ff. vtroq;. ꝛ facit ſ. de aur. ꝛ argen. lega. l. cum quidam.
Ui chyrographũ. ¶ Caſus. Habe
bam chyrographum ſiue inſtrumentum in quo cõtinebatur q̃ titius de
bebat mihi centum: dic
tum inſtrumentus lega
ui ſeio: certe videor ei le
gare actiones quas ha
beo pro centuꝫ contra di
ctum titium quarum ac
tionum probatio conti
netur in dicto inſtrumen
to. nam ꝛ ſi vendidiſſem dicto ſeio dictum inſtru
mentum. videor ei legaſ
ſe nomen quod habeo cõ
tra titum: predictum ſꝫ
ſi hoc vſus fui verbo in
legãdo ſcio: lego ſcio no
men quod habeo contra titium: certe videor ei le
gaſſe ſimiliter centũ pre
dicta que continentur in actionibus quarum pro
batio continetur in dicto inſtrumento. Aiuia.
f ¶ De actionibus. vt ff. titulo. ij. l. ſeruum filij. ff. eum. et. l. buiuſmodi. ff. ſi ita.
g ¶ Venditis. vt. C. de do
na. l. i. ꝛ. C. que res pign. obliga. poſ. l. ij. ꝛ. j. de li
ber. leg. l. ij. in princip. Accurſius.
Cum quereretur. ¶ Caſus. Legaui titio agnoſ meoſ certe cõ
tinentur legato omnes illi agni qui non habent adhuc annum. Sed po
ne q̃ legaui titio ſeruos et ãcillas meas vrbanos: certe non continentur le
gato agaſo ſiue mulio q

† Et q̃ red
dit ſas tu
ri ſuo renũ
ciare videt. vt extra de renũ. c. ſane dilecto. cuꝫ glo. ſup ff. reddens. et facad hanc l. glo. j. in fi
nali? ꝛ bic in. c. cozã di
lecto. extra de of. dele.

tunc erant ruſtico operi deſtinati: ſed continentur illi tantum ſerui ꝛ an
cille quas vero teſtator habebam circa me cauſa mei cultus. Sed po
ne q̃ legaui vroti mee lanam: et linum: ꝛ purpuram que eius cauſa pa
raui: modo queritur cum ego reliqueram in bonis meis multa et om
nis generis lanam: vtrum vniuerſa lana ei vroti debeatur? Et dicitur q̃ non. immo videtur ei legata lana in tanta quantitate tantum quan
ta mulieri ſatis eſſet ad annuum vſum: et idem de eo in lino et purpu
ra: et hoc ad exemplum penus legate. nam ſi ego lego vroti mee penũ et multas res in bonis meis reliqui que penus eſſent ex quibus omni anno vendere ſolitus eram / debebitur legatarie illud tantum quod ei et ſue familie erit quolibet anno neceſſarium et non plus. ¶ Predijs. Legaui titio predium meum titianum et ſciamus: et ea que eorum pre
diorum colendorum cauſa emi et paraui: certe ea videntur ei legata que ſunt parata cauſa eorum colendorum: puta aſinus qui erat a me in dictis fundis paratus vt apportaret ibi materias ad faciendã edificia neceſſaria dictis fundis. Item oues quas paraueram cauſa ſtercoran
di dicta predia et opilio qui cuſtodit dictas oues: non autem viden
tur et legata ea que poſui in dictis predijs cauſa ornandi puta copia
rij: nec ea que ibi impoſui cauſa tuendi et cuſtodiendi dicta predia pu
ta ſaltuary. Aiuianus.
b ¶ Uiderentur. ſcz legati.
i ¶ Eſſent. Niſi aliud ex conſuetudine regionis liqueat. vt. ſ. e. legatis. ff. fina. Accurſius.

UNIVERSIDAD

g Agasonem. qui agit: id est ducit equos. vt. ff. si quadru. pau. l. fi. fed multo qui mulos: z dicad opera rustica: alias secus. vt. j. c. l. seruus. §. mulliones. z facit. j. de verbo. signi. l. vrbana.

b Circū se. ergo z multo si ad vrbanā familiam fuerit deputatus.

c Reliquisset. i. in domū omnino dimisisset ad vsum vxoris specialiter.

d Commixta. in cōmunem vsum.

e Deliberationem. scilicet huic qui sequit cum pennus z.

f Reliquisset. id est remansisset in bonis.

g Vendere solitus. hoc autē in penu / legato nō cederet: vt. j. de penu. l. l. nam quod. §. j.

h Diffudisset. id est infudisset vel miscuisset in penum ita q̄ totum erat in penu.

i Omne. licet videatur excedere modum. nam nil erat venale.

k Penus vēdere. si habes vendere dic z partē vsui tenere: si vero habeas pendere: dic id est in penu ponere: z subaudi partem vendere: erat ergo cōmixta venalis et vsualis, et sic eligitur hec via: vt. j. de penu lega. l. nam quod. §. ite si quis. z facit. j. ti. j. l. si cui. z. j. titu. ij. l. generali. §. vxoris. z. j. de auro z argē. le. l. pediculis. §. idem cum quereretur.

l In lana. que est in cōmuni vsu vt in questione proposuit: et est spāle in lana z in limo q̄ appetūt mulieres: sed aliud in seruis z aliis speciebus que sunt in promiscuo vsu. vt §. eo. l. hoc legatur. §. pe. z. l. ité. §. proinde.

Mulieres lanā z limū appetunt.

m Essent. repete legatis.

n Topiarium. Seruū.

o Saltuarium. Seruum.

p Demandi. Purgat enim agrum spinis z cuz plantat et circuit sepibus et fossis.

q Tuendi. vt. §. de vsu z habi. l. fi ita.

r Machinarium. qui portat necessaria machine que infundo fiebat forte prope hostes posito.

s Pararentur. secus si ad fructus. vt. j. de fun. instru. z instru. leg. l. de grege. Accursius.

s Pararentur. scz legata videri.

t Spitionē. id est custodem ouium sic dictus quia oues ferunt opes: vel quia earum vellere cooperimur. z facit. C. de verbo. sig. l. ij. z. j. eo. l. auibus. z. l. seq. z. j. de fun. instru. z instru. le. l. si ita.

v Generis. vt dixi: scz causa stercorandi.

Extoribus. Casus. Titius habens multos seruos textores legauit scio omnes textores qui fui inuenientur cū moriet: postea vnū de dictis textoribus fecit bostiarium: z ita fecit eum transire de arti ficio ad officium aliud siue vsum puta stichum: certe non propter hoc minus continetur dictus stichus in dicto legato. Alua.

x Textoribus. als. l. als. §.

y Omnibus. secus si non addidisset omnibus. quia tunc hec verba q̄ sui essent facerent conditionem. vt. §. tu. ij. l. vi. sed certe z hic facunt conditionem ad verbū sui: non ad verbū textoribus.

z Artificium. tunc enim secum. vt. j. eo. l. legatis. §. j. z. §. qui. mo. vsufruc. amit. l. si cui.

Ui duos. Casus. Titius habēs duos mulos ita legauit scio: scio lego duos mulos qui mei erunt cū moriar: postea dicti titij alienauit dictos mulos: z tempore mortis inuenietur habere duas mulas tantum: certe ille due mule debentur legatario; quia appellatiōe mulas seuli continetur femininum. Alua.

a Duas mulas. forte post testamentum quesitas.

b Serue plerūq. vt. j. de verb. signi. l. detestatio. §. j. z. l. inter stupri. §. finali.

c Eo. id est ideo.

d Sexum. nisi in casibus. vt no. §. tit. j. l. si tita fit scriptum. in princi. et facit. j. de verbo. signi. l. j. Accursius.

In repetendis.

Casus. Institui mihi titium heredem et ab eo multa legata reliqui et pure et in diem et sub conditione. postea ei substitui seium: z ita repetij legata relicta a dicto instituto et a dicto substituto. Item damno te substitutum q̄ si habueris hereditatem meaz ex substitutiōe des z solueas ea legata que reliqui ab instituto. queritur nunquid substitutus habēs modo hereditatem meā ex substitutione teneatur prestare dicta legata omnia pure: et videt q̄ sic. quia in repetendis ab eo legatis non fuit mentio facta de die vel conditione dictorum legatorum: dicitur tamen hic q̄ ita et taliter tenetur prestare substitutus legata sic z licta ab instituto fuerit. Alua.

† Concordat glo. in ver. sed cuz eas. ibi: qui ma sculino gne cōprehēdit femininū. §. petro. c. indēnitan bus. 5 elec. lib. vj.

e In repetendis. lego titio. x. sub cōditione vel in diem. Item eidem vel alij eo amplius fundum. video: in secundo legare. x. et erit repetito dicti vel conditionis tam ad x. q̄ ad fundum. vt. §. c. titu. l. si sic. z. l. si tibi pure. z. j. de condi. z demō. l. auia. et. l. libertis omnibus. et. §. de condi. instit. l. cum seruus. z. j. titu. ij. l. codicillis. in principio. et per bas. ll. ponitur hic casus: nisi conditio esset talis que redderet secundū legatum inutile. vt. §. titu. ij. l. si quis a filio. j. z ij. respon. Sed quid si sic dicerit; lego titio decem sub conditione. Item scio fundum: ar videatur conditio repetita: videtur q̄ non: q̄ non est repetitio legati scilicet eiusdem: neq; legatarij eiusdem: nec est ibi illud vel bum eo amplius vel simile: sed bec lex est argumen. contra. Item facit. j. de condi. et demon. l. legatum. z. j. de fun. instru. z instru. leg. l. ij. j. responso.

Ui filium. Casus. Titius instituit sibi heredes filium suum nepotem z prelegauit nepoti predium titianum z seianus z eaque in dictis predijs erunt tempore mortis sui testatoris: excepto kalendario quod erat in dictis predijs in quadam arcba. i. excepto libro rationum debitorum testatoris sicut legauit ei kalendarium predictum: ita et dicta predia et ea que in eis erant: postea tempore mortis testatoris fuit inuentum in dicta arcba non solum kalendarium: sed etiam pecunia numerata eidem kalendario destinata per testatorem: quam quidez testator exegerat a quibusdam debitoribus que continebātur in dicto kalen. vel alitunde habuerat z in dicta arcba posuerat nūquid dicta pecunia continetur legato sicut z kalendarium? Et dicitur q̄ sic. sicut et continentur in legato kalendarij predicti illa nomina que contrauit defunctus post dictum test. a se factus de pecunia quā exegit a quibusdā debitoribus qui in dicto kalendario continebantur: de quo quidem vltimo non est dubium: quia permutatio nominum nō perimit vel mimuit fidei commissum. Alua.

Excepto

a ¶ Excepto calendario. quod alteri legauit: et sic a legato nepotis excepit. Vel dic fm. R. q̃ preter calendarium delegauit et hoc similiter legauit.

b ¶ Videbatur. ꝛ recte: sez q̃ non debeat nepoti fim primus casum. Vel dic ꝛ male fm alium: ꝛ ideo statim corrigit cum dicit ego autem ꝛc.

c ¶ Voluerit. Alij q̃ nepoti fm primũ: vel nepoti fm alium.

d ¶ Cedere debeant. duplici ergo ratione pecunia de qua querit nepoti debetur: tum quia in fundo cõtinetur: tum q̃ calendarium quod fuerat nepoti legatum cedit si ibi fuit destinata pecunia nominibus faciẽdis: et hoc fm secundam lecturam: fm aliam duplici ratione a legato nepotis excẽptum videtur: et dicitur calẽdarium liber rationum seu nominum eo q̃ calẽde terminorum sunt ibi. ꝛ facit. j. de admen. leg. l. filio. §. fi. ff. s. eo. l. vrotez. §. legauerat. et. j. titu. vj. l. generali. §. vroti. ꝛ. j. de fun. instru. ꝛ instru. le. l. nepoti. ꝛ. s. de ber. instit. l. er facto. §. rerum. ꝛ. s. ti. j. l. gaius. ꝛ C. de verbo. signi. l. vj.

Calẽdariũ quid sit.

Legatis. ¶ Celsus. Legaui tibi oẽs seruos meos exceptis illis q̃ sunt negociatores: certe videntur excepti illi serui de legato qui sunt prepositi ad vendenduz ꝛ emendum et ad locandum ꝛ conducendũ ꝛ ad aliq̃ aliud quod appellatione negocij exercendi continetur. Alij autez non videnꝫ excepti quãuis habeant artificiũ vel officium puta cubicularij vel obsonatores vel piscatores. ¶ Si ex officio. Titio legaui oẽs seruos meos cocos ꝛ bostia rios qui serui dicunt habere officium ꝛ non artificiũ: postea ante mortem meã feci de coco vel bostiario seruo vel seruis lecticarium vel in alio artificio eum vel eos posui: certe quantum ad eos qui inerunt de dictis offi. ad artificium extinguitur legatus: quia per artifi. mutatur officiũ: secus autem si de artificio transiissent ad officium quia non extinguitur propter hoc legatum: quia artificium non mutatur per officium ad q̃ vadant serui. ¶ Si vnus seruus. Ego habebam multos seruos cocos qui sciebant diuersas epulas facere et optime erant docti circa hoc sicut est botus: ꝛ habebam plures textores et plures lecticarios: et habebam vnum seruum stichũ qui erat bonus cocus: et textor: et lecticarius: magis tamen versabatur in coquina q̃ ad texendum vel faciendũ lectos: feci testamẽtum et legaui titio cocos ꝛ seio textores et gaio lecticarios: queritur cuius legato cedat stichus predictus: ꝛ dicitur q̃ legato titij ce det: cui coci legati fuerunt: quia magis vt dixi versabatur stichus in coquina q̃ ad texendum vel ad faciendus lectos. ¶ Ornatricibus. Ego habens multas ancillas que sciebant ornare dominas: legaui ornatrices meas titio: certe continentur legato omnes ancille que sciebant ornare siue sleteratur apud magistrum qui docebat ornare per duos mẽses: siue plus siue minus: reprobata illorum sententia qui dicebant illas nõ cedere que non sleterant apud magistrum per duos menses: ꝛ ea ratio ne hoc dicebant quia ille adhuc addiscere poterant: sed certe eorum dictum non erat bonum nec ratio: quia ille que sleterant per. xx. an. apud magistrum possent adhuc addiscere: quia omne artificium suscipit incrementum per exercitiuz. ¶ Pecoribus. Legaui tibi pecora mea: certe omnes quadrupedes que gregatim pascuntur continentur / ꝛ porci etiam. Sed si lego iumenta non continenꝫ boues nec ecõtra. Sz equis legatis bene continenꝫ eque: ouibus autem legatis nõ continenꝫ agni: ꝛ cognoscemus agnos inspiciendo consuetudinem illius regionis vnde erat testator: auibus autem legatis continentur anseres: ꝛ fasiani: ꝛ gallinę: ꝛ domũcule in quibus eas tenebat testator: non autem cõtinentur sua essent nepoti p fideicom. decrat: excepto calendario[a]: mortis tpe in ea archa in qua instrumenta et cautiones debitoz erãt: pecunia numerata inuẽta est: plerisq̃ videbatur[b] vix verisimile esse vt testator de pecunia numerata sensisset: ego autem illud dignũ animaduersione existimabam: cũ quis calendarium prestari alicui voluerit: vtrum ne nomina dũta rat debitorum prestare voluisse / telligendus est: an vero etiam pecuniam si qua ab his exacta eidẽ tamen calẽdario destinata fuerit: ꝛ magis puto quemadmodum si exacte pecunie ꝛ rursus collate essent permutatio nominũ non perimeret vel minueret fideicõmissum: ita ipse quoq̃ pecunie si ab hoc calendario. i. nominibus faciendis destinate essent / eidem fideicommisso cedere[d] debeãt: qn etiam illud quoq̃ putem defendi posse: vt non modo a debitoribus exacte pecunie: sed quacunq̃ de causa redacte eidem tamen rationi fuerint destinate / fideicommisso cedant.

Negociatores dicuntur qui cuz alijs contrahunt: secus in eis qui exercent aliquod officium vbi contractus non immineret. Bartolus.

Marcellus. Lex. Iriij.

Legatis seruis exceptis negociatoribus: labeo scripsit eos legato exceptos videri qui prepositi erant: negocij exercendi causa: veluti qui ad emendum / locandum / conducendum prepositi essent: cubicularios autem vel etiam obsonatores[e]: vel eos qui piscatoribus ppositi sunt non videri negociationis appellatione contineri: vt puto veram esse labeonis sententiam.

Artificium extinguit nomen officij: non econuerso. Bar.

¶ Si ex officio[f] quis ad artificium transierit[g] quidam recte putant legatum extingui[h] / quia officium[i] artificio mutatur: non idẽ ecõtrario[k]: cũ lecticarius[l] cocus[m] postea factus est[n].

Seruus cedit legato eius artificij in quo plus versatur. Bar.

¶ Si vnus seruus plura artificia[o] sciat: et alij[p] coci legati fuerint: alij textores: alij lecticarij[q]: ei cedere seruum dicenduz est cui legati sunt i quo artificio plerũq̃ versabatur[r].

Legatis ornatricibus cedunt scholares illius artificij. Bar.

¶ Ornatricibus[s] legatis celsus scripsit eas que per duos tantum menses apud magistrum fuerunt legato non cedere[t]: alij ꝛ bas cedere: necesse sit nullam cedere[v] cũ omnes adhuc discere possint: et omne artificium incrementum recipit: quod magis obtinere deberet: quia humane[x] nature congruum est. ¶ Pecoribus legatis cassius scribit quadrupedes contineri q̃ gregatim pascũtur[a].

custodes dictarum auium. hoc dicit cũ. l. seq. Viuianus.

e ¶ Obsonatores. qui custodiunt dominum in lecto: vel obsonatores qui resonant ꝛ cantant domino in mensa.

f ¶ Si ex officio. quod est generale nomen ad omne ministerium sit artificium vel non fm Joã. Item fm. R. in officio habetur quod als vt puto ministerium appellatur mulio / agaso / opilio / saltuarius / armiger / dapifer / cocus / pastor / bostiarius / pistor: et alij qui sine vlla arte ministeria sua dñis exhibeant: de quibusdam quorum habetur mentio. s. eo. l. cũ quereretur.

g ¶ Transierit. voluntate testatoris. Azo. vt q̃ cũ legasset multiones aut opiliones suos: ꝛ de vno istorum mechanicum vel artificem fecerit vel lecticarium. Item hoc si expresso proprio nomine. vt. s. de capi. dimi. l. tutelas. circa principium.

h ¶ Trãsierit. legatis seruis officialibus.

i Extingui. i seruo mutato.

k ¶ Officium. quod non est artificiũ: ꝛ idem est vt mutetur artificium q̃ artificium eadem ratione. vt. s. e. l. tertono. ꝛ qua ratione mutatur officium eadem ratione testatoris voluntas: nõ ita econtra de artificio ad officium vt subijcit: ꝛ est rõ fm Jo. quia officium in quo priꝰ erat seruus nõ potest dici artificium: ꝛ sic nouus statum incipit habere: si autem prius erat in artificio et postea transiuit ad officii secus est: quia artificium potest dici officium: hec autez ratio cessare videtur vbi ex artificio trãsit ad aliud artificium. ideoq̃ Ro. reddit aliam rõnẽ que nõ ceffat

l ¶ Lecticarius. qui facit lecticas: ꝛ sic est artifex.

m ¶ Cocus. nomen officij + cum erat visitatorum ciborum cocus: secus si subtilia preparat cibaria. vt. s. de edil. edic. l. si quid. §. fi. que est contra. Item contra. j. pri. §. Item contra. s. qui. mo. vsufru. amit. l. si cui balneum. sed ibi ministerium pro artificio ponitur: est enim ministerius genus vt modo dixi.

n ¶ Factus est. nam non per hoc desinit lecticarius esse: sed quid si de officio ad officium: Rñ. videtur extinctum.

o ¶ Artificia. imp̃o proprie quo ad cocos: propinie quo ad alia artificia dicit: nam cocus nomen officij est. vt. s. p. tori. §. vel dic de subtil. coco hic loquit: ibi de cõmuni. vel vt ibi no.

p ¶ Alij. legatario. Accursius.

q ¶ Alij lecticarij. sez legati fuerunt. ꝛ facit. j. de aur. ꝛ argen. le. l. pediculis. §. argento. ꝛ de sup. le. l. labeo. ꝛ. s. ti. vj. l. titie textores.

r ¶ Versabatur. is qui plura habebat artificia.

s ¶ Ornatricibus ancillis q̃ ornant pãnos q̃ dñes. Item comate que in caput: vt s. eo. l. item legato. vel ornant pãnos quos debent fruere.

t ¶ Non cedere. quia nesciunt ornare sed addiscũt: sed Ɔ est vt subijcit.

v ¶ Alij. sapientes.

x ¶ Cedere. s. titu. j. l. titia. §. lucius.

y ¶ Incrementum. fic. C. de re mili. l. milites. lib. xij.

z ¶ Humane nature. que affectat addiscere. vt. j. de fideicommif. lib. l. apud iulianum.

a ¶ Pascuntur. sicinsti. ad. l. aquil. in prin. ꝛ. s. ad. l. aquil. l. ij.

+ Coc'nem officij. ampliabis hãc glo. vt cocus q̃ dealcana cibaria pparat. et ofim̃ habeat ꝛ artẽ: fm Jo. an. in. c. j. de sagi. vbi allega. ad hoc tex. in. c. nerales. de cõsvdi. v. et de hoc plene p Ludo. ro. sing. suo ccccccclxiv. incip. nũq̃d esse cocus. ꝛ fran. de cre. sing. xcviij. incip. statuto cauetur. Sed aduerte q̃ hoc fallit i coco imperatorꝭ vl papę q̃ habet dignitates p bal. in c. j. in tit. de co. martyri. feud. alsin. c. j. de feu. gar. et rom. vbi. s.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

a ¶ Jn odissea. nomen libri homeri: ⁊ sequitur grecum nullius vtilitatis. Accursius.

b ¶ Non continentur. vt. ff. de edil. edic. l. ediles. §. iumentorum. ⁊ j. de verbo. signifi. l. boues.

c ¶ Eque. vt. ff. eo. l. qui duos. ⁊ j. de verbo. significa. l. pronunciatio. in princi. ⁊ l. j. ⁊ j. eod. l. seruis. Accursius.

d ¶ Sumendus. hoc vsu deficiente lex dicit annicülum. vt. ff. e. l. cum quereretur. in princip. vnde Horatius. Horatius. Alius ⁊ arbitrium est: ⁊ vis et norma loquendi. R. et est ad ff. j. eod. l. seruis. §. fina. et ff. eod. l. librorum. §. j. et de suppel. legat. l. labeo. ⁊ j. de aur. ⁊ argen. lega. l. pediculis. §. argento. et ff. titu. ij. l. si seruus plurium. §. fina.

Horati°.

e ¶ Ubus legatis. Galle. siluestres puta fasiane femine: vt patet per sequentia diuersum enim inter bis et domesticis obseruat: vt institu. de rerum diui. §. gallinarum.

f ¶ Auiaria. id est gabie vbi stãt aues: ⁊ hoc ideo quia sine bis leuiter fugerent aues. Item hoc est verum si testator talia habebat: als secus. vt. ff. titu. ij. l. si domus. in princip. Accursius.

g ¶ Fasianarij. id est ferui qui sciunt artificia capiendi aues: vel die esse falcones: vel accipitres vel astures q alias aues capiũt. H. prima verior: vt patet: quia subijcit de pastore: ⁊ fm hoc astures aut nõ nõe continent.

† Cõcor. c. solite. §. nos aũt. l. fi. ibi: nihil excipios q dicit quodcũq; ⁊ glo. in. ff. bo q. dcũq; ibi: q dicit ola nihil excipit. extra. ff. ma. ⁊ obe.

Quis saltum. ¶ Casus. Ego habebã vnã villã in qua morabar in estate ⁊ habebam ibi pecudes et boues pone: et eas et eos faciebaz semper ibi stare. Jtez ba bebã quãdã alĩã villã in qua morabar in byeme si habebaz capras quas ducebam mecum in villam predictam in qua morabar in byeme: ⁊ eas dem capras ducebam mecum in estate in villam predictam in qua morabar in estate: feci testamentum ⁊ dictã villã estiuã legaui titio cuz bis rebus que ibi esse solent: certe non videntur legate dicte capre: fed dicte pecudes: ⁊ dicti boues sic. Iulianus.

b ¶ Jn byhernis. ff. saltibus: sunt enim estiui ⁊ byherni. vt. ff. de acquir. possessio. l. peregre. §. fina. ⁊ l. ij. §. saltus. Item no. non dicitur esse in fundo quod ad tempus est ibi. sic. ff. eo. l. vxorem. §. legauerat. ⁊ de pigno. l. debitor. ⁊ ff. eo. l. qui filium. ⁊ j. ti. ij. l. generali. §. vxori. ⁊ j. de aro ⁊ argen. leg. l. si vxori. §. cum ita.

Iulianus. ¶ Casus. Medietas predij seiani pertinebat ad me iure dominij et aliam medietatem obligauerat mihi seius ego lega ui titio omne siue totum dictum predium: videor certe legasse etiam illam partem quam habeo in pignore. ¶ Ex bis. Ego manumisi duos meos seruos et retinui in potestate filios eorum: postea feci testamentum et institui mihi heredem filium meum titium et ita fui locutus dictis duobus liberti: oliberti curate attendere agrum meum titianum ⁊ seianum: et ita fiat vt filius meus filios vestros vobis condonet. me mortuo petebant dicti liberti filios: certe non possunt. ¶ Seruos. Seia habens mecum communes duos seruos ita eos legauit titio: si fuit: id est scie essent dicti serui cum morieretur seia: et ita volebat valere legatum si tempore mortis essent sui insolidum: certe si tempore mortis non inueniuntur sui insolidum non debentur titio. ¶ Predijs. Legaui titio predium titianum et seianum cum bis insertis que in ea possessione sunt certe mancipia que sunt in dictis predijs tempore quo fecit testamentum cedunt legato: non autem illa que in eis fuerunt postea: nisi ego testator specialiter de eis dixerim ⁊ cederent legato. Iulianus.

i ¶ Omne. Secus si simpliciter fundum seianum legasset: quia tunc eaz tãtum partem que fua est legasse videtur. vt. ff. titu. ij. l. v. ⁊. vj. §. j. et. §. ij. fic. §. eo. l. textoribus.

¶ Ex bis verbis curate agros accendere et ita fiat vt filius me filios vestros vobis condonet: fideicommissum peti non posse: ¶ Hec conditio si meus erit intelligitur insolidũ si testator hoc senserit. Bar.

k ¶ Debitoris. alias deliberationis: vt scilz debitor possit luere: eaz enim partem respectu sui iuris tantum legasse videtur. sic. ff. de lega. j. si domus. §. fina. ⁊ l. senatus. §. fina.

l ¶ Accendere. alias attendere: als vendere.

m ¶ Condonet. Quibus libertis quorum filij remã serunt serui et erant futuri serui filiorum domini: et dic condonet vt vos manumittatis: vel ipfi manumittant: vt ita vobiscum possint manere. Accursius.

n ¶ Non posse. de rigore verborum: secus de equitate. vt. ff. eo. l. pater filium. §. pe. vel vt ibi: vel dic vt no. ff. titu. ij. l. vnũ. §. finali.

o ¶ Sensit. et hoc probatur: nam alia pars que erat testatoris debetur. vt. ff. ti. ij. l. v. §. fi. ⁊ l. vj. in fi. ⁊ de condi. insti. l. ij. in princi. ⁊ ff. eo. l. q conditionem. §. fi. hic bus.

† Fac optime. Cad. ad bolendã. in glo. fup. ff. l fecularib°. ãte fi. extra de fil. pbr.

p ¶ Predijs cũ bis. hoc est grecũ: id est infertis.

q ¶ Tempore. fic. j. de auro ⁊ argen. lega. l. si ita. ⁊ j. de lib. le. l. fi. in fi. ⁊ no. ff. eo. l. nomen. §. j.

r ¶ Accesserunt. vt. j. de fun. instru. l. si mancipia. que videtur contra ⁊ hoc vbi legatarius accedere fecit. vt. ff. ti. j. l. cũ ita.

† Vl° ergo stat q̃ signi fications. et cõcor. gl. ff. post pif. in c. nonnulli. vbi allegat hec lex. extra ff relig.

Quis saltum. ¶ Casus. Habebã fundum titianum ⁊ pratum et quilibet habebat per se confines: legaui titio fundũ titianum cuz animo gererez legare ei seianum: certe debebitur ei titianus/ nisi euidenter appareat me voluisse ei legare seianum. ¶ Titius. Fecit codicillos titi ⁊ ita in eis cauit: publio meuio dari volo omnes seruos meos iuuenes quos in ministerio habeo: queritur qui contineantur appellatione iuuenum: ⁊ certe illi quos titius voluit: si aute non appareat quos voluit contineri: estimabimus eos iuuenẽ esse qui maior est. xxv. annis ⁊ minor. lxx. Iulia.

s ¶ Al significatione. magis vsitata. H. ad quod est. ff. de suppel. lega. l. labeo.

t ¶ Aliud. q̃ sonare verba videntur.

v ¶ Testatorem. Tunc enim receditur a significatione verborum. vt. ff. de auro et argen. lega. l. pediculis. §. labeo. et de condi. ⁊ demon. l. publius. §. j. ⁊ in alio quando est talis regionis consuetudo: vt. ff. de fun. instru. et instrumen. lega. l. cum delationis. §. asinam. in fi. §. ⁊ in alio. vt. ff. titu. ij. l. iiij. Item contra. ff. titu. ij. l. si alij. sed potest dici q ibi erat dubium quid testator senserit. Item facit. ff. de exercito. l. j. §. fin. ibi in re igitur ⁊c. et. ff. j. qui et a quib. l. prosperit. Item oppo. vt no. C. de fideicommiss. l. voluntatis. ⁊ facit. C. de fideicom. l. cum virum. et no. ff. de legi. ⁊ senatusconsul. l. non possunt. Jtez oppo. j. de re. dub. l. in ambiguo. sed dic vt ibi.

x ¶ Juuenes. seruos.

y ¶ A qua. Scilicet vnde incipiat dici iuuenis: ⁊ vsq; quo.

z ¶ Ad notionem. Sic. C. de fideicommiss. l. voluntatis. ⁊ ff. eod. l. fi. dbus. Accursius.

a ¶ Ad diffinitionem. i. ad strictã verborum significationem.

b ¶ Posset. considerato vero sensu verbi.

c ¶ Etatem. i. compleuit. xxv. an. vt. ff. de mino. l. j. in fi.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2017

a ¶ Seniores.id est fenes: qui est a.lex.an.supra.vt.ff.de iure fmu.l. maiores.⁊ insti.de excusa.tuto.§. item maior. Item maior quandoqꝫ.lx. an.vt.ff.de adop.l. si pater.§.fi.quandoqꝫ.lv.an.vt.C.qui eta.lib.r.l. fi.boc ꝑm leges: sed ꝑm vulgare prouinciarum mores ⁊ ipsarum varietates verborum fignificationes fepe mutant ꝑm.R.j.de fun. instru. et instru.le.l. cum de lanitio.§.fi. in fi.⁊ facit.ff.l. princi.buius.l.

Segni. ¶ Casus. Legaui titio lanam meam: certe continetur lana filata ⁊ nō filata dū tamē non fit tincta. Item continetur carminata et non carminata fuccida ⁊ lota: fed in lana filata q̄ iam ordita eſt in tela nō continetur nec tomentū. i. coopertorium de lana factū: nec ea lana de qua ego teſtator feci veſtimentū gratia valitudinis/ vl' deliciarū/ vel medicine: fed boltrones bene continentur et lana lepozina/et anſerina/ et captina/et linea: non autē cōtinetur linum. Quid ſi lego titio linum meū: certe cedit legato linum filatū et non filatum: ⁊ pectina tū.⁊ quod iā eſt ordituꝫ in tela ⁊ in linum tinctū q̄uis aliud ſit in lana vt dictū eſt ſupra. Quid ſi legaui ei veſticolozia mea: ⁊ certū eſt q̄ appellatio ne lane nō cōtinet veſticolozia mea: ſed legatis veſticolozibus omnia ea videntur legata que tincta ſunt ⁊ neta. id eſt carminata ⁊ pectinata que non ſunt deter:ta:nec contexta. Sed nunquid pur pure continentur: ⁊ certe ea que tincta non ſunt nō continētur: ergo purpura bene continetur q̄ bene eſt tincta: ⁊ non bꝫ naturalē coloꝛē: q̄ ſi legatui ei purpuras meas certe cedit legato omnis generis purpura: coccum tamen non cōtinetur: et eſt quedā purpura intrinſecus viridis: ⁊ extrinſecus rubea. ſuccinū aūt ⁊ iacinū bene continetur ⁊ ſubtegmen factū: lana autē deſtinata cauſa tingende purpure non continetur. Aiuia.

b ¶ Non eſt. Not. appellatione lane non contineri tinctam. vt ⁊.j.§.i. ⁊ §.ſino. Sed contra.j. de aur.⁊ argen.leg.l. pediculis.§. labeo. vbi dicit contineri. Solu. inſpecta naturali ſignificatione continetur vt ibi. et.j. de acqui.re.do.l. fed ſi ex meis.§. fina. vbi dicit non deſinere eſſe lanam licet tincta fit: ſed conſiderata voluntatis interpretatione non vt bic: q̄ prevalet ꝑm.R.

c ¶ Facta. tunc eſt facta quando eſt carpinata ⁊ pectinata ⁊ batuta: ⁊ in manellis parata ad ponendum in tela.

d ¶ Neta. id eſt filata: nam neo. i. ſubtiliter filum a colo trabo ꝑm.ff.l. liget aliter alij boc exponant. Accur.

e ¶ Utputa. boc exempla de neta ⁊ non neta poſſunt intelligi et non eſt vis: quia clare ſoluet.

f ¶ Stamē. ſtamē ōr lana q̄ trabiē a trama: naꝫ trama remanet in dētib⁹ pectinū: ⁊ ſic bona lana ⁊ purgata ex qua ordiē poſtea tela apellat ſtamen: ⁊ trama que remanet appellat ſubtegmen ex qua poſtea texiē tela ordita: hic ſtamen aliqui vocant barbā lane.

g ¶ Netam. non tamen tinctam. vt.ff.in prin.

h ¶ Peruenifſet. id eſt ita eſt parata vt ſolum reſtet texere: nondū tamē eſt in tela poſita: quia tunc lane appellatione non continetur: licet ſecus ſit in lino. vt.j.§. linum autem.

i ¶ Succidam. que tonſa eſt de inferiori parte ouis. id eſt de corpore: ſic dicta quia plena eſt ſucco. i. ſudore ⁊ pinguedine ouis: et affert ſanitatem: vel dicitur ſuccida id eſt non lota: vt ſtatim colligitur. nam boc carij malicioſi non lauant vt plus ponderet: ⁊ pro boc facit quod ſubijcit de lota.

k ¶ Non ſit. dic vt.ff. in princi.

incipit inter ſeniores[a] numerari.

¶ Appellatione lane continef lana etiā a pellibus animalium mortuoꝝ non ſeparata ſuccida vel purgata ⁊ filata vel nō: dummodo non ſit tincta: nec ad formā tele redacta: vel ad alium ſpecialem vſum deputata. Bartolus.

Ulpianus. Lex.lxviij.

Si cui lana legef: id legatuꝫ videt quod tinctū nō eſt[b] † ſiue autem facta[c] eſt ſiue infecta lane appellatione continef: queſitus eſt vtrum lane appellatione ea ſola cōtineaf que neta[d] nō eſt: an ⁊ ea que neta eſt: vtputa[e] ſtamen[f] ⁊ ſubſtamē: ⁊ ſabinus etiaꝫ netaꝫ[g] cōtineri putat: cuius ſententia vtimur. ¶ Lane appellatiōne catenus extēdi placet quo ad telaꝫ peruenifſet[h]: ⁊ ſciendum eſt ſuccidā[i] quoqꝫ contineri ⁊ lotam ſi modo tincta non ſit[k]. Lane appellatione tomentum[l] non continebitur: ſꝫ nec ea lana ex qua quiſ quaſi veſtimentum fecerit valitudinis[m]: vel deliciarū gratia continebitur: nec ea[n] quidem que fomentatiōis[o] gratia parata ſunt: vel medicine lanaruꝫ appellatione continenf: ſed etiā pelles lanate[p] cōtinentur: ⁊ boc[q] lane cedere manifeſtū eſt. ¶ Lana legata etiaꝫ lepozinam[r] lanā ⁊ anſerinā[s] ⁊ caꝑinam credo contineri: et de ligno[t] quam greci. ligneaꝫ lanā appellant. ¶ Linum aūt lana legata vtiqꝫ nō continebif: lino aūt legato tam factū[u] q̄ infectuꝫ cōtinef. quodqꝫ netum[v] quodqꝫ in tela eſt[w]. qō nonduꝫ eſt detextum: ergo aliud in lino q̄ in lana eſt: ⁊ quidem ſi tinctū linum ſit credo lino contineri. ¶ De veſticoloꝛibus[x] videndū eſt: ⁊ cōſtabat apud veteres lana appellatione verſicoloꝛia non contineri: ſꝫ ea oia videri legata que tincta ſunt et neta: que neqꝫ detexta[a] neqꝫ ꝓtexta ſunt. ¶ Proīde queritur an purpure appellatione ver ſicoloꝛium contineaf. Ego arbitroꝛ[b] que tincta non ſunt[c] verſicoloꝛibus nō ānumerari: et ideo nec album naturaliter neqꝫ nigrum contineri[d]: nec alterius coloꝛis naturalis. ¶ Purpurā autez ⁊ coccum (q̄ nibil natiui coloꝛis ſunt) cōtineri arbitroꝛ[e]: niſi aliud ſenſit teſtatoꝛ. ¶ Purpure autem appellatione oīs generis purpuram contineri puto: ſed coccum[f] non continebitur[g]: fucinum[h] ⁊ ia cbinum[i] continebitur. ¶ Purpure appellatione omnis generis purpuram et ſubtegmen factum contineri nemo dubitat: lana tingende purpure cauſa deſtinata non continebitur[k]. †

¶ Sui dicuntur ſerui qui ad aliquez ꝓtinent iure oñꝫ vel quaſi. ſecus ſi iure vſufructus vel pignoris. Itē ſecus in bis qui ad vēdendū habent: vel ſunt vicarij ſeruoꝝ: cōmunes vero ſerui ſui dicūtur. boc dicit cum tribus. ll. ſeq. Bar.

Idem. Lex.lxix.

Am ſue ancille ſiue ſerui ſue ancille ſiue ſeruoꝝ ſiue ſeruoꝝ ſue ancille ſiue ſeruoꝝ ſue ancille ſiue ſeruoꝝ ſue ancille

Sed nunquid continebuntur illi mei serui quorum operas alijs locabam? Dicitur q̄ sic. non autem cōtinebitur ille meus seruus qui erat emptor: z venditor seruorum causa lucri: nec etiam mancipia venalia: ni si ego testator hoc voluissem: z hoc appareat nec vicarij seruorum meorum ordinariorum: sed illi qui sunt mihi communes cum alio bene continentur meorum appellatiōe. Hodie dicit vsq; ad l. nūmis. Aluia.

a ¶ Scribunt. vt legati.

b Seruos. ¶ Pleno. s. saltem quo ad opiniones vt bene fi. pol. vt subijcit. Vel dic pleno in re: sed non solus.

c ¶ Non continebuntur. qi nec quo ad opiniones sunt ei? qui habet vsum fructus: z hoc si fructuarius leget suos seruos: ecus si proprietarius. vt j. l. proti. Accursius.

d ¶ Voluit contineri. scz expressim. vt. j. de aur. et argē. le. l. quintus. §. argēto. Vel aliud est cum dicit suos: vt h. aliud cū dicit q sui sunt: vt ibi. sicquidē in testamentis ꝛc. vt. j. de reg. iur. l. in testamentis. Sed ar. ff. s. ad silla. l. j. §. j. z facit. j. eo. l. nup. z. s. e. l. cū sue.

e ¶ Debitor. sic. C. de pigno. act. l. pignus.

f ¶ Nequaq̄. nisi volente debitore erant in vsu creditoris: vt. j. de suppel. lega. l. legata. §. fin. et facit. s. qui fatisda. cogā. l. scien dū. §. creditor.

g ¶ Locabat. vt tamē per dies necessarios sibi vtatur: alis mercis noie magis ꝫtinent. vt. j. de au. z ar. le. l. cū testamento.

h ¶ Eum. testatorem.

i ¶ Exercebat. emendo z vēdendo seruos.

k ¶ Mancipia. venalia.

l Sentientis. s. testatoris.

m ¶ Mercis. s. ex interpretatione: non seruata significatione vocabuli. vt. s. de tribu. l. j. §. j. z. j. de ver bo. signi. l. mercis.

n ¶ Nō cōtineri. in lib. R. est nō: sed in lib. Jo. est cancellatum. z p. R. est. j. de pecu. le. l. seruo manumisso. z. s. e. l. cū sue. z. j. de fun. instru. et instru. le. l. q̄sti. §. celsus. z. j. de liber. lega. l. cū ita. in fi. Ite q̄ eo: quia magis officijs alterius. i. ordinarijs sunt parati.

o ¶ Si quis. Cōtinenē. vt z. s. ti. j. l. v. §. j. z. j. de vb. sig. l. pupillus. §. fi. z. s. de cōdi. insti. l. ij. in fi. nisi cōtra. pbet sensisse. vt. s. eo. l. iulianus. §. seruos. in fi. Accur.

p ¶ Ummis. ¶ Casus. Legaui tibi decem libras bononinoꝝ z decessi: et non apparet nūc de quibus bononinis sensi: vtrū de grossis vel de paruis: nec apparet qualem vsum intelligeré in vita mea cum nominabam bononinos: nec apparet qualiter illi de regione mea bintelligunt: nec aliqua parte testamenti mei sunt nominati taliter bononini q̄ possit intelligi de certis. i. de grossis vel de paruis: certe. r. libre bononinorum paruorum legate videntur: si autē aliquod de predictis quattuor apparēret: illi standum esset. Aluia.

q ¶ Exiguores. vt. s. ti. j. l. si ita fit scriptum. in fi. cum suis cōcor. Sed contra. j. de aur. z argen. le. l. qui lancem. Solu. vt not. s. titu. ij. l. apud iulianum. §. scio.

r ¶ Consuetudine. locutionis. vt. s. ti. ij. l. si seru? pluriū. §. fi. nō vsu. vt j. de vi. triti. oleoq; leg. l. cū certū. q̄ est cōtra. est tñ arg. s. j. ti. j. l. si cui. et j. de ali. z cibaria. l. alimenta. Accur.

s ¶ Regione. als neq; ex regione: z tunc exponе. i. consuetudine regionis: z facit. j. de reg. iur. l. semper.

t ¶ Ex contextu. sic. s. de testa. l. heredes. §. j. z. j. de verbo. oblig. l. titia. §. idem respon.

u ¶ Apparere. quales legati sunt: ex alijs quoq; apparere potest. vt. s. de leg. j. l. si seruus plurium. §. fi. z. j. de vt. triti. z oleo. leg. l. cum certum. que sunt cōtra fm Jo. z facit. j. de verb. obli. l. inter stipulantē. §. si stipulā te. z. j. de suppel. lega. l. labeo. Accur.

Barti. ¶ Casus. Legaui tibi chartas meas vl tabulas meas ad scribendum paratas: certe non continentur legato libri facti vel scripti re. Aluianus.

v ¶ Nemo dicit. nisi vt. s. eo. l. librorum. §. libris. Accur.

Am in substitutione. Hanc legem intelligas planam esse per casum positum. s. eo. in repetendis. Aluianus.

x ¶ Continentur. appellatione ergo legatorum libertates continētur. Sz contra. s. de transact. l. j. §. imperatores. Sed dic vt ibi.

Uesitum. ¶ Casus. Titius ita legauit liberte sue q̄uis h̄ non sit hic in littera. pāphile liberte mee fundus titianum cum instrumēto et cum bis que in eodem fundo erunt cū moriar dari volo: mortuo testatore allegabatur per heredem cōtra pamphilam stichum seruum ex dicto fundo abductum ante annuz mortis testatoris ꝛ discipline per testatorem traditus ꝛ posteа in dictum fundum nō reuersum. Et ideo eidez pamphile non deberi ex dicto legato dictum stichum: quesitum fuit an deberetur pamphile dictus stichus? Et dicitur q̄ sic. si testator misit eum tantum causa studendi non q̄ transferret eum de fundo ad alium locum.

Meui fili. Titia fecit testamentum ꝛ instituit sibi heredem filium suum meuium in marina parte bonorum suorum: z alium filium suum ponе titium in superficie. z postea ita in eodem testamento locuta fuit dicto meuio: meui fili contentus esse debes fundo meo semproniano cum suis inhabitantibus. i. familia ꝛ que ibi erunt: pro eo q̄ iam tibi maximam partem facultatum mearum dedi supra in eodem testamento: postea legauit quibusdam duos seruos qui erant in dicto fundo: facto testamento eadem titia misit talem epistolam dicto meuio filio suo: argentum autem omne et suppellectilem q̄cūq; habeo tibi dono: et quicquid habeo in predio semproniano quod tibi reliqui in testamento meo: modo mortua testatrice: queritur hic de trib⁹. Primum est an nomina debitorum ꝛ nummi qui z que erant in dicto fundo pertineant ad dictum meuium? Et respondetur q̄ non: nisi manifesta voluntas defuncte approbaretur per meuiū q̄ voluerit ei legare dicta nomina debitorum ꝛ nummos. Secundum est: an pertineat ad meuium suppellex que in alijs predijs ꝛ domibus esset ꝛ etiam argentum. Et respondetur q̄ non: nisi meuius probet q̄ h̄ placuit testatrici. Tertium est: an serui existentes in dicto fundo quos testatrix legauit alijs in testamento vt dictum est: pertineant ad dictum meuium. Et dicitur q̄ non. ¶ Predia. Legaui titio predium titianum ꝛ seianum sicut a me dicta predia possessa sunt: ꝛ quecunq; in dictis predijs erunt cum moriar: queritur vtrum pertineant ad titium ex legato māncipia que in dictis predijs morata fuerunt causa operis rustici vel alterius officij: itez omnia alia que in dictis predijs fuerunt tempore mortis mee. Et dicit q̄ sic. ¶ Peto. ¶ Petij ab heredibus meis vt venderent pro ducentis aureis fundum meum campanum cuidam mee alumne que vocabatur genesia: ita vt est dictus fundus: queritur nunquid debeantur genesie reliqua colonorum que erant in dicto fundo tempore mortis mee. Et dicitur q̄ non. alia autem que erant in dicto predio bene debenť ei. ¶ Iblud. Legaui titio argentum meum: certe cedet legato argentum factus: puta ciphi et scultelle argentee. Itez cedet in fectum: puta illud quod est in massa: si autem legaui titio marmora mea non cedet legato nisi rudis materia: et est ratio inter predicta duo: quia argentum factum bene potest reduci in massam: sed statuta vel aliquid aliud de marmore factum non potest reuerti ad rudem materiam. ¶ Coccum. Legaui tibi vestimenta mea: certe cōtinctur legato etiam quedam purpura q̄ vocatur coccum de qua dixi. s. eo. si cui. §. sed coccū. Item continētur quedā alie purpure.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

alie purpure. ſ. coratinū ⁊ inſiginū ⁊ melinū: nam ita bene deſignant ſuo more dicte tres purpure: ⁊ ſum diuerſi colores ſicut coccū ⁊ purpura: ⁊ dicas in littera porro pro certe: ⁊ qn minus pro q⁹ non. ⁊ repete nemo dubitauit: ⁊ dic certe nemo dubitauit q⁹ coratinum aut inſiginum: aut melinum non minus ſuo nomine deſignantur q⁹ coccū vel purpura: ⁊ ita eſt plana. l. ¶ Cum vir. Legauit vxori mee ea q̄ eius cauſa parata ſunt venit poſt mortem meam vxor mea vel ea mortua beres ſuus ad petorem qui cognoſcebat de fideicommiſſis ⁊ legatis ⁊ petebat ab berede meo non ſoluz res quas paraueraz po vxore mea/ſed etiam res eſtimatas quaruz ſcium erat in dote: certe nō obtinuit nec obtinere ꝺbuit petitio dicte mee vxoris vel beredis eius coraz dicto pretore q̄tum ad dictas res eſtimatas niſi in vſu dicte mee vxoris date fuiſſent per me: naz tunc ſemp dicto legato cedent: ſiue ab ipſa vxore ſiue ab alio comparate fuerunt ⁊ mibi in dotem date eſtimate et a me in vſuz eius date ⁊ parate: ⁊ ita etiam relatum fuit apud quendam iuriſconſultum qui vocabatur adurbius valens. ¶ Rebus que. Legauit titio fundum titianum: ⁊ res que in eo fundo ſunt: certe cedent lega to ille res que conſueuerunt eſſe in dicto fundo q̄uis per aliquem caſum nunc non ſint ibi: nō autem cedunt ea que nō ſolebāt ibi eſſe q̄uis ſint ibi nunc per aliquem caſuz. ⁊ hoc dicit hic. §. q̄ ſatis bonus eſt. Auianus.

a ¶ Fundum. mala videt eſſe grammatica: ſed dic fundū lego tali cū inſtrumento ⁊ cum bis que in eo erunt cum moriar: vt ſ. de fun. inſtru. et inſtru. lega. l. feie. §. pamphile.

b ¶ Contentus. per quod videtur legaſſe: vt. ſ. ti. j. l. peto. in prin.

c ¶ Etnūmis. ſcz an contineantur legato: hec eſt prima queſtio.

d ¶ Eadem. ſcilz mater tē ſtatrix: als eidem ſcilicet filio. Accurſius.

e ¶ Omne. hic oritur dubitatio et eo quod ſubijcit quodcūqz ⁊c.

f ¶ Quodcūqz. ſcz argentum vel quācūqz ſuppellectilem.

g ¶ Ad meuium pertineret. ſecunda queſtio.

h ¶ Alijs legauit. ſcz contineatur legato. ⁊ eſt tertia queſtio.

i ¶ Reſponſum eſt. reſponſio prime.

k ¶ Ramos. quos habebat teſtatrix in alijs ſuis predijs ſm quoſdā: imo quos habebat in predio ſemproniano ſ⁹ ad tēpus: vt. ſ. e. l. ſi chorus. §. ſ. ⁊. l. ſi ita. ⁊. ſ. ti. ſ. l. gaius. ⁊ de bere. inſti. l. ex facto. §. reruz. ⁊. ſ. de fun. inſtru. ⁊ inſtru. le. l. queſitum. §. papinianus.

l ¶ Seruos. reſpon. tertie queſtioni.

m ¶ Datos. i. relictos.

n ¶ Diminuiſſe. nam per ſpeciale derogatur generali: vt ⁊. ſ. eo. l. vroꝛē. §. feliciſſimo. ⁊. ſ. de vi. triti. zoleole. l. ij. ⁊ de aur. ⁊ argen. leg. l. j. ⁊ de pecu. le. l. ſeruo. ⁊. ſ. de ſuppel. leg. l. legata. in prin.

diſcipline traditū ⁊ poſtea in eum fundum[a] non reuerſum: an deberetur: Reſponſuz eſt ſi ſtudendi cā miſiſſet: non q⁹ de fundo euz alioz ſum träſferret deberi.

¶ Genus in medio poſitū ex precedentibus ⁊ ſequentibus reſtringitur. Barto.

¶ Oeui fili qziaz tibi maximaz partem facultatum dederim contentus[b] eſſe debes fundo ſemproniano cum ſuis inhabitātibus id eſt familia ⁊ que ibi erunt: queſitum eſt de nominibus debitorum ⁊ nummis[c]. Eadem[d] epiſtolam talem miſit. Argentum omne[e] et ſuppellectilem quodcūqz[f] habeo tibi do: ⁊ quicquid in predio ſemproniano habeo an ſuppellex que in alijs predijs vel domibus eſſet ad meuium[g] pertineret: ⁊ an ſerui quos ex eo fundo alijs legauit[h]? Reſponſum eſt[i] nomina et nummos[k] non videri deberi: niſi manifeſte de bis quoqz legandis voluntas defuncte approbaretur. Seruos[l] ex bisdem fundis alijs datos[m] diminuiſſe[n] filij legatum de argento[o] ⁊ ſuppellectili que alibi eſſet eum cuius notio eſt eſtimaturum: vt id obtineat quod teſtatori placuiſſe a legatario probabitur[p].

¶ Ea videtur eſſe in fundo que ibi ſunt vt perpetuo ſint.

¶ Predia quidam reliquit adictis bis verbis: vt a me poſſeſſa ſunt: ⁊ quecunqz ibi erunt cū moriar: queſitum eſt de mancipijs que in bis predijs morata fuerunt[q]: vel operis ruſtici cauſa vel alterius officij/ceteriſqz rebus q̄ ibi fuerunt in die mortis/an ad legatarium pertinerent? Reſpondi ea omnia de quibus quereret legata videri. ¶ Peto vt fundum meum campanianum geneſie alū ne mee aſcribatis ducentorum[r] aureorum ita vti eſt: queritur an fundus ⁊ reliqua colonorum mācipia ſi qua mortis tempore in eū fuerint debeantur? Reſpondi reliqua quidem colonorum non legata[s]: cetera vero videri bis verbis ita vti eſt data.

o ¶ De argento. Sol. ſecunde queſtionis.

p ¶ Probabitur. Sed quid in dubio? Reſpon. id tantum quod in predio ſemproniano habetur videtur relictum: nam et illa demonſtratio: et quicquid predio ſemproniano ⁊c. ſuperiora poteſt reſtrigere: vt. ſ. de ⁊ nu leg. l. nam quod. §. fina. Sed cōtra. ſ. de fun. inſtru. ⁊ inſtru. le. l. queſitum. §. i. ⁊. j. de ali. leg. l. a filio. Sed ibi quia talis apparebat voluntas teſtatoris: vel dic vt ſeis dixi. Accurſius.

q ¶ Fuerunt. non ad tempus ſz perpetuo deſtimata. ⁊ facit. j. de fun. inſtru. l. feie. §. fi. ⁊. l. ꝑdia. §. j.

r ¶ Ducētorum. i. pro. cc. aureis vos heredes detis fundus alūne mee: qō legatū valet: vt. ſ. titu. ij. l. et ſi equo. vel dic talem agrū q̄ valet tātū: q⁹ forte tantū emerat defunctus.

s ¶ Mon legata. ſicut nec cetera que fuerunt tibi ad tempus. et facit. ſ. de fun. inſtru. ⁊ inſtru. leg. l. feie. §. fi. ⁊. l. predia.

t ¶ Ea. ſ. ſpecificata.

v ¶ Juncta. oia enim metalla ſuperant ſua ſpecificata potentia: quia nullo modo extinguuntur ſpecificatione: lana autem ⁊ cypreſſus ſiue marmor vincuntur a ſuis ſpecificatis cum ad ſua vltra non rediſcant initia: z plerūqz vt lana et cypreſſus et ſimilia vt farina nomen etiaz perdunt vel amittūt. metalla autē ⁊ ſi ſint ſpecificata ius habent ad rudē maſſam redeūdi nec nomen ſuum perdunt. nam ſi anulus eſt non minus aureus vocatur: ſed veſtis nunq̄ lana ſicut naues cypreſſi nō cypreſſus dicitur. ⁊ facit. j. e. l. lana. ⁊. l. beres. §. i. ⁊ de aur. ⁊ arg. le. l. quitus. §. z. j. de acquir. re. do. l. in oibus. ⁊. l. ſequen. Jtē facit. j. de aur. ⁊ ar. le. l. cum auruz. circa prin. ⁊. l. ſi nō ſunt. §. j. Accurſius.

r ¶ Dubitauit. vt. ſ. e. l. ſi cui. §. penul.

y ¶ Quin minus. i. non.

z ¶ Porro. pro certe. etiā ſunt iſti colores pannorū de quibus dixi. ſ. cod. l. ſi cui. §. fina.

a ¶ Ego. paulus aduoca tus mulieris.

b ¶ Nec obtinui. als obtinuit. ſ. mea opinio. cum ergo acquieſcat ſententie pauli: et in corpore iuris ponitur: erit ler generalis. et facit. ſ. eo. l. boc legatum. ⁊. j. de aur. ⁊ arg. leg. l. quintus. ⁊ ſtatim hic ſubijcit.

c ¶ Rebus. facit. j. eo. l. ſeruus q in fundo. cū ſuis cōcor. ⁊. ſ. eo. l. q ſaltū. ⁊. j. de vſufruc. leg. l. generali. §. i. ⁊. j. l. prori. §. j. Accurſius.

¶ Appellatione materie non cōtinetur materiatum quod ad ſui materiam reuerti non poteſt. Bartolus.

¶ Illud fortaſſis queſiturus eſt aliquis cur argenti appellatione etiam factum argentum comprehenderetur cum ſi marmor legatum eſſet: nihil preter rudem materiam † demonſtratum videri poſſet: cuius hec ratio traditur: quippe ea que talis nature ſunt vt ſepius in ſua poſſint redigi initia: ea[t] materie potentia iuncta[v] nun q̄ vires eius effugiant. ¶ Occurz quod proprio nomine appellatur quin verſicolorib⁹ cederet nemo dubitauit[x]: quin minus[y] porro[z] coratinum/aut inſiginū/aut melinum ſuo nomine q̄ coccum purpurave deſignatur.

¶ Res eſtimate in dotē date non continentur in legato empti vel parati ſi nō fuerunt ad vſum tradite. Bartolus.

¶ Cum vir ita legaſſet que vxoris cauſa parata ſunt ei do lego: ego[a] apud pretorem fideicom. petebam etiaz res eſtimatas † quarum precium in dotem erat: nec obtinui[b] quaſi teſtator non ſenſiſſet de bis rebus[c]. atquin ſi in vſu eius date ſint nibil intereſt ab ipſo an ab alio cōparate ſint. Poſtea apud bzunum valentem inuenit ita relatum: mulier res eſtimatas in dotē dederat: ac deinde dotem marit⁹ ei legauerat bis verbis: q̄ eius cauſa parata ſunt: emptaqz eſſent: dixit emptorum paratorumqz appellatione non contineri ea que in dotez data eſſent: niſi maritus eas res poſtea q̄ ipſius facte eſſent/in vxoris vſum conuertiſſet.

¶ Que caſualiter abſunt abeſſe nō videtur: ⁊ que caſualiter adſunt adeſſe non videntur. Bartolus.

¶ Rebus que in fundo ſunt legatis accedunt etiā ea que tunc non ſunt ſi eſſe ſolēt: nec q̄ caſu ibi fuerunt legata exiſtimantur.

¶ Quod operatur gen⁹ quo ad omnes idem operatur particulare quo ad particularia, hoc dicit Bartolus.

Scholus aut Lex. lxxvij.

¶ Jchorus. ¶ Caſus. Legauit tibi chorum ſeruorum: per unde potes petere ſingulos ac ſi ſingulos tibi legaſſem ⁊ idem eſſet ſi legaſſem tibi familiam ſeruorum. ¶ Bis verbis. Legauit titio fundum ſeianum ⁊ que ibi mobilia mea erunt me mortuo. inuenīt in dicto fundo pecunia a me ibi repoſita cauſa mutuandi eam: et pecuniam quam ibi reposui cauſa preſidiū donec quibuſdam bellis ortis in ciuitate me expediuiſſem. queritur nūquid iſte pecunie contineantur legato? Et dicitur q⁹ prima non, ſecunda ſic. ⁊ eſt rō: q⁹ prima pecunia eſt ꝓpria pecunia: ⁊ eſt

† Videl per hunc. §. derogat regule q̄ dicit q⁹ indefinita eq pollet vniuerſali. de quo vide in c. vt circa. l. glo. ſup. §. alloſū eccleſiaſticoruz. extra de elect. lib. vj.

† Concor. glo. in ver. vſucaſ. ibi ſ⁹ ſi res eſtimate. trādū tur. tunc eſt emptio ⁊ vē ditio. c. rayuti⁹. extra de teſta.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

fragilis. i. valde mobilis: z ad hoc fuit a me posita in dicto fundo: vt inde moueretur causa mutuandi: vt dictum est. z ideo nō est mirum si non contineatur in dicto legato: z ita audiunt proculus dictēs senes rusticos. secunda autem pecunia que fuit a me posita in dicto fundo causa presidij dicitur peculium z non est fragilis: z ita mobilis sicut prima: z ideo non est mirum si continetur in legato. ¶ Area. Legaui titio quandam meam arcam z postea feci super ea domus z postea destruxi domū z remā sit area sicut erat prius: certe debet legatario dicta area: cuius ei non deberetur si dicta dom⁹ destructa nō fuisset. sed pone q̄ legaui titio seruum meum stichū. postea beres meus manumisit eū anteq̄ traderet titio. et postea rediit in seruitutē dicti mei heredis: certe potest eum titius legatarius petere: per factū eīs heredis puenit ad libertatem. Uiuianus.

† Qui fasselle fugerit rex nosc̄it. z facit. c. vlcus glo. super. senē. canonicos. ex tra de offi. archi.

¶ Si chorus. seruorum cantātium cū instrumento quodam musico quod dicitur chor⁹: hꝫ z alias significationes: vt. ff. de edi. edic. l. eiusdem. Acc.

a ¶ Familia. seruorum: sic ponitur. j. si fa. fur. fe. dicatur.

b ¶ Singuli. quo ad hoc vt omnes peti possint z legato cedūt quo ad quid: tamen aliud est. vt. ff. tit. j. l. y. z. ij. z. v. z. vi. Itez quo ad actionem de euictione: vt. ff. tit. ij. l. si dominus. §. j. et. ff. de euictio. l. ferui venditor.

c ¶ Facti assert. Id est face re cōsueuisset testator: als factitassent. f. testatores: als accidisset.

d ¶ Fragilē. i. de facili pōt perdi. fic. C. de admini. tut. l. ler q̄ tutores. §. fin.

e ¶ Reponeretur. habet z alias significatiōes: vt not. ff. de pec. in rub. z facit ad. §. fi. j. e. l. si ita. cuz suis concor.

f ¶ Non poterat. contra videtur. ff. titu. j. l. si aree. z. ff. titu. ij. l. seruum filij. §. si aree. Sol. hic fuit mutata voluntas. vt z ibi. z in. l. seruum filij. §. si aree. plene not. Itē facit. j. de sol. l. qui res. §. areā. z. j. de verb. oblig. inter stipulantem. §. sacram. z. ff. de vsufru. l. qui vsumfructum. in prin. z. l. si non in area. Sed contra. ff. quib. mo. vsufru. amit. l. repeti. §. fina. Sed aliud in vsufructu fm Bug.

g ¶ Peti potest. als peti non potest: z tunc nullū est contra. als est peti pōt z tunc est contra. j. de solu. qui res. §. areā. z. j. de adi. lega. l. si seruus. in fi. z. l. cum seruus. Sol. vt no. in. d. §. aream. vel hic vnitte testatore redijt in seruitutem z postea ex voluntate noua voluit peruenire ad legatarium: vt dixi. ff. de pact. §. z ff. arg. huius solutionis. j. de adi. leg. l. iij. z facit. ff. qui. mo. vsufru. amit. l. repeti. §. fi. z. l. quid tamen. §. j. z. ff. ti. j. l. filiusfamilias. §. fi. z. ff. de pact. §. cum suis concor.

Quinctim. ¶ Casus. Ita dixit testator. instituo mihi heredē titium z seium: certe quia coniuncti sunt re z verbis: concursu diuident hereditatem meā. i. per medium: sed z si ita dicat testator. lego titio et seio fundum cornelianum erit idem in boc legato quod dixi in hereditate. Uiuianus.

h ¶ Concursu fieri. hoc autem contingit siue re et verbis siue re tantum: siue verbis tantum fit coniunctio: vt. ff. de vsufruc. l. j. §. interdum. sed als duo vltimi dicuntur disiuncti: vt. C. de cadu. tollen. §. bis ita. z facit ff. eo. l. qui duos. z facit. j. eo. l. re comuncti. z. j. de verborum significa. l. triplici. Accursius.

Seruus. ¶ Casus. Legaui titio seruos meos siue pueros siue non: certe continentur ancille: sed non econtra. i. ancillis vel puellis legatis non continentur serui z pueri. si autē legaui ei mulieres meas etiam familia[a] legatur: perinde est quasi singuli[b] homines legati sint.

¶ Illumini repositi vt mutuo dent non videntur esse in loco: secus si vt ibi ppetuo sint. Bartolus.

Duis verbis que ibi mobilia erunt mea do lego: nūmos ibi repositos vt mutui darētur non esse legatos proculus ait. at eos quos presidij causa repositos habet vt quibusdam bellis ciuilibus factis tasset[c]: eos legato contineri: z sepe audisse rusticos senes† ita dicētes: pecuniam sine peculio fragilem[d] esse: peculum appellantes quod presidij causa reponeretur[e]. ¶ Arca legata si iedificata medio tempore fuerit ac rursus arca sit facta q̄ tunc peti non poterat[f]/ nūc tamen debet. ¶ Seruus quoq; legatus si interim manumittatur: et postea factus sit seruus: peti potest[g].

Idem. Lex. lxxviij.

Quinctim heredes istituti aut coniunctim legari: hoc est totam hereditatem et tota legata esse singulis data partes autem concursu fieri[h].

¶ Masculinum genus concipit femininum z non econtra. Bar.

Modestinus. Lex. lxxix.

Seruis legatis etiam ancillas deberi quidaz recte putant: quasi cōmune nomē[i] vtrūq; sexum contineat. ancillis vero legatis masculos non deberi nemo dubitat: sed pueris legatis etiam puelle debentur. Idem non esse in puellis pueros contineri dicendum est. Mulieribus vero legatis etiam virgines[k] debentur: sicuti viris legatis etiaz pueros deberi respōdet. ¶ Secundi[l] autem legatis: z boues z cetera iumenta continentur. Armento[m] autem legato etiam boues contineri cōuenit: non etiam greges ouium z capparum. ¶ Quibus legatis neq; agnos[n]: neq; arietes ptineri quidam recte existimant. ouium vero grege legato: z arietes z agnos deberi nemo dubitat.

¶ Qui fugit dicitur esse in loco a quo fugit. Bartolus.

Idem. Lex. lxxx.

Seruus qui in fundo mozari solitus erat: si fugerit (z post mortem testatoris apprehendatur) fundo legato vt instructus est etiam ipse legato cedit[o].

Idem. Lex. lxxxi.

Quod his verbis relictū est: quicquid ex hereditate bonis ve meis ad te puenerit cū morieris restituas fructꝰ quos heres viuus[p] percepit. Item quecq; fructuū vice[q] sunt non venire placuit: nec eīs quicq; proponi[r] ex quo de his quoq; restituendis testatrix cem rogasse probari potest.

¶ Appellatione posterorū continentur liberi non liberti. Bartolus.

Idem testator[s] qui libertis fideicommiss. reliquerat substitutione iter eos facta expressit: vt post mortem extremi ad posteros eorum pertineret: quero cum nemo alius sit nisi libertus eius qui extremo mortuus est: an is ad fideicōmissuz admitti debeat? Respō. posterozum appellatione liberos

¶ Casus. Institui mihi heredez titium z ita ei dixi. quicquid ex hereditate bonis ve meis ad te peruenerit restituas seio cum morieris. me mortuo tenuit titius bona mea per. x. an. z habuit inde fructus z pecoza fetus z decessit: nūquid tenetur heres titij dare fructus seio predictos z fetus? Et dicitur q̄ non. sed alia omnia sic. Sed pone q̄ in dicto testamēto reliqui quattuor meis libertis fundum z titianum per fideicōmissum et volui z dixi q̄ si aliquis eorū decederet pars sua dicti fundi ad alios ptineret. z cum extremus eorum decesserit: dixit q̄ pertineret dictus fundus ad posteros omnium dictorum libertorū. euenit ita q̄ omnes liberti decesserunt z vltimo decedens non reliquit libertos sed vnum libertū suum: nunquid libertus liberti extremi veniet ad fideicommissum? Et dicitur q̄ non. Uiuianus.

p ¶ Uuus. aliud si in hereditate eos inuenisset: z additionis tempore a defuncto forte: vel etiam ab ipsa hereditate dudum perceptos. R.

q ¶ Uice. que sunt vice fructuū habes. ff. de vsur. l. vsure. z. l. predioruz. et l. in pecudum. z. ff. de peti. here. l. mercedes.

r ¶ Proponi. si testatoꝛ mētem benigne exaudias (z verboz rigor contra forte suadeat: vt. j. ad trebel. l. balista. z. ff. de vsur. l. in fideicommissi. §. nōnunq̄. Uel. l. illa balista, non obstat: qz ibi dixit testator quātacūqꝫ pecunia ex hereditate siue ex bonis meis ad eum peruenerit: at hic non dixit nomen pecunie. Item lege ille de vsuris non ob. qz ibi aliud apparebat ex voluntate defuncti: z ex verbis eius. z facit. j. ti. ij. l. qui fructus. et j. ad trebel. l. heredes. in prin. Item contra. j. de dote preleg. l. iij. §. fin. in fi. §. Solu. vt ibi.

s ¶ Idem testator. vt si quis nollet alij baberent. Item vt altero deficiente ad alios. Item post mortem vltimi ad posteros: nam liberi non liberti

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

berti continentur appellatione poſtero. ſic. ſ. de gradi. l. iuriſconſultus. §. parentes. ꝛ. C. de fideicō. l. cum acutiſſimi.

a ¶ Vique. ¶ Caſus. Legaui titio omnia ea q̄ habeo rome. certe ecdunt legata non ſolum ea que ſunt intra muros ciuitatis romane cauſa cuſtodie: ſed etiā ea que ſunt in boreis extra vrbē poſitis dūtamen ſint intra cōtinentia edificia. Tiuianus.

b ¶ Debenſ. ſcs ſicuti infra vrbem: q̄ nec hec nec illa debentur ſi ſunt cauſa cuſtodie: alis ſecus ſi ꝑpetuo: hoc eniz ſolū q̄retur: ſcilicet quaten⁹ ex tenderetur rōne appellationis ff⁹. R. et ſic facit. ſ. de aur. ꝛ argen. lega. l. ſi vroti. §. i. ꝛ. ſ. c. l. ſi cbo rus. §. i. ꝛ. l. queſitū. §. fi. ꝛ. l. ſi ita. cū ſuis concor. que oia eſſent ⁊ traria niſi ſic exponeret. ꝛ facit. ſ. de penu leg. l. nā q̄. §. ſi ita. ꝛ. ſ. de verbo. ſig. l. ij. ꝛ. l. vt alphen⁹. ꝛ. l. edificia. ꝛ. l. qui in continētibus. ꝛ. l. collegarum. §. j.

Lex. lxxxiij.

Q Vidā cōſtitutum eſt a principe: vt nō adiecto b meuz⁹ ſi qs corpus alicui leget: ꝛ ita ſentiat vt ita demum prēſtetur ſi ſuuz fit: ita valere legatum vt apparcat magis ſententiam legantis non boc verbum⁶ meum reſpiciendus eſſet: et ideo⁴ elegans eſt illa diſtinctio: vt quotiens certum corpus legatur ad preſens tempus adiectum boc verbum meum⁵ nō faciat conditionem⁶. Si vero incertum corpus legetur: veluti ita vinum meum et veſtez meam: videatur pro conditione boc verbū meum eſſe: vt ea demuz que illius ſunt⁷ videantur legata: quod⁸ nō puto fortiter poſſe defendi: ſed potius ꝛ hic veſtem vel vinum quod ſuorum numero habuerit⁹ boc legatum eſſe: ſic enim reſponſus eſt¹⁰ etiam qō coacuerit vinum legato cedere: ſi id vini numero teſtator habuiſſet. ¶ Plane in mortis tēpore collatum būc ſermonez¹ ve-

Lex. lxxxiij.

Q Vi que rome eſſent legata ſunt etiā ei que cuſtodie cauſa in horreis extra vrbez reposita ſunt debentur².

¶ Pronomen meū adiectū certo corpori ꝛ verbo pſentis tēporis facit demonſtrationem: ſi icerto corpori taz: rationem: ſi vō verbo futuri temporis conditionē. Bar.

Lex. lxxxiij.

Pomponius.

Q Vidā cōſtitutum eſt a principe: vt nō adiecto b meuz⁵ ſi qs corpus alicui leget: ꝛ ita ſentiat vt ita demum prēſtetur ſi ſuuz fit: ita valere legatum vt apparcat magis ſententiam legantis non boc verbum⁶ meum reſpiciendus eſſet: et ideo⁴ elegans eſt illa diſtinctio: vt quotiens certum corpus legatur ad preſens tempus adiectum boc verbum meum⁵ nō faciat conditionem⁶. Si vero incertum corpus legetur: veluti ita vinum meum et veſtez meam: videatur pro conditione boc verbū meum eſſe: vt ea demuz que illius ſunt⁷ videantur legata: quod⁸ nō puto fortiter poſſe defendi: ſed potius ꝛ hic veſtem vel vinum quod ſuorum numero habuerit⁹ boc legatum eſſe: ſic enim reſponſus eſt¹⁰ etiam qō coacuerit vinum legato cedere: ſi id vini numero teſtator habuiſſet. ¶ Plane in mortis tēpore collatum būc ſermonez¹ vestem que mea erit: ſine dubio pro conditione[m] accipiendum puto: ſed et ſtichum qui meus erit puto pro conditione accipiendū: nec intereſſe vtrum ita qui meus erit/ an ita ſi meus erit: vtrobiq̄ conditionem eam eſſe. Labeo tamē ſcripſit etiam in futurum tēpus collatum bunc ſermonē qui meus erit pro demonſtratione[n] accipiendū: ſed alio iure vtimur.

¶ Inſpiciēs vbi res eſſe ſolēt perpetuo non vbi caſu deſunt vel abſunt. Bartolus.

Lex. lxxxiij.

Poculus.

S Ji ita legatum eſt: domum quecq̄ mea ibi erunt cum moriar[o]: nummos ad diem[p] exactos a debitoribus vt aliis nominibus collocarentur: non puto legatos eſſe: et labeonis diſtinctionem valde probo qui ſcripſit: nec quod caſu abeſſet min⁹ eſſe legatum: nec quod caſu ibi ſit magis eſſe legatum.

Lex. lxxxv.

Paulus.

Q Ti fideicōmiſſuz[q]: et mortis cauſa donatio appellatione legati continentur.

Lex. lxxxvj.

Idem.

L Ana legata veſtē que ex ea facta ſit[r] deberi nō placet: ſed ꝛ materia legata: nauis armamenta ex ea factum non vendicetur[s]. Nauc autem legata diſſoluta[t]: neq; materia/ neq; nauis debetur[u]: maſſa autem legata cibi ex ea facti exigi poſſunt[v].

Lex. lxxxvij.

Idem.

E coniuncti videntur non

ſolebat eſſe q̄uis in aliquo caſu ibi ſit. Jtē nō cedent nūmi ad diē exacti per me a debitoribus meis vt aliis mutuare[f] quos nūmos in dicta domo repoſueram. Sequēs. l. dicit q̄ appellatione legati continetur fideicommiſſum ꝛ donatio cauſa mortis. Tiuianus.

o ¶ Cum moriar, ſubau. titio lego.

ſtem que mea erit: ſine dubio pro conditione[m] accipiendum puto: ſed et ſtichum qui meus erit puto pro conditione accipiendū: nec intereſſe vtrum ita qui meus erit/ an ita ſi meus erit: vtrobiq̄ conditionem eam eſſe. Labeo tamē ſcripſit etiam in futurum tēpus collatum bunc ſermonē qui meus erit pro demonſtratione[n] accipiendū: ſed alio iure vtimur.

¶ Inſpiciēs vbi res eſſe ſolēt perpetuo non vbi caſu deſunt vel abſunt. Bartolus.

Lex. lxxxiij.

Poculus.

S Ji ita legatum eſt: domum quecq̄ mea ibi erunt cum moriar[o]: nummos ad diem[p] exactos a debitoribus vt aliis nominibus collocarentur: non puto legatos eſſe: et labeonis diſtinctionem valde probo qui ſcripſit: nec quod caſu abeſſet min⁹ eſſe legatum: nec quod caſu ibi ſit magis eſſe legatum.

Lex. lxxxv.

Paulus.

Q Ti fideicōmiſſuz[q]: et mortis cauſa donatio appellatione legati continentur.

Lex. lxxxvj.

Idem.

L Ana legata veſtē que ex ea facta ſit[r] deberi nō placet: ſed ꝛ materia legata: nauis armamenta ex ea factum non vendicetur[s]. Nauc autem legata diſſoluta[t]: neq; materia/ neq; nauis debetur[u]: maſſa autem legata cibi ex ea facti exigi poſſunt[v].

Lex. lxxxvij.

Idem.

E coniuncti videntur non

p ¶ Ad diē. i. in termino vel. i. vt ad tempus teneret exactos: ꝛ poſtea collocaret. Sed qd ſi propoſito retinendi ibi vt theſaurus? Rñ. ſecus. vt. ſ. eo. l. ſi cbo?. §. ſ. niſi mutato propoſito redeāt in primā cauſam: quia tunc nō deberetur. vt. ſ. ti. j. l. antepe. in prin. et facit. ſ. eo. l. qui filiuz. et de bere. inſti. l. ex facto. §. reruz. ꝛ. j. de aur. ꝛ argen. lega. ſi vroti. §. j. ꝛ. ſ. eo. l. ſi fundum. ꝛ. ſ. de pecu. l. id veſtimentū. ꝛ. j. de penulega. l. nā quod. §. j. ꝛ. ſ. ti. ij. l. bmōi. §. legatuz. ꝛ. ſ. eo. l. qui cōcubinaz. §. fi. ꝛ. l. qui ſaltum. ꝛ. l. queſitum. §. fi. ꝛ. l. ſi chorus. §. j. ꝛ. j. de fun. inſtru. et inſtru. leg. ſcie. §. pāphile. ꝛ. §. tyrāne. ꝛ. l. predia. et l. queſitum. §. papinianus. ꝛ. l. cuz delationis. §. ſabinus.

q ¶ Ideicōmiſſus. Legata ꝛ fideicōparia ſunt: vt ſ. ꝛ. ſ. ti. ij. l. i. Sed fallit vt not. C. cōmunia de leg. l. ij. Jtez donatio cā mort⁹ et legatum vt hic. et. ſ. de dona. cā mor. l. illud. ꝛ. C. ō do. cau. mor. l. ſi. ſed fallit vt no. inſti. de dona. §. j. ſuper verbo fere. Accur.

L Ana. ¶ Caſus. Legaui titio lanā meā: certe nō cōtinet veſtis ex lana facta: ſed et ſi legaui ei materiam meaz aptā ad faciēdum naues ꝛ armaria: certe non continet naues vel armaria ex ea factū: ſi autē legaui ei nauē iā factaz ꝛ poſtea

r ¶ Facta ſit. nondum cedente die legati: alioquin contra. vt. ſ. titulo. ij. l. ſeruū filij. §. ſi pocula. ꝛ no. ſ. ti. j. l. mortuo. j. rñ. Alzo. ꝛ bec ratio eſt. ſ. eo. l. queſitus. §. illud. ꝛ. l. ſi cui lana. ꝛ. j. de acquiren. re. do. l. omnibus. et. ll. ſequentibus.

s ¶ Non vendicetur. qz aliud ſi materia: ꝛ aliud ſi nauis: vt. ſ. de pigno. actio. l. ſi conuenerit. §. ſi quis ea.

t ¶ Diſſoluta. ſcz ea poſtea.

u ¶ Debetur. qz eſſe deſinit: ſecus ſi refecta ſit eadē carina non mutata: vt ſ. ti. j. l. quod in rerum. §. fi.

v ¶ Exigi poſſunt. quia aurum eſſe minime deſinit. vt not. ſ. eod. l. queſitum. §. illud. Sed contra boc videtur. ſ. de vſufruc. l. qui vſufructu. in prin. ꝛ. ſ. quib. mo. vſufruc. amit. l. qui tamen. §. fi in aſſe. Sed dic aliud in vſufru. legato q̄ in proprietate legata. Jtem facit. ſ. eod. l. item. §. pe. ꝛ. j. de aur. ꝛ argen. lega. l. vj. ꝛ. j. de verbo. oblig. inter ſtipulantem. §. ſacram. ꝛ. ſ. eo. l. ſi cui lana.

Diuiſio.

B E coniuncti. ¶ Lex iſta diuiditur in partes duas principales. ¶ Primo loquitur de coniunctis. Secundo de effectu coniunctionis: ſcilicet de iure accreſcendi. ſecunda ibi: ptefertur igitur. Jtem prima ſubdiuiditur in tres partes: q̄ primo loquitur de coniunctis re tm. ſecūdo de coniunctis verbis tm. tertio ponit rationem precedentium. ſecunda ibi: item verbis. tertia ibi: quoniam ſemper. Jtem ſecunda pars principalis ſubdiuiditur in duas: q̄ primo ponit dictum. ſecūdo illud. pbat per argumentum a ſufficienti diuiſione. ſecunda ibi: q̄ ſi re tm. Barto. ¶ Caſus. Quidam legataruj ſunt ꝟiuncti in legato re ꝛ nō verbis: qdam verbis ꝛ non re. ꝛ qdam re et verbis. re tantum dicuntur coniuncti cum

UNIVERSIDAD DE HUELVA

lego duobus eandem rem separatim hoc modo. titio lego fundum seianum: gaio lego eundem fundum. verbis autem trñ dicuntur coniuncti cum lego ita duobus: titio ꝛ seio fundum seianum equis partibus do lego: quo casu pro parte dimidia habet quilibet fundum: ꝛ hec duo exempla in littera ponuntur. tertium autem exemplum. ſ. quando sunt ziuncti re ꝛ verbis non ponitur in littera: est tamē tale lego titio ꝛ seio fundū seianum: ꝛ ita est ibi copula ꝛ nō sunt ibi illa ver ba equis partib⁹ quo casu habet qlibet dimidiā: siergo decedat legatari⁹ vnus qui habet coniunctum in legato re ꝛ vbis ꝛ cōiunctum verbis trñ: ꝛ coniunctum re trñ: vel etiam repudiet ſuā partē legati: prefertur in partes illius legatarij mortui vel repudiantis suam partē vel alio modo non omittentis ceteris omnib⁹ ille qui coniunctus est re et verbis. i. prefert illi qui ē coniunctus re trñ cuꝫ illo qui amsit suam partem ꝫ ille qui est coniunctus verbis trñ ꝫ omni alij persone. Et ponas ita exēplum. Lego titio ꝛ seio fundum titianū: certe titius ꝛ seius sunt ziuncti re ꝛ verbis vt dictum est. postea ita dixi: lego prædictum fundum titianū gaio: certe hic gaius coniunctus est prædictis titio seio re ꝛ non verbis. postea ita dixi titio predicto ꝛ sempronio: lego pro partibus equis dictū fundum titianum: certe titius prædictus ꝛ sempronius sunt coniuncti in dicto fundo verbis ꝛ non re me testatore. postea mortuo decessit titⁱ⁹ prædictus legatarius anteq̄ habe⁹et suam partem dicti fundi. i. quartas vel repudiauit dictus titius dictam suam partem vel alio modo amisit: certe suam partem prædictam debet seius habere qui erat ei ziunctus in legato re ꝛ verbis vt dictum est: ꝛ non debet de ea aliquid habere gaius qui erat cōiunctus re trñ vt dictum est. Nec sempronius qui erat ei ziunctus verbis trñ vt dictum est. nec aliquis alius debet habere aliquid in dicta parte: titj nisi dictus seius hoc ibi qō sit re trñ ꝛc. vbi dicit. Done q̄ dictus titius non habebit coniunctum re ꝛ verbis sed vnum coniunctū re trñ: ꝛ alium coniunctum verbis trñ: certe in eo casu habebit partem titj vterq; eoꝝ ꝛ non erit potior re trñ coniunctus illo qui verbis trñ erat cōiunctus nec ecōtra. Si autem dictus titius habuit trñ collegatariū vnū coniunctum verbis trñ: certe ille solus habebit partē titj ꝛ potior erit oibus aljs bolbus: ꝛ idē credo si habuit dictus titius vnum trñ collegatarium cōiunctum sibi re trñ: q̄ ille potior erit oibus aljs boibus: q̄uis hoc vltimum non sit in littera. ꝛ hoc dicit hec lex. Azuinus.

a ¶ Separatim. puta titio fundū talem: sempronio eundem fundum do lego: ꝛ sic insolidū: sed concursu faciunt partes: vt ꝛ. ff. de vsufruc. accre. l. iij. ꝛ. l. i. §. interdū. ff. eo. l. ziunctim. ꝛ. C. de cadu. tollen. §. si vo non omnes. Accursius.

b ¶ Quotiam semper. i. quotiens verbis nō re sunt ziuncti.

c ¶ Habent. ſ. ab initio: vel dic semper. i. non demū per concursum quod est in superiori casu. Aliꝫ dicūt semper. i. hoc casu ꝛ in supiorib⁹ sed hic ab initio ibi per concursum: quod non placet: quia dictio quotiā non bene potest contineri.

d ¶ Prefertur. in parte deficiēte que debet legatarijs accrescere: ꝛ dictio igitur ponitur inceptiue: vel dic etiam illatiue. quasi dicat. q̄. ff. non ad plenum sunt coniuncti: igitur cū vtroq; modo coniuncto ad plenū ziungitur: igitur ꝛc.

e ¶ Ceteris. i. ziuncto verbis trñ: vel re trñ: nō ob. ff. ti. ſ. l. meuio. in prin. que est contra. vt ibi no.

f ¶ Si re trñ. Duos casus ponit vſq; ad finem. Primus an coniūctus re trñ potior sit coniuncto re ꝛ verbis vel verbis trñ: ꝛ dicitur q̄ non. Secundus est an coniunctus re ꝛ verbis preferatur coniuncto re trñ: Et dicitur q̄ sic. Tertius casus an qui coniunctus est re trñ preferatur cōiuncto verbis trñ: non est in littera hic ſm Joannem ꝛ Bꝛo. ſed. R. dicit q̄ primo queritur an coniunctus re trñ preferatur coniuncto re ꝛ verbis: dicitur q̄ non. Secundus an coniunctus re trñ preferatur ziuncto verbis trñ: et dicitur q̄ sic. Tertij vltimo hoc dicunt econtra: scilicet vt verbis trñ coniunctus preferatur re trñ coniuncto: quod magis sonat hec littera/sed neutra placet: immo ambo simul admittuntur: scilicet coniunctus verbis trñ: ꝛ re trñ. vt. ff. de here. instit. l. si ita quis. ꝛ argumen. ff. de leg. ij. l. meuio. in principio.

g ¶ Coniunctus sit. semper dic ei cuius portio deficit.

h ¶ Potior. ziuncto re ꝛ verbis: vel verbis trñ ſm Jo. vel ſm. R. cōiuncto re ꝛ verbis. nā coniuncto verbis trñ prefertur ſm eum.

i ¶ Re autē non. sed alius sit re ꝛ verbis ziunctus eidē: ſm Joan. vel ſm R. est alius qui re trñ ziunctus est.

k ¶ Coniunctus. re ꝛ verbis ſm Jo. vel re trñ ſm. R.

l ¶ Potior sit. coniuncto verbis trñ ſm omnes.

m ¶ Utipſe preferatur. qui re ꝛ verbis ziunctus est ſm Jo. vel ſm. Rog. re trñ. ꝛ facit. ff. de ver. ſig. l. triplici. ꝛ inſti. de leg. l. si eadem. ff. de leg. j. l. si pluribus. ꝛ. ff. de heredibus inſtituen. l. interdum. in princip. ꝛ adde distinctionem que est. ff. de vſufruc. accrescen. l. j. in fine.

gatum sit intelligitur: licz nomen pronunciatum non sit.

§ Verba generalia accessorie apposita ad ſuū principale restringunt. f. d. Bar.

Papinianus. Lex. lxxx. ff.

Redijs per præceptionem filie datis cum reliquis actozum et colonozum: ea relicta videntur legata que de redditu prediozum in eadem causa manserunt. alioquin pecuniaꝫ a colonis exactam: et in kalendarium in eadem regione versam reliquis non contineri: neq; colonozum neq; actozum facile constabit: tametsi nominatim

n ¶ Aquo. onerato. Accursius.

o ¶ Homen. onerati vt a primo herede vel ab here de legatarij: vt. ff. eodē. si fic. §. j. vel ab heredibus simplr: vt. j. eo. si plures. sic ecōtra in personam legatarij. vt. j. de 2di. ꝛ de mon. l. nominatim. ꝛ facit. ff. si cer. peta. l. certuꝫ. et insti. de exhere. lib. §. j.

† Cōcor. c. per omnia ad nras. i. glo. sup. ff. multa. ibi arg. q̄ per sequēta intelligitur et prefa mūrus ſcedēria. diſſ. xviij. ité cuidā mō intelligendū est ſbā. glo. in ver. otinue. ea. sicut nosbis. de ver. ſig. lib. vj.

Redijs. ¶ Casus. Institui mihi de redes filium meuꝫ trium ex filiam meam feiã; ꝛ prelegaui dicte mee filie prediū meū titianum ꝛ seianū ꝛ quosdam meos actores ꝛ colonos qui morabantur pro meis dictis prediis cum reliquis eoꝝ: certe illa reliqua colonoꝝ ꝛ actorum videntur filie legate quꝫ de redditu dictoꝝ prediꝝ remanserunt penes dictos colonos ꝛ actores. non autē illa que ab eis exegi ante meꝫ mortem.

¶ Ex his verbis. Legaui lucio titio prædicta mea. f. titianū ꝛ seianū cum pretorijs: sicut a me in die mortis mee possessa fuit: certe videret legasse instrumētum rusticū paratum a me pro dictis prediis: ꝛ ola que in dictis prediis erant a me parata vt esset instructior. non autē reliqua colonoꝝ existentium in dictis prediis. ¶ Pater filie. Legauī filie mee quādam meam stationem in qua faciebam vendi purpuras per quosdam meos seruos quos illi negociationi prepoſueram ꝛ legaui eidem purpuras q̄ erant in dicta statione causa vēdendi ꝛ etiam dictos seruos prepositos: certe non videor legasse ei precium purpure quāvendiderant dicti serui in credentiaꝫ: neq; debita neq; credita stationis sed ſolos seruos ꝛ purpuras. ¶ Titio. Ego emi prædia seiana ꝛ gabiniana ꝛ vno precio: ꝛ in rationibus meis quas ſcribebam in quaternis meis cum colonis prædiorum semper intelligebam cum dictis colonis contineri gabiniana appellatione seianorum: ꝛ semper fructus vtrorumq; prediorum simul miscebam feci testamentum et legaui titio seiana prædia ficut ea comparaui: queritur vtrum contineantur gabiniana? Et dicitur q̄ sic. secus autem si prædicta non feciſſem cum dictis colonis sed ſolummodo emiſſem gabiniana cum ſeianis: quia tunc non continerentur gabiniana.

¶ Balneas. Habebam ſtufam vnā domo mea sicut habet girardinus ſalaros: dictam meam domum legaui titio: nunquid cōtinetur ſtufa? Diſtinguitur. aut publice ſtufam prebebam cuilibet volenti intrare pro certa mercede pone: aut non. primo caſu non videt continere ſtufa ſub lega to domus niſi multa occurrant. Unum eſt qō debet occurrere q̄ ſtufa adiūctur per intrinſecam partem domus legate. Secūdum eſt q̄ in vſu girardini et vxoris sue domine lombardie ſit quandoq; dicta ſtufa. Tertium eſt q̄ mercedes ſtufe miſceantur in rationibus girardini cum mercedibus aliarum retum de domo et quibuſ merces percipitur. Quartū eſt q̄ vno communi precio comparata fuiſſet ſtufa cum domo legata. Quintum eſt q̄ vno communi precio inſtruatur cuꝫ domo legata: puta cum neceſſarium eſt cooperiri domum cooperitur et ſtufa cum ea: vel etiam alia que ſunt neceſſaria ad inſtructionē domus ꝛ ſtufe fiunt simul a girardino. Secundo caſu indiſtincte continetur ſtufa domo legata.

¶ Qui domum. Ego emi ortum vicinum domui mee vt amenioꝛ domum ꝛ ſalubrioꝛem poſſiderem: ꝛ per domum cepi ire ad ortum poſtea domum legaui titio: certe continet ꝛ ortus: ſecus autem ſi non emi dictis de cauſis. nam non continebitur ortus legato domus. Quid de domuncula iuncta dicte domui a me legate: certe ꝛtinet legato domus dicta domuncula ſi duo interueniant ꝛ non alꝫ. Primum eſt ſi domūcula fuit a me comparata cum domo vno precio. Secūdum eſt ſi penſioné domus et domūculam ponebam ſimul in rationibus meis. Azuianus.

p ¶ Actorum. qui fuerunt ꝛ ipſi filio prelegati: vel etiam eidem filie. vt. j. dicitur.

q ¶ Prediorū. reſtringitur nomen reliquoꝝ propter adiuncta: vt. ff. ti. j. l. cum pater. §. dulciſſimis. ꝛ. ff. de ſer. ruſti. predio. l. qui duo.

r ¶ Causa manserunt. vſq; in diem teſtatoris. R.

s ¶ Exactam. per teſtatorem.

t ¶ In kalendarium. ſic euenerat q̄ in kalendarium fuerat redacta. aliꝫ quin ſufficeret ſola exactio ad huius legati diminutionez ſicut in quolibet debito legato: vt. ff. titu. ij. l. ſi ſic. §. ſi mihi. ꝛ. j. eodē. Loſſidius. ꝛ dit

verſam

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

verſam non nomine filij: als ſecus: vt. j. de pecu. lega. l. ſina. ⁊. ff. titu. j. l. antepenul. in prin.

a ¶ Ad filiam. quare eorum reliqua ad ſe potius pertinere allegat filius: licet perperam.

b ¶ Voluit. per quod volebat filia etiam pecuniam kalendarij.

c ¶ Inſtructior. ⁊ ſic etiaz inſtrumentū patriſſamil. ſic. j. de fun. inſtru. l. ſcie. §. finali. ⁊ l. predia. §. liberto. et. §. e. l. queſitum. §. predia.

d ¶ Debentur. vt ⁊. ff. eo. l. queſitum. §. peto.

e ¶ Vbi. id eſt in taberna. Ibo.

f ¶ Condita. in taberna cum erant iam exacta: et dicpurpure vendite als credita: ſed tunc ſuperfluit propter hoc q̄ dicit debita.

g ¶ Debita. ſcilicet precia nonduz exacta. ⁊ facit. j. de aur. ⁊ argē. leg. l. vrori. §. j. ⁊. j. tit. ij. l. generali. §. vrori. ⁊. ff. eo. l. vrorem. §. legauerat. ⁊. ff. titi. j. l. gaius. in princi. ⁊. j. de fun. inſtru. ⁊ inſtru. leg. l. ſcie. §. predia. in princ. ⁊ §. j. ⁊. q. ⁊. ff. proti. §.

b ¶ Coparata ſunt. hinc oritur queſtio. R.

i ¶ Emptiōis. nota q̄ inſtrumenta emptionis nō probant fines plebatus vel plebium vel curiarū. ſic. C. de iure delibe. l. cuz aliquis. Sed argu. contra. C. de contraben. ſtipu. l. optimam.

k ¶ Et ratiōibus. als tra ditionibus: als rationibus. i. inſtrumēto emptionis ⁊ traditionis cōtinetur ſeiani vocabuli tm̄: ⁊ de gabiniano cuz eo fuit intellectum: vel vt dicit inſtrumentis locationuz ⁊ traditionibus factis coloni ꝑ a patrefamilias.

l ¶ Continerent. i. ſignificarentur. ⁊ facit. j. de reb. dub. l. j. ⁊. iij. ⁊. ff. titu. j. l. gaius. §. ſi. ⁊. j. de fun inſtru. ⁊ inſtru. leg. l. ſcie. §. tyranne.

m ¶ Reddit². ⁊ forte ſunt ſub eiuſdem villici cura: vt. ff. eod. l. patronus. §. ſemptonio.

n ¶ Acceptolati. als acceptolati: ⁊ tunc plana: als accepto legati. et tunc dic titulo. i. nomine accepto. i. electo ⁊ expreſſo in legādo ⁊ legati eſſent: id eſt legati intelligerentur: nimirum enim quo magis ſeiano predio quaſi toti pars cedat: vt gabinianum dñi ſatis erit deſtinatio: vt. j. de verb. ſig. l. locus. ⁊. ff. ti. ij. quod in rerum. §. j.

o ¶ Conſtat. vnde legata domo continetur balneum/vel balnea: ⁊ hoc ſi non publice prebuit: als diſtingue vt ſubijcit.

p ¶ Balneas. ſcilz dicendum eſt.

q ¶ Adirentur. ſcilz balnee.

r ¶ Et mercedes. ſcilz balneorum.

s ¶ Inter ceteras. ſcilz mercedes.

t ¶ Et vno precio. ſcilz cōmuni: q̄ eſt. j. ⁊ facit. j. proti. §. ⁊. §. fi. ⁊. ff. proti. §. cū ſuis cōcor. ⁊ no. hunc. §. ⁊ ſequētes: q̄ faciunt ad queſtionem facti. Item facit. ff. de actio. emp. l. ſi mercede. §. ſi. Accur.

v ¶ Continebitur. hortus. ſic. j. de dā. infec. l. quod conclaue. ⁊. ff. de ſer. viba. predio. l. fin. ⁊ de ſer. ruſti. predi. l. ſi parte. Item facit. ff. proti. vno. §. cum concor. ⁊. j. proti. §. cū ſuis concor. ⁊. ff. de actio. empti. l. fundi. §. fina. Accurſius.

actores ad filiam[a] pertinere voluit[b]. ¶ Ex his verbis lucio titio predia mea illa cum pretorio ſicut a me in die mortis mee poſſeſſa ſunt do: inſtrumentum ruſticum et omnia q̄e ibi fuerunt quo dominus fuiſſet inſtructior[c] deberi conuenit: colonorum reliqua non debentur[d]. ¶ Pater filie tabernam purpurariam cū ſeruis inſtitoribus et purpuris q̄ in die mortis eius ibi[e] fuerunt legauit: neq; precia purpure condita[f]/neq; debita[g]/neq; reliqua legato contineri placuit.

Ex vſu teſtatoris magis q̄ ex inſtrumentis emptionis voluntas eius perpenditur. Bartolus.

¶ Titio ſeiana predia ſicuti comparata[h] ſunt do lego: cum eſſent gabiniana quoq; ſimul cum ſeianis vno precio cōparata: non ſuffi cere ſolum argumentum emptionis[i] reſpondi: ſed inſpiciendum an litteris ⁊ rationibus[k] appellatione ſeianorum gabiniana quoq; continerentur[l]: et vtriuſq; poſſeſſionis confuſi redditus[m] titulo ſeianorum acceptolati[n] eſſent.

Ex aditu iudicat an balnee vel hort? cedant domui. Bar.

¶ Balneas legate domus eſſe portionem conſtat[o]: q̄ ſi eas publice prebuit: ita demum domus eſſe portionem balneas[p]: ſi per domum quoq; intrinſecus aditur[q] et in vſu patriſſamilias: vel vxoris nonnunq̄ fuerunt: et mercedes[r] eius inter ceteras[s] meritoiorum domus rationibus ac cepto ferebantur: et vno precio[t] comparate vel inſtructe communi iure coniuncte fuiſſent. ¶ Qui domum poſſidebat hortum vicinum edibus comparauit ac poſtea domum legauit: ſi hortum domus cauſa comparauit vt ameniorem domum ac ſalubriorē poſſideret: aditūq; in eū per domum habuit: ⁊ ediū hortus additamentum fuit: domus legato continebitur[v]. Appellatione domus inſulam quoq; iunctam domui videri legatam: ſi vno precio[x] fuiſſet comparata cum domo: ⁊ vtriuſq; penſiones ſimiliter acceptolatas rationibus oſtenderetur.

In legato generali non ſtinentur inſtrumenta. Bartolus.

Paulus. Lex. xc.

Si mibi meuia † et negidia filie mee heredes erūt[y]: tūc meuia e modio ſumito precipito ſibiq; habeto fundos meos illum ⁊ illum cum caſulis[z] ⁊ cuſtodibus omnium horum fundorum ⁊ cuz his omnibus agris que ad conjunctionem cuiuſq; eorum fundorum ⁊ cuz his omnibus agris que ad conjunctionem eorum fundo rum emptione[a] vel quolibet alio caſu obtigerint. Item cum omnibus mancipijs pecoribus iumentis ceteriſq; vniuerſis ſpeciebus que in eiſdē fundis quove eorum cum moriar erunt vti optimi maximiq; ſunt: vtiq; eos in die mortis mee poſſedi: et vt plenius dicam ita vti clauduntur. in fundo autem vno ex his qui prelegati ſunt tabularium[b] eſt in quo ſunt ⁊ complurium mancipiorum emptiones: ſed ⁊ fundorum ⁊ variorum contractuuz inſtrumēta: preterea ⁊ nomina debitorum quero an inſtrumenta cōia[c] ſint: R̄n. fm ea que proponerentur inſtrumenta emptionum: item debitoz q̄ in fundo prelegato remāſerunt: non viderit legato[d] contineri. ¶ Iis verbis domibus legatis fidei heredum meorum cōmitto vti ſināt eum habere domus meas in quibus habito nullo oīno excepto[e] cuz omni inſtrumento ⁊ repoſitis oībus: non videri teſtatorem de pecunia[f] numerata aut inſtrumētis debitorum ſenſiſſe.

Audum preceptum teſtatoris nō valet. Bartolus.

Seuola. Lex. xci.

Lucius titius teſtamento

† Inquātū iſte text⁹ dicit q̄ inſtra non veniſſet legato generali eſt limitatius ter. l. cuz alienas. C. de lega. vbi. dī q̄ in legato gñali venit oīne ius qđ de hz in re: ſiue reale ſit ſiue perſonale. de q̄ vide l. ſi domus. §. ij. ff. de lega. j.

x ¶ Vno precio. maxime ad hoc eſſ vt cedat ſufficit domini deſtinatio: vt. ff. de leg. j. l. quod in rerum. §. j. ⁊ no. ff. l. §. titio. ⁊ faciunt ad hoc ſuperiores tres. §. cum ſuis concor.

Si mibi. §. Caſus. Inſtitui mibi heredes filias meas meuiā et negidiam: ⁊ ita poſtea dixi. ſi dicte mee filie erunt mibi heredes/tūc memia predicta percipiat fundos meos titianuz et ſeianum cum caſulis ⁊ cuſtodibus eorum fundor?: ⁊ cuz his omnibus agris qui ad conjunctionem cuiuſq; eorum fundorū obtigerunt emptiōe vel quo libet alio caſu: ⁊ cum aliis mancipijs et pecoribus ⁊ iumētis ceteriſq; vniuerſis ſpecieb⁹ que in dictis fundis et quolibet eorum erunt cum moriar et vti optimi maximiq; ſunt di cti fundi et ſic eos poſſedi in diem mortis mee: et vt plenius dicā ſicut clau dunt dicti fundi. me mortuo inuentior in vno de dictis fundis: puta titiano vnum tabularium ſicut funt tabule emptōū in quo tabulario ſunt ſcripte emptiones plurium mancipiorum et fundorum: et i quo ſunt ſcripta inſtrumenta variorū meorum contractuum: et in quo ſunt ſcripta nomina plurium debitorum: queritur vtrum predicta que continētur in dicto tabulario contineantur in dicto legato meuie: Et dicitur non: immo remanent communia ei ⁊ negidie.

¶ Iis verbis. Inſtitui mibi heredes titium et ſeium: ⁊ ita poſtea dixi. fidei heredum meorum cōmitto vt ſinant gaium domus meas habere in quibus habito nullo oīno excepto cum omni inſtrumento ⁊ repoſitis oībus: nunquid videtur legata dicto gaio pecunia numerata que erat in dictis domibus vel etiā inſtrumenta debitorū: que ibi erāt: Et dicitur q̄ nō. Ulpianus.

y ¶ Heredes erunt. quos inſtituerat.

z ¶ Cum caſulis. i. paruis domibus que in dominis erant: als caſalis. i. locus ſine area paratam ad edificandum.

a ¶ Emptione. quia vno precio cum bis ſunt empti: vt. ff. l. proti. §. titio.

b ¶ Tabularium. Id eſt liber imbreuiaturarum a tabulis. i. inſtrumentis dictum. vel id eſt ſcrinium de tabulis vbi erant inſtrumenta.

c ¶ Cōmunia. vtriuſq; heredis. Accurſius.

d ¶ Legato. ſcz meuie: ⁊ ſic remanent cōmunia. ⁊ facit. j. de fun. inſtru. l. queſitū. §. papinianus. ⁊. ff. eo. l. vrorem. §. legauerat. ⁊. j. de vſufru. leg. l. generali. §. vrori. ⁊. ff. ti. i. l. gaius. ⁊. ff. l. proti. §. pater.

e ¶ Excepto. Et hoc verbo queſtio procedebat que erat ſimilis ſuperiori. Accurſius.

f ¶ De pecunia. que fenerandi vel cuiuſuis preſentis erogationis cauſa ibi foret. R. ſecus ſi vt theſaurus. vt. ff. e. l. ſi chorus. §. j. ⁊. l. queſitum. et l. ſiita. cum ſuis concor. ⁊. ff. proti. §.

Lucius. ¶ Caſus. Lucius titius qui erat patruus magnus iulij: id eſt frater aui dicti iulij fecit teſtamentū: ⁊ inſtituit ſibi heredem filiam ſuam titias; ⁊ precepit ei ne vllo modo predia ſuburbana aut domus que erat in hereditate alienaret: et non adiecit cauſam quare pro-

UNIVERSIDAD DE HUELVA

bibuit mortuo dicto lucio titio . titia predicta sua filia reliquit heredem filiam suam seiam: z ita non fecit contra preceptum testatoris q̄ nō alienauit in extraneum. mortua dicta titia filia testatoris: seia filia titie z inter alias res dicte hereditatis possedit diu dicta predia suburbana z domum. decedens dicta seia istituit sibi heredes quosdam extraneos. queritur quis debeat habere dictas res vetitas alienari. vtrum extranei heredes seie an vero ad iuliuz debeant ptinere qui erat de familia testatoris. Et dicitur q̄ ad heredes extraneos. preceptum enim lucij titij fuit nuduz quia non fuit ibi causa prohibitionis: et ideo non valet. ¶ Sempronie. Ita dixi in testamento meo sempronie vroi mee reddi iubeo ab hēdibus meis centum aureos quos mutuo ab ea acceperam: me mortuo petyt dicta mea vxor ab heredibus meis dictos centum aureos ex mutuo et succubuit. certe potest iterum petere ex fideicommisso.

¶ Quidam. Titius in testamēto suo legauit predium suum titianū z seianum sicut ab eo titio possessa fuit ei quecunq; in eis erunt cum monetur dictus titius duob⁹ suis libertis: certe mancipia que in his predijs morata fuerunt in dictis p̄dijs operis rustici causa vel alterius officij causa vsq; ad mortem dicti titij pertinent ad libertos. Item cetere res que ibi fuerūt.

¶ Quesitū. Institui mihi heredes duos meos filios cum haberem quatuor filios z duas filias: z rogaui institutos vt restituerent fratribus suis. certe z sororibus tenētur restituere mihi ego testator aliud sensi. ¶ Collegio. Titius legauit cuidam collegio fabrorum fundū titianum cum filiis que ei solent cedere vti optimus maximusq; est dictus fundus: que verba vti optimus ꝛc. tantum libertatem fundi significant: vt. ff. de leg. j. seruo. §. fi fundus. modo quesitur vtrum cedat legato predicto femum z pabulum/z palea/z machina/z vasa vinaria/z dolia/et granaria non affixa in terra: Et dicitur q̄ non. ¶ Ex parte. Titius instituit sibi heredem seium z gaium z seio prelegauit fundum suum iulianum z ab eo seio petijt hoc modo. peto vti vel coheredem tibi recipere in dicto fundo claudium: queritur an claudius habere debeat dimidiam fundi: Et dicitur q̄ sic. Tiuianus.

a ¶ Suburbana. i. orti in ciuitate: vt. C. de pre. mi. l. si predium.

b ¶ Instituit. z sic facta est alienatio quaz testator vetuit fieri. Azo. vt. ff. ti. j. l. peto. §. fratre. Sed argu. contra. de alie. iudi. l. er hoc. §. alienare.

c ¶ Iulium. als iulia: als iulij cui testator erat cognatus: z sic quasi de familia nolebat remanere extra familiam alienatum.

d ¶ Ad heredem. etiam extraneum.

e ¶ Nudū. sic. ff. de leg. j. l. filius. §. diu. z. ff. eo. l. pater. §. iulianus agrippa. z contra ibi positum: z hic potes ponere z soluere. z facit. j. de condi. z demon. l. titio. in prin.

f ¶ Petens. adiecta causa ex mutuo: z secundo aget ex testamento.

g ¶ Victa. quod esse debuit nisi iurasset: vt. ff. tit. j. l. lucius. §. quisquis. z ff. c. l. cum quis. §. codicillis.

h ¶ Fideicō. peti. nisi probet errore ductū z credentem debitum legasse: vt. C. de fal. cau. l. j. z. j. de condi. z demon. l. cum tale. §. falsa.

i ¶ Quidam. facit. ff. eo. l. quesitum. §. predia. z. j. de aur. z argen. lega. l. si vxori. §. j.

k ¶ Pertinere, nota appellatione fratris z sororum 2tineri: vt. ff. de pac. l. tres fratres. q: masculinum concipit femininū: vt. ff. eo. l. qui duos. et. l. seruus.

l ¶ Collegio. quod est licitum collegium: vt. j. de iure immu. l. fi.

m ¶ Optim⁹. quo verbo liberum tñ legat: vt. ff. ti. ij. l. seruo legato. §. fi fundus. Accursius.

n ¶ Defira. i. que nō firma sunt: q; sic delierunt fm B. sic. ff. de vsufru. l. sed si quid. in prin.

o ¶ Non esset. obscure respondit. sed dic q̄ supra nominata non videntur legata: q; fundi nihil est nisi q̄ infra scaffixum sit: vt. ff. de acti. empti. l. fundi. in prin. z. j. de sup. lega. l. fi. sed si dixisset instrumētus vel cum instrumēto cōtinerent instrumēta fundi predicta z patrissa. vt. ff. de fun. instru. z instru. le. l. quesitum. §. j. z. §. sed si fundus. sed simpliciter legato nequaq̄ vt dixi: vt. j. de fun. instru. et instru. lega. l. ij. §. j. Accursius.

p ¶ Ex parte. sic per ofa. ff. eo. l. pater. §. fin. Sed contra. ff. eo. l. iulian⁹. §. ex his. Solu. in. l. pater. in fine.

¶ Cafus. Titi⁹ habēs quattuor libertos tribus ex bis fundum titianum legauit: z ab eis tribus petijt vt curarent ne de nomine suo exiret dictus fundus. mortuo titio habuerunt tres liberti dictuz fundum: postea vnus ex bis tribus decedens volebat relinquere partem suam dicti fundi quarto colliberto cui nihil de dicto fundo fuerat legatum: z non illis qui erant sibi coniuncti in legato vel alicui eorum. cetter dicitur q̄ bene potest hoc facere: nisi titi⁹ testator aliud sensit z b appareat. Sed quid si dictus

suo ita cauit / ne vllo modo predia suburbana[a] aut domum heres alienaret: filia eius heres scripta heredem reliquit filiam suaz que easdem res diu possedit: et decedens extraneos heredes instituit[b]: quesitū est an predia pertinerent ad iulium[c] qui iuliam tituli testatozem patruum maiorem habuit? Respon. nihil proponi contra volūtatem defuncti factum quomin⁹ ad heredem[d] pertineret: cum hoc nudum[e] preceptum est.

¶ Si fert absolutoria in vna causa non obstat exceptio rei iudicate in alia agenti. Bartolus.

¶ Sempronie mulieri mee reddi iubeo ab heredibus meis centū aureos quos mutuos accepera: quesitum est si eam pecuniam vt debitam sempronia petens[f] victa[g] fit: an fideicommis. peti possit? Respon. fm ea que proponerētur posse ex causa fideicommis. peti: quod apparuisset non fuisse ex alia causa debitum. ¶ Quidaz predia legauit libertis ad iecti bis verbis: vti a me possessa sunt: et quecunq; ibi erunt cum moriar: quesitum est an mancipia que in bis predijs morata in diem mortis patrisfamili. fuerunt / operis rustici causa vel alterius officij: ceteraq; res que ibi fuerunt ad legatarios pertineant. Respondi pertinere[k].

¶ Appellatione fratrum cōtinentur sorores. Bartolus.

¶ Quesitus est an quod heredes fratribus rogati essent restituere etiam ad sorores pertineret? Respond. pertinere: nisi aliud sensisse testatorem probetur. ¶ Collegio[l] fabrorum fundum cum filiis que ei cedere solent vti optimus[m] maximusq; est legauit: quero an

ea quoq; que i die mortis ibi fuissent: id est fenum/pabulum/palea: item machina/vasa vinaria: id est cuppe z dolia que in cella defixa[n] sunt: item granaria essent legata? Respon. nō recte peti quod legatum non esset[o].

¶ Verba institutionis directa ad alium non ad eum qui instituitur habent vim fideicommissi. Bartolus.

¶ Ex parte[p] dimidia heredi instituto per precceptionem fundum legauit et ab eo ita petijt: peto vti velis coheredem tibi recipere in fundo iuliano meo quez amplius recipere iussi claudium verum nepotem meum cognatum tuum: quero an partes fundi ex causa fideicommissi nepoti deberentur? Respon. deberi.

¶ Appellatione familie 2tinentur etiā qui a testatore non sunt nominati. Barto.

Ulpianus. Lex. xcij.

Si qui complures[q] libertos relinquebat tribus ex bis fundum legauerat et petierat vt curarent ne de nomine suo[r] exiret: querebatur ex tribus qui primus moriebatur / vtrum vtriq; vel alteri ex bis qui in legato sibi cōiuncti essent relinquere partem suam deberet: an posset vel alij colliberto[s] suo eam relinquere? placuit z si voluntatis quesitio esset satis illum facturum[t] / et si alij[v] reliquisset. Si nulli decisset: occupantis an omnium colli bertozum et numerozum tantum quibus pariter legatum esset / si deicōmissi petitio esset dubitabatur: z iulianus recte omnibus[x] deberi putauit.

¶ Verba quanta z verbum summa referuntur etiam ad corpora. Bar.

Metianus. Lex. xciij.

Quisquis mihi heres erit damnas esto dare: fideicō

libertis decedens non reliquit suam partem dicti fundi alicui de tribus colliberti suis/sed cuidam extraneo/certe oēs tres dicti colliberti simul z equaliter possunt petere a dicto extraneo. Tiuianus.

q ¶ Si qui cōplures. puta quattuor.

r ¶ Nomine suo. i. familia sua: vel diclibertorum.

s ¶ Alij colliberto. non nominato.

t ¶ Facturum. scz voluntate testatoris.

v ¶ Alij. scz non nominato. Accursius.

x ¶ Omnibus. non occupanti z non nominatis tñ: nam nō sunt coniuncti ex quo semel habuerunt: scz us in vsufruc. qui etiaz postea accrescit: vt ff. de vsufru. accre. l. j. §. fi. Item z hoc verus si oēs voluntomnes enim sunt pariter proximi patrono: z ideo alter alteri non est preferendus: vt ff. ti. j. l. peto. §. fratre. Accur.

Quisquis. ¶ Cafus. Institui mihi titiū z seiū heredes/z ita posteā dixi quisquis mihi heres erit dānas esto dare: fideicō eius cōmitto vti det eis tas summas dictuerro z dedero aliquibus post hec vba reliqui predia quedā quibusdam/z quibusdam reliqui mancipia/z qui busdam vestem z argentū. nunquid dicteres corporales aliqbus legate

continentur

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

continentur ſub dictis meis verbis. quiſq; mihi beres erit ꝛc. vt ꝛ ipſe debeantur: q̃uis non videatur eſſe in eis q̃ntitas vel ſumma: Et dicitur q̃ ſic: nam dictum verbum quantitas quod poſui inter verba mea non pertinet ad numeratam pecuniam/ſed etiam ad corpora: ꝛ hoc poteſt ſumi argumento dotis legate vxori per maritum ꝛ argumento ſtipulationis que ſterpo-
ni ſolet inter venditorem ꝛ emptorem alicuius hereditatis: nam ſi maritus legerit vxori tantã ſummã quantam in dotem ab ea accepit non ſolum pecunia numerata ſed ꝛ certe res etiam corporales continentur: vt. ſ. de dot. ſple. vxori mee. Item ſi vẽdo tibi aliquam hereditatẽ: et interponitur inter me ꝛ te illa ſtipulatio que ſolet interponi hoc modo: q̃ ego venditor promitto tibi emptori q̃ quãta ſũma perueniet ad me ex dicta hereditate quã tibi vendo tibi reſtituam/nõ ſolum cõtinetur pecunia numerata: ſed etiam alie res corporales de dicta hereditate que ad me vendi torem peruenirẽt poſtq̃ tibi vendidi: vt habes hic. ſ. de verbor. ſigni. cũ ſtipulauerim. ſ. ſ. de bere. vel acti. ven. vẽditor. ſi ergo eſt ita in legato dotis ꝛ in ſtipulatione hereditatis vendite vt dictuꝫ eſt/bene dz eſſe idẽ in noſtro caſu. Jtẽ ꝛ vbum ſumas q̃ poſui ego teſtator inter dicta mea vba quiſquis mihi beres erit ꝛc. debet ſiſr accipi ſicut dictũ eſt accipiendum verbũ quãtas: ſicut oſtenſum eſt in dictis argumentis. ſ. dotis prelegate ꝛ ſtipulationis vendite hereditatis. Eſt ꝛ tertiũ argumentũ ad ꝓbandum q̃ dicta vba quãtas ſummas ꝛc. pertineant non ſolũad numeratam pecuniam ſed etiã ad corpora poſtea legata. non enim eſt verſimile q̃ ego teſtator legaſſem corpora aliqua poſtq̃ dixi illa verba quiſquis mihi beres erit ꝛc. niſi voluiſſem etiaꝫ corpora poſtea legata ſub dictis verbis contineri. ꝛ hoc dicit Ulpianus.

a Dictauero. ſcz in futuro. vt. ſ. in fi. ſ. ecus ſi ꝑmo dedit ꝛ poſtea hãc additionem ponat: vt. ſ. ti. ij. l. talis. in ꝓin. ꝛ in fi. huius. l. innuit.

b Corporales. relictas poſt dictam ꝓfationem.

c Ex dotis. puta dixit vir vxori mee tantã ſummã quãtam in dotẽ accepi ab ea ei do lego: nã non ſolum pecunia numerata/ſed etiã alie res continentur. ꝛ eſt ad boc. ſ. de do. prele. l. vxori mee.

d Empte hereditatis. de qua dic vt. ſ. de verb. ſig. l. cũ ſtipulamur. et ſ. de pecu. l. ſi creditor. in ꝓin. ꝛ. ſ. de beredi. ven. l. venditor. Accur.

e Accipi. in ꝓfata propoſitione: ſcz vt ꝓtineat etiã ad alias res preter pecuniam numeratam. Accur.

f Ut. id eſt ſicut.

g Argumẽtis. de dote ꝛ hereditate.

h Eſi ſententie. vt ſumme appellatione corpora cõtineantur. ꝛ no. voluntatem circa fideicõmiſ. vt. ſ. ti. ij. l. pe.

Poſterio ribus ꝓio ra declarãtur.

i Adiecturũ. ex poſteriore ergo ſcriptura intelligitur ꝓima. ſic. ſ. eo. l. nũmis. in fi. ꝛ ad boc ꝓpter volũtatem verba ꝓtrahantur. facit j. de ſuppel. lega. l. labeo.

Jtitius. Caſus. Inſtitui mihi beredem titium ꝛ gaium: ꝛ rogaui titiũ predictum vt reſtituere hereditatẽ meuio. ꝛ poſtea rogaui gaium vt reſtituere predicto titio coheredi ſuo ſuam partẽ hereditatis mee vel etiaꝫ dimidiã ſue partis non facio vim: poſtea gaius ex fideicõmiſſo reſtituit titio ſuã partem vel dimidiam ſue partis. petit modo meuius a titio partem hereditatis tityi ex fideicõmiſſo ꝛ etiaꝫ illud quod reſtituit titio gaius ſuus coheres. certe dicitur hic q̃ illud q̃ reſtituit gaius titio non poteſt a titio petere meuius: q̃ in hoc caſu non continetur appellatione hereditatis legatum vel fideicommiſſum relictum titio a gaio coheredẽ ſuo: quia eo tempore quo rogaui titium de reſtituenda meuio hereditate/non rogaueram adhuc gaiũ de reſtituenda ſua parte titio per fideicõmiſſum: vnde non eſt verſimile q̃ rogem titium de eo reſtituendo meuio quod adhuc eidem titio nõ reliquit. hoc dicit hec. l. Ulpianus.

k Ex parte. puta dimidia. Accur.

l Hereditatem. ita bis verbis: rogo te titium vt meuio hereditatẽ reſtituas qui meuius non erat heres in aliquo.

m Coheres. puta gaius qui in alia dimidia erat heres.

n Partis parte. de dimidia ſue partis intelligitur niſi dixerat aliud: vt. ſ. de verbo. ſigni. l. nomen filiarum. §. ſ.

o Reſtituere. per fideicõmiſſum.

p Non debere. ímo videtur q̃ ſic: vt. C. de fideicom. l. cum virum. que eſt contra. Sed diſtingue vt ibi no. per. l. j. ad trebel. l. marcellus. ꝛ ad. l. fal. l. titia. et facit. ſ. eo. l. ſertiliam. ꝛ. ſ. titu. j. l. miles. §. fina.

Offidius. Caſus. Quidam nomine offidius inſtituit ſibi beredem filiã ſuam valeriam: nam ꝛ cuidam ſuo actori ſiue caſtaldo qui vocabatur antiocho? dedit libertatem ꝛ legauit eidẽ antiocho prediũ titianuꝫ et ſeianum: ꝛ peculiũ ſuum antiochi: ꝛ reliq̃ ſua antiochi ꝛ aliorum colonorꝫ reliqua: qui coloni erant in dictis fundis. Mortuo dicto offidio teſtatore antiochus legatarius petebat coraꝫ ꝑſide a valeriano berede in quadã ſua ſcriptura ſiue libello illa reliqua que exegit teſtator viuus exiſtens ab ipſo antiocho et ab aliis colonis. Item in eadem ſcriptura dicebat ſibi deberi omnia ea quorum rationem reddere debebat dictus antiochus cũ erat caſtaldus domino ſuo offidio: ſcilicet frumẽti ꝛ vini ꝛ ceteratũ rerũ: q̃ qdeq̃ omnia apud eũ antiochũ in dictis predijs in q̃dito habuerat dict? offidius paterfa. ꝛ dicebat dictus antiochus in dicto ſuo libello oĩa predicta eſſe de reliquis ſibi legatis a dño ſuo offidio. valeriana autem beres ipſum predicta habere non debere dicebat. ꝓfeſe tulit ſententiam contra beredẽ: in ea dirit q̃ antiochus deberet habere omnia predia predicta que petũt in libello ſuo. valeriana autẽ beres appellauit ad imperatorem: ꝛ eriſtens nunc in cauſa appellationis coram imperatore allegauit valeriana beres reliqua colonorum predicta que exegit offidi? a colonis ab eo antiocho non poſſe peti: nec etiam ꝓprtia antiochi reliqua que ſimiliter exegit offidius ab antiocho vt dictuꝫ eſt. Jtem allegabat valeriana cauſam eorum que in condito eſſent: ſcilicet frumenti et vini ꝛ aliorꝫ que dicta ſunt diuerſa eſſe a legato. i. non contineri in legato predicto relicto antiocho per offidium: ꝛ ita dicebat valeriana beres vtraq; reliqua predicta antiochũ minuſte petiſſe in libello ſuo: ac multo minuſtius predicta que erant in q̃dito. Ex aduerſo dirit antiochus legatarius. dñe ſicut ꝓfeſes ꝓnũciauit ita debet firmum ſtare: ímo peto a vobis etiã pluſq̃ ꝓfeſes ꝓnũciauerit. nam peto vt ſaciatis mihi dari quedam reliqua que valeriana exegit a dictis colonis poſt mortẽ offidij teſtatoris. Dirit imperator antiocho legatario. pone in cõdito centies c. aureorum eſſe que in vſu fuo ſolebat ſumere offidius teſtator: dicereſtu totum quod eſſet conditum ꝛ relictum in archa deberi tibi. i. omnes centum aureos. certe male diceres: vnde placet mihi: ꝛ ita iudico bene appellatum a valeriana: ꝛ male ꝓnũciatum ꝓ te. dico tamen q̃ ea reliqua que exegit valeriana a colonis poſt mortẽ offidij reſtituant tibi. cũ ergo legauit offidius antiocho caſtaldo ſuo reliqua ſua ꝛ aliorum colonorꝫ/vult imperator q̃ intelligantur de reliquis que remãſerunt penes eum ꝛ alios colonos poſt mortem ipſius offidij: ꝛ de bis reliqs que exegit beres offidij poſt mortẽ offidij. non autẽ de bis reliquis que exegit ab antiocho ꝛ aliis colonis dictus offidius in vita ſua poſt teſtamẽfactum. nec etiam de dictis cõditis in archa apud dictum antiochũ per offidium: ꝛ ſic eſt plana. Ulpianus.

q Actori. i. villico ſeruo qui vocabatur antiochus.

r Reliqua. quo noie tam in bonis penes ſe antiochus repoſita ante q̃ fieret teſtm q̃ poſt ex reliquis iſtis exacta: ꝛ ſic deſierunt eſſe reliqua ꝛ ad ſe pertinere dicit iſte libertinus: ſed perperam. Rog.

s Colonorũ. quos habebat ſeruos bic in peculio. R. vel dñs: ꝛ q̃ ſint dic vt. ſ. e. l. predijs. in ꝓin. ꝛ. ſ. ti. j. l. lucius. in ꝓin.

t Legatarius. ſ. libertus: ꝛ ſiue habeas manu ſiue manum: q̃ teſtator ſua manu ſcripſit. Jtẽ ſiue bẽas reliquas ſiue reliquoꝝ. ſ. legatũ: bñ eſt.

v Proferebat. i. dicebat in libello conuentionali.

x Manu. alꝫ manum. Accurſius.

y Reliqua. alꝫ manum reliquoꝝ: alꝫ reliquarum: alꝫ reliquorum.

z Eadem ſcriptura. ſcz libelli cõuentionalis dati a liberto boc modo. Jtem petebat quod eſt. j. reliqua eorum quorum rationem reddere de-

bet: scilicet vini ꝛ ceterarum rerū ꝛc. quod est. ¶. dicebat enim de his deberi rationem reddere: at sub redditione rationis etiā redditio reliquorum continetur: vt. ¶. de conditioni. ꝛ demōstrationi. l. cum seruus. ꝛc. liqua autem et antiochus legauit officiūs: vel sic scriptura testamenti: nam hec verba sunt testatoris. Item eor reliqua lego quorum rationē reddere debet. Sed ea q̄ sequuntur: scilicet que in credito ꝛc. non sunt testatoris verba sed liberti petentis: et sm hoc dictionem que infra posita repetit quasi oblit⁹ de primo que. sed lectura p̄ma plani⁹ est: ꝛ cōiunge: scilicet vini ꝛc. Alij vt. ℟. hos genitiuos pro accusatiuis ponunt.

a ¶ In credito. id est in deposito apud antiochū pro sua villicatiōe scilicet et penu ꝛ hortis ad suam administrationem pertinentibus: vel id est in penu vsui suo habuit: scilicet offidius.

b ¶ Rerū. que ex reliquis erierant in vita domini et vsu domini esse cepe rant. ea enīz sola reliquorum nomine + videntur que domin⁹ in vsum suū nō retinuit: sed apud colonos remanent: ꝛ prosbatur boc etiaz infra: ibi pone inquit ꝛc.

c ¶ Que. scilz omnia pete bat libertus.

d ¶ Ab ipsa. scilicet valeriana.

e ¶ Obtinuerat. ꝛ appellatum fuerat. Accur.

f ¶ Ex diuerso. scz a parte filie.

g ¶ Contradicebatur. liberto.

h ¶ Ab eo. actiue: ꝛ dic a liberto.

i ¶ Non peti. scilicet possesset sic si habet duo non iuste petit multo iniusti⁹ que sunt in credito: sed falsa est positio. Vel verius petendo que sunt in credito non petis reliqua tua vel colonorum: qz in istis non resisteremus.

k ¶ Autem. pro quia: vel autē ponitur pro certe. ꝛ fiebat be callegatio i causa appellationis.

l ¶ In credito. als in condito/ꝛ bene id est in deposito. als credito: ꝛ p eodem sm Bug. nā qui deponit credit ꝛ cōfidit depositario: ꝛ erat contitum apud antiochum.

m ¶ Imperator. de appellatione cognoscens.

n ¶ Aureoum. scz summam.

o ¶ Suo. i. offidij. Et not. hic q̄ inder pōt opponere partibus: vt hic. ¶. de his que in testa. delen. l. proxime. ꝛ l. antoninus. ibi cesar dixit: ꝛ silentiū imponere vt ibi subijcit in. l. proxime. ꝛ de iure supple . et de facto quandoq; vt. C. vt que defunt aduo. par. l. j.

p ¶ In archa. apud antiochum.

q ¶ Deberi. scz ei libertoꝛ quasi diceret non.

r ¶ Placuit. imperatori: quoniam obiectioni legatarius rationabiliter non voluit respondere.

s ¶ Appellasse. heredem: ꝛ sic rescissa fuit sententia presidis. Et not. iuxta dicem appellationis sufficere si dicat pronuncio recte appellatum: licet forte secus si prima sententia fuit absolutoria: vt not. C. de appel. l. eos. in principio.

t ¶ Suggestum est. post cassatam priorem sententiam.

v ¶ Exacta. per heredem.

x ¶ Legatario. q: hoc in religs mālis: nec a patrefa. nec a principis iudicio fuit ademptum: secus autē si ipse pater familias viuus exegisset: vt ¶. bac. l. colligitur. ꝛ ¶. ff. l. predijs. in prin. ꝛ ¶. ti. j. l. lucius. in prin. ꝛ ¶. de leg. j. si sic. §. i. in fi. ꝛ arg. j. de lib. leg. l. ij. in fi.

¶ Si plures. ¶ Casus. Instituit mihi heredes titiuz ꝛ seium ꝛ eisdē substituit gaium ꝛ sempronū ꝛ postea ita scripsit. heres me⁹ dato meo titio. c. certe ꝛ instituit ꝛ substituit tenētur ad hoc legatū. ꝛ idē esset si ita diuisset retento eodem casu instituit dent meuio. c. illi soli tenebūtur. ꝛ idem si diuisset substituit dent meuio. c. nā soli substituti tenebūtur: et idem si diuisset titius ꝛ seius dent meuio. c. ꝛ ita gaius ꝛ sempronius dent meuio. c. qz nominatim ab eis legatum est. Viuianus.

y ¶ Si plures gradus. instituit ꝛ substituit.

z ¶ Debet. ꝛ tenetur illi ꝛ non alij: vt. ¶. ti. ij. l. celsus. §. pe. ꝛ fi. ꝛ facit. ¶. titu. ij. turpia. §. fi. ꝛ. l. si heredes. ꝛ. ¶. co. l. nominatim.

Idem. Lex. xcvij.

¶ Seruis vrbanis legatis qui dam vrbana mancipia non loco: sed opere separant vt licet in prediis rusticis sint / tamen si opus rusticum nō faciunt vrbani videntur. dicendum est autem q̄ vrbani intelligendi sunt quos paterfamil. inter vrbanos annumerare solitus erat: qō maxime ex libellis familie: + itez cibarijs deprehendi poterit. ¶ Venatores et aucupes vtrum in vrbanis an in rusticis cōtinentur potest dubitari: sed dicēdum est vbi paterfamil. morabatur ꝛ hos alebat: ibi eos numerari. ¶ Quidā de vrbano ministerio sunt: nisi ꝑpter opus rurestre testator eos destinatos habebat. ¶ Eaz qui natus est ex ancilla vrbana: et missus in villā nutriendus: interim in neutris esse quidam putant: videamus ne inurbanis esse intelligatur quod magis placet. ¶ Seruis lecticarijs legatis: si idē lecticarius sit ꝛ cocus/accedit legato.

¶ Generi per speciē derogatur: ꝛ quod in duabus speciebus reperitur inter legatarios diuersarum specierum communicatur. Bartolus.

¶ Si alij verne alij cursores legati sint: siquidem cursores et verne sint: cursoribus cedēt. semper enim species generi derogat. si vero in specie aut i genere ui omnes cursores. queritur cuius legato cedant illi serui qui erāt verne simul ꝛ cursores: Et dicitur q̄ cedunt legato seij cui eos cursores legati sunt. Sed quare magis seio q̄ titio: Respō. qz in dictis seruis qui erāt verne simul ꝛ cursores ꝛ tinebatur genus q̄ erant verne. ꝛ species quia erant cursores. semper autē species derogat generi. Sed pone q̄ vnus seruus est in specie tñi. i. cursor: ꝛ duob⁹ cursores legati sunt: puta titio ꝛ seio. certe concurrent titius ꝛ seius in legato dicti cursoꝛ: ꝛ quilibet eorum habebit in eo dimidiā: nisi apparcat aliud me testatorē sensisse: ꝛ propter hoc dicit plerūq; vel pone q̄ vnus seruus est in genere tñi. verna ꝛ titio ꝛ seio sunt verne legati. certe eodem modo concurrent in legato verne: vt dictum est in legato cursoris. Viuianus.

a ¶ Non loco. sic. C. de predijs mi. si predijs. ꝛ. j. de sup. le. l. quēadmodū. Item facit. ¶. de fun. instru. l. quesitum. §. alphenus.

b ¶ Ex libellis. i. panibus albis: quo pane nonvtuntur rustici: ꝛ grosso. sic. C. de episco. audi. iudices.

c ¶ Cibarijs. scz alijs: nā non vtitur familia rustica pullis vel alijs deliciatis cibarijs: sed caseo/cepis/ꝛ fabis. Accursius.

d ¶ Venatores. ferarum. Accursius.

e ¶ Aucupes. auium.

f ¶ Ministerio sunt. §. eo. cū quereref. contra. Solu. vt ibi.

g ¶ Dutant. ꝛ male: vt subijcit. ꝛ facit. ¶. de verbo. signi. l. vrbana. ꝛ. l. is qui natus.

h ¶ Legato. ¶. eo. l. legatis seruis. §. i. ꝛ quod ibi no.

i ¶ Si alij verne. verna dicit domesticus ex ancilla nat⁹ in domo: vt infra. ¶. de leg. §. huic proxima.

k ¶ Cursores. nulli verne sunt cursores tñi: imo omnis cursor erat verna: sed non econtra omnis verna erat cursor.

l ¶ Cedent. scilicet legato cursorum: ꝛ continebuntur illi qui sunt verne et cursores.

m ¶ Species. species vocat contentum vt cursores sub vernis continētur: genus vocat continens sicut vernas qui continent cursores.

n ¶ Derogat. vt. j. de reg. iur. l. in toto. ꝛ. ¶. cod. l. vxorem. §. felicissimo. ꝛ. j. de

+ Adde q̄ reliqua appellatione ly non veniat pecunia tas exactaꝛ de posita. vt p Bar. hic in pn. venit ti liber rōnus vt per eūdē in. l. si ita. j. §. questio. j. de manu. testa.

+ Glo. hic expōit qui dicantur libelli familie. sed quot modis possit et quot hs signa. vide in sper. de libel. §. iij. ꝛ roffe. l sum. de libellis.

+ Verna qs dicitur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

ꝛ ſ. de manu. teſta. ſi peculiũ. in pn. ꝛ. ſ. de tri. leg. l. ij. in prin. ꝛ de pecu. lega. l. ſeruo.

a ¶ Utriq; i. iſti ꝛ illi habent ſuã ſpeciem vel ſuũ genus: qr iſti non con tinẽtur ſub vernis: nec illi ſub curſoribus: immo quidam ſunt curſores tm ꝛ non verne. alij verne tm ꝛ non curſores. ꝛ alij curſores ſunt ꝛ vne: ꝛ ſm hoc communicabũ tur: ſcilicet ſerui qui ſunt verne ꝛ curſores inter eũ cui ſunt legati verne: ꝛ illum cui ſunt legati curſores. vel dic ſi in ſpecie: ſcilicet eadem: vel in genere eodẽ modo vtriq; ſunt: quia omnis curſor ſit verna: omniſq; verna ſit curſor. ꝛ ſm hoc cõmunicabuntur: ſcilz omnes ſerui inter eum cui curſores: et eum cui verne ſunt legati. plerũq; aũt ideo dicit: qr ſi curſore aliquo inter vernas teſtator vtebatur cederet legato vernarus: ꝛ econtra ſi aliquo verna inter curſores cederet legato curſorum: vt. ſ. eo. legatis ſuis. ſ. i. vel ideo quia ſi teſtator expreſſerit quos vernarum numero ꝛ quos curſorũ numero intelligebat: ſic erit: vt. ſ. eo. non aliter. aliquo aũt non apparente erunt cõmunes vt h. t. ſ. de leg. i. l. titie. in principio.

Heres meus. ¶ Lucius: Inſtitui mihi ſeium beredẽ: ꝛ ita diri. Heres meus dãnas ſiue damnatus eſto reddere ſeruum meũ ſtichũ lucio titio: vel ita diri. Heres meus ſtichus reddito lucio titio. Certe poterit petere lucius titius ſtichum: q̃uis nunq; ſuus fuerit: qr verbus reddẽdi habet in ſe ſignificationẽ dãdi.

Que ſtatue. Habebã ſer ſtatuas marmoreas. item habebã multum aliud marmor: legaui titio duas ſtatuas marmoreas. item legaui eidem omne meum marmor: nunquid poterit petere omnes ſer ſtatuas marmoreas: Et dicitur q̃ non niſi duas legatas: qr cum legaui ei ſpecialiter duas ſtatuas marmoreas non videor velle q̃ alie mee quattuor ſtatue marmoree cõtineantur ſub nomine illius lega ti: qr ita dedi eidẽ omne marmor meũ lego titio ꝛc. Si enim voluiſſem legare dictas quattuor ſtatuas titio. vel ſi voluiſſem eas eas habere verisimile eſt q̃ ego legaſſem ei cum aliis duabus. ꝛ hoc dixit caſſellius et labeo ꝛ bene. offilius autem ꝛ trebatius dixerunt cõtrarium ꝛ male. vel potes ponere q̃ omne marmor legaui ſeio. ¶ Vroi mee. Vroi mee legaui veſtem muliebrẽ ꝛ omnia ornamenta/ꝛ mundũ/ꝛ aurum/ꝛ argentũ q̃ eius cauſa factum paratumv eſſet: queritur nunquid omnis veſtis muliebris ꝛ oĩa ornamenta ꝛ oĩa quibus mundiores efficiuntur mulieres videantur vroi mee a me legata. an vo ea ſola que eius vroris cauſa facta ꝛ parata eſſent: Et videt q̃ omnia: q̃ illa verba q̃ eius factum paratũq; eſſet ꝛc. ſunt apposita tm ad aurum ꝛ argentũ. Dicit tamen bic q̃ non tm ad argentũ ꝛ aurum videntur apposita dicta ver ba: ſed etiam ad omnia alia ſupradicta: ꝛ ideo non debetur vroi aliq̃ de ſupradictis niſi illud quod eius cauſa factum paratumq; eſſet.

¶ Cui corinthia. Habebam vaſa vitrea ꝛ caſulas eorũ vaſor de palea vel panetis: ꝛ fuerant facta illa vaſa ꝛ caſule in quodam loco qui nomi nabatur corinthius. legaui titio dicta vaſa. Certe ztinẽtur legato etiaz caſule predicte. Secus autez ſi ego teſtator habebam numero vaſorum dictas caſulas: puta quia ſunt enec. nam tunc non continebuntur legato vaſorum vitreorũ: etiam ſi dicta vaſa vitrea ſolebant in eis reponi.

¶ Cui teſtudinea. Habebam lectos qui erãt facti in loco qui dicitur teſtudineus: ꝛ quidam er eis lectis habebant pedes inargẽtatos: ꝛ qdaz non. legaui teſtudinea mea titio. Certe continẽtur legato etiaz lecti qui habent pedes argenteos. Aluianus.

b ¶ Jubetur. niſi aliud appareat ex vſu teſtatoris: vel eius vbis: vel ali quo modo: vt no. ſ. titu. j. l. cũ quidã. ꝛ. j. de fun. inſtru. cũ oĩalibus. ſ. aſinam. ꝛ ſic nõ ob. ſ. titu. j. cum pater. ſ. fideicom. ꝛ. ſ. de poſſi. l. j. ſ. vtriq; ſint: plerunq; communicabuntur.

¶ Uerbum reddendi habet ſignificationem per ſe dandi. hoc dicit Bartolus. Labolenus. Lex. xcviii.

Heres meus dãnas eſto lucio titio ſtichũ ſeruum meũ reddere. vel ita illũ ſeruum meum illi reddito: caſſellius ait deberi: neq; id labeo improbat: qr q̃ reddere iubet ſimul ꝛ dare iubetur.

¶ Si nominẽtur aliqua individua ſpecie contenta ſub genere ad alia in eadem ſpecie contenta nõ porrigitur illud genus. hoc dicit Bartolus.

Due ſtatue marmoree cuidaz noiatim. itez omne marmor erat legatus: nulla ſtatuã marmoreã preter duas. caſſellius putabat deberi: offilius ꝛ trebatius ztra. labeo caſſellij. pbat ſniam qõ verum puto: qr duas ſtatuas legando poteſt videri non potaſſe in marmore: ſed ſtatuas legare.

¶ Singulare vniuerſale poſitũ neutraliter poteſt referri ad omnia precedẽtia cuiuſcunq; generis vel numeri exiſtunt. hoc dicit Bartolus.

¶ Uroi mee veſtem muliebrem ornamẽta oĩa mundũ aurum argentũ qõ eius cauſa factus parataũq; eſſet omne do lego. Trebatius hec verba qõ eius cauſa factum paratũq; eſſet ad aurũ ꝛ argentum dũtaxat referri putat. proculus ad oĩa. qõ verum eſt.

¶ Legatis vaſis nõ cedunt alia vaſa in eleganter. ꝛ facit. ſ. de verbo. ſignifica. verbum reddendi. ꝛ. ſ. de aur. et argen. lega. l. qui vroi.

c ¶ Legatum. ſcilicet eidem.

d ¶ Preter duas. licet plures ſint ſtatue/ſed tamẽ omne aliud marmor debetur.

e ¶ Putabat. ꝛ bene. vt ſ. eo. q̃ſtus. ſ. illud. Vel dic qr nõ eſt ratio que ibi reddit: qr ſ dixit omne: ſed illa que ſtatim ſequit: qr duas ꝛc.

f ¶ Non putaſſe. ſcz teſtatorem. ſic ergo in ceteris videt prohibere. ſic. ſ. de iudi. cuz ptor. ꝛ. ſ. de ſup. lega. l. legata. ꝛ. ſ. de fun. inſtru. l. queſitũ. ſ. fi. ꝛ. ſ. de aur. ꝛ argẽ. lega. l. ij. in prin. ꝛ. l. quintus.

g ¶ Dutat. nudam ꝛ puram ſup ficiẽ ſecutus. R. nã ad priorinuz dicti tm refertur. dequo dic vt. ſ. ti. ij. l. talis.

h ¶ Uerũ eſt. ꝛ ſic ſequentia minuunt oĩum pcedẽtium ſignificationẽ. ꝛ facit. ſ. de ſup. lega. cũ quidam. ꝛ de aur. ꝛ arg. leg. cũ in teſtamẽto. ꝛ. ſ. de penu leg. l. naz. q6. in fi. ꝛ. ſ. de ali. leg. a filio. ſ. fi.

i ¶ Cui corinthia. vitrea forſan a loco ſic dicta.

k ¶ Et baces. id eſt caſulas quaſdã in qbus collo cabantur vt ſubijcit ꝛ in cipit ri. ibi baces ꝛc. alias eſt in littera ꝛ baces. ꝛ ſm hoc verba iſta nõ ſunt de reſponſione ſz teſtatorie: prima verior.

l ¶ Trebatius. ſz minus bene.

m ¶ Labeo. determinãs quod direrat trebatius.

n ¶ Proculus. adiuuans ſententiaz labeonis ꝛ determinans.

o ¶ Enec. ſcilz ille baces ꝛ ſunt preciose: vnde non debẽtur. ſi vo corinthie. i. de vili materia: vt de palea vel herba palustri quales vẽdunt boſi. cũ vitreis ꝛ cũ modiolis. ſic ſ. de vi. tri. ꝛ ole. leg. ſi cui. ſ. i. ꝛ. l. vinum. ꝛ. l. vino.

p ¶ Lectos. quoſdã. vel a loco ſic dictos. vel q̃ facti erant ad modum teſtudinis. i. volte lapidee. ꝛ eſt animal teſtudo qõ habet durã veſtem vt lapideã ꝛ concauam ſi remouereẽ a carnibus: erat ergo forte ita latũ vt intus quis poſſet iacere: ſz ergo pedes argentei ſint poſiti debentur. ſic ſ. de auro ꝛ argen. leg. pediculis. in prin. Teſtudo quid ſit.

Qui habebat. ¶ Cauſa. Quidã qui morabatur in lombardia pone in bononia habebat in puincia ſirie et qua oriũdus erat predium titianum ꝛ ſeianum que erant ſua propria: ꝛ prediũ cornelianuz ꝛ ſempronianũ que acceperat in pignore pro. c. fecit iſte codicillos ꝛ ita in eis ſcripſit. Volo dari ciuitati bononie que eſt mea dulciſſima patria ad partes ſuas bononie omnia predia quecũq; in ſiria habeo ita vt nõ ſit neceſſe ciuitati bononie mittere procuratorem in ſiriam cũ omnibus pecoribus que ſunt in dictis predijs: ꝛ cũ ſeruis ꝛ fructibus depoſitis q̃ ſunt in dictis predijs. Certe non videntur relicta dicta predia que pignori hẽbat: niſi teſtator acceppiſſet ea in ſolutũ ceſſante debitore ſoluere. ¶ Peto fundũ. Inſtitui mihi beredẽ titiũ: ꝛ ita poſtea diri. ¶ Peto dari alumne mee fundũ meũ titianum ita vt eſt. Certe mancipia que mortis tẽpore mee in eo fundo fuerũt ꝛ omnia alia videor ei legaſſe: nõ autem reliqua colonoꝝ dicti fundi. Aluianus. Patria ẽ vniuerſitas q̃ dulciſſima.

q ¶ Scripſit. Dic ſcz tur grecũ cuius iterpretatio ſcipit: patrie mee dulciſſ. ſ finitur ibi queſitũ ꝛc. Et no. cuilibet ſuam patriam dulciſſimã. ſic ſ. de offi. prefec. vrb. l. j. ſ. pe. Accurſius.

r ¶ Non videri relicta. No. q̃ teſtator dicit predia mea dari volo: nõ autem addidit vniuerſitatis ſignum: ſcilicet omnia ſm. R. ſed certe imo addidit vt in tranſlatione greci bic facta. ꝛ facit. ſ. e. l. ſuos. ꝛ. ſ. de ſup. leg. l. legata. ſ. fi. ꝛ. ſ. de aur. ꝛ arg. leg. l. quintus. ſ. argento. ꝛ. ſ. e. l. iulianus. in prin.

s ¶ Ceſſante. ꝛ forte deſperante deliberatione.

t ¶ Redacta. quaſi ſcilicet conſenſu debitoris preſumpto. tum ex penu-

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK

ria debitoris: tum propter cumulū vsurarum que omnē debitoris spem abstulerunt fm. R. Vel dic q̄ hoc scilicet vt in patrimonio redigatur creditoris: fere fit. i. vix fit debitore cessante: nam tunc postulabat credit tor a principe possidere iure dominij: vt. C. de iure domi. impe. l. fin. et ff. de pigno. actio. l. eleganter. in princi. et facit ad hoc q̄ hic dicit. ff. de iure fisci. sed fi accepto.

Additio. Per istas glo. potest determinari q̄stio quam fomant doctores: an fi est prohibita aliena tio sit prohibita pignoris obligatio: Distingue. Aut sunt pignora obligata pro tāta pecunia q̄ non est spes luitionis. ꝛ videt prohibita obligatio: als non. ita ff intelligi. l. quoꝝ. ff. de pigno. et facit. l. legata. in fine. ff. de supp. lega. sed in feudis est expressum q̄ nullo modo licet obligare. vt. C. ipe rialem. §. fina. de probi. seu. aliena. in vsi. feudo. fm Bar. hic.

a ¶ Data. facit. ff. de fundo instru. predia. §. affini. ff. eo. quesiti. §. peto. ff. predia. ff. eod. l. predijs. §. i. Accursius.

Hs verbis. ¶ Casus. Ego bononiensis vroti mee legaui bis verbis. Legaui vroti mee la teralia mea que sunt mea viatoria. i. vasa quedam que portabam ad latus meum cū ad aliquem locuꝝ proficiscebar: ꝛ quicquid in bis viatorijs cōditum fuerit. Item lego ei ea que continebuntur mēbranulis manu mea scriptis si non erunt exacta cū moriar: ls in rationes meas modo translata sint. et ls cautiones ad actores siue castaldū meū translulerim facto testamento cum essem pfectus ad vrbem romanam. Condidi in dictis lateralibus dyzographus de bitoꝝ meoꝝ. ff. c. libras boū. ff. steti rome per biennium: ꝛ ibi stando exegi dicta nomina condita in lateralibus que mecum portaui et pecuniam exactam: ꝛ illa centum que portaui in lateralibus expendi. postea reuer sus fui bononias ꝛ emi predia ꝛ dyzographa emptionis que scripsi in membranulis manu mea condidi in dictis lateralibus: ꝛ etiaꝫ alia centum: ꝛ postea decessi. modo q̄ritur vtrum dyzographa ꝛ pecunia que inuenitur in lateralibus tempore mortis mee debeantur vroti mee: Et dicitur q̄ non. De dictis autem nominibus que exegi rome/ꝛ de dicta pecunia quam ibi expendi nō est dubium q̄ non debentur vroti q̄ portauerim rome in lateralibus: q̄ ego dixi in legando nec ea sint exacta cū moriar ꝛc. q̄uis hoc non dicatur in responsione que fit hic. Sed quid si in dictis lateralibus condideram tempore testamenti mei dyzographa emptionum predictum que emeram: Certe illa dyzographa ꝛ predia bene continentur in legato vroris mee predicto si ea mēte dyzographa predicta habui in dictis lateralibus vt dictis lateralibus vrori mee datis proprietas predictorum prestaretur eidem: q̄uis videretur aliquibus ꝛ contrarium. ex eo q̄ in verbis legati dicunt nō esse verba apta ad dyzographa emptionum predictorum/sed ad dyzographa debitorum. sunt enim hec verba ibi vt dictū est nec ea sint exacta cū moriar ꝛc. sed certe immo sunt verba apta ad dyzographa emptionum. illa scilicet ꝛ quicquid in bis conditum fuerit ꝛc.

¶ Paterfamiliae. Ego emeram a quibusdam qui vocabantur sigillarij/ eo q̄ faciebāt sigilla ꝛ alia que faciunt artifices duas scutellas argenteas graues ꝛ magni ponderis: feci testamentum ante triduum q̄ morerer: ꝛ ita in eo inter alia dixi. Volo dari titio lances siue scutellas argenteas leues numero duas quas de sigillaribus emi. modo queritur an be scutelle debeantur titio quas emi a sigillaribus/licet nullas leues ab eis emerim: Et dicitur q̄ fic. falsa enim demonstratio non vitiat legatū.

¶ Alumno. Titius instituit sibi heredes seium ꝛ gaium ꝛ sempronio alumno suo dari per heredes suos precipit bis vbis. Sempronio alūno meo flctibum ꝛ pampbilum seruos martini comparari volo: ꝛ cum per etatem suam alumni licebit eidem alumno militiam illam comparari volo cuꝫ introitu ipsius militie/ꝛ demōstrauit heredibus suis certaꝫ militiam: ꝛ huic alumno omnia predicta integra dari volo. postea tempore mortis testatoris imenitur dictus sempronius alumnus habere dictam militiam ex causa non lucrativa scilicet emptiōis: queritur nunquid possit cōsequi ab heredibus iustum precium dicte militie/ꝛ id quod pro introitu militie erogari solet: Et dicitur q̄ fic. sed et si ita diriſſet. Titius testator liberto meo seio lego dictam militiam: ꝛ demonstrauit certā vt dixi: quā quidē militiaꝫ ipse testator habebat. Certe debēt heredes ei dare non solū militiā quaꝫ habebat testator/sed etiam illud qō solet erogari pro babēda militia. Vtuianus.

b ¶ Lateralia. i. vascula facta de terra.

c ¶ Viatoria. vasa forte q̄ bus in itinere vtebantur. Accursius.

d ¶ Conditum. als conditum. i. repositus. et als creditum: ꝛ tuncidem est sensus. Et not. q̄ in boc vase cōdita erat quedam priuata scriptura scripta manu patrisfami. in qua erant nomina debitoꝝ/ de qbus erant cautiones publice extra vasa.

e ¶ In rationes. quia destinaret palerfa. hoc nomē destino tali sumptui: ꝛ fic de aliis.

f ¶ Actorem. id est castaldionem.

g ¶ Dyzographa. incipiunt verba iurisconsulti: hucusq̄ fuerunt testatoris.

b ¶ Dyzographis. exegit ergo nomina ꝛ pecuniam exactam posuit in vase. Accursius.

i ¶ Exactis. scilicet istis.

k ¶ Erogata. i. in vase deposita. sed. R. dicit hic esse falsam litteram.

l ¶ Non deberi. anteriori ergo pecunia non debetur: quia fuit exacta. nec secunda: quia non erat tempore testamenti quod esse debet cum dictum lateralia mea. et quia dixit manu mea scriptis: vt. ff. de auro et argento legato. l. si ita legatum. vel ideo hic secunda non debetur/quia ad tempus fuit deposita: quasi iturus in vrbem: vt. ff. eodem. si chorus. §. fi. et l. si ita. Accursius.

m ¶ Condiderat. ante testamentū ita q̄ tempore testamēti erant ibi: als secus: vt no. ff. ptori. §.

n ¶ De sigillaribus. nomen forte generis: vel genus venditorum.

o ¶ Emptas. a sigillaribus: puta graues.

p ¶ Nullas. scꝫ leues.

q ¶ Nec legauerit. scꝫ alias nisi leues.

r ¶ Emisset. als si aliud dicas nullum est legatū: q̄ re nullo corpore certo consistit legatum. falsa enim demonstratio non nocet: vt. ff. de cōditio. ꝛ demon. demonstratio. ꝛ insti. de. §. huic. ff. de aur. ꝛ arg. lega. q̄ntus.

s ¶ Militiam. scꝫ dari.

t ¶ Cum introitu. i. cum expensa que fit in ingressu militie.

v ¶ Integra. scꝫ comparari volo.

x ¶ Posse. etiam cōsequi expensam introitus: quedam enim expenduntur pro introitu militie: vt argu. in auf. vt iudi. sine quoquo suffra. §. hec autem omnia. collat. ij. ꝛ facit. ff. de neg. gest. l. que vtiliter.

Banda.

† De mortis tpe ꝛ tpe testamēti q̄s illoꝝ lega tio debeat inspici magna ē differatio inter doc. decide per gl. ꝛ generalr oēs. in. l. esū qui. in fi. de condi. ꝛ demō.

Fundo legato vti est nō cedunt reliqua colonorum. hoc dicit Bar.

¶ Peto fundum meuꝫ ita uti est alumne mee dari: quesitum est an fundus ꝛ reliqua colonoꝝ ꝛ mancipia (si qua mortis tēpore in eo fundo fuerint) debeant: Respon. reliqua colonorum non esse legata: cetera vero videri bis verbis ita vti est data.

Si verbum potest se habere ad preteritum ꝛ futurum et coniuncta scriptura declaratur ad quod se habeat. Item ptestis vel preteriti temporis verba restringūtur ad ea que sunt tempore testamēti. hoc dicit Bartolus.

Idem. Lex. c.

Dis verbis legauiuroꝛi mee lateralia mea: viatoria mea: ꝛ quicquid in bis conditus erit que membranulis mea manu scriptis continebūtur: nec ea sint exacta cum moriar: licet in rationes meas trāslata sint: ꝛ cautiones ad actorem meum transtulerim. hic dyzographa debitoꝝ ꝛ pecuniaꝫ cū esset profecturus in vrbem in lateralibus condidit: et tam dyzographis exactis q̄ pecunia erogata reuersus in patriam post biēniuꝫ alia dyzographa prediorum que postea cōparauerat: et pecuniam in lateralia condidit: quesitum est an ea tātū videant nomina ei legasse q̄ postea reuersus in eisdem lateralibus cōdidit: Respōdi fm ea que proponerentur non deberi que mortis tempore † in bis lateralibus essent ꝛ membranulis manu eius scriptis continerentur.

In legato generali veniunt ea que in instrumentis ptinentur. hoc dicit Barto.

¶ Item quesijt: an cum emptiones prediorum in bisdem lateralibus condiderat predia quoq̄ legato cedant: Respondi non qui dem manifeste apparere quid de predijs sensisset: verum si ea mēte emptiones ibi haberet vt bis legatarie datis proprietas predicto rum pstaretur: posse defendi predia quoq̄ deberi.

Falsa demonstratio non vitiat legatum. hoc dicit Bartolus.

¶ Paterfamilias ita legauit lāces numero duas leues quas de sigillaribus emi dari volo: is de sigillaribus leues quidē nō emerat/lances autem emptas habebat: ꝛ dictauerat testamētum ante triduum q̄ moreret: quesitum est an be lances quas emptas de sigillaribus habuerat legato cederent cū nullas alias de sigillaribus emerit nec legauerit: Respondi fm ea que proponerentur deberi eas quas de sigillaribus emisset.

Si legatari quod sibi debet emi ab herede emat: actionem habet ad preciuꝫ. hoc dicit Bartolus.

¶ Alūno precepit militiam bis verbis: sempronio alūno meo illud ꝛ illud: ꝛ cum per etatē licebit militiam illā cum introitu cōparari volo: huic quoq̄ oia integra: quesitum est si sempronius cā sibi cōparauit militiā: an preciuꝫ eius sed ꝛ qō pro introitu erogari solet ex causa fideicommissi ab heredibus cōsequi possit: Respondi fm ea que proponerentur posse.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

a ¶ Danda. Sed cõtra. ſ. ti. ij. l. quero. vbi huiuſmodi ſumptus nõ preſtat heres. Solu. refert inter ſumptum qui fit vt habeatur legatum ⁊id preſtat heres etiam vſufruc. legato: vt. ff. ſi vſufruc. peta. l. j. ſ. j. ⁊ hic an eo iam habito: ⁊ tunc non vt ibi, ⁊ de bis dic vt. ff. titu. ij. l. apud. ſ. heres. et facit. ff. de impen. l. neq.

S Ipater. ¶ Caſus. Titius bñs filium impuberem exheredauit eum ⁊ inſtituit ſibi heredem ſeium extraneum: ⁊ poſtea ita dixit. Si filius meus impubes quez exheredaui deceſſit in pupillari etate ſubſtituo ei dictum ſeium meuz heredem ⁊ gaium extraneum ſimiliter: quem gaiũ non inſtituit: nec aliquid de ſuis bonis ei reliquit: et ab eodem gaio multa legata reliquit quibuſdaz. poſtea deceſſit dictus titius teſtator: ⁊ poſtea deceſſit predictus heres a titio inſtitutus: et inſtituit ſibi heredem dictũ ſeium teſtatoris ſpuberez. poſtea impuberis heres factus dicti ſeij deceſſit/ in pupillari etate: ⁊ ſic gaius ſubſtitutus ei et non a titio patre impuberis inſtitutus habet hereditatez tam impuberis q̃ patris ſui. queritur vtrum teneatur hic gaius preſtare legata predicta a ſe relicta? Et dicitur q̃ non: quia hereditas patris: ſcilicet titij non peruenit directo ad filiũ titij impuberẽ: q̃ fuit exheredatus: ſed per ſucceſſionẽ quia ipſe impubes ſucceſſit dicto ſeio inſtituto a patre impuberis. ⁊ idẽ eſſet multo magis ſi titius inſtituiſſet vnum ſuũ filium fratrẽ impuberis ⁊ impuberem exheredaſſet/ ⁊ ſubſtituiſſet impuberi quẽdam extraneum/ puta gaium: ⁊ ab eo gaio reliquiſſet legata quibuſdaz: ⁊ mortuo titio frater inſtitutus inſtituiſſet ſibi heredem dictum impuberem: ⁊ poſtea impubes deceſſiſſet in pupillari etate: ⁊ ſic habuiſſet gaius hereditatẽ: q̃ nõ tenerẽtur ſubſtitutus gaius ſoluere legata a ſe relicta: q̃ non directo ſed p ſucceſſionem ad filiũ impuberẽ hereditas patris peruenit: ſed ⁊ ſi in teſtamento mortuo predicto fratre ipuberis ſucceſſit ei impubes retento eodem caſu nõ tenet ſubſtitutus impuberi preſtare legata a ſe relicta, ⁊ boc propter eandem rationem. Vel aliter vt in glo.

Caſum po nit, b ¶ Si pater. Teſtator titiũ extraneum inſtituit heredẽ: filium pupilluz exheredauit: ⁊ei pupillariter titium inſtitutũ ſempronium non inſtitutũ ſubſtitutz a quibus ſubſtitutis reliquit legatum. tandem titius deceſſit inſtituto pupillo ſdicto: ⁊ pupillus deceſſit in pupillari etate: vnde bona patris habuit filius ⁊ tandẽ ſubſtitutus: ⁊ tamẽ dicit q̃ non valet legatum: ⁊ redditur ratio. Itẽ dicit ſi dictus pater alium filium maiorem inſtituit: qui poſtea fratrem exheredatũ inſtituit vel ab inteſtato habuit eum pupillũ heredem: ſicq; bona patris ad pupillũ/ ⁊per eũ ad ſubſtitutum peruenerunt: ⁊ tñ non valet relictum: vt hic. ⁊. C. eo. cũ qdam. Sed quid erit de relictis a titio dandis? Dicunt qdam aliud ſcilz vt valeant et preſtẽtur a ſubſtituto. Alij dixerunt idem q̃ dic: ⁊ ſic fallit q̃ dicitur ff. eo. l. ſi fuerit. q̃ ab herede beredis poteſt legari. Accurſius.

c ¶ Plus. id eſt non tantũ m extraneo ſz ⁊ in fratre: quaſi dicat hic plus tibi dico ⁊ in fratre ꝛc. Vel dic plus. i. promptius. Accurſius.

d ¶ Eius. ſcz exheredati.

e ¶ Bona fratris. ſcz facta: q̃ ergo non valet a principio nõ confirmat ex poſtfacto: vt. ff. de reg. iur. q̃ ab initio. ⁊ facit ad. l. ff. ti. ij. l. antepe. ⁊. ff. ad legem fal. qui fundum. ſ. qui filio. ff. eo. l. ij. Accurſius.

¶ Si filius. ¶ Caſus. Titius filiũ meum impuberẽ inſtituit mihi bere dem in vna vncia/ ⁊ ei pupillariter ſubſtituit ſeiũ extraneũ: ⁊ a dicto meo filio relig legata q̃buſdã: que quidẽ videnſ repetita tacite a dicto ſuo ſubſtituto. ⁊ aliũ meum filiũ emancipatũ preterij: qui emãcipatus vocabat gaius: ⁊ quẽdam extraneũ noie ſempronium inſtitui mihi heredẽ in. ſ. vncijs: vnde per predicta apparet cõmiſſum eſſe edictum de cõtratabulas per filiũ meum predictũ emancipatum ꝓteritũ ⁊ taliter cõmiſſum dictum edictũ q̃ non ſolum ipſe emancipatus ſed etiam frater ſuus impubes ⁊ heres in vncia inſtitutus poteſt petere bonoꝝ poſſeſſionem cõtra tabulas meas. petijt ergo filius impubes bonoꝝ poſſeſſionem cõtratabulas: ⁊ ita factum eſt q̃ dictus extraneus in. ſ. vncijs inſtitutus eſt ab hereditate mea excluſus: et impubes ⁊ frater ſuus predictus diuiſerunt

¶ Si legatur res empta precium rei debet ſolui ab herede non a legatario. boc dicit Bartolus.

¶ Idem teſtator liberto militiaz dis verbis legauit. Seio liberto meo militiã do lego: illam militiã quam teſtator habuit: queritur eſt an onera omnia ⁊ introitus militie ab herede ſint danda? Reſpõdi danda.

¶ Legata ab exheredati ſubſtituto nõ valent etiam ſi ad eum bona defuncti perueniant per mediam perſonam. boc dicit Bartolus.

Idem. Lex. cj.

S Ipr̃ exheredato filio ſubſtituit heredem extraneum: deinde ille extraneus bunc filium heredem inſtituit: ⁊ heres factus intra pubertatem decedat: puto a ſubſtituto ei filio omnino legata preſtari non debere: quia non directo/ ſed per ſucceſſionem ad filium hereditas patris peruenit. plus ego in fratre qui cum heres extitiſſet patri exheredatuz fratrẽ heredem inſtituit: accepi ſubſtitutum eius legatuz non debere: ac nec quidem ſi inteſtato fratre ſucceſſerit: quia nõ principaliter ſed per ſucceſſionez bona fratris ad eum peruenerunt.

¶ Quod operatur propoſitũ in propoſito: operatur oppoſitũ in oppoſito. boc dicit Bartolus.

¶ Si filius ex vncia heres inſtitutus ſit: ⁊ ab eo legata data ſint: habeat ⁊ ſubſtitutum. deinde cõmiſſo edicto per alium filium accepit partis dimidie bonoꝝ poſſeſſionem ſubſtitutus eius: vtrum ex vncia legata preſtet: an vero ex ſemiſſe? ⁊ veri? eſt ex ſemiſſe: ſz ex vncia omnibus: ex reliquis liberis ⁊ parentibus. contra quoꝝ ſi ex dodrante inſtitutus cõmiſſo edicto ſemiſſem acceperit bonoꝝ poſſeſſionem ex ſemiſſe tñ legata ſubſtitutus debebit. quomodo enim augetur vbi amplius eſt in bonoꝝ poſſeſſione? ſic vbi minus eſt deducetur.

¶ Explicit liber. xxxij. ffoz̃ũ. ſeu pandectarum. ⁊. viij. buius.

f ¶ Si filius, ſcz impubes: ⁊ dic q̃ pater filiũ impuberem in vnã vnciam inſtituit: alium emãcipatum preterijt: pupillo ſubſtituit pupillariter: ⁊a pupillo legata reliquit: ſed emancipatus rumpit per contratab. teſtamẽtum. ⁊ ſic aperuit viam ſuccedendi ab inteſtato etiam pupillo inſtituto: ſicq; pupillus ab inteſtato ſuccedit: queritur qualiter ipſe vel eius ſubſtitutus debit legata.

g ¶ Et ſubſtitutum. a quo ſaltem tacite relictum intelligitur repetitũ: vt ff. titu. ij. l. ſz imperator.

h ¶ Ex ſemiſſe. nã non eo minus ſuccedit ex pupillaribus tabulis ſubſtitutus q̃ teſtamentum paternum ſit ruptũ: q̃ hic filius ex teſtamẽto ſuccedere valens maluit ab inteſtato ſuccedere: nec pro eius parte/ ſed fratris tñ fuit ruptũ teſtamentũ: vt. ff. de vulga. ſubſtitu. l. ij. ſ. plane. ⁊. l. ex duobus. ſ. ſi. ⁊. l. ſeq. ⁊. ff. de inoffi. teſt. l. papinianus. ſ. ſz nec ipuberis.

i ¶ Ex reliquis. ſcz quinqz vncijs.

k ¶ Et parentibus. ⁊ quibuſdã alijs coniunctis: vt. ſ. de leg. preſtan. l. ſ. ⁊. ij. ⁊. iij. Accurſius.

l ¶ Inſtitutus. ſcilz impubes a patre cui eſt pupillariter ſubſtitutus datus. Accurſius.

m ¶ Bonoꝝ poſſeſſione. vt in primo caſu.

n ¶ Deducẽt. vt in ſecundo. ⁊ caue tibi: quia hic. ſ. nil facit cum ꝓncipio huius legis. Item no. hic augmentũ eſt ad numerũ vnciarũ: hereditas tamẽ totalis nec fit maior nec minor. Itẽ non obſt. ſ. ad leg. fal. l. in quã titate. vbi non ꝑdeſt augmẽtũ nec nocet diminutio legatarijs: q̃ de alio augmento ibi dicit. ⁊ facit ad hunc. ſ. ſ. de cõtratabu. l. iij. ſ. ſi quis. ⁊. l. non putauit. ſ. ſi. ⁊. l. ſi ex duobus. ⁊. ſ. de colla. boñ. l. j. ⁊. j. de leg. ſtam. l. ſilium. ſ. erit. ⁊. l. legatus. ff. de cõtratabu. l. iij. ſ. ſi quis. ⁊. l. non putauit. ſ. ſi. ⁊. l. ſi ex duobus. ⁊. ſ. de colla. boñ. l. j. ⁊. j. de leg. ſtam. l. fil

¶ De annuis ⁊ menstruis legatis ⁊ fideicommissis.

DAm in annos. ¶ Casus. Legaui titio centū corbes frumenti in annos singulos/et non dixi in quo loco soluat heres meus quolibet anno. Certe tenet ei soluere de re⁹ me⁹ vbi ipe heres habet domiciliū ⁊ vbi est maior pars bereditat⁹, quocūq; ergo loco de his duob⁹ petat ab eo titius legatarius debet ei dare. nam et ita esset si promissem titio per stipulationem dictos centum corbes frumenti singulis annis vel alio modo essem debitor in dictis centum corbib⁹ frumenti annuis. Viuianus.

¶ Incipit liber. ffforum. xxxiij. cū nonus huius.

¶ De annuis ⁊ menstruis legatis ⁊ fideicōmissis. Titulus. j.

Vlpianus. Lex. j.

DAm in annos singulos quid legatus sit: neq; ascriptum/ quo loco detur: quocūq; loco petet dari debet: sicuti ex stipulatu aut nomine facto peteret[e].

a ¶ Peteretur. scilicet iure. peti autē potest absq; forī prescriptione vbi testator voluit: ⁊ vbi heres habet domicilium: ⁊ vbi est maior pars hereditatis: ⁊ vbi cepit soluere vel respondere: vt .ff. de iudi. si fideicommissum. in principio. et .§. finali. et .l. ꝯtus. ⁊ .l. sequen. ⁊no. in l. qō legatur. ⁊ .ff. de trāsactio. cū bi. §. cause. et fa. cit. .ff. fi cer. peta. l. vinus. Accursius.

¶ Si motu particularis aufert cōmodū totī⁹ partis/obligatio statim ad totale interesse committitur. Bartolus.

Idem. Lex. ij.

IM annos singulos heres dānatus sincre me fundo[b] vti frui: si in initio[c] anni quo colere deberē moras fecerit: licet postea patiatur: q; cultura sim exclusus: tamē totius anni nomine tenebit mibi. quēadmodū si diurnas operas stichi dare dānatus: nō a mane sed a sexta diei hora det[d]: totī⁹ diei nomine tenebitur.

¶ Legatum annua bima trima die debet prestari per annuas prestationes equales/misi alia mens testatoris appareat. hoc dicit Bartolus.

Idem. Lex. iij.

SI legatum † sit relictum an nua bima trima die/triginta forte[e] oena per singulos debentur annos: licet non fuerit adiectū equis pensionibus. pinde⁊ si adiectū fuerit pensionibus/ licet non sit insertum equis. item et si scriptuꝫ fuerit equis / licet non sit adiectum pensionibus dicendum erit equas fieri. sed si adiectum sit pensionibus inequis/⁊ inequales debebuntur. ¶ Que ergo debeantur videamus. ⁊ puto eas deberi (nisi specialiter[f] testator electionem heredi dederit) quas vir bonus fuerit arbitratus: vt pro facultatibus defuncti et de portione patrimonij debeantur. Sed ⁊ si fuerit adiectum boni viri arbitratu hoc sequemur vt proportione patrimonij fine vexatione[g] ⁊ incōmodo[h] heredis fiat. Quid si ita: pensionibus quas putauerit legatarius: an totum petere possit videamus? et puto totum non petendum simul: sicut ⁊ in heredis electione[i]: fieri enim pensiones debere testator voluit: quantitates dūtaxat pensionum in arbitrium heredis aut legatarij cōtulit. ¶ Sed si ita sit legatum/heres meus titio decez trima die dato vtrum pēsionibus an vero post triennium debeantur? et puto sic accipiendum quasi paterfamilias de annua bima trima die senssisse proponatur.

¶ Usura etiam in vltima volūtate non potest legitimum modum excedere. Bar.

¶ Si cui certa quātitas legetur ⁊ quoad prestetur in singulos annos certuꝫ aliquid veluti vsuras[k] iusserit testator prestari[l]: legatum valet. Sed in vsuris hactenus debet valere: quatenus modū pbabilem[m] vsurarum non excedit.

¶ Legatū annuum pro primo anno est purum: pro sequentibus est conditionale. hoc dicit Bartolus.

Paulus. Lex. iiij.

SI in singulos annos aliqd alicui legatum sit: fabinus (cuius sententia vera est) plura legata esse ait: et primi anni purum sequentiū conditionale: videri enī hanc inesse conditionem si viuat: et ideo mortuo eo ad heredē legatum non transire[n].

Ista. l. est multuꝫ no. ⁊ singulariꝫ sm Bar. b.

a Pōtestari. ab herede.

b ¶ Fundo. quod perinde est ac si vsufructus relinqueretur: vt .§. de vsufruc. l. si quis ita. ⁊ .j. ti. j. l. patrimonij.

c ¶ Si in initio. igitur in initio anni est soluendū. qō dic vt no. C. quando dies leg. ced. l. j. ad quod est. §. loca. si in lege. §. colonus. ⁊ de dolo. l. rem quamdam.

d ¶ Det. id est dare paratus sit in primis ser. bonis: vt .j. de oper. liber. l. iij. ⁊ facit. .§. titu. j. l. is qui. ⁊ .j. titu. j. l. vj. ⁊ .j. de verbor. signifi. l. ij. §. j. ⁊ de vsufruc. l. quesitum.

SI legatuꝫ. ¶ Casus. Legaui titio. xxx. libras bonō. annua bima trima die equis pensionibus. certe in quolibet trium annoꝝ debet habere titius ab herede meo. r. et idem est si non posui in legato dicta verba equis pensionibus ⁊c. ⁊ idem si dixisset. Lego titio. xxx. libras bon. annua bima trima die pensionibus. ⁊ idem si dixissem equis ⁊ nō apposuissez ibi pensionibus: nam semper babebit. r. quolibet anno: sed si ita dixissem. Lego titio. xxx. annua bima trima die inequis pensionibus. inequales pensiones sine partes dabuntur ei quolibet de dictis tribus annis in dictis. xxx. et certe arbitrio boni viri: scilicet vt inspiciātur facultates defuncti: ⁊ dispositio eius patrimonij. et idem si expressissem ego testator: dandas pensiones titio arbitrio boni viri. Sed quid si ita dixissem. Lego titio. xxx. annua bima trima die pensionibus quas putauerit idem legatarius: certe non poterit petere eo tius tota. xxx. in primo anno. volui enī fieri portiones de dictis. xxx. per singulos de dictis tribus annis si posui in arbitrio legatarij solummodo q̄ titates pensionū. et quod dixi in legatario idem est in herede vt si posuissem in dicto legato bec verba pensionibus quas putauerit heres nō possit differre heres solutionez dictorum. xxx. vsq; ad finez triennij. si autez ita dixissem. Heres meus titio. r. trima die dato. perinde est ac si dixissez annua bima trima die. vnde qō dictum est in. xxx. dicto meo legatis erit in dictis decē. ¶ Si cui certa. Legauit titio. c. ⁊ donec ei fuerit soluta pecunia heres meus iussit eidem titio prestari quolibet anno. x. nomine vsurarum. Certe legatum de. c. valet. ⁊ etiaꝫ legatum vsurarum predictarum si est intra legitimum modū vsuraꝝ: alias non. Viuianus.

c ¶ Forte. sub dubio forte ⁊c. vt .r. .§. de arbi. si duo. ⁊ dic bena. i. decē. vt .r. .§. titu. ij. si quis testamento. Accursius.

f ¶ Nisi specialiter. subaudi maxime vt apparet per id quod subiūgit: sicut et heredis electione.

g ¶ Sine veratione. scilz magna. Accursius.

b ¶ Et incōmodo. intolerabile: vt .j. de verbo. sig. l. nepos. Accursius.

i ¶ In heredis electione. scilicet dicere mus heredē non posse tota prestationem differre vsq; ad triēnij finē. Sic ergo p. l. istā exponuntur leges que dicunt annua bima trima die aligd soluēdus: vt .C. de rei vxo. acti. l. i. §. eras

Annua bima trima die soluere quid sit.

ctio. ⁊ .§. de pig. acti. l. si necessarias. §. fiannua. ⁊ .§. de pac. dot. aliud. et de contraben. emp. sed celsus. §. j. Accursius.

k ¶ Usuras. scz certas: vt ptz: q; dicit certū ⁊c. aliud si nō exprimissēt certum quid vel certam quātitatem: sed simpliciter dixisset vsuras: vt .§. de vsur. quod in stipulatione. ⁊ .§. de iur. do. l. cuz post. §. gener. ⁊ .j. de verbo. oblig. l. triticum. ⁊ l. ita stipulatus.

l ¶ Prestari. ab herede.

m ¶ Probabilez. Quis est probabilis? † Nisi vt. C. de vsur. l. eos. et sic etiam per testametum non debetur vsura vltra legitimū modum. ⁊ facit .§. de vsur. placuit.

Si in singulos. ¶ Casus. Legaui titio. r. in singulos annos. certe cuiuslibet anni vnum est legatū ⁊ primi anni est purum legatum: sequentium autem annoꝝ legata sunt conditionalia: q; inest conditio si viuat legatarius: vnde primū transit ad heredem legatarij: sequentia autem non. quod est notandū q; vltimum est verum vbi legatarius ante mortem suaz tetigisset de secundo anno/vel tertio/vel quarto/vel quinto/vel sexto/vel de alio: nā tunc bene transmitteret ad heredem suum: vt in casu seq. Viuianus.

n ¶ Non transire. secus in aduocatis fisci: vt .C. de aduoca. diuerso. iudi. post duos. sed dic immo consonat huic. Item quod dicit bic verum est nisi

Ad obiicit qō g se vel alios iuncti facit adminicu lū. sali. in. l. ad obanonem. j. C. de proba.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

nisi eroneranda heredis gratia fuerit legatū per annos diuisum: vt.ſ.qſi di.leg.ce.l.nec ſemel.circa prin.ꝛ.l.ſi cuꝫ preſinitione.in prin.ꝛ.l.firmio. §.fina.que ſunt contra. Vel ibi cum non cauſa alimentoꝝ fuit relictum hic ſic. Vel in.l.ſi cū preſinitione.certum tñ ſuit adiectum.prima vera. Itē ſecus in ſtipulatione ꝙ hic dicat in legato:ꝙ facta ſtipulatio etiā in ſingulos annos vna ē nec finit morte ſtipulatoris. Idem in donatione cauſa mortis: vt.ſ.de verbo. obliga.l.ſi ſtichum.§.ſi.ꝛ de dona.cau.mor.l.ſenatus.§.fi.ꝛ ſic ḡtū ad preſcriptionē temporalē facimus differentiam inter legatum relictum in ſingulos annos ꝛ ſtipulatione:ff.W.ꝛ.B.inter ſe diſſentientes aliter dicāt: vt not.C.de ꝓſcrip.rrr. an.cum notiſſimi.§.peſi. Item facit.ſ.qñ di.le.cē. cum in annos.ꝛ.ſ.eo.in ſingulos.ꝛ.l.cum in annos.ꝛ.ſ.titu.ſ.l.cuꝫ vſus fructus.ꝛ.ſ.ad leg.fal.l.ſ. §.ſi in annos.Accur.

¶ Sufficit vltimū annum eſſe ceptuꝫ vt legatum annuū ꝓ illo anno trāſmittatur. hoc dicit Bartolus.

Modeſtinus. Lex.v.

HAbuis quoq; ceteri heredes peto vt vxori mee ꝓſtetis quoad viuet annuos decem aureos: vxor ſupuixit marito qnquēnio ꝛ quattuor mēſibus. quero an heredibus eius ſerti anni legatum integrum debeatur? Modeſtinus reſpōdit integri ſexti anni legatum deberi[a].

¶ Propter mortē executoris legatū annuum non extinguitur. Bartolus.

Idem. Lex.vj.

HAnuaꝛ pecuniā ad ludos[b] ciuitatis reliquit: qbus ꝓſtidere heredes voluit: ſucceſſores heredū negant ſe debere quaſi teſtator tādiu ꝓſtare voluiſſet q̄diu preſiderent heredes. Quero igit an cum preſidendi mentionem fecerit ad tempus fideicommiſſum: an perpetuo ꝓſtari voluerit? Modeſtinus reſpondit fideicōmiſſuꝫ quotannis in perpetuuꝫ[c] reipub. preſtandum eſſe.

¶ Diſpoſitio reſpiciens ſolā auctoritatē defuncti non cōmodum alterius: non iure actionis ſed per officiū iudicis effectui demandatur. hoc dicit Bartolus.

Pomponius. Lex.vij.

QUintus mutius ait: ſi quis in teſtamento ita ſcripſit: filij filieq; mee ibi ſunto vbi cos mater ſua eſſe volet: eiſq; heres meus in annos ſingulos inq; pueros puellaſq; ſingulas dānas eſto dare cibarij nomine aureos decem: ſi tutores eam pecuniam dare nolunt ei apud quos pueri atq; puelle ſunt nihil eſt quod ex teſtamento agere poſſit: nam ea res eo pertinet vt tutores ſciant que voluntas teſtatoris fuit vti poſſint eam pecuniam ſine periculo dare. Pomponius[d] in teſtamentis quedaꝛ ſcribuntur que ad auctoritatem ſcribentis nō taxat referuntur: nec obligationē parūt. hec autem talia ſunt ſi te heredem ſolum inſtituam ꝛ ſcribam vtimo numentum mihi certa pecunia facias. nullam enim obligationem ea ſcriptura recipit: ſed ad auctoritatem meam conſcrandam poteris ſi velis facere[e], aliter atq; ſi coherede tibi dato idem ſcripſero: nam ſi te ſoluꝫ damnauero vti monumentū facias coheres tuus agere tecū poterit familie herciſcunde vti facias: quoniam intereſt illius[f] quinetiam ſi vtriq; iuſſi eſtis hoc facere inuicem actiones habebitis[g]. Ad auctoritatez ſcribentis hoc quoq; pertinet cuꝫ ꝙs iuſſit i municipio imagines poni: nam ſi nō bonoris municipij gra eos mozari volet: eiſq; filijs ꝛ filiabus meis ſeius predictus hereo meus in annos ſingulos inq; pueros puellaſq; ſingulas det nomle cibarij aureos.x.Mortuo iſto ritio teſtatore mater dictoꝝ pueroꝝ poſuit eos ad ſtandum ꝛ mozandum cū ſemptonio. venit nunc ſempronius apud quē collocati ſunt pueri ad ſeiū heredē ꝛ gaium ꝛ martinū tutores: ꝛ petit ab eis.x.aureos ꝓ hoc anno ꝓ cibarijs dictoꝝ pueroꝝ. dicit ſeius heres tutoribus. Accipiatis ſi vultis.x.aureos de hereditate ꝛ date ſemptonio. dicūt tutores. Nos nolumus ei aliq̄ dare. Modo querit nunqd actione ex teſtamēto poſſit agere ſempronius ad dictos.x. aureos? Et dicitur q̄ nō vſq; illuc: pōponius ꝛc. ꝛ dimitte ibi ꝛ vade.ſ.p rrr.lineas ibi itaq; ḃ gnti mutij ꝛc. vbi repilogat et examinat dicta verba titij teſtatoris filij filieq; mee ibi mozentur ꝛc. ꝛ ille a eis que heres meus ꝛc. Et dicit q̄ dicta prima verba non pariunt aliquam obligationem: ſcilicet vt omni modo teneāt tur filij ibi mozari vbi pater iuſſit vel mater ex iuſſu patris: ſed pertinēt dicta verba ad conſeruandam auctoritatem defuncti: vnde ſm iuſſiones iudicis debent mozari vbi pater iuſſit vel mater. ex iuſſu patris autē non debent mozari. Quid enim ſi iudex cognoſcit nūc eē ſodomitas vel adulteratores illos apud quos iuſſit pater filios ſuos mozari vel mater ex iuſſu patris: quod quides pater neſciebat tempore quo fe cit teſtamētum? Certe nō debet permittere iudex apud illos mozari. Item dicit ibi: ſi autem pro cibarijs ꝛc. q̄uis dictum ſit in principio legis q̄ ſemptonius apud q̄ filij collocati erant non poteſt agere ad.x.aureos actione ex teſtamento contra tutores. Tamē ita diſtinguo. aut ſunt relicti decem aurei gratia filioꝝ: aut gratia ſemptonij predicti. primo caſu poteſt agere ſempronius contra tutores iudicis officio ſi ipſe ſempronius erat bonus homo. gratia autem pueroꝝ ſemp preſumūtur relicti dicti.x.aurei niſi ſrium appareat. ſecūdo caſu poteſt agere ſempronius bonus homo exiſtis actione ex teſtamēto: ꝛ hoc vſq; in finem legis. Modo reuertaris ad verſiculum pomponius ꝛc. et ibi ponit quedam exempla de bis que pertinent ad auctoritatem teſtatoris ꝛ non ad obligationem. Puta inſtituis te ſolū heredem/ꝛ iuſſi tibi vt faceres mibi monumentum quod conſtet centum. Certe potes facere monumentum ſi vis: alis nō cogeris. ſecus ſi heres coheredem retēto eodē caſu: q̄ tunc poſſet te cogere coheres tuus actione familie herciſcunde. ſed ſi tu coheres tuus paratus ſit ꝓ ſua parte facere pōt te cogere ꝓ tua. Secūdum exemplum eſt. cum iuſſi heredi meo vt poneret in municipio imagines: nam non poteſt compelli niſi gratia bonoris municipij hoc iuſſiſſem. Uuianus.

Idem. Lex.viij.

ANnuam. ¶ Caſus. Titius reliquit in ſuo teſtamēto ciuitati bonomie annuas.c.libras boñ. cauſa faciendi curri pallium ad portbecā ꝛ ratiocinū ꝛ accipitrē in caſſatacula: cui ludo/ſeu gbus ludis voluit ꝓſidere heredes ſuos poſt mortez huius titij. heredes ſui ꝓſtiterunt cōmuni bononie centū libras quolibet anno. pone per quattuor annos: ꝛ quolibet anno preferunt dicto ludo fieri faciēdo: ꝛ poſtea deceſſerunt. petit in ſequenti anno cōmune bononie ab heredibus dictoꝝ heredum titij vt dent ei.c.libras cā faciendi dictum ludū: dicunt heredes heredū. Nos non tenemur amplius preſtare.c.q̄ heredes titij quoꝝ heredes ſumus nō poſſunt preſidere ludo ſicut teſtator precepit. Certe dicit hic q̄ non obſtante allegatione heredū debēt.c.ꝓſtare cōmuni bononie quotannis.i.ſingulis annis in perpetuum: ꝛ ita q̄uis mortē legatarij preraz annuum legatum: vt.ſ.l.ꝓori. non tamē mortē heredis vt hic. Uiuia.

b ¶ Ad ludos. ſacros quibus bonestas ꝛ verecūdia monibus caſtis ſeruata perſeuerat: vt.C.de ſpect.l.i.ꝛ de mayuma.l.i.libro.ri.Azo. aliud ſi ad impudicos. nam tunc non in perpetuuꝫ preſtaretur: ſed nullo modo. vel in aliud opus reipublice expenderetur: vt.ſ.de admi.re.ad ciui.pti. l.legatum.§.ſi.Accurſius.

c ¶ In perpetuū. plus ergo eſt in hoc legato ꝙm vſufructu legato: quia tempore finit: vt.ſ.ti.ſ.l.ſi vſufruc.municipibus.ſm.R.ꝛ facit.ſ.ti.iij. l.ciuitatibus.ꝛ.ſ.eo.l.pe.ꝛ.l.de verbo.obl.l.ſi ſtichum.§.ſi.Accurſius.

QUintus. ¶ Caſus. Titius inſtituit ſibi heredes duos ſuos filios ꝛ duas ſuas filias. ꝛ ſeium extraneum ꝛ gaium et martinuꝫ dedit tutores dictis ſuis filijs: quia impuberes erant: ꝛ ita poſtea ſubiunxit. In teſtamento filij filieq; mee ibi mozentur vbi vxor mea eorum mater

d ¶ Eiſq; hec eſt duplex. naz vel filijs vel illis apud quos debent ali poteſt attribui: vt in ſi.l. Item poteſt eſſe q̄ ſoli filij vel q̄ ſoli alij: vel etiam tertio q̄ filij cum alijs ſunt heredes. Item ꝛ not. duo ꝓcepta. vnum vbi debet mozari: aliud de alimentis.

e ¶ Agere poſſit. ille apud q̄ erunt: ſcilz aliqua actione. ſed iudicis officio: vt.ſ.in ſi.dices. Azo.

f ¶ Uti poſſint. ſcz ſi velint: ſed non cōpelluntur niſi vt in fine dicet.

g ¶ Pōponius. circa predicta clarius reſpōdens ꝛ premittens duo ſimilia. primum de monumento. ſecūdum de imagine.

h ¶ Si velis facere. imo ꝛ pontificali auctoritate vel iudicis officio eſt cogendus. vt.ff.de peti.here. hereditas.ꝛ.ſi.ꝛ.ff.fami.herciſ. bis ſequenter.§.ſed ꝛ ſi.ꝛ.ſ.l.in ſi.Accurſius.

i ¶ Intereſt illius. q̄ ibi ſepelireſ: vt.ff.de reli.l.familiaria.ꝛ.l.ſe.

k ¶ Habebitis. ſcz ſi alteruter veſtruꝫ parere voluerit: alioquin cōmunis culpa + poterit opponi agenti: vt.ff.de lega.ſ.l.nihil.§.ſ.ꝛ.ff.de lega.ij. l.cum pater.§.libertus.Accurſius.

+ Add ſ ſo cietate cui p̄ cōſidera ri ꝛ ei aſcribi qui eā cō miſit. vide: l.l.pe.§ nauem.ff.ꝓ ſo ci.ꝛ l.l.ſi. vt certo.§. nūc videndū.ff. cōmodati.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

a ¶ Nulli competit. etiam si ad eius cõmodum aliquis sibi preferat. ꝛ facit. j. de priui. cre. l. audidius.

b ¶ Itaqꝫ. redit ad primũ casum huius. l.

c ¶ Iusserit. facit. ff. de admi. tuto. l. quidã decedens. ff. vsqꝫ. ꝛ de confir. tuto. l. vtilitatem. ꝛ vbi pupil. edu. de. l. j. Accursius.

d ¶ Hoc sermõe. eisqꝫ heres meus in annos xv. vt ff. in prin. huius legis.

e ¶ Debeat. qõ pot pfumi si sunt aliꝫ heredes vel etiaꝫ coheredes his pueris et ex annuis cibariꝫs decẽ pro magna parte suã perabũdabit: ꝛ sic hꝫ locum actio ex testamẽto. si autem soli filiꝫ tũc officio iudicis tm̃ vel actione ex testõ si gfa eorũ apud ꝯs morari debẽt est relictus.

f ¶ Utile. scz visum. Acc.

g ¶ Videatur. nisi aliud iqueat. Accursius.

In singulos. ¶ Casius. Legauit titio. c. annua. certe istud legatũ habet vnã similitudinẽ cuꝫ vsufructu simpliciter legato ꝛ tres dissimilitudines. similitudinem hꝫ cũ vsufructu: qꝫ sicut vsufructus finit̃ morte vsufructuarij/ ita ꝛ dictũ annuũ legatũ finit̃ morte legatarij. Prima dissimilitudo est inter ea qꝫ vsufruct̃ bene finitur ꝛ maxima ꝛ media capitis diminutione/ annuum autem legatus non finitur. Secunda dissilitudo est: qꝫ vsufruct̃ ita põt legari. Titio vsufructũ fundi lego ꝛ quotiẽcũqꝫ capite diminut̃ sit eundẽ vsum fructum ei do: que quidẽ adiectio in annuo legato nihil operatur: qꝫ annuũ legatum capitis diminutione perire non potest vt dictũ est. Tertia dissimilitudo est: qꝫ si vsufructuarius decedat nihil transmittit de vsufructu ad heredem suũ/ etiam si maturis fructibus nondum perceptis decesserit dictus fructuarius: sed ille qui habet legatum annuũ ꝺ decedat ingressu alicuius anni/ puta secundi vel tertij vel quarti vel sequentium. illius anni totũ legatum ad heredem suum transmittit: in initio cñ cuiuslibet anni credit dies annui legati. Tiuianus.

b ¶ Finiatur. vt z insti. de vsufru. ff. finitur. ꝛ ff. e. si in singulos. secus in seruitutibus predialibus. vt ff. quẽad. ser. amit. l. iij.

i ¶ Non finit. f. legatũ in singulos annos relictũ: qꝫ legatũ sequentis anni est aliud legatum: ꝛ sic istud habebit legatarius. plura cñ sunt legata: et sic in capite cuiuslibet anni inspicit an sit capax vel nõ: vt. ff. eo. si in singulos. ꝛ. j. eo. cum in annos. sed secus est in vsufructu cũ legatum est simpler nõ in singulos annos: ꝛ fm hoc exponẽs capitis diminutionẽ: scilz maxima ꝛ media nõ minima: ꝛ sic est cõtra. C. de vsufru. l. corruptionez. Vel dic etiã minima si est relictus vsufructus in singulos annos: secus si simpliciter: qꝫ tunc nõ minima vt ibi. Vel dic fm iura vetera vt quocũqꝫ modo relictus. f. vel simpliciter vel in singulos annos per eat capitis diminutione etiam minima: hodie secus: vt. d. l. corruptionem.

k ¶ Et do. vt ꝛ ff. qui. mo. vsufru. amit. l. si cũ. ꝛ. l. repeti. in pn. ꝛ fm. ff. hoc casu videt perpetuo relictum si ciuitati vel templo sic relingtur/ nisi aratrum patiatur: vt ff. qui. mo. vsufru. amit. l. si vsufru. sed certe immo ꝛ alio modo potest finiri: vt ibi no. Accursius.

l ¶ Non relinquet. vt ꝛ insti. de re. diui. ff. is vero. Et no. in princ. huius legis vnam quenientiam: qꝫ vtrunqꝫ morte naturali finitur: postea tres differentias. prima cũ dicit sane ꝛc. secunda cũ dicit vsufruc. ꝛc. tertia cuꝫ dicit illud certe est. ꝛ facit ad legem istam. ff. quibus mo. vsufruc. amit. l. si vsufru. meus. ꝛ. ff. de vsufru. l. si quis ita. ꝛ. l. defuncta. ꝛ. j. ff. j. l. patrimonii. ꝛ. j. ad leg. fal. l. penales. in prin. ꝛ ff. de capi. dimi. l. legatum. ꝛ. C. qñ dies leg. ce. l. j. ꝛ. ff. de euictio. l. si rem quam. ff. si. ꝛ. ff. si vsufru. peta. l. vti frui. ff. si. ꝛ. ff. eo. l. a vobis. ꝛ. j. eo. l. codicillis. ꝛ. j. ti. j. l. habitationis. et l. licet. ꝛ. l. generali. Accursius.

Hũdus. ¶ Casius. Duobus meis libertis legaui centum corbes vini: et centum frumẽti in annos singulos: ꝛ iussi qꝫ pro bis legatis ꝛ sequendis ab herede meo haberent in pignore fundũ meũ titianũ. Me mortuo petebãt dicti liberti ab herede meo vt cauere tis cuꝫ satisdatione de prestãdis eis dictis legatis quolibet anno: ꝛ heres noluit satisdare. Certe possunt ꝛ debent dicti liberti legatarij mitti in possessionẽ dicti fundi titiani ꝛ aliarum rerum hereditariarum causa rei seruande: id est legatorum seruandorum. ꝛ hoc dicit Tiuianus.

legatum simile est vsufructui cum morte finiatur[p]. sane capitis diminutione non finitur[l]: cum vsufructus finiatur: ꝛ vsufructus ita legari potest: titio vsumfructũ fundi do lego: et quotienscũqꝫ capite minutus erit eundem vsumfructum ei do[k] lego. Illud certe amplius est in hoc legato: qꝫ in ingressu cuiuslibet anni si decesserit legatarius: eius anni legatum heredi suo relinquit: quod in vsufructu non ita est: cum vsufructuarius etiam si maturis fructibus nondum tamen perceptis decesserit: heredi suo eos fructus non relinquet[i].

¶ Etiam res pignorata põt capi ex primo decreto. hoc dicit.

Pomponius. Lex. ix.

Hũdus quẽ pater familias libertis legatorum nomine que in annos singulos reliquit pignus esse voluit: ex causa fideicõmissi rei seruande gratia recte petetur[m]. Paulus notat[n] hoc addittendum esse et in alijs rebus hereditarijs: vt et in eas legatarius mittatur[o].

¶ Legatũ relictũ ob causam determinatur fm causam sibi annexam. Bartolus.

Idem. Lex. x.

Scio amico fidelissimo si voluerit sicut meis[p] ne-

m ¶ Petetur. vt ꝛ. ff. de transactio. l. cum hi. ff. si vni. nam testamento potest constitui pignus: vt ꝛ. ff. de pigno. actio. l. nõ est. ꝛ. C. communia de lega. l. j.

n ¶ Paul⁹ notat. scilicet esse verum quod dictũ est. Vel dic notat scilicet lfra scripta: id est notabiliter dicit. Accur.

o ¶ Mittatur. si non satisdet. quinimmo etiam in res hẽdis post sex mẽses. vt. C. vt in possessio. lega. l. certa. cum enim sit conditionale huiusmodi legatum quo ad sequentes annos debet satisdari: vt. j. ad legem falcidiam. l. j. ff. si in annos. Accursius.

Scio amico. ¶ Casius. Titia habebat vnum suum bonum amicum qui vocabatur seius: cui scio ipsa concesserat vnam suam domuz ad habitandũ/ quia ipse multum bene se habebat circa negocia sua titie. Item habebat hec titia tres filios: scilicet vnam feminam ꝛ duos masculos: hec titia fecit testamẽtum/ et instituit sibi here des dictos suos filios et filiam: et ita postea locata fuit scio amico fidelissimo. Volo ꝓstari annuos senos aureos et habita-

tionem qua vtitur si ipse voluerit interuenire negocijs filiozum meorum eodem modo sicut interueniebat meis negocijs. Mortua postea hac titia ambo filij sui masculi decesserunt: ꝛ ita per casum mortis factum est quominus dictus seius posset interuenire negocijs omnium trium filiorum titie testatricis. petit nunc seius tertiam partem dictorum legatorum: dicens se paratum interesse negocijs filie titie que viuit: filia titie viuens dicit qꝫ non tenetur ei prestare: quia testatrix legauit ei sub conditione si interueniret negocijs filiozum suozum qui erant tres. nunc autem nõ est nisi vna: ergo non potest interuenire negocijs omnium sicut testatrix videtur voluisse: ergo non adimplet conditionem: ergo non potest habere legatum ꝓ aliqua parte: sed certe ipsa male allegat: quia conditio adimplenda per seium bene recipit diuisionem/ ꝛ pecunia legata eidem seio bene recipit diuisionem: vnde bonum est qꝫ pro ea parte qua potest adimplere/ et adimplet conditionem pro ea habeat legatum. ¶ Medico. Legaui medico sempronio ea que vinus prestabam: certe ea videor ei reliquisse que ei singulis annis prestare solitus eram ꝛ perpetuã quali prestationem habebant: puta quia ei dabam vel mittebam quolibet anno quattuor libras piperis in natiuitate eo qꝫ ipse videbat vtinã meam cum patiebar: et dabat mihi consilium. si autem inuitabam eum quandoqꝫ ad comedendum mecum: vel si mittebam ei quandoqꝫ vnum fercalum/ hoc non videor ei legasse. ¶ Uxori. Legaui vxori mee aureos centuꝫ preter id quod a me viuo annui nomine accipiebat: habam enim ei forte quolibet anno vnam gonellam: nunquid ei legasse videor: centum aureos annuos et vnam gonellam annuam: Et dicitur qꝫ non. imo semel tantum centum aureos ꝛ annuam vnam gonellam. ¶ Liberti dari. Habebam libertos quibus prestabam habitationem: et cum vnus eorum esset meus actor/ sue castaldus: et alter esset medicus/ prestabam castaldo sumptus pro iumentis meis que custodiebat: et prestabam medico sumptum quem sumptum accipiebat medicus vt me ꝛ filiam meam curaret. feci ego patronus testamẽtum/ et ita in eo diri. Libertis meis dari volo ea que viuus prestabã. Certe debetur ei dicta habitatio: non autem dictus sumptus iumentorum vel medicamentorum. ꝛ hoc dicit hic. ff. Tiuianus.

p ¶ Veis. scilicet titie testatricis: ꝛ sic apparet qꝫ filiozum gratia fuit cõditio appolita. Accursius.

Tiuentis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Uentis.non etiam motientiū:q̄ in eoum vtilitatem fuit conditio appolita vt in principio legis patet.ꝛ eq̄tiam in eoꝝ persona conditio casu solūmodo sortiri deficiebat:vt.j.de condi.et demon.l.in testamen to.ꝛ.l.cū ita natur.ꝛ sic non obstat contrarium.C.de ſti.ꝛ ſubſti.l.j.ꝛ.j. eo.meuia.vbi non per casum. Item nec.C.de lega.l.j.vbi non contemplatione heredū.vel dicit

gocijs intercueniebat eodem modo filiorum meorum intercuenire annuos ſenos aureos et habitationem qua vtitur prestari volo: non ideo minus annua Scio pro parte hereditaria viuentis[a] filie deberi placuit:q̄ ex tribus filijs titie testatricis duo alijs heredibus institutis vita decesserint:cuz tam labor q̄ pecunia diuisioncm recipiant.

refert an hic seius adhuc non ceperat gerere:ꝛ tūc indistincte deficit cuiuſcunq; causa sit conditio inserta. an vero ceperat:ꝛ tūc distinguitur an impediatur casu vt ꝛ tūc deficiat:als secus si non casu.vt.j.de 2di.ꝛ demon. Lillis libertis.ꝛ ſm hoc l.C. de lega.l.j. ceperant iam morari . prima placet. Item nota q̄ hic casus in aliquo noctet ſeio:ſi aliquo prodeſt . nocet in partibus defunctoꝝ:nazſz nō ſtet per eum ꝛ ſic habere debet:vt.j.eoꝫ.meuia.nocet ei casus.at prodeſt vt nō toto legato careat:ſz non totam conditionez impleat quod als nocet:vt.j. de cōditio. et demonſtratio.l.q duobus.ſz q̄ ſtaret per euz. Item contra.ſ. de cōdi. inſer.l.legatū. Item contra.j. de adimē.le.l.gaio. §.j.ꝛ.l.ſtichus.§. finali. Sz ex ſuprādictis apparet ſolutio.et facit ad legē iſtam.C. de leg.l.j. Item facit.j. de condi.ꝛ demō. l.pe.§.j.ꝛ.§.ij.ꝛ.j.tit.j.l. cui.et.j.eo.l.annua.et diſtingue vt no.C. de inſti. et ſubſti.l.j.Accur.

b ¶ Habuerūt.vtvna cōmeſtio vel par gallinarū et ſimilia. hec eſt non debentur:vt arg.j.ti.j.ſem promo.ꝛ.ſ.titu.j.qui ſaltum.ꝛ.j. eodem.§.finali.

c ¶ A meuio.als a me viuo:als a meuio.

d ¶ Annuum.ſz quod preſtatur a meuio.

e ¶ Et ſemel centū.facit.ſ. de actio.empt.ſiv̄ditor hominis.et.j. de dote prelega.l.feia.nec eſt contra. C.de lega.l.j. quia ibi apparet eſſe aliud ex voluntate defuncti.

f ¶ Uiuus.als viua.

g ¶ Preſtabitur.vt ꝛ.j.ti.j.ſempronio.ꝛ.ſ. ea.l.§.medico.Accur.

h ¶ Actori.i.caſtaldioni quondā ſeruo:ſic ergo et ſuperueniēti dignitate.i. libertate aliquid imutak.ſic.ſ. de procur.l.filiusfamilias.§.fina.ꝛ.l. aut.ꝛ.l.vel hereditas.ꝛ.ſ. de adop.l.in omni.

i ¶ Acceptabat.cum erat ſeruus.Accurſius.

Cum in annos. ¶ Caſus Legaui titio.c.in ſingulos annos.certe cuiuſlibet anni eſt vnū legatum ꝛ ſic plura ſunt legata.ꝛ in principio cuiuſlibet anni debet inſpici vtrū titius legatarius ſit capax vel nō. et ſi ſit capax conſequetur legatū:als non. Idez eſt ſi legaui ſticho ſeruo titij.c.in ſingulos annos.nam in principio cuiuſlibet anni debet inſpici vtrū titius dñs ſit capax vel non.ꝛ ſi ſit capax cōſequit legatū ſeruo ſuo relictum:als non.ꝛ hoc dicit Uiuia.

k ¶ Placet.dic vt no.ſ.eo.l.ſi ſingulos.

l ¶ Dominoū.vt ꝛ.ſ. de leg.ij.l. debitor.§.ſi.ꝛ.j.qñ dies lega.ce.cuz in annos. Item ex ſua.vt eo.ti.l.firmio.§.j.Accur.

Gaius. ¶ Caſus. Gaius ſeius babēs predia pōtiana ad burgū pānicalis:ꝛ bns predia luciniana ad ſanctā mariā in monte:legauit meuie dicta p̄dia pōtiana:et ſeie dicta p̄dia luciniana :ꝛ poſtea ita dixit. Preſtari aut̄ volo ex p̄dijs pontianis p̄dijs luciniānis annua arundinis milia trecenta ꝛ ſalicis munde annua libraꝝ ſingula milia cā releuādi fotte multas vineas q̄ erāt in dictis p̄dijs lucinianis. Mortuo dicto gaio ſeio meuia q̄ habebat p̄dia pontiana p̄ſtitit per tres annos pone dictas arundines et ſalices ſeie que habebat p̄dia luciniana. Poſtea deceſſit dicta ſeia que habebat dicta p̄dia luciniana/quibus debebāt dari dicte arūdines ꝛ ſalices:queritur nunquid extinctū ſit dictum legatuꝫ annue arūdinis ꝛ ſalicis. Et dicit q̄ ſic:q̄ annuū fuit legatū cuius petitio competebat ſeie:non autē fuit ſeruitus in rem vel in perſonā.ſi autez fuiſſet ſeruitus in rem.i. conſtituta p̄dijs lucinianis in p̄dijs pontianis

medicus libertus rcete petet:quez vt patronam eiuſq̄ familiam curaret acceptabat[b].

Paulus. Lex.xj.

Cum in annos ſingulos legatur plura legata cē placet[k]: et per ſingula legata ius capiendi inſpiciet. idem in ſeruo inſpiciēdū eſt ex persona dominoꝝ[l].

§ Annua p̄ſtatio fienda ex redditu certe rei finitur morte legatarij. Bar.

Idem. Lex.xij.

Gaius ſeius predia diuerſis plagis[m] poſita meuie ꝛ ſeie[n] legauit ꝛ ita cauit:prestari autem volo ex p̄dijs pōtianis ꝛ p̄dijs lucianis annua arūdinis milia trecenta:ꝛ ſalicis mūde annua libraꝝ ſingulaꝝ milia. ꝛro an id legatū[o] defuncta legataria extinctū ſit:Rñdit paulus fuitutē iure cōſtitutā nō videri:neq; in p̄ſonaꝫ: neq; in rem[p]:ſed fideicōmiſſi petitionem competiſſe ei cui predia lucianā ſunt legata:et ideo cum annua legata fuerint mortua legataria[q] finitum legatum videri.

§ Conditio que pendet ex potestate legatarij ꝛ alterius:ſi ex facto alterius impediatur ſine legatarij culpa habetur pro ipſe facto. boc dicit Bar.

Seuola. Lex.xiij.

Quia nepotem ex meuio

non finiretur morte legatarie: ſed ſi fuiſſet in personaz bene finiretur:ꝛ boc dicit Giuianus.

m ¶ Plagis.als plagis.als pagis.i. contratis vel villis.

n ¶ Et ſeie.ſcz vnum vni/alteruz alteri:puta pōtiana meuie luciana ſeie ſm.R.ꝛ ſic ſunt omnia plana:ſed Jo.dicit luciana bis feminis relicta: ꝛ titio cuidam pontiana: ex quibus pontianis vo luit fieri huiuſmodi prestationes.

o ¶ Singula .id eſt omni anno.Accur.

p ¶ Milia.i.mille libraꝝ. i.librataruz.i.certe mensure duodecim pedū:cuz et libra duodecim vncia rum dicitur.

q ¶ An id legatuz.ſcilicet annue ſtationis ſz .R. vel dic predioꝝ titio reli ctoꝝ vt ſolueret annuam quātitatem:nā cū annua ſolutio ſit extincta ꝛ legatum titio extinctuz videbat:q̄ remouet ſm Jo.

r ¶ Neq; in personam.ſcz ſeie dominantis quaz infra vocat legatariam.vel dic in persoñā meuie ſeruientis.vel ideo dicit nō in perſonaz ſcz vt ſit vſufru.tum quia predia predijs dari dicit. tum quia ſeia cui annuum ſoluebatur non poterat p̄ſe perci pere:vt.j.titu.j. fundi.et l.patrimonij.ꝛ.ſ. de vſufru.defuncta.§.fina.ꝛ ſic non obſtat.ſ. de ſerui.rufti.predio.l.item.et.l. veluti.que eſt contra.et boc etiam apparet ex eo q̄ dicit preſtari volo :ex quo verbo non cōſtitui ſeruitutem liquet:q̄ ſi ſit ſeruitus percipere potius poteſt q̄ p̄ſtationes ab alio expectare per personalez

s ¶ Neq; in rem.ſcilicet propter illam annuam cōmemorationem:ꝛ quoniam cum quadam perpetuitate annui buiuſmodi ſeruitutes reales cōſtituuntur.vt.ſ. de ſer.l.iij.numerus enim iſte.xxx. milia ꝛc. oſtēdit q̄ potius obligatio perſonalis q̄ ſeruitus conſtituatur : quia ſeruitus vera nullam certam quātitatem ſed magis ſufficientiam feu integritatem exposcit. Illud quero an predia pontiana ſint obligata ob talem prestationem: quod bic non dicit:videtur tamen q̄ non.vt.ſ. titū.j. quidam teſtamēto. in prin. niſi fortepro alimentis:vt.j. de alimē.leg.l.lucius.ꝛ.l. ij.ꝛ.ſ. de vſufru.bactenus.

t ¶ Fideicōmiſſi.ſcilicet annue preſtationis.ꝛ dic ei ſcilicet ſeie per actionem ſcilicet perſonalem ex teſtamēto donec vixit non vltra:vt in fi. Sed Joan. dicit fideicommiſſi predioꝝ titio relictoꝝ.ꝛ dic ei titio etiam poſt mortez ſeie ꝛ meuie. Sed contra eum eſt:quia dicit predia luciana: nam debet dicere pontiana. Uel ſi diceret de fideicom.annue preſtationis deberet ſm eū dicere eis quibus/in numero plurali. dic ergo ſm.R. vt prius dixi.

v ¶ Legataria.annue preſtationis ꝛ non predioꝝ:vt.ſ.ti.j.l.pater.§.tuſculanus.ꝛ.ſ. de leg.j.l. ſi fundus.§.iulianus.

Muia. ¶ Caſus. Meuia babēs nepotē meuiū ex filio ſuo meuio. dictū ſuū nepotē heredē iſtituit/ꝛ lucio titio ita legauit. Lucio titio dari volo annuos aureos.ꝛ.ſi rebus nepotis mei interueniat:oēmq; adminiſtratiōē rerū eius ad ſuā ſolicitudinē reuocauerit. Mortua meuia lucius titius geſſit negocia dicti nepotis p duos annos pone.ꝛ peruia lucius titius geſſit negocia dicti nepotis p duos annos pone.ꝛ perijt cepit ab eo omni anno.x.aureos.poſtea dictus nepos prohibuit luciuz titiuz adminiſtrare negocia ſua pro ſequentibus annis/ꝛ nolebat ei dare.x.aureos amplius:ꝛ ita nō remanet per luciū titiū quominus adminiſtraret:querit vtrū debeat cōſequi quolibet anno fideicōmiſſuz de.x: Et dr q̄ ſic. niſi nepos remouiſſet eū a negocijs ſuis ꝑpter fraudē ipſius lucij titij quā cōmittebat in adminiſtrādo negocia dicti nepotis meuie: vel niſi interueniat alia iuſta cauſa ad improbandum operam dicti lucij titij. ¶ Uxore. Dominus ioſeph inſtituit ſibi heredem vxorem ſuā: et ita cauit poſtea in teſtamento. Libertis meis omnibus alimentorum nomine ſingulis annis denarios vigintiduos ab vxore mea quam inſtitui heredem dari volo ſi ab eanon recesſerint. Mortuo teſtatore vxor

UNIVERSIDAD DE PUERTO RICO

predicta assidue volebat exire ciuitatem ⁊ secum libertos ducere. ⁊ liberti dicebant ei. Dominus iosep non solebat tantum ⁊ totiens ciuitatez exire: vnde nos nolumus totiens vos sequi: ⁊ nihilominus volumus legata nostra. queritur quid iuris sit? Et dicitur q̄ hoc debet committi ad arbitrium boni viri. ⁊ ipse estimabit vtrum vxor habeat iustas causam totiens proficiscendi extra ciuitates: ⁊ tunc liberti teneantur eam sequi/et alis non habeant legata. aut non habeat iustam causam ⁊ tunc nihilominus habeant liberti legata q̄ nis eam non sequatur. Sed quid si ipsa habeat iustā causam proficiscendi extra ciuitatē et liberti noluerunt eaz sequi ea rōne q̄ ipsa nihil amplius eis offert q̄ sit inlegato eoruz annuo: nūqd debēt legata eoruz annua cōsequi? Et certe cōmitti tur hoc simliter arbitrio boni viri vt videat vtruz ipsa velit proficisci in tantz longinqs partes q̄ non fufficiāt libertis eā sequē tibus legata eis relicta p dispendio: ⁊ tunc non teneantur eā sequi/nisi ipa det eis plusq̄ sit in eoruz legatis annuis: ⁊ q̄ fufficiat eis ad perficiendas excursiones cum ea que vult proficisci ita ꝑpe q̄ ad faciendū dispendium in itinere bene fufficiāt liberti eorū legata: ⁊ tunc teneantur eā sequi/etiaz si ipsa nō det eis amplius q̄ sit in eoruz legatis. ⁊ si tunc eā non sequentur legata eis relicta annua cō sequi non possunt. et hoc dicit Ciuianus.

a ¶ Impuberem. als pu berem : als impuberem. ⁊ vocat meuius. vt. ff. patet. ibi quero ⁊c. et bic in principio.

b ¶ Lucio. cuidam extraneo. Accursius.

c ¶ Meuij negocia . sciz nepotis. idē si nunc: sed nō stetit p euz vt subijcit. ⁊. C. de condi. infer. si ea. ⁊. j. de condi. ⁊ demō. l. iure. ⁊. l. si quis ita. ⁊. ff. de leg. iij. qui ꝛcubinam. §. vroxi. ⁊. j. quando dies leg. ce. l. v. §. item si qua. ⁊. j. de alt. leg. l. gaio. §. i. ⁊. l. sticbus. §. fi. ⁊. j. de conditio. ⁊ demonstra. l. in testamento. et. C. de insti. ⁊ substi. l. j. ⁊. vj. ⁊. §. de leg. vj. titia. §. fi ea. ⁊. §. cōmoda. l. sivt certo. §. abesse. Accursius.

d ¶ Nollet eum administrare. secus si staret per casum fortuitum. vt. §. c. l. seio. in prin. ⁊. j. co. l. annua.

e ¶ Non recesserint. ex hoc contur questio. Accursius.

f ¶ Difficile. id est raro, z sic cogitabat facturam vxorem vt allegāt liberti. Accursius.

g ¶ Nihil amplius. als amplius scz ꝑpter hoc q̄ eos secum duceret dare voluit. ⁊ als nihil magis. ⁊ als nihilominus. et tūc dic. i. magis. sic. C. de iur. ⁊ fac. igno. l. non idcirco. Accur.

h ¶ Ex longinquis. sic. §. de iudi. fi longius. in prin. ⁊. §. j. ⁊. l. fed ⁊ si fusceperit. §. j. ⁊. j. de oper. libert. l. q̄ nisi. §. j. Item est attendendum cuius contēplatione est dictum vt ab ea non recedant: vt. j. de ꝺdi. ⁊ demō. l. illis. ⁊ facit. §. ti. j. l. qui ꝛcubinam. §. pe. Additio. Queritur hic Bar. an vxor teneatur sequi virū peregrinantē? Rñ. fm eundē Bar. q̄ si vir incipiat peregrinari per mundū non tenet virum sequi. Argu. huius. l. ⁊. l. q̄ nisi. §. j. j. de oper. lib. nisi tēpore quo ipsa durit eū in virū ꝺditionē suam sciebat: tunc enī videt in eum cū illis ꝺditionibus ꝙensisse/considerata qualitate persone: vt. l. plenus. §. equitij. §. de vsu ⁊ habita. C. de spon. l. fi. circa medium. ⁊. l. promittendo. §. pe. ⁊ de iure dot. Sed si eēt quedam peregrinatio modica ⁊ honesta/tunc tenet ipsa virum seg. Argu. huius. l. ⁊ glo. extra de coniug. lepro. c. j.

i ¶ Modo. l. quātitate. sic. §. de transac. l. cum bi. §. modus.

SI cui annū. ¶ Casus. Legauit titio annua alimēta pone: ⁊ nō adiecit aliquā summam: certe id videor eū reliquisse quod ego eram solitus prestare in vita mea. si autē non eraz solitus aliquid ei prestare ex dignitate ꝑsone cui legatarij statui oportebit illud q̄d debeat ei dari quolibet anno ꝓ alimentis. Ciuianus.

breuibusq̄ excursionibus et modo legati estimandum esse.

Fauore alimentoū valet legatum incertum. hoc dicit Bar.

Ulpianus. Lex. xiiij.

SI cui annuum fuerit legatum relictuz sine adiectione summe/nibil videri huic ascriptū mela ait: sed est verior ncrue sententia: quod testator prestare solitus fuit id videri relictuz: si minus ex dignitate persone statui oportebit.

Si dilatio apponitur gratia legatarij non potest ei solui ante: secus si gratia bene dis. hoc dicit Bar.

Labolenus. Lex. xv.

EAm qui rogatus post decē annos restituere pecuniam ante diem restituit: respōdi si propter capientis personam q̄ rem familiaram tueri non posset in diē fideicommissum relictum probet: et perdituro ei id heres ante diē restituisset: nullo modo liberatū esse. q̄ si tempus heredis causa prorogatum vt commoduz medij temporis ipse sentiret: liberatum cum intelligi: nam ⁊ plus cum prestitisse q̄ debuisset.

Legatum annuum relictum seruo a domino debetur tempore seruitutis ⁊ liberatis. hoc dicit Barto.

Paulus. Lex. xvi.

SEruus post decem annos liber cē iussus est: legatum q̄ ei ex die mortis domini in annos singulos relictum est: cuius quidem annozum quibus iam liber erit legatū debebitur: interim autem heres ei prestare alimenta compellitur.

k ¶ Solitus fuit. consuetudo patrisfamilias attēditur. sic. §. de legat. j. l. si seruus plurium. §. fi. ⁊ de pig. act. l. vnus ff. §. ⁊. §. titu. j. cū quereretur. §. lana. ⁊. l. nummis. ⁊. §. eo. scio. §. j. et fina. Item et dignitas legatarij vt subijcit. vt. §. de iudi. sed ⁊ si fusceperit. §. j. ⁊. §. de leg. j. l. si seruus plurium. §. fin. et charitas. vt. j. de adimen. leg. cū alimenta. ⁊ not. q̄ hoc locum habet in alimentis legatis iudbitanter: vt licet incertū: valeat tamen: vt. ff. l. cuz alimenta. et in simili pia causa: vt ⁊. §. de lega. vj. l. quidā. ⁊. §. tit. j. fideius. ⁊ ficlet ista poteſt loqui. Alij dicunt in omni annuo relicto quātūcūq̄ in certo vt valeat fauore vltime voluntatis vt dic. ⁊ ar. §. titu. vj. l. j. nec obstat §. de iur. do. cū post. §. gener. q̄ possumus dicere q̄ ibi non erat annuū. in ꝓtractibus aūt iterminoꝝ cōstat nō valere: vt. ff. §. gener. ⁊. j. de verb. oblig. l. triticum. ⁊. l. ita stipulatus. in prin. Accursius.

EAm q. ¶ Casus. Titium heredem meū rogaui vt daret seio centum post. ⁊. annos a tempore mortis mee numerādos. heres autē soluit non transacto adhuc quinquēnio pone. nūqd est liberatus? Et distinguitur hic. aut reliquit sideicōmissum predictum post diem ꝑpter legatarij ꝑsonam: puta q̄ res familiarem suam poterat tueri: quia erat forte pusillus. aut ꝑpter cōmodum heredis: scilicet vt ipse heres sentiret commoduz medij temporis. Primo casu si soluit ante tempus ⁊ legatarijs amisit legatum ⁊ barataut ꝑpter suam facilitatem non est liberatus heres. Secūdo casu est liberatus. Ciuianus.

l ¶ Eum qui. als incipit eum: ⁊ als labolenus.

m ¶ Et perdituro. sic. j. ꝓ empt. l. si quis cuz. ⁊. §. de mino. q̄ si minor. §. testamento. ⁊. j. de in rem. ver. l. iij. §. necnon.

n ¶ Nullo modo. nisi ille habeat pecuniam saluam. vt argu. insti. quibus alie. licet vel non. §. nunc videdum. ⁊. C. ꝓ o empt. l. fina. et. §. de admitto. l. si minotis. ⁊ facit ad hanc distinctionem. §. de vsur. l. ij. §. cū pollidius. ⁊. §. titu. vj. si ita relictuz. §. pegasus. ⁊. l. cuz pater. §. curatoris. et C. de fideicō. l. post mortem. v bi not. contraria ⁊ solutiōes de legibus: vt §. de lega. vj. l. cum pater. §. hereditatem. ⁊. §. a filia. ⁊. j. ad trebel. l. sed si ante. ⁊ ibi plene solui.

o ¶ Heredis cā. q̄ō ꝑsumit in dubio. vt. j. de re iudi. tps. ⁊ arg. j. de ꝓbo. obli. cū qui kalen. in fi. ⁊. l. continuus. §. cū ita. in fi. §. ⁊. j. de act. ⁊ obli. q̄ō quis. ⁊. j. de fol. q̄ō in diem. ⁊. j. co. liberto. §. filium.

SEruus post. ¶ Casus. Iussi in testamento meo seruū meū sticbus liberū esse post. ⁊. annos. ⁊ ita postea viri. Volo dari eidem sticbo ex die mortis mee centum in annos singulos. certe ante. ⁊. annos heres meus tenetur prestare alimenta dicto sticbo. post. ⁊. autem annos debebit habere omni anno dictus sticbus cēsum. post dictos enim. ⁊. annos incipit esse liber: ⁊ incipit posse capere legatum. Ciuianus.

p ¶ Debebitur. actione ex testamento. vt. §. ti. vj. l. si quis seruo.

q ¶ Compellitur. officio iudicis: quia naturaliter non ciuiliter debetur. vt ⁊. j. de ali. lega. l. seruos ad custodiam. ⁊. §. familie herciscun. et partc. §.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

te.§.seruo.ff.de lega.i.l.suo alieno.§.i.ff.C.de necessar.ser.here.instit.l. pe.§.illo.ff.de leg.iij.l.seruus.posset etiam B.l.intelligi fm q6 ff.de verb.obli.bmdi.ff.si cer.peta.l.lecta.in fi.

LEgatum. ¶ Casus. Legaui titie donec viuat quinquagita: non adiecit in annos singulos.certe debebit habere titia quolibet anno quinquaginta repro bata sententia labeonis ꝛ trebatij qui direrūt tā tum semel ei deberi quin quaginta. ¶ Vini falerni . Legaui titio binos culleos siue corbes optimi vini quod nascet ad domum meam id est in vinea que ptinet ad domum meam singulis annis.me mortuo soluit bere res me⁹ titio ꝙ duos annos pone duos culleos dicti vini nati in dicta vinea.i tertio anno fuit vinea tempestata ita ꝙ nihil in ea natum fuit.ꝛ ita in tertio anno nihil potuit habere titius de lega to.in quarto autem.ꝛ in quinto anno fuit satis de vino in dicta vinea. modo petit titius ab herede duos culleos vini ꝙ tertio anno in quo nihil bauit.certe bene debet ba bere.b.d.Viuia.

a ¶ Putant.ꝛ male.

b ¶ Singulos.ſ.quousq; nubet ꝛ omni anno habebit.l.sunt igitur paria q̄diu nubes et singulis annis q̄diu nubes.sicut si lego tibi vsumfructum q̄diu vines: vel vsq; ad decennium:tale est quo ad repetitionem ac si legasset singulis annis.vt ff.qui.mo.vsufru. amit. l.sicut in annos. in prin. ꝛ.§.vnde tractatum est.

✚ In testamētis quotuplex fit interpretatio vide dep. bar. in l. ab executore.ff.de appel.gl.i.l.f. §.de ou.iu.

c ¶ Putant.ꝛ male.

d ¶ Singulos.ſ.quousq; nubet ꝛ omni anno habebit.l.sunt igitur paria q̄diu nubes et singulis annis q̄diu nubes.sicut si lego tibi vsumfructum q̄diu vines: vel vsq; ad decennium:tale est quo ad repetitionem ac si legasset singulis annis.vt ff.qui.mo.vsufru. amit. l.sicut in annos. in prin. ꝛ.§.vnde tractatum est.

✚ In testamētis quotuplex fit interpretatio vide dep. bar. in l. ab executore.ff.de appel.gl.i.l.f. §.de ou.iu.

e ¶ Annorū.antecedentiū ꝛ sequentiū.ad q6.ff.qui di.leg.ce.l.firmio. in prin.ꝛ.ff.de verbo.obli.inter stipulantē.§.sacrā.ꝛ.ff.de leg.j.q6 in rerū natura.in prin.ꝛ.ff.de ꝺbē.ēp.l.si debitor.§.ff.ꝛ.ff.locati.si vno.ꝛ.C.locati.licet.ꝛ.ff.de tritico vino ꝛ oleo leg.cū certus.ꝛ.l.ex eo.ꝛ.ff.de adimē. leg.l.lucius.Accur.

Odicillis. ¶ Casus. Titius in testamento suo in quo instituit sibi bēdem seium minorē.xxv.annis confirmauit codicillos quos postea faceret.ꝛ postea fecit codicillos.ꝛ ita in eis dixit. lego fundum meum titianum libertis meis:ꝛ nolo ꝙ eum alienent.immo volo ꝙ pteant post mortem libertorum ad filios eorum ꝛ nepotes a quib⁹ libertis volo prestare dicto seio heredi meo ex redditu dicti fundi.ꝛ.per annos singulos vsq; ad annum.xxv.a die mortis mee postea decessit hic titius testator ꝛ codicillator.postea prestantibus libertis omni anno.ꝛ. dicto seio.ipse seius decessit ante.xxv.annus.modo querit ur an residui temporis fideicommissum debeatur heredi dicti seij:ꝛ dicitur ꝙ sic.nisi liberti probent testatorem eundemq; codicillos facientem respexisse ad xxv.an.seij bēdis.cum dixit in codicillis vsq; ad annos.xxv.a die mortis ꝛc.quia tunc non debetur fideicommissus bēdi heredis. ¶ Sticho alumno. Titius habens sticbum alumnum minorem.xxv.annis:ꝛ soro rem suam semptoniam instituit eam heredem in quattuor vncijs bēditatis sue:ꝛ seium ꝛ semptoniam pone in octo vncijs.ꝛ postea iussit dari alumno suo predicto centum ꝛ omni mense.x.ꝛ omni anno alia centum.ꝛ alijs quibusdam suis alumnis legata reliquit.ꝛ commendauit oēs dictos suos alumnos dicte sue sorori vt eos gubernaret ꝛ custodiret donec haberet.xxv.annos:ꝛ tali modo rogani.postea dictam suam sororem fidei tue committo semptonia soror vt legata ꝙ alumnis meis relig recipias a cōbēdibus tuis.ꝛ apud te habeas donec commendatos habeas dictos alumnos ꝛ postea decessit dictus titius testator ꝛ dicta sua soror abstimuit se a hereditate sua anteq̄ perciperet a coheredibus suis pecuniam alumnis relictam.venit modo dictus sticbus alumnus ꝛ petit a seio ꝛ semptonio coheredibus semptonie legata sibi relicta.q̄ritur vtrum possit:ꝛ videtur ꝙ non.q: non habeat adhuc.xxv. annos dict⁹ sticb⁹.ꝛ aute.xxv. annum suum noluit testator semptoniam accipere pro eo legata eius, ipsa autē semptonia inuenitur nūc non heres. ꝛ ita non posse accipere pro eo de medio hereditatis vt dixit testator.dicitur tamen hic ꝙ potest petere sticbus dicta legata.Viuia.

f ¶ Confirmatis.q6 bodie opus non ē.vt instit. de codicillis.§.j.

g ¶ Heredi. nonduz anniculo vt statim innuit.

b ¶ Heredis. quasi personaliter ei alimenta constituendo.nec enim est facile credendum ꝙ testator voluerit dare alimenta a legatario rei singularis heredi omnium bonorum dño.ꝛ ideo non pro alimentis videtur legasse: sed in plures pensiones diuisisse legatum eronerandi gratia grauati:ꝛ ideo omnium annorum vnumest legatū. vt.j.quando di.lega.ce. si cum prefinitione.ꝛ.l. firmio.§.fi.

i ¶ Alumnis.i. alumno: scilicet sticbo.vel dic ꝙ ꝛ alijs alūnis similter reliquerat.

k ¶ Cōmēdatos.i. habere voluerit. vl dixit ꝙ vsq; ad.xxv.annos. haberet commendatos vt statim innuit.

l ¶ Alūnis.i.alūno.vel dic vt dixi.§.ꝛ facit.§.ti.ij.l.cū pt.§.curatoris. ꝛ.j.qñ di.leg.ce.l.firmio.§.j.ꝛ.ij.

Tjtia berede. ¶ Casus. Titia instituit sibi heredem seiam ꝛ legauit meuio vsumfructum fundi sui:qui vocabatur pacatianus:et in hec vba commisit fidei dicti meuij.a te meui volo prestari ariopamphilo ꝛ arioſticho ex die mortis mee singulis annis donec vixerint annuos sexcentos ex redditu dicti fundi.ꝛ postea decessit dicta titia testatrix.ꝛ postea habuit meuius a feia berede titie dictum fundum ꝛ prestitit dictus meuius aliquot annis annuos sexcentos predicto pamphilo ꝛ sticbo.ꝛ postea decessit dictus meuius.sicꝙ fundus predictus redūt ad seiam heredem titie pleno iure eo ꝙ vsufructus extinctus est per mortem meuij.modo queritur.nunquid seia heres titie teneatur prestare pamphilo ꝛ sticbo omni āno sexcenta.ꝛ dicit ꝙ non . quia non sunt ab ea berede relicta,sed a meuio vsufructuario. Sed nunquid here des meuij predicti tenebuntur prestare:ꝛ dicitur ꝙ non.nisi probēt pāphilus ꝛ sticbus manifeste testatricem voluisse prestari predicta p̄dictis etiam vsufructu finito.ꝛ tunc etiam ita demum teneburtur bēdes meuij fructuarij si illud quod meuius viuus existens percepit ex vsufruct. sufficit ad predicta pstanda ꝛ nō als. ¶ Qui marco. Titi⁹ bis quēdā doctum aduocatum nomine marcum prestabat ei quolibet annoynam libram piperis:ꝛ vnam croci ex eo ꝙ ipse iuuabat eum de causis suis in curia . fecit hic titius testamentum ꝛ instituit sibi heredem titiam vxorem suam:ꝛ ita in eodem testamento locutus est ex domina sanctissima:scio te amicis meis curaturam ne quid bis desit:verūtamen volo dari marco octingenta ꝛ postea decessit dictus titius:ꝛ postea titia eius heres prestitit octogita marco:marcus nihilominus petebat ab ea omni anno vnam libram piperis ꝛ vnam croci fm ꝙ testator solebat ei dari nunquid potest?ꝛ dicitur ꝙ sic. ¶ Lucio titio. Titia prestabat lucio titio quadraginta omni anno ꝛ nomine salarij.ꝛ.omni āno prestabat eidem ꝛ nomine dierum festorum prestabat ei certum pondus argenti aut pecium pro eo pondere.hec titia fecit testamentum ꝛ instituit sibi heredem seium ꝛ gaium:ꝛ ita postea dixit:do lego lucio titio quoad vixit tria pondo auri que ei viua prestabam ꝛ decessit postea dicta titia: nunc petit lucius titius a dictis heredibus omnia predicta que ei viua titia prestabat:queritur nunquid propter dicta verba testatricis possit

UNIVERSIDAD

ea consequi:ꝛ dicitur ꝙ sic. Aiuia.

a ¶ Pacatiani, cuius vsumfructum legauerat. Accur.

b ¶ Redierit. p ꝙsolidatione. vt infra. de vsufru. §. fi. vñ sicut emolumentum + morte finit: ita ꝛ onus licet testator largius sit locutus.

+ Impropie ꝙ omit moditate accipit qd sit ꝛ quo pstandũ sit ꝛ qbus. vide do. car. i cle. statutus. in pn. de elec. ꝛ in spec. ti. de salaf. §. quarto.

c ¶ Debeantur. als debeant. §. heredes.

d ¶ Si modo. tunc enim prestabitur si non ꝛc. et tunc illud si: nõ ponit. vt nota. §. si quis cau. sicũ. §. fin. ꝛ. C. de transact. l. actione. Accur.

e ¶ Si rei. als ei rei. ꝛ als eius rei. Item contra. j. tit. i. l. si ab eo. in eo ꝙ h dicit ab heredibus non prestandum fideicommis. So. hic finituꝫ erat legatũ. ꝛ ideo eius onus at ibi caducũ aut in causam caduci factuꝫ remanet apud heredẽ: ꝛ ideo cum suo onere. ꝛ sic etiaꝫ soluitur contra. §. de leg. ij. l. celsus. in pun. ꝛ facit §. titu. ij. l. imperator. in pun. ꝛ §. i. ꝛ. j. de alimẽ. leg. l. fictibus. §. tritia. ꝛ. §. de leg. j. l. filiusfamilias. §. apud. ꝛ. j. de dote prelg. l. ij. in princ. ꝛ. §. de contraben. empt. l. fi. §. fi. Accur.

f ¶ Qui marco. Als. l. als. §.

g ¶ Prestabat. puta decem aureos. Accur.

†Als est lex.

h ¶ Domia sanctissima. loquitur vroti quam instituerat heredem. Accursius.

i ¶ Octingenta. scz volo sub. vt. C. de fideicom. l. volo. vel equipollens. vt scio te prestaturã: vel cre do vt bic. ꝛ. §. de leg. j. l. etiaꝫ hoc modo. ꝛ. l. ꝛ eo modo. ꝛ. §. de lega. ij. l. vnũ ex familia. §. fi. ꝛ. §. de leg. iij. l. fideicõmissa. §. quãꝙ. Accur.

k ¶ Debeantur. presumẽda ex viuentis vsu eiusdẽ morientis voluntate. vt j. titu. j. l. sempronio. §. fi. Sed videtur cõtra. j. de adimen. leg. l. alimenta. §. basilice. l. pe. §. i. ꝛ. l. stichus. in pun. Sed ibi aliud apparet dicendum ex voluntate exprẽsa defuncti. Additio. Vel sol. aliter ſm pe. de bel. per. ꝙ bic loquitur in legato reiterabili ibi loquitur in legato alimentorum quod non est reiterabile ſm bar. bic.

l ¶ Quadraginta. §. aureos.

m ¶ Titio quoad viueret. scz testatrix.

n ¶ Summam. puta viginti aureorum.

o ¶ Argenti. §. vncã. vel preciũ qõ sit decẽ. hoc qdẽ pstabat testatrix duz viuit: nõ aũt tria pondo auri. vñ qꝛ ad numerũ prestabat sed legauit ad pondus: videbaꝫ nõ ꝙ valere. sed tñ valet vt iste tres prestationes sint loco trium pondo auri: ꝛ sic falsa demõstratio non vitiat legatũ. vt. j. de ꝛdi. ꝛ demon. l. demonstratio.

Annua bis. ¶ Casus. Titi⁹ instituit sibi heredem titiam matrem suam in dimidia ꝛ seium in alia dimidia et legauit duobus ponẽ libertis suis. c. omni anno si morarent cum dicta sua matre: ꝛ postea decessit dictus titius testator. et postea decessit dicta sua mater: et sic dicti liberti non possunt amodo cum ea morari: nunquid nihilominus debent habere omni anno dicta. c. annua: ꝛ dicitur ꝙ sic. ¶ Attitia fidei. Attitia habens vnum cenaculum sue domunculam ꝛ vnum boꝛreum cum ea domo ordinauit ita ꝙ quolibet anno fiebant ibi nundine: et sic magnam pensionem de cenaculo et boꝛreo percipiebat: hec attitia fecit testamentum et instituit sibi heredes titium pone: ꝛ seium ꝛ sempronium ꝛ postea ita fideicommissum reliquit. quisquis mihi beres erit fidei eius committo vt det ex redditu cenaculi mei ꝛ boꝛrei postobitum meum sacerdoti ecclesie sancti damiani pone ꝛ clerico suo qui vocabatur ierofilatus: libertis qui in illo tẽplo erunt denaria. ꝛ. die nũdinaruꝫ quas ibi posui. i. iuxta cenaculum ꝛ boꝛreum: ꝛ postea decessit dicta titia. ꝛ postea decessit dictus sacerdos ꝛ clericellus ꝛ liberti. ꝛ alij in eorum loco et officio positi fuerunt: nunquid illis subrogatis debetur legatum pro tempo rei pientibus: et dicitur ꝙ sic ꝛ etiam in perpetuuꝫ. Aiuia.

p ¶ Annua. puta centuꝫ libertis. Accur.

q ¶ Legauit. §. aliqs puta duob⁹ libertis suis.

r ¶ Deberi. verũ ob. exceptio si propter vtilitatem matris ꝛ ditio talis fuisset apposita. vt. j. de condi. ꝛ demon. l. aliis libertis. Alij distinguunt an ceperunt morari: vel per eos stetit ꝛ tũc distingue vt diri modo. aut non. ꝛ tunc indistincte non habẽt. vt no. §. e. scio. ꝛ dic plenevt ibi. ꝛ fac. §. de leg. j. turpia. §. i. ꝛ. j. de cõdi. ꝛ demõ. l. i tẽstõ. ꝛ. l. cum ita. ꝛ. l. si qs ita. ꝛ . i. iure ciuili. Accur.

s ¶ Gerophilaco. nomẽ est capelle vel loci vbi est capella . vt sacerdos ricardine delectabilis nostre ville.

t ¶ Noiatorũ. §. vt sic per ipsos pbẽtes mimisterii ipsi tẽplo potius relictũ qꝫ eoꝝ pfonis legatuꝫ vi deaꝫ. non eñ sui cã ipsis sed potius templi cui ipi deseruiebãt legatum fore est verisimile: quod eo maxime apparet. qm legãdo mẽtionẽ templi fecit testator: ꝛ ita de eo vidit qui in relinquẽdo seruo vel filio alieno vel dominipatrifve mentionẽ fecerit. vt. j. de cõdi. ꝛ demõ. l. filio. ꝛ. C. de iure delib. l. pe. ꝛ facit. j. de re. dub. l. cuibus. ꝛ. §. de pact. l. tale. §. fi. ꝛ de trib. l. pto curatoris. §. fi plures. et C. de epi. ꝛ cleri. auc. licentiam. ꝛ. j. de oper. no. nũ. de pupillo. §. ij. ꝛ. l. ope

† per ſ dicit glo. ij. in ca. edoceri. de reſcri. q nole prelati ecclesia deſignatur.

ris. ꝛ in decre. xij. q. iij. c. pontifices.

v ¶ In perpetuum. §. deberi. scz si templuꝫ per petuo duret alꝫ secus. vt §. titu. j. l. pater. §. tusculanus. Item pro boc ꝙ in perpetuum est. §. eo. l. legatum. in pun. ꝛ. §. de vsufruc. l. defuncta. §. fi. ꝛ de condi. inde. l. eleganter. §. pe. in fine.

Liberto suo. ¶ Casus. Titius institutis sibi qbusdã heredib⁹ ita legauit liberto suo ꝙ vocabat filonus. volo pstari filoni donec vixerit quinquagesimam partẽ olꝫ redditus qui redditus pstaret pro predijs meis corneliano ꝛ sempronio ex consuetudine domus mee a colonis meis vel ab emptorib⁹ fructus dictorũ predioꝝ. postea decessit dictus titius ꝛ heredes sui vendiderunt predia predicta: precium habuerunt: nunc filonus petit ab heredibus omni anno quinquagesimam partem vsure dicti precij ad estimationem illarũ vsurarum que in prouincia frequentabantur dicens ꝙ sicut debebat habere quinquagesimam fructꝫ si predia non essent alienata: ita debet nunc habere quinquagesimã fructũ precij. i. vsurarũ ꝙ vsure capiebant maioꝛes summam ꝙ fructꝫ: quid nunqd eas petere possit: ꝛ dꝛ ꝙ non. immo potest petere solũmodo quinquagesimam fructũ dictorũ predioꝝ licet ipsa predia vendita sint vt dictum est. Aiuianus.

x ¶ Redditus qui. als quos. scilicet redditus. et ſm hoc debet esse. j. prestarentur. alꝫ que scilicet quinquagesima: ꝛ tunc habeas prestaret . et quod subijcit predijs. sub. alꝫ ex. alꝫ est pro predijs. vel dic predijs id est

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

id est ad pdiox aliquam vtilitatem: scz seminādi vel colendi vt qnqua-
gesime expensā videatur legata.
a ¶ Vendiderunt. iuste quidē non obstāte tali legato. vt. j. ti. j. l. fundi.
b ¶ Redditu. als redditus. als redditum.
c ¶ Putarat. q tñ p suā estimationē satis pstari ab scz istis redditib⁹ pōt.
vt. j. ti. j. l. fundi. r. ē. de
leg. ū. l. codicillis. §. j.
d ¶ Vendita sint. ab emptonibus aute cōstat nil
deberi. vt. §. de cōtrabē.
emp. l. fi. §. fi.
¶ Alīberto cui. ¶ Casus. Titius istituit sibi beredē seuꝰ z legauit sticho liberto suo fundum
titianū ex cui⁹ fundi fructib⁹ pcipiebant omīi anno seraginta libre: z rogauit dictū sticbum vt da
ret oi āno. r. pamphile.
Itez a dicto seio suo bede reliquit quibusdam multa alia legata. scz vltra dodrātē bereditatis
sue z postea ōcessit dict⁹ testator: et postea seius heres dedit dictum fundus sticho extracta de eo
falcidia. nunc venit pāphila petita a sticho an-
nua. r. sticbus autē vult ei soluere detracta tamē falcidia sicut et ei sticho detracta fuit per beredez querit virū possit detrabere: z rñ. q nō. nisi alia mens testatoris. pbet ex
eo redditu dicti fundi legata sunt. r. ānua pāphi le q reddit⁹ largitur annuā pstationē pamphile. i. r. etiā si falcidia abstulit liberto partem dimidiam fundi: nā cū to-
tus fundus reddat noīe fructuū. lr. libras vt dictū est/ bñ reddet. rrr. libras medietas fundi remanens apud sticbū legatū aūt pampbile non
erat nisi. r. quolibet anno vt dictum est. Vinia.
e ¶ Legata sint. scz dena q. s. reddit⁹ sufficerēt ad annuam prestationem
decē etiā si medietatē fundi falcidiā auferret. qō tñ facere nō pōt: nisi ad
plus quartā: cū i singulis reb⁹ falcidia imponat. vt. C. ad. l. fal. l. i mpo
nēda. lz qdā. S. vt ibi no. pzo gb⁹ erat bec. l. Item male dixit. r. ex red-
ditu legata: sed dic. i. occasione fundi cuius redditū bz libertus. nā als
non posset onerari. Accur.
f ¶ Minutū. no. legatariū nō detrabere fal. Sz ff. j. ad. l. fal. penales. §.
fi. Sol. ibi rei legate pars fideicom. continet: ideoqz p rata diminutio-
nis damnum iuste sentit fideicom. at bic secus: vt apparet per id qō di-
cit annua decem ꝛc. z eodem modo solu. j. si cui plus ℈ p. l. falci. videa-
mus. z. j. ad trebel. lucius. §. beres. et. l. facta. §. si titius. z. j. de ād. z de
mon. plautius. z in qualibet earum no. z sic etiam non obstat. ff. titu. j.
l. fi. §. i. z de leg. j. l. antepe. in pin. item facit. ff. tit. ij. cum pater. §. j. z qō
no. C. commu. de leg. l. j.
¶ Filium. ¶ Casus. Titius instituit sibi beredem in tribus vncijs bereditatis sue vrorem suam titiam et ceū suū filium qué habuerat ex alia
vrore infirmum existentem. z minorē. xxv. annis instituit sibi beredem
in. ix. vncijs. et commisit fideicōi sui filij vt nouerce sue supradicte re-
stitueret dictas. ix. vncias. a dicta autem nouerca petijt vt infirmitatem
predicti filij sui pīuigni commendataꝫ haberet: ei filio prestaret de-
nos aureos menstruos donec dictus filius peruenerit ad. xxv. an. z cuz
impleſſet dictam etatem partem dimidiam bereditatis ei restitueret di
cta nouerca. z postea decessit bic titius testator. z postea dictus filius exi
stens adhuc minor. xxv. an. restituit dicte nouerce bereditatez deducta
ex trebelliano quarta parte dodrantis ex quo a patre institutus fuerat:
z ita restituit nouerce ex vncias z tres partes alterius vncie. z retinuit
sibi duas vncias cum quarta parte alterius vncie. et postmodum fa-
ctus est dictus filius maior. xxv. ann. et ita venit tempus quo nouerca
erat rogata a testatore de restituenda pīuigno dimidia parte bereditatis. vt dictum est. modo queritur qualiter debet accipi illa dimidia
bereditatis quam nouerca debet pīuigno restituere. videtur quibus-
dam q ipsa debeat ei restituere dimidiam totius bereditatis testa-
toris: id est ex vnc. sed non est verum. immo debet restituere solummo-
do tantum eius quod habet de bereditate ℈tum faciat semissem: id
est ex vnc. bereditatis, computato in eo semisse illo quod detraxit fi-
vel emptoribus fructus ex consue
tudine domus mee pstarētur: he-
redes predia vendiderūt[a] ex quo-
rum redditu[b] q quinquagesima reli
cta est: quesitum est an prezij vsure
que ex consuetudine in prouincia
prestarentur quinquagesima de
beantur: respondi reddita ex dicta
xat[c] quinquagesimas legatas: licet
predia vendita fint[d].
Legatarius onere extrinseco grauatus non defalcat ℥ legatarium lz sibi fuerit
defalcatum. b. d. Bar.
¶ Alīberto cui fundum legauerat ferentem annua. lx. ℔ fideicom
missum dederat pamphile annua
dena: quesitum est si lex falcidia li-
berto legato z minuat: an pamphi
le quoqz annuū fideicōmissum mi
nuto z videat: cū ex redditu legata
sint[e]: q largit etiā si falcidia partez
dimidiā fundi abstulerit ānuā pā-
phile pstationē? rñdi ℈m ea q̄ propo
nerent nō videri minutum[f] nisi
alia mens testatoris probaretur.
Ex voluntate defuncti portio que iu
re fideicommissi percipitur in fideicōmis. deducitur z fructus percepti iudicio testa
toris. Bar.
¶ Filiuꝫ ex dodrante vrorem ex quadrante istituit beredes: z filij
fideicōmisit vt nouerce restitue-
ret bereditatē. ab ea autem petijt
vt infirmitatem filij cōdā tam[g]
haberet: eiqꝫ menstruos aureos
denos pstaret donec ad. xxv. an.
etatis peruenerit: cuz autē impleſ
set eā etatē partē dimidiā bereditatis[h] ei restituereret: filius deducta
dodrātis parte quarta[i] ex ℈ institut[k] erat nouerce bereditatē resti
tuit[k]: et postea adimpleuit vigesi
mū quintū annum etatis: quesitum
est cum nouerca vniuerse bereditatis habeat dodrātē semūcias[l] z si-
liquā[m]: an cius[n] partē dimidiā pri
uigno suo restitueret: rcspōdi ℈m
ea que proponerentur tātum resti
tuendum ℈tum cūm eo quod fal
cidie nomine filij deduxiſſet semiſ
sem facerent. ¶ Idem quesiuit an
q̄ infirmitati filij pater consulere
voluerit[o]: fructus quoqꝫ medij tē-
porīs nouerca ei restituere debe
ret[p]: respondi ℈m ea que propone
rentur debere[q].
Si legatarius non implet modum a
testatore adiectum: legatum sibi solutuꝫ re
uocatur. Bar.
¶ Lucius titius testamento pa
trie sue ciuitati sebastanorum. c. le
gauit: ita vt annis alternis ex vsu
[a] Vendidērunt. no. bēditatis scz totius nō bēditarium. qz tres tñ vncie quas iure institutionis bz veniūt in restōne: nō aūt qō p. treb. fili⁹ nouerce restituit. vel licet dixiſſet tñ venirent: q̄ lz videt esse defuncti volūtas: als autem dic vt. C. de fideicom. cum virum.
[b] Bēditatis. no. bēditatis scz totius nō bēditarium. qz tres tñ vncie quas iure institutionis bz veniūt in restōne: nō aūt qō p. treb. fili⁹ nouerce restituit. vel licet dixiſſet tñ venirent: q̄ lz videt esse defuncti volūtas: als autem dic vt. C. de fideicom. cum virum.
[c] Quarta parte. que est due vncie: z quarta alterius.
[d] Restituit. qō fuit. vj. vncie. z. ij. partes alterius vncie.
[e] Semuncium. i: medium vnciam.
[f] Et siliquam. i. quartā vnius vncie: qō sic collige. bz enī tres vncias iure institutionis. Item bz ex z tres partes alterius iure restitutionis: z sic bz nouem: z dimidiam z quartam vncie. z not. q̄ in li. Azo. est silicum. als siliquam: als silicem. z sp̄ é idem sensus: scilz vt quarta vncie sit ne. r. l. v. ij. partem assis. ¶ intenat: vel cuiuslibet rei. z facit qō de boc no. C. de epis. z cleri. auf. sed bodie. Item ad banc ℈putationē facit isti. de bere. instī. §. bereditas.
[g] Commenda tam. bic oritur vltima questio.
[h] Et eius. s. totius qō bz qō ē vere dertans non nisi quarta vncie mi nus. Accur sius.
[i] Cum eo. qō erat sertans z quarta vnius vncie: sic ergo quattuor vncias restituet de eo qō bz deducta quarta vnius z filius bz. ij. z quartaz alterius z sic semissem habebit.
[k] Voluerit. in predicto tpis dilatione.
[l] Deberet. scz oēs qui menstruam superabant dationem.
[m] Debere. l. ex tacita volūtate patris. p̄sumitur enī pater inducias medij tp̄is. p vtilitate filij posuisse. vt z. ff. c. gntus. in fi. z. ff. de leg. ij. si ita. §. pegasus. als in fructib⁹ aliter distinguit vtrum veniant in restōne. vt no. C. ad trebel. ubemus. z facit. ff. de vsur. l. in fideicōmiſſi. §. cū pollidius. z. ff. c. eum g. z. j. de reg. iur. cum in tp̄s. z. j. titu. j. gñali. §. duas. z j. ad trebel. l. facta. §. si beres.
[n] Lucius titius. ¶ Casus Lucius titius instituit sibi beredem scium z gaium et ciuitati sebastanorum que erat sua patria centum legauit ita vt alternis annis ex vsuris eusdem pecunie celebrarentur in dicta ciuitate certamina suo lucij titij nomine. z postea hec verba adiecit: si condītione suprascripta voluerit dicta ciuitas recipere dictam pecuniam nullo modo volo ei esse obligatos beredes meos. immo volo q̄ sibi habeant dictam pecuniam. z postea decessit dictus lucius titius testator. et postea venit procurator reipub. sebastanorum et petijt dictam pecuniam ab beredibus dicti lucij titij coram preside illius p̄ouincie in qua erat dicta ciuitas sebastanorum: et cum non inueniretur in bereditate pecunia vel alie res mobiles vel immobiles elegit preses ydonea no-

UNIVERSIDAD DE HUELVA

mina hereditaria ⁊ dedit ea in solutum dicte reipub. vsq; ad ꝙtitatem predictam et legatam. postea autem dicta respu. exegit pecuniam a quibusdam de dictis debitoribus quorum nomina erant ei adiudicata. et a quibusdam non exegit. postea respu. predicta desiit alterius anni certamina facere que inserat dictus testator fieri. ⁊ sic vt dixit testator debet remanere dictum legatum apud heredes. q̄ritur ergo qualiter sibi possint heredes ꝓsulere: ⁊ respon. q̄ possunt repetere a dicta republi. illas summas que per numerationē vel nouationem reipublice solute sunt a dictis debitoribus. a debitoribus autem qui nō soluerāt adhuc dicte republi. vel nō promiserāt animo nouandi dicte reipubli. possunt repetere debitum dicti heredes. Ananus.

a Certamina. id est festiuitates que sub ludibrio nō fiant: sed sub cōmemoratione aliquorum honestorum morum: vel rerum bonarū preteritarū boni exempli gratia ex eis capiendi. R. vt di xi. ℨ. l. annua.

b Adiudicauit. sic q̄res iudicata preiudicare videtur heredibus.

c Solūtati. licite tamē. vt. ℨ. ti. i. legatum.

d Utili repetitiōe. id ē efficaci salicet conditione sine causa vel ob causam. vt. ℨ. de conditi. ob causam. l. si heres. ⁊. ℨ. ti. j. l. quidam. ⁊. ℨ. de le. ij. l. antepe. ℨ. a te. ⁊ hoc nisi iussu ꝓfidis fuerit erogata in muros ciuitatis. vt. C. de expen. ludo. l. j. ⁊. j. de admini. re. ad ciuitati. perti. l. i. ⁊. iiij. ct. ℨ. tis tu. j. l. legatum. fm. R. ⁊ Bug. ℨ hic expresse dicit testator remanere apud heredes si ciuitas nolet festum facere. Accur.

e Non prohibendos. qm̄ hoc casu nihil preses iudicauerit. ⁊ fa. C. de do. que sub modo. l. ij. item no. er boc. ℨ. relictum sub modo debere solui ante completum modum cautione exacta. vt not. C. de bis que sub modo. l. i. Accur.

Largius erupianus. ¶ Casus Seius habens titium libertum suum eundemq; eius alumnum: fecit testamentū ⁊ instituit sibi heredes primum ⁊ secundum. ⁊ legauit dicto titio suo alumno ⁊ libero centum. et postea ita dixit in eodem testamento dicta centum volo esse penes publium meuium vsq; ad. xxv. an. etatis dicti titij legatarij. ⁊ pro ea pecunia volo computari cum eo publio meuio vsuras quadrantes per eum prestandas dicto titio legatario. ꝙtum autem ei titio statuendus sit nomine sumptuū. tu publi meui estimabis cum patris affectu ei titio prestare debeas. ⁊ postea decessit dictus seius testator. posteaveniit dictus publius meuius ad dictos ad heredes. ⁊ petijt ab eis dicta cētum ⁊ ipsi soluerunt. non exacta ab eo aliqua cautione de attendendis dicto titio bis que testator iusserat. postea autem dictus publius meuius fuit factꝰ non soluendo. et sic non attendit titio nec attendere potest illa que testator iussit. vnde titius vel heredes titij eo titio mortuo volūt agere cōtra dictos heredes testatoris pro eo q̄ a publio meuio satisfactionem non exegerunt. quesiuit largius erupianus a scuola iurisconsulto vtrū possent: ⁊ ipse respondit ei q̄ non possunt nisi viuente testatore publi meuius soluendo esse desisset tunc enim bene debuissent heredes ab eo satisfactionem exigere: soluentes ei dictam pecuniam. ⁊ si non exegerūt tenentur dicto titio liberto testatoris eodemq; alumno testatoris ⁊ legatario. Ananus.

f Consuluit. ſ. me scuolam dicens alumno ⁊c.

g Eius. ſ. liberti.

b Computari. repete volo vt ita singulis annis publius liberto tales vsuras prestet. Accur.

i Debeas. q̄ es forte socer eius. vt. ℨ. ſo. ma. l. q̄ parentis.

k Satis accipere. tam de vsuris per tēpora ꝙ de sorte post. xxv. annuꝫ liberti ei restituendis. Accur.

l Habuisse. i. debuisse vel. i. satis fore si numerauerunt. licet cautionem non exegerint.

m Liberatos. hoc autem contingit triplici ratione: vna quia testator nil dixit de satisfactione vt dicit alia quia paternum testimonium eū excusat: vt ⁊ alꝰ in satisfa. rē pupil. fal. fo. que remittitur tutori testamentario. vt instit. de satisfa. tu. ℨ. i. tertia quia est publicus minister ⁊ nulluꝫ in hoc habet ꝓmodum: alꝰ secuſ vt in contrario. vt. ℨ. tit. j. ſi cui. ⁊ ad exhiben. iulianus. ℨ. ſi tibi. ⁊. j. de conditi. ⁊ demon. titio. in prin.

n Viuente. postfactuꝫ testamentum. vel etiam ante cum hoc ignoraret testator. vt ar. j. vt i pof. leg. ſi is a quo. ℨ. fin. et. l. ſequē. ⁊. ℨ. qui satisfida. coguntur. ab arbitro. ℨ. j. ⁊ idē multo magis ſi post eius mortem: quia non est verisimile patrem habuisse ei fidem lapſo facultatibus et egentem. vt. ℨ. de cōfir. tuto. in cō firmādo. ⁊. l. vtilitates. ⁊ ℨ. de adi. leg. l. iij. ℨ. fina.

Pater duos filios.

¶ Casus. Gaius habebat vnū filium maiorem xxv. an. q vocabat seius. ⁊ habebat aliū filiū impuberem quiꝫ cabatur publius meuius. hic eorum pater instituit eos heredes pro equis partibus: ⁊ in partem dicti publij meuij minoris reliquit predium titianuꝫ ⁊ seianum. ⁊ legauit eidem publio meuio centum cum. xiij. an. impleuerit. a seio autem maiore filio petijt in hec verba: a te peto ſei vt des matri fratris tui publij meuij annua. x. ab annis xij. ciuſdem tui fratris vsq; ad. xiij. ad studia liberalia addiscenda per dictum tuum fratrem: ⁊ vt soluas tributa pro dicto tuo fratre donec bona eius ei restituas. nam bona eius siue partem suā volo q̄ teneas tāq; tutor donec ipse babebit. xiij. annos. Item volo q̄ ad te perueniant redditus dictorum prediorum que venerunt in partem dicti tui fratris donec ipse tuus frater peruenīat ad. xiij. an. postea decessit dictus gaiꝰ testator. ⁊ postea dictus ſeiꝰ maior frater decessit anteq̄ minor frater cōplesset. xiij. annos. ⁊ instituit sibi heredem quendam extraneum: nunquid erit in eadem conditione heres eius ſeij in qua erat ipse seius duꝫ viuebat. salicet vt possit recipere fructus fundorum predictorum qui venerunt in partem minoris fratris donec minor frater babuit. xiij. an. ⁊ vt teneatur prestare minori fratri centum predicta ei legata. ⁊ vt teneatur prestare mater minoris fratris annua. x. a. q̄. annis minoris fratris vsq; ad. xiij. an. ad studia liberalia addiscenda per dictum minoꝛ fratrē. ⁊ vt teneatur tributa minoris fratris soluere. sicut bec omnia tenebatur facere seius maior frater ſi viueret: an vero id omne q̄ dictuꝫ est protinus ad publium meuium pupillum ⁊ ad tutores suos transferri debeat: ita q̄ nihil habeat ibi facere heres ſeij maioris fratris: ⁊ respō. q̄ transferri dꝫ ad minorem fratrem ⁊ tutores suos cū maior frater moꝛ te preuentus est vt dictum est. ſi autem non fuisset morte preuentus ante. xiij. an. minoris fratris. non transirent predicta ad minorem fratreꝫ ⁊ tutores suos ante. xiij. immo an teneret maior frater vsq; ad. xiij. an. non autem plus. testator enim cum ita rogauit maiorem fratremvt dictum est intelligitur quaſi cum tutore locutus ſcz a tempore quo tutela restituenda est: id est tempore. xiij. annorum minoris fratris finiātur ill la que iussit prestari per maiorem fratrem minori: ⁊ finiatur perceptio fructuum quam debebat facere maior frater de dictis predijs que venerunt in partem minoris fratris. Ananus.

o Maiorem. ſ. seium. Accur.

p Impubes. ⁊ ita maior frater est fiduciarius eius tutor. vt instit. de fidu. tute. in prin.

q Reliquit. ante partem vel etiam in suam partem: seu pro sua parte. ſolnēda

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

soluenda ei cum erit. xiij. an. vt. ſ. patet.
a ¶ Legauit. i. prelegauit puta centum. Accur.
b ¶ Fideicommiſit. vt dicta. c. daret.
c ¶ Annua tot. puta decem.
d ¶ Pro ſenſu. prediorum predictorum legatorum.
e ¶ Bona. ſ. ꝓdia ꝓdicta.
f ¶ Reddit. hec verba ꝓſunt fratri maiori: alit enſi de fructib⁹ iſtis nihil lucraret. vt. ſ. co. cū. ꝛ ô le. ij. ſi ita. ſ. pegaſus. ff.
g ¶ Alio relicto. ſ3 extraneo. Accur.
h ¶ Anniuerſaria. i. ſingulis annis.
i ¶ Preſtenſ. i. relinquatur heredi fratris.
k ¶ Träſferint. cum onere eiuſdem preſtationis.
l ¶ Et tutores. datos de nouo poſt mortem fiduciarij.
m ¶ Locut⁹. ſ. cū fuit locutus cum fratre maiore.
n ¶ Reſtituenda eſt. a tutore fiduciario quod eſt ea finita nō pn⁹. vt inſti. de attilia. tu. ſ. fi. q̄ finitur morte tutoris ꝛ aliꝰ modis. vt inſti. qui. mo. tu. ſi. per totum.
o ¶ Et tutores eius. ſcilꝫ poſtea datos.
p ¶ Fratris. ſi enſi maior frater fratris impuberis fuit tutor: ſp illis verbis gb⁹ teſtator iuſſit reſtitue re eū res pupilli poſt pubertatē: intelligit reſtitutionē velle fieri quoquo tpe tutela finiret vt pubertatis. vel. xiij. an. appellatiõe oīs tutele ſignificet terminus. Si vero non eſt ſcs frater maior. minoris fratris tutor: ſ3 alis⁹ minoris frīs fuit tutor iubēdo pater ꝓdia pe cuniāq; filio ꝓlegataꝫ in tps pubertatis eius minoris apud maiorem fratrē remanere: tutele iudicio fratrē ſanguinis neceſſitate fideicõmiſſi remedio ꝓtuliſſe credit teſtator: potius ꝙ maiori voluiſſe ꝛſultū. Cū ergo fratris bēs pupillo nō ſit ea neceſſitudine ziūctus ſicut defunctus. ꝓdio⁹ redditus (ꝙuis frater eos fuiſſet lucratur⁹) mmime papiet: cū nō eadē q̄ fratri habeat fides. vt. ſ. de le. ij. cū pī. ff. curatoris. ꝛ de vſuris. l. iij. ff. cū pollidius. ff. lucraturus dico fuiſſet ſi boc voluiſſet teſtator expreſſe non als. vt dictis. ll.
q ¶ Hilie mee. ¶ Caſus. Ego bñs filiā viduam inſtitui mibi bēdē tiū ꝛ ita poſtea dixi. bēs meus dato centū filie mee ſ ānos ſingulos gb⁹ erit vidua. ꝛ poſtea deceſſi: ꝛ poſtea dicta mea filia nupſit añ añnū ꝙletū a tpe mortis mee. ꝛ petijt mibilominus ab heredē integra cētum ꝓ eo anno: certe bene debet habere. Ulpia.
r ¶ Quotienſcunq; i. quotannis.
s ¶ Minus anni. q̄ forte ante annum a morte patris nupſit.
t ¶ Expletus. ff. in viduitate.
u ¶ Tñ deberi. tota centū. vt. ſ. e. a vobis. ꝛ fa. C. de indic. vidui. l. fi. ſ. fi. q. ꝛ. j. quando di. leg. ce. nec ſemel.

Am qdam. ¶ Caſus. In teſtō meo iuſſi bēdi meo vt die natalis mei diuideret ſter decuriones bononie centū libras de hereditate mea. certe quolibet anno in ppetuū ds bēs meus diuidere inter decuriones centum libras in ſili die q̄ ego natus fui. qdam aūt dicebāt: male q̄ vno tm̄ anno deberet dare. Ulpia.
v ¶ Diuiſiones. i. aliqd inter eos diuidendū. ſic. ff. de le. j. ciuitatibus.
x ¶ Natalis. i. a tali die quali nat⁹ fuit. ſic. C. de fer. oēs. vel dic quali deceſſit: quaſi nunc naſcatur ad gloriam: vt ſit de natiuitate ſanctorum.
y ¶ Perpetuo. ſic. ff. e. legatū. in pnn. l. annua. ff. in fi. ꝛ. j. l. ꝓori.

Am er at. ¶ Caſus. Titius legauit. c. reip. ſarrianorū vt inde fieret in quolibet capite quattuor amoꝛ quoddam certamē ſiue ludus quo appellabat in dicta ciuitate criſantian⁹. certe nō videt eē relicta dicta pecunia ꝓſtāda tñ p vnū quadrēniū/ſ3 vt ꝓſtet ppetuo dicta rei pu. cā faciendi dictū ludum in quolibet capite quattuor an. Ulpia.
3 ¶ Id eſt. h ỹbum. i. ponit exemplificatiue. ꝓ ſicut: non expoſitiue ſicut ponitur. ff. de vulga. ſubſti. i. qui liberis. ff.

niam ei legauit[a]: idq; fratri fideicommiſit[b]: a quo petijt in hec verba. a te peto ſci vt ab annis. xij. etatis ad ſtudia liberalia fratris tui inferas matri eius annua tot[c] vſq; ad annos. xiiij. eo amplius tributa fratris tui ꝓ cenſu[d] eius dependas: donec bona[e] reſtituas et ad te redditus[f] prediorum illorum pertineant quoad perueniat frater tuus ad annos quattuordecim: queſitum eſt defuncto maioꝛe fratre alio bēde relicto[g] vtruꝫ omnis conditio percipiendi redditus fundozum anniuerſaria[h] ꝓſtentur[i]: et alia que preſtaturus eſſet ſi viueret ſcius ad beedem eius tranſierint[k]: an vero id omne ꝓtinus ad pupillum et tutores[l] tranſferri debeat: reſpondit ꝙ ea que ꝓponuntur intelligitur teſtator quaſi cum tutoꝛe locutus[m]: vt tempoze quo tutela reſtituenda[n] eſt/hec quoq; que ꝓ annuis preſtari iuſſiſſet: percipiēdiſq; fructibus finiatur: ſed cum maioꝛ fratꝛ morte preuentus eſt bec omnia que relicta ſunt ad pupillum et tutoꝛes eius[o] confeſtim poſt mortez fratris[p] tranſiſſe.

¶ Sufficit anni initium eſſe ceptū. b. d. babes ſimile. ff. co. l. a vobis. Bar.

Alphenus. Lex. xxij.

Hilie mee quotienſcunq; vidua erit in ānos ſingulos. c. beres meus dato: queritur ſi filia minus anni⁷ temꝓris vidua fuiſſet: nunquid minus ei. c. deberentur: reſpon. ſibi videri tametſi totus annus nondum fuiſſet expletus[s]: tamen deberi[t].

¶ Legatum relictum in diem reiterabilem intelligitur eſſe annuum ꝛ perpetuū. Bartolus.

Marcellus. Lex. xxiij.

Um quidam decurionibus diuiſiões darivoluiſſet die natalis[x] ſui: diuus ſeuerus ꝛ anto. reſcripſerunt nō eſſe veriſimile teſtatoꝛem de vno anno ſenſiſſe: ſed de perpetuo[y] legato.

¶ Tantuz eſt dicere per quadriennium ꝙtuz ſingulis quadrienniꝫ: eadem ratio ne tñ eſt dicere per annum ꝙtum ſingulis annis. Barto.

Idem. Lex. xxiij.

Um erat pecūia certa id eſt[z] c. reipub. ſarrianoꝛuz relicta per quadrienniuz[a] certaminis criſantiani: diui ſeuerus ꝛ antoninus reſcripſerunt videri perpetuam[b] penſitationem reliquiſſe teſtatoꝛē per quadriennium non in primū[c] quadriennium.

Gaius. Lex. xxv.

Hiliſa. quoad in potestate patris eſt in annos ſingulos dena[d] dari[e] poſſunt.

De vſu et vſufructu et habitatione et operis per legatum vel fideicommiſſum relictis.

Titulus. ij.

¶ Uſufructus ſeruitutis realis non poteſt legari vt ꝓꝓrie ꝓſtetur: ſ3 preſtabitur ꝓout poteſt. Bar.

Paulus. Lex. j.

Ecvſus nec vſufructus itineris[f] actus vie aq̄ductus legari pōt[g]: q̄ ſeruitus ſeruitutis eſſe non poteſt vel vſum alicuius de dictis ſeruitutibus q̄s habebā in fundo dicti titij mei vicini: ꝛ poſtea deceſſi. venit ſempꝛonius legatarius ꝛ petit a dicto gaio beredē meo vſufructum vel vſum dictarum ſeruitutū nūquid pōt: ꝛ dr ꝙ nō. ꝛ eſt rō. q̄ ſeruitus ſeruitutis eſſe nō pōt. vſufructus aūt vel vſus eſt ſeruitus. ſ. pſonalis. ꝛ ſic nō pōt ꝛſtitui aliqua dictarum ſeruitutum realium. Sed oppo. nōne ꝛtinet in quodā ſenatuſcon. q̄s eſt. ff. de vſufructu earū rerū q̄ vſu cōſumunt. l. i. q̄ oīm q̄. in bonis noſtris ſunt vſufructū legare poſſim⁹: certe ſic ergo videt ꝙ vſufructū dictarum ſeruitutū nobis ꝛpetentiū legare poſſum⁹. Sed boc non obſtat bis que ſupza dixi: q̄ ſeruitus itineris vel actus vel vie vl aqueductus non eſt ex bonis noſtris neq; extra bona noſtra. Quis autē nō poſſimus cōſtituere vſufruc. vel vſum dictarum ſeruitutum vt dictū eſt tñ dict⁹ ſempꝛo. cui legaui bz acſ. incerti ꝛ gaiū ꝓdictū beredem meum vt eidem legatario ꝓſtet facultatem eundi agendi ꝛ ducendi aquaz per fundum dicti titij mei vicini q̄diu vixerit dictus ſempꝛo. legatarius et tenebitur boc facere heres meus. aut ſi non vult boc facere heres me? debet ꝛſtituere dicto legatario ſeruitutem eundi agendi ꝛ ducēdi ꝓ fundum dicti mei vicini. item debet ꝓmittere dicto legatario q̄ ſi deceſſerit ipſe legatarius vel magnā diminutionez capitis paſſus fuerit: ſicqz ꝙtum ad eum legatarium extincta fuerit dicta ſeruitus reſtitueret ei dictam ſeruī. in predio dicti vicini. ꝙuis em̄ ego teſtatoꝛ qui habebam dictas ſeruī. reales in predio vicini deceſſerim. tñ remanēt heredi meo. vt ſ. de ſeruī. le. pater. Ulpia.
f ¶ Itineris. quid ſit iter ꝛ actus ꝛ via ꝛ aqueductus: babes. ff. de ſeruī. ruſti. predio. l. j. Accur.
g ¶ Legari poteſt. ab eo cui debentur bmõi ſeruitutes prefate: quia ſer-

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Per quadriennium. id eſt vt ſemel fiat preſtatio in quadriennio.
b ¶ Perpetuaz. aliud in vſufru. reipub. relicto. vt j. ti. j. ſi vſufruc. vbi finit cētū ānis. vt no. ff. de annua. vel forte idē erit bic qō ibi ꝺr in vſufru. Accur.
c ¶ Primum quadrienniū. ſ. tm̄. ꝛ facit. ff. l. j. proꝛi. cum ſuis concor.

Hiliſa. ¶ Caſus. Legaui filio titij i ei⁹ ptāte cōſtituto dena. in ſingulos ānos donec in ptāte dicti ſui patris erit. certe valet dictū legatum: ꝛ contēplatione patris videt filio relictus. ꝛ ita pater petet. Ulpia.
d ¶ Dena. vel. ppzie. i. x. ꝛ. x. vel ꝓpzie. i. x. tm̄. ꝛ facit. ff. de le. j. ſi quis. teſtamento. Accur.
e ¶ Dari. i. reliqui. vt dētur q̄ pater petet q̄ſi ſibi relicta. vt. j. de. j. di. ꝛ demon. l. filio. ꝛ not. ff. eo. annua. ff. i. ꝛ bi valere ex ꝓſona filij ſicut in ſimili ex perſona ſerui. vt. ff. de lega. ij. debitor. ff. i. ꝛ fa. ff. de leg. j. ſeruo alieno. in ꝓtin.

De vſu ꝛ vſufruc. ꝛc. ¶ Sed quid differt bic titulus ab illo de vſufr. ff. in quo de bis tractatur? Rñ. bic in vltima volūtate tñ ꝓfequit plene. ibi etiam inter viuos.

Ecvſ⁹. ¶ Caſus. Ego babebā ſeruitutē itineris vel vie vel act⁹ vel aq̄duct⁹ i ꝓdio titij vicini mei. feci teſtamētū in quo inſtitui mibi beredem gaiū. ꝛ legaui ſempꝛonio vſufructū vel vſum alicuius de dictis ſeruitutibus q̄s habebā in fundo dicti titij mei vicini: ꝛ poſtea deceſſi. venit ſempꝛonius legatarius ꝛ petit a dicto gaio beredē meo vſufructum vel vſum dictarum ſeruitutū nūquid pōt: ꝛ dr ꝙ nō. ꝛ eſt rō. q̄ ſeruitus ſeruitutis eſſe nō pōt. vſufructus aūt vel vſus eſt ſeruitus. ſ. pſonalis. ꝛ ſic nō pōt ꝛſtitui aliqua dictarum ſeruitutum realium. Sed oppo. nōne ꝛtinet in quodā ſenatuſcon. q̄s eſt. ff. de vſufructu earū rerū q̄ vſu cōſumunt. l. i. q̄ oīm q̄. in bonis noſtris ſunt vſufructū legare poſſim⁹: certe ſic ergo videt ꝙ vſufructū dictarum ſeruitutū nobis ꝛpetentiū legare poſſum⁹. Sed boc non obſtat bis que ſupza dixi: q̄ ſeruitus itineris vel actus vel vie vl aqueductus non eſt ex bonis noſtris neq; extra bona noſtra. Quis autē nō poſſimus cōſtituere vſufruc. vel vſum dictarum ſeruitutum vt dictū eſt tñ dict⁹ ſempꝛo. cui legaui bz acſ. incerti ꝛ gaiū ꝓdictū beredem meum vt eidem legatario ꝓſtet facultatem eundi agendi ꝛ ducendi aquaz per fundum dicti titij mei vicini q̄diu vixerit dictus ſempꝛo. legatarius et tenebitur boc facere heres meus. aut ſi non vult boc facere heres me? debet ꝛſtituere dicto legatario ſeruitutem eundi agendi ꝛ ducēdi ꝓ fundum dicti mei vicini. item debet ꝓmittere dicto legatario q̄ ſi deceſſerit ipſe legatarius vel magnā diminutionez capitis paſſus fuerit: ſicqz ꝙtum ad eum legatarium extincta fuerit dicta ſeruitus reſtitueret ei dictam ſeruī. in predio dicti vicini. ꝙuis em̄ ego teſtatoꝛ qui habebam dictas ſeruī. reales in predio vicini deceſſerim. tñ remanēt heredi meo. vt ſ. de ſeruī. le. pater. Ulpia.

nitus ꝛc. ꝛ argumentatur a toto. per ſe enim ſeruitus intellecta ſine re q̃ ſeruit nulli⁹ fructus eſt. vt. ſ. de vſur. videamus. Item nec de loco ſeruitenti poteſt legari ab eo: ſcilicet cui debetur ſeruitus quia dominiũ eſt alterius. vt. ſ. ſi ſeruitus vendi. loci corpus. vnde nõ põt conſtituere ſeruitutẽ ille cui debef. vt. ſ. communia prę. l. j. ſ. ideo. ab eo autez q debet ſeruitutes predictas bñ põt cõſtitui ſeruitus alia q̃ non noceat prime. vt ſ. de ſerui. ru. prę. l. ij. ſ. j. ꝛ. ſ. ij. ꝛ pe. ꝛ. l. p quaꝫ. ꝛ. ſ. cõmunia prę. l. . qui per certum.

a Utile. ſ. legatum.

b Legari. vt. ſ. de vſufructu earum rerum que vſu conſumun. l. j.

c Quia id. i. ſeruitus.

d Ex bonis. immo in alienis bonis ẽ ſemper: quia ſua res nemini ſeruit. vt. ſ. ſi vſufru. pe. vti frui. ſed dic non in proprietate aliena. Pm quid ergo dicit non eſſe in bonis: q̃ per ſe ſine fundo dominãte nõ poteſt alienari cuꝫ ille non habeat fonte predium cui alienatur. vt. ſ. de cur. fur. l. iulianus. ꝛ inſtit. de ſer. ſ. ideo autem. Item nec vſufruc. poteſt alienari. vt inſti. de vſufruc. ſ. fini tur. Item prediales non ſunt in bonis alia ratione: q̃ videnꝫ non eſſe vel extincte eſſe. nam ꝛ manica videf extincta cum accedit veſtimẽto. vt inſti. de re. di. ſ. fi. tamen ꝛ tignum non videf poſſideri: cuꝫ accedit edificio. vt. j. de vſuca. l. eum. ꝛ. l. rerum. Item nec in petitione bẽditatis venit. vt. ſ. de pe. bẽdi. l. ꝛ nõ tm. ſ. fi. ſ. nõ ſimpliciter ſunt ſeruitutes extra bona cũ poſſidentes exceptionẽ ꝛ nõ poſſidentes habeam⁹ actionẽ. vt. j. de acgr. re. do. l. rem in bonis. ꝛ pñt obligari ruſtice licet nõ vrbane. vt. ſ. de pig. ſi is. ſ. fi. ꝛ. l. ſeq. ꝛ facit. ſ. de ſer. ru. prę. cum eſſet. in fi. Accur.

Seruitutes an ſint bonis vel ex bona.

e Incerti actio. ſ. actio ex teſtamento: que datur ad factum. vt. C. de re. permu. rebus. Accur.

f Facultatem. de facto.

g Conſtituatur. de facto.

h Ex magna. ſ. maxima vel media: vel etiã minima olim ſed hodie ſecus. vt. C. de vſufr. corruptionem. ſ. ſed nec omni.

i Reſtituatur. heredi. ꝛ ſic nõ tranſit ad heredem legatarij. ſic. ꝛ. ſ. de vſuz habi. l. vſus aque. ꝛ de ſerui. ruſti. prę. l. pecoris. ꝛ de leg. j. l. apud. ſ. ſi quis. Accur.

Dominis opere. ¶ Caſus. Legaui tibi operas in ſticho ſuo meo: poſt mortem meam tu fuiſti capite minutus minima capitis diminutione. puta q̃ fuiſti emãcipat⁹. vel adoptat⁹. vt. ſ. de ca. di. l. ſi. in fi. vel ſtetiſti per. ꝛ. annos inter pſentes. vel per. xx. inter abſentes q̃ non fuiſti viſus illi? opis quo gdem tpe amittitur vſufructus. vt. C. de vſufru. corruptionẽ. nunqd dictis duob⁹ caſibus amitteres operas? dicitur q̃ non. ꝛ ita in hoc in vltimo caſu differt legatũ vſufructus a legato operarũ. Sed nunqd poteris tu legatarius operas dicti ſerui locare ꝛ mercedẽ recipere? ꝛ ọ q̃ ſic. ꝛ ſi heres pbibeat cõductorem capere dictas operas tenet legatario q locauit eas. ſed ꝛ ſi ſeruus in quo legaui tibi operas locauerit ſe alicui: certe tu legatarius operarũ debebis capere mercedem ꝛ poteris agere contra heredẽ ſi non patiatur vti illuꝫ qui cõdurit a ſeruo operas. Item nunqd te legatario mortuo trãſit legatuꝫ operarũ ad heredem tuũ? ꝛ dicit q̃ ſic. q̃ non es fructuarius. ſeruo autẽ in quo tibi operas legaui vſucapto a quodã alio extraneo bene petit legatum predictum operarũ. apparet ergo q̃ ſupradicta q̃ poſſum tibi legare operas in ſeruo meo. ſed ꝛ in libero bone. puta in liberto meo poſſum tibi operas legare ſicut ꝛ locare. cum ꝛ promittere poſſem. et hoc dicit cum. l. ſeq. Aluia.

k Diminutione. ſ. minima. Sed ℈ inſti. de acq. per ar. in prin. ſz ibi in opera liberti que non tribuit ius in perſonã: q̃ eſt liber: bic ſeruꝰ. ꝛ no. i duob⁹ hoc diſtare legatum opere ab vſufructu. vt inſti. e. ſ. finiẽ. item facit. ſ. de ope. ſer. l. ij.

l Percipere. Iponẽdo eas ipſi ſeruo. vt. ſ. de vſu ꝛ habi. l. ſed ſi ipſi. non dico locando. vt. ſ. de vſufr. adbuc. ſ. ſi ſeruo.

m Poterit. ſcz alij.

n Tenebitur. ad intereſſe illi legatario.

o Quia legatarius. cui. ſ. opere ſunt legate: non eſt ꝛc. immo differt in multis vt hac. l. ꝛ. ſ. de oper. ſer. l. ij. no. Sed contra. eo. ti. l. v. vbi dicit vſum videri legatuꝫ. ſed dic vſum ꝛ etiaꝫ plus: vt ibi. Accur.

p Tranſmittit. niſi alit teſtator⁹ direxit. vt. ſ. vſufru. quẽad. ca. l. idem eſt. ꝛ. l. pe. vel illud ad ãnuũ legatum opere.

q Aſucapto. ab extraneo: ſecus in vſufructu ꝛ vſu.

r Perit. vt. ſ. de vſufruc. l. locũ. ſ. proprietari⁹. ꝛ. j. de vſuca. l. iuſto. ſ. non mutatur. ꝛ quare ſecus poteſt queri: ſic et poſſet q̃ri rõ aliarũ differentiarum. ꝛ facit. j. ad. l. falci. l. j. ſ. ſed operis.

s Dominꝰ. pone ex plum in liberto q debet opas patrono certas: qui patronus poteſt locare ꝛ pmittere ꝛ legare. vt. ſ. de condi. inde. ſi non ſo:tem. ſ. libertus. ibi: ſed ſi delegatus. ꝛ. j. de oper. liber. l. opere in reruꝫ. itẽ ꝛ ſi liber homo locauit mihi opas ſuas in quinquẽnũ ius meuꝫ poſſum alijs legare. An aũt in perpetuum poſſit liber homo ſuas locare operas. dic vt not. ſ. de vſufru. l. iij. ſ. ne tamen.

¶ Caſus. Inſtitui mihi heredem titium q̃ habebat vſumfructum in fundo meo titiano ꝛ ſcio legaui pure ꝓprietatẽ fundi ſ dicti. certe recta via trãſit in legatariũ dicta proprietas nuda. videbatur aliquib⁹ contra. eo q̃ fructuarius inſtitut⁹ fuit heres. videbaf enim eis q̃ adita hereditate a dicto fructuario dñium dicti fundi ad eum tranſſet. ſicq̃ extinctus eſſet vſufructꝰ. ꝛ ſic non nudam ꝓprietatem habere debeat dictus ſeius ſed plenã. ſed ipſi male credunt. q̃ ſicut littera dicit pure legata fuit ꝓprietas. ꝛ ideo recta via vt dixi tranſit in ſeiũ legatariũ taliter q̃ nõ efficit titꝰ fructuarij: ſecus aũt ſi ſub cõditione dicto ſeio legaſſem: q̃ tunc pendente conditione eſſet heredis facta dicta proprietas. ideoq̃ extinctus eſſet ſuus vſufructus. ſicq̃ adueniente cõditione legati habebit eam plenam legatarius. vt no. ſ. de lega. j. ſeruus titij. Aluianus.

t Peruenier. recta via vt nec momento apud heredem fuerit. vt. ſ. de pecu. ſed ſi damnum. ſ. ij. ꝛ ideo aditione hereditatis facta a fructuario herede non extinguitur vſufructus. qõ ſecus eſſet ſi ſub conditione ꝓprietas eſſet legata. vt. ſ. de ſerui. l. papinianus. ꝛ facit qõ no. ſ. de vſufru. l. v. ſ. fi.

Usumfructũ. ¶ Caſus. Titius ꝑmiſit mihi vſumfructũ fundi titiani cũ moriar. vel eodem mõ legauit mihi vſumfructũ dicti fundi. certe non valet ꝑmiſſio vel legatũ. q̃ ſi iam eſſet mihi ꝑſtitut⁹ dict⁹ vſufructus morte mea ſupueniente interciderẽt. Aluia.

v In legato. puta lego tibi vſumfructũ alicuius rei cuꝫ morieris. vt. ſ. de vſufr. titio. ꝛ ſic in libertate. vt. ſ. de manu. teſt. libertas. in prin. ſic ꝛ ſ. de iure do. l. iulianus.

Si vſufructus. ¶ Caſus. Titius legauit mihi vſumfructuꝫ fundi ſui titiani vſq̃ ad biẽniũ ꝙtinuũ a tpe mortis ſuez deceſſit. poſtea ꝑ bẽdẽ ſuũ ſtetit quomiꝰ daret mihi dictũ vſumfr. intra biennũ. certe trãſacto biẽnio nihilominꝰ tenef mihi bẽ? poſſuꝫ ab eo petere eſtimationẽ dicti vſufructꝰ ꝑ biẽnũ. nõ aũt vſufr. q̃ ex quo trãſactũ ẽ biẽnũ iã peteꝛe aliũ vſumfructũ q̃ mihi legat⁹ eſt ſit: ꝛ teneꝛef mihi bẽs tiꝰ ſi alĩ res legata mihi a titio in rerũ natura eſſe deſiſſet poſt moꝛam quam fecit beres in ea mihi danda. b. d. Aluia.

x Legatus ſit. ꝛ ſic ad diem quod eſſe poteſt. vt. ſ. fami. hercif. ꝛ puto. ſ. vſufructus.

y Danda. nam tunc tenetur heres ad eſtimationem quod dic vt. ſ. de leg. j. cum res. in fine.

z Futurus ſit. i. alius eſſet vſufr. ſi diceremus conſtitui: ſed non dicimus ſed eſtimationem damus: vt dic. ꝛ. ſ. de vſufruc. queſtium. ꝛ. l. qui vſumfru. ſ.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

vsumfru. §. fi. z facit. ff. de le. j. l. si quis in quilinos. in prin. z de le. iij. nō dubium. §. fi. Accur.

a ¶ Bina. als bima. i. duorum annorum. vt. ff. tit. j. l. iij. als bina: id est bienny. Accur.

OPere testamento. ¶ Casus. Titius in testamento suo legauit mihi opas serui. modo quærit qñ cedant dicte opere vt sic cū effectu eas petere possim: z certe non statim adita hereditate ab herede dicti titij. sed quando peto eas ego legatarius. z si post petitionē meaz infirmatus fuerit seruus in quo legate mihi fuerūt dicte opere mihi legatario petunt dies ifirmitatz ei⁹. Ulpianus.

b ¶ Petit. quasi tunc indicat eas. Accur.

c ¶ Hereditas. etiā si nō petantur.

d ¶ Petitiōis. facte post aditam hereditatē. z nō pn⁹. vt. j. qñ dies le. ce. l. ij. z no. C. de cadu. tollē. §. in nouissimo. in fin. et dic hic quādo sunt incerte. als etiā ante petitionē scz cedunt. vt. j. de oper. li. si quis bac lege. §. audi cium. z l. cuz patron⁹. in prin. z. l. quotiens. z no. §. de oper. fer. l. j.

e ¶ Peribit. ff. j. de stat. liber. l. cum heres. §. stichus. z. j. de oper. lib. li. bertus qui post. z . Interdum. Additio. Quærit hic bart. qñ famulus infirmat an debeat habere salarium. videtur q sic qñ dño pereāt opere de hoc est glo. in. l. de aribonibus. §. de illo. §. de vsufru. veritas tamen est in contrariū. vt. l. si vno. §. item cum quidā. §. de loca . Nec ob. hec lex q

¶ No. vitaz holz nō excedere cētū annos licet qñq; reptiat lōgior vt le gunt de illo Cosma abbate q virū cētum z viginti ānis: vt l aut. de monachis. §. si vo. col la. iiij.

sed estimatio eius bina[a] duntaxat facienda est.

Ulpianus. Lex. vij.

OPere testamento relicte qñ cedere debeāt: vtruz ex quo petit[b] eas legatarius: an ex quo adita hereditas[c] est: z cui percant dies qb⁹ eger fuerit seruus. z puto ex die petitionis[d] eas cedere: q̄re si post petitas eger esse seruus ceperit: legatario peribunt[e].

Gaius. Lex. viij.

SJ vsufructus municipibus legatus fuerit: q̄rit quousq; in eo vsufructu tuendi[f] sint. nam si qs ppetuo eos tuet: nulla vtilitas erit nude ppietatis semp abscedēte vsufructu vñ centum annos[g] obseruandos esse placuit q finis[†] vite longissimus est.

Legatum caducuz vel quasi remanet apud heredem cum onere suo. Bar.

Ulpianus. Lex. ix.

SJ ab eo cui legatus est vsufructus fideicomissum[h] fuerit relictus: licet vsufruct⁹ ad legatariū nō pueniat heres tñ penes quem vsufructus remanet[i] fideicommissum præstat[k]: qō in militis testamento erit dicēduz: si legatarius a quo fideicommissum relictū est repudiauerit[l] legatū vel viuo testatore decesserit.

Coniunctio posita iter incompatibilia resoluitur in disiunctiuam. b. d. Bar.

Iulianus. Lex. x.

gatū. ff si viuo testatore deficit: qr decedit legatarij⁹: tūc in cā caduci: vt subijcit. vt. C. de cad. tol. §. z cū triplici. ff vbi añ testm: tūc p nō scriptū z nō remanēt cū onere. vt. d. §. z cū triplici. z. §. in primo. Jtē. §. ti. j. l. titia. in pn. §. Sol. ibi. z eodē mō ff. j. de admē. leg. l. gaio. in pn. z. l. sticbus. §. j. z facit. §. de leg. ij. l. si quis titio. z. l. celsus. in princ.

SJ titio. ¶ Casus. Legauit titio fūdū meū seianū eidem legauit vsumfructū dicti fundi: z postea decessit. certe ē in electione titij vendica re fundū aut vsumfructū eiusdē. z siquidem elegerit vēdicare fundū: vsūfructum a se repellere habito fundo nihilominꝰ habebit vsūfructū. si vero elegerit vēdicare vsūfructū z repellere a se fundum habebit solummodo vsumfructū. Ulpia.

m ¶ Usufructus. formale repulit: sed habet causalem. z fa. §. de lega. j. l. plane. §. fi. z. l. legatari⁹. in prin. z. §. j. z de leg. ij. cum filius. §. varijs.

HAbitationis . ¶ Casus. Nō solū alia legata relicta in fundo legauit annos. ff etiā legatus habitationis ꝑdicto mō relictū debet legatario ab initio cuiusliber anni. Ulpia.

n ¶ Habitatiōis. siue habitatio ipsa in singulos annos siue pro ea certa quātitas i singulos annos legetur. Accur.

o ¶ Ab initio. sunt enim plura legata boc casu cū dixit in singulos annos z pluries cedit dies. z in initio anni: vt hic. z. §. titu. j. l. i singulos. z. j. qñ dixit. le. ce. l. nec semel. z. C. qñ dies. le. ce. l. j. als si non esset dictum in singulos annos secus esset. vt. j. e.

HEres in fundo. ¶ Casus. Legauit titio vsumfructū fundi mei seiani z postea decessit. z postea heres meus in dicto fundo fecit vnaz villam. i. domunculam paruam causam reponendi fructus: vel plantauit ibi quandam arborem z postea vult eam tollere queritur vtrum possit: z certe non fructuario prohibente: sed ante prohibitionem potest. Ulpianus.

p ¶ Villam. i. domunculam fructuum gratia in villa. vt. j. de verb. sig. l. fundi. Accur.

q ¶ Non potest. s. heres. sic econtra nec vsufructuarius a se imposita. vt §. de vsufr. sed z si qd. z facit in eo. tit. l. equissimū. §. j. z. §. si vsufr. peta. si ab herede. Accur.

r ¶ Posuisset. s. heres.

s ¶ Impune. nota non omne illicitus puniri. fic. §. de religi. l. at si qs. §. labeo. in fine.

Illicitum nō semper punitur.

QUm vsufructus. ¶ Casus. Legauit titio vsumfructum fundi mei seiani ℔ modo. s. vt vno anno fruerēt. z altero non. z sic de singulis annis. certe plura legata sunt. nam vsūfructus ex tempore z ad tps constitui potest. vt. §. de vsufr. l. iiij. z fi. sed si predicto modo legaui dicto titio seruitutem aqueducende per fundum meum predictū vel seruitutem vie/vnum est legatum z non plura. Quis dicte seruitutes reales habeant de eozum natura intermissionem. nam seruitutes reales siue prediales non possunt constitui ex tempore vel ad tempus. vt. §. de serui. l. iiij. Ulpia.

t ¶ Legata sunt. qr ex tpe z ad tps ꝑstitui pōt. vt. §. de vsufru. l. iiij. z. §. fami. hercis. z puto. §. vsufructus.

v ¶ Aque z vie. etiam sic relicte alternis annis: qr nec ex tpe nec ad tps neqz sub ꝯditione ꝑstituunt. vt. §. de serui. l. iiij. ℔ habeant qñq; intermissionem sua natura vt via. vt. §. de serui. l. seruitutes. z qñq; ex pacto vel volūtate boīm de eqtate. vt. d. l. iiij. de serui. z quēadmo. serui. amit. l. si sic. z fa. j. de iti. actuq; pti. l. j. §. j.

x ¶ Intermissionem. i. interualla. Accur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

2 Duos separatim. ¶ Casus. Damnau in testameto heredez meū titium vt sineret seuz z gaium separatim vti frui fundo meo conueniano. volens ego testator quemlibet predictorum habere insolidum vsumfructum dicti fundi z postea decessi. z dictus meus heres passus est eos vti frui communiter et non insolidum. queritur an vterq; ex testamento teneatur: z respondetur q; sic. f. vt sup pleat cuilibet eorum estimationē medietatē vsusfructus. nam cum vnus deberet habere vsumfr. totum: z alius estimationem nō habuit quilibet eoz nisi medietatē vsusfructus vt dictū est. nam ipsius heredis onus est vt singulis predictorum prestet legatū insolidus. quia parte igitur alterius frui sineret dictus heres ea parte non sinit alterū vti frui. et hoc dicit hec lex. Viuia.

a ¶ Duos separatiz. si separatio fit in vtendo puta vnus vno anno alius alio planū est. per. l. ē. g. mo. vsufruc. amit. l. vj. in prin. z. ff. si. sed littera in seriot hunc sensum non importat: sed est separatio in relinquēdo vt primo vni: scīo alij in eodē fundo eo dicto vt vterq; insolidū: z sic alter rē/alter estimationē hz: vt h. z. ff. de lega. vj. l. q duos. §. si is. als si hoc non diceret pro viriliibus haberet. vt. ff. de leg. j. l. si pluribus. z de lega. vj. si pluribus. z de leg. vj. l. si res. z. C. de cad. tollē. §. vbi. Accursius.

b ¶ Voluerit. z hoc expſſit. vt dixi. Accur.

c ¶ Nō sinere. vsus vni? impedit alterius vsum q; ad solidum: z est ad hoc quod no. ff. de vi z vi arma. l. vim facit.

2 Damnas esto be. ¶ Casꝰ. Ita dixi in testō meo: damas esto heres meus sinere titius habitare donec viuet in domo mea seiana. certe vnum legatū est. ¶ Qui duos. Gaius habebat duos fundos. vn? quoz vocabat titianus z alter seian? pone. legauit titianū titio z vsumfructū seiani legauit seio. z postea decessit. nunc apparet q; seius fructuarius non habebat viam ad fundum seianū nisi vadat per fundū titianū titio legatum. vnde petit dictus seius a titio seruitutem vie per fundū titianum. queritur vtrum teneatur prestare ei titius? Et rñ. q; non alter potest titius vendicare fundum titianū ab herede nisi prius ius trāsierit per eum prestet dicto seio. nam z si fundus titianus non esset legat? titio sed remansisset in hereditate gaij teneretur heres prestare viaz per euz dicto seio fructuario fundi seiani. sicut ergo gaio testatori eo viuo ibāt nuncij gaij per fundū titianum ad fundū seianum. ita z gaio mortuo seruetur: scz vt seius possit re ad fundum seianū per fundum titianum titio legatum donec durat seio vsufructus ad fundum seianum p mortem vel capitis diminutionem scz heres apud quem erit plena ppietas fundi seiani poterit habere viam ad fundū seianū p fundū titianuz dicto titio legatum. Viuia.

d ¶ Unum videtur esse. z ideo semel dies eius cedit. als secus. vt. ff. eo. l. habitationis. Accur.

e ¶ Debeatur. ab alio fundo legato. Accur.

+ Uolitas tacita ex ordine interpretat nō expressa. Sal. l. f ¶ Scōm voluntatem. scz tacitam + z ex eius vsu et consuetudine p̄sumendam. Accur.

g ¶ Prestet. legatarius. sed certe immo heres debet redimere a legatario non legatarius gratis prestare. vt. ff. de leg. j. l. seruum filij. §. fi. que

Celsus. Lex. xiiij.

2 Duos separatim[a] vti frui fi nere dānatus heres cōmuniter vti frui passus est: querebat an vtriq; ex testamēto teneretur? dixi teneri si testator vtrunq; soliḋ habere voluerit[b]. nā ipsi? onus est vt solidū singulis legatum prestaret. qua parte igit alterum vti frui sineret heres: ea parte euz nō sinere[c] alterum vti frui: ideoq; per estimationem vniuiq; qō deest replere debet.

Marcellus. Lex. xv.

2 Damnas esto heres meus titium sinere in illa domo habitare quoad viuet: vnum videtur esse[d] legatum.

¶ Et cui legatur fructus fundi debetur via per aliū fundum testatoris etiam alteri legatum. b. d. Bar.

¶ Qui duos fundos bēbat vnuz legauit: et alterius fundi vsumfructum alij legauit: quero si vsufructuarius ad fundum aliunde viaz non habeat q̄ per illum fundum qui legatus est: an vsufructuario seruitus debeatur[e]? Respōdi quēadmodū si in hereditate esset fundus per quem fructuario potest prestari via ſm volūtatem[f] defuncti: videtur id exigere ab herede: ita z in hac specie non aliter concedendum est legatario fundum vēdicare nisi prius transeundi ius vsufructuario prester[g]: vt hec forma in agris seruetur que viuo testatore obtinuerit: siue donec vsusfructus permanet: siue duz ad suā propietatem redierit.

¶ Relictum ad opus illicitum debet cōuerti ad opus licitum de consensu partius: secus si ad opus licitum fuerit relictum. Bartolus.

Modestinus. Lex. xvj.

Legatum[b] ciuitati relictuz est: vt ex redditibus[i] quotannis[k] in ea ciuitate memorie cōseruande defuncti gratia spectaculum celebrare non licet: quero qd de legato existimes? Modestinus respōdit cum testator spectaculum edi voluerit in ciuitate: sed tale quod ibi celebrare nō licet: iniquuz esse banc quātitatē quam in spectaculum defunctus destinauerit lucro heredum cedere[l]: igitur adhibitis heredibus z primoribus ciuitatis dispiciendum est in quā rem conuerti debeat fideicommissum vt memoria testatoris alio z licito genere celebretur.

Sceuola. Lex. xvij.

Quidam reipub. predia legauit: de quorū redditu quotannis ludos[m] edi voluit: et adiecit: que legata peto decuriones z rogo ne in aliaz speciem aut alios vsus conuertere velitis. respu. per quadriennium continuum ludos non edidit: q̄ro an redditus quos quadriennio respu. percepit restituere debeat heredibus vel compensare in aliam speciez legati ex eodem testamento[n]? Respondi z inuitis heredibus possessione apprehēsa p̄ceptos fructus restituendos esse: et non erogatos ſm defuncti voluntatem in alia que deberentur compensari.

¶ Si non apparet persona legatarij legatum redditur nullum. Bar.

Modestinus. Lex. xviij.

Qui plures habebat libertos testamento suo dixit se habitationē relinquere his quos codicillis designasset cum nullos postea designauerit: quero an om-

Quidā. ¶ Casus. Justi fieri ludos licitos: z rogani antianos ne vellent conuertere pecuniam omni anno in aliam speciem. aut in alios vsus. z post mortē meam respu. bononie flet p quattuor annos q; non fecit dictos ludos. nunquid redditus collectos in dictis. iiij. annis. debet respu. restituere heredibus meis vel compensare sibi in alijs legatis que reliquerā eidem reipub? z rñ. q; perceptos fructus in dictis quattuor annis ex dictis fundis debet heredib? meis restituere respu. si iam respublica apprehenderat possessionem alioz legatoz a me sibi relictorum inuitis heredibus meis. si autem non apprehenderat possessionem alioruz legatorum debet compensare dictos fructus in dictis alijs legatis. Viuia.

m ¶ Ludos. f. non illicitos. als secus. vt. ff. l. proxi.

n ¶ Testamento. reipu. relicti. Accur.

o ¶ Restituēdos. etiā si sint erogati. vt. C. de lega. nō dubiū. Itē ſm vo lūtatem apprehensa ꝑ pensanſ: vt subijcit. z facit. ff. ti. j. liberto. §. luci?. z. C. de expen. lu. l. vnica. z. j. eo. vroti. z. ff. l. proxi. z. ff. de leg. j. ciuitatibus. z. j. de admi. re. ad ciui. pertī. l. j.

Ui plures. ¶ Casus. Ego habēs plures libertos ita dixi in meo testamento. relinquo habitationem illis meis libertis quos ī eo dicillis nominabo. z postea nullos in codicillis nominaui. z postea decessi. certe nullus libertoz debet habere habitationem. nō enim fuit pfectum legatum. Viuia.

Non videtur.

cū vtrus. ff. iij. col. C. de fideicō.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Non videt. secus si dixerit vni ex libertis meis dato. vt. §. de leg. ij. si quis titio. §. si heres. Accur.

b ¶ Intelligi possit. nam incerte persone non potest legari. vt institut. de lega. §. incertis. ⁊. §. de reb. dub. l. iij. ⁊. v. ⁊. §. de bereditt. instit. quotiens. §. tantundem. Sed contra. §. de lega. ij. cum pater. §. fi. Solu. vt ibi. ⁊ eodem modo solu. C. de institu. ⁊ substitu. si testamentus. ⁊ facit. §. de verb. oblig. triticum.

Additio Dic q ibi erat certa persona licet fines erant incerti. hic vero erat incerta persona fm Bart. hic.

¶ Si alij fundi. ¶ Casus. Legaui titio fundum meum titianus ⁊ seio legauit vsumfructū eiusdem fundi eo animo vt titius haberet nudaz proprietatē ⁊ sei⁹ vsumfructus. ⁊ postea decessi. certe fundus erit titij ⁊ medietas vsufruct⁹ erit eiusdem titij et alia medietas sey: quia ego testatoz lapsus fui errore appellatione eñ fundi plena proprietas continet. ⁊ ita hoc casu plus valet scriptura q̄ illud quod i corde agebam ego testatoz: agebam autē vt diri vt tiⁿ⁹ haberet nudam proprietatem ⁊ seius totum vsumfructū si autez vellem ita venire ficut in corde gerebam ita deberem dicere. titio fundum detracto vsufructu lego. seio eiusdez fundi vsumfructum bereꝫ dato: quo casu titius habebit nudam proprietatez ⁊ seius totum vsumfructum.

nes admitti debeant: Respondi si patronus qui se designaturus pſonas libertoꝝ pollicit⁹ est: nullum postea designauit: legatuꝫ habitationis pfectū esse nō videt[a]: nō existente cui datum intelligi possit[b].

¶ In dubio debet stari scripture etiam si aliud actū sit dummodo de illo non constet. b. d. Bart.

Idem. Lex. xix.

Si alij[c] funduꝫ: alij vsumfructum eiusdem fundi testatoz legauerit: si eo propoſito fecit vt alius vsumfructum haberet: aliuꝫ nudam haberet proprietatem error labitur. nam detracto vsufructu proprietatez cum legare oportet eo modo: titio fundum detracto vsufructu lego: seio eiusdē fundi vsumfructum heres dato: quod nisi fecerit vsufructus inter eos cō municabitur[d]: q̄ interdum plus valet scriptura q̄ quō actum sit[e].

Pomponius. Lex. xx.

Si seruum sub conditione liberum esse iubeam: ⁊ vsumfructum eius tibi legauero: valet legatum[f].

Paulus. Lex. xxi.

Titio vsufructus[g] sticho aut si nauis ex asia venerit. ⁊. legata sunt: non petet vsumfructum

c ¶ Si alij. sticho vel titio. Accur.

d ¶ Cōicabitur. immo nō. vt. §. familie ber. ⁊ puto. §. iulianus. que ē ⁊. Solu. ibi. §. pro hoc. §. de vsufru. accrescen. l. inde neratius. §. non solū. ⁊ de vsufru. ea. re. l. si tibi.

e ¶ Actū fit. i. actū dicitur nō tñ est certū. als ꝑualet actū fm. R. §. Jo. ⁊ Azo ⁊ Bug. dicūt etiā si ꝓbetur hoc sensisse tñ stabimus scripture. vt ⁊. C. de fideicom. l. cum virum. in eo q̄ dicit ibi plerūq; ⁊ fm istos ē ō. C. plus val. q̄ agit. l. j. ⁊. C. de lib. ꝓete. si q̄ filiū. Sol. bic speciale vt ⁊ alia q̄ notanē. C. plus val. q̄ agi. l. j. ⁊ fa. §. de suppel. leg. labeo. ⁊ ō leg. iij. non aliter.

f ¶ Seruuz. ¶ Casus. In testō meo dedi libertatē sticho seruo meo sub ꝯditione si nauis ex asia venerit vsq; ad annuz: ⁊ eiusdē serui vsumfructuz legaui pure titio: certe valet legatū vsufructus pendente eum conditione libertatis non est liber. Uuia.

g ¶ Legatus. interim. ⁊ facit. C. de necef. ser. here. instī. l. pe. §. fi. ⁊ q̄ ibi no. Accur.

Titio vsufructus. ¶ Casus. Legaui titio vsumfructū stichi serui mei: aut si nauis ex asia venerit. ⁊. ⁊ postea decessi. vult statim titius petere vsufr. stichi sibi pure legatū. nunqd pōt: ⁊ dicꝫ nō. cū em̄ fuerit alternatiuū legatū ꝺz esse bēdis electio q̄ legatū soluat. auferet aut bēdi electio ꝓdicta si statim posset titius petere vsumfructū stichi. ⁊ nō expectaret vtrū ꝯditio delegato de. ⁊. existat vel deficiat. q̄ quidem ē non debet. Uuia.

h ¶ Titio vsufructus. licet pure legatum.

i ¶ Deficiat. fa. §. q̄ si. le. vel fideicō. cedit. si vsufru. in prin. ⁊. l. cū ita. ⁊. l. cū illud. ⁊. §. de leg. j. cū res. §. si stichus restitutus. ⁊. l. si q̄ qs. §. i.

2 Atrimonij. ¶ Casus. Ita diri in testamento meo. ꝓmonij mei redditū volo dari vxori mee omnibus annis. ⁊ postea decessi. ⁊ postea cum vxor mea aliquot annis percepisset dictū redditū decessit. nunquid dictum redditum ad heredem suum transmittit: Rñ. q̄ non. quia dictum legatum est simile vsufructui legato. vel legato relicto ⁊ annuos singulos de quibus duobus legatis non est dubium q̄ finiant mortе legatarij. Uuia.

i ¶ Simile. ⁊ sic morte finitur. vt instī. de vsufr. §. finitur.

k ¶ In annos singulos. ⁊ tūc sīr finiē morte. vt. §. ti. j. l. in singulos. sed nō apit an sit vsufru. §. dic q̄ nō. vt no. §. de vsufru. si quis ita. ⁊ facit. §. eo. fundi. ⁊. §. vsufru. quemad. ca. l. idem est.

Jcet testatori. ¶ Casus. In quadam constitutione iuliani iurisc̄onsulti ita continebatur q̄ si testator leget vsufru. titio in sui testatoris fundo: ⁊ postea titius patiatur minimam capitis diminutionem per quam fm̄ hec iura amittatur vsufructus liceat iterum titio legatario habere dictum vsumfructum quasi videatur tacite repetitus p dicta verba testatoris. Antoninus autē dixit ⁊ benē q̄ dicta constitutio iuliani habet locū tantum in vno casu. i. cum legatur vsufructus in ānos singulos quia tūc sequentium annoꝝ num non tollitur vsufructus per dictam capitis diminutionem sed precedētium tāntum. ⁊ idem in qualibet alia re legata. l annos singulos. non autem debet intelligi dicta cōstitutio iuliani ita large sicut ipe eam intellexit. intellexit autē eā generaliter etiā si simpliciter sit legatus vsufructꝰ ⁊ male. vt. §. titu. j. l. in singulos. Uulianus.

l ¶ Licet. i. licitum est.

m ¶ Legatū. etiam tacite. vt. j. exemplificat.

n ¶ Capitis diminutionem. legatarij.

o ¶ Locum. vt tacita fiat repetitio cuz ⁊c. q. d. non quando simpliciter legatur: ſz certez expreſſe pōt repeti. vt. §. ti. j. in singulos. ⁊. §. qui. mo. vsufru. amit. l. iij. in prin.

Uxori vsufructu. ¶ Casus. Legaui vxori mee vsumfructum bonorum meorum cum baberem multos debitores quibus mutauerat denarios. ⁊ postea decessi. venit vxor mea postea ad heredes meos et cauit eis de tanta pecunia restituenda si moretur vel capite minuetur quātam ego defunctus mutauerā dictis meis debitoribus. ⁊ petijt ab eis heredibus pecuniam creditam ꝓdictam vt sic ex ea baberet posse vsumfructum fm̄ mcū ꝓceptū testatoris. postea heredes egerūt cōtra dictos debitores ⁊ exegerūt ab eis pecuniam cuz vsuris que cucurrerūt ante dictam cautionem et post. vnde dicta mea vxor vult habere vsuras anteriores ⁊ posteriores. queritur vtrum possit habere et petere: Et respon. q̄ non. immo illas tantuꝫ que cucurrerunt post dictam cautionem. ⁊ eas non tenebitur restituere heredibus finito vsufructu. illas autem vsuras que cucurrerunt ante ꝓdictam cautionēz consequi debet vxor sed non lucrari: immo in dictam cautionem debent deduci sicut deducuntur siue ponuntur sortes: ⁊ eas restituere tenebitur sicut sortes. si autem heredes mutuassent dictam pecuniam ⁊ non ego testator non debebit tunc habere dicta mea vxor nisi sortes ⁊ non vsuras que cucurrerunt ante dictam cautionem vel post. si autem heredes sint in mora dandi dictas sortes vxori mee predicte tunc ex mora eorum tenentur ei ad vsuras ⁊ non debebit vxor cauere eis de restituendis eis dictis ex mora vsuris finito vsufructu: licet teneatur cauere de restituendis eis illis vsuris que ante dictam cautionem cucurrerunt contra debitores hereditarios vt dictum est. ¶ Scropium. Ego habens seruuz nomine scropium ita dixi in testamento meo. Scropium seruum meum sempronie concubine mee seruire volo. ⁊ postea decessi. certe non videor legasse concubine proprietatem serui: sed vsumfructum tantum. ⁊ hoc dicit Uulianus.

p ¶ Sortium. i. pecuniarum.

q ¶ Collocauit. i. sub vsuris mutauit.

r ¶ Ex senatusconsulto. quo ꝺstituit in pecunia quasi vsufru. vt instī. de vsufru. §. constituitur.

s ¶ Cautionem. de reddenda pecunia finito vsufructu. vt. §. eo. no.

t ¶ Prestabitur. ab herede vxori legatarie: quod fenus prestabitur velut fructus pecunie nō velut sors. nec de restitutēdo eo fenore cauet vxor. Accursius.

v ¶ Ante cautionē. nam posteriores iure fructuum lucratur.

r ¶ In cautionē. de reddēdo finito vsufr. ⁊ no. arg. q̄ fructuarius nō facit fructus suos añ cautionem ꝑstitā fm̄ Al. Azo. ō si bona fide percipiat. i. si non credebat se teneri satisdare.

UNIVERSIDAD

a ¶ Duntarat. non auꝫ vſuras quas lucrifecit beres ex pecunia hereditaria: quia ex ſua negociatione eſt eas conſecutus. vt arg. ff. de bere. vē. l. venditor. ꝛ. j. ad. l. falcid. l. iij. Item nec fuerunt defuncti licet fors fuerit hereditatis: de ſua enim intelligi non poteſt cum dicat ſortem dandam legatarie. Itē fenerabat ſuo periculo. vt arg. ff. manda. idēqꝫ. §. ſi man dauero. ꝛ pro ſol. ſiven⁹.

§. ſi vnus.

b ¶ Aut ꝙ. Poteſt dici ꝙ ſit vnus caſus abinde non idem ꝛc. vſqꝫ ad fi. bui⁹. §. ꝛ ſic eſt ſenſus ꝙ beres det ſortem. Itē vſuras ꝗs precipit ex mora debitorū vel ex ſtipulatione: ꝛ h̄ qñ erat iam in mora dādi vroni cui mutuauit. ꝛ fm h̄ non caue bit vror: vel fm aliam lecturā nō cauebit ab vro re bēdi qz eas lucrat pro pter moꝝ beredis: ꝗs fm h̄ ꝗre dixit duntarat ſortes: Rñ. corrigit ſe cum dicit. aut qō ꝛc. q. d. aut p ꝛ. ſ. et illud qō placuit beredi ſtipulanti vſuras ppt moꝝ debitoris red di poſtea ſub. et ſup bis vſur. ꝛc. Sz bec lectura nō placet: qz cum ex ſua moꝝ bēs teneaf legatarie ad vſuras iā nō curo mutuanerit añ moꝝ vel poſt. dic ergo duos eē cauſas abinde non idem ꝛc. vſqꝫ in fi. §. ꝛ primus de ducit vſurā quam beres pecpit a debitoribus nō dandā legatarie: ſed eaz lucrat rōnibus ꝗs predicti in ſuperiori gloſ. §. ꝛ iō non cauet legatarie: qz nō bz vſuras. ſecundus ſi beres fuit in moꝝ dabit vſuras legatarie vt lucretur. ꝛ non caueat vt ibi. aut ꝙ ꝛc. ꝛ dic aut. p ꝛ: moram. ſ. beredis. ꝛ placuit. ſ. iuriſcon. vt. §. de leg. ij. ttia. §. vſuras. ꝛ facit ad. §. C. eo. l. j.

c ¶ Propter moram. ſ. beredis.

d ¶ Placuit. ſ. iam. Alzo.

e ¶ Uſufructus. niſi hoc teſtator intellexerit. vt. j. de ſta. li b. cum beres. §. ſtichus.

Q Ui fructus. ¶ Caſus. Titius legauit vroni mee vſumfructū predior ſuorum titiani ꝛ ſeiani. ꝛ ita poſtea dixit in eodem teſtamēto. Volo redire ad beredes meos dicta predia cū redditibus poſt mortem dicte mee vroris. ꝛ poſtea deceſſit dictus titius teſtator. ꝛ poſt multos annos forte deceſſit dicta vror ſua que iam vſa ꝛ fruita erat dictis fundis. nunqd ex fideicommiſſo predicto teſtatoris propietas dictorū fundorum vel vſufructus debet reuerti ad eos beredes: Et dī ꝙ nō: eſt ratio qꝛ reddit⁹ futuri dictoꝝ predioꝝ poſt mortem vroris videban tur demonſtrati per verba dicti teſtatoris ꝙ dixit vt dictū eſt poſt mortē vroris predia cū redditib⁹ redire debere ad beredes ſuos. dicti aūt fructi redditus reuertunt ad beredes ipſo iure. ergo nihil operanf dicta teſtatoris verba ad fideicommiſſum. Item preteriti redditus non debent redire ad beredes: qz rōne vſufructus eos lucrata eſt vror. Item ꝛ propietatē dictoꝝ fundoꝝ habent iure hereditario. ꝛ ſic nō poſſunt habere ex fideicōmiſſo. bn ergo imperitia fuit lapſus dictus teſtator. q volui ꝛ credidit ꝙ dicti fundi cum redditibus redirent ad beredes ſuos poſt mortem vroris ſue fructuarie ex fideicommiſſo. Auia.

f ¶ Prediorum. aliquorum certorum.

g ¶ Eius. ſ. vroris. Accur.

b ¶ Imperitia. iuris qz neſciebat morte finiri vſumfructum. cuz. l. dicat contrarium. vt inſti. de vſufr. §. finitur.

i ¶ Necꝫ proprietatis. qm̄ habet eam iure hereditario. Accur.

k ¶ Necꝫ fructus. ſ. preteriti tpis quos vror percepit: ꝛ qt fuerūt ſui iure legati ꝛ ſic bene ſequit etenim ꝛc. ad quod eſt. §. de lega. ij. l. quod bis. Sed arg. contra. j. ad trebel. in fideicommiſſariam. Vel dic fructus futuri temporis non redeunt ad eos. i. ad beredes. ſ. iure fideicom. ſed iure cōſolidationis. quia ergo de futuris ſenſit nullū eſt fideicōmiſ. in eis. ꝛ boc ſubjcit. etenim ꝛc.

l ¶ Videbantur. ſic ergo adiectio illa poſt mortem ꝛc. ſuperflua eſt. ꝛ boc ideo qꝛ imperitia lapſus ſic dixit: alo ſecus forte. vt. j. de aur. ꝛ argē. le. ſpecies. ꝛ. §. de vſufr. ea. re. que vſu cōſu. li.

S Empronius. ¶ Caſus. Quidā nomine ſempronius attalus iſtituit ſibi beredem titiū ꝛ fundū ſuū ſempronianuz quem habebat in italia inſſit dari gaio ſeio poſt decennium deducto vſufructu. et ita voluit ꝙ titi⁹ beres eſſet vſufructuari⁹ dicti fundi poſt decennium: et gaius ſei⁹ eſſet ꝓprietari⁹. ꝛ poſtea deceſſit dictus teſtator. ꝛ in quinquēnio pone deceſſit dict⁹ beres ei⁹. ꝛ poſtea tranſiuerūt alij quinqz anni: ꝛ ſic trāſiuit decēniū a morte teſtatoris. ꝛ ſic venit tēpus dādi dictū fundum dicto gaio ſeio vt teſtator dixerat. petit modo ab berede beredis gaius ſeius plenū fundū id eſt nō deducto vſufructu. beres autez beredis vult deducere vſufructū ſicut poſſet deducē titius beres ſi viueret: queritur gd iuris ſit? Et videtur ꝙ dictus beres beredis non poſſit vſumfructuz deducere: qz dies dicti legati ſiue fideicōmiſſi iā ceſſit. nā fuit relictū poſt diem ſcz poſt decēnium: ꝛ illa legata q̄ relinquuntur poſt dies certū cedūt antecꝫ veniat dies etiaz. ꝛ per boc etiā ad beredē gaij ſeij legatarij ptinere potuit ſi moreref legatarij⁹ ante diem. ꝛ ideo iaz videtur debitum dictuz legatum gaio ſeio. ꝛ videtur p cōſequens vſufructus ptinere ad beredē etiā ante decēniū. vnde mortuo berede ante decēniū vt fuit in noſtro caſu vſufruct⁹ videf ertin ctus: nec videf poſſe ptinere ad beredē beredis ſz tñ rñ. in ꝛtrariū ſz ꝙ beres beredis poſſit deducere vſumfructū dicti fundi cū dat eū poſt decēniū dicto gaio ſeio: qz h̄ dies dicti legati ſiue fideicōmiſſi ceſſerit ſtatim poſt mortē teſtatoris tñ vſufructus dicti fundi nundum eſt beredis niſi cum dñium dicti fundi preſtiterit legatario deducto vſufructu. ꝛ ideo ſi beres capite minuaf vel moriaf ante decēniū ſicut fecit in noſtro caſu non poteſt perire vſufructus quem beres non habebat adbuc tempore mortis ſue. ꝛ ſic ab bere rede beredis incipiet in noſtro caſu vſufructus ꝛ ex perſona eius finietur. ꝛ quod dixi in legato relicto poſt diem certum habet locum in legato relicto ſub conditione. ſi autem appareat voluntas expreſſa teſtatoris volentis prius finire vſumfructum morte beredis q̄m habeat/ tūc morte eueniente etiam ante decennium finietur vſuſfructus. quo finito ſolida ꝛ plena propietas debet ad legatarium pertinere eo tempore quo dat ei fundū beres beredis. i. poſt decenniū vt dictū eſt. nec boc caſu pōt beres plus tranſmittere ad beredem ſuum q̄m ſi iam habere cepiſſet vſumfructum ipſe beres. quo quidem caſu fine dubio non tranſmitteret beres vſumfructum ad beredem ſuum: quia morte eius finit⁹ eſt. ¶ Si fundus. Legaui titio ꝛ ſeio fundum meum titianum: ꝛ gaio legaui vſumfructum eiuſdem fundi. ꝛ poſtea deceſſi. queritur qualiter diuidatur vſufructus inter eos tres? Et dicunt qdam ꝙ quilibet eorum debet habere tertiam partem. ſz male dicūt: immo debent fieri duo ſemiſſes de vſufructu vnum quorum habebit gaius cui legatus eſt vſufructus: alium titius ꝛ ſeius quibus legatus eſt fundus. ꝛ idem erit eō trario: ſz ſi legaui gaio fundum predictum: ꝛ titio ꝛ ſeio vſumfructus eiuſdem fundi. naz ꝛ in boc caſu ſicrent duo ſemiſſes de vſufructu. vnū quorum habebit gaius: ꝛ alium titius ꝛ ſeius quibus legaui vſumfructum. et inter dictum titium ꝛ ſeium in vſufructu coniunctos erit ſolimodo ius accreſcendi. vnde ſi ponas titium decedere ſeio accreſcit ſua pars dicti vſufructus. ꝛ nō debet habere inde aliquid gaius cui ſoli ſegata eſt propietas. ꝛ boc dicit Auia.

m ¶ Cum medio. ſcz antecꝫ poſſit extingui vſufru. qui non eſt a proprietate ſeparatus.

n ¶ Ceſſerit. quia cum in diem certum relinquitur cedit a morte teſtatoris. vt. j. dixit.

o ¶ Extinctus eſt. aliquam enim ſeparationē habebat a proprietate ia⁹ quia erat debita legatario/ ſed non erat plena ſeparatio: quia dominiuz erat apud beredem.

p ¶ Cū poſt. i. qñ. ꝛ dic cedit vt ſit debitū. vt. j. de ver. ſig. cedere. Itez vt fiat tranſmiſſio. vt. C. de caduc. tol. §. cum igitur.

q ¶ Sed vſufructus. ſ. formalis. ſed cauſalem habet.

r ¶ Non pōt. rōne mera. ſed de eqtate ſecus. vt. j. dicit. Et no. ꝙ nō perit qō non eſt: vt hic. ꝛ. j. de 2di. ꝛ demon. titio vſufructus. Et no. ꝙ ꝛ contra. §. vſufru. quemad. ca. l. iij. §. j.

s ¶ Incipit vſufructus. ſcilicet ſtricto iure. vel dic ſi boc voluit teſtator.

vt ꝛ. j.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

vt z. J. de verb. obli. stipulatio ista. §. si quis. z. l. si ita stipulatus. §. grisogonus. in fine. Accur.

a ¶ Sensit. i. sensisse videt. vt. ff. de vsufru. l. si titio. in princ. z. l. q vsumfruc. §. i. nisi Jtũ liqueat eũ voluisse. vt. J. de ver. obli. l. stipulatio. z. d. §. grisogonus. Accur.

b ¶ Cepisset. sicut eñ tũc res: sic nunc species pegrit. z facit. J. de condi. et demon. l. i. §. i.

c ¶ Duobus. scz simul. si aũt separatim vbis: fierent triẽtes. vt arg. ff. de vsufru. ac. si tibi. z intelligitur plena proprietas. vt. ff. eo. tit. aly.

d ¶ Usufru. separatim.

e ¶ Constituuntur. scz vt vnũ semissem habeãt legatarij fundi. alium ille cui legatus est vsufruct⁹.

f ¶ Duo sint. siue re consũncti siue separati ff. R. tu dic ziuncti vt habeat locum quod subijcit als accresceret ei cui fundus relict⁹ est sicut alteri fructuario. vt. ff. de vsufruc. ac. l. si tibi.

g ¶ Inter eos tantus. scz quibus est ziunctim vsufru. relict⁹. qz sunt coniũcti re z verbis. sed legatario fundi re tãtum. vt. ff. de le. iij. re ꝓiicti. sic z in supioi casu pferẽ collegatarius fundi. vtpote et verbis cõiunct⁹: tñ illis duob⁹ pcuntibus accresceret ei ab eis: z eꝫ. vt. ff. de vsufruc. ac. inde nerati⁹. §. fi. z. l. seq. Jtem qõ dicit fieri duos ſertantes hoc ſcõo etiaꝫ casu est ff. de vsufruc. ac. l. si tibi. ſed ibi nuda proprietas vni. Jtẽ vsufru. eidem z alijs duob⁹: vñ oẽs sunt pariter cõiuncti: sic ergo fiũt ibi triẽtes. z fa. ff. de vsufru. ac. si proprietas. z. l. si titio. in prin. ff. de. ff. bere. instit. titi⁹. z. l. liber homo. §. titius. Accur.

† Facit ad casum huj⁹ Lꝛtio quaꝫ ponit gl. in ca. plerũqꝫ. sup ff. valebit. in prin. extra de dona. inter vi. z vxo.

ex persona eius finietur. sed bis casibus de sententia testatoris quærendum est qui vtiqꝫ de eo vsufructu detrahendo senſit[a] qui communctus est bꝛedis pſone: quo extincto ſolidam proprietatem ad legatarium voluit pertinere: nec plꝰ transmittit ad ſucceſſoꝛem ſuum q nondum habere cepit vsumfructũ ꝯ ſi iam habere cepiſſet[b].

¶ Plures coniuncti ad vnã portionem vocantur cum alio diſiuncto. Bar.

c ¶ Si fundus duobus[c] alij vsufru. legatus ſit: non trientes in vſu fruc.[d] ſed ſemiſſes conſtituuntur[e]. idẽqꝫ est ex ɔtrario ſi duo ſint[f] fructuarij z alij ꝓprietas legata est: inter eos[g] tantũ accreſcendi ius ẽ.

¶ Quod poſtea apparet indebite ſolutum repetitur. Bart.

Scꝯola. Lex. xxvij.

Uxoꝛi[†] maritus per fideicõ. vſumfructum z alia z dotẽ prelegauit: beredes vſumfructuꝫ ei conceſſerunt: poſt bienniũ illicitum matrimonium fuiſſe pronunciatuꝫ est: quæſitum eſt an id quod preterito tpe poſſedit ab ea repeti poſſit: rñ. id qõ fructus noie perce piſſet repeti poſſe[z].

¶ Uſufructuarius tenet ad ſoluendum collectaꝫ z alias preſtationes. Bar.

Paulus. Lex. xxviij.

Uero ſi vſufructus fundi legatus eſt z eidem fundo indictiones[i] temꝑoꝛarie indicte ſint quid iuris ſit. Paul. reſpondit idẽ iuris eſſe et in bis ſpeciebus que poſtea[k] indicantur[l]: quod inuecti

Uxoꝛi maritus. ¶ Caſus. Legaui vxoꝛi mee dotem ſuam q fuit. c. z duas meas domos pone z vſumfructũ alioꝛũ meoꝛ bonoꝛum z deceſſi. z poſtea beredes mei conceſſerũt eiꝰ vſumfr. bonoꝛ meoꝛ. z deꝛũt ei domos predictas z dotẽ. poſtea cogitaueꝛũt beredes q matri moꝛtuũ qõ fuit inter me z eam fuit illicitũ. puta qz ego eram prefectus cohoꝛtis vel egtũ. vnde diꝛeꝛũt inter ſe. probemus boc coram iudice. ſ. q ipſa ſciꝛit illicitũ matrimoniũ ſcienter z faciam⁹ boc pronũciaꝛi z non babebit amplius vſumfr. bonoꝛũ illũ quem percepit ab ea repetemus z ita fecerũt. nũquid poteꝛũt repetere vſumfructũ quem percepit mulieꝛ: z bi q̃ fic. Alexius.

b ¶ Repeti poſſe. ſi babes repeti poſſe. concoꝛ. ff. e. q dam. z. ff. ti. j. liber. to. §. luci⁹. Sed ff. de ritu nup. ꝑfect⁹: vbi valet relictũ illicite conjugi a pfecto. Sed ibi ipſa fuit ignoꝛans illicitum: bic vteꝛq; ſciueraꝛ: vel ſaltem vxoꝛ als ẽ nõ poſſe: z tũc dicas eã ignoꝛaſſe. vt ibi plene no. Et eodẽ mõ ff. ad illã. j. de bis q. vt indig. l. ij. §. i. z facit. C. de inceſt. nup. l. q contra. z fa. j. vnde vir z vxoꝛ. l. j. §. j.

Uero. ¶ Caſus. Legaui titio vſumfru. fundi mei titiani z deceſſi. z poſtea beres me⁹ conceſſit ei vſumfructũ. poſtea fuit impoſita collecta per ciuitatem. q̃rit qs debeat collectam ſoluere ꝓ dicto fundo: z rñ. q vſufructuaꝛi⁹ ſicut teneſ ſoluere vectigalia. i. tributa ordinaria ꝓ dicto fundo. ſtatueꝛant eñ principes q ꝓ quolibet tomatuꝛa terre ſoluant omni anno tres ſolidi pone. z iſtud erat oꝛdinariũ tributũ z poſtea per tꝑa imponebãt collectas q̃ñ volebant: z ille erant indictiones temꝑoꝛarie. Alua.

i ¶ Jndictiones. id est onus impoſitũ tempoꝛe fertilitatis: z ſic temꝑoꝛarie. Accurſius.

k ¶ Poſtea. no. poſtea. ſecus ſi ante. vt. ff. de le. j. idẽ iuli. §. beres.

l ¶ Jndicantur. als inducuntur.

m ¶ Jn vectigalibus. ſalicet perpetuis vt differat a precedenti. z dic ꝓ tempoꝛe futuro vt modo diꝛi.

n ¶ Pertinet. sicut z lucrum. vt. ff. de vſufruc. l. vj. z. l. itẽ ſi fundi. Jtem alia rõne: qz fructuũ ſunt onera qõ ptz. qz plus vel minꝰ ſim quantitatez fructuũ pcipit. vt. C. de cẽſi. l. omne. z. J. de vino trin. l. j. z. ij. z. J. de cẽſi. l. forma. z. C. de allu. z pal. l. ij. Jtẽ ff. de leg. ij. qui concubinas. §. qui bortos. Sol. ibi. Jtẽ est ff. in eo. ti. l. pe. §. fi. Sol. ibi. z vt ait. R. in illis. ll. anteriotis tpis exꝑẽſam facit beres. qz cũ rem debeat dare. ſic debet facere vt eaz dare poſſit. at que ſit poſtea tã liberato berede deſiſt: z ꝓ nõ dimittẽdo ſui legati commodo facit legataꝛi⁹. Jtem ff. de vſufru. l. bactenus. z. l. penul. z. ff. de impen. in re. do. l. necꝫ. z. j. eod. generali. §. fi.

Jgs. ¶ Caſus. Legauit titio vſumfr. fundi mei ſciam: z rogauit eum vt dictũ vſumfru. reſtitueret ſcio z poſtea deceſſi. beres me⁹ induxit dictum titiũ in dictũ fundum cauſa fruendi z titius induxit in dictum fundum cauſa fruẽdi dictum ſeũ cui vſufructuꝫ reſtituere fuit rogatus. z poſtea deceſſit dict⁹ titi⁹ qui erat pumus legatarius vſufructus. nunqd remanet dictus vſufruc. ſcio: Et videtur q̃ nõ. qz iure ciuili morte z capitꝭ diminutione dicti titij exꝑſona eius perit vſufr. qz et ipſo iure acquiſitus eſt. Et tñ rñ. q nõ eſtveꝛũ qz ꝓtoꝛ ex iuriſditione ſua id agere ds vt idẽ ſeruet in boc caſu qõ ſeruaret ſi dicto ſcio ab initio effet acquiſit⁹ vſufru. iure legati. ſeruaret autem q̃ non peꝛiret vſufructus⁹ in ꝑſona ſeu ex q̃ ipſe ſci? nõ eſſet moꝛtuus vel capite minut⁹. z in nſo casu nõ erat moꝛtu⁹ vel capite minutus ſcius. ergo in eiꝰ ꝑſona non ds peꝛire vſufru. lꝫ moꝛtu⁹ ſit vt dictũ eſt titius cui primo legatũ vſumfru. z qui tenebat eũ dicto ſcio reſtituere. b. d. bec ler. Auianus.

o ¶ Rogatus. per fideicommiſſum.

p ¶ Qui. als quid.

q ¶ Acquiſit⁹. ſ. ab initio. nõ tñ pona. vt. ff. de leg. ij. ſi gs titio. in pnc. z facit. ff. g. mo. vſuſr. amit. l. j. in pnc. z. l. ſi legatũ. z. l. anpe. z. ff. ſi vſufr. pe. l. qui vſufructus. Jtem facit. j. de noua. l. ſi vſufructus. Accur.

Ui vſufruct⁹. ¶ Caſus. Jnſtitui mibi tres beredes pone. legaui dotem ſuam vxoꝛi mee. Jtem legaui vxoꝛi mee vſumfructũ olim bonoꝛũ meoꝛũ donec ei ſatiſfieret per beredes meos nomine totius dote ſue dotis. z poſtea deceſſi. z poſtea vnus de dictis meis beredib⁹ ſatiſdedit ꝓ ſua parte dicte mee vxoꝛi de reddenda dote predicta ei. z alij beredes non ſatiſdederunt. nunquid ꝓ ea parte qua ei ſatiſdatum eſt deſinit habere vſumfr. bonoꝛum? Et dicitur q̃ ſic. ſed z ſi aliquis bere dũ non ſatiſdedit eo q ipſa noluit idem eſt. ff. vt ꝓ ea parte q̃ noluit ſatis accipere finiat vſufructus. ¶ Colono. Titius nummis colebat fundũ meũ ſciẽnꝰ: legaui ei in teſtamento meo vſufr. dicti mei fundi. z poſtea deceſſi. certe poteſt agere dictus colonus cũ berede meo vt liberet eũ ab actione locati. Alua.

r ¶ Cui. ſ. vxoꝛi.

s ¶ Satiſſieret. i. ſatiſdaꝛet: q̃ ſatiſdatio valet. vt. ff. ſol. matri. ſi conſtante. §. quotiens. non aũt valet conſtante matrimonio. vt. C. ne fideiuſ. vꝛ man. do. dentur. l. j.

t ¶ Meres. vnus de pluribus.

v ¶ Labeo ait. de eg tate ſecus de rigore vt in ff. tio. ff. ſa. ber. inter cobere des. §. vſufr. leg. Sol. vt ibi. Jtem facit. j. de ꝛdi. z demõ. tales. §. j. z. ij. z. l. ſi qs legata. §. j. z. l. cui fundus. z. ff. ti. j. l. ſeio. in prin.

x ¶ Aget. actione ex teſtamẽto: z idem eſt ſi dãnauerit beredem liberare

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

2ductorem.vt.ff.loca.si in lege.§.fi.ff.j.de lib.leg.l.cassius.§ actione ex 2ducto 2sequit vtrūq: vt neq; mercedē pſtet ꝛ impensam quā in cultu ram fecerat recipiat.vt.ff.de vſufru.l.quotiēs.§.si colono. Accur.

I S qui fundū. ¶ Caſus. Ego habēs fundum cōmunē cum titio in testō meo vſumfru.dicti fundi legauit vxori mee:instituto mibi bē rede scio.pone.ꝛ postea decessi. postea sci⁹ heres me⁹ intentauit iudicium cōi diuidūdo cū titio pte dicto meo socio et iudex diuisit fundum p medīū inter eos. mō q̄ritur an vxor mea debeat habere vſufructū p ea pte q̄ obuenit dicto titio socio nedū ex parte q̄ obuenit be redi meo:ꝛ vt q̄ sic.ꝛ dicto heres meus teneat ei totū pſtare.q̄ ante dictū iudicē tot⁹ vſusfructus p indiuiſo ex pte dimidia cōiunct⁹ mulieris fuit et dictus iudex iudicando inter heredē meū ꝛ titium ſociuꝫ nō potuit mutare ius vxoris.trebati⁹ autē dixit eius partis fundi q̄ titio socio obtigit vſufru. mulieri nō deberi ab be rede mariti vel a dicto ſocio.sed dixit eam habitu ram vſumfru.eius partis tm̄ q̄ heredi meo obtigit in partē.sed ipe ma le dixit.Aluia.

a ¶ Fundi.p parte ſua.

b ¶ Receptū est.cōi ⁊ regulari iure.ad q6 ē.ff.q. mo.pi.vl̄ by.ſo.ſi cōſen ſit.§.fi.ꝛ qui po. in pig. ba.l.iij.§.fi.ff.C. cōmuni.diui.l.iij.

G Enerali. ¶ Caſus. In principio teſtimei talē generalitatē poſui . oia q̄ legauero dari volo.ꝛ postea ita dixi. ſe licet quē liberū eē iuſſi vſufru.fundi meiveſtidialis lego. ꝛ postea ita in ſcōa pſona fui locut⁹ dicto ſelici.pprietatē dicti fundi puto te felicē cōſecuturū. ſi nō cōtenderis cū here de meo ſed potius cōcordaueris.ꝛ postea ita fui locutus heredi meo ſed ꝛ tu heres oia facitovt amici ſitis hoc em̄ vobis expedit.ꝛ postea decessi ego teſtator.q̄ritur an viuēte herede meo poſſit dictus ſelix exigere ab eo ꝓprietatem fundi:ꝛ rñ.q̄ non videtur legata ꝓprietas fundi. Aluia.

c ¶ Te felicem.ꝛ de tertia pſona transit ad ſcōam ꝛ ex his verbis oritur dubitatio.ſed fm̄.R.ſunt verba adulationis.Accur.

d ¶ Expedit.per hoc etiam apparet conſilium eſſe.

e ¶ Nihil ꝛpondeo.immo videt ꝙ ſic.vt.ff.de le.i.l.ꝛ hoc mō.ꝛ.l.ꝛ eo mō. ſ̄ hic dirigit ſermonem ad oneratū ꝛ ſic ſunt blanditie:ibi ad beredem ꝛ ſic probabilis fiducia non dꝫ ipſum fallere.vt ff.de leg.ij.vnum ex familia.§.fi.Accur.

¶ Filios ex ſcio. ¶ Caſus. Titia habebat filum titium ex ſcio.ꝛ filiam ſemproniam ex alio marito:ꝛ habebat matrem que vocabatur elya dorcada.fecit ista teſtū ꝛ inſtituit ſibi heredes dictum titiū ꝛ ſemproniā filios ſuos ex eqs partibus ꝛ dicte ſue matri ita legauit elye dorcadi matri mee dari volo donec viuet vſufru.bonorum meorum ita vt post obitum eius ad liberos meos aut ad eum qui ex his viuet ptineat:ꝛ postea deceſſit dicta titia teſtatrix ꝛ dicti filij adiuerunt heredi.ſuam: ꝛ postea deceſſerunt filij.ꝛ deceſſit filius.ꝛ postea deceſſit elya dorcada mater teſtatricis ſuperſtite dicta ſempronia filia teſtatricis.modo querit vtrum dictus vſufruc.qui extinctus eſt morte matris teſtatricis pertineat ad ſolam filiam teſtatricis.i.ad ſemproniam.an vero pertineat pro dimidia ad dictam ſempro.q̄ habet dimidiam proprietatis omnium bonorum teſtatricis.pro alia vero dimidia pertineat ad heredes dicti titij filij teſtatricis qui habent aliā dimidiam proprietatis bonorum: ꝛ dixerunt quidam ꝙ ſic.ſed claudius dixit ꝛ melius ꝙ ſola filia habebit totuꝫ vſumfruc.licet heredes filij habeant medietatem proprietatis bonorum

Sabinus. Lex.xxxj.

I S qui fundum tecum cōmunem habebat vſumfructum fundi⁹ vxori legauerat:post mortem eius heres tecum arbitrum cōmuni diuidundo petierat. Ples ait trebatius reſpondiſſe:ſi arbiter regionibus certis fundum diuiſiſſet:eius partis q̄ titio obtigerit vſumfructum mulieri nulla ex parte deberi:ſ̄ eius que heredi obtigiſſet toti⁹ vſumfructū eā habiturā.ego hoc falſum puto:nam cū ante arbitrium cōmuni diuidūdo coniunctus pro indiuiſo ex parte dimidia totius fundi vſufructus mulieris fuiſſet:non potuiſſe arbitrum inter alios iudicando alterius ius mutare quod etiam receptum est[a].

Verba adulatoria ad honoratū directa non inducunt diſpoſitionem. Bar.

Scecuola. Lex.xxxij.

O Enerali capite propoſito q̄dam in teſtamento ſuo ita adiecit:felici quē liberum eſſe iuſſi vſumfructum fundi veſtiani lego: cuius ꝓprietatē puto te felicem[f] conſecuturum ſi non contenderis cum herede meo: ſed potius concordaueris: ſed tu heres oia facito vt amici ſitis:hoc enim vobis expedit[d]. q̄ueſtium eſt an viuente herede exigere poſſit felix fundi ꝓprietatem:reſpondi nihil ꝓponi cur felici ꝓprietas fundi legata videretur.

Verba a teſtatore ꝓlata debent intelligi vt aliquid operentur:ne als diſpoſitio reddatur inutilis. Bart.

quia huius filius ꝛ filia fuerint ꝓ equis partibus inſtituti/tamen nō credit dictus claudius ipm vſufruc.datum per teſtatricem inter filium ꝛ filiam poſt mortem aue dicti filij ꝛ filie inuicem portionum beredita riarum. ſed tantum ſm̄ numerum ſuperſtitum liberorum poſt mortem dicte auie. filia autē ſola erat ſuperſtes tempore mortis auie: ergo ipſa ſola dꝫ habere vſufruc.ꝛ iſtud aſſumit claudi⁹ ex verbis teſtatricis predictis ibi aut ad eum q̄ ex bis viuet ꝛc. Aluia.

¶ Filios ex ſcio et filiam ex alio marito beredes inſtituit[f] eqs portionibus: ꝛ matri[g] ita legauerat elie dorcadi matri mee dari volo quoad viuat vſumfructum bonorum meorum[b]: ita vt poſt obitum eius ad liberos meos:aut q̄ ex his viuet[i] pertineat: filij poſt aditam hereditatem deceſſerunt: queſitū eſt mortua matre ſuperſtite filiaſte ſtatricis vſufructus vtrum ad ſolam filiam an vero ꝓ portione bereditatis pertineat:R̄n. ad eos re dire apud quos ꝓprietas eſſet[k]. Claudius[l] non credidit ipſus fructum inuicem portionum heredi tariarum poſt mortem auie inter eos[m] datum eo magis[n] ꝙ eqs partibus heredes ſcripti[o] erant.

Legatum generaliter merces ꝛ venalia nō cōprehēdit:ꝛ per conſequens p ſpeciale generale reſtringitur. Bar.

¶ Vxori vſufructus dom⁹ ꝛ oīm rerū[p] q̄ in his domib⁹ erant:excepto argento legauerat. Jtē vſufructū fundoꝝ ꝛ ſalinarū[q]. queſitū eſt an lane cuiuſq; colonis mercis cā[r] parate. itez purpure que in domibus erāt vſufruct⁹ ei debeat:R̄espondi: excepto argēto ꝛ bis que mercis cauſa cōparata ſunt ceterorū oīm vſumfructū legatariam habere. ¶ Jdem queſit cuz eodē teſtamēto bi beredes ſeium ꝛ vxori ſue gaie legauit vſufruc.dictarū domuū ꝛ oīm predictarū rerū que in his domib⁹ erāt:excepto argento ꝛ vſufructu dictoꝝ fundoꝝ ꝛ ſalinarū.ꝛ postea ita dixit in eodē teſtamento. A te peto vxori vti ex vſufru.quam tibi prestari volo in annum.ex.cōtenta ſis annuis quadragintis.ꝛ q6 amplius fuerit rōnibus heredum meorum inferatur.ꝛ postea deceſſit dictus titius teſtator.modo queritur hic de tribus. ¶ Primum eſt.an dicte lane ꝛ purpure mercis cauſa in domibus para te vſufru.debeatur vxori:ꝛ etiam dicti argenti:ꝛ Et dicitur ꝙ nō.ſed bene debetur ei vſufru.oīm aliarum que erant in dictis domibus. Secūdum eſt.an dictus magnus modus ſalis qui inuentus eſt in ſalinis poſt mortem teſtatoris ptineat ad dictam vxorem:ꝛ Et dicitur ꝙ nō. qz teſtator non ſenſit de his legādis q̄ eſſent venalia. magnus aūt mod⁹ in ſalinis inuentus bene erat venalis:ſed videtur ſenſiſſe de tanto ſale legando quantū ſui cā paraſſet. Tertiū eſt an ꝓpter predicta vltia verba teſtamenti.ibi:a te peto vxorem ꝛc. videat receſſum a ſuperiori capite teſtamenti.ꝛ ſic vxori non amplius habeat ex vſufru. q̄ annuos quadrīgētos in.xv.annis:Et certe ſic.fatis eñ aperte hoc declarant dicta vltima verba teſtamenti. Aluia.

Omnium rerum.hic oritur prima queſtio.

¶ Salinarum.hic oritur alia queſtio.

¶ Mercis cā.ſi habes nō:ꝛ bñ. vel ſi deeſt nō/idē eſt: qz rñſio ſic certa ē vt venalia nō veniāt in legato.vel q̄ad tps ibi ſunt vt hic.ꝛ.j.prī.rñ. ff.de leg.ij.l.gaius.ꝛ.ff.de leg.iij.l.vxorem.§.legauerat.ꝛ.l.ſi fundū. ꝛ.l.queſitum.ꝛ.l.ſi chorus.§.i.ꝛ.l.ſi ita.ꝛ.l.pdijs.ꝙ totā.l.ꝛ.l.cū ꝛrif.§. lana.ꝛ.j.de aur.ꝛ arg.leg.l.ſi vxori.§.fi.ꝛ.j.de fundo inſtru.ꝛ inſtru.leg. l.predia.§.i.ꝛ.ij.Accur.

Venalia.f.mercis loco.vt.ff.prī.rñ.cum ſuis concor.

Amplius

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Amplius fuerit. i. si amplius collegit ex fructibus ꝑ sint quadringẽti aurei rationibus heredũ inferatur. Accur.

b Declarare. z sic videtur recessum a capite priori. Accur.

Lucius titi⁹. ¶ Casus. In testamẽto suo reliqt fundũ suũ tusculanuꝫ publio meuio z cõmisit fidei publij meuij vt partem dimidiam vsufru. eiusdẽ fundi prestaret titie. et postea decessit dictus lucius titi⁹ testator. z heres suus dedit publio meuio legatario dictum fundũ: accidit ita postea q ꝺ̃az villa siue domũcula q erat i dicto fundo cõgendoꝫ siue colligẽdorum ꝛ ꝑstruãdoꝝ fructuũ corrupta fuit ꝓpter vetustatẽ. z dicit⁹ publi⁹ meuius necessario causa reedificauit. petit mõ dicta titia medietatẽ vsufru. dicti fundi ficut testator ei reliqt a publio meuio legatario ꝓdicto. dicẽ publius meuiꝰ ego volo detrahere de vsufru. quẽ petis medietatẽ expensarũ q̃s feci in dicta domũcula. q̃rit gd iuris sit: Et rñ. q̃ bñ pot detrahere.

c Lucius titius. deuerbo ad verbũ. ſ. de vsufr. titius testamento.

d Ratio babetur. ꝓ rata vsufru. sed si postea expẽdat. vel priꝰ ꝺ̃z obligatus non retinuit: agit ne go. gest. vt. ſ. de vsufruc. si absente. ꝫ hic exceptione doli et officio iudicis consultur. Accur.

Duas filias. ¶ Casꝰ. Titius habebat vnum filiũ mẽtecaptũ quiroca batur iuli⁹ iustꝰ. z duas filias vna quaruꝫ vocabat titia pone. z alia publia clementiana fecit testamẽtũ h titi⁹: z instituit sibi heredes dictas suas duas filias in trib⁹ partibus bereditatis suę. z filiũ suum predictũ in q̃rta. z publie clementiane predicte in bec vba legauit vsufru. dicte portiõis dicto filio dato boc amplius publia clemẽtiana ꝓpiet sibi vsufr. quarte partis bẽditatis mee ex qua iulio iustũ filiũ meũ bẽdẽ istitui. petoꝫ a te publia clemẽtiana vt frãtẽ tuũ iulio iustũ tuearis ꝛ alas ꝛ depẽdas ꝑ eo illud qõ hꝫ vel habebit necesse depẽdere nolle collectarũ forte ꝑ quo. i. ꝑ qb⁹ oĩbus vt facias relig tibi vsufru. portionis ei⁹ donec mẽtis ꝛpos fiat. z ualescat. postea decessit dict⁹ titi⁹ testator. z postea dictus filius testatoris decessit ꝑsuẽas in eodẽ furore vſq; ad diẽ mortis sue. mõ querit vtrũ dictus vsufru. filie relict⁹ in parte fratris finiat ꝑ montẽ fratris ꝓdicti: Et ỹ nõ: nisi ꝓbet ꝑ bẽdẽ filij testatorẽ velle finiri ꝑ montẽ filij. credo autem ꝙ boc probat heres filij eoipso ꝙ ẽ. iuum non probatur. Aluia.

e Et filiũ. in quartam instituit. vt. j. dicit. Accur.

f Legauit. i. prelegauit. Accur.

g Uti. ꝓ vt.

h Manifestissime. qõ forte nõ difficiliter ꝓbabit si legãdi cãm diligenter inspicias. vt. ſ. ti. j. l. liberto. ſ. filiũ. R. ꝓbat ergo ꝑm. D. eoipso ꝙ ẽ. iuum non probat. Item fact. C. de vsufru. ambiguit. at em.

Heredis instituti. ¶ Casus. Seia habens filium exheredauit eum z seium instituit sibi heredem z commisit fidei dicti seij vt prestaret dicto filio annua. r. aut talia predia emeret z eidem filio assignaret ex quibꝰ filius possit percipere annuatim. r. z postea decessit dicta seia. z seius bes suus tradidit filio tales fundos quales ipsa preceperat: z filius leuauit eos postea gaio z semptonio: pẽdente locatione decessit dictus filius. modo querit vtrum reliqua colonorum predictorum ptineant ad heredem filij/an vero ad heredem seie testatricis? Et rñ. q̃ non pertinent ad heredem seie. Aluia.

i Fideicõmisit. seia testatrix: si non habes in tertio. Accur.

k Habueret. predia dico efficientia redditum ꝛc. Accur.

l Pertineãt. dicta reliqua. z põt dici ꝙ bic filiꝰ habuit vsumfructum z ꝑm boc dic reliqua. i. fructꝰ ꝓcepti: aut pẽsiones q̃ iã cucurrerunt. pendẽtes autẽ fuo iure percipiet z nulla pẽsiones ꝓ eis exiget a colonis q̃ssi cũ eis non ſtit. vt. ſ. ti. j. l. in singulos. in fi. z. ſ. si vsufruc. pet. vti frui. ſ. si post litẽ. z de vsufru. l. defuncta. z. ſ. g. mo. vsufr. amit. l. si vsufructuarij⁹. z ẽ⁹ h mihi l ſ. ¶ Põt dici z aliter ꝙ ꝑ toto anno q̃ decessit habeat: iꝺ̃ in ꝑmo mẽse anni decessit filiꝰ. z sic est ſ. de vsufr. si operas. z. l. adbuc. ſ. si opas. vel dices ꝑm. R. ꝙ fuit annui legatũ cui⁹ legati dies cessit i initio cu iuſtꝰ annꝰ: z debet insolidũ annũ iꝫ decesserit anno nõ cõpleto. vt. ſ. ti. j. l. singulos. z. l. a vobis. z q̃ bic dicit vt vsumfr. haberet. i. fructꝰ vel redditꝰ. at iꝫ⁹ est vsufru. vel etiã si est bic vsufruc. põt dici ꝙ habeat integrũ annuũ ꝑm distinctionẽ q̃ nota. ſ. de vsufr. l. adbuc. ſ. si operas. in fi. ſ. z. ſ. ti. j. l. a vobis.

Usufructũ. ¶ Casus. Titi⁹ instituit sibi heredes seiũ z gaiũ: et eidem seio ꝓlegauit vsufructum tertie ꝑtis bonoꝝ suoꝝ. z postea decessit dict⁹ titius. z postea seius z gaius bẽdes acceperũt iudicez ꝑ diuidẽda hereditate. z iudex res q̃dã bẽditarias ꝑ diuisionem cõmodare recipe nõ poterãt adiudicauit totas seio beredi cui datuꝫ fuit ꝓlegatũ vsufru. z ei condẽnauit in estimatiõe dictaruꝫ rerum gaio coheredi meo. pent dictus seius a gaio coheredẽ suo tertiã ꝑtes dicte pecunie effecte ꝓpt estimationẽ dictarũ rerũ vt sic in ea tertia ba beat vsumfructũ sicut ꝑ tertia babeat in osb⁹ alijs reb⁹ q̃ fuerũt testatoris. gaius aũt cohẽs non vult ei ꝑstare: imo vult ei dare trñ vsufru. ꝙ tum posset exigere de tertia ꝑte rerũ ꝓdictarũ adiudicatarũ dicto seio ꝑ iudicẽ fami. bercisc. q̃rit qd iuris sit: Et ỹ q̃ electio ẽ dicti gaij cohẽdis q̃ ꝓdictoꝝ ꝑstet. ó alia aũt pecunia que ẽ in bẽditate nõ est dubiũ quin seius debeat habere apud se ternã vt inde habeat vsufru. detractis tñ ꝑius tributis de vniuersa pecunia bereditaria: que tributa deberi z reddi necesse est ꝓ to predijs bereditarijs ꝛ ꝓ rebus semouentibus. Aluia.

† Nic secus vbi nõ esset dare medũ tunc electio esset legatarij nõ heredis. Sal. in l. ſ. ſ. fed et ſi ds. C. cõ. de lega.

m Legauerat. i. prelegauerat.

n An pecunie. ſ. tertia. q̃ tertia pecunie effecta est. i. effici vel redigi põt reb⁹ diuisis. debent etenim fieri tres partes de tota bereditate z estimatio tertie debet dari.

o Rerũ. ꝫmodã diuisionẽ recipientiũ. ceterũ partim legatarij z partiz iudicis arbitrio ꝫmittit. vt. ſ. de leg. j. l. nõ amplius. ſ. fi. z. l. ſcq.

p Estimationis. in pecunia aut etiã i certa re ꝙ oĩbus si ꝑ voluit bẽs. vt. ſ. de leg. j. l. ꝑt. z. l. pe. z sic no. ꝙ h liberat soluẽdo estimationẽ etiaꝫ eius qõ legatũ est. sic. ſ. de leg. j. l. si domus. ſ. qui ꝛ ſtitek. z. ſ. ſeq. z. j. de aur. z arg. leg. j. l. ſ. fi. z. l. cum certum.

q Item quesitum. ꝙtinua precedentibus z non habent quidam. ſ.

r Mouentib⁹. ſ. reb⁹. aliud si ꝓ capite tributum debeatur. Acc.

s Prestandam. quandoq; tributa queere re ꝺantur de fructibus prestantur. vt. C. de an. z tribu. l. j. z. ỹ. R. z no. ſ. eo. quero. estimabit ergo ꝙ tio minus valet ꝓpter onus tributi, naꝫ ſtichus non peteꝛ nisi ab

herede q possidet. vt. C. sine cen. vel reli. l. oēs. et sic fructuarius soluet tā to minus accipiendō. vt. C. de col. do. l. dotis. ¶. j. eo. l. fi.

Sēmpronio. ¶ Casus. Dīs iosep̄ tenebat in domo sua vsupinū siue sempronium. fecit testamentum dictus iosep̄ et instituit sibi heredes seium et gaium et seio prelegauit dictam domum vbi habitabat sempronī? z ita posteā dixit. sempronio dari volo ea que viuius prestabam. certe debet sempronio etiam habitatio.

¶ Ex his verbis. Vide §. plan? est propter puin. huius. l. quia ideꝫ dicit.

¶ Codicillis. Titia instituit sibi heredes seiuꝫ z gaium: z tribus suis libertis. s. negidio et titio z dioni/quos tenebat in qbusdaꝫ suis p̄diis multa legata reliquit: z post ea fecit codicillos in quibus ita scripsit. negidiuꝫ et titium z dionem libertos meos senes et infirmos peto a vobis heredibus meis vt patiamini eos senescere in locis in quibus nunc degunt. postea decessit dicta titia et heredes sui soluerunt sine controuersia ea que specialiter legata fuerūt dictis libertis. modo pe tunt dicti liberti a dictis heredibus fructuꝫ dictorum predioꝝ in quib? morari solebant viua testatrice. z hoc propter dicta verba que dixit testatrix in codicillis. nūquid possunt hoc petere liberti? z dicitur q? sic. si testatrix viua existens pmittebat eos accipere fructus de dictis fundis. et alias nō possunt petere. z hoc dicit Bar.

a ¶ Jo. s. sempronius.

b ¶ Domo. forsitan spaciosa. Accur.

c ¶ Non debeatur. s. sempronio habitatio z similiter heredi cui ē domus prelegata: ideo qz concur sus fit inter eos. sicut solet fieri cum alij fundus et alij vsufructꝰ legatur. vt. s. eo. l. si alij. et cum alij vsus z alij fructus legatur qñ concurrunt in vsu. vt. s. de vsufru. l. si alij. z facit. j. §. j. z. §. fi. z. s. ti. j. l. seio. §. medico. et. §. fi. et qō ibi no.

d ¶ Ex bis. fa. s. in p̄in. huius legis. z. s. ti. i. l. seio. §. medico. z. §. fi.

e ¶ Codicillis ita scripsit. f. testatrix si non est in ter.

f ¶ Datiamini. o vos heredes. Accur.

g ¶ Fructus. q forte ex parte domus poterat percipi vel horto seu alio loco quo vtebantur in domo liberti. Accur.

h ¶ Patiebaf. fa. s. in p̄n. huius legis. z. §. j. et. s. ti. j. l. seio. §. medico. z §. fi. z. s. ti. j. si tibi. z. l. qui marco. §. lucio.

Quibus habitatio relicta erat portiones domuam predictarum in quibus habitauerant pertineant iam ad dictam rempubli. Et videt q? sic. qz testator ita dixit vt dicti? est quam domū post mortē eoꝝ ad rempub. ptinere volo: z nō repetut in dom? legato vba que dixerat in legato sundi. dixerat aūt in legato fundi hec vba ita vt ad nouissimū libertum ptineat post cui? nouissimi ōcessum ad rempub. are latensiū ptinere volo ꝛc. Rnd. tñ hic q? donec alij quis dictorum libertoꝝ viuat nō debetur reipub. fideicōmissum domuꝝ. quia dicta vba in legato primo fundi dicta videntur repetita in legato dom? siue domuū. ¶ Qui sempronias. Titius habens duas nutrices: scilꝫ semproniam z meuiam: et habens gainm alumnū: instituit sibi heredes dictam semproniam in ōcima parte hereditatis sue. z dictā meuiā in alia decima. et dictum gainꝫ alūnum in reliquis partibus. z dedit curatorem dicto alūno sempronium q? dato curatoris nō valuit. tū quia alūnus non erat in sua potestate. tuꝫ quia in testamento dedit ei curatorē. putabat tñ testator valere dationem et dicti sempronij curatoris fideicōmisit ne pateretur vendi fundi titiani hereditariū: sꝫ cuꝫ dicta sempronia et meuia redditu dicti fundi fruerētur: z in eodē testamen to adiecit omnem voluntatē meā fidei heredum meoꝝ cōmitto: z postea ōcessit dictus titius testator: modo querit an q̄libet dictarū mulierū possit petere tertiam partē vsufr. dicti fundi ex fidei cōmisso. Et videt q? nō. quia curator fuit eis assoc iat? in fideicōmisso qui iure vt dictū est non potuit dari alumno. R. tñ q? sic. z fruent dicte mulieres dicto fundo simul cum dicto alumno z nō

Sēmpronio ea q̄ viuus prestabam dari volo: is etiam habitabat in testatoris domo q̄ vni ex heredibus prelegata erat: quesitum est an habitatio quoq; debeatur? Respondi nihil proponi cur non debeatur. ¶ Ex his verbis testamenti libertis meis quibus nominatim nihil reliqui que viuus prestabam dari volo. Quesitum est an libertis qui cum patrono suo in diem mortis habitabant etiam habitatio relicta videatur? respondi videri.

¶ Si beres grauaf aliquid pati intelligitur grauatus vt patiatur eo modo quo patiebatur defunctus. h. d. Bart.

¶ Codicillis ita scripsit negidiū titiū dionez libertos meos senes z infirmos peto vt in locis in quibus nunc degunt. senescere patiamini: quero an boc capite liberti sup̄scripti ex fideicōmisso fructus locorum in quibus morantur recipere debeant: cuꝫ alia que eis specialiter legata sunt sine controuersia consecuti sunt? Respondi verbis que proponerētur id petitum: vt ad cum modum paterentur heredes ibi eos esse ad quem modum ipsa patiebatur.

¶ Fideicōmissum relictum post mortem oim ab vltimo decedēte videt esse relictum. hoc dicit z est notabilis casus. Bar.

Idem. Lex. xxxiiij.

Codicillis fideicōmissa in h̄ verba dedit: libertis libertabusq; meis z quos in codicillis manumisi? funduꝫ vbi me bumari volui dari volo vt qui ab bis deceſſerit portio eius reliquis ac crescat ita vt ad nouissimuꝫ pertineat: post cui? nouissimi decessium ad rēpublicam arclatensium pertinere volo: hoc amplius libertis libertabusq; meis habitationes in domo? q̄ diu viuent z pacie? z trophemie dictas omnes quibus vti quisq; consuerit habitet: quā domum post mortez eoꝝ ad rempublicam pertinere volo: quesitus est reipublice fideicōmissuꝫ vtruꝫ ab herede an a libertis datum sit? Respondi ꝑm ea que proponerētur posse ita verba accipi: vt eius legatarij qui nouissimus decesserit fideicōmissum videatur. Item quesit defunctus quibusdam? ex libertis quibus habitatio relicta erat: an portiones domuum in q̄bus habitauerant iam ad rempublicaz pertineant? Respondi quoad aliquis eoꝝ viuat fideicōmissum reipublice non deberi.

¶ Fideicommissuꝫ relictum a curatore quē quis putabat legitime datum: ab bere de scripto debetur. hoc dicit Bart.

¶ Qui sempronium ex parte decima et meuiam ex parte. x. alium ex reliquis partibus instituerat heredes curatorem alumno dedit cum iure facere putaret et curatoris fideicommisit ne pateretur fundum venire: sed cum sempronia et meuia nutricibus suis fruerentur redditu eius: et in vna parte testamenti ita adiecit. omnem voluntatem meam fidei heredum meoꝝ committo: quesituꝫ est an tertias partes vsufru. fundi nutrices ex fideicommisso petere possint q̄uis curator ei receptus sit quem iure dare non

i ¶ Manumisi. als manumissur? z als manumiseros: als manumissuꝫ. Accur sius.

k ¶ Ab bis. i. ex bis. i. p̄mo q̄ si decesserint. z ex h̄ oriē prima q̄. Ac.

l ¶ Hoc amplius. per hec verba z in fundo videtur repetere legatuꝫ. vt s. de leg. iij. l. si fic. Accur.

m ¶ In domo. dari volo. Accur.

n ¶ Pacie. nomina duoꝝ libertoꝝ vel libertarum quibus solam habitationem reliquit.

o ¶ Quisq;. als q̄sq;. als deest. et tūc subaudi q̄sq;. s. eoꝝ duoꝝ vel earū. et dic consuetudinem. scz testatoris. vel consuetudo ego testator. Accur.

p ¶ Quibusdā. sic loquit q̄si fuerint plures q̄ duo. sꝫ dic. i. quodā. Acc.

q ¶ Hō deberi. ꝺditio + cm̄ primo legato apposita. s. in fundo primo legatoꝝ et in habitationis legato repetita creditur. vt. j. de ꝺd. z demō. l. auia. in p̄in. et. l. illis libertis. et. s. de leg. iij. in repetēdis. z. s. de ꝺd. in §. ti. l. cum seruus. Item ad legem istam bñ est. s. de leg. ij. l. titia seio. §. seio. et. l. fi. §. filium. Accur.

r ¶ Putaret. cā facere non possit qr nō ē in eius ptāte. vt instit. de tute. §. p̄missum. Itē qr curator testāmento non dat etiam ab eo qui bz ī potestāte. vt instī. de cura. §. ꝺantur. Accur.

s ¶ Fruerentur. als fruetur: sꝫ alumnus. als fruerenť. sꝫ alūnus et curator. Accursius.

t ¶ Et. i. alumno. Accursius.

v ¶ Receptus. id est datus fuerit: scilicet talis qui non potest dari. vnde nec videbatur ab eo posse relinqui: sed tamen alūno p̄t reliquere. vt hic.

+ Istud vidētur singulariter limitare per bar. in. l. in repe rēdis. in fi. j. de leg. iij. vbi dicit vere nūsi eller mutata ordinatio. videq ibi dicti.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

vt dic. ꝛ.ff. de leg. j. l. peto. §. mater. ꝛ. C. de fideicom. etiam. ꝛ. ff. de leg. j. l. legata inutiliter. Accur.

a ¶ Uterentur. s. pro virilib⁹ partibus. vt. ff. de lega. j. l. legata inutiliter. §. fi. ꝛ hoc facit enumeratio personarū facta ꝑpijs nolibus expressis. vt j. de statulibe. l. ita. §. i. ꝛ. ff. de lega. j. l. si heredes. §. fi. ꝛ facit. ff. de lega. ij. l. lucius. §. lucius. ꝛ. ff. de vsufruct. accre. l. si qs titio. ꝛ. ff. de leg. j. l. ferū titij. §. fi.

UXori vsumfructū. ¶ Casus. Titius leguit vxori sue vsumfr. cuiusdam sue ville vsq; ad quinquennium a tpe mortis sue titij. ꝛ postea ita dixit in eodem testō. trāfacto quinquennio cū dictus vsufru. desierit esse dicte vxori tunc eū fundum siue villam volo dare sticho et pamphilo et heroti et dame libertis meis. et postea decessit dict⁹ titius: ꝛ dicta vxor superuixit ei tm̄ biennio pone. et ita decessit ante dictū qnquenniū modo queritur an statim post mortez vxoris possint liberti petere ꝓprietatez dicti fundi siue ville: ꝛ dicitur ꝙ nō. immo debēt expectare ꝙ quiq; ānuz finiatur. Uiuia.

b ¶ Fundum. scz in quo erat villa ꝛ per cōsequēs villam. Accur.

c ¶ Competat. petitio.

d ¶ Cōpletū. s. demus. sic j. qñ di. leg. ce. l. si dies. ꝛ. ff. qñ dies vsufr. le. ce. l. j. l fi. ꝛ. j. de v. ob. l illa stipulatione si kalēdis. Sz ar. ff. ad vel. l. aliqñ. §. fi. ꝛ. ff. si vsufr. peta. l. si fundus. Additio. Bic q. ibi est tantū ꝙditio: h vero dies ē ꝛ ꝙditio. vñ dz expectari dies. vt. l. in illa. j. de v. ob. li. vel dic ꝙ bic operatur dictio tunc que extremitatem tpis significat. vt. l. iij. j. de condi. ꝛ demon. fm Bar. bic.

SIcho testamento. ¶ Casus. Seius instituit sibi heredem gaium ꝛ sempronium ꝛ libertatem directam dedit sticho seruo suo ꝛ eidē sticho leguit vsumfru. fundi sui sciani: ꝛ commisit fidei dictorum suorū heredum vt dictum fundum darent lucio titio. cum dictus sticbus vti frui desisset per mortem vel capitis diminutionem. ꝛ postea decessit dictus seius testator: ꝛ dicti sui heredes tradiderunt causa fruendi dicto titio dictum fundum. ꝛ postea sticbus fecit testamentum ꝛ instituit sibi heredem primum ꝛ scōm. ꝛ duobus suis nepotibus legauit ꝓprietatez dicti fundi in quo habebat vsumfr. ꝛ postea decessit dictus stich⁹: ꝛ ita finitus est vsufruc. fuus. ꝛ postea dicti heredes stichi fructuarij dictum fundum tradiderunt er testamento stichi dictis nepotib⁹ stichi ꝛ postea dicti nepotes stichi tenuerunt dictū fundū. ꝛ. an. inter presentes igno rātes cōditionē dicti fundi quā seius primus testator dedit eidēz fundo: que conditio fuit talis. s. vt heredes dicti seij dictum fundum daret lucio titio cū sticbus ꝑdictus desisset vti fruiz ita habuerunt bonā fidē dicti nepotes stichiz titulum ꝓ legato nunquid acquisierunt dicti nepotes titij dictū fundum titulo ꝓ legato: ꝛ dī ꝙ sic. Si aūt non habuerūt dictam bonaz fidē dicti nepotes stichi. ꝛ ita lucius titius predictus auferet eis potuit dictū fundum etiam post decemnium predictum ꝛ absolut ponamus: nunquid habebūt repetitionem dicti fundi dicti nepotes stichi ab heredibus predictis stichi: ꝛ dī ꝙ sic. nisi in vno casu puta si stichus fecit dicti suum testm̄ eo tpe quo mortui iam erant illi. i. luci⁹ titius gbus. i. cui ꝓprietas dicti fundi legata fuit ꝙ seiū primū testatorem: quo qdē casu videt legasse stichus nepotib⁹ suis dictum fundū ea rōne magis ꝙ ꝓprietatē eius fundi crederet ad se ꝑtinere ꝙ ꝙ honorare velbet heredes suos si eis fundus auferaī per heredes dicti lucij titij mortui vt dictum est. Uiuia.

e ¶ Legatus. ab eodem qui libertatem reliquit.

f ¶ Sticbus. lapsus erroꝛ: qz nesciebat ius suū morte finiri. idē error est institu. de vsuca. ꝙ. item si is.

g ¶ Legatarij. i. stichi. Accur.

b ¶ Statuto. s. decēmo inter ꝑtes. xx. inter absītes. vt. C. de ꝓscrip. lon. temp. l. fi. ꝛ insti. de vsuca. in ꝓin.

i ¶ Acqsierint. iure quasi dñij per ꝓscrip. long. temp. ti. ꝓ legato.

k ¶ Auferri potuisset. qz nondum ꝓscripserāt vel scierant ꝙditionem primi testamēti: ꝛ sic fuerunt male fidei.

l ¶ Possint. quasi de eui ctione agentes: vel quasi debeant redimere ꝛ prestare: vel saltem estimationem vt in re aliena legata. vt. ff. de leg. iij. l. nō dubium. §. j. Accur.

m ¶ Post mortem eorū. id est ei⁹ scz lucij titij cui fuerat legatus. sic pluralis sententia ꝓ singulari ponitur. vt. C. de ser. rei pu. ma. l. fi. Item ideo dicit post mortē: qz per hoc sibi remansisse credebat qō nō est verū. nam licet deficiat legatum titij: qz pēdente die incerto decedit. i. viuēte sticho. vt. j. de cōdi. ꝛ demon. l. i. §. j. remanet tñ apud heredes primi testatoris: vt cetera caduca. vt. C. de caduc. tollen. §. sinautez alig. d. ibi: qz si medio tc. ꝛ isti sunt qui euincunt.

n ¶ Q. als quam.

o ¶ Crederet. ex causa precedenti quaz ignotobat fimtam. et ideo als non legaturus ꝑsumit: quasi ad eū legandū sol⁹ bic error indurerit. R. aliogn secus esset: puta si sciens prefatez cōditionē legatari. vel als legaturus eēt si scisset. vt. j. de condi. et demō. l. cū tale. §. falsaz. ꝛ. C. de leg. l. cum aliena. et sic non obstant contraria signata. vt. ff. de leg. j. l. si domus. §. i. ꝛ. l. nō quocūqz. §. si er bonis. ꝛ de leg. iij. l. qui concubinam. §. si heres. sed ꝛ aliter responderi potest. vt ꝛ ibi not. sed his objūtur: quia ꝛ bic coniunctis personis legauit id est nepotibus. et sic videtur ꝙ fuisset relicturus etiam si scisset. vt. ff. de l. cū alienam. sed certe vt bic dicit. R. solus error eum indurit ad legandū: quia antea habuerat: et quia legatarius ꝓprietatis decesserat: ꝛ ideo als non legaturus ꝑsumitur vt dixi. et facit. ff. de lega. ij. l. vnum ex. §. si rem. et. l. cum pater. §. euictis. et. l. fin. §. fin. et. l. de aur. ꝛ argē. leg. l. omantentorum. et. l. titia. Item facit. C. de leg. vxori. ꝛ. ff. de lega. j. qō in rerum. §. j.

UXori mee. ¶ Casus. Titius instituit sibi bēdē filiā suā sciaz ipuberē: ꝛ postea ita dixit. Uxori mee vsufr. lego bonoꝛ meoꝛ vsq; dū filia mea scia annos impleat. xiij. ꝛ postea decessit dictus titius testator. modo querit an ꝑpter dicta verba ꝓtineat ad dictā vxorē titij vsufru. ꝑdict⁹ tam vibanoꝛ ꝙ rusticoꝛ ꝛ mancipioꝛ ꝛ suppellectilia ꝛ kalēdarij: Et rñ. ꝙ sic. Uiuia.

p ¶ Pertinere. nisi excedat dodrantis estimationem. vt. ff. de vsufruct. omnium. et facit. j. de verbo. signi. bonorum. ꝛ. C. de vsufruct. l. i. ꝛ. j. ad trebel. l. nam quod. §. fin. ꝛ. l. seq. Sed contra. C. de inoffi. testa. auf. nouissima. Sol. ibi quādo solam legitimam volunt filij qui puram debent habere. bic autem oſm ꝓprietatem habent: ꝛ sic compensetur cum vsufructu quem non habent: ꝛ sic ad aliquod supplementum non possunt agere. Uel bic corrigitur. vt. C. de inoffi. testa. l. scimus. §. cuz autem. vt in contrario nota. Accur.

HEndi. ¶ Casus. Institui mihi heredē filiū meū ipuberē: ꝛ ei dedi tutorem titiū. ꝛ postea ita dixi. Fundi mei trebatiani redditus vxori mee donec viuet dari volo. ꝛ postea decessi. mō q̄rit bic de q̄ttuor. Primū ē an possit dictus tutor heredis dictū fundum vēdere: ꝛ legatario. i. legatarie ꝑdicte mee vxori offerre quantitatem annuam quaz ego viuus ex locatione dicti fundi redigere consueueram: Et rñ. ꝙ sic. Secundum est an teneatur heres ad prestandam habitationem dicte mee vxori: Et respon. ꝙ non. Tertium est an compellatur heres referre de cetum predium taliter forte destructum ꝙ minores redditus prestet ꝙ

Solni qfq; aliud p alio pót.

2fueuerit. Et rñdetur q̄ sic. si eius facto minores redditus dicti fundi facti essent. z non als. Quartū est quid differt dictum legatum a legato vsufruc. Et rñ. q̄ differētia pót colligi ex his q̄ dicta sunt. ff. e. l. q̄dā eñ statuta z rñsa sunt in hac. l. circa hoc legatum que non brīt locum in legato vsufructus. Uiuianus.

a ¶ Dari. ff. de. dari quasi de manu heredis singulis annis.

b ¶ Legatario. i. vroti testatoris.

c ¶ Posse. ad q̄ ff. de. titu. j. l. liberto. in prin. Et not. q̄ emptor legatarie in nullo tenebit. vt. ff. de cōrraben. empt. l. fi. Itē z not. aliud p alio solui. ff. de. eo, generali. §. pe. z §. fi. ff. j. de aur. z argen. leg. l. i. §. fin. ff. l. cum certum. ff. de leg. j. nō amplius. §. fi.

d ¶ Habitare. f. in domo que est in fundo.

e ¶ Predium. i. domum predij.

f ¶ Facto. i. culpa. vt. ff. de lega. j. cum res. ff. l. quid ergo si maiorem. §. si heres. ff. l. non quocūq;. in prin. Accur.

g ¶ Differentias. q̄ vsufructuarī non de manu heredis annis singulis; sed ipsemet percipit omne cōmodū nec pót ab here de vendi in fu preiudicium. Itē nō potest. pbi beri habitare cuz omnis fructus rei ad eum pertineat. vt. ff. de vsufruc. l. vi. ff. l. ites. ff. l. fed z fide. ff. l. arbores. z de vsu z habi. l. si habitatio. §. fina. ff. l. seq. Sed videt huic fini 2tra. j. eo. cum ita. ff. de vsufruct. si ges ita. fed dic vt in eis nota. Itez facit. ff. si vsufructus peta. l. ij.

H Ilios heredes. ¶ Casus. Titius istituit sibi hēdes duos suos filios z duas filias ponc: z legauit vroti luc veste z mundum muliebrē z lanā z linū z alias res. z postea ita dixit in eodem testāmēto: proprietate oim predictorum que vroti mee legaui volo reuerti ad dictas meas filias post mortē dicte mee vrotis: vel ad illam cr dictis filiabus que tunc vixerit. z postea decessit dictus testator modo queritur vtrū videatur legatus vroti vsufructus dictarum rerum an vero proprietas? Et respon. q̄ videtur ei legata proprietas. Uiuia.

b ¶ Reuerti. per hoc apparet proprietatem legatam: qui als reuerti nō posset. Accur.

i ¶ Ad filias. post mortē vrotis. z facit. j. de aur. z arg. leg. l. species. z. ff. de vsufruc. peculus. z. ff. de vsufru. ea. re. q̄ vsu. §fu. l. fi. Accur.

I Li cū illo. ¶ Casus. Ita dixit titi⁹ testator in testō suo: scio cū gaio lego habitationē in domo mea titiana z decessit: certe vter; eoꝝ habebit. p dimidia habitationē. qr pinde ē ac si ita legasset gaio: scio le go habitationem in dicta domo. Uiuia.

k ¶ Perinde. idem si dixit illam cum illa re lego. vt. ff. de leg. j. titio. §. nihil. ff. l. si quis inquilinos. §. si ita. idem si dixit illi aut illi. vt. C. de verbo. sig. l. pe.

l ¶ Legasset. posset z aliter intelligi. vt. ff. de positi. l. i. §. q̄ depositi. q̄ ē §. Sol. vt ibi. Item §. de vsufru. l. si cui. Sol. ibi. z facit. §. de vsufru. accrescen. si q̄s titio. z. §. 2mo. si vt certo. §. si me. z. ff. de ven. in posset. mitten. l. vbicunq;. §. q̄nis.

C Um ita. ¶ Casus. Ita legauit titius in testāmēto suo. fructus annuos fundi mei cometiani publio meuio do lego z postea decessit dictus testator. postea publius meuius: pone decessit vel capite minutus est: nunquid finitur dictum legatum? Et dicitur q̄ sic. quia videtur legatus vsufruct. dicti fundi. z hoc dixit labeo z bene. Sed quid contingit in fructu q̄dicto? z certe illud q̄d ad vsum bols ē inductū. vñ si tales sint fructꝰ q̄ nō valēt ad vsum bois nisi sint maturi illi z quidem in dicto fructu tūc demū cū erūt maturi vt sunt pfice z sorbe z multi alij fructus. si aūt sint tales fructꝰ q̄ meli⁹ sunt imaturi q̄ maturi: vt sunt olee tūc erit in fructu etiam si imatura collecta ē olea. z. ff. d. cū. l. seq. Uiuia.

I Abolenus. Lex. xlj.

C Um ita q̄ legatum esset: fructus annuos fundi cornelia ni publio meuio do lego: perinde putat accipiendum esse labeo: ac si vsufruct. fundi similiterᵐ esset legatus: quia hec mens fuisse testatoris videatur.

I Idem. Lex. xlij.

I Fructu id esse intelligitur q̄d ad vsum hominis inductum est. Neq; enim maturitas naturalis hic spectanda est/ sed id tē pus quo magis colonoⁿ domino ve cum fructu; tollere expedit. ita q̄ cum olea immatura plus habeat redditus° q̄ si matura legatur: non potest videri si imatura legataᵖ est in fructu non esse.

U Enuleius. Lex. xliij.

Q Ultum interestᵠ vtrum bonorum quis an rerum tertia partis vsum fructum legauerit. nam si bonorum vsufructus legatur etiam ex alienum ex bonis deducetur z quod in actionibus erit computabitur. at si certarum rerum vsufruc. legatus erit: nō idē obseruabitur.

¶ De seruitute legata vrbana z rustica. Titu. iij.

S I domus vna sustineat actum seruitutis habentis causam continuam z permanētem: z alienetur in dubio seruitus videtur impolita. b. d. Bar.

P Aulus. Lex. j.

Ui duas tabernas coniunctas habebat eas singulas duobus legauit: quesitum est si quid ex superiore

m ¶ Similter. i. singulos annos. alioquin obuiaret. §. qñ di. vsufru. le ga. ce. l. i. in. i. rñ. vbi dicit esse differentia in diei cessione legēt simpliciter vsufru. an in annos singulos. vel dic q̄ perinde est 2c. sez q̄ vtrūq; legatuz finitur morte legatarij. vt. §. vsufruc. quēadmo. ca. l. huic. §. fin. z. l. idem. Uel dic vt dixi. §. de vsufru. l. si q̄s ita. z sic non obstat. §. eo. l. fundi. Item facit. §. eo. l. patri monij. z §. titu. j. l. in singulos. Accur.

n I Fructu. Colono. qui nummis colit qui ppie colonus dicit non aūt partiarī⁹. vt. §. loca. l. si merces. §. vis maior. partiarī⁹ ergo teneretur si non suo tempore colligit. vt in eo. titu. l. si merces. §. §. fuctor. Sed quid si ille qui nummis colit in vltimo mense locationis colligit immaturos vt dñs non habeat maturos? Rñd. tenet vt §. loca. z hec distinctio. §. cum fundum. Accur.

o ¶ Plus habeat redditus. i. plus bumoris: nō tamē ita sani z boni. vñ teneret leg. agl. qui aliter in alieno dānū daret. vt. §. ad leg. agl. si seruꝰ seruū. §. fi oliuam. z facit §. de vsufr. si absente. §. fi. Accur.

p ¶ Legata. als lecta.

M Utuz. ¶ Casus. Legauit titio vsufruc. bonoꝝ meoꝝ z decessit certe heres meus de trahere poterit ō dicto legato es alienum. i. prius detrabet es alienū de bonis meis. z postea vsufru. constituet legatario. in bonis tamē meis cō putabitur illud q̄d alij mihi debebant. z q̄s diri in vsufruc. legato omnium bonorum bꝫ locum sit legem vsufructum partis bonoꝝ puta tertie vel quarte vel alterius partis. secus si legaui ei vsufructum certarū rerū: qr tunc non extrahitur es alienum: z non computatur illud q̄d debetur mihi. Uiuia.

q ¶ Multū interest. als ē in lra vt ¶ Dy. multū interesse. z tūc dic rerus. §. certarū: z ē plana. vel ꝑ eandem lram dic bonoꝝ an rerus tertie partis sub vocabulo hereditatis non bonoꝝ. nam primo deducit es alienum. sc̄o diuidit. vt no. §. de leg. ij. si q̄s seruū. §. fi. z. l. seq. z ꝑm ℏ q̄d dicit si certarū/mutat casum. vel certarū. i. certe quote. i. tertie hereditatis. z erit aliud q̄ diuidunt onera vt dixi. Alij habent nihil interest: z tūc. i. nihil interesse videt bonoꝝ an rerus §z certarū. sed tñ interest. nam si. i. q̄si bonoꝝ 2c. vel ꝑm eandē nihil interest tertie partis bonoꝝ an tertie partis rerū meaꝝ simplr. nā vtrobiq; es alienū deducit. secus si certarū rerū vt in fi. z facit ad. l. j. ad trebel. nā q̄. §. fi. z. l. seq. z etiā se. z debbo. sig. bonoꝝ. z. §. de leg. j. non amplius. §. fi. z. l. seq. z. §. e. gñali. §. fi. z. §. pe. z. §. de vsufru. quotiens. §. fi. vbi etiam alia differētia est leget olim bonorum an certarum rerum.

¶ De seruitute legata vrbana z rustica. ¶ Et ꝛre in his vt ī vsufru. q̄si ti. §. titi. j. in rubrica. Accur sius.

Ui duas. ¶ Casus. Legani titio vnam meam tabernam mu tianam/z seio legaui alia meam tabernam seianam que erat supra predictam titianā: z ex ea fupiore aliq̄d erat inedificatum in inferiorem z decessi. heres postea meus dedit cuilibet legatario suam tabernam: nunq̄d dicta inferior taberna ds ita ferui-

re superiori

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

re superiori sicut seruiebat me viuēte? Et dicitur q̄ sic. aut enim ego nominatim in testamento meo imposui dictam seruitutem. aut ita legauit cuilibet legatariorū tabernam meā titianā lego titio vt nunc est: z tabernam meā sciana lego seo vti nunc est. quod quidem semper est presumendum nisi contrarium sit liquidum. vt. ff. ti. j. dānas. §. j. Uiuia.

a ¶ Inedificatum. i. superedificatum essct. Accur.

b ¶ Contineretur. quasi dicat an inferior videat esse pars superioris? eo q̄ ferret eius onus: ac si dicat an debeat banc seruitutem.

c ¶ Uideri. tacite. Accur.

d ¶ Notat. esse verum q̄d dictus est non corrigēdo sed determinando.

e ¶ Ne hoc. quasi dicat an ideo verum sit.

f ¶ Si. i. quia.

g ¶ Imposita. in vltima volūtate: secus si literis vnos: siue remanet dom⁹ vtriusq; quia sua res sibi nō seruit. vt. ff. si vsufru. pe. l. vti frui. vel etiam si alijs tradat simul. si autē succedisse diuersis tēporibus pōt tunc. vt. ff. cōia. predio. l. si quis duas. et l. seq. z. l. si cum duas.

b ¶ Datū. i. relictum. qđ semp presumit nisi cōtrarium sit liquidus. vt. ff. i prin. huius. l. z facit. ff. titu. i. damnas. §. i. z. ff. si serui. vendi. l. testatrix.

¶ Uiduz. ¶ Casus. Titio z seio habēt⁹ fundus cōm legauit viā p fundū meū. nunqd valet legatum? Et dicitur q̄ sic. nam z obis seruitus potest imponi. vt. ff. de seruitu. l. vti frui. vel etiam si alijs tradat simul. si autē succedisse diuersis tēporibus pōt tunc. vt. ff. cōia. predio. l. si quis duas. et l. seq. z. l. si cum duas.

c ¶ Datū. i. relictum. qđ semp presumit nisi cōtrarium sit liquidus. vt. ff. i prin. huius. l. z facit. ff. titu. i. damnas. §. i. z. ff. si serui. vendi. l. testatrix.

Idem. Ler. ij.

¶ Uiduz. ¶ Casus. Titio z seio habēt⁹ fundus cōm legauit viā p fundū meū. nunqd valet legatum? Et dicitur q̄ sic. nam z obis seruitus potest imponi. vt. ff. de seruitu. l. vti frui. vel etiam si alijs tradat simul. si autē succedisse diuersis tēporibus pōt tunc. vt. ff. cōia. predio. l. si quis duas. et l. seq. z. l. si cum duas.

b ¶ Datū. i. relictum. qđ semp presumit nisi cōtrarium sit liquidus. vt. ff. i prin. huius. l. z facit. ff. titu. i. damnas. §. i. z. ff. si serui. vendi. l. testatrix.

Idem. Ler. iij.

¶ Si fundum meum z ad cuz viam per alium fundum: et eundem fundum fine via titio legasset: si vterq; fundum vendidisset fine via legato fundum cessurum: quia neq; acquiri per partem seruitus possit: et si prius meum fundum vendicaret altero deliberante posse dubitari an si taberna in inferiorem inedificatum esset: num inferior oneri ferendo in superioris taberne loco contineretur? respondi seruitutem impositam videri. Julianus notat. videamus ne hoc itaverū sit si aut nominatim hec seruitus imposita est: aut ita legatum datum est: tabernam meam vt nūc est do lego.

Marcellus. Ler. ij.

¶ Undum communem habētibus legari potest via: cū et communis seruꝰ recte viam stipularetur. z cum duo ei cui quidē ipse viā stipulatus fuerit heredes extiterint: non corrumpitur stipulatio.

¶ Ut valeat legatuz vie requiritur vt legatarius tpe mortis testatoris reperiatur dñs predij dominātis in totum vere vel fictē: alis legatū extinguitur. b. d. Bar.

Idem. Ler. iij.

¶ Si fundum meuio z ad cuz viam per alium fundum: et eundem fundum fine via titio legasset: si vterq; fundum vendidisset fine via legato fundum cessurum: quia neq; acquiri per partem seruitus possit: et si prius meuius fundum vendicaret altero deliberante posse dubitari an si seruitus eiusdem vie acquiri eidem fundo. eo q̄ est in bonis heredum. z sic non inuenit seruitus cui se apodiet annihilatur vt dictum est. sic et annihilatur seruitus vie in isto alio casu. gaius legauit meuio z titio vicinis suis habentibus fundū cōmunē seruitutem vie ad fundum comelianum scz titio pure z meuio sub conditione: z pēdēte conditione dicto meuio apposita decessit idem gaius. certe nō poterit fuitutē titi⁹ ad partem fundi suam habere q̄ persona meuij cui fuit legata seruitus sub cōditione est ipedimēto quo min⁹ fund⁹ solid⁹ cū via vendicaretur. i. via solida fundo. Supra autem dictum est q̄ seruitus vie nō pōt acquiri fūdo pro parte fundi indiuisa. vnde si non potest hoc casu acquiri seruitus solido fundo nec eius indiuise parti. ergo est annihilata. Uiuia.

¶ Si fundum meuio z ad cuz viam per alium fundum: et eundem fundum fine via titio legasset: si vterq; fundum vendidisset fine via legato fundum cessurum: quia neq; acquiri per partem seruitus possit: et si prius meuius fundum vendicaret altero deliberante posse dubitari an si

¶ Ut valeat legatuz vie requiritur vt legatarius tpe mortis testatoris reperiatur dñs predij dominātis in totum vere vel fictē: alis legatū extinguitur. b. d. Bar.

Idem. Ler. iij

iure habek qõ iure cõmuni habek. arg. ff. pto soc. l. merito.

a ¶ Sumendus est. Si inter vos sit discordia: nam qz cõmuni iure boc habek: ideo actione de cõmunione de ea agi potest. scilicet actione communi diui. vt. ff. de serui. vrba. predioꝝ. l. in re cõmuni. ꝛ facit. j. de dã. infec. l. inter quos.

¶ Si maxime. ¶ Casus. Per fundum meum legaui sticho seruo titij seruitutez vie ad fundũ eiusdem titij. nun quid valet legatum? Et dr qꝛ nõ. qꝛ quis ex pso na dñoz̃ui sit testamenti factio cum seruis coꝛ/tñ ea q̃ seruis relinquũtur: ita demuz valent si valerent si essent liberis hominibus relicta. libero autem non posset legari via ad fundũz vicini sui. ergo seruo ad fundũz dominꝰ non põt legari via. Ulpianus.

b ¶ Et si maxime. quod maxime videbatur facere vt boc legatum valeret. Accur.

c ¶ Dominoꝝ. scilicet vt capere possint. Et sic not. duo necessaria vt legatum seruo valeat. scilz qꝛ dñs sit capax. Itez qꝛ talis sit res legata q̃ possit legari ei liberto: vt h. ff. de leg. ij. debitor. ¶. fi. ꝛ de leg. j. si mihi. ¶. regula. quotũ vnũ quia hic deficit quia ei libero ad fundũ nõ fuit non posset ei seruꝰ legari. vt. ff. cõmunia p̃dio. l. j. nõ valet legatũ: vt hic dicit.

Legatum fuo vt valeat duo requirunt.

d ¶ Domini. secus forte ad fundum peculij. vt. ff. de leg. ij. l. etiam. ¶. fin.

e ¶ Legatur. sed stipulari potest seruus seruitutẽ ad fundũz domini. vt. ff. de ser. rusti. predio. si vnus ex socijs. ꝛ. j. de stipu. ser. l. proinde. ¶. fi. ꝛ. l. si cõmunis. que sunt cõtra. nam ꝛ alis in multis differt stipulatio a legato. vt no. ff. pro socio. l. verum. ¶. si seruo.

¶ Alter filie. ¶ Casus. Tine filie mee legaui domum meam titia: nam ꝛ eidem iussi prestari ius transeundi ad dictam domuz per domos que remanebant in hereditate: certe si filia predicta habitet dictam domum cum viro non solum ei sed etiam viro prestabitur ius trãseundi. non autẽ heredi eius ne quod effectu ei filie dedi transeat ad extraneos eius heredes: secus autẽ si legassem seruitutẽ transeundi filie p pter domum quam ei legabam. quia tunc transiret etiaz ad heredes. ꝛ hoc dicit Uinianus.

f ¶ Pater. alꝰ pater. alꝰ mater.

g ¶ Eicis. ſ. filie. non etiam domui.

h ¶ Prestari voluit. cum tamẽ ꝛ aliunde aditus erat. vt. ſ. dicaz.

i ¶ Domum suam. ſ. sibi legatam.

k ¶ Nõ videbitur. ſ. si ei vetabiꝫ cũ quo in ꝑmisceo vsu habitat. vt. ff. de vsu ꝛ habi. ceterum. ¶. j. ꝛ. j. de verb. obli. si stipulatus fuero ꝑ tenõ fieri. ꝛ. j. de aur. ꝛ arg. leg. l. vroni quis legauit. in fi.

l ¶ Plenum. id est in rem. ꝛ dicetur vbana eo ꝙ domui debebitur: licet sit via.

m ¶ Eid heredẽ. si ad eũ transiret fundus dominans. alꝰ sequif funduz. vt. ff. de ser. rust. p̃dio. via. ¶. si fundus. ꝛ. ¶. quecũqꝫ.

n ¶ Admittẽdũ est. vt sit seruitus rei: sed est quoddã ius personale nõ dicõ seruitus ꝑsonalis: licet hoc quidam dicant: vt no. ff. de serui. rusti. predio. pecoris. ꝛ. j. de alt. leg. l. mela. ¶. fi. ꝛ. ff. de vsufru. si quis binas.

o ¶ Datum est. id est datum ꝓsumitur: quoniam aliunde domui legatẽ patebat aditus aliꝰ fernitus domui etiam realis tacite videtur concedi. vt. ff. titu. j. dãnas. ¶. j. ꝛ. ff. de leg. j. si fundum. ¶. qui fundus. ꝛ. ff. de serui. vrba. p̃dio. bimas. Ytẽ facit. ff. de lega. j. apud iulianus. ¶. si quis. ff. ꝛ de admi. tuto. ex pluribus.

¶ Um a pluribus. ¶ Casus. Institui mihi tres heredes ꝛ ab eis legaui viam per fundum hereditarium ad fundum titij vicini mei certe si omnes adeant hereditatem meam quemlibet insolidum poterit titius conuenire vt prestet sibi viam: quia dicta seruitus est individua, habet ꝛ id iure cum habere constitit: itaqꝫ de ea re arbiter cõmuni diuidundo sumendus est[a].

¶ Non possunt legari seruis ea que ipsis factis liberis legari non possunt. Hoc dicit.

Papinianus. Lex. v.

¶ Si maxime[b] testamenti factio cũ seruis alienis ex persona dominoꝝ[c] est: ea tamen q̃ seruis relinquuntur ita valẽt si factis liberis relicta possent valere. sic ad fundum domini[d] via seruo frustra legatur[e].

¶ Ex qualitate rei legate ꝛ persone legatarij ꝓsumitur legatum seruitutis magis factuz contemplatione persone q̃m rei. b. d. Bartolus.

Idem. Lex. vj.

¶ Pater[f] filie domum legauit: deinde[g] per domuz hereditariam ius transeundi ꝓstari[h] voluit: si filia domum[i] suam habitet viro quoqꝫ eius trãseundi ius prestabitur: alioquin filie prestari nõ videbitur[k]. q̃ si qs non vsum trãseundi persone datum sed legatuz seruitutis esse plenum[l] intelligat: tantũdẽ iuris ad heredeꝫ[m] quoqꝫ transmittetur: quod hic nequaq̃ admittendum est[n]: ne qõ affectu filie datum est[o] hoc et ad exteros eius heredes transire videatur.

Paulus. Lex. vij.

¶ Cum a pluribus heredibus institutis via legata est[p] quia partem non recipit: singuli heredes insolidum conueniuntur[q] qꝫ ꝛ vno[r] ex heredibus adeunte vendicari potest.

¶ De dote prelegata. Titulus. iiij.

¶ Dotis legatũ continet id quod actio de dote originaliter contineret. ꝛ exceptio que ex pacto oriꝛetur tollit etiam dilationẽ legalem: exceptionem vero peremptoriam que a lege inducitur tale legatum non perimit. b. d. Bar.

Ulpianus. Lex. j.

Um dos ꝓlegatur[s] verum est id dotis[t] ꝓlegationi inesse qõ actioni de dote inerat[u]. et ideo si inter virum ꝛ vxorem conueniatur[v] vt morte viri soluto matrimonio filio cõmuni interueniẽte dos apud mariti heredem remaneret: ꝛ maritus decedens dotem ꝓlegauerat: stari[x] pacto non debet ob hoc ꝙ dos ꝓlegata[y] est. verum ꝛ circa ꝓlegationez hoc ꝓbari debet[z]. naz quod est admissum posse deteriorem conditionez dotis fieri interuenientibus liberis: totiẽs locum habet quotiens ipsa in matrimonio decedit vel diuortium interuenit[a]. Ueruz est cõmoduz in dubio ꝓsumi ꝙ vno solo ex heredibus adeũte põt ab eo vẽdicari via. Uiuia.

p ¶ Conueniunt. vt. ff. de ser. l. vie. ꝛ. ff. fa. her. heredes. ¶. an ea. ꝛ de leg. ij. l. fideicõmissa. ¶. pe. ꝛ de leg. ij. cũ filius. ¶. varijs. Accur.

q ¶ Uno. No. sic. ff. de test. tute. si nemo. ꝛ. j. de bo. libe. etiã. ¶. vt pfonꝫ. Item no. hic cedere diem legate seruitutis ab adita hereditate. vt nota tur. ff. eodem. si fundus. in fine.

¶ De dote prelegata. ¶ Istud ꝓ ne nihil operatur hic: vel hoc toto titulo. sicut ꝛ cũ dicit prelectio. vt. C. de emen. iusti. codi. l. j. ꝛ est figura epi lensis vel tantologia fm Azo. vel dic fm Ro. dotis relictum qõ ante fue dotis tẽpus capit flegatũ vocaꝫ. sicut coheredi relictuz quod ante vel extra suam partem habeat plegatũ sic appellaꝫ.

Um dos ple. ¶ Casus. Cũ maritꝰ legat vroti fue dos tem quã ab ea habuit: illud inest in legato predicto qõ inesset actioni de dote si maritꝰ eã nõ plegasset: ꝛ de hoc ponit exẽ plũ vsqꝫ illuc: verum ꝛc. Item in dicto legato habet vroꝝ cõmoduz representatiõis: naz cũ sine legato non posset mulier petere dotem nisi anima die. i. post amma e morte mariti. poterit nũc petere statiz eo mortuo. est ꝛ illud bonum argumentum ad dicendum ꝙ dotis prelegatuz valeat. video enim ꝙ si maritus donat aliquid vroni ꝛ decedit nulla habita mentione de dicta domo ita est cõfirmata donatio p illã taciturnitatem ꝙ heredes viri eam revocare non possunt si taciturnitate cõfirmatur dicta donatio. multo ergo magis est firma si in testamẽto leget vroti quod ei donauit. si ergo valet legatum dictarum rerum donatarum ꝛ dotis legatũ valere dz. impẽse tamen necessarie quas fecit maritus predictus i rebus dotalibus vnuersitate dotis minuitur ipso iure. non autẽ minuuntur singula dotis corpora. adeo autẽ ex actione continet prelegatum dotis: vt dictum est in prin. l. vt in quibus casibus cessaret actio dotis non interueniẽte legato dotis cesset etiam actio ex testamẽto propter legatum dotis. ꝛ de hoc ponit tres casus planos vsqꝫ illuc nam ꝛ si quis ꝛc. vbi ponit planum simile predictis tribus casibus. ¶ Si quis vroti. Uroti mee taliter legaui fundum titianum habentez tales confines vroti mee lego. is enim fundus ad me puenit ꝓpter eandẽ meam vroꝛ ꝛ decessi. nunc reperitur ꝙ dictus fundus puenit ad me aliunde nunquid debetur? Et dicitur ꝙ sic. ꝛ ꝓ supfluis habẽtur illa verba. is enim fũdus ꝛc. qz quicquid adjicitur rei satis demonstrate/frustra est. Uiuia.

r ¶ Cum dos prelegatur. i. legatur.

s ¶ Id dotis. ſ. ꝛ nihil plus nisi in tẽpore. vt. ff. ea. l. ij. ¶. j. ꝛ hoc verũ si quã titatem ad equipollens non adiecit. sed simpliciter dotẽ legauit: alis cõtinet etiam non datam dotem. vt infra. de leg. ij. sed si vroni. ꝛ facit ea. l. ¶. adeo autem.

t ¶ Inerat. ſ. originaliter. ꝛ sic bene subijcit. ꝛ ideo ꝛc.

v ¶ Conueniatur. tempore matrimonij. Accur.

x ¶ Stari. pacto primo.

y ¶ Prelegata. i. si non est dos prelegata. Accur.

z ¶ Hoc probari debet. ſ. pacto standum non esse.

a ¶ Interueniẽt. non autem si vir predeceḍat: vt hic. ꝛ. ff. de pac. dot. l. ij. Item qõ de diuortio dicit locum habet si consensu vel communi culpa vel captiuitate mulieris: vel culpa fiat. ceterum si tñ culpa viri iniquus est stari pacto: quia sic per boc pactum quod esse non debebat inuitare tur ad delinquendum. vt. ff. de pac. dota. conuenire. sic ergo nihil operatur pactum hoc casu sicut et cum sola lege posset lucrari dotem omnibus etiam deficientibus liberis: quia solius vroꝛis culpa diuortium fieret: quo casu tale pactum superfluum efficeretur: illud autem palã est etiã ab ipso iustiniano quod az tẽpore nedũ ab anteriorib⁹ principib⁹ matrimonij

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

matrimonij solutionem fieri predictis modis. vt. C. de epi. ⁊ cle. l. fina. §. j. ⁊ de repu. si cõstante. ⁊ l. consensu. ⁊ ff. de repud. vrores. ⁊ ff. soluto ma. viro. ⁊ in aut. de nup. §. diſtrabũtur. ⁊ §. ſed ⁊ captiuitatis. col. iij. ⁊ in aut. vt lic. matri. ⁊ aute. §. quia vero ex conſenſu. col. viij. R. bodie autẽ nõ ꝓmittit er tot cauſis. vt no. ff. de ne. geſt. l. dinoctio. ſi cergo ſm R. ſi de retentione dotis (ſi liberi forte ſupeſſent ſoluto matrimonio) factum fuit pactum: profecto ſtabitur etiam nunc vt hic. ⁊ in aut. de nupt. §. diſtrabũtur. alꝰ autẽ id eſt ſine pacto ſpeciali marime facto diuortio: ꝓpter liberos dotis 2dutio nequaq̃ fieret detentio: vt ſuperiores leges oſtẽdũt. ⁊ facit. ff. ſ. ꝺ pac. dota. inter ſocerũ. per totam legez. ⁊ l. ſi pater. §. j. ⁊. C. de pac. con. l. ij. et l. ſi conuenerit.

dote prelegata eſſe repreſentationis[s] :q̃uis[t] annua die dos preſtaretur[u]. Eſt et illud[v] q̃[x] ob res donatas bodie poſt ſenatuſconſultũ nulla fit exactio: ſi modo voluntatem non mutauit teſtator: impenſe autem[y] minuunt dotem ipſo iure: ſed quod diximus ipſo iure dotem impenſis minui non ad ſingula corpora[z] : ſed ad vniuerſitatez[a] ꝛit referendum.

a ¶ Repreſentationis. et ideo valet legatum quaſi hac proſpecta ratiõe ſingulari. Accur.

b ¶ Quis. id eſt quia. vt proprie.

c ¶ Prestaretur. ſcilz alꝰ ſi nõ foret prelegata. R.

d ¶ Eſt ⁊ illud. ſcilz commodum vxoris ex legato viri: quia ſi donauit vir vxori 2 firmat̃ morte tacite acſi legaret: ⁊ hoc ꝑ ſenatuſconſul. etiã vt bona reſ nõ reuocet niſi vir prenituerit. vt. ff. ſ. ꝺe donati. inter vir. ⁊ vxo. cum hic ſtat̃. multo magis ergo expreſſe relictũ vxori valet: vel dic eſt ⁊ illud arg. ſcz q̃ valeat relictum dotis expreſſum.

Socero prelegãte nurui ius actionis ad dotem repetendam non poteſt agere nurus contra mariturũ. ſecus ſi legauerit ei dotalem pecuniam ab heredibus ſuis: ⁊ quouis ipſorum ſiue nuru ſiue marito agente cõtra heredes debet interponi cautio de indẽnitate. h. ꝺ.

e ¶ Nã. quia ꝛc. ⁊ dic vt ꝓdixi. ⁊ ſm hoc dic exactio. i. repetitio donationis: vel dic exactio donationis per retentionez dotis. vt. C. de rei vxo. act. l. j. §. taceat. ſi modo nõ mutet ꝛc. quia tunc reuocat: ſed nõ ꝑ retentionem dotis. vt. ꝺ. §. ꝺicitur.

Socer[b] nurui ſue dotẽ pre legauerit: ſiquidẽ ius actionis[c] de dote voluit prelegare: nullius momenti eſſe legatum quippe nupta eſt[d] : ſed ſi voluerit eam recipere dotalem pecuniam inquit vtile erit legatum[e]. ſi tamen hec[f] dotem receperit : nibilominus maritus dotis perſecutionez habebit: ſiue heres inſtitutus eſſet familie herciſcunde iudicio[g]:

f ¶ Impenſe autẽ. hoc aduerſatur ei quod dixerat verum eſt cõmodum ꝛc. ⁊ dic autẽ ꝓ ſed ꝛc. vel dic aduerſari ad. primum dictum. put dixi p l. C. de rei vxo. ac. l. vnica. §. taceat. quaſi dicat nõ retinetur dos ob res donatas. ſed ſecus eſt. ꝓpter impenſas. ⁊ ſm ꝓ trãs expoſitiones dimi nuetur hoc legatum dotis ꝓpter impenſas. ſm. R.

g ¶ Corpora. de hoc dic vt no. ff. de impẽ. in re. do. fa. l. q̃ dicitur. ⁊. ff. de iure do. ſi is. §. q̃ dicit. ⁊. C. de rei vxo. ac. l. j. §. ſed nec ob impẽſas. ⁊ facit. j. eo. cum quis. in prin. ⁊ l. dote.

h ¶ Sed ad vniuerſitatẽ. ſic. ff. de iudi. l. ſi fideicõmiſſum. §. tractatum.

i ¶ Actionẽ. i. ſummam dotis. vt. ff. eo. in prin.

k ¶ Pure. i. ſimpliciter non adiecta certa re: vel ſumma alꝰ ſecus. vt infra. eo. §. ſed ſi vir.

l ¶ Prelegatio. alꝰ pure legatio.

m ¶ Cauſibus. ſ. qui ſimi. ff. de iu. do. l. mut⁹. §. manente. ⁊ facit. ff. de leg. ij. meui⁹. §. duob⁹. Sed ar. cõtra. in eo. ti. l. cũ filius. §. heres. Addito. Dic ſm Dy. q̃ ibi debitum nõ erat extinctũ: ſed erat in aliam ſpeciem obligationis tranſlatum. hic vero erat oĩno extinctum. Bar.

n ¶ Soluerit. ſ. vir q̃ ante vel poſt etiam eadem eidẽ legauit.

o ¶ Eſtimata. mancipia dico. Accur.

p ¶ Legatum dotis. ſimpliciter relictum. vt lego tibi dotẽ tuam. ſecus ſi centum pro mancipijs. vt. j. eo. l. vir vxori.

q ¶ Liberatione. q̃ de ea tñ cenſiſſe videtur.

r ¶ Nam ⁊ ſi quis. q. ꝺ. ſi nõ valet vbi magis videt valere: q̃ quãtitas exprimitur multominus valet in cauſibus ſuperioribus vbi quãtitas nullo modo exprimitur.

s ¶ Deberi conſtat. immo contra. vt. C. de fal. cauſa adiec. lega. ſi nõ deſignata. Solu. diſtingue an q̃ntitas exprimatur vt corpus : vt hic. ⁊. ff. de leg. j. plane. §. ſed hoc ita. ⁊ tunc non debetur q̃ntitas vt hic: ſicut nec corpus ignotum debetur. vt. ff. de leg. ij. l. lucius. §. q̃ quis. nã ſiue dixi que in archa habeo: ſiue q̃ apud me depoſita ſũt ea tibi lego quodam mõ videor dubitare ſit penes me an nõ: ⁊ ſic eſt corpus ignotũ in ea demonſtratione. aut vt q̃ntitas in genere certa : ⁊ tunc falſa demonſtratio non nocet ſicut nec in corpore certo: vt ibi. ⁊. j. de lib. leg. l. legaui. ⁊. ff. de leg. j. ſi ſeruus legatus. §. qui quinq⁹. ⁊. l. ſed ⁊ ſi certos. ⁊. l. ſi ſic. ⁊. j. eod. cum ſcriptum. que ſunt ſimiliter cõtra. ℔ ſm dicã centũ q̃m in dotẽ habui: vel que ad me pueuerũt ꝓ cõſtanti pono ſic eſſe: ⁊ ita valet vt dictum eſt. alij vt. R. dicunt bicetũ erraſſe: ⁊ hoc probari debet: alꝰ ſi dubio ꝑſumebat q̃ magis alio deſignãdi q̃ titate q̃ ad certorum numorum corpus ſe retulit: ⁊ ſic valere legatum nõ obſtante falſa demõſtratione: ℔ nulla deꝓſita ſunt. vt. ꝺ. l. lucius. §. quod quis. i prin. ⁊. j. de condi. ⁊ demon. de monſtratio. ⁊. l. cuz tale. §. falſa. ⁊. C. de fal. cau. l. item facit. ff. de ℨben. emp. l. hec vẽditio. §. pe.

habeo: aut que ille apud me depoſuit: ſi nulla ſint nibil deberi[o] conſtat: quia nulla corpora ſunt. ¶ Si quis[p] vxori fundum titianum legauerit his verbis: is cnim fundus ꝓpter illam ad me peruenit omnimodo[q] fundus debebitur: nam quicquid demonſtrate rei adiicitur ſatis demonſtrare[r] fruſtra eſt.

r ¶ Si quis. Manifeſta. Demonſtrare. ſcz ad plus demõſtrãdus. q. ꝺ. ſatis apparet eũ voluiſſe deberi per hec verba. ꝛ eſſ ꝛc. ⁊ non oportet q̃ adijciat pl⁹. Et nota q̃ manifeſta nõ indigẽt demonſtratione vel probatiõe. ſic. ſ. q ſatiſda. cog. ſi vero. §. q ꝓxori. ⁊ facit j. de 2di. ꝺemõſtra. qui ꝺbus diebus. §. q dotale. ⁊. l. cũ tale. §. falſa. ⁊ not. ſ. ꝓxori. §. Accur.

Manifeſta ꝓbatione nõ indigent.

o ¶ Deberi conſtat. immo contra. vt. C. de fal. cauſa adiec. lega. ſi nõ deſignata. Solu. diſtingue an q̃ntitas exprimatur vt corpus : vt hic. ⁊. ff. de leg. j. plane. §. ſed hoc ita. ⁊ tunc non debetur q̃ntitas vt hic: ſicut nec corpus ignotum debetur. vt. ff. de leg. ij. l. lucius. §. q̃ quis. nã ſiue dixi que in archa habeo: ſiue q̃ apud me depoſita ſũt ea tibi lego quodam mõ videor dubitare ſit penes me an nõ: ⁊ ſic eſt corpus ignotũ in ea demonſtratione. aut vt q̃ntitas in genere certa : ⁊ tunc falſa demonſtratio non nocet ſicut nec in corpore certo: vt ibi. ⁊. j. de lib. leg. l. legaui. ⁊. ff. de leg. j. ſi ſeruus legatus. §. qui quinq⁹. ⁊. l. ſed ⁊ ſi certos. ⁊. l. ſi ſic. ⁊. j. eod. cum ſcriptum. que ſunt ſimiliter cõtra. ℔ ſm dicã centũ q̃m in dotẽ habui:

p ¶ Si quis. nullo errore lapſus.

q ¶ Omnimodo. etiaz ſi aliunde obuenit.

Socero prelegãte nurui ius actionis ad dotem repetendam non poteſt agere nurus contra mariturũ. ſecus ſi legauerit ei dotalem pecuniam ab heredibus ſuis: ⁊ quouis ipſorum ſiue nuru ſiue marito agente cõtra heredes debet interponi cautio de indẽnitate. h. ꝺ.

Celſus. Ler. ij.

s ¶ Socer. Cauſa. Titꝰ babẽs filiuz babẽtẽ vxorẽ cuius dotẽ ipſe titꝰ receperat: dicte ſue nurui dictam dotẽ legauit. ⁊ deceſſit inſtituto ſibi herede dicto filio et aliꝭ. modo q̃rit nunqd valeat dictũ legatũ: ⁊ diſtinguitur: aut voluit ꝑlegare ius actionis de dote. vt ſcz actiones de dote intẽtet nurus ℨ maritus: aut voluit eã recipe dotalem pecuniã ꝓ ſe ꝛ marito ab heredibus ſui teſtatoris. ¶ Primo caſu nõ valet legatum. ideo q̃ adhuc nupta eſt. Sc̃o valet. Sed pone in boc ſc̃do caſu q̃ ipſa nurus recepit dotẽ ab heredib⁹. nũquid marit⁹ poterit petere ab heredib⁹ pre dictis dotẽ uterũ: Et ꝺ: q̃ ſic. vñ caute heredes ſoceri facit ſi nuru agẽte et teſtamẽto ad dotẽ ℨ eos petant ſibi per eaz cauerị q̃ defendet eos adꝫ uerſus viruz ſuũ ⁊ ipſa aliter non cõſequitur dotẽ niſi cauerat ctẽ. ſed ⁊ ſi maritus nurus prius agat ꝓ dote cõtra heredes teſtatoris q̃ ipſa nurus nõ aliter ſoluet ei dotẽ niſi caueat eis de defẽdẽdo eos aduerſus vxorem ſuã volẽte pcẽſa agere ex teſtamẽto. Sed pone eõtra q̃ dict⁹ titꝰ legauit dotem pdictam dicto ſuo filio ⁊ eũ exheredauit: nunquid ſoluto matrimonio etiam poterit nurus petere a viro ſuo dictã dotẽ: Et dicit q̃ non. nec etiam conſtante matrimonio. poterit tñ petere ab heredib⁹ ſoceri cum cõſecuta fuerit ab heredibus dotẽ. legatũ mariti ſui de dicta dote extinguitur. ideo q̃ nibil eſt ꝺa de dote q̃ marito ꝓſtari poſſit: ⁊ ꝺicit vſq; ad verſiculũ verũtamẽ ipm ꝛc. ⁊ in verſi. idẽ iulianus. querit ſi dotẽ ꝛc. in illo aũt verſi. dicit q̃ filius põt petere dictã dotẽ ate q̃ vxor ſua petat ex cauſa legati ab heredibus patris ſui: ℔ dicti heredes nõ tenẽtur aliter ei dare q̃ ſi eis cauerit ſe eos defenſurũ aduerſus vxorẽ ſuã agere contra eos poſtea volentẽ. naz q̃uis heredes ſoluerint marito nihilominus competit contra eos actio mulieri. ⁊ in boc eſt differẽtia iter dictam maritum cui dos vxoris ſue ꝓlegata eſt ⁊ teſtamẽto patris ſui ⁊ otiorum libertum cui peculium legatum eſt. nãq; ipſe libertus poteſt conueniri de peculio. heres autem illius qui prelegauit ei peculium non poteſt cõueniri de peculio. q. ipſe heres deſijt habere penes ſe peculiuz. at vt dictũ eſt dotis actio nihilominus competit mulieri cõtra heredes ſoceri q̃uis heredes ſoceri dotẽ habere deſierint eo q̃ ſoluerũt marito. h. ꝺ. vſq; ad. §. Jꝺ querit ſi dos. Viuia.

t ¶ Si socer. alꝰ. l. alꝰ. §. celſus.

u ¶ Actionis. ſ. vt actionẽ ex ſtipulatu. ꝑdote intẽderet cõtra maritum.

v ¶ Nupta eſt. bona ratio. vt. C. ſi dos cõſtan. ma. l. j.

x ¶ Legatum. ⁊ ideo contra maritum non aget tunc: ſed cõtra ſoceri heredes. vt. ff. ſolu. ma. l. ſi conſtante. §. j. ⁊. l. ſi marito. §. cum patr. Alꝺ. ſed donatio cauſa mortis conſtãte matrimonio nõ valet. vt. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. mortis. in prin. q̃ eſt cõtra. Sed illa magis accedit dõationi inter viuos que non valet q̃ legato. ad q̃ eſt. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. l. cum hic ſtatus. §. oratio. ⁊ contra legatum dotis magis aliq̃ legato q̃ donationi accedit.

y ¶ Si tamen hec. ſcz nurus.

z ¶ Judicio. Sed ſi non habuit coheredes nec eſt ſoceri hereditas adita: tunc quid nurus poteſt intendere hyporhecariã etiã cõſtãte mrimo-

nio. de personali constat vt diximus. j. eo. pater. t. l. antepe. sed subuenitur ei ex generali regula. vt. ff. de iur. do. l. si is. j.

a ¶ Vtili actione. t. vtili iudicio famil. herciscū. vel actione in factum. vt no. ff. fam. herciscū. si filia. t. l. si maritus. Accur.

b ¶ Ut bis. ad quod est. ff. de leg. j. l. huiusmodi. §. cū pater. t de iure do. l. cum pf. t. C. de cī vtī vo. act. §. sciendum. Ite vide cōtra huic. l. j. de le. pref. sed fi. §. si murus. sed nō ob. vt dicit sequēs. §. ultius. l. §. sed t cum.

c ¶ Defensiuz iri. facit. ff. fam. her. si filia. in prin. t. §. j. t. §. pe. t. ff. de cond. indeb. frater a fratre. t. j. eo. pater. Accur.

d ¶ Per cōtrarium. nam ff. nurui. hic filio legat. t facit. j. eodem. pater. in principio.

e ¶ Non posse. fz vxorem nisi in subsidiuz. vt. j. eo. pater. in fi.

f ¶ Eum. filium exheredatum.

g ¶ Dcinum. cui directo libertas a testatore relinquitur. vt unstitu. de fin. reb. per fideicom. reli. §. libertas.

h ¶ Posse cōueniri. immo videt econtra ipsum nō posse sed heredes posse. vt. C. an fer. ex suo fa. l. j. Solu. sm Ro. nō cōuenitur ocin? libertus: fz heres ab initio vt ibi: sed inspecto exitu conuenitur ocinus t nō heres vt hic. nam heres cōuentus de peculio conuictus t exactus recuperat a liberto t sic per medium libertus cōuentur. vt als. C. de vsu. rei iudi. l. fi. in fi. necin plus tenetur ꝙ a liberto recuperare potest. vnde liberatur cedendo actiones. vt. ff. de pecu. quod debetur. in fi. t ad hanc mētē applicabat hāchitera. Alij dicunt teneri libertus in subsidiū q heres nō est soluēdo. Tu dic ꝙ hic est directa libertas relicta: ibi per fideicommissum: quod patet quia dicit ocinus. vt unsti. de fiing. re. per fideicōmiſ. §. libertas. sed que est diuersitatis ratio nota. in. l. cōtraria. Et eodē modo respō. ff. ad. de pecu. le. l. si seruo manumisso. t. §. quando act. de pecu. est an. l. j. §. item heres. t. ff. de tribu. quod in heredē. §. si seruo. nam in predictis legibus per fideicōmissum fuit relicta libertas. Prima enim solu. nō placet: qz sic nō est aliud in ocino liberto ꝙ in eo cui est dos prelegata: quia t ibi cōuenitur heres ab initio: sed recuperat a filio: at hic vult esse differentiā. t facit. j. de pecu. lega. l. at cum heres.

i ¶ Se habere. sine dolo.

k ¶ Mulieri. solu. matrimo. quam solutionem cogitur maritus habere ratam quasi suo creditori datam. vt. ff. de nego. gest. si liber. t. ff. de mundo. cum pater. in fi. t. j. de excep. do. si opera. t. j. de do. liber. libertus qui sub. §. j. vel si hoc non placet: dic nomine mulieris hanc dotem marito legatam. ad quod. ff. de leg. j. seruo legato. §. j. t. C. de dot. pro. l. si pte. t eo dez modo rād. j. eo. pater. ij. respō. Additio. Intelligeistam gl. sm Bar. hic ꝙ matrimonium fuit postea solutus inter vroꝛē t virū et?: als nō peteret: vt in prin. huius. l. vel si pontis cōstante matrimonio debes exponere actio de dote: id est spes actiōis de dote: als nō procederet sm eundem Bar.

l ¶ Mariti. t. marito relictum.

m ¶ Prestari. vltra commodum representationis. vt. j. l. proxima. hoc enim commodum erat vir habituras propter legatum si socer nurui dotem non restituisset.

¶ Idem querit si dos. ¶ Casus. Instituit mihi heredē titium t dotem vroꝛis mee legaui sempronio. et eundem sempronium rogaui vt restitueret dictam dotem dicte mee vroꝛi t postea decessi: nūc titius cum gratiauerim hereditatem meam alijs etiam legatis vult detrahere de dicta dote falcidiam. queritur: nunquid possit. Et dicitur ꝙ sic. t mulier non consequetur a legatario nisi illud quod recepit ipse legatarius ab herede. t quod minus est in fideicommisso restituto mulieri per legatarium predictum consequetur mulier ab herede per actionē de dote. Sed nun quid dictus heres poterit detrahere falcidicto legatario de cōmodo re presentatiōis dicte dotis: sicut posset detrahere mulieri si mulieri eēt dos legata: Et dicitur ꝙ sic. t ita mulier in hoc casu non recuperabit ab bere

siue non vtili actione[a]. ego puto quoniam non hoc voluit socer vt bis[b] dotem heres pstet mulierem agētē ex testamento cauere debere defensum[c] iri heredē aduersus maritum: ergo t maritus idem debebit cauere aduersus mulierem defensum iri si prior agat.

¶ Cōtra filiū exheredatuz nō pōt agere vroꝛ. p dote: fz ipse filiꝰ agit ꝫ bēdes sibi institos: prestita cautione de indēnitate. b. d.

¶ Per contrarium[d] apud iulianuz lib. xxxvij. queritur. si socer filio suo exheredato dotem nurus legasset: et ait agi quidē cuz marito exheredato de dote non posse[e]: verūtamē ipm dotē persecuturuz ex cā legati: sed non als cum legatum cōsecuturū ꝙ si caueret heredes aduersus mulierez defensum iri: t differentiam facit inter eum[f] cui dos prelegata est: et ocinum[g] libertum cui peculium legatuz est: nāqz cum de peculio posse conueniri[h] ait heredem non posse: quia peculium deliꝫ penes se habere[i]: at dotis actio nihilominus competit: et si dotem deferit habere.

¶ Idem iulianus querit si dotem marito prelegauerit socer: an dote soluta mulieri[k] legatum mariti extinguatur. z dicit extingui: qz nihil esset tam qđ marito possit pstari[l]. ¶ Idem querit si dos alij legata esset cāqz rogatus fit mulieri restituere: an lex falcidia in legato locuz haberet: t dicit habere[m]: sed quod minus est in fideicōmissō mulierem dotis actione consecuturam[n]: ego quero[p] an commoda representationis in boc legato sic obseruentur[q] atqz si dos ipsi mulieri fuisset prelegata? et puto habere. ¶ Idem iulianus querit si mulieri dos sit prelegata eaqz fit rogata dotem restituere an falcidia locum habeat[r]: t negat habere quoniam fideicōmiſ. quoqz negat valere[s]: qz si pteꝛea quid vroꝛi legatum sit pure[t] putat ex residuo fideicōmiſ. prestari: quod[v] vtiqz habita ratione falcidie mulieri prestabit. Sed t marito ex parte herede instituto a socero[x] dote plegata[y] legatum dotis falcidiaz passurum: videlz qz adhuc constāte matrimonio indebita[z] dos videtur plegata: verum qđ falcidia

rede predicto illud quod heres detrahit nomine falcidie pro commodo representationis dotis ꝙ uis in superiori casu recuperet: vt dictum est. Iuuianus.

n ¶ Et dicit habere. vt. ff. ad. l. falci. cum dotez. Contra. Solu. illa finem hec medios respicit circuitus q tādē parū aut nihil prosunt. R. vel hic fuit dos estimata: ibi nō. vel vt ibi.

o ¶ Consecuturam. cum in medio temporis cōmodo falci. nocere non debeat sm. R. immo nocet. vt. j. ad. l. falci. l. j. §. si quis. t. l. cū dotem. t. l. si vsufructus. §. j. dic ergo cōsecuturā ab heredibus. t sic falcid. inspecto exitu non prodest nisi in commodo representatiōnis: vt dixi.

p ¶ Ego quero. quoniaz in superiorib? paruz aut nihil falci. profecisse videtur. ff.

q ¶ Sic obseruenē. quantum ad falci. representationē. R. Quid ergo tūc seruat? Rñi. sm quosdaz non habet locū falci. sed totā dotez soluet statim. vt. ff. ad lege falci. si vsufructus. §. j. sicergo t qđ retinuit heres a legatario insolidū debit mulieri ānua bima trima die. tu dic fal. habere locum in commodo representationis. vt. j. ad. l. fal. l. j. §. si quis. vt ecce dos est ir. legat vir eam mulieri: certe statim oz habere q als non haberet nisi annua bima trima die: cōmoduz ergo medij reponeris pōt valere. rr. certe de his. rr. detrahitur quarta. f. quinqz ꝙ retinet heres libere. sic z in nro casu debit mulieri qđ detraxit legatario. vt. v. tm libere retineat vir: vt hic. z. j. ad. l. fal. cū dotē. in fi. nec ob. d. l. si vsus fructus. quia de dote legata nō detrahit: fz tm de cmodo representatiōis.

¶ Idē iulianus querit. ¶ Casus. Ego recepi dotē. p vroꝛe filiꝫ mei titij. z postea feci testamētū. z dicte mee nurui dotē plegaui: z rogaui eaz ꝙ restitueret dictam dotē sempronio z vltra dodrantē inulta alia legata reliqui: ita ꝙ habeat locum falcidia in hereditate mea: nūquid poterit heres meus detrahere falcidiam dicte mee nurui? Et dicitur ꝙ nō. nec tenetur ipsa dictaz dotē dicto sempronio ex fideicōmisso restituere: qz ego legaui ei illud quod suum erat: z nihil de meo: si autē pter dotem legaui ei centuz: in eo casu heres meus detrahet ei falcidiam de dictis. c. z supfluum de dictis. c. debit mulier fideicommissario pro fideicommisso dotis. sed si dictum meum filium heredē institui cum quibusdā alijs z dotē nurui mee plegauit (vt dictum est) nunquid heredes mei detrahent falcidiaz de cōmodo representationis dotis? Et dicitur ꝙ sic. representatur enim dos mulieri cum heredes ei eam soluunt ex legato. que dos si non esset ei legata non debebat ei solui eo ꝙ indebita erat quantum ad eaz. ideo quia adhuc constabat matrimonium inter eam z filium meuz pdictum. dictā tamē falcidiam quam coheredes filij mei extraxerunt de legato dotis habebit filius meus tm pars eum intētabitur iudicium familie herciscun. inter eum z dictos suos coheredes/ sicut totaz dotē hēret ante partē si nō plegassem eam vroꝛi sue. Alunia.

r ¶ Locum habeat. f. ad dānum fideicōmissarij.

s ¶ Legat valere. z sic nō potest ei nocere falci. z hoc est verum nisi in cōmodo representationis in quo tenet legatuz z fideicō. vt. j. l. proxi. z sic etiā falci. detrahit vroꝛi z p ꝫnis fideicō. de hoc ꝫmodo representationis. vt no. ff. proxi. §. z facit ad hoc ꝙ nō valeat fideicō. ff. de lega. ij. cū ge. in prin. z. l. ij. in prin. z. §. sire. z. ff. de leg. ij. cum pater. §. titio.

t ¶ Pure. als est libere. Alias. z sm hoc dicunt ꝙ non fuerit gravatus restituere illud. Et quod subijcit fideicō. ab vroꝛe pstari: dicunt ex voluntate: quia nō illud fz dotē solam rogatus fuit restituere. sm. R. Sed sm hoc quare diceretur fideicō. dic ergo ꝙ z de hoc fuit rogata: z sic ex necessitate pstet z non habeas pure vel si habeas expone. t. non in die: vel sub conditione.

v ¶ Quod. f. residuum. i. legatum extra dotē.

x ¶ A socero. mulieris. qui z pater erat mariti.

y ¶ Plegata. eidē marito.

z ¶ Indebita. scilicet nurui. viro esse debita est: cum penes ipsuz maneat

onus

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

onus matrimonij. vt.ff. fami. ber. si filia. §. f. t. l. si maritus. t. j. de lega. prestan. sed t ff. §. fi mutui. t. §. sed t cum.

a ¶ Percepturum. f. statim. t olno cũ hic de cõmodo repsentatiõis nil fit. vt. l. eo. l. patre. que. l. bñ facit ad hoc qõ hic dicitur.

¶ Nda scripsit. ¶ Latius. Vroi mea dedit mihi in dotẽ fundum titianum t ego postea legauni eum. t ei postea generaliter legauni ei dotẽ suam. certe non poterit petere ab heredib⁹ meis nisi semel fundũ pdictus. sed t si dictũ fundũ dotalẽ quẽ legauni vroni mee vt dictũ est locaueras scio vsq; ad certũ tps: nõ aliter 2sed̃tur dicta mea vror dictũ fundũ ad heredib⁹ meis q̃ si cauerit eis se passuram colonum predictus fruc dumnõ ipsa percipiat pẽsiões dicti fundi. Vi.

b ¶ In dotes. etiã mestimat⁹: t valebit etiã lega tũ ꝓpter 2modũ repsentationis: sed hodie statum reddi debet: vñ non valet legatus fm q̃dam. Tu dic etiã olim nõ valere in re limobili. vt. C. de rei vro. act. l. vnica. §. cum autẽ. t. §. exactio. t instit. eo. §. si quis debito ri. hic em fuerat estimatus. Accur.

c ¶ Sed semel. sic. ff. de lega. ij. mennus. in prin. §. t. ff. de lega. i. l. plane. §. j. t. j. de verbo. obliga. quibus. t. ff. de iure dot. cum pater. Accur.

d ¶ Sequi. immo videtur q̃ poterit eũ deducere. vt. ff. de lega. j. l. mbil. §. fi. t. ff. de vsufruct. arbores. §. j. t. ff. loca. t conduc. l. qui fundus. q̃ fundus 2tra. Sol. speciale in dote: vt hic. t. ff. sol. ma. si filio. §. fi. Vel dic q̃ t hic ei ddecerat t adeo dat cauet heredi. vt hic. t. d. l. si filio. dicectus. ergo colon⁹ agit contra heredẽ t beres aget ex cautione t sic facit. ff. quando actio de pe. est an. l. j. §. item si beres. t. ff. loca. si merces. §. j.

reciderit in familie hereisciunde iudicio maritum ꝓcepturum[a]: quẽadmodum dotem totam percipere ff si non esset prelegata. ¶ Dela scripsit si fundus in dotem[b] sit datus: t specialiter sit legat⁹: mox generaliter dos prelegata: nõ bis sed semel[c] deberi fundum. ¶ Ibidem Dela subiungit si fundus in dotem fuerit locatus a marito ad certum tempus: vxorem non al's fundum ex prelegatione cõsequi[d]: q̃ si cauerit se passuram colonum frui dummodo ipsa pensiones p̃cipiat.

¶ Supra locutus est iurisconsultus de prelegato dotis. hic vero loquitur de fideicommisso quo grauatur mulier cui dos est prelegata siue legetur dos mulieri siue aliud pro ea: eatenus potest onere fideicommissi grauari quatenus relictum dotis quantitatem excedit. hoc dicit fm Dynum Bartolus.

Vlpianus. Lex. iij.

QUm quis vroni sue dotem prelegat: fideicommissuꝫ ab ea relinquit hoc fideicom. ex commodo qõ ex prelegatione mulier sensit estimabitur[e]: et ita Celsus quoq; lib. xx. digest. scripsit. q̃ si necessarie fuerunt impense que ipso iure dotẽ minuunt[f] amplius[g] dici potest si tanta[h] quantitas dotis quãta z maritus accepit ei prelegata[i] esset oportere dici etiã eã quantitatem posse fideicommiss. erogare que ipso iure dotem minuit. esse enim mulierẽ liberalitatẽ[k] nemo est qui dubitet. Sed t si nõ dos sed pro dote aliquid vroni fuerit legatum: adhuc quasi dos prelegata accipitur[l]. Hoc amplius iulianus scripsit: t si non fuerit adiectum pro dote esse legatum: hoc tamen animo[m] relictum: adhuc eius esse conditionis[n]: vroni igitur si rogetur vel dotem vel quod

cẽtis fundũ titianum t seianum. t pro alijo. cc. dedit mihi nomina duorum suorũ debitorũ q̃ debebãt ei. cc. postea ego decedẽs legaui ei ꝓ dote sua dictos duos fundos t etiam alios duos qui valebant. ccc. t commisi fidei eius vt q̃cquid ad eã pueniisset ex hereditate mea restitueret seio cum ipsa mozeretur t decessi. postea decessit dicta mea vror. querif quãtum debebat dare dicto seio nomine fideicõmissi: t certe illud solũ quod peruenit ad eaz deducta quantitate dotis recepit enim a me dotem et non accepit illud lucruz quod habet ꝓpter representationẽ dotis. t illud superfluuz de dote tenef restituere dicto seio cuz fructibus. t. b. d. Viuia.

e ¶ Estimabit. vt tñ esse possit non vltra. vt. ff. de lega. ij. impator. §. i. t. ff. de lega. i. plane. §. fina. t j. ea. l. §. fi.

f ¶ Minuunt. q̃ fundus t pecunia est in dote t in fundo ipensa facta. vt. ff. de impẽ. l. quod dicitur.

g ¶ Amplius. facias pũctũ minuit: t dic ãplius q̃ supra: dixit enim fideicõmissum esse in 2modo tñ: nũc dicit plus si tãta. tc.

h ¶ Si tanta. als si tota.

i ¶ Prelegata. hoc adiecto: sc̃z sine diminutione expẽsarũ: vel fuit nomiatim ipsa quãtitas dotis prelegata. als aliud esset. vt no. s. eo. l. j. §. impẽse.

k ¶ Legataria. sc̃z puraz. t in duob⁹. f. incõmodo repñtationis t ipẽsaruz remissiõe. t iõ põt fidei eius cõmitti. t facit. ff. de le. i. l. debitor. i pñ. t. §. j.

l ¶ Accipitur. scilz vt cõmoduz repsentationis sit in legato.

m ¶ Hoc tñ alo. qõ olim psumebat p̃ dictũ de alteruto. hodie secus nisi hoc ꝓbet q̃ voluerit alterio esse cẽtentum. vt. C. de rei vro. act. l. j. §. primum itaq;.

n ¶ Conditionis. scilz vt possit grauari in eo solo qõ plus sit ll̃egato q̃ in actione dotis. Accur.

o ¶ Sibi. sc̃z vroni.

p ¶ Ascriptũ. f. a viro.

q ¶ Virum⁹. f. q̃ pl⁹ ẽ in legato q̃ in actiõe dot̃.

r ¶ Idq; quasi dicat. et

non debit mulier titio. rx. sed ex cõmodo representationis dotis. t idez est si ego feceram in dote necessarias expensas que quidem ipso iure dotem minuunt. nam non solum ex representatione predicta debit mulier titio. xx. vt dictum est. sed etiam ex dictis expensis. est enim legataria q̃tum ad dictas expẽsas. t de meo videor ei dotem prelegasse. sed t si non legaui ei dotem sed legaui ei vnum fundum loco dotis adhuc videor ei dotem prelegasse t tenebitur mulier prestare dicta. rx. titio de cõmodo representationis. t de expensis predictis. t idem est si non dixi expresse q̃ legabam ei fundum pro dote: sed hoc in animo gerebam. de dote autem nihil tenetur dare titio fideicõmissario. Quid ergo si eam instituit heredem rogaui t eam q̃ restituere et hereditatem dicto titio: certe id de mum ei restituere et quod quãtitatẽ dotis excedit. vn de idẽ est si eo quod excedit quod est in dicto commodo representationis. Itẽ quid si recepi dotem a nuru mea. t postea filiuꝫ meum heredẽ instituit. t eum rogauit q̃ restituere et titio quicquid ad eum filium ex hereditate mea pueniisset t posita per mortem vroris sue mee nurus lucratus est dotez. nunquid restituet titio quod ex dicta dote a me percepit? Et dicitur q̃ non: quia nõ est lucrat⁹ illã dotẽ ex meo iudicio. ꝛc causa matrimonij. ¶ Mulier dote. Vror mea q̃ pmiserat mihi nole dotis q̃dringẽta dedit mihi pro dotid restituit: scilicet per fideicommiss. quod habet ex commodo representationis.

s ¶ Lucratus. vel ex pacto vel vroris iudicio. Accur.

t ¶ Percepit. sc̃z familie herciscunde. forsan iudicio quasi p̃ceptionis iure magis q̃ eius titulo inspecto. vt. ff. de fideicom. tutor. R. t ad idẽ. C. ad macedon. l. ij. t. ff. de dona. qui id quod. t consonat p̃dictis. j. ad trebel. l. cum heres. t. ff. deductis. t. j. ad. l. fal. sed si dos. t. ff. de leg. pstan. virilis. §. pe. t fi. t. ff. de aur. t arg. leg. que vroz. in prin.

v ¶ In ducẽta. f. estimatos. vt. j. dicit nomine ducẽtorum.

x ¶ Recepisse. sũt em diuersa accipe t recipe. sic t. ff. depositi. l. j. §. elegãter. in fi. Sz arg. cõtra. ff. de lega. ij. cum quidam.

y ¶ Potuit. vt t. ff. de. l. in prin.

z ¶ Cogetur. non lucratur ergo legataria fructus medij tẽporis. t sic est cõtra. ff. de leg. ij. quod bis verbis. Solu. bic speciale cõiectura volũtatis: ex eo em q̃ legabat pro debito dotis: q̃si q̃dã taxatio est. vt q̃qd vltra habeat reddat. sic t. ff. de vsur. l. in fideicõmissi. §. cum pollicitus. nã t ibi fundus retinẽdus quãdã taxationẽ facit vt retinẽdus cu fructib⁹ reddat: vt ibi dz. Itẽ t si legatur minus t rogetur restituere plus post ipsa distinguit quãtitas pro quãtitate: t sic fructus medij tẽporis cõputantur

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

vt valeat fideicomiſ. ſecus ſi ſpecies. vt. ff. de lega. ij. imperator. §. ſi. ff. cum pater. §. titio.

a ¶ Dotem cum fructibus ſuis. id eſt quantum dos facit cum ſuis fructibus. z facit. j. de auro z argen. lega. l. qui vxori. z. ff. l. proxi. cum ſuis concordantijs.

Titia. ¶ Caſus. Titie vroti mee ita legaui. titie ampli⁹ ꝙ dotē ſuā aureos. c. det he res meus. certe nō ſolum cētū aureos/ ſed etiaz dotē videor ei legaſſe. Sed quid ſi poſt dicta legata ita dixi. volo ꝙ legata ſoluat heres meus vſqz ad meſem. certe iſta prolongatio ſolutionis non pti net ad legatum dotis: ſz ad alia legata tm. dos ergo ſoluetur incontinenti z alia legata poſt meſem numerandum a morte mea. z eſt ratio qz actio de dote habet ſuum diez quo debeat ſolui dos/ mulieris ſoluto matrimonio: ſcz qz ds ſolui poſt annū quando nō eſt legata. vñ protogatio legatorū non ds ptinere ad dotē cū ad pſentia tm legata debeāt ptinere: vt z. ff. de lega. j. talis ſcriptura. z hoc dicit cum. l. ſeq. Iuuianus.

b ¶ Tot. puta decē. ſic vñ huic. l. cōtra. ff. de leg. j. ſi ſuus. §. ſi ita ſcriptū eēt. Solu. vt dixi. vel vt dixi ff. de lega. ij. l. ſi ſic. z. l. ſi pure. que concor. vel hic dixit ampli⁹ ꝙ dotē decē aureotum. ſecus ſi dixerit amplius decē aureis z omiſit ꝙ dotē. Accur.

c ¶ Am vulgari. puta ego teſtator qui legaueram vroti mee dotē ſic dixi: Cuicūqz aliqua legaui poſt. x. annos dari volo. Vel ita: quibus legatis dies appoſitus nō eſt poſt ānos. x. dari volo. z facit ad hoc ff. de lega. j. talis ſcriptura.

d ¶ Pertinere aut. pſumpta tali coniectura voluntatis: tunc nec relictuz euaneſcit. vt. ff. de leg. j. ſi quando. in prin. z. ff. de lega. ij. titia. §. lucius. tum etiam er legatarie charitate. vt. ff. de vſufruc. le. qui fructus. z. C. de leg. cum alienam. z. ff. de leg. j. ſi ſeruus pluriuz. §. ſi. ff. nō ergo differt mulier petere ſi dos ei eſt legata.

e ¶ Suum dic. ſ. dos annua bima trima. ſ. die quod non placet: qz ſic nihil plus eſſet in legato ꝙ in debito: z ſic non valet. vt. inſtitu. de leg. §. ſi quis de bitori: quod eſſe non dz. vt. ff. de lega. j. ſi quando. dic ergo dos habet dē ſuū. i. pro certētia ſui: nec enim eſt aliud eſſe vel eſſentia huius legati ꝙ cōmodum repſentationis. vt. ff. eo. l. ij. in prin. vel ſub. in. z dic ſuum eſſe ſcz in die. ff. tm. z idē eſt ſenſus. Accur.

Dote. ¶ Caſus. Cum in dote vroris mee feciſſem vtiles expēſas ꝙ quidē non minuunt dotē ipſo iure. z cum vroti dicte aliqua dona ſſem legaui ei dotē ſuam z deceſſi: certe propter dictas expēſas z dona tiones non poteſt heres meus differre dotis reſtitutionē. ſecus eſſet ſi ne ceſſarijs expēſis que ipſo iure dotē minuunt: quia tunc tm minus reſtituet de dote ꝙ tum capiunt dicte expenſe neceſſarie. vtiles autē ꝑdictas pōt a muliere repetere. Aluia.

f ¶ Dote plegata. i. legata. de hoc dic vt no. in rub.

g ¶ Solutionē. ſcz dotis.

h ¶ Alias. ſ. vtiles in res dotales factas. vel etiam in alia re vroris. ꝙ quibus agitur mandati vel nego. geſt. vt. C. de rei vxo. act. l. vnica. §. ſz nec ob impēſas. Accur.

i ¶ Minuūt. quod eſt in neceſſarijs: ſz tñ quandoqz etiā iſte dotē nō minuunt nec legatū. vt. ff. de. eo. cum quis. in princ. z in alio caſu qui ponit. ff. de leg. ij. meuia. §. j. qui videtur cōtra. Additio. ¶ Dto ſolu. huius cōtra rij intelligē hanc glo. qñ legauit dotē ſimpliciter: ſecus ſi legauit qcquid ad eū pueniet: qz tūc nō deduceret ipſas neceſſarias. vt. ff. de. l. ij. Bar.

k ¶ Dignoris. qō hic nullum eſt.

l ¶ Dotē. ſ. velle qō fieri nō dz. vt. C. de rei vxo. act. ſ. taceat. z. C. cōmo. l. ſi. z. ff. bac. l. z facit. ff. eo. l. j. in prin. z. ff. l. cum quis.

Am ſcriptū. ¶ Caſus. Cum habuiſſem. xl. in dotē ab vxore mea ita ſcripſi in teſtameto meo. que pecunia propter vxorē meam ad me pūenit. l. tantūdē pro ea dote heres meus dato. certe debentur dicte vroti mee. l. Quid ſi nullam dotē ab ea habui z ita ei legaui. quātas pecuniam dotis nomine ab vxore mea ad me puenit z reliqua pro ea. l. heres dato z deceſſi. certe debētur vroti. l. nam z ſi legaui alicui ſeruuz qui iam mortuus eſt aut pro eo. c. debētur legatario. Aluia.

m ¶ Que pecunia. i. quecūqz pecunia. Accur.

n ¶ Tantūdē. als tñ: als tantūdē: z tunc puncta poſt quinquaginta.

ob ea que inuicem mulierem præſtare equum eſt.

¶ Si legatur aliquid ꝙ dote adiecta certa quātitate ſiue dos fuerit nulla ſiue mior: tenet legatum. b. d. Bar.

Habeo. Lex. vij.

Um ſcriptum eſſet: que pecunia[m] ꝓpter vxorē meas ad me peruenerit quiquaginta tā tundem[n] pro ea dote heres meus dato: ꝙ uis quadragita dotis fuiſſent: tamen quinquaginta deberi alphenus varus ſeruium reſpondiſſe ait: quia ꝓpoſita[p] ſumma quinquaginta adiecta ſit[p]. Itez ei que dotem nullam[q] habebat vir ſic legauerat: quāta pecunia dotis nomine z reliqua[r] pro ea quinquagita heres dato: deberi ei legatum offilius caſſelius: item[s] et ſerui auditores[t] retulerunt perinde habendum eſſe ac ſi ſeruus moztuus alicui: aut ꝓ eo cētuz legata eſſent: quod verum eſt: quia his verbis nō dos ipſa ſed pro dote[v] pecunia legata videtur.

Paulus. Lex. viij.

Ater dotem a nuru acceſed ſi priuſq̄. Serta ibi: ſi forte. Septima ibi: quid ergo. Bar. ¶ Caſus. Ab vxore filij mei accepi. c. nomīe dotis. z poſtea feci teſtm̄ z erbereda ui dictum meum filium z alios mihi heredes inſtitui: z legaui dicto meo filio dictam dotē z deceſſi. petit nunc dotē dictus meus filius. certe obſtat ei doli exceptio donec caueat heredibus de idēmitate propter damnum quod poſſet eis cōtingere ſoluto matrimonio inter dictuz meū filiū z dictā ſuā vxorē. poſſet em̄ ipſa ab eis petere tūc dotē. Sz qd ſi here des ſoluerūt dicte mulieri dotē priuſq̄ dictus meus filius eā ab eis pete ret: certe nō poterit filij amplius eā petere. Sed quid ſi eis cauit de dicta indēmitate: z ipſi ſoluerūt ei dotē de tracta tm̄ inde falcidia: eo ꝙ ibe redit ate numis legatis grauata habeat. locū falcidia: z dicta mulier ba buit poſtea ratam dictam ſolutionē: certe propter eam quātitate quam heredes retinuerunt nole falcidie vtilis actio dotis dabitur eidem mulieri ſoluto matrimonio inter ſe z dictum filium. ſi autē mulier non habet ratā dictā ſolutionē marito ſuo factam imo ſoluto matrimonio vult agere cōtra heredes ad dotē: debebit vir defendere heredes ſicut eis pro miſit cū ipſi ſoluerūt ei dotē: ſz ſi totam lité quam mouebat mulier heredibus ꝑdictis ſubierit vir ſolus z non cauerit de indi. vſq̄ z ſuccubuerit: actio iudicati dabitur mulieri cōtra heredes pro dicta ꝙtitate: que iure falcidie detracte viro ꝑheredes: petenda eſt per mulierē. nam ſi cautum eſſet p dictum maritū de indēmitate ſoluēdo er illa cautione ageret mulier contra eum. de ſuperfluo autē dotis quod habuit maritus ab hēdibus credo ꝙ teneat hoc caſu marit⁹ actione iudicati. z hoc vſq̄ illuc: Sed ſi priuſq̄ z. vbi dicit. ¶ Pone ꝙ dicta mulier diuertit a viro anteqū legatū dotis viro ſoluerint heredes. certe ipſa non poteſt ſm̄ hec iura repetere dotem ab heredibus niſi annua bima trima die. vir autē cuius ꝑdictus poteſt ſtatiz ab hēdibus petere dictā dotē. Et eſt ratio quare ſtatiz pōt petere. quia tunc demum riſum eſt filio ſolut dotē biſdē ꝑdictis diebus quibus mulieri ſolui dz: quando pro parte filius heres erititerit patri: z ad ꝓceptionē dotis ſoluto matrimonio poſtq̄ heres erititit admiſſus eſt in nſo autē caſu ſubaudi fuit erbēdatus filius. ergo actio ſua differtur: vt dictum eſt. z hoc vſq̄ illuc: ſi forte ꝛc. vbi dicit. ¶ Pone ꝙ heredes ſoluerunt dotē predicto filio meo erberedato a me: z per errorē nō fecerunt ſi bi cauerip dictum filiū de defendendo eos aduerſus mulieres: nunquid poterunt ab eo repetere dictam dotē quaſi indebitas: ¶ Et dicitur ꝙ nō. neceſſitas em̄ ꝑſtande ꝑdicte cautionis heredibus ꝙ filiam moraſ ſolutionē dotis ꝑdicto filio legate. non autē facit indebitum illud quod fuit debitum ipſe filie. i. ipſaz dotē ei legatam: z hoc de iure ſtricto. de equitate autem ſubueniri debet dictis heredibus: ſcilz vt ſi mulier agat contra eos ſoluendo exiſtentes: et dotem ab eis exigat: poſſint ipſi agere cōtra virum

Diuiſio.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

cõtra virum cõditione sine causa ad repetendam dotem quã ei soluerũt ex causa legati: si autem mulier nõ inueniat beredes soluendo: dabitur eidem mulieri vtilis actio dotis soluto matrimonio aduersus virũ suũz cui mulieri dos perire non debet. z ideo datur hoc casu vtilis actio dotis mulieri contra virum suum. quia beredes non fecerunt sibi caueri per virum cum soluerunt ei dotem ex causa legati vt dictum est si autez interponi fecissent dictaz causationem cederent mulieri cõtra maritum actionez ex stipulatu. z sic nõ esset ei necessaria vtilis actio dotis. Ulpia.

a ¶ Legauit. forte vt on9 dotis solus subeat. vt. ff. famil. herciscun. si filia. §. penul. z. ff. de leg. ij. cũ ab vno. z sic põt intelligi. ff. e. l. ij. §. p stũ. z. ff. fa. hercisc. si filia. §. j. que bene 2col. huic respõso.

b ¶ Soluto mrimonio. i. quam posset pati mulier re agẽte soluto matrumonio ante enim agere non posset. vt. ff. e. l. ij. i pin. z statim dicam.

c ¶ Recupauerit. agendo actione ex stipulatu pro dote quod est soluto matrimõio: vel viro ad inopiam vergente. vt. C. de iure dotiũ. l. vbi. fm. R. Vel dic fm Azo. cõstante matrimonio z recuperauit ab bẽde soceri. Sz qualiter: nunquid enim est nata interim actio de dote: Respon. fm Azo. non. sed desacto recuperauit. z p eo q actiones non habeat facit: quia potest ei nurui dos legari. vt. ff. e. l. ij. §. z. ij. respon. quod non posset si actio ei competeret. vt infra. de leg. §. ex contrario. Item pro eo. C. de prescrip. xxx. an. cum notissimi. §. illud. Sed Joan. dicit natam. z hoc actio. ex stipulatu z pro eo. ff. soluto matrimonio. si constante. §. j. fed ibi vel solutum erat matrimoniam vt ibi nota. vel agebat ex testamento cum esset ibi nurui dos legata: non actione ex stipulatu. Item pro Jo. j. de bo. dã. l. ij. in fine. sed ex pone vt ibi: sed si velis tueri Jo. dicas q licet habeat actio. ex stipulatu: vt ipse dicit: tamen potest ei legari: quia inefficaez habet: z bac eadem ratione non currit prescriptio ante solu. matrimo. Item quomodo alij soluendo liberatur: Respon. vt. ff. eod. l. ij. §. idem iulianus que rit si dotem.

d ¶ Erheredatum habuerit. erat ergo solutum matrimonium. ceterum qñ als sibi debitum reciperet filius scilz iudicio fami. hercisc. vt. ff. fami. hercisc. si filia. §. j. cessat fal. vt. ff. e. l. ij. §. idẽ iulianus querit si mulieri. z. j. ad legem fal. l. j. §. si quis creditoꝝ. z. ff. de leg. j. si creditori. fm R. Sed certe z tunc si peteret acti. ex testamento patitur falci. fed ac. fa mil. hercisc. fm. consequetur quod est detractum. vt. ff. e. l. ij. §. idẽ iulianus querit si mulieri. in fi. fm. R. z facit in ea. l. §. idem iulianus querit si dotem. z quod ibi nota.

e ¶ Ratam fecerit. venerat igitur casus quo ille petere poterat. R.

f ¶ Propter eam. i. ad eam retentam quantitatem petendam. Azo. nõ autem ad redditam quantitatem.

g ¶ Ei. scz mulieri vt eam exigat. Accur.

h ¶ Defensurum. z ita ab herede repeteret totam dotem nihil habendo ratum.

i ¶ Q si. als z si.

k ¶ Subierit. scilicet heredis mandato defendendo heredem procuratio nomine contra mulierem repetentem dotem vt ita habeat locum qõ de act. iudi. dicit. vt. j. de re iudica. l. iij. z. §. de pactu. plaucius. z. l. si p curator.

l ¶ Si cautum. scilicet iudica. fol. cum defendit heredem. si enim cautuz esset z ex illa cautione agat: totam pecuniam a marito petet. sed aliter si agat actione in factum vtili. sed fm. R. ideo dicit si cautum non erit: qz tunc ex stipulatu etiam in heredẽ forsan daretur si in iudicio presens firmasset personam sui procuratoris satisfãdo pro eo. vt in stitu. de satisda. sed bodie. z. j. iudi. fol. li. si ad defendendum. sed hoc nõ placet. vt. ff. de procura. l. si procurator. in fi.

m ¶ Heredem. defensum. sed quare non in totum: Respon. respicit finẽ quia cum maritus factus est procurator in rem suam: quia ꝓmiserat heredi se seruaturum indẽnem cum ipse nihil reddet si ad inopiaz vergat: vel retinebit loco dotis z mulier non debet velle plus. si autẽ velit im totum agere contra heredem defensum: potest. vt. ff. de procura. l. si actor. z. l. si procurator. z tunc beres ageret ex cautione cõtra virum: quia mulier rarum non habet. vt ff. ꝓtori. ri.

n ¶ Dotez possit. scilicet annua bima trima die fim hec iura bodie post annum. vt. C. de rei vxo. actio. l. vnica. §. exactio autem.

o ¶ Actio. ex testamẽto. nã nec filia differt si esset ei legata. vt. ff. eod. l. j. in pzncip.

p ¶ Quia tũc. scilicet tm. Accursius.

q ¶ Bisdem diebus. quibus z mulieri soli deberet. Accur.

r ¶ Extitit. repete z dixiortium factuz sit vt premisit: si enim cõstat matrimonium statim perci piet. vt. ff. e. l. ij. §. idem iulianus querit si dotez. z. ff. famili. hercisc. un. l. si filia. §. j. z. l. si maritus. vbi de hoc diri.

s ¶ Ad pceptionem. per iudicium fami. hercisc. non act. ex testamẽto: vt hic erat.

t ¶ Mozatur. re integra. Accursius.

v ¶ Subueniri. cõdictione incerti ad exponendũ cautionẽ. vt. ff. de vsufru. ea. re. l. bocse. §. j. z. ff. de cõdi. indebi. l. si quis cũ. et. j. si cui plus q per. l. falci. l. nisi. §. finali. Alij dicunt sine causa. arg. ff. de condi. sine causa. l. ij. z. ij. quod non placet. vt nota. ff. de condi. indebi. sed z si me. §. cum inter.

x ¶ Cui. mulieri. Accur.

y ¶ Non debet. z certe dabitur quasi cã perceperit vxoris nomine: z quasi fine causa sit apud eum. Accur.

z ¶ Cautionem. nam si interpossuisset nõ esset hic timor: cum habens hoc nomen beres non esset non soluendo. Item nota. q ex inopia alterius in alium quandoq; datur actio. vt. C. quãdo fiscus. vel pu. l. penul. z facit. ff. ad exhi. l. iulianus. §. si cui. z. ff. de eo per quem fac. erit. l. fin. z de leg. j. plane. ij. §. j. Accur.

Jr. ¶ Casus. Vxor mea dedit mihi in dotẽ mãcipia inestimata.

Pone. z. ego postea feci testamẽtũ z legaui ei. c. pro dote. z postea ante mortẽ meã dicta mancipia decesserunt sine culpa mea. z ita mihil in dote remansit. z postea decessi. z postea decessit dicta mea vxor z habuit heredẽ titiũ. nunqd titius poterit petere ab heredibus meis ex causa legati centum: Et videtur q non. qz cum mihil remãserit in dote vt dictũ est: nihil vr pmansisse in legato pro dote relicto. ỏ tñ hic q petere põt. volũtas eñ mea seruãda est q aliud. p dote ei legaui z nõ dotẽ. Ulpia.

a ¶ In mancipijs. inestimatis: als nulla esset huius legis dubitatio.

b ¶ Decuniam. scz certam. R.

c ¶ Mortuis. scz sine culpa viri. z sic in dote nihil deinceps sit. vnde z in legato nihil forsan diceretur perperam: qm non sit bic dos pure legata: sed pro dote aliud. vt. ff. de iure do. plerũq. z. l. in rebus. z. ff. eod. l. j. in prin. §. j. R. z etiam facit. ff. de pac. dota. cum maritus. in prin. z. ff. eod. l. cum scriptum. in fi.

d ¶ Voluntas. q dotẽ pure legare noluit: sed aliud pro dote. vt. ff. di. ri.

Uxoi mee. ¶ Casus. Vxor mea dedit mihi in dotẽ fundum cornelianũ z quosdam alios fundos inter quos erat vnus inestimatus z multa alia estimata dedit mihi in dotẽ. postea ego feci testamẽtũ z ita in eo dixi. vxori mee fundum cornelianũ z ea que obtulit mihi estimata cũ mihi nupsit volo restitui in speciebus z decessi. modo queritur nũquid p dictũ fundũ inestimatũ videar ei legasse: Et videtur q non. qz in legando nõ nolaui eũ fundũ inestimatũ nec etiaz alios: sz tm nolaui cornelianũ fundũ. dicit tñ bic q euz legasse videor z etiam oẽs alias res q habui ab ea in dotẽ siue erant estimate siue non. z beres meus soluet ei dictas res tales quales inuenientur nõ autẽ eotum pcium. p dicta enim verba videor ei legasse vniuersam dotem talem qualis est. Ulpia.

e ¶ Cornelianum. hunc dederat inestimatum. vt. ff. patet. Accur.

ptaz exheredato filio legauit[a]: heres patris opposita doli mali exceptione non ante soluere legatuz cogẽdus est q̃ cautum ei fuerit de idemnitate soluto matrimonio[b].

¶ Sed si ꝓiusq̃ legatum filio solueretur mulier dotem suam recuperauerit[c] / frustra filius de legato aget. Sed si lex falcidia locum in legato dotis aduersus filiuz exheredatum habuerit[d]: et mulier solutionem ratam fecerit[e] propter eam[f] quantitatez quam beres retinuerit: vtilis actio ei[g] dotis dabitur. ¶ Q si ratum nõ habeat: defendi quidem debebit beres a viro qui se defensurum[h] promisit.

¶ Q si[i] totam litem vir solus subierit[k]: actio iudicati si cautum[l] nõ erit pro ea quantitate que iure falcidie petenda est aduersus heredem[m] dabitur. ¶ Sed si priusq̃ legatũ filio soluereturmulier diuerterit q̃q̃ ipsa nondum percipere dotem possit[n]: non ideo tamen actio[o] filij differtur: quia tũc[p] bisdem diebus[q] filio solui dotem responsum est. Cum patri filius pro parte heres extitit[r]: et ad percptionem[s] dotis soluto matrimonio heredis se fore[t] non ante soluere legatum cogendus est q̃ cautum ei fuerit de idemnitate soluto matrimonio[v].

¶ Si forte per errorez cautio † defensiõis omissa sit: z ex causa fideicommiss. filius dotem acceperit: vt indebitum fideicommiss. non repetetur: cautiõis enim prestande necessitas solutionem moratur[x]: non indebitum facit quod fuit debitum: sed non erit iniquuz heredi subueniri[y]. ¶ Quid ergo si patris beres non sit soluendo: nõne iuste mulieri dabitur aduersus virum vtilis actio dotis: cui[z] dos perire non debet[a]: quia non interposuit cautionem[b] heres per errorem.

¶ Licet mancipia moriantur estimatio eorum certa legata debetur. b. d. Bar.

Ulpianus. Lex. ix.

Jr vxori qui dotem in mãcipijs[c] babebat pecuniaz[d] pro dote legauerat: viuo viro mãcipijs mortuis[e] vxor post virum vita decessit: ad beredem eius actio legati recte transmittitur: quoniam mariti voluntas[f] seruanda est.

Idem. Lex. x.

Uxori mee fundum cornelianum[g] et que nuptura dicunt sine causa. arg. ff. de condi. sine causa. l. ij. z. ij. quod non placet. vt nota. ff. de condi. indebi. sed z si me. §. cum inter.

x ¶ Cui. mulieri. Accur.

y ¶ Non debet. z certe dabitur quasi cã perceperit vxoris nomine: z quasi fine causa sit apud eum. Accur.

z ¶ Cautionem. nam si interpossuisset nõ esset hic timor: cum habens hoc nomen beres non esset non soluendo. Item nota. q ex inopia alterius in alium quandoq; datur actio. vt. C. quãdo fiscus. vel pu. l. penul. z facit. ff. ad exhi. l. iulianus. §. si cui. z. ff. de eo per quem fac. erit. l. fin. z de leg. j. plane. ij. §. j. Accur.

Jr. ¶ Casus. Vxor mea dedit mihi in dotẽ mãcipia inestimata.

Pone. z. ego postea feci testamẽtũ z legaui ei. c. pro dote. z postea ante mortẽ meã dicta mancipia decesserunt sine culpa mea. z ita mihil in dote remansit. z postea decessi. z postea decessit dicta mea vxor z habuit heredẽ titiũ. nunqd titius poterit petere ab heredibus meis ex causa legati centum: Et videtur q non. qz cum mihil remãserit in dote vt dictũ est: nihil vr pmansisse in legato pro dote relicto. ỏ tñ hic q petere põt. volũtas eñ mea seruãda est q aliud. p dote ei legaui z nõ dotẽ. Ulpia.

a ¶ In mancipijs. inestimatis: als nulla esset huius legis dubitatio.

b ¶ Decuniam. scz certam. R.

c ¶ Mortuis. scz sine culpa viri. z sic in dote nihil deinceps sit. vnde z in legato nihil forsan diceretur perperam: qm non sit bic dos pure legata: sed pro dote aliud. vt. ff. de iure do. plerũq. z. l. in rebus. z. ff. eod. l. j. in prin. §. j. R. z etiam facit. ff. de pac. dota. cum maritus. in prin. z. ff. eod. l. cum scriptum. in fi.

d ¶ Voluntas. q dotẽ pure legare noluit: sed aliud pro dote. vt. ff. di. ri.

Uxori mee. ¶ Casus. Vxor mea dedit mihi in dotẽ fundum cornelianũ z quosdam alios fundos inter quos erat vnus inestimatus z multa alia estimata dedit mihi in dotẽ. postea ego feci testamẽtũ z ita in eo dixi. vxori mee fundum cornelianũ z ea que obtulit mihi estimata cũ mihi nupsit volo restitui in speciebus z decessi. modo queritur nũquid p dictũ fundũ inestimatũ videar ei legasse: Et videtur q non. qz in legando nõ nolaui eũ fundũ inestimatũ nec etiaz alios: sz tm nolaui cornelianũ fundũ. dicit tñ bic q euz legasse videor z etiam oẽs alias res q habui ab ea in dotẽ siue erant estimate siue non. z beres meus soluet ei dictas res tales quales inuenientur nõ autẽ eotum pcium. p dicta enim verba videor ei legasse vniuersam dotem talem qualis est. Ulpia.

e ¶ Cornelianum. hunc dederat inestimatum. vt. ff. patet. Accur.

↑Singulare No. q̃ cautio qñ dr ꝓstari intelligi petenti. casus l. c. si fetarat. z re stit. in integ. do. de rota ccccl. ff. de ci.

nio. de personali constat vt dixim⁹. ſ. eo. pater. ꝛ. l. antepe. ſed ſubueniturei ex generali regula. vt. ff. de iur. do. l. ſi is. ff. i.

a Vtili actione. i. vtili iudicio famil. herciſcũ. vel actione in factum. vt no. ff. fam. herciſcũ. ſi filia. ꝛ. l. ſi maritus. Accur.

b Vt bis. ad quod eſt. ff. de leg. i. l. huiuſmodi. §. cũ pater. ꝛ de iure do. l. cum pr. ff. ꝛ. C. de rei vxo. act. §. ſciendum. Ité vide ſ cõtra hunc. l. i. de le. pref. ſed ſi. §. ſi maritus. ſed nõ ob. vt dicit ſequẽs. §. illius. l. §. ſed ꝛ cum.

c Defenſus iri. facit. ff. fam. her. ſi filia. in prin. ꝛ. §. i. ꝛ. §. pe. ꝛ. ff. de con du. inde. b. frater a fratre. ꝛ. i. eo. pater. Accur.

d Per cõtrarium. naz ff. nurus. hic filio legat. ꝛ facit. i. eodem. pater. in principio.

e Non poſſe. ſcz vxorem niſi in ſubſidium. vt. i. eo. pater. in fi.

f Eum. filium exheredatum.

g Dicimus. cui directo libertas a teſtatore relinquitur. vt inſtitu. de ſin. reb. per fideicom. reli. §. libertas.

h Poſſe cõueniri. imo vidit ecõtra ipſum nõ poſſe ſed heredes poſſe. vt. C. an ſer. ex ſuo fa. l. i. Solu. ſm Ro. nõ cõuenitur ordo libertus: ſz heres ab imo vt ibi: ſed in ſpecto eritu conuenitur ordinus ꝛ nõ heres vt hic. nam heres cõuentus de peculio conuictus ꝛ exactus recuperat a liberto ꝛ ſic per medium libertus cõuenitur. vt alꝫ. C. de vſu. rei iudi. l. ſi. in fi. necin plus tenetur ꝑ aliberto recuperare poteſt. vnde liberatur ex eodem actione. vt. ff. de pecu. quod debetur. in fi. ꝛ ad hanc mẽtẽ applicabat hãc litterã. Ally dicunt teneri libertus in ſubſidiũ q: heres nõ eſt ſoluẽdo. Tu dic ꝙ hic eſt directa libertas relicta: ibi per fideicommiſſum: quod patet quia dicit ordinus. vt inſti. de ſing. re. per fideicõmiſ. §. libertas. ſed que eſt diuerſitatis ratio nota. in. l. cõtraria. Et eodẽ modo reſpõ. ad. l. de pecu. le. l. ſi ſeruo manumiſſo. ff. ff. quando act. de pecu. eſt an. l. i. §. item heres. ff. de tribu. quod in heredẽ. §. ſi ſeruo. naz in predictis legibus per fideicõmiſſum fuit relicta libertas. Prima enim ſolu. nõ placet: q: ſic nõ cẽt aliud in ordine liberto ꝑ in eo cui eſt dos prelegata: quia ꝛ ibi cõuenitur heres ab initio: ſed recuperat a filio: at hic vult eſſe differentiã. ꝛ facit. ff. de pecu. lega. l. at cum heres.

i Se habere. ſine dolo.

k Mulieri. ſolu. matrimo. quam ſolutionem cogitur maritus habere ratam quaſi ſuo creditori datam. vt. ff. de nego. geſt. ſi liber. ff. de iure do. cum pater. in fi. ff. i. de excep. do. ſi opera. ꝛ. i. de bo. liber. libertus qui ſub. §. i. vel ſi hoc non placet: dic nomine mulieris hanc dotem marito legatam. ad quod. ff. de leg. i. ſeruo legato. §. i. ꝛ. C. de dot. pro. l. ſi pte. ꝛ eodez modo rñd. i. eo. pater. i. reſpõ. Additio. Intelligeſtam gl. ſm Bar. hic ꝙ matrimonium fuit poſtea ſolutus inter vxorẽ ꝛ virũ ei⁹: alꝫ nõ peteret: vt in prin. huius. l. vel ſi ponis cõſtante matrimonio debes exponere actio de dote: id eſt ſpes actionis de dote: alꝫ nõ procederet ſm eundem Bar.

l Marito. i. marito relictum.

m Deſtari. vltra commodum repreſentationis. vt. ff. l. proxima. hoc enim commodum erat vir habiturus propter legatum ſi ſocer nurui dotem non reſtituiſſet.

Idem querit ſi dos. Caſus. Inſtitui mihi heredẽ titium ꝛ dotem vxoris mee legaui ſempronio. et eundem ſempronium rogaui vt reſtitueret dictam dotem dicte mee vxori ꝛ poſtea deceſſi: nũc titius cum gra uamerum hereditatem meam alijs etiam legatis vult detrahere de dicta dote falcidiam. queritur: nunquid poſſit. Et dicitur ꝙ ſic. ꝛ mulier non conſequetur a legatario niſi illud quod recepit ipſe legatarius ab herede. ꝛ quod minus eſt in fideicommiſſo reſtituto mulieri per legatarium predictum conſequetur mulier ab herede per actionẽ de dote. Sed nun quid dictus heres poterit detrahere falci. dicto legatario de cõmodo re preſentatiõis dicte dotis: ſicut poſſet detrahere mulieri ſi mulieri eẽt dos legata: Et dicitur ꝙ ſic. ꝛ ita mulier in hoc caſu non recuperabit ab rede predicto illud quod heres detrahit nomine falcidie pto commodo repreſentationis dotis ꝙ uis in ſuperiori caſu recuperet: vt dictum eſt. Vtiuianus.

n Et dicit habere. vt. ff. ad. l. falci. cum dotez. Contra. Solu. illa finem hec medios reſpicit circuitus q tãdẽ parũ aut nihil proſunt. R. vel hic fuit dos eſtimata: ibi nõ. vel vt ibi.

o Conſecuturam. cum in medij temporis cõmodo falci. nocere non debeat ſm. R. immo nocet. vt. ff. ad. l. falci. i. §. ſi quis. ꝛ. l. cũ dotem. ꝛ. l. ſi vſusfructus. §. i. dic ergo cõſecuturã ab heredibus. ꝛ ſic falcid. inſpecto eritu non prodeſt niſi in commodo repreſentatiõnis: vt dixi.

p Ego quero. quoniaz in ſuperioribꝫ paruz aut nihil falci. profeciſſe videtur. MD.

q Sic obſeruient. quantum ad falci. repreſentationẽ. R. Quid ergo tũc ſeruat? R ſi. ſm quoſdaz non habet locũ falci. ſed totã dotez ſoluet ſtatim. vt. ff. ad legẽ falci. ſi vſusfructus. §. i. ſicergo ꝛ qõ retinuit heres a legatario inſolidũ dabit mulieri ãnua bima trima die. tu dic fal. habere locum incommodo repreſentationis. vt. ff. ad. l. falci. §. ſi quis. vt ecce dos eſt lx. legat vir eam mulieri: certe ſtatum ꝺz habere q alꝫ non haberet niſi annua bima trima die: cõmodus ergo medij repõ

Idẽ iulianus querit. Caſus. Ego recepi dotẽ ꝑ vxore filij mei titij. ꝛ poſtea feci teſtamẽtũ. ꝛ dicte mee nurui dotẽ plegaui: ꝛ rogaui eaz ꝙ reſtituere et dictam dotẽ ſempronio ꝛ vltra dodrantẽ multa alia legata reliqui: ita q habeat locum falcidia in hereditate mea: nũquid poterit heres meus detrahere falcidiam dicte mee nurui: Et dicitur ꝙ nõ. nec tenetur ipſa dictaz dotẽ dicto ſempronio ex fideicõmiſſo reſtituere: q: ego legaui ei illud quod ſuum erat ꝛ nihil de meo: ſi autẽ ꝑter dotem legaui ei centuz/tn eo caſu heres meus detrahet ei falcidiam de dictis. c. ꝛ ſupfluum de dictis. c. dabit mulier fideicommiſſario pro fideicommiſſo dotis. ſed ſi dictum meum filium heredẽ inſtituit cum quibuſdã aliis ꝛ dotẽ nurui mee plegauit (vt dictum eſt) nunquid heredes mei detrahent falcidiaz de cõmodo repſentationis dotis: Et dicitur ꝙ ſic. reſpẽndatur enim dos mulieri cum heredes ei eam ſoluunt ex legato. que dos ſi non eſſet ei legata non debebat ei ſolui eo ꝙ indebita erat quantum ad eaz. ideo quia adhuc conſtabat matrimonium inter eam ꝛ filium meuz ꝑdictum. dictã tamẽ falcidiam quam coheredes filij mei extraxerunt de plegato dotis habebit filius meus tñ partẽ cum intẽtabitur iudicium familie herciſcun. inter eum ꝛ dictos ſuos coheredes/ſicut totaz dotẽ bñt ante partẽ ſi nõ plegaſſem eam vxori ſue. Ulpia.

r Locum habeat. f. ad dãnum fideicõmiſſarij.

s Negat valere. ꝛ ſic nõ poteſt ei nocere falci. ꝛ boc eſt verum niſi in cõmodo repreſentationis in quo tenet legatus ꝛ fideicõ. vt. ff. l. proxi. ꝛ ſic etiã falci. detrahit vxori ꝛ ꝑ ꝙñs fideicõ. de hoc 2modo repſentationis. vt no. ff. proxi. §. ꝛ facit ad boc ꝙ nõ valeat fideicõ. ff. de lega. ij. cũ quẽ. in prin. ꝛ. l. ij. in prin. ꝛ. §. ſi rẽ. ꝛ. ff. de leg. ij. cum pater. §. titio.

t Pure. als eſt libere. Alꝫ. ꝛ ſm boc dicunt ꝙ non fuerit grauatus reſtituere illud. Et quod ſubiũgit fideicõ. ad vxorẽ ꝑtari: dicunt ex voluntate: quia nõ illud ſz dotẽ ſolam rogatus fuit reſtituere. ſm. R. Sed ſm boc quare diceretur fideicõ. dic ergo ꝙ ꝛ de boc fuit rogata: ꝛ ſi ex neceſſitate ꝑtet ꝛ non habeas pure vel ſi habeas expone. i. non in die: vel ſub condicione.

v Quod. ſ. reſiduum. i. legatum extra dotẽ.

x Al ſocero. mulieris. qui ꝛ pater erat mariti.

y Prelegata. eidẽ marito.

z Indebita. ſcilicet nurui. viro eſſe debita eſt: cum penes ipſum maneat

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

onus matrimonij. vt. ff. fami. her. si filia. §. j. ff. l. si maritus. x. j. de lega. prestan. sed x si. §. si murui. x. §. sed x cum.

a ¶ Percepturum. f. latim. x olim cū hic de cōmodo repsentatiōis nil fit. vt. j. eo. l. pater. que. l. bñ facit ad hoc qb hic dicitur.

¶ Dela scripsit. ¶ Lasius. Uxor mea dedit mihi in dotē fundum titianum x ego postea legaui eum. x ei postea generaliter legaui ei dotē suam. certe non poterit petere ab heredib⁹ meis nisi sēmel fundū pdictus. sed x si dictū fundū dotalē quē legaui vrori mee vt dictū est locaueraz seio vsqz ad certū tps: nō aliter petetur dicta mea vxor: dictū fundū ad heredib⁹ meis q̄ si cauerit eis se passuram colonum predictusz frut: dūmō ipsa pcipiat pēsiōes dicti fundi. Ul.

b ¶ Jn dotez. etiā mestimat⁹: x valebit etiā legatū ppter cmodū repsentationis: sed hodie statim reddi debet: vñ non valet legatuz fm q̄sdam. Tu dic etiā olim nō valere in re imobili. vt. C. de rei vxo. act. l. vnica. §. cum autē. x. §. exactio. x instī. eo. §. si quis debitori. hic cū fuerat estimatus. Accur.

c ¶ Sed semel. sic. ff. de lega. j. menius. in pin. §. ff. de lega. j. plane. §. j. x. j. de verbo. obliga. quibus. x. ff. de iure dot. cum pater. Accur.

d ¶ Cōsequi. imno videtur q̄ poterit eū deijcere. vt. ff. de lega. j. l. mihil. §. fi. x. ff. de vsufruct. arbores. §. j. x. §. loca. x conduc. l. qui fundus. q̄ sunt 2tra. Sol. speciale in dote: vt hic. x. §. sol. ma. si filio. §. fi. Vel dic q̄ x hic cū deiecerat z ideo cauet heredi. vt hic. x. d. l. si filio. deiectus ergo colon⁹ agit contra heredē x heres aget ex cautione. f. c. facit. ff. quando actio de pe. est an. l. j. §. item si heres. x. ff. loca. si mercedes. §. j.

¶ Am quis. ¶ Lasius. Uxori mee legaui dotē suam que erat c. x rogaui eam q̄ daret xx. titio certe ex ipsa dote non dabit mulier titio. xx. sed ex cōmodo representationis dotis. x ideo est si ego feceram in dote necessarias expensas que quidem ipso iure dotem minuunt. nam non solum ex representatione predicta dabit mulier titio. xx. vt dictum est. sed etiam ex dictis expensis. est enim legataria q̄ tum ad dictas expēsas. x de meo videor ei dotem prelegasse. sed x si non legaui ei dotem sed legaui ei vnum fundum loco dotis adhuc videor ei dotem prelegasse z tenebitur mulier prestare dicta. xx. titio de cōmodo representationis x de expensis predictis. x idem est si non diri expresse q̄ legabam ei fundum pro dote: sed bo cin animo gerebam. de dote autem nihil tenetur dare titio fideicōmissario. Quid ergo si eam instituit heredem rogaui x eam q̄ restituere et hereditatem dicto titio? certe id de mum ei restituere et quod qūtitatē dotis excedit. vn̄ ei de id est ei eo quod excedit quod est in dicto commodo representationis. Jtē quid si recepi dotem a nuru mea. z postea filium meum heredē institui x eum rogaui q̄ restitueret titio quicquid ad eum filium ex hereditate mea puenisset z postea per mortem vroris sue mee nurus lucratus est dotez. nunquid restituet titio quod ex dicta dote a me percepit? Et dicitur q̄ non: quia nō est lucrat⁹ illā dotē ex meo iudicio. cū causa m fimonij. ¶ Mulier dote. Uxor mea q̄. pmiserat mihi nolle dotis q̄dringēta dedit mihi pro duc-

cētis fundū titianum x eianum. x pro aljs. cc. dedit mihi nomina duorum fuorū debitorū q̄ debebāt ei. cc. postea ego decedēs legaui ei. p dote sua dictos duos fundos. x etiam alios duos qui valebant. ccc. x commisi fidei eius vt q̄cquid ad eā puenisset ex hereditate mea restitueret seio cum ipsa moreretur x decessi. postea decessit dicta mea vxor. querit quātum debebat dare dicto seio nomine fideicōmissi: x certe illud solū quod peruenit ad eaz deducta quantitate dotis recepit enim a me dotem et non accepit illud lucruz quod habet ppter representationē dotis. x illud superfluuz de dote tenet restituere dicto seio cuz fructibus. x. b. d. Liuius.

e ¶ Estimabit. vt tñ esse possit non vltra. vt. ff. de lega. ij. impato. §. j. x. ff. de lega. j. plane. §. fina. x j. ea. l. §. fi.

f ¶ Mmuunt. q̄ fundus x pecunia est in dote x in fundo ipensa facta. vt. ff. de impē. l. quod dicitur.

g ¶ Amplius. facias pactū mimuūt: x dic ap̄lius q̄ supra: dixit enim fidei cōmit. esse in modo tñ: nūc dicit plus si tāta x.

h ¶ Si tanta. als si tota.

i ¶ Prelegata. hoc adiecto: sez sine diminutione expēsarū: vel fuit nomia tim ipsa qūtitas dotis prelegata. als aliud esset. vt no. ff. eo. l. j. §. impēse.

k ¶ Legataria. sez puraz. x in duob⁹. f. incōmodo repsitationis x ipēsaruz remissiōe. x ideo pōt fidei eius cōmitti. z facit. ff. de le. j. l. debitor. i pin. x. §. j.

l ¶ Accipitur. scilz vt cōmoduz representationis sit in legato.

m ¶ Doctī alo. q̄ olim psumebat p edictū de alteruro. hodie secus nisi hoc pbet q̄ voluerit alteroesse cōtentum. vt. C. de rei vxo. act. l. j. §. pnum itaq̄.

n ¶ Conditionis. scilz vt possit grauari in eo solo q̄ plus sit legato q̄ in actione dotis. Accur.

o ¶ Sibi. sez vroni.

p ¶ Ascriptū. f. a viro.

q ¶ Dixim⁹. f. q̄ pl⁹ ein legato q̄ in actiōe dotis.

r ¶ Idcō. quasi dicat. et id restituit: scilicet per fideicommiss. quod habet ex commodo representationis.

s ¶ Lucratus. vel ex pacto vel vroris iudicio. Accur.

t ¶ Percepit. sez familie herciscunde. forsan iudicio quasi p̄ceptionis iure magis q̄ eius titulo inspecto. vt. ff. de fideiuss. tutor. R. z ad idē. C. ad mace. l. ij. z. j. de dona. qui id quod. z consonat p̄dictis. j. ad trebel. l. cum heres. z. l. deductis. z. j. ad. l. fal. sed si dos. z. j. de leg. §tan. virilis. §. pe. z fi. z. j. de aur. z arg. leg. que vroti. in pin.

v ¶ Jn ducēta. f. estimatos. vt. j. dicit nomine ducētorum.

w ¶ Recepisse. sūt em̄ diuersa accipe z recipe. sic z. §. depositi. l. j. §. elegāter. in fi. Sz arg. cōtra. §. de lega. ij. cum quidam.

y ¶ Potuit. vt z. §. e. l. in pin.

z ¶ Cogetur. non lucratur ergo legataria fructus medij tēporis. z sic est cōtra. §. de leg. ij. quod bis verbis. Solu. hic speciale cōiectura voluntatis: er eo em̄ q̄ legabat pro debito dotis: q̄si q̄dā taxatio est. vt q̄cqd vltra habeat reddat. sic z. §. de vsur. l. in fideicōmiss. §. cum pollidius. nā z ibi fundus retinēdus q̄dā taxatiōe facit vt residua cū fructib⁹ reddat: vt ibi dī. Jtē z si legatur minus z rogeē restituere plus post ips⁹ distinguit q̄tātas pro q̄tātate: z sic fructus medij tēporis cōputantur

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

vt valeat fideicomiſ. ſecus ſi ſpecies. vt. ff. de lega. ij. imperator. §. j. ff. ad. cum pater. §. titio.

a ¶ Botem cum fructibus ſuis. id eſt quantum dos facit cum ſuis fructibus. z facit. j. de auro z argen. lega. l. qui vxori. z. ff. l. ptori. cum ſuis concordantijs.

Ui ita. ¶ Caſus.

Titie vxori mee ita legaui. titie ampli^o dotē ſuā aureos. c. det he res meus. certe nō ſolum cētū aureos/ ſed etiaꝫ do tē videor ei legaſſe. Sed quid ſi poſt dicta legata ita dixi. volo q legata ſol uat here meus vſq; ad mēſem. certe iſta prolongato ſolutionis non pti net ad legatum dotis: ſz ad alia legata tm. dos ergo ſoluetur incontinenti z alia legata poſt mēſem numerandum a morte mea. z eſt ratio q actio de dote habet ſuum diez quo debeat ſolui dos mu lieris ſolūto matrimōio: ſcz qz dos ſolui poſt annū quando nō eſt dotata. vñ prorogatio legatorū non dz ptinere ad dotē cū ad pſentia tm legata debeāt ptinere: vt t. ff. de lega. j. talis ſcriptura. z hoc dic cum. d. ſeq. Vlianus.

b ¶ Tot. puta decē. ſic vī dunc. l. cōtra. ff. de leg. j. ſi ſuus. §. ſi ita ſcriptū eſt. Solu. vt ibi. vt vi dixi ff. de lega. iij. l. ſi ſic. z. l. ſi pure. que concor. vel hic dixit ampli^o q dotē decē aureorum. ſecus ſi dixe rit amplius decē aureis z omiſit q dotē. Accur.

c ¶ Am vulgari. puta ego teſtator qui legaueram vxori mee dotē ſic dixi: Cuicūq; aliqua legaui poſt. x. annos dari volo. Vel ita: qui bus legatis dies appoſitus nō eſt poſt ānos. x. dari volo. z facit ad hoc ff. de lega. i. talis ſcriptura.

d ¶ Pertinere aut. pſumpta tali coniectura voluntatis: tunc nec relictuꝫ euaneſcat. vt. ff. de leg. j. ſi quando. in prin. z. ff. de lega. ij. titia. ff. lucius. tum etiam er legatarie charitate. vt. ff. de vſufruc. le. qui fructus. z. C. de leg. cum alienam. z. ff. de leg. j. ſi ſeruus pluriuz. §. ſi. ff. nō ergo differt mulier petere ſi dos ei eſt legata.

e ¶ Suum dic. f. dos annua bima trima. f. die quod non placet: q; ſic nihil plus eſſet in legato q in debito: z ſic non valet. vt. inſtitu. de leg. §. ſi quis de debitori: quod eſſe non dz. vt. ff. de lega. j. ſi quando. dic ergo dos habet dē ſuū. i. pō certēſtia ſui: nec enim eſt aliud eſſe vel eſſentia huius legati q̄ cōmodum repſentationis. vt. ff. eo. l. iij. in prin. vel ſub. in. z dic ſuum eſſe ſcz in die. ff. tm. z idē eſt ſenſus. Accur.

Dote. ¶ Caſus. Cum in dote vxoris mee feciſſem vtiles expēſas q̄ quidē non minuunt dotē ipſo iure. z cum vxor tpore aliqua do naſſem legauī ei dotē ſuam z deceſſi: certe ptopter dictas expēſas z dona tiones non poteſt heres meus differre dotis reſtitutionē. ſecus eſſet ne ceſſarijs expēſis que ipſo iure dotē minuunt: quia tunc tm minus reſti tuet de dote q̄ tum capiunt dicte expenſe neceſſarie. vtiles autē pdictas pōt a muliere repetere. Alias.

f ¶ Dote plegata. i. legata. de hoc dic vt no. in rub. ff. de Solutionē. ſcz dotis.

g ¶ Alias. ſ. vtiles in res dotales factas. vel etiam in alia re vxoris. z. p quibus agitur mandati vel nego. geſt. vt. C. de rei vxo. act. l. vnica. §. ſi nec ob impēſas. Accur.

h ¶ Minuūt. quod eſt in neceſſarijs: ſz tñ quandoq; etiā iſte dotē nō mi nuunt nec legatū. vt. ff. eo. cum quis. in princ. z in alio caſu qui ponit. ff. de leg. ij. meuia. §. j. qui videtur cōtra. Additio. Pro ſolu. huius cōtra rij intelige hanc glo. q ſi legauit dotē ſimpliciter: ſecus ſi legauit q̄quid ad eū pueniet: q̄ tūc nō deduceret ipſas neceſſarias. vt. ff. de leg. iij. Bar.

k ¶ Pignons. qō bic nullum eſt.

l ¶ Dotē. f. velle qō fieri nō dz. vt. C. de rei vxo. act. §. taceat. z. C. cōmo. l. ſi. z. ff. bac. l. z facit. ff. eo. l. j. in prin. z. §. j. z. l. cum quis.

Am ſcriptū. ¶ Caſus. Cum habuiſſem. xl. in dote ab vxore mea ita ſcripſi in teſtamēto meo. que pecunia ꝓpter vxorē meam ad me pueniet. i. tantūdē pro ea dote heres meus dato. certe debentur dicte vxori mee. l. Quid ſi nullam dotē ab ea habui? z ita ei legaui. quātaz pecuniam dotis nomine ab vxore mea ad me pueniet z reliqua pro ea. l. heres dato z deceſſi. certe debētur vxori. l. nam z ſi legaui alicui ſeruū qui iam mortuus eſt aut pro eo. C. debētur legatario. Alias.

m ¶ Que pecunia. i. quecunq; pecunia. Accur.

n ¶ Tantūdē. alias tm: alias tantūdē: z tunc puncta poſt quinquaginta.

o ¶ Propoſita. i. dicta.

p ¶ Adiecta ſit. ſcilicet in teſtamēto.

q ¶ Nullā. in ſupiori caſu aliqua erat ſed minor.

r ¶ Et reliqua. ſcz pueniet ad me. Accur.

s ¶ Itē. alis idē.

t ¶ Auditores. id eſt diſcipuli.

v ¶ Sz p dote. i. ſub dotis ſimulatione. R. z facit. C. de fal. cā adiec. leg. l. ij. z. iij. z ff. l. ſi. de edē. l. ſi ſic. §. j. z. j. de lib. le. l. legauī. z. ſ. de leg. ij. l. cū gdā. z. l. lucij. §. quiſq;. z inſti. de leg. §. econtrario. §. ſ. de. l. j. §. adeo. i ff. §. Sol. vt plene not. ibi. Itē facit. j. z. tit. l. vir vxori. Additio. Ad. §. ideo dic q ibi fuit relicta dos nō adiecta certa q̄titate: hic vero fuit expreſſa certa quātitas ſm Bartolum.

Pater. Iſta lex vi dē aliquātulū in tricata: ſz in veritate nō eſt. Dicit ponit vnuꝫ di ctum vulgare. Scdo circa illud format ſeptem q̄ ſtiones p ordinez. Scda ibi: ſed ſi priuſq̄. Tertia ibi: q̄ ſi ratum. Quarta ibi: q̄ ſi totā. Quita ibi: ſed ſi priuſq̄. Serta ibi: ſi forte. Septima ibi: quid ergo. Bar. ¶ Caſus. Ab vxore filij mei accepi. c. nomle dotis. z poſtea feci teſtm. z erbereda ui dictum meum filium z alios mihi heredes inſtitui: z legaui dicto meo filio dictam dotē z deceſſi. petit nunc dotē dictus meus filius. certe obſtat ei doli exceptio donec caueat heredibus de idēnitate propter damnum quod poſſet eis cōtingere ſoluto matrimonio inter dictuꝫ meū filiū z dictā ſuā vxorē. poſſet eā ipſa ab eis petere tāc dotē. Sz q̄ ſi here des ſoluerūt dicte mulieri dotē priuſq̄ dictus meus filius eā ab eis pete ret: certe nō poterit filij^o amplius eā petere. Sed quid ſi eis cauit de idēnitate: z ipſi ſoluerūt ei dotē: dē tracta tm inde falcidia: eo q̄ ibe reditate nimis legatis grauata habeat. locū falcidia: z dicta mulier ba buit poſtea ratam dictam ſolutionē: certe propter eam q̄titatē quam heredes retinuerunt nolle falcidie vtilis actio dotis dabitur eidem mulieri ſoluto matrimonio inter ſe z dictum filium. ſi autē mulier non habet ratā dictā ſolutionē marito ſuo factam imo ſoluto matrimonio vult agere cōtra heredes ad dotē: debebit vir defendere heredes ſicut eis pro miſit cū ipſi ſoluerūt ei dotē: ſz ſi totam litē quam mouebat mulier heredibus p̄dictis ſubierit vir ſolus z non cauerit de indi. ſol. z ſuccubuerit: actio iudicati dabitur mulieri cōtra heredes pro dicta q̄titate: que iure falcidie detracte viro p heredes: petenda eſt per mulierē. nam ſi cautum eſſet p dictum maritū de iudicato ſoluēdo er illa cautione ageret mulier contra eum. de ſuperfluo autē dotis quod habuit maritus ab hēdibus credo q̄ teneat hoc caſu marit^o actione iudicati. z hoc vſq; illuc: Sed ſi priuſq̄ rc. vbi dicit. Pone q̄ dicta mulier diuertit a viro anteq̄ legatū dotis viro ſoluerint heredes. certe ipſa non poteſt ſm hec iura repetere dotem ab heredibus niſi annua bima trima die. vir autē cius p̄dictus poteſt ſtatiz ab hēdibus petere dictā dotē. Et eſt ratio quare ſtatiz pōt petere. quia tunc demum riſum eſt filio ſoluī dotē biſdē p̄dictis diebus quibus mulieri ſoluī dz: quando pro parte filius heres extiterit patri: z ad ꝓceptionē dotis ſoluto mrimonio poſtq̄ heres extitit admiſſus ē in nō autē caſu ſubaudi fuit erbēdatus filius. ergo actio ſua differtur: vt dictum eſt. z hoc vſq; illuc: ſi forte rc. vbi dicit. Pone q̄ heredes ſolue runt dotē predicto filio meo erberedato a me: z per erroꝛē nō fecerunt ſi bi cauerī p dictum filiū de defendendo eos aduerſus mulierē: nunquid poterunt ab eo repetere dictam dotē quaſi indebitas: Et dicitur q̄ nō. neceſſitas eñ pſtande p̄dicte cautionis heredibus p filiam mozaf ſolutionē dotis p̄dicto filio legate. non autē facit indebitum illud quod fuit debitum ipſe filie. i. ipſaz dotē ei legatam: z hoc de iure ſtricto. de equitate autem ſubueniri debet dictis heredibus: ſcilz vt ſi mulier agat con tra eos ſoluendo exiſtentes: et dotem ab eis exigat: poſſint ipſi agere cōtra virum

* Dic ſec ſ geſtio affe ctiōe pfna: nā nō habe rēt locuꝫ he actiōes mā da. l. is qui. z ibi ad lon gū do. bar. §. de nego. geſt.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

cõtra virum cõditione sine causa ad repetendam dotem quã ei soluerũt ex causa legati: si autem mulier nõ inueniat heredes soluendo: dabitur eidem mulieri vtilis actio dotis soluto matrimonio aduersus virũ suũ cui mulieri dos perire non debet. ꝛ ideo datur hoc casu vtilis actio dotis mulieri contra virum suum. quia heredes non fecerunt sibi caueri per virum cum soluerunt ei dotem ex causa legati vt dictum est si autez interponi fecissent dictaz cautionem cederent mulieri cõtra maritum actiones et stipulatu. ꝛ sic nõ esset ei necessaria vtilis actio dotis. Ainia.

a ¶ Legauit. forte vt onꝰ dotis solus subeat. vt. ff. famil. herciscun. fi filia. §. penul. ꝛ. ff. de leg. ij. cũ ab vno. ꝛ sic põt intelligi. ff. c. l. ij. §. pẽnũlt. ꝛ. ff. fa. hercisc. si filia. §. j. quebene ꝑcor. huic resp̃so.

b ¶ Soluto mrimonio. i. quam posset pati mulier agẽte soluto matrimonio ante enim agere non posset. vt. ff. c. l. ij. i prin. ꝛ ſtatim dicam.

c ¶ Recuparerit. agendo actione ex stipulatu pro dote quod est soluto matrimõio: vel viro ad inopiam vergente. vt. C. de iure dotiũ. l. vbi. ſm. R. Vel dic ſm Azo. cõſtante matrimonio ꝛ recuperauit ab hẽde soceri. Sz qualiter: nunquid enim est nata interim actio de dote: Reſpon. ſm Azo. non. ſed de facto recuperauit. ꝛ p eo ꝙ actiones non habeat facit: quia potest ei nurui dos legari. vt. ff. eo. l. ij. ꝛ. iij. reſpon. quod non posset si actio ei competeret. vt infra. de leg. §. ex contrario. Item pro eo. C. de ꝓscrip. xxx. an. cum no tiſſimi. §. illud. Sed Joan. dicit natam. ꝛ hoc actio. ex stipulatu ꝛ pro eo. ff. soluto matrimonio. si constante. §. j. sed ibi vel solutum erat matrimonium vt ibi nota. vel agebat ex testamento cum esset ibi nurui dos legata: non actione ex stipulatu. Item pro Jo. j. de bo. dã. l. iij. in fine. sed expone vt ibi: sed si velis tueri Jo. dicas ꝙ licet habeat actio. ex stipulatu: vt ipse dicit: tamen potest ei legari: quia inefficaces habet: ꝛ hac eadem ratione non currit ꝓscriptio ante solu. matrimo. Item quomodo alij soluendo liberatur: Reſpon. vt. ff. eod. l. ij. §. idem iulianus que rit si dotem.

d ¶ Erberedatum habuerit. erat ergo solutum matrimonium. ceterum qñ als sibi debitum reciperet filius sciz iudicio fami. hercis. vt. ff. fami. hercisc. si filia. §. j. ceſſat fal. vt. ff. eo. l. ij. §. idẽ iulianus querit si mulieri. ꝛ. j. ad legem fal. l. j. §. si quis crediton. ꝛ. ff. de leg. j. si creditori. ſm R. Sed certe ꝛ tunc si peteret acti. ex testamento patitur falci. sed act. fa mil. hercisc. consequetur quod est detractum. vt. ff. eo. l. ij. §. idẽ iulianus querit si mulieri. in fi. ſm. R. ꝛ facit in ea. l. §. idem iulianus querit si dotem. ꝛ quod ibi nota.

e ¶ Ratam fecerit. venerat igitur casus quo ille petere poterat. R.

f ¶ Propter eam. i. ad eam retentam quantitatem petendam. Azo. nõ autem ad redditam quantitatem.

g ¶ Ei. scz mulieri vt eam exigat. Accur.

h ¶ Defensurum. ꝛ ita ab herede repeteret totam dotem nihil habendo ratum.

i ¶ Si. als ꝛ si.

k ¶ Subierit. scilicet heredis mandato defendendo heredem procurato rio nomine contra mulierem repetentem dotem vt ita habeat locum qõ de act. iudi. dicit. vt. j. de re iudica. l. iij. ꝛ. ff. de ꝓcu. plaucius. ꝛ. l. si ꝓcurator.

l ¶ Si cautum. scilicet iudica. fol. cum defendit heredem. si enim cautus esset ex illa cautione agat: totam pecuniam a marito peter. sed aliter si agat actione in factum vtili. sed ſm. R. ideo dicit si cautum non erit: qz tunc ex stipulatu etiam in heredẽ forsan daretur si in iudicio ꝓfens firmasset personam sui procuratoris satisdando ꝓ eo. vt institu. de satisda. sed hodie. ꝛ. j. iudi. fol. l. si ad defendendum. sed hoc nõ placet. vt. ff. de procura. l. si procurator. in fi.

m ¶ Heredem. defensum. sed quare non in totum: Reſpon. reſpicit finẽ quia cum maritus factus est procurator in rem suam: quia ꝓmiserat heredi se seruaturum indẽnem cum ipse nihil reddet si ad inopiaz vergat: vel retinebit loco dotis ꝛ mulier non debet velle plus. si autẽ velit: im totum agere contra heredem defensum: potest. vt. ff. de procura. l. si actor. ꝛ. l. si procurator. ꝛ tunc heres ageret ex cautione cõtra virum: quia mulier ratum non habet. vt ff. ꝑtori. rñ.

n ¶ Dotez possit. scilicet annua bima trima die ſm hec iura bodie post annum. vt. C. de rei vxo. actio. l. vnica. §. exactio autem.

o ¶ Actio. er testamẽto. nã nec filia differt si esset ei legata. vt. ff. eod. l. j. in princip.

p ¶ Quia tũc. scilicet tm̃. Accursius.

q ¶ Eisdem diebus. quibus ꝛ mulieri solui deberet. Accur.

r ¶ Extitit. repete ꝛ dicuntur factuz fit vt ꝓmisit: si enim cõstat matrimonium statim perciꝑet. vt. ff. eo. l. ij. §. idem iulianus querit si dotez. ꝛ. ff. famili. hercisc. l. si filia. §. j. ꝛ. l. si maritus. vbi de hoc diri.

s ¶ Ad ꝓceptionem. per iudicium fami. hercisc. non act. ex testamẽto: vt hic erat.

t ¶ Moratur. re integra. Accursius.

v ¶ Subueniri. cõdictione incerti ad exponendũ cautionẽ. vt. ff. de vsufru. ea. re. l. bocſe. §. j. ꝛ. ff. de cõdi. indebi. l. si quis cũ. et. j. si cui plus ꝙ per. l. falci. l. nisi. §. finali. Alij dicunt sine causa. arg. ff. de condi. sine causa. l. ij. ꝛ. iij. quod non placet. vt nota. ff. de condi. indebi. sed ꝛ si me. §. cum inter.

x ¶ Cui. mulieri. Accur.

y ¶ Non debet. ꝛ certe dabitur quasi eã perceperit vxoris nomine: ꝛ quasi sine causa sit apud eum. Accur.

z ¶ Cautionem. nam si interposuisset nõ esset hic timor: cum habens hoc nomen heres non esset non soluendo. Item nota. ꝙ ex inopia alteriꝰ in aliũ quandoqz datur actio. vt. C. quãdo fiscus. vel pu. l. penul. ꝛ facit. ff. ad er bi. l. iulianus. §. si cui. ꝛ. ff. de eo per quem fac. erit. l. fin. ꝛ de leg. j. plane. ij. §. j. Accur.

Inopia alteriꝰ saliuz qñqz datur actio.

Jr. ¶ Casus. Vxor mea dedit mihi in dotẽ mãcipia ineſtimata. pone. ꝛ. ego postea feci testamẽtũ ꝛ legaui ei. c. ꝓ dote. ꝛ postea ante mortẽ meã dicta mancipia decesserunt sine culpa mea. ꝛ ita nihil in dote remansit. ꝛ postea decessi. ꝛ postea decessit dicta mea vxor ꝛ habuit heredẽ titiũ. nunqd titius poterit petere ab heredibus meis ex causa legati centum? Et videtur ꝙ non. qz cum nihil remãserit in dote vt dictũ est: nihil vꝝ pman sisse in legato pro dote relicto. ỏz tñ hic ꝙ petere põt. volũtas eñ mea seruãda est ꝙ aliud ꝓ pote ei legaui ꝛ nõ dotẽ. Ainia.

a ¶ In mancipijs. ineſtimatis: als nulla esset huius legis dubitatio.

b ¶ Pecuniam. scz certam. R.

c ¶ Mortuis. scz sine culpa viri. ꝛ sic in dote nihil deinceps sit. vnde ꝛ in legato nihil forsan diceretur perperam: qñ non sit hic dos pure legata: sed ꝓ dote aliud. vt. ff. de iure do. plerũqz. ꝛ. l. in rebus. ꝛ. ff. eod. l. j. in prin. §. j. R. ꝛ etiam facit. ff. de pac. dota. cum maritus. in prin. ꝛ. ff. eo. l. cum scriptum. in fi.

d ¶ Voluntas. ꝙ dotẽ pure legare noluit: sed aliud ꝓ dote. vt. ff. diri.

Uxori mee. ¶ Casus. Vxor mea dedit mihi in dotẽ fundum cornelianũ ꝛ quosdam alios fundos inter quos erat vnus ineſtimatus ꝛ multa alia estimata dedit mihi in dotẽ. postea ego feci testamẽtũ ꝛ ita in eo diri. vxori mee fundum cornelianũ ꝛ ea que obtulit mihi estimata cũ mihi nupsit volo restitui in speciebus ꝛ decessi. modo queritur nũquid ꝑdictũ fundũ ineſtimatũ videar ei legasse? Et videtur ꝙ non. qz in legando nõ nolaui eũ fundũ ineſtimatũ nec etiaz alios: sꝫ tm̃ nolaui cornelianũ fundũ. dicit tñ hic ꝙ euz legasse videor ꝛ etiam oẽs alias res ãs habui ab ea in dotẽ siue erant estimate siue non. ꝛ heres meus soluet ei dictas res tales quales inuenientur nõ autẽ eorum ꝑcium. ꝓdicta enim verba videor ei legasse vniuersam dotem talem qualis est. Ainia.

e ¶ Cornelianum. hunc dederat ineſtimatum. vt. j. pater. Accur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Obtulit. id est dedit. ⁊ fac punctum estimata. quasi dicat tam inestimata q̄ estimata volo in speciebus ipsis cum extent non in pecunia restituri: quod potest esse vtile in rebus estimatis si meliores facte fūt apud virum. vt. ff. de iure dotium plerūq; ff. de pac. dota. l. cuz maritus. in principio. Accursius.

b ¶ Nō estimatum. id est inestimatum prediuz seq̄ corpus: infinitatur enim inestimatum: vt ibi. non homo currit. Accur.

c ¶ Non videri. de legato predicto.

d ¶ Vniuersa. ergo omnia predia estimata ⁊ inestimata: et etiam mobilia.

e ¶ Quales inueniretur. scilicet esse relicta sub. apparet ergo ex tali legato omnia relicta esse in speciebꝫ cuz dixit vrori mee ⁊c. Accursius.

Scie. ¶ Casꝰ. Abvrore mea scia habui in dotem centum. et postea feci testamentū et fandum meum cornelianum qui valebat centuz legaui ei p̄ dicta dote. ⁊ postea eundē fundum legaui meuio: ⁊ ita iter eūdem meuium ⁊ scias vrorem meam oze esse concursus in dicto fundo: scilicet vt quilibet eoz̄ in eo habeat dimidiā. ⁊ postea multa alia legata quibusdam aliis relīq. ita q̄ habeat locum falcidia et postea decessi: venit scia ⁊ meuius prediti ad heredes meos ⁊ petunt pro dimidia quilibet dictum fundum. dicunt mulieri heredes. q̄uis tibi nō possimus detrahere falcidiaz: qz tu recipis tibi debitum. tamen meuio de sua parte fundi volumus detrahere falcidiā. dicit mulier bene placet mihi. sed tamen illud quod vultis detrahere de fundo noie falcidie quā vultis retinere de parte meuij quam habet dicto fundo volo mihi vendicare: ⁊ ita cum ego mulier debeaz habere in fundo. l. pro dimidia dotis mee. ⁊ meuius alia. l. nomine legati: ⁊ cū velitis ⁊ debeatis detrahere quartam de dictis. l. meuij noie falcidie. que quarta capit. xij. ⁊ dimidium detis meuio in dicto fundo. xxxvij. ⁊ dimidium ⁊ mihi. lxij. ⁊ dimidium. nam ⁊ adhuc amplius est de dote mea q̄ fuit centum. ⁊ ita non remanebitis mihi ad dandum pro dote mea nisi xxxvij. ⁊ dimidium venit dictus meuius ad illa verba ⁊ dixit: certe ipsa bene dicit queritur quid iuris sit: Et dicitur q̄ dicuz dicte mulieris seruandum est: ⁊ ita non habebit locum rectus concursus inter eam ⁊ dictum meuium eo q̄ quilibet eoz̄ non habebit dimidiaz in dicto fundo: imo mulier habebit in eo vt dictum est. lxij. lib. ⁊ dimidiaz. ⁊ meuius xxxvij. ⁊ dimidiaz. ⁊ remanebunt heredes ad dandum scie p̄ dote sua xxxvij. lib. ⁊ dimidiam. Amia.

f ¶ Centum. id est fundus valebat centum: sed dos erat tātūdē vel plus vel etiam minus. Accur.

g ¶ Meuio. ⁊ ita ambobus insolidum. sicqz concursu faciunt sibi partes. vt. C. de cadu. tol. l. vnica. §. vbi.

h ¶ Non fuerit. quia multer sit sola. ⁊ sic non concurrit cum meuio quasi id plus non sit meuio legatū. at mulieri nō detrabitur falcidia sicut nec de dote detrahere tur: cuius vice hoc legatum cedit: nisi aliqd plus esset in legato vel nisi in commodo representationis: vt. ff. eo. l. ij. §. idem iulianus querit.

i ¶ Amplius. q̄ in fundi parte quod etiam quadrantem poterit excede re cum etiam hoc postulet ea alienum. R. ⁊ facit. ff. ad. l. fal. l. j. §. si quis creditori. ⁊ l. si vsufruc. §. j.

Scia. ¶ Casus. Scia dedit nomine dotis lucio titio centū aureos. ⁊ adhibuit quintum mutius qui stipulatus fuit a marito sibi dotem restitui mortua scia. postea dicta scia fecit testamentum in quo instituit sibi heredes gaium ⁊ cornelium. ⁊ postea ita dixit in eodem testamento. lucio titio marito meo dari volo super dotem quam ei dedi centum aureos. ⁊ decessit dicta scia: modo queritur vtrum dictus quintus mutius qui fuit stipulatus dotem possit conuenire maritum actione de dote: Et dicitur q̄ non. quia aut fuit stipulatus dictam dotem mandato dicte scie eo q̄ ipsa scia volebat ei donare aut noluit donare. Pri-

obtulit estimata: in speciebus restitui volo: respondi non estimatum pecuniam in dotem datuz exceptum non videri: sed vniuersa dote prelegata rerum estimatarum pecuium non relictum: verum ipsas res quales inueniretur.

Scevola. Lex. xj.

Scie pro dote centum fundus legatus fit: idemqz meuio: quod meuio falcidia aufert pro eo quasi concursus nō fuerit mulier plus vēdicet: quia amplius fit in dote mulieris.

Adhibitus ad stipulandum totā dotem: in dubio non videtur adhibitus animo donandi. Item adhibitus animo donandi intelligit causa mortis: si mortis causa est mentio facta. b. d. Bar.

Paulus. Lex. xij.

Scia cum nuberet lucio titio dedit nomine dotis centum aureos: ⁊ adhibuit quintum mutium quinibil numerauit: sed dotem stipulatus est si mozte mulieris solutum fuerit matrimonium. Scia moriens testamento suo cauit ita: lucio titio marito meo cui maximas gratias ago da

ri volo supza dotem quam ei dedi tot aureos: quero cuz instituerit lucium titium cōuenire quintus mutius ex stipulatu actione: an repellere eum maritus possit ex verbis testamēti? Respōdi si quintus mutius ex mandato scie non donationis causa stipulatus est: heredibus mulieris cum teneri: ⁊ ideo quintum mutium exceptione repellendum esse: q̄ si donationis causa scia stipulari pmisisset: videri cum in eum casuz qui morte mulieris extitit mortis causa stipulatum: et ideo filei eius committi potuisse in eum casum dicēdum fore.

Si cōditio pro parte est possibilis sufficit si ei pareat ideo quod possibile est. hoc dicit Bartolus.

Scevola. Lex. xiij.

Qui dotem in pecunia numerata ⁊ estimatis rebus acceperat vrori ita legauit: scie vrori mee si omnes res que tabulis dotalibus contineantur heredi meo exhibuerit et tradiderit: summā dotis quam mihi pro ea pater eius intulit dari volo hoc amplius decē

mo casu videtur stipulatus causa mortis: nam in stipulatione fuit facta mentio mortis mulieris: ⁊ ideo fidei eius committere potuit scia de dāda dote viro suo: commisit autem eius fidei cum dixit in testamento: vt dictum est lucio titio marito meo dari volo super dotem quam ei dedi centum aureos. dolo ergo faceret in hoc casu quintus mutius si peteret a marito illud quod teneretur ei restituere si habueret. Secundo casu tenetur dictus quintus mutius dictis heredibꝫ mulieris actione mādati vt pecuniam quam iam foret consecutus a viro aut actionem cum nihil fuit consecutus eis cedat. et ideo eundez quintū mutium exceptioea viro repellendum. quod est notandum. Amia.

k ¶ Stipulatus. nō aperit an gerendo negocium mulieris. vel vt donatarius causa mortis. vel vt iter vinos stipularetur. et ideo. j. distinguit. Accursius.

l ¶ Supra dotez. per hec verba et dotem ei videtur legare. vt. ff. eo. l. qui ita. ff. de annu. lega. l. scia. §. vroti.

m ¶ Instituerit. id est ꝓposuerit.

n ¶ Non donationis. qō ꝓsumitur q̄ non donationis causa. vt. ff. de legatis. iij. cum quis decedens. §. nuptura. et arg. ff. de nego. gest. l. nesennius. Accursius florentinus.

o ¶ Eum teneri. actione mandati vt pecuniam si iam exegit reddat: alis actiones cedat. vt. ff. manda. idemqz. §. si cui. ⁊ de leg. iij. cum quis. §. nuptura. ff. de iure dotium mulier. §. fina. ⁊ arg. ff. de neg. gest. l. penulti ma. vnde etiaz fidei eius ꝓmitti potuit vt cuilibet debitoris ne quis q̄ peteret. ⁊ sic hoc fecisse rationabiliter ꝓsumitur. vt. ff. de lega. j. si pecunia. ⁊ nota. in. d. §. nuptura. Accur.

p ¶ Exceptione. scz doli mali.

q ¶ Stipulatum. nisi liqueat contra. scilicet q̄ inter viuos donare voluit: et hoc ideo quia in stipulatione habita est mentio mortis. als est donatio inter viuos. vt. j. de dona. causa mortis. l. scia. §. finali. que est contra.

r ¶ In eum casum. cum est donatio causa mortis. vt. ff. de legatis. ij. cum pater. §. j. sic ergo nota tres casus. ¶ Primus cum stipulatur vt procurator vel gestor quod semper prima facie ꝓsumitur. vt. ff. diui. Secundus quod stipulatur mortis causa quod ꝓsumitur si modo constet eū stipulari causa donationis. vt. ff. ꝓxti. et in vtroq; potest fideicommitti. ⁊ hi sunt hac. l. Est et tertius casus quando stipulatur ex causa donationis inter viuos et hoc constat: et hoc casu non potest gruari vel reuocari nisi eum instituat vel aliud ei relinquat. vt. ff. de pactis dota. l. cum maritus. §. finali. et. C. de iure dotium. l. ij. et. l. cum patrem. et. ff. soluto matrimonio. l. que dotis. que sunt contra. Item nota hic sine stipulatione posse fubstitui in donatione causa mortis. vt. C. de dona. cau. mor. l. j.

Qui dotem. ¶ Casus. Cum vellem accipere sciam in vroꝛem pater eius dedit mihi in dotem centum in denarijs: ⁊ tot alias res estimatas que valuerunt centum. ⁊ ego feci fieri ei chartam q̄ restituerem ei ducenta ꝓ dote soluto matrimonio. ⁊ in ea charta fuerunt nominate dicte res estimate. postea feci testamentum. et ita legaui eidem mee vroꝛi. scie vroꝛi mee summam dotis quam mihi pro ea pater eius intulit dari volo. hoc amplius denarios. x. sub ea conditione si omnes res que in charta dotali continentur heredi meo exhibuerit et tradiderit: modo queritur cum plures de rebus dictis in dotem mihi datis ipso vsu finita sint me viuente/et quedam non: an valeat legatum qua si sub impossibili conditione datum a me vroꝛi mee? Et respondetur q̄ valet legatum si vroꝛ fecit peruenire in potestate heredis mei illud quod supererat ex rebus in dotem datis. nam quantum ad alias res que non supererant videtur impossibilis conditio a me adiecta. Vidiamus.

s ¶ Summā. scilicet predictā in pecunia ⁊ in rebus estimatis cōsistentē.

Conditione.

Als incipit me uia.

a ¶ Conditione legatario apposita: quod si cõcedatur nihilominus rectum valet. vt. C. de bis que pe. no. l. j. ℞ institu. de here. ītī. ℣. impossibilis. ℞ de leg. ℣. fi.

b ¶ Paritum. vtpote impossibili. Accur.

c ¶ Superer at. ℞ quidem de his tm̃ testatorem cogitasse credendum est quoniam et vitio caret: ideoq; nõ min⁹ tutio: ℣ benignior est talis interpretatio. vt. ℣. de legi. ℞ senatusco. benigniꝰ. ℞. l. in ambigua. Accur.

S Filiusfa. ¶ Lal⁹. Filius me⁹ in meapte ℣stitut⁹ accepit cẽsũ ab vxore sua nõie dotis. ℞ postea eã emãcipauit. ℞ ipe postea fecẽ testm̃. ℞ legauit dicte suevxori di cta℞ dotẽ. ℞ postea antẽ ℣ ipse decederet ego ex hereditate eã. ℞ postea decessit ipse℞ ego: nunquid heres eius tenet prestare vxori dictam dotẽ℞ legatam ei? Et dr ℣ sic. ℣ quis ego erheredauerim eum meum filium. Alias.

d ¶ Acceperat. vñ de ea reddenda aduersus eum solu. mat. cõpetere debet actio iquãtus facere põt: sicut de ceteris suis nego cijs: sed heredi ei non data tur boc beneficius. vt. ℣. quod cum eo. sed ℞ si.

e ¶ Solet. i. solitum est.

f ¶ Debebitur. insolidus q℞ de dote actio insolidũ datur: vt modo dixi.

Theopꝰ. ¶ Casus. Theopopus habebat duas filias scilz titiaz crispinam q̃ erat minor: ℞ habebat vnũ filium qui vocabat gaius. ipse theopompus maritauit dictam titiam/℞ de dit ei in dotem centum℞ postea fecit testamentus/℞ instituit sibi heredes ꝑ equis partib⁹ dictos treꝭ suos filios. ℞ postea fecit codicillos. ℞ in eis ita cauit. filiam meam crispinam quam vellem tradere nuptui cuicunq; amicimei ℞ cognati appiobabunt prouidebit tradi pollianus cognatus meus: qui pollianus scit bene vtrum velim dare tãtũ crispine in dotẽ q̃tum dedi titie sorori sue. ℞ postea decessit dictus theopompus. postea amici ℞ cognati eiusdem theopompi inter quos fuit dictus pollianus maritauerunt dictam crispinam sempronio. venit nunc dictus sempronius ℞ petit a titio ℞ gaio fratribus ℞ coheredibus dicte crispine tãtũ ante partẽ hereditariã prodicta crispina nomine dotis sue q̃tus habuit dicta titia cum maritauit eam dictus theopompus: ℞ hoc ideo petebat: qr dicebat hoc voluisse theopompum ℞ cum coheredes boc negarent cozam iudice fecit dictus maritus crispine venire dictum pollianum cozam iudice: ℞ iurare se scripturum veritatẽ super voluntatem theopompi. qui pollianus iuratus scripsit theopompum voluisse eandem q̃titatem in dotẽ accipere etiaz minorẽ filiam scz crispinam quam titia maior soror accepit: nũquid habebit dicta crispina tãtũ q̃tũ habuit dicta titia? Et videtur ℣ non. qr vox vnius testis reputatur vox nullius. maritus autẽ crispine nõ introducit super boc nisi vnum testem. scz predictum pollianum vt dictus est. Rñ. tñ hic ℣ sic. ℞ est ratio. qr theopompus voluit stare super hoc dicto polliani vt apparet in dictis verbis que dixit in codicillis. Ulmianus.

g ¶ Cauit. hic est grecũ cuius interpretatio est filiã meaz ℞c. ℣. sed aliꝭ id nõ habent: ℞ id dicunt esse sensus: filias meas pares esse volo. Accur.

b ¶ Pollianus. testatoris forte filius. Et no. qꝰ prouisio filij est in dote: sed amicorum est in eligendo maritum.

i ¶ Juratus. id est iurauit ℞ dixit: sic enim scribunt tabelliones talia testis iuratus dixit. Vel iuratus. i. adiuratus. maritauerat ergo de consilio amicorum.

k ¶ Quãtitas. Not. ergo hic stari dicto vnius. ℞ sic est contra. C. de testibus. l. iurisiurandi. Solu. hic voluit testator quod potuit sicut ℞ si ipse iurasset. vt. ℣. de leg. iij. l. cũ quis. ℣. codicillis. Itez est ar. qꝰ vnus testis inducat presumptionẽ vel semiplenã probationem. sic. ℣. quẽadmoduz testa. aperi. l. j. in fine nec obstat. ℣. de quest. l. maritus. quia ibi non quia deficiat indicium probibetur questio: sed quia contra dominum: vt bic no. ℞. C. de rebus cre. l. in bone fidei.

l ¶ Detur. No. er hac. l. theopõpus stari dicto vnius testis. Itez not. qꝰ vnus testis inducit presumptionẽ vel semiplenam probationem.

Testis vnꝰ semiplene probat.

Onere duplici quis onerari nõ debet.

† Stat ℣ dicto vnꝰ li. l. c. iij. cius gl. sup ℣. cleri ci. extra de pcu. vbi de hoc vide.

debeant? Respondi cuz cuius notio est estimaturum vt eadem quã titas† ex communi pecunia minori filie dotis nomine detur⁹.

Gaius. Lex. xvj.

Licet placeat⁹ pignozatas res vel in publi cum obligatus heredem qui dare iussus est⁹ liberare debere: tamen si is qui tales⁹ res in dotem⁹ accepit dotem prelegauerit⁹: non cogetur⁹ heres liberare eas: nisi aliud specialiter testator dixerit.

¶ Non est verisimile testatoꝛ velle grauare heredem duplici ꝓstatiõe. h. d. Bar.

Paulus. Lex. xvij.

Qui dotẽ a matre vxoris acceperat ℞ stipulanti ei promiserat testamento vxori dotẽ legauit: cũ q̃situ effet an vxor dotis summam consequi posset: Rñdit scevola nõ videri dari vxori quod necesse⁹ sit matri reddi. al's sic respondit⁹ non deberi nisi manifeste vxor docuisset eã testantis voluntatem fuisse vt onerare heredes duplici⁹ prestatione dotis vellet.

¶ Testatore precipiente vxori reddi quid vxor ei dedit venit etiam id qõ dedit ob causam. h. d.

Scevola. Lex. xvij.

Uxori ita legauit vxor mea quicquid ei comparauit et quod mihi dedit e medio fibi sumat: quero an dos plegata videtur? Respondi verbis que, ponerentur videri: ℞ de dote prelegata

Licet. ¶ Casus. Duo mea predia obligaui reipu. vel titio priuato: ℞ postea seiã filiã mea maritani gaio ℞ dedi ei ī dotẽ dicta ꝓdia ita obligata sicut erant ℞ boc sciẽte dicto gaio meo genero: postea dict⁹ gai⁹ fecit testamentum℞ legauit dictam dotem dicte mee filie vxoriue. nunquid heredes eiusdẽ gaij debent dicta predia liberare a pignore: ℞ postea dare dicte mee filie? Et videt q̃ sic: q̃ ipse gaius sciebat dicta predia esse taliter obligata eo tẽpore quo accepit ea ī dotẽ. dicitur tamen bic qꝰ non tenetur liberare pignora nisi gai⁹ testatoꝛ boc spe cialiter diressetꝰ testamẽ to q̃ bẽdes luerent. Ulm Licet placeat. ex ordine. ℣. vt insti. de le. ℣. non solum. ℞. ff. de le. j. fi res. ℞. C. de fideicõ. predia. ℞. ff. de leg. ij. meui⁹. ℣. pe. Accur.

n ¶ Jussus est. a testatore sciẽte eas obligatas. al's secus. vt. d. l.

o ¶ Tales. iam obligatas. Roge.

p ¶ In dotẽ. estiatã. ℣.

q ¶ Prelegauerit. vxori pure ℞ simpliciter.

r ¶ Cogetur. quoniam in boc legato sola dos venit: sicut vemret in dotis acti. vt solum repreſenta tionis cõmodum bic sit in legato. ℣. vt. ff. d. l. j. i principio. ℞. ℣. adeo. ℣.

Qui dotẽ. ¶ Casus. Titia dedit mihi in vxoꝛ filiã suã seiam ℞ dedit mihi in dotẽ. ℞. ego ꝓmisi eidẽ titie me restituturũ ei soluto matrimonio: ℞ postea feci testm̃ ℞ legaui dicte mee vxori dicta. c. ℞ decessi: nunquid dicta mea vxor poterit petere ab heredibus meis dicta. c. ℞ ab eis consequi: Et dicitur qꝛ non nisi eis caueat se defensurũ eos aduersus titiam matrẽ suaz: ℞ hoc nisi probauerit dicta mea vxor me voluisse onerare heredes meos duplici dotis prestatione: qꝛ tunc habebit ipsa. c. ℞ mater sua titia alia. c. Uuia.

s ¶ Necesse. agitur non dabitur vxori actio ex testamento contra heredẽ nisi caueat eum defensurum contra matrem. vt. ff. co. l. ij. in principio. ℞ ℣. l. pater. ℞. ff. de iure dotium. l. cum pater. ℞. ff. solu. matrimonio. l. si cum dotem. ℣. si pater.

t ¶ Als sic respondit. i. idẽ scevola. ℞ al's tractans de hac materia rñ. non deberi. ff. dari. Accur.

v ¶ Duplici. ℣. ex hac. l. non esse quẽ onerandũ duplici onere: vel addi afflictionem afflicto. ff. de leg. ij. titia. ℣. qui in vita. ℞. ff. ad. l. rho. de iactu. l. nauis. ℣. cum autem. ℞. quid ergo. ℞. ff. de offi. presi. diu⁹. ℞. C. de impo. luc. de. l. j. Item facit. ff. de leg. iij. si res. ℞. l. qui concubinaz. ℣. qui fundum. ℞. j. de fun. instru. ℞ instru. leg. l. ꝓdia. ℣. liberto. ℞. ff. de leg. ij. meuius. in prin.

Uxori. ¶ Casus. Uxor mea dedit mihi in dotẽ. c. ℞ postea ego cõparaui ei vestes ℞ mõilia. ipsa etiã dedit mihi quedã alia: postea tempore procedente feci testamentuz ℞ ita ei legaui: vxor mea sumat sibi ex medio hereditatis mee quicquid ei comparauit ℞ quod mihi ipsa dedit ℞ decessi: modo queritur an videar ei dotẽ plegasse: Et dr qꝛ sic: nã probent heredes mei aliud me sensisse. Sed pone qꝛ de dotis cẽtũ erant duo instrumẽta facta in vno quoꝛũ cõtinebant quinquaginta ℞ in alio tantũdem: ℞ ego ita legaui. dicte mee vxori titie do lego tantã pecuniam quãta ad me dotis eius nõie peruenit que dos est dotalibus duob⁹ cõsignatis instrumentis centum aureorum: nũquid poterit vxoꝛ mea cõsequi vtrãz summã? Et dicitur qꝛ sic. Uuia.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a Loqui. licet simpliciter dixit dedit: ꝛ nō adiecit pro dote.
b Ex stipulatione. als est ve. ꝛ dicve pro et. ff. m. ff.
c Vtrāq; summā. id est vtriusq; instrumēti quātitate: vel dic q aligd peruenit re ipsa: aliud deductum erat in stipulationem tñ: ꝛ ff. m vtrūq; scz datum ꝛ promissum: ꝛ non datum. vt insti. eo. titu. §. sed ꝛ si vroti.

De optione legata. Titulus. v.

Iuus pius. Casio. Titio legauit mihi electionez seruorum. queritur quot possim eligere ꝛ habere: Et dicitur q tres. secus autē si leget mihi optionem siue electionem serui: quia tunc non possuz eligere nisi vnum. optabo tamē illū quem volā. sic ꝛ pertinet ad me arbitrium eligendi si legauit mihi dominē in genere. pone ergo q elegi ꝛ male. ita q nō valuit electio nunquid potero iterum eligere: Et dicitur q sic. ꝛ de hoc ponit tria plana exempla vsq; ad. l. mancipium. Aluia.

d Diuus. Pone casuz q aliquis legauit mihi optionem seruoꝝ suoꝝ in plurali nūero loquens eligam tres: vt ita plura locutio cōtineat tres: ꝛ als duos. vt. §. de testi. l. vbi. ꝛ hoc fauore vltime volūtatis. vt. j. de regu. iur. l. in testamentis. secus si in singulari: quia tunc vnum tñ. vt. j. per totuz hunc titu. Vel dic q testator legauit mihi electionem seruorum qui debent optare vnū seruū vel equum vel aliud mihi dandum. Nam eligaz tres de familia testatoris qui eligent: ideo autem tres quia si discordāt inuenietur pars maior. vt argu. §. de arbi. l. item si vnus. §. fi.

e Quotiēs. Datur. a testatore.

f Quez velit. etiā optimum fm Ro. nos cōtra vt statim dicam.

g Ad legatarium. idem quod hic habes institu. eo. §. generaliter. ꝛ. §. de lega. j. si seruus. §. cum homo. ꝛ omnes predictas leges ītelligit Ro. herede frustrante. ꝛ pto eo. §. de leg. j. cum res. §. totiens. ꝛ. l. huiusmodi. §. si cui. ꝛ ar. C. de folu. l. j. at bul. etiaz ab initio dat legatario: vt hic. ꝛ dictis primo concordat. vt ꝛ no. §. de leg. j. si quis a filio. §. pe. que videtur contra. ꝛ. §. fami. hercis. heredes. §. si incerto. Item nō eligit optimum fm omnes. vt. §. de leg. j. l. legato g naliter. sed in inferiori casu eligit optimum fm Ro. sed dic q nec ibi eligit optimuz. ꝛ pto eo est hic copula: sed ꝛ homine ꝛc. ꝛ. C. communia de lega. l. fi. §. j. ꝛ arg. §. de leg. j. si heres generaliter.

h Vel hominem liberum. vel ante aditam hereditatez. vt. j. c. l. optione. Accursius.

i Amphorarum. subaudi vini.

k Data. a testatore vel a lege. vt. §. proxi. duob⁹ rñ. sed Rog. dixit ibi translata quando a lege.

l Consumere. quia non tenuit ipso iure. vt. j. proxi. §. als secus. vt. j. c. titu. apud aufidium. ꝛ. §. de leg. j. l. v. in pin. Et no. nihil refert nō fiat aliquid vel id non iure fiat, sic. §. qui satisfd. cog. l. quotiens. ꝛ de iure iuran. qui per salutē. ꝛ de condi. indebi. cum indebitū. in fi. ꝛ. j. de adul. si maritus. §. fi. Sed arg. cōtra. j. de re iud. l. iuder. Additio. Dic q ibi sententia tenuit ipso iure. als esset idez quod hic. vt. l. fi vt proponis. C. quomodo ꝛ quando iuder. Bar.

m Si id. als si non id. ꝛ abūdat negatio. sic. C. de ser. fugiti. l. j. als de est scilicet non, ꝛ sic est plana, facit. j. titulo. j. l. j. ꝛ. l. iij. ꝛ. l. fi quis vinuz. Accursius.

n Silicet. Degustationem. Si autez post sibi imputet. ꝛ facit. §. de pe. ꝛ commo. rei vendi. l. j. §. j. ꝛ. l. si quis vina. §. si in aduersione. ꝛ. l. si vina que in dolijs.

o Cyphi. Data. i. legata.

p Integram. q nō tenuit prima: als secus. vt. j. eod. apud aufidium. in fin. ꝛ no. §. l. ij. §. j. ꝛ poterit ad exhibendum agere legatari⁹. vt §. ad exhiben. l. iij. §. item si quis optare. Accur.

q Cū sciret. nam tūc videt de olbus satisfactum maxime si legatarius cognoscet bat illos absentes, vt arg. §. de act. emp. l. j. §. fina.

r Ec solum. f. tunc integra manet electio. Accur.

s Causa. quomiⁿ oēs exhibiti sint nisi fraude tertij: q tunc agit de dolo cōtra eum. vt. §. de dolo. l. si quis. que est cōtra. Solu. vt ibi.

Ancipiorū. Cassius. Legaui titio optionē seruoꝝ meoꝝ ꝛ decessi: ꝛ ita pōt titius eligere ꝛ bñe tres. vt. §. eo. l. j. heres me⁹ vult vēdere vel obligare vel manumittere oēs seruos he reditarios: ꝛ timet ne vēditio vel obligatio: vel manumissio anibiletur eligente postea dicto legatario tres fuos ex bis q̄s vult vendere vel obligare vel manumittere certe consulitur hic heredi vt adeat pretorem et petat ab eo vt decernat actionem legatorū legatario nō cōpetere nisi intra tps ab ipso ptore p̄finitū elegisset fuos legatarius: ꝛ pretor bene audiet heredez boc petentē. pone ergo q ptor statuit vnuz mēsem ꝛ trāsiuit menfis ante q̄ legatari⁹ eligeret: nō tñ vēdidit adhuc bere fuos. nunqd audiet legatari⁹ volens vēdicare tres seruos? Et dic q sic. q nō subsūnet heres aliquod dānum propter vendicationē predictam legatarij propter qō solet pretor decernere vt legatarius eligat infra certum diem. i. propter boc vt heres non subsūneat dānum: si autē preterito dicto mense manumiserit vel obligauerit: vel vendiderit heres oēs seruos: vel quosdaz ex bis non poterit amodo legatarius vendicare aliquos ex dictis seruis. Item ꝛ in alio casu debet pretor statuere certuz tempus legatario optionis: puta si legaui titio electionem serui: ꝛ si eio legaui reliquos seruos meos: ꝛ boc dicit vsq; ad primum. §. legis si tibi. Aluia.

t Venditio. eoꝝ scz.

v Quandoq;. i. quādocūq;.

x Nō cōpetere. No. q̄ ad tps quis agere cogitur. sic. j. eo. l. si optio. §. fi. ꝛ sunt similia. j. l. si tibi. ꝛ. C. de lgenu. manumiss. diffamari. regulariter contra. vt. C. vt nemo inui. Jtē ad statuendum dié alicui facto facit. §. de iure delibe. l. j. ꝛ. j. de dā. infec. qui bona. §. fi. Accur.

y Quem. scz diem.

z Diffinierit. i. statuerit.

a Libertatē. ꝛ certe tuebitur. ꝛ facit. §. si quis cau. ꝛ si post tres.

b Deneganda. legatario. Accur.

c Integra. facit. §. de minor. q̄ si minor. §. fcuola. ꝛ. C. de repu. bert. l. fi. ꝛ. §. de iure delibe. si quis.

d Idem est. vt actio denegetur: ꝛ dic q idē referatur non ad proximū sed superius.

e Post diem. a pretore vel iudice statutum. ꝛ continua. seq. l.

f Immo. Cum iam. als sic forte non disposituruz: nisi optionis tiꝛ moꝛ esset.

Si tibi.

Pluralis numer⁹ in trib⁹ q̄ñs consistit.

† Facit gl. vl. in pn. in c. cām. que. de elec.

† Nota q̄ paria sunt nō fieri aut liuria fieri: sec⁹ tñ q̄ tū ad effectum nūciatiōis nouī opis: q̄ siue iure siue iniuria op⁹ fiat per nūciationē inhibet. vt. in. l. j. in pn. j. de no. op. ris nū.

† Cyphi als scbi pbi.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

Si tibi. Casus in princi. continuatus est. ff. proti. casui. ¶ Si ex. Titius habens quattuor virios legauit mihi duas quas ex eis elegissem: z postea alienauit duas ex eis/z decessi: nunquid potero vendicare duas quas reliquit in beredit̃ate post mortem suam? Et dicitur q̃ sic. z idem esset si tempore quo legauit mibi predicto modo non habebat nisi duas virtolas.

¶ Unus hominū. Titius legauit mihi optionē vnius de seruis suis quos volam: z postea eodem modo legauit seio et decessit: postea ego elegi stichum: et postea seius optauit eundē: certe erit stichus cōis mihi z seio: nisi ego post electionem meam mutassem volūtatem. Sz qd si post meas electiones z ante dictam electionem seij decessi vel factus sum furiosus: certe de iure stricto non erit dictus stich⁹ mihi z seio cōis: q̃ non videor consentire q̃ sentire nō pot sum. de equitate autem sic q̃ semel fuit a me facta electio. ¶ Si rerum depositarus. Titius deposuit apud seiū ciphos argenteos: z postea legauit dicēs titius mihi electionē dictorū cipborū: z ita possus eligere tres. vt. ff. l. i. certe cōtra seius depositariū possum agere ad exhibendū: z cum bereditas possum agere et testamēto vt bres agat deposin cōtra seius et ab eo consequatur cipbos: z postea mihi facultatē eligēdi pstet. Vi.

a ¶ Nō dari. scilicet quia decetero mei fient omes si optate cessaueris. vt. j. eo. cum optio.

b ¶ Si ex quattuor virios. dicunt quidā q̃ sunt vasa: sed certe ḷmo ornameta muliebria. vt. j. de auro z arg. leg. l. argento. §. ornamenta. Accur.

c ¶ Relicte. tempore mortis testatoris. vt arg. j. de tabu. exbi. l. j. §. fina. Accursius.

d ¶ Ab initio. tempore testamenti.

e ¶ Due sole. idē si dixit duo paria. vt. ff. de leg. iij. l. qui concubinam. §. qui quattuor.

f ¶ Legatum. scz quasi puruz.

g ¶ Data est. i. relicta. vt simul optemus.

h ¶ Optassem. f. non iure. Accur.

i ¶ Non mutassem. quaz mutare possem iure forte minoris etatis. vt. ff. de mi. l. z si sine. in prin. aut patrie potestatis. vt. ff. de lega. j. l. iulianus. aut quia non fuisset mihi tota familia exbibita. vt. ff. e. l. cipbi. aut ante aditam bereditatē. vt. j. eo. l. optione. ceterū semel iure facta optio mutari non posset. vt. ff. de lega. j. l. v. in prin. z. j. eo. apud. in fi. z dixi. ff. e. l. ij. §. i. z. l. cipbi. Accur.

k ¶ Ante decessissem. q̃ mutare optionē minus recte factam.

l ¶ Non videor. alis videtur.

m ¶ Non possum. vt arg. ff. loca. l. qui ad certum. z de codi. l. ij. §. pe. ar. cōtra. ff. solu. matri. l. ij. §. fi. Itē ad. l. iistam est. ff. de leg. j. si dño. Item z. ff. cōmunia pre. l. fi.

n ¶ Si rerum. puta plurium cipborum.

o ¶ Ad exbibēdum. quia mea interest iusta de causa. vt. ff. ad exbi. l. iij. §. item si optare.

p ¶ Agere. scilicet actione ex testamento. z sic ago vt agas. sic z. ff. loca. cum in plures. §. messem. vel dic ad exbibendum. quia agendo depositi potest exbibere. sic z. ff. man. l. si mandauero tibi vt a titio. z facit. j. titu. j. l. j. §. i. Accur.

Cum ita. ¶ Casus. Nec. l. dicit esse idem in his duobus legatis: quorum vnum est tale. Titio stichum do lego si pamphilum nō degerit: z eidem titio lego pamphilum si dictum stichum non elegerit. Secundum legatum est tale. titio do lego stichum aut pamphilū vtruz eorum volet: quibus duobus casibus habet electionem dictus titius.

Idem. Ler. viij.

Si tibi electio serui: z mihi reliqui legati sint: decernendum est a pretore nisi intra certum tempus optauerit petitiones tibi non dari. ¶ Si ex quattuor virio lis⁹ due quas elegissem mihi lega te sunt: siue due sint relicte⁹ siue ab initio⁹ due sole⁹ fuerint valet legatum. ¶ Unius hominis mihi z tibi optio data est⁹ cum ego optassem⁹ si non mutassem⁹ volūtatez: deinde tu eundē optaueris vtriusq̃ nostrum seruū futurū: q̃ si ante decessissem⁹ vel furiosus factus esset: non futuruz cōmunem: quia non videor⁹ consentire qui cōsentire non possum⁹: humanius autē erit vt z ibi hoc casu quasi semel electione facta fiat cōmunis. ¶ Si rerum⁹ depositaruz electio mihi relicta fit z ad exbibēdus⁹ cū eo apud quem deposite sunt agere⁹ potero vt is depositi agendo facultatem mihi eligendi prestet.

Idem. Ler. ix.

Cum ita legatur⁹ titio stichū do lego si pāphilū nō elegerit: z eidem titio pāphilū si stichus nō elegerit: simile est ac si ita legatum fuisset: titio stichum aut pamphilū vtrum eoruz volet do lego.

¶ Qui est legata optio non potest eligere serui⁹ pure vel sub conditione manumissum nisi conditio defecerit. b. d. Bar.

¶ Quesitum est. Titius instituit sibi heredem seium z sticho seruo suo libertatem dedit sine statuit sub conditione si nauis ex asia veneret vsq; ad annum: z mibi reliquit optionem serui sine seruum mihi generaliter reliquit q̃ idem est: z postea decessit dictus titius: queritur nunquid dictus stichū optare possim: z dicitur q̃ nō: sicut nec possem optare seruū cui testator libertatē pure reliquisset. Quid ergo si dictum stichum elegero: certe non valet electio z iterum eligere potero. Item quid si anteqũ eligerem defecit dicta conditio: nūquid optare potero dictum stichum: Et dicitur q̃ sic si dicta conditio defecit viuo dicto testatore: vel mortuo eo ante aditam bereditatē eius. z hoc ff̃m mutuum cui placuit perimi legatum stichi ipsa libertate contingēte sticho per existentiam conditionis libertati appositę: nō autem datiōe testatoris qui dedit stichō libertatem sub condition. sicut ff̃m pura libertas accipit vires tempore adite bereditatis: ita z data sub cōditiōe. vnde si defecit cōditio libertatis ante aditam bereditatem siue viuo testatore siue mortuo deficit libertas z valet legatum stichi vt dictum est: z ideo non est mirum si possus eum optare. Ciuianus.

¶ Quesitum est si stichus sub cōditione liber esse iussus sit: z mihi optio serui data esset: vel seruus generaliter legatus esset: quid iuris effet. Dixi commodius constitui eum qui sub conditione libertatem sticho det: ex optione seruorum non cogitare de sticho: sicuti constat nō cogitare cum de eo cui presentem⁹ dederit libertatez: ff̃m quod si stichum optauero vel elegero nihil agam: et ex ceteris nihilominus optabo⁹. Jn eodez casu⁹ quesitum est si optione seruorū data anteq̃ optarem cōditio statute libertatis defecisset: an stichū optare⁹ possim⁹: puto mutiane⁹ sententie assentiendum: qua placet ipsa libertates legatuz perimi⁹ non datione⁹ statute libertatis: q̃re siue viuo testatore siue post mortem eiusdem z ante aditam bereditatem⁹ conditio statute libertatis defecerit: legatum erit vtile⁴. nam sicut pura libertas⁵ ita statuta⁵ libertas adite bereditatis tēpore vires accipit: ideoq̃ stichum optare possum⁸.

¶ Jus electionis relictum seruo competit eius domio post manumissionē si vult: si nollet tunc ipsi seruo manumisso licet petere. b. d. Bar.

Idem. Ler. x.

Si pamphilo seruo lucij titij

Spēs qñq; generi derogat.

Solu. ibi non fuit libertas relicta stichō pure vel sub conditione: ff̃ fuit alteri legatus. ad quod est. j. eo. si bereres. z quare hic aliud q̃ ibi est ratio propter id quod dicitur q̃ prenalet legatum libertatis. vt. ff. de lega. ij. si idē. z. C. de fer. necess. bere. instī. l. quidam. z. ff. de ma. testa. si peculiū. §. j. Uel sol. vt ibi.

a ¶ Optabo. si voluero ad qō est. ff. e. l. j. in fi. j. rñ. z quod ibi no.

b ¶ Jn eodem casu. scilicet quando vni seruorum optio: z stichō libertas sub conditione.

c ¶ Optare. alis optaré. scz ego legatarius. alis optaret. scilicet legatarius similiter.

d ¶ Possim. alis possim: z alis possit. Accur.

e ¶ Mutiane. mutius enim fuit in scīa que sequitur.

f ¶ Ipsa libertate. scz cōtingēte.

g ¶ Perimi. f. optionis quo ad eum seruum cui cōtingit libertas.

h ¶ Non datione. scz sola.

i ¶ Ante aditam bereditatem. z sic anteq̃ possit optari iure. vt. j. eod. l. optione.

k ¶ Erit vtile. etiam stichi ratione vt sic optari possit.

l ¶ Pura libertas. vt. C. de cadu. tol. l. vnica. §. in nouissimo. z. j. de leg. pre. l. virilis. §. si adierit. z. j. quā. di. le. ce. nam cum libertas.

m ¶ Statuta. i. data sub conditione si tunc. f. cōditio⁹ extiterit ante aditaz bereditatem: alis demū existente ꝫditione cedet dies eius. vt. C. de cad. tol. l. j. §. sinautē sub cōditione.

n ¶ Possum. qñ pure seruus est. R. f. cū defecerit cōditio date libertatis ante aditā bereditatē. z est bene ad legē iſtā. ff. de leg. j. l. si fundus. §. pe. z. ff. de manumiſ. testa. l. iiij.

¶ Jpamphilo. ¶ Casus. Gaius faciens testamētum legauit vnuz seruū generaliter pāphilo seruo lucy titij. z decessit: z ita cessit dies legati dicto pamphilo relicti: z sic fuit quesita actio legati lucio titio dño pāphili: z postea dictus lucius titius dñs pāphili manumisit eū pāphilum modo queritur an pāphilus manumissus possit optare vnū de seruis gaij? Et dicitur q̃ sic. si lucius titius dñs eius repudiasset legatum: alis nō: z redditur plana ratio in littera. Uinia.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

a Generaliter.sicꝫ habet electionẽ.vt.ff.eo.l.j.

b Cesserit.quod est a morte testatoris cum erat purum.vt.C. de cadu. tollẽ.l.vnica.ff.in nouissimo.

c Titius.scꝫ dñs quẽ.ff. vocauit lucium titium.

d Vendicauerit.qđ pôt:qꝫ ẽsitas actiones ꝓ seruum nõ pdit ꝑ manumissionem.vt.j.de act.ꝛ oblig.l.quecunqꝫ.ꝛ.j.de iureiurã.si seruum cuius nomine.in hereditate seus: qꝛ ante aditã hereditatem nulla est actio.ꝛ ideo ibi inspicit tps actionis.vt instit. de here. instit.§.alienus. sed hic dies cessionis.Accur.

e Possit optari.i.de iure.vno enim petito consumitur electionis facultas.vt.j.eo.l.apud.ꝛ.ff. de procura.l.si is qui stichum.Accur.

f Repudiasset.scilz expresse. Alij dicũt manumittẽdo eo alio vt legatũ eũ sequaꝫ. vt.ff.de leg.j. l.seruo legato.§.j.ꝛ ibi. de here.instituendo seruus.

g Due persone.i. duo legatarij.cum antea vna ꝑsona fingebatur. vt instituti.de inuti.stipu.§.ei q. Et no.hic legatũ optionis vel in gñe esse conditionale quo ad optionẽ: ꝫ purũ quo ad seruũ. vt j.qui ꝛ aqui.l.ij. si enim esset oino pur: semp dño ꝛferet si fiat mãumissio postꝙ cessit dies legati.ꝛ econtra pamphilo si ante esset manumissus.sed certe etiam quo ad hoc nõ videtur conditionale:qꝛ si esset cõditionale: vel domino tm̃ vel pamphilo tm̃ deberetur. vt j.de reg.iur.q̃legata.ꝛ.j.quando di.leg.ce.si post.§.ſi. Sed dicas illud quando res certa sub cõditione legatur.hic incerta:ꝛ ideo ambulat electio vt hic dicit. Jtẽ olim nõ transmittebatur si decedebat anteq̃ optaret:bodie ꝑ iustinianum sensus.vt instituta.eo.§.optionis.ꝛ.C.cõmunia de leg.l.ſi.§.ſi.ꝛ facit.j.de sol.l.si stipulatus.ꝛ.ff.de leg.j.l.filius.§.fideicõmissum.ꝛ.l.quesitum.§.duobus.

h Jheros.¶Casus. Titius fecit testamentum ꝛ instituit sibi heredem gaium ꝛ seruum suum heroté legauit seio.ꝛ eidẽ heroti legauit fundum titianum.ꝛ postea meuio legauit optionẽ ꝛ vnius de seruis suis ꝛ decessit postea dictus titius testator.ꝛ postea dictus meuius optauit dictum herotem.ꝛ sic ꝺꝫ habere in herote dimidiam meuius. ꝛ aliã dimidiam dictus seius.vt ꝛ.ff.de lega.j.si dominus. modo queritur an idem debeat esse in fundo predicto titiano legato heroti? Et dicitur qꝛ non:immo solus seius ꝺꝫ habere dictum fundum.ꝛ est ratio.quia tempore adite hereditatis titij testatoris:a quo tempore cedit dies optionis legate meuio.vt.j.e.optione solus seius prędictus est ille ad quẽ potest pertinere legatum dicti fundi.legatum enim de herote seio datum cessit a morte testatoris.vt.C.de cad.tollẽ.ij. in nouissimo. ꝛ sic acquisit' fuit dictus fundus dicto seio. q̃nus postea auferatur ei per meuiꝫ medius heros:vt dictum est.nam ꝛ si dictus titius habuisset dictꝫ herotẽ cõmunẽ cum martino ꝛ legasset eidẽ heroti dictum fundum totus fundꝫ pertineret ad martinum. ꝛ boc ideo.quia cedente de dicti legati fundi quod est ab adita hereditate dicti titij iam mortui supest solus martinꝰ qui per dictum seruum herotem potest acquirere legatꝫ fundi.ꝛ.b.d. Ulpianus.

+ Jstud est vtꝛ sm̃ bar to. hic.

i Optauerit.quod facere potuit.quia testator boc permisit.nec ob.ff. e.l.cum ita.§.j.quia ibi+ propter libertatis fauorẽ: ꝛ sic iste heros erit cõmunis seꝫ ꝛ meuiꝫ. Alij dicunt qꝛ optauit de facto:sed de iure non potuit quasi tacite ex mẽte testatoris ex generali optione sit exceptꝰ heros. vt arg.ff.e.l.cũ ita.§.j.ꝛ.j.ti.j.l.ij.in prin.ꝛ.j.de aur.ꝛ ar.le.l.ij. in prin. ꝛ.ff.de leg.iij.l.vroẽ.§.feliciſſimo.ꝛ.l.seruis vibantis.§.ſi.ꝛ.l.quesituꝫ. §.j.ꝛ sic heros erit solus seꝫ nõ cõmunis:sed certe simile quod iducit de seruo cõmum magis suadet quod primo dixi.ꝛ quod dicitur.ff.de le.j. l.si domino.fm.ff.

k Solum seium.sed heros est cõmunis seio ꝛ meuio.

l Adite hereditatis.boc enim tpe cedit dies legati relicti seruo legato. vt.C.de cadu.tollẽ.j.vnica.ff.in nouissimo.

m Legatum.scꝫ fundi.

n Pertinere.id est acquirere per herotem seruum:nam meuio sub cõditione videtur legatus seruus si optauerit:vnde cum ante aditam hereditatem optare non potuit.vt.j.eo.optione.apparet seium solum dominum.

n Seruo cõi.iã nunc ꝛ nõ sola destinatione.ꝛ argumẽtatur a minori.

o Cedente.quod est tempore mortis.vt.C.de cadu.tol.l.vna.§.in nouissimo.Sed huic rñ.est cõtra.j.de acqui.re.do.per seruum.§.j.ꝛ.j.de stip.ser.proinde.§.j. Sꝫ sol.vt no.ff.pto fo.verũ. §.ſi seruo. que consonat huic.ꝛ.j. ad legem fal.l. plautius.ꝛ facit.j.eo.l.si optio.ꝛ.l.seruo.

¶ Seruo. ¶ Casꝰ. Titio legaui seruum generaliter et dedi heredibus meis electionẽ quẽ darent ei seruum ꝛ decessi: certe heredes mei debẽt consentire in vno seruo dando dicto titio: et non poterit vnus hẽdus dare titio medietatem seruꝰ ꝛ alius medietatẽ alterius seruꝰ: ꝛ ad consentiendum possunt cõstringi actiõe ex testamẽto. Uiuianus.

† No. tñ q non cogitur declarꝛ seruũ legatũ. Quia adit cẽtꝛ eti mediet ate finito nec ẽt ꝑsonã cui debet exprimere. Bal. l. Lii.§. Hꝛ ſi dñs C. cõmunia de leg.

p Si eis.heredibus: et dic data scꝫ nõ iam a testatore: als legatarij ẽ electio.vt.ff.e.l.ij.ij.ſñ.

q Eundem. facit.j.de verb.obli.l.ij.circa prin. ꝛ.l. in executionibus.§. pro parte.ꝛ de sol.l.ſi ſtipulatus.§.j.ꝛ.l. qui bominẽ.§.j.ꝛ.ff. de condi. inde. ſi nõ fortem.§.ſi.ꝛ ff.de leg.j.l. ſi ex toto.§. fina.ꝛ de lega.ij.l.ſi quis duobus.Accur.

r Teneri.cogẽtur ergo cõsentire iudice iminẽte.vt.ff. de leg.j.l.bmõi. §.ſi.vel forte.vt.C.cõmunia de leg.l.ſi.in prin.

s Jf optio.¶Casus. Titius instituit sibi heredẽ seium et traneum ꝛ mihi optionẽ ferui legauit: ꝛ sticho seruo suo legauit fundum sine mẽtione libertatis:ꝛ sic non valet legatum sticho datuꝫ. vt.C.de le gatis.l.seruis.nunquid potest aliquo casu conualescere dictum legatus non obstante regula catomana que dicit qꝛ legatum inutile non potest postea conualescere.vt.ff.de regula catoniana.l.j.in prin: Et respon.qꝛ sic:puta si omnes serui hẽditarij preter dictum stichum decesserunt ante aditam hereditatem a dicto herede voluntario . eo enim casu videtur pure mihi legatus dictus stichus sine aliqua optione:ꝛ ideo reconualescit legatum eidem sticho datum.nam seruo alicui specialiter legato bene potest legare testator qui eum legauit etiam non habita mentione libertatis.vt.ff.de lega.j.seruo legato.ꝛ est ratio in dicto voluntario herede.quia hereditatis additionem differre potest post mortẽ testatoris ꝛ per consequens differtur optio:quia ante aditam hereditatẽ fieri non potest.vt.j.eod.optione. ꝛ sic ante aditam hẽditatẽ familia feruotum potest minui:etiam si statim tẽpore testamẽti decesserit testator: si autẽ retento eodẽ casu titius instituisset sibi necessarium hẽdẽ: qui quidẽ nõ potest differre additionẽ:immo statim mortuo testatore est heres.sequẽs legatum fundi sticho datum est inutile propter ꝑdictam regulam catonianam. ¶Domponius.Legaui titio optionẽ ferui ꝛ decessi. postea heres meus vendidit seio hereditatem:nunquid seius poterit cogere titium ad eligẽdum sicut posset heres eo modo qui dictus est.ff.eo.mã cipiorum:Et videtur qꝛ non:quia dictus seius pôt boc ꝙsequi hẽdẽ: dicitur tẽmẽ hic qꝛ sic.Uiuia.

t Sine libertate.contra.C.de leg.seruus.Sol. hic seruus apparet alij legatus.qõ ibi nõ fuit.

u Sequẽs legatum.seruo relictum.R.

w Reciderit.ante aditam hẽditatẽ.i.anteq̃ optare possit.R.vt.j.eo. optione.ꝛ dic reciderit.ſ.alijs mortuis.

x Pure legato.scꝫ sticho.

y Catoniana.de qua tractatur.j.de regu.catoniana.l.j. nam legatum seruo legato relictum non cedit nisi ab adita hereditate.vt hic patet apte.ꝛ.C.de caducis tollen.ij.in nouissimo.nam si statim post mortem cederet:ergo quolibet instituto esset nullum:quia inutiliter cederet cum sit possibile alium de familia optari : ꝛ catonis regula ad talia legata non pertinet.vt.j. de regula catonia.l.catoniana.ꝛ.ff.de leg.j.l.cetera.§.ij. Accursius.

z Si voluntarius.i.ſi boc est qꝛ volũtarius est qui hẽditatis additionẽ differre pôt.ꝛ sic differtur optio.R.

a Ante aditam.post factum testamẽtum.Accur.

Decesserit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Decesserit. s. testator.
b ¶ Si necessarius. q bereditatis aditionem differre non potest: et sic per eum optio nequiuit suspendi. ei enim mortis tempore ipso inre fingitur quesita hereditas: vt sic nihil inter mortis tempus ⁊ bereditatis aditionem euenire fierive possit: nullum equidem ibi medium inueniri potest.
c ¶ Sequens legatus. stitebo relictum. ⁊ facit. ff. de lega. i. l. seruo legato. §. i. ⁊. l. si a pluribus. §. i. et l. questitum. §. pñti. ⁊. l. si post mortē. in pnc. ⁊. ff. eo. l. si heros. ⁊. i. de condi. ⁊ demon. Iulianus. ⁊. i. eo. seruo.
d ¶ Hereditatis. quoniā emptoris non minus q̄ heredis si nō vēdidisset interest optionē nō semp impedire dispositionē seruorum. vt. ff. eo. l. i. imo.
e ¶ Id emptor. als id tēpus. ⁊ als id emptor fuit agendo ex empto: vt cogat venditor legatarius optare: q. in bone fidei iudicijs oia veniunt que equus est venire etiam si nō sint dicta. vt instit. de obli. quē ex consensu. in fi.
f ¶ Non possit. scilicet eū suo iure vt optet cogere. Accursius.

SI cū optio. ¶ Casus. Legauit titio optionem serui: ⁊ decessit. postea heres me⁹ manumisit stichum anteq̄ titius optaret aliquem. certe interim non erit liber stichus. heres tamen eum amittit: quia si titi eligat eum cedet legato: si autē eligat alium liber ostenditur. Aiuia.

g ¶ Non ducit. sic. j. qui ⁊ a quibus. l. ij. nisi de certo dato tempore ⁊ finito. vt. ff. eo. l. manciporum. ⁊ facit. ff. de ma. vin. l. iij. ⁊. j. titulo. ij. l. fundum. §. minor. ⁊. j. de pecu. leg. l. cum dominus. §. fina. ⁊. ff. de lega. i. l. seruo. §. i. ⁊. ff. eod. l. si optio. in pnin. ⁊. C. de ser. pig. da. ma. l. si creditoribus. ⁊. ff. de testamen. mili. l. si miles. Accur.

SEruo sine. ¶ Casus. Sticho seruo meo legaui fundum sine mentione libertatis. ⁊ postea optionem seruorum legaui meuio: ⁊ decessi. postea heres meus adiuit bereditatē ⁊ postea dictus meuius optauit dictum stichum. certe bene potuit eum optare ⁊ eū habebit. Sz nunquid babebit fundum quem legauit eidē sticho: Et dicitur q̄ non. tēpore enim adite bereditatis erāt plures serui in bereditate. vt. ff. apparet. ⁊ ita non est contra. ff. eod. si optio. imo concordat. ⁊ bene dicit q̄ optio fuit secuta additionem bereditatis: nam ante additionem nō valet optio. ⁊. b. d. cum. l. fe. Aiuia.

b ¶ Seruo. scz meo.
i ¶ Sine libertate. ⁊ sic inutiliter. vt. C. de leg. seruos.
k ¶ Legaui. fundum quēdam.
l ¶ Js. scz meuius.
m ¶ Seruum optauit. scz cuz plures essent serui. fm. R. alās secus. vt. ff. eo. si optio. Additio. Dic q̄ bic remanserunt plures in bereditate. ibi vnus trū. fm Bar.
n ¶ Ei. s. seruo. s. cui fundus debetur optantis. Accur.
o ¶ Serui nomine. qui bereditas erat adite bereditatis tēpore. Accur.
p ¶ Ad dñm. hunc nouū. ⁊ post aditam bereditatē factum dominus: scz ad bereditē: qñ buic seruo relictum ab extraneo querere posset. R. vt. ff. de leg. i. si post mortē. in pnin. ⁊ facit ad. l. ff. de leg. i. l. q̄situm. §. i. ⁊. ff. e. si heros. Sed arg. contra. ff. de leg. i. si a pluribus. §. fi.
q ¶ Ptione. Bereditatem. vnde boc legatum olim non cedebat a die mortis quo ad transmissionem vtpote conditionale. bodie secus. vt instit. e. §. optionis. R. ⁊ facit. ff. de leg. i. l. iulianus. Additio. Ad dic fm Barto. q̄ ibi loquebatur de iure antiquo ante tempora dij gestorum.

QUm optio. ¶ Casus. Seius legauit titio optionē duoruz seruorum: ⁊ reliquos suos seruos legauit meuio. ⁊ decessit. postea titi⁹ refutauit optionem: certe omnes serui debent pertinere ad meuium. Aiuianus.

tatē cetiā si statiz decesserit[a] familia minui. Q. si necessarius[b] heres institutus sit: sequens legatū[c] propter catonianam inutile est.

¶ Vendita bereditate pretor potest cogere legatarium vt optet petente emptore bereditatis: sicut si heres peteret vt optaret. b. d.

¶ Imponius scribit emptore bereditatis[c] postulante vt is cui serui optio legata sit optet: videndum est an pto⁹ vt id faciat cogere debeat legatariū: quēadmodū si heres institutus id postularet: q⁹ potest p̄ heredē id emptor[c] cōsequ: ⁊ quare non possit non video.

Habeo. Lex. xiij.

SI cū optio serui cxvniuersa familia legata cēt heres alicui quem primū optaret manumisit ad libertatē cū interim non perdu cit[g]: seruū tamen quē ita manumisit admittit: q⁹ is aut electus lega to cedit: aut relict⁹ tūc liber ⁊ oīndic.

Idem. Lex. xv.

SEruo[k] sine libertate[i] legaui[k]: deinde optionē seruoz meuio dedi: is[l] eundem seruum[m] optauit: q̄ro an id quoq̄ legatum est ei[n] deberetur? Respōdi non puto legatum huius serui no mine[o] ad dominum[p] pertinere.

r ¶ Primo. scz titio: ⁊ dicit cessante: id est repudiante vel tempore a pretore statuto excluso. vt. ff. eo. l. mancipiorum. ⁊ facit. C. de bere. insti. l. ij. ⁊. j. de verb. sig. ceterorum. Accur.

HOmine legato. ¶ Casus. Si legatarius cui legatus est seruus ī genere quiq̄ habet electionem repudiet pamphilum: nihil valet repudiatio: ⁊ ideo potest etiam euz eligere. Viuianus.

s ¶ Homine legato. scilicet in genere.

t ¶ Pamphilo. scilicet in specie.

v ¶ Eligi posse. imo alio agitur ⁊ ideo non potest eligi. vt. ff. de pactis. l. si vnus. §. si generaliter. Solu. bic heres habebat electionē p expressaz testatoris voluntatez. vt. ff. eo. seruo. vbi vero ceditor ex pacto expresso: ⁊ fm boc eligit eūdē heres nō obstāte repudiatione legatarij. Alij vt. R. q̄ bic non erat trāslata electio in legatariū ab here de cuius heredis dicebat ab initio fore electionem: ⁊ ideo heredē eligere eundem: sed boc non placet: q⁹ legatarius bz electionem. vt. ff. eod. l. ij. ij. rñ. Tertij dicūt vtrobiq̄ creditorem habere electionem: sed ibi ex pacto: et ideo per pactū determinatur remissio: sed bic p legem habet legatarius electionē. ⁊ ideo per. l. de terminaī remissio: vt nil valeat. Vel q̄rto ibi pactus: bic repudiatio. vnde ff nō valet de futuris. vt. ff. de leg. i. l. si ita scriptum. §. ij. sed pactū sic. vt. ff. de pact. l. ⁊ heredi.

Neratius. Lex. xvj.

OPtione legata placet non posse ātē aditā bereditatez optari: ⁊ nihil agi si optaretur.

Idem. Lex. xvij.

QUm optio duoz̄ seruorum titio data sit: reliqui meuio legati sint: cessante primo[r] in electione reliquoz̄ appellatione oēs ad meuium pertinent.

Scevola. Lex. xviij.

HOmine legato[s] neratius ait: nihil agi repudiato pāphilo[t] ita q̄z cumipsum eligi posse[v].

¶ Facultas eligendi q̄ cōpetit alicui iure suo trāsmittitur ad heredes. b. d. Bar.

Paulus. Lex. xix.

ILlud aut illud vtrum elegerit legatarius nullo a legatario electo decedente[x] eo[x] post diez legati cedente: ad heredem[x] transmitti placuit[x].

¶ Quando electio trabit secum executionē nō admittitur variatio. b. d. Bar.

Habeo. Lex. xx.

APud aufidium. lib. j. dige. scriptum est: cum ita legatum est: vestimenta[a] que volet triclinaria[c] sumito sibiq̄ habeto: si is dixisset[d] q̄ vellet: deinde anteq̄ ea sumeret alia sevelle dixisset mutare volūtatē eā non posse[e] vt alia

§. filia. ⁊ est ratio quia pactum duoruz consensu: repudiatio vniusvalet arbitrio. vt no. ff. de pac. l. j. vere autē boc legatū generis de futuro pēdet: quia est simile legato optionis. vt. ff. eo. l. ij. §. ij. sed illud est conditionale si eligat. vt. j. qui ⁊ a quibus. si optio. ⁊. ff. eo. l. si optio. ⁊. ff. eo. l. si pamphilo. in fin. ergo ⁊ illud: plana est ergo glo. eundē eligi posse: scz vt pto quocunq̄ eligēdi facultas videatur ꝑcessa ex ꝑssim aut tacite. Jtē cōtra. j. de admē. lega. l. qui hominē. ⁊. l. seq. Solu. ibi adēptio p testatorē que valuit: bic repudiauit legatarius cum nō petijt. ⁊ facit. j. de regu. iur. qui potest. §. q̄ō quis. Accur.

ILlud. ¶ Casus. Jpse q̄ ego legaui titio stichum aut pamphilū vtrū, ipse elegerit: ⁊ postea decessit: ita cessit dies legatorū: ⁊ postea decessit titius anteq̄ eligeret: nunqd transmittit ad heredes suos dictā electionē? Et dicitur q̄ sic. Aiuia.

x ¶ Decedēte. post mortē testatoris. Accur.
y ¶ Eo. scz legatario.
z ¶ Ad heredē. scz legatarij.
a ¶ Placuit. bodie forsan a cōpositoribus est hoc aditum: nam olim secus: vt instit. e. §. optionis: vel illud quando ex omni familia legatur optio. bic ex certis duobus. Accur.

APud ¶ Casus. Ego habēs vestes triclinarias id est quib⁹ vtebar in triclinio. i. in loco vbi comedebam quod ideo vocabatur triclinium q̄ bī erat scopis mūdatum ⁊ ibi tres lecti strati: ⁊ habēs multa alia gña vestium ita dixi ī testō meo: titius vestimēta que volet triclinaria sumito: sibiq̄ habeto: ⁊ decessi: postea dixit titi⁹ heredi meo que vestimēta triclinaria volebat: ⁊ postea anteq̄ acciperet electa: dixit q̄ vole bat alia vestimēta triclinaria: nunquid potest voluntatē mutare? Et dicitur q̄ nō. ⁊ est ratio plana in littera. Aiuia.

b ¶ Vestimenta. duo sotte paria vel tria: vel sic dixit cum plura haberet testator.
c ¶ Triclinaria. i. quibus vtebatur in camera: alās aliqua parte domus q̄ triclinium diceretur: q⁹ in ea tres lecti sternunt: sic ponit. ff. cōmoda. si vt certo. §. si de me. Accur.
d ¶ Dixisset. s. cōgruo tpe. ⁊. post aditam bereditatē: ⁊ oībus suis vestimētis. vt. ff. eo. optione. ⁊. l. ciphi. ⁊. l. homine.
e ¶ Nō posse. nisi ēt minor. xxv. an. vt. ff. de mino. ⁊ si sine. in pnci. vel nisi quando optio nō tenet. vt. ff. e. ti. l. ij. notatum est.

UNIVERSIDAD

a ¶ Consumpsit. vt ff. de pcura. si is q. sed videtur q possit voluntatē mutare. vt. j. de ver. obli. si quis stipu. in princ. ff. l. eum qui. §. i. fol. vt no. §. de leg i. q. stantiberum. §. fi. ff. l. bmōi. §. fitchum. ff. l. v. in prin.

HIlium. ¶ Casus. Titius instituit sibi heredes filium suū scius & vrorem suam semproniā & filiā suam gaiam et heredauit & eis gauit. c. cum nupserit: et posita ita dixit insup arbitratu sempronie predicte matris dicte mee filie volo eligi ab ipa sempronia decem mancipia: statim post aditā hereditatem meam que mācipia volo dari dicte mee filie cum nupserit: & si anteq̄ nupserit dicta mea filia aliquod ex dictis mancipijs decesserit: tunc in locum eius arbitratu dicte sempronie matris eius dari volo dum ad dictas meā filiaz perueniat plenius numerus dictorū de cē seruorū: & si dicta sempronia nō elegerit dictos seruos: tunc ipsa mea filia eligat sibi decē mancipia que volet & postea decessit dictus titius testator & dictus filius eius & vror: ab eo instituti adierunt hereditatem: & dicta vror sempronia que erat mater filie testatoris elegit decem seruos ex his dictarios pro dicta sua filia: & postea anteq̄ dicta filia nuberet nata sunt aliqua ex dictis decē mācipijs queritur nunquid pertineant ad dictam filiam vltra numerū dictorum decē mancipiorum: Et resp̄d. q̄ non. quia legatū mancipiorū predictorū decem transtulit testator in tempus nuptiarū filie ex hereditate: Imo pertinebūt ad dictā semproniā testatoris vroris & ad dictū seū filiū eius dē testatoris q̄ ab eo fuerūt hēdes ītituti: nō adt̄ ad solā semproniaz. Vi.

b ¶ Insuper. sub. legauerit. Accur.

c ¶ Consestim. hoc facit pro filia licet nō multum.

d ¶ Volo. ergo testator: & sic transit de tertia ad primam personā. Accur.

e ¶ Assignata. als agnata. i. nata: & als affignata. scilicet per electionem matris. Accur.

f ¶ Supra numerum. als datum. i. expressum. Accur.

g ¶ Ad filiā. als sine nō. & tūc dic: q̄ trīs vt ministra fuit electa mater. als est non: & bene colligitur cum dicit. j. Rñ. cum mancipiorū &c. & sic ante omnē mortā. & facit tunc. j. de reg. iur. l. cum tempus.

h ¶ Fructus. partus enim de quo predixit nō est in fructu. vt. ff. de vsu. l. in pecudum.

i ¶ Proponi. als nō ad matrē: & tūc est ratio que ē. ff. quia añ oēm moram percepti sunt. ad quod est. j. ad trebel. mulier. §. si heres. als sine nō q. d. ptinet ad filiā: & tunc dic matrē electā vt ministrā. ad q̄d. ff. de leg. ij. si quis vtro. & facit ad predicta. ff. de leg. ij. l. si ita relictus. §. pegasus. & ff. de annu. lega. l. eū qui. & de leg. j. l. apud iulianuz. in prin. & §. j. & l. cū res. & l. quesitū. §. fi. & j. ad trebel. mulier. §. si heres. & j. ti. iij. l. iij. in prin. & ff. de leg. ij. l. si vror. §. sozori.

Aritus. ¶ Casus. Ego habēs. x. lances. i. scutellas argēteas feci testīm & institui mihi heredē titiū: & postea feci codicillos & in eis feci q̄ si vror mea duo mea pdia: & quattuor lāces ex ipa elegerit postea. anteq̄ moreret multas alias lāces acquisiui: & postea decessi. venit nunc vror & vult eligere q̄ttuor lāces ex oībus quas habebā tpe mortis mee: & heres nō vult et dare electionē nisi de bis quas habebam tpe testamē ti: certe multū is desiderium est pferēdum. Liuia.

* Alde ibi fol. glo. quā ibi appro bat Bar.

k ¶ Mortis tpe. licet tpore testamēti cōdēdi nō fuerunt. Sed videt cōstā. ff. de leg. iij. nomē. §. j. Solu. vt ibi.

¶ De tritico vino & oleo legato.

l ¶ Numero habuit. sumpta voluntatis cōiectura ex ipsīs de functi viuentis cōsuetudine. vt. j. eo. l. si quis vinū. §. ītē acetum. ff. ti. iij. l. iij. §. fi. & arg. ff. de le. iij. l. nomē. §. j. & l. mūper. ff. l. seruis vibanis. & l. quesitum. in prin. & §. pe. & l. vroni. l prin. Sed contra. j. eo. tit. si cui. in prin. Solu. vt ibi.

CVm alij penum.

¶ Casus. Legani titio vinum & scio legani penus. i. ea q̄ sunt esui & potui: certe titius habebit totū vinuz & scio alia penū. Ītē quid si legauī titio. c. amphoras vini & vellet & certe potest agere contra heredes meū actione ex testamento. vt heres faciat ei copiā degustādi: & si nō faciat ei heres copiā degustādi potest petere interesse suuz titius actione ad exhibendū. Sed q̄d eo de casu si ego non reciperā in hereditate mea vinū: certe heres meus ds eme re. c. amphoras vini & ptare ei: nō adt̄ ds eme re acetū q̄ venditor habebat numero vini. Ītez nunqd heres me tenet dicto titio dare vasa in q̄bus erat vinū meū posito & relig in hereditate mea vinuz: & difficile iter magna vasa parua. naz magna vt dolia non debentur ei siue sint depressa in cella vinaria siue nō: parua adt̄ vt amphore/et cuppe/ et cuppule bñ debent: nisi erāt affixe in agro vel in cella: & ita ff. nō quare debent dicta pua vasa q̄ credibile ē ff. mētem meam eam fuisse vt voluerim accessioni vini esse dicta pua vasa: nō adt̄ ea rōne q̄ vasa sint pars vini q̄ nō sunt. q̄dā tñ parua vasa non debent legatario puta vtres & cullei: q̄ in his portatur vinum & nō cōseruat sicut in superioribus: & hoc dicit cum. l. seq. Liuia.

m ¶ Cum alij penum. quid sit penū habes. j. de penu. le. l. iij. & no. q̄ hac l. ponitur penū in neutro gñe. ff. j. de pe. le. in femino. sed q̄dā habēt hic penus. vt. j. oēm penuz. Ītē no. q̄ dicit vinum. f. simpliciter. secus si dixisset quod esset rome. vt. j. de penu. leg. nam quod. ff. fi.

n ¶ Legatarū. q̄m de toto pars est eximēda. R. vt. j. de regu. iur. l. in toto. & j. de manumiſ. testa. si peculiuz. in prin. & ff. de leg. iij. l. seruis vibanis. ff. fi. & j. de aur. & argē. l. i. & pe. le. l. seruo. & ff. fi. l. si tibi. in prin. & l. cum optio. Ītez facit. ff. de peri. & commo. rei vend. l. si vina.

o ¶ Si cētum amphore. sub. vini q̄ patet propter degustationem.

p ¶ Degustare. vt possis approbare vel ipobare. nā ad hoc fit degustatio. vt. ff. de peri. & cōmo. rei vē. l. j. in prin. & l. si qs vina. ff. j. & l. si vina.

q ¶ Quāti. & q̄tum interest mea. nam in actione ad exhibēdum ad interesse fit cōdēnatio: & oportet interesse vt roq̄ tempore: vel saltem tempore sententie. vt. ff. ad exhi. l. tigni. §. fi. & facit. j. titu. j. l. si tibi. §. fi. & ff. ad exhi. l. iij. §. ij. Accur.

r ¶ Si cui. Nullum. aut q̄ pro vino vteretur.

s ¶ Vtero fuit. f. in bonis vēdētis vinū. nō etiā h ea q̄. ff. l. i. pōt capi cōiectura. & facit. ff. de leg. iij. l. nuper. & j. eo. l. si qs vinū. & ītē acetum.

t ¶ Legata. si sunt partua velut amphoras & cados que cum vino vendi consueuerunt: vnde ex regionis cōsuetudine hoc potius præsumitur. vt j. eo. l. vino. & l. vinum. §. fi.

v ¶ Ciphorum. hec enim sunt pars ciphorum si sunt adiuncta vel fixa. vt. ff. ad exhi. tigni. §. i. Vel hic ecōtra non sunt pars quando adhuc non sunt adiecta. vt. j. de aur. & arg. & l. argumento. §. pe.

Voluerit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

a ¶ Voluerit.tam ex regionis consuetudine q̃ ex vasorum vilitate. ꝛ qr ad vsum ppetuum nõ parantur.vt.l.eo.l.vinum.ꝛ.l.vinum.§.fin. Ro.
b ¶ Debeantur.ergo.ſ.de interpretatione multũ facit vasorũ vilitas.R.
c ¶ In cupis.gña vasorũ doliꝝ vilitas:vt ex ꝓdictis hic apparet.Acc.
d ¶ Ueres.vasa de corio capte cũ pilo q̃bus vtunt tuscani:sed cullei forte sine pilo.vtr.ſ.ō pigno.
act.l.fi.§.fin.ꝛ est ratio: qꝛ in his non seruatur vinum sed de loco ad locuꝫ portatur.vt.ſ.titu.l.q̃situm.in fin.ꝛ facit ad.l.§.ō leg.iij.l.heres.§.cui.
Ea.ſ. de penu leg.l.iij.l fi.ꝛ.l.iiij.in pnin.

Um certuꝫ.¶ Lasius. Legaui tibi c.cados olei ꝛ non adieci q̃litate olei ꝛ decessi.certe põt heres meus tibi soluere oleũ cuiuscũq; generis sit.duꝫ tñ nõ vilissimi gñis:nec inquirẽt in hoc casu cuius gñis oleo ego eram solitus vti:aut cuius generis oleo habeãt in vsu homines regionis mee.Uiuia.

e ¶ Solut⁹.in dubijs non semp̃ statur defuncti cui suetudini. vt.ſ.de ali.le. La filio.§.fin.ſ; regulariter gtra.vt.ſ.de leg.iij.l. nũmis.ꝛ.ſ.tit.i.l.ij. i fi. ꝛ.ſ.de testa. bõdes.§.ſ; ꝛ ſi notã.in fin.§.ꝛ.ſ.de ali.ꝛ ciba. lega.cum alimenta. et.ſ. de lega.i.ſi seruus plurius. que sunt contra. Solu.defunctus hic dicit dediſſe exꝓſſe electionẽ heredi: sed hoc est diuinare:vel fm Ro. hic speciale. Sed quare aliud q̃ in nũmis.vt.d.l. nummis: Respõ.hic.ſ. consuetudo defuncti ꝛ regionis ꝛ alia quedam in nummis consideranda. vt.d.l.nummis.qm̃ eorũ dubietas q̃to in pluribus consistit.ſ. materia/ pondere/forma/ꝛ vſu.ꝛ q̃to in singulis vnius q̃sq; legatis variaf vtilitas tãto eorũ inquiri magis q̃ oleo itereit cõsuetudo ꝓfitentis.Alias defuncti:vel dic vsus loquẽdi nõ vtẽdi vt ibi no.ſi sit arg.ſ.ſ.eo.l.ex vſu.Accur. Additio. Dic fm Bar. hic q̃ ibi erat icertũ genus rei legate ꝛ etiã qualitas. hic vero qualitas tm̃.sed de hoc vide latius Bar.hic.

f ¶ Liberũ.ſ; arbitriũ.dummodo mediocre.vt.ſ.de leg.ſ.l.legato.ꝛ de edil.edic.l.ſi quid. Sed arg.contra.ſ.man.l.fideiussorem.ꝛ.ſ.de lega. iij.l.nũmis.sed dic vt no.in.d.l.legato. Item q̃ dicit heredes eligere.
✣ Est cõtra.infi.de leg.ſ; ſi gñaliter.ꝛ.ſ.ti.j.l.ij.§.i. Solu.hic testator ex ꝓsse voluit:ſ; ibi noluit. Uel dic q̃ testator reliquit in bonis suis oleũ. vnde est idẽ q̃d esset vbi de certis reliquisset incertũ.vt.ſ.de leg.ſ.l.ſi q̃s a filio.§.pe.als leg atarij esset electio.ꝛ facit.ſ.de contraben.empt.l.cõprehensum.Accur.

Um certus.¶ Lasius Legaui tibi centum amphoras vini quod in fundo meo sempronio nascetur ꝛ decessi.ꝛ postea venerunt vindemie.ꝛ nõ recollegit heres meus de dicto fundo nisi.l. amphoras. certe non debit tibi nisi dictas.l.amphoras.nam dicta verba suprapositã q̃ natum erit ꝛc.obtinent vim tarationis.vt ita demũ centũ amphoras possis petere.ſi in dicto fundo nascentur.Uiuia.

g ¶ Natum esset.tunc vel eo anno quo decessit testator.
h ¶ Non amplius.ſcʒ q̃ natum esset.
i ¶ Tarationis.id est determinationis.vt ita demum petat tm̃ sitm̃ natum erit.vt.ſ.de contraben.empt.ſi debitor.§.verisimile. secus ſi dictũ esſ:t decem pondo ex illo fundo:tunc enim expectatur.vt.ſ.de ver.obli. inter stipulantem.§.ſacram. Also. Item secus cu: in singulis annis ad alimenta vel simpliciter singulis annis aliquid relinquitur ex illo fundo.vt.ſ.eo.ex eo.ꝛ.ſ.de alimẽ.leg.ſ.lucius.ꝛ.ſ.quãdo di.le.ce.l. firmio. in prin.ꝛ.ſ.de an.lega.l.legatũ.§.ſ.ꝛ facit ad.l.ſ.de lega.ij.l.antepe.§. cuibus.ꝛ.ſ.de iudi.ſi fideicõmissum.§.quid tamẽ.
k ¶ Natum erit.scʒ in eo fundo.R.

Um vinum.¶ Lasius. Legaui vinũ meum titio:certe nõ solũ vinum quod est in dolijs/sed etiaʒ illud quod est in amphoris ꝛ cados do⁹ dari titio. q̃uis nõ fecerim dictorum vasorũ mẽtionẽ cuʒ legaui. Sed q̃d ſi legaui ei vinũ cũ vasis ꝛ cadis:certe nõ soluʒ illud debetur ei quod est in vasis ꝛ cadis: sed etiã illud quod ẽ in dolijs:ſi cuti ſi legassem ei seruos meos omnes cuʒ peculio cuiusq; eorũ video⁹ei legasse etiã illos qui nõ babent peculium.Uiuia.

l ¶ Quod in amphoris. nunc respondet.
m ¶ Ó i dolijs.que dolia non dicunt vasa cum sint magna: at vasa parua.vt.ſ.eo.ſi cui.§.i.
n ¶ Videt.talis esſ adiectio nihil nisi augmẽtuʒ significare põt . Ro. hic ſ.de leg.i.l. ſi cui.i prin. ꝛ.l.ſi ãcilla. ꝛ.ſ.de aur.ꝛ arg.lega.l.ſi q̃s.ꝛ.ſ.eo.l. vinũ.in prin. Item ꝛtra ſ.de leg.iij.l.heres.§.pe nul.sed nõ est cõtra. Itẽ facit.ſ.e.l.vinum.

Uidaʒ. ¶ Lasius. Titi⁹ legauit vnori sue oleũ/ꝛ vinũ/ꝛ frumentum/ꝛ acetũ/ꝛ mella/ꝛ salsamenta: ꝛ decessit.mõ querit quantũ de beat babere mulier de q̃libet ꝓdictorum: Et rñ.q̃ totum legatus ei videtur q̃tũ dictus titi⁹ ei reliqt in hereditate sua de oib⁹ predictis.reprobata sententia trebatij q̃ dixit:ex singulis nõ amplꝰ vnori deberi q̃ q̃tũ bẽs vel iet dare mulieri. Lucio titio. Seius ita dixit in testamento suo. lucio titio tritici modios.c.qui modij singuli pondo.c. ponderant heres dato: ꝛ decessit . modo q̃ritur an aliqũ triticum debeat lucio titio: Et dicitur q̃ non:quia in rerũ natura nõ est aliquod triticũ: quod tantum põderet:vt dixit seius testator.Uiuia.

o ¶ Salsamẽta.i. materias vñ cõsueuerũt facere salsamẽta q̃ sunt saluia/ serpillum/piper/allia/sal/petrosilliũ:ex his fit salsa ſi non est ſmia falsa. Salsa deq̃ fieri põt.
p ¶ Uerum est.qr verbũ generale vniuersaliter est intelligẽdum.ſic.ſ.de aur.ꝛ arg.leg.l.ſi.ſ;.vroni.ꝛ.ſ.de leg.ij.ſi ita legatum.in prin. ꝛ.C.que res pigno.obli.pos.l.ſi.ſ;.ſ.de seruit.viba.pred.ſi seruitus. Item aliud ius stipu.q̃ hic in legato.vt.ſ.de verb.oblig.tritic.um.ꝛ.l.ſi ita ſtipulatus fuero.in prin.ꝛ.ſ.de iure do.l.cum poſt.ſ.gener. Itẽ ꝛ in vſurtis.vt.ſ. de vſufru.l.quod in ſtipulatione.
q ¶ Modios.als modia in neutro gñe:ꝛ postea qui singuli ꝛc.i masculino.vt.ſ.de verb.ſig.paulus.als modios:ꝛ sic totum in masculino.
r ¶ Non esset.nec esse potest.vt arg.insti.de inuti.stip.l.j.ꝛ.ſ.de lega.ſ.l. apud iulianum.Accur.

Si heres.¶ Lasius Mãnaui heredẽ meũ vt daret titio vinũ meuʒ quod in dolijs esset ꝛ decessi:postea.stetit per titium quominus dictum vinum acciperet:nunquid potest heres effundere vinum: Et dicitur q̃ nõ:sed ſi legatarius petat postea ab eo vinum poterit heres eum remouere ex ceptione doli mali:ſi non ꝓstaret legatarius eti⁹ quod ꝓpter moram ipſius legatarij damnum passurus est.Uiuia.
s ¶ In dolijs.ꝛ sic non cedunt vino.vt.ſ.eo.l.ſi cui.§.i.
t ¶ Facturum.quod non fotet si ven.iudisset.vt.ſ.de peri.ꝛ com.rei ven. l.ſ.§.licet.ꝛ.ſ.ſi doliare.ꝛ est ratio: quia emptor emendo videtur consentire de accipiendo:que conuentio non est in legatario. vt arg.ſ.de act. emp.l.ſi is qui lapides.

✣ Quid ſi legatarius ante alia be ꝛditate occupasset legatũ. vide ꝛ de materia optionis p glo.ꝛ doc.ſ. l.ſ.C. quoꝛ leg.

UNIVERSIDAD DE MÁLAGA

SI quis vinū. ¶ Casus. Legaui titio vinum meum queritur quid cōtineatur appellatione vini. Itē legaui titio acetum meum: q̄rit q̄ cōtineat appellatiōe accti. ⁊ hec plane solunt̄ a punc. huius. l. vsq; ad. l. er eo vino. ⁊ magis est plana littera q̄ esset casus positio. Iuuia.

a ¶ Si quis vinum. ſ. solum. R.

b ¶ Mulsum. id est mo

+ Facit ista l. et est opti. arg. p ōnis cretēlib⁹ ad hoc q̄ malueſia sit vinū vel⁊ per doct. in l. ſi cui. ſ. vlui. ff. de. ti.

ctar. Accur.

c ¶ Hidromeli. quod fit de aqua ⁊ melle. ⁊ est bidromeli genitiui casus: ⁊ abundat vnum nec.

d ¶ Et passum. id est ma turum. Accur.

e ¶ Defrutum. forsan iō sic dictū q̄ ō vsu sit subla tum: vt q̄ diu possit ſeruari ⁊ est potior. vt. j. l. fi. ff. j. Accur.

f ¶ Accinaticium. id est ad vsum comparatum. ⁊ pfertur penultima cor repta.

g ¶ Cidroneus. quod fit ex pomis cotanis.

h ¶ Non continebuntur. als non: ⁊ als sine non: ⁊ vtrunq; potest legi ſm cōſuetudinem testantis. vt. j. ff. q. prox. et facit. j. l. fina. ff. ſi cui.

i ¶ Hec omnia. que dixi mus vini numero nō cō tineri.

k ¶ Habebuntur. ſub vi ni appellatione continē tur.

l ¶ Totum vinum. ſcili cet nedum pars.

Vſus viuē tis volūtatē deficientis dubiā declarat.

m ¶ Quod vini nume ro. id est vſu ſimili cuius vſus viuentis voluntas tem deficientis: als du biam declarat. vt dixi. ſ. eodē. l. j. ⁊ de ſuppel. le. l. labeo.

n ¶ Demonſtratum est. Nota inſpici tempus te ſtamenti. ff. c. j. de li. lega. aurelius. ſ. testamento. ⁊. ſ. titius. ⁊. j. de auro ⁊ argen. lega. l. ſi ita. et. ſ. de leg. iij. vroniꝰ. ſ. testa mento. Sed contra. ſ. ti tu. j. l. fina. ſed dic vt pi xi. ſ. de leg. iij. l. vroni. ſ. j. Accur.

o ¶ Aduerſetur. quā certe aduerſari credo: niſi aliud liqueat ꝑ quoſdā. Accurſius.

p ¶ Vini numero ha buit. ſcilicet de illo vino paterno.

q ¶ Serui habuerūt. ſci licet vſum vini etiaꝫ ſi eſt acetum ⁊ ita non teſtatoris: ſed ſeruorum vſus inſpicitur: ſed in ſuperio ri teſtatoris non patris. Accur.

r ¶ Diuerſe. ſ. hoc dicunt ⁊ ſubaudi rñ. q̄ id eſt quia ꝛc.

s ¶ Teſtatoris. id eſt cepit vti pro vino, quo pater pro aceto vtebatur: vel econtra ⁊ deſuꝫ eſſe in vſu patris quod ſecus eſt in peculio: vt ſubiūgit. Accurſius.

t ¶ Item ſi vinum. hic. ſ. cum. ll. ſeq. coniungitur.

v ¶ Ex vſu. eſtimabit. q̄ als ſepe cōtingit. vt. j. de pecu. leg. l. dñs ſti cho. ſ. teſtamēto. ⁊. j. de ſuppel. le. l. legata. ſ. fi. Accur.

x ¶ Nam aliter. Quis finis. ſic. j. de verbo. obli. eū quit alendis. vbi de primis kalendis intelligit̄ ne als nō inueniat finis.

¶ Ex eo vino. ¶ Casus. Ita diri in teſtamēto meo. ex eo vino quod in fundo tit iano naſcetur: heres meꝰ amphoras. x. dato titio fin gulis annis. ⁊ poſtea deceſſi. ⁊ poſtea in ſequēti āno fuerūt in dicto fun do. xx. amphore vini. ⁊ in alio ſequēti nō fuit aliquid. certe debet heres dare titio. x. amphoras vini: etiā in iſto ſcōo anno de eo quod natū fuit in primo anno. ⁊ hoc niſi voluntas mea huic ſentētie aduerſet. Iuuia.

Ulpianus. Lex. ix.

SI quis vinū[a] ? legauerit oē continet quod ex vinea na tum vinū pmāſit: ſi mulſum[b] ſit factū: vini appellatione non conti nebit, ppzie: niſi forte pſſamilias etiaꝫ de hoc ſenſit: certe zitbim qō quibuſdā prouincijs ex tritico vel hordeo vel ex pane confic itur / nō cōtinebitur. ſimili mō nec camum nec ceruiſia continebit: nec hidro melꝭ quid conditum: nec hoc pu to niſi alia mens teſtantis fuit: ce nomelli plane. i. vinū dulciſſimum continebitur: ⁊ paſſum[d] (niſi con traria mens ſit) continebit. defru tum[e] nō cōtinebit: qō potius cōdi ture loco fuit accinaticium[f] plane vino nō cōtinebitur: cidroneum[g] ⁊ ſi qua alia ſunt que non ex vinea fiunt vini appellatione non conti nebūtur[h]. Item acetū vini appel latiōe non continebit: hec oīa ita demū vini noīe nō cōtinebunt: ſi modo vini nūero a teſtatore nō ſunt habita. alioqn ſabinꝰ ſcribit oīa vini appellatione cōtineri que vini nūero paterfamilias habuit. igitur accetū qō vini noīe pſſamilias habuit et zithum ⁊ camum et cetera que p hoīm affectione atq; vſu numero vini habebuntur[k]: q̄ ſi totum vinuꝫ[l] q̄ paterfamilias habuit coacuit: non extinguit le gatū. ¶ Si accetuꝫ qs legauerit nō cōtinebit accetuꝫ qō vini numero[m] teſtato: habuit: āblema autē cōti nebitur: q̄ aceti numero fuit. Itē ſi quis vinū qō habuit legauit: de inde coacuit: ls postea i aceti locū tranſlatum ſit a pfecfamilias: vino legato cōtinebit: q̄ id qō teſtame ti facti tpe vinum fuit demonſtra tum est[n]: ⁊ est hoc verū niſi vinum tas aduerſetur[o]. Vino autē pño legato id demū legatū videtur q̄ teſtatoꝛ vini nūero habuit[p] nō qō pater. ¶ Itē ſi peculiare vinum le

y ¶ Quotānis. ſub. i. ſic qō ſequit est expoſitio ꝓcedētis. alij habent in textu. Itē no. in ſingulos annos. als ſecus. vt no. ff. eo. cū certus.

z ¶ Exiſtimat. facit. j. de ali. le. l. incius. ⁊. ſ. de an. le. l. legatum. ſ. j. ⁊. ff. locati. l. ſi vno. ⁊. C. locati. licet.

Ino. ¶ Casus. Legaui titio vinū meū: certe ea vaſa debent da ri legatario que ita diffu ſa ſunt vt non ſeruent ad ppetuū vſum: ſicut ſunt amphore ⁊ cadi. Iuuia.

a ¶ Perpetuū. ſed q̄ ma gis cū ipſo vino vendaf. R. vt. j. l. pri. ſ. illud.

b ¶ Et cadi. hec enim ce dunt. vt. ff. e. ſi cui. ſ. i.

¶ Inuꝫ cum vaſis. ¶ Casus. Ego le gaui titio vinū cuꝫ vaſis nūqd de bebit vinum qō eſt in amphoris ⁊ cadis ⁊ etiā illud quod eſt i do liis: Ulpianꝰ putat nō deberi titio: et dicebat ſenſum mei teſtatoris q̄ ita legaui aliū eſſe ⁊ ſenſum verboꝝ meoꝝ ꝛ eſſe alium. vnde dicebat q̄ ly teſtator ſenſerim de vino: verba tamē mea nō poſ ſunt hoc portare vt de beat vinū quod eſt in do liis: q̄ dicebat q̄ dolia nō continebant appella tione vaſoꝝ ⁊ vinariorū. ſed dicēt[q] trebati[o] in oībus male dicit: quia appella tione vaſoꝝ bene conti nent dolia. vt. j. de ver. ſig. vinaria. ſed ⁊ ſi non cōtinerent tñ nō eſſet cō cedendū trebatio dicen ti nō eſſe legatum vinum qō in doliis eſſet. i. qō in vaſis non eſſet. i. in am phoris ⁊ cadis / imo be ne est: ⁊ videtur legatus: perinde est enim ac ſi lega tum eſſet vinū ⁊ vaſa vñ ls ff. trebatiū nō eſſent le gata dolia tñ totuꝫ vinū debeꝫ ne dū q̄ ipe mētit? fuit dus dixit q̄ dolia nō continenꝫ in vaſis vina rijs vt dictum eſt. Item quid ſi legaui dicto titio vinum in vaſis: certe de bentur titio amphore et cadi: nō autē dolia: ⁊ eſt rō plana in lſa. Iuuia.

c ¶ Vinum cuꝫ vaſis. qō est ac ſi vinum ⁊ vaſa. vt. ff. de leg. j. titie tertoes. ſ. nihil. ⁊. l. ſi quis inglinos. ſ. ſi ita.

d ¶ Negat trebati[o]. ⁊ male. vt. j. patet.

e ¶ Alium putat eſſe. i. latiorē fortaſſe cum de oī vino cogitauerit. R.

f ¶ Verborum aliuꝫ. ſtrictiores. vt de eo ſolo quod ſit in vaſis: ⁊ ſic ſen ſui verba deſunt. R.

g ¶ Ceterū. ꝑ ſed: als. ꝑ certe: als est ceterorū. ſ. verborū: q̄ est falſa. Acc.

h ¶ Nō eſſent. vñ vino legato ſimplr vaſa cedūt nō dolia. vt. ff. eo. ſi cui. ſ. j. vnde videbatur de vino in doliꝭ poſito non cōtineri. nec de doliꝭ ꝛ pro trebatio q̄ ad dolia: ſed ſ cū quo ad vinū m eis poſiti eſt. ff. e. l. cū vinū. ff. itē q̄ uis. Itē ⁊ pro eo quo ad dolia. j. eo. prox. ſ. in fi. ſed con tra cum quo ad dolia. j. de verb. ſig. l. vinaria. dicas ergo cum exp̄ſſit cū vaſis q̄ etiam dolia debeantur. vt. d. l. vinaria. Itē ⁊ pro doc est quod ſubiūgit nō eſſet: quaſi dicat quod non concedo. Accur.

i ¶ Ergo. ideo q̄ doliare vinum non continetur legato: putat trebatius licet ꝑperam. R. ſed melius eſſet in littera ego ſcz proculus.

k ¶ In doliꝭ eſſet. als non eſſet: ⁊ tunc dic non concederē. i. non aſſenti rem: ⁊ aſſume non concederē dico vinum ꝛc. als deeſt. ⁊ est plana: ⁊ ſm hoc dicin vaſis non eſſet ꝓout ipſe accipiebat vaſa. ⁊ facit. j. de auro ⁊ argento lega. l. ſi quis.

Legatos.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Legatos. Quid de dolijs. dic vt. §. ptori.

b ¶ Cum bis amphoris. ideo quia cū eisdē legatū ꝑsumitur apud nos romanos: non ergo talis ꝑsumptio meo babetur iudicio apud eos qui cum vasis non cōsueuerunt vina vendere. vt. j. titu. j. l. cuz delanionus. §. asinam. R. ⁊ facit ad hunc. §. l. ptori. ⁊. l. si cui. §. j.

Vinum. ¶ Casus. Ego legaui dicto titio oē vinū qō est in amphoris cū baberez vinum in amphoris ⁊ in vnalibus: certe nō solū vinū qō erat in amphoris: sed etiā illud qō erat in vnalib⁹ debet titio. ⁊ erant forte vnalia vasa de terra. Itē quid si lega ui dicto titio simpliciter omnia dulcia: videz ei legasse multum qō fit ex melle ⁊ vino. ⁊ ꝑssum. i. vuam passam q̄ venit de vltra mare: ⁊ defrutuz. i. vinū de lambrusca: ⁊ oēs files potiones et vuas et ficus ⁊ palmas. i. dactilos ⁊ caricas. i. ficus caricas. si autem ita legassem ei vinum amphorarium amincum grecum et ola dulcia ego titio: nō com putabit inter dulcia nisi qō potari potest. Aiuia.

c ¶ Qui vinum furrentinum. a loco sic dictum.

d ¶ Vnalibus. vasa de terra forte.

e ¶ In amphoris. puta dixit testator: ego vinum qō est in amphoris: ⁊ habebat vinum in amphoris ⁊ vnalibus vel vnalibus tantū: ⁊ nullas habebat amphoras: ⁊ pro hoc. §. eod. l. cum vinuz. ⁊. §. de leg. j. l. si cui ferui. in princ. ⁊ j. de alimen. lega. l. a filio. §. fina. sec⁹ autem si dixisset vinum quod est in amphoris: cum plures haberet amphoras ⁊ plures vnas: et in amphoris nihil: in vnalibus vinum erat: tunc enim nihil videtur legatum. vt. §. de dega. j. l. sed ⁊ si certos. ⁊. l. si seruus. §. qui quinq. Accursius.

f ¶ Cui dulcia. scz simpliciter non facta mentione vini.

g ¶ Mulsum. de vino et melle.

h ¶ Passum. i. vua vltramarina passa ⁊ dulcis. Vel dic hoc ⁊ sequens vt ⁊. §. eo. l. si quis vinum.

i ¶ Palmas. id est dactilos ab arbore de qua nascuntur: que vocatur palma. Accursius.

k ¶ Caricas. genus rei dulcis non dicas de ficubus caricis boñ. quia iā dixit ficus. Accursius.

l ¶ Amphorarium. a loco vel vase sic dictum.

m ¶ Omma. sub. lego. nam sunt verba testantis: ⁊ caue quia non repetit vinum: quia nullum tunc esset dubium. Accursius.

n ¶ Potionis. i. quod possit potari.

o ¶ Et collatione. i. cōiunctione. ⁊ sic no. hic q̄ precedentia minuunt si significatum sequentiū vel generalitatē: ⁊ econtra sequēs restringit precedentia vt. j. de penu. le. l. nam qō. §. fi. ⁊ facit ad. §. eo. l. si quis. ⁊. j. de auro ⁊ argen. leg. l. pediculis. §. idem. Accursius.

De fundo instru. ⁊c. ¶ Tractat hic titulus de instrumento fundi: ⁊ domus: ⁊ patrifamilias: ⁊ horti/ ⁊ taberne/ ⁊ caupone/ ⁊ balnei/ ⁊ ville/ ⁊ vene/ ⁊ pictoris/ ⁊ piscatoris/ ⁊ lanionis/ ⁊ pistoris/ ⁊ medici.

Iuc cum instrumento. ¶ Casus. Legaui titio fundum seianum cum instrumento: nunqd poterit titius accipere ab berede meo fundū ⁊ dimittere instrumentum vel econtrario: Et dicitur q̄ sic. quia duo legata sunt: ⁊ idem est si legaui ei fundum instructum. Sed quid si post dictum legatum alienaui ego testator fundum et non instrumentum: nunqd poterit dictus legatari⁹ petere instrumentum. Et dicitur q̄ non. Aiuianus.

p ¶ Intelliguntur. Sed in primo casu alterum est accessorium, insecūdo quod non improbo.

¶ De fundo instructo vel instrumento legato.
Titulus. vij.

Paulus. Lex. j.

Iuc cum instrumento fundus legat⁹ est: siue instructus duo legata esse intelligūtur[p]. ¶ Fundo cuz instrumēto legato et alienato[q]: instrumentum non vēdicabitur[r] ex sententia defuncti.

¶ Prelegatis partibus in virilē deducuntur propter expressionem propriozum nominum. b. d. Barto.

Papinianus. Lex. ij.

Cum pater pluribus filijs heredibus scriptis[s] duobus preceptiones bonorum aliqs preter partes[t] hereditarias dedisset: pro partibus coberedum[r] viriles[v] habituros legatarios placuit.

¶ Legata proprietate instrumētū nō videtur esse legatum. b. d. Barto.

¶ Notes[x] prediozum que greco vocabulo. id est impositiones appellantur: cum non instructa legātur[y] legatario non prestantur[z].

¶ Talia sunt subiecta qualia predicata demonstrant ⁊ econtra. b. d. Barto.

Idem. Lex. iij.

Undum instructum libertis patronus testamento

vtrūq; principale. vt. j. eod. l. si cui. ⁊. j. ptori. sed ⁊ fundo simpliciter legato aliqua cedunt. vt. j. eo. l. cui fundus.

q ¶ Alienato. ⁊ fic reuocato legato.

r ¶ Non vendicabit. facit. j. de pecu. le. l. j. ⁊. ij. et de penu. le. l. ij. ⁊. j. eo. ti. j. l. ij. ⁊. iij. So. vt. j. l. si cui. Addicio. Intellige istā glo. fm Bart. hic q̄ fundus fuit voluntarie alienatus: et sic est reuocatum legatū fundi: ideo non potest stare legatum instrumenti cuz dixit fundus cum instrumēto: qz instrumentum est accessorium: secus si dixit fundū ⁊ instrumentum. vel sum dum instructum. vt in di cta. l. si cui

Quum pī. ¶ Casus. Titia mater mea instituit me heredem et decessit. posteaego feci testamentū: ⁊ istitui mihi heredes quattuor meos filios. scz vnū puta titiū in vna vncia: ⁊ alium puta seium in duabus vncijs: ⁊ aliū in ter: ⁊ aliū in tribus: ⁊ postea dicto titio ⁊ seio dedi ꝑceptionē bona dicte mee matris que fuerat eoz auia: ⁊ hoc vltra ptes hereditarias: ⁊ postea decessi. vnde dicta bona auie debent venire ad dictos meos filios iure hereditario: ⁊ pro par tibus quas ei dedi: sed in indicio famil. ber. debet dictus titi⁹ ⁊ seius q fuerunt legatarij q̄tū ad dictam ꝑceptionem habere partes q̄s habebāt coheredes eoz. in dictis bonis auie p me do ꝓsonarum: ⁊ nō fm partes hereditarias eoz. scz. titij ⁊ seij. Notes ꝓdioz. Legatui titi ꝓdū meū titianū ⁊ seianū simpliciter: nunquid dotes dictoz ꝓdiorum debent tibi? Et dici tur q̄ non. secus aūt si legassem tibi dicta predia instructa: quia tūc bene debentur tibi dotes eorum. Aiuianus.

s ¶ Scriptis. portionibus inequalibus.

t ¶ Auie. scz paterne cui successerat testator.

v ¶ Preter partes. i. preter eas quas erāt habituri iure hereditario in quibus nil dixit: ⁊ si dixisset prelegando nō valeret. a feipsis. vt. §. de legā. j. legato. §. j. Accursius.

x ¶ Coheredum. in quibus tenuit prelegatum. vt. d. l. legato.

y ¶ Viriles. i. pro numero personarū. vt. C. de cadu. tol. l. vnica. §. vbi autē. ⁊ sic non hereditarias: ⁊ hoc ideo qz ꝓpria nomina fuerūt exp̄essa: vel forte aliquā pecuniā viriliter iussi sunt dare coheredibus pro hoc legato. vt. j. ad trebel. l. nōnunq̄. ⁊. l. penul. ⁊. §. de leg. j. l. seruus vni⁹. §. fina. ⁊. l. si heredes nominatim. Accursius.

z ¶ Notes. vt sunt instrumenta.

a ¶ Legātur. legatario: nō cum instrumento: sed simpliciter. Accursi⁹.

b ¶ Non prestantur. scz instrumenta. qz fundi mihi est nisi q̄ terra se tenet paucis exceptis. vt. §. de acf. emp. l. fundi. ⁊. §. de lega. iij. l. lucius. §. penul. ⁊. j. eo. l. cum fundus. Item not. hic dotem predij instrumētuz vocari. vt. j. de fideiuſ. l. amissi. §. penul. ⁊. C. ad legē fal. si ꝓdiorum. et facit. §. de cōtraben. emp. l. quones. arg. j. eo. l. sic. §. tyrānē. ⁊ boc si babes non instructa: alꝫ deest non. ⁊ tunc dic dotes predioruz non vocari instrumenta: sed forte quod est insuppellectili vel ornatu: ad q̄ est. j. eo. l. quesitum. §. suppeller. ⁊. §. fina.

Undū. ¶ Casus. Quattuor meis libertis legaui fundū titianuz instructū: postea feci codicillos ⁊ in eis petij vt liberti morientes partes eorū dicti fundi restituerēt supstitutis⁹ libertis: nec habui mētionē instrumēti: ⁊ postea decessi: postea decesserūt duo ex libertis: ⁊ sic duo pue nire pars eoz ad supstites ex fideicō. certe talis veniet ad supstites dict⁹ fūdus q̄lis olim libertis legatus fuit. i. cū instrumētis eiusdē fundi in

UNIVERSIDAD DE HUELVA

quibus instrumentis continentur etiã ancille que posite erãt in eo gratia fructus querendi. vnde si medio tẽpore dicte ancille habuerũt partum continebitur partus in fideicõmisso: sed z decedet de fideicõ. illud qõ perijt per fatum. ¶ Minor. xx. Titius minor. xx. annis legauit cõsobrine sue fcie duo predia instructa: z fic tacite cõtinebantur serui qui in eis erant: z postea antequã decederet quosdã ex dictis seruis manumisit que manumissio non valuit. vt in stitu. qui ma. nõ pos. §. eadem. z postea decessit dictus titius. nunquid dicte sue cõsobrine debebũtur dicti serui de facto manumissi? Et videtur q sic. q manumissio non valuit: sed certe dicitur q nihilomagis ei debebũtur. et idẽ esset si ex quacunq; alia causa dicta libertas impediretur. Uiuianus.

a ¶ Legauit. vel cũ instrumento vel simpliciter.

b ¶ Fuerat legatus. scilicet instructꝰ. arg. §. mã. si vero nõ remunerandi. §. idem papinianus.

c ¶ Obtineri. sed quomõ augmentum fetuum animaliũ que fuerũt instrumenta fundi ad ẽtorzãdum? forte debet restitui cuz defuncti iudicio fuit habiti. vt. j. ad trebel. in fideicommissaria? Rñ. ad ẽstar peculij legati vbi est accessio z diminutio. vt. §. de lega. ij. l. peculiũ. in princi. z. j. de pecu. le. l. demiq;. §. fina. z idem in equitio z omni vniuersitate sub nomine collecti uo legata: vt etiam mora nõ commissa veniant augmenta. vt. §. de vsur. l. eqs. §. equitio. z aliud in relicto iure institutionis. vt dicta. l. in fideicõmissaria. Uel hic cõtinebitur non tanꝫ vniuersitatis augmentum/ sed tanꝫ instrumenti augmentum. vt. j. eod. l. penulti. Uel dic fetuum z partuum pro eodem poni: scilicet ancillarum qui non sunt fructus. vt. j. ad trebellia. l. mulier. §. si heres. ibi: preterea ꝛc. sed dominus. M. dixit tamen hic de desit non. tunc enim litera esset plana: z q diceres partuz: dices q non sunt instrumenta bi partus. Item q dicit de damnis fatalium + contineri: vel fm. M. non contineri: dic prout fuit in culpa vel non: vtrũq; possit esse. vt. j. ad trebel. l. mulier. §. si heres. z facit. j. ad trebel. l. deducta. §. hereditatem.

+ Ñ currant fatalia et qñ nõ. vide no. in. c. de ẽrõne. extra. de app.

d ¶ Manumisit. de facto non de iure propter. l. eliescentiam. vt institu. qui manumit. non pos. §. eadem.

e ¶ Prestabuntur. certum est enim mutatam voluntatem esse in his: licet non teneat manumissio. vt z. j. de adimen. lega. l. z ideo. z. l. si legatũ. in prin. z. l. legatum. §. fina. z. §. de lega. j. l. plane. in princip. Sed contra. §. de lega. j. l. seruũ filij. §. si idem. z. l. si seruus legatus. §. si seruus. z. §. de lega. ij. l. qui testamento. Solu. ibi ex presse legauerat: vnde valet cum non valeat libertas: at hic nõ ex presse legauerat: sed fub illo verbo instructa. Uel hic loquitur cum viuus manumisit: secus si eodem testamento. facit. j. de pec. leg. l. cum dominus. §. fi. z. l. seq.

Cum quidam. ¶ Casus. Titius habebat duos fundos: scilicet titianum z seianum: et erant simul iuncti duo fundi: z tenebat duos boues in dicto fundo seiano de die et nocte: et semper cuz erat necesse faciebant dicti boues opus suum in fundo pdicto titiano: z cũ fecerant opus in fundo titiano reuertebantur ad standum in seianum: dictus titius fecit testamentum et dictum fundum titianum legauit seio cum instrumento et dictum fundum seianum legauit gaio cum instrumento / et postea decessit: modo quertitur cui predictorum fundorum cedant dicti boues: Et dicit q ei fundo debẽt cedere in quo opus faciebant: id est titiano. z non ei fundo in quo manere consueuerunt. i. seiano. Uiuianus.

f ¶ Probo. ¶ Pro isto. j. de penu. lega. l. nam q. §. pe. z. l. fi. et. §. de leg. ij. l. si ita. cum concor.

Si cui. ¶ Casus. Legaui tibi fundum meum titianum cũ instrumento: certe debetur tibi fundus z instrumentum: idẽ est si legaui tibi fundum z instrumentum. Itẽ idem est si legaui tibi fundum instructũ. Est tamen in vno differẽtia inter dicta legata: quia si ego testator alienaui dictũ fundum sine instrumento post legata predicta modis a me relicta ex duobus dictis legatis poterit legatarius vendicare instrumentum fundi: puta cuz ego testator legaui fundũ et instrumentum et cum legaui ei fundum instructuz. in tertio autem nõ: puta cũ legaui ei fundum cũ instrumẽto. Uiuian⁹.

g ¶ Fil interest. scz quantuz ad hoc. quia semper vtrũq; videt esse relictũ: fundus z instrumentum: sed tamen primo extincto differentia erit: vt. j. dicit. z sic nõ obstat. §. de vsufruct. acc. l. si quis titio. z. §. de leg. j. l. titie. §. nihil. z. l. si quis inquilinos. §. si ita.

b ¶ Cũ instrumento. busius enim ser monis tenore adeo fm legatũ primo adherere designat vt ei⁹ fultura subducta nõ posset esse quin illico ruat. ci se sustinere neq; at vltra. R.

i ¶ Ex ceteris. scilicet fundũ z instrumentũ: tẽpus dum instructum: sed ad hoc scõm est contra. inst. de le. §. si quis ancillas. ibi: idẽ erit si fundus ꝛc. Solu. quod ibi simpliciter bi distincte dicitur z quid miri cum ibi leui ac simplici via: quoniam rudibus animis. hic vbi diligentissima et exactissima quoniam ptouectis singula iura traduntur fm. R. sed non placet q propter rudes ibi male dicat. dic ergo qõ ibi dicit idẽ est: vt fundus instructus referatur ad primos duos casus: scz de ancilla z de seruis oricinis z vicarijs z qõ subijcit vel cum instrumento: referatur ad primũ: scz de seruo cum peculio. hoc Joan. non placet. Alij q illa hanc corrigat in hoc articulo qõ satis dici potest. Uel fm Azo. vt fundo instructo legato z postea aliena to ‡ extinguitur legatum instrumẽti: vt ibi. et non extinguatur: vt hic. extinguitur dico instrumentũ fundi: vt ibi nõ instrumentũ patrissamilias quod in legato continetur: vbi fundus instructus est legatus. vt. j. eo. l. quesitum. §. sed si fundus. z. §. instructo. z hoc etiam in contrario nota. et. C. de verbo. signi. l. ij. Item facit. j. titu. j. l. ij. §. j. z. §. ti. j. l. ij. z. §. c. l. ij. §. i. z. §. deleg. j. l. vij. z. viij.

‡ Quid si alienatum postea fitre dempti an fupuenière redẽptione fundi redimat legatꝰ dic q non: vt in. l. cum seruis. j. de adi. leg. nisi ẽt fauore libertat.; finbal. in. l. iij. C. de leg

Deposi. ¶ Casus. Titia legauit nepoti suo scio predia que habebat ad burgũ panicalis sicut erãt instructa. s. cũ vino/ z grano/ z halenõ. q; in dictis fundis erant. in quo quidẽ halendario erant scripta nola debitoz ipsius testatricis: z postea dicit dicta titia in eodẽ testamẽto: lego dicto meo nepoti q cqd erit cũ moriar in dicta regione burgi panicalis: vel q cqd in quacũq; specie erit i dicta regione cũ moriar postea dicta testatrix cõuenit vnũ ex dictis debitoribus q continebank in dicto halendario. z fecit eũ condemnari: z priusq; idem debitor ei satisfaceret ipsa decessit. nunqd debetur nepoti illud quod debet dictus debitor cõdemnatus: Et dicitur q sic. Uiuianus.

k ¶ Nepoti legauerat. scz auia.

l ¶ Halendario. hoc expone vt. §. de leg. ij. l. qui filium. Accorsius.

m ¶ Dua testatrice. z in eadem voluntate durante erga nepotem quod presumitur propter coniunctionem: als secus. vt. §. de leg. ij. l. fidicõmissa. §. si rem. z. §. de lega. j. l. si sic. §. j. in fine. fm. R. S. certe ibi plus erat: quia exegerat.

n ¶ Satis non fecit. sufficienter.

o ¶ Cur nõ. s. tam coniuncte persone: nõ igitur fit nouatio per sniam solam: sed demũ exactione facta. arg. cõtra. C. de execu. rei iudi. l. fi.

Tabernam.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Tabernam. ¶ Casus. Titius in testamẽto suo legauit cuidã sue libertę quam manumiserat q̃ que vocabatur perdula. insulaz siue taberną cũ senaculo: cum mercibus / instrumentis et suppellectili que ibi erant: z boarcũ vinarũ cũ vino / z vasis / z instro: z cum institoribus quos ibi fecũ habere consueuerat dictus testator: z postea viuẽte eodem testatore insula siue taberna predicta / in qua erat dictum cenaculum dicte perdule legatum exusta fuit: z postea idem testator reficit aliam nouam ibidẽ: et postea vendidit idem testator dictuz boarcum vinarium quod ei dem perdule legauerat: vini autem venditionem distulit ad hoc vt postea carius illud venderet: et postea decessit dictus testator: modo queritur an vniuersa predicta legata possit consequi perdula predicta ? Et dicitur q̃ sic. preter ea in quibus voluntas testatoris fuit mutata: mutata autem fuit in insula siue taberna de nouo facta. Item in boarco vinario quod vendidit dictus testator. Viuianus.

a ¶ Tabernam. i. domũ ad habitandum vtilem. vt. j. de vbo. sig. taberne. nam : hic. j. vocat cã insulam. Accursius.

b ¶ Cenaculo. locus vbi cenat pater familias vel vbi fit cena : et quo loco frequenter aqua projicitur. vt. ŝ. de bis q deiec. si vero. Accursius.

c ¶ Perdule. propriũ nomen ancille quã manu misit inter vuos vel in testamẽto : z ideo q̃ dicit testamẽto potest determinare precedẽs manumisse. Vel sequẽs verbum legauerat. Accur.

d ¶ Ité boarcũ. In quo vinum est repositus. Vel dic in quo triticum : z boarcũ vnde fit vinũ est repositũ. vt. ŝ. ti. j. l. si quis vinũ. ŝ. j. Accur.

e ¶ Insula. i. taberna.

f ¶ Roua. scs fuerit.

g ¶ Non deberi. ficergo taberna. i. insula exusta z postea a testatore noua facta nõ debeť. vt. ŝ. de leg. ij. l. peculiũ. ŝ. j. z. ŝ. de vsufru. l. qui vsumfru. in prin. z. ŝ. qui. mo. vsufru. amit. l. quid tamẽ. ŝ. j. z. ŝ. antepenul. z si. z. ŝ. de leg. j. l. si ita legatũ. ŝ. fi. Item nec boarcũ debetur cũ testatore illud vendiderit. vt. ŝ. eo. l. si cui. z. ŝ. de leg. j. l. vi. z. l. si ex toto. in princ. et. ŝ. de leg. iij. l. fideicõmissa. ŝ. fi rem. z institu. de leg. ŝ. fi rem suam. vinũ aũt cũ vasis debebit : nibil enim probibet in quibusdam tenere volũtatem: in quibus à mutatã esse. vt. d. l. si ex toto. i prin. z facit ad banc. l. j. de auro et argen. leg. l. seia.

Instrumẽta. ¶ Casus. Legaui tibi fundũ z instrumenta fundi. et decessi: q̃rit qd noie instri fũdi z tineať. Et dr q̃ illa z tinent q̃ parata fuť a me testatore gr̃a q̃rendi fruct? z gr̃a cogendi fructus: z gratia seruãdi: q̃ aũt parata videant gr̃a q̃rendi fruct? et q̃ gr̃a cogendi : q̃ gr̃a cõseruãdi plane dr vsq; ad finẽ legis. Sed nũqd in dicto legato cõtinet grer ouiũ q erat in dicto fũdo: z distinguiť. vtrũ conparueram gregẽ vt ex eo fruct? caperet: z tũc nõ cõtineť in dicto legato: si vo ideo cõparauerã: q nõ aliter ex fundo siue saltu vbi erat fundus fruct? pcpi poterat. nisi esset ibi grex q stercoraret agrũ: z tunc bene cõtinebit in legato z idẽ in alueis apiũ : z in auibus ex quibus habebat fundus redditũ: z in frumento z vino ad cibaria parato cultor fundi: et illo frumẽto quod paratũ erat in fundo causa seminis. z hoc vsq; ad l. questũ. ŝ. conferandi. Viuianus.

b ¶ Homines. i. seruos.

i ¶ Villici. qui occasione fructuum insistunt. vt. j. eo. l. ville.

k ¶ Et monitores. i. qui agros monent. i. muniunt fossatis z sepibus: vel qui monent laboratores.

l ¶ Utilia. in qbus portanť blada ad seminãdũ vel vinũ laborantibus.

m ¶ Ligones. i. farpe.

n ¶ Sarculi. sunt cultri qbus terra scindit: vel parue farpe ad arandũ fabas z meligas. itẽ bidentes. i. vomeres vel gome res: q̃ vndiq; scindũt terram: vel furce vel rastelli q plures habent dentes: z facit ad. l. ŝ. de pecu. legre. si a patre. ŝ. fi. z. C. de verbo. sig. l. ij.

o ¶ Logendi. scz sunt instrumenta.

p ¶ Messorie. i. segule.

q ¶ Fenarie. id est falce.

r ¶ Cali. i. canistri ad vindemiandum in eis.

s ¶ Exceptorij. i. corbes z castellate: sed torcularia sunt canales z tinaci).

t ¶ Defossa non sint. igit z si sint defossa instrumenta appellatione fundi cõtinentur: secus autẽ dicẽdum de instrumento domus: q: id qõ defossum est pars domus est: ergo nõ poterit dici domus in strumẽtũ. vt. ŝ. de actio. emp. l. granaria. et. j. e. l. q̃situs. ŝ. papinian? ait. sed certe z in fundo idem erit dicẽdũ. vt. j. eo. quesitum. ŝ. ea vo. ſz certe erit distinguendũ. vt. j. eo. cũ fundus. Accursius.

u ¶ Cuppe. vasa q̃dam sunt lapidea de terra facta. M. z bic puncta: z qõ subijcit q̃busdam ꝛc. inciṗit alia oratio.

x ¶ Atriẽses. qui purgãt vel custodiũt atriũ. vt. ŝ. nau. cau. l. j. ŝ. j.

y ¶ Scoparij. id est q scopis domũ purganť. vnde in euangelio : scopis mundatam. Matt. xij. z Luce. xi.

z ¶ Uiridaria. s. sunt instrumẽta fundi artificialiter facta: als pars fundi sunt. vt. j. e. quesitum. ŝ. ea vero.

a ¶ Copiarij. i. q ornãt et ordinant salut? fundi. vt ŝ. de leg. iij. cũ q̃reretur. ŝ. fi.

b ¶ Greges. hoc dic vt. j. l. proxi.

c ¶ Saltuarij. q custodiũt fundũ: z tuenť magis q̃ fructib? colligendis ꝑsint. vt. ŝ. de leg. iij. cũ q̃reret. ŝ. fi. z. j. e. l. quesitũ. ŝ. faltuarius.

d ¶ De grege. Comparatus. scs principaliter.

e ¶ Debeat. instrumento fundi legato. z est ad hoc. C. de vbo. signi. l. ij. z. ŝ. de leg. iij. cũ quereret. ŝ. pe. sinauté pro vtroq;. dic vt. j. e. l. q̃situm. ŝ. si quis eodem.

f Instrumẽta. scz fũdi vt q̃ locus aptus erat ad mel propter flores et aquam z alia q̃ apes desiderant: z non ad aliũ fructũ. z facit. j. eo. l. q̃situm. ŝ. z si ab aucupio.

g ¶ Cõtinenť. fũdi instrumento legato.

Aldẽ ratio. ¶ Decem diuidit in tres partes. ¶ Primo ponit quid sit instrumentũ fundi vsq; ad. ŝ. si dom?. Secũdo quid sit instrumẽtũ dom? vsq; ad. ŝ. sed si fundus. Tertio que sit differentia inter legatũ fundi simul instructi : z simul cũ instrumento: z circa hoc multa dicta interserit vsq; ad finem. l. Bar. Diuisio.

h ¶ Instrumẽtis. vt pauonib? et fasianis sicut z cuniculis : vt in lacu pisano. z facit. ŝ. eo. q̃situ. ŝ. fi in agro. z. ŝ. si ab aucupio.

i Quesitum. Instrumentum principale. R. et est hic diffinitio instrumenti. sic z. j. eod. ŝ. sed si fundus. z. ŝ. de tribu. l. procuratoris. ŝ. si propter.

k ¶ Accedit. s. sua illoz qui dicũt non esse instrumentũ. R. z facit. C. de verbo. sig. l. j. z. ij. z. ŝ. de vsufruc. l. item si fũdi. ŝ. seminatorios.

l ¶ Continenť. per medium accessionis iure.

¶ Conseruandi. ¶ Casus. Dictū est. ff. eo. instrumenta de quibusdam quibus fructus cōseruantur; que quidē ꝯtinentur in instrumēto fundi: nūc adiungit alia sicut sunt granaria q̄ sunt in fundo instructo legato ⁊ vtcei/ ⁊ capselle/ ⁊ iumenta/ ⁊ vehicula/ ⁊ naues/ ⁊ cuppe/ ⁊ culei que parata erant in fundo causa exportandi fructus de fundo. Sed quid si testator legauit alijs quosdam ex hominibus: siue seruis qui erāt in fundo quem titio legauit instructū: nunqd alij qui remāserūt in fundo cōtinebuntur in instrumēto fundi: Et ōt q̄ sic. ꝫ alpben⁹ dicet contrarium: seruus autē qui quasi colon⁹ in agro erat nō ꝯinet in instrumēto fundi. Ainia.

a ¶ Cōseruādi fructus. f. contineri dicimus.

b ¶ Granaria. de hoc dic vt. ff. eo. insti. a. in fi.

c ¶ Urceolos. de terra.

d ¶ Culei. vasa de cocto. vt ff. j. de auro ⁊ arg. leg. l. legatum. §. i.

e ¶ Ceteros. nā fundus ⁊ instrumentū vni: ⁊ alij ceteros seruos eius fundi.

f ¶ Quasi colon⁹: sc. ꝫ ⁊si extraneus puta mercede certa constituta. vt. ff. eo. scie. §. liberto. ⁊. l. cum de laniorū. §. i. ⁊. ij.

g ¶ Nō instrumēto. ipsi enī instrumētū parant.

¶ Saltuarū. ¶ Casus. Quērit nunqd fundo instructo legato contineantur saltuary: Et dicit q̄ sic: siue custodiāt fructū siue fines. Itē cōtinetur pictor ⁊ tonsor qui sunt parati causa familie rustice et faber ⁊ mulieres que panē coquant: et illi qui molunt frumentum/ et focaria/ et villica/ ⁊ lanifice/ ⁊ ille que coquunt pulmētaria. Itē nunqd continent vrores prędictorū masculor: Et ōt q̄ sic. neq; enī credēdum est testatorem imūxisse tam durā ſeparationē. Itē cō tinent pecora que aliqua parte āni in fundo pascūtur: et in alia parte anni pabulū his cōducit alijs: ⁊ serui q̄ aliq̄ pte āni colūt fundū: ⁊ in alia parte anni mittunt ad lucrādum alibi. Itē cōtinetur cellarius/ ⁊ hostiarius/ et mulio/ ⁊ mole/ ⁊ machine/ ⁊ fenū/ ⁊ stipule/ ⁊ asinus machinarius: ⁊ machina stramētaria: ⁊ multa alia nolant h vſq; ad §. si fundus nō fit. c. q̄rū q̄dā cōtinent ⁊ q̄dā non: ⁊ est plana ſſima littera vſq; illuc. Ainianus.

b ¶ Non cū. als deest non et interrogatiue tunc legitur: ⁊ postea determinat: sed neratius ⁊c. ad qō est. ff. eo. de leg. iij. l. cum quereretur. §. pe. ⁊. ff. eo. l. instrumenta. in fine.

i ¶ Fabrum. tignarium vel quadratarium.

k ¶ Focariam. que facit focum.

l ¶ Et villicam. contubernalem villici. Accursius.

m ¶ Lanificas. a lana sic dictas in qua operātur. vt. ff. de vſu ⁊ habi. plenum. §. fi. nec ob. j. eo. ville. in fi. vt ibi dices. ℞.

n ¶ Pulmentaria. i. farina de ordeo. Accursius.

o ¶ Sed an instrumenti. reuocat in dubium: quod tamen iam soluerat: licet non ita aperte.

p ¶ Rusticorum. i. operantium. vel. i. instrumentorum.

q ¶ Instrumenti. vt. j. e. ville. ff. fi.

r ¶ Vrores. improprie. i. contubernales. vt. C. de incep. nup. cū ancillis.

s ¶ Duram ſeparationē, ſic. C. cōia vtriuſq; iudi. l. poſſeſſionū. ⁊. ff. de le. iij. itē. §. pe. ⁊. l. vroꝛē. §. codicillis. ⁊. j. ea. l. §. ſed ſi fūd⁹. in fi. §. ⁊ ſi ētā exp matur ſuccurritur. vt. ff. de leg. j. ſi domus. §. q cō fitetur. Accurſius.

t ¶ Cōtinenſ. oūmodo illi agro ſint perpetuo attributi. vt. ff. de leg. iij. q ſaltum.

v ¶ Salue ſint. vt fūt maſ ſarij.

x ¶ Oſtiarium. qui cuſtodit oſtium.

y ¶ Mulionez. qui ducit mulum ad molendinū.

z ¶ Molas. de lapide.

a ¶ Et machinas. id eſt ipſum edificium molendini vel piſtrini. nam ſꝫ ℞. oē artificioſe factum dicitur machina. Machinaga eſt.

b ¶ Fenū. de prato.

c ¶ Stipulas. que ſecanē cū berba remotis primo ſpicis. Accur.

d ¶ Machinā. i. arcbam ad frumentū tenendum vel aliud artificiū artificioſe factum.

e ¶ Sapa. i. quoddaꝫ qō fit ad potandū: dicta ꝺſi parū ſapotis bñs ſꝫ. ℞. ⁊ de fructu eodem mō. vt ct. ff. ti. j. l. ſi quis venū.

f ¶ Euebaſ. in quo ſerua diſtinctiones trebatij. vt ff. de acꝛ. empt. fundi. §. fi. ⁊ facit in. d. l. fundi. §. labeo. ⁊. ff. de. iij. ſeruis vrbanis. in prin.

g ¶ Cōtinenſ. ſecus in dolijs i fūdo affixis. vt. ff. e. l. inſtſa. §. fi. vel diſtinguę poſſint remoueri vel nō. vt. j. c. cū fundus.

h ¶ Eſſe nō pōt. talia eſſi ꝺ̄ditio nō ſunt ceſſa pars fundi ſūt. vt. ff. de rei vē. l. fructꝰ pendēt⁹. ⁊ facit j. e. l. §. papinian⁹. ⁊. ff. de vſufruc. item ſi. §. fi. et de ac. emp. fundi. §. ſi ruta. et. §. pe. ⁊. fi. et. l. granaria. in prin. ⁊. j. eo. l. fi.

i ¶ Sed ſi ceſſa ſunt. fundi gratia.

k ¶ Contineri. ſꝫ poſſe.

l ¶ Et veſtigatores. per odores nariū vel oculoꝝ ſolicita indagatione: vel cum canibus.

† Mue etiā ſi poſterius cōtenerari ſſeret propio ſignificatu ibo rū. l. ci. pro ponere. l. ſ. leg. ij. pau. de calſ. ſill. eccleſi.

m ¶ Redditus. q̄ in hoc caſu poteſt locari: ⁊ facit §. de leg. iij. ſeruis vrbanis. §. j. ⁊ de vſu. l. venationem. ⁊. ff. de vſufruc. item ſi. §. aucupiorum. ⁊. j. prori. §.

n ¶ Redditus. fundi. Accurſius.

o ¶ Plage. i. pali quibus retinentur rbetia recta.

p ¶ Contineb̄tur. vt. ff. proxi. rñ. cum ſuis concor.

q ¶ Putauerunt. vt. ff. ⁊. ff. eo ſi redditus. ⁊. l. ſeq.

r ¶ Inſtrumentū. ſic. ff. de bere. inſti. ex facto. §. fi. Accur.

Nullius.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Nullius. No. ratione incertitudinis neutrum valere. ꝛ sic. ff. de bere. instit. l. in tempus. §. l. ꝛ. ff. de vsufru. Iſ ꝛ ſi quis. §. quid ergo ſi amiſſo. in ſi. §. ꝛ. ff. cõia predio. in tradendis. vbi de hoc no.

b ¶ Diuidimus. ſic. ff. de nego. geſt. neſemmus. in ſi. ꝛ ibi dixi.

c ¶ Suppeller. quid ſit dic vt. ff. de ſuppel. le. l. i. ꝛ. iij. Accurſius.

d ¶ Paterfamilias. non etiam fundus.

e ¶ Fundi. ſed inſtrumento patriſſamilias ſic. ꝛ iõ fundo inſtructo legato ce dit legato. vt. ff. ea. l. §. ſed ſi fundus. Accurſius.

f ¶ Si domus. Dixit de inſtrumento fundi nunc domus. vſq; ad. §. ſed ſi fundus.

g ¶ Incendũ. f. arcendi.

h ¶ Specularia. nõ affixa. alſ ſunt pars dom⁹. vt. ff. eo. §. papinian⁹. i ſi.

i ¶ Deberi. vt inſtrumentum. vt. ff. eo. §. papinianus. nec vt pars rei. vt ff. de acti. emp. fundi. §. que tabule.

k ¶ Inſtrumentum. ſcili cet domus.

l ¶ Inſtrumẽta. f. dom⁹.

m ¶ Ad voluptates. que poſſunt dici inſtrumenta perſone cum ex his domus non perficiatur. vt ff. de verbo. ſig. l. pe.

n ¶ Laborent. ſecus ſi ad voluptatẽ. vt. ff. pri. §.

o ¶ Paraf. vt ff. l. de penule. l. iij. §. penoti.

p ¶ Centones. i. puluinaria opus factũ ad modũ plumarum ſim ‖ Bug.

q ¶ Funes. ad trabendus aquã que propter domũ habentur. vt. ff. de acti. emp. l. limes.

r ¶ Pertice. ad tenẽdos pannos. vt. ff. eo. §. canales.

s ¶ Scale. ad aſcẽdendũ ad granaria. vel vt. ff. eo. §. ſcale.

t ¶ Spongias. que mandant veſtel vel alia. vt. ff. eo. §. canales.

v ¶ Et ſcopas. ad purgãdam domum. ſic ff. eo. l. inſtrumenta. in ſi.

r ¶ Tegulam. non affixa alſ dom⁹ portio eſt et cedit legato domus. vt. ff. e. §. papinianus. in ſi. §.

y ¶ Apothecis. alſ in pertis ſiue ſtationibus.

z ¶ Suppellectili. Et iõ nõ continent inſtrumento dom⁹ vel fundi. vt. ff. eo. §. ſuppeller. ſed bene continebitur inſtrumen to patriſſamilias. vt. ff. e. l. §. ſed ſi fundus.

a ¶ Non continentur. vt ff. de acti. emp. fundi. §. ſi ruta. ꝛ. l. granaria. ꝛ. ff. eo. §. ea vo. Szarg. ff. eo. inſtrumenta. §. ſi.

b ¶ Inſtrumento. ſcs domus: alſ eſt in tertu. ꝛ ita eſt in libro dñi accurſij.

c ¶ Non continentur. nõ tamen eſt hoc generaliter verũ vt ſtatim ſubijcit. vt. ff. ea. l. §. ſi dom⁹. et. §. ſequẽti. accurſius.

d ¶ Apothecas. thonos grece dicitur lac latine.

e ¶ Magis domus. vt. ff. de act. emp. fundi.

f ¶ Affixa. alſ ſecus. vt. ff. eo. §. ſi domus. Accurſius.

g ¶ Tamen ſint. de nouo facta et parata: ſi autem fuiſſent detracta licet nondum ſint repoſita/tamen ad hoc ſeruantur vt reponantur: magis pars domus ſunt q̃ inſtrumenta ſunt. vt. ff. de ac. emp. l. fundi. §. fina. ꝛ l. granaria. §. finali. ‖ D.

nullius[a] inſtrumento cedet: neq; enim pro parte agri diuidimus[b] inſtrumentum. ¶ Suppellex[c] cetera quoq; ſi qua in agro fuerunt quo inſtructior eſſet paterfamilias[d] inſtrumento fundi[e] non continentur. ¶ Si domus[f] ſit inſtrumentum legatum / videndũ quid contineatur: ꝛ pegaſus ait inſtrumentum domus id eſſe quod tẽpeſtatis arcendę / aut incendij[g] cauſa paratur non quod voluptatis gratia. Itaq; neq; ſpecularia[h] / neq; vela que frigoris cauſa vel vmbre in domo ſunt debeant[i]: que ſententia caſſij fuit: qui docebat inter inſtrumentum[k] et ornamentum multum intereſſe: inſtrumẽta[l] enim ea eſſe que ad tutelam domus pertinent: ornamẽta que ad voluptatem[m]: ſicut tabulas pictas. Vela autem cilicia inſtrumenta eſſe caſſius ait: que ideo parantur ne edificia vento vel pluuia laborent[n]. ¶ Acetum quoq; quod incendij exſtinguendi cauſa paratur[o]. ¶ Item centones[p] / funes[q] / pertice[r] quoq; et ſcale[s] †/ꝛ formiones/ꝛ ſpõgias[t] / et bamas / et ſcopas[v] contineri pleriq; et pegaſus aiunt. Tegulam[r] autem et tignũ eius rei cauſa paratum inſtrumento contineri: ſi ad huiuſmodi cauſam habeat tigna parata: et ad alios vſus non deſeruientia: proinde et fulcimenta ſi qua habebat huic reine ceſſaria: etiam ea inſtrumẽto domus continebuntur. ¶ De velis quoq; que in apothecis[y] extẽdũtur. Itẽ de his que ſunt circa columnas: celſus ſcribit magis ſuppellectili[z] annumeranda: et ita ſabinus ꝛ caſſius putãt. Canales aũt ꝛ arpagones ꝛ bamas inſtrumento contineri cõſtat. Item pertice quibus aranee detergantur. Itẽ ſpõgie quibus columne pauimenta podia extergantur. Scale que ad locunaria admouentur inſtrumenti ſunt: quia mundiorem domum reddunt. ¶ Papinianus libro ſeptimo reſponſorum ait: ſigilla et ſtatue affixe inſtrumento domus non continentur[a]: ſed domus portiones ſunt: que vero nõ ſunt affixa inſtrumento[b] non continentur[c]. Inquit enim ſuppellectili ea annumerãtur excepto horologio ercq; qõ non eſt affixum. nam et boc inſtrumento domus putat contineri: ſicut prothirũ[d] domus ſi velamẽ eſt inquit inſtrumento domus continetur. ¶ Fiſtule autez et canales / ꝛ crateres et ſi qua ſunt alia ad aquas ſaliẽtes neceſſaria: item ſere et claues magis domus[e] portio q̃ domus inſtrumenta ſunt. ¶ Specularia quoq; affixa[f] magis puto dom⁹ eſſe partem: nam et in emptione domus ſpecularia et pigmata cedere: ſiue in edificio ſint poſita ſiue ad tempus detracta: ſed ſi non ſunt repoſita ad hoc tamen ſint[g] vt ſuppleantur: ſi qua deſint inſtrumẽto potius continebuntur: cancellos[h] quoq; inſtrumento cõtineri puto. ¶ Sed ſi fundus non fit cum inſtrumento legatus: ſed ita vt inſtructus ſit: quefitum eſt an plus contineatur q̃ ſi cum inſtrumento legatus eſſet: et ſabinus libris ſuis ad vitellium ſcribit fatendum eſſe plus eſſe cũ inſtructus fundus legatur q̃ cum inſtrumento: quam ſententiam quotidie increſcere ꝛ inualeſcere videmus: quanto igitur hoc legatum vberius eſt videndum eſt: et ſabinus diffinit ꝛ caſſius apud vitellium notat: omnia que eo ſunt collata vt inſtructior eſſet pater familias: inſtructo quidem inquit continebuntur: id eſt que ibi habuit vt inſtructior eſſet: hoc ergo legato non agri inſtrumentum[i] ſed proprium inſtrumentũ ſuum reliquiſſe videtur: proinde ſi fundus ſit legatus inſtructus et ſuppellex continebitur que illic fuit vſus ipſius gratia ꝛ veſtis non ſolum ſtragula: ſed ꝛ qua ibi vti ſolebat: menſe quoq; ebozee vel ſi que alie. item vitrea[k] et auru m et argentum: vina quoq; ſi qua ibi fuerint vſus ipſius cauſa contine buntur: et ſi quid aliud vtenſilij: ſed ſi qua eo conieciſſe rat nõ vſus ſui cauſa ſed cuſtodie gratia non continebuntur vina etiam que in apothecis[l] ſunt nõ cedent: ꝛ hoc iure vtimur vt que illic paterfamilias quaſi i bozreo habuit bec non continebũtur. ¶ Celſus quoq; libro. xxi. digeſtoꝝ ſcribit fructus ibi repoſitos vt venirent: vel in alium vſum q̃ fundi conuerte-

b ¶ Cãcellos. ſ. qõ vi aut clam. l. nam et ſi ramos.

¶ Sed ſi fundus nõ ſit.

¶ Caſus. Legaui tibi fundum meũ inſtructi: certe in hoc legato nõ tm̃ cõtinet inſtrumẽtũ eiuſdem fundi: Iſ etiã ꝓpriũ meus inſtrumentũ: ſicut eſt ſuppeller q̃ erat in fundo cã mei vſus: et veſtes mee ꝛ lecti ꝛ menſe ꝛ aurum ꝛ argentum ꝛ vinas ꝛ omia alia vtẽſilia: ſerui ſuppellecticary: ꝛ ceteri ſerui buius generis. i. minuſteria quibus eras inſtruct⁹ in eo fundo. Item pedagogia que habebam in octo fundo: vt cũ illic irem preſto eſſent in triclinio. Item vrores ꝛ filij ſeruorum. Item bibliotheca ꝛ libri quos ibi habebã. Itẽ imagines be tamen dũtaxat que fuerũt in ornãtu fundi. Itez actor q̃ ſtabat in fundo qué quidem miſerã in prouincia vt ordinatis in ꝓuincia quibuſdã meis negocijs reduret ad fundũ: eſt ergo plenius legatũ fundi inſtructi q̃ fundi cũ inſtrõ q̃ cũ lego fundũ cũ inſtrumento nõ cõtinet meum inſtrm̃. q̃dã rñ nõ cõtinebũtur in dicto legato fundi inſtructi. puta ea que cõgeſſerã in eo fundo: non vſus mei cã: ſed gra cuſtodie: puta vinũ q̃ habebã ibi in apotheca cã cuſtodie vel fruct⁹ quos ibi repoſuerã vtvendere. Itẽ nec ſeruũ q̃ am a me cõſecuti fuerãt libertatẽ. Itẽ nec illa mãcipia q̃ tẽporis cã in dicto fundo erant: nõ vt eſſent fundi inſtrumẽtũ vel meũ: ꝛ ℔ dicit vſq; ad. §. idẽ reſpõdit inſtructis boreis ꝛc. vbi dicit quid ꝓtineat in legato borreoꝝ inſtructorũ ꝛ dom⁹ inſtructe vſq; ad. §. celſus ſcribit ſeruis qui in fundo ꝛc. Aluia.

i ¶ Non agri inſtrumentũ. tm̃ ſub. alioquin ff. vt ff. de vſu ꝛ habi. ſi ita legatus. in ꝓin. ꝛ q̃ dixit ff. pri. plus eſſe cũ inſtructus ꝛc. ꝛ. ff. e. l. §. neratⁿ. et. §. papinian⁹ quoq; ꝛ focit. C. de verb. ſigni. l. ſi. ꝛ. ij. ꝛ. ff. de tribu. ꝓcuratoris. §. ſi ꝓpter.

k ¶ Vitrea. ſcz vaſa.

l ¶ In apotheciſ. nõ vſus ſui gratia.

¶ Celſus ſcribit. ¶ Caſus. Legaui tibi ſeruos q̃ erant in fundo meo titiano: nunquid cõtinentur vicarij eorum? Et dicitur q̃ non: niſi ego et de eis ſenſi. Item pone q̃ inſtitui mihi heredes filium meum et vxori mee legaui omnia que in domo erant. certe non continentur cautiones debitorum vel emptiones ſeruorum niſi in alia

*Et ff. ter. inſert q̃ ſca la appellatione dom⁹ cõtinet: Iſ limita ſi ſit litra domus ſec⁹ ſi certra. nã delictus cõmiſſum i ſcala extenori nõ dr cõmiſſus in t domo p ea q̃ no. bal. in l. fiſtula. l. ſi ſerui. vbda. pueli.

parte testamenti appareat me voluisse ei legare dictos seruos et dicta debita : quia tunc bene continebuntur dicte cautiones et emptiones. Vlpianus.

a ¶ Suppellecticarios .i. qui faciunt ibi suppellectilia.

b ¶ Hoc genus .i. huiusmodi seruos. fic. ff. nau. cau. sta. l. 2 ita. ff. f. ff. de bis q not. infa. athletas. ff. ait pretor. 2. C. de infa. l. detractores. Accurſi⁹.

c ¶ Contineri. legato fundo instructo. Accur.

d ¶ Extra eos. id est preter eos qui libertatem 2c. ad quod. ff. de opti. leg. cum ita. ff. f.

e ¶ Et qui rure. repete et preter eos qui rure. i. villa: non tñ in fundo legato. Vel dic non repeti. et ſm hoc nõ ad priorũ: ſed ibi in eo fundo 2c. et ſic cedunt legato.

f ¶ Preſto eſſent. Ad tenendum ſtripediũ et calcaria et cum ſequendus: 2 de his loquitur inſti. g ma. non pof. ff. eo. et facit C. de verbo. fig. l. f. 2. ũ.

g ¶ Verũ eſt. fic. ff. ea. l. ff. ſaltuarium. in fi. ff. et. C. cõia v trui. ũ. l. poſſeſſio num. 2. ff. de leg. i. ſi domus. ff. qui cõfitef. Sed arg. ff. f. eo. l. fi. in fi.

h ¶ Bibliothecã. vaſis bibliothecarum. vt. ff. de leg. iij. l. libroꝝ. ff. fi. Accur.

i ¶ Veniſſet. ¶ Pater familias in fundo. accurſius.

k ¶ Cedere. fic. ff. e. ff. ff ſi fundus.

l ¶ Sole. quaſi dicat non ille q̃ nec fundi nec patrif familias ſi trumẽta eẽnt. Itẽ contra. f. e. l. ſi ita. ff. domo. Sol. ibi.

m ¶ Non contineri. fic. ff. de lega. iij. ſi fundus. et. l. queſitum. ff. fi. 2. l. ſi ita. cũ ſuis cõcor. alꝰ eſt conteneri ſine non: ſed eſt falſa littera. Accur.

n ¶ Tráſtulit. in fundũ. accurſius.

o ¶ Redierit. fic. ff. de heredi. inſti. et facto. ff. rerum. et. ff. ptori. ff. cum concordan.

p ¶ Vina. C. de vbo. ſig. l. f. 2. ij. Sed f. f. e. l. ſi ita. ff. domo. Sol. ibi.

q ¶ Menſas. incipit reſpondere.

r ¶ Suppellectilẽ. in domo eſſe ſolitam.

s ¶ In hortis. alꝰ ẽ mortis 2 tub. tempore. alꝰ in hortis cum forte eſſet extra vrbem: et q̃ ſubjcit contulerat: ſc. in domus ſm primam: vel in hortis ſm aliam.

t ¶ Seceſſus. vt ad tempus ſecederet a curis ciuitatis. accurſius.

v ¶ Erbibebantur. ſecũdario. vt ſic bene corriga tur infra. item dic que ſit vbana familia. ff. de leg. iij. l. cum quereretur. 2. l. ſeruis vrbanis.

x ¶ Domui. q. d. nõ affe rebant aquam in domus ſed illatam in domum miniſtrabant. Accur.

y ¶ Cõmodabantur. ſic. ff. de leg. iij. l. itẽ. ff. proinde. 2. ff. ea. l. ff. ſi gs inſtrumentum. 2. f. eo. ff ſi ita. ff. domo. accurſius.

3 ¶ Non contineri. habeas non: 2 ſic bene corrigit ſtatim. alꝰ deeſt non: 2 ſm hoc q̃s ſubjcit falſum eſt. f. ſine diſtinctione. nam diſtinguitur. vt ff. ff. ff ſi fundus. et. ff. in ſtrumento: et ſic tollitur ℨ: q̃s tunc ſignatur. f. e. ff ſi ita. ff. domo.

a ¶ Inſtrumentum eſſe. vt et. f. de ſuppel. leg. f. f. 2. l. labeo. in princip.

b ¶ Legauerat. ſcz domũ inſtructam.

c ¶ Nõ põt videri. alꝰ eſt nõ põt videri: et nunc dic ſenſiſſe. f. in legãdo. nam ſine dubio cedit: alꝰ eſt poteſt videri: ſcilicet ſine non: 2 tũc dic ſenſiſſe: ſcz ex capiẽdo. 2 ſic no. q̃ qui in vno excipit in ceteris videt regulã firmare. vt in aut. de non alie. ff. vbi antẽ. 2. f. eo. l. cũ delamonis. ff. cũ fundũ. 2 facit. f. de auro 2 argẽ. lega. l. f. 2 C. de procur. l. maritus. et. ff. de indi. cũ pretor. in pun. et de mino. 2 ff ſine. ff. ſed quod papinianus. et. l. patri. in prin. 2. ff. de leg. iij. l. vroze. ff. feliciſſimo. et. l. ſeruis vrbanis. et. f. de manumiſ. teſt. l. ſi peculium. in princ. Sed arg. ff. de pe. bere. itez veniũt. ff. ſenatuſconſul et. ff. in priuatorum.

Excipiẽs invnoloceteris regnlã firmat.

d ¶ Eſtimatis. vt ſi ſint pauce iſta non cedãt. ar. ff. de lega. f. l. ſi res. in dubio tñ nõ cedũt cũ tempore ris cauſa ibi ſint. vt. ff. ff. papinianus. 2. f. ff. papinianus quoq. 2. ff. ſed ſi fundus. 2. ff. inſtrumento. 2. ff. de le. f. l. ſi cho⁹. cũ eorum concor.

e ¶ Vicarios. qui forte extra fundum morabãtur: alioquin contra videtur. vt. f. ti. f. l. ſi peculiũ. ff. vicario. vbi videt legato ſeruo accedere peculiũ: ſed tñ contra eſt. vt. f. titu. f. l. antepenul. vbi aũt quis tibi legat ſeruos ſuos q̃ contineãtur. dic vt. ff. de lega. iij. l. cũ ſue. cum tribus legibus ſeq.

f ¶ Emptionesq. ff cauere de ſe exhibẽdo. vt. C. de fideicõ. l. inſtrumẽta.

g ¶ Et de ſeruis. ſcz 2 inſtrumentis vt ſubjcit. et facit. ff. de lega. iij. l. ſimibi. in princip. 2. ff. ff. 2. l. queſitũ. ff. f. 2. ff. f. ff. idẽ reſpondit domo inſtructa. in fine. 2. ff. papinianus. Accurſius.

¶ Si q̃s fundum. ¶ Caſus. Fundo inſtructo legato q̃ inef in legato ſupelleꝛ 2 mãcipia et multa alia de quibus dictus eſt ff. ea. l. ff. ſed ſi fundus nõ ſit 2c. modo pone q̃ legaui tibi fundum inſtructum nõ nolando aliqua expreſſe de predictis que tacite

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

tacite continentur in dicto legato: et postea adieci hec verba cū suppellectilibus que in dicto fundo sunt/ vel adieci cum mancipijs que in dicto fundo sunt: vel nominaui aliquam aliam rem de predictis que tacite in legato continentur. nunquid videor minuisse legatū fundi instructi: scz vt non alia contineātur in legato nisi fundus z suppellectilia nominata a me specialiter?

Et dicit q̄ non. z ex abūdāti videor adiecisse specialiter illud quod tacite cum multis aliis continebatur: sicut cum dicitur in diuina scriptura dicite discipulis ei⁹ z petro etc. z hoc etiā ponit aliud exemplum in matre et filia. Ulpianus.

a Nonvideri minutuz. Sed contra. ſ. de suppel. le. l. legata. ij. respon. vbi minuitur. Solu. fm. R. hic non minuitur persone legatum: ibi agri minuitur: vel hic nominauit aquam de speciebus quando plures species erant in instrumento vt suppellex z mācipia que nominādo non est necessum a priori voluntate: verum si nominasset aliquod indiuiduum de illis que continebantur in instrumento vel proprio nomine: vel aliqua demōstratione q̄ vice nominis fungitur: vel adūciendo verum numeruz vt duos vel tres: recessus videtur a priori voluntate eatenꝰ vt de aliis mancipijs eius dē specie/ preter que nominauit (licz ibi sint plura) non teneatur. R. et hoc etiā modo soluit. ſ. ē. cū delationis. §. cui fundum. Uel plenius distingue: quia cum legatur ab eodem genus z species aut vni aut diuersis: si vni aut a sciente: aut ab errante. ¶ Dicta su aut remouende dubitationis causa: siue ad maiorem euidentiam/ et tunc non minuit: vt hic. Aut determinationis gratia: et in hoc casu ex abundanti genus nominatur: quoniam ei per speciem derogatur. vt. ſ. eodem. cum delationis. §. cui fundum. z. §. quidam. z. ſ. de suppel. lega. l. legata. in principio. si vero ab errante eo casu ex abundanti fit specierum nominatio. ideoq̄ per eam nihil generi derogatur. vt ſ. de suppel. legata. l. in principio. z. ſ. de auro et argen. lega. l. pedicu lis. §. labeo. z. ſ. de regu. iur. l. que dubitationis. si autem vni genus alteri species legatur: tunc loquitur sequens. §. vt de genere semper intelligas speciem excepta: nisi contrarium liqueat: et sic generi per speciem derogatur. vt et. §. de lega. ij. l. vroem. §. felicissimo. z. l. seruis vbamis. §. fina. et. ſ. de regu. iur. l. in toto. z. ſ. de manumiſ. teſtamē. l. si pe culium. in principio. z. §. de leg. ij. l. beres meus. §. ſ. z. l. queſitum. §. ſ. si autem vniuersitas z pars legatur vt ricardina paganella pro ea parte que proprio nomine caret videtur positum totum. vt. ſ. de reb. dub. l. j. Also. item facit. ſ. de ali. lega. l. vba. z. l. aliméta. §. basilice. z. l. stichus. Accursius.

b Adiectum. i. appositum: scz quādoq̄ videri: vt ptz ex predictis. sic z. C. de teſta. l. si teſtamentum. accursius.

c Idem papinianus. alſ. §. idem papinianus. z alſ. l. instructis: alſ nec lex nec. §. vſq; in finem. z dic q̄ predium erat instructum seruis et alijs rebus que erant instrumenta hortoruz vel matrisfamilias inter que erat argenti muliebris quedam species: et ita filio videtur legasse illam speciem non expressim/ sed tacite. R.

d Ad filiam. sumpta presumptione in hoc tali dubio. tam ex rei legate q̄ er legatarioū ipsoꝝ qualitate vel cōuenientia: non ergo hic derogatur generi per speciem hoc precipue efficiendo qm̄ in legādo hic species non fit expressa: z sic non ob. huic. §. de leg. ij. l. seruis. §. fina. z. l. beres meus. §. i. et. l. queſitum. §. ſ. et quod dixi in superiori. §.

Aberne. ¶ Caſus. Legaui tibi instrumētum taberne mee vel tabernam instructam: certe contine būtur instrumēta ipsius loci vt vasa/ doliaria/ z similia. Si autem legaui tibi cauponem instructam cō tinentur non solum predicta: sed etiam institores quos prepositeram dicte caupone exercende. hoc enim nomen cauponа est nomen negotiationis quod non est in nomine taberne: sed z si legaui tibi balneū instructum continetur balneator z fornicator: sed z si ita scripsi in testamēto meo q̄ tabernarū exercendaꝝ z instruendarū causa facta parata sunt do lego titio: z etiā lego eidē ea q̄ causa exercēdi z instruēdi pistrini: caupone facta parata sunt z postea decessi: certe legati videntur caballi qui in pistrinis erant: z pistores z institores q erāt in caupona z etiā focaria q̄ erāt in cauponа: et merces q̄ erāt in p̄dictis locis. Sz nūquid domo instructa legata cōtinent vina q̄ ibi erāt? Et dicit q̄ nō. qz non pōt domus intelligi instructa vinis. z hoc vſq; ad. l. si ita. §. mulier. Ulpianus.

e Taberne cauponе. i. ybi est vinū: z filia parata ad vendendū: ſz nō vē dūit adhuc vt differat a cauponа l qua iā exercet negociatio vini: z vt dif fert a taberna in genere q̄ est vbicunq; negocia ſtio exercet. vt. ſ. e. l. cum queritur. accursius.

f Meratius existimat. et male. accursius.

g Sed videndum. cozri gendo neratium.

h Loci. i. que semper ibi stant: ſz institores finito negocio recedūt: z fm R intelligi pōt. ſ. de vb. sig. si instructū. §. ſ. fm. R.

i Etiam institores. scili cet cōtineri qui tantū negociationi caupone vel taberne operā prestant: ipſi enim poti⁹ inferri putantur q̄ ipſi taberne inferant. vt. ſ. eo. cum dela nionis. §. ſ. et de colono dicitur. §. eod. queſitum. §. alphenus. et. ſ. eod. §. fina. et. ſ. l. priori. in prin cip. accursius.

k Instrumēto cōtineri. scilicet quandoq; vt si pater familias per se balneum exercebat. vt et. ſ. eo. cum delationis. §. ſ. et. §. priori. respō. et. ſ. e. l. pictoris. §. fina.

l Continetur. Et fornicator. qui facit ignem ad calefactionem balnei: sed certe ille dicitur fornicari⁹. vt. §. ad. l. aquil. si seruus seruum. §. si fornicarius. Uel forte qui meretricem ducit vt cacus: vel ipſe est meretricator.

m Sic ita. Et caballos. causa ducendi pistrinum.

n Et pistores. bos pistores z institores dicas cōtineri q̄ dominus exercet per se z istis vtitur vt instrumētis: ceterum si ipſi exercēt in strumentū eis paratū nō ipſi sunt in instrumētū. vt de colono. §. e. l. §stitū. §. alphen⁹. in fi. §. z. §. e. ti. cū delationis. §. ſ. z. §. e. l. pri. in prin. z. §. ſ. z. §. fi. z hic dixit. R. scbos nō primos cōtineri.

o Non etiam vina. cōtra. C. de verb. sig. l. j. z. §. eo. l. queſitum. §. sed si fundus. z. §. neratius. z. §. idē respō. instructis horreis quibus dicit cō tineri vina. Sol. aliudi fudo vt ibi q̄ i domovt hic: z est ratio: quia ex fudo plerūq; nasciiur. Uel ibi gra vsus patrifiamilias hic causa custodie. z fm hoc nō refert liter fudum et domum.

p Intelligi nō potest. misi fm q̄ dixi q̄ est gra vsus. accursius.

q Mulier. ¶ Caſus. In fundo meo titiano erat quedam villa. i. paruu la domus in qua stabat a retbusa ancilla mea causa perpetue custodie. ego feci testamentum et legaui dictum fundum titio cum instrumento/ vel instructum: nūquid continebitur in legato dicta mulier? Et dicitur q̄ sic. sicut continētur saltuarij quos habebam in eodem fundo: cū ēm sit vtriusq; par ratio idem ius statuedum est: desiderat enim ita bene custodiaz ville sicut agri. illic enim. i. in agris desideratur custodia per saltuarios ne quid vicini occupent de agro vel de fructibus in agro pēdentibus. hic autem. i. in villa desideratur custodia ne quid vicini occupent ceterarum rerum que cōtinētur in villa. dicta autem villa fine dubio est pars dicti fundi: z ideo dictus legatarius vendicabit eam propter dictum legatum. Ulpianus.

r Perpetua. ad hoc. §. de pig. l. debitor. cum cōcor.

s Saltuarius. ad q̄ est. §. l. instrumēta. §. fi. z. l. queſitū. §. saltuariū. z de leg. iij. cum quereretur. §. fi. z. j. e. l. idem. §. fi.

t Par enim. ergo idē est ius. vt. z. §. ad. l. aquil. l. illud. accursius.

u Pars fundi. facit. j. de verbo. signi. fundi. z. §. quibus modis⁹ vſ fruc. amit. l. fundi.

Adde hic q̄ etiā q̄dā appellatiōe dom⁹ ptinet z p̄mōtiū vt. l. j. C. de iudeis et ma. z. l. j. C. ne licē. potē. alterā. in l. lecta. §. cer. pe.

Ille. ¶Casus. Si lego tibi instrumentum domūcule quam habeo in rure causa colligendi fructus non cōtinetur suppellex. Secūdo dicit q̄ si lego tibi vineā/ & eius instrumētū ztinentur nomine instrumēti pali/ & pertice/ & rastri/ & ligones. Tertio dicit q̄ si lego tibi fundum sicut instructus est in quo ego habitabā: cōtinentur mulieres lanifice que erant in fundo q̄bus non continentur si ego in eo habitarē. Ulianus.

a ¶ Ille. i. rustici edificij. vt. ff. de verbo. signifi. fundi appellatione. et. §. l. prori. §. fina.

b ¶ Legato. secus si villa instructa legetur: vbi distinguitur legetur fundus instructus: vel cū instrumento. vt. ff. l. quesitum. §. suppeller. et. §. sed si fundus. ibi proinde &c. Accursius.

c ¶ Non contineri: contra. ff. eo. scia. §. penulti. Solu. ibi.

d ¶ Qui cum. seruium.

e ¶ Palos. sic. ff. de vsufruct. item si. §. si.

f ¶ Instructus. Not. instructus: secus si cuz instrumento. vt. ff. eo. quesitum. §. sed si fundus.

g ¶ Instrumenti fundi. sed patrifamil. si modo vt ibi esset instructio habebat: als si vt certa fundum locaret: nō continetur legato. vt. ff. eodem. quesitus. §. fz si fundus. z. §. papimanus. et. ff. eodem. l. et si mancipia. in prin. in casu tamen sunt etiam instrumēta fundi: vt si erant lanifice ad vestiendum familiam rusticam. vt. ff. eo. quesitū. §. saltuarium.

Alphenus. Lex. xvi.

Ille instrumento legato suppellectilem non continet verius est. Unea z instrumento eius legato instrumentum vince nihil esse scrutus respondit: fz qui cum consulebat cornelium respondisse aiebat palos/ pertic as/ rastros/ ligones instrumentum vincere esse: quod verius est. ¶ Quidam vrozi sue fundum vt instructus esset in quo ipse habitabat legauit: consultus de mulieribus lanificis an instrumento continerentur: respondi non quidem esse instrumenti fundi/ sed quoniam ipse paterfamilias qui legasset in eodem fundo habitasset: dubitari non oportere: quin etiam ancille et cetere res quibus paterfamilias in eo fundo esse instructus omnes legate viderentur.

¶ Victoris vel balneatoris vel lanionis instrumento legato omnia necessaria ad suum ministerium continentur. hoc dicit Bartolus.

Marcianus. Lex. xvii.

Victoris instrumento legato: cere colores: similiaq̄ horum legato cedunt: item penes ibi quod contineretur appellatione instrumenti fundi. Item cōtinētur appellatione instrumēti fundi villicus seruus qui colebat fundum. Item si de dominica. nō autem si colebat certa quantitate pēsionis. Item continetur metaxid est inferior pars mole si molebatur rusticis fundi. Itē bubulcus siue arabat fundum cum bobus siue pascebat boues aratorios: quilibet enim predictorum dicitur bubulcus. Item z putatores vinee qui erant in fundo. Item z pastores et fossores.

¶ Item cum fundus. Legauit titio fundum seianum: itavt optimus maximusq̄ est cum omni instrumento rustico z vbanozet mancipijs que ibi sunt: nunquid debentur ei semina q̄ fundo erāt: Et dicitur q̄ fic: nisi beres probet aliud me testatorem sensisse. Item debetur ei frumētum repositum in fundo pro pascēdis mancipijs qui erant in fundo. sequēs. §. dicit quid cōtinetur instrumē to serui medici cū instrumento legati. ¶ Cui fundum. Titius habēs fundum in quo erant decē serui qui operabātur ibi et ita erār fundi instructi dicti serui: legauit seiodicum fundum instructū: et postea eidem seio legauit specialiter quinq̄ de dictis mancipijs: nunquid alij serui qui non sunt nominati cōtinentur amodo sub appellatione instrumenti fundi: Et dicitur q̄ nō. quia ex eo quod testator nominauit specialiter postea q̄nq̄ ex seruis vt dicuz est/ apparet eum nō intellexisse dictos decem seruos esse annumeratos instrumēto fundi: id est cōtineri in instrumēto fundi. ¶ Sabinus ait. Legauit tibi fundum et ea que in eo sunt: certe habebis fundum et ea que soluta sunt esse in eo fundo. nō autem ea que tu curasti poni in eo fundo. vnde legatum tuū cumularetur. ¶ Quidam. Titius legauit seio boc modo: villam meam vti egoipse possedi ego seio cum suppellectili z mēsis et mācipijs que ibi debutabātur vibanis et rusticis: z cum vinis q̄ in die mortis mee ibi erūt: et cum decem aureis: et postea decessit dict⁹ testator: et tempore mortis sue inuēta fuerūt in fundo nō solum predicta nominata: sed etiam libri plures z vitrea vasa: vesticula ipsi⁹. nūquid debētur legatario dicti libri z vitreamina et vesticula: Et dicitur q̄ nō. immo sola ea que expressit in legato. ¶ Domum. Legauit titius mibi domum instructam cum omnibus affixis: certe nō cōtinētur nomina debitorum que erāt in domo. Ulianus.

Victorius. ¶ Casus. Ista lex plane ponit quid contineatur legato instrumento pictoris serui vel instrumento piscatorio vel instrumento balneatorio. Ulianus.

b ¶ Cauteria. plumbea cum quibus fiunt designationes antez̄ fiat pictura.

i ¶ Et conche. vascula in quibus stant colores que dicuntur esse de auriculis piscium. Accursius.

k ¶ Piscatores. seruos. et hoc cum ipse testator piscator erat z seruos piscatores habebat in eo ministerio. vt. ff. l. prori. §. i. z diri. §. eo. si ita. in principio.

l ¶ Balneatorem. scz seruum. vt. §. eo. taberne. in fi. cum ipse dominus prefit balneo. z no. §. prori. respon.

m ¶ Saltuarium. i. saltus custodem: sed topiarius ordinator saltus. vt §. de lega. iij. cum quereretur. §. fina. z facit. §. eo. instrumenta. §. fina. et. l. quesitum. §. saltuarium. z. l. si ita. §. fina.

n ¶ Institorem. §. eo. taberne. §. penulti.

o ¶ Non posset. fact. §. de iurisdi. om. iudi. l. ij. cum suis concor.

Tam delamonis. ¶ Casus. Hec lex primo ponit qd cōtineatur legato instrumento serui lanionis. Secundo dicit q̄ ad sciendum quid contineatur instrumento legato est necesse quandoq̄ inspici personas legantium. nam si lego tibi instrumentum pistorium ita demum continentur legato serui pistores qui scruiebant mihi in pistrino si ego pistrinum exercebam: z non als. multum enim interest vtrum instrumentum sit paratum pistoribus. i. ipsis dominis per se molentibus: quo casu continebuntur in dicto legato serui pistores: an pistrinum sit paratum seruis molentibus sine dominis: quo casu non continent ipsi serui. ¶ Asinā. Titius habens in fundo suo molēdinū quod asina ducebat: fecit testamētū: z legauit seio dictū fundum cum instrumento fundi: nunquid continetur dicta asina et mola molendini: Et dicit q̄ non. bene tamen continentur cacabi z patine: quia pulmentarium siue comestio non potest coqui sine predictis. Item cōtinetur vas eneū q̄s supra focum pendet in quo calefit aqua ad potandum: et eadem ratiōe cōtinentur vtrei quibus aqua infundit in dictū vas eneū: z etiā illavasa cōtinentur q̄bus aqua infundit in dictos vtreos. z sic vsq̄ ad infinitū: z hoc si voluit testator: si autē nō apparet voluitas testatoris debemus inspicere cōsuetudinē regionis vbi erat testator: scz quid erat in quetudine ibi quod contineretur appellatione instrumenti fundi. villicus seruus qui colebat fundum. si de dominica. nō autem si colebat certa quantitate pēsionis. Item continetur metaxid est inferior pars mole si molebatur rusticis fundi. Itē bubulcus siue arabat fundum cum bobus siue pascebat boues aratorios: quilibet enim predictorum dicitur bubulcus. Item z putatores vinee qui erant in fundo. Item z pastores et fossores.

¶ Item cum fundus. Legauit titio fundum seianum: itavt optimus maximusq̄ est cum omni instrumento rustico z vbanozet mancipijs que ibi sunt: nunquid debentur ei semina q̄ fundo erāt: Et dicitur q̄ fic: nisi beres probet aliud me testatorem sensisse. Item debetur ei frumētum repositum in fundo pro pascēdis mancipijs qui erant in fundo. sequēs. §. dicit quid cōtinetur instrumē to serui medici cū instrumento legati. ¶ Cui fundum. Titius habēs fundum in quo erant decē serui qui operabātur ibi et ita erār fundi instructi dicti serui: legauit seiodicum fundum instructū: et postea eidem seio legauit specialiter quinq̄ de dictis mancipijs: nunquid alij serui qui non sunt nominati cōtinentur amodo sub appellatione instrumenti fundi: Et dicitur q̄ nō. quia ex eo quod testator nominauit specialiter postea q̄nq̄ ex seruis vt dicuz est/ apparet eum nō intellexisse dictos decem seruos esse annumeratos instrumēto fundi: id est cōtineri in instrumēto fundi. ¶ Sabinus ait. Legauit tibi fundum et ea que in eo sunt: certe habebis fundum et ea que soluta sunt esse in eo fundo. nō autem ea que tu curasti poni in eo fundo. vnde legatum tuū cumularetur. ¶ Quidam. Titius legauit seio boc modo: villam meam vti egoipse possedi ego seio cum suppellectili z mēsis et mācipijs que ibi debutabātur vibanis et rusticis: z cum vinis q̄ in die mortis mee ibi erūt: et cum decem aureis: et postea decessit dict⁹ testator: et tempore mortis sue inuēta fuerūt in fundo nō solum predicta nominata: sed etiam libri plures z vitrea vasa: vesticula ipsi⁹. nūquid debētur legatario dicti libri z vitreamina et vesticula: Et dicitur q̄ nō. immo sola ea que expressit in legato. ¶ Domum. Legauit titius mibi domum instructam cum omnibus affixis: certe nō cōtinētur nomina debitorum que erāt in domo. Ulianus.

p ¶ Cum delanionis. Id est marcellarij siue bacharij a laniādo sic dicti quia dilaniāt. id est per frusta incidūt carnes et vendūt: vel id est quia lanam separant z diuidūt a coreis bestiarum: et cruūt siue excoriāt bestias: et sic dicitur lanio a lanicio. vt argu. §. de vsu et habi. l. plenus. §. fina. ff.

q ¶ Semota carne. boc erī non cedit legato.

r ¶ Mensas. super quibus venditur caro vel etiam lana.

s ¶ Ponderā. quibus pōderātur carnes cum vendūtur.

t ¶ Laniāde. id est occidende vel diuidende vel separande a corijs z lana. Accursius.

v ¶ Trutinas. i. stateras siue balantias.

x ¶ Dolabras. id est bipennis cum qua dolātur ligna: vel quod habet duo labra fm Hug. Accur.

y ¶ Pistores. scz serui.

z ¶ Exercuerit. per se.

a ¶ Instrumentum. id est serui de quibus queritur.

b ¶ Pistoribus. id est dominis per se exercentibus.

c ¶ Pistrinum paratum. scz seruis quasi ipsi precipiant in pistrino. vt primo casu cedant legato. secūdo non. z sic in instrumento agri. vt. §. eod. quesitum. §. alphenus. z dicitur hic pistrinum. i. furnus: als pro molēdino ponitur fm Hug.

d ¶ Asinam. redit ad instrumenta fundi: dic ergo asinam que ducit molam.

Carnes pō derāde sūt.

Negat.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

a Negat. misi sit rustico operi deputata. vt. j. eo. §. idem consultus.
b Cacabos. i. lebetes. Accursius.
c Patinas. i. patellas.
d Pulmentarium. suauis cibus sm Hug.
e Et enecum. i. caldarium vel patolum a materia sic dictum.
f Hic. id. est in eneo.
g Continetur. qō appa ret ex pmissis cū nō differ at a cacabo: z hoc secun dario: directo autē instru mento coquinario conti netur. vt. j. de aur. z arg. leg. si nō sint. §. si cui.
b Copulata. j. c. fūdi. §. fi. z ad idē. §. de iurisdict. om. iu. l. ij. cum concor.
i Presumptione. i. cō suetudine ex qua volun tas testatoris presumit. fic. §. de edil. edic. sciēdū. §. illō. z de leg. j. si seruus plurium. §. fina. z de le ga. ij. nummis. z. l. non aliter. §. j. et de reg. iur. l. semper in stipulationi bus. z. j. de flu. z ne quid in flu. pu. l. ij. §. j. accur.
k Cū de villico. ad hoc §. eo. infra. in princip.
l Quantitate. vt tra neus colonus.
m Es fide dnica. id est dño debita. z facit. §. eo. quesitū. §. alpben⁹. in fi. et. j. eo. fcie. §. j. Bu.
n Inferiori. i. paumen tum molendini: vel forte inferiori mola siue machi na: sed catbillus supior: q: paulatim de eo cadit frumentum in molam.
o Deberi. legatario vt fundi instrumentum.
p De putatoribus. vi tiū vel arboū. ad qō. §. ad. l. aquil. si putator.
q Infesse. instro fundi.
r Pastores omum. vt §. eo. instrumenta. in fi.
s Et fossores. q faciunt fossata vt aqua nō stet in fundo. Et nota q ab illo §. bubulco: vsq; huc dicit de instrumentis causa querēdoū fructuū. vt. §. eo. Linstrumēta. in pun.
t Semina. facit. §. de vsufruct. item si. §. semi narios.
v Colliria. exponevt in sti. de rerum diui. §. cū ex alienā. Accur.
x Mancipia. s. rustica.
y Eos solos. Sic ergo genus precedens restrin gitur per species exprel sas. Sed cōtra. j. de supl. pel. leg. l. legata. i. respō. Solu. hic scaebat defunctus qd cōtinebatur appellatione instrumēti ibi non: vel hic ppria nomina expressit: vt stichum pamphilum et berotem: ibi speciem generis: vt mācipia. Sed huic solutioni ob. j. de ali. z cibaria. leg. verba. Vel hic certū numerum expressit. vt z ibi in. ij. z. iij. respon. eiusdem legis contrarie dicitur. Vel hic non intelexit seruos contineri in primis verbis: sēz instrumento, ibi sic. Vel dic plene vt not. §. quesitum. §. penul. z fi. z facit. §. de leg. iij. quesitū. §. j. z. l. heres. §. j. z. j. e. quidam. z. j. de alimē. leg. l. stichus.
5 Sz. id est quia.
a Intelleriſſe. cum dixit fundum instructum ꝛc. Accursius.
b Seruos. scilicet nominatos vel alios.
c Manendi. perpetuo.
d Consulto. legatarij dolo z machinatione. vt. §. de leg. ij. cū ita legat.
e Non viderēt. nisi testatorē id voluisse euidēter appareat. vt. §. de leg. ij. iulianus. §. fi. z facit. j. de pe. le. nam qō. §. j. z. j. de auro z argen. leg. si vxori. §. j. z. §. de lega. ij. si fundus. z. l. quesitū. §. ij. z. fi. z. l. penulti. in pun. z. §. j. z. l. si ita. et. l. si chorus. §. j. z. §. de vsufruc. lega. l. generali. §. j. et de lega. ij. gaius.
f Villam. i. domum.
g Suppellectili. hoc est generale nomen sequentia specialia sunt quere strictiūs gen⁹. vt. j. subij cit. Accursius.
b Cederent. nō autem cetera. vt z. §. ea. l. §. cui fundus. z qō no. §. e. cū situm. §. pe. Itē ad hoc q⁹ species derogat generi. vt. §. de derog. ij. l. vxoꝛi. §. felicissimo. z. l. heres. §. j. et. l. ea tamen. et. j. de sup. lega. l. legata. ij. z. iij. respō. z. j. de alimē. leg. l. alimenta. §. basilice. z. l. stichus. in princi.
i Non posse. fic. §. de lega. ij. gaius. in prin. z §. de lega. iij. vxoꝛem. §. legauerat. et. l. si mihi. in princ. §. j. z. j. eo. l. cū fundus. Accursius.
Si mancipia. ¶ Lu Tit⁹ legauit seie fundū cū instrumento z mancipijs q̄ ibi sunt z postea l eū fundū trāstulit idē titius quosdem seruos vt ibi ppetuo morarent: z postea decessit idē titius: nūc querit nūquid dicti serui cedāt dicto legato? Et videbat quibusdā q nō: quasi in hoc casu nō possint conteneri appellatione manciꝑum propter verba in legato posita: illa fcilz et mancipijs que ibi sunt ꝛc. quib⁹ demōstrauerat testatoꝛ illos trū seruos contineri qui erant in fundo tēpore mortis. Itē et videbatur eisdē q nō quasi in hoc casu nō possint cōteneri dicti serui appellatione instrumenti: q⁹ qui instrumentū legat z mancipia nolāt: videt nolle intelligere in instro seruos: sed eis male videt: q⁹ bene cōtinebunt in legato dicti serui nō ob. al leg. illoꝛ. ¶ Paulus rñ. Legauit titio villā. i. par nulas z domū cum instro. certe nō continet legatū equitius q⁹ erat in dicta domūcula: nec etiam fructus ibidem repositi: nec seruus peritus in arte fabrica q annuā mercedez
k Si mancipia. Testatoꝛ legauit fundum cū instrumēto et cū mancipijs que ibi erant: deinde in eodem fundo induxit postea mācipia: vt perpetuo ibi essent: et queritur an cedant legato? Et videtur q⁹ non. nā ex vocabulo + mancipijs non: quia dixit que ibi erant: at bi non erant tunc. Item ex verbo cum instrumento non: q⁹ eo verbo non continētur serui: cum postea de his dicit. vt. §. l. ptori. §. cui fundum. sed tamē dicit ea contineri ex primo verbo: sēz cum instrumento. nā adiectio cum mancipijs causa ampliandi non minuendi legatum fuit facta vnde nō

molam negat⁴ nerati⁹ instrumento fundi contineri. item cacabos⁵ et patinas⁶ in instrumento fundi esse dicimus: quia sine his pulmētarium⁷ coqui nō potest: nec multum refert inter cacabos z eneū⁸ qō supra docum pendet: hic⁹ aqua ad potandum calefit: in illis pulmentarium coquitur: q⁹ si eneum instrumēto cōtinetur¹⁰: vtrobi quoq; quibus aqua in eneum infunditur in idem genus rediguntur: ac deinceps in infinitū: quibusq; primis proxima copulata¹¹ proce dunt: optimum ergo esse pedius ait non proprium verborū significationem scrutari: sed in primis quid testator demonstrare voluerit: deinde in qua presumptione¹² fiat: in quaq; regione cōmoꝛantur. ¶ Cū de villico¹³ quereretur: et an instrumento ineſſet dubitaretur: sceuola cōsultus respondit: si non pēsionis certa q̄titate¹⁴: sed fide dominica¹⁵ coleret deberi.

¶ Idem consultus de meta molēdinaria respondit: si rusticis eius fundi operarijs molereturꝑ eam quoq; deberi: est autem meta inferior¹⁶ pars molę: catbillus superior. ¶ De bubulco quoq; ita respondit / siue de eo q⁹ bobus ibi araret / siue de eo qui boues eius fundi aratorios pasceret querētur deberi¹⁷. ¶ De putatoribus¹⁸ quoq; ita respōdit: si eiusdē fundi causa habeantur an ea omnia legato cederent¹⁹: z quoniaz quedam numeraſſet sceuola respondit specialiter exprelsa legato cedere. ¶ Domum instructam legauit cum omnibus affixis: quaeritur de instrumentis debitoribus an ea legatarius habere poteſt? Respondi ſm ea que proponerētur non posse²⁰.

Legatum instrumenti est vniuersale: ideo recipit augmentum vsq; ad mortē testatoꝛis. Item enumeratio specieꝝ in dubio fit causa augendi legatū. hoc dicit Bartolus.

Idem. Lex. xix.

Si mancipia²¹ que post testamentuz factū in fundū scie relictuz a testatoꝛe inducta fundi

uidua enumerata comprehendūtur. hoc dicit Barto.

Qui fundum instructum legauerat nominatim etiā legauit mācipia²²: quesitū est an reliqua mācipia que non nominaſſet instrumento cederent: cassius ait respō sum esſet: tam z si mancipia instructi fundi sint tamen videri eos solos²³ legatos esſe qui nominati essent q⁹²⁴ apparet non intellexiſſe patremfamilias instrumento quoq; seruos²⁵ annūeratos esſe.

In dubio ea videntur esſe in fundo que maioꝛi parte anni ibi sunt. b. d. Bar.

Sabin⁹ ait cui fundus quecq; ibi sint legata sunt ei fundus et omnia que in eo solita sunt esſe q̄ ibi maioꝛe parte anni morarentur: et hi qui in eū manendi²⁶ causa recipere se consueuerunt legati videntur. at si qua cōsulto²⁷ in fundo congesta ꝓtractu auerūt quo legatum cumularetur: ea non videntur²⁸ legata esſe.

Si enumeratio specierum venit ad determinationem verbi per quod genus signiſicat: videtur facta cā determinationis. b. d. Barto.

Quidam cum ita legaſſet villam²⁹ meam ita vt egoipse possedi cum suppellectili³⁰ mensis mācipijsq; que ibi deputabantur vsibanis et rusticis viniſcę / que in die mortis mee ibi erunt / z decez aureis: et quereretur cum in die mortis ibi libros vitreamina / et vesticula habeantur an ea omnia legato cederent³¹: z quoniaz quedam numeraſſet sceuola respondit specialiter exprelſa legato cedere. ¶ Domum instructam legauit cum omnibus affixis: quaeritur de instrumentis debitoꝛibus an ea legatarius habere poteſt? Respondi ſm ea que proponerētur non posse³².

Enumeratio quoꝛūdā indiuiduoꝛuz a legato generiſ eximit speciē sub qua indi

pręstabat domino: sed supplere bene continetur. Viuianus.

Ultra ſ gro qd l pu eoꝛuz an cōtineat in legato mancipioꝝ: dic q nō p text. l. vxoꝛi §. soꝛoꝛi. §. de lega. iij.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK

debet retorqueri in lesionem legatarie: sicut ergo ex primis verbis: scilicet cum instrumento continetur postea inducta mancipia si nihil esset adiectum. vt.ſ.j.eo.l.penulti. ita z nūc. nec ob. predictus. ſ. cui fundū. quia ibi proprijs nominibus expressit: hic in genere adiecit cum mancipijs. accurſius.

a ¶ Fuerint. ſcz tunc cum testato⁹ moritur. vt.ſ. sic liqueat ac voluntate ibi dimiſſe. Accurſius.

b ¶ Ceterū instrumento. et si nihil esset adiectum vt.j.l. penul. Accur.

c ¶ Inducta. vt ibi sint ppetuo. vt.j. de act. emp. l. fundi. ſ. labeo. z sic apparet testatorem bocvoluisse. z sic nō est cōtra. ſ. de leg. iij. iulianus. ſ. fi. et facit q̄ huiuſmodi generalia legata poſſint augeri. ſ. de vſur. l. equis. ſ. j. z de leg. ij. peculium. in princ. z de leg. i. l. ſi ex toto. in princ. z. l. grege. in princ. z. ſ. et. l. q̄ in rerum. ſ. ſi quis. z inſti. de lega. ſ. ſi grex. et. j. de ali. le. filio. ſ. fi.

d ¶ Cedere. contra. ſ. eo. l. ville. in prin. Solu. hic. quidam habent litteram ſuppellectili: ſcz legata. z dicunt cedere. ſ. predicta omnia: ſed ſeruos nō vt ſubiicit: quia animalia in ſuppellectili non ſunt. vt. j. de ſuppel. lega. l. ij. et ſic nō habēt. ſ. ſeruū vo ꝛc. ſed non placet: q⁹ non dicit. j. appellatione ſuppellectilis non contineri ſeruum: ſed ſeruum non contineri inſtrumento. Alij habent ſuppellectilem: et tunc eſt contra. l. ville. vnde dicunt cancellandū hūc verſum. Sed tu dic ſi legat inſtrumentum ville hoc modo villam cum inſtrumēto: tūc nō cedit vt in contrario. ſi autem villā inſtructā tūc ſic. vt. ſ. eo. l. queſitū. ſ. ſed ſi fundus. Et qō de ſeruo ſubiicit ideo eſt: q⁹ nec fundi nec patriſſamilias eſt inſtrumētū. vt. ſ. l. queſitū. ſ. papinianus quoq;. z. ſ. alphenus. z. j. l. ptori. ſ. i.

Aialia in ſuppellectili non ſunt.

e ¶ Prestabat. ſcz dño: z laborabat cui volebat: nō ſūt dicas q⁹ dñs loco et ei opas. vt. ſ. de vſu z ha. l, ſed z vſi. z. ſ. de vſufru. leg. l. ſi ſeruus. cōtra. Solu. vt in prin. Accur.

Scuola. Ler. xx.

SIe ex parte. ¶ Caſus Titius inſtituit ſibi heredem ſeiā z gaiū: et eidem ſeie legauit fundos inſtructos cum ſuis villicis z reliqs colonorum ſub cōditione ſi heres erit: et poſtea fecit codicillos in quibus ita ſcripſit: mihi venit in mentem z volo ſeiam habere fundos q̄s eidem ſeie reliquit: ita vt ſunt inſtructi ruſtico inſtrumēto z ſuppellectili z pecore z villicis cum reliquis colonorum et apotheca: et poſtea deceſſit: modo queritur an propter predicta in codicillis nominata ētineāt ſibi ea etiam ea que fuerūt in fundo cauſa quotidiani vſus patriſſamiliarū. pdicti titij teſtatoris. Et rñ. q̄ nō. ¶ Liberto ſuo. Titius legauit liberto ſuo his verbis. ſeio liberto meo fundum titianum z ſeianum do lego: ita vt inſtructi ſunt cū dotibus z reliquis colonorum z ſaltuarijs cum contubernalibus et filijs z filiab⁹ ſuis: z poſtea deceſſit. q̄rit⁹ an ſtichus ſeruus q̄ prediū vnū ex his coluit z reliquatus eſt amplam ſummā debeat ſeio ex cā fideicōmiſſi? Et rñ. q⁹ nō. ſi coluit merces de: ſi autē fide dñica colebat bene debetur. ¶ Gaio ſeio. Ita diri in teſtamento meo. gaio ſeio alūno meo fundos meos titianū z ſeianū dari volo: ita vt inſtructi ſunt z domum ſuperiorem z deceſſit: et petit legatarius ab herede nō ſolum fundos inſtructos: ſed etiā domum inſtructā heres nō vult ei dare inſtrumenta domus: quia ego teſtator nō feci mētionem inſtrumenti legādo domum. querit quid iuris ſit? Et reſpō. q⁹ petitio legatarij admittenda eſt: niſi heres manifeſte diceret aliud me teſtatorem ſenſiſſe. in inſtrumēto autē domus nō continebuntur ſerui parati opere alijs⁹ rei. ¶ Predia. Titius legauit ſeio predia vt inſtructa ſunt cum dotibus eorūdē prediorū: z cū reliquis villicorum et colonorum: z cū mācipijs z oñi pecore, z cū peculijs, z cum actore, i. ſeruo colēdi gratia in eodem fundo fuerint[a]: ea quoq; inſtrumento fundi contineri reſpōdi. q̄uis em̄ ea mancipia teſtator demonſtraſſet q̄ tūc ibi eſſent cum is legaret: tamen nō minuēdi legati ſed augendi cauſa mancipiorum quoq; fecit mentionē: ceterū inſtrumēto fundi mācipia quoq; colēdi agri cauſa inducta[c] contineri non ambigitur. q̄ Paulus reſpondit ville inſtrumento neq; fructus repoſitos neq; equitiū contineri: ſuppellectilem autez legato cedere[d]. Verū vero arte fabrica peritus qui annuā mercedem preſtabat[e]: inſtrumento ville non continebit.

¶ Per enumerationem ſpecierum ſacta m in codicillis reſtringitur legatum generis factū in teſtamento. boc dicit Bartolus.

Ler. xxi.

SIe ex parte heredi inſtitute ſi heres erit fundos perceptionē dederat inſtructos[f] cum ſuis villicis et reliquis colonorum: et codicillis ita ſcripſit. Poſtea[g] mihi venit in mentem ſeie[h] fundos quos reliqui ita vt ſunt inſtructi ruſtico inſtrumento ſuppellectili pecore et villicis cum reliquis colonorū z apotheca habere volo: queſitū eſt an etiaz ea que patriſſamilias vſus quotidiani[i] cā in fundo fuerūt: le gato cōtinerētur? Rñdi teſtamēto qdē vt ꝓponeretur ſeie inſuper[k] caſtaldo qui morabatur in ciuitate: erāt aūt tempore teſtamēti dicti: titij quidam coloni qui de colonia diſceſſerant. qui quidem reliquati erant: facto aūt teſtamēto victus teſtator iunt in punicia cū ipſe eſſet de italia: z poſtea quedam ſua mācipia tranſtulerunt in fundos legatos ad parentes z notos ſibi homines ſua, ſponte z non auctoritate alicui⁹ z poſtea deceſſit dictus teſtator: z poſtea quedam alia eius mancipia tranſtulerunt ſimiliter ad dictos fundos: modo queritur hic de tribus: an reliqua dictorum colonor⁹ qui tempore teſtamenti diſceſſerunt de colonia / cedant legato predicto. Item an cedāt eidem legato vror et filia dicti actoris qui in ciuitate morabatur. Item an cedant legato dicta mancipia que ſunt poſt profectionem teſtatoris in prouinciam aut poſt mortem eiuſdem teſtatoris tranſlata ſunt in dicta predia. z in omnibus rñ. q⁹ non. ¶ Pampbi le liberte. Vñ. ſ. habes. ſ. de le. iij. queſtiū. in pn. et ponas hic caſum ſicut ibi poſui. ¶ Tyrande. Ita dixit titius in teſtamento ſuo tyrande ſorori mee fundum meū. gratia num cū ſtabulo z cū offi inſtrumento ruſtico relin quo: et poſtea deceſſit: modo querit an cedāt legato paſcua ſiue prata q̄ peruenerunt ad eū ſimul cū fundo: z q̄ habuerat ſemp in vſibus fundi: et que ita coniuncta erant fundo vt haberent ſubvna appellatione fundi? Et reſpon. q⁹ ſic. ¶ Inſtructis. Titia habēs grabatū in domo ſua ſciana q grabatus ſiue lect⁹ erat textus auro et argento: ipſa extraxit grabatum de domo: poſuit in horreo quodā vt haberet in locū tutiorē: poſtea fecit teſtamentum eadē titia z legauit gaio dicta domum ſeianam: z aliā ſuam domū titianā inſtructas z deceſſit: modo querit an cōtineatur legato dictus grabat⁹? Et dicit q⁹ ſic. ¶ Sō adiecit. Ita dixit titius teſtator in teſtamēto ſuo: lego fundū titianū z ſeianū gaio vt dicta predia poſſedi z deceſſit: certe videtur legaſſe dicta predia inſtructa. i. cum mancipijs z pecoribus z inſtrumento ruſtico: nō aūt videtur per illa verba legaſſe trīmodo ius quod habebat teſtator in dictis predijs. Aiuianus.

f ¶ Inſtructos. per hoc verbū inſtructos cōtinebūtur inſtrumenta patriſſamilias. vt. ſ. eo. l. queſitum. ſ. ſed ſi fundus. niſi eſſet reſtrictus per ſequentes codicillos.

g ¶ Poſtea. determinat verbū precedēs ſcripſit: vel verbū ſequēs venit.

h ¶ Seie. cōſtru. fundos quos reliq; ſeie volo habere. ſ. cā ita vt ſunt ꝛc. z ſic reſtringuntur verba teſtamenti.

i ¶ Quotidiani. vt frumentū / vinum / z alia inſtrumēta patriſſamilias: z hoc videbatur ex verbis teſtamenti.

k ¶ Inſuper. i. vltra inſtitutionem. Accurſius.

l ¶ Manifeſte. ſic ergo precedētia per ſequētia reſtringūtur. ſic. ſ. c. l. cū delanionis. ſ. cui fundū. z. j. de ſuppel. leg. l. legata. ij. z. iij. reſpō. ſed in primo eſt cōtra. j. de alt. le. l. verba. ſ. oia dic vt no. ſ. c. l. q̄ſtū. ſ. penult. q̄ eſt ſimiliter ſ. z facit. j. de ali. le. cū certū. z. j. de li. le. l. aurelius.

m ¶ Inſtructi ſunt. ergo cū iſtrumēto. z facit. ſ. c. l. q̄ſtū. ſ. fi ſi fundus.

n ¶ Fide dñica. boc expone vt. ſ. eo. cum delanionis. ſ. cum de villico. z facit. ſ. eo. queſitū. ſ. alphenus. Accurſius.

o ¶ Et domū. copula z plenariā inducit repetitionem. ad qō. j. de cōdi. et demon. auia. z. j. ſubiicit.

p ¶ Ita videri. i. etiā perſone inſtrumentum: q⁹ dixit inſtructos: alij dixerunt de inſtrumento fundi tñ vel domus: quod non placet.

q ¶ Inſtrumentū. i. domū z inſtrumentū: vel cū inſtrumento. z facit. ſ. eo. l. queſitum. ſ. ſed ſi fundus. Accurſius.

r ¶ Paratos. q ſcz nō ſunt inſtrumēta domus: ſz vel ꝓpone vel neutri⁹.

et facit

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

a et facit. ff. eo. l. si ita. §. domo. Accursius.

b ¶ Cum dotibus. expone vt. ff. eo. l. ij. §. ij. ⁊ facit. ff. de leg. iij. predijs. in princi. ⁊ j. de auro ⁊ argen. lega. l. qui vxori. §. j. ff.

¶ Cedant. Sed nõne est contra. ff. eo. l. quesitũ. §. saltuariũ. in fine. §. sed si fundus. in fi. §. sed certe ibi actor fũdo moriabatur: et erat in strumentũ fundi. dic nõ. et facit. j. eo. l. predia. §. j. in fi. Accursius.

c ¶ Auctoritate. aliud si voluntate testatoris. vt ff. e. mancipia. ⁊ j. de ali. le. filio. ⁊ ff. de lega. iij. iuliannus. in fi.

d ¶ Reuersus. idem habes. ff. de lega. iij. l. quesitum. in prin. ⁊ facit. j. eadem. l. in fine. ⁊ l. si ita. ⁊ ff. eo. l. quesitũ. §. idẽ respondit predijs. ⁊ j. eo. l. predia. §. j. ⁊ j. de auro ⁊ arg. le. l. q vxori. §. j. ⁊ ff. de leg. ij. l. gaius. Accursius.

e ¶ Que ad cũ. testatorẽ. et facit. ff. de leg. iij. l. predijs. §. iij. ⁊. §. penul. et fi. ⁊ facit. j. eo. l. predia. §. j. ⁊ ff. de lega. ij. l. gaius. §. fina. ⁊ ff. si ser. vendi. l. penul. §. j. argu. cõtra. ff. de serui. rusti. pdi. si per te. ⁊ ff. eo. l. ij. §. fi. et j. de rebus dub. l. j.

f ¶ Grabatus. id ẽ lect⁹. vnde in euangelio. Tolle grabatum tuum et ambula.

g ¶ Soleret. pro instrumẽto persone aut rei. R. vt pbat. ff. eo. l. quesitus. §. sed si fundus. ⁊ ad boc. j. de auro et argen. leg. l. si vxori. §. j. ⁊ j. de penu le. l. nam qõ. ff. de lega. iij. l. quesitum. §. fina. ⁊ j. eo. l. predia. §. j. Accursius.

h ¶ Possedi. vt lego fundum vti ego possedi.

i ¶ Non de iure. sed de facto: nisi tñ aliud liqueat omne instrumentum debetur illis verbis. Rogo ad quod. ff. de lega. iij. l. predijs. §. j. ⁊ j. ff. de penu le. l. nam qõ. ff. de lega. iij. l. quesitum. §. fina. ⁊ j. eo. l. predia. §. j. Accursius.

k ¶ Cum fundus sine instrumento. id est nihil dictum est de instrumento.

l ¶ Oliuarie. quibus premitur ⁊ machinatur olea: at prelum quando postea premitur in torculari. Accursius.

m ¶ Infixa. sc̃ sic vt fundi pars sint. Accursius.

n ¶ Continẽtur. nõ enim sunt fundi instrumentũ. vt. ff. eo. l. quesitũ. §. ea. ⁊ j. pater quoq; ⁊ ideo cedet legato vt pars rei: nõ vt instrumentuꝫ persone vel rei, ⁊ sic nõ ob. j. de suppel. le. l. fi. Accursius.

¶ Predia vt instructa sunt cum dotibus[a] et reliquis colonorum et villicorum: et mancipijs ⁊ pecore communi legauit: ⁊ peculijs et cum actore. quesituꝫ est an reliqua colonorum que finita condicione interposita cautione de colonia decesserant ex verbis supra scriptis legato cedant? respondi non videri de his reliquis esse cogitatum. ¶ Idem quesiit in actore legato an vxor et filia legato cedant: cum actor non in predijs sed in ciuitate moretur? Respondi nihil proponi cur cedãt[b]. ¶ Idẽ quesiit cum testator facto testamento in prouinciam sit profectus: an ea mancipia que post profectionem eius aut mortem sine cuiusq̃ auctoritate[c] sponte sua ad parentes et notos sibi homines in fundos legatos transierit: legato cedant? Respondi non legatos eos esse qui forte veluti commeantes transissent.

¶ Non videtur absens a fundo qui alibi causa discipline est missus. b. d. Bart.

¶ Pamphile liberte mee dari volo fundum titianum cum instrumento et his que in eodem erunt cum moriar: quesitum est si stichus seruus ex eodem fũdo ante annum testatoris mortis abductus esset: et in disciplinam traditus postea in eum fundum non reuersus[d] sit an debeatur? Respondi si studendi causa mississet: non quo a fundo eum alio transferat / deberi.

¶ Pascua deputata ad vsum fundi et ea ouino nomine nuncupata legato fundi cedunt. b. d. Barto.

¶ Tyrande sorori mee fundum meum grecianum cum stabulo ⁊ instrumento rustico omni relinquo: queritur an fundi appellatione etiam quead eum[e] pascua simul cum fundo peruenerint: et que semper in vsibus huius possessiõis habuerat legato cederẽt? Respondi si prata fundo grecia no ita coniuncta fuerint et sub vna fundi appellatione haberẽtur: ea q̃q; deberi.

¶ Quod alibi causa custodie est repositum instrumento domus cedit. b. d. Bar.

o ¶ Er his rebus. ergo nec dolia ⁊ mole: si tamen non possunt moueri. ⁊ ff. tt. ff. de actio. emp. l. fundi.

p ¶ Queri solet. an cõtineantur appellatione fundi: Et rñ. sic cum ⁊c. vel in fi. lege interrogatiue. ⁊ rñ. sic tñ demũ. ⁊ facit. j. eo. l. dolia. in pn. et. ff. eo. l. ij. §. j. Accursius.

¶ Instructis domibus legatis grabatus[f] argento ⁊ auro textus mortis titie tempore in domibus non est repert⁹: sed in horreo tantisper reconditus: quero an his quoq; prestandus sit? Respondi si in domo esse soleret[g] et quo tutiore loco haberetur interim in horreo delatus esset: nihilominus prestandum. ¶ Mõ adiecit testator vti possedi[h]: an hoc significet sicuti instructa ẽ die mortis habuerat: id est cũ mancipijs pecoribus instrumento rustico? Respõdi non de iure[i] queritur.

¶ Fundo simpliciter legato absq; mentione instrumenti: ea cõtinentur que in textu exprimuntur. b. d.

Pomponius. Lex. xxj.

Cum fundus † fine instrumẽto[k] legatus sit: dolia mole oliarie[l] ⁊ prelum: ⁊ quecũq; infixa[m] incidificataq; sunt fundo legato continẽtur[n]. nulle autem ex his rebus[o] que moueri possunt paucis exceptis fundi appellatione continentur: de molis autem queri solet[p] cum ita affixe itaue inedificate sunt: vt partes edificiorum esse videantur.

Paulus. Lex. xxij.

Hũdo legato vti optimus maximusq; est rhetia captaria ⁊ cetera venationis instrumẽta[q] continebuntur que etiam ad instrumenta[r] pertinent si questus fundi ex maxima parte in venatione consistit. ¶ Fundo legato cum mãcipijs ⁊ pecoribus et omni instrumento rustico et vbano peculium actoris ante testamentum defuncti (si ex eodem fundo fuerit) magis placet ad legatariũ pertinere[s].

Neratius. Lex. xxiij.

Cum queritur qõ fit taberne instrumẽtum: interest quod genus negociatiõis[t] in ea exerceri solitum est.

Paulus. Lex. xxiiij.

Hũdus qui locat[u] erat legatus est cũ instrumento: etiã instrm̃ qõ colonus in eo habuit legato cedit. ¶ Paulus: an qõ colonus fuit: an tantũ id qõ testatoris fuit? et hoc magis dicendum est[v]

Hũdo. ¶ Casus. Legaui tibi fundũ vti optim⁹ maximus est: certe continentur legato rhetia captaria et cetera instrumenta venationis: et idem est si legaui fundum cum instrumento: qõ quidem est verum si questus siue reddit⁹ fundi ex maxima parte in venatione consistit. ¶ Fundo legato. Lacus instrumẽti rustico ⁊ vbano: et postea decessi: modo queritur: an ptineat ad te legatarium peculiũ actoris serui siue castaldionis: qui erat ex eodẽ fundo: et qui defunctus erat ante me testatorem? Et respon. q̃ sic. licet videretur quibusdam contrarius ex eo qõ actor decesserat ante me testatorẽ qui eram eius dominus. Ulpianus.

† Hũc ter. ampliabis p ter. l. i. ff. testarrix. §. j. ff. si ser. ven. vt ẽt fundo legato ve nisse pascua De quo vide. l. fili. §. j. ff. de lega. j.

q ¶ Instrumẽta. que sunt ista babes. ff. eo. l. quesitum. §. fi in agro. ⁊ §. sequen. Accursius.

r ¶ Instrumẽta. quasi dicat non solum si dixit vti optimus: sed etiam si dixit cum instrumento. nã sunt fundi instrumenta hoc casu. ⁊ facit. ff. eo. l. fi redditus.

s ¶ Pertinere. licet etiaz aliud esset si principaliter seruus cum peculio legatus esset. R. vt. j. tit. i. l. j. et. ij. Additio. Intellige ff. Barto. dic q̃ bic erat aliquid ł peculio qõ erat instrumentum: quia bic cedit peculiũ tãq̃ instrumẽtum: non autem cedit seruo: alis ł legato instrumenti non venirent nolia debitorum vt ibi.

Cum querit. ¶ Casu Legaui tibi tabernã cũ instrumento, q̃ritur qd sit instrm̃ taberne. Et rñ. q̃ illud est instrumẽtũ taberne quo exercet negociatio que fit taberna. Ulpianus.

t ¶ Negociationis. ff. magis loci q̃ negociationis sit nomen taberna. vt. ff. eo. l. taberne. ⁊ facit. j. de verb. sig. l. instructa autẽ taberna. accursius.

Hũdus. ¶ Casus. Sei? locauit titio fundũ: postea idem sei? legauit eũdem fundũ gaio cũ instrumẽto certe cedit legato instrumẽtus qõ colonus in eo fundo habuit. ff. si erat testatoris dictũ instrumẽtũ: nõ aũt ẽtinetur instrumentũ qõ erat coloni nisi m̃ vno casu. ff. si ꝓs nõ habebat in fundo aliqõ suũ instrm̃. sed colonus habebat sibi suũ: tunc ẽm bene cõtinebitur legato instrumẽtum coloni. Ulpianus.

v ¶ Dicendum est. scil. id quod testatoris fuit tantũ deberi. sic. ff. de leg. j. l. v. §. fina.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

a ¶ Nisi fuerit. tunc em̃ aliud nō posset videri cedere legato: nisi ꝛ qđ colonus habuerat. ad qđ. ff. de lega. j. l. ꝛ si quando. in prin.

HAndi instrumẽto. ¶ Cassius. Legaui tibi fundum cum instrumẽto eius: certe dixit tubero ꝙ cōtinetur legato pecora ꝙ erant in fundo cā stercoradi. s. quod sufficerent ad stercoradū illū fundū ꝛ nō plus: etiam si plura erant posita in fundo causa sterco randi: sed labeo cui⁹ sententia approbat dixit contrarium: ei dixit ꝙ offilia pecora parata ad sterco randum continentur legato: licet essent parata vltra numerum qui necessarius erat: et dixit nō esse querēdum quid pecoris debuisset parari causa instrumenti fundi: sed qđ paratū esset ꝛ illud legato cedere: nā legata nō sunt estimāda ex numero aut multitudine magna vel paruaꝝ dicebat tubero: inquit etiā labeo cōtra dictum tuberonis quid fiet si cū mille oues sufficerent ad stercorandum fundum et testator posuerat in eo duo milia quas oues ſm tuberonē existimabim⁹ poti⁹ cessuras legato. q. d. nō possumus discernere: ꝛ ideo ma le dixit tubero. ¶ Quidam. Titi⁹ babebat in fundo suo titiano fornaces ad faciēdū figulos. i. vasa figularia. i. vasa de terra et vtebatur maiore parte anni opera dictorū vasorum ad opus rusticum. i. alterius fundi. Idem titius faciens testamentum legauit seio instrumentū dicti fundi: nunquid dicte figuline. i. fornaces cōtinent appellatione dicti instrumenti legati? Et dicit ꝙ nō: q̃uis dicta vasa in eis facta contineantur. Sed quid si legauit omne instrumentum fundi et excepto pecore: nunquid continent legato pastores ouium. i. ouiliones qui eas custodiunt. ꝛ ouilia in quibus oues claudũtur? ꝛ offilius putauit ꝙ sic: qđ non est verum. Iauianus.

b ¶ Potuisset. ſcz ite fundus. Accursius.

c ¶ Paratū esset. ſlo. nō qđ fieri debuit: ſz qđ factū fuit: ſic. ff. de leg. iij. l. cus ꝛ rerē. §. lana. Sed arg. ꝛtra. ff. de offi. pſi. l. sed licet. Accur.

d ¶ Figulinas. i. fornaces. vt. ff. de serui. rusti. prędio. l. veluti.

e ¶ Figulorum. i. seruoꝝ qui exercebant fornacem. ꝛ dicit rusticus. ſ. alteri⁹ fundi: ꝛ ideo non videtur legati: ls fundus in quo sunt ſ figuline fit cum instrumẽto legatus. ꝛ sic tam figule vt pars q̃ vasa ad rusticū opus parata cedunt. ad qđ. ff. eo. l. quę situm. §. alphenus. ꝛ ſm hoc habeas infra figulas instrumento ꝛc. ſm. ¶ Vel dic ꝙ opera. i. vasis: ꝛ dic legatum ſm instrumẽtum fundi: vnde nec fundus nec etiā fornax est legata. nam ls instrumẽtum fabricę legę: non ideo domus vbi sit fabrica, ꝛ ita habeas figulinas instrumẽto. Accur.

f ¶ Pecore. qđ ꝛ ipsum est instrumẽtū fundi si vt fructus de fundo per ciperetur sit comparatum. vt. ff. ꝛ. l. de grege. Accursius.

g ¶ Pastores. ouiuꝝ. vnde illud. Angelus ad pastores ait ꝛc. nā verbuꝝ pecus comprehendit etiam magnas bestias. vt. ff. de edil. edic. l. ediles. §. iumẽtorum.

principa li remoto ꝛ accessoriū.

h ¶ Ouiliones. qui custodiunt oues. Accur.

i ¶ Duilia quoqꝫ. vbi oues clauduntur. ꝛ sic no. remoto ꝓncipali ꝛ accessorio. ſonum. vt. j. ti. j. ꝛ. ij. Accur.

DOlia. ¶ Cassius. Legani titio edes meas titianam ꝛ feianam: nūquid continẽtur in legato dolia fictilia ꝛ plumbea quibus terra est adiecta et viridaria posita in dictis edibus: Et respon. ꝙ. sic. si predicta sunt ita illigata edibus predictis vt ibi perpetuo posita sint: non ad tempus. ¶ Molas. Titius habens fundū in quo erāt mole que manu hominum ducebantur: ꝛ alie mole que iumento ducebantur: legauit seio instrumenta dicti fundi. certe continentur in legato vtreqꝫ mole: q̃uis offilius diceret ꝛ male ꝙ manuarie mole fūt suppellectilis ꝛ nō instrumẽti. Iauianus.

k ¶ Perpetuo. fic. ff. ꝛ. l. cum fūdus. ꝛ de acē. emp. l. fūdi. §. labeo.

l ¶ Molas manuarias. id est que manu ducūtur vt molāt. Accursius.

Additio. Vel dic ꝙ iste mole erant parate ad vsum prędij rustici: secus si ad vsum quotidianum vt mole in quibus fit salsa: quia tunc magis putarē q̃ cōtinẽtur appellatiōe suppellectilis q̃ appellatione instrumẽti ſm Bar. bic.

nisi nullum domini fuerit[a].

¶ Illud instrumentum quod est in fundo inspicitur non qđ fundus sustinere possit, boc dicit Bar.

Labolenus. Lex. xxv.

HAndi instrumento legato id pecus cedere putabat tubero: quod is fundus sustinere posset[b]. Labeo cōtra: quid em̃ fiet inquit si cum mille oues fundus sustinere potuisset duo milia ouium in eo fundo fuerint: quas potissimum legato cessuras existimauimus: nec querendum esse quid debuisset parari pecoris instrumenti fundi causa: sed quid paratum esset[c]: non enim ex numero aut multitudine legatū estimandum esse. Labeonis sententiam probo.

¶ Qui legat instrumentū fundi vbi est fomax: nō videt legare fornacē. b. d. Bar.

¶ Quidam cum in fundo figulinas[d] haberet: figulorum[e] opera maiore parte anni ad opus rusticum vtebatur: deinde eius fundi instrumentum legauerat. Labeo

et trebatius non videri figulinas in instrumento fundi esse aiunt.

¶ A quo remouetur principale et ei accessorium. b. d. Barto.

¶ Item cū instrumẽtū oꝫ legatuꝫ cēt excepto pecore pastores[g] ouiliones[h] ouilia quoqꝫ[i] legato cōtineri: offilius nō recte putat.

Idem. Lex. xxvj.

DOlia fictilia item plumbea q̃bus terra adiecta est: ꝛ in bisviridaria posita: ea dum esse labeo ꝛ trebatius putant. ita id verum puto si ita illigata sint edib⁹[k]: vt ibi ppetuo[l] posita sint. ¶ Molas manuarias[m] quidem suppellectilis: iumẽtarias[n] autem instrumẽti esse offilius ait. casselius autem et trebatius neutras suppellectilis: sed potius instrumẽti putant esse: quod verum puto.

¶ Instrumento fundi maritimi non cedunt serui piscatores dominum sequẽtes. boc dicit Barto.

Secuola. Lex. xxvij.

REdia maritima cum seruis qui ibi erant: et reliquis ibi erant: et cum reliquis colonorum: et postea decessit: modo queritur an videātur esse legati serui piscatores q̃ solebant esse in ministerio dicti titij testatoris: ꝛ qui solebant vbiqꝫ cū sequi: non solum ad dicta prędia maritima / ſz etiā ad alia sua loca: ꝛ q̃ fumgebantur vicibus ratio nib⁹ dicti testatoris: ꝛ videt ꝙ dicti legati sint dicti seruii: quia ipsi erant piscatores ꝛ solebāt esse in ministerio testatoris in dictis fundis circa piscationem: dicitur tamē hic ꝙ non videntur esse legati: quia non stabant in dictis prędijs cōtinue: immo ad temp⁹ vt dicit littera. ¶ Affini suo. Seia que erat de affrica affini suo titio legauit ita: inter cetera que ei legauit fundum comelianū titio affini meo dari volo ita vt̃ instructus cū omnib⁹ rebus ꝛ mancipijs et reliquis colonoꝝ: posita dicta testatrix iuit romam occasiōe cuiusdā litꝫ quā ibi habebat ꝛ duxit secuꝫ quedam mācipia que solebant stare in dicto fundo cum conseruabus eorum ꝛ filijs ꝛ alia mancipia de dicto fundo duxit secum que solebant stare in eodē fundo cū eorū patribus ꝛ matribus ꝛ hoc fecit ideo vt citi⁹ se expediret de itinere: ꝛ postea reuersa dicta testatrix domū decessit. nūc queritur an dicta mancipia que secū duxit romā ad tempus debeantur dicto titio affini: Et respon. ꝙ sic. Item queritur an cedāt dicto fideicō misso fructus eiusdem fundi qui coacti ibi. i. in dicto fundo: manserunt ibi vſq; ad diem mortis dicte testatricis: Et videt ꝙ sic: quia volūtas testatricis fuit plenissima circa affinem. qđ ex eo probatur: quia ipsa voluit pertinere ad eum reliqua colonorum eiusdem possessionis siue fundi: Nā. tamē ꝙ non cedunt nisi manifeste appareat testatricem hoc voluisse: nam cum fecit testatrix in legando specialiter mentionem de mancipijs ꝛ reliquis colonorum predictis: nihil videtur dixisse de dictis fructibus conditis. ¶ Liberto quē. Titius habens fundum titianū ꝛ agellum sempronianum in quo erat aliquantulū vini: instituit sibi heredē; pto dimidia pamphilus libertū suum ꝛ seium et gaium ex alia dimidia: ꝛ postea per hec verba prelegauit fundum eidem liberto pamphilo libertemee siue mi percipito tibiqꝫ habeto fundū meū titianum: ꝛ agellum sempronianum cum instrumento ꝛ cuꝫ bis que in eo cōtenta sunt cū mobiliaꝛ. ꝛ cū familia que in eo fundo morātur exceptis illis seruis quos manumisero / ꝛ postea dictus testator vendidit totū dictum vinū qđ erat in dicto agello et non tradidit emptori: accepit tamen ab emptore partē precij: ꝛ postea decessit: nunc queritur an dictum vinū remanens in dominis post mortem testatoris pertineat ad libertum ex causa preceptionis: Et dicitur ꝙ sic: ſm verba testatoris: nisi coheredes predicti liberti manifeste approbent cōtrariam voluntatem defuncti q̃ ex multis liquet: vt hic notatur in glosa. Sz pone ꝙ dictus testator reliqt in dicto agello instrumenta kalendaria ꝛ nūmos: nunquid nūmi debebūtur dicto liberto: Et respōdet sicut. s. respōsus est in vino. ſ. vt ſm verba testatoris cedant legato nisi contraria sit voluntas testatoris que ex multis ꝑumit. vt et circa vinum notaui. ¶ Ita legatum est. Seius legauit septitie sue sorori hoc modo. septitie sorori mee volo dari partē dimidiā fundi mei sciani qui fuit patris mei sicut est nunc illa pars. i. tēpore testamēti: ꝛ alteram partem dicti fundi ita dari volo septitie sorori mee vt in die mortis mee fuerit: ꝛ postea decessit dictus testator: nūc q̃rit an pmeāt ad legatariā aggerese / pla parata ad olea ꝑmēda / ꝛ ea q̃ sunt ipositaꝛ parata in dicto fundo vt edificia imitterent ꝛ instrumẽtū vbianū ꝛ rusticū: ſz qđlibet aliud: ꝛ mācipia q̃ erāt cā dicti fundi: Et rñ. ꝙ dictaꝛ verba: sicut est ꝛc. q̃ sunt in vbis testatoris pñt referri ad pdīm instructū: ꝛ si pdicta erāt in dicto fundo tpe testamēti debēbatur legatarie ex dictis vbis et qđ dixi in dictis vbis: sicut est ꝛc. idē intelligo in alijs vbis testatoris q̃ fuerunt talia: vt in die mortis fuerit ꝛc. scilicet vt si predicta erant in fundo tempore mortis testatoris debeātur legatarie: et boc vult dicere bic. §.

Fundum.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

¶ Fundum. Titius habēs fundum cassianum ꝛ numerianū habēs quosdam agellos adiectos dictis fundis quos agellos simul cū dictis fundis comparauit: ꝛ in quibusdam agellis erāt silue ꝛ salicta: legauit sempronio fratri suo fundū in hec verba. Sempronio fratri meo hoc amplius lego fundos meos: scz cassianū et numerianū ita vt instructi sunt cum suis salictis ꝛ siluis/ et decessit: nunc queritur an cedāt legato dicti agelli in quibus erant silue et salicta et etiam silue ec dant et salicta? Et rñ. q̄ solum silue ꝛ salicta continētur legato ꝛ nō agelli coniecti predictis fundis. Uuianus.

¶ Predia maritima. p pe mare posita.

a ¶ Fungebant. q̄ō mari me ē libellus familie. Itē cibarijs potest deprehendi. vt. ff. de lega. iij. l. seruis vbanis.

+ Affinis ḡ dicat et vi processit affinitat. vi de in specu. ri. de cōsan gui. ꝛ affi. p totū. ꝛ in non facile. affines. j. de gradi. affini.

b ¶ Non esse legatos. contra videbatur ꝑpter eorum artē ꝛ predū situ cōprehendi vbi cōmodius possunt cā exercere. et facit. ff. de auro ꝛ argen. lega. l. si vroni. §. l. et. ff. de here. instit. ex facto. §. fi. ff. de lega. iij. l. si ita. et. l. quesitum. §. fi. ff. de penu. lega. l. nā q̄ō. §. i. ff. de vsufruc. lega. generali. §. i. Accur.

c ¶ Legauit. mulier q̄dā.

d ¶ Operā legaret. id est mitteret operā scilicz esse emu. operam dico eundi. nam lego te in tusciam. i. mitto fm Iug. Item p hoc patet q̄ non perpetuo a fundo voluit remouere. Accursius.

e ¶ Et bis. que in fundo erant.

f ¶ Rusticis. sub. id est.

g ¶ Ad tempus. ergo nō perpetuo. als est in littera elegerant. Accur.

h ¶ Et filijs. scz relictis. per quos etiam ipsi videtur cē ibi. vt ff. C. de agricō. ꝛ cen. l. cuz scimus. §. fina. lib. xi.

i ¶ Et quedam. scz adducta sunt.

k ¶ Patribus. scilicet relictis.

l ¶ Deberi. propter predictam separationez. vt. ff. eo. l. quesitum. §. saltuarium. in ꝛ facit. ff. de lega. iij. l. si ita.

m ¶ Dari voluisse. hanc questionem inducit mentio mancipiorum et reliquorū colonorum specialiter facta: non ergo debetur nisi contra probetur. sic ff. de alimen. leg. l. alimenta. §. penul. ꝛ. l. sticbus. in princi. ꝛ. ff. de vsufru. lega. l. generali. §. ij. ꝛ. l. proxi. §.

n ¶ Liberto. i. liberte. vt subiicit.

o ¶ Et agellum. i. paruum agrum.

p ¶ Vendiderit. vel ante testamentum vel post.

q ¶ Precij. i. precium tertie partis: per q̄ō saltem pro vini partes videntur remanere in legato. Accursius.

r ¶ Verbis. scz que in eo dem erunt cum moriar.

s ¶ Contineri. scz legato fm rigorem verborum.

t ¶ Contrariam. que sane liquet maxime si post testamentum nulla vrgēte necessitate vinum sit venditum. vt. ff. de lega. i. l. si ex toto. ꝛ. ff. de leg. iij. l. fideicommissa. §. fi rem suam. ℟. Et no. fm eundem. ℟. q̄ si quis leget que in fundo sunt aut mortis tempore erunt legantis: quecunqz tunc ibi reperiuntur legato cedere verborum tenor angustiaqz facit: sed quis colonorum nutritori suo legauit: quesitum est an serui piscatores qui solebant in ministerio testatoris esse: et vbicūqz cum sequi: et vbicis rationibus fungebātur: nec mortis testatoris tempore in predijs legatis deprehēsi fuerint/ legati esse videātur? Respondi fm ea que proponerentur non esse legatos[b].

¶ Qui pegrinat ad tps cedit instrō fundijs. Itē fructꝰ nō erpresli nō cedūt. b. d. B.

¶ Affini suo † inter cetera ita legauit fundum cornelianum titio itavt est instructus cum omnibus rebus et mancipijs et reliquis colonorum dari volo hec testatrix rome litis causa ex africa veniēs mancipia quedam ex fundo suo prascripto quo citi[c] per biemem operam legaret[d] secum adduxit. quesitum est an ea mancipia fidei commisso cedant: cum quedam ex bis[e] rusticis[f] officijs ad tēpus[g] peregrinationis abducta sunt relictis conseruabus ꝛ filijs[h] suis ꝛ quedam[i] matribus et patribus[k] relictis? Respondi mancipia de quibus quererētur fm ea que propōnerētur ex causis fideicommissi deberi[l]. Idem quesijt an fructꝰ eiusdem fundi qui ibi in die mortis coacti manserint: fideicommisso cedant: cum plenissima testatoris erga affinem voluntas ab eo quoqz manifestetur q̄ reli qua colonorum eiusdem possessionis ad euz pertinere voluerit? Respondi in buiusmodi scriptura posse responderi hoc solū querendum an manifeste appareat de fuctam id de quo quererētur dari voluisse[m].

¶ Generali legato eorum que in fundo erant cedunt omnia: nisi aliud de mente testatoris appareat. b. d. Bar.

¶ Liberto[n] quē heredem ex parte scripsit fundum per precepti onem dedit in hec verba. pamphi le liberte mee precipito tibiqz baliquido contrariam volūtatem se pe dem sūrit: aut rei posite in instrumento: quoniam legatario nil prosit eius qualitas: aut patrifamilias consuetudo: destinatio scientiave. si quo ergo casu vel ex improuiso inconsultore: vel vendēdi necessitas causa seu ad tempus fit bi delatum et nō longe post inde alio portandum: aut nūmi fenerandi aliove cito erogandi indeve mutādi eo reperiatur: tali legato cedere volūtatis intuitu tuisse puto derogatum: quod etiam eo magis in re presenti ne dum fregisse videtur: id est tā legati q̄ venditi prestatione grauasse coheredes crediderunt ex eoipso q̄ vinū venditū testatoris facto satis euidenter probatur: cetera vero ibi in uenta: id est in penu ꝑseuanda: vlād rei persone ve instrumēta pertinētia vel custodie perennis vt nomle thesauri deposita seu aliū ppetuitatis actio destinata: licet absit casu forsan: huic cedunt legato. vt. ff. C. l. cum delanio nis. §. cui fundū. ꝛ. l. seie. §. pāpbile, ꝛ. ff. de here. instit. ex facto. §. fin. ꝛ. ff. de lega. iij. l. quicunqz nam. §. qui fundum. ꝛ. l. vroxem. §. legauerat. ꝛ. l. quesitum. et. l. si fundus. ꝛ. l. qui filiā, ꝛ. l. si chori. §. i. ꝛ. l. si ita. ꝛ. l. si mihi. in princi. ꝛ. §. fina. ꝛ. j. de auro ꝛ arg. lega. l. si vroni. §. i. ꝛ. ff. de dote pleg. l. qui dotem. ꝛ. ff. de vsufr. lega. l. generali. §. vroni. ℟. ꝛ de lega. iij. l. gaius. ꝛ de lega. iij. l. predijs. §. fina, Accursius.

v ¶ Et supra. scilz vt fm verbor; rigorē cedant legato nisi cōtraria sit voluntas: qō ex multis presumitur vt dictum est.

x ¶ Partem. ergo dimidiā. vt. j. de vbo. sig. l. nomen filiar. §. portionis.

y ¶ Aggeres. i. de instrumento ad aggeres vt ligones ꝛ scandiles. et sic sunt instrumenta fundi. Uel dic. ppie vt aggeres et fossata sint pars fundi: ꝛ sic cedunt in moduz cū fundus vendit: ꝛ via aūt et filia non nisi vt dictum est. vt. ff. de ꝑben. emp. l. littora.

z ¶ Et preda. instrumēta quibus premūtur oleaꝛ sic fundi. vt. ff. loca. l. sed addes. §. illud.

† Verba testatoris dubia vbi cuz dicit ita vt instructi sūt postea specificata hic cūsulēt: et possūt in q̄libet pte testamēti ad inquirēdaz mentē testatoris declarari. b. ar. cōtra ea. l. i. d. fillab. in pri. ff. de lega. i.

a ¶ Rusticum. scz quodlibet aliud.

b ¶ Ad instructum. vt si erant tempore testamenti de beantur ex verbis sicut est. ꝛ facit. ff. C. l. seie. §. fi. ꝛ de leg. iij. l. quesitum. §. ij. ꝛ. l. predijs. §. j. ꝛ. ij. ꝛ. l. qui babebat. in princi. ꝛ. §. i.

c ¶ Fundum legaui. als legauit: ꝛ als legaui.

d ¶ Cassianum. nomina sunt fundorum legatorum.

e ¶ Cum suis. hic oritur dubitatio. Accursius.

f ¶ Agellis. i. paruis agris. Accursius.

g ¶ Comprehendisset. non ergo agelli legato cedunt nisi voluntate et destinatione domini fundum nominātis et legantis ita si sint vniti vt vno nomine censeantur. eoūqz rationes fructuum vno titulo accepto ferantur. vt. ff. de leg. j. l. q̄ō in rem. ꝛ. de leg. ij. l. cum fundus. ꝛ de leg. iij. l. si cui edes. ꝛ. l. predijs. §. iuj. ꝛ. §. penul. ꝛ. §. fina. ꝛ. ff. eo. l. seie. §. vltranne. ꝛ. ff. de leg. iij. l. gaius. §. fina. ꝛ. ff. de vsufru. leg. l. dānas. §. fina. ꝛ. ff. de vsufru. l. item si. §. si. Accursius.

UNIVERSIDAD DE PUERTO RICO

LUcius. ¶Casus. Lucius titi⁹ legauit scio fundū vti erat instructus ⁊ decessit. nūc querit quēadmodū fundus debeat dari legatario instructus. vtrū sicut fuit instructus tempore mortis testatoris / vt sic sint hereditis ea que agnata sunt in fundo vel illata medio tempore a morte testatoris vsq; ad hereditatem aditam: an vero debeat inspici instructꝰ fundus co tē pore quo factū est testamētū: an ꝙ tpe quo fundus peti ceperit ꝑ legatarium qō erat forte duduz post aditā hereditatē. vt scz legato proficiat quicquid ꝑdicto tpe petitionis deprehēdat eē instrumenti: ⁊ rñ. ꝙ inspiciē tē pus mortis testatoris: et hoc dicit lſa. cum dies legati cedit ⁊c. Viuianus.

a ¶Medio tempore. scz inter testamentū⁊ mortē. ⁊ dicillata non tamē ꝑcuerauerunt vsq; ad mortem: vel dic medio post mortem et ante aditam hereditatem.

b ¶Peti ceperit. qō erit forte dudum post aditaz hereditatem.

c ¶Cedat. qō est tempore mortis. vt. C. de ca. tol. l. vnica. §. cum igit. et ſm R. hoc cōmune in omni vniuersali legato. vt. ff. ō lega. j. l. grece. et delega. ij. l. pecuniū. ⁊. ff. de vſur. l. equis. ⁊ sic non est contra. ff. de leg. iij. l. vroꝛez. §. testamento. et. l. nomē. §. j. ⁊ facit. j. de adi. legā. l. filio.

SJ nauē. ¶Casus. Seius habens nauem magnā: scapham. i. puā nauē ⁊ sequebat ꝺ ctā magnā: vendidit tibi nauē cū instrumēto: certe nō ꝓtinet scapha sub instrumento nauis. ⁊ est rō plana in littera. Viuia.

d ¶Nauis. b. d. labeo.

e ¶Mediocritate. qō nō mutat. vt. C de iccf. nup. l. hmōi. Accursius.

f ¶Ab ea. scz naue.

g ¶Differt. scz scapha. Accursius.

h ¶Atqs ea. ſ. res cui⁹ instrumētū ꝺz esse quēqz sit: scz res illa principalis cui⁹ ꝺz esse instrumenti sive fundus / sive domus / sive taberna / vel aliud. vt. ff. in rub. not. sed videt ꝙ homo sit instrumentū hois. vt. ff. e. l. quesitū. §. ſ. si fundus. in fi. §. ⁊. l. cū delanionis. §. j. que sunt contra. Sol. speciale ibi in hoīe. arg. ff. de edil. edict. l. institime. ⁊ eodē modo sol ue. ff. eo. l. quesitū. §. saltuariū. in fi. §. vel ibi de instrumento instrumenti / vbi de instrumento principali. Item facit. ff. de rei vē. l. iij. §. arma menta. ⁊. ff. de euic. l. scapham. ¶De peculio legato.

Eruo legato. ¶Casus. Legaui stichum seruū meū tibi cū peculio suo: ⁊ postea alienaui eundē seruū vl manumisi: vel etiam mortuus fuit idem seruus: in quorū quolibet trū casuum est extinctum legatū seruj: nūquid est etiam extinctus legatū peculij? Et dicitur ꝙ sic: ꝙ extincto principali. i. legato seruj / extinguit accessoriū: id est legatū peculij. sectus si legaui tibi ācillā cū natis suis: qr tūc etiā mortua ea vel alienata vel manumissa pertinebūt nati ad legatariū. et est ratio: qr duo legata sunt sepa rata: idem si legaui tibi seruū meū ordinariū cū vicarijs suis. nā mortuo suo ordinario aut alienato aut manumisso: nihilominꝰ durat legatū vicariorū: et hoc dicunt iſte. iiij. leges.

i ¶Manumisso. viuo testatore nō etiā si post. vt. j. eo. l. tūc inutile.

k ¶Extinguit. etiam si in peculio sunt vicarij serui ſm Joan. et facit cū hac ⁊ seq. ſ. ff. j. l. ij. ⁊. ff. ſam. hercisci. ex parte. §. duos. ⁊ instit. de leg. §. si qs. et. §. ttt. j. l. j. et. v. Sed contra in eo. ti. l. fundo. §. fundo. Solu. ibi. Accursius.

l QAm que accessionū. nec per accessoriū confirmatur principale. vt. ff. de vulg. sub. l. ex pupillari. R. et facit. ff. de regu. l. cū principalis. ⁊. C. de vſuris. l. eos. in princ. ⁊. ff. de rei vē. si autem. §. si homo. et. ff. de arbi. non distinguemus. §. item non est cogendus. ⁊. ff. l. priori. Item sic. ff. si quis cau. l. ij. in princip.

m ¶Extinguitur. idē si principale differat. vt. ff. si cer. pet. l. lecta. Azo. Item boc nisi accessiões ꝓcipiores + sint vel plus redditus habeāt ꝺ principale: tūc eñ nō extinguit. vt. ff. qui. mo. vſufru. amit. l. quid tamē. in prin. ⁊. j. de auro ⁊ argen. lega. l. ⁊ si nō sint. ff. peruenimus.

n QT si ācilla. Quia duo. et principale est vtrūq;. nā accipit cuz pro et. ac si ancilla et nati sint legati. vt ⁊. ff. de lega. j. l. si gs inglinos. §. j. ⁊ de vſufruct. leg. l. illi. R. et facit. ff. de lega. j. si ancillas. ⁊ infra. de leg. §. si quis.

o ¶Sed et siquidem. Vicarijs. ⁊ sic cum accessione.

p ¶Eo. scz ordinario. R. nec enim vt res peculiares ordinarii: ita ⁊ vicarij prerogatiua humane nature sequūtur ſm Jo. vt. ff. de edil. edic. l. institi. sime. id est propter bonis dignitatē. ⁊ facit insti. de lega. §. si quis.

PEculio. ¶Casus. Sticho duo meo reliqui libertatem ⁊ peculiuz suū ⁊ decessit: nunqd heres me⁹ pōt exigere a debitoribus peculiarib⁹ illud quod debebant dicto stichoꝰ et dicit ꝙ sic. ⁊ act. tenetur cedere dicto sticho legatario. Itē tenetur dare eidem legatario illud qō ipe heres tenebatur suo nōie dare dicto seruo. Viuianus.

q ¶Posse. et cedendo actiones legatario liberatur. vt. ff. de pecu. l. qō debetur. ⁊ adde qō no. in. l. sticho. in eo. titu.

r ¶Debeat. heres suo nomine. ⁊ dic reddere. i. dare. ſic ff. de lega. ij. cum quidā. hoc tamē ſm determinationē⁊ que fit. j.

+ Nota glo. cōtra bāc tñ p̄ cribē tes. in. l. cum aurū. j. ff. ad ro. ⁊ ar. leg. vbi ē casus de directo ſ oppo. ⁊ bal. l. l. cū te. C. de bona. afnup. imo in l. iij. ff. de lega. j.

+ Accessoria extinguūtur exacto principali. cōcor. c. accessorij. cuz glo. in prin. ⁊. arg. q. vij. c. ⁊ hoc ipū mus.

Lex. j.

SEruo legato cum peculioꝛ alienato⁹ / vel manumissoꝰ vel mortuo: legatū ēt peculij extinguit⁸.

Gaius. Lex. ij.

QAm que⁹ accessionum⁹ locuz obtinent extinguunt⁹⁰ cum principales res perempte fuerint.

Paulus. Lex. iij.

QT si ancilla cū suis natis legata sit: etiam mortua cavt alienata vel manumissa: nati ad legatarij pertinebunt: qr duo⁹ legata sunt separata.

Gaius. Lex. iiij.

SEd ⁊ siquidem cūvicarijs⁰ suis legatus sit seruus: durat vicariozū legatū etiā mortuo eo⁹ aut alienato aut manumisso.

Paulus. Lex. v.

PEculio legato constat heredē nomina peculiaria persequi posse⁸: ⁊ insup ipsum si quid debeat⁹ seruo reddere legatario debere.

QT Si nihil debet seruus cui legata est libertas cū peculio vendicabit integra corpa peculij: si vero est debito⁹ diminuētur corpora peculij pro rata. b. d.

Ulpianus. Lex. vj.

QT peculium legetur et accessorie in his quorum natura est vt vna res alteri accedat: in alijs coniungit principaliter. hoc dicit cum tribus. ll. sequentibus. Barto.

Paulus. Lex. j.

SEruo legato cum peculioꝛ alienato⁹ / vel manumissoꝰ vel moꝛt

dixit in lega do: nõ deducto ere alieno. Est ꝛ alius casus in quo nõ deducitur eo alienũ dñicũ de peculio legato: veluti si dñs significauerit vel dixerit se remittere seruo qõ seruꝰ ei debet: vel seruũ nihil sibi dño debere: qn̄dõ potest remittere seruo suo illud qõ o3 ei seruꝰ nuda sua volũtate.

C Vicario. Dño meo manumisit me seruũ suũ ordinariũ in testamẽto suo ꝛ legauit mihi pamphilũ vicariũ meũ nunquid debeo habere peculium dicti mei vicarij: Et videt q nõ: q̄si vicarius meꝰ nõ habeat peculiũ: sed magis debeat dici pos mei peculij: Rñ. tñ q̄ dicto legato vicarij ꝛtinetur eiꝰ peculiũ: ꝛ bec vera sunt nisi volũtas testatoris desit siue cõtraria sit.

C Si seruꝰ. Titius fecit testm̃ ꝛ iussit liberum esse seruũ suũ stichũ ordinariũ ꝛ pamphilũ vicariũ dicti stichi: et legauit eis peculia eor: modo q̄rit vtrũ vicarij dicti vicarij cõcedtur inter eos: Et o3 q nõ: nã verba sunt intelligẽda ſm volũtatẽ testatoris: quasi fuerit locutꝰ de duobꝰ peculijs separatis: ꝛ bec vera sunt nisi testator predictus voluerit vicariũ vicarij cõmunicare vt: q3 tũc bene cõicaretur.

C Sicut autẽ. Dictũ est ſ. in p̃n. huius. l. q legatũ peculij minuit ꝛpter id qõ seruus dz dño: certe ꝛ econtra id qõ dñs dz seruo auget peculiũ siue legatuꝫ peculij. Sz ad hoc vltimũ opponit: nõ enim debit rescriptũ quotidã imperatorũ q̄ legato seruo peculio suo nõ habeat seruus petitionẽ eiꝰ pecunie quã dicit se impendisse in rationes dñi: certe bene dicit hic: ergo nõ videt q id qõ dñs dz seruo augeat peculiũ eiusdẽ serui siue legatũ peculij. sed certe dictũ rescriptũ intelligit q̄n nõ apparet volũtas testatoris volentis qõ illud qõ ipse debet seruo augeat legatum peculiũ. si autẽ appareret in hoc voluntas testatoris bene auget peculiũ legatũ id qõ dñs seruo debet: ꝛ ita non obstat cõtrariũ dicti rescripti. Sz quid si dictus seruus dz dño. r. ꝛ impendit in rationes dñi alia. r. nunquid poterũt cum pensari adinuicẽ: Et dicit q̄ sic. etiam si nõ appareat expressa volũtas dñi vt seruus habere debeat quod impendit in rationes dñi. dũ tamen non contradicat. Sed pone q dñs scripsit in testamento suo q debebat dicto seruo. r. nunquid illa. r. cedent peculio legato? Et dicit q̄ non: et hoc pbat per quandã questionẽ de facto que fuit talis. Sheius domicius solitus erat dare seie filie sue ofi anno. xxv. stetit biennio q nõ dedit ſ. scripsit in rationibus suis se debere dicte sue filie quinquaginta: ꝛ postea in testamento suo legauit filie peculium qõ erat dicte filie. in qua dem questione iudicatum fuit per attilicium dicta. l. legata non cedere: qõ quidem bene iudicatũ fuit. quia concordauit cũ rescripto dictorũ imperatorum: nõ solum autem deducitur de peculio legato illud quod dño debet seruus sicut dictũ est in princip. huius. ſ. sed etiam illud qõ debet seruus heredi dñi q dñs legauit seruo peculiũ. Vlpianus.

a C Sit. scz peculium.

b C In corporibus. scz tantum.

c C Edes. ſ. sint in peculio: nõ etiam quantitas. ceterũ dotis exemplum sequeremur. vt. ſ. de iure do. si is qui. ſ. qõ dicitur.

d C Liberisve. vel bis quorũ negocia gesserit dño vel etiaz heredi. vt. ſ. de pecu. l. peculium. ſ. preterea. ꝛ. j. eo. l. fi. secus si debeatur seruo vicario. vt. ſ. eo. id qõ. in prin.

e C Vendicabuntur. per legatariũ. i. legatarius vendicabit: ꝛ sic incertã partem. vt. ſ. cõmuni diui. l. ꝛ si non oẽs. ſ. j.

f C Singula corpora. que sunt in peculio mansura: alꝫ non. vt. j. e. si sticho. ꝛ hoc si non soluerit heredi qõ domino debuit seruus. vt. j. e. l. dñs seruo. et not. q̄ pro rata et sic non potest eligere heres si debitum in vna re. in dominoſecus qui de peculio conuenitur. vt. ſ. de pecu. si no. xali. ſ.

idẽ recte ait. ꝛ facit ad id qõ no. C. ad leg. falci. l. ij. item facit. ſ. de dona. inter vi. ꝛ vxo. l. si vir. ſ. si duo mancipia.

g C Ere alieno. dñico: ꝛ sic sub impossibili quasi mõ: qõ equidez verũ est q̄tum ad ſtrictã rationẽ. ſ. inspecta peculij proprietate.

b C Legati. ſ. peculij. est ens eiꝰ natura ꝛ diffinitio vt intelligaẽ deducto ere alieno. i. dñico. vt. ſ. de pecu. l. depositi. ſ. fi.

i C Sed putauerunt. alꝫ puto: alꝫ putauerũt: scilz sapientes. Accur.

k C Aduicere. vt sit plenius. Accur.

l C Vẽdicatio. i. petitio pac. er testõ vel rerũ singlariũ quin deducaẽ de singulis ꝓ rata rerũ singlarium. vt. ſ. pri. rñ.

m C Vendicantẽ. corpoꝛ partẽ ꝓ debiti rata: et sic no. q̄ hꝫ legatarius exceptionẽ nõ act. vt hic. ꝛ. j. eo. ſ. sicut. ſm. Bꝫ. R. etiã actionẽ. ꝛ hic de rigore dicat. ꝛ ꝓ eo qõ. j. dicit q̄ põt remittere expresse vel tacite. Jtẽ ar. ſ buic rñ. j. quoz leg. l. j.

n C Volũtatẽ. ſ. defuncti.

o C Significauit. i. significare voluerit q̄ pculdubio illa adiectione facere voluerit. vt. C. de fal. cã adiec. le. l. j. ꝛ. iiij.

p C Nec adiecto. que remittat vel que dicat eum non deberi.

q C Nuda volũtate. nõ expectata solutione. vt ꝛ. ſ. de pec. le. l. peculio. j pn. Jtem ꝛ alto mõ si leget eires singulas q̄ sunt in peculio specialr exprimẽdo ſm Jo. vt. j. e. l. si peculiũ seruo. ꝛ ſm boc facit ad questionẽ monasterij an teneatur soluere creditoribus cẽuersi. vt si bona oĩa ꝛtulit. si alꝫ singulas: nõ teneaꝫ. Accur.

† Volũtas testatoꝛ. tollit oẽs suspitionẽ fraudis. Lq autẽ. ſ. si quis omiſ. cã tẽsta. idez no. per Bar. in aut. mſi. C. quãdo mutiler tu. offi. fun. po.

r C Vicario. Testatoꝛ mihi ordinario legauit liber tatem ꝛ vicariũ meũ pamphilũ cũ suo peculio. quereba aꝫ an valeret peꝛ legatũ? ꝛ allegabaꝫ q̄ nõ valeret quasi nõ habeat peculium: ſ magis pars peculij ordinarij dici põt vt ex sequentib9 colligi põt. ſ bec nõ est bona allegatio: q̄z vicarij peculiũ habẽt. vt. ſ. de pecu. l. diffinitio. Jtẽ alia rõne q̄ seruo legato nõ videt eiꝰ peculiũ legari. vt. j. eo. l. antepe. sed nec bec bona: q̄ bic exꝑessum est cũ peculio: ibi nõ. vt ergo ordinario suũ põt adiũgi peculiũ: sic vicario suũ. Vel pone scõo casum q̄ mihi ordinario fuit vicarius legatus/nec fuit adiectũ cũ peculio. Et q̄ subjicit in fi. nisi aduersetur ꝛ. i. nisi desit q̄ semp est vt desit nisi noiatim pecuniũ quoqz legatũ sit. vt. j. eo. titu. l. antepe. ꝛ ſm boc nõ est cõtra. ſ. titu. j. l. quesitum. ſ. celſus. Vel solue vt ibi. ꝛ facit. ſ. titu. j. l. fundo. ſ. j.

s C Si seruus. scz ordinarius puta stichus. Accur.

t C Vicarius. puta pamphilus.

v C Scõm volũtatem. ꝛ non ſm verbozũ rigorem: qñ forsan vnũ tantũ ꝛ solius ordinarij peculiũ sit dandum.

x C Nõ cõicabitur. ſz soli pamphilo vicario debebit. nã per specie generi derogaꝫ. vt ꝛ. ſ. de trit. leg. l. ij. ꝛ. ſ. de lega. iij. l. seruis vbanis. ſ. fi. ꝛ. j. de aur. ꝛ argen. lega. l. j. ꝛ. de manumiſ. testa. l. ſi peculiũ.

y C Jmperatoris nſi. diui seueri ꝛ anto. vt insti. de leg. ſ. peculiũ. in fi.

z C Conceditur. eo solo q̄ suum legauit peculium: nisi aliud liqueat vt statim dicet.

a C Volũtas. manifesta: vel er verbis vel er consuetudine. vt. j. eo. dominus. ſ. testamento. in fi.

b C Consequi. scz q̄ nulla rõne impedit: ꝛ certe poterit illud consequi.

c C Compensari. cõpensationi equidẽ nõ nolle: petitoni vo palã demũ velle sufficit. R. vt ꝛ. ſ. e. l. in prin. ij. respon. sic ꝛ alꝫ admittit cõpensatio: nec tũ datur petitio. vt. ſ. de neg. gest. l. ait prætor. ſ. pupillus. ꝛ. ſ. de compen. ſi cum filio. ꝛ. l. etiam q̄. Accur.

d C Debetur. veluti debitum naturale. vt. et. ſ. de compen. l. etiam q̄. et de pecu. l. nec seruus. ꝛ. l. non solum. ſ. j. ꝛ. ij. ꝛ facit. ſ. de pecu. l. quã tuberonis. ſ. sed ꝛ id. Accur.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

a ¶ Retulisset. etiã nudar ône ꝛ volũtate. i. q⁹ nec ylla demonstratio: nec ei⁹ filie nole depositio: nec fenori p̃a datio. vt. j. c. l. fi. ꝛ. ff. de leg. iij. l. q filiũ. R. nec ylla cã debiti pcessit. vt. ff. de pecu. l. nõ soli. ff. fi. sic in liberis nudar ô nõ facit aliqđ debitorẽ. vt. j. de dona. l. nuda.

b ¶ Rescripto. de quo memimit. ff. priori. ff. Accursius.

c ¶ Deducit. vt mstit. qõ cum eo. ff. cũ autem.

d ¶ Heredib⁹. vt qđ credi tori ferui heres dño ertitit. vt. ff. de pecu. l. ff si dã num. ff. sed et si creditor. vel qõ heres statulibero mutuauit cui peculium erat legatum. vt. j. eo. l. deniq. Accursius.

Si qs. ¶ Salus. Titius debitor sciẽs dedit se in arrogationẽ ei dem seio: ꝛ postea ex alio quo contractu fuit dictus titius fact⁹ debitor gaij: nũc gaius agit cõtra arrogatorem de peculio arrogatis: certe poterit arrogator deducere de peculio illud qđ debet ei arrogatus: sicut heres domini deducit de peculio seruo legato illud qđ seruus debet eidem heredi. vt. ff. l. priori. in fi. ꝛ idem est in duob⁹ alijs casib⁹. Primus est talis. Titius dedit libertatem seruo suo sticho sub conditione: et legauit ei peculum suum: heres autem interim pẽdente conditione libertatis credidit eidem seruo ꝛ. certe potest idem heres detrahere de peculio dicta. ꝛ. et singula corpora peculiaria suo dãda minuuntur: etiã per hoc es alienum qõ credidit heres statulibero pendente cõditione libertatis: nõ solũ per illud es alienũ qđ credidit ei viuente dño: ꝛ ante testamentum factum de quo iam dixi. Secundus casus est. Pone q̃ dictus titius dedit libertatẽ pure dicto seruo: ꝛ legauit ei peculium: postea heres dicti titij credidit eidẽ seruo. ꝛ. viuo dicto titio domino vel mortuo ante aditã hereditatẽ nunqđ minuetur peculiũ pro illis. ꝛ? Et dicitur q̃ sic: licet heres nunq̃ fuerit dñs serui. nam nõ est dominus heres: nisi adita hereditate: ea autem adita statim seruus liber efficitur. ꝛ hoc dicit vsq; ad primum. ff. l. seq. Arnianus.

e ¶ De peculio. ex cõtractibus post arrogationẽ factis non ante. vt. ff. de pecu. l. an arrogatorem. Sed nõne per arrogationẽ fuit actio extincta? Aldetur q̃ sic. vt. ff. de capi. dimi. l. ij. ff. pe. Sed dic q̃ obligatio naturalis non est extincta. vt. ff. l. ptori. an fi. ꝛ. j. l. priori.

Deniq;. Lasus in princi. recitatus fuit in l. precedẽ. ¶ Qui stichã. Titius in testamẽto suo manumisit stichũ ꝛ pãphilum seruos suos: ꝛ legauit vtricq; eorum suũ peculiũ: certe si vnus dictorũ seruo: ñ debet alteri debitũ decedit de peculio debitoris: ꝛ accedit peculio creditoris. ¶ Item queritur. Stichus seruo meo reliqui libertatẽ si ꝛ. daret heredi meo: ꝛ legaui eidem seruo peculiũ suũ: nunquid decedẽt de peculio. ꝛ. predicta que debuit dare heredi: Et dicit q̃ sic. Sed quid si dictus statuliber vendidit heredi seruũ quẽ in peculio habebat: certe per inde desinit seruus venditus esse in peculio statuliberi sicut si fuisset venditus extraneo. Item quid si feci pactum dicto seruo de danda ei libertate pto. ꝛ. ipse soluit mihi. v. dellis. ꝛ. ante q̃ daret mihi alia. v. ego feci testamentum ꝛ iussi eum esse liberum ꝛ legaui ei peculiũ ꝛ decessi: nunquid illa quinq; que mihi dedit sunt imputanda in peculio et sic manumisso dandã: dicitur q̃ non: immo debet decedere ꝛ apud he redẽ remanere. si autem non dederat aliquam partem dictorum decem si fuit tota dicta pecunia apud eum seruum pto deposito donec traderet eam mihi: bene erit tunc in peculio. ꝛ sic prestabitur manumisso cũ reliquis rebus peculiaribus. Item quid si legaui dicto seruo peculiũ: ꝛ vetui beredem meũ petere a debitore peculiari dicti serui: certe hoc debuit remissum non est amodo in peculio computandum: immo de peculio detrahendum. ¶ Interdum. Quis generaliter peculium nõ debeatur seruo cui relicta est libertas nisi ei sit legatum. tamen quandoq; etiam si non sit legatum ei peculiũ accipitur ac si esset ei legatũ sicut euenit in tali casu. Titius dedit libertatem seruo suo sti rationes redderet et si heredibus testatoris inferret ĩm. c. ꝛ postea decessit: dictus titius: et postea seruus paruit ꝑdictis 2 ditionib⁹ reddẽdo rõnes ꝛ dãdo heredibus. c. certe in hoc, casu interpretatur iurisconsul. voluisse testatorem q̃ seruus retineret scz peculiũ. ꝛ hoc ideo: quia testator iussit dictum seruum inferre. c. heredibus de peculio. nam cum seruum vetuit idem testator. c. retinere de peculio eo qõ iussit eum ea. c. inferre heredibus: videtur ei permittere vt reliquum peculium sibi retineat. qõ enim in vno vetatur in alijs videtur permitti. Sed pone q̃ ritius titius specialiter legauit dicto seruo peculium: qualiẽ accipere debemus dictum peculiũ: vtrum quod fuit tẽpore mortis testatoris: an applicamus peculio illud quod postea accessit vel detrahim⁹ qõ postea decessit? Et dicitur q̃ id tẽpus spectandum est quo cedit dies legati seruo peculij. i. tempus adite hereditatis. nam cum ipsi seruo suum peculium legatur / sicut fuit in bocca sua: verisimile est dominũ voluisse pertinere ad seruum totum augmẽtum cũ seruo manumisso peculium est futurus patrimonium: secus autem si legasset peculium extraneo: quia tunc est spectãdus tempus mortis testatoris. vt si quid accedat peculio post mortem testatoris ex operis serui vel ex alia extrinseca causa: non pertinet ad eum extraneum: nisi testator hoc voluisset. incrementamen naturalia pronuentia pro rebus peculiaribus post mortẽ testatoris vsq; ad aditã hereditatem pertinent ad dictũ extraneũ peculij legatarium: vt partus ancillarum: vel fetus pecorum. ꝛ hoc vult dicere hic. ff. Azuianus.

Quid operetur traditio. vtil⁹ bar. eo. in. l. j. ff. & act. emp. ꝛ vendi.

f ¶ Et corpora singula. statulibero danda. Rog. vt. j. eodem. l. si sticho. Accursius.

g ¶ Alienum. si non fuerit persolutum. vt. j. eo. l. dominus. ff. seruus. ꝛ facit. ff. eo. l. si peculium. ij. respõ.

h ¶ Nunq̃ fuerit. nam non est dominus heres nisi adita hereditate ꝛ eo adita statim est liber. vt. C. de cadu. tollen. l. vnica. ff. in nouissimo. ꝛ sic nullo momento est dominus. vt. ff. de pecul. l. sed si damnum. ff. sed si creditor.

i ¶ Accedere. vt. ff. de pecu. l. quam tuberonis. ff. fina. et. l. sed si damnum. ij. rñ. ꝛ. j. eo. l. id quod. ff. j.

k ¶ Dedisset. i. dare debuisset.

l ¶ Hoc minus. qđ eo permissum est statulibero dare causa implende conditionis vt. ff. de condi. cau. da. l. ij. ff. pe.

m ¶ Seruum. quem in peculio habebat.

n ¶ His consequenter. quia supra quando domini facto minuitur peculium/ hic quando serui facto minuitur.

o ¶ Pecunie. parate pto libertate.

p ¶ Cum peculio. ꝛ sic liberate gratis danda.

q ¶ Imputandum. ꝛ sic manumisso dandũ.

r ¶ Decedere. ꝛ sic apud heredem remanere.

s ¶ Esse placuit. ꝛ sic prestandum cum reliquis rebus peculiarib⁹. Ro. Sed nonne hoc domino debetur. ergo debet diminuere peculium legatum. vt. ff. eo. l. si peculium. ij. respon. ꝛ. ff. sicut? Rñ. aliud est forte cũ debetur ob libertatẽ. vt. j. de manu. l. vi. quia tũc fonte alio modo succurri potest dño: id est per actionem in factum contra liberum factum. vt. C. an seruus ex fuo facto. l. pto. ff sise. ꝛ aliud quando ex alia causa naturaliter tm̃ qõ nõ potest peti: ꝛ ideo deducit. ad qđ. ff. de pecu. l. fi norali. ff. idem ꝛ in filio. vel bene dicit id in peculio esse placuit: quia sola destinatione nõ re ipsa erat dectum: ꝛ ideo remanet in peculio adhuc: ꝛ dominus vel ei⁹ heres poterit deducere. ad qđ. ff. de pecul. l. fi norali. ff. est autem questionis. ꝛ. ff. seq. vel bic non prestit libertatem ex conuentione: sed gratis postmodũ in testamento. ꝛ si ciam non est debitum qõ debeatur ob libertatem: ꝛ ideo id nõ detrahitur de peculio. secus in iam detracto vel soluto: quia illud iam desierat esse in peculio. et ideo nõ est amplius petendum.

t ¶ Hoc minus esse. scz debitum remissum.

v ¶ Debitori. scz peculiari remittendo. ad qõ. j. eo. ff. sticho.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

a ¶Non sit legatum .s. ex ordine. vt .j. eo. l. antepenul.
b ¶Interpretamur .l. in hoc casu. z est arg. ad hoc. ff. de iudi. l. cum pretor. in prin. z. ff. de fun. instru. l. quesitū. §. idē rñ. domo. Item facit. ff. e. l. si peculium. §. i. Itē no. de tacito legato peculij. Accursius.
c ¶Utrum. seruo libertatem z peculium lego.
d ¶Si ipsi. s. qz largius.
e ¶Aliq. quia strictius vt statim patet.
f ¶Spectandum . scz iulianus ait.
g ¶Legati cedit. infratēpus adite hereditatis q̄ cedit dies legati relicti seruo manumisso. vt. C. de caducis tollen. l. vnica. §. in nouissimo. in fin. §. Accursius.
h ¶Incrementa . scilicet naturalia. z not. q̄ aliter dicitur intrinsecus et extrinsecus q̄ hic. et. ff. de peti. here. item venunt. §. fed ea. Accursius.
i ¶Ipsi. scz seruo.
k ¶Ad ipsum. etiā extraneum posth̄ cessit dies.
l ¶Uoluisse . dominum.
m ¶Futurum est. ideoq̄ apud eum semp manusurum totū testatoris voluntate z destinatione. R. si cut enim dominus perpetuo vult esse peculium apud manumissum: sic z eius augmenta. at extraneo illud legās post mortem suam destinat: a seruo peculium separare et eadem ratione augeri nō vult per eū. z hoc subijcit cum aliis ꝛc. Accur.
n ¶Alterius . scilicet extranei.
o ¶Hoc eum. scz q̄ omne emolumentum detur legatario. Accursius.
p ¶Idem dicas. quod dicetes si seruo legaret suū peculium. Roge. et facit institu. de lega. §. si peculium. et. ff. de pecul. l. peculi. z argu. ff. de vsuris. l. equis. in fi. z de lega. j. l. peculium. et. ff. titu. j. l. penul. Sed contra. j. eo. l. cum dominus. §. fina. Solu. ibi. Item ad hoc j. de statulib. l. si hereditas. §. j. Hug.
q ¶Q̄ seruo. ¶Caīus. Sticho seruo meo ordinario reliqui libertatem z suum peculium: certe non deducitur de legato predicto peculij illud quod ipse ordinarius debet pamphilo qui est suus vicarius et qui est in suo peculio. quia etiam si deduceretur remaneret adhuc in peculio ordinarij predicti. Sed quid si conferuum suum vulnerauerit dictus seruus et fecit eum viliorem: nunquid deducitur de dicto peculio illud quod domini interest seruum non fuisse vulneratum: Et dicitur q̄ fic. nam nihil interest vulneret seruus conseruum an scindat aliquid vel frangat vel furripiat: quibus casibus sine dubio minuitur peculium seruo legatum q̄uis non vltra simplum. sed si vulnerauerit vel occiderit se seruus cui legatum est peculium: nihil boc nomine deducēdum est de peculio. alioquin dicemus z si fugerit dictus seruus deducēdo de peculio id q̄to vilior factus est propter fugam. quod quidem nō est verum. Auianus.
r ¶Id quod seruo. scilicet vicario. nam si sticho ordinario reliqui libertatem z suum peculium non deducitur quod debet vicario: quia deductum adbucin peculio ordinarij remanet. vt z. ff. de pecu. l. si seruꝰ. §. illud vero. z infti. quod cum eo. §. aliquando. secus si vtriq; libertatem et suum peculiū: quia tunc quasi duo peculia sunt. vt. ff. e. l. si peculiū. §. si seruus. z ff. de cessio. vt. ff. e. l. denicq̄. §. i.
s ¶Minuitur. vt. ff. de pecu. l. iiij. §. sed sepe. z l. sed si dānū. §. sed si ex eodem delicto. z. §. z si ipse. Accursius.

¶Interdum z si non sit legatū[a] peculium velut legatum sit accipitur: id est in hmōi specie. quidam seruo suo libertatem si rationes reddidisset dederat z pamphilo[b] centuz intulisset. Imperator igit noster cum patre rescripsit peculium quidē non nisi legatū deberi: verū inquit si cōditionibus prescriptis paruerit seruus testatorem voluisse cū retinere peculium interpretamur[c] videlicet ex eo q̄ de peculio cum iusserat centū inferre. Utrū[d] autē id demum peculium accipim[e] q̄ mortis tēpore fuerit: an vero z q̄ postea accesserit applicamus: vel quod decessit detrahemus. Julia. al's accipiendum legatū peculij ait si ipsi[f] seruo legetur: al'as si alij[g]. nam si ipsi id tempus in legato spectandu[z][h] quo dies legati cedit[i]: si vero extraneo/mortis tēpus. sic tñ vt incrementa[k] ex rebus peculiaribus ad eum perueniant: vtputa partus ancillarum: vel fetus pecoꝝ. q̄ autē ex operis suis vel ex alia causa accidit/id si alij q̄ ipsi[l] legetur peculium non debebitur. hoc enim vtrūq; iulia. fm voluntatē testatoris scribit: cum enim ipsi suum peculium legatur verisimile est cum omne augmentum ad ipsum[m] pertinere voluisse[n] cui patrimonium manumisso futurum est[o]: cum alij non sic. tamen z si in alterius[p] persona boc eum[q] sensisse appareat idem dicas[r].

¶Non minuitur peculium serui ordinarij cui relicta est libertas propter delctū quo tenetur seruo vicario.

Paulus. Lex. ix.

ID quod seruo[q] qui in ipsius peculio est debetur: non deducitur ex legato peculio: q̄uis conseruus eius sit. ¶Si conseruū suum vulnerauerit seruus. et viliorē fecerit: marcellus ait nō esse dubitandū deduci de peculio q̄ domini interesset. nam quid interest cōseruum vulneret an scindat aliquid vel frangat aut furripiat quo casu sine dubio minuitur[s] peculium sed nō vltra simplū. Sed si se vulnerauerit vel etiam occiderit: nihil est deducendum boc nomine. alioquin dicemus z si fugerit deducendum id quanto vilior sit factus propter fugam.

Pomponius. Lex. x.

SI peculium seruo vel filio prelegare velis ne deducatur id quod tibi debebitur: specialiter[a] ea que in peculio erūt legan da sunt.

Ulpianus. Lex. xj.

SI quoq; qui nihil in peculio hz pōt[b] peculium legari. non em̄ tm̄ presens/sed etiam futurum peculium legari potest.

Iulianus. Lex. xij.

QUnc inutile legatum peculij fit cum seruus viuo testatore decedit[c]: ceterum si mortis tempore seruus vixerit[d]: peculiuz legato cedet.

Celsus. Lex. xiij.

ALiter atq; si seruꝰ vestitus[e] legatus fuerit.

¶Transpositio verborum legatum nō vitiat. Bartolus.

Alphenus. Lex. xiiij.

QUidam testamento ita scripsit pamphilus seruus meꝰ peculium suum cum moriar sibi habeto: liberq; esto: consuleba tur recte[a] ne pamphilo peculium legatum videretur: q̄[b] priusq̄ liber esset peculium sibi habere iussisset. respōdi in cōiunctionibus nullum ordinem esse. Nec quicq̄ interesse vtrum eorum primū diturꝫ velut appenditia quedam nunq̄ per se debita estimantur. sic minimum armaria/locules/lectos/et libros/aues/q̄ legatas claustra/fulcra/claues z armaria continentur. vt. ff. de lega. iij. l. librorum. §. fi. z. l. auibus. z. l. heres. §. pe. fm. R. z. ff.

QUidam. ¶Caīus. Titius ita scripsit in testamēto suo. pamphilus seruus meus peculium suum cum moriar sibi habeto liber esto, z ita legauit ei peculium primo q̄ libertatem. z decessit dictus testator. nunquid videtur recte pamphilo peculium legatus: Et videtur q̄ non. q̄ priusq̄ liber esset iussus erat sibi habere peculiū barū. Dicitur tamen q̄ recte videtur legatum. non enim est spectandus ordo in coniunctionibus dictionū vel orationum. perinde em̄ est ac si primo data esset ei libertas. z postea peculium. Ulpianus.

a ¶Recte. adiunge. §. q. d. dubitabilis erat q̄stio. id est an recte sit legatum: Et videtur q̄ non. Accursius.
b ¶Q. id est quia ꝛc.
c ¶Coniūctionibus. s. dictionum vel orationum vel locutionū. z sic no. q̄ verba transposita idem significāt. + sic. C. de testa. l. prepostere. z. ff. de lega. ij. l. cum pater. §. fideicom. z. j. de solu. l. nec enim. z institu. de lega. §. ante heredis. z. j. de dam. infec. l. si finita. §. si plures. Arguunen contra. ff. de vsufruc. l. quotiens. j. respon. ‡ cum suis concordā. z. ff. de

a Concor. ter. in. c. cuz clamor. et ibi glo. extra de testi.
‡ Dic fm Bart. q̄ ibi loquit i voluntate dubia vbi respicit ordo. sic in volūtate certa.

vulga. substi. l. ij. §. quisquis. Accursius.

Seruo. ¶ Casus. Ego habes stichum seruū qui habebat in peculio ancillam aretbusam: dedi libertatem in testamēto meo eidem stycho et peculium suum ei legaui. postea in alio capite siue capitulo testamenti legaui vroti mee omnes ancillas meas: ꝛ postea decessi. nunc querit cuius esse debeat dicta aretbusa: vtrum di cti stichi an vxoris mee? Et dicitur q̄ stichi debet esse. et idem esset si prius legassem vroti mee oīs ancillas meas. et postea stycho predicto legassem peculium suum in quo peculio erat dicta aretbusa: nam semper erit stichi dicta aretbusa. nec obstat. l. titie testamento de lega. j. que est contra. nam hic pars derogat toti vel species generi. Aluianus.

a ¶ Serui eam. immo videtur neutrius. vt. §. de lega. j. l. titie tertoteo. in prin. que est contra. Solu. hic species derogat generi vel pars toto. vt et §. de triti. leg. l. ij. cū concor. at ibi virum ꝙ genius scilz tertoteo ꝛ vernie: vel quia hic dicendo suas: vicarias non comprehendit. vt. §. de leg. ij. l. seruos. §. fin. fm lecturam vnam. Accursius.

b ¶ Titius. sic. §. l. pri.

Stichus hs. ¶ Casus. Titius habes stichū seruū ordinarium qui stichus habebat i peculio pamphilum vicarium valētem. xx. fuit cōuentus noxali actione. p dicto pamphilo ꝛ fuit cōdemnatus hoc modo. Condemno tituum dominum pamphili in. xxx. aureis: et permitto ei q̄ det pamphilum pro noxia si non vult soluere dictos. xxx. aureos. taliter enim solet fieri condemnatio in noxali actione. vt institu. de offic. iudi. in princi. dictus autem dominus soluit litis estimationem: id est dictos triginta aureos. ꝛ postea fecit idem domin? testamentum ꝛ in eo manumisit dictum stichum ordinarium eiq; legauit suum peculium. ꝛ postea decessit dictus dominus. nunc queritur an heres domini cum soluit peculium stycho ex causa legati: an quo quidez peculio est pamphilus cum suo peculio possit deducere de peculio pāphili vel stichi illud quod nomine pamphili prestitit dominus condēnatus noxaliter. i. dictos triginta aureos. Et dicit ꝙ sic. deducitur enī de peculio pamphili quantūcunq; fuit illa summa quam dedit dominus pro litis estimatione. etiam si expediebat stycho ordinario vt pam philus fuisset datus pro noxia. nam quicquid dedit dominus pro capite serui pamphili in eo est constitutus eius debitor: idem pamphilus. si autem peculium pamphili non sufficit ad satisfaciendum domino de dicta litis estimatione. tunc deduci debet superfluum ex peculio stichi ordinarij: non tamen vltra precium pamphili. non enim expediebat stycho ordinario dari p̄o estimatione litis vltra precium pamphili. seus autē esset si ex alia causa: puta ex promissione pāphili debebat pecuniā dño. quia tūc non deducetur aliquid de dicta pecunia ex peculio stichi. immo tantum de peculio pamphili. nec est hoc contrarium et quod dictum est supra in versicu. q̄ si pamphili ꝛc. quia ibi propterea precium vicarij deducendum est de peculio ordinarij. quia eo nomine ipse stichus fuit constitutus debitor domino ob defensionem vicarij sui quam dominus fecit in noxali iudicio de quo dictum est in princi. l. fed in casu proposito in versic. quesitum ꝛc. vt si debitor est pamphilus domini ex promissione nihil est deducendum de peculio stichi. quia hoc hoc casu stichus nihil debet domino. nec enim in hoc casu gessit dominus negocium stichi peculiariter. sed est deducendum hoc casu duntaxat ex pamphili peculio: nunquid ergo in dicto peculio pamphili com putabitur ipse pamphilus. i. illud quod valet pamphilus vt sic mains eius peculium intelligatur ꝛ melius satisfiat heredi domini de eo quod pamphilus p̄omisit domino? Et respon. q̄ non: quia ipse pamphilus non potest intelligi esse in suo peculio. Aluianus.

ceretur vel scriberetur: quare peculium recte legatum videri ac si prius liber esset: deinde peculium sibi habere iussus est.

☞ Generi per speciez in aliam translatam derogatur. Bar.

Idem. Lex. xv.

Seruo manumisso peculiuz legatū erat: alio capite omnes ancillas suas vxori legauerat: in peculio serui ancilla fuit: seruicam[a] esse respondi: neq; referre vtrū prius[b] legatum esset.

☞ Quod oīs soluit pro vicario quem in causa noxali defendit de ipsi? vicarij peculio totum deducit: ꝛ de peculio ordinarij vsq; ad estimationem vicarij: q̄ vo alius pro vicario soluit de ipsius vicarij peculio tantum deducit. de peculio ordinarij nullo modo. Item nemo est in peculio suppsius. hoc dicit Bartolus.

Hfricanus. Lex. xvj.

Stichus habet in peculio pamphilum[a]: dominus[c] hunc[d] noxali iudicio defendit: et dānatus litis estimationem[e] soluit: deinde stichum testamento manumisit: eiq; peculiū legauit: quesitum est an id quod pamphili nomine p̄stitū sit: ex peculio vel ipsius pamphili vel stichi deducēdum sit? Respondit[g] pamphili quidem vel stichi de peculio vtriq; deducendum quantacūq;[f] ea summa effet. idem est etiam si cum noxe dedere expediffet[k]. quicquid enim pro capite serui prestitū fit: in eo debitorem eum domini constitui. Si pamphili peculiuz nō sufficiat: tunc ex peculio stichi nō vltra[i] precium pamphili deduci debere. Quesitum est si ex alia causa pamphilus pecuniā domino debuisset: nec ex peculio eius seruari possit: an vsq; ad precium ex peculio stichi possit deduceree negauit[n]. neq; enim simile id superiori effet: ibi enim propterea precium vicarij deducendum q̄ eo nomine ipse stichus ob defensionem[o] vicarij sui domino debitor[p] cōstitutus. at in proposito[q]: quia stichus nihil debeat[r]: ex eius peculio nihil esse deducendum: sed ex pamphili dūtaxat: qui certe[s] ipse in suo peculio esse intelligi non potest.

Labolenus. Lex. xvij.

Qui peculium serui legauerat iudicium eo nomine acceperat: deinde decesserat: placuit non aliter peculium ex causa legati petitare heredē q̄ si de accepto iudicio heredi caueretur.

Marcellus. Lex. xviij.

Si seruo manumisso peculium legatum fuerit: in eius sine dubio creditoribus peculiaribus actiones non competunt[t].

c ¶ Stichus. seruus alicuius ordinarius.

d ¶ Pamphilum. vicarium.

e ¶ Dns. vtrūsq; sez ordinarij stichi: ꝛ pamphili vicarij.

f ¶ Hunc. pamphilum. Accursius.

g ¶ Litis estimationem. in qua sola fuit damnatus licet datio noxe sit in solutione. vt institu. de offici. iudi. in princip. Accursius.

h ¶ Respondit. iulianus magister meus. Accursius florentinus.

i ¶ Quantacunq;. etiam si plus q̄ valeat seruus. nec enim potest dicere pamphilus plus pro se datum q̄ valeat ipsemet. nam corpus rebus suis est preferendum. arg. C. de sacrofanc. eccle. l. antepenulti.

k ¶ Expediffet. ipsi ordinario aut etiam domio. at pamphilo nunc illud expedire posset. Item cōtra. §. de petit. here. vtiles. vbi debet fieri quod est vtilius: vel datio noxe vel litis estimatio. sed ibi alius non dominus: hic domin?. ꝛ facit. §. de peculio. si noxali. in princ. Accursius.

l ¶ Non vltra. quia vltra hoc dari nō expediebat stycho. est ergo ideo quia intantum negocium stichi gessit vtiliter in re sua peculiari. vt. §. priori. §. dicitur. ad instar enim liberorum ꝛ seruorum obligationes sunt admisse. vt. §. de pecu. nō solum. §. j. ꝛ §. an debitor.

m ¶ Et alia. id est et alia causa q̄ predicta. vt in p missione.

n ¶ Negauit. scilz iulian? magister meus.

o ¶ Ob defensionem. a domino factam.

p ¶ Debitor. et si cetatenus diminutum esset peculium stichi: amisisset enim pamphilum stichus libertus si eius estimationem dominus nō soluisset.

q ¶ In p̄posito. vbi ex p̄missione debuit pāphilus. Accursius.

r ¶ Stichi debeat. nec em est eius negocū peculiare vtiliter gestum.

s ¶ Qui certe. respon. tacite obiectioni si deducitur ex peculio pāphili debitū ex p̄missione igitur estimetur ꝛ ipse pāphilus. sed certe ipse ex. vt hic. ꝛ §. de pecu. l. depositi. §. stichus qui. §. signatur cōtrarius huic. l. ad aliū casum. sed iurisconsul. reddit rationē diuersitatis. Ité ad idez §. de nego. gest. l. qui seruum.

Qui peculiū. ¶ Casus. Titius habens stichū seruū: qui stichus seruus habebat multos creditores peculiares in testamento suo legauit eidem stycho peculium suum: et antēq; decederet idez titius creditores stichi peculiares conuenerunt eundem de peculio: et pendente iudicio decessit eidem titius. certe heres eiusdez titi non aliter tenetur prestare peculium stycho q̄ si ipse stichus caueri it heredi defensum eum iri de dicto iudicio accepto. Sed et si dictus titius manumisit dictum stichum in testamento per fideicommiss. ꝛ ei peculium legauit non cōpetent actiones creditoribus peculiaribus contra eum manumittendum: sed contra heredem domini: sed heres predictus non tenetur aliter prestare peculium dicto seruo manumittendo nisi ipse manumissus caueat ei defensum eū iri aduersus creditores peculiares. qui infra annum possunt conuenire heredem vt dictum est. ꝛ hoc dicit cū. l. sequenti. Aluianus.

t ¶ Qui peculiū serui. als seruo. ꝛ facit. j. l. priori. et. C. de here. ven. l. ij. et. §. quādoac. de pec. est an. l. i. §. an aūt. ꝛ §. de tribu. quod in heredē. §. fi. ꝛ §. de pecu. sed si dānum. §. fi.

v ¶ Si seruo manumisso. i. manumittendo per fideicōmissum.

x ¶ Non cōpetunt. immo contra. vt. §. de dote prele. l. ij. §. per contrarium. sed ibi directo fuit manumissus. vt no. C. an seruus ex suo facto. l. ij. Sed an cōtra aget cōtra debitores peculiares? videtur q̄ nō. vt. §. de pecu. si stycho. Sed ibi inter vuos: in vltima voluntate secus. vt. C. de leg. l. ex legato.

Heres.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Heres.qui infra annū potest de peculio conueniri.ꝛ facit.ff.l.pro ri.cum concor.

Cum dominus. ¶Casus. Cū titius vellet manumittere inter vi uos seruū suum ticbum:iussit eidem seruo vt ederet ꝛ monstra ret sibi professionem peculij.i.confessionem in scriptis redactam de re bus peculiaribus.et ser uus apportauit ei chartam vbi erant scripte oēs res peculij.dominus au tēz accepta charta dixit: Ego volo q talis et ta lis res que est hic scripta sit amodo i peculio tuo. et postea inter viuos eū dem seruum manumisit. et sic tacite videtur ei de disse peculium.vt. C. de peculio eius q liber. me. l.j.modo queritur nun quid contineantur in pe culio dicte res quas sub trarit dominus de dicta pfessione peculij? Et rñ. q non ¶ Testamento. Titius in testāmēto suo dedit libertatē sticho ser uo suo ꝛ legauit ei pecu lium: postea protedente tēpore manumisit eū inter viuos.ꝛ sic ex testamē to amodo non erit liber. Item ꝛ per hoc q ma numisit eum inter viuos videtur tacite ei concede re peculiuꝫ vt dixi in pn. l.et postea decessit idem titius,nunc dictus sticbus libertus vult agere contra debitores suos peculiares.quod quidem non potest nisi heres domini cedat ei actiones contra dictos debitores.vnde queritur nun quid actione ex testamēto possit libertus cōsequi vt dicte actiones ei pre stentur:Et videt quibusdā q nō.qꝛ ex quo libertatē non cōsequitur ex testamēto vt dixi.ergo non deberet posse cōsequi ex testamēto peculiū siue actiones peculiares que videtur esse accessio libertatis:Rñ tamen hic q sic. ¶ Filiussamilias. Titius legauit peculium filij sui eidem fi lio in quo peculio erat sticbus seruus ꝛ instituit sibi heredem eūdem fi lium cū quibusdā aljs.postea dictus filius viuo patre manumisit dictū sticbum sine volūtate patris:ꝛ ita non valuit manumissio.vt.ff.de iur. patro.filij.ꝛ postea decessit pater.nūc querit cuius debeat esse dict? sti chus predictus:modo erāptus de peculio eo q filius destinauit ei libertā tem dare q̄us libertas nō valuerit.Et rñ.q debet esse cōis oīm bered dum patris.qꝛid demū peculiū ad filiū legatariū pertinet quod inue nitur patre moriente in causa peculij:sticbus aūt dictus nō inuenit in peculio tēpore mortis patrīs.ergo nō debet filio:ꝛ idē esset si primo esset inutiliter manumissus a filio:ꝛ postea eidez filio per patrē legatus sub legato peculij filij.quia seruus esset cōmunis omniū heredū patris et non solum ilius filij cui pater legauit peculiū in quo erat;idē seruus.et boc dicit cum.l.seq.Aluianus.

b ¶ Manumittere.f.inter viuos.R.

c ¶ Professionem.i.confessionem in scriptis de rebus peculiaribus.ad qō facit.ff.de cel.bo.l.pe.

d ¶ Subtractas.a oño qui dixit bas volo esse in peculiū:ꝛ per boc tacite excipit a generali ꝛ tacita concessione peculij.Accursius.

e ¶ Non videri.reliquū peculiū.sic ꝛ quando inter vios data est liber tas.vt.C.de pecu.eꝰ qui lib.me.l.j.Sed quid si in vltima volūtate pe culiū legauit ꝛ excepit vt bic fecit? Respon.idem quo ad exceptas.vt ꝛ ff.de fun.instru.quesitū.ff.idē respon.domo instructa.in fi.ff.Vel forte etiā reliqua legare videtur propter exceptionē.ar.dicti.ff.idē respon.ꝛ ff.e.deniqꝫ.ff.interdum.Accursius.

f ¶ Manumisserat.inter viuos.ꝛ sic tacite videt ei cōcessisse peculiū.vt C.de pecu.eiꝰ q.liber.me.l.j.bene ergo subijcit actiones cedendas.vtꝛ ff.de pecu.si sticbo.Sed op.quō agit ex testamēto cū extincto p̄cipali et accessorio videt extingui.vt.ff.ti.j.l.j.ꝛ.ij.q̄ fūt ꝫtra:Sol.bic vtrūqꝫ principale libertas ꝛ hereditas.ibi vō fuit legatus alij:ꝛ sic peculiuꝫ est accessorū.vt arg.ff.de here.instī.l.talē.ff.j.

g ¶ Manumisit.non iure:quia sine volūtate patris.vt.j.de iure pat.l. filius.Accursius.

h ¶ Erāptus.i.de peculio exceptus.

i ¶ Inuenīat.cū suis tamē incrementis.nec eñ ad sequētis tēporis exclusionē boc dicit.sed pteriti tñ.als esset ꝫtra.ff.e.deniqꝫ.ff.bic ergo sonat.quasi diceret non q desijt.vt.ff.ti.j.l.iiij.ff.j.

k Qbil interest.immo videtur interesse.vt.j.de manu.testamen.l. duo filij.que est contra. Solu.ibi volente patre manumiserunt filij:bic non.

Sticho. ¶Casus. Seius in testamento suo manumisit sticbum seruū suū ꝛ legauit ei peculiū suum. Item legauit titio seruum qui erat in peculio dicti sticbi.ꝛ postea decessit dictus seius,nunc inuenitur q dictus sticbus debebat dño suo.xx.ꝛ sic ꝺz detrabi pro rata de quali bet re q̄ est in peculio legato sticbo predicto dictū debitū.vt.ff.e.si peculiū.in pin.ꝛ.l.deniqꝫ. vnde querif an pro rata debeat detrabi dictū debitū de dicto seruo titio le gato:Et dicitur q non: immo habebit eum titi integrum.

l ¶ Peculiaris.repete fit legatus.

m ¶ Tantū.nam ex dominicū insolidum de peculio legato deducit vbi cūqꝫ pro eo legatum serui titio relictū minuitur. et.b.d.fm.R.vel inquātum est detractū.i.detra bendū als de seruo peculiari si non esset specialiter legatus:scilicet pro ra ta debiti.vt.ff.e.si peculium.in pin.ꝛ.l.deniqꝫ. in princi.boc tamen nō detrabitur modo:sed titio accedet cui peculiaris seruus est legatus:habet ergo peculium instar hereditatis:vt eiuś credito res ꝛ succedentes in vniuersum nō in rem singularem conueniant.vt.C. de beredi.ac.l.fi.ꝛ si cer.peta.l.j.ꝛ facit.ff.de do.prele.l.si scie.

Dominus. ¶Casus. Titius habens sticbum seruum qui sticbus debebat eidez domino mille nūmos:manumisit eum directo in testamento suo ꝛ ei peculiū legauit.ꝛ postea decessit.idem titius.ꝛ sic di citur amodo orcinus libertus dictus seruus. ipse autem orcinus soluit dictam pecuniam beredi domini.certe integras res peculiares poterit petere ab eodem beredē. ¶ Dominus. Titius habebat sticbum seruum ordinarium et pamphilum vicarium.qui pamphilus erat communis dicti titij.ꝛ dicti ordinarij.vel quia cōmuniter emerant.vel quia medietatem pamphili dominus eidem ordinario tantū dederat in peculio.sic ergo medietas pāphili erat dominica ꝛ alia medietas erat peculiaris.dictus autem titius fecit testamentum et in eo manumisit dictum sticbum et peculiū ei legauit:et postea dictū vicariū qui cōmunis erat eidē domino ꝛ sticho legauit nominatim ipsi sticbo ꝛ semptonie li berte fue testatorie et postea decessit idem testator.nunc queritur quam partem debeat habere in dicto pamphilo dictus sticbus:ꝛ quā dicta li berta:Et respon.q quarta pars dicti pamphili debet esse dicti sticbi li berti ꝛ dicte due quarte sunt de parte dimidia quam habebat domin? in dicto pamphilo vt dixi.erat enim dictus pamphilus cōmunis ꝓ dimidia dicti domini et dicti sticbi vt dixi:nam cum legauit domin? sticbo libertatem ꝛ peculiū videt eile gasse medietatē pamphili.que medietas erat sticbi.i.in eius peculio vt dixi. Item ꝛ cū postea legauit eidem pamphilū eidem sticbo ꝛ liberte:videt eis legasse aliam dimidiam pāphili que erat oñica.ꝛ ita er boc secūdo legato sticbus habet quartam pāphili q̄ est medietas dimidie dominice:ꝛ liberta habet aliā quartam.vñ cū er primo legato peculij sticbus habeat medietatē pamphili peculiarē inuenit nūc habere in pamphilo tres partes:ꝛ liberta quartam:ꝛ ita est planus bic casus.Aluianus.

n ¶ Omnes eas res.i.integras ꝛ non detractas ꝛ prata:quod fieret als. vt.ff.e.si peculiū.in pn.ꝛ.l.deniqꝫ.ꝛ dicorcin?.i.directo manumissus. vt instī.de sin.re.per fideicō.re.ꝛ.libertas.

o ¶ Dominus. Titius habebat sticbū ordinarium ꝛ pamphilum vica rium.qui pāphilus erat cōmunis titij:ꝛ ordinarij:vel quia cōmuniter emerant vel q medietatē pamphili dñs ei tñ dederat in peculio:sic ergo medietas pāphili erat dominica ꝛ alia medietas peculiaris:cum ergo sticho libertatem ꝛ peculium legat medietatem peculiarem videtur ei legare.cum vō tantum eūdem pamphilum legat eidem sticbo:ꝛ alij dominicam legat:ꝛ ita er boc secūdo legato quilibet partem quartam habet pamphili.verum er primo legato peculij sticbus habet medietatem peculiarem.et sic habet tres partes.Sed contra.C.de leg.cū quesstio.ff.vbi dicitur q non ideo maiorē partem habet legatarius in re q plures fuerit nominatus. Sol.bic nō fuit pluries nominatus cir ca idem sed circa diuersa.nam primo fuit per peculiari parte. secūdo fuit dominica:at ibi super eodem.Sed nōne ꝛ bic secūdo dixit vicarium ꝛ sic totum:et sic videtur repetere circa idem:sed certe licet dicat vicarius et sic totū:tamen pro parte accipitur totum:et tota que fuit testatoris.i. dominica.vt.ff.de lega.i.l.v.ff.j.ꝛ.ij.ꝛ.l.vi.et de lega.iij.qui concu

Casum ponit.

✚ Adde et q̄ nlato titulī non tri buit tus nominato nisi altiud intercenīret. vide fin cle.fi. c.j.de sentē. excō. et tbi car.post gl.

bina m. ℌ. si stichus. Alij dicūt q illa hanc corrigit. Tertij distinguūt an secundo leget appellatino nomine expresso: an proprio. vt si appellatino tunc sit cōmunis et equaliter, secus si proprio. arg. ī. de stip. ser. l. si cōis. Quarti dicunt q bicricarius erat cōis cum extraneo: et ꝑm hoc dicūt q est legata tm̄ pars peculiaris tam primo q̄m̄ scdo legatario: non extranei pars: et cōmuni ter eā habeāt. et hic mutat casum. et cōcor. d. l. cū q̄stio. qđ nō placet. qz hic dicit cum eo. s. ordinario. nō dicit cū extraneo. prima ergo verior. Idē facit ī. de stipu. ser. l. iiij.

a ¶ Legauerat. et sic omittit peculiarē.

b ¶ Ipsum vicarium. q cuz nō esset nisi pro dimidia suoꝝ. i. dñicus: eas tantū partē videtur legare.

c ¶ Reliquam partem. si habes reliquam quartaz plana est. si vero reliquā partem simpliciter: z nō quartaz: tunc. i. tres partes. vt tamen due ex primo legato. tertia ex secūdo debeatur.

Omīn°. ¶ Casus. Titius habebat stichū seruuz et habebat vnū libertū q vocabatur pāphilus. q stich° gessit bona liberti eiusdem dñi sui. i. bona dicti pamphilij. postea decessit dictus pāphilus libertus ꝛ pro dimidia extitit ei heres dictus titi° dñs et p alia dimidia gauis pone. in dictis aūt bonis pāphilī liberti que administrare rat stichus erāt kalendaria. i. feneraticie cautiones. dictus aūt titius dominus fecit testm̄ et in eo dedit libertatem predicto sticho sub ꝯditione sine liberet rationē de dicta administratione bonorū liberti heredibus eiusdē ti tij dñi. Item per fideicō. dedit eidem sticho pecuniam dicti stichi. z postea decessit idem titius dñs. postea dictus stichus venit ad manus heredum ipsius titi dñi. postea dictus stichus venit ad manus heredum ipsius titi dñi. postea dictus stichus venit ad manus heredum ipsius titi dñi

a ¶ Non sequit. s. nec domꝰ: nec funduꝫ suppellex instrumẽtũve sequit. vt. ff. de fun. instr. l. ij. §. i. z. j. de sup. le. l. fi. ℟. z. §. ti. j. l. §fitũ. §. suppellex. hoc tñ fallit. ff. e. deniq. §. interdũ. Sed certe ibi videt legatũ. z facit. ff. de ꝓbatiõe. emp. quoties. z. C. de pe. etꝰ qui liber. me. l. j. Itẽ q tra ff. eo. fi peculium. §. vicario. Solu. ibi.

Si seruꝰ. ¶ Casus.

Si in testamẽto meo dedi libertatẽ seruo meo z legaui ei peculiũ suum: nunquid vicariꝰ vicario rum dicti serui mei continebuntur in dicto legato peculij? Et dicitur q̃ non. si ego testator nolui contineri. sed quidã non habẽt in fi. huius. l. nõ. et tunc est plana. vt et. ff. eo. fi peculiũ. §. vicario. Uiuianus.

b ¶ Vicariꝰ. hi enim vicarij legato peculio continentur. vt. ff. de pecu. si seruus meus. §. j. ℟. et ff. eodem. si peculium. §. vicario.

Iti fili. ¶ Casus.

Seius instituit sibi heredes tres suos filios. puta titium et sempronium z gaiũ. z postea ita locutus est dicto filio titio. tu fili e medio pocipito sumito: tibiq̃ habeto domũ illam puta seianam. Itẽ aureos. c. postea in alio capite testamẽti prelegauit suum peculium cuilibet dictorum filiorũ. postea dictoꝫ centũ aureos quos prelegauerat dicto suo filio titio dedit fenori. z sicut faciunt alij creditores cõplerus fuit. Item testatoꝛ sortez et vsuras dictorum. c. aureoꝝ in ere alieno in qua ternello suo breuium rationum. habebat eniz idem testatoꝛ instrumenta sua in scrinio et extra scrinium habebat vnum quaternellum in quo breuiter scribebat: talis debet mibi tantum nomine sortis z tantum nomine vsurarum: et talis debet tantum z talis tñ. nunc queritur an peculium filio titio prelegatum. z. c. aurei eidem prelegati z vsure eoꝝdem. c. aureoꝝ um debeantur eidẽ filio titio: z respõdet scuola caute dicens q̃ si dictũ fenus dictoꝝ. c. aureoꝝ um exercuit pater nomine dicti filij titij z vsuras eoꝝdem centũ aureoꝝ um eidẽ filio afcripsit in dicto quaternello: id quoq̃ fenus nedũ sortem deberi eidem filio sub legato peculij. Uiuianus.

c ¶ Peculia. ita q̃ cuilibet suum. Accursius.

d ¶ Centum aurei. dati postea fenori a testatore. ℟.

e ¶ Deberentur. titio filio. Accursius.

f ¶ Inter ceteros. melius diceret debitores. sed dic. i. sicut creditores ceteri facere videntur.

g ¶ Complerus. scilicet pater. et non aperit nomine filij vel suo: sed scuola caute respondet. Accursius.

h ¶ Nomine filij. scz titij.

i ¶ Exercuisset. volens z tibi z ei legatum augere peculium.

k ¶ Ascripsisset. vnde destinatione fenus boꝝ iam factum peculium peculiarium foret. vt. ff. de legatis. iij. Item in legato. §. j. z. l. qui filium. in fine. ℟.

l ¶ Deberi. contra. ff. de leg. ij. cum pater. §. filia. z. l. licinius. j. rũ. Sol. ibi voluntas sola z nuda/ideoq̃ minus valida. hic autem ad factũ processit. et sic efficacioꝛ erat. ℟. magis enim er secundo facto q̃ ex primo legato centum aurei debentur. z facit ad. l. ff. de le. ij. lucius. ij. in princi. et. ff. de leg. iij. fideicõmissa. §. si rem.

¶ De penu legata. ¶ Quid sit penus. dic vt. j. l. iij. in prin. Accur.

Uxori sue. ¶ Casus. Titius faciens testamẽtum iussit heredi suo vt vroi sue testatoris daret in annos singulos aliqd pecunie. puta. r. coꝛbes vini vel frumenti: z si non daret dãnas uit eundem heredem vt daret eidem vroi nũmos. puta. r. et postea decessit idẽ titius testatoꝛ. nunc queritur an vroꝛ testatoꝛis possit petere dictum vinum vel frumentum an vero solũmodo sit in prestatione. et si non prestaretur ei per heredem tunc possit vroꝛ petere ab herede dicta decem quolibet anno. Et respon. iurisconsul. altius exordiendo z incipiendo ab alio capitulo q̃ sit quesitus z dicendo q̃ si semel penus sit legata vroꝛi vel alij z nõ per singulos annos erit penus in prestatione. i. q̃ heres poterit prestare eam legatario siv oluerit z als nõ cõ stringetur. quãtitas autem predicta: id est dicti. r. nummi erit in petitione vt scilicet legatarius possit eam petere tantum. in hoc casu habet bere obligationem penoris tãdiu q̃diu contestetur cũ eo lis de dicta pecunia nisi forte testatoꝛ ꝓstituerit aliud tempus in prestatione penus q̃ tẽpus litis cõtestate sit: prestituit dico: vel in mente sua vel inverbis. q̃ tunc haberet heres oblationem penoris tandiu q̃diu veniret dictum tempus prestitutum a testatore. z post illud tempus non haberet oblationez penoris: immo posset ab eo peti pecunia: id est dicti decem nummi. et idez est in nostro casu vbi in singulos annos penus legata fuit vroꝛi. vel etiã alij. et si heres non prestaret dãnatus fuit vt daret legatario. r. nũmos. nam per singulos annos erit penus in prestatione. et si heres non prestaret poterit legatarius ab eo petere p singulos annos decẽ nummos. Sed quid si penꝰ sit legata in singulos annos et vt dictũ est. et si penus non prestaretur per heredem singulis annis dãnatus sit heres dare legatariovnã summam nummotũ puta centũ non singulis annis/sed semel tantum: et primo anno penus non prestita legatario. nunquid legatarius poterit petere totam summam. c. nummoꝝ um quasi totum penoris legatum sit transfusum in petitione dicte summe. an vero poterit petere tantũ solũmodo de dicta summa. c. nummoꝝ q̃ capit quãtitas estimationis dicte summe. c. nũmoꝝ um quantum ad primũ annum quo penus non est prestita per heredẽ legatario quasi toto penoris legato trãsfuso in dictã summam. Et respon. q̃ legatarius penoris siue sit vroꝛ testatoꝛis siue alius potest petere totam summam. c. nũmotum. nam in boc est coercẽda denotio. Uiuianus.

m ¶ Uroꝛi. cui talia frequẽter legãtur. Accursius.

n ¶ Aliquid. puta decẽ coꝛbes vini.

o ¶ Summos. puta decẽ aureos: sunt ergo duo legata primum penoris et purum sequẽs conditionale z forsan penale. j. quando di. le. ce. si pe num. in prin. nec obstat in eo. titu. l. cum sine presi. in prin. quia vnũ est quo ad vnam exactionem. si autem dicã si penum non dederis. r. dato. tunc vnum est legatum. vt dicta. l. si penum. in fi. z. j. de ℣bo. oblig. l. ita stipulatus. z. j. de acti. z oblig. obligationum fere. in fi. Sed arg. cõtra. j. ad leg. fal. l. j. §. item. in fi. §. vbi dicit idez videtur vtrobiq̃. sed dic ad hoc vt vna fiat exactio.

p ¶ Petatur. er sequẽti legato. nã in primo sola penus erat legata.

q ¶ Non per singulos. sed certe z tunc idẽ. vt. j. dicit. z sic facti est varietas: non iuris diuersitas. Accursius.

r ¶ Mutauit. i. nõ in petitione. est tñ in naturali z ciuili obligatione donec in moza nõ est heres. vt. j. qñ di. leg. ce. l. si penũ. §. ideo nõ petit/qz testatoꝛ qui penã apposuit penũ peti noluerit. Itẽ ei qõ bic dicit nõ obstat. j. ad le. fal. l. j. §. itẽ. vt ibi plene no.

s ¶ Contesteꝛ. sic. j. de ℣bo. obli. ita stipulatus. z. l. si insulam.

t ¶ Mente. vt quia voluit dari de fructibus futuri anni: vnde tantũ voluit differri. vt. j. de verbo. oblig. interdum. vel expresse dixi in kalẽdis ianuarij volo penũ dari.

v ¶ Q̃ si in annos. factum diuersum sed ius idem.

x ¶ Legata sit. i. si nõ ꝓstetur penus p singulos annos decẽ.

y ¶ Si minus. i. si nõ prestetur penus.

z ¶ Quid ergo si vna. i. vnica summa: puta centũ aurei si in singulis annis nõ prestetur penus per singulos annos relicta. z ita. c. nõ per singulos annos: sed semel tñ sunt legata.

binam. ℌ. si stichus. Alij dicũt q illa banc corrigit. Tertij distinguũt an secundo leget appellatiuo nomine expresso: an proprio, vt si appellatiuo tunc sit cõmunis z equaliter, secus si proprio. arg. ff. de stip. ser. l. si cõis. Quarti dicunt q bic vicarius erat cõis cum extraneo: z pm hoc dicũt q est legata tm pars peculiaris tam primo q̃ secũdo legatario: non extranei pars: z cõmuni ter eã habebãt. z sic mutat casum. et cõcor. d. l. cũ q̃stio. qõ nõ placet. qz hic dicit cum eo. s. ordinario. nõ dicit cũ extraneo. prima ergo verior. Jtẽ facit ff. de stipu. ser. l. iiij.

a ¶ Legauerat. et sic omittit diã peculiarẽ.

b ¶ Ipsum vicariũ. q cuz nõ esset nisi pro dimidia suus. i. nõ cius: ea: tantũ partẽ videtur legare.

c ¶ Reliquam partem. si habes reliquam quartaz plana est. si vero reliquã partem simpliciter, z nõ quartaz: tunc. i. tres partes. vt tamen due ex primo legato. tertia ex fecũdo debeatur.

Domin⁹. ℌ Casus. Titius habebat stichũ seruũ et habebat vnũ libertũ q vocabatur pãphilus q stich⁹ gessit bona liberti ciusdem dñi sui. i. bona dicti pamphili. postea decessit dictus pãphilus libertus z pro dimidia extitit ei heres dictus ntr⁹ dñs et p alia dimidia gaius pone. in dictis aũt bonis pãphili liberti que administrauerat stichus erãt kalendaria. i. feneraticie cautiones. dictus aũt titius dominus fecit testũ et in eo dedit libertatem predicto sticho sub ꝯditione si redderet rationẽ de dicta administratione bonorũ liberti heredibus ciusdẽ titij dñi. Jtem per fideicõ. dedit eidem sticho peculium dicti stichi. z postea decessit idem titius dñs. postea dictus stichus volens a dimplere dictã cõditionẽ libertatis sue fuit simul cũ heredib⁹ dñi. et reddidit eis rõnem dicte administrationis pro ea parte. ſ. dimidia q̃ ptingebat dictũ dñm ex hereditate dicti liberti z reddidit eisdẽ heredib⁹ dñi summas q̃ remanserũt apud eũ ex dicto kalẽdario: et ex aliis similibus causis. i. que remanere deberant si exegisset a debitoribus kalendarij. sed ipse stichus non exegit ab eis. qz non erant soluendo: sed de suo proprio soluit propter dictos debitores. vnde dicti debitores remanserũt adhuc debitores. z sic dictus stichus adeptus est libertatem conditione impleta. z postea decessit idem stichus et habuit duos heredes. puta primũ z secundũ. nunc veniunt dicti heredes dicti stichi z petunt ab heredibus dicti dñi eiusdẽq; patroni vt ipsi heredes domini presteant eisdẽ heredibus stichi actiones aduersus oẽs debitores propter quos dictus stichus intulit pecuniaria heredib⁹ domini. nũquid debẽt eis cedi: Et ot q̃ sic. ¶ Testamento. Titius habens tres seruos. ſ. pamphilũ z dam⁹ z stichũ in testamento vel in codicillis suis manumisit dictũ pamphilũ z dam⁹. et legauit eis peculia eoꝝ. z de pecto stichi. vt a cunt in dicto testamẽto vel codicillis stichũ seruũ meuz volo esse liberũ: z volo et dari. x. aureos. et etiã quicq̃ habeat ex rõne loculoꝝ meoꝝ. aliaz autem meas rationes volo reddi heredibus meis per eũdem stichũ. Jtẽ volo concedi peculia sua oĩbus his quos bocte stamẽto manumisi. z postea decessit dictus titius. nunc querit an illud q̃ amplius rõnis dictoꝝ loculoꝝ in diem mortis testatoris erogauit stichus ex peculio suo ab heredibus dñi recipere debeat cum ex consuetudine domus domini esset. vt quicquid ampli⁹ de suo erogasset stichus

carium cõmunem habebat testamento manumiserat: z peculium ei legauerat[a]: deinde ipsum vicarium[b] qui cõmunis erat nomina tim ipsi z liberte sue legauerat. respondi quartam liberte sue: reliquam partem[c] quartã liberti futuram quod z trebatius ait.

℣ Primo seruus gessit negocia liberti. Scõs libertus decessit z instituit patronũ pro dimidia. Tertio decessit patron⁹ z dedit libertatẽ sub cõditione si rationẽ redderit de bis q̃ gessit in bonis liberti. Quarto decessit stichus reddidit rõnibus z reliquis solutis z ad libertatẽ pductus. Questio est an patroni teneant cedere actiones heredib⁹ agẽtibus cõtra debitores, p quibus soluit: z dicit q̃ tenẽtur: z ita ponit ca sum Bynus z bene. Bartolus.

Scevola. Lex. xxiij.

Dominus sticho seruo suo qui bona liberti eius[d] gessit cui[e] pro parte dimidia testamẽto heres extiterat[f] in quibus negocijs gestis z tzalẽdarij fuerunt testamento suo libertatem dederat si rationẽ reddidisset: cuiꝰ peculium suum per fideicõmissum dedit: stichus summas quibus reliquatus erat[g] tam ex tzalẽdario q̃m ex vicarijs causis[h] reddidit mancipibus debitoribus pro quibus[i] ipse pecuniam heredibus patroni refunderat: libertatemqz adeptus decesserat: quesitũ est an heredibus stichi aduersus oẽs debitores pro quibus[k] stichus pecuniam heredibus patroni intulit: heredes patroni ex causa fideicõmissi cõpellendi sint actiones prestare: cum aliud nihil a stichi patrono debitum fuit? Respon. prestandum.

℣ Quod dominus debet seruo computatur in peculio: si talis erat domini cõsuetudo. Bartolus.

in rationem loculoꝝ ratio dominica sine dñs eidem sticho deberet atq; exoluerat. Et respõ. q̃ sic. ¶ Seruus libertates. Titius in testamento suo libertatẽ stichi et pamphilo seruis suis dedit: z postea cum ibet eoꝝ legatũ reliquit et postea scripsit in dicto testamento talem conditionez. quotquot seruos reliqui libertos quibus etiam legata reliqui. hos volo nõ esse scrutatos et volo eos esse sine inquisitione. nũquid propter boc vident eis legata peculia eorum? Et ot q̃ non. Jtẽ non videntur eis legata reliqua rationũ dominicarum quas ipsi serui administrauerant nec res dñice: quas apud se habuerũt nec pensiones pdiotũ quoz pdiotũ fuerunt coloni dicti serui vel aliqui eoꝝ. Ainianus.

d ¶ Eius. scꝫ dñi. Acc.

e ¶ Cui. liberto.

f ¶ Extiterat. dominus.

g ¶ Reliquatus erat. i. in qbus debitor erat. Ac.

h ¶ Ex vicarijs causis, alias ex vicarijs causis: alias ex vicarijs: id est ex alijs negocijs vicissim ab eo gestis.

i ¶ Pro quibus. melius dicitur, pter quos. non essi illoz gratia soluit. nec eoꝝ nomine vt eos liberaret. sed ideo vt libertatis sibi relicte ipleret conditionem. R. alioquince di non possent ei actiones cũ sublate et extincte essent per solutionem. vt ff. de so. modestinus. et. l. stichum. §. fi mandato. z. ff. de fideiuſ. l. cũ bis. et ff. de lega. i. res. in fi. l. et ff. man. papi. z. C. de contra. iudi. tu. l. ij.

k ¶ Pro quibus stichus. id est, pter quos. vt mo do notani. Accurſius.

l ¶ Loculoꝝ. id est bursarum domini. nam forte tenebat bursam domini. vnde dicitur loculoples: id est loculos habẽs plenos.

m ¶ Dari. id est reddi. et dic de alijs dominicis negocijs et non loculoꝝ cum id seruo legauerit. Accurſius.

n ¶ Cõcedi volo. bic oĩ

¶ Testamento codicillisve seruos manumisit? peculia legauit: et de sticho ita cauit: stichum seruum meum liberuz esse volo; eiqz volo dari decem aureos et quicquid ex ratione loculozum[l] incorum habet: rationes autem bere dibus meis dari[m] volo: bis omnibus quos boc testamento manumisi peculia sua concedi volo[n]: quesitum est quod amplius rationi loculozum in die mortis erogauit stichus ex peculio suo ab heredibus recipere debeat: cum ex cõsuetudine[o] domus esset: vt quicquid amplius de suo in rationem loculoꝝ erogasset dominica ratio ei deberet atq; exolueret? respondi fm ea que proponerẽtur ꝓpter consuetudinem id quoq; peculio legato contineri: quod et dominica ratio deberet et solita erat reddere.

℣ Seruus quos testator iubet nõ debere scrutari? sine ingsitione esse: eis nõ videtur legare peculiũ nec reliqua. Bar.

¶ Seruus libertates legataq; dederat: z cõditionem ita scripserat[p].

quotquot dereliqui liberos et legata eis bos volo nõ scrutatos z sine inquisitione esse. quesitum est an peculia quoq; legata bis videbuntur? Respondi fm ea que proponũtur non videri legata. Jtem quesitum est an ex bisdez verbis reliqua rationum[q] quasi legata retineri possint: aut si res dominicas apud se habuerit: aut si qui eoꝝ coloni predictorum fuerunt pensiones[r]? respondi supra responsum esse[s].

Scꝫ Ulpianus. Lex. xxiiij. Jlegatus fuerit seruus pe

tur dubitatio ex consuetudine que sequitur.

o ¶ Consuetudine. testatoris viuentis. ex qua sepissime voluntas etiam vltima exprimitur. vt z. ff. de fun. instru. et instrumento legato. l. cũ dilationis. §. ij. z. ff. de tritl. lega. l. i. z. l. ſi quis vinum z. l. ex stipul. ff. de leg. iij. nummis. z. l. cum quereretur. §. i. z de leg. i. ſi seruus pluribus. §. fina. z. ff. de an. leg. ſi cui. z. ff. de ſuppel. lega. l. labeo. z. ff. de ali. le. cũ alimenta. in pn. Sed argumen. contra. ff. de tritl. lega. cum certum. Jtem not. q̃ secus esset ſi hec consuetudo non esset. vt. ff. de cod. l. ſi peculiũ. §. ſi cut. z instit. de leg. §. peculiũ. z. ff. de leg. iij, qui concubinam. §. qui fundum. Accurſius.

p ¶ Jta scripserat. grecuz q̃ dy. exponit quotquot dereliqui liberos etc. als bic non est. sed exponitur. i. vt rationes non reddat.

q ¶ Rationum. dominicarum.

r ¶ Pensiones. ſ. apud se habeat. Accurſius.

s ¶ Supra responsum esse. i. neqz reliqua neqz dominicas res neqz possessiones videri legatas. vt. ff. de li. leg. l. non ſolũ. §. penultı. z. l. ſi ges rationes. z. l. aurelio. §. i. z. l. procuratoꝛ. z. l. aurelio. z. l. de leg. i. ſi seruꝰ vetitus. Jtem ad boc. ff. de admi. tuto. l. quidam decedens. z. ff. eo. l. deniqz. §. interdum.

Jlegat⁹. ℌ Casus. Legauit titio stichũ seruũ meũ: nũquid videor eilegare peculiũ dicti serui: Et dicit q̃ nõ. nisi legẽ expresse. z ideo non est necesse q̃ excipiam pec. cũ lego seruum. Ainianus.

Non sequitur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶Non sequit.ſ.nec domꝰ:nec fundus ſuppeller inſtrumẽtũve ſequit. vt.ſ.de fun.inſtr.l.ij.§.i.ɔ.ſ.de ſup.le.l.ſi.ℛ.ɔ.ſi.ſ.l.q̃ſtũ.§.ſuppeller.hoctñ fallit.ſ.ɛ.deniq̃.§.interdũ. Sed certe ibi videt legatũ.ɔ facit.ſ.de ɔtrahẽ.emp.quotiẽs.ɔ.C.de pe.eiꝰ qui liber.me.l.i.Itẽ ɔtra ſ.ɛo.ſi peculium.§.vicario.Solu.ibi.

Si ſeruꝰ. ¶ Caſus.

In teſtamẽto meo dedi libertatẽ ſeruo meo ɔ legaui ei peculiũ ſuum: nunquid vicarij vicario rum dicti ſerui mei continebuntur in dicto legato peculij: Et dicitur q̃ non.ſi ego teſtator nolui contineri.ſed quidã non habẽt in ſi.huius.l.nõ. et tunc eſt plana.vt et ſ.eo.ſi peculiũ.§.vicario. Aluianus.

b ¶Vicarij. hi enim vicarij legato peculio continentur.vt.ſ.de pecu.ſi ſeruus meus.§.i.ℛ.et ſ.eodem.ſi peculium.§. vicario.

Iti fili. ¶ Caſus.

Seius inſtituit ſibi hꝛedes tres ſuos filios.puta titium et ſempronium ɔ gaiũ.ɔ poſtea ita locutus eſt dicto filio titio.titi fili e medio pecipito ſumito:tibiq̃ habe to domũ illam puta ſeianam. Itẽ aureos.c.poſtea in alio capite teſtamẽti pregelanit ſuum peculium cuilibet dictorum filiorũ.poſtea dictoꝰ centũ aureos quos prelegauerat dicto ſuo filio titio dedit fenori.ɔ ſicut faciunt alij creditores cõplexus fuit. Item teſtator ſortes et vſuras dictorum.c.aureoꝝ in ere alieno in qua ternello ſuo breuium rationum.habebat enĳs idem teſtator inſtrumenta ſua in ſcrinio et extra ſcrinium habebat vnum quaternellum in quo breuiter ſcribebat: talis debet mibi tantum nomine ſortis ɔ tantum;nomine vſurarum: et talis debet tantum ɔ talis tñ.nunc queritur an peculium filio titio prelegatum.ɔ.c.aurei eidem prelegati ɔ vſure eoꝝdem.c.aureorum debeantur eidẽ filio titioꝰ:ɔ reſpõdet ſceuola caute dicens q̃ ſi dictũ fenus dictoꝝ.c. aureorum exercuit pater nomine dicti filij titij ɔ vſuras eoꝝdem centũ aureorum eidẽ filio aſcripſit in dicto quaternello:id quoq̃ fenus nedũ ſortem deberi eidem filio ſub legato peculij. Aluianus.

c ¶Peculia.ita q̃ cuilibet ſuum. Accurſius.

d ¶Centum aurei.dati poſtea fenori a teſtatore.ℛ.

e ¶Deberentur.titio filio.Accurſius.

f ¶Inter ceteros.melius diceret debitores.ſed dic.i.ſicut creditores ceteri facere videntur.

g ¶Complexus.ſcilicet pater.et non aperit nomine filij vel ſuo:ſed ſceuola caute reſpondet.Accurſius.

b ¶Nomine filij.ſcs titij.

i ¶Exercuiſſet.volens ɔ tibi ɔ ei legatum augere peculium.

k ¶Aſcripſiſſet.vnde deſtinatione fenus boc iam factum peculiarium foret. vt.ſ.de legatis.iij. Item in legato.§.i.ɔ.l. qui filium. in fine.ℛ.

l ¶Deberi.contra.ſ.de leg.ij.cum pater.§.filia.ɔ.l.licinius.i.rñ. Sol. ibi voluntas ſola ɔ nuda/ideoq̃ minus valida.hic autem ad factũ proceſſit. et ſic efficaciorꝰ erat. ℛ.magis enim ex ſecundo facto q̃ ex primo legato centum aureꝝ debentur.ɔ facit ad.l.ſ.de le.ij.lucius.ij. in princi. et.§.de leg.nij.fideicõmiſſa.§.ſi rem.

¶De penu legata. ¶ Quid ſit penus.dic vt.ſ.l.iij.in prin.Accur.

Vxori ſue. ¶ Caſus. Titius faciens teſtamẽtum iuſſit heredi ſuo vt vxori ſue teſtatoris daret in annos ſingulos aliqd penoris.puta.r.corbes vini vel frumenti:ɔ ſi non daret dãnas uit eundem beredem vt daret eidem vxori nũmos. puta.r. et poſtea deceſſit idẽ titius teſtator.nunc querit an vxor teſtatoris poſſit petere dictum vinum vel frumentum an vero ſolũmodo ſit in preſtatione. et ſi non preſtaretur ei per beredem tunc poſſit vxor petere ab hꝛede dicta decem quolibet anno. Et reſpon.iuriſconſul. altius exordiendo ɔ incipiendo ab alio capitulo q̃ ſit queſtiuꝰ ɔ dicendo q̃ ſi ſemel penus ſit legata vxori vel alij ɔ nõ per ſingulos annos erit penus in preſtatione.i.q̃ heres poterit preſtare eam legatario ſiv oluerit ɔ alſ nõ cõ ſtringetur.quãtitas autem predicta:id eſt dicti.r.nummi erit in petitione vt ſcilicet legatarius poſſit eam petere tantum.in boc caſu habet be

res obligationem penoris tãdiu q̃diu conteſtetur cũ eo lis de dicta pecunia niſi forte teſtator p̃ſtituerit aliud tempus in preſtatione penus q̃ tẽpus litis cõteſtate ſit:preſtituit dico:vel in mente ſua vel in verbis.q̃ tunc haberet heres oblationem penoris tandiu q̃ diu veniret dictum tẽpus preſtitutum a teſtatore.ɔ poſt illud tempus non haberet oblationez penoris:immo poſſet ab eo peti pecunia:id eſt dicti decem nummi.et idez eſt in noſtro caſu vbi in ſingulos annos penus legata fuit vxori.vel etiã alij.et ſi heres non preſtaret dãnatus fuit vt dare tur legatario.r.nũmos. nam per ſingulos annoſ erit penus in preſtatione.et ſi heres non preſtaret poterit legatarius ab eo petere p ſingulos annos decẽ nummos. Sed quid ſi penꝰ ſit legata in ſingulos annos vt dictũ eſt.et ſi penus non preſtaretur per beredem ſingulis annis dãnatus ſit beres dare legatariovnã ſummam nummoꝝ puta centũ non ſingulis annis/ſed ſemel tantum:et primo anno penus non preſtita legatario. nunquid legatarius poterit petere totam ſummam.c.nummoꝝ qualit totum penoris legatum ſit tranſfuſum in petitione dicte ſumme.an vero poterit petere tantũ ſolũmodo de dicta ſumma.c.nummoꝝ quã capit quãtitas eſtimationis dicte ſumme.c.nũmoꝝ quantum ad primũ annum quo penus non eſt preſtita per beredẽ legatario quaſi toto penoris legato tráſmiſſo in dictã ſummam. Et reſpon.q̃ legatarius penoris ſiue ſit vxor teſtatoris ſiue alius poteſt petere totam ſummam.c.nũmoꝝ.nam in boc eſt coercẽda deuotio. Aluianus.

m ¶Vxori.cui talia frequẽter legãtur. Accurſius.

n ¶Aliquid.puta decẽ corbes vini.

o ¶Nummos.puta decẽ aureos:ſunt ergo duo legata primum penoris et purum ſequẽs conditionale ɔ forſan penale.i.quando di.le.ce.ſi penum.in prin.nec obſtat in eo.titu.l.cum ſine preſi.in prin.quia vnũ eſt quo ad vnam exactionem.ſi autem dicã ſi penum non dederis.r.dato. tunc vnum eſt legatum.vt dicta.l.ſi penum.in fi.ɔ.ſ.de vbo.oblig.l.ita ſtipulatus.ɔ.ſ.de acti.ɔ oblig.obligationum fere.in fi. Sed arg.cõtra. i.ad leg.fal.l.i.§.item.in fi.§.vbi dicit ideꝝ videtur vtrobiq̃.ſed dic.ad boc vt vna fiat exactio.

p ¶Petatur.et ſequẽti legato.nã in primo ſola penus erat legata.

q ¶Non per ſingulos.ſed certe ɔ tunc idẽ.vt.i.dicit.ɔ ſic facti eſt varietas:non iuris diuerſitas. Accurſius.

r ¶Mutatur.i.nõ in petitione.eſt tñ in naturali ɔ ciuili obligatione donec in mora nõ eſt beres.vt.i.q̃ ſi di.leg.ce.l.ſi penũ.ſ.ideo nõ petit/q̃ teſtator qui penã appoſuit penũ peti noluerit. Itẽ ei q̃ bic dicit nõ obſtat.i.ad le.fal.l.i.§.itẽ.vt ibi plene no.

s ¶Conteſtet.ſic.i.de vbo.obli.ita ſtipulatus.ɔ.l.ſi inſulam.

t ¶Mente.vt quia voluit dari de fructibus futuri anni:vnde tantũ voluit differri.vt.i.de verbo.oblig.interdum.vel expreſſe diri in kalẽdis ianuarij volo penũ dari.

v ¶Et ſi in annos.factum diuerſum ſed ius idem.

x ¶Legata ſit.i.ſi nõ ſtetur.penus p ſingulos annos decẽ.

y ¶Si minus.i.ſi nõ preſtetur penus.

z ¶Quid ergo ſi vna.i.vnica ſumma:puta centũ aurei ſi in ſingulis annis nõ preſtetur penus per ſingulos annos relicta.ɔ ita.c.nõ per ſingulos annos:ſed ſemel tm̃ ſunt legata.

a ¶ Coercenda. ablatiui absoluti.

De Enu certa. ¶ Casus Legauit titio certam penū puta. c. corbes vini cū vasis in quibus erat dictum vinū. q posthea dictū vinū consumpsit. inquid hoc eius debet legatario dicta vasa: Et vt q non. fi cuit non oc oc etur peculium legatario cui legauit seruum cum peculio cuz postea alienauit vel manumisit. dictum seruū. vel mortuus fuit ou tus fer uus. vt. ff. titu. j. l. j. q. et. iij. et. iiij. Ulpianus.

b ¶ Et consumpta. viuo testatore. ff. vt. ff. titu. l. j. q. z. l. tunc inutile. Item facit. j. eo. nā qđ. in pn. z inffi. de leg. ff. ij qs ancillas. z. ff. fa. ber. l. ex parte. ff. duos. z. ff. titu. vj. l. j. in fi. z. l. ff cui.

Qui penum. ¶ Casus Titi legauit scio penū: q̄rit quid cōtineatur in legato: Et rñ. q ea cōtinent q̄ sunt parata ad esum z potū. z b dixit quintus mutius et bñ. z idē scripsit sabinus in libris q̄s misit ad quēdam nolo vitellū determinans dictus sabinus et exponēs dictū quintum mutiū z dicēs in penu legata cōtineri olia que parata sunt causa barū rerū. i. ad esum potūq; dicti titij patrisfa. z vroris sue z liberoꝝ eius: vel q parata sunt ad esum potūq; familie q̄ solet cē circa eos. i. circa dictum patrēfami. z vroxē suā et liberos. Item ea q̄ parata sunt ad esum potūq; inmentoz q̄ umēta parata sunt causa vsus dñici. i. dicti patrisfa. aristo etiaz notādo dicit q̄ in p̄dicto legato cōtinenf q̄dā que non sunt parata esui potuiq;: vtputa ea ī qb⁹. i. cū qbus esse. i. comedere solem⁹ vtputa olcū z garum z amurca q̄ sunt genera salsamenti et mel. et cetera bis ista plane inquit dictus aristo labeo. nem scripsisse nihil p̄dictoz cedere legato si penus esculēta legef. q: p̄dicta nō solemus per se esse. i. comedere. sed p ea solemus esse. i. comedere. dictus tñ aristo z labeo iuste reprehenduntf p trebatiū z p̄culū: dicit enī trebatius q̄ mel ad minus bene ꝯtinef in legato pen⁹ esculente. q: mel etiā per se solem⁹ esse. i. comedere: p̄culus aūt generalit loquit dicens q̄ ola p̄dicta ꝯtinen in legato penus esculēte: misi appareat mens testatoris Jta. z boc idē dicit vlpianus cōditor huius. l. adijcīes q̄ etiā lacertē. i. brisce mellis ꝯtinenf in dicto legato. ¶ Poculēta penu. Titius legauit seio penū poculentā. certe cōtinenf in legato ea q̄ vim loco p̄ssa. i. dictus titⁱ⁹ habuit. nō aūt ꝯtinebunf suprascripta. i. q̄ solemus esse per se vl⁹ p que solem⁹ esse. i. comedere. q̄ sunt numerata. ff. ea. l. ij. sed aristo. Jtē z accētū ꝯtinef in dicto legato nisi erat paratū causa ignis extinguēdi. q: tū: nō ꝯtinet dictū acetū ad esum z ad potū. ¶ Sed q̄ dixim⁹. Dictū est. ff. e. l. ij. rñ. q̄ in legato penus ꝯtinet illud q̄ paratū est causa vsus sui legātis penū. certe illud ita accipiendū erit vt cedat dicto legato illud q̄ paratū est causa amicoꝝ eiusdē legātis z clientū quos circa se bz legās z vniuersoꝝ aliorꝝ quos circa se habeat. nō aūt sic accipiēdum erit vt legato penus ꝯtineanf cibaria eius familie q̄ nec̄ circa se habeat legās nec circa suos: puta si qui de familia sunt in villis deputati vt ibi faciāt aliq̄ opus. si aūt nō faciant ibi opus. sed stabant circa patrēfami. qui multotiēs ad villas ibat bene cōtinenf cibaria eoruz vt dixit mutius. sed z textoz z textricū cibaria cōtinentur z iumentoū que vsibus legātis z amicoꝝ suoꝝ seruiebāt. nō aūt continenf cibaria eoꝝ iumentorum que in agris deseruiebāt vel locabanf. ¶ Siue aūt. Queritf nūquid penore legato ꝯtineat frumentū siue legumen z ordeū: Et ita q̄ sic. Sed nūqd ꝯtinenf ligna z carbones. ꝓpter q penus cōficitur et ibus z cera parata ad domesticū vsum patrisfamil: Et ita q̄ sic.

indeuotione coercenda.

Marcianus. Lex. ij.

De Enu certa cū vasis certis legata et consumpta: nec vasa quidem cedunt legato exemplo peculij.

¶ Esculenta z poculēta ad vsum patrisfamilias z amicoꝝ ipius indefinite legato penorum cōmentur. speciale vo legatū ad ipsius vsum restringit. z si arida penus legatur nulla vasa comprehendit: liquida vero vilia tantū vasa comprehendit. z si legatum penorum extinguitur: z legatum vasorum. hoc dicit Bar.

Ulpianus. Lex. iij.

Ui penum legat quid legato cōplectatur testator videamus. et quintus mutius scripsit lib. ij. iuris ciuilis: penu legata contineri q̄ esui potuiq; sunt. Idem sabinus. lib. xx. dig. ad vitellium scribit: q̄ barum inquit patrisfamilias vxoris liberoꝝq; eius vel familie q̄ circa eos esse ito let. Jtē umentoz que dñici vsui causa parata sunt. Sed aristo notat etiā que vsui potuiq; nō sunt cōtineri legato: vtputa ea in quibus esse solemus: olcū fozte: garum z amurca: mel: ceteraq; similia. Plane inquit si penus esculēta legetur: labeo lib. ix. posteriox scribit nihil eoꝝ cedere: q: non hec esse sed per ea solem⁹. trebatius tamen in melle contra scribit meritq; q: mel esse solemus. Sed proculus omnia hec contineri recte scribit: nisi contraria mens testatoris appareat. ¶ Esculenta vtrum ca que esse an ca per que reprobata snia quinti mutij z offilij. Item cōtinenf in dicto legato vnguentū z charte eplares z odores z charte parate ad ratiuculas z logarium. i. rationus z vasa penuaria sine q̄bus penus non recte poteſt fiare: illa aūt sine quibus poteſt stare nō continenf sicut sunt dolia z retbe vel arcule frumenti vel leguminū: nec alia vasa que mittera cōtinentur sine quibus bene poteſt esse penus. sed vt dixi ea sola vasa cōtinentur sine quib⁹ haberi penus non recte poteſt. z est rō q̄tus ad hoc: quia illud quod est liquide materie rapit secū in accessionis locum id sine quo esse non pōt. et hoc ideo q̄ per se non poteſt esse. dicta aūt vasa sine quibus esse nō pōt sunt accessio penus legate z nō sunt legata. vnde penu post legatum a testatore consumpta dicta vasa legatario nō debentur. z idem est etiaz si penus cum vasis specialiter sit legata. z. b. d. cum l. sequē. vsq; ad. ff. si cui. Ulpianus.

c ¶ Potius scripsit. recte z sufficienter. R.

d ¶ Potuiq; sunt. f. parata: nō aūt cā vēdendi. vt. j. eo. nā qđ. ff. si cui. z ff. de lega. iij. cū ḡreef. Jlana. nec cā mēdendi. vt j. e. l. nō omne. Accur.

e ¶ Scribit. scz quintus mutⁱ⁹ determinās et exponēs cum dicit contineri omnem rem.

f ¶ Barum. scz rerum que sunt parata esui vel potui ipsius patrisfamilias et esui et potui vroris et sic sequentia. et pro hoc instit. de vsu z habi. ff. si cui. et. j. ea. l. ff. sed quod diximus.

g ¶ Sed aristo notat. nō tamen per oia bene.

h ¶ Jn qbus. Jd est cuz quibus.

i ¶ Esse. id est comedere. Accursius.

k ¶ Barum. genera salsamenti. facit ergo differentiā aristo inter q̄ z cū quo: in quo. j. etiā reprehenditur. Accur.

l ¶ Nō bene esse. i. comedere. sed per ea z. q: cuz eis melius appetimus.

m ¶ Contra scribit. z bene.

n ¶ Sed proculus. reprobata sententia aristonis z labeonis.

o ¶ Contineri. in penu legata.

p ¶ Esculenta. brisca mellis z c.

q ¶ Esse. id est comedere. Accursius.

r ¶ Legauerit. sub. q̄rit z rñ. z ea z c. scz per q̄ solemus esse. Accursius.

s ¶ Et ea. mutius respondet.

t ¶ Penui. vt dixit trebatius.

v ¶ Lacertas. brisas mellis. Accursius.

x ¶ Contineri. scz esculenta penu legata.

y ¶ Suprascripta vero. scz que solemus esse vel per que esse solemus que cōmemorata sunt superiori. ff.

z ¶ Non fuit. sed instrumentum domus est. vt. ff. de fun. instru. questum. ff. si domus.

a ¶ Sed quod diximus. ff. eo. circa prin.

b ¶ Circa se habet. vt instit. de vsu z habi. ff. si cui.

c ¶ Ut eoꝝ. i. etiam in villis posito rum.

d ¶ Contineri. in penu legata.

e ¶ Non facerent. in villis vel agris.

f ¶ Prebuit. quintus mutius.

g ¶ Diceret. seruius.

h ¶ Contineri. scz penu legata.

i ¶ Significare. cum dixit qui opus in villis non facerent.

k ¶ Sunt. quo numero continentur et qui in villis: nō tamē operis causa sunt. vt. ff. de leg. iij. seruis vrbanis. R.

Continebitur.

a ¶ Vide que notā. p tusdicth⁹ q̄ indifferenter ea a pribus accipiūt in l. plebiscito. ff. de pñs. z l. aut. iusiu. qđ ſta. colla. ff. de mā. pñ ci. col. iij. hoc igit. ff. ius regno francie ſta obſ. ruef.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a Continebitur. nam ꝛ hoc per medium vſus potuiq; comparatur.
b Per q̃ penus. ſeruãda. ſed melius dixiſſet ꝓpter q̃ aut ꝑ quibus.
c Unguentum. vulgare eſt nomen medicine: nec cauſa vtẽdi parata. vt. ſ. l. ꝓori. ſ. ſi cui. ꝛ. ſ. l. non omne.
d Et ad logariũ. i. ratiocinariũ. a logos qõ eſt ſermo. vt. ſ. de admi. tuto. l. q̃ dã decedẽs. Ac.
e Quoq; penuaria. ſine quibus penus nõ poteſt ſtare. vt in ſi. buiꝰ. l. et. ſ. ꝓori.
f Supra fecimus in vino. vbi parua ꝛ vilia vaſa dicimus contineri vino legato: ſciẽs ampboꝛe ꝛ cadi. vt. ſ. de vi. leg. l. iij. §. ſ. et. l. vinum. et. l. vino. ꝛ idem bic in penu liquida. ſed in arida etiã vilia non debentur. vt ſubiicit.
g Inſtruẽdi. in bis eſſ vaſis ſeruantur fructus. ad qõ. ſ. de fun. inſtru. l. inſtrumenta.

QAm quod. Cauſa in principio continuatur caſui precedẽti.
Si cui. Titius legauit ſcio ea q̃ in ꝓptuario ſunt. i. in vſu quotidiano ꝑ bibẽdo ꝛ comedendo: certe nulla penus videtur legata niſi illa. hꝫ pone q̃ dictus titius ſoliti⁹ fructus ſuos vendere legauit dicto ſcio penum. certe ea ſola videt legaſſe que ſeparabat ſi bi ꝓpo penu. ſi autem nõ ſeparabat: ſed ꝓmiſcue vtebatur tũc cedet dicto legato tantum q̃tum ad annuũ vſum eidẽ legati ſufficeret et familie ei⁹ et ceteroꝝ qui circa eũ ſunt. quod quidẽ euenit in perſonis mercatoꝝ q̃ eſt neceſſe comedũt de rebus quas habẽt venales. et etiam quotiens cella vini et olei que vendi ſolebãt eſt relicta ĩ hereditate. nã heres bñ ſolet vti ꝓmiſcue bis que in dicta cella ſunt. ſcias etiam q̃ in penu ꝛ tinen turres ols gñis dũ tñ pteneãt ad eſum vel potũ.
Si ita legẽt. Legauit titio penũ meam que eſt rome. querit vtrũ ea penus legata videt que eſt intra cõtinentia edificia vbis rome: an vero ea ſola q̃ eſt intra murũ rome: ꝛ ſubaudi etiã ea penus videtur legata q̃ eſt intra continentia edificia nedum ea que eſt intra muros. Item ſubaudi ſi eſt ſimul legata penus que eſt in vbe ea ſola videtur legata que eſt intra muros. ꝛ eſt ratio in vtroq; q⁹ vbem fere omnes ſapientes dicũt finiri murotenus. romã autem cõtinentibus eodem modo edificijs finiri dicũt offis fere ſapientes. ꝛ vltra predicta dico tibi plus. ſ. vbẽ romanam cõtinentibus eodẽ modo edificijs finiri. ſi autem legaui eidem titio penum vbenam: tũc continetur plus in legato q̃ ſi legaſſem penum q̃ eſt in vbe. nam oñe ſub penorũ contentũ quod vbiq; eſt videt legatum etiam ſi ſit in villa deſtinata vbico vſui ſicut vbana miniſteria dicimus que extra vbem exiſtentia miniſtrare conſueuerunt in vbe. Si autem extra vbem ſit penus. i. extra muros vbis ſit tñ rome ea dem penus. puta in continentibus edificijs vbis. idem erit dicenduz quod eſt. ſ. q̃ contineat dicta penus in legato prędicto vbane penus. Sed ꝛ ſi penus ſit in ortis iunctis vbi: qui quidem orti funt vltra dicta cõtinẽtia edificia. idem erit dicendũ. ſ. vt dicta penus in ortis exiſtens contineat in predicto legato vbane penus. ꝛ hoc vult dicere hic. §. Ui.
Si cui penus. Legauit titio penum meam ꝓpter vinũ. certe excepto vino omnis penus legata videtur. Sed quid ſi ita legauit. omnem penum meam lego titio ꝓpter vinum meum quod eſt rome. certe ſola penus mea que rome videtur legata ꝓpter vinũ qõ habebam rome quia poſteriora verba reſtringũt ꝓiora. Aiuianus.
Rapit. ſic. ſ. de aqua plu. ar. l. ſed interdum.
Non debentur. vt. ſ. eo. l. ij. cũ concor.
Vel adẽpta. ſic. ſ. eo. l. ij. ꝛ de fun. inſtru. l. ſi cui. ꝛ. ſ. ti. ſ. l. ij. ꝛ. ij.
Que ĩ ꝓmptuario. id eſt in ꝓmptu vt q̃tidie vtatur. et ſic alia non videntur legata. vel dic in ꝓmptu: id eſt cellario. et ſic illa que eſt extra cellarium nõ videtur legata. Unde pſal. ꝓm ptuaria eoꝝ plena ſunt ex tantia ex hoc in illud. Accurſius.
Separabat. facit. ſ. de leg. iij. l. cum quereꝛtur. §. lana. ꝛ de vſufruc. leg. l. generali. §. ꝓori.
Omnibus generib⁹. nam hic penus ꝛ hec penus ꝛ hoc penus buius penoris. teſte Priſci. vel dic ois generis res contĩnẽtur in penu: ſi modo apte ſint eſui ꝛ potui.
Continentibus. edificijs. vt. ſ. de verbo. ſig. l. ij. ꝛ facit. ſ. tit. ſ. l. quẽadmodum. ꝛ. ſ. de lega. ſ. l. huiuſmodi. ꝛ. ſ. de lega. iij. l. ſeruis vbanis. et. l. cuiq;. et. l. quero. et. ſ. de fun. inſtruc. l. cum quidam. et. l. queſitum. §. ſi quis. et. l. cum delanio nis. §. ſabinus. et. l. ſcie. §. pampbile. ꝛ. l. predia. in princi.
Quod vbiq;. idẽ ergo dico et ſi legaui eam q̃ rome ſit. ſ. vrvideatur legare omnem. Additio.
Iſta glo. videtur contra iſtum text. q⁹ ſilego ea q̃ ſunt rome ſignificatur loc⁹ vt ea tantũ que ſunt rome veniant. ſed ſi lego penum vbanam videor ſignificare qualitatem vt omnis que vbicunq; eſt veniat. ſi tamen ſit vbico vſui deſtinata: vt dic. et. ſ. titu. ſ. l. ante penulti. Bartolus.
Sola pen⁹. in ambiguis enim quod minus eſt videtur legare. vt. ſ. de regu. iur. l. ſemper in obſcuris. arg. contra in eo. tit. l. in teſtamentis. nam relatiuum quod poteſt referri ad vinũ et ad penũ cũ ſit neutri generis. vt. ſ. §. nomen. Item no. precedẽtia reſtringi per ſequentia. vt. ſ. de lega. iij. l. queſitum. §. ſ. ꝛ. ij. ibi eadem eſt ratio ꝛc. et eſt ſic cõtra. ſ. de trit. l. l. fina. §. ſi. ꝛ de lega. iij. l. heres. §. i. ꝛ facit. ſ. de auro ꝛ ar. lega. l. plautius. Additio. Dic q⁹ dictio penus eſt omnis generis. vt. ſ. l. ꝓori. §. nomen. et ideo debes habere in ter. omne penũ vt ſit generis neutri: ſed ſi habes omnem penum dicas q⁹ dictio penus aſſumatur diuerſis modis. vno modo q⁹ ſit generis maſculini ꝛ referat ad dictionem omnem. alio modo q⁹ ſit generis neutri et referatur ad re latiuum quod. ſm Bar. bic.
On omne. Cauſa. Quis ea que ſunt parata ad eſum ꝛ potuz continentur in legato penoris. vt. ſ. eo. qui penum. in prin. tamen non omne quod bibitur in penu habetur. puta medicamenta que non bibuntur ꝓncipaliter cauſa alendi bibentem. ſed ꝛ ſi piper ꝛ alia

† An legato vino ſint legata vaſa ſine dẽ? vide nũ. bart. l. l. ſi cui. §. ſi vi nũ. ſ. devi. triti. et ole. lega. cõcludit q̃ nõ. vt de tbi.

UNIVERSIDAD

que in littera continentur in penu continent. qz predicta z per predicta comedimus, nō autem continet instrumentū pistrini: nec vasa deputata ad deco quendū. z hoc dicit cum. l. seq. Vmianus.

a ¶ Antidotum. quoddam medicamentū est. vt. ff. de contraben. emp. quod sepe. ff. venem. Accursius.

b ¶ Improbatus. qz hoc z per hoc edimus. igitur in penu contineri videt. vt. ff. eo. l. iij. circa prin.

c ¶ Instrumentū. Concinatoria. i. deputata ad coquēdum. vt. j. de auro z argen. lega. l. z si non sint. ff. si cui. et de aliis vasis dic vt. ff. eo. l. iij. §. vasa.

¶ Enum. ¶ Casus. Ita dicit testator. Penum omnem meam ad matrem meam pertinere volo et ad libertos meos qui sunt cum dicta mea matre. z instituit filiū heredem filium suum impuberem. z dedit ei tutorem seium et decessit. et reperitur nunc qz testator habebat penum in cenaculo et etiam in horreis. dicebat tutor qz nolebat legatarijs dari nisi penū que erat in cenaculo. respon. tamen qz quicquid penoris causa vsus bausset testatori in quocūqz loco: debetur legatarijs. Vmianus.

d ¶ Pupilli. filij testatoris.

e ¶ Amphore. i. vasa. de quibus dic vt. ff. eo. l. iij. §. vasa. Accursius.

f ¶ Habuisset, scilicet testator,

¶ De suppellectili legata.

¶ Uppeller. ¶ Casus. Inhac. l. dr qd est suppeller. et certe suppeller est domesticū instrumentū patrisfa. qō ipse paterfa. nō annumerat argento vel auro facto vel vesti. i. res mobiles parate ad quotidianū vsum patrisfa. sunt suppeller: nō autem sunt in suppellectili a ialia. suppellectili ergo legata continent mense in legato. z trape. i. magna tapeta. z omnia illa vasa que continent vel sp ad versi. preterea. z. capse aūt. z armaria nō cōtinentur. z est plana ratio in littera. Sed nūquid sunt in suppellectili vasa vitrea/escaria z potaria? Et dicitur qz sic. sicut continentur vasa fictilia: id est de terra. nec solum cōtinētur in suppellectili vasa vitrea. z fictilia que sunt vulgaria. i. parui precij/sed etiā illa que sunt in magno precio. z est ratio quia pelues et quasi minarij/z mense/z lecti argentei vel argentati sunt in suppellectili si paterfami. habebat ea in suppellectili. Sed an vasa muricis z cristalli continent? Et videtur qz nō. qz sunt maximi precij z pertinēt ad vsus maximorum hominū. Respō. tamē qz bene continent. nam nō interest cui' materie sunt res q̄ paterfami. habet in suppellectili. quia oēs cō tinētur: anteqz autem homines seculi viderent suppellectili argentea vel alterius magni precij sicut iam sunt nō cōtinebātur in suppellectili vasa predicta preciosa. sed cum hodie homines seculi quātum ad hoc impediti vt sunt suppellectili argentea. z aliter preciosa si candelabrū vel aliud vas argēteum sit a patrefami. relatū in argēteo qō erat in sua suppellectili: videt dictū vas esse argēti. q. quod erat in suppellectili. z ita in suppellectili. z sic tunc error: id est stultitia predictorum hominū impertorum facit ius quātum ad hoc. Item significatione instrumenti domestici patrisfa. de quo dicitur in. l. j. z sic significatione suppellectilis solet annumerari rede. i. rote plausti et etiam sedularia. Queri autem solet de trapetis quibus insterni solet subsellia cathedralia patrisfami. vtrū sint in veste z sic nō in suppellectili vt in. l. j. sicut est in veste stragula. i. vestimentum quod sternit vt ibi superius quis iaceat: an sint dicta trapeta in suppellectili sicut thoralia. i. cortine que ponunt supra thorū sic

mero antidotum[a] non est: et sane vere cassius sentit: sed quod quidam negaucrunt piper et liguistico cum et carrcum et clasfer. z cetera huiusmodi in penu nō esse improbatum[b] est.

Idem. Lex. vj.

Instrumētum pistrini: item vniuersa vasa cōcinatoria[c] in penu non continentur.

Scuola. Lex. vij.

¶ Enum meā omnez ad matrem liberosqz meos q cuz matre sunt pertinere volo. quero si tutores pupilli[d] eam solūmodo penum deberi que in cenaculo est dicerēt: finautē et in horreis amphore[e]: an he quoqz deberētur? Respondi quicquid penoris causa vbicūqz habuisset[f] deberi.

¶ De suppellectili legata. Titulus. x.

Pomponius. Lex. j.

Suppeller est domesticum patrisfa.[g] instrumētuz: qō neqz argēto aurove[h] facto vl vesti ānumeratur[i]. Florētinus. Lex. ij.

Idest res mobiles non animalia.

Paulus. Lex. iij.

Suppellectili legata hec continentur/mense/trabes/sephoza/z delphica/subsellia/scanna: lecti etiam margentati: culcitra: imperialia vasa et ozalia impanniaiosa: vasa aquaria: pelues aquiminaria: candelabra: lucernea et trulla. item vasa enea vulgaria: id est que nō proprio effent loco attributa. Preterea capsez armaria. sed sunt qui putant recte capsas et armaria sic librorum aut vestium aut armorum gratia parata sint) non esse in suppellectili: quia nec quidem ipse res quibus attribute essent suppellectilis instrumēto cederent. ¶ Citrea[k] escaria et potaria in suppellectili sunt sicut ficilia: nec solum vulgaria: sed etiam q̄ in precio magno sunt. nam et pelues argenteas et aquiminarias argenteos et mensas et lectos inargentatos: vel inauratos atqz gemmatos in suppellectili esse nō dubitatur. vsqz adeo vt idem iuris sit et si tota argētea vel aurea sint. De muricis et cristallinis dubitari pōt an debeant annumerari suppellectili propter eximium vsum et precium[l]. ¶ Sed et de his idem dicendum est. nec interest cui[m] materie sint res que sunt in suppellectili. sed craterem argenteum hodie propter vsum non esse in suppellectili[n]. nec vllū vas argenteum sm cassellj seueritatem[o] nondum admittētis suppellectilem argenteam: hodie propter vsum imperatorum[p] si in argento redactus sit candelabrum argenteum argenti esse videtur: et error ius facit.

Idem. Lex. iiij.

Instrumenti significatione rede[q] et sedularia in suppellectili annumerari solent.

cit cetera suppellectilia. velibi nō erant in thesauro sed vsu. z primo. l. seq. cum ista. Accursius.

k ¶ Suppellectili. Citrea. vasa. facit. j. de auro z argēto lega. l. cum aurum. §. fi. z. l. z si non sint.

l ¶ Eximium. quia magnates tñ vtuntur.

m ¶ Et precium. scz magnum.

n ¶ Non esse in suppellectili. cōtra. ff. eo. l. §. vitrea. Sol. distingue tempora z concordbis scripturas. quia hic de tempore ante banc. l. ibi de futuro. vt z. j. l. proxima.

o ¶ Severitatē. i. vsum q est severus z rigidus z ptra fauorē legatoz. qz legata suppellectili nō cederēt argētea. Accursius

p ¶ Usum imperatorū. vtebantur imperatores vt si vas argenteum relatum: id est annumeratum sit argēto tūc numero argēti nō suppellectilis continetur. vt. ff. e. l. j. z hic. ergo si numero non est argenti continetur appellatione suppellectilis: z sic error principis facit ius vt suppellectilis appellatione contineatur argentum: quod tamen est verum sm quod dicitur. j. e. l. labeo. vt si legata suppellectili candelabrum argenteum cedat. Sed quomodo solus principis error facit ius? Respō. qz et alij debent sequi quod ipse facit. arguinen. C. de epis. audien. l. ij. et sic cōmunis error bic facit ius. sic z. ff. de offi. preto. l. barbarius. Item quomodo princeps errat iniure cum omnia sint in eius pectore. vt. C. de testa. l. omnij. z ab eo nascūtur. vt. C. vnde vi. l. meminerint. Rñdō est verisimile eum errare. potest tamē. z facit. j. ad trebel. seruo inuto. §. cum pretor. Sed argu. contra. ff. de le. z se. cō. l. quod nō rationet. j. de vsucap. l. vbi ler. z. ff. de iurisdi. om. iudi. si per errorē. z. j. de auro z argen. lega. l. ornamentorum.

Principis error iuris facit.

q ¶ Instrumenti. Rede. i. rote. plausti forte. vt instit. de re. di. §. fina.

De tapetis

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Et tapetis queri potest. Hic accipe quibus scilz tapetis subsellia etc. Et sic no. tapeta esse in suppellectili quibus in domo vtimur non in via: vt subijcit de tapetis etc.

b Vehicula. quibus vebitur paterfamilias.

c Sicut pelles. scz non sunt in suppellectili. z facit. ff. de auro z arg. leg. l. argento. in prin.

d Suppellectilis. huc usqz. z. ff. l. pri. §. i. & de quotidianis.

e Ad vsum. scilz quotidianum. Accursius.

f Sui generis. hic dic vt. ff. l. pri. §. i. Accur.

g Pugillares. de cera in quibus scribebantur nomina debitorum. vt. ff. cõmo. l. incõmodato. §. igitur. Accursius.

Abeo ait. Laus. In hac. l. multi uris cõsulti loquunt super suppellectili. et quidẽ labeo primo loquitur super origine suppellectilis dicens ideo fuisse origines suppellectilis: quia olim bis qui in legatione ciuitatum suarum proficiscerentur solebãt aliꝫ lo care ea que secũ vsui sup pellectilis. Tubero autẽ dicit secũ quid est suppellex dicens q suppellex est quoddaꝫ instrumentum patrissa. rerum ad quoti dianum vsum paratarũ: qõ instrumentũ nõ caderet in aliã speciẽ. i. nõ cõputaretur ab ipso patrefami. cadunt aũt in aliaꝫ speciẽ ea q sunt in penu/et in argẽto/z in veste/et in ornamẽto/et in instrumento agri aut domus: et ideo predicta nõ continentur in suppellectili. Diceret aliqs quomodo dicis tu q argentũ non est in suppellectile: nõne contrariũ dicit. ff. eo. l. iij. in fi. fcilz q continet: Certe fic. Dicit tubero illud non obstat: q dicta lex. iij. in fi. loquit fm iura z cõsuetudinem non: hec autẽ loquitur fm veteres. nonbus em ciuitatis z vsu rerũ appellatio suppellectilis est mutata. nam antiqui vtebantur suppellectili fictilia z lignea z vitrea z erea. nunc autẽ. i. fm nouam cõsuetudinem hominũ vtimur suppellectili ex eboze atq; testudine z ex argẽto z auro z gẽmis: quare fm dictã nouam cõsuetudinẽ oportet in tueri potius speciem rerum que dicunt esse in suppellectili q materiaz er qua sunt specificate dicte res. et quacũq; cẽ materia nũc sunt cõtinẽ tur appellatione suppellectilis: dum tamen paterfami. numeret eas in sua suppellectili. Hoc tamẽ vltimũ dictũ tuberonis seruius distinguit hoc modo. scz vt aspici debeat sententia patrissami. qui legauerat suppellectilem in qua ratione ea solitus sit referre de quibus potest dubitari an sint potius suppellectilis: an argẽti: an vestis: scz vt si sit solitus ea referre/nõ sint in suppellectili. Si aũt paterfami. solitus sit ascribere suppellectili ea de quibus non dubitaret quin essent in alieno genere q̃ in suppellectili: puta argentum escariũ: aut penulas. i. vilesvestes: aut togas. id est longas z preciosas vestes: non idcirco oportere estima re ea etiã cõtineri in legato suppellectilis. non cẽ fatetur dictus seruꝰ nomina rerum ex audiri debere ex opinionibus singulorum: sed ex cõmuni vsu. Tubero autem ait non sibi liquere nec placere idem quod placuit dicto seruio: immo dicit q etiam ea continentur in legato suppellectilis de qbus nõ dubitaretur quin essent in alieno genere q̃ suppellectilis si paterfami. erat solitus ascribere suppellectili. z reddit Tubero talem rationem: quia nomina rerũ non sunt nisi vt monstrent vocluntatem dicentis. pater autẽ fami. dicebat esse in sua suppellectili escarium argentum z penulas z togas de quibus non dubitatur quin sint in alio genere. ergo volũtas sua videtur esse vt in suppellectili sint si est sua voluntas. ergo cõmentur in suppellectili. z certe dicit idem tubero. non arbitror quẽ patrẽfami. dicere q non sentit cum dicit aliquas suas res esse in suppellectili / et specialiter quando est vsus eo nomine

Idem. Lex. v.

Et tapetis ãri potest subsellia z cathedraria quib⁹ insterni solent: vtrum in veste sint sicut stragula: an in suppellectili sicut thoralia que proprie stragulorum non sunt: z hoc magis placuit ea suppellectilis contineri. De tapetis autem vel lintheis quibus insternuntur vehicula dubitari potest an sint in suppellectili: sed dicendum est potius instrumenti viatorij ea esse sicut pelles quibus inuoluuntur vestimenta. Loza quoq; quibus de pelles cõstringi solent.

Alphenus. Lex. vj.

Suppellectilis eas esse res puto que ad vsum communem patrissamilias parate essent: que nomen sui generis separatim non haberent: quare queq; ad artificij genus aliquod pertinerent: neq; ad communem vsum patrissamilias accommodate essent suppellectilis non esse: sed nec pugillares et codices in suppellectili sunt.

¶ Instrumenta domestica ad vsum patrissamilias deputata suppellectilis legatũ cõprehendit ex ppria significatione vocabuli. z ea q possunt ex diuersis generibus cõtineri ex vsu testantis complectũr legato: sed in his que cõstat aliã speciẽ cõtinere testãtis vsus nõ inspicit. b. d. Bar.

Iulianus. Lex. vij.

Abeo ait originem fuisse suppellectilis q olim his qui in legationem proficiscerentur locari solent: que suppellectilis vsu forrent. Tubero hoc modo demonstrare suppellectilẽ tentat instrumentũ quoddam patrissamilias rerum ad quotidianum vsum paratarum quod in aliam speciem non caderet. vt verbi gratia: penum / argentum/vestem/ornamenta/instrumenta agri/aut domus: nec mirum est moribus ciuitatis et vsu rerum appellationẽ eius mutatam esse. nam fictilia/aut lignea/aut vitrea/aut erea: denicq; suppellectili vtebant. nũc ex eboze aut testudine atq; argento iam ex auro etiam atq; gẽmis suppellectili vtimur: quare speciem potius rerum q materiam intueri oportet. ¶ Sed de his qdem de quibus dubitari potest: suppellectilis potius an argenti an vestis sint. Seruiꝰ fatetur sententiam eius qui legauerat aspici oportere in quam rationem ea solit⁹ sit referre. verũ si ea de quibus non dubitaretur quin in alio genere essent: vt puta escariũ argenteum/aut penulas et togas suppellectili quis ascribere solit⁹ sit: non idcirco estimare oportere suppellectili legata ea quoq; contineri: non enim ex opinionibus singulorum: sed ex communi vsu nomina inquit ex audiri debere.

+ Hec ꝺba ponũtur in glo. i. in. c. nõnulli. extra de rescriptis.

et sonum quẽdam. Viuianus.

b Verbi gra penũ. q. d. pen⁹ z q sequunt cadũt in speciẽ certã. z sic nõ sunt in suppellectili: ls sint in vsu quotidiano. cũ ergo ea elcuẽta z poculẽta sint in penu. vt. ff. l. i. §. ij. in pn. silr z ea q̃ sequunt̃ note eorq; hic sequunt. vt. ff. eo. l. i. z. §. l. priori. Accursius.

i Nec mirum. tacite obiectioni respondet.

k Mutatã. si constat ab eo quod ab initio fuit. vnde vsus. Multa renascentur q̃ iam cecidere cadentq;. Nunc sunt in honore vocabula si volet vsus. Quem penes arbitrium lex est z norma loquendi. z facit. ff. de leg. z se. con. de quibus. in fi.

Horatius.

l Nunc. ex sequenti tempore.

m Vtmur. vt z. ff. e. l. ij. §. vitrea. z. §. fi.

n Dubitari. tali dubitatione nõ ex generis qualitate tm̃/de quo queritur: sed ex eius vsu pendẽte. Ro. puta de escario. vt. ff. de au. z ar. leg. l. et si nõ. §. si cui escarium. R.

o An argẽti. q̃ argẽti numero sunt dic vt. ff. de auro z ar. leg. l. cũ aurũ. et. l. quintus. §. pe. z. §. fi. z. l. z fi nõ sint. in pn. z. §. i. z. §. ij.

p Vtputa escariũ. deboc dubitari põt an argẽti numero sit vel nõ. vt ff. de auro z arg. leg. l. z si nõ sint. §. lectũ. z. §. si cui escariũ. suppellectilis ergo numero cõstat nõ cõtineri. vt. ff. eo. l. j. Alꝛo. nisi probetur testatorẽ contra sentisse. vt. ff. l. priori.

q Penulas. vilis vestis. fed toga longa z preciosa.

r Ea quoq; ff. ls argẽtũ escariũ cõtineri poterit si id testatorẽ sensisse cõstiterit. vt. ff. l. priori. z. §. dixit. B.

s Opinionibus. Bo. ff. ff. de acquiren. here. l. cũ quidã. §. quod dicitur. in medio. l. B.

t Ex cõmuni vsu. scz ppio aut figurato. nam z figuratiua significatio cõmunis est: z sic vsitata potest appellari. Item no. hic q si per appellatiuum nomẽ testator aliud significare voluit: siquidem diminuere voluit significationem verbi testatoris: vt si plura significabat z pauciora voluit significari: stabitur testatoris voluntati. vt. ff. de fun. instru.

et instru. leg. l. cum delaniotis. §. asinam. 7. §. quidam. 7. l. de aur. 7 argen. lega. l. quintus. §. item argento. 7. l. eo. l. legata. fm. R. quandoqs tamen secus reperio. vt. ff. de vsufruc. le. l. si ali. licet. R. aliter ibi dixerit: vt ibi no. sivero voluerit augere significationem/sentio cum seruio reprobata sententia tuberonis: vt siquidē voluit augere per ea de quibus dubitari potest an sit in alio genere. vel qui eisdem verbis prima facie contineri videntur: tūc stabit eius voluntati. si vo certum est ea in alio genere esse non ideo augebitur legatum: vt hic et superiori respō. 7. j. de auro 7 ar. le. l. pediculis. §. ij. sed quando non diminuere vel augere (sicut dictum est) significationē testator voluit: sed appellatiuum nomē incongruens ei de quo sentit expressit: sed congruēs alij siquidem oino est extranea 7 remota significatio apposita ab eo qō voluit: vt si sensit de auro et dixit de lapide/nihil omnino debet. vt. ff. de leg. j. l. iij. in fi. j. rñ. si vo sua pōt aptari quoquo modo qō sepe per cōsuetudinem apparet vel per vnicā essentiā et materiā/secus est. qō dic vt ff. de leg. iij. nō aliter. sic ergo ad ea que super hac l. dicūtur fa. j. de auro et ar. leg. l. pediculis. §. j. et §. ij. et. l. quintus muti°. per totū. 7. ff. de leg. 7 se. con. de quibus. §. inuete rata. et. ff. de lega. iij. nūmis. 7 . l. ille. §. j. et. j. de re. iur. l. in stipulationibus. Sed ar. contra. ff. de leg. j. l. iij. Item contra. ff. de tri. vi. 7 oleo le. l. si quis. in prin. Itē contra. j. titu. ij. l. inter vestē. Sol. vt ibi. Accursius.

a ¶ Idē. vsq; huc seruius. nūc tubero incipit 7 dic tubero ait nō sibi liquere. i. manifestū esse: 7 sic nec placere idē. f. qō seruio. nā quoniam. i. quare sunt nota inuēta. 7 sunt verba tuberonis per celsum hic relata.

b ¶ Ita marime. idē ergo si nolen̄ cōgruo fm tuberonem.

c ¶ Agitauerit. ex oibus: licet per pā inferre volebat tubero quē quolibet verbo dicere quicquid vellet.

d ¶ Me. celsum auctorem huius legis.

e ¶ Suo nole. proprio: vel qō vice proprij nolis fungitur. vt. ff. si certū petā. l. certū. 7 fact. j. de re. dub. l. ij. 7 de manu. testa. l. qui babebat. 7. l. tribus. 7. ff. de here. instī. l. quotiens.

f ¶ Dicētis. sic. ff. de le. iij. l. nō aliter. 7. l. rj. §. eū. 7. l. quisqs mihi. arg. contra. ff. de vsufru. le. l. si alij.

g ¶ Eristimamus. facit. C. de fideicō. lib. l. et in epistola. et. ff. de le. ij. l. cum proponeretur. 7. ff. de le. iij. l. nutu.

QUm quidam. ¶ Casus. Titius legauit vxori sue domū titianam cum omni suo iure/7 cum instrumento 7 suppellectili: 7 decessit. modo queritur an contineatur in dicto legato argentum escarum 7 potorū? Et dicitur q nō. nisi vxor legataria doceat hoc fensisse testatorē. aliud autē argentum quod testator annumerabat suppellectili: sine dubio continetur. Vlpianus.

b ¶ Jure suo. i. seruitute ei 7 ab ea debita. idē tamē si hoc non dixisset. vt. ff. de ser. rusti. prędi. l. via. §. quecūqs.

i ¶ Escale. quod dicit escarū argentū dicitur. j. de auro 7 ar. le. l. et si nō sint. §. si cui. 7. l. pediculis. §. argento.

k ¶ Argētum. sine omni dubio. R.

l ¶ Escale. de quo potest dubitari an alio genere contineatur. vt. j. de auro 7 argen. le. l. pediculis. §. j. sed in suppellectili constat non contineri: vt hic. 7. ff. eo. l. labeo. §. verum si ea. nisi hoc testator fenserit. vt. j. statim subijcit. Accursius.

m ¶ Nō deberi. q: pus generali nole posito. f. instrumēto. deinde suppositi specialē nole. i. suppellectili. 7 ideo restringit ꝓcedentia oia. vt. ff. de le. iij. l. beres. §. vroni. Sed ar. cōtra. j. ti. j. a filio. §. fi.

LEgata. ¶ Casus. Titius legauit mihi suppellectilem suā in qua quidem multe species cōtinentur que sunt numerate. ff. eo. l. iij. in princi. et postea per imperitiam enumerauit quasdam de dictis speciebus solite: et nō enumerauit alias/et decessit. nunquid debētur mihi oēs species q̄ sunt in suppellectili et numerate specialiter 7 alie? Et dicitur ꝙ sic. nam dicto generali legata suppellectili non derogat per dictā enumerationē quarūdā specierum. si aut̄ ex certa sententia ita dixit testator. Lego viuiano supellectilem meā: scs mensas/trapas/et cofoza/et delfica. intelligitur tunc datus modus legato generis. i. suppellectilis in dictis speciebus ex certa scientia numeratis. scilꝫ vt ille sole debēatur et nō alie que solent in suppellectili contineri. scilꝫ subsellia 7 scanna et alie species enumerate in dicta l. ij. in princi. et quod dictum est in suppellectilile gata habet locuꝫ in ꝑdicto instructo legato. si postea testator numerauit et certa scientia quasdam species que solent contineri in instrumento fundi et non alias: scilicet vt in speciebus enumeratis intelligatur datus modus generi. ¶ Suppellectilis. Titius legauit mihi suppellectilem suā. certe constituntur mense cuiuscūqs materie/etiam si sint argentee vel argento inclusē: et lecti argentei: et candelabra argentea. et hoc fm posteriorem etatem fm quam homines vtuntur suppellectili argentea: etiā cū per priorem etatem non essent in vsu argētea suppellectili fictilis et vitrea et ligne a et erea. vt. ff. eo. l. iij. in fi. et. l. labeo. §. nec mirū. et cum vlpianus qui fuit de dicta posteriori etate habebat vroriēnomine penelope: dicit vlpianus absentauit se diu: et redargutus postea a dicta fuaꝫ vroꝛe per homerū fine lucanū qui et tangꝫ nūcium destinauit ecclī lectū in truncis ligni/qō nec comburi nec putrefieri poterat: 7 ornauit dictū lectū argento 7 auro: 7 misit dicte fue vroꝛi vt esset signum q̄ ipse vlixes viuebat. ¶ Suppellectili. Titius mutuauit seio centum 7 accepit argētum in pignore. postea idem titius fecit testamentū 7 legauit gaio omnem suam suppellectilem: nūquid dictū aurū continebit in legato? Et dicit ꝙ nō. qz vt dictum est legauit suppellectilem suam. appellatione aūt sui nō cōtinetur res testatori obligata ꝓpter fidem contractus 7 ꝓpter euasionem rei obligate restituende debitori soluto debito. vt in fi. huius. l. 7 hec vera sunt si dictum argentum non fuit in vsu creditoris vt olūtate debitoris: sed fuit tantum apud eū repositum causa pignoris: qz si predicto modo fuisset in vsu creditoris eiusdem testatoris bene contineretur in legato predicto a contrario sensu huius littere. Viuianus.

n ¶ Enumerentur. a testatore. Accursius.

o ¶ Fuerint. ex certa scientia nō ꝑ imperitiam. 7 dic vt no. ff. de fun. instru. l. quesitū. §. pe. 7. §. fi. 7 facit in eo. tit. l. cum delaniotis. §. quidam cū. et. l. seie. in prin. 7. j. ti. j. verba. et. l. alimenta. §. basilice. et. l. sticbus. in prin. 7 arg. ff. de iudi. l. cum prętor.

p ¶ Etas. sic. ff. eo. l. labeo. circa prin. 7. l. iij. §. fi.

q ¶ Cum vlixes. Hic vlixes cū diu fuisset absens/et per litteras ab vroꝛe sua fcilicet penelope redargueretur: fecit lectum in truncis ligni quod nec comburi nec putrefieri poterat: et ornauit auro et argento: et misit vroꝛi vt esset signum viri viuentis. et facit. ff. de contraben. emp. l. cum ab eo. §. mensam.

r ¶ Olūtate. qz plumebat nolle lucrū. vt. ff. de leg. iij. l. antepe. in princi. Itē no. qz ex vsu testatoris volūtas colligit. fic. ff. de vi. tri. 7 oleo. leg. l. ex vsu. 7. j. ti. j. l. cū alimēta. in prin. Sed arg. j. l. ꝓtori. Accursius.

Voluntas testatoris ex vsu colligitur.

QUi vestes. ¶ Casus. Titius solitus erat ponere et admunerare in suppellectili sua omnē vestem suam 7 alias res pluriū generū. idem

Paulus. Lex. ix.

† Esse suppellectilem non videtur necessaria ꝙ ꝓtermissa dictione intelligunt. Jacet. super verbo Sanior. post me. in. c. qz ꝓpt. extra de elect. vbi hec ꝓpa ponuntur per bac l.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

idem titius fecit testamentum et vxori sue legauit suppellectilem: nunquid in legato continetur dicta vestis? Et labeo ⁊ offilius ⁊ cassellus rete negabant vestem cessuram dicto legato: quia vestis non potest videri contineri appellatione suppellectilis: vestis enim cadit in aliam speciem. Iuuianus.

a Expenso. i. cū expenderet suppellectilē nominabat hec omnia et vtebatur in suppellectili.

b Contineri. qui certus genus habet vestis. vt ff. l. i. ⁊. l. labeo. ff. verum si ea. et dic vt ibi plene notaui.

Vasa enea. ¶ Casus Titius legauit mihi suppellectilē suam: queritur an in legato cōtineantur vasa enea posita in domo causa aque saliens ⁊ fluentis in domo: que quidē vasa sunt ad voluptatem et non ad necessitatem? Et dicitur q nō. et idem est in qualibet alia re posita ad voluptatem. murea autem vasa et vitrea que parata sunt ad vsum edendi ⁊ bibendi bene continentur modico legato. et dicuntur murea vasa illa que sunt picta vel ornata murice. dq̄ est sanguine muricis / de quo solet tingi purpura. vt. C. de diuer. fis rescriptis. l. penul. Iuuianus.

c Vsus. necessarij. et fac. ff. s. de fer. l. vt pomū.

Quemadmodum. ¶ Casus. Titius romanꝰ pone legauit mihi suppellectilē suam vrbanam. habebat autem quedam suppellectilia in rure que erant ad vsum vrbanum destinata: nunquid illa suppellectilia posita in rure continentur in legato? Et dicitur q fic. et est ratio: quia quēadmodum vrbanus seruus ⁊ rusticus non loco sed genere vsus distinguitur: ita vrbana penus ⁊ suppellex est dirigenda ad vsum vrbanū nō ad locū vrbanū aut peregrinū. secꝰ aūt si legasset mihi suppellectilē q̄ est in vrbe: q̄ nō ꝙtinet rūc nisi ea que est intra muros vrbis. Vlpianus.

d Non loco. ve. s. de lega. iij. l. seruis vrbanis. in prin. ⁊. l. cū ꝯreret. in prin. ⁊. l. de vb. sig. l. vrbana. ⁊. C. de predi. mi. l. si prędium.

e In vrbe. fic. s. tit. j. nam et si. ff. s. fi ita. Accursius.

Vnde. ¶ Casus Titius legauit vxori sue suppellectilē suā quam habebat in domo sua titiana: nunqd vxor poterit vēdicare suppellectilē ⁊ domū. i. habitationē domus? Et dicitur q̄ solā suppellectilē vendicare potest. Iuuianus.

Hūdo. ¶ Casus Legauit titio fundū. certe nō ꝙtinet in legato in ſtrumentū fundi nisi specialiter boc expresserim. nam ⁊ si legassem ei domū nō cedit legato instrumentus domus: nec suppellex q̄ erat in domo nisi specialiter hoc diri.

f Fuerit. sed nec legato seruo peculium. vt. s. titu. iij. l. antepenulti. nec vendito. vt. s. de contraben. emp. l. quotiēs. Item facit. s. de act. emp. l. iulianus. ⁊. fina. ⁊. l. seq. ⁊. l. fundi. ⁊. s. de leg. iij. l. lucius. ⁊. collegio. et s. de fun. instru. l. cum fundus. Sed contra. s. de vsufru. l. sed ⁊ si quid. ⁊ propietatis. Solu. aliud si vsufructus legetur: quia tunc instrumentum fundi vel domus continetur: vt ibi. aliud si fundus: vt hic. ⁊ est ratio vt ibi nota.

De alimentis ⁊ cibarijs legatis.

Alimenta. ¶ Casus Titius legauit mihi alimenta. certe etiā aqua in legato continetur si legata fuerūt alimenta in ea regione in qua solet vendi aqua vt in africa: ⁊ in egypto ⁊ venetijs Vlpianus.

g Si in ea. vt africa vel egypto. vt. j. eo. l. mela. ⁊. quidam.

Si quis. ¶ Casus Titius legauit mihi sticbum ⁊ pampbilum seruos suos: ⁊ rogauit me vt eos manumittere. ⁊ postea in eodē testamento legauit alimenta libertis suis. et postea decessit. et postea ego manumisi dictum sticbum ⁊ pamphilum sicut ipse titius testator me rogauerat: nunc querit an dictus sticbus ⁊ pamphilus admittant ad fideicōmiſ. alimentorum cum alijs libertis testatoris? Et dicitur q fic. Quis enim testatori eos nō manumiserit immo ego cui legauit ipse testator. et sic non sint liberti testatoris tamen per medium ipsum testatorem sunt liberti: quia me rogauit vt manumitterem. Iuuianus.

b Si quis libertis. sciļs suis.

i Et si. i. Suis.

k Serui. istius testatoris.

l Ad fideicommissum. alimentorum.

m Admittuntur. isti liberti quasi per medium istius testatoris fuerint liberti cum defunctus rogauerit eos manumitti/ vt dicit littera. als secus forte. vt. s. de leg. iij. l. pater. ff. duobus. ⁊. j. deverbo. signi. l. modestinus. ⁊ j. eod. l. alimenta. ff. j. et not. s. de leg. ij. l. cum pater. ff. fidei beredum. Accursius. Additio Bic ad. ff. duobus. boc verū ſm Bartolū in bis qui sunt postea manumissi ex voluntate testatoris / als secus vt dicitur bic: licet bona sint ad fiscum delata tamen debentur alimenta.

n Ex quibus ⁊c. bona dico quibus ⁊c.

o Prestanda sunt. licet ipse priuilegiat? fiue successor vltimus fuit. vt. C. de cadu. tollen. l. vnica. ff. fi. tamen in hac parte vtitur iure priuati vt et als. C. si aduer. fis. l. j. et ij. Item non ob. s. de cō trabē. emp. l. fina. ff. fin. quia hic loquitur de vniuersali successore/ ibi: de singulari. licet ⁊ aliter dici possit. vt nota. s. de vsufruc. l. bactenus. et. j. eo. l. lucius. Accursius.

p Trāsiſſent. bona ex qb⁹ alimēta debebant. Item facit ad. l. istā. j. de condi. ⁊ demon. l. ilis. ⁊. j. eo. l. alimenta. in prin. Accursius.

Dolent. ¶ Casus Titius instituit sibi tres beredes ⁊ libertis suis alimēta reliqt ⁊ decessit: nūc beredes volūt soluere libertis alimēta hoc modo: q̄ quilibet heredū vult dare cuilibet ex libertis nīs ꝙtuꝫ tangit eū vt alimēta ita ad nihilū deducant. liberti aūt sunt cotā iudice et petūt se libertos diuidi inter beredes quātum ad alimēta eis libertis prestāda: scz vt vn⁹ heres prestaret vni liberto ⁊ alter alteri. ⁊ sic de singulis. ⁊ dicunt etiā iudici. Si boc facere non placet vobis/ eligatis vnū de heredibus per quē nobis alimenta prestent: et ipse heres concordet super hoc cū coheredibus suis. nūquid debet iudex hoc facere q̄ libertis petūt? Et dicit q̄ iudices solēt ⁊ debēt hoc facere. ⁊ si faciūt perindeva le acsi testator hoc fecisset. et hec questio fuit de facto in heredibus cuiusdam qui vocabat fauilla: qui libertis suis alimenta reliquerat: qui liberti petierunt ab imperatore vt faceret eos ali per vnum de heredibus data pecunia et a coheredibus vt ex vsuris eius pecunie aleret eos: qđ quidem imperator eis concessit: et supplicationem eorum cum responsione sua misit quibusdam iudicibus vt hoc fieret faciant. vt tamē heres cui pecunia datur caueat coheredibus de reddenda pecunia cū fuerit reddēda. i. postq̄ quisq; ex libertis decesserit ciuiliter vel naturaliter: vel aliquo alio mō defierit esse in ciuitate, reddere aūt dz coheredib⁹ tātūm ex forte predicta quantū ab eis accepit quārū efficit cōputatio. p portione scz ei⁹ liberti q̄ naturaliter vel ciuiliter decessit vt dictū est. ⁊ fic de singulis libertis. ⁊ istud est vnū rescriptuz qđ loquitur circa hoc. diuus

UNIVERSIDAD DE HUELVA

etiã pius fecit aliud reſcriptũ ſup boc ꝛ reſcripſit in hec vbacuidã noie rubrio teleſforo qui erat vius de libertis gbus patronus reliquerat alimẽta ꝓſtandaper heredes ſuos qui quidẽ rubrius teleſſorus ſupplicauerat eidẽ imperatori, ꝓ ſe ꝛ ꝓo collibertis ſuis. dicta autẽ vba impatoris ſunt iſta. Cõſules vocatis bis heredibꝰ patroni veſtri a gbus alimenta vobis deberi ex cauſa fideicõmiſſi cõſtiterit ꝓteſtamentũ qõ oſtendetis decernẽt dicti cõſules vt vel omnes vos liberti ab vno ſcz herede percipiatis alimenta ſcz eo modo qui dictus eſt. ℟. ꝓxi. ℣. vel decernẽt quis veſtrũ ꝓcipiat alimẽta. ꝛ a quo vel gbus heredibꝰ. ꝛ boc facta diſtributione liberotũ inter heredes ꝓ rata. ꝛ idẽ ſeruabunt cõſules. etiam ſi fiſcus habet bona patroni veſtri qui reliquit vobis alimenta vel partem bonoꝝ. ſciatis etiã ab bodie in antea dicit idez imperator. Partes eoꝝ heredũ qui deſierũt eſſe ſoluẽdo nõ ꝓtinere ad onus reliquoꝝ heredũ: ſiue ꝓdicta aſſignatio libertoꝝ fuit facta ſiue nõ. Iuuianus.

a Diuidere. nõ tamen libertorum iura ſeparando/ſed tantũ alimentorũ preſtationes diuidendo ipſis cõmunibus remanẽtibus. vt. ℣. de iure patro. l. fi. ℣. ſ. famil. ber. l. quedam. Accurſius.

b Diſtinguanf. ad qõ ſ. fami. hercif. l. plane. et de tranſact. l. cũ hi. ℣. in cauſa. et. ſ. de exerci. l. ij. et. ℣. iudi. ſolui. l. iam tamẽ. ℣. penul. Accurſius.

c Diuiſiſſet. equiparãtur inde ꝛ teſtator. ſic habetur. C. de diu. tu. l. ij.

d Solent. ſcilz iudices. Accurſius.

e Exemplu. petierunt liberti quibus alimenta erãt relicta vt ab vno ex heredibus alerentur data pecunia ei a coheredibus vt ex vſuris eiꝰ alat eos: qõ imperator conceſſit ꝛ ſupplicatione ꝛ reſponſione mittit quibuſdam iudicibꝰ: vt bec fieri faciant. vt tñ beres cui pecunia datur caueat coheredibus de redd̃o cum erit redd̃a. Accurſius.

f Cui. heredi.

g A ceteris. coheredibus. Accurſius.

b Preſtentur. libertis.

i Accipiet. a coheredibus.

k Eis. coheredibus.

l Qui dabunt. banc pecuniam.

m Deceſſerit. naturaliter vel ciuiliter: vt ſeruus pene factus.

n Deſierit. vt per deportationem. que cauſe ciuitatis amiſſionis non extinguũt legatum* alimentoꝝ. vt. ℣. cod. l. is cui. ꝛ. ℣. de capi. dimi. l. eas. ꝛ. l. penul. ſed ſunt occaſiones quare apud heredẽ qui ab aliis acceꝑit pecuniã remaneant alimenta ꝓpter abſentiam alimentarij qui aquam vinum vel ſimilia ſecum portare multis ex cauſis poteſt impediri, ꝛ ideo coheres cauet coheredi. Vel dic ꝙ fuerunt relictaꝝ habeat interim dum erit in ciuitate/ꝛ ita perierunt per deportationem. Item no ꝙ hi cheres qui miniſtrat vt miniſter eligitur: ꝛ ideo cauet ꝛ mil lucratur. vt ꝛ. ℣. de leg. ij. li quis titio.

* Iſta glo. facit op. in arg. ꝙ bñt eus pat. rẽ ſi lꝰ tenetur alere. vt no. bar. l. l. ſi ds a liberis. in ꝓn. ſ. de ll. agno. et in auten. ince ſtas. et ibi Bald. C. de nup.

o Diuus. aliud reſcriptum. Accurſius.

p Decernẽt. dicti conſules. Accurſius.

q Exemplum. ꝓdictorum reſcriptorum. Accurſius.

r Iam nũc. q. d. antea ꝓpter nimiũ alimentoꝝ fauoꝛẽ dubitatur.

s Non pertinere. ſiue aſſignatio bec fuerit facta ſiue nõ. ꝛ facit ad legẽ iſtam. ℣. de lega. i. l. nõ amplius. ℣. fi. ꝛ. l. ſeq. ꝛ. C. fami. hercifcũ. l. filiũ. et. ℣. de an. lega. l. in ſingulos. ꝛ. ℣. de tranſac. l. cũ bi. ℣. cõſtat autẽ. ꝛ. ℣. de vſufru. l. dñs. ℣. fi. ꝛ. ſ. eo. l. pecunie. ꝛ. l. cum vnus, in ꝓn. ꝛ. ſ. iud. ſol. iam tamen. ℣. penul. Accurſius.

alimentorum libertos diuidere quotiens plures ſunt heredes: ne a ſingulis heredibus minutatim alimenta petentes diſtinguant: quam diuiſionem perinde haberi oportet atqz ſi paterfamilias ipſos libertos diuiſiſſet. Dolent et vnum eligere per quem alimẽta preſtentur: aut ex volũtate defuncti: aut ex arbitrio ſuo: vt reſcripta ſubiecta oſtendunt. exemplum libelli dati mihi a libertis fauille miſſi vobis ſciens ad exemplum iſtam rem pertinere: qz multi teſtamentis ſuis libertis preſtare iubent neceſſaria: que quia minimi eris ſunt ad nihilum perduntur: cum plures heredes ceperũt per ſucceſſionem exiſtere: qua de cauſa puto vos recte facturos ſi conuocatis fauille heredibus procuratoꝛibuſve eoꝝ: conſtituerit is cui a ceteris dari debeat pecunia ex cuius vſuris alimenta preſtentur. debebit autem is qui accipiet caucre eis qui dabunt ſe redditurum: vt quiſquis ex libertis deceſſerit aliove quoquo modo in ciuitate eſſe deſierit: tãtum ex ſorte ꝙtum efficiet ꝓ portione computatio. Diuus pius rubrio cuidaz teleſſoro reſcripſit: cõſules vocatis bis a quibus vobis alimẽta deberi ex cauſa fideicommiſſi conſtiterit: vel omnes ab vno: vel facta ꝓ rata diſtributione quis et a quibus percipiatis decernent. Fiſcus eni ſi eo nomine quid ab eovobis deberetur exemplũ ſequetur. iam nunc ſciatis partes eoꝝ qui ſoluẽdo eſſe deſierint non pertinere ad onus reliquoꝝ heredum.

Cauſa que reſpicit fauorem legatarij non artat legatum. boc dicit Bartolus.

Modeſtinus. Lex. viij.

Libertis libertabuſqz meis quos viuẽs in teſtamẽto ꝛ i codicillis manumiſi vel manumittaz dari volo mea predia: ad boc vt quecũqz viuente me acceperint conſtituantur eis cibarij et veſtiarij nomine: quero quam habeat ſignificationem: vtrum vt ex predijs alimenta ipſi capiant: an vero vt ꝓpter predia et cibaria ꝛ veſtiaria ab herede ꝓcipiãt: et vtrum ꝓprietas an vſufructus relictus ſit. ꝛ ſi ꝓprietas relicta ſit aliquid tamẽ ſuperfluum inueniatur in redditibus ꝙ eſt in quãtitate cibariorum ꝛ veſtiario rum: an ad heredẽ patronẽ pertinet. et ſi mortui aliqui ex libertis ſint: an pars eoꝝ ad fideicommiſſarios ſuperſtites pertineat: et an die cedente fideicommiſſi moriẽtium libertorum portiones ad heredes eoꝝ aut teſtatoris deuerrãt? Modeſtinus reſpon. videtur mihi ipſa predia eſſe libertis relicta vt pleno domi nio bec habeant. ꝛ non ſolum per vſumfructuz. Et ideo ſi qd ſuperfluũ tam in redditibus ꝙ in cibariis erit boc ad libertos ꝓtinet.

a Libertis. Caſus. Titia faciens teſtamẽtum ita locuta eſt in teſtamento. Libertis libertabuſqz meis quos viuentes in teſtamento ꝛ in codicillis manumiſi vel manumittaz dari volo predia mea que ſuntin cbijs. i. in talibus locis. ad boc vt quecũqz viuẽte me acceperint a me ideẽ liberti cõſtituanf eis cibarij ꝛ veſtiarij nomine. ꝛ poſtea deceſſit. nunc queritur bic de quattuor. ℣. Primũ eſt vtrũ ipſi liberti per ſe capient alimenta ex dictis predijs quaſi ꝓprietas predioꝝ fuerit eis legata: an vo percipient ab herede teſtatricis cibaria ꝛ veſtiaria ꝓpter dicta predia quaſi vſufructus predictorum predioꝝ. ℣. ſtudium ſit eis relictꝰ ab herede preſtandus. ꝛ iſtud ſoluitur in vſiculo modeſtinus reſpondit ꝛc. dicẽtis ꝙ dicta predia videntur relicta pleno dñio libertis. ꝛ nõ per ſolũ vſufru. Secũdum eſt de quo bic ꝙritur vtruz pertineat ad heredem patrone teſtatricis illud qõ inuenitur ſuperfluum in redditibus dictoruz fundoꝝ ꝙ eſt in quantitate cibariorum et veſtiariorũ predictoꝝ libertorum: an vero pertineat ad libertos qui habent plenã ꝓprietatem fundoꝝ vt dictum eſt. et illud ſoluit in vſiculo. et ideo ſi qd ſupfluũ ꝛc. vbi dicit ꝙ ad libertos pertinere debet. Tertiũ eſt de quo dic quentur ſi aliqs ex libertis ſit mortuus ante diem fideicõmiſ. cedẽtem. i. ante aditam hereditatẽ an pars eoꝝ mortuoꝝ qua habebant in fideicom. pertineat ad alios libertos fideicõmiſſarios ſuperſtites: an vero ad heredes mortuoꝝm: ꝛ iſtud ſoluitur in vſiculo. ℣. ſi ꝛ ſi deceſſerit ꝛc. vbi dicitur ꝙ ad ceteros fideicom. ꝓtinet. Quartum eſt de quo bic queritur: an portiones libertoꝝm mortuum decedente fideicõ. i. adita hereditate vt dixi pertineant ad heredes eoꝝ libertoꝝm mortuoꝝm: an vero ad heredem teſtatricis. ꝛ iſtud ſoluitur in vſiculo. poſt diem autẽ ꝛc. vbi dicitur ꝙ pertinent ad heredes libertoꝝ mortuoũ. Lucius titius. Lucius titius inſtituit ſibi heredes gaiũ ꝛ ſeium ſuos filios: ꝛ iuſſit eis vt ꝓeſtarent cibaria ꝛ veſtiaria libertis ꝛ libertabus ſuis teſtatoris. ꝛ circa boc nullam conditionem adiecit. Item inſtituit duos extraneos/ꝛ poſtea deceſſit. dicit autẽ ſui filij noluerunt eſſe heredes. ꝛ ſic para eoꝝm accreuit coheredibꝰ eoꝝ nunc liberti et liberte agunt contra dictos coheredes petentes ab eis alimenta ꝛ nõ agunt contra dictos heredes defuncti: quia non ſunt heredes: nunquid debent poſſe ab eis conſequi cibaria ꝛ veſtiaria? Et dicitur ꝙ ſic. Iuuianus.

t Libertis libertabuſqz meis. patrona teſtatrix loquitur. Accurſius.

v Noſe. bis verbis grecis exꝓſſis que ſignificãt illis libertis illa ꝓdia dari volo vt inde ſe alant. vt. ℣. eo. l. penul. ℣. fi. alias non eſt bic aliquod grecum. Accurſius.

r Ipſi. liberti. ꝛ per ſe. ꝛ boc erit verum.

y Et vtrum ꝓprietas. quod verum erit. Accurſius.

z Ad heredẽ patrone. boc non erit: ſed ad ipſas libertas.

a Ex libertis ſint. ante diem fideicõmiſſi cedentẽ. Accurſius.

b Fideicõmiſſarios. i. alios collibertos.

c Pertineat. quod verum erit.

d Cedẽte. boc eſt adita hereditate: ſcz qñ legat ſeruo manumiſſo vt heredi. vt. C. de cadu. tol. ℣. in nouiſſimo. Accurſius.

e Ad heredes. quod verum eſt.

f Teſtatoris. i. teſtatricis.

g Ad libertos. per boc apparet ꝙ nõ fuerũt alimẽta relicta ſed ꝓprietas: alꝰ colliberti nõ haberẽt boc reliquum. vt. ℣. de vſufru. l. dñs. ℣. fi.

Fideicõmiſſarius.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Fideicōmissarius. scs vnus de libertis.
b ¶ Fideicōmissarios. scs coniunctos. vt. C. de cadu. tollen. l. vnica. §. j. et. §. ij. ⁊. iij. ⁊. §. in nouissimo. ⁊ no. q̄ etiam per boc apparet non fore alimenta relicta. vt. d. l. dño. §. fi.
c ¶ Ad suos heredes. ideo non fuerunt alimenta relicta. nam illa morte finiuntur. vt. ff. de transactio. l. cum bi. §. constat etiam ꝛc. Item nec vsufru. vt insti. de vsufruc. §. finitur. et facit ad boc di cta. l. cum bi. §. si plurib⁹. et habetur. C. de fideicō. l. si in pfona. et. ff. de lega. ij. l. miles. §. pro parte. ⁊. j. quādo di. leg. ꝛc. l. v. in pnn.
d ¶ Aliberis. per boc vi debatur personale.
e ¶ Agant. i. petant alimenta: ⁊ dicit sine liberis: id est non contra liberos patronū: q̄ liberi institutiō noluerunt esse heredes et sic cominctis cohered⁹ extranei accrescit si sunt ex tacita voluntate defuncti vel ad subsitutos ḡs pater dederat: et contra bos agūt liberti cū bereditas transierit cum onere. vt. ff. de lega. ij. l. si titio. §. i. ⁊. C. de ca du. tollen. l. vnica. §. bis ita. Item no. bic appellatiōe heredū etiā extraneos ꝓximos. ar. cōtra. j. ad trebel. l. et facto. §. si qs ita. Accursius.
f ¶ Proponi. scilicet validum. proponitur enī q̄ filij fuerint rogati et non sunt heredes. ḡs boc non est validū coniunctis vel subsitutis.
g ¶ Erba testamenti. ¶ Casus. Titi⁹ p posuit in testamento suo talia verba dirigēs ea ad filios suos quos sibi sperabat heredes futuros: omnibus libertis nostris cibaria prestabitis p arbitrio vestro non ignorātes vos filij quos ex bis libertis charos babuerim. Item alio loco testamenti dixit talia verba idē testator. Commendo vobis filijs meis tres meos libertos: scs ptotbimiū ⁊ polichronium ⁊ bipacium. ⁊ peto vt vobisc̄ sint dicti tres liberti ⁊ cibaria eis prestetis: ⁊ postea decessit dictus testator. nūc queritur an ⁊ bis libertis cibaria dari debeant: an tantū bis tribus quos cōmendauit filijs? Et respondetur q̄ omnibus. modus tamen cibariorū debet statui arbitrio boni viri. Aluianus.
h ¶ Erba testamenti. subaudi talia sunt que pater filijs futuris heredibus loquitur. ⁊ ideo dicit nostris: quia etiam viuo patre filij sunt quasi domini. vt. ff. de libe. ⁊ posthu. l. in suis. ⁊ facit. j. de verb. sig. l. licet. §. j. Accursius.
i ¶ Comendo. i. precipue pro eis rogo. sic. ff. māda. l. si vero non remunerandi. §. cū quidam. Accursius.
k ¶ Quorum. s. alimentorum.
l ¶ Uiri boni. cui viro bono conueniet dari plus a testatore dilectis sibi cōmēdatis. vt. j. l. pe. in pn. Ité no. nō derogari generi per speciē nominatā. sic. ff. de suppellec. lega. l. legata. in pn. Sed ff. de fun. instru. l. cū delamonis. §. cui fundū. ⁊. §. quidā. Sed plene dic vt no. ff. l. §fitū. §. pe. Accursius. Additio. Dic ſm Bar. q̄ ꝑcessit genus cū signo vni uersali. f. ois. ibi secus. Uel dic q̄ lex cōtraria loquit quādo genus ⁊ species cadunt inter res: bic vero quādo cadūt inter personas q̄bus relinquitur. Uel aliter dic q̄ bic posit relictū generis sequit dinumeratio plurium indiuiduoꝝ. ibi: specierum.
l ¶ Egatis. ¶ Casus. Titius legauit mibi alimēta. certe ꝛtinentur in legato cibaria ⁊ vestiaria ⁊ habitatio. sine bis essi nō pōt corpus alt. alia autē q̄ pertinēt ad disciplinā meā nō continent nisi. pbē testatorē boc sensisse. ⁊ boc dicit cū. l. seq. Aluianus.
m ¶ Ibaria. ergo ⁊ potus. vt. j. tit. l. l. ⁊ si non sint. §. si cui escarium. ⁊ l. fi. ⁊. j. de verbo. sig. l. verbo victus. ⁊. l. seq. ⁊. l. quos nos. §. verbum vinere. sed aliud in verbo diarius. vt. j. eo. l. diarijs. Ité facit. §. fami. ber. l. ex parte. §. ij. Sed contra. ff. de transact. cum bi. §. qui trāsigit. Sol. vt ibi. Additio. Dic q̄ ibi tractatur de materia odiosa: bic vo de materia fauorabili. ſm Bar. ⁊ Butri.
n ¶ Ecunie. ¶ Casus. Instituit mibi heredes titiū ⁊ sempronium et gaiuꝫ pone. ⁊ legauit predicto titio. c. et iussit ei q̄ ex illis. c. prestaret alimēta quattuor libertis meis pone. et postea decessit. nunc dictus titius petit a coheredibus suis dicta. c. ad partem. dicūt ei coheredes. Bene damus tibi: ḟs volumus vt caueas nobis q̄ si aliquis libertoꝝ q̄bus debes alimenta prestare ex dictis centuꝫ decesserit. ⁊ sic quātum ad eū finita fuerint alimēta q̄ restituas nobis duas partes illius partis de. c. propter quam debebas alimēta mortuo. et tertiā dicte partis tibi retineas. nunquid debet eis cauere? et dicitur q̄ nō. vnde etiā si monantur omnes dicti liberti non competit mdebiti actio coberedibus eiusdem titij contra eum. nec etiam vtilis actio. nam necessitas alimentorum prebendoꝝ cum oneribus mēstruis et annuis que sustinebat titius in prebendis alimentis libertis nō soluꝫ excepť. dat et contra dictos coberedes: sed etiaꝫ astringit. i. obijcit vere cūdiam predictis cobere dibus pulsantibus eum pro dictis. c. secus autem esset si bic titius esset electus tanq̄ minister a me testatore vel a coheredibus pro dādis dictis alimentis libertis ⁊ et inter eos distribuendis: quia tūc bene tenet cauere coheredib⁹ ⁊ restituere etiā pro partibus coīū. et est ratio: q̄ mandatū predictū distribuēdi miūgit dicto titio electo vt ministro presentē curā ⁊ mōmētariam vacuā: scz a dāno ⁊ a lucro. Aluianus.
m ¶ Unū er heredib⁹. nō bui⁹ ſstationis ministrū solūmodo electū. sed quo magis etiā ipsi cōsuleret testator ab eo inuitatū ad boc prelegatuꝫ.
n ¶ Recipiente. vt legatarium non vt ministrum.
o ¶ Nec vtilis dabitur. onere eñ finito quasi ꝓceptionis causa cessante in posterū ⁊ ipsum prelegatū ad cōmunionem reuocandam allegabatur. sed perperam. R.
p ¶ Mādatur. a coberedibus vel testatore: q̄ tūc vt minister cōstitutus nullūq̄ lucrū habebitur⁹ cauebit ꝓ ꝓparte decedentiū liberto⁹ coheredi bus restituere. vt. ff. e. l. solēt. §. j. ⁊ de leg. ij. l. si titio.
q ¶ Nam ea res. i. mandatū. Accursius.
r ¶ Iniungit. electo a dāno lucroq̄ vacuā. sicut ⁊ als in mādatis regulariter est traditū. vt. ff. s. man. l. er; mandato.
s ¶ Prebendorū. non distribuendorū ōtūrat. Accursius.
t ¶ Necessitas. vt legatario non vt ministro imposita. Accursius.
v ¶ Pulsantibus. dic duob⁹ modis. ¶ Primo pulsantibus scz alimenta rijs. q. d. necessitas imposita electo vt soluat alimenta astringit non tñ patrimoniū electi scz vt soluat/sed etiā verecūdia. nam ⁊ dānum scz vt soluat ⁊ verecūdiaꝫ habebit si nō soluat merito ergo apud cū remaneat lucrū. Sc̄o dic pulsantib⁹ scz coberedibus qui post mortem alimentariorū volūt repetere prelegatū. q. d. necessitas quā patitur electus astrin git qua si frenū. i. obijcit etiā verecundiā non solū exceptionē circa act⁹ iudicis. planius ſm boc dixisset verecūdia astringit pulsantes coheredes. i. repellit: et sic casus ꝓ casu ponitur. sic ergo de fideicōmissarijs potes notare q̄ nulli lucrū debēt habere. ⁊ facit ad predicta. ff. de leg. j. l. quidā. §. si scriptus. ⁊. l. seruū filij. §. si idem. ⁊. ff. fa. hercis. l. ex parte. §. ij. ⁊. ff. de vsufru. l. dños. §. fi. ⁊. ff. de leg. iij. l. pater. §. tusculan⁹. ⁊. ff. de leg. ij. §. qs quos. ⁊. j. de cōdi. ⁊ demon. l. si qs eū. Sed contra. ff. fami. hercis. l. si filia. §. papinianus. Sol. ibi. Item contra. j. de adimen. leg. l. filio. §. matri. sed plene dic vt no. ff. de lega. ij. l. si titio. Additio. Dic ſm Bar. q̄ in. §. matri deficit onus iniuncti legatario ex voluntate defuncti: bic vo deficit casu scz libertorum morte.

Sed et si decesserit fideicōmissarius[a] ante diem fideicōmissi cedēt pars eius ad ceteros fideicōmissarios[b]† pertinet. ¶ Post diem aūt cedentē si qui mortui sint/ad suos heredes[c] hec transmittent.
¶ Legatū alimētoꝝ relictū a quibusdaꝫ heredibus noiatim debet a substitutis ⁊ a coniunctis. b. d. Bar.
¶ Lucius titius testamento suo libertis libertabusq̄ suis cibaria ⁊ vestiaria a liberis[d] suis cisdēq̄ heredibus prestari iussit nulla cō ditione addita: q̄ro an si sine patrom liberis idem liberti agant[e] cibaria et vestiaria accipere possint? Modestinus respōdit nihil proponi[f] ꝓpter quod petitio eorum que testamento pure legata sunt non competat.
¶ Enumeratio quorūdam indiuiduoꝝ legatū generale non vitiat. b. d. Bar.

Idem. Lex. v.

Uerba testamenti[g] oibus libertis nostris cibaria prestabitis ꝓ arbitrio vestro: non ignorantes quos ex bis charos babuerim. Item alio loco ꝓthimium polichronium bipaciū cōmendo[k]: et vt vobisc̄ sint ⁊ cibaria prestetis peto: quero an oibus cibaria debeāt dari: an bis tantū quos cōmendauit: ⁊ cum heredibus esse iussit? Modestin⁹ respōdet omnibus libertis cibaria reli

cta ꝓponi: quoꝝ[l] modum viri boni[k] arbitrio statuendum esse.
¶ Nde alimēto q̄ continent ea fine quibus nutriri corpus non potest.

Labolenus. Lex. vj.

Legatis alimentis cibaria[l] et vestitus ⁊ habitatio debitur: q̄ sine bis ali corpus nō potest: cetera que ad disciplinam pertinent legato nō cōtinentur.

Paulus. Lex. vij.

Si aliud testatorem sensisse probetur.
¶ Heres cui est aliq̄d prelegatū cū onere alimētoꝝ nō tenet cauere vel reddere eo heredib⁹ deficiētiū portionē. secus si est electus vt nudus minister. b. d. Bar.

Papinianus. Lex. viij.

Ecunie soꝛtem alimētis libertorum destinatam vnā ex heredibus[m] ſm voluntatē defuncti precipientem[n] cauere non esse cogendū ex persona deficientium partes coheredibus restituti placuit: ob eam igitur speciem post mortem omnium libertoꝝ indebiti non competit actio/nec vtilis dabitur[o]: diuersa causa est eius cui legatorū diuisio mandatur[p]: nam ea res[q] presentē ac momentariam curam iniūgit[r] alimētoꝝ vero prebendorum[s] necessitas[t] oneribus mēstruis atq̄ annuis verecūdiam quoq̄ pulsanti bus[v] astringit.

Heredis appellatio extrancos continet.

Generi p speciē non derogat.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

HLio herede. ¶ Casus. Seia dum viueret prestabat sticho liberto alūnoq; suo annuos. xx. aureos: z frumentum/et vinum menstruum. que seia cum decederet condidit testamētum z instituit sibi heredem titium. z legauit libertis suis ea que viua eis prestabat: quod legatum valere certum est. postea petijt a gaio seio tanq̄ a commissario/ vt sticho et pamphilo alumnis suis testatricis daret. xx. aureos. id ē. x. cuilibet eorum: quos. xx. aureos voluit esse apud eundem gaium seium. et nutriri dictos legatarios ab eodem gaio seio ex fenore eorūdem. xx. aureorum. Item voluit q̄ dictus gaius seius cōmissarius restitueret numerio reliquum dictorum. xx. aureorū quod superesset ab alimentis dictorum libertorū. predicto autem gaio seio nihil reliquit: z decessit dicta testatrix. nunc queritur an valeat legatum alimentorū relictorum libertis a dicto gaio seio cōmissario z legatum superfluum relictum numerio: Et videtur q̄ non. quia vt dictū est nihil reliquit testatrix dicto gaio seio. Respondetur tamen hic q̄ idem gaius seius cōmissarius recte potest petere a titio herede dictos. xx. aureos relictos alūnis intra falci diam. tñ. nam titius heres bene potest ex eis detrahere falcidiā: si in hereditate dicte testatricis habet locū falcidia pōt petere dico dictos. xx. aureos: vt eos seruet causa dandi alimenta dictis libertis ex fenore eorūdem. xx. aureorum. et vt reliquum restituat numerio predicto. non tamē potest dicto gaio seius petere a dicto herede superfluum a dodrante dictorum. xx. aureorū. i. quartam quam detrahit heres nomīe falcidie: q̄uis autē dictus gaius seius commissarius possit petere eo modo quem dixi: tamen non potest distrabere de bonis hereditarijs pro habendis dictis. xx. aureis cū ipse non sit heres immo titius vt dictum est. Item fit hic alia questio scilicet vtrū sticbus predictus libertus alumnusq; testatricis: qui quidem. xx. aureos annuos pluribus annis ab ea testatrice accepit. z etiā menstruum frumentum atq; vinum possit petere fideicom. cibarioruz et vestiarioz inter eos aliosq; libertos testatricis quib⁹ ipsa testatrix patrona reliquit cibaria z vestiaria que viua eis prestabat: Et respon. q̄ bene potest petere. Vel aliter vt in glo. Viuianus.

Casum po a nit.

¶ Alio herede. Testatrix dum viueret sticho liberto alūnoq; suo annuos. xxiij. aureos: et frumentum/et vinum menstruū prestabat. que cum decederet libertis suis que viua prestabat legauit/quod legatum valere certum est. deinde a gaio cui nihil reliquerat petijt sticho z pamphilo. x. aureos singulis annis dari: quos apud eundem esset eodem fenore nutriri legatarios a gaio voluit ac numerio restitui reliquū. vnde cum ex verbis testatricis gaio nihil relictum videatur: quod ab eo dari preceperat testatrix: inutile fore dicebatur: quod non fore verū bac l. dicitur p̄m. R. Alij dicunt etiam gaium institutū hoc modo alio scripto herede: z isto gaio similiter subaudiunt. z p̄m vtrāq; positionez accipiuntur bec verba testatricis que sequuntur perinde ac si diriſſet testatrix. Volo gai sei vt de hereditate mea denos aureos accipias. de quorū vsuris illis alūnis meis alimenta des. vt. ℈. de leg. j. l. si seruus. ℈. qui margaritā. Accursius.

b ¶ Respondi. q: gaius z alius heres. i. coheres fuerunt liberti.

e ¶ Non possit. Quid si hoc ipsum esset permissum? R̄n. tunc posset. argu. C. de epis. z cleri. l. si quis ad declinandas. et quod dicit non posset in aliquo quando nō est heres gaius. Accursius.

d ¶ Decuniam. sc̄z denos aureos.

e ¶ Intra falcidiam. i. citra.

f ¶ Petiturū. quia ad fauorabilē causam. vt. C. de episco. z cleri. l. nulli. ℈. j. als secus. vt. j. ad trebel. l. luci⁹. ℈. meuia. z no. ℈. de leg. ij. l. si titio. et no. vnum pro fideicōmissarijs: q: petunt. et aliud contra eos: q: non possunt distrabere de bonis defuncti.

g ¶ De superfluo. i. vltra dodrantem.

b ¶ Probari. i. probabiliter dici.

¶ Mudus minister nō pōt bona defuncti distrabere: sed actionem habet pro relictis in causa alimētorum vsq; ad falcidiaz. hoc dicit Bar.

Idem. Lex. ix.

HLio herede[a] instituto ita scripsit. a te peto gai sei q̄quid ex hereditate mea redegeris: illis meis alumnis des singulis denos aureos annuos: candēq; summam penes te esse volo cuius ex incremento eos alere te volo: reliquuz restitues numerio colliberto nostro: respōdi[b] q̄uis distrabere bona gaius seius alio scripto herede non possit[c] / tamē cum alūnis relictam pecuniā[d] vt seruet ac restituat intra falcidiaz[e] recte petiturum[f] quando de superfluo[g] probari[h] non potest eū q̄q; libertum inter eos quibus cibaria: item vestiaria patrona quevi ua prestabat reliquit recte fideicommissum petiturum existimauit qui annuos. xxiij. aureos et menstruum frumentum atq; vinum acceptauit[i].

¶ Prelegatum cum onere alimentorū trāsit ad heredes heredis: licet sint plures.

i ¶ Acceptauit. id est pluribus annis accepit. z facit. ℈. de leg. iij. l. post emancipationem. ℈. fi.

¶ Am vnus. ¶ Casus. Titius instituit sibi heredes seiū et gaiū et semptonium: z prelegauit predicto [illegible].c.z iussit ei q̄ ex sorte dictorum. c. prestaret alimenta quibusdam libertis suis scilicet testatoris. et postea decessit idem titius testator: z postea decessit dictus seius relicto vno herede. nūquid heres dicti seij ds admitti ad petitionem dictorū. c. seio prelegatorū z per cōsequens ad prestāda alimēta dictis libertis? Et dicit q̄ sic. Sed qd si dictus seius habuit plures heredes. nūq d oēs heredes ciusdē seij admittuntur ad petitionem dictorum. c. z per cōsequēs ad prestāda alimenta dictis libertis? Et certe prima facie videt ad hoc refragari voluntas defuncti. pervnū em̄ heredē voluit defunctus alimēta prestari: nūc autē non apparet per quē potiꝰ sint prestāda. ℈ certe aliud nō oppōbari: sc̄z q̄ vt heredes heredis electi prestēt alimenta q̄uis sint plures. Quid em̄ si ceteros heredes suos cuitauit[j] z quietam acvercundā atq; etiā idoneam libertis consulens domum[k] sequi maluit: et ideo ab omnibus heredib⁹ heredis[l] alimenta prestabuntur.

¶ Alimenta debentur etiam pro eo tē pore quo fuit retardata libertas absq; mora heredis. h. d. Bar.

¶ Verbis fideicōmissi[m] pure mamumisso preterii quoq; temporis alimenta reddēda sunt: q̄uis tardius libertatē recuperauerit: nec heres moram libertatis fecerit: tunc enim explozari mozam oportet: cum de vsuris[n] fidicom missi queritur non de ipsis fideicommissis.

tuntur ad hoc. in dubio autē presumo semper testatorē elegisse domus: id est familiam seij heredis. z ita non est mirum si ad predicta admittitur omīs heredes seij heredis electi. ¶ Verbis fideicōmissi. Titius instituit sibi heredē seium z rogauit eū pure vt manumitteret sticbū seruū suū testatoris. z eidē sticbo annua vel menstrua alimēta reliquit. z postea decessit idem testator. heres autē nō fuit in mora cōiti: quia nō fuit interpellatus. vt. ℈. de vsuris. mora. ℈ intercessit mora in rē. vt. j. de fideicō. li. l. cū vero. ℈. apparet. Jdē heres post triēnū pone manumisit eudem sticbū. certe habebit sticbus ab berede alimēta preterita q̄uis tūc esset seruꝰ. nā oportet explozari mozā heredis cū q̄rit de vsuris fideicō. nō aūt tunc oportet explozari cū q̄rit de ipsis fideicō. vt fuit in nō casu. sine em̄ heres sit in mora siue nō semp tenet̄ soluere fideicō. ¶ Alimentis. Titius instituit sibi heredē filiū suū seiū / z filiā suā semptoniā exheredauit: z iussit eidē filio q̄ daret dicte filie centū in dotem cū ipsa nubere vellet. Item ab eodē filio reliquit filie alimēta prestanda arbitrio boni viri: nūc queritur qualiter filius debeat eā exhibere sine alere? Et rn̄. q̄ debet eā alere pro modo legate dotis z pro incremētis etatis ipsi⁹ filie. nā q̄tū plus crescit puella tanto plus in ea impendendū est. nō autem debet ali pro viribus hereditatis. Viuianus.

k ¶ De cuius sorte. i. de ipsa sorte. vel dic de vsuris sortis. Accursius.

l ¶ Ad perceptionem. z per cōsequens ad onus vt subijcit. Accursius.

m ¶ Refragari. sc̄z videtur eo q̄ per vnū heredem alimenta prestari voluit testator: nunc non apparet per quē potius sint prestanda: cū ille sit mortuus per quem testator voluit fieri.

n ¶ Non oportere. q̄ vt heredes heredis prestent quā q̄ sint plures. ad quod. j. eo. l. alimenta. in prin. z. ℈. eo. l. ij. in fi.

o ¶ Euitauit. vt infideles.

p ¶ Domū. i. familiam. z sic non personaz tantum certam. R. quod in dubio bic presumitur. nam quidam presumuntur boni: quia de bono genere sunt. econtra quidam mali. quia de genere reprobato. vt. ℈. de edil. edic. l. quod si nolit. ℈. qui mancipia.

q ¶ Heredis. sc̄z electi in prestatione alimentoz. Accursius.

r ¶ Verbis fideicōmissi. Testator: rogauit pure heredem manumittere sticbum: z ei sticbo annua vel menstrua alimenta reliquit. heres non fuit in mora cōmuni: quia non fuit interpellatus. vt. ℈. de vsu. l. mora. sed in rem fit mora. vt. j. de fideicōmiss. liber. l. cum vero. ℈. apparet. si heres post triennū manumisit habebit sticbus alimēta preterata q̄uis tunc erat seruus. sic. j. eo. l. seruos. z j. l. pxori. et. ℈. fami. hercis. l. et parte. ℈. ij. Accursius.

Casus.

s ¶ Cum de vsuris. ad hoc. ℈. de leg. ij. l. si quis seruo. z. C. de vsur. l. j. et ℈. de leg. iij. l. is qui. z. C. ad silleia. l. fi.

Relictis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Relictis.ex centum puta que dari voluit cum nuberet. Ro.vel fm Bug.dic simpliciter relicta alimenta arbitrio boniviri. Sed tūc quare dicit pro modolegate dotis: Rñ.ex coniectura voluntatis.quia taliter videtur dilerisse in alimentis sicut in dote.Arg.C.de impu.⁊ aliis sub. l.i. Zté qđ subiicit quā sola ⁊c.subaudi pter alimenta.⁊ facit.ff.de bere. instit.l.q volebat.

b ¶ Etatis. Not.quantū plus crescit puella tanto plus in eam impendendum est.Accursius.

IS cui annua. ¶ Cassius. Titꝰ reliquit annua alimēta scio. postea scius fuit in metallum dānatus.⁊ cristes in dicta pena percepit alimēta ab herede dicti titij.et postea fuit in integrū restitutus.⁊ petit alimenta pro futuro tempore.dicit heres nedum qꝫ prestem tibi nūc alimēta: sed etiā ea que pstiti te existēte in pena reddas mihi. Certe dicitur hic qꝫ heres non habet ius.Azuianus.

c ¶ Precedentiū. immo videt indulta pena non restituti bona vt habetur C.de ten.pas.l.in insulā. que est contra. Solu.hic fuit restitutus.vt.ff.eo.titu.l.ff.ibi ꝫ sola indulgētia pene. Vel dic hoc speciale in alimentis.nam ⁊ manēti in pena relinqui possunt.vt.ff.de bis que pro nō scrip.habē.l.ff in metallum:et est ratio:qꝫ parū prodest indulgētia sine alimentis cū sine bis vinere nō possit:ergo sequūtur.vt argu.ff.de pe.le.l.nā qꝫ.in pūn.sic nec transfigitur de eis sic faci le: vt in ceteris.vt.ff.de transac.l.cū hi.et eo modo soluit.C.de leg.l.seruus.et. C.de necef.ser.l. quidā.§.i. que dicūt nō valere relictū seruo:z hic est seruus pene.vt instit. qui. mo.ius pat.po.sol. §.serui aūt. Item eodez modo soluit.ff.de iure fisci.l.in metallum. Item eodez modo soluit. C.de bo. pscrip.l.ff.vbi dicit confiscari: vel ibi in deportato vt ibi no.etiā est si: in liberto vel patrono vbicūqꝫ restituto vt iura patronatus sequantur.vt.ff.de iure pa.l.fiue.⁊.ff.de ius vo.l.ff ⁊ si p penā.⁊.ff.de fen.pas. l.ff.idē in iure cognationis.vt.ff.de fen.pas.l.ff. Zté ff.de l.fol.§.debebit.ff dicit vbi.⁊ facit.ff.de l.seruos ad custodiā. Zté ptra.C.de re mi. cū allegatis.vbi indulta pena deserto militie nō vident restituta stipendia preterita:sed speciale bic in alimentis.

LIcius titius. ¶ Cassius. Lucius titius fecit testamentū:⁊ reliquit libertis suis cibaria ⁊ vestiaria/⁊ etiā annua certoꝝ nummoꝝ.⁊ postea ita dixit scs obligatos esse ob pdicta fideicōmissa fundū titianū et scianū. vt ex redditu eoꝝ fundoꝝ alimenta predicta percipiant dicti liberti.⁊ postea decessit.⁊ postea in vno anno fuit minus perceptus ex redditu dictoꝝ fundoꝝ q̄ necesse foret in eodē anno ad cibaria ⁊ vestiaria dictoꝝ libertoꝝ.nūc querit an heredes supplere debeant:vel si alio anno sequēti post sterilem annū excesserit fructus dictoꝝ fundoꝝ quātitatē dictoꝝ cibariorꝝ ⁊ vestiariorꝝ:an supplendū sit ex fructib⁹ dicti anni sterilis qō superiori anno sterili minus perceperunt liberti: Et rñ. qꝫ integra debentur dictis libertis cibaria ⁊ vestiaria:siue minus:siue plus percipiatur ex dictis fundis. Azuianus.

d ¶ Obligatos.hoc em facere pōt.vt ⁊.ff.de pig.ac.l.nō est. Accur.

e ¶ Ex redditu.hic modus pro conditione videbatur vt habetur.C.de bis que sub modo.l.ff. Sed contra vt hic subiicit.magis em pro securitate alimētarū videtur hec verba posuisse testator qꝫ vt conditionem faciat.sic.⁊ als prospiciēdo cōmodo rei familiaris.vt.ff.de leg.ff.l.quidā. Sed qd si testator nō dixit de hypotheca aliquid sed solūmodo ex bis fundis prestari: Rñ. esse obligata. Arg.ff.eo.l.ff.in fi.⁊.ff.de vsufruc. l.hactenus. Alij contra vt non sint obligata:et tunc expectari sequentē annū.vt.ff.de verbo.oblig.l.inter stipulantes.ff.sacram.ibi:pro quo et illud ⁊c.⁊.ff.quando dies leg.ce.l.firmio.⁊.ff.de annu.leg.l.legatum.§. vini. Zté pro vtraqꝫ opinione.ff.de transac.l.cū hi.ff.§.fi vini.⁊.ff.§.si plu

Vir bonus debet arbitrari alimenta pro qualitate relicte dotis: que alimēta crescunt crescente etate.b.d.Bar.

¶ Alimentis viri boni arbitratu filie relictis[a] ab herede suo pro modo legate dotis quā solam pater ex hereditate filie nubenti dari voluit:atqꝫ p incrementis etatis[b] eam exhibendam esse respōdi:non pro viribus hereditatis.

¶ Dānatus in metallum post restitutionē preteriti tēporis ⁊ futuri alimēta petere potest.hoc dicit Bar.

Paulus. Lex.xj.

ISCui annua alimenta relicta fuerant in metallum dānatus indulgentia principis restituturus est:respondi eum ⁊ precedē tium[c] annoꝝ recte cepisse alimenta:⁊ sequentium deberi ei.

¶ Si predia pro alimentis relictis obligentur ex hoc legatum alimentoꝝ non augetur vel minuitur.b.d.Bar.

Idem. Lex.xij.

LUcius titius libertis suis cibaria ⁊ vestiaria et ānua certoꝝ nummoꝝ reliquit:⁊ posterioꝛe parte testamēti ita cauit:eis obligatos[a] esse ob banc causam fideicōmissi fundos meos illum et illum:vt ex redditu[c] eoꝝ alimēta suprascripta percipiāt:quesitū est an si quanto minoꝛes redditus peruenerint q̄ est quātitas cibariorum ⁊ vestiariorum heredes ad supplendū ea onerari non debeant: vel si alio anno excesserint an supplendum sit quod superiori anno minus perceperint: Paulus respondit.cibaria et vestiaria libertis defuncti integra deberi[f].neqꝫ ex eo qꝫ postea pdia bis pignoꝛis iure testator obliga

re voluit:vt ex redditu eoꝝ alimēta perciperent: minime cum vel auxisse ea que reliquerat videri.

¶ Legatū in dubijs videtur translatū in alium cum onere suo.b.d.Bar.

Secuola. Lex.xiij.

QUicio scio .ccc. aureos legauit vt ex vsuris eius summe libertis cibaria ⁊ vestiaria prestaret que statuerat.codicillis autez eandem summā vetuit dari gaio scio/ꝫ dari publio meuio voluit: quero an libertis fideicōmissum debeat meuius: Respon.meuiuz (nisi aliud de quo non dubitaretur doceat sibi a testatore inuntum) videri fm voluntatem testatoꝛis recepisse ea onera que ascripta erant ei summe que in euz codicillis transferebatur[g].

¶ Legatum alimentoꝝ factum alicui quo ad cum aliquo moꝛaretur: durat etiā mortuo eo cū quo debet moꝛari. Item eo viuo ex iusta causa potest ab eo discedere. hoc dicit Bar.

¶ Imperator Antoninus pius liberis fertilie basilice scripsit[h] q̄ uis verba testamenti ita se habeāt vt quoad cum claudio iusto moꝛati effectis vobis alimenta et vestiaria legata sint:tamen hanc fuisse defuncte voluntatem et cogitationem interpretor: vt post moꝛtem iusti eadem vobis prestari voluerit. Rñ. ciusmodi scripturam ita accipi:vt necessitas alimentis prestandis perpetuo[i] maneat. Item consultus[k] de tali scriptura:vt et tecum sint semper volo:quero cum manumissi ab here de cū quo moꝛati diu sint: sed ob grauioꝛe[l] seruitutem ab eo discesserint an alimēta bis debeant qs

plus reditus.⁊.ff.§.idez si ager. sed prima opinio verior est fm Bal.30.vt ⁊ no.ff.de an.le.gaius.dicta.l.cum hi.⁊ facit.ff.de cōtrahē. emp.l.ff.in fi.erant ergo obligata ⁊ integra debētur ac si exstisset alimentoꝝ fauore. Accursius.

f ¶ Integra deberi. contra.ff.de tri.vi.et oleo.lega.l. certus.vbi nō plus q̄ natum: sed hic fauore alimentorū. Item aliud est dicere vt inde percipiant.aliud quod ibi natum erit. Accursius.

¶ Scio scio. ¶ Cassius. Titius testator legauit gaio scio trecentos aureos vt ex vsuris eius summe libertis ipsius testatoris cibaria ⁊ vestiaria certa prestaret.postea fecit codicillos .et in eis vetuit dari gaio scio dictam summā: sed voluit eam dari publio meuio. nec noiatim alimenta repetijt in persona publij meuij. et postea decessit dictus testator.⁊ heredes sui soluerūt dicto publio meuio dictos trecentos aureos.nūc queritur an idem publius meuius debeat dictis libertis dictū fideicō.cibariorum ⁊ vestiariorum: Et dicitur q̄ sic: nisi testator intumat aliqō aliud onus ei publio meuio. ¶ Imperator. Basilia fertilia instituit sibi heredē claudiuz iustum ⁊ legauit libertis suis testatricis alimenta donec cum dicto claudio iusto moꝛati essent:⁊ postea decessit dicta testatrix. dicti autez liberti fecerūt cum claudio iusto donec ipse viuerit. mortuo autē m postea dicto claudio iusto petūt liberti ab heredibus alimēta. heredes dicūt se non teneri:quia liberti non stant cum claudio iusto:qꝫ est moꝛtuus.iuerunt igitur dicti liberti ad imperatorem antoninū et consuluerunt eum super boc.⁊ ipse respon.eis q̄ perpetuo.i.donec viuent ipsi liberti debent habere alimenta.⁊ interpretatur idem imperator talē fuisse voluntatem testatricis. Sed pone q̄ dicta testatrix ita locuta fuit dicto claudio iusto heredi suo. Volo q̄ des libertatē talibus meis seruis:et cum erunt liberti alimenta ꝛ semper volo vt tecum sint.et postea beres eos manumisit.⁊ ipsi postea diu cum eo steterunt.⁊ postea discesserunt ab eo: quia ipse heres nimis eos in seruitute grauabat: nunquid nibilominus heres debet eis prestare alimenta: Et respō.q̄ sic. nec essistio vel superiori casu videtur stare per libertos quo minus cum herede moꝛentur. Azuianus.

g ¶ Transferebatur.sic ergo fit trāslatio cū suo onere:vt ⁊ habet.C.de cadu.tolle.l.vnica.§.pro fecūdo.⁊.§.bis itaqꝫ.⁊.ff.de leg.j.licet.⁊.ff.de vsufruc.leg.l.si ab eo. Et arg.ff.de cōdi.insti.l.que sub conditione.⁊ facit.ff.de adimē.leg.l.sicut.⁊.l.seq.⁊.l.nihil prohibet. Sed arg.cōtra.ff. de adimen.leg.l.si tibi certū. Additio Dic fm Bart.q̄ ibi legatū fuit translatū in eundem:hic in alium.

h ¶ Scripsit.ea que sequūtur.

i ¶ Perpetuo.msi gratia eius cū quo moꝛari debeāt hoc fuerit scriptū. vt.ff.de conditio.⁊ demonstra.l.illis libertis.in fi.et dic contra vt not. C.de leg.l.f. Accursius.

k ¶ Consultus.mutat questionē super idē thema.

l ¶ Grauioꝛe.qz nimis grauabat heres eos in seruitūs. Accursius.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Negauit.heres.
b ¶ Seruitutis.i.nisi seruiant.
c ¶ Deberi.nec enim isto vel superioti casu videtur stare per libertos. ad quod est.ff.de condi.instit.l.que sub cõditione.§.pe.ꝛ de lega.iij.qui concubinam.§.vroni.et de reg.iur.l.iure ciuili.et.ff.de an.leg.l.scie.in princi.ꝛ.l.mcuia.in pn. et.l.annua.in princi.ꝛ.l. de condi.et demõ.l.viij. ꝛ.ff.de le.ij.l.tutia.§.fi ea. et.§.ꝛ.libertis.§.fi.

Mela ait. ¶ Casus. Titi[a] legauit alimenta puero vel puelle: querit vsq; ad q̃ tẽpus debeantur ei alimenta:ꝛ dixit mela deberi vsq; ad pubertatem: male. nam debentur donec testator voluit deberi.si autẽ non appareret voluntas eius debenk per totũ tps vite alimẽtary.si autẽ vsq; ad pubertatem reliquit eis testator alimenta alentur pueri vsq; ad. xviij. annos: puelle autẽ vsq; ad xiij.ꝛ hoc pietatis intuitu ꝛ alimentorum fauore. Nã ꝛ alibi generaliter alitter diffinit pupertas: scz in masculo vsq; ad.xiij. annos:et in femina vsq; ad.xij. Sed quid si legauit dictus testator dicto puero vel puelle alimenta que eis vsibus prestabat: Certe ea demum alimenta prestabuntur eis que mortis sui testatoris tempore erat eis solitus prestare: siue minus siue plus prestabat tempore mortis q̃ alio tempore: siue plus.

¶ Quidam libertis. Titius qui erat de africa vel de egypto in quibus terris vẽdit aqua: instituit sibi heredẽ sui ꝛ libertis suis testatoris reliquit alimẽta ꝛ aquã eis necessariam:et decessit idem titius.nũc querit vtrus fidecicom. aque valeat vel non: Et certe qꝛ emolumentũ continet in se dictum aque fideicõ.eo q̃ó est relictũ in terra vbi vendit aqua: Rñ.illud valere.ꝛ hoc siue testator habebat cisternam siue nõ.ꝛ tũc qñ nõ habebat cisternã continetur in fideicõ.quãtum libertiessent aquam comparaturi si nõ esset eis legata. Diceret aliquis quomodo valet fideicõ.aque cũ testator habebat cisternam in fundo suo pone: Certe non videt valuisse:qꝛ videt relicta seruitus predialis in fundo in quo erat cisterna ei⁹ qui nõ habebat p̃dii ibi iurta. posito qꝛ fideicõmissarius nõ habebat ibi predium.quo quidem casu non valet.vt.ff.de.cõia predi.l.i.in fi. Sed certe rñ.nõ est inutile propter hoc fideicõ.aque:quia dicta aqua relinquitur pſone fideicõmissarij:et ita nõ est predialis seruitus nec etiã personalis hoc casu cũ relinquitur ꝑpter personã fideicõmissarij ꝛ nõ ꝓpter prediũ fideicõ.sz est quoddã ius quod debet fideicõ.actione ex testamento.vt in fi.l. Si ait diceres cã esse predq̃ seruitutẽ non valeret cum non habenti vicinũ predium nõ posset legari.ꝛ merito non valeret tũc:qꝛ q̃uis seruitus haustus aque est seruitus personꝛ.i.predialis que cum pſona finit cum hoc actũ est vt ad heredem non transeat:sicut ꝛ fernitus pecoris ad aquam appulsus.tñ ei qui vicinus nõ habet prediũ inutiliter relinquit si vt seruitus realis vel personalis ei relinquitur.nam neutra est vt dixi.ꝛ idez dico in seruitute gestãti.i.portandi aliquid in fundo testatoris:ꝛ in seruitute premẽdi vuas in agro testatoris:ꝛ in seruitute vtendi area tesla toris ad exprimenda frumenta ꝛ cetera legumina.nã sicut p̃diales seruitutes legentur ei qui nõ habet ibi iurta prediũ non valent cũ non sint eo casu p̃diales seruitutes/nec etiã personales: immo quoddã ius debitum fideicõmissaria actione ex testamento. Iuuianus.

d ¶ Ad pubertatem.si fensit de duodecim et quattuordecim annis pessime dixit.si fensit de.xviij.an. male dixit: quia vsq; ad mortem.vt statim corrigit.Accursius.

e ¶ Vte sue.nam cum vita finitur.vt.ff.de tranſac.l.cum hi.§.constat. et.j.ad leg.fal.hereditatum.et sic large fit interpretatio.vt.j.de reg.iu. l.in testamentis.

f ¶ Dudum.i.ante banc.l.nam per banc.l. vsq; ad mortem.

negauit[a] se prestare nisi vice seruitutis[b] bus vtercturꝛ Rñdi ꝑm ea que proponerentur deberi[c].

¶ Adiectiuũ significatiuũ etatis adiectum pſone legatarij nõ restringit legatuꝫ. Itẽ aliméta relicta simpliciter debẽtur in vita. Item alimentorum fauore pubertas in masculis intelligit vsq; ad.xviij.annũ: in feminis vsq; ad.xiij.boc dicit Bar.

Modestinus. Lex.xiij.

Mela ait:si puero vel puelle aliméta relinquantur vsq; ad pubertatem[d] deberi:sed boc verum non est:tandiu eis debentur donec testator voluerit: aut si non appareat quid sentiat: per totum tempus † vite sue[e] debẽbuntur. Certe si vsq; ad puberta tem alimenta relinquantur si qs exemplum alimentorum que dudum[f] pueris ꝛ puellis dabantur velit sequi:sciat adrianum constituisse[g] vt pueri vsq; ad decimum et octauum: puelle vsq; ad. xiij. annum alantur:et banc formam ab adriano datam obseruandam esse imperator noster rescripsit.sz ꝛ si generaliter pubertas non ſicꝰ diffinitur/tamen pictatis intuitu in sola[i] specie alimentorum hoc tempus etatis esse obseruandum non est inciuile. Sed et si alimenta que vnius prestabat reliquerit: ea demum prestabuntur que mortis tempore prestare solitus erat. quare si forte varie prestiterit/ci⁹ tamen temporis prestatio spectabitur quod proximum eius mortis fuit. Quid ergo si cum testaretur minus prestabat mortis tempore vel contraꝛ adhuc erit dicendum eam prestationem sequendam que nouissima[k] fuit.

¶ Qui relinquit aquam videtur relinquere preciam aque:ꝛ tale legatum nõ continet seruitutem:sed debitũ personale.boc dicit Bartolus.

¶ Quidam libertis suis vt alimenta ita aquaꝫ quoqꝫ per fideicõmissum[l] reliquerat:consulebatur de fidicommisso cum in ea regione africe vel forte egypti resagi[m] proponebatur vbi aqua venalis est:dicebam igitur esse emolumentum fideicõmissi siue quis habens cisternas[o] id reliquerit/ siue non vt sit in fideicommisso quanto quis sibi esset aquam cõparaturus:nec videri inutile esse fideicommissum quasi seruitute predij[p] non possessori[q] vicine possessionis relicta[r].nam ꝛ si haustus aque:vt pecoris ad aquam appulsus est seruitus personꝛ: tamen[s] ei qui vicinus non est inutiliter[r] relinquitur.in cadẽ causa crunt[t] seruitutes gestãdi:vel in tuo vuaꝫ premendi:vel arce tue ad frumenta ceteraqꝫ legumina exprimenda vtendi: hec enim aqua persone relinquitur.

¶ Mulier potest esse executrix in testamento:ꝛ cogitur illud officium acceptare si agnouit legatũ a defuncto sibi relictum. Item hoc officium si habet onus burſale annexum transit ad heredes.b.d.Bar.

Scevola. Lex.xv.

A Filio herede codicillis scie decem reliquit: et alumno his verbis.meuio infanti alũno meo quadraginta dari volo que peto a te scia suscipias:ꝛ vsuras ei quincuncesꝫ in annum vsq

g ¶ Constituisse.predicto casu qñ vsq; ad pubertatem fuit relictum.

h ¶ Non fic.ad.xviij.annos.sed ad.xij.vel.xiij. vt instit.q.mo.tu.li.§.q. et.iij.hic ergo est speciale fauore alimẽtorum.sic et alꝛ.ff.de adop.l.arrogato.§.nõ tantũ.qñqꝫ pro xvij.vt.ff.de poſtu.l.j.§. puertiam. Accur.

i ¶ In sola.et alio casu vt modo no.ꝛ facit.j.de verbo.sig.l.pueri.

k ¶ Nouissima.sic habetur.C.ne de ſta.defun.si mater.ꝛ no.tẽpus mortis inſpici.ſic.ff.de fun. instru.ꝛ instru.le.l.si mã cipia.in pn.ſz videt tps testamẽti.vt.j.de libe.le. aureli⁹.§.testõ.et.l.fi.§. fi.ꝛ.j.ti.i.si ita.ꝛ.i.medico.et.ff.de leg.iij.vroni. in pn.ꝛ.§.i.ꝛ.i.vtorꝫ.§. testõ.Sol.fm.R.in alimentis prout minuitꝛel auget ꝓstationẽ fic ꝛ voluntatem alterare videt. sed cũ debitori liberationẽ legat et de nouo aliud debere incipiat ꝛ separati est qõ addit.ꝛ sic est in si milib⁹. Vel dic qꝛ licet ea: apparet ratio:qꝛ tẽpus testamẽti inſpicit. Itẽ ff.de lega.iij.l.nomen.§.filio. Sol.vt ibi. Item facit contra.ff.de an.leg.l.scio.§.i.ꝛ.§.fi. et.ff.de leg.i.l.si mihi.ꝛ ti bi.§.in legatis.ꝛ.j.de rẽ iudi.l.i iudicati.ꝛ de adi men.lega.l.ꝛ translatio.ꝛ l.seq.ꝛ.j.de secun.tabu. l.i.§.non tamen.

l ¶ Per fideicõmissum. sez aque.

m ¶ Res.i.hec questio.

n ¶ Agi.i.tractari. Acc.

o ¶ Cisternas.posset saltem personalis seruitus esse ꝑm Rog.

p ¶ Predij.i.predialꝰ.Accursius.

q ¶ Non possessori.i.dño.vt.ff.de cõia predi.l.i.

r ¶ Relicta.Hic accipe quod est in fi.boc enim ꝛc.si autẽ diceres ꝛ predij seruitutẽ non valeret:cum non habenti vicinum predium non posset legari ꝛ merito.nam ꝛc.

s ¶ Persone tamen.sez aliqñ:vt cũ relinquit habenti predium.sed boc acto vt ad heredẽ nõ transeat:quo casu est seruitus personalis ꝑm.R. vt hic.quod Jo.non placet.immo realis.sed heres legatarij exceptione repellitur.qõ ptz:qꝛ vẽdicat sez per cõfessoriã.vt.ff.de ser.rusti.pre.l. pecoris.ꝛ.l.seq.ꝛ hic exꝑone seruitutẽ persone.i.predialem que finitur cum persona qñ boc actum est vt dixi.et sic nõ est contra.l.illã pecoris. Item qõ dicit ius hauriendi esse personale.imo reale.vt.ff.de ser.rust. pre.l.si mihi.§.fi.sed dic vt modo no.quando scilꝫ ita fuit dictũ.at cum non habẽti prediũ relinquitur non est realis vt subiicit.sed personalis si hoc velit relinquens vel cõstituẽs ꝑm Ro.vt.ff.de ser.rusti.ꝑdi.lucius.ꝛ ꝑm hoc per confessoriam peteretur.sed Jo.dicit nec personalẽ esse.vt.ff.de ser.l.vt pomum.sed quoddam ius quod actiom personali ex testamẽto vel pacto debetur.sicut si.ꝛ.mihi stipuler.vt no.d.l.pecoris.ꝛ facit.ff.de vſu ꝛ habi.l.vsus aque.ꝛ.ff.co.l.j.

t ¶ Inutiliter.vt sit seruitus realis:ſz pſonalis ꝑm Ro.tu dic vt sit seruitus realis vel personalis.nam neutri est.vt.ff.diri.

v ¶ Erunt.f.seruitutes vel iura.f.vt sint pſonales seruitutes ꝑm.R.vel vt nõ sint reales vel pſonales sed quoddã ius.vt.d.l.vt pomũ.

A Filio herede. ¶ Casus. Instituit sibi titum suum filium gaium heredem:ꝛ postea fecit codicillos:et in eis reliquit scie decem et alumno

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

alumno suo reliquit dictus titi⁹ quadraginta bis verbis: meuio infanti alũno meo quadraginta dari volo. ꝛ peto a te ꝑdicta scia vt suscipias dicta. rl. apud te. et vt ꝑstes eidem meuio alũno vsuras quãcũcs soꝫ in annũ. xx. etatis eius ꝛ vt eũdẽ meuiũ suscipias ꝛ tuearis. ꝛ postea decesserit dictus titi⁹ testator. ꝛ postea dicta scia recepit dictũ suũ legatũ de. x. a filio testatoris bẽde. nũc idẽ heres vult dare ei scie dicta. xl. vt ipsa faciat ea que iussit testator. et ipsa noluit recipere. vnde q̃ritur an ipsa compellenda sit agnoscere onera alimẽtorum meuiũ ex die mortis testatoris? ꝛ dicitur q̃ sic. ꝛ etiam heres eiusdẽ scie. ☞ Testator. Gaius instituit sibi heredem titium et scium. et legauit concubine sue. viij. rusticas mancipia. ꝛ bis mancipijs rusticis iussit ꝑstari cibaria hec verba. cisq; mancipijs que. ꝛ. legauit concubine mee volo ꝑstari nole cibarij ab heredibus meis ea que a me accipiebant dicta mãcipia me viuo. ꝛ postea decessit dictus gaius testator. nũc querit cũ vno dicto testatore semper mãcipia rustica tempore messiũ ꝛ arearũ delegata fuerint ad areas vt faciunt rustici boñ. ꝛ ex eo tempore cibaria ex ratione dñi fui nunq̃ acceperint: excepto custode prediorum an heredes quoq; eiꝰ temporis. i. messiũ ꝛ arearũ debeant ꝑstare cibaria cõcubine predictis mancipijs rusticis? ꝛ rñ. q̃ iude ꝛ debet ⁊ estimare tenendo distinctionez claudij q̃ sequitur. naz si testator legauit dicta mãcipia concubine vt sient eo modo apud concubinam quo fuerũt apud testatorez non debebuntur cibaria eiꝰ temporis de quo quesitum est. si autẽ dicta mancipia transferebantur a testatore ab his ministerijs rusticis vel ut in ministeriũs vsbanorum vtpote. vt faciant aliquid in ciuitate pro ipso testatore bene debebuntur cibaria concubine pro eis. ☞ Titia decedens. Titia habens. x. libertos trib⁹ ex eis cibaria ꝛ vestiaria ꝑstabat. ꝛ illud quod in hoc expendebat scribebat in rationibus suis ipsa titia: postea decedẽs fecit testamentum in quo ita cauit. omnibus libertis libertabusq; meis cibaria ꝛ vestiaria que viua ꝑstabam dari ꝑstariq; volo. et decessit. nũc queritur an heres eius titie debeat ꝑstare cibaria et vestiaria omnibus. x. libertis an vero predictis tribus tantum: et respon. q̃ omnibus debet prestare. illa enim verba que viua ꝑstabam ꝛc. nõ restringũt ꝓcedentia. Vinianus.

Defuncti iudicio nõ in parte ꝛ in toto patendũ est.

a ☞ Compellendam. ad hoc est. ff. de lega. ij. l. v. Et no. nõ licere in parte velle in parte nolle defuncti parere iudicio. fic. ff. de ope. liber. l. si ita stipulatio. in fi. ꝛ de bo. libe. l. naz absurdũ. ꝛ ff. de acqui. here. l. j. ꝛ. ij. et ff. de lega. j. l. quidam. Accur.

b ☞ Debere. sic. ff. eo. l. cum vnus. in prin.

c ☞ De legata. quia testator accõmodabat aliquibus qui interim eos alebant vel ibant in area vt vadunt rustici huius ciuitatis ad medicinã: ꝛ sic non alebantur ex bursa domini. Accur.

d ☞ Claudius. f. dixit idem adiciendo ꝛ distinguẽdo: vt subijcit.

e ☞ Ab his. id est ab hac concubina: ꝛ ita de singulari transit ad plurale numerum. Vel dic ab his ministris: scilicet rusticis et ab ipso testatore. nam tunc hec variatio non nocet quominus debeatur: verum vt vbi ana familia aletur inspecto tempore motus: vt. ff. eo. l. mela. ff. sed et si alimenta. Accur sius.

f ☞ Ab omnibus. scilicet heres poterit conuenire: quoniã omnib⁹ quantum quibusdam dabat legare videtur: sic forte variatuz et alibi collectionum nomen ponitur sicut hoc nomẽ liberis: vt. ff. de tri. lega. l. cuz vinum. ꝛ. l. ff. in prin. sic ergo hic ista verba que viua ꝑstabã nõ restringunt precedẽtia. sic. ff. e. l. verba. ꝛ. ff. ti. j. l. legata. in prin. ꝛ. ff. de fun. instru. l. ꝙsitum. ff. penul. ꝛ. ff. de lega. iij. l. ea ti. ꝛ. l. cũ qs decedens. in fin. Sz ar. ꝛtra. ff. de pe. leg. l. nã q̃. in fi. ꝛ. ff. de lega. iij. l. ꝙsitus. ff. j. ꝛ. l. heres. ff. vroxi. ꝛ. ff. ti. j. l. cũ qdã. ꝛ. ff. de lega. j. l. nõ solũ. ff. fin. ꝛ fa. f. e. ti. l. testamẽto. Additio Dicfim Bar. q̃ relatiuũ restringit antecedẽs ad qd̃ refertur non alia ꝛ sicnõ ob. contra.

ad. xx. etatis ꝑstes: cũq; suscipias ꝛ tuearis: ꝙsitum est an scia postq̃ legatum suum acceperit si noluerit pecuniam alumno relictam suscipere vel in suscipienda ea cessauerit: onera alimẽtoz ex die mortis testatoris cõpellenda sit agnoscere. respondi fm ea que ꝑponerẽtur compellẽdam ᵃ ꝑstare: cũ fideicõmissum sit. Jdez ꝙsijt an heres ꝙs scie in annos. xx. alimenta prestare debeat? Rñdi debere ᵇ.

☞ Relatiuum quis vel qui limitat suũz antecedens non solũz in quantitate ⁊ etiã in tempore. b. d. Bar.

☞ Testator concubine mancipia rustica nũero. viij. legauit: et bis cibaria ꝑstari iussit in hec verba: cisq; mancipijs que supra legaui cibarij nomine ab heredibꝰ meis prestari volo que me viuo accipiebant: quesitum est cum viuo testatore semper mãcipia rustica tempore messium ꝛ arearum delegata ᶜ fuerint: et ex eo tẽpore cibaria ex ratione domini sui nunq̃ acceperint: excepto custode prediorum an heredes quoq; eiꝰ temporis. i. messiũ ꝛ arearũ cibaria concubine ꝑ mancipijs rusticis prestare deberet: respondi eum cuius notio est estimaturum. Claudius ᵈ merito. nam si eodem modo quo apud testatorem fuerunt apud cõcubinaz futura legauit: nõ debebunt eius tẽporis de quo quesitum est cibaria. verum si velut in ministerium ab his ᵉ transferanꝫ/ debebuntur.

☞ Relatiuum quis vel qui limitat suũz antecedens ad quod refertur non alia. boc dicit Bartolus.

☞ Titia decedens testamento ita cauit: omnibus libertis libertabusq; meis cibaria et vestiaria q̃ viua ꝑstabam dari ꝑstariq; volo quesitum est cum tribus solum eo tempore quo ea vixit (sicut ratio nibus continebatur) cibaria ꝛ vestiaria prestiterit: an heres eius a ceteris quoq; libertis conueniri possit: an vero tãtũ tribus sit obnoxius q rationibus ipsius cibaria ꝛ vestiaria accepisse reperiuntur? Respondi ab omnibus ᶠ.

☞ Legata relicta ab herede debentur ab herede heredis. Item appellatione liberto rum heredis: libertus liberti cõtinet quem testator tractabat vt suum. b. d. Bar.

Idem. Lex. xvj.

Alimenta et vestiaria libertis suis dedit: quesitum est an quia nominatim a moderato ᵍ vno ex heredibus dari iussit testator: solus moderatus debeat: non etiam post mortem moderati heres eius? Respondi ctiã heredem teneri ʰ. ☞ Libertis libertabusq; itẽ quos quasq; testamẽto codicillisve manumiserat alimenta commoda ⁱ q̃ viua ꝑstabat dari iusserat: itẽ omnibus libertis libertabusq; fundos ᵏ. quesitum est an ad ea legata admitteretur liberti paterni libertus: cui scribere solebat ita ˡ

als ruffino meo liberto salutem / cpl̃a etiam emissa ad ordinem ciuitatis vnde oziunda

+ Qui si per sone intungeret videret eius esse electa indu stria et hoc casu nõ posset per aliũ impleri: vt plene l. c. firmiter. ꝑ pa nor. extra ꝛ sum. tri. ꝛ fi de cathe.

a ¶ Negauit. heres.
b ¶ Scriuitus. i. nisi seruiant.
c ¶ Weberi. nec enim isto vel superiori casu videtur stare per libertos. ad quod est. ff. de condi. instit. l. que sub cõditione. §. pe. ff de lega. iij. qui concubinam. §. vroni. et de reg. iur. l. iure ciuili. et. ff. de an. leg. l. fcie. in princ. ff. l. menita. in pn. et. l. annua. in princi. ff. de condi. et demõ. l. viij. ff. de le. ij. l. ttitia. §. fi ea. et. ff. eo. liberti. §. fi.

negauit [a] se prestare nisi vice seruitutis [b] his vteretur? Ñdi ẽ ẽm ea que proponerentur deberi [c].

Mela ait. ¶ Casus. Titi ¶ legauit alimenta puero vel puelle: querit vsq; ad qõ tẽpus debeantur ei alimenta? & dixit mela deberi vsq; ad pubertatem: male. nam debentur donec testator voluit deberi. si autẽ non appareret voluntas eius debent per totũ tps vite alimentarij. si autẽ vsq; ad pubertatem reliquit eis testator alimenta alentur pueri vsq; ad. xviij. annos: puelle autẽ vsq; ad xiij. ? hoc pietatis intuitu & alimentorum fauore. Nã & alibi generaliter aliter diffinit pupertas: scz in masculo vsq; ad. xiij. annos: et in femina vsq; ad. xij. Sed quid si legauit dictus testator dicto puero vel puelle alimenta que eis viuus prestabat? Certe ea demum alimenta prestabuntur eis que mortis sui testatoris tempore erat eis solitus prestare: fiue minus prestabat tempore mortis ℣ alio tempore: siue plus.

¶ Quidam libertis. Titius qui erat de africa vel de egypto in quibus terris vẽdit aqua: instituit sibi heredẽ suũ & libertis suis testatoris reliquit ali mẽta & aquã eis necessariam: et decessit idem titius. nũc querit vtrum fidecicom. aque valeat vel non? Et certe qz emolumentũ continet in se dictum aque fideicõ. eo qõ est relictũ in terra vbi vendit aqua? Ñsi. illud valere. & hoc siue testator habebat cisternam siue nõ. & tũc qñ nõ habebat cisternã continetur in fideicõ. quãtum libertiessent aquam comparaturi si nõ esset eis legata. Dicere aliquis quomodo valet fideicõ. aque cũ testator habebat cisternam in fundo suo pone? Certe non videt valuisse: qz videt relicta terni tus predialis in fundo in quo erat cisterna ei? qui nõ habebat ꝑdiũ ibi iurta. posito ꝙ fideicõmissarius nõ habebat ibi predium. quo quidem casu non valet. vt. ff. cõia predi. l. i. in fi. Sed certe rñ. nõ est inutile propter hoc fideicõ. aque: quia dicta aqua relinquitur ꝙsne dicta fideicõmissarij: et ita nõ est predialis seruitus nec etiã personalis hoc casu cũ relinquitur ꝓpter personã fideicõmissarij & nõ propter prediũ fideicõ. ꝙ est quoddã ius quod debet fideicõ. actione ex testamento. vt in fi. l. Si aũt diceres eã esse predij seruitutẽ non valeret cum non habenti vicinũ prediũ nõ posset legari. & merito non valeret tũc: qz ꝙis seruitus haustus aque est seruitus persone. i. predialis que cum ꝑsona finiẽ cum hoc actũ est vt ad heredem non transeat: sicut & seruitus pecoris ad aquam appulsus. tñ ei qui vicinus nõ habet prediũ inutiliter relinquit si vt seruitus realis vel personalis ei relinquatur. nam neutra est vt dixi. & idez dico in seruitute gestãti. i. portandi aliquid in fundo testatoris: & in seruitute premẽdi vuas in agro testatoris: & in seruitute vtendi area testatoris ad exprimenda frumenta & cetera legumina. nã sicut ꝑdiales seruitutes legentur ei qui nõ habet ibi iurta prediũ non valent cũ non sint eo casu prediales seruitutes/nec etiã personales: immo quoddã ius debitum fideicõmissaria actione ex testamento. Amianus.

d ¶ Ad pubertatem. si sensit de duodecim et quattuordecim annis pessime dixit. si sensit de. xviij. an. male dixit: quia vsq; ad mortem. vt statim corrigit. Accursius.

e ¶ Aute sue. nam cum vita finitur. vt. ff. de transac. l. cum bi. §. constat. et. ff. ad leg. fal. hereditatum. et sic large fit interpretatio. vt. ff. de reg. iu. l. in testamentis.

f ¶ Wdum. i. ante banc. l. nam per banc. l. vsq; ad mortem.

dum eam prestationem sequendam que nouissima [k] fuit.

¶ Qui relinquit aquam videtur relinquere precium aque: & tale legatum nõ continet seruitutem: sed debitũ personale. hoc dicit Bartolus.

¶ Quidam libertis suis vt alimenta ita aquaz quoqz per fideicõmissum [l] reliquerat: consulebatur de fideicommisso cum in ea regione africe vel forte egypti res agi [m] proponebatur vbi aqua venalis est: dicebam igitur esse emolumentum fideicõmissi siue quis habens cisternas [o] id reliquerit/ siue non vt sit in fideicommisso quanto quis sibi esset aquam cõparaturus: nec videri inutile esse fideicommissum quasi seruitute predij [p] non possessori [q] vicine possessionis relicta [r]. nam & si haustus aque: vt pecoris ad aquam appul sus est seruitus persone: tamen [s] ei qui vicinus non est inutiliter [r] relinquitur. in eadẽ causa erunt seruitutes gestãdi: vel in tuo vuaz premendi: vel arce tue ad frumenta ceteraqz legumina exprimenda vtendi: hec enim aqua persone relinquitur.

¶ Mulier potest esse executrix in testamento: & cogitur illud officium acceptare si agnouit legatũ a defuncto sibi relictum. Item hoc officium si habet onus bursale annexum transit ad heredes. b. d. Bar.

Sceuola. Lex. xv.

A Filio herede codicillis scie decem reliquit: et alumno his verbis. meuio infanti alũno meo quadraginta dari volo que peto a te scia suscipias: & vsuras ei quincunces in annum vsqz

g ¶ Constituisse. predicto casu qñ vsqz ad pubertatem fuit relictum.

h ¶ Mon sic. ad. xviij. annos. sed ad. xij. vel. xiij. vt instit. g. mo. tu. fi. §. ij. et. iij. hic ergo est speciale fauore alimẽtorum. sic et alꝫ. ff. de adop. l. arrogato. §. nõ tantũ. qñqz pro xvij. vt. ff. de postu. l. j. §. puertitiam. Accur.

i ¶ In sola. et alio casu vt modo no. & facit. l. deuerbo. sig. l. pueri.

k ¶ Mouissima. sic habetur. C. ne de ꝛa. defun. si mater. & no. ꝛpus mortis inspici. sic. ff. de fun. instru. & instru. le. l. si mãcipia. in pn. §. videt tps testamẽti. vt. j. de libe. le. aureli. §. testõ. et. l. fi. §. fi. ff. j. ti. l. si ita. & l. medico. et. ff. de lega. iij. vroni. in pn. & §. j. & l. vroné. §. testõ. Sol. fm. R. in alimentis ꝓut minuit vel auget ꝓstationẽ: fic & voluntatem alterare videt. sed cũ debitori liberationẽ legat et de nouo aliud debere incipiat separatũ est qõ addit. & sic est in si milib⁹. Vel dic qꝫ quali bet eaz apparet ratio: qz tẽpus testamẽti inspicit. Item ff. de lega. iij. l. nomen. §. filio. Sol. vt ibi. Item facit contra. ff. de an. leg. l. scio. §. j. & §. fi. et. ff. de leg. ij. l. fi mibi. et ibi. §. in legatis. & l. de reiudi. l. iudicati. & adimen. lega. l. translatio. & l. seq. & l. de secun. tabu. l. §. non tamen.

l ¶ Per fideicõmissum. sez aque.

m ¶ Res. i. hec questio.

n ¶ Aci. i. tractari. Acc.

o ¶ Cisternas. posset saltem personalis seruitus esse fm Rog.

p ¶ Predij. i. prediali. Accursius.

q ¶ Non possessori. i. dño. vt. ff. de cõia predi. l. i.

r ¶ Relicta. Hic accipe quod est in fi. hoc enim ꝛc. si autẽ diceres & predij seruitutẽ non valeret: cum non habenti vicinum prediũ non posset legari & merito. nam ꝛc.

s ¶ Persone tamen. sez aliqñ: vt cũ relinquit habenti prediũ. sed hoc acto vt ad heredẽ nõ transeat: quo casu est seruitus personalis fm. R. vt hic. quod Jo. non placet. immo realis. sed heres legatarij exceptione repellitur. qõ ptz: qz vẽdicat sez per cõfessionã. vt. ff. de ser. rusti. pre. l. pecoris. & l. seq. & hic exponeseruitutẽ persone. i. predialem que finitur cum persona qñ hoc actum est vt dixi. et sic nõ est contra. l. illã pecoris. Item qõ dicit ius hauriendi esse personale. imo reale. vt. ff. de ser. rust. pre. l. si mihi. §. fi. sed dic vt modo no. quando scilꝫ ita fuit dictũ. at cum non habẽti prediũ relinquitur non est realis vt subijcit. sed personalis si hoc velit relinquens vel cõstituẽs fm Ro. vt. ff. de ser. rusti. ꝓdi. l. lucius. & fm hoc per confessoriam petere tur. sed Jo. dicit nec personalẽ esse. vt. ff. de ser. l. vt pomum. sed quoddam ius quod actioni personali et testamẽto vel pacto debetur. sicut si. r. mihi stipuler. vt no. d. l. pecoris. & facit. ff. de vsu & habi. l. vsus aque. & ff. de co. l. j.

t ¶ Inutiliter. vt sit seruitus realis: ꝛ ꝙnalis fm Ro. tu dic vt sit seruitus realis vel personalis. nam neutrũ est. vt. ff. dixi.

v ¶ Erunt. f. seruitutes vel iura. f. vt sint ꝙnales seruitutes fm. R. vel nõ sint reales vel ꝙnales sed quoddã ius. vt. d. l. vt pomũ.

A Filio herede. ¶ Casus. Instituit sibi titum suum filium gaium heredem: & postea fecit codicillos: et in eis reliquit seie decem et alumno

† Et sic vsqz ad finẽ: qz finis spectatur. et de ꝙ an institũ an finis spectetur. vide bo nã glo. in. c. dudũ. super ver. tpe. de electio.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

alumno suo reliquit dictus titi⁹ quadraginta bis verbis: meuio infanti alũno meo quadraginta dari volo. ⁊ peto a te pdicta scia vt suscipias dicta.rl.apud te.et vt pstes eidem meuio alũno vsuras gnãcesq; ẽq; in annũ.xx.etatis eius ⁊ vt cũdẽ meuiũ suscipias ⁊ tucario.⁊ postea decesſit dictus titi⁹ testator.⁊ postea dicta scia recepit dictũ suũ legatũ de.x.a filio testatoris bẽde.nũc idẽ beres vult dare ei scie dicta.rl.vt ipsa faciat ea que iussit testator.et ipsa noluit recipere.vnde q̃ritur an ipsa compellenda sit agnoscere onera alimẽtorum meuiũ et die mortis testatoris? dicitur q̃ sic.⁊ etiam beres eiusdẽ scie. ¶ Testator.Gaius instituit sibi beredem titium et seium.et legauit concubine suc.viu.rustica mancipia.⁊ bis mancipijs rusticis iussit prestari cibaria.I hec verba. cisq; mancipijs que.ẽ.le gam concubine mee volo pstari nolo cibarij ab beredibus meis ea que a me accipiebant dicta mãcipia me vino.⁊ postea decessit dictus gaius testator.nũc querif cũ vi uo dicto testatore semper mãcipia rustica tempore messium ⁊ arearũ delegata fuerint ad areas vt faciunt rustici boñ.⁊ et eo tempore cibaria et ratione ñris fui nunq̃ acceperint:excepto custode predioꝝ an beredes quoq; ei⁹ temporis.i.messiuꝫ ⁊ arearũ debeant pstare cibaria cõcubine predicti⁹ mancipiis rusticis:⁊ rñ. q̃ iudex debet ꝟ estimare tenendo distinctionez claudij q̃ sequitur. naz si testator legauit dicta mãcipia concubine vt stent eo modo apud concubinam quo fuerũt apud testatorez non debebuntur cibaria ei⁹ temporis de quo quesitum est. si autẽ dicta mancipia transfere bantur a testatore ab his ministerijs rusticis velut in ministeriuꝫ vrbanorum vtputa.vt faciant aliquid in ciuitate pro ipso testatore bene debebuntur cibaria concubine pro eis. ¶ Titia decedens.Titia habens ꝛ.libertos trib⁹ ex eis cibaria ⁊ vestiaria pstitabat.⁊ illud quod in boc expendebat scribebat in rationibus suis ipsa titia: postea decedẽs fecit testamentum in quo ita cauit.omnibus libertis habitatoꝝ meis cibaria ⁊ vestiaria que viua prestabam dari prestariq; volo.et decessit.nũc queritur an beres eius titie debeat prestare cibaria et vestiaria omnibus.ꝛ.libertis an vero predictis tribus tantum:et respon.q̃ omnibus debet prestare.illa enim verba que viua prestabam ꝛc.nõ restringũt p̃cedentia. Uiuianus.

ad.xx.etatis pstes:cũq; suscipias ⁊ tucaris:q̃situm est an scia post̃ legatum suum acceperit si noluerit pecuniam alumno relictam suscipere vel in suscipienda ea cessauerit:onera alimẽtoꝝ ex die mortis testatoris cõpellenda sit agnoscere.respondi ſm ea que ꝓponerẽtur compellẽdam ⁿ pstare: cũ fideicõmissum sit. Idez q̃situm an beres q̃s scie in annos.xx. alimenta prestare debeat? Rñdi debere[n].

¶ Relatiuum quis vel qui limitat suuꝫ antecedens non soluꝫ in quantitate ꝫ etiã in tempore.b.d.Bar.

¶ Testator concubine mancipia rustica nũcro. viij. legauit: et bis cibaria pstari iussit in hec verba: cisq; mancipijs que supra legaui cibarij nomine ab beredib⁹ meis prestari volo que meviuo accipiebant:quesitum est cum viuo testatore semper mãcipia rustica tempore messium et arearum delegata[t] fuerint: et ex eo tẽpore cibaria ex ratione domini sui nunq̃ acceperint:excepto custode predioꝝ an beres quoq; eius tpis.i.messis ⁊ arearum ⁊ cibaria concubine ꝑ mancipijs rusticis prestare deberet:respondi eum cuius notio est estimaturum. Claudius[d] merito. nam si eodem modo quo apud testatorem fuerunt apud cõcubinaꝫ futura legauit: nõ debebunt eius tẽporis de quo quesitum est cibaria. verum si velut in ministerium ab his[e] transferant/ debebuntur.

¶ Relatiuum quis vel qui limitat suuꝫ antecedens ad quod refertur non alia.hoc dicit Bartolus.

¶ Titia decedens testamento ita cauit: omnibus libertis libertabusq; meis cibaria et vestiaria q̃ viua pstabam dari pstariq; volo quesitum est cum tribus solum eo tempore quo ea virit (sicut restrictionibus continebatur) cibaria ⁊ vestiaria prestiterit:an beres eius a ceteris quoq; libertis conueniri possit: an vero tãtũ tribus fit obnoxius q rationibus ipsius cibaria ⁊ vestiaria acceppisse reperiuntur:Respondi ab omnibus[f].

¶ Legata relicta ab herede debentur ab herede heredis. Item appellatione liberorum heredis:libertus liberti cõtinet quem testator tractabat vt suum.b.d.Bar.

Idem. Lex.xvj.

Alimenta et vestiaria libertis suis dedit: quesitum est an quia nominatim a moderato[g] vno ex heredibus dari iussit testator: solus moderatus debeat: non etiam post mortem moderati heres eius? Respondi etiã heredem teneri[h]. ¶ Libertis libertabusq; itẽ quos quasq; testamẽto codicillisve manumiserat alimenta commoda[i] q̃ viua pstabat dari iusserat:itẽ omnibus libertis libertabusq; fundos[k], quesitum est an ad ea legata admitteretur liberti paterni libertus: cui scribere solebat ita[l]

al's ruffino meo liberto salutem / cpl'a etiam emissa ad ordinem ciuitatis vnde oriunda

que.ꝛ.voluit esse apud epitheum ⁊ calistum libertos suos.ita vt cũ fuerit basilica.xxv.annoꝝ cum vsuris quincunciibus restituerentur eidẽ basilice per eosdem libertos.ita tamen vt interim ex dictis vsuris alereꝫ basilica prout ampliaret etatẽ ipsa basilica intra dictos.xv.annos. ⁊ postea dictus testator in alia parte testamẽti reliquit generaliter libertis libertabusq; suis cibaria ⁊ vestiaria ⁊ habitationem.⁊ postea decessit idem testator.nunc queritur an etiã dicte basilice deberentur cibaria ⁊ vestiaria ⁊ habitatio? ⁊ respon.q̃ non. nisi ipsa probet testatorem voluisse eam habere etiã cibaria ⁊ vestiaria ⁊ habitationẽ? ⁊ est ratio quare in dubio non debet habere quia testator destinauerat alimentis eius basilice vsuras dictorum.ꝛ.quam pecuniam specialiter ei prelegauerat.

¶ Qui societatem. Titi⁹ habuit cũ vroze sua societatẽ bene per.rl.annos omnium bonorum.⁊ durãte societate manumiserũt quosdã seruos eis cõmunes.et sic fuerunt facti cõmunes liberti viri et vroris.et postea idem titi⁹ dabat eisdẽ libertis alimenta insolidum pro parte sua et vroris.et postea idẽ titius fecit testamẽtum suum et instituit sibi beredẽ dictam suam vroꝛem et nepotẽ ex filio et equis partib⁹.et ita cauit in eodem testamento. Item volo dari libertis meis quos viuus manumisi cum vroze possit petere ex fideicom.ea solida que vir prestabat eis pro se et vroꝛe:et dicitur q̃ non.immo illud tantum quod prestabat eis pro parte sua. Cuia.

¶ Moderato.ꝓprium nomen. Accur.

¶ Veneri.qm̃ nõ pone est on? indicẽdũ cũ p aliũ possit ipleri ✝ vt babef.C.de cadu.tol.l.vnica.§.ne aũt.et.§.l.pri.in pn.et.l.cũ vn⁹.I.pn.

¶ Commoda.ꝓpium nomen testatricis.

¶ Fundos.certos:als nõ valeret;vt.ff.de iure do.l.cum post.§.gener.

¶ Ita.hic est grecum cuius sensus est ruffino liberto nr̃o salutem.

a ¶ Compellendam.ad hoc est.ff.de lega.ij.l.v. Et no.nõ licere in parte velle in parte nolle defuncti parere iudicio.fic.ff.de ope.liber.l.ſi ita stipulatio.in fi.ꝛ de bo.libe.l.naz absurdũ.ꝛ.ff.de acqui.here.l.j.ꝛ.ij.et ff.de lega.j.l.quidam.Accur.

b ¶ Debere.fic.ff.eo.l.cum vnus.in prin.

c ¶ De legata.quia testator accõmodabat aliquibus qui interim eos alebant vel ibant in area vt vadunt rustici huius ciuitatis ad medicinã:⁊ sic non alebantur ex bursa domini.Accur.

d ¶ Claudius.f.dixit idem adijciendo.⁊ distinguẽdo:vt subijcit.

e ¶ Ab his.id est ab hac concubina:⁊ ita de singulari transit ad plurale numerum. Vel dic ab his ministris:scilicet rusticis et ab ipso testatore.nam tunc bec variatio non nocet quominus debeatur:verum vt vrbana familia aletur in spectu tempore mortis:vt.ff.eo.l.mela.§.sed et si alimenta.Accur sine.

f ¶ Ab omnibus.scilicet heres poterit conueniri:quoniã omnib⁹ quantum quibusdam dabat legare videtur:sic forte variatuꝫ et aliis collectionum nomen ponitur sicut hec nomẽ libertis:vt.ff.de tri.lega.l.cuꝫ vi

✝ Q: si per sone inungeret videret eius esse electa industria et hoc casu nõ posset per aliũ impleri: vt plene l.c. firmiter .p pnos.extra de sum.tri.⁊ ff de cartho.

a ¶ Ne medicus. q id est quia. Accur.
b ¶ Uiua. scilicet testatrix. Accur.
c ¶ Ea. scilicet alimenta. Accur.
d ¶ Aliter vero non. vt. t. ff. de lega. iij. l. pater. §. j. t. j. de verbo. signi. l. modestinus. t facit. ff. ad. l. vj. Accur.
e ¶ Restituerentur. dicta decem.
f ¶ Ampliauerit. i. prout creuerat materia prestentur alimenta vsq; ad dictum tempus. ad quod est. ff. eo. l. cū vnus. §. fi.
g ¶ Capite. f. testamenti.
h ¶ Deberētur. f. cibaria z vestiaria: z habitatio.
i ¶ Claudi⁹. f. dixit idem addendo rationē que sequitur. Accur.
k ¶ Quia dessiauerat. testator. et fa. ff. de leg. iij. l. heres. §. j. t. ff. de fun. instru. z instru. le. l. quesitus. §. fi. t. l. cum delationis. §. cui fundū. t. §. quidā. t. l. fidia. §. idē q̄st. t. ff. ti. j. legata. in prin. et de ver. obli. l. doli clausula.
l ¶ Cum vroze. Nota virus socii vxoris. ✣ fic. ff. de dona. inter vi. et vro. l. cuz hic statuas. §. antepe.
m ¶ Restabam. scilicet dolego.
n ¶ Ab vtrisq;. i. vtroq; viro scilz z vrore.
o ¶ Uiuente. viro que solida viuus prestabat pro parte sua z vroris.
p ¶ Pro sua parte. fa. ff. de le. i. l. v. §. fina. t. ff. de leg. iij. l. qui concubinaz. §. qui fundum.

Ernos. ¶ Casus. Titius instituit sibi hēdē seiū z seruos et pessequas ēs hēbat ad burgū panicalis reliquit ad custodiaz tēpli sancte marie de mia: q̄ tēpluz erat iā inceptū extrui. fs nō erat adhuc cōpletum vbi forte elegit sibi sepulturā z his fuis z pedissequis a dicto suo hēde legauit p talia vba. peto a tē hēs fideicōs tue cōmitto vt des z pstes ppē meaz mēoriaz pedissequis meis ēs ad custodiaz tēpli reliq singulis menstrua cibaria et annua vestiaria certa puta. x. nomle cibationū q̄libet mēse. t. xx. p vestimētis quolibet anno: z postea decessit. nūc q̄rit cū dicti tēpli nōdū esset extructū tpe mortis testatoris an sui debeāt pcipere dictum legatū ex die mortis testatoris: an vero ex eo tempore quo tēpli fuit explicitū siue completū: z. ri. q. heres ps compelli officio iudicis pstare relicta dictis seruis etiam eo tpe quo tēplum extruitur nedum postea. Uiua.
q ¶ Seruos. omnes: vel quos hs in tali loco. z sic continētur etiam ancille pedisseque: vt. j. subijcit. t. ff. de leg. iij. l. seruis vrbanis. Accur.
r ¶ Reliquerat. aliquis possit dequis contētis sub seruoꝝ vocabulo.
s ¶ Certa. puta centum. Accur.
t ¶ Extructum. z sic seruꝰ nō sunt tēpli interim: hs nec sunt heredis: vt. j. de libe. cau. l. seruos.
v ¶ Officio iudicis, non iure actionis. scilicet qr desit pſona q̄ agere possit vt. t. ff. de leg. j. l. fuo alūno. §. si qs post. t. ff. fam. hercis. l. ex parte. §. seruo. Nec ob. id quod habetur. C. de necef. ser. l. quidam. §. illo. t facit. ff. eo. l. io cui. t de his q̄ pro non scrip. habē. l. iij. t. ff. de anno. leg. l. fi erat petierat vti publice q̄ medicus erat salaria et pstarētur manifestando litteris suis cum esse libertum? Respondi cum cuius notio est estimaturum: vt fiquidē viua ea ei pstabat: nihilominus ad fideicommissum admitteretur: aliter vero non.

Inlegato nō reiterabili dispositio generalis nō refertur ad ea de quibus specialiter est prouisum. b. d. Bar.

Basilice liberte decem dedit quā apud epitheum et calixtuz libertos esse voluit: vt cū fuerit basilica an. xxv. cum vsuris quinquibus restituerentur: itavtex vsuris alercetur prout etatez amplexuerit: quesitum est an ex alio capite quo gñaliter libertis libertabusq; cibaria et vestiaria et habitationem reliquit: etiam basilice deberētur? Rndi fm ea q̄ proponerentur non deberi: nisi hoc quoq; ei datum probaretur clausidius: quia destinauerat alimentis eius vsuras pecunie quas specialiter ei prelegauerat.

Appellatione libertorum suorum cōtinētur communes liberti p ea parte quaz quis habebit in eis. b. d. Bar.

Qui societatē omnium bonorum cum vroze z sua p annos amplius. xl. habuit: testamēto eandez vrozē z nepotē ex filio equis partibus heredes reliquit z ita cauit: itē libertis meis quos viuus manumiſi ea que prestabam dari volo: quesitus est an z qui eo tempore quo societas inter eos pmāfit manumissi ab vtrisq; z cōmunes liberti facti sunt: ea q̄ a viuente percipiebant solida ex fideicōmisso petere possint? Respōdi nō amplius q̄ quod vir pro sua parte prestabat deberi.

Seruis propriis pōt relinqui legatus in causa alimentoꝝ. b. d. Barto.

Idem. Lex. xvij.

Seruos ad custodiam templi reliquerat: z his ab herede legauerat his verbis: peto fideicq; tue committo vt des prestes in memoriā meam pediſſeqs meis quas ad curam tēpli reliqui singulis mēstrua cibaria et annua vestiaria certa: quesitum est cum tēplum nonduz esset extructum ex die mortis an vo ex eo tempore quo templuz explicitum fuerit pcipere serui debeāt legatuz? Respōdi officio iudicis heredē compellēdum seruis relicta pstare donec extruerentur templum.

Per clausulā gñalē appositam in vltima voluntate circa ideꝝ videtur recessum a speciali. b. d. Bar.

Idem. Lex. xviij.

Libertis quos testamento manumiserat alimētoꝝ nomine mēstruos decē legauerat: deinde codicillis generaliter omnibus libertis mēstruos septē et annuos vestiariꝝ noue denos legauerat: quesitum est an ex testamento z ex codicillis libertis fideicommissum heredes prestare debēāt. respondi nihil proponi cur non ea que codicillis data preponerētur pstationi debērē: naz z ab his que testamento cibariozum nomine legata essent recessium est ppter ea que codicillis relicta sunt.

Alimēta debita nō soluta possunt peti tam preterita q̄ futura. b. d. Bar.

Manumissus testamēto cibaria annua si cum matre mozarentur per fideicō. dedit. mater filio triennio superuixit: neq; cibaria neq; vestiaria ei pstitit: cum in petitione fideicommissi cessarent liberti. Sed et eius filia postea q̄ matri heres extitit quoadvixit annis. xiiij. interpellata de hiſdē solvendis nō est: quesitus est an post mortem filie a nouissimo heredē petere possint: z tam preteriti tempozis q̄ futuri id quod cibariorum nomine z vestiariꝝ relictū est? Respōdi si ꝺditio extitisset: nihil proponi cur non possent.

Tēpus etatis grauati adiectum grauato in dubio conditionem facit, hoc dicit Bartolus.

Ab heredibus sticbum manu

quis post. t. ff. de lega. ij. l. fi quis titio. t. ff. de lega. iij. l. fi quis. Accur.

Libertis. ¶ Casus. Titius instituit sibi heredē seium: et pessequas ēs habebat. vij. libertos quos inter viuos manumiserat. in testamēto autē manumisit tres seruos: z ita hs nunc. x. libertos z in eodē testamēto legauit dictis trib⁹ libertis quos in testamēto manumiserat. x. olmēse nomine alimētoꝝ z postea fecit codicillos quibus legauit gñaliter omnibus libertis suis olmense. vij. aureos et annuos denos nomine vestiariꝝ z decessit ide testator. nūc q̄ritur an ex testamēto pdicto z ex codicillis predictis heredes debeant pstare fideicom. dicta tribus libertis? z rñ. q̄ ea q̄ sunt eis relicta in codicillis debēt eis pstari z propter relicta in codicillis pdictis tribus libertis videt recessus ab his q̄ testamento legata erant. Uiua.

Libertis. testamento manumissis.

Recessus est. presumptione iuris nisi legatarij probent contra: vt. ff. de leg. i. l. plane. §. fed si non corpus. Accur.

Relicta sunt. ab eodē herede: secus si a diuersis: q̄ tunc ab vtroq; detur: vt. ff. de lega. j. l. fi a pluribus. §. i. vel dicet ibi no. t. ff. de pba. l. q̄s quaginta. z fa. j. de edimē. lega. l. cum certum. z de libe. lega. l. aurel⁹. §. testō. t. §. testator. t. ff. de fun. instru. l. seie. in prin.

Manumissus. ¶ Casus. Titius instituit sibi heredem matrem suam bertā: z in eodē testamēto manumisit duos suos seruos: et eis manumissis reliquit p fideicō. annua cibaria si cum dicta sua mēse mozaret et postea decessit dictus titius. z postea dicta mater superuirit dicto suo filio pmātrimoniū: z cas dicti manumissi cessarent in petitione dicti fideicom. ipsa nō pstitit eis. mortua autē tē postea dicta matre testatoris extitit ei mēs bere. seia sua filia: z ipsa filia virit. xiiij. an. z nō solvit dictis manumissis dictum fideicom. cum nec ipsam ipsi interpellauerit. mortua autē postea dicta filia extitit ei heres femproniuꝰ nūc dicti manumissi petunt a dicto semproniō nouissimo siue vltimo heredē dictum fideicom. cibariꝝ z vestiariū tā pro preterito tpe q̄ pro futuro: q̄ritur nunquid possint? z dicitur q̄ bñ possunt ipsi manumissi bñ impleuerūt cōditionē puta quia bñ steterāt manumissi cum matre donec ipsa virit vel per eos nō stetit. Uiua.

Si cum matre. testatoris cui fuit heres filius z filio mater z matri vltimo filia: vt. j. patet.

Si conditio. vt q̄ steterit cū matre vel p eos nō stetit: vt. C. de le. j. Et no. iterpellationē nō eē necessariā. sic. C. de ẽbē. stip. l. magnā. t. C. de iu. emphi. l. ij. t. j. de vb. obli. l. ad diē. t. ff. de nau. feno. l. fina. t. ff. de vsu. l. pecunie. §. j. t. ff. de annu. le. l. annua. i prin. Itē q̄ra. ff. de pba. l. pcula. Sol. ibi. z fraternitas inter eos erat: et sepe z sepiꝰ rōnes z solutiones inter se fecerunt. hic nulla ratio vel solutio fuit inter eos. Accur.

Ab heredibus. ¶ Casus. Titius instituit sibi heredes seiū z gaiū et sempronium:

† Alimēta debita tpis etias possūt peti. t adde q̄ illis etiā pōt rendicis rī nō aūt futuris etiam cū iuramento. Bar. ita tenet l. j. ff. de trās. ac. q̄ sibiqui. ꝺdicit in l. si de. q. eo. ff. de fideiuſ. z mā. cōcia de p. vo. Ja. so. in. l. si alimēta. l. ij. col. vlt. vbi quid aure. C. de trāſac.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

sempronium: ꝛ pcepit eis vt manumitterent sticbum seruum suũ. ꝛ pcepit vni de heredibus. ſ. seio vt eidẽ sticho cibaria ꝛ vestiaria ꝑstaret si cum eodẽ seio moraretur. postea hec vba adiecit in eodẽ testamẽto. a te autẽ seij peto vt cum ad annum. xxv. pueneris militiam ei sticho compares: si tamẽ te añ nõ reliquerit: ꝛ postea decessit dict⁹ titi⁹ testator. ꝛ postea heredes ꝑdicti manumiserunt dictum sticbũ. et postea dict⁹ seius bẽs decessit añ⁹ peruenireted. xxv. an. ꝛ habuit heredes dictus seius petrũ et martinum: nunc q̃rit an dicti bẽdes seij debeãt comparare sticho militiam: ꝛ rñ. q⁹ sic. non tamẽ añ⁹ dictus seⁱ⁹ fuisset expleturus. xxv. an. si superuixisset. Viuia.

a ¶ Si cum seio. qui erat vnus de heredibus.

b ¶ Peruenerunt. vt ad heredẽ. si aut̃ titulo singulari: ꝛ tunc hypothece sunt: vt. C. cõia de le. l. j.

c ¶ Comparandam. immo videt q⁹ non sit comparanda: vt. j. de manumiſ. test. li. si ita scri. Sol. vt no. C. quãdo di. le. ce. et bis. ꝛ. ſ. de leg. i. si cui. ꝛ facit. j. quãdo di. le. ce. l. firmio. ſ. ij. ꝛ. C. de vſufruc. l. in ãbigua. Additio. Dic q⁹ ibi erat certus ꝙ testator volebat facere dié diminare: et ideo dic q⁹ ibi apponitur temp⁹ ꝙuato: ibi honorato. rationem huius vide per bar. in. l. si cui legetur. ſ. de leg. j.

d ¶ Posthumis. ¶ Cassus Titius habens patrẽ ꝛ matrẽ ꝛ vxorẽ prẽgnantẽ instituit sibi heredes posthumos quos sperabat nasci ex dicta sua vxore. ꝛ etiam dictum patrẽ suum ꝛ matrẽ. Jtẽ pcepit manumitti a patre ꝛ a matre quosdam suos ſ impuberes ꝛ eis seruis legauit cibaria ꝛ vestiaria annua. ꝛ etiam peculia eorum. Jtẽ legauit cuilibet eorũdẽ seruorum. x. aureos pone. Jtẽ ꝛ alijs libertis suis legata reliquit ꝛ alijs quibuſdã extraneis plura legauit. ꝛ postea ita dixit. si dicti posthumi a me instituti nascẽtur ꝛ mihi heredes extiterint ꝛ i pupillari etate decesserint substituo eis gaium ꝛ sempronium pone. Vita substituit eis pupillariter dictum gaium ꝛ sempronium. ꝛ postea ita dixit. volo ꝙ dictus gaius ꝛ sempronius dẽt dublicata legata que reliqui impuberibꝰ libertis. i. illis quib⁹ dedi libertatẽ in primis tabulis a patre ꝛ a matre mea a me institutis ꝓter cibaria ꝛ vestiaria. nam et cibaria et vestiaria que reliqui in primis tabulis dictis libertis impuberibus nolo dublicari in personis dictorum substitutorum/ sed alia legata sic. ꝑfecto testamẽto ꝛ substitutione pupillari nata est ex dicta sua vxore vna filia. ꝛ illa fuit vocata petina. gratia aut est dicte filie posthume ipse titi⁹ fecit codicillos ꝛ in eis iussit reddi eidẽ filie tertiam partem eorum ꝙ reliquit in testamento. in his etiam codicillis reliquit legata quibuſdam alijs. ꝛ postea decessit dictus titius. ꝛ ertitit ci heres dicta filia posthuma. ꝛ pater ipsius testatoris ꝛ mater. ꝛ postea dicta filia decessit in pupillari etate. ꝛ sic ex dicta substitutione ertiterunt dicte filie heredes dictus gaiꝰ ꝛ sẽpronius. ꝛ sic illud ius quod ipsa filia habebat ex codicillis patris ſcilicet vt restituere retur ei tertia pars relictorum vt dictum est/ habẽt nũc dicti sui heredes. nunc oriuntur hic tres q̃stiones. Prima est circa relicta in primis tabulis. Secunda circa relicta in codicillis. Tertia circa relicta in secũdis tabulis. Queritur ergo primo an in hoc fideicommiſſo relicto filie in codicillis contineatur tertia pars cibariorum et vestiariorum relictorum in primis tabulis impuberibus libertis: ꝛ respon. ꝙ non. ꝛ hoc fauore alimẽtorum. quasi de his diminuẽdis non senserit testator. Scõo q̃ritur an in dicto fideicom. filie cõtineatur tertia pars eorum ꝙ pf in codicillis reliquit extraneis: ꝛ respon. similiter ꝙ non. ꝛ est hic ratio. quia in codicillis in quibus reliquit fideicommiſſum filie dixit dict⁹ pf. si quid testamẽto quod añ hoc tẽpus feci legaui peto ab his cui. i. quibus dare volui. i. dedi legata in dicto testamẽto vti. i. vt reddãt filie mee petine tertiam partẽ. ꝛ non dixit dictus pf. ſ. quod bis codicillis legaui ꝛc. vt patet in ver. deinde post testamẽtũ ꝛc. Tertio q̃rit an illud quod additum est legatis in substitutione computari debeat deducta tertia parte sicut computatur quantitas legatorum testamẽto relictorum. ſ. vt due partes q̃titatis addite legatis in substitutiõe debeantur legatarijs. ꝛ tertia debeatur heredib⁹ dicte filie testatoris: et videtur ꝙ sic propter dictos codicillos quibus codicillis voluit testator ꝓtinere ad filiam suam tertiam partem legatorum. respõ. tamẽ hic ꝙ ꝑdicta additio q̃ fuit facta legatis integra debetur legatarijs non detracto inde aliquo ꝓ dictis heredibus filie. Et vt plani⁹ videcas ita dicas. seruus impubes ribus. i. cuilibet eorũ fuerunt legati. x. aurei. vtvi dictil ꝓin. huius casus. postea in secundis tabulis fuerunt duplicata legata. et ita quilibet eorũ debere. xx. aureos. i. primos. x. ꝛ alios. x. aduntctos in substitutione certe de primis. x. nõ est dubium quin heredes filie debeãt hẽre tertiã partẽ propter vba codicillorũ: ſ. de scijs. x. adiũctis in substitutione est dubitatio. ꝛ ita soluntur vt dixi. ſ. vt integra legatarijs debeant. de ceteris aũt relictis ꝑs tertia sine dubio fuit filie debita: ac ꝓ hoc certũ ꝓtinere ad heredes substitutos eidẽ filie. Vi.

e ¶ Substitutione. pupillari que potest fieri posibumis: vt. ſ. de vulga. substitu. l. ij. ſ. j.

f ¶ Actores. i. castaldiones seruos.

g ¶ Manumisit. i. manumitti iussit a patre ꝛ mſe: vt patet. j. l. si cui.

h ¶ Legauit. scilicet directo. Accurſius.

i ¶ Annua. ꝛ sic alimenta: vt. ſ. de annu. lega. l. si cui.

k ¶ Cui. id est alicui. Accur.

l ¶ Dare volui. ſ. fideicommiſ. q. d. quibus aliquid reliqui peto ꝛc.

m ¶ Petine. ꝓprium nomen filie est.

n ¶ Impuberib⁹. in hoc nõ est vis: nã idẽ si puberes: ſ. sic de facto erat.

o ¶ Eo amplꝰ. ꝑ quod videt repetere ꝛ primũ: vt. ſ. de lega. ij. l. si tibi.

p ¶ Tantus quãtũ. accipe dari volo q̃ritur in singulis leg. primo dederat innumerate: als em est in numerato als in numero. sic ergo ꝑ. x. in primis tabulis reliquit. xx. in scijs. ꝛ hoc ꝓter cibaria q̃ non duplicanit.

q ¶ Aperto. als enim adire non poterat: cum non erat insolidum instituta. bodie secus: vt. C. de cadu. tollen. l. vnica. ſ. j. ꝛ caue quia hec filia cum ceteris postbumis inuenitur instituta.

r ¶ Et codicillis. ſ. apertis.

s ¶ Restituenda. ipsi filie.

t ¶ Trãſmiserat. quod ficbat olim ab apertura tabularum. bodie a die mortis: vt. ꝺ. l. C. de cadu. tol. l. vnica. ſ. cum igitur.

v ¶ Nõ videri. fauore alimẽtoꝝ q̃si de his diminuẽdis nõ senserit testor.

x ¶ Non deberi. hoc ideo q⁹ dixit si quid in testõ ꝛc. vt. ſ. ꝓxi. dixi.

y ¶ Alterum tantum. i. secunda. x. addita in secundis tabulis.

z ¶ A substitutione. id est a substitutis.

a ¶ Deducta. hanc em̃ constat deduci ꝛ filie dari. ꝛ sic de primis decem.

b ¶ Due partes. ſ. istius alterius quãtitatis. ſ. secundorum decem.

c ¶ Debeantur, scilicet libertis tertia filie reseruata. ꝛ sub. quod videtur

d ¶ Posthumis. Titꝰ instituit patrẽ ꝛ matrem posthumosq⁹ suos heredes. Jtẽ seruos quosdaz impuberes a matre patreq⁹ manumitti ꝓcepit. ꝛ eisdez cibaria et vestiaria ãnua aliaq⁹ pecuniaria legata singulis puta decẽ aureos legauit. Jtẽ alijs libertis. Jtez extraneis quoq⁹ q̃dam reliqt. deinde in scijs tabulis pupillariter posthumis impuberibus relicta erceptis annuis duplicauit. ſ. pro. x. ꝓcipiés. xx. dari. ꝑfectoq⁹ sic testamẽto nata est ei filia cuius gratia factis codicillis testamento relictorum patrẽ tertiam filie reddi iussit alijs ꝛ codicillis bisdẽ legauit patrisq⁹ effecta filia heres adhuc impubes decedẽs substitutos habuit heredes. q̃rebatur ergo an in hoc fideicommiſſo relicto filie alimẽtorum ꝛ relictorum et alijs in codicillis relictorũ foꝛsitã qui testamẽto fuerant confirmati. Jtez in tabulis pupillarib⁹ relictoꝝ pars tertia cõtineat. quod remouet: de ceteris aũt relictis partẽ tertiaz filie debitam fuisse: ac ꝓ hoc ad heredes ei substitutos pertinere certum erat.

propter codicillos ꝛc.

a ¶ Deberi.ſ.libertis:ꝛ ſic nihil videtur filie de ſeciſdis decez dari:ſunt ergo tres quæſtiones. Prīa circa relicta in primis tabulis. Scōa circa relicta in codicillo. Tertia circa relicta in ſcōis tabulis. Accur.

¶ Libaria. ¶ Caſus. Titius inſtituto ſuo filijs ſuis reliqt per fideicōmiſſum libertis ſuis cibaria et veſtiaria. et poſtea ita dixit in teſtamento ſuo libertos meos iubeo mo rari ibi vbi corp⁹ meū re poſitū fuerit. vt p abſentiam filiorum meorū cele brēt quātūmcū. ſingulis annis memoriam meaz ad ſarcophagū. i. ſepulchrum meum. puta aliquas ere quias. ꝛ poſtea deceſſit dict⁹ titi⁹. poſtea vn⁹ ex dictis libertis no luit morari ad ſepulchrū cū aliis libertis. neqz ad hēdes accēſſit cauſa excuſandi ſe ſup hoc: nunquid ſunt ei preſtāda alimenta: ꝛ reſpon. q non. ſed alijs libertis ſic. Vlianus.

b ¶ Dederat. i. reliqrat libertis vt ſubijcit.

¶ Filiarum. quas forte nupſerat alibi.

d ¶ Celebrent. aliquas. ſ. ere quias. et dic ſarcophagum. i. ſepulchrum. et facit. ſ. de condi. ꝛ demon. titio. §. ij. et. C. de leg. l. j. et de condi. inſer. l. j. ꝛ. j. ꝛ. ſ. de annu. leg. l. eum. et. ſ. e. gaio. §. imperator. et. ſ. de leg. iij. q concubinam. §. vroni.

¶ Acceſſerit. ad excuſandum ſe forte.

¶ Eſtamento ita. ¶ Caſus. Titius habebat libertos quib⁹ pſtabat cibaria et veſtiaria. ipſe titius miſit vnuz de dictis libertis p quodam ſuo negocio romaz forte. ꝛ ſtetit ibi libertus per quadriennium. ꝛ p ter dictam abſentiaz cibaria que ante acceperat cum alijs libertis a patrono ſuo nō accipiebat. dictus autem patronus interim venit ad mortez ꝛ fecit teſtamētum: ꝛ ita in eo cauit: libertis meis cibaria que eqz alia preſtabam ab hēredibus meis preſtari volo. Itē legauit dicto liberto abſenti quinqz: et ctiaz alijs libertis quos vnus manumiſerat legauit cuilibet quinqz. et poſtea deceſſit dictus patronus nunc queritur an debantur iſti liberto abſenti cibaria ꝛ reliqua que ceteris libertis ligata ſunt: et reſpon. q ſic. Anuia.

f ¶ Sui gratia. vel patroni liberti.

g ¶ Cur non. q. ꝺ. debētur. ſic. ſ. de ꝟbo. obli. l. j. §. ſi quis ita. ꝛ facit. ff. e. a filio. §. fi. ꝛ de fun. inſtruc. predia. §. j.

¶ Tidus. ¶ Caſus. Titius habebat vnuz ſeruū nole ſtichū q erat nepos baſle titij ipſius. ꝛ ipſe ſtichus habebat contubernalē ſuū de libe ros ex ea. cui contubernali ſuo liberis ſtichi dictus titius pſtabat alimenta. Itē habebat plures libertos quib⁹ alimenta pſtabat. fecit dictus titius teſtū. ꝛ in eo ita cauit. ſtich⁹ nutricis mee nepos liber eſto. cui ſticho volo dari ol anno. r. aureos pro alimētis. q teſtator ꝓdictus poſtea deſignauit nomina. i. debitores ſuos ex quibus debebat fieri ſolutio ſticho de dictis. r. aureis. ꝛ poſtea eidē ſticho legauit contubernalem eius et liberos. Item legauit dicte contubernali et liberis ſtichi ea q̄ vin⁹ eis preſtabat. ꝛ poſtea l alio capite teſtamēti inſtit dari libertis ſuis ea que vinus pſtabat eis. ꝛ poſtea deceſſit dict⁹ titi⁹. nūc q̄rit an dictus ſtich⁹ poſſit etiam alimēta petere cū aljs collibertis ꝛ ſuū legatū. r. aureoz⁹: ꝛ rñ. q non. immo. r. tm. Sed pone q dict⁹ teſtator reliqt duo pone p

dia reipu. r ita poſtea dixit. volo q reſpu. preſtet ꝓdicta alimenta et dictis predijs libertis meis vtriuſqz ſexus. nūquid reſpu. tenetur dare. r. aureos ānuos predictos ꝛ contubernali ꝛ libertis ſtichi ea que vin⁹ teſtator eis pſtabat ſubaudi ꝛ alijs libertis ea que teſtator ſolebat eis preſtare: an vero teneāt ad ꝓdicta bona titij teſtatoris? ꝛ rñ. q reſpu. tenet.

bat⁹ deide alio capite libertis omnibus que vin⁹ preſtabat dari iuſſit: quero an ſtichus preter ſuum legatum ꝛ alimēta percipere poſſit? reſpondi ſm ea que proponerentur non poſſe: item cum alimēta libertis vtriuſqz ſexus reliquerat a repub. et ex predijs que ei legauit dari voluiſſet: quero ſtichi contubernali et liberis vtrum ab herede inſtituto: an a republica cibaria et veſtiaria que vinus dabat preſtari deberent? reſpondi poſſe benigna⁽ⁿ⁾ voluntatis interpretatione dici his quoqz a republica preſtanda.

¶ Titi⁹ vſumfructu⁹ fundi legauit meuio: ciuſqz fideicommiſit vt ex redditu fundi preſtaret pamphile ei ſticho annuos centenos nūmos quoad viueret: quero an mortuo meuio heres⁽ᵒ⁾ alimēta debeat? rñdi nihil. pponi cur debeāt preſtari ab herede titie⁽ᵖ⁾: ſed neqz ab herede legatarij: niſi id teſtatrix manifeſte probetur voluiſſe/ etiam finito vſufructu preſtari: ſi modo id qō vſufructu receptū eēt et rei preſtāde ſufficeret⁽ᵍ⁾.

¶ Dispoſitio generalis non refertur ad ea de quibus circa eandem cauſaz ſpāſ eſt prouiſum: ꝛ legatorum preſtatione grauari poteſt legatarius ſingularis. b. o. B.

¶ Tidus nutricis mee nepos liber eſto: cui decem aureos annuos dari volo[s]: qui deinde interpoſitis nominibus[t] eidem ſticho contubernalez eius ꝛ liberos legauit: is quoqz que viu⁹ preſta

¶ Titia vſumfructum. Titia inſtituit ſibi heredem ſeium ꝛ legauit meuio vſumfructū fundi ſui titiani. ꝛ fideicōmiſſo commiſit vt ex reddi tu predicti fundi preſtaret pāphilo et ſticho annuos centum nūmos donec viuerent dictus meuius fructuarius. §. poſtea deceſſit dicta titia. et poſtea deceſſit dict⁹ meuius fructuari⁹. nūc q̄rit tur an dictus ſeius heres teſtatricis debat alimenta dicte pamphile et ſticho vel heres meuij fructuarij? reſpō. q heres teſtatricis nō tenetur p ſtare nec etiam heres fructuarij niſi dicta pāphila ꝛ ſtichus probēt teſtatricem voluiſſe pſtari alimenta eis ab hērede fructuarij etiam finito vſufructu. nam tunc bene tenetur preſtare heres fructuarij ſi modo ad pſtandā dicta alimenta ſufficiat id quod ex vſufructu receptum eſt per dictum fructuarium. et alſo non.

¶ Mſ filio. Titia inſtituit ſibi heredem filium ſuum. ſeiū: ꝛ rogauit eum p fideicō. vt daret libertatē pam. ꝛ eidē pam. legauit q̄nos aureos nole cibarios: ꝛ q̄nquagenos aureos quolibet āno nomine veſtiarij ſub iſta cōditione ſi morarē idem pampbil⁹ cum dicto filio teſtatrīc. ꝛ poſtea deceſſit dicta titia. ꝛ poſtea dict⁹ pamphil⁹ ſub iſta cōditione ſi morarē idem pamph

Diarium quid sit.

a ¶ Diarius. als dearijs: z est bona littera, z dicitur diarius quod alicui singulis diebus pro cibo relinquitur: vt puta nummus ad qđ est. ff. de trāsac.l.cum bi.§. si cui. als est vestiarijs. ff. sz male: qr infra dicit vestiarium nō deberi. als est viarijs. ff. nec hoc placet: quia. ff. dicit calciarium non deberi: als est viuarijs. i. quae sunt necessaria ad vitā: sed nō placet: quia tunc itinerētur ea quę sequūtur: vt. ff. e. l. ff. Item illa dictio aliō significat: vt ff. de vsufru. l. vsufructuarium. §. f. fact. ff. de trāsac. l. cum bi. §. qui transigit. et. ff. fami. hercis. f. l. ex parte. §. f. et. ff. eod. l. legatis.

¶ Quam aliměta per. ¶ Casus. Seius reliquit alimenta titio non adiecta q̄ titate nec re ex qua prestentur: et etiam quibusdam alijs eiusdez bonestatis z ordinis vt erat titius. et postea decessit idem seius. nunc q̄ritur q̄liter z iurta quem modum sint alimenta p̄standa. z certe in primis insp̄iciendum est que ali menta seius defunct⁹ solitus erat p̄stare ei titio legatario. et p̄m illū modum z nunc sunt ei prestanda. si autem boc non appareret insp̄iciendus est qđ ceteris eiusdē ordinis reliquerit et p̄m illum modum et nunc sunt titio predicto prestanda. si autē neutrum predictor⁹ duor⁹ appareat: tūc modus alimentorū debebit statui ex facultatibus seij defūcti z ex charitate sue dilectione eius titij cui fideicommissum alimētorū fuit datū. ¶ Qui fratris. Seius fecit testamentum et instituit sibi beredem titium fratrez suum: z rogauit eum vt daret ei aliměta libertis suis testatoris z postea decessit dictus seius testator. z postea idem titius beres seij fecit testamētum z in eo reliquit dictis libertis duas suas vineas et adiecit hec verba vt habeant vnde se pascant. z postea dictus titius beres seij fratris sui decessit et habuit duos heredes puta gaium et sempronii: nunc veniunt liberti z petunt ab heredibus dicti titij dictas vineas: dicunt heredes titij nos nolumus vobis dare vineas nisi liberetis nos ab obligatione testamenti p̄rioris quod fecit seius in quo dictum est instituit sibi heredem titium fratrem suum et ab eo reliquit vobis alimenta. naz ex illo testamento adhuc sumus obligati nos heredes titij ad p̄stāda vobis aliměta sicut erat ipse titius. titi⁹ em reliqt vobis vineas loco alimentorum. queritur nunquid liberti teneantur liberare eos heredes titij: et dicitur q̄ sic. immo dico tibi plus q̄ fidicti heredes titij dederunt dictas vineas libertis et liberti non liberauerunt eos a dicta obligatione alimentorum. et postea agant dicti liberti ad alimenta ex testamento prioz: scilicet seij: poterunt heredes titij opponere eis exceptionē doli et per eam erunt tuti. z hoc est verum q̄ habent doli exceptionem si nō minus valent vinee q̄ estimatio alimētorum. dicta autem adiectio quā fecit titius in legato vinearum illa scilicet vt habeant vnde se pascant liberti: magis pertinet ad dictam legandi proprietatem vinearum q̄ ad vsumfructum constituendum in dictis vineis. Uiuia.

b ¶ Quātitate. vel saltem re ex qua sunt p̄stāda: vt. ff. eo. cuz vnus. in pin. z. §. fina. z facit. ff. de annu. lega. si cui. z de lega. ij. l. antepe. in pn. et de leg. i. l. si ferunus plurium. §. fina. z de leg. iij. nummis. z. f. ti. ij. l. aurelius. §. si titus. z. ff. de testa. heredes. §. i. z. C. de le. cum aliena. Sed arg. contra. ff. de tri. vino z oleo lega. cum certum.

Ulpianus. Lex.xxi.

'Dariję[s] vl' cibarijs relicti neq; habitationē neq; vestiarium neq; calciariū deberi palam est: quoniam de cibo tantum testator sensit.

¶ Si alimenta principaliter relinquuntur debētur arbitrio boni viri inspectis cō ditionibus hic infertis. b. d. Bart.

Galen. Lex.xxij.

Cum alimenta per fideicom. relicta sunt: non adiecta q̄titate: ante oia insp̄iciendum est q̄ defunctus solitus fuerat ei prestare: deinde[c] quid ceteris eiusdez ordinis reliquerit: si neutrum apparuerit tunc ex facultatibus defuncti et charitate eius cui fideicō missum datum erit/modus statui debebit.

¶ Qui relictum est animo compensandi non potest potere legatum nisi beredem liberet: quo omisso doli exceptiōe repellitur. b. d. Bar.

¶ Qui fratris[d] sui libertis alimē ta debebat[e] is testamento vineas cum hac adiectione reliquerat: vt habeant vnde se pascant si p̄o alimentis vineas reliquisset non aliter eis ex fideicommissi causa eas p̄stari debere q̄ si testamenti[f] obligatione heredes liberasset. aut si id omisisum fuisset et postea ex testamento agerent: doli mali exceptione tutum beredem futurum scilz si non minus[g] valerent vinee q̄ alimentorum estimatio. illā autem adiectionem vt habeant vnde se pascant magis ad causam p̄legandi[h] q̄ ad vsumfructum constituendum pertinere.

¶ Idem est alimenta relinquere: z grauare beredem aliquem educare. boc dicit Bartolus.

Paulus. Lex.xxiij.

'Dgatus es vt quendā educ̄es: ad victum[i] necessaria ei prestare cogend⁹ es. paulus cur[k] plenius est ergo alimentorum legatum/vbi dictum est z vestiariū z habitationes contineri[l]? immo ambo[m] exequenda sunt.

¶ De auro et argento mundo/ornamentis/vnguentis/vestibus vel vestimentis z statuis legatis. Titulus.ij.

¶ Legato generis generalissimi deroga tur per legatū generalis subalterni vel speciei: z genus restringitur vt non contineat speciem de qua sunt aliqua individua notata. b. d. Bar.

Pomponius. Lex.j.

Jalij vestimēta[n] alij vestis muliebris[o] separatiz legata fit detractis muliebrib⁹[p] z ei assignat cui specialiter legata sunt reliquum[q] alteri debetur. idem est[r] cum alteri mundus muliebris[s] alteri argentum omne legatum est de argento quod in mundo effet. idem si due statue marmoree tibi: et deinde omne marmor[t] legatum effet preter duas: nulla statua marmorea legata est tibi. idē de vbanis seruis tibi legatis si mihi dispēsator legatus sit[v].

b ¶ Causam prelegandi. fa. ff. de trāsac. l. cum bi. §. si vnt. et que ibi not. z C. de iu. do. l. ij. et. j. ti. j. l. species. et. ff. de vsufru. earum rerum q̄ vsu consu. l. ff. et. C. de bis q̄ sub modo. l. ij. et. ff. de an. le. l. in annos. et. ff. de vsu z habi. l. si habitatio. §. sed si sic. Accur.

D Qat⁹. ¶ Casus. Titus instituit te seium heredē. et rogauit te vt gaium educas. que ritur quid in legato continetur. et quidem dixerunt cōtineri ea tm̄ que ad victum sunt necessaria. paulus autē dixit q̄ etiam vestiariū z habitatio cōtinet. sicut et q̄s legata sunt alimenta. Ui.

i ¶ Ad victum. f. tantuz: als nil paul⁹ corrigeret.

k ¶ Cur. si ita stricte accipis verbum educes.

l ¶ Contineri. vt. ff. e. l. legatis. Sed contra. ff. de trāsac. cuz bi. §. q̄ transigit. Sol. ibi.

m ¶ Ambo. f. legatuz alimentor⁹ z legatū vt eum educes idē si victū: vt. ff. de ver. sig. l. verbo vict⁹. z. l. seq. z. l. quos nos. §. j. vt nō solū cibus ff. etiā vestiariū et habitatio de bebat: aliud est econtra verbo cibi vel diarij: vt ff. eo. l. z diarijs.

¶ De auro et argento legato.

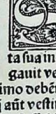

Jalij. Gaius fecit testamētū z titio legauit vestimen ta sua in genere. z seio legauit vestes suas muliebres in specie et decessit dictus gaius. certe p̄timo debēt detrahi vestes muliebres et debent assignari dicto seio. reliq̄ aūt vestimēta debent dari titio. nā generi per speciē detrahit vt ff. casu z. f. ob⁹ fe. casib⁹ qui sunt tres. ¶ Primus est q̄n legauit titio omne argētū suū. et seio legauit mundum muliebrē in quo mūdo erāt aliqua de argēto parata ad hoc vt mulier mundior fieret. nam debet detrahi argentum quod est in mūdo de alio argento: z debet dari predicto seio. et totū aliud argētum debet dari titio. Scōs est quādo legauit titio omne suū marmor. z eidē duas tuas marmoreas. nā si sint in hereditate. iiij. statue marmoree non habebit titius nisi duas et omne aliud marmor. Tertius est quando legauit tibi seruos vbanos in genere. z mihi seruum dispensatorem q̄ erat inter vbanos. nā ego habebo dispēsatorem z tu omnes alios. ¶ Qui certum. Legauit tibi. r. marcas argenti. certe heres meus liberatur ipo iure si det tibi tantam pecuniam que sit eius estimationis cuius sunt dicte. r. marce. secus autem si legasses tibi certam speciem argēti putavnū certum ciphum. nam tunc non liberatur heres soluendo pecuniam. nā in speciebus non est locus functioni. Uiuia.

n ¶ Vestimenta. z sic genus. Accur.

o ¶ Muliebris. z sic species.

p ¶ Muliebribus. in specie.

q ¶ Reliquum. f. solum: quia generi per speciem derogatur.

r ¶ Idem est. f. de argento quod in mundo esset quod est. ff. eo. l. iij. §. cū alteri z. boc est vt debeat detrahi argentum mundi z dari cum mūdo et totum aliud argentum alteri.

s ¶ Muliebris. in quo quedam argentea species continebatur.

t ¶ Omne marmor. f. legatuz sit tibi sitr: vt. ff. de le. iij. l. heres me⁹. §. fin.

v ¶ Legatus sit. vt semper species generi deroget: vt. ff. de lega. iij. seruis vbanis. §. fina. et. ff. de pecu. le. l. seruo manumisso. et. l. vi. §. si ser-

propter codicillos ꝛc.

a ¶ Deberi. ſ. libertis: ꝛ ſic nihil videtur filie de ſecūdis decez dari: ſunt ergo tres queſtiones. Prīa circa relicta in primis tabulis. Scōa circa relicta in codicillis. Tertia circa relicta in ſcōis tabulis. Accur.

¶ Cibaria. ¶ Caſus. Titius inſtitutis filijs ſuis reliqt per fideicōmiſſum libertis ſuis cibaria et veſtiaria. et poſtea ita dixit in teſtamento ſuo li bertos meos iubeo mo rari ibi vbi corp⁹ meū re poſitū fuerit. vt p abſentiam filiorum meorū cele brēt quātāmś. i. ſingulis annis memoriam meaz ad ſarcophagū. i. ſepulchrum meum. puta aliquas ere quias. ꝛ poſtea deceſſit dict⁹ titi⁹. poſtea vn⁹ ex dictis libertis no luit morari ad ſepulchrū cū aliis libertis. neqz ad hēdes acceſſit cauſa excuſandi ſe ſup hoc: nunquid ſunt ei preſtāda alimenta: ꝛ reſpon. qꝫ non. ſed alijs libertis ſic. Vlpianus.

b ¶ Vederat. i. reliqrat li bertis vt ſubijcit.

c ¶ Filiarum. quas forte nupſerat alibi.

d ¶ Celebrent. aliquas. ſ. ere quias. et dic ſarco phagum. i. ſepulchrum. et facit. ſ. de condi. ꝛ demon. titio. §. ij. et. C. de leg. l. j. et de condi. inſer. l. j. ꝛ. ij. ꝛ. ſ. de annu. leg. l. eum. et. ſ. e. gaio. §. imperator. et. ſ. de leg. iij. q concubinam. §. vron.

e ¶ Acceſſerit. ad excuſan dum ſe forte.

Teſtamento ita. ¶ Caſus. Titius habebat libertos quib⁹ ꝑſtabat cibaria et veſtiaria. iſte titius miſit vnus de dictis libertis ꝑ quodam ſuo negocio romaz forte. ꝛ ſtetit ibi libertus per quadriennium. ꝛ ꝑpter dictam abſentiaz cibaria que ante acceperat cum alijs libertis a patrono ſuo nō accipiebat. dictus autem patronus interim venit ad mortez ꝛ fecit teſtamētum: ꝛ ita in eo cauit: libertis meis cibaria queqz alia preſtabam ab heredibus meis preſtari volo. Jtē legauit dicto liberto abſenti quinqz: et etiaz alijs libertis quos vinus manumiſerat legauit cuilibet quinqz. et poſtea deceſſit dictus patronus nunc queritur an debantur iſti liberto abſenti cibaria ꝛ reliqua que ceteris libertis ligata ſunt: et reſpon. qꝫ ſic. Azuia.

f ¶ Sui gratia. vel patroni liberti.

g ¶ Cur non. q. ꝫ. debētur. ſic. ſ. de vbo. obli. l. j. §. ſi quis ita. ꝛ facit. ſ. e. a filio. §. fi. ꝛ de fun. inſtruc. predia. §. j.

Sichus. ¶ Caſus. Titius habebat vnus ſeruū nole ſtichū q erat nepos balle titij ipſius. ꝛ ipſe ſtichus habebat contubernalē ꝛ liberos ex ea, cui contubernali ꝛ liberis ſtichi dictus titus ꝑſtabat alimenta. Jtē habebat plures libertos quib⁹ alimenta ꝑſtabat. fecit dictus titius teſtū. ꝛ in eo ita cauit. ſtich⁹ nutricis mee nepos liber eſto. cui ſticho volo dari ānno. x. aureos pro alimētis. q teſtator ꝓdictus poſtea deſignauit nomina. i. debitores ſuos ex quibus debebat fieri ſolutio ſticho de dictis. x. aureis. ꝛ poſtea eidē ſticho legauit contubernalem eius et liberos. Jtē legauit dicte contubernali et liberis ſtichi ea q̄ viu⁹ eis ꝑſtabat. ꝛ poſtea l alio capite teſtamēti inſtit dari libertos ſuis ea que vinus ꝑſtabat eis. ꝛ poſtea deceſſit dict⁹ titi⁹. nūc q̄rit an dictus ſtich⁹ poſſit etiam alimēta petere cū aliis collibertis ꝛ ſuū legatū. x. aureoꝝ: ꝛ reſpon. qꝫ non. immo. x. tm. Sed pone q̄ dict⁹ teſtator reliqt duo pone ꝑdia reipu. ꝛ ita poſtea dixit. volo q̄ reſpu. preſtet ꝓdicta alimenta et dictis ꝓdictis libertis meis vtriuſqz ſexus. nūquid reſpu. tenetur dare. x. aureos ānuos ꝓdictos ꝛ contubernali ꝛ libertis ſtichi ea que viu⁹ teſtator eis ꝑſtabat ſubaudi ꝛ aliis libertis ea que teſtator ſolebat eis preſtare: an vero tenet ad ꝓdicta bereꝫ titij teſtatoris? ꝛ rñ. qꝫ reſpu. tenet.

h ¶ Non impleto onere de morādo in certo loco libertus relicto priuatur. b. d. B.

¶ Cibaria et veſtiaria per fideicommiſ. dederat⁹ et ita adiecerat: quos libertos meos vbi corpus meum poſitum fuerit ibi eos morari iubeo: vt per abſentiam filiarum meaz ad ſarcophagum meum memoriam meam quotānis celebrent⁹: queritum eſt vni ex libertis qui a die mortis neqz ad heredes acceſſerit⁹: neqz ad ſepulchrum mozari voluerit an alimēta preſtanda ſint? reſpondi non preſtanda.

Abſens propter negocia teſtatoris vt preſens dz alimenta percipere. b. d. Bar.

Idem. Lex. xix.

Teſtameto ita cautum fuit libertis meis cibaria queqz alia preſtabam ab heredibus meis preſtari volo: vnus ex libertis ex voluntate patroni negocij ſui gratia⁹ quadriennio ante diez mortis abfuit: ex hac cauſa cibaria que ante acceperat mortis tēpore non accepit: cui tamen liberto eodem teſtamento patronus ſicut ⁊ alijs quos vinus manumiſerat legatum quinqz dederat: queſitum eſt an iſti quoqz cibaria ⁊ re liqua que ceteris libertis legata ſunt / debeantur? reſpondi cur non⁸.

Diſpoſitio generalis non refertur ad ea de quibus circa eandem cauſaz ſpāſ eſt prouiſum: ꝛ legatorum preſtatione grauari poteſt legatarius ſingularis. b. d. B.

Idem. Lex. xx.

Sichus nutricis mee nepos liber eſto: cui decem aureos annuos dari volo⁹: qui deinde interpoſitis nominibus¹ eidem ſticho contubernalez eius ⁊ liberos legauit: is quoqz que viu⁹ preſtabat⁹ deide alio capite libertis omnibus que viu⁹ preſtabat dari iuſſit: quero an ſtichus preter ſuum legatum ⁊ alimēta percipere poſſit? reſpondi ſm ea que proponerentur non poſſe: item cum alimēta libertis vtriuſqz ſexus reliquerat a repub. et ex predijs que ci legauit dari voluiſſet: quero ſtichi contubernali et liberis vtrum ab herede inſtituto: an a republica cibaria et veſtiaria que viuus dabat preſtari deberent? reſpondi poſſe benigna⁽ᵐ⁾ voluntatis interpretatione dici bis quoqz a republica preſtanda.

Cum finitur legatū tunc finitur onus legato adiectum: nisi aliud de voluntate teſtatoris appareat. b. d. Bar.

¶ Titi⁹ vſumfructu⁹ fundi legauit meuio: eiuſqz fideicommiſit vt ex redditu fundi preſtaret pamphile et ſticho annuos centenos nūmos quoad viueret: quero an mortuo meuio heres⁹ alimēta de beat? rñdi nihil, ꝓponi cur debeāt preſtari ab herede titie⁽ᵉ⁾? ſed neqz ab herede legatarij: niſi id teſtatrix manifeſte probetur voluiſſe/ etiam finito vſufructu preſtari: ſi modo id qō vſufructu receptū eēt ei rei preſtāde ſufficeret⁹.

Legatum alimentorum non perit cōditione facta per caſum contingēte in perſonam eius in quem ſpecialiter eſt collata. b. d. Bar.

¶ Dater filio herede inſtituto per fideicom. libertaē pamphilo ſeruo ſuo dedit: eidem cibariozuz nomine legauit quinos aureos et veſtiarij nomine in ſingulos āños quinquagenos ſi cum filio ei⁹ moraretur: quero filio eius defuncto an alimenta debeantur? reſpondi: ſi additōi paruiſſet/ deberi ctiā poſt mortem[r].

¶ Titia vſumfructum. Titia inſtituit ſibi heredem ſeium ꝛ legauit meuio vſumfructū fundi ſui titiani. ꝛ fidei eiuſdē meuij commiſit vt ex reddi tu predicti fundi preſtaret pāphilo et ſticho annuos centum nummos donec eviueret dictus meuius fructuarius. ꝛ poſtea deceſſit dicta titia. et poſtea deceſſit dict⁹ meuius fructuari⁹. nūc q̄rit an dictus ſeius heres teſtatricis debat alimenta dicte pampbile et ſticho vel heres meuij fructuarij? ꝛ reſpō. qꝫ heres teſtatricis nō tenetur ꝑſtare nec etiam heres fructuarij niſi dicta pāphila ⁊ ſtichus ꝓdēt teſtatricem voluiſſe ꝑſtari alimenta eis ab herede fructuarij etiam finito vſufructu. nam tunc bene tenetur preſtare heres fructuarij ſi modo ad ſtatum da dicta alimenta ſufficiat id quod ex vſufructu receptum eſt per dictum fructuarium. et alſ non.

¶ Mſ filio. Titia inſtituit ſibi heredem filium ſuum ſeiū ⁊ rogauit eum ꝑ fideicō. vt daret libertaē pam. ⁊ eidē pam. legauit gnos aureos nole cibarioz. ⁊ qnquagenos aureos quolibet āno nomine veſtiarij ſub ista cōditione ſi moraret idem pampbil⁹ cum dicto filio teſtatrici. ⁊ poſtea deceſſit dicta titia. ⁊ poſtea dict⁹ pamphil⁹ bñ ſtetit cuz filio teſtatricis donec ipſe filius vixit. nunquid poſt mortem filij dz conſequi alimenta? ⁊ dicitur q̄ ſic. Azuia.

Dari volo. ꝑ alimentis. Rog.

Nominibus. deſignauit enz circa nomina ex quibus fieri debebat ſolutio. Accur.

Preſtabat. ſcilcet eidem ſticho.

Non poſſe. quoniam illi decem aurei annui ſtichi videntur alimētis deſtinati: vt ſ. de eo. libertis. in prin. et ſic non eſt contra. ſ. de an. leg. l. q marco. ⁊ facit. ſ. de leg. iij. heres me⁽ᵉ⁾. §. j. ⁊ de fun. inſtru. l. queſtitū. §. ſi. ⁊. l. cum delamonis. §. cū. ⁊. l. predia. §. ij.

Benigna. cum alſ a legatario legari nō poterit iure iſto: vt iſti. de ſingu. reb. per fideicom. reb. §. j. Accur ſuus.

Titia. teſtatrix.

Heres. titie.

Ab herede titie. immo videtur teneri: vt. ſ. de vſufru. leg. l. ſi ab eo, que eſt contra. Solu. dic adtingitur quod eſt. j. in fine. ſi modo ꝛc. vel dic vt nota. ſ. de an. le. g. titia. in prin. ꝛ facit. ſ. de an. leg. l. feio. in prin. ꝛ l. annua. in prin. ꝛ de lega. iij. qui cōcubinam. §. vroni. ꝛ. C. de condi. inſer. l. ij. Accur.

Sufficeret. facit. ſ. de leg. ij. imperator.

Poſt mortem. niſi gratia filij fuiſſet aliud dictum: vt. ſ. de condi. et demon. l. illis. in prin. et facit. ſ. de lega. iij. l. qui concubinam. §. vroni. ꝛ. ſ. de condi. ꝛ demon. ſi quis ita. ſ. e. gaio. §. j. ꝛ. C. de le. l. j. ꝛ de cōdi. inſer. l. ij. ꝛ de an. lega. l. meuia. in prin. ꝛ. l. annua. ſ. prin. ꝛ. l. feio. in prin. Accurſius.

† Caue ne te fallat iſte ter. l. ne credas q̄ finito legato et finitaē et cā ꝑpter quaz eſt preſtita. vel ſtet. in l. j. C. de inſ empti. q̄ ſi fallit fauore alimētorū ꝓputa de di tibi do mū vl eccle ſie vt me alimēteret ce te domo ſcē dio pempta vel aliter te ner⁹ nihilo min⁹ ad all mēta. vt no ta. ſing. bal. in all. l. j. q̄re ſtetur ſequit frā. de cre. ſing. ſuo. ſ. incip. ēro primo.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2011

Diarium quid sit.

a ¶ Diaris. als dearijs: z est bona littera, z dicitur diariuz quod alicui singulis diebus pro cibo relinquitur: vtputa nūmus ad qō est. ff. de trāsac. l. cum bi. §. si cui. als est vestiarijs. ſz male: qr infra dicit vestiarium nō deberi. als est viarijs. ſz nec hoc placet: quia. ſi dicit calciarium non deberi: als est viuarijs. i. que sunt necessaria ad vitaz: sed nō placet: quia tunc ꝯtinerētur ea que sequūtur: vt. ſ. e. l. ſi. ¶ Item illa dictio aliō significat: vt ff. de vſufru. l. vſufructus rium. §. i. fact. ff. de trāsac. l. cum bi. §. qui transigit. et. ff. fami. hercis. l. ex parte. §. i. et. ff. eod. l. legatis.

Q Um alimēta per. ¶ Casus. Sei° reliquit alimenta titio non adiecta ꝑtitate nec re ex qua prestentur: et etiam quibusdam aliis eiusdē bonestatis z ordinis vt erat titius. et postea decessit idem seius. nunc q̄ritur q̄liter z iuxta quem modum sint alimenta ꝓstanda. z certe in primis inspiciendum est que alimenta seius de functo° solitus erat ꝓstare ei titio legatario. et ꝓ m illū modum z nunc sunt ei prestanda. si autem hoc non appareret inspiciendus est qō ceteris eiusdē ordinis reliquerit et ꝓ m illuz modum et nunc sunt titio predicto prestanda. si autē neutrum predictoz duoz appareat: tūc modus alimentoꝝ debebit statui et facultatibus seij defūcti z ex charitate sue dilectione eius titij cui fideicommissum alimētoꝝ fuit datū. ¶ Qui fratris. Seius fecit testamentum et instituit sibi heredem titium fratrez suum: z rogauit eum vt daret ei alimēta libertis suis testatoris z postea decessit dictus seius testator. z postea idem titius heres seij fecit testamentum z in eo reliquit dictis libertis duas suas vineas et adiecit hec verba vt habeant vnde se pascant. z postea dictus titius heres seij fratris sui decessit et habuit duos heredes puta gaium et sempronii: nunc veniunt liberti z petunt ab heredibus dicti titij dictas vineas: dicunt heredes titij nos nolumus vobis dare vineas nisi liberetis nos ab obligatione testamenti priotis quod fecit seius in quo dictum est instituit sibi heredem titium fratrem suum et ab eo reliquit vobis alimenta. naz ex illo testamento adhuc sumus obligati nos heredes titij ad prestāda vobis alimēta sicut erat ipse titius. titi° eīm reliqt vobis vineas loco alimentoꝝ. queritur nunquid liberti teneantur liberare eos heredes titij: et dicitur q̄ sic. immo dico tibi plus q̄ si dicti heredes titij dederunt dictas vineas libertis et liberti non liberauerunt eos a dicta obligatione alimentoꝝ. et postea agant dicti liberti ad alimenta ex testamento priore: scilicet seu: poterunt heredes titij opponere eis exceptioné doli et per eam erunt tuti. z hoc est verum q̄ habent doli exceptionem si nō minus valent vinee q̄ estimatio alimētoꝝ. dicta autem adiectio q̄d fecit titius in legato vinearum illa scilicet vt habeant vnde se pascant liberti: magis pertinet ad dictam legandi proprietatem vinearum q̄ ad vſumfructum conſtituendum in dictis vineis. Aluia.

b ¶ Quātitate. vel saltem re ex qua sunt prestāda: vt. ff. eo. cuz vnus. in prin. z. §. fina. z facit. ff. de annu. lega. ſi cui. z de lega. ij. l. antepe. in pn. et de leg. i. l. ſi seruus plurium. §. fina. z de leg. iij. nummis. z. ſ. ti. ij. l. au relius. §. ſi titius. z. ff. de testa. heredes. §. i. z. C. de le. cum alienā. Sed arg. contra. ff. de tri. vino z oleo lega. cum certum.

Ulpianus. Ler. xxi.

D Jarijs° vt cibarijs relictis neq; habitatiōnē neq; vestiarium neq; calciariū deberi palam est: quoniam de cibo tantum testator sensit.

¶ Si alimenta principaliter relinquuntur debētur arbitrio boni viri inspectis cō ditionibus hic insertis. b. d. Bart.

Galen. Ler. xxij.

Q Um alimenta per fideicom. relicta sunt: non adiecta ꝑtitate° : ante oia inspiciendum est q̄ defunctus solitus fuerat ei prestare: deinde° quid ceteris eiusdē ordinis reliquerit: si neutrum apparuerit tunc ex facultatibus defuncti et charitate eius cui fideicō missum datum erit/ modus statui debebit.

¶ Cui relictum est animo compensandi non potest potere legatum nisi beredem liberet: quo omisso doli exceptiōe repellitur. b. d. Bar.

C ¶ Qui fratris[d] sui libertis alimēta debebat[e] is testamento vineas cum bac adiectione reliquerat: vt habeant vnde se pascant ſi ꝓ alimentis vineas reliquisset non aliter eis ex fideicommissi causa eas ꝓstari debere q̄ ſi testamenti[f] obligatione beredes liberassent. aut si id omissum fuisset et postea ex testamento agerent: doli mali exceptione tutum beredem futurum scilz si non minus[g] valerent vinee q̄ alimentoꝝ estimatio. illā autem adiectionem vt habeant vnde se pascant magis ad causam p̄legandi[h] q̄ ad vſumfructum constituendum pertinere.

¶ Idem est alimenta relinquere: z grauare beredem aliquem educare. boc dicit Bartolus.

Paulus. Ler. xxiij.

B Ogatus es vt quendā educ̄es: ad victum[i] necessaria ei prestare cogend° es. paulus. cur[k] plenius est ergo alimentorum legatum/ vbi dictum est z vestiariū z habitationez contineri[l] ? immo ambo[m] exequenda sunt.

¶ De auro et argento mundo/ ornamentis/ vnguentis/ vestibus vel vestimentis z statuis legatis. Titulus. ij.

¶ Legato generis generalissimi deroga tur per legatū generalis subalterni vel specieī: z genus refringitur vt non contineat speciem de qua sunt aliqua indiuidua noia ta. b. d. Bar.

Pomponius. Ler. j.

J alij vestimēta[n] alij vestis mulieb̄ris[o] separatis legata fit detractis muliebrib°[p] z ei affignat[q] cui speciali ter legata sunt reliquum[r] alteri debetur. idem est[s] cum alteri mundus muliebris[t] alteri argentum omne legatum est de argento quod in mundo esset. idem si oue statue marmoree tibi : et deinde omne marmor[u] legatum esset preter duas: nulla statua marmorea legata est tibi. idē de vbanis seruis tibi legatis si mibi dispēsator legatus fit[v].

c ¶ Deinde. si non apparet primum. Accur.
d ¶ Qui fratris. vtputa titij. Accur.
e ¶ Debebat. ex testamento titij qui fratrem habuit beredem.
f ¶ Testamenti. priozis. ſ. titij quo fuerant alimenta relicta.
g ¶ Non minus. facit. ff. eo. ſticibus. §. ſi. in fi.

b ¶ Causam prelegandi. fa. ff. de trāsac. l. cum bi. §. ſi vni. et que ibi not. z C. de in. do. l. ij. et. ſ. ti. ſ. l. ſpecies. et. ff. de vſufru. earum rerum q̄ vſu consu. l. ſi. et. C. de bis q̄ ſub modo. l. ij. et. ff. de an. le. l. in annos. et. ff. de vſu z habi. l. ſi habitatio. §. ſed ſi ſic. Accur.

i ¶ Quat°. ¶ Casus. Titius° instituit te ſeium beredē. et rogauit te vt eium educas. que ritur quid in legato continetur. et quendam dicunt cōtineri ea tm̄ que ad victum sunt necessaria. paulus autē dixit q̄ etiam vestiariū z habitatio cōtinet. sicut et q̄n legata sunt alimenta. Ali.

k ¶ Ad victum. ſ. tantuz: als nil paul° corrigeret.

l ¶ Cur. ſi ita stricte accipis verbum educes.

m ¶ Contineri. vt. ff. e. l. legatis. Sed contra. ff. de trāsac. cuz bi. §. q transigit. Sol. ibi.

m ¶ Ambo. ſ. legatuz alimentoꝝ z legatū vt eum educes idē fi victū: vt. ff. de ver. sig. l. verbovict°. z. l. seq. z. l. quos nos. §. j. vt nō solū cibus ſz etiā vestiariū et habitatio de bebat: aliud est econtra verbo abi vel diarij: vt ff. eo. l. z diarijs.

¶ De auro et argento legato.

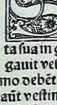

J alij. Gai° fecit testamētū z titio legauit vestimenta sua in genere. z scio legauit vestes suas muliebres in specie et decessit dictus gaius. certe primo debēt detrahi vestes muliebres et debent assignari dicto seio. reliq̄ aūt vestimēta debent dari titio. nā generi per speciē detrahit vt ff. casu z ſolb° se. casib° qui sunt tres. ¶ Primus est q̄n legauit titio omne argētū suū. et scio legauit mundum muliebē in quo mūdo erāt aliqua de argēto parata ad hoc vt mulier mundior fieret. nam debet detrahi argentum quod est in mūdo de alio argento z debet dari predicto seio. et totū aliud argētum debet dari titio. Scōs est quādo legauit titio omne suū marmor. z eidē duas statuas marmoreas. nā si sint in bereditate. iiij. statue marmoree non habebit titius nisi duas et omne aliud marmor. Tertius est quando legauit tibi seruos vbanos in genere. z mibi seruum dispensatorem q erat inter vbanos. nā ego habebo dispēsatorem. z tu omnes alios. ¶ Cui certum. Legauit tibi. z. marcas argenti. certe beres meus liberatur ipso iure si det tibi tantam pecuniam que sit eius estimationis cuius sunt dicte. x. marce. secus autem si legasses tibi certam speciem argēti puta vnū certum cipbum. nam tunc non liberatur beres soluendo pecuniam. nā in speciebus non est locus functioni. Aluia.

n ¶ Vestimenta. z sic genus. Accur.
o ¶ Muliebris. z sic species.
p ¶ Muliebribus. in specie.
q ¶ Reliquum. ſ. solum: quia generi per speciem derogatur.
r ¶ Idem est. ſ. de argento quod in mundo esset quod est. ff. eo. l. iij. §. cū alteri. z. boc est vt debeat detrahi argentum mundi z dari cum mūdo et totum aliud argentum alteri.
s ¶ Muliebris. in quo quedam argentea species continebatur.
t ¶ Omne marmor. ſ. legatuz sit tibi ſiſt: vt. ff. de le. iij. l. beres me°. §. fin.
v ¶ Legatus sit. vt semper ſpecies generi deroget : vt. ff. de lega. iij. ferius vbanis. §. fina. et. ff. de pecu. le. l. ſeruo manumiſſo. et. l. vi. §. ſi ſer-

uus.ꝛ.ſ.de reg.iur.l.l toto.ꝛ.ã.ſi.regun.l.de modo.ꝛ.ã.de manu.teſt. l.ſi pecukum.in prin.ꝛ de le.iij.vrorem.§.feliciſſimo.ꝛ.l.queſtitum.§.ſ. ꝛ.ã.de trit.vino ꝛ oleo leg.l.ij.in prin.ꝛ.C.de ap.l.precipim⁹.in fin.et ã.de leg.iij.l.ea tamen.ꝛ.ſ.eo.pediculis.§.item cum inaures.Accur.

a ¶ Pondus.ergo ẽ titatẽ in q̃ locus eſt viciſſitudini ſolutionis:vt.ã.ſi certũ peta.l.ij.§.i.Acc.

b ¶ Numerata. ſic.ſ.e.cũ certũ.ꝛ.l.cum aurum.§. proinde.ꝛ.C.de dona.ſi qs argẽtum. Sed ã.j.de ſol.l.paul⁹ rñ.creditorẽ. ꝛ.C.de ſolu.cũ aq̃. Sol. dic nõ contaminatã:als ſec⁹ vt in ẽnijs. Vel ẽ fauore vltime volũtatis vt nõ pereat: ſi als argẽtũ bẽre non põt:vt no.d.l. ſi qs argẽtũ.ꝛ fa.ſi cer. pe.l.ij.§.mutui.ibi:aliõ palio.ꝛ qõ ibi not.ꝛ.ã. de leg.i.l.non ampli⁹.§. ſi.ꝛ.ſ.de ſolu.l.q res.§. mibi rome.ſi.ꝛ de vb. obli.que extrinſec⁹.ꝛ.ã. de vſufr.le.l. generali.§. pe.ꝛ.ſi.ꝛ.l.fundi.

Functioni c in ſpecieb⁹ loc⁹nõ eſt. ¶ Genus.i.ſpecies: vt cypb⁹ cert⁹.in ſpeciebus eñ nõ eſt loc⁹ functiõi.i. vt alia res vice alterius fungat:vt.ã.ſi cer.peta. l.ij.§.mutui.Accur.

Qui tibi. ¶ Caſus. Titius mãdauit tibi vt emeres ornãẽta i vſus vroris ſue.poſtea fecit teſtamẽtũ idẽ titi⁹ ꝛ legauit eidẽ vrori ſue ea q̃ ei⁹ cã parata ſunt ſicut aſſolet fieri per viros.et poſtea deceſſit idẽ titi⁹ q mãdauerat tibi.tu autẽ ignorans eum deceſſiſſe emiſti ornamẽta:mungd debenẽ vrori eadẽ ornãẽta:ꝛ bi q nõ.q̃m ver ba teſtatoris q̃ poſuit in legato illa.ſ.q̃ ei⁹ cã parata ſunt ꝛc.referunt ad tẽs mort⁹ teſtatoris.tpe aũt mortis teſtatoris nõ erãt adhuc empta dicta ornamenta ſi autẽ emiſti dicta ornamenta viuẽte teſtatore et mortua dicta ſua vrore certe et tũc leſſi car eſt dictũ legatũ:quia non põt vere dici videri paratũ ornãẽtũ cauſa vroris eius q̃ prius deceſſit q̃ emerek ornamentũ:ꝛ idẽ erit dicẽdum ſi tpe quo emiſti ornãẽta viuebat vir ꝛ vror ſed diuerterãt:nã euanuit etiam in hoc caſu legatũ.põ tñ eſſe in hoc caſu queſtio facti.nam poteſt maritus nec voluiſſe ademere legatum vrori repudiate.ſcilz cum bona gratia fuit factũ diuortium:ꝛ tũc valebit legatũ:ẽ habebit mulier ornamẽta predicta. Ẽ ꝛ põ eſſe q̃ maritus q̃ diuertit voluit ademere legatum puta cũ nõ bona gr̃a fuit factũ diuortiũ.q̃ caſu eſt verũ quod dictũ eſt.ſ.vt euanuerit legatũ ornamentorum emptorum poſt diuortiũ. Sed q̃d ſi dictus teſtator miſit libertum ſuũ in aſiam ad emẽdas purpuras ꝛ legauit vrori lanã purpureã.ſ.q̃d eius cauſa paraſſet.ꝛ libertus viuo viro et vrore emit purpurã.nũquid illa purpura pertinebit ad vroꝛem ex dicto legato:ꝛ dicitur q̃ ſic.ꝛ ita appellatione lane purpuree continetur purpura.ꝛ boc dicit vſq; ad.l.apud.Viuia.

d ¶ Ineffican. eſt enim in cauſa caduci:vt.C.de cadu.tol.l.vnica.§.pro ſecundo.Accurſius.

e ¶ Eadẽ dicẽda.ſ.legatũ euanuiſſe:lz et alia ratione videaf reuocatũ.ſ. ppter diuortiũ per qõ videf maritiv oluntas mutata:vt.ſ.l.pri.ꝛ.ã.de dona.inter vi.ꝛ vro.l.ſed interim.§.ſi.ꝛ.ã.de le.iij.l.itẽ legato.§.pe.et ſa.ã.de leg.iij.cum vroꝛi.ꝛ.j.de ſolu.cum quis.in prin.Accur.

f ¶ Eoꝛi.non deberi.quaſi mutata voluntate per diuortium:vt.ã.l. vroꝛi.cum ſuis concor.

g ¶ Proculus.contradicens predictis.

h ¶ Nam poteſt.hic bene dico queſtio facti.nam quãdocũq; repudiante videf adimi ſi non bona gratia fiat diuortiũ:vt.ã.l.proꝛi.ꝛ hic. ꝛ ſm hoc habeas litteram.nã poteſt nec repudiauit ꝛc.imaute bona gratia: tunc non videatur adimere.ad qõ.ã.de do.inter vi.ꝛ vro.l.ꝛ ideo.ꝛ tũc

i habeas hic nec repudi.ꝛc.ꝛ ita cum nec ꝛ ſine nec poteſt legi. Um gdã. Purpureã.quã ei⁹ cã parabat ſet:vt de leg.iij.cũ vroꝛi.l ſi.ſm Ro.ꝛ.ã.de leg.iij. item legato.Accur.

Apud. ¶ Caſus. Titia mãdauit ti bi vt emeres ſibi vnões:et id eſt margaritas precioſas cã ſui vſus:ꝛ poſtea fecit ipſa teſtamentum.ꝛ bis verbis legauit ſeio. Lego ſcio ornamenta q̃ mei cã parata ſunt erunt ve.ꝛ poſtea deceſſit cadẽ titia.tu autẽ mãdatari⁹ cum putares eaz viuere emiſti ꝑ eavniones.nũc querit an dicti vniones quos emiſti pertinebũt ad dictum ſeiuz ex dicto legato:ꝛ bi q̃ non.nã ea que iã mortua teſtatrice empta fuerũt nõ videnẽ eſſe parata ei⁹ teſtatricis cã.ipſa autem vt dictum eſt legauit ſeio ornamenta que eius cauſa parata ſunt erunt ve.Viuia.

k ¶ Mortua.als mortue. als mortua ea.et facit.ſ. e.qui tibi.cum ſuis concor.Accur.

Seia ab herede pu blico. ¶ Caſ⁹ Seia inſtituit ſibi hẽdẽ publi meuiuz ꝛ ita ab eo legauit.antonie tertulle do le go auri pondo.r.pone. ꝛ vnionem meũ cũ bya cinctis ei adũctũ:ꝛ poſt ea diſſoluit vnionẽ a dũctis byacinctz ex animo vt nõ ꝛtineret in legato ꝛ vẽdidit:ꝛ poſtea decet ſit nullo relicto vniõe inter ornamenta ſua.q̃rit an beres teneaf dare antonie eſtimatiõẽ vnionis:ꝛ bi q̃ nõ. Ite q̃d ſi dicta ſeia nõ vẽdidit dictum vnionem.ſed eãdẽ vnionẽ et ẽſdã ex dictis byacinctis quertit ſi alia ſpecie ornamẽti:q̃ ornamentũ fecit poſtea ꝑcioſius q̃ eſſet primũ addi tis alijs gẽmis ꝛ margaritis eidẽ ſcõ ornamento. nũquid põt dicta antonia legataria bos vniones ꝛ byacinctos petere:ꝛ nunquid beres debet compelli eximere ex ornamento poſteriori dictos vniones ꝛ byacinctos ꝛ preſtare antonie tertulle:ꝛ reſpon.q̃ non.nam nõ poteſt fieri vt exiſtimetur durare legatũ vel fideicom.cius rei que poſtea eſt in aliã ſpeciem tranſlata.nam per boc quod amod⁹ videtur extincta dicta res vt interim donec habeamus banc rationem quam dixi.ſ.quia extincta eſt legatum.ideo quia res per fideicom.relicta eſt in aliam ſpeciẽ tranſlata.ꝛ ſic extincta.omittat aliquis ꝛ aliam rationez que etiam ſimiliter bona eſt banc ſcz.i.q̃ diſſolutione ac permutatione dictorum vnionũ ꝛ byacinctorũ de qua dictum eſt/ volũtas quoq; teſtatricis videatur mutata.que quidẽ teſtatrix legauit antonie vniones ꝛ byacinctos vt dictũ eſt.q.d.quelibet ratio p ſe bona eſt.vnde ſi capiamus primã rationẽbñ poteſt aliquis interim omittere ſcõam.ꝛ ſufficiet prima.Viuia.

l ¶ Vnionem. Id eſt lapidem preciofum.ſic.ã.de dolt exceptio.l.apud iulianum.§.item queritur.

m ¶ Soluit.legatarie.vt ꝛ.C.de le.l.filia.

n ¶ Non eſt.ſ.nunc:ſed fuit tempore teſtamenti.

o ¶ Petere poſſit.legataria.

p ¶ Poſteriozi.ornamẽto.vel dic poſterioꝛi legatario ſi ponas alij legatum ornamentum preciofius.Accur.

q ¶ Neq; enim.als neq; enim:als nunquid enim ꝛc.ꝛ ſub.tũc diſtingui tur.q.d.non dꝛat.Accurſius.

Interim

UNIVERSIDAD DE MURCIA

a ¶ Interim omittat. siue habeas omittat. scilz aliquis siue omittaz ego marcellus: est sensus q̃ dicta sufficit: qz scilz extinctum vt aliam omittamus. q̃ etiam bona est. q. ꝯ. i. quia etiaz dissolutione z c. z faciunt ad. l. iistaz. ff. de leg. iij. l. itẽ legato. ff. pe. z. l. lana. z. l. legatis. ff. i. z insti. de re. dim. ff. si tamẽ. z. ff. de lega. j. cetera. in fi. z de pig. act. l. si conuenerit. ff. si quis ea. Arg. cõtra. ff. de leg. i. seruum fili. ff. Itẽ fac. ff. ad exhi. uitanum. ff. si quis. ff. de cõtrahẽ. emp. l. in vẽditionibus. ff. inde ꝛ. tur. et de leg. j. fi er toto fun. in prin. z. l. q̃ in rem. ff. si quis. z. ff. de instito. l. tabernam. z. j. de adimẽ. leg. l. legatum. ff. j. Itẽ argu. contra. ff. de leg. iij. fideicommissa. ff. si rẽ. **Additio.** Dicq; ẽz bar. q̃ ibi res legata erat bat. hic vero desijt esse tare q; facta est alterius accessio: vt patet in fi. l.

L Acius. ¶ Casus. Lucius titius instituit sibi heredẽ seiuz et ita in testamẽto scripsit: hẽdes meum volo fideiqz eius cõmittor vt in patria mea faciat porticum publicũ in qua poni volo imagines argenteas: z marmoreas. z decessit dictus testator. nunc queritur an valeat legatum z ad patriam testatoris ptinea: z respõ. q̃ sic. z est ratio plana in littera. Viuia.

b Valere. quod dicit. j. de acqui. re. do. statuas. z de pi. cre. aufidi. z. ff. de vsufructu. quẽ quidam. ff. finali. Accursius.

c Peritinere. li nondũ erat in rerum natura q̃ legabatur: vt. ff. de lega. j. quod in rerum. i. prin. z. l. ciuitatib. in princ. z. l. seruo alieno. ff. fin. z. ff. de vsufruc. leg. l. quidam. Accursius.

Si ita legatum. Titius instituit sibi heredẽ Seiuz z ab eo herede legauit ita. Saio vestem meam z argẽtum meum damnas: id est damnatus esto tu heres dare gaio. z postea decessit idẽ testator. certe id legatum videtur gaio quod testamenti tempore fuisset testatoris siue fit legata predicta modo vestis siue argentum siue aliquid aliud. quia in legatis predicto modo relictis ptens tẽpus intelligitur. cum enim dicit testator vestem meam vel argẽtum meum hac demõstratione meã ostẽditur ptens tempus z non futurũ. z idẽ est si testator ita legauit seruos meos damnas esto dari gaio. nam intelligitur de illis qui sunt fui tempore testamenti. Viuia.

d Meum. fuum z meum large dicitur quo ad res: vt. ff. de le. iij. l. cum sue. cum sequẽ. vsqz ad. l. nummis. non quo ad tempus: vt hic.

e Non futurum. vi enim futuruz non continet ptens: vt. ff. de lega. iij. l. vj. z de arbi. de rebus. z de lega. iij. iulianus. ff. pe. ita nec ptens futurum: vt hic. z. j. de vbo. obliga. l. si stipulatus fuero. ff. i. Sed cõtra huic l. C. q̃ res pig. obli. l. fin. Sol. ibi. + Itez 2tra. j. eo. l. filiam. ibi apparet. sol. + Item contra. argu. ff. de lega. iij. vrorem. ff. testamento. Sol. ibi. z. l. bis verbis. # Item ar. contra. j. de libe. leg. aurelius. ff. testamento. # z ar. contra. ff. pro fo. l. j. in fi. z. l. si quis societatem. + Item ar. cõtra. ff. de vsufruc. quotiens. ff. fina. + Item contra. ff. de leg. ij. cum pater. ff. fidei tue. Solu. ibi. Item ar. contra. ff. de ali. iudi. mu. causa fa. l. er boc. ff. i. Sed illud quo ad illud edictum. Item contra. ff. de libe. et postbu. placet. Sed illud ne pereat testamentum: z eodem modo soluitur aliud contra. ff. de pecu. lega. l. ei quo qꝫ. scilicet ne legatum sit nullũ. Item contra. ff. titu. j. mela. ff. sed z si alimenta. Solu. ibi. # Item ar. contra. ff. de testa. tu. l. tutoribus. # Item contra. ff. de le. ij. si ita quis. in prin. Sol. ibi. **Additio.** Dicq; ibi est verbum potest quod est extensiuum: vt ibi fm Bar. hic.

Plautius. ¶ Casus. Seia ita legauit titie mulieri. Quisquis mihi beres erit damnas esto dare titie vestẽ meam z mundum meũ z ornamẽta mea mulieb ria: z postea decessit dicta seia testatrix. nũc ꝛ quẽ in dicto legato cõtineaf. z dicit plauti. cassius dixisse ita. aut apparet voluntas testatricis z illa seruanda est: aut non. et tunc videtur

¶ Glo. in. c. cũ olim. sup ver. pcuratore. de offi. deleg. dicit q hanc. l. q̃ plicipales persone possint prozogare iurisdictionẽ: tñ curatoꝛ sim pliciter ssti tutus ꝑ facere nõ ꝑt.

+ Dicq; ibi tractatur ẽ modico vel nullo fundi cio. q; semp tantũdẽ solũdo libera tur z creditoꝛi pdest: hic ẽ esset magnũ ꝓ iudiciũ fm Bar.

+ Solue et dic fm bar. q; ibi erat ẽbũ futuri tps sic reseruẽtur: vt ibi patet.

Dicq; im mo. ẽ. tenõ. z ler his verbis. concordãt cus ista l. Bar.

§ Dicq; q̃ ẽ concordat fm bar.

+ Solueꝛ per Bar. b.

‡ Dicq; ibi etabat a rea q̃ est ma prima pars domus fm Bar.

* Dicq; ibi cõtingit ẽa riatio circa idẽ: vt circa id quod habetur loco eiusdem fm Bar.

§ Ibi fallit ꝓpter dictionẽ tunc q̃ extremitatem tps significat: fm Bar.

mãserit. nam quodãmodo extinctũ fit: vt interim omittat q̃ etiã diffolutione ac permutatione talꝫ voluntas q̃s videatur mutata.

¶ Legatum p quod ciuitati q̃ritur aliquod ornamẽtum valet. b. d. Bar.

Idem. Lex. vij.

Lucius titius testamẽto ita scripsit: heredem meum volo fideiqz eius committo vt in patria meã faciat porticum nouam publicã: in qua poni volo imagines argenteas: item marmoreas: quero an legatũ valeat: Marcellus respondit valere: z operis cetero q̃z que ibi testator poni voluerit legatum ad patriã pertinere. intelligi cẽ potuit aliquod ciuitati accedere ornamentum.

¶ Legatus simpliciter z indefinite prolatum ad tempus testamenti refertur. hoc dicit. vel sic. Nomina possessiua meũ/tuũ/suum/ptens tps significãt. hoc dicit. B.

Paulus. Lex. viij.

Si ita legatum + esset: vestes meã argentum meum dãnas esto dare: id legatum videtur q̃d testamenti tempore fuisset: q̃ ptens tempus semp intelligitur si aliud cõprehẽsum nõ esset: nã cũ dicit vestem meã argẽtũ meũ: hac demonstratione meum ptens non futurũ tps ostẽdit: idez est z si qs ita legauerit seruos meos.

Verba testatoris in dubio debent intelligi ita q̃ non sit in constitutione peccatum. b. d. Bar.

Idem. Lex. ix.

Plautius mulieri ita legauit: quisqs mihi heres erit titie vestem meam mundum ornamẽtaqz muliebria dãnas esto dare. Lassius ait si non appareat quid senserit: omnem vestem ꝑm verba testamenti legatas videri. Paulus respondit: idem ita bonus scribit q; verisimile est ingt testatricem tantum ornamentorum vniuersitati derogasse quib; significatiõem muliebrium accõmodasset: accidit eo q; illa demõstratio muliebria: neqz vestis: neqz mundo applicari salua ratiõe recti sermonis potest.

Modestinus. Lex. x.

Cum certum auri vel argenti pondus legatũ est: si non species designata sit/nõ materia sed precium ptentis temporis prestari debet.

Nõ intelligitur causa vroꝝ paratuz quod ipsius z alterius causa paratur. Itez falsa demonstratio legatum generis restringit. secus in legato certe speciei. Item quãdo diuisuntius cadit inter genus z speciem accipitur pro coniuncta. hoc dicit Barto.

Pomponius. Lex. xj.

Quintus mutius ait: si pallegata omnis vestis. s. tam virilis q̃ muliebris et omnis mundus. non autem omne ornamentum sed tñ muliebre. z est ratio fm paulum z iabolenum quia verisimile est testatricẽ que predicto modo legauit derogasse tñmodo vniuersitati ornamentorum legatorum quibus solis ornamentis accommodauit in legato significationem muliebrium ornamentorum. appoluit enim verbũ muliebria tñ iuxta ornamenta legata / et non iuxta vestem vel mũdum legatum. vnde vt dictum est legatum ornamentoꝝ videtur restrinxisse z nõ legatum vestis vel mundi. et istud accidit et iam ideo quia illud verbũ muliebria nõ potest applicari vestiui/mũdo legato salua ratione recti sermonis. i. grammatice. nam nõ esset bona grammatica/ lego titie vestem meam muliebria. vel mundum meum muliebria bene antez est bona grammatica. lego titie ornamenta mea muliebria. Viuia.

f ¶ Plautius. scilicet testator. et sic infra mutat sermonem: cum dicit testatricem. vel dic plauti. s. dixit ea que sequuntur: et dic legauit: scilicet testatrix. Accur.

g ¶ Veste. hec tria diuersa sunt: vt. j. eo. argumẽto. ff. muliebri. z. ff. ornaméta. z. ff. mundus.

b ¶ Scõmoba. rigideaccepta fm. R.

i ¶ Babolen. videt ascribi per princi. l. pauli. vel dic paul. dixit idẽ quod cassius.

k ¶ Tantum. i. tantũmodo quib. ꝛc. sed certe immo dicitio muliebria videtur restringere vestẽ z mundum: vt pro muliebribus tñ intelligatur. sed fm Ro. hic de rigore: vel fm verba testamẽti: sed aliud fm sentẽtiã vel equitatẽ: z sic non obstat. ff. de penu lega. nam quod. in fi. z de le. iij. heres. ff. ij. z. l. questitum. ff. ij. z. j. de verbo. signifi. si cum fundus. Ael dic q; non nocet hec derogatio primis legatis: quia expressa sunt. Itẽ nota muliebria referri ad proximum tantum. ff. ornamenta. fic. ff. de iniusti. on. iudi. l. si idem. in fi. sed ar. cõtra. ff. de le. j. talis. in fi. **Additio.** Dicfm Barto. q; hic non poterat referri ad omnia salua ratione recti sermonis/ibi sic.

l ¶ Accidit eo. q. d. cõtingunt predicta eo: id est ideo: quia illa ꝛc.

m ¶ Recti sermonis. fm verum sensum verborum: sed fm sentẽtiam secus vt predixi: vel aliter vt modo no.

Cum certum. ¶ Casus. Titius legauit mihi duas marcas argenti vel auri: et ita legauit mihi certum pondus et non certam speciem et decessit. nunc queritur an heres eius teneatur mihi prestare duas marcas. an vero liberatur prestando mihi tantam pecuniam non ere contaminatam q̃tum nunc tempore litis valent due marce argenti: z respon. q̃ bene liberatur prestando tantam pecuniam q̃taz dixi. Viuianus.

n ¶ Cum certum. puta vt duas marcas.

o ¶ Non materia. vt massa: et subau. er necessitate. sed precium debet: scilicet er voluntate. materia enim est in obligatione: sed precium etiaz ere contaminatum est in solutione. sicqz soluitur aliud pro alio creditore inuito: vt. j. de actio. et obli. l. obligationum. in fine. z. ff. manda. l. si quis pro eo. vel dic ab ere non contaminatam: vt no. ff. eodem. l. j. in fi. z dic vt ibi.

Creditore iuuto aliud p alio soluipõt.

p ¶ Presentis. scilicet litis: vt. ff. de triti. vi. z oleo lega. l. fi. vel more: vt j. eo. titu. l. pe. Accur.

Quintus. ¶ Casus. Titius ita legauit vroꝛi sue vasa et vestimenta que et quod vroꝛis mee causa empta parata sunt. lego eidem mee vroꝛi et decessit. nunc queritur que vasa et vestimenta videantur eilegata? et respon. q̃ ea que videntur legata que illius vroꝛis causa parata sunt et non ea que sunt parata causa vsus communis viri et vroꝛis. et hoc dixit quintus mutius: et dixit idem esse si quippiam aliud legasset maritus vroꝛi predicto modo. pomponius autem di-

rit postea. si hoc verum est: scz vt nō debeatur vroi quod paratum est non solius vroris causa sed causa cōmunis vsus viri z vroris. sicut dixit quintus mutius. certe non debebitur vroi nō solum si ipsius viri z vroris cōmunis fuerit vsus circa illud quod vult nūc ex legato vroi. ſs etiam non debebitur si liberorum eius z vroris vsus fuerit aut alterius alicui[a]. id enim videt testator demonstrasse vt sit legatū vroi qō proprio vsui vroris sit paratum. papinian[o] autē conditor hui[9]. l. dicit ita postea ibi lud quod qnt[o] muti[o] demonstrat in prin. hui[9]. l. dixit cm ibi. vas aut vestimētum aut quid aliud quod vroris cā emptus paratumve esset legatus esse vroi. efficit vt falsa sint q̄ subiecimus per dictum quintum mutius z pompo. subiecim[o] autē vt parata cā vsus ipsius solius vroris cedāt legato: scilicet si quintus mutius intellexit p̄dicta fuisse legata in specie. nā multū interest generaliter an specialiter legent p̄dicta. nā si generaliter legētur veluti quia legauit vroi marit[o] ea que vroris cā parata sunt: z tunc vera est quinti mutij diffinitio. f. vt non debeat vroi nisi quod solius vroris causa paratum est. si vo specialiter legētur p̄dicta veluti vestem illam purpureā cerciam deinō strādo que vroris causa empta parata esset. lego eidē meev roi legatū om nimodo valet: licet neq̄ empta neq̄ parata / nec in vsum vroi data sint: quia certo tempore legato demonstratio falsa ibi appolita non perimit legatū sicut si ita esset scriptus z testatore legante. lego vroi mee stichum quem ex venditione titij emi: nam nihilominus valet legatum licet neq̄ emit a titio vel ab alio. ſs babuit eū ex alia cā aut ex alia x̄ditione emit puta seij: si aūt ita legauit marit[o] vroi: lego vroi mee vasa z vestimēta z q̄ ei[9] vroris mee cā parata sunt; tunc eodem modo erit vā quinti mutij sententia. sicut fuisse dictum est quādo generaliter legauit vroi predicta vel aliquod p̄dictoꝝ. z in illo casu etiam si predicte res erant aliene quas quidem putauit testator suas esse z vroris vsibus concessit tenebitur heres viri ad dādas eas vroi. Iuuianus.

a ¶ Uestimentum. si certum demonstrauit male sensit quintus mutius. alſs bene: vt. j. statim. Accursius.

b ¶ Magis illius. electue: vt. ff. de le. iij. l. legatum. §. i.

c ¶ Sed hoc. f. vt non debeatur quod non solius vroris cā est paratum: z dic q̄ sit in vsu. vt. j. de verbo. signifi. l. in lege. z. j. eo. l. cum in testamēto. z. ff. de lega. iij. l. hoc legatum. z in. l. cum fue. z facit. ff. de le. iij. l. item legato. Accursius.

d ¶ Aliud. certum demonstrando.

e ¶ Que subiecimus. per mutium z per pomponium: scilz vt vsui solius vroris parata cedant legato.

f ¶ An spāliter. prenalet spāliter dictum: vt z. j. de iniu. l. item apud labeonem. §. huius edicto. Accur.

g ¶ Diffinitio. id est sententia: scilicet vt nō debeātur nisi que soli[9] vroris causa sunt parate.

h ¶ Purpureā. Sed quid si dixit vestem omnem eius cā paratā nō demonstrādo certā? Respō. idē quod in genere: z sic potest intelligi diuisse quintus mutius: nec est certū corpus demonstratum. Accur.

i ¶ Neq̄ empta. differunt empta z parata: vt. ff. de le. iij. l. si quid. §. j.

k ¶ Veluti. i. sicuti. vel ex emplificatiue.

l ¶ Nihilominus. sed non venditio: vt. ff. de contrahenda emptio. l. si quis fundū. z facit. j. de condi. z demon. l. demonstratio. Sed ar. contra. ff. de dote prele. l. j. §. sed z si.

m ¶ Que vroris. aut hic ponitur pro et. vt z. j. eo. l. si q̄s ita legauit.

n ¶ Sentētia. in prin. hui[9] legis posita. z hoc cū generaliter legauit vasa aut vestimenta non certa demonstrādo. Uel dic certa demonstrādo: sed aut pro et ponitur vt dixi. B.

o ¶ Suas ee. z vsib[9] vroris concessserat.

p ¶ Eas det. quia comūcta erat persona vroi cui tantūdem legasset si sciret: vt. C. de lega. l. cum alienam. z. ff. de lega. j. l. fires. z. l. nō quocunq;. §. j. z facit. ff. de leg. ij. cū filius. §. heres. Sed ar. contra. ff. de leg. j. l. legatum. z. l. stichum. z. j. tit. j. l. legaui. Accur.

¶ Casus. Titi[9] legauit mihi aurū suū in genere cū haberet aurū in quo erāt gēme z margarite et aurū in quo nō erant. Itez legauit mihi gēmas z margaritas q̄ i eo auro essent et decessit. certe videtur mihi legasse non solum id aurum in quo erant gēme z margarite / sed etiam illud in quo nō erant. Ainia.

q ¶ In eo auro. scilicet legato. Accur.

r ¶ Etiā id. nunc respon det. Accur.

s ¶ Legasse. illō q̄ verbō que in eo / non restringit legatum auri: ſs margaritarū: vt. ff. l. proti. ibi: si vo ita scriptus. ꝛc. z de le. j. l. si fic. §. j. z. ff. de leg. iij. l. ea tamen adiectio. Azo. z facit. ff. titu. j. l. a filio. §. fina. z. ff. de triti. vino z oleo le. l. vi. z. l. fi. in princi. et. ff. de le. i. l. fi cui. z. l. si ancilla cuꝰ libe ris. Sed ar. contra. ff. de penu le. l. nā q̄. §. fina.

¶ Imaginē. ¶ Casus Titi[9] habens imaginem depictam in quadam tabula legauit mihi eam imaginem et decessit. heres autem suus rasit imaginem de tabula z dedit mihi tabulam. certe nihilomin[9] tenetur actione ex testamento. quia fuit mihi legata imago z non tabula rudis. Uiuianus.

t ¶ Si imaginez. differt statua ab imagine: vt not. C. de statu. z imagi. in rubri. z ad hoc. ff. de vsufru. l. statue. Accur.

v ¶ Durare. facit. ff. de le. j. l. cum res. §. penulti. z. ff. quib. mo. vsufruc. amit. repeti. §. fina.

x ¶ Non tabule. rudis. ad q̄ insti. de re. diui. §. si q̄s in aliena.

Uxori quis. ¶ Casus. Titius legauit vroi suc his verbis mūdum uliebrem z omne ornamētū z quicquid minus ei dedi z donaui z eius cā comparaui z confeci id omne dari volo vroi mee z decessit dictus titius. nunc queritur an carruca domitoria cum mulis qui ducebāt carucā: qua semp vsa fuit vroi ei vroi debeat: z respō. q̄ sic. si causa vsus eius vroris habita esset dicta caruca: ſz z vestis ſſtrāda est quā maritus comparauerat vel fecerat ancillis vel lecticarijs qui eidē vroi lectum faciebant. Ainia.

y ¶ Cum mulis. qui muli trabunt eam. z facit. ff. de lega. iij. l. item legata. Accursius.

z ¶ Prestrāda. quasi per medium vroris cā parata. vt z ar. j. de vb. obli. l. si stipulatus fuero.

¶ Si statuā. ¶ Casus. Titi[9] legauit mihi vnā statuā q̄ nō habebat nisi vnum brachium. z postea adiecit eidē statue brachiū ex alia sua statua. certe ego potero vēdicare statuā mibi legatam cum brachio ei adiuncto. Uiuianus.

a ¶ Ei adiecero. scz ego testator. Accur.

b ¶ A legatario. id est legatarius potest vendicare. et facit. ff. de lega. ij. l. si arce.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

l. si arce. et de rei ven. l. in rē. §. ij. et. iij. et. j. de acquiren. re. do. l. sed siet meis. ⁊. §. de leg. j. l. si ex toto. in prin. ⁊. §. de vsufru. l. statue.

§ Species. ¶ Casus. Titi⁹ legauit scie. x. scutellas argēteas ⁊ ab ea petijt in hec vba. a te scia peto vt quicquid tibi spāliter in auro et argēto legauī id quocq; cū mozieris reddas et restituas sticho ⁊ pāphilo vernis meis: id est natis ex ancillis meis. quarum rerum vsufructus dum viues tibi sufficiet. ⁊ postea decessit dict⁹ titius. nunc q̄rit an videat legatus dicte scie vsufr. fm dicti argēti ⁊ auri. an vo ⁊ ppietas. Et respō. q̄ ppietas vr ei legata addito. l. dicto legato ppietatis. bonoze fideicō missi pstandi dictis vernis. Azuinas.

a ¶ Species auri. ergo ppietatem.

b ¶ Vernis meis. i. natis ex ancillis meis: vt insti. de leg. §. huic. Accur.

c ¶ Ppietatē. facit. §. de vsufr. procul⁹. §. §. §. de ferui. rusti. predio. g duo. sed dic vt not. §. de vsufr. ea. re. que vsu con su. l. fi. ⁊ facit. §. de vsufr. l. nūmismatuz. ⁊ de trāsactio. l. cuz bi. §. si vni. b q̄ accipit fructus. i. vtilitas: vt ⁊ §. de vsu. l. si. et de vsu ⁊ habi. l. si habitatio. §. sed si fic. ⁊ j. de dona. l. donationes. §. j.

Ihā. ¶ Casus. Titia babēs maritū meuiū et filiam scia non emācipatā a pē suo predicto meuio scripsit sibi heredem dictā filiaz ⁊ ei dictum patrē substituit. ⁊ ita postea scripsit dicta mr i testamēto suo. q̄s̄q; mihi heres erit cōmitto fidei eius vt ornamenta mea ola ⁊ auri et argēti et vestimēta quibus ego vsa fuz ne veneāt siue vē dātur et filie meę reseruē tur. et postea decessit dicta titia testatrix. et post ea dicta sua filia recusauit hereditatē ei⁹ ⁊ pater habuit heredi. eiusdē titie ex dicta substitutione. ⁊ postea decessit idē pf ab itestato: ⁊ dicta sua filia abstinuit se ab hereditate ei⁹. nūc q̄rit an dicta filia ei⁹ possit petere ab heredib⁹ pfis dictū fideicō? Et videt q̄ nō. quasi non valuerit fideicōmissum q̄a patre fuit relictū filie p testatricē cū sibi ipsi patri videat relictū cū fm hec ola iura patri p filiuz q̄rebant: Rñ. tñ q̄ bñ valet fideicōmiſ. p dictū. ⁊ claudius reddit rationē § dictā opinionē eoz qui non credebāt valere fideicō. dicēs q̄ verbo seruādi quod scriptum est in verbis testatricis videtur in id tempus dilatus fideicommissum quo fui iuris futura esset dicta filia cui dabat fideicom. per testatricē siue alius cui taliter daretur fideicom. Azuinas.

d ¶ Pater. si babes pater filia recusauit ⁊ pater ex substitutione fuit bere⁹: t. bñ. als patre ⁊ tunc filia fuit bere⁹ ex substitutiōe. a. ex institutione ⁊ pater recusauit. ⁊ impropie dicitur recusare: quia nō fuit ei delata adeunte filia: vt. §. de acqui. here. q̄ diu. ⁊ quia quod peti nō pōt nec repudiari pōt: vt. §. de acquirē. here. is qui. §. fin boc quomodo valet legatum a se ipa sibi: vt. §. de le. j. legatū. §. j. Resp̄. fm iura vetera queritur patri bereditas. ⁊ ita rogari videt vt filie restituat: vt. §. de le. j. cū filio. ⁊. j. ad trebel. l. si vbi. in prin. ⁊. l. epistolam. §. fina. ⁊. §. de. ij. l. sile gatarius. §. fi. ⁊. l. j. §. si filio. ⁊. C. de fideicom. l. quis.

e ¶ Decessisset. scilicet pater.

f Bonis eius. scilicet patris.

g ¶ Claudi⁹. sī. idē dixit reddita ratiōe qñ ⁊c. ⁊ nota q̄ vba claudij sunt in masculino genere. sed verba scenole sunt in femenino.

h ¶ Futurus esset. Bo. in presenti intelligitur futurum. als 3tra. §. eo. ita esset. Item econtra in futuro vel in presenti intelligitur preteritum vt. j. de verbo. significa. l. verbum oportebit. et. l. verbum erit. et. j. eod. l. si vxori. §. cum ita. in fine. Accur.

§ Jgemma. ¶ Casus. Titi⁹ legauit mihi gemmā ex anulo suo vel iunctā alij materie. certe recte legauit ⁊ valet legatū. ⁊ separari debet gemma per actionē ad exhibendum a me proposita. ⁊ idez est si legauit mihi emblemata. i. ornamenta argētea adiuncta vasis. Azuinas.

i ¶ Materie iuncte. scilicet gemme. ⁊ sic alie materie sūt datiui casus: q̄ antiq dicebāt alio ⁊ alie in datiuo casu. Vel alie materie: q̄ alie res sunt iuncte per applumbaturam: secus si per ferrumi nationez: vt. §. de rei vē. l. in rē. §. ité si quecunq;. sed fallit in tigno domui iūcto: vt. §. ad exhiben. l. gemma.

k ¶ Emblemata. omamēta sunt vasoruz: vt. §. de tri. vi. ⁊ oleo le. l. ij. §. fi. pāli. Accursius.

l ¶ Separantur. actione ad exhibendum a me proposita: vt. d. l. gemma.

Q Uxori. ¶ Casus. Titi⁹ legauit vxori sue decimā partez bonoruz suoz pone: ⁊ duo mācipia ⁊ tres pone scitellas argēteas. ⁊ postea petijt ab heredibus suis vt redderent eidem vxori quattuor pone anulos ⁊ vnam vestez de bruna pone. quasi dicti anuli ⁊ vestis fuissent eiusdez ppria vxoris. ⁊ postea cōmisit fidei dicte vxoris vt quicqd ad eam ex testamēto eius peruenisset restitueret alūno communi ipsi? testatoris ⁊ vxoris ⁊ postea decessit idez testator. nūc queritur de duob⁹. Primum est. an dicti anuli et vestis debēāt prestari vxori sue vxoris nō fuerunt? Et dicitur q̄ sic. nisi heredes ppbent testatorem voluisse cōtrarium. siue ergo fuerunt vxoris siue non. nō debētur ei. Scōm est. an eo casu quando fuerunt vxoris teneat ipsa dare dicto alūno? Et dicitur q̄ non. sed eo casu quando non fuerunt ei⁹ vxoris. §. acquisita sunt ei p legatū bene tenet restituere alumno. ¶ Mulier testamento. Titia fecit testamentum ⁊ postea codicillos. ⁊ in testamento ⁊ codicillis legauit quibusdam multas species vestis. ⁊ singulas species argēti demonstrando singulas species vestis ⁊ singulas species argēti designatiōibus fingētibus vice propriu nominis dictarum specierum. quas quidem species ipsa significauit in vnis legatoruz. predictorum se confecisse vel habere: ⁊ postea decessit. nunc queritur an nō alie species ex dictis cedēt de dictis legatarijs q̄ ille q̄ in hereditate inue niuntur? Et dicitur q̄ ille tantum cedunt. nam quantum ad illas que non sunt in hereditate derisorium est legatum: vt. §. de leg. j. l. si domus. in prin. Azuinas.

m ¶ Reddi. boc significat ⁊ dare vt bic subjēcit. ⁊. j. de ver. signi. l. verbum reddendi. Accur.

n ¶ Videri. videtur enim emisse: vt. ⁊. §. de vsufru. lega. l. sticho. §. cōtra. §. de leg. ij. l. titia. §. gaius. Sol. bic preceptiua: ibi enunciatiua fuerunt verba. Vel sol. vt ibi. ⁊ facit. §. de le. ij. l. lucius. §. quisquis. ⁊. j. de condi. ⁊ demon. l. quibus. §. fina. ⁊. §. cū tale. §. falsam.

o ¶ Eiqz. scilicet vxori.

p ¶ Si legato. i. si ex legato. ⁊ facit. C. de fideicōmiſ. l. cū virū. ⁊. §. titu. j. stichus. §. j. ⁊ de le. ij. imperator. in prin. ⁊. l. cum pater. §. j. ⁊. l. pater.

q ¶ Specialiter. demōstrādo singulos aureos aut designationib⁹ fungētibus vice propriu nominis aureorum. secus si generaliter: vt. j. e. l. titia. §. j. in prin. ⁊. §. de leg. j. l. si domus. §. j. Accur.

r ¶ Inuēte essent. ⁊ de inuentis dicēdus si reperte fuerint: als enī derisorium esset legatū: vt. j. e. l. titia. in prin. ⁊. §. de le. j. si domus. in prin.

Cum aurum. ¶ Casus Titius legauit seio aurum suu3 ⁊ argẽtũ. certe continetur in legato quicquid auri relictu3 fit in bereditate primo casu cũ legatum est aurũ. ⁊ quicquid argenti relictum est in bere ditate in secundo casu cũ legatum est argentũ. ⁊ boc est verũ siue factu3 siue infectum relictum est in bereditate auru3 vel argentũ. pecunia aũt aurea vel argentea non continetur. Quid si lega uit eidem seio certũ pon dus auri vel argenti pu ta. c. põdo siue marcas: nunquid tãget legatari9 velit nolit aurea vel ar gentea vasa que relicta sunt in bereditate? Et di citur q nõ. q3 videf boc casu magis legata ei ꝓ̃ titas ꝓ̃ species. fec9 aũt si sit et legatũ certũ põd9 argenti vel auri facti. pu ta. c. pondo siue marce. q3 tunc bene põt ⁊ debet legatari9 tangere de va sis. Itez qd si legauit ei dem seio certu3 pondus auri vl argẽti de quo au ro vel argẽto eligere vel let. nunquid vasculũ au reum vel argẽteũ non fe paratum ab alio argẽto vel auro posfit legatari9 separe siue diuidere ab alio argẽto vel auro ⁊ illud petere ⁊ aliud repu diare. vel aliud petere et illõ repudiare? ⁊ dicitur q nõ: parum em̃ pdes fet legatario talis electio.

peller. argenti pondus ꝓ̃titatem continet nõ speciẽ nisi argẽti facti mẽtio habita fuerit in legando. ⁊ si põdus auri legatur plus bea materia separatur: ⁊ ornamẽtu3 sequitur rem ornatam. b. d. Bar.

Ulpianus. Lex.xx.

Cum aurum vel argentum legatum est: quid auri argentiq3 relictum fit legato continetur sue factum siue infectum fit: pecuniam autem signatam placet eo legato non cõtineri. Proinde si certum pondus auri fit legatum vel argenti: magis quantitas legata videtur nec ex vasis tangit. sed si argenti facti pondo centum sint legata: ex facto argẽto debebitur legatum. vnde est quesitum apud celsum an et vascula posfit separare: et scripsit vascula non separaturus licet ei optio fuerit relicta. idem celsus lib. xxj. questionum querit: si centum pondo argẽti fuerint relicta: an replumbari debeant vt sic appendantur: et proculus et celsus aiunt exempto plumbo appendi debere. nam et emptoribus re plumbate affignantur: et in rationes argenti pondus sic defertur: que sententia habet rationez. Plane si cui vascula argentea vtputa lãces quadrate sint legate: plumbus quo continentur eũ sequetur. Simili modo queritur si cui argentum legetur an emblemata aurea que in eo sunt cum se quantur. et pompo. lib. ij. et sabinus distinguit multum interesse certum pondus ei argenti facti legetur. an vero argentum factum si certum pondus/argento non cõtineri. si argentum factum contineri: quoniam argẽto cedit quod ad speciem argenti iunctum est: quemadmodũ clauis aurei. purpure pars sunt vestimentorum.

Pomponius.

Si non sunt Lex.xxj.

Itẽ quid si dictus testator habẽs cipbos argẽteos in quib9 erat mirtũ plumbum legauit eidem seio. c. pone pondo argenti. quo casu potest legatarius tãgere dictos cipbos si vult: vt. ff. dict. ⁊ dicitur. C. de dona. si quis argẽtum. in pẽn. nunquid debebũt dicti cipbi replumbari. i. auferri inde plumbum vt sic ponderent legatario ꝓ̃tum ad argẽtum ⁊ nõ ꝓ̃tum ad plumbum? ⁊ dicitur q̃ sic. nam ⁊ illis qui emunt argẽtum ad pondus assignantur per venditores res plumbate. i. remote plumbo. ⁊ cũ scribit aliquis in libro rationum suarum tot pondo argenti habeo vel debeo. intelligitur sine plumbo. si autem legasset ei certa vascula argẽtea. puta quattuor lãces quadratas/etiã plũbum quod continent di cte lãces sequetur eum legatarium. Item quid si legauit eidẽ seio argẽtum factum an sequẽtur eum legatarium emblemata aurea que sunt in eo argento. i. ornamenta aurea que de auro apposita sue adiũcta dicto argento facto legato? ⁊ distinguitur: an legetur ei certum pondus argẽti facti: quo casu non continentur dicta emblemata. an vero legef argẽtum factum: quo casu continentur dicta emblemata. nam illud quod ad speciem argenti est iũctũ cedit argento legato sicut claui aurei qui tenẽt anterius clauus guarnachias puellarum. ⁊ etiã purpure iũcture in alia qua parte vestimẽtorum sunt pars vestimentoru3. ⁊ quãuis dicti claui non sint consuti dictis guarnachijs puellarum/tamen continẽtur veste legata: auro autem simpliciter legato non debẽtur maurata de alia materia existentia. nec emblemata aurea affixa affidibus argenteis. anuli autẽ aurei bene debentur. sed argento simpliciter legato non cõtinetur lectũ argenteũ nec alia suppeller argẽtea. si nõ est habita numero argẽti a testatore siue patre familias: puta q̃ non reponebat eã in argẽtario. in loco in quo ponebat argentum sui sicut est in unctura argentea. p quã iũcturã argenteã iungebatur aurũ cũ auro. f3 nec cãdelabra argẽtea vel lucerne argentee vel speculũ argenteũ parieti affixum vel illud speculuz argenteũ quod mulier habuit causa mundi sui. argenti appellatiõe cõtinebunt si modo nõ sunt habita a testatore in numero argẽti. boc dicit cum. l. seq. v̊ sq3 ad. ff. argento. Uiuia.

a ¶ Relictum sit. in bereditate.

b ¶ Continetur. si auri argẽtiq3 mentio habeatur a testatore. R. ⁊ no. p generalitate: vt. C. de fideicom. l. cũ virũ. ⁊. f. eo. tit. l. in argento. in pne. ⁊. ff. fina. Accur.

c ¶ Non contineri. vt. ff. eo. quintus mutius. ff.

d ¶ Si certum pondus. vt decem marcas.

e ¶ Magis quantitas. id est precium ꝓ̃ massa: ⁊ tunc expone vt. ff. eo. cum certum. vel magis quãtitas ꝓ̃ in specie: vt subijcit nec ex vasis ꝛc. Accurſius.

f ¶ Tangit. ex necessitate sed sponte sic: vt. C. de do. si quis argentum. in principio. Accur.

g ¶ Quesitum. ex eo quod dictũ est in. ff. proinde. Accur.

h ¶ Uascula. vel aliquod argentum.

i ¶ Posfit. scz legatarius. Accur.

k ¶ Separare. id est diuidere ab argento ⁊ repudiare. vel illud petere et aliud repudiare.

l ¶ Separaturum. quia materia superat hoc materiatuz. ad quod. ff. de le. iij. quesitum. ff. illud.

m ¶ Ei. scilicet legatario. Accur.

n ¶ Optio. de ꝙ argento vellet. nã licet tali legato vtrũq3 ꝓtineatur scilicet species ⁊ quantitas sue materia ⁊ materiatũ: tamẽ speciei ꝓualet quantitas. ⁊ est ratio. vt. d. l. ff. et non est hic optioni locus: quasi paruz3 erpediat eligere tali casu.

o ¶ Replumbari. i. remoueri plumbũ de cipbis.

p ¶ Appẽdi. sic ergo quã titas non species facta le gatario debef. l3 vtrũq3 sit legatum: scilicet quantitas ⁊ species.

q ¶ Emptoribꝰ. argenti. ad pondus.

r ¶ Replumbate. remoto plumbo vel in põdere non computato. Accur.

s ¶ In rationes. argu. vt cũ scribis in libro ratio nũ tot pondo argẽti habeo vel debeo: intelligi sine plumbo.

t ¶ Quadrate. scilicet certe ⁊ designate.

v ¶ Eum. f. legatarium.

x ¶ Sequanf. f. plumbũ. ⁊ sic not. qõ legf lãcẽ argenteã legatã legari videf. sic. ff. de edil. edic. ediles. in pẽn. ⁊. ff. vẽdẽdi. ⁊. ff. ⁊. ⁊. f. de pca. quãuis. ⁊ inſti. p quas pſo. no. acq. in fin. ⁊. ff. de supel. leg. l. iij. ff. ⁊ funt. ⁊. f. de fideiuſſo. si vt ꝓponis. ⁊. f. pri. rñ. ⁊. ff. de fundo instru. cũ fundus. Bz ar. cõtra. in eo. tit. l. ij. ff. ⁊ dꝛes. ⁊. ff. depoſi. l. j. ff. ꝙ depoſitis. ⁊ de furtis. eum qui. ff. non solum. Accur.

y ¶ Argentum. f. factum. vt statim patet.

z ¶ Claui. exponevt. f. l. ꝓtori. ff. huic continuatur.

a ¶ Uestimentorũ. facit. ff. ꝓtori. rñ. ⁊. ff. de act. emp. iulianus. in fi. ⁊ de acquire. re. do. fed ⁊ si. per totũ. ⁊. f. quicquid. per totuz. ⁊ de le. ij. beres meus. ff. ⁊. f. f. l. ꝓtori. in pẽn. ⁊. ff. peruenian9. ⁊. l. vestis. in pn. Ar. contra. f. ꝓto empto. ff fundũ. ff. Accur. Additio Dic ff̃m bar. bic ꝙ ibi in acqſitione ꝙ fit ex emptione. bic im ea ꝙ fit per ſpecificatione ꝛ idẽ erit dominus vtriuſq3 per ter. bic in fi.

Si non. Casus in hac. l. vſq3 ad. ff. Argento est positus. ff. in. l. preceden. quia continuatur cum ea. ¶ Argento. Titius legauit mibi argẽtum suũ factũ. certe continentur vasa sua argentea velut paprapsides ⁊ tabule siue alee ⁊ trulle. i. vtres qui babẽt collum nodosus. et pelues. i. vasa enea ad abluendũ pedes ⁊ bis similia. nõ tamẽ illa ex dictis vasis cõtinenf ꝙ sunt suppellectilis nũero babita a testatore. Quid si legauit mibi vasa sua: certe non solũ cõtinẽtur ea vasa que aliqd in se recipiant parati cã cedẽdi bibendiq3. f. liquidũ. fed etiam ea que aliquid non liquidũ sustinẽat. ⁊ ideo cõtinenf ſcutelle in qbus põt teneri liquidũ ⁊ nõ liquidũ. ⁊ etiã promulsidiaria in qbus continef mulsum factũ ex vino ⁊ melle. ⁊ etiã repositoria. i. vasa ꝙ portantur in manib9 in quibus panis vel aliud reponif. nã appellatio vasorum est generalis: dicimus enim vasa vinaria ⁊ naualia. f. continen appellatiõe vasoꝛ. i. vasa ad reponẽdũ vinũ ⁊ vasa qbus vtimur in naui. si autẽ legasset mibi argentũ infectũ ꝓtinet in legato rudis argenti materia. i. non facta. Quid ꝙ in ff̃ casu si ceptum est argentũ fabricari/nondũ autem est perfectum: nunqd continebit appellatione argẽti facti/ an appellatiõe infecti? Et rñ. ꝙ cõtinet appellatione argẽti facti. si aũt in hoc eodẽ casu erat factũ argenteum ſz celabatur. i. auro ornabat cõtinebit similiter appellatione argenti facti. Item quid si legauit mibi argentum celatum/ nunquid continebitur illud argentum quod ceptum erat celari? Et dicitur q̃ sic. ¶ Si cui forte escarium. Titius legauit mibi argentum suum escariũ. certe continetur legato argentuz paratum ad esum ⁊ potuz. ⁊ etiã aquiminariũ argenteum. i. vas aquã ministrans. cacabi autẽ argẽtei ad coquendũ parati non cõtinentur: qr sunt instrumẽti coquinatorij. nec etiã continef miliariũ argentcũ in quo coquebat pamcũ de milio. nec etiaz sartago argentea. ¶ Peruenianus. Legauit mibi titius scutellas suã argenteam vel auream in qua erant gẽme incluse: nunquid continẽtur in legato dicte gẽme? Et dicit q̃ sic. cũ eñ duo sunt coniuncta id illorum duoꝝ cedit alteri cuius alterius species est maioꝛ. i. honorabilioꝛ: puta qr illud qõ cedit est positũ cã ornãdi illud. semp eñ cũ ꝙrimus quid cedat illud ſpectamus quid adbibetur causa ornãde alicuius rei. f. vt accessio cedat

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

cessio cedat principali. auro igit argētove legato cedāt gemme incluse fialis ⁊ lancibus argēteis q̄ sunt duo genera vasoꝝ. sed etiam in coronis mensarum dicēdū est q̄ gemme coronis cedant: ⁊ he corone cedūt mēsis legatis. in margaritis q̄s et auro legato in quo erāt dicte margarite inclusē. idē est q̄ dictū est in gēmis inclusis auro legato. nā dicte margarite cedent auro predicto

¶ Iste text facit optime p dicto Lud. ro. fm gulmo. cccerr. y. incipiego mulieri. et q̄s etiam id id no. an. co. sing. suis in ver. legatū. incipi. lego vxori mea. ad hoc. f. q̄ sub legato vestis muliebris veniāt etiā ornamēta aurea ⁊ argētea.

si adhibite sunt gra ornandi auri. si aūt ecōtra aurū adhibitū sit gra ornandi margaritis cedet auri margaritis. ⁊ idez est i gēmis inclusis anulis argenteis legatis. est aūt differētia inter gemmas ⁊ lapillos ⁊ margaritas. nam gēme sunt pulcide materie. scz smaragdi et crisoliti et ametisti. lapilli aūt nō pulcide materie. vt abasiani et verinatani. margarite aūt differūt a gemmis ⁊ a lapillis. q̄ margarite crescūt ⁊ coalescūt apud rubrū mare sicut est concha margarita q̄ nō est in gēmis et lapillis. murina aūt vasa nō obtinētur appellatione gēmarū. Aurolegato. Titius legauit mibi aurum fuum. certe continentur in legato vasa et aurea. sed si legauit mibi gemmas suas gemmea vasa continentur. i. facta causa gemmarū. patet ergo q̄ siue gemme sint in aureis vasis auro legato cedēt. siue sint gēme in argēteis vasis argēto legato cedēt: q̄m ꝑ spectam q̄ res fuerit adhibita cā ornāde alterius rei. ⁊ ornamētum cedit rei ornate. non autez spectam q̄ sit pretiosior. vñ si gēme fuerūt incluse auro vt balsus portari possint tunc cederet auro ⁊ gemmis. ⁊ nō gēme auro. et. h. d. cum. l. seq. Viuia.

a ¶ Et si nō sunt claui. i. fibule que fira super tunicalia puellarum antearius tenent clausa. Acc.

b ¶ Consuti. sed als applicati. vel dic remoti vt reponerentur: vt. ff. de ac. emp. fundi. §. fi. ⁊ boc ni fi sit factum ornamētum alterius rei: vt. ff. de fun. instru. l. quesitus. §. si quis eo instrumento. ⁊ facit. j. eadem. l. §. fi.

c ¶ In parapsidibus. vt testantur euangelia.

d ¶ Habita non est. als contra: vt. j. de suppellec. le. l. iij. in fine.

e ¶ In iunctura. quia cum argento iniungebatur aurū auro vel alīj materie. Accur.

f ¶ Q. id est quia.

g ¶ Nec speculum. argento inclusum.

h ¶ Trullas. als trillas. ⁊ est genus vasis.

i ¶ Suppellectilis sunt. vt ff. de. l. in prin. ⁊ ff. de suppel. lega. l. j. §. fi. quintus. §. fi. hoc tamen videtur contra. Sed ibi dices.

k ¶ Aliquid. liquidum.

l ¶ Sustinaent. non liquidum.

m ¶ Scutellas. ad vtrūq; est exemplum.

n ¶ Dromulsidiaria. in quibus continetur mulsum.

o ¶ Repositoria. ad quod est. ff. de leg. iij. heres. §. pe. Accur.

p ¶ Et naualia. q̄ in naub⁹ ferunt. ⁊ ibi panis vel aliqd reponit. Acc.

q ¶ Magis facti. nimis generaliter dicit fm quosdaz: ⁊ ideo statim corrigitur. certe ⁊ c. vel restringitur fm. R. ⁊ pro eis. q̄ id videtur factum quo cōmode vti possumus: vt. j. eo. l. quinto mutuo. §. cui. ⁊ j. de vb. signi. l. v. §. opere. ⁊ l. edificia. §. perfecisse. et. C. quando dilega. ce. l. eribis. et j. de ope. no. nun. stipulatio. §. apud. vel dic vt litera sonat. et fic ceptum pro impleto habetur. fic. j. de vsucap. l. in vsucapionibus. et. ff. de testa. l. qua etate. et. j. de verbo. signi. l. annicu lus. ⁊ j. de polli. l. j. §. cepisse. et. j. §. pri. si cui. et ff. de leg. iij. l. legatis. §. ornatricibus. et de minori. l. iij. §. minoꝛe. vbi de hoc no. Sed arg. contra sunt leges pro. R. inducte. ⁊ ff. de act. ep. l. fundi. §. item.

Ceptū q̄n q̄ p impleto habet.

r ¶ Celabatur. i. ornabatur auro cum esset argentum. Accur.

s ¶ Facti appellatiōe. nisi esset collusus postea: vt j. eo. quintus. §. cui.

t ¶ Et celari. scilz nōe. et facit. ff. ꝓzori. §. quid ergo ⁊c. Accur.

v ¶ De aquimlario. hoc expone vt j. eo. l. in argento. in fine.

x ¶ Miliariū. vbi panicium de milio coquitur.

y ¶ Coquinatoꝝ. id est quibus vtik in coquina. inde ez coquinatum fm vulgare. ⁊ facit. j. e. l. pediculis. §. argento. et. §. q das. ⁊ ff. de fun. instru. cū delanionis. §. afinas. ⁊ ff. de vsufr. arboribus. §. nauis. et quib. ex causa maio. l. miles. §. qui. ⁊ l. reipublice.

z ¶ Argētove. puta annulo vel cipho aureo vel argenteo.

a ¶ Species. non pretio vel quātitate: sed ornandi vel specificandi causa posita: vt. j. ba. c. l. §. fi. et sic fictiōe iuris dicitur gemma extingui et non possidet. si aūt neutruz alterius cā apponat neutrum alteri cedit et vtrūq; possidet. vt. ff. de vsucap. l. rerū mixtura. que est contra: vt no. ff. de rei ven. l. in rē. §. ij. ⁊. §. iij.

b ¶ Fialis. genera vasoꝝ: ⁊ erant de auro vel argento. ad q̄s. ff. ad exhiben. l. tigni. in prin.

c ¶ Auro. scz legato.

d ¶ Sed ⁊ in coronis. q̄dam erant cozane gēmis inclusis plene que mēsis superponebant ꝓ ornādi mēsas. gēme ergo coronis ⁊ cozone mēsis cedunt. ⁊ habeas litterā: sed ⁊ in cozonis mēsarū gemme coronis ⁊c.

e ¶ Si contra. i. si aurum gratia ornandi margaritam ponitur.

f ¶ Idē ⁊ in gemmis. est ergo aliud margarita/aliud gemma: vt. j. statim. ⁊ facit. j. de acquir. re. do. sed si ex meis. ⁊ l. quicquid ex tabulis.

g ¶ Velut. exemplum.

h ¶ Satis constituisse. mediocres enim huiusmodi sunt.

i ¶ Sabinus ait. scilz idē vt margarita differat a gemmis ⁊ lapillis.

k ¶ Quia concha. id est quedam species margaritarum crescit ⁊c. quod in lapillis cum gemmis non est: sed semper sic facti inueniuntur in littore marie: vt insti. de re. diui. §. item lapilli.

l ¶ Murina. preciosa materia ex qua fiunt vasa: vt. ff. de suppellec. leg. l. iij. §. de murinis. ⁊ legatis gemmis vasa hec non continentur: vt dic et j. statim. Accurfius.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

a Aurea.i.de aureo ꝛ pro auro facta ſm.R.
b Continentur.velut acceſſio queuis alia: vt.ſ.eo.cum aurum.in fi.ꝛ l.ſeq.in prin.ꝛ.§.peruenimus.
c Gemmea.non q̃ de gemmis ſed gemmarum cã facta vt nõ obſit p̃cedentibus:ꝛ non ob.ã.de le.iij.queſtium.§.illud.que eſt contra.
d Auro argentoue.ſcz vbi hec vaſa ſunt ornata gemmis.
e Precioſiori. vt inſtit. de re.diui.§.ſi ti alienã. ꝛ.ã.de ẽbẽ.emp.l.i modicis.ꝛ.i.eo.l.ſi qñ.in fi. Sed ar.ẽ.inſti.de re.diui.§.ſi q̃s in aliena.ꝛ.ã. de ſta.ho.q̃rit.ꝛ facit.ã. ad erbi.gemma.ꝛ de rei vẽ.l.i rẽ.§.ij.ꝛ.j.de vſuca.l.rerum mixtura.ꝛ.j. l.proxima.
f Si vt habiliter. Le dere.ã.l.pri.in fi. Accur.
Argento. Caſius. Titi⁹ legauit mihi argẽti ſuũ potoriũ nũgd id dũtaxat argẽti continet legato in q̃ bibi poſſit.an etiã id q̃d ad p̃parationẽ bibẽdi ꝑtinet ſicut eſt colũnariuꝫ.i. engeſtaria.q̃ q̃dẽ bꝫ collum ad modũ colũne:ꝛ et etiã vtenſili.dubitaf. Et rñ.q̃ ſic.in fi.aũt.l.dicit q̃d ſi legauit mihi argentũ potoriũ et ſcio eſcariũ cui legato cedet agmina riuꝫ.i.vas argẽteũ paratum ad dãdã aquam ad manus: Et rñ.q̃ cedit legato ſeu cui eſcariũ eſt legatum. Unguentis. Bic.ſ.reſpicit illã partẽ rubrice q̃ dicit de vnguẽtis legatis.dicit q̃ꝫ vnguẽtis legatis nõ tñ ea vnguẽta videtur legata q̃bus vngimur voluptatis cã/ſz etiã ea q̃bꝰ vtimur cã valitudinis.i.neceſſitatis. ꝛ noiat ſ̃ gña vnguẽtorũ.ſ̃ q̃ꝫ vnguẽtũ legatũ videt q̃ vngui tur feminevt elegãtiores ſint ꝛ mũdiores.ꝛ boc dicit Liuianus.
g Columnarium. id eſt angleſtria q̃ ad modum columne habẽt collum.
h Inſint.p ſ̃ eñ venit ad bibẽdũ.ſic.ã.de pcu. l.ad rem.ꝛ.l.ad legatuꝫ. Ité no.ꝓ Bu.iſpici q̃ fieri põt.ſic.ã.de leg.i.l. cũres.i fi.ꝛ.j.de vb.ſig. l.edificia.§.perfeciſſe.
i Unguentis.ad illam partem reſpondet vnguentis,
k Valitudinis.i.neceſſitatis.
l Boc.i.vnguento.quo etiam pedes domini ſunt vncti.
m Sed de aquiminario.quaſi aquamanuariũ:vel quaſi aquaꝫ miniſtrans.ad quod.ã.ẽ.ꝛ ſi non ſunt.§.ſi cui.ꝛ.j.eo.l.pediculis.§.quidaꝫ.
n Cedere.ſic.ã.de le.iij.l.ſeruis vrbanis.§.ſi.
Eſtimentum.¶ Caſius. Bec.l.vſq; ad.l.argumento.§.ornamenta reſpicit illam partem rubrice q̃ tractat de veſtib⁹ ꝛ veſtimẽtis legatis.dicit ergo q̃ appellatione veſtimenti legati continetur pannus remotus a terendo.ſiue ſit inciſus a tela ſiue non.nam ex quo conſummatum eſt a textura nihilominus appellatur cõtextum.i.ac ſi eſſet inciſum a tela q̃uis nondum ſit pertextum vel detextum.i.a tela ſeparatũ. non autem continebitur in dicto legato ſtamẽ vel ſubſtamẽ:ꝛ nõ facio vim vtrum legetur veſtis aut veſtimentum.quia ſemper eſt verũ quod dixi.ꝛ ſcias quia veſtimentum ſunt omnia veſtimẽta lanea lineaq; et ſerica ꝛ bombicina que veſtimenta ſunt parata cauſa induẽdi vt veſtiro legato vaſa aurea[a] cõtinentur[b] ꝛ gemmis legatis gemmea[c] vaſa ſm hoc ſiue gemme ſint in aureis vaſis ſiue in argenteis:auro[d] argẽto ve cedunt:quoniam hec ſpectamus que res cui⁹ rei ornande cauſa fuerit adhibita:non que ſit preciofior[e].

Paulus. Lex.xxiij.
Si vt habiliter gemme geri poſſint icluſe auro fuerint: tũc aurũ gẽmis dicimus cedere[f].
Appellatione preparati preparatoriũ continetur.b.d.Bar.

Pomponius. Lex.xxiij.
Si argento potorio vtruꝫ id dũtaxat ſit in quo bibi poſſit:an etiam id quod ad preparationem bibẽdi comparatũ eſt: veluti colũnarium[g] et vrceoli dubitari poteſt.ſed propri⁹ eſt vt hec quoq; infint[h].
Unguenti appellatio cõtinet neceſſariam vnctionem.b.d.Barto.
Unguentis[i] legatis non tñ ea legata videntur q̃b⁹ vngimur voluptatis cauſa:ſed ꝛ valitudinis[k]: qualia ſunt cõmagina/ glaucina/ crina/roſa/mura/colũ/nardũ purum:hoc quidem etiam vt elegãtiores ſint et mũdiores vnguntur femine:ſed de agminario[m] caſſius ait cõſultũ ſe reſpondiſſe:cũ alteri argentum potoriũ alteri eſcariuꝫ legatum eſſet:eſcario cedere[n].

Ulpianus. Lex.xxiiij.
Eſtimentum id eſt q̃ pertextum[o] eſt: ꝛ ſi defertum[p] non eſt:id eſt ſi ſit conſummatum quod in tela eſt nõdũ ꝑtextũ[q] contextũ appellaf.qſqs igitur veſtes legauerit/neq; ſtamẽ neq; ſubſtamen legato continebitur[r].

Idem. Lex.xxv.
Eſtis[s] an veſtimenta legentur nihil refert. Veſtimentorum ſunt oñia lanea lineaq; vel ſerica vel bombicina[t] que induerũt/precingẽdi[u]/amiciẽdi[x]/inſternendi[a] / injiciendi / accubandive[b] cauſa parata ſunt:ꝛ que his acceſſionis vice cedunt:que ſunt[c] infite picture:clauiq; qui veſtib⁹ inſuũ ſtitur. ¶ Veſtimenta omnia aut virilia ſũt:aut puerilia:aut muliebria: aut communia:aut familiaria. Virilia ſunt que ipſi⁹ patriſfamilias cauſa parata ſunt:veluti toge ꝛ tunice/palliola/veſtimenta/ſtragula/anſitaria et ſaga[d] et reliqua ſimilia. Puerilia ſunt que ad nullum alium vſum pertinent niſi ad puerilem: veluti toge / prętexte / alicule/cblamides/ pallia q̃ filiꝰ noſtris comparamus. ¶ Muliebria ſunt que matriſfamilias cauſa parata ſunt/ quibus vir[e] nõ facile vti poteſt ſine vituperatione: veluti ſtole/ pallia / tunice / capicia/zone/mitre/que magis capiẽtis tegendi q̃ ornandi[f] cauſa ſunt comparata plagule penule[g]. Cõmunia ſunt quibus promiſcue vtitur mulier cum viro: veluti ſi eiuſmodi penula palliumve eſt et reliqua buiuſmodi quib⁹ ſine repreheñione vel vir vel vxor vtatur. Familiaria ſunt que ad familiam veſtiẽdam parata ſunt:ſicut ſaga/ tunice/penule/linthea/ veſtimenta ſtragule et cetera ſimilia:veſtis etiam ex pellibus cõſtabit. Item pelles caprine[h] et agnaline veſtes erunt.

Paulus. Lex.xxvj.
Cum ꝛ tunicã ꝛ ſtragulam ꝛ pelliceã nonnulli habeant.

Ulpianus. Lex.xxvij.
Argumento ſunt etiam nationes quedã veluti ſamaritarum que pellibus teguntur. Ariſto etiaꝫ coactilia[i] veſti[k] cedere ait: et tegmenta ſubſelliorum[l] huic legato cedere vice margaritarũ. Ité fibule[m] ornamẽtoꝝ magis q̃ veſtis ſunt. ¶ Tapeta veſti

a Inſternẽdi.vt tapeta ꝛ coopertoria.
b Accubãdive.vt culcitre.
c Que ſunt.i.quales ſunt:ꝛc.ꝛ facit.ſ.eo.l.cum aurum.§.fi.ꝛ.l.ſeq.et j.eo.l.ſi qñ.ꝛ.j.de verbo.ſig.l.in ſtratum.ꝛ.l.veſtis.
d Saga.vilis ꝛ raſa veſtis ſm.Io.
e Quibus vir.id autẽ fieri non põt quod turpiter fit:vt.ſ.de cõdi.inſti.l.filiuſfamilias.ꝛ.j.de vbo.ſigni.l.nepos.
f Ornandi.alꝰ ornamentoꝝ magis appellatione continebuntur. Accurſius.
g Penule.quaſi pene nulla:id eſt vilis veſtis.aliꝫ dicunt patẽs veſtis ſiue ampla.
h Caprine.ꝛ facit.j.eo.l.argumento.§.j.ꝛ.l.inter veſtem.Accur.
i Argumento.Coactilia.veſtes que cogũt ꝓpter ſtricturam: vt in hyſpania.
k Veſti.legate.
l Tegmenta ſubſelliorum.i.cooperture ſellarum equorum.
m Fibule.mantelloruꝫ.Sed contra.ã.eo.l.cuꝫ aurũ.in fi.ꝛ.l.fi.vñ dicq erant monilia per ſe ad ornandum collum vel pectus.et ad boc.j.de verbo.

Fieri non dicit quod turpiter fit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

verbo.signi.l.statue.⁊.ff.de suppel.leg.l.de tapetis.⁊.ſ.ea.l.§.ornamẽta.⁊.ff.de fun.instruc.l.quesitum.§.si domus.

a Crinales.pānus ad caput cum lanatur. vel crinales vt caligelanee vel lince. Accur.

b Pedulesq; i.culcitra. Accur.

c Impilia.ad tegendū caput: vnde pileati.

d Odonum.i. camelorum. Accur.

e Cerulicalia. q̄bus coperim⁹ cerulicem vel ea put ſm Wu. vt dicit quod ſub capite in lecto tenemus. Accur.

f Suas.ſ.tm: vt apparet.ſ.c.l.cuz ⁊ teſtameto. ⁊.l.pediculis.§.item cuz quereretur.

g Wabuerit. tpe teſtamēti: vt.ff.c.l. ſi ita legatū.et de le.ij.l. Iperator.

h Veſtis erunt. vt ⁊.ff. co.l.veſtis.in fine.⁊.l.ſe. et.l.ſi. Accur.

i Feminini.in larga ſignificatiõe.q̄nq; ſec⁹: vt no.ff. de leg.iij.l.ſeruis. Accurſius.

Ornamenta muliebria. ¶Laſius. Vic.§.tãgit illam partem rubrice que dicit de ornamentis legatis et eſt planiſſim⁹. ſequēs autē.§. reſpicit illam partē rubrice q̄ dicit de mundo legato. et dicit q̄ mundus muliebris eſt q̄ mulier ſit mūdior. et ſi eo mūdo cōtinent q̄dā q̄ nolant in ſra alia aūt ꝺtinētur nūero ornamētorū q̄ ſimiliter in ſra numerātur. nā eſt ꝺria inter mūdū et ornamētū. ſicut eſt mulier pōt eſſe mūda nō tñ ornata vt ſolet ꝺtingere l bis mulieribꝰ q̄ ſe emūdauerint lote in balneo neq; ſe ornauerit. ita et eō ē aliqua mulier ex ſummo ſtatiꝰ ornata/nō tñ adhuc emūdata. Jtez habent loco ornamētorū margarite cōiuncte auro vl argēto parato ad mulierē ornādam. et etiā lapides ꝓciosi cōiuncti cuz dicto auro vel argento. etiam ſi apti ſunt ad remouendū a dicto auro vel argēto. ſz etiam ſi iam ſunt reſoluti a dicto auro vel argēto: in hoc tamē vt poſtea recomponāt̄ nibilominus ſunt loco ornamentorū. ſi aūt lapilli vel margarite vel gemme ſint ad hucrudes. i. non cū alio coniuncti non ſunt loco ornamētorū: niſi ꝭ voluiſſet teſtator. Jtē ſcias q̄ vnguenta q̄b⁹ vngimur cauſa valitudinis non cōtinentur in mūdo legato. Uiuia.

cedunt que aut ſterni aut iniici ſolent: ſed ſtragulas ⁊ bubolonicas que equis inſterni ſolent nō puto veſtis eſſe: ⁊ faſcie crinales⁽ᵃ⁾ pedulesq;⁽ᵇ⁾ et impilia⁽ᶜ⁾ veſtis loco ſunt: quia partem corꝓris veſtiūt. alia cauſa eſt odonum⁽ᵈ⁾: quia vſum calciamentorum preſtant: cerulicalia⁽ᵉ⁾ quoq; nomine veſtis cōtinentur. ¶ Si quis addiderit veſtē ſuam⁽ᶠ⁾: apparet de ea eum ſenſiſſe quam ipſe in vſus ſuos habuerit⁽ᵍ⁾. culcitre etiam veſtis erunt⁽ʰ⁾. Jtem pelles caprine ⁊ agnine veſtis erunt. ¶ Mouliebri veſte legata: ⁊ infantilem cōtineri ⁊ puellarum ⁊ virginum/pompo.lib.xxij.ad ſabinum recte ſcribit. mulieres eſſe q̄es dici quecunq; ſexus feminini⁽ⁱ⁾ ſunt. ¶ Ornamenta muliebria ſunt qui bus mulier ornatur⁽ᵏ⁾ veluti inaures⁽ˡ⁾/armille/viriole⁽ᵐ⁾/anuli/preter ſignatorios⁽ⁿ⁾: ⁊ oia q̄ ad aliam rem nullā parantur niſi corꝓris ornādi cauſa: quo ex numero etiā hec ſunt auruz/gēme/lapilli/ qui aliam nullā in ſe vtilitatē habent. ¶ Mūdus muliebris eſt quo mulier mundior⁽ᵒ⁾ fit: continētur autez eo ſpecula: matule: vnguēta⁽ᵖ⁾: vaſa⁽ᵠ⁾ vnguentaria: et ſi qua ſimilia dici poſſunt: veluti labaciozſtus ornamentorum hec vitte/mitre/⁊ ſemimitre/calautica/ acuſve cum margarita quam mulieres habere ſolent: reticula/ crocufuſia: ſi cut ⁊ mulier poteſt eſſe mūda non tamen ornata: vt ſolet contingere in bis que ſe mundauerint lote in balneo neq; ſe ornauerint. ⁊ ecōtra eſt aliqua ex ſummo ſtatim ornata non tamen emūdata. Mar-

garita ſi non ſoluta ſit vel qui alij lapides⁽ʳ⁾ ſiquidē exemptiles⁽ˢ⁾ ſint: dicendum eſt ornamentorum loco haberi. ſed ⁊ ſi in hoc ſint ſoluti vt cōponant⁽ᵗ⁾ ornamētoꝝ loco ſunt. q̄ ſi adhuc rudes ſint lapilli/ vel margarite/vel gēme: ornamētoꝝ loco non erunt: niſi alia mens fuerit teſtātis: qui hec quoq; q̄ ad ornamēta parauerat ornamentorū loco ꝛ appellatione cōprehendi voluerit. ¶ Unguenta quibus valitudinis⁽ᵘ⁾ cauſa vngimur mundo non continentur.

¶ Illud debet attendi ad quod res principaliter parat nō ad quod ſecūdario. hoc dicit Bartolus.

Paulus. Lex.xxviij.

Q Uāuis quedaz ex veſte⁽ˣ⁾ magis⁽ʸ⁾ ornatus gratia q̄ vt corꝓ⁽ᶻ⁾ tegatur equiparentur tamē quod eo noie⁽ᵃ⁾ ſint reperta potius habenda eſſe veſtis numero q̄ ornamentorū. Similiter ornamentorum eſſe cōſtat quibus vti⁽ᵇ⁾ mulieres venuſtatis ⁊ ornatus causa ceperunt: neq; referre ſi quedā eorum⁽ᶜ⁾ alium quoq; vſum prebeāt: ſicuti mitre ⁊ anademata. q̄uis ei corpus tegāt⁽ᵈ⁾/tamen ornamētorum non veſtis eſſe.

Ulpianus. Lex.xxix.

Q Uintus mutius libro.ij.iuris ciuilis ita diffinit: argētum factum vas argenteum videri eſſe⁽ᵉ⁾.

¶ Illi cui legatur omne argentū nō debetur pecunia ſignata. b.d. Bar.

C An cui argentū omne legatum eſt: ei nūmi q̄z legati eſſe videantur queritur. ⁊ ego puto non contineri⁽ᶠ⁾. non facile enim quiſq; argenti

in argento. §.ſ.et.ff.ea.l.§.mundus.

Q Uāuis. ¶Laſius. Legauit mihi titia veſtes ſuas, certe cōtinētur legata ola q̄ ſunt repta vel cōparata nole veſtimētorū ſiue parata ad hoc tñ vt corꝓ⁽ᵃ⁾ tegat⁽ᵇ⁾ ſiue cōparata magis ornat⁽ᶜ⁾ gra q̄ corꝓ⁽ᵈ⁾ tegat⁽ᵉ⁾. et ideſ ſi legauit mihi ornamēta ſua, nā ea ꝺtinent legato ornamētorū gbus pncipal⁽ᶠ⁾ mulieres 2ſueuerunt vti cā venuſtatis et ornat⁽ᵍ⁾. etiā ſi q̄dā eoz ornamētorum ꝓbēāt mulieri aliūſmodi ſuꝑ 2ſequētiā. puta q⁹ tegāt corꝓ⁽ʰ⁾. et ita magis ſpici m⁹ pncipale q̄ 2ns. Ui.

¶ Illud debet attendi ad quod res principaliter parat nō ad quod ſecūdario. hoc dicit Bartolus.

Paulus. Lex.xxviij.

Q Uāuis quedaz ex veſte⁽ˣ⁾ magis⁽ʸ⁾ ornatus gratia q̄ vt corꝓ⁽ᶻ⁾ tegatur equiparentur tamē quod eo noie⁽ᵃ⁾ ſint reperta potius habenda eſſe veſtis numero q̄ ornamentorū. Similiter ornamentorum eſſe cōſtat quibus vti⁽ᵇ⁾ mulieres venuſtatis ⁊ ornatus causa ceperunt: neq; referre ſi quedā eorum⁽ᶜ⁾ alium quoq; vſum prebeāt: ſicuti mitre ⁊ anademata. q̄uis ei corpus tegāt⁽ᵈ⁾/tamen ornamētorum non veſtis eſſe.

Ulpianus. Lex.xxix.

Q Uintus mutius libro.ij.iuris ciuilis ita diffinit: argētum factum vas argenteum videri eſſe⁽ᵉ⁾.

¶ Illi cui legatur omne argentū nō debetur pecunia ſignata. b.d. Bar.

C An cui argentū omne legatum eſt: ei nūmi q̄z legati eſſe videantur queritur. ⁊ ego puto non contineri⁽ᶠ⁾. non facile enim quiſq; argenti

mibi: ⁊ tūc ego habeo medietatē auri ⁊ ſcī legatarij alias medietatem: niſi teſtator voluiſſet me habere ſolidū aurū ⁊ ſcīos legatarios ſolidos. tūc enim vni parti q̄cium auri. alij parti aurū aſſignat: vt.ff.de le.j.ſi ita ſit ſcriptum. ⁊.l.ſi pluribus. ſi aūt vt dictum eſt legauit mibi aurus factum omne aurū ad me ptinet ex quo aurū aliq̄d eſt effectum ſiue id aurum eſſet paratum ſua cā teſtatoris ſiue cā vſus alterius. ſecus ſi legauit mibi aurum infectum: q⁹tunc id videt legatum eſſe mibi q̄ eius teſtatoris eriſtens ita factum vt eo auro non poſſit teſtator vti ſine refectiōe ad rem ad quam comparatum eſt a teſtatore. Jtem ꝛ illud aurum videtur mibi eſſe legatū q̄ teſtator habebat numero inſecti auri. ſi aūt legauit mibi aurum vel argentum ſignatum. id videtur mibi legatū q̄ ei⁹ teſtatoris eriſtēs aliqua forma eſt expreſſum ſiue impreſſus. veluti quia impreſſa ſunt in eo auro vel argento ea que ſunt philippi imperatoris. puta caput et brachia ⁊ alia. Jtem nummiſmata videntur mibi legata in quibus erat impreſſa forma ceſaris. et ſimilia videntur mibi legata. argentum autem ſi mibi legaſſet non continentur ſcaphia: id eſt genera cingulorum de argento que teſtator non habebat numero argenti. ſcias etiam q̄ argentum factum ita diffinitur: ſcilz illud quod neq; in maſſa ſit: neq; in lamina que eſt longa admodum baculi. nec in argento ſignato de quo modo diximus. neq; in ſupellectili. neq; in mūdo. neq; in ornamentis. Uiuia.

Q Uintus mutius. ¶Laſius. Legauit mihi titi⁹ argentū ſuū ſacrū. certe cōtinet vas argēteū. ſed ſi legauit mibi oē argētū ſuū nō ꝺtinentur nūmi argētei. Imo et ſi legaſſet mibi argētum ſuū factū non ꝺtinerent nūmi argētei. Sz gd ſi legauit mibi omne argētū q̄ ſuū eſſet: non cōtinet illud argētū q̄ alij ei debent. q⁹ nō eſt ſuū immo ſibi debitū. non eſſe videt ſuū eſſe q̄ vēdicare non poſſet. Quid ſi vt dictuz eſt legauit mibi aurū vel argētū factū: certe nō ꝺtinet illud aurū vel argentū q̄ eſt cōfractū vel colliſuz. et ita cōmodeveni eo non poterat. Quid ſi legauit mibi aurū q̄ ſuū eſſet cū moreref.? certe oē aurus fiet meū q̄ teſtōr potuit vendicare ſuū eſſe cū moreref.? ſi aūt poſtq̄ legauit mibi dictū aurū legauit idē aurū alijs: tūc ſciteret quomodo legauit alijs. ſ.aut alo adimendi mibi: et tūc ego non habeo aurū imo ſcōi legatarij. aut nō alo adimendi

+ Add̄ bo. glo. in aut. ex teſtamēto. ⁊ ibi doct. C.ſ. col la ter. ⁊ bal. in l.ſ.C. de bis q̄ a non do.

a C Crinales. pānus ad caput cum lanatur. vel crinales vt caligelanee vel lince. Accur.

b C Pedulesq; i. culcitra. Accur.

c C Impilia. ad tegendū caput: vnde pileati.

d C Odonum. i. camelorum. Accur.

e C Cerulicalia. q̄bus coperim⁹ cerulicem vel ea put ſm Wu. vt dicit quod ſub capite in lecto tenemus. Accur.

f C Suas. ſ.tm: vt apparet. ſ.c.l.cuz ⁊ teſtameto. ⁊.l.pediculis. §. item cuz quereretur.

g C Wabuerit. tpe teſtamēti: vt. ff.c.l. ſi ita legatū. et de le.ij.l. Iperator.

h C Veſtis erunt. vt ⁊. ff. co.l.veſtis. in fine. ⁊.l.ſe. et.l.ſi. Accur.

i C Feminini. in larga ſignificatiõe. q̄nq; ſec⁹: vt no. ff. de leg.iij.l.ſeruis. Accurſius.

k C Mulier ornatur. preter veſtem: vt. ſ.ea.l.§. ornamenta.

l C Jnaures. que in auribus pertuſis ſuſpendi ſolent: vt. ff. de teſtamen. ad teſtium.

m C Auriole. vt buconcelli ⁊ canolete.

n C Signatorios. in quo ſunt caracteres: vt. ff. de teſta. ad teſtium. §. ſignum. ⁊ facit. ſ. de vbo. ſigni. ſignatorius.

o C Unguenta. contra. ſ.e.l. §. fin. Sol. multiplex eſt vnguentum: vt. ff. eo.l. in argēto. §. ſ.z facit. ſ. eo. pediculis. §. ſi.

p C Vaſa. ff. de tri. leg. l. iij. z de pe. le. l. nam quod. in pein.

q C Lapides. immuit q̄ margarita ſit lapis q̄ falſus eſt: vt. ff. eo. l. z ſi non ſunt. §. fina. Sed dic q̄ verbū alij non implicat: + vt z no. ff. de procura. l. non ſolum. §. queritur.

r C Exemptiles. i. apti remoueri ab eo cui ſunt adiuncti. Accur.

s C Ut componantur. ſic. ff. de actio. empti. l. fundi. §. fina. z. ſ. de verb. obli. inter ſtipulantem. §. ſacram. in fi. §. Jtez facit. ff. de leg. iij. l. libro rū. §. ſ. z. §. fina. z. l. ligni. §. fina. Sed contra. in. d. l. libro rum. §. charatis. Solu. ibi. Accur.

t C Valitudinis. ſecus in eo quo fiunt mundiores femine: vt. ff. eodem.

u C Uideri eſſe. facit. ff. de leg. iij. l. libro rum. §. q̄ tamen caſſius. z. ff. eo. z ſi non. §. argento facto. z. ſ. ea. l. §. cui. z. §. ſi factum.

x C Non contineri. vt z. ff. eo. l. cum aurum. in prin.

a ¶ Nam argẽto, probat p quod videtur contineri ꝛ non cõtinetur ergo nec hic. Accursius.

b ¶ Non ponneri, als deest nõ. sed cũ non melior est ifa: vt. ff. ꝛ. fi. Accur.

c ¶ Argẽto. i. credito, i. id quod testator habebat penes se ex causa crediti: puta sibi commodatum vel depositũ vel pignori obligatuꝫ. ad quod est. ff. de le. iij. qui habebat. Vel dic ecõtra q̃ est debitus testatoris: quod non est suus licet sibi debitum. ad quod. j. eo. l. scribit. in prin.

Mulier fũdi dotalis dña nõ ẽ.

d ¶ Non põt. audi martine: ergo mulier nõ est dominа fundi dotalis: vt C. de rei ven. l. doce. ꝛ fac. ff. de rei vẽ. l. soluꝫ. ff. j. ꝛ. j. ea. l. ff. cui legatuꝫ.

e ¶ Fructũ. olim collisuꝫ. ꝛ sic vitiatus vt eo viti cõmode non possimus.

f ¶ Commode. facit. j. de verbo. signi. l. nepos p culo. Accur.

g ¶ Eius. f. legatarij.

h ¶ Fiet. recta via: vt. j. fo. actitio. ꝛ sic petet.

i ¶ Suum esse. facit. ff. argento. Accur.

k ¶ Distributio. Duob⁹ modis exponitur. primo distributio ei⁹ rei. i. auri facta est. f. m. alios legatarios de eodẽ auro. naꝫ refert fecerit ℔ vltimo loco alio adimẽdi vel non. ad qõ. ff. de leg. i. l. si ita scripsero. Scõo distributio. i. alienatio iter vnios de eodẽ auro. nam tunc refert dicerit quod meuꝫ erit an quod meũ est. primo casu debet solũ quando ff. suũ est tempus motis: vt. ff. de lega. i. l. vi. ꝛ de leg. iij. l. nam. Jn fcõo subdistinguit fecerit spõte an necessitate. vt pto casu nõ debeat. fcõo sic: vt ar. ff. de le. iij. l. fideicõ missa. ff. si rem.

l ¶ Effectũ. als effectum. als infectũ. i. validum fa ctum non priuatiue.

m ¶ Usionis. i. vsus. sic ff. de leg. iij. l. cum quereretur. ff. lana.

n ¶ Jnfecti nũcro. i. paterfamilias p infecto habebat. Ita. ad boc. ff. ꝛ si non sunt. ff. argento. ff. ff. ca. l. in prin. ff. ff. cuꝫ aurum. ff. j. ff. ff.

o ¶ Quod eiꝰ. f. testatoris exĩstẽs. et q̃ dicit expressuꝫ. i. impssum. ꝛ q̃ dicit philippi dic nomẽ impatoris: ꝛ sic in ſequẽtj nummismate erat imago cesaris: vt in euangelio. Accur.

p ¶ Ventris causa, quia corrigia est pro ventre sustentando. Accur.

q ¶ Scaphia. boc scaphium huius scaphij genus cinguli quod non cõtinetur appellatione argenti cum nõ argenti numero tenebat: vt hic. ꝛ arg. ff. eo. ꝛ si non sunt. ff. lectum. circa prin. l.

r ¶ Argentum. in massa aurea que dicitur placida.

s ¶ Lamina. f. longa quasi fustis. Accur.

t ¶ Jn suppellectili. i. que non sunt vasa aurea propter seculi seueritatẽ: licet sint aurei lecti ꝛ similia: vt. ff. de suppel. le. l. iij. in prin. ꝛ. ff. fina. boc autẽ sec⁹. vt. ff. de suppel. leg. i. l. labeo. in prin. ꝛ. sic non obstat. ff. eo. l. ꝛ si non sunt. ff. argento.

v ¶ Jn mundo. Quid mundus sit: ꝛ quid ornamentum dicitur. ff. eodẽ. l. argumento. ff. ornamẽta. ꝛ. ff. mundus. ꝛ. l. ff. huius. Item quid suppellex dicitur. ff. de suppel. leg. i. l. labeo. ꝛ facit ad boc. ff. eo. cum aurũ. in prin. ꝛ. ff. in huius. l. prin. ꝛ. ff. j. ꝛ. ff. si factum.

numero nummos computat. naꝫ argento facto legato / puto ꝛ nisi cuidẽter cõtra sensisse testatorem appareat) nũmos nõ continerj.

¶ Illud dicitur suũ esse quod potest vẽdicari. b. d. Bar.

¶ Argẽto omni legato qõ suuꝫ esset sine dubio nõ debet id quod in credito est. boc ideo quia nõ videtur suum esse quod vendicari non potest. ¶ Cum aurum vel argẽtum factum legatur si fractuꝫ vel collisum sit: non cõtinetur. seruius enim ita cristimat auruꝫ vel argẽtum factum id videri: quo cõmode vti possumus. argentũ autem fractum vel collisum non incidere in eam diffinitionẽ: sed infecto contineri.

¶ Qui legat aurũ omne quod suũ est legatario: illud debet qõ testator potuit vendicare. boc dicit.

¶ Cui legatum est aurum omne quod suum esset cum mozeret ef: ei⁹ omne aurum fiet qõ tũc paterfamilias cum mozeretur vendicare potuit suum esse. sed si qua distributio ei⁹ rei facta est: tunc interest quomodo sit legatum. ¶ Si factũ aurũ legatum est: omne ad cũ pertinet cui legatuꝫ est: ex quo auro aliquid est effectus / siue id sua siue alterius vsionis causa paratũ effet: veluti vasa aurea: emblemata signa: aurum muliebre: ꝛ cetera que bis reb⁹ sunt similia. sed si infectum legatum est quod eius ita factum est vt eo ad rẽ ad quaꝫ comparatum est non possit vti sine refectiõe: quodqꝫ ab eo patrefa. infecti numero fuerat: id videtur legatum esse.

¶ Argenti signati appellatione cõtinet qõ est aliqua forma expressum. b. d.

¶ Si autem aurũ vel argentum signatum legatum est: id paterfamilias videtur testamento legasse. quod eius aliqua forma est expressum. veluti que philippi sunt itẽqꝫ nummismata ꝛ similia. ¶ Argento legato nõ putoventris causa p habita scaphia cõtineri: quia argenti numero non habentur.

¶ Argentum factum recte quis ita diffinierit: quod neqꝫ i massa: neqꝫ in lamina: neqꝫ in signato: neqꝫ in suppellectili: neqꝫ in mundo: neqꝫ in ornamentis sit.

¶ Non videtur alicui causa paratuꝫ qõ cõmodandi habetur. b. d. Bar.

Alphenus. Lcr. xxx.

¶ Cum in testamento alicui argẽtum quod vsus sui causa paratuꝫ esset legaretur. itemqꝫ vestis aut suppellex: quchitum est quid cuiusqꝫ vsus causa videretur paratum esse: vtrum ne id argentum quod victus sui causa paratum paterfamilias ad quotidianũ vsum parasset: an ꝛ si eas mensas argenteas et cius generis argentum haberet / quo ipse non temere vteretur sed cõmodare ad ludos et ad ceteras apparitiones soleret. magis placet quod victus sui causa comparatum est tantum contineri.

¶ Accessorij cedit pncipali. b. d. Bar.

Hlozentinus. Lcr. xxxj.

¶ Si quando alterius generis materia auro argẽtove infecta fit: si factum aurum vel argentũ legetur: ꝛ id quod infectuꝫ est debet. vtra aũt vtriꝰ materie fit accessio visu atqꝫ vsu rei cõsuetudinis patrisfa. estimãdũ est.

¶ Victio seu est ampliatiua. b. d. Bar.

Paulus. Lcr. xxxij.

¶ Si quis ita legauerit: vroi mee mundũ / ornamẽta: seu q̃ ei⁹ causa paraui do lego: placet omnia deberi sicut cuꝫ ita legatitio vina que in vrbe habeo seu in portu do lego: omnia deberi. boc enim verbum scilicet seu / ampliãdi legati gratia positum est.

¶ Minor intelligitur media. b. d. Bar.

Labeo. Lcr. xxxij.

Qui lancem maximam minorem minimaꝫ relinquens in bonis suis vnam lancem maximam / et aliam minorẽ / et aliaꝫ minimam ita legauit. Lancem meam minorem lego Titio. certe responsum est videri legatam lancem medie magnitudinis. et boc est verum si

a ¶ Estimãdus est. vt eo legato cui credit totum legari videatur: vt. ff. eo. ꝛ si nõ sunt. ff. puenam. ff. l. l. seq.

Inquirit dicẽte ter. accessorius cedere suo principali. concor. ter. cũ glo. in. c. fi laicus. et ibi Car. ale rã. xxxi nõ. et in regula accessorius. et ibi Dy. et pbilip. frã. de reg. iur. lib. vi.

¶ Sic ita. ¶ Casus. Titius ita legauit vroi sue. do lego vroi mee mundum / ornamẽtum: seu que eius causa paraui. Certe debentur vroi omnia. i. mundus ꝛ ornamẽta ꝛ omnia alia cinsdẽ vroris causa parata. nam verbuꝫ seu videtur positum causa ampliandi legati ꝛ non minuẽdi. sicuti ꝛ si ita legasset. do lego titio vina q̃ sunt in vrbe habeo seu in portu. quo casu debẽtur titio vina q̃ sunt in vrbe ꝛ que sunt in portu. Viuia.

b ¶ Omnia deberi. id est omnia sunt in obligatione nõ in solutione tantum. ꝛ sic diffuncta pro coniuncta accipitur: vt. ff. ff. eo. l. qnt⁹. in fi. ff. j. de verbo. signi. l. sepe. Sed contra. C. de verbo. signifi. l. cũ qdam. in fi. ff. de iure do. l. plerũqꝫ. in fi. ff. j. quã. dies lega. ce. l. cũ illud. ff. de cõtrahẽ. emp. l. si ita. qb⁹ dicit alterũ deberi ad electionẽ debitoris. Sol. h in vbo seu: ibi in vbo autem. Vel fm Rog. cuꝫ dicit signũ vniuersale diffuncta pro coniuncta ponitur vt hic. vt ꝛ ibi: omnis homo seu asinus currit. oportet enim omnem asinũ currere vel a fit. et facit. j. de noua. l. a te. ff. ff. de leg. iij. l. ea tamen. Accur.

Qui lancem maximam. ¶ Casus. Titius moriens ꝛ relinquens in bonis suis vnam lancem maximam / et aliam minorẽ / et aliaꝫ minimam ita legauit. Lancem meam minorem lego Titio. certe responsum est videri legatam lancem medie magnitudinis. et boc est verum si

UNIVERSIDAD D VALLADOLID

rum si non apparet quam lancem ex predictis voluit demonstrare testator: quia si illud appareret illa lanx deberet titio de qua testator sensit. Iulianus.

a ¶ Medie. fic. §. de leg. j. l. legato generaliter. §3 certe immo minimam: vt §. de lega. j. l. fi ita scriptum. in fine. z l. qui duos. z. l. apud. §. fcio. z de lega. iij. l. nummis. et j. de reg. iur. l. semper in dubijs. que sunt contra. Solu. hic fuit vsus bis verbis. ego qui relinquo in bonis meis lancē magnam. minorem. z minimaz. lego minorē: z hoc innuit cuz dicit qui lancem mari. z c. et hec tria nominādo. vel hec erat sua consuetudo loquēdi. vt. §. de lega. j. l. si seruus plurium. §. fina. al'as minima deberetur: vel nō est hic dubium verbuz. nā ficler exponit minorem: vt inſti. de liberti. §. libertinorum.

¶ Et pmiſſio in genere mediocri tatem reſpicit. cōcor. capitulas. cū gl. ſup ». cleri cū certa de iſt. ſtbr.

bat ita legauerat: lancē minorem illi do lego: medie[a] magnitudinis † videri legatam lancem respondeo: si non apparet quam lancem ex bis paterfamilias demonstrare voluisset.

Paulus. Lex. xxxiiij.

Pediculis[b] argenteis aduncta sigilla enea[c] ceteraqz omnia que ad eandem similitudinem redigi possunt: argēto facto cedunt.

¶ In legato auri facti veniunt gemme: et omnia que testator auri numero habuit. b. d. Bar.

Pediculis. ¶ Lasius. Titius legauit mibi argentum suuz factum. certe continētur legato pediculi argentei qui ad modum pedū fustinebant tabulam ad cor medēdum forte: et etiam sigilla siue signa enea iuncta dicti pediculis vt pulchriores pediculi videre tur. et etiam omnia alia q̄ rediguntur ad eādē similitudinē sigilloz eneoz rum. Iulia.

b ¶ Pediculis. pediculi dicūtur q̄dam argentea fustētacula quibus vasa vel res q̄libet velut pedibus sustentatur.

c ¶ Sigilla enea. id est signa de ere: dicuntur sigilla a signo. olim enim propter veritatem que rem pulchriorem facit in argento faciebant quoddam prototractus de ere. Vbi. z facit. §. eod. l. si quando. et. §. de leg. iij. l. beres. §. pe. z. §. fina. z de acquirē. re. do. l. sed si de meis. z. l. quicquid. Accurſius.

¶ Auro facto. ¶ Lasius. Titius legauit mibi aurum suuz factum. certe continentur legato anuli aurei z gēme eisdem anulis incluſe. nam de gemme sunt dictorum anulorum. Item continentur cymbia argentea illigata cruſtis aureis. babebat enim testator vasa habentia cruſtas aureas z ille cruſte babebant cymbia siue cingulos siue virgas de argento vt melius viderentur. Item continentur aurea ornamēta muliebria et margarite q̄ ita predictis ornamentis conterte sunt vt potētior sit aspectus auri in bis margaritis. Sed nunquid continentur in dicto legato emblemata aurea que erant in dictis lapidibus z in affidibus z que poterant separari z dictis lapidibus z affidibus? gallus dixit simpliciter q̄ sic. z quia simpliciter dixit ideo labeo improbauit dictū suū. postea autem tubero ait determinando improbationem labeonis et dicendo videri illud legatū quod testator habuit numero auri. vnde si dicta emblemata cum lapidibus vel affidibus quibus erant adiuncta testator habebat numero auri/continebuntur in legato predicto. si autem non apparet an testator habuit eos lapides vel affides cuz emblematis aureis numero auri: non debebuntur ex dicto legato: nam eo casu aurata z vasa alterius materie inclusa auro. non sunt babenda numero auri legati. Iulianus.

d ¶ Auro facto. testator legauit aurum factum. Accur.

e ¶ Sunt. quando gratia anuli sunt incluſe: vt. §. eo. l. z si non sunt. §. puemamus. z. §. fina.

f ¶ Cymbia. genus ornamenti.

g ¶ In bis. margaritis.

b ¶ Emblemata. superficies: vt no. §. eo. l. sigemma.

i ¶ Replumbari. i. plumbum quod contingit remouari. ad qō est. §. eo. l. cum aurum. §. idem celsus. magis autem si non possunt separari: §3 de boc plus dubitabatur.

k ¶ Gallus ait. ſ. perperam.

l ¶ Tubero. quod labeo dixit determinans.

m ¶ Ait. ſ. tubero. z hoc casu bene dixit gallus.

n ¶ Habēda. et hoc casu intellige labeonē dixisse: vt hic. et. §. eo. l. et si nō sunt. ij. tñ. et facit. j. de acquir. re. do. l. §. si de meis. et. l. quicqd. per totū.

¶ Argēto. ¶ Casus. Titius legauit mibi argētum suum potorium. i. quo vtebatur ad bibēdum. babebat idē titius argētum escarium. i. quo vtebatur ad escam siue ad comedēdum. babebat etiā q̄das vasa argentea quibus ꝑm communē ꝙsuetudinē et i esca et in potando vtebat. et ita dubium erat cuius gñis essent. i. virū de gñe argētei potorij mibi legati: an de gñe argētei escarij: nūquid dicta vasa cōtinēntur in meo legato? Et dicit ꝙ sic. si testator erat cōsuetus tenere et habere eaiter argētū potorii. et ita recurrim⁹ in b dubio ad consuetudinē patrisa. Jn bis autē q̄ certū est nō esse eius gñis. i. gñis argētei potorij mibi legati. nam inspicim⁹ ꝙsuetudinē ꝑissa. et sine vllo dubio non continebūtur in dicto meo legato. Et quod dixi in argēto potorio mibi legato idē p omnia est si legasset mibi solummodo auruz escariuz z reperirētur in hereditate vasa argētea de qb⁹ dubiū est cui⁹ generis essent. Sed qd si in dictis casibus nō apparet ꝙsuetudo ꝑissa? Certe tūc dubio cedēt legato dicta vasa. z boc cuenit de facto in p̄sona cuiusdam primipilaris qui legauit vxori sue argentuz escarium. Iulia.

o ¶ Argento potorio. qd sic dic vt. §. eo. l. in argento. in prin.

p ¶ Escario. z quid sit b. §. eo. l. z si non sunt. §. si cui escarium.

q ¶ Cuius gñis. vt quia talia sunt quibus ꝑm cōmunē consuetudinem: z in esca z in potando quis vti pōt: vt. j. ꝑtori. §. Accur.

r ¶ Consuetudinem. No. in dubijs locum esse coniecturis ex consuetudine: vt hic. z. §. de leg. j. l. si seruus plurium. §. fina. non autem in certis: vt hic. z. §. de lega. iij. l. ille. §. i. z de leg. j. l. iiij. z. §. de verbo. oblig. l. continuus. §. cum ita. in fi. §. z. §. de supellec. lega. l. labeo. §. sed de bis. z. l. qui vestem. Accur.

s ¶ Quidam. vel primus administrans in rebus publicis. vel primipilum deferens: vt no. C. de episco. z de. l. quisquis.

t ¶ Contineri. in dubio valet. ad qō. §. de leg. j. l. si cui serui. z de lega. iij. l. seruis vbanis. §. penul. z. §. fi. z de tri. lega. l. fi. j prin. §3 ar. §. §. de fun. instru. l. §ſtū. §. si quis codē ſtrumēto. z facit. §. ꝑtori. §. Additio. ¶ Dio solutione buius ſtij dic ꝙ escariū est genus compbēdēs etiā potorium/nisi aliud de mēte testatoris appareat. ꝑm Bar.

u ¶ Jtē cum ārecetur. ¶ Casus. Titia erat negociatrix z habebat argētum ad ornamēta muliebrum paratum venale? basilica sue domo regis in qua singulares homines tenebant res suas ad vendendū. Jtē habebat intra domū suam in borreo argētū destinatū vsibus suis: dicta titia fecit testamētū: z instituta sibi berede seia filia sua z gaio filio suo ita legauit dicte sue filie: §3 ampli⁹ filia mea dulcissima e medio sumito tibiqz babeto ornamētū meū omne muliebre cum auro apposito eidē ornamēto: z si qua alia muliebria apparuerint: nūc ārieat in cōtineatur in dicto legato dictum argētum venale? Et dicitur ꝙ non. nisi filia vel procurator suus probet sensisse testatricē etiam de argento venali.

v ¶ Jtem. scilicet respondet quod est. j.

x ¶ Cum apparuerint. accipe quere etur dico cum testatrix ꝛc.

y ¶ Basilica. basileos grece latine domus regis vbi stabant venalia.

z ¶ Muliebre. scilicet ornamentum.

a ¶ Non videri. nam videt restringere p hoc quod dixit meū: vt z. §. eo. Largumēto. §. si qs addiderit. z. §. de leg. iij. l. cum ārect. §. lana. Sed qd si nō habebat? Respon. ola videtur legasse: z etiā quod debet: vt. j. e. l. scie. z. l. titia. §. i. z. §. de triti. lega. l. §. in prin. z. §. de lega. j. l. si cui serui. z facit. §. de penu. lega. l. nā qō. z de vsufruc. lega. l. gñali. §. i. z de lega. iij. l. §ſtū. §. i. z. l. suos. §. fi. z. §. e. l. cum in testamēto. z. l. qnt⁹. Accur.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

¶ Neratio. ¶ Casus. Electrū ē q̄dā materia facta ex argēto et auro: vt insti. de rerū di. §. si duorū. titi⁹ ergo habēs vasa de dicto electro ⁊ de argento. legauit mihi vasa electrina. nunq̄d dicta vasa q̄ erāt de argēto et electro cōtinent in legato meo? et ōz q̄ sic. si argentū cedebat electro: fiue erat ibi plus de argēto q̄ de electro siue min⁹. vtrū ait argētū cedat electro an electrū argento

Neratius proculum refert ita respondisse: vasis electrinis legatis nihil interesse quantum ea vasa de quibus queritur argēti aut electri habeant: sed vtrum argentum electro an electrum argento cedat: id ex aspectu vasorum facilius intelligi posse: q̄ si in obscuro sit: inspiciendum est in vtroq⁹ numero ea vasa is q̄ testamentum fecerit habuerit.

Enumeratio specierū non restringit genus precedens. b.d. Bar.

a Electrinis. pciosa materia q̄ fungitur argento ad faciendum vas.

b Ex aspectu. id ē quod fit preciosi⁹ fm. R. Sed arg. §. ē. eo. et si nō sint. §. fi. Sed ibi erat certum quo numero habuit.

c In vtroq⁹ numero. s. argenti et electri. et fa. §. ea. l. §. i. in fi. et. l. si q̄s. et j. in fi. huius. l.

Labeo. ¶ Casus. Legauit labeo vtori sue neratie vestē et mundū mulieb̄rem omnes et ola ornamenta muliebria/ ⁊ lana/ ⁊ linū/ ⁊ purpurā/ ⁊ verficoloria facta infectaq⁹ oia et cetera que ei vtori legauit que difficile est b numerare. ⁊ decessit dictus labeo. nūc q̄ritur vtrum sola lana vel verficoloria. i. tincta in alium colorem debeat vtori. an ola lana sine sit tincta sive non. ⁊ videt q̄ sola lana tincta debeatur vtori ex eo q̄ p̄mo simpliciter nomīauit lanas ⁊ postea subiunxit verficoloria facta lfectaq⁹. ⁊ sic videtur restrinxisse vt sola lana verficoloria debeatur. sed tamen non est verum immo debetur legatarie lana tincta ⁊ nō tincta. nas ⁊ si non adiecisset de verficoloris nihilominus deberentur etiam verficoloria. multiplicatio enim verborum nō necessaria non mutat substātiam rerum. ⁊ bec vera funt si nō appareat defunctum voluisse restringi precedētia per illud verbum verficoloria. quia tunc deberetur sola lana que est verficoloria. i. tincta in alium colorem. Uuianus.

d Labeo. nomen testatoris. Accur.

e Uersicoloria. id est ea quoruz color est mutatus: vt. ē. de leg. ij. l. si cui lana. §. proinde queritur. Accur.

f Sed nō mutat. videbatur restringi lana ad tinctā tm̄. p quo erat. ē. de fun. instru. ⁊ instru. le. l. cum delamonis. §. cui fundum. ⁊. §. quidam. que funt contra. sed tamen secus est: vt bic. ⁊ plene no. ē. de fun. instru. l. quesitum. §. i. ⁊ concor. huic. ē. de supellec. leg. l. legata. in princi. Item nota bic q̄ abundans cautela non operat aliquid vt addat vel minuat vel vitiet. sic. C. de testa. l. testamentū. ⁊. j. de regu. iur. que dubitatiōis. ⁊. ē. man. l. qui mutuam. ⁊. C. de fideicō. l. non recte. et. ē. pro socio. l. sed si adiecit. Sed arg. contra. ē. de vsur. l. i. stipulatus.

g Debebuntur. lanę ergo nomen etiam tinctam continet: vt bic. Sed contra. ē. de leg. iij. l. si cui. §. lane. circa prin. Sol. boc bic voluit testator ⁊ est certum: ⁊ boc propter signum vniuersale quod proposuerat cui simile no. ē. eo. §. si quis ita leget. Tertij vt Roge. dicunt boc vetum naturali inspecta significatione videlicet nulla adbibita voluntatis interpretatione + cui ob. l. contraria: illud constat tinctam cōtineri appellatione lane: vt. ē. l. si cui. §. i. ⁊ facit in auc. de referenda.

+ Interpretatio voluntatis vetum cti q̄t et qb⁹ modis interpretet. vide ad longum p bar. l. i. §. j. de: vul. et

Ttitia. ¶ Casus. Titia legauit septime mū sū muliebrē q̄rik vtrū i dicto legato contineant ornamenta ⁊ monilia in qb⁹ insunt gēme ⁊ margarite ⁊ anuli ⁊ vestis colozia ⁊ verficoloria? ōz q̄ nō. immo cōtinet illud q̄ parabat erat titie ad lauandam vel balneandam eā. Sed pone q̄ titia dicta legauit eidē septime laures. i. anulos aptos ad deferēdū ⁊ aures ribus in qb⁹ erant one margarite ⁊ duo clēchi. ⁊ duo smaragdi. ⁊ postea eisdem mauribus detraxit dictos elēchos. numquid amodo debētur septime inaures? Et respon. q̄ sic. si nihilominꝰ? manebāt inaures. Quis margarite detracte sint. i. dicti elēchi. Ibeg q̄d sile gauit septime predicte ornamētum mammillarū qb⁹ ipa titia solebat portare circa pect⁹ compositū ex. xxxiij. chilindris. ⁊ ex. xxxiij. tympanis ⁊ margaritis. ⁊ postea extraxit de dicto ornamēto quattuor ex chilindris et sex de margaritis: numquid dicte legatarie debebit dictum ornamentum māmillaruz nihilominus? Respō. q̄ idē est in boc casu quod in superiori. s. vt nihilomin⁹ debeatur. Uuia.

b Coloriam. que est naturalis colozis: vel alba vel nigra: sed verficoloria que est tincta: vt. ē. de leg. iij. si cui. §. proinde. Accur sius.

i Balneare. quo indiget cum lauatur vel balneatur: vt. ē. c. argumento. §. mundus. Accur.

k Gnaures. id est anulos q̄s deferūt mulieres in auribus qui continētur appellatiōe ornamēti: vt. ē. eo. argumēto. §. ornamento.

l In qbus. essent subaudi.

m Margarite. appellat ergo bic gēmas margaritas in larga significatione. nam in stricta et proptia aliud est: vt. ē. c. ⁊ si non sint. §. fi. ē. c. argumento. §. fi.

n Smaragdi. qui gemarum numero sunt: vt ē. eo. ⁊ si non sint. §. gemme. Accur.

o De alio. scz casu q̄ sequitur cum quedam ꝛc.

p Mammillarum. nominatiue. als māmillarum: ⁊ dicit a māmillis.

pupill. sub. aler. confil. xxxi. iij. parte.

Omponius. Lex. xxxv.

Inter vestem virilem ⁊ vestimenta virilia nihil interest: sed difficultatem facit mens legātis: si ⁊ ipse solitus fuerit vti quadam veste que etiam mulieribus cōueniens est. Itaq⁹ ante omnia dicendum est eam legatam esse de qua senserit testator non que reuera aut mulieb̄ris aut virilis sit. nā ⁊ quintus mutius ait scire sequendam senatoz̄s mulieb̄ribus senatoz̄ibus vti solitum: qui si legaret mulieb̄rem vestem: non videretur de ea sensisse: qua ipse quasi virili vtebatur.

Qui legat aurum suum / intelligitur nam circa pectus portabatur. Accur.

q Tympanis. secus si principale extractū esset. Azo. ⁊ facit. ē. de leg. j. si ex toto. in prin. et. l. quod in rerum. §. fi.

Inter. ¶ Casus. Siue titius leget mihi vestem suā virilē siue vestimenta sua virilia non est vis q̄ semper debentur mihi ab herede suo ea vestimenta que parata sunt pro ipso titio. ⁊ non ea q̄ parata erāt pro vtore sua. sed in vno casu est difficultas siue questio super mente testātij legantis. puta si ipse titius solitus erat vti quadā veste que sit conueniens etiā mulieribus. Est questio dico vtrum dicta vestis contineatur in legato viriliū vestimentorū. Et respon. eā vestem legatas esse vel videri de qua testator sensit cum legauit vestem vel vestimenta virilia. etiā si dicta vestis de qua sensit erat mulieb̄ris ⁊ non virilis. nam ⁊ quintus mutius ait scire sequendam senatorem solitum vti senatoris mulieb̄ris vestibus vel vestimentis. i. illis vestibus quibus vtor⁹ sua vtebatur que erat quasi senatrix vt ita dicam cuz esset vtor⁹ senatoris qui quidem sile gat et mulieb̄rem vestem non videretur de ea mulieb̄ri veste sensisse qua ipse vtebatur quasi virili. verū est ergo q̄ ea vestis legata videt de qua sensit testator et non alia. Uuia.

r Mihi. sic. ē. eo. vestis. in prin.

s Aut virilis. scilicet ab initio. nam constitutione. s. animi et vsu fit de mulieb̄ri virilis: ⁊ ecōtra vt bic. ⁊ arg. ē. eo. vestis. §. fi. ⁊. j. de dona. inter vir. ⁊ vxor. sed si vir. in prin.

t De ea. immo contra: vt. j. de verbo. obliga. l. si mibi. §. si stipulatus. Solu. non sic in promissis solius promittētis: sicut in bis solis et solius legantis mens inspicitur. Item contra. ē. de supellec. leg. l. labeo. §. verum si ea. sed certe virilis et mulieb̄ris vestis non genere vel substantia: sed vsu et destinatione distinguitur sicut fundus: vt. ē. de leg. j. plane. in fin. ⁊. l. quod in rerum. §. i. ⁊ in domo: vt. ē. commu. predio. si quis duas. et facit ad. l. ē. de lega. iij. item legato. et. ē. eod. quintus. circa pin. Accur sius.

Scribit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

SCribit. ¶ Casus. Titius dedit aurum aurifici vt aurifex faceret ei vnū vas pone. postea fecit testū h̄ titi⁹ ⁊ vxori sue legauit aurum suū & ⁊ decessit: nūc q̄rit an dictū aurū aurifici datū debeat vxori: ⁊ dixit quint⁹ mutⁱ⁹ q̄ nō. Itē dixit q̄ eidē vxori nō debet illud q̄d ei testatori debeat ab aurifice si ab eodē aurifice ei testatori nō esset repēsum dicti aurū. i. ad p̄dus reti-
tutū. ¶ Sopom⁹ aūt dixit q̄ dictus predicti q̄nti mutⁱ⁹ est ex pte verū ⁊ ex pte falsum. ⁊ est verū q̄tū ad id q̄d dixit q̄ntus mutius de eo q̄ predicto testatori deberet ab aurifice si ab eodē aurifice ei testatori nō esset repensum dictus aurū: ⁊ est verū dico. vt nō debeat vxori cui legauit testator de suū aurus: ⁊ est rō. q̄ de eo q̄ testatori debet sine dubio etiaz puta ex stipulatu dicendū est. q̄ nō ptinet ad vxorē predictā: vt puta si testator stipulatus fuerit ab aliquo libras auri puta. c. cū ille testatus non sit adhuc factus dictū aurum ex stipulatione testatoris debitū: id em q̄ suus esset legauit vxori testatoris: nō autem illud q̄d in actione haberet: est autē dictū predicti q̄nti mutⁱ falsum in aurifice si aurū dederit aurifici testatori vt ex eo auro aliquid sibi testatori fieret: est falsum dico: q̄ nihilominus vxori debetur: naz adhuc erat apud testatorē dictum dicti auri: si autē testator dederat aurū aurifici vt nō tātū ex eo auro fieret sibi cozpusculū / sz etiā ex alio auro tunc nō debet dictū aurū vxori: q̄ dñium ei⁹ auri trāsiuit ad aurificē. nā quasi pmutationes videt fecisse testator cuz aurifice. ſ. de auro predicto ipsius testatoris ad cozpusculuz q̄ debebat facere testatori aurifex ex dicto auro testatoris et ex alio auro vt dictum est.

¶ Item scribit quint⁹. Titius habēs. v. pondo siue libras auri cā vxoris sue paratas ita dixit i testamēto suo: q̄ dictus vxoris cā paratū est id heres meus det dicte vxori mee ⁊ postea vēdidit idē testator vnam de dictis. v. libris: ⁊ ita in bonis ei⁹ nō fuerūt p̄hēnse tpe mortis sue nisi q̄ttuor libre auri de dictis. v. nūc q̄ritur an hēs teneat dicte vxori ad integras. v. lib. auri: Et dz q̄ sic. distinguetur aut dictus testator in h̄ alienauit dictā libraz q̄ diminuere vellet legatū q̄ reliq̄t vxori: aut necessitate aliqua rei forte familiaris. Primo casu repellit mulier doli exceptione si petat integras. v. libras scōo nō: immo ipso iure debent ei integre. v. libre. ⁊ h̄ ola q̄si legauit p vba pteriti tpis vl p̄nt̄is: secus si p vba futuri tpis puta lego vxori mee aurū q̄ eius cā paratū erit: nam tunc h̄s in se dictum vbū erit demonstratiōe additionale: ⁊ argumētū. ⁊ additione q̄ arguit ⁊ restringit legatū. ſ. vt nō debeat vxori nisi illud aurū q̄d inuenit in bonis tpe mortis testatoris. Viuianus.

a ¶ Repensum. i. restitutum ad pondus: vt. ff. de contraben. emp. quod sepe. ff. in bis.

b ¶ Suum. boc exponе vt. ff. de le. iij. cum ancille.

c ¶ Quatenus. i. q̄: ⁊ facit. ff. loca. l. in naue. ⁊ de leg. iij. l. qui babebat. in pti. ⁊ ff. e. l. quintus. ff. argento. ⁊ arg. ff. de ꝑbē. emp. l. si quaz rem. als incipit fabinus.

d ¶ Pondo. parata cā vxoris. Item no. q̄d hic pondo libra notat. ⁊ sic de quo potest vendicari. h. d. Bart.

Idem. Lex. xxxvi.

SCribit ꝑquintus mutius si aurū suū oñe paterfa. vxori sue legasset: id aurū q̄d aurifici faciendū dederit: aut q̄d ei deberetur si ab aurifice ei repēsus non esset mulieri nō debet. ¶ Sopōni⁹ ait hoc ex pte verū ⁊ ex pte falsum: nā de eo q̄d debet sine dubio (vt puta si aurifex stipulatus fuerit) hoc aurū q̄d ei deberet ex stipulatu nō ptinet ad vxorē: cū illi factū adhuc non sit. id em q̄d suū esset nō quod in actione haberet legauit. in aurifice falsum est si aurus dederit ita vt ex eo auro quid aliud sibi faceret. nā tunc ꝛ aurum aurificē sit aurū: oñiū tñ nō mutauit: manet tñ ei⁹ q̄ dedit: ⁊ tñ videtur mercedē ꝓstatur⁹ p opa aurifici p q̄d eo perducimur vt nihilominꝰ vxori debeat. q̄ si aurus dedit aurifici vt nō tñ ex eo auro fieret sibi aliq̄d cozpusculum: ſz ex alio: tūc oñiū q̄tenus transit cius auri ad aurificez: (quippe q̄si permutationem fecisse videat) ⁊ hoc aurum non transibit ad vxorem.

¶ Legatum factum cū demōstratione presentis temporis alienatione rei nō extinguitur ipso iure: ſz ope exceptionis si alienatio est voluntaria: secus si necessaria. Itē secus si legatum est factum cum demōstratione futuri temporis. Bartolus.

¶ Itez scripsit q̄ntus mutius si maritus vxori cuz baberet. v. pōdo auri legasset ita: aurū quod cunqz vxoris causa paratum eēt vti heres vxori daret / etiam si libra auri inde veniſſet ⁊ mortis tpe amplius q̄ quatuor libre nō deprehenderent in totis. v. libris heredē eē obligatum: q̄m articulus est ꝓntis tpis demōstratione in se continet. q̄d ipsum quantum ad ipsaz iuris obligationem ptineat recte dicē. i. vt ipso iure heres sit obligatus. verum sciendum est si in hoc alienauerit testator inde libraz q̄ diminuere vellet ex legato vxoris suc: tunc mutata voluntas defuncti locuz faciet do li mali exceptioni: vt si persequeret mulier in petendis. v. libris exceptione doli mali submoueat: sed si ex necessitate aliq̄ compulsus testator non q̄ vellet diminuere ex legato: tūc mulieri ipso iure. v. libras auri debebunt: nec doli mali exceptio nocebit aduersus petentem. q̄ si ita legasset vxori: aurum q̄d ei cā paratū erit: tunc rectissime scribit q̄ntus mutⁱ⁹ vt hec scriptura habeat ī se demōstrationē legati ⁊ argumētuz. idoꝛ ipso iure alienata libra auri ꝑius q̄ttuor pōdo nō remanebūt in obligatione: nec erit vtendum distinctione qua ex cā alienauerit testator.

¶ Quando legatur certū pondus auri liberatur debitor estimationem soluendo: tamen ipsum aurum est in condemnatione ⁊ obligatione. Bartolus.

Paulus. Lex. xxxvij.

QItie amice mee cū qua sine mendacio vixi: auri pondo quinqz dari volo. q̄ro an heredes ad ꝓstationē integrā materie auri: an ad p̄ciū: ⁊ quātū ad ꝓstandū cōpellēdi sint: ¶ Paulus rñdit aut auz ei de quo q̄ritur ꝓstari oportere: aut p̄ciū eius quātū cōputari potest. Itē q̄ro si lite cōtestata ꝓtor ita pronunciauerit vt materia ꝓstet: an tutores audiendi sint ab hac sūia pupillum aduersus quē pnūciatū ē apud successores ei in integrum restituere volentes: ¶ Paulus rñ. ꝓtorez q̄ aurū legato certi ponderis materiam ꝓstari iuffit: recte pnunciasse videri.

¶ Legato poculo aureo / ſz nullū aureus poculū inuenīatur in bonis legātis: debet tamen aliud poculum alterius materie.

Scuola. Lex. xxxviij.

e ¶ Inde veniſſet. i. ex illis quinqz libris vendidisset vnam libram.

f ¶ Deprehenderētur. in bonis defuncti.

g ¶ Articulus. facit. ff. e. l. si ita.

b ¶ Submoueat. imo ipso iure videt liberat⁹: vt. ff. de leg. j. l. si ita scriptū. Sol. ibi ponit ipso iure. i. equo ⁊ naturali: q̄si diceret euidētissimo: hic pro mero stricto iure ponit: hec autez significatio frequenter / illa autē raro inuenit: vt. ff. de sol. stichō. ff. naturaliter. fm. R. sed certe in. ff. naturalis / ponit ius naturale pro naturali obligatione: dic q̄ ibi i. ff. ademit exp̄sse / bicta cite: ⁊ de illa exp̄ssa dicit vt no. ff. de ꝑb⁹ in test. de len. l. j. in prin. Accur.

i ¶ Petentē. ſ. mulieres. ⁊ facit. ff. de lega. iij. l. si deicōmissa. ff. si ꝛs. ⁊. l. q concubinā. ff. stich⁹. ⁊. l. vxorem. ff. testō. ⁊. l. iulian⁹. ff. pe. ff. fi. ⁊. l. nup. ⁊. l. bis vbi. i pn. ⁊. j. e. l. medico. ⁊ ff. ō lega. j. l. ⁊. v. ⁊. vi. ⁊. j. ō excep. do. l. apud celsū. ff. pterea. ⁊ j. de adi. le. l. fuū. ⁊. l. rem legatā. ⁊ de ꝑdi. ⁊ demō. l. filie. ff. fi ita. Accur.

k ¶ Demōstratione. futuri ptis non pūtis q̄ magis ōt ꝑditio: vt. ff. de le. j. l. vi. ⁊ q̄ subiūcit argumentū. i. cōditionem que arguit et restrigit legatū. Alij dicunt. i. ꝑbationez pro eo petendo.

l ¶ In obligatōe. q̄ deficit cōditio in ea libra.

m ¶ Er cā. i. ex necessitate vl voluntate q̄ fit supra. ⁊ facit. j. de do. excepti. l. apud. ff. pterea. ⁊ de condi. ⁊ demon. l. filie. ff. fi. ⁊. l. si iā. ⁊. j. de adi. le. l. cū seruꝰ. si aūt nō dixit et vl scrit: sed simpliciter dixit seruos meos: tunc serua q̄ dicitur. ff. e. l. si ita.

QItie. ¶ Cai⁹. Sci⁹ fecit testū. ⁊ ita ī eo dixit: titie amice mee cuz q̄ sine mēdacio vixi volo dari. v. pondo auri: ⁊ decessit postea. nunc queritur an hēdes ei⁹ sint cōpellēdi ad ꝓstāduz titie integra. v. pōdo aur: an ad p̄ciū: ⁊ ad quantū p̄ciū: Et dz q̄ possunt ꝓstare q̄ volūt: ⁊ si ꝓstēt p̄ciū debent ꝓstare tātū quātū opari pōt dictū aurum. ff. pouc q̄ hēdib⁹ nō soluentibus titia egit ff. eos. ⁊ litē fuit cū eis ff. testata: ⁊ decessit relicto hēde quodā pupillo cui tutores dedit: ⁊ ꝓtor cōtā quo fuit lis ꝓtestata pronunciauit vt materia predicti auri ꝓstetur dicto pupillo hēdi titie: tutores aūt volūt in integrū restituere dicto pupillū aduersus dictā sūtam / nunqd possint: Et dz nō: ⁊ h̄ fm glo. cōes: ego autem credo q̄ dictus pupillus erat vnus de heredibus testatoris ⁊ non titie legatarie: ⁊ ideo volebant tutores pro eo in integrum restituere: q̄ in sūia videbatur ei ablata potestas soluendi ꝑ sua parte estimationis auri: cum in sūia contineretur tñ de materia auri / ⁊ nō de estimatione: sed non habet locum restitutio: cum adhuc iusta estimatio possit solui. Viuianus.

n ¶ Potest. ad boc. ff. e. l. j. ff. ꝛ. l. cum certum. ⁊. l. cū aurum. in princ. ⁊ C. de dona. l. si quis argentū. in prin. Sed ar. ff. j. de solu. l. paulus. ff. ſ hic non habet creditor damnum.

o ¶ Pupillum. beredem titie.

p ¶ Eius. ſ. pretoris.

q ¶ Recte. ⁊ tamen adhuc iusta estimatio posset solui: vt. ff. de lega. j. l.

UNIVERSIDAD

nō amplius.§.cum bonor.ꝛ de vſufru.leg.l.gſtali.§.fin.ꝛ.l.fundi.ꝛ de leg.ij.l.titia ſeio.in prin.ꝛ de leg.j.l.ſi domus.§.qui ꝙſitet. Sed arg.ff. in ea.l.§.cum alicui.

Scie. ¶ Caſus. Titius fecit teſtū ꝛ ita in eo dixit: ꝙmitto fidei bo redius meoꝛ vt dent ſeie amice mee dulciſſime poculū aureū qō ele gerit ꝛ deceſſit: in hereditate aūt ſua nō inueniun tur niſi trulle.i.vaſa ad bibendum habentia colluz nodoſum; ꝛ cyphi ꝛ modioli ꝛ phiale: vnde queritur an ſcia predicta poſ ſit eligere et biſ ſpecieb⁹? Et ō: q ſic: cum omnia potui parata dicanf pocula. Ainianus.

a ¶ Eligere. ly non ſint au reꝛ non ego verbum au reū a teſtatore expreſſum reſtringit generalitatem poculi. ſic.ff. de vino leg. l.ſi.in princi.ꝛ.ff. de lega. j.l.ſi cui ſerui.ꝛ.ff. de pedi culis.§. quidam.

Ornamentorum.

¶ Caſus. Titi⁹ le gauit vxori ſue ornamen ta ei vxori deſtinata: cer te nō cōtinet in legato ve ſtis muliebris: nam oma mentoꝛ appellatione nō cōtinet veſtis muliebris. nec errоr heredis ſoluentis veſtem dicte legatarie pōt mutare quod dixi. Ainianus.

b ¶ Heredis. q ſoluit vel fuit ꝙfeſſus extra tus mu liebrem veſtez: vt ff. de iur.ꝛ fac.ignoꝛ. cum teſtamentuz: ſecus ſi in iure: vt.j. de cōfeſ.l. non fatef. Item nec teſtatoris errоr facit ius: vt.ff.ō ſup.leg.l.labeo.ſed vniuerſitatis ſic vel principis: vt.ff. de offi.pſi.l.fi.ꝛ.ff. de ſup.leg.l.iij.§.fi. Item facit.ff. de vſufru.leg.l.ſticho.ꝛ.ff. de l.argumento.§.ornamenta.ꝛ de leg.ij.l.vnuꝫ.§.fi rem.ꝛ de leg.j.l.ſi domus.§.j.

Tia. ¶ Caſus. Titia fecit teſtū ꝛ inſtituit ſibi heredē ſeiū ꝛ lega uit mihi multas ſpecies argēti ꝛ veſtis: demōſtrando eas nolb⁹ expreſſis vel ad oculū vel intellectum: ꝛ credendo oēs dictas ſpecies eſſe ſuas cū quedā earum tm̄ eſſent ſue: poſtea fecit codicillos. ꝛ in eis cuidā alij legauit alias certas ſpecies argenti ꝛ veſtis ꝛ eodē mō ꝛ poſtea de ceſſit: nūc queritur an nō alie ſpēs legato cedāt ꝙ que in hereditate eius titie inuēte eſſent: Et ō: q ille cedāt ꝙ inuente ſunt in hereditate: de cete ris autē ꝙ non ſunt in hereditate debet heres cauere legatarije: vt eis preſtētur poſtea ſi inuente fuerint in hereditate. ¶ Sempronie. Titius dixit ita in teſtamento ſuo. ſempronie hoc amplius coopertoria tibiana ꝛ tunicas tres cum palliolis que elegerit dari volo: ꝛ deceſſit poſtea: nūc queritur an dicta ſemptonia poſſit eligere dictas tunicas ꝛ palliolas ex vniuerſa veſte que erant in ſintheſi in ciuitate vbi moꝛabatur dictus teſtator: ꝛ an heres teneatur emere illas quas ipſa elegerit: ꝛ diſtinguitur: aut in bonis dicti teſtatoris reliēte ſunt tunice ꝛ palliole: aut non. Primo caſu poteſt ſemptonia eligere dūtaꝛat er bis que ſunt relicte in bonis. Secundo debet preſtare heres eidem ſempronie aut tunicas ꝛ palliolas ex ſintheſi: aut veram eſtimationem earum. ¶ Scia teſtamento. Scia ita cauit in teſtō ſuo ſi mihi ꝙ conditionē humanam mihi contigerit.i.ſi vxꝛem ego ipſa faciam ſignum dei er libris centum: in illa ede ſacra ꝛ in patria mea ſtatuam dictum ſignum cum ſubſcriptione nominis mei: ſi aūt non vixero ab heredibus meis fieri volo ꝛ iubeo ꝙdicta: nec diſtinxit vtrum facere deberēt er auro vel argēto vel ere: ꝛ poſtea de ceſſit dicta ſcia: nūc q̄ritur cum in eo tēplo ſiue ede ſacra non ſint niſi au rea aut argētea dona: ſiue ſigna dei: an heredes eiuſdē ſeie ſint conſuledi ꝛ compelledi ponere ſignum dei aureum vel argēteū vel eneum: Et dicitur ꝙ argenteum. Ainianus.

c ¶ Specialiter. ꝓpꝛijs nominibus expreſſis vel ad oculum vel ad intellectum demonſtrando. ad quod.ff. ſi cer. peta. l. certuz. ꝛ aut credidit ſuas: ꝛ tunc erpones boc.j. imuente. ꝛ. rehabite: aſs enim nō valet: vt.ff. de leg. j. l. ſi domus. in princ. nec ob. j. priori. §. vt ibi dices. ſi autem ſcia bat quaſdam alias: tunc dic inuente. ſ. venales. nam vel ipſe vel eſtimatio debetur: vt.ff. de leg. iij. l. non dubium. ꝛ facit. ff. eo. ſeie. ꝛ de lega. ij. l. vnum. §. ſi rem.

d ¶ Tibiana. a loco ſic dicta. Accur.

e ¶ Elegerit. ſ. ſemptonia.

f ¶ Dari. ſ. gñaliter. q; er bis etiam q̄ teſtatoris non erant cōpetere ſibi electionem putabat legataria. Accur.

g ¶ Sintheſi. a loco ſic dicti.

b ¶ Singulas. ſ. res.

Scie dulciſſime poculuz au reū quod elegerit fideꝛ he redum committo vt dent. quꝛo cū in hereditate non ſint niſi trul le/cyphi/modioli/phiale/an ſcia ō bis ſpecieb⁹ cligere poſſit? Reſpon. cum omnia potui para ta pocula dicuntur: poſſe eam ex bis cligere[e].

Laulus. Lex.xxxix.

Onamentoruz appellatio ne veſtem muliebrem nō cō tineri: nec errоrez heredis[b] fuiius mutaſſe reſpondi.

Scculola. Lex.xl.

Tia teſtamento ita cauit: ſi cillis multas ſpecies tam argenti q̄ veſtis ſpecialiter[c] per fideicōmiſ. reliquit. quꝛo an non alie ſpecies legato cedant q̄ que in hereditate inuente eſſent? Rñ. ea cedere que inuēte eſſent: de ce teris cauendum (vt ſi inuente fue rint) ꝓſtari eas.

Optio legata intelligitur de bis que ſunt in hereditate ſi reperiūtur: als de bis que venduntur. b.d. Bart.

Sempronie pic hoc amplius coopertoria tibiana[a] ꝛ tunicas tres cum palliolis que elegerit[e] dari[f] volo. quero an ex vniuerſa veſte: id eſt ex ſintheſi[g] tunicas ſingulas[b] ꝛ palliolas ſemptonia eligere poſſit? Reſpondā. ſi eſſent[i] tunice ſingule cum palliolis relicte: ex bis[k] duntaxat eligi poſſe. q; ſi non eſſent[l] heredem vel tunicas ꝛ palliolas ex ſintheſi preſtaturum[m]: vel verā eſtimationem[n] earum.

In fauorem religionis in dubio intelligitur quod eſt maius. Bar.

Scia teſtamento ita cauit: ſi mihi per cōditionem humanam ꝓtigerit[o] ipa faciam: ſi nautem[p] ab heredib⁹ meis fieri volo: iubeoq; ſignū del[q] ex libris centū in illa ſacra ede ꝛ in patria[r] ſtatui[s] ſubſcriptione noīs mei qucſtitum ē cuz in eo templo non niſi aut aurea aut argentea[t] tñ ſint dona[v]: heredes ſeie vtrū ex auro: an ex argento ſignum ponere cōpellendi ſunt: an ercum: Rñ. ſm ea que ꝓponerentur argenteum ponendum.

Mundo muliebri legato cedunt ſolum ea que vtendi cauſa vxoꝛi ſunt tradita. Bartolus.

Labolenus. Lex.xlj.

J vxoꝛi[x] mundus mulie

i ¶ Si eſſent. in teſtatoris bonis.

k ¶ Er bis. Not. reſtringi larga verba teſtatoris ꝓpter eius mētē que talis ꝓſumitur. arg. ff. de leg. ij. l. vnum. §. ſi rem. ꝛ ff. eo. l. ſeie.

l ¶ Non ēent. in teſtatoris bonis.

m ¶ Preſtaturum. nō ergo ē nullum: ꝛ ſic eſt contra. ff. in princi. huius. l. ꝛ de lega. j. l. ſi domus. ſ; in illis de certis rebus ſentiſt: bic non.

n ¶ Eſtimationem. Not. aliō: ſcz eſtimationē ꝓ alio ſolui. ſic. ff. eo. l. titie. cum ſuis concordan. ſ; ex erit bec eſtimatio cum in genere ſit relictum: Rñ. q; ipſa eliget illud quod eſtimauerit.

o ¶ Contigerit. id eſt ſi vixero.

p ¶ Si autem. i. ſi non vixero: ſiue habeas non: ſiue deſit.

q ¶ Dei. vt crucem. ſm Hug. ſed certe boc temꝑe ex̄a non venerat in virginē: vnde dic quādā imaginem.

r ¶ Patria. ſ. fua.

s ¶ Statui. i. erigi ex ſubſcriptione qua cōtinebat q; ipſe fecerat fieri.

t ¶ Argētea. immo videtur quod minus ē vt eneum: vt.ff. de le. j. l. ſi ita. in ſi. ꝛ de le. iij. l. nummis. Sol. ſm. R. fauoꝛ ē religionis. ar. ff. de religi. ſunt ꝑſone. Itē legatarij dignitas qui ē deus vel tēplum. ar. ff. de le. j. l. ſi ſeruus plurium. ff. ſi.

v ¶ Dona. id eſt huiuſmodi ſigna dei: de quibus dicitur inſti. de re. diui. §. nullus.

J vxoꝛi. ¶ Caſus. Titius legauit vxoꝛi ſue mundum muliebrem: queritur quid in legato cōtinetur. ꝛ dicitur q; ea tantum cōtinentur que er bis in mundo cōtentis fuiſſent tradita cauſa vtendi vxoꝛi a viro: non autem indiſtincte omnia que poſſent cōtineri in mundo: ſi autem diceremus cōtineri indiſtincte omnia que poſſent cōtineri in mundo maxima captio eſſet heredem teſtatoris ſi ipſe teſtator erat vaſcularius aut faber argentarius: nam omnia vaſa deberentur vxoꝛi que habebat venalia: in quibus forte emendis cauſa lucri poſuerat totum ſuum. ¶ Cum ita legatū. Titius depoſuit apud me quattuoꝛ marcas argenti. Item commodauit ſeio quattuoꝛ ſcutellas argenteas ꝛ poſtea fecit teſtamentum: ꝛ ita in eo dixit. argentum quod in domo mea erit cum moꝛiar lego gaio: ꝛ poſtea deceſſit: nunc queritur an videatur legatum gaio dictum argentum commodatum et depoſitum: ꝛ dixit offilius q; non. ꝛ caſſellius dixit idem de argento ꝑdicto commodato: ſed de argento depoſito dubitauit. Labeo autem diſtinxit in dicto argento depoſito: ſcilicet aut erat depoſitum preſentis cuſtodie cauſa: aut perpetue cuſtodie cauſa. Primo caſu debetur dicto legatario. Secundo non: et eſt ratio quare debetur in primo caſu: quia dicta verba teſtatoris quod in domo mea erit ꝛc. ſic accipi ſolebant ſiue ſolent debere eſſe ꝛc. id eſt dicta verba teſtatoris argentum quod in domo mea erit cum moꝛiar ꝛc. exponuntur/id eſt argentum etiam quod in domo mea eſſe debet: prędictum autem argentum depoſitum debet eſſe in domo teſtatoris: id eſt debet intelligi eſſe in domo teſtatoris cum fuit depoſitum preſentis cuſtodie cauſa. Sed quid ſi dict⁹ teſtatoꝛ legauit dicto gaio argentum quod in fundo tuſculano cum moꝛeretur teſtatoꝛ habuiſſet idem teſtatoꝛ: ꝛ poſtea anteqū moꝛeretur idem teſtatoꝛ fecit tranſferri in dictum fundum centum marcas argenti vt ibi perpetuo eſſet: nunquid illud argentum ſic tranſlatum debebitur legatario? Et dicitur q; ſic: non autem ei debetur ſi ſine iuſſu teſtatoris eſſet tranſlatum in dictum fundum tuſculanū. Ainianus.

x ¶ Si vxoꝛi mundus. quid ſit mundus: dic vt.ff. e. argumento. §. mundus. Accurſius.

Er bis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Er bis.mūdo contentis.
b Tradita.idē si destinata: vt.ff.de le.iij.l.itē legatarius.§.itē Itereſt. si aūt nil datū vel destinatū ē teneret quantū ad eius vsum sufficit: vt.ff. de le.iij.l.cum quereretur.§.lana.in fi.
c Captionē.q̄ euitari dz vt.j.de vſucap.l.si res.7.ff.qō me.cau.l.si cū
Captiosi tamda est.
bzis legatus esset: ea tantummodo deberi offilius ꝛ labeo respondent que ex bis[a] tradita[b] vtendi causa vxori a viro facta fuissent. aliter enim interpretantibus summam fore captionem[c] si vascularius[d] aut faber argentarius vxori ita legasset.
Argentum quod est depositum vel commodatum vt habeatur de proximo: in domo esse videtur. Bar.
Cum ita legatum esset: argentum quod in mea domo erit cum moriar: offilius nec quod depositum[e] est a se: nec quod commodatum reliquisset argentum: legatum videri respondit. idem cassellius[f] de commodato. labeo qō depositum esset ita deberi. si presentis tantū custodie[g] causa non perpetue: veluti si depositus thesaurus[h] esset: quia illa verba qō domi mee erit / fic accipi debere esse solebat[i]. ꝛ hoc probo atteius seruium respondisse ſcribit cui argentum quod in tuſculano fundo cum moreretur habuisset[k] / legatum esset: ꝛ quod anteq̄ moreretur ex vbe[l] in tuſculanum iuſſu testatoris translatum esset deberi. contra foze si fine iuſſu[m] translatum[n] esset.
Datio indefinita restringitur ad p̄sens tempus. Bartolus.

Scuola. Lex.xlij.

Medico suo contubernali[o] ꝛ communium expeditionum comiti inter cetera ita legauerat: argentum viatoriū[†] meuz dari volo. quesitum est cum paterfamil. in diuersis temporibus reipu. causa abfuerat: quod viatorium argentum in hoc legato comp̄hensum esse videatur? Respon. quod habuisset argentum viatorium eo tempore cum testamentum[p] faciebat deberi.

o Contubernali. qui secum in castris cohabitabat: vt.ff.commo.l.rē. §.in exercitu.Accur.
p Testamentum. ff.lota inspici presens seu testamenti tēpus: vt.ff.de le.iij.l.nomē.§.i.7.l.vxorem.§.testamento.7.l.nuper.§.bis verbis.in princip.7.j.titu.j.l.aurelius.§.ij.7.ij.7.l.fi.§.fin.7.ff.de consti.pecu.l.
item illa.§. quod adjicitur.7.ff.de testa.l.ad testium.§.j.7.ff.eo.l.si ita. Bar. ff.titu.j.l.mela.§. j.7.C.que res pig.obligpos.l.si.7.ff.eo vino leg.l. quidā.in prin.7.C.ne de sta.defun.l.si mater.7 de le.ij.l.si ita quis.
q Dñe legatus.est nempe humani? verbo generali oē argentū significatur: vt.ff.de fer.vrba.pred. l.si seruit? ro.7 dic oē salz balneare.7 facit.ff.de triti.le.l.quidam. in princi. 7.j.titu.j.l.aurelius.§.ij. 7.ff.eo lega.iij.l.si tibi pura re.Accur.
r Inferri mihi.i.sepeliri mecum.Accur.
s Ornamētis. subau.f. 7 sic restringit precedens quecunq;.
t Viriolas.genus ornamenti vt boucnelli vel canolete 7 smaragdi sunt intus in bocūcellis: vt.ff. e.l.argumēto.§.ornamēta.i quo fer smaragdi.i. gēme insunt: vt.ff.eo.l.7 si non sint.§.gēme.
v Adijci.id est adjcere. Accur sius.
r Pertinere. vel qz ineptā fuit volūtas: vt.ff.de le.j.l.seruo alieno.§.fin. vel qz sub condītione videtur ademisse abvniuersali legato. f.si secuz fepeliant: vt.ff.de leg.ij.l.antepe.§.ate.7 de exceptio. do.pure.in princ.7.ff.de condi.ob cau.l.si heres.7 j.de cōdi.7 demō.l.si cū. 7.l.quibus.§.fi.

De liberatiōe legata. Mnibus.

Casus. Titius promisit mihi flichum 7 pamphilū seruos suos: ego aūt fect testamentuz 7 legaui ei ipsos seruos: vel ꝑpter eos liberationem: certe valet legatus: ꝛ titius fit dñs flichi et pāphili predicti: olb? eīs debitoribus recte legan-

† Er bis ter. ſſero q̄ indefinitū q̄s trahit ad futur. bar. in.l.si ita.j. de an.7 ar. leg.in.l.fi.q̄ res pigno. oblig. por. vbi de ldefi nita ofone plene tractat.

n Translatum.vt ibi p petuo sit.

Edico. Casus. Titi? p̄fa. diuersis tpibus reipubli. causa abfuerat: ꝛ secuz duxerat seruum medicū: ꝛ in quali bet vice aduocauerat se dictus titius de vasis argēteis in via necessarijs: postea fecit testm̄ ꝛ dicto medico inter cetera ita legauit argentū viatorium meū dari volo scio medi-

co meo ꝛtubernali ꝛ comiti cōmunium expeditionuz: ꝛ postea decessit: nunc querit quod argentū viatoriū videat esse cōprehensum in hoc legato? ꝛ dī q̄ debet medico oē argentum viatorium qō testator debebat eo tpe cum faciebat testm̄. Uxori. Titius legauit ita vxori sue: semp̄ronie mee dñe/hoc amplius lego argentum balneare: certe contingit legato non solum illud argentum quo vtebat titius in balneo dieb? nō festiuis: sed etiam illud quo vtebatur titius in balneo diebus festiuis.
Mulier. Titia decedens ornamēta ita legauit seie. Seie amice mee volo dari vniuersa ornamenta mea: ꝛ postea ita scripsit in eodem testō. volo me funerari arbitrio viri mei: ꝛ volo mibi vel mecū inferri in sepultura quecūq; sepulture mee causa fer? vsq; ad sepulturā ex ornamentis meis: ſcz lineas duas ex margaritis meis ꝛ viriolas ex ex smaragdis meis: ꝛ postea decessit dicta titia testatrix: maritus aūt suus ꝛ heredes sui titie non sepelierunt cum ea testatricis ornamēta predicta que coporti testatricis iussi erant adjcere: id est duas lineas margaritarum et ser viriolas smaragdorum: nunc q̄rit ur ad quem debeant ptinere: vtrū ad seiam cui ornamēta vniuersa relicta[r] sunt: an ad hēdē: Et rñ.q̄ ad seiaz debent pertinere. Ariuianus.

Dictio hoc amplius legati dationē inducit. Bartolus.
Uxori sue testamento ita legatū ē: sempronie dominc mee hoc amplius argētū balneare: quesitum est an etiam id argentū quo diebus festis in balneo consuevit vti / legato cedat: Respon. omne legatum[q] videri.
Legato generis non derogatur p legatum speciei inualidum. b.d. Bar.
Mulier decedens ornamenta legauerat ita: scie amice mee ornamenta vniuersa dari volo. Eodem testamento ita scripserat: funcrari me arbitrio mei viri volo: ꝛ inferri mibi[r] quecunq; sepultere mee causa feram ex ornamentis[s] lineas duas ex margaritis: ꝛ viriolas[t] ex smaragdis: sed neq; heres: neq; maritus cuz bumi corpus daret ea ornamenta que corpori iuſſus erat adjcere[v] dederunt. quesitum est vtrum ad eam cui ornamenta vniuersa relicta[r] sunt pertineāt/an ad heredes? Respon. non ad heredes: sed ad legatariam pertinere[r].

De liberatione legata. Titulus.iij.

Potest legari alicui res sua quaz debet alteri actione personali: vel si est alteri obligata. hoc dicit.

Ipianus. Lex.j.

Omnibus debitoribus ea que debent etiam recte legantur[x]: licet dominꝰ eorum sint. Julianus scripsit si res pignori data legetur debitori a creditore valere[a] legatum: ꝛ habere eum actionem vt pignus recipiat priusq̄[b] pecuniam soluat. sic autem loquitur Julianus quasi debitum debeat lucrari[c]. sed si alia testantis voluntas fuit[d] ꝛ ad hoc perue

tur ea que debent. Sed quid si dict? titius nō promiserat mihi dictos seruos: sed obligauerat mibi p̄o decem pone: ꝛ ego legaui ei eas: certe valet legatum: sili? habebit actionem contra hered? meum vt recipiat seruos pignoratos priusq̄ soluat pecuniam: non aut? liberatur ꝑpter hoc a debito: nisi hoc voluisset testator: q? tunc bene liberaretur a debito/sicut liberaretur si debitor voluisset pignus soluēdo creditori pecuniaz. Uiuianus.

x Legātur. vt insti. de le. §. si quis debitori. Accur.
y Dñi. vñ cōi rōne videbat nō valere: vt insti. de le. §. fi rēlegatā. 7.ff. de le. ij. l. meuius. §. pe. in fi. Accur.
a Valere. valet ꝛ in ꝑpria re legatarij: ꝛ sic ff. C. de le. l. ꝑpias. ꝛ alie plures. Sol. valet rōne iuris qō hz testator: vt.ff. de leg. j. l. fi domus. §. fi. ꝛ. l. senatus. §. fi.
b Priusq̄. qō als nō esset: vt.ff. de pig. act. l. si rem. §. omnis.
c Lucrari. f. legatarius eo q̄ sit legatum ei pignus. Accur.
d Sunt. f. q̄ omnis obligatio remittatur: qō p̄esumitur fm. R. quod non placet: ꝛ aliud est in cautione: ꝛ est ratio differentie: vt no. ff. de pac. l. labeo. 7. l. posti̊.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Sed nunq̃d dict⁹ pr̃ cui legaui liberationē tanq̃ pr̃i z tanq̃ fideiussori põt agere ꝛ bẽdẽ meum/etiã eo nole vt fili⁹ etiã liberet. i. vt ipse pr̃ liberet p acceptila. vt sic acceptilatio pr̃o fit filio: z placebat q̃busdã erten dẽdã act. er tet ẽ ꝛ beredẽ meum: eousq̃ .i. interim. s. vt liberet p acceptila. pr̃. z reddebãt talẽ rõnẽ: qz videtur patris interesse integrũ pmanere. s. ius eius: sc̃s patris qõ hꝫ in succedẽdo filio. sc̃s fi post emancipationẽ cõcessisset filio peculium. Labeo aũt cõditor huius l. ita dicit. Ego labeo contra sentio putans ego idẽ nihil quicq̃ amplius prestandũ patri ex hmõi scriptura testamenti p quaꝫ scripturaꝫ fuit eidẽ patri legata liberatio q̃ vt nihil pr̃etur p eũ patrẽ beredi ex eo qõ prestaturus eidẽ ꝛ beredi fuerat si sibi liberatio nõ esset relicta. z ita dico dictũ patrẽ nõ posse petere vt ipse liberetur p acceptilationem vt sic filius su⁹ liberetur. nec etiam potest petere vt filius directo liberetur: z hꝫ dicit hic. ℌ. cum. l. sequenti. Viuianus.

a ¶ Pacto. vt fideiussor. vt. s. e. l. ℌ. q̃ si fideiussori. cui filius est: vt. j. ō. vb. ob. cum aliis. in prin.

b ¶ Liberetur. nam si acceptilatio fieret fideiussori etiaꝫ reus liberaretur: vt j. de accepti. l. z pius iurãdum. ℌ. z fideiussori. z hꝫ inmuit: hꝫ quomodo patri põt accepto ferri cum pr̃onio iure teneatur: vt. j. ō accepti. l. an inutilis. ℌ. fi: Rñ. deducit in stipulatione aquiliana: vt instit. qui. mo. tol obli. ℌ. i.

c ¶ Parui refert. quoad hoc q̃ vtrobiq̃ pater cõuentus hꝫ exceptí. pacti. refert tamen si velit repetere: vt. j. notari potest. z quantuꝫ ad aliũ: vt. j. eo. l. videamus.

d ¶ Spectetur. vt. s. de pecu. l. quesitum. in prin. z. j. qui. ex can. in poss. ea. l. fulcinius. ℌ. fi quis. vñ si nunc non egeat pacto/q̃ nihil sit in peculio. tunc poterit agere. Accursius.

e ¶ Maritum. quondam.

f ¶ Uxor. quondam.

g ¶ Post dinortiũ. bona gr̃a factũ qõ plericq̃ faciunt. vt. s. ō dona. inter vi. z vxo. l. cum hic status. ℌ. fi diuortium.

h ¶ Legatariũ. qr filius diues est: vt. j. ad. l. fal. q̃rebat. ℌ. si cuꝫ debitori. ℌ l patre fecus: qz non ẽ legatarius fimibil est in peculio: vt. j. e. l. videamus. in quo ẽ ℌ similitudo: Rñ. si sunt vl erant soluendo. Item in opponendo pacti beneficio.

i ¶ Non posse. Sꝫ cũ liberatio marito sit legata: z pactũ factũ: z sic ppetuam hꝫ exceptionẽ. q̃ postea solutũ repetit: vt. s. de cõdi. indebi. si non forte. ℌ. adeo. q̃ ẽ. Sol. hic ad tps + fuit liberatio relicta: q̃ potuit: vt j. e. l. non solum. ℌ. i. z sic est in diem debitor: vñ non repetit: vt. s. de cõdi. insti. l. in diem. fecus in patre: qui nihil interim hꝫ qñ nihil est in peculio: vel hic fuit legata liberatio ppetuo: hꝫ nõ ob cãm q̃ locum non habuit vel cessauit ꝑm Aꝫo. z Bug. Vel dic q̃ hic non erat adhuc pactũ factum nec forte aliquid legatũ ei: z tunc concor. s. de condi. insti. l. qui nomine. z. l. seq.

+ Nõ tñ liberatus ad illũ tps remanet obligatus. bal. l. cũ ds. vñ. col. C. s iu. et fac. ignor. bar. et alex. in. l. fi. ℌ. procura. s. rem ra. habe.

k ¶ Repetere posse. immo videtur q̃ non: vt. s. de condi. instituꝫ. l. si is cum quo. ℌ est contra. Sol. ibi nomine filij: hic suo. argu. s. de consti. pecu. l. j. in fine. z. j. i.

l ¶ Debitor. Not. patrem non debere nisi quatenus est in peculio: vt. j. eo. videamus. z. s. de pecu. l. quoties. ℌ. si femel. z C. ne filius pro patre. l. j.

m ¶ Existimauerit. falso tamen vt modo nota.

n ¶ Stan ambigitur. vt. s. de condi. insti. l. sub conditione.

o ¶ Non pater. i. vt filius non conueniatur: pater sic.

‡ Pater te

p ¶ Sed pacto. pfonali. z ita si filius fuerit emancipatus pater ‡ infra patrem pacto[a] liberandum esse ne etiam filius liberetur[b]: z pater qui inquit refert[c] si fit aliquid i peculio die legati cedente necne: securitatem enim pater per hoc legatum consequitur maxime inquit cũ rei iudicande tempus circa peculium spectetur[d]. huic patri similem facit iulianus maritũ[e] cui vxor[f] post diuortium[g] liberationem dotis legauit: nam et hoc licet die legati cedente soluendo non fit legatarius[h] esse: z vtrũq̃ ait solutum repetere non posse[i]. Sꝫ est verius quod Marcellus notat patrem repetere posse[k]. nõ dum enim erat debitor[l] cum solueret. maritum non posse: q̃ debitum soluit. patrem enim et si quis debitorem existimauerit[m]: attamen loco esse conditionalis debitoris quem solutum repetere posse non ambigitur[n]. Sed si damnatus fit heres filium liberare: non adiecit Julianus vtrũq̃ acceptilatione filius: an pacto fit liberandus. sed videtur hoc sentire quasi acceptilatione debeat liberari: que res patri quoq̃ proderit. quod obtinendum est nisi euidenter apparebit contrariũ sensisse testatorem: id est ne filius inquietetur nõ pater[o]: tunc enim acceptilatione eum non liberandum sed pacto[p].

☞ Si liberatio relinquit ei q̃ duob⁹ iuribus tenet ab vtroq̃ liberandus ẽ in duobus nisi aliter sit actum. b. o. Bar.

¶ Idem Julianus scribit si pro filio pater fideiusserit[q] eiq̃ liberatio sit legata cum pacto liberãdum quasi fideiussor. ẽs non quasi patrẽ: et iõ de peculio posse conuiniri. hoc ita demus putat si dũtaxat quasi fideiussorem / non quasi patrem cui voluerit testator liberari[r] ceteruꝫ si et quasi patrem de peculio erit liberandus.

Labeo. Ler. vij.

Post emancipationem vero filij[s] eatenus pater actionem habebit quatenus aliquid ex peculio aut in rem verso prestaturus[t] effet. id enim legatorũ nomine ad patrem pertinebit quod eius intererit[u].

Q. vnus potest ad successionem alterius venire in estimando interesse nõ debet inspici. Bartolus.

¶ Illud queri põt an eo quoq̃ nolẽ pr̃ ex testamẽto agere possit vt etiam filius[v] actione uti liberet[x]: quibusdam eousq̃ extendendaꝫ actionem placebat: qz patris interesse videtur si peculiũ filio post emancipationem concessisset: ius eius[y] integrum pmanere. ego cõtra sentio[z]: nihil quicq̃ amplius prestandum patri ex huiusmodi scriptura testamẽti putans q̃ vt nihil ex eo qõ prestaturus beredi fuerit prestet.

Affricanus. Ler. viij.

On solum aũt qõ debetur annum de peculio vl de in rẽ vl so ppetuo tenetur: vt no. s. qñ act. de peculio. est anna. l. j. in princi. hꝫ interim cum est filius in ptate de peculio patrem etiam teneri puto.

q ¶ Fideiusserit. qõ põt. vt. s. qõ iussu. l. j. ℌ. j. z econtra filius pro patre. vt. j. de fideiuss. si dubitetur. ℌ. filius.

r ¶ Liberari. Sꝫ quid in dubio plumitur: Rñ. q̃ etiã quasi patrẽ voluerit liberare: q̃ iuissores ꝛ. vt j. de act. z ob. l. arrianus. z quia in testamẽtis plenius ꝛc. vt. j. ō regu. iur. in testamentis. z sic est. s. de iure dot. dotem. z fact. s. ea. l. in prin.

s ¶ Post emancipatio nem ℌ filij. cuius patri legata est liberatio vt fideiussori: z vt patri: vt. s. l. priori. i fine. z dic idem z ante emancipationem.

t ¶ Actionez. ex testamẽto contra bẽdẽ ꝛ vt liberet pacto: vt. s. l. priori. ℌ. idẽ iulianus.

v ¶ Prestaturus. beredi: z hoc si bẽs nõ liberat.

x ¶ Intererit. s. aliqñ pro iure emancipationis. R. Vel dic plane dicit actione ex testamento.

y ¶ Filius. non solum pater.

z ¶ Ius eius. s. patris: qõ ẽ in succedẽdo filio vt patronus liberto: vt instit. quib. mo. ius pa. po. sol. ui. ℌ. preterea.

a ¶ Sentio. accipe. j. putans ꝛc.

¶ On solum autez. ¶ Casus. Si titi⁹ dꝫ mihi. rr. possum ei remittere integra. rr. z ptez.

¶ Si is qui. Titi⁹ pmi sit dare scio sticbum aut pampbilum sub alterna tione: z sic ẽ eius electio. i. titij debitoris: seius aũt postea fecit testamẽtum. z instituto sibi bẽde dam nauit eũdem bẽdem vt non peteret sticbum a dicto titio debitore: certe valet legatum z dꝫ heres liberare titium p acceptila. q̃ acceptilatio liberabit eundem debitorem a. r. etiam. nam acceptila. comparatur solutioni: z quemadmodum liberetur debitor si sticbum soluisset heredi/ita debet esse liberatus p dictam acceptila. sed z si eum qui debebat. r. testatori damnatus sit a testatore heres liberare in. rr. certe nibilominus liberandus est in. r. nam si liberetur p acceptila. in. rr. in dictis. r. liberatur: in toto enim continetur pars. Sed si dictus seius instituit sibi duos heredes z damnauit vnum ex eis vt solueret creditori suo testatoris valet legatum propter coheredem non damnatum: eumq̃ coheredem non damnatum ex testamento acturum contra coheredem damnatum vt creditori p dicto soluatur per eundem coheredem damnatus.

¶ Liberatio autem. Titius legauit liberationem seio debitori suo: et postea eo animo exegit ab eopecuniã debitam vt euanesceret legatum. certe euanescit legatum. Si aũt añ mortem suam non exegit testator habet effectum sua liberatio: scilꝫ vt heres testatoris nõ possit exigere a dicto debitore: quandoq̃ tamẽ põt exigere heres ꝛ non tollitur legatum liberationis quod ẽ mirabile: vt est in tali casu. Titius instituit sibi heredem filium suum impuberes ꝛ ei pupillariter gaium substituit: id est si heres erit impubes ꝛ in pupillari etate decesserit: ꝛ debitori suo testatoris legauit idem testator liberationem a dicto substituto: postea impubes existens heres dicto suo patri exegit a dicto debitore patris debitum. certe vt dixi non extinguitur legatum liberationis a substituto relicte: immo si decedat impubes in pupillari etate ꝛ veniat dictus gaius ad hereditatem ex substitutione tenetur idem substitutus actione ex testamento dicto debitori testatoris ad restituendam ei pecuniam quam impubes ab eo exegit: ꝛ est ratio: quia dictus impubes in bis q̃ a substituto eius relinquitur sustinet personam eius heredis a quo legatur aliquid sub conditione: puta liberatio quam heredem conditionaliter grauatum constat posse interim exigere: vt in fine buius. l. ergo ꝛ hoc posset exigere

net de peculio. qñ tñ q̃ pr̃ tenet de peculio ſed ligit deducto eo qõ ſibi ꝛ ſuis debet a filio. bar. in. l. ſi ſi filo fami. ſi. ſolu. ma.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

posset exigere impubes. ſꝫ ſm ℍ illa exactio non nocet legatario. vt vi-
debis in fi. buius. l. ergo ⁊ hoc posset exigere impubes: ſꝫ ℍ exactio nō
nocet legatario liberationis sibi relicte subſtituto: vt dictū ē. Sꝫ quid
ſi dictus ſpubes nō exegit a dicto debitore: ſꝫ ſolūmō ſit liteꝫ ꝛestat⁹ cō-
tra eū: certe tenet subſtitut⁹ ꝑdictus ꝙ succeſſit eidē ſpuberi vt remittat
eidē debitori iſtantiā pe-
tēdi: ⁊ ita verū eſt ꝙ dixi
ſcz ꝙ ꝙnqꝫ poſſit exigere
bōs ⁊ nō tollaf legatum
liberationis. ⁊ bene dixi
ita eē impuberē qui i bis
ꝙ a ſubſtituto eius relin-
quitur equiparatur heredi a
quo legat liberatio ſub
cōditiōe. nā ſi debitori li-
beratio ſub conditione le
gata fuiſſet a titio credi-
tore g iſtituit ſibi heredē
ſemptoniū pone: ⁊ vel his
fuiſſet cōteſtata ꝑ dictum
heredē ℑ dictū debitorē:
vel etiā fuiſſet exactus pē
dente cōditione ſub qua
liberatio fuit debitori reli
cta: quod bene pōt fieri:
vt bic pro cōſtāri ponit.
⁊ dicit. ſ. de do. ercep. pu
re. in princi. ex teſtamen-
to actio remaneret debi
tori propter liberationez
ei ſub cōditione relictā. ſ.
exiſtente dicta cōditione:
ꝛad hoc remanet dicta ei
actio vt remittatur ei in-
ſtantia eo caſu cuz bores
fuit contra eum litem cō-
teſta. vel vt ei reſtituat pe
cuniam quā ab eo exegit
eo caſu cum bores ab eo
exegit debita pendente
cōditione: ſicut ⁊ de ſub-
ſtituto impuberis: dictū
eſt in dictis duobus caſi-
bus. Uiuianus.

remitti poteſt: verūetiam pars[a] eius vel pars obligationis vt eſt apud Iul'. tractatum.

☞ Liberatione legata ab vna ex rebus alternatiue debitis ꝑ acceptilationē: libera tio ſequitur ab altera. b. d. Bart.

¶ Si is qui ē ſtipulatus ſtichuz aut decem[b] damnauerit heredem ſtichum nō petere: legatuz valere cōſtat: ſꝫ qd contineat videamus ⁊ Julia. ſcribit actionem ex teſtamento in hoc eſſe videri vt debi-tor accepto liberet[c]: q̄ res vtiqꝫ debitorem ⁊ in decem liberabit: qz acceptilatio ſolutioni compa-ratur[d]. ⁊ quemadmodū ſi ſtichuz ſoluiſſet debitor liberaretur: ita ⁊ acceptilatiōe ſtichi liberari. ſed ⁊ ſi debitorem[e] in. x. damnatus ſit heres in. xx. liberare: idem Iul'. ſcripſit nihilominus eſſe liberan-dum. x. nam ſi ci. xx. accepto feran tur in. x. liberabitur[f]. ſꝫ ſi duobus heredibus inſtitutis alterum ex his damnauerit creditori ſolue re: valet legatum ꝓpter cohere-dem: cumꝫ[g] ex teſtamento actu rum vt creditori ſoluatur.

☞ Legatum liberationis bꝫ effectum: niſi a teſtatore vero legatum ſit exactum: ſecus ſi a teſtatore ficto vel ab herede exi gatur. hoc dicit Bar.

¶ Liberatio autē debitori lega ta ita demū effectum habet: ſi nō remittit: qz cum ab ipſo petierit a cauſa cadebat ſm bas. ll. vt. ſ. c. l. pri. §. tale. ⁊ ibi. de ppe. ⁊ tēpo. act. §. palea. Azo. Sz hec non placet: quia non petit ab ipſo cum poſſit petere oblata cautione. vt. ſ. de do. excepti. pure. in prin. Mug.

m ¶ Exactum, a\s exactā. ſ. pecuniā, a\s exactum. ſ. debitorem. qō fieri pōt. vt. d. l. pure. nec ob. ē. ſi cert. peta. pecuniaz. vt ibi not. Item nec ob. ſ. vt in poſſeſſ. lega. l. §. ſi debitori. quia ibi pure fuit legata liberatio: vt ſ ſubjcit. ⁊. l. ſi quod mi bi. Accurſius.

n ¶ Non ſolū. ¶ Caſ⁹. Legare poſſumꝰ nos facientes teſtamentum vſ codicillos non ſo lum vt liberet debitor no ſter. ſꝫ etiaz vt liberet he redis noſtri: ⁊ vt liberet debitor cuiuſlibet alteri⁹ ſcz legando creditū credi tori eius. ¶ Poteſt be res. Bene poſſū damna re heredē meuz vt a debi re meo non petat debi tū vſqꝫ ad certū tp̄s: puta vſqꝫ ad paſcha: ⁊ non co getur beres meus libera re euz per acceptila. ⁊ tra id tēpus. Itē ⁊ ſi dictus debitor deceſſerit ītra di ctum tēpuꝫ nō poterit be res meus petere ab here de ſuo intra dictū tēpus. item nec vſure vel pena eius tēpoꝫ poterit ab eo peti. ¶ Tale legatum. Gaius habens debito rem luciū titium. ita ſcri pſit in teſtamēto ſuo. he res meus a ſolo lucio ti tione petito: ⁊ poſtea de ceſſit dictus gaius: nun quid legatū liberationis tranſit ad heredē lucij ti tij: ⁊ diſtinguitur: aut be res gaij ꝓdicti nihil com miſit aduerſus teſtamentum aut commiſit petēdo a lucio titio viuente. Primo caſu non tranſit liberatio ad heredē lucij titij. Secundo ſic: ⁊ eſt ratio quare primo caſu non tranſit liberatio ad heredem lucij titij: quia quotiēs id quod legatur coberet pſone legatarij ad heredē eius legata rij id quod legatur non tranſit: in noſtro autē caſu ſine dubio coberet pſone legatarij liberatio ei legata. nam ita dixit teſtator beres meus a ſo lo lucio titio ne petas ⁊c. ſicut perſonalis ſeruitus non tranſit ad bere dem: ſi autē nō coberet pſone legatarij id quod legatur tranſit ad bere dem legatarij. ¶ Js qui reddere. Legaui libertatem ſeruo caſtaldioni meo ſi heredi meo rationes redd ideritꝰ de caſtaldia fua. certe impleꝫ cō ditionem dictus ſeruus ſi fecerit computationem cum herede meo ⁊ ei reliqua reſtituerit. vnum autem eorum facere non ſufficit. ¶ Si beres. Titius geſſit negocia mea. ⁊ in geſtione commiſit fraudem ⁊ dolum: ⁊ etiam quedam bene adminiſtrauit: ego feci teſtamentum ⁊ vetui bere di meo agere cum dicto titio: certe non videor ei legaſſe liberationē obli gationis que dolo vel fraude eius commiſſa ſit: vnde ſi beres meus agat contra eum act. nego. geſt. p̄o quo commiſit dolum vel fraudem ⁊ ipſe p̄ocuf. ſiue nego. geſt. agat conditione incerti contra heredem meum vt liberetur/poteſt excludi dicꝰ procurans exceptione doli mali: ⁊ ſcias qꝫ non ſolum predicto nego. geſt. poteſt legari liberatio de his de quib⁹ non commiſit dolum vel fraudem/ſed etiam ſi apud eum depoſuiſſem inforciatum meum: vel commodaſſem ei: vel pignori dediſſem: vel etiaz ſi furripuiſſet mihi inforciatum meum: ⁊ ſic tenetur mihi conditiōe fur ti. Uiuianus.

n ¶ Non ſolum noſtrum debitorē. er qualibet cauſa: vt. ſ. co. l. ſi. Azo.

o ¶ Heredis. vt. ſ. co. cum beres. Azo.

p ¶ Alterius. ſiue leget. creditori debitum: vt. ſ. ſi quis decedēs. a\s ē. §. in. l. liberationē. §. fina. ſiue ipſi debitori quod dz. ⁊ ſp agit debitor con tra heredē actione ex teſtamēto vt liberetur: vt. ſ. de lega. j. ſi fideiuſſor. in prin. ⁊. l. ſeruo. §. ſi teſtator.

q ¶ Ad certum. vt inſtitu. de legatis. §. poteſt. ⁊. j. eo. aurelius. §. certū. Accurſius.

r ¶ Cogitur. p acceptilationē ꝫ forte per pactum: vt. ſ. eo. l. ſi quis reum. §. idem. Azo.

a ¶ Pars. ad hoc. ſ. ſi lega. j. non amplius. §. cuz bonorū. ⁊. j. ti. j. l. ij. in fi. ⁊. j. de accep. l. pars.

b ¶ Aut decez, alternatiue: ⁊ ſic electio ſit debitoris: vt. ſ. de iure dot. l. plerunqꝫ. §. fi.

c ¶ Liberetur. a petitione ſtichi. idēꝫ ⁊ a decē. Azo. ſubjcit. niſi teſtator expreſſe voluerit ℑ. vt. ſ. de pac. ſi vnus. §. ſi cum. ⁊ facit. j. de accept. l. ⁊ p inſurandum. §. is qui hominem. Mug.

d ¶ Comparatur. vt inſti. qui. mo. tol. ob. §. itē p acceptilationē. nō tñ p ola ē ſimilis remiſſio traditioni: nam qnqꝫ valet remiſſio: non traditio. vt. ſ. de do. inter vi. ⁊ vxo. ſi ſponſus. §. ſi maritus. ⁊ ecōtra quandoqꝫ: vt. j. eo. l. fi. §. fi.

e ¶ Debitorem. i. eum qui debebat decem.

f ¶ Liberabitur. ſic. ſ. de accepti. l. ſi is qui ſtichum. ⁊. j. de verbo. oblig. l. j. §. ſi ſtipulanti. ⁊. l. inter ſtipulantem. §. ſi ſtipulante. ⁊. j. titu. j. l. iij. §. ſi quis plus. ⁊. ſ. de conſtit. pecu. l. bactenus. §. ſi quis centum. Sed arg. cōtra. j. tit. j. l. qui boiem. ſꝫ dic vt not. ſ. de pac. l. ſi vnus. §. ſi cum. Additio. Dic ꝙ bic in obligatione alternatiua: ibi in obligatione gene ris ſm Bart. bic.

g ¶ Eūqꝫ. ſ. coberedē cui liberationē legaſſe videtur. reſpectu autem cre ditoris non valet: quia id quod dz legauit: vt. j. e. l. ſi debitor. ⁊ facit. ſ. fa mi. ber. l. ſi filia. §. papantanus. ⁊. ſ. de leg. j. ſeruo legato. §. ſi teſtator. ⁊ ſ. eo. l. ſi quis. §. fi.

h ¶ Exactum. idē ē ſi alia ratione debitum ſit extinctuz: vt. j. e. l. ſi qō mi bi. Mug. Itē dic exactum eo alio vt legatario adimeretur: alioquiñ ſ. idē ē. ſ. q non extinguatur: ſi debitor pecuniam obtulit: vt. ſ. de leg. iij. l. fideicommiſſa. §. ſi rē. Itē q non exigiatur ſi beres exigit: vt. j. e. ſi q mibi. Azo. ⁊ in fi. buius. l. ⁊ facit. j. e. creditor. j. rñ. ⁊. ſ. de leg. ij. ſi titi⁹. ⁊ inſti. de lega. §. tam autem.

i ¶ Sub ꝛditione. quē heredē ꝛditionaliter grauatū ſtat poſſe interim exigere oblata cautione: vt. ſ. de excep. do. pure. in prin. ſꝫ illa exactio le gatario non nocet: vt. j. in fi. l. ergo ⁊ hoc poſſet exigere pupillus: ſꝫ hec exactio legatario non nocet. ſ. vt bic dicitur.

k ¶ Eū. ſ. ſubſtituto. Jo. vel dic pupillū ſm Azo. ⁊ Mug. qō nō plꝫ: cuz non poſſit exigere: vt modo not.

l ¶ Actionē. i. inſtantiam petendique ſit propoſita actione. actio enim nondum remittēda ē ſi conditio non extiterit. vel melius immo actionē fuerit a debitore id exactū[h] dum viuat teſtator. ceterum ſi exactum eſt: cuaneſcit legatuz. vnde querit Jul'. ſi ab impuberis ſubſtituto ſit liberatio relicta: deinde impubes exegerit qō debet: an cuaneſcat le gatum: ⁊ cum conſtet pupillum in bis que a ſubſtituto relinquuntur perſonaz ſuſtinere eius a quo ſub conditione[i] legatur: conſequens eſt ſubſtitutum actione ex teſta mento teneri ſi pupillus a debito re exegerit. idēꝫ ē ⁊ ſi pupill⁹ nō exegerit: ſed ſolummodo litem ſit conteſtatus: teneri cum[k] vt remit tat actionem[l]. nam ſi debitori li beratio ſub cōditione legata fuiſ ſet: ⁊ vel his fuiſſet conteſtata: vel etiam exactum[m] pendente condi tione: ex teſtamēto actio remanet liberatione relicta.

☞ Debitori cuiuſcunqꝫ poteſt liberatio relinqui: ⁊ damnatus ad tempus non pe tere interim liberari non cogitur: nec illi⁹ tē poris pena vel vſura petetur. Bart.

Pomponius. Lex. ix.

q Dn ſolū noſtrū debitorē[n]: ſed etiaz heredis[o] ⁊ cuiuſli bet alterius[p] vt liberetur legare poſſumus. ¶ Poteſt beres dam nari vt ad certū[q] tēpus non petat a debitore ſuo: ſed ſine dubio nec liberare eū intra id tempus cogi tur[r] ⁊ ſi debitor deceſſerit ab bere

a ¶ Nõ poterit, qr in rẽ videt liberatio relicta: vt. ſ. ea. l. ſ. ſi liberationis. ꝛ. ſ. e. l. ij. ꝛ de ptoba. ſi pactum. ꝛ. ſ. e. l. ſi quis in teſtamento.

b ¶ Aduerſus teſtamẽtũ. hoc forte dicet quis locum habere in vſuris q̃ ſola mora iudicis offõ petunt: ſi yo ſtipulatione debeantur: nihilomi nus currunt: qr z hoc ẽ cum fit pactum de non petẽdo: vt. ſ. de pac. l. ité q̃ conuentiones. in fin. ꝛ ad idem. ſ. ſi cert. peta. le cta. ſ. hoc non placet: qr ſi loquitur de pena q̃ debetur p ſtipulationẽ: nõ p mora. ſ. nec mirum ſi be neficiũ teſtatoris curſum vſurarũ quocũq; mõ de bitarũ vel pene differat. qr hoc legis bñficiũ alijs indulget: vt. C. ſ. vſur. rei iudica. l. ſi. ꝛ de vſur. eoſ. in princ. Aſo. ꝛ facit. ſ. ſi quis cau. l. j. in prin.

c ¶ Cõmiſſum. aliogn ſi ab imito petiſſet ab actio ne caderet: qr añ tps pe tit: vt hic inmuit. ꝛ inſtit. de excep. ſ. temporales. qõ eſt no. ꝛ dixi. ſ. l. proxi. in fine.

d ¶ Seruit⁹. ſ. vſufruct⁹ vel vſus: vt. ſ. de ſer. l. j. q̃ duo morte peunt: vt. ſ. ꝺ vſu ꝛ habi. l. vſus aque. ꝛ. ſ. q̃ mo. vſufru. amit. l. ſicut. ſ. fi. ſec⁹ in fi dali ſuitute: vt. ſ. quẽadmo. ſer. amit. l. ij. Aſo. l. ſ ſit ar. ſ. ſ. de ſer. ruſti. pꝺ. l. pecoriſ. ꝛ facit. ſ. de regu. iu. l. in olꝺ. ꝛ. ſ. ꝺ pac. l. idem. ſ. j. Accur.

e ¶ Collata. vt qr dixit: qõ mihi debetur a titio petu nolo. Aſo.

f ¶ Ut adiectio. facta. alis in caſu eñ ꝓpoſito facta non fuit. Accurſius.

g ¶ Nõ valitura. nõe de bitoris expreſſo. Aſo. vt in caſu huius. ſ. Accur.

h ¶ Debitoris. vt ſi dixiſ ſet: necꝫ a me necꝫ ab he rede meo peti volo quod mihi debetur ex vendi tione talis rei. Et ſic no. q̃ in pacto exigitur con ſenſus duorũ ꝛ expreſſio nominũ: vt. ſ. ꝺ pact. l. j. ſ. pactum. ꝛ ſi ab ſit debi tor nõ pacti ſed doli que ritur exceptio. vt. C. de pact. poſtq̃. ſed in viti ma volũtate nõ eſt opus: vt hic. ꝛ. ſ. de lega. ij. cuz pater. ſ. ſurdo. ꝛ de act. ꝛ obli. ſi a furioſo. ꝛ facit. ſ. ꝺ pigno. act. ſi neceſſarias. ſ. penulti. ꝛ. ſ. de pact. tale. in princ.

i ¶ Nõ editis. i. nõ facta ꝓputatione. nã ſ duo ꝛtinet: vt. ſ. de ꝺi. ſ. 2ꝺi. ſ. 2 de mõ. l. cum ſeruus. ꝛ. l. q̃ ſub 2ditione. ꝛ. C. de teſta. manu. l. iiij. Sed ſ. ſ. de ꝺi. ſ. 2 demon. l. ſ. vbi primum ſufficit. Sol. ibi.

k ¶ Procurator. i. pcuras. vt ꝛ. ſ. de pcu. l. plauti⁹. cum eñ dicat ꝺ act. neg. geſt. ergo non fuit mandatũ: vt inſti. de obl. ex ꝛſenſu. ſ. j. idẽ eſt tñ in procuratore. vt. ſ. manda. l. creditor. ſ. lucius. Accurſius.

l ¶ Incerti. ſ. 2ditione vt liberetur ſine cauſa: vel etiam ex teſtamẽto que põt dici 2ditio: vt inſti. de act. ſ. appellamus. ꝛ ſ. de incerti/qr ad incertũ. t. factum vel intereſſe datur.

m ¶ Ercludi. i. repelli. Et no. ex hoc. ſ. in generali remiſſione nõ conti neri dolũ ſe facta: ſ tantum ſcrupuloſa inquiſitio: vt. ſ. de lega. j. l. ſi ſeruus vetitus. ꝛ de admini. tu. l. quidam decedẽs. ꝛ. ſ. e. l. aurelij⁹. ſ. gai⁹. vbi plene no. ꝛ. l. lucius. ꝛ. ſ. de ꝺi. ꝛ demõ. l. cum tale. ſ. j. ꝛ. ſ. de nego. geſt. l. põponius. ꝛ. ſ. l. pri. in prin. Sz cõtra ibi. in fi. ſed ibi aliꝺ verbis fuit vſus teſtator.

Si quis rõnes. ¶ Caſus. Inſtituit mihi bẽdem titium ꝛ vetui eus exigere rationes a ſeio qui geſſerat negocia mea: certe põt heres ꝓdictus exigere a ſeio reliqua q̃ p ſe reliquerit idem ſeius. i. ex mala ꝛ do de eius intra id tẽpus peti nõ po terit⁸. ¶ Illud videdum ẽ an eius temporis intra quod heres pete re vetit⁹ fit/ vel vſuras vel penas petere poſſit: ꝛ priſcus neratius eſtimabat committere eũ aduer ſus teſtamentum⁹ ſi petiſſet: quod verum eſt.

Legatum liberationis perſonale nõ tranſit ad heredem: niſi per heredem teſta toris petẽdo contra fiat. hoc dicit Barto lus.

¶ Tale legatum: heres meus a ſolo lucio titio ne petito: ad heredem lucij titij non tranſit: ſi nihil viuo lucio titio aduerſus teſtamẽ tum ab herede eo q̃ ab eo exige re debitum tentauit ſit commiſ ſum⁶: quoties eñ coberet perſo ne id quod legatur: veluti perſo nalis ſeruitus⁶ ad heredẽ eius id quod legatur non tranſit. ſi nõ co beret/ tranſit.

Si verba liberatiõis in rem ſint ſcri ta: puta quod mihi debetur a titio peti no lo/non eſt opus heredẽ nominare. hoc di cit.

¶ Si liberationis verba in rem ſunt collata⁶: pro eo eſt quaſi he res ab eo debitore heredeq̃ eius petere vetitus ſit: vt adiectio⁶ he redis perinde nil valeat / atq̃ nõ eſſet valitura⁶ ipſius debitoris⁹ p ſona non comprehenſa. ¶ Ys q reddere rationes iuſſus ſit: nonvi detur ſatiſfacere: ſi reliquum red dat non editis⁶ rationibus.

Quis heres damnat⁹ non petere a ge ſtore: tamen propter ea q̃ dolo ſe geſta erãt agere poteſt. b. ꝺ. Bartolus.

¶ Si heres vetitus ſit agere cũ eo qui negocia defuncti geſſerit: non videtur obligatio ei prelega ta que dolo vel fraude eius qui negocia gefferit commiſſa ſit: vt ꝛ teſtator videatur id ſenſiſſe. et ideo ſi heres negocio⁹ geſtorum loſe facta⁶ adminiſtratiõe apud ſe retinuit: ſ aũt volo ego teſtator libera re dicti ſeiũ a mala ꝛ doloſa adminiſtratione: ita debeo dicere: dãnas/ ſiue damnatus eſto bẽs meus a me. i. dãnatus ſit heres meus a me. i. ei ſeio reſtituere quicqd ab eo ſeio exegerit. illa ꝛ illa act. mandamus ad. qua tenebat mibi ſeius ex doloſa adminiſtratiõe ſua: vel damnatus ſit heres meus act. ei ſeio re mittere ꝛ talibus modis põt remitti doloſa admi niſtratio. Viuia.

egiſſet: agens, pcurator⁸ ex teſta mẽto icerti/ doli mali exceptione excludi⁹ poteſt.

n ¶ Reliquit. i. ex maleſa cta adminiſtratione reti nuit. ꝛ facit. ſ. l. pri. ſ. ſi heres. ꝛ quod ibi no.

Liberatio poteſt relin qui obligato ex cauſis hic expreſſis. hoc dicit.

o ¶ Et ei libetatio recte legatur apud quem depoſuero: vel cui cõ modauero/ pignorue dedero: vel ei quem ex furtiua cauſa mihi da re oportet.

Ulpianus. Lex. x.

Si quis rationes exigereve tetur/ cũ eſt ſepiſſime reſcri ptum/ non impedit reliquas exi gere quas quis per ſe reliquit¹⁰: ꝛ quid dolo fecit qui ratiões geſſit. q̃ ſi quis ꝛ hec velit remittere/ ita debet¹ legare: damnas eſto heres meus quicquid ab eo exegerit illa ꝛ illa rõne id et reſtituere vel actio nem ei remittere.

Ulianus. Lex. xj.

Si damnatus heres fuerit a fideiuſſore quidem nõ pe tere: quod autem reus debet titio dare paciſci⁹ debet ne a fideiuſſo re petat: ꝛ aduerſus reũ actiones ſuas preſtare legatario: quemad modũ damnatus heres ne a reo petat: ꝛ damnatus dare q̃ fide iuſſor debet: ꝛ reo acceptum face re: ꝛ legatario litis eſtimationem ſufferre¹² cogatur.

Idem. Lex. xij.

Si debitor fideiuſſorẽ ſuum ab herede ſuo liberari iuſſe rit: an fideiuſſor liberari debeat: Rñ. debere. itẽ quẽritum eſt an q̃ mandati actione heredes tenerẽ tur¹³ inutile legatus eſſet: quemad modum inutile legatum eſt quod debitor creditori ſuo legat⁹ Rñ. quoties debitor creditori ſuo legaret ita inutile eſſe legatum: ſi nihil intereſſet⁸ creditoris ex te ſtamẽto icerti/ doli mali exceptione excludi⁹ poteſt.

p ¶ Liberatio poteſt relin qui obligato ex cauſis hic expreſſis. hoc dicit.

q ¶ Et ei libetatio recte legatur apud quem depoſuero: vel cui cõ modauero/ pignorue dedero: vel ei quem ex furtiua cauſa mihi da re oportet.

Ulpianus. Lex. x.

Si quis rationes exigereve tetur/ cũ eſt ſepiſſime reſcri ptum/ non impedit reliquas exi gere quas quis per ſe reliquit¹⁰: ꝛ quid dolo fecit qui ratiões geſſit. q̃ ſi quis ꝛ hec velit remittere/ ita debet¹ legare: damnas eſto heres meus quicquid ab eo exegerit illa ꝛ illa rõne id et reſtituere vel actio nem ei remittere.

Ulianus. Lex. xj.

Si damnatus heres fuerit a fideiuſſore quidem nõ pe tere: quod autem reus debet titio dare paciſci⁹ debet ne a fideiuſſo re petat: ꝛ aduerſus reũ actiones ſuas preſtare legatario: quemad modũ damnatus heres ne a reo petat: ꝛ damnatus dare q̃ fide iuſſor debet: ꝛ reo acceptum face re: ꝛ legatario litis eſtimationem ſufferre¹² cogatur.

Idem. Lex. xij.

Si debitor fideiuſſorẽ ſuum ab herede ſuo liberari iuſſe rit: an fideiuſſor liberari debeat: Rñ. debere. itẽ quẽritum eſt an q̃ mandati actione heredes tenerẽ tur¹³ inutile legatus eſſet: quemad modum inutile legatum eſt quod debitor creditori ſuo legat⁹ Rñ. quoties debitor creditori ſuo legaret ita inutile eſſe legatum: ſi nihil intereſſet⁸ creditoris ex te ſtamẽto icerti/ doli mali exceptione excludi⁹ poteſt.

r ¶ Liberatio poteſt relin qui obligato ex cauſis hic expreſſis. hoc dicit.

s ¶ Et ei libetatio recte legatur apud quem depoſuero: vel cui cõ modauero/ pignorue dedero: vel ei quem ex furtiua cauſa mihi da re oportet.

Ulpianus. Lex. x.

Si quis rationes exigereve tetur/ cũ eſt ſepiſſime reſcri ptum/ non impedit reliquas exi gere quas quis per ſe reliquit¹⁰: ꝛ quid dolo fecit qui ratiões geſſit. q̃ ſi quis ꝛ hec velit remittere/ ita debet¹ legare: damnas eſto heres meus quicquid ab eo exegerit illa ꝛ illa rõne id et reſtituere vel actio nem ei remittere.

Ulianus. Lex. xj.

Si damnatus heres fuerit a fideiuſſore quidem nõ pe tere: quod autem reus debet titio dare paciſci⁹ debet ne a fideiuſſo re petat: ꝛ aduerſus reũ actiones ſuas preſtare legatario: quemad modũ damnatus heres ne a reo petat: ꝛ damnatus dare q̃ fide iuſſor debet: ꝛ reo acceptum face re: ꝛ legatario litis eſtimationem ſufferre¹² cogatur.

Idem. Lex. xij.

Si debitor fideiuſſorẽ ſuum ab herede ſuo liberari iuſſe rit: an fideiuſſor liberari debeat: Rñ. debere. itẽ quẽritum eſt an q̃ mandati actione heredes tenerẽ tur¹³ inutile legatus eſſet: quemad modum inutile legatum eſt quod debitor creditori ſuo legat⁹ Rñ. quoties debitor creditori ſuo legaret ita inutile eſſe legatum: ſi nihil intereſſet⁸ creditoris ex te

Mandauerit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Mandauerit,inter viuos.
b Iussit.in testamento.
c Quantum.i.quod.
d Potius.interest + enim nostra non soluere potius q̃ solutum repetere.s.de compen.i.ideoq̃.Azo.
e Agere.& ideo valet legatum.

+ Quid et quot mõis sit reste & q̃ sit iudicio deducat. vi de p bar. in l.i.s. de act. emp.& ven.

Lucius titius cuꝫ. Casus. Lucius titius cum baberet seruꝫ actorꝫ sine castaldionꝫ fecit codicillos:& i eis ita cauit:herotẽ liberum esse volo:quem herotem rationes reddere volo eius tẽpotis quo administrabit negocia mea post nouissimã meã subscriptionẽ quã facio in rõnib⁹ eius approbandis p me.nam plures subscribebat / et plures scripturus erat vt dicebat:& postea viuus adhuc dict⁹ lucius titius manumisit dictũ herotẽ:& in codẽ actu fiue administratiõe habuit eundez herotem:& postea vocauit ad se herotem predictũ & dixit ei:reddas mihi rõnes castaldarie tue:& ipse reddidit ei rationes quasdam:tamẽ summas quas acceperat dum erat in seruitute:& post quando fuit liber sibi retinuit: ita q̃ non manifestauit dominꝰ:& dominus nescis aliquid ẽ iſtis summis subscripsit:& apprObauit rationem suam: et postea post pauciſſimos dies decessit idẽ dñs:nũc queritur an heredes dicti lucij titij ab herote nihil exigere debeant p eo tẽpore q̃ fuit ãte subscriptionem lucij titij: Et videtur q̃ nihil exigere debeant pro eo tpe:cũ testatorꝰ uoluerit exigi ab eo rationes tm̃ pro illo tpe q̃ esset post subscriptionez: ergo non pro precedenti tpe. Rñdetur tamen hic q̃ heros nõ põt petere liberationẽ p dictis summis subtractis:nisi dict⁹ testator hoc ei specialiter remisisset q̃uis dicte summe p herotẽ subtracte fuerunt de administratione illius tpis q̃ fuit añ dictaz subscriptionem domini. Auianus.

Ista cum baberet seruꝫ actorꝫ sine castaldionꝫ fecit codicillos:& i eis ita cauit:herotẽ liberum esse volo:quem herotem rationes reddere volo eius tẽpotis quo administrabit negocia mea post nouissimã meã subscriptionez quã facio in rõnib⁹ eius approbandis p me.nam plures subscribebat / et plures scripturus erat vt dicebat:& postea viuus adhuc dict⁹ lucius titius manumisit dictũ herotẽ: & in codẽ actu fiue administratiõe habuit eundez herotem:& postea vocauit ad se herotem predictũ & dixit ei:reddas mihi rõnes castaldarie tue:& ipse reddidit ei rationes quasdam:tamẽ summas quas acceperat dum erat in seruitute:& post quando fuit liber sibi retinuit: ita q̃ non manifestauit dominꝰ:& dominus nescis aliquid ẽ iſtis summis subscripsit:& apprObauit rationem suam: et postea post pauciſſimos dies decessit idẽ dñs:nũc queritur an heredes dicti lucij titij ab herote nihil exigere debeant p eo tẽpore q̃ fuit ãte subscriptionem lucij titij: Et videtur q̃ nihil exigere debeant pro eo tpe:cũ testatorꝰ uoluerit exigi ab eo rationes tm̃ pro illo tpe q̃ esset post subscriptionez: ergo non pro precedenti tpe. Rñdetur tamen hic q̃ heros nõ põt petere liberationẽ p dictis summis subtractis:nisi dict⁹ testator hoc ei specialiter remisisset q̃uis dicte summe p herotẽ subtracte fuerunt de administratione illius tpis q̃ fuit añ dictaz subscriptionem domini. Auianus.

f Actorem.i.castaldionem.
g Subscriptionẽ.quam faciam in rõnibus ei⁹ approbando.nam plures subscribebat & subscripturus erat.
h Dominus.dominus nunc patronus.
i Adhuc.i.dum adhuc esset in seruitute. Accur.
k Liberum.i.postea dum esset iam liber factus.& facit ad.l.3.de pac.l. tres fratres.& 3.eo.l.si quis rationes.

Ji creditor. Casus. Cum titius deberet mihi decẽ feci ei pactum de non petendo:& postea legaui ei quod mihi debebat:certe non valet legatum:sed si dictus debitor habens dictam exceptionem legauit quod mihi debebat: valet legatum vt possum ab eo petere/non obstante exceptione. Idem est & si non habebat exceptionem perpetuam dictus debitor: meus qui mihi legauit quod mihi debebat:si debebat mihi in diem vel sub conditione.nam dies vel cõditio videtur remissa per eum/vt sic statim possim petere ab herede suo:& hoc dicit cuꝫ.l.seq. Auianus.

l Deberet.i.liberationem eius quod &c.
m Idem.i.qui.f.exceptione se tueri poterat.
n Voluisse.& sic ẽ vtile legatum:vt.3.de le.j.si creditor.in prin.& l.seq. & de le.q̃.debitor.in prin.& 3.eo.si debitor.& j.& instit.de lega.&.si quis debitori.& q̃.econtrario.

Ji quis in testamẽto. Casus. Jn testamẽto meo damnaui heredẽ meũ ne exigeret a titio debitore meo:certe neq̃ titiũ neq̃ heredem eius poterit q̃uenire heres meꝰ nec cobẽs hẽdis mei:vñ nec heres heredis debitoris mei poterit conueniri ab herede meo vel ab herede heredis mei. Ẽt apparet q̃ hẽdẽ heredis mei dãnare possum exẽsse ne exigat a debitore meo. Auianus.

o Exigat.secus si dicat q̃diu viuat debitor: vt.j.eo.aurelio.in princi. Azo.& facit.3.eo.l.nõ solum.& j.& 3.eo.l.ij.

p Potest damnari. vt 3.de legatio.iij.l.si fuerit &.j.

Ji ei cui. Casus. Cũ locasses titio fũdum suum vsq; ad quinquennium:legaui vt sineret heres meus sibi conductori habere quicquid eum conductore mibi dare & facere oportet oportebitve:& decessi. certe si heres meus prohibuerit frui dicto fundo conductorem ex conducto fore obligatum aiunt nerua & attilicinꝰ: quia hẽs meꝰ non liberatus ẽ ab actione ex conducto pro bis q̃ habet conductori facere. si autem heres meus aliquid retinere tvel caperet de eo quod conductor debebat ei ex locatione predicti fundi:vt quia inclusit in dictum fundum inuecta donec cõductor solueret ei pensionem & obligatus conductori actiõe ex testamento:vt ei restituat dictam pensionem: quia nihil interest peteret heres meus ea q̃ promisit mihi cõductor:quocasu habet exceptio.conductor propter liberationem sibi relictam in testamẽto:an retineret eo modo qui dictus est: quia semper habet conductor beneficium testamenti: nam videor conductori legasse totam locationem: id est quicquid mihi debebet ex locatione:non autez est heres meus ab eo liberatus:immo reliqua que solent venire in loca-

Titius cum baberet seruꝫ actorꝫ sine castaldionꝫ fecit codicillos ita cauit. Herotẽ liberũ esse volo quẽ rõnes reddere nolo eius tpis q̃ erit post nouissimã meam subscriptionẽ: postea viuus herotez manumisit:& in codẽ actu habuit rõnes quas subscripsit vsq; in eũ diez qui fuit añ pauciſſimos dies q̃ mozeretur:heredes lucij titij di cunt quasdã summas seruũ adhuc habuit & postea libertum accepisse:neq; in eas rõnes q̃ a lucio titio subscripte sunt intulisse q̃ ro an heredes ab herote nihil exigere debent ei⁹ temporis quo lucius titi⁹ subscripsit:Rñd. herotẽ ex ea causa q̃ proponeretur liberationem petere no posse:nisi & hoc specialiter ei remissum est.

Nõ valet legatum liberationis ei relicta cum qui se põt liberatione tueri. Bar.

Idem.

Ji creditor debitori qui se exceptione ppetua tueri poterat legauerit q̃ sibi deberet: nullius momenti legatũ erit:at si idem debitor creditori legauerit: intelligendus erit exceptionẽ eam remisisse creditori voluisse.

Ulpianus.

Idem est & si in diez debitor fuerit vel sub conditione.

In dubio relictũ liberationis intelligitur in rẽ/vt sic personam heredis cõprehendat.b.d.Bartolus.

Idem.

Ji qs in testamẽto dãnatus ẽ ne a titio õibtore exigat: neq; ipsum neq; heredem ei⁹ potest cõuenire.nam neq; hẽdis heres agere:neq; ab hẽdis hẽde peti potest. Heredis aũt heres põt damnari ne exigat debitorem.

Si legatur liberatio conductori omne id videtur remissum ad quod prestandum actione personali tenetur. Hoc dicit Bartolus.

Paulus.

Ji ei cui⁹ fundus in quinquenniũ locauerã legaui quicqd eum mibi dare facere oporteret oportebitve:vt sineret heres sibi habere:nerua & attilicinus si heres prohibuerit eum frui ex conducto⁹:si iure locationis quid retineret ex testõ fore obligatum aiũt:quia nihil interesset peteret an retineret:totam enim locationem legatam videri.

Labeo.

Eliqua quoq; in iudicio locationis venire.

Si cui legata est gratuita habitatio potest agere contra heredem vt eum libere & a pensione. hoc dicit.

Paulus.

Assius etiam si habitatio eo modo legata esse: grationem de natura contractus.s.vt locator de his conductori teneatur que quidem sunt numerata.3.loca.sed addes.q̃.illud.venit in iudicio locationis.s.vt cõductor possit ea petere act.ex cõducto. Sz si locasses domum dicto titio & ei legasses habitationem hoc modo qui dictus ẽ.3. puta quia ita dixisses:quicquid inquilinꝰ meus mihi dare facere oportet oportebitve.sinat heres meus eum sibi habere gratuitam habitatiõnẽ bẽ põtere 03. Scias etiam q̃ ppter ea q̃ dicta sunt in prin. huius casus q̃ pdictus colonus siue conductor fundi põt agere cõ herede ex testamẽto vt liberetur ab his que 03 ex cõductione & hoc dicit cum duab⁹ ll.seq. Auianus.

q Si ei cui.als si ei cui/als si cui.& sunt due partes.s.si & cui.
r Legaui.accipe.j.vt sineret heres &c.
s Ex conducto.s.fore obligatum.
t Retineret.heres.s.vt q̃ inclusit tuecta ob pẽsiõnẽ & pcepit mercedẽ quoquo modo.
v Obligatum.secz heredem.
x Peteret.s.heres.
y An retineret.scilicet heres:vtrobiq; enim testatoris munificentia ẽ legatarius oneratus. Azo.scilicet vt gratis dimittatur non illud quominus rem deuastando seu negligendo obligetur. Ja facit.3.de lega. j.apud iulianum.q̃.si titius.& 3.eo.l.non solum.q̃.fina.& 3.loca.l.si in lege.q̃.fi.& de vsufruc.quotiens.q̃.si colono.& 3.& de vsufruc.legato.l.cui vsufructus.q̃.j.

z Eliqua quoq; als queq; als quoq;.
a Venire.sicut als venirẽt.& facit.3.loca.l.si tibi.& 2tinuat cum sequenti & precedenti.l.Accursius.
b Assius.adiungit precedentibus duabus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Emolumentum. repũtationis. Et no. q̃ hic dixit lego. qõ debeo.
b ¶ Certa. in genere ⁊ quantitate: non in specie certa numerorum vt differat a legato de seruo. Accur.
c ¶ Cum demonstratione. vt stichum quem debeo tibi lego.
d ¶ Legata. ad qõ. ff. de. pecu. cũ scriptus. ⁊ de leg. ij. l. cum quidam. ⁊ insti. de leg. §. sed si vtro-
ri. ⁊ j. de condi. ⁊ demon. quibus diebus. §. qui do talem. ⁊ C. de fal. cau. ad ie. lega. l. ij. in fin. item facit ad. l. istam. ff. titu. j. l. quintus. ⁊ l. qui tibi. ⁊ j. de condi. ⁊ demõ. falsa. ⁊ C. de fideicommiss. l. si cre ditoris. ⁊ ff. de leg. ij. lucius. §. j. ⁊ de leg. j. si creditori. ⁊ institu. de lega. §. huic. ⁊ ff. de legatis. ij. lucius. §. quisquis. ⁊ j. eod. titu. aurelius. §. fina. Et not. plene si lego tibi decem que tibi debeo tenet lega tum ⁊ si nihil debeatur: sed si debetur pure ⁊ efficaciter nullum est legatũ: si fine effectu vel non pure tenet: vt ff. ⁊ C. si creditor. ⁊ de lega. j. sinautẽ. ⁊ hoc in prima persona: nunc de tertia ⁊ secunda quevicem tertie obtinet: vt si decem que mihi debes lego illi vel decem q̃ ille mihi debet tibi lego: si debentur in vtroq; casu actionem cedere tenetur here: vt. ff. ⁊ si damnatus. ⁊ ff. de lega. j. non quocũq;. §. qui gaium. ⁊ l. si fic. §. j. in fine. Si vo non debenẽ nihil est in legato: ⁊ est ratio differentie inter primum et duos vltimos: quia primo casu intelligendus est testator ad dandum obligare be redem: apponendo verbum id sc; debeo + qõ si veruz ẽ heredi dandi necessitas incubit. In aliis vo duobus non est itelligẽdus bẽdi iniungere vo-
+ Verbum debeo. platiũ a testato re debedem obligar qõ dicetias nõ habito respectu ad ꝓ legata. l. j. ꝛ ibi Bar. C. si cer. pe.
luntate: ⁊ si verum sit quod debetur/non ad dandum: ſz ad faciendum tenetur hẽs. i. ad cedendam actionem quam hz: si ergo hz actionem eam cedit: si non/nullam cedit quia non põt. Est et alius casus qui licet a glosatoribus sit relictus/a paulo tñ non est omissus qui est difficilior: alius: vt si dicaz lego tibi decẽ q̃ michi debes. dicit enim paulus q̃ si debetur liberari debitor dz: si non debetur decem sunt in legato quod falsum est: vt. j. ipse paulus postea dixit: vt hac. l. §. q̃ si etiam cẽtum: ⁊. §. quod mihi. ⁊. §. ſz poterit. Sz quare aliud hic dicitur q̃ in duobus supiorib⁹ casibus: q: et in hoc casu si debetur/non tenetur hẽs ad dandum/ſz ad liberandum: ſz certe ß liberatio siue remissio datio est: vt. ff. de condi. ob
e cau. l. si mulier. Item inducit compensationem: vt. ff. de compensa. per totum. Item facit videri totum remissum etiam inopinata: vt. j. ad. l. falci. l. q̃ rebatur. ſz cessio actionis non est datio pecunie: nec pro solutione habetur: cum cuentus iudicij possit esse incertus: nisi in casu: vt. ff. de pecul. lega. quod debetur. vbi vero quantitas non exprimitur in omni casu quod vel que pro conditione seruatur: vt. ff. titu. j. quintus mutuus. nisi verba preteriti temporis non presentis ponantur in legato: vt si dicam quod debuisti vel quod debuit: ⁊ tunc distingues: vt. j. eo. creditor. Roge. Azo. Hug.

Vtor. ¶ Casus. Cum titius administrauit tutelam seu̾ fecit testamentuz ⁊ instituit sibi heredes gaiũ ⁊ sempronii: ⁊ legauit dicto pupillo tertiam partem bonoꝝ suoꝝ sub condicione si heredibus suis testatoris non fecerit controuersiam cũ tutele: fed eo nolẽ eos liberauit: ⁊ postea decessit dictus titius: ⁊ postea pupillus accepit dictum legatum: nunquid amodo põt idem pupillus petere a dictis bẽdibus tutoris ea q̃ puenerunt ad tutorem ex dicta tutela: Et tor; obstat ei doli exceptio: nisi sit paratus reddere dictis bẽdibus dictũ legatum: ⁊ sup hoc petat in integ. restitu. Uiuia.
e ¶ Alije. q̃ pupillo.
f ¶ Tertiam. qõ legatum valet. vt. ff. de leg. j. non amplius. §. j.
g ¶ Si heredibus. i. sub hac conditione.
h ¶ Ex distractione. rerum pupillarum.
i ¶ Pareret. i. tutoris heredes liberaſſet ab actione tutele. Azo.
k ¶ Indulgendum est. vt ff. ⁊ ff. de mino. ait pretor. in fine. ⁊ l. j. ⁊ si fine. in principi. ⁊ l. si minor. xxv. an. seruum. ⁊ C. de fideicommiss. liber. l. debitori. ⁊ j. de do. excepti. l. finali. in fine. ⁊ ff. de acquiren. hereditа. necessarius. ⁊ j. de bis quib. vt idig. l. v. §. amittere.

Jdeam⁹. ¶ Casꝰ. Filius meus cum titio contrarit ⁊ obligauit se ei in centũ: ⁊ ita ego pater teneor dicto titio de peculio dicti filij mei: dictus autem titius fecit testamentuz: ⁊ mihi libertionem legauit: tempore autem mortis eiusdem titij id est tempore quo cedit dies legatoruz/nihil erat i peculio dicti mei filij: vnde queritur an debeat haberi loco legatarij: ⁊ videtur q̃ non: quia nondum debitor fui ego pater: tũc enim incipio esse debitor cuz aliqd incipit esse in peculio: si non fum debitor. ergo non habeo emolumẽtum propter legatum liberationis: ergo non valet legatum: ſz verius est vt sit in pendentia an sit legatarius liberationis donec aliquid esse cepit in peculio filij mei. Uiuianus.
l ¶ Legata sit. a creditore.
m ¶ Solent. mortis testatoris hodie: vt. C. de caducis tollendis. §. cũ igitur.
n ¶ Qõ magis est. ⁊ facit ff. eo. l. si quis reum. §. idẽ iulianus.

Vrel⁹. ¶ Casus. Titius fuit datus tutor aurelio latino ⁊ aurelio felici: ⁊ aureli⁹ simplonius fideiussit pro eo tutore rem pupil. saluam fore. ⁊ decedens dictus fideiussor instituit sibi heredes gaiuz ⁊ sempronium ⁊ dictus pupillus legauit p talia vba aurelio latino ⁊ aurelio felici lego cuilibet eorum quina: cum vnusquisq; eorum fuerit. xiiij. annorum vsq; ad quod tẽpus ꝓflare volo eis singulis heredes meos nomine alimentoruz senos denaros omni mense: ⁊ nomine vestiariꝝ. xxv. denarios omni anno ⁊ postea ita dixit idẽ fideiussori testatoꝛ: quo legato contenti esse debetis vos pupilli. ideo quoniam tutela vestra afflixit rationẽ meam non minimo damno/nam impẽdi multa circa tutelam vestram: a vobis adit heredes mei peto ne quid velitis exigere a dictis pupillis meis ex ratione tutele vel legatorum eorum retinere: ob hoc quia impẽdi in res eorum: ⁊ postea decessit dictus testatoꝛ idemq; fideiussoꝛ tutoris: postea propter malam gestionẽ tutoris hẽs siue hẽdes dicti fideiussoris fuerunt condemnati pupillis in centum ⁊ soluerunt dicta cẽtum: nunquid poterũt repetere ab herede dicti tutoris: Et dicitur q̃ sic. nam id solum videtur cum misisse fideiussoꝛ fidei heredum suorum ne exigerẽt a dictis pupillis id quod ratione tutele eorum quam ipse sympbonius fideiussoꝛ administrauerat sibi sympbonio debeatur: non autem videtur committisse fidei eorum heredum suorum ne mandati agerent contra tutoꝛẽ vel eius heredes. Auianus.
o ¶ Fideiusserat. apud pupillos vel apud alios.
p ¶ Quodam. rem pupilli fal. fo. quod fieri debet. vt institut. de satisda. tuto. §. j.
q ¶ Eiusdem. f. tutoris.
r ¶ Quina. Jd est decem. vt ff. de lega. j. l. si quis testamento. ⁊ sub. lego. Accursius.
s ¶ Ad quod. i. vsq; ad quod tempus.
t ¶ Debetis, transit de tertia persona ad secundam.

Affixerit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

a ¶ Affuerit.impenderat essi aurelius multa in res illorum pupillorū. Accursius.

b ¶ Ab bis.ſ.pupillis ea que impendi.

c ¶ Utilis.q.d.non exigatis impēſas a pupillis:nec legata eis retinea tur propter dictas impensas.

d ¶ Filiorum eius.ſcilicet tutoris.

e ¶ Ab aurelijs.id ē a pupillis: veteres enim ſic vocabatur.q.d.non probabetur agere mandati cōtra tutorem vel eius heredem vt hic: ſed negociorum geſtorum ꝛtra pupillos pro impēſis:vt.ſ.priori.

¶ Teſtō.¶ Caſus. Titius fecit teſtamentum ꝛ in eo debitoribus ſuis liberationem reliquit:ꝛ poſtea incidit linū quo legatus erat teſtamētus:ꝛ ita fuit ruptū teſtm:ꝛ poſtea duo bus de dictis debitoribꝰ quibus liberationem legauerat mutuauit centū ꝛ poſtea legit dictū teſtamentum ꝛ penituit ꝙ ruperat illud:vnde ꝛ fecit ſe cundum teſtamentum in q̄ repetijt legata bis verbis:quibuſcunq; dedi legata in teſtamēto meo q̄ō inciderā ꝛvolo omnia rata eſſe ꝛ poſtea deceſſit:ꝛ poſtea ex ſecundo teſtamento liberatio relicta adita fuit eius hereditas: nunc querit an dicti duo debitores quibus priore teſtamento liberatio relicta erit conſequi poſſint vt eius quantitatis nole quā poſt primus teſtamē tum ꝛ an ſecundū debere ceperunt liberarentur:ꝛ ſi ab his heredes petere ceperint an doli exceptio ne ſubmouerētur:Et dicitur ꝙ nō liberantur ab eo q̄ō mutuatum eſt poſt primum teſtm:ſed ab eo tñ q̄ō debebant tempore primi teſtamēti:ꝛ facit in priori.§.qui eſt planiſſimus.Aiuianus.

f ¶ Lino.id eſt cordula de lino quo erat ligatus per quod rumpitur teſtamē tum:vt.C.de teſtamētis. l.noſtram.

g ¶ Repetijt.per hanc re petitionem petetur liberatio eorum que debebā tur tempore primi teſtamenti:non vt ex illo/ſed vt ex ſecundo: vt inſtitu. quibus mo.teſta.infir.§.poſterioꝛi.non autem eorum que poſt ceperūt deberi:vt hic dicitur.ꝛ facit ad iſtum.§.ſi priorimo.ꝛ.ff.de tri.lega.l.ſi quis.§.item.ꝛ de auro ꝛ argen.lega.ſi ita.ꝛ.l.medico.in princi.ꝛ.ff.de lega.iij.l.vroꝛi.§.i.ꝛ.l.nomen.§.i.ꝛ.l.vroꝛem.§.teſtamento.ꝛ.ff.eo.l. ſi.§.ſi.argu.contra.ff.de alimen.lega.l.mela.§.ſed ꝛ ſi alimenta.Item ff.eo.l.§.legatum.

b ¶ Credendum.debitum ſub.ꝛ facit.ff.priori.§.cum concordan.ꝛ de lega.iij.bis verbis.

¶ Titius teſtō.¶ Caſus Seius emancipauit filium ſuum impuberē: ꝛ ita.l.rij.tabu.fecit eum legitimum eius tutorem:poſtea dictus filius adultus factus fecit teſtamētum ꝛ filios ſuos ſibi beredes inſtituit: et poſtea ita locutus eſt:ſeium patrem meum liberatum eē volo ab actiōe tutele/ꝛ deceſſit:nunc queritur quomodo dicta verba teſtatoris debeāt accipi.i.cui pecunias quas ex vēditionibus rerus factis:aut ex nolbus exactis in ſuos vſus pater conuertit: vel nomine ſuo feneraunt debeat reddere dictis filijs ꝛ bēdibus teſtatoris qui ſunt nepotes eius tutoris? Rñ.ꝙ ita iudex cuius notio eſt quid eē debeat ſup hoc eſtimabit:ſed in dubio ola patri videtur cōceſſa ꝛ remiſſa niſi filij teſtatoris ꝓbēt enim aliud ſenſiſſe:ꝛ hoc eſt ſpeciale in patre teſtatoris:ſecus in alijs:vt.ſ.priori.qui eſt planiſſimus.Aiuianus.

¶ Titius teſtamento facto[1] ꝛ filijs heredibus inſtitutis de patre tutoꝛe ſuo quondam facto ita locutus eſt. Deium patrem meum liberatum eſſevolo ab actione tutele quero:hec verba quaten⁹ accipi debeant.i.an pecunias quas vel ex vēditionibus rerum factis: aut ex noib⁹ exactis in ſuos vſus cōuertit:vel nomine ſuo feneruit filijs ꝛ heredibus teſtatoris ꝛ nepotibus ſuis debeat reddere:Reſpon.cum cuius notio eſt eſtimaturum:ꝓſumptio[k] enim ꝑpter naturalem affectum facit omnia patri videri cōceſſa:niſi aliud ſenſiſſe teſtatorem ab heredibus approbaretur.

¶ Ingñali liberatione nō videtur remiſſa ea ꝙ poſſit vēdicari.hoc dicit Bar.

¶ Decima teſtamento ſuo alterū ex tutoribus ſuis actione tutele voluit liberare:his verbis:rationem tutele quam egit iulius paulus cuz antiſtio cicerone poſci ab eos nolo:eoꝙ noīe a cura oīno liberatuz eſſe volo:quero an ſi qua pecunia ex tutela apud eū remanſit peti ab eo poſſit? Rñd.nihil ꝓponi cur pecunia que pupille[m] eſt ꝛ apud tutoꝛem poſita maneret: legata videretur.

¶ Verba reſtrictiua adiecta legato in codicillis facto:reſtringunt legatū factum in teſtamēto cum:ipſo legato codicillorum tacite repetitum.Bartolus.

¶ Teſtatoꝛ ita ſcripſerat: titio affini meo qcqd mihi ex quacūq; cauſa debeat ei remittivolo:eoꝙ amplius dicēdo codicillis ita ſcripſit:titio hoc amplius[o] affini meo ꝛ debitoꝛi vſurā pecunie quā mihi dꝫ ab bēde meo donec viuet[p] exigere veto:ꝙ ſi exigere ꝭ volūta tē meam putauerit ei[q] ſortis vſuras eidē titio ab heredibus meis donec viuet[q] prestari volo:queſtum eſt cum augēdi potius ꝙm minuēdi teſtatoꝛ voluntatē[r] habuerit:an heredes ex fideicommiſſi[s] di propter dicta verba hoc amplius ꝛc.Reſpon. tamen hic in contrarium:id eē ꝙ per verba codicillorum videtur minutum legatum in teſtamento datum.vt.ſ.ſortes poſſint peti:non autē vſura donec viuet dict⁹ debitoꝛ.Viuianus.

i ¶ Teſtamento facto.ex lege.xij.tabu.vt inſtitut. de legiti.parentum tute. Accurſius.

k ¶ Preſumptio.ſcilicet legatarij charitas ꝛ neceſſitudo facit intelligi cōtra confuetum modum. vt ꝛ.ff.de leg.ſ.l ſi ſeruus plurium.§.ſi.ꝛ.ſ.de conditiom.ꝛ demonſtrati.l. cum tale.in princi.ꝛ.l.cū auus.ꝛ.C.de inſti.ꝛ ſub ſtit.l.generaliter.§.fina. ꝛ.C.de cura. furio.l. fin. in ptin.ꝛ.ff.de ritu nupt. l.non ſolum.§.denuo.et ſic non eſt contra.ff.eo.l. aurelio.§.gaius.ꝛ.ſ.priori.§.quia hic eſt ſpeciale fauore paterne pietatis: ꝛ eſt ſic.ſ.§ excepti. doli.l. pater.§.i.

l ¶ Ex tutoribus.alias ex tutoribus.ꝛ.ff.eſt libera re.ꝛ als ex cutoribꝰ.ꝛ.ff. eſt liberari:ꝛ eſt bona.

m ¶ Da pille.quondam ſecuꝭ ſi ſibi debitoꝛ:hic ergo nō vt tutoꝛ:ſed vt qui libet poſſeſſoꝛ cōuentur rei vendicatione. facit.ff. l.ſi.§.titia.ꝛ.C.de tranſactio.ſub prętextu.§.erroꝛ.ſed princi.l.illius. eſt argumen.contra.

¶ Teſtōr.¶ Caſ⁹.¶ Sei⁹ fecit teſtm ꝛ ita in eo ſcripſit:titio affim meo volo remitti qcquid mihi debet ex quacunq; cauſa:ꝛ poſtea fecit codicillos:et ita ſeis ſcripſit:ꝓdicto titio volo prestari ab bēde meo ſine remitti donec viuet ipſe titius hoc amplius vſuram pecunie quam mihi debet:ſi autē beres me⁹ putauerit exigere contra voluntatem meam dictas vſuras:volo ꝙ reſtituat ei eaſdem vſuras:et deceſſit dictus ſeius teſtatoꝛ: nunc queritur an beres eius ſiue beredes teneantur titio ex cauſa fideicommiſ. vt eum liberēt ab omni debito.ꝛ videtur ꝙ ſic quia teſtatoꝛ videtur habuiſſe voluntatez potius augē di legatum ꝙm diminuendi propter dicta verba hoc amplius ꝛc.Reſpon. tamen hic in contrarium:id eē ꝙ per verba codicillorum videtur minutum legatum in teſtamento datum.vt.ſ.ſortes poſſint peti:non autē vſura donec viuet dict⁹ debitoꝛ.Viuianus.

n ¶ Teſtatoꝛ.als teſtamento:ꝛ als teſtatoꝛ.

o ¶ Hoc amplius. Quoad verba:ſed quoad veritatem minus:ꝛ no.ꝙ per hec verba etiam repetit ꝓmum legatum: vt.ff.de lega.ſ.l.ſi tibi pure.Accurſius.

p ¶ Viuet.titius legatarius.

q ¶ Viuet.ſ.titius.q.d.non exigatur.ꝛ ſi fuerit exactum reſtituatur.

r ¶ Voluntatem.propter illa verba hoc amplius ꝛc.

s ¶ Fideicōmiſſi.propter illud verbum teſtamenti prioris quod erat vt omne debitum ſibi:ꝛ per conſequens ſuis heredibꝰ remitteretur.nam licet nominauerit titio:tamen in rem erat legatum: vt.ff.de pac.l. iuriſgentium.§.pactorum.

[1] Pietati paterne ſa uendū eſt.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

QReditor. ¶ Caius. Titi⁹ fecit codicillos: a l eis ita legauit. Gaio seio debitori suo: volo dari ab heredib⁹ meis gaio seio: quicquid mibi debuit sub pignore bortorum suorum: cum deberet ei forte dare centum: z postea codicillos exegit ab eo. l. pone de dictis centu⁹: z postea fecit testamentum z instituit sibi heredem semptonium et postea decessit: nūc queritur an dicta l. exacta possit petere idem debitor ab heredibus ipius creditoris? Et dicitur q non. Sed pone dictum testatorem recepisse a dicto suo debitore quasi omnem sue tam predictam pecuniaz z vsuras anteq̄ faceret dictos codicillos: quibus legauit gaio eo modo q dictus est: z modicum remansit ei ad dandum dictus debitor: nūquid p̄pter dictum legatuz in codicillis relictum competit repetitio dicte pecunie legate cōtra heredē legatario? Et videt q sic: qz in dicto legato fuerūt verba preteriti temporis: dixit enim titius faciens codicillos: volo dari ab heredib⁹ meis gaio seio debitori meo quicquid mibi debuit sub pignore bortoum suoz⁹ iuris con. tñ alti⁹ exoriturꝰ dicens illud q̄ dictum est in p̄l. huius. l. recte responsum est. f. q̄ dictus debitor nō possit petere ab hēde creditoris quinquaginta exacta post legatum in codicil. relictum illud autez q̄ posterius expositum ē per scenolaz: scilicet vtrū propter dictum legatum in codicil. relictum cōpetat repetitio pecunie legatario a quo quasi totam exegit testator ante codicil. illud dico ita esse a iudice estimā dū. f. vr respiciat inde: vtrum propter oblitionez testatoris pecunie sibi solute per dictum debitorem id fecisset testator. i. legasset in codicil. debitori suo quod ei debuit: vel quod ideo ita legasset debitori suo q̄ esset incertus ipse creditor debitorem sibi pecuniam numerasse: puta qz numerauit castaldioni creditoris: quibus duobus casibus non potest debitor repetere quod solut: an vero consulto id fecisset creditor eo q̄ quantitatem sibi quondam debitam dari voluisset debitori per heredem suum non ius liberationis: quo casu poterit repetere debitor illud quod soluit ante codicillos: cum enim sciret creditor non deberi sibi illud quod solutum sibi erat ante codicillos per debitorem non videtur sibi reliquisse liberationem que nulla esset: sed pecuniam debitam quondam propter verbum preteriti temporis in legato positum. f. debuit. predicto aūt modo a iudice estimandum est: propter ea que in tempore addenterur. i. proponentur per scenolam qui proposuit secundam questionem. proposuit enim in secunda questione q̄ debitor soluit creditori: pone omnem pecuniam sortis z vsurarum anteq̄ faceret idē creditor codicillos in quibus legauit creditori suo eo modo qui dictus est.

¶Inter cetera. Titius instituit sibi heredem seium z gaium: z sticho liberta tem dedit in testamento: z eidem sticho liberto suo multa legauit: z inter cetera legata ita legauit ei: z si quid me viuo gessit / rationes ab eo exigi veto / z postea decessit: nunc queritur an heredibus reddere debeat chartas in quibus rationes gestionis sunt conscripte z etiam reliqua scilz accepta z expensa? Et dicitur q sic: id autem quod credidit dictus libertus a feruis qui remanent in hereditate z in rem domini versum fuit: desist in reliquis esse: z ideo illud nō petēt heredes ab eodez liberto. ¶Titia. ¶Publius meuius z lucius fuerūt tutores titie quondam pupille: que titia nunc adulta fecit testamentum: z ita cauit rationem tutele mee quam gessit publius meuius cū lucio ab eo repoſci nolo: z postea decessit dicta titia: nunc queritur an p heredem titij peti possit ab eo publio meuio pecunia si qua apud eum remansit ex tutela? Et dicitur q sic: nam nō debet esse in littera nō: z si ē abūdat. Sed nūquid

QReditor debitori legauit[a] ita gaio seio quicquid mibi sub pignore bortoum suoz⁹ debuit ab heredibus meis dari volo: quero cum testator vnus a seio aliq̄d recepit[b] an id ex causa legati peti possit? Respondi ſm ea que proponcrentur non posse. Idem repetijt[c] et ait[d] testatorem ante factos codicillos quibus legauit[e] pene omnem pecuniam sortis z vsurarum recepisse: ita vt modicum sortis seu vsuraz⁹ debeatur: et quesijt[f] an ei[g] repetitio competeret propter verba[h] ad preteritu⁹ relata quicquid mihi debuit? Respondi[i] prius quidem ſm ea que proponerentur recte responsum est verum posterius[k] propter ea que in tempora addentur[l] ita a iudice estimandum vt inspiceret oblivionem pecunie solute: aut q̄ eo inscio numerata effet id fecisset[m] an consulto q̄ quantitatem quondam[n] debitam non ius liberationis dari voluisset.

☞ Legatum liberationis non facit quē desinere teneri ad reddendu⁹ libros rationum: secus in bis que in rem domini versa sunt. b. d. Bartolus.

¶Inter cetera liberto ita legauit: z si quid me viuo gessit rationes ab eo exigi veto: queritur an chartas in quibus rationes conscripte sunt: item reliqua[o] ſm accepta z expensa heredibus reddere debeat? Respondi ea[p] de quibus quereretur posse heredem vendicare: id autem quod cum conseruis qui remanent in hereditate crediderit: z in rem domini versum esset desisse in reliqs esse.

☞ In generali legato liberationis non venit id q̄ potest vendicari. Item in dubio relatio fit ad id quod principaliter in oratione ponitur. Bar.

¶Titia que duos tutores habuerat ita cauit: rationem tutele mee quam egit publius meuius cuz lucio titio ab eo rcpoſci nolo. queritur an ſi qua pecunia apud eum ex tutela remanſit peti ab eo possit? Respondi nihil ꝓpoſci cur non[q] pecunia que pupille esset et apud tutorem remaneret legata videretur. Item queritur an contutor[r] liberat[s] videretur? Respondi contutorem non liberari.

☞ Legatum liberationis porrigitur ad debitum accessorie post testamentum contractum: z etiam ad nouum debitu⁹ quod primi loco succedit. Bar.

¶Gaio seio optime merito hoc amplius lego: concedi⁹ volo: neq̄ ab eo peti/ neq̄ ab hēdib⁹ eius q̄d mihi aut cyrographis/ aut ex rōnib⁹ debitor ē: vel q̄d a me mutuum accepit vel fidem meam pro eo obligauit: quero vtrum id solum quod eo tempore quo testamentum fiebat debebatur legatum sit: an et ſi quid ex ea summa vsurarum nomine postea[t] accessit per dicta verba videtur liberatus lucius contutor? Et dicitur q non.

¶Gaio seio. Titius fecit testm̄ z ita in eo cauit: gaio seio optime merito hoc amplius lego z cōcedi volo: neq̄ ab eo peti neq̄ ab heredibus eius quicqd mibi ē debitor aut cyrographis aut rōnib⁹. Vel quicqd a me accepit mutuū vel fidem meā pro eo obligauit: z postea decessit dictus titius: nunc queritꝰ vtrū sit legatū dicto gaio id solū q̄ eum debebat eo tpe quo testm̄ fiebat p dictum titiū: an vo cedat etiā in legato predicto si quid postea accessit nole vsuraz⁹ ex ea summa: z dicit omnis obligatio videtur ei legata. Sed qd si post dictuz legatum cepit de nouo debere dict⁹ gaius seius dicto testatori nouatione facta z ampliata summa predicta: nunquid nihilominus i causa legati duret id q̄ veteri cōtractu debebat: an vo dicta nonatione facta possit dictus debitor commeri quasi debitor nou⁹ apliate summe. Et dicitur q id oūtaratvide tur legatum ei quod debuit tpe testamenti: si tñ testator manſit in eadem voluntate qua fuit tpe testamenti. Uuianus.

a ¶Legauit. testamētovl codicillis. Accur.

b ¶Recepit. post testamētum vel codicillos exigendo: vñ legatum ademisse videt: vt. ff. c. l. nō soluz. §. liberatio. Azo.

c ¶Repetijt. scenola sez: z dic q. ff. exegit post testamētū/ hic ante: z vtrobiq̄ dixit lego gaio quod mibi debuit.

d ¶Et ait. subaudi se testatorem recepisse ante factos z. alij habent testator: z habent recepit.

e ¶Legauit. ideo testator gaio q̄d mibi debuit. Azo. z hic puncta.

f ¶Quesijt. scenola.

g ¶An ei. legatario.

h ¶Verba. sic ēm dixit/ lego gaio quicquid mibi debuit.

i ¶Rñdi. q. d. sicut dixi in primo casu huius. l. q̄ exegit post testamentum: sic z in isto secundo casu q̄n ante testm̄: vt sez legatarius non petat seu repetat.

k ¶Posterius. i. posteriori casu.

l ¶Adderent. i. de soluta pecunia anteq̄ legarem gaio quicquid mibi debuit. Azo.

m ¶Id fecisset. z ex hoc cum putaret sibi deberi liberationem tantum non quantitatem reliquisse videtur: quia quantitas in legato expressa non est. Azo.

n ¶Quondam. Cum enim sciret nibil deberi non videtur reliquisse liberationem que nulla esset: sed pecuniam quondam debitam propter verbum preteriti temporis debuit.

o ¶Item reliqua. scilicet sunt scripta. Vel dic. i. teneatur ad ea que apud eum remanserunt.

p ¶Ea. id est chartas z reliqua que apud eū sunt: vt z. ff. de leg. j. l. si seruus vetitus. z. ff. eo. l. aurelius. §. meuia. si ergo nota q̄ reddere chartas rationum tñ non est reddere rationes: cum is reddat chartas qui est vetitus rationes reddere: nec reddere debita tñ est reddere rationes sed debet dominum instruere z reddere reliqua: vt. ff. de condi. z de mon. l. cum seruus.

q ¶Cur non. si habes non: abundat: vt z. ff. de dam. infec. l. fluminum. in princi. als deest non: z est plana. z concor. ff. eo. ti. aurelius. §. meuia. z. l. aurelio. §. gaius.

r ¶Contutor. quod videbatur ideo quia diriſſe videbatur nolo reposci ab eo qui gessit cum titio: quasi cum pro z accipiatur: vt z. ff. de vsufr. lega. l. illi.

s ¶Postea. i. post testamentum factum. Azo.

Solui.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Solui.l.vlt. vel solui. ad qđ est.ff.eo. aurelius. §.i.ꝛ.ij.ꝛ.§. legatum. ꝛ de leg.iij. nomen. in prin. sed arg. contra. l. §. proxi.

b ¶ Conueniri. f. ab herede. f. vt totum soluat.

c ¶ Tunc. f. tpe testamẽti. ꝛ sic nõ est ꝟ. sed cõsonat. ff. de lega. iij. nomen. §. filia. ꝛ hoc sit vel non sit facta nouatio. vt ꝛ. ff. de leg. iij. cũ filius. §. heres me⁹. Sz nõne videt exegisse testator cum accepto tulerit ꝛ nouauit: hec enĩz pria sunt. vt. ff. de pac. si vnus. §. ifs si filiꝰ stipulat⁹? Rñ. sec⁹ in ficta solutione vt hic / ꝙ vera vbi videtur mutasse voluntatẽ. vt ꝛ. ff. e. non solũ. §. liberatio. ꝛ. ff. ea. l. in prin. Sed certe immo quocũqꝫ mõ extinguitur videt fieri nullũ. vt. ff. e. si id qđ. sed ibi nulla remanebat petitio: hic tñ noua q̃ originẽ hz ex veteri. vt. ff. de lega. ij. cũ filius. §. heres. Itẽ cõtra. ff. de ali. lega. l. mela. §. f. Solu. ibi. Itẽ ꝛtra. ff. pri. rñ. quia ꝛ ibi tpe mortis: sed ibi accessoriꝰ prime. Itẽ contra. ff. de op ti. leg. l. fi. Solu. vt ibi. et facit. ff. de alimen. lega. medico. in prin. ꝛ de leg. ij. iulianus. §. fi.

¶ De adimendis legatis ꝛ fideicõmissis

Titulus. iij.

QUi actu. Adeuidentiã huius. l. nota ꝙ iter est ius ire eunti ꝛ ambulandi cum alio nõ: ꝛ ducẽdi iumẽta vel vehiculũ. Actꝰ aũt est ius eunti ꝛ ambulãdi ducẽdi iumẽtum vel vehiculũ: qui igitur habet iter non ꝓpter boc habet actũ: sed q̃ hz actum bene hz iter. f. quo ad cõmoditatem eundi et ambulandi non quo ad seruitutem itineris: sunt enĩz actus ꝛ iter due seruitutes ꝛ diuerse. sunt ergo tria: iter qđ est seruitus: ꝛ actus qđ est alia seruitus: ꝛ iter. i. cõmoditas eundi ꝛ ambulandi quã hz ille q̃ hz actũ: ꝛ illa cõmoditas nõ est seruitꝰ pse. ¶ Casus. ¶ Pone q̃ legaui tibi actũ. ꝛ postea ademi tibi iter. i. cõmoditatẽ eundi ꝛ ambulandi: certe non valet ademptio/qꝛ nunq̃ põt esse actus sine itinere. i. sine cõmoditate eundi ꝛ ambulandi. Q̃ aũt ꝑdicta sunt vera ꝓbatur in instit. de seruit. §. ij. ꝛ. ij. ꝛ. §. si ser. ven. loci. §. ij. ꝛ. j. de except. rei iudi. mater. §. si quis iter. Vlua.

d ¶ Itinere. i. cõmoditate. Accur.

e ¶ Esse põt. Sed nõne due sunt seruitutes/ꝛ nulla est alia. vt. ff. de seruit. rusti. prędio. l. i. §. iter. ꝛ. §. actus. ꝛ si ser. ven. l. loci. §. j. ergo vna adimi põt. vt. ff. de fer. vt. ꝑdio. l. si edes. sicut vsufruc. ꝛ vsus. vt. ff. de vsu ꝛ habi. per seruũ. ibi: sed li de fructu: Rñ. duplex est iter. Vnũ qđ est ꝑ se seruitus: aliud qđ nõ est seruitꝰ/sed cõmoditas que inest in actu qđ ꝺic dicitur. Aut ergo de boc adimendo sensit ꝛ non potest separari: sicut nec superficies a solo. vt. ff. de act. ꝛ obliga. l. obligationũ fere. §. plane. Aut de eo quod est seruitus ꝛ non potest: quia illud non legauit. vt j. eo. l. iij. §. fi loci.

Iter duplex est.

HUndo. ¶ Casus. Legaui tibi fundũ titianũ. certe possuꝫ tibi post ea adimere ꝓprietatẽ eiusdẽ fundi ꝛ relinq̃re tibi vsumfructũ: ꝛ cõtra tibi possum adimere vsumfru. ꝛ relinquere tibi ꝓprietatẽ. Itẽ ꝛ parte eiusdẽ fundi possum tibi adimere ꝛ parte tibi relinq̃re. Vlua.

f ¶ Et fructus. qꝛ est pars res. vt. ff. de vsufru. l. iij. ꝛ sic bene cõsonat cũ sequenti casu.

g ¶ Adimi põt. sicut legari. vt. ff. ti. j. non solũ. in prin. ꝛ facit. ff. de vsu ꝛ habi. per seruum. ibi: sed si de fructu ꝛc.

SI quis ita. ¶ Casus. Gaius ita legauit in testõ suo. Titio fundũ do lego: ꝛ si titius decesserit sciõ sempronio heres meus dare dãnas esto. certe recte videtur legatum translatũ in personam seũ sempronij. f. vt si titius: moriatur postea anteq̃ accipiat legatũ. i. accipere velit herede non existente in mora habere debeat legatum seius sempro. sed ꝛ si iam tẽpore testamẽti mortuo dicto titio cui legauerat dictus gaius pure eundem fundũ transtulerit testatoꝛ in seium sempronũ: debetur scio sempronio dictus fundus. Sed quid si ita dixit testatoꝛ: fundũ heres meus esto titio dato: aut si titius decesserit anteq̃ accipiat dictum fundum sempronio dato: ꝛ postea decessit testatoꝛ: ꝛ postea titius: certe ꝝ meram subtilitatem vtriq; videtur obligatus heres. i. heredi titij ꝛ sempronio: sed ꝝ equitatem distinguitur. aut heres fecit moram titio anteq̃ ipse titius moreret: aut non primo casu ad heredẽ titij transmittitur exactio legati ꝛ repellit sempronius. scõo accipit legatum sempro. ꝛ nõ heredes titij. Sed retẽto eodẽ casu: pone titiũ decessisse añ diẽ legati cedentẽ. i. ante mortẽ testatoris: certe soli sempronio debetur tunc legatum non attento vtrũ heres fuerit in mora vel non: ꝛ idem est in isto alio casu. Gaius instituit sibi heredẽ martinũ ꝛ rogauit eũ per fideicõ, vt restitueret hereditatem titio pupillo aut matri eiusdẽ pupilli restitueret. si pupillꝰ decederet ante restitutã sibi dictã hereditatẽ: nã si puer decessisset ante diem legati siue fideicõ. cedẽte matri siue debetur dicta hereditas: si autem decessisset puer post diez cedentem fideicõmissi trãsmittit fideicõmissum ad heredes eiusdẽ pueri: nec regrit vtrum mora fuerit facta p heredem in restituẽda heredit. dicto puero an nõ. vtputa re ipsa mora subsecuta ꝓpter minoris ꝙnã. Sz si ita legasset gaꝰ heres meus titio fundũ dato: ꝛ si non dederis: titio sempronio data: certe ita demum debetur sempronio dictꝰ fundus si dies legati dicti fuit in persona titij: puta qꝛ tit⁹ decessisset ante diem dicti legati cedentẽ. i. ante mortem gaij testatoris: a tpe enĩ mortis testatoris cedit dies legati. vt. C. de cad. tolꝰ. §. fi. ¶ Si quis ita. Gaius ita legauit titio: heres me⁹ dato fundũ: ꝛ si titius eũdem fundũ legauerit vel alienauerit heres meus eundẽ fundum scio dato: certe si titius alienet postea dictum fundum: oneratus erit heres ad dandum scio fundum vel eius estimationem/ꝛ non titius: quia fideicõ. scio dandum non est relictũ a titio si ipse titius alienasset fundum: si sub ea conditione ab herede legatum est scio. ad hoc ergo vt heres non sustineat dictum grauamen debebit exceptionem doli ꝓponere contra titium fundum petentem ex legato donec ipse titius caueat ei heredi de non alienando fundo. ¶ Si quis plusq̃. Legaui tibi xx. ꝛ postea ademi. xl. certe valet ademptio in. xx. qꝛ minor summa inest maiori. Sed si legaui tibi vsumfruc. fundi mei: ꝛ adimã postea tibi iter non valet adẽptio nec vitiatur legatum vsufruc. ꝛ idem esset si legassem tibi ꝓprietatem fundi ꝛ ademerem postea iter. ¶ Si duobus. Legaui titio albo fundum: ꝛ titio nigro domum: ꝛ postea ita dixi quod titio dedi ei adimo: ꝛ ita non apparet cui titio ademerem: certe vtriq; titio debetur legatum: et idem euenit in dando legato. nam si lego titio et non apparet de quo titio neutri titio debetur legatum. Sed pone q̃ titio albo legaui fundum pure: et eidem legaui eundem fundum sub conditione: et postea ita dixi. titio fundum quem sub conditione et legaui heres meus ne dato: certe ex nulla datione debetur fundus titio nisi specialiter dixisset velle me eum titium accipere pure legatum.

¶ Conditio legati. Stichꝺo seruo meo dedi in testamento libertatem sub conditione si nauis ex asia venerit: nunquid possum ei ademere dictam conditionem vt ita pure remaneat liber? Et dixit iulia. et papi. ꝙ non: et reddunt talem rationem: quia conditio non datur sed ascribitur. illud autem quod ascribitur non potest adimi: sed illud tantum qđ datur: verius tamẽ est ꝙ adimi possit conditio vt inspiciamus potꝰ sensum testatoris ꝙ verba: ꝛ quod dictum est in statulibero habet locum etiam in legato et in hereditate sub conditione relicto et relicta.

¶ Cum titio. Seius legauit in testamento suo. c. titio: ꝛ eidem titio in codicillis ita legauit. titio. l. dumtaxat: et non amplius heres meus dato: certe non poterit petere titius vltra. l. quasi alia. l. fint et adempta.

¶ Non solum. Legaui tibi. c. vel reliqui tibi nomine fideicom. c. certe ita bene possum tibi adimere vnum sicut aliud: ꝛ non solum expresse/sz etiam nuda voluntate: vnde si capitales vel graues inimicitie creuerint postea inter me et te propter boc solum videor tibi ademisse legatũ vel fideicõ. ꝛ si petieris ab herede meo poterit tibi opponere exceptionem doli: sed si postea in amicitiam redimus ego ꝛ tu/reintegrabitur legatum et fideicom. quod erat ademptum per inimicitiam: quia volontas mea et cuiuslibet defuncti est ambulatoria vsq; ad supremum exitũ vite: propter autem leue offensam non videtur adimi fideicom. vel legatum. ꝛ hoc dicit cum. l. seq.

b ¶ Decesserit. anteq̃ accipiat. qđ ꝺic vt. ff. ꝺe ꝓpri. §. ꝛ. §. si quis ita.

i ¶ Mortuo eo. tempore testamenti.

k ¶ Sempronio. i. scio qui erat binomius.

Si ꝓcedit oratio negatiua: dictio ꝓpter ponit illud de quo prius erat dispositũ. Bartolus.

Pomponius. Lex. ij.

HUndo legato adimi ita potest: fundum illi ꝓpter vsũfructum neq; do neq; lego: vt vsũ fructus in legato relinquatur: ſz et fructus[e] adimi potest[f] vt ꝓprietas relinquatur. Itẽm pars fundi legati adimi potest.

e Jn conditionibus que possunt semel tantum existere: verbus quod potest sic habere ad plura tempora intelligitur ſm ꝙ prius euenerit. Bartolus.

Ulpianus. Lex. iij.

SI quis ita legauit titio fundum do lego: si titius decesserit[g] scio heres meus dare damnas esto: recte translatus legatum videtur. Sed et si iam mortuo eo[h] cui legatum erat eadem res transtulerit: sempronio[k] debetur.

g Si verba executiua ad legatarium

a Accipiat. id est q̄ per eum stet quominus accipiat. vt. ff. de condi. institu. l. vter ex fratribus. Azo. nam si per eum stat (quod est eo ipso q̄ heres in mora non est) nō transmittit ad heredes titius hoc casu: sicut tem hec verba testatoris non adiecisset aut si titius ꝛc. cum sit purus a die mortis transmitteret. vt. ff. quando dies lega. ce. l. j. Vel dic plenius accipiat: id est accipere possit quod est ante cessionē diei legati. Accursius.

b Titij. cum titius decesserit post diez legati cedentem. Azo. alias secus. vt. j. ea. l. ibi: sed et ante diem ꝛc.

c Sed siquidem. licet sic sit de rigore tamen si quidem mora ꝛc. dic q̄ hic exigitur modicum tēpus an titius videatur perdere legatum si moritur an heres sit in mora. Vel dic moram heredis eo ipso q̄ cessit dies legati.

d Repellendo. fic. ff. de in rem ver. l. iij. in fi. ff. l. sequen.

e Intercessit. scilicet heredis.

f Et non titij. nam perinde est fere ac si dixisset si velit vel noluerit. vt. ff. de condi. ꝛ demonstra. l. si ita expressum. apparet ergo iniquū esse: eiusdē rei nomine heredē vtriq; damnari. vt. j. c. §. si duobus. Azo.

g Debetur legatum. j. e. l. si legatū. §. q̄ si ita.

h Re ipsa. scilz in re singulari. vt. C. in quibus cau. in integ. restitu. non est necesse. l. in minorum. et. ff. de lega. ij. titia. §. j. Azo.

i Si non dederit. id est si dare non tenebitur. vt ex inferioribus patet. ff. j. de verbo. obliga. l. si titius. fm Azo. tenetur autem titio dare cum titius decedit cedente die legati. ꝛ facit. j. proxi.

k Oneratus. quod fieri potest. vt ꝛ. ff. j. §. Eius. f. testatoris.

l Eius. f. testatoris.

m Cautione. mutiana. vt. j. de condi. ꝛ demon. l. mutiane.

n Si quis plus §. ꝛ facit. ff. ti. j. l. non solum. §. sed si debitor. ꝛ de verb. ob. l. i. §. penul.

o Edimat. q̄ iter segtur vsumfructum. vt. ff. si vsufruc. pe. l. i. §. j.

p Adimendo. + Sed nunquid qui fundum legat videtur legare iter ad eum fundum per alium testatoris fundum vel alterius redundū? Quidam dicunt q̄ sic: vt hic. ꝛ sic est bona similitudo. Vel dic q̄ non sicut nec fundo vendito. vt. ff. de cōtrahē. emp. l. in vendendo. ꝛ no. ff. de fer. vēda. prēdi. l. binas. ꝛ q̄s hic dicit non minuit: quia aliud adimit q̄ legatum est. vt nota. ff. eo. l. j. Et facit. ff. de lega. j. l. seruum filij. §. fi. ff. l. si fundum. §. qui fundum. ꝛ de vsu ꝛ habi. l. per seruum. §. si vsufructus. Accur.

+ Pro dec fione istius glo. in ver. adimendo. vide docto. ma rie bar. in. l. seruū si lij. ff. de lega. j. Dy in l. dānas. §. q̄ duos. ff. si vsufru. leg.

q Separatim. vt titio albo fundum. titio nigro domum.

r Appareat. quia dixit quod titio dedi adimo. nec adiecit albo vel nigro. Accursius.

s Vtriq;. quidam habent neutri: ꝛ tunc fit directa similitudo per distinctionem quemadmodum: quibus enim ex causa ꝛc. vt. j. eo. l. legata. §. fina. Alij habent vtriq;: ꝛ tunc est similitudo per contrarium vt et ibi: lazarus similiter mala. ꝛ ad primam concordat: ad secundam est contra. j. de rebus dub. l. si fuerit. vbi dicit nō valere: fi distinguit vtrū vni fuerit legatum vt lego titio fundum: ꝛ tunc non valet/ vt ibi: an plura/ vtputa titio fundū poscat titio domus: quia plura sunt legata vtriq; valebit: et vtriq; rei medietas pro indiuiso debebitur: vt hic. Item contra. ff. de lega. ij. l. si quis seruum. §. si inter. vbi dicitur q̄ heres debet eligere cui soluat et sic valet. ꝛ ita est cōtra prout est fi neutri. Sed ibi exponitur debet: id est pōt. nam nō tenetur: et fm hoc est contra si habes hic vtriq; : quia dic q̄ ibi idem hic diuersa fuerunt lega ta. Alij dicunt q̄ ibi voluit testator facere duos reos credendi quod posset fieri etiam per testamentū. vt. j. de duo. reis. l. eandem. Et adde que sunt in questione sabbati tuna domini Azonis q̄ incipit: duo fuerunt fratres ꝛc. ꝛ facit prout habes neutri. ff. §. si quis titio. ibi: sinautez nulli ꝛc. ꝛ. ff. de lib. ꝛ posthu. l. ij. ꝛ. ff. de bere. institu. l. in tempus. §. j. ꝛ. j. de testa. l. cum ex pluribus. ꝛ. ff. de testa. tute. l. duo. sed prout habes vtriq; ꝛ ad primum fi. ff. arg. contra. ff. de in rem ver. l. sed dicendum.

t Debetur. ꝛ ita ademptio nulla. Sed contra j. de rebus du. l. si fuerit. ibi: ademptio autem ꝛc. Solu. ibi.

v Magis q̄ verba. No. sensum ꝛc. fic. C. de libe. prete. l. ij. ꝛ. j. de condi. ꝛ demon. l. in conditionibus. ꝛ. ff. de iureiur. l. fi ꝛ si possessori. §. sed et si rerum. ꝛ. C. de cōstit. pe. l. ij. §. sed ꝛ sub. ꝛ. j. de iudi. l. in summa. ꝛ. ff. de iure do. l. promittendo. in princip. ꝛ. j. de verbo. signi. l. in cōuentionib⁹. Sed arg. contra. ff. de vsufru. le. l. si alij. + ff. co. l. j. itē facit. ff. de eden. l. j. §. dic. i fi. §. Additio. Dic fm Bar. q̄ ibi adimebat quod non legabat nec ascripserat.

+ Dicit ibi fm Bar.

x Nuda. i. tacita. et sic nuda a verbis. vt. ff. de auro ꝛ argen. leg. l. iij. in fi. ꝛ. l. iij. nimirum etiā relictum quandoq; presumitur. vt. ff. de pecul. leg. l. deniq;. §. interdū. Vel dic nuda. f. a solēnitate. voluntas enim fuit expressa: secus tamen videtur in heredis institutione. vt. C. de testa. l. hac consultissima. §. si quis autē. ꝛ. ff. de inusto. testa. l. ij. ꝛ institu. quimo. test. infir. §. ex eo. ꝛ. j. e. l. ex parte. Sed contra videtur etiā in here dis institutione. vt. j. de bis qui. vt indig. l. cum quidam. ꝛ. C. de testa. l. nostrā. ꝛ de bis qui. vt indig. l. hereditas. ꝛ. ff. de acqr. here. l. clodi⁹. que vir possunt ad concordiā reuocari. Sed dic legata reuocant tacita voluntate presumpta prion voluntati contrarie. heredis vero institutio nō. vt. j. e. l. ex parte. Item legata contraria volūtate ꝛ expressa etiā nō solēni

di legat: iter adimendo legatum non minuit.

Illud quod facit actorem in petitiōe succumbere: facit succumbere reum in exceptione. Bartolus.

Si duobus titijs separatim legauerit et vni ademerit: nec apparet cui ademptum sit: vtriq; legatum debetur quemadmodum et in dando si non appareat cui datum sit: dicimus neutri legatum.

Si ademptio referatur ad rem vide tur adimi omnis dispositio facta circa illā rem. Bartolus.

Si titio fundus pure eidemq; sub conditione legatus sit: deinde postea ademptus sit fic titio fundum quem sub conditione legauit heres meus ne dato: ex nulla ratione debetur: nisi specialiter dixerit pure eum velle legatū accipere.

Nō solum quod legatur sed etiam qō ad qualificandum legatum exprimit testat adimi. Bar.

Conditio legati an adimi possit: vel hereditatis: vel statuliberi videndum: ꝛ Julianus scribit in statulibero detractā conditionem non representare libertatem. Papinianus quoq; lib. xviij. digesto. scribit generaliter cōditionem adimi nō posse: nō enim datur conditio (inquit) sed ascribitur: quod autem ascribitur non potest adimi sed quod datur: sed melius est sensum magis q̄ verba amplecti: ꝛ conditionem sicut ascribi ita ꝛ adimi posse.

Victio tarantina in residuo adēptionem inducit. Bar,

Cum titio centum testamento legasset ꝛ eidem codicillis ita legasset: titio quinquagita dumtaxat nec amplius heres meus dato: non amplius q̄ quinquaginta legatarium petiturum.

Nuda voluntate vel tacita et grauissimis inimicitijs legata et fideicommissa reuocantur: que bis cessantibus restauran tur. Bartolus.

Non solum autem legata: sed et fideicommissa adimi possunt: et quidem nuda voluntate; vnde queritur an etiam inleg. l. deniq;. §. interdū. Vel dic nuda. f. a solēnitate. voluntas enim fuit expressa: secus tamen videtur in heredis institutione. vt. C. de testa. l. hac consultissima. §. si quis autē. ꝛ. ff. de inusto. testa. l. ij. ꝛ institu. quimo. test. infir. §. ex eo. ꝛ. j. e. l. ex parte. Sed contra videtur etiā in here dis institutione. vt. j. de bis qui. vt indig. l. cum quidam. ꝛ. C. de testa. l. nostrā. ꝛ de bis qui. vt indig. l. hereditas. ꝛ. ff. de acqr. here. l. clodi⁹. que vir possunt ad concordiā reuocari. Sed dic legata reuocant tacita voluntate presumpta prion voluntati contrarie. heredis vero institutio nō. vt. j. e. l. ex parte. Item legata contraria volūtate ꝛ expressa etiā nō solēni

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

non solenni reuocantur: heredis vero institutio quia magis ℔ legata solenis est ;non sic reuocatur sola voluntate cõtraria et expressa: immo factum defuncti interuenire oportet linum concidendo vel testamentuꝫ dirumpendo: ꝛ tunc ipso iure rumpitur: vel solẽnitate plena: et tunc sic militer ipso iure rumpitur: vel semiplena: et tunc non rumpitur ipso iure: sed heredita' quasi ab indigno aufertur. Nec est contra. J. eod. l. ex parte. quia licz instituisset aliud facere testamentum: non tamen fecit. si ergo dicas non habebis quoniam instituit heredem meum: sine aliqua vel minus plena voluntate: quis ergo habebit? Respõ. ille qui instituit in prima voluntate ꝛ solenni: misi heredem indignum nominẽ. vt. ff. de testa. milit. l. milites. §. veterani. et. C. de bis qui. vt indig. l. heredi tas. Also.

a ¶ Ademptum. tacite. vt. J. de bis qui. vt indig. l. si inimicitie. ff aliud in institutione heredis. vt j. eo. l. ex parte. que non sic facile vt fideicommissum reuocatur. vt. ff. l. pri. notatur.

b ¶ Lcuis. similis est distinctio in teste. vt ff auf. de testi. §. fi vero odiosus. Accur.

c ¶ Et in legato. non solum et in fideicommisso que olim differebant: hodie non. vt. ff. de excep. do. l. apud. §. preterea. et facit. ff. de lega. iij. l. fi iure facto testamento. Sed argu. contra. C. de lib. et eo. lib. l. ij.

d ¶ Oppositã. non ergo ipso iure. vt. J. de excep. do. l. apud. §. preterea. et facit. ff. de lega. iij. l. fi iure facto testamento. Sed argu. contra. C. de lib. et eo. lib. l. ij.

e Quod si iterum. facit. ff. de lega. ij. l. antepe. §. lucius. et de lega. iij. l. si chorus. §. penul. ꝛ. §. fi.

f ¶ Ambulatoria. vt ꝛ. ff. de do. inter vi. ꝛ vxo. l. cũ hic status. §. ait oratio.

Sicut adimi. ¶ Casus. Sicut illi cui legaui possum legatum adimere. vt dictus est. ff. l. ij. §. si quis plus. vel qz hucusque etiam. ꝛ ad alium possum dictum legatũ transferre hoc modo. quod titio legaui id do lego scio: que trãslatio facta in scium continet tacitam adẽptionem in persona dicti titij. ¶ Dotest autem fieri translatio quattuor modis: aut enim a persona in personam transfertur: de qua iam dictũ est. aut ab eo herede qui dare iussus est transferi vt alius puta coheres det. aut cum res p̃ re datur: vt pro fundo legato dantur decem aurei. aut quod pure datum est siue legatũ est transfertur sub cõditione: quod autẽ diri in secundo modo translationis diximus quidã non esse verum: limo diximus quidaꝫ ℣ primꝰ ꝛ secũdus heres sunt duo rei insolidũ: sed verius est. ff. qꝫ sit ademptus: quia qꝫ primus heres non teneatur vt diximus. nã cũ dico qꝫ titiũ dare dãnaui scius dãnas esto dare videor: dicere ne titius det. Item quod diximus in tertio modo translationis diximus quidam non esse verum: immo diximus non esse ademptũ primus legatum: sed quod diximus verius est: scz vt sit adẽptum: quia nouissima voluntas debet seruari: quod autem diximus in quarto modo translationis: ita verum est si conditio sequẽs extiterit: nisi expresse appareat testatorem hoc alo fuisse vt omni modo putauerit a primo legato recessum. nam tunc a primo legatario pure erit legatum ademptum per translationẽ in alium sub conditione facta: licet adhuc non extiterit conditio. et ideo si viuo me testatore qui omni modo voluit recedere a primo legatario/ pure per secũdũ conditionalem

micitijs interpositis fideicommissum non debeatur et siquidem capitales vel grauissime inimicitie interceſſerint: ademptum[m] videri quod relictum est: finautem leuis[n] offensa est manet fideicommissum: sed boc et in legato[o] tractamus: doli mali exceptione opposita[p].

Idem. Lex. xiij.

Quod si iterum[q] in amicitiã redierunt: et penituerit testatorem priotis offense: legatum vel fideicommissum relictum reintegrabitur: ambulatoria[r] enim est † voluntas defuncti vsqꝫ ad vite supremum exitum.

† Uolũtas defuncti est ambulatoria vsqꝫ ad mortẽ. conco. ca. cum marthe. extra de celebra. miss. ꝛ. xij. q. ij. c. vi.

Gaius. Lex. v.

Sicut adimi legatuꝫ potest ita et ad alium transferri[s] veluti hoc modo: quod titio legaui id scio do lego: que res in persona titij tacitam ademptionem[t] continet.

Paulus. Lex. vj.

Translatio legati fit quatuor modis: aut enim a persona in personam transfert aut ab eo qui dare iussus est transferturꝫ alijs det: aut cum res pro re datur vt p fundo. x. aurei: aut cõ pure datum est transfertur sub cõditione: sed fi id quod a titio dedi a meuio dem: cuius soleãt cẽ duo eiusdem rei debitores: tamen verius est hoc casu ademptuꝫ esse legatũ: nam[u] cum dico quod titiuꝫ dare debamnaui scius damnas esto dare: videor dicere ne titius det: item si pro fundo decem legentur quidam putant non esse legatum ademptum pius: sed verius est ademptum esse: nouissima[v] enim voluntas seruatur.

mortuus fuit is cõditionaliter nõ ꝓpter hoc magis ptinebit legatũ ad primũ legatariũ puruꝫ. ꝛ hoc dicit cũ tribus. ll. seq. Uiuia.

g ¶ Transferri. vt insti. c. in prin.

b ¶ Ademptionem. pro parte ℞ quosdam: ne fit contra insti. de lega. §. fi eadem res. vel distingue vt dictur. ff. de lega. j. l. si pluribus. ꝛ. l. plane. in princip. Additio. Ad euidẽtiam istiꝰ glo. dic ℞ bar. qꝫ ibi in. d. §. si eadẽres. legatur secundo sine commemoratiõe primi legati: hic vero secundũ legatuꝫ fit sub cõmemoratione primi: hoc probatur in. l. naꝫ ad ea. j. de condi. ꝛ demon.

i Translatio. a persona. onerata. et no. qꝫ hoc casu etiaꝫ si seruus non est capax/ tamẽ primo ademptum est. vt j. eo. l. ꝛ si transferã. ꝛ. ff. de lega. j. l. plane. in princip. Accursius.

k ¶ Nam cum. bene dico ademptum: nam ꝛc.

l ¶ Nouissima. sic. C. de pact. l. pacta nouissima. ꝛ. j. eo. l. nihil prohibet. et. ff. de lega. j. l. si mihi. §. in legatis. ꝛ. ff. de alimen. le. l. mela. §. §ꝛ fi.

m Quod si. Datum est. scz primo. Si aũt primo sub conditione pure trãsfertur intelligit cõditio repetita: misi cum ditio cobereat prime persone. vt. j. eo. l. legatuꝫ sub conditione. et facit. C. de lega. l. datum.

n ¶ Non plene. quod effi sub conditione adimitur tale est ac si sub cõtraria conditione legatuꝫ fit. vt j. quãdo di. le. ce. l. quod pure. ꝛ. ff. si cert. pe. l. pecuniam. Also. ꝛ facit. j. e. l. si legatum pure. et. l. rez legatam.

Quum cẽtum. ¶ Casus. Titius fecit testamentum ꝛ in eo legauit scio pure. c. et postea eidem scio in eodem testamento reliquit eadẽ c. sub conditione si nauis ex asia venerit et decessit: certe si testator voluit hanc summã sub conditione legatam esse quasi aliã: id est primaꝫ: statim debent scio. c. q̃ pure ei relicta sunt: ꝛ illud qõ sub dicta conditione est ei ascriptum debetur ei si cõditio extiterit. si autẽ eandẽ summã quã primo ei legauerat mutata voluntate sub conditione ei reliqtnõ debebũtur ei sub cõditione nisi vltima. c. qꝫ hoc casu pura datio nõ effecta ꝛ additionalis. Quid ergo si in eodẽ testamẽto in quo. c. ei legauerat: postea eidẽ. l. reliquit: certe siquidem alia voluit esse hec. l. centum qnquaginta debẽtur ei. si vero. l. solũ deberi voluit. l. tm ei debebũtur: ꝛ ola q̃ diximus in testamento habent locum in codicillis. Uiuia.

o ¶ Cũ cẽtum q̃. põt esse simpler: relatio ꝛ non simpler. Accur.

p ¶ Uidebitur. Sz quid in dubio? Rñ. ℣m Azo. distinguit eadem scriptura vel alia. vt. j. ptori. ℣. no.

q ¶ Tantũ deberi voluerit. qõ ℣mit si in eodẽ testõ vel codicillis eisdẽ hec legata reliquit. vt. ff. de suppel. le. l. legata. in prin. ꝛ. ff. de leg. j. l. plane. §. sed si non. secus si in alijs. vt. ff. de pba. l. quinquaginta. ꝛ de ali. ꝛ cib. leg. l. libertis. ꝛ. ff. de fun. instru. l. scie. ꝛ. ff. ti. j. l. aurelius. §. testator ita. R. vel dic vt diximus in. l. illa plane. de lega. j.

Si legatum. ¶ Casus. Legaui. c. titio pure: et postea ademi eidem ei sub conditione: et postea decessi/ et postea pendente dicta conditione ductus titius decessit: et postea defecit dicta conditio sub qua ademi ei legatum: nunquid pertinet ad heredem titij dictum legatum? Et dicitur qꝫ non: et est ratio: quia legatum sub conditione adem-

UNIVERSIDAD DE HUELVA

partibus:nã ꝛ si dicti quadringenti aurei nõ fuissent dati in emptionẽ dicte pos.sed fuissent relicti in bonis siue hereditate: idem eueniret.ſ. vt ccc.er eis darẽtur filie ante partẽ:ꝛ supflui.c.diuidertur inter eas ꝛ fratres pio hereditarijs partibus.Aluia.

a ¶ Primipili. id est cuiusdam administrationis in qua fuerunt multa commoda vel lucra.q.d. ex tali negociatione.

b ¶ Voluit.scilicet per pre ceptionem.

c ¶ Comparauit. pluris q̃. ccc. aureis. vt statim patet.Accur.

d ¶ Videtur. sic.ſ̃. de lega.ij.imperator.§.fin.ꝛ l.seq.ꝛ seq.ꝛ de peti. here.ſ̃ꝛ si lege.§.j.

e ¶ Indiuisas . quedam essi indiuise remaserant.

f ¶ Voluisset.scilicet pater.

g ¶ Vt in eas.i.in ea possessione percipiat filia nubens aureos.ccc.ꝛ de superfluo portionem accipiat hereditarias. ad qõ est.ſ̃. famil.hercif.l. que pater. Sed contra.C.familerciscundo. vbi dicit viriliter. sed dic vt ibi.Addito. Solu. fm bar.q̃ ibi dicit q̃ ibi pre cessit institutio equalis vel ex certis rebus quod idẽ est.vt.l.ex facto de here. instit.fm Dy.

h ¶ Pecunia relicta. vt ccc.habeat ante partem. in reliquis hereditarijs. vt.ſ̃.famil.hercif. here des.ꝛ.l.sequen.ꝛ facit.ſ̃.de lega.ij.l.rſ̃.ſ̃. si rem.

Lex.xxiij.

LEgatũ. ¶ Casus. Titio sub conditiõe.c. si nauis ex asia venerit legauit: ꝛ postea trãstuli dictum legatum in seium non repetita dicta conditione: certe sub ea conditione nibilominus videtur translatum in seium: secus autem si conditio legato apposita cobereat persone primi legatarij:quia tunc non videtur repetita in persona illius in quem translatum est legatum: vtputa si legauit vxori mee sub conditione si habuerit filios ex me/ꝛ postea trãstuli legatũ in seiũ: nam in personam seij non videbitur repetita dicta conditio que fuit ne cessaria in persona dicte mulieris.

¶ Pater bortos. Titi⁹ legauit filie sue.l codicillis bortos instructos: ꝛ postea donauit vxori sue quedam er mancipijs dictorũ bortorũ: certe amodo non debebuntur filie dicti ferui siue donationes cõfirmauit in testamento quod postea fecit siue non:ꝛ siue valeat dicta donatio siue non.posteriora enim voluntas in vxorem collata est potior q̃ legatus filie relictum.Aluia.

i ¶ Sublatis.i.si habuerit filios.

k ¶ Necessaria.ad legatũ habẽdũ.ꝛ dic vt.ſ̃.de cõdi.ꝛ demõ.l.legatum sub cõditione.ꝛ sic non est ſ̃.ſ̃.de here.instit.l.sub conditione.ꝛ sic facit.C.de cad.tol.ſ̃.ne aũt.ꝛ.ſ̃.de condi.ꝛ demon.l.legatum.ꝛ.l.que cõditio.ꝛ.ſ̃.de verbo.obli.l.titia.ſ̃.idem respondit.

l ¶ Voluntas.collata in vxorem.

m ¶ Filie.als filij.i.filie.nam masculinum concipit femininum.vt.ſ̃.de leg.ij.qui duos.ꝛ.ſ̃.e.alũe.in fi.i.rñ.et facit.ſ̃. de leg.i. fideicommissum.ꝛ.l. si ex toto.in pñ.ꝛ de leg.ij.l.rſ̃.ſ̃.si rẽ.ꝛ.ſ̃.de auro legato. scribit.ſ̃.itẽ. ꝛ de fun.instru.quesitum.ſ̃.fi.ꝛ.ſ̃.eo.translatio.ꝛ.l. nihil probibet. et l.ꝛ si transferam.

n ¶ Literi. ¶ Casus. Titius instituit sibi beredes gaium ꝛ seiũ: gaio q̃ prelegauit predium valens.c. et postea dicto seio mandauit predictari actiones aduersus sempro. debitorem hereditarium ad eum finem quo dictum predium fuerat comparatus.i.im.c.cũ forte dictus debitor deberet.cc.ꝛ ideo forte iussit mandari actiones ad eum modum vt vnus heres haberet tantũ in perceptione q̃tum alter:ꝛ postea idem testator voluntaris distraxit dictum predium cũ non recepisset aliquam offensam a gaio berede qui perceptionem predij acceperat: ꝛ ita predium dicti predij redijt in corpus patrimonij: et sic non potest habere predium nec eius precium ille cui ꝑdium fuit prelegatum.vt diri.ſ̃.eo. rem legatam. et postea decessit dictus testator: nunc queritur an dicto seio coheredi gaij debeant prestari actiones aduersus sempto. predictũ hereditarium debitorem: Et dicitur q̃ non:quia(vt dictum est) mandauit testator prestari actiones dicto seio aduersus dictum sempto. ad eum finem quo predium prelegatum coheredi fuerat cõparatũ:iõ.ſ.vtvñ? haberet tñ in perceptione q̃tum alter:ꝛ nõ plus cum ergo ille cui fuit predium plegatum non pot sit habere predictũ vel eiꝰ ꝑcium vt dictum est: ergo illi coheredi cui debebant actiones cedi ꝛtra debitorẽ hereditarius nõ sunt cedẽde. Aluia.

n ¶ Dedit.ſ.testator.

o ¶ Comparatum. comparatum eñ fuerat forte pro decem ꝛ tantum voluit percipere aliũ cohere dem a quodam nomine.

p ¶ Distracto. a defuncto ex voluntate.et fic reuocato legato.et dic citra of fensam: quia non offendit legatarius testatorẽ: quia tunc non perderet alter.Vel dic a defuncto legatario consentiente.ꝛ fic non offendit testator legatarium:sed tunc idẽ esset ꝛ si eo inuito. Acc.

q ¶ Redijsset.sic.ſ̃.eod. pater.

r ¶ Actiões. admissa cõpẽsatione tali: quia alter non bꝫ:ergo neciste. ar. contra.C.de appel.l.pe cipimus.in fi.

s ¶ Si seruo. Testator sticho libertatẽ in testamento reliquit et eidem fundum:in sequenti die alienauit sticbus ex voluntate: et sic libertas et legatum sunt reuocata tacite . tertio in codicillis exptesse ademit libertatem:queritur an legatum fundi acquiratur empton ferui?Respon.non:tum ꝓpter tacitã reuocationem libertatis tum ꝓpter exꝑessam/cũ legatus fundi sine libertate esse non põt. Nec dicat quis inutilem exꝑessam ademptionem libertatis quasi alieno seruo:q̃ imo est vtilis:quia potest redimi:ꝛ sic recõualesceret libertas:nisi exꝑesse esset;adempta.Accursius. Lasum po nit.

t ¶ Dato.id est relicto.

v ¶ Legato.scꝫ fundi.

x ¶ Alienato. seruo.Accur.

y ¶ Ademitur.ſ.exꝑesse in codicillis.

z ¶ Peruenturum.aliud in hereditate.vt institu.de heredi.instit.§.q̃ si alienatus.

a ¶ Constitit.i.valet.

b ¶ Sicut datio.scꝫ libertatis constitute cum in eum ꝛc.tunc enim valet libertas:q̃ põt redimi ergo ꝛ.ſ̃. valet ademptio:q̃ potest redimi:sicut econtra vbi non valet datio nec ademptio.vt.ſ̃.eo.legatum.§. fi.ꝛ dic fm Ro.ꝛ Azo.quod in ꝓtin.buius.l.allegabatur:quia solam libertatem ademit testator q̃ aliud legatum iam ferui alienatione euacuatum silentio roboretur:idemq; de libertate diceremus: scilꝫ vt esset adempta etiam si exꝑessim post alienationem serui non esset facta ademptio. vt institu.de heredi.institu.§.q̃ si alienatus. Videtur ergo q̃ illa ademptio exꝑessa sit superuacua:sed nõ est:quia si facta non esset seruo ante aditã hereditatẽ hereditati q̃sito:vel a testatore redempto cõualesceret libertas.vt.ſ̃.de testa.ma.l.verum est: sed hec exꝑessa ademptio operatur ne ammodo libertas redempto seruo suo data ꝓsumatur. in legato vero nil operaretur exꝑessa quod non operaretur tacita:nec enim legatum ꝓsumitur datum etiam redempto seruo.vt.ſ̃.eo.cum seruꝰ. sed nec si.buius.l.corrigit ptin.nam in primo casu vitiatur legatũ alienatione:nec conualescere potest redempto seruo:q̃ sine libertate est.nã non videtur data cum sit adempta.vt.ſ̃.de bis que in testi.del.l.i.ſ̃.eo.l.ꝛ si transferã.in alio vero casu cum libertatẽ habeat nil prohibet ipsum legatum capere: nec valet ademptio libertatis in vltimo casu: q̃ inciuile

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

quia incuile est casum liberi bois expectare: nō aūt serui redēptionez. vt. j. de ꝟbo. obli. i. inter stipulātem. §. hō liber. Sed cur nō ꝑsumit reuocatū legatū per dationē libertatis sicut per alienationem? Rñ. quia dato libertatis non videtur alienatio: quia habet eum libertum.

a ¶ Vsserat. in testamento.

b ¶ Manumiserit. idem forte. si alio modo sit liber factus. vt. §. de here. instit. i. antepe.

c ¶ Putant. sed male. et sic statim corrigit: sed sup ꝛc. cui cōsonat. C. de test. l. testīi. ꝛ fact. j. co. l. fi. ꝛ insti. de here. insti. §. seruus. ꝛ. j. l. ꝓtori.

Si seruꝰ. ¶Casus.

Per gaiū legatus est stichꝰ seruꝰ titio in testamento: et ei seruo alicuid legatus est p eundē gaiū puta fundꝰ?: ꝓstea idem gaius alienauit p venditionē dictum seruum in scū per qō reuocatum est legatus titi de ipso seruo. ꝛ legatum seruo relictus: ꝛ postea fecit dictꝰ gaius codicillos: et leis ademit dicto stichō quod ei legauerat: nūqd valet dicta adēptio? Et videtur q non: quia lega tum iā erat reuocatus p alienationē serui in scū. legatum aūt qō nō valet nō pōt adimi. Rñ. tñ ꝟ q valet adēptio. quia et legatū predictum pōt sortiri effectū si redimat seruus p dictū gaiū testatorē: ꝛ de nouo velit idem testator q titius predict habeat dictum seruum ex causa legati: per quod posset p cōsequens dictus titius habere legatū seruo relictus: nisi fuisset expresse in codicillis adēptum: ꝛ hoc ſm q est in littera redimatur sicut ego habeo. Alij aliter exponunt ſm eandem litterā: puta q testator: redemit seruum a seio: ꝛ beredes testatoris sponte dederunt titio predicto tam seruum q̄ fundum seruo legatum. Alij dicunt ſm eandem litterā q̄ dictum legatum seruo relictum potest sortiri effectum: si titius legatarius proferat nouam voluntatē testatoris volentis q̄ idem titius habeat dictum seruum a seio redēptum: et etiam fundum seruo legatū. vt §. e. cum seruus. in fi. Alij habent in littera reddiderit: et tunc expone vt notaui in glo.

c Seruo legato. Legaui stichum seruum meū titio in testamento meo: ꝛ eidem seruo legaui fundum: ꝛ postea eundem seruus inter viuos manumisit: per quam manumissionē tacite reuocatum est legatum titio relictum de se seruo non autem ꝓpter hoc est reuocatum dictum legatum seruo relictum/ ꝛ postea feci codicillos: ꝛ in eisdē expresse ademi titio legatū de se seruo ꝛ postea decessi: nūc querit an valeat dicta adēptio in codicillis facta: Et dicitur q̄ nō: q̄ legatum de se seruo titio relictū non pōt resuscitari etiam si rursus in seruitutem reciderit: q̄ p nouā seruitutē nouus hō esse videt. si ergo nō pōt conualescere legatum de seipso seruo: ad quid diceremus vtile esse adēptiones p̄dictam: certe ad nihil: ipse ergo seruus liber inter viuos factus remanebit liber ꝛ capiet legatum p̄dictum sibi a testatore datum. Viuia.

d ¶ Si seruus legatus. titio puta.

e ¶ Aliquid. l. legatū est puta fundus. Accur.

f ¶ Adimatur. s. expresse fundus quod tamē tacite per alienationē serui erat reuocatum. vt no. §. l. ꝓtori.

g ¶ Jpsi. s. seruo quod legatum non cedit nisi ab adita hereditate. vt. j. quando di. lega. ce. beredis. §. fina.

h ¶ Ademptio. fundi expressa.

i ¶ Legatum. scs fundi.

k ¶ Procedere. i. sortiri effectum.

l ¶ Si redimatur. als est si redidderit: ꝛ tūc dic. i. dederit dñs serui legatū legatario. l. titio. ls enim pecunia cū effectu obstante exceptione non posset solui: si tamē soluatur nō repetitur nisi adēptum sit legatū expresse: tunc etiā soluēti per errorē datur repetitio: quia nulla inerat obligatio: vel dic redidderit ꝓprie. s. seruꝰ dñoꝛ: tūc ꝑcedit legatum si legatari? testatoris nouam ꝓferat voluntatē. vt. §. eo. cū seruus. als redimat. s. seruus. ꝛ tunc dic. vt. §. quia ꝛ datus sit titio sponte tam seruus q̄ fundus vel si ꝓferatur scḋa noua voluntas.

m ¶ Seruo legato. puta titio. ꝛ sunt iſti ablatiui absoluti.

n ¶ Manumisso. scs postea.

o ¶ Legatū. i. ipse seruus expressim adimatur legatario.

p ¶ Ademptio. id est superuacua: quoniam ademptio per manumissionem iam facta erat.

q ¶ Legatum. scilicet fundi seruo.

r ¶ Capiet. vt ꝛ. §. l. ꝓtori. in fine.

s ¶ Nam ꝛ si rursus. bene dixi supernacuā ademptionem per manumissionem: nam ꝛc.

t ¶ Legatum. seruo.

v ¶ Eius. s. seruꝰ. i. legatum qō est ipse seruus. ꝛ facit. j. de ꝟbo. ob. l. inter stipulātem. §. sacram. et de solu. qui res. §. arez. Sz cōtra. §. de lega. iij. si chorus. §. fin. si deest ibi nō. Sol. hic post mortez testatoris recidit in seruitutē nec post habuit nouam voluntatem: ibi ante mortē ꝛ post habuit nouaz voluntatē. ad qō est §. eo. cum seruus. in fi.

Si tibi. ¶Casus.

Legaui tibi infortiatum meum: ꝛ rogaui te vt illud restitueres titio: ꝛ postea idem infortiatū reliqui tibi p fideicōmiſ. et in hoc secundo relicto non rogaui te vt alij restitueres: certe ex posterioꝛi scriptura habebis infortiatū ꝛ nulli illud restitues. Viuia.

x ¶ Cōmisero. i. tibi p fideicō. reliquero. Azo.

y ¶ Non ꝑstes. als deest non ꝛ als adest ꝛ bene. ꝛ

Si testatoꝛ appellauerit libertum in testamento ingratum in quo ei legauerat: videtur eidem ademisse legatum. hoc dicit.

Paulus. Lex. xxix.

Libertus qui in ꝓtore parte testamenti legatum acceperat: ꝛ ingratus postea eadem scriptura a testatoꝛe appellatus est: commutata voluntate actionem ex testamento habere non potest.

Fideicommissum ab vno in aliū trāsfertur cum onere speciali: ꝛ onus primo iniunctum in persona ad quam transfertur in onere speciali non videtur repetitū. hoc dicit Bar.

Scuola. Lex. xxx.

Alumne sue sempronie plura legauerat: quedam ex bis abstulit: quedam vt prestarentur ab herede suo petijt: iquibus ꝛ. ꝛ. dare voluit bis verbis:

corcor. j. si cui plus q̄ per. l. fal. l. nisi. §. item si ipse. ꝛ. C. de vsur. l. per retentionē. Sed contra. §. de ꝓbatio. l. iij. Solu. ibi. Item argu. contra. §. de condi. institu. l. cum seruꝰ. ꝛ. j. de cōdi. ꝛ demon. l. auia. + ꝛ. §. de alie. gaio. in princi. ꝛ facit. j. eo. alūne. in fi. j. tit. ꝛ. §. ab heredib?. ꝛ. §. qui filias. ꝛ de pecu. leg. l. si peculium. ꝛ. §. eo. ti. l. aurelius. §. testamento.

+ Als incipit quia.

Addino. Dic ſm Bar. q̄ hic loquitur de onere impoſito in codem legato: ibi vero loquitur de onere impoſito institutioni an videatur repetitum in legato.

Libertus. ¶Casus. Stichō liberto meo legaui. ꝛ postea dixi in eodē testameto in quo ei legauerā q̄ ipse erat mihi ingratus; certe mutasse videor voluntatē: ꝛ ideo legatum petere non poterit dict? libertus ab heredibus meis. Viuia.

3 ¶ Libertus. facit. §. e. diui. ꝛ. C. de bis quib. vt indi. l. hereditas.

Alūne. ¶Casus. Sempronius fecit testamentū ꝛ instituit sibi heredem quēdam nomine azū: ꝛ sempronie alūne sue testatoris soroꝛi dicti azi heredis plura legauit: ꝛ postea quedaz ex bis legatis ei alūne abstulit/ ꝛ quedam ex bis vt ꝑstarentur ei petijt a dicto suo herede. inter que legata. xx. dare voluit eidē alūne bis ꝑbie: hoc amplius do lego dariꝰ volo sempronie alūne mee. xx. libras auri: ꝛ committo fidei tue o azē heres meus vt in primis semproniam eam ad bonā vite cōsuetudinem reuersam: ita. xx. aurei libras ei alūne reddas cum moneris. ꝛ interim tu ꝑstes ei redditus. i. vsuras semisses de dictis. xx. libr. auri: ꝛ postea fecit codicillos ꝛ in eis transtulit eas. xx. lib. auri ad meum legando eas ei: ꝛ fidei ciuis meuium cōmsit in hec verba. xx. libr. auri quas in testamento sempronie alūne mee reliqui/ eas dare volo me uio cautionibus ab eo interpositis vt ex ea summa eidez sempronie q̄diu vixerit ipsa sempronia ꝑstet pro victu. v. dena. omni mense: ꝛ pro vestiariꝰ centenos quinos aureos: id est quinquies. xx. omni mēse: idq̄s fidei vestre siue tue committo o meuiz certus autem sum te meui pro tua pietate petituruꝝ ab heredetue vt voluntas mea in persona alūne mee duret: ꝛ postea decessit dictus sempronius: nunc queritur an dictus meuius sit cogendus restituere sempronie dictas. xx. lib. auri. post mortem suam sempronij sicuti rogatus fuerat azus heres? Et respon. q̄ non: sed alia que relicta sunt alūne a meuio per testatoꝛem. i. mēstruos denarios. v. p̄o victu. ꝛ mēstruos quinquies. xx. aureos p̄o vestimentis deberi a dicto meuio ꝛ ab heredibus eius eidem sempronie alumne donec ipsa viuet. Viuianus.

a ¶ Rr. auri. non pure: sed post mortem: vt subijcit.

b ¶ Attici. proprij nomen est heredis. i. fratris alíne. Vso. vt appareat j. vel non erat frater: sed fraterna charitate eam diligebat. vt. ff. de her. instit. nemo. ff. qui frater.

c ¶ Ad meuium. alias est ad meuiam legatariam. sed falsa est littera: nam in multis locis oportet dici meui°: id est meuta. alias est meuium: et hec vera.

d ¶ Denarios quinq;. s. pro victu.

e ¶ Centenos. dic centenos ꝛ vicenos.

f ¶ Quinos. i. qnquies rr. poni pro eodē. ꝛ dic menstruos.

g ¶ Certa sum. per hoc vidētur relinquere fideicō̄miss. vt. ff. titu. j. l. vnum. §. fin. ꝛ de leg. j. l. filiusfamī. §. vt quis. ꝛ de leg. ij. pamphilo.

h ¶ Atticius. quod videbatur per verba superio racerta sum ꝛc.

i ¶ Sed alia. scilicet mens strua. ꝛ sic posterior scriptura minime grauat. sic. ff. l. si tibi certam.

k ¶ Et ab herede. quasi heres legatarij sit rogatus qō valeret. vt. ff. de leg. ij. si fuerit. §. fi.

¶ Titia. ¶ Casus Titia fecit testamētū ꝛ instituit sibi heredem in vna vncia scīz libertam suā: et etiam suam collactaneam: fuerunt enīz nutrite de lacte vnius mulieris: ꝛ seium ꝛ gaium pone instituit sibi in. xi. vn cijs: ꝛ postea pamphilo suo liberto dedit predia per fideicō. inter que dedit eidem pamphilo sin ꝛbisim. i. oēm pensionez predior̄ que appellabatur circa colonem. Item eidem pamphilo libertō postea donauit p epistolam etiam alias res/ inter que verba epistole: ita locuta est dicta titia de dicta scia et de dicto pāphilo. Ego titia mitto salutez bēdicas meis et volo firmia esse que in inferiori parte testamenti mei ordinata sunt: ꝛ q̄ cūq; inueni me fecisse in nomine pāphili: ꝛ fidicta scia collactanea mea mihi voluerit heres esse ex ea parte ex qua eam scripsi. i. ex. xij. i. ex vna vncia volo ei dare sinthisim que est circa colonē: ꝛ postea decessit dicta titia: ꝛ postea dicta scia liberta omissa parte in qua instituta fuit: elegit ex codicillis siue ex dicta epistola dictum fideicōmiss. de dicta sinthisi. dictus autem pāphilus petebat dicta pdia que erant in sinthisim ex causa fideicōmiss. sibi in testamento per titiam relicti quasi debeat concurrere cum dicta scia: nūquid gaius et scius predicti ꝛ etiā scia pdicta possunt eum pamphilum repellere exceptione doli? Et dicitur q̄ sic: quia fideicōmiss. prediorum in sinthisim datū pāphilo in testamento: videt p epistolam translatum in sciam. Tuuia.

hoc amplius do lego dariq; volo. xx. auri[a] libras et adiecit / fideiq; tue attici[b] committo vt in primis sempronium sororem tuaz pro tua pietate et regere et tueri velis: et si putaueris eam ad bonā vite consuetudinem reuersaz. xx. auri libras ei reddes cum moricris: interim tamen redditus eius. i. vsuras semisses ei prestes postea condicillis ad meuium[c] legatarium eisdem. xx. libras auri transtulit ꝛ fidei eius cōmisit in hec verba. xx. libras auri quas testamento sempronie alūne mee reliqui eas dari volo me uio cautionibus interpositis vt ex ea summa eidem sempronie q̄diu vixerit prestet menstruos denarios quinq;[d]: et vestiarij no mine denarios cētenos[e] vicenos quinos[f]: idq; fidei vīe committo: certa[g] sum autem te meui pro tua pietate petiturum ab hrede tuo vt voluntas mea in persōnam alūne mee duret: quesituz est an meuius legatarius cogendus sit post mortem suam. xx. libras auri sempronie restituere sicut rogatus fuerat attici[h] heres: Respondi fm ea que proponerētur. xx. quidem auri libras nō cogendum prestare: sed alia[i] que ab eo alūne relicta fuerant deberi et a meuio ꝛ ab here de[k] eius donec viueret alumna.

§ Si de rebus specialiter legatis ꝛ subnote generali confirmatis vna alteri legetur in totū videtur esse legata et legatario primo adempta. Bar.

¶ Titia testamento sciam libertam[l] eādēq; collactaneaz ex parte. xij. heredez instituerat: pāphilo liberto suo predia per fideicō. dedit in quibus sinthisim[m] id est omnem possessionē prediorū que tamen q̄ iret fecit testamentum/ ꝛ instituit sibi heredem gaium ꝛ sempronium: ꝛ petijt ab eis vt si ipsa in prouincia decederet darent per eos lucio titio. lr. vt is lucius titius corpus eius curaret ꝛ in patriam testatricis. i. in campaniam reportaret. Item dixit cui lucio titio concedi volo si quid ex ea pecunia supererit ei a predictis faciendis: his factis fecit eadem die codicillos in quibus ita scripsit. Peto a vobis heredes mei vt siue in prouincia siue in via aliquid mihi humanitus contigerit: puta q̄ moriar: corp⁹ meus curetis vos heredes reportare in campania: et in monumētum filiorum meorum: ꝛ postea decessit dicta scia in prouincia vel in via: et dicti heredes sui reportauerunt corpus suū in cāpaniam: et posuerunt in monumento filiorum: et in eo faciendo expenderunt. xl. ponezet ita superfuerūt. rr. de dictis. lr. nunc venit lucius titius ꝛ petit illa rr. nunqd debentur ei? Et dicitur q̄ non: quia ademptum est ei per codicillos ad heredes factos. Tuuia.

appellabat circa colonem: eidēq; liberto postea per epistolaz alias etiam res donauit in quib⁹[n] ctiā de scia ꝛ pamphila ita locuta est. Titia heredibus meis salutem[o] volo firma esse que inferius ordinata sunt quecunq; puenī in noīe pamphile feciſſe si scia collactanea mea heres non fict: ex ea parte ex qua eam scripsi volo ei dari sinthisim que est circa colonem

quesitum est cū scia liberta omissa parte hereditatis ei testamento ascripta ex codicillis fideicōmissum.

id est sinthisim circa colonem eligatan si pamphilus ex causa fideicommissi cadez predia vendicet doli mali exceptione summoueri debeat? Respondi translatuz videri fideicommissi. prediorum sinthisim que est circa colonem.

§ Per ademptionez oneris adiecti in vim modi etiam legatum videtur ademptum. Bar.

¶ Scia liberta[p] ab heredibus petierat vt si in prouincia decessisset sexaginta lucio titio darem tur vt is corpus eius curaret: et in patriam reportaret: et adiecerat hec verba: cui concedi volo si quid ex ea pecunia superit cadē die codicillos ad heredes suos ita scripserat. Peto a vobis vt siue in prouincia siue in via aliquid mihi humanitus[q] acciderit corpus meuz curetis ꝛ in campaniam et in monumentum filiorum meorum reportare[r]: quesitum est an id qō superfuerit ex sexaginta lucio titio tacite ademerit? Rñ. edemptum videri[s].

§ Quātuz ad res reformatas videtur testator voluntatem mutare non quātū ad alias. Bar.

¶ Qui filias ex disparibus poz

Titius habens in bonis. rl. pone: ꝛ habens in ere alieno. l. pone: ꝛ habens duas filias: scz primam ꝛ secundam: fecit testamentum et instituit sibi dictam primam in. cc. i. intantuz de bonis quod capiebat. cc. et secundam intantū q̄ capiebat. c. ꝛ seium ꝛ gaium intantum q̄ capiebat alia. c. ꝛ postea inter eosdem heredes ꝛ in eodem testamēto fecit diuisionem bonorum suorum quasi omniū: ita q̄ cuilibet heredum assignauit quasdam res ꝛ remanserunt a dicta diuisione. l. indiuisa. i. tantū de bonis q̄ valebat. l. ꝛ postea subiecit hec verba in eodem testamento: reliq; autē omnia bona mihi ex istentia ꝛ superantia a dicta diuisione similiter et hereditatis mee onera erant dictarum duarum mearum filiarū: que onera ex his meis bonis subsistunt. nam quedam ex meis oneribus fatifeci iam et quedam non: postea fecit codicill. et in eis reformauit totam diuisionem quam in testamento fecit: id est aliam formam ei dedit id est quasdam res quas per diuisionem filiabus dederat dedit cohe redibus earum ꝛ quasdam quas dederat cohe redibus dedit filiabus: ꝛ quasdam ex dictis suis bonis similiter in diuisa remanserunt sicut et in diuisione in testamēto facta remanserunt quedam indiuisa: ꝛ postea decessit dictus titius. nūc q̄ritur an dicte filie titij possint consequi vt ipse sole habeāt ea q̄ noiatim eis relicta sunt in diuisione q̄ nouissime a patre facta est.

l ¶ Libertam. q̄ eam manumiserat patet titie.

m ¶ Sinthisim. grece sinthisim latine dicit omnem possessionem.

n ¶ In quibus. i. inter que verba epistole.

o ¶ Salutem. Hec est epistola in greco quam quidam libri habent trāslatam in latinum per hec verba volo ꝛc. Alij non habent et exponūt grecum quod significet predia que reliqui pamphilo scie dono. ꝛ fm istos petet scia quē ex donatione inter viuos: fm primos per fideicommissum.

¶ Scia. ¶ Casus Liberta q̄ erat de campania iuit in prouinciam: ante

¶ Qui filias. ¶ Casus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

facta est: scilicet in codicill. quod quidem coheredes earum negabant: Et videtur q̄ non, propter verba testamenti: per que verba testamenti aliter et aliter diuisionem fecerat. Respon. tamen hic q̄ bene possunt hoc consequi: quia per diuisionem in codicill. factam non videtur ei tacite recessisse a tota voluptate expressa in testamento. sed ab his tantum rebus videtur recessisse quas reformauit in diuisione in codicill. facta. babebunt ergo filie malo velle coheredū res que obligerunt eis per diuisionem in codicil. facta ꝛ coheredes earum habebunt alias res que obligerunt eis coheredibus per diuisionem eandem in codicil. factas. tota autem alia voluntas i testamento scripta remanebit in suo statu: scz vt ea bona que non sunt diuisa in testamento nec in codicil. ꝛ vt onera hereditaria que capiebant. l. vt diri sint solummodo dictarum filiarū. Viuia.

a ¶ Instituerat. Et quosdam alios. vt. j. patet.

b ¶ Solum duarum. q. d. non coheredū: et sic duo dixit indiuisa ptinere ad filias ꝛ ipsas subire onera eris alieni.

c ¶ Et sole. et non alij coheredes.

d ¶ Non a tota. sic et. C. de testa. tu. et si a patre. ꝛ de reuoc. actio. l. i. §. sciendum. Sed contra. ff. co. l. stibi certam. Solu. hic primo testamentum non rumpitur per codicillos: sed ibi vtrumq; erat testamentum. Roge. vel vtrūq; relictum in codez testamēto. Item contra ff. de testamen. heredes. §. si quid. Sol. fm Azo. ff. de solēnitate testamenti hic de mutatione diuisionis. Addino. Ista soluto displicet Barto. ideo dic aliter fm Dyn. q̄ hic res assignata ex causa diuisionis videtur capi tanq̄ prelegata: et prelegata potest in codicillis mutari ꝛc. ꝛ in. l. contraria volebat sine solemnitate mutare.

tionibus testamento heredes instituerat[a] pene omnium bonorum suorum eodem testamento diuisionem fecit: deinde hec verba addidit: reliqua autem existētia omnia mihi similiter et hereditaria onera erunt solum duarum[b] filiarum mearum: scilicet prime ꝛ secunde: vel que ex his subsistent. postea codicillis longe aliam diuisionem fecit bonorum suorum inter easdem ꝛ testamento diuiserat: quedam tamen nulli nominatim dedit: quesitum est an prima ꝛ secunda filia ex verbis testamenti cōsequi possint vt sole[c] habeant ea que nominatim nulli relicta fuerunt in diuisione que nouissime a patre facta est? Respon. non a tota[d] voluntate recessisse videri sed ab his tantum rebus quas reformasset.

¶ Trāslatio legatario facta occasione mortis sperate et instāti infirmitate ita demūm effectum si ex eadem infirmitate legatarius moriat: non si ex alia. Bar.

¶ Cum post apertas tabulas testamenti[e] pristilianus vixerit de cuius legato portionem hereditatis mater epistola ita cauerat: quoniam cognoui pristilianum filium meum in extremis esse iustissimum ꝛ pissimum: duxi portionem eius[f] hereditatis quam ei testamento dederaz legare mariano fratri meo: et ianuario mariano meo equis portionibus: ꝛ etiam si qd amplius eidem presiliano legaueram[g]: vt si quid humanitus[h] ei contigerit do lego: dariq; eis volo: postea ex eadem infirmitate[i] pristilianus decessit: quesitū est an legata quoq; eius ad ianuarium ꝛ marianum ex causa fideicommissi pertineant? Respondi posse videri si decessisset ex ea infirmitate omnino legatum ad eos de quibus quereretur transtuliſſe.

¶ Si seruus legatus transferat in fundum vt ibi perpetuo sit legatū de eo factus videtur extinctum. Bar.

Idem. Lex. xxxi.

Filio ex parte herede instituto duos fundos cū mancipijs et instrumento omni legauit[k]: idem vxori plura legata et seruos stichum ꝛ damam legauit: sed cū in altero ex fundis filio pre legatis cognouisset villicum non esse stichum misit: ꝛ tam rei rustice q̄ rationibus fundi prefecit: q̄situm est stichus vtrum ad vxorē an ad filium pertineret? Respondi cum memor erat eorum que testamento cauisset: stichus his prelegatis in que translatus est a testatore non posse recedere: nec vxorem[l] posse stichum ex fideicommissi causa petere.

¶ Si fideicōmissum est ademptū ex dispositione testatoris expressa: legatū nō remanet penes grauatum sed videt ademptum. b. d. Bar.

¶ Matri sue ex pte heredi instituto quattuor p̄dia legauit[m] ꝛ fidei ei[n] cōmisit vt ex his duo socero restitueret: deide codicillis[o] socero ademit fideicō. quesitum est an nihilominus ex plegatione ad matrē ptinerent? Rndi nihil ppo ni cur ad matrem[o] pertinerent.

b ¶ Dum anitius, per hoc videbatur quandocumq; decederet: ꝛ ea quecumq; infirmitate pristilianus: quod ei relictum fuerat etiā ad ianuariū ꝛ marianum translatum fuisse: quod remouet.

i ¶ Infirmitate. secus ergo si ex alia. Rog. ꝛ facit. §. qui. ex cau. maio. l. ab hostibus. §. fed quod simpliciter. ꝛ de vulga. fubst. l. in substitutiōe. ff. l. filio. Sed argu. contra. ff. de libe. ꝛ posthu. l. placet.

Filio ex pte. ¶ Casus. Titius instituit sibi heredem seium filium suum et vxorem suam gauam: et dicto filio duos fundos prelegauit cum mancipijs: et omni instrumento dictorum fundorum. Item dicte sue vxori plegauit mille tā inter que prelegauit ei stichum ꝛ damaz seruos suos. postea eum cognouisset idem testator non esse aliquem villicum in altero ex fundis filio prelegatis misit in dicto fundo stichum predictū vxori prelegatum et prefecit sue prepositi eum tam rei rustice q̄m rationibus fundi predicti: et postea decessit idē testator: nunc queritur vtrū dictus stichus ptinere debeat ad vxorem: an ad filium? et dicitur q̄ ad filium.

¶ Matri sue. Titius instituit sibi heredē seiaz matrem suam: et gauum ꝛ prelegauit quattuor p̄dia dicte sue matri: et fidei eius matris commisit vt ex his quattuor predijs duo restituere et socero ipsi⁹ testatoris: ꝛ postea fecit codicillos: et i eis socero ademit dictum fideicommiss. dictorū fundorum. ꝛ postea decessit idem titius. nunc queritur vtrum nihilominus ad matrem pertineat dicti duo fundi? et dicitur q̄ non.

¶ Seia testamento. seia fecit testamentum: et in eo legauit titio suo pniū gno. x. pondo auri. ꝛ postea predictus titius accusauit eam dicens / q̄ ipsa fecit occidi patrem suum titij maritiq; quondam ipsius seie. post institutam autem dictam accusationem dicta seia fecit codicil. ꝛ nō ademit dicto suo priuigno legatum predictum: et ante finem dicte accusationis decessit ipsa seia: ꝛ nihilominus quo ad bona ipsius seie confiscanda vel acta non fuit causa predicta homicidij. et postea pronunciatum est patrem dicti titij non esse interemptum scelere dicte seie. nunc queritur an ab heredibus dicte seie debeat reddi legatus predictum? Et vi detur q̄ sic: quia ipsa in codicillis predictis non ademit ei? Respon. tamen hic q̄ non: quasi tacite sit ademptum propter dictam accusationez de eo factam. ¶ Filie. Titius instituit sibi heredem seiam filiam suam quā habebat in potestate: ꝛ sempronium ꝛ gaium: ꝛ inter cetera q̄ prelegauit eidem filie prelegauit ei peculum ipsius filie: postea idem testator eregit. ꝛ. a quodam debitore ꝛ pecuniā ipsius filie in suam patris ratione cōuertit: ꝛ postea decessit idē testator: nunc queritur an dicta filia possit agere cū coheredibus suis eo nōie. i. ppter dictam pecuniā a debitore exactā? Et rn. q̄ non, nisi probet exactā dictā pecuniam p testatorem animo non adimendi. Viuia.

k ¶ Legauit. i. prelegauit predicto filio.

l ¶ Esse vxorem. inspicit enim tempus quo cedit dies legati. vt ff. de fun. instru. l. pe. ꝛ arg. ff. de leg. i. l. quod in rerum. §. si quis post. ꝛ de leg. ii. l. peculium. in prin. ꝛ. j. co. l. fi.

m ¶ Legauit. i. prelegauit.

n ¶ Codicillis. sic ergo q̄ⁿ testamēto relinquit in codicillis adimit ✠ vt insti. eo. in prin. ꝛ no. ff. de testa. l. heredes. §. i.

o ¶ Cur ad matrē. limo videtur apud matrē remanere. vt. ff. de ali. le. l. ✠ Limita nisi filio in restitutionis legatus certe rel cēt factus q̄ et eleganter si gnauit bal. in auten. ex causa. vi. q. C de liber. pcte. vl et ybere.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK

pecunie. que est contra. Solu. ibi fideicommiſ. fuit inutile morte fideicommiſſarij: bic penitentia teſtatoris: que patet in adimendo legato: h grauando matrem videtur penituiſſe de eo q quattuor ei legauerat. argumen. ſ. co. l. q ſi. 7. l. et ideo. Vel bic ab initio nil plus niſi duo matri erat relicturus, Tu dicas q bic quo ad illa duo mater vt miniſtra fuit electa. vt et. ſ. de leg. ij. l. ſi quis titio. et. l. ſi qs quos. 7. l. de dona. cau. mor. l. ſi filio. ſed in contrario vt legatarius. Et eodem modo ſolue. C. de cadu. tollen. ſ. pto ſecundo. 7. ſ. de dona. cau. mor. l. ſi filio. ſed in contrario vt legatarius. Et eodem modo ſolue. C. de iulianis. 7 de lega. iij. l. pater. ſ. tuſculanus. et ſ. de conditio. et demonſtratio. l. ſi quis cuz. que ſunt contra. et dic vt dicta. l. ſi quis titio. apparet ex predictis q id q̄ dicitur ademptum non videtur datum. vt. ſ. de his que in teſta. delen. l. ſ. penulti. quod verum eſt quantum ad illum locum cui eſt ademptum: non q̄tum ad locum de quo eſt ademptum: aliquin adempto legato illi ad quem tranſlatum eſt primus ſtatum viam agēdi conſequeret quod bic negat ſm Ro. 7 Azo.

g ¶ Titio. pinuigno. vt. ſ. patet.

h ¶ Accuſabat. incidenter cum heres ſeie dotem repeteret vt eam pinuigni lucraretur. vt. C. de repu. l. conſenſu. et. ſ. ſolu. matri. l. ſi ab hoſtibus. Vel dic q directo criminaliter accuſabat. l. cor. de ſica. vt. C. de ſic. l. is qui.

i ¶ Acta cauſa. poſt mortem feic: 7 boc ciuiliter excipiendo. Vel dic etiā criminaliter quo ad bona tantum: quod dic vt no. C. ſi reus vel accuſ. mor. fu. l. ſi.

d ¶ Non ademerit. quia tacite videtur adēptū. vt. ſ. de. l. er parte. 7. l. ij. §. fi. 7. l. ſeq. 7 facit. ſ. de his qui. vt indig. l. j. 7. l. indignum.

e ¶ Preſumitur. preſumitur enim ademptum. vt. ſ. de. l. in princi. 7 de leg. ij. l. cū pater. §. filia. 7. l. antepe. in princi. Azo. 7 de leg. ij. l. fideicōmiſſa, §. ſi rem. 7. l. qui filium.

f ¶ Detrabere. §. Caſus. Legauit tibi. c. lib. bonoſi. certe bene poſſuz prompte 7 leuiter et expedite adimere totum legatum predictū vel eius partem quotā vel non quotam: 7 tam minimam quantitatē q̄ maximam dicti legati adimere poſſum: 7 etiam vnū nūmuz poſſum adimere et etiam dicto legato leuiter adūcere poſſum. Si autem legaſſem tibi equum vel fundum obſcurum: et difficile eſſet adimere vnum vel duos denarios in dicto fundo vel equo: nam non poſſum preſcribere in fundo tam breuem partem vel in equo quia ad id non haberemus in promptu propria nomina ſicut habemus in pecunia. pecunia enim deſignatur in partibus per ſolidos 7 per libras 7 per vnum nūmū vel plures vel per quotas partes: ſed fundus deſignatur tantum per quotam: vt puta dimidiam 7 tertiam 7 quartam: 7 ſic de ſingulis. ¶ Cum libertas. Sticho ſeruo meo legaui. c. 7 libertatem: poſtea ademi ei ſolā libertatem: nunquid videtur ei ademptum legatum: Et dicitur q̄ ſic. vnde nihil facit ad rem adimam vel non adimam ei legatum q: ſemper videtur ademptum: ex quo ademi ei libertatem: quia legatum nō pōt habere ſine libertate. Iuuianus.

f ¶ Decuniam. cum ſola pecunia legatur expedite fieri poteſt vel totius vel partis ademptio vel quote: vel non quote: 7 tam minime quantitatis q̄ maxime: veluti vnius nummi: re vero corporali legata vnius nummi ademptio fieri nō poteſt: puta in fundo obſcurum 7 difficile eſt deſcribere tam breuem partem fundi: ideo quia ad propria nomina ſicut in pecunia in promptu non habemus. Ro. nam pecunia per ſolidos vel per libras per nummum vnum vel plures: 7 per quotas in partibus deſignatur: ſed fundus tantum per quotam 7 dimidiam tertiam: 7 ſic de ſingulis.

g ¶ Seruis. propriis teſtatoris: quia eis legatum ſine libertate nullū eſt, vt. ſ. co. 7 ſi tranſferam. 7 facit. ſ. co. ſi ſeruo.

¶ De rebus dubijs.

Undum. §. Caſus. Meiius reliquit gaio amplum fundum poſitum infra certos confines: poſtea dictus gaius diuiſit dictum fundum in quattuor partes ad boc vt melius poſſet colere: 7 cū totale omnium dictarum quattuor partium vocaretur meuianus eo q a meuio peruenerat ad eundem gaium. vnde de dictis quattuor partibus impoſuit idem gaius nomen meuianum. vnde totale dictum pr̄dium vocabat gaius meuianum. 7 dictam quartam partē ipſius fundi vocabat ſimiliter fundū meuianum totalis autez dictus fundus valebat. c. pone et dicta pars quarta valebat. rr. Item alibi habebat dictus gaius quendam alium fundum quem vocabat ſeianum: nunc iſte gaius fecit teſtamentum: et legauit titio fundum meuianum aut ſeianū ſubalternatiue nō adjiciēdo de quo meuiano ſentiret vtrum de magno aut de paruo: 7 forte dedit electionem titio legatario 7 trum acciperet ſeianum vel meuianum: 7 poſtea deceſſit dictus gaius teſtator. nunc queritur de quo meuiano videtur ſenſiſſe dict⁹ teſtator vtrum de paruo aut de magno et diſtinguitur: aut dictus fundꝰ ſeianus equiualeat minori fūdo meuiano: aut maiori fūdo meuiano. Primo caſu videtur teſtator ſenſiſſe de minori fundo meuiano legando dicto titio legatario. 7 ſic legatarij⁹ poterit eligere fundum meuianum minorē vel ſeianum. Secundo autem caſu iudicabim⁹ cum ſenſiſſe de totali ſine vniuerſali fundo meuiano: 7 ſic dictus legatarius poterit eligere fundū meuianū maiorē ſiue totolē aut ſeianū. Vi.

Cenuleius. Lex. xxxij.

Detrabere legatis vel adij cere ſi nihil preter numeratam pecuniam legatuz ſit prōptum eſt: cuz vero res corporales interuenient: et ſcriptura difficilior ſit: et obſcura portio. ¶ Cum libertas admittur legata ſeruis relicta nihil attinet adimi.

¶ De rebus dubijs. Titu. v.

¶ Si in aliqua parte alternatiue eſt aliqua res dubia declaratur habito reſpectu ad eſtimationem rei in alia parte alternatiue poſite. Bar.

Paulus. Lex. j.

Undum meuianum aut ſeianum titio legauerat cū vniuerſa poſſeſſio pluriuz prediorum ſub appellatione fundi meuiani rationibus demonſtraretur: reſpondi non videri cetera predia legato voluiſſe defunctum cedere: ſi fundi ſeiani precium a fundi

a ¶ Seianum. alternatiue quo caſu heredis eſt electio niſi teſtator contradixit. vt no. C. de verb. ſig. l. pe. in fi. 7 dic caſum ſm Azo. q meuiꝰ amplum fundum reliquit titio: qui titius vt melius coleret (vt. ſ. de leg. ij. gaius. §. titius) in plures partes diuiſit: 7 cum totale omnium partū vocabatur meuianum: quia a meuio peruenerat vni portioni impoſuit nomen meuianum: 7 totale velere poterat. c. fed boc paruulum valet. rr. Itē hic titius habebat quoddā aliud fundū qō dicebatur ſeianū: nunc iſte titius legauit meuianū aut ſeianū alternatiue: 7 forte quem eligeret legatarius. q̄ritur ergo de quo meuiano videtur ſenſiſſe totali vel particulari? 7 diſtinguitur an ſeianus equiualet meuiano minori vel q̄ſi equualeat: 7 videtur q̄ ſenſit de minori: alſ ſi ſeianus magis equipaleat totali ſecus: quia cetera cōtinētur vt bic colligit. argu. inſti. de vulg. ſubſti. §. ſ 7 ſi ex diſparib⁹. 7. ſ. eo. vtrū. §. ſi. nā tunc teſtator electionem dat: quare merito poteſt dubitari quod debeat eligere. at cū cēt certus teſtator qō cēt ſi de totali intelligeret: potius totaliter eligeret ſcilicet ſi vellē legare tibi. c. aut. rr. nas certus eſt q̄ centuz potius eligeres: 7 iō ſimpliciter. c. tibi potius legabo: alſ minus intelligit. vt. ſ. de lega. ij. ſi ita. §. ſi. Item ſi habeas non magna 7c. 7 ſi ponitur conditionaliter: alſ eſt ſine non: 7 tūc dic ſi. i. §uis. Item qd ſi dubiū eſt cui magis equaleat: Rñ. de minori ſenſit. vt. ſ. de leg. i. l. apud iulianū. §. feio. 7. l. ſi ita. in fi. Vel dic ſecundo caſu ſm Ro. q̄ titius qui habebat fundum meuianum amplus q̄ diuiſit in partes 7 ipſuit nomen ſeianuz: 7 ſic cōtinetur ſeianus ſub appellatione meuiani: tandē legauit meuianū aut ſeianū alternatiue. q. d. totū aut partē: certe nolē meuiani ꝓtinent tñ partes nō nolate. i. cetere a ſeiano: 7 ſm h q̄ dicit nō videri cetera. f. ſeianū cedere cū ipſo meuiano.

Caſus ſm Azo.

i ¶ Plurium, inter que non erat ſeianus ſm primum caſum: vel erat ſm alium.

k ¶ Si. i. §uis + 7c. 7 in fine habeas non: 7 diſtingue circa boc: q̄ cum vni genus alteri ſpēs legat generi p ſpeciem derogat. + vt. ſ. de leg. iij. l. ſeruis vrbanis. §. fi. cū vo eidē genus 7 ſpēs alternatiue: tunc nomine generis ſole partes vel ſpēs innoiate intelliguntur: vt h. aut copulatiue: 7 tunc aut cā determinationis nolanit ptes. 7 tunc ſole ille cōtinētur in legato: idē ſi a teſtatore ſcite boc fiat. aut cā tollēde diminutionis ſiue ad maiorem certitudinē: nā tunc gñali legato nō derogat. idē ſi teſtatore ignorante boc actū eſt. vt 7. ſ. de fun. inſtru. cā delamidis. §. cui ſin duz. 7. §. quidā. 7. l. ſeie. §. tyranne. 7 de ſup. le. l. legata. in prin. 7 de teſta. ſi peculiuz. 7 de lega. iij. predijs. §. titio. 7. §. fi. 7 no. bic. ſ. de fun. inſtru. queſitum. §. penul. 7. §. fina.

+ Nō ē neceſſe. pau. + hꝫ bar. pau. 7 ſeq.

Non magna.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Non magna. alꝫ deest non: ꝫ tu habeas. Accur.

Quibus. ¶ Casus. Cū essent duo ptātes boñ. ita legauit eis. Postatibus bonoñ. lego. c. certe videor reliquisse cōmuni bo. r nō singulis cuibus: r sic potestates capient nomine cōmunis legata r nō nomine suo vel singulorum ciuium. Ciuia.

b ¶ Cuib⁹. forte admini stratoribꝫ ciuitatis. ꝛc. Additio. ¶ Item glo. ap probant bar. pau. r So. circa quam dicas etiam idem si leget cuibus indefinite ꝑm eo ſdem.

c ¶ Ciuitati. nō singulis nisi aliud ostendat + testatorem voluisse. vt. j. c. Leum senatus.

d ¶ Videt. vnde capient administratores nole ciuitatis: sic r sacerdoti ✠ relicti capit eccliā. vt. ſ. de annu. lega. l. annua. ſ. a ritia. r. j. de condi. et demon. l. filio. in prin. et ſ. idē. r. C. de iure delibe. l. cnm aliquis. r. j. eoꝺ. ſi cognatus. ſ. ſi.

Iam ambiguo. ¶ Casus. Cum baberem duos ſtichos ſeruos lega ui tibi ſtichū: certe ille ſti chus debet quem debere volui r nō ali⁹: aliud aut ē eſt in eo legato qꝺ non eſt dubiū ſiue ambiguū: ſi ego teſtator diri in eo aliud q̄ ſenſi: puta q̄ le gaui tibi fundū r ſentie bam de equo: non enim velet in aliquo legati: quia qui aliud dicit in legādo q̄ vult non dicit id qꝺ vox ſignificat: q̄ non vult nec dicit id qꝺ vult q̄ id nō loquitur: r ſic nō eſt mirū ſi legatus eſt inutile: facit aūt ad p̄dictas partes buius. l. ſ. de leg. j. ſi quis a filio. ſ. ſi quis plures. r. l. iiij. p quas pono bic caſum: alij aliter ponunt: ſed nolo plus inſiſtere. Ciuia.

e ¶ In ambiguo. in p̄ma parte pone: legaui ſtichum + cū haberē duos ſtichos. vt. ſ. de leg. j. ſi quis a filio. ſ. ſi quis plures. In ſcōa legaui fundū r ſentiebā de quo. vt. ſ. de leg. j. l. iiij. ſi aūt lego ſtichū r ſentā de pabilo: valet de quo ſenſi. ✠ vt. ꝺ. l. iiij. de leg. j. r ita p̄ma pars in ꝓpio noie: ſcōa in appellatiuo ponit. + ſed r prima poſſet loqui in appellatiuo/ibi nō vtrūq; ſꝫ nō in eo qꝺ dicit: ſed id dūtaxat ꝛc. Alij vt. R. dicūt + ambiguū qꝺ cōtinet amphibologiā vt aio te eacidē romanos vincere poſſe: r ſimilia de quib⁹ no. ſ. de pac. l. veteribus. item in infinitis ambiguū qꝺ cōtinet ꝑ ſe expliꝺ: vt ſtudioſus indagator poterit inuenire.

f ¶ Itaq; vere in ambiguo ita eſt. nā aliud in eo qꝺ dubiū nō eſt plator tamen quod dixit nō ſenſit. R. vel continua ſic ✠ diri in ambiguo non valere vtrūq;: ergo multo magis vbi non eſt ambiguus nō valet vtrūq; quinimmo neutrum. nam ſi aliquid valeret: vel valeret quod dicit: ſed boc non vult: vel valeret qꝺ vult: ſed illud nō dicit: eſt ergo valida illatio itaq; ꝛc. Sed obijcitur primo dicto. l. ſ. de vſufruc. le. ſi alij. vbi verbus fundi quod eſt ambiguum quia quandoq; proprietatem nudam. vt. ſ. fami. ber. l. r puto. ſ. i. quandoq; plenam cōtinet. vt. ſ. de vſufru. accre. l. ſi tibi. tamen non accipitur pro vtroluit teſtator. vt. ꝺ. l. ſi alij. Sꝫ dc✠ ibi fuit ambiguitas rei: bic verbi vel orationis: vel ibi ſpeciale. vel vt R. ibi + dicit. Vel verius ✠ nomen fundi non eſt ambiguū: quia ſemper plenam proprietatem continet. r ſic concordant ✠ cum fine buius. l. nec ob. illā. Let puto vt ibi no. Item obijcitur ſecundo dicto buius. l. ſ. de lega. iij. l. non aliter. vbi receditur a verbis ſi teſtator vult. Sed illud ✠ locum habet vbi vocabulum plures habet ſignificationes ſed alteram conſuetam: vt ego decem ſolidos bonoñ. inſpicitur ergo conſue ta nū ſi teſtator aliud velit vt de paruis bononienſibus intelligatur. r facit. ſ. de re. in. l. in ambiguis orationibus. et de verbo. ſigni. nepos ꝓculo. r. ꝺ. de ſuppel. lega. l. legata. et. l. labeo. circa finem. Sed argu. contra. j. de appel. l. i. ſ. ſi quis. Additio. Sol. ſm bar. gꝫ bic eſt error i verbi prolationē: ibi in facti executione: circa quem errorem eſt iuris diſputatio: vt ibi patet.

Paulus reſpō. ¶ Casus. Quis legatum incerte perſone relictum non valet. vt infra. de leg. ſ. incertis. tamen id quod conditionis cauſa implende dandum eſt ſine dubio debet dari certis r incertis per ſonis vt poſſit competere petitio fideicom. illi cui in fideicom. ſibi relicto eſt apposita cōditio dandi aliquid certe vel incerte perſone: r de certa perſona eſt planum cuilibet. de incerta aūt ita pone. Lego tibi equū ſi dederis decem illi qui duxerit in vxorem filiam titij: vel illi qui prius aſcenderit capitolium per. l. j. eo. ſi fuerit. Sed quid ſi ita dixi. c. per fideicom. relinquo: r non adieci cui: indubitatum eſt nulli perſone videri datum fideicom. nec certe nec incerte: r ideo non valet fideicom. r hoc dicit cum. l. ſequenti. Ciuianus.

g ¶ Paulus reſpondit. alꝫ incipit: id quod. r quidam dicunt q̄ bec lex non eſtin pandectis.

petere.

¶ Si perſona legatarij nō apparet nō valet legatum. Bar.

Idem. Lex.v.

Paulus rñdit cuz nomen fideicommiſſarij teſtō aſcriptum nō ſit / nullā pſone nec certe nec incerte datum fideicommiſſum videri indubitatum eſt.

¶ Valet legatū factum incerte pſone de certis vel de incertis ſi certitudo venit declarāda ex aliquo futuro euentu. Bar.

Gaius. Lex.vj.

Quidam relegatus facto teſtamento⁹ poſt bereditis inſtitutionē r poſt legata quibuſdā data ita ſubiecit. Si quis ex heredibus ceteriſcz amicis⁹ quorum boc teſtamēto mentionē habui: ſi ue qs alius reſtitutionē mibi ipetrauerit ab iperatore r ate deceſſero q̄ ei gratias agerē: volo dari ei qui id egerit a ceteris heredib⁹ aureos tot: vnus ex bis quos beredes ſcripſerat ipetrauit ei reſtideicom. relinquo: r non adieci cui: indubitatum eſt nulli perſone videri datum fideicom. nec certe nec incerte: r ideo non valet fideicom. r hoc dicit cum. l. ſequenti. Ciuianus.

g ¶ Paulus reſpondit. alꝫ incipit: id quod. r quidam dicunt q̄ bec lex non eſtin pandectis.

b ¶ Et incertis. vt lego tibi funduz ſi dederis decem ducenti in vxorē filiaz titij: vel ei qui primo capitolium aſcēderit. ad quod. ſ. eo. ſi fuerit an legatum valeat incerte perſone + relictum ✠ dicit inſtitu. de le. ſ. incertis. r ſ. ſed nec. r. j. eo. quidā.

i Paulus reſpōdit. Non ſit. expreſſo nomine vel quaſi. ✠ vt ſ. ſi cer. pe. l. certum. r de here. inſti. quotiens. ſ. ſi quis. Accur.

k ¶ Nulli. facit. ſ. de vſufruc. lega. l. qui plures. r ſ. de ber. inſti. l. quotidie. ſ. beres. r inſtit. de leg. ſ. legari. r de ꝛbo. obligat. ſi ita. ſ. grisogonus ſed in caſu cōtra. vt. j. de ſtabile. l. qui pecuniam. vbi ſimpliciter dare iuſſus ſeruus r liber eſſe beredi detur iuſſus. Additio. Dic q̄ ibi granautur legatarius: vel fideicommiſſarius. vnde in dubio vi detur granautus darebe redi a quo ſenſit commodum: bic vero granatur beres qui cōmodum ſenſit a ſeipſo non ab alio ſm Bar. bic.

Quidam relegatus. ¶ Casus. Titius relegatus fecit teſtamentus et in eo inſtituit ſibi beredes ſempronium/et ſeium/ r gaium/ et petro. c. legauit: et martino. xl. r quibuſdam alijs plura legata reliquit: et poſtea ita dixit: ſi quis ex beredibus ceteriſcz amicis quorum boc teſtamento mentionem feci: ſiue quis alius ex amicis meis non nomina tis in teſtamento reſtitutionem mibi impetrauerit ab imperatore: et ante deceſſero q̄ ei gratias agerē: volo dari a ceteris heredibus. c. aureos. pone ei qui id egerit: poſtea ſeruus vnus ex beredibus impetrauit ei teſtatori reſtitutionem ab imperatore: r poſtea deceſſit idem teſtator anteq̄ id ſciret: nunc queritur an dicto ſcio debeantur a coheredibus ſuis dicti. c. aurei: Et dicitur q̄ ſic. fed et ſi alius ex amicis teſtatoris non nominatis in teſtamento impetrauit ei reſtitutionem: ipſe habebit dictum fideicom. ¶ Si tibi. Titius inſtituit ſibi beredem ſeiū: et rogauit eum per fideicommiſ. vt ibi gaio r poſtbumo titū teſtatoris reſtitueres bereditatem ſuam teſtatoris: r poſtea deceſſit dictus teſtator r ſeius adiuit beredi. ſuam nunc tu gaius vis ab eo petere totam be reditatem cum non ſit adbuc natus poſtbumus: queritur vtrum poſſis: Et reſpon. q̄ ſi certum eſt poſtbumum non naſciturum totam potes petere: quia non poteſt poſtbumus non naſciturus facere tibi partem: ſi autem iam natus eſt poſtbumus vnus pars dimidia tibi debetur duobus autem natis debetur tibi tertia: tribus natis debetur tibi quar ta: et non miretis q̄ pono tres poſſe naſci vnovtero ſiue fetu: quia de facto enim a eſt quedam mulier nomine ſerapia quinqs: alia etiaz ter que vt eſt. ſ. ſi pars beredi. pet. antiqui. dixit q̄ interim anteq̄ aliquis poſtbumus naſcatur debetur tibi quarta. Quod autem dixi in fideicommiſ. bereditate reſtituenda tibi gaio et poſtbumo teſtatoris habet locum ſi dictus teſtator inſtituiſſet te directo ꝓ parte beredem: et poſtbumum ſuum ꝓ alia parte: r idem eſſet ſimiliter ſi tibi et poſtbumo ſuo reliquiſſet legatum vel ſingulare fideicommiſſum. Item quod dixi in fideicommiſ. bereditate et bereditate directo relicta et in legato et in ſingulari fideicommiſſo relictis tibi gaio et poſtbumo teſtatoris eſſe idem ſi reliquiſſet tibi aliquod predictorum et poſtbumo alieno: et boc dicit cum duabus legibus ſequentibus vſq; ad. ſ. cum quidam. Ciuianus.

l ¶ Teſtamento. quod potuit. vt. ſ. de teſt. l. eius. ſ. ſi relegati.

m ¶ Amicis. Hoc valet etiam bodie vt inſtitu. de leg. ſ. ſub certa. Sed ad id quod ſubijcit ſiue quis ꝛc. videtur contra inſtitu. de leg. ſ. incertis. Solu. bic implicat dictio alius: ſcilicet ex amicis: licet in teſtamento non nominatis: an autem ille. ſ. incertis bodie corrigatur: quidam q̄ ſic p. ſ. ſequen. ✠ ſed nec. r ibi loquitur + ſm nouum ius. alij q̄ nō ✠ et id referunt ad poſtbumum r ad ſoluta indebita pius locis relicta que conſtat valere licet incerte ✠ perſone relictum. vt. C. de epiſco. r cleri. id quod. et. l. nulli.

+ Pls cauſa. r ſeq.

‡ Idē bar. pau. Cu. et ſoci.

‡ Scot. cū hac. l. c. vlt. cū glo. ſua. in ſ. certa. r ſ. poſtu. plu.

+ Legatus incerte gloe ne an et qñ valeat: vide plene p bar ro. in. l. pxi. in pn. j. e. ti. et p Ty. l. l. id qꝺ pau. peribus. C. de epiſco. et cleri.

‡ Dic q̄ ſi. r ſequuntur bar. pau. et ſoci.

†† Pls bar. alex. r Jaſ. in. l. ij. ſ. de libe. r poſthu.

+ Als in cipit: id quod.

‡ Idē bar. et pau. ꝛra Soci.

‡ Nil ſit er ratū in cōpone. bar. et pau.

‡ Idē bar. pau. cuma. et ſoci.

‡ Placere videt ſoci. et Bar.

‡ Itaq; ex poſitione videtur placere Bꝑ. r ſoci.

‡ Diſpliceret bar. pau. et ſoci.

+ Et ibi qꝫ ibi nō ſtabat de volūtate defficti ſi ſtat ꝑpe ſignificatio ni. bar. pau. r ſoci.

‡ Placere videt pau.

‡ In ſ bi diſplicere videtur Bar. pau. r ſoci.

‡ Idē bar. pau. cuma. r ſoci.

‡ Pls bar. et qñ ibi ꝺf erat ante diſpoſitionez buius. l. fm Jo. fab. ibi dē r ſoci. b.

+ Diſplicet bar cum. r Soci.

‡ Diſplicet bar cum. r Soci.

‡ Iſtud ſequunt bar. pau. cuma. r ſoci.

UNIVERSIDAD

a ¶ Et ante. ad hoc est .j. de condi. & demon. l. hec conditio. §. fi. et .l. si iam. & .C. de epis. & cleri. aut. si captini.

b ¶ Prestari. debere dicendum est. Accursius.

c ¶ Alieno. hic & in duab⁹ legibus sequẽtibus habes fideicõmiſ. hereditatem. Item hereditatem directo. Itẽ legatum vel fideicommiſ. singulare posse relinqui posthumo alieno: et sic est .S. instl. de le. §. posthumo. & de bono. pos. in princi. Solu. illud de lege. xij. tabu. at hic considerauit ius ptorium vel impatorum. vt eo. titu. de leg. §. posthum⁹. & §. fi nec. et de bo. pos. circa princip. Alij hoc cõiungunt si qs tibi vel alieno. id est alicui alij et posthumo suo &c. vt mihi. hic de alieno dicatur.

d ¶ El er parte. Dediſſet. tibi & posthumo.

Trũ. Caſus in .B prin. l. videl caſu primo ꝓceden. ¶ Cum quidaꝫ. Titius inſtituit ſibi heredes ſeium: et gaium: et ſempronium. et cõmiſit fidei dicti ſeij vt cum ipſe ſeius moriere tur reſtitueret ſuam partem hereditatis vni ex dictis ſuis coheredibus cui ipſe ſei⁹ vellet: & poſtea deceſſit dictus teſtator: nunc queritur an valeat dictum fideicom. Et videtur q̃ nõ: q̃ videtur eſſe poſitum in arbitrio eius ſeij qui rogatus eſt quo caſu non ſolet valere fideicom. vt. §. de lega. iij. fideicom. §. q̃ q̃. dicitur tamen hic q̃ valet fideicom. quia non eſt in eius arbitrio poſitum ac omnino velit reſtituere: ſed eſt cõmiſſum in arbitrio ſuo cui potius reſtituat. ¶ Primo enim caſu non valeret. iſto aũt caſu bene valet. ¶ Queſitus eſt. Inſtituit mihi heredẽ in. vi. uncijs hereditatis titium: & ſeius in iij. & gaium in duabus & rogauit dictũ titium vt cum moreret reſtitueret partem ſuam dictis ſuis coheredibus & poſtea deceſſit: nunc queritur an debeat titius reſtituere ſuã partẽ coheredib⁹ ꝓ virili. i. vni tantũ q̃tũ alteri: an vo ꝓ portionibus hereditarijs er quib⁹ heredes ſcripti ſunt dicti ſui coheredes. et diſtinguitur: aut ego teſtator ita iuſſi reſtitui partẽ titij coheredibus eius: ſi coheredes darẽt ei titio. c. pone: aut ſine aliqua donatione pecunie. ¶ Primo caſu ſubdiſtinguitur: aut equas partes dicte pecunie iuſſi eos dare titio: aut diſpares. ſi equas partes iuſſi eos dare equas partes debent habere fideicom. i. de parte titij eis reſtituẽda: ſi aũt diſpares partes dicte pecunie iuſſi eos dare titio: taliter ſcz vt videantur diſpares partes congruere portionibus eorum hereditarijs: ꝓ bereditarijs partibus dz habere fideicom. ꝓdictum. Secundus aũt caſus. i. quãdo iuſſi reſtitui partẽ titij coheredibus eius ſine aliqua donatione pecunie per coheredes faciẽda eidẽ titio nõ eſt in hoc. §. ſed dic hoc caſu debere eos habere fideicom. ꝓ o hereditarijs partibus. vt. §. ad trebel. quotiẽs. in princi. z ſimilibus que ibi ſcripſi. Vtuiar: us.

e ¶ Minime. cũ necipſe capere poſſit. ✣ ſic. §. de contratab. ſi poſt mortẽ. §. liberi. Itẽ contra. §. de lega. i. §. plane. §. ſi coniunctim. vbi ſeruus qui non capit facit partem. ſed ibi ideo: quia poterat conualeſcere ſeruo libertate donato.

f ¶ Partem. id eſt te non admitti niſi ad partem. vt. §. de lega. j. huius modi. §. ſi titio. & dic vt ibi.

g ¶ Quarta debeatur. hec vera quando apparebit qõ edant ei: interim aũt quarta debeꝫ. vt. §. ſi pars bere. pe. l. antig. & facit .j. de ſol. ſi pater. & §. de here. inſti. l. ſi quis ita ſcripſerit. & de leg. j. ſi duobus. §. fi. & l. g filiab⁹. §. j. §. §. j. c. ſi fuerit. ✣ & §. de here. inſti. citi⁹ fundi. Additio. Dic q̃ ibi oẽs erant natiui: hic non. Dy. Barto. Pau. Cu. & Soz.

b ¶ Portentuoſum. non tñ eſt. vt. d. l. anti qui.

¶ Utile eſſe. cuius petitionem nullo etiaz electo aut oẽs ſupſtites ſi etiam vnus tñ ſupeſt habebit. vt. §. de le. ij. ſi titio. & l. ſi quis titio. §. fi. & l. cũ qui dã. & l. vnum ex familia. in pn. & §. j. & §. fi. & §. fi gidez ille. & §. rogo. & l. cuz patet. §. hereditatem.

k ¶ Jn arbitrio. fed nec ſi alio caſu ſemp eſt in ei⁹ arbitrio ✣ boc oſno. vt. §. de lega. iij. fideicõmiſſa. §. ſic fideicõmiſſum. & §. q̃ q̃. & arg. §. de eo quod certo loco. l. ij. §. ſceuola. ✣ & no. expreſſa nocẽt. ſic. j. de reg. iur. expreſſa. & l. de condi. & demõ. l. ſi in diẽ. in fi. Item facit. j. ad treb. & facto. §. ſi gs rogat⁹. et de vbo. obli. l. cẽtefimis. §. ij. & l. de actio. & obligat. ſub bac. et §. de §bẽ. emp. l. bec vendition. & l. ſi in emptione. §. pe. nec. ob. §. de leg. ij. l. j. ✣ & de leg. i. ſenat⁹. §. legatũ. vt ibi no. Accur. Additio. Dic q̃ ibi conferꝫ legatũ vel otũtate legatarij & alteri⁹ Cu. & So.

l ¶ Scripti ſint. vnus ex vj. alius ex quattuor alij ex duabus vncijs & ſub. & vnus ceteris portionez ſuã reſtituere ✣ ſit rogatus qñ deceſſerit.

m ¶ Juſſi. fideicõmiſſarijs idẽ cs coheredes. &c.

n ¶ Diſpares. ſcz partes pecunie.

o ¶ Videatur. alias eſt vt videatur ſcz pecunie diſtributio: alsi videanꝫ ſcz ptes diſpares pecunie.

p ¶ Reſtitui. idem ergo ſi ſine pecunia iuſſus eſt reſtituere: dic & regulariter ꝓ o hereditarijs n. ſi pecunie ineẽlitas vel ꝓpio rũ nom er ꝓſſio ẽtiũ ldu cat. vt. C. de ipu. & alijs ſub. l. j. & §. de leg. j. ſi heredes noſatim. & l. ad treb. quotiẽs. & l. nõnunq̃. & l. luci⁹. §. meuia. & §. de lega. j. turpia. §. fi. & §. de ſtatulibe. & ita liber. §. fi. & §. de vulg. ſubſti. l. ſi in teſtõ. & l. ſi plures. & l. g liberis. §. fi. & C. de cadu. tol. §. ſed vbi.

q ¶ Jnter. ¶ Caius. Donauiv roi mee fundũ: & poſtea ipa deceſſit anteq̃ ego: certe nõ cõfirmaꝫ morteſua dicta donatio: imo redit ad me fundꝰ q̃uis ꝛfirmareꝫ ſi ego ꝓi⁹ morerer nõ renocata donatione. ſi aũt ſimul ambo deceſſim⁹ valet donatio ea marie rõne: q ego dõator nõ ſupuino vt poſſim condicere dictũ fundũ. Et q̃ tetigi vnũ caſum de illis q ſimul moriuntur: ideo videamus de alijs vt in. l. ſeq. Aiuia.

r ¶ Qui donauerat. vt. C. de dona. iter virũ & vxoꝛ. l. a marito.

¶ Nõ ſupuinat. i. ſupuiriſſe ✣ nõ ꝓbat. ſic & §. de dona. inter vir. et vxo. l. cũ hic ſtat⁹. & §. ſi ãbo. & ar. j. l. pri. i ꝑn. & §. fi. idẽ l donatiõe cã ✣ mortis. vt. j. de do. cau. mor. l. & bi. §. j. l. pri. §. ſi marit⁹. vbi mulier ꝑſumit ꝓmortua. ſol. aliud eſt l ſtipulatiõe dotis ✣ vt ibi. & alibi l donatiõe: vt ibi. Nã bec donatio eis viuẽtibus rõne mutui amoris ꝓhibetur non rõne mutui odij. vt. §. de do. inter vi. & vxo. l. iij. in ꝑn. & l. ſi id qõ. §. ſi quas. & l. ſed ſi vir. §. qõ legaturus. ergo eadem rõne eis morientibus fauorabilius confirmetur: vt bic. & argu. §. de aur. & argen. lega. l. quintus.

✣ Ibi con ſtabat q̃ vni tãtũ legare volebat de quo nõ conſtat: bic eſt veriſſile de plurib⁹ Cuma. & ſozi.

✣ Dlz pau. cum. & ſozi.

✣ Verſi. eſt in. §. j.

✣ Dic q̃ ibi in volũtate alterius nõ liberã cõfertur legatũ: & in volũtate hereditis: ſi nonvalet ſm. pau. cu ma. & ſozi.

✣ Dlz pau. cum. & ſozi.

✣ Dlz Cuma. & Sozi.

✣ Dlſplice re vt Bart. pau. & Cu.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

quintus. in fi. t. C. de lega. cum alienam. vel in. l. contraria + ambo in matrimonio decesserunt. t fic verba stipulationis conueniunt que erãt si mulier in matrimonio decederet: t eodem modo respon. ‡ ad. l. 8. de relig. l. si possessor. §. i. Item quomodoquod ab initio non valuit t. vt. l. de regu. iur. l. quod ab initio: que est contra. sed hic confirmatur non quasi + donatiõ sꝫ quasi reuertum ‡ vnde t falcidiam patitur. vt. C. ad. l. falc. l. in donationibus. vel ideo conualescit + quia cessant cause que infringebant donationem que sunt. ã. de donatio. inter virũ t vxo. l. i. §. 1. iij.

Ultimus sen supremus dicitur quem nemo sequitur/etiaꝫ si nullus fecerit: pro primus seu primus dicitur quẽ nemo precedit etiam si nullus sequatur: t sic idem põt esse primus t vltimus. Bar.

Triphonius. Lex. x.

QUi duos † impuberes filios habebat ei qui supremus mozietur titium substituit: duo impuberes simul in naue perierunt: quesitum est an substitutio: t cuius hereditas deferat: dixi si ex ordine vita decessissent: postremo mortuo frater ab intestato heres erit: posteriori substitutus in ea tamen hereditate quia etiam ante defuncti filij habebit hereditatẽ. In propoſita autẽ questione vbi simul perierunt: quia cum neuter frater superstes fuerit: quasi vtriqꝫ vltimi decessisse videntur: quidam tamen dicebant in hoc casu qꝫ neutri videntur succedere in hoc casu. Sed superior sententia magis placet scilicet vt substitutus sit vterq; heres in hoc casu. nam et video aliter q̃ qui vnum filium habet non videtur inutiliter substituisse: substituit titium filio suo suprẽmo morienti. Item video qꝫ proximus agnatus intelligitur etiam is qui solus est qui neminẽ antecedit. In proposita autem questione vbi simul perierunt impuberes/vtriqꝫ est heres dictus substitutus: et est ratio: quia cum neuter superstes fuerit quasi vtriqꝫ vltimi decessisse videntur: quidam tamen dicebant in hoc casu qꝫ neutri videntur succedere in hoc casu. Sed superior sententia magis placet scilicet vt substitutus sit vterq; heres in hoc casu. nam et video aliter q̃ qui vnum filium habet non videtur inutiliter substituisse: substituit titium filio suo suprẽmo morienti. Item video qꝫ proximus agnatus intelligitur etiam is qui solus est qui neminẽ antecedit: primiqꝫ obierũt: quia neuter eorum alteri superstes fuit: et sic substitutus succedit ambobus vt dictum est. Item alius casus de simul morientibus est talis: titius t seius suus filius perierunt in vno bello: mater seij dicit nunc titiuꝫ prius mortuus esse: t hic vult vendicare bona filij quasi heredis patris: agnati autem patris quasi filius ante perijſſet volunt vẽdicare bona patris: certe mater preferetur: credimus enim patrem prius mortuum esse. Item alius casus de morientibus simul est talis: libertus titij t filius eiusdem liberti simul perierunt: nunquid defertur ligitima hereditas intestati liberti patrono quasi filius eius primo mortuus fuerit: an agnati filij debẽt filio ab intestato succedere quasi pater prius decessit: Et ri. q̃ patrono defertur hereditas liberti quasi prius mortui: nisi probetur patronum prius mortuum. Est et alius casus de simul morientibus talis. Titius accepit seiam in vxorem: t dedit ei pater feie. c. in dotem: t fuit filiꝫ tus pater a titio vt si seia in matrimonio decessisset titius restitueret eidem patri dotem: posteꝫ simul perierunt maritus t vxor: certe habet locum dicta stipulatio dotis: presumimus enim vxorẽ prius decessisse nisi probetur contrarium. Ultimus casus de morientib⁹ simul est talis. Titius instituit sibi heredem filium suum puberem: t postea decessit simul cum patre: certe intelligitur filius superuixisse patri: t ei ex testamento heres fuisse: t hereditas filij defertur successoribus eius filij: si autem dicus filius fuisset impubes credit pater superuixisse: nisi hic t in superiori casu probetur contrarium. Viuianus.

Cassus. Institui mihi heredes duos meos filios impuberes: t substitui titium cisdẽ meis filijs qui suprẽmus moreretur et postea decessi: t postea dicti duo mei filij um puberes perierunt simul in quadam naue: nunc queritur an dicto titio substituto deferatur hereditas: et cuius eorum impuberum deferatur ei hereditas: et certe iuris cõsul. altius circa hoc exoraditur dicens: si vnꝰ decessisset puꝰ: t alter postea: et ita fm ordinem decessisset prior mortuo erit heres ab intestato frater eius: postremo autez mortuo erit heres dictus substitutus: in ea tamen hereditate posteriorꝰ impuberis mortui habebit dictus substitutus hereditatem secundi filij impuberis ãte defuncti. In proposita autem questione vbi simul perierunt impuberes/vtriqꝫ est heres dictus substitutus: et est ratio: quia cum neuter superstes fuerit quasi vtriqꝫ vltimi decessisse videntur: quidam tamen dicebant in hoc casu qꝫ neutri videntur succedere in hoc casu. Sed superior sententia magis placet scilicet vt substitutus sit vterq; heres in hoc casu. nam et video aliter q̃ qui vnum filium habet non videtur inutiliter substituisse: substituit titium filio suo suprẽmo morienti. Item video qꝫ proximus agnatus intelligitur etiam is qui solus est qui neminẽ antecedit: primiqꝫ obierũt: quia neuter eorum alteri superstes fuit: et sic substitutus succedit ambobus vt dictum est. Item alius casus de simul morientibus est talis: titius t seius suus filius perierunt in vno bello: mater seij dicit nunc titiuꝫ prius mortuus esse: t hic vult vendicare bona filij quasi heredis patris: agnati autem patris quasi filius ante perijſſet volunt vẽdicare bona patris: certe mater preferetur: credimus enim patrem prius mortuum esse. Item alius casus de morientibus simul est talis: libertus titij t filius eiusdem liberti simul perierunt: nunquid defertur ligitima hereditas intestati liberti patrono quasi filius eius primo mortuus fuerit: an agnati filij debẽt filio ab intestato succedere quasi pater prius decessit: Et ri. q̃ patrono defertur hereditas liberti quasi prius mortui: nisi probetur patronum prius mortuum. Est et alius casus de simul morientibus talis. Titius accepit seiam in vxorem: t dedit ei pater feie. c. in dotem: t fuit filiꝫ tus pater a titio vt si seia in matrimonio decessisset titius restitueret eidem patri dotem: posteꝫ simul perierunt maritus t vxor: certe habet locum dicta stipulatio dotis: presumimus enim vxorẽ prius decessisse nisi probetur contrarium. Ultimus casus de morientib⁹ simul est talis. Titius instituit sibi heredem filium suum puberem: t postea decessit simul cum patre: certe intelligitur filius superuixisse patri: t ei ex testamento heres fuisse: t hereditas filij defertur successoribus eius filij: si autem dicus filius fuisset impubes credit pater superuixisse: nisi hic t in superiori casu probetur contrarium. Viuianus.

Et quia ex ordine vita decessissent: postremo mortuo frater ab intestato heres erit: posteriori substitutus in ea tamen hereditate etiam ante defuncti filij habebit hereditatẽ. In propoſita autẽ questione vbi simul perierunt: quia cum neuter superstes fuerit quasi vtriqꝫ vltimi decessisse videntur: quidam tamen dicebant in hoc casu qꝫ neutri videntur succedere in hoc casu. Sed superior sententia magis placet scilicet vt substitutus sit vterq; heres in hoc casu. nam et video aliter q̃ qui vnum filium habet non videtur inutiliter substituisse: substituit titium filio suo suprẽmo morienti. Item video qꝫ proximus agnatus intelligitur etiam is qui solus est qui neminẽ antecedit: primiqꝫ obierũt: quia neuter eorum alteri superstes fuit: et sic substitutus succedit ambobus vt dictum est. Item alius casus de simul morientibus est talis: titius t seius suus filius perierunt in vno bello: mater seij dicit nunc titiuꝫ prius mortuus esse: t hic vult vendicare bona filij quasi heredis patris: agnati autem patris quasi filius ante perijſſet volunt vẽdicare bona patris: certe mater preferetur: credimus enim patrem prius mortuum esse. Item alius casus de morientibus simul est talis: libertus titij t filius eiusdem liberti simul perierunt: nunquid defertur ligitima hereditas intestati liberti patrono quasi filius eius primo mortuus fuerit: an agnati filij debẽt filio ab intestato succedere quasi pater prius decessit: Et ri. q̃ patrono defertur hereditas liberti quasi prius mortui: nisi probetur patronum prius mortuum. Est et alius casus de simul morientibus talis. Titius accepit seiam in vxorem: t dedit ei pater feie. c. in dotem: t fuit filiꝫ tus pater a titio vt si seia in matrimonio decessisset titius restitueret eidem patri dotem: posteꝫ simul perierunt maritus t vxor: certe habet locum dicta stipulatio dotis: presumimus enim vxorẽ prius decessisse nisi probetur contrarium. Ultimus casus de morientib⁹ simul est talis. Titius instituit sibi heredem filium suum puberem: t postea decessit simul cum patre: certe intelligitur filius superuixisse patri: t ei ex testamento heres fuisse: t hereditas filij defertur successoribus eius filij: si autem dicus filius fuisset impubes credit pater superuixisse: nisi hic t in superiori casu probetur contrarium. Viuianus.

Et quia ex ordine vita decessissent: postremo mortuo frater ab intestato heres erit: posteriori substitutus in ea tamen hereditate etiam ante defuncti filij habebit hereditatẽ. In propoſita autẽ questione vbi simul perierunt: quia cum neuter superstes fuerit quasi vtriqꝫ vltimi decessisse videntur: quidam tamen dicebant in hoc casu qꝫ neutri videntur succedere in hoc casu. Sed superior sententia magis placet scilicet vt substitutus sit vterq; heres in hoc casu. nam et video aliter q̃ qui vnum filium habet non videtur inutiliter substituisse: substituit titium filio suo suprẽmo morienti. Item video qꝫ proximus agnatus intelligitur etiam is qui solus est qui neminẽ antecedit: primiqꝫ obierũt: quia neuter eorum alteri superstes fuit: et sic substitutus succedit ambobus vt dictum est. Item alius casus de simul morientibus est talis: titius t seius suus filius perierunt in vno bello: mater seij dicit nunc titiuꝫ prius mortuus esse: t hic vult vendicare bona filij quasi heredis patris: agnati autem patris quasi filius ante perijſſet volunt vẽdicare bona patris: certe mater preferetur: credimus enim patrem prius mortuum esse. Item alius casus de morientibus simul est talis: libertus titij t filius eiusdem liberti simul perierunt: nunquid defertur ligitima hereditas intestati liberti patrono quasi filius eius primo mortuus fuerit: an agnati filij debẽt filio ab intestato succedere quasi pater prius decessit: Et ri. q̃ patrono defertur hereditas liberti quasi prius mortui: nisi probetur patronum prius mortuum. Est et alius casus de simul morientibus talis. Titius accepit seiam in vxorem: t dedit ei pater feie. c. in dotem: t fuit filiꝫ tus pater a titio vt si seia in matrimonio decessisset titius restitueret eidem patri dotem: posteꝫ simul perierunt maritus t vxor: certe habet locum dicta stipulatio dotis: presumimus enim vxorẽ prius decessisse nisi probetur contrarium. Ultimus casus de morientib⁹ simul est talis. Titius instituit sibi heredem filium suum puberem: t postea decessit simul cum patre: certe intelligitur filius superuixisse patri: t ei ex testamento heres fuisse: t hereditas filij defertur successoribus eius filij: si autem dicus filius fuisset impubes credit pater superuixisse: nisi hic t in superiori casu probetur contrarium. Viuianus.

UNIVERSIDAD DE SALAMANCA

a ¶ Approbetur. distinctio huius. §. cum pubere vel impubere ꝛ in materie seruaf. vt. §. e. l. cum pubere. ꝛ l. seq. ꝛ facit. ff. §. cum in bello. ff. ꝛ. ff. de pac. do. l. inter focerū. ff. ꝛ. ad treb. ex facto. §. si quis autem.

Si fuerit. ¶ Casus. Titius fecit testamentum ꝛ in eo inter cetera ita dixit. illi q ex cognatis meis prius capitoliū ascenderit lego. c. ꝛ postea decessit pater: et postea duo ex cognatis testatoris ascenderunt capitolium: nec apparet qs prius ascendit: nunquid impeditur legatus: ita q nullus eorū habeat? Et rñ. q. fic. ꝛ idez esset si ita legasset dictus testator ei ex cognatis meis q maximus natu esset lego. c. ꝛ postea reperiuntur duo ex cognatis pares etate qui nati fuerūt ante alios cognatos. nam neuter eorum habebit legatum. Item idem est si testator habes quattuor: pone sticbos seruos: ita dixit: lego libertatem sticbo: vel duobus sticbis: et ita nō apparet cui vel quibus reliquerat libertatem. nam neuter eorum habebit libertatem. Sed pone q testator reliquit domum duob? semp̄ pronys suis amicis: puta semp̄onio albo ꝛ semp̄onio nigro: ꝛ postea dixit. semp̄onio adimo qđ ei legaui et non apparet cui semp̄onio sit ademptum. nunquid propter hoc est nulla ademptio: sicut dictum est legatum non valere propter incertitudinem: an vero debet valere dicta ademptio in persona vtriusq; semp̄onij ita vt datio legati infringatur in p̄sona vtriusq;: vt sic nullus eorum habeat aliquid de legato? Et resp̄o. q dicta ademp. valet in vtroq; eorum ita vt nullus eorum aliquid habeat de leg. fuit enim hic incertitudo tantū in p̄sonis ꝛ non in re. Sed pone q testator ita dixit: si arethusa ancilla mea peperit primum marem eſto libera: ꝛ postea dicta ancilla peperit vno vtero marem ꝛ feminam: nunquid erit libera eadem arethusa? ꝛ distinguitur: aut certus est quod prius edidisset siue peperisset: aut incertū. ¶ Primo casu: aut peperit prius mascum aut feminam: si masculum prius peperit: est sine dubio libera arethusa ꝛ filia eius est ingenua quasi ex libera nata. si autem feminam prius peperit nō erit libera: nec aliquis filior? suor?. Secundo autem casu. §. quando incertum est quē prius edidisset: presumimus prius natum masculum: ꝛ ita ipsa arethusa libertatem ex testamento consequitur: ꝛ filia sua ingenuitatem. Diuia.

b ¶ Vel ei. repete ex cognatis. als nō valet ✣ vtpote incerte persone relictum. vt ff. de leg. §. incertis.

c ¶ Vel ei. repete ex cognatis: vt modo diximus.

d ¶ Sed ? si legatū. p̄out refert ad casum illū: sed ꝛ si semp̄onio. sic est ff. de adi. leg. l. iij. §. si duob?. an ff. §. put est ibi neutri. Sed est cōtra. ff. de leg. ij. l. si quis seruum. §. si inter. Solu. ✣ ibi sponte soluere vult bres/non autem cogitur: vt hic. Vel dic vt ibi. Itē op. quia videt vtriq; deberi propter equā charitatē ꝛ in superioribus videt q auctoritas et necessitudo inspiciatur. arg. ff. de leg. i. l. si seruus plurium. §. fi. ꝛ. ff. de ali. leg. l. cum alimenta. in prin. sed hic speciale propter incertitudinem. Item hoc verum q non valeat nisi alter probauerit de se fensisse. vt. ff. vt le. no. ca. l. si duo. ꝛ. ff. de here. instit. l. in tempus. §. j. ꝛ. §. j. ꝛ. j. de conditio. ꝛ demonstra. l. falsa. §. j. ꝛ. ff. de testa. tu. l. duo. que in hoc sunt superuixisse filius patri ꝛ ex testamento heres fuisse: et filij hereditas successorib? eius deferetur nisi contrarium approbetur*: quod si impuberes cum patre filius perierit creditur pater superuixisse: nisi et hic contrarium approbetur.

Incertitudo persone legatarij procedens ex euentu casus in quem legatum cōfertur vel ex prolatione defuncti vitiat legatum: ademptio autem nō vitiat. hoc dicit Bartolus.

Vlpianus. Lex. xi.

Si fuerit legatum relictum vni ex cognatis meis qui primus capitoliuz ascenderit: si fimul duo veniſſe dicantur: nec apparet quis prior venerit: an impedietur legatum: vel ei[b] qui monumentus fecerit et plures fecerint: vel ei[c] qui maximus natu est/ et duo pares etate fint: sed ? si legatum[d] semp̄onio amico fuerit relictum et duo fint equa charitate coniuncti: sed et si duobus bominibus eiusdem nominis fuerit legatus puta semp̄onijs: mox semp̄onio ademptum fit: nec appareat cui ademptum fit: vtrum datio in vtriusq; persona infringatur: an ademptio nulla est querī potest. Item † si ex pluribus seruis eiusdem nominis vni: vel quibusdam libertas relicta est: et verius est in his omnibus etiam legata et libertates[e] impediri: ademptionem[f] aūt in vtriusq; valere.

Si de natiuitatis ordine non appareat prius natus presumitur ille ex quo matter libertatem consequit. b. d. Bar.

¶ Plane si ita ancilla libertatem acceperit: si ancilla primum marem peperit libera esto: et hec vno vtero marem ꝛ feminam peperisset: siquidem certum est qđ prius edidisset non debet de ipsius statu ambigi vtrum libera esset necne; sed nec filie. nā si postea edita[a] est erit ingenua. finaliter hoc incertum est nec potest per subtilitatem iudicialem manifestari: in ambiguis rebus humanioremb sequi sententiā oportet: vt tam ipsa libertatem consequatur q̄ filia eius ingenuitatez: quasi per presumptionem prioremasculo edito.

Si relinquatur incerto de certis certificando ex aliquo futuro euentu censet cuilibet eorum relictum sub conditione si ille futurus euentus in personam suaz euenīat. boc dicit.

Iulianus. Lex. xij.

Quotiens libertis vsusfructus legatur: et ei qui nouissimus superuixerit proprietas: vtile est legatum: existimo enim omnibus libertis[i] proprietatem sub hac conditione si nouissimus superuixerit dari.

Idem. Lex. xiij.

Quotiens in actionibus[k] aut in exceptionibus ambigua oratio est: cōmodissimū est id accipi quo res de qua agit magis valeat q̄ pereat.

Sicut dictio ꝛ: ita dictio cū: in dubio dicit cadere inter diuersa. Bar.

Idem. Lex. xiiij.

Quotiens in actionibus aut in exceptionibus ambigua oratio est: cōmodissimū est id accipi quo res de qua agit magis valeat q̄ pereat.

Quotiens. ¶ Casus. Quattuor libertis meis legaui vsumfructum mei titiani: et illi eorum libertorum qui nouissimus superuixerit legaui proprietatem eiusdem fundi: nunquid valet legatum proprietatis? Et videtur q non quasi sit relictum incerte persone: dicitur tamen hic q valet. cuilibet enim libertorum videtur proprietas esse relicta sub hac conditione: si nouissimus superuixerit. i. si omnes alij ante eum moriantur. Diuianus.

i Omnibus libertis. singulis: nec enim omnibus sed vni soli ✣ scilicet ei qui superuixerit reliquit proprietatem: quo superuiuente dies legati cedit. ꝛ facit. j. de condi. ꝛ demon. l. falsa. §. fi.

Quotiens in actionibus. ¶ Casus. Talem libellum concepi contra titium: ego vi ago contra titium petens ab eo fundum feianum positum infra tales confines quem dico dictum titiꝰ iniuste possidere et ad me pertinere: et per talem libellum putabas recuperare dominium fundi ꝛ non possessionem tantum: acta causa cum esset iudex in prolatione sententie dicebat reus iudici: vos non potestis me condēnare in proprietate dicti fundi per verba dicti libelli: vnde absolutis me: ego autem dicebam sub dictis verbis contineri petitionem dominij: certe commodissimum est id accipi vt res de qua agitur magis valeat q̄ pereat: et ita condemnabit mihi titium si probaui de dominio fundi: et quod dixi in exceptione libelli mei actoris habet locum in conceptione exceptionis a reo oppositi si sit ambigua oratio: quia semper debemus taliter intelligere vt res de qua agitur potiꝰ valeat q̄ pereat. Vlpianus.

k Quotiens in actionibus. de actionibus pone exemplus ✣. ff. de iudi. solemnis. ꝛ. l. si quis. ꝛ. j. de verbo. obliga. l. inter stipulantē. ff. j. Itē de exceptione pone per predictam. l. si quis. idem in cōtractib?. vt. j. eo. l. vbi.

† Videbat q̄ hūc. §. q̄ si papa dele gat causam archidyacono partibus nō expressis nosse vel cognomine et sint in eadē ecclia plures archydaconi q̄ nullus eorundem p̄ piter incerti tudinem. de hoc vide. c. qui abbas. in gl. sup v. subsūtitū. tbi. ff. pone. extra de of. deleg.

✣ Immo sp̄licit futurus euētus fm Bar. et Sosi. in l. quedā. j. eo. ✣ Ista fol. placet bar. Cu. ꝛ sosi.

✣ Reprobatur per bar. Cu. ꝛ sosi.

✣ Immo sic fm bart. Cu. ꝛ sosi.

f ¶ Ademptionem. immo in nullo. vt. C. de adi. lega. l. iij. §. si duobus. in p̄incipio. q̄ est contra. Sol. aut incertitudo est in adēptione rerum et persona rum: aut personarum tantum: aut non certi tātū. primo vt lego titio albo decem: ꝛ titio nigro fundum: tandē dico: quod titio dedi adimo: ꝛ tunc i neutro valet ademptio vt ibi ✣ et hoc propter incertitudinem personarum ꝛ rerum. In secūdo quando incertitudo est tantum in personis: vt ecce titio albo et nigro lego domum postea adimo titio domum: valet ademptio in vtroq; vt hic. In tertio vbi res tātum sunt incerte: vt lego titio duos fundos ꝛ tandem adimo fundum valet ademptio in maiori remanet legatum in minori. vt. §. de lega. j. l. idēq;. §. scio ꝛ. l. si ita fit ascriptum. in fi.

Aldēptio an legatus vitiet.

✣ Displicet Cu. et sosi. licet placeat Bar.

g Edita. Scilicet filia. Accursius.

b ¶ Humanioꝛem. sic. C. de fideicom. liber. l. cum inter. ꝛ. §. de bis que in testa. delen. l. proxime. §. sed in re dubia. ꝛ. j. de regu. iur. l. ea que. §. j. et. j. ad trebel. l. nō est. ꝛ. j. e. l. Ctiens in actionibus.

✣ Ibi pau. Cu. et sosi.

✣ Approbat etiā fm p̄di. q̄si ola necessaria i testamento adualidita ē illimo cōtract: alias secus. sosi.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

l.vbi.ff.de verbo.oblig.l.quotiens in stipula. Item hec vera.vt.C.de vsufruc.l.inter.circa fi. Idem in vltimis voluntatibus.vt.ff.ad trebell.l. ex facto.§.si quis autem. hec autē vera nisi statuat ler contra. Vel propter pietatē: vel reuerentiam: vel aliam causam. vt.ff.co.l. quod de pariter.ff.l.sequen.ff.co.l.si fuerit.ff facit.§.eo.l.si inter.ff.l. qui duos. et ff.de regu.iur.l. quoties.

§.idem sermo.ff.l.in obscuris.ff.C.de nō.l.sancimus.§.si quis autem.

Item fm Bzo. huic.l.ē cōtra illud generales res dubia ꝛc. sed distingue. vt.ff.6 pac.l.veterib⁹. ✣ in fi.glo.que incipit: sed pactum ꝛc.

gilla pce l pactis i Ja.ibl.

SJis qui. ¶Casus. Titius deposuit apud seiū.cc.ꝛ ita posteā legauit seio. cum.cc. que apud eum deposui lego ccc.nunquid debentur ei quingenta an trīa.ccc. et rñ.q debētur ei quingēta. q̄uis enim ꝓpter dictā coniunctiones sit ambiguitas l legato: tñ due summe cōiuncte sunt per cōmunē cōiunctionē: cū eīs accipit ꝓ.ꝛ: si autē separatim esset seio legata vtraq; q̄titas nō esset aliquod dubiū quin debeatur ei vtraq; q̄titas.

Dono etiā tibi talē alīū casum vbi erit dictio cū: seius ita legauit fundum seianū beres meus titio dato cū dione suo meuij vnde dubitat an fundus sit legatus titio ꝛ dioni: an vero dio sit legatus dicto titio cuz dicto fundo. Sed rñ. hic q̄ fundus ꝛ dio debent intelligi esse legati titio marime si testator non habuit aliquas iustas causas legandi dioni. ¶Cū ita. ¶Promisisti mibi dare fuū stichū ꝛ fundū titianum: ꝛ postea ita dixi: si dictū dominē autr dictum fundum mibi nō dederis: ꝛ dare mibi spondes: ꝛ ita respondisti: spondeo. certe ad hoc vt non cōmittat contra te stipulatio vtrunq; debes facere. i. dare mibi fundū ꝛ fundum. ꝛ fiue alterum sīl fiue neutrū sit per te factum tenebit stipulatio pene ꝛ quod diri in dando habet locum in faciendo: puta q̄ promisisti mibi fiūere in iudicio stichum ꝛ damā ꝛ berotem: promisisti mibi nomine pene. ꝛ. si q̄s eoz̄ nō steterit in iudicio. nam ad hoc vt stipulationi satisfiat ꝛ non cōmittatur pena necesse est q̄ fistas oēs: ꝛ mutō magis debes oēs fistere si stipulatio ita fuit facta: si stichum ꝛ damā ꝛ berotem non sisteris siue steteris dabis mibi. ꝛ. hoc dicit vsq; ad.§. vtrum. de quo in glo. Accur. satis late. Antianus.

a ¶Summe. scz. cc. ꝛ. ccc.

b ¶Separate. id est si separatim essent legate vtraq; quantitas indubitanter debetur.

c ¶Coniunctione. que sit per cum.

d ¶Non. ccc. tñ sed quingenta ꝛ c. sed ✣ videt ex quo est ambiguū q̄ sequamur minimū. vt.ff.de lega.ij.l. meuius. ꝛ.ff.de reg.iur.l. in obscuris. que sunt ff. Solu. illud verum nisi ler statuat contra: q̄ facit hic q̄ hec dictio cum/accipitur ꝓ ꝛ. vt.ff.de leg.i.l.si quis inquilinos.§. si ita. ꝛ.l. titie.§. nibil. ꝛ de vsufru. lega. i. illi.

e ¶Dato. hec ꝓpositio est duplex ꝛ fit interpretatio latius ꝓ augēdo relicto. ꝛ puncta ibi seruo: vt sic dictio cum/coniungat res legatas non vero plures faciat lagatarios.

f ¶Marime. q̄ ex legatarij charitate alia ꝛ alia ꝑsumitur testatoris voluntas. vt.ff.de lega.j.l.si seruus pluriū.§.fi.ꝛ de ali.lega.l. cū alimēta. in ꝓin.ꝛ.C.de lega.l.cum alienam.

ppio a ba Bar. pa .ꝛ fosi. t bene fa. it. vsq; glo.

g ¶Non dederis. i. remanet ad dandū cū inter ꝟbentes hoc actum fuerat: veluti si primo ✣ fundus ꝛ dominē stipulatus fuero. nā si ab initio fundū vel dominē vel fundū simpliciter: deinde centum si dominez vel fundum non dederis sufficit ad penā euitandas alteruz dari fm. ff. ✣ Sed quid si nulla stipulatio precesserat vel pactio et qua hoc appareat? Rñ. idem vt vtrūq; fiat vt non cōmittatur stipulatio. vt.ff. de ꝟb. obli. l. si quis ita stipulat? fuerit decē. in fi. ꝛ. l. si ita q̄s. ꝛ. ff. vtrū. ꝛ sic ꝫ pōt loqui. et sic aut ꝓ ꝛ accipitur.

h ¶Faciendum. non er stipulatione predicta. vt.ff. de actio. ꝛ obliga. l. obligationum fere. ff. si ita. fed metu pene vtrunq; est faciendum. Sed quid ad titulum? Rñ. quia de dubijs etiam circa stipulationem bic tractatur/licet principalius circa vltimas voluntates: et quia effet idem si testator: bisdem verbis effet locutus.

i ¶Stipulatio. scz penalis.

k ¶Euidenter. ff. in plus poterat dubitari.

l ¶Si stendos. ne incidat in penam. et dic vt no. ff. si quis. cau. l. si seruus. §. fina.

m ¶Utrum ita. iſtius. §. summa intentio ponit in glo. ſ. sed ſi quis aper tius velit ponere sic dicat. ¶Promisisti ✣ mihi me non ſpedire ire agere ꝛ rē meā nō auocare: ꝛ illud aut illud factum nō erit. ꝑmisisti. c. mō nō impediſti me ire agere: ſz rē auocaſti: peto a te igitur penam: q̄ conuenisti vt mihi ſaltem illud aut illud nō facere ita q̄ vtrūq; ✣ ſi igit in aliquo eſt factū cōtra: tota oratio ē vera vt pena cōmittat: q̄ vtrūq; nō eſt factuz: ſz illud vel illud obſeruatuz eſt: ergo pena non eſt cōmiſſa. Ego vero rñ. ſicut eſt vera iſta ꝓpoſitio: q̄ illud aut illō eſt obſeruatuz q̄ alterū trīs: q̄ nō impediuiſti. nas in alteruz tuuis ſufficit vnā partem veraz eſſe: ita ſequit q̄ illud aut illud non feceris ſcz q̄ rē non auocaueris: q̄ vtraq; vera: q̄ nō impediuiſti ire agere: ꝛ rem auocaſti q̄ igit vtrunq; conueniſti. ꝛ nō eſt factuz ergo tota oō eſt ✣a vt ſtipulatio pene cōmittat/ac ſi in vtraq; cēt ſz factū: ꝛ q̄ due ſubcōtrarie poſſunt eſſe ꝑ q̄ñ nō ſumit intellect⁹ ex vnius/ꝑbat a ſz io: q̄ ambe poſſunt eē falſe. inſpicias ergo q̄d fuit concepta ſtipulatio. nā ſi cōuenit penā ſi illud aut illud nō feceris: oꝑz neutraz fieri vt nō cōmittat ſtipulatio. ſiſi vtrūq; faceres. ſ. ſcribere libri ꝛ fodere foueā cōuenit: ꝛ ſi nō faceres penā. vtrunq; eſt faciendum. vt pena non cōmittat: q̄ ſi ex vtraq; ſtipulatione te cōuenirē ꝛ dicerē feciſti nec hoc quod ꝑmiſiſti: ꝛ tu ſimpliciter negares: intelligeris vtrūq; negaſſe: ſz aliquod feceris: ſed dic mibi q̄d poterit concipi ſtipulatio q̄ ſi plura deducunt in ſtipulationem: ꝛ vnū fieri volunt ſ. dentes: ita compiebendere oꝛ ꝛc. ꝛ ſ. in ſ. ctib⁹. Jdē videt in vltimis voluntatibus. nā ſi dico ſic. ſi mibi filꝰ vel filia genita fuerit beres eſto: ſi mibi filius aut filia beres nō erit ſei⁹ beres eſto: certe videt ſei⁹ ex ſubſtitutiōe ſemp admitti/ſiue vñ? ſiue neuter ſit beres: q̄ in alter natuis ſufficit v nā eſſe vera: ✣ ſed ti ſecus ✣ eſt q̄ in ſ. ctib⁹ ꝑpter votū parētū nisi teſtator ſpāliter vellet. Cōſulit igit q̄ ſi vult ſubſtituere in caſu q̄ñ filꝰ vt filia beres nō erit/dicat ſic: ſi neq; filius neq; filia mihi beres erit talē ſubſtituo.

n ¶Utrum ita. cōmunis littera eſt: ſi illud aut illud factum nō erit: ſz in lib. ff. ꝛ ff. deeſt nō. ✣ ꝛ fm. ff. dic caſum. ✣ ¶Promisisti mibi duo non facere: puta non impedire me bñ licere/ꝛ non impedire me ire per agrum tuum: ꝛ adieci penā boc mō. ſi illud aut illud factū nō erit dabis c. Jtē ab alio ſum ſtipulatus duo fieri: puta libꝝ ſcribi ꝛ foſſam fodi ꝛ adieci penā boc mō: ſi q̄d horū factū non erit dabis. c. q̄rit an differat vna pena ab alia in cōmittēdo ꝛ in quo? Rñ. ✣ q̄ ſic. q̄ prima exigit neutrū factū eſſe vt ſtipulatio nō cōmittat. i. neq; ſpedire me bñ licere neq; impedire me ire pagrū tuū: ſz altero facto velvtroq; cōmittit. Eſt ergo ſenſus ſi illud aut illud ꝛc. i. cū vē poterit dici alterū factū nō eē. nā altero facto verū eſt ſi aut illud factū nō eē. Jn fcōo oꝑs q̄ fiat vtrūq; ✣ vt nō cōmittat: q̄ caſus colligit ex principio ꝛ ibi animaduerter dū ꝛc. Sed oppo. in puno. nā pone q̄ neutrū factū eſt q̄ nō impediuit eum/tē: nec rē auocauit: ergo alterū factū non eſt: ergo ſtipulatio cōmittit: q̄d eſt falſum. Sz dic q̄ boc eſt actū vt tūc nō cōmittat q̄d inſpicit. vt.ff. de reg.iur.l.ſemp in ſtipulationib⁹. ꝛ ſic ponit aut. ꝓ ꝛ. ✣ vt ff. de verbo. ſigni.l.ſepe. Preterea q̄ñ neutrū fecit vtrūq; de ꝑmiſſis feciſſe videt: q̄ factū ꝑ nō facto ponit: ꝛ alter o nō facto q̄ facere debebas cōmittit ſtipulatio altero nō facto q̄ facere non debuit/non cōmittitur. Si antem habeas ſine non/ plana eſt: ꝛ pone eadem ex ēplaria nō impedire ꝛ rē non auocare: ꝛ differt a ſequenti: q̄ in iſta oporter neutrum fieri: in ſequenti ſi quid eoꝝ ꝛc. vtrūq;/vt non cōmittat ſtipulatio penalis.

o ¶Altero facto. i. obſeruato. vt q̄ non impediſti ire ꝛ rem auoces.

p ¶Factum. i. obſeruatum.

q ¶Non ideo. imino altero facto et altero non vtraq; eſt vera ſcilicet

n ¶Exꝑebēda ſunt. in ſcōa ſtipulatiōe: puta libꝝ ſcribi ꝛ foſſam fodi ꝛ ſi q̄d horū factū nō erit pena centū: ſz in ꝓina eo dē ra neutrū fieri.

✣ Et ſicco pulanue: ſe cue ſi alter natiue. bar.

Ar. a ſzio militat in iure.

✣ Adde. l. ſi eo ita ꝛ et ibi alex. ff. de ꝟb. obli. lea lege C. de cōdi. ob cau. ꝛ pcor. ca. cū inter. de relcrip. ꝛ glo. ꝛ card. in cle. i. ff. quinetis. de cōſt. ꝟbē.

✣ Placere videt bar. ꝛ pau.

✣ Et bene Cy. diſplicer bar. ꝓ. ꝛ ſozi.

✣ Vbi bar. et ꝑau. diſplicet Cyna. ꝛ ſozi.

✣ Et bene in differentia verbali nō ſi ſubſtantiali q̄ ſe. fectu ad idē tendunt fm pau.

✣ Appro bat g Bar. poſt. Cuſſi. ꝛ ſozi.

✣ Diſplicere videnr bar. ꝛ pau.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

alterum factum esse/ & alterum factum non esse: vt statim subiicit. nam si mul & que videtur huic littere contraria. Sed dic + q non ideo est secunda vera quia prima fit vera. nec econtra prima vera quia secunda vera fit: sed prima est vera quia alterū est & sic affirmatiue. Secūda est vera: quia alterum nō est: & sic negatiue. Sūt ergo vere ambe vt subiicit:

sed non vna propter aliam + vt hic. Vel dic licet sit prima vera non tñ secunda est & a fm intellectum stipulantium qui neutrū fieri voluerūt: cū ergo alterū tñ est obseruatū nō est vera I neutro factū esse ꝯtra: & ideo pena cōmittit & fm hoc q̄ subiicit. nā simul & mutat quādo nō esset actus neutrum fieri.

a. Contraria sunt. i. esse videtur. vel. i. diuersa. vt dic cōtraria. i. subcōtraria + .i. indirecto ꝑpter affirmationē q̄ est in vna scilicet illud aut illud factum esse: & negationem que est I altera. s. hoc aut illud factum non esse.

b Quia cum. vere alterno nō facto. i. nō obseruato q̄ faciendum erat: vere rum est hoc aut illud factum non esse: q & &c.

c Sed ex aliquo. cū etī dixi: si illud aut illud nō erit: assumpsi significationem ex aliquo. i. si in aliquo fieret contra commiteret stipulatio: non autem ex vniuerso vt cōmitteret tunc demū cū in vtroq; fieret &: erit q̄ tota vera: & vt stipulatio pene committat ac si in vtroq; cōtra esset factū.

d Sicut. vere due contrarie possunt esse v̄e cuꝰ significatio non sumitur ex vniuerso: & ex aliquo. vt. s. sicut ecōtra fit am. be falsē q̄ sumitur ex vniuerso: & quod dicit veluti nō est explicatiuum orationum repugnantia cōtinentiū: sed veritatis negocij indicatiuum: orationes vero repugnantes. i. cōtrarie ꝑtea supponit ibi: nam & boc fallit &c. & facit. ā. de condi. instit. i. si beredi.

e Sunt. q̄ sumitur ex vniuerso signīficatio. Accur.

f Animaduertendum. resumit principium. Accur.

g Non fuerit. in primo casu. Accur.

h Factum non fit. contra quod p̄misit als essi nō cōmittit stipulatio penalis. Vel dic non sit. & q̄ fieri debuit/ scz neutrum vt stipulatio non cōmittatur penalis. vt subiicit illius &c.

i Illius. scilicet si illud aut illud factum nō erit + quorum vtrūq; fieri prius conueneratur. i. non fieri: quia non facere factum est: vt nō impedire eum tem: nec rem aduocare.

k Quius. scz si quod eorum factū + non erit cum plura fieri conueneriant. In aliis libris istud totum deest huius autem: vt vtrunq; fiat. et dic cōsequor vtrunq; vel neutrum fieri scz metu pene. nam + als cum mittur pena. Accurtius

l In illo. s. primo. & dic non p̄dest scz de iure mero fm Azo. & q̄ egta te secus. + vt. s. si quis cau. l. si seruus. & i. Sed dic illud in iudicijs specialē + als secus vt ibi no. Ité no. q̄ quidam faciūt differentiam inter boc si aliquod horū &c. & illud: si illud aut illud factū nō erit: q̄ ꝑma cōmittit etiam si vnū nō sit factū. In alia exigit neutrū factū: & boc colligitur. ā. in punct. i. ibi: q̄ ꝑuis altero facto &c. & ibi: nō ideo tamē &c. & sic est cōtra. ā. & cū ita. Sol. bec corrigit illā + vel considera cōtrahentium voluntatem fm Ro. vt patet per positionē casus. & facit ad. & j. de ver. oblig. l. si quis ita stipulatus fuerit. & &. l. si ita quis stipuletur. & j. iudi. sol. l. cui quereb. & ff. de cōdi. instit. l. si beredi. Aliq dicunt + ecōtra q̄ est differentia: quia illa stipulatio si boc aut illud factum non erit: cōmittitur in duobus casibus: scilicet si alterum tantum fiat/ vel neutrus fiat: secus in alia scilicet si quod horum factum non erit: quia in vno casu tantum cōmittitur scz si neutrum factum erit: secus si alterum fiat alterum non: ergo exponunt quod dicitur hic illius scilicet si quod horū factum non erit. Item effectus scilicet ad boc vt cōmittat: & fm primos & secundos est contra. ā. & l. ꝯ. cum ita. vbi nō fit vlla de predictis differentijs: & equiparantur quo ad predicta: sed solunt + q̄ corrigit. Vel ex voluntate contrahentium apparet fuit actor contētus altero vel nō. Tu dicas idem + Jn vtroq; casu quo ad bas differentias: sed in alio assigna differentiā inter vtrunq; stipulationē: vt ptz in positione casus.

m Exprimit. id est exprimere videtur in bac re sponsione.

n Comprehendere debet. vt sine dubio procedat actor.

Ité si pater. ¶ Casus Titi ita scripsit in testamento suo. si aliqs mihi filius aut filia genit⁹ fuerit heres mihi esto: et si mihi filiꝰ aut filia heres nō erit: sei⁹ heres esto: & decessit: postea nat⁹ fuit ei filiꝰ ex vxore pregnāte & certitit ei heres: nunq̄ admittit substitut⁹ predictus in aliquam partē: & certe fm strictus ius ita distinguitur: aut dicit⁹ titius intendebat per dicta verba testamenti non aliter esse heredē seiuꝫ q̄ si neq; filius neq; filia sit ei heres: aut cus baberet filium & filiā voluit vtrū q̄ heredē instituere: & sue aliter heres futur⁹ sit voluit extraneū. i. predictum seium vult imisere siue neuter heres futur⁹ esset p̄dictū extraneū voluit substituere. primo casu. i. quando testator intendebat per dicta verba testamenti non aliter esse heredē seiū q̄ si neq; filius neq; filia sit ei heres: nō satis videtur declarasse voluntatē sua predictas dicta verba testamenti: q̄ si etiam filia sit heres videtur per dicta verba substitutus admitti: quia aut filius aut filia non est heres. omnis enim disiunctiua est vera cuius altera pars est vera. vt. ā. ꝓxi. & sed debuisset ita dicere: si mihi neq; filius neq; filia heres erit: seius heres esto. et tunc erit verus q̄ ipse intendebat. i. q̄ seius non esset ei heres nisi filius & filia non sit ei heres. Jn secundo autem casu aut tertio bene babent effectum suum dicta verba testamenti: si quis mihi filius aut filia &c. Quis autem ita dixerim de stricto iure in primo casu: tamen de equitate ita est interpretanda sententia testatoris scilicet vt sue filius sue filia nati ei fuerint: et ille natus fuerit ei heres cius extraneus non admittēdꝫ nisi specialiter testator expresserit velle substitutum admitti si non essent ei heres filius & filia. Aiunt anus.

o Declarauit. boc ideo: quia si etiam filia sit heres videt admitti substitutus: quia filia aut filius non est heres. nam omnis disiunctiua est vera cuius altera pars est vera, + vt. ā. ꝯ. vtrum. licet in si. huius. l. contrarium statuit.

p Volet. & boc faciet. Accur.

q Jmmiscere. Jd est adire: quod est extraneorum. vt institu. de here. qua. & differen. ē. extranei.

r Nō admittat. l̄s scius in stipulatione v bi sufficit alterā partē disiunctiue verā. vt. ā. ꝯ. vtrū. ibi: q̄ cū significatio &c. & est contra. Sol. speciale hic + propter votū parentū. vt arg. C. de fideicō. l. cū actutissimi. & de instit. & substit. l. gñaliter. & ff. ā. de here. instit. l. lucius. ij. Accur.

Si quis ita scripserit. ¶ Casus. Titius in scriptis faciēs testamentum ita in eo scripsit siue dixit: illis testibus qui testamentū meus signauerunt beres meus. &. dato. nūquid valet legatum: Et videtur q̄ non. tum propter incertitudinem. vt instit. de leg. ā. legari. tum quia in re sua videtur testis? Rñ. tamen bic q̄ valet legatum: & est ratio quia testes merentur legatum predictum habere: ideo quia seruiunt testatori si gnādo testamentum: & sic p̄ consequens testiū cōfirmat p eoꝝ subscriptionem: & non obstat illud q̄d dixi de incertitudine: quia corrigitur dictus. ā. legari in sequentibus. ā. Item non obstat q̄ videant esse testes in re sua quia non videntur esse testes in re sua: sed testamenti sunt testes: licet secundario sint testes in re sua. Aiuia.

Signauerint.

* Dls pau. & Sosi.

* Placere videt Sosi.

* Approbat q Bar. sosi. & pau.

* Et sic in. d. nitia ed. pollet vnitorial. & cō co. in. c. vt circa. in. ql. sup. ff. alias tñ ecclasti cor. l. fi. extra de elec. lib. vj.

* Dls bar. i & pau. aliter & sentit sosi.

* Dls bar. & pau. contra sosi.

* Placs. b. et pau.

* Displicet bar. et pau. bic: et in. l. eades. ff. cato. j. de verobli.

* Dls Ry. & bar. bic: & j. d. ꝯ. cato. et ibi pau. contra bar.

* Displicet bar. pau. et cuma. et sosi.

* Jsta lectio reprobatur fs bar. pau. cum. & sosi.

* Et mal bar. pau. et Sosi.

* Placere videt Bar. pau. & sosi.

* Et bec ita sen. scūdꝫ ꝯ l. vltimo ff. de vulgaribus. bar. pau. cuma. & sosi.

* Dls Cu. sosi. displicet et ibi Bar. et pau.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

a ¶ Signauerint. id est figillauerint: ꝛ nota testibus idem dictantibus posse + legari: vt hic. ꝛ. C. de testa. l. dictantibus, non autem scribentibus: vt. C. de bis qui sibi asscri. l. senatusconsulto. Sed videbatur hoc locum non valere. tum propter incertitudinem. vt institu. de leg. §. legari. tum quia in re sua est testis. sed respon. non principaliter in re sua sed testamenti sunt testes ꝫ secundario in re sua: vt institu. de lega. §. legari. Accursius. Item primo ratione incertitudinis corrigit: vt ibidez no. institu. de leg. §. legari. Accursius.

*Phs vsq; ad fi. Bar. euis. ꝛ 103l.

qui testamentum meum signauerint a heres meus decez dato: trebatius vtile legatum esse putat. quod pomponius verius esse existimat: quia ipsum b testamentuz confirmatur testib' adhibitis qȝ verum esse existimo.

b ¶ Quia ipsum. non est bona rō: vt patet ex predictis nisi dicas quia me ruit seruiedo testatori in hoc vt. §. pto socio. l. nec adiecit. cū seq. ꝛ ig eadem ratio sit in scribete: tamē ibi ✠ est alia ratio in contrarium scilicet falsitatis timor: qz per euz facilius posset committi.

✠ Appio. bat p 103l.

¶ Legatario repudiāte fingit̄ res nūqȝ fuisse legatarij sed semper heredis. hoc docuit Bartolus.

Idem. Lex. xvj.

Quedam sunt in quibus res dubia est: sed ex postfacto retroducitur ꝛ apparet quid actū est: vt ecce si res c legata fuerit: et deliberāte legatario eā res heres alij tradiderit: nā siquidē voluerit legatarius habere legatū: traditio nulla est: si vero repudiauerit: valet. ¶ Tantūdē est: ꝛ si pecuniam + hereditariam legatā tradiderit heres. nam siquidem nō repudiauerit legatarius alienaz d pecuniam credidit e: si vo repudiauerit: suam pecuniam credidisse videtur. quid ergo si consumpta fuerit pecunia? vtiqz idez erit ex euentu dicendum.

¶ Addē legatarij posse petere rē ꝑ ipsa pecunia solutaz. esse large. vide p bal. l. Lij. vbi. q. C. de lega.

Quedā funt. ¶ Casus. Legaui tibi equū meū ꝛ decessi: postea te deliberante vtrum velles leg. vel non. heres meus vēdidit dictū equū et tradidit alij. postea tu diristi te velle habere legatū. certe traditio facta alij per heredez nulla reputatur. si autem repudiasses legatum, valet dicta traditio. quedā enim sunt in quib' res dubia est ꝙtū ad effectuz: sed ex postfacto reducif: et apparet quicquid actuz est vt fuit in dicto casu. Est ꝛ alius casus vbi est hoc idem: puta legaui tibi ꝛ. que habebam in quodam sacculo in scrinio ꝛ decessi: postea te deliberante vtrū velles legatū vel non. heres meus mutauit eam scio: naz si quidem tu legatarius non repudiauerit legatum immo ad te voluerit pertinere: videtur nunc heres credidisse aliēa pecuniam. i. tuam. ꝛ ita non valuit mutuū. si vo repudiaueris legatum suam pecuniam videtur heres mutuasse scio: ꝛ ſ crepeteret per cōdictionē certi ex mutuo. Sed quid si dictus scius cui heres mutauit pecuniam legatam consumpsit eam: certe idem erit dicendū ex euentu. i. cum certi erimus te legatarij repudiasse vel non repudiasse legatum: nam ex postfacto dicēdum erit aut suam aut alienam pecuniam credidisse heredē scio. mutuum tamē vtroqz casu consumptione reconciliatur: vt. ꝛ. de fideiuſ. si quis pro eo. §. si nūmos. Uuianus.

Phs pau. ꝛ 103l.

c ¶ Si res. id est species: # vt differat a sequenti respon. Sed quomodo est dubia ſmo recta via transit ad legatariū ignorātem: vt. §. de lega. ij. cum pater. §. fur do. Item ꝛ legatum est certū est. sed respon. dubia est respectu finis vel effectus: qz fingitur retro non valuisse si postea repudiet: vt. §. de lega. i. legatarius. §. i. ꝛ faciunt. §. si cer. peta. proinde. ꝛ. j. de manu. vin. l. iij. ꝛ ad macedo. l. sed iulian⁹. §. q̄ꝫ. ibi: ꝛ ab initio. c. ꝛ de nego. gest. ¶ pater. ꝛ de solu. qui res. circa prin. ꝛ de leg. i. si mihi et tibi. in prin. ꝛ. l. seruum filij. §. i. ꝛ. l. si tibi bouio. §. cum seruus. ꝛ. §. de vsufru. sed ꝛ si quis stipuletur. §. iterdum. ꝛ de testa. mili. l. si miles. iij. ꝛ ad fil. si exheredatus.

d ¶ Alienam. ꝛ ita mutuū non constitit: vt. §. si certum petak. l. ij. §. mutui. Accursius.

e ¶ Credidit. id est mutuauit.

f ¶ Vtiqz idem erit. qz aut suam aut aliēa pecuniā credidisse dicēdum erit. Azo. mutuū tamen reconciliatur consumptione: vt. j. de fideiuſ. si quis pro eo. §. si nūmos.

Quod de pariter. ¶ Casus. Quāuis tractauerim⁹ de pariter mortuis. §. e. inter virū. ꝛ. l. seq. tamen ꝛ adhuc circa idez tractare vo lumus. ꝛ pono quosdam alios casus circa hoc: ꝛ est vnus talis. Mater dedit dotem titio pro filia sua: ꝛ stipulata est dotem a marito sibi reddi. mortua filia in matrimonio ante matrem: ꝛ postea cuz matre sua simul decessit: nūquid ad heredem matris competit actio ex stipulatu pro dote? Et dicitur qȝ non: qz mater non superuixit filie. Secūdus casus est. titius dedit mihi dotē pro vxore mea que erat ei extranea: ꝛ postea fuit eam stipulatus a me sibi reddi: mortua vxore mea in matrimonio ante mortem ipsius titij: ꝛ postea ipsius titius decessit simul mecum viuente vxore mea predicta: vel me viuēte decessit simul cū dicta vxore mea. nūquid transmittit ad heredem suū actionem de dote? Et respon. qȝ non. vt dictum est in superiori casu: nam mater de qua ibi dixi est extranea: vt isti. de here. quali. ꝛ dif. §. extranei. Tertius casus est. vxori mee plegaui dotem suam que erat. c. pone. eundē institui cum quibusdaz aliis: ꝛ ipsa postea simul mecū decessit. nunqd valet legatū vel institutio? Et respon. qȝ non: qz ipsa non superuixit mihi: vt. j. l. proxi. ibi: in quibus casibus ꝛc. nam ꝛ si heres vel legatarius testatori nō superuiuat nō valet institutio vel legatuz: vt. C. de eadu. tolle. §. pto secūdo. Quartus casus est: institui mihi heredes duos meos filios impuberes. s. titiū ꝛ seiū. ꝛ substituui pupillariter dictuz titiū dicto seio non econtra. ꝛ postea ambo simul decesserunt post mortem meaz. nunqd dicemus ꝛ ꝑsumem⁹ ante mortuuz seiū cui facta est substitutio: vt sic titi⁹ fuerit ei heres: ꝛ sic idē titius transmittat ad heredes suos etiam partem fratris: an vo dicemus contra. i. titium non successisse seio. ꝛ respondetur. §. qȝ titius non videtur successisse dicto seio fratri suo cū non appareat quis ante spiritum emisit. Quintus casus est. institui mihi here des duos meos filios impuberes: ꝛ eos adiuuicē substituui vel rogaui vtrūqȝ per fideicō. vt qcunqȝ eoꝝ prius moreret restitueret per fideicom. alteri parte suā hereditatis: ꝛ postea decessi: ꝛ postea ipsi simul decesserūt. nūc q̄rif an etiaz hoc casu qñ simul perierunt alter alteri heredes extitisse videantur ex dicta substitutione vel ex dicto fideicō. vniuersaliter relicto alvno alteri qñ ambo superuixisse videant? Et respon. qȝ nō. nā cū non appareat qs ante spiritū emisit/nō videt alter alteri supuixisse. Alij aliter exponūt hui⁹ casus litteram vt in ea not. ꝛ bñ stat vtraqz lra. Est ꝛ sextus casus. ad cuius euidētiā est notandū qȝ in ꝙtitate patrimonij testatoris exgrenida ad sciēdū si in ea hȝ locū. l. fal. vel non ꝑpter legata que reliquit spectat tempus mortis ipsius testatoris: vnde si postea crescāt bona vel decrescant: non ꝑ dest vel nocet legatarijs: vt. j. ad. l. fal. in quātitate. cū similibus que ibi notaui. Pone ergo qȝ titius habēs plures seruos fecit testamentum: ꝛ instituit sibi heredē: ꝛ reliquit multa legata: ita qȝ pōt dubitari vtrū habeat locū. l. fal. vel nō. ꝛ postea decessit: ꝛ cū eo simul decesserunt qdam ex dictis seruis: puta in quadānau. certe ꝑsumimus seruos prius mortuos esse qȝ dñm: ꝛ ic ad excludendā falcidiam nō cōputantur dicti serui cuz dño mortui quasi fuerint in bonis eius dñi tēpore mortis eius. ꝛ. b. d. cū duabus. l. seq. Uuianus.

g ¶ Tractamus. melius diriſſet tractauimus. §. e. l. si inter. ꝛ. l. q duos, per totam. l. ꝛ maxime in illo. §. si maritus. Azo.

Sequūt̄ hāc gl. bar. Ja. de are. ꝛ cuma.

h ¶ Stipulata est. sub # ꝺditione si filia in matrimonio decesserit viuente matre. vel dic vt dixi in contrario. §. eo. qui duos. §. pe.

i ¶ Reddi. si superesset ꝛc mater. fm. ℞.

k ¶ simul. ꝛ sic non superuixit mater.

l ¶ Non esse cōmissam. forte bodie ecōtra + qz ab heredibus ꝑñt bodie incipe actiones: vt. C. vt act. ab he. ꝛ cōtra he. l. j. imo nec bodie # qz nō pōt dici decessisse existēte ꝺditione imo deficisse: qz filia nō succedit matrimonio viua matre. als ꝓtra. vt instituebbo. obli. §. ex ꝺditione. li. ꝛ facit. §. de dona. inter vi. ꝛ vxo. cū hic status. §. si ambo.

+ Displicet vt bar. p. ꝛ 103l..

Appio pat p Bar. cuma. pau. ꝛ 103l.

m ¶ Stipulatus est. sub ꝺditione simili superioꝝ. s. si mulier in mātimonio decesserit viuente stipulante. vel dic vt. §. eo. l. qui duos. §. pe.

n ¶ Cum marito. hoc casu sine dubio non transmittit ad heredem: cum conditio # defecerit stipulationis: qz non decessit mulier in mātimonio immo maritus.

Et quia hic ꝑhibet fa uor publice? cui⁹ mulieri iterato nubere. Pau. ꝛ 103l.

o ¶ Trāsmittat. Rñ. # nō. vt ꝛ in superiori casu: nā ꝛ mater de qua ibi dicitur est extranea: vt isti. de here. quali. ꝛ dif. §. extranei.

Appio bat p Bar. p. ꝛ 103l.

p Idem est. Uxori, a marito heredi institute cum alijs: nā cum non superuixerit institutrix: nec institutio nec prelegatum valet: vt. C. de caducis tollen. l. vnica. §. pto secundo. ꝛ. j. l. proxi. ꝛ sic conuenit cuz predictis.

q Sed ꝛ in illo. Pupillus. non necessarius: quia emancipatus erat vt differat a sequenti casu. et ſm hoc dic subſtitutus. s. vulgariter vel per fideicōmiſ. vel dic ꝙ hic fuit ꝛ ipse in potestate ꝛ substitutio fuit pupillaris et differt a secundo: quia hic alter tantum alteri: ibi vicissim

ambo fuerunt pupillariter substituti. ꝛ pro hoc facit ꝙ dicit frater fratri quod est in pupillari tñ/non in vulgari: vt infra. de vulga. substitu. in principio.

a ¶ An contra. id est non.

b ¶ Si duo. cum ambo essent in potestate: sed in superiori alter tñ. vel dic vt ibi.

c ¶ Videatur. scz testatorie: vulgari quasi quilibet videatur superuenire. ꝛ ꝙ subjcit alter alteri: scz ex pupillari. Itē ꝙ subjcit hoc est: sub. simile querendū si mutez ꝛc. vel dic ꝙ fuit expositio illius vel alter alteri. nam ꝙ fideicommissarius habet de manu heredis infra sua: videt quodāmodo ei esse heres.

d ¶ In quibus. scz oībus supradictis.

e ¶ Non videtur. vnde videtur vitiari substitutiones ꝛ dotium lucra ꝛ substitutiones et stipulationes: vt. h. ꝛ. ff. l. quod de pariter. ꝛ. l. idem est.

f ¶ Sed ꝛ circa. planū est.

¶ Ja cognatis. ¶ Cassius. Babebā multos qui erāt ex cognatione mea: inter quos erant quidam qui erant mihi cognati per adoptiones: vt quia erant adoptati a patre vel ab auo meo vel proauo. feci testamentuz et legaui cognatis meis c. pone. postea ꝓdicti cognati per adoptiones de fierūt esse cognati p emācipationem de eis factas: ꝛ sic nihilominus remanserūt in ciuitate. ꝛ postea decessi: et sic reperitur ꝙ erant mihi cognati tempore testamēti mei ꝛ non tempore mortis. nunc quid venient ad legatum cū aliis cognatis? Et dicitur ꝙ sic. Sed econtra si quis tempore testamenti mei non fuit mihi cognatus sed postea tempore mortis mee inuenitur mihi esse cognatus: puta ꝙ fuit arroga tus post testamentum: multo magis cōsequitur legatum ꝙ reperiemus qui tempore testamenti erant cognati ꝛ non tempore mortis. ꝛ idem est si legarem cognatis mee. Ulpianus.

g ¶ Si cognatis. ¶ Pone casum fm. R. in cognatione naturali: ꝛ desierunt. ſ. per deportationem + ꝙ qō dicit in ciuitate manentem: dicit tēpore mortis ꝙ sunt restituti. Itē ꝙ dicit cognati erant simi fuerūt tempore testamenti: sub. ꝛ tēpore mortis: alis sī nō essent restituti nō caperent: vt. ſ. de bis ꝙ epto nō scrip. l. iū. ij. rū. Sed huc positiom multum obstant: primo. C. de here. instī. l. j. sed ibi + nō erat restitutus. hic sic. Itē ob. instī. de capi. di. ij. qō autē. vbi etiam reuertūs in pristinū statū non recuperat ius cognationis: sed solue + speciale in legato de quo hic dicit: qz naturalē cām habet: vt. ff. de capi. di. l. legatū. Ut ibi + fuit manumissus ꝙ seruus fuerat factus. hic autez in integrum restitutus ꝙ fuerat de seruitute. arg. C. de fem. pal. l. j. Itē ob. huic positioni qz. j. dicit facilius qō est absurdū. + ꝙ ille facilius capiat qui tēpore mortis tñ est cognat⁹ ꝙ qui vtroqꝫ casu. ſ. testamenti ꝛ mortis. Itē ob. ꝙ dicit cognati essī ꝛc. quasi dicat: ij nō tempore mortis. similis lectura ꝛ subaudito. ff. si quis cau. sed ꝛ si quis. ibi: dānato ꝛc. Uel pone secundo + casuz in cognatione naturali: sed non in facto non capaci hoc modo. Legaui fratri tituz ꝛ titius me vino decessit. nam ij desinat titij frater esse: quia tamen omni tempore capax fuit admittitur: ꝛ fm hoc in prima parte tempore testamenti tñ fuit cognatus ꝛ non mortis. In secūda tempore + mortis tñ quando confirmantur relicta: vt tam non mutetur arbitrium: vt. C. de fac. sanc. eccle. l. j. ꝛ ideo dicit facilius. idem in non capace vt fuifficiat si fit capax tempore mortis tñ vel tempore existentis additionis relicti: vt ff. de leg. a. iij. li. deportati. in principio. ꝛ. j. de conditio. ꝛ demonstra. l. eum qui poſt. ꝛ. j. de fideicōmiſ. liber. l. generaliter. ff. si homini libero. ꝛ. j. de leg. a. prestan. l. interuenit. ꝛ. j. de do. causa mor. l. in mortis. et. ſ. desinr. ff. l. iij. ſ. j. ibi: quando autem. ꝛc. secus. si esset tempore testamēti tñ: vt eodem. ſ. de iure fisci. Uel pone + in cognatione ciuili que fit adoptione: vt in secunda parte. l. ꝙ desinit per emancipationem: vt in prima. de qua cognatione habes. ff. de adoptio. l. qui in adoptione. ꝛ. j. de gradi. l. non facile. in. ſ. j. ꝛ fm hanc nil + ob. sed prout dixi capacem

decesserit: an frater fratri existat heres an contra[a]. vel si duo[b] inuicez necessarij substituti sunt ꝛ vna perierint: an heredes extitisse videantur[c]: vel alter alteri: hoc est si iuicem hereditatem rogati fuerint restituere: in quibus[d] casibus si pariter decesserit nec appareat quis ante spiritum emiserit: non videtur[e] alter alteri superuixisse. Sed et circa[f] legem falcidiam si dominus cum seruis simul vita functus sit seruī q̄si in bonis eius mortis tempore fuerint: non computantur.

¶ Qui legat cognatis videt legare his qui sunt cognati tēpore testamēti vel tēpore mortis. Bartolus.

Ulpianus. Lex. xx.

¶ Si cognatis[g] legatum sit et bi cognati qdem esse deficiunt: in ciuitate autem maneant: dicēdum deberi legatum: cognati enim testamenti facti tempore fuerunt. certe si quis testamēti facti tempore cognatus non fuerit mortis tempore factus est per arrogationem: facilius legatum cō sequitur. ¶ Si quis † cognationi leget idem est atq; si cognatis[k] legasset.

¶ Collegio licito legari pōt/illicito nō: singulis tamē de tali collegio licite relinqui, hoc dicit Bartolus.

Paulus. Lex. xxi.

¶ Um senatus[l] temporibus diui marci permiserit colle gijs legare: nulla dubitatio est ꝙ si corpori cui licet coire legatuz fit debeatur. cui autem non licet si legetur: non valebit nisi singulis legetur: bi enim non quasi collegiū sed quasi certi homines admitterentur ad legatum.

Idem. Lex. xxii.

¶ Di est verboruz ambigui tas valet qō actū est: veluti cum sticbus stipuler[k]: ꝛ sint plures stichi[l]: vel hominem chartagini: cum sint due carthagines[m]. icmp in dubijs id agendum est vt q̄ tutissimo loco res sit bona fide contracta: nisi cum aperte contra leges scriptum est.

Labeo. Lex. xxiij.

¶ Um pubere filio mat naufragio perijt: cum explorari non possit vter prius extinctus sit humanius est credere filiū diutius[n] vixisse.

Gaius. Lex. xxiiij.

¶ Ji mulier cum filio impubere naufragio perijt priores filium necatum esse intelligitur[o].

tempore mortis capere: licet non tempore testamenti est contra regulaz catonis: vt. ſ. titu. ij. l. j. Solu. illa intelligitur + cum legatum defuit ex persona relinquentis: vel propter rem relictā: aliud si ex persona legatarij: vt dictum est: ſ. ij. R. aliter dicat. Itez non obstat quod dicitur institu. de lega. ſ. an seruo. quia ibi propter personam legantis ꝛ legatarij + mixta cōsideratione habita dicitur nullum et eodem modo respon. C. de leg. l. seruis. in fi. vel vt ibi. Item non obstat hic institu. de heredū quali. ꝛ differē. ſ. in heredibus autem. ꝛ. ff. de hereditā. instituen. l. si alienū. ſ. j. vt ibi dixi. Item nec ob. ff. de leg. ij. l. peto. ſ. fin. vt ibi dixi. + ꝛ facit. C. de testamen. l. necp. ꝛ. j. de cōditio. et demonstratio. l. falsa demonstratio. et. ff. de leg. ij. l. si ita quis in testamento. ſ. fina. fed qui dam habent pro lege nō oportet.

¶ Immo regula catoniana nil ratificat ad mate riā istius. l. ꝙ. ꝛ dixi.

¶ Nulla cō cordat cum ista. l. ꝙ. ꝛ Bar.

b ¶ Cognatis. facit. ff. de. ij. l. j. ꝛ. j. l. priori.

¶ Am senat⁹. ¶ Cassius. Omnia collegia sunt illicita nisi coierint ex auctoritate senatorum vel cesaris. sed illa ꝙ coierunt auctoritate cesaris vel senatorum bene sunt licita: et illis potest legari ꝛ legatū capient: si autem legetur illicitis collegijs non valet legatum nisi legetur singulis eorū qui sint in collegio illicito: nam tunc dicti singuli admittentur ad legatuz quasi certi homines ꝛ nō quasi collegium. et facit optime. j. de colle. illici. l. iij. ſ. in summa. Uiuian.

i ¶ Cum senatus. facit. ff. l. priori. in fine. ꝛ. ff. de dem. l. ij. ꝛ. C. de heredi. instī. l. collegium. ꝛ. C. de sacrosanc. eccle. l. j. de episco. ꝛ cleri. l. id quod. et. j. de colle. illici. l. j. ꝛ. iij. ꝛ. ff. quod cuiusq; vniuer. l. j. ꝛ. C. de iudeis. l. j. Accursius.

¶ Si est verborum. ¶ Casus. Promisisti mihi dare stichum cum habueres vnum tñ seruum stichum. vel promisisti mihi dare bominem: ego peto a te vt acquiras stichum seruum vicini tui qui est meliot forte q̄ tuus stichus. certe dabis mihi tuum stichum/ꝛ nō cogeris emere stichum vicini tui. nā vbi est verborum ambiguitas vt fuit hic/valet quod actū est: ꝛ in dubio id agendum est vt res bona fide ꝛtracta fit in tutissimo loco q̄ plus esse potest: nisi cū esset scriptum aperte ꝙtra leges: ꝛ idē est si promisisti mihi dare. c. carthagini ciuitati essent due terre q̄rū quelibet vocabatur carthago: nā de illa carthagine intelligere debemus quam frequentare solemus ego ꝛ tu promissor. Uiuianus.

k ¶ Stipuler. scz dari.

l ¶ Stichi. quoruz vnus est. promissoris de quo verisimile est eos sensisse: vt. ff. de leg. ij. l. vnum ex familia. ſ. fi rem.

m ¶ Carthagines. vnam autem frequētare cōsueuerunt paciscentes: et facit ad. l. j. de reg. iur. l. semper in stipulationibus. ꝛ. ff. co. l. quoties. ꝛ j. eo. l. cum in testamento. ꝛ. j. de verbo. obli. l. eum qui kalendis. ſ. j. ꝛ. l. triticum. ꝛ. l. quotiens in stipulationibus. ꝛ. l. quotiens quis ita. ſ. si procurator. et. l. si quis ita. ſ. grisogonus. in fi. ſ. Sed contra. ff. de pac. l. veteribus. sed dic vt ibi dixi.

n ¶ Um pubere. ¶ Casus. Edbuc reuertīf iurisconsad illā materiaz de illis qui simul perierunt. ꝛ dicit ꝙ si mater perierit naufragio cum filio suo pubere credimus filiū ei superuixisse: vt sic extiterit beres matri: ꝛ agnati ipsius filij extiterint heredes ipsi filio: secus si dictus filius qui simul cum matre perijt erat impubes: ꝙ tunc credimus eum prius decessisse. ꝛ. hoc dicit cum. l. seq. Uiuianus.

o ¶ Diutius. vt sic feruetur ordo mortalitatis. ad quod. ff. de ioffi. testa. l. nam ꝛ si parens. et. ff. eo. l. qui duos. ſ. cum in bello. et. ſ. fi. Item hoc accipe nisi ratio singularis suadeat contrarium vt pro patrono: vt. ff. eo. l. qui duos. ſ. fi cū filio. et ꝙ sit impubes: vt. j. l. priori. ꝛ. ff. de pac. dota. l. inter. in prin.

¶ Si mulier. Intelligitur. propter debilem etatem: vt ꝛ. ff. de pactis dota. l. inter. alis esset secus: vt. ff. l. priori. ad que est. ff. eo de. j. l. qui duos. ſ. finali.

Cum in testamento.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

QUm in testamento. ¶Casus. Legaui tibi. r. libras ⁊ non adieci vtrum de boñ. paruis vel grossis. vel regiminis paruis vel grossis vel florenis: cũ omnibus his monetis bononienses vtrentur: certe benigne interpretari debemus. i. ſm id qđ credibile est me testatorẽ cogitasse: quod possimus scire ex consuetudine mea: vt. ſ. de lega. iij. nũmis. et quod dixi in ambiguo vel obscuro sermone habet locum etiam in verbis perperaꝫ in testamento appositis per me testatorem. i. sine ministerio positis. i. superfluis. ſ. vt intelligatur ſm quod credibile est me testatorẽ voluisse: ⁊ qꝫ ita accipiatur verbum per perã habes insti. in proemio. §. cũqꝫ hoc deo ⁊c.

a ¶ Cum in testamẽto. facit. ſ. eo. l. vbi. ⁊. j. de reg. iur. l. semper in dubijs. et j. ad trebellia. l. cogi. circa princi.

QUem bẽdi. ¶Casus. Titius ita dixit in testamento suo. ille liber esto qđ̃ heredi meo dixero velle me liberum esse. vel ita dixit idem testator. heres meus damnas siue dãnatus esto dare ei. c. bononiẽ. ponere eũ vt dãnatus sit dare dixero: ⁊ postea decessit. certe testatoris volũtas adimplẽda est ſi aliquibus argumentis apparebit de quo dixit idem testator. Viuianus.

b ¶ Quem heredi. ⁊ facit ſ. l. prox. Item. ſ. de heredi. institu. l. asse. ⁊. C. de institu. et substi. l. ſi testamentum.

QUm querit. ¶Casus. Cum heres. seruum stichum album: seruum ⁊ stichũ nigrum. promisisti mihi dare stichum: nũc cum peto a te stichum nigrum tu dicis te sensisse de albo: ⁊ illum vis mihi dare tñ: certe bec ambiguitas ⁊tra me stipulatorem est interpretanda: ⁊ ita dabis stichum album.

c ¶ Cum querit. pone exẽplum: vt. ſ. de ver. oblig. l. stipulatio ista. §. in stipulationibus. ⁊. l. quicqđ. Sed contra in eo. ti. l. ſi mihi. §. j. Sol. ibi. Item contra in eo. titu. l. inter stipulantem. §. ſi stichum. ſed dic vt distinxi. vt. ſ. de pac. l. veteribus.

SIquis de pluribus. ¶Casus. Institui mihi beredem titiũ: ⁊ cuꝫ baberem plures seruos stichos rogaui eũdẽ per fideicommiſ. vt manumitteret stichũ: ⁊ nõ diri de quo stichо: ⁊ postea decessi: certe nulli bozum seruorum competet libertas fideicõ. ⁊ ita nõ habet bic locum fauor libertatis.

d ¶ De pluribus. natis: ne sit contra. C. de fideicõ. lib. l. cũ inter. in ſi. et l. ſi quis in testamento. ⁊ facit. ſ. de ma. testa. l. cũ ex pluribus. ⁊ de testa. tu. l. duo. ⁊. ſ. eo. l. ſi fuerit. ⁊. j. de bis que pro non scrip. l. ij. ⁊ insti. de lega. §. incertus. Accurſius.

VI babebat. ¶Casus. Titius babẽs seruũ nole flaccũ: qui flaccus erat fullo. ⁊ babens seruũ nole philonicum qui philonicus erat pistor. legauit vxori sue flaccũ pistorem cũ flaccus esset fullo vt dictum est ⁊ nõ pistor. ⁊ postea decessit dictus titius. nũc querit an debeatur vxori flaccus ⁊ philonicus: an alter eoꝝ tñ. ⁊ quis eoꝝ: ⁊ rñ. qꝫ vnꝰ tñ ei debet: ſcz ille de quo testator sensit. ſi autẽ non apparet de quo sensit: distinguitur. aut testator nosa dictoꝝ seruorum habuit notã: aut nõ. primo casu is seruus debet vxori qui nolatus est. qꝫ is in artificio eius errauerit testator cũ legauit eum vxori. secũdo casu videt legatus pistor ac si legasset vxori pistorem non adiecto nomine.

c ¶ Deberetur. subaudi querebatur.

f ¶ Nota. Nota presumptionem volũtatis sumi ex scientia testatoris. ✣ sic. ſ. de vſu ⁊ habi. l. plenum. §. equitij. Item ⁊ no. qꝫ testator presumitur decipi in eo quod ignoratꝫ ſm. Bar. ⁊ facit ad. l. C. de testa. l. ſi in nole. ⁊ de leg. l. ſi controuersium. ⁊. ſ. de leg. ij. l. patronus. §. libertis. ⁊ de bere. insti. l. bis verbis. §. ſi. ⁊. j. de verbo. obliga. l. ſi in nomine. ⁊. ſ. l. prox. ⁊ insti. de leg. §. ſi quis inquilinos.

g ¶ In artificio. Quia dixit pistorem.

PLures testamento. ¶Casus. Titius in testamẽto suo reliquit libertatẽ. vi. ex suis seruis cũ qſqꝫ eoꝝ ad triceſimuꝫ annũ etatis peruenisset: inter quos erat sabina ⁊ cymprogenia ancille. Ite cuꝫ qſqꝫ predictoꝝ liber esset certã summã: puta. c. dare voluit: ⁊ posita incõtinenti ita cauit in eodẽ testamẽto. sabine et cymprogenie dari volo cũ ad statutam etatẽ peruenerint singulis. r. ⁊ boc amplius aliquẽtoꝝ nomine in ãnos singulos quoad viuẽt singuli. r. et postea decessit idem titius: nũc queritur vtrũ oibus predictis. vi. manumissis debeant alimenta an vo solis sabine ⁊ cymprogeme? ⁊ respõ. qꝫ omnibus videntur alimenta relicta.

b ¶ Manumiserat. id est libertatem directam reliquerat.

i ¶ In quibus. id est iter quos. Accur.

k ¶ Cymprogeniam. ſcilꝫ manumiserat. ⁊. libertatẽ reliquerat babendã tunc cum qſqꝫ eoꝝ. ſ. tã aliorum qꝫ dictaruꝫ duarum feminarum ad. xxx. ⁊c.

l ¶ Certã summam. ¶Puta quinq.

m ¶ Et bꝫ amplius. Nunc recõiungit omnes: vt in fine patet. ⁊ facit vim qꝫ dicit iuncta: ſcilꝫ incontinenti: secus ſi ex interuallo: vt arg. j. de ver. oblig. l. titia. §. idem respõ. plerunqꝫ. ⁊. ſ. si cer. petaſ. l. lecta. §. dicebã. ⁊ facit ad l. iſtaꝫ. ſ. de alt. lega. l. a filio. §. ſi. ⁊ de leg. j. l. talis scriptura. §. ſi. Additio. Dic ſm Barto. qꝫ boc nõ est interuallum in eodem testamento non diuertẽdo ad alios actus: nam testiũ debet fieri vno tẽpore: vt. ſ. heredes. in ſi. ſ. de testa. sed veritas est vt intelligamus iuncta scriptura. i. ꝫtinuato sermone: secus ſi in medio plura diuertisset: qꝫ tunc ad oĩa precẽtia non refertur: vt no. glo. in simili insti. de re. diui. §. item lapilli.

¶ De his que pene nomine relinquuntur.

ETiliofa. ¶Casus. Titius instituit sibi beredẽ filiũ vel seruuꝫ meum: ⁊ ſi acquisita est mibi patri vel dño bereditas: ita qꝫ apud filium meũ vel seruũ meum nõ remanſit aliquo modo: vt. ſ. de acq. here. l. placet. postea legauit idẽ titius a me patre. r. ſeio quod potuit. vt. ſ. de leg. i. l. cũ filio. ⁊ de lega. ij. ſi alienus. ⁊ ſi non darẽ dicto ſeio. r. precepit vt darem. c. ſemp nomine pene. et postea decessit dictus testator. nũc qritur an valeat legatũ de. c. qđ iuſſus fui dare ſemptonio ſi non darẽ. r. ſeio. ⁊ dicitur qꝫ non: qꝫ in mei patris vel dñi penam fuit relictũ: ⁊ ſi illicite vel prohibite. non eſt illud ſolum nullius momenti babendũ est qđ in talem penã heredum ſit ſcriptum in testamento: ſed etiam omne illud est babendũ nullius momẽti qđ ſit ſcriptum in testamento in talẽ penã cuiuſcũ. cuiuſcũ dico ſentẽtie lucrũ aliqđ ex vltima voluntate ſicut fuit in bac. l. ego pater vel dñe. nã illud quod in penam bereditatis in testamẽto fine dubio non valet vt bic pro ꝫstãti ponit qꝫus bodie ſit correctũ vt in littera notaui. vtrũ autem verba testatoris in testamẽto posita intelligiant posita nole pene vel conditionis vel translationis appareret voluntate defuncti. Maꝫ ſi ita dicit testator. heres meus ſi capuã ierit quod qđ̃ volo titio. r. dato/dicitur relictum legatũ nole pene heredis. Si vero heredem ituruꝫ capuã. p fuo magno lucro ꝓceperit. r. dare titio ſi capuã ierit ſi tñ tunc parum heredi noceat ſi grauet tunc eſt conditio: ſi autẽ non appareat dictam eſſe cõditionẽ per ſi. vt insti. de leg. §. longe. ſi autem legauꝫ vni infortiatum meum: ⁊ postea idem lego alij aio adimendi pmo tũc eſt translatio: vt. ſ. de adimẽ. leg. l. translatio. in dubio autẽ non presumitur decipi in eo quod ignoratꝫ ſm. Bar. ⁊ facit ad. l. C. de testa. l. ſi in nole. ⁊ de leg. l. ſi controuersium. ⁊. ſ. de leg. ij. l. patronus. §. libertis. ⁊ de bere. insti. l. bis verbis. §. ſi. ⁊. j. de verbo. obliga. l. ſi in nomine. ⁊. ſ. l. prox.

✣ Qui presumit qñ̃ ꝫsonas nosas als fec Ba. Bosi.

Marcellus. Lex. xxv.

QUm in testamento[a] ambigue aut etiam perperã scriptum est benigne interpretari ſm id quod credibile cogitatum est credendum est.

Celsus. Lex. xxvj.

QUem heredi[b] meo dixero velle me liberum esse liber esto: cui vt dare dãnas sit heres meus dixero ei heres me[b] dãnas dare esto testatoris voluntas (ſi quibuſdam argumentis apparebit de quo dixit) adimplenda est.

Idem. Lex. xxvij.

QUm queritur[c] i stipulatione quid actum sit ambigui tas contra stipulatorem est.

Modestinus. Lex. xxviij.

SIqs de pluribus[d] vnũ manumitti voluerit: nec apparebit de quo manumittendo testatoꝝ sensit: nulli eoꝝ fideicõmissaria competit libertas.

¶ An nomẽ proprium vel appellatiuũ seu demõſtratiuum inſpicere debeamus: et qualitate notitie diſponẽtis inſpicitur. Bartolus.

Habeo. Lex. xxix.

QUi habebat flaccum fullonem ⁊ philonicum pistoꝝ vroꝛi flaccum pistoꝝ legauerat: quis eoꝝm et num vterq; deberetur[e]. placuit primo eum legatũ esse quẽ testator legare senſiſſet: qꝫ ſi non apparet: primum inſpiciendũ esse an nomina seruoꝝ

dominus nota[f] habuiſſet. qꝫ ſi non ta habuiſſet eum deberi qui nola tus esset: tam et ſi in artificio[g] erratum effet. ſi autẽ ignota nomina seruoꝝm essent: pistorẽ legatũ videri/perinde ac ſi nomẽ ci adictum non esset.

¶ Clauſula in fine posita nõ refertur ſolum ad proxima ſed ad oĩa precedẽtia continuata ſcriptura prolata. Bartolus.

Secuola. Lex. xxx.

PLures testamẽto manumiſerat[h] in quibus[i] ſabinam ⁊ cymprogenias[k] cum quiſqꝫ eoꝝ ad. xxx. annũ etatis peruenisset: ⁊ cum liber quiſqꝫ eoꝝ esset certã ſummam[l] eis dari voluerit: ⁊ cõiuncta ſcriptura ita caucrat: ſabine ⁊ cymprogenie dari volo cũ ad ſtatutam etatẽ peruenerint ſingulis decem: ⁊ boc amplius[m] alimẽtoꝝm nomine in annos ſingulos quoad viuent ſingulis decẽ: queſitum eſt vtrum oĩbus manumiſſis alimenta debeãtur: an vo ſabine et cymprogenie ſolis? Reſpondi ſm ea que proponerentur videri omnibus alimenta legata.

¶ De his que pene nomine relinquuntur. Titulus. vj.

¶ Si precedit diſpoſitio illicita vel prohibita: relictũ nomine pene a quocũqꝫ non valet. hoc dicit Barto.

EAffricanus. Lex. j. ¶Iliofamil." vel ſeruo berede inſtituto ctiaꝫ ſi in patris do-

uerẽdo ad alios actus: nam teſtiũ debet fieri vno tẽpore: vt. ſ. heredes. in ſi. ſ. de testa. ſed veritas est vt intelligamus ꝫiuncta ſcriptura. i. ꝫtinuato ſermone: secus ſi in medio plura diuertisset: qꝫ tunc ad oĩa precẽtia non refertur: vt no. glo. in ſimili insti. de re. diui. §. item lapilli.

¶ De his que pene nomine relinquuntur.

ETiliofa. ¶Casus. Titius instituit sibi beredẽ filiũ vel seruuꝫ meum: ⁊ ſi acquisita est mibi patri vel dño bereditas: ita qꝫ apud filium meũ vel seruũ meum nõ remanſit aliquo modo: vt. ſ. de acq. here. l. placet. postea legauit idẽ titius a me patre. r. ſeio quod potuit. vt. ſ. de leg. i. l. cũ filio. ⁊ de lega. ij. ſi alienus. ⁊ ſi non darẽ dicto ſeio. r. precepit vt darem. c. ſemp nomine pene. et postea decessit dictus testator. nũc qritur an valeat legatũ de. c. qđ iuſſus fui dare ſemptonio ſi non darẽ. r. ſeio. ⁊ dicitur qꝫ non: qꝫ in mei patris vel dñi penam fuit relictũ: ⁊ ſi illicite vel prohibite. non eſt illud ſolum nullius momenti babendũ est qđ in talem penã heredum ſit ſcriptum in testamento: ſed etiam omne illud est babendũ nullius momẽti qđ ſit ſcriptum in testamento in talẽ penã cuiuſcũ. cuiuſcũ dico ſentẽtie lucrũ aliqđ ex vltima voluntate ſicut fuit in bac. l. ego pater vel dñe. nã illud quod in penam bereditatis in testamẽto fine dubio non valet vt bic pro ꝫstãti ponit qꝫus bodie ſit correctũ vt in littera notaui. vtrũ autem verba testatoris in testamẽto posita intelligiant posita nole pene vel conditionis vel translationis appareret voluntate defuncti. Maꝫ ſi ita dicit testator. heres meus ſi capuã ierit quod qđ̃ volo titio. r. dato/dicitur relictum legatũ nole pene heredis. Si vero heredem ituruꝫ capuã. p fuo magno lucro ꝓceperit. r. dare titio ſi capuã ierit ſi tñ tunc parum heredi noceat ſi grauet tunc eſt conditio: ſi autẽ non appareat dictam eſſe cõditionẽ per ſi. vt insti. de leg. §. longe. ſi autem legauꝫ vni infortiatum meum: ⁊ postea idem lego alij aio adimendi pmo tũc eſt translatio: vt. ſ. de adimẽ. leg. l. translatio. in dubio autẽ non presumitur decipi in eo quod ignoratꝫ ſm. Bar. ⁊ facit ad. l. C. de testa. l. ſi in nole. ⁊ de leg. l. ſi controuersium. ⁊. ſ. de leg. ij. l. patronus. §. libertis. ⁊ de bere. insti. l. bis verbis. §. ſi. ⁊. j. de verbo. obliga. l. ſi in nomine. ⁊. ſ. l. prox. ⁊ insti. de leg. §. ſi quis inquilinos.

g ¶ In artificio. Quia dixit pistorem.

PLures testamento. ¶Casus. Titius in testamẽto suo reliquit libertatẽ. vi. ex suis seruis cũ qſqꝫ eoꝝ ad triceſimuꝫ annũ etatis peruenisset: inter quos erat sabina ⁊ cymprogenia ancille. Ite cuꝫ qſqꝫ predictoꝝ liber esset certã ſummã: puta. c. dare voluit: ⁊ posita incõtinenti ita cauit in eodẽ testamẽto. sabine et cymprogenie dari volo cũ ad ſtatutam etatẽ peruenerint ſingulis. r. ⁊ boc amplius aliquẽtoꝝ nomine in ãnos ſingulos quoad viuẽt ſinguli. r. et postea decessit idem titius: nũc queritur vtrũ oĩbus predictis. vi. manumissis debeant alimenta an vo ſolis sabine ⁊ cymprogeme? ⁊ respõ. qꝫ omnibus videntur alimenta relicta.

b ¶ Manumiserat. id est libertatem directam reliquerat.

i ¶ In quibus. id est iter quos. Accur.

k ¶ Cymprogeniam. ſcilꝫ manumiserat. ⁊. libertatẽ reliquerat babendã tunc cum qſqꝫ eoꝝ. ſ. tã aliorum qꝫ dictaruꝫ duarum feminarum ad. xxx. ⁊c.

l ¶ Certã summam. ¶Puta quinq.

m ¶ Et bꝫ amplius. Nunc recõiungit omnes: vt in fine patet. ⁊ facit vim qꝫ dicit iuncta: ſcilꝫ incontinenti: secus ſi ex interuallo: vt arg. j. de ver. oblig. l. titia. §. idem respõ. plerunqꝫ. ⁊. ſ. si cer. petaſ. l. lecta. §. dicebã. ⁊ facit ad l. iſtaꝫ. ſ. de alt. lega. l. a filio. §. ſi. ⁊ de leg. j. l. talis scriptura. §. ſi. Additio. Dic ſm Barto. qꝫ boc nõ est interuallum in eodem testamento non diuertẽdo ad alios actus: nam testiũ debet fieri vno tẽpore: vt. ſ. heredes. in ſi. ſ. de testa. sed veritas est vt intelligamus ꝫiuncta scriptura. i. ꝫtinuato s

mento apud filium remaneat: vt.ff.de acqui.heredi.l. placet.a patre legaui.r.titio quod possus: vt.ff.de leg.i.l.cū filio.ꝛ de leg.ij.l.si alienus. ꝛ si non daret precepi vt daret cētum nomine pene semptomio.hec centum dicuntur hic illicite vel probroſe relinqui eoipſo ꝙ nomine pene relinquuntur: ꝛ ſic ſm bas leges non valet: vt hic.ꝛ.j.de condi. ꝛ demon. l.mulcta.ꝛ inſti.de leg.ſ. pene.in prin. bodie contra: niſi primū preceptus vel relictum de.r.ſit probroſus vel impoſſibile: ꝙ tunc non valet primum nec ſecundum quod noſe pene relictum eſt: vt ſti. de lega.ſ.fina.in fine.et C.de his que pene nomine.l.ſi.in fine.

minive penam illicite vel probroſe datum eſt: nullius momenti legatum[a] eſſe reſpondi. non enim id ſolum quod in heredes[b]: ſed omne[c] quod in cuiuſcq; lucrū aliquid ex vltima voluntate ſentientis talem penam in teſtamēto ſcripturn fit: nullius momēti habendum eſt.

a ¶ Legatum eſſe. ſcilicet ſcōm nomine pene. primū enim valet etiam olim.

b ¶ Heredes. ſcilꝫ ſcripti: als in heredes ſcriptos: id eſt in eoꝝ penam: ſcilꝫ eſt relictum: non valet.

c ¶ Sed omne. accipe nullius momēti habendum eſt in cuiuſcunqꝫ lucrum aliquid in teſtamento ſcripti ſit: cuiuſcunqꝫ dico ſentientis talem penā ex vltima voluntate. Accurſius.

Marcianus. Lex.ij.

Poenam a cōditione voluntas teſtatoris ſepat et an[d] pena[e]/an conditio/an translatio[f] ſit/ex volūtate defuncti apparet: idꝫ diui ſeuerus ꝛ antoninus reſcripſerunt.

d ¶ Poenam. Et an.veluti ſi ipſe teſtator dixerit: heres meus ſi capuā ierit titio dato.ꝛ.nā ſi hoc ideo dixerit: qꝛ capuam heredem ire nolebat pena eſt quaſi heredis cauſa ſi ad vetitum locum iret apposita. ſi vō ob aliam cām dixit: puta qꝛ ſciebat heredē ſi capuam iret aliqd accepturum qō forte habiturus als non foret: quo habito legator? preſtatione graueretur. Vel meliue illa .2.ditio ſi capuam ierit eſt ſimpler .2.ditio. Rog. Hec glo. R. planior eſt ꝙ illa que incipit: forte dicebat ꝛc.

e ¶ Poena. forte dicebat cauſa pene ita ꝛ ita ſtatuo. vel ſi teſtator dixerit/ heres meus ſi capuā ierit qō nolo: titio dato.ꝛ.ſi vō heredē iterū capuā pto ſuo magno lucro preceperat.r.dare ſi capuā ierit: quaſi tunc paruꝫ ei noceat ſi grauetur: tunc eſt conditio. ſi autem nō apparet de mente eſſe conditionem per ſi: vt inſti. de leg.ſ. longe. Accurſius.

f ¶ Trāſlatio. vt ſi qō legaui vni poſtea lego alij animo adimendi primo: vt inſti. de adimē. leg.ſ. trāſlatio. als in dubio nō preſumitur adimere primo: ſed vterq; admittitur ad partes niſi probet ꝙ teſtator aliter rum res/alterū eſtimationē habere voluerit: vt.ff. de leg.i.l. ſi plurib?.

¶ De regula catoniana.

Atoniana. Ad euidentiam huius.l.ꝛ vt non obſtant .2.traria nota ꝙ regula cato. habet locuꝫ in tribus caſibus. Primus eſt quando legatum eſt inutile propter rem relictaꝫ ſiue legatam: vt in eis que ſunt iniuncta edibus: vt.ff. de lega.i. cetera. in prin. Secundus eſt quando eſt inutile ex perſona relinquētis tantum: vt ſi teſtetur ſeruus ꝛ non decedat liber factus: vt.ff. de leg.ij. l.i.ſ.j.ibi boc vtiqꝫ nemo ꝛc. Tertius eſt quādo eſt iuſtile propter perſonam relinquentis ꝛ legatariꝫ mixtim: vt ſi iſtitui mihi beredem titū: et ſeruo ſuo legaui.c.vt inſtitu. de leg.ſ. an ſeruo.ꝛ.C. de leg. ſeruis. ita ergo diffinit regula catonia. ꝙ id legatum quod inutile foret aliquo de predictis tribus modis: ſi teſtator deceſſiſſet teſtameti facti tēpore: diffinit dico regula predicta non valere ideo legatum quandocūq; deceſſit teſtator: iſta tamen diffinitio regule cato. in quibuſdam caſibus non poteſt ſibi vendicare locum puta in legatis cōditionalibus. de quo ponit hic tria exempla: primum eſt tale. ¶ Caſus. Seius ita locutus eſt de redi ſuo in teſtamento ſi poſt kalēdas mortuus fuero titio dato.r.pone. nūquid in hoc caſu cauillare debemus. i. ſcienter falſum dicere. i. locum habere regulam cato. dicere: certe non. nas boc modo dato ideo legatum ſi ſtatim mortuus fuerit teſtator: verius eſt non eſſe datum legatum ꝙ inutiliter datū. nam habet locum tm̄ in puro legato inutili nō in conditionali quod eſt interim pendente conditione nullum. vel verius eſt ꝙ videatur non datum legatum ex quo conditio deficit ſub qua fuit data tum qua videat datū ꝛ iutiliter: deficit autē .2.ditio qꝛ teſtator fuit mortuus ſtatim facto teſtamento: legatum autem fuit ſub illa conditione ſi poſt kalendas moreretur teſtator vt dictum eſt in littera. Secundū ere plum ſiue ſecundus caſus eſt talis. Seius legauit tibi in teſtamēto ſuo fundum qui erat ſuus tempore dicti teſtamēti ſub bac conditione/ſi eū fundum viuo eodem teſtatore alienaueris: ꝛ tu alienaſti eū fundum viuo teſtatore ꝛ poſtea deceſſit teſtator. certe legatum debet tibi ab berede ſuo ꝙ impleuiſti conditionem: quod quidem legatum non deberet tibi ſi teſtator deceſſit ſtatim anteq̄ alienares dictū fundū: qꝛ iam tempore mortis teſtatoris inueniret tibi legata res tua: qō certe legatū non valet: vt.ff. de leg.i.cetera. ſ. quēadmodū cum ſimilibus que ibi ſcripſi. Tertius caſus eſt talis. Seius habens filiā impuberem fecit teſtamen tum: ꝛ in eo legauit ita filie. ſi filia mea titio nupta erit me viuo lego ei dez ſilie mee. c. poſtea filia fuit facta pubes ꝛ nupſit titio: ꝛ poſtea deceſſit teſtator. certe habebit filia legatum: quod quidem legatū non debetur ei ſi teſtator ſtatim deceſſiſſet anteq̄ ipſa fieret pubes ꝛ titio nubet: quia iam tempore mortis teſtatoris impoſſibile eſt eam eſſe nuptaꝫ titio: cum tunc eſſet impubes. impuberes autem contrahere matrimonium non poſſunt: vt inſtitu. de nup. in prin. Item nō vendicat ſibi locum dicta diffinitio regule catoniane in heredit atibus ſub .2.ditione relictis de quibus dixi iaꝫ. Item vendicat ſibi locū in eis etiam pure legatis: quorum dies cedit poſt aditā hereditatem ꝛ non a morte teſtator?, ſicut fuit legata relicta ſeruis teſtamēto manumiſſis ꝛ legata relicta ſeruis alijs: vt C. de cadu. tollē. ſ. in nouiſſimo. ꝛ .j. quādo dies leg. ced. l.ij. quando dies aliorum legatorū cedat a morte teſtatoris: vt in dicto. ſ. in nouiſſimo. non eſſi debet vitiari legatū ſi inueniat inutilis aliquo de ꝑdictis tribus modis eo tempore quo non debetur. ſed etiaꝫ eſſet inutile tempore mortis teſtatoris. Jtē non vendicat ſibi locū dicta diffinitio regule cato. in legibus nouis. Circa quod nota ꝙ gallus fuit ante velleiū: ꝛ velleius ante cato nem: vnde. l. galli appellatur vetus .r. l. velleij appellatur noua q̄tum ad. l. galli. vt.ff. de libe. ꝛ poſt bu. gallus. ſ. nunc de lege. Pone ergo ꝙ babebā in poteſtate filium: ꝛ ex eo nepotē. nunc nepotē mibi beredem inſtitui/ꝛ filium preterij. certe ſi ſtatim decederem non valeret teſta. ex eo ꝙ filius inueniret ſe preteritū: vt inſti. de exbered. lib. in prin. ſed ſi me vino decedat filius teſtamētum confirmatur: ꝛ inſtitutio de nepote facta valet: vt.ff. de teſta. tute. ꝛ ſi bereditas. ſ.ij. ꝛ nō eſt mirum ſi con firmatur per. l. velſ. nouā inſtitutio nepotis que ab imitione non valet: qꝛ vt dictus eſt catonia. regula ad nouas. ll. non pertinet. ꝛ boc dicit totus bic titulus. Azuianus.

g ¶ Legatū. i. id genus legati. ꝛ pone exēplum: qꝛ legaui ſeruo heredis: vt inſti. de leg. ſ. an ſeruo. ꝛ facit. j. de reg. iur. l. qō in initio. ꝛ .l. penul. bec autē regula in mullis fallit: vt ſtatim dicam.

b ¶ Non valere. qꝛ qō inutile foret legatum ſi ſtatim poſt factū teſtamentum deceſſiſſet teſtator: bic non dz ideo valere qꝛ dictus teſtator vixerit: vt inſti. de lega. ſ. an ſeruo.

i ¶ Falſa eſt. i. locū non habet: in nullo eſt falſa eſt: ſed ſic dicit falſa: qꝛ ad quedam aptari non poteſt. ſic arg. ff. de pec. ſed boc in emptore. dic ergo caſus in quibus eſt falſa. ſ. in quibus non habet locum. Primus eſt in conditionali legato de quo ponūtur in bac. l. duo exemplaria. R. aliter intellererit ſcōm. Jtē in .l. ſequenti ponitur tertiū exēplum de conditionali. ꝛ idē dicitur. ff. de leg. i. l. cetera. ſ. ſi. ꝛ ſic in puris tm̄ bꝫ locus: vt ibi dicit. Sed in boc exēplo videt .2.tra. ff. de opt. leg. l. ſi optio. ij. rñ. ibi: ꝙ ſi neceſſarius ꝛc. vbi fuit legata optio ſerui ꝛ ſticbo ſeruo teſtatoris fuit legatus fundus ſine libertate: nam primū. ſ. optionis eſt conditionale tacita .2.ditione: vt. ff. qui ꝛ a qui. l. ſi optio. ꝛ per conſequēs ſecundū: ꝛ tñ bꝫ ibi locū regula catoniana. Sol. bic de exprēſa: ibi de tacita conditione dicit. Secundo fallit bec regula. ff. de lega. ij. l. ſi deporta ti. in princi. ꝛ .j. de le. ſtan. l. interuenit. ꝛ. ff. de reb. dub. l. ſi cognatis. ꝛ j. de iur. fiſ. l. ij. ſ. quando autē facta fraus. que ſunt .3tra. qbus bꝫ fiſſi cere qđ capacē eſſe tēpore mortis: bꝫ non fuerit tēpore teſtamēti: ſed dicas ꝙ locū habet regula in tribus caſibus: cū deficit legatum ex ꝑſona relinquētis tm̄: vt ſi teſtet ſeruus ꝛ decedat liber factus: vt. ff. de leg. ij. l. ſ. j. ibi: qō nemo ꝛc. Jtē qñ deficit ꝑpter rem legatā vt in eis q̄ ſunt iniuncta edibus: vt. ff. de leg. i. l. cetera. circa prin. Jtem ꝛ quādo deficit ꝓpter perſonam relinquentis ꝛ legatarij mixtam: vt ſi lego ſeruo heredis a me inſtituti: vt inſtitu. de lega. ſ. an ſeruo. ꝛ. C. de lega. l. ſeruis. non autem habet locum quando deficit ꝓpter perſonam legatarij tantum: vt dictis. ll. contrarijs. Sed op. qꝛ ſi deficit ex perſona relinquentis tantum vt videtur valere fideicommiſ. a ſeruo vel a filio relictum ſi decedat liber: vt. ff. de leg. ij. l. ſ. j. Sed dicas nō extunc fed extunc quādo factus eſt ſui iuris quaſi bodie relinquat: vt ibi dicitur. Jtē no. qꝛ vbi eſt mixta cauſa impedimēti: + ſcilicet legantis ꝛ legatarij ex perſona legatarij ſola non debere nocere: at ex perſona legantis ſic. vnde magis inſpicitur quod nocet: vt. ff. de opti. leg. l. ſi optio. ij. rñ. ibi: qꝛ ſi neceſſarius ꝛc. quia magis ibi tempus mortis quod nocet ꝙ adite bereditatis quod prodeſt inſpicitur. ſic. ff. ex quib. cau. in poſſeſ. ea. l. ſulcinius. ſ. quid ſi latitare. ibi: quid ergo ꝛc. Jtem fallit. j. de fideicom. lib. l. generaliter. ſ. ſi homini libero. ſed certe ibi deficit ratione legatarij. Jtem fallit. ff. de legatis. ij. l. debitor. ſ. ſeruo. fed ꝛ ibi ratione legatarij deficiebat. Jtem fallit in illis relictis quorum dies cedit ab adita bereditate: vt. j. eodem. l. catoniana. Jtem fallit in nouis legibus: quod dic vt. j. eodem. l. finali. Jtem fallit. ff. de lega. ſ. l. quod in rerum. ſ. ſ. ſed ibi eſt legatus yſuſſructus cuius dies cedit non a morte ſed ab adita bereditate.

Regula catoniana ſ multis fallit.

+ Die ſpeditmerus qñ ſubeſt vere non iuris ſi ctione. ꝛ de bac fac ad longū bar. in. l. nō quo cūqꝫ. ſ. j. ff. de lega. j.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

ditate: vt. C. de cadu. tollen. §. in nouissimo. z ideo cessat catoniana: vt j. c. l. catoniana.

a ¶ Post kalēdas. de primis intelligitur: ex quo non dicit quas: vt. j. de verbo. obli. l. cum qui kalendis.

b ¶ An cauillamur. i. scienter falsum dicimus ſm Bug. ſcz habere h̄ locum regulam: certe non. nam zc. nam h̄z locuz tm̄ in puro inutili: nō in conditionali quod est literim nullū. sed ſm leges aliter dicit cauillatio: vt j. de reg. iur. l. ea est natura. ſ. argumentatio ab euidenter veris ad euidēter falſa. z etiā ita pōt hic poni ſm Joā. q. dirit. i. argumentamur contra regulā ſm quid z quale.

Cauillatio quid ſit.

c ¶ Jtē ſi tibi. ¶pone exēplum ſm. R. q. rem tuā tibi lego valet legatum ſi me viuo alienes: z h̄z hoc incipit respōſio ibi: ſi euz viuo zc. et erit caſus nouus vbi fallit regula: ſed tunc eſt ꝯtra inſti. de leg. §. ſed ſi rē legatarij. Sol. ibi poſt mortes teſtatoris alienauit. bic eo viuo. cōtra qō videſ. ſ. de leg. i. l. cetera. circa p̄ncipiū. ibi: quēadmodū zc. ſed Jo. h̄ poſuit caſum q̄ legauit tibi rem tuaz ſub hac cōditione ſi alienes me viuo: z ſic incipit respōſio. legatū tibi zc. z dicit debet tur: ſcilicet ſi alienaueris me viuo. ſed Jo. obſtat: q̄ iā poſuerat aliud exēplus de cōditionali. vt. ſ. nā hoc modo zc. licet certe nihil. p̄hibet plura exēplaponi vt oſtendat ſe velle in talibus ceſſare regulā. z facit ad hanc. l. ſ. de here. inſti. l. in tēpus. z. l. potest quis. z. j. de manu. teſta. l. libertas. z. j. de condi. z demon. l. uniuersum.

d ¶ Si eum. ſubaudi ſub hac conditione: ſi zc.

e ¶ Sed z ſi ſic. Rupta erit. ſubaudi me viuo: vt bene ꝙueniat respōſio: ſi mortis zc. z ſm boc ſallit regula catoniana: vt. ſ. l. proxi. ſi autē ſimpliciter dixerit ſi nupſerit titio: tunc z in vita z poſt mortē nubens implens ꝙditionem habet legatū: vt. C. de inſti. l. ſi quis heredē. z. j. de condi. z demon. l. ſi ita legatū eſſet. nec eſſet caſus contra regulā catonis: q̄z ſi ſtatim deceſſiſſet teſtator valere poteſt legatum: z facit. j. de manu. teſta. l. qui duos. z. l. hec ꝙditio. z de condi. z demon. hec conditio. z. l. conditionum. z. l. iulianus.

f ¶ Atoniana. Ad beneficiales. ſ. conditionales: vt. j. l. proxi. vel dic fideicōmiſſarias quarum dies nō cedit niſi ab adita hereditate. vt. j. ad treb. quidam ita. in p̄in. ſed quid erit de p̄ne relicta. Jo. z Azo dicunt habere locum regulam quo ad mentem: vt inſti. de here. quali. z diffe. ſ. in extraneis. nā tria tempora exiguntur vt poſſit capere. vnū eſt teſtamenti: ergo ſi tunc non eſt capax non prodeſt q̄ poſtea tempore mortis z additionis ſit capax: z ſic habet locum mens regule non verba: vt. ſ. eo. l. j. circa p̄ncip. nam dicit q̄ ſi legatum zc. z id legatū zc. non autem dicit que hereditas. z ſm hoc fallit in caſu: vt. ſ. de acquiren. hereditate. l. ſi ſeruus eius qui. vel ibi quando per alius. vel ibi in medijs temporibus fuit non capax: ſed tribus ſcilicet teſtameti/mortis/z additionis ſuit dominus capax. Sed alij dicunt etiam quo ad mentem non habere locum regulam in hereditate: vt bic. z q̄ in legato eſt inuēta: vt. ſ. l. j. in p̄inci. z eſt p̄o bis. ſ. de acqui. heredi. l. ſi ſeruus eius qui. et. j. l. proxi. nam cōditionalem tm̄ ercipit. Et quod dicitur inſtitu. de here. quali. z dif. ſ. in extraneis. dicunt eſſe verū ſi a principio poterat capere z poſtea deſinat poſſe capere tempore mortis vel additionis. ſi autem prius nō poteſt. ſ. tempore teſtamenti: nō nocet ſm eos: ſi modo poſtea poteſt. vt. d. l. ſi ſeruus.

g ¶ Cedit. que iſta ſunt dicit. C. de cadu. tol. §. in nouiſſimo. Sed cōtra §. de op. leg. l. ſi optio. ſ. rñ. vbi relictuz ſeruo legatū ptinet ad catoniam: z tamē non cedit dies eius niſi ab adita hereditate: vt. d. §. in nouiſſimo. ſed dic vt ibi. in. l. ſi optio.

h ¶ Placet. Jnſtitutiones. i. ad relicta in eo teſtamento quod inſtitutionem continet conditionalem: z hoc ideo: q̄z legata videtur ſuſpendi ſub eadē ꝙditione: vt. j. de condi. z demon. l. auia. de ipſa autē inſtitutione non eſt dubiū: q̄z nec ad purā inſtitutionē pertinet regula. z hoc ſm quoddā: ſed ſm nos pertinet ad mentē: vt. ſ. l. proxi. no. et ſic intellige hoc vt ſonat. z facit. ſ. l. ſ. §. que diffinitio.

i ¶ Egula. ¶pone exēplū ſm. B. ſi habeo filiū legitimū z naturalē ſtituam: poſtea offero naturalē curie 2curtit cum legitimo equaliter: vt non pertinere.

¶dem. Lex. v.

k ¶ Egula catoniana ad nouas leges non pertinet.

¶ De his que pro non ſcriptis habentur. Titulus. viij.

¶ Licet inſtitutio z legatum ſit pro non ſcriptuz facto heredis: ſubſtitutio tamen z fideicōmiſſuz remanēt i ſuo robore. Bar.

Julianus. Lex. j.

Si quis hereditatez vel legatū ſibi aſcripſerit: queritur an hereditas vel legatum pro nō ſcripto habeatur: et ſiquidem ſubſtitutum habeat huiuſmodi inſtitutio: reſpondi pars hereditatis de qua me conſuluiſti ad ſubſtitutum pertinet l: nam ſenatus cum penas legis cornelie m conſtitueret aduerſus eum qui ſibi hereditatem vel legatum ſcripſiſſet: eodem modo n improbaſſe videtur quo improbate ſunt ille o: qua ex parte me titius heredem ſcriptum in tabulis ſuis p recitauerit: ex ea parte heres eſto: vt nouas. ll. id eſt nouas volūtates defunctorum que leges ſunt: vt in aut. de nup. §. diſponat. vt ſi primo fecit inutile teſtamētū: tuncenim ſi ſtatim decederet non valet: ſed ſi alio ſolēni poſtea cōfirmet debentur oia: vt. ſ. de cōdi. inſti. l. inſtitutio talis. Vel ſexto ad imperatozis leges. i. reſcripta ſe retulit: vt ſi forte non capax ſit inſtitutus z impator eū poſtea reſtituit vt ſit capax: poteſt qdē: nec ꝙdicit regula catonis: nec forte alia. Vel ſeptimo pone in eo qui eſt capax tribus temporibus. ſ. teſtamenti/mortis/z additionis. nam l̄z in medijs tēporibus non ſit capax non nocet regula catonis: vt. ſ. de here. inſti. l. liber homo. §. ſi bēs inſtitutus. z. l. ſeruū meum. z. l. ſialienū. §. j. Sed buic vltimo z alijs omnibus preter penulti. quō dicis regulā non obtinere: cum in hereditati bus nō habeat locū: vt. ſ. l. ij. Rñ. immo h̄z locū quo ad mentū: vt ibi no. vel etiā ſi non haberet locū (vt al. ꝙdicunt) dices q̄ nō ſequit ſi non pertinet ad nouas ergo pertinet ad veteres. veteri autē lege dico deferri hereditates q̄ p. l. xij. tab. deferūtur: vt. ſ. de capi. dimi. l. tutelas. z etiā teſtamentarias. vt. j. de verbo. ſigni. l. lege.

¶ De his que pro non ſcriptis habentur.

Si quis hereditatem. ¶ Caſus. Meuius cuz vellet facere teſtamentum vocauit ſeium qui ſciebat ſcribere z dixit ei. ego dictabo teſtamētum meum: z tu ſcribas: z ſeius dixit libēter. dixit ergo meuius ego inſtituo te ſeium z etiam gaium bo redes. Jtē p̄lego tibi. c. Jtez ſubſtituo tibi in tertia parte hereditatis ſempronij: z ſeius hec oia ſcripſit z poſtea deceſſit dictus teſtator. nūc queritur an hereditatis parsdata ſeio z p̄legatuz habeantur pro nō ſcriptis: Et rñ. q̄ ſic. z dicta pars hereditatis pertinebit ad dictū ſubſtitutum. nam ſe. cō. libonianū cum ꝙſtitueret penas. l. cor. de falſis aduersus eum qui ſibi ſcripſiſſet heredi. vel legatum: eodem modo improbaſſe videt tales inſtitutiones quas ſibi aliquis ſcribit que improbate ſunt ille inſtitutiones. i. illa inſtitutio in qua ita continet qua ex parte me titius heredē ſcripteuz in tabulis ſuis quas faciet retractauerit ſine recitabit ex ea parte idē titius beres mibi eſto. que quidem inſtitutio z alie ei ſimiles perinde habētur ac ſi nō fuiſſent inſerte in teſtamēto: q̄z ſunt captatorie. vt. ſ. de here. inſti. l. captatorias. Aiuianus.

l ¶ Pertinet. vt. C. de cadu. tol. §. in p̄o nō ſcripto. nō ergo ad fiſcum.

m ¶ Cornelie. ſ. de falſis que q̄ſiq; remittitur: vt. C. eo. l. ij. z. iij. in ſi.

n ¶ Odem modo. ſ. p̄o non ſcriptis. nō autē vt auferat vt indigno: q̄z tenet fiſco: vt. ſ. de inoffi. teſta. l. papinianus. §. meminiſſe.

o ¶ Alle. ſcz inſtitutionis.

p ¶ Suis. quas facit: z ſic verbum recitauerit eſt futuri temporis. ſecus

UNIVERSIDAD DE HUELVA

si preteriti esset vt qua er pte recitauit.i.fecit:q tñc valet institutio' quã feci si ille me in aliquo heredem fecerat.vt.ã.de here.instit.l. hoc articulo.z.l.ille aũt.z de condi.instit.mulier.ℌ.fi.que sunt contra. primo eñ casu pono in alterius arbitrio testamentus meũ:z ideo est captatoria z non valet.vt.ã.de here.instit.l.illa.z.l.captatorias.

a ¶ Haberentur. tales in stitutiões:z facit.ℌ.6 fal. filius.z.l.duus.z.l.si qs legatã.in princ.

Que in testamẽto. ¶ Casꝰ. Institui mihi heredẽ titiũ.z cum haberẽ plures seruos sti chos rogaui eũdẽ hẽdẽ p fideicõ.vt manumittere t stichũ: z nõ diri de q̃ sticho.certe nil.ℌ stichus meis ẽbet libertas.vt.ã. de reb.du.l.si qs de pluri bus.z facit.ℌ.de bis q̃ l test.delẽ.l.j. Uiuia.

b ¶ Que in testamẽto.facit.ã.de bis q̃ in testa.de lẽ.l.j.z de istito.l.ℌ si pupillus.ℌ.pscribere.z argu.ã.de reb.dub.si quis ex pluribus.

Sꝫ in metallũ. ¶ Casꝰ Titꝰ legauit c.seio in metallũ dãnato pro nõ scripto. certe est le gatũ. Sꝫ nũqd remanet apud hẽdẽ dictũ legatuꝫ an datur fisco siue cesari: Et dicit q remanet apõ heredem. nã damnatio in metalluꝫ nõ est seruus cesaris. imo pene. fiscus autẽ esset si dicta.c.essent ei legata ad alimenta: qr tunc valet legatuꝫ. quod autem diri non valere legatũ relictũ damnato in metallũ z idez legatũ remanere apud hẽdẽ z nõ dare fisco v̄ cesari.habet locũ etiã si post dictum le gatuꝫ datus sit legatari⁹ in metallũ cũ pri⁹ nõ esset dãnatus:z quod diri de legatario damnato post legatũ bꝫ locũ in here de instituto dãnato in metallũ post ĩstitutionem: scꝫ vt sit pro nõ scripta institutio:z ad fiscũ non ptineat:sed ad venientes ab intest.z bene diri q dictum legatũ z ĩstitutio sunt pro nõ scriptis qr ea q̃ in eã cãm puenerunt a qua incipere nõ poterant pro nõ scriptis habẽtur:ficut z propter eandẽ cãm extinguit legatũ relictũ seruo alieno si postea testator redimat dictũ seruũ.nã et hic puent legatũ in cũ casuꝫ a quo incipere non potuisset:nã seruo suo nõ potest testator legare sine lꝺ.tate:vt.ã.de leg.j.plane.ℌ.si coniunctum.Uiuianus.

c ¶ Alimentoꝝ.in eam enim causam relictum valet:vt.ã.de ali.leg.l.iis qui.z facit in eo.ti.l.seruos.

d ¶ Pro non scripto.nam tẽpore testamẽti impeditur:vt.C.de cad.tol. ℌ.ea enim.z.ℌ.in primo.

e ¶ Dãnatus.z sic in causa caduci deuenit:vt.C.de cadu.toll.ℌ.ea cñi. z.ℌ.pro secundo.

f ¶ Non ptinet.vt z.j. de iure fisci.l.in metallũ.z.C.de bo.proscrip.l.in metallũ.z.ã.de testa.milt.l.neqꝫ.ℌ.j.in deportato.an sit capax vel non. dic vt no.ã.man.si mãdauero.ℌ.is cuius.z.ã.de here.instit.l.j. Ité facit.ã.de acqui.here.l.fi seruus eius.

g ¶ In eã cãm. No.sic.ã.de serui.l.pro parte. Sed arg.ctra.ĩsti.de leg. ℌ.er cõtrario. Sol.hic casus legatarꝫ impedit:ibi inutilitas rei legate. Et eodẽ mõ respõ.ℌ.de reg.iur.l.in ambiguis.ℌ.non est nouũ.que est contra. Ité argu.contra.ã.de consti.pecu.item illa.ℌ.quod adiuctur. Additio. Ista solu.glo.nõ placet Bar.ideo dic aliter q ibi casus sup ueniens tendit ad eundẽ effectũ cum ipso legato:hic ad aliũ effectũ: de quo per Dy.in.c.factum legitime.de reg.iur.lib.vi.z per eundẽ Bar. in.l.pluribus.ℌ.si placet.j.de verbo.oblig.

Sꝫ eo tẽpore. ¶ Casꝰ. Titius fecit test.z legauit.c.seio quẽ vinere credebat cũ esset mortuus.certe pro non scripto habẽt legatuꝫ. Sed z si dictus testator erat in potestate bostiũ eo tpe quo fiebat p euꝫ testũ z non redijt ab hostibus pro non scripto erit similiter. Uiuia.

b ¶ Non erat.is cui legabatur.z facit.C.de cadu.tol.ℌ.ea enim.

i ¶ Erat.scilicet eo tempore quo ꝛc.

k ¶ Redyt.i.ibi decessit.z facit.ã.de leg.j.si seruo meo stichus.ℌ.i.

Quod quis. ¶ Casꝰ. Titius miles vel paganus non facio vim fecit testũ.z legauit.c.seio.z rogauit euꝫ vt ea.c.restitueret gaio z hoc scripsit ipse seius voluntate testatoris.certe dictũ legatum nõ debet habere seius. quia ea est pena scribentium fibi in testamento. sed dz remanere dictum legatum apud heredes testatoris cuꝫ onere fideicom. vt.ſ. teneaf restituere dictũ legatum gaio sicut erat rogatus seius. Uiuianus.

¶ Quod quis facit.ℌ.6 fal.filius.ℌ.fi.z.l.impubem.ℌ.item si quis id. z.C.de cadu.tol.ℌ.ij.

m ¶ Militis.vt.C. eodẽ. l penulti.

¶ De bis quibus vt indignis ꝛc.

Iuus seuer⁹. ¶ Casꝰ. Titiꝰ habẽs stichũ seruũ vẽdidit hostibus ferruꝫ vel frumentuꝫ vel salẽ. vnde tenetur pena capitis.z si scius dz habere preciũ dictarũ rerũ.vt.ſ. de publica.cotẽ. in pn.z.ℌ.dis. dict⁹ titius fecit testamentuꝫ z reliquit dicto stichũ libertatẽ.z.c.nomine legati.z.c. nomie fidei.c. z postea decessit dict⁹ titius.postea dict⁹ stichus detulit in fiscum dictum suuꝫ patronum quasi illicite mercis negociatorem detulerat: Quis z libertatis premium p meruerit q.

¶ Qui contra tabulas petijt indignus est omni commodo er eodem testamento. Item qui contra mandatũ principũ vel senatus consul.vt orem dn erit idignus est omni cõmodo ex eius testamento: sec⁹ in vroze ducta. Bar.

Idem. Ter.ũ.

Afertur hereditas ex asse et ad fiscum pertinet: si emancipatus filius contra tabulas bonorum possessionez patris tum ficbat: neqꝫ ab hostibus redijt r: pro non scripto erit. et ita iulianus scribit.

Iulianus. Ter.v.

Quod quis fibi ascripserit si alij restituere a testatore iussus est cum onere fideicõmissi id apud heredem remanet: Quis pro non scripto esset: idem est z in testamento militis m.

¶ De bis quibus vt indignis legata auferuntur. Titulus.ix.

¶ Oni post mortẽ defficti ingratitudinis cãm cõmittit/ pdit legatũ. Bar.

Marcellus. Ter.j.

Iuus seuerus z antonin⁹ rescripserunt quasi indignum carere legato seu fidei commisso libertum que ei ex testamento patroni relicta fuerant: cum patronum suũ post mortem eius quasi illicite mercis negociatorem detulerat: Quis z libertatis premium p meruerit q.

¶ Qui contratabulas petijt indignus est omni commodo et eodem testamento. Item qui contra mandatũ principũ vel senatus consul.vt orem dn erit idignus est omni cõmodo ex eius testamento: sec⁹ in vroze ducta. Bar.

Idem. Ter.ũ.

Afertur hereditas ex asse et ad fiscum pertinet: si emancipatus filius contrat

dicta vxor fecit testamentum ꝛ reliquit ei centum: certe non poterit retinere illud legatum: quia contra mandata imperatorum dux it vxorem. Tertius casus est talis. Titius fuit tutor seie pupille: ꝛ ea facta adulta accepit eam in vxorem contra decretum amplissimi ordinis senatorij. postea ipsa fecit testamentum ꝛ reliquit ei. c. certe non poterit retinere illud legatum. in vtroq; ergo casu .a. in hoc tertio et in secūdo etiam si ex asse heres institutus sit dictus potestas vl' tutor a dicti eorum vxoribus quas illicite acceperūt ꝛ adierunt hereditatem quasi indignis aufertur eis hereditas ꝛ fisco dabitur. Sed econtra dictus potestas vel vxor bene possūt legare dictis eorum vxoribus. Quartus casus est talis. Donaui vel legaui tibi portionem que mihi obuenit ex successione cuiusdam tui agnati mei cum ipse tibi adhuc viueret ꝛ ignoraret me ita tibi donare vel legare: recte quasi indigno auferet tibi illud qđ tibi taliter donaui vel legaui: qz de viui hereditate vel eius parte pacisci nō possumus eo ignorante: vt .ff. de pac. l. finali. Quintus casus est talis. Titia instituit me heredez ꝛ postea ipsa decessit per meam culpam vel negligentiam: ꝛ postea ego adiui hereditatem suā. certe quasi indigno auferetur mihi: ꝛ dabitur fisco. Viuianus.

vt preteritus[a] petierit: et ex substitutione ipuberis[b] adierit hereditatem. Item si quis contra mā data duxerit vxorem ex ea puincia in qua officium aliquod gerit quod ei ex testamento vxoris acquisitum est: diui seuerus ꝛ antoninus rescripserunt retinere eum non posse: tanꝫ fi tutor pupillas[c] contra decretus amplissimi ordinis in domuz suā duxisset[d]. vtroq; ergo casu ꝛ si ex asse[e] heres institutus adierit hereditatem: fisco locus fit. naz quasi indigno ei auferetur[f] hereditas. per contrarium autem ducta tam ab eo qui officium in prouincia gerebat qꝫ a tutore illicite: magis est vt dicatur capere illā ex testamento: nec quasi indignaz esse repellendam. idem erit[g] si quis viui ignoz antis bona vel partem bonorum alicuius cognati donauerit: nam quasi indigno auferetur.

a ¶ Preteritus. impugnans: scz testamentum.

b ¶ Impuberis. f. in secundis tabulis in quibus pupillariter substitutus fuerat. ꝛ facit. ff. de vulg. substi. l. is qui. ꝛ l. ex duobus. ff. de leg. prestā. l. filiū. §. non solum. ꝛ §. si fratri. ꝛ. l. ad treb. si patroni. §. sed illud. ꝛ ff. de inoffi. testa. papinianus. §. meminisse.

c ¶ Pupillam. scz quondam.

d Duxisset. eo qi illi aliquid in testamento reliquisset.

e ¶ Et si ex asse. q. d. non solum si aliquid reliquit vt proposuit.

f ¶ Auferetur. fisco. ff. de ritu nup. l. prefectus. ꝛ de lega. i. l. fina. Sed contra. ff. de vsufru. lega. l. vxori. Solu. vt in. l. prefectus. Itē contra. ff. de dona. inter vir. ꝛ vxo. cū hic status. §. fina. sed ibi in donationibus inter viuos. Item facit. C. de inoffi. nupt. l. qui contra legem. Item not. hic rationē dissimilē vxoris ꝛ mariti: sic differunt in festinatione matrimonij altero mortuo.

g ¶ Idem erit. facit. C. de pact. l. fina. ꝛ. ff. de donatio. l. quidam. §. fina. ꝛ. l. sequen. Sed contra. C. de capti. l. nec nos. vbi nō confirmat. Sol. ibi erat dubium an viueret. Itē contra. ff. de actio. empti. l. si qs seruū. Solu. ibi.

b Indignum. Culpā. non adhibēdo medicū vel malū: vt. ff. de edil. edic. q; si nolit. §. si mancipiū. ꝛ facit. ff. de lib. agno. l. necare. ꝛ. ff. ad sil. l. necessarios. §. fi. ff. C. de episco. audien. auf. liberi. ꝛ. ff. fol. ma. si ab hostibus. §. i. ꝛ. C. eo. fotozem.

¶ Apianus. ¶ Casus. Titius istituit sibi duos hēdes. ꝛ a quo libet legauit mihi. c. ꝛ decessit. postea ego accusaui vnū de heredibus q̄ si falsu fecit se scribi heredē. certe debeo amittere legatū mihi ab eo relictum. non aut̄ debeo amittere legatum mihi relictum ab alio heredē: ꝛ q; dixi me legatariū amittere legatum est ꝛ verum quādo non erat mihi solutum adhuc. Si aut̄ erat iam mihi soluti legatū bñ possum accusare testamentum de falso. ꝛ etiam ꝛtendere testamētum non esse iure factū. i. minus solēniter. inofficiosum autem dicere testm̄ non possum. ꝛ liquidē post legatū acceptū a me ꝛtendā testm̄ non esse iure factum qđ mihi licuit vt dictum est ꝛ succūbam/non ꝓpter boc auferē mihi legatum quod iam ꝓsecutus eram. secus aut̄ si post q̄ habui legatum dicam falsum testamētum ꝛ succūbam: qz tunc amittere debeo legatū qđ ꝓsecutus sum. ex eo aut̄ quod dixi me non amittere legatū qđ acceperā etiam si dicam testamentū non iure factū sequitur illud quod fuit iudicatum pduc in quadam questione de facto. Sofroninus enim fecerat testamentū ꝛ instituerat sibi heredē seiū: ꝛ q̄busdam suis cognatis reliquerat legata: ꝛ postea decessit: ꝛ heres soluerat cognatis dicta legata. nunc dicti cognati volebant testamentū sofronij dicere nō esse iure factū ꝛ ad eos pertinere hereditatē ab intest. vnde de boc interrogauerunt quēdā iperatorē noie diuū piū. ꝛ ipse rīdit q̄ ipsi possunt petere hereditatē dicti sofronij ab inte. si verum est q̄ dicebant. i. testm̄ iure factum non esse: ꝛ boc nō obstante q̄ acceperant legata: cōmisit tū dictus imperator induci vt videret an dicti cognati sint prohibiendi petere dictam hereditatem an non. in cause aut̄ cognitione iudicis dixit iperator inspiciendā personā cuiusq; cognatoꝝ; predictorum ꝛ additionem ꝛ etatem sofronij: puta in quolibet cognato vtrum sit capax aut nō. vtrū sit sui iuris vel non. vtrū sit pubes vel impubes in persona sofronij defuncti poterit habere heredem vel non. fuerit sui iuris vel non: pubes vel impubes persona. ꝛ hoc dicit cum princi. l. fequē. ꝛ cum princi. §. nunc autem mireris de eo quod dicitur in prin. l. seq. scilicet q; ille qui accepit legatum nō pōt dicere inofficiosum testamentum. sed falsum vel non iure factū potest dicere. reddo tibi talē rationē q̄ testamētū qđ est inofficiosum bene tenet ꝛ aliqđ est. filius tñ in eo ex heredatus potest illud per querelā irritare si vult: vñ si agnoscat legatum suo iuri renūciando nō audit postea: nam remittentibus actiones suas non est amplius regressus ad eas. vt. ff. de edil. edi. q̄rit. §. si vendito. testm̄ aūt qđ falsuz est vel nō iure factuz est iure cōmuni nullus ꝛ non fauore alicuiꝰ. vt. ff. de verb. signi. paulus rīdit falsuz ꝛc. ꝛ. ff. de iniusto test. l. ij.

Idem. Lex. iij.

Indignum esse diuus pius illum decreuit: vt ꝛ marcellus libro. xij. refert) qui manifestissime comprobatus est id egisse vt per negligentiam et culpam[h] suam mulier a qua heres institutus erat mozeretur.

Vlpianus. Lex. iiij.

Papinianus libro. v. quęstionum ait[i]. Si quis vnū heredem quasi per falsum ascriptum accusauit legatum ei non auferri a coheredere relictum quez non inquietauit.

Paulus. Lex. v.

Post legatum acceptum[k] non tantum licebit falsuz arguere testamentum: sed ꝛ non iure[l] factum contendere[m] poterit: inofficiosum autem dicere non permittitur[n]. ¶ Ille[o] qui non iure factum cōtendit nec obtinuit[p] non repellitur ab eo quod me-

in prin. vnde q; fauore meo non dicitur nullū aliquid facere nō possum etiam expressa voluntate ne dum tacita: puta accipiendo legatū. nō est ergo mirum si in vno non possum renunciare in alijs duobus sic. ꝛ facit ad banc materiā. ff. de inoffi. test. l. si pars. §. fi. ꝛ. l. pe. ꝛ fi. ꝛ. b. d. cū l. seq. vsq; ad. §. amittere id quod. Viuianus.

i ¶ Papinianus ait. Tres erant scripti: sed primus accusauit secundū quasi falso se fecisset scribi: non ideo perdit legatū a tertio sibi relictuz. et sic quatenus non deliquit non punitur. sic. ꝛ. eo. rescriptum. ꝛ. ff. de pe. here. l. si quis testamentum.

Dixit legatū. ¶ Primo ponit an ille qui ꝓsecutus est legatum possit testm̄ infringere. Secōo an ille qui voluit testm̄ infringere possit legatū consequi vel retinere. Tertio iuriscōsultus ponit modū dicendi nullum. Quarto ponit qd babeat facere iudex in cognoscēdo ꝛ pnunciando. scōa ibi: ille. tertia ibi: de eo vero. quarta ibi: prohibendi. Bar.

k ¶ Acceptum. cum ignoraret falsum: secus forte vbi sciebat tūc falsum: vt. C. de fal. l. ij. ꝛ. l. qui falsam. ꝛ. ff. de fal. l. qui ignorans. sed certe iam sequeretur idem esse in inofficioso: vt. ff. de inoffic. testa. l. mater. qđ lex ista vetat.

l ¶ Non iure. qđ dicitur non iure factuz/babes. ff. de fal. l. si quis legatū. ꝛ insti. qui. mo. testa. infir. §. ij.

m ¶ Contendere. ꝛ est ratio: qz de eius volūtate nō pendet valeat testm̄ vel non qñ est falsum: vel nō iure factū: nam si milesies velles id valere: non tñ valeret: sed secus in eo qui dicit inofficiosum.

n ¶ Non permittit. post legatum acceptum: vt. ff. de inoffi. testa. si pars. §. fi. ꝛ. l. fi. ꝛ facit. ff. de peti. here. post legatū. ꝛ. C. de inoffi. testa. parentibus. ꝛ. C. eo. l. polla. ꝛ. l. alia. ꝛ de iur. ꝛ fac. igno. l. iij.

o ¶ Ille. ꝓsequitur precedentē materiā: sed in hoc differt: qz supra ꝓmo accepit legatū: ꝛ postea tractat de viribus testamenti: hic econtra. Itez supra est ex vna parte falsum ꝛ nō iure factum: ex alia falsum ꝛ inofficiosum.

p ¶ Nec obtinuit. puta qz destitit: alioquin ꝛtra. vt. C. eo. l. alia. vl' aliud est iudicat̄ min' solēne vt hic. aliud si diceret falsuz: vt ibi. Itē ideo dicit nō obtinuit: qñ si obtinuisset nihil habiturus esset: qz cū legata nō nisi ex testamento ✝ solēni valeant: ꝛ per sniam constet non esse iure factū: ergo legata non debētur: vt. C. de fideicō. l. si veritas. non ob. C. de fideicō. l. fi. ꝛ insti. de fideicō. here. §. fi. vbi videt ex non solēni testamēto debere legata: q; ibi erat questio: an esset factum testamentū vel nō. hic aut̄ constabat factum: sed dicebatur non iure factū: fm. R. vel ibi in odium mentientis qui negauit relictum: postea delato iuramento dicebat non iure relictū: hic ab initio fuit confessus relictum sed non iure. si autem prius ꝛ legatum consequeretur dicat testamentum inofficiosum vel falsum: siue ꝓ testamento siue cōtra testamentum legatario a lite non desistente feratur sententia: nihil ex testamento consequitur: vt. C. eo. l. alia. ꝛ. ff. de inoffi. testa. papinianus. §. meminisse. maxime cum cōtra testamentū feratur: quo casu non valent legata vt dixi. vbi autem in falso fuit victus ꝛ postea petitionē hereditatis ex alia cā ꝓpono: ꝛ non dico

✝ Limita nisi eēnt ab intestato re petita. l. ex testō. et ibi Bart. C. de leg. et qđ dicit nō solēni dic secus qñ testator consulit de herede. Idē bal. in. l. q̄ stionē. C de fideicō.

UNIVERSIDAD

pro legato non nocet prima fria. fic. ff. de pe. here. Lucius. & ad boc. ff. de excep. rei iudi. l. fi. & C. de iur. & fac. igno. l. iiij.

a ¶ Falsum dixit. & pseuerauit vsq; ad fnlam: vt. C. eo. alia. Sed ff. de leg. ij. l. lucius. §. fempronio. Sed ibi no dixit falsum testamentum: sed contra personam tñ instituti qui fecerat se scribi.

b ¶ Factum esse testamentum. hic redit ad primus casum legis. 7 facit. ff. de petitio. hereditatis. l. posth. ¶ Accursius.

c ¶ Acceperat. per traditionem.

d ¶ Visus. scz scriptus.

e ¶ Non posset. agebo petitione hereditatis: et si excipiat ꝙ fit scriptus: replicabitur de nullitate.

f ¶ Prohibendi. hoc referas ad priorima: et dic scilicet cognati supradicti a petenda hereditate vel legatis que meruerūt: que expositiones necessarie videntur. ꝓpter exponendam litteram sequentem. Accursius.

g ¶ Ex cuiusqꝫ persona. als ex persone conditione. &c. als ex ꝑsona: & tūc dic tas defuncti ꝙ cuiuslibet cognati: puta sit caspar cognatus vel non: in defuncti persona potuit habere heredes vel non. ¶ Item quod subijcit ex tali conditione: scilicet sit cognatus sui iuris vel non vt ita sibi vel alij queratur: in defuncti persona sit sui iuris vel non: vt ita potuerit testari vel non. Item quod subijcit etate: scilicet defuncti vt sit pubes. nam als non posset testari: in cognato similiter sit pubes vel non: vt pubes per se petat vel per tutorem: scd quod de etate dicit melius posset referri ad accusationē de falso qui perdit nisi iuuet per etatem: vt. ff. eo. §. etati.

¶ Amittere id quod. ¶ Casus. Non solum ille qui accusat testamētum de falso amittit legatum in eo sibi relictum: sed etiam tutor in testamento datus cui 7 legatum datuz est si excuset se a tutela amittit legatum. si autem tutor datus iam confectus sit legatum non potest amodo se excusare a tutela. secus autem est in eo qui a patre pupillino datus est tutor pupillo: sed legatum tantum ab eo meruit: 7 a matre eiusdes pupilli datus est tutor eidem pupillo: se a tutela excusauit: nā ille talis non repellitur a dicto legato: qm hoc fecit contra voluntatem patris defuncti. dicitum autem legati cuius petitio denegatur tutori se excusanti a tutela. vt dictum est in principio. ꝙ. non transfertur ad fiscuz sed relinquitur filio pupillo cuius vtilitates deserte sunt per dictum tutotem eo ꝙ se excusauit a tutela. Azuianus.

b ¶ A tutela. tota vel eius parte: vt. ff. de leg. j. l. etiam. 7 facit. ff. de excu. tu. l. tutor petitus. §. j. nec obstat. C. de leg. ab administratione. quia ibi speciale in milite. Item nec obstat. ff. de leg. ij. cum filius. §. de iure patr. l. iiij. qz ibi non remansit per tutorem. Item nec obstat. j. de iure patro. l. iiij. qz ibi speciale in eo commodo.

i ¶ Ad excusationem. quasi ei renunciauerit approbando voluntatem defuncti. ad quod est. ff. de confir. tu. l. fi. 7 ff. de lib. leg. j. tutor.

k ¶ Voluntatē. facit. ff. de excu. tuto. l. ne femina. §. fi. 7 l. feq. 7 sequen. Accursius.

l ¶ Non ad fiscum. sic. C. de lega. l. penul. sed regulariter quod indigno aufertur fisco applicatur: vt. ff. de inoffi. testa. l. papinianus. §. memisse. 7 facit. j. prori. §.

¶ Si pater. ¶ Casus. Filio meo vel seruo reliquit titius legatū in testamēto suo instituto sibi berede scio decessit. 7 postea ego accusauit dictū testamentū de falso. certe denegabitur mihi amodo dicta petitio dicti legati ad me pertinentis. si autem dictum legatum spectaret eoꝝ personam. i. filij mei vel serui non amittunt ipsi vel ego legatum. propter boc puta si rogauit me vt emāciparem filium vel manumitterē seruuz 7 eis legata restituerem. Azuianus.

m ¶ Illorum. scilicet filiorum vel seruorum quo casu domino non queritur: vt si sub conditione legatum est si fuerit emancipatus. + vt. ff. de mino. denicq. §. si quid. Idem in suo: vt. j. prori. §. 7 facit. j. de bon. pos. contra tabu. l. sub conditione. §. fi. 7 de bo. libe. l. qui in fraudem. 7 l. si seruitute. §. preterea. 7 ff. de testa. tute. qui tutelam. §. j. 7 ff. de iof. ficio. testamen. l. papinianus. §. eo autem solo.

+ Quid si vsufructus sit legatus an sit pactio ipsius? vide q̄ no: quia emāciparo ꝑ succedit in vsufruc. vt. ff. de emā cipat. 7 ibi Bal. C. de legi. here. sed quodie fec. vide q̄ notā tur in auth. defuncto. 7 ibi Bal. C. ad tertul.

¶ Si seruum. ¶ Casus. Legaui tibi centum 7 rogaui te vt manumittere seruum tuum sticbū. vel etiā seruo tuo legaui centum et rogaui te ꝙ eum manumitteres: qō quidem legatum seruo tuo relictum tibi acquiritur. posteā me mortuo tu accusasti testamentū meus de falso. certe non nocet boc seruo tuo qui babere debeat libertatem. tuz fiscus qui debet habere dictum legatum de centū eo ꝙ tibi aufertur vt indigno debet seruum redimere a te 7 manumittere. si tamen tu velis seruum fisco vendere: nō autem potes cogi vendere cum iudicium meū spneris accusando testamē tum meum de falso. Azuianus.

n ¶ Si seruum suum. scilicet legatarij.

o ¶ Legatus. fundi pone. Accursius.

p ¶ Utrunq;. id est libertas et legatum: et mibi domino.

q ¶ Seruo. alieno. Acc.

r ¶ Factum domini. accusantis testamentū de falso: 7 per boc debet perdere quod ei vel seruo suo est relictum: vt. ff. eodem. l. j. §. j. Sed argumē. contra. ff. si qs alī. testā. prohi. l. j. sed expone vt ibi not. Addatur. Bic fm bartb.

¶ Qui in accusatiōe falsi succūbit perdet omne cōmodum quod sibi debetur ex testamento ex persona sua vel alterius: fecus in eo quod alteri debetur etiā si in eius fit positus potestate. Bar.

¶ Si pater accusauerit testamētum vel dominus: denegabitur ei actio etiaz eius quod filio eius vel seruo legatum est: si ad ipsos emolumentū rei peruēturū est. ꝙ si ad personas illoruz spectat dicendum est diuersum. ¶ Si seruū suum rogatus fit manumittere qui legatum meruit: vel etiam ipsi seruo vtrūq; datū sit: dicendum est non debere obesse seruo factum domini: sed a fisco redimendum vt manumittatur: si tamen velit seruum vendere: quia nop potest cogi qui iudiciuz spreuit defuncti. ¶ Si filiusfamilias falsum accusauerit testamentuz: videnduz est an denegari debeat actio patri? et puto si inuito patre accusauit nō esse denegandaz patri actionē. ¶ Si is cui rogatū sum legatū restituere falsiuz dixerit restituere id fisco debebo.

¶ In iure quesito post accusationes nō dicitur quis indignus. Bartolus.

¶ Qui accusauit falsum heres legatario extitit: vel heredi scripto: nibil huic nocere dicendum est. similis est ei qui inofficiosum dicit. ¶ Etati cius qui aliud bic/aliud ibi ratio: quia ibi seruus vel filius non habebat voluntatem defuncti cū testator in eadē volūtate deceferit is pater vel dns nitus sit impugnare.

s ¶ Sed a fisco. i. fiscus redimit seruum a dño serui si vult eum vendere vt subijcit: ad qđ fiscum tranſuit legatū fundi cū onere manumittēdi. vt. ff. de leg. j. quidam. §. quotiens.

t ¶ Spreuit. alioquin scz si accepisset relictum sibi vt manumitteret cogeretur vendere nisi esset minor: vt. C. de fideicōmiſ. lib. l. deberi. 7 ff. de mino. l. si minor. xxv. an. seruum suū. 7 facit infti. de singulis re. per fideicōmiſ. re. §. libertas. Accursius.

¶ Si filiusfa. ¶ Casus. Legaui tibi. c. de testō meo 7 decessi. 7 postea scius filius te iuito accusauit dictum testamētū de falso: nūquid propter boc denegabitur tibi actio legati: Et dic ꝙ nō. si autē te titium rogauit vt restitueres gaio dictum legatum: 7 gaius testamentum accusauit de falso: debes fisco restituere legatum.

v ¶ Patri. pro legato petendo ipsi patri relicto: vel etiam ipsi filio fm iura veteta: fm que patri acquirebatur. bodie fecus: vt. C. de bonis que libe. l. penul. Item facit. j. de bono. posses. contra tabu. l. sub cōditione. §. finali.

x ¶ Dixerit. 7 vsq; ad fnlam perseuerauit: vt. C. eo. l. aliam.

y ¶ Qui accusauit. ¶ Casus. Legaui tibi. c. vel instituī te heredē 7 decessi. 7 postea quidam alius puta scius accusauit testamētum meum de falso. postea tu decessisti 7 extitit tibi heres dictus scius: nūquid capiet scius hereditatem meā vel legatum quazvel quod inuenit in hereditate tua sibi delata? Et dicitur ꝙ sic. 7 nibilominus idez si dictus scius diuisset inofficiosum testamentum meum. Azuianus.

z ¶ Dicendum est. scz ꝙ prius dixit falsum.

3 ¶ Similis est. predictus accusator.

q ¶ Dicit. scs si postea instituto vel legatario successit: vt. ff. de inoffi. testa. l. filius. §. multomagis. 7 l. fi. §. fi. que videtur ꝓtra: sed expone vt ibi. 7 cum concor. Item facit. C. de peti. here. l. hereditas.

¶ Etati eius. ¶ Casus. Quāuis ille qui accusat testamentum de falso perdat legatū in eo sibi relictum: vt dictum est. ff. eo. l. quasi per totum. tamen si dictus accusator sit minor. xxv. an. 7 per se vel per tutorē suum accusauit

UNIVERSIDAD DE HUELVA

accusauit testamentum. potest impetrare in integ. restit. vt non amittat legatum. Viuianus.

s ¶ Ignoscitur. singulari in integ. restit. iure ꝓncipe indulgente: vt. j. eo. l. utrosdem. in fi. sed iure cōmun perdit: vt. C. eo. l. polla. que est ꝛtra. Vel solue vt ibi. ꝛ facit. j. de bo. lib. qui cum. ij. rñ.

¶ Dis to qui. ¶ Casus.

In testamento meo reliqui legata tuto ꝛ stio ꝛ de certi. postea gaius ꝛ sempronius accusauerunt testamentum meū de falso. ꝛ dictus titius ꝛ seius ꝓ eis l hoc tulerūt testimonium volentes vel vtli. vel fuerunt eorū aduocati. certe perdunt dicta legata. ſ. ꝛ ſi ꝑhibi cotā quo fuit facta accusatio fuit in dicto testamento aligd legatum perdit illud ſi ꝓnūciauit falsus testis: ꝛ postea apparuit id testimoniū cē falsum in appellatione quā interposuit beres i eo scriptus. Sz pone ꝙ l dicto meo testō reliqui legatus aduocato fisci: postea beres me⁹ cōmisit aligd ꝓpter qō dz bēditatē pdere: ꝛ cause sunt multe: vt ſ. eo. l. i. ꝛ. ij. ꝛ l multis. ll. huius ti. venit martinus ꝛ detulit fisco banc bēditatem meā ei esse delatā vel dixit testis falsum. ꝛ eides delatori aduocatus fisci ſtitit ꝓ officium qō bz necesse facere: vt. C. de delatorib⁹. oēs. lib. x. certe non amittit ꝓpter boc legatum dictus aduocatus fisci: q officium suum non excusat. Viuia.

b ¶ Ad tēstamentum. id est ad eo qui fecit testamentum.

i ¶ Nō cōfirmatis. quod non erat opus si post testamētū fiebant: secus si ante. vt infti. de codicil. ſ. non tantum.

¶ An libertas. ¶ Casus. Instituit mihi titium heredem ꝛ sticho seruo meo libertatem reliqui. postea me mortuo seius accusauit testamētum meum de falso et dictus stichus tulit testimoniuz cōtra testis: succubuit tñ postea accusator: nunqd dz auferri dicto sticho libertas? Et dicit ꝙ sic. et etiā fideicōmissum vel legatum si qō ei reliqueraz in testamento. Sed qd si dictū seius qui accusauerat testis de falso dederaz tutorem filio meo in eodem testō: nunqd excusabitur ꝓpter hoc a tutela ꝛ a legato. quod ei dederam repelletur: Et dicit ꝙ a legato tñ repellit et nō a tut. excusat. Viuia.

k ¶ Data. id est relicta directe. Accursius.

l ¶ Fideicōmissum. scilz pecuniarii: vt. ſ. ea. l. ſ. is vero. Accursius.

m ¶ Priuandam. immo contra. vt. j. de fal. l. eiuſ. in fi. Solu. ibi.

n ¶ Non prodest. nam nō dz pati penam vt subijcit. nā debet habere ꝓmiū: qō dic vt. ſ. de neg. gest. l. ſiue hereditaria.

o ¶ Remouetur. qz accusauit: vt. ſ. e. l. i. ſ. j. non qz se excusare voluit cum effectū non habuit: vt. ſ.

cusauit ignoscitur[a]: et maxime ſi tutor vel curator dicere falsum testamentum vel inofficiosum vel lit: et ita imperatores seuerus et antoninus rescripserunt. ¶ Dis vero qui testimoniō suo intentionem adiuuauerunt[n] accusatoris: deneganda est actio: idqꝫ diuus seuerus et antonin⁹ decreuerunt.

¶ Sunt q putant et recte: et ei denegandam esse q accusatori assuerit: et fideiussor[o] ꝓ eo extiterit.

¶ Quidam et ꝓfidem indignuz putant[p] qui testamentum falsum ꝓnunciauit: si appellatione interposita beres scriptus obtinuit.

¶ Aduocatū fisci qui intentionem delatoris exequitur in oibus⁹ officijs necessitas satis excusat.

¶ Qui principale testamentum arguit et a scōis tabulis repellen

dus est[q]. item a codicillis ad testamētū[r] factis lz non confirmatis[s]. Non ides sequendū est ſi fecūdas tabulas vel codicillos coarguit: qz non vtrūqꝫ hoc casu ipto basse videt. ¶ An libertas ei seruo data[t] q testimonio suo ifringere voluit testamentum auferri debeat videdū est: fideicōmissum[u] vtiqꝫ non est dign⁹ consequi: ꝛ de libertate diuus pius iudicauit ea esse priuādum[v]. ¶ Si qui tutor datus est non pdest[x] ad excusationez ꝙ falsum dixit: sed a legato remouetur[y]. ¶ Qui mortis cā donationem accepit a testatore: non est similis in baccā legatario[z]: alia cā est eius[a] qui ꝓpter testamentū a legatario vel a statulibero accepere iussus est. hic em⁹ vt indign⁹ repellit: ꝛ falcidie beneficiū beredi scripto[b] auferri debere diuus pius ꝛ diuus marcus putauerūt.

¶ Omnes qui vt indigni[c] repellūtur summouēdi sunt a premio qō sm edictum diui traiani dat bis qui se deferunt.

quod cuiusq; vniuersi. ſ. j. in fine. Accursius.

¶ Qui mortis. ¶ Casus. Cā mortis donauit titio. c. ꝛ postea feci testim ꝛ in eo instituit mihi bēdēfeit: ꝛ legauit gaio. c. si daret martino equū. ꝛ dedi libertatē sticho seruo meo sub ꝯditione si daret petro. x. Itē multa alia legata reliq; dbusdā ita ꝙ bz. l. fal. locū. ꝛ postea decessi. postea dict⁹ titius accusauit testim meū de falso ꝛ succubuit: nūqd ꝓpter hāmittit donationē ꝑdictā cā mortis? Et dī ꝙ nō: lz legatarij amittant legata si dicant testim falsū. Secus si dictus martinus ꝙ debebat recipere equū a legatario. vel dictus. p. ꝙ debebat. x. recipe a statulibero dixisset testim falsum: qr ipsi bene pderent ꝑdicta. Itē ſz si seius ꝑdict⁹ a me beres instituus dicat testim falsum ꝛ succūbat: nō poterit amodo detrahere falcidā legatarijs ꝙuis reliquerim legata vltra dodrantē vt dixi. Viuianus.

Lucri ad dānus par rō non est.

c ¶ Putant. forte male cū necesse habeant ius dicere: ꝛ boc iurāt: vt in auc. insurā. qō pre. ꝛ equis. ꝛ arg. ſ. j. ꝓori. Vel verius sm viasse: cū a ꝓncipio sponte receperit ꝓsidatū ꝛ sicse posuit in necessitate. vel est ideo qr apparet per appellationis sniam cā male iudicasse: lz sit arg. contra. ſ. de appel. l. j. in ꝓn.

d ¶ Ex fideiussor. de erequenda accusatione: vt. C. ad turpil. l. ſ.

e ¶ Putant. forte male cū necesse habeant ius dicere: ꝛ boc iurāt: vt in auc. insurā. qō pre. ꝛ equis. ꝛ arg. ſ. j. ꝓori. Vel verius sm viasse: cū a ꝓncipio sponte receperit ꝓsidatū ꝛ sicse posuit in necessitate. vel est ideo qr apparet per appellationis sniam cā male iudicasse: lz sit arg. contra. ſ. de appel. l. j. in ꝓn.

f ¶ In oibus. vel cū precedenti vel sequenti littera legi potest, ꝛ facit. C. de admi. tuto. l. cum quidam.

¶ Qui principale. ¶ Casus. Filiū meū impuberē mibi beredē instituit in testamento meo qō dicitur ꝓncipale testamētū: ꝛ in eodē testamēto legauit titio. c. ꝛ postea dicto impuberi substituit dictū titium ꝓpupillariter: que substitutio dicitur scōm testamētum siue fecīde tabule: ꝛ postea feci codicillos in qbus forte legaui aligd dicto titio ꝛ forte dictos codicillos cōfirmaui in dicto meo testamento: ꝛ forte nō. ꝛ postea decessi. et postea dictus titius accusauit dictum meū ꝓncipale testamentū de falso ꝛ succubuit: certe non solū repellitur ab bis que forte fibi in dicto testamento reliqui/fed etiā a substitutione impuberis facta in dictis secūdis tabu. ꝛ etiam ab bis que ei in codicillis predictis reliqui. Sed non est ita econtra. nam si fec. tabu. vel codicil. arguit de falso non amittit relictam fibi in testamento principali. et est ratio: qr in boc casu non videtur improbasse vtrūqꝫ in se. tabu. ꝛ per cōsequens ꝓncipale testamētum vel codicillum ꝛ per consequens ꝓncipale testamentum: sed testamentum secū. tabu. vel tñ codicil. q. d. in superiori casu bene videt improbare vtrūqꝫ. nā se. tabu. pēdent ex ꝓmiss ꝛ nō ecōtra. vt. ſ. de vulga. substi. l. ij. ſ. sed si eos. Viuianus.

g ¶ Repellēdus est. sic. ſ. de vulg. substi. l. is qui. ꝛ. j. de cōtratabu. l. sub conditione. ſ. fi. ꝛ de bo. lib. in scriuturē. ſ. ſi gs. ꝛ. j. de leg. ꝓstan. l. v. ſ. si fratri. ꝛ. ſ. eo. l. ij. in ꝓn. Sed arg. contra. j. eo. l. qui titij. Accur.

¶ Addito. Dic sm Bar. qr ibi neutrū est accessoriū alterius: sed vtrūqꝫ ꝓncipale. vel ibi impugnat accessoriū: ꝛ sic non obst. in glo. Vel dic qr ibi non dicit testimoniū: lz ꝓfessus sit se velle dicere.

h ¶ Dis cōfirmatis. quod non erat opus si post testamētū fiebant: secus si ante. vt infti. de codicil. ſ. non tantum.

¶ An libertas. ¶ Casus. Instituit mihi titium heredem ꝛ sticho seruo meo libertatem reliqui. postea me mortuo seius accusauit testamētum meum de falso et dictus stichus tulit testimoniuz cōtra testis: succubuit tñ postea accusator: nunqd dz auferri dicto sticho libertas? Et dicit ꝙ sic. et etiā fideicōmissum vel legatum si qō ei reliqueraz in testamento. Sed qd si dictū seius qui accusauerat testis de falso dederaz tutorem filio meo in eodem testō: nunqd excusabitur ꝓpter hoc a tutela ꝛ a legato. quod ei dederam repelletur: Et dicit ꝙ a legato tñ repellit et nō a tut. excusat. Viuia.

k ¶ Data. id est relicta directe. Accursius.

l ¶ Fideicōmissum. scilz pecuniarii: vt. ſ. ea. l. ſ. is vero. Accursius.

m ¶ Priuandam. immo contra. vt. j. de fal. l. eiuſ. in fi. Solu. ibi.

n ¶ Non prodest. nam nō dz pati penam vt subijcit. nā debet habere ꝓmiū: qō dic vt. ſ. de neg. gest. l. ſiue hereditaria.

o ¶ Remouetur. qz accusauit: vt. ſ. e. l. i. ſ. j. non qz se excusare voluit cum effectū non habuit: vt. ſ.

p ¶ Legatario. sic in ā rela: vt. ſ. de inoffi. test. l. etiā. sed alind in ſtabu. vt. j. de bo. poſ. ſtabu. l. ſub ꝯditione. ſ. fi. ꝛ. j. de bo. lib. l. in fernitute. ſ. sed ꝛ si qd. que sunt ꝛtra. sed quare secus. Itē ſtra insti. de doñ. ſ. i. sedibi est fere ꝓpter banc differentiam ꝛ als vt ibi nota. ꝛ sic etiā non oſtat. C. ad leg. fal. l. ſi mortis. ꝛ est ratio quare secus in donatione ꝙ legato: qr donatio morte confirmatur: non per testamentū. Accursius.

q ¶ Causa est eius. ꝙ eius cui est mortis cā est donatus. ꝛ facit ad boc. ſ. de inoffi. testa. l. papinianus. ſ. si conditioni.

r ¶ Hic enim. si testamentum velit arguere.

s ¶ Scripto. qui testamentū voluit arguere. ꝛ est ad boc respōsum. j. ad treb. l. marcellus. ſ. fi. ꝛ. C. ad leg. fal. l. etiam. ꝛ. ſ. si qs ali. testā. pbi. l. ij. ſ. fi. ꝛ. ſ. de inoffi. test. l. papinianus. ſ. eo autē solo. Itē ꝛtra facit. j. l. ꝓri. ꝛ. l. beres qui. ꝛ. j. ad treb. l. paulus rñ. si certam.

t ¶ Omnes qui. ¶ Casus. Ad euidentiam huius. ſ. not. ꝙ in quodam edicto diui traiani ꝓtinetur: vt si quis ante ꝙ causa eius ad erarium per aliquez deferatur. ꝓfessus esset cōa ꝓfecto erariū siue fisci ea rem quā possidebat ex cā legati ab alio sibi relicti capere sibi nō licere ex eo ꝙ ali qua de cā erat non capax eius rei ꝙ ipse taliter se deferēs debet habere dimidiam dicte rei: ꝛ si cus alter ā dimidiā. Hunc pone ꝙ predictus taliter se deferens vt dictum est accusauit testamētum de falso in quo fuit ei relicta dicta res ꝛ succubuit in accusatione: nūquid amittit dictū beneficiū diui traiani? Et dicitur ꝙ sic. ꝛ facit ad boc optime. j. de iu. fiſ. l. edicto. in ꝓn. Viuianus.

u ¶ Ut indigni. vt qz falsum vel inofficiosum accusauerūt: vel qr als sunt indigni: vt. j. de iure fiſ. l. edicto. ſ. eos. Accur.

v ¶ Ad ꝓmio. scz dimidie partis eius qō pdit: vt. C. de bis qui se dete. l. j. vel tertie: vt ibi dicit. ꝛ. j. de iure fiſ. l. edicto. in ꝓn. ꝛ. ſ. ertat. lz ibi se deferant immoꝛ: ergo deferentes habent dānum.

x ¶ Qui se. id est eam rem qua capere eis non licet. sed fallit qō bic dicit ſ. eo. l. j. que est contra. vel dic vt ibi.

UNIVERSIDAD

pto legato non nocet prima fnia. sic. ff. de pe. here. Lucius. ꝛ ad boc. ff. de excep. rei iudi. l. fi. ꝛ. C. de iur. ꝛ fac. igno. l. iij.

a Falsum dixit. ꝛ pseuerauit vsq; ad fniam: vt. C. eo. alia. Sed ff. de leg. q. l. lucius. §. fempronio. Sed ibi nō dixit falsum testamentum: sed contra personam tm̄ instituti qui fecerat se scribi.

b Factum esse testamen tum. hic redit ad primus casum legis. 2 facit. ff. de petitio. hereditā. posti⁹.

Accursius.

c Acceperat. per traditionem.

d Visus. scz scriptus.

e Non possit. agēdo peti. here. ab intestato: et si excipiat q̄ sit scriptus: replicabitur de nullitate.

f Prohibendi. boc referas ad priorima: et dic scilicet cognati supradicti a petenda hereditate vel legatis que meruerūt: que expositiones necessarie videntur ppter exponendam litteram sequentem. Accursius.

g Ex cuiusq; persona. als ex persone conditione ꝛc. als ex psona: ꝛ tūc dic tas defuncti q̄ cuiuslibet cognati: puta sit caput cognatus vel non: in defuncti persona sit fui iuris vel non: vt ita potuerit testari vel non. Item quod subijcit etate: scilicet defuncti vt sit pubes. nam als non posset testari: in cognato similiter sit pubes vel non: vt pubes per se petat vel per tutorem: sed quod de etate dicit melius posset referri ad accusationē de falso qui perdit nisi iuuet per etatem: vt. ff. eo. §. etati.

Amittere id quod. q Casus Non solum ille qui accusat testamētum de falso amittit legatum in eo sibi relictum: sed etiam tutor in testamento datus cui ꝛ legatum datus est si exciset se a tutela amittit legatum. si autem tutor datus iam consecutus sit legatum non potest amodo se excusare a tutela. secus autem est in eo qui a patre pupilli non datus est tutor pupillo: sed legatum tantum ab eo meruit: ꝛ a matre eiusdē pupilli datus est tutor eidem pupillo: ꝛ se a tutela excusauit: nā iste talis non repellitur a dicto legato: q̄ nil fecit contra voluntatem patris defuncti. dictum autem legati cuius petitio denegatur tutori se excusauit a tutela. vt dictum est in princip. §. non transfertur ad fiscus. sed relinquitur filio pupillo cuius vtilitates deserte sunt per dictum tutorem eo q̄ se excusauit a tutela. Viuianus.

b A tutela. tota vel eius parte: vt. ff. de leg. i. l. etiam. 7 facit. ff. de excu. tu. l. tutor petitus. §. fi. nec obstat. C. de leg. ab administratione. quia ibi speciale in milite. Item nec obst. ff. leleg. ij. cum filius. §. de iure. q̄ ibi non remansit per tutorem. Item nec obstat. ff. de iure patro. l. iij. q̄ ibi speciale in eo commodo.

i Ad excusationem. quasi ei renunciauerit approbando voluntatem defuncti. ad quod est. ff. de confir. tu. l. fi. ꝛ. ff. de lib. leg. l. tutor.

k Voluntatē. facit. ff. de excu. tuto. l. nec sennius. §. fi. ꝛ. l. seq. ꝛ sequen. Accursius.

l Non ad fiscum. sic. C. de lega. l. penul. sed regulariter quod indigno aufertur fisco applicatur: vt. ff. de inoffi. testa. l. papinianus. §. me misse. 7 facit. ff. eo. §.

Si pater. q Casus Filio meo vel seruo reliquit titius legatū in testamēto suo instituto sibi berede seio decessit. ꝛ postea ego accusaui dicti testamentū de falso. certe denegabitur mihi amodo dicta petitio dicti legati ad me pertinentis. si autem dictum legatum spectaret eorū personam. i. filij mei vel serui non amittunt ipsi vel ego legatum. propter boc puta si rogauit me vt emāciparem filium vel manumitterē seruū 7 eis legata restituerem. Viuianus.

m Illorum. scilicet filiorum vel seruorum quo casu domino non queritur: vt si sub conditione legatum est si fuerit emancipatus. + vt. ff. de mino. demiq̄. §. si quid. Idem in suo: vt. ff. eo. priori. §. 7 facit. ff. de bon. pos. contra tabu. l. sub conditione. §. fi. ꝛ de bo. libe. l. qui in seruitutem. 7. l. i. seruitute. §. pretera. ꝛ. ff. de testa. tute. qui tutelam. §. i. ꝛ. ff. de iofficio. testamen. l. papinianus. §. eo autem solo.

Qui in accusatiōe falsi succūbit perdet omne cōmodum quod sibi debetur ex testamento ex persona sua vel alterius: secus in eo quod alteri debetur etiā si in eius sit positus potestate. Bar.

Si pater accusauerit testamētum vel dominus: denegabitur ei actio etiaz cius quod filio cius vel seruo legatum est: si ad ipsos emolumentū rei peruēturū est. q̄ si ad personas illoruz spectat discendum est diuersum. ¶ Si seruū suum rogatus sit manumittere qui legatum meruit: vel etiam ipsi seruo vtrūq; datū sit: dicendum est non debere obesse seruo factum domini: sed a fisco redimendum vt manumittatur: si tamen velit seruum vendere: quia non potest cogi qui iudicium sprevit defuncti. ¶ Si filiusfamilias falsum accusauerit testamentuz: videndum est an denegari debeat actio patri? et puto si inuito patre accusauit nō esse denegandaz patri actionē. ¶ Si is cui rogat⁹ sum legatū restituere falsum dixerit restituere id fisco debebo.

In iure quesito post accusationez nō dicitur quis indignus. Bartolus.

Qui accusauit falsum heres legatario extitit: vel heredi scripto: nihil huic nocere dicendum est. similis est ei et qui inofficiosum dixit. ¶ Etati eius qui aq̄ aliud hic/aliud ibi ratio: quia ibi seruus vel filius non habebat voluntatem defuncti cū testator in eadē volūtate decesserit ls pater vel dñs nirus sit impugnare.

s Sed a fisco. i. fiscus redimit seruum a dño serui si vult eum vendere vt subijcit: ad q̄ fiscum transiuit legatū fundi cū onere manumittēdi. vt. ff. de leg. j. quidem. §. quotiens.

t Speciat. alioquin scz si accepisset relictum sibi vt manumitteret coactus vendere nisi esset minor: vt. C. de fideicōmiss. lib. l. deberi. ꝛ. ff. de mino. l. si minor. xxv. an. seruum suū. ꝛ facit insti. de singulis re. per fideicōmiss. re. §. libertas. Accursius.

Si filiusfa. q Casus. Legaui tibi. c. de testō meo 7 decessi. ꝛ postea seius filius te iuito accusauit dictum testamētū de falso: nūquid propter boc denegabitur tibi actio legati: Et ōi q̄ nō. si autē te titium rogaui vt restituere eo gaio dictum legatum: ꝛ gaius testamentum accusauit de falso: debes fisco restituere legatum.

v Patri. pto legato petendo ipsi patri relicto: vel etiam ipsi filio fm iura veteta: fm quepatri acquirebatur. bodie secus: vt. C. de bonis que libe. l. penul. Item facit. ff. de bono. possef. contra tabu. l. sub cōditione. §. finali.

x Direxit. ꝛ vsq; ad fniam perseuerauit: vt. C. eo. l. aliam.

y Qui accusauit. q Casus. Legaui tibi. c. vel istitui te heredē 7 decessi. 7 postea quidam alius puta seius accusauit testamētum meum de falso. postea tu decessisti ꝛ retitit tibi heres dictus seius: nūquid capiet seius hereditatem meā vel legatum quasvel quod inuenit in hereditate tua sibi delata? Et dicitur q̄ sic. ꝛ nihil ommus idez si dictus seius diuisset inofficiosum testamentum meum. Viuianus.

z Dicendum est. scz q̄ prius dixit falsum.

3 Similis est. predictus accusator.

a Dicit. scz si postea istituto vel legatario successit: vt. ff. de iofficio. testa. l. filius. §. multomagis. ꝛ. l. fi. §. fi. que videtur ptra: sed expone vt ibi. ꝛ cum concor. Item facit. C. de petitio. here. l. hereditas.

Etati eius. q Casus. Quāuis ille qui accusat testamentum de falso perdat legatū in eo sibi relictum: vt dictum est. ff. eo. l. 3. ꝛ. l. quasi per totum. tamen si dictus accusator sit minor. xxv. an. ꝛ per se vel per tutorē suum accusauit

+ Quid si vsufructus fit legat⁹ an fit pat illo putuar? vt q̄ nō: quia emāciparet. ꝛ ibi Bal. C. de leg. here. sed bodie sec. vide q̄ notātur in aute. defuncto. ꝛ ibi Bal. C. ad tertul.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

accusauit testamentum. potest impetrare in integ. restit. vt non amittat legatum. Viuianus.

a ¶ Ignoscitur. singulari in integ. restit. iure ꝓncipe indulgente: vt. j. eo. l. tutorem. in fi. sed iure cōmuni perdit: vt. C. eo. l. polla. que est ꝓtra. Vel solue vt ibi. ꝛ facit. j. de bo. lib. qui cum. ij. rñ.

¶ His ꝙ qui. ¶ Caluus.

In testamento meo reliqui legata titio ꝛ seio ꝛ de cessi. postea gaius ꝛ sempronius accusauerunt te testamētum meū de falso. ꝛ dictus titius ꝛ seius ꝓ eis l hoc tulerūt testimonium volentes vel vti. vel fuerunt eorū aduocati. cerre perdunt dicta legata. ſꝛ ſi fidi coā quo fuit facta accusatio fuit in dicto testamento aligd legatum perdit illud. ſi ꝓuiciauit falsus testis: ꝛ postea apparuit id testiū nō ee falsum in appellatione quā iterposuit beres i eo scriptus. Sz pone ꝙ dicto meo testō reliqui legatu aducato fisci: postea beres me cōmisit aligd ꝓpter qđ ꝙ bēditatē pderet. cause sunt multe: vt ſ. eo. l. i. ꝛ. i mulis. l. huius ti. venit martinus ꝛ detulit fisco banc bēdi tatem meā ei esse delatā vel dixit testiū falsum. ꝛ eidē delatori aducatus fisci ſtitit ꝓ cognium qō hz necesse facere: vt. C. de delatorib⁹. oēs. lib. x. certe non amittit ꝓpter boc legatum dictus aducatus fisci: q officium suum non excusat. Viuia.

cusauit ignoscitur[a]: et maxime si tutor vel curator dicere falsum testamentum vel inofficiosum velit: et ita imperatores seuerus et antoninus rescripserunt. ¶ His vero qui testimoniū suo intentionem adiuuauerunt[b] accusatoris: deneganda est actio: idq; diuus seuerus et antonin⁹ decreuerunt. ¶ Sunt q putant et recte: et ei denegandam esse q accusatori affuerit: et fideiussor[c] pro eo exiterit. ¶ Quidam et presidem indignuz putant[d] qui testamentum falsum pnunciauit: si appellatione intercedente heres scriptus obtinuit. ¶ Aduocatū fisci qui intentionem delatoris exequitur in oībus[e] officijs necessitas satis excusat.

¶ Qui principale testamētum accusat repellitur ab omni cōmodo quod sibi defertur ex eo vel eius accessorio: secus si ex alia voluntate per se principaliter subsistēte: sed qui accusat accessorium non repellitur ab eo quod sibi debetur ex principali. hoc dicit cum seq. Bartolus.

¶ Qui principale testamentum arguit et a scōis tabulis repellen

b ¶ Ad diuuauerunt. sponte: secus si coacte. Arg. j. eo. aduocatum. ꝛ. ſ. quēadmo. testa. ape. l. si quis ex. ꝛ facit. j. ea. l. ſ. an libertas. ꝛ. j. de bo. lib. qui cum. ſ. sed si non.

c ¶ Affuerit. vt aduocatus vel procurator: vt arg. ſ. de inoffi. testa. l. fi. in prin. Sed contra. j. de bo. lib. qui cū maior. ſ. si patroni. vbi q aduocat nō accusat: nec perdit ſtabu. Sed in ista erant quasi debita ꝓcono habenti aliberti ad que venit per ſtabu. bic ꝙ lucrum est legatū qđ pdit: et non est par ratio lucri ad dānum: vt. C. de codil. l. fi. ꝛ de iur. delib. l. fi. ſ. licēta. nec obstat huic solutioni dicta. l. de inoffi. testa. qz ibi est alia rō: ſcz qz querela odiosa est. Accurſius.

Lucri ad dānuz par rōnon est.

d ¶ Et fideiussor. de erequenda accusatione: vt. C. ad turpil. l. j.

e ¶ Putant. forte male cū necesse habeant ius dicere: ꝛ boc iurāt: vt in auk. iusiurā. qō prę. ſ. ꝛ equis. ꝛ arg. ſ. l. ꝓtori. Vel verius ſm vias ſe: cū a principio sponte recepe rit presidatū ꝛ sicse posuit in necessitate. vel est ideo qz apparet per appellationis ſnlam eū male iudicasse: lz sit arg. contra. j. de appel. l. j. in prin.

f ¶ In oibus. vel cū precedenti vel sequenti littera legi potest, ꝛ facit. C. de admi. tuto. l. cum quidam.

¶ Qui principale. ¶ Casus. Filiū meū impuberē mibi beredē instituti in testamento meo qō dicitur principale testamētū: ꝛ in eodē testamēto legaui titio. c. ꝛ postea dicto impuberi ſubstituī dictū titium pupillariter/que ſubstitutio dicitur ſcōm testamētum siue secūde tabule: ꝛ postea feci codicillos in qbus forte legaui aligd dicto titio ꝛ forte dictos codicillos cōfirmaui in dicto meo testamento: ꝛ forte nō. ꝛ postea decessi. et postea dictus titius accusauit dictum meū principale testamentū de falso ꝛ succubuit: certe non solū repellitur ab bis que forte sibi in dicto testamento reliqui fuit etiā a ſubstitutione impuberis facta in dictis secū. tabu. ꝛ etiam ab bis que ei in codicillis predictis reliqui. Sed non est ita contra. nam si sec. tabu. vel codicil. arguit de falso non amittit relictum sibi in testamento principali. et est ratio: qz in boc casu non videtur impobasse vtrūq; in se. tabu. ꝛ per cōsequens principale testamētum vel codicillum ꝛ per consequens principale testamentum: sed testamentum secū. tabu. vel trū codicil. q. d. in superiori casu bene videt impobare vtrūq;. nā se. tabu. pēdent er primis ꝛ nō ecōtra. vt. ſ. de vulga. ſubſti. l. ij. ſ. sed ſi eos. Viuianus.

g ¶ Repellēdus est. fic. ſ. de vulg. ſubſti. l. is qui. ꝛ. j. de cōtratabu. l. ſub conditione. ſ. fi. ꝛ de bo. lib. in seruitutē. ſ. ſi qs. ꝛ. j. de leg. prestan. l. v. ſ. ſi fratri. ꝛ. ſ. eo. l. ij. in prin. Sed arg. contra. j. eo. l. qui titij. Accur.

Addino. Dic ſm Bar. ꝙ ibi neutrū est accessoriū alterius: sed vtrūq; principale. vel ibi impugnat accessoriū: ꝛ sic non obst. in glo. Vel dic ꝙ ibi non dixit testimonium: lz professus sit se velle dicere.

b ¶ Ad testamentum. id est ab eo qui fecit testamentum.

i ¶ Nō cōfirmatis. quod non erat opus si post testamētū fiebant: secus si ante. vt in fi. de codicil. ſ. non tantum.

¶ An libertas. ¶ Casus. Instituti mibi titium beredem ꝛ stichō seruo meo libertatem reliqui. postea me mortuo seius accusauit testamētum meum de falso et dictus stichus tulit testimoniuz cōtra testiū: succubuit tñ postea accusator: nunqd dz auferri dicto stichō libertas? Et dicit ꝙ sic. et etiā fideicōmissum vel legatum si qō ei reliqueraz in testamento. Sed qd si dictū seiuz qui accusauerat testiū de falso dederaz tutorem filio meo in eodem testō: nunqd excusabitur ꝓpter hoc a tutela ꝛ a legato. quod ei dederam repelletur? Et dicit ꝙ a legato tñ repellit et nō a tut. excusat. Viuia.

k ¶ Data. id est relicta dicte. Accurſius.

l ¶ Fideicōmissum. ſcilz pecuniariū: vt. ſ. ea. l. ſ. is vero. Accurſius.

m ¶ Viuandum. immo contra. vt. j. de fal. l. eiuſ. in fi. Solu. ibi.

n ¶ Non prodest. nam nō dz pati penam vt subijcit. nā debet habere premiū: qō dic vt. ſ. de neg. gest. l. siue bereditaria.

o ¶ Remouetur. qz accusauit: vt. ſ. e. l. ſ. j. non qz se excusare voluit cum effectū non habuit: vt. ſ.

quod cuiusqz vniuersi. l. j. in fine. Accurſius.

¶ Qui mortis. ¶ Casus. Cā mortis donaui titio. c. ꝛ postea feci testiū ꝛ in eo instituī mibi bēdē reiū: ꝛ legaui gaio. c. si daret martino equū. ꝛ dedi libertatē stichō seruo meo sub ꝛditione si daret petro. r. Jtē multa alia legata reliq; qbuscūq; ita q; bz. l. fal. locū. postea decessi. postea dictus titius accusauit testiū meū de falso ꝛ succubuit: nunqd ꝓpter hāmittit donationē ꝑdictā cā mortis? Et ꝛ; q nō: lz legatarij amittant legata si dicant testiū falsiz. Secus si dictus martinus q debebat recipere equū a legatario. vel dictus. p. q debebat. r. recipe a statulibero dixisset testiū falsum: qz ipsi bene pderent ꝑdicta. Jtē ꝛ si seius ꝑdict⁹ a me beres instituta dicat testiū falsum ꝛ succūbat/nō poterit amodo detrahere falsa legatarijs cuius reliquerim legata vltra dodrantē vt dixi. Viuianus.

p ¶ Legatario. sic in ꝗrela: vt. ſ. de inoffi. testa. l. etiā. sed aliud in ſtabu. vt. j. de bo. poſ. ſtabu. l. ſub ꝛditione. ſ. fi. ꝛ. j. de bo. lib. l. in seruitute. ſ. fed ꝛ si qd. que sunt ꝛtra. sed quare secus. Jtē ꝛtra instituta de doñ. ſ. i. sed ibi est fere ꝓpter banc differentiam ꝛ als vt ibi nota. ꝛ fic etiā non ostat. C. ad leg. fal. l. si mortis. ꝛ est ratio quare secus in donatione cū legato: qz donatio morte confirmatur: non per testamentū. Accurſius.

q ¶ Causa est eius. cū eius cui est mortis cā est donatus. ꝛ facit ad boc. ſ. de inoffi. testa. l. papinianus. ſ. si conditioni.

r ¶ Dicenim. si testamentum velit arguere.

s ¶ Scripto. qui testamentū voluit arguere. ꝛ est ad boc respōsum. j. ad treb. l. marcellus. ſ. fi. ꝛ. C. ad leg. fal. l. etiam. ꝛ. ſ. fi qs ali. testa. ꝓbi. l. ij. ſ. fi. ꝛ. ſ. de inoffi. test. l. papinianus. ſ. eo autē solo. Jtē; facit. j. l. ꝓri. ꝛ. l. beres qui. ꝛ. j. ad treb. l. paulus rñ. si certam.

¶ Omnes qui. ¶ Casus. Ad euidentiam buius. ſ. not. qꝛ in quodam edicto diui traiani ꝛtinetur: vt si quis anteq causa eius ad erarium per aliquez deferatur, ꝓfessus esset coā prefecto erarij siue fisci eā rem quā possidebat ex cā legati a balio sibi relicti capere sibi nō licere ex eo qꝛ ali qua de cā erat non capar eius rei qꝛ ipse taliter se deferēs debet habere dimidiam dicte rei: ꝛ fiscus alterā dimidiā. Nunc pone qꝛ predictus taliter se deferens vt dictum est accusauit testamētum de falso in quo fuit ei relicta dicta res ꝛ succubuit in accusatione: nūquid amittit dictū beneficiū diui traiani? Et dicitur qꝛ sic. ꝛ facit ad boc optime. j. de iu. fiſ. l. edicto. in prin. Viuianus.

t ¶ Ut indigni. vt qꝛ falsum vel iofficiosum accusauerūt: vel qꝛ als sunt indigni: vt. j. de iure fiſ. l. edicto. ſ. eos. Accur.

v ¶ A premio. ſcz dimidie partis eius qō ꝑdit: vt. C. de bis qui se dele. j. vel tertie: vt ibi dicit. ꝛ. j. de iure fiſ. l. edicto. in prin. ꝛ. ſ. ertat. lz isti se deferant innorū: ergo deferentes habent dānum.

x ¶ Qui se. id est eam rem quā capere eis non licet. sed fallit qō bic dicit ſ. eo. l. j. que est contra. vel dic vt ibi.

BEscriptum. ¶ Casus. Titius habēs in bonis q̄draginta ſtituit ſibi heredem ſciēs: ꝛ vnuerſa quadraginta quibuſdam legauit ꝛ deceſſit. poſtea heres detraxit. c. de bēdītate. certe potent retinere heres cū ſolunt legata quartā partem trecentoꝝ: ſcilicet. lxxv. nomine fal. ꝛ cc xv. debit legatarijs. er. c. autē predictis que ſurripuit debit legatarijs. iij. pcc: id eſt. lxxv. ꝛ quartam de dictis. c. id eſt. xxv. dꝫ habere ſiſcus. ꝛ B ideo ita ſunt q̄ reſcripтum eſt per quēdā impetratorem heredē nō poſſe retinere quartaz. eius rei quam amouiſſet. Uiuia.

a ¶ Heredem. facit. ſ. ad trebel. l. paulus rñ. ſi certam. ꝛ iſti. pro ſoc. ſ. manet. ꝛ. ſ. e. l. heres qui. ſ. ſed ſi maior. ꝛ. ff. l. pri. ſ. pe. ibi: et falcidie. c. ꝛ. ſ. de vulg. ſubſtī. l. ex facto. ſ. fi. ꝛ. C. de leg. l. non eſt.

Uī titij. ¶ Caſus.

Quis ille q̄ dicit teſtamētum falſum ? ſnc cubit nō poſſit eſſe heres illi q̄ fecit dictū teſtamentum: vt. ſ. eo. l. poſt legatum. ſ. q̄ principalis. nō tñ prohibetur eſſe heres heredis illius qui fecit teſtamētū. Secundo dicit. Titius meus creditor in ſtituit me heredem ? ego adini bereditatem ſuaz: ſicq̄ per additionez ꝟfuſa eſt actio mea quaz habebam ꝟtra eum. poſtea ex aliqua cā fui pnunciatus indignus hr̄e hereditatē predictā: puta q̄ accuſaui teſtīm de falſo: vt in pn. huius. l. vel fui teſtis vel aduocatus alicuius q̄ acuſauit de falſo teſtamentum: ꝛ nihilomin? remāſit teſtamētū firmuz: ꝛ ſic ablata eſt mihi per ſiſcuz dicta bereditas ꝑpt̄ predicta: nūquid reſtituitur mihi dicta actio? Et dicitur q̄ nō propter delictū meū. l. ſeq. plana eſt. Ui.

b ¶ Qui titij. facit. C. de petitio. here. l. bereditatis. ꝛ. ſ. eo. l. poſt legatū. ſ. qui accuſauit. ꝛ. ſ. qui principale.

c ¶ Nec obtinuit. i. ſuccubuit: vt. C. eo. l. alia.

d Indigno. Actiones. que heredi cōtra defunctū competebant que modo ſunt confuſe: vt. ſ. de euict. l. ſi ei cui. ſ. fi.

e ¶ Non oportet. ff. l. eū qui. ſ. bonis. ꝛ de iu. fiſ. l. eius g. ſ. fi. niſi in caſu: vt. ſ. eo. l. heredē. Itē contra. C. de inofficit. teſt. l. ſi maritus. ſed et ibi ignoranit inſtituta querelā poſſe moueri: vt. d. l. ſ. e. heredem.

Sī inimicitie. ¶ Caſus. Feci teſtm̄ ꝛ legaui titio. c. ꝛ poſtea inimicitie capitales interuenerunt inter me ꝛ ipm: ꝛ ita cepit eſſe verisimile me nolle ei legatū prestari: ꝛ poſtea deceſſi. Certe non poterit titius petere dicti legatū. Idē erit dicendū ſi palā ꝛ aperte mihi viuenti maledixerit ꝛ infauſtas voces aduerſus me iactauit: ꝛ his duobus caſibus non applicatur legatū fiſco: Imo remanet apud heredē meuz. ſi autem mouit mihi cōnem ſtatus denegat ei petitio legati ꝛ dat fiſco. Liuia.

f ¶ Non poſſit. ſic. ſ. de adi. leg. l. iij. in fi. ꝛ. l. ex parte. ꝛ. C. de fideicō. l. fideicommiſſum.

g ¶ Uoces. ſcz vocando eum cucurbitam ſeu cogoſam.

Ifraude. ¶ Caſus. Ad cuidētiā huius. l. ꝛ ſeq. no. q̄ ſi heres vel legatarius accōmodat tacitā fidē teſtatori de reſtituenda hereditate vel legato ſibi relicta: vel relicto alicui nō capaci qui multi ſunt: vt not. inſti. de leg. ſ. legari. dꝫ perdere relictū ſibi ꝛ illud dꝫ dari fiſco. ꝛ ſi fidē predictā accōmodat fraudulēter. i. fraudē iuris: vt. ſ. de iure fiſ. l. iij. in prin. ꝛ. ſ. ſ. ꝛ. ij. ꝛ. ff. ſ. de leg. ſ. in tacitis. Quis autē dicat taliter in fraudē iuris fidē accōmodare plane dicit in pn̄. huius. l. Sed quid ſi heres vel legatarius ſit rogatus reſtituere bereditatez vel legatum ei qui capere poterat tpe teſtamenti/ q̄ gdē poſtea tpe mortis teſtatoris inuenit nō capar: Certe ei non tenet reſtituere fideicō. dicte hereditatis vel legati: ꝛ dꝫ remanere apud eum rogatū ꝛ non dari fiſco. nec nulla fraus videtur interuenisse ex quo erat tēpore teſtamenti capar: fidecōmiſſarius. ꝛ boc eſt verus niſi dictus heres vel legatarius accommodauit fidē teſtatori in caſum futurum. i. vt reſtituat fideicommiſſario dicta hereditatē vel legati: ls̄ idem fideicōmiſſarius ceperit ꝓbiberi per leges capere fideicō. Item pone q̄ tūc? inſtituit ſibi heredem filiū ſuū q̄ē in potestate habebat: ꝛ rogauit eū q̄ reſtitueret hereditatē alicui non capaci: ꝛ filiꝰ accōmodauit ei ſuā per boc tacitā fidem: nūquid auferet hereditas dicto filio et fiſco dabit? Et dicitur q̄ non: q̄ habuit neceſſe parere patri. Scias etiā q̄ ſi heres tacitam fidez accōmodauit teſtatori de reſtituēda nō capaci dimidia parte hereditatis in ea tñ parte inquātum fraudē adhibuit non vtit falcidia aduerſus legatarios: ſed in alia parte ſic. Uiuianus.

b ¶ In fraudez. facit. ſ. de iure fiſ. l. iij. in princ. ꝛ. ſ. ſ. ij. ꝛ. iij. ꝛ. ff. de leg. ſ. l. in tacitis. Accurſius.

i ¶ Dicetur. contra. vide tur. ſ. de iur. fiſ. l. iij. ſ. q̄ſi aūt. ſed hic bonus ꝑceſſit initū ꝛ ideo fiſco nō applicat. ſed et caducuz remanet apud eū a quo relictum eſt: vt. C. de caduc. tol. ſ. ꝑ ſcō. ibi autē malum initū habuit: ꝛ ideo fiſco applicatur. et plene dic vt no. d. ſ. q̄ſi autem.

k ¶ Recte. pater interpoſuit fidem filij cōſentientis patri vt daret non capaci parcitur ei vt bic: et ſ. ad leg. fal. l. ſi tacitum. ꝛ arg. ſ. ad leg. cor. de fal. l. filius emācipatus. circa prin. et. ſ. de bo. lib. l. qui cum maior. ſ. fi.

l Hers. Nō vtitur. Niſi talis perſona fuerit que parere neceſſe habuit: vt. ſ. ad. l. falci. ſi tacitum. Accurſius.

m ¶ Fuerit. quia fuit inſolidum inſtitutus. ſed in dimidia contra legem fidem accōmodauit. ꝛ facit. ſ. eo. reſcriptum. ꝛ. C. ad leg. fal. etiā ſi. ꝛ. ſ. ti. ij. l. beneficio.

Cum gdam. ¶ Caſus. Titius fecit teſtamētū: ꝛ in eo ſibi heredē inſtituit ſeiū ꝛ gaiū capaces ꝛ ſemꝑtonium: ꝛ ab eis gbuſdā legata reliquit: ꝛ plegauit dicto ſeio. c. ꝛ equū ſuum. poſtea fecit ſcōm teſtamentum: ꝛ in eo ſibi inſtituit heredes. p. ꝛ. m. quos nō poterat inſtituere ex eo q̄ nō erant capaces forte. ꝛ poſtea deceſſit dictus titius: nūc q̄rit quis debeat habere hereditatē eius: Et reſpō. q̄ ſuis ſecunda inſtitutio non valeat quātum ad cōmodum inſtitutorū/ ꝛ ſic prius teſtamentum non ſit ruptum per ſecūdam inſtitutionem predictam: tñ heredibus in primo teſtamento inſtitutis qui qdem non habuerunt pro ſe ſuptemā voluntatē teſtatoris iampridē ſenatus abſtulit hereditatem tanq̄ indignis: ꝛ dedit eā fiſco. ꝛ poſtea imperator Marcus cū habuit cōſa le queſtionē de vno herede eius nomine? peracto iure perfecto teſtamento teſtator induxerat vel cancellauerat cōmiſit eā cognoſcendꝫ ad prefectos erarij reſeruata ſibi ſnia: ꝛ poſtea in ea iudicauit idez q̄d in ſuperiori caſu: ſcz vt dicto heredi cuius nole erat iductum auferetur ſua pars hereditatis ꝛ daretur fiſco. ſaluatis iuſtis eſſe legata ab eo relicta. Item ꝛ preceptiones ſiue prelegata eidē heredi relicta remanent ſimiliter firma: niſi teſtator voluiſſet contrarium. Uiuianus.

n ¶ Cum quidam ſcripſiſſet. in ſecundo teſtamento. Accurſius.

Non valeat.

† Inquātū ſua. l. videt dicere vulg. illud penez ſuos tenere auctoriſ. cō con. tex. cuz glo. in ca. ſi canōice. ſ. fi. ꝛ ibi glo. extra de of. ordi. ꝛ i cle. ſ. ꝛ ibi card. de iudeis.

† Limitabis hanc. l. per tex. l. i. ex pte. ſ. de adi. leg. ſcz vt procedat q̄ b of q̄ſi legatarius eſt cā intimi ciuarū de quo in. l. cū tabulis. ſ. q̄ſi. ſ. eo.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

a ¶ Non valeat. quantum ad instituti cōmodum: mero tamen iure est heres ꝛ adire potest hereditatem: vnde ꝛ ꝙfundūtur actiones sibi cōpetentes: quia solēnia testamenti sunt in eo completa: sed tamen qz ipse non est capax hereditatis aufertur ab eo hereditas: vt. ſ. eodem. l. in dignum. ꝛ. ſ. eod. l. beredem. ꝛ. ſ. de vulga. ſubſti. l. ex facto. §. iulianus. ꝛ. ſ. de iu. fiſci. l. eius qui. §. eum qui. ꝛ. §. obligationes. ꝛ. ſ. de donatio. l. q̄dam. §. donari. ꝛ de verborum ſignifica. l. aliud eſt capere. et idem dico in eo cuius nomen cancellatur vt ſubijcit: nam ꝛ ille mero iure eſt heres: vt not. ſ. de his que in teſtamen. delen. l. i. §. ſed conſulto. in princip. et. C. de teſtamē. l. noſtraz. Quod autes ſubijcit non eſſe ſuperius teſtamentum ruptum: verum eſt conſiderato eo q̄ ſecundi heredes efficiuntur non habet hereditates: ꝛ quia eo iure quo ſecundum eſt inualidum primum videtur validum. ſed tamen conſiderata alia ratione: qz ſcōm mero iure tenet: ꝛ quia primi heredes nō habent ſuprēmam voluntatem: potior eſt fiſci cauſa in bonis auferendis. Azo.

b ¶ Beredibus tamen. in primo teſtamento inſtitutis vt apparet per ſequētia. ſed videtur cōtra/bis que hic dicuntur. inſtitu. quib⁹ mod. teſta. inſtr. §. poſteriores. et. §. ex eo. ſed et bis que dixi ꝛ ibi not. apparet qz non obſt. Itē contra. C. eo. hereditas. ſed dic vt ibi dixi. ad hoc eſt. ſ. de here. inſtitu. l. pater filio. Item arg. contra ad id quod hic dicitur. C. de rei vxo. actio. in prin. ✠ Item arg. cōtra. ſ. de in diem adiec. l. ſi venditor. §. ſed ꝛ ſi neuter. ꝛ. §. ſed ſi pater.

✠ Dic qz illud eſt ſpeciale fauore dotis. vt l. §. ſolut. ma. ff. bar.

c ¶ Judicauit. ad boc videtur cōtra. j. ſi tab. teſta. nul. ex. l. i. §. ſi heres. ſed ſolu. vt ibi no. ꝛ. ſ. ad. l. cum tabulis. in fi. et. ſ. de bis que in teſt. delen. l. iij. et fi. ℣.

d ¶ Ab eo legata. cuius nomen teſtator indurit.

e ¶ Aſſerunt. vt. ſ. de bis que in teſta. delē. l. iij. ꝛ. ſ. de iure fiſ. l. iij. §. cum ex cā. nec ob. ſ. de lega. iij. l. ſi iure. qz in alio caſu ibi loquitur. ꝛ eſt ſic ad boc qō hic dicit. ſ. de here. inſti. l. fi.

f ¶ Denegabitur. vt. ſ. de his que in teſta. delē. l. iij. ꝛ. ſ. de iur. fiſ. l. iij. §. cum ex cauſa. nec ob. ſ. de leg. iij. ſi iure. vt. ſ. diri. ℣.

Laudius. ¶ Cauſa ſeruum fuit dānatus ad mortē ꝓpter adulterium quod cōmiſit cum ſempronia. ꝛ poſtea aliquo caſu euaſit a cuſtodia nunciorū ita q̄ nō periit: ꝛ dictam ſemproniā non damnatā accepit poſtea in vxorem: ꝛ poſtea fecit teſtamentum idem meuius ꝛ dictam ſemproniam inſtituit ſibi heredem veliꝑsa eum heredes inſtituit: nunc q̄rit an valuerit dictū matrimoniū: ꝛ an vnus poſſit alteri ſuccedere: Et rñ. in vtroq; q̄ non. Sed pone q̄ dictus meuius erat miles ꝛ cōmiſit ſtupꝝ cū dicta ſempronia: ꝛ poſtea accepit eā in vxorez de facto: ꝛ ita tenuit eam in ſuo contubernio. ꝛ poſtea ipſe in militia adhuc exiſtens fecit iure militari teſtamentum ꝛ reliquit ei ſempronie centum/et eam in totum vel ꝓ parte heredes inſtituit: ꝛ poſtea fuit abſolutus a ſacramento militie quo tenetur non euitare mortem ꝓpter ſalutē rei publi. vt not. ſ. ex qui. cau. ma. l. pe. ꝛ ſic redijt domum. ꝛ poſtea infra annum deceſſit: nunquid poterit dicta mulier petere illud quod ſibi relictum eſt in dicto teſtamēto: Et videtur q̄ ſic: ꝛ ex quo miles decedit infra annum a tempore miſſionis ita valet teſtamētū ſuum ac ſi adhuc eſſet in militia: vt hic. ꝛ inſti. de teſta. §. q̄ in caſtris. Reſpō. tñ hic q̄ nō ꝓpter hoc poterit mulier: ſed ad fiſcū debet pertinere. ꝛ hoc dicit cū ſequenti. Uiuianus.

g ¶ Dānatus. olim erat alia pena adulterij q̄ bodie: naz bodie gladio feritur: vt habetur. C. de adul. l. q̄uis. in fi. vnde bodie bec lex non habet locum. Accurſius.

Fiſco applicat qō ſ. de loſſi. teſta. l. papinianus. §. meminiſſe. que fallit. ſ. eo. l. poſt lega-

b ¶ Ad fiſcuz. No. regulam quod aufertur indigno applicatur fiſco: vt

tum. §. amittere. ꝛ. ſ. eo. l. ſi. §. ſi. ꝛ facit ad. l. iſtam. inſti. de here. inſti. §. ſeruum. ꝛ. ſ. de vſufru. leg. l. vxori maritus. ꝛ. C. de inceſt. nup. l. qui cōtra legem. ꝛ. ſ. de rit. nup. l. prefectus. Accurſius. digno aufertur.

i Mulierem. Etſi. i. quis: ſcilz deceſſerit infra annū: qz perinde eſt ac ſi in militia deceſſiſſet: vt. ſ. de teſta. mili. l. qō ꝙſtituitur. ꝛ facit in eod. titu. l. miles ita beredem. §. mulier. Accurſius.

Heredi. ¶ Caſus. Inſtitui teſtamēto meo mihi tres heredes: puta titium ꝛ seium et ſempronium et poſtea feci codicillos in quibus iuſſi ſempronio et ſeio q̄ nomine ſlegati darent titio predicto centū. Item iuſſi titio q̄ alia legata daret dictis coheredibus ſuis in tanta quantitate q̄ ertēdebatur dodrans tertij partis: et ita in ſua parte habet locuz fal. ꝓ dictis legatis: ꝛ poſtea in eiſdem codicillis feci diui ſionem bonoum meoꝝ inter dictoſ tres meos heredes: et poſtea deceſſi. ꝛ poſtea dictus titius accuſauit dictos meos codicillos de falſo et ſuccubuit: nunquid aufertur ei et datur fiſco ſua pars hereditatiſ quam dedi ei in teſtamento? Et dicitur q̄ non. ſed bene denegatur eidē titio actio eius quod legatuz ei fuit a coherede/ſiue a coheredibus ſuis ſcz ꝓ ea parte ſlegati denegaꝝ ei actio quam habet iure legati: id eſt a coheredib⁹ ſuis. nam cum vni de coheredibus ſlegauit a teſtatore ꝓ ſua parte hereditatia non valet legatum: qz heredi a ſemetipſo legari nō poteſt: vt. ſ. eo. eum qui. §. ꝓ parte. vnde iure hereditario retinet illā partem legati. ꝓ parte autem hereditaria coheredum bene valet dictū legatū coheredi coz relictum: vt. d. §. ꝓ parte. tenebit ergo ſiue retinebit ſibi dict⁹ titius: ita q̄ fiſco nō dabit legatū ſibi relictū ꝓ partibus hereditarijs in qb⁹ legati ꝙſtere nō potuit. i. ꝓ parte ſua hereditaria. i. ſicut habet tertiā partē b̄ditatis/ita ꝛ legati p̄dicti tertiā partē oz retinere iure hereditario: ita q̄ eā nō det fiſco. ꝛ ſicut coheredes ſui b̄ñ alias duas partes hereditatis: ita ꝙ illis duabus partibus oeberent titie dare legatū ſi nō diciſſet falſos codicillos: ſed qz dixit falſos ꝓ illis duabus partibus amittit legatū: ꝛ datur fiſco vt diri. Expedita queſtione legati titij veniam⁹ ad legata relicta coheredibus a titio in dictis codicillis: ꝛ q̄ram⁹ vtrū dictus titius poſſit vti beneficio legis falcidie circa dicta legata cū per ea legata vt diri dodrans ſue partis erbauſtus ſit: Et reſpondet q̄ nō. ſi tñ erit vel eſt in amiſſis portiōib⁹ legati titij q̄ recuſaret ſiue excluderet falcidiā ſiue falcidie beneficiū per equitatē compēſationis ſi dicte amiſſe portiones non fuiſſent amiſſe per titiū: non fuiſſent autē amiſſe ſi non diciſſet falſos codicillos predictos. ſicut eñ tunc opponerent titio cōpenſationes coheredes quādo nō eſſent amiſſe dicte portiones legati titij: ita ꝛ nūc quādo ſunt amiſſe per culpā titij dicentis falſos codicillos ꝛ ſuccūbentis. oppoſuiſſent autē ita tunc cōpenſationē titio coheredes. Tu vis a nobis detrahere falcidiam de legatis que nobis ꝓſtare debes: ſz nos damus tibi duas partes legati tibi relicti que valent tantū quātus illud quod vis nobis detrahere de noſtris legatis nole falcidie. nō ergo debes nobis detrahere falcidiam: aut ſi vis detrahere non dabimus tibi aliquid de tuo legato. Si autez plus eſſet in eo qō titius vult detrahere nole falcidie de legatis a ſe relictis coheredib⁹ ſuis q̄ ſit in portionibus legati titij amiſſis per eū eo q̄ dixit falſos codicillos: illud plus bene poterit retinere titius: necin eo habet locum aliqua compenſatio: ꝛ vult dicere bec lex/ſz cum magna difficultate. Uiuianus.

k ¶ Non aufertur. cū eam ex codicillis non habeat. ad qō eſt. ſ. eo. poſt legatum. §. qui principale. ꝛ. l. reſcriptū. ꝛ. l. beres. ꝛ. ſ. de vulg. ſubſti. ex facto. §. fi. ꝛ. ſ. eo. l. eum qui. §. qui ꝓ parte. Accurſius.

l ¶ Acceperit. deſtinatione vt prelegatum.

m ¶ Inter beredes. nam inſtituit titiū ꝛ ſeium equaliter: ꝛ in codicillis

UNIVERSIDAD DE HUELVA

dixit titium citra ꝛ seius vltra rbenum habere debere/quos codicillos titius vt falsos accusauit ꝛ succubuit: ꝛ sic amisit dimidiaꝫ eius quod est citra rbenum/quam videbatur habere iure plegationis: vt. ff. de bis dibus institucion. l. ex facto. ꝛ cõsiscatur: sed aliam dimidiam retinet iure bereditario: cum cõtra testamentum non deliquit, non vero iure legati vt ex codicillis: quia ei a seipso legari nõ potest: vt. ff. de lega. i. l. ꝛ quidē. Seius vero habebit totum vltra rbenum: scilicet dimidiam iure hereditario: aliam iure prelegati: de quo prelegato titius falcidiam non deducit si trñ est in parte confiscata quātū est in falcidiam vult retinere. ad q̃ est. ff. titu. ij. l. nescnnius. Accurſius.

a ¶ Non vtetur. in partibus quas habet seius iure legati.

b ¶ In amissis. i. ablatis vt indigno ꝛ fisco applicatis. Accurſius.

Cum tabulis. ¶ Casus Titius habebat fratrē seiū/qui seius habebat duos filios: et decessit dictus seius relictis post se dictis duobus suis filijs. postea titius predictus habens vxorē et filium impuberem fecit testamētum: ꝛ in eo instituit sibi beredem dictum suū filium impuberem/que institutio dicitur primum testamētum siue patrine tabule: et postea pupillariter substituit dicto suo filio ꝓuberi dictos filios seu fratris sui/quoꝝ ipse titius erat patruus: ꝛ in ipsa substitutione dedit coheredes dictis filijs fratris vxorem suam predictam: ꝛ quosdam alios scilicet substituit dicto suo filio filios fratris ꝛ vxorem suam ꝛ quosdam alios/que substitutio dicitur secūdum testamentum siue secunde tabule: ꝛ postea decessit dictus titius ꝛ extitit ei heres dict⁹ filius impubes: ꝛ postea decessit dictus impubes in pupillari etate: ꝛ sic vendicauit sibi locum dicta pupillaris substitutio in persona dictorum filiorum fratris titij/ꝛ in persona vxoris titij ꝛ aliorum substitutorum. Dicit autem filij fratris titij cogitauerunt qualiter possent excludere ꝛ substitutos eorum ꝛ habere bereditates titij ab intestato: vnde dictā vxorem titij matremq̃ dicti impuberis accusauerunt de partu subiecto. i. q̃ ipsa finxit se peperisse dictum impuberem filiū ex titio viro suo cum nō esset filius titij nec ex eo dem vxoris titij: ꝛ sic pro posse eoꝝ expugnauerunt principale testamentum in quo impubes fuit ſstitutus ꝛ succubuerunt in accusatione. nūquid debet eis auferri pars bereditatis que contingebat eos ex dicta substitutione? Et dicitur q̃ sic: quia non habent sententiā dictam ſm se ex testamento siue super testamēto quod impugnare volebant per dictam accusationem partus subiecti: imo habuerunt cōtra se vt dictum est. Et ita nota q̃ quivult argere principale testamentū a secundis tabulis repellendus est: vt. ff. eo. l. post legatum. §. qui principale. ☞ Ita nota q̃ pauca sepe stringere dicit quicunq̃ superfluus ample ratur. ꝛ ita plana est bec. l. in prin. Uiuianus.

c ¶ Fratris. scz sui testatoris.

d ¶ Datis. scz aliis in substitutione pupillari.

e ¶ Filij. id est filij fratris qui sunt substituti.

f ¶ Pueri. cui erant substituti.

g ¶ Postulassent. ꝛ per hoc testamentū impugnabant patris: vt. C. de bere. instit. l. si pater tuus. ꝛ per cõsequens pupilli: vt. ff. eo. l. ij. in princ. ꝛ. l. post legatum. §. qui principale.

h ¶ Patrui. a quo substituti erant filio suo.

i ¶ Partem. habebant enim coheredes in substitutione q̃ non accusauerunt/ꝛ sic nihil perdunt. ad q̃ est. ff. l. priori. in princ. cum suis concordan. Accurſius.

¶ Quoniam. ¶ Casus. Titius habebat cõcubinam nomine sciam et habebat libertam nomine gaiaz. dictus titius patronus appellauit dictam suam libertam vt esset similiter sua concubina. volebat enim tenere duas cõcubinas pro se. ipsa autem liberta refutauit dictum concubinatum ꝛ nupsit sempronio. postea dictus sempronius fecit testamentū ꝛ in eo reliquit centum dicte gaie sue vxori: nūquid eidem gaie denegatur actio eius quod sibi relictū est? Et videtur q̃ sic: q̃ liberta refutans concubinatum patroni ꝛ alij nubens videtur committere stuprum: vt. ff. de concubi. l. i. in princi. ꝛ. §. penulti. Committentes autem stuprum non possunt aliquid sibi adinuicem relinquere: vt. ff. eod. l. claudius. et l. sequenti. ¶ Respon. tamen bic q̃ nō denegatur ei actio: quia maritus qui accepit eam vel ipsa non videntur contrahere stuprum cum patrono habeat aliam concubinaz. nec enim potest patronus vel alius bare simul plures cõcubinas sic ꝛ actio non fuit denegata liberte quam patronus ꝓ parte instituit heredem in quodam casu qui fuit de facto corā duobus imperatoribus: qui casus fuit talis. Rufina ingenua mulier vulgo quesiuit vnam filiam nomine titiam. ꝛ postea fuit dicta titia effecta ancilla cocci cassiani clarissimi viri alicui casu: ꝛ postea fuit effecta bona mulier dicta Rufina: ꝛ ita cocceus ꝑdictus accepit in concubinā dictam rufinam: ꝛ cū plene eam diligeret ꝓ suo amore manumisit dictam titiam suam filiam: et ita titia fuit effecta libta ipsi⁹ cocci: ꝛ ꝓ suo amore etiā aluit eam titiam ꝛ secum tenuit: ꝛ postea cum esset effecta titia multum pulchra appellauit eā idem cocceus vt esset sua concubina: sed ipsa titia non consensit cocceo ꝑdicto: ideo q̃ habuerat in concubinam matrem suam: ꝛ postea idem coccus in ſstituit sibi beredem eandem titiam: ꝛ quandam suaz coccei neptē: ꝛ postea decessit idem cocceus: ꝛ postea fuit quesitum a quibusdam principibus siue imperatoribus: an dicte titie liberte alūneq̃ cocci denegari debeat actio eius partis beredi tatis quam cocceus ei reliquit: ꝛ allegabat neptis cocci cohberes titie q̃ debebat denegari actio titie ex eo q̃ ipsa noluit esse concubina patroni: cum ipse de boc ipsam appellaret. Respondentur tamen dicti principes q̃ non debet ei denegari dicta actio: q̃ ista titia habuit iustam causaz quare recusauit ꝛ cubinatuꝫ patroni ꝛc. q̃ rufina mater sua fuerat eius concubina: ꝛ boc ſm q̃ habes. §. j. ibi: cum beredis ꝛc. alij habent. §. vulgo quesitum apparuit ꝛc. ꝛ tunc expone vt notaui in littera. Ites et alij aliter intelligunt banc litteram q̃ diximus, ꝛ circa boc dic similiter ꝓout not. circa litteram. Uiuianus.

k ¶ In ea. id est cum ea.

l ¶ Non placuit. ls alij sit concubina.

m ¶ Eius. scz patroni.

n ¶ Qui concubinam. scz aliam.

o ¶ Relictum est. a patrono.

p ¶ Non denegabitur. scilicet liberte: excusabit ergo liberta si patrono suo non ꝛsentiat: cum ille concubinam aliam habeat: nec enim plures potest habere. + vt in auc. qui. mo. na. effi. sui. §. si q̃ autē fuerit. Scholla. vij. si autēnon habeat ille aliam forte non excusatur: vt. ff. de concubi. l. j. in prin. ꝛ. §. pe. Accurſius.

q ¶ Honore pleno. vt ꝛcubinā trī: sed vxor habet plenioꝛ: cū dignitatē per virum habeat: vt. ff. de leg. iij. l. item legato. §. pe.

r ¶ Iudicauerunt. scz vt valeat relictum. ꝛ dic q̃ cassianus habuit rufinam concubinam: ꝛ tandē ſnstituit beredē neptem suam: scz testatoris et ei dedit coberedem filiam rufine quā filiā appellauerat vt esset sibi concubina: ꝛ ita ponitur appellare. j. de iniur. l. ttē apud labeonē. §. appellare. ꝛ. §. si quis virgines. sed ipsa non ꝛsenserat: q̃ cognouerat matrem ꝛ bene fecit: vt. ff. de ꝛcubi. l. j. §. pe. ꝛ ideo querebatur an amitteret suam partem bereditatis. ꝛ construe cuius filiā vulgo quesitā nepti coheredem datam testatoꝛ cassianus appellauit: quam alūnam appauit scilicet esse in domo cassij nutritam: sed boc nō impediret: vt. C. de nup. l. si quis alūnam. Item nota q̃ quidam faciunt. §. vulgo ꝛc. quod non placet. Accurſius.

¶ Cum beredis. ¶ Casus. Instituit mihi beredē titium filium meum impuberē in testamento meo: ꝛ postea feci ei scās tabulas. i. substitui pupillariter gaiuꝫ semproniū: ꝛ multa legata in secūdis tabulis reliq quibusdam: ꝛ postea peniuit me substituisse gaiuꝫ: vnde induxi nomē eius tabulas secūdas incidendo ꝛ volendo excludere gaiū trī: ꝛ postea decessit: ꝛ filius meus predictus impubes extitit mibi heres: ꝛ in pupillari etate decessit: vnde vendicauit sibi locū dicta substitutio: ꝛ sic gaiuꝫ ꝛ sempronius adiuerunt ex substitutione: ꝛ postea siscus petit portionē gaij vt indigni: ꝛ de iure habuit. certe boc nō nocet legatarijs quibus fuit legatum a gaio: imo siscus tenet ei satisfacere. Uiuianus.

s ¶ Induxisset. cultello incidendo: vel prius induxit penna/postea incisit. Accurſius.

t ¶ Fuisset. imo venientes ab intestato debent habere: vt. ſ. si tabu. testamen. nul. er. l. i. §. si beres. Solutio. bic vt soli beredi noceret: non vt intestatus decederet. poterit ergo adiri bereditas: sed beredi auferetur per

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2011

tur per fiscum: ibi autem voluit prorsus intestatus decedere/nō soli heredi nocere. Vel dic vt ibi. Accursius.

a ¶ Non obesse. vt ff. d. de his que in testa. delen. l. iij. et fi. ff. eo. l. cum quidam. in fine.

b ¶ Suo onere. vt. ff. ad silleia. l. cū fisco. ff. ad trebel. l. marcellus. §. fi. ff. de iur. fis. l. dicit. Sz quid de ere alieno? Rā. vt. ff. de iure fis. l. nō pos sunt. Accursius.

Heredes. ¶ Casus. Titi⁹ debitor me⁹ instituit me heredem: et postea fuit a quibusdam occisus. ꝛ ego adiui hereditatem suaz ꝛ fructus ex rebus hereditarijs percepi cum scirem eū ita occisum. vnde per additionez predictā fuit cōfusa actio quam contra eum habebam ꝛ nō vindicaui mortem suam proponēdo accusationem contra cedis auctores. certe fiscus pōt mihi auferre hereditatez predictā: ꝛ etiaz oēs fructus ex ea a me pceptos sine ante ꝛtrouersiā imbi p fiscū motā siue post: et nō potero petere vt mihi restituatur mea actio per additionem confusam. Si autem credebam eum esse mortuū naturaliter ꝛ nō occisum/ꝛ ita errabaz in facto non teneor de fructibus perceptis ante motā controuersiam: ꝛ possum postulare vt mihi restituat mea actio confusa. Aluianus.

c ¶ Restituere. ad quod est. C. eo. l. i. ꝛ. l. pri. ꝛ. C. de agri. ꝛ censi. l. quādmodum. Accursius.

d ¶ Nec probe. hoc est secundū dictū. ad q̄ ff. §. eodem. l. indignum. ꝛ. ff. l. prima. §. i. ꝛ. ff. de iure fisci. l. eius qui. §. pe. ꝛ fina. Accursius.

e ¶ Facti. secus igitur si iuris. Arg. cōtra. ff. de petitio. heredi. sed ꝛ si lege. §. scire. Additio. Tu dic q̄ ideo quia ignorantia iuris quo ad fructus non constituit quem in mala fide: vt. l. si fur. §. i. ff. de vsucapio. fm Barto. hic.

f ¶ Defensionem. qui lucratur pro cultura ꝛ cura: vt insti. de re. diui. §. si quis a non domino. ita ꝛ hic lucretur.

g ¶ Subducatur. id est subduci petatur.

h ¶ Postulaturū. No. refusc itatur actio. sic. C. ad leg. fal. l. in imponenda. ꝛ. ff. ad silleia. l. propter veneni. §. neptis. ꝛ. l. iij. §. si ignorans. et. ff. de acqui. here. cū bonis. §. fi. ꝛ. ff. ad trebel. l. pe. sed regulariter cōtra. ff. de solu. qui res. §. aream.

Eum qui. ¶ Casus. Institui mihi hereditatem: ꝛ tacite eum rogaui q̄ restitueret scio nō capaci: ꝛ ipse titius super hoc mihi fidem accōmodauit in fraudem legis: que dicit nō posse relinqui non capacibꝰ: ꝛ decessi. dictus seius adiuit hereditatem meam ꝛ fructus ex ea percepit. certe tenet fisco restituere hereditatē meam ꝛ oēs fructus qui inde percepti sunt: siue pcepit antea moueret ei questio per fiscuz: siue per eū qui debuit fisco: siue percepit postea: q̄ non videt bone fidei possessor qui taliter fidem accōmodauit. Sed qd si dictus seius ante motam sibi ꝛtrouersiam vendidit aliquos fructus: Certe post motaz sibi controuersiā de dicto tacito fideicōmisso tenet restituere preciū fructuū ꝛ vsuras eius: siue fuerunt naturales fructus quos vēdidit: siue industriales: ꝛ hoc ad exēplum bonorum fisco venditoꝝ ex dicta causa tacita fideicōmissi. nā si possessor eoꝝ bonorum vendat ea/tenet restituere preciū fisco cum vsuris: vt hic. ff. C. eo. l. i. ij. respon. Si autem dictos fructus non vendidit/sed habuit eos in suo vsu satis erit preciā trium eorum fisco restituisse. Quis autem ita sit strictus iure circa preciū ꝛ vsuras fructuum venditorum vt dictum est. ff. eo. l. tamen diuus pius de equitate decreuit fructus dictorum bonorum tacite nō capaci relictorum trīm deberi fisco ꝛ nō vsuras preciꝰ eorum fructuum: ꝛ hoc citra distinctionem temporis. i. siue sint percepti ante cōtrouersiam possessoris motam: siue post. Sed quis in istis casibꝰ sustinebit onera hereditatis: nunqd fiscus qui habet bona: an vero heres meus? Et dicitur q̄ fiscus. ꝛ idez

non obesseᵉ qui retinuerāt voluntatem diuo marco placuit: ꝛ ideo cum suo onereᵇ fiscum succedere.

Qui nō vindicat mortem defuncti indignus est hereditate: ꝛ actiones confuse non restaurantur nisi ignorantia fuerit deceptus. hoc dicit Bartolus.

Idem. Lex. xvij.

Heredem qui sciens defuncti vindictam amisit: infuper habuit fructus: omnes restituereᶜ cogendum existimaui: nec probeᵈ desideraturum actionem confusam restitui: deceptum autem ignorantia factiᵉ bone fidei possessoris defensionemᶠ habituꝝ ante motam sibi controuersiaz si ratio fructuū subducaturᵍ: nec improbe confusam actionem redit postulaturumʰ.

Qui tacitā fidem accommodauit de restituēdo fideicōmisso tenetur ad fructꝰ: ꝛ post litis contestationem ad vsuras istorum fructuum vēditorum de rigore: secus de equitate. hoc dicit Bar.

Idem. Lex. xviij.

Eum qui tacitum fideicōmissum in fraudez legis suscepit eo quoq; fructᵘ quos ante litem motā percepit restituere cogendum respondi: quia bonefi dei possessor fuisse non videturⁱ: exēplo bonorum a fisco venditorumᵏ: post motazˡ de tacito fideicōmisso cōtrouersiā: ante preciaᵐ fructuū percepta cū vsuris esse restituēda rndi: sed ꝛ oium fructuū quoꝝ preciā pcepta fuerant. q̄ si fructus invsu habuit coꝝ pciā tm restituat satis erit: sed diuusⁿ scurus bonoꝝ tacite relictoruz citra distinctionē tpis fructus dūtaxat deberi: nō etiam vsuras eoꝝ beni gne decreuit: quo iure vtimur.

Si quo vniuersa bona auferunt/apd eum onera eris alieni nō remanent: tamen iura confusa non restaurantur. hoc dicit Bartolus.

¶ Bonis vniuersis ex causa taciti fideicom. fisco restitutis: heredemᵒ onus eris alieni nō spectare quenit: nec aliud seruat mortē nō defensaᵖ. Si quid tamē od aditā hereditatē actionibus aut seruitutibus confusis amiseritᵍ: auxilium restitutionis nō merebitur.

In bonis que auferuntur ex causa taciti fideicommissi prelegata non veniunt: ꝛ prelegata ita intelligitur prout testator reliquit/non prout de iuris subtilitate debentur. hoc dicit Bartolus.

¶ Pro parte heres institutus predū legatuzʳ acceperat et hereditatem non capienti restituendi tacitum ministerium susceperat: q̄ q̄ legatum pro ipsius parte nō constitissetˢ: ideoq; portionem istam pro herede possideretᵗ: tacitum quando fisco sunt vendicata bona testatoris ex eo q̄ heres non vindicauit mortem ipsius testatoris ab aliquibus occisi. si quid tamen ob additionem hereditatis amiserit dictus heres tacite fidez fusc̄ipiens vel non vlcisc̄ens mortem defuncti: puta quia actiones quas habebat contra defunctum sunt confuse propter dictam additionem. aut seruitutes quas habebat in predijs defuncti sunt confuse propter dictam additionē nō meretur auxilium restitutionis dictarum actionū vel seruitutū: qz propter culpā suam amisit bona.

¶ Pro parte heres. Institui mihi heredem titiū et seium et predicto titio prelegaui fundum: et rogaui eundem titiū vt suā partem hereditatis restitueret semptonio non capaci: et ipse titius accommodauit mihi tacitaz fidem super hoc: et ficsua pars hēditatis debet dari fisco: vt in pncipio buius. l. ꝛ postea decessi. nūc queritur an integrū fundum sibi prelegatuz possit sibi retinere: ita q̄ non debet fisco eum vel eius partem? Et videtur q̄ dimidiaz partem fundi sibi debeat retlere/ꝛ dimidiam fisco dare: quia legatum ipsius fundi pro parte valet: id est pro dimidia ipsius fundi quaz habet idem titius a cohrede suo: et ita cum illam dimidiam habeat iure legati/non tenetur eam restituere fisco cum non accommodauerit fidem de restituendo legato nō capaci: sed tantum de restituenda sua parte hereditatis vt dictum est. p alia autez dimidia fundi quā videtur idem titius capere a seipso non valet legatuz: quia heredi a semetipso legari non potest: vnde illam partem videt possidere titius eo quia est heres pro dimidia: ꝛ ita iure hereditario videt eam possidere ꝛ non iure legati. si possidet eam iure hereditario/ꝛ ipse accōmodauit fidem de restituenda sua parte hereditatis non capaci vt dictū est: ergo videtur accōmodasse fidem de restituenda parte legati: ergo eā partez fundi legati debet dare fisco. Respon. tamen hic q̄ nullam partē fundi debet dare fisco: imo integer fundus pz ei relinqui. nec enim dicendū est ratione iuris ac possessoris varietatē inducere diuisionē voluntatis. i. non est dicendum q̄ ratio iuris que sez varietatē possessoris fundi prelegati inducit: vt sez titius cui prelegatus est fundus possideat fundū vario modo. i. partē quam habet a coheredе iure legati: ꝛ partē quam hz eo q̄ est heres iure hereditario vt dictū est ꝛ non est dicendum. dico q̄ dicta ratio iuris inducat diuisionē voluntatis testatoris. diuiderē autē voluntas testatoris si partē dicti fundi legati retineret sibi dictus titiⁿ: ꝛ aliam fisco restitueret. cū voluerit testator eum titium retinere sibi totum fundum ex prelegatione. Aluianus.

a ¶ Heredes. Titius debitor meus instituit me heredem: et postea fuit a quibusdam occisus. et ego adiui hereditatem suaz et fructus ex rebus hereditariis percepi cum scirem eum ita occisum. unde per additionez predictā fuit cōfusa actio quam contra eum habebam et nō vindicaui mortem suam proponēdo accusationem contra cedis auctores. certe fiscus pōt mihi auferre hereditatez predictā: et etiaz oēs fructus ex ea a me pceptos sine ante ꝛtrouersiā imbi p fiscū motā siue post: et nō potero petere vt mihi restituatur mea actio per additionem confusam. Si autem credebam eum esse mortuū naturaliter et nō occisum/et ita errabaz in facto non teneor de fructibus perceptis ante motā controuersiam: et possum postulare vt mihi restituat mea actio confusa. Aluianus.

b ¶ Restituere. ad quod est. C. eo. l. i. et. l. pri. et. C. de agri. et censi. l. quādmodum. Accursius.

c ¶ Nec probe. hoc est secundū dictū. ad q̄ ff. §. eodem. l. indignum. et. ff. l. prima. §. i. et. ff. de iure fisci. l. eius qui. §. pe. et fina. Accursius.

d ¶ Facti. secus igitur si iuris. Arg. cōtra. ff. de petitio. heredi. sed et si lege. §. scire. Additio. Tu dic q̄ ideo quia ignorantia iuris quo ad fructus non constituit quem in mala fide: vt. l. si fur. §. i. ff. de vsucapio. fm Barto. hic.

e ¶ Defensionem. qui lucratur pro cultura et cura: vt insti. de re. diui. §. si quis a non domino. ita et hic lucretur.

f ¶ Subducatur. id est subduci petatur.

g ¶ Postulaturū. No. refusc itatur actio. sic. C. ad leg. fal. l. in imponenda. et. ff. ad silleia. l. propter veneni. §. neptis. et. l. iij. §. si ignorans. et. ff. de acqui. here. cū bonis. §. fi. et. ff. ad trebel. l. pe. sed regulariter cōtra. ff. de solu. qui res. §. aream.

h ¶ Eum qui. Casus. Institui mihi hereditatem: et tacite eum rogaui q̄ restitueret scio nō capaci: et ipse titius super hoc mihi fidem accōmodauit in fraudem legis: que dicit nō posse relinqui non capacibꝰ: et decessi. dictus seius adiuit hereditatem meam et fructus ex ea percepit. certe tenet fisco restituere hereditatē meam et oēs fructus qui inde percepti sunt: siue pcepit antea moueret ei questio per fiscuz: siue per eū qui debuit fisco: siue percepit postea: q̄ non videt bone fidei possessor qui taliter fidem accōmodauit. Sed qd si dictus seius ante motam sibi ꝛtrouersiam vendidit aliquos fructus: Certe post motaz sibi controuersiā de dicto tacito fideicōmisso tenet restituere preciū fructuū et vsuras eius: siue fuerunt naturales fructus quos vēdidit: siue industriales: et hoc ad exēplum bonorum fisco venditoꝝ ex dicta causa tacita fideicōmissi. nā si possessor eoꝝ bonorum vendat ea/tenet restituere preciū fisco cum vsuris: vt hic. et. C. eo. l. i. ij. respon. Si autem dictos fructus non vendidit/sed habuit eos in suo vsu satis erit preciā trium eorum fisco restituisse. Quis autem ita sit strictus iure circa preciū et vsuras fructuum venditorum vt dictum est. ff. eo. l. tamen diuus pius de equitate decreuit fructus dictorum bonorum tacite nō capaci relictorum trīm deberi fisco et nō vsuras preciꝰ eorum fructuum: et hoc citra distinctionem temporis. i. siue sint percepti ante cōtrouersiam possessoris motam: siue post. Sed quis in istis casibꝰ sustinebit onera hereditatis: nunqd fiscus qui habet bona: an vero heres meus? Et dicitur q̄ fiscus. et idez

i ¶ Non videt. immo predo: vt. ff. de peti. here. l. predonis. et facit. C. e. l. j. et. ff. l. pri. Accursius.

k ¶ Vendicatorum. cū quibus veniunt fructus ante litē et post litē percepti a malefidei possessore: vt. ff. pri. veniunt et vsure et preteritorū fructuum: sed cum distinctione temporis: sez post motam litē non ante: sed postea corrigitur q̄ de vsuris dicit.

l ¶ Post motam. hoc lege cū sequentibus.

m ¶ Precia fructuum. i. estimationem fructuum.

n ¶ Sed diuus. corrigens q̄ prime de vsuris dixit. et facit. ff. de vsu. l. cum quidam. §. in tacito. et. C. de petit. here. l. j.

o ¶ Heredem. subaudi at si non habes.

p ¶ Non defensa. i. non vindicata per accusationem.

q ¶ Amiserit. hic distingue: vt. ff. eo. l. pri. facit. ff. eo. l. indignus. et de vulga. substi. ex facto. ff. fi.

r ¶ Legatum. i. prelegatum.

s ¶ Non constitisset. vt. ff. de leg. j. l. legatum. §. j.

t ¶ Possideret. et ideo videbatur sibi auferenda vt ab indigno: et cetera que capit iure hereditario.

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

a ¶ Integrum. quoniam in eo fraudem non cõmisit: ad qꝫ est. ff. ad. l. bo. redi. j. fi. z l. bo res. z l. rescriptum. Sed econtra videt qꝫ totũ perdat: vt. d. l. bonedi. ij. fi. sed ibi impugnauit voluntatem totam.

b ¶ Rationem iuris. que est vt non valeat pro ea parte legatum.

c ¶ Uarietatem. que est vt eam partem pro herede: aliã pro legato possideat.

¶ Si scripti. ¶ Casus. Titium z seuũ instituit mihi heredes: et posteã mutata voluntate aliud testamentum facere volui: z ipsi impediere runt me facere: et posteã decessi. certe fiscus debet habere hereditates: z nihil valebit de eo quod in primo testamento continebatur circa legata vel fideicommissa vel circa alia. Uiuianus.

† Als. §. pau. rñ.

d ¶ Si script. als. §. paulus respondit. z iungitur prædecentibus: als lex. et incipit: si scriptis.

e ¶ Uideri. nil ergo percipiunt instituti. vt z. ff. si qs ali. te. pro. l. ij. z. C. si qs ali. te. pro. l. ij. in prin.

¶ Si qui. ¶ Casus. Cum centum haberes in dotem ab vxore mea/ipsa fecit pactum qꝫ lucraret dotes si ipsa prædecederet: z posteã fuit occisa z ego non vindicaui mortem suam accusando interfectores. certe auferetur mihi dicta dos vt ingrato z datur fisco. Uiuianus.

f ¶ Auferr. z fisco applicatur: vt. j. de iure fisci. l. cum mortẽ. z facit. ff. sol. ma. l. fi ab hostibus. §. i.

Ostiones. ¶ Casus. Si libertus meus fit occisus: z ego nõ vindico mortẽ suã z accusando interfectores portio quã deberem als habere in bonis suis aufertur mihi z datur fisco. conuenit enim omnes heredes vel eos qui loco heredis sunt: vt sunt bonorum possessores agere officiose siue cũ magno affectu circa vindictam defuncti: z si nõ faciunt ita puniuntur vt dictum est. Uiuianus.

g ¶ Eorum. patronorum.

h ¶ Libertorum. suorum.

i ¶ Suspecto. qꝫ suspitio erat eos ab aliquo occisos.

k ¶ Non defenderunt. id est non vindicauerunt.

l ¶ Heredis. vt bonor. possessores: vt insti. de bo. pos. §. quos autem.

m ¶ Officiose. i. cuz officio siue pietate: siue affectu magno z ceteris: z sic est contra. §. eo. l. j. Accursius.

Utorẽ. ¶ Casus. Dec. l. ponit vnum casum principalẽ in prin. fui vsqꝫ illuc: z si libertũ etc. z in versi. discreta sunt etc. vsqꝫ ad finẽ. l. z occasione dicti principalis casus ponit tres casus alios secundarios. est ergo talis casus prãcipalis. Cũ titius eẽt tutor seu pupilli fecit gaius testamentum: z in eo legauit dicto tutori. c. z dicto pupillo alia. c. z sic instituit sibi heredes. p. z. m. z posteã decessit dict gaius testator. posteã dictus titius tutor videns qꝫ bona gaij debebant pertinere ad pupillum suum ab intestato si ipse gaius non fecisset testamentũ. z audiens a qui busdam qꝫ dictũ testamẽtũ erat falsum: nomine pupilli accusauit dictũ testamentũ de falso z succubuit: nũquid amittit idem tutor legatus sibi relictum in eodẽ testamento: Et videt qꝫ sic. vt. §. eo. papinianus. Rñ. tamen hic qꝫ non: qꝫ necessitas officij tutele z fides tutoris debet esse excusata. Iz enim idem titius sit tutor z legatarius tñ iura diuisa sunt. nam aliud est ius tutoris z aliud ius legati relicti eidem tutori. z cum accusauerit tutor testamentum de falso iure pupilli z non iure sue persone non debet mereri propriam penam: et adeo est ille pupillus defensor tutoris sui qui accusauit testamentus de falso nomine ipsius pupilli. z adeo est quasi patronus dicti tutoris quantum ad excusandũ eum tutorẽ a pena vt ipse tutor non patiatur penam vt dictum est: sed ipse pupillus sic circa legatum sibi relictum: nas illud debet amittere nisi inuetur beneficio in integrum restitutionis. z quod dixi in accusatione falsi testamẽti men ei predium integrum esse relinquendum respondi: nec enim rationẽ iuris ac possessionis varietatem inducere diuisionez voluntatis.

¶ Testamentum primum rumpitur si testator secundus facere inceperit: z ipeditus per heredes nõ perfecerit. b. d.

Paulus. Lex. xix.

Si scriptis heredib ideo hẽditas ablata est qꝫ testator aliud testamentũ mutata voluntate facere voluerit z impedit ab ipsis est: ab vniuerso iudicio prior recessisse cum videri.

Hermogenes. Lex. xx.

Iq mortẽ vxoris nõ defendit: vt idigno dos aufert.

Paulus. Lex. xxi.

Ortiones quoqꝫ eozum si scovendicant: qui mortem libertorum suspecto occidentiũ non defenderunt: omnes cũ heredes vel eos qui loco heredis officiose agere circa defuncti vindictam conuenit.

¶ Qui ex necessitate officij testamẽtum accusat ab eo quod ꝓpio nomine meruit non repellitur. Itẽ quando plura iura concurrunt in persona vnius/perinde est ac si concurrant in personis diuersorum. Itez pupillus ex facto tutoris perdit si restituatur. hoc dicit Bartolus.

Triphonius. Lex. xxii.

Utorem qui sui pupilli nomine falsum vel inofficiosum testamentum dixit non perdere sua legata si non obtinuerit optima ratione defenditur. Et si libertum patris pupilli sui noie capitis accusauit: nõ repellit a bonorum possessione cõtra tabulas: quia officij necessitas tutoris fides excusata esse debet: nec qs iudicum calumnia notabit tutorem qui nõ suis simultatibus ac cusationez sub nomine pupilli instituit: sed cogẽte forte matre pupilli vel libertis patris instantibus. Et si tutor reũ aliquez postulauerit pupilli nomine: z ideo nõ fit executus q interim ad puberta pupillus peruenerit nõ oportet dici in turpillianum cum senatusconsultum inciderit. discreta sunt enim iura qꝫ plura in eadem persona deuenerint: aliud tutoris: aliud legatarij. z cuz non sue persone iure sed pupilli accusauerit propriam penam mereri non debet. Denicꝫ pupillo relicta in eo testamento nisi a principe conseruata sint pereunt: adeo ille est accusatoris defensor z ẽ si patronus. Idem et sabinus scripsit ad vitellium.

¶ Senatusconsultum quo cauetur auferendum ab eo quod qs tacite vult restituere incapaci: habet etiam locum si heres restituat id quod potest retinere ratione falcidie.

Gaius. Lex. xxiii.

Iquilibet heres ex cuiusdam testis. Accursius.

habet locum si dixisset testamẽtum inofficiosum. Explicito principali casu qui pertinet ad hunc titulum: videamus vnum de tribus secundarijs casibus qui est talis. Pone qꝫ dictus tutor nomine dicti sui pupilli accusauit de crimine capitali libertum patris sui tutoris z succubuit: et posteã idem libertus fecit testamentum z preterijt dictum tutorem filiũ patronum sui: nũquid habet idem tutor bonorum possessionem cõtra tabulas ipsius liberti: Et videtur qꝫ non: vt. §. de bonis liber. qui cum minor. in principio. Respon. tamen hic qꝫ non repellit a dicta bonorum possessione: quia officij necessitas z tutoris fides debet esse excusata: nisi instituisset dictam accusationez per suas simultates siue calũnias quia tũc bene repelleretur. z idem est per ola in secundo casu secundario: scilicet si dictus tutor instituat contra aliquam accusationez nomine pupilli/et non probet: et fic succũbat. nam non veretur penam calumniatoris nisi instituat dictã accusationem per simultates. Idem est per omnia in tertio casu secundario: scilicet si dictus tutor instituat contra aliquez accusationem nomine pupilli: z ideo desistat ab accusatione ꝙ interim pupillus ad pubertatez perueniat. nam non incidit in turpillianũ tutor. Uiuianus.

† Et qꝫ pt est a maleficio excusat. vt. l. tres tutores. §. de admi. z pen. tut. qꝫ vez: i male ficio sumpto. non bo z lũdo per bul. l. Lentã. C. de fur.

n ¶ Pupilli noie. aliud si suo: tunc enim ppria perdit legata: vt. j. ea. l. in fi. ibi: z cum non sue persone etc. z. §. eo. l. posteã tum. §. ei. et. §. amittere. Itez qꝫ dicit nomine pupilli dic id est ꝓ vtilitate pupilli: suo tamen no-

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Retinuit.id est retinere potuit.

b ¶ Senatusconsulto.cuius nomen non habemus quo cauetur ei auferendum ⁊ fisco applicandum.Argu.ff.ad trebel.l.marcellus.§.fina.vi debatur autem contrarium ideo quia de suo largitur: vt argu.ff. de iure fisci.l.ita fidei.in fine.Accursius.

SI testamẽtū pris.

¶ Casus. Quāuis ille qui dicit testamentuꝫ falsum ⁊ succumbit perdat illud quod fibi in eo testamento relictum est et detur fisco: vt.§.eo.papinianus.ff.l.post legatuꝫ. §.si pater.tamen ille non amittit qui dicit testamẽtum non iure factuꝫ propter solẽnitatem deficientem q; tunc videt de iure disputare ⁊ nō iudiciū defuncti impugnare. Viuia.

c ¶ Negauerit.iure factū. Accursius.

d ¶ Impugnauit.scilicet taliter vt perdat relictum vere tamẽ impugnat: qđ dic vt.§.eod.l. post legatum.§.i.

SI gener. ¶ Casus. Cū baberem filiaꝫ tiū in vxorem: que quidem aliqua de causa non erat capax feci testamentum: ⁊ dictū titium meuꝫ socerū institui mihi heredem: ⁊ decessi. postea veniri seius et detulit bona mea in fiscum dicens me debere psumi rogasse tacite dictū meum socerū vt restitueret bẽditatē meā vxori mee predicte/ que erat sua filia:et hoc dicebat debere presumi ratione pñe affectionis. Sed certe hoc non debet presumi propter hoc soluꝫ: immo oportet de hoc tacite heredem esse rogatum in veritate: vt dicit.§. eo.in princi. ¶ Apud sceuolam. Institui mihi heredem titium: ⁊ rogaui eum q; daret centum seio non capaci. ⁊ postea dictus seius decessit me testatore viuẽte: ⁊ sic in eius persona nō cessit dies legati fideicōmissi vtiliter vel inutiliter. non vẽdicatur certe hoc casu a fisco dictum fideicōmissum: sed remanet apud heredem. Viuianus.

c ¶ Paterne.quia loco parentis est socer: vt.§.solu.matri.l.quia parẽtis. quasi de eo cōfidat. vel paterne q; vxor: sc; filia soceri erat nō capax: ideo videbatur socer instituisse vt ad filiam peruenire: que suspicio non sufficit nisi appareat eum tacite rogasse: vt.ff.de iur.ff.l.non intelligitur.in prin.ff.§.j.ff.§.eo.l.in fraudem. Sed arg.cōtra.C.de fideicō. l.q̃uis.ff.ad trebel.l.pure.

f ¶ Illicite.quia non capaci.

g ¶ Remanet.ad hoc est.C.de ca.tollen.§.pro secundo.ff.§.e.l.in fraudem.§.i.Argu.contra.ff.de iure fis.l.iij.§.quando autem.sed aliud est mori vt hic.aliud fieri non capacem: vt ibi. Item hic fallit regula quā habes.ff.de inoffi.testa.l.papinianus.§.meminisse.vt ibi dixi:ff.§.eo. l.claudius.in fi.Accursius.

¶ De conditionibus ⁊ demonstrationibus. ¶ Supra dictum est de legatis:in quibus qz quandoq; ponitur conditio/demõstratio/modus et causa:ideo de his dicit. Est autem conditio quedam legati suspensio cuius de futuro defectus seu confirmatio pendet. Demõstratio est quedam in existentibus seu preteritis accidẽtibus notitia quo magis legatum sit liquidū adhibita. Causa dicitur quedā de preteritis precedens suasio quo testamẽto nostro magis quem honoremus:siue animi pulsio a nobis ex presa. Modus est de futuro ⁊ quasi cuiusdaꝫ remuneracionis a legatario petite exhortatio: quo non completo ita relicto puatur: sicut deficiente conditione ab initio non capitur: videlicet ergo de natura predictorum. Natura cōditionis est vt si sit potestatiua ei obtẽperetur vel per eum qui obtemperare debet non fiat quominus adimpleatur: quo casu pro impleta habetur ⁊ relictum capietur: vt.C. de cōdi.insert.l.fina.ꝛ.§.de condi.insti.l.que sub ꝯditione.et de lega.j.l.turpia. Si ꝙturpis vel inhonesta siquidem ex parte legatarij pro nō adiecta habetur.idem de impossibili:aliter si ex parte heredis ponaꝫ: tunc enim legatum vitiatur: vt insti.de leg.§.fina. Si vero casualis vel mixta fuerit euẽtus spectatur: vt.C.de cadu.tol.§.sinautẽ aliquid. In mixta vero legatarius adiuuatur si per eū non stetit sed per eum in cuius fortuitum casum steterit: vt.C.de cōdi.insert.l.legatum. Natura vero cause vel demonstrationis est vt q̃uis falsa demonstratio vel causa dicatur: legatum tamen nō vitiatur: vt institu.de leg.§.si quis in nomine.ꝛ.C. de falsa cau,adiec.leg.l.ij.ꝛ fina. Natura vero modi hec est: vt modus adimpleatur vel per legatarium non steterit quominus adimpleatur: ⁊ sic legatum non reuocatur: vt.C.de bis que sub mo. l.i.et.ij.

Conditio/demõstratio/causa/modꝰ/qđ sunt.

Condiciõis vary effectus.

¶ Incipit liber digestoꝝ. xxxv. ⁊.xj. inforciati.

¶ De conditionibus et demonstrationibus et causis et modis eorum qui in testamentis scribuntur.

Titulus primus.

Egatꝰ que relinquunt aut dies certꝰ aut cõditio adscribitur: aut si nihil horum factum sit presentia sunt nisi ipla conditio infit. ¶ Cum dies certus ascriptus est q̃uis dies nondum venerit solui tamẽ possunt: qz certum est ea deberi. ¶ Dies autem icertus est cum ita scribitur: heres meus cum morietur decem dato. nã die incertum mors habet eius: ⁊ dico si legatarius ante decesserit / ad heredem eius legatum non transit: quia non cessit dies viuo eo: q̃uis certum fuerit moriturum heredem. ¶ Inest autem cõditio legatis velut cum ita legamus. Quod ex aretbusa natum fuerit/ petitionem legati. si autẽ legaui tibi sub incerto die:puta qꝫ ita dixi. heres meus cum morieris/ipse heres decẽ dato: ⁊ heres meus soluat tibi ante mortem suã: non videt soluere debitum: ⁊ ita si tu legatarius ante decessisses nõ soluto adhuc tibi legato q̃ decederet heres meus:ad heredem tuum non transit legatum: quia dies legati non cessit viua voce: q̃uis certum fuerit heredem meum moriturum esse. De cõditionali autem legato proprie nõ dicitur hic nec de puro. Sequitur videre de legato cui tacite inest conditio:puta qꝫ ita legaui tibi:quod ex aretbusa natum fuerit heres dato. aut fructus qui ex fundo titiano nati fuerint heres dato. aut seruum quem alij non le gauero seio dato. in his enim tribus exemplis inest conditio in legato: ⁊ dicitur legatum capere dilationem re ipsa: vt.ff.de verbor. obli.l.interdum.ꝛ.l. inter stipulantem. §.facram. Viuianus.

Dies icertus an: ⁊ qñ p cõditiõe habetur.

b ¶ Conditio.que apponitur per si ⁊ cum. vt.ff.de ver.obli.l.quodcūq. §.pe.ff.l.huius.ꝛ adde hic tertium membrum:sc; aut dies incertus:vt ff.eadem.l.§.dies.sed dices eum contineri sub membro de conditione: vt.ff.eod.l.dies,at dico hoc non esse verum semper vt habeatur pro cõditione dies incertus:vt.ff.quando dies leg.ced.l.si cum heres.in fi.l.ꝛ ff.eo.l.conditiones.Accur.

i ¶ Presentia.i.pure debentur.sic.ff.de leg.ij.l.omnia.ꝛ.ff. quãdo dies leg.ced.l.si dies.in prin.ff.ꝛ.ff.de regu.iur.l.in oibus.sed fallit.ff.ad treb. l.epistolam.§.fi.ff.ꝛ.l.vbi.ꝛ.ff.de aur.ꝛ argẽ.leg.l.filiam.que sunt ꝛtra. Vel dic in illis tacitam inesse conditionem.

k ¶ Conditio insit.quod est quãdoq; ex natura vel qualitate rei legate: vt in partu aretbuse ꝛ fructibus.quãdoq; ex qualitate legãdi: vt seruũ quem alij non legauero seio dato: vt.ff.§.fi.

l ¶ Possunt.cũ gratia onerati dies est appositus:als secuꝫ: vt.ff.de an. leg.l.cũ.ꝛ de leg.ij.l.fi ta.§.pegasus.ꝛ est aliud in ꝯditionali legato relicto in diem icertum ꝙ hic dicat: vt.ff.de verb. obli.l.ſtipulatio ista.§. inter certam.ꝛ.ff.de condi.indebi.l.qui promisit.ꝛ.ff.quando dies leg. ce.l.si dies. Item in diei cessione differt purũ ⁊ ꝯditionale: vt.C.de cad. tollen.§.si autem sub conditione.

m ¶ Non cessit.facit.ff.qñ dies leg.ce.l.si cũ heres.ꝛ.ff. eo.l. heres meus. et.l.in testamento.ꝛ.ff.de leg.ij.l.si pecuniam.§.fi.Accur.

n ¶ Conditio legatis.non tamen per omnia est conditionale: vt.ff.eo.ti. l.conditiones.ꝛ dic vt dixi.§.ea.l.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Fructus. sic. ff. de ver. obli. l. inter dū. ¶. l. inter stipulantē. §. sacrā. ¶ ff. de tri. ¶ oleo. leg. l. cum certus. ¶ de contraben. emp. l. si debitor. §. fina.

b ¶ Non lego autero. idē si dicā qui meus erit cū moriar. vt. ff. de leg. j. l. v. §. j. l. vj. Accursius.

Onditionū. ¶ Casus. Quedam sunt cōditiones in testamentis apposite que possunt adimpleri per eum cui ipposite sunt quādocunq; ex quo apposite sunt scilz et viuo testatore ¶ mortuo ante aditam hereditatez suam ¶ post: vtputa si ita dixit testator. centuz lego titio si nauis ex asia venerit. Alie autē sunt conditiones que nō pñt impleri nisi post mortē testatoris: vtputa si ita dixit testator. lego equuz meū titio si. ſ. r. dederit seio: vel si capitoliū ascenderit: ℔ vt dictus titius legatarius videat ꝙditioni paruisse etiam scire ꝺz dictam conditionem sibi appositaz: nam si fato siue per fortunam nō sciēs sibi apposita cōditionē adimpleuerit ꝙditionē non videt obtēperasse voluntati de functi. Uiuianus.

c ¶ Post mortē. ¶ baruz quedaz etiam ante aditā hereditatem: quedaz tm̄ post: vt. ff. de leg. j. l. quesitum. ¶. j. e. l. iulius paulus. Accursius.

† Non sufficit fato ꝺdi tiones ipleri. facit glo. si. post mel fi. extra de vo. ¶ cōtu.

d ¶ Dederit. titio extraneo: ¶ sic etiā ante aditaz hereditatē. si autem here dī tūc tm̄ post: vt dicta. l. quesitū. §. j. Et not. q; cō ditio aut est casualis: ¶ ℔ etiam viuo testatore potest adimpleri: ¶ etiam ignorāte eo cui ꝓficit eā adimpleri. Aut potestatiua: ¶ tunc si in dando mortuo demū testatore ¶ a sciente. si autē in facto aut qō facile pōt fieri vt exire scholas: ¶ tūc idē qō in dando. si vō non facile: vt si nupserit illi/vel isti/vel simili (qō raro contingit) ¶ tunc etiam viuo testatore: vt hac. l. ſ. ¶. l. multum. ¶. l. hec conditio. ¶. l. si iam. ¶. l. publius. ¶. l. conditionum. ¶. ff. de here. instī. l. si quis. ¶. C. de instī. ¶ substī. l. si quis.

e ¶ Nam vt. nam pō certe vel pō sed.

f ¶ Fato. Not. non proficit fieri fato. sic et. ff. de bon. possef. fm tab. l. §. sufficit. in fi. ibi ficientiam ꝛc. ff. de acquiren. hereditā. leges istitutus. ¶. ff. de arbi. l. diem. in prin. Sed arg. cōtra. ff. de verb. obli. l. cū seruus. ¶. ff. quēadmo. testa. ape. l. si in duobus. ¶. C. de pfectiss. lon. tēpo. l. fi. ¶ j. eo. l. multum. Accursius.

O Btinuit. ¶ Casus. Legauit tibi centū sub cōditione ipossibili de iure vel de natura. certe pro nō scripta habeē conditio. ¶ legatus consequeris. Uiuianus.

g ¶ Alcriptas. in persona bonorati: vt lego tibi vel instituo te si celū digito tetigeris: vt hic. ff. de condi. instī. l. i. ¶ instī. de here. instī. §. fi. seus fiin persona onerati: vt precipio heredi vt faciat impossibile: puta vt celū digito tāgat: als det. r. titio: nā non valet relictum de decem: vt instī. de leg. §. fi. sed quandoq; etiā in persona heredis idē vt habeatur pro non apposita: sed non ad cōmodum fideicōmissarij: vt. ſ. ad treb. l. facta. §. si sub conditione. Accursius.

SI bis legatū. Ad euidentiā huius. l. nota q; si libertus patronū pretereat alijs heredibus institutis ¶ legata relinquat liberis vel parentibus suis liberti: ¶ patronus posſea petat bonoꝝ possef. Stabu. ¶ sic rūpit testamentū liberti. ¶ pro tertia bodie habeat ab intest. bona dicti liberti q; pro ea parte quā consequit ex bonis liberti ꝺz ſſtare libere ris ¶ parētibus liberti legata eis per libertū relicta: vt. ſ. de leg. prestan. bo. possef. contratab. pe. l. j. ¶ Casus. ¶ Pone ergo q; dictus libertus legauit liberis vel parentibus suis fundum sub cōditione: si parent heredibus scriptis centū: ¶ posſea patronus ſpteritus habuit per ꝛtratabu. bono. possef. liberti tertiā partem: ¶ sic pro tertia parte ꝺz ſ vult pretare liberis ¶ parentibus liberti fundum predictum eis legatū. certe prestor debet temperare conditionem sub qua dicta legata erant relicta libere ris ¶ parentibus: scilicet vt ¶ dicto p̄ono ¶ heredibus scriptis pro pōtione dentur ea que sunt apposita liberis ¶ parētibus gratia implendē ꝺditionis legati eis relicti. ¶ Si ita scriptum. Ita scripsit gaius in testamento suo. Si in quinquennio proximo titio filius natus nō erit heres dato: aut fructus[a] qui ex eo fundo percepti fuerint heres dato: aut seruum quem alij nō legauero[b] scio dato.

¶ Conditiones casuales possunt viuo testatore impleri: secus si fuerint potestatiue ¶ faciles: quia tunc debent impleri post mortem ¶ scienter non fato. b. d. Barto.

Ulpianus. Lex. ij.

Onditionum quedam sunt que quandocunq; impleri possunt etiam viuo testatore: vt puta si nauis ex asia venerit: nam quandocunq; venerit nauis conditioni paritum videtur. quedam sunt que nō nisi post mortem[c] testatoris veluti si decem dederit[d]: si capitolium ascēderit. Nam vt paruisse quis conditioni videatur etiam scire debet hanc conditionem inser tam. Nam si fato[e] fecerit[f] non videtur obtemperasse voluntati.

¶ Conditio impossibilis in vltimis vo luntatibus habetur pro nō apposita. boc dicit Bartolus.

Idem. Lex. iij.

Otinuit impossibiles conditiones testamento ascriptas[g] pro nullis habendas.

¶ Sicut fingitur legati prestatio/ita cō ditionis implementum. boc dicit Bar.

Lex. iiij.

Domponius.

SI bis[h] legatum est quibus patronus legata pstat[i] tem perare[k] debet pretor cōditionem vt ¶ patrono ¶ heredibus scriptis pro portione dentur[l] conditionis explende gratia.

¶ Si conditio deficit ante diem expectatur dies propter dictionem tunc/que temporis extremitatem significat. boc dicit Bartolus.

¶ Si ita scriptum sit: si in quinquennio proximo titio filius natus nō erit tunc decem scio heres dato: si titius ante mortuus sit[m]: non statim scio decem deberi: qz hic articulus tunc[n] extremi quinquēnij tempus significat.

¶ Pupillus seruus ¶ filiꝰ possunt impl ere conditionem. boc dicit Bar.

Paulus. Lex. v.

Onditiōibus[o] pupillus etiā sine tutoris auctoritate pa rere potest. Nec quem[p] moueri q; expleta conditione neccſſarius heres aliquando[q] esse potest. naz boc iure potestatis fieri non conditionis[r] explete. Item ſeruus vel filiusſamilias sine iuſſu

h ¶ Bentur. scilicet dari iussa causa implende conditionis. ¶ facit. ſ. de dona. cau. mor. l. ei qui.

i ¶ Mortuus sit. ſ. ic certum est iam titio filium infra quinquennium nasci non posse.

k ¶ Tunc. tum: ¶ tunc/idem significant. ¶ facit. ff. de vulga. substitutio. l. in substitutione. ¶. ff. si quis cau. l. fienm. ¶. j. de verbo. obliga. l. in illa stipulatione. ¶. ff. de vsufruc. lega. l. vroni vsumfruc. ville. ¶. j. e. l. boc genus. Accursius.

Onditionibus. ¶ Casus. Titiuz pupillū instituī mihi heredem sub conditione si ascenderit capitolium: ¶ decesſit. certe poterit dictus pupillus adimplere ꝺditionem/etiam sine auctoritate tutoris sui. Sed obijcitur. nōne solet dici q; pupillus sine tutoris auctoritate non obligatur hereditati? Certe sic. vt. ff. de auctori. tuto. l. obligari. in principio. ¶. §. hereditatem. ergo male videtur hic dicere ita indistincte. deberet enim excipere illum pupillum qui est in potestate patris instituētis eum sub dicta conditione: nam ille pupillus adimplens conditionē predictam esse neccſſarius patris heres: ¶ ita inuenitur obligari hereditati sine auctoritate tutoris: quod esse non debet vt dixi. sed hoc nō obstat: quia boc scilicet q; fiat neccſſarius heres euenit iure patrie potestatis ¶ non iure cōditionis explete siue implete. Sed pone q; sub dicta cōditione instituī mihi heredem seruum titij: vel filium suuz fal. nunquid implere conditionem sine iussu patris vel domini possunt? Et videtur q; non: quia filius vel seruus non possunt facere deteriorem conditionē patris vel domini: esset autem deterior conditio patris vel domini si esſent heredes per filios vel seruos eorum adimplentes conditionem sub qua sunt instituti. Sed respon. hic q; bene possunt adimplere dictā conditionem: quia eo facto. i. per dictā adimpletionem conditionis nemo fraudatur. i. neq; pater neq; dominus: nam non sunt propter boc heredes nisi velint. Uiuianus.

o ¶ Conditionibus. in faciendo exiſtētibus: puta si ascēderit capitoliū: secus autem credo si in dādo: vt. ſ. de solu. l. q; si forte. §. fi. ff. Idē dico ecōtra si aliquis sit iussus dare pupillo vel facere aliquid ei: nam fieri sine tutore potest/sed dari nō pōt: vt. ſ. de solu. l. si seruus. ¶. ff. Item ż ipe dire potest pupillus: vt. ſ. eo. l. cum pupillus.

p ¶ Aliquando. puta si sit in potestate testatoris constitutus.

q ¶ Non cōditionis. Arg. q; nō statim impleta conditione sit quis heres. vt ¶ ff. de condi. ob cau. l. ſ. §. si parēdi. ¶ de acqui. here. l. antisti. ¶ de ꝺdi. instī. l. antepe. Sed contra. ff. de heredi. instī. l. iam dubitari. §. quia/sed dic vt. ff. de condi. ob cau. l. ſ. §. si parendi.

Conditionem.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Conditionem.q fit in faciendo: secus forte si in dādo. vel refert instituus sit sub conditione filius vel seruus dño an pater: in primo nō potest. vt.ꝫ.ꝺe condi.instit.l.que sub conditione.q est ℨ.in fcḋo pōt: vt bic. vel fm alios potest vt babeant pro pure institutis dominus 7 pater. Accurſius.

Multa testāmēto. ¶ Casus. Instituti mibi beredem tinuit iussi ei q̄ facēt mibi monumentuꝫ arbitrio seu. 7 si nō faceret iussi q̄ daret.c.gaio nolle mscte. i. pene.7 decessi: postea dictus beres me[b] non inuenit vmā seiū cuius ꝑ arbitratu faciet monumētū vel nō vult adesse ideꝫ seius. vel non vult dicere quale fieri debeat monumētū. certe in bis triubus casibus non incidit beres i dictā penam: q̄ ꝑ eū non remanet. 7 idē ē si talis pena apponat legatario vel alicui alq̄ capit ex vltima voluntate. ¶ Si seruos. Instituti mibi beredem titiuꝫ sub conditione si manumitteret quattuor suos: ponę quos uolaut: quoꝝ rū duo erant mortui ante testū meum me ignorāte 7 postea decessi: nūc queritur an dictus titi defecerit ꝑditione. vt scz non sit beres ex eo q̄ nō pōt manumittere mortuos. 7 dicit neratius q̄ fic.nec distinguebat dict neratius vtrum dict titius posset in totū parere dicte cōditioni an nō vt primo casu non sit beres: si nō paret. scḋo sit beres q̄ parere non pōt fmo simpliciter dicebat vt dixi eum conditioni defecisse. ꝫ male dixit dictus neratius. vnde seruius 7 labeo 7 sabinus 7 cassius reprehendūt euꝫ ponēdo simile casum supioꝝ: q̄ casus est talis. ¶ Pone q̄ ego ita scripsi I testō meo. si filia mea 7 mater mea viuēt: titiū bēdem instituo. cum filia mea tam esset mortua me ignorāte 7 postea decessit. certe non deficit cōditionis dictus bēs institutus ꝗuis filia mea nō inueniat viua: tales em ꝑditiones habent ꝑ non scriptis quasi impossibiles. Aliuia.

b ¶ Mulcta. als ōt extraordinaria pena ꝑ arbitrio iudicis. vt.ꝫ.ꝺe ver. sig.l.aliud.§.inter. ℨ3 b a testatore. Et ḋc q̄ testator iussit fieri monumentū ab herede: vl als onerato arbitrio titij quo nō facto ꝑcepit dari decē cuidā noie pene: duplici rōne nō ꝑmittit puma: q̄ nō arbitrat titius vt bic.ad q̄.ℨ.ꝺe vsuris.l.cū q̄dā.§.si a pupillo. 7 de arbi.l.arbiter.7.l.el.ſi tit̄ statuas.7.l.in testō. Itē q̄ olim nil poterat rone pene poni: ꝫ bodie ℨ: vt.ℨ.ꝺe bis q̄ pene no.l.i.7 instit. ꝺe leg.§.pe.7.§.fin. Additio. Dic q̄ illa.l.i.ꝺe bis q̄ pe.no.nō ob.q̄ ibi loquit q̄n precesserat dispositio turpis ꝫ glo.ibi aliter sentiat 7 non bene. fm Bart.

c ¶ Ab herede.l.prestanda.

d ¶ Vel eo.puta fideicommissario.

e ¶ Q̄ iussus fit.7 si non fecerit ḋt decem titio.

f ¶ Volit.ideoq̄ q̄ iussus est legatarius non impleturꝰ nec recurrit ad arbitrum alterius: vt bic innuit.7.C.ꝺe ℨbē.emp.l.fi.7.ſ.ꝺeuer.obli.l.si quis arbitratu.Accur.

g ¶ Si seruos. testator instituit titiū heredē si manumitteret ſtichū pamphilū 7 heroté. cū duo ab testō decesserint: neratius ḋcit deficere conditionem institutionis ꝑpter mortuos: nec estimabat: ſcꝫ referre: parere posset conditioni in viuis vel non.

h ¶ Estimabat.i. nil cogitabat sup ℨ: q̄ ꝑ eo bf ac si parere non posset.

i ¶ Aiuere. puta in kalendis. 7 subau. ḋato illi.r.

k ¶ Postma. ante testamentum.

l ¶ Nō defici. si habes nō defici/cōcordat cum sequentibus iuris cōsultis 7 contradicit neratio: vel si ḋcit non concordat cū neratio 7 labeone: ꝫ sabinus 7 cassius contradicunt quod scribit. 7 fm primam: ſcꝫ non defici. ḋic fm Bzo.7.ℨ. si tamen altera que erat viua tempore testamē ti viuat in kalendis. cum enim sit casualis conditio ea deficiente nullū patris vel domini conditionem[a] implere possunt: quia eo facto nemo fraudatur.

¶ Quantū ad pene commissionem etiā in vltimis volūtatibus a persona non recedit. Barto.

Pomponius. Lex.vj.

Mulcta[b] testamento nō committitur ab herede[c] vel legatario: vel eo[d] qui ex vltima voluntate aliquid lucratur qui alicuius arbitratu monumentum facere iussus sit[e]: si is cuius arbitrium est non viuat: vel adesse nō possit: aut ei arbitrari nolit[f].

¶ Pro ea parte ꝑ q̄ cōditio est ipossibilis remouetur: ꝑ alia firma remanet. B.

¶ Si seruos.[g] certos quis manumisisset heres ex iussu erat q̄ busdā ex bis ante mortuis. Neratius respondit deficiēdi cōditione: nec estimabat[h] parere posset cōditioni necne. ℨ3 seruis[i] respondit cū ita esset scriptū ſi filia 7 mater mea viuerent[i]: altera iam mortua[k] non deficit[l] conditionē. Item est apud labeonem scriptum. Sabinus quoq̄ 7 cassius quasi ipossibiles eas cōditiones in testamēto positas pro non scriptis[m] esse: que sententia admittenda est.

¶ In omnib[9] conditionibus de non faciendo que non possunt impleri ante vltimum vite spiritus sine expectatione tristis euentus cautio de non faciendo pro implemento habet: ideꝫ si nō sit cui caueatur. b. d. Barto.

Vlpianus. Lex.vij.

Vtiane cautionis necessitas[n] consistit in conditionibus que in non faciendo[o] concepte sunt: vt puta si in capitoliuꝫ non ascenderit: si stichum non manumiserit: 7 in similibus[p]. Et ita et aristoni 7 neratio et iuliano visum est: que sententia ex constitutione diui ꝑij comprobata ē. Nec solum in legatis[q] placuit verum in hereditatibus quoq̄ idem remediuꝫ est admissumiv nde sivxor maritum suum cui dotem promiserat ita heredem scripserit ex parte: si dotem quam ei promisi neq̄ petierit neq̄ exegerit: denunciare cum posse coheredi paratuꝫ se accepto facere dotem: vel caueret et ita adire posse hereditatem. Sed si ex asse sit institutus maritus sub eadem conditione: quoniam non est cui caueat: non impediri cum quominus adeat hereditatem. Nā iure ipso videtur impleta conditio[r] † eo q̄ non est quē possit de dote cōuenire ipso adeūte hereditatem.

¶ Qui debet cum aliquo esse non tenet cum eo omni momento moiari. Bar.

Pomponius. Lex.viij.

Si quis ita legauerit dum vxor mea cum filio[s] erit heres meus ei tantuꝫ dato: si ea latitabit secus 7 als intervivuos: vt.ꝫ.ꝺe verbo.oblig.l. si ita stipulat? fuero testi certo loco. in fi.i.rñ.7.ℨ.ꝺe condi.cau.ꝺa.l.ij.in prin.7 fuit a mutio inuenta: vt publiciana a publicio. vt instit.ꝺe ac.ℨ.alie.ſcꝫ ꝺe re cum fructib[9] restituenda si venerit ℨ cautionē. vt.ꝫ.eo.l.heres.§.q̄ post. et ℨ.ꝺe leg.ij.l.cum filius.ℨ.qui mutiamam.

o ¶ Que in nō faciēdo. cōcepte sunt. secus si I faciēdo. tūc em nō nisi extante ꝑditione. vt.ꝫ.eo.q̄ heredi. in fi. Bzo.

p ¶ Et in similib[9].q̄ non ꝑit ſpleri viuo legatario: als secꝰ si ꝑit ſpleri eo viuo vt si titio equū nō dederis lego tibi decē. nā te viuo pōt condi tio existere si equꝰ vel titꝰ moriat: in casu tñ interponit cautio etiaꝫ si potest impleri viuo legatario: vt decem vxori lego si a liberis nō discesserit: nam durū ē exitari cautionē illo ꝑtertu q̄ liberi premoriant matri. vt.ꝫ.el.cū tale. in prin.7.ℨ.titius.2 hac rōne fit cautio cū dicit si ſtichū nō manumiseris: ꝫ posset ꝑmori ſtichus: q̄ cogitari boc durū est. Porro q̄dam ē cōditio in non faciēdo: q̄ olim remittit: q̄si ℨ publicam vtilitatē: vt berte si nō nupserit vel egpollens. vt.ꝫ.el.cū tale.ℨ. meuie. 7 fa.ꝫ.eo.l.cū sub hac.7.l.hoc genus.7.l.pater.ℨ.socrus.ꝫ.ꝺe manu. testa.l.fi.7.ꝫ.eo.l.auia.ℨ.titio.

q ¶ In legatis.i.nō solū cū onus legatario est impositū: sed etiā cū bē redi. vt.ℨ.ꝺe adimen.leg.l.iij.§.si quis ita.

r ¶ Videtur impleta conditio. ꝑ facto babetur quod non potest fieri. fic.ℨ.ꝺe condi.instit.l.mulier.in prin.7.ℨ.eo.l.mulcta.circa prin.7 ar.ℨ. ꝺe vsur.l.pecunie.

s ¶ Si quis ita. ¶ Casus. Cū baberē vxorē titiam libertam seu ꝫ filios ex ea: ita ei vxori legaui in testō meo: ꝺum vxor mea cuꝫ filio titio erit beres meus ei. c. ḋato ol ānō. 7 postea decessi: postea mea vxor laritans patronū q̄ veneratad eos q̄ timebat cū ḋe medio decessisse: et interim iuit ad standū in aliam domum donec patronus recederet nibilominus tñ tenuit animū babēdi secū liberos predictos inter quos erat titius predictus. certe q̄ nō remanet ꝑ eam quin stet cū dicto titio debet babere legatum. Aliuia.

† Sic cōditio impossibilis vitiat. q̄ ḋic q̄ testator ꝑtat eā posse bilē in fuo. Et ibi bar. ℨ.ꝺe condi. indebi. ites nisi esset ipossibilis ꝫ tunc pro sit bal. in.l.si pf.C. ꝺe institu. ꝫ substitu.

s ¶ Cum filio. Ex boc patet legatum esse annuum: 7 petitur pro quolibet anno quo fuit cum filio quantolibet tempore: vt et.ℨ.ꝺe lega.ij.l.

Factum ē: q̄ fieri nō potest.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

qui concubinam. ℌ. vxori. Accur.

a ¶ Patronum. subaudi propter.

b ¶ De medio. ne cum filio vel patrono moratet qui ad eos veneratet.

c ¶ Per eam stet. sic. ff. de annuis lega. l. meuia. ꝛ de leg. ij. l. titia. ℌ. seia. ꝛ. C. de lega. l. i. Accur.

Diem⁹. ¶ Casus.

Cum me sciẽte baberem exvxore mea liberos: eidem vxori mee legaui. c. cum ipsa habuit liberos. certe non videor sensisse de bis liberis q̃s iam ipse habebat tempore testamenti mei: fed de alijs quos in futurũ haberet. Aluia.

d ¶ Liberorum. i. cum liberos habuerit: vt. ff. de leg. ij. l. si ita. ℌ. in cui.

e ¶ Maritus. boc si maritus sciebat. vt. j. co. l. si iam facta. ff. ꝛ facit. j. c. l. cum vir. ꝛ. l. si vir.

Hec cõditio. ¶ Casus. Filie mee legaui. c. cum nupserit: certe siue me viuo siue mortuo nupserit. videtur implesta cõditio: sic habere debebit legatus. Sed qd si taliẽ nupsit q̃ nuptie si valuerit: certe nõ videtur implesuisse conditionem: puta si nupsit ante xij. ann. vel nupsit ei cuius nuptijs est ei interdictum per ius. puta tutoris sui quondã. vel presidis illius prouincie vnde illa est. vt. ff. tit. j. l. ij. ℌ. j. ꝛ. ij. Sed nunquid quando nupsit non legitime/ potest postea legitime mubẽdo parere conditioni quasi prius non nupserit: ꝛ certe de iure stricto distinguitur. aut ego testator: sensi de primo nuptiali iugo cuj legaui filie mee cuj nupserit: aut etiaj de secundo: primo casu defecta est cõditio: sic nõ potest amodo adimpleri. secũdo casu nõ est defecta: ꝛ sic potest adimpleri. de equitate tñ dicendum est conditionem impletam sicut de facto nondum defectam. i. nondum defeciſſe: ꝛ sic adimpleri posse spreta dicta distinctione.

¶ Si sic legatum. Legaui titio. c. fub conditione. si nauis ex asiaveniret: ꝛ nondum completo testamento a me venit nauis: certe pro lepta habetur conditio. ꝛ sic titius legatũ consequitur: casuales enim conditiones adimplentur etiam viuo testatore. ꝛ idem est in ea conditione q̃ habetur pro casuali: puta que est appolita fub incerta die: puta si legaui titio. c. cum pubes erit: ꝛ ipse titius effectus est pubes meviuente. i. certa enim dies habetur pro conditione. vt. ff. eo. l. j. ℌ. dies autem. cum similibus. Vimanus.

f ¶ Cum nupserit. subaudi. ꝛ. lego.

g ¶ Non satis. i. nõ multum.

h ¶ Post testm. facit. ff. c. l. ij. ꝛ. C. de isti. ꝛ subsiti. l. si qs hẽdẽ. Sz qd si tpe testamẽti erat nupta? Rñ. distingue sciat testator vel nõ. vt. ff. de lega. j. l. si ita. ℌ. pater. ꝛ. j. eo. l. si iam.

i ¶ Debeat. Arg. ff. de libe. ꝛ posthu. l. placet.

k ¶ Coniunctiones. i. nõ esse matrimonium. ꝛ sic no. nõ sufficit fieri nisi iuris effectum sortiatur. fic. j. de fideiuſ. l. iij. ꝛ. C. si man. ita fue. ali. vt ma. l. ea gdes. ꝛ. j. de solu. l. si seruus decem. Sed arg. ff. j. c. l. meui⁹. ꝛ. ff. de 2di. insti. l. mulier. ℌ. si quis heres. Additio. Dic fm Bar. q̃ ibi nõ poterat impleri de iure: vñ sufficit q̃ impleatur de facto: ꝛ ita videt testator sensisse fm Hy.

Nupta nõ l bꝛ q̃ virus pati nõ po m test.

¶ Nubilis. nec enim videtur nupta que virum pati nõ potest: vt. j. q̃ dies leg. ce. l. penul.

¶ Benigne. spreta illa distinctiõe senserit de primo iugo vel non: ꝛ qõ subijcit/ nondum ꝛc. sic copula dicendum est conditionem impletam/ scilicet de facto nondũ defectam: ꝛ sic adhuc impleri potest fm Bl. vel dic id est conditionem defectam nondum impletam de iure: ꝛ ita adhuc potest impleri in alterius personam. Sed contra. ff. de iure dot. l. dotis pto. ꝛ. j. de verbo. significa. l. boues. ℌ. boc sermone. Solu. in cõ tractibus ꝛ testamentis si legetur vel promittatur cum nupserit prime nuptie significantur: vt ibi. ꝛ. ff. de leg a. ij. l. cum pater. ℌ. pater. si tamen prime fuerunt vtiles: si inutiles deficit conditio de iure stricto. sed de equitate permittuntur iteruj impleri in testamentis: sed idem fone in contractibus fm Azonẽ. Alij q̃ be in vltima voluntate/ ille inter viuos: quod non placet.

n ¶ Facti testamẽti. ꝛ facit. ff. de leg. ij. l. si ita. ℌ. pater. ꝛ. j. pto. ℌ. ct. ff. de reb. du. l. quidam relegatus.

Si iam facta. ¶ Casus. Institui te beredem si nauis ex asia venerit. ꝛ inveritate nauis iam venerat ex asia me sciente. certe ad hoc vt legatum debeat exspectari: vt iterum nauis veniat. Si vero nesciam nauem venisse in presenti potes adire beredita tez. ¶ Item sciendum. Instituit te beredẽ si ca pitolium ascenderis. et ita sub promissa condicione. i. quepoteſt reinte grari vel iteruj adimpleri ꝛ pendet de tua potestate. certe ad hoc vt babeas beredit atem meaj necesse ẽ vt ascendas capitolũ iterum post mortem meam quia in hoc fuerũt conditiones promiscue: vt pareatur testamẽto. nõ promiscue autem adimplẽtur viuo testatore etiam veluti si instituo te beredem si titꝰ fuerit factus consul. Vimianus.

o ¶ Si iam. facit. ff. de lega. ij. l. si ita. ℌ. si pater.

p ¶ Promiscuas. + id est quas facile ꝛ frequẽter adimpleri contigerit. Jo. vel fm alios: id est quas iterari sepe ꝛ tingit: vt si capitolũ ascẽderit vt subijcit: ꝛ pẽdet de ptẽ legatarij vel beredis cũ est impolita fm Ro. ꝛ facit. ff. c. l. ij. ꝛ. qõ ibi notaui. ꝛ facit ad. l. ff. de lib. ꝛ posthu. l. titius. ℌ. si. ꝛ. j. c. l. publius. ꝛ. ff. de leg. j. l. quesitũ. ℌ. j. ꝛ. j. c. l. iulianus noster. ꝛ. l. si in diem. ꝛ. j. c. l. si vir. Accur.

q ¶ Pareatur. nam scire debet. vt. ff. c. l. ij.

Si ita legatum. ¶ Casus. Instituo mibi hẽdes titiũ ꝛ seiũ meos filios quorum vnus tñ erat maior q̃ alter. ꝛ postea ita dixi. quoniã filius meus maior ex archa mea sustulit. r. hẽs. minor filius. r. de medio sumito. ꝛ decessi. nunquid debetur ei minori legatũ/ etiã si maior filius nibil de archa sustulit? ꝛ dicitur q̃ sic. q̃ idcirco relictus est vt erequatur 2ditionem filioꝝ. ꝛ qr in legando minori filio apposuit cãm dicendo qm̃ filius meus ꝛc. ꝛ cã est de preterito + ideo licet cã nõ subsit. i. q̃ maior filius nibil de archa sustulit/ tñ legatum debetur minori filio: pena autem confertur in futurum id est legatum noſe pene reictum ergo est 2ditionaliter relictum ꝛ non per cãm vt superius legatum. ꝛ iõ nõ debetur nisi exista 2ditio. qualiter aũt relinquaꝝ legatum nomine pene dictum est. ff. eo. mulcta. Aluia.

r ¶ Cã est. ꝛ iõ licet cã non subsit. i. q̃ maior filius nõ sustulit: tñ ꝛ legatum debetur. vt. j. c. l. demonstratio. ℌ. qõ autem.

s ¶ In preteritum. vt. ff. de condi. indebi. l. damus.

t ¶ Pena. i. legatum nole pene relictum. vt insti. de lega. ℌ. pene. ꝛ idẽ in stipulatione penali: iudicium autem confertur in preteritũ nõ i futurum. vt. ff. de iudi. l. non quemadmodũ. ꝛ facit. j. eo. notatim. ff. de here. insti. l. ille autem.

+ Une dicaf cõditio promissua et qñ apponi ts vals Bn ge. z imo. in l. fi. j. de condi. insti.

Si fundus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

SI fundus. ¶ Casus. Legaui tibi fundum si dederis titio pupillo c. certe tutori eius pecuniam predictam dando videris adimplere conditionem. ⁊ idem est si legaui tibi fundum si dederis seio furioso. c. nam curatori eius dando adimplere videris conditionē ⁊ babebis fundum. Uiuianus.

a ¶ Dando. ita tamen si quod datum est versum sit in vtilitatem pupilli vel adulti. vt. j. ō solu. l. fticbum aut pamphilū. §. vsufruct. sed an pupillo ꝓtest dari? Respon. sic. vt. j. eo. l. cum pupillus. sed ibi in faciendo/ bic in dando. sed in dando videtur idem. vt. j. ō sol. l. si stipulatus fuero. sed ibi in rē pupilli fuit versa.

SI titi⁹. ¶ Casus. Ita dixi in testamento meo. si titius statuas l municipio posuerit beres esto ⁊ ōcessi. certe si paratus est ponere statuas titius. sed locus ei a municipib⁹ non datur. Sabinus ⁊ proculus beredē eum fore: ⁊ i legato idem iuris esse dicunt[b].

¶ Conditio nuptiarum impleꝫ cum nuptie consensu contrabunt. Bar.

Lex. xv.

Ulpianus.

QUm fuerit sub hac cōditione legatus si i familia nupsisset videtur impleta conditio statis atq; ducta est vxor cuius nondū in cubiculum mariti venerit. nuptias enim non concubitus ſꝫ cōsensus facit.

Lex. xvi.

Gaius.

IN bis q̄ extra testamentum incurrerent[d]: possunt res ex bono ⁊ equo interpretationem capere. Ea vō q̄ ex ipso testamento[e] oriri entur necesse est ꝑm scripti iuris rationem expediri.

¶ Falsa demonstratio nō vitiat legatus si de corpore constat. Bar.

Lex. xvij.

Idem.

DEmonstratio falsa est veluti si ita scriptum sit: seruum fticbum quem de titio emi: fundum tusculanum qui mibi a seio donatus est. Nam si constet de quo homie ⁊ de quo fundo sensit testator: ad rem non pertinet si is quem emisse significauit donatus esset: aut quē donatum fi bi esse significauit emerit[f]. Igitur ⁊ si ita seruus legatus sit: fticbum coquū: fticbum sutorem titio lego licet neq; coquus neq; sutor sit ad legatariū ptinebit: si de eo sensisse testatorē ꝓueniat. ¶ Nā ⁊ si in ꝑsona legatarij designanda aliquid erratuꝫ fuerit: ꝓstat aūt cui legare voluerit pinde valet[g] legatuꝫ ac si nullus error interuenisset.

¶ Falsa causa nō vitiat legatuꝫ: nisi conditionaliter sit expressum. b. d. Bar.

¶ Quod autem iuris est in falsa demonstratione/ boc vel magis ē in falsa causa veluti ita: titio fundum do: quia negocia mea curauit. Itē fundum titius filius meus ꝓcipito: q⁊ frater eius ex archa tot aureos sumpsit[h]. Licet enim frater huius pecuniam ex archa nō sumpserit/ vtile tamē legatum est ac si conditionaliter concepta sit causa: veluti boc modo: titio si negocia mea curauerit fundum do. Titius filius me⁹ si frater ei⁹. c. ex archa sumpserit fundum ꝓcipito: ita vtile[i] erit legatum: si ⁊ ille negocia mea curauerit: ⁊ huius frater. c. ex archa sumpserit. Q⁊ si cui in bocle gatuꝫ sit vt ex eo aliquid facere veluti monumētuꝫ testatori: vel op⁹ aut cpuluꝫ municipi⁹ faceret: vel vt ex eo partez alij restitueret: sub modo[k] legatum videtur.

¶ Cautio mutiana prestatur bis quotū interest. Bartolus.

Idem. Lex. xviij.

SI cui sub conditione non faciendi[l] aliquid relictū ē ei. s. cauere debet mutiana cautiōe ad quem iure ciuili deficiente conditione boc legatum eave hereditas pertinere ꝓtest[m].

¶ Conditiones debēt intelligi ꝑm testatoris voluntatem que dominatur in testamentis. Barto.

Ulpianus. Lex. xix.

IN conditionibus[a] dare ad beredem deficiente conditione. ⁊ ideo tunc bēdi mutiana cautione cauendum est. Ainia.

l ¶ Non faciendi. a. se solo. vt. j. e. l. auia. §. titia.

m ¶ Potest. ad bēditatem ⁊ legatum cautio pertinet. vt. j. e. l. mutiane. §. nec solum. Accur.

IN conditionibus. ¶ Casus. Legaui titio. c. si cum filia mea contraberet matrimonium. certe si contrabat cum ea matrimonium me viuente debet habere legatum post mortem meam: nam non fuit opus ipsi titio expectare mortem meam vt post mortem meam contrahat matrimonium. ⁊ sic conditionem adimpleat. nam ⁊ ante mortem meam ⁊ post mortem potest contrahere matrimonium: ⁊ est ratio quare ante mortem meam potest contrahere siue conditionem istam adimplere: quia dicta conditio mixta est: nam ⁊ si potestatiua esset tantū post mortem meam baberet necesse adimplere conditionem. vt probatur. ff. eo. l. ij. ⁊. l. si iam. ⁊. l. bec conditio. sed licet ista conditio possit adimpleri ante mortem meam: nec sit opus vt legatarius expectet mortez meam/ tamen si legatarius non impleuit eam ante mortem meam potest adimplere post. ⁊ ita vltcrius producitur: id est vltra mortem meā. ⁊ boc quia presumitur me ita voluisse. vnde voluntas mea in boc patrocinatur, in conditionibus enim primum locum voluntas defuncti

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

qui concubinam. §. vroꝛi. Accur.

a ¶ Patronum. subaudi propter.

b ¶ De medio. ne cum filio vel patrono matarek qui ad eos venerat.

c ¶ Per eam stet. sic. §. de annuis lega. l. meuia. ꝛ de leg. ij. l. titia. §. seia. ꝛ. C. de lega. l. j. Accur.

SOlem⁹. ¶ Casus. Cum me sciẽte baberem exꝛoꝛe mea liberos: eidem vroꝛi mee legaui. c. cum ipsa habuit liberos. certe non videor sensisse de bis liberis q̃s iam ipse habebat tempoꝛe testamenti mei: sed de aliis quos in futuꝝ̃ baberet. Uiuia.

d ¶ Liberoꝝ̃. i. cum liberos habuerit: vt. §. de leg. ij. l. si ita. §. is cui.

e ¶ Maritus. boc si maritus sciebat. vt. j. eo. l. si iam facta. ff. ꝛ facit. j. c. l. cum vir. ꝛ. l. si vir.

HEc cõditio. ¶ Casus. Filie mee legaui. c. cum nupserit: certe siue me viuo siue mortuo nupserit. videtur impleta q̃ditioꝛ sic habere debebat legatuꝝ̃. Sed q̃ si taliter nupsit q̃ nuptie si valuerint: certe nõ videtur impleuisse conditionem: puta si nupsit ante xij. ann. vel nupsit ei cuius nuptijs est ei interdictum per ius. puta tutoris sui quondã. vel presidis illius pꝛouincie vnde illa est. vt. §. tit. j. l. ij. §. i. ꝛ. j. Sed nunquid quando nupsit non legitime/ potest postea legitime nubẽdo parere conditioni quasi prius non nupserit: ꝛ certe de iure stricto distinguitur. aut ego testatoꝛ sensi de primo nuptiali iugo cuj̃ legaui filie mee cuj̃ nupserit: aut etiaꝫ de secundo: primo casu defecta est cõditioꝛ sic nõ potest amodo adimpleri. secũdo casu nõ est defecta: ꝛ sic potest adimpleri. de equitate tñ dicendum est conditionem impletam scilicet de facto nondum defectam. i. nondum defecisse: ꝛ sic adimpleri posse sꝑeta dicta distinctione.

¶ Si sic legatum. Legaui titio. c. sub conditione. si nauis ex asia venerit: ꝛ nondum completo testamento a me venit nauis: certe pꝛo libeꝛta habetur conditio. ꝛ sic titius legatũ consequitur: casuales enim conditiones adimplentur etiam viuo testatoꝛe. ꝛ idem est in ea conditione q̃ habetur pꝛo casuali: puta que est apposita sub incerta die: puta si legaui titio. c. cum pubes erit: ꝛ ipse titius effectus est pubes meo viuente. i. certa enim dies habetur pꝛo conditione. vt. §. eo. l. j. §. dies autem. cum similibus. Ammianus.

f ¶ Cum nupserit. subaudi. ꝛ. lego.

g ¶ Non satis. i. nõ multum.

b ¶ Post testm̃. facit. §. c. l. ij. ꝛ. C. de isti. ꝛ subsiti. l. si qs hẽdẽ. Sꝛ qd si tpe testamẽti erat nupta: ꝛ Rñ. distingue sciat testatoꝛ vel nõ. vt. §. de lega. i. l. si ita. §. pater. ꝛ. j. eo. l. si iam.

i ¶ Debeat. Arg. §. de libe. ꝛ posttbu. l. placet.

k ¶ Conuinctiones. i. nõ esse matrimonium. ꝛ sic no. nõ sufficit fieri inisi iuris effectum formatur. sic. j. de fideiuſ. l. ij. ꝛ. C. si man. ita fue. ali. vt ma. l. ea gdes. ꝛ. j. de solu. l. si feruus decem. Sed arg. §. j. c. l. meui⁹. ꝛ. §. de qdi. insti. l. mulier. §. si quis heres. Additio. Dic fm Bar. q̃ ibi nõ poterat impleri de iure: vñ sufficit q̃ impleatur de facto: ꝛ ita videt testatoꝛ sensisse fm Dy.

Nupta nõ l bꝛã virus pati nõ po test.

l ¶ Rubilius. nec enim videtur nupta que virum pati nõ potest: vt. j. qñ dies leg. cc. l. penul.

m ¶ Benigne. speta illa distinctiõe senserit de primo iugo vel non: ꝛ qõ subjgit/nondum ꝛc. sic copula dicendum est conditionem impletam/ tans patronuꝝ̃ de medio⁹ discesserit: vt tamen consilium retineret habendi secum liberos debeꝛi ei legatum trebatius et labeo aiunt: quia non omne momentuꝝ̃ exigendum sit vt cum liberis sit: sed si eam mentem ꝛ id pꝛopositũ babeat ne filiuꝝ̃ a semet dimittat: neve per eam stet⁸ quominus cuꝝ̃ ea filius educetur.

¶ Quãdo verbũ reperitur in pꝛeterito ꝛ in futuro in vltimis volũtatib⁹ intelligit in futuro. Bar.

Ulpianus. Lex. ix.

SOlemus dicere eum qui in tempus liberoꝝ̃⁴ vꝛoꝛi legat: de bis non sensisse quos iam tunc vꝛoꝛ habuit cum testaretur maritus⁵.

¶ Conditio non facilis potest quandocunq̃ impleri dũmodo implementũ de iure consistat. Bar.

Idem. Lex. x.

HEc conditio filie mee cũ nupserit⁶ talis est: vt qui testatus est impleri solummodo condicionem voluerit. non satis⁷ exegerit q̃ñ. Et ideo si viuo testatoꝛe nupserit post⁸ testamentum factũ impleta conditio videtur: pꝛesertim cum conditio hec talis est vt semel impleri debeat⁹. Sed etẽ nõ omnes coniunctiones¹ implent conditionem: puta enim nondum nubilis¹ etatis in domum mariti deducta non paruit conditioni. Sꝛ et si ei coniuncta sit cuius nuptijs ei interdictum sit/ idem dicemus. An tamen nubendo postea pareꝛe conditioni possit quasi non nupserit: adhuc dubitari potest. Et si testatoꝛ de pꝛimo nuptiali iugo senserit puto defectam conditionem: benigne[m] tñ dicendum ẽ nondum impletã conditionem defectam.

¶ Cõditio casualis si tpe testamẽti erti terat testatoꝛe ignoꝛante facit dispositionẽ baberi pꝛo pura. Bar.

¶ Si sic legatum sit si nauis ex asia venerit: ꝛ ignoꝛante testatoꝛe nauis venerit ex asia testamẽti facti[n] tpe: dicendum ẽ, p ipleta habeꝛi. Et si cui legatũ est sic: cũ pubes erit simili modo bocerit dicẽduꝫ.

Paulus. Lex. xj.

SI iam[o] facta sint que condicionis loco ponuntur: ꝛ sciat testatoꝛ que iterũ fieri possunt expectẽtur vt fiant. Si veꝛo nesciat pꝛesenti die debeantur. ¶ Itẽ sciẽdum ẽ pmiscuas[p] ꝛditiones post mortẽ⁊ impleri oportere: si in boc fiant vt testamẽto pareatur[q]: veluti si i capitoliuꝫ ascẽderit ꝛ similia non pꝛomiscuas etiam viuo testatoꝛe existere posse: veluti si titi⁹ consul factus fuerit.

¶ Falsa causa non vitiat legatũ. Bart.

Ulpianus. Lex. xij.

SI ita legatum sit: quoniam fili⁹ maioꝛ ex archa mea decem sustulit: bẽs minoꝛ filius decẽ e medio sumito debetur legatum: quia idcirco relictum est vt condicio filiozum exequaꝛtur: ꝛ sane ꝟ causa[r] ẽ nõ q̃s causa in pꝛeteritũ[s] / pena[t] in futurum confertur.

¶ Cõditio de dando pupillo vel furioso impleꝛur dãdo tutoꝛi vel curatoꝛi. Bart.

ga. ij. l. si ita. §. si pater.

p ¶ Promiscuas. + id est quas facile ꝛ frequẽter adimpleri contigerit. Jo. vel fm alios: id est quas iterari sepe ꝛtingit: vt si capitoliũ ascẽderit vt subjgit: ꝛ pẽdet de prãte legataꝛy vel heredis cũ est imposita fm Ro. ꝛ facit. §. c. l. ij. ꝛ qõ ibi notaui. ꝛ facit ad. l. §. de lib. ꝛ posthu. l. titius. §. fi. ꝛ. j. c. l. publius. ꝛ. §. de leg. j. l. quesitũ. §. j. ꝛ. j. c. l. iulianus nosteꝛ. ꝛ. l. si in diem. ꝛ. j. c. l. si vir. Accur.

q ¶ Pareatur. nam sine debet. vt. §. eo. l. ij.

r ¶ Si ita legatum. ¶ Casus. Institui mihi bẽdes titiũ ꝛ seiũ meos filios quoꝝ̃m vnus tñ erat maioꝛ q̃ alteꝛ. ꝛ postea ita dixi. quoniã filius meus maioꝛ ex archa mea sustulit. ꝛ. bẽs. minoꝛ filius. ꝛ. de medio sumito. ꝛ decessi. nunquid debetur ei minoꝛi legatũ/ etiã si maioꝛ filius nibil de archa sustulit: ꝛ dicitur q̃ sic. q̃ idcirco relictus est vt exequatur ꝛditionem filioꝝ̃. ꝛ qꝛ in legando minoꝛi filio apposuit cãm dicendo qñ filius meus ꝛ. ꝛ cã est de pꝛeterito ꝛ ideo licet cã nõ fuerit. ꝛ. q̃ maioꝛ filius nibil de archa sustulit/ tñ legatum debetur minoꝛi filio: pena autem confertur in futurum id est legatum noĩe pene relictum ergo est ꝛditionaliter relictum ꝛ non per cãm vt superius legatum. ꝛ iõ nõ debetur nisi exista ꝛditio. q̃ualiter aũt relinquaꝫ legatum nomine pene dictum est. §. eo. multa. Uiuia.

r ¶ Cã est. ꝛ iõ licet cã non subsit. i. q̃ maioꝛ filius nõ sustulit: tñ ꝛ legatum debetur. vt. j. c. l. demonstratio. §. qõ autem.

s ¶ In pꝛeteritum. vt. §. de condi. indebi. l. damus.

t ¶ Pena. i. legatum nole pene relictum. vt insti. de lega. §. pene. ꝛ idẽ in stipulatione penali: iudicium autem confertur in pꝛeteritũ nõ i futurum. vt. §. de iudi. l. non quemadmodũ. ꝛ facit. j. eo. nolatim. ꝛ. §. de bere. insti. l. ille autem.

* Que dicat cõditio pmiscua et q̃s apponi soleat Bange. ꝛ imo. in l. si. j. de condi. insti.

Si fundus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Si fundus. ¶ Casus. Legaui tibi fundum si dederis titio pupillo c. certe tutori eius pecuniam predictam dando videris adimplere conditionem. ⁊ idem est si legaui tibi fundum si dederis seio furioso. c. nam curatori eius dando adimplere videris conditionē ⁊ babebis fundum. Viuianus.

a ¶ Dando. ita tamen si quod datum est versum sit in vtilitatem pupilli vel adulti. vt. j. ō solu. l. fticbum aut pamphilū. §. vsufruct. sed an pupillo ꝓteſt dari? Respon. sic. vt. j. eo. l. cum pupillus. sed ibi in faciendo/ bic in dando. sed in dando videtur idem. vt. j. ō sol. l. si ſtipulatus fuero. sed ibi in rēs pupilli fuit versa.

Si titi⁹. ¶ Casus. Ita dixi in testamento meo. si titius statuas ⁊ municipio. posuerit beres esto. ⁊ decessi. certe si paratus est ponere statuas titius. sed locus ei a municipib⁹ non datur. Sabinus ⁊ ꝓculus beredē eum fore: ⁊ ilegato idem iuris esse dicunt[b].

Conditio nuptiarum impleſ cum nuptie consensu contrabunt. Bar.

Ulpianus. Lex. xv.

Cum fuerit sub hac cōditione legatus si i familia nupsiſ setvidetur impleta conditio statiz atq; ducta[c] est vxor q̄uis nondū in cubiculum mariti venerit. nuptias enim non concubitus ſ cōsensus facit.

Gaius. Lex. xvi.

Habis q̄ extra testamentum incurrerent[d]: possunt res ex bono ⁊ equo interpretationem capere. Ea vō q̄ ex ipso testamento[e] oriri entur necesse est ſm scripti iuris rationem expediri.

Falsa demonſtratio nō vitiat legatus ſi de corpore constat. Bar.

Idem. Lex. xvij.

Demonſtratio falsa est veluti si ita ſcriptum sit: seruum ſticbum quem de titio emi: fundum tuſculanum qui mibi a seio donatus est. Nam si conſtet de quo bomie ⁊ de quo fundo sen sit testator: ad rem non pertinet si is quem emiſſe ſignificauit donatus effet: aut que donatum ſi bi esſe ſignificauit emerit[f]. Igitur ⁊ ſi ita seruus legatus sit: ſticbum

Paulus. Lex. xiij.

Si fundus alicui legatus fuerit ſi pupillo vel furioſo pecuniam dediſſet: videtur expreſſe conditionem curatori vel tutori dando[a].

Conditio impedita per tertium legitime habetur pro impleta. Bar.

Pomponius. Lex. xiiij.

Si titius ſtatuas in municipio poſuerit beres esto ſi paratus est ponere: sed locus a municipibus ei non datur. Sabinus ⁊ ꝓculus beredē eum fore: ⁊ ilegato idem iuris esſe dicunt[b].

Conditio nuptiarum impleſ cum nuptie conſenſu contrabunt. Bar.

Ulpianus. Lex. xv.

Cum fuerit sub hac cōditione legatus si i familia nupsiſ ſetvidetur impleta conditio ſtatiz atq; ducta[c] est vxor q̄uis nondū in cubiculum mariti venerit. nuptias enim non concubitus ſ cōsenſus facit.

Gaius. Lex. xvi.

Habis q̄ extra testamentum incurrerent[d]: poſſunt res ex bono ⁊ equo interpretationem capere. Ea vō q̄ ex ipso teſtamento[e] oriri entur neceſſe est ſm ſcripti iuris rationem expediri.

Falsa demonſtratio nō vitiat legatus ſi de corpore conſtat. Bar.

Idem. Lex. xvij.

Demonſtratio falsa est veluti si ita ſcriptum sit: ſeruum ſticbum quem de titio emi: fundum tuſculanum qui mibi a ſeio donatus est. Nam ſi conſtet de quo bomie ⁊ de quo fundo ſen ſit teſtator: ad rem non pertinet ſi is quem emiſſe ſignificauit donatus effet: aut que donatum ſi bi eſſe ſignificauit emerit[f]. Igitur ⁊ ſi ita ſeruus legatus sit: ſticbum coquū: ſticbum ſutorem titio lego licet neq; coquus neq; ſutor ſit ad legatariuz ptinebit: ſi de eo ſenſiſſe teſtatorē ꝓueniat. ¶ Hāc ſi in ꝓsona legatarij deſignanda aliquid erratuz fuerit: ꝓstat aūt cui legare voluerit pinde valet[g] legatuz ac ſi nullus error interueniſſet.

Falsa causa nō vitiat legatuz: niſi conditionaliter sit expreſſum. b. d. Bar.

¶ Quod autem iuris est in falsa demonſtratione/ boc vel magis ē in falsa causa veluti ita: titio fundum do: quia negocia mea curauit. Itē fundum titius filius meus ꝓcipito: q̄ frater eius ex archa tot aureos ſumpſit[h]. Licet enim frater buius pecuniam ex archa nō ſumpſerit/ vtile tamē legatum est ac ſi conditionaliter concepta ſit cauſa: veluti boc modo: titio ſi negocia mea curauerit fundum do. Titius filius me⁹ ſi frater ei⁹. c. ex archa ſumpſerit fundum ꝓcipito: ita vtile[i] erit legatum: ſi ⁊ ille negocia mea curauerit: ⁊ buius frater. c. ex archa ſumpſerit. Sic cui in boc legatuz ſit vt ex eo aliquid facere veluti monumētuz teſtatori: vel op⁹ aut cpulus municipib⁹ faceret: vel vt ex eo partez alij reſtitueret: ſub modo[k] legatum videtur.

Cautio mutiana preſtatur bis quorū intereſt. Bartolus.

Idem. Lex. xviij.

Si cui ſub conditione non faciendi[l] aliquid relictū ē ei. ſ. cauere debet mutiana cautiōe ad quem iure ciuili deficiente conditione boc legatum ea ve bereditas pertinere poteſt[m].

Conditiones debēt intelligi ſm teſtatoris voluntatem que dominatur in teſtamentis. Barto.

Ulpianus. Lex. xix.

In conditionibus[a] coquū: ſticbum ſutorem titio lego licet neq; coquus neq; ſutor ſit ad legatariuz ptinebit: ſi de eo ſenſiſſe teſtatorē ꝓueniat. ¶ Hāc ſi in ꝓsona legatarij deſignanda aliquid erratuz fuerit: ꝓstat aūt cui legare voluerit pinde valet[g] legatuz ac ſi nullus error interueniſſet.

Falsa causa nō vitiat legatuz: niſi conditionaliter sit expreſſum. b. d. Bar.

¶ Quod autem iuris est in falsa demonſtratione/ boc vel magis ē in falsa causa veluti ita: titio fundum do: quia negocia mea curauit. Itē fundum titius filius meus ꝓcipito: q̄ frater eius ex archa tot aureos ſumpſit[h]. Licet enim frater buius pecuniam ex archa nō ſumpſerit/ vtile tamē legatum est ac ſi conditionaliter concepta ſit cauſa: veluti boc modo: titio ſi negocia mea curauerit fundum do. Titius filius me⁹ ſi frater ei⁹. c. ex archa ſumpſerit fundum ꝓcipito: ita vtile[i] erit legatum: ſi ⁊ ille negocia mea curauerit: ⁊ buius frater. c. ex archa ſumpſerit. Sic cui in boc legatuz ſit vt ex eo aliquid facere veluti monumētuz teſtatori: vel op⁹ aut cpulus municipib⁹ faceret: vel vt ex eo partez alij reſtitueret: ſub modo[k] legatum videtur.

Cautio mutiana preſtatur bis quorū intereſt. Bartolus.

Idem. Lex. xviij.

Si cui ſub conditione non faciendi[l] aliquid relictū ē ei. ſ. cauere debet mutiana cautiōe ad quem iure ciuili deficiente conditione boc legatum ea ve bereditas pertinere poteſt[m].

Conditiones debēt intelligi ſm teſtatoris voluntatem que dominatur in teſtamentis. Barto.

Ulpianus. Lex. xix.

In conditionibus[a] dummodo de perſona legatarij conſtet. Secundo dicit idem in falsa cauſa. ſcilicet q̄ non nocebit legato. ō qua duo plana ponit exempla: ſecus autem ſi cauſa ſit appoſita cōditionaliter: quia tunc ita demū erit legatum vtile ſi cauſa vera inuenia tur de quo ponit duo exempla. Tertio dicit qualiter legatum dicitur re lliqui ſub modo. Viuianus.

f ¶ Emerit. bo cita ſi rez expreſſe deſigno/ alioqn ſecus eſſet: vt. ſ. de auro ⁊ argen. lega. l. quintus. §. i. ⁊ ſic ōtermino ſequē tem. §. quod autē. Bu.

g ¶ Valet. vt inſtitu. de lega. §. ſi quis in nomine. Accurſius florentinus ſe gum doctor.

b ¶ Sumpſit. illud not. q̄ omnis demonſtratio et cauſa continet condi tionem non expreſſa ſpe cie in demonſtratione vel perſona in cauſa. vt ſ. de auro ⁊ argen. lega. l. quintus. ⁊ ſ. ō dote ꝑ le. l. j. §. ſed et ſi dotem. Azo. et facit. ſ. ō libe. lega. l. legaui. ⁊. j. ō ſecundis tabulis. l. ſi ita. §. ſz omnia.

i ¶ Utile. niſi als relictus rus non erat. vt. j. eod. l. cum tale. §. falsam.

k ¶ Sub modo. ⁊ ſtatim capitur preſtita cautio ne de faciendo. vt. ſ. de leg. iij. l. ſi tibi legatum. Azo. aliud in cōditione. vt. j. eo. l. legata ſub con ditione. Accurſius florē tinus.

Si cui ſub. ¶ Caſus. Legatur tibi. ⁊. ſi ca pitolium non aſcēderis: ⁊ deceſſi. ⁊ ſic debes habere ſtatim legatum. et cauere q̄ non aſcēdes ca pitolium. que cautio dicit mutiana: eo q̄ a mutio fuit inducta. nunc q̄ ritur cui debeas predicto modo cauere? ⁊ dicitur q̄ illi ad quem poteſt pertinere legatuz ō iure ſi deficiat conditio. puta quia aſcendas capitoliū puta ei qui ſubſtitutus ē in legato: vel comuncto. vt. C. de cadu. tollen. §. i primo. et ſi non eſt conſtunctus aliquis vel ſubſtitutus debet legatū re

dire ad beredem deficiente conditione. ⁊ ideo tunc bēdi mutiana cautione cauendum eſt. Ainia.

l ¶ Non faciendi. a ſe ſolo. vt. j. e. l. auia. §. titia.

m ¶ Poteſt. ad bēditatem ⁊ legatum cautio pertinet. vt. ſ. e. l. mutiane. §. nec ſolum. Accur.

In conditionibus. ¶ Caſus. Legaui titio. c. ſi cum filia mea contraberet matrimonium. certe ſi contrabat cum ea matrimonium me viuente debet habere legatum poſt mortem meam: nam non fuit opus ipſi titio expectare mortem meam vt poſt mortem meam contrahat matrimonium. ⁊ ſic conditionem adimpleat. nam ⁊ ante mortem meam ⁊ poſt mortem poteſt contrahere matrimonium: ⁊ eſt ratio quare ante mortem meam poteſt contrahere ſiue conditionem iſtam adimplere: quia dicta conditio mixta eſt: nam ⁊ ſi poteſtatiua eſſet tantū poſt mortem meam haberet neceſſe adimplere conditionem. vt probatur. ſ. eo. l. ij. ⁊. l. ſi iam. ⁊. l. bec conditio. ſed licet iſta conditio poſſit adimpleri ante mortem meam: nec ſit opus vt legatarius expectet mortez meam/ tamen ſi legatarius non impleuit eam ante mortem meam poteſt adimplere poſt. ⁊ ita vlterius producitur: id eſt vltra mortem meā. ⁊ hoc quia preſumitur me ita voluiſſe. vnde voluntas mea in boc procinatur. in conditionibus enim primum locum voluntas defuncti

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

obtinet ea que regit conditiones.ꝛ ꝑm hunc casum dicas.ſ.placuit. nō semper mortis tempus obseruari ꝛc.scilicet per legatariū vt ante mortem adimpleat conditionem semper ꝗuis ei licentia de hoc detur: sed voluntate ꝛc.vel pone secundo casum tali modo.legaui titio decem singulis annis.lego titio ſi filia mea cum ipso titio nupta erit: postea me viuente vel mortuo: accepit dictus titius eas in vxorem: vel etiam habebit eam in vxorem tempore quo predicto modo ei legaui. postea mortua ē in matrimonio dicta mea filia/nunc queritur an vltra tempus mortis ipsi⁹ filie debeat titius percipere illa.r.legata sibi per me singulis annis?ꝛ respond. q̄ sic.ꝛ sic tardius producitur legatus q̄ ſi mors filie.ꝛ ita vltra mortes ſi lie producitur quod non videbatur quibusdam: q̄ matrimonū non durabat.ꝛ ego testator dixi: ſi filia mea cum titio nupta erit ꝛc.sed secus ē vt dixi voluntate mea testatoris ad hoc patrocinante:et cum hac positione facit.C. de leg.l.ij. ꝛ.ſ.de alimentis.l.liber tis.§.i.ꝛ.l.ſtichus.§.ſi. Vel dic q̄ prelegaui filie mee quam cum aliis institui mihi heredem x.annis singulis ſi ipſa cū titio nupta erit: ꝛ ipa postea cum titio contraxit matrimonium ante mortem meam vel post: vel iam cōtraxerat tempore testamenti mei . et postea titius decessit in matrimonio. vnde queritur an filia possit amodo habere dicta.r.singulis annis?ꝛ respon.q̄ sic.ꝛ ꝑm istos duos vltimos casus distingue cuius contemplatione fuit cōditio apposita: vtrū filie an titij ſi contemplatione illius qui superuixit cuiq; legatum est ille habebit legatum ꝛ percipiet vltra mortem alterius. ſi autem cōtemplatione illius qui premoritur vltra mortem non percipit.ꝛ ad hoc facit.ſ.eo.illis.Azuianus.

¶In conditionibus.licito.

a ¶Primum locum.vt prolata conditio non habeatur pro cōditione ſi illud voluit testator: vel vt habeatur ſi id appareat.vt.ſ.pr.§.Azo. ꝛ facit.ſ.eo.l.ij.§.ſi.

b ¶Regit.vt impleatur cum testator id voluit: vt ſubiūcit.

c ¶Nupta erit.ſubaudi ſit heres.

d ¶Mortis.scz patris.q̄ tunc ſit nupta.ad quod.ſ.de regu.cato.l.ū.ꝛ ſ.eo.l.ſi ita legatum.

e ¶Primus.propium nomen.

¶Hec scriptura. ¶Casus Institui mihi heredes primum ꝛ secūdus. ꝛ ita postea diri.ſi primus heres erit damnas esto dare titio.r.ꝛ decessi.ꝛ postea titius legatarius decessit anteq̄ primus adiret hereditatez: nunquid transmittit ad heredem suum petitionem legati?ꝛ videtur q̄ non.quia fuit ei legatum ſub conditione . conditionalia autem legata non transmittuntur ad heredem.vt.ſ.quando di.leg.ce.l.v.§.ſ; ſi ſub conditione:respondeti tamen potest q̄ bene transmittit quia dicta scriptura non est accipienda pro conditione ſed pro demonſtratione.magis enim videtur testator demonstrasse quando legatum debeatur q̄ cōditionem inserusse.nam intelligitur dicta conditio etiā ſi non esset apposita.ſi autem ego testator volui dicta verba ꝺditionaliter accipi pro cōditione accipiētur. Sed quid ſi ita diri.quicquid mihi ꝑ heredi oportet dari hoc dolego titio:certe nec ista verba facient conditionem nisi hoc testator voluerit. Item qd ſi ita diri.ſi primus non erit mihi heres dānas esto secundus hēs dare titio.r.ꝛ postea solus primus extitit mihi heres:non debetur titio dictum legatum . quia defecit conditio legato eius apposita.ꝛ idem est ſi primus ꝛ secundus extiterunt mihi heredes.Azuianus.

f ¶Heres erit.i.hereditatem adierit.

g ¶Dare.o prime.Accursius.

h ¶Accipienda.qua ſi mortuo testatore decedat legatarius ante aditā hereditatem transmittit vt hic.ꝛ.ſ.quando di.leg.ce.l.ſi titio.§.quidā. ꝛ.ſ.de leg.ij.l.iij.Accur.

i ¶Hoc ait.o.animum facere conditionem.vt.ſ.in prin.

k ¶Oportet dari.immo videtur q̄ non:quia ſi nihil debeatur nullū est legatum.vt.ſ.de lega.j.l.ſi fic.§.j.que est contra. Solu.non est conditionale scilicet vera:quia est de presenti.argu.ſ.ſi certum.peta.l.cum ad presens.et l.itaq̄.vel dic q̄ non est conditio quo ad transmissionem.vt.j.e.l.cōditiones . est tamē quo ad verba. Sed quid ſi incipiat post testamentum deberi:vel i vita vel post mortem? Respon.nullum est legatus.vt.ſ. de lega.ij.l.ſi ita scripsisset. ꝛ de libe.le.l.finali.§.ſi. ꝛ arg.j.de verbo.oblig. ſi a colono.

l ¶Exteriterit.scz soluꝰ et facit ad.§.ſ.de tu.l.muto.§.j.Accur.

¶Si patronus. ¶Casus Stichus libertus tiꝰ fecit testamentū ꝛ instituit ſibi heredem ſeiū ꝛ titium patronum preteriit.ꝛ a dicto ſeio herede reliquit gaio.c.nominē legati ſub conditione. ſi dictus titius patronus non esset heres:eidem liberto : et decessit dictus libertus . postea dictus patronus inueniens ſe preteritum accepit contra tabulas liberti bono. possessio.ꝛ sic occupauit debitam ſibi portionem in bonis liberti id est dimidiam ꝑm hec iura. vt institu.de succef.libe. §.ſed nostra.ꝛ.§. precedenti. ꝛ sic ipſe patron⁹ habet dimidiam ab intestato:nam ruptus fuit testamentum per cōtra-

Anim⁹ cō ditionē facit.

tabul.ꝛ ita patronus ꝛ ſeius ſunt coheredes . nunquid ſeius coheres patroni debet prestare.c.dicto gaio:ꝛ dicitur q̄ non.quia deficit conditio legati patrono ab intesta.pro parte heredē existente. ¶Si a primo. Institui mihi heredes primum ꝛ secundum. ꝛ postea ita diri.ſi ſecundus heres non erit primus.xx.titio dato. ꝛ ſi primus heres nō erit ſecundus.xx.titio dato.ꝛ decessi.ꝛ primus ꝛ ſecundus extiterunt mihi heredes.certe non habebit amodo legatum titius predictus:quia defecit eius conditio.ſi autem alter eorum heres extiterit:ꝛ alter non: legatum debetur titio ab eo qui heres extitit . hoc dicit vſq; ad finem . Vuianus.

m ¶Non ds.nec patronus:vt insti.de suc.li.§.ſed nostra.

n ¶Si a primo.facit.j.de verborum obligationibus . l. ſi ita ſtipulatus fuero.r.in fine.

Non dubitamus. ¶Casus Si instituo te heredē vel lego tibi ſub turpi conditione/debet haberi pro non scripta.ꝛ cōsequeris hereditatem vel legatum in quo numero turpium conditionum ſunt plerunq; conditiones iurisiurandi:vt ſi institui te heredem ſi iuraueris te ascendere capitolium:nam ꝛ ſi ista conditio habetur pro non scripta ꝛ teneris ascendere capitolium ꝛ eris heres.quare autem dicat plerunq; in littera notaui.Giuia.

o ¶Remittende.vt.ſ.de ꝺi.insti.l.conditiones.§.filius.

p ¶Plerūq;. adijcit:quia quandoq; non remittitur:vt.ſ.e.l.municipibus.ꝛ.j.de manu.testa.l.ſi quis liber.ꝛ argu.ſ.de iureiuran.l.iuſiurandum.Accurſius.

q ¶Jurisiurandi.vt.ſ.de condi.insti.l.que ſub conditione.

Vltum interest. ¶Casus Dic.l.vult distinguere vtrus apponatur conditio hereditati vel legato ab homine.i.a testatore an a lege.primo casu debet impleta esse ꝛ scientē legatario vel heredē impleta:ꝛ alſ non habetur pro impleta ꝛ de hoc ponit duo plana exempla . Secundo casu ſufficit impletā conditionē etiam ignorante eo cui apposita est.puta ex institutus heres ſub conditione ſi es paterfami. ꝛ tu in veritate es paterfami.credis autem te esse filiumſa. certe ignorātia tua non impediet hereditatis aditionem.inerat enī per ius illa conditio vt ita demū posses adire tuo arbitrio ſi tui iuris esses.vt institui te heredē ꝑ partem vt ita demū posses adire hēditatē meā ſi tabule mee cēnt apte siue testamētū meū ꝛ decessi.ꝛ tabule mee ſi veritate fuerunt apte te tamen ignorāte:certe ignorātia tua nō erit tibi impedimēto quominus adeun do hereditatem acquiras eā.ꝛ hoc dicit.ſi autem nō essent aperte tabule nō posses tu ꝑ parte institutus adire ꝑm hec iura.vt.ſ.de iuris ꝛ fac.

igno.l.j.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

igno.l.i.§.fi.ꝛ dicas vt ibi.ꝛ.C.de iure delib.l.iij.ꝛ dicas vt ibi.Vi.

a ¶ Facti. facti cꝺitionē vocat qualibet conditionē a teſtatore in inſtitutione inſertam: ſiue in ꝺato: ſiue in faciendo. iuris autē vocat quoꝺdaꝫ iuris ſtatutum tacite intellectū quo non exiſtente non poteſt adire: vt ſi paterfami. eſt. nam filiuſſami. nō poteſt adire ſine iuſſu patris. vt.ff. de acquiren. here. l. ſi quis mihi bōa. §. iuſſus. Ite ſi tabule ſint apte quando ex parte eſt heres. vt j.bac. l. not. bac. l. fieri vnā diſtinctionē lter tacitā ꝛ expreſſam ꝺditionem. ſicꝫ alīs. vt. j. eod. l. conditiones.

b ¶ Ignoraret. cōtra. ff. de acquiren. here. l. ſi ego cēneus. §. fin. Addito. Dic q̄ ibi putabat fe inſtitutum pure cum eſſet inſtitutus ſub conditione ꝛ conditio exiterit ꝛ ſic cōditio erat purificata: ꝺic ſciebat ſe inſtitutū ſub conditione.

c ¶ Acquirere. i. adire. vt ff. de acq. here. l. vi. §. i. i fi. ꝛ. ff. ꝑ ſ be. pe. l. illō.

d ¶ Ex parte. ff. de iur. ꝛ fac. igno. l. i. §. fi. ꝛ. C. de iure deli. l. iij. bodie etiā clauſis: vt. C. de cad. tol. §. i. ꝛ facit ad. l. ff. ō acq. he. l. heres. ꝛ. l. q̄ puer.

Quotiēs. ¶ Caſus. Legauit titie muſlieri. c. ſub conditione ſi nō nupſerit. ꝺeinde ſub cōtraria ꝺditione rogauit eā ꝺemum legatū ſeio reſtituere: puta ſi ipſa nupſerit ꝛ deceſſit. ꝛ poſtea ipſa nupſit gaio nūqꝺ ctū legatū ꝓſeq̄tur: ꝛ certe vtiq;. nec etiā cogetur reſtituere illud legatū ꝺicto ſeio. Viuia.

e ¶ Si nubat. ſec⁹ ſi eiuſꝺem fideicōmittat reſtituere ſi non nubat. vt. ff. de lega. iij. l. nō ꝺubium.

f ¶ Poſſe. quia cōditio ſpernenꝺa ē q̄ viꝺuitatē inꝺucit + mulieribus: vt. j. ff. l. cū ita. boc corrigit: vt in auf. ꝺe nup. §. que vero. col. iij. in virgine ꝺic. vt. C. ꝺe inꝺic. vi ꝺui. tol. auf. cui. Accur.

g ¶ Cogenꝺam. q̄ in penam nubentis fuit relictū. ꝛ facit. j. ad treb. l. ſer uo inuito. §. j. Accur.

Ui ꝺuobus. ¶ Caſus. Inſtitui mihi beredes titiū ꝛ ſeiū ꝛ gaio fundum legaui ſub conditione ſi prędictis heredibus. r. ꝺaret. ꝛ poſtea deceſſi. ꝛ poſtea ꝺictus titius aꝺīt hereꝺitatē meam. ꝛ ei ꝺictus gaius ſoluit. v. nunc querebatur an pro ea parte eſſet aꝺimpleta conꝺitio: vt ſibi partē funꝺi vendicare poſſet gaius: ꝛ ꝺicit q̄ cōꝺitionē ſcin ꝺere non potuit: nec vllam partē funꝺi vendicare: niſi alteri heredi reliq. ua. v. ſoluat. tunc autē poterit vendicare totū fundū. ꝛ ſic per ſuperiora patet q̄ nemo poteſt repuꝺiare partem rei ſibi legate ꝛ partes agno ſcere. vt ff. ꝺe lega. ij. l. neminē. ꝛ aꝺ iꝺem. ff. ꝺe acqui. heredi. ſi ſolus. l. pnn. Aiuianus.

b ¶ Habere. ſiue erat apuꝺ legatarium: ſiue ab herede ꝺandus.

i ¶ Ꝯꝺicabit. ꝛ ſic nō ꝑꝺeſt ad actionē/ ſꝫ ad exceptionē opponendam q̄ſtꝫ ꝑꝺeſt. vt. ff. ſi q̄s eau. l. ſi ſeruus. §. ſi pluriū. ꝛ ꝺic vt ibi. Ite fallit qō ꝺicit q̄ſ pars fundi eſt vſucapta: tunc em̄ ꝺitionē ſcinꝺere pmittitur. vt. j. ff. l. qui heredi. §. ſi ꝺuoꝫ. ꝛ facit. j. ff. l. pr. ꝛ. j. ff. l. cū fundus. ꝛ. C. de conꝺi. infer. l. ſi plures.

Ure ciuili. Quiꝺā habent non ſpleri ſicut ꝛ ego habeo: ꝛ alij habent ſine non ſm primam litteram ita pone caſum. ¶ Caſus. Legauit titio fundus valentē centum. ſi ipſe titius heredi meo ꝺaret ꝺece. ꝛ deceſſi. certe intereſt heredis mei conditionē ꝺe. r. ꝺandis non aꝺimpleri. ꝛ cū ꝺicitur hic q̄ ſi per eum heredem ſtetit quominus titius pareret conditioni prędicte pro impleta ꝺebet haberi. ꝛ ſic tenebitur fundum titio ꝺare. ꝛ quod ꝺiri in legato poſſet poni in inſtitutione here ꝺis ꝛ etiam in ſtipulatione. ꝛ ꝺe ſtipulatione ita pone exemplus. Proꝺimiſiſti mihi fundum valentem centum ſi ꝺarem tibi ꝺecem certe tuā intereſt q̄ ego non impleam conditionem ꝺando tibi ꝺecem. tamē ſi pte factū ſit quominus ꝺem tibi. r. puta q̄ noluiſti accipere. ego ſtipulator videor aꝺimpleſſe ꝺitionem ꝺe. r. tibi ꝺandis. ꝛ fundū a te petere poſſum. Si aūt non habeas. l ſſa nō. ita pone caſum. Legaui titio ſim ꝺum ſi ipſe titius ſempronio ꝺaret. r. poſtea ꝑ ſempronium factum eſt quominus titius ꝺaret ei. r. puta q̄ noluit accipe. certe pinde eſt ac ſi eſſet partium conditioni. ꝛ iꝺem poteſt ꝺici in inſtitutione ꝛ in ſtipulatione. circa quam ſtipulationē ita ponеs exemplum. Titius promiſit mihi. r. ſi irem romam ꝛ poſtea ꝛpeꝺit me ire romaꝫ. certe perinde eſt ac ſi iuiſſem. ꝛ ita ab eo ꝺicta. r. petere poſſum. et ita ꝺec. l. eſt plana. Vi.

k ¶ Non impleri. alꝫ eſt non impleri. vt quia heres qui non vult ꝺare legatuꝫ impeꝺit. aꝺ q̄ eſt j. ꝺe reg. iur. l. iure ciuili. ff. j. q̄ſ ꝺi. le. cc. l. v. §. ite ſi q̄. ff. ſ. ꝺe an. leg. l. menia. in pnn. ff. j. ꝺe ſtatuliber. l. ſtatuliberos. in pn. ff. l. ſeruus. §. imperator. alꝫ ꝺeeſt nō: ꝛ intelligiē ꝺe eo in cuius perſona ē implenda conꝺitio conſiſtens in ꝺando vel faciendo. eius enī intereſt ea impleri q̄ cōmoꝺi in ꝺe ſentit ꝛ nō onus: ſi ergo fiat p eus ne impleat p pleta habeē. vtr. ff. ꝺe ꝺi. inſtu. l. iij. Sꝫ hec regula non habet locū ſ eo qui ꝺꝫ implere ꝺitionē vt capiat relictū: quia ſi ſtat p eū nihil conſequit: vt. ff. e. l. ſi titi⁹ ſtatuas. ff. j. eo. l. cū pupillus. ff. l. titio centum. §. ſi. ibi: q̄ ſi nolit ꝛ. Accur.

l ¶ Stipulator. puta ſi ſtipulatus ſim. r. a te ꝺari ſi capitoliuꝫ aſcenꝺero ꝛ tu prohibeo ſpeꝺis me aſcenꝺere. ꝑ pleta habetur ꝺitio ff. Jo. ꝛ facit C. ꝺe pig. ac. l. ſi. ff. ꝺe anna. excep. l. vt perfectius. Sed arg. ff. C. ꝺe conꝺi. infer. l. legatum. Addito. Dic ſm Bar. q̄ ibi conditio ꝺeficit p ea ſum: ꝺic per factum grauati.

Quam vir. ¶ Caſus. Uxori mee titie legaui fundū q̄ſcūq; liberos habueret: poſtea ipſa a me ꝺiuertit ꝛ me viuente accepit alium virū ꝛ ex eo habuit liberos. ꝛ poſtea ſolutum fuit ſcōm matrimoniū morte ſcōi viri vel ꝺiuortio. ꝛ poſtea ipſa ad me rediit. ꝛ poſtea ego deceſſi nō mutato teſtō in quo ei legauerā. nūc ipſa petit fundū p ꝺictum ab be redib⁹ meis. Certe ipſi nō ꝺebēt ei ꝺare ꝺicti fundū: q̄ nō intelligit expleta ꝺditio ſub qua ei ꝺictū fundū legaui: q̄ nō eſt verſimile me ꝺe liberis ſenſiſſe qui me viuo fuiſſent ſuſcepti ab alio. Viuia.

m ¶ Q. i. quia. Accur.

n ¶ Fuiſſent. facit. j. e. l. ſi vir. ff. l. ſeq. ꝛ facit. j. q̄ſt. a quib⁹. l. matrimonij. ff. ſ. ꝺe auro ꝛ arg. leg. l. iij. ff. ſ. ꝺe pac. ꝺo. l. inter virum.

Hec ſcriptura. ¶ Caſus. Legaui tibi fundū ſi. rr. ꝺederis titio aut iuraberis ire romā. certe ſi habeat ꝺitio iſta ꝺuas partes/ tamē vna ē conꝺitio alterna tiua: ꝛ ſufficit vnā partē ei⁹ ſpleri. ꝛ ſi capias aꝺimplere illā ptē ꝺe eūꝺo romā remittit tibi facēm. ꝛ ſufficit te ire romā. vñ ſi fecī te heredē vel tibi legaui ſi. r. te titio ꝺare: aut monumētū facere iuraberis habebis hereꝺitatē in primo caſu ꝛ legatū in ſecundo impleta altera parte cōꝺitionis iuramēto tibi remiſſo. ¶ Eū eaꝺē. Legaui titio equū meū pure: ꝛ eūꝺē equū legaui ſeio ſub cōꝺitione ꝛ poſtea deceſſi. ꝛ poſtea ꝺefecit ꝺitio appoſita ꝺicto ſeio legatario. certe ꝺimiꝺia legati que ꝓtingeret ſeium ſi ꝺitio nō ꝺefeciſſet accreſcit ꝺicto titio cui pure iꝺē equus ſuit legatus. ꝛ etiam hēꝺi eiuſꝺē titij ſi ipſe titius mortuꝫ ē. ꝛ eius hēꝺitas aꝺita ē p hēꝺē ſuum. Et ita no. q̄ ius accreſcēꝺi trāſit aꝺ hēꝺem. ꝛ qō ꝺiri in legato ꝺꝫ locuꝫ in inſtitutione. puta ſi inſtitui mihi heredem titium pure ꝛ ſeium ſub conditione.

o ¶ Facturū. puta monumētū. ꝛ ſubau. fundū lego. ꝛ no. q̄ iuramentuꝫ remittitur ſed non factum. vt. j. eo. in ſi.

p ¶ Unam. quātū aꝺ hoc: quia ſatis eſt vnā impleri. ꝺne tamen ꝺe ſunt

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

obtinet ea que regit conditiones. ꝛ ꝑm hunc casum dicas. ĵ. placuit. nō semper mortis tempus obseruari ꝛc. scilicet per legatariū vt ante mortem adimpleat conditionem semper q̄uis ei licentia de hoc detur: sed voluntate ꝛc. vel pone secundo casum tali modo. legaui titio decem singulis annis. lego titio si filia mea cum ipso titio nupta erit: postea me viuente vel mortuo: accepit dictus titius ea̅ in vxorem: vel etiam habebit eam in vxorem tempore quo predicto modo ei legaui. postea mortua ē in matrimonio dicta mea filia/nunc queritur an vltra tempus mortis ipsi⁹ filie debeat titius percipere illa. r. legata sibi per me singulis annis: ꝛ respond. q̄ sic, ꝛ sic tardius producitur legatus q̄ sit mors filie. ꝛ ita vltra mortes filie producitur quod non videbatur quibusdam: q̄ matrimoniū non durabat. ꝛ ego testator dixi: si filia mea cum titio nupta erit ꝛc. sed secus ē vt dixi voluntate mea testatoris ad hoc patrocinante: et cum hac positione facit. C. de leg. l. j. ꝛ. ff. de alimentis. l. liberatis. ĵ. ꝛ. l. fideibus. ĵ. fi. Vel dic q̄ prelegaui filie mee quam cum aliis institui mihi heredem ꝛ. annis singulis si ipsa cū titio nupta erit: ꝛ ipsa postea cum titio contraxit matrimonium ante mortem meam vel post: vel iam cōtraxerat tempore testamenti mei. et postea titius decessit in matrimonio. vnde queritur an filia possit amodo habere dicta. r. singulis annis: ꝛ respon. q̄ sic. ꝛ ꝑm istos duos vltimos casus distingue cuius contemplatione fuit cōditio apposita: vtrū filie an titij si contemplatione illius qui superuixit cuiq; legatum est ille habebit legatum ꝛ percipiet vltra mortem alterius. si autem cōtemplatione illius qui premoritur vltra mortem non percipit. ꝛ ad hoc facit. ĵ. eo. illis. Viuianus.

¶ In conditionibus licitis.

a ¶ Primum locum. vt prolata conditio non habeatur pro cōditione si illud voluit testator: vel vt habeatur si id appareat. vt. ĵ. pr. ĵ. Also. ꝛ facit. ĵ. eo. l. ĵ. ĵ. fi.

b ¶ Regit. vt impleatur cum testator id voluit: vt subijcit.

c ¶ Nupta erit. subaudi sit here.

d ¶ Mortis. scz patris. q̄ tunc sit nupta. ad quod. ff. de regu. cato. l. ij. ꝛ ĵ. eo. l. ĵ. ĵ. ita legatum.

e ¶ Primus. proprium nomen.

¶ Hec scriptura. ¶ Casus Jnstitui mihi heredes primum ꝛ secūdum. ꝛ ita postea dixi. si primus heres erit damnas esto dare titio. r. ꝛ decessi. ꝛ postea titius legatarius decessit anteq̄ primus adiret hereditate: nunquid transmittit ad heredem suum petitionem legati: ꝛ videtur q̄ non. quia fuit ei legatum sub conditione. conditionalia autem legata non transmittuntur ad heredem. vt. ĵ. quando di. leg. ce. l. v. ĵ. ſs ſi sub conditione: responderi tamen potest q̄ bene transmittit quia dicta scriptura non est accipienda pro conditione sed pro demonstratione. magis enim videtur testator demonstrasse quando legatum debeatur q̄ cōditionem inseruisse. nam intelligitur dicta conditio etiā si non esset apposita. si autem ego testator volui dicta verba 2ditionaliter accipi pro cōditione accipiētur. Sed quid si ita dixi. quicquid mihi ephesi oportet dari boc do lego titio: certe nec ista verba facient conditionem nisi hoc testator voluerit. Jtem q̄d si ita dixi. si primus non erit mihi heres dānas esto secundus hēs dare titio. r. ꝛ postea solus primus extitit mihi heres: non debetur titio dictum legatum. quia defecit conditio legato eius apposita. ꝛ idem est si primus ꝛ secundus extiterunt mihi heredes. Viuianus.

f ¶ Heres erit. i. hereditatem adierit.

g ¶ Dare. o prime. Accursius.

h ¶ Accipienda. quia si mortuo testatore decedat legatarius ante aditā hereditatem transmittit vt hic. ꝛ. ĵ. quando di. leg. ce. l. ſi titio. ĵ. quidā. ꝛ. ff. de leg. ĵ. l. iij. Accur.

primum locum[a] voluntas defuncti obtinet: eaq; regit[b] conditiones: ꝺcniq; ꝛ in ea conditione si fi lia mea cum titio nupta erit[c]: placuit non semper mortis[d] tempus obseruari: sed voluntate patrocinante tardius produci.

¶ Conditio que tacite inest si exprimat legatus conditionale non facit: nisi testator aliter voluerit. Jtem cōditio de presenti nō suspendit. hoc dicit Bar.

¶ Hec scriptura si primus[e] heres erit[f] damnas esto dare[g]: pro conditione non est accipienda[h] magis enim demonstrauit testator quando legatum debeatur q̄ conditionem inseruit: nisi forte hoc animo[i] fuerit testator vt faceret conditionem. proinde nec illud dicendum erit facere conditionem quicquid mihi ephesi oportet dari[k] hoc do lego. Sed si sic leget: si primus mihi heres non erit damnas esto secundus dare: et primus heres extiterit[l] legatum non debet. Si primus adierit cum secundo: non extitisse conditionem nequaq̄ ambigendum est.

¶ Conditio si aliquis heres nō erit: defi

i ¶ Hoc aio. no. animum facere conditionem. vt. ff. in prin.

k ¶ Oportet dari. immo videtur q̄ non: quia si nihil debeatur nulli⁹ est legatum. vt. ff. de legā. j. l. si fic. ĵ. q. que est contra. Solu. non est condi. scilicet vera: quia est de presenti. argu. ff. si cer. peta. l. cum ad ptesens. et l. itaq; vel dic q̄ non est conditio quo ad transmissionem. vt. ĵ. e. l. cōditiones. est tamē quo ad verba. Sed quid si inciꝑiat post testamentum deberi: vel i vita vel post mortem? Respon. nullum est legatus. vt. ff. de lega. ij. l. ſi ita scripsisset. ꝛ de libe. le. l. finali. ĵ. fi. ꝛ arg. ĵ. de verbo. oblig. si a colono.

l ¶ Extiterit. scz solus et facit ad. ĵ. ff. de tu. l. muto. ĵ. i. Accurs.

¶ Si patronus. ¶ Casus Stichus libertus titij fecit testamentū ꝛ instituit sibi heredem seiū ꝛ titium patronum preterijt. ꝛ a dicto seio heredem reliquit gaio. c. nomine legati sub conditione. si dictus titius patronus non esset heres: eidem liberto: et decessit dictus libertus. postea dictus patronus inueniens se preteritum accepit contra tabulas liberti bono. possessio. ꝛ sic occupauit debitam sibi portionem in bonis liberti id est dimidiam ꝑm hec iura. vt institu. de succef. libe. ĵ. sed nostra. ꝛ. ĵ. precedenti. ꝛ sic ipse patron⁹ habet dimidiam ab intestato: nam ruptus fuit testamentum per cōtra-

¶ Hec scriptura si primus heres non erit damnas esto dare titio. r. ꝛ decessi. ꝛ postea titius legatarius decessit anteqū primus adiret hereditatem: ꝛ videtur q̄ non. quia fuit ei legatum sub conditione. conditionalia autem legata non transmittuntur ad heredem. vt. ĵ. quando di. leg. ce. l. v. ĵ. ſs ſi sub conditione: responderi tamen potest q̄ bene transmittit quia dicta scriptura non est accipienda pro conditione sed pro demonstratione. magis enim videtur testator demonstrasse quando legatum debeatur q̄ cōditionem inseruisse. nam intelligitur dicta conditio etiā si non esset apposita. si autem ego testator volui dicta verba 2ditionaliter accipi pro cōditione accipiētur. Sed quid si ita dixi. quicquid mihi ephesi oportet dari boc do lego titio: certe nec ista verba facient conditionem nisi hoc testator voluerit. Jtem q̄d si ita dixi. si primus non erit mihi heres dānas esto secundus hēs dare titio. r. ꝛ postea solus primus extitit mihi heres: non debetur titio dictum legatum. quia defecit conditio legato eius apposita. ꝛ idem est si primus ꝛ secundus extiterunt mihi heredes. Viuianus.

¶ Si a primo[m] ita legatum est: si secundus heres non erit. xx. titio dato. si mihi modo a secundo eidem titio ita legatum est: si primus heres non erit: et ambo heredes extiterint legati conditio deficiet. Sed si alter heres extiterit alter heres non extiterit: legatum debebitur.

¶ Conditio turpis habetur pro nō adiecta. Bartolus.

Marcellus. Lex. xx.

An dubitam[o] quin turpes conditiones remittende[o] sint: quo in numero plerūq;[p] sunt etiam iurisiurandi[q].

¶ Ad hoc vt possit adiri hereditas requritur q̄ conditio adiecta in institutione existat. ꝛ eam extitisse heres sciat in conditionibus iuris sufficit solummodo q̄ existāt. hoc dicit Bartolus.

Julianus. Lex. xxj.

Altum interest conditio

cit illo existente herede pro parte. Bar.

¶ Si patronus contrahatulas bonorum possessione accepta debitam portionem occupet: legata que sic data sunt si patronus heres non erit: non debet[n] cohercs patroni prestare. ¶ Si a primo[m] ita legatum est: si secundus heres non erit. xx. titio dato. si mihi modo a secundo eidem titio ita legatum est: si primus heres non erit: et ambo heredes extiterint legati conditio deficiet. Sed si alter heres extiterit alter heres non extiterit: legatum debebitur.

¶ Conditio turpis habetur pro nō adiecta. Bartolus.

Marcellus. Lex. xx.

An dubitam[o] quin turpes conditiones remittende[o] sint: quo in numero plerūq;[p] sunt etiam iurisiurandi[q].

¶ Ad hoc vt possit adiri hereditas requritur q̄ conditio adiecta in institutione existat. ꝛ eam extitisse heres sciat in conditionibus iuris sufficit solummodo q̄ existāt. hoc dicit Bartolus.

Julianus. Lex. xxj.

Altum interest conditio

tabul. ꝛ ita patronus ꝛ seius sunt coheredes. nunquid seius coheres patroni debet prestare. c. dicto gaio: ꝛ dicitur q̄ non. quia deficit conditio legati patrono ab intesta. pro parte herede existente. ¶ Si a primo. Jnstitui mihi heredes primum ꝛ secundum. ꝛ postea ita dixi. si secundus heres non erit primus. xx. titio dato. ꝛ si primus heres nō erit secundus. xx. titio dato. ꝛ decessi. ꝛ primus ꝛ secundus extiterunt mihi heredes. certe non habebit amodo legatum titius predictus: quia defecit eius conditio. si autem alter eorum heres extiterit: ꝛ alter non: legatum debetur titio ab eo qui heres extitit. hoc dicit vsq; ad finem. Viuianus.

m ¶ Non ꝺs. nec patronus: vt insti. de suc. li. ĵ. sed nostra.

n ¶ Si a primo. facit. ĵ. de verborum obligationibus. l. si ita stipulatus fuero. r. in fine.

An dubitamus. ¶ Casus Si instituo te heredē vel lego tibi sub turpi conditione/debet haberi pro non scripta. ꝛ cōsequeris beneficium vel legatum in quo numero turpium conditionum sunt plerunq; conditiones iurisiurandi: vt si institui te heredem si iuraueris te ascendere capitolium: nam ꝛ si ista conditio habetur pro non scripta ꝛ teneris ascendere capitolium ꝛ cris heres. quare autem dicat plerunq; in littera notaui. Viuia.

o ¶ Remittende. vt. ff. de 2di. insti. l. conditiones. ĵ. filius.

p ¶ Plerūq;. adijcit: quia quandoq; non remittitur: vt. ff. de legā. j. l. municipibus. ꝛ. ĵ. de manu. testa. l. si quis liber. ꝛ argu. ff. de iureiuran. l. iusiurandum. Accurſius.

q ¶ Jurisurandi. vt. ff. de condi. insti. l. que sub conditione.

¶ Altum interest. ¶ Casus Hec. l. vult distinguere vtrum apponatur conditio hereditati vel legato ab homine. i. a testatore an a lege. primo casu debet impleta esse ꝛ sciente legatario vel herede impleta: ꝛ alias non habetur pro impleta ꝛ de hoc ponit duo plana exempla. Secundo casu sufficit impletā conditionē etiam ignorante eo cui apposita est. puta ex institutus heres sub conditione si es paterfami. ꝛ tu in veritate es paterfami. credis autem te esse filiumfa. certe ignorātia tua non impediet hereditatis additionem. merat enī per ius illa conditio vt ita demū posses adire tuo arbitrio si tui iuris esses. vl institui te heredē ꝑ patrem ita demū posses adire hēditatē meā si tabule mee cēnt apte siue testamētū meū ꝛ decessi. ꝛ tabule mee l veritate fuerunt apte te tamen ignorāte: certe ignorātia tua nō erit tibi impedimēto quominus adeundo hereditatem acquiras ea. ꝛ hoc dicit. si autem nō essent aperte tabule nō posses tu ꝑ parte institutus adire ꝑm hec iura. vt. ff. de iuris ꝛ fac.

igno. l. ĵ.

Anim⁹ cō ditionē facit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

obtinet ea que regit conditiones. ꝛ ſm hunc caſum dicas. j. placuit. nō ſemper mottio tempus obſeruari ꝛc. ſcilicet per legatariū vt ante mortem adimpleat conditionem ſemper ſuis ei licentia de hoc detur: ſed voluntate ꝛc. vel pone ſecundo caſum tali modo. legaui titio decem ſingulis annis. lego titio ſi filia mea cum ipſo titio nupta erit: poſtea me viuente vel mortuo: accepit dictus titius eas in vxorem: vel etiam habebit eam in vxorem tempore quo predicto modo ei legaui. poſtea mortua ē in matrimonio dicta mea filia/nunc queritur an vltra tempus mortis ipſi⁹ filie debeat titius percipere illa. r. le gata ſibi per me ſingulis annis? ꝛ reſpond. q̄ ſic, ꝛ ſic tardius produci tur legatuꝫ q̄ ſit mors filie. ꝛ ita vltra mortes ſi lie producitur quod non videbatur quibuſdam: q̄ matrimoniū non durabat. ꝛ ego teſtator dixi: ſi filia mea cum titio nupta erit ꝛc. ſed ſecus ē vt dixi voluntate mea te ſtatoris ad hoc patrocinante: et cum hac poſitione facit. C. de leg. l. j. ꝛ. ſ̄. de alimentis. l. liber tis. ſ. j. ꝛ. l. ſtichus. ſ. fi.

Vel dic q̄ prelegaui filie mee quam cum alijs inſtitui mihi heredem ꝛ. annis ſingulis ſi ipſa cū titio nupta erit: ꝛ ipa poſtea cum titio contraxit matrimonium ante mortem meam vel poſt: vel iam cōtraxerat tempore teſtamenti mei. et poſtea titius deceſſit in matrimonio. vnde queritur an filia poſſit amodo habere dicta. r. ſingulis annis? ꝛ reſpon. q̄ ſic. ꝛ ſm iſtos duos vltimos caſus diſtingue cuius contemplatione fuit cōditio apposita: vtrū filie an titij ſi contemplatione illius qui ſuperuixit cuiꝰ legatum eſt ille habebit legatum ꝛ percipiet vltra mortem alterius. ſi autem cōtemplatione illius qui premoritur vltra mortem non percipit. ꝛ ad hoc facit. j. eo. illis. Vlianus.

¶ In conditionibus. licitis.

a ¶ Primum locum. vt prolata conditio non habeatur pro cōditione ſi illud voluit teſtator: vel vt habeatur ſi id appareat. vt. j. pr. ſ̄. Alſo. ꝛ facit. ſ̄. eo. l. j. ſ̄. fi.

b ¶ Regit. vt impleatur cum teſtator id voluit: vt ſubijcit.

c ¶ Nupta erit. ſubaudi ſit heres.

d ¶ Mortis. ſcz patris. q̄ tunc ſit nupta. ad quod. ſ̄. de regu. cato. l. ū. ꝛ j. eo. l. ſi ita legatum.

e ¶ Primus. propium nomen.

¶ Dec ſcriptura. ¶ Caſus. Inſtitui mihi heredes primum ꝛ ſecūdus. ꝛ ita poſtea dixi. ſi primus heres erit damnas eſto dare titio. r. ꝛ deceſſi. ꝛ poſtea titius legatarius deceſſit anteq̄ primus adiret hereditatez: nunquid tranſmittit ad heredem ſuum petitionem legati? ꝛ videtur q̄ non. quia fuit ei legatum ſub conditione. conditionalia autem legata non tranſmittuntur ad heredem. vt. j. quando di. leg. ce. l. v. ſ. ſi ſi ſub conditione: reſponderi tamen poteſt q̄ bene tranſmittit quia dicta ſcriptura non eſt accipienda pro conditione ſed pro demonſtratione. magis enim videtur teſtator demonſtraſſe quando legatum debeatur q̄ cō ditionem inſeruiſſe. nam intelligitur dicta conditio etiā ſi non eſſet apposita. ſi autem ego teſtator volui dicta verba ꝛ ditionaliter accipi pro cōditione accipiētur. Sed quid ſi ita dixi. quicquid mihi epheſi oportet dari hoc dolego titio: certe nec iſta verba facient conditionem niſi hoc teſtator voluerit. Item qd ſi ita dixi. ſi primus non erit mihi heres dānas eſto ſecundus hēs dare titio. r. ꝛ poſtea ſolus primus extitit mihi heres: non debetur titio dictum legatum. quia defecit conditio legato eius apposita. ꝛ idem eſt ſi primus ꝛ ſecundus extiterunt mihi heredes. Vlianus.

f ¶ Heres erit. i. hereditatem adierit.

g ¶ Dare. o prime. Accurſius.

h ¶ Accipienda. quia ſi mortuo teſtatore decedat legatarius ante aditā hereditatem tranſmittit vt hic. r. j. quando di. leg. ce. l. ſi titio. ſ. quidā. ꝛ. ſ̄. de leg. j. l. iij. Accur.

primum locum[a] voluntas defuncti obtinet: eaq̄ regit[b] conditiones: ꝛ in ea conditione ſi filia mea cum titio nupta erit[c]: placuit non ſemper mortis[d] tempus obſeruari: ſed voluntate patrocinante tardius produci.

¶ Conditio que tacite ineſt ſi exprimat legatuꝫ conditionale non facit: niſi teſtator aliter voluerit. Item cōditio de preſenti nō ſuſpendit. hoc dicit Bar.

¶ Dec ſcriptura ſi primus[e] heres erit[f] damnas eſto dare[g]: pro conditione non eſt accipienda[h] magis enim demonſtrauit teſtator quando legatum debeatur q̄ conditionem inſeruit: niſi forte hoc animo[i] fuerit teſtator vt faceret conditionem. proinde nec illud dicendum erit facere conditionem quicquid mihi epheſi oportet dari[k] hoc dolego. Sed ſi ſic leget: ſi primus mihi heres non erit damnas eſto ſecundus dare: et primus heres extiterit[l] legatum non debet. Si primus adierit cum ſecundo: non extitiſſe conditionem nequaq̄ ambigendum eſt.

¶ Conditio ſi aliquis heres nō erit: deficit illo exiſtente herede pro parte. Bar.

¶ Si patronus contratabulas bonorum poſſeſſione accepta debitam portionem occupet: legata que ſic data ſunt ſi patronus heres non erit: non debet[m] cohercs patroni preſtare. ¶ Si a primo[n] ita legatum eſt: ſi ſecundus heres non erit. xx. titio dato. ſimili modo a ſecundo eidem titio ita legatum eſt: ſi primus heres non erit: et ambo heredes extiterint legati conditio deficiet. Sed ſi alter heres extiterit alter heres non extiterit: legatum debebitur.

¶ Conditio turpis habetur pro nō adiecta. Bartolus.

Marcellus. Lex. xx.

An dubitam[o] quin turpes conditiones remittende[p] ſint: quo in numero plerūq̄[q] ſunt etiam iuriſiurandi[r].

¶ Ad hoc vt poſſit adiri hereditas requritur q̄ conditio adiecta in inſtitutione exiſtat: ꝛ eam extitiſſe heres ſciat in conditionibus iuris ſufficit ſolummodo q̄ exiſtat. hoc dicit Bartolus.

Iulianus. Lex. xxi.

Multum intereſt conditionem teſtamenti[s] ꝛ ſcius ſuis ſint coheredes. nunquid ſcius coheres patroni debet preſtare. c. dicto gaio? ꝛ dicitur q̄ non. quia deficit conditio legati patrono ab inteſta. pro parte herede exiſtente. ¶ Si a primo. Inſtitui mihi heredes primum ꝛ ſecundum. ꝛ poſtea ita dixi. ſi ſecundus heres non erit primus. xx. titio dato. ꝛ ſi primus heres nō erit ſecundus. xx. titio dato. ꝛ deceſſi. ꝛ primus ꝛ ſecundus extiterunt mihi heredes. certe non habebit amodo legatum titius predictus: quia defecit eius conditio. ſi autem alter eorum heres extiterit: ꝛ alter non: legatum debetur titio ab eo qui heres extitit. hoc dicit vſq̄ ad finem. Vlianus.

¶ Anim⁹ cō ditionē facit.

i ¶ Hoc aio. no. animum facere conditionem. vt. ſ̄. in prin.

k ¶ Oportet dari. immo videtur q̄ non: quia ſi nihil debeatur nullā eſt legatum. vt. ſ̄. de lega. j. l. ſi ſic. ſ. i. que eſt contra. Solu. non eſt condi. ſcilicet vera: quia eſt de preſenti. argu. ſ̄. ſi cer. peta. l. cum ad preſens. et l. itaq̄. vel dic q̄ non eſt conditio quo ad tranſmiſſionem. vt. j. e. l. cōditiones. eſt tamē quo ad verba. Sed quid ſi inciꝑiat poſt teſtamentum deberi: vel i vita vel poſt mortem? Reſpon. nullum eſt legatuꝫ. vt. ſ̄. de lega. ij. l. ſi ita ſcripſiſſet. ꝛ delibe. le. l. finali. ſ. fi. ꝛ arg. j. de verbo. oblig. ſi a colono.

l ¶ Extiterit. ſcz ſolus et facit ad. ſ̄. ſ̄. de tu. l. muto. ſ. i. Accur.

¶ Si patronus. ¶ Caſus. Stichus libertus titij fecit teſtamentū ꝛ inſtituit ſibi heredem ſeiū ꝛ titium patronum pretiterijt. ꝛ a dicto ſeio heredeliquit gaio. c. nomine legati ſub conditione. ſi dictus titius patronus non eſſet heres: eidem liberto: et deceſſit dictus libertus. poſtea dictus patronus inueniens ſe preteritum accepit contratabulas liberti bono. poſſeſſio. ꝛ ſic occupauit debitam ſibi portionem in bonis liberti id eſt dimidiam ſm hec iura. vt inſtitu. de ſucceſ. libe. ſ. ſed noſtra. ꝛ. ſ̄. precedenti. ꝛ ſic ipſe patron⁹ habet dimidiam ab inteſtato: nam ruptuꝫ fuit teſtamentum per cōtra-

tabul. ꝛ ita patronus ꝛ ſeius ſunt coheredes. nunquid ſeius coheres patroni debet preſtare. c. dicto gaio? ꝛ dicitur q̄ non. quia deficit conditio legati patrono ab inteſta. pro parte herede exiſtente. ¶ Si a primo. Inſtitui mihi heredes primum ꝛ ſecundum. ꝛ poſtea ita dixi. ſi ſecundus heres non erit primus. xx. titio dato. ꝛ ſi primus heres nō erit ſecundus. xx. titio dato. ꝛ deceſſi. ꝛ primus ꝛ ſecundus extiterunt mihi heredes. certe non habebit amodo legatum titius predictus: quia defecit eius conditio. ſi autem alter eorum heres extiterit: ꝛ alter non: legatum debetur titio ab eo qui heres extitit. hoc dicit vſq̄ ad finem. Vlianus.

m ¶ Non ds. nec patronus: vt inſti. de ſuc. li. ſ̄. ſed noſtra.

n ¶ Si a primo. facit. j. de verborum obligationibus. l. ſi ita ſtipulatus fuero. r. in fine.

An dubitamus. ¶ Caſus. Si inſtituo te heredē vel lego tibi ſub turpi conditione/debet haberi pro non ſcripta. ꝛ cōſequeris hereditatem vel legatum in quo numero turpium conditionum ſunt plerunq̄ conditiones iuriſiurandi: vt ſi inſtituto te heredem ſi iuraueris te aſcendere capitolium: nam ꝛ ſi iſta conditio habetur pro non ſcripta ꝛ teneris aſcendere capitolium ꝛ eris heres. quare autem dicat plerunq̄ in littera notaui. Vlia.

o ¶ Remittende. vt. ſ̄. de 2di. inſti. l. conditiones. ſ. filius.

p ¶ Plerūq̄. adjcit: quia quandoq̄ non remittitur: vt. j. e. l. municipibus. r. j. de manu. teſta. l. ſi quis liber. ꝛ argu. ſ̄. de iureiuran. l. iuſiurandum. Accurſius.

q ¶ Iuriſiurandi. vt. ſ̄. de condi. inſti. l. que ſub conditione.

Multum intereſt. ¶ Caſus. Dec. l. vult diſtinguere vtruꝫ apponatur conditio hereditati vel legato ab homine. i. a teſtatore an a lege. primo caſu debet impleta eſſe ꝛ ſciente legatario vel herede impleta: ꝛ als non habebitur pro impleta ꝛ de hoc ponit duo plana exempla. Secundo caſu ſufficit impletā conditionē etiam ignorante eo cui apposita eſt. puta es inſtitutus heres ſub conditione ſi es pater ſami. ꝛ tu in veritate es pater ſami. credis autem te eſſe filiumſa. certe ignorātia tua non impediet hereditatis additionem. imerat enī per ius illa conditio vt ita demū poſſes adire tuo arbitrio ſi tui iuris eſſes. vl inſtitui te heredē p partem ita demū poſſes adire hēditatē meā ſi tabule mee cēnt apte ſiue teſtamētū meū⁹ deceſſi. ꝛ tabule mee ſi veritate fuerunt apte te tamen ignorāte: certe ignorātia tua nō erit tibi impedimēto quominus adeundo hereditatem acquiras eā. ꝛ hoc dicit. ſi autem nō eſſent aperte tabule nō poſſes tu p parte inſtitutus adire ſm hec iura. vt. ſ̄. de iuris ꝛ fac.

igno. l. j.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

igno.l.i.§.fi.ꝛ dicas vt ibi.ꝛ.C.de iure delib.l.iij.ꝛ dicas vt ibi.Vi.

a ¶ Facti.facti cõditionẽ vocat qualibet conditionẽ a teſtatore in inſtitutione inſertam:ſiue in dãdo:ſiue in faciendo.iuris autẽ vocat quoddaꝫ iuris ſtatutum tacite intellectũ quo non exiſtente non poteſt adire: vt ſi pater fami.eſt.nam filiuſfami.nõ poteſt adire ſine iuſſu patris.vt.ſ.ꝺ. de acquiren.here.l.ſi quis mihi bꝺa.§.iuſſus. Itẽ ſi tabule ſint apte quan do ex parte eſt heres. vt j.hac.l.ꝛ not.hac.l.fieri vnã diſtinctionẽ lter tacitã ꝛ expreſſam ꝺditionem.fiet alꝫ.vt.ſ.cod.l. conditiones.

b ¶ Ignoraret.cõtra. ſ. de acquiren.here.l.ſi go erneus.§.fin.Additio. Dic q ibi putabat ſe inſtitutum pure cum eſſet inſtitutus ſub conditione ꝛ conditio ertiterit ꝛ ſic cõditio erat purificata:dic ſcietbat ſe inſtitutũ ſub conditione.

c ¶ Acquirere.ꝛ.adire.vt ſ.ꝺe acq.here.l.vi.§.i.l ſi.ꝛ.ſ.ſi ps be.pe.l.illꝺ.

d ¶ Ex parte.ſ. ꝺe iur.ꝛ fac.ſigno.l.i.§.fi.ꝛ. C.ꝺe iure ꝺeli.l.ũ. bodie etiã clauſis: vt.C.ꝺe cad.tol. §.i.ꝛ facit ad.l.ſ.6 acq. he.l.heres.ꝛ.l.q puer.

Qvtiẽs. ¶ Caſꝰ. Legauit titie mulieri.ꝛ. ſub conditione ſi nõ nupſerit. ꝺeinde ſub cõtraria ꝺditione rogauit eã ꝺemum legatũ ſcio reſtituere:puta ſi ipſa nu pſerit ꝛ deceſſi.ꝛ poſtea ipſa nupſit gaio nũqꝺ ꝺi ctũ legatũ ꝛ ſolẽtur:ꝛ certe vtrqꝫ.nec etiã cogetur reſtituere illud legatũ ꝺicto ſcio. Vinia.

e ¶ Si nubat.ſecꝰ ſi eiuſꝺem fideicõmittat reſtituere ſi non nubat.vt.ſ. ꝺe lega.iij.l.nõ ꝺubium.

f ¶ Poſſe. quia cõditio ſpernenda ẽ q̃ viꝺuitatẽ inducit. mulieribus:vt.ſ.el.cũ ita. boc corrigit:vt in auf.ꝺe nup.§.que vero.col.iij.in virgine ꝺic.vt.C.ꝺe inꝺic.vi ꝺui.tol.aut.cui. Accur.

g ¶ Cogenꝺam.qꝛ in penam nubentis fuit relictũ.ꝛ facit.j.ad treb.l.ſeruo iniuito.§.j.Accur.

Vi ꝺuobus. ¶ Caſus. Inſtitui mihi heredes titiũ ꝛ ſeiũ ꝛ gaio fundum legaui ſub conditione ſi predictus heredibus.ꝛ.ꝺaret.ꝛ poſtea deceſſi.ꝛ poſtea dictus titius aꝺit hereditatẽ meam.ꝛ ei dictus gaius ſoluit.v.nunc querebatur an pto ea parte eſſet aꝺimpleta conditio:vt ſibi partẽ fundi vendicare poſſet gaius:ꝛ dicit q̃ cõditionẽ ſcindere non potuit:nec vllam partẽ fundi vendicare:niſi alteri heredi reliqua.v.ſoluat.tunc autẽ poterit vendicare totũ fundũ ꝛ ſic per ſuperiora patet q̃ nemo poteſt repuꝺiare partem rei ſibi legate ꝛ partes agno ſcere.vt.ſ.ꝺe leg.ij.l.neminẽ.ꝛ ad iꝺem.ſ.ꝺe acqui.heredi.ſi ſolus.l ppin.Vinianus.

b ¶ Habere.ſiue erat apud legatarium:ſiue ab herede ꝺandus.

i ¶ Ẽ ꝺicabit.ꝛ ſic nõ pꝺeſt ad actionẽ/ ſꝫ ad exceptionẽ opponendam qñqꝫ pꝺeſt.vt.ſ.ſi gꝰ cau.l.ſi ſeruus.§.ſi plurib.ꝛ ꝺic vt ibi. Itẽ fallit qꝺ ꝺicit qñ pars fundi eſt vſucapta:tunc enĩ ꝺitionẽ ſcinꝺere pmittitur.vt.j.e.l.qui heredi.§.ſi ꝺuoꝝ.ꝛ facit.j.e.l.pr.ꝛ.l.cũ fundus.ꝛ.C. ꝺe condi.inſer.l.ſi plures.

Vre ciuili. Quiꝺã habent non ſpleri ſicut ꝛ ego habeo:ꝛ alij habent ſine non ſm primam litteram ita pone caſum. ¶ Caſus. Legauit titio fundus valentẽ centum.ſi ipſe titius heredi meo ꝺaret ꝺeceſſ. ꝛ deceſſi.certe intereſt heredis mei conditionẽ ꝺe.ꝛ.ꝺandis non aꝺimpleti.ꝛ cũ ꝺicitur hic q̃ ſi per eum heredem ſtetit quominus titius pareret conditioni predicte pro impleta ꝺebet haberi.ꝛ ſic tenebitur fundum titio ꝺare.ꝛ quoꝺ ꝺixi in legato poſſet poni in inſtitutione here ꝺis ꝛ etiam in ſtipulatione.ꝛ ꝺe ſtipulatione ita pone exemplus. Promiſiſti mihi fundum valentem centum ſi ꝺarem tibi ꝺecem certe tua intereſt q̃ ego non impleam conditionem ꝺando tibi ꝺecem.tamẽ ſi per facti[a] an iuris effet.nam huiuſmoꝺi conditiones ſi nauis ex aſia venerit ſi titius conſul factus fuerit: q̃uis implete eſſent impeꝺirent heredem circa adeundam hereꝺitatem q̃ꝺiu ignoraret[b] eas impletas eſſe.que vero ex iure venirent in his nihil amplius exigendum eſt q̃ vt implete ſint:veluti ſi quis ſe filiumfa. exiſtimat cum ſit paterfa. poterit acquirere[c] hereditatem.quare ex parte[d] ſcript[e] heres qui ignorat an tabule teſtamenti aperte ſint: aꝺire hereditatem poterit.

¶ Fideicommiſſum relictum in ꝺefectu conditionis que a iure remittitur nõ ꝺebetur. Bartolus.

Iꝺem. Lex.xxiij.

Qvotiens ſub cõꝺitione mulieri legatur ſi nõ nupſerit: ꝛ ciuiſꝺem fideicommiſſum ſit vt titio reſtituat ſi nubat[e]:commoꝺe ſtatuitur etiam ſi nupſerit legatus eaꝫ petere poſſe[f]:ꝛ non eſſe cogenꝺam[g] fideicommiſſum preſtare.

¶ Conꝺitio non poteſt ſcinꝺi ſi pto ſolꝺo poteſt impleri. Bar.

Iꝺem. Lex.xxiij.

Qvi ꝺuobus heredibus ꝺece ꝺare iuſſus eſt ꝛ fundum ſibi habere[h]:verius eſtvt conditionẽ ſcinꝺere nõ poſſit ne etiam legatum ſcinꝺatur. igitur q̃uis alteri.v. ꝺederit nullam partem fundi vendicabit[i]:niſi alteri q̃ꝫ aꝺcũti hereditatem reliqua.v.numera

uerit aut illo omittente hereditatem:ei qui ſolus aꝺierit hereditatem tota ꝺecem ꝺederit.

Iꝺem. Lex.xxiiij.

Ivre ciuili receptuꝫ eſt: quotiens per eum cuius intereſt conditionem non impleri[k] fit quominus impleatur: vt perinde habeatur ac ſi impleta non fuiſſet: quod pleriq̃ꝫ ad legata ꝛ ad heredum inſtitutiones perduxerunt. Quibus exemplis ſtipulationes quoq̃ committi quiꝺam recte putauerunt:cum per promiſſorem factũ eſſet quominus ſtipulator[l] cõꝺitioni pareret.

¶ Si inter virum ꝛ vxorẽ fit mẽtio ꝺe liberis:intelligitur ꝺe natis ex eis. Bar.

Iꝺem. Lex.xxv.

Cvm vir vxori quãꝺocũq̃ liberos ꝺederis habebit fundum legauit: ſi mulier ꝺiuortio facto liberos ex alio procreauerit: ꝺeinꝺe ſoluto ſecundo matrimonio aꝺ priorem maritum[m] redierit:non intelligitur expleta conꝺitio q̃[n] teſtatorem veriſimile non eſt ꝺe bis liberis ſenſiſſe qui ſe viuo ex alio ſuſcepti fuiſſent[n].

¶ Conꝺitio alternatiua ꝺicitur illa que poteſt ꝺuobus modis impleri:ꝛ ſi in conꝺitiõe eſt aliquiꝺ turpe illud reꝺcitur ꝛ aliuꝺ eſt implendum. Bart.

Iꝺem. Lex.xxvj.

Hec ſcriptura ſi.xx. ꝺederit aut iurauerit ſe aliquiꝺ facturum[o] vnam[p] conditionem ex te factũ ſit quominus eam tibi.ꝛ.puta q̃ noluiſti accipere.ego ſtipulator videor aꝺimpleſſe ꝺitionem ꝺe.ꝛ.tibi ꝺandio.ꝛ fundũ a te petere poſſum. Si aũt non habeas ſi ita nõ.ita pone caſum. Legaui titio ſub ꝺum ſi ipſe titius ſimptonio ꝺaret.ꝛ.poſtea p ſemptonium factum eſt quominus titius ꝺaret ei.ꝛ.puta q̃ noluit accipe. certe pinde eſt ac ſi eſſet paritum conꝺitioni.ꝛ iꝺem poteſt ꝺici in inſtitutione.ꝛ in ſtipulatione.circa quam ſtipulationẽ ita ponemus exemplum. Titius promiſit mihi.ꝛ.ſi irem romam:ꝛ poſtea ipſe me ire romaꝫ.certe perinde eſt ac ſi iuiſſem.ꝛ ita ab eo ꝺicta.ꝛ.petere poſſum. et ita ꝺec.l.eſt plana. Vi.

k ¶ Non impleri. alꝫ eſt non impleri.vt quia heres qui non vult ꝺare legatuꝫ impeꝺit.aꝺ q̃ eſt j.ꝺe reg.iur.l.iure ciuili. ꝛ.j.q̃ſi ꝺi.le.ce.l.v.§. ite ſi q̃.ꝛ.ſ.ꝺe an.leg.l.menia.in pin.ꝛ.j.ꝺe ſtatu.lib.l.ſtatuliberos.in pn. ꝛ.l.ſeruus.§.imperator. alꝫ ꝺeeſt nõ: ꝛ intelligit ꝺe eo in cuius perſona ẽ implenda conditio conſiſtens in ꝺando vel faciendo.eius enĩ intereſt eã impleri q̃ cõmoꝺi.ingꝺe ſentit ꝛ nõ onus:ſi ergo fiat p eus ne impleat ſi pleta ꝺebet.vt.ſ.ꝺe ꝺi.inſti.l.iij. Sꝫ ꝺec re gula non habet locũ ſi eo qui ꝺꝫ implere ꝺitionẽ vt capiat relictũ: quia ſi ſtat p eũ nihil conſequit: vt.ſ.e.l. ſi titiꝰ ſtatuas. ꝛ.j.eo.l.cũ pupillus. ꝛ.l. titio centum.§.fi.ibi:q̃ ſi nolit ꝛc. Accur.

l ¶ Stipulator. puta ſi ſtipulatus ſim.ꝛ. a te ꝺari ſi capitoliuꝫ aſcenꝺero ꝛ tu promiſſor ſpectis me aſcenꝺere p ſpleta hebetur ꝺitio fꝫ Jo. ꝛ facit C.ꝺe pig.ac.l.fi.ꝛ anna.excep.l.vt perfectius. Sed arg.ſ.ꝺ.ce conꝺi.infer.l.legatum. Additio. Dic fm Bar.q̃ ibi conꝺitio ꝺeficit p ea ſum:bic per factum grauati.

Cvm vir. ¶ Caſus. Vxori mee titie legaui fundũ q̃ſcũq̃ liberos haberet:poſtea ipſa a me ꝺiuertit ꝛ me viuente accepit alium virũ ꝛ ex eo habuit liberos.ꝛ poſtea ſolutum fuit ſcẽm matrimoniũ morte ſcẽi viri vel ꝺiuortio.ꝛ poſtea ipſa aꝺ me rediit. ꝛ poſtea ego deceſſi nõ mutato teſtõ in quo ei legauerã.nũc ipſa petit fundũ p ꝺictum ab beredib⁹ meis. Certe ipſi nõ ꝺebẽt ei ꝺare ꝺictũ fundũ: q̃ nõ intelligit expleta ꝺitio ſub qua ei ꝺictũ fundũ legaui:q̃ nõ eſt veriſimile me ꝺe bis liberis ſenſiſſe qui me viuo fuiſſent ſuſcepti ab alio. Vinia.

m ¶ Q.ſ. quia. Accur.

n ¶ Fuiſſent.facit.j.e.l.ſi vir.ꝛ.l.ſeq.ꝛ facit.j.q̃ꝛ a quib⁹.l.matrimonij.ꝛ.ſ.ꝺe auro ꝛ arg.leg.l.iij.ꝛ.ſ.ꝺe pac.ꝺo.l.inter virum.

Hec ſcriptura. ¶ Caſus. Legaui tibi fundũ ſi.xx.ꝺederis titio aut iuraueris ire romã.certe ſi ꝺebeat ꝺitio iſta ꝺuas partes/ tamẽ vna ẽ conꝺitio alternatiua:ꝛ ſufficit vnã partẽ eiꝰ ſpleri.ꝛ ſi capias aꝺimplere illã ptẽ ꝺe eũꝺo romã remittit tibi facẽ.ꝛ ſufficit te ire romã. vñ ſi feci te ꝺeceꝺ vel tibi legaui ſi.ꝛ.te titio ꝺare:aut monumẽtũ facere iuraueris ꝺebebis hereꝺitatẽ in primo caſu ꝛ legatũ in ſecundo impleta altera parte cõꝺitionis iuramẽto tibi remiſſo. ¶ Eã eaꝺẽ. Legaui titio equũ meũ pure:ꝛ eũꝺẽ equũ legaui ſeio ſub cõꝺitiõe ꝛ poſtea deceſſi. ꝛ poſtea ꝺefecit ꝺitio appoſita ꝺicto ſeio legatario.certe ꝺimiꝺia legati que ptingeret ſeium ſi ꝺitio nõ ꝺefeciſſet accreſceret ꝺicto titio cui pure iꝺẽ equus fuit legatus.ꝛ etiam ꝺẽt eiuſꝺẽ titꝫ ſi ipſe titius mortuꝰ ẽ.ꝛ eius ꝺẽitas aꝺita ẽ p ꝺẽẽ ſuum. Et ita no.ꝙ ius accreſcẽꝺi trãſit aꝺ ꝺẽem.ꝛ q̃ꝺ ꝺixi in legato ꝺꝫ locuꝫ in inſtitutione.puta ſi ſtitui mihi heredem titium pure ꝛ ſeium ſub conditione.

o ¶ Facturũ.puta monumẽtũ.ꝛ ſubau.fundũ lego.ꝛ no.ꝙ iuramentuꝫ remittitur ſed non factum.vt.ſ.eo.in fi.

p ¶ Vnam.quãtũ aꝺ hoc:quia ſatis eſt vnã impleri.ꝺne tamen ꝺe ſunt

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

2ditiones.vt.ff.de 2di.instī.l.v.sic etiam duorū reor obligatio vna est ꝓpter vnius rei solutionē vere tñ sunt due.vt.ff.de duo.re.l.iij.§.fi.ff.l. eandem.§.fi.ff.de verb.ob.l.fi duo.

a ¶ Partes.qr duob⁹ modis pōt adimpleri.ꝛ facit instī.de pupil. sub stī.§.igit.ff.de arbi.l.qd tñ.ff.l.celsus.§.idē ait.ſz ibi vtraq; ſplenda est:ſz in.l.celsus.

†Sille habē in.c.cus dilecti.cum glo.ſup ver. ſub hac extra de loca.ꝛ con du.

b ¶ Facturū.ſ.iuraurit.

c ¶ Admittatur.etiam ſi nō iuret.ꝛ fa.ff.de cōdi. instī.l.q̄ ſub 2di.i ꝓn.ꝛ de leg.iij.l.nō dubium.§.i.

d ¶ Accreſcit.i.nō decreſcit.vt.C.de cadu.tol.§. vbi aūt.ꝛ.§.ſinvero nemo.ꝛ facit.ff.de ſuis ꝛ legere.l.ſi ex pluri⁹.ff.de vſufru.ac.l.idē ꝛ fi.§. ſi mihi.ff.§.ſi ps be. pe. l.ij.ff.l.ſi ſeparatim.

In teſtamēto.¶ Lau Titi⁹ inſtituit ſibi hēdes ſeium ꝛ gatū ꝛ iuſſit eis facē ſibi monumentum. ꝛ ad exemplu⁹ eius monumēti qō erat ſitum in quadā via q̄ vocabat ſalaria ꝓ quo dā g fuit vocat⁹ publius mettius ſeptimus deme tri⁹ꝛ ita dicebat teſtator. ꝛ ſi dicti hēdes nō facerent taliter dicti monumētū iuſſit q̄ darent no mine multe ſine pene.c. pone ſemptonio.ꝛ poſtea deceſſit dict⁹ titius teſtator: ꝛ poſtea dicti ſui hēdes bene volebant facere monumētū/ſed non inuenieb̄at aliquod monumētū publij meuij ſeptimi demetrij:ſed inueniebātur nū monumētuz publij meuij ſeptimi dame.ad qō ereplū ſuſpicabantur dicti hēdes cū titium qui fecerat teſtamē tū monumētuz ſibi fieri voluiſſe.vñ q̄rebāt⁹ vdē hēdes cui⁹ monumētuz ſe facere oporterent.et ſi nullū monumētum feciſſent ob eam rē q̄ non reperiebant ad qō ereplū facerēt an tenerent dicta pena.vñ Vlpi.rñ.eis et dicit:ſi pōt intelligi qualē monumētū voluit ſibi fieri teſtator tale debet ei fieri q̄uis ꝓ ſcripturam teſtamēti boc nō poſſit i telligi.ſi aūt non pōt intelligi volūtas teſtatoris nō tenētur ſoluere heredes dictam penam ſempſ primit habentem duas partes[e]. † quare ſi quicunq; heres ſcriptus erit ſub conditione ſi iurauerit ſe r.daturum:aut monumentum facturuz[b]:q̄uis verbis edicti ad hereditatē vel legatuz admittatur[c]/ tamen compellitur facere id quod facturum ſe iurare iuſſus eſt ſolo iureiurando remiſſo.

¶ Jus accreſcendi tranſmittitur ad heredes.Bar.

¶ Cum eadem res alteri pure alteri ſub conditione legat:aut cum alter pure:alter ſub cōditione heres ſcriptus eſt:pars legati vel hereditatis deficiēte conditione accreſcit[d] etiaz hēdi eius cui pure legatuz eſt vel hēditas data eſt:ſi tamen hereditas eius adita fuerit.

¶ Si deficit exēplar deficit exemplādū. hoc dicit Bart.

Alphenus. Lex.xxvij.

In teſtamento ita gdaz ſcripſerat vt ſibi monumentum ad exemplum eius quod in via ſalaria eſſet publij ſeptimi demetrij fieret:ꝛ niſi factum eſſet heredes magna pecunia mulctarentur:ꝛ cum id monumentum publij ſeptimi demetrij nullum repericbatur:ſed publij ſeptimi dame erat: ad quod exemplum ſuſpicabatur[f] cum qui teſtamentum fecerat monumentum ſibi fieri voluiſſe: querebant heredes cuiuſmodi monumentuz ſe facere oporteret; ꝛ ſi ob eam rem nullum monumentuz feciſſent:qr non reperirent ad cuius exemplum facerent num[g] pena tenerētur?Rñdi ſi intelligeret quod monumētum demonſtrare voluiſſet is qui teſtamētuz feciſſet: tamctſi in ſcriptura[g] ita nondum eſſet: tñ ad id quod ille ſe demonſtrare aio ſenſiſſet fieri debere. ſinautem voluntas eius ignoraretur penaz quidem nullam[g] vim habere:qm ad quod exēplum fieri iuſſiſſet id nuſq̄ extaret:monumentuz tñ oī modo ſm ſubſtantiam ꝛ dignitatem defuncti extruere debere[f].

¶ Conditio de nubēdo arbitrio alteri⁹ reiicitur:ideo non nocet ſi ille qui debet arbitrari ante moriatur.b.d.Bar.

Paulus. Lex.xxviij.

Ithe ſue ita quis legauit ſi titia filia mea arbitratu lucij titij nupſerit ei tot heres meus dato: titio ante teſtatorem mortuo titia nupſerat querebatur an legatum ei deberetur? Reſpondi deberi[h].

¶ Una ſpecies loco alterius ſuccedit ex voluntate defuncti.b.d.Bar.

¶ Titia vxor mea optato philargium puerum ꝛ agatheam ancillam qui mei erunt cum moriar is qui teſtamentum fecit agatheam quam teſtamenti tempore habuit vendidit:ꝛ poſtea ancillas emit:ꝛ ex his vni agathee nomen impoſuit:queſitum eſt an hec legataria deretur:Rñdi legatā videri[i]. †

¶ Cōditio poteſtatiua facilis debet impleri ſtatim cum poteſt.Bar.

Julianus. Lex.xxix.

Hec conditio ſi in capitoliuz aſcenderit:ſic recipienda eſt cum primum[m] potuerit capitoliū aſcendere[n].

¶ Coniūctis re portio accreſcit ſine one re.Bar.

Idem. Lex.xxx.

Si ſeparatim mihi totus fundus pure tibi ſub conditiōe legatus fuerit:ꝛ tu deceſſeris anteq̄ conditio extiterit nō habebo neceſſitatem implere conditionez: vtpote cum etiam ſi conditio defecerit[o] pars quam vendicaturus eras mihi accreſcit[p].

¶ Si ꝺditio mixta deficit ꝑ caſum defi ficit reluctum:ſecus ſi ꝑ alium in cuius ꝑſonam confertur fuerit impedita.b.d. Bar.

Affricanus. Lex.xxxi.

In teſtamento ita erat ſcriptum: ſtichus et pamphila qr ſtatim datur preſtita cautione mutiana.vt.ff.l.mutiane.ꝛ boc vbi imponitur legatario.ſz in hēde idem indiſtincte ſm Azo.vt.ꝑbatur.ſ. ti.l.i.§.item ſi ita legatum.

¶ Si ſeparatim. Lau Titius legauit mihi fundū titianum pure:ꝛ poſtea legauit tibi eundem fundum ſub conditione ꝛ deceſſit.ꝛ poſtea tu deceſſiſti anteq̄ impleretur cōditio appoſita tuo legato. certe debeo habere totum fundum.nec eſt mihi neceſſe implere conditionem.nam et ſi te viuente dicta conditio deficiſſet remanet pars mihi vna fundi quam vendicaturus eras ſi te viuente conditio extitiſſet. Uiuianus.

¶ Defecerit.te viuente.

¶ Accreſcit.i.nō diminuit.vt.C.de cad.tol.§.vbi aūt.ff.§.e.l.ſi ſcriptura.§.fi.Vel dic accreſcit vt auferri nō poſſit q̄ſ in idez recidit.ꝛ facit.ff.de here.inſti.l.ſi ſub conditione.

In teſtamento. ¶ Lau Ita ſcripſit titius in teſtamento ſuo ſtichus et pamphila ſerui mei liberi ſunto. et ſi in matrimonio ſimul coierint heres meus his.c.damnas eſto dare.et poſtea deceſſit dictus teſtator.

Titia vxor mea legauit ſtichum et pamphilam ancillas meas.vt ſcilicet poſſit optare philargū puerum ſeruum et agatheam ancillam qui mei erunt cum moriar.poſtea idē titius teſtator ven didit ancillam agathez quā habuit tempore dicti teſtamenti: ꝛ poſtea emit ancillas quaſdam. ꝛ vni ex his impoſuit nomen agathee. et poſtea deceſſit idē teſtator nūc queritur an hec ancilla empta cui impoſitum eſt nomen agathee videat legata titie vxori teſtatoris:et dicitur q̄ ſic.Uiuianus.

k ¶ Deberi.facit.ſ. eo.l. cum tale.§.reſcriptum.ꝛ ſ.de leg.i.l.turpia.

l ¶ Videri.ſic.ff.de do.l. ter vt.ꝛ vxo.l. ſi donate. §.ſi ſponſus.ꝛ ff.§ exercl.i.j.§.ſz ſi prepoſuit.ꝛ ff.§ lube.ꝛ poſſb.l.idez q̄.ff.de leg.i.l.ſtichus ex te.ꝛ §leg.iij.l.vxorez. §.teſtō.Sz ar.ff.§.de teſta.l.heredes.§. ſi quid poſt.ꝛ ff.de adimē.le.l. cum ſeruus.ꝛ ff.de pig. l.fideiuſſor. §. lucius.

Additio Dic q̄ ibifue rūt obligata mācipia certa ió obligatio non extēditur ad redempta poſtea:bic aūt non legabant certa ó preſenti ſm Dy. ꝛ Bar.ꝛ eodē modo reſponde ad.l.cuz ſeruus. ff.allega.

Hec cōditio. ¶ Lau Legaui titio c.ſi in capitoliū aſcenderit ꝛ deceſſi. certe ita demū pōt titi⁹ petere legatū ſi aſcēderit capitoliuz q̄ primuz potuerit.Uim ¶ Cū primū.poſt mor tē teſtatoris.vt.ff.l.ij.

n ¶ Aſcēdere. aliter ſi ſit ſtipulatio cōcepta in nō faciendo:quia tūc q̄ de ſijt poſſe fieri niſi in caſibus.iij.vt.ff.§ vb.obli. l.ita ſtipulat⁹.§.fabin⁹. Itēr in legato ſecus.ff. ſi in non faciēdo ē cōditio

m ¶ Sufpicabatur.i.ſuſpicio erat in vi paſſiui.

f ¶ Num.i.an.Accur.

g ¶ In ſcriptura.ſ.teſtamēti nō erp̄ſſit illud.vl dic in ſcriptura.i.ſubſcriptione monumenti que erat ibi non erat ita vt teſtator diceret.

h ¶ Nulla.annuit q̄ alis habere locū pena.Sz ff.de bis q̄ pe.no.l.i. ꝛ inſti.de leg.§.fi.Sz forte ſpeciale in boc caſu.vel ibi erat ius antiquum ſm q̄s non valebat pena.

i ¶ Debere.ꝺpellunt aūt pontificali auctē.vt.ff.de pe.here.l.hēditas.ꝛ de an.leg.l.quintus.nō tñ ꝺmittit pena:vt.ff.ditit.ꝛ facit.ſ.e.l.q̄ cōditio.ꝛ.l.qb⁹.§.fi.ff.de vſufr.le.l.legatū ciuitati.ꝛ.ff.ad ſille.l.iij.§.ſi cō ditidi.ꝛ.ff.de iureiu.l.nō pōt videri.ꝛ.ff.de vſu.l.pecunie.§.fi.Sz arg. ff.j.de inſti.pe.l.j.§.cum.Additio Dic ſm Bar.bic q̄ bic ſupplet officio indicis.ſz obligatio deficiat.

Hic ſue. ¶ Lau Septonius ita legauit filie ſue titie.ſi filia mea

ctus testator.ꝛ postea stichus predictus decessit ante apertas tabulas dicti testamenti.nunquid heredes eiusdem stichi debent habere partes legati q̃ue contingeret stichum si viueret ꝛ accideret in vxore pamphili am?:ꝛ dicitur q̃ non:sed si pamphilia nihil de dicto legato habere potest:quia per casum fortuitum factus est quominus ipsa posset nubere stichoꝛ.vnde dictum legatū remanet apud heredē testatoris. Sed qd si stichus ꝛ pamphilia viuunt ꝛ stichus non vult eam accipere in vxorē/ ipsa autē est parata?:certe ipsa debet habere suā partem legati.stich⁹ autem amittit suam. Et q̃ dictum est quando legatum est duob⁹ si in matrimonio coierit. habet locum etiam si vni eoꝝ tantū fit legatum si alteri peret: alterum. Aiui.

a ¶ Conditione videri.I movidetur q̃ non.vt.ff. de an.leg.I.annua.ꝛ.respon.argu.contra.Sol. speciale est ibi in alimentis: sed ꝛ in eis difficulter:vt.j.eo.l.illis. Item ad idem est contra.ff.de condi.instit.l.que sub cõditione.§.quotiens.ibi: mortuo autē ꝛc.Sol.cū sub conditione quid mihi relinquit/ refert vtrū pēdet ex facto meo trī: vt si mamumisero seruū si ascendero capitoliū: aut ex facto meo et alieno:vt si contrabaz cum illa:vel si moꝛer cum illa vel si dem eidem. In primo casu si casu impedior: totum consequarvt ibi:nisi sim in mora mamumittendi:vt.j.eo.l.pe. §.i.Si impediꝛ p aliuꝝ nil consequoꝛ: ed impedimens libertatez tenetur ꝑm qualitatez delicti:vel aqualitate:vel furti:vel actione in factuꝝ.vt.ff. ad l. aquil.inde neratius. §.idem iulianus.ꝛ de cõdi.fur.l.iij.ꝛ de condi. ob cau.da.l.iij.§.fi.ꝛ.j. eo.quibus diebus.j.trī. sed ille non existente solvendo fonte equū erit me ad rectum admitti:vt.ff.de eo ꝑ quem factū est.l.fi.In scḋo casu si impediꝛ casu meo nihil consequoꝛ nisi in casibus vt dic.ꝛ.j.eo.l.cum ita datur.ꝛ.l.titio.§.ante.ꝛ.ff.de condi.causa da.l.iij.§.fi.ꝛ.ff.de an.lega. Lseio.j.respon.ꝛ.j.eo.l.illis. Item quandoq̃ partem consequoꝛ ꝑ pro parte impleatur conditio que in duos erat collata:vt.j.eod.l.penul.§. item. Item si impediꝛ ꝑ alium in cuius persona est cõditio totum cõsequoꝛ: vt dic. Aliud no.q̃ nullo casu ꝛ nulla conditione quid cõsequoꝛ si stet per me:vt dic.ff.de conditionibus institu.l.fina. In casuali autem conditione si casu deficiat certum est me non admitti. In mixta dico idem siue per casum siue per alium deficiat:quia non pendet ex facto meo trī.vt.C.de institu.ꝛ substitu.l.si pater.ꝑm Johannem.ꝛ facit. C. de condi.insert.l.legatum.

b ¶ Debetur.sic.C.de instit.ꝛ substi.l.j.ꝛ.j.q̃ dicit.C.de.l.v.§.item si quaꝛ.ff.de an.le.l.meuia.i.trī. Itē facit.j.de statuli.l.seruus.§. imperator. ꝛ.j.de mamumi.testamento.l.qui filium.

Quāuis. ¶ Casus. In testamento meo dedi libertatem stichoseruo meo rationes reddideꝛit earum rerum meaꝝ q̃ administrauit:ꝛ decessi.postea heres me⁹ tractit rōnē cū dicto stichoꝛ.ꝛ cū in veritate deberet restituere stich⁹ nolit reliquoꝛ.l. heredi fuerit ꝑ culpā ꝛ ignorantiā virtusq̃ l cōi concordia q̃ stichus nō debebat restituere nisi. xxv. nō autē ꝑ fraudē stichi.ꝛ ita stichus soluit heredi.xxv. tantū. nunquid erit liber?:ꝛ dicitur q̃ sic. Aiuia.

c ¶ Soluere.inspecta verbi proprii cõstitutiõe:vt ꝛ trī computet:ꝛ sic est mixta ex faciendo ꝛ dando:vt.j.eo.l.cum seruus.

d ¶ Erraret. idē credo si nō erret. sed bñ sciat minus solui dum tamē seruus bona fide faciat.ꝛ facit.C.de transac.l.preses.ꝛ.ff.de iureiurā.l.cū qui.§.in popularibus.ꝛ.j.de fideicō.l.si pure.

Elisa demonstratio. ¶ Casus. Ita dixi in testamẽto meo.lego titio fratri meo.ꝛ.vel instituo mihi heredem stichum fratres meū cum in veritate non esset me⁹ frater.ꝛ ego ħ scie bam.certe dicta falsa demonstratio nihil legato vl̃ institutiõi nocet. Sz quid si legauꝝ titio simpliciter vel institui mihi heredem titium simpliciter ꝛ quidaꝫ titius dicat q̃ ego sensi de eo.ꝛ alius tiꝰ dicat q̃ ego sensi de eo. Certe ille titius qui ꝑ bauerit me sensisse de se admitteturꝫ non alius.

¶ Sed ꝛ si cui. Quat tuoꝝ seruos meos manumisi:ꝛ sic sunt facti omnes mei liberti . postea vnus eoꝝ puta stich⁹ accepit ab ꝑatore ius anulorum aureoꝝ. ꝛ ita babetur pio igenuo quo ad multa.vt.j.de iure anulorum aureo.l.pe. postea ego feci testamentum ꝛ i eo ita dixi.liberti meis lego.c.nũquid veniet dicꝫ stichus ad legatum cuꝫ dictis aliis tribus libertis?:ꝛ dicitur q̃ sic.naꝫ per acceptiõem anulorum aureoꝝ bonoꝝ eius stichi est auct?: ꝛ non cõditio mutata.

¶ Si qs. Ita dixit ser? in testamento suo lego equum meū titio si erit meus dict⁹ equus tempore mortis mee.ꝛ postea alienauit equũ: postea decessit.nũquid debetur titio equus vel eius estimatio?:ꝛ dicit q̃ nõ. Sed quid si ita dixit dictus seruus. Stichū ꝛ pãphilum titio do lego si mei erunt cuꝫ moriar. ꝛ postea alienauit stichuꝫ pōt:ꝛ postea decessit.nũquid poterit legatarius vendicare pamphiliuꝫ:ꝛ trī.q̃ sic.nā licet testatoꝛ direxit in plurali/ si mei erunt cum moriar.ꝛc postea alienauit stichum vel pamphiliuꝫ:ꝛ decessit.nũquid debetur titio ꝛ cū.sic.nā licet testatoꝛ direxit in plurali/ si mei erunt cum moriar.ꝛc. pto eo accipi oportet ac si separatim direxisset ħ modo stichum lego titio si meus erit cum moriar.ꝛ eidem titio lego pãphilum si meus erit cum moriar. Accur.

e ¶ Nocet.vt.ff.de.l.demonstratio.

f ¶ Si fratreꝫ.non errando.sz ex certa scientia:vt.ff.de here.institu.l. nemo.§.j.alꝫ nil valeret.vt.C.de de fal.cau.adiec.l.i.ꝛ.C.de here. istit. l.si pater.ꝛ.C.de testa.l.neq; professio.que sunt contra. Sed arg.ꝛtra. huic solutioni.ff.de conditio.indebi.l.in summa.§.id quoq;. Itē cõtra ff.de here.instit.l.fi. Sed ibi fuit falsa causa/hic demonstratio ad quod est.j.eo.l.cũ tale.§.falsa. Itē cõtra.ff.de lega.ij.l.titia.in pin. Sol.ibi. Itē facit.ff.de an.leg.l.titia.§.fi.

g ¶ Admittet.facit.ff.de hēdi.instit.i tẽpus.§.fi.ꝛ.de test. tute.l. duo. ꝛ.ff.de leg.ij.l.viij.§.fi inter.ꝛ quod ibi no.

h ¶ Acceperit.nō em̃ definit libertus esse quo ad plura:vt ħ.ꝛ.j.de iur. aur.anul.l.j.ꝛ.j.de bonis liber.l.etiã.in pin.

i ¶ Auctus.facit.C.de adop.l.cũ in adoptiõis.ꝛ facit.ff.de adop.l. per adoptionem.Accur.

k ¶ Dixisset.No.pluralẽ numerum geminare significationem singularis.sic.ff.si quis cau.l.si plurium.§.j.ꝛ.C.fami.her.l.quotiens.ꝛ de cõditio.insert.l.si plures.ꝛ.ff.de heredi.institu.l.hoc articulo.ꝛ.l.pater familias.et de nego.gest.l.ij.§.si negotium. Argu.contra.ff. de pigno. actio.l.si necesse.§.fi.annua.ꝛ.C.de impub.ꝛ aliis substitu.l.q̃uis.ꝛ.l. cum quidam.ꝛ facit.ad.§.ff.de condi.insti.l.ij.ꝛ de lega.ij.l. stichum. ꝛ de leg.iij.l.qui concubinam.§.stichus.ꝛ de here.instit.l.talem.§.fi.ꝛ

de reb. dub. l. quotiens libertis. Accur.

SJ nominatim. ¶ Casus. Vecler dicit q̄ nihil interest vtruz leget testator nominatim lucio titio. an in legato eidem lucio titio nō nominet eum: sed significet se ei legare per aliquam demonstrationem ipsius corporis lucy titij. vel etiam per demonstrationez artificij ipsius lucij titij: vel officij vl' necessitudinis vel affinitatis ipsius lucij titij. ꝛ est ratio. quia tales demonstrationes ꝓ maiori parte funguntur vice nominis. si autem certum sit cui legare voluit testator non nocet legatario. etiā si testator falsam demonstrationem appofuit in legando. Et scias q̄ differentia est inter conditionem ꝛ demonstrationem: quia demonstratio ostendit plerūq; rem factam: conditio autē ostēdit rem futuraz. Azuia.

a ¶ Plerunq; fallit enim quandoq; vt. j. ad trebellia. quotiens. ꝛ. l. nō nunq̄. ꝛ facit. ꝛ. si certus peta. l. certum. ꝛ. ꝛ. de bere. instituen. l. quotiens. §. si quis nomē. ꝛ. l. bis verbis. §. fi.

b ¶ Plerūq; nam quandoq; fallit. vt. ꝛ. de lega. j. l. vj. et. l. si fic. sed tunc nō demonstrationis vice: sed conditionis ponitur: vt ibidem dicitur.

Florentinus. Lex. xxxiiij.

SJ nominatim alicui legef. sita lucio titio: an ꝓ demonstrationem corporis/ vel artificij/ vel officij/ vel necessitudinis/ vel affinitatis nihil interest. Nam demonstratio plerunq; [a] vice nominis fungitur: nec interest an falsa an vera sit si certum sit quem testator demonstrauerit. ¶ Inter demonstrationem et conditionem hoc interest: q̄ demōstratio [b] plerunq; factam rem ostendit conditio futuram.

Pomponius. Lex. xxxv.

Luissima [c] libertatis conditio ea intelligenda ē que ad libertatem perducit q̄uis natura grauior ꝛ durior sit.

¶ Conditio casualis potest quādoq; impleri. Barto.

Marcellus. Lex. xxxvj.

PUblius meuius testamento suo ita cauit: quisqs mihi heredesve erunt do lego fideicō eozum committo vt dent gaio seio sozoris mee filio in honorem consulatus quadringenta. viuo meuio seius cōsul designatus est: et munus edidit [d]. deinde ex kalendis ianuarijs [e] consulatum ingressus est atq; ita meuius decessit. Quero an quadringenta seio debeantur? Marcellus respondit deberi [f].

¶ Non est verisimile q̄ testator plus dilegat substituto q̄ primo loco posito ꝛ non potest priusquam conueniri heres q̄ defunctus poterat. b. d. Bar.

¶ Titia codicillis de p̄dis que testamento septitie reliq̄rat ita cauit. a te peto septitia vt filio meo to vt reddas dicta p̄dia ꝛ restituas publio meuio ꝛ gaio cornelio. ꝛ nō dixit vtrum statim mortuo filio. an vero post. xvj. an. ꝛ postea decessit dicta titia ꝛ postea decessit dicta septitia legataria predictum. ꝛ habuit dicta titia ꝛ postea decessit dicta septitia legataria predictum. ꝛ habuit duos heredes pone. ꝛ postea cum dictus filius titie haberet. xv. ann. ꝛ non plus decessit ipse puer. ꝛ ita ante q̄ esset. xvj. an. nunc publius meuius ꝛ gaius cornelius predicti petunt fideicōmissum dictorum predioꝝ sibi dare per heredes dicte septitie. ꝛ incōtinenti ante. xvj. an. cōpletum. ꝛ hoc ideo. quia verba testatricis videntur representare fideicōmissum predictus. vt ipi dicebant. quia verum est filium titie non implemsse. xvj. ann. nec amplius posset puenire. ad. xvj. anñ. sed refpond. q̄ non possunt statiꝫ petere. nā non est impletum. vt testatrix voluisset transferre id fideicommiss. predium dotis ad dictos substitutos filij vel maturius id est citius q̄ ad dictuꝫ filium si vixeret: nec obstat huic respōsioni q̄ se petitia decessit anq̄ puer testatricis: quia ꝛ si predictus puer viueret non prius possent conueniri a puero heredes petitie q̄ posset conueniri septitia si viueret.

d ¶ Edidit. j. ꝓfessus est se suscepturum. Accur.

e ¶ Januarijs. hoc idem videtur posse probari. i auten. de consuli. §. hoc autem a nobis. Jtez ad hoc q̄ ꝓmo fiat designatio posteā suscepto est. C. de municipa. l. j. Sed argumē. 2tra. C. de auc. diuer. iud. l. per hāc. §. fercenti. vbi innuitur q̄ kalen. aprilis sed forte ꝑm diuersa tempora. ꝛ facit institut. de lega. §. illud. Accursius.

f ¶ Deberi. quia etiā vno testatore potuit ipleri: vt. C. de institu. ꝛ substitu. l. si quis.

g ¶ Agens. id est habēs.

Facit ad hoc Bal. in rub. C. de lesti. ꝛ substi. a cōdi. sub cōdi. fa ctis.

Ita l. facit ad ē q̄ fallus modus vel cā le gato appositā non vitiat vlti. vt p gl. l. l. si cū te. §. ꝑ pac. ꝛ in. l. i tibi glo. ꝛ Cyn. C. de fal. cā adic. lega.

Ulissima. testator reliqt libertatē sub plurib⁹ 2ditionib⁹ separatim positis. vt. j. de manumif. testa. l. q̄ vulgo. nam accipit q̄ libertatē pdu cit vtb: q̄ facilior ꝛ melior ē seruo. vt. j. de manu. test. l. in libertatibus. ꝛ j. eo. l. q̄ tradituꝛ.

PUblius meuius. ¶ Casus. Publius meuius fecit testamentū et in eo instituit sibi tres heredes pone. ꝛ postea ita in eodem testamento dixit. quisquis mihi heres heredesve erunt do lego fideicō eorum committo vt dent gaio seio sozoris mee filio. xl. in honorem consulatus. i. si consul designabitur. postea viuo testatore dictus gaius fuit designatus consul: ꝛ professus fuit se recepturum munus dicti consulatus. ꝛ postea ex kalendis ianua. sicut moris erat ingressus fuit consulatum. ꝛ postea decessit dictus testator. nunc dictus gaius seius petit ab heredibus testatoris dicta. xl. ꝛ heredes dicebant se non teneri: eo q̄ conditio fuit impleta viuente testatore. respō. tamē hic q̄ nihilominus debentur ei. xl. ¶ Titia codicillis. Titia fecit testamentum in quo sibi instituit heredem filiū suum impuberem: ꝛ pone septitie reliquit duo prędia titianū ꝛ setanū pone. ꝛ postea fecit dicta titia codicillos in quibus ita cauit peto septitia vt filio meo cum annox. xvj. erit restituas prędia q̄ tibi reliqui in testameto meo. ꝛ si filiꝰ meꝰ non impleuerit. xvj. an. pe-

cum annorum. xvj. erit eadez prędia restituas. Q̄ si filius meꝰ. xvj. annos non impleuerit peto vt ea restituas publio meuio ꝛ gaio cornelio. Quero cum septitia decesserit: deinde filius. xv. annū agēs [g] defunctus sit: an representetur [g] fideicommissum. xxv. anno. impleto: ꝛ an heredes septitie restituere publio meuio et gaio cornelio debeant? Marcellus respondit septitiam ius quod in bis prędijs habuisset heredi suo reliquisse: etenim videri contra voluntatem testatoris representationem fideicommiss desiderari vt amplius ad substitutos pueniat q̄ ad puerꝫ peruenire vel a septitia vel ab heredibus potuisset ꝛ verba quidem videntur representare [f] fideicommissum. Sed non est verisimile vt maturius voluerit testatrix ad substitutos hoc trāsferre [k]. nec quicq̄ mutat q̄ septitie ante decessit. nam ꝛ si puer viueret non prius septitie heredes q̄ septitia possent conueniri.

¶ Licet deficiat onus legatario iniunctum: legatum non deficit. hoc dicit Bartolus.

Paulus. Lex. xxxvij.

SJ quis cum [h] quem ipse manumittere non poterat legauit ita vt eum legatarius manumitteret: et si non a legato repellatur [i] non est compellendus vt manumittat: quia totiens ꝑm voluntatem testatoris facere compellitur quotiens contra legem nihil sit futurum. idq; neratius scribit: et tamen a legato non esse

b ¶ Representetur. i. debeat dari statim ante. xvj. annos ꝛ pleros. Accursius florentinus.

i ¶ Repsentare. puma facie: qrerē ē filium nō impleuisse. xvj. ānū: nec amplius. ad. xvj. an. peruenire posse.

k ¶ Transferre. facit. j. de verbo. obliga. l. in illa stipulatiōe. ꝛ. ꝛ. de vsur. l. si stipulatus. ꝛ. ꝛ. eo. l. filie suc. §. j. Sed argu. cōtra. j. de iure fisci. l. fi scus. Accursius.

SJ quis eum. ¶ Casus. Titius instituit me heredem ꝛ damnauit stichum seruum suum vt ad libertatem peruenire nō posset. ꝛ ita ego non poteram manumittere dictum stichum. vt. C. de bis qui non pos. ad li. pue. l. ij. postea ego decessi ꝛ legaui prius dicti stichi seio ita vt eum manumitteret: certe babebit seius seruum non tñ cogetur eū manumittere. ꝛ ē rō quare non cogitur eum manumittere: q̄ totiens 2pellitur legatarius facere ꝑm voluntatem meam testatoris quotiens nihil sit futurum ꝛ legem. manumissio autem dicti stichi erat ꝛ. j. Jtē est rō quare habeat legatum serui seius q̄n magis eundē seium legatarium volui ego testator habere aliq̄ commodum ex legato serui q̄ heredem meum. Azuia.

l ¶ Repellatur. immo videtur repelli. vt. ꝛ. de legatis. ij. l. si quis quos que est contra. Sol. hic non poterat: quia in fraudem creditorū fieret. vt. ꝛ. de legatis. j. l. seruū fili. §. si idem. ibi omnino. Vel ꝑm Bul. ibi manumissio. ꝛ actus manumissionis hic manumissio tantum est prohibita. vel ibi propter serui delictū. hic propter manumittentem. Vel ibi erat vt minister. vt ꝛ. ꝛ. de legatis. ij. l. si quis titio. hic vt legatari⁹. Accursius florentinus.

Habere.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Habere. plus cñ ⁊ tpe accipitur. Az⁹. 2 facit insti. de dona. §. i. ⁊. 3. de aur. ⁊ arg. leg. l. si. §. fi. ff. Accur.

Sita scripsero. ¶ Casus. Ita scripsi in testamẽto meo: q̃ tuꝫ codicillis legauero titio beres me⁹ eidẽ titio dato. ⁊ postea feci codicil. ⁊ in eis legaui dicto titio. ⁊c. ⁊ decessi. nũc queritur vtruꝫ dicta. ⁊. debeant titio ex testõ. an ex codicil. ⁊ dicitur q̃ ex testõ. nas ⁊ apud veteres talia legata fuere in testamentis relicta q̃tum ei puta titio per epistas scripsero cñ bẽs me⁹ ei dato. Jtẽ q̃tũ ex alia actiõe detraxero. i. a debitore meo ex egero cñ bẽs meus dato titio. q̃ qdẽ duo gña legatoꝝ debentur titio p dicto ex testõ. Aiuia.

b ¶ Titio. subaud. beres dato: quod est in fine.

c ¶ Detraxero. i. a debitore exegero. ⁊ fa. ad. l. 3. de bered. instit. l. asse. ⁊ õ cõdi. instit. l. institutio ta lis. ⁊. C. de codicil. l. fi.

Qe conditio ad. ¶ Casus. Justi tui mihi bẽdes titiuꝫ ⁊ seũ: ⁊ subsitui eis gaiuꝫ ⁊ sempro. ⁊ postea ita dixi. cuicũq; bẽditas mea deferet ita fit mihi bẽs si martino decẽs dederit ⁊ decessi. certe siue dicti substituti velint bereditatẽ debẽt dare martino. ⁊. siue nolint eã dare; ⁊ substitutiuelint eã dare debẽt ẽdem substituti dare dicto martino. ⁊. q̃ vt di. ifra alia ẽ 2ditio q̃ ad genus psonarũ ⁊c. si aũt dicta 2ditio dãdi. ⁊. ff. sit adiecta tñ ifstitutis vel tñ substitutis illi tantum debẽt eã iplere. ¶ Cũ ita. Ita scripsi ego bonoñ. in testõ meo volo p̃ be redes meos fieri ĩ foro. i. loco vbi reddit ius puta in palatio cõis vnaꝫ statuã pone in meã memoriã ⁊ nõ dici ĩ quo foroutrũ boñ. vel mutiñ. vel ymol. vel quo alio. certe si nõ apparet post mortẽ mea de quo foro sensiꝰ fieri statua in foro bonoñ. Aiuia.

d ¶ Ad genus. i. gñaliter ad oẽs personas institutas vt si facta institutiõe ⁊ substitutione ita dicat: cuicũq; bẽditas mea deferetur ita sit bẽs si titio decem dederit. Azo.

e ¶ Jnstitutos. ⁊ substitutos: nõ aũt ad veniẽtes. ab l. testato. vt arg. ff. de vulg. subsiti. l. qui liberis. §. bocautem.

f ¶ Ad certas psonas. l. oẽs ciusdem gradus.

g ¶ Siadũ. ⁊ oẽs psonas eiusdẽ gradus: forsan ⁊ si deficiẽtis portio sit p̃ nõ scripta. vt. C. de cad. tol. l. 9. bis ita. ⁊. 3. de le. i. l. ciuitatib⁹. §. luci⁹. Azo. iz aliud sit l legato. vt. C. de cad. tol. §. i primo. Et distingue si cõditio ẽ appolita in olbus psonis bẽdũ transit cũ onere: siue p̃ non scripta siue in cã caduci siue caduca sit pars deficiẽs. Si aũt olbus: ⁊ tũc aut in olbus eiusdẽ gradus: ⁊ tũc idẽ vt alij eiusdẽ gradus ipleant. Si aũt nõ olbus: ſz gbusdam de eo gradu sit adiecta 2ditio: siquidẽ ẽ pro non scripta: differt bẽditas q̃ vadit cũ onere (vt ⁊ dixi) a legato qõ nõ transiit fm. ff. Sz quidã dicũt etiã in bẽditate nõ transire cũ onere: vt in. d. §. in primo. Sz ẽ arg. ff. d. l. cuitatibus: ſz dicunt q̃ ⁊ ibi fuit appositũ in psonis olim onus. Si aũt alio mõ deficiat relictũ bẽditatis vl legati: vt in cã caduci vel quasi caduci vadit cũ onere. vt. C. de cad. tol. §. p̃ scõ. ⁊. §. finaĩt. in eo q̃ dicit ſili modo ⁊c. siue re ⁊ vbis/siue verbis tñ sint ziuncti. si aũt re tñ nõ vadit cũ onere: nec ẽ accrescere: sed nec decrescere. vt. C. de cadu. tol. §. si vero. ⁊ facit. ff. de bere. instit. l. sub conditione. ⁊. ff. eo. l. si separatim. Accur.

b ¶ Scriptum. secus in stipulatione que nõ valet si certus locus nõ est. vt. ff. de verbo. obli. l. qui insulam.

i ¶ Domicilũ habuerit. sic. C. de epi. ⁊ cle. l. nulli. ⁊. l. si quis ad declinãdam. Accursius.

Qibus diebus. ¶ Casus. Legaui tibi. c. si vsq; ad. ⁊. dies adcẽdere capitol. ⁊ decessi. postea cũ velles ire ad adcẽdendum capitol. titius vicinus tuus prohibuit te ire p̃ vias publicã per tres dies q̃ fore supererant. de. ⁊. diebus predictis. tu tamẽ iuisti coram iudice ⁊ conquestus fuisti de vicino tuo tpe quo ſpediuit te ⁊ p̃ te non remãsit gneũ remoueres ab iniuria quã tibi inferebat: nunqd restituentur tibi tres dies. vt. ĩ. eo. Iplere cõditionẽ possis: ⁊ dicitur q̃ sic. ¶ Quidaz. Emi a feio fundũ seianũ pro. c. pone. ⁊ postea causa meliorandi eũ pone. feci expẽsas in eum. ſ. xx. ⁊ postea in testõ ita dixi. si publius coz. impensam quã in fundũ seianũ feci beredi meo dederit bẽs meus eidẽ publio cornelio tato dictum fundum seianũ. ⁊ postea decessi: nunc queritur an dictus publius comelius debeat dare beredi expensas predictas: ⁊ etiam cum repellendum: quoniam magis legatarium aliquod commodum testator in hoc seruo q̃ beredem babere[a] voluisset.

¶ Ex testamento debetur quod ibi expſe relinquit vel p̃ relationẽ ad aliud. Bar.

Idem. Lex. xxxviij.

Sita scripsero: quantum codicillis titio[b] legauero. licet codicillis legatuꝫ explicetur: tñ ex testamento valet sola quantitas que in codicillis legata est. Nam et apud veteres legata talia fuere quantum ei per epistolaꝫ scripsero: quantum ex illa actione detraxero[c]. beres dato.

Ꝛ abeo. Lex. xxxix.

Qe conditio ad genus[d] personarum non ad certas et notas personas pertineat eaz existimamus totius esse testamenti: et ad omnes beredes institutos[e] pertinere: at que conditio ad certas personas[f] accommodata fuerit: eam referre debemus ad eum duntaxat gradum[g] quo be persone institute fuerunt.

¶ Si locus loci in testamento nõ ascribatur subintelligitur locus vbi testator domicilium habuit. Bar.

¶ Cũ ita in testamẽto † scriptũ[h] erat vt aliquid in foro fiat neqz ascriptũ erat in quo foro labeo ait: si non appareat quid moztu⁹ senserit: in eius municipij foro faciẽdum in quo is qui testamentũ fecerit domiciliuꝫ habuerit: quam sententiam ego quoqz probo.

¶ Dies impedimenti non computant in termino. Bar.

Idem. Lex. xl.

Qibus diebus vicinus tu⁹ te via publica[i] cũ ad parendũ[k] cõditioni ire velles ire p̃hibuit: nec p̃ te stet q̃m[l] agendo[m] ob calũniã[n] cum submoueas[o]: bi dies conditioni[p] nõ imputabunt.

¶ Appellatione expẽsarum rei precium non continetur. Bart.

existentẽ non transmittit ad bẽdes suos. ⁊ bene dixi q̃ fuit conditionale: quia nibil interest vtruꝫ ita scribatur per testatorẽ quas pecunias cuiqz legaui eas bẽs meus si mater mea moritur dato que quidez ver ba scripsit seius testator in nostro casu: an vero ita scribatur per testatorem nisi mater mea moriatur bẽs meus ne dato. naz in primo casu sub conditione ẽ datum legatũ. in secũdo aute ẽ ademptum sub cõditiõe.

¶ Dñs seruo. Titius facies testm̃ iussit flictum seruũ suum esse liberum ⁊ postea eidem flicto ita legauit. bẽs meus dato flicto seruo meo quẽ testamẽto liberũ esse iussi quinq; aureos quos in tabulis debeo eidẽ flicto ⁊ postea decessit. nũc queritur an bẽs debeat dare dicto flicto dictos quinq; aureos. ⁊ quidã dixerunt; a male nibil seruo legatũ esse. ⁊ assignabant talem rationẽ fcz q̃ dñs seruo nibil debere põt. sed v̄ crius est q̃ debeant eidẽ flicto. ⁊ B videt fuisse volũtas testatoris. ¶ Qui dotalem. Titius accepit in vxoꝛẽ scia: ⁊ non babuit ab ea aliquam fundum in dotem. postea veniens ad mortem fecit testamẽtũ. ⁊ ita in eo dixit. fundũ corneliani q̃d mibi seia in dotem dedit bẽs meus ei dato ⁊ decessit. nunc queriẽ an bẽs teneatur dare seie dictum fundum? Et ita q̃ sic. non obstante falsa demonstratione. ¶ Termilius. Quidam qui vocabatur terinius siue termilius minor fecit testamentum: ⁊ instituit sibi bẽdẽ titium. Jtẽ scripsit in eodẽ testõ. quorum arbitratu sibi monumẽtũ fieri volebat ⁊ scripsit de duobus suis amicis quoz quilibet vo cabatur lucius publius cozne. postea ita legauit. lucius publius cozne. bẽs meus dato mille ad edificandũ monumẽtũ meũ: ⁊ postea decessit: nunc queritur an dicti lucij publ. coz. possunt petere ab bẽde dicta mille? Et ita q̃ nõ: nisi satisdent se ita facturos monumẽtũ ex dicta pecunia sicut testator iussit. Aiuia.

k ¶ Ad parẽdũ. erat cñ tibi relictũ si binc ad decẽ dies adcẽderes capitoliũ fm. R. ⁊ dicq vicinus. i. bẽs cuius intererat 2ditionẽ nõ impleri fm quosdã: ſz certe ĩmo cuius nõ ĩtererat. nã si eius ĩteresset stati babetur pro impleta ⁊ caperet legatũ. vt. ff. e. l. iure. ſz bic nõ babeẽ p impleta immo postea necesse habet implere.

l ¶ Agendo. q̃ iusserat testator vel agendo ẽ impedientez iniuriarum: vel negatozia.

m ¶ Calumniam. a vicino illatam.

n ¶ Submoueas. i. repellas.

o ¶ Conditioni. Jd est dilationi conditionis: vel id est defectui siue effectui conditionis: ⁊ sic fm vtrancz significationẽ necesse ẽ postea adimplere conditionẽ. ⁊ hoc de conditione que pendet de potestate tua: alis nisi impleas nil consequeris: cum per alium impediaris. vt. ff. d. l. aquiliam. l. inde neratius. §. idem iulianus. sed tenetur spediens si nul lo modo implere potuisti actione in factum. vt. ff. de cõditio. causa data. l. iij. §. finali. ⁊. d. §. idem iulianus. secus si per casum impedior in tali potestatiua. vt. ff. de conditionibus institu. l. que sub conditione. §. quotiens. ⁊ not. ff. eodem. l. in testamento. ſz si conditio est casualis: vel mixta: quocunqz modo deficiat nil consequeris. vt. C. de instit. ⁊ substitutio. l. si pater.

† Lcor. cũ isto. §. iquã tũ sentit locuz loci esse in testõ ponẽdũ. glo. l c. quotiens coz dio. §. q. vij.

nam non posset legatarius dare heredi partem de dictis decem ꝛ habe re tundum vel eius partem. vt.ſ.eodem cui fundus.i.reſpõ.ſi pareret tur dicte conditioni inſolidum. ergo propter detractionem que fit de legato nomine falcidie non repetit legatarius partem pecunie vt dictum eſt. Scias etiam q̃ ſicut ſcinditur ius dandi cauſa implende conditio nis in primo reſpon. bu ius.l.ita ꝛ in hoc alio ca ſu inſtituit mihi heredez ſeium et legaui martino tertiam partem heredi tat; mee. pone id eſt. iiij. vncias ſub conditione ſi daret heredi.r.cum ipſe martinus non poſſet ca pere niſi duas vncias. puta quia erat filius naturalis tñ cui non poteſt relinqui vltra duas vncias criſtentibus filijs le gitimis. vt. C. de natu. li be.l.ij.ꝛ ſubſtituit eidem M. petrum ꝛ Joan. et ſic debet habere dictus martinus duas vncias tantum. ꝛ ſubſtituit eius alias duas vncias de dictis. iiij. vncijs. nam dimidiam dictorũ.r.q̃ cõtinebatur in conditione martino appoſita debet preſtare heredi martiꝰ ꝛ aliam medietatẽ ſubſtituti ſui. Item ſcias q̃ ſicut in primo ꝛ tertio rñ. buius. l. ſcinditur ius dandi cauſa implende conditionis. ita ꝛ in hoc quarto caſu ſcindit ius dandi q̃uis non ſit in vi conditionis: inſtituit mihi bẽdem titius ꝛ tem ptonium: ꝛ rogaui titium p fideicommiſſum: vt tibi reſtitueret ſuã par tem: ꝛ te rogaui vt reſtitueres puta. c. ſeio. ꝛ poſtea deceſſi. ꝛ dictus ti tius adiuit pro ſua parte bẽditatẽ ꝛ tibi eam reſtituit: deducta tñ q̃rta p.l.falci.i.p trebel. ꝛ ita effectum ẽ de facto: q̃ tres partes partis ſeu quas habes ſunt ꝛ valent minus q̃ ſit illud qõ debes dare titio. i. centum. certe quanto minus tibi pſtitit titius bẽs p trebel. tanto minus de bes dare ſeio de dictis. c. Finis.

a ¶Plautius. ſ. ſcripſit qõnem talẽ rogatus ꝛc. vel plautius inſtitutus heres rogatus ꝛc.

a ¶Perceptis. de burſa fideicommiſſarij: vt. ſ. innuit.

b ¶Redderet. als redderet. ꝛ als reuẽderet. i. vẽderet dicto fideicõmiſ ſario. pto. r. qõ valet. ſ. de leg. i. l. ꝛ ſi equo.

c ¶Parte. olim dimidiam: bodie tertiam. vt inſti. de ſuc. lib. ſ. ij nfa.

d ¶Debebatur. ipſi patrono.

e ¶Pro rata. ſcz pro tertia.

f ¶Soluit. ſ. heredi.

g ¶Repetere. conditione ob cauſam ſi heres redderet. vt. ſ. de cõdi. ob cauſam. l. ij. ſ. i. fm aliam actione ex empto. vt. ſ. de actio. emp. l. ſi heres. Accurſius.

b ¶Per pretotem. qui dat ſtabu. patrono pro tertia. ꝛ ſic hẽs pro ea ra tа non tenetur alicui niſi coniunctis pſonis. vt. C. de bo. poſ. ſtabu. li ber. l. i. Accur.

i ¶Ipſe. ſ. heres.

k ¶Parte. ſ. tñ de eo qõ ei ẽ dandũ a fideicõmiſſario: vel ſi iam conſe cutus eſt totum reddit pro rata vt dixit.

l ¶His caſibus. q̃ñ falcidia minuit legata.

m ¶Repetetur. ſ. de dato cauſa ad implende cõditionis. aliud ſi fideicõ miſſarius eſſet iuſſus dare. ꝛ ſiceſſet debitũ. vt. ſ. ad trebel. l. facta. ſ. ſi titius. Sz nonne p falcidiam ſicut pſtabu. eroneratur hẽs a legatis/ quare ergo ſecus q̃ in ſupiori caſu: Rñ. nõ ſic hẽs eronerari p falcidiã: immo totum ſi deberi. licet falcidia detrabatur. vt. ſ. ti. j. l. ad veteranj. ſ. i. ꝛ. l. ſi dignum. nam non rumpitur teſtamentũ. ſz p ſtab. ſic. Itẽ ſ. quaſi precium repetitur: quaſi pro parte euicta re vendita: qõ in hoc caſu nullum fuit.

n ¶Q. i. quia.

o ¶Jus dandi. cauſa implende conditionis.

p ¶Legatũ. i. relictũ: vel pars bẽditatis vt ſubijcit: vel tota: vel res reli cta ſub conditione ſi decem det heredi.

q ¶Cape. q̃ ẽ filius naturalis tãtũ cui nõ põt reling vltra duas vncias criſtẽtibus legitimis. vt. C. de natu. lib. l. ij. Vel erat res pbibita a teſtatore antiquitus alienari relicta.

r ¶Jllos. ſ. ſubſtitutos. vel ꝛiunctos. vt no. ſ. e. l. ſ. 2ditio. ꝛ ſ. cit. ſ. de dona. cau. mor. l. ei qui. ꝛ. j. l. priori. ſ. ſi duorum.

s ¶Tanto minus. ſmo nõ minus. vt. ſ. de an. lega. l. liberto. ſ. i. contra. Sol. cum quid relinquitur mihi: ꝛ onus imponit ꝛ relictũ ex poſtfacto minuit. aut in vim modi aut in vim 2ditionis: ſi in vim modi. ✝ ſiquidẽ imponit in eadẽ re vel eius parte alij pſtanda minuto relicto: ꝛ onus pro rata minuitur. vt. ſ. titu. ſ. l. penales. ſ. ſi. Si vero onus eſt in alio implẽdo/ ſiquidẽ relictũ minutũ remaneat maius onere vel tantus nõ minuitur onus: vt in. l. contra. ꝛ. ſ. de leg. ij. l. cum pater. ſ. i. ꝛ de le ga. ſ. i. ſi mihi ſtichũ. Si vero remanet minus onere quatenus ẽ minus eatenus minuitur onus vt hic. ſi in vim conditionis ꝛ diminuitur reli ctum: qz totus nõ capio minuit onus. vt. ſ. e. ſ. item ſcinditur. Idem et ſi is q debet relictus pro parte definit eſſe hẽs. vt ſ. e. l. in pn. Idem videt ꝛ ſi alio modo minuat. vt. ſ. l. prior. ſ. ſi pars. ſecus ſi minuat p falci. vt ſ. ſ. diuerſum. ꝛ ſt ratio vt ibi nota. Si vo onus a principio ſit minus relicto dic vt no. ſ. de leg. i. l. iperator. p totã. l. ꝛ facit. ſ. de vulga. ſub. l. ꝛ ſi ſ. ꝛ. j. e. l. ſ ſi boc. ſ. j.

Vibẽdi. ¶ Caſu. Jnſtitui mihi bẽ redẽ ſtichum ſeruum ſeij ꝛ legaui gaio equũ meuꝫ ſi daret bẽdi inſtituto a me. ꝛ. ꝛ deceſſi. nunc q̃rit ur an gaiꝰ legatariꝰ de beat dare decez dicto titi cho iſtituto an ſeio dño ſuo: Et rñ. q̃ ſtichus nõ dño. naz ſi inſtituiſſem mihi bẽdẽ ſempronium liberum ꝛ legaſſem gaio equum meum ſi da ret. r. ſticho ſuo titij; dz legatarius dare. r. ſticho ſeruo titij ꝛ non titio: qz ea que ſunt facti ſicut eſt datio ꝛ receptio nõ transeunt ad dñm: ſicut eſt etiam in contractibus. nam ſi mihi aut ſeruo titij ſim ſtipulatus ab aliquo non põt. p miſſor dare titio: ſz ſeruo eius qui fuit a electus in ſtipulatione. ſz ꝛ cum legatarius eſt iuſſus dare heredi ſimpliciter inſtitu to ſeruo ſeij dz dare ſeruo ꝛ non ſeio. ſecus aũt ẽ in ſeruo cui data ẽ liber tas ſi dederit bẽdi. r. inſtituto bẽde ſeruo ſeij: q̃ille ſtatuliber bñ poteſt dare. r. ſeio domino ꝛ conſequi libertatẽ. ſz econtrario ſi ſtatuliber ſit iuſ ſus dare dño non implet conditionẽ dando ſeruo eius niſi dñs ci⁹ cõ ſenſerit. nemo eñ põt implere conditionẽ in tali ſpecie ſiue caſu neſciẽte me dño vel nolente. ¶Cum bẽditas. Jnſtitui mihi bẽdẽ titium ꝛ le gaui ſeio equum meum ſi daret heredi. r. ꝛ poſtea rogaui dictum titiũ bẽdem vt reſtitueret gaio bẽditatẽ meam. ꝛ deceſſi. poſtea heres me⁹ reſtituit bẽditatẽ dicto gaio: nunc dictus ſeius legatarius vult equus/ queritur cui debeat dare dicta. r. cauſa implẽde conditionis vtrum titio bẽdi an gaio fideicommiſſario: Et dicitur q̃ bẽdi. ꝛ ita. r. que dat legatarius bẽdi non dz reſtituere hẽs fideicommiſſario ex cauſa fideicõmiſſi. nam capit ea heres a legatario tanq̃ extraneus quilibet ꝛ non in re teſtamenti. ꝛ idem eſt ſcz q̃ heres non teneatur reſtituere dicta. r. fi deicommiſſario. etiam ſi adiuit ipſe heres coactus heredi tatem cum ha beret eam ſuſpectam ꝛ eam reſtituit fideicommiſſario coactus. Sz po ne q̃ dicto titio bẽdi inſtituto facit controuerſiam heredi tatis ſempro nius: ꝛ interim venit ſeius vel legatarius ꝛ petit ab eo equum ſibi lega tum: ꝛ vult ei dare dicta. r. cauſa implende conditionis: ꝛ hẽs dicit ei. Si tu vis legatum caueas mibi q̃ reſtitues mibi legatum ſi ſempro nius euincet mibi bereditatem dicit legatarius. Et ego volo q̃ tu cauеas mibi q̃ tunc reſtitues mihi decem que tibi do cauſa conditionis implende. certe bene dicit heres: ꝛ bene dicit legatarius. ꝛ ita cauebunt ſibi adinuicem predicto modo. Sed quid ſi dictus heres rogatus ſit reſtituere bẽditatem gaio: ꝛ gaius ſit iuſſus dare decẽ bẽdi ꝛ ſoluit he redi gaius dicta decem. nunquid eadem decem tenebitur hẽs reſtitue re gaio ex fideicommiſſo. vn uerſali: Et dicitur q̃ non. ¶Si ouum ſer uo. Stycho ſeruo titij ꝛ ſeij legaui fundum meum ſi daret bẽdi meo de cẽ. nunquid titius poterit dare bẽdi. v. ꝛ habere dimidiam fundi: Et dicitur q̃ ſic. licet quidã dicerent contrarium. ¶Si pars rei. Cum ti tius poſſideret partem fundi mei bona fide ex aliquo titulo ꝛ vſucapet ret: legaui eundem fundum ſeio ſi daret heredi meo decem. ꝛ poſtea me viuente dictus titius compleuit vſuca. dicte partis fundi. ꝛ poſtea de ceſſit: ꝛ ita legatarius non põt habere partẽ vſucaptam: nunquid ſi vult alteram partẽ tenetur in totum parere conditioni: Et dicitur q̃ nõ: im mo ſufficit q̃ pareat pro parte. ¶Plautius. ¶Plautius fecit teſtamẽ tum ꝛ inſtituit ſibi tres bẽdes pone. ꝛ vni ex dictis bẽdibus prelegauit fundum ſi daret bẽdibus. c. ꝛ deceſſit. nunc queritur vtrum integra. c. debeat dare de ſua burſa coheredibus cobẽs cui prelegatus ẽ fundus: Et dicitur q̃ non. immo deducit ſuam partẽ bẽditariam de dictis. c. i. tertiam partem cum tres fuerint cobẽdes: vt dixi. r. reliquam ſummaz. i. duas partes. de. c. debit de ſua burſa coheredibus pro portione qua ipſi inſtituti ſunt. ſi autem vnus õ coheredibus ita eſt inſtitutus ex pa te tertia ſi bẽdi vnus. r. dediſſet: vel etiam. c. ꝛ per teſtatorem dictuz ẽ

enim largo mõ de cõdi tio. abb. in c. cũ Jo. de fide inſtru: ꝛ per verba ita: vti. dũmõ: poſſiꝫ ne q̃ in. r. vt ſportak ver bũ modus. vide. d. bar. l. l ſi. de cõdi. ꝛ demõ.

UNIVERSITÄTS

q non esset aliter heres q̄ si tota decem coheredibus dedisset non admittetur ante aditam tertiam hereditatis: q̄ si totam summaz dedisset de bursa sua coheredibus suis. z hoc probat a simili. video enim dicit iurisconsul. q̄ si seruus est liber scriptus in testamento z est scriptus heres ex parte. ita si. r. dedisset heredibus non aliter est liber z heres q̄ si tota r. coheredibus dedisset.

C Qui heredi. scilz scripto. Sz quid si dixit sim pliciter heredi: Quidaz dicunt domino danduz. Zu dic contra. argu. ꝛ. de vulga. substitu. l. qui liberis. §. Hyba. z. j. pr. ibi: sed cum hēdi ꝛc.

a C Non domino. sz hoc quomodo cuz nullo momento seruus sit heres: vt. ꝛ. de acquiren. here. l. placet: Sed potest dici quia datio z receptio est facti. vt. ꝛ. de cur. fu. l. cōstituo. in fin. z sic in persona serui fieri possunt. vt argu. insti. de stipul. ser. §. sz cū factū. z. j. de ver. obli. l. stipulatio. §. hi. et j. subijcit: licet ea q̄ sunt iuris nec momento pene euz resideāt: vt here ditas: vt. d. l. placet.

b C Jussus est. puta legatarius cui fundus est legatus si decez dederit he redi: alis nō posset onerari. vt. C. ō fideicom. l. ab eo. Accur.

c C Ad dām. cum factuz serui nō sit dāni: vel contra. Accur.

d C Seruo eius. vt. j. de solu. l. si stipulatus sum.

e C Et hic. i. in dicta specie sz. Sz nōne in principio dixerat idē? Rñ. sic ita: vt ibi dixit scriptor⁹ instituto: hic heredi sim pliciter.

f C Certe statuliber. cui ē relicta libertas si decem dederit seruo heredi instituto.

g C Debeat. i. potest dare dño si vult consequi libertatem. z hoc nō tam demonstratione persone q̄ dñi rōne attenta. vt j. de statulib. l. statuliberā pene. §. si filiꝰ. z. l. seruus si heredi.

b C Consenserit. id est vel nisi in eius vtilitatē versuz fuerit. vt. j. de so. l. sticbum aut pamphilum. §. vsumfructum.

i C We. domino. Accur.

k C Heredi. nam licet restituatur nihilominus remanet heres. vt insti. de fideicom. here. §. restituta.

l C Dandum est. a legatario cui quedaz res singularis est relicta si. r. de derit heredi.

m C Restituendū. i. dādū fideicōmissario vniuersali: q̄ capit boc quasi glibet extraneus: nō aūt capit iure testamēti. vt. j. e. l. meuius. sz l q̄rta trebel. bñ. z putatur. vt. j. ti. i. in quartam. §. sz q̄ z b erat cā dubitandi. Item occasione hereditatis habet.

n C An ei auferēdum. immo videtur auferri. vt. ꝛ. de ꝛdi. insti. l. is g. q̄ ē. Sol. bica legatario singulari. ibi a fideicom. vniuersali accepit. Ar bic de equitate. qō patet: q̄ dicit benignus. ibi de rigore. Vel dic q̄ b a fideicommissario accepit: sed solue vt ibi.

o C Nō dederit. cā implende conditionis.

p C Non restituam. z hoc est contra. d. l. de cōdi. insti. l. is qui. Sol. bic sponte adijt: ibi coactus. vel ibi gratia fundi tñ erant danda. r. bic pro tota hereditate. Accur.

Seruꝰ cōmunis vicē duoruꝫ sustinet.

q C Contra puto. quia seruus cōmunis vicem duoꝝ sustinet. vt. j. de stipula. fer. l. j. §. cōmunis. sed si duobus esset legatum per partes posset pareri conditioni. vt. j. eo. l. si quis legata. §. fi. z. l. cui fundus. z facit. ꝛ. e. l. plautius. §. item scinditur.

r C Aucapta sit. viuo testatore z sit alienata: ad q̄ē sit. ꝛ. de legatis. i. l. si ex toto. in princ. at si eo mortuo imputatur legatario sua negligentia. Accurſius.

C Diminuto legato per vsucapionem diminuitur conditio. Bar.

C Si pars rei legate vsucapta[r] fit: an insolidum parendum sit dubito. z pōt dici p parte[n] parendū ex sententia testatoris.

C Jussus dare heredib⁹ si tempore quo dat reperit se hēdē deduci partē suam p rata: secus si nō sit heres sz esse sperat: q̄ tunc nihil deducit sicut legatarius. Bar.

C Plautius vni ex heredibus funduz legauit[s] si centum heredibus dedisset: deducet suam partē hereditariaz[s]: z reliquam summam hēdibus pro portione eoruz dabit. At si heres ex parte ita institutus esset si heredibus decem dedisset: non aliter esset heres q̄ si tota decem coheredibus dedisset: quia non ante ad hereditatem admitteretur q̄ si omnē summam dedisset. Nam z cum seruus testamento liber z ex parte heres ita scriptus esset si heredibus decem dedisset: constat non aliter eum liberum hēdemq; futurum: q̄ si tota decem[t] coheredibus dedisset. paulus: hoc iure vtimur.

C Dare z remittere non est idē proprie. hoc dicit Bart.

Idem. Ler. xlv.

Ulianus ait. † Si heredi legatarius cui sub conditiōe legatum erat si heredi decem dederit: id quod ei debet heres accepto tulisset: non quidem videri conditioni paruisse quasi dederit: sz q̄si per heredem stet quominus pareat posse petere legatuz quasi exiterit[v] conditio.

C Dies appolita ad implendam conditionem in persona hēdis incipit currere a die adite hereditatis. Bar.

Idem. Ler. xlvj.

Si in diem (exempli gratia) centesimum ita imperatum ret hēdi meo. c. in dié cētesimū: z non exſtiti qñ inciperēt currere. c. dies z certe ab adita hēditate mea incipiunt currere: z est ratio plana in littera. z q̄ dictū est in statulibero b⁹ locuꝫ in legataris: z in omni alio qui est iussus dare heredi. C Seruo libertatē. Titius fecit testamentum et in eo dedit libertatem sticho seruo suo tali modo stichus si meus erit li ber esto. z postea dedit ei legatum vel hereditatem non apposita aliqua conditione. z post eundem seruum vendidit eid. z postea decessit dict⁹ titi⁹. nunc queritur an dictum legatum relictum vel hēditas relicta seruo sub conditione debeatur seio nouo domino serui. z vtrum iussu eius su⁹ adire possit hēdi. ꝛdictā? Et videt q̄ nō: q̄ videt deberi dici q̄ cō ditio apposita libertati illa. ſ. si meus erit ꝛc. intelligatur repetita i hereditate. vel legato relicto: vel relicta eidē suo sine ꝛditiōe. vt. j. e. auia. tpe autē mortis nō inuenit dict⁹ seruus cētestatoris sic q̄ deficit conditio tacite repetita hēditati vel legato ergo non sz stichus hīe legatū vel hēditatē z acquirere nouo dño. Rñ. ri. hic q̄ dictū legatum vl hereditas debetur nouo dño: z iussu eius poterit adiri hēditas predicta p seruum: z est ratio: quia in libertate dāda dicto seruo id expressit testator: id est illa verba. si meus erit ꝛc. vnde a cōtrario sensu si testatoris non erit seruus tempore mortis ipsius testatoris impedietur liberatio. testatoris autem nō fuit tempore mortis eo q̄ eū alienauerat. ergo impedita

s C Pro parte. ac si partē alienasset. z distinguit. vt. ꝛ. eodem. l. plautius. in fine.

t C Legauit. id est prelegauit.

v C Hereditariam. scz de centum.

r C Tota decem. de sua bursa. nā ante nō est heres vt subijcit. z. ꝛ. de cōditio. insti. l. si ita heres. aliud autē si sub modo. vt. ꝛ. e. l. quibus. §. fi. et de leg. iij. si tibi legatum. z facit. ꝛ. famil. hercis. l. heredes. §. fi. z de leg. i. l. ab omnib⁹. §. si titio. z j. ō stip. ser. l. pinde. §. si seruus. z. C. de bis que sub mo. l. fi.

Iulian⁹. ¶ Casus. Titi⁹ debebat seio z. z ego institui mihi be redē dictum titiū debito rē legaui dicto seio creditori heredi mei: equū meum sub condi. si daret dicto meo hēdi. r. et decessi. venit seiꝰ legatarius z liberauit heredem per acceptilatio. a dictis r. que heres ei debebat causa implēdi conditionem legati sui. nunquid poterit petere legatū q̄si impleuerit conditionem dādi. r. heredi: Et dicitur q̄ nō. sed poterit petere quasi exuterit p beredē quominus ipse solueret ei. r. z ita quasi exti terit conditio. Uiua.

† Inquārū bar. ꝑ dicit dare et remittere nō eē idē ꝓpe ru dic ꝺ eſſe verū: niſi re mittat liḋum vt no. bart. in. l. a. cōdē colla. ij. ff. ad. l. falcid. C. de trāſac. z glo. in. l. j. turſ. in ver. facere. z in. l. ta le. in pri. ff. de pac.

y C Exiterit. sic. ꝛ. e. l. iure ciuili. Ethc alia ratio: quia non interest numerationem an per acceptilationem ad euz peruenerit. ꝛ. de condi. ob cau. l. si mulier. z facit. ꝛ. eod. l. mutuane. l fi. z de statuli. l. si peculiū. z de lega. i. si fundū. §. ētio. z. C. de cō di. insti. l. si mater.

Si in dié. ¶ Casus. Sticho seruo meo reliqui libertatem si daret hēdi meo. c. in dié cētesimū: z non exſtiti qñ inciperēt currere. c. dies z certe ab adita hēditate mea incipiunt currere: z est ratio plana in littera. z q̄ dictū est in statulibero b⁹ locuꝫ in legataris: z in omni alio qui est iussus dare heredi. C Seruo libertatē. Titius fecit testamentum et in eo dedit libertatem sticho seruo suo tali modo stichus si meus erit li ber esto. z postea dedit ei legatum vel hereditatem non apposita aliqua conditione. z post eundem seruum vendidit eid. z postea decessit dict⁹ titi⁹. nunc queritur an dictum legatum relictum vel hēditas relicta seruo sub conditione debeatur seio nouo domino serui. z vtrum iussu eius su⁹ adire possit hēdi. ꝛdictā? Et videt q̄ nō: q̄ videt deberi dici q̄ cō ditio apposita libertati illa. ſ. si meus erit ꝛc. intelligatur repetita i hereditate. vel legato relicto: vel relicta eidē suo sine ꝛditiōe. vt. j. e. auia. tpe autē mortis nō inuenit dict⁹ seruus cētestatoris sic q̄ deficit conditio tacite repetita hēditati vel legato ergo non sz stichus hīe legatū vel hēditatē z acquirere nouo dño. Rñ. ri. hic q̄ dictū legatum vl hereditas debetur nouo dño: z iussu eius poterit adiri hēditas predicta p seruum: z est ratio: quia in libertate dāda dicto seruo id expressit testator: id est illa verba. si meus erit ꝛc. vnde a cōtrario sensu si testatoris non erit seruus tempore mortis ipsius testatoris impedietur liberatio. testatoris autem nō fuit tempore mortis eo q̄ eū alienauerat. ergo impedita

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

pedita fuit libertas. cum ergo ad nibil lata sit conditio expressa circa les
bertatem debet pro nulla haberi ꝛ circa legatū vel hereditatē: vt sic sine
conditione videatur esse datum seruo legatum vel hereditas. vnde ad
nouū ꝺūm debet pertinere vt dicit. ꝛ idem esset si testator non expressisset
dicta verba in libertate danda: ꝛc si meus erit ꝛc. nam etiam tunc impe
diretur libertas propter
alienationes serui. ꝛ hoc
dicit ibi: quo futuruꝫ ꝛc.
ꝛ dic quo. ꝛ. cuius cõtra
rio: sc̃s si meus non erit
ꝛc. siue ergo expꝛssa sit di
cta conditio per testato
rem siue non semper est
idē: sc̃s vt per alienatio
nē serui impediat liber
tas. ꝛ subsequenter ha
beat nou⁹ ꝺñs hereditā
tem vel legatum ꝓdicti
ꝛ ita appet ꝙ nibil ope
ratur expressio dicte con
ditionis. in multis tñ ca
sibus operat aliquid ex
pressio ꝛ hoc dicit ibi: se
penumero tñ ꝛc. ꝛ vult
dicere ḃ. ꝯ. licet obscura
sit littera. Aiuia.

a ¶ Dare. ꝛ dic vt ꝛ. ś. l. ij. igitur si in oībus: ergo in isto. Accur.

b ¶ Conditione. Not. nō intelligi conditionē repetitam. ꝛ sic est argu. con tra. ꝛ. eo. l. auia. ꝛ. l. liber tis. ꝛ. l. cum seruus. ſed hoc ideo quia testator dixit contra. ꝛt. ꝛ. ibi: nam id expressit ꝛc. vl quia in fringitur l expꝛsso ꝓpter alienationem ergo in tacito.

† Inquārtū ille tert⁹ di cānū in ce pit nō pēri ꝓpo omple tolimitabil ter. ā. l. iij. ¶ minorē. ꝛ ibi gl. ꝛ ꝺo cio. ś. de mi no. ꝺeq vi ꝺe l. er ꝺis. C qñ ꝺies lega. cedat.

c ¶ Aliēauit. iter viuos: secus si legauit: vt. C. ꝺe necess. ser. l. pe. in prin.

d ¶ Potest. Ś legit Al. interrogatiue q̄si nō pos sit iubere adire: sed certe imo potest: vt instituꝫ. ꝺe here. instituꝫ. ¶. seruꝫ⁹ aut ē. ꝛ ideo plane legas.

e ¶ Quo. i. cuius contrario. ſ. si meus non sit ꝛc. sic. ś. ꝺe ꝺona. inter virū ꝛ vxo. l. mortis.

f ¶ Non esset. apparet ergo ꝙ nil opaꝛ expꝛssio si meus erit. quādoqꝫ tamen contrarium patet vt subiūcit. ꝛ patet. ſ. eo. l. nonnunq̄. in fi. ꝛ facit ſ. eo. l. iulianus noster. ꝛ. ś. ꝺe leg. ſ. l. quesitum. Accur.

Non putabam. ¶ Casus. Titio agenti. ꝛ. annos legaui. c. cum ad xvi. ānum peruenisset ꝛ decessi. ꝛ postea titius predictus ingressus fuit. xvi. annō. nunquid videtur adhuc venisse ꝺies fideicommissi vt sic possit petere. c: ꝛ dicitur ꝙ non. nisi compleat. xvi. an. et ita etiam iudicauit quidam imperator qui vocabatur aurelius antoninus. cum quidam ꝺe germania heres institutus a quodam alio ꝺe germania esset ꝺemnatus ꝺare fideicōmissum illi cui relictum erat cum ad ꝺecimū sertum annū peruenisset esset ꝺenātus ꝺico anteq̄ fideicommissarius compleret. xvi. annos. ꝛ appellasset ꝺictus heres ad ꝺictum imperatorem. Aiuia.

g ¶ Ad. xvi. idem est si ꝺixerit cum erit. xiiij. an. vt. ś. ꝺe lega. ſ. si cui. secus in libertate relicta in anno. vij. vt. ſ. ꝺe manu. testa. l. si ita fuerit libertas relicta. Item facit. ſ. quando ꝺies leg. ce. l. si titio. ꝛ. C. quādo ꝺi. leg. ce. l. pe. ꝛ. ſ. l. prori. Sed contra. ſ. ad trebel. l. qui filium. Ś. fabinus. Sol. ibi speciale. Item contra. ſ. ꝺe mune. ꝛ bo. l. ad rem. Sol. ibi quo ad honores speciale. Accur.

Sī in annos. ¶ Casus. Jnstituꝫ mihi heredem titium: ꝛ ꝺamnauerit eum ꝺare. c. seio in annos. x. completos. certe nouissimo ꝺie ꝺicti temporis ꝺebebitur ꝺictum legatum seio. ꝛ idem est si iussi stichum seruum meum liberum esse in an. x. nam nouissimo eius tēporis ꝺie libertas ei obtingit. Aiuia.

h ¶ Si in annos decem. completos.

i ¶ Libertas. secus si ꝺixit anno ꝺecimo sit liber: vt. ſ. ꝺe manu. testa. l. si ita fuerit libertas re. argu. contra. Item idem quod hic ſi aliquid r

est statu libero vt pecuniam soluere: neq; initiū temporis eius qō futurum esset ascriptum est: adita hereditate cedere ꝺies incipit: qꝛ absurdum esse visum est ante ꝺies preterire q̄ is existeret quē oportet accipere: ꝛ hoc in oībus qui ḃe redibus dare[a] iussi sunt ꝺicenꝺus est: igitur ꝛ legatario ex adita hereditate ad parendum conditioni tempus imputabitur.

¶ Si conditio expressa nibil operatur ſ principali: nec in eo operabitur ad quod per repetitionem portigitur. Bar.

¶ Seruo libertatez ita ꝺedit: ille si meus erit liber esto: legatum vel hereditatem sine conditione[b] ci ꝺedit: ꝺeinde cum alienauit[c]: ꝺebebitur ꝺño eius legatum vel hereditas et iussu eius adiri poterit[d]. nam id expressit si meus erit in libertate danda: quo[e] futurum erat vt impediretur libertas etiam si expressum non esset[f]. ¶ Sepenumero tñ mutata rei effectus q̄ q̄ id expꝛsserit testator: quod ꝛ si nō feciſſet ineſſet tamen.

¶ Ann⁹ incept⁹ non ḃ̄ p cōpleto. B.

Idem. Lex. xlvij.

Non putabaz † ꝺiē fideicōmissi veniſſe cum. xvj. annum ingressus fuiſſet is cui erat relictū cuz ad. xvj.[g] annum peruenisset: ꝛ ita etiam aurelius imperator ātoninus ad appellationem ex germania iudicauit.

Celsus. Lex. xlviij.

Sī in annos[h] ꝺecem heres ꝺare ꝺānatus aut quis liber esse iussus est: nouissimo eius tēporis ꝺie legatum ꝺebebitur et libertas[i] obtingit.

¶ Jussus reꝺdere rationē potest petere vt ponantur calculatores qui iudicabūt ꝺe reliquis ꝛ libris rationum. Bar.

Vlpianus. Lex. xlix.

Sī cui libertas[k] ꝺata sit ꝺirecto sub hac conditione si rationes reꝺꝺiꝺisse arbitrum[l] a consulibus ꝺari ꝺiuus pius permisit his verbis. Aditi a vobis ampliſſimi consules arbitrum ꝺabūt: qui excuſſis[m] rationibus non tātum que reliqua[n] sunt epaphroditi cōstituent[o]: verūetiam quas rationes queq; instrumenta tradere aut exhibere ꝺñs suis ꝺebeat[p]: cuius sententie cum fuerit satisfactum non impeꝺietur epaphroditi libertas.

¶ Jn libertatib⁹ leuiſſima legatis nouissima spectatur conditio. Bar.

Modestinus. Lex. l.

Sub ꝺiuersis[q] conditionib⁹ ꝺisiunctim positis liber esse iussus eam conditionem eligere potest que sibi leuior esse ꝺebitur. Legato vero eo modo relicto legatarium nouissime[r] conditioni parere oportet.

¶ Conditio pōt impleri in herede bere ꝺis non in herede legatarij. Bar.

¶ Heredi ꝺecē ꝺare iussus ꝛ liber esse: heredis heredi ꝺāꝺo peruenit ad libertatem. Quod non similiter[s] in legatarij persona cuſtoꝺiri publicius scripsit.

¶ Legatum pōt conferri in alterius voluntate velatā nō explicitam. Bar.

Idem. Lex. lj.

Omnū q̄ contingit vt que ꝺē nominatim expressa ꝺeficiant q̄ius omissa tacite intelli

linquatur vel promittatur anno. x. Arg. ſ. ꝺe verbo. obli. l. qui hoc anno. secus si ꝺicitur annua. vt. C. quāꝺo ꝺies leg. ce. l. ſ. ꝛ facit. ś. l. prori.

Sī cui libertas. ¶ Casus. Titius fecit testamētū ꝛ in eo ꝺedit libertatē ꝺirecto epaphroꝺito suo suo sub hac cōꝺi. ſi rationes reꝺꝺidisset ꝺe bis negocijs ꝺñi que administrauerat: ꝛ postea decessit ꝺictus testator: certe nō potest epaphroꝺit⁹ ḃe libertatem nisi reꝺꝺat rōnes cū aūt reꝺꝺiderit nō impeꝺietur eius libertas. qualiter autē ꝺebeat reꝺꝺere q̄rit⁹. Et certe ꝺebēt cōsules ꝺare arbitrū siue iudicem ꝺelegatum q cōsules excussis rationibus q̄ administrauit ꝺictus epaphroꝺitus per ꝺictū iudicē constituet. ꝛ ꝺeclarabūt nō tm̄ que reliqua sūt ꝺicti ſui. ꝛ faciēt ea bēdib⁹ restitui. ſ. etiā ꝺeclarabunt quas rōnes ꝛ q̄ instra ꝺebeat ꝺictus seruus tradere aut exhibere ꝺñs suis. Aiuia.

k ¶ Si cui libertas. alias non tenet reꝺꝺere. vt. ś. ꝺe nego. gest. ſ. que vtiliter. ſ. qui pure

l ¶ Arbitrum. i. iudicez ꝺelegatū. vt ꝛ. ſ. ꝺe fideicō. lib. l. ſi pure. ꝛ. ś. ꝺe iu ꝺi. l. vir. ś. liber etiā ꝛ ſa cit. l. cū ꝺuo. ś. iudicē.

m ¶ Excussis. ides si stabit p bēdes quominus excutiant. vt. ś. ꝺe ṡbē. emp. l. bec vēditio. Azo.

n ¶ Reliqua. i. reliquata

o ¶ Constituent. i. ꝺeclarabunt ꝛ reꝺꝺi facent.

p ¶ Debeat. repete constituēt: ꝛ sic in facto con sistit etiaz ratio. vt. ſ. eo. l. cum seruus.

Sub ꝺiuersis. ¶ Casus. Ja ꝺixi in testamēto meo Stichō⁹ seruus me⁹ fit liber si ꝺecꝺi. x. ꝺederit. z postea in alia pte eiusꝺē testamēti ita ꝺixi. Supraꝺict⁹ sticho⁹ sit liber si ꝺederit ḃe redi meo equus. certe ꝺictus stichus eā ꝺi. eligere pōt q̄ videt sibi esse le

uior. si autē p ꝺicto mō reliqui alicui legatū opz legatariū parere vltime conditioni. Scias etiā ꝙ eo casu quāꝺo iussi stichum esse liberum si ꝺa ret heredi meo. x. peruenīet idem stichus ad libertatem/ quāꝺo. x. heredi heredis mei. Si aūt legaui equū mē titio si ꝺaret bēꝺi meo. x. ꝛ postea titius idem legatarius decessit anteq̄ ꝺet. x. heredi/ nō poterit heres eius legatarij consequi equum ꝺando. x. heredi. semel em̄ ꝺeficit ꝺatio mortuo legatario. Aiuia.

q ¶ Sub ꝺiuersis. puta si ꝺecē ꝺederis. itez si equū ꝺederis ꝛ qō subijcit ꝺisiunctim. ſ. in ꝺiuersis testamenti partib⁹. ad qō. ś. ꝺe ma. testa. l. v. et l. quod vulgo. ꝛ. ſ. eo. l. qō traditū. ꝛ. ś. ꝺe tute. l. tutor ꝺatus. in fi.

r ¶ Nouissime. Imo cuilibet. vt insti. ꝺe here. insti. ś. ſ plures. ꝛ. ś. ꝺe cōꝺi. insti. l. ſi heredi. que sunt contra. Sed ibi ſeparatim per cōiunctionē ꝺisiunctiuaz: bic lege ſeparatim in ꝺiuersis partibus testamenti. ꝛ facit ś. ꝺe leg. i. ſi mibi. ś. penul.

s ¶ Quod nō similiter. ꝛ. ſi legatario iussum est ꝺari eius heredi ꝺari nō potest ſm Jo. aliꝫ sic: ſi legatarius iussus est ꝺare: nō potest ꝺare heredi heredis/ ꝛ speciale est in libertate. quod negat Joan. Vel ꝺic ex parte heredis ꝺatur ei ꝛ eius heredi. ſed ex ꝺiuersō in legatarij persona non placet sic vt heres legatarij ꝺare possit: quia semel ꝺeficit cōꝺitio. ꝛ hoc placet Jo. Arg. ſ. eo. l. si ita expressum.

Omnū q̄. ¶ Casus. Jta ꝺixi in testamento meo. Titio. x. ꝺo legos si meinus capitoliū ascēꝺerit. nunqd valet legatum: Et videt ꝙ nō. quia videt in arbitrio meuj positū esse legatū. ꝛ ita nō videt valere. vt. ś. ꝺe here. insti. si qs semproniū. ꝛ. l. illa institutio. ꝛ bac eaꝺez. l. ibi. nā in alienā voluntatē ꝛc. ꝛ tamē bic ꝙ valet. ꝛ ꝺicte. ll. loquunt quāꝺo institutio vel legatū cōmittitur in expressam voluntatez tertij: quo casu

UNIVERSIDAD

nō valet. hic aūt fuit ꝑmissum legatū in tacitā volūtatē meuꝫ nōnunq̄ aūt ꝫtingit vt q̄dā noiatim exꝑssa officiāt. ꝙuis eadē omissa tacite intelligi potuissent. nec eēnt obfutura ipsa tacite intellecta. inde etiā dictū ē a sapientibus exꝑssa nocent. non exꝑssa non nocent. Viuia.

a ¶ Alienam. l. exꝑessam: vel simplicem vel nudam.

b ¶ Dictuꝫ. in multis legibus. vt. j. de reg. iur. l. exꝑssa. ꝛ. l. actus. ꝛ. ff. de here. instit. l. ſi ꝙs sempto niū. ꝛ. l. captatoriaſ. Itē ſ̄ in volūtate ēſnei. here dis aūt vł legatarij ſec⁹. vt. ff. de lega. j. l. senatus. §. pe. ꝛ. ff. de leg. iij. l. ri. §. ſic fidei. ſ̄ꝫ in aliena vi detur ff. de lega. ij. l. j. Sol. ibi. Itē ſ̄. q̄ꝫ exꝑssa. ꝑsunt. vt. ff. de vſufruc. l. uetus. ꝛ in pupillari ſubſtitutione tacita. q̄ ſ̄ mꝛem non admittit: ſ̄ꝫ in exꝑssa ſic. vt. C. ō iſti. ꝛ ſub. l. ſi. ꝛ ō ipu. ꝛ aliꝫ ſub. l. ꝑcīb⁹. Itez in caſib⁹ vbi exigit ſpāle mādatū. vt. ff. de ꝑcu. l. pomponi⁹. in ꝑn. ꝛ l. nouatione. vt. C. ō noua. l. ſi. q̄ꝫ nec ꝑſūt nec nocēt. vt. ff. de l. i. ſi l. i dē. §. ſi. ꝛ facit. ff. de reb. dub. l. vtrū. §. cū quidā. ꝛ ō le. ij. l. ij. ꝛ. j. ō fideicō. lib. l. ſi deicōmiſſa. ꝛ ō ſtatu lib. l. cum beres. §. ſi.

Si ꝙs ſeruū. ¶ Caſus. Titi⁹ in teſtō ſuo inſtit eē liberū ſtichū ſuū ſuuꝫ ſub ꝛditione ſi redderet rōnes bēdi de eo q̄ adminiſtrauerat. poſtea l eodē teſtō vetuit eū reddere rōnes ꝙſi purā factura ei⁹ libertatez. certe cōpetit dicto ſticho libertas ex teſtō. Viuia.

c ¶ Cōpetit. ff. de adi. lega. l. alūne. §. feia. vbi adēpto onere vł adimi emolumētū. Sol. ibi. ꝓpter on⁹ iniunctū erat le gatū relictum. vnde onere alij deputato vł adem ptū legatū: ſed hic nō in vim modi ſ̄ cōditionis: videl ſi rōnes reddiderit legauit libertatē. vñ ſ̄ cōditionē adimat tenet tñ libtas. ꝛ facit. ff. de adi. leg. l. iij. §. ꝙditio legati.

Si ꝙs legata. ¶ Caſus. Titi⁹ reliquit plura legata quibuſdā. ſ. q̄dā pure. ꝛ quedā ſ dié ꝛ quedā ſub cōdi. Itē leg auit ſeio. c. cū pubes eſ ſet idē ſeius. ꝛ poſtea ita dixit. legata quib⁹ dies apposita nō ēvolo da rī annua bima trima die. poſtea deceſſit. modo queritur an dicta. c. debeant ſolui ſeio poſt pubertatē eius annua bima trima die: an vō poſt pubertatē ſtatim. ꝛ dicit q̄ ſtatim poſt pubertatē. ꝛ rōnem reddit ſ̄a ſz aliud dicerent gaius in ꝛmētarijs ſuis. ¶ Duobus. Legaui fundum titio ꝛ meuio ſub condi. ſi beredi meo darent. c. ꝛ deceſſi: certeſi titius dederit heredi. l. conſequetur dimidiam dicti fundi. ꝛ ſi meuius non det alia. l. heredi alia pars fundi accrefcit titio cum ſua condi. ſ̄ꝫ vt det heredi alia. l. Sed pone q̄ ſoli meuio dictū fundū legaui ſub condi. ſi daret. cc. calimacho nō capaci. nunqd pōt idē meuius cōſequi legatū niſi det calimacho. cc? Et dicitur q̄ nō. oportet em̄ q̄ ꝓius det. cc. ſz ea eius nō faciat. nihil em̄ intereſt vtrū perſone non capaci dari iubeant. cc. an in aliquo loco deponere vel in mari deijcere iubeatur. nā ſicut locus ꝑdictus vel mare nō ſ̄ legatarius vel legatarium/ita nec dictus calimachus nō capar. Imo capit calimach⁹ mortis cauſa ꝛ non nomine teſtāmēti. ſi em̄ caperet calimach⁹ nole teſtāmēti ꝛ ita tanq̄ legatarius pu-

Exꝑssa q̄ꝫ ꝓſunt q̄ꝫ nocēt

gi potuiſſent nec eſſent obfutura: quod euenit ſi alicui ita legatur: titio decem do lego ſi meuius capitolium aſcenderit. nam ꝙuis ī arbitrio meuꝫ ſit an capitolium aſcendat ꝛ velit efficere vt titio legatum debeatur: non tamen potuit alijs verbis vtiliter legari. ſi meuius voluerit titio decem do. nam in alienam⁹ voluntatem conferri legatum non poteſt. inde dictum⁹ eſt exꝑeſſa nocent non exꝑeſſa non nocent.

¶ Adempto onere in vi ꝛditionis apoſito emolumētū nō videſ adēptū. Bar.

Idem. Lex.liij.

Si quis ſeruuꝫ liberum eſſe iuſſerit ſi heredi rōnes reddidiſſet: poſteaq̄ eum rōnes reddere vetuerit: quaſi puram factus libertatem competit⁹ ei ex teſtamento libertas.

¶ Clauſula relata ad legata quib⁹ dies non ē appoſita non referē ad legatū collatū in tempus certe etatis. Bart.

Habeo. Lex.liij.

Si quis legata quibus dies appoſita non eſſet annua bi ma trima die dare iuſſit: ꝛ alicui cum pubes eſſet pecuniam legauit: id quoq̄ legatum annua bima trima die poſt pubertatem preſtandum eſſe in commentarijs Bauꝫ ſcriptum eſt: q̄ magis cōditio q̄⁹ dies legato adiecta eſt. contra ego ſentio: quia fere⁴ dies ponitur ad prozogāda ea que ad preſens tempus non etiam que in futurum legata ſunt: dieſq̄ pubertatis habet aliquaz temporis demonſtrationem⁵.

¶ Conditio dandi plurib⁹ adiecta diuiditur inter eos. Bar.

¶ Duobus eadem res ſi heredi centum dediſſent legata eſt: ſi alter ex his. l. dederit partem legati conſequetur⁶. ꝛ pars ei⁹ qui nō dederit alteri cum ſua conditione accrefcit⁷.

¶ Cōditio ō ſignat nudū miſteriuꝫ facti: ta: q̄ eſſet ei legatum non haberet meuius neceſſe ei dare: vtpote cuꝫ ſit non capar. ꝙuis aūt vnus ex duobus quibus legatus eſt fundus ſi daret. c. bēdi poſſit dare. l. ꝛ habere dimidiam fundi vt dictum ē. ſi tamen vni legatus ē fundus. ſi. c. vel. ꝛ. dederit bēdi non poteſt conſequi partem fundi niſi numeret totam pecuniam. ꝛ eſt ratio diuerſitatis plana vt dicit littera. ꝛ hoc dicit vſq̄ ad. l. queſitum. Viuianus.

d ¶ Quia fere. fere ideo dicit q̄ aūt q̄ꝫ purum non prozogatur per hec ꝓba vt illud ꝑſenti die lego. vt. ff. de leg. i. talis.

e ¶ Demonſtrationez. ꝛ nihilominus cōditioné. vt. j. q̄ dies leg. cedit. l. ſi dies. que ē contra.

f ¶ Conſequetur. immo ex toto debet implere. vt ſolidū conſequat. vt. C. de cōdi. infer. l. ſi plures. que ē cōtra. Sol. ibi con ditio indiuidua fuit: hic diuidua. Accur.

g ¶ Accreſcit. immo ſine onere. vt. ff. eo. ſi ſeparatim. ſ̄ ibi ſuo iure bz ſolidum. ꝛ facit. j. eo. l. cui fundus. ꝛ. C. de cad. tol. §. ne autem.

h ¶ Euius. Non habebat. q̄ capar nō erat. vt inſti. de here. qua. ꝛ diff. §. teſtamēti.

i ¶ In mare. facit. ff. ō cōdi. inſti. l. mulier. §. ſi q⁹ hereditarium. Sed contra. ff. de ꝛdi. inſti. l. quidaz. ſ̄ ibi fanote humane cōditionis: vt ibi dicit. Item ff. j. de ſolu. l. ſi ſeruꝰ decē. Sol. ibi fauore pupilli ꝛ furioſi ne ꝑdant qui ſunt capaces. Item ff. de ꝛdi. inſti. l. cōditiones. vbi deriſoriam cōditionē nō oportet ipleri. Itē ff. de lega. j. l. ſeruo alieno. §. ſi. Additio. Dic ſ̄ Bar. q̄ ibi ī modū diſpoſitionis: hic conditionis.

k ¶ Teſtamēti nomie. ſi enim ſic legatum eēt nō haberet q̄d aliud neceſſe dare. ſ̄ hic habet: ſ̄ aufertur per fiſcuꝫ. vt. ff. de iure fiſ. l. lucius. ꝛ facit. ff. de dona. cau. mortis. l. ī omnibus.

Si fundus. Sub conditione. ſ̄ꝫ dā di. Accur.

m ¶ Quo. ſ̄ꝫ teſtamēto.

n ¶ Uni ſub conditione. ſ̄ꝫ dandi decem.

o ¶ Ex accidenti. ſ̄ꝫ ex noua voluntate legatarij. vt. ff. in princ. vel quia moritur legatarius. ex ꝑſona em̄ bēdis ꝛc. vt. j. de verbo. oblig. l. ij. §. i. Sed fallit. ff. de lega. i. l. legatarius. ꝛ facit ad. l. ff. de acquiren. here. l. q̄ putat. ꝛ. ff. eo. l. falſa. §. ſi. ꝛ. ff. de contraben. empt. l. ſiſtulas. §. qui fundum. ꝛ. j. eo. l. penul. ꝛ. ff. de leg. iij. l. vroꝛem. §. agri. ꝛ. ff. eo. l. ſi quis legata. §. ſi. Accur.

Uſitum. ¶ Caſus. Titius in teſtamento ſuo dedit libertatē ſticho ſeruo ſuo ſub ꝛdi. ſi daret gaio extraneo. v. operas: nūquid poteſt ſeruus dare dictas operas ꝛ ad libertatem peruenire? Et dicitur q̄ ſic. bēs tamen titij pōt impedire ſeruum quominus preſtet operas: quo caſu ſeruus pueniet ad libertatem: ꝛ extraneus non vtetur operis eius ita ē ergo in ꝑſtatione dictarum oparum ſicut eſſet ſi ſeruus iuſſus eſſet ad libertatem puenire ſi daret. c. extraneo. quo caſu ſi. c. ex peculio ſuo det extraneo admittit ſine dubio ad libertatē. bēs tñ pōt eum ꝓhibere dare. Viuia.

p ¶ Ut liber ſit. non eſt modus/ſed conditio ſi operas det.

Sapienter.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Sapienter.i.callide.sic ironice dicit:nõ essi põt dici sapientia cũ ob id ipsũ teneat actione in factũ.vt.ff.de 2di.ob cãm.l.iij.§.fi.ff.ꝛ.ff.e.l.si ultis.ꝛ de statulib.l.cum beres.§.stichus.

SJ ancille. ¶ Casus. Legaui ancille titij.ꝛ.cũ ea nupsisset.nunquid valet legatum?ꝛ videtur ꝙ non.quia ancilla non potest nubere. vt.C.de incest.nup.cum ancillis. sed certe immo valet quia videtur cogitatus de eo tempore quo posset nubere id est cum esset manumissa. Ei.

b ¶ Si ancille.sed si libere sit ita legatum ꝛ post fiat seruꝰ interciditꝰ legatũ.vt.j.eo.l.pri.Azo.

c ¶ Nubere. ꝛ de eo statu videtur cogitatum quo nubere põt.Azo.ꝛ fa.j. eo.l.cum ita.§.i.

Intercidit. ¶ Ca⁹. Legauititio.c.sub condi.si ipse consul factꝰ fuerit:ꝛ decessit.postea dicitus titius decessit ante conditio impletam.certe extinguitur dictum legatum.secus autes si interim in insulam deportetur dictus titius.quia tunc anteꝙ naturaliter moriatur non extinguit legatum.potest enim restitui in ciuitate.secus autem si fuerit factus seruꝰ pene.quia tũc dico idem quod i primo casu: quia seruitꝰ assimilatur mortiAliuia.

d Decesserit.pendente conditione.ad quod. C. de cadu.tollen.l. vnica. §.sinautem.

Deportatꝰ e Arbitror. non ergo habetur pro mortuo deportatus:nec soluit matrimoniuꝫ.vt.j.de bon. dã.l.v.ꝛ.C.de dona.inter virũ ꝛ vxo.l.res. Sz cõtra.j.de bo.lib.l.si necez.§.si deportatus. vbi perdit patronꝫ 3tabu.si deportet. Sol.nec ibi pꝺditur ius succedendi:qz admittit sequẽs:ꝛ etiam idẽ si restituat. Et eodẽ modo ri.j.de 3tabu.l.j. §.filiuꝫ. Sed qd in nfo casu si sit ab hostibus capt⁹: Rñ.in pendẽti est legatuꝫ.vt.j.de bo.li.l.si necẽ.§.si deportatꝰ. Itẽ qd si fiat querelus: videt ꝙ pro mortuo habetur. C.de epis.ꝛ cle.l.fi.j.rñ. Põt tñ dici 3:qz ꝙ mortuo habeꝫ quo ad mſu monũ soluendũ ꝛ lucra ex eo petẽda:vt nõ possit ei legari.ꝛ facit.j. de verb.obli.l.er ea.§.in insulam. Accur.

f ¶ Seruitus morti.sic.j.de reg.iur.l.seruitutes.ꝛ.j.de sol.q res.§.areã.

In facto. ¶ Casus. Nec.l.dicit ꝙ cõditiones cõsistẽtes in facto habent inter se varietatẽ:ꝛ recipiunt diuisionẽ tripertitam. Una est vt qd detur. alia est vt qd fiat.alia est vt qd obtingat.puta si nauis venerit ex asia.vel econtra:ne detur:ne fiat ne obtingat. Et due ex istis cõditionibꝰ collocanꝫ in pſonas ipsoꝝ quibꝰ aliquid relinquit. aut alioꝝ sez ille ꝙ cõsistit in dãdo vel faciendo:vt in nõ dando vel non faciendo. Tertia aũt species dictarũ 2ditionũ:sez vt qd obtingat ponit in euentu.puta si nauis ex asia venerit:vt diri. ¶ Fiscus. Reliqui titio nõ capaci fundũ sub 2ditione si daret heredi meo.ꝛ.ꝛ decessi. ꝛ sic fiscus dz habere dictũ legatũ.qz que auferunt indigno fisco applicant. certe dz fiscus dare.ꝛ.heredi meo.

g ¶ In facto.hic nole facti 2plectitur data.vt.ff.de cu.fur.l.2silio.§.fi. ꝛ.j.subijcit.sed stricte accepto verbo ꝛ ꝑpie sunt species oppositedari ꝛ fieri.+ vt.j.de verb.obli.l.ij.Azo.

+ Dari ꝛ fieri sunt spẽs

b ¶ Quasi.hic quasi denotat impfectionem.nam ꝛ alie multe sunt diuisiones.f.an ꝙsistãt in facto meo tñ:an in meo ꝛ alterius.vt no.ff.e.l. in testõ.ꝛ i summa.fz ꝛ hic supponit se exemplaritria in affirmatiua ꝛ tria in negatiua ꝛ forte de his tñ ponit:qz frequentius contingunt.

i ¶ Ut quid detur.semper pone vt pro fi.hic ꝛ in sequentibus.

k ¶ Detur.lego tibi fundũ si dederis decẽ bẽdi.vel si feceris ei domũ. vel si nauis re asia veneritꝛ ecõtra.lego tibi fundũ si nõ dederis heredi decẽ vl si nõ feceris ei domus:vel si nauis ex asia nõ venerit:ꝛ hec supiora ſ.si nõ venerit tertia spẽs ꝙ.j.dr esse in euentu.

l ¶ Ipsoꝛ.ſ.legatariorumꝫ sc̃z si legatarius dederit vel fecerit.ꝛ ecõtra non dederit ꝛ non fecerit.

m ¶ Aut alioꝝ.puta lego tibi fundum si titius dederit.ꝛ.heredi vel fecerit domũ:vel ecõtra nõ dederit vel non fecerit.

n ¶ Tertia. prima spẽs fuit in dãdo vel nõ dãdo. secũda in faciẽdo vel nõ faciẽdo. tertia in euẽtu.ſ.si nauis venerit ex asia vel non venerit.

o ¶ Peruenit.ad fiscuz. vt ſi legatꝰ est fundusꝫ nõ capaci ſi.ꝛ.det bẽdi habebit fiscꝰ legatũ ſi.ꝛ.decerit.sic eñ:ꝛ ſi legatuz ꝙdicta.ꝛ.fuit relictaꝫ ꝛ ſ.ad ſill.l.cũ fisco.predicta aũt.ꝛ.cã ſplẽde cõditiõis dãda nõ sunt legata. vt.ff. ſi quis omiſ.cã test.l.ſi qs ſub cõditiõe.

Sus. ¶ Titiꝰ legauit vxori sue.c. dãda ei cum bẽret libos.certe siue viuo marito siue post mortẽ ei⁹ nascant ex ea liberi bẽbit legatũ muntuo viro ſz ſi vir ſpãſr exꝑsſit vt ipa bẽat legatũ/etiã ſi.p creauerit liberos ex alio post mortẽ viri. nihilominꝰ ipa admittet ad legatũ ẽt ſi.p creauerit libros ex alio post mortẽ viri.b.d.cũ pnc.l.ſeq. Ai.

p ¶ Uuo. post testamen tũ tñ.vt.ff.pr. nec ob.ff. eo.l.solemus.

q ¶ Mascanf. facit.ff.e.l. cũ vir.ꝛ.l.ſi iã.§.j.Acc.

Sed si ꝺ. ¶ Casus in.§.cuidaz/est talis.Cũ habereꝫ filiũ naturalẽ cui qdẽ nõ poterã ꝺ iure relinq̃re vltra duas vncias cũ matre ſua.vt.C.de na.li.l.ij.egui ei tres vncias itegras cũ mꝛe sub 2ditione.ſi bẽdi meo daret.ꝛ.ꝛ pono ꝙ vna vncia bonoꝝ meoꝝ valebat.ꝛ.ꝛ decessi:postea dict⁹ me⁹ filꝰ naturalis soluit bẽdi meo dicta.ꝛ.ꝛ sic plenit 2ditionẽ nũc petit ab herede meo integras tres vncias dicẽs ꝙ is de iure nõ possem cape nisi duas vncias/tñ nũc possuz cape tres.qz dedi tibi bẽdi tñ cã ſplẽde cõditiõis qõ valet bñ vnã vnciã.nũqd iuste petit:ꝛ ꝺ ꝙ sic.ꝛ idẽ cẽt ſi iussus eẽt dare.ꝛ.eñeo cã ſplẽde 2ditiõis. ¶ Cũ vir. Titia legauit vxori sue annua.ꝛ.ſi nõ nuberet.ꝛ nõ reparet ſe a libis eoꝝ cõibꝰ puberibꝰ:certe põt mulier nubere:ꝛ nihilominꝰ legatũ cape q̃ſi ſ dicto legato fit ei⁹ditatus ſdicta. Si aũt dicti liberi erãt impuberes nõ poterit bẽ legatũ ſi nupſit:qz in hoc casu videt vir iniunxiſſe vxori curã liberoꝝ ꝛ nõ vidutatẽ. Ai.

r ¶ Sed ſi hoc.continuatur precedenti.

s ¶ Capienti.vt filio naturali tres vncie qui nõ capit nisi vnam vnciaz cum matre.vt.C.de natura.libe.l.ij.

t ¶ Aliquid.puta qõ valet vnam vnciam.

v ¶ Posſit.ꝛ ita tres vncias integras:qõ videtur quasi ꝛc.

x ¶ Detraxit.ſ.de suo.ꝛ dedit causa implende conditionis.

y ¶ Subsideret.id est remaneret,et facit.ff.eodem.l.plautius.§. item

opposite. et fieri ꝺ facto nõ ſufficit. l. dedi. §. ſi liber.et alexã.de cõdi.ob cau. bar.l.l.vbi. de rãſla.

UNIVERSIDAD

rescindit. ꝛ. ſ. ad. l. fal. l. at veterani. in fi. ꝛ. l. quotiens. Accur.

a ¶ Cura. vt corrigat ꝛ caſtiget. ꝛ facit. ſ. co. l. titie ſi non. ꝛ. C. de indi. vi diu. l. 4. ſ. 2 auf. ibi poſita. ꝛ arg. ſ. cõmuni diui. l. in hoc iudicio. ſ. ſi con uenerit. ꝛ. ſ. co. l. pri. Additio. Dic ſm Bar. hic q̃ bodie corrigitur in vidua cui poteſt relinqui ſub conditione ſi non nupſerit: ſecus ſi nõ eſſet vidua. nam iſta iura remanẽt incorrecta ſm eũdem Bar.

QUm ita legatus. ¶ Caſ⁹. Legavero ri mee ſi titio nupſerit vl̃ non nupſerit titio neq; ſeio neq; meuio: certe amittit legatũ ſi alicui eorum nubat: nã in iſto caſu nõ videt eividuitas liũcta ipſa alij nubere poſſit q̃ cuꝫ titio velſeio vel meuio prędictis. Si aũt legaui ei ſub cõditione ſi titio nupſerit. diſtingue. aut honeſte titio põt nubere aut non: primo caſu a legato excludit niſi titio nubat: ſecũdo poteſt cui vult nubere ꝛ legatũ habere: nã hoc caſu vide tur ei indicta viduitas. cũ eñ eã iuſſit titio nubẽ videt prohiberi ne nubat ceteris: veñ perinde ẽ ac ſi diciſſet teſtator: lego ei ſi non nupſerit: ummo in hoc caſu ſcõ cum titius eſt indignus ei⁹ nuptijs deterior eſt illa conditio ſi nupſerit titio q̃ ſi diciſſet ſi nõ nupſerit: nã cũ dixit ſi nupſerit titio: ceteris olbus nubere p̃hibet: vt dictum eſt. ꝛ iubetur nubere titio cui i honeſte eſt nuptura. Si autẽ ita legaui ei. ſi non nupſerit in quadã terra que vocatur aritia: vel ſ aliq̃ alia terra. certe ſi hõ in fraude factum eſt a teſtatore ipſa nubere potẽrit: legatum accipere: in fraudẽ autẽ factũ videt: ſi illa mulier cui apposita eſt dicta conditio non facile poſſit inuenire nuptias alibi. et hoc dicit vſq; ad. l. legato. Aiuia.

¶ Cum ita legatus ſit. mulieri vel alij.

c ¶ Plures ſpone. ſingulariter: ſi aũt olb⁹ de ciuitate ſua. dic vt. ſ. l. proxi.

d ¶ Si nupſerit. ſed nun quid hꝫ locũ cauto mutiana: ? Reſi. nõ q̃ impleri poteſt ea viua: puta ſi alij nubat. vt not. ff. ad. l. mutiane. Accur.

e ¶ Quale ſi generaliter. ſic. ff. de ſum. inſtru. l. ſi tũ. ſ. idẽ rñ. domo inſtructa. ꝛ de ꝛdi. inſti. l. fili⁹. ꝛ. C. de inſti. ꝛ ſubſti. l. ſ. ꝛ. l. reprehendenda.

f HOc modo. Legi. q̃ dicit haberi legatum etiam conditione non impleta. q: viduitatem inducat: q: hec non inducit. vt. ff. ad. l. pri. in prin. Accur.

g ¶ Aritie. ciuitas eſt penes romam.

b ¶ Fraudande. ad hoc. ſ. de iure pa. l. adigere. ſ. ſi patronus.

i LEgato ſub. ¶ Caſus. Legaui titio. c. ſub ꝛdi. ꝛ deceſſi. poſtea pẽ dente ꝛditione deceſſit hereꝫ mens. certe hereꝫ hẽdis mei remanet obligatus legatario. Aiuia.

k ¶ Hẽdẽ ſuũ. ſi nõ decedat legatarius pẽdẽte ꝛditione. Alſo. vt. C. de caduc. tol. ſ. ſimautem. ꝛ facit. ſ. de vb. obli. l. ſi quis. ſ. titius. Hæres. ¶ Caſus. Inſtitui mihi titium hereꝺẽ: ꝛ ſtichꝰ ſeruo meo reliq libertatẽ ſub cõdit. ſi nauis ex aſia venerit: ꝛ rogaui dicti meũ hereꝺẽ vt daret eidẽꝫ ſeruo c. ſub ea cõdi. ſi nauis ex aſia venerit. ꝛ poſtea deceſſi. ꝛ poſtea ante euẽtũ dicte ꝛdi. hæres meꝰ mamumiſit eũ. nũquid ꝛ fideicõmiſſum ei ꝓſtare dꝫ añ euentũ dicte ꝛdi? Et ꝺr q̃ nõ. niſi p hẽdẽ ſtetetit q̃min⁹ ip̃leret dicte ꝛdi. l. dicta ꝛdimo. Ai.

l ¶ Peteũ. hẽdes. vt. ff. e. l. iure ciuili. ꝛ no. ſic. ff. ſi pars bere. pe. l. p̃mittẽdum. Sꝫ ar. ff. C. de biſ qui a nõ do. l. fi. ꝛ. ſ. ea. l. duos. vbi l vno negligẽs vl̃ agnoſcẽs in alio videtur agnoſcere. Accur.

QUꝫ fub. ¶ Caſus. Titi⁹ legauit ſcio fundũ ſub ꝛdi. ſi ſtichus ſeruũ nõ manumiſerit et ſi manumiſerit ſei⁹ dictũ fuũ iuſſit dict⁹ titi⁹ fundũ legatꝰ tranſferri ad meuiũ. ꝛ deceſſit dict⁹ titi⁹. poſtea ſei⁹ legatari⁹ ſatiſfecit hẽdi de nõ manumittẽdo dictũ ſeruũ. ꝛ accepit ab eo dictum legatũ fundũ. ꝛ poſtea ma numiſit eũdẽ ſeruũ. ꝛ ita venit ff ꝛdi. appoſitã ſibi in legato: ꝛ ff p̃miſſo nem mutianaꝫ quã fecit heredi. Certe reſtituere dꝫ heredi fundũ p̃dictũ vel ei⁹ eſtimationẽ: ꝛ hæres dꝫ dare dicto meuio eũdẽ fundũ vel eſtimationẽ ei⁹. ꝛ hoc dicit plane iſta. l. Aiuia.

m ¶ Quãti ea res eſt. nota de cautione mutiana. ſic. ff. e. l. mutiane. ꝛ. l. is cui. ꝛ. ſ. e. l. titio. ꝛ. l. bẽſ. ſ. q poſt. ꝛ. l. cũ tale. ꝛ. ff. de ꝛdi. inſti. l. iij. in fi.

SI ita legatũ. ¶ Caſus. Titi⁹ legauit ſcio. c. cum nupſerit ipſa ſcia. ꝛ deceſſit idem titi⁹ poſtea reperitur q̃ ſcia erat nupta tpe teſtamenti ꝛ q̃ teſtator ea ſciebat. certe non aliter habebit ſcia legatũ niſi ſcõm contrahat matrimoniũ. ꝛ ſi ſcõs ꝛtrahat mr̃imoniũ habebit legatũ: ſiue illud ꝛtrahat viuẽte teſtatore ſiue mortuo. Aiuia.

n ¶ Expectãdũ. vt. ff. de lega. ij. l. ſi ita ſit. ſ. ſi pr. Et ar. ff. de vb. ob. l. cũ q̃ kalendis. ꝛ facit. ff. e. l. ꝺ ꝛditio. ꝛ. l. ſi iam. in fi. ꝛ C. de inſti. ꝛ ſubſti. l. ſi quis beredem.

SI ita expreſſum. ¶ Caſus. Legaui titio. c. ſub conditione ſi ipſe titius voluerit: ꝛ deceſſi. ꝛ poſtea deceſſit dictus titius: nunquid pertinet legatum ad heredem eiuſdem titi⁹? Et dicitur q̃ non. niſi titius prędictus voluerit ad ſe pertinere legatum: quia conditio videtur iniuncta perſone ipſius titi⁹ ſubaudi: et conditionalia legata non trãſeunt

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

transeunt ad heredes legatarioꝝ ante impletam conditionem. Viuianus.

a ¶ Pertinere.est enim cõditionale.vt.ff.de lega.j.l.si ita.§.j. Sed nõne si simpliciter relinquitur est in suo arbitrio z tamẽ transmittit.vt.C. de cadu.tollẽ.§.cum igitur.sed hic expressa nocent.vt z.ff.eo.l. nunq̃. perinde enim est ac si diceret si acceperit.vt.ff.de adi.lega.l.iij.§. si quis titio.fecus in venditione. vt.C.de contrahẽ. emp. l.in vẽdẽtis.z facit.ff.locati.l.locatio.

Dos. ¶ Casus. Titia habens viruz fetiũ z duos filios ex eo:instituit sibi heredes dictos filios sub condi. si emancipatẽtur a patre. z ita nolebat q̃ p̃ baberet commodum ex hereditate. z cuilibet dictoꝝ filiorum prelegauit fundum simpliciter non repetita conditiõe emancipatiõis expresse. postea decessit dicta titia. z post ea pater eos emancipauit z ipsi hereditatẽ matris adiuerunt. De hereditate planum est q̃ pater non debet habere cõmodum. Sed nunquid debet habere cõmodum de dictis legatis simpliciter relictis? Et dicitur q̃ nõ.nam z in eis videtur repetita cõditio emãcipationis:z emancipãdo filios videt velle firmum esse iudicium vroris.Viuia.

b ¶ Emancipationis.sic facit.C.de inoffi. testa.l. filius matrem.

c ¶ Pure.i.simplicit nõ apposita cõditiõe emancipationis.

d ¶ Adierunt.igit ex titit cõditio:quia fuerũt emãcipati.

e ¶ Submouere.ĩmo videtur non submoueri. vt.j.quando di.lega.cc.l. si post diem.§.finali. vbi inspicitur dies quo cedit legatum.sed hic non cedit nisi post emancipationem:quia conditio intelligitur repetita.vt.j.eod.l.auia.

f ¶ Obsecutus.Arg.contra.ff.eodem.l.beres statu.z facit.ff.de mino.l. si filius.

Titio centũ. ¶ Casus. Hec lex ponit tres casus vsqz ad.§.titio genero. Primus est talis. Seius legauit titio centum ita vt fundũ emat:nunquid tenetur titius cauere heredi de fundo emendo cũ recipit centum ab eo: Et dicitur q̃ nõ. Sed pone q̃ dictus titius legatari⁹ erat filius fratris dicti testatoris:vel aliter ei attinebat z erat alumnus meus industrius:z testator voluit ei prospicere in emẽdo fundo:quia timebat ne peculiam baberet.certe in hoc casu bene tenetur idem titius cauere heredi de emẽdo fundo z non de alienando postea:q̃ credendum est interesse heredis ratione affectionis vt titius emat sibi fundũ. z postea nõ alienet. Secũdus casus est talis. Reliquit dictus testator dicto titio centum:ita vt ducat vroꝛem meuiaz q̃ erat vidua.certe si vult titius legatum debet eam accipere in vroꝛẽ.z ideo cum accepit legatum debet cauere heredi de ea ducenda. Sed oppono. Ego video q̃ si seius promittat pecuniam titio si meuiam vroꝛez non ducat ipse seius q̃ titius non potest ab eo petere dictaz pecuniã.z si ipse seius non ducat meuiaz i vroꝛẽ/ ergo idem deberet esse in nostro casu.f.vt titius habeat dicta centũ. etiaz si non ducat in vroꝛem meuiam viduam. Sed certe non est hoc verum nec sile.nam aliud est auferri libertatem matrimonij eligẽdi metu pene sicut fuit in casu oppositionis:quo quidem casu pretor denegat actionẽ vt dictum est.z aliud est inuitari certa lege siue modo ad matrimoniuz. vt in casu principali supza posito.quo quidem casu nõ habet titius centum:nisi caueat de ducenda meuia in vroꝛez vt dictum est. Tertius casus est talis. Ego reliqui titio centum:ita vt a meo monumento non re cedat.vel reliqui ei centum ita vt in Bonoñ. domicilium non habeat. debet titius cõsequi centũ ab heredeꝛ meo z non debet cauere de nõ recedendo a monumẽto meo.vel de non habendo domicilium in Bonoñ. quia per hac cautionem ius libertatis titij infringeretur. si autẽ dictus titius esset meus libertus bñ teneretur cauere de predictis. ¶ Titio genero. Seius ita dixit in testamento suo.titius genero meo heres meus centum dato nomine dotis seie mee filie z decessit dictus seius. certe nõ solum seia filia potest petere legatum sed etiã maritus eius.i.titius predictus.z liberabitur heres soluendo vni eoꝝ. Sed quid si solutum est inter eos postea matrimonium.z heres voluntate seie soluat titio: certe z bicliberat heres.sed cõstante matrimonio si soluat titio liberatur vt dictum est. etiaz si soluat prohibente muliere. tũc enim interest mulieris titio solui vt incipiat esse dotata.nam z si ipsa constãte matrimonio petat ab herede dicta centum. z nolit ea fieri dotis remouetur exceptiõe.Non est ergo miruz si matrimonius potest ea petere constante matrimonio vroꝛe iniuita. Sed qd si tpe legati non erant adhuc contracte nuptie ĩter dictos titiũ z seiam.z ante contractas ĩter eos nuptias moriat vnus eoz:nõ habebit supuiuẽs legatum pdictum immo remanebit apud heredem.si aũt nullꝰ eozũ decessit ꝯ titiꝰ noluit eã accipere ĩ vroꝛem.certe q̃tũ attinet ad psonã mulieris intelligitur satisfactũ per eam ex quo nõ remanſit p eã cã legati.i. propter legatuz vt ipsa habeat illud. nõ aũt habebit legatũ titius ex quo remanſit per eus: imo repellit excepti.doli p heredẽ. Et ſcias q̃ i dicto casu vbi mſimoniuz. ꝯstat iter titiũ z seiã bere s tenet dare legatuz titio.z si non caueat heredi mulieri pecu.reddi.et est ratio.q̃ pecunia dotis efficitur eo casu. Si autem ante contractum matrimonium petat dictum legatuz titius qõ quidem potest cum sit purum legatum:tunc erit necessaria cautio mulieri pecuniam reddi. Sed quid si contracto iam matrimonio maritus agit contra heredem ad legatum z vitio suo causam perdiderit z tẽpore reddẽde dotis nõ est soluendo idem maritus:nunquid potest agere mulier contra heredẽ ad dictam pecuniam: Et dr q̃ sic. Viuia.

g ¶ Rediret.sic.j.de dona.l.ij.§.fi.z.l.ij. Sed contra.ff.de lega.iij.l.si tibi legatum. Solu.vt ibi. Additio. Bar. fatetur istud contrariuz nisi suum cõmodum respiciat.

b ¶ Fratris.scilicet testatoris vel legatarij cui voluit fundum emi z non alienari.

i ¶ Heredis.ratione affectionis quã habuit testator in aliꝰum.alꝰ cuz esset nudus preceptũ non valeret.vt.ff.de leg.j.l. filiusfamilias.§.diui. z de leg.iij.l.pater.§.iulianus.

k ¶ Nõ alienaretur.alioquin aget heres ex cautiõe.si eñ ex cautione nõ ageretur nõ interponeretur.vt.j.vt leg.no.ca.l.bec stipulatio.§.diuꝰ.

l ¶ Vroꝛem.quam honeste ducere potest.vt.ff.eo.l.cum ita.

m ¶ Conditio.i.modus.z facit.C.de insti.z substi.l.ij.

n ¶ Cautio.f.de ducẽda:z si certiã prius accepit legatum cum sit modus non conditio.vt.ff.de leg.iij.l.si tibi legatum.

o ¶ Denegat.vt.j.de verbo.obliga.l.titio.in prin.z.C.de spon.l.fin.in fi.Accursius.

p ¶ Inuitari.sic.j.de dã.lfec.l.proculus.z.C.de codicil.l.fi.z.j.de iniur. l.iniuriarũ.§.si quis de bonoribus. Sed argu.contra.j.ne quid in loc. publi.l.ij.§.merito. Additio. Dic q̃ ibi lucrum pcipiebatur ex publico quod non debet auferre priuatus:hic percipiebatur a priuato testatore:merito põt auferre eius voluntate.ſm Bar.hic.

q ¶ Libertatis.sic.j.de lib.bo.ex bi.l.nibil.z arg.ff.de vſufruc.l.iij.§.ne tamen.

r ¶ Vtimur.Contra.C.de ope.lib.l.penulti.in fin.sed hic tempore ma-

† Inquãtũ isse tex. dicit mſimoniuz debere eẽ liberuz a pena dãni zc. concor. tex.in.c.cuz locuz.et ibi glo.extra de ſpõ.z in cauteliõe.ff.e. tit.meli⁹. in c.gemma.z ibi glo.ord. pzealleg.ti.

numissionis hanc legē imposuit. ibi ex interuallo. Vel hic quo ad hoc quia nō habitur ei legatum. vt.ff.de adimē.lega.l.libertis.§.fi. nō autē vt pcise cognatur ibi motari vt ibi: vel hic fauor religionis.

a ¶ Debeat. immo mulier tm. vt.ff.de lega.iij.l. fideicommissa.§.inter dum.ff.de lega.j.l.seruo legato.§.si testator. que sunt contra. Sol. ibi reliquit contemplatione filie tm: hic vtriusq; fm quosdam. sed certe hic ibi loquitur cum dubius erat cuius cōtemplatione reliquit. sic enim dicit hic cōsultum videtur. dicit ergo q; de iure stricto filia tantū habeat vt ibi. sed de cętate vterq; : vt hic.ff.j.e.§.constante. et §.q; si maritus.

b ¶ Deres. ignorans dissortiū. dic solum. f. volens. nam cogi non potest sicut & vbi non vult contrahere matrimonii titius. vt.j.eodem.§.q; si nolit. & hoc indicat pro rimus versiculus cōstan te &c.

c ¶ Nam & si quis. bñ dico inuita ea solui viro.

d ¶ Ipsam. scilicet mulierem.

e ¶ Fieri velit. vnde apparet etiam mariti contemplatione relictus legatū: & sic ipse petet.

f ¶ Apud heredem. hoc fm illam distinctionem. quam no.ff.eo.l. in testamento. Azo.

g ¶ Cause legati. als causa legati. i. propter legatum. als cause.

h ¶ Intelligitur. & sic ipa petet.

i ¶ Peti potest. imo videtur inesse cōditio si matrimonii fiat vt & in stipulatione. vt.ff.de iure do.l.mulier.j. respō. sed forte aliud in legato. vel dic inesse conditionē mulier promittente: nō autem alio promittente vel legante. Azo.

k ¶ Vitio suo. i. culpa. q; non probauit legatus.

l ¶ Actionem. facit.ff.de eo per quem factus est.l. fin.ff.de iur.do.l.si extraneus.

¶ Am tale. ¶ Casus. Ad euidētia huius legis distingue ter cōditiones q; in nō faciēdo consistūt: q; aut est talis q; in vita legatarij nō potest existere vel impleri: aut pōt existere vno legatario cui est apposita cōditio. ¶ Primo casu ꝓsequit legatū legatarius ꝓstita a se cautione mutuana heredi de nō faciēdo: puta q; fuit et legatū si in capitol. non ascēderet. ff.de lega.i. & mutuane. & de leg.ij. cum filius.§.q; mutuānā. ff.l.ij. In scdo casu subdistingue. q; aut pōt impleri sine malo omine legatary: puta quia fuit illi legata. x. annua. si nō decesserit a filijs testatoris. que qdē cōditio potest existere vno legatario mortuis filijs. & ipse legatarius nihil attinet filijs testatoris. & sic nō & legatario periculosus: & triste est eorū mortem expectare. & tunc non prestatur cautio mutuana: sed expectat donec existat conditio ꝑ mortem filiorum testatoris. & tunc consequet legatum. aut cum malo omne legatarij pōt impleri vno legatario: puta q; est mater filiorum testatoris illa cui ista legatum est: vel est libertus testatoris ille cui legatum est. vel etiam alio modo coniuncta persona. & sic est legatario periculosum & triste filiorum testatoris mortē expectare. & tunc non expectatur q; conditio existat per mortem filiorum testatoris / sed prestatur cautio mutuana & consequitur legatum, legatarius siue legataria. & hoc dicit hec.l. licet quidam dicant contrarium qui reprehenduntur in littera. Uuia.

m ¶ Cauere. scs cautione mutuana. Rog.

n ¶ Liberis. viua matre. & est bona ratio in extraneo. vt.j.§.titius. & j. eo.l.pater. §. socrus. non in matre: vt hic. & est ratio vt subjcit. nec i patrono. vt.j.prox. Accur.

to. legati quidem emolumentum ad sciam que dotem habere incipit per tinebit. ¶ Sed quia non tantum mulieri sed titio quoq; cui pe cuniam legauit cōsultum videtur: ꝓpe est vt ipse legatarius intelligatur: & legatum petere debeat[n].

¶ Si post diuortium genero pecuniam hereca[p] soluerit: eque liberabitur. quoniam in dotem solutio conuertitur. Constāte autem matrimonio etiam prohibente mulier titio recte soluetur. hoc enim et mulieris itereſt vt incipiat esse dotata. nam & pcs[q] ipsam[q] quoq; petitionem habere respōdit/ caq; pecuniam petat neq; dotis fieri[r] velit: non dubie doli submouebitur exceptione. ¶ Ante nuptias vero titio vel mulierē defunctis: legatum apud heredem[r] manet. ¶ Si nolit eam vxorem ducere: causę legati[q] quod ad mulieris personam attinet satisfactum intelligitur[q]. & titio legatum petenti nocebit exceptio doli mali. ¶ Sabinus autem existimabat nupta muliere titio sine cautione legatum deberi: quoniam pecunia dotis efficeretur.

¶ Sed cum ante nuptias: quia prius legatum est peti potest[r]: cautio mulieri pecuniam reddi necessaria est. ¶ Si maritus vitio suo[k] a causa cecideritneq; soluendo sit nunquid aduersus heredem mulieri que nihil deliquit succurri de beat ob eam pecuniā que dotī fuerat destinata: sed quoniam ambo legati petitionem habuerunt saluam habebit non soluta pecunia

o ¶ Snia. i. dictum & ff. & sic mulier cauet vt legatum habeat sed alia ratio eam excusare videtur quia viduitatez inducit. vt.ff.e.l. sed si hoc.§. fina. & fm hoc dic sententia. i. ratio non dictum. vel ibi expressit ne mu beret. quod hic non fecit. ¶ Additio. Non intelligas hanc solutionem q; tacite posset induci viduitas expresse nō: quia est cōtra. l. hoc modo. ff. eod. sed intelligas q; hic fuit simpl; relictus si aliberis non discesserit. & sic viduitatez non inducit. fm Bar. hic.

p ¶ Voto matris. q; est vt filij viuant post eam. vt.ff.de inoffi. testa. l. nā. & si parentibus.

q ¶ Veluti. nam proprie mutiana locū nō hz cum possit impleri viuo liber to. vt.ff. ꝓxi. no.

r ¶ Coniunctus. secus in nō coniuncto. vt.j. pri. §. not.

¶ Titius. ¶ Casus. Titius instituit sibi heredē seium. & rogauit eundē seium vt post mortē suaz fejj restitueret hereditatem gaio sub cōdi. si cautio fideicōmissi soluendi non peteretur per gaiuz predictum fideicommissarium a dicto seio heredē. & decessit dictus titius testator. nunc vult gaius incontinenti hīc fideicō missum hereditatis & cautionem mutiana cautione seio heredi de non petendo ab eo cautiones fideicommissi prestandi sibi gaio. querit nunqd possit: Et tēt q; non. & est rō. q; viuo gaio cui relictus est fideicōmissum potuit ipleri ꝙditio nō petende cautiōis fideicōmissi prestandi gaio: puta mortuo seio hēde viuente eo dē gaio fideicō. & hoc qō dixi habebat locum etiā anteq; fieret ꝓstitutio. & est. C. vt in pos. le. scire. q; dicit testatorem posse remittere satisdationem fideicō. ꝓstādi. ꝑpter dictā rōnē. q; viuo gaio &c. vt dictū est. & etiā hz locum post dictā ꝓstitutionē. q; remitti potest satisdatio per testatorem. vt dictū est. Sed pone q; dictus titius testator ita dixit. peto a te seio herede post mortem tuam restituas hereditatē meam gaio. ita ne a te per gaium petatur satisdatio fideicō. prestandi sibi. & ita ne a te per eum ratio exigatur de eo quod expendes de hereditate mea ante mortem tuam. & ita apposite fuerūt due ꝙditiones. certe in hoc casu sine dubio p hmōi verba vī ascripta ꝙditio non interponēde cautiōis siue satisdatiōis fideicō. ꝓstādi gaio. vñ habebit locum in hac ꝙditiōe illud qō supra dictū est. & vt gaius nō possit hīc stare dictum fideicō. cauēdo mutiana cautione de nō petendo a seio here de satisdationē fideicō. sibi gaio ꝓstādi. sed eāt ꝙditiōi i verbis testatoris apposite. & rōnis nō exigēde a seio hēde p gaiū fideicō. vī p testatorē modus adhibitus. & vt culpa seij hēdis ītelligat remissa. & non dolus commissus i dissipando res hereditarias. sicut eueniret i eo q; gessisset alia negocia testatoris: & testator remisisset ei necessitatē reddende rōnis q; q; dem nihilominus de dolo teneretur. Uuia.

s ¶ Titius heredem. sub hac conditione si fidei &c.

t ¶ Suam. scs heredis.

v ¶ Exemplum. i. ista cautio mutiana. sed ideo dicit de exēplo: quia olim cum solēnitate ite ponebatur que hodie cessat.

x ¶ Ante constitutionem. sub. etiā ante constitutionē illā q; dicit testator pōse remittere satisdationē. vt.C. vt i pos. leg. l. scire. sic ergo nec ante. l. illam ite ponebatur qm viuo &c. vt. ff. ꝓxi. l. no. Item nec post: tū quia remitti pōt vnde non est necesse cauere: tum quia viuo &c. dic potuit. scs mortuo herede viuente legatario.

y ¶ Non interponende. satisdat ergo heres de hereditate restituenda: nisi

+ Sz infra q; dēs debeat satisda re. vt de ad lēgē i spec. ff.de.j.et.ij. decre. §. fec tur videre. ff. ꝓxi. & quo cautio et satisdatio differāt. gl. & doc. no. in rub. ff. & ff. titula. cogā. & ff. l. ius voc. vt eant. ff.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

da:nisi testator remiserit:vt bic.ꝛ.C.vt in pof.lega.l. cum archimedo ram.fed ꝛ iure nouo cauet in casu vt quando rogatur restituere quod su pererit.vt.C.ad trebel.auf.contra rogatus. als nō inuenio iure nouo. Item ꝛ rationem reddere debet nisi vetuit testator:vt bic.ꝛ.j. ad treb. l.mulier.§.fed enim.

a ¶ Adhibitus.sub.vide tur ꝛc. ad quod est.ff.de lib.leg.l. non folum.§.si heres.ꝛ.l.aurelio.§.me mia.ꝛ.ff.de admi.tuto.l. quidam decedens. ꝛ.ff. manda.l.pe.§.fi.

b ¶ Remissa.quia nō vi det dolus remitti. vt.ff. priori.rñ. fed als ratione reddere ds.vt.ff.de neg. gest.l.ij.

¶ Rescriptū. ¶ Casus. Quidam habent hic.§. rescriptum ꝛc. Alij ha bent.§.abi:li arbitratu ti tij ꝛc.ꝛ continuantur ille verba rescriptum est ꝛc.cum superiori:ꝛ vtraq; littera bona est.ꝛ pone ita casum. Seius ita dixit in testamento suo. si arbitrio titij seia nupse rit bēs meus ei fundum dato.ꝛ decessit dictus te stator.certe si seia nubat viuente dicto titio etiam sine arbitrio titij capiet legatus.ꝛ est ratio ne alioquod impedimētum nu pnus inferatur. et idem est si titius sit mortuus. nam licet ꝙ dicto seie ap posita defecerit per mor tem titij/quia eius arbi trio nubere non potest/ tamē succurritur seie nu benti vt habeat legatū. nam ꝛ si penderet dicta conditio/eo ꝙ titius viueret pro nihilo foret vt dictum est.Aluia.

c ¶ Rescriptum . als bic §.als ibi.si arbitratu.

d ¶ Inferatur. ideoq; et bec conditio remittitur quasi viduitatem aut deterius inducat.vt.ff. eodem.l.cum ita. in fin.ꝛ.l.boc modo. Also.ꝛ facit.ff.eodem.l. filie.ꝛ ff.de lega.i.l.turpia.§.j. Sed argu.contra.ff.de administra. tuto.l.ti tium.in prin.Sed quid si pure legauit ꝛ sub conditione rogauit eaꝫ de restituendo ei cuius arbitrio mulier nubere debeat: Respon.forte valet fm Also.

¶ Meuio. ¶ Casus. Ita dixit titius in testamēto suo. meuie si non nu pserit fundum cum morietur lego.certe etiam si nubat admittitur ad le gatum.ꝛ inconuentia.ſ.vt habeat dotem secus esset si ita dixisset testa tor.meuie si non nupserit fundum vsq; ad quinquennium lego. vel fun dum ei lego si titius consul factus fuerit.nam bis duobus casibus: scilz cum est appositus dies certus vel incertus alius a morte meuie non con sequetur meuia nubens legatum ante dictum diem certum vel incertus venientem. Aluia.

e ¶ Eam confestim. Sed cur non expectatur dies mortis in solutione le gati:licet alij conditioni.ſ.si non nupserit non sit necesse parere. vt.ff.de condi.instituti.l.que sub conditione.§.si quis.nam ꝛ si mors tm esset ap posita seruaretur dies eius. Item plus habere non ds si non paruit illi cite conditioni ꝙ si paruerit licite. vt.ſ.ē.l.mulieri: Respond.ideo tollitur dilatio:quia testator in euentum conditionis expiete voluit eam ba bere legatum:tunc enim est certus eam non nubere cuꝫ iam est mortua: vnde tm voluit prestari legatum.sed cum conditio spernatur eius diem vel dilationē in solutione expectari superfluum est:videbantur enim te stator bec duo pariaꝫlego tibi cum morieris:ꝛ lego tibi si nō nupseris. Sed contra est.vt.ſ.ē.l.heres.in prin.ꝛ.§.ꝙis.ff.o.Vel fm.ff.non expectatur dies mortis ad solutionem propter publicam vtilitatez que est vt statim consecuta legatus possit nubere ꝛ filios procreare.vt.ff.ē.l. boc modo.in fi. Item boc in muliere que vicus nō habuit. In vidua vero cui a viro vel ab alio legatur ne nubat secus est.vt.C. de indic.vi. tol.auf.cui relictum.

f ¶ Certus.puta kalēdis ianuarijs vel ad annum.

g ¶ Incertus.vt cum titius erit consul.tunc ergo dies legati expectabi

erigende modus adhibitus[a] /scilicet vt culpa non etiam dolus re missus intelligatur. Idēoq; i cius persona qui negocia gessit cuiꝫ rationis reddende necessitas fuit testamento remissa[b].

☞ Conditio deficiens nō extinguit que pendens non suspendit legatum. boc dicit Bartolus.

¶ Rescriptum est[c]. Si arbitra tu titij seia nupserit bereS me[e] illi fundum dato. viuo etiam titio si ne arbitrio titij eam nubentem le gatum accipere respondendū est: eāq; legis sententiam videri : ne qō omnino nuptijs impedimen tum inferatur[d]. Sed si titius vi uo testatore decedat : licet cōditio deficit : qz tamen suspensa quoq; conditio pro nihilo foret: mulieri succurretur.

☞ Conditio de non nubendo si adiicia tur cum tempore mortis vtriuq; reiicitur:si cum alio reiicitur conditio ꝛ tempus rema net.b.d.Bar.

¶ Decio si non nupserit fundus cum morietur lego : potest dici et si nupserit eam confestim[e] ad lega tum admitti. Non idez probatur si certus[f] dies incertusve[g] alius le gato fuerit ascriptus.

☞ Falsa causa non vitiat legatus nisi de voluntate testatoris docetur.b.d.Bar.

¶ Falsam[h] causam legato non obesse verius est:quia rō legandi legato nō coberet[i] : sz plerūq; do

li exceptio locum habebit: si pbe tur al's legatarium non fuisse[k].

☞ Conditio de futuro que implicat ali quod preteritum vel presens si est impossi bilis nō vitiat:secus si esset possibilis ꝛ de ficiat.b.d.Bar.

¶ Falsam conditionem cassius et cassellius et sabinus impossibi lem esse dixerunt[l] :veluti pamphi lus si quod titio debeo soluerit liber esto si modo nihil titio fuit debitum. Q; si post testamentum factum testator pecuniam exolue rit : defecisse[m] conditionem intel ligitur.

☞ Que adijciuntur ad diminutionē nō operantur augmentum.b.d.Bar.

¶ Falsam legati demonstratio nem non facere[n] legatum sabinus respondit:veluti si quis cum titio nihil legasset ita scriptum relique rit ex.c. que titio legaui.l. heres seio dato[o] :idēq; sumpsit[p] ex defun cti voluntate : quia non animo le gandi sed diminuendi[q] legatum quod falso datū estimaret ita scri beret : propter falsam tamen de mōstrationē legati non plus seiuS affequetur[r] q; si vere demonstra tum fuisset.

☞ Deficiente ꝓditione pro qua fuit pre stita cautio debetur legatum ei in ques fuit translatum in eum casuꝫ ꝛ liberatur heres actionē credendo etiam si cautio sit defecta. boc dicit Bar.

Idem. Lex.lxxij.

tur.ad quod.ē.l.sed hocita.§.fi.

¶ Falsam causam legato. ¶ Casus. Pone ꝙ ita dixit testator:lego titio centum quia negocia mea curauit.certe etiam si non curauit negocia ta men habebit legatum.quia falsa causa non obest legato:ratio enim sine causa legandi non coberet legato:scilz vt ea cessante cesset legatum . sed si probet heres testatoꝛs aliter legatarum nō fuis se nisi negocia curasset ti tius:obligabit titio exce ptio doli. Falsa etiam cō ditio non nocet legato quia impossibilis est. pu ta ita dixit testator: pam phylus liber esto si solue rit illud quod debeo ti tio.ꝛ boc est verum si te stator nihil debebat ti tio.ꝛ sic cum sit impossi bilis conditio habetur pro nō adiecta. ꝛ ferunS libertatem consequitur. sed si in veritate debebat testator cētuꝫ titio.ꝛ post testamentum factum sa tisfecit idez testator titio: nō habebit seruus libertatem: quia intelligit de fecisse conditio.nam fuit impossibilis ꝛ seruus eaꝫ non impleuit. Sed quid dices de falsa demonstra tione:ꝛ certe sicut non fa cit inutile legatū.vt.ff.ē.l.demonstratio/ita non facit legatum illud quod non est legatum. velut si testator ita scribat.ex cen tuꝫ que titio legaui.l.he res seio dato.cum in ve ritate non legasset aliqd titio.naꝫ nō propter boc petet titius centuꝫ/qz te stator non scripsit predi cto modo animo legādi titio:sz animo diminuēdi legatuꝫ quod a se da tum titio falso existima bat.propter predictā ta men falsam demonstra tionē legati non ꝓsequit

Conditio falsa an legatum vitiet.

seius plus ꝙ si vera fuisset demōstratio.vnde nō habebit seius nisi qn quaginta:ꝙuis quidā crederēt.ꝙ seius deberet hīe plus ex eo ꝙ titius nihil habet plus de dicto cētum.b.d.vsq; ad fi.l.Aluia.

a Adhibitus. vide tur ꝛc. ad quod est.ff.de lib.leg.l. non folum.§.si heres.ꝛ.l.aurelio.§.me mia.ꝛ.ff.de admi.tuto.l. quidam decedens. ꝛ.ff. manda.l.pe.§.fi.

b Remissa. quia nō vi det dolus remitti. vt.ff. priori.rñ. fed als ratione reddere ds.vt.ff.de neg. gest.l.ij.

¶ Rescriptū. ¶ Casus. Quidam habent hic.§. rescriptum ꝛc. Alij ha bent.§.abi:li arbitratu ti tij ꝛc.ꝛ continuantur ille verba rescriptum est ꝛc.cum superiori:ꝛ vtraq; littera bona est.ꝛ pone ita casum. Seius ita dixit in testamento suo. si arbitrio titij seia nupse rit bēs meus ei fundum dato.ꝛ decessit dictus te stator.certe si seia nubat viuente dicto titio etiam sine arbitrio titij capiet legatus.ꝛ est ratio ne alioquod impedimētum nu pnus inferatur. et idem est si titius sit mortuus. nam licet ꝙ dicto seie ap posita defecerit per mor tem titij/quia eius arbi trio nubere non potest/ tamē succurritur seie nu benti vt habeat legatū. nam ꝛ si penderet dicta conditio/eo ꝙ titius vi ueret pro nihilo foret vt dictum est.Aluia.

c ¶ Rescriptum . als bic §.als ibi.si arbitratu.

d ¶ Inferatur. ideoq; et bec conditio remittitur quasi viduitatem aut deterius inducat.vt.ff. eodem.l.cum ita. in fin.ꝛ.l.boc modo. Also.ꝛ facit.ff.eodem.l. filie.ꝛ ff.de lega.i.l.turpia.§.j. Sed argu.contra.ff.de administra. tuto.l.ti tium.in prin.Sed quid si pure legauit ꝛ sub conditione rogauit eaꝫ de restituendo ei cuius arbitrio mulier nubere debeat: Respon.forte valet fm Also.

¶ Meuio. ¶ Casus. Ita dixit titius in testamēto suo. meuie si non nu pserit fundum cum morietur lego.certe etiam si nubat admittitur ad le gatum.ꝛ inconuentia.ſ.vt habeat dotem secus esset si ita dixisset testa tor.meuie si non nupserit fundum vsq; ad quinquennium lego. vel fun dum ei lego si titius consul factus fuerit.nam bis duobus casibus: scilz cum est appositus dies certus vel incertus alius a morte meuie non con sequetur meuia nubens legatum ante dictum diem certum vel incertus venientem. Aluia.

e ¶ Eam confestim. Sed cur non expectatur dies mortis in solutione le gati:licet alij conditioni.ſ.si non nupserit non sit necesse parere. vt.ff.de condi.instituti.l.que sub conditione.§.si quis.nam ꝛ si mors tm esset ap posita seruaretur dies eius. Item plus habere non ds si non paruit illi cite conditioni ꝙ si paruerit licite. vt.ſ.ē.l.mulieri: Respond.ideo tollitur dilatio:quia testator in euentum conditionis expiete voluit eam ba bere legatum:tunc enim est certus eam non nubere cuꝫ iam est mortua: vnde tm voluit prestari legatum.sed cum conditio spernatur eius diem vel dilationē in solutione expectari superfluum est:videbantur enim te stator bec duo pariaꝫlego tibi cum morieris:ꝛ lego tibi si nō nupseris. Sed contra est.vt.ſ.ē.l.heres.in prin.ꝛ.§.ꝙis.ff.o.Vel fm.ff.non expectatur dies mortis ad solutionem propter publicam vtilitatez que est vt statim consecuta legatus possit nubere ꝛ filios procreare.vt.ff.ē.l. boc modo.in fi. Item boc in muliere que vicus nō habuit. In vidua vero cui a viro vel ab alio legatur ne nubat secus est.vt.C. de indic.vi. tol.auf.cui relictum.

f Certus.puta kalēdis ianuarijs vel ad annum.

g Incertus.vt cum titius erit consul.tunc ergo dies legati expectabi

h Falsam causam legato. ¶ Casus. Pone ꝙ ita dixit testator:lego titio centum quia negocia mea curauit.certe etiam si non curauit negocia ta men habebit legatum.quia falsa causa non obest legato:ratio enim sine causa legandi non coberet legato:scilz vt ea cessante cesset legatum . sed si probet heres testatoꝛs aliter legatarum nō fuis se nisi negocia curasset ti tius:obligabit titio exce ptio doli. Falsa etiam cō ditio non nocet legato quia impossibilis est. pu ta ita dixit testator: pam phylus liber esto si solue rit illud quod debeo ti tio.ꝛ boc est verum si te stator nihil debebat ti tio.ꝛ sic cum sit impossi bilis conditio habetur pro nō adiecta. ꝛ ferunS libertatem consequitur. sed si in veritate debebat testator cētuꝫ titio.ꝛ post testamentum factum sa tisfecit idez testator titio: nō habebit seruus libertatem: quia intelligit de fecisse conditio.nam fuit impossibilis ꝛ seruus eaꝫ non impleuit. Sed quid dices de falsa demonstra tione:ꝛ certe sicut non fa cit inutile legatū.vt.ff.ē.l.demonstratio/ita non facit legatum illud quod non est legatum. velut si testator ita scribat.ex cen tuꝫ que titio legaui.l.he res seio dato.cum in ve ritate non legasset aliqd titio.naꝫ nō propter boc petet titius centuꝫ/qz te stator non scripsit predi cto modo animo legādi titio:sz animo diminuēdi legatuꝫ quod a se da tum titio falso existima bat.propter predictā ta men falsam demonstra tionē legati non ꝓsequit

i Non coberet.ſ.vt ea cessante cesset legatum. secus autē est in ratione legis:nam ea coberet intantum vt ea cessante cesset lex.vt.j. de iur.pa.l. adigere.§.ꝙuis.ꝛ no.ff.de legi.ꝛ senatusconsul.l.nō omnius.ꝛ facit.ff. de condi.indebi.l.damus.ꝛ.ff.de here.insti.l.fi.

k Non fuisse.facit.C.de fal.cau.l.j.

l ¶ Dixerunt. Nunquid ergo habetur pro nō adiecta ꝛ sic valet relictuꝫ vel vitietur:ꝛ certe aut est de presenti vel de preterito.vt si titius est con sul vel fuit.ꝛ tunc si est falsa.quia nec est nec fuit consul:ꝛ non valet/ relictum.aut de futuro est conditio impossibilis:vt si celsus digito tetigerit: ꝛ tunc habetur pro non adiecta ꝛ valet relictū.vt.ff.de inutil.testa.l.cuꝫ in secundo.ꝛ inſti.de here.insti.ꝛ impossibilis. Jn presenti autem casu si soluerit quod titio debeo lego tibi libertatem an sit de ꝓsenti ꝛ sic non valeat relictum.quod. R. dixit:ꝛ pro eo est verbuꝫ debeo: an de futuro propter verbuꝫ soluerit quod est de futuro quod est verius.ꝛ sic valet fa uore libertatis ꝛ vltime voluntatis.ꝛ boc est quod.j.dicit defecisse con ditionem.

m ¶ Defecisse.ex postfacto.sz supra ab initio fuit impossibilis.ꝛ facit.ff. de leg.i.l.si sic.§.i.

n ¶ Non facere.licet ei non noceat si de legato constaret . vt.ff.eod.falsa. ꝛ.j.in fine huius legis.

o ¶ Dato.nil ergo p boc legat titio:vt bic.fed est deriſorium vt in eo qui nullam habet domum ꝛ legat domū.vt.ff.de leg.j.ſi domus. ꝛ argu.de leg.ij.l.titia.in prin.fed seio sic.vt.j.in fi.l.

p ¶ Sumpsit.fabinus.

q ¶ Diminuēdi.ad boc.ff.de adimē.lega.l.legata inutiliter.ꝛ.j.de manumiſ.testa.l.titia.§.fi.

r ¶ Assequetur.habebit ergo scius.l.in ea.quia falsa demonstratio non

voct:vl hic.t.ff.co.l.falsa.licet non prosit titio.vt.ff.dixit.

Jtio.¶Casus. Legatus est p gaium titio fundus si in asiam nō venerit idē titius.t idem fundus legatus est p dictū gaium sem pronio si venerit dictus titius in asiam.t decessit dictus gaius testator: t heres eius accepit a dicto titio cautionem mutuam de nō veniendo in asiam.t dedit ei dictū fundū.t bñ fecit heres. quia in omnib⁹ cōditionib⁹ q mortē legatarioꝝ finiuntur sicut est t presdicta cōditio de nō venīe do in asiam. receptum t stabilitum est a sapientib⁹ vt mutiana cautio interponat.t postea dictus titius venit in asiā.t ita fecit cōditionē t ff suaꝝ pmissionem.certe heres cogit prestare dicto sempronio p vtile actionem ex testō illud qō cōseq po test a titio ex stipulatu si ue ex stipulatione dicte cautiōis interposite. Sz pone q titi⁹ petit dictū fundum ab herede. t cū heres solicite peteret ab eo vt caueret ei mutiana cauē. titius voluit ei ca nere sed promisit ei q bñ caueret cum esset dictus titius homo cui videba tur credendum. t sic heres dedit ei fundum. et postea titi⁹ noluit ei pre stare dictam cautionem. t postea venit idē titius in asiam:t sic vēdicauit sibi locū legatū sempronij nunquid heres presta bit sempronio fundum vel eius estimationē de seruo heredis: Certe nō. sed satis erit si heres pstet sempronio contra titium actiones ei illa pro missione quam heredi fecit titius de mutiana cautione cauēdo. Sed po ne q titius promisit heredi de non veniēdo in asiam. t mbilominus ve nit.t sic cessit dies legati sempronij adimpleta cōditione que erat appo sita fuo legato.t postea decessit sempronius anteq̄ legatum acciperet: Certe heredi eius debetur qō ipsa poterat petere. Auia.

a ¶ Titio fundus.puta tusculanus.

b ¶ Non venerit.sc̄z titius.

c ¶ Idem.sc̄z fundus.

d ¶ Si peruenerit.s.titius in asiam.

e ¶ Jn omnibus.non faciendi. Et no.duo necessaria vt cautio mutiana locum habeat:q⁹ fit conditio in non faciendo.item q⁹ morte finiatur:vt hic.t.ff.co.l.mutiane.t.j.co.l.pater.§.socrus.t.j.ad trebel.l.seruo iuno.§.j.in casu cessat.vt.j.de ma.testa.l.libertas.§.j. Cōtra. Sed est ibi fauor libertatis.

f ¶ Peruenerit.s.titius.t sic tranſfertur legatum in sempronium.

g ¶ Utili actione.i.efficaci.s.ex testamēto. Jtez habet t rei ven.secūdus legatarius cōtra primum.

h ¶ Medio tempore.inter traditionem fundi factam titio:t anteq̄ ipse veniret in asiam.

i ¶ Eracta.i.petita non tamē prestitit eam titius.

k ¶ Obuia.quia solicite petijt.

l ¶ Actiones.indebiti.s.conditionē:q⁹ indebitum est titio cautione nō prestita:vel q⁹ facies soluit indebitum cessat conditio ndebiti:sed habet condi.sine causa.quia ijs ab initio fuit causa redūt ad non causam cuz ti tius venerit in asiam.vt.ff.de cōdi.sine cau.l.j.§.fi. Vel dic q⁹ titius p. misit se cautionē prestaturum:t ex hac promissione cedit actionem.sed certe nō ad hoc agitur vt titius caueat nisi dicas in ea iteruenire itereſſe: quia non cauit quod intereſſe est fundi estimatiōis pstatio. Jtē si heres non ex regit cautionem cum posset vide tur esse in dolo. vt.j.tit.l.dolo. t ideo tenet ad ex hibēdum: q⁹ dolo fecit quominus possit exhibere. vt ff.ad exhi.l.iulianus.§.fi tibi decem. Sed qō nō semp est in dolo cum non debuit tradere nisi prestita cautione. quid ergo est quod.ff. dixit so licite exegit: Respon. promisit se cauturum t erat homo cui videbat ere dēdum. vel forte habuit sine traditione bēdis. vt.j.pro leg.l.pe. Jtē an deficiente actione ad exhibēdum habeat in factum sempronius contra titium. vt.ff.d.§.fi tibi decē: Rñ. non. cum detur in defectum vt ibi:ff⁹ hic restat t rei vendi. et diri.

m ¶ Heredi eius.vtpote die legati secundi cedēte: cum titius venerit in asiam.t facit.ff.de vsufruc.leg.l.fticho.

Ulieri.¶Casus. Scie z titio extraneo a dicta scia vsufructus relictus est per gaium sub conditione si non nupserit eadem scia postea decessit dictus gaius testator.t postea dicta scia nupsit:z ita fecit contra cōditionē apposita vtriusq⁹ legato. vñ titius quantū ad suam partē legati defectus est 2ditiōe:t sic eam habere non pōt. vt.C. de idi. vi.l.j. certe q̄diu viuet dictus gaius titius t in eodem statu/ita q⁹ capi te non minuat habebit scia trñ partem dicti vsufructus. t idem credo si moriatur vel capite minuatur:nam intelligēdum est trñ ex legato dicti vsufruc.cōcessus esse mu lieri p dicte p beneficium legis q admittit eam ad legatum spreta conditio ne viduitatis q̄tum ha beret si conditioni non paruisset.i. si nō nupsisset: quo casu nō haberet nisi dimidiā vsufruc.cuz haberet titius collegatarius:nō ergo p dicti mu lieri si titi⁹ legatus repudiet.i.habere non possit vt dictum est. Auia.

Ulieri et titio[n] vsufructus si nō nupserit[o] mulier relictus est: si mulier nupserit[p] q̄diu titius viuet t in eodem statu[q] erit parte vsufructꝰ[r] habebit: trñ eius beneficio legis[s] ex legato concessum esse mulieri intelligendus est quātū haberet si cōditioni paruisset:nec si titius qui conditione defectus est legatus repudiet/ea res mulieri proderit[t].

¶ Dies incerta pro cōditione habetur. h.d. Bartolus.

Idem. Lex.lxxiiij.

Jes incertus[u] conditionez in testamento facit.

Idem. Lex.lxxv.

Jdicōmissum a filijs relictum si quis ex his sine libe ris diē suum obierit:adoptionis[x] cōmento non excluditur.

Conditio apposita in institutione i le gato eidem facto intelligitur repetita. hoc dicit Bartolus.

Idem. Lex.lxxvj.

n ¶ Mulieri t titio. extraneo. als si est sic communis mulieri vt nō sit verisimile eam nubere sine eius 2sensu:etiaz i pona eius talis cōditio spernetur. vt.j.e.l.heres.§.fi.

o ¶ Si non nupserit. hec 2ditio in pona vtriusq⁹ apponit t in pona titij valet. vt.C. de indic.vi. l.j.t in persona mulieris non vt dicitur hic.l.

p ¶ Nupserit.z fictitio relictū deficit. vtpote cōditione defecta. vt.d.l.C. de indic.vi.l.j.

q ¶ Statu. b sine dubio. sed si mutet statum an accrescat mulieri: videt q⁹ sic. vt hic a cōtrario sensu. Sed dic cōtra. vt in.l.fi. dices.

r ¶ Parte vsufructus. sc̄z dūtaxat quam a principio habuit. Sz ff.de leg.ij.l.fi.§.scio. Sed ibi alteri trñ fuit appolita condutio. hic vtriq⁹.

s ¶ Legis. que admittit eam ad legatum spreta conditione viduitatis.

t ¶ Prodierit. vt ei accrescat q̄n ille repudiare non potest: quod etiam si vellet habere non posset ppter 2ditiōis defectū. vt.ff.de leg.ij.l.si ita relicti.§.si sub cōditione. Jdez dicas si capite fuerit diminutus vel mortuus: q⁹ non potest videri amittere q⁹ nō habuit. vt.ff.qui.mo.vsufru. amit.l.j.§.fed ita demū.t.j.c.l.titio.t.j. de regu.iur.l. non videt rem. Sed nonne fuerunt coniuncti: ergo ius accrescendi inter eos locum habet. vt.ff.de vsufru.ac.l.j.in prin.q̄ est contra: Solu.ibi alter trñ amisit. hic vtrq⁹ cum cōmunis conditio defecerit:ijs mulier ex quadam dispensatione realsumpserit sine iure accrescēdi quasi suam partē magis per le gem q̄ per testatorē habeat. Jtem est ar.ff.de dō.ple.l.si seie. Jtem no. ex premissis q⁹ aut apponit conditio si nō nupserit mulieri trñ: aut alij trñ.aut mulieri t alteri.primo casu remittit.vt.ff.co.l.sed si hoc.§.fi.secundo non.vt.j.eo.Lauia.§.titio.t.C.de indic.vidui.l.j. In tertio habet locum hec ler.in qua dic aut mulier paret cōditioni:q⁹ fit monacha vel conuersa.vnde iam non potest nubere:t tunc quilibet ꝑs dumdiaz. si vero non paret sed nubit socius pdit:ipsa non/sed plegez trñ suā partem habet t ea sit contenta.si autem in persona titij trñ esset apposita cōditio:mulier totum habet pēdente vel deficiāte conditione titij.vt.ff.de vsufruc.ac.l.idē si apud.§.fi.

Jes.¶Casus. Ad euidentiā huius.l.nota q⁹ si lego tibi aliquid sub conditione:z tu decedis ante cōdi. impietā nō trāsmittis legatum ad heredē tuū.vt.j.qñ di.leg.ce.l.iuj.certe idē est si lego tibi sub die incerta puta q⁹ dicri.heres meus cum moriet.x.dato:nā mors eius heredis mei hz diem icertum z ideo si tu legatarius añ decesseris q̄ heres mens ad heredem tuum legatum non transit q⁹ nō cessit dies legati te viuo.vt.ff.co.l.j.§. dies autem. Auia.

v ¶ Dies incertus.puta heres dato cuz morieris.secus si dicat cum morief legatarius.vt.j.e.l.heres.ij.fñ.secus in stipulatione vbi spes semp transit ad heredes.t facit.ff.de cōdi.insti.l.qō si sub ea.t.C.de cad.tol. §.sinautem. Sed arg.ff.e.l.cum tale.§.meuie. vbi nō differt dies cert⁹ ab incerto. Sed ibi quo ad aliud:hic quo ad transmissionem.

Jdicōmissum.¶Casus. Jnstituit mibi heredes titium t ceium meos filios:t rogauit eos per fideicōmissum vt restituerent fundum hereditariū gaio sub condi.si aliquis ex eis decesserit sine liberis: t decessi.postea vnus dictorū meoꝝ filiorum videſ se non posse habere filios naturales t legitimos vt dñs bonacosa adoptauit sibi sempronū in filium t decessit hic adoptator:nūquid hic legitimus filius excludet fideicōmissum gaij: Et dicitur q⁹ non. Auia.

x ¶ Adoptionis.non ergo p oīa naturali comparaf.sic.ff.de leg.j. si ita quis.§.fi.t inanū.qui.mo.natu.effi.sui.§.adoptionis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

AVia. ¶ Casus. Titia habens filium seium ⁊ ex eo nepotẽ gaiu3: instituit sibi heredem dictum gaium sub condi. si emãciparetur a patre seio: eiꝫ si non emanciparetur substituit martinum pone: ⁊ dedit ei coberedem sempronium. ⁊ postea ita scripsit dicta titia in suis codicillis. boc amplius nepotimeo quãꝫ heredẽ eũ institui pro parte lego ꝓdia mea: puta titianu3 ⁊ seianum. certe sicut nepos nõ põt habere partem hereditatis in qua fuit institutus nisi emanciparetur ita nec predia legata. Et ad boc addu3 co tibi sisle tale. titia scripsit fr uum suu3 pure liberum. ⁊ eundẽ seruum scripsit heredem sub condition e. Pone. si nauis er asia veneritvsq; ad annum: ⁊ iuffit eundem seruum accipere fundum: puta legatum sub condicione si heres non extiterit. certe si nõ extiterit, heres: puta quia non extitit condicio institutionis ⁊ ita habere debebat legatum: habebit legatu3 ⁊ libertatem. quia ⁊ legato videtur repetita libertas sicut in principali substantiori casu videtur repetita conditio emancipationis in legato fundorum. ¶ Mutiana. Titius legauit tibi fundum si dederis seio decẽ. ⁊ si capitolium non ascẽderis. certe nõ habebis legatum statim cauendo mutiana cautione. q nõ ascẽdes capitolium/ immo prius oportet vt des seio decem. ¶ Titio. Ita dixit gaius testator: titio heres centum dato si seia non nupserit. ⁊ rogo titium predictum vt dictam pecuniam eidem seie restituat. ⁊ decessit dictus testator. et postea nupsit dicta seia, et ita defecit dicta conditio legati titij predicti: nunquid mulier poterit petere a titio dictum fideicommissum de centum/ ⁊ titius ab heredẽ: ⁊ videtur q titius ab heredẽ petere non possit. ⁊ per consequens nec mulier a titio quia deficit conditio vt dictum est. sed certe quis titius non posset petere ab heredẽ si non erat rogatus de restituendo mulieri/ tamen quia rogatus est mulieri restituere propter mulieris vtilitatem petet, scilicet vt ipsa consequi possit per fideicõmissum. Sed pone q dictus titius non fuit rogatus de restituendo mulieri dictum legatum: nunquid anteꝫ mulier nubat poterit ipse consequi legatum ⁊ cauere q mulier non nubat: Et dicitur q non ⁊ est ratio, licet in littera non dicatur, quia se titio viuente potest impleri conditio predicta: nam potest mori titio viuente: ⁊ ita certum erit q ipsa amplius non nubet. ⁊ boc potest esse sine malo omine ipsius titij: puta quia nibil ati nebat mulieri. vt dixi. ſ. eo. mutiane. ⁊. l. cum tale. in pin. boc dicit vsq; ad. ſ. pater. AIuia.

AVia que nepotem sub conditione emãcipationis pro parte heredem instituerat[a] / ita postea codicillis scripsit: boc amplius[b] nepoti meoꝫ eum heredem instituo lego predia illa. conditionem emancipationis repetitam[c] videri placet: quia auia nullam i legatis vt in hereditate substitutionem fecisset. naꝫ ⁊ cum seruus pure quidem liber: heres autem sub conditione scriptus est: ⁊ si heres non extiterit legatum accipere iussus est: in legato repetitam[d] videri libertatez diuus pius rescripsit. Mutiana cautio locum non habet si per aliam cõditionẽ[e] actio legati differri potuerit.

a ¶ Instituerat. eiꝫ si non emanciparetur alium substituit. vt. ſ. patet.

b ¶ Boc amplius. per boc etiam superiora videntur repeti. vt. ſ. de leg. iij. l. si tibi pure.

c ¶ Repetitam. No. de repetitione ⁊ sic. ſ. eo. l. legatum sub conditione. ⁊. l. libertis. ⁊. ſ. de condi. instit. l. cum seruus. ⁊. ſ. de leg. ij. l. latinus. l fi. ⁊. ſ. de leg. iij. l. in repetẽdis. Sed contra. ſ. eo. l. iulius paulus. l fi. Sol. ibi potest dici non fieri repetitionẽ: q alia ratio. ſ. necessitudinis in personis potest assignari: quia fuit facta coniuncto. sed cum alia ratio non põt assignari quare duo iungantur: tunc copulatiua cõiuncto ⁊/ vel cũ/ inducit repetitionem conditionis: vt hic.

d ¶ Repetitam. als nõ valeret: vt hic. ⁊. C. de l. l. seruus. ⁊ facit. ſ. de manumiſ. testa. l. diuus.

e ¶ Aliam conditionẽ. que possit impleri viuo legatario. vt lego tibi fundum si titio decẽ dederis. ⁊ si mulier nõ nupserit. als si ambe sunt in non facẽdo pro vtraq; exponitur cautio.

f ¶ Rogatus est. repetita vel nõ repetita conditione.

g ¶ Cedente. boc legitur cum precedẽtibus. ⁊ dic legati titio relicti. quia testator decessit. vt. C. de cadu. tol. ſ. cum igitur. vel ab adita hereditate quod est quo ad boc vt dominium nõ transeat. vt. ſ. de leg. i. l. si tibi bomo. ſ. cum seruus.

b ¶ Petet. scilicet mulier. sed a quo petet: põt dici q directo mulier petat ab heredenon autem titius: vtpote conditione defecta. Vel verius mulier a titio: ⁊ titius ab herede. licet enim ipse non posset petere si ab eo non esset relictum mulieri. ⁊ mulier nubaret: nõ pro se: pro alio tamẽ petet bereꝫ. ſic. ſ. de lega. iij. l. si fidei. ⁊. ſ. ad trebel. l. cogi. ſ. bi qui soli dum. ⁊ de bo. liber. l. in feruitute. ſ. nõnumq̃. ⁊. ſ. si quis ali. testa. ꝓbi. l. ſ. ſ. ⁊ de excu. tu. l. legatarius. ⁊. ſ. de leg. ij. l. ei qui. Accur.

i ¶ Remoto. id est posito q; tantum titio legauit si mulier nõ nuberet: nõ habet locum exemplum mutiane que hodie sine solemnitate ꝓponitur ad exemplum antique solennis. ⁊ boc ideo quia viuo titio potest esse certum eam deficere: scilicet ea nubente. vt ⁊. ſ. eod. l. cum tale. ſ. titius. ⁊. ſ. e. l. genus.

¶ Pater. ¶ Casus. Titius habens seiam vxorem ⁊ filiam impuberem ex ea instituit sibi heredẽ vxorem. ⁊ rogauit eam per fideicommiſ. vt restituret dicte filie dena cuꝫ moreretur ipsa vxor: et exheredauit dictaꝫ filiã. ⁊ dedit eidem filie tutores. ⁊ iussit eos tutores ad rem gerendam accedere si dicta vxor siue mater filie decederet filia ꝑdicta impubere constituta. ⁊ decessit dictus testator. nunc queritur an dicti tutores videantur data si sub conditione / vt sic non possint administrare nisi mater decedat infra pubertatem filie: Et dicitur q non. immo bñ poterũt admiſtrare si puella interim aliqd aliud a dicto fideicõmisso acquisierit. Sz nũquid dicta mater tenet cauere filie vel ei[p] tutoriꝫ[b] de fidei cõmisſo ꝑstãdo ei morte ipsi[p] mi'is aduenẽte: Et dz q nõ. q dicta cautio vt remissa matri p verba testatoris in qb[s] ꝑcepit tutores ad administrationẽ accedere si mr decederet ipubere filia ꝑstituta. ⁊ ante mortez matris nolit tutores aliquo mõ itromittere se de fideicõmisso filie a matre relicto. ⁊ sic nec de cautiõe fideicõmiſſi. nã q̃cũqz iudicio siue volũtatis vocis testatoris tacito vel expſso põt remitti cautio legatorũ vt fidei cõmiſſorũ. scz vel alteri[o] testamẽto oi eo iudicio põt remitti dicte mater. Sz pone q filia vel tutores ei[o] petierũt a matre cautionẽ fideicõmiſſi ꝑstãdi cũ ꝫ petere nõ deberẽt vt dictũ est: ⁊ mater nõ ꝑstitit: ⁊ postea decessit mater: ⁊ dicta filia petit ab heredibus matris fideicõmiſ. ꝑdictũ. z ipsi respõdẽt ei: tu petiſti cautionẽ fideicõmiſ. a mre tua ꝫ voluntatẽ patris tui ergo non debes hre fideicõmiſ. nunqd ꝫ eam põt taliter ꝑscribi sue excipi: Et dz q nõ. nã ea res. i. volũtas ꝑris volẽtis a mre exigi cautionem nõ facit 2ditionẽ circa fideicõ. filie ꝑstãdũ: scz vt ita demũ habeat filia fideicõmiſ. si nõ petat cautionẽ. nã nõ fuit relictũ filie sub cõditiõe si nõ peteret cautionẽ. Ité z licet filia desideraverit cautionẽ a matre: tñ nõ fuit secutũ onus cautiõis. q; z on[o] bodie seq nõ põt aduersus inuitũ hẽdẽ iure publico ꝺpediẽte: ꝑq̃ ius publicũ statutus ẽ posse p testatorẽ remitti cautionẽ fidei. ꝑstãdi q̃d ius ẽ. vt. ſ. vt le. no. ca. l. ſ. ſ. l. fi. Vi.

h ¶ Ad hoc facit. c. cãm que. cũ glo. sup ver. ꝑcedat. in ꝑncipio. extra de rescrip.

c ¶ Repetitam. No. de repetitione ⁊ sic. ſ. eo. l. legatum sub conditione. ⁊. l. libertis. ⁊. ſ. de condi. instit. l. cum seruus. ⁊. ſ. de leg. ij. l. latinus. l fi. ⁊. ſ. de leg. iij. l. in repetẽdis. Sed contra. ſ. eo. l. iulius paulus. l fi. Sol. ibi potest dici non fieri repetitionẽ: q; alia ratio. ſ. necessitudinis in personis potest assignari: quia fuit facta coniuncto. sed cum alia ratio non põt assignari quare duo iungantur: tunc copulatiua cõiuncto ⁊/ vel cũ/ inducit repetitionem conditionis: vt hic.

d ¶ Repetitam. als nõ valeret: vt hic. ⁊. C. de l. l. seruus. ⁊ facit. ſ. de manumiſ. testa. l. diuus.

e ¶ Aliam conditionẽ. que possit impleri viuo legatario. vt lego tibi fundum si titio decẽ dederis. ⁊ si mulier nõ nupserit. als si ambe sunt in non facẽdo pro vtraq; exponitur cautio.

f ¶ Rogatus est. repetita vel nõ repetita conditione.

g ¶ Cedente. boc legitur cum precedẽtibus. ⁊ dic legati titio relicti. quia testator decessit. vt. C. de cadu. tol. ſ. cum igitur. vel ab adita hereditate quod est quo ad boc vt dominium nõ transeat. vt. ſ. de leg. i. l. si tibi bomo. ſ. cum seruus.

b ¶ Petet. scilicet mulier. sed a quo petet: põt dici q directo mulier petat ab heredenon autem titius: vtpote conditione defecta. Vel verius

m ¶ Non sub cõditione. nũc soluit. ⁊ facit. ſ. de tute. l. muto. ſ. j. Accur.

n ¶ Remissa. l. videf sub omni eo iudicio quocunq; potest remitti: scilz als vel alterius testamento.

o ¶ Prescribat. filia petijt cautionem sed obtinere nõ potuit: q; remissa erat vt dixi. nunc matre mortua petit fideicõmissum.

o ¶ Prescribat. i. excipiat quod nõ põt: q; cautionẽ petijt: ſz nõ põt: q; non fuit relictum sub conditione si non peteret cautionem. Ité nec fuit ꝑstita. ⁊ sic non habuit heres onus ꝑstandi: petet itaq; filia legatũ cuꝫ effectu: vt ⁊. j. vt le. no. ca. l. licet.

p ¶ Eam. cautionẽ sibi prestari in quibus non faciẽdi cõditionibus mutiana cautio locum habet.

q ¶ Non secuto. i. q; non fuit ꝑstita cautio licet fuit petita.

r ¶ Sequi. i. locum habere.

a ¶ Placuit. vt. C. vt in pos. leg. l. scire.

Cum pupillus. ¶ Casus. Institui mihi filium meum impuberē & legaui titio. x. sub cōditione. si decēnio seruierit dicto meo filio & decesserit. postea titius vult seruire pupillo. pupillus autē vel tutor eius impedit quominus seruiat. certe iure cōi videt cōditio esse impleta legati. & sic habebit titius legatū. & idē esset si decessisset libertatem sticho seruo meo sub cōditione si decēnio fuiret dicto meo filio. nam volente sticho fuire decēnio dicto meo filio et eo vel tutore eius impediēte: iure communi condi. libertatis impleta eē videt. ¶ Visū ctiuo. Legaui titio. c. si ascēderet capitoliū. vel daret seio equum suū. & ita disiūctiuo modo apposui et duas condi. potestatiuas. certe sufficit si adimpleat vnam. & idez est si legaui ei si nauis exasia venerit: vel seius cōsul factus fuerit. sicq; posui disiunctiuo mō duas cōdi. que sunt per me collate in cuentum. nam ex hoc casu sufficit vnaz existere. Ainia.

b ¶ Collatam. puta legatum est titio si per. xx. annos fuierit pupillo: & cōditio ita cōstituta in facto: als pupillo nō nocet suū impedimentuz: quia nec datio ei facta danti prodesset. vt. j. de sol. l. si seruus.

+ Supple c materiam istā p glo. & doc. j. c. tbi. l. qō tradi. tū. & ūpl' l. si ita stipulat'. & marī me p alexā. tbidē. j. de verb. obl.

¶ Disiunctiuo. + secus si seperatim sunt posite. vt. j. c. l. quod traditum. & l. seq. & facit. ff. de condi. instit. l. v. z. j. de verb. oblt. l. si ita.

Heres. ¶ Casus. Ita dixit gaius in testamēto suo. heres meus dato. c. titio cum morietur idez titius. certe hoc legatuz iudicari dz purū q̄uis sit sub certa die relictū. q̄uis ita sit ac si esset sub condi. relictū. dies enim icertus pro cōdi. habetur. vt. ff. eod. dies icertus. & ita dz iudicari purum. quia dicta condi. non potest deficere. certum est enim tuum moriturum. & in hoc casu non videt conditio apposita legato. sed mota vsq; ad mortē titij. & mori titio incipiente incipit cedere dies legati. & ita transmittit post mortē titius ad heredē suum. secus aute esset si testator ita dixisset. heres meus. c. titio dato cuz ipse heres moriet. quia tunc dz iudicari legatum relictum esse sub cōdi. cum icerta dies pro cōdi. habeatur: vt dictum est. vnde si legatarius moriatur ante heredē nō transmittit ad heredē suum legati petitionem. q̄uis enim moriturum heredē sit certum. tamē incertum est an dies legati cedat per mortē heredis vel non cedat viuo legatario. & non est certum legatum ad legatarium peruenturum. quia si decedat ante heredē nō habebit legatuz ipse vel heres eius vt dixi. Ainia. ¶ Qui post. Titius instituit sibi heredē filium suum gaium. & legauit fundum sempronio si non ascēderet capitolium. & decessit dictus testator. postea legatarius cauit mutiana cautione heredi de non ascēdēdo capitolium. & heres dedit ei legatum. postea pro cedēte tēpore legatarius ascēdit capitolium. & ita fecit cōtra dictam cautionem. sicq; contra eum fuit cōmissa stipulatio dicte cautionis. certe nō solum tenetur restituere hēdi dictum fundum legatum. sed etiam fructus quos ex eo interim percepit. & hoc est verum siue cauit hēdi de fructibus restitudis siue nō. ¶ Quis. Legaui titio vsumfructum si non ascēderit capitolium: numquid poterit cauere hēdi meo de non ascendēdo. & legatū statim cōsequi: Et videt q̄ nō. q̄ cōditio p̄dicta consistēs in nō faciēdo tunc demū existit cum morit legatarius. vt dixi. ff. eo. titio fundum. Et sic videt vsq; ad mortē legatarij expectandum esse vt vsufructus finiatur. dicitur tamē hic q̄ bene habet locum in dicto casu dictus mutiane cautionis remedium. ¶ Quod in fraudem. Ad euidentiam nota q̄ si lego mulieri si nō nupserit ipsa pōt nubere & legatuz capere q̄si purum. vt. ff. eo. fed si hoc. §. fi. ¶ Pone ergo q̄ legaui titio cētum si sea quam ipse titius habet in potestate non nupserit. nunquid habebit titius. c. etiam si filia eius nubat: Et dicitur q̄ sic. quia cum in fraudez. l. ad impediendas nuptias filie datum sit legatum patri. & eidē patri apposita conditio legato ei relicto nullam vim habet conditio. & idez est si legatum est filiofa. si pater eius non duxerit vroze: nam poterit pater accipere vroze & filius legatuz. secus vō esset in extraneis. vt dixi. ff. e. l. mulieri. Guianus.

d ¶ Purum. quo ad transmissionem non vt statim possit peti. Accur.

e ¶ Non existere. & idolicet cōditionale sit. habetur tamen p puro. vt arg. j. de noua. l. si pupillus. §. j. Accur.

f ¶ Ipse. ff. heres.

g ¶ Sub cōditione. q̄si 2ditio extaret viuēte herede: non etiā demū post mortem extitisse vt. vt. j. de coll. bo. l. j. §. si emancipato. Aso. & facit. j. q̄ñ di. leg. ce. l. buj⁹. z. l. si cū heres. z. C. quādo di. le. ce. l. si pontianilla. Acc.

b ¶ In exordio. licet non caueat tamē tenet. vt. ff. de leg. ij. l. cum filius. §. qui mutiana. & ff. eod. l. cuz sub. & ff. de vsur. l. vdeamus. §. in fauiana.

¶ Alicuius. puta lego tibi vsumfructum si non ascenderis capitolium. videbatur enim non vt lere quasi hec sint paria cum morieris & si capitolium non ascenderis: nā banc post mortez demuz certū est existere. Sed tū contra est: q̄ expressa no cēt. vt. ff. eo. l. nōnumq̄.

k ¶ Heres dato. nā quia filia sine p̄is consensu. Item p̄ sine voluntate filij vir capit vroze. pinde babet p se ius vt dixit. & ideo quasi pure capit. vt. ff. e. l. si hoc. §. fi. secus vero in

Heres. ¶ Casus. Ita dixit gaius in testamēto suo. heres meus dato. c. titio cum morietur idez titius. certe hoc legatuz iudicari dz purū q̄uis sit sub certa die relictū. q̄uis ita sit ac si esset sub condi. relictū. dies enim icertus pro cōdi. habetur. vt. ff. eod. dies icertus. & ita dz iudicari purum. quia dicta condi. non potest deficere. certum est enim tuum moriturum. & in hoc casu non videt conditio apposita legato. sed mota vsq; ad mortē titij. & mori titio incipiente incipit cedere dies legati. & ita transmittit post mortē titius ad heredē suum. secus aute esset si testator ita dixisset. heres meus. c. titio dato cuz ipse heres moriet. quia tunc dz iudicari legatum relictum esse sub cōdi. cum icerta dies pro cōdi. habeatur: vt dictum est. vnde si legatarius moriatur ante heredē nō transmittit ad heredē suum legati petitionem. q̄uis enim moriturum heredē sit certum. tamē incertum est an dies legati cedat per mortē heredis vel non cedat viuo legatario. & non est certum legatum ad legatarium peruenturum. quia si decedat ante heredē nō habebit legatuz ipse vel heres eius vt dixi. Ainia. ¶ Qui post. Titius instituit sibi heredē filium suum gaium. & legauit fundum sempronio si non ascēderet capitolium. & decessit dictus testator. postea legatarius cauit mutiana cautione heredi de non ascēdēdo capitolium. & heres dedit ei legatum. postea pro cedēte tēpore legatarius ascēdit capitolium. & ita fecit cōtra dictam cautionem. sicq; contra eum fuit cōmissa stipulatio dicte cautionis. certe nō solum tenetur restituere hēdi dictum fundum legatum. sed etiam fructus quos ex eo interim percepit. & hoc est verum siue cauit hēdi de fructibus restitudis siue nō. ¶ Quis. Legaui titio vsumfructum si non ascēderit capitolium: numquid poterit cauere hēdi meo de non ascendēdo. & legatū statim cōsequi: Et videt q̄ nō. q̄ cōditio p̄dicta consistēs in nō faciēdo tunc demū existit cum morit legatarius. vt dixi. ff. eo. titio fundum. Et sic videt vsq; ad mortē legatarij expectandum esse vt vsufructus finiatur. dicitur tamē hic q̄ bene habet locum in dicto casu dictus mutiane cautionis remedium. ¶ Quod in fraudem. Ad euidentiam nota q̄ si lego mulieri si nō nupserit ipsa pōt nubere & legatuz capere q̄si purum. vt. ff. eo. fed si hoc. §. fi. ¶ Pone ergo q̄ legaui titio cētum si sea quam ipse titius habet in potestate non nupserit. nunquid habebit titius. c. etiam si filia eius nubat: Et dicitur q̄ sic. quia cum in fraudez. l. ad impediendas nuptias filie datum sit legatum patri. & eidē patri apposita conditio legato ei relicto nullam vim habet conditio. & idez est si legatum est filiofa. si pater eius non duxerit vroze: nam poterit pater accipere vroze & filius legatuz. secus vō esset in extraneis. vt dixi. ff. e. l. mulieri. Guianus.

d ¶ Purum. quo ad transmissionem non vt statim possit peti. Accur.

e ¶ Non existere. & idolicet cōditionale sit. habetur tamen p puro. vt arg. j. de noua. l. si pupillus. §. j. Accur.

f ¶ Ipse. ff. heres.

g ¶ Sub cōditione. q̄si 2ditio extaret viuēte herede: non etiā demū post mortem extitisse vt. vt. j. de coll. bo. l. j. §. si emancipato. Aso. & facit. j. q̄ñ di. leg. ce. l. buj⁹. z. l. si cū heres. z. C. quādo di. le. ce. l. si pontianilla. Acc.

b ¶ In exordio. licet non caueat tamē tenet. vt. ff. de leg. ij. l. cum filius. §. qui mutiana. & ff. eod. l. cuz sub. & ff. de vsur. l. vdeamus. §. in fauiana.

¶ Alicuius. puta lego tibi vsumfructum si non ascenderis capitolium. videbatur enim non vt lere quasi hec sint paria cum morieris & si capitolium non ascenderis: nā banc post mortez demuz certū est existere. Sed tū contra est: q̄ expressa no cēt. vt. ff. eo. l. nōnumq̄.

k ¶ Heres dato. nā quia filia sine p̄is consensu. Item p̄ sine voluntate filij vir capit vroze. pinde babet p se ius vt dixit. & ideo quasi pure capit. vt. ff. e. l. si hoc. §. fi. secus vero in

¶ Placuit. vt. C. vt in pos. leg. l. scire.

Cum pupillus. ¶ Casus. Institui mihi filium meum impuberē & legaui titio. x. sub cōditione. si decēnio seruierit dicto meo filio & decesserit. postea titius vult seruire pupillo. pupillus autē vel tutor eius impedit quominus seruiat. certe iure cōi videt cōditio esse impleta legati. & sic habebit titius legatū. & idē esset si decessisset libertatem sticho seruo meo sub cōditione si decēnio fuiret dicto meo filio. nam volente sticho fuire decēnio dicto meo filio et eo vel tutore eius impediēte: iure communi condi. libertatis impleta eē videt. ¶ Visū ctiuo. Legaui titio. c. si ascēderet capitoliuz. vel daret seio equum suū. & ita disiūctiuo modo apposui et duas condi. potestatiuas. certe sufficit si adimpleat vnam. & idez est si legaui ei si nauis exasia venerit: vel seius cōsul factus fuerit. sicq; posui disiunctiuo mō duas cōdi. que sunt per me collate in cuentum. nam & hoc casu sufficit vnaz existere. Ainia.

b ¶ Collatam. puta legatum est titio si per. xx. annos fuierit pupillo: & cōditio ita cōstituta in facto: als pupillo nō nocet suū impedimentuz: quia nec datio ei facta danti prodesset. vt. j. de sol. l. si seruus.

+ Supple c materiam istā p glo. & doc. j. c. tbi. l. qō tradi. tū. & ūpl' l. si ita stipulat'. & marī me p alexā. tbidē. j. de verb. obl.

¶ Disiunctiuo. + secus si seperatim sunt posite. vt. j. c. l. quod traditum. & l. seq. & facit. ff. de condi. instit. l. v. z. j. de verb. oblt. l. si ita.

Heres. ¶ Casus. Ita dixit gaius in testamēto suo. heres meus dato. c. titio cum morietur idez titius. certe hoc legatuz iudicari dz purū q̄uis sit sub certa die relictū. q̄uis ita sit ac si esset sub condi. relictū. dies enim icertus pro cōdi. habetur. vt. ff. eod. dies icertus. & ita dz iudicari purum. quia dicta condi. non potest deficere. certum est enim tuum moriturum. & in hoc casu non videt conditio apposita legato. sed mota vsq; ad mortē titij. & mori titio incipiente incipit cedere dies legati. & ita transmittit post mortē titius ad heredē suum. secus aute esset si testator ita dixisset. heres meus. c. titio dato cuz ipse heres moriet. quia tunc dz iudicari legatum relictum esse sub cōdi. cum icerta dies pro cōdi. habeatur: vt dictum est. vnde si legatarius moriatur ante heredē nō transmittit ad heredē suum legati petitionem. q̄uis enim moriturum heredē sit certum. tamē incertum est an dies legati cedat per mortē heredis vel non cedat viuo legatario. & non est certum legatum ad legatarium peruenturum. quia si decedat ante heredē nō habebit legatuz ipse vel heres eius vt dixi. Ainia. ¶ Qui post. Titius instituit sibi heredē filium suum gaium. & legauit fundum sempronio si non ascēderet capitolium. & decessit dictus testator. postea legatarius cauit mutiana cautione heredi de non ascēdēdo capitolium. & heres dedit ei legatum. postea pro cedēte tēpore legatarius ascēdit capitolium. & ita fecit cōtra dictam cautionem. sicq; contra eum fuit cōmissa stipulatio dicte cautionis. certe nō solum tenetur restituere hēdi dictum fundum legatum. sed etiam fructus quos ex eo interim percepit. & hoc est verum siue cauit hēdi de fructibus restitudis siue nō. ¶ Quis. Legaui titio vsumfructum si non ascēderit capitolium: numquid poterit cauere hēdi meo de non ascendēdo. & legatū statim cōsequi: Et videt q̄ nō. q̄ cōditio p̄dicta consistēs in nō faciēdo tunc demū existit cum morit legatarius. vt dixi. ff. eo. titio fundum. Et sic videt vsq; ad mortē legatarij expectandum esse vt vsufructus finiatur. dicitur tamē hic q̄ bene habet locum in dicto casu dictus mutiane cautionis remedium. ¶ Quod in fraudem. Ad euidentiam nota q̄ si lego mulieri si nō nupserit ipsa pōt nubere & legatuz capere q̄si purum. vt. ff. eo. fed si hoc. §. fi. ¶ Pone ergo q̄ legaui titio cētum si sea quam ipse titius habet in potestate non nupserit. nunquid habebit titius. c. etiam si filia eius nubat: Et dicitur q̄ sic. quia cum in fraudez. l. ad impediendas nuptias filie datum sit legatum patri. & eidē patri apposita conditio legato ei relicto nullam vim habet conditio. & idez est si legatum est filiofa. si pater eius non duxerit vroze: nam poterit pater accipere vroze & filius legatuz. secus vō esset in extraneis. vt dixi. ff. e. l. mulieri. Guianus.

d ¶ Purum. quo ad transmissionem non vt statim possit peti. Accur.

e ¶ Non existere. & idolicet cōditionale sit. habetur tamen p puro. vt arg. j. de noua. l. si pupillus. §. j. Accur.

f ¶ Ipse. ff. heres.

g ¶ Sub cōditione. q̄si 2ditio extaret viuēte herede: non etiā demū post mortem extitisse vt. vt. j. de coll. bo. l. j. §. si emancipato. Aso. & facit. j. q̄ñ di. leg. ce. l. buj⁹. z. l. si cū heres. z. C. quādo di. le. ce. l. si pontianilla. Acc.

b ¶ In exordio. licet non caueat tamē tenet. vt. ff. de leg. ij. l. cum filius. §. qui mutiana. & ff. eod. l. cuz sub. & ff. de vsur. l. vdeamus. §. in fauiana.

¶ Alicuius. puta lego tibi vsumfructum si non ascenderis capitolium. videbatur enim non vt lere quasi hec sint paria cum morieris & si capitolium non ascenderis: nā banc post mortez demuz certū est existere. Sed tū contra est: q̄ expressa no cēt. vt. ff. eo. l. nōnumq̄.

k ¶ Heres dato. nā quia filia sine p̄is consensu. Item p̄ sine voluntate filij vir capit vroze. pinde babet p se ius vt dixit. & ideo quasi pure capit. vt. ff. e. l. si hoc. §. fi. secus vero in

¶ Dō in fraudez legis ad impediendas nuptias scriptuz est nullam vim habet: veluti titio patri centum si filia quam habet in potestate non nupserit heres dato: vel filiofami. si pater eius vroze non duxerit heres dato[k].

¶ Cōditio de preterito vel de p̄sti falsa non suspendit legatum sed viriat. conditio de futuro possibilis suspendit donec fit impleta. modus non suspēdit nec vitiat legati substantiam: sed differt donec fit prestita cautio de modo implendo. hoc dicit Paulus de castro.

¶ Idem. Lex. lxxix.

Asi causas que p̄otinus[m] alijs. vt. ff. e. l. mulieri. vel forte ideo qz patri legatum querit. vt. ff. eo. l. filiusfamilias. secus si extraneo. vt. ff. eo. l. mulieri.

As causas. ¶ Casus. Nec. l. loquit de bis relictis in quibus non est modus vel cōditio. f. a principio vsq; ad verficulū causas vero &c. postea vsq; ad fi. loquit de bis que sub modo relīquuntur & de bis que relinquūtur sub cōdi. & facit inter ea tria differētia. De primis dz q̄ non habent pro cōditionalibus: imo protinus siue statim repellunt legatarium agentē. sed non sunt vere cause. puta quia legaui titio. c. si fuer parthorum viuit. vel si titius fuit consul. & ita in p̄sens tp̄us vel in p̄teritum. certe non habētur iste cause de preterito vel de p̄senti pro cōditiōe. nā in 2ditionali expectat vt vires capiat legatū ex 2ditiōis euētu. vel de ficiat ex defectu cōditionis. hic autem vt dixi nō expectabit: imo protinus repellitur legatarius agens si rex parthorum non viuit: vel si titius non fuit consul. eas autem causas in legatis appositas que habent moram cū sumptu. vt sunt ille i quibus est modus admittēdus oblata cautio ne p legatarium de modo adiplēdo. vtputa si legatuz est titio vt monumentum testatori faciat vel etiam non faciat. quo quidem casu sub modo videt accepisse legatum titius. & accipit legatum cauendo de monumento faciendo vel nō faciendo. & sic hec causa dz moram cum sumptu: qr in cautione p̄dicta p̄standa dicit esse sumptus. in eis autem causis legatis appositis que non habent moram cum sumptu cautionis. dz moram tm̄ ex conditione suspensa nō dz locum qō dixi i primo & secundo casu. imo expectabit donec veniet conditio ante q̄ vires capiat legatum: puta legaui titio si monumentum fecerit. nam non habebit legatū nisi faciat monumentum. nec enim parere dicemus eum cui ita datū sit legatum si monumentum fecerit. & ei cui datum est legatuz vt monumentum faciat vel non faciat. qr primus non admittit nisi adimpleat cōdi. & secundus sic si caueat de modo adimplendo vt dictum est. & hoc dicit hec lex. dz non multum aperte. Ainia.

l ¶ Eas. legata alia pura: & statim agit sine repulsa: alia non pura. & sic habent repulsam.

m ¶ Protinus. i. statim a principio cum agit & ita non sunt semp cōditionalia: sed aliqua sunt conditionalia que patiunt repulsam nisi existat conditio. vt. ff. eo. l. qui bereditatem. §. fi. & alia sub modo & tunc patiunt repulsam nisi caueant. & ita inspecto exitu sunt cōditionalia, quod dicit no. C. de bis que sub mo. re. l. j. que est contra,

Non pro

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

a ¶ Non pro conditionalibus habeas nõ. sed alãs deest nõ.
b ¶ Oportet. fcz semper.
c ¶ Eas vero. pro enim. nam quelibet conficio pro ut est necessaria ponest poni pro alia: vel sub conditione. conditionalia enim tunc demum impleta conditione petuntur. ſm. Ð. Sed sub modo relicta ꝑstita cautione. 7 hoc est eas vero 7c. 7 hoc prout. s. habes non: si autez deest prima pars de conditionalibus ſm dicet 7 nõ proprie ponitur. Additio. Not. ex hac glo. ſm Barto. hic q vna conditio ponitur pro alia quãdo expedit. ad idem ter. in. l. gallus. in. §. quesitam. s. de lib. 7 postlbu.
d ¶ Consumptã. relictuz sub modo est purũ inspecto initio: et sic heres in mora videt. 7 modo apposito est cõditionale: et sic consumit dicta mora nisi caueat: tunc cm̃ refu ſcitat: ſz conditionale ab ipso principio ſuspendi tur: nec inchoat nisi existat conditio.
e ¶ Fecerit. hoc est conditionale.
f ¶ Nõ faciat. hoc est sub modo 7 statim capit prestita cautione. vt. s. eo. l. quibus diebus. §. fi.

Vlius paul⁹. ¶ Cassius. Testator ita dixit in testamento. stichus si rationes reddiderit cuz cõtubernali sua liber esto: eiqz heres decẽ dato. 7 decessit postea testator. 7 postea decessit dictus stichus anteq̃ rationes redderit. numquid contubernalis habebit libertatem et legatum tum cum heredibus stichi? 7 distinguit. aut reliqua nõ remãserãt apud stichũ de rõnibus domicilis quas administrauerat: aut remanserant. Primo casu pure acceptis libertate videbuntur stichus et contubernalis ex eo mortuo libertate competente ei 7 contubernali siue etiam legatum cum stichum 7 contubernalem secutum est. Secundo casu. ſ. cuz remanserant apud eum reliqua sub eadẽ condi. reddende rationis etiã contubernalis eius libertatem accepisse videtur. 7 de stricto iure defecta videtur esse conditio eo q̃ mortuus est stichus anteq̃ redderet rationes actus sui 7 reliqua restituueret: nã cũ datur libertas alicui sub cõdi. si rationes redderet. hec est condi. rationum reddendarum vt iussus videatur reliqua reddere si qua habet cum fide actus sui. i. cum fideli computatione. 7 ita cum stichus non restituerit reliqua non habet contubernalis libertatem vel legatum. de equitate tamen aliud est ꝯ tum ad contubernalem: ꝯ strictum ius remaneat stichꝰ hoc modo. ſ. vt stichus dicat sub condi. manumissus. 7 nisi eam adimpleat non consequitur libertatem vel legatum. contubernalis autem dicatur pure manumissa: subaudi: 7 habebit legatum partim suo iure 7 partim iure accrescendi. 7 illa coniunctio composita in verbis testatoris partium ad demonstrandaz necessitudinem siue affinitatem vel quasi que erat inter stichum 7 contubernalem: 7 non ad coniungendam contubernali conditiones que fuit stichꝰ apposita. ſ. rationum reddendarum. sed si stichus predictus habens reliqua voluisset reddere rationem heredi: 7 heres voluisset: pro impleta habetur conditio etiam quantum ad eum: nedum quantuz ad contubernalem 7 sic liber decessisset: 7 ad heredem suum partem legati transmisisset. Aliuia.

g ¶ Cum contubernali. et hac coniunctione cum/oritur dubitatio.
b ¶ Vel paria. alãs paria. alãs par esse. q. d. vel nil debeat: vel debeat iam vtrũqz solui. Accurſius.
i ¶ Conditionem. hic incipit respondere. 7 dic conditiones hanc 7c. sub. sic intelligendam.

agentez repellunt in fideicõmissionẽ p̃ conditionalibus[a] obseruari oportet[b]: eas verõ[c] que habent moꝛã consumptam[d] admittemus cautione oblata. Nec enim parez dicemus cum cui ita datum sit si monumentum fecerit[e]: et cum cui datum ita est vt monumẽtum non faciat[f].

¶ Conditio apposita vni in ꝑsona alterius sibi coniũcti p hãc dictionem cum/de equitate nõ intelligit repenta. b. d. Bar.

Paulus. Lex. lxxx.

Vlius paul⁹ aufidio: quesiti si ita testamento cautũ esset: stichꝰ si rõnes redditerit cum contubernali[a] sua liber esto: eiqz heres decem dato: an stichꝰ mortuo ante eꝝ rationes redderet vel paria[b] vel reliqua habente libera cẽt mulier: et an de legato idem accipiamus libertate data si rationes reddiderit hanc conditionem[c] rationum reddendarum: vt iussus videatur reliq̃ reddere si q̃ habet[d] cum fide[e] act⁹ sui: que si nulla sunt pure accepisse libertatez videbuntur. Et si post aditam hereditatez decesserit competente[m] libertate etiam legatum eos secutũ est. q̃ si cum adhuc reliqua habet decessit sub eadem ꝯditione: 7 cõtuberna lis eius libertatem accepisse videbitur: 7 defecta[n] videbitur ꝯditione. sed non ineleganter illud dicetur[o] stichum qdez sub ꝯditione manumissum: cõtubernalem aũt eius pure: 7 illam ꝯiunctionẽ[p] nõ ad coiungẽdã ꝯditionem/sed ad necessitudinem[q] demõstrandaz ptinere:

¶ Si qua habet. scz reliqua.
¶ Cum fide. id est cum fideli computatione. 7 sic denuo computare 7 reddere. vt. ſ. l. ꝓxi. 7. ff. de euic. l. qui libertatis. §. seruus. sed vbi nulla sunt non differtur libertas: vt hic subijcit. 7. C. de manumiſ. testa. l. cũ testamento.

tunc eiñ demum pro impleta[†] habetur ꝯditio[r] cum per eum[s] stat: q si impleta esset debiturus[t] erat.

¶ Cõditio adiecta libertati videtur repetita in legato: 7 conditio rationum reddendarum est mixta dandi 7 faciendi. nec alterum sine altero sufficit vt videat impleri: sed vtrũqz requiritur. b. d. Pau.

Calistratus. Lex. lxxxi.

Cum seruus ita liber esse iussus sit si rationes reddiderit: eiqz fundum heres dare dãnatus sit: videamus vtrum conditio libertati ꝓposita sit[u] an vero 7 legato. et quidem si libertati soli accipiamus. ꝓpositam: nullus tract⁹ amplius supest: nã legatum purum inuenitur 7 ideo non inuti le[x] fit. q̃ conditio etiam legato insita sit. cõ quidã recte putant[y]) simul cum libertate dies quoqz legati vtiliter cedit. Quid ergo contingit his verbis si rõnes reddiderit: quidaz hoc aiunt si reliqua[z] reddiderit: q̃si nihil interfit vtruz sub hac conditione si reliqua: vel sub hac si rationes reddiderit[a]. Sed nos neqz conditionem meram putamus esse que in datione existit: neqz merã conditionez q̃ in facto cõsistit: ſz eã cõditionem q̃ ex quadam mixtura consistit. nã non vtiqz si ille in folle[b] reliqua obtulit liber erit: nõ enim testator hoc sensit: sed illud vt rationes reddat quomodo seruus reddere solet/id est legendas offerre rationes primum. deinde computandas vt explorari possint cõputationes ꝓbe an impꝛobe referant. 7 vtrum accepta per seruum recte sint relata per eum an nõ. teneꝫ etiã instruere heredes notitia rationum vt sciant qd in quacũqz rõne sit scriptum. in dãdo autem consistit q̃ redditis predicto modo rõnib⁹ dz reliqua rationuz que remanserunt apud eum reddere heredibus. Aliuia.

m ¶ Competente. q̃ nulla erat reliqua vl̃ omnia reddidit.
n ¶ Defecta. de rigore iuris. vt. ſ. de statulibe. l. ſi seruo.
o ¶ Dicetur. de equitate.
p ¶ Cõiunctionẽ. scilz cuz/que est coniunctio.
q ¶ Necessitudinez. id est affinitatẽ vl̃ quasi. sic. ff. de iuſti. 7 iur. l. ſi. Etno. q̃ nõ intelligit conditio repeti. Sed contra. ff. e. l. auia. i ꝑin. Solu. illud in vna eadẽq̃ ꝑsona. hic in diuersis. Vel ñ de equitate. ibi de rigore. Vel ñ fauore libertatis. vel dic vt ibi. Et eodem modo fol. ff. de condi. inſti. l. cuz seruus. 7. ſ. l. ꝓxi. in fi. ſ. finautem. ibi: cum quidã 7c. 7. ſ. eo. l. iulianus noſter. in pin.
r ¶ Habetur conditio. in ꝑsona ſtichi mortui ante redditas rationes. vel dic quo ad mulierem ſm rigorem.
s ¶ Cum per eum. ſ. here dẽ. ad quod. ff. e. l. iure ciuili. sed ſm equitatem quaz habet cũ libera nũquid 7 legatuz habebit? Rñ. sic parte: 7 aliam iure accrescendi cum sit caduca. vt. C. de cadu. tol. §. finautem aliquid.
t ¶ Debiturus. aligd sub conditione.

Cum seruus. ¶ Cassius. Titius ita dixit in testamẽto suo. stichꝰ sit liber si rõnes reddiderit eiqz fundũ heres dare dãnas siue dãnat⁹ sit. nunqd legatuz fundi est purũ vel cõditiõale: 7 vt q̃ est ꝯditionale. repit

¶ Tũc pro impleta habet cõditio cũ p eũ stat q̃ si impleta esset debiturus esset. et facit. c. cũ p euz stat. extra de regu. iur. lib. vj.

enim in eo conditio libertati apposita. 7 ita adimpleta conditione p stichum. i. redditis p cũ rõnibus erit liber 7 simul cũ libertate. dies quoqz legati vtiliter cedit. Sz quomodo videt stichus adiplere cõditionẽ ꝓdictam reddẽde rõnis: certe dicunt qdã vbi reliqua reddiderit. 7 ita dicunt cõsistere tm̃ in dãdo. ſz certe nõ est verum. imo cõsistit in faciendo 7 in dãdo. in faciẽdo cõsistit: q̃ tenet reddere rõnes sicut seruus tenet reddere. i. legẽdas offerre rationes primum. deinde computãdas vt explorari possint cõputationes ꝓbe an impꝛobe referant. 7 vtrum accepta per seruum recte sint relata per eum an nõ. teneꝫ etiã instruere heredes notitia rationum vt sciant qd in quacũqz rõne sit scriptum. in dãdo autem consistit q̃ redditis predicto modo rõnib⁹ dz reliqua rationuz que remanserunt apud eum reddere heredibus. Aliuia.

v ¶ Proposita sit. ſ. tantum.
x ¶ Inutile. alãs inutile sit. 7 tunc nil est contra. alãs inutile nõ sit. 7 sic est contra. ff. de lega. ſ. l. quesitũ. §. ſ. Sed ibi fuit conditio in dando tm̃: vel in faciendo tm̃: hic autẽ mixta: vt subijcit. quid ergo 7c. Vel ſm. R. dic q̃ non sit inutile. ſ. ab initio. sed tamen postea vitiatur adita hereditate. vt. ſ. eo. l. iulianus noſter.
y ¶ Recte putant. Mo. intelligi conditionẽ repetitam. vt. ff. e. l. auia. 7. ſ. eo. l. legatum. Sed arg. contra. ff. l. ꝓxi. 7. ff. de adi. le. l. ſi tibi. 7 facit. ff. de here. inſti. l. iij. 7. l. qui filio. Accur.
z ¶ Reliqua. reliqua sunt q̃ ex administratione debent. que sic dicuntur q̃ raro accidit q̃ oia male cõſumpſerit. sic ergo reliqua debita ex administratione dicunt. vt. ff. de admni. tuto. l. lucius. ſ. ri. 7 reliquatio ipsa retentio reliquorum. vt eo. titu. l. qui nominibus.
a ¶ Reddiderit. 7 sic tm̃ datio continetur.
b ¶ In folle. id est in bursa. Sed Pla. posuit pro vna parte: 7 exposuit

id est maliciose siue obscure: vel id est stulte.

a ¶ Non recte.s.referatur.sed certe non videtur exigi hec computatio.vt C.de manu.testa.l.cū testamento.§.fi.q̄ est ℨ. Sol.vbinil est in reliquis statum est liber nulla facta computatiõe: vt ibi.z.ā.l.pri.sed vbi est: tūc hec duo exigunt: vt bic.z funt silia vt in contrario no.

b ¶ Al facto.i. ratiocinatione.

c ¶ Ad pecuniam.id est dationem.

d ¶ Intelligitur.sic.ℨ.de pigno.ac.vel vniuersor.z.l.si seruos.z.C.de episco.audi.l.iij.

e ¶ Exciperet.gemlatio fermonis: vel dic excipere.t.s.seruus dicens non esse ita.

f ¶ Soluerit.in quibuscūq culpe reus saltem lenis fuerit.vt.s.e.l. antepenul.z fact.ℨ. de fideicõmiss.liber.l.si pure.l fi.z de verbo.sig.l. boues. §.fi. z de stipulibe.l.stipulibet.§.si quis non dare.z de manu.l. si ita sit. z.l.si ita fuerit.z.ā.de libe.leg.l.non solū.§. is q rões.q̄bus legibus dicitur duo contineri in rationibus reddendis.

Lucius. ¶ Casus.

Lucius titi⁹ instituit sibi heredē aurelius claudius bos mō. Aurelius claudius nat⁹ ex illa muliere puta titia heres mihi esto.si filium meum esse se iudici probauerit heres mihi esto.¶ paulus respondit filium de quo q̄reretur non sub ea condtione institutum videri/que in potestate eius esset:z ideo testamētum nullius esse momenti.

¶ Si conditio mixta deficit p casum nō deficit relictum alimentorū: nisi fauore eius in cuius persona deficit alimēta fuissent re licta.b.d.Bar.

Idem. Lex.lxxxiij.

Ilis libertis alimentorū nomine fi cum filio meo morati fuerint menstruos denarios cē

cassuali conditione.hic autem in potestatiua.z licet ita deficiant propter casum: nihilominus legatum consequitur legatarius.fm.R.vt dixi.ā. eo.l.in testamento.Alcur.

l ¶ Vtilitatem.non autem libertorum.tunc enim non repelluntur liberti ab alimentis q̄ est in eis speciale.vt not.ℨ.eo.l.in testamento.

m ¶ Nō oportere. doli exceptione obstante.

Titia. ¶ Casus.

Titia habens filiū seium qui seius habebat tres filios ponamus.instituit sibi heredes dictū seium suum filium.z fidei eius commisit vt vniuersam rem siue hereditatem eidem titie restitueret dictus seius eius filius seij liberi ve eorū filiorum seij cum ipsi petissent sine vlla iuris cauillatione. et decessit dicta titia.nunc queritur an p dicta verba cum illa a te petierit rc. videat aforapta conditio fideicommiss. Et dicitur q̄ non.z ideo filij dicti seij si moriātur ante q̄ petāt trāsmittunt petitionem ad heredes eorum. Tunia.

n ¶ Titia. Titia instituit filium z fidei filij heredis instituti habētis liberos commisit: vt dictis suis liberis.s.nepotibus titie z liberorum liberis.(nazs in infinitum sic dicitur. vt.ℨ. de verbo.significa. l.liberorum) restitueret. cum petierint. Vel dic q̄ titia instituit extraneus z rogauit vt suis liberis restitueret:sed tunc quare dicit liberos habentis z filij super fluxeret.

o ¶ Cauillatiõe. ℨ expone vt.ℨ. de verb. sign.l. natura.

p ¶ Non videri. sed magis q̄das afpenti in vt ℨ. de verb.sig.l. si decez.z arg.ā. de ture.l.muto.§.

Ibanc cõditionem. Ulian⁹. ¶ Casus.

* Adde ad filij gl.q̄ dicit Bar. de verbo cauillatiõe dic z q̄ dicunt in spe.in z. de posi.§. viver.xxij. et xxvij.

Ioz. Ioz. Ioz.

¶ Filiatio non potest plene probari.hoc dicit Barto.

Paulus. Lex.lxxxij.

Lucius titius ita testamentum fecit: Aureli⁹ claudius natus ex illa muliere si filium meū esse se iudici probauerit heres mihi esto.¶ paulus respondit filium de quo q̄reretur non sub ea condtione institutum videri/que in potestate eius esset:z ideo testamētum nullius esse momenti.

¶ Si conditio mixta deficit p casum nō deficit relictum alimentorū: nisi fauore eius in cuius persona deficit alimēta fuissent re licta.b.d.Bar.

Idem. Lex.lxxxiij.

Ilis libertis alimentorū nomine fi cum filio meo morati fuerint menstruos denarios centenos z vestiaria si cum filio meo morati fuerint.z decessit postea testator.libertati autē ste terunt in obsequio filij predicti q̄ diu ipse fuit promotus ad militiam. qua de causa effectum est vt quibusdam libertis rome relictis proficisceretur filius ad militiam in castris.z postea apud castra decessit.queritur est an alimenta debeantur libertis ab herede dicti filij.z distinguitur/ aut testator gratia libertorum appofuit dictam conditionem aut gratia filij.Primo casu non videtur deficisse conditio ex quo non remansit p libertos quo minus morarentur cum filio.z ideo ad huc alimenta consequentur. Secundo casu non consequentur/quia contra voluntatem defuncti esset.Tunia.

i ¶ Prouideretur.scz filius.

k ¶ Non videri.bac.l.distinguitur cuius causa debeant morari cum liberis.z fm hoc non est contra.prime parti.ℨ. de an.lega.l.scio.quia ibi gratia filiorum:z ideo aliquo mortuo prestantur alimenta pro ea parte. Item non ob.secunde parti.ℨ. de alimen.leg.l.gaio.§.imperator. quia ibi gratia alimentorum. Item nec ob.secunde parti.ℨ. de an.leg.l.scia. tem.j.de manumiss.testamen.l.si ita scriptū.in fine. Sol.ibi loquitur in

Ulian⁹. ¶ Casus.

Petrus pone fecit testamentum.z iussit seruū suū stichū dare.r.titio z liberum esse:z etiam legatū ponam⁹ seuani fundi habere.z postea vnūs testator manumisit eū.z postea decessit testator.idem.certe.non habebit dictus stichus aliter legatū fundi q̄ si cū libertate datū fuit q̄ si pareat cōditioni p̄dicte libertati apposite.i.det.r.titio.sed si testator vnus dictum seruū nō manumisisset sed vēdidit gaio:nō potest gaius emptor aliter petere legatum dicto seruo relictum q̄ si pareatur dicte cōditioni. z hec vera sunt tunc demū cum omni modo legatum acquiri potuit simul cum libertate dicto seruo si nō fuisset a viuo testatore manumissus: vel venditus: vel onus conditionis non sit impositum expresse legato. vt luti cum legatus esset collatum in tps libertatis q̄ est semper nisi expresse presenti die ex.si aūt legatum sit datum presenti die.libertas vero sub cō di.aut valet legatus aut non:si valet: habet locum q̄ dictum est.ℨ.scilz q̄ nō aliter habeat stichus a viuo testatore manumissus vel emptor stichi legatum q̄ si pareatur conditioni libertati appolite. valet autem legatum si non fuit institutus heres necessarius.quia si statim facto testamento testator decessisset/non tñ hoc casu inutile esset legatum cū posset conditio libertatis impleri ante aditā hereditatē:z legatus manumisso deberi.s.si statim adita hereditate:nā impleta cōditione libertatis prędicta ante aditam hereditatem statim cum aditur postea hereditas est liber z debetur ei legatum.z ita non muentur seruus fuisse in dominio heredis.z in hoc casu non est locus sentētie catoniane que iubet vt ea legata que essent inutilia statz mortuo testatore nō sint inutilia ea ratione q̄ diutius vixerit testator.vt.ℨ. de reg.cato.l.j.quia vt dictū est si statim decessisset testator non tñ esset inutile legatum. Si autem non valet legatum in eo casu quem.ℨ. posui.i.cum legatum fuit datum pure z libertas sub conditione non habet locum questio vtrum stichus velit emptor stichi habeat ante legatum q̄ pareatur conditioni libertatis: non valet

a Concor. Bona gl. in c. michael. extra de fil. ptesby. z in c.p tuas. extra de pba. Bal no. in c. decedēti. l v. col. 1 tit. de feu. ba pof. in vſi. feu.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

valet autem dictum legatum pure relictus si fuit institutus heres necessarius: puta cum seruus dicti stichi cui stichus fuit data libertas sub conditione si daret decem: legatum autem fuit ei datus pure: quia tempore quo implet conditionem stichus ipse stichus de necessitate inuenitur in dominio heredis necessarij: quia inter mortem testatoris ꝛ aditionē hereditatis nō est aliquod medium: cū heres necessarius statim mortuo testatore sit heres siue velit siue nolit. vt. ff. de lega. j. quesitū. in fi. si ergo est i dñio heredis nō valet legatū. vt. C. de le. seruis. ꝛ hec videtur esse intentio huius. l. Titia.

a ¶ Dare. cuida3 cēseo.
b ¶ Et ita. p hoc ita colligit ꝙ est. conditio.
c ¶ Iussus. sub. ꝛ fundus fuianum habere.
d ¶ A viuente. testatore.
e ¶ Cōditioni. q3 in lega to tacite repetita. vt. ff. ō leg. iij. l. qui cōcubinā. §. cū testō. ꝛ. ff. eod. l. auia. Sed ff. eo. l. iulius paulus. in fi. Sed dic vt ibi.
f ¶ Paruisset. f. fu9 iste.
g ¶ In emptore. sc3 dicendum est. i. vt ita demum legatus huic seruo petat si conditioni paruit.
h ¶ Non sit. f. expressim semp tñ repetita videt. vt. ff. eo. l. cum seruus.
i ¶ Etenim. ꝛ certe potest tenere legatū nō obstante regla catoniana etenim ꝛc. q̄ est. ff. de reg. cato. l. j. in pun.
k ¶ Omnimodo. id est i omni casu.
l ¶ Impleri. etiam post mortem testatoris: q3 est in dādo. vt. ff. de leg. j. l. quesitum. §. i.
m ¶ Manumisso. naz liceret de decez ante aditam hereditatem/ non tñ est liber nec legatum ei relictū valet: iz ais valeat a morte testatoꝝ. vt. C. de cad. tol. §. in nouissimo. ꝛ. §. primo.
n ¶ Necessarius. scilz alius alius seruus: q3 tūc inter mortē testatoris ꝛ aditā hereditatē nihil est in medio: cum primus est heres ꝛ liber. vt insti. de here. qua. ꝛ dif. in prin. ꝛ sic tpe adite hereditatis. i. mortis inuenitur seru9 heredis: ꝛ ideo purū legatū regula catonis impedit. at in suo ꝛ necessario dico idem qō inertranea cū habeat per pretoꝛē bñficium abstinendi. vt insti. de here. qua. ꝛ dif. §. fed si is. ꝛ. ff. de acqui. here di. l. necessarius. ꝛ. C. si vt ab here. abfti. l. j. ꝛ facit. ff. de lega. j. l. quesitum. §. necessarius. Accur.

Quod traditum. ¶ Casus. Dictum est. ff. eo. l. sub diuersis. in legatibus leuissimas. i. cam q̄ seruo cōmodio: ꝛ fit cui libertas est relicta sub conditionibus: certe illud qō ita dictum siue traditum est nō pertinet ad ea solūmodo q̄ danť sepius sub diuersis cōditionibus: sed etiam ad ea que ptimo pure danť deinde sub condi. pone ergo ꝙ heres pure iussus est dare tino stichus; ꝛ postea ex interuallo iussus est dare eidez titio eū dē stichū sub cōdi. certe debet ei adueniente 2ditione ꝛ non ante: quia posterius valet: ꝛ idem est econtra. f. si prius sub condition este legatum deinde pure: nam presens debet: ꝛ bñ dixi ex interuallo: nā si pure legatum et incōtinenti heres sub cōdi. iussus est dare: puta q3 ita dixit testa tor. lego titio stichum: ꝛ lego sempronio fundum titianum/ ꝛ gaio. ꝛ. et postea incōtinenti anteq̄ ad alios diueteret actus ita dixit: quod titio legaui pure: lego eidem titio sub cōditione si nauis ex asia venerit: ꝛ ita erit perinde ac si ita dixisset: lego titio stichum pure. item lego eidez titio eundem stichum sub conditione si nauis ex asia venerit: ꝛ ita erit perinde ac si ita dixisset: lego titio relicti esse coniuncta prime scripture legati eiusdem: quo casu habet electionem titius vtrum petat legatus de stricho vt purum: an vero vt conditionale. ꝛ hoc est verum nisi testator apposuit dictam secūdam scripturam commemorando legatus qō erat dare. ꝛ ita liber esse iussus. esset si a viuente manumissus esset nō aliter legatum quod ei cuz libertate datum esset habituram: q̄ si conditioni libertatis paruisset. Idez in emptore si alienat. esset. Sed id tunc locum habet cū omnimodo simul cum libertate legatum acqri potuit: licet legato imposita non sit: veluti cum in tempus libertatis collatum esset legatum. Cum vero libertas sub conditione: legatum autem presenti die datum est: in hoc questio est an constiterit legatum. Etenim nec catoniane sententie locum in proposito esse: quia et si statim testatoꝛ decessisset: nō tamen omnimodo inutile esset legatum cū posset cōditio libertatis ante aditam hereditatem impleri: ꝛ legatus manumissus deberi: nisi forte necessarius heres extitisset: tunc enim oīmodo inutile erit legatum ipso iure: quia sub conditione acceperit libertatem.

¶ In libertatibus leuissima spectat cōditio: in legatis vltimo loco scripta: si ex interuallo fuit apposita: sed si incontinenti le gataꝛij esset electio: nisi secunda sub comme moratione prime scribatur. b. d. cum duabus. ll. seq. Bar.

Talerianus. Lex. lxxxvi.

Quod traditum est in legatis nouissimam/ in libertatibus leuissimam conditionē spectandam esse.

Gaius. Lex. lxxxvij.

Id est que ipsi seruo commodior sit.

Talerianus. Lex. lxxxviij.

On ad ea legata dūtaxat pertinet que iepius sub diuersis conditionib9: sed etiaz que primo pure deinde sub conditione dātur. Itaq̄ ꝙ heres pure dare iussus est: quod ve pure legatus est: cumid ex interuallo sub condītione legatum est posterius valet: si prius sub conditione deinde pure legatus est/ presens debetur: ꝙ si pure legatum est ꝛ incontinēti heres sub conditione dānatus est: aut rogatus est dare: perinde est ac si iuncta subiecta scriptura idem legatuz esset: velut presens vendicari si hoc voluerit legatarius vel cum conditio extiterit ab herede peti possit: nisi cum commemoratiōe supiozis legati posterius scriptum fuerit: veluti stichū quem illi legaui heres meus ei vl si illud factum erit dato: tunc enis reuocandi animo presens legatuz ꝛ sub conditione dādi ita scripsisse videbitur: ꝛ si ante conditionem rem vendicet doli exceptio locuz habere poterit.

Gaius. Lex. lxxxix.

Er fideicommissus varie data libertate non leuissima spectanda est sed nouissima: quia superior volūtas potior haberi debet. Cui consonat et rescriptum diui adriani ꝛ antonini.

Marcianus. Lex. xc.

Onditionum q̄ in futuruz conferuntur triplex natura

in prima dicta scriptura: veluti qꝛ ita dixit: sticbum quez titio legaui pure: heres meus ei dato si nauis ex asia venerit. nam tunc videtur taliter scripsisse testator: animo reuocandi presens siue purum legatum: ꝛ dandi eidem legatum sub conditione. vñ si ante cōditionem vēdicet titi9 sticbum poterit contra eū habere doli exceptio: qō autez dixi in libertatibus leuissimam cōditionē esse spectādā: intelligas de directis: sec9 aūt in fideicōmissarijs libertatibus: qꝛ in eis non leuissima ꝛ nouissima conditio spectāda est/ sicut ꝛ in legatis: ꝛ hoc dicit cū tribus legibus sequentibus. Titia.

o ¶ Nouissima3. vt. ff. de testa. tu. l. tutor datus. ꝛ §. ō leg. j. l. si mihi ꝛ tibi. §. in legatis.
p ¶ In libertatibus. directis: sed in fideicōmissarijs nouissima: vt hic. ff. eo. l. leuissima. ꝛ. j. l. iij. ꝛ. j. de ma. testa. l. v. ꝛ habent bec locum quan do diuerse cōditiones in diuersis partibus testamenti posite sunt separatim. si aūt simul: aut disiunctim et sufficit pareri vni aut cōiunctim. ꝛ tūc vtriqꝫ. vt. ff. de condi. in sti. l. si heredi.
q ¶ Est. facit istic. de actio. §. huic.
r ¶ On ad ea. hoc refertur tātū ad nouissimam.
s ¶ Er interuallo. quia aliud si incontinēti. vt. ff. eo. §. qꝫ si pure. ꝛ expone vt ais qñ ad alia diuerteret: iz circa idem testm. ꝛ facit. j. titu. j. l. fundo legato. contra: sed ibi diuersi testatores.
t ¶ Subiecta. ablatiui ab soluti.
v ¶ Presens. Sz q̄d possit bec electio cuz semp eligā pure: Rñ. pōt interesse peti vt etiā ex conditionali: si tunc ero capar nunc non sum. vel si oia mea presentia donaui: vel si publicata sunt. nā postea q̄ sita nō caderēt in eas causas. vel nūc seruus tūc liber ero. vt. ff. eo. l. iulianus noster. Itē q̄ est ratio incōtinēti/ vel ex interuallo: Rñ. qua nō est verisimile vt corrigat qō incōtinēti fecerat. ꝛ facit. ff. de cōtraben. emp. l. pacta. ꝛ. ff. de rei ven. l. si quam.
x ¶ Legaui. sc3 pure.
y ¶ Ei. i. eidē legatario. alij dicunt alij. ꝛ sic bñ concor. ff. eo. l. si separatim.
z ¶ Exceptio. sc3 in totum quando ei: vel qñ diuersis in partem. vt. ff. de leg. j. l. plane. §. si comunctim.
a ¶ Er fideicōmissum. Varie. i. sub variis cōditionib9. ꝛ no. per fideicōmissum: qꝛ aliud est in directis. vt. ff. eo. l. quod traditum.

Onditionum. ¶ Casus. Conditionum que in futurum conferuntur in fideicōmissis ꝛ in institutionibus ꝛ legatis triplex natura est. nam quedam earum cōditionum pertinent ad id tantū tempus quo testator viuit. vt lego titie. c. si mihi nupserit. nam sine dubio nō potest impleri bec conditio nisi me testatore viuente: mortuus enim non accipit vxorem: ꝛ ista etiā 2ditio habet infinitum tps: qñcuqꝫ enim mihi viuenti nupserit titia: impleta est conditio: quedam autem ex dictis cōditionibus pertinent ad id tempus tm̄ qō post mortem testatoris fit futurum: vt lego titie. c. si ad erequias funeris mei venerit. nam non potest impleri nisi post mortē meam: ꝛ bec conditio ad certuz tps ascripta est: qꝛ nō qñcuqꝫ post mortē implet: sed cum sit funus: quedam ex dictis condi. pertinent ad alterum tm̄ de dictis tēporibus. s. ꝛ vite testatoris ꝛ mortis: vt lego titie. c. si filio meo nupserit. nam siue nubat qñcuqꝫ filio meo me viuente siue me mortuo impleta est conditio: ꝛ sic dicitur bec cōditio habere infinitum tempus sicut ꝛ prima. Titia.
b ¶ In futurum. que vere conditiones dicuntur. vt. ff. de iniusto testa. l. cum in secundo.

UNIVERSIDAD

a ¶ Ut hec conditio reddit singula singulis.
b ¶ Infinitum. quia prima quandocūq; mevinente. tertia quandocūq; ante mortem vel post mortem.
c ¶ Ad certum. unum est incert⁹ dies mortis. vt. ff. d. l. ſ. Sz dic respectu precedētiū: q nō q̄cūq; post morte: ſz cū fuerit impiet. z facit. ff. de leg. ij. l. ſi ita sit scriptum. §. fi.

SI cui legatū. ¶ Causa. Titius legauit seio centum. et rogauit eum vt liberos suos emāciparet: z decessit titius. postea seius agnouit dictū legatū. nūquid dicti liberi seij pñt ab eo petere q̄ emancipentur? dicit q nō iure actionis. extra ordinē aūt cogetur eos emāciparet: q̄ voluntas testātiū nō debet circūueniri sicut cogeretur si fuisset ei legatū sub condītiōe liberorū emancipandorū. vel fuisset ei ita relictū vt liberos emanciparet. z adduco tibi tale simile. Titia habēs filiū. z ex ea nepotes. cupiēs adinuicem substituit: et rogauit filium vt filios emāciparet. z non rogauit eum filius expresse vt partes eorum beredi. eis restitueret. certe cogēt filius eos emāciparе z eorum partes hereditatis quie eis restituere. z ſi sit filius in mora emācipandi eos quasi ex mora vsuras eis pſtare dz. cuz eñ faciat morani emancipationi vt etiā morā facere restitutioni fideicōmissi. nam videt cōmissum fidei filij. nec eos sui iuris institutos ad hereditatē aliē peruenire pateret. z. b. d. cū. l. ſeq. Aliuia.

d ¶ Manumittere. id est emancipare.
e ¶ Eos. libertos.
f ¶ Fideicommissi. causa emācipationis patri relicti. z hoc mero iure. vt ff. de leg. j. l. filius. §. fm vulgarem. sed de equitate secus in vtroq;. vt. j. subijcit. z. §. cui.
g ¶ Fideicommissarius. q: de fideicommissis ius dicit. vt insti. de fideicō. heredi. §. j. Accur.
h ¶ Libertatem. i. emancipationem.
i ¶ Ut seruos. quia fuos tuet. vt insti. de sing. reb. per fideicommiſ. re. §. libertas.
k ¶ Extra ordinem. i. officio iudicis. sic. ff. ſi cer. peta. l. cum filius.
l ¶ Emancipare. Not. casum vbi pater cogitur emancipare filium. sunt z alij quidām sed regulariter contra. vt not. institu. qui. mo. ius pa. po. fol. §. fi. + secus si rogaretur quem adoptare. vt. ff. de lega. iij. l. vro rem. ptare. vt ibi.
m ¶ Emāciparet. nā semp cogit. vt hic. z. C. de fideicō. l. ¶uis. z arg. ff. de cōdi. cā da. l. j. z. C. de inoffi. testa. l. filijs. z. C. de insti. z sub. l. ſi mſ.
n ¶ Nepotes suos. f. ex filio quem coberedem eis dedit.
o ¶ Filium. patrem nepotum.
p ¶ Filijs suis. f. nepotibus testatricis.
q ¶ Substituisset. sez vulgariter. Alij dicunt per fideicommiſ. si quis decederet sine liberis: sed tunc non esset necessaria huius legis presumptio que presumit etiam bona restitui emancipatis.
r ¶ Illis restituere. hec pſumptio est ex testatricis volūtate que eos beredes instituit cuz patre suo z inuicē substituit. vñ de portione nepotum

est: vt q̄daz ad id tēpus quo testator viuat: q̄dam ad id tps q̄ post mortem ei⁹ futurū sit: q̄dā ad alterutrū ptineāt: tps aūt vl certū vl infinitum cōprehēdat. q̄ oia nō minus in fideicommissis q̄ in institutionibus ac legatis incidere solēt: vt hec cōditio[a] titie si mihi nupserit: non dubie nisi viuente testatore. illa autē si ad exequias funeris mei venerit: misi post mortem impleri nō possit. Illa vō si filio meo nupserit vel viuēte vel mortuo testatore impleri possit. Et pria quidem ac tertia ex relatis cōditionibus infinitum[b] tempus habent. Quandocunq; enim nupserit impletur conditio. scda ad certum[c] tempus ascripta est.

¶ Rogatus emancipare filios non potest cogi iure actionis ſz officio iudicis. Itē qui vult antecedēs vult cōsequis sine quo illud quod q̄ritur nullius est momēti. b. d. cum. l. ſeq.

Ulpianus. Lex. xci.

SI cui legatū fuerit relictuz: isq; rogatus fuerit liberos suos emancipare: an cogi debeat manumittere[d]. Et retineo me dixisse deficere eos[e] a petitiōe fideicommissi. neq; enim pretor fidei cōmissarius[g] eos ad libertatem tuet vt seruos[h]. papinianū quoq; scribere referebam non esse cogēdum emancipare filios suos: arbitror tamen extra ordinem[k] debere constitui cuz qui agnouit id q̄ sibi relictuz est bac cōtemplatiōe vt liberos suos emanciparet: cogendum eos filios emancipare[l]. Neq; eñ debet circūueniri testantium volūtas. Sic deinde hoc accipiendū est quēadmodū si sub cōditione liberorū emancipandorū ei fuisset legatum relictum: vel ita relictū vt eos emanciparet[m]. Cui rei consequens est quod diuus seuerus rescripsit. Nam cuz quedā mulier nepotes[n] suos heredes instituisset: z ipsum filiū[o] coheredez filijs[p] suis dedisset: cosq; inuicem substituisset[q]: rogassetq; filiū vt filios emanciparet: nō aūt rogasset vt hereditatē eis restitueret. ex auctoritate diui seueri emancipare cos cōpulsus est: hisq; restituere[r] hereditatē: z adiectū ē vt si id tardius faceret quasi ex mora vsuras pstaturū: videri eñ cū qui moras faceret emancipationi/morā restitutioni fideicommissi facere.

Papinianus. Lex. xcij.

MAter filio suo coheredes si nevlla cōditiōe filias ipsius dedit: ac petijt vt filias suas emāciparet: ita vt curatores a pretore acciperent[s]: filij videri fideicommisisse placuit vt eas sui iuris constitutas ad hereditatem aui peruenire pateretur[t]: nec ad rem pertinere si portionez filiarū iure substituti onis[v] quchisset.

Hermoge. Lex. xciij.

CUm ita datur libertas si titio qui nō est heres. x. dederit certa persona demōstrat: ac proptera in persona eius tiñ[x] conditio impleri potest. Dane si cū cesserit dies[y] pecunia conditioni cōprehensam statuliber habuerit[5]: iure constituto[a] nulli dando[b] consequetur libertatem. Diuersa causa est legatarij[c]: in cuius persona placuit conditionē deficere: si anteq̄ dederit legatarius[d] pecuniaz titius moriatur. ¶ Ex bis verbis si hēdi titio[e]. x. dederit liber esto: nō tiñ heredi sed et iā heredis heredi dando peruenit ad libertatē. At si nullus heredi successerit iure constituto[g] nulli dando[g] ad libertates peruenit.

¶ Legati translatio in dubio videt fieri sub eadem conditione. b. d. Bar.

Idem. Lex. xciij.

MAter. Acciperēt. quā bñe non possent p̄tate posite. vt. C. de cur. fur. l. ſi in prin.
t ¶ Pateretur. vt. ff. l. pri. in fine.
v ¶ Substitutionis. scilz vulgaris. z dic q̄ filie repudiauerunt ab initio. z sic ex vulgari habuit pf: sed nō tenuit repudiatio cū nec habere poterat ni si emāciparent. vt. ff. de acgrē. here. l. ſi q̄s. Vel dic q̄ ſſiset. i. q̄rere potuiſſet. z facit. ff. de leg. j. l. cū filio. z. j. ad treb. l. vbi. et j. de reg. iur. l. q potest.
x ¶ Cassis. Um ita. ¶ Institui mihi bene rede ſciu/ z dedi libertatez ſticho suo meo ſi dare. t. r. titio. certe nō aliter cōsequet libertatē ſtich⁹ nisi det titio. x. z alij dando nō 2sequet libertatez sed ſi tpe adite hereditatis ſtich⁹ hz. x. z vult ea dare titio z titius est tūc mortu⁹ 2sequet libertatē etiā nulli dando. x. secus esset in legatario cui esset legat⁹ pone equus ſi daret. x. titio. nā ſi titi⁹ moriat anteq̄ legatari⁹ det ei. x. nō cōsequit legatari⁹ equuz. Sed ſi ita diri ego testator. ſticho liber esto ſi heredi meo. x. dederit: vel ſi heredi meo titio. x. dederit. non tñ heredi dādo puenit ſticho ad libertatē. sed etiā dādo heredi hēdis: z ſi nul lus heredi ſucceſſerit pet uenit ad libertatez etiam nulli. x. dando. Aluia.
y ¶ Tantū. non aūt bere dis eius vt ſtatim dicet.
z ¶ Ceſſerit dies. ſcilicet libertatis q̄ est ab adita hereditate. iz i ceteris a die mortis. vt. C. de cadu. tol. §. in nouiſſimo.
5 ¶ Statuliber habuerit. secus ſi non habuerit. vt hic a contrario ſenſu. et ſic ſpicitur quod magis nocet libertati. ſ. q̄ pecuniā nō habet q̄ q̄ pro

deſt: q̄ titius deceſſit. ſic. ff. ad ſill. l. iij. §. fi. z magis q̄ difficultate vel negligentia q̄ casu. vt. C. de condi. inſer. l. fi. z de neceſ. ſer. l. ſi.
a ¶ Constituto. ſ. ſingulari. ſ. fauore libertatiſ. vt. ff. de leg. j. l. turpia. §. j. nām secus in aliis vt ſtatim dicit. z. ff. de ſtatulibe. l. ſi peculiuz. §. is cui.
b ¶ Nulli dando. q̄ non est titius visus cui ſoli fuit dandum. vt. ff. pri. z. j. proti. diuerſa ꝛc. vel ſi est non vult. vt. C. de condi. inſer. l. fi. z facit ff. de. l. in testamento.
c ¶ Legatarij. cui fundus est legatus ſi. x. titio dederit.
d ¶ Legatarius. destinatione. nam deficit vt dicit. Sed contra. ff. de an. leg. l. annua. in prin. Solu. ibi.
e ¶ Heredi titio. secus forte ſi titio ſimpliciuſſus est dare. vt. ff. ca. l. ſ. diuerſa. z. j. de fol. l. ſtipulatus sum. j. rñ. z. l. ſtichum. §. vſufructu. Itē qd econtra ſi titio heredi dare iuſſus est: Rñ. ꝑcedens verbum cōſidero ſit propium an appellatiuum. vt. j. de ſtipu. ſer. l. ſi ſeruus cōmunis.
f ¶ Constituto. i. ſpeciale fauore libertatis. vt diri. Accur.
g ¶ Dando. hoc priuilegium libertatis secus in pecuniario relicto. vt ff. eo. l. ſub diuerſis. §. j.

Legatū.

+ Dic q̄ tūd est regulare / ſtatu ſpeciale Fm Bar.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

LEgatum. ¶ Casius. Legaui titio equum meum si nauis ex asia venerit. ⁊ postea simpliciter legaui eundē equum seio. certe sub eadem conditione videor in seium transtulisse legatum. ſ. vt seius equum non habeat nisi nauis ex asia venerit. Si autem conditio apposita legato titij cobereat persone titij non videtur repetita in translatione legati illa conditio puta quia dixi. legato titio equum si duxerit seiam in vxorē. Aluianus.

a ¶ Persone. vtputa si talis vxorē duxerit vel studijs se imbuerit: que per alium non fiūt. vt. C. de cadu. tol. ſ. ne autē. vel pone. vt. ff. de adi. le. l. legatum sub ꝯditione.

b ¶ Videtur. ſcz tacite. vt ff. d. l. legatum. secus in hereditate. vt. ff. de here di. instī. l. sub cōditione. ⁊ facit. ff. eo. l. auia. ⁊. l. q̄ conditio.

TItio. ¶ Casi⁹. Titio legauit vsufructū stichi serui mei: ⁊ ita postea dixit. si ad titium pertinere desierit dictus vsufruct⁹ idē stichus sit liber. postea dict⁹ titius decessit me viuo. ⁊ ita nō habuit dictuꝫ vsumfructus. nunqd erit liber stichus: Et dicit q̄ non. non enī videt vsufructus desijsse. et titij q̄ non icepit esse eius de titij. ⁊ idē esset si titius viueret ⁊ capere vsumfructū non posset.

¶ Serui. Legaui titie vsumfru. stichi serui mei donec ipsa esset vidua ⁊ iussi eū esse liberuꝫ si ipsa nuberet: postea ipsa nupsit. nunquid erit liber: Et videt q̄ non: q̄ cum mulieri legat si non nupserit ipsa pōt nubere ⁊ legatum habere. vt. ff. eo. sed si dic. ſ. fi. dicit tamē hic q̄ liber erit. q̄ libertas i hoc casu est potior q̄ sit legatum. Aluia.

Non videt. Imo cōtra. vt. ff. vsufru. quēad. ca. l. iij. ff. desinere. Solu. hic rigor: ibi equitas. vel vt ibi. Additio. Dic q̄ ibi incipit saltem de facto. hic nō potuit ꝺcipere nec de iure nec de facto. ꝑm Bar. hic.

d ¶ Iussus. ⁊ sic sunt duo legata sub diuersis. Imo cōtrarijs cōditionib⁹. vnde si cesserit ex vna nō videbatur ammodo cedere ex alia.

e ¶ Si mulier. ſi. i. Quis.

f ¶ Libertas. idē est multo magis si libertas est data si nō nupserit: ⁊ vsus fructus in alio casu datus est. Aſo. ſ. si nupserit.

LEgatuꝫ sub conditione relictum ⁊ ad aliū translatuꝫ (⁊ si non conditio persone⁹ cohereat) sub eadem conditione translatum videtur⁹.

¶ Non dicitur desinere quod esse nō incepit. hoc dicit Bar.

Paulus. Lex. xcv.

TItio vsufructus serui legatus est: ⁊ si ad eum pertinere desijsset libertas seruo data est. titius viuo testatore decessit libertas nō valet: q̄ ꝺditio nec initium accepit. paulus: ergo ⁊ si viueret titius ⁊ capere non potest idem dicendum est. desisse enim non videtur⁹ quod nec incepit.

¶ Fauor libertatis fauori nuptiarū prefertur. b. d. Bar.

¶ Serui vsufruct⁹ mulieri quo ad vidua eēt legat⁹ est. Jdē seruus si ea nupsiſſet liber esse iuſſus⁹ est: si mulier⁹ nupserit liber erit: quia potior est legato libertas⁹.

¶ Municipes possunt iurare pro eos qui regunt municipium. b. d. Bar.

Idem. Lex. xcvj.

MUnicipib⁹ † si iurassent: legatū est: hec cōditio non est impossibilis. paulus: quēadmodum ergo parceri pōt cōditioni pro eos itaq⁹ iurabunt per quos municipū⁹ res geruntur⁹.

† Glo. in. c. bōe memorie. ſ. ſup. ꝝ. singulares. extra de elec. p⁹ ꝑn. dicit ar. ibus. Lq̄ ſi ct tat aliq̄ ca pitulū q̄ ci tatio pōt p c bari p ſ q̄ ſic citatio nis origiū tur ꝑlato et aliq̄⁹ ma sionibus de capto.

Idem. Lex. xcvij.

MEa res sub cōditiōe legari mihi pōt q̄ in bmōi legatis nō testamēti facti tps sed cōditionis exꝑcte spectari oportet⁹.

Papinianus. Lex. xcviij.

COnditiōes extrinsecus non ex testamento venientes: id est q̄ tacite⁹ inesse videtur: non faciunt† legata conditionalia⁹.

¶ Allegans cōtraria non auditur. hoc dicit Barto.

Idem. Lex. xcix.

TItie si nō nupserit. cc. si nupserit. c. legauit si nupserit mulier. cc. non etiam. c. residua pecunia⁹ ridiculum est enim eādem ⁊ vt viduam ⁊ vt nuptam admitti⁹.

¶ Non dicitur nolle qui non potest velle. b. d. Bar.

Idem. Lex. c.

PAter seuerinam proculam elio philippo cognato nuptijs testamento designauit: eidem filie prędium si elio philippo

† Jdē dicit glo. ſ. ante medium. l. c. ſignificasti. extra de elec tio.

k ¶ Tacite. veluti si alegatario primo tibi legēt vel a substituto heredi. ineſt eīm ſemp hec condi tio ſi ille ſuū legatū agno uerit: aut substitutiōi locus fuerit. Aſo. vel ponе exꝑſſū. ſ. eo. l. ſi. fi. ⁊ de ver. obli. l. iter duꝫ. ⁊ l. continuus. ¶. cum ita.

l ¶ Cōditionalia. quo ad impediēdam trāſmiſſionē. vt ff. ſ. q̄ſi. di. lega. cel. cū illud. in fin. etiā ſi teſtator eā tacitā conditionē exꝑſſiſſet. vt. ff. eo. l. aliquando.

m ¶ Admitti. Volebat enim habere ducenta. q̄ etiā ſpreta tali cōditione ds̄ q̄ſequi legatuꝫ pinde ac ſi non nupſiſſet. Jtē q̄ nupſit volebat alia centū: q̄ impleuerat cōditionē ſub qua fuerant legata: q̄ prima cōditio nō ꝑ adiecta habēda eſt: ⁊ certe non pōt tam cōtrarijs modis admitti: q̄ ridiculū eſſet: ⁊ ad hoc q̄ non audiaꝝ ꝯtraria petens. facit. C. de fur. l. j. ⁊. j. q̄ſi ap. ſit. l. ij. ¶. ſed ſi alius.

PAter seuerinam. ¶ Casius. Titius i testāmēto ſuo deſignauit nuptijs seuerinā ꝑcullā ſuā filiā elyo philippo ſuo cognato: ⁊ eidē ſue filie reliquit per fideicōmiſſum prędiū titianum ſi ipſa nuberet dicto elyo philippo: ⁊ ſi ei non nuberet: voluit dari idem prędium dicto philippo: ⁊ poſtea deceſſit dictus titius teſtator: poſtea deceſſit dicta puella anteq̄ eſſet viripotens: nunquid elyus philippus debet habere dictum prędium ex dicto fideicōmiſſo? Et dicitur q̄ non: quia non extitit cōditio dicti fideicōmiſſi eidem philippo relicti. nam ſm voluntatem defuncti videtur ita demum datuꝫ philippo fideicōmiſſuꝫ ſi ei dicta puella noluiſſet nubere: ipſa autem voluit nubere ei/ ſed nō potuit morte impediente. ¶ Jta fidicicom. Legaui fundum titio: ⁊ ita poſtea dixi. volo vt tu titius reſtituas fundum prędictum ſeio ſi ſine liberis decedas: certe ſi titius decedat etiam vno tantum filio ſuperſtite deficit ex voluntate teſtatoris conditio reſtituendi ſeio. ¶ Conditionuꝫ. Titius in teſtamē to ſuo dedit tutores filio ſuo ⁊ reliquit dictis tutoribus fundū per fideicommiſ. ſub condi. ſi tutelam filij in annum decimumoctauum geſſerit: ⁊ deceſſit dictus teſtator ⁊ poſtea tutores id egerunt vt reſtituerentur curatores filio predicto teſtatoris: quoniam ipſe iterea factus fuit adultus ⁊ adminiſtrauerunt curam vſq̄ ad decimumoctauū annum. nunquid babebunt dictum fundum: Et videtur q̄ non. quia teſtator dixit de geſtione tutele ⁊ non cure ⁊ ipſi pro parte adminiſtrauerunt curam vt dictū eſt. dicit tñ hic q̄ bene debēt habere: q̄ verba ꝺditionū q̄ ponunt⁹ teſtamētis cōſideranꝺ. ꝑ volūtate teſtatoris: volūtas aūt teſtatoris talis fuit vt tutores habeant fideicom. ſi ipſi adminiſtrent bona filij ſiue vt tutores ſiue vt curatores. ¶ Socrus. Titia habens filium ſeium: qui ſeius habebat vxorem ſemptoniā: fecit teſtamētum ⁊ dicte ſue nurui reliquit tali modo fideicom. relinquo. c. nurui mee ſi cum filio meo ſeio in matrimonio perseuerauerit. ⁊. ſi ab eo non diſceſſerit: ⁊ ita fuit conditio ⁊ non facēdo: ⁊ diſceſſit poſtea dicta titia ſocrus: poſtea dicta ſemptonia nurꝰ diuertit a dicto ſuo viro ſine culpa ipſius viri: certe nō habebit dicta. c. quia defecit conditio ſua culpa: ea autem cum viro manente non cedit ante dies dicti fideicom. q̄ ipſa cepit mori: vel q̄ ceperit mori maritus. morte aūt ſua: vel mariti veniente dñi cedit dies⁹ conditio exiſtit. ⁊ quia morte viri conditio exiſtit non habet locum cautio mutua. que ſolet habere locū cuꝫ condi. eſt in nō faciēdo: ⁊ nō pōt exiſtere per mortē alterī⁹: puta ſi fideicommiſ. relictum eſſet nurui ſi capitolium non aſcenderet

UNIVERSIDAD

vt bñ diri. ſ. c. cum talis. in prin. ¶ Fideicõmiſſa. Titius in teſtamẽto ſuo reliquit liberto ſuo ſticho fideicõmiſſa quedã menſtrua ⁊ annua ſub ea conditione q̃diu geſſerit idẽ libertus res filie ipſius patroni que remanebat patrona ipſius liberti: ⁊ deceſſit dictus teſtator: poſtea cum libertus vellet adminiſtrare res dicte filie ipſa, phibuit: certe mibilominus habebit libertus fideicõ miſſa predicta quolibet menſe ⁊ anno: ſ̃z ſi dicta filia mutet poſtea voluntatem ⁊ velit adminiſtrari res ſuas per libertum re ſumunt dicta fideicommiſſa conditionem vt. ſ. non aliter preſtentur libertо q̃ ſi ipſe adminiſtret res dicte filie, nam dicta fideicommiſſa relicta in ſingulos meſes ⁊ annos ſunt plura: ⁊ ideo in quo libet ineſt dicta conditio. Viuianus.

a ¶ Nõ nupſerit. id eſt nu bere voluerit. ſic. ſ. õ verbo, obli. ſtipulatus.

b ¶ Oporteat. vt ſ. de leg. i. l. pe. ⁊. ſ. eo. l. in cõditionibus. Accur.

c ¶ Deceſſerit. ⁊ ſic cõtra patris voluũtatẽ nil agit: non ergo dicit nolle cum nec velle poſſit. ſic. ſ. loc. l. q ad certum. ⁊. j. de re. iur. l. velle. Argu. ſ. j. de fur. l. qui vas. §. vetare.

Additio. Dic q̃ ibi liq tur in prohibẽte petere ⁊ ibi erat pſona in qua cadebat nolũtas ⁊ voluntas ſm Bar. hic.

d ¶ Vel vno. vt. C. quando dies lega. ced. l. cum vroi.

e ¶ Pro voluntate. i. pro voluntatis ſuſpitiõe. ad quod eſt. ſ. eo. l. ſ cõditionibus. Accur.

f ¶ Dati. quibus fuit relictũ aliquid ſi geſſerunt tutelaz in. xviij. an. vt. j. patet.

g ¶ Jd egerit. adultus facius petendo eos in curatores: nec ipſi ſe excuſauerũt cũ poſſent. vt inſti. de exc. tu. vl' cu. ſ. pe.

h ¶ Non videbitur. quoniam certum eſt teſtatorem etiam per curam tutelam itelleriſſe. Sic ergo not. q̃ hoc verbum tutela ad tempus retinet propriam ſignificationem: ⁊ poſt aſſumit aliam ⁊ impropriam. ſic. ſ. de vulg. ſub. l. cẽturio. Sed argu. contra. in eo. ti. l. verbis. ⁊. l. in pupillari. nec enim vere tutor poteſt dari adulto. vt. ſ. de tu. ⁊ cura. da. ab bis. l. feic. ⁊ ſm hoc dic conſtituerẽtur. ſ̃z per confirmationem. vt inſti. de curatoribus. §. dantur. ſic. C. de cur. fur. l. ſi. §. ſed cum antiquitas. Jté not. hic q̃ ſufficit ſieri equipollens. ſic ⁊. ſ. de leg. ij. l. fideicommiſſa. ſi cui. Sed arg. contra. ſ. man. l. ſi. §. ſi. Additio. Dic q̃ illa non eſt contra immo concordat ſm Bar.

i ¶ Diuortio. ⁊ ſic pſeueratione ſublata.

k ¶ Ceperit. q: tunc demũ pſeueratio certa eſt an interuenerit vel nõ.

l ¶ Quia morte. bona rõ. vt. ſ. eo. l. cum ita. §. titius. ⁊. l. auia. §. titio. ſ̃z certe imo hoc caſu non eſt bona. ideo qz cum malo mulieris omine. i. fortuna proponitur. ⁊ ſic cautio locum habere dz. vt. ſ. eo. l. cũ ita. in prin. ⁊. §. j. que eſt contra. ſed certe imo multe gaudent de morte maritorum. Arg. tñ contra. C. de iure do. l. ſi. in ſi. j. rñ. vbi triſtantur. Jtez poteſt z alio modo q̃ morte viri deficere perſeueratio. vt diuortio culpa viri interueniente. Additio Dic ſm Bar. q̃ iſta ratio non eſt bona: quia imo triſtantur bone mulieres. vt. l. ſi. j. fin. j. reſpon. C. de iur. dot. Ray. vero dicebat q̃ mulieres male gaudent: bone triſtantur. ſed regula ẽ ſm eum q̃ omnes mulieres ſunt male. vt l aut. vt mat. debi. ⁊ credi. §. quia vero. ergo iſpicitur quod cõiter accidit: ſed iſta ratio ſm Barto. etiam non eſt bona: quia mulieres diligunt virum etiam vltra filios. Dicit tamen idem Bart. q̃ poteſt eſſe talis conditionis vir ⁊ vxor q̃ expectare mortem viri non eſſet triſte. vt ſi vir eſt ſener: ⁊ vxor iuuenis. vt p eundẽ Bar. in. l. mutiane. ſ. eo.

Vxores multe gaudẽt de morte virorum.

m ¶ Prohibente. niſi propter fraudem prohibeatur. vt. ſ. de an. leg. l. meuia. in prin.

n ¶ Reſumunt. relicta. Sed ſ. C. de condi. inſer. l. ſi. So. ibi fauor libertatis: vel ibi non reintegrãtur. qz prioſius. p remiſſo eſt quod ſemel erat dandum: ſed nec hic reintegraſ quod ꝓteritum eſt: ſ̃z qõ futurũ eſt quaſi plures ſint cõditiones ⁊ plures adminiſtrationes. vñ ſ̃z aliq̃ vel alique ſint remiſſe non tñ p hoc ceſſe ſũt remiſſe. Jté not. Inconſtantia q̃ñs p̃mittit. pmitti inconſtantiaz. ſic j. de colſ. bono. l. nõnũ q̃. ⁊. ſ. de actio. emp. l. ſi ſterilis. §. fina. ⁊ depoſi. l. j. §. penul.

o ¶ Plura ſunt. ſ̃z legata. vt. j. de ver. obli. l. pluribus. §. j. ⁊ de dona. cã mortis. l. ſenatus. §. fin.

¶ Am auꝰ. ¶ Caſus. Titi⁹ babẽs filiũ ſeiũ ⁊ bñs nepotẽ gaiuz et alio filio ſm̃ortuo: inſtituit eos ſibi beredes ⁊ petijt a nepote ꝑdicto vt ſi mozeretur intra triceſimum annum reſtitueret ſuam partem bẽditatis dicto ſeio ſuo patruo: et deceſſit hic titius. poſtea dict⁹ ſuus nepos deceſſit intra ꝑdictam etatẽ liberis ex ſe relictis: certe per coniecturã pietatis defi cit conditio fideicõmiſſi patruo relicti: ⁊ iõ illud nõ habebit: qz inuentur minus ſcriptũ in verbis dicti fideicõmiſſi. q̃ ꝑſumam⁹ dictũ p teſtatorẽ ꝑſumim⁹ auté eũ dixiſſe ⁊ in mente geſſiſſe: vt ita demuz habeat patruus fideicõmiſſum ſi nepos decederet ſine liberis. Ciuianus.

p ¶ Deceſſe. ſlo. tacitũ defectuz conditionis: ad q̃ eſt. C. de inſti. ⁊ ſubſti. l. gñaliter. §. fina. ⁊ de fideicõmiſ. l. cuz acutiſſimi. ⁊ argu. ſ. de bere. inſti. l. quotiens.

¶ Jta legatũ. ¶ Caſus. Seius inſtituit heredem Gaium ⁊ Sempronium: ⁊ iuſſit eis vt daret titio. c. poſt decem annos ſi ipſe titius non exegerit ab eis ſatisdationẽ de dicto fideicom. ei p eos preſtando adueniente die: ⁊ poſtea deceſſit dictus teſtator: ⁊ poſtea titi⁹ deceſſit itra dictum tempus: nunquid tranſmittit ad heredem ſuum dictum legatum: Et ꝓ q̃ ſic. q: exitit conditio predicta eo titio morẽte: eo enim moriente certum eſt q̃ amodo non petet ſatisdationẽ ab heredibus. Viuianus.

¶ Jta legatũ. ¶ Caſus. Titius ſtipulatus eſt a Gaio ⁊ Sempronio: ⁊ ſi non nupſerit[a] idem pecidium philippo dari voluit: non duz viripotens puella diem ſuum obijt. Reſpondi cum in conditionibus teſtatozum voluntatem potius q̃ verba ꝓſiderari opozteat[b]: Elio philippo fideicommiſſuz ita datum videri: ſi ei pcula defuncti filia nubere voluiſſet. Quare cuz ea prius q̃ viripotens fieret vita deceſſerit[c]: conditionem extitiſſe non videri.

¶ Non videtur ſine liberis decedere qui vnum tñ filium relinquit. b. d. Bar.

¶ Jta fideicommiſſo dato volo reſtituas ſi ſine liberis decedas cõditio deficit ex volũtate: vel vno[d] filio relicto ſuperſtite.

¶ Verba vſq; ad tempus poſſunt ſtare in ꝓpria ſignificatione: ⁊ poſt tps trãſire ad impropriam. b. d. Bar.

¶ Conditionũ verba q̃ teſtõ pre ſcribunt ꝓ volũtate[e] conſiderant: ⁊ ideo cuz teſtõ tutores dati[f]: qñ interea puer adoleuerat id egerit[g] vt curatores ipſi conſtituerentur: conditio fideicommiſſi talis ꝓſcripta ſi tutelam in annũ. xviij. geſſerint/defeciſſe non videbitur[h].

¶ Conditio que poteſt impleri in vita legatarij expectatur: nec eſt locus mutiane cautioni. b. d. Bar.

¶ Socrus nurui fideicõmiſſum ita reliq̃rat ſi cuz filio meo i matrimonio perſeuerauerit. diuortio[i] ſine culpa viri poſt mortez ſocrus facto defeciſſe conditionem rñdi: nec ante diem fideicõmiſſi cedere q̃ mori ceperit[k] nupta vel marito: ⁊ ſi non nupſerit verbis fideicõmiſſi reliquit. Q:

Capacitas llegatarij qñ inspiciat.

a ¶ Conditio. In conditionali enim legato inspicitur solummodo tempus conditionis existentis capax sit vel non legatarius. vt.j.de leg.prestan.bo.pof.contratabu.pe.l.interuenit.in puro vel in relicto in die certum inspicitur tempus conditi testamenti.vt.j.de iure fis.l.iij.§.ꝑi autem.in hereditate autē inspiciuntur tria tempora.vt.§.de here.instit.l.si alienum.ꝛ instit.de here. quali.ꝛ dif.§.i etranei.ꝛ facit ad.l.§. de leg.ij.l. non ops.ꝛ.§.de leg.iij.l. si deportati.

SI fundus. ¶ Cas⁹. Instituit mihi heredē titiū:ꝛ legauit fundū seio sub condītione si nauis ex asia venerit.ꝛ decessi.postea dictus titius heres legauit i suo testō dictum fundum sempronio pendente adhuc dicta condītione.ꝛ decessit dictus me⁹ heres.postea extitit dicta cōditio quaꝫ apposueram.certe habebit dictum fundū dictus seius cui ego legaui sub conditione:ꝛ nō sempronius cui bēs meus legauit. Itē nec locuꝫ religiosum ī eo fundo facere beres poterit.nec seruitutē imponere poterit bēs:ꝫ cum effectu vt perseueret ipsa seruitus.imo si imponat seruitutē finietur seruitus existēte cōditione sub q̄ legauī. Aiuia.

b ¶ Recedit.i.ad eū nullo modo venit.vt.§.gb. mo.vsufru.amit.l. si sub conditione.

c ¶ Poterit.s.cuꝫ effectu vt perseueret.

d ¶ Finietur. interim ergo tenuit impositio seruitutis ꝛ alienatio.vt.C. cōia de le.l.fi.§.sinautē. ꝛ.§.quēadmo. ser.amit. l.is cui.§. fi. nisi in libertate.vt.§.q ꝛ a qui.l.generaliter.§.i.§ bodie cōtra seruaꝫ etiam in aliꝭ ꝑdictis.vt ī auf.de resti. ꝛ ea que pa.§.i. colt.iij. ꝛ facit.j.ti.j.l.fundo.ꝛ.§.de leg.j.l.si fundum.ꝛ.j.de fideicōmiſ.liber.l. generaliter.§.fina.

DE genus. ¶ Casus. Legaui sempronie mulieri cētum si titio nō nupserit.certe perinde habēduꝫ est ac si post mortē titij ei sempronie legassem.quia tunc certum erit q̄ ipsa titio non nubet. ꝛ tunc demū poterit petere legata sempronia. vnde si ipsa velit statim capere legata ꝛ cauere mutiana cautione de non nubēdo titio nō auditur.vt ꝛ plene dixi.§.eo.cum talis.in ptin.sed si ipsa nubat alij nihilominus titio mortuo consequitur legatum ab herede meo. Aiuia.

e ¶ Ac si post mortem.quo ad quid:quia sicuti tunc cuꝫ legatum est post mortem titij:titio demum mortuo potest peti legatum:sic ꝛ cum dicit si titio nō nupserit:sed quantum ad aliq̄ est differētia:q̄ cum dixit post mortē titij nō transmittit ad heredes nisi primo titius et postea malier moriat:non autē econtra si primo decedat mulier.

f ¶ Nec mutiana.que ideo hic non habet locum quin viuente legataria hec valeat conditio existere. vt.§.eod.l.cum ita.§.titius.ꝛ.l.titio fundus. Rog.

g ¶ Nubendo. Crederet quis q̄ si alteri nuberet/ꝫ nullo tpe titio: q̄ nō debeat statim consequi legatum.quod remouet:nam cōsequitur legatū titio mortuo ꝛ sic conditione proculdubio impleta. Sed nōne in hac ꝓ hibitione videt cogitatum de primis nuptijs. vt in pmissione. vt lego tibi decē si mupseris titio.vt.§.e.l.hec conditio.hoc est si bodie cōtrabit cum alio videat impleta conditio de nō nubēdo titio:Rñ.nō.q̄ ꝓbibitio indistincte facta gñaliter est accipiēda.vt.§.quod me.cau.l.si mulier.§.i.at permissio ex defuncti tacita voluntate ad primum aptaf.ꝛ facit.C.de indic.vidui.tol.l.j.

ALiquando. ¶ Casus. Multotiens euenit q̄ legatum datum sub conditione intelligitur purum:ꝛ quod legatum datum pure intelligitur conditionale. De primo ponit duo exempla.ꝛ primū est tale.

fideicōmissum petere posse cuius conditio[a] postea extitit/ q̄ ciuitatem romanam recipiat.

¶ Alienatio rei legate sub cōditione vel impositio seruitutis irritatur cōditione ad uentē.b.d.Bar.

Pomponius. Lex.cxiij.

SI fundū a testatore sub condītione legatum heres alij pendente cōditione legauit postea existente conditione que priori testamento proposita fuerat: neq̄ proprietas a priore legatario recedit[b]: nec locum religiosum in eo fundo heres facere:nec seruitutes imponere poterit[c]: sed etiam imposita seruitus finietur[d] existente conditione.

¶ Conditio negatiua que potest impleri viuo legatario nō impletur prestita cautione mutiana.b.d.Bar.

Iulianus. Lex.cv.

HOc genus legati si titio non nupserit:perinde habendū est ac si post mortem[e] titij legatum fuisset.et ideo nec mutiana[f] satisdatione interposita capere legatum potest:sed ꝛ alij nubendo[g] nihilominus legatum consequitur.

¶ Expressio eorum que tacite insunt nihil operatur. Item conditio tacita ex testamento prouenientis impedit transmissionē. b.d.Barto.

Gaius. Lex.cvj.

ALiquādo accidit vt sub cōditione datum legatuꝫ prius[h] itelligatur: veluti quod sub eadem conditione relictuꝫ est sub qua etiam heres alius institutus est. Item qō sub hac conditione relictum est: si hereditatem adierit[i]:ꝛ ex diuerso quoc̄ purum datum legatum conditionale videt: veluti quod sub conditione eadem ptum est:quia sub contraria conditione datum intelligitur[k].

¶ Dictio hoc amplius nō est solum repetitiua legati/sed etiam conditionis prearnbulum.b.d.Bar.

Secuola. Lex.cvij.

LIbertis omnibus ita legauit domū:ꝛ hec verba adiecit : vt in ea habitent liberti ne de nomine exeat:ꝛ vt ad vnuꝫ qui novissimus extitit perueniat : ꝛ eo[l] amplius eisdez libertis meis dari volo fundū seianū.quciusꝫ est an conditio appolita ne de nomie exiret ad sequens quoc̄ legatuꝫ pertineret:Respondi pertinere.

¶ Ad heredē ius implēde conditionis non transit vt fideicōmissuꝫ perficiat.b.d. Bartolus.

Idem. Lex.cvij.

ATestatore rogatus vt acceptis[m] centum nummis restitueret hereditatem titie cohere di sue:adita hereditate decessit[n]: similiter ꝛ titia[o] ātēq̄ daret.c.que situm est an heres titie offerendo c.fideicommissū partem heredita tis consequi possit:Respondi heredem conditioni parere non posse.claudius magno ingenio de iure aperto[p] respondit cum potest dubitari an in proposito conditio esset[q].

Instituit mihi heredem titium sub conditione si nauis ex asia venerit. ꝛ sub eadem condi.legauī seio.c.Secundum exēplum est tale. Instituit mihi heredem titium pure ꝛ legauī seio.c.sub condi. si titius adierit hereditatem meam.nam his duobus casibus intelligerētur tacite dicte condi.ꝛ si non essent apposite in legato.vnde legatum non faciunt conditionale.vt.§.e. conditiones extrinsecus dixi. Se secundo autez ponit vnum exēplum.ꝛ est tale. Legaui seio.c. pure: ꝛ postea ei ademi dictuꝫ le gatuꝫ si nauis ex asia venerit vsq̄ ad annū: certe istud legatū puruꝫ amodo erit cōditionale:quia cū legatū purū admittur sub ꝓditione peride est: ac si sub ꝓtia ꝓditione datū fuisset. nō habebit ergo hoc casu seius legatū nisi transiuerit annus: ꝛ ifra dictum annuꝫ nauis nō venerit. Aiuia.

b ¶ Purū.quo ad transmissionem: nam si legatarius decedat ante condītionem bene transmittit.vt.ꝛ.quando dies lega.ce.l.si dies.§.fi. ꝛ.l.si titio.§.i. ꝛ dic rationem vt ibi. Accurs.

i ¶ Adierit. S3 quare seius si sic dicam. si voluerit tibi lego:nam etiā eo non dicto erit in voluntate tua:ꝛ tamen est con dītionale. vt.§.e.l.si expressum:Respondō. hoc tacite inest hic.ibi nō.im mo acquiritur ignoranti ꝛ anteq̄ velit. vt.§.de legatis.j.l.cum pater.§. furdo.ls postea repudiare possit.ꝛ facit.§. ō leg. ij.l.iij. ꝛ de here. instit.l. trebati⁹.ꝛ.§.codē.in cōditionibus.j.rñ.ꝛ.§.j.

l ¶ Intelligitur.vt et.§. de legatis.j.l.si post mortem.§.fina. ꝛ de adimē. legata.l. si legatum pure. ¶ Et no. et hac.l. q̄ pure relictum est conditionale, ꝛ econtra.

LIbertis. ¶ Casus. Titius legauit omnibus libertis suis vnā domum/ꝛ dixit. Lego eis dictam domū vt in ea habitent ne de no mine meo exeat eadem domus: ꝛ ad vnum ex libertis qui nouissimus extiterit perueniat:ꝛ eo amplius volo dari eisdem meis libertis fundū seianum:ꝛ in hoc legato fundi non repetat conditionem siue modū adiectam vel adiectum legato domus predicto:nunquid tacite intelligeret repetita? Et dicit q̄ sic. Aiuia.

m ¶ Et eo.id est preter domum.vt ꝛ.§.de lega.ij.l.si pure. ꝛ sic p ista verba cum fiat repetitio prioris legati intellige eandē cōditionē repentam in sequēti legato.sic.§.eo.l.auia.ꝛ.l.legatum sub cōditione.

n ATestatore. ¶ Casus. Instituit mihi heredem/titiam ꝛ seium ꝛ rogauī eundem se ium vt acceptis.c.nummis restitueret suam partem hereditatis dicte titie sue coheredi:ꝛ postea decessi. ꝛ titia ꝛ seius adierunt hereditatem meam:ꝛ postea decessit idem seius. ꝛ etiaꝫ titia anteq̄ ipsa titia daret dicta.c.seio.nunc queritur an heres titie possit offerre heredi seij.c.ꝛ consequi partem hereditatis mee que venit in partem seij:ꝛ dicitur q̄ non.ꝛ est ratio ſm Claudium.quia dubium est in hoc casu vtrum ego testator voluerim facere conditionez per dicta verba vt acceptis.c.nummis ꝛc.an non voluerim facere conditionem sed modum. vnde presumitur me facere voluisse conditionem: ꝛ sic heres titij eam non poterit adimplere.q̄uis si apparet me voluisse denotare modum:vnde heres titie bene admitteretur ad predicta. Aiuianus.

o ¶ Acceptis.a titia coherede.vt.ꝛ.patet. Accur.

p ¶ Decessit.heres rogatus. Accur.

q ¶ Et titia.sc̄ꝫ decessit.

r ¶ Aperto.s.idem addēdo rationē cum potest dubitari ꝛc.

s ¶ Conditio esset.quasi dicat claudi⁹ verba illa vt acceptis centum.s.vi

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

mo dī possunt intelligi ⁊ sic parebit heres. ⁊ possunt intelligi in vi condi tionis ⁊ ita nō parebit heres. Jn dubio autem. i. cum est incertum qua liter illa verba stellererit testator: claudius pro 2ditione intelligit ea. R. Et fm hoc bc dicto vt ponitur pro si. Sed videtur cōtra buic. l. ff. de contrab. n. emp. l. cum ab eo. vbi in dubio non presumitur conditio: sed certe imo ibi consideran dum dicit quod actus est non aūt attendit verba: licet solem⁹ dicere q; vt/ denotet modum: si vero denotet cōditionē. Jtem videtur cōtra. ff. de iure dot. l. si mulier. §. ex asse. in fi. §. vbi dicit nō posse alij restitui bereditatem q; cui iussum est. sic ergo nō heredi fideicommiss. Jtez sicut heres nō trāsmittit non aditaz. vt. C. de cadu. tollen. §. in nouissimo. sic nec titia ius quod habuit. sed bec lex innuit cōtra. si in vi mo di ponantur verba. Sed certe posito q; non expedit vel nō oportet segt q; non ops. vt. C. de resan. vē. l. ratas. illud aūt econtra constat q; mortuo rogato anteq; restituatur heres eius tenet. vt. j. ad treb. l. si ei⁹. §. si gs rogatus. Jtē no. ius offerendi ad heredē nō trāsire. sic. j. e. l. tales. §. i. ⁊ ar. j. de fideiuss. l. fideiussor. §. fin. Sed arg. cōtra. ff. de in diez adiec. l. si predio. in princi. Ac. **Additio.** Dic fm Bar. q; ille qui iplet cōditionez cōsequit aliquid er cā onerosa: vt ibi. secus si ex cā lucrativa: vt bic.

Jnuitis. ¶ Casꝰ. Jnstitui mihi beredes titiū ⁊ seium. ⁊ sticho seruo meo dedi libertatem si dederit titio centum. et nibil de peculio stichi dixi. ⁊ decessi. possēt stichus de dit titio dicta cētū er peculio suo inuitis dictis bēdibus scīēte titio. nūquid stichus? Et dicitur q; sic. Sz bres poterit repetere dicentum a titio p petitionē bereditatis cum possideat eam pecuniaz pro possessore vel possidere videtur. Viuia.

a ¶ Possint. Contra. ff. de statuli. l. si peculium. §. de illo. vbi dat inuitis bēdibus. Sed ibi erat ei plegatū: vt in pain. illius legis. Jtē quo aduocant bēdes cum teneantur actione in factum: Rñ. boc de rigore. de eg tate vero remouētur ex cep. in factum. vt. ff. de condi. cau. da. l. iij. §. fi. q; est contra. ⁊ facit. ff. de statulibe. l. iij. in pain. Accur.

Q Ui sub cōditiōe. ¶ Casus. Jussi stichū seruū meū liberū cē si redderet rōnes eorū q; er bōis meis administrauit ⁊ gessit ⁊ decessi. nūc querit q; vel q; habeat facere eorū dictus seruus si vult libertatē cōseq: Et dī q; ītruor dz facere ad boc vt ipleat cōditionē libertatis. Primū est. vt doceat se nō subtraxisse aliq; er his q; acceperit er rōnib⁹ dñi cis. Scōm est. q; doceat se nō scripsisse in rōnib⁹ expēdisse illud q; non expēderat. Tertium est. vt soluat heredi meo illud q; scriptus est i libro rōnū remansisse apud eū. Quartum est. vt doceat debitores eū q; ipse cōtrarit gerēdo negocia mea fuisse idoneos eo tpe quo ipse credidit eis ⁊ eius cōditionis fuisse dictos debitores in dicto tpe vt dimittens paterfa. eis creduturus fuisset. Quintum aūt non dz docere. f. dictos debitores fuisse idoneos tpe quo mortis me qui eram eius dñs. Viuia.

b ¶ Prescripserit. i. in preiudicium veritatis scripserit. sic. C. de trāsact. l. cum ea. Accur.

c ¶ Fuerat. i. contingebat. ⁊ facit. ff. eo. l. cum seruus. ⁊. j. de manumiss. te sta. l. si ita. ⁊. l. qui filium.

T Ales. ¶ Casus. Legaui titio ⁊ seio. c. si monumentum post mortem meaz mibi fecerint in quo ego sepeliar. certe nō poterit' vnus

eorum habere partē pecunie ⁊ facere parte monumenti: imo oportet vt totum fiat monumentum: q; indiuidua cōditio est: si aūt esset diuidua secus esset de egtate. ⁊ de h ponit duo exempla. Unū est tale. Legaui fundum titio si ipse prestiterit. c. sumphoro ⁊ genuario seruis meis pone et decessi: certe de stricto iure nō aliter habebit fundū titi⁹ nisi prestet. c. dicto sumphoro. ⁊ genuario in vita eorum: sed de egtate si sūphor⁹ decessit anteq; titi⁹ esset in mora plādi dicta. c. consequitur idem titius dimidiā partē fundi si det genuario viuēti dimidiā partē de dictis. c. Scōm exemplū est tale. Legaui titio ⁊ seio fundū si dare tt. ci in fumus meū ⁊ in impēsas pferendi corpotis mei in aliā regionē in qua volebam sepeliri: certe de stricto iure nisi vter; dederit dictā pecuniaz neuter habebit aliq; de legato: q; pdicta cōditio nō pōt expleri nisi per vtrūq; ſ de equitate si vn⁹ eorum det partez dicte pecunie: cōsequet pie fundi predicti eis legati. ¶ Discus respondit. Dedi liberta tez stichō seruo meo si rōnes reddereret eorum q; er bonis meis administrauit ⁊ gessit: ⁊ decessi. nūc q̄rit vbi ipse debeat reddere rōnes. f. vtrum vbi ego decessi: aut ibi vbi ipse seru⁹ relict⁹ est puta bononie: aut ibi vbi ipse seru⁹ velit: Et dī q; si bc res erat causa reipubli. absēs seru⁹ dz ire ad cū ⁊ ibi reddere rōnes: sec⁹ si esset alibi nō causa reipub. ⁊ ita er loco estimādum est vbi debeat reddere rationes. Jtem estimandum est er persona beredis puta si bcres est nobilis ⁊ magna persona: veniet ad eus seruus ad reddēdum rōnē etiaz si non abfuit causa reipublice. Viuia.

† Rationis redditio an offō iudicis vt ſ ture pe tat. vide in l. ſ. offō. ⁊ ibi nico. de neapo. ff. de eu. et ra. bis stra. ⁊ ibidē facit bal. ff. gā distinc.

d ¶ Omnibus. sunt enim indiuidue vñ si vn⁹ facit totum sibi ⁊ alij prodest nisi testator non habuerit satis p vnum pareti: vnus aūt si pariē faciat non prodest: vt bic. ⁊. j. de manu. testa. l. si ita fuerit seruus. ⁊. j. de bered. inſti. l. pater familias. ⁊. C. de condi. insert. l. pe.

e ¶ Viueret. ad quod est. ff. e. l. a testatore.

f ¶ Dante. ⁊ sic pro diuidia cōditionē implentē. Sed contra. ff. e. l. qui duobus. Sol. bic alter decesserat qui alterius coberes non fuerat: quod ibi fuit. ⁊ facit. ff. de an. leg. l. seio amico. ⁊. ff. e. l. cui fundus.

g ¶ Consecuturum. ergo defecit. legatum pro parte propter defectū condi. vt no. ff. e. l. in testamento.

b ¶ Non potest. de verboruz rigore. Accur.

i ¶ Bedissent. in predictam causam vel aliam.

k ¶ Alteri. construe alteri legatum debeaf dando ⁊ c. ⁊ bic debeatur pro sua parte. vt ⁊. ff. e. l. cui fundus. ⁊ facit. ff. de reli. l. at si qs. §. funeris.

l ¶ Legatum. pro sua parte.

m ¶ Discus respondit. licet non bene.

n ¶ Estimandum. ar bitrio iudicis qui dicet statuliberum venire ad patronum si est nobilis ⁊ magna persona patroni: vel est a remotis lz non absit causa reipublice vt dixit discus: vel an tute possit ire ad eum. arg. C. de condi. insert. l. fina.

Q Uum filius. ¶ Casus. Jnstitui filium meū mibi heredē. ⁊ rogaui euz vt si decederet anteq; posset res suas administrare restitueret titio bereditatem meam: ⁊ decessi: ⁊ postea dictus meus filius egressus fuit. xx. annos nō tñ puenit ad. xxv. nunq; titius dictū fideicō missum habebit: Et dī q; sic. anteq; enim sit. xxv. annoruz non dz posse res suas administrare quin in integrum restituatur si leditur. Viuia.

¶ Posset.

Domponius. Lex. cix.

Jnuitis heredibus ex peculio statuliber pecuniam titio det/ liber quidem fit: sed titius qui inuitis heredibus sciens accepit pro possessore videtur eaz pecuniam possidere: vt auocare eaz bi qui inuiti fuerunt possint[a].

¶ Conditio reddendarum rationuz nō impletur nisi de bis que scripta sunt in eo dice rationum fiat fides si vera negentur: ⁊ nisi restituantur reliqua si qua sunt. nec im putatur gestori paupertas debitorum superueniens: si tempore quo contrarit fecit vt diligens paterfamilias. b. d.

Idem. Lex. cx.

Qui sub cōditione rationuz reddēdaruz iussus est liber esse: docere dz cōstare fidē oibus q; ab eo gesta sunt: vt neq; subtraxerit quid er his que acceperit: neq; expensum rationibus pscripserit[b] qō nō dederat. sed ⁊ qō reliquum fuerat[c] per contextum scripturz est remanere apud eū/ soluere debet. neq; enim aliter liber esse pōt q; si boc modo cōditioni sub qua data est libertas satisfecerit. Ceterū debitores cum quibus ipse cōtrazit non vtiq; in diem mortis dñi sui fuisse idoneos prestare cogendus est: sed eo tēpore quo bis creditum est eius cōditionis fuisse vt diligens paterfamilias bis crediturus fuisset.

¶ Conditio indiuidua pluribus apposita non potest ab omnibus impleri. diuidua vero er causa diuiditur: tam er parte implentium q; er parte eorum in quorum personis dz impleri. b. d. Bar.

Idem. Lex. cxi

Tales conditiones si monumētū puta fecerint plurib⁹ eorum habere partē pecunie ⁊ facere partē monumenti: imo oportet vt totum fiat monumentum: q; indiuidua cōditio est: si aūt esset diuidua secus esset de egtate. ⁊ de h ponit duo exempla. Unū est tale. Legaui fundum titio si ipse prestiterit. c. sumphoro ⁊ genuario seruis meis pone et decessi: certe de stricto iure nō aliter habebit fundū titi⁹ nisi prestet. c. dicto sumphoro. ⁊ genuario in vita eorum: sed de egtate si sūphor⁹ decessit anteq; titi⁹ esset in mora plādi dicta. c. consequitur idem titius dimidiā partē fundi si det genuario viuēti dimidiā partē de dictis. c. Scōm exemplū est tale. Legaui titio ⁊ seio fundū si dare tt. ci in fumus meū ⁊ in impēsas pferendi corpotis mei in aliā regionē in qua volebam sepeliri: certe de stricto iure nisi vter; dederit dictā pecuniaz neuter habebit aliq; de legato: q; pdicta cōditio nō pōt expleri nisi per vtrūq; ſ de equitate si vn⁹ eorum det partez dicte pecunie: cōsequet pie fundi predicti eis legati. ¶ Discus respondit. Dedi liberta tez stichō seruo meo si rōnes reddereret eorum q; er bonis meis administrauit ⁊ gessit: ⁊ decessi. nūc q̄rit vbi ipse debeat reddere rōnes. f. vtrum vbi ego decessi: aut ibi vbi ipse seru⁹ relict⁹ est puta bononie: aut ibi vbi ipse seru⁹ velit: Et dī q; si bc res erat causa reipubli. absēs seru⁹ dz ire ad cū ⁊ ibi reddere rōnes: sec⁹ si esset alibi nō causa reipub. ⁊ ita er loco estimādum est vbi debeat reddere rationes. Jtem estimandum est er persona beredis puta si bcres est nobilis ⁊ magna persona: veniet ad eus seruus ad reddēdum rōnē etiaz si non abfuit causa reipublice. Viuia.

Paulus. Lex. cxij.

Um filius rogatus fuisset a

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

a ¶ Posset.i.etatis legitime foret.ad quod est.ff.de mino.l.j.in fi.
b ¶ Decessisset.nō tamen habebat.xxv.an.ff forte ipet rauit vemaz etatis:qō hic nō prodest.vt.C.de bis qui ve.eta.impe.l.fi.fm Azo.
¶ Ad legē falcidiā. ¶ Superioribꝫ ✝libris z titulis dixit de legatis ✝ que defalcantur p lege falcidiam:ideo de ea dicit.

✝Hñā continuationes gl.sedē bar. ✝Et de cō dimonib⁹,q legatis infe rant.Alex.

Lex falcidia.

Lex falcidia. Lex. j.

Lex falcidia[c] lata est quepzimo capite liberam legandi facultatem[d] dedit vsqꝫ ad dodrantem[e] bis versis:qui ciues romani sunt qui eorum[f] post hāc legem rogatam testamentum facere volet vt eaz pecuniam easqꝫ res quibuscꝫ dare legare[g] volet/ius potestasqꝫ[h] esto vt hac lege[i] sequenti licebit.

Secundo[k] capite modum legatoꝝ cōstituit his verbis. Quicunqꝫ ciuis romanus post banc legem rogatam[l] testamētum faciet[m] is quantam cuicꝫ ciui romano pecuniam iure publico dare legare volet ius potestasqꝫ esto ei. dum ita detur legatū ne minus q̄ partem quartam bēditatis eo testamēto beredes capiant eis qbus ita datum legatū ve erit:licet capere eā pecuniam sine fraude sua.i.si nō sit in fraudē legatarij.vsqꝫ beres qui eam dare pecuniam iussus dānatusve erit eam pecuniam debeo dare quam dare dānatus est. Auia.

patre: si anteq̄ res suas administrare posset[a] decessisset[b] beredi tem titio restitueret:z egressus.xx. annos decessisset rescriptum est ficticiō missum deberi.

¶ Ad legem falcidiam. Titu.ij.

¶ Legata relinqui possunt vsqꝫ ad tres partes ex quattuor partibus bonorum z q̄ tenus vltra beres grauatus est resecaret ex prouisiōe legis falcidie:qz quarta apud beredē remanere debet.b.d.vsqꝫ ad.§.lex falcidia.Aleran.

Paulus.

Lex falcidia[c] lata est quepzimo capite liberam legandi facultatem[d] dedit vsqꝫ ad dodrantem[e] bis versis:qui ciues romani sunt qui eorum[f] post hāc legem rogatam testamentum facere volet vt eaz pecuniam easqꝫ res quibuscꝫ dare legare[g] volet/ius potestasqꝫ[h] esto vt hac lege[i] sequenti licebit.

Secundo[k] capite modum legatoꝝ cōstituit his verbis. Quicunqꝫ ciuis romanus post banc legem rogatam[l] testamētum faciet[m] is quantam cuicꝫ ciui romano pecuniam

¶ Lex falcidia. a falcidio consule: ✝q eaz rogauit a populo.vt.j.subijcit rogatam.vt inflit.de iure na.§.lex.non autem a pretore: quia ipse p se sine populo fecisset.vt insti.de iure natu.§.pretorum. Ité cum liceret per ius ciuile totam substantiaz legare non potuisset pretor ipso iure re fecare quod facit falci.vt.C.eod.l.penulti. nam vnum ius ciuile ab alio tolli potest.vt inflitu.de leg.agna.rute.§.fina.non autem a pretore potest tolli ciuile ipso iure:quod patet in contratabu.j.de bo.pos.contrata bu.l.filium.§.sed quemadmodum. Alij dicunt ✝eandē dici a falce: q resecat vt falx.

¶ Facultatē dedit.i.datam ✝firmauit. ✝vt.j.de verb.sig.l.lege hoc verbe nire.ab initio enim p.l.xij.tab.data fuit bec facultas.vt inflit.eo.i prin. z in auc.de nup.§.disponat.

¶ Ad dodrantē. hoc er secūdo ✝capite.vt.j.§.ij.nā verba primi sunt generalia q̄ incipiunt:qui ciues ꝛc.nam modo loquitur paulus.

¶ Qui eozum.i.is qui eozum.i.de eozū nomine ✝q̄ sunt ciues romani post banc ꝛc.similis est lectura.ff.de adop.l.nec ei.§.eozū, sed certe im mo nō omnis:quia nō itestabilis.vt.ff.de testa.l.fi queramus,z.l.is cui. z.l.cum lege.Accur.

¶ Dare legare.dare z legare pro eodē ponuntur. vel ✝dare per donationē causa mortis.legare p legata z fideicōmissa.sed certe immo nō oibus.q:excipiuntur non capaces quos habes institu. de lega.§.legari. Ité nec omnimodo.vt institu.de bere.istitu.§.impossibilis. Additio. dic q̄ legislator habuit bic respectum ad quantitatē nō ad qualitatē vel modum. By.z Aler.

¶ Jus potestasqꝫ.i.ius z potestas pro eodē.z facit.j.de verb.sig.l.verba.vel ius vt psonalis actio locum habeat.z potestas vt trāseat ddiū z detur rei vēdicatio,tales enim actiones cōpetunt pro relictis.vt insti. de leg.§.nostra autem.

¶ Hac lege.i.huius legis capite sequēti. nam hoc primus gsiale erat fz restrigitur p sequēs:z sic ponitur vt pro sicut.

¶ Secundo. Hec sunt verba pauli vsqꝫ illuc:quinqꝫ ꝛc.vbi icipiūt vet ba secundi capitis.

¶ Rogatam.i.iterrogatam a populo.vt.ff.dixi.

¶ Faciet.qui modo sit testabilis.vt.ff.dixi.

¶ Jure publico.id est iure ✝cōmuni.i.quod spectat ad publicaz vtilitatē.vel.i.quod spectat ad solēnitatē testatorum.vt.C.de testa.l.testandi.z.ff.de testa.l.ij.

¶ Jus potestasqꝫ.hec verba expone.vt.ff.dixi.

¶ Quartam.hec? quarta iure institutionis: habere debet.vt.j.cod.l.quod autem.est alia iure publico[p] dare legare volet ius potestasqꝫ[q] esto: dum ita detur legatum ne minus q̄ partem quartam[r] hereditatis ex eo testamento beredes capiāt: eis qbus quid ita datum legatumve erit eam pecuniam sine fraude[s] sua capere liceto. Jsqꝫ beres qui eam pecuniā dare iussus dānatus erit eam pecuniam debeto[t] dare quam damnatus est.

¶ Ad testamenta confirmata per fictionem legis cornelie pertinet lex falcidia. hoc dicit Barto.z Aleran.

¶ Lex falcidia etiam ad eos[u] qui apud hostes moriuntur propter legem cornciam pertinere videtur: q̄ ea lex[x] perinde eozum testamenta[y] confirmat atqꝫ si in ciuitate decessissent[z] propter quam fictionē[a] lex falcidia z omnes[b] testamentarie[c] pertinent;quc tamen possunt locum habere[d].

¶ Lex falcidia locum habet in legatis q̄ de iure pretorio tm̄ debentur:z in bis quorum dies cedit ab adita hereditate: z i bis que ex postfacto an debeanꝫ apparet. hoc dicit Bartolus.

¶ Ad eos qui omissa causa testamenti[e] ideo iure hereditario trebellianica que ex vniuersitate ōtrabitur. vt.j. ad trebel. item est debitum iure nature que bodie augetur.vt in auten. de trien.z semis.§.j.coll.iij. Accursius.

¶ Fraude. nam si fraus legatarij interuenerit nō debetur legatus. vt.j.ad trebel.l.paulus respondit.si certa fuerit.z.C.de lega.l.non est dubium.z ff.de bis qui. vt indig.l. rescriptum.

¶ Debeto. ipatiui modo tertie pſone.

¶ Lex falcidia. ¶ Cas⁹. Xp⁹ in ciuitate sua existens fecit testamentū in quo legauit vltra dodrā tem hereditatis fue ita q̄ bēdi nō remaneret quarta si solueret integra legata z postea fuit capt⁹ ab hostibus:z ita testm̄ fuū per captiuitatem fuit ruptum: et postea decessit apud hostes. nunquid in dicto suo testamento habet locum lex falcidia ita scz q̄ beres possit detrabere q̄rtā legatarijs. Et videt q̄ non ꝑcedat bec q̄stio cum p captiuitatē ruptum fuerit testm̄ vt dictum est:sed certe ita q̄ bs locum ꝑpter legem cornelia:q̄ dicta lex cornelia perde cōfirmat testameta ab hostibus captoꝝz i ibi mortuoꝝm ac si in ciuitate eoꝝ decessissent: fingit enim mortuos apud hostes z mortuos fuisse prima hora captiuitatis:propter quam fictionē lex falcidia p dicta z omnes alie leges testamētarie pertinēt ad testamēta illoꝝz qui capti z mortui sunt apud hostes;que tn leges locum bre possunt fieri sunt multe.ff.de testa.z in multis alijs locis in corpore iuris q̄ tractāt circa testameta. Quedam enim sunt q̄ locum habere nō possunt l testamēts captoꝝm z mortuoꝝm apud hostes sicut sunt ille q̄ incipiūt testamētum marinna vel media capitis diminutione.vt inflt.qb.mo. testameta firmantur.§.nō tn. Auia.

¶ Ad eos.i.ad eoꝝm testamenta.

¶ Ea lex.scz cornelia.

¶ Testamenta. ante captiuitatē non in captiuitate facta.ff.de testa.l. eius.z.l.lex cornelia.in prin.z.ff.de vulga.sub.l.lex cornelia.

¶ Decessissent. finguntur enim ante captiuitatē decessisse. vt dictis.ll.

¶ Fictionē legis cornelie.

¶ Et omnes.scz leges.

¶ Testamētarie.i.q̄ loquuntur de viribus testamēti ſpecta pſona testantis z istituti:z ipsa solēnitate quam testator adhibuit.

¶ Locum bre.hoc ideo q̄ q̄das sunt q̄ non pñt bre locum vt illa q̄ dicit seruum nō posse habere bēdē.

¶ vt.C.de ia suc.l.ferunt. Ité illa q̄ dicit hereditatē moriētis apud hostes esse nullam.vt.j.de verb.sig.l.ij.§.fi.q̄ oēs sunt ꝗra. Sz illa sunt vera ✝inspecta veritate: hic fictione vt valeant.z ideo.d.ll.nō habēt hic locum.z facit.j.eo.l.filius.§.nec huic.

¶ Ad eos qui. ¶ Casus. Jnstitui mibi beredem titiuz z multa legata abeo reliqui quibusdam:z decessi.postea titius in fraudē legatariorum omisit adire hereditatem meam ex testamento z aduit ab intestato vt legatarios legatis fraudaret:certe per edictum pretoris quod ē.ff. si ex omissa causa testamenti.l.j.in prin.perinde tenetur legatarijs ac si adiuisset ex testamēto:z p dē edictum inducitur in dictis legatis potestas legis falcidie ad detrabendam de bis quartam si ego testator legaui vltra dodrantem:non autem habet locum directo ipsa lex falcidia:q̄ ipsa habet locum adita ex testamento hereditate. Sed z si institui dicum titium sub conditione si iuraueris fe facturum domum vel aliquid aliud z ab eo vltra dodrātem legata reliqui:habet locum pretextas legis falcidie in dictis legatis:in quo quidē casu remittitur heredi p pretorē cōditio

nelia perde cōfirmat testameta ab hostibus captoꝝz i ibi mortuoꝝm ac si in ciuitate eoꝝ decessissent: fingit enim mortuos apud hostes z mortuos fuisse prima hora captiuitatis:propter quam fictionē lex falcidia p dicta z omnes alie leges testamētarie pertinēt ad testamēta illoꝝz qui capti z mortui sunt apud hostes;que tn leges locum bre possunt fieri sunt multe.ff. de testa.z in multis alijs locis in corpore iuris q̄ tractāt circa testameta. Quedam enim sunt q̄ locum habere nō possunt l testamēts captoꝝm z mortuoꝝm apud hostes sicut sunt ille q̄ incipiūt testamētum marinna vel media capitis diminutione.vt inflt.qb.mo. testameta firmantur.§.nō tn. Auia.

¶ Ad eos.i.ad eoꝝm testamenta.

¶ Ea lex.scz cornelia.

¶ Testamenta. ante captiuitatē non in captiuitate facta.ff.de testa.l. eius.z.l.lex cornelia.in prin.z.ff.de vulga.sub.l.lex cornelia.

¶ Decessissent. finguntur enim ante captiuitatē decessisse. vt dictis.ll.

¶ Fictionē legis cornelie.

¶ Et omnes.scz leges.

¶ Testamētarie.i.q̄ loquuntur de viribus testamēti ſpecta pſona testantis z istituti:z ipsa solēnitate quam testator adhibuit.

¶ Locum bre.hoc ideo q̄ q̄das sunt q̄ non pñt bre locum vt illa q̄ dicit seruum nō posse habere bēdē.

¶ vt.C.de ia suc.l.ferunt. Ité illa q̄ dicit hereditatē moriētis apud hostes esse nullam.vt.j.de verb.sig.l.ij.§.fi.q̄ oēs sunt ꝗra. Sz illa sunt vera ✝inspecta veritate: hic fictione vt valeant.z ideo.d.ll.nō habēt hic locum.z facit.j.eo.l.filius.§.nec huic.

¶ Ad eos qui. ¶ Casus. Jnstitui mibi beredem titiuz z multa legata abeo reliqui quibusdam:z decessi.postea titius in fraudē legatariorum omisit adire hereditatem meam ex testamento z aduit ab intestato vt legatarios legatis fraudaret:certe per edictum pretoris quod ē.ff. si ex omissa causa testamenti.l.j.in prin.perinde tenetur legatarijs ac si adiuisset ex testamēto:z p dē edictum inducitur in dictis legatis potestas legis falcidie ad detrabendam de bis quartam si ego testator legaui vltra dodrantem:non autem habet locum directo ipsa lex falcidia:q̄ ipsa habet locum adita ex testamento hereditate. Sed z si institui dicum titium sub conditione si iuraueris fe facturum domum vel aliquid aliud z ab eo vltra dodrātem legata reliqui:habet locum pretextas legis falcidie in dictis legatis:in quo quidē casu remittitur heredi p pretorē cōditio

✝Immo c erat tribunꝰ plebis. bar. ꝙ.alex.z.ff.dixi. Jus ciuile ꝑtorium tolli nō ꝑt. ✝Jllaz appiobāt prediti scrib. ✝Sequuntur prediti scribentes. ✝Et etiaz ex pito quo ad mēt sed non quo ad ꝺba ff.ꝺy. alex.z vin. ✝Jsta expositio placet Alin. ✝Jsta fedida est me llor z tutior fm Alexā. z Alincē.

✝Sequit Bo.Alincē.

✝Aliā fcz bar. ✝Aue pro pite vocat falcida .p. z Alexan.

✝Alliñ ca llb⁹ enume ratis.l.l.fer uus.j.alle.

✝Bolo. fedz tur bar. ✝ig. pau. Bmo. alex.z vſn.

UNIVERSIDAD DE CHILE

iurisiurandi: ꝛ sic est heres etiam si non adimpleat cõditionem iurisiurandi vũ tamen faciat illud quod debebat iurare. vt. ff. de cõdi. isti. que sub cõditione. Sed ꝛ si legati centũ seruo meo cũ libertate hec lex falci. locũ habebit. ꝛ est ratio. quia legatum predictum differtur in id tempus quo liber futurus est. ꝛ id tempus adite hereditatis per heredẽ meum. vt ff. quando di. lega. ce. cum legato. nam si nõ differret legatũ in dictum tempus nõ valeret legatum: cuꝫ ipse legatarius seruus existens acgereret heredi. sicꝫ ab herede si bimetipsi legatum foret qõ esse non potest. vt. ff. de lega. j. legatum est. ff. j. ꝛ ideo nec falcidia locum baberet. Item ꝛ si ei qui apud bostes est datum sit aliquid nomine legati hec lex falcidia locum habebit. vnde ei valet legatum. Iuuia.

menti possident hereditatem non pertinet lex falcidia: sed p edictuꝫ† pretoris[a] inducit potestas legis[b]: idemqꝫ est si iurisiurandi conditio remissa fit: sed ꝛ si seruo suo testator data libertate legauerit: quia differtur in id tẽpus quo liber futurus est[c]. Item si ei qui apud bostes est: aut ei qui nondum natus est[d] datum sit aliquid: hec lex locũ habebit.

De legatis relictis deo vl municipio detrabitur falcidia. b. d. Alex.

Ad municipuꝫ[g] quoqꝫ legata: vel etiam ad ea que deo[h] reliquũtur lex falcidia pertinet.

Ad omnia legata que debent de substantia testatoris proficisci pertinet lex falcidia. b. d. Bar.

Non solum autem ad res proprias[i] testatoris legatas/ sꝫ ad alienas lex pertinet: ꝛ omne[k] qõ ex bonis defuncti erogatur refertur ad banc legem: siue in corpore cõstet certo[l] incertove: siue pẽdere/ nũ-

a ¶ Pretoris. q̃ eñ pretor dicit legata solui. licet ab intestato succedatur: idem et falci. inducit. vt ff. si quis omis. cau. test. l. duo. et. l. quia autem. circa princip. ꝛ. C. si quis omis. cau. testa. l. fin. ff. j. eo. l. filius. §. ꝛ heres. ꝛ. j. vt leg. no. ca. l. ei quoqꝫ. Item si prorsus nullũ fuit testamentum sed codicillus. quia locum habet falci. vt. C. quãdo di. le. ce. l. fina.

b ¶ Legis. vt habeat locum. vt. ff. si quis omis. cau. testa. l. duo. §. fi. ꝛ. l. quia autem. §. j.

c ¶ Remissa sit. a pretore. vt. ff. de condi. insti. l. que sub cõditiõe. i princ. iure enim ciuili neqꝫ hereditas neqꝫ legatum sub conditione relictũ valent nisi impleta conditione. vt. ff. ti. j. l. qui heredi. §. fi. Cum ergo pretor remissa conditione iurisiurandi confirmat legatum: idem inducit ꝛ falci. vt hic. Accur.

d ¶ Futurus est. scilicet adite hereditatis. vt. C. de cadu. tollen. §. in nouissimo. ꝛ est bona hec ratio. si enim statim cederet hic dies lega. a morte testatoris inutile esset quasi seruo sine libertate datum. vt. C. de leg. l. seruis.

e ¶ Apud bostes est. cui relictum valet etiam si redeat postꝫ cessit dies relicti. ff. vt. ff. de here. instit. l. illa. §. j. et. C. de capti. l. captum. et. l. ius postliminij. licet quidam exigant eum reuersum tempore quo cedit dies.

f ¶ Natus est. qui pro nato habetur. vt. ff. de statu homi. l. qui in vtero. ꝛ dic etiam si est postbumus alienus iure nouo: licet olim secus. vt insti. de lega. §. libertos. ꝛ. §. postbumus.

g ¶ Ad municipum. ¶ Casus. Instituit mihi heredem titium ꝛ multa legata ab eo reliqui etiã vltra dodrãtẽ. iter que legaui municipibus bi ra ni centum. ꝛ ecclesie sancti petri alia centum ꝛ ita deo. nunqd de eis duo bus legatis detrabetur falcidia per heredẽ: Et dicꝫ sic. hoc tamẽ quod dixi in legato ecclesie siue dei corrigitur p aut. de ecclesiasticis ti. §. si autẽ heres que ad pias ꝛc. Uiuia.

h ¶ Ad municipum. qbus põt legari. vt. ff. de leg. j. l. si heres. §. vicis. ꝛ l. ciuitatibus. ꝛ. j. ad trebel. l. oibus. ꝛ. ff. ti. j. l. municipibus.

i ¶ Deo. celesti. idẽ in terreno. vt. C. e. l. iij. Sed in celesti ꝛtra. in auf. de ecclc. ti. §. si autem heres soluendo. col. ir. Sol. bic deo: ibi ad pias causas. vt pontes ꝛ itinera. vt. C. de sacrosan. ec. l. ad istructionem. sed hoc non valet per. l. C. de epis. ꝛ cle. l. si qs ad dedinandam. §. pe. que est similer huic cõtra. nisi dicas illã legem # si qs. corrigi p. d. aut. vel scõ # refert deo vt bic an ecclesie vel pie rei: vt ī cõtrariꝫ. Uel verius hoc corrigitur per aut. fed in quarta debita iure nature + est fecus. vt. C. de testa. l. qñ in prioribus. Accur.

k ¶ Et omne. pteter libertatẽ que p falcidiaꝫ nõ minuitur. vt. ff. de testa. l. papinianus. §. quoniam.

l ¶ Certo. vt in specie. icerto vt in genere. vt arg. j. de ver. obli. l. i executione. §. pro parte. Uel pone + de icerto. ff. de leg. j. q duos. ꝛ. l. si qs a filio. §. pe. ꝛ. ff. de reb. dub. l. si fuerit. Accur.

ro: mensura: aut etiam si ius" legatum sit vt vsufructus: aut quod in nominibus" est.

Si legatuꝫ soluatur anteqꝫ aliud trãsfundatur lex falcidia locum habet: secus si postea. Item quod mortis causa datur ad euitandum alterius legati prestationeꝫ ad legem falcidiam non pertinet. boc dicit Bartolus.

Item si ita legatum sit: heres meus scio penum dato: si non dederit decem dato: quidam putãt[o] omnimodo in legato decem esse: penum autem mortis causa capi[p] nec in falcidiaꝫ imputare ad heredem posse. ego autem dico si incõtinenti heres penum soluerit: videri boc legatum esse ꝛ in legem falcidiam imputari posse / ꝛ qõ dixi incontinenti/ ita accipiendum est cuꝫ aliquo spacio[q]. q. si iam mora facta soluerit heres penuꝫ: tũc nec legatũ eñ accepisse nec in falcidiã[r] imputari posse: iam enim transfussum[s] legatum esse ꝛ decem deberi.

m ¶ Jus. nõ quodlibet. ꝛ sic restrigitur p sequentia: nã cetere seruitutes vt pote idimidue nõ defalcã tur. # vt. ff. ti. vsufruct.

n ¶ In noibus. vt lego tibi que mihi debes vel quod titius debet.

Item si ita. ¶ Casus. Titius ita legauit seio: heres meus scio penum dato: ꝛ si non dederit decem eidem dato: ꝛ multa alia legata reliquit gbusdaꝫ: ita q̃ excessit dodrãtem hereditatis sue ꝛ sic habet locum ler falci. mãc queritur vtrum heres detrabat falcidiam de penu: an de decẽ? Et certe de illo: de bis duobus detrabet falcidiam quod indicatur esse legatuꝫ quãtum ad exactionẽ. Quidam autẽ dixerunt omnimodo decem esse in legato. penum autem capi causa mortis: ꝛ sic nõ esse legatum. ¶ Paulus autẽ distinguit: vtrum incontinenti heres penum soluit scio: ꝛ tunc esse videtur legata penus ꝛ de ea detrabetur falcidia: an mora iam facta: ꝛ tunc non videtur legatarius accepisse legatuꝫ: nec potest de ea penu detrabi falcid. tam enim id est post moram per heredẽ factam in soluenda penu transfusum videtur legatuꝫ penoris. in. r. ꝛ. r. debetur legatario nõ posse detrabi de penu falci. ꝛ quod dixi post moram heredis habet locum: ꝛ si ab initio ita legatum esset scio: heres meus si penum nõ dederit scio r. eidẽ dato: quia hic penus non est legata: ꝛ si datur penus legatario capitur causa mortis ꝛ non iure legati: quia deficit conditio legati: scil. de decẽ data. scilicet penu legatario. fuerunt enim decem legata sub cõditione si penum heres non daret. dico autem bere des fuisse in mora in boc vltimo casu cum potuit dare penum ꝛ non dedit: interueniẽte tamẽ interpellatione. vt. ff. quando dies le. ce. si penum. Sciasetiam extra casuꝫ q legata penu continẽtur ea que sunt parata ad esum ꝛ ad potuꝫ. quod dic vt. ff. de penu. legata. l. iij. Uiuia.

o ¶ Penum. quid sit penus vt. ff. de penu leg. l. iij.

p ¶ Putant. ꝛ male. Accur.

q ¶ Capi. ergo non est legatum. vt. ff. de dona. causa mor. l. mortis causa capitur.

r ¶ Imputari posse. i. in computatione q̃ sit fm legem falcidiam. f. vt de boc penore sicut ab alia re legata quartam detrahat heres. Item # vt (quasi non habeat heres aliquid de hereditate licet penũ habeat quam prestaturus sit) ab omnibus legatariis fal. detrahat fꝫ Azo. Ité quod dicit bec. l. penum legatam: est contra. ff. de penu le. l. j. vbi est in pstatione tñ. Solu. + ibi incipit a conditione: at bic diffiguitur: ꝛ ibi littera contradicat fm. Bꝺ. Uel bic + non esse oppolita non posse peti vt ibi: ꝛ deberi vt bic: ꝛ statim dices. Accur.

s ¶ Spacio. + quod magis intellectu pcipi ꝛc. vt. ff. ꝛ ra. ba. l. quo enim. ꝛ de solu. l. ratum. ꝛ. l. quod dicimus. ꝛ facit. ff. de verb. obli. l. cõtinuus. in prin. ꝛ. ff. de testa. l. bẽdes. §. fina. ꝛ. ff. de adul. quod ait. ꝛ de col. bo. l. si quis filium. §. j. imo vsqꝫ ad ltes contestatam sup decẽ. vt. ff. quando dies lega. ce. l. cum sine. vel interpellatur sup penu. vt. ff. eod. titu. l. si penum. Additio. Dicꝫ ibi loquitur de purgatione more: bic de tempore quod habet heres ad soluẽdum post interpellationẽ nẽ in mora cõstituatur. Pau. Imo. ꝛ Uin.

t ¶ Nec in falcidiam. id est non detrabetur de eo falcidia: vtpote non legato. fed falcidiam minuet # a ceteris detrabẽdam. Sed q̃ritur an detrabatur falcidia de mortis causa capione: Quidem q non vt bic: fed boc est + propter moram heredis que ei nocet. vt argu. ff. l. ij. ꝛ. l. alienus. ꝛ. l. cum pater. Item pro eis. j. eod. l. acceptis. Sed certe + ibi heres non dat sed accipit: vel alius dat. tu dic detrabi. vt. C. eodem. l. pe multima.

v ¶ Transfusum. Ab initio ergo duo sunt legata. scꝫ penus. ꝛ. r. sed dicitur vnum propter vnam exactionẽ: # ꝛ er postfacto apparet qõ ex ea in legato peffectũ. Item dicas q penus nõ est in petitione. vt. ff. de penu leg. l. j. est tamen in obligatione ciuili ꝛ naturali donec in mora nõ est

heres:

† Sed pedl ens pretoris indicit potestatẽ legis. facit. ff. vt. C. ti. extra.

a Pretoris. q̃ eñ pretor dicit legata solui. licet ab intestato succedatur: idem et falci. inducit. vt ff. si quis omis. cau. test. l. duo. et. l. quia autem. circa princip. ꝛ. C. si quis omis. cau. testa. l. fin. ff. j. eo. l. filius. §. ꝛ heres. ꝛ. j. vt leg. no. ca. l. ei quoqꝫ. Item si prorsus nullũ fuit testamentum sed codicillus. quia locum habet falci. vt. C. quãdo di. le. ce. l. fina.

† pprobatur Uin.

‡ Plas gl. sequit bar. ꝛ Uin.

Melꝰ dixisset ipsum §. Alexan. ꝛ Uin. + Displicet Bar. Alex. et Uincen. + Sequit bar. et Uin.

‡ Jtẽ ex plo non vt let. q ibi si lega. ff. ne iterũ cõtrahe. ff. vt. C. ti. extra fm Uin. * Si bene cauti essimus tio. Alex. et Uin.

Utrag expõ places d. alexan. ꝛ Uin. + Nihil est bar. ꝛ Uin. ‡ Plas sequitur bar. ꝛ alex. ꝛ nil. * Facit glosa § mor. in. c. q̃ quo pter. extra delec. * Nihil est d. alexã. ꝛ Uin. ‡ Immo ideꝫ si solue ad euitãdã actionẽ alterꝰ legati. bar. sale xan. ‡ Sequit bar. pau. et alexã.

* Appro bat p Bar. pau. alex. et Uin.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

beres: sed ideo nō petitur: q̄ testator qui penā apposuit. f. r. si penum nō dederit penū petinoluit. sed fola. r. ⁊ probantur bec. j. q̄ñ deo leg. ce. Leam sine. ⁊. l. si penū. Alij* dicunt fola. r. esse in obligatione sine incepit a cōditione sine a legato. arg. j. de actio. ⁊ oblig. l. obligationū fre. §. fi. ⁊ q̄ dicit h̄ trāffusum legati. i. legati prestationē nō obliga. q̄ nulla est fm eos: sed oino contra. l. si penum.

a ¶ Jdēq; si tī mora iam fit facta‡ et sic est idē vt penus nō sit in legato: sz quo ad falcidiam secus: q. §. non detrabit beres propter morā fuā: bic detrabit: vt. C. eo. l. si quis quadringenta. sed alij‖ dicūt idem etiam quo ad falcidiā vt non detrabatur vt ibi no.

Jdēq; crit etiam si ab initio ita legatum datum fit si penū non dederit decez dato: quia hic penus non est legata: ⁊ penus si daf mortis causa capitur: quia deficit legati conditio.

¶ Si aliquod diuiduū sit legatum de ipso detrabitur falcidia nō de estimatione ipsius: sed estimatur vt sciatur an falcidia locum habeat. b. d. Barto.

b ¶ Si vsufructus † legatus sit/ qui et diuidi potest: non sicut cetere seruitutes indiuidue‖ sunt: ve teres quidem estimandum totuz vsumfructum putabant: et ita cō stituendum quantum sit in legato‖. Sed aristo a veter um opinione recessit. Ait cīm posse quartam partem ex eo fieri ex corpori bus hereditatis. Jdēq; iulia. recte probat: sed operis serui legatis (cum neq; vsus neq; vsufruct‖ in eo legato esse videtur) necessaria est veterum sententia‖ vt sciamus q̄tum est in legato‖: quia necessario ex omnibus que sunt facti‖: pars decedere debet‖/nec pars opere intelligi potest. Jmmo ⁊ in vsufructu si querat q̄tū‖ hic capiat cui vsufructus datus est: q̄tum ad ceterorum legatorum estimationem aut etiam bu ius ipsius‖ ne dodrantē excedat legatum necessario ad veterū sen tentiam reuertendum est.

¶ Si legatur aliquid debitori creditori in casibus in quibus legatū valet detrabetur falcidia solū de cōmodo representationis. hoc dicit Alexan.

¶ Si quis creditori suo quod debet quit: aut inutile legatū erit si nullum commodum in eo versa bitur‖: aut si propter representationis puta cōmodum vtile erit lex quoq; falcidia in eo cōmodo locum habebit‖.

¶ Heres repetit a legatario si habet vltra q̄ habere deberet fm. l. falcidiā. hoc dicit Alexan.

¶ Si legatarius possessionem nactus est: et non potest auocari ei res‖: quia voluntate heredis errātis‖ nactus est possessio-

l ¶ Si queratur q̄tū. hic est sensus q̄ in duobus casibus restituitur ad veterū opinionē etiam in vsufructu. ¶Primus si debitū est q̄ñ habeat locuz lex falcidia ppter cetera legata q̄ sunt relicta: et propter vsumfructū qui est relict‖. Secūdus cū est dubiū an habeat locū lex falcidia propter vsumfructū q̄ tātū relictus est et nulla alia legata: in his enim duobus casibus estimatur vsufructus: vt appareat si lega tum est vltra dodrātem: sed tamē falcidia nō retinebitur etiam his casibus de estimatione: ‡ sz de ipso legato vsufructu. Sz q̄tū estimabit: Rñ. q̄ñq; multū q̄ñq; paruz. niam si turris est legat‖ vsufructus: multū pprietas/ parū vsufruct‖. Itē si vsufruct‖ equi vel etiā serui senis relinquit pue ro: proprietas parū/ vsu fructus plus estimat. et ecōtra si vsufructus serui pueri seni relinquat mul tum proprietas: quia cito sperat or redire et diu vtilis futura: et sic ex ālitate rerum‖ et personarum varia fit estimatio‖ facit ad hoc. j. e. l. heredi tatū. Itē dic‡ fm Ro. q̄ in his casib‖ vbi multo plus valet proprietas q̄ vsufructus nō detrabet heres falcidias: quia in ppietate nuda quartam‡ plus q̄ quartā habet nō ob. j. e. l. quereba tur. §. si vero centum tm. quia ibi ideo ex eo q̄ in presenti reficitur quarta seruat: necipsa actio in quartam imputat: q̄ ex eo q̄ aliquādo exigēdum foret: legatarius dodrantē perciperet: q̄ testator omnia in legatarios distribuerat: ceterū si nō distribuisset: bo reddi tātū in quartā imputaret quātū nominū persecutio vendi posset. vt. j. eo. l. si in quantitate. §. magna. bic autem cum in presenti‖ nuda propietas tātū vel plus estimetur q̄ vsufructus: nulla merito de boc legato vsufructus quarta detrabit: immo si forte multa alia reliquit testator in quibus nihil heredem resedit: tāto minus nomine quarte de ceteris legatis detrabit beres: q̄to plus quarta in nuda ppietate habet: ⁊ hoc est q̄d dicit q̄tū ⁊c. sic ergo fit estimatio vt sciamus q̄tū sit mi nus quarta detrabendū de ceteris relictis. nō vt quartā estimationis vsufructus habeat beres: quia in legatis quarta in nuda propietate a defuncto sibi est seruata.

m ¶ Ipsius. qui creditori. ¶ Casus. Cū debeř titio. r. legaui ei illud quod ei debebā. nūquid in boc legato habebit locū lex falcidia: ⁊ distinguitur: aut valuit legatū aut nō. ¶Primo casu habet locū falcidia. Secūdo nō. valet aūt dictū legatū: si ego testator debebā eidem titio dicta decem sub cōditione vel in diem: quo casu valet/ideo q̄ ipse titius creditor ba bet cōmodū ex legato propter representationem: q̄ potest statim petere ab berede meo: et de dicto commodo repsentationis extrahet beres meus quartā nō valet autem dictū legatū si ex legato nō habet creditori aliq̄ cōmodū: puta q̄ erat purū debitū: ⁊ tūc sine dubio nō habet locum falcidia. Aluianus.

n ¶ Uersabit. vt. j. e. l. vbis. ⁊. §. de leg. j. l. si creditor. in prin. ⁊. l. seq.

o ¶ Habebit. vt. §. de do. prele. l. ij. §. idē querit. §z vltra cōmodū nō. vt j. eo. l. cū dotem. ⁊ ratiōe dicti cōmodi potest grauari. vt. §. de lega. iij. si deportati. §. fi. nisi in casu. vt arg. §. in eo tit. ‡ l. ij. §. fi rem. ⁊ facit in fti. de leg. §. er cōtrario. ⁊. §. de leg. ij. l. debitor. in prin.

¶ Si legatari‖. ¶ Casus. Inter alia legata que reliqui vltra dodrātē hereditatis mee: reliqui titio fundum/ ⁊ decessi: postea titius nactus fuit possessionem dicti fundi volūtate heredis mei credētis plura esse in hereditate q̄ essent: et itanō potest beres meus auocare fundum ab eo per aliquod interdictū: postea repetit beres q̄ habebat locum falcidia in legatis: qualiter cōsulet sibi aduersus dictū titium? Et dicitur q̄ datur ei cōdictio indebiti cōtra titium vt q̄ supra dodrantem dicti fundi legati est/ osseratur eidem heredi per eūdem legatarium. i. offeratur quarta legati: de quolibet enim legato debet beres habere quartam: ex quo locus est legi falcidie. Aluia.

p ¶ Res. i. rei possessio puta per interdictum quoruz legatorum: q̄ est verum cum consensit beres legatario post aditam hereditatem: secus si ante. ⁊ vt. j. quo. leg. l. j. §. quod ait pretor.

q ¶ Errantis. quia putabat plura esse in hereditate q̄ erant: sed in le-

* Et male Bar. pau. ⁊ Alexā.

* Hec opposition. latter. ⁊ di plicet Bar. pau. alex. ⁊ alii. n.

* Hec cōtra tenet fy alex. ⁊ vin.

† Videt per istū. §. q̄ fi sint dati iudices delegati q̄ ad ei iudicē sunt obligati by ve nire: vt ar. glo. l. c. pu dētiā super ver. teneat ver. ecōtra videt. extra de of. dele.

a Appiobat p Bar. alex. ⁊ vin.

‡ Jsta glo. sequit bar. pau. alex. ⁊ alii n.

‡ Jsta de que‖ Bar. ⁊ alii n.

‡ Jsta pena quit pau. alex. ⁊ vin.

‡ Appiobat p Bar. Ang. pau. alex. ⁊ vin.

‡ Hec est mat io varia. by fi fi re de iota re non p̄tes. l. meui. §. fi. ⁊ ibi bar. §. fami. her cl. glo. in l. j. C. cōmu. diuid.

‡ Et bene bar. ⁊ vin.

‡ Et sic in nute q̄ iste §. cōcordat cū illa. l. q̄re bak fm vin.

‡ Secūs de lega. iij.

† Sequun turbāc cl. pan. ⁊ vin.

UNIVERSIDAD

gato soluendo bene consentiebat: ꝛ nihil prohibet aliquem in vno errare in alio sentire + ꝛ sic non ob. contra. ff. de iuri. om. iudi. l. si per errorem. et. C. de iur. ꝛ fac. igno. l. cum testamento.

+ Vsta glo. est valde nota. ꝑm bar. ꝛ eas sequit Bal. in.

a C Actio. t. conditio indebiti ‡ vt. ff. de cõdi. inde. l. ij. ꝛ. l. qui exceptionem. §. si pars. ꝛ. C. eo. l. errori. ꝛ. j. ad trebel. l. heres cum.

‡ Quando b heres tradidit rẽ tanqꝫ suã. secus si tanqꝫ ipse legatarius. bar. ꝛ alex.

b C Offeratur. sub. bene. di.

C Interdum. ¶ Casus. Institui mihi beredem filium meũ impuberem: et ab eo legata reliqui nõ tamen vltra dodrantem: et ita propter ea legata non habebat locũ lex falcidia: et ita postea dixi: si filius meus hereditatez meam adiuerit et in pupillari etate decesserit: substituo ei titium. ꝛ ab eodem substituto multa legata reliqui: quo casu si impubes decedat in pupillari etate tenetur substitutus prestare legata a se relicta: ꝛ relicta ab impubere et contributione facta vtrorumqꝫ legatorum si habet locum lex falcidia detrabitur falcidia: et als non. vt. j. cod. in ratione. §. quod vulgo. et. j. cod. in duplicibus. ꝛ. l. seq. ¶ Pone ergo qꝫ ante qꝫ habeat locum substitutio tutor dicti impuberis inquietatur ab vno de legatarijs petentes ab eo integrum legatum: ꝛ volente cauere qꝫ redderet tantum quantum apparuerit eum accepisse ¶ plusqꝫ licuerit ei per legem falcidiam. apparuerit dico eo tempore quo habebat locũ substitutio: ante enim apparere non potest: nũquid impubes siue voreinus tenetur ei dare integrum legatũ accipere ab eo dictam cautionem? Et dicitur qꝫ sic. et idem est si alio modo veremur ne falcidia ex postfacto habeat locũ: puta qꝫ institui mihi beredem dictum filium meũ impuberem: et quedam sub conditione legaui quibusdam/et quibusdam alijs. quedam pure. que sub conditione legata funt: an debeantur incertum est. ideo quia pendet earum conditio: et ideo si heres sine iudice soluere paratus sit pure relicta prospiciet sibi per dictam stipulationem siue cautionem quanto amplius ꝛc. Viuianus.

c C Interpolita stipulatione. bis verbis qꝫ to ꝛc.

d C Legata. a substituto impuberis relicta in pupillari testamento clausole gis consilio. vt insti. de pupil. substi. §. finaũt quis.

e C Sub conditione. subaudi pure quedam.

f C Paratus. sub. pure relicta. ꝛ facit. j. titu. j. l. j. in prin. ꝛ. j. eo. l. in ratione. §. qõ vulgo. ꝛ. l. in quãtitate. §. sed ꝛ legati.

C Jd qõ ex substitutione. ¶ Casus. Institui mihi beredes titiũ ꝛ seiũ et ambos adinuicem substitui vulgariter titium non vltra dodrantem sue partis legatis grauaui: a seio aũt tot legata reliqui qꝫ locũ habebat lex falcidia in sua parte bereditatis: postea titius qꝫ nõ erat grauatus suam partem repudiauit: et sic ex substitutione vulgari habuit eam seius: certe pars predicta titij non nimis grauata prodest legatarijs quibus legatũ est a seio: is enim beres: id est seius predict⁹ nimis grauat⁹ simul est heredi pure pro parte instituto ꝛ sub conditione pro alia parte institutus subaudi et coheredem habẽs: et in ea parte in qua erat institut⁹ pure erant tot legata relicta qꝫ habebat in ea locum lex falcidia: in ea aũt in qua erat institut⁹ sub conditione non erat nimis magnum legatorum grauamen. Item et dicas ertra casum qꝫ sunt similes in hoc: quia sicut superiori casu proficit legatarijs portio superuenies ex substitutione vulgari vt ibi dictũ est: sic et in isto casu proficit legatarijs portio superueniens propter cõditionem existentem. et bene dixi in hoc vltimo casu: qꝫ institutus pure ꝛ sub conditione habeat cohedem: qua als non esset similis primo: vt pote cũ statim adita heredi tate ex parte pure data haberetur pro pure insolidũ instituto. vt. ff. de acquirẽ. heredita. cũ heres institut⁹. §. j. et. l. sequen. Pabuisti ergo supra qd iuris sit quando pars non grauata accedit grauate: quo casu dictũ est augeri legata: sed si pars grauata accedit non grauate nõ augẽtur legata in quo ponitur taliter exemplũ siue casus: scilicet econuerso qꝫ supra dixerim. Jnstitui mihi titiũ ꝛ seiũ: et ambos adinuicem vulgariter substituti: et titiũ vltra dodrantem sue partis legatis onerati: partem autẽ seij non grauaui vltra dodrantem: postea titi⁹ qui erat grauatus suã partem repudiauit: et sic ex substitutione vulgari habuit eam seius non grauat⁹. nũquid legata a titio relicta augent: ideo quia apud seiũ succedentẽ ꝛ non grauatũ sunt omnia bona? Et dicit qꝫ nõ. ꝛ

nem: debitur actio[a] heredi vt id quod supra dodrantem est offeratur[b].

C Quando aliqua legata debentur ex substitutione/ vel in conditionis euentum legata prima prestãtur cautione recepta. hoc dicit Barto.

C Interdum omnimodo ne cessarium est solidum solui legatario interposita stipulatiõe qꝫ to amplius qꝫ per legem falcidiã ceperit reddi: veluti si ea que a puillo legata[d] sint non excedant modum legis falcidie. Veremur autẽ ne impubere eo mortuo alia legata inueniantur que contributione facta excedant dodrantẽ. Idem dicetur et si principali testamento/ quedam sub conditione[e] legata sunt: que an debeantur incertum est. Et ideo si heres sine iudice soluere paratus[f] sit: prospiciet sibi per banc stipulationem.

C Bona que ad coheredem perueniunt ex substitutione vulgari contribuitur cum beredẽ ex institutione: idem in legatis nisi nominatim relicta sint. hoc dicit Bartolus.

C Jd quod ex substitutione[g] co

heredis ad coheredem peruenit: proficit legatarijs[h]: tũs[i] enim filius est heres ex parte pure: ex parte sub conditione heredi institutor[k]: sed ea que ab eo legata sunt si omiserit adirionem non augebuntur: scilicet si ab eo nominatim[m] data sunt non quisquis[n] mihi beres erit.

C Si portio grauata accedit non grauate per ius accrescendi: non est locus contributioni. hoc dicit Bartolus ꝛ Alexander.

C Si coheredis mei portio exhausta fit/ mea integra: et illam vendicauero[o]: cassius confundendas esse partes existimat: procul⁹ contra[p]: in qua specie et iulius proculo assensit: quam sententiã probabilior⁹m esse puto. Sed et diuus antoninus iudicat se[q] dicitur[r] commiscendas esse vtrasqꝫ partes in computatione legis falcidie.

C Si portio accedit portioni postẽ legata ceperũt ab vtroqꝫ coheredes deberi: non est locus cõtributioni. hoc dicit Bartolo. et Alexander.

C Si coheredem mcum post

hoc est verũ si legata a titio grauato relicta, sunt ab eo nominatim per testatorem relicta. f. vt ipse tantũ titi⁹ ea ꝑstaret: nõ autem ita data sunt quisquis mihi beres erit: det talia ꝛ talia legata: quia si ita diriffet testatorvide rent eẽ repenita a seio substituto: ꝛ sic ꝑpter partẽ seij succedẽtis nõ grauatã auger enf: vt ꝛ. ff. de legã. j. licet. ꝛ deleg. ij. cum pater. §. ab instituto. Sz qd si portio dicti titij grauata fuit ex bauffta deneniat ad seiũ nõ grauatus iure accrescendi: nõ iure substitutionis: qr adinuicẽ nõ fuerãt substituti. nunqd pars seij nõ grauata proderit legatarijs titij grauati: ꝛ cassi⁹ estimauit cõfundendas esse dictas partes titij et seij. Sez vt pars seij iure accrescendi succedẽtis ꝑsit legatarijs titij qꝫ ad falcidie rõnẽ: ꝛ ita etiã iudicauit impator antonin⁹ in simili qstione: ꝛ male. vñ proculus dicit Jnz: dicit ꝛ bñ qr pars seij nõ grauata nõ ꝑdest legatarijs titij grauati. hoc dicit vsqz ad. §. si coheredẽ meum. Viuianus.

g C Jd quod ex substitutione. Sez vulgari.

h C Legatarijs. qbus est relictũ ab eo cui accrescit.

i C Jo. Sez heres vt subijcit.

k C Jnstituto. habenti coheredem ‡ als statim insolidũ asset heres. vt ff. de acqren. heredi. cũ heres. §. qui ex parte. ꝛ. l. sequen. et sic nõ esset similis superiori. Vel dic ‡ qr est similis quo ad hoc de quo agit: et ad hoc. j. eo. l. in ratione. in fine.

l C Ab eo. cui facta fuit substitutio vulga. vt. j. eo. l. qꝫ si alteruter. idez in pupillari. vt. j. eo. l. in ratione. §. quesitum.

m C Nominatim. vt ipse tãtũ + prestet vt dictũ est a testatore. nam sinõ expressit tñ vt legpollens: videntur esse repenita a substituto. vt. ff. de legã. j. licet. ꝛ. ff. de legã. j. l. cũ pater. §. ab instituto.

n C Non qsquis. i. nõ sic data sunt quisqs ꝛc. idem si simpliciter vt dixi. ꝛ. j. eo. l. qꝫ fundum. §. qui filium. ꝛ. §. fina.

o C Vendicauero. iure substitutionis. vt. ff. ꝓxi. §. vl dicit ure accrescẽdi vt differat a precedenti. §.

p C Proculꝰ cõtra. ꝛ bene ꝑm Jo. ꝛ Al. vt hic. ꝛ. j. eod. l. qꝫ si alteruter.

q C Judicasse. et ita assentit cassio: sed non ferua⁹: qr forte nõ fuit diffinitiua ‡ als seruaret: nisi qꝫ iustiman⁹ ‡ dixit contra. nam lex ista est ea qꝫ est. j. qꝫ si alteruter. videtur iustiniani. vt. C. de vet. iur. enucle. l. j. omnia merito enim ꝛc. vel iudicauit speciali beneficio ‡ aliquibus concedendo. Et ad intelligentiam predictorum distingue quando pars non grauata accedit grauate augentur legata: quãdoꝰ grauata nõ grauose fecus est. vt. j. eo. l. qꝫ si alteruter. ꝛ hoc in coheredibus. + atin substituto ꝛ institutis videtur idem dicendũ hoc saltuo ‡ vel qꝫ institut⁹ adijt: et tunc substitutus puta pupillaris ꝓstat legata ab instituto eo iure et modo quo ꝛ ipse institutus ꝓstaret. aut nõ adijt: ꝛ tũc distinctio prece dens seruanda est: ꝛ probatur hec per istos. §. j. eo. l. in ratione. §. quod vulgo. ꝛ. §. seq. ꝛ. l. qui fundũ. §. qui filiũ. ꝛ. §. fi. ff. de vulga. substitui. l. coheredi. §. coheres. impuberi.

r C Dicit. sed male. est enim iuliani ꝛ proculi sicut ꝛ iustiniani seruãda sententia. vt. C. de vete. iur. enu. l. j. Vel dic qr non cognitionaliter iudicauit: als lex esset. vt. C. de: legi. ꝛ consti. l. fi.

C Si coheredem. ¶ Casus. Titius instituit me ꝛ seiũ heredes: ꝛ meam partem ex hausit legatis: et partem seij nõ grauauit/ et decessit. postea ego et seius aduim⁹ hereditatem: et postea ego arrogaui dictũ seium meũ coheredem: certe in ratione legis falcidie perinde separatur mea portio a sua: atqꝫ si heres ei exstitisset post aditam ab eo heredi. est enim arrogatio quedam species successionis in vniuersum. tali autem

modo

‡ Jtem le quit alexã. ‡ dic bar. et Bal. in. ‡ Jsta est bo. ff. in vltis. ‡ ꝛ imitã ff. eodẽ iure succedant. nas vbi vnã ture institutionis alter ꝑstab. hic cederet non haberet locum tus sed credẽdũ bar. l. l. fine. §. ex duobus. §. 6 in re pa. Bal. in aut. prohiberes. C. ff. vir et vxo. ‡ Nihil est ſm pau.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

modo debet separari mea portio grauata a sua non grauata: quia non debet prodesse legatarijs quibus a me legatum est per testatorem portio non grauata cohoredis mei predicti quā habeo per arrogationem per me de eo factam, & hoc ideo: quia tam erat hereditas adita ab eo vt dictum est, quia si non esset adita: tunc bene ꝑdesset legatarijs meis: vt ff. c. l. §. id quod. in prin. Ulpianus.

a ¶ Post aditā. Quid si ante? Rñdem ✱ vt. ff. pr. §. nā vt. ff. iure accrescendi: ita hic ✱ iure potestatis ꝗrit hereditas. vt. ff. de acqui. here. l. qui in aliena. §. fed et si quis heres. Azo.

+ Glo. dñe q̄ adrogationes Ang. imol. alex. si nō quo ad rōnē rei. vin.

✱ Glo. in mitt q̄ b sit diffiguēdū sicut l. §. prudenti. dñe. tamē bar. alex. et Ulp.

b ¶ Et tritissim. est enim quedā species successionis arrogatio. instit. per quas perso. no. acqui. §. fi. hodie contra. vt instit de acqui. per ar.

¶ Si tamen annos. ¶ Casus. Scius legauit titio centum in annos singulos: quo casu dicitur legatus primi anni esse purū. vt ff. de annu. le. si in annos singulos. et. l. cum in annos. et. ll. sequentibus. Item tot alia legata reliquit quibusdam q̄ certū erat habere locum falcidiam. nūc queritur qualiter debet detrahi falcidia de dicto legato anuo. Et dicitur q̄ heres debet soluere titio legata rio legata incōtinēti pro tot annis ꝙtum verisimile est q̄ viuat idem legatarius. de qua verisimili tudine habes. ff. eo. hereditatum. & de his falcidia debet detrahi: & ipse debet cauere heredi q̄ si ante decesserit ꝙ estimatum sit eum posse viuere: restituet heredi illud q̄ apparuit eum plus accepisse nomine legatorum ꝙ debuerit. Viuia.

c ¶ Conditionalia. nam primi anni purum: sequentium conditionalia sunt: scz si vivat legatarius. vt. ff. de an. leg. l. iij. at stipulatio est vna. vt. ff. de dona. cau. mor. l. fenatus. §. fi.

d ¶ Cautionē. & potest estimari. vt dicitur. ff. c. l. bereditatum. sed aliter. vt. ff. eo. l. titio. & ibi dices. ff.

e ¶ Edicto. vt. ff. c. titu. j. l. i. in prin.

¶ Id quod natura. ¶ Casus. Titius erat mihi naturaliter tātum obligatus: et ita ab eo petere non poteram: si autem ipse soluere mihi pertinaciter ignorantiam non posset a me repetere: feci testamentum, & instituí mihi bis centem scuum: & multa legata ab eo quibusdam reliqui. nūquid in ratione legis falcidie computabitur in hereditate dictum debitum, & naturale: vt sic maiora soluantur legata. & dixerunt quidam q̄ non. sed iulianus dixit & bene q̄ bene computatur in hereditate. auget enim patrimonium dictum debitum si solutum postea fuerit. & non auget si non fuerit solutum: & ita et ex euentu auget vel non auget sicut & debitum conditionale: quod quidem computatur in patrimonio eo modo quo plane dicam. ff. eo d. in quātitate. §. magna. Scias etiam q̄ si dictus debitor soluat heredi meo dictum naturale debitum: heres capit iure hereditario, vnde si rogauit heredem meum ꝙ restitueret hereditatem meam sempronio illud etiam debitū naturale sibi solutum debet sempronio restituere. Ulpianus.

f ¶ Id quod natura. vt pacto nudo. vt. ff. de pac. l. j. & l. iurisgentium. §. sed cum nulla.

g ¶ Solutū. errore iuris, secus si facti, quod dic vt. C. de iur. & facti igno. l. cum quis.

h ¶ Cōputandū. scz totum. sed tantum ꝙtum vendi potest: aut cautionibus explicatur & euentus expectatur: vt hic. & ff. eo. l. in quantitate. §. magna. & ff. eo. l. querebatur.

i ¶ Sed iulianus. non corrigendo: sed addendo.

k ¶ Et euentu. si fuerit quandocunq; solutum etiam post mortem. et de hoc cauebit vt dixi. Sed contra. ff. eodem. l. in quātitate. in prin. & instituta. §. ꝙtas. vbi tempus mortis inspicitur. Solu. bic videtur fuisse in bonis temporemortis si fuerit postea solutum: et hoc ex vi naturalis obligationis: ibi ex eo in fructibus & partu & similibus nulla erit omnino obligatio.

l ¶ Ventur. vt & j. ad trebel. L. ꝙis. in prin. & l. si heredi eius.

¶ Si debitor. ¶ Casus. Jnstitui mihi heredem titium qui debebat mihi. c. & multa legata ab eo quibusdā reliqui & decessi. nunqd videtur percipere locupletior hereditatē ꝓpter dicta. c. que mihi debebar: vt sic in rōne legis falcidie maiora soluat legata? Et dicit q̄ sic. ꝙius per additionem hereditatis cōfusum sit dictū debitū: & ꝙius per dictā cōfusionē ipse heres sit liberatus a dicto debito. Ulpianus.

additam hereditatē arrogauero nō oubitatur quin separāde sint portiones perinde ac si coheredi meo heres extitissem. ¶ Si in annos singulos legatum sit titio: & multa legata & cōditionalia sunt cautioni locus est que in edicto proponitur quanto amplius accepit reddi.

¶ Si in hereditate est aliquod debitum naturaliter tātum: non computatur in hereditate statim quando tractatur de impo nenda ratione legis falcidie: sed attenditur futurus euentus. hoc dicit Alexan.

¶ Id quod natura hereditati debetur et peti quidē non potest: solutū vo non repetitur: non esse computandū in hereditate quidā statim. Sed iulianus & hoc ex euentu augere patrimonium: aut nō augere existimat: & heredi tario iure id quoq; capi: ideoq; & in restitutionem hereditatis vēturum. ¶ Si debitor creditori heres existat ꝙius confusione liberetur: tamē locupletiorē hereditatem percipere videtur / vt computetur ei quod debet: ꝙius additione confusum sit.

¶ Impensa facta in fundum ab herede detrahitur vt eo alienum. et pecunia legata ad monumentum defalcatur: nisi monumentum sit necessariū. hoc dicit cum. l. sequenti. Alexand.

¶ De impensa monumenti nomine facta quērit an deduci debeat. ¶ Et sabinus ita deducendum putat si necessarium fuerit monumenta extruere. Marcellus consultus an funeris monumentiq; impēsa quātā testator fieri iussit in ere alieno deduci debeat. respōdit nō amplius eo nomine ꝙ qō funeris causa consumptū est deducēdum. Nam eius qō in extructione monumenti erogatum est diuersam esse causam: nec eñ ita monumenti edificationem necessariam esse vt sit funus ac sepultura. Idcirco eus cui pecunia ad faciendum monumentū legata sit falcidiam patiturum.

Mar. Lex. ij.

Nec amplius cōcedendum erit ꝙ qō sufficiat ad speciem modicam monumenti.

m ¶ Liberet. idē est econuerso. vt. ff. de euic. l. si ei. §. si ita. et. C. de pact. l. de bitori. Sed quidam hoc scīo casu dicunt solutione liberari non confusione quasi ante alia fibi soluat creditor. vt. j. de fideiusso. l. si debitori creditor. & de sol. l. ſtichum. §. additio.

n ¶ Computetur. Capit enim iure heredis: id est q̄ heres est liberat⁹. vnde cōputat. vt. j. c. l. q̄ autē. etiā si nō est solutendo. vt. j. eo. l. querebat. Item & q̄ ds naturaliter tātū. vt. d. §. aditio. & de peti. heredi. l. si quid posse sor. §. i. nam talis debiti datio magis est solutio ꝙ donatio. vt. j. de dona. l. hoc iure. §. pe. ff.

¶ De impēsa. ¶ Casus. Jnstitui mihi heredē titium et multa ab eo legata reliqui & decessi: et heres fecit mihi fieri monumentū de pecunia hereditaria. nunqd in rōne legis falcidie detrahet heres dictā pecuniā tanq̄ es alienus vt sic minora soluat legata? Et dic q̄ sic si necessariū fuit extruere monumentū. Sed q̄d si ego testator iussi vt heres me? expēderet in monumēto & in funere meo. c. nunqd si tota. c. expēdat heres deducet ea in rōne legis falcidie? Et dicit q̄ nō amplꝰ deducet q̄ qō funeris cā ꝙtum ptū est: nisi species monumēti eēt modica: q̄ tūc etiā expēsam monumēti deduceret: nō eñ ita necessaria est edificatio monumēti sicut & necessaria tū: & necessaria fun? & sepultura: & ideo si alicui legata est pecunia vt inde faciat monumentū bñ detrahetur ei? falcida. & hoc dicit cū. l. se. Vi.

o ¶ Deduci. scz vt ea alienum.

p ¶ Eo noie. No. differentiā inter funeris impēsam & monumēti: vt prima deducat: vt hic. & ff. de inoffi. testa. l. papinian? & §. quarta aut. & in sti. e. §. cū aut. & ibi dicat hic quāta est facta: dic tñ q̄ nō vltra voluntatē defuncti: sed minus q̄nq; inspecta dignitate & facultatibus. & hic vt. ff. de relig. l. at si ego. §. equū. Sed quidā dicūt ✱ etiā plus si parū tra aut. ar. j. de vb. sig. l. cū in testō. Jn scōa scz monumēti: dixit sabinus deducendum: marcellus q̄ nō deducit vt eo alienū vel expēsa vel ad hoc legata vt hic. Et si q̄as quāta sunt faciēda. dic aut testator: tra aut: & tunc minus nō plus potest expēdere heres: vel inlegato dare in prejudiciū legatarioꝝ: minus aūt sic vt diximꝰ & in funere. vt. ff. de peti. he. l. hereditas. §. j. & de neg. gest. l. q̄ aliena. §. libertos. & de relig. l. at si ego. §. equū. Sed ℈ in vtroq; j. de vb. signi. l. cū in testamēto. vbi plus potest nō minus. Sol. ✱ vt ibi. aut nō: & tunc minus ꝙ potest ds expēdi. vt. j. l. pri. & semper deducit falcidia. Sed nōne expēsa monumēti est funeris? Respon. sic si non habet sepulchrum vbi humetur: & tunc est eo alienū: si autē habet / tunc non. & sic intelligitur. j. l. priori. & sm hoc corrigitur sabin? per marcellū in monumento. Sed alij distinguūt ✱ sit necessaria expensa monumenti. vt tunc bene deducerit sabinus. an; non: & tunc marcellus: qō potest esse verū si adeo fuit necessaria vt fine ea humari nō potuerit: et sic potest dici etiam funeris impensa.

q ¶ Consumptum. iussit expendi. r. & d. v. tñ impēdit vt parcitate / vel q̄ modū testator excesserat: & ita in prejudicium legatariorum non plus deducitur. nec ob. ff. de verbo. sig. l. cum in testamento. vt ibi dixi. Item nec ob. ff. de peti. here. l. hereditas. vbi etiam si excesserat testator: pbabilem modū q̄ repetet: q̄ hic minus ibi plenus. Sed dic vt ibi. Addi tio. Dic q̄ illa ler loquit in casu diuersoꝝ: & an detur actio neg. gest. extraneo pro pecunia per eum consumpta fm Bart.

r ¶ Passurū. in totū. vel fm alios in eo qō nō est necessarium: ✱ vel fm istos nō detrahitur in. l. seq. cū ibi modicū. & sic necessariū: & certe modicum potest esse nō necessarium si als habeat sepulchrum.

s Nec amplius. Ad speciē. tūc ergo nō habet locū falcidia: q̄ necessario est factū. & ff. de. l. priori. in fi. Rñ. limo pōt esse q̄ nō necessario fiat hec modica spēs monumēti: si sepulchrū aliud erat testatoris in

Funer; impēsa & monumēti dif ferunt.

✱ Et bene fm Alexā.

✱ Dic q̄ in prejudiciū suū pōt pl? expendere non in legatarioꝝ bar. Ange. & Ulp.

✱ Et bene bart. ange. limo. alex. & vincen.

✱ Ista placet bar. p. c Ulp.

quo potuit inferri vel sepeliri.

SI heres instituꝰ. ¶ Casꝰ. Institui mihi heredē titiū ꝛ ab eo tot le gata religuit quot solutis legatis nō remaneret heredi quarta. vn de heres poterat detrahere quartā de legatis: ꝛ decessit. postea dictus heres vendidit hereditatē meā ꝛ inuenit ita stultum emptorem ꝙ ipse emptor dedit ei tñ noie precij: qō bñ sī vult pōt soluere integra legata et tñ sibi retinere ꝙ facit ārā hereditatis: nūc legatarij petūt ab eo integra legata: nunqd tenet eis soluere integra: Et dicit ꝙ mihi legatario vel legatarijs debebit de illo quo plus vēdidit heres here ditatē ꝙ valeret: qz illud plus magis videt heres habere ex stultitia emptoris/ꝙ ex bonis defuncti. Nā et econuerso. si male vēdiderit heres res here ditarias: nō erit dānū le gatarioꝝ: immo fuit: ita ergo cōmodum dz habe re heres si bene res admi nistrauerit vendēdo eas vt dictū est: ꝛ nō si male. Sed pone retento eodē casu qō ego testator non eram soluēdo ꝗtum ad creditores meos: ꝛ heres meus predictus trāsegit cum creditoribus ne solueret eis solidum: immo ptēs debiti retineret: nūquid de illa parte quā re tinuit er trāsactione debebit aliquid legatarijs? Et dicit ꝙ nō: qz eā pecu niam habet ex transactione ꝛ non ex hereditate. Uiuianus.

a ¶ Uir. i. nullo modo fic. ſ. ad velleia. l. tutor. in prin. ve. ſ. vir. i. cū difficultate. + fic. ſ. de iudi. l. vir. ꝛ est fic: qz nec beredem inuenit heredi tas non soluendo. vt. j. de bo. lib. l. libertus qui soluendo. fic. ſ. de leg. ij. l. cū pater. ſ. meuio. Accurſius.

b ¶ Stultitia. fic. j. ad trebel. l. debitor. in fi.

c ¶ Cōmodum. fic. C. de allu. l. fi. ꝛ. C. depositi. l. fi. ꝛ. j. eo. l. in quantitate. circa princip.

d ¶ Deciderit. i. transegerit.

e ¶ Decisione. i. transactione. ꝛ sic de sua negociatione magis vel alterius stultitia. fic. C. arbi. tu. l. iij. ꝛ. d. l. debitor. j. ad trebel. ꝛ. ſ. de heredi. ven. l. venditor. et. in medio. l. ꝛ. ſ. de trāſac. l. imperatores. in fi. fm vnum intellectum: est tamen melior ratio ꝙ hic reddat: qz tempore mortus insp̄icitur patrimonij quantitas. vt. j. eo. l. in quantitate.

f ¶ Ité si reipublice. Titius. ꝛ. annua reipublice reliquit. vel in perpetuum vel simpliciter ꝙ intelligitur in perpetuum. ‡ vt. ſ. de an. leg. annuam. in fi. Queritur qualiter falcidia detrahitur. Et respō. tñ. vide rilegatum quantū sufficit forte eius summe que legata est si colligamus trientes vsuras cuiusdam ꝗātitatis nationis in triplum ꝙ ea que legata est: vtputa legata sunt decem perinde habetur ac si triginta essent relicta. que triginta ad trientes facerent in anno. ꝛ. ꝛ sic sunt bec paria quo ad fal. xxx. ꝛ. ꝛ. annua. sed videtur fieri aliter computatio. vt j. eo. l. cum titio. Solu. + secus est in priuato ꝙ in repub. Ité contra, j. eo. l. hereditatū. in fi. scdi respōnsi. Sed hic quātitas singulis annis vbi vsufructus. Vel aliter potest fieri cōputatio vt ibi dicit + ꝛ pōt fieri vt hic dicit. Potest ꝛ secūdo: h pont casus: puta legata fuerūt reipublice. ꝛ. singulis annis vsq; ad trienniū. ꝛ queritur de falcidia. ꝛ respō. quantū si. xxx. essent legata. nam ꝛ. xxx. annis singulis recolligitur. ꝛ. ad trientes vsuras. Accurſius.

g ¶ Sorti. i. cuidā quantitati puta. xxx. sufficienti ad colligendas singulis annis vsuras triētes eius summe. i. ante ꝙtitatis que legata est. Ité nunqd et legato primi anni detrahetur totum. Additio. Dic ꝙ nō fm Raph. Cuma. Bmol. Alexan. ꝛ Uincen.

b ¶ Colligendas. i. colligamus trientes vsuras eius summe pure relicte que ter tantū continet ꝙ illa que in annos singulos relicta est.

HUndo legato. ¶ Casus. Titius instituit sibi heredem seiū ꝛ legauit mihi fundum sub conditione et decessit. ꝛ seius adiuit heredi tatem suam: postea pendente conditione dicti legati dictus seius heres titij fecit testamentum in quo instituit me heredem ꝛ a me quibusdam multa legata/reliquit etiam vltra dodrantem: ita ꝙ habere debet locū falci. in testamento suo. ꝛ decessit dictus seius. ꝛ postea extitit condi. dicti legati mihi a titio relicti: non in ratione legis falcidie, queritur nūquid dictus fundus mihi per titium sub conditione legatus intelligatur esse meus iure legati: an vero iure hereditario quasi habeā eū a seio herede ꝛ non a titio primo testatore: Et dicitur ꝙ intelligitur esse meus iure legati mihi a titio relicti. nam potest esse fundus predictus meus ex causa legati: quia extitit conditio legati vt dicit littera: et ex quo habeo ex causa legati dominiū ei reipublice vel relinquere solvz triginta semel tantus quo ad imponendam rationē legis falcidie. H dicit Alexan.

¶ Item si reipublice[r] in annos singulos legatum sit cum de lege falcidia queratur. Marcellus putat tantum videri legatum ꝙtuz sufficiat forte[s] ad vsuras trientes eius summe/que legata est colligendas[t].

¶ Potest quis causas dominū sibi mutare noua causa extrinsecus superueniente. hoc dicit Barto.

Papinianus. Lex. iiij.

HUndo legato mihi sub condītione: pendente legati cōditione heres me heredem instituit: ac postea legati conditio extitit in falcidie rationem[l] fundus non iure hereditario: sed legati meus esse intelligitur[k].

¶ Non vitiatur res si venit in eum casum in quē non potuit inchoari si casus superueniens tendit ad eundem effectum cū primo. H dicit Barto.

Udem. Lex. v.

Erbis legati vel fideicom

dominij: quia primo eram dominus ex pura institutione: postea ex legato purificato. fic. ſ. de heredi. instituti. l. iij. ¶. qui fideicōmissariam. et fit hoc extrinseca: ‡ causa superueniēte. + als non possem ſicut nec in posſeſſione. vt. j. de acqrē. pos. l. ij. ¶. illud. Sz cōtra hunc. ſ. de actio. empt. l. cui res. vbi non habeo ex causa legati cum est mihi legatum in cuētus conditionis si medio tempore emi. Sz dicibi non habeo: id est videor non habere nisi repetā precium: verūtamē habeo ex causa legati: ꝛ ideo non ago actione ex testamēto a qua est liberatus bres: sed actione ex empto quasi non tradiderit: et quasi egomet mihi euicerim. Sz huic responsioni obstat. ſ. de lega. i. l. plane ꝙ si rem. vbi dicit ꝙ ad precium cōpetit act. ex testamēto. Sed ibi nō ab herede emit. ſ. ab extraneo cui? erat. ꝛ ideo peto precium ab herede qui nō est liberatus. vt insti. de leg. ſ. res aliena. ꝛ facit. ſ. de lega. i. l. huiusmodi. ¶. qui seruum. in princ. Sed in fine contradicit ibi: ꝙ si iudicio ꝛc. vbi agitur ex testamento ad precium. Sz ꝛ ibi dicas[u] ꝙ emi ab extraneo: ls superior pars. ¶. loqua tur cum emi ab herede. ꝛ facit. ſ. titu. j. l. fi fundū. ꝛ. ſ. de le. i. l. fi fundū. in princp. ꝛ. l. fi mihi sempronius. ꝛ. j. eo. l. si a me tibi. ꝛ. l. cuꝫ dotē. ꝛ. l. ſz si vſufructus. ¶. i. Accurſius.

Erbis legati. ¶ Casus. Titius pollicit[x] fuit reipub. ꝛ. er aliqua iusta causa/puta ob honorem vel simile cām vel sine causa pollicitus est: incepit rationē facere qō debebat: ꝛ multa alia legata quibusdā reliquit: ꝛ postea decessit dictus titius testator: nunc scius heres trabēs cum legatarijs ratione falcidie: vult retinā de dictis. ꝛ. detrahere falci. reipubli. nunquid potest? Et dicitur ꝙ non. qz respublica non debet habere dicta. ꝛ. cr legatoꝛs ex pollicitatione: qz legatū nō valet eo ꝙ nullum cōmodum consequitur respub. propter dictum legatum. secus si respublica conseqretur cōmodum propter legatum: quia tunc valeret legatum: ꝛ de cōmodo detrahertur falcidia: ita ꝙ si debiti modum testamēto dicti testatoꝛ excessit. puta ꝙ legauit reipu. xv. cū ex cā pollicitatiōis pmo facte deberet. x. tñ in ꝙnq; valebit legatū: ꝛ de ꝙnq; detrahet falcidia: ꝛ propter dicta quinq; superflua potuisset testatoꝛ relinqre fideicōmiſ. alij a dicta repu. quia in quinq; videtur bonorata respubli. pteſtatoꝛ. ꝛ in dictis quinq; granari potest pēnē testatoꝛ. Sz ꝛ si testatoꝛ debebat reipubli. dcē in die vel sub conditione: ꝛ illud legauit ei pure. ꝛ sic dies aut conditio fecit vtile legatum: certe in hoc casu non petet respubli. actione ex testamēto vtilitatē tantum repsentationis facte plegatum sicut in superiori casu petitur tantum superfluum debiti: immo petetur hic totum creditum factum purus per legatum: semp tñ dico ꝙ de solo cōmodo detrahet falcidia etiā in hoc casu. vt. ſ. eo. l. j. ¶. fi quis. Sed pone ꝙ conditio

+ Istā segtur Bal.

‡ Istas gl. sequuntur ang. Imo. alex. ꝛ vin.

‡ Istaz segquūt imol. ꝛ alex.

‡ Ista plz alegs.

+ Displiceꝛ alex. ꝛ vin.

‡ Ista lec. non hz dubiū hz pau. necc̄o grutter. alegz. ꝛ cū in. ſ. placeat Petro de bucio.

‡ Sequit hāc gl. bar. pau. ꝛ vin.

‡ Et vertitur: alias secus. ꝙ. + hz bar. pau. ꝛ alex.

‡ Uer violatur ex. ꝛ displiceꝛ bar. ange. alex. ꝛ vin.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

condicio dicti crediti vel dies venit viuo dicto testatore eodēq debitore qui illud debitum pure leganit: ⁊ sic peruenit legatum ad eum casum a quo incipere nō poterat: certe non constituitur propter hoc irritū dictū legatum. nam a principio valuit cū relictus fuit: qō autem ab eo casu incipere non potuerit: dicit principium huius legis. Uiuianus.

a ¶ Non necessarie. id est non vtiliter.

b ¶ Necesse est. Nō est qñ cum causa puta ob bonorem. vel etiam sine causa: ſz incepit. vt. ſ. de pollici. l. j. in princip.

c ¶ Superfluum dumtaxat. vt not. ſ. eo. l. j. ſ. ſi creditori.

d ¶ Poterit. I eo qō erat debitū: in eo qō est vltra ſic. vt dixi. ſ. eod. l. j. ſ. ſi creditori.

e ¶ Fecerit. Utile ſub. qt debitū erat in diē vel ſub cōditione. vt. ſ. de lega. j. l. ſi creditori. ⁊. l. ſeq.

f ¶ Datum est. id est relictum. et petetur ex causa legati.

g ¶ Irritū. Imo fiet inutile. vt. ſ. de leg. ij. debitor. ij. rñ. Sed exponeyt ibi: id est ſine cōmodo+ valet tñ et actione ex testamēto peti poterit: vt hic. et inſti. de lega. ſ. potest. Uel illud est ius ſz hic. ⁊ inſti. eo. est ius nouū. Uel ibi recitat: quo rūdā opinones q̄ hic et inſti. reprobant. Itē no. q̄ non vitiat beneficiū ex

+ Iſtam ſe quit bar. an gelerā. et Uincen.

superuenienti casu. # Sed argu. ſ. ſ. de bis q̄ p nō ſcrip. ba ben. l. iij. ⁊ ad. l. aquil. l. quia in eū. Addino. Dic q̄ hic casus superueniēs tendit ad eūdem effectū cū primo: ibi vo secus. Bart. ¶ Pau. Alerā. ⁊ Uincē.

± Iſte due diſpliciēt a leꝛā. ⁊ vin.

Bifficiuſ er ſuperueniēti casu ſi vitiaſ nec eſt anguſtā dā bifficiuſ iuris. car. l dieſi. ſ. de re rū pmu. ſpe cu. in tit. de iudi. deleg. ſequit vi dere. ℞. ſed nūquid.

S Ji vir vroꝛi. ¶ Caſus. Titia nupſit ſeio ⁊ dedit ei in dotē centū ⁊ fecerunt ſimul pactū q̄ ſi mulier p̄decederet vir lucraret dictā dotem: poſtea mulier fecit teſtamentum ⁊ inſtituit ſibi beredem dictus ſuū virum: habebat enim mulier alia preter dotem/⁊ ab eo reliquit quibuſdam multa ⁊ deceſſit poſtea dicta mulier ⁊ vir ideꝫq; beres exp endit c. in fanus eius: poſtea contrabit rationem falcidie cū legatarijs. dicit idem vir ſe velle detrahere vt es alienum dicta. c. quia funeris impenſa ſolet deduci vt es alienum. vt. ſ. eo. l. i. in fine. Queritur nūquid poſſit dicta centum deducere? Et dicit q̄ nō. q; non videtur impendere tota. c. quaſi beres. immo partē quaſi beres. ⁊ illā deducet ꝛ aliam partem de ſuo proprio. ꝓpter dotē quā lucratus eſt ex pacto: ⁊ illam nō deducet. nam cū mulier decedit funerāda eſt ꝓ portione rata ex dote que penes virū remanet ⁊ ex ceteris bonis mulieris. vñ ſi in dote fuerūt centū vt dictū eſt: in hereditate aūt ducēta duas partes ſumptus funeris inferet vir predictus vt heres: ⁊ tertiā de ſuo proprio pro dote. vt. ſ. de religi. celſus. ⁊. l. ſeq. ⁊ hic. Uiuianus.

b ¶ Si vir. berta dedit. c. in dotē ſub pacto q̄ vir lucret dimidiā hec deceſſit. ⁊. rr. in funus eius impēdit vir. certe. r. de ſuo. ⁊ ſic nō de hereditate: alia decē vident de hereditate impēſa. vt. ſ. de relig. l. celſus. ⁊. l. ſequen. cū ergo cōtra legatarios deducit fal. ſcōa. r. ⁊ impēdit heres deducit vt es alienū. vt. ſ. eo. l. j. in fi. vbi de ptimis. nō eſt queſtio: q̄ non ſunt de hereditate mulieris. # ſ̄z cū vir impēdit decēpro ſe ⁊ decē de hereditate: in quā cām videt primo impēdiſſe: videt in vtrāq; p rata ut pendiſſe cū nulla ſit antiquior. vt. ſ. de ſol. l. cū illud. Uel verus+ primo in eo q̄ ſuo nolle vt eo. ti. l. ꝛ magis. ⁊. C. de do. ꝑle. l. ſi. ± Et not. q̄ q impēdit in funerādo nō ob bonā ꝑ videt gerere. ꝑ here de. vt. ſ. de religi. at ſi gs. ſ. pleriq;. ⁊. ſ. de acqui. here. l. pto here de. niſi forte qualitas ꝑſonarū aliud inducat. vt ibi no. nec obſt. q̄ hic dicit q̄ videt impēdere quaſi beres id tantū quātū de hereditate impēdendū erat: qñ hic cō ſtabat cū eſſe here dē ⁊ iam geſſiſſe pro here de: ſed dubitabatur an totā impēſam feciſſet vt de hereditate: an partē ex dote quā lucrifecerat: ⁊ ſic ſunt ex ſuo proprio. Accurſius.

c ¶ Conferre. i. impendere. quod erat decem.

L Ege falcidia. ¶ Caſus. Inſtitui mihi beredē titium ⁊ legaui ſeio ſeruitutē eundi per fundū meū: ⁊ quibuſdam aliis multa alia legata reliqui ⁊ deceſſi: nunc queritur qualiter de dicta ſeruitute debeat detrahi falcidia: et certe cum diuidi non poſſit debet beres eam preſtare integram ſeio legatario: et legatarius debet offerre heredi partē eſtimationis ſeruitutis eiuſdē: ſz tantā quantā amplius cepiſſe videtur legatarius ꝙ̄ liceat ei capere per falcidiam. i. quartā. vt ⁊. ſ. de leg. ij. cum filius. in princi. ⁊ non aliter legatario preſtabit beres integram ſeruitutem predictam/ ꝙ̄ ſi ipſe legatarius preſtet ei dictam eſtimationis partem. Uiuianus.

k ¶ Seruitus. realis vel perſonalis excepto vſufructu ſolo. vt. ſ. eo. l. j. ſ. ſi vſufructus.

l ¶ Reſtituetur. id eſt preſtabitur legatario. et hoc oppoſita # exceptione doli. vt. ſ. de excepti. do. l. pure. ſ. ſ.

Approbat ꝙ alex. ⁊ vin.

m ¶ Niſi partis. i. pars eſtimationis. # ſic. C. cōi diui. l. j. ⁊. ſ. de lega. j. l. cū fili?. in prin. pars eſt ſeruitutis nulla eſt: ſed ſec? eſt in libertate q̄ falcidiā non patiſ. vt. ſ. de inoffi. teſt. l. papinian?. ſ. quarta autē. ⁊. d. l. cū filius.

Sequit vin.

L Ege falci. ¶ Caſus. Inſtitui mihi beredes titium et ſeium: et multa legata ab eis reliqui: dānaui titiū ꝙ̄ ipſe ſolus ſolueret gaio. c. que ego ei debebaꝫ et deceſſi: nūc titi? ⁊ ſeius beredes detrabūt rōnem falcidie cum legatarijs: et ſeius vult ita bñ deducere medietatē de dictis. c. tanq̄ alienum ac ſi ipſe eſſet dānatus ſoluere. nūquid pōt: Et tr ꝙ non. immo ſolus titi? dānatus deducet integra dicta. c. de ſua parte. nam quilibet eoꝝ eſt beres ꝓ o dimidia. et quilibet ds ſoluere medie

I Dem. Lex. viij.

I N lege falcidia eris alicni ratione in hereditate relicti quod# vnus ex heredibus ſoluere damnatus ſit: ipſe ſolus# debebit.

☞ Fructus pendentes dicuntur pars rei et ipſam reddunt preciosiorem: ſecus in partu exiſtente in ventre. b. o. Barto.

I Dem. Lex. ix.

ij I N lege falcidia placuit vt fructus poſtea percepti qui maturi mortis tempore fuerint augeant hereditatis eſtimationem fundi nomine qui videtur illo tempore fuiſſe preciosior: circa ventrem ancille nulla tempore eris admiſſa diſtinctione? : nec immerito: quia partus nondum editus homo non recte fuiſſe dicitur.

I Dem. Lex. x.

tatem legatorum: ⁊ titius debet ſoluere integra dicta. c. creditori. vñ ipſe ſolus ea deducere debet de ſua parte. Uiuianus.

n ¶ Quod. ſcilicet totum.

o ¶ Ipſe ſolus. i. ipſe ſolus tenetur creditoribus qō falſum eſt.# vt. C. ſi cer. peta. l. j. ⁊ inſti. de fideicō. here. ſ. ſed illud intereſt. Uel dic:# id eſt ſolus deducet totum ⁊ de tota hereditate. nō trñ de ſua parte. immo certe ſm Bug.# de ſua parte trñ: quia teſtator dānauit eum in hoc. vnde cum in ſingulis beredibus ratio legis falcidie imponitur. vt. j. eo. l. in ſingulis. ⁊ iuſti. eo. ſ. ⁊ cum queſtitum. ⁊. ſ. cū autē. ipſe ſolus detrahet quia ipſe ſoluere debet nō coberes. licet enim ambo poſſint ꝙcunq;# tamē agit alter actione ex teſtamēto cōtra hūc ſoluēte. vt. ſ. de lega. j. l. ſeruo legato. ſ. ſi teſtator. ⁊ de leg. ij. l. cum ab vno. ſ̄z ler illa videatur ali quantulū obſtare. S̄z expone vt ibi not.+ ⁊ facit. ſ. famil. ber. l. bis. ſ. ſz cum monumentum. ⁊. l. ſi filia. ſ. papinianus. ⁊. ſ. idem papinian?. ſed an de boc quod legatur coberedi fiat illa detractio quod videtur‡ vt dicto. ſ. papinianus.

Et bene Dy. bar. et alexā.

Diſplicꝫ bar. pau. et Uin.

Et bene bar. ang. p. alex. ⁊ vin.

Plꝫ alex. ⁊ vin.

+ Dic q̄ ibi eſt ſpāle faſuoze dotis. bar. alex. et Uin.

Et bene bar. ⁊ vin.

L Ege falcidia. ¶ Caſus. Titius ſeminauit fundū ſuū: ⁊ poſtea ſecit teſtamētū ⁊ inſtituit ſibi beredē ſeiu?: multalegata ab eo quibuſdam reliquit: ⁊ poſtea deceſſit. ⁊ tēpore mortis ſue fructus dicti fundi erant maturi: ⁊ poſtea beres ꝓcepit eos fructus nunc volunt legatarij ꝙ dicti fructus augeāt hereditatē ita ꝙ ipſi maiora legata percipiāt non obſtante falcidia. nunquid debēt computari in hereditate? Et dicit ꝙ ſic. ſecus eſt in vētre ancille: q̄ ille nūq̄ auget hereditatem: et eſt ratio: quia partus nondum editus non recte dicitur fuiſſe bomo: fructꝰ aūt pēdentes ⁊ maturi tēpore mortis teſtatoris dicuntur eſſe pars ipſi? fundi in quo pendent. Uiuianus.

Sequiſt hāc gl. pau. ⁊ Uin.

p ¶ Mortis tēpore. ſubaudi maxime. S̄z cōtra. j. eo. l. in ratione. ij. reſpon. vbi dicit fructus non augere hereditatē. Solu.# hic erant ſati tē pore mortis: ⁊ ſic pars rei: ⁊ ſic auxilio terre ꝓciosioris augent. vt arguꝫ. ſ. de rei vēdi. l. fructus. ibi nō. Et eodem modo ſolue. j. eodē. l. in quantitate. circa ꝓin. ⁊ inſti. eo. ſ. ꝓtitas.

Nec? ēt vacca ꝑpt ferū. Ange. alex. ⁊ vin.

+ Secus poſſēt fuerit editus. Alex. hȝ. p. ⁊ Imol. ſentiant oppoſitum.

Sequiſt hanc bar. ⁊ vincen. ⁊ eſt no. ſz alex.

q ¶ Diſtinctione. erat in vtero vel non tēpore mortis. nam non eſt# preciosior ancilla propter ventrē ſit iam conceptus vel nō: nec enim eius partus auget hereditatē donec in vtero + eſt: nec videtur pars quo ad boc: nec quo ad vſucapionē impediēdam propter vitium matris. vt. ſ. de vſuca. l. ſi aliena. ſ. fceuola. ſecus tamē quo ad edictum. de lib. agno. ſiue rescriptum principum ſuper eo. vt. ſ. de ꝛ. inſpi. l. j. ſ. ex boc reſcripto. ſecus tamē quo ad eum qui emit ancillam ꝓgnantem qui videtur emiſſe partum tanq̄ eius partē. vt. ſ. de lega. ij. l. ſi quod ex pāphila. Itē nō obſtat ꝙ videtur natus. vt. ſ. de ſtatu homi. l. qui in vtero. quia nihil hic de ſuo commodo queritur:+ ſed beredis ⁊ legatariorum commodo ⁊ incommodo. Itē ſi queras quādo fructus cōputantur in quartam. dic vt. j. eo. l. paulus rñdit. ſ. j. ⁊. ij.

QUod supra. ¶Casus. Filius meum impuberē exheredauit: instituit heredem mihi titium: z ab eo instituto reliqui quibusdam legata: vltra dodrantem: ita q habet locum de iure falcidia: et postea dictum institutū substituit dicto meo filio: qō possum de iure facere. vt.ff. de vul.fubsti.l.i.§.substituere. z ita dictus titius institutus et substitutus sperat habere heredi-tatem filij mei ex substitutione: non tñ adhuc est delata: nunqd hec spes onerat eūdem titiū vt tā-tum plus videat habere in mea hereditate q̄tum est hēditas filij mei quā habere sperat vt sic tantum minus detrahat nomine falcidie de legatis a se relictis: et certe non onerat eū: z ita construe litteram legatum in pecunia supra dodrantem non onerat heredē. subaudi: eo.i.ideo.q.i.quia apud heredē potest pervenire sibi aliq̄ qō fit supra dodrantem.i.qō sit vltra quadrantē quē dz habere in mea hereditate: quē quadrantē nō reliqui ei integrū.vt.ff.dixi. veluti hereditas ꝛc. sed z nominaliter potest poni illud verbū qō est in prin. l. hoc modo. illud qō supra quadrantē apud heredē potest pervenire nō onerat heredē: et subaudi cum est legatum ab herede instituto in pecunia supra dodrantem veluti hereditas ꝛc. Ulpianus.

QUod[a] supra quadrantem apud heredem potest[b] pervenire[c] supra dodrantem in pecunia[c] legatum[d] non onerat[e] heredē: veluti hereditas pupilli si forte substitutus sit exheredato[f] qui patri pupilli heres extitit[g].

Eadem. Lex.xj.

IN ratione legis falcidie retētiones[h] omnis tēporis heredi in quadrantem imputātur.

☞ Illud quod si extaret nō estimaretur heredi non imputatur: als secus. etiā si est peremptum.b.d.Bar.

¶ Si seruus sub conditione libertate data vita decesserit cuiquidem impleta cōditio fuerit quando[i] heredi non videbit periisse. Q si defecerit: in contrarium ratio trahit[k]: sed q̄ti statuliber moriens fuisse videbitur[l].

a ¶ Quod.id est quia vel ꝓprie. z dic pupillum ✣ exheredauī: et extraneum institui quem pupillo substitui z primis tabulis institutum vltra dodrantem grauauī: certe nō ꝓpter hoc minus detrahit fal. q̄ habet spem substitutionis.

✣ Apposbat q̄ Bar. z pau.

b ¶ Potest peruenire.i.possibile est.ad hoc tamen delata non est vt dicri. Alij secundo ponunt casum etiam quando iam delata est: quia iam pupillus decessit.sed nondum substitutus adijt: ✣ z alij dicunt si pupillus fuisset institutus.nā tunc statim potest adiri a substituto: immo etiā ex necessitate debet. ✣ vt. C.de iur. delibe.l.quidam. solida legata prestat non deducta fal.vt.j.eo.l.qui fundum.§.qui filium.z.§.sequē. quę positio satis placet.

✣ Idem si adiuerit fz pau. z vin.

✣ Dz pau. alex. z vin.

c ¶ In pecunia. secus si non est pecuniar.ū vt libertas q̄ grauat heredē. vt fal.nō detrahat. ✣ vt.ff.de inoffi.testa.l.papinianus.§.quarta autē.

✣ Idē vin.

d ¶ Legatū. in primis tabulis: secus si in secūdis.vt.j.l.pri.§.pe.z vl.

e ¶ Non onerat. quin detrahat falcidiam.

f ¶ Exheredato.pupillo.

g ¶ Extitit.nā idē fuit patri institut⁹: z pupillo exheredato substitut⁹.

IN ratione. Ita ponas hic exēplum siue casum. Jnstitui mihi heredem titium z seruo meo sticho legauī centum sine libertate: multa alia legata quibusdam reliqui z decessi: certe dictum legatum qō reliqui seruo meo non valuit.vt.ff.de leg.i.plane primo.§.si coniuncti. secundo respō. vnde heres apud se retinet illud legatum z sibi debet in falcidiam imputare vt ꝓfit alijs legatarijs: z idē est in omnibus alijs retentionibus quas fecit heres de quibusdam legatis a se relictis: et ea non ꝓestat legatarijs quibusdam ꝓpter aliquam iustam causam et si bi retinet: z ideo dicit littera retentionis omnis tēporis ꝛc. quia siue a principio non valeat legatum vt dictum est: siue valeat: sed ex accidenti factum est inutile: semper heres sibi retinet z imputat sibi in falcidiam: vt hic. z.j.eo.non est dubiū. z.l.sequen. ¶ Si seruus. Jnstituo mihi heredem titium: z reliqui fidei cōmissario meo libertatē sub cōdit. si nauis ex asia venerit vel sqs ad annum: z multa alia legata quibusdam reliqui z decessi: z titius adiuit hereditatem meam: z postea ante impletam conditionē libertatis decessit dictus ficbus: certe si impleta fuerit postea quandocunq; conditio predicta libertatis nō videbitur dictus seruus periisse heredi: immo legatarijs: vt tantum minus videatur in hereditate fuisse quantū valebat seruus. Si autem defecerit conditio libertatis post mortem dicti ferui: tunc ratio trahit in contrarium: ses vt bere di periisse videatur vt scilicet tantū plus videatur in hereditate habere quantū valebat statuliber tēpore mortis: vt sic alijs legatarijs ꝓfit illud: q̄uis autem ita dixerim: tamē imperator marcus z antoninus decreuerunt tantum heredi periisse spreta dicta distinctione quanti statuliber moriēs fuisse videbitur: z ita mors dicti ferui semper ꝓtestat ad dānum heredis siue hereditatis: z nō ad damnū legatariorum. vt.j.ea.l. §.si seruus.q̄ solet cōtrariā signari: sed est concordātia ſm predicta: z ſm ꝓdicta habeas.§.ibi heredes quibus ꝛc. Ulpianus.

b ¶ Retentiones.i.quia non fuit legatum et sic remansit: vel inutiliter: vel si vtiliter postea reliqua ratione fit inutile. vt.j.e.l.nō est.z.l. nec interest.z.l.ex asse.z.l.in ratione.§.penul.z fi.z.l.in quantitate.in fi.

i ¶ Trahit.vt videatur heredi periisse.

k ¶ Videbitur.f.eo casu quo deficit conditio: z sic seruatur ✣ dicta distinctio. Alij reprobant eā per hec verba in ſtiū ꝛc. qō nō placet. z not. ex

✣ Et bene bar. q̄ aduincē. licet Jmo.para.

☞ Ex facto quod trabit originem testatore viuente nō computatur in quartam. hoc dicit Bart.

¶ Imperator[l] marcus antoninus decreuit[l] heredes quibus pars bonorū ablata est nō in ampliorem partem q̄ ꝓ ea parte q̄ relicta est[m] legatorū nomine teneri[n]. ¶ Cum quidam parte dimidia bonorum adempta[n] fuisset re legatus idem q̄ prouocatione interpositā testamento postea facto[o] obijsset: atq; post mortem eius nō iuste appellatum esse prōnūciatum est: quesitum est vtrum eris alieni loco pars dimidia abscederet[p]: vt residua sola videretur fuisse in bonis: an vō[q] succurri heredi necessarium esse videbitur: sed videt succurri debere: cuius animus litigantis obtinendi vo-

✣ Melius dicere q̄ nō defuit Dy. Jmo. alex. z vin.

✣ Glo. est vera si lex nō fi refert ut ad text. alex. vtili.

✣ Alia glo. est multum notabilis q̄ facit ꝓ dicto spe.l.ti. & cessio.act. §.f.col.vlt. in fi.§.ille. ff.ad sc̄t & dicit nihil allegi.

stamētum in quo instituit sibi heredē seium: z multa ab eo quibusdā legata reliquit/z postea decessit. postea iudex appellationis prōnunciauit eum iniuste appellasse: z sic remansit sentētia firma in qua fuit eadē pta dimidia pars bonorum: quesitum ergo fuit vtrum eris alieni loco pars dimidia bonorum que cōtinebatur in sentētia accederet de bonis vt sola dimidia bonoꝝ residua videatur fuisse in bonis/ vt sic de ea tantum teneatur heres titij legatarijs: an videatur z verum sit q̄ fuerit in bonis tēpore mortis dicta dimidia que cōtinetur in sentētia: z sic heres teneatur soluere solida legata mero iure: quia facta appellatione extinctum fuit prōnūciatum. vt.j.ad tur.l.j.in fi. de equitate autē succurri ei debeat vt non teneatur ꝓestare legata nisi ꝓ parte q̄ penes eū remanet. Et respon. q̄ dz succurri bene heredi predicto modo: maxime cum hanc opinionē admittat animus dicti titij litigantis: z votum obtinendi in litigio: eo enim animo appellauit dictus titi⁹ testator: a dicta sentētia contra se lata vt vincere: z bona sibi in sentētia adempta remanerēt apud heredē suum: z heres de eis bonis soluere legata: non autē si nō vinceret: z sic non remaneret bona penes heredē. ¶ Si seruꝰ. Titi⁹ instituit sibi heredē seiū z dedit sticho seruo suo libertatē: z multa alia legata quibusdā reliquit/z decessit: postea dictus seruus decessit antēq̄ heres adiret hereditatē: z sic antēq̄ esset liber: z postea heres adiuit hereditatē: nunc est q̄stio inter heredē z legatarios cui periisse videat dictus seruus: vtrum heredi: vt sic titi plus videatur esse in hereditate quantū valuit seruus: z sic minus detrahatur legatarijs nōie falcidie: an vō videatur periisse legatarijs vt tantum minus videatur esse in hereditate: Et dicitur q̄ heredi periisse intelligitur: sed quantū debemus estimare dictum seruum valere: Videtur q̄ nihil. z sic superior respōsio nihil videtur valere: z est ratio quare videatur nihil debere estimari: q̄etiam si non viueret post aditā hereditatē nō estimaret. nā esset liber si viueret. legatū eni libertis cedit ab adita hereditate: z nō ante. vt dixi. z ff.q̄ndi.leg.ce.nā cū libertas. Et sic tūc estimari nō posset: q; libertū corp⁹ nō recipit estimationē.vt.ff.de bis qui deie. vel ef.l.i.§.ſ cū hō. Sed certe ad banc q̄stionē nō rñdet inrisco. ſ. tu subaudias hoc mō rñdeo: tanti estimabitur q̄ti statuliber fuisse videt. vt.ff.e.l.§.i. z ad ea probāda que dixit adducit duo similia. Primum est ibi: nam z eos ꝛc. Scōm est ibi: nec aliud ꝛc. z ambo sunt satis plana. Ulpianus.

l ¶ Imperator. als est.§. als nō. z intelligūt correctā priorimā distinctionē. nam nō distinguit defecerit cōditio vel nō. Vel melius dic q̄ referī ad casum tm q̄n deficit: z cōditio: vel faciās hic.§. z omnia hec essent.

m ¶ Relicta est. i. remāsit penes eos. z facit. C. si pē. app. l. iij. z.§. tit. j.l. plautius. z.ff. de leg. iij. l.ſi.§.fi. z de vulg. subſt. l. z fi cōtra. z.l. priori.§.

n ¶ Adēpta. expresse. nā ſi tacite ✣ z mortuo reo pendēte appellatione: vt crimē extīguit: sic z q̄stio bonoꝝ. vt. C. ſi pē. app. mors interue. l. ij. z C. si reus vel accu. mor. fu. l. fi. z no. q̄ relegato nō debēt auferri bona ✣ in totum vel in partem sine causa. vt. j. de interdic. z releg. l. relegatorum.§. ad tempus.

o ¶ Testamēto postea facto. pendēn. appellatione q̄ fieri potuit. vt. ff. de iniust. test. l. si quis exheredatus.§. bi aūt. z. j. de penis. l. ij. in fi.

p ¶ Abscederet. ipso iure.

q ¶ An vero. i. an videatur. z verū est q̄ fuerit in bonis tēpore mortis. et sic

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶ sic ille videtur soluere solida legata mero iure: q̃ appellatione fata extinctum fuit iudicatum. vt. ſ. ad turpil. l. i. in fine. ſed de equitate debet ei succurri vt non teneatur prestare niſi pro parte que penes eum remanet ✣ q̃ō verum eſt. vt. ſ. proxi. ¶. 2 arg. ſ. de bis qui no. infa. l. furi. ¶. ſed 2 ſi furti. ℔.

✣ Quia dempto fit ex eã q̃ habuit ab origine l vi ra defuncti ſm Bar.

a ¶ Manumiſſus. i. liber eſſe iuſſus.

b ¶ Sed cuius. i. q̃ti.

c ¶ Vueret. ci adiitur be reditas. nam tunc eſſet liber. vt. C. de cadu. tollen. ¶. in nouiſſimo. 2 ſic non poſſet eſtimari. vt. ſ. de bis qui deie. vel effu. l. ſi. 2 lege interrogatiue. 2 reſpon. ✣ q̃ tanti eſtimabi tur q̃ti ſtatuliber faiſſeui debitur. vt. ſ. ea. l. ¶. i.

d ¶ Poſtea. i. poſt mortẽ teſtatoris ante aditã hereditatem.

e ¶ Periſſe. ſcilicet here di 2 eſtimabitur. vt pri. rñ. diri. nec aliud ſubeſt. Accurſius.

f ¶ Fuerũt. nam 2 bi ſi pe reant heredi periſſe intelliguntur ✣ et tñ erant ſummo ſupplicio afficiẽdi. vt. ſ. ad ſill. l. i. in pñ. 2 eſtimabũtur vt in ſupplicion caſu no. 2 not. q̃ oli diſtinguebaſ an ſub eodem tecto erant vel non: ſed bodie ✣ diſtinguitur potuerunt domũnũ nuua re vel non. vt. C. de bis qui. vt indig. l. ij.

✣ Athil eſt bar. p. alex. 2 vin.

✣ Et bene Vin.

g ¶ Quod vulgo. Pater filium impuberem inſtituit ✣ 2 ei pupillariter ſubſtituit: 2 tam ab inſtituto q̃ a ſubſtituto legata vltra dodrantem reliquit: nunc decedẽte pupillo vult ſubſtitutus ex̃ perſona pupilli vnum quadrantem ex̃ toto aſſe detrahere. Itẽ ex reſiduo dodrãte ex̃ perſona ſua vult falcidiam: 2 pro eo facit: quia dat ſunt hereditates: at legatarij vnã detrahit tm poſſe fatẽtur: quia vnum eſt teſtamẽtum propter vnum teſtatorẽ. Itẽ propter vnam ſolẽnitatẽ. vij. cẽ 2 nõ. xiij. teſtes ſunt neceſſarij. vt. ſ. de vulga. ſubſti. i. patris 2 filij. 2 proytriq̃ inſtitu. de pupil. ſubſtit. ¶. igitur. Vel etiã pone q̃ ab inſtituto ſemiſſes: a ſubſtituto alium ſemiſſem legauit et dubitabatur: ſcz an due falcidie detrahãtur: quã dubitationem ſoluit vulgaris regula: ſcz q̃ in tabulis patris 2c. cui ✣ prima poteſtas bec eſt: vt ſicut in vno teſtamẽto ſit olm legatoꝝ cõtributio vel cumulatio: vt ſic pateat ex eodant dodrante vel nõ: ita et in hoc duplici teſtamẽto ſit omnium legatoꝝ cumulatio vel contributio vt ſi pateat ex eedere dodrantem fiat detractio: als ſi remanet quarta pars hereditatis/ vel forte longe plus ſolutis oibus legatis tunc non detrahatur: ſed vt ees alienũ ſoluantur a pupillo relicta: 2 hoc dicit ſm q̃d. i. ex quo fit cõtributio: eſt et alia poteſtas regule. vt in hoc duplici teſtamento cõſideretur vnicũ tẽpus an babeat locum falcidia: 2 inquãtũ. ſ. tempus mortis patris: vt ſi tunc cõſideratis legatis 2 bonis nõ habeat locũ falcidia: licet poſtea viuente pupillo minuantur vt quarta nõ remaneat: nõ tñ detrahit ſubſtitutus: ſz de ſuo quadrãte. i. de eo q̃ tpe mortis videbat habiturus ſolueret legatarijs. Nec ob. q̃ ſoluit vltra vires. i. vltra dodrãtẽ: q̃ hoc dupler teſtamẽtũ habet loco vnius: ſcz ꝑmi. rñ ſicut poſterior diminutio bonoꝝ tñ nocet legatarijs. vt. ſ. eo. l. in q̃ritate. in pin. ita nec nunc/ 2 ecõtra. mã augmẽtũ nõ ꝓficeret. vt. ſ. eo. l. in duplicibus. 2 no. q̃ dicta regula facit vt filius nõ habeat ✣ duas quartas. q̃ dic vt bic. 2. C. eod. l. ſi vt allegas. Additio Dic q̃ mibi facit quia bic loquimur de duab̃ quartis vno iure debitis. Alex an.

✣ Cũ eſt grauat̃ pu re reſtituere hereditatẽ: ſz ſil dic vel ſub con ditione. ale i zan. 2 vin.

h ¶ Quis. bene dixi vnam. Quis enim 2c.

i ¶ Subſtitutus. pupillariter.

k ¶ Apupillo. inſtituto.

l ¶ Vt es alienum. 2 ſic non eſt detrahenda falcidia: q̃ō dicebat ſubſtitutus: q̃ poſſet.

m ¶ Obſtat. ſed videtur bec littera ſibi cõtraria. ſi enim vt es alienum detrabitur quomodo aliud erat teſtamentum in quo potuit dici per falcidiam minui: Rñ. nõ ſemper eſt vt es alienũ: ſed tunc quãdo omia legata poſſunt ſolui non deducta falcidia. Alij dicunt ✣ q̃ fit cõtributio non vt defalcentur relicta a pupillo: immo vt es alienũ ſoluat. vt. C. de bo. auc. iudi. poſ. l. i. ſed ideo vt appareat an omnia relicta ſimul iũcta ex-

✣ Displicz bar. alex. 2 vinc. ideo dicalliter vt ꝑeos hic.

tum banc optionem admittit.

✣ Res perempta non eſtimatur: que ſi extaret non eſtimaretur. b. d. Bar.

¶ Si ſeruus teſtamento manumiſſus[a] ante aditam hereditatẽ decedat hereditatẽ relinquit: ſed[b] cuius ꝓcciꝑ erit q̃ ſi viueret[c] nõ eſtimaretur? Nam et eos qui moriẽte domino ca ualitudine affecti fuerant vt eos nõ poſſe viuere certum eſſet: tamen ſi poſtea[d] moriãtur hereditati ꝑ ruiſſe[e] reſponſum eſt: nec aliud in bis qui ſub eodem tecto fuerunt[f] cum dñs a familia necaretur.

¶ In teſtamento patris 2 filij vna falcidia locum habet: 2 legatorum et bonorum ſit contributio: et in detrabenda falcidia tempus mortis patris inſpicitur: 2 bonorum augmentum vel diminutio poſt contingens non prodeſt nec nocet legatarijs. boc dicit Bar to.

¶ Oõ vulgo[g] dicitur in tabulis patris 2 filijs vnam falcidiam ſeruari quaꝝ poteſtatem habeat videndum eſt: quãuis[k] enim ſubſtitutus[i] que a pupillo[k] relicta

cedant vires patrimonij. vt. ſ. de mili. teſta. l. ſi vero.

o ¶ Scõm q̃ō. Dicit q̃dã ✣ id eſt q̃ vt es alienũ detrabunt relicta pupillo: euenit quãdoq̃ vt pupillus nil habeat de bonis: vt q̃ dimiſit pupillo inſtituto quartã in fundo: 2 cetera ola legauit 2 bic fundus caſmate periit. nam cũ ſemel habita eſt quarta nõ detrabit plus. Sz tu dic ✣ ſm q̃ō. i. q̃ fit cõtributio poteſt euenire vt non retineat. ſi. de legatis a ſubſtituto relictis in ſecũdis tabulis nomine: ſcz falcidie. vt ſi patris hereditas locuples erat ex qua quarta 2 longe plus poterat retineri vt ſubijcit: pupilli aũt eſt depauperata q̃ fieri põt vt ſubij cit. q̃d ergo 2c. Sz alij ✣ exponũt vel longe plus: et eſt vt ſi patris hereditas inops. filij autem a quo legata ſunt relicta locuples. nec ẽm ꝓpterea in plus tenet ſubſtitut?: ſicut nec minuũtur ſi bona eẽnt minuta apud pupillum. vt. ſ. eo. titu. l. in duplicibus.

p ¶ Quid ergo. incipit ſe cũdus effectus regule ✣ et q̃ō dicit ſi nõ ſufficiãt: q̃ diminuta eſt 2. expone vt in principio dixi. ſz Al. ✣ dixit nõ ſufficit de reditas pupilli legatis. ſ. a ſubſtituto relictis: cum patris vſufruct? ſufficit: ſcilicet relictis a pupillo: et q̃ō ſubijcit de ſuo quadrante: ſcz pupilli. vel. i. ſubſtituti quem ſcz habet in bonis pupilli: ſcz vltra dodrantẽ pupillarũ bonoꝝ etiam ſi abſumant tota quietiã vltra: ita tamẽ ſi de bonis babeat quartam vtroũq; bonoꝝ.

✣ Athil eſt ſmo incipit ꝛe in pincipio dixi. ſz q̃ ſis hic ex emplificat. ſm ange. p. alex. 2 vin.

✣ Et bene ang. alex. et vin. ſz imo. contra.

q ¶ Hereditas. q̃ diminuta eſt hereditas.

r ¶ Nimirum. bene diri ſubſtituti ſoluere de ſuo quadrante quando bona fuit diminuta. et ſic ex ſecũdis tabulis prestatur vltra vires: id eſt vltra dodrantẽ. vt. ſ. l. i. ¶. i. ſed nibil ad rem pertinet cũ in hac 2c. vt in pin. diri. ſed vltra patrimoniũ non valent etiã in teſtamento militis ✣ vt. ĵ. ad trebel. l. i. ¶. ſi is q. creditoribus autem etiam vltra patrimoniũ tenet. vt. C. de iure delib. l. ſi te, ſic bodie etiã in legatis ſi nõ fiat inuentariũ. ✣ vt in auc. de bere. 2 fal. col. i. ¶. ſi vo nõ. Itẽ in eo q̃ō bic fit cõtributio eſt cõtra. ĵ. ea. l. ¶. q̃ſtũ. ibi: ſed legata que 2c. Solu. vt ibi. 2 ſa cit ad bũc. ¶. ſ. e. l. i. ¶. interdũ. 2. ĵ. pri. ¶. 2. ĵ. titu. ĵ. l. i. in pñ. Additio. Dic q̃ in. ¶. queſtũ. loquitur de relictis in primis tabulis tm̃ a duob̃ coberedibus contribuendis: q̃rit bic de relictis in primis et in ſecũdis tabulis Bar. Pau. Alex. 2 Vincen.

✣ Plz pau. alex. 2 vin.

✣ Idẽ bar. ange. imol. pau. alexã. 2 vin.

s ¶ Sub cõditione. ſ. q̃ ſi eſt diminutio poſtea facta nocet ſubſtituto.

¶ Si filio ſuo. ¶ Calus Titi[t] inſtituit ſibi beredem filium ſuũ impubem et ab eo legata reliquit: 2 ei pupillariter ſubſtituit meuiũ 2 ſeiũ: 2 a meuio in ſubſtitutione legauit vltra dodrantẽ portionis ſue: 2 ita onerauit eius partẽ: 2 a ſeio ſimiliter reliquit legata in ſubſtitutione: nõ tamen vltra dodrantem portionis ſue: 2 ſic eius partem non onerauit: et poſtea deceſſit dictus titius: 2 ei extitit heres dictus impubes: 2 i pupillari etate deceſſit: 2 ita vendicauit ſibi locũ dicta ſubſtitutio pupillaris: ita q̃ meuius habet dimidiã here ditatis: grauatã tñ: 2 ſeius alia dimidiam non grauatam nunc queritur an meuius cuius portio erat legatis erbausta ex ſola ſua ꝑſona poſſit detrahere falcidiã legatarijs quibus a ſe legatũ eſt: Et videt q̃ non trib? rationibus. Una ratio eſt: q̃ ſi ponamus nõ ꝑuenieſſe bona ad dictos ſubſtitutos: 2 ponam? ipſum impuberem vel tutorem ei? ſoluere legata ab eodem impubere relicta: non poſſet ille pupillus detrabere falcidiam: q̃ legata ab eo relicta nõ erant vltra dodrantẽ. Secũda ratio eſt. quia ſi ponam? pupillus vnũ tantum ſubſtitutum habuiſſe non detraberet ille ſubſtitutus falcidiã etiam ſi dimidia pars hereditatis eſſet onerata legatis vltra dodrantẽ ipſius dimidie: quia bene remanet ei quarta totius hereditatis: et fatis ꝑ?. Tertia ratio eſt: q̃ dictum eſt. ¶. ſ. pri. ¶. q̃ legata in ſecũdis tabulis relicta videntur relicta quaſi ſub conditione in primis: et ideo de ſuo quadrante ꝓeſtat ſubſtitutus legata: quod qualiter intelligatur notaui in caſu ſuperioris. ¶. ibi: quid ergo 2c. et ibi: nec ad rem 2c. ſi ergo ſubſtitutus tenetur ſoluere de ſuo quadrante legata in caſu ſuperioris. ¶. ergo non poteſt detrabere falcidiam: et ita nec bic videtur poſſe detrabere falcidiam. Sed ſpretis dictis tribus rationibus verius eſt vt predictus ſubſtitutus grauatus poſſit ex ſua ꝑſona detrahere falci-

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

diam sicut si ita titio patri impuberis bereς extitisset. i. ac si intantū esset institutus a patre in q̃tū fuit substitut⁹ impuberi. i. in dimidia vt dictum est. quo quidem casu si esset institutus in dimidia sine dubio ex sua persona detraheret falcidiā, vt. ff. eo. in singulis bereditibus. ⁊ est ratio q̃ sicut opes patris ⁊ etiā pupillaris ⁊ cōtributio legatoꝝ relictoꝝ ab impubere in principalib⁹ tabulis relictoꝝ a substituto in secundis tabulis: de qua cōtributiōe dictū est ff. priori. §. inde: id est de principalib⁹ tabulis capiunt formā ⁊ originē. vt ff. de vulg. ⁊ pup. sub. l. ij. §. quisquis. ita dicti substituti de quibus dicitur in hoc. §. subducta p̃sona pupilli sue mortuo pupillo revocādi sunt ad intellectus institutionis: vt ita p̃dictus institutus oneratus possit et sua p̃sona detrahere falcidiā: ac si institutus fuisset ipe sub alio predicto substituto. Vel sic de vno substituto qui fuit grauat⁹. i. de medio predicto: videamus de predicto scio cuius pars non fuit grauata vltra dodrantem: ⁊ p̃ponamus q̃ dictus pupillus qui decessit nondum soluerat legata a se relicta et ponamus aliquid esse vltra dodrantem portionis dicti substituti nō grauati in omnibus legatis: puta quia solutis legatis ab impubere relictis ⁊ solutis legatis relictis ab eodē substituto nō grauato grauatū dodrans dicti substituti qui quidē dodrans nō grauabat propter legata a se substituto relicta vt dictū est: numqd hoc casu dicem⁹ ipsum substitutū nō grauatū habiturū falcidiā cor oīm legator⁹? Et videtur q̃ quarta habere nō debeat, ꝑpter duas rationes. Una ratio est: q̃ hꝫ idem substitutus quartā sue partis vltra ea legata q̃ sunt ab eo relicta: q̃ vt dictū est sua pars nō erat grauata vltra dodrantē. Scōa ratio est: quare nō videt posse detrahere quartā: q̃ hoc nō patit cōparatio q̃ facta est. §. de substitutis ad institutos: dictū est ff. §. q̃ plures substituti subducta ꝑsona pupilli revocādi sunt ad intellectū institutionis: institutus aūtqui hꝫ quartā sue partis solutis legatis a se relictis non detrabit quartam: cōtra aūt ꝑpter vnā rōnē videt q̃ dictus substitutus possit detrahere quartā. q̃ si negemus cū debere habere quartā aliud aperte bic respōdebit q̃ qō vulgo, pbatū est a sapiētib⁹. ff. priori. §. vbi dictum est cōtributionē faciendā legator⁹ relictoꝝ. In ꝓmiis tabulis a pupillo cū relictis a substituto. In secūdis tabulis ⁊ vnā falcidiam detrabendā. ⁊ ita iste. §. esset cōtrarius illi qō esse nō dꝫ: ⁊ fm hāc rōnem subaudi: debemus dicere q̃ dictus substitutus nō oneratus possit detrahere quartā. Itaq; fm ea q̃ dicta sunt a prin. §. vsq; huc: apparet q̃ ambo predicti substituti detrabūt quartā in casibus supra positis. est tū quedā varietas in dicto substituto onerato suo noīe. ⁊ tanq̃ substitutus q̃ cū sit oneratus v⁹ t substitutus habebit quartā velut institut⁹: vt ⁊ dictum est: alter aūt substitutus q̃ nō fuit oneratꝰ vltra dodrantē licet ei? portio largiat̃ solutionē integroꝝ legatoꝝ retēta sibi q̃rta sue ꝑtis nō tñ cōuenit ad solida legata ꝑstāda q̃ a se fuerūt relicta: limo retinebit ex eis quartā vt dictū est: ⁊ hoc ꝑpter cōfusionē calculi. i. ꝑpter ꝓtributionem calculi sue rōnū vtroꝝq; legatoꝝ. f. relictoꝝ a se ⁊ ab impubere: ⁊ oīm relictoꝝ abiecto substituto nō grauato ⁊ vna falcidia ex olibus detrabit. Hinc aūt q̃ dictū ē vtrūq; dictoꝝ substitutoꝝ falcidiā detrahere posse: cōsequens est quidā casus q̃ tibi pono. Pone q̃ dictus pupillus ba bēs tutorē in vita sua soluit legata a se relicta: ⁊ tutor ei? fecit legatarios cauere: vt si substitutione p̃dicta locū sibi vēdicāte appareat legatarios vltra habere q̃ luerit ei? eis accipere, ꝑpter legē falcidiā restituerē: appareat dico, ꝑpter legata a dictis substitutis relicta: ⁊ postea in pupillari etate decessit dictus pupillus. ⁊ sic vendicauit sibi locum dicta substitutio: certe q̃uis dicta cautio pupillo cōmitti nō posset. vt. ff. eo. in cui. ⁊. l. reperit: cōmittet tñ vt dicti duo substituti ei ea agere possint ⁊ dictos legatarios. f. in eam quantitatē quam vnusquisq; eoꝝ substitutoꝝ sibi retinere potuisset de dictis legatis si non fuissent soluta per pupilli siue per tutorem eius: potuisset retinere dico nomine falcidie cum soluerint eis legata a se substituta relicta. Vlianus.

a ¶ Substituerit. pupillariter.
b ¶ Et alterius. scz tantum.
c ¶ Substitutus. cuius portio est exhausta.
d ¶ Quam. scz falcidiam.
e ¶ Nō haberet: vel quia ab eo nil fuit relictum: vel si eadem omnia que ab hoc substituto: non tamen minuebant dodrantem totius assis: licet minuant dodrantem medietatis.
f ¶ Vel vnus. i. si vnus tm̃ esset substitutus: licet dimidia esset onerata: nō tñ haberet falcidiam.

diam habituruꝫ. At quin quartam habet neq; patiatur instituti comparatio: rursus fi negemus aliud aperte q̃ quod vulgo probatuꝫ est respondetur. Itaq; varietas exister / vt is quidem qui ꝓpzio nomine oneratus est velut institutus defideret quartam. Alter autem qui nō est oneratus vt substitutus (licet portio largiatur eius) non insolidum conueniatur propter calculi confusionem: huic consequens est: vt si pupillo de falcidia cautum fuerit ꝓ uobus stipulatio committatur: videlicet in eam quātitatem quam vnusquisq; sibi deti nere potuisset.

g ¶ De patrimonij. qlo cus est contributioni vel qi legata in secūdis tabulis intelligūtur legata in primis sub cōditione. vt ff. priori. in fi.
h ¶ Vltra vires. i. vltra dodrantem medietatis.
i ¶ Huic. cui⁹ quarta est exhausta.
k ¶ Extitisset. i. principaliter esset institutus cum alio ⁊ sua exhausta esset.
l ¶ Opes patris. i. testamentum patris + qō de opib⁹ suis facit instituendo filiū pupillū: ⁊ ff. de opes pupillares p̃ consequentiā: simul em̃ ista capiunt vim. nā primū nō hꝫ vim nisi sit solēne: ⁊ secundū nō hꝫ vim nisi valeat ⁊ primum. Item capiunt formā vt primo sibi: postea filio faciat. Itē originem q̃ ita demū valet pupillare si ⁊ sibi fecerit. et probātur hec. ff. de vulga. sub. l. ij. §. quisq;s. ⁊. §. primo. ⁊. §. fi. ⁊. l. qui plures liberos. §. fi. et. l. patris. ⁊. l. ꝫ et si plures. + Tota prima glo. placet Bar. ⁊ vin.

Legata relicta a pupillo in primis tabulis ⁊ a coberede sibi substituto in secundis debent contribui: secus si ab vtroq; in primis tabulis sint relicta et eodem in diuersis partibus instituto contributio semper fiet. b. d. Barto.

¶ Quesitum est si quis pupillo §. si ex asse. ⁊. ff. ad trebl. apud iulianū. §. idem iulianus. vbi ꝛ hoc diri. Itē sicut cōtributio capit vim q̃si esset vn⁹ substitutus. vt. ff. pri. §. ita ⁊ q̃ duo: vt in nostro casu. ‡ Nā relicta ab isto cuius pars est exhausta/ ꝛtribuent cū relictis a pupillo in testamēto paterno: nō m̃ olbus ff. priori. ⁊ q̃ nō contradicit. ff. pri. §. qi ibi ideo ola cōtribuunt: q⁹ vn⁹ solus erat substitutus: hic autem erant duo. ‡ Glo. ff. se verus dicit sed nihil ad propositum pile qđlib. est igit̃ refe rēdus ad §. quid tamē. alex. ⁊ vin.

m ¶ Subducta. i. decedente in pupillari etate.
n ¶ Substitutionis. si habeas institutionis plana est sicut si esset duo instituti: ⁊ vm⁹ pars erbausta detraberet falcidiā. vt. ff. eo. in singulis. als est substitutionis. ⁊ tñc dic. f. vnius. vt sicut vn⁹ substitut⁹ ola cōtribuit: ficiste pro dimidia: + sed ꝑ alia dimidia nō. sed falcidiā detrabit.
o ¶ Oneratus. in secūdis tabulis.
p ¶ Pupillus. qui decessit.
q ¶ Relicta. in primis tabulis que tacite repetita intelliguntur a substituto. vt. ff. de leg. j. Llicet.
r ¶ Sit. f. legatum si soluantur que sunt a pupillo relicta.
s ¶ In oibus. potest legi plane ⁊ interrogatiue.
t ¶ At quin. opponit: ⁊ dic babet: si a se tantus relicta soluit non si a pupillo relicta soluit.
v ¶ Patiat. ideo q̃ institutus qui habet quartam nō deducit falcidiā: rursus ergo nec iste cum ei comparet: vt. ff. ibi: sed verius ⁊c.
x ¶ Si negemus. f. cū retinere quartā dicem⁹ + Sea q̃ vulgo dicunt. f. priori. vbi dicit ꝓtributionē ‡ faciendā relictoꝝ in primis ⁊ secundis tabulis: ⁊ vnā falcidiā detrabēdā. ⁊ dr. f. eo. l. in duplicibus. ℌ Ad. dirit‡ probatū est in substituto q̃ est oneratꝰ in pupillari substitutione ⁊ aliud in eo q̃ nō est oneratꝰ vt inferiꝰ ⁊ innuit ⁊ fm hoc est ꝓbatū. vt. ff. eo. §. v.
y ¶ Existet. nūc solui⁹: ⁊ est in substitutate nō in vtilitate ‡ hec diuersitas: ⁊ est bic casus q̃ variatio admittat. ff. de inoffi. testa. l. papinianus. §. sed nec impuberi. ‡ ar. contra. ff. ti. j. l. titie si non.
z ¶ Desideret. q̃ ꝓ instituto habet. vt. ff. diri. ⁊ sic detrabit quartā ex sua persona de legatis vt a se relictis.
a ¶ Largiat. licet sufficiat inspectis legat̃, a se relictis. sic ⁊. ff. demino. l. ⁊ si minor. Alij dicūt largiat. i. ex bauria inspectis legatis a pupillo ⁊ a se relictis: ⁊ fm primum puncta post dictionem substitutus: fm alium post dictionem eius. ‡ Vtā prima lectura sequit vin. ‡ Immo potest et in ꝓtestate ff Alex in. ‡ Immo ibi nulla est variatio ⁊ recte inspicit ff ℌ Alex in. ibidem.
b ¶ Non insolidum. conuenit ergo cū alio in effectu: quia vtrobiq; detrahitur falcidia: ff. primo ex sua persona. secundo ex ꝑsona pupilli: nibilominus ex sua ⁊ de vtriusq; detrahet. ‡ Et male q̃ non construxerit sua glo.
c ¶ Si pupillo. qui soluit legata insolidum.
d ¶ Lautū. qō fieri debuit. vt. ff. l. is cui. ⁊. ff. ti. j. l. j. ij. iij. ⁊. ff. ad. l. falcidiā.
e ¶ Fuerit. si amplius soluat q̃ ꝑ lex falcidia patit reddi. [terdum.
f ¶ Duobus. substitutis. tam oneratꝰ ex ꝑsona sua tantum q̃ onerato ex ꝑsona pupilli ꝛ sua.
¶ Quesitus est. ¶ Lasus. Filū meū impubere mihi in dimidia heredē instituti

UNIVERSIDAD DE HUELVA

institui.ꝛ et in alia dimidia titij coheredē dedi/ꝛ ab impubere pone re gauj qui busdā vltra dodrantē sue partis:ꝛ dicti titij coheredē impu beris substituti pupillariter dicto impuberi.ꝛ ab eodē substituto nulla legata reliqui in secūdis tabulis.i.in substitutione.ꝛ postea decessi: et dictus impubes extitit mihi beres in sua parte/ꝛ in pupillari etate de cessit:ꝛ sic vēdicauit sibi locus substitutio pupilla ris in persona titij substi tuti: ꝛ dz soluere legata ab ipubere relicta de par te ipsius impuberis reli cta a se de parte sua: q̄nt yungd debeat cōmiscere legata a se substituto reli cta ab impubere:ꝛ de oī bus vnā detrahere falci. ꝛ finō est necessaria falci dia olbus eis cōmixtis: puta qr nō inuenit dodrans toti⁹ hereditatis erbaustus olbus eis cō mixtis non detrahat ali quā:an vero debeant se parari relicta ab impube re ab his q̄ fuerūt relicta a coheredē suo eodemq; tidē ipuberi substituto: vt q̄uis portionē suā habeat integrā substitutus vel nō grauatā vltra dodrātē possit nihilomi nus detrahere quartam de parte impuberis lega tis erbausta: Et certe ōr bic q̄ debēt separari ꝑdi cto modo: is secus sit in his legatis q̄ rell quunt a pupillo in p̄cipalib⁹ tabulis:ꝛ bis bis q̄ relinquunt a substituto ei⁹ in scōis tabulis: q̄ qui dē nō separant immo cōtribuunt vt vna falci. er olbus detrahat:ꝛ idē est in eo q̄ er varijs partib⁹ beres scribit:ꝛ in q̄libet parte relinquunt ab eo legata: puta q̄ ita dixit: titiū beredē instituo in vnam vnciā ꝛ lego ab eo decem scie cum meuio alia decem. Item eundem titium beredē instituo in alia vncia:ꝛ relinquo ab eo legata. pone primo ꝛ secūdo. nas ꝛ bic contribuentur omnia legata ac si esset institut⁹ semel tm ꝛ in duabus vncijs ꝛ predictis quattuor esset ab eo legatum:ꝛ idem est si sub diuersis conditionibus fit plurics institutus ꝛ ab eo pluribus legatus: q̄ semper contribuuntur legata. Liuia.

a ¶ Coheredem. ipsius pupilli.

b ¶ Substituisset. pupillariter a filio in primis tabulis:ꝛ a substituto in secundis.

c ¶ Contributionem. vt.ff.eo.§.qō vulgo.ꝛ.§.si filio.ꝛ.ff.eo.l.in duplicibus. in fi.ꝛ.l.qui fundū.§.qui filium.ꝛ.§.coheres.ꝛ.ff.de vulg.substit.l.coheredi.§.coheres. Additio Dic q̄ ibi loquit de contributione. bonorum: bic relictorum fm Alexan.ꝛ Aincen.

d ¶ Ab instituto extero. id est extraneo. nam alter erat filius.ꝛ sic est ea sus ablatiuus.

e ¶ Non oportere. hoc est contra.ff.eo.§.qō vulgo. vbi fit contributio. So. + dic bic ceteris.ꝛa pupillo datis.ꝛ in primis tabulis. nā in secūdis nulla sunt legata relicta. ibi sic fm .Bl. vel fm Jo.:+ etiā ibi substitut⁹ nō erat institut⁹: bic erat.ꝛ ita fit ibi ⁊tributio bonoꝝ pupilli ꝛ patris ꝛ legatorū: bic autem non fit contributo portionum: sed buic solutioni videt obstare.ff.de vulga.substitu.l.coheredi.§.coheres. ‡ vbi fit contributio.ꝛ tamen erat institutus ꝛ substitutus.ꝛ eodem modo obstaret huic.§.in p̄incip. vbi no. tria fm Azo. Primū: ‡ quia legator id est relictorum a pupillo ꝛ ab ei⁹ substituto in pupillari substitutione fit contributio: siue substitutus erat ei coheres siue non. vt in p̄incip. huius.§.ꝛ in contrario.ꝛ in ea.l.§.fina.+ ꝛ.ff.de vulg.substi.l.coheredi.§.coheres.in p̄incip. Secundum: ‡ quia relictorum a coheredē impuberis ꝛ relictorum ab impubere in institutione non fit contributio: vt hic.qō accipe cum portio impuberis sit grauata que aduenit substituto: vt bic subijcit. secus si succedētis portio sit grauata. vt.ff.eo.l. q̄ si alterutro.ꝛ dicit.ff.eo.l.qui fundum.§.qui filium.ꝛ distinxi.ff.eo.l.§.si coheredis. Tertium: ‡ quia relictorum a coheredē impuberis in institutione.ꝛ relictorum in pupillari substitutione fit cōtributio ab heredē substituto:ꝛ sic confusio bonoꝝ vt augeantur alterutra legata propter alterā bona: non enim coheres detrahit falcidiam de pupilli bonis si in suis habet falcidiam: licet eam detraheret extraneus: et est ratio: q̄ extraneus nullo modo ‡ habet falcidiam: nec aliquid nisi ei ꝙ de tractione ex lege falcidia consulatur. vt.ff.de vulga.substitu.l.coheredi.§.coheres.

+ Hȳs bar. pau. alexā. t vin.
‡ Duplicꝫ bar. alexā. t vin. eam tñ saluat pau.
† Immo dic q̄ nō obstat: sed obstat ille text. in p̄n. fin. ȳ. dicit. ff. alex.
‡ Sequūt bar. ȳ. alexan. ꝛ vin.
+ Nihil facit fm alex. ꝛ vin.
‡ Placet alex. ꝛ vin.
‡ Idē alexan. ꝛ vin.

‡ Substitutus qui non est coheres. Alexan.

f ¶ Substitutum. eundemq; coheredem.

g ¶ Suam habeat. hic ergo accrescit grauata nō grauate. vt modo not.

b ¶ Partibus. vt titiū instituo ex ſe: ꝛ vncijs ꝛ centum lego. Item instituo eundem in alijs ſex: ꝛ ducenta lego. nā fit contributio ac ſi ex aſſe ſimul instituiſſet ꝛ trecenta legaſſet.

¶ Si quis ex heredato. ¶ Caſus Fil ū meū ſpuberē exheredauiꝛ institui mihi heredē titiū:ꝛ ab eodē titio in institutiōe legata relig:ꝛ eidem titiū ſubſtitui pupillariter dicto meo filio qō bñ facere potui, vt.ff.de vulga. ſubſti.l.ſi.§.ſubſtituere.ꝛ in hac ſubſtitutiōe ſiue in his ſcōis tabulis re lig etā legata a dicto ſubſtituto: certe secundꝫ ſiue cōmiſcebit rō relictoꝝ in p̄mis tabulis a dicto titio relictoꝝ eodē in pupillari ſubſtitutione: vt ſic vna fal. de oīb⁹ detrahat:ꝛ bñ dico cōmiſcēdā dictā rōnem: qr vltima legata p̄dicta nō valerēt mi eſſet inſtitutio: er q̄ inſtitutiōe pēdēt p̄ma legata:ꝛ ita mul tū ſibi attinēt ita q̄ ſeparari nō poſſent. nā nō aliter valerēt dicta legata a dicto ſubſtituto in ſubſtitutione relicta niſi idem ſubſtitut⁹ extitiſſet heres mihi primo. Tiuianus.

† Dicit eſſe fal er cā ſuperuenientia. bal dus in. l.in bemus. ſ. ad trebel. nec ē ita debita ſi cut legitima. bal. i. l.ſi. §. I computatiōe. col. pe. C. de iure deli.

i ¶ Subſtituit. pupillari ter q̄ pōt. vt inſti. de pu. ſub. §. non ſolum.

k Secūdis. aliter ſi primis: q̄ illa legata nō cōfunduntur: nec fieret eorum cōtributio necq; ab eo tempore q̄ ſuperuenit ſuccedētis portio ſit grauata. vt.ff.eo.l.ſi.§. ſi coheredis. Tertium: ‡ quia relictorum a coheredē impuberis in institutione.ꝛ relictorum in pupillari ſubſtitutione fit cōtributio ab heredē ſubſtituto:ꝛ ſic confuſio bonoꝝ vt augeantur alterutra legata propter alterā bona: non enim coheres detrahit falcidiam de pupilli bonis ſi in ſuis habet falcidiam: licet eam detraheret extraneus: et eſt ratio: q̄ extraneus nullo modo ‡ habet falcidiam: nec aliquid niſi ei ꝙ de tractione ex lege falcidia conſulatur. vt.ff.de vulga.ſubſtitu.l.coheredi.§.coheres.

+ Nihil facit: q̄ ibi de cōtributiōe bonoꝝ. Pa. alex. ꝛ vin.
‡ Appro bat p ange. pau. alexā. t vin.

Falcidia l multis cāſibus ceſſat.

Titius. Ex. xij.

Si debitor creditore bere de instituto petiſſet ne i ratione legis falcidie ponenda creditū ſuuꝫ legatarijs reputaret: ſine dubio ratione doli mali exceptionis apud arbitrum fal. † defuncti voluntas ſeruatur.

¶ Qui eſt in poteſtate alterius excuſat i ſi ab eo tacitum fideicommiſſum ſuſcepit. hoc dicit Barto.

Idem. Lex. xiij.

Si tacitum fideicōmiſſum tuo eundem in alijs ſex: ꝛ ducenta lego. nā fit contributio ac ſi ex aſſe ſimul inſtituiſſet ꝛ trecenta legaſſet.

¶ Si quis ex heredato. ¶ Caſus Fil ū meū ſpuberē exheredauiꝛ inſtitui mihi heredē titiū:ꝛ ab eodē titio in inſtitutiōe legata relig:ꝛ eidem titiū ſubſtitui pupillariter dicto meo filio qō bñ facere potui, vt.ff.de vulga. ſubſti.l.ſi.§.ſubſtituere.ꝛ in hac ſubſtitutiōe ſiue in his ſcōis tabulis re lig etā legata a dicto ſubſtituto: certe secundꝫ ſiue cōmiſcebit rō relictoꝝ in p̄mis tabulis a dicto titio relictoꝝ eodē in pupillari ſubſtitutione: vt ſic vna fal. de oīb⁹ detrahat:ꝛ bñ dico cōmiſcēdā dictā rōnem: qr vltima legata p̄dicta nō valerēt mi eſſet inſtitutio: er q̄ inſtitutiōe pēdēt p̄ma legata:ꝛ ita mul tū ſibi attinēt ita q̄ ſeparari nō poſſent. nā nō aliter valerēt dicta legata a dicto ſubſtituto in ſubſtitutione relicta niſi idem ſubſtitut⁹ extitiſſet heres mihi primo. Tiuianus.

† Dicit eſſe fal er cā ſuperuenientia. bal dus in. l.in bemus. ſ. ad trebel. nec ē ita debita ſi cut legitima. bal. i. l.ſi. §. I computatiōe. col. pe. C. de iure deli.

i ¶ Subſtituit. pupillari ter q̄ pōt. vt inſti. de pu. ſub. §. non ſolum.

k Secūdis. aliter ſi primis: q̄ illa legata nō cōfunduntur: nec fieret eorum cōtributio necq; ab eo tempore q̄ ſuperuenit ſuccedētis portio ſit grauata. vt.ff.eo.l.ſi.§. ſi coheredis. Tertium: ‡ quia relictorum a coheredē impuberis in institutione.ꝛ relictorum in pupillari ſubſtitutione fit cōtributio ab heredē ſubſtituto:ꝛ ſic confuſio bonoꝝ vt augeantur alterutra legata propter alterā bona: non enim coheres detrahit falcidiam de pupilli bonis ſi in ſuis habet falcidiam: licet eam detraheret extraneus: et eſt ratio: q̄ extraneus nullo modo ‡ habet falcidiam: nec aliquid niſi ei ꝙ de tractione ex lege falcidia conſulatur. vt.ff.de vulga.ſubſtitu.l.coheredi.§.coheres.

+ Nihil facit: q̄ ibi de cōtributiōe bonoꝝ. Pa. alex. ꝛ vin.
‡ Approbat p ange. pau. alexā. t vin.

Falcidia l multis cāſibus ceſſat.

Titius. Ex. xij.

Si debitor creditore bere de instituto petiſſet ne i ratione legis falcidie ponenda creditū ſuuꝫ legatarijs reputaret: ſine dubio ratione doli mali exceptionis apud arbitrum fal. † defuncti voluntas ſeruatur.

¶ Qui eſt in poteſtate alterius excuſat i ſi ab eo tacitum fideicommiſſum ſuſcepit. hoc dicit Barto.

Idem. Lex. xiij.

Si tacitum

q ¶ Si tacitum. quid hoc fit dic vt.ff.de iur.fiſ.l.iij.in p̄in.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

+ Vlla glo. a sequit vin. ‡ Vide. d. alex. ꝛ vin.

¶ Iniungente. i. necessitatem imponente. secus + autem si seruus cõsentiret sponte. arg. ff. si quis aliquem te. pro. l. i. §. i. nam non computatur ‡ illud inter atrocioraꝛ ita nõ imputaꝫ seruo si ei pareat. als secus. vt. ff. de regu. iur. l. ad ea. ꝛ de act. ꝛ oblig. l. seruus. ꝛ. §. de nora. l. ij. §. is qui. ꝛ ad. l. aquil. l. liber homo. in prin. Accursius.

b ¶ Habituri. ꝛ. secus in libero hoie. vt. §. de bis quib. vt indig. l. heres.

c ¶ Patris potestate. secus in emancipato. vt. ff. ad. l. cor. de fal. l. diuus. ꝛ §. de bis qui. vt indig. l. in fraudẽ. §. fi. ff. l. dotẽ. post le gatum. §. si seruum.

seruus iniungente[a] domino fuscepit: habiturum[b] cũ legis falcidie beneficium (quia parere domino debuit) constitutum est. Idemq; placuit in filia que fuit in patris[c] potestate.

¶ Oõ extra causam testamẽti capitur/ in falcidia seu trebellianica nõ imputatur. hoc dicit Barto.

Lex. xliij.

Idem.

PAter. ¶ Casus. Titia filia mea pq̃ dotẽ dederã scio marito suo ab eo diuertit sine culpa sua mulieris: ego postea ea cõfentiẽte dedi libellũ marito p̃ recuperãda dote nõ tñ item fui ꝓtestat⁹. ꝛ interim fe ci testm̃: istitui mihi bedẽ dictam mea filiaꝫ gaiũ filiũ meũ quẽlibet p̃ dimidia. ꝛ. quẽlibet in ser vncijs: et petij a filia/ vt dicto coheredi suo restituere suã filie partẽ bere ditatis: retineret tñ sibi ex ea sertam partẽ. i. vnã vnciã: ꝛ dixi eidẽ mee filie: bene scio q̃ posses retinere quartã partẽ tue partis hereditatis. i. vnciã ꝛ dimidiã: sed ꝛ pro illa media vncia cõpensa tibi dotẽ tuã ꝛ habeas dotẽ loco illius medie vncie: ꝛ ita habeas dotem tuã ꝛ vnã vnciã tue partis hereditatis mee: ꝛ quinq; vncias reliquas tuas coheredi tuo/ꝛ postea decessi: nũc queriꝫ quid iuris sit circa predicta: Et dicit q̃ ipsa filia nibilominus poterit detrahere falci. iure bere ditario de pdictis ser vncijs suis q̃s rogata fuit restituere fratri suo. i. vnciam ꝛ dimidiam iure ꝓprio/ꝛ dotem nibilomin⁹ habebit. ꝛ hoc ideo: quia ego pater non fui litem contestatus super dotẽ cõtra maritum vt dictũ est: immo solũmodo petij per libellũ: qꝛ si lité fuissem cõtestatus ad heredes meos predictos transmissem: ꝛ sic dimidiã ꝛ dtis caperet filia mea iure hereditario: ꝛ sic cõputaretur in falci. §m voluntatẽ meã: ꝛ hoc §m iura antiqua: hodie autem etiam lite per me patrem contesta contra maritum habet ꝓcipuam dotẽ mulier. vt. C. de rei vxo. ac. §. ꝛ hoc ex rei vxorie. Ciuianus.

d ¶ Diuerterat. sine culpa. als dotem amisisset. vt. C. de repu. l. consensu. §. hec nisi vir.

e ¶ Si pater. nũc rñ. ꝛ dic non petijsset ea consentiẽte. sed ea ignorante petijsset ‡ falci. quidem ꝛc. ꝛ est ratio: quia mulier patre mortuo tanq̃ ꝓprietam incipit habere dotem: ꝛ petet a viro: ꝛ vir cũ non sit liberat⁹ repetet a patre vel eius cohere de cõditione indebiti: vel ob causam vel sine causa. vt. l. de fol. l. qui bominẽ. §. si gener. ꝛ arg. l. l. ꝓtor. §. ꝛ dotationibus. sic quidam. ‡ sed non videtur posse procedere: quia cuꝫ ipsa heres erut uerit patri videtur q̃ in hereditaria portione debeat ei obstare exceptio si velit petere a viro: cum iam eam soluerit patri. vt. §. solumat. l. si cum dotem. §. si pater. ꝛ de pigno. ac. l. solutũ. §. fointam. ꝛ. ſ. de regu. iur. l. ex qua persona. ꝛ. §. de leg. ij. l. cum pater. §. qui dotale. et. §. fina. ꝛ de fun. dota. l. dotale. §. fi. Tu ergo dic + qꝛ non petijt nec eregit cum iudice vel sine iudice. Quid autem si petijt sed non eregit: Rñ. aut iis fuit contestata aut non. primo casu transmittit ad heredes §m naturam actionis ex ꝓpositis quam olim habebat non quam bodie habet ab actione rei vxo. vt. C. de rei vxo. act. §. ꝛ hoc ex rei vxorie. ꝛ sic competat in falci. in secundo habetur ꝓ non petita. vt. ſ. rem ra. habe. l. amplius. Item quid si ea consentiente? Respõ. computatur in falci. vt C. cõmunia vtriusq; in. l. fina. §m Azo.

f ¶ Proprio. propriequoqꝫ hic de quarta iure institutionis: in qua cõputatur solum q̃ capitur iure hereditario. vt. ſ. co. l. qõ aũt. ꝛ. l. id autẽ. et. l. in quarta. in prin. secus autem in debito iure nature in qua imputatur: ꝛ quod capitur iure legati vel alio modo relicti: sic dos. vt. C. de inoffi. testa. l. quoniam. ꝛ not. C. cõia vtriusq; indi. l. fi. que sunt contra.

g ¶ Non inueniretur. sed extra: quasi ꝓprium patrimonium mulieris. vnde queritur an mulier sit domina rei dotalis? Azo q̃ sic. ar. g. hui⁹ legis. Item an possit instituiꝫ in dote sua: Videt q̃ non: + vt hic. §. ſ. plene in dict. ꝛ vtroq. vt. §. de mino. l. denicq. §. sed vtrũ. in fi. ꝛ facit. ſ. de col. bo. l. i. in fi. ꝛ. l. seq. ꝛ. ſ. ad trebel. l. mulier. §. cũ proponeret. ꝛ. l. a filia. et C. de rei vxo. ac. §. ꝛ hoc. Item contra huic. l. §. eo. l. si debitor. Specialiter est in filia ne onerẽt in falcidia iure institutionis debita: hoc est vt cũ debito dotis teneatur compensare sicut ꝛ alio casu. vt. ſ. l. ꝓtori. §. cũ fideicommissum. Vel ‡ est etiam hoc ideo: quia hic volebat pater compensare quod alius debebat non quod ipse: vt ibi.

¶ Auia nepotibus. ¶ Casus. Sempronia[d] instituit sibi heredẽ titiaꝫ ꝛ ab eo multa legata titio reliquit: ita q̃ ipsa poterat ex eis falcidiã detrahere: ꝛ decessit idem sempronius: postea ipsa titia fecit testm̃ ꝛ instituit sibi heredes quattuor suos nepotes: ꝛ duob⁹ ex eis aliqua plegauit: ꝛ rogauit illos q̃bus nõ plegauit vt solida legata soluerẽt illis quib⁹ plegauit: ꝛ vt titio predicto cui falcidiã detrahere poterãt: sicut auia poterat nõ detraherẽt falcidiam: ꝛ postea decessit dicta titia auia: q̃rit q̃d iuris sit circa predicta: Et dicitur q̃ hoc casu videtur datum fideicommissum titio ab illis nepotibus per dictã auiam. i. hec quarta q̃ne poterat ei detrahi videtur legata. hoc ergo nepotibus datuꝫ sine cõmissum. i. hoc legatũ ꝗte ve nit et in contributionem cum ceteris legatis a nepotibus predictis re lictis vt ꝛ deb⁹ ꝛ de ceteris nepotes falcidiã detrabant. Ciuianus.

ꝓprio[e] filiam habituram respõdi: quia dos in hereditate patris non inueniretur[g].

¶ Onus non deducende falcidie ex alio testamento debite cum alijs legatis ꝛ alijs oneribus cõmisecur. b. d. Bar.

¶ Auia nepotibus heredib⁹ institutis fideicõmisit: vt omissa retentione que per legem falcidiaꝫ ex alio testamẽto cõpetebat[h]: soli da[i] legata fratribus et coheredibus soluerent: recte datũ[k] fideicõmiſ. rñdi: sed huius quoq;[l] onus in contributione venire.

¶ Si vnus pluribus substitutus vtriq; directo succedit contributio habet locum: secus si vni directo alteri per cõsequentiã. hoc dicit Barto.

¶ Duobus[m] impuberibus substitutum[n] vtriq; heredem existentem in alteri⁹ hereditate falcidia

a Iniungente. i. necessitatem imponente. secus + autem si seruus cõsentiret sponte. arg. ff. si quis aliquem te. pro. l. i. §. i. nam non computatur ‡ illud inter atrociora ita nõ imputaꝫ seruo si ei pareat. als secus. vt. ff. de regu. iur. l. ad ea. ꝛ de act. ꝛ oblig. l. seruus. ꝛ. §. de nora. l. ij. §. is qui. ꝛ ad. l. aquil. l. liber homo. in prin. Accursius.

b Habituri. ꝛ. secus in libero hoie. vt. §. de bis quib. vt indig. l. heres.

c Patris potestate. secus in emancipato. vt. ff. ad. l. cor. de fal. l. diuus. ꝛ §. de bis qui. vt indig. l. in fraudẽ. §. fi. ff. l. dotẽ. post legatum. §. si seruum.

d Diuerterat. sine culpa. als dotem amisisset. vt. C. de repu. l. consensu. §. hec nisi vir.

e Si pater. nũc rñ. ꝛ dic non petijsset ea consentiẽte. sed ea ignorante petijsset ‡ falci. quidem ꝛc. ꝛ est ratio: quia mulier patre mortuo tanq̃ ꝓprietam incipit habere dotem: ꝛ petet a viro: ꝛ vir cũ non sit liberat⁹ repetet a patre vel eius cohere de cõditione indebiti: vel ob causam vel sine causa. vt. ſ. de fol. l. qui bominẽ. §. si gener. ꝛ arg. ſ. l. ꝓtor. §. ꝛ dotationibus. sic quidam. ‡ sed non videtur posse procedere: quia cuꝫ ipsa heres erut uerit patri videtur q̃ in hereditaria portione debeat ei obstare exceptio si velit petere a viro: cum iam eam soluerit patri. vt. §. solumat. l. si cum dotem. §. si pater. ꝛ de pigno. ac. l. solutũ. §. fointam. ꝛ. ſ. de regu. iur. l. ex qua persona. ꝛ. §. de leg. ij. l. cum pater. §. qui dotale. et. §. fina. ꝛ de fun. dota. l. dotale. §. fi. Tu ergo dic + qꝛ non petijt nec eregit cum iudice vel sine iudice. Quid autem si petijt sed non eregit: Rñ. aut iis fuit contestata aut non. primo casu transmittit ad heredes §m naturam actionis ex ꝓpositis quam olim habebat non quam bodie habet ab actione rei vxo. vt. C. de rei vxo. act. §. ꝛ hoc ex rei vxorie. ꝛ sic competat in falci. in secundo habetur ꝓ non petita. vt. ſ. rem ra. habe. l. amplius. Item quid si ea consentiente? Respõ. computatur in falci. vt C. cõmunia vtriusq; in. l. fina. §m Azo.

f Proprio. propriequoqꝫ hic de quarta iure institutionis: in qua cõputatur solum q̃ capitur iure hereditario. vt. ſ. co. l. qõ aũt. ꝛ. l. id autẽ. et. l. in quarta. in prin. secus autem in debito iure nature in qua imputatur: ꝛ quod capitur iure legati vel alio modo relicti: sic dos. vt. C. de inoffi. testa. l. quoniam. ꝛ not. C. cõia vtriusq; indi. l. fi. que sunt contra.

g Non inueniretur. sed extra: quasi ꝓprium patrimonium mulieris. vnde queritur an mulier sit domina rei dotalis? Azo q̃ sic. ar. g. hui⁹ legis. Item an possit instituiꝫ in dote sua: Videt q̃ non: + vt hic. §. ſ. plene in dict. ꝛ vtroq. vt. §. de mino. l. denicq. §. sed vtrũ. in fi. ꝛ facit. ſ. de col. bo. l. i. in fi. ꝛ. l. seq. ꝛ. ſ. ad trebel. l. mulier. §. cũ proponeret. ꝛ. l. a filia. et C. de rei vxo. ac. §. ꝛ hoc. Item contra huic. l. §. eo. l. si debitor. Specialiter est in filia ne onerẽt in falcidia iure institutionis debita: hoc est vt cũ debito dotis teneatur compensare sicut ꝛ alio casu. vt. ſ. l. ꝓtori. §. cũ fideicommissum. Vel ‡ est etiam hoc ideo: quia hic volebat pater compensare quod alius debebat non quod ipse: vt ibi.

h Auia nepotibus. ¶ Casus. Sempronia instituit sibi heredẽ titiaꝫ ꝛ ab eo multa legata titio reliquit: ita q̃ ipsa poterat ex eis falcidiã detrahere: ꝛ decessit idem sempronius: postea ipsa titia fecit testm̃ ꝛ instituit sibi heredes quattuor suos nepotes: ꝛ duob⁹ ex eis aliqua plegauit: ꝛ rogauit illos q̃bus nõ plegauit vt solida legata soluerẽt illis quib⁹ plegauit: ꝛ vt titio predicto cui falcidiã detrahere poterãt: sicut auia poterat nõ detraherẽt falcidiam: ꝛ postea decessit dicta titia auia: q̃rit q̃d iuris sit circa predicta: Et dicitur q̃ hoc casu videtur datum fideicommissum titio ab illis nepotibus per dictã auiam. i. hec quarta q̃ne poterat ei detrahi videtur legata. hoc ergo nepotibus datuꝫ sine cõmissum. i. hoc legatũ ꝗte ve nit et in contributionem cum ceteris legatis a nepotibus predictis relictis vt ꝛ deb⁹ ꝛ de ceteris nepotes falcidiã detrabant. Ciuianus.

i Solida. relicta in primo testõ. Idẽ si dixisset auia de relictis a se. nam nibilominus defalcarentur. vt. ſ. l. ꝓtori. §. fi. Sed ꝗra. §. eo. si debitor. vbi cessat fal. ex volũtate defuncti. Sed ibi speciale. ‡ Alij q̃ hic ex alio testamẽto nõ ex testamẽto auie cõpetebat bis nepotibus hoc debitum: sic quarte deductio. secus aũt si ex testamẽto eodẽ competeret ‡ debitus vt ibi: sed tunc speciale ibi vt diri.

k Datum. de omissione falcidie.

l Quoq;. sc̃s nõ deducta quarta in cõtributione: quia de eis bic tãq̃ de vno legato detrabet et falcidiam.

m Duobus impuberib⁹. ¶ Casus. Duos filios meos impuberes mihi heredes instituiꝫ. f. titiũ ꝛ seium: ꝛ a titio legaui quibusdam vltra dodrantem sue partis ita q̃ heredi. i. falcidia: ꝛ a seio legaui eis quoddam vltra dodrantem: vel a seio mihi legaui: ꝛ ita eis substituti dedi si titi⁹ impubes decesserit in pupillari etate substituo ei scẽptonii: ꝛ si seius impubes decesserit in pupillari etate substituo ei ꝓdictum scẽptonium: ꝛ sic singulis separatim fuit facta substitutio: ꝛ decessi: postea vterq; dictorum impuberum decessit in pupillari etate: ꝛ ita ex dicta substitutiõe fuit cessit eis dictus scẽptonius: nũc petiũ legatar⁹ ij legata ab eo. ipse vult detrahere falci. de legatis relictis a titio predicto impubere cum vltra dodrantem sue partis sit ab eo legati. legatarij aũt dicũt ex: tu potes retinere quartam partẽ hereditatis patris q̃ ad impuberes puenit de parte ꝙ alterius impuberis: qꝛ ab eo nihil fuit legatũ: vel si fuit ab eo legatum ita parũ fuit ab eolegatũ q̃ ex solutis legatis ab eo relictis remanet apud eum ex sua parte tm̃ q̃ capit dictã quartã hereditatis patris. vnde cũ possis habere quartam totius hereditatis nõ potes detrahere falc. de legatis a titio relictis: nũqd sunt audiẽdi legatarij: Et dq̃ sic. Secus aũt esset si singulis nõ esset facta substitutio: ſ ita diri sset. ego pater impuberũ a me institutoꝛ ei ex filijs meis impuberib⁹ q̃ vltimo moriet in pupillari etate substituo scẽptonii: qꝛ tũc si seius impubes non grauatus legatis decedat in pupillari etate: ꝛ tic titius ei⁹ frater q̃ erat grauatus sit eius legitimus heres: ꝛ postea moriaꝫ titius grauatus: ꝛ ei titio morienti dictus scẽptonius substituꝫ heres extitit: portio quidem paterna q̃ bonoꝛũ nõ grauata quã sei⁹ intestat⁹ puta accepit a me patre ꝛ quã habuit titius eius frater q̃ ei ab intestato successit non cõsumpserit sue cõmisecbit rationi legis falci. cõpat ꝛ titij grauati: ꝙ⁹ vis vtrãq; habeat substitut⁹: qrnõ ſ locũ in ea substitutio: ſ ab intestato fuit dela ta fratri grauato. i. titio. ſ quartã tm̃ eius portionis granate substitut⁹ retinebit q̃ titius impubes accepit a me patre q̃ titius habuit substitutum scẽptonium. substitui enim solũmodo vltimo decedenti: ꝛ titi⁹ grauatus vltimo decessit vt dictum est. Ciuiia.

m Duobus. a quibus legata relict. nec ob. ſ. eo. l. in rõne. ſ. si filio. in prin. Sz ibi duo vni bic ecẽtra duob⁹ vn⁹ substituit. ꝓterea ꝛ ibi dicit ꝓstea fieri cõtr. buttoni: sed magis videt ſ in ea. l. ſ. quesitũ. ibi: sed legata. nam bic portiones misceñ. Sed ibi idem erat substitutus ꝛ in parte institutus: bic tm̃ substitutus.

n Substitutũ. si ponas se patrum substituisse planũ est: vt si ꝓxim⁹ heres decesserit

+ Vlla glo. a sequit vin. ‡ Vide. d. alex. ꝛ vin.

+ Et habuisset.

‡ Ponunt casum ſ mi nus bñ §m alexã.

+ Sz quid dicbar. ange. pau. alexan. ꝛ vin.

‡ Immo martius est oño dotal. alex. ꝛ vin.

‡ Immo pot ſ alex.

‡ Apposbat ꝙ Bar. pau. alex. ꝛ Alm.

+ Plz vin.

‡ Et bene §m alexã. ꝛ Alm. etiã sit nõ ſpalitari ponunt ꝓ dicti in. d. cõrraria.

‡ Idẽ vin.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

decesserit in pupillari etate eidē subſtituo talē vt ſemp tonii. Itē ſi ſcōs decesserit in pupillari etate eidē ſubſtituo.nā ſiue ſimul ſiue diuerſis tēporibus decedāt vtrūq; eſt beres ſubſtitutus: vt hic in pin. dixi. ſi autē dicit ſi ambo decesserint in pupillari etate: tunc diſtingui ſi an ſimul mortiātur. ꝛ rūc idē eſt q̄ in primo. q̄ vtriq; ex teſtō ſuccedat: vt hic in prīc. §. aut diuerſis tpib⁹ mortiāt: ꝛ tunc vltimo trī: vt hic. q̄ ſi frater ꝛc. ꝛ. §. de vul. ſubſt. l. q duos. ꝛ. C. de impub. ꝛal. ſubſt. l. pe. nec ob. §. de iniuſto teſta. l. penul. vbi vno deceden te vocat ſubſtitutus: ſed ibi ſeparatim ſubſtituerat: vl dicet. d. l. C. de im pube. ꝛ al. ſub. l. peñ. no. Itē ad idem eſt cōtra. ſ. ad trebellia. l. beredes. §. cū ita. Sed ibi in fideicō miſſaria. ꝛ facit. ſ. de bo. poſ. ſm tab. l. pe. in prin. et. §. de vulga. ſubſti. l. et duob⁹. in prin. Sed arg. cōtra. ſ. ad trebel. l. eum.

a ¶ Alterius. ex ſubſtitutione.

b ¶ Legitimus. q̄ eſt in eo caſu quādo nō ſepara tim ſingulis: ſz cōiūctim eis ſubſtituit puta dixit ſi ambo deceſſerint in pupillari etate ſubſtituo eis ſemptonium q̄ ſi inuicem eis ſuccedūt: vltimo decedenti ſuccedit ſubſtitutus. vt. §. de vul. ſubſtitu. l. qui duos.

c ¶ Subſtitutus. ſciłz beres extiterit.

d ¶ Non confundetur. quia in ea non habet locum ſubſtitutio: ſed in teſtamento fuit delata fratri.

e ¶ Impubes. vltimo decedēs.

f ¶ Acceperit. vltimo decedens. nam primus non habuit ſubſtitutuz: ſed legitimum fratrem beredem.

g ¶ Qui. impubes.

Quod de bonis. ¶ Caſus. Titius habēs debitorem in. c. per pactum remiſit ei dictū debitū cauſa mortis. Item fecit teſtamentum ꝛ inſtituto berede ſeio: ꝛ multa quibuſdā legata reliquit ita q̄ habeat locū. l. fal. vnde ſicut ab aliis legatariis q̄rt beres detrahere quartam ita a dicto debitore. vt. ſ. eo. querebatur. ꝛ. C. eo. ſi quis quadringētū. ꝛ ſi ō: debitor cōtribuere cū aliis legatariis ad quartā beredis iu re falcidie de bonis detrahende: certe illud q̄ ita contribuendū eſt p dictum debitorem retinebitur per beredem nomine falcidie concepta per beredem contra debitorem replicabit in factū: nam beres petet ab eo quartā debiti: ꝛ ſi ipſe excipiat de liberatione beres replicabit in factū: ita cogetur ſoluere beredi quartā debiti ꝛ beres retinebit eam nomine falcidie: ꝛ ſubaudi hic illud q̄ ō tribuendum eſt ꝛc. Ulpianus.

b ¶ Debitore. cui fuit liberatio relicta: ꝛ cuz poſſet falci. retinere in totū liberauit beres.

i ¶ Pacto. maxime. nam idē eſt ſi acceptilatione. vt. ſ. e. l. querebatur.

k ¶ Remiſſum eſt. a teſtatore vel ab berede errore facti non interuenien te: nam ſic dicitur in legato. vt. C. ad. l. fal. error. ꝛ donatio cauſa mortis ſilis eſt legato. vt. C. de dona. cau. mor. l. fi. ſz cōtra. q id q̄ō. et C. ad. l. falci. l. ſi. q̄ ibi ſciens ſoluit vel p̄omiſit. ꝛ facit ad. l. ā. delega. ij. l. cum pater. ſ. meuio debitori.

Donatio cā mortis legato ſimilis eſt.

¶ Frater. ¶ Caſus. Titius inſtituit ſibi beredē ſororē ſuam ſciam: ꝛ ab ea multa legata reliquit quibuſdā: ita q̄ de iure habebat locū ler falci. ꝛ alium puta gaium cui donatuz volebat cauſa mortis penam. de qua in fra dicit. Curauit idē teſtator ſtipulari ab ea ne falcidia vteretur circa legata: ꝛ vt certā pecuniā ſtatuit eidē gaio dicta beres ſi cōtra faceret: ꝛ ita ſtipulatus eſt gaius predictus a dicta berede: modo q̄ritur vtruz dicta ſoror habeat retētionē quarte ex legatis? Et dicit q̄ ſic: q̄ priuatoz cautione non eſt legibus refragandum: q̄ leges volūt q̄ hereditate grauata legatis vltra dodrantē beres poſſit detrahere falcidiā. vt. §. eo. l. ſ. vnde ꝛ actio ex ſtipulatu denegatur illi cui donatū voluit teſtator cōtra ſororem teſtatoris berede. Ulpianus.

l ¶ Donatum. cauſa mortis vt penam de qua ſubiūcit.

m ¶ Refragandū. Bo. ſic. §. de lega. i. l. nemo pōt. ꝛ. j. de ſuis ꝛ leg. l. ſi. ꝛ §. de pac. l. ius publicū. Arg. §. §. de leg. ij. l. codicillis. §. fi. ꝛ de boc not. in auc. vt ſine prohi. ma. debi. col. v ij. §. i. Accurſius.

n ¶ Denegandam. ſ. ipſo iure vel exceptione repellendam. ſic. §. de cōdi. inſti. que ſub cōdi. ꝛ no. q̄ aut eſt contra legem ſtipulatio vel pactū: non vtj conuenit: ſi de bonis alterius[a] impuberis quartam partem beredi tatis patris que ad filios peruenerit retineat. Q. ſi frater fratri legitimus[b] beres extiterit: ꝛ impuberi ſuprēmo ſubſtitutus[c]: portio quidem paterno rum bonorum quam intestatus puer accepit ratione falcidie non confundetur[d]: ſed quartam eius tantum portionis ſubſtitutus retinebit quam impubes[e] acceperit[f] qui[g] ſubſtitutum habuit.

¶ Falcidia reſecat etiam liberationem factam er cauſa legati vel donationis cauſa mortis. b. d. Alexan.

Idem. Lex xv.

Quod de bonis iure falcidie contribuendum eſt a debitore[k] cui mortis cauſa pacto[l] debitum remiſſum[k] eſt: in factū concepta replicatione retinebitur.

¶ Pactū factū in vita defuncti de falcidia non repetenda non valet. Bar.

¶ Frater cum beredem ſororez ſcriberet: ꝛ alium ab ea cui donatum[l] eſſe volebat ſtipulari curauit ne falcidia vteretur: et vt certam pecuniam ſi contra feciſſet preſtaret: priuatozum cautione legibus non eſſe refragandum[m] ꝛ conſtitit: ꝛ ideo ſororem iure publico retentionem habituram: et actionem ex ſtipulatu denegandam[n].

¶ Licet quis vnum legatū ſoluerit in tegrum: nō prohibetur ab aliis legatis falcidiam detrahere. b. d. Bar.

¶ Non idcirco† minus falcidie rationem in ceteris annuis legatis admitti viſum eſt: q̄ primo ac ſecundo anno ſine vlla detractione[o] fuiſſent legatario ſoluta[p].

¶ Oō defunctus ꝺz heredi / vt es alienum deducitur: niſi teſtator prohibuerit: nec videtur prohibere ſi eū grauat vt propria bona ſua reſtituat: et fructus percepti iudicio teſtatoris in debitum imputātur. hoc dicit Bart.

¶ Oō au⁹[q] ex cauſa tutele nec plerq; fauo: alimētorum ꝛ vltime voluntatis: vel refert ſit inutile propter minus ſolēnem voluntatem: vt ibi. an propter falcidiam: vt hic. ꝛ facit C. ne uxor pro marito. l. fi. ꝛ. C. de vſur. l. creditor. ꝛ. ſ. de oper. lib. l. opere. Sed argu. contra. C. de non numera. pecu. l. cum fidem. ꝛ. §. de iudi. l. ſi fideicommiſſum. in fi.

¶ Oō auus. ¶ Caſus. Titi⁹ fuit tutor nepotis ſui ſeij: ꝛ male adminiſtrauit eius tutelam: ita q̄ fuit factus eius debitor in. c. pone. poſtea fecit teſtamētum dictus auus ꝛ inſtituit ſibi beredem dictum ſuum nepotem / ꝛ multa legata ab eo quibuſdā reliquit: ꝛ rogauit eundē nepotem vt ſi ſine liberis ante. xxv. an. pone decedēret: tam hereditaria bona q̄m propria ſua bona nepotis reſtitueret gaio pone: poſtea deceſſit ꝰ auus nunc legatarij petunt legata a dicto nepote: ipſe vult detrahere falcidiā cum dodrans fuerit per auum ex bauſtus ꝛ vult detrahere ante partez dicta. c. que ei debebat auus ex tutela tanq̄ es alienum queritur vtrum poſſit ita detrahere ſibi debitum? Et videbatur quibuſdam q̄ non: q̄ auus rogauit eum vt dictum eſt: vt ſi ſine liberis ante. xxv. an. decederet reſtitueret gaio tam hereditaria bona. i. aui. q̄ propria ſua bona nepotis: ꝛ ita videbatur ſm eos q̄ auus noluerit ſibi remitti dicta. c. q̄ debebat nepoti: ideo quia tanto tempore voluit nepotem tenere vt traq; bona. Sed certe reſpondetur in contrarium: ſcz q̄ bñ poteſt nepos beres detrahere dicta. c. ante partem tanq̄ es alienus: nec obſtat ratio pte dictorum qui credebāt contrarium. i. qui credebant compenſationem fieri: quia etiā per verba teſtatoris ideo maxime declaratur non eſſe ſa ctam dictā compenſationem: quomiā oſtēdit per verba ſua defunctus teſtator nepotē berede ſuum habere propria bona: nā dixit dictus teſtator q̄ dictus ſuus beres reſtituret gaio tā hereditaria bona q̄m propria bona nepotis: per q̄s apparet q̄ ſicut per propria bona nepotis reſtituēda gaio per nepotē non tollitur illud quod ei nepoti ꝺz auus: ſic nec per hereditaria: vt hic. ꝛ arg. C. de diuer. reſcrip. ſi libellum. Sz pone q̄ anteq̄ dictus nepos detraheret rationē legis falci. cuz legatarijs ipſe nepos deceſſit ſine liberis ante dictos. xxv. annos. ꝛ ſic conditio fideicōmiſſi predicti gaio reſtituēdi fuit impleta. ꝛ ſic beres dicti nepotis tenēt reſtituere dictum fideicōmiſſum hereditatis aui ꝛ nepotis dicto gaio: vult nunc beres nepotis detrahere de bonis aui reſtituendis gaio dicta. c. que auus debuerat nepoti ex cauſa tutele ꝛ etiam detrahere poſtea quartā de bonis predictis aui ex trebelliano: ꝛ vult lucrari fructus quos percepit ex hereditate aui nepos poſt mortez aui: ꝛ vult etiā detrahere quartā de bonis nepotis que ſimiliter debet reſtituere gaio fideicommiſſo: queritur nunquid poſſit? Et dicit q̄ fructus hereditatis aui percepti poſt mortem aui compenſabuntur cum dicto debito tutele: vſq; ad concurrentem quantitatem: et ſi capiunt pluſq̄ dicum debitum ſuperflui imputatur quarte trebellianice. vt. ſ. eadem. l. §. fructus. ꝛ ſic non lucratur beres nepotis dictos fructus: nec

[a] Sic habetur. l. §. ſi diligēti. cum glo. ſ. circa princ. extra de ſo. cōpe.

[b] Videtur huic. §. contra aut. ſed cū teſtator. ver. ite ſi ꝺ res. C. e. cō clude q̄ bar to. in. l. ſi ex plurib⁹. ſ. e.

UNIVERSIDAD DE PUEBLA

detrahit dictū debitū de hereditate aui cum fructus cū debito cōpēsentur. quartam autem de bonis nepotis non detrahit heres nepotis que restituere debet gaio similiter: ꝫ detrahit eaꝫ tantūmodo de bonis aui. que ses bona auus reliquit nepoti tempore mortis fui aui: ⁊ non minoris si heres nepotis tenetur restituere gaio bona nepotis: quia intelligo ꝙ tantū habet heres nepotis propter quartā quam detrahit de bonis aui computatis etiam in dictam quartā fructibus perceptis ex bonis aui: qui fructus sunt vltra illos fructus qui compensati fuerunt cum debito tutele vt dictum est quantum erat in bonis nepotis. vt. C. de iure do. cum patrem. ⁊. ff. de leg. ij. imperator. §. fi. Quis autē debeat amodo responde re legatarijs quibus dirī auum legasse: scilꝫ vtruꝫ gaius fideicōmissarius qui habet bona aui ⁊ heredis aui. i. nepotis. an vero heres nepotis qui habet quartam bonoruꝫ aui. dic vt. ſ. ad trebel. l. §. ſi is qui quadringenta. hoc dicit vsq; ad. §. cū fideicom. Viuianus.

a ¶ Solus. ideo dicit solus: vt melius cōueniant sequentia. nam cum alio non deduceretur totū de bituꝫ er causa tutele. Itē nec confunditur nec compensatur cum fructibus nisi pro hereditaria portione. pro alio agetur contra heredē. vt. C. de nego. gest. l. si ab eo. Accursius.

b ¶ In cre. i. inter ceterū eꝫ alienū. vt. C. eo. l. in imponenda. ⁊. l. irritū.

c ¶ Etatem. puta. xxv. annorum.

d ¶ Videri. id est qꝫ toto tempore voluit eum tenere: vtraq; bona. non ideo videtur velle remitti eꝫ alienum nisi hoc expresse dixisset. vt. ff. eo. l. si debitor. Accursius.

e ¶ Propria. per qꝫ apparet qꝫ sicut per propria non tollitur eꝫ alienū: sic per hereditaria. arg. C. de diuer. rel. i. Vel aliter: qꝫ voluit cum habere propriaꝫ propriū est qꝫ ab ano debetur: ergo ⁊ illud voluit detrahi auus qō ex causa tutele debuit.

f ¶ Ostendit. cum si decederet infra certam etatem deberent restitui tā propria qꝫ hereditaria.

g ¶ Impleta. quia decessit ante completum. xxv. annū sine liberis.

h ¶ Hereditatis. auite.

i ¶ Cōpensabūtur. reliquī fructus quadranti imputanꝫ. vt. ſ. eo. §. fructus. ⁊. ſ. ad trebel. l. in fideicom. ⁊. l. mulier. ⁊. ſ. eo. filius. secus esset in liberis primi gradus qui debēt habere quartā in rebꝫ principalibꝫ: nō per imputationem fructuū. vt. C. ad trebel. l. iubemus. q̄ est contra. Et no, bic qꝫ non lucratur fructus si excedāt quartā cū cōputet in debito: ꝫ eos pcipiāt er indicio defuncti: qō est ſ illud qō dixerunt. ſ. ad trebel. in fideicom. in prin. fed sit bic vt diri. ſ. ad trebel. l. mulier. §. penul.

k ¶ Sed quartam. hereditatis auite.

l ¶ Reliquit. i. que fuerūt mortis aui: non aūt de bonis propriis nepotis. Sz nunqd heres nepotis tenet propria restituere. Rñ. ita si preter quartam tantū habeat er bonis aui cōputatis etiā fructibus quantuꝫ in bonis nepotis erat. C. de iur. do. l. cum patrem. et. ff. de leg. ij. imperator. §. fi. ⁊ sic bona nepotis nō de fal. cabit: qꝫ de auitis detrahēdo q̄si propriis quartā detrahisse videt: ⁊ est ratio: qꝫ de bonis defuncti prout erāt tpe mortis ds fal. detrabi. vt insti. ad. l. fal. §. cum autem.

m ¶ Cū fideicōmissum. Maritus ab vxore institutus fuit rogatus hereditatē filio cōi restituere: ⁊ pater postea filiū instituit dicēdo ꝙ paterna hereditas cōpensaret cū eo ꝙ pater debebat er testamēto matris: dic er go ꝙ iste filius debet habere quadrantē hereditatis paterne. i. omnium eoꝝ q̄ inuenit in bonis pfis tpe mortis. de dodrātesimo ꝙ remanet ds de trahere fideicōmissū. sibi relictū vt ex alienū. i. dodrāte hereditatis matrne: nā nō plus venit in fideicō. qꝫ pōt detrahere quartā trebel. de residuo soluet legata ⁊ fideicōmiſ. ⁊ ꝫ ℔ dic filio deberi. ſ. er testamē to matris. ⁊ qō dicit poni ceperit. ſ. a filio ℥ legatarios er testamento patris cōpensab ſ. f. oicit debitū fini quadrātis. i. in quadrāte toto cuꝫ illum a patre habeat cū effectu. Itē qō subjicit er is alieni. i. fideicōmiſ. a matre relicti. ⁊ fm ℔ cōputabit in fal. debitū a patre: ꝫ pater hoc direxit. ⁊ sic est contra. ff. eo. l. si debitor. Sed dic aliud in filys: vt hic. ⁊. ff. eodem. l. pater. in princip. Cf in debitore er traneo er toto instituto dere: qm magis permittit ler ⁊ fauet voluntati testatoris: vt compensetur debitū ⁊ computet in fal. Cf cū institut filiū creditorē pater: vt hic. Vel secundo pōt intelligi qō ꝺ dicit Cf filꝰ iste fideicom. qō sibi debet. i. dodrantē hereditatis materne ds filo cōpēsare in quantū habet in bonis patris pro cōcurrēte quantitate. si aūt plus est in fideicom. Cf in illo quadrāte. id qō superfluum est detrahet filius ex dodrante bonorū paternoꝝ. i. que inue niuntur in bonis paternis tēpore mortis: de eo antē qō remanet soluet legata ⁊ fideicom. ⁊ sic non ob. ff. eo. l. si debitor. et fa cit ad hoc. ff. de lega. ij. l. cum pater. §. titio. ꝫ ob. ff. eo. l. pater. sed illud fauore dotis. Item ad hoc ob. ff. eo. l. pater. §. i. Sed dic vt in fi. eiusdē. §. Ter tiꝫ dicit Cf pater quartaꝫ poterat retinere de hereditate matris: ⁊ filio dodrātē restituere debebat. debet igit vnuꝫ compensare de tribus quadrantibus sibi debitis cum eo quem pater dat quasi de suo. ⁊ sic ꝫ filius tres ℥ drātes. ſ. duos qui remanent vt a patre debitos. ⁊ tertiū qđ habet per cō pensationem. ex alio vō qđ voluit pater pro cō pensatione de isse soluet legata ⁊ fideicōmiſ. vt de ceteris rebus paternis ⁊ detrabet fal. vt de ceteris bonis: alias tres quadrantes vt es alienum habebit filius: nec minuꝰ tur per ℔ quod pater voluit totum debitum extingui per compensationem: ⁊ sic est cōtra. ff. eo. l. si debitor. Sz solue vt diri fm primā positionem casus. Accursius. Additio. Dic fm Barto. q̄ est speciale in filjs primi gradus: vt hic facit. l. pater. in prin. ff. eo.

¶ Ex donationibus. ¶ Casus. Titius donauit vxori sue scie fundum titianum ⁊ seianū pone: ex quibus ipa facta est locupletior. decessit predicta mulier instituto herede gaio ⁊ multa legata quibusdam relquit: nūc legatarij petūt legata a dicto gaio herede mulieris: ⁊ heres vult detrahere vt ex alienū illud qō maritus ꝺdictus donauit dicte sue vxori: ideo qꝫ illud tenet heres restituere marito eo qꝫ donationes nō valuerūt inter virū ⁊ vxorē: nunquid potest heres ita detrahere? Et dicit ꝙ sic nam ex dictis donationibus ita fit locupletior mulier vel heres eius vt tanto pauperior esse videatur quantuꝫ tenet marito restituere: tenetur autem restituere illud in quo facta fuit locupletior ⁊ non plus: in vno casu tamen tenetur restituere marito etiam si non est locupletior: vtputa si er dictis donationibus minuit heres dolo vel culpa. nam ꝺ huius nō sit tūc locupletior/tamen per cū factū est quominus esset locupletior. vnde illa diminutio nō est ad periculū viri: ⁊ computabit mbilominus esse in bonis mulieris quātum ad cōmodum legatarioꝝ: ⁊ hoc vult dicere iste. §. Viuianus.

n ¶ Reddere. qō est in quo fuit locupletior donataria. vt. ff. de dona. inter vir. ⁊ vxo. l. a marito. Accursius.

o ¶ Locupletior. ſ. vir.

p ¶ Videat. mulier vel eius heres: vel secundo ita fit locupletior mulier vt tanto videatur pauperior: qꝫ tm̄ habet necesse restituere. Itē respōdet bec ler quasi dicit ÷ qō abstutur: est. vt. ff. de nego gest. l. ij. ⁊. l. si gs man. ⁊ econtra adesse quod est absurdum. vt. ſ. de reg. iur. qui actionē. Accursius.

q ¶ Minuit. dolo vel culpa.

r ¶ Non perit. ſ. ipsi heredi mulieris. arg. ſ. ad treb. l. mulier. §. sed etſi.

¶ Fructus prediorū. ¶ Casus. Instituit mihi ⁊ heredē titiꝰ. ⁊ multa legata ⁊ fideicōmissa ab eo quibusdā reliquit: inter que reliqui fuit fundꝰ titianū ⁊ seianū sub cōditione si nauis ex asia veneriꝫ: ⁊ non rogaui heredē meū erpsse qꝫ restituere dicto seio fructꝰ dictorū fundorꝝ quos heres percipiet pēdente dicta condi. fideicō. ⁊ decessi postea. postea pēdēte dicta cōdi. fideicō. fundorꝝ heres percepit er eis fundis multos fructus: ⁊ postea extitit dicta condi. venūt modo oēs legatarij ⁊ fideicommissarij ⁊ petūt ab herede legata ⁊ fideicommissa. dicit heres ego volo vobis detrahere falcidiam. dicunt ipsi: tu non potes nec debes detrahere: quia tot fructus percepisti er fundis relictis seio ꝙ eis computatis tibi bene babes quartam. dicit heres: ego debeo lucrari dictos fructus quia non fui rogatus de eis restituendis: queritur modo vtrum heres

Casum ponit accursius.

+ Sitel. l. quesitus. §. fi. ff. de legat. iij. sic esse videtur qđ si quis ab adeundā hereditatē. Bar. in. l. si ita. ff. eo. ti. de lega. iij.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

beres ita lucretur dictos fructus q eos sibi nō teneatur computare in quartam: z resp. q nō: sed cū debeat habere quartā quarte fructus cō tuat sibi in dictā quartā: z in dictis fructibus q̄rte dictos fruct⁹ er fundis pceptos. nec impedit beredē quin habeat quarte fructus pceptos er quarta ex die mortis testatoris vsq; nunc. q; ratio legis falcidie cepit

habere locum tantū post dictam cōditionē fideicō missi existentē. nam ḡuis rō. l. falci. ceperit habere locū post impletā dictaz cōditionē fideicō. tū necesse est reling apud beredē integros fructᵒ quadrātis siue quarte perceptos ex q̄rta ex die mortis testatoris vsq; nūc: licz ergo beres fructᵒ dictoz fundoz pceptos pēdente cōditione tenet eos sibi cōputare in quarta: et quarte fructᵒ z superfluos fructᵒ fundoz: si qd de eis superest a quarta: et quarte fructibᵒ retinet sibi beres. Uiuianus.

¶ Fructus. qui sati erāt tpe mortis. alioqn nō cōputant in fal. vt instit. eo. §. q̄titas. z. l. eo. l. in q̄titate. que sunt ff. Azo.

a ¶ Relictos. nō expresse sed per consequētiam. vt subijcit in rōne &c. q; cum predium legat sub condītione sub eadē videt lega re: fructus: vbi ergo ante conditionem percipit beres sui sunt et computantur in fal. vt ōz hic. si aūt expresse essent relicti venirent in restitutionē. vt. j. ad trebel. l. i fideicō. in pin. z. §. j.

b ¶ Accepto facere. id est cōputare: z b est in quarta iure institutionis. idē in trebel. vt cōputetur fructus/ nisi in liberis primi gradus. vt. C. ad tre bel. l. iubemus. fecus in quarta iure nature in qua non computātur. vt C. de inoffi. testa. l. scimus. nisi in casu. vt. ff. de inofficio. testa. l. papinianus. §. si condītion.

fructᵒ an t q̄rtā iputan debeant.

c ¶ Quarte fructᵒ. b est gñale in oīi q̄rta. vt. j. ad trebel. l. in fideicō.

d ¶ Necad rem. i. ad impediendum quarte fructus.

e ¶ Ceperit. ler falcidia.

f ¶ Fructus. integros. ad ff. j. ad trebel. l. mulier. §. si heres. Accursius.

g ¶ Fideicōmissum. ¶ Casus. Titius instituit sibi beredes matrez suaz et seium. z. c. p relegauit matri vt augeret eiusdē matris portionē in qua eas instituerat: z postea multa legata quibusdā aliis reliquit: z a matre z a seio coheredē: ita q̄ bodrātē ptis cuiuslibet exhausit: z postea decessit idem titius: nunc mater petit dictum prelegatum a coheredē suo: et coheres vult ei soluere: detractat tamen fal. nunquid potest detrahere: Et dicitur q̄ sic. retinebit ergo sibi coheres. xxv. de dictis. c. et. lxxv. debit matri testatoris: z ipsa retinebit sibi dicta. lxxv. z etiam retinebit sibi quartā portionis sue in qua fuit instituta: z de tribus temporibus portionis in qua fuit instituta soluet legata a se relicta. dicat ergo infra supplendum. i. augendum. Uiuia.

g ¶ Fideicōmissu. n. Filius instituit matrē cum alio: z vt augeret portionem matris prelegauit ei fundum. Dic ergo supplendum. i. augendū. nā si velis dicere q̄ vellet ei supplere portionē. i. fal. aut debitā iure natura: aut iure institutionis de prima non: quia iam esset falsuz quod in fi. §. dicitur: quia in ea bñ computantur que relinquūtur iure legati vel fideicom. in secūda non: quia illa non posset suppleri p legatum vel fideicommissum: sed tantum iure hereditario. vt. j. eo. l. in quarta. Dic ergo q̄ volebat augere portionem hereditatis quam sibi reliquerat vt baberet eam maiorem.

b ¶ Ratione falcidie. Detrahit enim coheres fal. vt b. z. C. eo. l. a cohe rede. nisi z ipse a matre coheredē fideicommiss. ibi relictum similiter peteret. vt. j. eo. l. nefennius.

i ¶ Percipiet. nisi ideo legatum datum est vt integra legata a se relicta prestet. vt. j. eo. quod autem. in fi.

¶ Quarta. ¶ Casus. Titius instituit sibi beredem seium z legauit ab eo quibusdam vltra bodrantē hereditatis sue ita q̄ nō remanebat beredi quarta hereditatis solutis legatis. Dicit aūt idē testator q̄ res que

remanebant beredi valebant plus q̄ in veritate valerent: vel ecōtra dixit q̄ res legate valebant minus q̄ in veritate valerēt. que si vera essent cessaret falcidia. Certe dicitur hic q̄ bis modis non potest beredi falcidia minui vel in totum auferri. talibus enim enūciationibus testatoris non debet stari. Uiuianus.

k ¶ Quarta. Reliqt testator in legatis vltra bodrā tem: ff. dixit q̄ res q̄ remanebāt beredi valebāt plus q̄ valerēt: vel ecōtra q̄ res legate valerent minus q̄ valerēt: q̄ si verū esset cessaret fal. z dicit q̄ etiā b modo nō pōt fal. minui: qō est iure veteri: vt b. z. ff. ea. l. §. i. bodie ff. vt in auf. de here. z fal. §. si vō expressim. col. i. Et no. bmōi enūciationib nō stari. sic. C. de testa. l. vba. z de. pba. l. rogres. z auf. qō obtinet. z cōi vtriusq. in. l. scripta. z. ff. de lega. i. l. fi fundō. §. fi liberatus. z. j. eo. l. in falcidia.

¶ Ex pluribᵒ ¶ Casus. Institui mihi beredē titiū z seio legaui tot res qō bz locū lex falcidia: z decessi. postea beres meᵒ soluit legatario pdicto quasdā de dictis rebus non detracta ex eis fal. nūc legatariᵒ pdictus petit alias res sibi legatas: certe pōt beres ei opponere exceptionez doli donec detrahat ipse beres plenā fal. p bis z pto alijs rebᵒ q̄s soluerat legatario. z qō dicit in plurbᵒ rebᵒ legatis bz locuz in vna re legata. Uiuia.

l ¶ Legatis. scz vni persone: als nō posset retinere fal. vnᵒ ex legato alterius: ff repeteret solutum si errore facti soluisset. vt. C. eo. l. error. Sz contra banc. l. in auf. de here. z fal. §. non aūt. col. i. ff bi integre soluit bic non. z facit. C. eo. in imponēda. in fi. Accursius.

¶ Post missionē. ¶ Casus. Titiᵒ erāt ēs in militia z babēs in bonis quadringēta tm. fecit testamētū in militia: z tota quadringenta legauit quibusdā: z in codē testamēto forte confirmauit codicillos si quos postea contingeret eum facere: z ita valere ds illud testamētū iure militie: postea fuit missus de militia: z intra annū missionis fecit codicillos: z in eis legauit quibusdā aliis. c. z decessit intra eundē annū missionis. Certe dicit ff q̄ er testamēto pdicto qō iure militie adhuc valet debēt pstari legatarijs plena legata. i. nō detracta aliqua falcidia: er codicillis aūt q nou valēt iure militie debēt pstari legata habita rōne. l. falcidie. qualiter aūt diuidētur dicta quadringēta vt er ea quadringētorum parte q̄ tangit codicillos ex trahatur falci. er alia aūt parte q̄ tangit testamētū nō extrahat falci. Rideo. testator legauit: inter testamentum z codicillos. c. vltra q̄ haberet in bonis: vñ si legata codicillor nō paterētur fal. deberēt diuidi bona in quinq; partes: z quattuor partes deberēt habere legatarij testamēti. i. trecēum viginti: z quintaz parte debēt habere legatarij codicillor. i. lxx. nam quintā partē quadringētorum videtur in codicillis legasse cum. c. q̄ vltra patrimoniū sunt sint quinta quingētoz legatoz. cū q̄ er legatis in codicillis relictis debeat detrahi fal. vt dictū est: retinebit beres de dictis octuaginta q̄ videtur leta in codicillis quartā partē. i. viginti. z tres partes debit legatarijs sue legatario codicillorum. i. sexaginta. Uiuia.

m ¶ Er codicillis. per testamētum confirmatis. vt. ff. de mili. test. l. si certarum.

n ¶ Dicitur. idē econtra. vt. j. c. l. fi. z. l. si miles. z. C. de testa. mili. l. in testamēto. z. C. eo. l. in testamēto. Accursius.

o ¶ Quinta parte. scz quadringētorum quorum quintam legasse in codicillis videtur: cum cētum que vltra patrimonium sunt nō computentur. vt. j. eo. l. in quantitate. §. fi.

p ¶ Que. scz quinta.

q ¶ Peruenirēt. ergo quinta pars er vno quoq; legato decedit: qr eatenus cuiqs plus legauit q̄ haberet. Azo. vt. j. c. l. in quantitate.

r ¶ Non pateretur. scz legatarius. z facit. ff. de inofficio. testa. l. papinianus. §. si quis in.

UNIVERSIDAD

HIlius familias. ¶Casus. Gaius filiussa. miles rediit de militia. & decedens fecit codicillos/ in quibus cõmisit fidei patris sui vt peculium suũ castrense restituere et titio post mortem suam patris . et decessit hic filius. postea dictus suus pater tenuit multo tempore dictũ peculiũ filij. & ex eo multos fructus percepit. & postea decessit idẽ pater. et sic certitit dies restituendi bona filij titio ꝑdicto. vñ tit⁹ petit dicta bona ab herede patris: & heres patris vult et restituere/ deducta tamen quarta trebelianica. ḡritur vtrum possit detrahere dictam quartaz: & anteq̃ soluat q̃stionẽ iterferit q̃dã alia dicẽs. l. falci. siue senatusc̃ôsului trebelliani habe re locũ etiã in successioni bus intestatorũ: ẽ in nr̃o casu nõ fuit hereditas filij siue successio ex heredi tate. nã cum apud patrẽ remanet hereditas filij ex codicillis factis ab intestato per filiũ/ tus ꝑsti num durat. t. peculiũ est & nõ hereditas. & sic vide tur q̃ non habeat locum trebellianum/ q̃d dicit ha bere locum in hereditatis bus ab intestato delatis et restituti instis: ḡ⁹ si filius predictus instituis set et extraneum fieret bere ditas peculiũ suũ adeun te herede: sed hoc quod dictum est non esse heredi tatem apud patrẽ: sed peculium/ et sic non habere locum trebellianum videtur contra quod dicitur alibi. Titi⁹ fecit testamentum et in eo reliquit legata: & postea fuit captus ab hostibus. & sic testamentũ suũ fuit ruptum per captiuitatẽ: & sic nõ videt esse hereditas eius nec heres: et postea decessit apud hostes. nam dicitur alibi q̃ in dicto suo testamẽto bz̃ locũ falcidia: ḡ⁹ nõ est cõtra. q̃ lex cornelia fingit dictũ captũ mortuũ fuisse prima hora captiuitatis: & ita nõ est ruptũ testamẽtũ suũ: & ita esse hereditatẽ & heredẽ. vñ soluo tibi q̃stionẽ in principio legis posit⁹. q̃ nemo bz̃ dubitare q̃n bñficiũ senatusc̃ôsulti trebelliani i dulgeri debeat patri siue heredi eius cũ restituit bona filij titio supradicto sicut fuit in codicillis rogatus. & est rõ: q̃ pater cogitur restituere titio bona filij: q̃si bona patrisfia. bz̃ nõ vt hereditatẽ: nã & video alibi q̃ si aliqs est heres institutus & ab eo fuit relicta legata: & ipse omittat adire et testamẽto: & capiat bona ab intestato bz̃ nõ valeat testamẽtũ tanq̃ additione destitu tũ: cũ bz̃ locũ fal. p edictũ si q̃s omissa cã testamẽti. si est ita in hoc casu: ergo idẽ est in nostro casu. s. vt in eo habeat locũ trebellianũ. vt sic pater siue heres eius possit detrahere quartã titio cui restituit bona filij: si tñ ex fructibus medio tpe ꝑceptis ꝑ patrẽ de bonis filij habeat tantus pater quãtũ capit dicta quarta trebellianica: & fructꝰ eiusdẽ quarte omnia & integra bona filij restituet titio. & poterit postea titius fideicõmissari⁹ exercere vtiles actiones ꝯra debitores dicti filij: & dicta bona siue pecunium filij q̃ a quo nõ erat hereditas apud patrẽ: dicetur amodo esse hereditas apud titium predictum. Uiuianus.

a ¶ Qui intestatus erat. quondam: sed tempore codicillorum est veteranus. Accursius.

b ¶ Quartam. trebellianicam.

c ¶ Legem falcidiam. id est senatusc̃ôsul. trebel. vt. ſ. ad trebel. l. i. ſ. boc autẽ. & l. recusare. ſ. i. & de alia iure institutionis constat q̃ habet locum ab intestato. vt. C. quando di. leg. ce. l. fina. sed hic de ea potest loq. & inducatur vt simile.

d ¶ Hereditatem esse. vt. ſ. de castren. pecu. l. ij.

e ¶ Placeret mihi. & bñ. vt. ſ. de stipu. seruo. l. si seruus cõmunis. in pn. et. ſ. de acqui. re. do. l. in meo.

f ¶ Exercetur falcidia. vt. ſ. ea. l. ſ. i. & non est ibi hereditas. q̃ immo est per fictionem: vt subijcit etiam hic.

g ¶ Sed nemo. nunc soluit.

h ¶ Bona. licet non vt hereditatem. ad q̃s est. ſ. de mino. l. iij. ſ. pomponius. Accursius.

i ¶ Heres scriptus. pater a filio. vt. ſ. de castren. pecu. l. pater qui castrẽse. ſ. i. Vel hic heres scriptus. ſ. qualibet etiam a nõ milite. vt. C. eo. l. i. ſ. ad eos. et inducitur licet non valeat testamentum tamen habeat locum falcidia: ergo idem in nostro casu. & facit. ſ. si quis omiſ. cau. testa. l. si seruum. ſ. i. & ſ. ad trebel. l. i. ſ. in filij. & ſ. de castrẽ. pecu. l. si filiussa milias. & l. proponebatur.

testis non valeat.

k ¶ Inducamus. quia omnia vult restitui nullo detracto. vt instit. de fideicommiſ. here. ſ. restituta.

Paulus. Lex.xviij.

HIlius fami. q̃ mitauerat[a] decedens patris sui fideicõ misit codicillis vt peculium suum castrense titio post mortem restitueret: querebatur an vt heres quartam[b] deducere ꝓssit: dixi legem falcidiam[c] inductam esse a diuo pio et iam in intestatorũ successionibus propter fideicommissa. sed in proposito nec hereditatem esse[d]: ḡ⁹ placeret[e] mihi ex traneo herede instituto fieri here ditatem additione eius. nam cum apud patrem remanet: ius pristinum durat et peculiũ est. nec huic contrarium est / q̃ in testamento ei⁹ qui apud hostes decesserit exercetur falcidia[f]. nam fictio legis cornelie & hereditatem et heredẽ facit: sed nemo[g] dubitaret quin debeat id quoq; indulgeri legis beneficium: siquidẽ quasi patrifamilias bona[h] restituere cogatur: et heres scriptus[i] omissa ex testamento additione exemplo edicti legatorum nomine conueniet ur. his cõsequens erit vt si ex fructibus medio tempore quartam et quarte fructus habuerit pater etiam trebellianum senatusc̃ôsultum inducamus[k] et vtiles actiones exerceri possint: fiatq̃ heredi tas post restitutionem.

¶ Precium rei dicit capi iure hereditario: & ideo cõputat in quarta. b. d. Bar.

Scuola. Lex.xix.

SI dignum decem fundum dãnetur heres q̃nq; vẽdere sine dubio q̃nq; erunt imputanda[l] falcidie.

¶ Legatus inutile falcidiam non inducit. b. d. Barto.

Idem Lex.xx.

SI a seruo meo herede iusto tuto mihi legetur[m] et mihi acquiratur hereditas: negat metianus id legatum in falcidiam[n] computari: quia non debeatur.

¶ In curſu duarum causarum inſpicitur illa que falcidiam minuit: & illa querepetitionem impedit. b. d. Barto.

Paulus. Lex.xxi.

SI[o] pupillus[p] cui sine tutore auctore decẽ mutuo data sunt legatũ a creditore meruit sub hac cõditiõe si decẽ q̃ accepit heredi[q] reddiderit vna nũcratione[r]: & implet conditionẽ & liberat[s] a filio. & ideo nõ tenetur nisi naturaliter. vt. ſ. de nouat. l. i. in fine. postea dictus titius creditor fecit testamentum & instituit sibi bẽ redem gaium: & legauit dicto pupillo ſtichum sub conditione si decem que acceperat ab eo mutuo redderet dicto gaio heredi: & multa alia legata reliquit quibusdã: & postea decessit dictus testator: & postea pupillus numerauit decẽ heredi causa implẽde cõditionis legati de ſticho: & habuit ſtichum ab herede: modo queritur vtrum dicta decem computentur heredi in falci. quam vult detrahere legatarije: Et videtur q̃ non: q̃ ea que heres capit causa implende conditionis alicui legatario impoſite non solet computare sibi in falci. vt. ſ. eo. id autem. cum similibus. Dicitur tamen hic q̃ bene computatur heredi. in falci. quia pupillus numerando heredi creditoris dicta decem vna numeratione implet conditionem legati/ & liberat se a naturali obligatione qua tenebatur pro dicto mutuo: et ita videtur heres recipere dicta decem vt debitum hereditarium: debita autem hereditaria bene cõputanf in falci. bede redi. et ad ea videtur dictus pupillus soluere dicta decem heredi/ vt debita: vt etiam si repudiet idem pupillus legatus ſtichi vel moriatur dictus ſtichus legatus non possit ea decem repetere pupillus iure cõmuni. Uiuianus.

o ¶ Si pupillus. pubertati proximus. vt non obſt. ff. de condi. indebi. l. quod pupillus. & non fit locupletior: alo etiam ciuiliter teneretur. vt in ſti. qui. alie. licet. ſ. i. Accurſius.

p ¶ Heredi. scilicet creditoris.

q ¶ Numeratione. facta tutoris auctoritate.

r ¶ Et liberatur. vt. ſ. de ſolu. l. i in numerationibus. ſ. i. & l. ſtichũ. ſ. additio. & ſ. quando dies lega. ce. l. cum illud. ſ. heres.

Fuiſſent

Si dignũ. ¶Casus. Titi⁹ instituit sibi heredem seiũ et multa legata quibusdã & reliquit: & damnauit dictum suum heredẽ vt venderet gaio fundũ testatoris ritianus pro quinq; cũ valeret decem: & decessit dict⁹ testator / et heres tradidit dictum fundũ dicto gaio et habuit ab eo. v. pro pcio: certe ista quinq; que fuerunt precius fundi debet cõputare sibi heres falcidia siue in ratione legis falcidie: quia ea habet heres iure hereditario: reliqua autem quinq; intelligunf legata empton fundi. quod dic vt. ſ. e. in ratione. ſ. i.

l ¶ Imputanda. que fuerunt precium: quia ea habet iure hereditario. reliqua quinq; intelligitur esse legata. & facit. ſ. eo. l. at veterani. ſ. i. et. l. qui fundum. in princi. et. l. in ratione. ſ. i. et. ſ. de lega. i. & ſ. i. & ſ. equo.

als incipit pupillus.

¶ A suo. ¶Casus. Titius instituit sibi heredem ſtichum seruum meum: & ab eodẽ meo seruo mihi legauit c. pone: et alijs etiam legata reliquit: postea dictus meus seruus adiuit hereditatem dicti titij iussu meo. & sic acquiſita est mihi hereditas predicta. & sic dictum legatum nullius est momenti. nam cum habeam hereditatem per seruum meum predictũ nõ possum esse heres et legatarius. sequitur ergo vt dictum legatum non im putetur per falci. cum ceteris legatis: scilicet vt eam inducat: sed vt eã submoueat. Uiuianus.

m ¶ Legetur. q̃ legatũ tenet a principio: sed si iussu dñi adeat hereditatem seruus sit nullius. vt instit. de leg. ſ. an seruo. in fi.

n ¶ In falcidiam. non computat in falcidiam vt eam inducat/ sed vt eã submoueat. vt. ff. de leg. i. l. cum filio. & l. a filio. & facit. ſ. eo. l. nõ dubitũ. & l. bis autem. in fi.

¶ Si pupillus. ¶Casus. Titius mutuauit decem seio pupillo sine tutoris auctoritate accipientis: ex quo mutuo ipſe pupillus non factus fuit locupletior: & sic nõ tenetur nisi naturaliter. vt. ſ. de nouat. l. i. in fine. postea dictus titius creditor fecit testamentum & instituit sibi bẽ redem gaium: & legauit dicto pupillo ſtichum sub conditione si decem que acceperat ab eo mutuo redderet dicto gaio heredi: & multa alia legata reliquit quibusdã: & postea decessit dictus testator: & postea pupillus numerauit decẽ heredi causa implẽde cõditionis legati de ſtichO: & habuit ſtichum ab herede: modo queritur vtrum dicta decem computentur heredi in falci. quam vult detrahere legatarije: Et videtur q̃ non: q̃ ea que heres capit causa implende conditionis alicui legatario impoſite non solet computare sibi in falci. vt. ſ. eo. id autem. cum similibus. Dicitur tamen hic q̃ bene computatur heredi. in falci. quia pupillus numerando heredi creditoris dicta decem vna numeratione implet conditionem legati/ & liberat se a naturali obligatione qua tenebatur pro dicto mutuo: et ita videtur heres recipere dicta decem vt debitum hereditarium: debita autem hereditaria bene cõputanf in falci. bede redi. et ad ea videtur dictus pupillus soluere dicta decem heredi/ vt debita: vt etiam si repudiet idem pupillus legatus ſtichi vel moriatur dictus ſtichus legatus non possit ea decem repetere pupillus iure cõmuni. Uiuianus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Fuissent. vt.l.c.l.id autem.
b ¶ Soluere videtur. vt debitum.
c ¶ Repetere possit. quod alȝ posset nisi esset debitum. vt.ȝ.de cõdi. ob cau.l.j.§.j. Item hoc iure communi naturali debito impediente repetitionem . vt.ȝ.de cõditio.indebi.l.naturaliter.et.l.frater.z.j.de fideiuſ.

l.beres a debitore.§.qȝ si dic seruus. sed per in integrũ restitutionem iuuatur. vt.ȝ. de condi. inde. l.interdũ.z.j. de actio.et oblig.l.pupillus.

¶ Si ego z seruꝰ. ¶ Caſus. Titus fecit testamẽtum et instituit me et seruũ meũ beredes ex equalibus partibꝰ vel inequalibus . z multa legata reliquit a me et re parte quarum mihi reliquit: et multa legata reliquit a suo meo ex parte quã ei reliquit. verũtamen solutis legatis a seruo meo relictis re manere põt de pte serui quadrans sue partis: z etiam vltra: puta duo. dodrans autem mee partis erogatꝰ est per legata: et etiã vltra. ita q quadrãs mee partis non remanet mihi integer. z decessit de ctus testator. nũc ego habeo meam partem beneditatis et etiã partem dicti mei serui. vnde legatarij petunt a me legata a me relicta et legata relicta a dicto meo seruo. z ego volo detrahere falcidiam illis quibus a me est legatum/z ipſi volunt q ego imputẽ mihi in dicta falcidia illud qȝ peruenit ad me de parte in qua seruus meus fuit institutus vltra falcidiam portionis seruo meo predicto relicto: id est duo predicta: nunqd debeo mihi imputare: z dicitur q sic. Secus autem est econtrario. puta si portio serui mei instituti a dicto titio fuit grauata vltra dodrantez. mea vero in parum vel nibilum fuit grauata: puta si seruo meo: id est a seruo meo seruus legetur cuidam extraneo: z per hoc legatum excedit dodrans sue portionis in qua fuit institutus. z mihi: id est a me legata fuerunt decem. cuidam alij que. z. fuit legatum quorum decem nõ excedunt dodrantem portionis in qua ego fui institutus . certe falcidia seruiſ: scz legati a dicto meo seruo nõ tenebitur sue retinebitur ex dictis decẽ a me legatis: vt sic integre detur seruus a seruo meo legatus: scilicet legatario. nõ tenebitur dico ad exemplum falcidie de qua dicitur. ȝ. prorimo respon. immo detrabam quartam de seruo. quartam enim re tineo de persona dicti serui: q̃uis de mea portione nibil de dodrãte exhausium fit. z hoc dicit bic. §. Et extra casum posset esse talis ratio inter bunc vltimum z primum casum: quia si bic meus seruus beres p parte institutus esset libera persona: in hoc secundo casu bene posset re tinere falcidiam. vt.j.eodem. in singulis . ergo ex persona serui ego eiꝰ domiꝰ retinebo. pars enim serui grauata accessit. in hoc secundo casu mee parti non grauate. vnde mea non grauata non prodest legatario grauate que mibi accessit. sed superiori casu huius. §. non posset ser uus meus retinere falcidiam etiam si liber esset. vtpote cum nibil ab eo legatum fuerit vel fuit ab eo legatum non fuerit dodrans suus grauatus : immo duo remanserunt in parte serui mei vltra quadrantem sui. vt.ȝ. dicit. z sua pars non grauata accessit mee grauate. vnde meis legatarijs prodesse debet. ad quod facit quod not.ȝ. eo.l.j.§. id quod. Uiuianus.

d ¶ Ex diuersis. vel equalibus non curo. ¶.
e ¶ Dodrans. scs sue portionis: quia dodrans z aliquid vltra sibi remanet puta duo.
f ¶ Legatum est. vltra dodrantem mee portionis.
g ¶ Eius. serui ſm predicta duo.
h ¶ Et contrario. quia bic z.ȝ. ego z seruus meus fuimꝰ instituti: sed ȝ. sua portio non fuit grauata vltra dodrantẽ. mea sic bic econtra sua portio grauata fuit vltra dodrantem: mea vero in parum vel in nibilũ grauata fuit. superiori ergo casu sua pars mibi accrescẽs proficit meis legatarijs. bic non prodest mea non grauata suis legatarijs. sicut obseruatur cum accrescit mibi deficiens coheredis portio . vt.j. eodem.l. q si alteruter. Dic ergo si seruo: id est si a seruo meo instituto mecum legetur extraneo seruus et excedatur dodrans sue portionis: mibi aũt: id est a me legentur decem cuidam alij. que scilicet meum dodrantem non excedũt: falcidia seruiſ: scz legati nõ retinebitur ex decem a me legatis quin integre detur. z hoc exẽplo eodẽ: id est loquente simili modo in falcidia quod subijcit: scilicet quando a me nibil esset legatum. z sic argu. de nibilo ad parum. Alij ponunt q cum ego z seruus meus essemus instituti a me sibi fuit prelegatus seruus: et a se mibi decem. nam licet sibi detrabam/ ipse tamen non detrabet mibi de decem. z ſm hoc seruo meo est datiui casus. et mibi bis positum propie ponitur. ȝ ſm primam seruo est ablatiui casus. z mibi ponit p a me. sed hunc positionj repugnat ſm. ¶.ȝ.eo. si a seruo meo.

i ¶ Decem mibi. id est a me.

k ¶ Ex decez mibi. id est a me.

l ¶ Exemplo. expone vt prius. z dic nõ retinebitur exemplo falcidie suꝑioris. q̃ si bic seruus esset libera persona/ bene posset retinere falci. seruj legati. sic q̃ et dñs ex persona serui. sed superiori casu nulla falci. potest retineri ex pona serui: cum non ex rat grauatus vltra dodrantem.

¶ Æsennius apollinaris. ¶ Caſus. Titia beredes sibi instituit tres suas filias. et a singulis legata inuicem dedit. ab vna tñ dictaruꝫ filiarꝫ ita legauit: tã cobe redibus eiꝰ ꝑ extraneis vt in sua pte fit locus falci. et decessit dicta titia. nũc q̃rit bic de duobus.

¶Primũ est vtrũ dicta filia grauata possit vti falcidia aduersus sorores suas coheredes. a quibꝰ sororibꝰ z ipsa legata destinatiõe accepit. Secundũ est si nõ possit vti falci. ipso iure aduersus sorores suas: vel si possit vti falci. predicta est remouẽda tamẽ exceptione: id est replicatiõe dolꝰ a dicta falci. habenda quomodo possit inire computationem legis falci. aduersus dictos extraneos legatarios. z rñ. primo ad secũdam questionem: scz quẽadmodum aduersus extraneos possit inire computationem legis falci. dicebant enim extranei legatarij dicte filie grauate. tu debes tibi cõputare in falci. quam nobis vis detrahere id qȝ a sororibus coheredibꝰ tuis percepisti vel pcipere debes nomine legatorũ. dicit filia illud non debet vobis proficere quominus falcidiã pataminj. certe optime dicit filia. consequef ergo filia legata a coheredibus: z nõ proderunt legatarijs extranei quominus falcidiã patianf . ¶Nic vult respondere iuriscõsultus ad primam q̃stionem: scz vtrũ dicta filia grauata possit vti falci. aduersus sorores suas a quibus ipsa legata destinatione pcepit. z cũ quesierit de boc in femininogenere: soluit bic in masculino. z dic ȝ cum ts: scz coberes magis grauatus qui legatum: scilicet magnũ prestaturus est scz coberedi suo ab eodem coberede aliqd modi cũ ex testamẽto petit nõ est audiẽdus desiderãs vti aduersus coheredẽ falcidie beneficio: scz si id qȝ percepturus est ex voluntate testatoris siue testatricis, a coherede suo ꝑdicto. i. modicum legatum de quo dixi suppleat illud quod deducere desiderat nomine falci. de legato magnifice relicto dicto suo coheredi. de quo pono tibi taliter exemplum. ¶Pone q ab eo berede nomine meo titio fuerit legata coheredi suo seio pone quadraginta. z ipse vult ex eis deducere falci. puta decẽ. certe nõ poterit boc facere si tantũdem: id est. x. vel plus est a coheredẽ illo relictum sibi. prestabit ergo coheredi suo integra quadragita nõ detracta ex eis aliqua falcidia: ȝ si a dicto titio fuerũt alijs relicta legata/ nunqd in ratione falcidie computabit illis alijs vniuersum qȝ coheredi suo seio dedit. i. quadraginta. vt ita maiorẽ eis detrahat falcidiã: z respon. q nõ. ȝ imputabit eis quantũ daturus esset coheredi si nibil ab eo coheredi perciperẽt. daturus aũt esset tũc coheredi. xxx. cum. de. xl. detractus fuisset tunc quartam. i. r. Uiuianus.

m ¶ Equis. vel non equis.
n ¶ Falcidie. detrabende.
o ¶ Accepit. destinatione.
p ¶ Et si non possit. ipso iure vel doli exceptione. i. replicatione: scz saltẽ quẽadmodum z.
q ¶ Submonẽda. si velit vti falcidia.
r ¶ Respondi. quo ‡ ad secundum.
s ¶ A coherede. boc si pcepit pecuniam beredis vel corpus non hereditarium. nec enim imputat nisi a defuncto fit dictus. vt.j.eo.l. q̃ adtutem. si vero pc;piat bereditariam' pecuniam: totam imputat. vt.j.ad treb. l. deducta. §. nummis. z.ȝ. de lega.ij. cum pater. in pcincp. si autem corpus hereditarium imputat ‡ hereditariam parte non detrabit falci.

† An et qȝ de legatis particularibus detrahat fal. vide do. ang. in auk. ô here. z fal. §. si vero expiesſim. col. vlſ. colũ. j. bar. in. l. cohere d. §. q ita. ȝ. de vul. et pupil. substitu.

‡ Dls Ex. sed ſm bar. z alex. ponit vnũ ꝑe rẽa ad solutionẽ ſſtionis.

‡ placet bar. z alex.

contra volũtatem defuncti: alioquin imputat quartã hereditarie partis. vt. j. eodem. l. titia. ¶ z. l. in quarta. z ad trebel. deducta. §. nũmis. z C. famil. hercis. l. filium. hec vera in quarta trebell. ſz in quarta iure nature vel institutionis videtur q̃ nihil cõputet per. l. j. eo. l. in quarta. l. quod autem. sed certe z ibi potest idem dici quatenus capit iure hereditario.

¶ Que licẽ quatur in trebellianica vendicat sibi locũ in falcidia per illã glo. finã bar. z alex.

a ¶ Proficere. scilz aliꝰ ſz coheredi a quo percipitur prodest: vt subijcit. sed cũ is ꝛc. sed certe aliꝰ in aliquo. vt in fine buius. §.

b ¶ Sed cũ. nunc ad primam questionẽ: z dic is coheres magis grauatus. Accurſius.

c ¶ Qui legatum. ſz magnum.

d ¶ Prestaturus est. scilz coheredi.

e ¶ Aliquid. scilicet modicum. igitur ſi. rl. legata sunt ab eo coheredẽ: z ei velit deducere quartam puta decem: nõ poterit ſi tantũdẽ. i. decẽ/ vel plus est a cohęrede il lo relictũ. Accurſius.

f ¶ Nõ vniuerſum. i. in tota quadraginta.

g ¶ Datorus. ſ. triginta.

h ¶ Ab eo. ſcz coheredẽ. et facit. j. eo. tit. l. antepe. z. §. eo. l. qõ de bonis. §. pe. z. §. de bis g. vt indi. l. heredi. in fi.

¶ Seruo. ¶ Caſus. Inſtitui mihi heredẽ ſtichũ ſeruum titij: et ab eodem seruo reliqui multa legata quibuſdam. z a dicto titio domino ſerui reliqui quibuſdam multa legata ſiue fideicõmiſſa ſpecialia: z deceſſi. certe prius est habenda rõ legatorum a ſeruo relictorum: poſtea de eo quod ſupereſt/ est habenda ratio fideicõmiſſorũ a oño ſerui relictor: z est ratio: q̃ domin⁹ ſerui ideo tenetur ad fideicõmiſſa a ſe relicta: q̃ ad eũ puenit hereditas in qua fuit inſtitut⁹ ſeruus ſuus. peruenit aũt ad eũ dominũ illud q̃ ſupereſt de hereditate: deductis legatis a ſeruo ſuo relictis. verũtamẽ erer cet do min⁹ falcidiam in legatis relictis a ſeruo ſuo. z etiã in fideicõmiſ. relictis a ſe dominꝰ. Sed ponę q̃ inſtitui mihi heredem dictũ titiũ dominum ſerui: et ab eo reliq legata q̃buſdam. et ſubſtitui eidem domino dictum ſuũ ſeruũ. et ab eodem ſeruo reliq legata q̃buſdam. z domin⁹ omni ſit hereditatem ex inſtitutione. z iuſſit ſeruo ſuo vt adiret ex ſubſtitutione. certe in hoc caſu pn⁹ debent ſolui legata a domino relicta: z poſtea ſolutũr legata relicta a ſeruo ſubſtituto: et ita demũ ſoluunt integra legata relicta a domino et a ſeruo. ſed patiſ falci. al's de vtriſq; detrabit falci. et ita intelligo bũc. §. Uma.

i ¶ Fideicõmiſſa. ſcz ratio habenda eſt.

k ¶ Legator. a ſeruo relictorum.

l ¶ Tenetur. ad fideicommiſſa.

m ¶ Exercet. in legatis et fideicommiſ. niſi in caſu. vt. §. de lega. j. l. cum filio. Azo.

n ¶ Domino data ſunt. immo pius coꝰ q̃ a ſeruo. vt. §. ſi qs omiſ. cauſa teſta. l. iulian⁹. ij. reſpõ. q̃ est cõtra. Sol. ibi recitat iuliani opinionẽ. Vel ibi in patre: hic in domino. Vel melius relictorũ inſtitutione omiſſa primo ſit prestatio: vt hic. z dicta. l. iulian⁹. j. ri. ſz in relictis i ſubſtitutione ſecus: q̃ pn⁹ ſoluunt q̃ ſunt a ſeruo vel filio relicta: q̃ a patre vl' dño: vt ibi. ij. ri. vel dic vt ibi. Itẽ nãq; detrabit falci. de relictis inſtitutione omiſſa: videt q̃ ſic. vt. §. ſi qs omiſ. cau. teſta. l. duo. §. admoneãdi. z. l. in fi. z hic ibi ſi patiſ ꝛc. ſi referas ad oia. ad q̃d igit̃ conſideratur hic ordo: ſed reſpondet. immo poterit eſſe q̃ prima ſoluuntur. hoc patiſ o dedrãs ꝛ es alienũ: ſecũda nõ. q̃ propter ea es alienũ minuiſ. vt. §. ſi qs omiſ. cau. teſt. l. q̃. aũt. in prin. z est hic notandũ q̃ nõ contri buũtur omnia legata: ſcz fic. §. eo. l. z ſi poſt. eſt. z tertiꝰ in dicta. l. q̃ aũt. in prin. alꝰ cõtra. vt. §. eo. l. in ratione. §. q̃ vulgo. z. j. eo. l. in quãtitate. in fi. z. j. ptori. §. Accurſius.

¶ Si debitori. ¶ Caſus. Inſtitui mihi heredẽ titiũ z ſcio debitori meo exiſtenti nõ ſolũdo legaui liberationẽ: et multa alia legata aliꝭ reliq z deceſſi. nũc apparet q̃ habet locũ falcidia in legatis a me relictis. nũq̃ dictũ dictũ legatũ liberationis computabit in ratione. l. falcidie cũ aliꝭ legatis: vt ſic hoc plus videaf per me teſtatorem legatum quod legaui huic debitori non ſoluendo exiſtenti. et reſpondetur q̃ ſic. igitur cetera legata minuentur per hoc legatum et hoc plus legatuꝫ minuetur per alia legata. nam dictus debitor non ſoluendo exiſtens videtur: ideo a me teſtatore capere q̃ liberatur a me ſiue q̃ ei liberationem relinquo. Sed retentis omnibus aliꝭs q̃ viri pone q̃ predictũ nomẽ debitoris nõ ſoluendo exiſtentis legaui aliꝭ: certe in hoc caſu nihil vide bitur eſſe legatum illi cui legaui dictum nomen. nec ceteris legatis connumerabitur in ratione legis falcidi. Iterim donec debitor eſt non ſoluendo. Uiuianus.

o ¶ Ex euentu. ſcilicet ſi ampliate fuerint facultates. vt. j. eo. l. cum quo de peculio. Azo.

p ¶ Igit ſi. audi qualiter computatur.

q ¶ Per alia. et ideo legata dicũtur contribui z fideicõmiſſa: vt hic. ſed fallit in tribus caſibus. vt not. §. ptori. §. Item nota q̃ inutilia non contribuũtur cum vtilibus. vt. j. eo. l. in ratione. §. ſi na. z. §. penulti.

r ¶ Nullũ legatũ. ſcz interim niſi vendaf aliqn de bus euentus: ¶ q̃ fieri conceditur. vt. j. eod. l. querebaf. §. fi. vel nifi euentu conualeſcat. vt. j. quando di. lega. ce. l. ſcus iſtud. §. fina.

¶ Sicpotſum vocare tos lit. colligatori ſi tio rubrus aliꝰ tempo rel. ſ. x ibi bar. ſ. de ce. l. pinde. ſ. ſi cer. pe.

s ¶ Contribuetur. ſcz interim: vt ibi diri.

¶ Si fundus. ¶ Caſus. Titiꝰ legauit mihi fundum titianũ. et viã ad eũ fundũ per fundum meũ ſuũ ſeianum. z pone q̃ dictus fundus titianus valebat triginta. z via valebat decẽ. z multa legata aliꝭs reliquit. ita q̃ legatis eis ſolutis hereditatem ſuã vltra dedrantem z poſtea decẽ ſit. nũc heres eiꝰ vult detrahere falcidiam de legatis. dicitur ergo hic q̃ precũ vie equiualet falcidie detrahende de fundo titiano: et de via in hoc caſu perit via et fundus titian⁹ integer mihi debet dari. z hoc dicit in primo reſponſo hui⁹ legis. Et ſi queras extra caſum quare nõ detrabitur falci. de fundo titiano z de via: Reſpon. quia ſi via conſtitueretur fundo pro parte indiuiſa: z via pro parte etiam conſtitueret quod eſſe non poteſt. vt. j. eod. plautius. in fine. z. §. de ſerui. vt pomũ. §. fina. z. l. et pro parte. z. §. eod. l. j. §. ſi vſufructꝰ. Et eodem modo reſpondeo/ ſi queras quare falci. non detrabit de ſolo fundo. quia ſic ſeruitus conſtitueretur fundo pro parte indiuiſa quod eſſe non poteſt vt dictũ eſt. et hanc rationem vocat. j. coactam rationem. Iñ fecũdo reſponſo dicit. pone q̃ viam ſimpliciter mihi legauit dictus teſtator/ nec inuenitur ſoluendo hereditas eiꝰ. certe non debetur mihi via predicta ratione. nam ſicut dictũ eſt in primo caſu perire viam erbauſta hereditate legatis ita dicendũ eſt erbauſta hereditate propter ea alienum perire viam. ſicut pereunt alia legata. Iñ tertio reſpõſo dicit. ponamus q̃ via valet pluſq̃ ſit falcidia q̃ debet trabi ex fundo z ex via. certe debeo capere fundũ inſolidũ et totam viam. poterit tamen in hoc caſu heres opponere mihi legatario exceptionem doli donec ſoluam ei tantum quantũ erat detrabendũ nomine falcidie ex fundo z ex via. nam tunc intercidit via quando nomine falci. tantum eſt detrabendum de fundo et de via quantum eſt vie precium/ vel etiam plus. hic autem via valebat pluſq̃ eſſet de vtroq; detrahendum nomine falcidie. Uiuianus.

t ¶ Et via. ad eundem fundum per alium fundum teſtatoris. et fundus. xxx. z via decem valet hereditas eſt erbauſta: et ſic emergit falci. dicẽdo aut precũ vie equiualet falcidie vtriuſq; et tũc perit via et fundus integer datur: vt in themate premiſſo. Idem ſi ei alienũ legauerit: quia extinguitur vie legatũ: vt cetera legata. aut via valet plus et tũc peritur totus fundus et tota via: ſed obijcitur exceptio miſi offeratur in pecunia quantũ eſt falci. vtriuſq;. aut via valet minus q̃ falcidi. tunc via perit. Sed quare tam et tranceus modus inuenitur: Reſpon. non poterat ſtatui q̃ via preſtetur inſolidũ et falcidia reſecet de fundo: quia ſic legatarius haberet duas partes fundi pro indiuiſo. heres tertiam. et ita inciperet ſeruitus deberi legatario pro parte indiuiſa quod non poteſt eſſe. vt. §. de ſerui. l. vt pomum. §. l. et. l. pro parte. et. j. eodem. l. plautius. §. finali. Item de vtroq; refecari non poteſt: quia via eſt indiuidua. vt. §. eodem. l. j. §. ſi vſufructus. z hanc rationẽ vocat lex coactam: exigit ergo lex iſta vt via pon⁹ pereat in primo z vltimo caſu legis.

In via.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶In via.id est vie precio.
b ¶Amplius.quātum ad plus.qr nec plus nec minus. Accursius.
c ¶Non debebitur.f.iure cōmuni:quia nec alia legata debētur.vt.j.ad trebellia.l.i.§.is qui.
d ¶Desideretur.scz ratio falcidie.
e ¶Fundum.id est fundum z viam.
f ¶Sartiatur.f.heredi.
g ¶Habeat.legatarius. vt.ff.de lega.ij.l.cum pater.in prin. Item not.qr de vna re trahitur falci. etiam ex altera.vt.j.eo. l.plane.
h ¶Precium.f.tantum. vt in prin.legis.

in falcidie ratione si tantum sit in via[a] quantum amplius[b] est in falcidia integer fundus capietur et via perit. Sed si via legetur nec soluendo fit hereditas:non debebitur[c]. Videndum etiam si fundo et via legato minus ex vtroq; desideretur[d] qd sit vie precium potest coacta ratione dici non tantum fundum[e] solidum capi: sed etiam vt doli exceptione tantum sartiatur[f] quantū deest:nec plus habeat[g] qd falcidia desiderat:vt tunc solum via intercidat: quotiens falcidia desiderat plus est vie precium[h].

Paulus rñ. ¶Casus. Hec lex ponit tres casus. ¶Prim⁹ est talis. Heres titij in cui⁹ titij hereditate habebat locum lex falcidia subtrahit quasdam res de hereditate,certe perinde habēda est ratio falcidie ac si dicteres subtracte non fuissent relicte in hereditate.q.d.nō detrahet he res de eis falcidiam. Secundus est talis. Titius mihi heredem titiū: et rogaui eum per fideicommissum vt duas pone meas ancillas daret vel restitueret seio post mortem suā heredis.z postea decessi.et postea dictus meus heres ante mortez suam habuit partum di ctarū ancillarū.z postea decessit dictus meus heres.nunquid heres heredis mei debet restituere dictū partum dicto seio: Et dicitur q; non.computat tamen eum partū sibi in quartam:z quarte fructus:si habeat locū lex falcidia. In tertio casu dicit. ¶Pone q; rē heredis mei per fideicommissuz reliqui seio z post diem fideicommissi cedē tem heres percepit er dicta re fructus.nunquid tenetur fructus fideicommissi restituere: Et dicitur q; non.sed remanent apud heredem:et tamen non imputat eos sibi in quartam.q;uis in superiori secundo casu computet:vt ibi dictum est.Ciuianus.

Paulus. Lex.xxiij.

Paulus respōdit falcidie legis rōnem si haberi oporteat:ita habēdam:ac si res que ab herede subtracte sunt in hereditate relicte nō fuissent[i]. Idem respondit partus ancillarum[k] ante diem fideicommissi editos ad heredes eius qui rogatus est pertinere:eosq; in quartam et quarte[l] fructus computandos:si de lege falcidia questio intercidat. Idem respondit fructus ex propria re heredis que legata est post diem fideicōmis.[m] heredi in quartaz imputari non solere[n].

¶Si portio nō grauata accidit grauate

i ¶Non fuissent.in iudiciū heredis vt fal.nō deducat.vt.ff.de bis q. vt indi.l.rescriptum.z.C.de lega.l.non est dubium.
k ¶Ancillarum.scz hereditatis.
Partꝰ qñ l qz fructus dicitur.
l ¶Et quarte fructus.sic ergo partus est fructus. Sed cōtra.institu.de re.diui.§.in pecudum. Sol.ſm quid non est fructus vt ad fructuariū pertineat:sed ad bonefidei possessorem sic:vt no.ff.de vsu.l.in pecudū. Item no.ante diem:secus si post diem:quia tunc distinguitur vel fuaz vel alienam rem legauit testator.vt no.ff.de vsu.l.equis.z facit.ff.eo.l. quod de bonis.§.fructus.
m ¶Fideicōmissario.vt z.ff.de vsur.l.equis.
n ¶Non solere.hic dic vt.C.ad trebel.l.iubemus.in glo.q̄ incipit:quarta etc.circa finem.

Maritus suum. ¶Casus. Titia fecit testamentū z instituit sibi bere redes maritum suum z filium eorum cōmunem equis partib⁹. et a marito multa quibusdam legauit ita qr dodrantē partis[o] mariti excessit.z a filio similiter multa legata reliquit quibusdam:non tamen vltra dodrantē partis filij.z postea decessit dicta titia.vnde heredit atez suam totam habet maritus scilz dimidiam ex sua institutione:z etiam dimidiam ex institutione facta de filio.que quidem acquisita est ei ma rito per filium.vt.ff.de acquiren.heredi.placet.nunc illi quibus est legatum a marito petunt ab eo legata:z volunt qr in ratione legis falcidie in legatis eorum ponende imputet sibi maritus illud quod ad eū ex dicta hereditate peruenit per dictum suum filiuz.vt sic tanto maiora prestet eis maritus legata a se relicta.nunquid tenetur maritus taliter sibi imputare: Et respon.qr si dictus marius tantum retineat ex institutione filij solutis legatis a filio relictis quantum satis sit ad falcidiam detrahendam de legatis ab eodem marito relictis nihil est deducendum per ipsum maritum de legatis a se relictis nomine quarte siue falcidie.

¶A liberto cui fundum. Titius fecit testamentum z instituit sibi heredem seium:et stichū liberto suo fundum titianum legauit.z per fideicommissum rogauit eundem libertum:vt daret omni anno seie.x. Item et multa alia legata reliquit quibusdam alijs ita qr habet locum falcidia in testamento suo. vnde heres mortuo testatore detraxit falcidi.de fundo liberto legato.et idem liberto dedit tres partes dicti fundi:ex quib⁹ tribus partibus bene colligi potest tātum omni anno quantum annuatim libertus debebat prestare seie decem.nūc queritur an ita minuatur annuum fideicōmissuz seie predictum sicut minutus est per legem falcid.fundus liberto relictus: Et dicitur qr non.nisi mens testatoris fuerit vt etiam fideicōmissuz seie minuetur. Ciuianus.

¶Iustitui.mulier.
p ¶Filij.non grauati.et facit.ff.eo.l.in ratione.§. quod vulgo.z.l.si pupillus.§.fina.z sic no.qr sit contributio.
q ¶Redditus.scilz fundi liberto legati.
r ¶Non videri.j.codē.l. penales.§.fina. contra. Solu.speciale bic fauore alimentorum. ✣Vel verius ibi ex ipso legato liberto fiebat prestatio: hic aliunde:vnde ibi minuitur legatum secundū hic non.vt.ff.de legatis ij.l.cum pater.§.i.et de lega.i.l.si mihi stichus. et de conditio.z demonstra.l.plautius.§.fi. Item nō obstat.j.eo.l.plautius.in fi.quia ibi speciale propter indiuiduitatem.

✣ Contra hāc glo.est de directo glo.in l.pe.§.filie.j.eo. tit.quā solue p glo.in l.si qs titio. ff.de le.ij.z huic cōcor. glo.in.c.ij. extra de sepul.

Lineam margaritaz. ¶Casus. Titius perfotauit.xxxv. margaritas z posuit eas in quadam linea:puta in vno serto ad portandum in capite.postea seio vroi sua accepit dictū seruum z tenebat apud se z portabat diebus festiuis in capite.postea dictus titius fecit testamē tum z instituit sibi heredem gaiū.et dictam lineā legauit dicte sue vxori.z tota lia legata reliquit quibusdam alijs qr mortuo eo locum habet in hereditate sua falcidia. nunc heres vult agere contra dictam legatariam interdicto quorum legatorum vt restituat ei lineam:vt ex ea heres detrahere possit falci.nunquid potest: Et respon.qr sic.sed si nolit heres petere totam lineam predicto modo:sed velit agere rei vendicatione contra legatariam z petere tantum illam partem linee quam nomine falcidie de ea detraheret si esset apud eum:bene potest hoc facere.

¶Quesitum. Instituit mihi heredem titiū z multa legata quibusdam reliqui.ita qr habet locum lex fal.inter que legata reliqui vnam statuā titio.z aliam seio.certe de statuis non detrahitur falci.quia sunt indiuidue.sed de precio earū bene detrahitur. Ciuianus.

s ¶Xxv.quia tot erant ad quod.§.ad.l.aquil.si seruus seruum.§.cū marito. Accursius.
t ¶Mortis.scz testatoris.
v ¶Restituatur.interdicto quoz legatoz.vt.C.quo.le.l.j.
x ¶Si malit.legataria immo heres.
y ¶Remanere.ipso iure.vt.C.e.l.pe.z.j.quoz leg.l.j.§.si qs.z facit.ff. eo.l.j.§.fi legatarius.z.j.ad trebel.l.heres.
z ¶Precii.estimatur ergo statua sicut seruitus:z de estimatione detrahitur falci.vt.C.eo.l.in imponenda.§.j.non de ipsa statua cū sit indiuidua.vt.ff.eo.l.j.§.si vsufructus.

Seius ⁊ augerius. ¶ Casus Titius fecit testamentum et instituit sibi heredes seium ⁊ augerium suos filios, taliter loquendo. Seius et augerius heredes mei sunto si intra triceſimuꝫ diem mortis mee reipubli. nostre cauerint contentos se futuros centum pone aureis pro hereditate mea: ⁊ superfluũ paturos pro hereditate dicte reipubli. omiſſo beneficio legis falcidi. in dicto superfluo quod daꝫ bunt reipubli. quos inuicẽ ſubſtituo. qui ſi voluntati mee non conſenſerint: id eſt non cauerint predicto modo reipubli. erheredes ſunto et alios mihi hẽdes inſtituo ſub eadem conditione. poſtea deceſſit dictus titius. nunc ſeius et augerius inſtituti volunt adire hereditatem eius. ⁊ nolunt parere dicte conditioni. nunquid poſſunt? Et videtur ꝙ non. cum habeant (vt dictũ eſt) ſubſtitutos ſcripta eis eadem conditione. dicitur tamen ꝙ bene poſſunt hẽ facere. et dicta conditio que fuit appoſita in fraudem. ſcilicet vt dicti primi heredes non detrahe rent reipubli. falcidiam habetur pro nõ ſcripta. et ita malo velle teſtatoris detrahent reipubli. falci. nam etiam ſi filius emancipatus leget patri alio herede inſtituto patitur pater legis falcidie rationem: nedum dicta reſpublica. et hoc dicit cũ. l. ſeq. Uuianus.

a ¶ Seius: augerius. ſi lij teſtatoris. quod patet: qr de erheredatione dicit inepta ⁊ extraneos. vt. ſ. de vb. obli. l. quidam.

b ¶ Erheredes. ſubau. et et alios inſtituo ſub ea conditione.

c ¶ Fraudis cauſa. i. cauſa vitande falcidie quod fieri nõ poteſt: vt hic. et. ſ. eod. l. quod de bonis. ſ. j. ⁊. ſ. fina. niſi in caſibus. vt. ſ. eo. l. ſi debitor. ⁊. j. eo. l. quod autem. vbi ſub modo: hic vo ſub conditione. Jtez no. de fraude legis vel contra legem. vt. ſ. titu. j. l. boc modo. ⁊ de condi. inſtitu. l. conditiones.

d ¶ Pater. Filius. emancipatus.

e ¶ Dedit. i. reliquit.

f ¶ Alio herede. cũ patre vel ſine patre.

g ¶ Patitur. eſt ergo vt quilibet. ſic. ſ. quod cuiuſqꝫ vniuer. l. itẽ eotuꝫ. in princi. Accurſius.

Sia me tibi. ¶ Casus. Titius inſtituit me heredẽ. et a me herede tibi feio fideicõmiſſum datũ eſt vel legatũ per dictũ titiũ. ⁊ tu fuiſti rogatus per dictũ titiũ teſtatorẽ vt mihi dictũ legatũ vel fideicõmiſſum poſt paſcha reſtitueres. nũgd ea rõne ꝙ debes mihi reſtituere idẽ legatũ vel fideicõmiſſum imputabit illud mihi in fal. ad eã ſubmouendam? Et dicit ꝙ nõ. ſed ad eã inducendã bene imputaſ. ⁊ ſic ex eo detrahã tibi fal. ⁊ eſt ratio quare tibi detrabo. qr poſtea cũ reſtituis mihi dictũ legatum vel fideicõmiſſum incipio id recipere quaſi fideicõmiſſarius ⁊ non quaſi heres. Uuianus.

h ¶ In falcidiam. vt ob hoc minus detrabatur nomine falcidie. q. d. in falcidiam ſubmouendam. ſimilis expoſitio eſt licet ſit caſus diuerſus. ſ. eo. l. ſi a ſeruo.

i ¶ Quia. ratio remotiua: vel dicratio recta: ſed tũc ſubaudi in fine nõ vt heres. ⁊ eſt bona ratio. vt. j. eod. l. quod autem. ⁊ facit. ſ. ad velleia. l. quis. ſ. ſi mulier.

In ratione. ¶ Casus. Titius inſtituit ſibi heredem ſeium: ⁊ multa quibuſdã legata reliquit ita ꝙ habet locũ lex falci. in hereditate ſua. et deceſſit dictus titius. poſtea anteꝙ heres ſuus detraberet rationem legis falci. cum legatarijs: mortui fuerunt ſine culpa legatariorum quidam ſerui hereditarij non legati alicui vel etiam alia animalia non legata: vel aliquod aliud dãnum euenit hereditati ſine culpa legatariorum. certe heredi pereunt legata predicta ita ꝙ propter hoc nõ detrabet maiorem falci. legatarijs. ⁊ eſt ratio. qr ⁊ ſi eſſet aliquid acquiſitum hereditati non caderet in rationem legis falci. ſcꝫ vt propter hoc minor detraberetur falcidia legatarijs. et ponit plura leuia exempla de damno et etiam de lucro contingenti hereditati ante contractam legis falcidie rationem.

k ¶ Fructus. contra. ſ. eodem. l. in lege falcidia. Solu. vt ibi. Jtem non obſtat. j. eo. l. qui quadringenta. ſ. fina. licet Jo. aliter intelligat ibi no.

l ¶ Ut furti. quod cõtingit in caſibus vt tacente hereditate fiat furtum. vt. j. de fur. l. hereditarie. vel quod ibi dicitur intelligẽ quãdo poſt aditam hereditatem furtum factum eſt. Jtẽ nõ obſtat. j. eo. l. cum quo. quia ibi non ſoluitur ſed ꝑm iſtas ſolues. Jtem facit inſtitu. eo. ſ. quantitas. et. ſ. ex diuerſo.

¶ Vendere. ¶ Casus. Jnſtitui mihi heredẽ titium: ⁊ iuſſi ei ꝙ fundum meum ſeianum qui valebat. c. vẽderet pro quinquaginta gaio. vel precipi ei ꝙ fundum gaij qui valebat tantũ quinquaginta emeret pro centum et multa alia legata a dicto herede gbuſdaꝫ aliis reliqui: ita ꝙ habet me mortuo falcidia locuꝫ in hereditate mea. nũc detrabit heres meus rationem falcidie cum legatarijs. et queritur inter eos quantum videatur legatum dicto gaio in primo vel in ſcõo caſu. vt ſic fieri poſſint quantum debeat detrahi eidem gaio nomine falci. Et reſpon. ꝙ tantũ eo nomine inducetur per heredem i rationem falci. quanti pluris ſit dictus fundus quem iuſſit eum vendere gaio predicto. ſit pluris. dico ea quãtitate quã ego teſtator accipi iuſſi per heredem nole precij a dicto gaio emptore. quo precio. i. aliquo precio per me teſtatorẽ ſtatuto. ſicut cẽ ſupra dixi. ſtatui ego teſtator precio quinquaginta in fundo meo qui valebat. c. ⁊ volui ꝙ tantuꝫ dicta quinquaginta acciperet heres meus a gaio emptore. et ita ſuperflua quinquaginta videntur gaio legata. hec ergo ſuperflua quinquaginta inducentur per heredem cum aliis legatis in rationẽ legis falcidie. ⁊ boc quando ego teſtator iuſſi heredem vendere minus q̃ res valeret. quãdo autem iuſſi heredem meum emere fundum gaij vltra q̃ valeret/ tunc tantum eo nomine. f. falcidie inducetur per heredẽ quanto minꝰis ſit res fue fundus quem iuſſit heredem meũ emere a dicto gaio ſit minoris di co: ea quãtitate quam ego teſtator dari iuſſi per heredem nomine precij dicto gaio venditori: quo precio ſiue aliquo precio per me teſtatorẽ ſtatuto. ſicut cẽ ſupra dixi. ſtatui ego teſtator precium centũ in fundo gaij qui valebat quinquaginta. ⁊ volui ꝙ integra. c. daret heres meus gaio venditori. ⁊ ita ſuperflua quinquaginta videntur gaio relicta ſiue legata. hec ergo ſuperflua quinquaginta inducẽtur per heredem cum aliis legatis in rationem legis falci. poſtea dicit ꝙ ⁊ ei portioni que faciẽda erit legatis deductis. i. ſeparatis a rei precio vendẽde vel emẽde per heredẽ meũ amplius deducetur in ſcõa fiet deductio. prima eſt deductio: id eſt ſeparatio facta eſt in ſeparatione legati a iuſto ꝓcio rei vẽdende vl emẽde per heredẽ. ⁊ bene dico ex parte ſeparata a iuſto ꝓcio rei vendende vel emẽde per heredẽ fieri deductionẽ noie fal. ⁊ nõ ex iuſto ꝓcio rei predicte. q. ppe ꝓprius intellectũ eſt nõ capi id ꝙ ex precij cauſa noſtri q̃ ſumus legatarij. ſed deducto. i. ſeparato dicto vo ꝓcio eſt intellectũ ſapiẽtibus precij reliquũ eſſe legatum. Uuianus.

m ¶ Quãto pluris. cũ iuſſus eſt vendere pro. xx. animoſo emptori qõvis lebat. decem. Accurſius.

n ¶ Minoris. cum iuſſus eſt emere pro decem a vẽditore volente abijcere rem que valebat. xx.

o ¶ Ut. als eſt vt. als deeſt ⁊ melius. ⁊ dic ei portioni legate. i. ab ea portione. Accurſius.

p ¶ Legatis. i. ex legatis.

q ¶ Facienda. i. colligenda.

r ¶ Amplius. ⁊ ſic ſecunda fit deductio. prima eſt deductio. i. ſeparatio facta eſt

UNIVERSIDAD DE HUELVA

facta est in separatione legatia iusto precio. Secūda est in detractione legis falcidie et legato.

a ¶ Quippe. bene dico a parte separata a iusto precio fieri deductionē et non a iusto precio: quippe ꝛc.

b ¶ Non nostri. scilz legatarij causa.

c ¶ Precium. scilz iustū: sed eo ꝛc.

¶ Diligenter. ¶ Casus. Dictū est. ff. e. l. in ptin. q dāna post mortem testatoris in bereditate illata ad solū heredē respiciunt ita qđ propter hoc nō potest detrahere maiorē falci. legatarij. nunc animaduertendū est diligenter an illud sine vlla distinctione verum sit. et certe videtur q sic. quia quod iuris fuit remota in totum falci. i. si nō haberet locū falci. eo qđ haberet quartam non gratuatam beres. ff. vt sit dānum beredis hoc iuris debet esse ī ea parte que lege falci. constitueret legatarijs. vt scilicet beredi pereat etiā legatarioꝝ portio. hoc autē est dicere. oia dāna post mortez testatoris facta nō deduci per beredem ne amota fiue perdita portio detrabatur legatis fiue fideicommissis. Quis autem sm predicta sine vlla distinctione videatur esse verum qđ dictum est in ptinci. huius. l. tamen nō est verū immo distinguitur hoc modo. aut est legatū in pondere numero vel mensura vel etiam in genere. et tunc verum est qđ dicitur in ptin. huius. l. aut in specie. et tunc aut certa et est legatarij periculum. vt. ff. eo. §. ibi: certz. vo ꝛc. aut incerta. et tunc aut incerta de certis. aut incerta de incertis. Primo casu si perijt sine culpa beredis nibil debetur ex ea legatario etiam quantum ad estimationem. vt. ff. eo. §. ibi: incerte autē ꝛc. ibi: res tamen ꝛc. Secūdo casu nibilominus debet legatario qꝛ genus perire nō pōt. ꝛ ideo admissa lege falci. portio dāda legatario eius quātitatis sumetur que fuit in bonis testatoris eo tēpore quo testator decessit. nec ad diminuendā eā portionē dandā legatario quicq̄ officiēt beredi dāna poste a incidētia. vt. ff. e. §. ibi: si vero argenti ꝛc. Aiuianus.

d ¶ Diligēter. als. §. diligenter. als prorsus.

e ¶ Dicitur. ff. e. l. in ptin.

f ¶ Distinctione. nam distinguit si legatū in pondere numero vel mensura. aut in genere. ꝛ obtinēt predicta. vt. ff. eo. ꝛ ibi: verum est ꝛc. aut in specie. ꝛ tunc aut certa. ꝛ tunc est legatarij periculū. vt. ff. e. ibi: certis vo ꝛc. aut incerta. ꝛ tunc aut certa ex certis. aut incerta ex incertis. vt. ff. ibi: in certe autem ꝛc. Accursius.

g ¶ Remota. i. si falcidia locū nō habet. qꝛ beres habet quartā ꝛc.

h ¶ In totū. ff. vt sit dānū beredis si est relictū in gñe si non adeat. Acc.

i ¶ Constitueret. ff. legatarius vt beredi pereat etiā legatarij portio.

k ¶ Attinet. scz dicere. Accursius.

l ¶ Non deduci. per beredem.

m ¶ Re amota. i. perdita.

n ¶ Detrabatur. hoc esi fieri nō debet. vt in ptin. l. ꝛ bic subjūcit.

o ¶ Verum est. scz quod dictum est.

p ¶ Corporibus. ff. relictis.

q ¶ Et bis ipsis. ff. vino ꝛ oleo ꝛ similibus.

r ¶ Nibil. quando totum perijt. ꝛ facit. §. de contraben. emp. l. quod se pe. §. in bis. ꝛ. §. de lega. f. l. plane. §. ij. ꝛ boc modo intellige. §. de leg. f. l. non amplius. §. j. Accursius.

s ¶ Elegerit. puta vnum ex ipsis ciphis suis quem elegerit.

t ¶ Nibil debebitur. sic. §. de ẞben. emp. l. si in emptione. §. penul.

v ¶ Relictū esset. puta marcham vel vnum ciphum duarum marcharum nullum haberet.

terisset sine culpa beredis nibil debebitur. Si vero argēti pondus pure relictum esset: quāuis omne argentum testatoris deperiisset: admissa lege falcidia portio eius quantitatis sumetur que fuit in bonis eo tempore quo testator decessit: ꝛ nec ad diminuendam eam quicq̄ dāna postea incidentia proficiēt: res tamen interierint pro nulla parte: acnec estimatio quidē debeatur: nō magis q̄ si omnes res per speciē enumerate relicte essent.

¶ Licet datū causa cōditionis implende in falcidia non imputetur/tñ datum vt precium imputatur. Bar.

¶ Tametsi ante legis falcidie rationem que conditionis implende de causa beredi sunt data in quartam non computabūtur: tamen id quod non figura conditionis accipere iussus est ab eo cui beredi tatem restituere rogatus est: celso et iuliano nostro placuit cōputari: quēadmodum si ea summa beres vendere eas res iussus esset: qꝛ non conditionis implende causa/sed quod ammodo pro precio inferre iussi sunt. Quo loco amplius quesitum est an fideicōmissarius quoqz inuitus cogatur dare eam summam ꝛ recipere bereditatem quasi ex ipsius fideicommissum esset. sed id verisimile non est: cum talis oratio magis ipsius causa q̄ contra ipsum posita videatur.

¶ Legata que non valent non veniunt in computatione legis falcidie. Boc dicit Bartolus.

¶ Cum lex falcidia interuenit non veniunt in contributionem

* Ben. pe rire nō pōt et ppie tñ affinitatis nō sanguinitatis. i ter. et glo. in. §. hacten. in fi. de gradibus affi. ꝛ i c. nō debet. de cōsang. ꝛ affi.

r ¶ Proficient. qđ ergo in genere debet non potest * perire sic. C. si certum pet. l. incendium.

y ¶ Res tamen. in specie relicte vel veri. q̄ in ceteris ex certis. vt. ff. e. §. certis vo. ꝛ. §. incerte.

¶ Tametsi ante. ¶ Casus. Dānaui beredem meū vt restitueret beredi tatem meā titio ꝛ rogaui eūdē titiū q̄ daret. c. beredi meo. nunqd beres me cōputabit sibi in ꝗrtam trebellianicam titio de bereditate detrabēdā illa. c. q̄ titi dat ei: Et dz q̄ nō. sicut nō cōputaret si dānassem eū vt venderet bereditatez meā titio p. c. qꝛ in bis duob casibus nō additios implende cā sunt iussi inferre. c. beredi fideicōmissari et emptor. ẞ quodāmō propcio hereditatis. si autē cōditionis implēde cā essent iussi dare beredi. c. nō cōputarent illa. c. in quartā. Sed nūqd fideicōmissari de quo primo diri coget inuitus dare dicta. c. beredi: ꝛ ab eo re cipere bereditatē quasi ꝛ ipsius fideicōmissarij fideicōmissum esset vt daret beredi. c. Et dicit q̄ non cogit. nam talis oratio testatoris qui dixit q̄ fideicōmissum daret beredi. c. ꝛ acciperet beredi tatē magis videt posita causa ipsi fideicōmissarij q̄ ipsum. Aiuia.

3 ¶ Ratione. subau. per.

a ¶ Non computabūtur. vt. ff. cod. l. id autē. ꝛ. l. in quartam.

b ¶ Non figura. sed in vi modi. Accursius.

c ¶ Restituere. p vēditionem. nā si intelligeres p fideicōmissum iā haberet locū quarta trebellianica ꝛ imputarent bec q̄ in vi cōditionis acciperet. vt. ff. e. ti. l. in quartā. ꝛ facit. §. de peti. bere. l. nec vllā. §. q̄ si quis. ꝛ facit. §. e. l. si dignum.

d ¶ Et ipsi. fideicōmissarij. q. d. de boc pcio dādo sit ipse rogatus.

e ¶ Non est. immo videtur contra. vt. §. de leg. ij. l. xi. §. cum esset. Sol. ibi gīa vtriusq̄ fuit relictū. vt. §. de liber. leg. l. si is qui duos. ꝛ. j. de fideicōmiss. libe. l. sed si alienare. Vel dic q̄ ibi vterq̄ talis erat q̄ onerari a testatore poterat: qꝛ vterq̄ erat institut beres. at bic qui iussus erat dare pecuniā ins erat institutus nec aliquid ei relictum. vnde non potest onerari. ꝛ facit. C. de leg. ꝛ cōstit. l. quod fauore. ꝛ. §. si qs omis. cau. testa. l. si quis sub cōditione.

¶ Cum lex falcidia. ¶ Casus. Titius instituit me beredē. ꝛ mibi ipsi legauit. c. vel seruo meo legauit. c. ꝛ multa alia legata quibusdam reliquit ita q̄ habet locum lex falci. nunquid venit in contributione illud quod mibi vel seruo meo est legatum. vt propter boc maiorem falci. detrabā alijs legatarijs? Et dicitur q̄ non. non enim valent dicta legata. ꝛ ideo de bereditate non detrabūtur. secus autem esset in bis que legasset testator seruo meo in diem certam: id est expressam. incertā tamē: vt si nanis ex asia venerit. vel si imperator bononiā venerit (quod deus auertat). nā eo casu si dies libertatis dicti mei servi cepit cedere tempore existentis conditionis legati eidem meo seruo per testatorem relicti debebuntur legata siue debebitur legatum predictum seruo meo relictum ei quondam meo seruo nunc liberto facto: et veniunt dicta legata seruo

UNIVERSIDAD

meo relicta in contributionem legis falcidie vt sic aliorum legatariorū legata minuant. Si autem in primo casu huius. §. non venit in contributionem legis falcidie legatum mihi vel seruo meo a testatore relictū: vt propter hoc detraham ego heres maiorem falcidiā aliis legatariis. vt dictum est. Ita nec cedūt in cōputationem eiusdem legis falcidie ea que testator meus predictus inutiliter seruis suis fine libertate reliquit: qt et illa legata non valent. nec etiā ea q̄ per fideicōmissum non possunt relinqui vt est cāpus marcius. Uiuianus.

¶ Al semetipso. hoc etiā non valet. vt. §. de leg. j. l. legatum. §. j.

b ¶ Vel seruo. a se dominō instituto. f. data sunt cius seruo. nam nec hoc valet relictum pure. sed si in diem incertum vel sub conditione poterit deberi si tunc erit liber. vt institu. de lega. §. an seruo. et hic subiecit.

† A sito q̄ possit legari p̄ri falsi. computari. q̄s limita in legato ubi q̄s q̄ tuis iure legari valeat. vt. l. si credi toti. §. de lega. j. non tñ detrahitur fal. nisi appareat tūc de de debito. bar. singu. in. l. qui vxor. j. pri. §. de auro ⁊ d argē. lega.

¶ Certam. i. expressam. incerta est tamē: vt si nauis ex asia venerit: vel si imperator venerit: als si certa. tunc cederet a die mortis sicut si esset purū. vt. C. de cadu. tol. §. j.

¶ Libertatis. fuit relicta libertas ⁊ legatus est sub ꝯditione vel in diem incertum.

c ¶ Et. sc̄z seruo.

f ¶ Debebūtur. legata ei relicta.

g ¶ Et in contributionē. scilicet legata ⁊ nō libertas. quia non minuitur per falcidiā. vt. §. de inoffi. testa. l. papinianus. §. quoniā autem.

b ¶ Suis. nec hec valent. vt. C. de lega. l. fernus. et facit. §. de lega. j. l. quesitum. §. i. ⁊. j. ptori. §.

i ¶ Certū est. vt fundū albanū ⁊ filia. vt. §. de leg. j. l. apud iulianū. §. fi. et. l. seq. ⁊. §. eo. l. nō est. ⁊. l. seq. ⁊. §. eo. l. in rōne. j. rñ. in prin.

Si cui fideicōmissum. ¶ Casus. Institui mihi titium heredē et legaui seio. c. pure. ⁊ multa alia legata quibusdam aliis reliqui sub conditione: ita q̄ si conditio existeret haberet locum falcidia. ⁊ decessi. nunc pendente conditione dictorum legatorum petit seius legatum sine fideicōmisso suum purū. certe non debet heres aliter ei soluere nisi ipse caueat eidem heredi cum satisfactione de restituēdo ei quod amplius inueniretur cepisse tempore existentis conditionis aliorum legatorum q̄ per legem falcidiā ei licuerit capere. Et idē est in isto alio casu. institui mihi pupillum filium meum heredem. ⁊ ab eo reliqui legatum seio: ⁊ substitui dicto pupillo gaiū: ⁊ multa legata reliqui a substituto et decessi. certe nō aliter soluet pupillus legatū seio q̄ si seius ei caueat predicto modo. ⁊ hoc ꝑpter ea legata que a substituto impuberis sunt relicta. ⁊ ponit bonam rationē in littera quare in dictis duobus casibus debeat satisfari. Uiuianus.

k ¶ Legatū. nā ex quata sunt per omnia. vt. §. de leg. j. l. j.

l ¶ Licuerit. sc̄z accipere.

m ¶ Debebit. q̄ ꝑtingit. vt. j. eo. l. in quātitate. §. fi ⁊ legata. §z ⁊ videt non totū solui purū. vt. j. eo. l. si ꝑpter ea. §. Solu. ibi.

n ¶ Si a pupillo. instituto ⁊ similiter grauato legatis: ei dato substituto et grauato similiter legatis.

o ¶ Fideicōmissa. ītegra. q̄ legata ab eo relicta nō excedebāt dodrantē.

p ¶ Repetito. per conditionē indebiti. vt. C. eo. l. errot.

q ¶ Deficiente. propter defectum facultatū. ad quod. j. titu. j. l. j. §. hec stipulatio. ⁊ facit. j. eo. l. si is qui. circa prin. ⁊. §. eo. l. j. §. interdum. ⁊ l. in ratione. §. quesitum.

Penales. ¶ Casus. Titius cui subrepta est res sua per furtum manifestum vel non manifestum per seium latronem. fecit testamētum ⁊ instituit sibi heredem gaium ⁊ multa legata quibusdam reliquit ita q̄ eo mortuo habet locum falci. in testamēto suo nunquid dicte penales actiones quas habet idem titius contra seium computantur in bonis eiusdem titij vt sic gaius heres eius minoē detrahat legatarijs que ipsi heredi a semetipso[a] vl̄ ser uo[b] cius sua legata fideiue cius commissa sunt. Alia causa est eoz que in diē certā[c] dantur. Nam si libertatis[d] dies ceperit cedere: ei[e] debebūtur[f] ⁊ in cōtributionem[g] veniunt. at nec ea quidē que q̄s seruis suis[h] inutiliter fine libertate legauit fideiue cōmisit in cōputatione[i] ei[k] legis cedūt. ¶ Res quas[l] necq̄ per fideicōmissum relinqui posse certum est[m] in legis falcidie computationem non veniunt.

Pomponius. Lex. xxxi.

Is cui fideicōmissum soluitur sicut is cui legatum[n] est satisfadare debet q̄ amplius cepe rit q̄ ꝑ per legem falcidiam ei licue rit[o] reddi. veluti cum ꝑpter conditionem aliorum fideicommissorum vel legatorum legis falcidie causa pendebit[p]. Sed ⁊ sm cassij et veterum opinionem si a pupillo[q] fideicōmissa[r] capiātur. ꝑpter ea que a substituto erūt relicta ea uere debebit is cui soluit. Nam q̄uis repetitio[s] sit bonum que fideicommissi nomine non debita soluentur: tamen satisdato cautum debet esse ei a quo pecunia. p ficisceretur: ne dānum sentiat deficiente[t] eo cui solutum erit.

¶ Actiones in heredes trāfitorie pena les vel non etiam si a persona heredis incipiunt ex parte actoris augmentū ⁊ ex par te rei diminutionem patrimonij inducūt: secus si ad heredem vel contra heredē non transeunt. hoc dicit Bartolus.

Octianus. Lex. xxxij.

Penales actiones siue legitime[u] siue honorarie[v] exceptis popularibus[x] in bonis actoris non ideo minus computande sunt: quia morte eorum[y] interciderе possunt. Econtrario autem eedem actiones nihil in bonis rei defuncto eo detrahunt[z]. sed nec in actoris quidē bonis defuncto eo iniuriarum actio poterit computari[a]: quia et ipsa simul cum eo intercidit vt vsufructus: et id q̄ in dies menses annos ve singulos alicui quoad viuat debeatur[b]. Etenim ea demum obligatio rei in bonis[c] diminutionem prestat que in heredem transit[d]. nec contrarium est q̄ viuente reo eo minus in bonis eius intelligebatur. Nam ⁊ si ita stipulat[e] esset: vt cū moreretur deberet ei incipere: tamen augerentur bona eius: quēadmodum si ipse sub eadem cōditione promisisset defuncto eo minuerent[f]. honorarie quoq̄ actiones que intra certum tempus[g] a pretore permittuntur: cum bonis actoris defuncto eo augmentum rei[h] decessionem q̄ (si tales erunt vt in heredem quoq̄ transeant) prestabunt.

penales vidētur aliq̄ de bonis eius detrahere: vt si heres suus maiorē detrahat legatarijs falcidiam? Et dico q̄ non. ea enim demum obligatio rei bonis diminutionem prestat que in heredem transit. dicte autez actiones non transeunt in heredes nisi lite contestata/ vel misi peruenit ad heredes ex eis lucrum. Sed oppontur. nōne viuēte ipso scio latronē tñ minus videb atur esse in bonis suis q̄tum erat altri ctus p dictas actiones: certe sic. ergo eo mortuo idem deberet esse. sed certe boc nō obstat. q̄ non solū in boc casu augētur bona p morte rei: ꝫ etiā in isto alio. Pone q̄ stipulatus esset dictus me? a semptonio decem cum ipse reus moreretur. certe mortuo reo augentur bona eius et nō ante. nā et si ipse reus promisisset r. semptonio cū ipse reus moreret: defuncto eo reo minuerentur bona eius et nō añ. Quid de actione iniuriarum titio com petente: nunquid defuncto eo titio in eius bonis cōputabitur: ⁊ certe nō. q̄ et ipsa actio iniuriarū simul cum eo titio interci dit: sicut intercidit cum eo q̄ vsufructus quem habet in fundo alterius. et sicut intercidit cum eo id quod in dies singulos debetur ei donec viuat vel in mēses vel in annos singulos. Honorarie quoq̄ siue pretorie actiones penales que ꝑmittuntur a ꝑtore actori intra annū cum bonis actoris: defuncto eo actore augmētum rei sine bonis dicti actoris ꝑstabūt. f. si mortuus est actor: et de falcidia in bonis suis tractat: ⁊ dicte honorarie actiones cum bonis rei defuncto eo reo decessionē. i. diminutionē prestabunt. f. si tales erunt dicte actiones vt in heredē quoq̄ trāseāt. vt q̄ lis sit cōtestata cū defuncto reo: vel aliquid ex eis peruenit ad heredem. Uiuianus.

r ¶ Legitime. vt furti nō manifesti. vt insti. de nora.

s ¶ Honorarie. vt furti manifesti. vt insti. de ppe. ⁊ tēp. acti. §. furti.

t ¶ Popularibus. iste nō sunt in bonis nris nisi lite ꝓte. vt. j. de popu. acti. l. populares. ⁊. j. de vbo. signi. l. si cui.

v ¶ Reor. als reorum. ⁊ als eorum sc̄z reoruꝫ. Et no. q̄ actio ex delicto datur heredibus: ꝫ nō in heredes regulariter: vt hic. ⁊. j. pri. rñ. ⁊ institu. de ppe. ⁊ tempo. act. §. j. Accursius.

x ¶ Detrahūt. sc̄z quādo lis non est contestata. ⁊ quādo nil ad heredes peruenit. vt. j. ibi: etenim ⁊c.

y ¶ Poterit computari. ante litē contestatā. vt. j. de iniur. l. iniuriarus. et est in hoc speciale vt non transeat ad heredem. vt institu. de perpe. et tempo. act. §. excepta.

z ¶ Debeatur. vt ⁊. §. de vsufruc. lega. l. patrimonij. ⁊ de capi. diminu. l. legatum.

a ¶ In bonis rei. scilicet defuncti. nam in viuentis bonis sine dubio mittuit. vt subijcit.

b ¶ Trāfit. vt sunt ex cōtractu vel q̄si. Itē ex maleficio vel q̄si lite ꝓtesta: vel si aliquid ꝓuenit ad heredē. vt. C. eo. delic. defun. l. j.

c ¶ Minuerētur. sc̄z bona eius. nā ꝫ actio ab heredē ex contra heredem incipere nō posset tñ ex cōtractu defuncti bui⁹ fit. ⁊ ideo bonis eius additur ⁊ diminuitur. Accursius.

d ¶ Certū tēpus. vt. j. annū q̄les sunt oēs penales: ꝫ rei p̄secutorie sunt perpetue. vt. j. de act. ⁊ oblig. l. in bonorarijs. Accursius.

e ¶ Rei. dic ve pto ⁊. et repete honorarie actiones ⁊c. et decessionem id est diminutionem. et q̄ subijcit. si talis ⁊c. vt quia sit lis contestata vel aliquid

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

aliquid pucnit ad heredē. Et no. ex pmissis q̄ plus fingit in bonis esse et minus q̄ sit. vel plus dici in bonis q̄ in bereditate. ꝛ ecōtra. Ité facit. ff. ti. j. l. plautius. §. fi. Accursius.

¶ Julianus scribit. ¶ Casus. Institui mihi heredē titiū in octo vncijs bereditatis meę: ꝛ ceium in quattuor. ꝛ vtriusq̄ partem ex bausi legatj. legaui effi cōmuniter ab ambobus vltra dodrantem toti[a] bereditatis ita q̄ nō remanebat eis q̄rta inter que legata erant quedā conditionalia ita q̄ pendente eorum conditione legatorū erat incertum vtrum babebat locum lex falcidia vel non. postea me mortuo dicti mei heredes soluerūt legata illis q̄b[b] pure erat legatū. ceius autē q erat vnus ex heredibus meis et erat institutus in quat tuor vncijs fuit ita stipulatus a legatarijs puris ꝑdictis tēpore solutionis quod ampliꝰ ceperitis q̄ per legē falcidiam apparuerit: posteaquā vobis de beri reddetis. ꝛ recepit fideiussores super hoc que cautio est ꝑtoria. i. a prętore introducta. vt. ff. eo. is cui. ff. j. ti. j. l. j. pceden te postea tēpore extitit cōditio legatorum predictorum sub conditione relictorum. ꝛ ita nūc apparet q̄ habet locum lex falcidia. ꝛ sic est cōmissa dicta stipulatio ꝑtoria. nūc q̄rit virū ꝑdictus fei[c] stipulator habeat actionem cōtra dictos legatarios a quibus stipulatus est equaliter. i. ꝑ partes ꝛ ꝑ parte coberedis sui in octo vncijs instituti. an vero pro modo quē patitur sua pars bereditatis: Et dicitur q̄ pro modo sue partis et non equaliter habet actionē er dicta stipulatione. nā ꝛ ratione legis falcidie habet pro modo quē patitur sua pars bereditatis ꝛ nō equaliter. crederet em aliquis q̄ haberet actionē pro sua parte ꝛ coberedis: q̄ cum aliquis stipulat simpliciter licet sit ibi cōmodum alterius. tota tñ acquirit ur stipulanti actio ꝛ pro toto. vt. j. de acquiren. pos. possessio. §. fina. Item forte crederet aliquis q̄ dictus stipulator habeat actionem equaliter. i. pro dimidia fed non est verum. immo tantū pro modo quē pōt portare sua pars bereditatis q̄ fuit tertia: vt diri. natura em prętoriarum stipulationū est talis. vt si sint diuidue diuidātur earum cōmoda ꝛ incōmoda: ꝛ nō vni er pluribus acquirātur vel cōtra vnus. Unde pone q̄ fui stipulatus ab aliquo indicatū solui que est prętoria: et contineat tria. f. de re iudicata soluenda: ꝛ de causa defendenda. ꝛ vt absit dolus malus. vt. j. iudica. sol. l. iudicatum solui: ꝛ postea lite pendente decessi pluribus heredibus institutis: puta quattuor. et duo de heredib[d] meis vicerunt in causa quam inceperam: ꝛ alij duo succubuerunt. certe illis solis duobus meis heredibus institutis qui vicerunt datur actio er dicta mea stipulatione indicatum solui ꝛ non alijs duobus qui succubuerunt. Item ꝛ si ille qui promisit mibi iudicatum solui pendente lite decessit quattuor heredib[e] institutis ꝛ alij duo de heredibus suis fuerunt a me absoluti: ꝛ alij duo fuerūt mibi condēnati: illi duo qui fuerūt mibi condēnati tenētur ex illa stipulatione. ꝛ alij non. ꝛ hec quātum ad vnam clausulam dicte stipulationis iudicatum solui. i. quod sonat verbum dicte stipulationis. ꝛ idem est quātum ad aliam clausulaꝫ dicte stipulationis: f. cilicet de causa defendēda. nam si ego qui fui stipulat[f] iudicatum solui decessi: quattuor heredibus institutis pēdente lite prout quam erat interposita stipulatio prędicta. ꝛ dictus meus promissor decessit quattuor similibus heredibus relictis. postea duo de heredib[g] promissoris bene defenderunt. certe illi heredes promissoris qui nō defenderūt tenentur ex stipulatione heredibus meis: ꝛ alij qui defenderūt non tenentur. ꝛ ecōtra. si omnes heredes promissoris bene defenderūt causam aduersus duos de heredibus meis ꝛ aduersus alios duos non tenentur illis meis heredibus aduersus quos non defenderunt et non illis aduersus quos defenderunt. et hoc vult dicere littera huius. §. vt mihi videtur. Uiuianus.

a ¶ Prętorią. de qua dicitur. j. ti. j. l. i. Accursius.

b ¶ Pro suo modo. i. p parte sua nō pro alterius: cū singulariter imponatur ratio legis falcidie. vt. j. eo. l. in singulis.

c ¶ Ex stipulatu. i. ex stipulatione certi cōductionē. sic. C. de pac. l. si pacto. ꝛ dic statim agi si locū habet ab imtio falcidia. aliqn post agēt cuz ceperit habere locū. vt. j. eo. l. ler falcidia.

d ¶ Interpretationis. vt diuidātur eorum cōmoda ꝛ incōmoda si modo sint diuidua. als secus. j. de verbo. oblig. l. ij. ꝛ. l. iiij. §. cato. nec ob.

¶ Stipulatio interposita ab vno ex beredibus ad alios nō porrigitur. Item si pena cōmittitur ex stipulatione prętoria facto vnius heredis contra ipsum solum cōmittitur non contra alios. Hoc dicit Bartolus ꝛ Alexāder.

¶ Julian[a] scribit: si vtriusq̄ heredis pars exhausta est legatis ꝛ alter ex heredibus cautionē prętoriam[a] accepit a legatario non equaliter sed pro suo modo[b] legis falcidie rationem et actionem ex stipulatu[c] habiturū. Omnes enī prętorias stipulationes eiusdem interpretationis[d] esse. Nam constat ex iudicatum solui[e] stipulatione siue a parte actoris/ siue a parte rei plures heredes extitissent[f]: non omnibus nec aduersus oēs actiones contingere. sed dūtaxat bis qui vicissent[g] et aduersus victos. bisq̄ aduersus quos res defensa non esset aduersus eos qui rem non defendissent. ¶ Annua bima[b] trima die aureis centenis legatis: ex oibus[i] summis nō tantum ex posteriozibus portionem legis falcidie detrahi placuit.

¶ Pars legata a legatario eatenus minuitur quatenus sibi diminutum est legatum: secus si in totum rogatus sit restituere vel seruum manumittere. Hoc dicit Bartolus.

¶ Si titio[k] viginti legatis portio per legem falcidiam detracta esset: cum ipse quoq; quindecim scio rogatus esset restituere: vindius noster tantum scio pro portione ex. xv. detrahēdum ait quātum titio ex. xx. detractum effet. Que sententia et equitatem et rationem magis[m] habet: quia exēplo[n] heredis legatarius ad fideicommissa prestanda obligabitur: nec quia ex[o] sua persona legatarius inducere legem falcidiaꝫ nō possit: idcirco q̄ passus esset non imputaturum: nisi forte testator apparet locum esse legi falcidie. certe ex omnibus dictis summis debet statim detrahi falcidia. non autem detrabitur tantum ex posteriozibus summis: siue ex posteriori summa vt quidā/credebāt. ꝛ. h. d. hic. §. si autem nunc nō esset certum locū habere legē falcidiā soluerētur prima legata integra exacta a legatarijs per heredē cautione. vt. ff. pri. §. ꝛ. eo. is cui. ꝛ. j. ti. l. ler falcidia. Uiuianus.

b ¶ Annua bima trima. id est in diebus tertij anni. vt. ff. de pac. dot. l. aliud. Azo.

i ¶ Ex omnibus. cum certū est statim habere locū falcidiā. als soluētur prima integre exacta cautione. vt. j. e. l. ler falcidia. ꝛ. j. tit. j. l. misi. in fi. §. fi in plures. ꝛ §. quotiens.

k ¶ Si titio. Dns Azo dicit q̄ in littera debet esse triginta. Et ponit sic casum: q̄ titio triginta fuerunt legata: ꝛ rogatus fuit ex istis triginta restituere quindecim scio ꝛ ita mediet atem. deinde propter falcidiam diminutū est legatū in fe. ꝛ sic remanent viginti quattuor in legado. nunc quid solida quindecim restituenē fideicōmissario: certe nō. sed de bis q̄ fuꝑunt prestabit medietatē in. xij. ꝛ boc ex cōiectura voluntatis. volut emī q̄ vna mediet as resideret penes legatariū: cū ipm de. xv. tñ ꝑtandis rogaret. vnde de bis que fuꝑsunt prestabit medietatē fideicōmissario. Alij vt. M. colligūt bic q̄ legatarius vnius rei detrabit falcidiaꝫ de legato speciali ꝛ mutāt bic litterā vt habeāt viginti. ꝛ ita casum ponit. Quidā legaut viginti ꝛ rogauit eū vt feio. xv. restitueret: diminutum est legatum. xx. per falcidiam in. v. ꝛ sic remanent. xv. nunquid ergo sola. xv. restituet legatarij? fideicōmissario: certe non: immo quia de res detrabit de legato quartā: ꝛ legatarij de. xv. que fuꝑsunt quartā detrabet: ꝛ reliquum fideicōmissario prestabit: prima verior. vt nō iure falcidie: sed propter ꝓesumptā voluntatē detrabat legatarius: vt diri. sed ꝛ ꝓm istā litterā: sc. xx. posset poni vt ꝓius: quasi quartam voluerit remanere apud legatarium. ꝛ pro boc q̄ legatarij ꝓ specialis non detrabet falcidiā. j. eo. l. ler falcidia si interuenat. ſ. nunq̄. ꝛ. j. titu. ij. l. ercasse. ꝛ no. C. cōmunia de lega. l. j. Item not. q̄ alia littera habet ibi. v. cum ipse quoq; ꝛc. ꝛ est bona ꝛ bene stabit in principio. xx. et erit casus. Legauit quis titio. xx. ꝛ rogauit eum vt. v. prestaret feio. ꝛ sic quar tam legati: deinde minutū est legatū de viginti in quinq; per falcidiā. nunquid ergo solida quinq; prestabit legatarius de. xv. Nñ. non: immo quartam eius qđ supereſt. i. quartam. xv.

l ¶ Viginti. als triginta. ꝓm Azo.

m ¶ Magis. electiue. ꝛ dic q̄ contrarium.

n ¶ Exemplo. gaudet bul. fo dic q̄ nō est per ola idē: q̄ est idē quo ad detrabendā: sed nō quo ad ius per quod detrabitur: cum alter iure falcidie alter ex coniectura voluntatis. Accursius.

o ¶ Nec quia ex. ira fcitur bul. fed dicit er. ſua persona quādo nō est ingratus. Sed tu dic q̄ nullo modo iure falcidie: sed propter equitatem. et not. q̄ habet per alium quod per se non potest. vt. ff. de res pig. obliga. pof. l. aristo. fic ergo patet minui fideicōmissuꝫ per boc q̄ minuitur legatum. Sed contra. ff. eo. l. maritum. §. j. ꝛ. ff. de annu. leg. liberto. §. j. vbi non minuitur fideicōmissum licet minuatur legatuꝫ per falcidiā.

Casum ponit.

Solu. Refert an ex eodem legato relinquatur fideicōmissum: vt hic. an extrinsecus: vt ibi. & probatur. ff. de lega. ij. l. cum pr. §. j. que videf cōtra. Et eodē modo soluit. ff. ti. j. l. plautius. & facit. j. ti. j. l. videamus. et. ff. de leg. j. l. si mihi fundus. Accursius.

a Restitueret. non precipit nō detrahi falcidiā: sed illud quod ex tacita voluntate poterat retinere propter falcidiam si bi subtractam. et sic non est contra. ff. eod. l. quod de bonis. §. j.

b Omnimodo. quando sum constat etiam si falcidiam patiatur. vt. j. de fideicommiss. liber. l. generaliter. §. si quis alie num. in alieno autem ita demum si remanet vnde posset emi. vt. j. eod. l. sed si non est seruus. sed certe immo potius falcidia inde nō detrahitur. vt. j. de fideicōmiss. liber. l. decem. in fi.

c Exprimit. vt. j. de re iudi. l. inter pares.

Si seruꝰ tibi. ¶ Lacius. Titius testator legauit tibi fundum seruum suum et rogauit te qꝫ eū manumitteres: et nihil aliud tibi legauit et decessit: nunc apparet locum esse falcidie in testamento suo propter multa alia legata que reliqt. nunquid poteris tu legatarius recipere siue detrahere falci. ex hoc seruo vel eam de ꝑ heredi. Et dicitur qꝫ non. & hoc ceu fuit senatus. et iulianus dixit idem. & hoc dicitur in hac. l. et sequenti vsqꝫ ad. §. si vero pecuniam. Si autem aliquid legauit testator dicto suo seruo quez tibi legauerat vt manumitteres puta. x. declarauit senatus et etiam scevola: vt ex dictis decē seruo legatis detrahatur falcidia. & ꝓ seruo & ꝓ ipsis. x. & idem si non legauit testator seruo quem tibi legauit vt manumitteres: sed legauit tibi etiam. x. nam et hoc casu ne libertas impediatur quarta que debet detrahi de. x. et de seruo detrahetur de. x. licet non fuerit sibi legatum aliquid ꝓter seruum totus seruus ꝓssit per te vendicari ab herede vt des ei libertatem ita qꝫ heredi nō remaneat falci. & hoc dicit in tota. l. plane si quid &c. & l. sed si non seruus. §. si solus. vsqꝫ ad. §. si incertum. Et hec omnia in seruo testatoris locum habent. si autem testator legauit tibi pecuniā vel aliquid aliud: & rogauit te vt seruꝰ tuꝰ manumitteres: locus erit falci. ficqꝫ falcidiā patieris in dicto legato et nihilominus cogeris manumittere seruum tuū qꝫ accipiendo legatum defalcatum tanti videris estimasse dictum tuum seruum. Si autem alienus erat dictus seruus quem rogatus fuisti manumittere legata tibi pecunia vel aliquo alio / locus erit similiter falcidie in dicta pecunia tibi legata. si seruus ꝓssit redimi per te deducta falcidia de dicta pecunia. alioquin non debes cogi plus impendere ad redimendum eum ꝙ accepisti ex legato pecunie defalcato. et sic tunc melius est dicere qꝫ non sit locus falcidie fauore libertatis. et hoc dicit in. l. iulianus. §. si vero pecuniam. et. l. sed si non seruus. vsqꝫ ad. §. sinvero heres. et hec omnia locum habent quando tu legatarius fuisti rogatus de manumitte do. si autem heres rogatus sit manumittere seruum alienum preciuꝫ dicti seruꝰ deducatur vt ex alienum de hereditate ita qꝫ de eo non detrahitur falcidia: si detracta de eo precio falcidia: non ꝓtest redimi seruus. Iuuianus.

d Capias. f. aliquid aliud ꝓter seruum.

e Retinetur. i. quā retinere vult heres de seruo legato.

f Recipere. & dic recipere. i. accipere: dare heredi. nam nihil aliud est tibi legatū ꝓter seruꝰ, ad qō. j. l. plane. & l. seq. §. si solus. & sunt hec fauore libertatis. ad qō. j. l. ꝓxi. & ff. l. ꝓxi.

g Iulianus notat. apptobādo qō superiori. l. dictum est.

h Seruo. legato vt manumittatur.

i Vt alienum. licet hos duos casus coniungat / tamen. j. l. sed si non seruus. separantur: quia in seruo suo agnito legato indistincte patitur falcidiam: in alieno idem si ꝓssit redimi deducta falcidia alioquin contra. quia falcidia non detrahitur. vt. j. l. sed si non seruus. §. quod si alienus.

k Locus erit. falcidie. Accursius.

l Plane. Ipsi seruo. testatoris legato: vt manumittatur: puta decem: et hic casus colligitur. j. l. ꝓxima. in principio. et dic idem si ipsi legatario. vt. j. l. ꝓxi. §. si solus. Accursius.

m Et inde. id est ex decem ex quib⁹ falcidia detrabitur.

n Sumatur. Not. ergo qꝫ ꝓ duob⁹ legatis detrabit + ex vno vtriuslꝫ falcidia. vt. ff. eodem. l. si fundus mihi legetur. et j. l. ꝓxi. §. si solus. Accursius.

o Sed si non seruus. Zanti. sic. ff. de lega. j. l. imperator. §. si cētum. et. j. de fideicōmiss. lib. l. generaliter. §. si qs alienum.

p Non plus. si ergo deducta falcidia ꝓtest redimi / cogitur. alias falcidia nō deducitur. vt not. ff. e. l. iulianus.

q Manumittere. alienum. & tunc est sensus qꝫ non deducitur falcidia si alias non ꝓtest redimi. vt. j. de fideicōmiss. lib. l. decem. nam in seruo bene dis cogitur si deducto ere alieno aliquid ad euꝫ peruenit. vt. j. de fideicōmiss. liber. l. generaliter. §. si quis alienus. ibi: ꝓinde marcellus. sed et ibi testator in seruo heredis preciū statuit quod preciuꝫ vt ex alienum fore deducatur. et in eo casu: hic fore loquitur fm Bal.

r Ꝑti. id est legatari⁹

+ Limita qñ vul⁹ ex eodē testāte duos species legare. scz si vtriuslꝫ qua grauata ꝓterapere. Bal. & ibi Bal. C. ad l. fal. bar. l. in imponenda. eo. tit.

Plane. Ipsi seruo. testatoris legato: vt manumittatur: puta decem: et hic casus colligitur. j. l. ꝓxima. in principio. et dic idem si ipsi legatario. vt. j. l. ꝓxi. §. si solus. Accursius.

m Et inde. id est ex decem ex quib⁹ falcidia detrabitur.

n Sumatur. Not. ergo qꝫ ꝓ duob⁹ legatis detrabit + ex vno vtriuslꝫ falcidia. vt. ff. eodem. l. si fundus mihi legetur. et j. l. ꝓxi. §. si solus. Accursius.

o Sed si non seruus. Zanti. sic. ff. de lega. j. l. imperator. §. si cētum. et. j. de fideicōmiss. lib. l. generaliter. §. si qs alienum.

p Non plus. si ergo deducta falcidia ꝓtest redimi / cogitur. alias falcidia nō deducitur. vt not. ff. e. l. iulianus.

q Manumittere. alienum. & tunc est sensus qꝫ non deducitur falcidia si alias non ꝓtest redimi. vt. j. de fideicōmiss. lib. l. decem. nam in seruo bene dis cogitur si deducto ere alieno aliquid ad euꝫ peruenit. vt. j. de fideicōmiss. liber. l. generaliter. §. si quis alienus. ibi: ꝓinde marcellus. sed et ibi testator in seruo heredis preciū statuit quod preciuꝫ vt ex alienum fore deducatur. et in eo casu: hic fore loquitur fm Bal.

r Ꝑti. id est legatari⁹

Marcellus. Lex. xxxiiij.

Iulianus notat in testatoris seruo non erit falcidie locus. Si vero pecuniam aliud ve quid legauerit fideicōmissarij cōmiserit vt alienū seruū: vt legatarij manumitteret: locꝰ erit. Ulpianus. Lex. xxxv.

Plane si quid sit ꝓterea legatum ipsi seruo: falcidie locum fore senatus declarauit. vnde scevola ait in eo quod ꝓterea seruo legatum est ita falcidiam admittendā: vt inde quod ꝓ seruo ꝓstādū est sumatur. Paulus. Lex. xxxvi.

Sed si non seruus ipse legatus sit ſz pecunia: rogatusqꝫ sit legatarius seruum suū manumittere falcidiam patietur: et nihilominus cogetur manumittere: qz tanti estimasse videbitur seruum suum. Quid si alienus seruus fuerit / in eo non plus qꝫ accepit ad redimēdum cogitur impendere. Sinvero heres seruum rogatus sit manumittere: placet preciuꝫ eius vt ex alienum deducendum esse. Si solus seruus legatus et fideicōmissaria libertate donatus fuerit: licet falcidia interueniente totus venditari ꝓtest. ꝓtest. sed et si aliud ꝓterea capiat legatarius: adhuc seruus totus peti ꝓtest. quartam autē vtriuslꝫ ex legato retinendam ne impediatur libertas.

Si seruus legatur pure vt manumittatur in diem vel sub conditione: hoc legatum interim defalcatur. sed quo ad alios legatarios interim talis seruus exemplo status liberi estimatur. hoc dicit cum. l. sequenti. Bartolus.

Si incertum sit an libertas ꝓstari debeat: veluti qꝫ sub conditum petere ꝓtest.

s Ne impediatur libertas. que nō minuitur per falcidiā. vt. ff. de inofficioso testa. l. papinianus. §. quarta. & facit. ff. de ꝓxi. & facit. ff. de leg. j. l. v. Accursius.

Si incertum. Casus in hoc. §. figuratur cum. ll. sequen. vsqꝫ ad. l. ad veterani. Titius testator legauit tibi stichum seruum suum pure et rogauit te vt eum manumitteres sub conditione si nauis ex asia venerit: vel ꝓst tempus incertum quod loco conditionis habetur. & decessit. et apparet nunc locum esse falcidie in testamento suo ꝓpter multa alia legata que reliquit. vnde queritur. nūquid incerto eo an ꝓstetur liber tas cum ꝓstit: aut seruus ꝓdictus mori: aut conditio libertatis deficere interim: id est pendente dicta conditione est admittenda falcidia in legato ipsius seruꝰ. deinde cum libertas competere aut deberi cepit seruo eo quod conditio libertatis extitit / tunc tu legatarius illam partem in seruo recipias quam de eo falci. detraxit. & certe boc cecilio iurisconsulto placebat: scilicet vt pendente conditione vel die incerta admittenda sit falci. in legato seruꝰ vt sic incipiat seruus esse cōmunis tibi legatario & heredi. adueniente autem conditione libertatis seruꝰ tu recipias partem de eo detractam nomine falcidie. vt sic ei ꝓssis parcibere tatem sicut fuisti rogatus. Sed quid si heres fuit in mora dandi tibi dictum seruum qui erat tibi pure legatus & sub conditione manumissus. et medio tempore anteq existeret conditio libertatis heres fuit conuictus fundum valentem viginti ex operis eius. nunquid illa viginti debebit in falcidie rationem erogare: vt tantominus detrahat aliis legatariis nomine falcidie? Et dicitur qꝫ sic. Sed certe cecilius male dixit in eo quod dixit qꝫ pendente conditione libertatis vel die incerto admittenda sit falcidia in legato dicti seruꝰ. nam dicti seruꝰ estimatio pendente fieri debet ac si esset statuliber. statuliber autem heredis non augeat falcidiam siue substantiam: immo eius estimatio deduci debet de estimatione hereditatis tanq̄ ex alienum in ratione legis falcidie. Sic etiam euenit quando heres rogatus est seruum alienum manumittere. nam & tunc placuit sapientibus vt etiam huius seruꝰ precū debeat deduci tanq̄ ex alienum estimatione hereditatis. Sed quid est de seruis quos testator habebat communes cum alio & non dedit eis libertatem: et certe in ratione legis falcidie connumerantur in patrimonio vtriuslꝫ ꝑsi:

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

vtriusq; domini: sed ille seruus cuius vsufructus est alienus in dominio proprietatij connumeratur circa rationem legis falci. ¶Dignoi autem dati serui in debitoris dominio connumerantur. Serui autem distracti sub lege cõmissoria venditoris in dominio cõnumerãtur in quo casu pone ita exemplum. Testator vendiderat titio stichum et pamphilum pro viginti sub conditione si solueret ei titius precium predictus vsq; ad mensem. et postea trã̃siit mensis ante q̃ emptor solueret pciũ̃ vel etiam non transiuit. certe adhuc est dominiũ̃ venditoris. fuit enĩ factã̃ven ditio sub conditione: et non sub conditione re, soluenda. Item serui ad dicti ad diem venditoris in dominio connumerãtur in quo casu pone ita exemplum. Testator vẽ diderat titio stichum et pamphilum sub conditione si alius non attulerit melioremq; conditionẽ vsq; ad mensem. z ita fuit conditionalis venditio: et nõ fuit resoluenda sub conditione. Scias etiaz q̃ eris alieni loco deducũ tur in ratione legis falcidie non solum precia alie norum seruorum quibus libertas est data per testatorem ab herede suo vt dictum est in .l. eius. ꝙ. respon. et eorum seruorum testatoris qui supplicio sunt affecti: eo q̃ dominum eorum non iuuerunt cum occideretur cum scirent eum occidi: sed etiam eius serui precium eris alieni loco per beredem deducitur quez seruum pretor donauit libertati ꝑpter indicium ꝑdite mortis domini per seruum vel propter indicium coniurationis domini per seruum. z ꝑpter indicium coniurationis reoz detecte per seruos. puta q̃ deterit seruus cotã pretore reos siue malefactores qui simul iurauerant occidere dñm ipsius serui: et pretor eũ libertate donauit. z .b. d. vsq; ad .l. ad veterani. Viuianus.

a ¶ Data fit. seruus vero pure legatus fit. Azo.

b ¶ Admittẽda est. in legato serui. vt incipiat cõs esse heredis z legatarij. vt. ꝙ. eo. l. plautius. hoc tamen reprobari videtur. vt. ff. eo. l. in rõne. ꝙ. j. z. ꝙ. eo. l. cius. z .l. statuliber. Azo.

c ¶ Recipiet. ipso iure translato in eum dñio ab herede. Azo.

d ¶ Fuerit heres. scilz pro quarta portione serui quam habuit occasione falcidie quam pendente condition libertatis lex permisit detrahi: vt superius dixit. Azo.

e ¶ Quid. i. in falcidia vt tãtomin̄ detrahat ab'alijs legatarijs. nam ob hoc certũ est q̃ nõ detrahit. vt. ff. e. l. iulianus. z facit. j. e. l. cũ quo. ꝙ. is qui. z. j. ti. j. l. iij. ꝙ. quotiẽs. z. ff. e. l. qõ de bonis. ꝙ. fructus.

f ¶ Jus serui. Legati pure et sub cõditione manumissi. vt. ff. l. pri. ꝙ. fi. diri. Accursius.

g ¶ Statuliberi. qui non auget familiam heredis. vt. j. l. priori.

h ¶ Debeat deduci. sic. j. eo. l. eris. z. j. ti. j. l. j. ꝙ. in quibusdam. et instit. eo. ꝙ. cum autem. Accursius.

i ¶ Statuliber. Familiam. id est substantiam. sic. C. de verbo. signi. l. fina. z est hoc verum quo ad falcidiam. vere tamẽ in dominio beredis sunt pendente conditione. vt. j. de statulibe. l. statuliberi. compẽdium tamẽ medij temporis computatur in falcidiam. z sic proficit ceteris legatarijs: licet non ei cuius legatus fuerit vt manumitteret: quia nec falcidiam patiebatur. vt. ff. eo. l. sed si non seruus. ꝙ. fina. sed z si ponas aliam rem ei sub cõditione legatam: compendium temporis profi cit. vt. j. e. l. in quãtitate. ꝙ. magna.

k ¶ In debitoris. facit ad predicta. ff. ad sill. l. j. ꝙ. j. z. ꝙ. ij. z qui satisda. cog. l. sciendum. ꝙ. j. z. ꝙ. ij.

l ¶ Venditoris. immo in lege commissoria est emptoris: sed non soluta pecunia redit in dominio venditoris. vt. C. de pac. inter empto. et vendit. l. commissorie. contra. Sed dic q̃ fuit tradita possessio precaria. vt. j. eo. ti. l. qui ea lege. vel hoc accipe quãdo iam cessauerat in soluẽdo. vel pone q̃ fuit facta sub conditione: non autẽ resoluenda sub condi tione. Itẽ ad pactum adiectum in diem est contra. ff. de in diem adiec. l. vbi autem. ꝙ. sed z marcellus. vbi est in dominio emptoris. Sol. vt etiã predictum contrarium solui.

ditione vel post tempus data sit[a]: nunquid incerto eo an prestetur (cum possit aut seruus mori: aut conditio deficere) interim falcidia admittenda est[b]. deinde cum libertas competere vel deberi ceperit: tunc legatarius illam partem recipiet[c] quaz falcidia detraxit. Cecilio placebat z si quid ex operis eius medio tempore cõsecutus fuerit heres[d] precium eius in id erogare cũ debere ꝓpter legis falcidie rationem.

Valerianus. Lex. xxxvii.

¶ Jus serui[e] estimatio perinde ac statuliberi[g] fieri debet. sed et si heres seruum alienum rogatus est manumittere: placuit vt etiam huius precium estimatione hereditatis deducẽ debeat.

Hermogenes. Lex. xxxviii.

¶ Statuliber heredis non auget familiam[h]. communes serui in vtriusq; patrimonio connumerãtur. cuius vsufructus alienus est in dominio ꝓprietatij con numerantur pignori dati in debitoris[k] sub lege commissoria distracti: item ad diem adiecti venditoris[l].

¶ In computatione falci. babetur cõsideratio precij seruoz quib̃ est data libertas: et etiam eoz qui supplicio vltimo sunt affecti: z eoz qui in premiũ libertatem ac-

cipiunt. Alexan.

Paulus. Lex. xxxix.

¶ Res alieni loco deducũtur non solum precia eozum[m] quibus libertas data est z eozum qui supplicio sũt affecti[n]/sed etiaz eius quem pretor propter iudicium prodite mortis vel detecte coniurationis reozum libertate donauit[o].

¶ Testamẽtum veterani etiã si decesserit infra annũ missionis nõ est priuilegiatum circa detractionẽ falcidie. Alexan.

Hermogenes. Lex. xl.

A Veterani[p] testamentum siue paterfamilias siue filius familias sit (licet intra annum missionis decederet) lex falcidia pertinet. ¶ Si cui si decem dedisset viginti fundus fuisset legatus: is in toto fundo legatarius habebitur[q].

Paulus. Lex. xli.

Dolo carere non videtur si iam mota quis controuersia hereditatis legata fine cautionibus[r] det.

¶ Res que post mortem superuenerunt ex causa habente originem in vita testatoris computantur in patrimonio. Alexander.

Idem. Lex. xlij.

Serui qui apud hostes sunt post mortem testatoris reuersi quo ad falcidiaz pertinet locupletiozẽ faciunt hereditatem[s].

m ¶ Ris. Lotũ. seruo rum alienoruz. vt ff. eo. l. sed si nõ. ꝙ. sinvero. z. l. eius.

n ¶ Affecti. quia non iuuerunt dominũ cũ essent sub eodez tecto. vt. ff. ad sill. l. i. in prin.

o ¶ Donauit. hoc tamen casu soluit fiscus preciuz dño. vt argu. C. ꝓpo qui. ca. ser. lib. l. antepe. Vel ibiẽ ꝙ speciale eo casu. Vel soluit de propria bursa fiscus: sed postea detrahit de hereditate: vt hic inuit. z fac. ff. ad sill. l. iij. ꝙ. si ex stipulatione. et. l. dño occiso. z. j. de bo. liber. l. si necem.

A ¶ Veterani testa. ¶ Casus. Titius paterfa. vel etiam filiusfa. fuit miles. z postea fuit remissus de militia: et sic fuit effectus veteranus. z post missionem testũ fecit intra annũ missiõis. nunqd in eo habet locuz lex falcidia si reliquit legata vltra dodrantẽ? Et dicit q̃ sic. z hoc siue decedat infra annũ missionis siue post. ¶ Si cui si decem. Institui mihi heredem titium z multa legata ab eo reliqui etiam vltra dodrantẽ. inter que legaui scio fundus valẽtẽ xx. sub conditione si daret heredi meo. x. certe dicitur hic q̃ hic legatari? habeẽ legatarius in toto fundo. ſ. quãtũ ad hocvt de toto fundo possit detrahi falcidia per heredẽ: nõ obstãte q̃ ipe dedit heredi. x. causa implẽde cõditionis legati fundi. Aluianus.

p ¶ Ad veterani. i. eius qui missus de militia testat: q̃ de iure cõmuni eum testari oportet. secus si in militia testatus fit z infra annũ decedat. vt. ꝙ. eo. l. similes. z. l. ſi. z. ff. eo. l. si post.

q ¶ Legatarius habebit. ꝙtra. ff. de leg. ſ. l. nõ amplius. in ꝓn. Solu. ubi vt nõ possit in plus grauari. vt. ff. de leg. ſ. l. ciuitatibus. ꝙ. ſi. hic vt totum defalcetur. ſic. ff. eo. l. ſi a me. Item cõtra. ff. eo. l. ſi dignũ. z. l. in ratione. ꝙ. vẽdere. sed hic datur causa implẽde cõditionis: ibi preciũ est. ad qõ. ꝙ. eo. l. in quartam. in ſi. z. ff. ti. j. l. plautius. in ꝓin. z. ꝙ. diuersum. z j. e. l. ſi fundus. z. l. qui fundum.

D ¶ Olo carere. ¶ Casus. Institui mihi beredem titium: z multa legata ab eo reliqui. postea ponamus. Natus fuit mihi postbus: z sic ruptum fuit testamentum. egit iste postbumus contra dictũ titium beredem: z petijt ab eo hereditatem. interim titius soluit legata dictis legatarijs et non accepit cautiones de restituendis sibi legatis si euicta foret ei bereditas. certe non videtur carere dolo ipse titius quãtum ad hoc. vnde euicta postea sibi bereditate tenetur victori restituere legata predicta. ac si ea haberet z habeat dãnum si nõ fecit sibi per legatarios caueri. Aluianus.

r ¶ Cautionibus. ſ. euicta bereditate legata reddi. vt. C. de lega. l. ſi in fraudẽ. Item no. hic de dolo ꝓsumpto: + sic. ff. man. l. ſi procuratoꝛ. ꝙ. dolo. z. l. dolus. Sed arg. cõtra. C. de dolo. l. dolum. Item facit. ſ. tit. ſ. l. bec autẽ. ꝙ. ſi. z. ff. de peti. bere. l. q̃ ſi possessor. z. ff. ad exhi. l. iulianus. ꝙ. ſi tibi. z. ff. de peti. bere. l. ſi. ꝙ. ſi.

S ¶ Erui qui apud. ¶ Casus. Tempore mortis testatoris qui multa legata reliquerat/erant quidam sui serui ab hostibus capti: et postea fuerunt reuersi post mortem testatoris. certe quantum ad rationem legis falcidie faciunt dicti serui locupletiorem bereditatem: vt sic minor̃ legatarijs falcidia detrabatur: licet tempore mortis testatoris nõ essent in bereditate. nam ex quo reuersi sunt: fingũtur nunq̃ capti fuisse. Aluianus.

s ¶ Hereditatem. quia finguntur non fore capti. vt. ff. de capti. z postli.

+ Dolus ꝓsumꝑt⁹ z lata cꝺpa quo modo differãt. bar. ff. quod ner ua. ꝙ. depos. ſi. z ibidem alex. bal. in l. ꝓpiꝝ. C. ꝺ ꝓpig. actio

reuer. l. postliminiū. §. transfuge. als cōtra. vt. ff. eo. l. in ratione. §. j.

Alcidia. ¶ Casus. Instituit mihi heredē titium: et multa legata ab eo reliqui et seruo meo stictho dedi libertatē sub condītione si daret dicto meo heredi decem. postea dictus stichus qui dicitur statuliber dedit dicta decē heredi de alieno ⁊ non de bonis mei defuncti: nunquid dicta decem imputantur heredi in falcidiā vt propter ea decem minorē alijs legatarijs detrabat falcidiam: Et dicitur q non. ⁊ idem est si ego testator dedi libertatem gaio liberto sub condītione si daret bēdi meo decē. ⁊ ipse gaius credēs se esse seruū meū dedit de eem heredi de peculio qđ non erat heredis. nam ⁊ ista decē nō imputat sibi heres in falcidiā cum ea tenetur restituere dicto gaio. Ciuianus.

a ¶ Non potest. id est nō imputat heredi in falcidia. et not. de alieno. secus si de suo peculio. vt j. eo. id autem. ⁊ intelligitur de suo. vt. j. de dona. cau. mor. l. qđ statuliber. Accursius.

b ¶ Impleuit. credens se seruum impleuit condītionem sub qua erat relicta libertas ⁊ dedit de peculio qđ nō erat heredis vnde pōt repeti. vt. ff. de condi. ob cau. l. dedi. §. si liber. ⁊. §. si quis. nam qr repetitur ptz q per falci. non retinetur. Alij dicūt q alius liber bono dedit de suo p suo cui erat relicta libertas/si decem daret heredi.

Idem. Lex. xliij.

Alcidia interuenire non potest [a] si stat̄uliber de alieno dedit non de bonis defuncti: vel al's est bono liber qui condītionem implenit [b].

Ulpianus. Lex. xliij.

Falcidia [c] estimatio prēcij rerum ex veritate faciēda est.

Paulus. Lex. xlv.

Lege falcidia nō habetur pro puro quod in diem relictum est: mediꝰ enim temporis cōmodum computatur [d]. In bis legatis que sub conditione relicta sunt: proculus putabat/cum queritur de lege falcidia tantum esse in legato quanti venire [e] potest. quod si est et deductio sic potest fieri vt tantum videatur inde deberi quanti nomen venire potest. sed hec sententia non probatur: cautionibus [f] ergo melius res tēperabitur.

Ulpianus. Lex. xlvj.

Qui quod per legem falcidiam retinere poterat voluntatem testatoris secutus respondit se daturum: cogēdus est

Idem. Lex. xlvij.

Si falcidia interueniat in omnibus pensionibus [g] locum habet: sed hoc ex postfacto apparebit [h]. vtputa in annos singulos legatum relictum est quādiu falcidia nondum locum habet integre [k] pensiones annue dabuntur: sed enim si annus venerit/quo fit vt contra legem falcidiam vltra dodrātem aliquid debeatur/eueniet vt retro omnia legata singulorum annorū minuā tur. ¶ Nunc legatarius vel fideicommissarius/licet ex trebelliano senatusconsulto restituitur ei hereditas/vtitur legis falcidie beneficio.

Obligatio dupli inter heredē vel testatorē consistens: heredi ⁊ contra heredē referuatur in simplum ad excludendā falcidiam. b. d. Bartolus.

Paulus. Lex. xlviij.

Cum emptor venditori vel contra heres extiterit cuicto homine vtrum duplum in eos alienum deducere vel computare

cum lex falci. fed si soluantur dicta. x. annua per. x. annos futuros locū habeat fal. quero qualiter heres meus habeat hic facere circa rationez legis falci. cum dicto seio: et certe q̄ diu falcidia nondum locum habet integre pensiones annue dabuntur per heredem dicto seio: id est integra decem omni anno, ⁊ debet cauere seius heredi de reddendo ei quāto plus apparebit postea eum accepisse q̄ licuerit ei capere per legem falci. adueniente autem postea anno quo anno. i. propter solutionem cui⁹ anni fit. vt contra. l. fal. aliquid debeatur dicto seio legatario euenietve retro minuantur omnia legata singulorum annorum. et sic repetet heres a dicto seio legatario quartā cuiuslibet anni legati ex vi predicte stipulatiōis. et ita ex postfacto apparet locum habere legem falci. in omnibus pensionibus. ¶ Nunc. Instituti mihi heredē titium. ⁊ legaui. c. seio. et rogaui seiuꝫ pdictū vt dicta. c. restitueret siue daret gaio. ⁊ decessi. postea soluit bere res seio. c. predicta detracta ex eis falci. vel nō detracta nō facto vim. nunquid seius cum dat postea dicta. c. gaio potest ei detrahere falci: Et dicitur q non. et idem est si per fideicō. reliqui dicta c. seio: et rogaui eū q daret ea gaio. Ite idez est si dictum meum heredem rogaui per fideicō. vt restitueret hereditatē meā seio: et rogaui seiū q eā restitueret gaio. nā si heres restituat ex trebelliano seio hereditatem detracta vel non detracta quarta nō facio vim nō detrahet quartā seius gaio predicto cum restituet et hereditatem. Ciuianus.

b ¶ Pensionibus. i. petitionibus.

i ¶ Apparebit. scz quandoqꝫ.

k ¶ Integre. accepta cautione quāto plus ⁊c. vt. ff. l. j. §. si in annos. et j. e. l. legis fal. Sed contra. j. eo. l. bereditatum. vbi ab initio fit computatio. Solu. ibi fit computatio propter ceteros legatarios: bic cum eo cui est relictum boc annuum. ⁊ eodem modo sol. j. eod. l. cū titio. et sic intellige. ff. eo. l. penales. §. annua.

l ¶ Fideicōmissarius. specialis vel generalis: vt subijcit: sed fallit in generali in duobus casibus: scz quando heres sponte adijt. ⁊ sponte falci. non detraxit volens liberalitatē exercere in fideicōmissarium: et bocsi ab herede relicta sunt legata. ceterum si a fideicōmissario nunc detrahet falcidiam. Item in alio si coactus heres adijt: tuncem fideicōmissarius detrahit falcidiā: qr absurdū est legatarijs plus prestari q prestare tur si heres sponte adijsset. vt. j. ti. ij. l. j. §. inde neratius. ⁊. i. marcellus. §. q si suspecta. ⁊. l. facta. §. si cum suspecta. facit ergo hic. §. pro opinione. Also. qui dixit legatariū non detrahere fal. Sed alij contra si eis detrabatur: pro quibus est. ff. eo. l. penales. §. ff. ⁊. C. cōmunia. de l. l. §. j. que sunt contra. Sed dic vt in qualibet earum no. bāc aūt intelligebant quādo eis non detrahebatur.

Cum emptor. ¶ Casus. Titius vendidit mihi fundum p. c. ⁊ p. misit mihi de duplanomine euictionis. postea fecit dictus vēditor testamentū ⁊ instituit sibi heredē meipsum emptorem ⁊ multa legata quibusdā reliquit etiā vltra dodrātem hereditatis sue: ita q̄ habuit postea locum lex falcidia. postea vel etiam ante mortem venditoris eiusdem testatoris/emptionius euicit mihi per sententiam dictum fundū. ⁊ ideo debeo recipere ex hereditate vēditoris in qua ipse venditor me instituit duplum nomine euictionis. nunquid ergo emptor idemqꝫ heres venditoris debeo deducere de hereditate venditoris duplum nomine euictionis tanq̄ es alienū: vt sic maiorem falcidiā detrahā legatarijs supradictis: an vero simplū tantum debeo deducere: Et videtur q duplum: quia duplū esset detrahendū si alius heres extitisset venditori et non ego emptor. et mihi emptori per heredem venditoris prestandum. benignius est tamē in simplum mihi empto imputari. vt. ff. illud tantūmodo detrahat tanq̄ es alienum. ⁊ idem est econtra. si ego emptor instituo mihi heredem dictum venditorem et multa legata quibusdam

reliqui

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2015

Alcidia. ¶ Casus. Instituit mihi heredē titium: et multa legata ab eo reliqui et seruo meo stictho dedi libertatē sub condītione si daret dicto meo heredi decem. postea dictus stichus qui dicitur statuliber dedit dicta decē heredi de alieno ⁊ non de bonis mei defuncti: nunquid dicta decem imputantur heredi in falcidiā vt propter ea decem minorē alijs legatarijs detrabat falcidiam: Et dicitur q non. ⁊ idem est si ego testator dedi libertatem gaio liberto sub condītione si daret bēdi meo decē. ⁊ ipse gaius credēs se esse seruū meū dedit de eem heredi de peculio qđ non erat heredis. nam ⁊ ista decē nō imputat sibi heres in falcidiā cum ea tenetur restituere dicto gaio. Ciuianus.

a ¶ Non potest. id est nō imputat heredi in falcidia. et not. de alieno. secus si de suo peculio. vt j. eo. id autem. ⁊ intelligitur de suo. vt. ff. de dona. cau. mor. l. qđ statuliber. Accursius.

b ¶ Impleuit. credens se seruum impleuit condītionem sub qua erat relicta libertas ⁊ dedit de peculio qđ nō erat heredis vnde pōt repeti. vt. ff. de condi. ob cau. l. dedi. §. si liber. ⁊. §. si quis. nam qr repetitur ptz q per falci. non retinetur. Alij dicūt q alius liber bono dedit de suo p suo cui erat relicta libertas/si decem daret heredi.

Idem. Lex. xliij.

Alcidia interuenire non potest [a] si stat̄uliber de alieno dedit non de bonis defuncti: vel al's est bono liber qui condītionem implenit [b].

Ulpianus. Lex. xliij.

Falcidia [c] estimatio prēcij rerum ex veritate faciēda est.

Paulus. Lex. xlv.

Lege falcidia nō habetur pro puro quod in diem relictum est: mediꝰ enim temporis cōmodum computatur [d]. In bis legatis que sub conditione relicta sunt: proculus putabat/cum queritur de lege falcidia tantum esse in legato quanti venire [e] potest. quod si est et deductio sic potest fieri vt tantum videatur inde deberi quanti nomen venire potest. sed hec sententia non probatur: cautionibus [f] ergo melius res tēperabitur.

Ulpianus. Lex. xlvj.

Qui quod per legem falcidiam retinere poterat voluntatem testatoris secutus respondit se daturum: cogēdus est

Idem. Lex. xlvij.

Si falcidia interueniat in omnibus pensionibus [g] locum habet: sed hoc ex postfacto apparebit [h]. vtputa in annos singulos legatum relictum est quādiu falcidia nondum locum habet integre [k] pensiones annue dabuntur: sed enim si annus venerit/quo fit vt contra legem falcidiam vltra dodrātem aliquid debeatur/eueniet vt retro omnia legata singulorum annorū minuā tur. ¶ Nunc legatarius vel fideicommissarius/licet ex trebelliano senatusconsulto restituitur ei hereditas/vtitur legis falcidie beneficio.

Obligatio dupli inter heredē vel testatorē consistens: heredi ⁊ contra heredē referuatur in simplum ad excludendā falcidiam. b. d. Bartolus.

Paulus. Lex. xlviij.

Cum emptor venditori vel contra heres extiterit cuicto homine vtrum duplum in eos alienum deducere vel computare

cum lex falci. fed si soluantur dicta. x. annua per. x. annos futuros locū habeat fal. quero qualiter heres meus habeat hic facere circa rationez legis falci. cum dicto seio: et certe q̄ diu falcidia nondum locum habet integre pensiones annue dabuntur per heredem dicto seio: id est integra decem omni anno, ⁊ debet cauere seius heredi de reddendo ei quāto plus apparebit postea eum accepisse q̄ licuerit ei capere per legem falci. adueniente autem postea anno quo anno. i. propter solutionem cui⁹ anni fit. vt contra. l. fal. aliquid debeatur dicto seio legatario euenietve retro minuantur omnia legata singulorum annorum. et sic repetet heres a dicto seio legatario quartā cuiuslibet anni legati ex vi predicte stipulatiōis. et ita ex postfacto apparet locum habere legem falci. in omnibus pensionibus. ¶ Nunc. Instituti mihi heredē titium. ⁊ legaui. c. seio. et rogaui seiuꝫ pdictū vt dicta. c. restitueret siue daret gaio. ⁊ decessi. postea soluit bere res seio. c. predicta detracta ex eis falci. vel nō detracta nō facto vim. nunquid seius cum dat postea dicta. c. gaio potest ei detrahere falci: Et dicitur q non. et idem est si per fideicō. reliqui dicta c. seio: et rogaui eū q daret ea gaio. Ite idez est si dictum meum heredem rogaui per fideicō. vt restitueret hereditatē meā seio: et rogaui seiū q eā restitueret gaio. nā si heres restituat ex trebelliano seio hereditatem detracta vel non detracta quarta nō facio vim nō detrahet quartā seius gaio predicto cum restituet et hereditatem. Ciuianus.

b ¶ Pensionibus. i. petitionibus.

i ¶ Apparebit. scz quandoqꝫ.

k ¶ Integre. accepta cautione quāto plus ⁊c. vt. ff. l. j. §. si in annos. et j. e. l. legis fal. Sed contra. j. eo. l. bereditatum. vbi ab initio fit computatio. Solu. ibi fit computatio propter ceteros legatarios: bic cum eo cui est relictum boc annuum. ⁊ eodem modo sol. j. eod. l. cū titio. et sic intellige. ff. eo. l. penales. §. annua.

l ¶ Fideicōmissarius. specialis vel generalis: vt subijcit: sed fallit in generali in duobus casibus: scz quando heres sponte adijt. ⁊ sponte falci. non detraxit volens liberalitatē exercere in fideicōmissarium: et bocsi ab herede relicta sunt legata. ceterum si a fideicōmissario nunc detrahet falcidiam. Item in alio si coactus heres adijt: tuncem fideicōmissarius detrahit falcidiā: qr absurdū est legatarijs plus prestari q prestare tur si heres sponte adijsset. vt. j. ti. ij. l. j. §. inde neratius. ⁊. i. marcellus. §. q si suspecta. ⁊. l. facta. §. si cum suspecta. facit ergo hic. §. pro opinione. Also. qui dixit legatariū non detrahere fal. Sed alij contra si eis detrabatur: pro quibus est. ff. eo. l. penales. §. ff. ⁊. C. cōmunia. de l. l. §. j. que sunt contra. Sed dic vt in qualibet earum no. bāc aūt intelligebant quādo eis non detrahebatur.

Cum emptor. ¶ Casus. Titius vendidit mihi fundum p. c. ⁊ p. misit mihi de duplanomine euictionis. postea fecit dictus vēditor testamentū ⁊ instituit sibi heredē meipsum emptorem ⁊ multa legata quibusdā reliquit etiā vltra dodrātem hereditatis sue: ita q̄ habuit postea locum lex falcidia. postea vel etiam ante mortem venditoris eiusdem testatoris/emptionius euicit mihi per sententiam dictum fundū. ⁊ ideo debeo recipere ex hereditate vēditoris in qua ipse venditor me instituit duplum nomine euictionis. nunquid ergo emptor idemqꝫ heres venditoris debeo deducere de hereditate venditoris duplum nomine euictionis tanq̄ es alienū: vt sic maiorem falcidiā detrahā legatarijs supradictis: an vero simplū tantum debeo deducere: Et videtur q duplum: quia duplū esset detrahendū si alius heres extitisset venditori et non ego emptor. et mihi emptori per heredem venditoris prestandum. benignius est tamē in simplum mihi empto imputari. vt. ff. illud tantūmodo detrahat tanq̄ es alienum. ⁊ idem est econtra. si ego emptor instituo mihi heredem dictum venditorem et multa legata quibusdam

reliqui

religni ⁊ mihi euictus fuerat dictus fundus: sciz vt dictus venditor heres meus debeat sibi computare in hereditate mea quã habet simplus nomine euictionis/⁊ non duplũ: vt sic pro illo simplo taliter computato minorem legatarijs detrahat falcidiam. Huius fi alius heres extitisset mibi emptori duplum imputaretur ei in hereditate mea vt pro eo duplo taliter imputato tanto minorem falci. legatarij detraheret quod duplum ipse ali⁹ heres me⁹ recuperaret a venditore qui non esset me⁹ heres. Uiuianus.

a ¶ Simplum. immo duplum. vt. ff. de bered. vel act. vend. l. ij. §. si titius. Sol. ibi. Item not. q nõ admittitur vt quilibet. sic ff. de cuic. l. nõ tamẽ. Sz arg. cõtra. ff. eo. l. si a me. Item facit. C. eo. l. in im ponẽda. Accursius

Paulus seruo. ¶ Casus. Egoisti tui plautium mibi heredem: et cum meũ fidicibum legaui titio a dicto plautio meo herede et decessi. postea plauti⁹ heres meus fecit testamẽtum. et dicto fticbo fundum legauit ab herede suo plautij: ⁊ decessit idẽ plautius. vñ heres plautij debet soluere legata a se relicta per plautium ⁊ relicta a plautio per me. cũ autem habeat locum falcidia in legatis a me relictis: et in legatis relictis a plautio herede meo ex eo quod vltra dodrantes leguimus. queritur qualiter deducto fticbo seruo meo: et deducto fundo fticbo per plautium legato debeat heres plautij detrahere falcidiam: Et respõderunt tres iurisconsulti: sc⁹ attilicinus/⁊ nerua/⁊ sabinus: primo habendam rationem legis falcidie in dicto seruo fticbo: ⁊ quota pars ex eo fticbo decederet per legem falcidiam eam partem. i. quãtum valet illa pars futurã inutilem legatario in legato fundi. postea autem ex reliquis partibus dicti fundi diuerunt decessuram per portionem legis falcidie sicut decedit ex omnibus aliis legatis. ⁊ ita diuerunt q⁹ de fundo detrahatur falcidia pro seruo et pro fundo. Cassius autem reprehendit eos dicens: quando de seruo legato pars legis falcidie decedit quod est vbicũq; habet locum lex falci. in bereditate illius qui legauit seruum: incipit seruus legatus fieri cõmunis mercis pro quarta nomine falci. ⁊ legatarij pro tribus partibus eiusdẽ serui. ⁊ si beres legati dicto seruo taliter cõmuni sibi ⁊ legatario vt dictũ est totum legatum seruum relictum pertinet ad focium legatarium: q⁹ mea persona: sciz legatarij socij legatum consistere potest. q. d. non in persona heredis qui legauit seruo communi sibi ⁊ legatario: quia ergo tali modo detrabitur falci. de seruo legato vt efficiatur seruus cõmunis heredis ⁊ legatarij pro bis partibus quas dixi. ⁊ quia totum legatum fundi relictũ ab herede dicto seruo pertinet ad solum legatarium ⁊ non ad heredem qui legauit vt dictum est remanet pro constanti q⁹ ex fundo non detrahitur falci. nisi semel. i. pro ipso fundo/⁊ non pro fundo ⁊ pro seruo legato. vnde male dixerũt dicti tres iurisconsulti. Unde paulus quintus iurisconsultus vtitur sententia cassij reprehendentis dictos tres: ⁊ non vtitur sententia eorum trium. ⁊ dicit idem paulus q⁹ diuus pius imperator rescripsit idez in fideicõ. relicto seruo cõmuni per vnũ de dominis quod scripsit dictus cassius in legato: sc⁹ q⁹ totũ pertineat ad aliũ socium qui non reliquit seruo cõmuni fideicõ. ⁊ habeas talẽ litteram in princi. huius legis qualẽ ego habeo: plautius seruo quem tibi legaueram fundũ legauit attilicinus ⁊c. sed quidez habent talem litteram: plautius scilz ait hoc quod sequitur. seruo qué tibi legauerat. s. aliquis testator fundum ⁊ legauit attilicinus ⁊c. sed mea littera est melior. et ff⁹ ea posui vobis casum. Uiuianus.

b ¶ Plautius. sc⁹ ego. ⁊ habeas. ⁊ legaueram: ⁊ legaui. vel habeas legauerat ⁊ legauit: ⁊ sic in tertia psona. ⁊ ff⁹ primã testator format questionẽ. ⁊ facit. ff. de leg. j. l. seruo legato. Accur.

c ¶ Cassius. reprehendens predictos.

d ¶ Et legatarij. si cergo ipso iure falcidiã resecat. vt ff. eo. l. linea. ⁊. j. eo. l. in quãtitate. §. in diem. in fi. §.

e ¶ In eam. quare ei totum legatũ queritur: sed in legato ei relicto locũ baberet falcidia. ergo ⁊ hic: vt subijcit. Azo.

f ¶ Qua ratione. quia totum legatum queritur socio: ergo in eo toto locum habet falcidia.

g ¶ Ex fundo. sc⁹ dotali.

b ¶ Cassij. reprobata sententia nerue/⁊ sabini/⁊ attilicini.

i ¶ Diuus pius. non solũ cassius. ad q⁹ est. ff. p socio. l. verum. §. si seruo. Sed ff. de acqrẽ. re. do. l. per seruũ. §. j. Solu. q⁹ ibi dicit fieri socium q⁹ donat vnus dñorũ seruo cõi verũ est ceterorũ: non aũt donanti aliquid remanet. et sic concordat. Itẽ cõtra. ff. de stip. ser. l. pinde. §. si seruꝰ cõis. sed aliud ibi in stipulatione q⁹ stipulatur seruus cõmunis ab vno dñorũ vt pro parte remaneat penes ꝓmittentẽ: q⁹ stipulatio non fit ibi ex causa lucrativa: bic autẽ in legato vel in donatione est lucrativa. Accursius.

¶ Interdum. ¶ Casus. Institui mibi heredem titiũ ⁊ legaui seio fundum titianũ: ⁊ ad cũ fundũ titianũ legaui viã per aliũ meũ fundũ puta seianũ. et multa alia legata reliqui. q⁹ dũmodo ita q⁹ excessi dodrãtem: ⁊ decessi. nũc heres meus vult detrahere legatarijs fal. vñ ẽ̃ri tur qualiter possit detrahere de fundo titiano et de via ei legata: Et dicit q⁹ propter rationez legis fal. de fundo detrahende sequens legatum: sez vie extinguit. nam cum pars fundi detraberet remanere in hereditate non mine falci. si nõ esset ad eũ legata via ex eo sez q⁹ posui locũ habere fal. in hereditate mea nõ pot̃ ꝓcedere vie legatũ. q⁹ per partẽ dimidiã seruitus vie acqri nõ posset legatario cui remanẽt tres partes fundi. p indiuiso: si ex fundo detraheret falci. Quomõ ergo nõ pot̃ ꝓcedere legatũ vie hoc casu: Rideo q⁹ legatari⁹ dz capere integrũ fundũ ⁊ vie legatuz debet perire: sez q⁹ plus capit falci. detrahẽda de fundo ⁊ de via q⁹ sit vie estimatio: vel etiã tantũ ⁊ non plus. si autez minus capit falcidia q⁹ sit estimatio vie/tũc debet legatarius capere per totũ fundũ ⁊ totã viã: ei tñ legatario totã viã ad fundũ petenti tandiu per heredem doli exceptio opponetur q⁹ diu soluat heredi legatarius tãtum quãtum erat nomine falcidie detrabendum de fundo et via. vt boc babes. ff. eo. si fundum mibi. si autem de fundo nil nomine falcidie erat detrabendum via let legatum fundi ⁊ vie. ⁊ nõ opponitur aliqua exceptio legatario viam petenti: q⁹ tunc non dicitur acquisiri seruitus vie pro parte vt bic colligitur. ⁊ dicta. l. si fundus mibi. Uiuianus.

k ¶ Fundi. legati. Accursius.

l ¶ Remanserit. propter falcidiam.

m ¶ In bereditate. note falcidie/ita vt equaleat estimationi vie vel plus valeat. secus si minus valet. q⁹ dic vt. ff. eo. l. si fundus mibi.

n ¶ Non potest. facit. ff. de verb. obliga. l. si sub vna. §. j.

Ondest dubiũ. ¶ Casus. Titius libertus seu institutit dictũ seiuz patronũ sui heredem cum baberet bic libertus in bonis duncentos aureos. ⁊ legauit filio suo liberti cẽtum viginti aureos. ⁊ cuidas extraneo non capaci reliqua octuaginta. ⁊ sic nibil remanebat penes patronum heredem. sicq⁹ habebat locuz ler falcidia si heres soluer et legatum extraneo non capaci. cum ergo nõ soluat non capaci/proficit boc filio ad consequenda solida que ei legata sunt. nam non est dubiũ quin ea legata a quibus submouere beres exceptione legatarii potest quacũq⁹ ex causa/ita q⁹ eaei nõ ꝓstat in quartam heredi imputantur ne ceterorum legata minuatur. nec interest vtrũ ab initio quasi inutile fiat legatum: an ex accidenti. postea inutile fiat. ⁊ boc dicit cum duabus. ll. sequen. Uiuianus.

o ¶ Petitoꝛ. q⁹nõ sit capax. ad q⁹. ff. eo. l. in rõne. in pn. ⁊. l. in rõne. §. pe. ⁊ fi. ⁊. l. si a seruo. ⁊. j. eo. l. id autẽ q⁹. ⁊. l. ex asse.

p ¶ Ex interest. quãdoq⁹ tñ interest. vt infti. de le. §. ex ẽtrario. ⁊. j. de verb. oblig. l. pluribus. §. fi. Accursius.

q ¶ Ex asse. filio. sui testatoris. ceterum filio heredis frustra legatur: vt ⁊ seruo. vt instit. de leg. §. an seruo. ⁊ quod sequitur sic ordina.

UNIVERSITÄTS

quia filio.cer.et extraneo reliquit: scz reliqua: ita qꝫ locus est falcidie. Vel dic.c.filio7 extraneo.rr.7 subaudi 7 alia alijs. Si autem diceret.c. filio/7.rr.extraneo legata 7 nihil plus: non posset heres vti falcidia/ cum habeat plus quarta. Item quod subjcit diminutio legati extraneo relicti/dic per legẽ falcidiam. prodest eñ filio: quia si non posset de falcari legatum extranei detraberetur de legato filij quod esset defalcandi de vtroq; fm. Ph. Arg. ẽ.eod.l.plane. Vel dicꝫ diminutio fit extraneo: quia est filius naturalis. vnde non potest capere niſi partem.vt.C.de natu.lib.l.ij.cũ iure hereditario remaneat penes heredez cõputanſ ei in quarta 7 cominus detrabit alijs.vt.j.l.l.pri. Et qꝫ subjcit ad confequẽda legata ſolida: ſcilz magis ꝫ cõſequeretur ſi de legato extranei nil diminueret: nõ tñ forte ſolidum cõſequetur filius.

a ¶ Extraneo. fm vltimã caſus poſitionem dic extraneo .i. filio naturali. duos eñ habebat filios. vnũ legitimũ. alitũ naturales/qui vocatur extraneus. Accurſius.

S Ji propter. ¶ Caſus. Inſtitui mihi heredẽ titiũ: 7 multa legata pure 7 ſub cõditiõe reliqui: inter que reliqui ſcio.c.pure et fundũ ſub cõditio. ppter cõditionalia autẽ predicta legata non poſſumus adhuc eſſe certi: vtrũ habeat locũ falcidia vel nõ. ſcius/petit ab herede meo legatũ ſibi pure relictũ: et offert ei cautionem de reſtituendo ei quicquid poſtea apparuerit cũ acceppiſſe vltra ꝫ patiaſ lex falcidia: nunquidheres tenetur eidare integrũ purũ legatũ? Et dicit ꝙ nõ: immo poteſt in hoc dubio detrabere falcidiam de eo.7 ſi poſtea deficiãt cõditiones legator cõditionaliũ: ſicqꝫ appareat nõ habere locũ legem falcidiam reſtituet heres ſcio quartã quã ci detrarit. Viuianus.

+ Notãter b hoc dic: qꝫ heres quãdo agit cuz legatarijs debet cauere apponatur de cautione per ea ꝙ notãt hic. l.j.C. quoũ leg. et l.j.ſ. eo.ti. quoũ lega.

b ¶ Vndicabunt. cautione nõ ꝓhita. + ſed ea preſtita ſic.vt.ſ̃.eo.l.i.ſ. interdũ.7.ſ.ſi in annos.7.l.is cui.7.l.in lege falcidia.7.j.eo.l. beredi tatũ.7.l.in quãtitate.ſ. ſed 7 ſi legata.7.j.ti.j.l.i.ſ.ſi legata.ꝙ ſunt ꝯtra. ſed.Ph. dicit referre an purũ vel cõditionale ſit ei relictũ.7 ſic bic loquit vt ſit in electione heredis: an purũ vni 7 cõditionale alij/7 ſicꝫ traria vt purũ petatur preſtita cautione: vt in cõtrarijs.

P Ater filium. ¶ Caſus. Titius habens filium ſeiũ/7 habẽs ex eo tres nepotes: inſtituit ſibi heredẽ dictũ ſuũ filium: et cõmiſit fidei eius ne fundum ſuum teſtatoris alienaret: 7 etiam vt in familia eũ relinqueret: 7 deceſſit hic titius. Poſtea filius deceſſit: 7 inſtituit ſibi bere redes dictos ſuos tres filios. 7 multa legata ab eis reliquit ita ꝙ habebat locum lex falcidia: 7 deceſſit. nunc legatarij petunt legata ab iſtis tribus heredibus: 7 ipſi in ratione legis falcidie/volunt deducere tanꝫ es alienum eſtimationem fundi debiti eis a patre ex teſtamento aui. Inde queritur an oĩno quaſi creditores patris eorũ ꝑpter dictũ fundum qui debebat in familia remanere/ vnuſquiſqz eoz trium poſſit deducere aliquid in ratione legis falcidie: Et videt ꝙ nõ. quia in poteſtate ſua habuit pater eorũ cui potius ex eis relinqueret dictum fundum. Sed certe ſi ſequamur hanc rationem nemo dictorum trium deducet quicꝫ in ratione falcidie: quod certe durum eſſet. vnde dico ꝙ bene poſſunt de ducere dictum fundum ſiue eius eſtimationem tanꝫ es alienum vt tãto maiorem legatarius detrahat falcidiã. 7 eſt ratio: quia pater eoz habuit dictũ fundum in ere alieno. nam neceſſitate aſtrictus fuiſſet relinquendi eum filijs. Vnianus.

c ¶ Creditores. nã videntur creditores patris in eo fundo.

d ¶ Aliquid. aliud ꝑter fundum.

e ¶ Quia in poteſtate. videtur ꝙ nõ: quia ꝛc.

f ¶ Sua. cum habeat fundum.

g ¶ Nacratione. ſcs mala.

h ¶ Deducet. cũ aliqua pater diſponat.

i ¶ Filijs. vel ſaltẽ vni. vt.ſ̃.de leg.ij.l.vni er. in pn.7.ſ.ſi duos.7.ſ.rogo.7.l.cũ quidã.7 facit.ſ̃.de leg.j.l.filiusfamilias.ſ.pe. Accurſius.

k ¶ Relinquẽdi. ergo hic fundus nõ computaſ eis in quartaz ſed vt es alienũ eis debitũ deducẽt. vt.C.e.l.in imponẽda. Accurſius.

Q Um titio. ¶ Caſus. Scius inſtituit ſibi heredem gaiuz 7 titio in annos ſingulos viginti legauit: et multa alia legata quibuſdam reliquit/ita ꝙ exceſſit dodrantem hereditatis ſue: et poſtea deceſſit dictus ſcius: nunc legatarij coram iudice petunt eoz legata preter titium predictum. heres autem dicit ſe velle eis falcidiã detrabere. vnde iudex cepit inter eoſ̃ habere rationẽ legis falcidie: querit ergo hic quãtum debeat eſtimari lis quã poſſet facere heredi dictus titius ꝓ.rr. annuis ſibi legatis? Et diſtinguitur. aut viuit titius: aut eſt mortuus. primo caſu tanti debet dicta lis eſtimari in dicta ratiõe legis falcidie quãti poteſt vendi id legatum poſito ꝓo incerto ꝙ diu ſit victurus ſiue viuiturus titius. Secundo autem caſu nõ debet aliud ſpectari ꝙ qõ debuit heres titio ex ea cauſa tẽpore mortis ipſi titij: qz forte per triẽnium non ſoluerat ei annuũ legatũ quãtũ ad futurũ tẽpus poſt mortem titij nihil inſpicit: qz finitus eſt legatũ morte titij. vt.ſ̃.6 annu. leg.l.iiij. Auia.

† Alis incipit: ratio.

l ¶ Cum titio. alis incipit titio: alz cũ titio.

m ¶ Victurus ſit. nam eo mortuo finit. vt.ſ̃.6 an. leg.l.iiij. Sed cõtra.ſ.c.l.in lege falci.ij. Solu.qꝫ dã dicũt ꝙ hic eſt electio legatarij: habeat totum preſtita cautione: vt ibi. an fieri eſtimationem vt bic: quaſi ſit fauor legatarij ſatiſdari. quod eſt falſum: immo heredis. vt.ſ.

titu.j.l.i. Alij quod hic nõ poterat ſatiſdare: ibi ſic. Alij qõ bic de conditionali: ibi de annuo. Vel ibi cum eodẽ: hic cũ ceteris legatarijs cõputat. Vel bic fuit ſnia. pculi que ibi reprobaẽ. Item eſt contra.ſ̃.eo.l.iij. ſ.fi. Sol. ibi ſpãle in republica. Itẽ cõtra.j.e.l. beredi tatũ. vbi fit p annos. Sol. ibi vt ſciaẽ per quot annos fiet eſtimatiõ: 7 er eo ſcief quãtus valet: vt hic. Vel ibi in legatoꝝ ſufru. 7 alimẽtoꝝ: bic in alio annuo. Vel ad oĩa dicas fm Bu. qꝫ in bis tribus caſibus alimẽtoꝝ vſufructus et in alio annuo fit cõputatio tribus modis. ſ. vel vt bic dicit. vel vt.ſ̃.eo.l. ſi heres.ſ.fi. vel vt.j.eo.l. beredi tatũ. vel etiã quarto. ſ. cõputatio põt fieri vt ſoluat totũ cautione exacta. vt.ſ̃.eo.l.i.ſ.ſi in annos.7.l.in lege falcidia. in fi.7.j.e.l.in quãtitate.ſ.ſi 7 ſi legata.7 facit.ſ̃.de dona. cau. mor.l. mortis cauſa.ſ.fi.7.ſ̃.e.l. ler falcidia.

n ¶ Debuerit. in preteritũ ante mortẽ. quia per triennium forte non ſoluerat heres. ad qõ.ſ̃.de vſufruc.l. queſitum. Accurſius.

Q Um quo. ¶ Caſus. Titius mutuauit ſeruo ſeij in cauſam peculiarem. c.7 ſic idem titius agere de peculio contra ſeium ſeruo dominum 7 petere dicta.c. ante autem ꝙ agere et contra eum fecit teſtamẽtum idem titius: 7 inſtituit ſibi heredem dictum ſeium de peculio debitorem. 7 multa legata quibuſdam reliquit/ita quod exceſſit dodrantem hereditatis ſeie in legando: et poſtea deceſſit dictus titius teſtator. nunc legatarij petunt a dicto ſeio berede debitoreꝝ legata eoꝝm. et ipſe vult et etiam poteſt eis detrabere falcidiam. in qua quidem falcidia debet ſine dubio imputari heredi debitoriꝝ de peculio peculium dicti ſeruj: ſi peculium eſt tantum quantum vel minus ꝙ ſit debitum peculiare ad quod tenebatur teſtatori idem heres. vt.j.eodem.l.ſi creditor. Unde ſi queratur bic cuius temporis peculium dicti ſeruj computari debeat dicto heredi debitoriꝝ in.l.falcidia: id eſt in quadrantem quem vult detrabere de legatis. et certe pleriqꝫ putant inſpiciendum illud quod tũc in peculio dicti ſeruj fuerit cum aditetur hereditas creditoris peculiaris per debitorem peculiarem ſeruiqz dominum. Marcellus autẽ actor huius legis dubitat vtrum debet inſpici tempus adite hereditatis: et hoc duabus rationibus. Una ratio dubitandi eſt. quoniam in ratione legis falcidie ineunda placuerit ſapientibus obſeruari mortis teſtatoris tempus. vt.r.ſ̃.eodem in ratione.ij. in ꝓinci. Secunda ratio dubitandi eſt. quia videndum eſt ꝙ ſi debitor bereditarius aliuz ſit factus pauperior: poſt mortem teſtatoris ante aditam hereditatem eius heredis eſt dãnum non legatariorum: vt et dicta.l. in ratione. ſecundo ergo idem deberet eſſe in noſtro caſu vt videtur: ſcz vt ſi peculium dicti ſeruj fit diminutũ poſt mortem dicti creditoris eiuſdemqz teſtatoris 7 ante aditam eius hereditatem debeat eſſe dãnum heredis et non legatariorum. vnde fm hoc etiam in noſtro caſu deberet inſpici quantum ſit in peculio ſeruj tempore mortis creditoris eiuſdemqz teſtatoris et non tempus adite hereditatis. In iſta ergo ſecunda ratione dubitãdi poſiti ſunt duo caſus. Unus quando peculium ſerui diminutũ eſt poſt mortem teſtatoris.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

tem testatoris ⁊ non ante aditam eius hereditatē. Secundus quando quidam debitor hereditarius factus est non soluendo post mortem testatoris ⁊ ante aditam eius hereditatem. in quibus quidem duobus casibus videbatur quibusdam esse ad dānum heredis ⁊ non legatarium. si cęs mortis testatoris tempus inspiciendū/ et non tempus adite hereditatis. Sed econtra dicerent aliqs. Quid si ante aditam hereditatem auctum est peculium serui dicti debitoris hereditarij qui non erat soluendo tempore mortis testatoris fuerunt ampliate ante aditam hereditatem cuiusdem testatoris vt sic prosit legatarijs? Et respondeo sic. quantum ad debitorem cuius facultates sunt auctę. Cum ergo in isto debitore hereditario cuius facultates ampliate sunt ante aditam hereditatęs creditoris placuit sapientibus ex postfacto videri vberiorem fuisse hereditatem: sicut etiam euenit cum conditio sub qua ꝓmiserat aliquis defuncto exitit post mortem et ante aditam eius hereditatem: ita etiam incrementum peculij serui debitoris hereditarij factum post creditoris mortem vsq; ad tempus adite eius hereditatis/ facere debet pleniorem hereditatem creditoris ad proficuum legatariorum. bene ergo dixerunt illi plerique qui putauerunt inspiciendum illud quod tunc in peculio dicti serui fuerit cum adiretur hereditas creditoris peculiaris per debitorem peculiarem seruiq; dominum: quandoq; etiam sęs peculium tempus adite hereditatis dico et tractasum tibi loquendo qō non inspiceretur tempus adite hereditatis, sed tempus quo plus fuit in peculio sui fit illud tempus mortis: siue tēpus adite hereditatis: siue tempus post aditam hereditatē. ⁊ illud computabitur heredi in falcidiam vt dixi. ff. et hec colligo in hac. l. ibi: quid enim interest ⁊c. ⁊. j. eod. l. si debitor. ⁊ est ratio quia dominus serui idemq; heres creditoris serui mei sibi potuit ⁊ debuit soluere. Expedito hoc casu. Scęuola adducit alium casum talem. ¶Pone q̄ predictus seruus heredis scripti a creditore peculiari debuit decē de fundo creditoris ⁊ cuidā alij debuit alia decē. ⁊ vna decem habuit dictus seruus in peculio tempore adite hereditatis creditoris per dominum suum ab eo institutum. nūquid hereditas dicti creditoris quam habet dominus huius serui augetur in bis decē que habebat seruus predictus in peculio: vt sic propterea tota ⁊ integra decē maiora debeantur legata legatarijs quibus legauit dictus creditor qui instituit sibi heredem dominus serui vt sic de bis decē alijs creditor serui nihil consequat? Et respon. q̄ sic. nā dicta decē que defuncto creditori naturaliter debebant per fūi heredis in hereditate eiusdem creditoris manent. ⁊ potest esse ratio: qui hic domin⁹ serui institutus heres a creditore eiusdem serui habet potestatem precedenti de peculio eiusdem serui. illa decem que seruus debebat creditori: ⁊ postea per consequens eidē heredi creditoris debebat ea decē seruus. cum ergo nihil habeat in peculio seruus nisi decē ⁊ heredi creditoris domino suo debeat decē. que debebat creditori: ⁊ dominus suus ista decem possit prededucere de peculio: ergo alius creditor cui debebatur decē nihil consequitur de illis decē que erant in peculio: immo integra ⁊ tota dicta decē augebunt dictam hereditatē creditoris quā habet dominus eiusdē serui: vt sic propter hoc maiora prestentur legata legatarijs quib⁹ idem creditor legauit. ⁊ hoc vult dicere hec lex: licet non minus plane. Aluianus.

a ¶Poterat. vt dominus serui.
b ¶Dubito. hac rōne. q̄m ⁊c. ⁊ hac alia. quid enim. Accursius.
c ¶Debitor. scs aliqs hereditarius. Accursius.
d ¶Sit. quo casu dānum heredis est. vt. ff. eo. l. in ratione. in prin.
e ¶In isto. debitore facto diuite.
f ¶Conditio. sub qua ꝓmiserat quis aliquid defuncto. Accursius.
g ¶Extitit. de hoc constat. vt. j. eo. l. in quantitate. in. §. magna. Sz ad

poterat⁸ heres creditori extitit: queritur cuius temporis peculiū computari oporteat in falcidia lege. plerique putant q̄ tunc in peculio fuerit cum adiretur hereditas inspiciendum. Ego dubito⁹: q̄m mortis tempus in rōne legis falcidie inenda placuit obseruari. quidnam interest peculium serui post mortem creditoris diminutum fit: an debitor⁶ pauperior factus fit⁴. aliquis dicet quid ex cōtrario si ante aditā hereditatē acquisierit seruus: et ego queram si debitoris qui tunc non erat soluendo ampliate facultates fuerint. et cum in isto⁶ placuerit ex postfacto vberiorem videri fuisse hereditatem: sicuti cum conditio⁷ crediti extitit⁸ post mortem ita etiam peculij incrementū⁹ pleniorem faceret hereditatem Scęuola notat¹. Quid ergo si idem seruus⁵ defuncto et alij decē¹ debuerit: et vna. x. habeat? augetur sęs ex his hereditas decem¹¹ que defuncto naturaliter debebantur

precedens est/ contra. ff. eo. l. in ratione. in princi. vbi tempus mortis inspicitur. Solu. dicunt quidam q̄ ratiocinando hec dicunt/ non soluēdo. sed dic ꝑm Hugo. ⁊ Azo. q̄ in hereditarijs ✝rebus estimādis tempus mortis inspicitur vt ibi. in debitore hereditario libero qui non est soluendo euentus posterior quādocunq; consideratur vt hic. ff. eo. l. nesemnius. §. si debitori. secus si est soluendo. vt in cōtrario in herede debitore/ aut ex sua persona: et tota debiti quantitas cōputatur: vt. j. eod. l. querebatur. ⁊. ff. eo. l. j. §. si debitor. aut ex persona serui vel filij/ et tunc non euentus posterior/ sed quanti pluris fuit in peculio vel tempore mortis vel adite hereditatis: vel postea computatur i falcidia: vt hic. et. j. eod. l. si creditor. quia dominus idēq; heres sibi potuit et debuit⁷ soluere: sed in debitore non ita: quia nō statim cum habet pōt heres pecuniā extorquere. Accursius.

✝Sic in cō tractib⁹ tpis 2ct⁹ inspicit⁹ tur. Wal. in l. ij. col. pe. C. de resc. vendi. idem l. l. si. seruū. §. ad. l. aql.

b ¶Incrementū. q̄d est vsq; ad aditam hereditatem non post: vt. j. eo. l. si creditor. ⁊. ff. in prin. huius. l. sed in debitore etiā vltra vt hic. Vel dic etiā in peculio idē: vt hic apte dicit. Sed ꝑm vtrā. q̄s expositionē est ⁊tra. ff. de pecu. l. eo tpe. §. si creditor. vbi tpis mortis inspicit: ℌ dic vt. j. e. l. si creditor. Accursius.

i ¶Notat. i. approbat quod sequitur.
k ¶Seruus. heredis scripti.
l ¶Decē. i. xviij. ⁊ totidē alij. ff. de leg. j. l. si qs testamēto. Vel melius. i. xviij. ⁊. ff. alij. vt statim ptz: ibi. ⁊. que ⁊c. ff. de sol. l. vbi.
m ¶Decē. si tota decē augēt. sic ergo nil alij creditori soluēt q̄ō est ideo q̄ hic dōs habet potestatē ꝑdeducēdi. vt. ff. de pec. l. ꝑ si dānum. §. j. ⁊ facit. ff. eo. l. serui. Accursius.
n ¶Quarta. facit. ff. eo. l. sed si non seruus. §. vlti.
o ¶Eiusq; serui.
p ¶Ei. scz titio.
q ¶Proprietatem. plenā ante triēnium.
¶Stichum tibi. ¶Casus. Seius testator legauit tibi stichum et seruo tuo pamphilo legauit eundem. vel econtrario tibi decē legauit dictus testator ⁊ seruo tuo legauit stichum ⁊ commisit fidei eius serui tui pamphili libertatem dicti stichi ⁊ tot alia legata reliquit quibus dam alijs q̄ excessit dodrantem bonorum suorum. ⁊ sic habet locum lex falcidia. et decessit dictus testator: ⁊ postea tu agnouisti legatum tibi relictum ⁊ relictum seruo tuo. modo queritur qualiter debeat detrahi falcidia de dicto stichо ⁊ de decē: Et dicitur q̄ dominus pamphili legatarius debet redimere ab herede seij partē stichi predicti: scz quartam que de eodez stichо esset resecanda si libertas eius nō esset data. ⁊ hoc ꝓpter dictuq; legatum de decem tibi vel seruo tuo relictum. ⁊ ita si bene inspicias pro seruo ⁊ ꝓ decē detrahetur falci. de dictis decem ⁊ seruo stichо libertatem dabis sicut ⁊ si tibi legasset dictus testator dictum stichum ⁊ dicta decē. ⁊ nihil seruo tuo pāpbilo legasset: quo casu sine dubio redimere deberes ab herede quartam partē stichi. vt. ff. eo. l. si seruus. cum legibus sequētibus. Aluianus.
r ¶Eius. scz serui tui. vel etiam tue fidei.
s ¶Partē. quartā que de tua esset resecāda si libertas non esset ei data.

Azo. ꝛ hoc propter legatum. ꝛ. als falcidia non detrabetur. vt. ff. eo. l. si seruus. Accursius.

¶ Sepius euenit. ¶ Casus. Scius habẽs. c. aureos in bonis dedit titio inter viuos. xxv. aureos de eisdem. c. aureis. ꝛ eũdem titiũ instituit postea heredem ꝛ dodrãtem dictor. ꝛ. aureor. legauit quibusdã. i. lxv. aureos / ꝛ decessit. nũc q̃ritur an titi heres possit detrahere falci. de dictis legatis: Et dicit q̃ nõ: quia testator in vita sua putdit heredi in q̃rta bonorum dando et dictos. xxv. aureos. nam multotiẽs euenit nedum in isto casu ne emolumentum ei legis falcidie heres cõsequatur. et de hoc pono tibi statim vnum alium casum. Titius qui receperat a feia. c. in dotem in testamento suo legauit gaio dictam dotez vt gaius restitueret eam vroti. certe non debet heres detrahere gaio falcidiam de dicta dote. vel si detrabat tenetur eam falcidiam restituere mulieri actione de dote. ꝛ sane et in hoc casu et in plerisq; ita obseruat vt omissa persona interpositi fiat cui fuit in hoc casu interponitur gaius spectatur persona capientis. i. vroris que debet habere dotem. ꝛ hoc dicit cum. l. sequen. Uiuianus.

a ¶ Consequaf. vel pter qualitatem legati. vt. ff. pto. §. vel propter traditã a defuncto quartã: vt hic. Azo. Itẽ in aliis. vt no. C. eo. l. in testamẽto. Accursius.

b ¶ Uigintiquinq; ergo quartam.

c ¶ Decidisset. inter viuos. vt in fine subijcit. et hac mente ne vtaf falcidia. et ita repellitur exceptione vel replicatione. sic ergo quod capit non heredi tario iure imputatur in falcidia. vt ꝛ. j. e. l. quod aũt. in fi. si aũt in vltima voluntate instituẽdo nõ esset dubiũ: q; nõ bs locũ falcidia. Uiuianus.

d ¶ Nihil aliud. q; retinebit dicta. xxv. ꝛ facit. C. de leg. l. filia. ꝛ. j. si a pare. quis ma. fu. l. j. §. si parẽs. Sed arg. ẽra. C. de inoffi. testa. l. si quando. §. j. Solue vt ibi p̃m Bar. Accursius.

e ¶ Cum dotẽ. Dicendũ est. immo vt. ff. de do. preleg. l. ij. §. idẽ querit. Sol. non habet locum vt bi inspecto exitu: q; q̃s detrahit p falcidiã petitur per actionẽ de dote vt ibi dixi. sed incõmodo repetẽtia tionis habet locũ cum effectu: vt in contrario. in fi. §. ff. eo. l. j. §. si qs crediton. ꝛ facit. j. eo. l. si vsufructus. §. j.

f ¶ Interpositi. scz persona ꝛc. ad quod. ff. de leg. ij. l. ei qui. ꝛ de inoffi. testa. l. papinianus. §. eo autem. ꝛ. ff. tit. j. l. auia. §. titio. ꝛ. ff. si quis alio. prohi. l. j. §. sed si legatum. Accursius.

¶ Legis falcidie. Casus huius. l. est clarus ꝛ eã intellige vt. ff. eo. l. falcidia si interuenerit. ꝛ. l. q̃s de bonis. §. nõ idcirco. ꝛ. §. fructꝰ.

g ¶ Longum tẽpus. facit. ff. eo. l. ler falcidia. ꝛ. l. q̃s de bonis. §. nõ idcirco. ꝛ. §. fructus. Accursius.

¶ Beneficio. ¶ Casus. Si heres cãcellauerit testamẽtum / ꝛ ita fecit q̃ peruẽit fideicõmissum ab eo relictũ: videtur indignus beneficio legis falcidie. nã ꝛ totã bẽditatẽ amittit. vt ꝛ. ff. c. de bis q̃ in test. delẽ. l. j. §. si vero alius. Itẽ ꝛ indign? videtur beneficio eiusdẽ. l. q; accõmodauit fidẽ testatori de restituẽda hereditate non capaci: immo eã quartam habet fiscus. Uiuianus.

h ¶ Egerit. cãcellãdo testamentũ. ad quod. ff. de bis qui. vt indig. l. rescriptũ. ꝛ. j. eo. l. hereditatũ. in fi. ꝛ. ff. de bis q̃ in testa. delẽ. l. j. §. si vero alius. ꝛ. ff. si quis ali. te. pto. l. ij. Accursius.

i ¶ Retinere. cũ effectu q; fiscus habet: vt hic. ꝛ. j. de iure fisci. l. cũ tacitũ.

¶ Quarta in herede testatore viuo collata facit cessare falcidiam. Bar.

¶ Sepius euenit ne emolumentum eius legis heres consequatur. nam si centum aureoꝝ dñs vigintiquinq; alicui dedisset: et eum institueret heredem et dodrantẽ legauerit: nihil aliud sub occasione legis falcidie interueniret potest: quia viuus videtur heredi futuro prouidere.

¶ Nõ debet inspici psona primi legatarij: sed fideicõmissarij in quẽ vltimate dz legatum residere. b. d. Bar. ꝛ Alex.

¶ Idem. Lex. lvij.

¶ Cum dotem maritus alicui legauerit vt vroti restituatur: nõ habere legem falcidiaz locum dicendum est: ꝛ sane in plerisq; ita obseruatur: vt omissa interpositi capientis persona spectetur.

¶ Potẽtie detrahẽdi falcidiaz nõ prescribitur longo tẽpore. b. d. Aler.

Modestinus. Lex. lviij.

¶ Legis falcidie beneficium heres etiam post longum tempus mortis testatoris implorare non prohibetur.

¶ Heres qui agit vt legatuꝝ intercidat priuatur falcidia: idem in eo qui ĩ se tacitã fidem assumpsit: de restituẽdo nõ capaci. hoc dicit Aleran.

Idem. Lex. lix.

¶ Beneficio legis falcidie indignus esse videtur: qui id egerit vt fideicõmiss. intercidat. preterea qui non capienti rogatus est restituere hereditatem senatusconsulto plautiano non conceditur quartam retinere: sed ea quarta quam non retinuit ad fiscum ptinet ex rescripto diui pij.

¶ Cum pater. ¶ Casus. Titius instituit sibi heredes filiam suã impuberem ꝛ seium: ꝛ quedam prelegata filie dedit: ꝛ postea ab impubere predicta multa legata reliquit quibusdam. ꝛ postea dictũ seium substituit eidem impuberi. ꝛ decessit dictus titius. et postea decessit dicta impubes in pupillari etate: ꝛ ita hereditas ad substitutuꝝ pertinet. et ipse debet soluere dicta legata ab impubere relicta. nũquid dicta prelegata filie debet computare in ratione legis falcidie: Et dicitur q̃ nõ. immo debet bic substitutus ea sibi habere precipua si cut nec ipsa impubes cõputaret. vt. ff. eo. l. quod autem. ¶ Legato petito. Cuꝝ multa a titio herede legata relicta essent ita q; habebat locum. l. falcidia. seius vnus de legatarijs per actionem in rem petijt legatum suum. et quia heres fuit contumax in soluendo ei legato delatum fuit legatario sacramẽtum in litem et iurauit vltra q̃ valeret legatum: nunquid heres ponet in ratiõe legis falcidie totum quicquid debet dare dicto legatario: vt sic maiorem alijs legatarijs detrahat falcidiã? Et dicitur q; non. sed id tantum quantum in veritate valuit dictum legatum super quo iuratum est. et ita debet heres sibi imputare dãnum qõ sua culpa passus est. sic etiaz imputat sibi dãnum qõ patitur propter suam negligentiam. nam si alienus fundus est tibi ab eo herede / ꝛ cum dominus fundi nollet eum vendere misi infinito precio sine nimis magno heres emit vltra q̃ valeret: et propter dictam emptionem effectum est vt habeat locus. l. falcidia: que als nõ haberet locum id superfluum in lege falcidia imputari non potest alijs legatarijs. nam poterat liberari idẽ heres prestãdo legatario verã estimationẽ dicti fundi. et hoc dicit cum. l. sequenti. Uiuianus.

¶ Prelegata relicta ipuberi nõ iputãt in falcidiã substituto ipuberis. b. d. Aler.

Labolenus. Lex. lx.

¶ Cum pater ipuberi filie heredem substituit: id quod ei legatorũ nomine a patre obuenit (cum hereditas ad substitutos pertinet) in computationez legis falcidie non venit.

¶ Quod heres plus soluit legatarijs in penã cõtumacie non nocet. Bar.

¶ Legato petito cuꝝ in litem iuratum est ratio legis falci. non ciꝰ summe in quam legatarius iurauit haberi debet: sed eius quanti reuera id fuit quod petituꝝ est. nã id quod pene causa accreuit in legem falci. non incidit.

¶ Si heres ꝑpter suã stultitiã plus soluit non nocet legatarijs. b. d. Bar.

Idem. Lex. lxi.

¶ Alienus fundus tibi legatus est: cum heres hunc emere / ni si infinito precio non posset: emit multo pluris q̃ quanti erat: quia emptione effectum est vt legatarij ad legem falci. reuocarentur. quero cum si fundus tanti quanti re vera emptꝰ effet: legata non fuerant exceptura ius legis falci. an hoc ipso heres institutus partem reuocandi a legatarijs ius habeat q̃ ex voluntate defuncti pluris emerit fundum q̃ quanti erat? Respondi q̃ amplius heres q̃ precium fundi legatario soluit id in lege falci. imputari nõ potest: quia negligentia eius nocere legatarijs nõ debet: vtpote cũ is confitendo verã estimationem prestare poterat.

k ¶ Quod. ff. scz impuberi. Accursius.

l ¶ Legatorum. i. prelegatorum in primis tabulis cum baberet coheredem et dic pertinet ex substitutione pupillari non venit in computationem: q; substitutus non computat sibi in quartã quod impuberi fuerit prelegatum: sed habet precipuũ sicut nec ipse impubes computaret. vt ff. eo. l. quod autem. Alij dicunt ei: scilz substituto et legatorum in secundas tabulis. et non venit in computationem scz falcidie: quia non valet: vtpote a se sibi relictum. vt. ff. de lega. j. l. legatum. §. j. sed totum cõputatur in quarta. vt. ff. eo. l. nõ est. sed prima placet: q; dicit ei a patre. Item quod dicit pertinet exponunt quidã ex vulgari. ꝛ sic non computat substitutus: quia non habet: sed habet impubes. vt. ff. de leg. j. l. qui filiabus. in fi. ꝛ. l. seq.

m ¶ Legato petito. per actionẽ in rem in qua iurat. vt. ff. de in lit. iur. l. in actione. si autem actione ex testamẽto / non iuratur. vt. ff. de in lit. iur. l. alias. nisi dicas quãdo res non extaret. vt. ff. in eo. titu. l. in actionib⁹. §. plane. ꝛ facit in illo eodem titu. l. j. ꝛ. j. de fideiusso. l. fi. et. ff. de lega. j. l. legatum. §. fundus. ꝛ. ff. eo. l. in falci. ꝛ. j. l. pri. ꝛ. l. in lege. §. fi. ꝛ ar. ff. de pcu. l. qui proprio. §. vt in ceteris. ibi: penã autẽ ꝛ c. et. j. de regu. iur. l. quod quis ex culpa. Accursius.

n ¶ Alienus. Cum si. als sit: sed meli? si. ꝛ dic quero cum legata ꝛ c. quod dicit quãti re vera: scz valeret iusto precio.

o ¶ Revera. scz valeret.

p ¶ Voluntate. que fuit in emẽdo vt tam carum emeret.

q ¶ Prestare. vt ꝛ. ff. de leg. iij. l. non dubium. §. fi. et facit. ff. eo. l. j. §. fi. et de leg. j.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

et de leg. j. l. si fideiussor. §. fi. ff. t. ff. l. pri. §. fi. ff. t. ff. mã. l. si fideiussor. Itẽ no, alterius. fic. ff. de nora. l. electio. §. fi. ff. t. ff. de trãfac. l. iij.

Ilege. ¶ Casus. Titius ⁊ seius ꝓmiserunt mihi decem insolidũ et ita sunt duo rei promittendi. decessit dictus titius instituto sibi herede dicto seio ⁊ multis ab eo legatis. nunc legatarij petunt ab eo legata: nunquid tota de decem mihi debita detrahet de hereditate tanꝯ es alienum: vt sic maioꝝ rem legatarijs detrahat falcidiam. an vero detrahet partem vel nihil? Et distinguitur. aut erant socij isti duo rei promittendi: aut non. ¶ Primo casu dividi inter eos debet obligatio de dictis decez mihi debitis vt reus ꝓmittendi heres tantum videatur minus habere in bonis suis quãtuz est medietas eius quod mihi debebãt: et illud non noceat vel ꝓsit legatarijs. Item tãtum minus videatur habere in bonis hereditarijs quãtuz est alia medietas debiti: ⁊ illud legatarijs noceat. Si autem non erant socij tunc in pendenti est/ de eius debeat detrahi bonis istud debitum totum tanꝯ es alienum: scilicet vtrum de bonis testatoris vt sic noceat legatarijs quãtum ad maiorem falcidiam eis detrahendam. an de bonis heredis: vt sic nõ ꝓsit nec noceat legatarijs. Et siquidem heres soluerit mihi totum hoc meum debitum tanꝯ debitum testatoris qui erat mihi cum eo reus debendi tunc totum dictũ debitum detrahetur de bonis testatoris: ⁊ sic nocebit legatarijs. si autem soluerit mihi tanꝯ debitum suum heredis/ tunc mihi nocebit legatarijs. ⁊ non mireris si taliter potest soluere heres predictus: scilicet vel tanꝯ suum debitum: vel tanꝯ hereditarium. nam ambe obligationes in eum insolidum concurrunt. vt argumẽ. ff. de actio. emp. non est nouum. in fi. et in predicto pendẽti cum non sciant socij/ credo ꝙ heres interim debeat soluere legata integra legatarijs et recipere ab eis cautionem de restituendo quod vltra acceperint ꝙ per legem falcidiaz eos accipere licuerat. argumẽ. ff. eodem. l. is cui fideicommissum. et idẽ per omnia distinguitur si ego debebam insolidum. ⁊. dicto titio ⁊ seio: ⁊ ita erant duo rei ꝓmittendi. ⁊ titius instituit seium heredem ⁊ multa legata ab eo reliquit. nam aut erant socij/ aut non. ¶ Primo casu dividi inter eos debet obligatio de dictis. ⁊. que ego eis insolidũ debebã ficut si quilibet eorum partem dicte pecunie a me debitore stipulatus esset: scilicet vt vnus reus ꝓmittendi: scilicet seius tituz heres habeat in bonis suis medietatem eius quod ego debebam eis: et illa non ꝓsit legatarijs. aliam autem medietatem habeat in bonis hereditarijs: et illa ꝓsit legatarijs quãtum ad falcidiam vt minor eis detrahatur. Si autem non erant socij dicti duo rei stipulandi tunc in pendenti est in cuius eorum bonis computari oporteat id quod ego insolidum ei debebam: vt si ego soluam heredi ꝓpter obligationem hereditariam computetur in bonis defuncti rei stipulandi: ⁊ sic ꝓsit legatarijs. Si autem solua heredi ꝓpter obligationem qua ei insolidum tenebar: tunc computetur in bonis heredis: ⁊ sic non ꝓsit vel noceat legatarijs. nam et hic vtraq; obligatio durat vno reo ꝓmittendi existente herede alteri. vt j. de fideiuſ. l. si reus. ⁊. l. generaliter. §. i. ¶ Corpora. Titius instituit sibi heredem seium ⁊ multa ab eo legata reliquit: ⁊ decessit. nunc heres vult trahere rationem falcidie cuz legatarijs. vnde omnia corpora que sunt in bonis defuncti debent estimari ad sciendum vtrum habeat locũ falcidia vel non. Certe ꝑm rei veritatem sunt estimãda: hoc est ꝑm ꝓsens pretium: non autẽ formali precio: siue a contrabẽtibus formato. i. a defuncto: ⁊ ab eo qui ei vendidit. forte eñ defunctus emi dicta corpora vltra ꝙ valerent. Aluianus.

a ¶ Fuerint. quoñ vnus alium sibi fecit heredem. Accursius.

b ¶ Oꝑtari. qñ sunt duo rei stipulãdi: vt fiat solutio ꝛ obligationẽ hereditariã tunc in bonis defuncti. sed si heredis tunc in bonis heredis: vtraq; eñ durat. vt. j. de fideiuſ. l. si reus. ⁊. l. generaliter. §. i.

c ¶ Et cuius bonis. cũ sint duo rei promittẽdi. ⁊ facit. j. de fideiuſ. l. vãnius. ⁊. ff. eo. l. statulib. ⁊ de lib. leg. l. iij. §. nunc.

d ¶ Formali. i. formato a contrahentibus quando defunctus emit vltra ꝙ valeret vel minus/ ⁊ ita non er preterita emptione. vt ⁊. j. de iure fiſ. l. iij. §. diui. Vel formali id est singulari: quod alis quandoq; inspicitur vel ratione sanguinis: vel vtilitatis. vt. j. eod. l. precia. vel quia fuit maior. vt. ff. de mino. l. si in emptione. vel ratione continuitatis. vt. ff. de lega. ij. l. si cui fundus. ⁊ facit. ff. eo. l. cum pater. §. j.

Precia. ¶ Casus. Hoc lex ꝺ cõtinuari cũ. l. seq. ⁊ hoc vult. Non debẽt res eriſtimari ex affectu vel vtilitate singulorũ/ sed cõiter. nec eñ heres qui filiũ suũ naturalẽ natum ex ancilla testatoris possidet tanꝯ rem hereditariam tanto iudicatur locupletior vt ꝓsit legatarijs ꝙ eundem suum filiũ plurimo precio ꝙ valeat redẽpturus fuiſſet si alius possideret eũ. nec ille heres qui filiũ alienum natum ex ancilla testatoris possidet tanꝯ rem hereditariam tãtum habere iudicatur vt ꝓſit legatarijs quãtum eũ põt vendere patri si pater vult ei dare pluſꝯ valeat cõmuniter: nec expectandum est donec vendat patri/ sed in ꝑsentia siue in presenti estimatur quasi homo siue seruꝰ hereditarius ⁊ nõ quasi filius alicuius: nec ille heres qui possidet seruũ qui cõmissit noxiã tantum habere iudicatur vt ꝓſit legatarijs ꝙ cum magis habet carum er eo qõ deliquit. sunt eñ quidã qui tenẽt magis caros seruos ex eo qõ sunt malefactores/ sed iudicãt tantum habere quãtum cõmuniter valet dictus seruus: nec enim fit aliquis seruus preciosior si committat delictã: nec ille heres qui possidet seruũ hereditariũ instituitum ab aliquo extraneo post mortẽ testatoris eiusdẽ heredis tãtum habere iudicatur vt ꝓsit legatarijs quã to plurisvendi potest dictus seruus ꝓpter hereditatem in qua est institutus ab extraneo. nã ⁊ si ipse heres cũ quo nũc tractatur de falcidia esset institutus ab aliquo extraneo nõ diceretur locupletior ante ꝙ adiret hereditatem extraneã: ergo absurdum esset eũdem heredem esse factum locupletiorem ante ꝙ seruus hereditarius ab extraneo institutus ad eat extranei hereditatem: cum multis casib⁹ accidere possit ne iussu eius heredis adeat idem seruus. Ad id quod dictum est precia rerũ cõmuniter estimari possumus adducere ⁊ aliud exemplum: scilicet vt creditor cuius debitor soluendo non tantum videatur habere de dicto debito circa rationem legis falcidie ꝙ exigere potest a debitore suo. ꝙuis autem diuerit communiter debere estimari precia rerum/ tamen loca et tempora afferunt aliquando varietatẽ in precio rerum. De locis pone tale exemplum: quia aliter estimatur oleum in roma: et aliter in hyſpania: qr carius est rome. De temporibus pone tale exemplum: quia contingit sterilitatibus eriſtentibus per magnum tempus nõ estimaꝛ tãtũ dm oleũ vel olei fructus quãti estimatur fecũdis siue vberrimis fructibus eriſtẽtibus cõtinuis. nam plus estimatur tpe cariſtie cõtinue ꝙ abũdantie cõtinue. ⁊ bene diri de cõtinua abũdantia ⁊ de cõtinua cariſtia per magnum tẽpus: qr hic quoqꝫ. i. in computatione. l. fal. redum in aliꝭ cauſis conſtituunt precia. nõ ex momẽtis tempoꝝ: puta ex preterita cariſtia: nec ex ea caritate siue cariſtia que raro accidit etiã ſi tempore ꝑsenti obtineat caritas. Aluianus.

e ¶ Utilitate. de affectu ⁊ vtilitate statim ponet exemplũ. ⁊ plenius not. ff. l. ptori. in fi. Accursius.

f ¶ Funguñ. i. cõmuni precio estimãtur res. quod ergo dicitur res tantum valet quãtum vendi potest: ſcs cõmuniter: vt hic. ⁊. ff. l. ptori. in fi. ⁊. ff. ad leg. aquil. ſi seruum. Vel dic cõmuniter funguntur ſcs precia: ꝙd est statuũtur. ⁊ cõmuniter exꝑne vt ꝓius. Vel tertio fungũtur cõmuniter. i. tale precũ imponit quod equiualeat rei vt cõmune ⁊ equale ſit habere rem vel precium.

g ¶ Qui filium naturalem. ſcil⁹ seruum suum: alias non possideret. et est exemplum de affectu.

h ¶ Sed nec. exẽplum de vtilitate.

i ¶ Quaſi. alis quo. i. quãto ſcs precio. alis qua ſcs estimatione.

k ¶ Homo. seruus aliquis non habito reſpectu ad patrem.

l ¶ Eadem causa. vt estimetur quãtum cõmuniter valet.

m ¶ Occuit. defuncto. cui? erat. per qõ videbaꝫ difficilius ꝙ vẽderet ne puniẽdi adimaꝫ facultas ⁊ de ſocijs inquirẽdi. Arg. ff. fam. her. l. pomponius. circa pñ. Vel dic nocuit extraneo in vita defuncti: ⁊ tunc nõ fit preciosior. i. fit deterior: ⁊ ſic ꝓt valet. Accursius.

n ¶ Seruum. hereditarium.

o ¶ Venire põt. quinſu emptoris adiret. vt infra. de here. inſti. §. ſi aũt.

p ¶ Ipſum. i. me. q. d. iſtud decere me inſtitutũ nõ eſſe locupleteꝫ ant⁹ ꝙ

¶ In duobus reis socijs debitũ vtriqꝫ pro parte videtur actiue ⁊ paſſiue: in nõ ſocijs eius videtur debitũ/ qui debitũ occupauerit. hoc dicit Bar.

Ulpianus. Lex. lxiij.

IMa lege falci. hoc eſſe seruandum iulianus ait: vt ſi duo rei promittendi fuerint[e]: vel duo rei ſtipulãdi: ſiquidem socij ſint in ea re diuidi inter eos debere obligationem: atq; ſi ſinguli partem pecunie ſtipulati eſſent vel promiſſent ꝙ ſi ſocietas inter eos nulla fuiſſet: in pendẽti eſſe in vtrius bonis cõputari[b] oporteat id qõ debebitur: vel ex cuius bonis[c] detrahi. ¶ Corpora ſi qua ſint in bonis defuncti ꝑm rei veritatem eſtimanda erunt hoc eſt ꝑm preſens precium: nec quicq; eorum formali[d] precio eſtimandum eſſe ſciendum eſt.

¶ Res debet eſtimari communi eſtimatione nõ ex affectione ſingulari. Item qui

† Nõ ex affectu ⁊ vtilitate ſingulorũ ſed cõiter funguntur: ⁊ qualr. ꝑbet ꝓius rerum vide glo. ⁊ ibba. in. c. cũ causa extra de teſti.

Res tãtũ valet quãtum cõiter vẽdi põt.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

adeam: qđ quidē verū est ꝛ si seruus hereditarius instituat me fieri locupletem: neutro ergo casu fuit locupletior. Nu. Alij legit interrogatiue vsq; illuc: certe ꝛc.q.d. nō est absurdum me non esse locupletiorem. Alij dicunt q̄ si ego instituar sum locupletior anteqū adeaꝫ: cum ꝛ ius deliberandi ꝛ adeundi transmitto. vt ꝛ. C. de iure delib. l. cum antiquioribus. si seruus me⁹ non. quos sensus littera non bene portat.

a Locupletiorē. quod quidem verū est anteqū adeam ꝛc.

b Anteq̄. p q̄uis ꝛc.

c Adeat. facias punctū loco copule. ꝛ repete ꝛ ne nobis acquiri certe et si adierit: puta si noster esse desinat: qđ multis modis pōt cōtingere: ꝛ hoc quoad falci. als 2tra. ff. ad. l. aquil. l. ide neratiꝰ. et. ff. de 2di. fur. l. iij. §. i. et. j. de fur. l. si qs vxor. §. pe. §. illa odio furis oc cisonis ꝛ raptoris.

d Habeat. creditor. ꝛ facit. j. eo. l. querebatur.

e Loca. primo ponit de loco. scđo de tpe. et facit ad locū. ff. de eo qđ certo loco. l. ideoq̄.

f Nec essi. de loco dicit. Accursius.

g Nec cōtinuis. exēplū de tempore.

h Secundis. i. vberrimis. s. existētibus. vnde dicit: hec nauis vadit ad secundam q̄nadit. j. aliter igit estimat tps carthagi + q̄ vbertatis in fec⁹ si parū. vt j. subijcit. Accursius.

+ Quo tpe quis cogit frumēti vēdere pcctio ētias paruo i fi tusto. bar. l. i. §. cura cernis in fe cūdo oppo. ff. de offi. pfec. vrb. idē in. l. ānona. j. de extraordi. crimi.

i Fructib⁹. vberrimis. fuit enim septem annis valde carum tempus/et septem sequētibus maxima vbertas.

k Cum hic. i. in computatione falci. vel hic. i. in estimādis fructibus.

l Caritate. i. etiā si tēpore psenti obtineat: qđ ea que pierūq; cōtingunt iura aptātur. vt. ff. de. l. digna. fe. cōsul. nā ad ea.

S J in testamento.

¶ Casus. Jta dixit testator in testō sicbo heres me⁹ dānatus esto dare lucio titio. r. ꝛ quā to quidē minus per. l. fal. capere poterit idē lucius titius tanto amplius ex dare dānatus esto. ꝛ decessit testator. certe sīc dum est sentētie testatoris: vt fcz non paciatur lucius titius fal. Ajuianus.

m Capere pōt. fcz heres. i. detrahere ab hoc titio.

n Esto. de legatis ceterorum.

o Standū est. immo non sīc dum. vt heres non habeat falci. vt. j. c. l. titia. contra. Sol. speciale hoc casu. vt ꝛ als. ff. eo. l. si debitor. hoc tñ nō nocet hereditati: qđ legatarij ꝛ fuī ꝛ hoc omnis fal. subeūt. vt. j. eo. l. qui quadringēta. §. si quid. Vel pōt dici q̄ hic nō dicit detrahi falci. sed dicit q̄ cum duo ꝛ dimidiū possunt detrahi de decē nomine fal. tm̄. i. duo et dimidium vi: deatur ei iterum legare. et sic erunt. xij. ꝛ dimidium ex quibus falci. detrahitur. ꝛ hoc modo statuy sentētie testatoris ꝛ falci. retinetur. predicta autē duo ꝛ dimidium detrahit heres de legatis ceteroꝝ rum vt diri. Accursius.

S Jfundus. ¶ Casus. Legaui tibi fundum valentem. l. sub cōditio ne si ꝛ oares heredi meo. l. certe valet legatum fundi. ꝛ potest heres meus detrahere falci. de fundo si habet locū fal. in hereditate mea: nō obstāte q̄ tu dedisti ei. l. causa implende cōditionis legati fundi. sed si legaui tibi. l. aureos sub conditione si ꝛ oares. l. aureos heredi meo nō valet hoc casu legatum. Ajuianus.

p Utile. in toto fundo. nā totus legatus videtur. vt. ff. eo. l. ad veteranū. §. j. ꝛ dic cōrraria plene: vt ibi no. ꝛ facit. ff. de leg. ij. l. ij cui fundus.

Q Jrca legem. ¶ Casus. Jnstituit mihi heredē titium ꝛ multa legata ab eo reliquit ꝛ pure: ꝛ in diem: ꝛ sub conditione. inter que legauit scio ꝛ. vsq; ad. x. annos: vel sub conditione si nauis ex asia venerit. ꝛ ea con ditio extitit post decēnium. certe non videtur huic scio legata. x. vt sic possit heres alijs legatarijs detrahere falci. eo. modo ac si dictus scius habuisset. x. sed tantum minus de. x. videtur legatum dicto scio q̄tum ad hoc q̄ heres fuit incrat⁹ medio tēpore vsq; ad diem vel conditio. ex dictis. x. existentē. Secū do dicit q̄ sīc legata non soluunt nisi deducto ere alieno/ita ꝛ donationis causa. Ajuianus.

q Extiterit. ꝛ sic medio tpe q̄nq; percepit heres de interusurio.

r Minus. x. fcz. v.

s Quātitatē. ꝛ fm hoc falci. detrahitur. vt. j. eo. l. qui quadringēta. §. fi. et. l. in quantitate. §. in diez. ꝛ facit. ff. eo. l. in lege falci. et not. instit. de act. §. plus.

t Superstit. vt. C. eo. l. successores.

v Jmmodicum. i. magnum. adeo q̄ non possūt solui donationes.

x Aliud. nisi qđ supest deducto ere alieno. et facit. C. de test. mili. l. in testamento.

Q Uotiēs. ¶ Casus. Jnstitui mihi heredē titiū etiam filio meo naturali qui nō poterat capere nisi duas vncias de iure. legaui tres vncias hereditatis mee: et multa alia alijs legata relinquit/ita q̄ habet locum l. fal. in hereditate mea. certe prius debet detrahi falci. de dictis tribus vncijs: ꝛ reliquū debetur filio si non sit vltra duas vncias. Ajuianus.

y Licet. vt naturali vltra vnciā vncia. vt. C. de natu. li. i. §.

z Nō excedat. fz si excedat ille excessus retinetur adhuc preter falci.

a Debeat. hec lex facit vt filius de restitutēdo reliquat⁹ possit detrahē duas quartas. qđ dic vt. C. eo. l. quāq̄. facit. ff. ti. j. l. sed ꝛ si. §. i.

Filij de re stituēdo reliquat⁹ duas q̄rtas de trahē pōt. Casum pone accur.

b Hereditatū. Testator instituto reliquit legata: inter q̄ legauit scio aliā rem: nūcheres cū fal. non habeat vult detrahere de ceteris legatis boc planū est. sed cū delegato alimentorū: qđ forte singulis annis valet. x. ꝛ poterat durare. x. annis vel etiā. xx. vel. l. annis prout viueret alimētarius: queritur fm qđ quātitatem detrahere posset? Et dicit vl pianus q̄ si alimētarius est a prima etate vsq; ad. xx. an. puta quia habet. xv. an. tunc estimatur quātum capit per. xxx. an. ꝛ sic estimant. ccc. tm̄ ergo de alijs detrahit ac si huic. ccc. fuissent legata dāda hic ad. xxx. an. scz per singulos an. vel si viuat plus/et dabitur plus. ꝛ ecōtra si minus detrahetur tantūdem. ꝛ de his detrahet per singulos annos. eodem modo ꝛ in sequētibus tporibus dicas. Sed an sit idē in vsufru. si dicit testator legauit scio vsumfru. fundi. sed vlpianus dicit idē/sed male: qđ solitum est aliter dici a sapientibus in vsufru. scz vt a prima etate vsq; ad xxx. an. estimetur quātum valet per. xxx. an. ꝛ fm eā estimationē quanta detrahetur de ceteris legatis.

c In alimētis. si queratur quātum nomine alimentorum sit relictum alicui: ꝛ quātum nomine falcidie detrahitur. vel ex eo vel ppter illud ex alijs. Ajuianus.

d A prima etate. que est vsq; ad. xij. vel. xiij. an. vt. C. de impu. et al. sub. l. pe. ꝛ de iur. delib. l. quidā. ꝛ dicitur impubes. secūda vsq; ad. xxv. et dicitur adolescētia. vt. ff. de leg. iij. l. nō aliter. in fi. exinde dicit tertia vsq; ad. lxx. ꝛ dicitur iuuētus. vt ea. l. nō aliter. in fi. abinde senex vel senium. vt. j. de iur. immu. l. maiores. sed quātum ad hāc cōputationē pti me etati hic adijcit vsq; ad. xx. an.

Etatēs bo minis q̄ tuor.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Triginta annorū computetur. presumitur q tantum viuere possit: et ita finiatur alimēta. vt. ff. de trāsac. l. cum hi. §. modus. in fi. Sed qd si min⁹ vel vltra viuat: Rñ. vel repetit a legatario quod habuit vltra vitā z ꝑficit alijs legatarijs. vel habitur legatario, put vixit vltra sicut dico in vsufructu reipublice relicto. ſ. ibi: sic denicq.

b ¶ Viginti octo. scilicet quātitas alimētorū computatur et eius quātitatis falcidia ꝑstet semp repete. Accursius.

c ¶ Quot eius etati. vt si habet. xlij. annos. presumitur viuere. xviij. vno minus. Accursius.

d ¶ Remisso. i. detracto. Ita.

e ¶ Etatis sit. ſ. in antea.

f ¶ Ulpianus ait. et male. et ideo statim corrigit solitum est ꝛc. Et sic not. q aliud est in vsufructu ꝙ in alimentis. vt. ff. dicitum est. z fauore alimentarū hoc dictum est. nam qi fructuari⁹ ſm hāc cōputationem estimat diutius viuere ꝙ alimentarius: ideo maiorem noie falci. patif detractionez. sic z vsufructus morte et capi. di. tollitur. alimēta morte tm. vt. ff. de capi. di. l. legatum. Ita. Sed an ꝓ oīb⁹ annis debunt statim alimēta: Rñ. esti mabuntur ꝙtum valerēt per tātū tps dāda ꝓ singulos annos. z id soluitur. vt. ff. eo. l. cum titio. et ſm hoc ſibi z alijs defalcatur. vel aliter vt ibi nota. Jtē nō obstat predictis. ff. eo. l. in lege fal. qr ibi in simplici cōditionali. vel soluet ibi. Jtē nec ob. ff. e. l. ſi heres. §. fi. qr ibi speciale. Jtē no. in alimentis ꝑsumi citius mori senē + ꝙ iuuenē. sic. ff. de fideicom. lib. I. is cui.

+ Adde qđ dicat senex glo. ord. in l. ij. inver. ſe nium. C. de bis qui nō ipſe. ſtipen. lib. x. in l. j. C quieta. eo. titu.

Sed ar. ff. de inoffi. test. l. nā z ſi. Additio. Vic ſm Bar. q ibi plus viuit senex ꝙ iuuenis: z euemit ꝓpter ordinem turbatum.

g ¶ Cōputationē. ſ. vsq; ad. xl. vel. lx. ſ; vsq; ad. xv. vt. ff. dictū est. Acc.

h ¶ Cōputatio. qz presumit in hoc tēpus capite minui cuitas. Ss nō ne durat. c. annis. vt. ff. de vsufru. l. an vsufructus. que est contra. Solu. hic nō dicit finiri hoc tēpore/sed estimari ꝙtum valet fructus. i. in tantum tps. sed si interim nō finiat vsufructus fiet iterū estimatio in alios xxx. z sic deinceps vsq; ad. c. vt in cōtrario. Jtē contra. C. de dona. l. si quis argentū. §. si autem donator. vbi in. xv. sed ibi donator qui donauit redditum nō habebat prędium. Additio. Sic aliter ſm Barto. q aliud in donatione: vt ibi. aliud in legato: vt hic. z ideo nō pōt dari nisi quia sic placuit. vt. l. non omnium. ff. de leg.

i ¶ Si quis ex heredibus. ¶ Casus. Jnstitui mihi tres heredes z multa legata quibusdā reliqui/ita ꝙ habet locū. l. falci. cū autē heredes volunt habere ita rationē quātum sit in bonis meis vt sic sciāt quātū debent detrahere nomine falcidie de legatis: vnus de eis heredibus dixit vnū equū hereditariū esse siue ꝓpriū. certe si conuincat hereditariū esse dicti equi/non detraheret si dictum equū subtrahisset: quo casu sine dubio nō detraheret falci. Aiuianus.

k ¶ Propriā. suam heredis nō defuncti: vt ita repellat legatarium a rei ven. potest tamen peti actione ex testamēto. vt. ff. de leg. ij. l. vnū ex familia. §. fi rem. Accursius.

l ¶ An hereditariā. i. de hereditate. z fa. ff. e. l. bfficio. i ꝑn. z. l. paulus. et. j. ad treb. l. paulus ſm ſi certa. z. ff. de bis qui. vt indig. l. rescriptum.

¶ Suffructu. ¶ Casus. Titius instituit mihi heredē cum essem debitor: quarūdam/z vsumfructū bonorum meorum reliqui seio. certe ex alienum quo teneor: predictis et deducendum ex omnibus rebus hereditarijs z in ceteris omnibus cōstituēdus est vsufructus seio. et est ratio quare in ceteris est constituendus: quia nulla res est que non cadat in vsumfructum legatum. z hoc post senatusc̄. cuius nomen nō habemus. in quo continebatur ꝙ omniū rerum quas in cuiuscūq; patrimonio esse constaret vsufruc. legari possit. vt. ff. de vsufruc. earum rerum que vsu cōsumuntur. l. j. in ꝑn. Aiuianus.

m ¶ In vsumfructū. i. quasi etiā/a vsu cōsumuntur. vt. ff. de vsufruc. earē. l. j. z. l. ſi. z facit. ff. de vsufruc. leg. i. l. ſi. j. ff. de vb. ſig. l. subſignatum. §. bona. z. ff. de iur. do. l. multer.

Alcidic. ¶ Casus. Jnstitui mihi heredē titium z primo z secundo legata reliqui pure. et tertio z quarto reliqui le gatum sub conditione. z decessi. certum est autem q si cristeret conditio legati relicti. tertio z quarto haberet locum falcidia. nūc autē non habet locū falcidia pēdente conditione dicti legati relicti tertio z quarto. vnde primus z secūdus quib⁹ legatus erat pure petunt a titio herede integra eorū legata: z titius soluit eis. verūtū fecit sibi per eos caueri q restituerent ei illud qđ apparuerit plus accepisse ꝙ per legem falcidiam licuerit accipere. apparuerit dico eo tēpore quo existet cōditio sub qua relictū fuit legatum tertio et quarto ꝑdictis. certe ista stipulatio sta tim cōmittitur heredi vt possit ex ea agere contra dictos primū et secundū postq̄ extitit conditio legati relicti sub cōditione tertio z quarto. sicq; habuit locum falci. z qđ dixi in stipulatione inter posita occasiōe legati cōditionalis idem est in ea que interponitur occasione debiti siue eris alieni hereditarij conditionalis. Aiuianus.

† Als ici pit: stipulatio. l. falcidie.

n ¶ Cōditio legati. quod relictū erat sub cōditione. Accursius.

o ¶ Debiti. eris alieni.

p ¶ Potest heres. ¶ Casus. Titius instituit sibi heredē seium z multa legata ab eo reliquit/ita ꝙ habeat locū falci. in hereditate: et decessit. nunc heres ꝑdictus vult vendere dictā hereditatē gaio. certe in ipsa venditione potest idem heres cauere legatarijs de soluendis eis legatis integris etiā falci. locuz habente. nam ꝙis vendat hereditatē nihilominus tenetur respondere legatarijs. vt. C. de here. ven. l. ij. nec videtur dictus heres cauere predicto modo in fraudē legis falcidie que vult detrahi quartā de legatis: qr ea lex falcidia est lata/causa heredis z in fraudem heredis: z heres bene potest diminuere ius suum predicto modo. Post veditam autē hereditatē nō posset forte heres tali modo cauere in preiudicium emptoris. Aiuianus.

q ¶ Potest heres. secus in testatore. vt. ff. eo. l. qđ de bonis. §. ſi.

r ¶ Protestentur. ab emptore vel sibi qui remanet obligatus. vt. C. de here. ven. l. ij. Accursius.

s ¶ Data. als data. z ita in libro domini mei.

t ¶ Diminuat. ſic. ff. de pac. l. pactū. z. C. locati. l. emptorem.

¶ Quantitas. ¶ Casus. Cum habetur ratio. l. falci. debet estimari quātitas patrimonij vt sciatur quātum debet detrahi de legatis nomine falcidie. z certe quātitas patrimonij estimatur non solū deducto ere alieno: sed etiā deducto eo quod impenditur per heredē cause ꝓclindar. z venditionum faciendaz ꝓpter soluendū eis alienum: puta quia debit ꝓsenete. ꝛr. solū. vt faceret eum vendere rem heredi tariam. Aiuianus.

u ¶ Venditionū. que fiunt ꝓ debitis explicādis. z facit. C. de iure delibe. l. ſi. §. in computatione.

v ¶ In quātitate. Vide bū casum per te ꝓpter nimiā plixitatem.

w ¶ Mortis tēpus. ſic. ff. e. l. in ratione. in ꝑn. z instit. e. §. ꝓe. quādoq; tamē tēpus adite hereditatis. vt. ff. eo. l. cum quo. z. j. eo. l. ſi credito. quādoq; etiam post vt ſtatim dicam.

x ¶ Si ante aditam. quādoq; prodest etiā post aditā: vt si fructus pue-

UNIVERSIDAD DE HUELVA

nerunt ex legato relicto sub cõditione ante conditionẽ. vt. ff. co. l. quod de bonis. ff. fructus. ff. ad trebel. l. mulier. ff. si heres. Idem cõtingit ff. co. l. in ratione. ff. ff. ff. co. l. ff. ff. id quod. Item ꝛ econtra. ff. co. l. in lege falcidia placuit. sed dic vt ibi. Additio Dic q̃ ibi in legato conditionali vbi per cautionem tm̃ fit explicatio: sed quando est debitum vel creditũ conditionale tũc potest vtroq; modo fieri. vt. ff. prox. ff. et ratio est quia placuit sic facere. ff. Bartolum.

a ¶ Decorum. nec est cõtra quod dicit. ff. co. l. qui quadringenta. ff. ff. licet Joã. eam intellexerit aliter: vt ibi dixi.

b ¶ Si ex. c. ex patrimonio quod est. c. legauit lxxv. ꝛ ante ꝛc.

c ¶ Solida. id est nõ deducta falci. vt et. ff. c. l. in ratione. ij. ff. diligẽter. ff. ff. de instit. l. habebat. in fi. nõ autẽ de suo/nisi bo die sin̄ fiat inuentariũ. vt in aut. de here. ꝛ fal. ff. si vo. co. l. j.

d ¶ Nõ adire. ff. ff. si qs omif. cau. testa. l. si quis omissa.

e ¶ Necesse. causa tua necessitas nõ precisa. ff. ff. in stitu. de exhe. libe. ff. ne ergo.

f ¶ Videatur. facit. ff. de mino. l. ij. ff. si quid. ꝛ. ff. co. l. quercebatur. ff. ff. ff. cum titio. ꝛ. ff. co. l. in lege falcidia non.

g ¶ Pure debeat. fcilz id quod valet species.

h ¶ Reddat. i. det. vt. ff. de verb. signi. l. verbum reddendi.

i ¶ Reddũtur. id est dantur.

k ¶ Intelligendũ est. statim cm̃ peti possunt pura legata. et hoc idem est in conditionalibus existente conditione eorum: ergo ff̃m hoc interim nõ purum legatum conditionale vel in diem excedere in eo quod nomine falcidie prestãdum est inquãtum excedit emolumentũ. vt. ff. c. l. qui quadringenta. ff. ff. ff

falci. si vo defecta siue nō adita pars fuerit exhausta legatis pinde in ea ponēda est ratio. l. fal. atq; si ad eum ipsum pertineret a quo defecta fuerit: fecit eam enim defectam ex eo q̄ eam non adiuit: quo casu si ad eum ipsum ptineret sine dubio ponenda esset in ea ratio. l. fal. vt dictum est. et hoc dicit cum. l. seq. Viuianus.

a Semis. id est pars tertij est exhausta.

b Relictus. Jd est remanet id est tres vncie. et sic suus semis non est exhaustus.

c Competit. vt instit. c. §. fina. t. ā. eo. l. in ratione. i. §. si filio. Sed contra. j. titu. j. l. i. §. marcellus. Sol. vt ibi.

d Quod si alterutro. Institutus esset. et sic in casu nostro scilicet supiorib. l. nō esset locus falcidie cum quarta haberet.

e Onerata. pars deficientis. Accur.

f Detrahat. vt. ā. eo. l. id autē. in fi. ergo a simili portio coheredis defecta ds facere vt legata ab eo relicta qui solus heres extitit in totum petantur ſm Joan.

g Exhausta. hoc idē fieri pupillari substitutione coheres pupilli pupilli oberes extiterit. nam q̄ relicta sunt a pupillo nō augētur. pter partē coheredis succedētis. vt. ā. eod. l. in ratione. i. §. q̄situm. §. relicta in institutione ab herede succedē te augētur: vt. j. eo. l. qui fundum. §. fina. t. ā. qui filium. si aūt ex vulgari substitutione q̄s fuit coheredis partē vēdicat: indistincte augētur legata siue pars defecta fuerit onerosa t augeť p non defectā. siue non defecta augetur per defectā vt sit omnium legatorum contributio: vt. j. e. l. qui fundum. §. qui filiū. j. respon. nisi testator ab vno relictā nominatim legata vt non ſpliceatur ab alio: vt pbatur. ā. e. l. i. §. interdum. in fi. t. ā. de leg. i. l. licet. Et no. q̄ licet legata relicta a pupillo instituto heredē nō augeātur pter partē succedētis pupillariter vt dixi: tamē augētur ea q̄ a substituto in pupillari substitutione sunt relicta: in hoc enim differt coheres ab extraneo: vt. ā. de vulga. substitu. l. coheredi. §. coheres. t. ā. eo. l. in ratione. §. fina. Azo.

h Defecta fuerit. in trebellianica quarta esse videtur: vt. C. ad trebel. l. non inſtam. in fi. Vel ibi non poterat retinere sicut nec institutā: q̄ fuerat coacta. t facit. ā. eo. l. j. §. fi coheredis. t. l. in ratiōe. §. pe. t. l. si pupillus. §. fina. Accur.

I Ad duplicibus. Casus. Filium meum titium impuberē institui mihi heredē t ab eo legata relīq: t ei meo filio feci aliuz heredē. i. substitui ei seium pupillariter. t ab eodē substituto legata quibusdā reliqui et decessi. t tractatur nūc de lege fal. circa heredi. meam. t circa boc pōt q̄ri de duobus. scil. de substantia patrimonij mei et de contributione legatorum substituto ab impubere: t ab eius herede siue a substituto ei⁹. in primo casu inspicitur id quod ego testator mortis tēpore in bonis habebam: vt ſm illam inspectionē videatur an sit locus legi fal. vel non: nec ad rē ptinet si postea acquisita sint bona dicto meo filio impuberi v el e contrario diminui de bonis meis: quia semp inspicietur illud quod erat in bonis tēpore mortis mee. Jn scdo casu scilz cum de contributione legatorum q̄ritur vno dicto meo filio impubere a quo impubere petunt legata illi legatarij quibus ab eo impubere legaui: contribuūtur in vnum tam ea legata q̄ in primis tabulis relicta sunt p me a dicto impubere: q̄ ea q̄ scdis tabulis sunt p me a dicto substituto ipuberis. scilz vt appareat q̄tum ad impuberē in patris tabulis relictum: t pcō sequēs sciatur vtrum nunc habeat in eis locum fal. vel non: t siquidē in eis habeat locum falcidia defalcētur. Si autem nō habeat locum in eis fal. soluantur integra legatarijs p impuberē t eius tutorē: t legatarij ea ueant de restituendo quicquid apparuerit eos accepisse vltra q̄ liceret eis accipe p. l. falci. apparuerit dico aduenīēte conditione tacita legatorum a dicto substituto relictorū. i. mortuo impubere in pupillari etate. ita enim talis vt dictum est dz fieri dicta contributio: scilz cum reliq legata ab herede filij mei: id est a dicto eius substituto: sicut fieret si ab impubere vel alio meo bēde reliquissem q̄dam legata pure: t reliquissem tionem legis falcidie computandam esse nō dubitatur: t ideo si titio et scio beredibus institutis semis bereditatis titij ab hauſt⁹ est: scio autem quadrans totozum bonorum relictus⁹ sit: competit⁶ titio beneficium legis falcidie.

I dem. Lex. lxxvij.

Quod si alterutro eorum deficiente alter beres solus extiterit: vtrum perinde ratio legis falcidie habenda sit ac si statim ab initio is solus beres institutus esset⁴: an singularum portionum separatim cause spectande sunt? et placet si eius pars legatis exhausta sit qui beres extiterit: adiuuari legatarios per deficientem partē: quia ea nō est legatis onerata⁸: quia et legata que apud beredem remanent efficiunt vt ceteris legatarijs aut nihil aut minus detrahatur⁹. si vo defecta pars fuerit exhausta⁸: perinde in ea ponendam rationem legis falcidie atq; si ad eum ipsum pertineret a quo defecta⁸ fuerit.

Augmentum vel diminutio bonoū ab eodem q̄dam legata sub alia conditione q̄ fuit conditio legatorum a dicto substituto relictorum. puta sub conditione si nauis ex asia venerit. bñ enim fuerunt data legata a dicto substituto sub tacita conditione. vt dixi. i. si mozeretur impubes l pupillari etate. quo casu: id est si a meo bede reliquissem legata pure t sub conditione. sine dubio deberet interponi dicta cautio per legatarios. non autē contrabuntur in vnuz dicta legata relicta ab impubere: t ab eius substituto vt ꝑ stetur p impuberē legata relicta a substituto vel vt p falcidiaz defalcētur dicta legata a substituto relicta et hoc vult dicere bec. l. vt mihi videtur. Viuianus.

i In duplicib⁹. boc est in quo est institutio z pupillaris substitutio q̄ videtur duo testameta: vt ā. de inof. test. l. papinianus. §. sed nec ipuberis. vel qō verius est vnū est testū duaz bēditatū. vt instit. de pupil. substi. §. igit. t. ā. de vulg. sub. l. patris t filij.

k De patrimonio. scilz propter ea alienuz soluēdum. imo ꝑpter legata q̄ nō soluunt⁹ nisi pz detracto ere alieno et bonis q̄ beres habuit tpe mortis testatoris. si vo ad legata non habetur respect⁹: sed ad eos alienū tantum illud ex bonis vēcūq; soluit a filio herede existēte suo patri ſm Jo. §. ad primā positionē pōt induci. instit. de contingens penes pupillū non minuit nec auget legata relicta a pupillo vel a substituto: et omnium legatoz̄ fit contributio. b. d. Aleran.

I dem. Lex. lxxviij.

In duplicibus⁵ testamentis siue de patrimonio⁶ quera mus ea sola substantia spectatur quam pater cū mozeretur habuerit. nec ad rez pertinet si post mortē p⁹is filius vel acquisierit⁷ aliqd vel diminuerit. siue delegatis que ramus¹⁰ taz ea que in primis q̄ ea que in secūdis tabulis relicta sunt in vnum contribuuntur tanq̄ si z ea que filio herede reliquisset testatoz a suo filio bēde sub alia condītione legasset⁸.

Pupillariter substitutus grauat⁹ potest falcidiam retinere licet ali⁹ substitutus non sit grauatus. b. d. Bar.

I dem. Lex. lxxix.

Si is qui quadringenta in patrimonio habebat filio impubere herede instituto. cc. legauerit: eiq; titium z seium heredes substituerit et a titio. c. legauerit: videamus quid iuris sit si nondum solutis legatis pupillus

Auero an testatoz assignando bona pluri⁹ dicat testari vel cōdicillari. vide ad lōgum in. l. q̄tiens. per do. bal. j. colū. ver. q̄ro an testator. C. de testa. institu. z glo. ides in ff. dividit.

bere. qua. t dif. §. i. Accur.

l Acquisierit. sic. ā. eo. l. pr. §. fina. Accur.

m Queram⁹. habeat locū fal. vel non. t tūc ꝑs mortis inspicitur cōsiderata q̄titate bonoū q̄ erat tēpore mortis patris et considerātis legatis p⁹ni z pupillaris testamēti. non autē q̄ postea in vita pupilli fuit acta vel minuta tollit vel inducit fal. vt dic. t. ā. eod. l. in ratione. §. quod vulgo. t fa. j. l. priori. t quod no. ā. l. priori.

n Legasset. quo casu fit contributio: vt. ā. eo. l. in ratione. §. quesitum. in fin. §.

Si is qui quadringēta. Casus. Gaius habēs patrimoniū quadringentorū. t habens filiū impuberē instituit sibi heredē dictū suum filium: t ab eo q̄busdam ducēta legauit: t eidē suo filio substituit pupillariter tinum t seium. t a dicto titio substituto legauit quibusdaz aliis centū t decessit dictus gaius: t postea decessit pupillus in pupillari etate: nondum soluris legatis a se relictis. t ꝓpterea legata ab impubere relicta. i. dicta. cc. vterq; dz soluere. i. vterq; eorum. id est titius t seius substituti. vñ videdum est quid iuris sit circa. l. falci. in ꝑsonis dictorum duorum substitutorum. t certe solus heres siue substitut⁹ titius predictus vtetur lege falci. non autem dictus seius cum. cc. ex hereditate pupilli ad eum titium ptineant nomine legatorum. s. cētum debēt legatarijs ex ducentis q̄ pupillus debebat eisdē legatarijs. et. c. dz ipse titius: q̄ ipse titius dare iussus est. atq; deducta quarta per eundē titiū ex vtraq; quantitate. id est ex dictis duobus centum habebit idē titi⁹. l. in ꝑsona vero predicti. Seū qui erat vnus de substitutis t non erat gratuatus in secundis tabulis aliquid prestare. lex falcidia non interueniēt cū ad eum pertineant. cc. ex hereditate pupilli: t cum ex ducentis que a pupillo relicta sunt debeat idem seius nomine legatorum. c. t non plus: et sic habet medietatē sue partis nedum quartam. si autem pupill⁹ predictus anteq̄ decedat soluat a se relicta. id est integra. cc. debēt curare tutores eiusdem pupilli vt caueant legatarij de restituendo si quid appareat eos accepisse vltra q̄ eis liceret p. l. falci. accipere. appareat dico eo tempore quo dictus titius substitutus dz soluere. c. a se relicta in secundis tabulis. solet autem cum vendicabit sibi locum substitutio pupillaris. id est cum moriētur pupillus in pupillari etate cōmittetur hic ſtipulatio propter predictū titiū substitutū solum: quia vendicante sibi locum substitutione pupillari non inuenitur q̄ possit habere idem titius nisi quartam de. c. a se relictis non autem quartam totius sue partis heredi tatis que sua pars erat ducenta vt dictū est. sed propter pupilli predictus non committet hic ſtipulationis cui nec propter seium aliū substitutū: q̄ ipse habet medietatē sue partis vt dictū est. Viuia.

UNIVERSIDAD DE CANTABRIA

a ¶ Utriq; substituti. Accur.
b ¶ Solus. incipit respondere. Accur.
c ¶ Cum enim. probat quod dixit. Accur.
d ¶ Centum. sub. ꝛ.c. q̄ ipe ꝛc. ſ̄ certe ummo. cc. ab eo fuerūt relicta. Sed dic q̄ detrabitur quod vltra q̄titatē bonorum est: vt. ſ. eo. l. in quantitate. §. fina. ꝛ sic cū. cc. tm̄ habebat de bēditate pupilli: quod vltra grauat p nihilo. ſ̄ de hoc detrabitur fal. vt hic dicit.
e ¶ Ut caueant legatarij. ſ. reddere q̄to plus accipiunt q̄ eis liceat p fal. q̄ stipulatio ꝛ pupillo non cōmittat / tm̄ substitutio committit: vt ꝛ. ſ. e. l. is cui. ꝛ fa. ſ. e. l. reperif. ꝛ. ſ. ti. ſ. l. ſ. in prin. ꝛ. ſ. e. l. in rōne. §. q6 vulgo. ꝛ. ſ. ō pupil. cre. l. ſi pfamilias.
¶ Quedā legata. ¶ Casus. Legaui tibi fundum viam vel iter vel actum: nunquid er his legatis potest detrahi falcidia? ꝛ videt q̄ non: qr hec legata non recipiunt diuisionē. vnde tota ad legatariū ptinēt. verūtī heres pōt sibi hoc remedio succurrere. ſ. vt er is habeat fal. vt. ſ. faciat estimari in ste dicta legata diuisionē nō recipiētia: et denūciet legatario vel legatarijs vt inferat legatarī? eidez heredi quartam partem estimatiōis legati. ꝑpter fal. ꝛ si legatarius nō inferat vtatur heres aduersus eū legatariū legatuz petēte exceptionem doli mali ꝛ idem dico si heres iussus est facere opus aliquod municipibus bonoñ. puta balneum vel theatrum vel stadium. nam ꝛ tale legatum videtur indiuiduū: neqꝫ here res intelligitur fecisse aliq̄ō p̄dictoꝝ: ttū nisi ei dederit ꝓpriam formā. q̄ forma contigerit ex consummatione eiusdez opis ꝛ nomine omnium p̄dictorum legatariorū oēs ꝛ singuli heredes insolidū tenent. secus aūt est si legauit vsumfructum. nam cum diuisionē recipiat hī pōt de eo di recte falcidia detrahi: ꝛ nō recipit diuisionē vsufruct⁹. vt si duob⁹ fuerit legatus ptineant partes eius ad singulos eorum ipso iure. Quid si lega ui vroꝛi mee dotem suam quam mihi dederat: certe non poterit heres de ea detrahere fal. quia suam rem videt̄ mihi recipe. ſ. ꝛ si legaui vroꝛi mee quicquid eius causa emi ꝛ paraui exp̄ssus est nominatim in ipa lege fal. vt be quoqꝫ res empte ꝛ parate p me nomine vroris mee essent extra modum legis fal. ita q̄ de eis non posſit detrahi falcidia. hoc dicit cum. l. seq. Aiuia.
f ¶ Indiuiduū. ad hoc. ſ. de vbo. oblig. l. stipulationes nō diuiduntur. in prin. ꝛ. l. iiij. in fi. ſ. ō. de ſerui. l. vie.
g ¶ Stadium. expone vt insti. de rerum diui. §. vniuersitatis.
h ¶ Formam. sic. ſ. de no. ope. nun. l. stipulatio. §. op⁹. ꝛ. ſ. de vbo. signi. l. edificia. §. ꝑcisse. S3 arg. contra. ſ. ō. de auro ꝛ argē. leg. l. ꝛ si non sint. §. quid ergo. Accur.
i ¶ Tenētur. vt. ſ. fa. bercif. l. heredes. §. an ea.
k ¶ Denūciet. ꝛ sic soluit totū protestando de estimatione. ꝛ facit. ſ. e. l. i. §. si vsufructus. ꝛ. §. ſ. opis. ꝛ. ſ. eo. l. lineam. in fine ꝛ de leg. ij. l. cū filius. in prin. immo etiaꝫ quandoqꝫ diuiduū ꝓpter indiuiduū estimatur: vt. ſ. e. l. si mihi fundus. Addicio Doctores dicunt contrariū quia pōt opponere exceptionē doli. ſ̄ si esset verū quod dicit ista glo. cōsequitur iure actionis. ſm Bar. hic.
l ¶ Si vsufruct⁹. continuat supiori. ꝛ fa. ſ. eo. l. i. §. si vsufructus. ꝛ. ſ. de vsufru. l. v. Accursius.
m ¶ Falcidie est. hoc dic vt. ſ. eo. l. cū dotē. S3 arg. contra. ſ. de leg. j. l. si crediton. in fi. sed dic vt ibi.
n ¶ Parate essent. hoc expone vt. ſ. de le. ij. l. hoc legatum. ꝛ. l. seq.
o ¶ Exp̄ssum est. hoc iō qr in eis tenuit donatio vsqꝫ ad vires dotis ad sustētandum mulierē. tenuit dico ne possit reuocari vt nō possit peti: vt ſ. de dona. inter vi. ꝛ vro. l. er annuo. ꝛ. l. si id quod. §. fina. ꝛ. l. si stipulata. secus in alijs donatiōibus q̄ ipso iure nulle sunt: vt. C. eo. l. in donationibus. Accur.

Q Uerebatur. ¶ Casus Quāuis Blex videat difficilis tamē si bñ inspiciatur satis erit plana. ponatiſ ergo ita eius casum. Titius decesserit: et ob id ea legata vtriq; deberent: solus heres titius vtetur lege fal. cuz enim. cc. ex hereditate pupilli ad cuz pertinent cc. legatorum nomine debet: centum ex. cc. que pupillus debebat: ꝛ. c. que ipse dare iussus est. itaq; ex vtraq; quātitate quarta deducta habebit. l. in persona vero seiī lex falcidia non interuenit: cum ad cum ex hereditate pupilli. cc. pertineant: ꝛ debeat legatorum nomine. c. ex. cc. q̄ a pupillo relicta sunt. q; si pupillus soluat legata: debēt curare tutores pupilli vt caueant legatarij.
Legata indiuidua defalcantur ꝓtita parte estimationis. b. d. Bar.
¶ Quedā legata diuisionez non recipiūt: vt ecce legatum vie itineris actusve: ad nullu; enim ea res ꝓ parte potest pertinere. sed et si opus municipibus heres facere iussus est: indiuiduum videtur legatum. Neqꝫ eiñ aut vllū balneuz aut vllum theatrū aut stadiū fecisse intelligitur qui ei ꝓpriā formam que ex consummatione cōtigerit non dederit: quoū oim legatoruz nomine ꝛ si plures heredes sint: singuli insolidū tenētur.
¶ Nec ita q̄ legata que diuiduntur tem non recipiunt tota ad legatarium pertinent. sed potest heredi ꝫ remedio succurri: vt estimatione facta legati denunciet legatario vt partem estimatiōis inferat: si non inferat vtatur aduersus euz exceptione doli mali.

Idem. Lex. lxxx.

Si vsufructus legat⁹ est venit in computationez legis falcidie: nam diuisionem recipit adeo vt si duobus legatus fuerit ipso iure ad singulos partes pertineant. ¶ Dos legata extra rationez legis falcidie est scilicet quia suaz rem mulier recipere videtur: sed ꝛ de bis quoqꝫ rebus que mulieris causa empte parate essent: vt be quoqꝫ extra modum legis essent nominatim ipsa falcidia lege exp̄essum est.
Debitor sibijpsi in totum dicitur esse soluendo: sed quo ad alios estimatur solummodo quantum exigi potest ab eo et quantum residuum vendi potest. hoc dicit Alexander.

Q Ulpianus. Lex. lxxxi.

Uerebatur cum is qui solū de ꝛtum continet in dicta parte nommis in qua debitor nō est solūdo: si vō liberatio soli fit relicta debitori qui non est solūdo ipse sibi soluendo videtur: ꝛ quo ad se attinet diues est: ꝛ ita valet et legatum liberationis in totum. nā ꝛ si mortis causa accepto fer atur ei id quod ꝫ ita simpliciter libero te per acceptila. de eo quod mihi debes: cuz deberet. cccc. ponamus: ꝛ nihil facere posset quadrigēta videbitur cepisse ex dicta accepti. mortis causa facta. l̄z nihil facere possit. naꝫ si soli ei liberatio est relicta ꝓ dictam accepti. ita q̄ alicui alij non fuit aliquid relictum de eo quod ipse debitor debebat testatori videtur sensisse plenam liberationē: q̄uis nihil facere posſit de eo quod debebat. ꝛ ō si habeat locum lex fal. ꝫ heres cum liberare in. ccc. ꝓ accepti. ꝛ residua. c. debēt durare in obligatione: ꝛ si quid ceperit posse facere exiget ab eo heres vsqꝫ ad. c. tm̄. ꝛ idē erit dicēdum si dictus debitor quadringētorum de quo dictum est a vō si. ſ̄ cū debitori ꝛc. vsqꝫ huc. sit exp̄sse liberat⁹ per acceptil. de quadringentis que debebat ita dicēdo ille qui volebat euz liberare. libero te per acceptilationez de. cccc. que mihi debes. nam ꝛ in hoc casu quadrigēta videtur cepisse ex dicta acceptilatione mortis causa facta: l̄z nihil facere possit. et ideo si habeat locum lex falci. debet heres eum liberare in ccc. per acceptilationem et residua. c. debent durare in obligatione. et si quid ceperit posse facere exiget ab eo heres vsqꝫ ad. c. tm̄. vnde elegan ter ꝛ bñ dicitur acceptilationē aliquo de p̄dictis modis factam in pēdi ti esse vt siquidē tēpore mortis illius qui liberauit debitorē fuum predictum ꝑ acceptilationē causa mortis inueniātur in bonis dicti debitoris quadrigētorum integra quadrigēta valeat acceptilatio in. ccc. ꝛ centum habet heres nomine quadrigētis. si vō aliquid inueniatur in bonis testatoris quod suppleat heredi quadrātē. ꝛ. cccc. integra proficiet dicta acceptilatio debitori. Si autem iste idē debitor quadringentoruz qui liberatus est per accep. pōt facere cētus tm̄/ necesse habebit refunde re heredi ꝓ quadrante. ꝛ hoc ideo: quia sibi soluēdo est in quadrigētis licet non possit facere nisi centum. Cum igitur dictus debitor de quo ꝓxime dixi sibi soluēdo sit. i. esse ꝑsumatur q̄tum ad suum iudicium. l̄z in veritate non sit soluendo in aliquo vel in. c. tm̄ eueniet nō possim⁹ soluere q̄stionē propositas in prin. huius. l. q casus fuerit talis. Titius non habens in bonis nisi. cccc. que debebat ei gaius. fecit testamentum ꝛ instituit sibi heredem sempronium. et dicto suo debitori legauit liberationem. seio antez amico suo legauit. cccc. ꝛ postea decessit dictus titius testator. vnde quesitum fuit in prin. huius. l. ꝛtum qulibet legatarioꝝ predictorum habere debeat falcidia locum habente. sine dictis debitori quadringentorum est in totum soluēdo siue in parte puta in. c. sine in

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2016

siue in nibilo. ꝛ dicit q̄ si dictus debitor est soluēdo in dictis quadringē tis totis. heres d3 bēre de eis. c. p q̄rta sua siue falcidia. ꝛ ccc. debēt di uidi iter dictū debitorē ꝛ seium cui legata fuerūt quadringēta. ſ. vt gl̄ bet eo3 habeat. c. q̄nquaginta. Si v̄o debitor p̄dictus possit facere par tē de quadringentis: puta centū tñ heredi seruanda est quarta ex refe cto. i. ex eo q̄ a dicto de bitore fuari pōt. i. ex dictis. c. ꝛ tres partes de dictis. c. i. septuagitaginꝓ d3 bēre sei⁹ cui legata fūt quadringēta. iudex ergo faciet vt cētū q̄ fūtare p̄t debitor diuidanꝫ l quat tuor partes/ ꝛ tres partes de illis quattuor par tibus factis de centū p̄te dictis debēt bēre legata rij. i. seius legatarius cui fuerūt legata. ccc. bcres aūt d3 bēre quartaz partē de dictis cētum. i. rxv. Debitor aūt p̄dict⁹ qui soluēdo non est nisi in. c. d3 compensare secum cē tum quinquaginta de illis trecētis in quibus nō est soluendo. de residuis aūt. c. q̄nquaginta de dictis treccntis q̄ exigi nō possunt a dicto debitore d3 fieri v̄editio nominis: ꝛ illiꝰ quod accipietur ex venditione dicti nomi nis de. c. q̄nquaginta re presentatur heredi ꝛ dicto seio legatario q̄drin gētorum quasi solum in bonis fuerit: puta de dicto nomine de. c. q̄nqua ginta accepta fuerunt p venditionē. l. tñ. illa certe. l. tñ repsentanē bere di ꝛ seio legatario: ꝛ non cētum supflua. ſ. vt de illis quiquaginta habeat heres quartam. ꝛ dictus sei⁹ legatari⁹ tres partes. illa em̄. l. solaviditur esse in bonis et nō cētū supflua. Si aūt nibil pōt facere dictus debitor in cētum q̄inquaginta sicut et in casu supiori dictum est cum liberādus. de residuo aūt. i. de ducentis quiquaginta facieda est nomiuis venditio vt de eo quod ex v̄ditiōe redi getur habeat heres quartaz: ꝛ dictus seius legatarius quadringētoruz tres partes. ꝛ id quod redigetur ex dicta v̄ditione nominis repsentat dicto heredi ꝛ dicto legatario seio quasi solū in bonis fuerit vt dictū est in supiori. primo casu. ꝛ hoc vult dicere bec lex sicut mibi videt. Viuia.

¶ Querebatur. duos casus principaliter ponit ibi rūsa sint plura. ſ. quā do debitor liberatio: ꝛ idem debitū alij. Secundo quando sol debitori liberatio relinquitur. Accur.

a ¶ Refici. i. colligi vel baberi ex nomine bereditario, cuz nibil aliud sit in bereditate. Accur.

b ¶ Venditio. facit. ſ. c. l. in quantitate. §. magna.

c ¶ Debitori. soli: vt. ſ. patet.

d ¶ Dues est. ſic. ſ. c. l. nefennius. §. fi. ꝛ. l. §. ſi creditor. ꝛ. ſ. de lib. leg. l. ſi quis reum. §. huic. Sed argu. contra. ſ. de reli. ꝛ fum. fu. ſic pro rata. §. fina. Additio. Dic fm Bar. q̄ bic agitur de aliquo liberādo: ibi de aliquo exigendo.

e ¶ Si ei mortis. ſ. ti. legati. h donationis causa mortis.

f ¶ Sensisse. redit ad legata.

g ¶ Soli. quia secus si vtriq; reo debēdi liberatio est relicta. Also. ꝛ alter est soluendo ꝛ alter non: vt. ſ. c. l. colligitur.

h ¶ Ferri. als fieri. ꝛ ita in lib. dñi Accursij.

i ¶ Idēq; erit. redit ad donationē. ꝛ dic idē q̄ diri in legato.

k ¶ Et. debitori a testatore. ſ. nam in boc differt a legato quod ab berede datur: vt insti. de leg. §. j.

l ¶ In pendenti. ſic. ſ. de dona. inter vi. ꝛ vro. l. cū bic status. §. sinaūt. in nomine quadringenta in bonis habebat ipſi debitori liberatio nem: scio autem. cccc. legauerit: si debitor vel soluēdo non fit: vel cen tum facere possit quantuꝫ quiſq; habeat interuentu legis falcidie? Dicebam legem falcidiam ex eo quod refici⁸ ex hereditate potest quartam heredi tribuere: residuū vodrātem inter legatarios distribuere. quare cum nomē min⁹ soluendo est in hereditate eius quod exigi potest. p rata fit distributio/ residui venditi⁹ facieda est: vt id demuz in hereditate computetur quanti nomen distrahi pōt. Sed cum debitor⁸ liberatio relinqui tur: ipe sibi soluendo videtur: ꝛ q̄ ad se attinet diues est⁹: quippe si ei mortis⁹ causa accepto feratur id quod debet: quadringēta accepiſ se videbitur: licet nibil facere pos sit: sensisse⁹ enim liberationem ple nam videt: q̄uis nibil facere pos sit si soli⁹ ei liberatio relicta est. ꝛ iō falcidia interueniēte. ccc. accepto illi ferri⁹ debent residua centū du rabunt in obligatione. et siquidez facere posse ceperit: exigentur ab eo duntaxat vſq; ad centum idēq; erit⁹ dicendum et si mortis causa accepto ei⁹ quadringenta ferātur. Unde eleganter dicitur acceptilationem in pendenti⁹ fore: vt siquidem mortis tempore quadringē ta tota inueniantur⁹ / in tricentis valeat acceptilatio. Si vero pre terea⁹ aliquid / iueniat quod qua drantem suppleat heredi in quadringenta acceptilatio proficiet. Si debitor⁸ iste quadringentoruz dūtaxat centuz facere potest: quia sibi soluēdo est necesse habebit cētum refundere⁹. Cum igitur⁹ debitor⁹ sibi soluendo sit: euenet vt si heredē aliq̄ instituto ipſi debito ri liberatio: ꝛ aliꝰ quadringenta le gata sint: siquidez soluendo sit de bitor. cl. ex trecentis retineat: alia cl. legatario prestentur: heres cē tum habeat. sinuero centum tñ facere possit heredi ex refecto⁹ quarta seruanda est. si ſic et vt. c. que prestari possunt in quattuor partes diuidantur.

Tres partes⁹ ferant lega tariꝰ: heres vigintiqnq; habeat: debitor⁹ q̄ soluendo nō est secū cētum quinquaginta compenset⁹. de residuis. cl. que exigi nō possunt venditio fiet nominis: idq; q̄si solū in bonis⁹ fuerit repzesentetur⁹. Si nibil facere debitor⁹ potest/ eque in. cl. acceptо liberādus est: de residuo venditionē nois faciendam neratius ait: quod ꝛ nos p̄bamus.

¶ Si debitor⁹ peculiaris scribitur beres in imponēda ratiōe legis falcidie habetur ratio quanti plurimi fuit a tpe mortis testa toris vel adite bereditatis. b. d. Bar.

Ulpianus. Lex. lxxxvij.

Si creditor⁸ filij tui beredem te instituerit et legis falci die rationem ponas: peculij quātitas que adite bereditatis⁹ tempore fuisset in quadrātem tibi imputabitur.

¶ Si propter negligētias tutoris pupil lus non sensit damnum: sed sentire incipiet bat beres ei⁹: incipit beredi cōpetere actio tutele que nunq̄ competijt defuncto. b. d. Alexander.

Idem. Lex. lxxxviij.

Speritur casus quo beres dicti peculij filij tui q̄ fuit⁸ eo peculio eo tpe quo adinisti bereditatē di cti creditoris filij tui: videt em̄ esse de bonis dicti creditoris dictū pecu lium cum ipe haberet actionem contra te vt ei satisfaceret de credito suo in dicto peculio: ꝛ creditū erat. c. ꝛ peculiū. c. vt dictū est. ꝛ postea si quid deest tibi ad quadrantē dicti creditoris/ illud detrab⁹ t de legatis a dicto creditore relictis. Viuia.

y ¶ Adite bereditatis. immo mort⁹: vt. ſ. de pecu. l. eo tpe. §. ſi creditor. que est contra. Sol. ibi tpe mortis ꝛ adite bereditatis idē est: quia filiꝰ erat heres qui p̄otin⁹ mortuo testatore est heres: vt insti. de here. qua. ꝛ dif. §. fui. bic est extraneus heres fm bul. Vel fm Jo. ibi eadem qua. titas fuit tpe mortis vel aditionis. Vel tertio idē tēpus inspicit q̄ plus proficit legatarijs. i. quo plus est in peculio vel mortis vel aditiōis tpe: vt. ſ. eo. l. cum quo. Accur.

Speritur. ¶ Casus. Filium meū impuberē mibi heredē instituo ꝛ ei pupillariter substituo titium: ꝛ ita feci ei testamētū, ipe tñ pu bes quodāmodo ōi testator in illa pupillari substitutione quam ei feci. Jtē relig. a dicto ipubere multa legata q̄busdā. Jtē dedi ei tutorē fem pronium. Jtē ꝛ a dicto substituto multa legata reliqui aliis q̄busdaz ꝛ taliter legata reliqui ab impubere ꝛ ab ei⁹ substituto q̄ si omnia debeāt solui babet locum falcidia. si autē debeant solui legata tñ ab impubere relicta non habet locum sal. debēt autem solui omnia p substitutuz im pubere in pupillari etate decedente ꝛ sic substitutione locum habente: vt. ſ. eod. is cui. ꝛ postea decessi. postea venerunt legatarij predicti ꝛ pe tierunt legata a dicto tutore: ꝛ tutor soluit eis: ꝛ non fecit eos sibi tuto-

m ¶ Inueniantur. ꝛ nibil amplius.

n ¶ Preterea. scz vltra quadraginta.

o ¶ Refundere. occasione falcidie.

p ¶ Cum igitur. rediri vult ad primum casum legis.

q ¶ Debitor. ſ. insolidū.

r ¶ Ex refecto. i. ex eo q̄ pōt baberi ex nomie. q̄ statim aperit sic fiet ꝛc.

s Tres partes. nec caput libri. nec. l. nec §. est b. ꝛ est pars legis supiozis. ꝛ iō sic fuit refecta: q̄ p partes sic fuit liber inuētus. dic q̄ tres partes deductis. c. ſ. lxxv. ꝛ dic legata rij. i. legatarius. vt. ſ. p̄o fuit. et statim patet. Accursius.

t ¶ Cōpenset. ꝛ sic habet totum suū legatū ꝛ alius non: sed boc habere est quasi non habere nec est nociuum alij.

v ¶ In bonis. i. ex dicta venditione nominis.

x ¶ Repsentet. i. accipiatur ꝛ diuidatur inter heredē ꝛ inter dictum aliuz legatarium. ꝛ de bocmi bil debitur.

Si creditor⁸ filij tui. ¶ Casus. Tu riti⁹ habebaꝫ filiū babētez in peculio centū. bic tu⁹ filius cōtraxit cū seio ꝛ fa ctus est debitor in centū. vñ tu pater reneris dicto creditori ō dicto peculio filij tui. postea dict⁹ creditor instituit te heredez ꝛ multa legata reliquit a te quibusdam vltra do drantem bereditatis sue ita q̄ b3 locum falcidia. et postea decessit dictus seius creditor. ꝛ tu incōtinēti adiuisti bereditatē eius. modo veniūt legatarij eius ꝛ petunt a te le gata. ꝛ tuvis ponere cuz eis rationē. l. fal. ꝛ detrabere de legatis quadrantē. certe dicit q̄ p̄z⁹ debes tibi computare in dicto quadrantē q̄tātitatē

ri promittere de reddẽdo q̃tum postea apparuerit plus eis solutus, nomine legatorũ q̃ licuerit p eos legatarios capi p.l.falcidiam. postea locum habente ió qua vẽdicabat sibi locum substitutio pupillaris. modo q̃ritur an dictus impubes possit agere contra tutorẽ propter boc. ℣ ó q̃ non. q̃ vt dictum est eo viuẽte non h3 locum falcidia. ℣ ita cum non habeat damnum, ppter dictã omissionẽ tutoris nõ põt agere ℈ cuꝫ. mortuo aũt dicto ipubere in pupillari etate: sicq3 locũ habente substitutione ℣ ita substituto necessitatẽ habente soluere legata relicta ab ipubere ℣ a se sicq3 locũ falcidia habẽte agere poterit substitut⁹ qui eit bẽs impuberis cõtra dictuꝫ tutorẽ. ex eo q̃ dictus tutor omisit facere interpoñ dictã pmissionẽ cum soluit legata ℣ sic esset iste casus quo heres agere põt q̃uis testator non potuerit. Vinia.

¶ Reperitur casus. speialis. sic ℣. ℨ. de euic. l. si pinpudẽtiã. ℌ. non mirum. h3 regulariter ↄtra: vt. j. de re. iu. l. heredes.

a ¶ Testa. l. i. pdecessor.

b ¶ Stipulationem. bãc sez quanto.

c ¶ Licuerit. legatario. Azo.

d ¶ Non agit. cũ eo viuo fal. non habeat locũ alio quin ↄ ipe agit: vt. j. ti. i. L. i. ℌ. i. Sz nõne mortis tpe fal. detrahit? Rñ. sic regulariter. fed quandoq3 fallit vt q̃ conditionalis debiti ab hereditate extitit conditio: vt. ℨ. eo. l. in quantitate. ℌ. magis. ℣. ℌ. fed ℣ si legata.

agere potest: q̃uis testator⁹ agere non potuerit: veluti si tutor cuꝫ solueret legata non interposuerit stipulationeꝫ⁹ quanto plus q̃ per legem falcidiam capi licuerit⁹ solutũ fuerit reddi: pupillus eo quidem nomine tutele non agit⁹: sed heredi eius hoc quoq3 nomie tutor obligatus erit.

Idem. Lex.lxxxiij.

SI dos socero data est: et filius filius heres patri extitisset: dotem confestim in computationem hereditatis et falci. rationem in re alieno deducet: aliter enim videbitur vxorem indotatam habere: q̃ si filiꝰ extraneuꝫ coheredẽ habeat ipe quidem semper pro qua parte patri heres erit dotem in re alieno deducet: ℣ coheres eius: anteq̃ dos a filio percipiatur⁹.

¶ Prelegata non veniunt in fideicom. quando quis primo rogat secundo prelegat. Item qui quartam detrahit de voluntate defuncti quartam hereditatis sibi cõputat: als totã hereditariam partem. Hoc

agere potest: q̃uis testator⁹ agere non potuerit: veluti si tutor cuꝫ solueret legata non interposuerit stipulationeꝫ⁹ quanto plus q̃ per legem falcidiam capi licuerit⁹ solutũ fuerit reddi: pupillus eo quidem nomine tutele non agit⁹: sed heredi eius hoc quoq3 nomie tutor obligatus erit.

Idem. Lex.lxxxiij.

SI dos socero data est: et filius filius heres patri extitisset: dotem confestim in computationem hereditatis et falci. rationem in re alieno deducet: aliter enim videbitur vxorem indotatam habere: q̃ si filiꝰ extraneuꝫ coheredẽ habeat ipe quidem semper pro qua parte patri heres erit dotem in re alieno deducet: ℣ coheres eius: anteq̃ dos a filio percipiatur⁹.

¶ Prelegata non veniunt in fideicom. quando quis primo rogat secundo prelegat. Item qui quartam detrahit de voluntate defuncti quartam hereditatis sibi cõputat: als totã hereditariam partem. Hoc

pdia. sed etiã loco partis hereditatis quã nobis fuisti rogatus restituere. ita. ſ. vt non detrahas aliquam quartam de dicta tua hẽditatis parte. dicit dictus titius: in vno cõsentio vobis de his q̃ dicitis quia bñ volo integra mihi retinere pdia: sed in quartã mee partis hẽditatis quaꝫ partẽ debeo vobis restituere volo mihi imputare totam partem meam pdiorũ q̃ est q̃ttuor vncie eorundẽ pdiorũ. quã quidẽ meam partẽ pdiorũ habui iure hereditario fed soluꝫ modo duodecimam partẽ dictorũ pdiorum volo mihi imputare in dictam quartam. ℣ si mihi erit duodecima pars predioꝝ. i. vna vncia predioꝝ q̃tum capit dicta q̃rta mee partis hereditatis que quidẽ quarta est vna vncia totiꝰ hereditatis titie forte mee bene erit. si autem non capiat mihi dicta duodecima pars predioꝝ q̃tũ dicta quarta volo supplere mihi dictam quartã ex parte mea hereditatis quã vobis debeo restituere. nam non debeo esse deterioris ẽditionis in boc casu cũ fuerũt mihi predia prelegata q̃ esse fi cuidam q̃rto legata fuissent: quo quidem casu non retinerem nomine falci. nisi duodecimam predioꝝ. i. quartam mee partis predioꝝ. nam tres sumus coheredes ℣ glibet nostrũꝫ habet quattuor vncias in predq̃s iure hereditario: mõ queritur cuius dictum debeat obtinere: ℣ dicitur q̃ dictum titij: ℣ non dictum coheredum suarum. Sed quid si dicta titia testatrix non dixit vt titius retineret sibi quartam partẽ sue partis hereditatis cum dictam suam partem hereditatis restitueret coheredibus suis? dicitis: nũquid totus dictus triens pdiorum quẽ h3 dictus titius iure hereditario imputabit? quare tam trebellianicam quam vult retinere titius de dicta sua parte hereditatis cum eam restituit coheredibus suis? ℣ dicitur q̃ sic. ℣ ettranio quare. quia dictam quartam retinet dictus titius contra sniaꝫ dicte titie matrisſa. q̃uis iure pmittẽte retineat. vñ non est mirum si totus dodrãs pdiorum imputat in quarta pdicta ℣ non duodecima tñ pdiorũ vt in superiori casu quo dixit testatrix retẽta quarta ꝛc.

Idem. Lex.lxxxvi.

VI fundum solum in bonis

dicit Bartolus.

Idem. Lex.lxxxv.

TItia † testamento suo Titium fratrem suum ex parte tertia⁹ heredes instituit: fideiq3 eius commisit vt hereditatem retenta quarta parte⁸ secunde ℣ procule restitueret: eadẽ fratri quedã predia prelegauerat: quero an titius ea que prelegata sunt etiaꝫ p ea parte⁹ hereditatis quam rogatus est vt restitueret: an integra¹⁰ re tinere debeat: Respondi titium legata integra retinere debere⁸: sed in partem quartã imputari oportere duodecimam¹ partem predioꝝ / sed si non esset adiectum vt pars quarta deduceretur: totum triẽtem[m] predioꝝ legi falcidie[n] imputari oportere: quoniam contra sentẽtiam⁹ matrisſamilias lex falcidia inducerẽtur[o].

¶ Quod precij nomine capitur non videtur legati: sed iure hereditario capi. boc dicit Bartolus.

VI fundum solum in bonis habet quattuor vncias in predq̃s iure hereditario: mõ queritur cuius dictum debeat obtinere: ℣ dicitur q̃ dictum titij: ℣ non dictum coheredum suarum. Sed quid si dicta titia testatrix non dixit vt titius retineret sibi quartam partẽ sue partis hereditatis cum dictam suam partem hereditatis restitueret coheredibus suis? dicitis: nũquid totus dictus triens pdiorum quẽ h3 dictus titius iure hereditario imputabit? quare tam trebellianicam quam vult retinere titius de dicta sua parte hereditatis cum eam restituit coheredibus suis? ℣ dicitur q̃ sic. ℣ ettranio quare. quia dictam quartam retinet dictus titius contra sniaꝫ dicte titie matrisſa. q̃uis iure pmittẽte retineat. vñ non est mirum si totus dodrãs pdiorum imputat in quarta pdicta ℣ non duodecima tñ pdiorũ vt in superiori casu quo dixit testatrix retẽta quarta ꝛc.

¶ Tertia. i. quattuor vncijs. ℣ de residuo alios. als titius haberet totũ: vt. ℨ. de bere. instit. l. i. ℌ. si ex fundo.

g ¶ Quarta parte. ℌ. est duodecima totius.

h ¶ ℘ ea parte. ſ. pro tribus partibus sue institutionis.

i ¶ Integra. non dubitabatur quin quartam partẽ legatorum retinere posſit: h3 q̃rit vtrum integra posſit retinere pleg ata. Azo.

k ¶ Debere. boc ió quia in rogãdo habuit mẽtionẽ hereditatis. sec⁹ aũt si diriſſet portionẽ tuam non habita mẽtioue hereditatis: quia etiã tũc plegata restituerẽtur: vt. j. ad trebel. l. marcellus. ℌ. quidam. si modo plegauit añ ↄ postea rogauit. q̃ dic vt. C. de fideicom. l. cum virus. Sz opponitur etiam si habuit mẽtionẽ hereditatis: vt in nostro casu non retinet totam: h3 hereditaria cadit in fideicom. vt. j. ad trebel. l. in fideicom missarium. ℌ. fina. q̃ est contra. Sol. fatis cadit in fideicommissum si cõputat in quartam quod facit in totum quando contra voluntatem testatoris retinet quartam: vt hic subijcit.

l ¶ Duodecimam. i. quartam eius partis in qua institutus est: vt diximus in casu. C. fami. ber. l. filium.

m ¶ Trientẽ. id est quattuor vncias quas habet iure hereditario: vt. j. eo. l. in quarta. ſ. respon.

n ¶ Falcidie. i. quarta trebel. de ea enim loquitur ſm Jo. Accurſius.

o ¶ Contra sniam. quod est coipso q̃ mihi dixit inde testatrix: vt. C. c. l. ſ. Accurſius.

p ¶ Induceretur. i. quarta retineretur.

QUi fundum. ¶ Casus. Seius habẽs in bonis solummodo vnũ fundum valentẽ. c. instituit sibi heredem gaium ℣ damnauit eũ vt dictum fundum vẽderet titio. p. l. ℣ postea decessit. modo queritur numquid habeat locum. l. falci. in hereditate sua? ℣ dicitur q̃ non. quia non videtur legasse titio dictus testator nisi quinquaginta que valet plus dictus fundus q̃ iussus fuerit beres dicto titio vendere. et ita cum. l. que accepit heres a titio pro precio fundi remaneant apud eum. vnde quartam immo dimidiaꝫ hereditatis habet. Sed pone q̃ dictus seius

habebat in

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

babebat in bonis fundum cornelianum: ⁊ semptonianum: quoruꝫ quilibet valebat. c. ⁊ instituit me ⁊ titium heredes: ⁊ damnauit me vt, eidem titio coheredi meo fundum cornelianum. i. meam portionem fundi cornelliani vēderē pro. l. ⁊ ecōtrario titium damnauit vt mihi fundū sciānum. i. dimidiam quam in eo habebat idē titius vēderet pro. l. nunquid bēbit locū lex fal. Iter me ⁊ titiuꝫ: ⁊ dꝰ q̄ non. cum vteroq; nostrū sit habitus iure bēditario dimidiā partē vnius fundi. l. qua dimidia cuiuslibet nostrum est pars dimidia. i. ḡta bēditatis. q: fundi valebant. cc. vt dicētū est. i. glibet. c. cū ergo glibet nostrū habeat iure hereditario quartam hereditatis: vt dictū est. nō est mirus si nō habet locus lex fal. ⁊ bñ dicit q̄ quilibet nostrum est habiturus iure bereditario dimidiā vnius fundi. nā certe ego qui damnatus fui vēdere titio coheredi meo partem meam fundi cornelianī habebo iure hereditario dimidiaꝫ partē fundi sciani vendi ti mihi pro alia dimidia a dicto meo coherede. et partē mihi venditā eiusdem fundi habebo iure emptionis. Item titius coheres meꝰ qui dānat fuit vēdere mihi partem suā fundi sciani. i. dimidiam fundi sciani retinet iure bereditario dimidiā partē fundi cornelianiꝰ vēditi sibi a me pro alia dimidia: ⁊ dictam dimidiam quam ei vēdidi in eo dē fundo cornelano habebit iure emptionis. ⁊ sic ego inueniar habere totum fundum seianum. i. dimidiā eius iure bereditario: ⁊ aliā iure emptionis. ⁊ titius coheres meus inuenīt habere totū fundū cornelianū. i. dimidiam eius iure bereditario ⁊ aliam iure emptionis. Viuianus.

a Locum non habet. immo totus videt in legato. ⁊ sic falci. locum habet: vt ⁊. j. eo. l. in quarta. in fi. l. que est contra. Sol. subtiliter inter emptionem ⁊ condītionē distingue. vt in venditione dicas nō fundum vēditum esse relictum: ideoq; nec fundus venit in computatione: sed id solum quod minus iusto vendiderit. at in secūdo casu totum fundum vē dicat: als computat q: totus legatus est: nec eius qō pto cōditione dat fit computatio: quia non accipit iure bereditario. vel ei a quo accipit cō putat: ſꝫ non alij: vt. ſ. eo. l. neſcrnius. vel omnibus computat. cum id circo boc testator berediti pstari voluit: vt omnibus solida legata prestaret: vt. ſ. eo. l. quod autē. Jo. ⁊ fm boc concor. ſ. e. l. in ratione. §. vendere. ⁊. §. tametſi. ⁊. l. ſi fundus le. ⁊. l. ſi dignum.

b Centum. ſcꝫ singulos tanti precij.

c Quinquaginta. tñ valebat mea bereditaria: sua ergo dimidia iure bereditario remanet sibi in eodem fundo: vt. j. dicet.

d Unius. non aperit cuius. ſꝫ statim dicit.

e Bereditatis. ſcilꝫ partis sue. vel ita in qua pars dimidia bereditatis est: id est quarta. Accur.

f Sciani fundi. quem emit. Accur.

g Bereditario. als est bereditario. als est bereditariam. subaudi ⁊ aliā partem iure emptionis.

b Retinet. ⁊ aliam iure emptionis consequit.

Si quis bereden. §Casus. Jnstitui mihi beredem titium: ⁊ rogaui eum vt post mortem suam cētum restitueret seio ⁊ postea decessi. ⁊ postea dictus titius venit ad mortem ⁊ instituit sibi beredem dictum seium ⁊ multa legata q̄busdam reliquit: ⁊ postea decessit ide; titius. certe seius beres eius debet sibi anticipare dicta. c. que debebat ei titius tāq̄ es alienum bereditatis titij. ⁊ postea debet detrabere falci. de legatis et est ratio. quia si alius glibet extitisset beres titio dicta. c. ponerent i ere alieno. Uiuianus.

i Si quis. facit. C. eo. l. in imponēda. in prin. ⁊. l. irritum.

Si tu ex parte. §Casus. Seius instituit te Gaiū beredem ex parte q̄rta: id est in tribus vncijs bereditatis sue que appellatur quadrās. ⁊ pure fecit dictam institutionem: ⁊ Titium ex alia quarta parte similiter pure. ⁊ te Gaio legata reliquit quibusdam. et postea te Gaium ex parte dimidia beredem instituit sub condi. si nauis ex asia venerit. que dimidia dicitur semis. et ita fuisti institutus in quadrante pure. et in semisse sub condi. et ita debes habere nouem vncias bereditatis: ⁊ titius tres q̄ nouē vncie appellantur dodrans: ⁊ postea in bac tua scā institutione legata ⁊ libertates fuerunt pure quibusdam per dictum testatorem: ⁊ postea decessit dictus seius. modo q̄ritur an pendēte condi. dicte secunde institutionis libertates in ea scā institutione date ⁊ legata omnia pstari debeant legatarijs: id est tam legata relicta in prima institutione q̄ relicta in scā: ⁊ respō. q̄ sic. ⁊ ē ratio: quia siue dicta conditio extiterit te gaio berede existēte vtraq; suprā dicta valēt siue dicta q̄ditio defecerit tu gaius ⁊ titius heredes eritis p̄ virili portione. ſ. medietate illius medietatis sub condi. tibi relicte accedēte predicto titio. vnde siue existat dicta condi. siue deficiat: sēper existit casus quomodo possunt valere oīa predicta. Sed pone q̄ dicta condi. tue secunde institutionis extitit. ⁊ sic habes tu gaius quadrantem tibi pure a testatore datum. ⁊ etiam semissem sibi sub condi. datum. ⁊ ita habes dodrantem totius bereditatis. i. nouem vncias et titius coheres tuus habet tres. nunquid cum habeas dodrantem bereditatis cogeris pro ea parte legata prestare vt sic profit illis legatarijs quibus fuit legatum a te instituto pure in quarta hereditatis. profit dicoille semis in quo fuisti institutus sub condi. p̄dicta. profit adhuc dico quo ad fal. de legatis eorum detrabendam: ⁊ respon. q̄ sic. nam misceri debent due tue partes boc casu. i. quadrans qui pure est datus ⁊ semis tibi datus sub condi. Uiuianus.

k Fueritis. ſ. pure. Accur.

l Dimidia. q̄ superat: ⁊ sic in dodrante.

m Date fuerint. ſ. simpliciter non exprimēdo a puris institutiōib⁹ vel conditionalibus: nec q̄tum a quolibet berede.

n Pendente. scꝫ condītione scōe institutionis.

o Prestabuntur. de libertatibus plamum est: ſꝫ de legatis q̄ro quantū quilibet soluet: ⁊ Respon. aut spēs bereditaria est relicta: ⁊ tūc aget rei vēdicatione ad totam cōtra vtrūq; cum ambo heredes teneantur adūciēdo vt quilibet soluat quantum eum contetat soluere: ⁊ sic ad incertam partem contra quēlibet: vt. ſ. de rei vend. l. que de tota. §. ſi. ⁊ idē si agatur actione personali et testamento ad dictam speciem. si autem est quantitas tunc quilibet in eo quod est pure institutus conuenit/nec eo plus tenet aliquis: quia condītione existente vel deficiente possit recūperare ab alio: vt. j. de regu. iur. l. nemo. ideo plus dico institutum sub condītione posse conueniri in medietatem residui/cum etiam deficiente condītione medietatem residui est habiturus.

p Eritis. pro virili portiōe medietate conditionali vtriq; accedente: ⁊ sic similiter vtraq; valet.

q Duas partes. vt sic dodrās videat tibi relict⁹. ⁊ sa. ſ. de acquirē. bere. l. si tu. ſ. eo. l. in ratione. §. pe. in fi. illius. §.

Qui filium. §Casus. Seium filium impuberem instituit mihi beredez in ser vncijs bereditatis mee: ⁊ reliqui ab eo tot legata q̄ ceperūt tot tas dictas ser vncias. ⁊ titium instituit mihi beredem in alijs ser vncijs: ⁊ in nibilo eum legatis grauaui. ⁊ eundem titium substituit dicto meo filio vulgariter ⁊ pupillariter: id est vt si mibi beres nō erit dictus meus filius p̄dictus titius sit mibi beres. aut si mibi beres erit. ⁊ in pupillari etate decesserit dict⁹ titi⁹ sit mibi beres: ⁊ postea decessi. ⁊ postea dict⁹ titius extitit mibi beres ex sua institutione. ⁊ postea añq̄ dict⁹ meus filius esset mibi beres decessit. vñ titius extitit mibi beres ex substitutiōe vulgari. modo querif/vtrum dictus titius substitutus pstet solida legata q̄ reliqui a dicto meo impubere filio. an vero deducta quarta: ⁊ dicit q̄ solida pstare d⁹. Et est ratio. quia duo semisses in quibus filium meū ⁊ titium beredes instituit sunt confusi ⁊ coadunati in persona titij qui ex vulgari substitutione successit mibi in semisse quem dedi dicto meo filio. ⁊ faciunt dicti duo semisses confusi vt habeat ratio totius bereditatis circa. l. fal. vñ cum mibi soli in totum beres extiterit dictus titius solida pstare debet predicta legata quousq; habeat tantū tres vncias de tota mea bereditate. id est quartā bereditatis nec: vt infra. de pupil. sub. §.

UNIVERSIDAD DE HUE

quo casu. Si aūt dict⁹ titius adiuuisset p̄ sua parte nō grauata/et postea in pupillari etate decessiſſet: ⁊ ſi titi⁹ extitiſſet ei heres ex pupillari ſubſtitutione: nō p̄ſtabit titi⁹ ſubſtitut⁹ ampliora legata q̄ꝫ q̄bus legatis dictus me⁹ filⁱ⁹ obligat⁹ fuerat. qⁿ ꝫ casu dict⁹ titi⁹ nō obligat legatis ſuo noie ſ̄ꝫ noie dicti mei filij impuberis defuncti. q̄ qđē meus filⁱ⁹ nihil amplⁱ⁹ necesse habuit p̄ſtare legatarijs q̄b⁹ a se relicta ſunt legata q̄ꝫ dodrāte ſemiſſis. ⁊ quo ſemiſſe eū mihi inſtituꝛ. i. nō tenebit p̄ſtare dictis legatarijs niſi tres ptes ſemiſſis. ⁊ quartā dicti ſemiſſis ſibi poterit retinere p l.fal. in hoc ergo casu dict⁹ titi⁹ l ratiōe. l. fal. retinet ſibi integrā ſuā partē nō grauatā: et retinet tñ q̄rtā partem grauate quam dedi dicto meo filio: ⁊ ita retinet ſibi ſeptē vncias ⁊ q̄rtā partē aliarū duarū vn. ⁊ dat legatarijs p̄dictis tres vn. et tres ptes dictarū duarū vn. ⁊ hec vſq; ad. ℌ. q⁹ ſi eēnei ⁊c. vbi retinet cum dē casum. ſ. quando inſtituti mihi bēdes. p̄ equali parte dictū meū ſilium ⁊ dictum titū. ℌ pone econtrario. ſ. q⁹ ſemis di cti titi extranei tot⁹ fuit p me legatus ⁊ ſemis dicti mei filⁱ nō fuit in aliquo grauat⁹ ⁊ postea me mortuo extitit dict⁹ titi⁹ heres dicto meo filio ex ſubſtitutione ſiue vulgari ſiue pupillari. ⁊ querit nunquid ℌ casu augeantur legata q̄ reliqui a dicto titio? ⁊ rñ. q⁹ ſic. ℌ eñ casu accesſit pars nō grauata grauate. ⁊ p inde agēdū eſt ℌ casu circa legata ac ſi cuilibet coheredi non grauato ſubſtitutus fuiſſet dictus titius grauatus et eo bered omittente hereditatē ex aſſe heres extitiſſet idē titius: q⁹ ſemp ides titi⁹ ſubſtitut⁹ hoc heredet rationē. l. falcidie ex q̄titate bonoꝝ̄ q̄ ego teſtator reliqui. i. ſiue ſit ſubſtitutus pupillo non grauato: ⁊ ex ſubſtitutione ſiue vulgari ſiue pupillari ei heres extiterit vt dictum eſt in. ℌ. q⁹ ſi extranei. vſq; illuc: ⁊ perinde ⁊c. ſiue ſit ſubſtitutus cuilibet alij coheredi non grauato. ⁊ postea ex aſſe heres extitiſſet: vt in verſiculo: ⁊ peride ⁊c. ℌ vſq; ad verſiculum: pene eadē ⁊c. vbi dicit q⁹ pene ⁊ fine pene eadem dicēda ſunt. Si ergo inſtituiſſes mihi heredes duos meos filios impuberes. ſ. vnū q̄cūq; eoꝝ̄ in vno ſemiſſe: ⁊ vnius ſemiſſem grauaſſem legatis ⁊ alterius non: ⁊ eo ſdē ſ̄ipuberes inuicē ſubſtituiſſem: ⁊ postea in iure ſubſtitutionis ad alterum eoꝝ̄ heredit as mea redierit. ⁊ habēda ſit in bere ditate mea ratio le. fal. nam aut ille impubes cuius ſemis grauat⁹ eſt legatis ſuccеſſit alteri impuberi non grauato. ⁊ tunc augent legata a ſe relicta aut econuerſo. ⁊ tunc non: vt. ℌ. dictum eſt. Viuia.

a ¶ Legauerat. ⁊ per legata extranierat.
b ¶ Subſtituerat. vulgariter ⁊ pupillariter.
c ¶ Mortuo. añq̄ eſſet heres: vt. ſ. ſubiect.
d ¶ Ex ſubſtitutione. ſcz vulgari: vt. ſ. patet.
e ¶ Totius aſſis. fuit eñ heres ſoli teſtatoꝝ: ⁊ iō ſolida p̄ſtat legata etiā ſi non habeat niſi tres vncias de tota hereditate. Bzo.
f ¶ Solida. nō pōt eñ deducere falcidiā eius nomine qui nunq̄ fuit heres, ⁊ fa. ſ. ea. l. ℌ. fina. Sz ℌ. l. q⁹ ſi alterutro. in fi. nam bic fit contributio ibi non. ſed illa fm iſtam diſtinguit: q⁹ ſi fuit pupilli pars defecta diſtinguit an veniat ſubſtitutus ex vulgari ⁊ fit cōtributio an ex pupillari: ⁊ tunc non: vt. ſ. proxi. ſi ỹo ⁊c.
g ¶ Anteq̄ p̄ſi. ⁊ ita patet q⁹ fuit heres ex vulgari ſubſtitutione.
h ¶ Fuerit. ⁊ decesſit l pupillari etate. ⁊ ſic ſucceſſit pupillo ex ſubſtitutione pupillari ſubſtitutus.
i ¶ Quibus. ſcz legatis.
k ¶ Subſtitutione. vulgari vel pupillari.
l ¶ Cuilibet. etiam maiori.
m ¶ Reliquerit. alꝰ eſt reliquerat ponere dz: ⁊ tunc ſequit ver. eadem dicenda ſunt ⁊c. alꝰ eſt reliquit deducet pene eadem di. ⁊c. ⁊ erit ver. pene ⁊c. et eſt philoſophicum temperamentum: vt alꝰ forſan. ℌ. de arbi. l. ſi duo. Accurſius.
n ¶ Habēda ſit. Diſtinguiſ enim vtrum pars defecta fuerit grauata an pars q̄ non fuerit defecta. ⁊ idē diſtinguiſ in iure accreſcēdi: vt. ℌ. cod. l. q⁹ ſi alterutro. Bzo. ⁊ facit. ℌ. ⁊. l. in ratione. ſed dic vt pleneno. in. d. l. q⁹ ſi alterutro. Accurſius.

¶ Qui filios ſpuberes. q̄ Caſus ¶ Titi⁹ habēs duos filios ſpuberes inſtituit ſibi bēdē alterum eoꝝ̄ ⁊ alterū exheredauit: poſtea ſubſtituit iſtituto p̄dicto exheredati. ⁊ poſtea ſubſtituit meum p̄dicto ſpuberi exheredato. ⁊ poſtea multa legata ſua reliquit quibuſdā a p̄dicto meuio. ⁊ postea deceſſit dict⁹ titi⁹ teſtōr. ⁊ poſtea p̄dict⁹ ſpubes exheredat⁹ extitit hēs fratri ſuo p̄dicto q̄ fuerat inſtitut⁹. ⁊ poſtea deceſſit dict⁹ ſpubes exhēdat⁹: ⁊ ſic ei ſucceſſit ex ſubſtitutione dictus meu⁹. ⁊ veniunt mō legatarij q̄bus fuerūt relicta legata a meuio p̄dicto et petunt ab eo dicta legata: meuius aūt rñdet eis ⁊ dicit: libēter volo vobis ſoluere legata: ſ̄ꝫ tñ de bis volo de trabere fal. q⁹ poſt mortē titi teſtōis intrā ſunt diminuta bona eius p ſi lios ſuos impuberes q̄ hꝫ locū fal. dicunt ei lega tarij: nō debes nobis detrabere fal. q⁹ tpe mortis dicti teſtōis tm erat l bonis ſuis q̄ non habebat locuꝫ fal. mō q̄rit cui⁹ vel quoꝝ allegatio debeat obtinere. ⁊ rñ. q⁹ allegatio legatariorum. ⁊ eſt ratio q⁹ iudicio et virtꝰ volūtate dicti teſtatoris patris dictoꝝ impuberū peuenerūt ad dictū meuiū facultates eiuſdē teſtatoris p cām hereditariā. i. er ſubſtitutione ſiue ex ſubſtitutionib⁹ p̄dictis. Sed nōne eſt p̄dicti Sitii: q⁹ alꝰ ſi ſi exheredo filiū meū impuberēq̄ ſolū habeo ⁊ ei legatū relīquo: ⁊ ei meuiū pone l dicto legato ſubſtituo: ⁊ etiā in aliꝗ ſ. aliunde bꝫ dictus exhēdat⁹ ⁊ ab eodēs ſubſtitutoꝝ legata relinquo. ⁊ postea dictus meu⁹ ſuccedit ex ſubſtitutiōe dicto exheredato ſcz. q⁹ nō id magis dict⁹ meu⁹ ſubſtitutus obligaꝫ dictis legatis a ſe relictis q̄b⁹ bꝫ ex ſubſtitutione dictū legatū q̄b reliq dicto ſpuberi exhēdato. q̄b q̄dē bi. C. de le. cū q̄dā. Rñdeo nō eſt ſ. q⁹ in hoc caſu nō pueniꝫ ad eū meuiū ſubſtitutū hereditatis mee portio/ꝫ ſolūmō legatū q̄b relig ipſi exheredato filio meo: in noſtro aūt casu l p̄in. ℌ. poſito puenit ad meuiū ſubſtitutū nō ſolū portio hēditatis p̄ne. ſ. etiam totū iuſ hereditariū: ⁊ iō nō eſt mirū ſi ibi tenēt legatarijs ⁊ eo mō q̄ ibi dict⁹ eſt: id eſt habita rōne le. fal. I bis bonis q̄ p̄ mortis tpe reliḡt. Dicet aliqs pone retēto casu l p̄n. ℌ. poſito q⁹ filⁱ⁹ exheredat⁹ nō extitit heres fratri ſuo ex ſubſtitōne: ſ̄ aūctē legis. xij. ta. deſerto teſtō titij teſtatoris aut p interpoſitam pſonā: ⁊ postea idē ſpubes exheredat⁹ deceſſit. ⁊ ſic extitit ei heres ex ſubſtitōne dictus meu⁹: nūqd idē meu⁹ ſubſtitut⁹ eſtumād⁹ erit debere ſic legata a ſe relicta ſicut dictū eſt eū debere ex p̄n. huiꝰ. ℌ. i. habita rōne. l. falci. in bis bonis q̄ p̄ mortis tpe reliḡrit: ⁊ rñdet q⁹ minime illo mō vel etiā aliquo alio. nā nullo mō tenēt idē meu⁹ p̄ſtare legata a ſe relicta eo casu. nā q̄tū ītersit exheredat⁹ filⁱ⁹ ex ſubſtitutiōe fratri ſuo heres extitat an alio mō. ſaltē ex eo apparet q⁹ alꝰ ab eo exhēdato legare p̄ potuit. i. cū ex ſubſtōne bēs fratri ſuo inſtituto alꝰ non potuit ab eo legare p̄. i. cū nō eſt heres ex ſubſtōne. ſ̄ ex lege vel p interpoſitā pſonā: vt. ℌ. dictum eſt. ſi ergo nō pōt eo casu ab eo legare vt dictū eſt. ergo nec pōt ab eius ſubſtituto: nā eſt cōgruēs rationi ne teſtator habeat pl⁹ iuris circa perſonam ſubſtituti q̄ habuerat in eo cui eum ſubſtituit.

o ¶ Ab eo. meuio.
p ¶ Extitit. ex ſubſtitutione pupillari.
q ¶ Impubes. exheredatus.
r ¶ Ad eum. ſcz meuium.
s ¶ Ab eo. scz meuio.
t ¶ Mortis. ſic. ℌ. eo. l. in duplicibus.
v ¶ Vederit. z ei ſubſtituit in legato ⁊ alijs.
x ¶ Nihilomagis. i. non magis.
y ¶ Legatū. a ſe ſubſtituto relictū. vel dic legato. i. propter legatū filio relictum non tenetur ſubſtitutus pro relicto a ſe.
z ¶ Ad eum. ſ. exheredatum.

Legata

✝ Vebet el peri fal. per heredem a legatarijs / alꝰ nō debetur. Bar. et ſi bal. i prelecta. l. cū q̄s. C. de fur. ⁊ fac. tgñ. idē bal. l. i. ſi q̄s ad decli. ℌ. in ſolutis. C. me dep. ⁊ cle ri. ℣ vſq; col.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Legata minime debere.lege interrogatiue.ꝛ respon.minime: videbatur enim teneri eo quod hereditario iure puerit. Sed cõtra esset ordi.ꝛ hoc est speciale contra regulã.ff.de leg.iij.l.si fuerit.§.fi.ff.si quis posum relinquere ab hærede fic ab heredis hærede fm Azo. Vel fm alios refert dicam lego ab hærede heredis.ꝛ valet vt ibi:an a titio nominando aliquez q licet postea sit heres heredis non tenetur.argu.ff.de pac.l.si vnus.§. fina.

b ¶ Vel ex.l.falsem.

c ¶ Non potuit.i. cum ex substitutione patris heres patri extitit.

d ¶ Ne pl⁹.imo nõ tñ qꝛ exheredatuz cui legauit legato onerare potuit.ff a substituto legatũ relinquere non potuit relictũ tamen ab eo exheredato etiã a substituto prestandum puto:vt.C. de le.l. cũ qdã.ꝛ.ff.ô vulga substi.l.coheredi.§.cuz filie. Azo.ꝛ facit.ff.de leg.i.l. plane.ij.i.fi.in pin.ꝛ.ff. tit.i.l.si.

¶ Coheres. ¶ Cal⁹ Filium meũ impuberẽ mihi heredez institui in ser vncijs hereditatis mee ꝛ multa legata ab eo relictã.ita qꝛ exhaust? est semis: siue ser vncie in quib⁹cũ institui.nõ tamẽ ita fuit exhaustus legatis qn solutis cisdẽ legatis remaneret apud eum quarta semissis vel parũ minus vel aliqd de ea.ꝛ postea cidẽ meuio meo filio dedi cobedẽ titium in alio semisse:ꝛ tot ab eo titio leg ata reliqui ghusdam q totus suus semis fuit exhaustus.et postea eũdem titium substitui eidez meo filio vulgariter ꝛ pupillariter ꝛ in eadẽ substitutione reliq legata a dicto titio pone ꝛ postea decessi.ꝛ postea dictus titius adiuit heredi.pro sua parte ꝛ soluit legata p ea parte qua eum institui detracta cuilibet legatario falci.et postea dictus meus filꝰ decessit añ q adiret p suo semisse:ꝛ sic ex substitutione vulgari heres extitit cidẽ dictus titius.veniunt modo ad titium legatarij quib⁹ ipe soluerat legata detracta falci.ꝛ dicunt ei.tu habes semissez impuberis nõ exhaustum legatis in totũ.certe volumus q ex integro ponatur ratio le.fal.i tota bẽditate.ita vt ꝓtributis legatis q̃ a te ꝛ q̃ a pupillo data fuerunt pars quarta omnium bonoum apud te remaneant:et totus dodrans titius hereditatis ꝓficiat nobis ꝛ aliꝫ legatarijs.ꝛ ita I aliquo augebuntur legata nostra ꝓpter boc qꝛ semis impuberis qđ habes non est in totũ exhaustus:titius aũt nõ vult ꝓtribuere predicto modo. q̃ntur qđ iuris sit:ꝛ di qꝛ bñ ds fieri dicta contributio.nã ls pupillo heres extiterit dictus titius ex dicta vulgari substitutione tamẽ circa.l.fal. perinde debet ratio haberi ac si mibi patri in totũ directo heres extitisset.quo casu sine dubio contribuuntur omnia legata in ratiõe.l.fal.ꝛ ita in boc casu tali modo ꝛ non aliter augẽtur dicta legata data a dicto substituto vltra dodrãtẽ sue partis sicut augẽtur in isto alio casu.ff.cũ ex parte heres institutus ꝛ coheredi suo maiori substitutus deliberãte coheredẽ soluit legata a se relicta vltra dodrãtez sue partis detracta ex bis fal.deinde ex substitutione partẽ dicti coheredis sui acqrat.quo qdẽ casu sine dubio augẽtur dicta legata a substituto data:vt.ff.c.l.§.q filiuz. ibi:q fi extranei heredis ꝛc.Aliuia.

e ¶ Ratione.cum nil ei remanserat tot erant legata.

f ¶ Prestiterit.erat ergo grauata vltra dodrantem:ita qꝛ nihil remanebat ei.Accur.

g ¶ Exhaustus.non adeo vt semis coheredis:quia apud coheredez nil de quarta remanserat ꝛ ob id eam integraz de legatis a se relictis detraxerat:ꝛ iõ quia non sic erat grauata pars pupilli:legata relicta a coherede in aliquo augẽtur.ꝛ pro rata omnium legatorũ fit vna cõtributio. Etno.q dicit exhausta pars pupilli:licet aliquid remaneat.vel minus quarta vel quarta.fic.C.de inoffi.do.l.cum donationib⁹.fm Azo.Sz contra.ff.eo.l.in ratione.§.quesitum.sed dic vt.ff.eod.l.q fi alteruter. vel fm ff.quod dicit impubere mortuo:scilicet ante q̃ adeat bẽditatẽ. ꝛ quod dicit postea contributis legatis:sub.omnibus.ꝛ concor.ff.eo. §.qui filium.ꝛ.l.q fi alteruter.vel dic q mortuus est postq̃ adiuit hereditatem.ꝛ quod dicit cõtributis legatis:sub. his q̃ relicta sunt ab ipso in pupillaribus tabulis:id est in substitutione non his q̃ relicta erãt ab eo in principalibus tabulis.ꝛ boc est quod dicit.ff.eo.l.in ratione.§.q̃situm.fm Bug.

b ¶ Nec aliter augebuntur.scilicet per pupillarem bereditatem que non adeo erat grauata vt mea vt statim dixi.si enim nil de hereditate mea apud me vel pupillum remansisset qualiter mea legata p partẽ suaz vel econuerso dicerentur augeri.vel quando ficret contributio.

i ¶ Soluit.h ergo pupillarẽ substitutiones assimilat vulgari.Azo.ꝛ fa.

Qui quadringẽta. ¶ Casus Seius babẽs funduz valẽtem.c.aureos ꝛ habens in bonis quod valeat alios.ccc.et ita babẽs in bonis.cccc. fecit testamẽtũ:ꝛ istituit sibi heredẽ gaiuz.ꝛ quibusdã legauit.ccc. deinde fundũ predictum legauit tibi titio sub bac conditione.si legi fal.in testamento suo loc⁹non esset. ꝛ ita distribuit omnia sua bona per legata.et postea decessit dictus seius testator. modo queritur quid iuris sit.i.vtruz ualeat dictum legatum fundi vel non:ꝛ vtrum alia legata valeant vel non:ꝛ respond.de stricto iure q̃ ista questio nõ potest solui.ꝛ est ista questio illud qõ vocat apud dyalecticos tractat⁹.i. talis questio et qua semper cõcludituꝛ respondenti.vñ quicquid cõstituerimus verũ esse in hac questione falsum reperietur.Et de boc pono tibi exemplum.nam si dictum legatum fundi tibi datuz dicamus valere:locus erit legi falci.cum nibil in bereditate superfit valente dicto fundi ꝛ aliꝫ legatis.ꝛ ideo deficiente conditiõe appo sita in dicto legato fundi. non debebitur tibi dictum legatum fundi.in dicto autem legato fundi fuit apposita talis conditio per testatorẽ vt dictum est si legi falci.in testamento suolocus non esset ꝛc.rursus si legatum valiturum non sit.ideo quia predicta conditio deficiat non erittũc locus legi fal.quia.eo casu fundus legat⁹ remanet in bereditate qui fundus capit quartam bereditatis.porro si in predicto casu non sit loc⁹ legi falci.ergo extitit conditio appolita legato fundi si extitit conditio.ergo legatum fundi tibi titio debebitur.ꝛ ita vt dixi quãcunqꝫ partem capias in hac questione reperitur postea falsa.ꝛ ita non videtur de stricto iure posse solui predictam questionem.de equitate autem dicitur bic nõ valere dictum legatum fundi.presumitur enim testatorez voluisse vt ꝓpter tuum legatum fundi non minueretur legata ceterozuz quibus legauit.ccc.cum enim dixit testator vt habeas fundum si legi falcidie locus non erit presumitur velle q̃ si falci.baberet locum te babente fundi legatum dictum legatum non valeat.ꝛ ita presumitur voluisse testatorẽ vt ex legato fundi deducetur falci.ꝛ ꝓ ipso legato fundi ꝛ ꝓ o omnib⁹ aliꝫ legatis extracta fal.ergo predicto modo ex dicto legato fundi nibil remanet in eodem fundo.ꝛ ideo vt dictum est non valet de equitate dictum fundi legatum.ꝛ boc vsq̃ illuc:quidergo dicemus ꝛc. vbi ponit talem casum.¶ Pone q̃ predictus seius babẽs in bonis.cccc. legauit q̃busdam ducenta.ꝛ tibi titio legauit alia ducẽta sub predicta cõditione: scilicet si legi falci.locus nõ esset ꝛ ita presumitur voluisse ita demum valere tuum legatum si de eo tuo legato non detrahatur fal.ꝓ eodez tuo legato ducentorum ꝛ ꝓ aliꝫ ducentis legatis aliꝫ taliter q̃ dicta ducẽta aliꝫ legata non minuantur aliquo modo per falcidiam.modo queritur vtrum debeat sic in boc casu seruari sicut dixi presumi dictum testatorem voluisse:id est vt tu titius patiaris falci.tui legati:ꝛ falci.pte cedẽtium ducentorum aliꝫ legatorum:vt sic auferantur tibi centuꝫ ꝓ falci. omnium legatorum:ꝛ alia centum tibi remaneant.ꝛ respondetur q̃ de stricto iure non potest boc procedere.nam extitisse legati tui predicti cõditionem vt totum legatum tibi debeatur ꝛ iniquum ꝛ contra testatoris voluntatem est:quia ita demum voluit testator te habere ducenta si locus non esset legi falci.fed te babente.cc.habet locum lex falci.berede non babente quartam bereditatis.ergo contra voluntatẽ testatoris fuit vt habeas tota ducenta. Item ꝛ decessisse tui legati conditionem vt nibil tibi de eo debeatur. et iniquum ꝛ contra testatoris voluntatem est. quia te nibil babente beres baberet dimidiã bereditatis:id est illa ducenta que tibi relicta erant.ꝛ sic baberet vltra quartam quod testator videtur voluisse.imo videtur voluisse q̃ illud quod supereſt a quarta totius bereditatis detrahenda tantum de tuo legato tu babeas vt dictuz est.item et q̃ partem babeas de tuo legato ꝛ partez non.quod quidem vertitur bic in questione vt dictum est non cõgruit rationi.quia necesse est fm iura toti? tui legati conditionẽ predictã eidem legato appositã extitisse vl'defecisse:vt sic nõ existat ꝓpte ꝛ deficiat ꝓ alia parte legati.ꝓ

UNIVERSIDAD DE HUELVA

punctam ergo iuris siue de iure stricto non poterā habere totū legatum tuum: nec cadere vt nihil habeas: nec habere partem vt probatum est. Est igitur temperanda ista questio per exceptiones doli mali. scilicet vt te petēte ab herede totum tuum legatum. cc. ipse possit opponere tibi dictam exceptionē doli mali pro. c. q dicet se velle retinere ex dicto legato tuo pro fal. omniuz legatorum que. c. sunt dimidia tui legati et sunt quarta totius hēditatis. ⁊ sic conseqūris tñ. c. sicut vides voluisse testator: vt. ff. dixi. bñ tamē posset testator talia vba ponere i testamēto suo q̄ etiam per punctam rationis tui titius legatarius. cc. reliquit tibi sub dicta cōditione patieris fal. omnium legatorū. ⁊ ita non habebis nisi. c. ⁊ alij legatarij. cc. Itegra. puta si ita dicat semptonio ⁊ cornelio lego ducenta. et titio alia. cc. sub condi. si legi falci. locus non erit in testamēto meo. ⁊ si q̄d amplius legaui q̄ per. l. falci. licet legare / id ē vltra dodrantem hēditatis mee tunc q̄tum deduci oportet de legatis ad supplendum quadrantem hereditatis heres meus damnas esto dare sibiq̄ heredi ex eo legato ducentoz quod dicto titio dedi. Vinia.

a ¶ Locus non esset. et sic nihil heredi remaneret et si hoc legatum valeret.

b ¶ Quid iuris est. ⁊ id est an valeat legatū cōditionale.

c ¶ Qui. si habeas q dicetis tractatus qui ⁊c. si habeas q̄ plana est. ⁊ semp dicitur: id est nominatur. dicitur enim apud dyalecticos tractatus illa q̄stio de qua semper cōcluditur vel respondēti: ꝫ apud isidorum dicitur tractatus vniuꝰ rei multiplex exposito.

d ¶ Nāq. nunc exemplificat.

e ¶ Conditio deficiat. q locus sit legi falcidie.

f ¶ Legi. quia præfatur legatum non detracta fal. cum. c. habeat nomine fal. ꝫ si illi q̄ locus non est ergo extitit conditio: ergo legatum debetur: ⁊ hoc subjcit.

g ¶ Cum autem. nunc soluit.

h ¶ Appareat. p̄sumptiue.

i ¶ Ceterotum. quibus relicta sunt.

k ¶ Sub eadē conditione. s. i. si legi fal. in testamēto. locus non erit.

l ¶ Rationi non congruit. s. tricie: ⁊ quare non statim subjcit.

m ¶ Quoniam. pro quia.

n ¶ Ergo p exceptionē. id est de equitate.

o ¶ Tota ea res. in fōo ✠ casu nō in primo: vt ita repellak ✠ si petat vltra q̄ p̄standū sit detracta falcidia sui legati ⁊ ceterotum er suo legato: ꝫ sic nūquā in tutione testator. non valet. ⁊ in dubio ⁊ hic valet: ✠ Rñ. fupius p̄sumit ✠ testator ceterozuz legata nolle minui p fal. ⁊ p̄sumit postea voluisse: vt ex legato ꝙditionali p se ⁊ pro omnib⁹ legatis ceteris fiat detractio: quod q̄ ibi fieri non p̄t: ideficit legatū conditionale. hic aūt p̄sumit idē p omnia voluisse testator. quod q̄dēbi procedere p̄t. Nam ex legato conditionali bñ p̄t deduci quarta pro ipso legato ⁊ pro ceteris. et hec est ratio quare valet hic legatum.

p ¶ Cum quis. testator.

q ¶ Consequi. i. fieri. f. q̄ vnus legatarius patiat fal. sui legati ⁊ alterius: vt in nostro casu videtur voluisse.

r ¶ Oportet. vel non est hic punctū: ꝫ. j. dedi. vel melius sit hic. ⁊ q̄ subjcit ex eo ⁊c. determinet sequētia ⁊ non p̄cedētia. ⁊ ꝫ h̄ dico deduci opz. s. ex legatis ceterotum. ⁊ adde q̄ no. ff. eo. l. si in testamēto. q̄ videt cōtra.

Additio. Immo cōcordat q̄ hic ⁊ ibi grauant alij legatarij ex eo q̄ de alio non detrahit ex dispositione testōis: secus si legis bar. ☞. d. Aler.

¶ Qui ducēta in bonis. ¶ Casus. Seius habēs in bonis. cc. fecit testamētum: ⁊ instituit sibi heredē Gaium: ⁊ mihi pure. c. legauit ⁊ tibi Titio legauit alia. c. sub condi. si nauis ex asia venerit. ⁊ postea decessit idē testator. ⁊ postea Gaius adiuit hereditatē suam. ⁊ postea extitit dicta cōditio tui legati. intantum tamē est dilatus euentus dicte condicionis q̄ er dicto tuo legato pcepit heres nomine fructuū. xxv. q̄. xxv. ꝺ̄ idē heres computare sibi in quartam: vt. ff. c. quod de bonis. q̄. fructus. quarta autem hereditatis debebat esse. l. cum in hereditate essent ducenta vt dictum est. vnde cum heres iam haberet. xxv. debet habere a nobis legatarijs alia. xxv. Item ⁊ debet a nobis habere fructus quarte sue qui sunt ex quarta percepti a tempore mortis testatoris vsq̄ ad hoc tempus quo trahitur ratio legis falci. vt dicto. q̄. fructus. qui fructus quarte pone capiunt. v. ⁊ ita debet habere. xxx. heres. l. xxv. p residuo quarte. ⁊. v. pro fructibus quarte. modo queritur vtrū dicta. xxx. debeamus ego ⁊ tu conferre pro equali parte. i. ego. xv. ⁊ tu. xv. et dixerunt quidam q̄ sic. quia tantum fuit mihi legatum quantum tibi ⁊ non plus / nec minus: q̄ cuilibet nostrum fuerunt legata cētum. ipsi tamē ma le dicunt. quia licet eandē quantitatē accipiāmus nomine legati / tamē manifestum est aliquantulum vberius esse meum pure legatum q̄ tuum cōditionale. quare statuēdum est tantominus videri esse l tuo legato conditionali q̄ in meo puta quātum ex fructibus dicti tui legati heres recepit. recepit autem. xxxv. vt dictum est. ⁊ ita debet reputari tuum legatum esse. lxxv. ⁊ meum. c. habeo ergo ego in meo legato quattuor vicib⁹. xxv. ⁊ ita. c. tu autem non videris habere in tuo legato nisi tribus vicibus. xxv. ⁊ ita. lxxv. ⁊ ita videtur plus esse in meo legato q̄ in tuo quarta pars. ✠ m ergo istum modū debemus cōferre heredi dicta. xxx. que habere debet. ſ. vt de dictis. xxx. fiant septē partes. de quibus septē partibus ego debeo conferre heredi quattuor partes ⁊ tu tres de. xxvij. ergo de dictis. xxx. debeo ego conferre. xv. ⁊ tu. xij. restant duo que ponamus valere. xiij. certe de illis. xiij. ego. xvij. conferam. ⁊ tu. vj. ⁊ ita inuenit q̄ heres ꝫ. lv. ⁊ ✠ hāc positionē expone totam l fam ⁊ non mireris q̄ heres computat sib in quartam. xxv. q̄ recepit ex fructibus legati conditionalis. quia testator non dixit q̄ heres lucraretur fructus immo simpliciter dicta legata reliquit vt dictum est. Si autem diuisset q̄ heres lucraretur fructus legati conditionalis non computaret eos sibi in quarta. vt colligitur in dicto. q̄. fructus. ⁊ ideo debemus nos legatarij conferre ei integra. l. nomine quarte ⁊ fructus dictorum. l. qui pone capiunt. x. ⁊ tunc erit hic q̄stio an dicta. lx. debeamus ei conferre pro equali parte. i. ego. xxx. ⁊ tu. xxx. ⁊ quidam direxunt q̄ sic. ꝫ verius est q̄ non. imino debēt esse septem partes de dictis. lx. et de dictis septem partibus ego debeo conferre quattuor partes ⁊ tu tres. vnde si ponas q̄ quelibet pars dictarum septem partium valeat vnam libram ego debeo conferre. iiij. libras ⁊ tu tres. Visuianus.

s ¶ Ita tamē. i. in tñ dilatatus est conditionis euētus. vt ⁊c.

t ¶ Reciperet. i. peciperet heres institutus interim. i. pēdēte conditione.

v ¶ Habēda erit. ſm quosdam: ꝫ corrigitur: ✠ vt subjcit. Vzo.

x ¶ Vigintiquinq̄. ſc3 ego. xxv. tu. xxv. ✠ z sic equalr quod statim corrigitur ſm Vzonem.

y ¶ Medij. q̄ sunt. cc. ✠ q̄ ds habere heres.

z ¶ Efficiēt. v. in cuiusq̄ ✠ legatarij pſonā ſm Jo. vt dic. ✠ inter vtrūq̄ ſm alios. dic ergo q̄ prima opinio est ſm quosdam q̄ hēs q ds hēre. l. x. v. pro fructibus pro quolibet habeat ea equalr ab vtroq. ⁊ iteruz habeat amplius illa. xxv. q̄ lucratus est pēdēte conditione: q̄ fructus post mortē puenies non minuit falcidiam. ✠ vt. ff. eo. l. in quantitate. i. fri. ✠ ꝫ ſm hoc quod subjcit. xxx. sunt conferēda: scilz a quolibet ✠ computato fructu. Itē quod subjcit. quidam putant quinta dena: id est bis. x. et bis. v. hoc est. xxx. quilibet det. ꝫ in hoc corrigitur: quia non est equaliter ✠ quilibet nostrum grauatur: cum nō equaliter oneret. vt ſm Joā. prima opinio fuit q̄ illa. xxv. que habuit heres conditione pendēte accepisse ✠ videat a legatario conditionali nomine fal. ac si de burſa sua numeraſſet legatarius conditionalis: et suppleat ad vna. v. que desunt: id est fructū

✠ Et bene quo ad hoc q̄ ꝺ dicitur q̄ suppletio ꝺs fieri sili ter a legatario: in alio nō corrigit ſm Bar.

✠ Displiceret pau. ⁊ aler. qui ista de q̄bus in text. nō habebāt rale sensus.

✠ Est contrapta q̄ ds dicere q̄ sit quarta. cc. quas ꝺs habere heres p sua falcidia ꝺs aler.

✠ Displiceret aler.

✠ Ista placet ꝺ. bar. p. ange. ⁊ aler.

✠ Si mihi nauis falci. x an ex petitulegato ⁊ ex legati minus tur. vide ad longus per ea q̄ no. ll. fal. ⁊ sacro fan. eccle. et q̄s bart. ll. j. ff. eo.

✠ Ibi loquitur fructibus cresce tibus non legatis percipiā pic de legatis. bar. pau. et aler.

✠ Malo tecitat gl. opinionē primā positā tenere pau. ⁊ aler.

✠ Appto bal ꝙ Bar.

✠ Male recitat opinionē primā positā tenē aler.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

id est fructum quarte. et alter legatarius prestet. xxv. ℞ fructus quarte: id est.v.boc tamē corrigit ☞ statuitur vt illa .xxv. que lucratus est heres tanꝫ hereditaria computentꝫ in quartam ℞ vtriqꝫ legatario proficiant ad minuēdam fal. vſqꝫ in diem in qua fit computatio: vt.ff.eo.l.in quantitate.§.fi. illa forte ratione: quia legatum conditionale videtur esse mi nus altero puro etiam ab initio intantum in quantum lucratus est heres: boc est in bac questione in quarta sui parte.℞ ita purū legatū excedit cōditionale in lucro: scilicet in quarta: ergo et in onere prestationis ergo ꝙ de quarta restat debet excedere in quarta.restant autem. xxv.et fructus vtrorūqꝫ. xxv.i.r.ergo.xxxx.℞ boc diuidēt in.vij.partes ego quattuor℞ tu tres conferamus. ℞ ſm hoc quod dicit conferre debeamus: id est de beam.℞ quod dicit efficient.v. ſcilicet pro parte mea. Item quod ſubijcit.xxx.conferenda: non dico a quolibet. Quinadena.i.quindena a quolibet.℞ ſm hoc melius dices fructus ḡte esse.v. inter vtrūqꝫ.

a ¶ Quod minime ꝛc.ſci licet ꝙ ego ſolus conferā vſqꝫ equalꝫ conferam ꝙ propter predictas ineptias dicit Joan. bāc legē errare. Sz quid ſi nibil pcepit heres: Reſpō. nō imputatur ei: eſtimatur tamen meum legatū maius tuo inquantum renda quidam putant quina dena ab vtroqꝫ nostrum conferenda esse: quod minime verum est: licet enim eandem quantitatem acceperimus: manifestum tamen est aliquanto vberius esse meum legatum quare ſtatuēduz erit tantominus in tuo legato esse quantum ex fructibus eius heres acceperit ſm ꝙ in propoſita ſpecie cōputationez ita iniri oportet: vt ex ſeptem partibus ego quattuor: tu tres conferamus: quoniā quidem quarta pars ampli in meo ℈ in tuo legato est.

☞ Legatum alimētorum deſalcat falcidiam. boc dicit Bar.

Marcianus. Lex.lxxxviij.

DJui ſeuerus et antoninus reſcripſerunt pecuniam relictam ad alimenta puerorum ſigalcidie ſubiectam esse: et vt idoneis hominibus collocetur pecunia ad curam ſuam reuocaturum preſidem prouincie. † Dui ſeuerus et antoninus generaliter reſcripſerunt bononio mario mo vſuras preſtaturum eum qui lucrari potui ego legatarius conditione pendente. ℞ ideo mea preſtatio quam facio pro ſo. intantum ℈ excedere tuam. verum est tamē te capere.c.ꝛ me.c. Jtē nota aliud in fructibus conditione pendēte percepti: vt.ff.e.l.in quantitate. ℈ in alio commodo pecunie: vt bac.l. Jtē non pōt dici vt beclet dicit de quarta trebel. quia ℈ erant ſingularia relicta. ꝛ boc ſm Joan. tu dic ſm Bzo. ℞ ꝙ prima opinio est ꝙ.xxv.ꝛ eorum fructus daret qulibet legatarius puras ꝛ conditionalis: ꝛ.xxv. quę pcepit ℈ computat in fal. integrā: ꝛ ſic deſunt. xxx.q̄ quisqꝫ pro equali portione ſoluet: quod falsum est ℞ immo omne quod nomine fal. ℈ pte ſtari diuidi ſi in.vij. partes. quattuor purus ꝛ tres cōditionalis ſtat: qꝛ ſuum legatum a puro excedit in quarta vt dictum est: ℞ pterea quod lucratus est habebit ſic ℞ nō cōputet in fal. ſicut nec ceteros proūētus: vt ff.eo.l.in ratione.j.fri.ꝛ.l. in quantitate.j.fri.ꝛ ſm boc ℞ vna.v.tātum erant in fructibus. Accur.

b ¶ Quantitatē. pro parte cuiuſqꝫ.

c ¶ Tantominus. facit.ff.eo.l.in quantitate.§.in diem.

d ¶ Partibus. Joan. dicit ꝙ in duobus ℞ corrigit ſupiori ſnia. primo quia dixit ℞ legatarios equaliter conferre debere. ſcdo quia non debent cōferre niſi.xxx.ſz hoc vltimum falsum est: ℞ vt.ff.patet.

e ¶ Quarta pars. ſm Jo. diuide ꝙ cum.xxx. fuerint conferēda ſm eum. erbis ego.xvj.tu.xij. cōferes. ꝛ ſic remanēt duo q̄ valēt.xxiij. ℞ er quibus ego.xvij. ℞ ſtabo: tu.vj. ℞ ꝛ merito quia meum legatum tāto est maius ℈ tuum propter interusurium medij tēporis. ſz Bzo. ℞ dicit ꝙn quaginta ꝛ eius fructus conferri ꝑdicto modo. ꝛ quod bēs ꝙ ceperit in medio ſibi nō computari in fal. ꝛ facit. ff.eo.l. quod de bonis. §. fructꝰ. ff. j. ad treb. l. mulier. §. ſi heres. ff. e. l. circa legē.

f DJui ſeuerus. ¶ Caſus. Jnſtitui mibi bereḋ titiū ꝛ multa legata ab eo reliqui. iter q̄ reliqui. c. vt inde baberēt aliēta tres pueri q erant filij cuiuſdam mei amici. nunqd habēte locus leg. fal. detraberek quarta de dict. c ꝛ dicit ꝙ ſic. ꝛ tres partes dicte pecunie debēt colloca ri apud idoneos homines q eas bñ cuſtodiāt: ꝛ ex eius fructibus dent aliēta dictis pueris. Sz quid ſi dictus heres impluorat bñficium. l. fal. ad boc vt differret ſolutionē dictorum legatorum: certe eius tēporis ſtabit vſuras legatarijs. Ciuia.

g ¶ Eſſe. propter fauoꝛe videbak cōtra. vt ar. C. ad. l. fal. auf. ſimiliter.

h ¶ Hominibus. ad vſuras: vt inde alanf. ad quod. ff. de ali. le. l. iij. §. ſi. ſz bodie contra: vt no. C. de admini. tu. auf. nouiſſime.

i ¶ Jmploraut. fa. C. de vſur. l. j. ꝛ. ff. de leg. ij. l. ſi quis ſeruo.

Sheres. ¶ Caſus. Jnſtitui mibi bereḋ Gaium cum baberē in bonis. cccc. ꝛ rogaui eum per fideicom. vt reſtituret bereditatē. meam titio. acceptis. c. ab eodem titio ꝛ poſtea decessi. heres autē meus ꝑdictus recessit a volūtate mea volēdo accipe quartam trebellianicam in reſtitutione bēditatis: ꝛ volēdo accipe dicta. c. a titio fideicommissario: nunquid pōt boc facere? Et dicitur ☞ non immo altero ꝺz esse cōtentus. vſi accipiēdo quartam trebellianicam ꝺz cogi reſtituere titio fideicommiſſum bereditatis tres partes ei℈ quis non deḳ ei ab eodez titio illud quo accepto bēditatē reſtituere rogat? est qñ commodum leg. falci. i. dicte quarte trebellianice prestat eidē bēdi illud quod ei bēdi ego pateṙa. dari volui ꝑ dictū titiū. volui aūt dari. c. vt dictū est. ꝛ ḡta trebellianica est. c. cū baberē in bonis quasdringēta vt dixi. Ciuia.

k ¶ Accepta. a fideicommissario. Accur.

l ¶ Wiscedat. nō accipiēdo illud quod est dandū causa impiēde cōditiōis. Jtē alio vt subijcit quia vult quartam retinere.

m ¶ Eti non deḳ. qr non accepit ☩ dari tñ ꝺz etiaꝫ si coactus adeat: vt. ff. de ꝛdi. ꝛ demon. l. qui bere di. §. i. ꝛ dic vt ibi.

n ¶ Fideicommiſſū. Jd est fideicommissariam libertatem.

o ¶ Prestat. ſi cergo cōputat datū causa impiēde cōditionis in quartā trebel. qō sec? est in quarta iure institutionis: vt. j. l. pri. §. fi ꝛ q̄ ſ. §. ſeq.

p ¶ Legati. vt ꝛ. ff. eo. l. quod autem. niſi in casu vt ibi.

frustrationis causa beneficium legis falcidie impiorauit[v].

☞ Qui repudiat id quod quartan minuit quartam non deducet. b. o. Bar.

Hlozentinus. Lex.lxxxix.

SJ heres cui fideicommissum est vt accepta[i] certa pecunia bereditatez restituat: a voluntate eius qui testamentum fecit discedat[k]: et postea legis falcidie beneficio vti volet: et si non detur[l] ei id quo accepto bereditatem restituere rogatus est: tamen fideicōmiſſum[m] restituere cogi debet: quoniā quod ei paterfamilias dari voluit legis falcidie commodum prestat[n].

☞ Jn falcidia imputak quod iure beneditario capit: ſz in trebellianica imputatur quicquid quocūqꝫ iure iudicio defuncti insomiter capit. id vero q̄ ꝺ difformiter: boc est partim iure hereditarij/partim alio capit: pro parte bereditaria tātum imputak. boc dicit Bar.

Marcianus. Lex.xc.

JN quartā bereditatis quaz per legē fal. heres habere debet[o]: imputant res quas iure bereditario capit: nō quas iure legati[p] vel

Sitamē ipſum sentent andlīē ꝛ ꝺz solui et sicut si nun ℈ recuſaſſet ſz pun.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Conditionis. vt ꝛ. ff. eo. l. id autē. nisi in casu vt ibi. Additio. Dic q̄ propriē nō est fallētia ſ̄z est concordans ſm Aler. B. ibi alr̄ dicat ibi.

b ¶ Id imputatur. cum recipit ab extraneo + corpus vel pecuniam. seus cum a coherede corpus: vt statim dicam. ꝛ est ratio inter hunc ꝛ superiorem casum: quia ibi sustinet onera hereditaria in totum: hic pro quarta.

c ¶ A coherede. h distinguē: q̄z aut hēs vult detrahere de singularibus relictis aut de vniuersita te: quia de ea restituēda sit granatus. primo casu q̄ cepit iure hēditario + computātur in fal. q̄ vō a alio modo p̄cipua hȝ: nisi casu: vt. ff. eo. l. q̄ autem. ſcō casu q̄cq̄ quo cūq; iure accepit in quarta imputatur. verūtamē refert largiter vtrum a legatario ap vō a cohēde p̄cepit aliq̄d quod a legatarijs cepit ī quartam computat. f. q̄ vō a cohēde distinguitur vtrū fuit pecunia an ſpēs et equ⁹. nam ſi pecuniā acceperit totā ſibi + computat in quartam: vt. C. fa. ber. l. filium. ꝛ. j. ad trebel. l. deducta. q̄. nummis. ſi vero ſpēm accepit. p parte coheredis non imputat: p ſua vō parte in quartam imputat: + qr iure hereditario capit: ſ̄z i fal. ſiti tutionis iure etiaz in pecunia a coherede habita nō computat nisi quod habet hēditario iure: vt ff. eo. l. id autē. Sz quare ſe cus i corpore plegato q̄ i pecunia vl q̄ in corpore habito ab extraneo? Reſpō. qr absurdus esset q̄ in eadē re + quaſi iure legatī ꝛ quaſi iure hēditario cōputet in quartā: vt ar. j. de vſuca. l. cū q.

d ¶ Accepta. a fideicommiſſario. vel dic etiam a coherede.

e ¶ Datur. a fideicommiſſario vniuerſali.

f ¶ In eadē causa. vt computentur in quartaz. ſ. trebel. quod vō ſubjūcit ſi q̄d vō ꝛc. de fal. iure institutionis dicit.

g ¶ Legatarijs. ceteris. nam ei q̄ dat prodeſt + ne fal. patiatur ſi tantuz dat quantum esset ei detrahendum: vt. j. eo. l. filia. ꝛ. ff. eo. l. nesennius. ꝯ. respon. Sz argu. contra. ff. eo. l. ſi fundus. ſ̄z potest dici + q̄ ibi aly dere di dare iussus esset.

h ¶ Centum legatis. q. d. cētum videtur esse legata. ꝛ ſm hoc fieri cōputationē cum legatarijs non conſideratis quinquaginta datis heredi + ſubjcit. ꝛ. ff. eo. l. ad veterani. ꝯ. fina. Sed contra. ff. eo. l. q̄ fundum. in prin. ꝯ ibi iuſſit vēdi vt ibi dixi. ꝛ facit ad. l. ff. de le. j. l. non amplius. in pn. ꝛ. j. ad trebel. l. i fideicommiſſariam. ꝯ. fin. Et not. hac. l. fieri differentiam inter quartam iure institutiōis ꝛ trebel. Eſt ꝛ tertia q̄ debet iure nature in qua que imputētur no. in anf. vt cum de ap. cog. ꝯ. aliud. Eſt ꝛ alia que debetur arrogato: vt inſti. de adop. ꝯ. cum autē. Jtē alia q̄ debetur v̄roi ſuſpiti paupi: vt. C. vñ vir ꝛ vxori. auf. pterea. Jtē alia que debetur curie quando curialis fit clericus: vt. C. de epi. ꝛ cle. auf. sed neqꝫ curialem. Jtem alia: vt. C. quando ꝛ qui. quarta pars. l. ij. Jtem alia: vt. C. ad treb. auf. contra rogatus. Jtem alia: vt. C. de repu. l. fina. Jtem alia: vt in auf. de triente ꝛ ſe. ſ. cōſiderem⁹. Additio. Dic q̄ ibi ſolum dicitur de duabus vncijs dandis filijs naturalibus tñ i casu ibi poſito ſm Alexan.

Sed Jmmo. ¶ Casus. Seius miles exiſtēs i militia fecit teſtamentum ꝛ inſtituit ſibi heredē ſemptonius. ꝛ iuſſit eidē heredi in dicto teſtamēto vt ſibi q̄ gaio reſtitueret dimidiam hereditatis. ꝛ postea fuit miſſus de militia: ꝛ intra annum miſſionis fecit codicillos: ꝛ in dictis codicillis rogauit dictum heredē vt reſtitueret titio alterā partē hereditatis. et postea decessit dictus seius. ꝛ ſemptonius postea adiuit eius hereditatē. postea tu gaius ꝛ etiam titius q̄ qui estis fideicommiſſarij petitis ab eo heredē vt reſtituat vobis cuilibet pro dimidia hereditatē. ꝛ ipe bñ vult vobis reſtituere: retēta tamē quarta trebellianica. q̄ritur nūquid poſſit retinere dictam quartaz? Et diſtinguitur. aut dictus miles deceſſit post annum miſſionis de militia. aut intra annuz. Primo casu retinebit heres dictam quartam tibi ꝛ titio predicto. Et est ratio quare hoc casu retinet: quia eo tempore dictus teſtator deceſſit/quo teſtamentum eius fuit dictum defierat pertinere ad beneficium conceſſum militibus a principe: quia deceſſit post annum miſſionis vt dictuz est. Est autem beneficiū predictum tale quia heres non potest detrahere quartaz militis qui fecit teſtamentum in militia decedente infra annū miſſionis de militia: vt ff. eod. l. ſi post miſſionē. Secundo autem casu id est quandoq; deceſſit dictus miles teſtator intra annum miſſionis potest heres detrahere quartaz ſoli titio predicto cui debebat reſtituere dimidiam hereditatis ex codicillis. ꝛ est ratio quare hoc casu potest dicto titio dicta detrahi q̄rta: quia eo tempore fideicō miſſum predictum eidē titio relictum est in codicillis quo teſtator nō potest teſtari iure militari: id est post miſſionem de militia/licet infra annum vt dictus sit tibi autem gaio ſubaudi nō potest detrahi quarta propter beneficium principis militibus conceſſus. Viuianus.

i ¶ Si miles. facit. ff. eod. l. ſi post miſſionez. ꝛ. j. c. l. fina. Accurſius.

Acceptis. ¶ Cal⁹. Seio habēs i bonis quadringenta inſtituit ſibi heredem gaium et rogauit eundem gaiū vt hereditatē reſtitueret meuio acceptis ab eodez meuio. c. Jtē rogauit eū dem gaiū vt dictam pecuniam. i. c. daret titio post mortem ſuam gaij. ꝛ postea decessit dictus ſeius teſtator. ꝛ postea gaius adiuit hereditatem. venit modo meuius fideicōmiſſarius ꝛ petit ab eo vt reſtituat ſibi hereditatē ꝛ offert. c. dicit heres bene accipio. c. ꝛ bene volo tibi reſtituere hereditatem: volo tamen detrahere de hereditate quartam trebellianicam. dicit meuius. Tu non potes mihi detrahere quartam: quia ego do tibi. c. que bñ capiunt quartam hereditatis. nam in hereditate non sunt niſi. cccc. dicit heres. Tua allegatio esset bona ſi dicta. c. deberent remanere apud me ꝛ meos heredes. ſed tu ſcis q̄ ego debeo reſtituere titio poſt mortem meam ſicut teſtator me rogauit. modo queritur cuius allegatio debeat obtinere? Et dicitur q̄ debet obtinere allegatio heredis. Modo inſurgit iterum meuius ꝛ dicit. Et quo tu heres detrahis mihi quartam de hereditate. et ego volo tibi detrahere de. c. que ritur nunquid poſſit? Et dicitur q̄ non. Sed quid ſi dictus teſtator ita dixit dicto heredi. Peto vt reſtituas hereditatem meuio. acceptis. c. et perſonam que daret heredi. c. non nominauit. nec etiam rogauit heredem vt titio reſtitueret dicta centuz poſt mortem ſuam heredis. nunquid boc casu computabit ſibi in quartam trebellianicam dicta. c? Et dicitur q̄ ſic. ſi autem dicta centum non ſufficerent ad quartam hereditatis: puta quia hereditas esset vltra quadringenta etiam plus acciperet heres de hereditate donec haberet quartaz. Et est extra litteram ratio quare in boc casu computat ſibi in quartam dicta. c. quia eadem. c. non fuit heres alicui rogatus reſtituere ſicut fuit in primo casu. ꝛ quia generaliter omnia talia computantur in quartam: vt. ff. in proxi. l. ſi heres. ꝛ l. ſequenti. Viuianus.

k ¶ Quartam. ſcz trebel. in qua talia imputant: vt. ff. eo. l. in quartam.

l ¶ Remancat. non ergo videtur peruenire quod non durat: vt hic. ff. ſ. de condi. inde. l. eleganter. ꝯ. ſi quis. ibi: ſed hic nō videtur ꝛc. Sed argu. contra. ff. de pig. actio. l. nec enim. + ꝛ no. ff. de inꝛ ver. l. ſi pro patre. ꝯ. verſum. Accur.

m ¶ Relicta est. id est meuius. Sed quis alius vellet detrahere? Reſpon. + meuius de centum quod nō potest: vt hic. Jtē heres de. c. titio relictis qō

+ Dlz bar. pau. ꝛ alex.

+ Dlz bar. pau. ꝛ alex.

+ Sequunt Bar. pau. ꝛ alex.

+ Jdē pre dic. ſcribēn. ſi ē ſpēs hereditaria.

+ Appro bat ꝙ Bar.

+ Dlz bar. ſi illō quod eſt datū ſup plet q̄tas ꝛ pto ea cōue niat ab heredē: ab ſe cus ff. alex. in. l. ſi fun. j. allega.

+ Et male Bar.

+ Et bene Bar. pau. ꝛ alex.

Quarte sunt multi plices.

+ Jmmo post Felinus dat ſy mo. ꝛ alex. ſy ali ter ange.

+ Et bene bar. pau. ꝛ alex.

relictis quod non pōt:vt bic.r eſt ratio:qz beres vt legatarij videt habere bic.c.r ſic no.p nobis q legatarius nō detrabit quartam lz Bul. dicerit §.quod dic vt no.§.eo.l.penales.§.ſi titio.Accur.

c Trebellianum.vt ſcilicet totum aliud reſtituatur:ex quo bec cētum ſufficiunt ad quartam.

HIlio r filia. ¶Caſus. Seius habēs filium r filiaz in poteſta te inſtituit eos ſibi heredes r cuilibet eoruz prelegata reliqt:filie tamen prelegauit longe minus q̄ filio.r tantuz dicto filio plegauit q̄ in ſuo prelegato habebat locū falcidia.r inter alia que pre legauit dicte filie prelegauit ei domuz titianā quā obligauerat ipſe teſtator ſemptonio pro cētum pone.Itez legauit eidē filie inſtrumēta q̄ erant in dicta domo:et etiam gegd in ea erat.r poſtea adiecit bec verba dictus teſtator ea conditione lego dicte mee filie dictaz domū vt quicquid alteni eris in ea domo erit titius libertus dicti mei filij exoluat.r ſit dicta domo cōmunis dicte mee filie et dicto liberto r poſtea deceſſit dictus teſtator.nūc venit dictus filius teſtatoris et petit a dicta filia teſtatoris ea que plegata ſunt ei dicit filia ego volo ſtatiz de parte mea bereditatiz deducere eo alienium quod me tangit p ea mea parte:r de ſuperfluo partiſ mee hereditatis volo ſoluere tibi plegata:deducta tamē de eis quarta:dictus enim tuus libertus qui debebat ſoluere cētū ſemptonio cui erat obligata dicta domus non vult ſoluere.vnde oportet me ei ſoluere.nūquid pōt hoc conſequi filia:et dicit q̄ ſic.ſz tamē frater eius poteſt ei ita dicere ego nolo q̄ tu habeas tua plelegata niſi pareas voluntati patris noſtri defuncti pſtando mihi integrum illud quod mihi eſt ſoluēdum.i.dicta mea plelegata.ita q̄ de eis aligd non detrabas.capias ergo quodcūq; vis.f.aut pſtare mihi integra mea plegata r habere tua plegata integra.r ſi dicta tua plegata non capiant tm in ſumma q̄tum eſt quarta meorum plegatorum ſuppleas tibi de hereditate cōmuni.aut vis detrabere mihi q̄tam r nibil habere de tuis prelegatis.Aiuia.

b Heredibus.equaliter.

c Jnea domo.i.pio ea domo obligata ad pſtandum.

d Utriſq; filio r liberto.R.

e Uti volet.de prelegatis fratri ſuo.

f Ere alieno.quod ipſa r frater ſuus pſtare debēt equaliter:vt,§.de re.inſti.L.ex facto.§.j.non autem quod preſtat libertus.

g Conſequi.retinendo.

h Eam.nam ſi minus eſt in prelegatis filio q̄ in quarta filie/deducet filia eatenus quatenus eſt minus.ad qō.§.c.l.nefennius.§.j.

i Soluēdum.vt legata coberedi.r ita lz cōmuni ture detrabat fal.filia tñ niſi totum ſoluat non conſequit plegata:vt.d.l.nefennius.

MAritus vrozis res. ¶Caſus. Titius habuit ab vroze ſua cētum in dotem r cum ipſa haberet alias res extra dotem conſtitutas idem titius eas adminiſtrauit.r antēq̄ de dicta adminiſtratione redderet rationem dicte ſue vroti:et qua pone adminiſtratione effectus fuit ei debitor in duodecim.ipſa fecit teſtamētum et eum maritum ſuuz et aſſe heredē reliquit:et fidei eius commiſit.vt decem vncias hereditatis filio eoruz communi reſtitueret cum moreretur ipſe vir.duas autem vncias dicte hereditatis reſtitueret cuidam eoruz nepoti.et poſtea deceſſit dicta vroz:et poſtea dictus maritus,et inſtituit ſibi heredes

ſi quis ita ſcribat acceptis.c.peto reſtituas hereditatem:neq; perſonam dantis demonſtrauerit:quaſi retentam r perceptam pecuniam ſi quarte ſufficiat inducere trebellianum.

¶Prelegata non imputātur in fal.niſi quo ad eum a quo percipiuntur.b.d.B.

Secuola. Lex.xciij.

HIlio et filia ſcriptis heredibus singulis certa prelegauit:ſed longe minus filie cui etiaz domum obligatam prelegauit cū inſtrumentis et quicquid ibi fuerit:r adiecit bec verba:ſed ea conditione lego vt quicquid eris alieni in ea domo erat Titius libertus filij mei ſoluat:r ſit eisvtriſq; domus communis:queſitum eſt ſi filia legis falcidie beneficio vti volet ad quartam retinendam:aut ex hereditate que ei relicta eſt deducto ere alieno eius quod ſuperfuerit quartam conſequi debeat.Reſpon.quidem iure id poſtulaturam:veruz non al's ea que ei data ſunt accepturam ſi modo eam quartam ſuppleant q̄ volūtati defuncti ſoluendum prestando pareret.

¶Quod ab herede debebatur defuncto computāt in patrimonio r cadit in fideicō miſſo vniuerſali ſicut cetera bona hereditaria.b.d.Alexan.

Idem. Lex.xciiij.

MAritus vrozis res extra dotem cōſtitutas adminiſtrauit:eaq; decedens ante rationem ſibi redditaz adminiſtrationis ex aſſe eundem maritum heredem

galum et ſeium. nunc dictus filius et nepos fideicommiſſarij petunt a dictis heredibus viri vt reſtituant eis hereditatē dicte vrotis ſcz.x.vncias filio r duas nepoti.r petunt q̄ ipſi dēt eis illa.xij.in quib fuit maritus debitor ex adminiſtratione p dicta pro rata.r.vnciarum r duarū vnciarum predictarum.ſ.vt filius habeat.x.de debito ſdicto et nepos duo.nunquid admittenda eſt tali modo predicta petitio:Et dicitur q̄ ſic.

¶Filie quaz.Titia inſtituit ſibi heredē filiam ſuam ſeiam r rogauit eā vt ſi pupillari etate decederet reſtitueret heredi tatem titio.Item rogauit eam vt daret alimenta ſemptonio ex vſuris illorum centū q̄ habebat in tali archa.r ¶Saio data ret alimēta ex vſuris aliorum.c.q̄ habebat in tali alia archa.r poſtea deceſſit dicta titia.r dicta ſeia poſtea deceſſit in pupillari etate.r cornelius patruus ſuus extitit ei heres legitimus r ſic ex reſtituere dictam hereditatē titio.r vult bñ ei reſtituere detracta q̄rta tre bellianica.vnde dicit dictus cornelius titio.ego volo primo deducere de hereditate dictas fortes ex quarū vſuris aliēta fuerūt relicta dicto ſemptonio r Saio.r poſtea de hereditate que remanet volo detrabere quar tam:nūquid poteſt hoc facere:Et dicitur q̄ ſic.cauere tamē debet dicto titio fideicommiſſariovt ſi aliquis predictoz alimentatiorum deceſſerit ſicq; finitum ſit legatum alimentozum q̄tum ad eum mortuuz q̄ reſtituet eidem titio ſortem illam ex cuius vſuris debebat habere alimenta dictus mortuus. ¶Poſt aditam. Titius adminiſtrauit tutelas plurium pupillozum:et multa in eis adminiſtrauit:inter que

mutnauit pecunias dictorum pupillorum quibuſdam. vnde ſi nō poſſit ab eis debitoribus exigi pecunia fuit ad periculum dicti tutoris:vt dicitur.§.ſi certum peta. periculum. cum ſimilibus. iſte titius anteq̄ redderet rationem de dictis tutelis fecit teſtamentum.r inſtituit ſibi heredem ſeium:r multa legata ab eo reliquit quibuſdam r poſtea deceſſit dictus titius teſtator. et poſtea ſeius aduit hereditatē ſuam.poſtea ita accidit de facto q̄ anteq̄ legatarij peterent ab eo legata tranſiuit triennium.r poſtea ipſi petierunt ab eo legata.heres autem reſpondebat eis q̄ volebat falcidiam detrahere de legatis ideo quia timebat ne dicte tutele per defunctum adminiſtrate ex hauririēt vires hereditarias. dicunt legatarij.Nos non credimus q̄ dicte tutele exhauriant vires hereditarias/vnde volumus q̄ facias nobis poteſtatem deſcribēdi rationes defuncti:r omnium inſtrumentozum hereditariorum r pupillariū rationum.queritur nunquid poſſunt boc legatarij impetrare per officiū iudicis:Et dicitur q̄ ſic.ne ſit in poteſtate heredis preſtare quod velit ex dictis r alia abſconderet:r ſic inducere in dānū legatarios.Aiuia.

k Ex adminiſtratione.vt v furas.naz de tota ſorte locutus eſt:poſuit enim de.xij.vncijs.vel loquitur de ſorte quia aliam habuerat preter hanc.r ita non eſt contra.C.de pac.conuē.l.fin.vbi taliavidetur vir lucrari.Additio.Dic ſm barto.q̄ hic loquitur de naturalibus:ibi de illuſtrialibus.

l Falcidie.trebellianice.

m Deſideratpatruus.

n Teſtatricis.q̄ dicta aliēta reliquerat.

o Preſtitit.donec virit.r adhuc ſunt preſtanda.

p Defunctorum.i.ſi defuncti eſſent aliqui de alimentarijs.

q Dio modo.vt ſi ſunt tres r moriatur vnus:viro tertia reſtituatur.

+ pl; bara to. vt refert Alexā. hic.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

vt.ſ.de alimē.leg.l.iij.§.debebit.illud aūt non eſt contra.C.de pac.con ſtat etiam alimentorum legatum pati fal.vt.ſ.co.l.diuus.

a ¶ In fraudem.i.per fraudem.

b ¶ Ad iudicis officium.fa.C. de edē.l.i.ſ.ſ.quēadmodum teſta.ape. l.ij.ſ.j.de bo.auc.iudi.poſſi.l.ſi.ſ.ſ.de edē.l.i.§.rationes.

MIles ſi duō. ¶ Cauſus. Titi⁹ paganus criſtes fecit teſtamētum.ſ I eo legata reliqt. ſ poſtea idē miles factuſ fecit in militia codicillos in quibus multa legata reliquit: et poſtea deceſſit. certe in legatis in teſtamēto relictis habebit locum.l.falci.non autem in relictis in codicillis.ſ fa.optime .ſ.l.ſi miles. Uiuianus.

c ¶ Miles.falci.ſ.co.l.ſi miles.Accur.

¶ Si cui plus q̄ per legem falcidiam licuerit legetur.

Titulus.iij.

Ulpianus. Lex.j.

SI cui plꝰ q̄ licuerit. ¶ Cauſus. Inſtitui mihi heredē titiuſ ſ multa legata ab eo reliqui ſ pure ſ ſub cōdi.ſ deceſſi.modo venit vn⁹ de legatarijs puriſ ſ petit legatū ſuuſ a dicto meo hēde.dicit ei heres. ego dubito ne lex fal.ſit habitura locum ſ legato tuo.credo enim q̄ exiſtet conditio legatorum condītionaliuꝫ relictorum a me.et ſic habebit locum falci.eo q̄ legata pura et conditionalia ſunt vltra dodrātē hereditatis. vñ volo q̄ mihi ſatiſdes.vtſi apparuerit te amplius legatoruꝫ nomine accepiſſe q̄ er.l.fal.capere licuerit:des mihi tantam pecuniam q̄ti ea res erit. Itē q̄ dolus malus a te aberit poſſes enim dolo occidere equū tibi legatum quem tibi nunc do.modo queritur an legatarius predicto modo debeat ſatiſdare heredi:ꝛ dicitur q̄ ſic.ꝛ non ſolum habet locum dicta ſatiſdatio ſi in primis tabulis plus leget q̄.l.fal.liceat:ſed etiam ſi in pupillaribus tabulis vel etiam in vtriſq; nam iam conuenit inter ſapientes legem fal.ſemel eſſe admittendam etiam ſi dupler ſit teſtamentum.i.pñs ſ filij impuberis.ſ.contributis in ratione.l.fal. tam illis legatis q̄ ab impubere relicta ſunt q̄ illis q̄ ſunt relicta ab illo qui tunc habebat ſtitutus impuberi in dictis pupillaribus tabulis. quo caſu tutor dicti impuberis ſoluens pro eo legata debet facere legatarios quibus ſoluit promittere ſibi recipienti nomine impuberis.et etiaꝫ dare fideiuſſores. vt ſi apparuerit dictos legatarios amplius legatoruꝫ nomine cepiſſe q̄ ex lege fal.capere licuerit tantam pecuniam dē legatarij dicto impuberi q̄ti ea res erit. Item ſ q̄ dolus malus aberit ab eiſdem legatarijs. ſi aūt dictam ſatiſdationē non faciat interponi dictus tutor competet tutele actio aduerſus cūdēz tutorē heredi ꝑdicto impuberis.i.dicto ſubſtituto non autem competet ipſi impuberi ſi eo viuente non poteſt habere locum fal.vt dixi.ſ.titu.ſ.j.l.reperif.ſz ſi eo impubere viuente habeat locum fal.ſ finiat tutela bene habet actionem tutele impubes contra tutorem.ſ quod dixi in actione tutele habet locum in illa actione que datur contra legatarios er promiſſione ſ ſatiſdatione predicta quam fecerunt tutori. Uiuianus.

d ¶ Juſte. alioquin ſ.vt.ſ.co.l.huius autem. Azo.

e ¶ Habitura.ſit vel propter ea alienum quod eſt incertum: vel ꝓpter cōditionem alioꝝ legatorum: vt.ſ.ti.ſ.l.is cui.in pñ.

f ¶ Satiſdet.ergo cum fideiuſſore: vt.ſ.eo.niſi.§.j

g ¶ Det.i.reddat.ſic eōdem.ſ.de verbo.ſigni.l.verbum reddendi.

h ¶ Abſtinetus.q̄ rem non deſtruet. vt.ſ.eo.l.niſi.

i ¶ Hoc fiat.i.relicta ſunt legata q̄ bus etiam reddēdis ſatiſdatur.

k ¶ Dupler.id eſt pñs ſ filij.ſic.ſ.ti.ſ.l.in duplicibus. ſ de vulga.ſub.l. patris. Accurſius.

l ¶ Conuenit.inter ſapiētes: vt.ſ.ti.ſ.l.ſ.§.interdū.ſ.ſ.idē dī.ſ.l.in ratione.ſ.q̄ vulgo.ſ.§.queſitum.ſ.l.qui fundum.§.coberes.

m ¶ Heredi.ſcz pupilli. Accur.

n ¶ Ipſi.ſcz pupilli.

o ¶ Heredi.alſ non: vt.ſ.ti.ſ.l.reperitur.

p ¶ Stipulatio.de reddendis legatis.

q ¶ Idē ſcribit.q̄ diri de actione ex ſtipulatu: quia ſ heredi impuberis illa tutele actio competit: ſ impuberi viuēti ſi eo viuo finiat tutela.alioquin contra: vt.ſ.de tu.ſ ra.diſtra.l.ſi tutor.§.fin.ſ.l.niſi.in pñ.ſ facit ad ꝓdicta.C.de peti.here.l.fin.§.j.ſ.C.de leg.l.ſi in fraudem.ſ.ſ.de tribu.l.ꝓcurator.§.ſi.ſ.ſ.ti.ſ.l.is cui.in ſi.Accur.

rātibus heres deſcribendi facultatem facere debeat:ne in poteſtate eius ſit proferre quod velit:ꝛ p hoc in fraudem[a] legatarij inducā tur:Reſpon.ad iudicis officium[b] pertinere explorare ea per que ꝓbetur quantum ſit in bonis.

Idem. Lex.xcv.

MIles[c] ſi dum paganus erat fecerit teſtamentum: militie tempore codicillos: lex falcidia in codicillis locum non habet: in teſtamento locum habebit.

¶ Si cui plus q̄ per legem falcidiam licuerit legatuꝫ eſſe dicatur.

Titulus.iij.

Ulpianus. Lex.j.

SI cui plus q̄ licuerit legetur: et dubitari iuſte[d] poſſit vtrū lex falcidia locum habitura[e] eſt necne: ſubuenit pretor heredi: vt ei legatarius ſatiſdet: vt ſi apparuerit cuꝫ amplius legatoruꝫ nomine cepiſſe q̄ ex lege falcidia capere licebit: quanti ea res erit tantam pecuniā de[f] doluſq; malus ab eo abſutus[g] ſit.neq; intereſt vtrum in pri

mis tabulis hoc fiat[h]: an in pupillaribus: an in vtriſq; etenim legē falcidiam ſemel eſſe admittendaz etiam ſi dupler[k] ſit teſtamentum iam conuenit[l] cōtributis legatis/ tam bis que ab ipo pupillo q̄ bis que a ſubſtituto impubere relicta ſunt: et ſi non fuiſſet interpoſita ſtipulatio ex perſona pupilli tutele actio heredi[m] pupilli aduerſus tutorem competit. Sed vt ponpunius ait et ipſi[n] pupillo et heredi[o] eius poterit committi ſtipulatio[p]: q̄ caſu viuo ea falcidia incipit locū habere: de tutele quoq; actione idem ſcribit[q]. ¶ Marcellus ait qui quadringēta in bonis habebat impuberem filium here bem inſtituit cuꝫ ſubſtituit[r] titiū. et ſcium: ſi nihil a pupillo teſtator legauit: ſed a titio trecenta[s] vtruz ducenta inquit preſtabuntur: an cētum quinquaginta. nam trecenta nullo modo[t] euz preſtare. mihi videtur verius non amplius eum pte ſua erogare cōpelli: certe nec minus[v]. Scōm quod euenireꝫ vt nō ſoli cōmittatur[x] ſtipulatio: ſed oībus heredib⁹ interponēda eſt[y].

¶ Marcellus ait. ¶ Cauſus. Gaius bris filiū impuberē: ꝛ in bonis. cccc. dictuꝫ impuberē ſibi beredes inſtituit ꝛ nihil ab eo legauit. ꝛ eidez ſubſtituit titiuꝫ ꝛ ſeiſ: ꝛ a ſeio nihil legauit. a titio aūt legauit quibuſdam. ccc. et poſtea deceſſit dictus gaius: et poſtea deceſſit dictus ſpubes ꝛ ex titio rūt bēdes ex ſubſtitutione dict⁹ titi⁹ ꝛ ſei⁹. et ita ꝙbet eorū bubuit. cc. de dictis quadringētis. ſ ſicut nūc reperif q̄ a dicto titio fuerunt legata. c. vltra q̄ eſſet pars ſua. mō ḡrik an dictus titius debeat ꝑſtare legatarijs in tegra. cc. q̄ bz in ſua parte. an vo debeat dodrantē ſue partis. i. cētum. l. x alia. l. retinere ſibi nomine fal. nam de trecētis ab eo relictis nō eſt dubiū: q̄ nō oz ea ꝑſtare: q̄ nō potuit ſ plus onerari q̄ haberet: Et reſpō. q̄ nō oz minus ꝑſtare legatarijs q̄ ſit pars ſua. l. cc. ꝛ boc intelligo p. l. veterē. xij. tabu. fm quam non habebat locum. l. fal. ꝛ b vſq; illuc: ſz q̄ euenireꝫ ꝛ c. quē vſic. dimitte vſq; illuc: ſz cauſa cognita ꝛ c.

vbi dicit q̄uis fm. l. xij. tab. non habeat locum fal. in legatis a dicto titio relictis vt dictum eſt: tamē ꝛ in dictis legatis ꝛ ſ quibuſlibet aliis relictis a quocūq; teſtatore cā cognita bz locū fal. bodie aūt l cauſe cognitione vertit videre modum legatoꝝ ꝛ onus eris alieni ſi q̄ eſt in bereditate. ꝛ ſiquidē euidēs eſt es alienum vel certum facilis eſt computatio. l. fal. q̄ primo oz detrahi es alienum. ꝛ ſi legata ſunt vltra dodrantē eius q̄ remanet in hereditate/ita q̄ quadrans non remaneret heredi ſi ſoluereꝫ integra legata. oz heres tantūdem detrahere de legatis nomine fal. q̄ remaneat ei quadrās. ſi autem adhuc incertum eſt es alienus: puta quia conditio eius pendet vel purū eſt es alienum. creditor autem cui debebatur litem ſup eo contestatus eſt: ꝛ iis nondum finita eſt. certe eo caſu dubitari pōt quātum legatarijs debebatur ꝓpter dictas incertitudines. vnde ſi legatarij volunt legata debent ſatiſdare heredi eo modo qui dictus eſt in principio huius. l. Et quod dixi in legatis habet locum in fideicom. ſingularib⁹ ab herede relictis. In dicto aūt verſiculo. fm q̄ euenierit ꝛ c. ponit talem caſum. ſDone q̄ dictus gaius inſtituit ſibi heredē dictum titium ꝛ quoſdam alios: ꝛ non ſolū a dicto titio/ſz etiam a coheredibus ſuis multa legata reliquit. incertum eſt vtrū habeat locum lex fal. vel non ꝓpter es alienum cōtrahēdi ale de quo dixi. vel etiam alio modo. certe non ſolum dictus titius/ ſz etiam dicti ſui coheredes ſui poſſunt facere interponi dictam ſatiſdationē cuꝫ ſoluunt dicta legata legatarijs: ꝛ non ſolum dicto titio committitur dicta ſtipulatio locum habente poſtea fal. ſed etiam omnibus dictis ſuis coheredibus. ꝛ boc fm ea q̄ dicta ſunt a ꝓin. bui⁹. l. vſq; ad. §. marcellus. ꝛ boc dicit/ſz multum obſcure. Uiuia.

r ¶ Subſtituit. equaliter. Accur.

s ¶ Trecenta. ꝛ ſic vltra habeat q̄ ſit ſua pars ſubſtitutionis. item a ſcio nil legauit.

t ¶ Nullo modo. vt inſti. ad leg. fal. in ſi.

v ¶ Minus. ſcz p.l.xij. tabu. ſz p.l. fal. ſic q̄ ſualet: vt inſti. ad le. fal. in ꝓin. Uel dic q̄ bic dicit corrigi ꝓ illud quod ſubijcit: ſed cā cognita ꝛ c. q̄ō in idem recidit. q̄ō autem interponit fm q̄ ꝛ c. mutat caſum quando omnes heredes eſſent grauati q̄ō. ſ. non fuit. Ité quādo dubium eſt de fal. vt. ſ. in pñ. l. ꝛ. ſ. ſtatum. ſz cā ꝛ c. q̄ō. ſ. non fuit in titio: immo certū erat q̄ habebat locum. q̄ō ergo dicit non ſoli: ſcilz titio ſi eſſet grauatus: ꝛ alij ꝛ dubium eſſet de fal. competat vel non.

x ¶ Committatur. id eſt interponatur.

y ¶ Interponenda eſt. ſcilz ſi dubium eſt competat fal. vel nō. ſed ſi certuꝫ non inſpicif: ꝛ bic ſubjcit. ſed cauſa ꝛ c. vt. ſ. e. l. niſi. §. ſi in plures.

Sed cā

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Sed causa cognita. ergo corrigitur quod. ff. dixit. Azo.
b ¶ Incertum. sub. locum habet si fatisdatio.
c ¶ Subsimile. i. simile. q. d. idē in fideicō. vt. ff. c. §. fi et legatario. ꝛ. l. vi deamus. nam per omnia ꝛc. vt. ff. de leg. f. l. i. ꝛ. §. ti. i. l. in cui.
¶ Cum dicitur. ¶ Casus. Cum relicta sunt ab herede legata et legatarij ea petūt ꝛ heres dicit locū habere fal. arbiter solet a iudice dari ad videndam ꝛ inquirēdam ꝓtiatē bonorum. quod qui dē habet locum etiam si modicum plequatur aliqs fideicō. vel legatum. computatio tñ bonoꝝ fa cta intervenum legatariū ꝛ heredē cōā dicto arbitro non ɔ̄z ꝓiudicare certijs legatarijs q̄ nō fuerūt cōā dño arbitro. nec etiam creditorib⁹ nisi bona denūciauit cis vt ve nirēt coram arbitro. tūc enim bñ ꝓiudicaret eis. si aūt heres non vult esse cōā arbitro: sed vult soluere integra legata et fideicom. ꝛ vult ꝙ legatarij ꝛ fideicom. fatisfēt ei eo modo qui dictus est in prin. huius. l. bñ est audiendus. Alua.
d ¶ Cum dicitur. l. fal. vt sit latinum bonum.
e ¶ Ad ineundam. i. estimādam. ad quod. C. de vsuris. l. ii.
f ¶ Modicū. fic. ff. de dā. infec. l. si proprietari⁹. in fi. i. respon.
g ¶ Ceteris. fic. C. res inter alios acta ꝛc. nisi citētur: vt subucit.
h ¶ Probēt. si ergo non venerint ꝓiudicatur eis ac si aḋ quid vocarentur. fic in auc. vt spon. lar. §. ad ℌ. et. C. de epi. audiē. auc. liberi furiosi. ꝛ C. de remiſ. pig. l. si eo.
i ¶ Differat. scilicet heres spōte sine cognitione arbitri. Accur.
¶ Si legata quedam. ¶ Casus. Titius instituit sibi heredē ſciū. ꝛ ab eo legata reliquit pure ꝛ sub conditione legatarij. certe quibus legauit pure nō aliter habebūt legata ꝙ si caueāt heredi reddere ei ꝙd o ꝑli⁹ ꝯ p legē fal. licuerit ceperit nomine legatorum. pōt enim heres habere dubiū. vtrū lex fal. sit locū habitura cristentibus conditionibus insertis quibuscūm ex legatis. ℌ ꝛ ti legauit dictus testator gaio. ir. vncias heredi tatis pure: ꝛ tres sub cōditione. ꝛ heres soluit ei dictas. ir. vncias. ɔ̄z si ꝑdicto modo cauere legatarius. Aluianus.
k ¶ Si legata. i. ꝓpter eoum timorem.
l ¶ Soluātur. cautione exacta: vt. ff. §. ꝓtori. ꝛ. ti. ff. l. in quantitate. §. sed ꝛ legata. ꝛ. l. si ꝓpter.
m ¶ Iulianus. facit. ff. ꝓtori. §.
n ¶ Quadrans. alicuius rei singularis. aliqn si totius hereditatis quadrans legatus sit: cum certū effet eū quadrantē retinēdū cur ꝓstaretur.
¶ Hec stipulatio. ¶ Casus. Stipulatio de qua dictū est a ꝓn. buī⁹. l. vſq; huc si locum ɔ̄z. qr ꝙius heres ꝓssit repetere a legatario illud qd̄ soluit ei vltra ꝙ liceret ei capere p. l. fal. tñ ꝓd esse vt legatarius non fit solūdo. ꝛ si ꝑcat id qd̄ ei datū est: nisi iteruenīat ali⁹ fideiussor a quo heres ꝓssit repetere. nō est ergo mirū si legatari⁹ ɔ̄z satisdare heredi vt dictū est. ꝛ non solū in legatis ɔ̄z etiā in donationi bus cā mortis quas dat heres donatario. nā ꝛ de eis detrahit fal. Vi.
o ¶ Repeti. si ꝑ facti errorem est solutum non iuris: vt. C. ad legem falci. Error. Accur.
p ¶ Pereat. nisi aliquis fideiussor detur a quo petant: vt. ff. eo. l. nisi. §. ſ. ꝛ. ff. titu. ſ. l. is cui. Accurſius.
q ¶ In mortis. qz ꝛ in ea locum ɔ̄z falci. vt. C. ad. l. fal. l. si mortis.
¶ Hec ẏba. ¶ Casus. Cū heres soluit legatario legatū sterponit vt dictū est talē stipulationē. Promittis mihi restituere illud qō amplius q̄ legatorū nomīe ceperis ꝯ ex. l. falci. cape licebit. vñ dicit iurisco. qr dicta ẏba stipulatiōis nō tñ cōprehēdunt eū legatariū qui amplⁱ⁹ accepit ꝯ ei fal. ꝓmisit. f. vt reddat heredi partē ei⁹ qō ab eo acceperit ꝛ ptes sibi restituerat: sed etiā cōprehēdūt eū le gatariū q̄ totus qō acceꝑit ɔ̄z heredi restituere. lex enī fal. q̄ꝛ totus revocat. cū enī rō. l. fal. debeat taliter iniri vt eris alieni ꝛ libertatus rō habeatur plurimūq; euenit vt emergēte debito vel cō debito eris alieni existēte vel etiaꝫ libertatū erimaſ totū illud qō legatū est sed ꝛ sinō possit bēre locū fal. in testō quo sunt legata relicta: puta quia null⁹ facit illud/tñ ɔ̄z locum dicta ſtipulatio. f. vt legatari⁹ volēs integrū legatuꝫ caueat heredi sē ei restituturuꝫ si ꝑ ꝓcepit ꝯ recipe deberet habito respectu ad eꝫ alienum ꝛ ad libertates in testō relictas. nam vt dictum est ꝓius ɔ̄z detrahi eꝫ alienum ꝛ ꝑcium manumiſſoꝝ. Ité ꝛ in alio casu nō habēt rō. l. fal. i dicta ſtipulatiōe: ſ; alterius. l. vt puta si patron⁹ q̄ ɔ̄z bonozū liberti sit pure inſtitut⁹ a liberto ex asse. ꝛ. v. vncie sint legate cuidam alij pure: ꝛ cuidaꝫ tertio aligd sub cōditiōe: ita qr inter purū legatū. v. vnciarū ꝛ ꝛditionale nō remanet portio ꝑdicta debita ꝓfono. naꝫ hoc casu si velit legatari⁹ purū legatū. v. vnciaruꝫ a dicto ꝓfono inſtituto satisdabit eis de restituēdo et illud quod ꝑ apparuerit eū recepisse habita ratione cōditionaliū legatoꝝ ꝛ partis ꝓfono debite exlege iustiniani. Non solum aūt legatarius cauct heredi vt dictum est: ſ; etiam legatario a quo relictum est fideicom. ɔ̄z cauere fideicom. hoc dicit vſq; ad. ff. si res que. Alua.
r ¶ Ineatur. vt. C. ad leg. fal. l. in imponenda. Accur.
s ¶ Ratio. vt inſti. ad leg. fal. in fi. ꝛ. C. eo. l. si ea. ꝛ. ff. de inoffi. testa. l. papinianus. §. qñi aūt quarta. Itez no. qr amplⁱ⁹ etiā totū capit: vt. ff. de ẏbo. signi. l. ẏbum amplius. sic etiam econtra minus. qō nihil est: vt. ff. de tribu. l. illud. §. fi tñ. ꝛ facit. C. de here. inſti. l. ij. Accur.
t ¶ Non habet. vt militis ꝛ aljs notatis. C. ad. leg. fal. l. in testāmēto. tñ habet locum hec stipulatio vt subijcit. ꝛ. ff. titu. ſ. l. ꝓtori. §. hec verba. quia de fal. vult detrahi eꝫ alienum.
v ¶ Sufficiunt. nec enim vltra vires hereditatis tenetur heres ad legata: vt hic. ꝛ. ff. titu. ſ. l. i. §. denīq;. ꝛ. ff. titu. ſ. l. in ratione. §. quod vulgo. ibi: nec ad rem pertinet ꝛc. hodie contra/nisi fecerit inuentarium: vt in auc. de hered. ꝛ fal. §. si vero non fecerit. colla. ſ. a creditoribus olim inſoludum ꝛ hodie idem nisi faciat inuentarium: vt. C. de iur. delib. l. fi. §. finautem bona caliquis.
x ¶ Cauēdum. quia ꝛ ipse fal. retinet ſm Bul. quod non placet ſm Jo. vt no. C. cō. de le. l. i. §. ꝛ hec diſpoſuimus. dic cauetur ei: quia ipse cauet heredi: vt quātum ipse redderet heredi sibi tantum reddatur a fideicō.

† Verbum amplⁱ⁹ exclusiuus est ꝛ augmēta tiuū. no. in ſpe. de alle. ꝛ diſp. §. pⁿ hec ẏba. et plenius per bar. l. i. ſi ſervus. §. ſi ita ſcripturi. ff. de lega. ſ.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

missario. Itē ꝛ aliquando retinet legatarius partē ex voluntate defunc̄ti: ꝛ tunc cauet: vt. j. co. l. videamus. ꝛ fa. s̄. vsufru. quēad. caue. l. si vsus fructu mihi. Accur.

a ¶ Quincunx. i. q̄nq; vncie: vt insti. de bere. insti. §. hereditas.

b ¶ Partē. que olim per ptorē erat dimidia: per. l. iustinianī tertia insti. de suc. lib. §. i. ꝛ. §. sed no

stra. excedebat ergo iter vtrūq; legatum debitus patrono si conditio legatarii tertiet: ꝛ quia dubiū erat propter conditiones ideo interponit cautio: vt. s̄. e. §. si legata.

¶ Illius legis. ptorie. vt etiam iustinianī vel etiā papie q̄ ꝛ ipsa de hoc loquebat. vt isti. de suc. lib. vsq; ad. §. mlt̄. idē ergo erit in filio istituto ꝛ grauato vltra quartam debitam iure nature.

¶ Si res que. ¶ Casus. Legauit titio equū: ꝛ multa alia legata quibusdaꝫ reliqui. dictus titius accepit ab hēde meo dictū equum ꝛ satisfecit ei eo modo qui dicitur in pn. huius. l. postea tracta ratione. l. fal. apparet q̄ titius accepit plus ab here de nomine legati q̄ licet ei accipe p. l. fal. vnde heres repetit ab eo illud plus. dicit titius ego nō teneor tibi q̄ equus fuit ductus perijt apud me nūq d valet eidē titio talis exceptio? ꝛ ō: q̄ sic. etiaꝫ si promisit dicto bēdi q̄ titi ea res fit si amplius ac ceperit idē titius q̄ licet rei ei accipere p. legē fal. si autē dolo ipsi⁹ legatarij equus pijt apud eū non prodest ei dicta exceptio ꝛ replicatione doli repelletur. dicitur etiam hic q̄ cum legatarius promittit heredi se restituturū ei quod amplius acceperit q̄ per. l. fal. ei licet. oꝛ. ō similiter dare fideicom. ꝛ hoc dicit cuꝫ duabus. ll. seq. vsq; ad. §. si plures. Uiuianus.

d ¶ Promisit. f. reddere quanto amplius ꝛc.

e ¶ Etiam si quanti ea. ꝛtra videbat: quia in gñe videt teneri quod non pōt perire: vt. s̄. ti. j. l. in ratione. §. incerte. fs tñ liberat quis ꝛc. ꝛ est hic. s̄. si quis cau. l. ij. in prin.

f ¶ Ifi. Aliquid. vt q̄ scies legatum indebitū accepit. idē multoma gis si dolo suo res interierit. Azo.

g ¶ Continetur. vt. s̄. eo. l. i. in fi. j. rñ.

h ¶ Replicatione. f. doli contra exceptionem quam opponeret de rei interitu. Accurſius.

i ¶ Prestationē. fa. s̄. e. l. j. in prin. vbi dicit satisdet. ꝛ. §. hec stipulatio. ꝛ. j. de pto. stipu. l. pretorie.

¶ Si in plures. ¶ Casus. Legauī quibusdaꝫ pure. ꝛ titio legauī omni anno. x. vsq; ad. x. annos ꝛ decessi: modo petit titius vna. x. ab herede meo. dicit ei heres: nolo tibi soluere nisi satisdes mihi de restituendo si quid apparuerit plus accepisse nomine legati q̄ liceret accipere p. l. fal. quia propter pecuniam in plures dies tibi relictam incertum est vtrum habeat locum. l. fal. vel non. dicit titius non est incertum. ppter hoc: immo statim potest esse certum vtrum habeat locum fal. an non. certus est enim debere mihi legatum q̄uis dies nondū venerit. vnde volo q̄ incontinēti faciamus computationē legatorum. f. mecum ꝛ aliꝰ relictorum. ꝛ q̄ incōtinēti videamus vtruꝫ habeat locum. l. fal. vel nō: ꝛ si habeat locum. l. fal. incōtinēti retrahas eam de legatis. aliogn soluas legata integra ꝛ volo q̄ certimemus q̄ tum valet legatū pecunie relicte mihi in plures dies: ꝛ p modo ei⁹ valoris volo q̄ detrahas mihi falcidiā. ꝛ reddo tibi rationem quare ita volo fieri computationem ꝛ nō interpone stipulationē: quia quotiēs futurum est vt palam sit etiam añ die legati veniētem iam fal. locum habere: totiēs dz fieri computatio ꝛ non interponi stipulatio. si autem sunt relicta etiam conditionalia legata: sicq; conditio facit moram computationi falcidie eo q̄ ante conditionē non debentur conditionalia legata: tunc debet expectari conditio donec existat antēq̄ fiat computatio. ꝛ legatarius volens legatum purum debet satisdare heredi eo modo qui supra dictus est. ꝛ adueniente postea conditione conditionalium legatorum committetur stipulatio contra dictum legatarium qui recepit legatum habente fcs locum fal. modo querit̄ cuius sententia debeat obtinere? ꝛ dicit q̄ illa legatarij. b. o. vsq; ad. §. q̄uis. Uiuianus.

k ¶ Si in plures dies. vt. x. annua vel singulis annis vsq; ad. x. annos. vel annua bima trima die: vt. s̄. ti. j. l. penales. §. annua. secus si simpliciter annua vel singulis annis: q̄z tūc additionalia sunt: ꝛ bz loci⁹ hec stipulatio: vt. s̄. ti. j. l. j. §. si in singulos annos.

¶ Ubi in alio iure heres quartā detrahit cessat fal. vl̄ aliter nō debēt detrahi due quarte. b. o. Bar.

¶ Interdum non legis falcidie: sed etiam alterius legis in hac stipulatione ratio faciēda est: vtputa si patronus ex asse heres istitutus sit et pure quincunx legatus sit: ꝛ sub conditione aliquid supra debitam patrono parte. naz in hunc casum ratio facienda est illi⁹ legis que patronos vocat: non legis falcidie. ¶ Si res que legata sit apud legatarium interierit: probandum est exceptione succurri ei qui promisit.

Paulus. Lex. ij.

Etiam si quanti ea res sit promisit.

Ulpianus. Lex. iij.

Ifi dolo ipsius aliquid factum sit: tunc enim etiaꝫ ex doli clausula que in ista stipulatione continetur tenebitur: et replicatiōe repelli poterit. ¶ Hec cautio que propter legem falcidiā interponitur fideiussorum habet p̄stationem. ¶ Si in plures dies pecunia legata est cum certum sit legem falcidiam locum habere / non stipulationi sed computationi locuꝫ esse pedius ait: vt estimetur quanti sit quod in diem legatū est: et tantum credatur legatum esse quantum efficit estimatio: vt pro modo eius ex omnibus legatis statum legis falcidie ratio habeatur. ¶ Quotiens futurum est vt palam sit: ꝛ ante diem veniētem iam falcidiam locuꝫ habere: totiens computatio eius fit. naz si conditio in mora est expectabimus conditionē⁹ quo ad existat. Si autem dies supercrescit: iam hic intercapedinis temporis habita ratione atq; estimatione sic de falcidia disputabimus et committi stipulationem dicemus.

¶ In legatis minutis causa alimentorum non prestatur bc cautio. Hoc dicit Bartolus.

¶ Quāuis autem omnes legatarij et fideicommissarij necesse habeant hac stipulatiōe caucre: tamen quibusdā remitti diui fratres rescripserunt: vtputa his quibus minuta alimēta sunt relicta: pōpeie enim ꝛ faustine rescripserunt sic: non eandem causam cē decē aureorum quos annuos ibi testamento pompeie crispine patronetue relictos. pponis: atq; fuit alimentorum ꝛ vestiarij libertis relictozū quib⁹? ꝛ pterea cautionis

tur stipulatio.

r ¶ Dies supest. id est in die certum legatū est relictū. ꝛ fm hoc quod dicit in fine/committi stipulationē ꝛc. mutat casum quādo fuisset additionale. Uel dic planius. supest dies. i. conditio. vel dies certi additionalis adueniat. vt colligitur ex eo quod modo no. s̄. ptori. §. ꝛ facit. s̄. ti. j. l. cū titio. ꝛ. l. in lege falcidia non habet. ꝛ. l. lex fal.

¶ Quāuis. ¶ Casus. Quis omnes legatarij ꝛ fideicom. qui volunt legata ꝛ fideicom. ab herede teneātur satisfidare ei eo modo q̄ dict⁹ est. s̄. eo. l. i. in prin. sunt tamen quidā qui nō tenentur. puta hi q̄bus alimenta sunt relicta: ꝛ h casus accidit de facto I persona pōpeie faustine. Itez fiscus cui legatum est non tenetur satisfidare. habente tamē postea locuꝫ fal. pinde conuenitur fiscus ab herede ac si satis dedisset: ceteri autem legatarij cuiuscūq; sint dignitatis tenentur satisfidare: siue perceperint legata: siue non. Aluia.

s ¶ Cauere. i. satisfidare: vt. s̄. eo. l. j. §. j. Accur.

t ¶ Minuta. dicunt minuta vsq; ad. x. aureos. vt h subijcit. vel aliter: vt s̄. o. dolo. l. si oleū. §. fi. ꝛ. l. fe. als ꝛ alit: vt no. C. ō sen. ex pi. reci. auf. nisi.

v ¶ Noneandē. vba rescripti: ꝛ habeas i fa sic. aliꝰ habēt si nō eadē ꝛc. ꝛ dicunt q̄ abundat dictio si. aliꝰ dicūt q̄ bec dictio si/referr ad vba prēmissa ꝛ rescripta q̄ non habemus.

x ¶ Libertis. ceteris. Accur.

y ¶ Quibus. i. in q̄bus. x. auf. nec enim refert ad verbum libertis: nam ipsi habent necesse satisdare fm Mar. vel pōt dici vt liberti alimentarij non satisdent fauore alimentorum: vt. s̄. de trāsactio. l. cum hi. §. si in annos. ꝛ fm hoc sunt minuta ad arbitrium iudicis. fs q̄ est ratio q̄ non satisdat pro minutis legatis: Rñ. q̄ pauperibus consueuerunt talia relinq; q satisdare non possunt facile: vt. j. eo. l. cū non facile. vel quia non est verisimile q̄ fiant non soluendo in tam modico propter q̄ stipulatio fit: vt. s̄. e. l. j. §. hec stipulatio. vel si ponas in alimentis vt diri est ratio alimentorū fauor. fs hz nō satisdet an habeat locum repetitio si fal. emergat? Rñ. si scienes soluerit non: nisi hoc dicat: vt. s̄. de condi. inde. l. ij. in prin. ꝛ. j. ptori. §. Si autē ignorans: distingue inter facti ꝛ iuris errorem: vt. C. ad leg. falci. error. Item nūquid saltem cauebunt sine fideiussore? Respon. forte sic. arg. s̄. de indi. l. ij. §. sed si dubitetur. ꝛ forte etiam sub pena: cum illud non sit eis difficile. Item est arg. cōtra. j. de dam. infec. l. si proprietarius. in fi. j. respon. Accur.

Non pati.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Non pati. fic. ſ. vt leg. nom. cauc. l. i. §. ſi ad fiſcum.
b ¶ Conuenit. vel condi. inde. vel vtili ex ſtipulatu quā ſepe lex tribuit: ꝛ interpolita non fuerit: vt. ff. de adop. l. bis vbis. Aſo.
c ¶ Compelli. ſic in ſatiſdandō iudica. fol. vt. ff. de procu. l. ſi minor. §. fi. ſecus in cautione de iudi. fiſti. vt. ff. g fatiſda. cog. l. ſciendum.
d ¶ Voluit. reſcriptus ad quod eſt. ſ. e. l. §. fi.
¶ Si legatarius. ¶ Cauſſa. Dicio quotiēſ de alia cautione q̄. ff. dictus fit. vſi pone q̄ titi⁹ inſtituit me hēdē ⁊ legauit ſeio. c. ⁊ deceſſit dict⁹ titi⁹. poſtea ſemp. mouet mibi actiōē hereditatis vel mihi mouere ⁊ ſeius legatarius petit a me legatum: vſi ego dedi ei legatum: ⁊ ipe cauit mibi de reſtituendo mibi legato ſi cuicta mibi fuerit hereditas. ⁊ poſtea ſemp⁹ predict⁹ euicit mihi hēditates: nunqd cōmittit mihi dicta ſtipulatio contra legatarium: et dicitur q̄ fic. ſi modo culpa abeſt a me hēde q̄ ſtipulat⁹ fui ab eo: et ſi per partes euicat mihi here ditas: ſepi⁹ cōmittet mihi ſtipulatio ꝓtra legatariū. ſi autē ego heres fui in negligēta vel culpa vt mihi hēditas euincerētur a dicto ſemptonio nō committeret mihi dicta ſtipulatio ℈ dictus legatarius ſi autē egomet mihi euicī hereditatē ex alia cā bñ cōmittit mihi ſtipulatio ℈ dictū legatariū puta q̄ dict⁹ titi⁹ teſtator inſtituit me hēdē in alio ſequēti teſtō ī q̄ legatō dicto legatario nō reliqt: ⁊ accepi hereditatē ex ſcō teſtō ⁊ non ex primo. ⁊ ſic videor euicīſſe mibi q̄tum ad primum teſtamentū. nunqd ſi ego heres ſolui dicto legatario ⁊ non feci interponi dictā ſtipulationē: potero condicere conditione ſine cauſa dictam cautionē ſi ipſe mihi nō cauet: ⁊ dicitur q̄ ſic. nam ea q̄ p errorē commiſſa vel ſoluta ſunt cōdici poſſunt: dicta tamen cautio nō ℈ interponi niſi cauſa cognita. nam iniquum eſt omnino caueri heredi per legatariū nondum illata heredi per aliquē extraneū controuerſia hereditatis cauſa. poſſunt enim eluſorie mine fieri heredi. quas quidem heres timere non ℈. ſi tamē ego di cam me heredē ex teſtamēto. ⁊ alius q̄ vocatur ſicut ego: dicat ſimiliter ſe ſolum heredē ex eodē teſtamento: legatarij ⁊ etiaꝫ creditores poſſunt conuenire me vel ipſum quēcūq; volunt. Et ſcias q̄ tunc hꝫ locum dicta cautio inter me heredem ⁊ legatarium: cum ego do vel ſoluo legatario rē meam vel pecuniam ſiue añ motaꝫ mihi hereditatis ąſtionē ſiue poſſ. ſi ꝺo ſoluam ei pecuniam hereditariam / vel tradam ei rem heredi tariam ante motā mihi controuerſiam hereditatis non eſt mihi cauendum per legatarium: quia etiam ſi ſim poſtea victus de hereditate non tenear vincenti de eo quod ſolui legatario: nō enim illud poſſideo quod ſolui legatario nec dolo deſij poſſidere in hoc caſu. ſi autem poſt motam mihi controuerſiam hereditatis ſoluam legatario ſine cautione pecuniam hereditariam: vel tradam ei rem hereditariam ſibi legatarꝫ teneor vincenti mihi heredi de eo quod ſolui legatario. ⁊ hoc propter culpam meam. ſed ſi ego dicam me heredem ex teſtamento ⁊ alius qui vocatur ſicut ego dicat ſimiliter ſe ſolum heredem ex eodem teſtamento et ego tradam legatario rem hereditariam ſibi legatam. nunquid tunc debet mihi legatarꝫ cauere? ⁊ dico q̄ non. quia omni modo ego liber ꝺo a legatario per dictam traditionem ſi inuenior poſtea heres: vel liberatur ille qui vocatur ſicut ego: ⁊ qui dicit ſe heredem / vt dictum eſt) ſi inueniatur poſtea heres ſicut et ſi ſoluiſſem alicui creditori hereditario. Et idem credo ſi ſoluiſſem meam pecuniaꝫ vel traditiſſem rē meam: quia ſiue vincam ſiue ſuccumbam ab eo: vnde retineam illud quod ſolui vel tradidi legatario cum heredi. poſſidē. Si autem ille qui a me petebat heredi. et qui dicebat ſe heredem ſoluat ſuam pecuniam vel ſuam rem tradat legatario / vel creditori: neceſſaria eſt ei cautio cuꝫ nō habeat vnde retineat ſi ego vincam eum. Si autem ſoluat hereditariam pecuniā vel remḃ hereditariam tradat. credo q̄ non debeat ei caueri per legatarium vel creditorem: quia omni modo aut ipſe aut ego liberor per dictā ſoluttionem. i. ille ex nobis qui vincet hereditatē ⁊ ꝺo dicit vſq; ad. l. videamus. Ulianus.
e ¶ Sperat. ſcꝫ pati. nec erant illuſorie mine: vt. ff. l. i. ꝓtori. Accur.

onus remittēdum eſt. Maluimus.
¶ Item ſciendum eſt fiſcum hanc cautionem non pati[a]: ſed perinde conueniri[b] poſſe ac ſi cauiſſet. Ceteros autē cuiuſcunq; dignitatis ſint (licet etiam legata peeperint) compelli[c] debere ad cauēdum diuus pius reſcripſit: ex quo reſcripto etiaꝫ illud accipiamus: q̄ etiā poſt ſoluta legata voluit[d] ſtipulationem interponi. ¶ Si legatari⁹ heredi qui controuerſiam hereditatis patitur iam vel ſperat[e] de reſtituendo legato ſibi preſtito cauerit[f]: ⁊ cuicta hereditas fit: ſi negligentia vel dolo eius qui legatum preſtitit: dicemus non committi[g] ſtipulationem ꝓpter viri boni arbitrium qō inest huic ſtipulatio ni. ¶ Item ſi ipſe qui preſtitit legatum ex alia cauſa ſibi euicerit[h]: vt puta qui a inuenitur ſequēti teſtamento heres ſcriptus[i] in quo legatum iſte legatarius nō acceperat: dicemus committi ſtipulationem ꝓpter viri boni arbitrium. Et generaliter vbicunq; hereditatē[k] vel quantitatem vel emolumentum preſtitit is qui hac ſtipulatio ne ſibi proſpexerat: dicendum eſt ibi committi eam: ſi modo culpa abeſt ab eo qui ſtipulat⁹ eſt. Quę ſitum eſt an ſepius committatur ⁊ placet etiam ſepius eam commit-

Paulus. Ler. iiij.
Nec autem ſatiſdatio[l] locus habet ſi iuſta cauſa eſſe videbitur: nam iniquum[m] erat omnimodo caueri nondum illata controuerſia litis[n]: cum poſſint eluſorie mine[o] fieri. idcoq; eam rē prętor ad cognitionem ſuaꝫ reuocat.
¶ Si duo ex teſtamento hereditatem inſolidum ſibi vendicent[p]: fore te q̄ eiuſdem nominis ſint: tam in poſſeſſorem q̄ in petitorem competunt actiones: ⁊ creditoribus ⁊ legatarijs.
¶ Iſta cautio ꝺz ꝓſtari quando recipientis intereſt. h. ꝺ. Bar.
¶ Hec cautio[q] vtiq; neceſſaria eſt: ſi quis pecuniam ſuam ſoluat in cauſa. ſ. reſtituerit fideicommiſſario.

f ¶ Caueri. ff cautio euicta hereditate legata redi di affinis eſt illi que in ff titulo eſt poſita. et fit de hac mētio. C. de le. l. ſi in fraudem. ⁊ de peti. here di. l. ſi. §. i. ⁊. ff. g fatiſda. cog. l. de die. §. ităq; euicta.
g ¶ Non cōmitti. ſic. ff. de leg. i. l. ſi ſeruus pluriuꝫ. §. i. ⁊ facit. C. de reruꝫ mu. l. fi. ⁊. ff. euic. l. ſi rē quam. §. i. Accurſius.
h ¶ Sibi euicerit. i. ipſemet ſibi euicerit. nam cū ceperit ſcire ſe in ſecundo teſtamēto inſtitutum: ceſſat tenere ex ſcēo. ⁊ ſic videtur euicta ex primo: vt ff. de euic. l. ſi vēdideris. non añt dicas q̄ euicerit ei q ab eo prius euicīſſet: qui lle baberet exceptionem rei iudicate: ſi poſtea inuenerit ſcēm teſtamētum: vt. C. de re iudi. l. ſub ſpecie.
i ¶ Scriptꝰ. q̄ ⁊ fuerat in primo teſtamento inſtitutus. Et ſic no. ſm Azo. p hāc legē bñ probari re uocata eſſe legata p ſecūdum teſtamētuꝫ: ſi in eo non fiat mētio primi. ſic ff. de adimē. lega. l. ſi tibi certam. ⁊ ar. ff. de peuſ. l. ſi qs cum procuratori. §. fi. ſecus in tacito fideicommiſſo: vt. ff. de. pba. l. cū tacitum.
k ¶ Hereditatem. totam vel partem de qua erat mota liſ: ⁊ ſic proceditur
l ¶ Vel emolumentum. vt ſpeciem.
m ¶ Committi. idēin omnibus ſtoīcs ſtipulatiōibus: vt in ratihabi. ⁊ ꝺam. infec. vt. ff. rē ra. ba. l. ſi procurator. Itē ſi purū factus eſt in ſtipulatione: vt. ff. de vbo. obli. l. ſi ſic. ſecus in penali ſtipulatione + q̄ nō committitur niſi ſemel: vt. ff. de arbi. l. ſi duo. §. fina.
n ¶ Preſtitum. ab here de legatario.
o ¶ Stipulationem. potes dicere de ea de qua ꝺz. ff. ca. l. §. ꝓtori. vel de illa. ff. ca. l. §. ceteros. Accurſius.
p ¶ Condictionē. incerti: vel ſine cauſa: vt. ff. de vſufructu ea. re. ⁊ vſu cō ſu. l. hoc ſenatus. §. i. ⁊ vſufr. quēadmo. ca. l. ſi vſufructus nomine. ⁊. ff. de ꝺo. ſple. l. pater ꝺotē. §. ſi forte per errorem.
q ¶ Gratia. ſcꝫ probauit. Aſo.
r ¶ Hec añt ſatiſdatio. ſcꝫ euicta hereditate legata reddi. de qua ꝺicit. ff. l. ꝓtori. §. ſi legatarius. Accur.
s ¶ Iniquum. No. q̄ ſuperuacua cautio non ꝓſtatur. ſic. ff. de ꝓcur. l. non cogendum.
t ¶ Litis. ſcꝫ de hereditate. Accur.
v ¶ Mine. que curande non ſunt: vt. ff. quod met. cau. l. metum añt nō vani. Secus. ſi non eluſorie: quia cauetur: vt. ff. l. ꝓtori. §. ſi legatarius. Additio. Iſta glo. iuncta ter. ꝓſtat argumentuꝫ q̄ ꝓpter minas factas ab vno non ꝺz ꝓſtari cautio: ⁊ ꝺeterminat per iſtum ter. quia aut ſunt mine illuſorie aut non. ⁊ ſtatur arbitrio iudicis. glo. eſt. C. qō met. cau. l. metum. ſm Bar.
x ¶ Vendicent. i. ſe eſſe heredes aſſerunt: quod tamē eſſe nō pōt: vt. ff. de regu. iur. l. quod contra. §. vni. ⁊ facit. ff. de leg. ij. ſi quis ſeruum. §. ſi inter duos. ⁊. C. de peti. here. l. fi. §. ſinauté ex contractibus. Sꝫ contra. ff. de excep. rei iudi. l. qui cum herede. vbi a neutro petitur interim. Solu. ibi certum erat vnum eſſe ſcriptum heredeꝫ ſꝫ ꝺubitabat de filio legitimo herede ab inteſtato: an ſibi ꝺaretur bonorum poſſeſſio contra tabu. hic añt non erat certum de aliquo illorum: certum tñ erat de vno. lex tñ illa corrigitur per. l. C. eo. l. fi. §. i. ſm Azo.
y ¶ Hec cautio. ſcꝫ euicta hereditate legata reddi: de qua loquitur prīcipium. l. Accurſius.

Legata p ſcōm teſtamentuꝫ vi dentur reuocata.

+ Aſo et qſi cōmitta tur ſtipulatio penalis pleniſſime. vide in ſpe. tit. de act. ſen. pet. §. ſequit. v. col. ℣. qſi añt.

a ¶ Tradat.scilicet hereditariam.
b ¶ Postea.i.post controuersiam motam:ꝫ non sit lis contestata: vt.ff. l.pr.ori.ff.legatarius.Azo.
c ¶ Culpe nomine.vt.ff.ti.i.l.dolo. Ite ꝫ si hoc soluat sponte non p̃ tentiam alioquin liberatus est ipo iure:ꝫ tamẽ ꝛ tũc petit sibi caueri vt defendatur:vt.ff.de rei vẽdi.l.is a quo.ꝛ.l.a quo.ꝛ C.depositi.l.pe. in fine.ꝫ illa corrigatur p auc.ibi positam. Ite argu. contra.ff.de leg.ij.l.si qs titio.¶.ff.ꝫ ibi vterq; mutatur ex uolũtate:ꝛ iõ datur vtriq;.hic alter mittatur tantum ex uoluntate.f.legatarius.
d ¶ Sed cũ de.ff.ergo loquitur vbi vnus ex testamẽto defendebat heredi tatẽ:ꝛ iõ ex certũ omnino deberi legatũ: qz si legitimus obtinet non liberatur: quia nec tenet: ꝫ ꝫ vterq; ex testamẽto:ꝛ sic est certus deberi qui cũq; eoz obtineat: vt.ff.eo.¶.si duo.
e ¶ Questio,vt fuit.ff.eo.¶.si duo.
f ¶ Tradat.legatario.f. sine auctoritate et etiam post litẽ motã. Et rñ. nõ cauẽdũ nec imputaf ei si nõ petat caueri:qz ꝛc.
g ¶ Si ea alienũ.quo casu etiaꝫ legitim⁹ liberaf: ꝛ iõ nec hoc casu cũ ḋctio est de nomie:nec fupiori cuz inter scriptuz et legitimum est ḋctio impugnatur si non facit sibi caueri. Accursius.
h ¶ Petitor. Sz quid si possessor: Rñ. distingue: vt.ff.soluit suam an hereditariam.in primo casu cauet ei: vt in prin.¶.

vel suam rem tradat. ¶ si vero pecuniam soluat hereditariam vel rem tradat: quidam non putant cauendum: quia nec teneri potest eo nomine victus: cum non possideat vel dolo fecerit quominus possideat. ¶ Hoc si ante motam cõtrouersiam soluat.q; si postea tenebitur culpe nomine. ¶ Sed cum de nomine inter duos questio est nunquid non fit cauendum ei qui hereditariam rem tradat: quia omnimodo vnus liberatur: quẽadmodum si ces alienum hereditarii soluatur:sed si petitor suam pecuniam soluat aut tradat rem suã: nõ habet vnde retineat: ideo necessaria est ei cautio.

¶ Legatarius debet cauere heredi et fideicommissarius legatario vel fideicõmissarius heredi causa euitandi circuitus. boc dicit Bartolus.

Marcellus. Lex.v.

Videamus an stipulatio quod amplius q̃ per leges falcidiam ceperis licuerit dari adversus eum non sufficiat quil legatum alij restituere ex fideicommissi causa debet: sufficiet autem dici nihil ei fideicommissum esse: cauebit scilicz legatario et is qui fideicommissus accipiet: nisi forte mallet legatarij circuitu subla-

in ſcõo subdistinguitur fiat q̃stio de nomine:ꝛ tunc non cauet ei quãdocũq; soluat:vt ibi.ff.si de nomine soluat ꝛc.si aũt alꝰ:vt qz legitim⁹ facit q̃stionẽ scripto vel econtra.subdistinguitur sit lis mota vel non vt ibi.si vo pecunia ꝛc.

Videamus. ¶ Dec.l.reuertitur ad illam satisdationes de qua dictũ est.ff.eo.l.i.vers ad.l.mifi.¶.si legatarius.ꝛ ponit talem casum.
¶ Casus. Instituit mihi heredẽ titiũ ꝛ legauit ibi seio.c.ꝛ rogauit te seiũ vt restitueres legatum tuum symptonio.ꝛ multa alia legata quibusdã reliquit:ꝛ pure ꝛ sub cõditione ꝛ postea decessit.tu seius petis ab herede meo titio.c.ḋicta.queritur nunquid debeas ei satisdare vt restituas ei illud quod amplius ceperis q̃ per fal.licuerit tibi dari:ꝛ videtur q; nõ. quia tu legatarius nihil capere videris cum alij restituere debeas ꝫ vere ius est vt caere debeas perinde ac si nõ esset rogat⁹ de dãdo alicui fideicom.ꝛ symptoni⁹ ḋicit? cui debes restituere tuum legatum cauebit tibi eo modo. Sz si tu legatarius velis vitare circuitum: ꝛ velis q; sol⁹ symptonius fideicom.caueat heredi.ꝛ nõ ti.audiri debes.in casu tamẽ symptonius fideicom.dz caueri ꝛ etiam tibi legatario.puta quando bere dz tibi legatario detrahere fal.ꝛ tunc quando legatarius detrahere fideicom.debes.quia tũc equũ est te legatariũ fal.detrahere cũ fideicõmissario hoc dicit:vt.ff.eo.l.i.¶.ſ.ꝫ legatario.ꝛ.ff.ti.i.l.penales.¶.fi.ꝛ non solũ detrahis tu legatarius fal.ex fideicom.a te dato cum equũ est eo modo q̃ dict? est:ꝛ cũ de lego.a nihil aput te remansurũ est soluto fideicom.a te relicto.fed etiam detrahis fal.q̃uis tñ ex legato apud te legatarium sit remansurũ soluto integro fideicõ.a te relicto vt sufficere possit ad p̃standũ integrũ fideicom.puta q; legauit tibi legatario.ex.ꝛ rogauit te de p̃stãdis symptonio.ex.nã si heres me? detrahat tibi.v.de.ex.tu detrahes fideicõmissario quartam de.ex.ꝛ sic hoc casu symptoni⁹ fideicõ.dz cauere tibi ꝛ heredi.ꝛ.hoc dicit Ainia.
i ¶ Stipulatio.qua fcilz cauetur vt legatarius restituat quod amplius ceperit q̃ si licuerit dare. Accur.
k ¶ Non sufficiat.q.d.etiam si interponat non videf cõmitti:qz cũ ptomittat q̃ capit vltra q̃ liceat ꝛ ipse nihil capit cuz alij restituat:vt.ff.de verbo.signi.l.aliud.ergo non cõmittit.ff.contra est:qz canet ac si nõ sit grauatus vt alij restituat.ꝛ hic subijcit sufficit ꝛc.nam rñ.ibi.
l ¶ Esse.q.d.cauetat ac si nil sit eius fideicommissum.
m ¶ Accipiet.a legatario.
n ¶ Caueri.p illum cui rogatus est legatari⁹ dare fideicommissum. Et no.de circuitu tolldo: + vt ꝛ.ff.de condi.indebi.l.dominus testamẽto. ꝛ.ff.vsufr.quẽadmo.ca.l.si vsufru.mihi.patet ergo per bãc.l.q̃ legatarius heredi ꝛ fideicommissarius legatario cauet. quandoq; solus fideicom.heredi causa euitãdi circuit⁹ vt hic.quãdoq; cauet fideicommissarius hẽdi ꝛ legatario: veluti quando heres dz detrahere fal.ꝛ legatari⁹ fisr:puta vbi testator hoc dixit:vt no.ff.ti.i.l.pena les.¶.fina.ꝛ.ff.eo.l.i.¶. fed ꝛ legatario.ꝛ tta construe.cauẽdũ est.ff.ꝫ ꝛ xe. dẽdũ est ei ret. er ſi. pro rata vt plerũq; equũ est: qz testator dixit q̃uis ꝛc. vt qz mihi legauit. ex.et rogauit de.ex.restituendis.ꝛ de illis.ex. detrahebit fal.ſi ei detrahatur.ꝛ facit.ff.de lega.ij.cuz pater.¶.ſi.Sed contra.ff.de an.le.l.liberto.¶.i. Sol. refert vtruz onus legata rio imũgaf extrinsecus: ẽ vt tũc fideicom.ei nõ teneatur cauere vt ibi.an i parte eius quod legat ei qui cogif restituere: tũc ſic vt bic.Accur.

Cum non facile.
¶ Casus. Dec.l.loquif de eadẽ cautione de qua dictum est.ff.l.pri. Pone q̃ q̃ instituit mihi heredes titiũ ꝛ multa legata relig:et pure et sub ditione.inter quos plures legatarios erat vnus qui nõ facile posset inuenire fideiussores:ꝛ postea decessi.venit dict⁹ legatari⁹ ad heredẽ meũ ꝛ petijt ab eo legatus.bis aũt videns eũ bonũ dominẽ iõ petijt fideiussores ab eo qz sciebat eũ nõ posse inuenire:ꝛ sic volebat eũ auertere a petitiõe legati vel fideicom.sibi relicti.certe dicitur hic q̃ remittitur ei onus satisdationis et legatum ab herede consequitur. Ainia.
o ¶ Cum non facile.ꝛ sic videtur non posse fieri:vt.ff.de vbo.signi.l.nepos proculo.boc ergo arbitrio iudicis relinquitur vt ibi.
p ¶ Ideo cautionẽ.fecus si nõ iõ ſ; bona fide postulatur:qz plona suspecta est.Arg.ff.de iudi.l.in omnibus.ꝛ qui satisda.cog.l.ſi fideiussor.¶. fina.ꝛ.C.de epi.ꝛ cle. auf.gñaliter.Dñ.ſ; certe sit suſpectavel non ex quo non p̃t satisdare ſtatim inquiritur de fal.vt.C.de vſur.l.ij.ꝛ ſm Bver bum iõ:siue caufatiue:siue confecutiue ponatur non eſt ita.Ite nõ.bac l.remitti satisdationẽ pauperi:ꝛ sic ,pdeſt pauptas sic.C.de epi.ꝛ cle.ſi quis ad declinandam.¶.pe.Sed ar.contra.C.de epi.au.l.de creationibus.¶.finautem.vbi a paupere non a diuite exigitur satisdatio. Item facit.ff.de offi.pte.l.illicitas.ꝛ de pig.act.l.ſi seruos. Item ꝛ in aliis remittitur:vt.ff.eo.l.ij.¶.ḡuis. Pauptas prodeſt.

Duus pius.
¶ Casus. Titius instituit sibi heredẽ seiũ:ꝛ quibusdam annua legata reliquit.et ei iussit q̃ symptoni⁹ recuper ab heredẽ dicta legata ad distribuendum inter legatarios.et ita fecit dictum symptoniũ suũ commissariũ:et postea decessit dictus testator. petit nũc cõmissarius ab herede pecuniam ad distribuẽdũ annua legata inter legatarios.dicit ei heres. Bene volo tibi dare pecuniam:volo tamen q̃ caueas mihi q̃ restitues mihi partes legatariorũ cessantiũ in receptione leg tuoꝝ:qz aliqui eoꝝ morientur.ſicq; deficiẽt eoꝝ legata: queritur nũquid taliter cauere debeat:Et dicit q̃ non.nisi testator ꝑcepisset eum cauere. Ainia.
q ¶ Jussus.hũc executorẽ testamẽti vocant bonoñ.cõmissariũ.
r ¶ Cessantiũ.verba cautionis.et dic cessantiũ.i.morientiũ:quia sic extinguitur tale legatũ: vt.ff.de an.le.l.in singulos. Sed arg.contra.ff.de ali.le.l.iũ.¶.debebit.vbi cauet.ꝫ ibi a coheredibus:bic a testatore fuit electus. Ite q̃ritur an hic habeat aliquas actionẽ contra coheredẽ. Ite ſi quis legatariozum nolit an reddatur heredi: Rñ.adverſus.ff.de leg.ij.l.titio. Ite quid ſi dubiũ eſt an bñ distribuat: Rñ.iurat:vt.C.de dona.l.pe.et facit.ff.de vbo.ſig.l.aliud eſt capere. Defuncti ꝑcpto de cauendo ſtãdi eſt.
s ¶ Jussus, ſtatur ꝑcepto defuncti de cauendo.ſic.C. ad trebel.l.iubemus.¶.

+ Circuitus viſtatos eſt ꝛ amicogos reprobãdo. ſpecia.li. de duo.¶. alle de euictiõ. ver. vel ita fiunt.ſic an bitio ſi qua materia vide de per bar. l.ſi quis.in.i.q.C.de epi.ꝛ cle.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

bemus.§.in supradictis.ꝛ.ff.dewfult.ca.re.l.tribus.in prin.Accur.

¶ Si heres.¶ Casus. Titius hñitum sibi heredē seium ꝑ fideicommissū reliquit centū gaio:ꝛ decessit. petit nunc gaius fideicommiss. ab herede:dicit ei heres:bona ei⁹ testatoris delata sunt fisco: vnde si soluerē tibi fideicommiss. nihil ominus fiscus recuperaret a me vniuersa bona dicti testatoris: vnde nolo tibi soluere. certe dicitur hic ꝙ tenetur heres soluere dictum fideicommiss. dicto gaio petitori cauenti eidem bene redi de restituendo fideicommissu⁹ euicta sibi bē reditate per fiscum. Vlpianus.

a ¶ Diceret. non ramen adhuc erat hꝰ contestata nomine fisci:alioquin nō soluerētur etiam cautione ꝓfecta: vt.ſ. de iure fisci.l.apud iulianum. que est contra.ꝛ facit.C. de legā.l.fi in fraudem.ꝛ.ff.l. iij.ſ.filegatarius.ꝛ.C.ō petī.here.l.fi.ſ.fi.

b ¶ De fideicōmisso.relicto puta titio.

c ¶ Cauenti. titio.

¶ Si non in cōtrouersia. ¶ Casus. Instituit mihi heredem petrus titio legauit ſolam ꝓprietatem fundi mei corneliani:ꝛ scio legatū vſufructum eiusdem fundi ꝛ postea decessit. venit nūc sempronius:ꝛ facit cōtrouersiam dicti vſufruc. dicto petro meo heredi dicens ad se dictum vſufruct. pertinere. Trē seius predictus cui legauī dictum vſumfructum petit ab eodem herederet dimittat eum vti frui dicto fundo cornelano: certe si dictus seius vult habere vſumfruct. ab herede debet cauere dicto titio cui erat legata ꝓprietas de restituendo eidem titio vſumfruct. si dictus sempronius vincat heredem ꝓto vſufruct. non autem debet cauere heredi:ꝛ est ratio quare debet cauere titio ꝓprietario ꝛ non heredi:quia si ponamus ꝙ dictus vſufruct. intercidat apud sempronium predictum qui faciebat heredi controuersiam de eodem vſufruct. quicq; postea vicit heredem ꝛ apud se habuit eundem vſufruct. emolumentum dicti vſufruct. intercidentis: non debet spectare ad heredem immo ad dictum titium ꝓprietarium: in casu tamen cauere debet seius cui legauī vſumfruct. heredi:ꝛ non titio ꝓprietario fundi:puta si legauī vſufruct. dicti fundi dicto seio ꝛ ꝓprietatem eiusdem fundi ita legauī dicto titio vt eandem ꝓprietatem habeat idem titius cum ad dictū seiū deficerit pertinere vſufruct.ꝛ ita sub incerta die dicto titio legauī ꝓprietatē dicti fundi qui habetur loco conditionis: vt.ff. de lega.i.talis.ſ.fed.ꝛ ſi sub conditione:ꝛ est ratio quare hoc casu debet cauere heredi.ꝛ non titio ꝓprietario fundi:quia hoc casu non est certum vſufruct. interem ꝓto apud dictum sempronium qui faciebat heredi controuersiam de eo vſufruct. quicq; super hoc vicit heredem:ꝛ apud se habuit eundem vſumfruct. non est certum dico hoc casu ad dictum titium ꝓprietatem eiusdem fundi reuersuram: quia forte ꝓius decedet titius ꝙ vſufruct. interimatur apud dictum sempronium:ꝛ ita non transmittit idē titius ad suos heredes legatum ꝓprietatis dicti fundi: quia(vt dictū est) quasi conditionale fuit legatum dicte ꝓprietatis eidem titio relictum eo ꝙ sub incerta die fuit ei relictum vt dictum est. conditionalia au tē legata non transmittunt ad heredes: vt no.ff. de lega.i.l.iij.ꝛ sic est plana hec.l. Vlpianus.

d ¶ Sed vſufructus. id est cautio ꝓto vſufructu. ꝓestanda.ꝛ sic gratia similitudinis tractat hec lex de cautio. illa que est.ff. vſufruct. quemadmodum ca.ꝛ sic concor. in eod. titu. ſi tibi vſufructus. Alij dicunt ꝙ quidam tertius mouet questionem de vſufructu.ꝛ sic loquitur de illa cautione. de qua est.ff. eod.l.hec autem. in princip.ꝛ sic prosequuntur vſq; ad finem.

e ¶ Potest enim. interpositio est vſq; illuc:tunc de eo ꝛc.ꝛ facit.ſ.ſ.primo.

f ¶ Titio. cui legata est ꝓprietas: vt.ff. ꝓtori.ſi.

g ¶ Ei.ſ. titio.

h ¶ Spectandum.q.d.nihil.

i ¶ Desierit.ſ. vſufructus.ꝛ sic sub die incerta:ꝛ facit.ff. vſufruc. quēad. ca. ſi tibi.ꝛ si vſufruc. pe.l. fundus. detracto.

¶ Explicit liber.xxxv. ffor um.ꝛ xj. huius.

¶ Liber.xxxvj.ꝛ xij. huius.

¶ Ad senatusconsultum trebellianum.

Titulus.j.

¶ Facta restitutione fideicōmissi vniuersalis transeunt actiones ꝛ intra actiones ꝛ passiue in fideicommissarium:ꝛ heredi:ꝛ contra heredes paratur exceptio. Alexander.

Ulpianus. Lex.j.

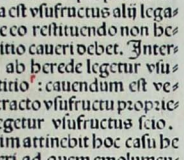

Explicito tractatu qui ad fideicommissa singularum ꝓtinet rerum: trāseam ad interpretationem senatusconsulti trebelliani. Factum est enim senatusconsulū tempoibus Neronis viij. Italend. septembris: anno seneca et trebellio maximo consulibus cuius verba hec sunt. Cum esset equissimum in omnibus fideicommissarijs heredi tatibus si qua de bis bonis iudicia penderent: ex bis eos subire in quos ius fructusq; trālferetur: potius ꝙ cuiqꝫ ꝑiculosam

Explicito. ¶ Casus. Dominus Vlpianus cōtinuat hunc titulū ad superiora hoc modo. Cum explicitus sit tractatus q pertinet ad fideicommiss. singularum rerum. ſ. ff. de lega.i.ꝛ de lega.ij.ꝛ iij.ꝛ vſq; huc bonum est vt transeamus ad interpretationem senatusconsul. trebelliani. quod tractat de fideicommiss. vniuersalibus. ꝛ sciatis ꝙ dictum senatusconsult. fuit factum tempoibus neronis. viij. kal. septembris cōsulibus existentibus quodam qui vocabatur anneus seneca:et alio qui vocabat trebellius maximus. cuius senatusconsul. verba sunt talia. Cū esset equissimū in oibus fideicō. heredibus ꝛ bonis eos subire dicta iudicia in quos vtilitas ꝛ cōmodū eoꝝ bonorū transfertur. i. fideicommissarios potius ꝙ cuiqꝫ heredi instituto periculosam esse fidem suam quam ꝓfitit testatori de restituenda hereditate fideicō. placet vt actiones que in heredem dari solent creditoribus ꝛ q̄ hēdib⁹ dari solēt ꝺ debitores: eas neqꝫ in eos heredes neqꝫ bis heredibus dari qui restituissent sicuti rogati essent fideicommissus fidei fue.i. hereditatem non detracta quarta. ſ. ꝛ si pater titij sit heres institutus ꝛ rogatus hereditatem restituere titio filio suo:ꝛ ipse ei restituat/idem erit quod dictum est. ff. ſcs vt in patrem non transeant hereditarie actiones:sed hoc casu ꝛ superioribus ꝛ in eos fideicommiss. quibus et testamento fideicommissum restitutum fuisset dātur dicte hereditarie actiones:ꝛ hoc ideo vt magis in posterum confirmentur summe defunctorum voluntates ꝛ obseruentur ꝙ heredes istituti non teneantur creditoribus hereditarijs facta ꝓ eos restitutione de reditatis vt dictus est: non dubitabunt adire sicut dubitabant ꝓius:ꝛ ita ꝓ superiora videre potes ꝙ non solum heredi qui restituit heredi. fideicommiss. subuenitur ꝓ dictum senatusconsul. scꝫ vt cessēt. vti possit cōtra creditorē hereditarium contra eum agētē/ſi etiam fideicommiss. scilicet vt possit agere contra debitores hereditarios ꝙ⁹ heres qui restituit heredi. eidē fideicommiss. repelleretur exceptiōe ab eisdē debitorib⁹ hereditarijs si eos conueniret: hoc dicit vſq; ad.ſ. hoc autē senatusconsultum. Vlpianus.

k ¶ Reuertuntur. titio interim morienti ꝛ ad heredem non transmittēte ꝓpter diez incertum: vt.C. de cadu. tol. ſ. sinautem. aliquid.

¶ Ad senatusconsultuꝫ trebellianum. Duo senatusconsulta scilꝫ pegasianū ꝛ trebellianum tractauerunt de hac materia. Sed iustinianus totuꝫ attribuit trebelliano: ꝛ que sunt ꝓpria cuiusqꝫ habes in istitu. ✠ de fideicommiss. here. in prin. ꝛ.ff. restituta.ꝛ.ff. sed qꝛ. Accursius.

✠ Bdē bar. pau. alexā. ꝛ Ja.

l ¶ Explicito tractatu. qui tractatus fuit a ti. de leg.j. vſq; huc.

m ¶ Consulibus. sic initi. eo. ſ. restituta.

n ¶ Iudicia. i. controuersie ✠ vel lites.

o ¶ Ex bis. ſ. bonis.

p ¶ Subire. dicta iudicia.

q ¶ Fructusq;. i. vtilitas ꝛ commodum eorum bonorum. i. illius fideicōmissi vniuersalis. Bug.

r ¶ Cuiqꝫ heredi instituto.

s ¶ Periculosam. si conueniretur ammodo. Accur.

✠ Inchoate cū defuncto secus si ei ꝫ herede. Ias ar. dau. alex. ꝛ Jaſ.

liduꝫ qꝫ bz ex hereditate vt dictū ē: qꝫ fideicom. non dz detrahere falci. de legatis de iure cōi: z idem est vbicunqꝫ non bz locum falci. vt potes exꝑla ponere in testō militis qui instituit sibi heredem titiū z rogauit eum vt scio restituere hereditatē z multa legata reliquit. z pares tuit hered. fideicommissario: nō detracta quarta trebellianica: eo qꝫ nō bz locū in testamento militis: certe prius debet solui fideicom. es alienū. z postea debet soluere legata: dum tñ non prestet vltra q̄ sit quantitas hereditatis: z tñ quartā de legatis nō pōt retinere fideicom. Nō soluꝫ aūt legatarijs non detrahit fideicom. quartā vt dictuꝫ est: sed etiā fideicommiss. Secūdo modo detrahit vt ecce titius non miles sistituit sibi heredem gaiū z rogauit euꝫ vt restituat ret totam hereditatē scio non deducta quarta trebellianica. Itez rogauit eundem seium fideicommiss. vt semptonio restituat hereditatem: certe seius qui ē primus fideicommiss. non detrahet quartam semptonio qui est secundus fideicōmissarius? nisi hoc testator expresse voluisset. subaudi. nec heres detraheret q̄rtam eidem sempronio dimissā. qꝫ testator hoc expresse vetuit. Sed pone q̄ titius habens qua dringenta in bonis legauerit titio ducenta: z rogauit heredem suuꝫ q̄ re stitueret sempronio dimidiā hereditatis sue: certe tenetur heres restituere sempronio dimidiam be reditatis: id est ducēta ex trebelliano: z titius legatarius cui fuerunt legata. cc. petet z consequetur. c. ab heredē: z alia. c. a fideicommiss. Et est ratio quare heres prestat. c. quia nihilominus remanet ei quarta hereditatis ex trebelliano. si autēnon remanet ei quarta soluta ab ea parte legatorū non prestaret partem legatorū: puta si dictus seius habens quadringenta legauit titio. ccc. z rogauit heredem suum vt hereditatem sempronius restitueret. c. deductis de hereditate sibi heredē. nam si heres restituat. ccc. sempronio: z retineat sibi. c. et ita quartam sola hereditatis non aget legatarius nisi 3 solum fideicom. z hoc dicit. ℌ. Tuia.

a Trecenta. Casum ponit quē pbat p quattuor alios casus vsqꝫ in fi.
b Deductis. i retētis. ab herede z sic bz ducenta.
c Restituere hereditatem. s. alia ducenta.
d Fideicommissarius. s. seius.
e Ad eum. s. seium fideicommissarium.
f Peruenit. pro ducentis. Accur.
g Petitionē. de rigore q ē vt solus fideicō. teneat ad legata: vl qui ē: q̄ deducta certa summa est rogatus non quota. Accur.
h Et in cc. qr non plus habet.
i Saturum. de equitate que prealet: vt. C. de iudi. l. placuit. z est hoc ideo: qꝫ heres habet plus quarta: sed videtur q̄ nec in tota ducenta: vt j. eo. l. marcellus. ℌ. idem papinianus. vbi dicit heredem detrahere de legatis z fideicommissis. si ergo detrahit de bis. cc. heres quartā: ergo fideicommissarius non soluet integra. cc. cum non amplius q̄ ad eum peruenit debeat: vt hic: Respon. + hic non detrahit heres de. cc. cum alis habebat. cc. vt hic.
k In heredem autem centū. Contra. insti. eo. ℌ. si quis vna. Solu. vt j. ea. l. ℌ. fi.
l Ex hereditate puenit. secus in ere alieno vbi tenet fideicōmissarius vt z deliberet si vult: vt insti. e. ℌ. si quis vna. in fi. ℌ.
m Cesset. vt in hoc cesset quoad. cc.
n Nec. als negz. Accur.
o Hereditatis. vt z. C. ad. l. fal. l. successores. z. ℌ. de testa. mili. l. si vo. ℌ. quid ergo. z. C. de testa. mili. l. in testō. in fi. z. ℌ. ad. l. fal. l. in rōne. ℌ. qō vulgo. z. ℌ. ti. l. j. ℌ. in quibusdam.

+ Sing. ter tus fm Bapha. Cuſſi. alex. et Jaſ. ad hoc q̄ in ūrta here dſert legatarijs i reſi duo legata rij ſui.

bat trecenta[a] legauerit: et deductis[b], .cc. rogauerit heredē scio restituere[c] hereditatē: an. ccc. on[a] fi deicōmissari[e]? subeat: an vo hactenus quaten[e] ad cū[f] ex hereditate pucnit[f]. Julian[a] ait cōpetere quidem aduersus cuz. ccc. petitionem[g]: non aūt amplius q̄[h] in. cc. actionem aduersus fideicōmiss. datuꝝ[i]. in heredē[i] aūt[k]. c. z mihi videtur vera eē iuliani sententia ne damnum fideicommiss. sentiat vltra q̄ ad eum ex hereditate puenerit. neminem eñ oportere plus legati nomine prestare q̄ ad eum ex hereditate[l] peruenit: q̄uis falcidia cesset[m]: vt rescripto diui pij continetur.

Licet falcidia nō detrahat: attamen nō tenet quis ad legata vltra vires hereditarias: z fideicōmissarius non detrahit quartam nisi heres in eum liberalitatem exercuerit. Hoc dicit Bartolus et Alexander.

Deniqꝫ nec[n] ex militis testō plus logatorū noie prestat q̄ quātitas ē hereditatis[o] ere alieno deducto: nec tñ quartam retinere fideicōmissario pmittit[p]. Inde nec ratius scribit si qs heres rogatus restituere totā hereditatē non deducta[q] falcidia[r] rogato et ipso vt alij restituat: non vtiqꝫ debere eū detrahere fideicōmi. sed quartam[s]: nisi liberalitatē[t] tantum ad prioꝝm fideicōmissariū heres vo luit pertinere.

Heres apud quem remanet dimidia hereditatis sub noie quote cōuenit ad legata in eo qō bz vltra quartam. Aler.

Si fi q̄dringenta habēs ducēta legauerit titio: z ptē dimidiam hēditatis sempronio restituere rogauerit: ex trebelliano restitutiones faciēdā iulian[a] ait: z legatorū petitionē scidi: sic vt. c. qdē petant ab herede. c. vo alia legatarij[a] a fideicōmissario petat. Od idcirco dicit iulianus qm fm banc rationem integraz quartā habet id est centum integra[v].

Si heres restituit hereditatem detracta certa quātitate q̄ ad quartā tñ sufficit: legatarijs non tenetur. Bar.

Idem iulian[a] scribit. Si is q quadringenta in bonis habebat trecenta legasset: et deductis centum rogasset heredez vt hereditatem sempronio restituat: debere dici deductis centum restituta be reditate legatorum[x] actiones in fideicommissarium dari.

Legata particularia i cōputatione. l. falci. attribuunt cū fideicōmisso vniuersali: qō estimat quātū supest in hereditate deductis legatis. z fideicōmissarij[a] non tenet ad legata in plus q̄ tenetur heres. Bartolus.

Celsus. Ver. ij. Ai quadringenta[y]

Centum integra. facit. ℌ. eo. ℌ. si is qui. z. ℌ. seq.

Legatorū. s. totorū: vt. C. e. l. fin. Sz ℌ. C. e. l. ij. vbi dicit p rata. Sz dic + illud referri ad creditores nō ad legatarios. Vel ibi + dimidia remanebat hereditati. Dic + ergo breuiter: aut heres rogat? ē restituere he reditatem deducta certa re vel summa: z tunc nil soluit creditoribus vel legatarijs etiam si multum valeat illa res. vt insti. eo. ℌ. si quis vna. nisi in casu quando pars fideicommissarij non sufficit ad legata: qr tunc data bit heres qō habet vltra quartā: vt. ℌ. ea. l. ℌ. si is. nā ibi. ex. ℌ. fi. summa nō vt quarta sunt retenta: aut retinet quotā vel ꝑm voluntatē vl ꝑtra: vl ꝑeter: z tūc creditorib? tenet ꝓ rata: vt in ℌ. tio. z hoc ea restituta: antea vo solus heres tenet: z tanto minus restituit quanto retinuit: vt j. e. l. ita tñ. ℌ. qui ex trebelliano. sed legatarijs tenet solus fideicōmissarius siue heres habeat quartā tñ siue minus: vel ꝑm volūtatē: vel contra vel ꝑter: vt. C. eo. l. ℌ. z hoc ea restituta: antea vo tenet heres: vt. j. l. prori. Sed an insolidū debit legata fideicō. si excedant dodrantē. Rñdō. + vt. ℌ. ea. l. ℌ. si is. ibi: neminē eñ etc. si aūt heres habet plus quarta pto eo qō est plus tenet: z ita scindunt legata: vt. ℌ. prori. ℌ. si is qui. z sic et iam pōt + intelligi. C. eo. l. ij. item z in aliꝫ casibus tenet heres. vt no. C. eo. l. ℌ.

Ai quadringenta. Pone casuꝫ. + Quidā habebat. cccc. in bonis qui instituit heredē z ab herede titio legauit. ccc. Item rogauit heredē vt hereditatē restitueret sempronio: z cū heres suspectam diceret coactus fuit totam hereditatem restituere sempronio: nunc titius a sempronio petit. ccc. sibi legata. petit etiā partē de. c. + qua amisit heres q̄ suspectaz dixit: quasi cesserit lucro sui legatarij z sempronij fideicommissarij. ecentra dicit fideicōmiss. se non teneri nec ad partem de. c. nec etiam ad. ccc. vtpote a se nō relicta ℌ. ab herede. querit quid debeat dare fideicom? Rñ. celsus mutādo pſonā. + nā trāſit de tertia ad secundam. q. ccc. debes z non partem de. c. z hoc ideo. ccc. restituee: qz presumit sapientes q̄ fideicōmissuꝫ ad te trans eat cū suo onere: z ideo non c. restituo: qz tu sis loco heredis. ſ. cū restituto pteuenit legatorum petitionē: z sic heres ſi non esset rogatus tibi restituere hereditatem retinere ret. + c. contra legatarios: ita de illis. c. tñ videt esse rogatus tibi restituere: cū legatorū petitio pteuenit restitutionē hereditatis: relicta. ccc. titio restituere videt esse rogatus. cum ergo boc casu qñ legatorū petitio pteuenit

limitabilis q ter. l. l. ij. C. eo. vt intelligat fideicō. nō posse de ducere ultra de falcidia ab eo facta.

Boc vr de iur fori. secus si iure antēcioti. fm Bar. et Bal.

Sequit Bar. ibi. alex. et imo. hz ſtum teneāt cum. et Jaſ.

Placet Bar. ibi. alex. et Jaſ.

Bertoldꝰ p Bar. bal. p. alex. et Jaſ.

Sequit vſq; ad finē Bar. Bal. et ibi.

Et bene ſſo lur. ſec de iure aut nō ſecus ſi ſolutio fuit ex ſcia. ſic.

Immo vſus iuſti gi alexan. et Jaſ.

Sequit Bar. et alex. et Jaſ.

Immo ſi bocnon fit mento fm predc.

Immo nō natur ſmo pas. et Jaſ.

Immo non retine re? ſi impl. ange. alex. et Jaſ.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

nio fuerit bē ditatis restitutionez: videl' heres rogatus titio.ccc.tibi.c. id ē quod supest restituere: apparet q̄ ab vtroq; detrabet quarta: sicut si simpliciter eēt rogatus tibi.c.z titio.ccc.nomine legati dare.quo casu heres ponte adiēs quartam retinet de vtroq; verum ī non dicatur in littera: tñ supplēdus ē ✣ q̄ in hoc casu illa.lxxv.q̄ bē̄ dat⁹ us ē fideicō missario.ſ.detracta quarta de cētum: titius legata rius cui ītta.ccc.i. lxxv. ablata sunt p fal. ✣ auferet ipſi fideicom.sicut tota. ccc. auferret ei ſi tota cccc.venirēt ad fideicommissariū:z hoc ſcs illuc: nō ergo plus ꝛc.Ultimo ꝑludit ad primū casum vbi coactus adūt:z restituto preuenit legatoriꝰ prestationem hoc modo. ſi titius non habet niſi ccc.vbi heres ſpōte adūt z nihil de.c.ſic z vbi coactꝰ heres adūt ſola.ccc. habebit titius:z nihil de.c.cum dicta ꝓsumpta voluntas non poſſit aptari ad.c.Quod autem dicit quando restitutio fuerit legatorum prestationem q̄ ꝓsumitur cum onere transire quasi fideicommiſ.ſit loco bē̄dis:est verus quando ſimpliciter legauit titio. Quid autem ſi exꝓſſim dixit q̄ eſſent onere bē̄dis.ccc.titio legata? Respond. marcellus ✣ q̄ perinde habetur ac ſi titio.ccc.z fideicommiſſ.cccc. det vt ita heres retineat.c.z de.ccc. facit ſeptem partes: z quattuor fideicōmiſſario:z tres titio det:z hoc ſi ſponte adeat.alꝰ ſi coactus centuꝫ que amittit heres ꝓpter coactionem habet fideicommiſſarius. reliqua ccc.diuidūtur ꝓdicto modo. Et ſm hoc alio caſu loquitur marcellus quando dixit q̄ eſſent ad onus bē̄dis:z alio ſuperius.l.qui quadringenta:ſcilicet quando non dixit: nec corrigit ✣ marcellus.l. precedentē. Vel dic ſecundo ✣ caſu ſm Azonem.q̄ ambe iſte leges loquantur in eodem caſu:ſcilicet quando ab herede legauit z ſic ad eius onus:z tunc q̄dam er bis que dicuntur in.l.qui quadringenta. erunt vera / maxime rationes ibi reddite.z quedam falſa: maxime rationes ✣ que corrigūtur a marcello in.l.ſeq.z ſm hunc caſum lege totam litteram: licet plan⁹ ✣ eſſet prima.

a ℂ Reliquit.in bonis.
b ℂ Legauit.ab herede prestanda.
c ℂ Tibi.ſempronio.
d ℂ Iſcꝫ.heres.
e ℂ Restituit.ſ.totam.
f ℂ Deberes.ſibi ſemptoni.
g ℂ Quia ꝓsumptū,iſte rōnes q̄ ꝓsumptū ꝛc.z ibi:nā heres ꝛc.bone ✣ sunt ſꝫ qō dicit tota.ccc. restitui falſum ē z corrigitur ✣.ī.l.pr.ſ.q̄ ſi ſuſpecta.ſm fecundam poſitionē caſus.
h ℂ Tedare.ſ.ſempronium.
i ℂ Debere.Decrn. Celſi,nō valet:ſed prima ratio:q̄ ꝓsumptum ꝛc.z ſequens.nam bē̄ ꝛc.bone ſunt.
k ℂ Nam heres.ſecunda ratio.
l ℂ Ut te.ſempronium.
m ℂ Perfunctis.i.ſolutis.Accurſius.
n ℂ Id ibi restituat.ſcilicet eodem caſu cum ſponte adūt.z hoc niſi velit retinere falci.quod poteſt.vt in fine huius legis:vel dic id reſtituat cum coactus adūt:vt.ſ.ꝓxi.nam facit arg.a ſimili.itēnon ſola centuꝫ. vt ſtatim dicam.
o ℂ Nempe.tertia ratio.Accurſius.
p ℂ Rogatus eſt. ✣ non ſola.ſed cum vniuerſitate quadringentorum que reſtituit cum onere ſuo: vt dictum eſt: ſola tamen centum ſic reſtituit vt remaneant penes fideicommiſ.nam cum tempore teſtamenti tota.cccc.erant in bonis:z bereditatem voluit reſtitui:ergo tota quadringenta:vt.ī.l.ꝓxi.
q ℂ Itaqꝫ.hoc videtur verum ex:z ſi ſequamur primam rōnē ſupiorem vbi dixit/nam bē̄s hic rogatus ꝛc.z ita videtur celſus ſeipm corrigere: q̄ in prin.dixit tota.ccc.reſtituēda:tu dic q̄ dubitando ponit tam contrarias ſuas neſciens q̄ eligat. Azo.
r ℂ Titio.in primo caſu quando coactus a pretore.
s ℂ Tibi.ſemptonio.Accur.
t ℂ Dare.heres.
v ℂ Quo euenit.vbi dicas tota.ccc.legatario danda cuꝫ coactus adiuit euenit abſurdū:q̄ qñ ſponte adūt bꝫ legatarius minus:q̄ ꝓtius detra bit bē̄s quartam ab vtroq;.z ſic legatarius ex.ccc.bꝫ.cc.rv.tñ.ne ergo abſurditas emergat nō bꝫ plus qñ coactꝰ adūt in ſupioꝝ caſu q̄ qñ iniuſſu,i,qñ ſine coactiōe adūt,quātū ergo ſ vtroq; ſit habiturus legatarius ſoluit marcellus ſtatim in.l.marcellus, Accur.

r ℂ Iniuſſu.i.ſine iuſſu.Accurſius.

Marcellus. ℂ Caſus. Banc.l.dicunt corrigere ꝑcedētē. Et dicunt eam loqui in eodem caſu quo loquitur iſta precedens: ſz ego credo eam loqui in alio caſu z nihil corrigere de his que dicuntur in hac.l.z in ea reſpondet marcellus ad talem queſtionem: dictum eſt in ꝓincip.l.qui quadringenta. vſq; ad verſic.z q̄ heres perfunctus ꝛc.z in verſi. non ergo ꝛc.q̄ fideicommiſſarius debet dare.ccc. titio ratione ꝓsumpte voluntatis.quia ꝓsumptum eſt teſtatorem voluiſſe cum eodem onere legatorum quod incumbebat heredi fideicommiſſa. fideicōmiſſum debere reſtitui:ſcilicet eo caſu quo talis voluntas ꝓsumi poteſt.verbigratia: vt q̄ teſtator non dixit vt illa. ccc. eſſent ad onus heredis. Sz quid ſi ꝓsata voluntas non poſſit ꝓsumi: ſcilicet q̄ eo expreſſus dixit teſtator vt dicta trecenta que legauit titio eſſent ad onus heredis: certe in hoc casu ſi reſtitutio hereditatis preueniat petitionem legatorum non poteſt hoc dici vt ratione ꝓsumpte voluntatis fideicommiſſ. debeat reſpondere titio legatario: quia non fuit voluntas defuncti vt quantum attinet ad legata fideicommiſſ. obtineat vicem heredis. quod ergo remedium adhibebitur heredi? certe Marcellus in hac ſpecie ſcribit vt perinde heres ineat computationem.l.falci.tanq̄ ſi teſtator abſolute et ſimpliciter fideicommiſſ. quadringenta legaſſet . titio trecenta cum non haberet in bonis niſi quadringenta: vt dictum eſt in ꝓncipio: ſcilicet vt ſi heres ſponte adeat bereditatem/retineat centum contra defuncti voluntatem. Trecentorum autem fiat diſtributio in ſeptem partes:z quattuor partes ex bis ferat fideicommiſſ. cui fuit iuſſa reſtitui bereditas quadringentaꝝ a lens: tres autem partes ferat legatarius cui fuerunt relicta trecenta: id eſt titius. Sed ſi heres ſuſpectam dicat habere bereditatem illa centuꝫ que babiturus eſſet heres ꝓ quarta trebellianica reſideant apud fideicommiſſarium: de trecentis autem fiat predicta diſtributio: id eſt in ſeptem partes:z quattuor habeat fideicommiſſarius:z tres legatari⁹. et boc dicitur illa ratione: quia ex quo teſtator dixit vt trecenta eſſent ad onus heredis: noluit vt ſuperuenirent ad fideicommiſſarium dicta trecenta vt de prefatis trecentis aliquid deberet dare fideicommiſſario legatario: vnde quia voluit ſi ponas q̄ heres ſponte adeat de reditatem et trecenta preſtet fideicommiſſario: non poteſt dici vt preſtare debeat iſta trecenta fideicommiſſarius : quaſi ad iſta trecenta preſtanda tacite ſit rogatus a teſtatore idem fideicommiſſarius. Item vt heres teneatur dare legatario de ſuo ꝓprio heredis ſicut teſtator voluit: ſimiliter non poteſt dici quia non potuit grauari heres in boc. Item legatarius cui fuerunt legata trecenta integra ea debere habere iniquum effet. ideo quia ſi teſtator ſciuiſſet voluntatem ſm quam diſponebat beredem de ꝓprio debere dare trecenta: titio non eſſe ſeruandam: immo de quadringenta que volebat reſtitui vniuerſali fideicommiſſario ſciret beredem poſſe deducere quartam : id eſt centum: verisimile eſt q̄ deillis trecentis quattuor partes daret ipſi fideicommiſſar. vniuerſali: tres autem partes titio legatario:z ideo bac ꝓsumptione collecta dicitur q̄ ſi heres ſponte adeat centum debet retine re ꝓ quarta. de trecentis autem debet facere ſeptem partes:vt quat tuor ex eis det fideicommiſſario:z tres legatario:z ſi contingat q̄ heres ſuſpectam adeat bereditatem. ſicqꝫ eam totam reſtituat fideicommiſſar. ipſe fideicommiſſarius faciet de trecentis ſeptem partes: ex quibus quattuor habebit fideicommiſſarius : z tres dabit legatario: quaſi ꝓsumptam voluntatem teſtatoris tali modo: quia ſi ſciuiſſet teſtator beredem non bedere dare de ꝓprio trecenta que legauit titio: non tantum fideicommiſſario reliquiſſet quadringenta que babebat in bonis: ſed in ſeptem partibus diuiſiſſet z quattuor reliquiſſet fideicommiſſario z tres titio: verum quia beres centum poteſt retinere contra voluntatem defuncti ſi ſponte adeat: ſi autem compulſus a fideicommiſſario adeat facto ſuo z non facto legatarij quartam amittit: illa centum commodo ſuo habet: z de trecentis facit fideicommiſſarius predictam diſtributionem: id eſt in ſeptem partes:z legatario dat tres: z quattuor retinet.z hoc dicit vſq; ad.§.Quod autem in ſuſpecta. Vlianus.

y ℂ Marcellus. Bec.l.corrigit ſuperiorem non in rationibus: ſz in bis que per eas probantur ſm Azo.z Bug.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a In hac specie. que in superiori lege fuit proposita.
b Scribit. f. questionem. Accursius.
c Ad heredis onus. quod semper presumitur. ✣ potest tamen aliud cē si testator nominatim relinquat a fideicommissario. vt argumē. ff. de lega. ij. l. cum ita. §. fi. z tunc non detrabitur falci. per fideicommiss. vt j. eod. l. facta. §. si cum suspecta. Et not. q licet cre ditorum onera diuidantur inter heredē z fideicō missarum: legata tamen petuntur z plantā a solo fideicommissario z nō ab herede etiā añ restitutas hereditatē: vt. C. eo. l. fi. nisi cum testator noiatim reliquit ab hēde: vt bic. z nisi deductis legatis pte cepit restituti: qb⁹ casib⁹ dat heredi electio retinere z soluere vel fideicō re stituere tota cautiōe erecta: vt bic. z. j. eo. l. cogi. §. Ide ḡritur. z nisi heres habeat plus quarta nec pars fideicō. sufficit ad le gata. vt. ff. de. l. i. §. is q̄ dringēta. z. §. fi.
d Direxit. vt. ff. l. pri.
e Juri. similis cōputa tio. ff. de libe. z posthu. l. si ita. z de here. insti. l. si ita. §. quidā. z. l. clemēs. z de leg. i. l. si qs testō. §. apud. Iuuē.
f Diuidā tur. c. retētis ab herede p fal. Accur.
g Fideicommissarius. f. sempronius.
h Legatarius. scilicet titius.
i Non sponte. sed coactus a ptore: vt in nostro casu.
k Fideicommissariū. f. sempronium.
✣ Qui hȝ ita ius com pellendi he redem vt fideicōmiti⁹ p̄m⁹ fm bal. z pau.
l Legatarius. f. titius.
m Plus ferre. secus in secundo fidecom. vniuersali ✣ cum ei fit restitutio a primo: q̄ ille plus fert: vt. j. e. l. exasse. in fi. z facit. C. e. l. nō iustā. z. j. e. l. §. fi is. Sed argumen. contra. ff. de aur. z argen. lega. l. fin. in fin.
Additio. Dic q̄ non obstat q̄ loquit in quadā diuisione voluntaria q̄ non ȝs nocere legatario fm Jaso.
n Legatarium. f. titium.
Quod autem in suspecta. ¶ Casus. Dic dicit q̄ illud quod dictum ē cum heres suspectam adijt hereditatē: fcz q̄ legatarius non plus ferat a fideicommiss. qui lucratus ē quartam q̄ cum sponte adijt heres: illud quod dictum ē dico: quia pōt dici vbicunqz non ȝs locuz. l. fal. vel quarta trebellianica ficut ē in testamēto militis z in multis alijs casibus. nā si gaius miles habēs in bonis quadringēta instituat sibi heredē seium z leget titio. ccc. z roget heredē de restituēda hereditate sempronio: certe siue heres adeat sponte siue coactus non detrahet fideicommiss. quartam immo totam ei restituet hereditatem. z fideicommiss. habit legatario. ccc. legata. z. c. sibi retinebit. z hoc vscz ad. §. idē pomponi⁹ scribit. vbi dicit: pone q̄ dictus gaius testator de quo dictum ē in princi. rogauit heredē suum vt restituer et hereditatē dicto sempronio deductis legatis p dicto titio relictis / nūquid dȝ heres ꝑstare solida legata z quartam detrahere ex solo fideicommiss. an possit detrahere quartam ex legatis z fideicommiss? Et rñ. q̄ ex legatis z fideicommiss. dȝ detrahere quartam. Ulpianus.
Jnū glo. sequit bar. vel dic aliter fm Jaso. q̄ tert. voluit dicere q̄ ficut ḡrā nō derrabitur ab hēde co acte adeundo hereditatē etiā nō detrahitur de testō mittio.
Jdē bar. et Bal.
+ Nō dica lianum in hac specie a ita scribit b: si ad heredis onus esse testator legata dixerit c z heres sponte adijt hereditatem: ita debere computationem falcidie iniri ac si quadringenta per fideicommissum essent relicta trecenta vero legata: vt in septem partes trecenta diuidantur d: et ferat quattuor partes fideicommissarius e: tres partes legatarius f. ¶ Q; si suspecta dicta sit hereditas et non sponte g heres adijt et restituit centum quidem de quadringentis que habiturus esset heres residens apud fideicommissarium h. In reliquis autem trecentis eadem distributio fiet: vt ex huiusmodi quattuor partes habeat fideicommissarius: re liquas tres legatarius. Nam ini quissimum est plus ferre i legatarium ideo quia suspecta dicta est hereditas quam laturus esset si sponte adita fuisset. ¶ Quod autē in suspecta hereditate dictū est / hoc idem dici potest in his testamentis in quibus lex falcid. locuz non habet in militis k dico: z fi qui sunt alij l.
Rogatus restituere hereditates deductis legatis quartam detrahit tā de hereditate q̄ de legatis. Aller.
Jdē pōponius scribit si deductis legatis restituere quis hereditatē rogat: quesitū est vtrū soluta legata ꝓstanda sint: z quartā ex solo fideicommisso detrahere possit: an vero ex legatis z fideicōmissis quartam detrahere possit: z refert aristonem respondisse ex oibus m detrahendam hoc ē ex legatis z fideicommissis.
Res subiecte restitutioni fideicōmi. si possunt vsq; ad quartā alienari: z in trebellianicam cōputari. hoc dicit fm verum intellectum. Aler.
Res q̄ ab hēde alienate sunt: in quartam imputantur heredi.
Si aliq; primo legat postea rogat: le gata vemūt in fideicōmisso: si hereditatis non est facta mētio. h. d. Bar.
Quidā liberis suis ex dispari bus n partib⁹ institutis datis preceptionibus sic vt ipse maximam partem patrimonij inter liberos diuisisset: rogauit eum qui sine liberis decederet portionem suam fratribus restituere. Imperator noster rescripsit ꝑceptiones quoq; fideicommisso contineri: quia non portionem hereditatis testator commemorauit: sed simpli
Jtē er ꝑ ssm videtur. j. e. l. si heres institutus. §. j. z fm hoc etiam restituta hereditate nō vendicantur res alienate. S3S. C. cōia de leg. l. si. §. qz. ibi: q̄ satis absurdum z c. z. §. finaūt anaricie. vbi habetur p tō facta. Sol. in pure herede rogato ilia corrigitur. ✣ vbi dicit satis absurdum z c. at in rogato sub conditione etiā p illam tenet alienatio ✣ vt bi: melius quidē c. ȝs in eo q̄ ibidē dicit haberi pro non facta adueniente conditōe z posse vēdicari: erit ius nouū. ȝs p aut. ibi posita etiā si alienatio imbibet. ✣ z sic quicqd sequit inde non valet: vt. C. de le. z c. l. nō dubium. Sic ergo p illā. l. alienata vēdicātur nō ꝑspectata restitutione. ✣ cum in eis non ꝑsit fieri restitutio: ȝs non alienata non nisi facta restitutione. Alij dicunt ✣ q̄ nec boc tenet nisi de facto z q̄ dicit computari in quartā: verum ē fideicōmis. volēte in odiū heredis. Alij dicūt q̄ tenet in eo q̄ ē infra quartā: vt bic z in eo q̄ ē vltra non: vt ibi. pria placet. Jtē ē bic argumen. q̄ in vna re pōt retineri falci. sicut in quota parte bonorum legata: vt. ff. de leg. i. l. non amplius. §. fin. z. l. seq. z arg. §. ad. l. falci. l. fi ex pluribus. z. C. fami. ber. l. filium quē. S3 contrarium ✣ regulariter solemus dicere: vt no. C. ad. l. fal. l. ij. z q̄ bic dicit speciale est iure veteri: vel si boc vult ✣ fideicommissarius. non als cum possit vēdicare vt dictum est.
Quidam liberis. ¶ Casus. Titius bñs tres filios instituit vnum de redem in tribus vncijs z alium in quattuor z alium in quinq; z cuilibet eoꝝ reliquit taliter ꝓlegata q̄ maximam partem patrimonij inter eos per ꝓlegata diuisit. z postea ita dixit eis. quicunq; ex vobis primus decesserit sine liberis restituat portionē suam fratribus z postea decessit dictus titius testator: z postea decessit vnus de dictis suis filijs sine liberis: modo queritur vtrum fratres sui debeant habere portionem eius hereditariam: z etiam ꝓlegata eidē data? Et dicitur q̄ sic. quia testator non dixit de portione hereditaria restituenda. ȝs simpliciter nomina uit portionem: in portione autem ita indefinite ꝓlata veniunt etiam ꝓlegata. Ulpianus.
Ex diſparibus. idem ✣ si ex paribus.
Hereditariā. distingue: aut primo rogauit z postea ꝓlegauit z nō cō tinētur ꝓlegata in fideicom. vt. §. ad. l. falci. l. titia. Aut contra: z tunc aut dixit hereditariā. f. portionē: z non veniūt. aut simpliciter portionē vel hereditatis portionē: z tūc veniūt: vt bic. z. j. e. l. in fideicōmissariis. §. fi. aut quicqd ad te puenerit: z tūc veniūt: vt. C. de fideicō. l. cū virū. vbi de hoc dixi. z facit. §. de leg. iij. l. si titius.

turo ffare z quo iure si debita. vsq; glo. l. i. §. de pdi. inde bar. z bal. l. cuz da. C. de inf. at fu. igno. et ibi glo. plicit silde rarur idem Bal. in Lyron. et quell lega.
✣ Scilz testator? z gl. ibi bar. p. alex. et Jaſ.
✣ Et bene nisi eo casu quo secuerūt? vellt taīē hēdis. bar. p. alex. et Jaſ. bi gl. feruitas p.
✣ placet bar. dicēs ſpliciter p. alex. et Jaſ. + Dic oīb⁹ ſcriben.
✣ Repono bart. bar. l. ſi ſeruo. §. j. ff. de leg. i. & dic ſi. bic p. alex. et Jaſ.
✣ bar. p. et Jaſ. eſt ſingulare et nouella. fm alex.
✣ Vbi plices predictis.
+ Dcſ vi dep bar. et alex. in l. in Jſtā. §. n. q. vbi ille q̄ ſi placuiſſe
✣ Jmmo eo ipſo ſi alitēr nō ſit ſcta ma licioſa. bar. p. Bal.
✣ Et bene q̄ ſi ꝓlegata eſſent valide ꝓlegata. p. pau. z alex. alſo ſecus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Cecidiſſe.

a ¶ Cecidisse.vt restituatur.
¶ Si is qui rogatus. ¶ Casus. Titius habens familiā seruo⁹ fecit testamentum ⁊ instituit sibi heredem seiū ⁊ rogauit eū de restituenda hereditate gaio.⁊ postea dicta familia occidit dictum testatorem.⁊ postea dict⁹ seius heres aperuit tabulas testamenti.⁊ hereditatem adiuit antequā haberet questionem de familia predicta: vel anteq̄ pone vindicaret morte occisi. vñ de iure in fiscum fuit hereditas publicata: mō queritur vtrū fiscus qui habet totam hered⁹. debeat restituere gaio ꝑdicto fideicom.do drantem hered⁹.⁊ quartā sibi retinere sicut debuisset facere heres si non fuisset hereditas publicata: Et dicitur q̄ sic.⁊ actiones pro illa quarta transeunt ad fiscum ex trebelliano ⁊ ad fideicommiss. pro dodrante. Et id ex hoc est posita si ex alia cā esset vendicata fisco dicta hereditas: puta q̄ heres probibuisset testamentarius fine notarium venire ad testatorem volentem testū mutare. vl⁹ probibuit testes cōuenire cuz testator vellet cosā eis testū mutare ⁊ aliū forte instituere. Viuia.
b ¶ Habitam. an additionē⁹ questio de familia do haberi: vt.3.ad fill.l.iij. §.q̄d ad causam. Dug.
c ¶ Apuerit. in totum vel in partem: vt.3.ad fill. si quis in grau. §. si gs. Et no. ✱ q̄ ob solaz apertura m non q̄dit hereditatē here⁹: ꝫ pena. c. aureoꝝ sit statuta. vt.3. ad fill.l. iij. §. non tm̄.⁊.l. necessarios. §. non als. Alij con tra.⁊ pro eis est hic.⁊.C. de bis quib. vt indig.l.si ea: ꝫ hic expone vel pro ⁊ ✱ sic ⁊.C. de verbo. fig mi.l. penulti.
d ¶ Adierit. scz tm̄ q̄ō potuit fieri. f. adire clausis tabu. si erat de liberis vl⁹ insolidū institutus: als non: bodie indistincte pōt. vt.C. de cad. tol. §. j. ꝫ hoc casu auferatur ei posse⁊ vt indigno: vt hic dicitur.
e ¶ Senatusc̄ōsulto. f. silla. vt q̄ non vindicauit necē defuncti: vt. ꝫ. prior. §.⁊.3. ad fill. cum fisco.⁊.C. de bis qui. vt indig. l. j.
f ¶ Quare cōmodū. bona rō: q̄ad quem spectat onus ⁊ cōmodū: vt. ꝫ. l. priori.⁊.C. de fur. l. fi. §. pe. Dug.
g ¶ Transeunt. nō habeas plus in ter. vsq; ibi: q̄ si ꝑbuerit ⁊c.⁊ dic transeunt a fisco restituente in fideicōmissarium ꝓ dodrante. ✱ vt. ꝫ. eo. l. recusare. §. si fisco. Alij habent transeunt ad fiscū.⁊ dic ꝓ quarta. f. sicut trāseūt ad fideicō. f. ꝓ dodrante si publicata non esset hered⁹.⁊ habent hoc in ter. fed non ꝺz esse.
h ¶ Testamentariū. i. tabellionem. sic. 3. si quis ali. testa. pro.
i ¶ Non defenderit. sup quo pōt distingui an dicat occisus a familia: et tunc prius ꝺz adeat ꝺz vindicare ✱ si ab alio ⁊ palam idem. si autez clam statim pōt adire ⁊ postea vindicare: ꝫ non longa mora: ⁊ hec ꝓbatur C. de bis qui. vt indig. l. cum frater. ⁊.3. ad fill. l. iij. §. nō tñ. ⁊.l. necessarios. §. j. questio tñ de familia semp precedit. ✱ ꝫ accusatio q̄ñq; an q̄ñq; post fieri possit. vt. d. l. ℞.
k ¶ Alia causa. assignantur autem multe cause: vt. j. de iur. fil. l. j. ⁊. iij. ⁊ facit ad. l. ifiam. 3. de lega. j. l. si seruus. §. si quis. ⁊.C. ad. l. fal. l. etiam. ⁊. j. de fideicommiss. liber. l. imperator. §. ij. ⁊.3. ꝺvsus. l. cum quidam. §. ij. ⁊.3. si quis ali. testa. pto. l. j. ⁊. ij. in fine. ⁊.C. eo. l. iij. ⁊.3. ea. l. §. q̄ si. ⁊ §. quod autem.
Q Uia poterat. ¶ Casus. Institui mihi beredem titium ⁊ rogaui eum de restituenda hereditate seio. ⁊ decessi. postea titius instituit me non vult adire timēs ne damno afficiatur ꝓpter onera hereditaria que credebat in ea esse. seius aūt fideicōmiss. id ei: adeas meo periculo ⁊ mihi restituas. nunqnid tenet hoc heres facere: Et dicit q̄ sic. quo casu transeunt in fideicommiss. actiones ex trebelliano. nec poterit detrahere quartam trebellianicā heres.⁊ est ratio quare nō detrabitur quarta. q̄ periculo fideicommiss. adiuit vt dictum est.⁊ habent locum predicta siue sit soluendo hereditas siue non. sufficit enim recusari ab herede instituto ad hoc vt cogatur adire periculo fideicommiss.⁊ restituere non retenta quarta. Sopino enim vel metus vel color heredis qui heredi tatem adire noluit inspicitur/ nō subſtantia hereditatis. varie eñ sunt bo minū volūtates. quidam eñ heredes instituti nolunt adire timētes negocia. quidam autem nolūt adire timentes vexationē. quidam etiā nolūt timētes cumulum eris alieni: ✱ quibus hereditas videtur locuples. quidā etiam nolunt adire timentes offensam vl⁹ inuidiam: quidam etiam nolunt adire volētes gratiā facere bis quibus relicta est hereditas eis institutis non ad euntib⁹. ⁊. volentes facere gratiā ſubſtitutis.⁊ volunt facere gratiā eisdem ſubſtitutis ſine onere ſuo inſtitutoꝝ: quocūq; eñ de prędictis casib⁹ nolit vel timeant heredes inſtituti adire cogentur adire periculo fideicōmiſ.⁊ nō ſuo.⁊ reſtituere ei hered⁹. non detracta quarta vel etiam quocūq; alio casu a prędictis. Et non ſoluz par paris hereditatē adire.⁊ reſtituere fideicom. cogitur: ꝫ etiam ille qui magna prędictus est dignitate vel auctoritate. cogitur: ꝫ etiam ille qui magna prędictus est dignitatevel auctoritate inſtitutus etiam ab arenario vel ab ea muliere que corpore queſtum fecerit.⁊ rogatus ab eis de reſtituēda alij hēditate cogetur eam adire periculo fideicōmiſ.⁊ ei reſtituere non detracta quarta. b.d. cuz l. ſeq. Viuianus.

Quando cogatur heres adire inſtante fideicommiſſario

Metianus. Lex.v.
Sed ⁊ qui magna prędictus est dignitate vel auctoritate arenarij: vel eius mulieris que corpore queſtum fecerit: hereditatem reſtituere cogetur.
¶ Recusationis declaratio potest fieri per nuncium ⁊ per epiſtolam: ⁊ decretum coactionis contra absentem interponi potest. Alexander.
Vlpianus. Lex.vi.
Ecusare autem nō tantuz

† Sic in. c. ſuppliſis. cū glo. j. i. pil. extra de reſcript. ⁊ glo. in ꝑn. decſup ver. nouua. cir. ꝑn.

† ꝫ bar. in. l. i cogni tione. 3. ad ille.
† ꝫ bar. in. d. l. ſi ea. in glo. alle.
† ꝫ aler.
† Saltez q̄ ad iſtīōem faciendā de familia. ſalv. ⁊ alex. in d. l. cum fratrem.
† Diſplicz Alexan.

l ¶ Ueritus. i. timens.
m ¶ Cogat. piculo autē coacti cogi nō deberēt. vt ar. C. de emā. lib. l. nec anus.⁊.3. ſol. ma. l. ij. §. nec cogit.⁊.C. de iure delib. l. nec emere.⁊ facit C. e. l. iiij. ⁊. j. eo. l. ſ ⁊ ſi. §. plane.
n ¶ Allieno periculo. ratio quare non retinet quartam. ſic. ꝫ. de reg. iur. l. fm naturam.
o ¶ Neq; illud. repetit vt addat. Et no. bic ar. q̄ i recuſatiōe iudicis nō opꝰ cām dicere. ✱ ſic nec probare: vt plene not. C. de iudi. aptiſſimi. in glo. miſi a principe ⁊c.
p ¶ Timentiū. ſp repete volūtates. at regularit vani timoris nulla ē excuſatio: vt. j. de reg. iur. l. vani. ⁊.3. ti. j. l. boc autem.
q ¶ Uerationē. propter hanc dat reſtitutio minoꝝ: vt.3. de mino. l. minor. xxv. an. ⁊.3. de arbi. l. cum lege. ℞.
r ¶ Sed ⁊ qui. ſubaudi ille qui ⁊c. Accur.
s ¶ Uel. pto ⁊.⁊ dic arenarij genitiui caſus.⁊ dicas ſponte conſtituti: vt ⁊.C. de inof. teſt. l. in arenā. ſecus ſi dānati: q̄ tūc fiſcus baberet/ ⁊ teſtū añ factum irritaret: vt.3. de imuſt. teſt. l. ſi quis ex bēdatus. ꝫ. ſi ⁊ ſi quis.⁊. j. de penis. l. qui vltimo.
t ¶ Queſtus fecerit. expone vt.3. de ri. nup. l. palaz.⁊ de bis q̄ no. inſa. l. abſentes. ꝫ. ait ꝑtor. aſcribebat eū ſibi ad dedecus beredem eſſe talis ꝑſone humilis. nam nec ꝫ here ꝑt matrimonium cum talibus: vt. C. de inceſt. nup. l. humilem.
¶ Recusare. ¶ Casus. Nō ſolum ꝑſites beredes. ſ. ꝑſit recuſare adire hereditatem: ſed etiā absentes: puta ꝑ epſamvl⁹ nūciū. nā etiaz aduerſus absites beredes recuſantes hereditatem adire postulat fideicō. decretū iudicis ꝑ q̄ō cogat beredes adire: ꝫ ſiue certa ſit voluntas dictoꝝ beredū recuſantiū: ſiue incerta. ad q̄ō decretū imperatūs ꝑ fideicō. non eſt neceſſaria ꝑſitia beredum adire recuſantium. Viuia.
v ¶ Recuſare. ſ. adire hereditatem.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a Vel p epistolam. vl'p10 ꝛ: vel p10 saltē. ꝛ sub. vel p nūciū. ꝛ facit. ff. p soc. l. actione. §. renunciare. Accur.

b Postulat. postulat eñ fideicō. vt iudex decernat ꝛ cogat abstēdi re ꝛ restituere. ff. Sꝫ contra. j. de re iudi. l. de vnoqꝫ. Sꝫ hic nō est forma talis de qua ibi dicit. ſꝫ quidam iussus g fit extra solēnitatē. arg. j. e. l. ille a quo. §. fin. ꝛ. l. sequen.

c Ad quod. f. vt certiora retur non est ꝛc.

d Meminisse. Casus. Adhuc p ofequit materiā illi'. l. q2 poterat. ff. e. ꝛ dicit q nō fuit ad bene des ſtitutos ptinet. hoc fenatuſcō. trebel. f. vt ipſi volentes adire bēdi. quā aljs restituere sunt roga ti cōpellanf a ptoreadire. ꝛ postea restituere fideicō. ſꝫ etiaꝫ ptinet ad illos q succedūt ab intestato ſiue de iure cuili ſiue preto rio rogatos in codicillis aljs bereditates restituere. Jtē ptinet ꝛ ad filium in ptāte illius conſtitutū cui' est rogat' bereditatē restituere. ꝛ hoc ſiue fit ab eo inſtitut' ſiue ab intestato succedat qui qdez dicitur ſuus ꝛ neceſſari' beres. Jtez hz locū ꝛ I ceteris bēdib' q sunt ſolū modo neceſſarij ſicut fūt ſerui illi' de cuius bereditate tractaf ab eo ſtituti ꝛ rogati restituere aljꝫ be reditatem. Alius.

d Log. vt. ff. e. l. i. i pzin.

e Pertineat. facit. C. e. l. iij. ꝛ ſti. e. §. preterea. et ff. e. l. i. §. hoc aūt. cum cō cor. ibi positis. Accur.

f Sz ꝛ ad filium. f. inſti tutum vl' ſuccedentem ab intestato. ꝛ repete hoc ſenatuſcon. ptinet. ꝛ ſic eſt ſi'a capitalis hoc ſenatuſcō. ꝛ dic neceſſarijs. f. ſeruis a dñis inſtitutis ꝛ restituere rogatis. nā filij sunt ſui ꝛ neceſſarij: iſti neceſſarij tñ: vt iſti. de here. quali. ꝛ dif. circa prin.

g Deinde. als demum.

h Actiones. facit. ff. eo. l. i. §. bono. rñ. Accur.

i Si fil'. o. Casus Titi' iſtituit filiū beređ ſeiū: ꝛ rogauit eū q' reſti tueret bēditatē gaio. ꝛ postea fuit occiſus dict' teſtator: ꝛ beres nō vindicauit monet ei'. ficqꝫ bona fuerūt delata fiſco: fiſcus aūt nō vult bona agnoſcere ꝛ gaio fideicō. restituere. certe eqſſimū erit fiſcum cogi agno ſcere bona: ꝛ restituere fideicō. ac ſi vindicaſſet fiſc' mortē defuncti. ꝛ qō dicit in fiſco hz locū in municipalib' bereditib' inſtitutis ꝛ restituere ro gatis. ꝛ etiam in collegio alicui⁹ priuilegio ſubnixo. Liuius.

i Si fiſco. eo q' bereditſtituto auferunt vt ab indigno. q2 nō vindica uit necem defuncti. Vel dic q' inſtitutus voluit adire nec vindicare ꝛ fic vere poſſunt dici bona vacantia. ff.

k Quaſi vindicauerit. f. fiſcus necem defuncti: ſic fiſcus adire ꝛc. vide baſ eñ fiſcū adire nō poſſe ꝛ ſic nec restituere: niſi ꝛ ipſe vindicet: ſed cer te nō tenet cū in penā bereditꝫ habeat. ar. ff. q. qō gſqꝫ iur. l. fi. ꝛ facit. ff. e. l. marcellus. §. fi.

l Et restituere. ſic ff. eis fit restitutio: vt. j. e. l. oīb'. lz eñ nō possint cō ſtitue: vt. j. ff. lib. vniuer. l. i. verū ē facile. vt ꝛ. ff. ō otigi. iur. l. ij. §. dedde. vel facient p eos p quos regit vniuerſitas vl' municipiū. vt. ff. de cōdi. ꝛ demon. l. municipibus. ff.

m Collegio. licito: nō al's: vt. C. de here. inſti. l. collegium. ſed ſingulis de collegio pōt legari: vt. ff. de reb. dub. l. cuꝫ ſenatus. ꝛ facit. ff. eo. l. i. §. ſi autem collegium.

n Titius beres. q Casus. Jnſtitui mihi beređem titiū: ꝛ eivulgariter ꝛ directo ſubſtitui ſempro. Jtem rogaui postea eūdem titiū vt eidē sem pronio bereditatem meā reſtitueret. ꝛ postea deceſſi: titius aūt pdictus dicit ſuſpectā ſibi eſſe beređ. meam. ꝛ iō non vult eam adire ꝛ restituere ſempro. q2 itur an debeat ad hoc cogi: Et videf q' nō. q2 pōt ſempro. fi deicom. p ſe ex ſubſtitutione pdicta acquirere beređ: Rñ. ſi hic eum co gendum: q2 pōt intereſſe dicti fideicom. hōc magis beređ. ex reſtitutione ē ex ſubſtitutione: puta q2 in ſubſtitutione oneraui dictam beređ. le gatis vel libertatibus. ſed ꝛ ſi dictum ſempro. non ſubſtituit titio: ſed atti nebat tantum mihi idem ſempro. q' titio nō adeunte ipſe eſſet mihi le gitimus beres. ꝛ rogaui eūdem titium vt reſtitueret eidem ſempro. legitimo beređi. meam idem erit q' dictuꝫ eſt. ſ. vt titius cogaf adire ꝛ ei reſtituere bereditatem. Aimianus.

n Cogendum eum. Contra videbatur: q2 alio iure habere poterat. ſ. p ſe ex ſubſtitutione.

o Onerata. ſꝫ cum omittit ex ſubſtitutione in fraudem legatarioꝝ: ꝛ accipit aliō mō nunquid tenetur legatarius ex edicto ſi quis omiſ. cau. teſt. vt. C. ſi quis omiſ. cau. teſta. l. j. Rñ. non. q2 facit ex voluntate defuncti. vt §. ſi q5 omiſ. cau. teſta. l. j. §. ſi proponatur.

p Idem dicitur. nam ꝛ hic alio iure per ſe vt legi tim' habere poterat. hz ergo electionem directaꝫ vel obliquam ſiue vtilem viam eligat. vt. C. de codi cill. l. ſi.

q Si quis alio. ¶ Caſ'. Ego bonoñ. habens bona mea bononie ꝛ mutine exiſtens: feci teſtū mutine: ꝛ inſtitui mihi beređ titiuꝫ mutinēſem: ꝛ rogaui eū q' reſtitueret ſeio bononie beređi. meaꝫ. ꝛ postea deceſſi. ꝛ postea dicit titius ſibi ſuſpectā eſſe beređ. meam. ꝛ iō eaꝫ nō vult adire: ꝛ Bononie ſeio reſtituere. nūquid cogi dz adire bereditates ꝛ venire bononiaꝫ: ꝛ bono nie eam ſeio reſtituere: Et dz q' ſic. ꝛ eſt in hoc caſu dict' titius ſiltis illi qui in diem eſt rogat' reſtituere bēditatez. nā ſicut ille dz diem infra quez pōt reſtituere. ita ꝛ huic titio dz dari tēpus quo poſſit ire bononiā ꝛ ibi reſtituere.

Jtem ꝛ dz haberi rō impendioꝝ q̄ faciet ad veniendū bononiā. ſ. vt ea habeat a ſeio fideicō. nā ꝛ ſi ita inſtituiſſem bēđ dicti titium ſi. x. dediſſet gaio ꝛ rogaſſem eūdem titiū de reſtituenda bēditate dicto ſeio/non aliter cogereſ idem titius adire ꝛ reſtituere eidem ſeio q̄ ſi eiofferat' dicta pecunia p eūdem ſeiū fideicō. vt cā dare poſſit idem titi' gaio. Sz rō ſanitatis titij pdicti eſt bñda in veniendo bononiaz. nā ſi titi' eſt infirm' mutine/z ego teſtator ſum in eſſe alexādriā ad reſtituēdam beređ. meā ſeio/dabiſ ei tps quo poſſit ire alexādriā. Jtem eſt bñdā rō dignitatis eiuſđ titij. nam ſi ego teſtator vocabar turpi nole puta veſpilio: ꝛ inſtitui beređem dictū titiū ſi ferat nomen meū: ꝛ rogaui euꝫ q' reſtitueret beređ. meā ſeio: cogeſ adire ꝛ restituere: nō tñ ferre nomen meuꝫ. Jtē eſtimabit iudex de etate ipſius titij. nā ſi nimis eſt ſener. nō cogetur venire bononiā ad reſtituendā beređ. ſeio immo adibit beređ. mutine. ꝛ mutine reſtituet eā ſeio. item eſtimabit iudex de iure. i. vtrū liceat ei ire bononiā vel non: nā ſi non hz ei ire bononiā: puta q2 eſt guerra non cogetur ire: immo adibit mutine ꝛ reſtituet ſeio: ſed ꝛ ſi titi' mutinenſis qđ rogaui adire ꝛ restituere bereditatem meam bononie eſt mediolani cau ſa reipublice: adibit bereditatem mediolani: ꝛ ibi eam ſeio reſtituet. et boc eſt verum cum ipſe titius dicebat bereditatem ſuſpectam: nec dicebat ſe velle deberare: ſi autem petijt tēpus ad deliberandum ꝛ impetrauit: ꝛ transacto tpe deliberationis adiuit bereditatem dz eam restituere ſeio: ꝛ pōt retinere quartā trebellianicam q2 nō adiuit coactus imo ſpōte. Si aūt ſuſpectam dicit (vt dictū eſt) non eſt neceſſe dicere quare: imo ſuffcit q' dicit ſuſpectam. ꝛ. b. d. cum tribus ſeq. ll. vſqꝫ ad. §. ſi quis ſub conditione. Aimianus.

q Si quis alio loco. q̄ vbi domicilium habet inſtitutus.

r Eum eſſe. ꝛ ire illuc ꝛ restituere. Accur.

s Similēqꝫ ei. ſcꝫ dicit Jul'. cogitur ergo vnus iſtorum ſicut alter adire ꝛ restituere. Jtem ſicut vni datur tempus ſic ꝛ alij quo cōmode poſſet adire locum. argumen. ſ. de verbo. obliga. l. continuus. §. cum ita. ꝛ. §. item qui inſulam. ꝛ. j. e. l. ſequen. non tamen per omnia ſunt ſimiles. nā iuſſus restituere certo loco ſi reſtituat anteq̄ perueniat ad locum deſignatum a teſtatore tenet reſtitutio: vt. j. eod. l. ſed ꝛ ſi alio. in princi. ſed non ita ſi ante dic': vt. j. e. l. ſed ꝛ ſi ante. ſed promiſſor in diem ꝛ promiſſor ad certum locum pares ſunt in hoc: vt. ſ. deverbo. obliga. l. cōtinu'. §. cum ita. ibi; eoqꝫ transacto ꝛc. Vel dic q' bec. l. ſed et ſi ante. dicit de die incerta. et ſm boc non ſunt contrarie inter ſe. l. ſed et ſi alio. in princ. et. l. ſed et ſi ante.

Sed ſciendū.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Sed sciēdum. Debere. vt ministrētur a fideicōmissario: vt.ſ. pri. ſic in testibus: vt. C. de testi. l. qñ liberi.

b ¶ Dediſſet. ſ. heres.

c ¶ Offerat. a fideicōmissario ipſi heredi vt titio det: vt ꝛ. ſ. e. l. facta. §. ſi ſub conditione. ꝛ. §. ſi in banda.

+ Si ſ erat expreſſum. Imo.

d ¶ Aldire. pſonaliter. + ſic. C. ō cadu. tollen. §. ne aūt. q. d. nō cogitur illuc ire: ſ̄ bic facit reſpōnē vel dabit tps quo ire poſſit: vt. ſ. l. priori. ꝛ. l. feq. ꝛ de ver. obli. l. cōtinuus. §. cūta. cū ſeq. §. ſ. ſ. de ope. li be. l. quotiēs. ꝛ. d. §. ſi ſub conditione. Accur.

Aeſpilio quid ſit.

e ¶ Aeſpiliōis. turpe nomen eſt. l. latro. quaſi ſpolians vi. vel ille qui portat feretrū regius ad ſepeliendus dicit veſpilio. vel qui nō videt + mane vel ſero: vt. ſ. ō edi. edic. idē oſſilius. §. penul. ſ̄ ibi eſt veſpertilio. Si ergo inſtituam te heredē ſi hoc no men tibi aſſumas ꝛ rogo vt bēditatez reſtituas remittit nois impoſitio: ſ̄ non onus reſtituendi: vt bic. ſ. l. eo. l. facta. §. q ſi ſub conditiōe. ꝛ facit ad boc. ſ. de dona. l. boc iure. §. ſi. Azo.

* Lez iſta ſit in ſeverā paccedentē ſi melī⁹ eſt grunt ffe. Imol.

f ¶ Dētate. qz nimis ſenex eſt vl nimis puer.

g ¶ Liceat. qz nō ſit inde relegatus. z eſt arg. ℈ eos qui impetrant lras in lo co non tuto. ſic. ℈. ex qui. cau. maio. l. iij.

b ¶ Sed ꝛ ſi alio. Adire. ſcz bereditatez puta bonoꝝ.

i ¶ Abſit. puta mutine.

k ¶ Abeſt. i. mutine. ꝛ ℈ cuz nolebat deliberare: ſ̄ ſtatim ſpernere vt ſuſpectam. alꝫ cogitur adire vbi abeſt/ ſ̄ nō reſtituere: vt. ſ. e. l. ſi legatus. in prin. que eſt contra. ꝛ fact. ℈. de iudi. l. ſ̄ ꝛ ſire ſtituatur. ij. rñ.

¶ Impetranit. qō poteſt etiam iure nouo: vt. C. de iure delib. l. ſi. §. ſed quia quidam.

m ¶ Non putat. ℈. eo. l. q; poterat. ꝛ. ſ. e. l. omnes.

n ¶ Bereditatem. ꝛ tunc adibit.

¶ Si ge ſub ꝛditione. ¶ Caſus: Inſtitui mibi bēdē titiū ſub ꝛdi. ſi na uis ex aſia venerit ꝛ rogaui eū ſimplr vt reſtitueret bereō. meam ſeio. ꝛ poſtea deceſſi. ꝛ poſtea dictus titius reſtituit bere. ſeio añ ꝛditionē. nū quid valet reſtitutio ꝛ transferūt l ſeio actiōes bēditarie: Et ōz q nō. qz nō ita reſtituit bere. ſicut ego rogaui. ꝛ qō dixi in ꝛditione bs locū in die incerta. q. qdē loco ꝛditionis habet. Bz quid ſi dictus fideicōmiſſarius. i. ſeius habeat ratā reſtitutionē ꝺdictam eriſtēte poſtea dicta cōditiōe vel die: nunqd nūc videnk träſlate actiōes bēditarie in cūdē fideicōmiſſariū tūc cū ei reſtituta fuit bēditas: Et ōz ℈ ſic. ꝛ ita retro fingun tur non tranſlate. ꝛ. b. d. Aluia.

o ¶ Incerta. agit. diſtingue aut eſt ſub ꝛditione inſtitutus ꝛ rogatus p ꝛ nō ſub eadem cōditione reſtituere: ꝛ tunc nec adire nec reſtituere poteſt añ conditionem: ꝛ ſi fecerit nō träſerit actiones: niſi exiſtente cōditione bere ratuz bz qō fecit: vt bic. ſ. l. pri. quo caſu retrofacta trabuntur ad pñs. ſic. ℈. cōia ſdi. l. ſi. in prin. Aut fuit pure inſtitutus ꝛ ſub cōditione rogatus: ꝛ tūc ſi eſt caſualis cogit adire: ſed non reſtituere niſi ſi caſu qđ habes. ℈. e. l. ſi. §. ſ̄ quotiēs. ꝛ ſi fiat reſtitutio añ cōditionē nō valet: vt ſ. e. l. ſed cum ab bēde. ꝛ. l. feq. ꝛ. ℈. de leg. ij. l. vroꝛez. §. feiū. ſi aūt ē oīno exttitura pōt fieri ante reſtitutionem: vt. C. de fideicōmiſ. l. poſt mortem. nec ob. ℈. de leg. ij. l. cum pater. §. bereditatem. ꝛ. §. a filia. ꝛ no. in. d. l. poſt mortem.

p ¶ Sed ꝛ ſi ante diem. ſcz inſtitutionis vt conueniat ꝑcedentibus: ſ̄ hoc quomō cum non poſſit fieri inſtitutio ad certum tempus vel ex certo tempoꝛ: vt inſti. de bere. inſti. §. bēs: ſ̄ Rſi. dies fuit incertus: et ſic idem qō conditio: vt. ſ. de condi. ꝛ demon. l. i. Vel dic ℈ erat miles teſtator: vt. ℈. de teſtamen. mili. l. in fraudem. §. miles. ꝛ ſm boc non ob. ℈. eo. l. recuſare. §. fin. ꝛ. l. ſ̄ ſi alio. ꝛ. ſ. l. priori. §. antiſtia. ꝛ. l. imperator. que ſunt contra.

q ¶ Quia non ita. ſic. ℈. de iureiuran. l. iij. §. ſi. ꝛ bic. ꝛ de cōtrahē. empr. l. cum ſeruo. ꝛ. ℈. man. l. diligenter. Item qō de die dicit habet locū niſi gratia fideicōmiſſarij ſit dies appoſitus: vt in ſingulari no. in. d. l. poſt mortem.

Aud iulianum. ¶ Caſus. Inſtitui bēdes titium ꝛ ſeiū: ꝛ eidē titio legaui. c. ſi heres non eſſet. Item rogaui eundē titiū vt ſuam partez here ditatis reſtitueret gaio ꝑ fideicōmiſ. ꝛ poſtea deceſſi: venit gaius fideicommiſſarius ꝑdictus coram prætore: ꝛ petit vt titius cogatur adire ꝛ eire ſtituere. dicit titi⁹: ego nō adibo: nec tibi reſtituam niſi des mibi legatuz qō reliqt mibi teſtator: certe dicitur ꝙ prætor nō debet titiuz cogere adire ꝛ reſtituere gaio: niſi pri⁹ gaiꝰ det ei dictum legatum: ſ̄ datoeilegato bene poteſt euz cogere. Sed pone ꝙ prætor coegit dictū titiuz adire pro ſua parte ꝛ reſtituere gaio fideicōmiſſario antēꝙ idem gaius daret eidem titio dictū le gatum: nunc aūt dicit dictus titius ſeio coberedi ſuo teſtatoꝛ qui inſtituit nos beredes legauit mi bi centum ſi bēs nō eſſe: ego nō videoꝛ eſſe beres cum coactus adiuerim: vnde peto a te dictum legatuz: nunquid pōt boc obtinere: Et dicit ꝙ nō: ℈ quis enim coactus adierit: aduit tamen ꝛ beres fuit: quia coacta voluntas eſt voluntas: ſi ergo fuit beres (vt dictum eſt) non debet habere legatum a coberede. debet tamen ei ꝓſtare legatuz

Lex. r.

Sed ꝛ ſi ante diem ꝛ vel ante cōditionē reſtituta ſit bereditas: nō tranſferunt actiones: qz nō ita ꝛ reſtituit bereditas vt teſtatoꝛ rogauit. plane poſtea ꝙ exti terit cōditio ꝛ dies venerit ſi ratā habeat reſtitutionē bereditatis: benignius eſt intelligi tunc träſlatas videri in eum actiones.

Lex. vij.

Paulus. ¶ Deꝛ etate ſ̄ qz ꝛ iure. i. an liceat⁹ coire necne eſtiabit.

Lex. ix.

Vlpianus. ¶ Sed ꝛ ſi alio loco iuſſus eſt adire⁹ ꝛ reipublice cā abſit⁹ eque cogēdū adire bēditatē ꝛ reſtituere Jul. aitvbi abeſt⁹. ¶ Plane ſi quis petierit ad deliberandū tē pus ꝛ impetrauit⁷: deide poſt tps deliberatiōis adierit ꝛ reſtituerit bēditatē: nō videt coact⁹ boc feciſſe: nec eñ ſuſpectā coact⁹ adijt: ſ̄ ſponte poſt deliberationem: ꝙ ſi ſuſpectā dicit: pſiteri oz non ſibi expedire adire bēditatem: neq; ſ̄ dici oportere nō eſſe ſoluendo: ſed pſiteri eum oportet ꝙ nō putat⁸ ſibi expedire bereditatez⁹ adire.

¶ Si quis ſub cōditione fuit heres ſcriptus pēdente cōditione nihil agit⁹: tametſi paratus ſit reſti

Lex. xi.

Apud iulianum relatuz eſt ſi legatum¹ fuerit beredi in ſtituto relictum ſit heres non erit: ꝛ ob hoc ſuſpectam dicat bereditatem ne perdat legatum: oportere ei oportere quantitatem legati a fideicommiſſario: deinde cogendū nec illud admittit Julia. vt quaſi bereditatem non adijſſet ſic legatuz a coberede petat. adijt enim² ſed magis arbitratur a fideicommiſſario³ ei ꝓeſtandum. Sed ꝛ ſi quid aliud ſua intereſſe dicet: nō cogitur adire niſi ei damnum vel lucrum a fideicommiſſario ſortiatur: vel a prætore onus⁴ remittatur quod recuſat.

¶ Ad cōfirmationē tacite vulgaris reg ritur aditio ex teſtō paterno. b. d. Bar.

tuere bereditatem.

Gaius.

¶ Weres non pōt cogi adire niſi omne damnum qō timet ſibi ſarciat: vel a prætore remittatur. Bartolus.

Vlpianus.

¶ Sed ꝛ ſi ante diem ꝛ vel ante cōditionē reſtituta ſit bereditas: nō tranſferunt actiones: qz nō ita ꝛ reſtituit bereditas vt teſtatoꝛ rogauit. plane poſtea ꝙ exti terit cōditio ꝛ dies venerit ſi ratā habeat reſtitutionē bereditatis: benignius eſt intelligi tunc träſlatas videri in eum actiones.

¶ Weres non pōt cogi adire niſi omne damnum qō timet ſibi ſarciat: vel a prætore remittatur. Bartolus.

Vlpianus.

¶ Apud iulianum relatuz eſt ſi legatum¹ fuerit beredi in ſtituto relictum ſit heres non erit: ꝛ ob hoc ſuſpectam dicat bereditatem ne perdat legatum: oportere ei oportere quantitatem legati a fideicommiſſario: deinde cogendū nec illud admittit Julia. vt quaſi bereditatem non adijſſet ſic legatuz a coberede petat. adijt enim² ſed magis arbitratur a fideicommiſſario³ ei ꝓeſtandum. Sed ꝛ ſi quid aliud ſua intereſſe dicet: nō cogitur adire niſi ei damnum vel lucrum a fideicommiſſario ſortiatur: vel a prætore onus⁴ remittatur quod recuſat.

¶ Ad cōfirmationē tacite vulgaris reg ritur aditio ex teſtō paterno. b. d. Bar.

dictus gaius fideicommiſſarius. qō autem dixi in principio non eſſe cogendum titium adire ꝛ reſtituere gaio niſi gaius det ei legatum a teſtatoꝛe ei relictum ſub conditione ſi non eſſet bēs. idem eſt ſi idem titius di cat ſua intereſſe alio modo non adire. puta quia granatus eſt nimis legatis ſi adeat vel aliud onus eſt ei impoſitum: vel ſi aliquod aliud lucrum ego teſtatoꝛ ei dedi ſi non adeat. nam non cogitur adire niſi eidem num prædictum aut lucruz ſartiatur a fideicommiſſario: vel niſi prætor remittat ei ꝑdictū onus: ſcilz a teſtatoꝛe impoſitum ſi adeat. Sed pone ꝙ inſtitui mibi bereded dictum titium ꝛ ſeium ꝛ filium meum impuberem: ꝛ poſtea feci ſecundas tabulas: id eſt ſubſtitui dicto impubere dictos coberedes ſuos: ꝛ in dictis ſecundis tabulis rogaui dictos coberedes impuberis vt reſtituerent bereditatē impuberis gaio/ ꝛ poſtea deceſſi: ꝛ poſtea antēꝙ impubes vel aliquis de dictis fuis coberedibus adiret bereditatem meam: deceſſit idem impubes in pupillari etate: nunc gaius fideicommiſſarius prædictus vult ꝙ coberedes prædicti impuberis adeant bereditatem impuberis ꝛ ei reſtituant: ꝛ ita vocat eos coram prætore: ꝛ ipſi dicunt coram prætore ꝙ bereditas teſtatoris nō fuit ꝓ impuberem adita: nec etiam per nos. vnde ſecunde tab. nibil valēt adhuc: ꝛ ſic ex eis adire non poſſumus nec reſtituere: ℟ reſpōdet aute eis gaius: aut ambo adeatis bereditatem. ꝛ ſic ex eo quod aut minus vnus veſtrum: ꝛ ſic erunt confirmate tabule patris teſtatoris ſiue principale teſtamēti: et ꝓ conſequēs valebunt ſecunde tabule prædicte: et de boc rogo prætorem ꝙ cogat vos: et ꝙ poſtea cogat vos adire ex ſubſtitutione ſiue ex fecū. tab. ꝛ mibi bēditatē reſtituere: ℊritur quid iuris ſit: Et dicitur ꝙ ꝓtor oz reaudire allegationē gaij fideicommiſſarij. boc dicit vſq; ad. §. vtrum. Viuianus.

r ¶ Legatum. i. legatum: cū duo eēnt vt ſtatim dicit: alꝫ a ſeipſo nō poſſet ei legari: vt. ℈. de leg. j. l. legatum eſt. §. j.

s ¶ Adijt eñ. ſ̄ cuncte et fuit bēs: qz coacta voluntas ē + voluntas: vt ℈. qō me. cau. l. ſi mulier. §. ſi metu. ſ̄ an boc caſu retineat quartā: Vide tur ꝙ ſic: qz nō fuit forte coactus niſi cauſatiue. Bz dic ſm. ℣. qz nō teſtatoꝛ: qz alieno non ſuo periculo adiuit: vt. ℈. e. l. qz poterat.

t ¶ A fideicommiſſario. ꝙ a coberede.

v ¶ Onus. ſibi impoſitum. et facit. ſ. eo. l. ita tamen. ſ̄ ſi ꝓceptis. et. l. debitor. in fi. ſ. rñ.

+ Voluntas coactavoluntas eſt. Jn bereditate acciptenda. ſ̄ bal. aliter diſtinxit ꝛbus volūtas. eſt enim vt dicit animi motus ſine coactione. ꝛ ℈. in. l. in mentis. C. de actio. empti. Dic ergo bāc regulā ꝓcede re vbi agit de negocio ꝓpio nō de alieno. idez bal. l. i. §. ſed ſi ds. ℟. ꝺd ſi pupus le. C. com mu. de leg.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Si duo. extranei. ꝛ quod dicit a patre respectu impuberis dicit qui erat filius.

b ¶ Substituti. vulgariter. Vel melio pupillariter cũ dicit. ſ. de ſecũ. ta. non tñ fuit adita pupillaris: vñ ſubſtituti admittunt ex tacita vulgari q̃ ineſt in expꝛſſa pupillari: vt. ſ. de vulga. ſubſti. i. iam hoc iure.

c ¶ Accepit. puta quidaꝫ alius cui hereditatez rogati ſunt reſtituere ſubſtituti. Accur.

d ¶ Unum ex hẽdib⁹. ſic ſ. de bo. libẽ. i. etiã. §. vt patronus. ꝛ hoc demum poſt mortez ſpuberis. vt ſ. eo. l. ita tñ. §. a patre. ꝛ ſ. de vulg. ſubſti. §. §. interdum.

e ¶ Adire. ſcilz ex inſtitutione. Accur.

f ¶ Tabulis. vt. ſ. c. l. naꝫ qõ. §. ſi qs cõpulſus. ꝛ. l. ita tñ. §. q̃ ſi duo. ꝛ inſti. de pupil. ſub. §. liberis. ꝛ ſ. de vulga. ſubſti. l. §. adeo. Bug.

g ¶ Ex ſubſtitutiõe. dicta vulgari tacita incluſa in pupillari expꝛſſa.

h ¶ Adire. etiam ille q re pudiauit pꝛnam. iꝫ enim quis repudiet hẽditatez pꝛnam/ nibilominꝰ poteſt adire pupillarẽ: dũ tamẽ pro parte fuerit inſtitutus in pꝛno nõ in aſſe. vt. ſ. de acqui. here. l. aſſitum. l. §. ſ. l. ita tñ. §. qui ſuſpectam. Caue tamẽ tibi q̃ hic. §. loquitur quãdo pupillus nõ adiuit ex inſtitutiõe. alioquin non foret cogẽdus aliquis ex coheredibus ſuis adire ex inſtitutione: vt ió pꝛnum teſtamẽtum valeret. ꝛ ſic p conſequens pupillare: qz iaz valeret p additionez pupilli. nam ſufficit vnum ex heredib⁹ adire: vt hic dicit. B.

i ¶ Hereditatẽ. nam non eſt aliqua hereditas impuberis quam iſti ſubſtituti poſſint here ꝛ reſtituere: qz impubes non adiuit vt dictum eſt. ꝛ ita iſti admittuntur ex ſubſtitutione vulgari facta filio expꝛſſa vel tacita q̃ intelligit in pupillari expꝛſſa ſi ponas pupillarẽ factã. quod magis vidẽt cum dicat ſecũdas tabulas eſſe factas. alioquin ſi eſſet vulgaris expꝛſſa non iure poſſent dici ſecunde tabule. vt inſti. de pup. ſub. in pinc. et §. igif. nec exigeret aliquẽ adire ex inſtitutione cum poſſit adiri ex ſubſtitutione vulgari omiſſa inſtitutione: ꝛ ſic incipet tenere teſtiñ a gradu ſubſtitutorũ qõ fieri põt. vt. ſ. õ lib. ꝛ poſtbu. l. §. ſi. ꝛ. ſ. õ ſe. tab. l. §. deferẽ. Bug. S3 nonne adeũt ſua pte accrefcit alia repudiãtis cohęredis ipſo iure. vt. C. de ſpu. ꝛ ali. ſub. l. teſtõ: Rñ. verũ eſt niſi cogeretur co heres adire. Itẽ adeunti nonne ipſo iure accreſcit dimidia partis pupilli. cũ dicaſ ex vulgari tacita eũ admitti p. d. l. teſtõ. ad qd ergo cogit: Rñ. cogit vt ſit heres ex voluntate qui fictione iuris heres erat. Itẽ de qua reſtituẽda fuerunt rogati: ſcilz de ſua inſtitutione vel ſubſtitutione vel de vtraq;: Rñ. de q̃cũq; vis cum ꝛ de aliena poſſent rogari ꝛ nedũ de ſua tota vel parte: vt. ſ. eo. l. cogi. §. ſꝫ ſi quis.

¶ Utrum aũt. ¶ Caſus. Inſtitui mihi beredẽ titiũ: ꝛ rogaui eum de reſtituẽda hẽditate gaio. ꝛ deceſſi. poſtea gaiꝰ abſentauit ſe ꝛ dimiſit vnũ procuratorẽ qui peteret titiuꝫ adire heredẽ. meã ꝛ fibi reſtituere. mõ q̃rit vtrũ dictus pcura. poſſit coꝛã pꝛtore cogere dictũ heredẽ ad adeundum ꝛ ad reſtituẽdũ: Et tẽ q̃ ſic. S3 q̃ ſi heres dicat coram pꝛtore. ego nolo adire niſi procuꝛ. caueat mihi de rato. poſſet eñ eſſe q̃ fideicommiſ. nõ haberet ratam reſtitutionẽ ſicq; remaneret onera hereditaria ſup me. certe hñ ds pꝛtor facere ei caueri. ſꝫ ꝛ ſi adeat ꝛ non petat ſibi caueri: ſt fideicom. decedat aũt q̃ ſibi hereditas reſtituat ꝛ ſine herede. ꝛ ſic videaꝫ remanere onera hereditaria apud heredẽ qui a pꝛtore cõpulſus adiuit adhuc dz ei ſubueniri p pꝛtorẽ ſicut ꝛ fuit ſubuẽtum cuidam bẽdi in quodã caſu q̃ fuit de facto. q̃ caſus fuit talis. Antiſtia bñs duas ancillas. ſ. albinã ꝛ bertã impuberẽ filiã eiuſdẽ albine inſtituit ſibi heredẽ titiũ ꝛ libertatẽ directã dicti dicte albine: ꝛ eidẽ albine reliqt p fideicõ. dictam bertã filiã eiuſdẽ albine. ꝛ rogauit eandẽ albinam vt dictã ſuã filiaz mancipatam mittet. ſꝫ ꝛ dictuꝫ titium heredẽ a ſe inſtitutũ rogauit vt reſtitueret heredi. ſuam dicte filie albine cum eſſet manumiſſa a matre ſua albina. ꝛ nubilẽ etatẽ compleſſet. ꝛ poſtea deceſſit dicta antiſtia teſtatrix. titius pdictus nõ vult adire hed. ſuã dicẽs eam ſibi ſuſpectas. ꝛ ſic albina non põt hẽre libertatẽ nec filiã ſuã ſibi legatã. nec manumittere dictam ſuã filiã vt ei ſue filie reſtituat hereditas p eũdẽ titiũ. certe dicta filia albine. q̃us impubes poterit adire pꝛtor ꝛ facere cogi titiũ adire heredi. quo adeũte competet albine libertas ꝛ tradet ei dicta ſua filia: ꝛ ipſa eã manumittet: ꝛ ea manumiſſa dabit ei tutor: quo auctore reſtituet ei titius hereditatẽ antiſtie: ꝛ ſtatim reſtituet ei q̃us fuiſſet rogatus ei reſtituere cum nubilẽ etatẽ impleſſet: vt dictum eſt. S3 pone q̃ coacto dicto titio adire hereditatẽ antiſtie ad poſtulationẽ filie albine: dicta filia albi, ne decedat ſine herede a q̃ titius ei reſtituat hereditatẽ q̃ aliquod remediuꝫ dictus titius vt non teneatur oneribus hereditarijs: Et dicitur q̃ fic. naꝫ dabũtur bona hereditaria creditoribus antiſtie vt ipſi vendant ea: ac ſi titius non extitiſſet heres: ꝛ ita creditores nibil poterunt dicere titio predicto: ſicut ergo ſuccurritur titio qui adiuit hereditatem antiſtie in hoc caſu qui de facto contingit ita ſuccurretur in ceteris caſibus vbicunq; ſimile euenit: id eſt q̃ fideicommiſſ. decedat ſine herede ante reſtitutaz ſibi hereditatem p eum qui coactus fuit adire: ergo eodem modo ſuccurretur titio qui rogatus erat reſtituere gaio decedente ſine herede antecq̃ titius coactus adire ei reſtituat: de quo dictum eſt in verſiculo: nec veteri ꝛc. vſq; illuc: antiſtia ꝛc. Sed pone q̃ dicta antiſtia inſtituit ſibi heredẽ dictum titium ꝛ etiam ſeium: ꝛ in ſpecie huiuſmodi. Antiſtia decedẽs titium heredem inſtituit: ꝛ libertatẽ dedit albine directam: cuiq; filiam ꝛ p fideicom. reliquit: rogauitq; vt filiam manumitteret: ſed ꝛ titium rogauit vt manumiſſe aline filie reſtitueret heredi tatez: cũ igitur titius ſuſpectã diceret hereditatẽ: reſcriptum eſt a diuo pio compellendum eũ adi re hereditatem: quo adeũte albi ne cõpetituram libertatez: cuiq; filiam tradendam ꝛ ab eo manu mittẽdã: tutorẽ q; filie manumiſſe dandũ: quo auctore reſtituatur hereditas filie ſtatim: q̃us fuiſſet ei rogat reſtituere cum nubilem etatem compleſſet: cum autem poſſit (inquit) cuenire vt ante decedat ea cui fideicõmiſſaria libertas et hereditas relicta eſt: nec oporteat damno affici eum qui rogatus adijt hereditatem: remediũ dedit: vt ſi quid bonum cõtigerit peride permittatur ve-

¶ Cogactus adire ꝛ reſtituere ſi actiões in fideicõmiſſariũ nõ tranſferant perinde non teneãt ac ſi non adiuiſſet. Bar.

¶ Utrum aũt pſenti an etiaz abſenti reſtitui poſſit pꝛocuratore adeũte pretorẽ videdũ eſt: ego putabſenti quoq; fideicomiſ. cogi poſſe heredẽ iſtitutum adire ꝛ reſtituere: nec vereri heredez oportere ne forte in dãno moretur. poteſt etenim ei p pretorẽ ſuccurri: ſiue cautum ſit fiat ſiue nõ: ꝛ ſi añ deceſſerit fideicõ. q̃ ei reſtituat hereditas. eſt eñ huius rei exemplum capere ex reſcripto diui pij

---

k ¶ Abſenti. fideicommiſſario.

l ¶ Procuratore. fideicommiſſarij abſentis.

m ¶ Et reſtituere. vt. ſ. eo. l. reſtituta. §. ſꝫ ſi voluntate. ſic ecõtra heres põt p nũcium vel epiſtolam recuſare: vt. ſ. eo. l. recuſare. S3 ſ. ſ. de in re do. l. ſi mulier. §. er aſſe. Solu. nõ põt procuratori in rẽ ſuam quaſi ipſe fit fideicom. vt ibi: ſed ſimpliciter ſic: vt hic.

n ¶ Succuri. vt non teneaꝫ creditoribus: vt. ſ. pꝛori. §.

o ¶ Cautum. ſ. de rato a procuratore: dum tñ verus ſit procurator: vt. ſ. c. ti. l. quidam. §. etiam.

p ¶ Deceſſerit. videt ergo extingui fideicom. ſi decedat fideicom. añ reſtitutionẽ ſibi factam: vt hic. ꝛ. ſ. §. pꝛori. ꝛ. ſ. de leg. i. l. cum filio. in fin. S3 cõtra eſt: qz vadit ad heredẽ: vt. ſ. c. cogi. §. idẽ metianus. ꝛ. l. poſtulante. ꝛ hic. ꝛ. ſ. pꝛori. §. non bs heredẽ. ꝛ in illa cum filio: retinet vt pecuſium er ſua non filij perſona.

q ¶ Eiq;. ſ. albine. Accurſius.

r ¶ Filiam. ſ. ſuam albine.

s ¶ Rogauitq;. ſ. albinam. Accur.

t ¶ Sed ꝛ titium. ſcilz coheredem.

v ¶ Hereditatẽ. cum nubilẽ compleſſet etatẽ. vt pts. ſ. eo.

x ¶ Cõpellẽdum. p filiam albine: vt. ſ. eo. l. cogi. §. fina. Sed quomodo cum adhuc non ſit libera: vt. ſ. eo. l. non eſt cogendum: Sol. hic erat ancilla hereditaria: alioquin ſecus: vt. ſ. l. ſi patroni. §. impator. vel hic de facto ſic accidit.

y ¶ Libertatẽ. ſcilz directam q̃ demum poſt additionẽ competit: vt. C. de cadu. tol. §. in nouiſſimo.

z ¶ Eiq;. albine.

a ¶ Quo auctore. non alſ: vt. ſ. eo. l. reſtituta. in fi.

b ¶ Statim. S3 quomodo añ diẽ nuptiarum incertum: vt. ſ. l. pꝛor. ꝛ. ſ. eo. l. ita tamẽ. §. a patre. ꝛ. l. ſi patroni. §. ſ. que ſunt contra: Reſpond. ſi ſponte adijt non cogitur reſtituere: vt in cõtrarijs: ſed alſ cogitur ꝛ adire ꝛ reſtituere: ꝛ ſtatim vt nullum commoduꝫ vel incommodum penes eũ remaneat:

Recuſatio põt p nunciatiõ fieri.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

cū remaneat: vt. ff. c. l. q; poterat. ſ. ſtī p talē reſtitutionē non tranſeunt actiones vt in ſ. iuſ. c. ſi decedat fideicom. añ die aut cōdē delicto non fiet vēditio p creditores. vt no. ff. ptori. in ver. nec vereri. alioquin ſic. ſ. interim differret vēditio cū fideicōmiſſarius paratus ſit defendere. ꝛ hoc dicit bic. ff. ſ. ſ. virum. ff. l. eo. l. ille a quo. in pn. vel diſtinguе an fuit inſtitutio pura ꝛ reſtitutio conditionalis. vl ipſa inſtitutio conditionalis. vt no. ff. c. l. ſ. ſi alio. ꝛ hec vera ſunt qñ rogatus ſolus ē here⁹ inſtitutus: ſi aūt habeat coheredē qui partē ſuā agnouit: non ē locus cōſtitutioni diui ſeueri: de qua hic dicit: vt ppter metū creditorū cogatur rogatus adire ꝛ reſtituere añ die incertum: cuius ſua pars accreſcat coheredi cū onere fideicom miſſi adeunti qui ꝛ defendet a creditoribus. ꝛ hoc dicit. ſ. l. ptori. vſq; ibi: nec pupillum ꝛc. Sed opponitur tunc bic. ¶Pone duos inſtitutos ꝛ vnum pure rogatum reſtituere: poterit bic pure inſtitui cogi adire ꝛ reſtituere: nō attēto q alteri poteſt accreſcere cuꝫ onere fideicomiſſi. Sed rñ. hoc fit ſm voluntatem defuncti: ſed altero caſu cum ē rogat⁹ ſub cōditione eſt ꝓra voluntatem defuncti q añ reſtituat: vñ fieri nō pōt ſi aliq cōi remedio pōt cōſuli: ſ; ſi non pōt etiā tunc cogi reſtituere ante conditionem: vt qñ vnus ſolus eſt inſtitutus ꝛ rogatus ſub cōditiōe: vt bic. ff. l. ptori. vſq; illuc: nec pupillū ꝛc. ſ; abinde vſq; ad. ff. ſi ex teſtō. qui eſt in. l. ſeq. ibi dices.

Bonis ola ſoluit.

a ¶ Antiſtie. ſ. quōdam. nam mors omnia ſoluit. vt in auten. de nup. ſ. deinceps.

b ¶ Nō erttiſſet. ſ. aliquis ꝑdicte antiſtie: quo caſu cōſtituto curatore bonis fieret venditio. vt. ff. de cura. bo. dan. l. ij.

c ¶ Adjt. ꝛ añ ꝛditionem vel diem reſtituit: ꝛ poſt fideicom. deceſſit añ conditionem ſine herede. vt in caſu antiſtie.

d ¶ Reſtituat. i. reſtitui poſtulet: immo ꝓprie ꝛ dic reſtitutam añ conditionem fideicōmiſſario deinde añ conditionē mortuo: vt. ff. ſ. ſ. virum. ꝛ idem vbicunq; vnus ſolus eſt inſtitutus pure ꝛ ſub conditione vl in diē reſtituere rogatus ꝛ reſtituit añ diem: vt fideicommiſſario mortuo ante diem conſeruetur here⁹ indēmis. Item no. exemplum principis ſequēdum: ſic. ſ. q6 me. cau. l. metum. ſ; ſ; quod ꝓtor. alꝫ cōtra. vt. C. de ſen. ꝛ interlo. l. nemo iudex.

Principis exēplus ſequēdū eſt.

c ¶ Sed cum ab herede. banc expone vt in priori. l. diximus cum qua conſtituatur.

Caſum ponit tribus modis.

f ¶ Neqꝫ pupillū. Tribus modis pone caſum. ¶Primo pupillus fuit ſolus pure inſtitut⁹ ꝛ ſub ꝛditiōe rogat⁹: et petebat vt cogeret adire ꝛ reſtituere añ conditionē: ꝛ ipſe petit extra ordinē iuuari: ſ; p iniūctum reſtitutionē vt non cogatur ad ꝑdicta: aſſerēs q ſi reſtituat et fideicommiſſarius decedat añ conditionem: ipſe remanet obligatus ꝑ conſtitutionez diui pij: vt bic. ff. l. ptori. q; continuaſ cū iſta: et ſm hoc redit bic ad caſus. l. ꝑcedētis. Alij continnant cum ptori. in ea. l. ſeq. q vnus ex heredibus pure inſtitutus rogatus fuit de reſtituendo cuidam pupillo ſub conditione: qui inſtitutus ſponte adijt: certe non bz locum cōſtitutio diui pij vbi eſt rogatus reſtituere pupillo añ conditionem. nec in hoc pupillus pōt iuuari p reſtitutionem: cum in piudicium rogati fieret. ꝛ. l. ſeq. ille a quo. nō continuatur cū iſta. Vel dic q pupillus fuit here⁹ pure inſtitutus et rogatus de reſtituēdo ſub ꝛditiōe ſpōte adijt: et fideicōmiſſarius añ conditionē deceſſit ſine here de: certe loc⁹ nō ē ꝛſtitutioni diui pij in hoc vt pupillus here⁹ non teneaſ: immo teneē creditorib⁹: ꝛ q6 dicit ff ordinem non iuuandum. i. p conſtitutionē diui pij: q eſſet cum iniuria creditorum ſecus ſi coact⁹ adijſſet: vt. ff. l. ptori. ſed in caſu vbi non iuuatur per conſtitutionem diui pij: poteſt tamen iuuari per pretorem ſi dānoſam here⁹ditatem adiuit: vt. C. ſi vt ab here. ſe abſti. per totum. et ſm hoc continua. l. ſeq.

g ¶ Extra ordines. i. p reſtitu. in integ. q6 ē extraordinarium auxilium: vt. ff. de mi. l. un cauſe. ſm primum ꝛ ſcōm caſum. at ſm tertium pōt bñſicio reſtitutionis ponit.

b ¶ Alterius. ſ. fideicōmiſſarij. ſm primū caſum: vl bēdis ſm alium: vl creditor⁹ ſm tertiū. ꝛ no. nō petit in iudicium alterius. ſic. C. de eman. libe. l. nec aūno. ꝛ dic iniuria. ſ. magna. ſecus ſi parua. vt. ff. ne quid in lo

i co pu. l. ij. ſ. ſi quis. cum ſimi.

¶ Ile a quo. ſiue continues cū ꝑcedenti ſiue non dic. ſ. hēs pure ꝛ ſo

lus inſtitutus: ꝛ de reſtituēdo ſub conditione rogatus fideicō. ſ. vniuerſale nō pōt cauſari. i. 2quesri. ſic cogatur adire ꝛ reſtituere: qr timeat fideicō. decedēte ante cōditionez neipſe imbereat actiōib⁹? id eſt ſit obligat⁹ qr non ē. Cum ergo non timeat etiaꝫ ſe abſente cogi poterit adire ꝛ reſtituere: ꝛ ſic infert ex eo quod oſtendimus in. ff. virum. ꝛ in. ff. antiſtia. ꝛ. ff. l. apud iuliānum. ꝛ facit. ff. ad hoc q abſens cogatur. ff. co. l. ff. ꝛ ſi alio.

k ¶ Fideicommiſſum. i. fideicōmiſſaria bēditas.

¶ Si de teſtō. ¶ Caſus. In teſtamēto meo inſtituti mihi here⁹ titium et rogaui eum de reſtituēda hereditate mea ſeio: ꝛ de ceſſi: ſeius petit coram pōtore vt titius adeat ꝛ ſibi reſtituat: ꝛ titi⁹ reſpōdet ei q ſuſpecta eſt ſibi here ditas: ideo qr dicit q ego teſtator non potui facere teſtamētum: puta qr eraz minor. xviij. anis vel alio mō dicit non valere teſtm certe nō eſt audiēdus dicens titius qui recuſat adire. Sed nūquid erit cogendus adire ſi alleget ꝑ fideicōmiſſum ſeio relictum non valere: certe ſ; q6 tio dz añ terminari q̄ cogatur adire: ꝛ hoc ſi ō facili pōt terminari: ſecus autem ſi cognitio de fideicommiſſo habeat longioꝛē tractatū. puta quia vba teſtamēti ſiue ipm teſtm in quo ē ſcriptum fideicommiſſ. ſunt in longinquis partibus: ꝛ titius here⁹ dicit: ego neſcio vtrum ſim rogatus de reſtituēda tibi tota hereditate/an parte. nam tunc ꝓpellet titius ante añ̄ꝫ de fideicommiſ. cognoſcat ne here⁹ titius decedēs ante añ̄ꝫ adeat decipiat ſeium fideicommiſſarium. Viuianus.

Per hunc ſ. vſ q̄ ſpoliat⁹ poſſeſſione nō fit audiendus ſup reſtitutione ſi ſpoliator incōtinēti velit probare dominiū ad ſe ꝓtinere de q̄ vide in. c. ſi in gl. l. ꝛ tra ꝛ reſti. ſpolia.

l ¶ Dicat. ꝛ hoc adire recuſat.

m ¶ Dicatur. per heredem.

n ¶ Vel. pro ſaltē. vt qr dicat fuiſſe minorē. xiiij. an. vt. ff. de teſt. q̄ etate. Vel dic q̄ hoc vel reſpicit aliud vel q6 ſtatim ſequitur.

o ¶ De viribus. q6 dicit here⁹ nō valere: qr continet ex heredatione vel ꝑteritionē. ſecus ſi hoc dicat filiꝰ ex here datus vl ꝑteritꝰ. vt. ff. l. ita tñ. ſ. quotiens filius.

p ¶ De ſua. ſ. defuncti. q. d. here⁹ ſi incertū fuerit pateꝛſa. vel filiuſſa. defunctus non ſi ſe excuſat vt hic. at ſi ꝑ ſe adiret hoc noceret: ſ; nō nocet ſi de ſua here⁹dis conditione dubitet: vt. ff. de acqui. here. l. here⁹ inſtitutus. ff. ſ. ſ. ſed ſi de ſua.

q ¶ Fideicommiſſi. non aūt de viribus inſtitutionis.

r ¶ Nō erit. ſ; terminabit añ̄ꝫ here⁹ adire cogaſ: ꝛ hoc de facili pōt ſi niri: aſs differtur poſt additionē ꝛ hoc ſubijcit ſ; quid ꝛc.

s ¶ Et ſic. ſ. poſt additionē q̄ ratur valeat fideicommiſſum vel non.

t ¶ Verba fideicōmiſſi. ex quibus apparebit valeat fideicō. vel non. vt ſi ſunt apta vba mēti teſtatoris valeat: aſs nō. vt. ff. de le. i. l. iij. ꝛ de le. ij. l. vnū et familia. ff. ſ. ſ. ꝛ de leg. iij. l. hi bz o. ff. ſ. q6 tñ caſſius. ꝛ. C. de fideicō. l. cū virum. ¶ Et ex ꝑcedentibus ꝛ ſeq. intelligunt media. ꝛ ex conſuetudine loquēdi ꝛ charitate: vt. ff. de leg. j. l. ſi fervus plurium. ff. ſ. fin. ꝛ de teſta. l. here⁹des. ff. ſ. ſ. ꝛ dic vt no. C. de fideicō. l. voluntatis. Item not. q̄ iuſta eſt cauſa dilationis propter ſcripturam. ſic. ff. de edēn. l. ꝓtor. in fine. ꝛ. l. ſi quis ex argentarijs. in pnc. ꝛ. l. veluti. Item ad hanc diſtinctionem eligat prolixiorem inquiſitionē vel non. facit. ff. ad exhi. l. iij. ff. ibidem. ꝛ. C. de compenſa. l. fina. ꝛ. ſ. j. vt in poſſeſſio. lega. l. ſi a quo. in pncip. l. ꝛ de carbo. edict. l. iij. ff. cauſe. ꝛ. ſ. due. ꝛ faciunt ad id quod dicimus dolo facis ſi petis ꝛc. nam vera eſt regula etiam in poſſeſſorijs ſi incontinenti conuent⁹ poſſeſſorio velit probare de ſuo iure. vt. C. de edi. dīui adri. tol. l. ij.

v ¶ Petenda. ſ. cognitionem.

x ¶ Decedēs. nō ergo here⁹ heredis cogit adire: vt bic. argu. contra. C. eo. l. penul. in fi. ſ; ſ; dic vt no. C. de fideicom. l. eā quā. in glosa hoc indubitabiliter ꝛc. Sed illud conſtat q̄ ſi here⁹ poſt additionem decedat

UNIVERSIDAD DE HUELVA

q eius bẽs cogit restituere: vt.j.c.l. si ei⁹.§.si q⁹.r.l. Quis.§.i.r.C. de fideicō.l.si in plona.r.j.c.l.qdā.in princ. quinimo r si decedat post cognitionē vl'iudicium ante q̄ adeat: vt.C.eo.l.non iustam. Accur.

¶ Tēpestiuum. ¶ Casus. Dictus s.ē.eo.q̄ poterat vsq; huc q̄ sunt iſti qui cogūtur adire hẽditatē r restituere cum dicunt eam sibi suspectā. nunc tēpus est vt videamus q̄ quem heres instituꝰ cogatur: r certe per pretorem vel consulem.

Sed quid si ipse pretor vel consul sit heres institutus r rogatus de restituenda alij hereditate et dicat sibi suspectas eē hereditatem: r certe pretor ab alio propter hoc potest cōpelli: nec cōsul ab alio consule nisi pretor institutus subjiciat se iurisdictioni alterius pretoris. vl' consul institutus subjiciat se iurisdictioni alterius cōsulis. Sed nūquid pretor vel consul institutus potest ſeipſum cogere: Et dicit q̄ nō. nō em̄ potest fungi triplici officio: scilꝫ dicētis suspectam hẽditatē. r coacti r cogētis. Jn his autem omnibus casibus in quibus dictum ē non habere locū coactionem poterit fideicommissarius adire principem. r princeps coget institutos prædictos adire r restituere hereditatem. Vi ujanus.

a ¶ Tempestiuum. id est tempus est. sic.§.in proemio digesto.§. fs ordies. Accursius.

b ¶ Jmperiuꝫ. Nota pari in parē nō hs imperiuꝫ. sic.§.de arbi.l.iuꝫ.§.fin.r l.seq.ꝛ6 ma.vin.l.apud.§.apud. nec in maiorem: vt.§.de mino.l.minor autem. Arg. contra.§. de offi.proconsul.l.j.

c ¶ Subjiciat. vn⁹ ptor sub alio. vl'ꝫsul sub cōsule q̄nimmo r maior sub minore: vt.§.de iurisdi.om.iu.l.ē receptum.§.fs r si.

d ¶ Triplici. immo duplici: nam dicēs suspectas r coactus idē ē officiū. hẽdis: vt.§.e.l.qꝫ poterat. fs prima facie tria videntur. Jrē no. q̄ nemo se cogit. sic.§.de arbi.l.pe.r de dona. inter vi. r vxo.l.q̄ autē.§. vxori. Jrē no. q̄ difficile ē q̄ vnus vicē duoꝝ vel pluriū sustineat. q̄ dic vt.§. de pac.l.si plures. Accur.

e ¶ Et coacti. r pro. i. vt dictum est.

f ¶ Jmpetrandum ē. sic.j. de fideicom.l.itaq;. Accur.

¶ Si quis filiusfamilias. ¶ Casus. Titius existēs ptor vl' consul habebat patrē ſeiū. quē ſeiū ego institui mihi hẽdē: r rogaui eum vt restitueret hẽditatē meā gaio r decessi: postea idē ſeius nō vult adire hereditatē gaio restituere: q̄ dicit eā sibi suspectā: nunq̄d dictus titius suus fili⁹ poterit eū cogere: Et dō q̄ sic. non obstante q̄ est in eius ſeij ptāte. nā q̄ ad ius publicum p̄dictū attinet non sequit filius in⁹ patrie ptātis. q̄ⁿ tus ptātis ē vt filius obtēperet patri r non pater filio. r.b.d. cum pnin. l.nam q̄. Aiuianus.

g ¶ Patrem suum. in institutum ab aliquo r rogatum restituere hereditatem. ff.

h Am q̄. Jus ptātis. i. nō videtur eē in ptāte: vt.§.de bis q̄ sunt sui vl' ali. iur. l. filiusfamilias. r de capi. di. l. nā ꝛc. facit em̄ b tanꝫ magistratus nō tanꝫ filiꝰ. sic r.§.q̄ cuiusq; vniuer. l. ult eo. r pin. r arg.§.de adoꝛ. l.si pꝛ.§.q̄. duos. vñ r arbiter r etiā inde: q̄ꝛ p̄t eē in rē patris. vt no.§.de arbi. l. quinctiam.

¶ Si r qui repudiauit. ¶ Casus. Jnstituꝰ mihi bẽdē titium r rogaui eū q̄ restitueret bẽditatē ſeio pupillo r decessi: postea dictus titius repudiauit hereditatē: nūquid cogēt amodo eā adire ad postulationē dicti ſeij fideicōmissarij dicētis vt titius adiret suo periculo: Et dō q̄ sic. nihil post repudiationē tuij creditores hereditarij vēdiderūt bona hereditaria. nā tūc nō poterit cogi adire: r si ad hoc vt cogaꝫ adire tibi⁹ heres petat in integrū restitutionē. dictus ſeius fideicōmissarius q̄ erat pupillus vt dictū ē nō ds eā habere: nisi ex cā. puta si hic pupillus erat de suis be redibus. r bona p̄dicta hereditaria nō erant tota vendita p̄ creditores: vt.C. de repu. bere. l.fi. Aiuianus.

¶ Maior minorem cogere pōt nō econtra. par v̄o in parē non hꝫ imperium: nec aliquis in ſeipsum. b.d. Aller.

¶ Tempestiuum[e] est requirere per quem quis cogatur adire et restituere hereditatem: veluti si pretor aut cōsul fuerit heres institutus suspectamq; hereditatem dicat: an cogi possit adire et restituere: ? est dicendum quidem pretorem in pretorem: vel consulem in consulem nullū imperiū habere: † sed si iurisditiōi sue se subjiciant[f] solet pretor in eos ius dicere: sed etiam si ipse pretor heres institutus suspectam dicat ipse se cogere non poterit: quia triplici[g] officio fungi non potest suspectas dicentis: et coacti[h] r cogentis: sed in his omnibus casibus atq; simi libus principale auxilium impetrandum est[i].

¶ Filiusfamilias potest cogere patrem adire r restituere. b.d. Bar.

¶ Si quis filiusfami. sit et magistratum gerat: patrem suum[k] in cuius est potestate cogere poterit r suspectam dicentem hereditatez adire r restituere.

Hermogenes. Lex. xiiij.

Am quod ad ius publicuꝫ attinet non sequitur † ius potestatis[l].

¶ Etiam post repudiationez cogit q⁹ adire nisi bona sint vēdita. b.d. Bar.

¶ Sed et qui repudiauit[m] hereditatē cogetur adire et restituere ipsam hereditatē si iuste cause allegentur: planē si bona venierint: non opꝫ pretorez nec quidē pupillum[n] restituere: nisi ex causa vt dicit. uus pius rescripsit. ¶ Si quis cōpulsus adierit hereditatem ex testamento quod sēcūdas tabulas habebat: quesitus est an p̄aditionē et tabule secunde firmarent q̄ videbant cuanuiſſe non adita pe tris hereditate. Julianus lib. xv. scribit r sequētes tabulas confirmari[o]: que sententia veriſſima ē. nemo em̄ dubitat etiā legata pze stari et libertates competere: r ce tera quecūq; sunt in testamento[p] perinde valere ac si sua sponte be res hereditatem adiſſet.

¶ Qui compulsus adit hereditatez nō potest penitendo habere beneficiuꝫ quarte. h.d. Bartolus.

¶ Qui cōpulsus hēditatē adūt: sicuti ceteris cōmodis[q] caret[r] ita hoc quoqꝫ casu careat ne possit penitendo quartā retinere[s]: et ita inuenio ab impatore nostro et dīuo patre eius rescriptum.

i ¶ Si r qui repudiauit. iusta cā ē si fideicōmiſ. vult eā adire suo periculo: vt.§.e.l.qꝫ poterat. fs pro se nullus repudiās pōt postea adire: vt.C. de repu. heredi. l. sicut. misi in casu. vt.C.e.l.fi. Jtē boc si bona sunt in eodē ſtatu. aſs secus. vt subjicit.

k ¶ Pupillum. qui erat fideicom. i. non oportet ptorē dare ei restitutionem in integrum vt possit hēs institutus cogi adire r restituere post repudiationem: nisi ex causa: vt subjicit: vt q̄ pupilli erat de suis: vt.C. de repu. heredi. l. fi. r non habebat heres substitutum vel non erant oēs reuēdite: vt non obstet.§. de mi. l. q̄ si minor.§. fceuola. Vel est causa si se lesus fui facilitate vel aduersarij dolo offendat. l. substituti: vel alterius qui ab intestato posset succedere. vel dic ē causa quia fuit suorum maior: vt.§. de mino. l.si in emptiōe. r.j. de bo. liber. l. libertus qui soluēdo vl' rotione vicinitatis: vt.§. de lega. j. l. si is cui fundus. Sz argu. cōtra. j.si q̄ in frau. patro. l.§. alias.

l ¶ Confirmari. vt et.§. vulg. subſt. l.q.§. adeo. r l. qui plures.§. fina. r facit. j.e.l. si patroni.§. qui fideicommiſſam. r.C.e.l. non iustam.

m ¶ Testamēto. paterno quod sequuntur secunde tabule. r facit.§.e.l. lapō. §. iuliamus.

¶ Qui cōpulsus. ¶ Casus. Jnstitui mihi bẽdem titium r filium meum impuberem: r multa legata reliqui: r libertates seruis quibuſdā dedi. r rogaui dictum titium vt suam hēditatis partē restitueret ſeio. Jtē dicto meo filio impuberi substituti gaium. q̄ substitutio dicit secunde tabule. r decessi. postea dictus titius dicens sibi suspectam hereditatē fuit compulsus adire pro sua parte: r restituere dicto ſeio fideicommissario: nunquid p dictam aditionē titij confirmate sunt dicte scde tabule/ q̄ quidē non valerēt non adita hereditate mea in totum vel in partē: r dicitur q̄ bñ cōfirmantur: r dicta legata pstabuntur: r libertates seruis cōpetēt: r ola q̄ ordinētur in testō meo it a valebunt ac si titius pdictus pponte adiuiſſet. Sz nunquid dictus titius pōt penitere de eo q̄ pmiſit se compelli adire/ qz non habuit quartā trebellianicā: r nunquid pōt quartā retinere: r dicit q̄ non. nā r ceteris cōmodis carere dz q̄ habere non potuiſſet si non adiuiſſet. Aiuianus.

n ¶ Commodis. q̄ occasione hereditatis ei deferebantur.

o ¶ Caret. que commoda habere non potuiſſet si non adiūſſet: vt.§.e.l. ita tamē. §. qui suspectam. secus si habere potuiſſet: vt.§.e.l. apudius lianum. in pnin.

p ¶ Retinere. boc fallit in patrono: vt.j.eo.l. ita tamē. §. fi patronus. vel dic vt ibi. Jtem fallit. j.eo.l. si patroni.§. q̄ fortius. Jtem no. non admitti penitentiam. sic.§. de edil. edic. l. quis sit. cum concor. contra. C. de sum. trī. l. fi.§. sed q̄.

¶ Non omnis. ¶ Casus. Jnstitui mihi bẽdē titium r reliqui ſeio decē nomine fideicommiſſi: r decessi: titius habens suspectam hereditatē meam non vult eam adire. modo q̄ritur vtrum dictus ſeius possit cum cogere adire ad hoc vt soluat sibi dicta. r? dicitur q̄ nō. non enim omnis fideicommissarius cogere pōt bẽdē adire hereditatem suspectam r repudiatione heredis amissam. sed ille demum fideicommissarius potest cogere heredem ad quem actiones hereditarie transire possunt. neq; enim est equum ad hoc heredem compelli adire hereditatem vt emolumentum hereditatis refundat alicui vel aliquibus. r ipse oneribus hereditarijs relinquatur obstrictus. sed is demum heres compellitur adire r restituere qui rogatus est restituere hereditatem: nam hic non relinquetur obstrictus oneribus hereditarijs pōt restitutionem. sed et si quis heres rogatus sit restituere bona cogi poterit: et idem si testator dicat heredi: rogo te vt restituas familiam meam. vel etiam pecuniam meam: vel etiam vniuersam rem meam: vel etiam omnia mea: vel etiam patrimonium meum: vel etiam facultates meas. vel etiā

? Arg. est ſta. l.q̄ qui eligit in p̄latū non dz eē in ptāte pris: vt l.c. indecoꝛ. cū glo. j l. pri. extra de ætate. et q̄st. ordi.

Vn⁹ an vi cē pluriuꝫ sustinere possit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

vel etiā quicquid habeo: vl etiā censum meū: vel etiam fortunas meas: vel etiā substantiā meā: vel etiā peculiū meum. nā in olbus istis casibus rogatus videt beres de restituenda hereditate. ls metianus in aliquibus de predictis dubitaret: x idem est si testator ita dicit hereū. quicqd ad te ex hēditate bonisve meis peruenerit: rogo te vt restituas seio generaliter. ergo dico tibi q ita demū potest beres cogi adire x restituere si appareat testatorem deuniuersitate restituenda sensisse: x non als. Unde pone q beres rogatus ē restituere hereditatem deducto ere alieno: vel deductis legatis: nunquid potest cogi adire x restituere: Et videt q non: qr in ipa magis rogatus est restituere id qō supereſt ex hēditate q̄ ipsam hereditatē: verius tamen ē q cogi debeat adire x restituere: x q facta restitutione transeant actiones hereditarie in fideicōmissarium. Sz de hoc remanet adhuc questio in hoc eodem casu: an beres possit deducere legata: x eis alienum cum restituit hereditatem: x dixit predictus metianus q non: qr ex iure.i.ex hereditate q̄ eius: nō dz posse deduci quantitas sicut nec ex fūdo: puta si quis sit rogat restituere fundum deducto ex fūdo ere alieno x legatis. Julianus autem dicit q bene potest dictus beres deducere eis alienū x legata cum restituit fideicommissario hereditatem: duz tamen caueat eidē fideicommissario q defendet eus aduersus legatarios x creditores: qui forte eum fideicommissarium conueniēt restituta ei hēditate p hereditē aut si nō vult et predicto modo cauere non dz deducere legata p dicta x eis alienum: x hoc dicit cū quib legibus seq. vsq; ad. ſi quis beres. Uina.

a ¶ Non ois. ſ. fideicōmissarius: qr non singularis potest cogi. ſ. hēdē. Alij dicunt non ols. ſ. beres. x habent. ſ. cogi x. pria placet.

b ¶ Refundat. per singularia fideicommissa.

c ¶ Fideicōmissus. ſ. singulare: x facit. ſ. e. l. mulier. in fi. x. l. cogi. §. x gñaliter. x. ſ. si quis omiſ. cau. testa. l. si quis omiſſa. in fi.

d ¶ Tametſi. i. q̄uis.

e ¶ Hereditatem. bis verbis rogo restituas hereditatem totam vel partem quotam: vt. ſ. eod. l. cogi. §. si quis beres. x. l. ita tamen. §. trebellianum.

f ¶ Bona. ſ. restituere. Et sic no. q largius ħ accipitur nomē bonoꝝ q̄ alis vbi accipit deducto ere alieno: vt. ſ. de iur. do. l. mulier. x. ſ. de vb. ſignī. l. ſignatum. §. bona. x. l. ppue. sed dic nō sic accipitur: vt. ſ. e. l. si legatus. §. i. x. ſ. de bo. poſ. l. iij. in princ.

g ¶ Familiam. i. substantiam: sic. C. de ver. ſig. l. ſi.

b ¶ Pecuniā. appellatio pecunie p tota substātia ponit. ✣ vt. ſ. de vb. ſig. l. ppe modū. non g̃ vba senatusco. in hoc: inferioribus erēplis sed sententia inspicitur: vt. ſ. e. l. vbi. §. i.

i ¶ Dgi. ſ. Peculiū. p patrimonio liberi bo- ħ ponitur peculiuz: als multis modis accipit. vt no. ſ. de pecul. sup rubrica.

k ¶ Rogauit. id est rogasse videtur: quo ad mentem quod sufficit: vt. ſ. eo. l. vbi. §. i.

l ¶ De pecunia tantuz. scilicet numerata: maxime cum dicit pecuniam vel censum.

m ¶ De intercidat. No. sic. ſ. de re. du. l. quotiēs. cum suis concor.

n ¶ Peruenit. quo casu veniunt prelegata: vt no. ſ. eo. l. marcellus. §. quidam. Accur.

o ¶ Proprie. No. sic. ſ. de bere. ven. l. ij. §. illud. x de leg. ij. l. q concubinas. §. j. x. ſ. de vul. sub. l. ex facto. §. iulian?. x de peti. here. l. vtrum. x. ſ. ō vbo. fig. l. nomē filiaruz. §. ſi. sed sicut hic accipit. ſ. si quis aliquem testa. p tobi. l. ij.

p ¶ Rogatus. vt x. ſ. e. l. nam qō. §. non oēs.

q ¶ De vniuersitate. tota vel parte quota: vt. ſ. §. si quis beres.

r ¶ Restituere hereditatem. sub. x videtur q nō: quia vi x.

s ¶ Sit rogatus. x sic nō hereditatē cum onere vt hic videt rogari. qñq; tñ sed impropie dicit substantia vel hereditas deducto ere alieno: vt. C. de bo. que libe. l. fina. §. vbi autem. in fine.

t ¶ Putent. x male.

v ¶ Deductionez. legatorum x eris alieni.

x ¶ Ex iure. i. ex hereditate que est ius succedendi x. vt. ſ. de reg. iu. l. bereditas. x. ſ. de bo. poſſ. l. iij. §. ij. siue ergo sēnt mētian? q̄ ex incorporali re non pōt trahi corporale male dicit: vt subiicit. et insti. de re. corpo. x incorpo. siue sensitv nō possit es alienū separari ab hereditate: videtur bene dicere: vt. C. de bere. actio. l. fin. sed tñ ħ casu x qui restituit beres remanet: vt insti. ō fideicōmiſ. bere. §. restituta. ideo tenet deductiove subiicit: quādoq; tamen dicitur bere ditas vel bona.

y ¶ Minutioné. No. fundus non respicere es alienus: vt bic. x. ſ. de in. do. l. si is g. §. qō dicit. x not. ſ. e. l. ſ. §. si beres. sed totū patrimoniuz. vt. ſ. de iudi. l. si fideicommiſſū. §. tractatum.

z ¶ Refert. metianus.

a ¶ Cū quemlt. ſ. fideicommissarius poſt restitutionem.

b ¶ Deductionem. legatorum x eris alieni.

c ¶ Defensum iri. sed primum verius vt non fiat deductio: vt. C. e. l. ſi. x no. ſ. eo. l. marcellus. §. idem ponponius. Vel dic aut restitutio precedit x non fit deductio: aut precedit legatorum x eris alieni petitio. x tūc cauetur: vt nota. ō. §. idem ponponius. Sed dato q̄ beres solut nomine ipso iure liberatur fideicommiſſ. ad quid ergo cauetur. vt dicto. §. idem ponponius: ¶ Respond. quidam ex abundanti quod non placet: vt. ſ. de procu. l. non cogendum. §. ponponius. in fine. sed dic propter sumptus litis posse committi: vel etiam propter sortes que non possent probari solute per beredem. Vel etiam quia lite contestata contra beredem a creditorib? restituit hereditatē: vnde vtiliter interponitur. Accursius.

¶ Si quis beres. ¶ Casus. Institui mihi beredē titiū insolidū: x rogauit eum vt restituaret seio dimidiam hereditatis mee: x decessi. postea titius dicit sibi suspectam hereditatem / x ideo non vult eam adire: seius autem fecit eum cogi: certe totam hereditatem habet necesse accipere seius: x idem est si dictum titium rogaui restituere hereditatem seio et gaio: x seius vult sibi restitui gaius non: quia x hic seius habet necesse accipere totam hereditatē. Sed pone q̄ seia instituit me beredem: x ita habeo hereditatem suam x meam: ego autem institui mihi beredem

cunte appellatione poſſeſſiōis nō veniſſt. de q̄ vide in. ſ. ſi. C. de cōpē.

Limitatio hāc gl. per ter. l. i. vſq; ſ. leguerat. §. i. ſ leg. iij. vt nō ꝓcedat l ꝓtractu vel teſtō ruſti. l quo pe-

dictā titiū ꝛ rogaui eā vt restituer et scio dictā hēditatē scie q̄ ad me pue nerat:q̄ quidē pone faciebat quotam hereditatis meæ: decessi:dicit aūt titius dicit sibi esse suspectā hereditatē meā:certe si scius faciat eus cogi adire ꝛ sibi restituere:tota ds ptinere ad eundem scium etiam inuitum. Sed pone q̄ ego eram miles ꝛ habebam res meas in italia ꝛ in puin cia:ꝛ instituī mihi heredem titium:ꝛ rogaui eus q̄ restituer et scio tm̄ res meas italicas: quas dem non faciunt quotaꝫ hereditatis mee/ꝛ decessi:postea titius dicit sibi suspectā hereditatē meā: certe scius potest cum facere cogi adire:ꝛ eo coacto ds accipere idem sei totam hereditatem etiaꝫ inuitus q̄uis dictus titi non fuerit rogatus restituere ei quotaꝫ:q̄ ꝟ ſpeciale ē i testāmēto militis. Nam ꝛ sicut concessum ē militib⁹ separare ſpecies bonorum circa institutionem:puta instituendo titium in paganicis:ꝛ scium in castrensibus:ita si vnū ex heredibus suis rogauerit restituere pagānica: ꝛ alium castrensia: habet locum senatusconsultum trebell.b.d.v.ſcs ad.ſ.cū quidam. Viuia.

¶ Si quis heres institutus insolidum.

a ¶ Totam.ſ.hereditatē.

b ¶ Cogit.facit.ff.e.l.i.§. ſed ꝛ quo.ꝛ.j.proti.§.ꝛ §.metiam*.ꝛ.§.ides me tianus.ꝛ.ff.de testa. mili. l.ſi certarū.§.j.in fi.ꝛ de acquirē.here.l.ſi heredi tatem.ꝛ de ope.lib.l.ſi ita ſtipulatio.in fi.ꝛ.ff.de ad mi.tu.l.cū queritur.ꝛ.ff. de procura. l. in cauſe. in pun. ff.

c ¶ Ad cuꝰ rogantē.ꝛ ſic habet locū trebellianū in vtraq; vt ſubijcit.ſi aūt dicas q̄ puenit ad rogatum non valeret vt ex trebelliano:ſed iure fideicō miſſi.vt.j.e.l.ex facto.§. j.ꝛ.l.ita tamen.§.trebellianū.ꝛ.§. reſpondi. Itē quod ſubijcit ex trebellia no transire actionem:eſt contra.j.proti.§.ſed ſolue vt ibi.

d ¶ Totamꝗ.ſic.ff.proti.§.ꝛ eſt ratio quā diri.ff.eo.l.i.§.§ ꝛ quotiēs. Accurſius.

e ¶ Quem.ſ.heredem vniuerſaliter inſtitutum.

f ¶ Italicas.ſ.tantum.

g ¶ Vel prouinciales.ſ.tantum.

h ¶ Dicentem.heredem predictum militis.Accur.

i ¶ Et restituere.etiam totam.ar.ff.j.§.ſed ꝛ quotiens.ſecus in pagano:vt ꝛ.ff.ea.l.§.ꝛ generaliter.

k ¶ Inſtituere pōt.immo non eleganter.nas ꝛ pagan⁹ pōt inſtituere de redem ex certa re:ꝛ erit in totū ſi non ſit alius vniuerſalis/ꝛ competunt ei actiones:vt.ff.de here.inſti.l.i.§.ſi ex fundo.ꝛ.l.ex facto.in prin. ſed reſpond.ſimilitudo non transit ad paganum. Item in milite contra: quia quo ad cetera videtur inteſtatus:vt.ff.de teſta.mili.l.ſi miles vnū ex fundo. Solu.ibi.

l ¶ Transiunt actiones.facta reſtitutione totius hereditatis:vt.ff.diri.non ante.vt.j.e.ſiue in prin.

m ¶ Hereditatem.ſibi delatam.

n ¶ Habet.ſeparata a ceteris bonis.

o ¶ Non trafeant.immo transeunt:vt.ff.proti.§.qui eſt contra. Solu. hic corrigit.vel ibi hereditas iam etiam quo ad rem peruenerat ad rogantem:hic peruenit quantū ad ſpem tm̄:vnde hic non transmittit nō aditā: vt.C.de cadu. tol.§.in nouiſſimo.ſ̄ hoc non placet: qr bocipſo q̄ alij reliquit videf adire.

+ vt.C.de iure delibe.l.ſi anis. Vel fm Bu. dic q̄.ff. hereditas delata faciebat quartā portionē bonoꝝ:hic non.vñ erit ſpeciale in milite:licet inſtitutio valeat iure communi etiam in pagano vt diri.

p ¶ Species bonorū. puta altū in paganicis ꝛ alium in caſtrenſibus inſtituere.

q ¶ Id fecerit.puta vnus rogauit reſtituere caſtrenſia:alium paganica.

¶ Cuius quidā. ¶ Caſus. Inſtitui mihi heredes titiū ꝛ ſeiū ꝛ eos adimicem ſubſtituī:ꝛ in teſtamento ab his petij vt ſiue vterq; ſiue alter eorū heres eſſet reſtituere hereditas mea gaio poſt qn quennium pro dimidia: ꝛ poſtea deceſſi:dicit aūtem titius ꝛ ſeius dicunt hereditates ſibi ſuſpectā: ꝛ ideo adire nolunt: gaius fideicommiſſar⁹ vult q̄ ipſi adeant ſuo periculo ꝛ ſibi totaꝫ reſtituant:certe bene tenētur hoc facere:ꝛ transiunt actiones omnes hereditarie in fideicommiſſarium predictum. Viuianus.

r ¶ Alterum ve.ve p vel.

s ¶ Eam.ſ.totam:ꝛ etiaꝫ ante quinquennium propter coactionem:alſ non ante: vt.ff.eo.l. apud.§. antuſtia. Alij dicunt etiā hoc adnemente quinquēnio reſtitui non ante: vt argu.j.eo.l.ſi patron.§. imperator.

t ¶ Octianus. ¶ Caſus. Inſtitui mihi heredes titiū ꝛ rogaui eū q̄ reſtituret hēditatē ſeio/ꝛ gaio, et ſempronio: et deceſſi. poſtea abſentib⁹ duobus de fideicōmiſſarijs predictis:puta ſcio et ſempronio: et dicente dicto titio herede ſuſpectas ſibi eſſe hereditatē:petit⁹ gaius præſens deſiderat vt heres adeat hereditatē ſuo periculo:et ſibi totā reſtituat: certe ds hoc facere heres:ꝛ ſi poſtea ſei⁹ fuerit reuerſus ꝛ ſempronio⁹: ꝛ velint pro eorum partibus habere fideicommiſſum petent a gaio fideicommiſſario cui reſtituta fuit tota hereditas:ꝛ conſequēter ab eo poſſeſſionem earum rerum:ꝛ ipſe gaius non detrabet eis quartam: quia nec titius heres detrarit ei gaio quartam: qr compulſus adiuit. Sed ꝛ certum ē qr heres nō detrabit quartam in hoc caſu pro partib⁹ eorum qui non coegerūt eum adire. nam cum inſolidū transeant actiones in eum q̄ cogit:non ē mirum ſi heres qui coactus adīt amittit quoad omnes fideicommiſſarios quarte retētionē: ſecus autem cē ſi dictus fideicommiſſ. coegit heredem pro ſua parte tantum: ꝛ ipſe adiuit in totum: vel iure accreſcendi habet totam hereditatem:quia tunc detrahet heres quartam alijs fideicōmiſſarijs petentibus ab eo ſuam partem:ſalicet ſuas partes. Sed pone q̄ dictum titium meum heredem rogaui reſtituere hereditatem ſticho ſeruo ſeij ꝛ gaij:ꝛ vnus dominorum ſeruiuult cogere heredem adire ꝛ alter non:certe idem dicendum eſt in hoc caſu ac ſi rogaſſem dictum meum heredem vt reſtitueret dicto ſeio ꝛ gaio:ꝛ vnus eorum vellet cogere heredē: alter nō. hoc dicit vſcs ad.§.ſi patet. Viuianus.

u ¶ Inſolidum.q̄ ſit rō dic vt.ff.eo.l.i.§.§ ꝛ quotiēs.ꝛ.§.ſi. Bug.

v ¶ Petant. poſſeſſionē rerum non ius: quia ipſo iure ds:vt.ff.e.l.i.§. ſed ꝛ quotiens.in fi.

x ¶ Aduerſus fideicōmiſſarios.de boc dic vt.ff.e.l.i.§.ſi.ibi inde nera tiue ꝛc.ꝛ.ff.d.§.ſed ꝛ quotiens.ne ſit contra.

y ¶ Quia nec heres. bona ratio:nam non plus iuris habet ſucceſſor q̄ actor.

+ Nay ſola voluntate ſi ſi bus ope re.dic. in l. potuit. l. ſi ci.C.de inſt delet. l. p here.de. ſi ci.et ſi ſuber. l.de acquir. here.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

+ Dicq̄ morte fidei cōmissa. expirat. ꝛ remaner apd grautum nō aures apud heredē vt del.l.si a filio. ꝛ ibi no. per doc. ff. de leg.iij.

a ☞ Bozum. f. saltem.

b ☞ Succeſſerūt. nō ergo perit + fideicōmissum morte fideicōmissarij. vt dixi. ff. de. l. apud. ꝙ. vtruꝫ. ff. an morte rogati: dic vt. ff. de. l. ille a quo. §. i. an ff. ꝙ. ꝑm. ☞.

c ☞ Qui coegit. Ss qualiter potuit cogere cū pars tm sibi debeat. Rñ. ita. quia ab initio nō gauit de res fideicōmissiuꝫ: ꝛ sic pena mendacij. ar. instit. eo. ꝙ. fi. Sed certe idē si ñ neget. vt. ff. ꝑtor. i. ꝙ. i. l. et. ff. ad. l. ij. ꝙ. fi ꝛ quotiens. Dicergo cē in electione heredis si velit totā restituere: vt l dāno nō remaneat. an partem petēte. tm: vt no. ff. l. ij. ꝙ. ꝛ quotiēs. petit ergo ꝑsens nec retardabit ꝑpt absentes. vt. ff. de reg. iur. l. non debet alteri.

d ☞ Dicendū. qz reliquaꝫ partem ſponte adit.

e ☞ Verū totā. consentiēte herede vt dixi.

f ☞ Fideicōmissarius. cogens. Azo.

g ☞ Et alter. f. nōrum.

h ☞ Vel. f. rogati dicentem ſuſpectam ꝛc.

i ☞ Ob in duobus. f. qz totā restituat peticī: vt. ff. de. l. ij. ꝙ. si ꝙ here. nā seruus cōis duoꝝ ꝑsonā ꝛ vicem ſuſtinet: vt. ff. de ſtipu. ſer. l. ij. ꝙ. cōis seruus.

☞ Si pater filio. Ad eui dentiā bulus. ꝙ. nota fm hec iura antiqua qꝫ. q. dd filius acgrit patri acgrit: vt. ff. de acq. here. placet. vnde oportet te ita ponere casuꝫ. ¶ Casus. Inſtituit mihi heredem titiū ꝛ rogauit eum ꝙ restituat hereditatem ſeio filio ſuo ꝛ in ſua potestate cōstituto: ꝛ ita videor velle fideicōmissum tunc ad ſeium peruenire quo ſui iurꝫ ſit ſicqꝫ capere ꝓo ſe poſſit. vt. ff. ad. l. ij. ꝙ. fi. Sz quid si ſeius ante mortē ſui patris decedat: ꝛ ſuos ſibi heredes relinquat: an ſuo iure ad eos ꝓueniat. Et videtur q̄ nō: ꝙ ſuccedit patri: ꝛ ſic ſuo iure ad eos nō ꝓuenit. ff. de. l. ij. ꝙ. ꝛ quotiēs. ff. de. l. ij. ꝙ. ꝛ quotiēs. ff. de. l. ij. ꝙ. ꝛ quotiēs. ff. de. l. ij. ꝙ. ꝛ quotiēs.

l ☞ Et pater. f. ꝓ. ſeio. ff. de. l. ij. ꝙ. ꝛ quotiēs. ff. de. l. ij. ꝙ. ꝛ quotiēs. ff. de. l. ij. ꝙ. ꝛ quotiēs.

m ☞ Cogi poſſe. f. adire ꝛ restituere.

n ☞ Spectat. qz a noto in castris alſo non relictoꝝ fuit relictū fideicō. vt. ff. de castren. pecu. l. ſi fecte. ꝛ. l. castrenſe.

o ☞ Cōtra obſequiū. qz lis nulla dz eſſe inter eos: vt ff. de iudi. l. lis nulla. sed hoc ſit ex tractū. vt. ff. de bo. poſ. dicimus: vt not. ff. de bo. poſ. l. iij. ꝙ. ſi cā. petet tñ hic veniaz. vt. ff. de in ius vocā. l. adoptiuum. i ꝑin. ꝛ facit. ff. de castren. pecu. l. miles. ꝛ. l. filiuſſa. ꝛ. l. a commilitone.

p ☞ Sz si seruo. heredis.

q ☞ Directa. ſed non pōt dari directa libertas etiā ſuo hēdi. vt. C. de testa. manu. l. ſeruo tuo. Sed dic ꝙ trahit ad fideicom missariuꝫ: ꝛ est ſpecialis vt nō pereat hēditatis restitutio: ſic est ſpeciale, ꝓpter ius qō bz cred. tor in ſeruo pigꝛorato: vt. ff. de fideicō. hbe. l. ꝙaliter. ff. ꝙ. ſi qs ſeruo. aliter regulariꝫ nō valet libertas directa relicta ſuo alieno: nec tra hit ad fideicōmissariū: vt ff. de. l. i. l. ſi ſeruꝰ legat.

r ☞ Suo. ſecus ē in ſeruo hereditareo. vt. ff. l. mulier. ff. ꝙ. non ē. ꝛ. l. ff. ꝙ. ſi. ego. ꝛ. l. ſi res. ff. ꝙ. i. ꝛ. ff. de. l. apud. ff. antiſtia.

s ☞ Hereditatē. detracto ꝑcio ſeruꝰ. vt. ff. ꝛ. ita tamen. ff. ꝙ. fi.

t ☞ Jdē querit. loquitur in caſu ſupioni.

v ☞ Cautionis. nō dz qs ſe cōmittere incertis ſi ꝑ ſpōt certis: vt hic. ff. ꝛ. l. qui ita. ff. ꝙ. etiā. ꝛ de carbo. edi. l. iij. ff. ꝙ. due. in ff. ff. ꝛ. ff. ꝙ. fal. tuto. au. l. ꝓpilli. ꝛ arg. ff. de pecu. l. ꝙ. debet. Sz ar. ff. ff. ſol. ma. l. ij. in fi. ꝛ de im ius voc. l. quiqꝫ. ff. ff. ꝛ. l. ſeq. ꝛ inſti. de hēdi. inſti. ff. ſeruꝰ alien. ꝛ. ff. ff. acg. rerum do. l. naturalē. ff. ff. illud, ꝛ. ff. de iuriſdi. om. iudi. l. ff. idq̄. ff. ff. ff

¶ Si ego heres. ¶ Casus. Seius istituit me heredez: z rogauit me vt stichum seruum manumitterem. item rogauit me vt restituerem hereditatē suam titio: z postea rogauit eū titium vt redderet eandē hereditatē predicto sticho: z postea decessit dictus seius testator. Ego autem ab eo institutus dico mihi suspectam hereditatem suam: z ideo eam adire nolo nec restituere titio vt idem titi[o] restituat dicto sticho. nunquid stichus poterit me ad hoc cogere q̄us sit seruus: Et dicitur q̄ sic. Et idem esset si dictus testator legasset dictum stichum dicto titio z rogasset eundem titium vt manumitteret eundē stichum: nam semper dictus stichus poterit me cogere ad predicta. Oēcasione autem predicti casus fuit terminatus quidam alius casus a quodam imperatore diuo pio: qui casus fuit talis. ¶ Dā pbilus fecit testamentuz z instituit sibi hēdē quendam nomine simiascus theodotus z quēdā aliū nomine titium euarestus: z seruum suum testatoriꝰ nomine bermiam prelegauit eidē simiasco theodoto: z rogauit eundem simiascum theodotuz vt eum manumitteret. Iste rogauit dictum titiū euarestum vt eidem seruo. i. bermie restitueret suam partem hereditatis: z postea decessit dict[us] pāphil[us] testator: postea dict[us] simiascus theodotus adiuit hereditatem pro sua parte: z postea manumisit dictum seruum bermiam antēq̄ titius euarestus coberes suus adiret hereditatem p sua parte: z sic quia dictus simiascus theodotus adiuit pro sua parte vt dictum est/res perducta est in eum casum vt dictus pamphilus testator qui legauit bemiam seruū simiasco theodoto non posset esse intestatus in totum vel in partem. nam z si titius euarestus coberes suus non adiret accresceret sua pars simiasco theodoto qui adiuit: bis ita stantibus titius euarestus non vult adire pro sua parte: dicēs eam sibi suspectam. nunquid dictus bermia manumissus poterit eum cogere adire z sibi re stituere: Et dicitur q̄ sic: z illa aditio z restitutio erit tota ad periculum dicti bermie z profectum. Ciuianus.

a ¶ Stichum. seruum hereditarium.
b ¶ Legatarius. f. rogatus sit stichum sibi legatum manumittere.
c ¶ Vt sticho. f. predicto.
d ¶ Eandem. f. hereditatem.
e ¶ Cogere me potest. vt sibi sticho directa via restituam: vt. j. cod. l. si patroni. ℌ. q̄ si prior. Item contra. ℨ. cod. ℌ. fed si seruo. Solu. bic hereditarius: ibi heredis seruus erat. Item occurrit in eo q̄ a legatario libertas ab herede hereditas relinquitur. vnde non debet cogi: vt. j. cod. l. non cogendum. z bic dicit cogi. Solu. bic est vnus solus heres: vnde non aliter legatum serui nec libertatis valeret nisi cogatur: sed ibi potest: si ponas alium institutum qui non est grauatus fideicommissarius: qui sponte adiit: z sic intelligitur. ℨ. cod. l. apud. ℌ. antiftia. si autem ponas duos heredes z ab vno libertas/z ab alio fideicommissario hereditas: tunc non cogitur aliquis eorum adire nisi alter repudiet. z ric redeat ad vnum: vt. j. cod. l. si res. ℌ. seruus. si tamen sponte adeat alter a quo libertas est relicta: alter potest cogi adire: vt bic subijcit.
f ¶ Legato. i. prelegato.
g ¶ Ab eo. f. herede.
h ¶ Data. i. legata seruo.
i ¶ Hermias. proprium nomen serui prelegati.
k ¶ Legatus. i. prelegatus.
l ¶ Euarestus. qui est coheres theodoti.
m ¶ Periculo. alꝰ periculum. z ita est in lib. domini Azo.
n ¶ Eius. hermie.

¶ Vnus solus institutus rogatus potest a seruo hereditario cogi adire z restituere siue sit fideicommissarius primus siue secundus. Bart.

¶ Si ego hēs institut[us] rogatus sim sticbū manumittere: vel alius legatarius[b]. fidei aūt mee cōmissum sit vt titio hereditatem restituam: deinde titij fidicōmissum sit vt stichū[c] eādem[d] redderet: isti chus cogere me potest[e] adire z restituere hereditatem.

¶ Qui abvno consecutus est libertatē potest alium cogere adire z restituere hereditatem. Bartolus.

¶ Talis quoq; casus a diuo pio terminatus est. nam seruo vni ex heredibus legato[g] p fidicōmissū erat ab eo[g] libertas data[h] z ab altero hereditas: diuus enim pius rescripsit capho extero in hec verba. ¶ Hermias[i] simiasco theodoto ex parte heredi instituto a pāphilo testatore legatus[k] est: cūq; theodotus post[ℓ] adierat hereditatem z priusq̄ a coherede eiusdē pamphili adiretur hereditas ad iustam libertatez pduxit. z ob hoc in eum casum res perducta est vt is qui legauit intestatus esse non posset. hermia postulāte titi[o] euarestus[l] cōpellendus est periculo[m] eius[n] adire: z ex causa fideicōmissi hereditatem ei restituere.

¶ Verba directa que iure directo valere non possunt trabuntur ad fideicommissum. Bart.

Idem. Lex. xvij.

EX facto tractatum ē an per fideicōmissū rogari qs possit vt aliquem heredes faciat: z senatus cēsuit rogari quides quēq̄ vt aliquem heredem faciat non posse[o]: verum videri per hoc[p] rogasse vt hereditatem suam ei restituat. i. qcqd ex hereditate sua[q] consecutus est: vt ei restituret.

legani peto vt scio des vel peto vt scio fideicommissū relinquas: aut illi libertatem ascribas: bene valet fideicommissum. nam tunc cum possim eum rogare vt instituat seium vt dictum est in princip. l. bene possum eum rogare predictis modis. ¶ Si quis rogatus. Institui mihi heredem titium z rogaui eum q̄ restitueret hereditatez meam seio sine liberis decederet idez titius z decessi: z postea decessit dictus titius relicto filio naturali tantus: siue ex concubina / sine eum quem habuit in seruitute sua: z qui postea fuit cum eo manumissus. z est eius collibertus qui ambo dicuntur natural es tantum: nunquid debet amodo restitui hereditas dicto seio: z dicitur q̄ non ℌm papinianum. ℌm autem cōditorem bulus. l. scitz paulus ds inspici voluntas mea testatoris vtrum voluit cōtinere naturales tantum vel non: z si mea voluntas apparet/illa est sequenda: si autē non apparet/debet inspici cōditio sue dignitas mea. nam si sim homo magne dignitatis/nō est verisimile q̄ velim excludere restitutionē propter filium naturales bredis mei. alꝰ sic. ¶ Ex facto tractatū. Titia instituit sibi heredem seium filium suum qđ habebat ex gaio suo marito: z rogauit eundē suum filium vt si sine filijs decederet restitueret hereditatez suam dicto gaio suo patri: z postea decessit dicta titia: postea dictus suus filius commisit delictum propter quod in insulam fuit deportatus: z in insula existens habuit filios: z postea decessit idem seius filius tatricie: modo queritur vtrum dicti liberi in insulam fulcepti excludant gaium ab hereditate: z dicitur q̄ non: nam z bona dicti deportati sunt vēdicanda fisco cum onere fideicommiss. secus autem si liberi illius deportati essent concepti añ deportatione: quia tunc bene excluderent patrem deportati a fideicommiss. ¶ Si quis rogatus. Institui mihi heredē titiū z rogaui eū vt hereditatē meam restituret illi er filijs suis quem elegerit: z decessi. postea idem titius fuit deportatus propter aliquod delictum quod commisit: nunquid propter deportationes amittit dictam electionem: z dicitur q̄ non: q̄uis enim sit deportatus/liber tamen remanet: z hoc intelligo siue concepit filios ante deportationem siue non: secus autem si fuisset factus seruus pene: z postea decedat. nam non portet eligere aliquem ex liberis cum sine filijs decessisse videatur: siue concepit eos anteq̄ fieret seruus pene siue postea.

¶ Si quis autem suscperit. Institui mihi heredem titium z rogaui eum vt restituret hereditatem meam seio per fideicommissum si sine liberis decederet idem titius: z postea decessi: z postea dictus titius habuit filium gaium: z viuente eodem titio decessit idem filius: et postea decessit idem titius: nunquid videtur sine liberis decessisse vt sic habeat fideicommissum dictus seius: z dicitur q̄ sic: z idem est si dictus gaius filius titij decessit simul cum eo naufragio vel ruina: vel aggressura: vel quo alio modo: scilicet vt non videatur filius superuixisse patri. immo ante eum decessisse: sicq; habeat fideicommissum dictus seius ℌm verba testamenti. si autem clarum est filium superuixisse patri suo titio: non habebit seius fideicommissum: quia defecit: conditio fideicommissi in testamento appolita. Sed quid si dictus titius qđ institui erat meus filius: z ita sui ei locutus: fideitue fili committo vt si sine herede moriaris restituas seio hereditatem meam: z postea decessi: z postea dictus titius decessit sine liberis: z quidam fu[s] auūculus suus cessit ei ab intestato: nunquid seius debet habere hereditatem ex fideicommiss: z dicitur q̄ sic. quia videtur titius sine herede decessisse cuz decessit sine liberis. Ciuianus.

o ¶ Non posse. cū effectu: naz nō pōt ei auferre liberā ✣testamēti factionē. argumen. C. de sacrosan. eccle. l. j. z. ℨ. pro so. l. si fratres. ℌ. idē ridit. z C. de pac. l. pacta. j.

p ¶ Per hoc. z sic verba directa trabuntur a fideicommissaria: ✣vt j. cod. l. fcenola. z. l. qui filium. in principio. z. ℨ. de codicil. l. illud. ℌ. tractari. z de lega. j. l. filiusfam. ℌ. vt beredem. z de lega. ij. l. imperator. ℌ. penulti. ℬ.

q ¶ Sua. l. rogantis: non vltra: immo etiam quartam retinet: Is sit prohibitus: vt. d. ℌ. vt beredem. z. d. l. impator. ℌ. penulti. nā non pōt plus grauari q̄ sit honoratus: vt insti. de fin. re. p fideic. re. ℌ. ij. z. d. l. impator. in prin. z. j. ptori. ℌ. non tantum. ℬ.

✣ pbs bar. alij: z vn. ✣ Imo / bocalis nō fit directa cū requirat mīsterium alterius pn bar. in. l. de rorio. n. 7. ¶ Hic pquin. de. coll. & bonoꝝ. z est de mēte glo. hic.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Et bene a pau. et alex.

a ¶ Jnstitutus. non tamen cogitur ✝ adire z restituere per trebel. vt. ſ. co. l. ita. §. trebel. ſecus ſi rogatus erat a titio inſtitutus. quia habet locū trebel. vt. ſ. co. l. cogi. §. ſed et ſi quis.

b ¶ Aliquem. iure ſi deiciomiſ. vt in prin. huius. l. 2 dic vt ibi hactenus erunt obligati quatenus peruenerit. Accur.

c ¶ Peto. hec z ſimilia verba ſunt apta fideicõmiſſo. vt inſtit. de ſin. re. per fideicõ. re. §. ſi.

d ¶ Admittenda ſunt. id eſt bene valet fideicommiſſum.

e ¶ Utile. ſcilicet fideicõmiſſus. vt. ſ. eadem. l. in principio.

f ¶ Idem erit. et emolumenti. vt. ſ. co. l. qz poterat. z. l. nam qz. §. qui cõpulſus.

g ¶ Accipendus. id eſt vt valeat fideicõ. nec locum habet trebel. niſi de hereditate tota vel quota parte rogantis ✝ ſit rogatus aliquis. vt. ſ. codē. l. nam qz. §. pe. z. l. cogi. §. z generaliter.

Placet pau. z alex.

b ¶ Deficiat conditio. Bidem dicitur. j. co. l. here dibus. §. i. z. ſ. de leg. ij. l. cum pater. §. volo. z. l. lucius. §. ſi.

i ¶ Colliberto. dñs mannuiſit ſticbus z pāphilū filium ſticbi. et ſticbo inſtituto liberto rogauit reſtituere titio ſi deceſſerit ſine liberis. nam pamphilus excludit titium. conſtat enim pamphilus eſſe naturalem ſticbi: vt hic. z. ſ. de leg. ij. l. lucio. in fi. z inſtitu. de fer. cog. in prin.

k ¶ Ex volūtate. que prius inſpicitur z regionis conſuetudo. vt. ſ. de condi. z demonſ. l. in condicionibus. ſecundo dignitas z conditio ſit nobilis vel non. Nam in magna naturalis forte non excludit ſubſtitutum. aliꝫ contra qñ tunc naturalis excindit: pro quibus eſt. ſ. de religio. l. at ſi quis. §. equum. ſed hoc videtur corrigi quod dicit papinianus. §. prori. et quod dicitur. ſ. de lega. ij. l. lucius. in fi. z. l. cum pater. §. volo. et dic qr non: qr ibi hoc patitur voluntas defuncti z conditio eius et etiam rogati. Tē ſufficit vnum licet pluraliter dixerit liberis. vt. ſ. de condi. z demonſt. l. pater ſeuerinam. §. j. nūmodo viuat poſt mortem teſtatoris. vt. j. co. §. ſi quis autem. nec curo ſit beres vel non. vt. ſ. de lega. j. l. filius. §. cum quis. Item et ſi hec conditio non exprimatur a teſtatore: ſubintelligitur tamē ſi inſtitutatur aliquis de deſcendentibus. ſecus ſi extraneus et ſecus ſi deſcendens pure rogatur non facta dilatione. vt. C. de inſti. z ſubſti. l. generaliter. §. ſi. z de fideicom. l. cum acutiſſimi. ſed tunc queritur an naturalis excludit ſubſtitutum. Et dicunt quidam qr non. vt. d. l. generaliter. in fi. ſine iuſta ſobole ꝛc. z ita eſt aliud quādo a teſtatore exprimitur. z aliud quando a lege intelligitur. Vel dicit no. d. l. generaliter. in fi. Item nunquid legitimatus excludit ſubſtitutum: ☞ñ. non. vt. ſ. de condi. z demon. l. fideicõmiſſus. z de lega. ij. l. ſi ita quis. §. is cui. Sꝫ ſunt argu. contra. que dicunt nil referre quid fiat ex equipollētibus. vt. C. de inſti. z ſubſti. l. ſi mater.

l ¶ Suū. emancipati. alſ ſtatim patri querit ſim hec iura. vel dicetiam ſi eſt in ptāte. vt. C. de inoffi. teſta. l. filius matrē. 7. j. co. l. imperator. bo die nō intereſt. vt. C. de bo. que lib. l. cum oportet. 7. l. ſi. Jug.

m ¶ Js. ſcilicet filius.

n ¶ Deceſſiſſet. Sed cur hoc cum de eorum commodo non tractetur: ſed ſiſci. vt. ſ. de ſta. bo. l. qui in vitro. ſed dic qꝫ habetur premiato vt alij. ſ. fiſco proſit. ſic. j. de pe. l. pregnantis. 7. ſ. de ſtatu ho. l. imperator. 7 ita nec ipſi habēt nec patrē habere permittunt. ſic. C. de natu. libe. l. licet. 7 ſ. de inu. teſta. l. j. 7. j. ad tertul. l. ij. §. objcitur. 7. l. equiſſimum. §. j. Et no. qꝫ quidam notant hic qꝫ deportatus non

✝ Deportatus an pro mortuo habeatur. z deportato z bānito an z quo dicaꝫ mortui. vide ad loguꝫ ſpec. inti. de. pcu. §. ij. in prin. z hodie ſunt libri. vt no. glo. in §. regulariter. inſtit. quī. modus tue pat. po. ſol. barr. l. l. illiteratus. §. qui ventriculo. ſ. de of. pref.

✝ pro mortuo: quia ſtatim pater admittere tur: ſi certe immo habetur pro mortuo. vt. j. de bono. poſ. contra tabu. l. §. pe. ſed hoc ideo contingit: qr filij ante concepti habentur p natis. et ſim hoc ſunt argu. 7tra. ſ. de leg. ij. l. cuꝫ pater. §. bereditates. 7. j. de vbo. obſti. l. ex ea. §. in inſulas. vbi nō habet p mortuo.

o ¶ Ab alio. eſt enim alteratus. argu. j. de ſolu. l. q reo. §. aream.

liberos ſuſceperat: querebatur igitur an fideicommiſſi conditio defeciſſet: nos igitur hic dicemus conceptos quidem ante deportationem licet poſtea edantur effi cere vt cõditio deficiat: poſt deportationem vero ſuſceptos quaſi ab alio non prodeſſe: maxime cū etiaꝫ bona ſua quodammodo cū ſua cauſa fiſco ſint vendicanda.

✝ Per deportationē non perditur ius eligendi fideicommiſſarium: ſecus per dānationem in metallum. hoc dicit Barto. et Alexander.

p ¶ Cum ſua cauſa. id eſt cuꝫ onere fideicõmiſſi. ſi poſt deportationē cõcipiatur. vt. ſ. ad ſillā. cū fiſco. 7. ſ. eo. l. marcellus. §. finali.

q ¶ Filijs ſuis. ſcilicet rogati. vt. j. proxi. ibi: ſed ſi ſeruus.

r ¶ Valuerit. qui etiā indignū digno poterit preferre. ſecus ſi dixiſſet teſtator quem dignum putauerit. Et no. qꝫ ſi fuerit in mora eligēdi oibus deferē petitio fideicommiſſi. vt. ſ. de lega. ij. cuꝫ quidā. 7. l. vnū. §. rogo.

s ¶ Liber factus. melius diciſſet liber exiſtens: nā deportatus ciuitatem ſolam amittit non libertatem: et ſic ea q̄ ſunt iuris ciuilis amittit non naturalis. vt. j. de penis. l. qui dam. 7. j. de capi. dimi. l. eas. et. l. legatum. 7. ſ. de pactis. l. ſi vnus. §. pactꝫ ne peteret. hec autem ele ctio q̄ datur ☞ſiſtit in facto: vt hic. 7. ſ. de leg. ij. l. cū pater. §. bereditate.

t ¶ Seruus pene. vt dam natus in metallū. vt inſtit. quibus mo. ius pat. po. ſolui. §. ſeruꝫ autē.

v ¶ Nullo ante. ſub. maxime. nam 7 in antea cōceptis vel natis amittit electionē. vt. j. pri. ſꝫ cuꝫ decedit 2c. ly p ſic amittatur. vt arg. §. pri. §. ni

Sed deficiente conditione fideicommiſſi. ſ. pri. 7 non eſſet differētia inter ſeruū pene facti 7 deportatum. quod hic facere vult.

x ¶ Sed cū decedit. i. decedere dicit quod eſt cum ſeruus pene fit.

y ¶ Dedit. in antea natis vel conceptis: ſed poſtea conceptis nec deportatus nec ſeruus pene factus poteſt eligere.

z ¶ Si quis. inſtitutus rogatuſꝫ reſtituere ſi ſine liberis deceſſerit.

a ¶ Deceſſiſſe. quia non durauit. vt. ſ. de in rem verſo. l. ſi pro patre. §. verſum. ſic 7. j. co. l. bereditbus. in prin. 7. C. de libe. preter. l. iij. 7. ſ. de inu. teſta. l. poſtbumus. argu. contra inſti. de ea bere. lib. in prin. 7. C. de inſtitu. 7 ſubſti. l. antepenul.

b ¶ Filium eius. ſi impuberem. ſed ſecus in filio pubere qui vt fortior ꝑſumitur ſuperuixiſſe. ☞vt. ſ. de rebus du. l. qui duos. §. ſi. 7. l. cum pubere. 7. l. ſeq. 7 ſic non obſtat illa. l. qui duos. §. cum in bello. 7 facit. ſ. de pac. do. l. inter ſocerum. in prin. nam ibi de infante dicit. ſic 7 maſculus fortior ☞ femina intelligitur. vt. d. l. qui duos. §. ſi maritus. 7 primo inatus intelligitur maſculus. vt. ſ. de rebus du. l. ſi faxerit. §. ſi. 7 facit. j. cod. l. cum qui.

c ¶ Fideicommiſſi. ne pereāt. ſic. ſ. eo. l. cogi. §. nec ignoro. Argu. contra. ſ. de lega. ij. l. titia. §. lucius. ꝓbatur tamen poteſt hic contra. vt. d. l. qui duos. in fine.

✝ Dēde ad hoc. l. luci⁹. §. dame. ſ. de le. ij. vbi eſt ter. 7 me linus. in. l. cū pater. §. volo. tibi bar. co. ti. vbi ſi lij naturales etā ſi ſer uitute cōcepti filiosus appellatiōe veniunt. cū pon. glo. in deffi. l. 7 ibi cardi. q. 7. de baptiſ. et in. c. ij. 7 ibi gemi. de he reti. lib. vj.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK PADERBORN

a ¶ Sine herede. als est si sine herede: z als si alieno herede. sc; existente z qd est extraneo. sic. C. de libe. pre. l. iij. qualis est qui libet preter liberos: sed prima verior: z hec est ratio presumptionis: quia raro occurrit q quis decedat sine herede cum saltem fiscus sit heres. vt. C. vnde vir z vxor. l. j. Et est fm hoc argu. q si concedo feudum vel precarium tibi et tuis heredibus q de filijs videatur intelle cum. als duraret sine fine. ¶Pro hoc q hered̃es ponantur pro liberis. facit de vsufru. ac. l. si quis titio. fm vnam le cturam. Sed quid si reli quit liberos sed non sunt heredes: vl quia nolunt: vel q non possunt. puta iuste exhed̃ati? Respon. deficit cōditio sicut si expresse dixisset fi decedas sine liberis. vt. ff. de leg. j. l. filiusfamilias. ¶. cum quis erit

In fideicommissa riā. ¶Casus. Instituti mihi heredē titiū / et rogaui eum per fideicō. vt hereditatē meam restituat scio sub cōdi. pone si nauis ex asia venerit et decessi: postea certi. conditio post q̄nq; annos pone. nunquid tenetur titius restituere scio fructus quos pcepit medio tēpore: Et dō / non: et est rō / quia fructus accepto ferunt rebus hereditarijs z non hereditarijs: titius autē videt a me rogatus restituere illud q̄ est hereditatis. vt. j. in. §. quotiēs ꝛc. dictos tamē fructus imputabit sibi titius in quartam trebellianicam: Ḃ tamen q̄ non tenetur restituere fructus fallit in duobus casibus: puta quādo est in mora hereditatis restituendē: z quādo specialiter rogaui eum de fructibus fideicōmissario restituendis. z Ḃ dicit v̄sq; ad. §. si legatum.

Si legatum. Ad euidentiam hums. §. nota q̄ heredi a semetipso legari non pōt: ſz a coheredē sic: vnde si instituo mihi duos heredes puta titium z seium: z vm prelego fundum puta titio: titius dz habere dimidiā fundi iure legati a coheredē suo: z aliam dimidiam iure hereditario: quia (vt dixi) iure legati illam dimidiam non potest a se accipere. vt. ff. de leg. j. legatis est. §. j. ¶Pone ergo q̄ dictum titiū rogaui vt suam partem hereditatis restitueret gaio z decessi: certe de sua parte hereditatis nō est dubiū quin debeat eam restituere dicto gaio. ¶Sz nunquid dz ei restituere de ctū prelegatum totum? Et dicit q̄ nō: imo illā trīs partē plegati quam cepit iure hereditario. partē autē quā accepit a cohere de suo iure prelegati nō restituet: non enim dz teneri restituere nisi illud quod habet iure hereditario. Uiuia.

b ¶ In fideicommissariam hereditatis. Dic q̄ fructus quādoq; percipiuntur a rogato restituere hereditatē iudicio testatoris: vt q̄ſi sub conditione vel ex die rogatus est. vt. j. e. l. mulier. §. alia causa. z. l. ex asse. et hoc casu computat sibi in quartam: et nihil restituit vt dictis. ll. z hic. j. respon. z §. plane. fed fallit hoc quo ad quid. j. eo. l. mulier. §. pe. quādoq; negligētia fideicommissarij: z tunc nec imputatur in quartam: nec restituit quidem aliquid. vt. j. e. l. mulier. §. si heres. j. rñ. q̄nq; mora nō soluētis z tunc sibi computat in quartam z supfluos restituit. vt hac. l. ij. rñ. z. ff. ad leg. fal. l. paulus rñ. §. fi. z. l. q̄ de bonis. §. q̄ autus. Idez si expresse pcepit eos restitui. vt hac. l. iij. rñ. vel etiam tacite vt q̄ gratia fideicō. distulit. vt. ff. de lega. ij. l. si ita. §. pegasus. Item quod dixi primo z tertio casu fructus cōputari in quartā: fallit i liberis pmi gradus. vt. C. eo. l. iubemus. nec ob. ff. de inofficiosis. testa. l. papinianus. §. ſi cōditio ſi. nā dicas vt not. d. l. iubemus. Item videtur q̄ etiam alij liberi non computāt vt nepos. vt. ff. ad le. fal. l. quod de bonis. §. quod autus. Sz dic ideo ibi non computat: quia eos compensat cum debito quod ei debuerat autus. si autem aliq̄d supra id haberet computaret: z hoc de trebel. quarta. in quarta vero iure nature non cōputātur fructus. vt. C. de inofficiosis. testa. l. scimus. §. repletionē. nec ob. d. l. papinianus. §. si cōditionis. vt ibi no. z. d. l. scimus. In quarta debita iure institutionis cōputat heres fructus qui erant in fatione tempore mortis testatoris. vt. ff. ad le. fal. l. in lege fal. placuit. postea fati non. vt. l. in ratione. in princ. z. l. in quantitate. in princi. z insti. ad leg. fal. §. quantitas. vbi autē pcepit he res fructus ꝑdŋ legati etiam post aditā hereditatē q̄ſq; computat sibi in fal. iure institutionis. vt. ff. ad. l. fal. quod de bonis. §. fructꝰ. z tunc fert potest adbiberi eadem distinctio que facta est in trebel. f. sit in mora: aut vnus vel alter vel nullus. vt. d. §. fructus. z in eo. ti. l. paulus rñ. §. j. z. ij. Et no. generale de qualibet quarta q̄ vbi heres dz habere quartam bz etiā quarte fructꝰ ex die mortis testatoris. z primo de bac. j. e. l. mulier. §. si q̄s. de debita iure institutionis habet. ff. ad leg. fal. l. q̄ de bonis. §. fructus. de alia iure nature habes. ff. de inofficiosis. testa. l. papinianus. §. si conditioni. et facit ff. de vsufru. l. equis. z. j. e. l. postulāte. §. ſi l bmōi. et. ff. de lega. j. l. ſi q̄s bonorum.

c ¶ Accepto feruntur. et sic fructus non veniunt restitutione m: nisi heres fuerit in mora: vel nisi ex pcesse vel tacite fuit rogatus de eis restituendis: vt in primi. bonus. l. no. Itē in alio casu. vt. j. eo. l. ita ti. §. ex asse. z. ff. de vsufru. l. ij. §. cuꝫ pollidiꝰ. et. j. eo. l. balista. vel nisi pcepti fuerint ante hereditatem. vt. j. eo. l. postulante. §. ſi m h s. z. l. deducta. §. pe. et. l. ita. §. ſi feruū. z facit. ff. de condi. z demon. l. qui heredi. §. j. z. j. eo. l. heredes mei. l pnn. Bug.

d ¶ Si legatum. id est prelegatum.

e ¶ Heredi. j. vni ex duobus. vt subijcit.

f ¶ Hereditatis. id est si diceret hereditariam. vt no. ff. eod. marcellus. §.

Datum est. i. relictum vt detur a patre instituto filio ipsius.

i ¶ Fiat. quoquo modo. vt. j. ti. j. l. si ita esset. nec cogitur pater emancipare. Sed quid si expresse dicit hoc testator: R̄ſi. nec tūc cogitur. vt no. ff. e. l. cogi. §. ſi pater. Itē ff. j. eo. l. imperator. Sol. ibi dilapidat pater. Vel spāle ibi: q̄ filius erat miles z forte testator. z facit. C. de fideicō. l. Quis. z. j. e. l. epistola. §. fi. z. ff. de aur. z argē. leg. l. filiam.

k ¶ Partiaris. i. diuidas dando ei dimidiam: q̄ appellatione partis continetur dimidia. vt. ff. de vbo. sig. l. nomen filiarum. §. portionis. vel dic partiaris. i. cōmunices etiam p̄ indiuiso dando partē. vt. j. de verbo. signi. l. recte. §. fi. Accursius.

Partis q̄ appellatione dimidia continet.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Accipiendum sit. q. d. hec duo paria sunt partiaris vel rogo vt restituas ei dimidiam.

b ¶ Sed sententia. fic. C. de fideicōmiſſ. l. cum virum. ꝛ. ff. de adimen. legā. l. iij. §. conditio. ꝛ. C. de libe. pre. l. iij. Sed argu. contra. ff. de lega. j. l. iij. ꝛ. j. qui ꝛ a qui. l. proſpexit. ꝛ. ff. de vſufruct. lega. l. ſi aliꝫ. ſed dic vt no. ff. eo. l. ille a quo. §. j.

c ¶ Factus est. ab herede rogato reſtituere.

d ¶ Heredi. i. eidē qui ſuſcepit. Sz cōtra videſ. j. co. l. mulier. §. ſed ꝛ ipſe. vbi a fideicommiſſario recuperat. Solu. hic ad tēporalem vtilitatem ꝛ lucrabatur heres fructꝰ: quia iudicio teſtatoris erat dilata reſtitutio. Sed. j. ad perpetuam rei vtilitatez: argu. ff. de impen. in re. do. fal. l. iij. §. nos generaliter. Eldoic banc fm illam. ꝛ dic heredi id eſt ſi deicōmiſſario qui in eſſe ctu heres eſt. vt inſtit. de fideicō. hereditati. §. reſtituta. Alliꝫ dicunt q̄ quidam tertius poſſidens fecit ſumptus quos ab herede agente petitione hereditatiſ recuperat. vt ff. de peti. here. l. ſi quid poſſeſſor. §. ſicuti. ſz tunc nō facit ad iſtū titu. Ac.

e ¶ Sed et ſi. male ſtare videt hec lex tū q̄ de ſingulari relicto dicit de quo nihil ad titul. Item quia videtur cōtinuari precedentibus quod nō facit: ſz dic ex vigore copule etiā cōtinuari ad caſum ſubauditū. q. d. non ſolū ſi ſcio voluit hereditatem reſtitui cū liberos habuerit. ſed ꝛ ſi legatū ꝛc.

f ¶ Ita. ſcz legatarius. ꝛ dic vꝰ or legatarij.

g ¶ Legatum. quia extitit conditio: ꝛ ceſſit dies legati: q̄ꝫ nato babetur heres. vt ff. j. titu. j. l. is cui. ꝛ. ff. de ſta. ho. l. qui in vtero. ꝛ. ff. de verbo. ſigni. l. intelligēdum. quid autem iuris ſit cum quis vꝰ or ſue legat in tempus liberorum: habes. §. de condi. et demon. l. ſolemnis. ꝛ. l. cuz vir. ꝛ. l. ſi vir. Item.

Heres. ¶ Caſus. Inſtitui mihi heredē titiū ꝛ rogaui euz q̄ reſtitueret hereditatē meaz ſcio/ꝛ deceſſi: titius poſtea reſtituit dicto ſcio hereditatē: ꝛ cū deberet retinere quartā trebellianicā errore facti ducius non retinuit: ꝛ non fecit ſibi caueri per fideicōmiſſariū alia ſtipulatione de qua dicit. §. ſi cui plus q̄ꝫ plegē falcidiam licuerit legatum eſſe dicatur: nunquid poteſt repetere poſſeſſionē rerū hereditariarū a fideicōmiſſario ad hoc vt poſſit retinere quartam quam omiſerat: Et dicitur q̄ ſic. Labeo autē ſiue ariſto dixit q̄ non: ꝛ aſſimulabat dictum heredem illis qui omittunt retētiones quas ſolas habent non habentes actionem illi repetere non poſſunt. vt. §. de cōdi. indebi. ſi in area. i fine. ergo nec iſte. ſz ipſe male dixit: dic enim heres non habet ſolam retētionem par exceptionem doli mali imo hz etiam repetitionem vt dixi. Itē ꝛ pōt denūciare debitoribus hereditarijs vt nō ſoluāt fideicōmiſſario ante ꝗ ipſe heres detrabat quartam ſuam. Liuia.

b ¶ Proposita. quanto plus q̄ꝫ per. l. falci. ꝛc.

i ¶ Aristo ait. ꝛ male.

k ¶ Omittunt. de quibus eſt exemplū. §. de cōdi. inde. l. ſi in area. in fi. ꝛ. j. de excep. do. l. paulus.

l ¶ Sed poſſe. ſub. puto corrigens ariſtonem.

m ¶ Repetere. ſi noluit errore facti nō iuris. vt. C. ad le. fal. l. erro. ꝛ. ff. de iur. ꝛ fac. igno. l. regula. §. fi. ꝛ facit. §. ſi cui plus q̄ꝫ pleg. fal. l. j. §. Iſtipulatio. ꝛ. ff. de condi. inde. l. ſi quis cum a fideicōmiſſario. ꝛ. l. qui exceptione. §. ſi pars. ꝛ inſti. de fideicom. here. §. ſed quia ſtipulationes. ꝛ. j. co. l. cum hereditas. ꝛ. ff. de mino. l. in cauſe. ij. §. pomponius. ꝛ de lega. j. l. domus. ꝛ. l. ſeq.

Mulier. ¶ Caſus. Titia habens duos filios ex ſcio marito ſuo ſcz gaium ꝛ ſempronium celebrauit duorū cum dicto ſuo viro ꝛ reliquit ei dictos duos filios quos quidem ipſe habebat in poteſtate: ꝛ poſtea nupſit petro: ꝛ poſtea inſtituit ſibi heredem dictum petrum ſecūdum maritū ꝛ rogauit eum vt reſtitueret hereditatem ſuam dictis duob⁹ ſuis liberis quos habuerat ex ſcio priore viro. ſ. poſt mortē eius/dem ſcij eorum patris velit reſtituere ei dictorum filiorum qui ſupeſſet tempore mortis dicti eorum patris: ꝛ poſtea deceſſit dicta titia. ꝛ poſtea ſeius pater dictorum gaij ꝛ ſempronij emancipauit eos: ꝛ poſtea dictꝰ petrus eorum vitricus reſtituit eis hereditatem predictaz viuo adhuc ſcio eorum patre. ꝛ poſtea viuo adhuc eodem ſcio deceſſit gaius vnus de dictis filijs ſcij ꝛ teſtatricis: ꝛ poſtea deceſſit dictus ſeius pater relicto ſuperſtite ſempronio predicto ſuo filio: nunc hic ſempronius petit a dicto petro ſuo vitrico partez quam ipſe petrus reſtituit fratri ſuo gaio mortuo: dicens tu reſtituiſti hereditatem mihi ꝛ fratri meo pretmatura. i. ante mortem ſeij patris nſri debebas eiꝫ nobis reſtituere tantuꝫ poſt mortē pīis nſri fm verba teſtamenti titie mris nſre: vel illi ex nobis q̄ ſuperesſet poſt mortē dicti nſri pīis: ego ſum ille q̄ ſuꝫ ſum da mihi partē quaz dediſti pmature ffi meo: de illa aūt quā dediſti mihi nō facio tibi gōnez ex quo eā habui q̄ius pmature ſiſt eā habuerim. dicit ei petrꝰ vitric⁹: ego nō ſoluī pmature: immo recte ſoluī vobis fideicō. ꝛ ideo a me nihil peteretis potes. Pater em vꝛa iō dixit q̄ reſtituerem vobis poſt mortē veſtri patris: q̄ nolebat q̄ pater veſter haberet mde aliq̄ commodū iō non iuſſit mihi q̄ ſoluerē vobis fideicōmiſ. poſt emācipationez factā a pſe veſtro de vobis: q̄ non credidit q̄ pf veſter vos emanciparet. ſi autem credidiſſet q̄ pf veſter vos deberet emancipare bene iuſſiſſet mihi vt vobis reſtituerem poſt emancipationē etiam ante mortem patris veſtri: quia(vt dixi) ea erat ſua intentio vt pater veſter nullum cōmodū haberet ex hereditate ſua q̄ritur cuius allegatio debeat pualere: Et tū q̄ illa petri vitricī: ꝛ ſic iudicauit imperator marcus i auditorio ſuo vbi fuit ſimilis queſtio cotā eo vētilata. ¶ Non eſt dubitandū. Inſtitui mihi heredē titium ꝛ ſticho ꝛ pamphilo ſeruis meis dedi libertatē directā vel fideicōmiſſariam ꝛ rogaui eundē titium vt reſtitueret hereditatē meam dictis ſeruis ꝛ poſtea deceſſi: poſtea titius non vult adire ꝛ reſtituere eidem ſticho ꝛ pamphilo hereditatem: nunquid poſſunt eum cogere coram pꝺtoꝛe: Et dicitur q̄ ſic: ꝛ eſt ratio in littera plana. ¶ Si heres. Inſtitui mihi heredē titium ꝛ rogaui eum vt reſtitueret hereditatē meam ſcio: non apposita die vel ꝺditione/ꝛ deceſſi: poſtea negligētia dicti ſcij poſt multum tempus reſtituit ei titius hereditatem: certe bene poteſt petere quartam. Sed nunquid in dictam quartam computabunꝫ eidēti. tio fructus quos pcepit ex hereditate medio tēpore: Et tū q̄ non: nec eos ſcio reſtituet: immo lucrabuntur: ſecus autem ſi iudicio mei teſtatoris pcepit titius dictos fructus: q̄ tūc ipſos nō reſtituit: computat tamē ſibi in quartam ꝛ in fructus quarte: puta ſi rogaui eū vt reſtitueret poſt diē vel cōditionē. Sz nunqd tenetur reſtituere res q̄ interim perierunt: Et tū q̄ nō: niſi fuiſſet in lata culpa: ꝛ de hoc ponit duo exēpla. Partus autē ancillaꝫ hereditariarū ꝛ ptuū partus extantes tenet reſtituere ſcio fideicōmiſſario: q̄ nō cōputantur in dictis fructibꝰ. Quid ſi fecit dictus heres ſumptū ad ppetuā vtilitatē rerū hereditariarū: certe detrabet cum reſtituet. Itē quid ſi preſcriptione tēporis edes hereditarie ſunt: alij interim acquiſite ſine culpa dicti heredis: certe nihil propter hoc dz pſtare fideicōmiſſario. ¶ Eius. pponeretur. Inſtitui mihi heredē filiā meā titiā: ꝛ rogaui eā vt reſtitueret heredi. meā ſcio ſi ipſa ſine liberis decederet ꝛ deceſſi: poſtea ipſa nupſit ſempronio ꝛ dedit ei. c. in dotē a dicta hereditate: ꝛ poſtea ipſa cadē decedens ſine liberis inſtituit ſibi heredē maritū ſuū pdictum: nunc ſeius petit ab eo fideicōmiſ. ꝛ maritus heres vult ei ſoluere detracta tamē inde dicta dote: nūquid poteſt detrahere dotē: Et dicit q̄ ſic: pinde ac ſi rogata a me fuiſſet de reſtituēdo dicto ſcio illud q̄ ſupfuiſſet de heredi. mea a dicta dote. Sz quid ſi dicta mea filia tantos fructus er dicta mea heredi. pceperit vt ex eis poſſit dicte doti ſatiſfieri: certe dos videbitur eſſe de fructibus data: ꝛ integrum fideicō. preſtabit. detracta tamen quarta trebellianica intelligo. ¶ Ut trebelliano. Inſtitui mihi heredē titium et legaui ſcio dimidiam hereditatis mee: ꝛ rogaui eundem ſeium vt dictam dimi. reſtitueret gaio ꝛ deceſſi: certe ſi ſeius accipiat dictum leg. tuet illud dare gaio: non tñ ex trebelliano: ꝛ ideo non poterit detrahere quartam: ad hoc enim vt habeat locum trebellianus nō ſufficit heredē rogatum eſſe reſtituere: ſz q̄ſi heredē rogatum eſſe oportet. in noſtro autem caſu non fuit ita. ꝛ hoc dixit Uiuianus.

n ¶ Patris. ꝛ quo diuertit.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

a ¶ Prematurē. oriebatur enim questio ex verbis testatricis. scilicet vel ei qui eorum ꝛc.
b ¶ Si morte patris. ecce conditio fideicommissi.
c ¶ Emancipauerat. brasidas pater.
d ¶ Petebant. scilicet filij.
e ¶ Refert. scilicet scevola fm Dy.
f ¶ Voluntate. sic. j. eo. l. qđ ita. in fi. p̄mi casus.
g ¶ Speraſſet. sic. ff. eo. l. apud iulianum. ff. fi. Et no. nō referre qđcr equi pollētib⁹ fiat. vt no. C. de instit. ꝛ substi. l. iij. ꝛ. j. tit. j. l. si ita esset.
h ¶ Seruis. bereditarijs. secus in heredis suo. vt ff. eo. l. cogi. ff. si pater. in fi. ff.
i ¶ Fuiſſet. ita q̄ ab eodē herede libertas ꝛ hereditas. secus si ab vno hereditas et ab alio libertas sit relicta. vt. j. e. l. si res. ff. seruus. nisi aliud dicatur in duobus casib⁹. ff. e. l. apud iulianū. ff. fi. ꝛ l. cogi. ff. fin. ꝛ facit. ff. de iudi. l. vir. Accur.
k ¶ Presenti die. i. pure.
l ¶ Fideicommiſſum fit. scz pure relictum.
m ¶ Deducta quarta. ſ. in olbus rebus in quib⁹ in quartā non cōputant fructus vt sequitur.
n ¶ Videntur. et ideo nō imputant in quarta nec restituuntur.
o ¶ Percepti videntur. merito ergo in quartam imputant. vt. ff. eo. l. si fideicōmissarius. iiij. rñ. et ad hoc q̄ iudicio defuncti percipi videantur. facit. C. de fideicom. lib. l. iij. si autem heres est in mora: cū iure computat in quartā ꝛ suppluum restituit. vt no. ff. eo. l. in fideicōmissariā. in prin.
p ¶ Et vel serui. bereditarij.
q ¶ Res. bereditarie.
r ¶ Reddere. repete plaicet,
s ¶ Proxima est. ſ. late. illa enim est dolo proxima: vt ff. eo. l. si mensor fal. mo. dix. l. j. ff. in. id autē. et ff. eo. l. proxi. rñ. sed cum veratur cōmodum vtriuſq. ſ. heredis quartam re tinētis: ꝛ fideicōmissarij eodrantem recipientis. videtur etiam q̄ de lui tenetur: vt. ff. de lega. j. l. si seruus legatus. ff. eo. q. quid. que est ff. Sol. hic coactus adijt: ꝛ sic nullū cōmodum habet: vt. ff. e. l. quia poterat. Vel dic ibi de culpa in non exigēdo ab herede que venit. hic in male conseruando q̄ non venit. Itē ff. de lega. ij. l. cum pater. ff. hereditatē. ff. vbi nō venit periculū etiā administratiōis. ff. sub. ibi nisi fit lata culpa. ꝛ sic fm istā. Addītio. Tu dic q̄ hic loquitur in fideicō. vero ꝛ puro. ibi aūt loquit in cōditionali post mortē vti tenef etiaꝫ de leui fm Rapha. Aleran. ꝛ Claudi. hic.
+ ¶ petri plicus ma- t ¶ Culpa. + scilicet lata, alꝫ culpe. ſ. late. nam de leui non tenentur vt

filijs partem fratri suo restituꝫ petere possit / quasi prematurē datam: scevola diuum marcum in auditorio de huiusmodi specie iudicasse refert. ¶ Brasidas quidam lacedemonius vir pretorius cum filijs suis ab vxore diuortio separata si morte patris sui iuris fuissent effecti fideicōmissum relictum esset/ eos emancipauerat. post emancipationem fideicommissum petebant: decreuisse igitur diuum marcum refert si deicommissum eis representandum intellecta matris voluntate: que quia non crediderat patrem eos emancipaturum dilulerat in mortem eius fideicommissum: non dilatura id in mortalitatem si eum emancipaturum speraſſet: fm hec dicebam et in proposita questione decretum di ui marci esse trahendum: ꝛ recte fideicommissum vtrisq; solutum.

¶ Seruus potest cogere heredem adire ꝛ restituere si ab herede libertas ꝛ fideicōmissaria hereditas per testatorem ipsi seruo relicta fuerit. Allerā.

¶ Non est dubitandu⁹ cogi posse heredem institutum adire ꝛ restituere hereditatem seruis⁹ sue directa siue fideicommissaria libertas eis data fuisset cuꝫ aspernari heres non deberet personaꝫ cogentis. habet enim bic quoqꝫ aditum: vt qui nondum petere fideicommissariam libertatē possit: nec directam sibi vendicare. pter spem tamen libertatis ꝛ hereditatis aditum ad petendum et per se habeat.

¶ Fructus percepti negligentia nō petētis non computantur in quartam: secus si iudicio testatoris. Bar.

¶ Si heres post multum temporis restituat cum presenti die fideicommissum sit: deducta quarta restituet. fructus enim qui percepti sunt negligentia petentis non iudicio defuncti percepti videntur. Alia causa est si sub cōditione vel in diem rogatus fuerit: tunc enim quod percipit sub mouet falcidiam si tantum fuerit quantum quarta facit et quarte fructus. nam fructus qui medio tempore percepti sunt/ ex iudicio testantis percepti videntur.

¶ Heres tenetur fideicommissario vni

dictum est. ꝛ facit. ff. de legatis. j. l. domos. cum tribus seq.
v ¶ Consucta negligētia. ſ. magna: ꝛ sic lata culpa q̄m suis tolerat. Allie nis punitur. sic. ff. solu. ma. l. si constante. ff. si maritus. Accur.
x ¶ Partuum partus. sub. ꝛ eorum reddit rationem.
y ¶ Nō habent. ꝛ ideo veniunt in restitutiōe: qr nō sunt fructꝰ. vt infi. de rerū diui. ff. partꝰ. nasunt nati añ diez fideicō. cedētem. vt. ff. ad le. fal. l. paulus rñ. ff. j. + Item no. q̄ videt⁹ immere q̄ si essent fructꝰ nō venirēt in restitutione. sed diffin guit vt no. ff. e. l. in fideicōmissariam. in prin.
z ¶ Detrahet. ff. e. l. vbi pure. ff. fi. ff. Solu. ibi.
a ¶ Edes. bereditarie.
b ¶ Negsite sunt. scz prescribenti.
c ¶ Careat. secus si posset ei culpa imputari q̄non interumpit prescript. lit. contest. qđ potuit de iure cum erat heres. alꝫ secus eēt. vt. ff. de peti. here. l. si quis possessor. ff. de pe. b ꝛ de facto fuit impeditus. Item facit. ff. de iure deli be. l. ait pretor.
d ¶ Quātitatis. repete p ponere. ꝛ dic de debitē de dicta hereditate restituē da. secus aūt si ruinis pē pea dotes dedisset: q̄ casu vt es alienū de ducere: nec ꝑ pēsare cū fructib⁹: nec veniret in fideicō. vt j. e. l. a filia. ꝛ arg. j. e. l. lucius. ff. maritus.
e ¶ Suū. ſ. proponeret.
f ¶ Cōgruebat. cuius est officium filias dotare. vt C. de do. promiſ. l. fin. ff. vt rāgs. Accur.
g ¶ Decedere. i. detrahi de hereditate restituenda: ꝛ sub. perinde.
b ¶ Asi qđ supfuisset. ſ. a dote. vel dic quod supfuisset de tota hereditate tēpore mortis. nam ꝛ tūc totam dotem detraheret de bēditate. vt. C. e. aut. ff rogatus. Idē est si fim pliciter fuit rogatus restituere. vt. C. cōmunia de leg. auf. res.
i ¶ Hoc. ſ. qđ in dotē data tuꝫ est. ergo totū fideicō. pstabit deducta quarta: ꝛ dos videbitur data de fructibus. sic. ff. de leg. ij. l. cū pater. ff. titio. ꝛ ad. l. fal. l. quod de bonis. ff. q̄ auus. et sic hꝫ bos percipiat: iudicio testatoris nō lucrificacit supfluos a quarta: ꝛ cōputat illa in quarta ꝛ quarte fructꝰ vt alꝫ ff. ea. l. ff. alia. ꝛ qđ supersfluit alꝫ lucrat vt dixi. ff. eo. l. in fideicōmissarijs. in prin. ſ. hic nō lucratur hꝫ cōputat in debitū dotis vel quasi. nam quasi est a parte debitum filie dos vt dixi. ꝛ est sic quod

terti. supp. q. falſy. in. l. si nullus. C. de pig. act. et bal. in. l. vigeue. C. eo. ti.

+ Ibi loqſ in fideicom misso pure. larius aut in vniuersa li fideicom. fm Imol. et alegan.

+ Sing. est ille textus fm Ja. in rēo. qđ. C. cōmu. de leg.
+ Sic ille rus. ppter tē im propietas tes denotat bart. singu. lariter in. l. si heres in vlt. col. in pūl. l. ad. l. cor. pescia. aler. in. l. si dotē. de V. obli.

solet dici q̄ bo. ff. pos. fructus lucrat nisi cū computat in expensis: vt ff. de rei ven. l. empto. ꝛ. l. sumptus.
k ¶ Quasi. + assertiuum veritatis non similitudinarium.
l ¶ Placebat nobis. vt. ff. de leg. j. l. non amplius. ff. fi.
m ¶ Fuerit. scilicet legatarius.

Senatuscōsulto.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 020

a Senatusconsulto. trebellia.
b Retinetur. id est iste legatarius non poterit quartam retinere: vt. ff. eo. l. j. §. si is qui quadringenta. & §. idē ne ratius. & ff. ad le. fal. l. lex fal. §. nunq̄. argu. ff in eo. titu. l. penales. §. fina. & facit bñ. j. eo. l. lucius. §. heres. ff Si nunquid heres a quo est legata pars bonoꝝ sub bis verbis pars bonoꝝ: poterit cogi p trebe. adire & restituere ff. Rñ. nō vt probari possit. ff. d. de leg. j. l. non amplius. §. fina. & l. l. seq. Nā legatarius talis nō videtur subintrare onerib⁹ hereditarijs. q; bona dicuntur deducto ere alieno: vt j. de coll. bono. l. cū emācipati. in prin. & ff. de iure do. l. mulier. Item pōt heres liberare se dando bonorum estimationem & non dando partem rerum: vt. d. l. nō amplius. & fm hoc facit. ff. eo. l. nā q. §. non omnis. & l. cogi. §. gñaliter. argu. ff. instit. de fideicom. here. §. postq̄ senatusco. sed illud iure vetustissimo. Item argu. ff. eo. l. nam q. §. pinde. vbi dicit si etiam bona &c. Item quid si ab herede sit legata pars bonoꝝ & reditatis sub bis verbis pars hereditatis: vt hic dicit. nunqd heres cōpellit adire & restituere p trebel. nā nulla bodie ds esse differētia: dicat quis lego vel fideicōmitto: vt. C. cōia de leg. l. ij. Ss videt ff: qui nō est rogat⁹ vt heres: & de hereditate: ff vt ab herede legatū relictū. puto autē satis habere locū trebel. cū ad fideicōmissarium sint trāsitura onera hereditaria: q; dirit portionē hereditariam. & bñ videt rogat⁹ vt heres. sed in casu huius. l. est questio de legatario an sit cogendus: & dic q; non. Accur.

Quotiens pater. ¶ Casus. Instituit sibi heredes paterfa. titiū & seium & gaium & sempro. & rogauit dictum titium & seium vt restituerēt partes eorum coheredibus suis. f. gaio & sempro. & decessit. modo querit pro qua parte debeat recipere fideicō. gaius & sempro. i. ꝑtū debeat restitui cuiq; eoꝝ. & certe si fuerunt instituti p equalibus partib⁹ recipiēt fideicom. si autē ex disparibus fuerunt instituti ex similibus in substitūtis partibus capiēt fideicō. & hoc ex cōiectura volūtatis prīsia. Item & alio mō possumus iudicare sup volūtate testatoris. gd em̄ si iussit illos quibus relinq̄bat fideicom. ꝑdictus ab eis recipere. certe ex ꝑtitate pecunie quam quilibet eoꝝ dare iubet volūtas testatoris est colligēda. nā si dicti gaius & sempro. quibus relictū est fideicom. ex disparibus etiā partib⁹ heredes scripti equales partes pecunie iussi sunt dare grauatis equales partes de fideicō. peipiēt. si aūt summa pecunie dāde grauatis congruit portionibus hereditarijs fideicōmissarijq; partibus vel disparib⁹. debebūt fideicōmissarij accipe fideicō. ꝑ partib⁹ institōi eoꝝ similib⁹. Item tertio modo possum iudicare sup volūtate testatoris. qd em̄ si dictos fideicōmissarios instituit ex disparibus partib⁹. fideicōmissum aūt ꝑdictū eis reliquit appellando eos ꝑprijs nolbus & non sub appellatiōe heredū. certe pro virilibus portionibus habebūt fideicō. & nō ꝑ hereditarijs. & hoc dicit cum. l. seq. Viuia.

c Fecerit. fic. C. de impube. & ali. sub. l. j. & ff. de vulga. subst itu. l. si in testamento. & l. l. qui liberis. §. fina. & l. l. seq. in prin. & l. l. coheredi. §. j. & in titu. de vulga. subst i. §. sed & si ex disparibus. Ss contra. C. de impub. & ali. sub. l. fi. Solu. immo concor. nam & duo separatim & impuberes fuerunt instituti & substituti & ita habent viriles in institutione: & simiter in substitutione.
d Partes. de pecunia.
e Virilles. id est pro numero personarum: vt. C. de cadu. tol. §. vbi autem legatarij.
f Portionibus. f. bereditarijs. & facit. ff. de rebus du. l. vtrum. §. si.
g Quōnunq̄. Ex voluntate. f. presumpta.
b Nominibus. & tunc pro virilibus: vt. ff. de statulibe. l. ita. §. si. idem & si proprijs & appellatiuis sed precedentibus proprijs: vt. ff. de stipula. seruo. l. si communis seruus. & facit. C. de cadu. tol. §. sed vt manifestetur. & ff. de leg. j. turpia. §. fina. & l. l. seruus. §. si ex pluribus. & l. l. si beredes. Sed contra. j. de duo. re. l. fine. Sed ibi distingue an nominētur heredes nominibus proprijs vt a titio & seio. an appellatiuis: vt a primo & secundo bereded lego.

Quidam ita. ¶ Casus. Titius instituit sibi heredem seium et ita ab eo petijt a te heres peto fideiq; tue committo vt quicquid ex hereditate mea ad te peruenerit filio meo restituas cum ipse erit. xiij. an. ponit: aut si filius meus prius moriatur reddas matri eius. & postea decessit dictus testator. et postea decessit dictus filius ipubes antēq̄ dictus heres adiret heredi. & ita decessit antēq̄ dies fideicommissi cederet. i. antēq̄ ipse esset. xiij. an. nunquid debetur fideicom. matri fuc: an vo heredi pueri. & ff. q; matri debetur si autem decessit postq̄ dies fideicommissi cesserit pertinet ad heredem eius fideicom. ista autez responsio mollificat in ff. ff & an &c. & postea tollitur eadē responsio in ff. marcellus &c. dicit ergo i dicto ff. ff & an &c. q; ꝑtor ds estimare ex ꝑsona matris & pueri & heredis sui an dictus testator voluerit ꝑstari matri fideicō. potius q; heredibus⁹ pueri: puero decedente ante xiij. an. vel post. & nō restituto ei filio adhuc fideicommisso. quicquid tamen dictum sit illa est veritas: dicit marcellus ff & ad matrē transferatur dictum fideicommissum si non est restitutum puero ante mortem sui pueri. et hoc est verus finē dictus puer decessit ante diem fideicommissi cedentem. i. ante. xiij. ānos siue post. & hoc dicit licet obscure.
Si seruo herede. Instituit mihi heredem sticbum seruū titij. & ita potest acquiri titio hereditas per dictum suum seruum. & rogaui eundem titium vt restitueret dictam hereditatem dicto sticbo cum liber esset. certe valet fideicommissum. Si quis filium. Instituit mihi heredem ex asse titium filium meum in testamēto meo. & postea feci codicillos in quibus commisi fidei dicti mei filij vt si sine liberis decederet hereditatem meam sozon sue restitueret. Item precepi q; dicti codicilli non aperirentur ante mortē dicti mei filij: & postea decessi. postea dict⁹ meus filius non habens filios venit ad mortem: et sciens illud q; ita in codicillis scripseram iussit in testamēto suo liberū esse sticbum seruū hereditarium: instituit sibi heredibus seio & martino: & decessit. nunc venit dicta sua sozor fideicommissaria & petit a dictis heredibus eius: id est filij hereditatem meam ex fideicommisso in quo fideicommisso dicit debere contineri dictum sticbum quasi nō valuerit libertas ei data. queritur quid iuris sit. & dicitur q; de hereditate non est dubium quin eam habere debeat. sticbum autem non habebit. seruata libertate eidez sticbo fauoze sui. i. libertatis. habebit tamen ab eis iustum precium eiusdem sticbi. & idem est per omnia si dictus me⁹ filius ignorabat tempore quo fecit testamentum fideicommissuꝫ quod reliquit sozori sue in codicillis meis. Sed pone q; sempronius qui erat extraneus instituit sibi heredem dictum sticbum ante q; dictus me⁹ filius daret ei libertatē in dicto suo testamento. & postea idem filius dedit ei libertatem. et post libertatem adiuit dictus sticbus dictam hereditatem sempronij et sibi acquisiuit. nūquid dictus seius et martin⁹ bz redes dicti mei filij debent prestare fideicommissarie predicte non soluz estimationem sticbi. sed etiam estimationem dicte hereditatis sempronij: et dicitur q; sic: quia si filius meus non dedisset ei libertatē sicut dedit potuisset adire eā iussu dicte fideicōmissarie et eī acquisiuisse. Sed pone q; dictus sempronius qui instituit dictū sticbus decessit filio meo ꝑdicto adhuc viuente post testamentum dicti filij mei in quo reliquit li bertatē sticbo. et ita tēpore mortis dicti sempronij nō ꝓpetebat adhuc libertas sticbo et. testamēto filij mei. q; adhuc viuebat idem filius me⁹. et postea decessit idē filius meus. et sic factus est liber dictus sticb⁹: non tamē adiuit adhuc hereditatē dicti sempronij. nec ante libertatē suaz: nec post: nec etiā nūc adire pōt. quia transiuit tēpus adeunde hereditatis sempronij computandus a ꝑcepto iudicis qui forte iussit dicto filio meo viuenti vt infra certū tps uberet seruū adire: et ipse nō iussit ante mortē suā. nunquid in hoc casu tenebuntur dicti heredes filij mei ꝑstare hereditatē sempro. dicte fideicommissarie ex cā fideicōmissi: & dz q; nō. z est ratio quia si dictus filius meus in vita sua iussisset dictū sticbū adire dictā hereditatē sempronij: ei filio meo acq̄sita fuisset nec ergo bz bet dicta fideicōmissaria vñ conḡat si dicta hereditas nō est adita. in supiori aūt casu bñ bz vñ conḡat de filio meo vt modo dixi. & ideo nō est mirū si in dicto supiori casu ipsa pōt petere ab heredibus dicti mei filij estimationem serui & hereditatis sempronij. & hoc dicit ff. & obscure. Ideo aūt posui in hoc vltimo casu q; sticbus nō aduit hereditatez sempronij ante libertatem suā nec post: & q; etiā nūc nō pōt adire. quia si nunc liber exīstes adire posset. vt q; nō transiuerat in vita filij mei tē pus a iudice et statutum bñ posset cōqueri fideicōmissaria in hoc casu de libertate data sticbo ꝑ filiū meū: q; ita posset adire hereditatez iussu fideicommissarie z ei acquirere dict⁹ sticbus si liber nō esset sicut in ꝓximo superiori casu. Viuianus.

UNIVERSIDAD

a ¶ Sp: ruenerit. per quod veniunt etiam prelegata quandoq; vt not. C. de fideicom. l. cum virum.

b ¶ Prima quaq; die. scilicet apposita: vt cum erit. xiiij. annorum: id est ad talem etatem peruenerit. vel die prima quaq; : id est q̃cito poterit vel dies cefferit. et facit. ff. de adi. legą. l. iij. §. j. ibi: idem dicendum ꝛc. Accursius.

c ¶ Acciderit. i. decesserit. vt. ff. de vbo. signi. l. i vulgari. in fine. Accur.

d ¶ Aldeatur. et sic cõstat non cessisse diem.

e ¶ Cedat. quod est adueniente conditione vel die incerto si sic fuit relictum vt dixi cum erit. xiiij. an. vt. j. titu. j. l. si titio. si autem pure vel in diem certum: tunc pendet responsio ex eo quod est. ff. co. l. apud. §. antistia. ꝛ. l. ille. §. i. in fine, et ibi not. singulare autem fideicommiss. pure cedit a morte testatoris: vt. C. de cad. tol. l. fin. §. in nouissimo. Et no. q̃ dictio prius + posita inverbis testatoris facit dubium: nam potest intelligi priusq̃ cesserit dies fideicommissi in psona filij: vel priusq̃ restituas. Accur.

+ Conco. glo. in. c. ij. et ibi late p Panor. et ꝛa de restispolia.

f ¶ Pertinere. ista resp̃sio temperatur statim: sed postea ex toto emendatur: vt ibi dicit marcellus ꝛc.

g ¶ Pueri. sic. ff. e. l. ex facto. §. si quis rogatus.

h ¶ Voluntati. sic. ff. eo. l. mulier. §. brasidas. nam similis est ibi interpretatio voluntatis in dubio: ꝛ nisi contra probetur quod potest. vt. ff. eod. l. vbi pure. §. j. ꝛ. ff. de condi. ꝛ demon. l. in condi tionibus. ꝛ. C. de li. pre. vel exhe. l. iij.

i ¶ Accepit. scilicet bona: quia tunc transmittẽtur pure ad heredem.

k ¶ Dominus. cui per eũ quelita est hereditas. Accursius.

l ¶ Fideicommissum est. non tamen locum habet trebel. quo ad quartam deducendam: qr non vt heres sed vt dñs est rogatus: vt. ff. de lega. j. l. cuꝫ filio. ꝛ dixi. ff. e. l. i. §. j. ꝛ. l. mulier. §. fi. §. quo ad alia remedia locum habet treb. ſ. vt eo libero facto cogatur restituere: ꝛ transeunt actiones. non tamen dico q̃ cogatur manumittere sicut nec pater filium emancipare. vt. ff. de leg. j. l. filius. §. fm vulgarem.

m ¶ Iussit. ne sozo insidiaretur filio. vt insti. de pup. sub. §. igitur.

n ¶ Fideicommisit. q̃ fieri potest. vt. C. de codi. l. ij.

o ¶ Defuncti. scz predicti filij.

p ¶ Fauore. Sed quis est fauor: cum idem sit in fundo vendito: vt. ff. de leg. ij. l. fi. §. fi. ꝛ. l. si heres rem. que sunt contra. Solu. quando ignorat heres non est fauor: sed quando sciuit sic: vt hic. sic ꝛ alꝫ distinguitur sciens ab ignorante. vt. ff. de tranſ. l. fina. vel sub. hic maxime. et facit bene ad. §. j. de verbo. oblig. l. si seruum. §. de illo. ꝛ. j. de do. l. ij. Sed contra. §. qui ꝛ a qui. l. heres. vbi heres non potest manumittere. Sed ibi erat pure legatus: ꝛ sic factus legatarij: hic sub conditione relictus: et sic interim heredis. ꝛ potest ab eo manumitti. ad quod facit. ff. de lega. j. l. si quis inquilinos. §. i. ꝛ instit. de leg. §. fi res. sed hoc nõ placet Joan. quia ꝛ in illa. l. heres. dicit in propio heredis: quare dic ibi nil agitur: scilicet quominus detur estimatio. sed libertas tenet. Vel ibi inter vnos: hic in testamento heres dedit libertatem. Item adhuc contra. j. qui ꝛ a quibus. l. generaliter. §. fi. Solu. vt modo dixi de alio contrario. Item adhuc contra. ff. de condi. inde. l. in summa. §. pe. vbi distinguitur sciens ab ignorante. Solu. hic heres est qui intelligitur cadẽ persona cum defuncto: vt in auten. de iureiur. a mor. pre. §. j. col. v. vnde non permittitur ei ignorare quod defunctus sciuit. ibi enim est extraneus. Sed obijcitur huic solu. j. de do. causa mor. l. fi. ſ. cui. vbi etiã extraneus ignorans donatarius tenetur: sed ibi erat in culpa lata donatarius quando non cogitauit posse remoueri per comalefcentiam et alijs modis. Itẽ adhuc. ff. C. cõia de lega. l. fi. §. fed qr. vbi etiã heres nõ manumittit. Sed ibi pure vel die certa. hic sub cõditione vel die incerta q̃ p cõditione habef. vt. ff. de cõdi. ꝛ demõ. l. dies incertus. Sed tñ cõ. ob. in ea. l. §. finautẽ sub cõditione. Sz ibi nõ dicit de manumissiõe sz de ceteris alienationib⁹ q̃ fieri non debent pẽdente cõditione: ꝛ sic est spãle in libertate. nam ꝛ seruus alio modo alienat⁹ conditione pendente ea existẽte reuocaret. Alij dicunt q̃ sic gitur per illũ. §. finautez. vt non possit manumitti: sicut nec alio mõ alienari. Accur.

q ¶ Serui. i. libertatis.

r ¶ Precium. scilicet serui predicti.

s ¶ Afferat. vt. ff. de alie. in. mu. cau. fac. l. j. in pn. et de nora. l. electio. §. fi. arg. ff. de sepa. l. j. in fi. j. respon. Bug.

t ¶ Al sempronio. ſ. quodam extraneo.

v ¶ Hereditatis. scz fideicommissarie.

x ¶ Quoq; nõ solum seruni: sz videt posse pentere q̃ ignorauit. vt. ff. de interrog. actio. l. de etate. §. ex cã. Sz ibi actori con sulebat in alium. hic vo datur huic sozoi in aliuꝫ recursus ad hãc hereditatẽ. Itẽ adhuc non vide tur nocere tantus error. vt insti. de actio. §. si qs agens. Sed ibi ignorantia se excusat a damno q̃ haberet propter plus petitionem. h nõ excusat a dãno hereditatis.

y ¶ Non deducetur. vt ipsa vel eius estimatio prestetur sozoi. vt. ff. eo. l. ita tñ. §. j. ꝛ. ff. e. o. l. in fideicommissariam. in prin.

Omnibus. ¶ Latius. Instituti mihi beredem titium: ꝛ rogaui eũ vt eam restituere: cuidam ciuitati cui supposite romano imperio. et decessi. nunquid tenetur titius restituere dicte ciuitati: ꝛ dz q̃ sic. et ea restituta transeunt hereditarie actiones in eam ꝛ cõtra eã ciuitatem. ꝛ municipes q mozãtur in ea ciuitate admittunk ad eas actiones exercẽdas. et ad se defendendum. debent tñ ad hec explicãda habere actorẽ. hoc dicit cum pnin. l. seq. Tiuianus.

z ¶ Omnibus ciuitatibus. vel parti ciuitatis. vt. ff. de lega. j. l. si quis a filio. §. fi. ꝛ etiaz vicis. vt. ff. de leg. j. l. si heres. §. j. Item eõtra instituti ꝛ de restituẽdo grauari possunt. vt. ff. eo. l. recusare. §. itẽ si municipes. et facit. ff. de libe. vni. l. j. ꝛ. C. de here. insti. hereditatis. ꝛ. C. eo. l. iij. ꝛ. ff. de lega. j. l. ciuitatibus. Accur.

a ¶ Romani. fed ciuitates hostium sic non sunt capaces.

b ¶ In eas. ciuitates ꝛ contra eas dantur: vt subijcit. sed ꝛc. vt. ff. eo. l. j. in principio. ꝛ continua cum. l. seq.

c ¶ Admittuntur. scz ad agendum.

d ¶ Ta tamen. Actorem. vel syndicum. vt. ff. quod cuiusq; vniuer. l. j. §. quibus. et. l. item eorum. §. sed et si ita decreuerit. ꝛ debent eligere

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

eligere omnes de municipio vel ciuitate vel maior pars: vel ordo decurionum vel maior pars cum duæ partes affuerunt: vel nullum eligent si sit aliquis cui de consuetudine hoc facere liceat. vt. ff. quod cuiusq; uniuersi. no. l. plane. et. l. pretor. & ipsi etiam administratores municipum poterunt hoc facere. vt. ff. de conditio. & demonstra. l. municipibus. et quod cuiusq; uniuer. no. l. fi. Accur.

¶ Si seruum. ¶ Casus. Instituit mihi heredem titium / et rogauit eum q restitueret hereditatem meas feio / & decessi: postea titius dicens sibi suspectam hereditates fuit coactus adire: et ante hereditatem restituere dicto feio: gaius extraneus instituit sibi heredem stichum seruum dicte hereditatis mee: & dicto titius iussit eum adire: ita eam hereditates gaiu sibi acquisiuit et ita habet modo titius hereditatem meam & hereditatē gaij: nunc queritur an vtranq; restituere teneatur dicto feio fideicommissario: Et dicit q nō: nisi meam: sicut nec teneretur ei restituere illud q̄ seruus hereditarius fuit pulatus esset ab aliquo post aditam a se herede hereditatem: aut per traditionem accepisset: aut fructus qui ex rebus hereditarijs pcepti fuissent ante mozam restituende per eum hereditatis: et bene dixi post aditam a se herede hereditatem: q̄ si ante aditam predicta tria vel aliquod eorum interuenisset: bene tenere tur feio fideicommissario restituere. Viuia.

¶ Ipse tertius sing. sm ange. q̄ heres qui fecit moꝝ in addendo nō videtur facere mozā i restituēdo: ff. noua interpellatione opus est. ff. j. mo. x. alexan. hic.

¶ Si seruum hereditarium heres qui coactus[a] adierit ipsi[b] fuit adire hereditatem ab alio[b] cideꝫ seruo[c] relictam: & tunc[d] hereditatem quam suspectam sibi esse dixerat restituerit: an etiaꝫ eam hereditatem que per seruum acquisita esset[e] restituere deberet quesitum est. dixi non magis hāc hereditatem in restitutionem venire q̄ quod seruus hereditarius post aditam hereditatem[f] stipulatus fuisset: aut per traditionem accepisset: aut fructus qui ex rebus hereditarijs pcepti fuissent: vtiq;[g] si nulla moza[g] fideicommisso facta fuisset: sed si quid ante aditam[h] hereditates seruus stipulatus fuisset: aut per traditionē accepisset id restitui debebit: sicut fructus ante aditam hereditatez in restitutione venient.

¶ Qui coactus adiit hereditatem com modum ex hereditate consequi nō debet. Bartolus.

¶ Qui suspectam sibi hereditatem dicit nullus cōmodum[i] ex testamento consequitur: quod habiturus non esset si heres institutus non fuisset aut non adisset: et ideo si pupillo[k] substitutus fuerit ita quisquis mibi[l] heres erit idē filio meo heres esto: hereditatem que ad eum[m] ex substitutione per uenerit restituere cogendus erit. si vero detracto hoc articulo quisquis mibi heres erit / substitutus ita fuerit. titius filio meo heres esto: tum[n] si solus patri heres exiterit mibilominus cogēdus erit hereditatem pupilli[o] restituere. si vero coheredes[p] habuerit retinebit pupilli hereditatem: quia potuit coheredes adēre[q] & quis ipse patris[r] omisiisset hereditatem, ex substitutione adire.

¶ Existentia sui heredis confirmat fideicōmissuꝫ vniuersale vt per restitutionē transeant actiones. b. d. Bar.

¶ Si pater filium quem in potestate habebat heredem scripserit: & ab eo petierit vt hereditatē sempronio restitueret: isq; suspectam sibi esse dixit: poterit ex trebelliano senatusconsulto hereditas restitui[s]: quare & si non imisiscerit se hereditati nihilominus actiones que ei & in eū cōpetebant ad sempronium transferuntur.

¶ Heres per fideicommissum relictus in secundis tabulis cogitur ex primis adire mortuo demum pupillo: & confirmatis secundis tabulis omnes pupillariter substituti cogentur adire ex secundis et restituere. Alexan.

¶ Si pupillo. forte exheredato.

¶ Quisquis mibi. ✣ et per q̄ verba quis admittatur habes. ff. de vulg. sub. l. qui liberis. ff. j. titio meo: que conditio non intelligitur. j. prori. casu.

¶ Ad eum. institutum & rogarum.

¶ Tum. i. tunc. alꝫ accipitur pro aliquando. vel accipitur p vna pte. vt tum petrus tum martinus currit.

¶ Pupilli restituere. Et est hō: q̄ banc non haberet si nō adissēt paterna: vt pote p̄incipali testō irritato cū ex eo nō fuisset adita hereditas. vt. j. de j. tratabu. l. filiū. §. q̄ si bi. & §. hꝫ cū exheredato. & sic per consequētia pupillare euanescit. vt no. ff. de. l. apud. §. idē iulianus. Mug.

¶ Si vero coheredem. alium a pupillo. & sic non ob. ff. de vulg. subst. l. sed si plures. §. filio. in fi. §. vbi dicit q̄ si heredem habeo pupilli tm & repudiauero paternam: non possum postea habere pupillarem nisi essem frater impuberis. vt. j. titu. l. l. si filius qui patri. sed certe quātuz ad hoc quod hic dicit: idem dico & si pupillum tm habeo coheredes: q̄ possum habere pupillarē ex substitutione hꝫ repudiando hereditatem paternam: puta si pupillus adeat. alioquin pupillare nullum esset cuz nemo adijsset paternā hereditatē / vt diri. & ita cū hoc cōmodum posset habere hꝫ repudiauerit paternā: cum tñ pupillus adijt non debet venire in restitutionē. vr in p̄in. huius. §. illud tñ bene dico q̄ hoc casu non possum habere ex substitutione pupilli quin habeam paternā: & eā non intermio imiscendo: vt dicit dictus. §. filio. in fi. Vel posset illud intelligi cum pupillus non adiuit & ego repudiaui, sequitur ergo q̄ pupillare nō valeat: & ita mibi ex eo habere possum.

¶ Coherede adeunte. sufficit emꝫ vnū ex heredibus adire paternā ad hoc vt valeant scē tabule: vt hic. & §. e. l. apud. §. iulianus. & distingue hic vt no. C. de iure delibe. l. quidam.

¶ Ipse patris substitutus.

¶ Si pater. ¶ Casus. Filium meum titium in mea potestate constituit institui mibi heredem: & rogaui eum vt hereditatem meā restituere et sempronio: & decessi. postea idē meus filius dicebat sibi suspectā hereditatem: & ideo volebat se ei immiscere. sempronius autē erat contentus q̄ ipse restitueret ei sine immixtione. & ita ipse ei restituit: bene valet restitutio. Iuuianus.

¶ Restitui. Eauc tibi: quia nil dicitur an cogatur adire: & videt q̄ nō:

✣ No. regulare q̄ fideicommissum quisquis tūcū fideo fuerit ipse scit cōditionē. Bart. in l. q liberis. l. pn. & vulgata. & pupill. substi.

cum enim suus est ⁊ necessarius non oportet q̄ plus adeat. Sed dicet adire cogatur, vt. ff. eo. l. recusare. §. meminisse. ⁊ potest esse ratio: quia debitor hereditarius negaret forte suum fuisse et probaret falso eē emancipatum: unde restitutio inuenitur nulla. Item quia + est heres nomine non re: vt teneatur credit⁹ibus. vt. C. si vt se ab heredi. ab. l. i. ergo

+ An dicatur ꝑpe heres qui nomine est est heres. vide ad longū g bal. l. i. ſi nō ſpeciali. pe. col. C. de teſtamen.

ecōtra nec agere potest: nec habet ergo quid restituat. dicit tamen. M. ⁊ bene q̄ ſi nō curet fideicōmissarius cogere adire q̄ satis est ei q̄ est heres licet se abstineat. vt ff. de fideicom. lib. l. cum quasi. §. fi ⁊ ſi quis. ⁊. ff. de mino. l. ⁊ ſi ſine. §. ſed q̄ papi. ⁊ expresse h subijcitur. Sed nonne restituendo videtur adire ſicut qui ſoluit creditoribꝰ. vt. C. de iure delibe. l. ij. fit enim nuda voluntate. vt inſtitu. de here. qua. ⁊ diffe. §. fi. Reſpon. non: quia non fit eo animo: ſꝫ magis animo contrario vt non ſit heres: cuꝫ coactus hoc faciat.

¶ A patre. ¶ Caſus. Inſtitui mihi heredē ſeium et gaium filium meū impuberē exheredani: et eidem filio taliter ſubſtitui dictum ſeium: ſi dictus impubes decederet in pupillari etate. Item rogaui dictuꝫ ſeiū vt reſtitueret titio hereditatem que ad eum ex ſubſtitutione puenerit/et deceſſi. titius vinente dicto impubere vult cogere ſeiū vt adeat hereditatem meā ad hoc vt poſtea impubere deceſſente ſeius poſſit eidem titio reſtituere hereditatē dicti impuberis: ſicut

C A patre heres ſcriptus et exheredato filio ſubſtitutus rogatus fuerit hereditatem que ad cum ex ſubſtitutione peruenerit titio reſtituere: cogendus non eſt viuo pupillo patris hereditatē adire: primum quia ſub conditione fideicommiſſum datū eſt: deinde quia non ꝓbde de hereditate viuentis pueri agitur: mortuo autem pupillo compelli debet hereditatē patris adire. ¶ ſi duo heredes a patre inſtituti fuerint: et vtriuſq̄ fideicommiſſum ſit vt hereditati ſibi hereditatem resti tuerent. ſatis erit vel vnum cogi adire. hoc enim facto etiam is qui patris hereditatem non adit filij hereditatem adire ⁊ reſtituere cogetur.

Si filius petūt bonorum poſſeſſionem contratabulas: heres inſtitutus non poteſt cogi adire et reſtituere. hoc dicit Bartolus.

C Quotiens filius emancipatus bonorum poſſeſſionem contratabulas accipit: nulla ratio eſt compellendi heredis ad reſtituendam hereditatem: ⁊ ſicut neq̄ legata neq̄ fideicommiſſa cetera ſtare cogitur/ita nec ad reſtitutionem quidem heredita-

et ita accepit hereditatem inſtituto: certe amodo inſtitutus nō tenetur adire ⁊ reſtituere hereditatez ſcio: ſicut nec legata nec fideicommiſſa ſtare amodo cogitur. Sed pone q̄ dictus ſeius fideicōmiſſarius erat de liberis vel de parentibus teſtatoris quibus quidem debet filius cō tratabulas petens reſtituere fideicommiſſum eis a ſcripto heredē relictum. vt. ff. de lega. i. l. i. ⁊ l. ſabinus. modo cogitat dictus ſeius ita ego volo facere cogi dictum pretēritum vt petat bono. poſſeſſio. contratabu. quia ſi ipſe non nūc petat heres forte deceder ante adi tam a ſe hereditatem ⁊ filius ſonte omittet contratabu. ⁊ ita intercidet fideicōmiſſum meuꝫ et ita petet coīā ꝓtore ꝓteritus cogi certe non ꝓpter hoc debet cogi ꝓteriri⁹? nasꝫ pōt cogi heres adire ⁊ reſtituere. Item ⁊ filiꝰ preteritus non fuit rogatus reſtituere. Tinia.

tis compelli dꝫ. ¶ Marcellus plane non est compellendus adire ſi iam filius bonorum poſſeſſiones accepit: nec intercidat fideicommiſſum moꝛtuo herede inſtituto et omiſſa a filio bonorum poſſeſſione.

Poſt reſtitutam hereditatem actiones denegantur heredi ⁊ contra heredē ⁊ dantur fideicommiſſario: ſecus ante eam reſtitutam. Alexan.

C Qui ex trebelliano ſenatuſcōſulto hereditatē reſtituit: ſiue petat a debitoribus hereditarijs ſiue ab eo petatur exceptione reſtitute hereditatis adiuuat vel ſum moueri poteſt. actiones autem fideicōmiſſario competunt/quas habuit heres eo tempoꝛe quo fideicōmiſſario reſtituebat. Marcellus: ſed eas quoq̄ actiōes que ſub conditione erant: ⁊ quarum dies eo tempoꝛe nō ceſſerat/ fideicōmiſſario cōpetere placet: ſꝫ anteq̄ reſtitueretur hereditas exceptione aliqua heres adiuuādus non eſt: cū hoc minus ex cauſa fideicōmiſſi reſtituturus ſit.

i C Accipit. multomagis ſi querelam inofficioſi teſtamenti proponat erbe redatus: cum et tuncre ſcindantur relicta. vt. ff. de inoffi. teſta. l. papinianus. §. fi. Nec ob. §. eo. l. ille a quo. §. i. quia ibiſo lus heres contēdebat deviribus teſtamenti: nec apparebat filius qui con tratabulas peteret. h autem apparet.

k C Heredis. alī ꝑ filiꝰ.

l C Cogit. heres ſcriptꝰ. item nec filius preterq̄ liberis et parētibus ⁊ qui buſdam alijs. vt. ff. de lega. pre. l. i.

Quando teſtator rogat de ſua hereditate vel eius parte habet locum trebellianum: ſecus ſi de hereditate alterius delata ipſi heredi ls ſi ſponte nō adiret cogeretur adire ⁊ reſtituere. Alexan.

Quotiens.

¶ Caſus. Inſtitui mihi heredem titium: ⁊ rogaui eum q̄ reſtitueret hereditatem meam ſcio: et filium meum emancipatum preterij/⁊ deceſſi. poſtea dictus meus filius accepit bo. poſſeſ. contratabu.

ego teſtator eū rogaui dicēs eidē ſcio: ſi tu non adeas hereditatē teſtatoris non habebis hereditatē filij ſui impuberis: ⁊ ita reſtituere mihi eā nō poteris: nūquid poſt cū ad hoc cogere? Diſtinguitur: aut impubes viuit: aut non. primo caſu non pōt propter duas rationes. Una eſt q̄ eidē titio dedi fideicommiſſum hereditatis filij ſui ſub conditione. ſi filius meus decederet in pupillari etate. ipſe aūt adhuc viuit ⁊ ita nō extitit adhuc conditio fideicōmiſſi. Secunda eſt ratio: quia non ꝑbe aget dictus fideicommiſſarius de hereditate dicti pueri adhuc viuētis. Secundo autem caſu poteſt dictum heredem cogere. Sed pone in hoc ſecundo caſu cuꝫ nō viuit impubes q̄ ſeius a me inſtitutus habuit cohe redē ſemptonium: ⁊ ambos eos heredes ſubſtituit predicto modo dicto meo filio: nunquid ambos poterit cogere fideicommiſſarius adire he reditatē meā? Et dicitur q̄ non: ſatis eſt enim volum vnum cogi adire: nam vno etiam ſolo adeunte coberes ſuus etiam qui meam patris he reditatē non adiit cogetur adire ⁊ reſtituere fideicommiſſario heredita tem dicti mei filij. Tinianus.

a C A patre. f. filij exheredati non dico a patre inſtituti heredis.

b C Subſtitutus. pupillariter quod poteſt: vt inſtitu. de pupil. ſub. ſ. non ſolum.

c C Sub conditione. Nec ratio non eſt ſufficiens: vt. ff. e. l. apud. ſ. antiſtia. ⁊ l. ille a quo. in princi. ſed ꝓ ea facit. ff. eo. l. facta. §. ſi ſub conditione. ⁊. §. ſi in danda. ſed dic vt no. d. §. antiſtia. ⁊ l. ille a quo. ⁊ l. ſed ſi ante. ⁊ l. penul.

d C Agitur. ſ. ſic vt cogatur adire ⁊ reſtituere: vt hic. ⁊. ff. de vulga. ſubſti. l. ij. §. plane. ſic ⁊. ff. de coll. bo. l. i. §. ſi impuberi. ſed in alium modum agitur quandoq̄s de vinentis hereditate: vt. C. vt in poſ. leg. l. cum archimedoram. ⁊ C. ad trebel. auf. contra rogatus. ⁊. ff. de bered. ven. l. ij. §. illud.

e C Patris adire. ⁊ etiam pure reſtituere: vt. ff. pri. & vel colligitur.

f C A patre. f. exheredati. ⁊ dic exheredato pupillariter ſubſtituti.

g C Reſtituerent. titio.

h C Vel vnum. vel ꝑ ſaltē. ⁊ facit. ff. e. l. apud iulianū. §. itē iulianus. et l. nā q̄. §. q̄ compulſus. ⁊. ff. eo. l. q ſuſpectam. ⁊ quod in eis nota.

C Quotiēs. ¶ Caſus. Inſtitui mihi heredem titium: ⁊ rogaui eum q̄ reſtitueret hereditatem meam ſcio: et filium meum emancipatum preterij/⁊ deceſſi. poſtea dictus meus filius accepit bo. poſſeſ. contratabu.

Trebellianum.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶ Trebellianum. ¶ Casus. Meuius instituit sibi heredem seium z rogauit eum vt restitueret gaio hereditatem suam scilicet meuij predicti vel quotam eius partem z decessit. z postea dictus seius restituit gaio: nunquid transeunt actiones in fideicommissarium ex trebelliano: z nũ quid habet locum trebellianum: Et dicitur q̃ sine dubio in hoc casu locum habet. Sed pone q̃ dictus meuius rogauit dictũ seium suum heredẽ vt hereditatem titij adiret et restituẽt dicto gaio qui quidem titius instituit sibi heredem dictum seium: et idem seius adiuit hereditatem meuij: z etiam hereditatem dicti titij: nunquid dic⁹ gaius poterit petere a seio here ditatem titij: Et ſt q̃ sic, perinde ac si meuius rogasset eundẽ seium de restituendo gaio funduz q eidez seio a titio legatus esset: si autem idẽ seius dicat sibi suspectam hereditatẽ meuij non dz cogi eã adire: q̃ non est rogatus eam alij restituere: subaudi nec cogit̃ pſtare gaio titianam hereditatẽ predictam: quia nihil habet a meuio qui rogauit eum de titiana restituenda ex quo scilicet non adit hereditatez meuij. Sed qd retento eodem casu si meuius rogauit seium here dem suum vt restitueret gaio suam meuij hereditatem z etiam titianam: z seius sponte adiuit meuianã: certe dimidiam z quartaz hereditatis meuiane restituet gaio: id est ex vncias. z tres: id est nouem vncias. i. partes hereditatis tres: z quartam sibi retinebit trebellianicã: z id est in isto eodẽ casu si dic⁹ seius a meuio institutus sit rogatus restituere hereditatẽ meuianã dicto gaio z titianam cuidaz alij puta semptonio. nã vtroqz casu adiens seius hereditatem meuianam sponte retinebit sibi quartam ex ea: z tres partes restituet gaio fideicõmissario. Utrum autem in hoc casu teneatur restituere titianã illi cui eam rogat⁹ est restituere non dicit hic sed ego dico q̃ sic: si tot fructus pcepit ex meuiana qui faciãt tantũ q̃tum valet titiana. vel si tantũ q̃tũ valet quarta meuiane q̃tum tota titiana: z testator voluit q̃ quartã meuiane haberet sei⁹ in cõpẽsationẽ titiane fideicõ. restituẽdũ. Sz quid retento eodẽ casu si seius diceret suspectã hereditatẽ meuianam. nunquid cogetur eã adire z restituere: Et dicitur q̃ sic. Titianã autẽ non cogetur adire nec restituere illi cui rogatus est restituere. Ciuianus.

a ¶ Trebellianũ. in libro Joã. incipit. §. q̃ trebel. z. sz de quo facta est mẽtio. ff. vel incipit. §. rñ. l. senatusc̃ō. treb. z. c. tu dic q̃ incipit. §. trebellianũ z. c. z si habes rñ. lege cuz precedẽtibus: z adiunge dictionem mar cellus que non habebat verbum.

b ¶ Pro parte. l. quota. secus si rem aliquam. vt. ff. eo. l. cogi. §. generaliter. Item secus si partem legauit. vt. ff. eo. l. mulier. §. fin. Item caute dicit suam: nõ ergo si aliena tñ: z hic subijcit quare z c.

c ¶ Titij. a quo eras institutus vt apparet ex inferioribus: secus si ipse meuius esset a titio institus: quia tunc locum haberet trebellianum. vt. ff. eo. l. cogi. §. sed z si quis.

d ¶ Adieris. l. sponte.

e ¶ Fuisses. a meuio qui te heredẽ fecit: quo casu bene valet. vt. ff. e. l. ex facto. §. iulianus. z. §. si quis ita cauerit.

f ¶ Adire. quia de ea restituenda non fuisti rogatus.

g ¶ Hereditatem. meuianam.

h ¶ Quartam. id est ser. z tres vncias que sunt dodrans meuiane: sed nũqd titianam restituet similiter: Rñ. sic. si tot fructus percepit ex meuiana qui facunt tantũ q̃tũ valet titiana. vt. ff. de lega. ij. l. cum pater. §. titio. immo plus dico: etias si nõ tot percepit: quia potuit ei testator dare quartam sue hereditatis cum onere. f. vt habeat in compensatione cum titiana hereditate: si tantum facit quarta meuiane q̃tum here ditas titiana tota: quia non in plus potuit onerari: vt. ff. e. l. lucius. §. mulier. z. ff. ad. l. falc. l. si debitor. z ibi no. Sed arg. contra. j. e. titu. l. qõ de bonis. §. cum fideicom.

¶ Si ex trebelliano. ¶ Casus. Titium debitorem meum institui mihi heredem: et rogaui eum vt restitueret hereditatem meam seio. et postea decessi. postea idem titius restituit hereditatem seio: retenta sibi ãra de iure: z sine causa retẽtio sibi quibuscũ predijs cum fructibus: z reteto sibi illo quod mihi debebat: nunquid fideicom. predictus potest agere contra eum actione ex testamento pro predictis recuperãdis: Et dicitur q̃ sic. Sed z si dictum titium rogaui vt restitueret ei partẽ tãtũ hereditatis: et ipse ei pro indiuiso restituit: poterit idem fideicom. intentare iudicium fami. hercisc. cõtra heredem predictũ. Ciuianus.

i ¶ Predia. Sed quare retinet: Dicunt quidam propter naturalia debita que sibi a defuncto debebantur: sed certe naturale debitum potest deducere non solũ ciuile sed naturale: nec tenet ideo aliqua actione fideicommiſ. vt. j. eo. l. debitor. et ſ. de petit. hered. l. ſi quis possessor. §. sed z ipſi. nã naturalis debiti deductio solutio est non donatio. vt. j. de do. l. hoc iure. §. pe. dic ergo q̃ retinebit sine aliqua iusta causa.

k ¶ Debitor eius. scilz ciuiliter et naturaliter: secus si naturaliter tã tum: licet gestor negociorum etiam naturale debitum a se debeat exigere vel deducere. vt. ff. de ne go. gest. l. at qui natura. in princi. ff.

l ¶ Actiones. scilicet vtiles: quia directe compete bant defuncto: sicut ecõtra si defunctos aliquid debuisset heredi scripto. vt. j. eo. l. debitor. sic z. C. de iure delib. l. ſi. §. in computatione. sed. ff. dicit omnino extinctas etiam vtiles: z in perpetuum non ſuscitari. vt j. de solu. l. qui res. §. areã. sed dat heredibus conditionẽ indebiti quasi plus debito soluerit. vt. j. eo. l. deducta. in prin. z. l. debitor. z. l. pe. sic et ff. de condi. inde. l. ſi is qui. z de here. ven. l. ij. §. pe. sed econtra fideicõ. que actio dabitur ſi non datur vtilis: Rñ. actio ex testamento que dat a fideicom. generale quasi non plene restituerit: vt in nouit. o. l. debitor. vbi dicit neq; fideicõ. quasi minus restituerit recte petet z. sed an põt competere ei petitio hereditatis fideicõmissaria: videtur q̃ non. vt. ff. de fideicõ. he. pe. l. ſi. §. ſi. Sed dicz vt ibi. Jtẽ põt dari cõditio sine cã saltem ratione possessionis: q̃ sine causa est apud heredem vel vtilis rei ven. sz post restitutionem hereditatis.

m Faciẽdũ est. vt ſi fideicõmiſ. denẽ actiones cõtra heredẽ.

n Judicium. vtile bincinde. vt. ff. fami. her. ſi ex asse. nec ob. eo. ti. l. ij. in princip. vbi datur directum eis qui sunt heredes per senatusconſul tũ: q̃ dic tertul. z ofi. f. per que quis fit heres. vt inſti. de bono. pos. §. quos autem. non p trebel. sed loco heredis. vt inſtitu. de fideicõ. here. §. restituta. Allij dicunt heredi directum sed fideicõmissario vtile. z facit. ff. fami. hercisc. l. sed z eius. §. ſi.

o ¶ Qui rogatus. ¶ Casus. Semptonius instituit sibi heredẽ titiũ z rogauit eũ q̃ restitueret hereditatem filio suo semptonij emãcipato: z ab eo semptonio pterito: z decessit idẽ semptonius. postea filiꝰ vult titiuz cogere adire z sibi restituere dictẽ ſuspectã dictam hereditatẽ: nunqd põt: Et videt q̃ non: q̃ idez filius põt petere bonoꝛũ pol. ſtabu. et ita aliter hereditatem cõsequi: dicit tñ hic q̃ põt. Ciuia.

o ¶ Emancipato filio. f. pterito. idem si extraneo. vt. ff. eo. §. quotiens. ibi: marcellus z c. vel pone ibi vt hic.

p ¶ Possit. ſi velit: nõdũ tñ accepit: alꝰ nõ posset cogere heredẽ adire. vt. ff. eo. §. quotiens. q̃ cñ oppugnat voluntatẽ nõdũ ex ea p̃sequi como dũ. vt. ff. de acqui. here. l. quesitũ. Jtẽ no. nõ refert qualiter consequatur dũmodo cõsequat. sic. C. de inſti. z ſubſti. l. ſi mater.

¶ Si patronus. ¶ Casus. Stichus instituit sibi heredẽ patronuz suũ titium ex debita portione patrono. i. que est olim dimidia: bodie tertia: z gaium instituit sibi in reliquo: z rogauit dictuz patronũ vt dictã partẽ restitueret semptonio: z decessit dictus stichus. postea patronus dicit sibi suspectam hereditatẽ: z ideo nõ vult adire z restituere. nunquid dz ad hoc cogi: Et dicit q̃ sic. ſi tñ postq̃ cõpulsus adiuit muter volũtatẽ z velit sibi retinere dictã debitã sibi partẽ bñ põt hoc facere: nec tenetur restituere fideicommissario. Ciuia.

q Debita. olim dimidia bodie tertia sine onere. vt inſtitu. de fuc. li.

§. sed nostra. sed olim in dimidia poterat grauari a liberis ⁊ parentibus liberti non aliꝫ. vt. ff. de condi. ⁊ demon. l. fi. ⁊ de lega. q. l. cū pa tronus. ⁊ si minus grauabatur poterat omittere ex testamento ⁊ capere ab intestato citra fraudem edicti. vt. ff. si quis omit. cau. testa. l. quia autem. §. si patronus. sed contra tabulas non petit patronus institutus: siue adeat siue non. vt. ff. de bo. lib. l. si patronus ex minore. §. si. Acc.

a Mutata. Sz quomodo penitet. vt. ff. eo. l. nazq. §. qui cōpulsus. ⁊ ff. eo. l. si eius. §. fi: R̄n. penitet antecp̄ cogat vt h: vel post/vt ibi. sed si spōte adiret et per errorem plus ꝑ debet restituere/ cōdicet. vt. ff. eo. l. patronus. Aliꝫ ꝙ hic penitet postꝫ coactus adit: ⁊ fic speciale: qꝫ quasi ex alienum est. vt. ff. de iofficio. testa. l. papinian⁹. §. si qs. quod non placet. vt. d. l. si eius. in fin. ⁊ ff. de bo. lib. l. pe. §. pe.

§ Si peptis. ꝙ Casus. Institui mihi tres heredes inter quos erat titius: ⁊ dictū titiū rogaui vt suam partē restitueret seio perceptis sibi fundo titiano ctsetano: et decessi. postea titius dicens si bi suspectam hereditatez coactus est eaz adire ⁊ restituere: nunqd ds percipere dictos fundos? Et dicitur qꝫ nō. si autez ego legassez ei dictos fundos sub cōditione si mihi here nō esset: non aliter cogeretur adire ꝙ fideicommissarius diceret ei dictos fundos: et est ratio plana in littera. Aiunt⁹.

b Si perceptis. id est rentis.

c Commodo. alꝫ commodo: alꝫ incommodo: et vtraqꝫ bona. nā neqꝫ cōmodum neqꝫ incōmodum debet habere quod non haberet si non adisset: vt. ff. eo. l. quia potest. ⁊ l. nam quod. §. qui compulsus. ⁊ ff. ca. l. §. q suspectam. ⁊ ff. eo. l. si patroni. §. adeo.

d Restituantur. Id est prestentur.

e Non debet. vt. ff. eo. l. apud. in prin.

f Heres ex asse. ¶ Pone casum. Berta consobrina mea fuit instituta in hereditate valente. cccc. ⁊ rogata fuit vt meuio partem dimidiam pure restitueret et aliam dimidiam cum berta decederet. Item grauata fuit legatis singularibus in quinquaginta. heres hic restituit medietatem hereditatis statim/et soluit integra legata: qr tamen relicta excedebant dodrantem quinimmo et totaz hereditatem: et quia nesciebat de viribus hereditatis exegit cautionem tam a meuio ꝙ a legatarijs restituere retro ꝙtum baberent vltra ꝙ eis babere liceat per legem falcidiam/tādem berta decessit: ⁊ ego sum eius heres: nunc meuius petit aliam medietatem hereditatis cum fructibus: et B vbemate primo queritur ꝙtum ei debeo restituere: scilicet vtrum. l. quetñ remanserunt berte solutis legatis: ⁊ facta prima restitutione ⁊ retēta quarta que est centum. fcdo an debeam agere ex stipulatione cōtra legatarios in eo quod habent vltra ꝙ deberent: vt illud detur meuio. Tertio si ago quertur inꝺtum agā. Quarto si dicta quinquaginta cuz eo qō recuperarem a legatarijs nō sufficiunt ad medietatē hereditatis quā meuius petit sibi restitui: an debeaz supplere de fructibus de. l. ita ꝙ si quid superent mihi remaneat: vel ecōtra totum sibi quod superest

petorē si coegerit cum adire hereditatē ⁊ restituere: ꝙius possit mutata voluntate eam partem hereditatis retinere.

§ Qui coactus adiuit perdit perceptiones nisi fuerint relicte sub conditione si here non erit: ⁊ tunc refunduntur a fideicō. Aleran.

¶ Si perceptis quibusdam rebus heres rogatus fit restituere hereditatem ⁊ coactus eam adierit: an percipere debeat? Respondeo quia iussu pretoris adijt here ditatem omni commodo prohiberi debere. Sed ⁊ si eidem legatum est sub hac conditione si heres non esset: ⁊ suspectam sibi hereditatem dicat/ non aliter cogēdus est adire ꝙ vt legata que sub conditione si heres non esset data erant restituantur: non quidē a coheredibus nec onerentur / sed ab eo cui restituta fuerit hereditas. nam sicut explende fidei gratia cogendus est adire hereditatem: ita ob idipsum damno affici non debet.

§ Heres grauatus vltra vires hereditarias illud quod deest supplet ex fructib⁹ iudicio testatoris perceptis: ⁊ ex eo qō vltra quartam est que sitium sibi retinet: ꝙ si fructus nō sufficiūt omnibus pro rata fit diminutio. hoc dicit Barto.

¶ Heres ex asse erat instituta consobrina mea: ⁊ cius fideicō missum vt partem dimidiam heredtatis statim publio meuio restitueret: alteram partem cum ipsa mozeretur eidem publio meuio prestaret: preterea alia legata aliꝫ data sunt: meuius dimidiā partē hereditatis statim pcepit ⁊ cauit quod amplius ꝙ per legem falcidiam liceret cepisset redditum iri: sed et ceteri legatarij solida acceperant: et similiter de restituendo quod amplius percepisset cauerunt: moztua cōsobrina mea publius meuius desiderat si

dare debeam quod meuius vult? R̄n. quinquaginta que superfunt indubitanter restituo: de fructibus autem quinquaginta dicꝫ aut adire ⁊ ad quinquaginta complent medietatem hereditatis que petit restituī ⁊ non excedunt: ⁊ tunc debent omnes restitui: aut excedunt: ⁊ quod excedit retineo/ aut non sufficiunt: ⁊ tunc agam contra legatarios: ⁊ fic

bi alteram partem hereditatis cuz fructibus restituī: quero itaꝙ ꝙtum ei restituere debeam? vtrū quod supza dodrantem bonoꝝ penes consobrinam meaz remanserat: nec amplius quicꝫ: an z ab aliꝫ quibus legata soluta sunt repetere quid debeaz si ꝙtum. Item quero si quod ab his ex stipulatiōe percepero: et quod apud consobrinam meam supza quadrantem remanserat/ non efficiet partez dimidiam hereditatis: an ex incremento ⁊ fructibus eius summe que supza quadrantem bonoꝝ penes consobrinam meaz remanſit supplere ei debeam duntaxat ne partem dimidiam hereditatis ꝙtitas que restituere tur excedat: an vero sicut publius meuius desiderat quicqd se posito quadrante bonoꝝ eiusꝫ quadrantis fructibus percepti est restitui ei debet? R̄n. quod supza quadrantem penes consobrinam tuaz remanſit si adictis fructibus ꝙtitatem partis dimidie hereditatis que moztis tempore fuit non minuet: totum publio meuio restituendum: nec ex stipulatione ab his quibus legata soluta sūt repeti quicꝫ potest: si vero fructus ꝙtitatē partis dimidie cruberant: quadranti tuo et fructibus eius accedet. si vero fructus eiꝰ partis qui supza quadrandtem apud consobrinaz tuam remanserant non implerent ꝙtitatem partis dimidie bonorum: ex stipulatione agi potest. In summa ratio ita ponenda est: vt si omnimodo quadrantem excedit fructus: et intantum excreuit vt ꝙtitatem partis dimidie bonoꝝ excedat: ctiaz id quod excesserit retineas.

§ Si seruo relinquitur libertas ⁊ hereditas: precium seruotum debetur. Bar.

de quibus vt patet octaua contingit legatarios. vt. ff. ad leg. falci. l. qui quadringenta. §. fi. ⁊ l. circa. de trabantur ergo. c. pto quarta trebellianica: ⁊ fic ex residuis. ccc. octauam legatarij. et. vij. partes meuius habet: que octaua videtur esse. xxx vij. ⁊ dimidiū: quod ergo plus possunt restituent ex stipulatione ⁊ debitur meuio: nec lugeant legatarij ꝙ ab eis reuocatur: quia si fructus de quinquaginta que penes heredes remanserunt suppleant medietatem secundas ipsi releuāntur. arg. §. de iureiur. l. eum qui. Item no. ꝙ. l. legata fuerunt onere heredis ⁊ fic heres repetet: alꝫ fieret legatarijs iniuria. ſi a fideicōmissario essent relicta: cum ⁊ si soluta nō essent ageretur contra fideicō. vt. ff. eo. l. qui quadrin genta. Item opponitur cum heres hic percepit iudicio testatoris fructus de ducētis sub conditione relictis: videtur ꝙ non debeat restituere. vt no. ff. eo. l. in fideicōmissariā. in prin. R̄n. ibi non diminuit heres fideicō. detrabendo de rebus principalibus. hic fic. z ideo deducto quadrante: z eius fructibus equus est vt de ceteris fructibus suppleat id in quo diminuebat fideicom.

y Excedat, nec hic agitur ex stipulatu.

an ten. l. ser stituere vel sibi restitue. ff. ad fal. l. ii. C. de fideicōmiſ. vide etiā Bal. in l. Mento. pe. 8. de lega.

Casum ponit Accurſius.

*Quid in eo q̄ recipit legatus minus solēne sibi p̄ſciētia ſolutum

*Nota totus tenor testat. tempe. ratiſm. ꝙ tenores ꝙ fingit cogitat ſe ille quod ler. ba. l. l. ficiō. ville. col. C. de temp. calli. falſiſt. ⁊ dd per ea bic ꝙ tur dentur ⁊ iudicio testatoꝝ. vi ff. de. l. cum de. l. cum per. l. fi. C. de condi. tio. inſtit.

Qui seruos.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶ Qui seruos. ¶ Casus. Instituit mihi beredem titium ⁊ rogauit eum q̄ fictbum ⁊ pamphilum seruos suos manumittere: ⁊ eis liberis hereditatem meam restituere: ⁊ decessi. certe debebit titius eos manumittere ⁊ eis postea hereditatem restituere: detracto tamen precio ipsorum seruorum de ipsa hereditate. Ainianus.

a ¶ Qui seruos. In libro R. decessi suos. ⁊ sic ponit casum in alienis vt ecce bona valent .c. precium seruorum est. xx. hoc qui des detrabituri vt eo alienum: ⁊ de octogenta restinet quartam: et sic non habet integram quartaz de. c. que quarta diminuitur per libertates: hoc in trebel. vt hic, ⁊. C. ad leg. fal. l. si eadem. Idem de quarta iure nature vt diminuatur p libertates. vt ff. de inoffi. testa. l. papinianus. ¶. q̄ſi aute quarta. Item in quarta iure institutionis. vt. ff. ad le. fal. l. penales. ¶. fin. cum trib⁹ sequētibus. Alij ba bēt suos ⁊ sic in seruis bene redis loquitur de quarta ⁊ dicidem quod. ff. vt de ducto serui precio deducat quarta: ⁊ sic est argu. ff. ff. ad le. fal. l. sed si non seruus. in prin. et de leg. ij. l. impator. ¶. filegatis. in fi. vbi bz dānum roga tus/sed hic beres coact⁹ adiit. vnde nulli dānum sentire bz. vt. ff. c. l. quia poterat. Sed nūqd pōt beres cogi adire per buiusmodi fuos: Rñ. si est beredis non: si beredi tarius fic. vt no. ff. c. l. cogi. ¶. sed si seruo. si autē alius vt vic fm primam positionem poterit forte cogi fm Azo. arg. C. de fideicom. lib. I. deberi.

E Xasse. ¶ Casus. Gaius instituit beredem titiū ex asse: ⁊ rogauit eum q̄ partē dimidiam beredi tatis mibi pure restituere: ⁊ tibi aliam dimidiam sub conditione si nauis ex asia veniret. et decessit dictus gaius testator: postea dictus titius institutus nolebat adire hereditatem dicens eam sibi esse suspectam. vnde postulau a pretore q̄ cogeret eum adire: ⁊ pretor eum coegit/et ita eam adiuit/⁊ mibi totam restituit. nam hoc casu mihi tz restituere: ⁊ ego adueniente conditione debeo restituere tibi tuaz dimidiam. vt ff. c. l. ¶. sed ⁊ quotiēs. restituta mihi tota hereditate: ego tenui eā per tres annos et ex ea fructus habui: ⁊ postea certitit conditio sub qua dictus beres erat rogatus tibi restituere dimidiam. nunquid debeo tibi restituere fructus quos p cepi: ex dicta tua dimidia cum ipsa dimidia: ⁊ certe nō. ex eā ratio quare non. quia nec a dicto berede tibi prestaretur fructus si sua spōte adiisset hereditatem. nam iudicio defuncti eos percepisset: sufficit ergo tibi per me integrum ius tuū conseruari: non etiam meliotem conditionem tuam per me tibi fieri q̄ esset si beres sponte adiisset. Sed quid si dictus beres ex asse institutus fuit rogatus a testatore vt pure mib restitueret quadrantem hereditatis. ⁊ tibi aliuz quadrantē sub dicta conditione: et cum suspectam diceret hereditatem cogente me adiit: ⁊ mihi totā restituit hereditatem: certe dicta conditione postea existente semissem sue dimidiam dicte hereditatis debeo tibi sine fructibus restituere sicut et supra quamuis beres non fuerit rogatus tibi restituere sub conditione nisi quadrantem siue quartam hereditatis: pars enim que debebat remanere apud beredem si sponte adiisset: id est dimidia hereditatis accrescit mihi et tibi pro rata: id est tibi tres vncie et mibi tres et ita ego retinebo mihi dimidiam hereditatis ⁊ dabo tibi aliam dimidiam vt dictum est: cum enim beres coactus adiit mihi sibi retinet. vt et. ff. c. quia poterat. Sed nunquid in casu. in princip. l. posito cum restituo tibi dimidiam hereditatis: possum tibi detrabere quartam in restitutione? Et dicitur q̄ non. q̄uis predictus beres si sponte adiisset posset detrabere. Ainianus.

b ¶ Partem. sc̄z dimidiam. Azo.

c ¶ Restituit. quod fieri debuit. vt. ff. c. l. ¶. sed ⁊ quotiens.

d ¶ Quandoq̄. i. quandocūq̄.

e ¶ Partis sue. quarte. f. beredis si sponte adiisset. Azo. alij dicunt sue. i. tue. l. fideicō. ⁊ ita statim si habent tibi exponitur. i. tibi.

f ¶ Adiisset. quia iudicio defuncti preceptisset. vt. ff. c. l. mulier. ¶. si beres. Accursius.

g ¶ Tuam fieri. sic. ff. c. l. marcellus. ¶. ¶.

b ¶ Semissem. cuiqz enim nostrum accrescit pars vacans pro rata. vt dicitur infti. de here. infti. ¶. videamus.

Qui seruos⁹ suos rogatus est manumittere ⁊ ijsdem hereditatez restituere: detracto precio seruorum hereditatem restituere debebit.

¶ Si vnus ex fideicommissarijs cogat beredem adire ⁊ totus suo fideicommissario restituere: fructus iudicio testatoris p ceptos non restituit: secus in eo quod iure accrescendi lucratur: item ab eo quartam non detrabit. Barto.

Affricanus. Lex. xxviij.

Ex asse beres institutus partem⁹ hereditatis mibi pure: partem tibi sub conditione restituere rogatus cum suspectam diceret hereditatē postulante me adijt: ⁊ mibi totam ex senatusc̄ō sulto restituit⁹: quandoq⁹ condition exticrit an fructus partis sue restituere tibi debeam non immerito dubitabatur: ⁊ plerisq⁹ placet non esse eos prestandos: quia nec ab berede prestarentur si sua sponte adijsset: sufficit autez ius tuum tibi integruz obseruari: nō etiam meliorem conditionez tuā fieri. Idem tamen estimabam si ex asse beres institutus mibi qua drantem pure tibi eque quadrantem sub condition restituere rogatus sit: ⁊ cum suspectam hereditatez diceret cogente me adijt: quandoq⁹ cōditio extiterit semissem tibi esse restituendū: sed nec lege falcidia in ppōsita specie vsurū me puto: q̄uis scriptus beres si sponte adijsset vteretur.

¶ Si confirmatum non potest confirmari agitur ex confirmante non ex confirmato. Bartolus.

Marcianus. Lex. xxix.

Si quis prioze facto testamento posterius⁹ fecerit testamentum: etiam si ex certis rebus in posteriores tabulas heredis instituit: superius tamen testamentū sublatū est: vt diui quoq⁹ seuer⁹ ⁊ antonin⁹ rescripserūt cuius constitutionis verba retuli cū alia quoq⁹ preterea in constitutione expressa sunt: imperatores seuerus ⁊ antonin⁹ rescripserūt coccio cāpano testiſi ſcdo loco factū ſ in eo certarū rerum heres scriptus sit iure valere perinde ac si rerū mētio facta non eēt: sed tene ri⁹ beredē scriptuz vt conuēt⁹ sibi rebus datis/aut suppleta quarta ex lege falcidia hereditatez restituat bis q̄ prioze testamento scriptis remanere beredem fideicommissarium licet restituat: quia senatus nō distinxit qualis est beres rogatus etiam fideicōmiſ. vt. ff. c. l. ¶. ¶. de ll. et. l. recusare. ¶. ¶. ſ sic ſi ſoluit secundo debitor hereditarius eius ab illo secundo liberatur ipso iure qui habet vtiles ab berede ⁊ a fideicom. primo ope excep. vt. C. de exceptio. l. ¶. Item an bo. pos. rogatus de restituendo remaneat beres: Respon. sic sicut beres de iure ciuili cum senatus non distinguat in berede rogato. vt. ff. c. recusare. ¶. ¶. ⁊ l. ¶. ¶. bonorum. ⁊ sic quedam iura penes eum remanent sicut apud beredem. vt. ff. c. l. quia perinde. in fine. ad boc infti. de bo. pos. ¶. quos autem. ⁊ de fideicom. heredita. ¶. restituta.

¶ Si quis prioze. ¶ Casus. Titius fecit testamentum et instituit sibi beredem seium ⁊ cornelium: postea fecit aliud testamentum: ⁊ in eo instituit sibi beredem gaium in fundo titiano: ⁊ semptonium in fundo comeliano: et dixit in boc secundo testamento q̄ nolebat valere primum testamentum ⁊ decessit. certe secundum testamentum valet ac si rerū mentio facta non esset in institutione dictorum gaij ⁊ sempronij: ⁊ per boc secundum rumpitur primum: sed beredes scripti in secūdo testamento tenentur restituere hereditatem dictis cornelio titio in primo testamento institutis ⁊ hoc ideo quia dixerat in secundo q̄ volebat valere primū. ⁊ debent esse contenti rebus sibi datis in secundo testamento: si ipse res valent tantum quantum quarta pars hereditatis: ⁊ si res sibi date non faciant quartam debet eis suppleri quarta trebellianica: et bec vera sunt nisi aliud specialiter contrarium fuerit scriptum in secundo testamento. i. nisi a generali cōfirmatione primi testamenti quā fecerat in secundo. excepitm eodem secūdo aliquaz rē cōtentam vel relictam in primo testamento. nam tunc illa res non tz restitui institutis in primo testamento. Aiuianus.

k ¶ Posterius. ⁊ solenne. als secus. vt. C. de testa. l. hac consultissima. ¶. penulti.

l ¶ Ex certis. quod valet. vt ff. c. de here. infti. l. ¶. ¶. si ex fundo. nisi sit alius institutus ex quota: vel etiam simpliciter: quia tunc loco legatarij est. vt. C. de here. infti. l. quotiens. nisi quo ad excludendā querelā inoffi. testa. vt in aut. vt cuz de ap. cog. ¶. aliud. col. viij. nec distinguo an proprio nole rei: vt tunc legatarius/an appellatiuo: ⁊ tunc beres sit quia nibil intereſt ꝛc. vt. ff. si certum peta. l. certum. at ex beredatio a certa re non valet. vt. ff. de libe. ⁊ postbu. l. cum quidam.

m ¶ Seuerus et antoninus. bec sunt vba oationis vsq⁹ in fi.

n ¶ Sed teneri, actione ex testamento: sc̄z ex testō sebo non primo: quia

† Facit ad banc. l. glo. ff. in. c. coīa dilecto. extra de offi. delega.

Exbereda tio a re certa non valet.

UNIVERSIDAD

nemo potest decedere duobus testamentis nisi miles. vt. ff. de testa. mili. l. querebaf. fic. C. de codi. l. i. ꝛ. ff. de leg. iij. l. i. §. ij. fic dicim⁹ ꝙ ex sententia appellationis qua confirmatur prima datur ei actio in factū nō ex prima. vt no. ff. de bis qui no. infa. l. furti. §. i.

a ¶ Inserta. in secundo testamento per que generaliter confirmauit relicta in primo: vel ipsum primū testamentū.

b ¶ Specialiter. Id est nisi fia generali cōfirmatiōe excepit aliquam rem contentam vel relictā in primo testamento: vel si qd relictum in primo ade mit: ꝛ postea generaliter cōfirmauit primum. Nā non pertinet generaliter confirmatio ad specialiter ademptum. vt argu. j. de verborum obligatio. l. doli. ꝛ fact. ff. de iniu. testa. l. postbumus. §. fi. ꝛ institu. quib. mo. testa. infir. §. sed ꝛ si quis. ꝛ. ff. de lib. leg. l. aurelius. §. testamento. ꝛ. ff. de heredi. instituen. l. fi.

pti fuerant propter inserta[a] fideicommissi verba: quib⁹ vt valeret prius testamētus expressum ē: dubitari non oportet: ꝛ hoc ita intelligendum est si non aliquid specialiter[b] cōtrarium in secundo testamento fuerit scriptum.

¶ Etiā tpe legationis cogitur qs adire hereditatem ꝛ restituere. Bar.

Idem. Lex. xxx.

SI legatus[c] suspectam[d] hereditatem dicat: etiam legationis tpe cōpellēdus est accipere iudicium[e]: qz non hic[f] multus officio[g] occupat: ꝛ ḥz deliberare se dicat an adeat/cogendus est adire: sed nonvt statim restituat[h]: sed vt reuersus domum si putauerit sibi expedire commodo falcidie[i] vel testamenti vtatur: vel si non putauerit restituat totam hereditatem ne onera[k] patiat. ¶ Si quis bona sua vl⁹ omnia sua rogauerit restituere: fideicōmissariaꝫ restitutionem esse intelligendum est. Nam et mecum ꝛ tuo⁹ appellatione etiam actiones continen[l] dicendum est.

¶ Non valet restitutio fideicommissi facta nisi consentiente/vel ratum habente eo in cuius potestate est fideicommissarius. Alexander.

¶ Si filiofami.[m] vel seruo alieno rogatus quis fuerit restituere hereditatem: patre dñove inuito vel ignozāte non recte hereditas eis restituitur: sed si postea pater vel dominus ratū habuerit: trāsiunt ex trebelliano senatuscōsul. actiones. ¶ Oultuz interest vtrū pars quarta iure hereditario reti neatur: an vero in re vel in pecunia[n]. nam superiore casu actiones diuiduntur inter heredem et fideicommissarium: posteriore vero apud fideicommissarium sunt actiones[o].

¶ Princeps rogatus restituere hereditatem non solet quartam retinere vel facere eam sibi suppleri si minus ꝙ quarta sibi relictum est. Alexan.

¶ Si princeps heres institutus rogatusqꝫ hereditatem restituere percepta aliqua summa vel recta si in perceptione minus ꝙ quarta pars effet) non amplius principem vendicaturum[p] patisset et si fine vlla peceptione rogatus fuerit hereditatem restituere: plerunqꝫ[q] quarta donata est a principibus: ꝛ ita diuus traianus/ꝛ adrianus/ꝛ antoninus rescripserunt.

¶ Seruus qui per additionem habilitatur ad recipiendam hereditatem pōt cogere heredem adire: secus si per additionez non habilitaretur. Bar.

Idem. Lex. xxxi.

SI cui pure libertas ꝛ per fideicōmissum sub cōditione ergo quattuor portiones ꝛ sorte eligentur portiones. arg. C. quando et qui. quar. pars. l. ij. in prin.

a ¶ Si legatus. reipublice romanorum/vel etiam municipij. vt. ff. de g. eau. ma. l. fed ꝛ si per. prætorem. §. fi.

d ¶ Suspectam. ꝛ statim repudiat.

c ¶ Iudicium. quo casu cogitur per officium iudicis adire ꝛ restituere. vt ff. de. co. l. fed si alio. in prin. ff. de iudi. l. fed ꝛ si. §. i.

f ¶ Dic. i. dum adit ꝛ restituit.

g ¶ Officio. scz legationis.

b ¶ Restituat. hoc cū dicit se velle deliberare: alias etiaz statim cogitur restituere. vt. ff. de. pri. ff. de. l. fed ꝛ si alio. in prin.

i ¶ Falcidie. hoc cum dicit se velle deliberare vt hic. ff. de. co. l. ḥz et si alio. §. plane. ḥz in primo casu huius. l. cum suspectam dixit. nec dixit se velle deliberare: statim etiam cogitur restituere et nō vtifalci. vt. ff. de. l. ita tñ. §. suspectam.

k ¶ Onera. Hereditaria, et facit. j. de. ol. ff. fi. ff. de iudi. l. fed ꝛ si re restituatur. §. i.

l ¶ Continēri. vt. j. de verbo. sig. l. meorum. ꝛ facit ff. eo. l. nā qō. in fi.

m ¶ Si filiofamꝫ. vel seruo. qđ ḥz vel seruo re stituat hereditas postea ꝛc. alis fic vel seruo alieno rogat⁹ quis fuerit bereditatez restituere patre dñove inuito vel ignotāte non recte eis hereditaꝫ restituit: ḥz si postea ꝛc. ꝛ facit. j. de. l. seruo. in princ. ꝛ. l. restituta. §. i.

n ¶ In pecunia. qō fieri pōt prout dixit testator: vt dic. ꝛ insti. co. §. sed illud. alis si imbi dixit detrabetur quarta de singulis rebus. vt. C. ad le. fal. l. ij. nec ob. ff. de lega. j. l. nō amplius. §. fi. ff. l. fe. ꝛ vt no. ff. eo. l. marcell⁹. §. res que. in fi. glo. fient

o ¶ Actiones. hereditarie creditoribus cōpetentes: secus in legatarijs. vt. C. eo. l. ij. ꝛ no. ff. ea. l. §. i. ꝛ facit. C. de sen. pas. l. iij. Sed argu. contra. ff. quādo act. de pecu. est an. l. i. §. fi precepto. Sed ibi retinet sibi cum peculio qō est iuris vniuersitas: ꝛ sic tenet creditoribus peculiarijs: secus si esset res singularis vel etiam facti vniuersitas vt gregis: qz tunc non tenetur heres.

p ¶ Vendicaturum. subaudi compertū est: ḥz posset si velit.

q ¶ Plerūqꝫ. ergo nō semp: ḥz oñ volum. nā ius cōe cū ceteris babēt in talib⁹. vt. C. q. testa. fa. pof. l. cū heredes. S. ꝙd dicit p bāc. l. ꝙ nūc debent retinere per. l. istā. sed certe bic dicit contrarium.

SI cui pure. ¶ Casus. Titius instituit mihi heredē: ꝛ pure reliqui libertatem sticho seruo meo: ꝛ rogaui p fideicommissum dictum meū heredem titium vt dicto sticho restitueret hereditatē meā sub condītione: si nauis ex asia veniret: pendente dicta conditione dixit dictus titius bres sibi esse suspectam hereditatem: nunquid ad postulationē dicti sticbi cogetur eam adire pendente eadem conditione ꝛ ei restituere: Et dicitur ꝙ sic. Sed quid si deficiat postea dicta conditio: certe nō potest eripi dicto sticho libertas quam iam consecutus erat ad ita dere ditate vt bic. verūtamen hereditas ei relicta per fideicommissum sub dicta conditione non remanet ei: immo endituꝫ per creditores hereditarios. vt. ff. eo. apud iulianum. §. antiftia. ꝛ. j. e. postulante. circa principium. Sed quid si reliqui libertatē dicto sticho in die: ꝛ hereditatem pure per fideicōmissum. nunquid beres meus babēs cā suspectā interim cogitur adire: certe non: cum bereditas nō possit restitui dicto sticbo nondum libero: ꝛ rursus non est interim heres me⁹ cogendus pe stare ei libertatem: quia cogere eum esset contra voluntatē meā testatoris: expectabitur ergo dies postꝫ dedi sticho libertatem. ¶ Si sub cō ditione. Institui mibi heredē titium sub conditione si ascenderet capitolium: ꝛ rogaui eum ꝙ restitueret hereditatem meam scio: ꝛ decessit postea titius non vult dicte conditioni parere ꝛ adire hereditatē certe potet debet eū cogere parere cōditioni ꝛ adire hereditatez et restituere eaz scio fideicōmissario: si boc vult seruꝫ fideicōmissarius: si autem dicta conditio

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

cta conditio non sit in facto sed in dando: puta quia institui dictum titium heredem sub conditione si daret. c. gaio. r heres non vult parere dicre conditioni offerente dicto seio fideicommissario dictam pecuniaz gaio ꝑdicto: cogetur heres adire r restituere hereditatem eidē fideicōmissario: ꝫ r quando conditio fuit in facto vt in pun. huius. §. r heres recusat eam implere datur licentia fideicommissario implere factū sicut et dictum est eū posse implere conditionē cum est in dando nedū ꝙ possit cogere heredez adimplere factū vt dixi in pn̄cipio. r tunc non impleuerit fideicommissarius dictum factū necessitas imponet heredi adire hereditatē: si autem conditio imposita heredi non sit in heredis ptāte: sed sit forte casualis: puta quia instituī eum heredē si nauis ex asia venerit: tunc ad officium ptoris nō ptinet ad cogēdum heredē ea adimplere: ꝫ expecta bitur conditio. Viuia.

a ¶ A dire. et sic cōpellit adire pēdēte conditione r restituere: vt hic. r. §. e. l. apud. §. fi. r. l. ille a ḡ. in pun. §. ℨ. §. eo. l. ita tñ. §. a patre. r. l. i. §. ꝫ r ꝫtiens. et. l. §. r si ante diē. sed vt vt dicta. l. apud. in fine.

b ¶ Non pōt. ḡ competijt adita hereditate nō āte. vt. j. ti. j. l. nam cuz libertas. ꝫ deficiēte ḡditione ḡ gd fiet de hereditate: Rñ. ✣ vēditionē faciendā r solucōm creditoribus. vt. §. e. l. apud. §. antistia. r. j. eo. l. postulante. Item gd ecōtra si hereditas pure et libertas sub conditione relinquit: Rñ. vtrūq; differt in euentū cōditionis. vt ℨ. de here. instit. l. trebatius. §. seruo. r. j. proxi. rñ.

c ¶ Si autem a me ei. als si autem ei.

d ¶ In diem. certam vel incertam: vel etiam si sub conditione. vt. ℨ. de here. institu. l. trebatius.

e ¶ Relicta. scz pure.

f ¶ Contra voluntatem. si pendēte cōditione libertas detur ab herede fiet contra voluntatem defuncti: ergo non valet libertas. vt. C. de manu. test. l. contra voluntatē. ℨz arg. ℨ est. quia valet. vt. ℨ. de dolo. l. si filius. r. ℨ. de bonis. institu. l. seruus. §. qui fideicommissariam. r. C. de ope. libe. l. mater. r de lati. li. tol. §. sed r si quis. ḡ sunt ℨ. Sol. hic accipe cōtra pro preter. ✣ sic. ℨ. de pac. l. pacisci. r ita bic valet si ꝑsonte daref: vt in contrarijs. sic r illud qui non est mecum contra me est. vt. C. de iu de. l. celicolarū. Vel hic cōtra voluntatem esset si cogeretur heres ante manumittere: r facit ad. §. j. eo. l. si patroni. §. j.

g ¶ Si sub conditione. f. facti: vt si ascenderit capitolium.

b ¶ Differente. si cui est dandum. ad quod. ℨ. eo. l. apud. in prin. p aliū enim boc potest impleri. vt. ℨ. de statu homi. l. aretbusa. r sub. hoc debebit heres adire r restituere.

i ¶ Scōm mutationē. als est immutationem. i. sicut implet fideicōmissum cum est in dando: r ita cum in faciendo: r hoc si nolit hereditē ꝑfle cogere ad factū qđ pōt vt dixit: r si est conditio facti talis que possit per alium impleri. vt. C. de cadu. tol. §. ne autem.

k ¶ In potestāt. vere vt casuales vel licte vt que continēt turpitudinē. vt. j. e. l. facta. §. si sub conditione. r seq. §.

l ¶ Non pertinent. vt cogat impleri: sed expectabitur casualis. r facit. ℨ. eo. l. sed sciendum. §. fi. r. j. seq.

Alista. ¶ Casus. Quidā nomine trebellian⁹ balista filiū suū fa mū. heredem instituit: r ita cauit ad vltimatem colonie philippēsium: si filius meus a me institutus monetur sine liberis quātacūqs pecunia ex hereditate et bonis meis ad eum peruenerit: eam pecuniam omnē ad coloniā philippēsium puenturā esse volo: r decessit dictus testator. r postea decessit dictus eius filius sine liberis forte post. r. an. et interim fructꝰ ex hereditate ꝑcpit idē filiꝰ. nunqd heres filij teneā restituere dicte colonie hereditatē r fructꝰ quos ante mortē suā ꝑceperat ex ea filius? Et dī ꝙ sic. quasi ꝑsiliter testator ꝑfisset ꝙ restituerentur fructus: quo casu sine dubio venirent fructus in restitutionem. Viuia.

m ¶ Balista. appellatium. ꝫ trebellianus propriū nomē testatoris: dictus balista forte quia balistarius erat.

n ¶ Trebellianus. scz heres esto.

indicio testatoris percepti: secus si sub nomine simplici: debet tamē fideicōmissum ex ipsis fructibus suppleri si fuerit diminutio. b. d. cū. l. seq. Bar. r Alexan.

o ¶ Morietur. filiusſamilias.

p ¶ Etiā fructus. No. vēnire fructꝰ. ℨz ℨ. eo. l. heredes mei. in pn̄. r. ℨ. de lega. iij. l. qō his. ℨz ℨ. eo. l. §. fi. r. j. vbi est nō mē pecunie: r tñ non venīt fructꝰ: ꝫ ibi est ꝙ: ḡ geminat quātacūqs. ✣ Vel dic ḡ de fructibus p ceptis ante aditā hereditatē: in ℨz post aditaz. vt. §. eo. l. ita tamen. §. j. in fi. Ité no. ꝙ ḡtacūqs cōprehendit etiā spēs. vt ℨ. de lega. iij. l. qsqs. ℨz gd de vsura pecunie hereditarie: videt idē qđ de fructibus. vt. ℨ. de vsur. l. in fideicōmissi. §. nōnū q̄. r. l. vsure. r. j. de vb. signi. l. vsura.

q ¶ Specialiter. quo casu cōstat eos restitui. vt. ℨ. e. l. in fideicōmissariam.

Scribit. ¶ Casus. Titius habens in bonis quadringentaria stituit heredem seium r petijt ab eo vt si sine liberis moreretur: quanta pecunia ex hēditate sua ad eum peruenisset meuio per eum restituceretur: et decessit dictus titius r seius institutus vixit postea p. r. annos. r ex fructibus hereditatis titij in dictis. r. annis quadringenta ꝑcpit: r postea sine liberis decessit: certe heres eiusdē seij instituti nō tenet restituere dicto meuio nisi quadringenta que erāt in bonis filij testatoris r non fructꝰ q ceperūt alia. cccc. vt dictū est: r ideo restituere tenet ītegra dicta quadringēta. heres instituti nō detracta ḡrta trebellianica: qz ḡrtaz r etiā fructꝰ ḡrte l dictis fructib⁹ ḡs ꝑcepit in dictis. r. annis institut⁹: qui gdē submonēt falcidiā: ꝫ cū heres ꝑdict⁹ sentiat augmētū vt dictū est: nūqd r periculū sustinebit ſi res aliꝙ hereditaria pereat: an p ℨz dicēdū: scz vt nō sustineat periculū: ꝫ habeat emolumētū: r certe dz heres dictū periculū sustinere: nā iniquū eēt ptinere dānū ad fideicōmissariū ad qđ dictū augmētū nō ptinet. Nūqd ergo tenet heres qui passus est dānū in rebus hereditarijs valētib⁹. cccc. ad supplendū fideicōmissario ḡtcūqs defuerit ex dictis. cccc. r eo quod accidit dictū dānū: ita qz augmētū de quo dictū est. ℨ. ad eū heredē ptineat: r dāna r fructꝰ hereditatis cōputanē vsqs ad dicta quadringēta: ita. ſ. qz fructus supplecant. cccc. diminuta ꝑpter dictū dānū: r ea. cccc. ex fructib⁹ ſuppleta denē fideicōmissario: r residuos fructus sibi retineat here: r rñ. martianus auctor huius. l. qz ſtud verius esſe arbitratur. Viuia.

r ¶ Quadringenta. vel habeas in tota lege quadringenta: vel habeas quadraginta.

s ¶ Debiturū. integra quia habet quartā r quarte fructus in fructib⁹ quos pecpit medio tēpore iudicio testatoris qui submonet fal. vt. ℨ. eo. l. mulier. §. si heres. Sed nunqd fructꝰ qui excedūt quartam r quarte fructus restituit heres: Rñ. ✣ nō. vt hac. l. r. j. eo. l. heredes mei. ℨ. ℨ. e. l. ita tñ. §. ex asse heres. ℨz ℨ. eo. l. pri. Solu. ibi. Additio. Dic ꝙ ibi dictio erat geminata ex mente Bar. r Alexan.

t ¶ Tractauerit. scz celsus.

v ¶ Sensit. in eo ꝙ non reddit superfluos qui sunt vltra quartam r quarte fructus.

x ¶ Et periculum. i. si res aliqua hereditaria pereat vel in obligationibus hereditarijs.

y ¶ Per contrarium. scz dicendum est: vt non sustineat periculum: licz habeat emolumentum: r fac bic punctum: r sequitur littera capitalis nouissime r. c. r dic ait. scz celsus.

✣ Quid impetret dicto ℨ. not. ad longum in. l. ℨ iur. in pri. ℨ. de pac. ℨ. et doc. t. l. a ca ligato. ℨ. de nup. Adde no. p glo. in l. vuoꝰ. ℨ. fi. ℨ. de iure iurā.

✣ Ita sortito fiscta cū seq. placet bar. ange. Pau. et alexā.

✣ Immo geminatus sed ibi fuit platū simpliciter hic cūverbo pecunia. bar. pau. r alex.

✣ Sequūt hāc gl. bar. ange. imol. pau. r alex.

† Als in cipit: si is q quadrigēta.

✣ Sequūtur hāc gl. bar. pau et alexan.

UNIVERSIDAD DE CHILE

a ¶ Pertinere. scz totum.
b ¶ Augmentum. dictorum fructuum qui superſunt vltra quartam et quarte fructus.
c ¶ An ad ſupplendum. ſecunda queſtio quam celſus non ſoluit ſed auctor legis ſoluit.
d ¶ Inquit. celſus.
† Dānū ma gnū vel par uū qđ dic a tur dic ē in arbitrio iu dicis. Bar. cepo. i trac. de ſer. vrb. c. vi. gl. l. §. ſcitū. inſtit. de ẏbē em pto. et ven.
e ¶ Ex quadringentis. q̄ fuerunt defuncti.
f ¶ Ad eu. fideicommiſſarium.
g ¶ Quadringentorum. quia tantum percepit ex fructibus: ⁊ ita quantus deeſt de quadringētis + que fuerunt defuncti eſt ſupplendum de illis reſiduis fructibus: ſimilis computatio eſt. §. c. l. ita tñ. §. ex aſſe heres.
h ¶ Quod verius eſt. verba marci. qui fecit hāc. l. non celſi.

¶ Im q. ¶ Caſus. Titius inſtituit ſi hi heredes duos ſuos filios: ⁊ voluit idem titius cum ex filijs predictis q nouiſſimus moreret reſtituere cuidā ſuo ꝓpinquo: ponamus ſcio partē hereditatis ſue titij de ceſſit hic titius. ⁊ poſtea ſimul dicti ſui filij obierunt certe conſtat ꝓpin quū ꝑdictū ad partē hereditatis non admitti ſi nō oſtēderit q̄ ex fratribus nouiſſim⁹ obijſſet: ſz cōſtat admitti matrez dictor⁹ fratrū ad vtriuſq; hereditatē ex ſenatuſconſulto tertuliano. Diuia.
i ¶ Conſtat. j. de ſecun. ta

+ Dānū vel par uū qđ dic a tur dic ē in arbitrio iu dicis. Bar. cepo. i trac. de ſer. vrb. c. vi. gl. l. §. ſcitū. inſtit. de ẏbē em pto. et ven.

esse ad fideicōmiſſarium dānus † pertinere[c] ad quem augmētum[b] non pertinet: ⁊ an ad ſupplendum[c] inquit[a] quodcūq; ex quadringētis + defuerit etiam augmentum ad[e] cū pertinebit: hoc eſt vt vſq; ad ſummā quadringentoꝝ[g] dāna ⁊ fructus computentur: quod verius[g] eſſe arbitror.

¶ Succūbit actor ſi non probat id qđ ē cauſa ſue intentionis. Bar.

Idem. Lex. xxxiiij.

¶ Im qui nouiſſimus ex filijs mortuus eſt partez hereditatis ꝓpinquo voluit pater reſtituere: ſi ſimul fratres die ſuū obijſſent ꝓpinquum ſi nō oſtēderit quis nouiſſimus obijſſet ad partem hereditatis non admitti: ſed matrem ex tertul. ſenatuſconſulto ad vtriuſq; hereditatem admitti conſtat[i].

¶ Curator furioſi poteſt agnoſcere bonorum poſſeſſ. fm tabulas ⁊ hereditatē reſtituere. Bartolus.

Idem. Lex. xxxv.

¶ Im heres inſtituta furioſa eſſet hereditatem rogata reſtituere curatorem eius ſm tabulas bonorū poſſeſſione[k] ac

+ Iſta ſolutio ſūcta cū ſeq. placet bar. ange. ꝑau. et alex. an.
+ Illa ē de mēte ange. et ſmol. di ſpliçs tamē bar. pau. et alex. an.
+ Et ibi certe ꝓpone hic incerte fatē fcā ſubſtituto. an ge. ꝑau. et alex. an. Actionem qđ ꝗ tranſfert qui nō habet.
+ Et male ſm alexan.

bul. qui et liberis. in prin. Contra. Sol. + ibi totū erat habiturus ſub ſtitutus: hic partē nouiſſimi. Vel ibi pupillaris: hic fideicommiſſaria ſubſtituto. Vel ibi non erat agnatus vel cognatus: vel ſi erat + extraneus eſt: hic eſt ⁊ quidem mater. Et eodē modo reſpon. §. de vulg. ſubſti. l. ex duobus. ⁊ l. qui duos. in prin. ⁊ ad leg. fal. l. pater. §. fin. ⁊ de legatis. l. qui duos. que ſunt contra. vnde ⁊ hic ſi nullus reſiſteret fideicommiſſarius haberet totum. vt in dictis. ll. ⁊ no. in dubio non valere. ſic. §. de here. inſtitu. l. in tꝑs. §. i. ⁊ de teſta. tu. l. duo. §. ⁊ arg. cōtra. §. eo. l. ex facto. §. ſi quis autē. ſed alius eſt caſus. + Ité facit. C. de impu. ⁊ ali. ſubſtitu. l. penul.

¶ Im heres. ¶ Caſus. Inſtitui mihi heredē titiam furioſaz: ⁊ rogaui eam q̄ reſtitueret hereditatem meam ſcio ⁊ deceſſi: certe ſi curator dicte furioſe accipiat ꝓ eo bonorum poſſeſſio. fm tabu. bene poterit reſtituere hereditatem dicto ſcio fideicommiſſ. ⁊ in eum actiões tranſferre. Aluianus.

¶ Bonorum poſſeſſione. Sz an ſuit bonoꝝ poſſeſſor iuris furioſe: q̄ dam dicunt q̄ non. ꝑ quib⁹ eſt. C. de cur. fur. l. ſi. §. finautē in furore. ⁊ j. de ſuc. edic. l. i. §. furioſi. ⁊ ſic tranſfert actionem q nō h3: ⁊ ſic creditor dñū pignoris. vt inſtit. qui. alie. ł. §. ſi. ⁊ hic ſuit accepta de facto quo ad adminiſtrationes ⁊ fructuū ꝑceptionē: ſi ſic intelligit. §. de auc. ꝓtel. l. ſi ad pupilli. ⁊ de lega. ij. l. licinius. §. ſi. Alij dicunt + q̄ tali caſu alij dz reſtitui ſi ſit heres furioſus: ſi nō als. ar. §. eo. l. cogi. §. hi qui ſolidū. ſ3 Alꝺ dicit q̄ fieri pōt heres ⁊ bonoꝝ poſ. p curatorem ſemp. vt. C. de cura. fu. l. fi. §. finautem ꝑcutus. ⁊. C. e. l. pe. circa ꝑn. ⁊. §. eo. l. i. §. ſed ſi tutor. ⁊ j. e. l. reſtituta. §. pupillus. Accur.

¶ Im hereditas. ¶ Caſus. Inſtitui mihi heredem titium: ⁊ ꝓpi dei commiſſum rogaui eum q̄ reſtitueret hereditatē meam ſcio: ⁊ deceſſi: poſtea dictus titius heres meus ſolo verbo reſtituit ſcio here ditatem. ⁊ poſtea anteq̄ reſtitueret et compromiſit cum aliquo credito re hereditario: certe ſi vult fideicommiſſarius ſibi reſtitui hereditatem re: debet cauere heredi de conſeruando eum indēnē a dicto cōpromiſſo: ſicut cum heres multa adminiſtrauit in hereditate anteq̄ reſtitue ret eam fideicommiſſario re: ⁊ in ea adminiſtratione fecit ſumptus. nā eos debet a fideicommiſſario recipere. Sed oppono nonne ſolet dici illud quod exꝑdit anteq̄ reſtitueret: certe ſic. ſi ergo poteſt ⁊ dz retinere hoc non eſt ꝑtuū ſeu gñale q̄ heres retineat ꝑdicto mō. nz fallit q̄n ꝙ. quid cēſ ſi nihil eſt in hereditate quod retineat heres: veluti cū ola

que ſunt in hereditate ſunt in nominibus: q̄ dē nola nō poſſidēt q̄ ſunt incorporalia: ideoq; per heredem non poſſunt retineri. Item qđ ſi ola q̄ ſunt in hereditate ſunt in corporibus: q̄ corpora non poſſideat heres aliqua de cauſa: puta ꝓpter inundationem vellatronū potēta: ideoq; per heredē non poſſunt retineri: certe is fideicōmiſſari⁹ cui reſtituta eſt hereditas ola poſſequi pōt fideicommiſſaria hereditatis petitiõe: et non manet obſtrictus fideicommiſſarius iudicijs ḡbus cōuētus eſt be res aut compromiſſis q̄bus obſtrictus eſt heres aut ſtipulationibus quibus habuit heres neceſſe ꝓmittere ſi manet obſtrictus in prędictis heres tantū: non ergo aliter tenet heres reſtituere de hereditate fideicommiſſario q̄ et per fideicommiſſarū cauetur de conſeruando eum indēnem: vt dictum eſt. Diuia.
l ¶ Reſtituta. ſ. verbo.
m ¶ Si ante. ſalicet reſtitutionem.
n ¶ Compromiſſum. i. cō promiſſum + factū inter heredē ⁊ aliquē creditorē vel debitorē hereditariū: ⁊ timet heres ne ei cōdēnatus teneat. Accurſio.
o ¶ Heredi. ⁊ q̄ eum conſeruabit indemnem.
p ¶ Adminiſtrauit. l quo fecit ſumptus quos a fideicommiſſario recipere debet. vt. §. eo. l. mulier. §. ſed enim. Sz argumē. contra. §. eod. l. vbi pure. §. fina.
q ¶ Perpetuum. i. gene rale. ſic ponitur inſtit. de ſatiſda. tu. vel cur. in prin. ponitur + aliter. vt no. §. ꝓto foc. l. i.
r ¶ In nominibus, que nō poſſidentur. vt. j. de acqui. re. domi. l. ſeruꝰ. §. incorporales.
s ¶ Non poſſideat. heres: vel ꝓpter inundatiõē vellatronū potentiā: vel qz alius poſſidet: vt. §. de bo. auct. iu. poſ. l. cum vnus. §. fi. ⁊ qui. ex cau. maio. l. ait prętor. §. fi.
t ¶ Perſequitur. ſ. petitione hereditatis fideicōmiſſaria. vt. §. de fideicommiſ. here. pet. l. i.
v ¶ Conuentus eſt. a creditoribus here ditarijs.
r ¶ Promittere. vt iudicio ſiſti ⁊ iudicatum ſolui: vel renouando cautionem creditoribus qui molestabant eum. vt. C. de ꝑſcript. xxx. an. l. cū notiſſimi. §. fed ⁊ ſi quis.
y ¶ Caueat. facit. §. de peti. here. l. q̄ ſi poſſeſſor. ⁊. C. de peti. her. l. ſi. §. j. ⁊. C. eo. l. i. S3ꝺ j. vtlega. no. ca. l. i. §. qui minorem. Sol. vt ibi.

¶ Eſtituta. ¶ Caſus. Inſtitui mihi heredem titium: ⁊ rogaui eū q̄ reſtitueret hereditatem meas ſcio/ ⁊ deceſſi: certe ſiue reſtituat hereditatem ſcio re ipſa ſiue verbo ſemper reſtituta ei videtur: re autez ipſa reſtituit ſi forte paſſus eſt heres poſſideri ꝑ fideicom. res hereditas totas vel aliquas earum ea mente vt vellet reſtituere ꝑ fideicōmiſ. ſuſcipere. non autem ſi ex alia cauſa putauit heres de fideicommiſſario poſſidere: ſz ⁊ ſi paſſus eſt heres poſſideri per fideicommiſſarū totas res hereditarias vel aliquas earuz: putans heres te fideicommiſſariū poſſidere et alia cauſa: ⁊ poſtea ratam habuit idem heres hanc erroneam reſtitutionem. Idem erit dicendum ſalicet vt reſtituta videat de reditas: ſz ⁊ ſi verbo dixit heres ſe reſtituere hereditatem vel reſtituat ꝑ nuncium vel per epiſtolam audietur heres: ſz ⁊ ſi voluntate tua fideicōmiſſarij alij reſtituerit heres in te tranſibunt actiones. Item ſi alius iuſſu meo heredis reſtituerit hereditatem fideicommiſſario videtur tranſiſſe actiones in fideicommiſſarium: ſz ⁊ ſi ſine iuſſu heredis alius reſtituerit fideicommiſſario: ⁊ heres ratam habuit reſtitutionem: videntur ſimiliter tranſiſſe actiones in fideicommiſſarium. ¶ Pupillus. Inſtitui mihi heredem titium pupillum ⁊ rogaui eum q̄ reſtituere ret hereditatem meam ſcio: ⁊ deceſſi: certe dictus pupillus debet reſtituere ſcio hereditatem meam cum auctoritate tutoris ſui: non autem tutor ſine pupillo: niſi pupillus ſit infans: quia nec mandare actiones pupilli ſui non infantis tutor poteſt: etiam ſimplicem procuratorem faciendo. Quid ſi rogaui dictum pupillum vt reſtitueret hereditatem meam tutori ſuo: nunquid auctore eodez tutore reſtituet ei hereditatē?

+ Et ſi eſt in arbitrio vel arbitrio boni viri ⁊ arbitrio ange. re. pau. ⁊ alexan.

Et dicitur

UNIVERSIDAD DE MURCIA

Et dicitur q̄ non. Item quid si maior instituit ꝛ rogaui eum q̄ restituere[t] hereditatem meam titio pupillo: certe nō poterit restitui pupillo sine tutoris sui auctoritate. nam hereditatis restitutio non tantum est solutio sed etiam est successio: cum obligetur ille cui fit restitutio: si ei tu restitutione obligatio illius qui recipit hereditatem ex restitutione: ergo pupillo non pōt restitui sine tutoris auctoritate: sed nec ipsi tutori pro pupillo recipienti indistincte restitui potest hereditas quam aliquis debebat restituere pupillo: immo distinguit: sit infans pupillus: ꝛ tunc soli tutori restituatur: an sit maioris infantie ꝛ tūc restituat ei cuꝫ auctoritate tutoris. ꝛ hoc dicit cū duabus. ll. seq. Viuia.

a ¶ Re ipsa. aut ꝑbo sub, re ipsa/ si forte ꝛc.

Patiētia ꝙ traditio nebabet.

b ¶ Passus. hic patientia pro traditione habet. vt insti. de re. diui. §. interdum. multofortius si ipsas res beres apud se constituatas restituat: vt j. e. l. facta. in prin.

c ¶ Earū. Sz nunqd ad rem singularem restituēdam pōt cōuenire heres a fideicōmissario: ✣ Respon. Jo. sic actiōe ex testamento. argu. ff. e. l. balistia. et qꝫ sic est in petitione here. vt. ff. de peti. here. regulariter. z. l. seq. et l. etiam. §. idem in eo. et idem in emptore hereditatis q agit etiam ad res certas. vt. ff. de here. vēd. l. qui filiꝫ. §. j. Sed cōtra videbat: qꝫ de vniuersitate ꝛ sic de iure quodam restituendo est rogatus non de rebus corporalibus sed tamen cōtra est. nam condemnato in petitione heredi. aliquo fit executio ī res singulares et bene facit ad bocdicta l. qui filiꝫ. §. j. sed rei vendi. nō habet nisi facta restitutione. ✣ vt. j. e. l. facta. ꝛ ſm boc intelligitur. C. de lega. l. fi. §. fiꝫ quia. Sed nunquid restitutio facta in vna re videf facta in omnibus vt iam non sit opus alia restitutione: dicit bic ꝙ sic ✣ sicut ꝛ heres totius hereditatis se obligat etiā si in vna re se gerat ꝓ heredc. vt. ff. de acqui. here. l. ꝓ heredc. in pn. nam ꝛ cū vnum ius sit vniuersale per vnam rem sufficit fieri restitutionem: sicut fundi totalis possessio: queritur etiam si in angulo intret. vt ff. de acqui. pos. l. possideri. in prin. ꝛ qui tangit auriculam hominis totum tangere videtur. vt. j. de fur. l. vulgaris. in prin.

✣ Quia fecus est in legato vel fideicōmisso particulari ſm alexan.

✣ Idē bar. pau. ꝛ alex.

d ¶ Hac mente. Nota mēte. sic insti. de here. qua. ꝛ dif. §. fi. ꝛ. j. de actio. et oblig. l. in omnibus.

e ¶ Et si verbo. facit. j. eo. l. postulāte. §. j. ꝛ. l. facta. in princi. sicut etiam hereditas ꝛ re ꝛ verbo: quia dicat adeo vl̄ simile adeūdi animo: aditur. vt insti. de here. quali. ꝛ diffe. §. fina.

✣ Appio. dat ꝙ Bar. ange. pau. ꝛ alexan.

f ¶ Tua. id est tui fideicommissarij procuratori simplici: non in rē suā ✣ vt. j. eo. l. qui ita. §. j.

g ¶ Jussu meo. qui sum heres.

h ¶ Habuerit. dic. ff. fideicōmissarius. vt. j. e. l. mulier. ꝛ tungantur non priorumo sed alij superiori dicto ibi: sed ꝛ si voluntate vt differat ab eo qō. §. dixit: sz ꝛ si postea ꝛc. vel dic bic habuerit. f. heres ꝛ adiungitur ꝓ ri. ibi: item si alius ꝛc. ꝛ tunc differt a superiori sz si postea ꝛc. quia ibi pcessit erronea restitutio que habetur rata bic non erronea: sz per alium cuius factum habeo ratum: ꝛ semper dic ꝙ est bic mutatio plonarū cuꝫ boc verbum habuerit fit tertie persone. sed. §. in prima vel secunda pſona locutus est de eodem. Additio. Pro hac glo. vide ter. in ca. dudū. extra de conuer. coniuga.

i ¶ Sine pupillo. sic in additione hereditatis. vt. C. de in. delib. l. potuit.

k ¶ Infans. vel absens. vt. C. eo. l. penul. ꝛ de verbo. signi. l. cum furiosus. ꝛ. ff. eo. l. cum heres.

l ¶ Potest. etiam faciendo procuratorem simplicē nisi a se lite contesta. vt. C. de procura. neqꝫ.

m ¶ Nec se. hic dicit ꝙ pupillus rogatus restituere suo tutori non facit eodem tutore auctore. vt. ff. eo. l. j. §. fin. quæritur. Vel dic ꝙ pupillus sua auctoritate non restituit alicui sine tutore: sed tunc nihil addideruntpredicti.

n ¶ Constat. secus qñ ꝛ bereditare. j boñ. pos. vt C. qui admit. ad bo. pos. l. bonoꝝ. §. fin. ff. D. vel etiā bicidem dici potest.

o ¶ Non enim solutio. trīs sub. nam respectu restitutiōis solutio est. Jo. sed bic patet ꝙ et sibi potest solui a debitore quod verum est: sed non ꝙ debitor liberetur nisi habeat pecuniam saluā. vt insti. tu. alie. licet. §. penul.

p ¶ Obligetur. is cui fit restitutio. f. creditoribus ꝛ legatarijs. ꝛ facit. ff. de auc. præstan. l. obligari. §. hereditatem.

q ¶ Sed nec ipsi tutori. recipienti ꝑ pupillo.

r ¶ Indistincte. nam distinguitur sit infans vel absens ✣ an nō. vt. ff. eo. l. restituta. §. pupillus. in hereditate dicitur. vt. C. de in. deli. l. potuit. et. l. si infanti. in prin. in bono. pos. dicunt ✣ soli tutori. vt. j. de bo. pos. l. tutor. et l. si pupillo. sz forte idē ✣ quod in hereditate. item possessionem solus ifans et solus tutor quærit. vt C. de acquiren. posse. l. donatarum.

✣ Idē. p. ang. ꝛ alex.

✣ Idē angelꝰ et alexā.

✣ Nihil. est ſm alexan.

Quāvis. ¶ Casus. Cum heres restituit hereditatem fideicōmissario ex trebelliano senatusconsulto: ex eodem senatusconsulto transferuntur in fideicommissarij actiones que iure ciuili heredi ꝛ in heredem cōpetūt; ꝛ ꝙnis de illis solis dictum senatusconsultum loquatur; tamē trāseunt etiā bonorarie siue prætorie ꝛ etiam naturales obligationes. Jtē ꝙnis in dicto senatusconsulto. contineat persona trīs heredis instituti: sez vt restituat hereditatez fideicommissario: trī etiā successor heredis tenet restituere: ꝛ veluti heres bonorūm ve pos. heredis vel pater dominus ve heredis: quibus acquisita est hereditas quā heres debebat restituere; nec facio vim rogatus sit restituere is qui institutus est an pater vel dominus ei⁹: qz semꝑ ꝺz pater vel dñs heredis restituere: ex quo heredtas ei acgsita est. Jtē scias ꝙ nulla vis est cui nostro nolle restituat hereditas si pater sa. an in aliena ptāte cōstitutus: sit mulier an masculus: sit seruus an liber: qr pinde est ac si mibi fideicōmissario restituta esset. Jtē scias ꝙ restituta heredi tate mibi fideicōmissario iura sepulchrorum remanent apud heredē: z boc dicit cum suabus legibus sequentibus. Viuia.

Seruus. Lex. xxxviij.

Non enim solutio[o] est hereditatis restitutio: sz successio cum obligetur[p].

Ulpianus. Lex. xxxix.

Sed nec ipsi tutori[q] indistincte[r] restitui potest.

Etiam actiones prętorie transferuntur per trebellianum per heredes ꝛ p eos qui in ius heredum succedunt. Bar.

Paulus. Lex. xl.

Quamuis senatus de his actionibus transferendis loquatur que iure ciuili heredi ꝛ in heredē ꝓpetunt: tamē bonorarie actiōes trāseunt: nulla em̄ separatio[o] est: imo ꝛ causa naturalium[x] obligationum transit. ꝑsona[y] autem heredis instituti trebel. senatusconsul. continef: verum boc iure vtimur vt et successor heredis recte ex treb. restituat: veluti heres bonorumve possessor[z] vel pater dñsve[a] quibus acquisita est hereditas: oēs enim quod iuris hñt ex treb. senatusc̄ōsul. restituere debent. nec em̄ interest is[b] qui institutus est an pater dñsve rogatus est restituere.

Non curatur qualis sit persona ꝓcu ratoris ad negocia. Bar.

Nihil interest cui nr̄o[c] nomine restituit pater fa. sit an is qui in aliena potestate est.

Gaius. Lex. xli.

Mulier an masculus: ꝛ ideo seruo[d] quoꝫ volūtate nostra: vel si posita ratum habueri mus restitui potest.

Paulus. Lex. xlij.

Quia perinde est atq; si mihi restituta esset bereditas. ¶ Restituta[e] hereditate iura sepulchrorum apud heredes

[x] ¶ Naturalium. i. naturales obligationes. vt. j. eo. l. si heredi eius. ꝛ. l. si eius. ꝛ facit. §. eo. l. ita tamē. §. actiones.

[y] ¶ Persona. heredis instituti ꝛ rogati restituere hereditatem.

[z] ¶ Possessor. vt. j. e. l. si eius. §. j. quis. §. j. arg. §. §. eo. l. ille a quo. §. j. in fi. ✣ Sol. vt ibi. ꝛ facit. j. eo. l. si patroni. §. cum titiana.

[a] ¶ Dominus ve. facit. §. e. l. j. §. j. filio. ꝛ de lega. ij. l. peto. §. mater.

[b] ¶ Is. scz rogatus restituere.

[c] ¶ Nostro nomine. procuratori meo simplici non in rem suam. vt. j. eo. l. qui ita. §. j.

[d] ¶ Ulier. Seruo. ad hꝰ facit. j. e. l. seruo. in pn. ꝛ. §. j. ꝛ. §. eo. l. si lega tus. §. si filio. fic. §. de exerci. l. j. §. cuius.

[e] ¶ Restituta. in boc ergo ✣ fideicommissarius non est loco heredis. ar. §. de reli. l. si quis heres fuerit. nec distinguit sit familiare vel

✣ Ibi heres rogat⁹ decessit antecōs aditer. b aute post ſm alexan.

✣ Idē bar. ange. pau. et Jmmo.

hereditarium: ḷz aſa diſtinguatur. vt. ſ. de reli. l. familiaria. ꝛ. l. vel que. Item nec beneficio quod competit ex illo ti. ſi quis omiſſa cā teſta. nam heredi non datur. vt. ſ. ſi quis omiſ. cauſa teſta. l. ſi in teſtamento. ſed ſi deicōmiſſario fic. vt in eo. ti. l. antepenul. §. inſtitutus. Item nec in eo quod dicitur. ſ. de iudi. l. ſed et ſi reſtituatur. §. contra. Item nec in eo q̄ eſt. ſ. de condi. et demon. l. qui heredi. §. cuꝫ hereditas. Item nec in iure libertorū. ſiue opera rū petitione. vt. ſ. eo. l. ſi patroni filiꝰ. in pnci. et arg. ſ. de carb. edic. l. cum ſine. ꝛ. ſ. de agre. ber. l. p̄ herede. §. ſi q̄ tri. ꝛ. ſ. de ope. libe. l. ſi operarus iudicio. ꝛ. l. fabules. §. ſi. et. l. cum patronus. §. i. ꝛ C. de. ope. li. liberti. ꝛ in ſtitu. de acq. per arroga. in pnci.

remanent.

Quod iure accreſcendi acquiritur ad fideicommiſſarium pertinet. Bar.

Ulpianus. Lex. xliij.

POpinianus tractat ſi quis heres inſtitutus ex ſemiſſe rogatus ſit reſtituere hereditatem: et eam ſuſpectam dicens compulſus adiṫ: deinde fideicommiſſarius ignarus ſit accreuiſſe portionem hereditatis poſt reſtitutionem ſcriptoᵃ heredi: an opus ſit ei alia actioneᵇ: et ait ſecurum eumᶜ eſſe. De illo plane ſolo quereꝺum ait: an opus ſit ei noua reſtitutione poſtea q̄ poſſe non potuit is ſtichus manumiſſus cuius ſtichi hereditatem ſuſcepit: certe non eſt ratio quare recuſare poſſit: q̄ ſi ſonte ante hereditatis reſtitutionem quaꝫ debebat heres teſtatoris facere ſticho manumiſſo: ſine herede deceſſerit libertus: id eſt dictus ſtichus manumiſſus perinde bona eius ſtichi manumiſſi creditoribus hereditarijs vēdere pmittēdū eſt: ac ſi reſtituta hereditate dicto ſticho manumiſſo per heredes deceſſerit libertus. i. dictus ſtichus manumiſſus vt ſic ſcius heres gaij teſtatoris compulſus gaij hereditatem adire ad poſtulationem dicti ſtichi manumiſſi a gaio vt dictū eſt nullum dāmū ſentiat ex hereditate eiuſdē gaij. Nunc ꝓpono aliam queſtionem: dicit gaius inſtituit ſibi heredem filiam ſuam ex aſſe ꝛ rogauit eam vt mihi reſtituere ꝺimidiam partē hereditatis de dictis legatis nūmis que ab ea quibuſdam reliquit: ꝛ deducto ere alieno non magno, quod eꝫ alienum iuſſit eam ſoluere creditoribus ſuis teſtatoris: ꝛ adeo erant minima dicta legata: ꝛ dictuꝫ eſ alienū vt non ſit locus legi falci. ꝛ deceſſit dictus gaius ꝛ mora non eſt facta p̄ dictā ſuā filiā reſtitutioni fideicōmiſſi mihi faciēde ego fideicō. deſidero dictā filiā teſtatoris reſtituere mihi dictam ꝺimidiaꝫ hereditatis ad minus ꝗ ꝺbo. vt ex ſenatuſcōſul. trebelliano agēti mihi fideicō. ꝛ ex eo ſenatuſcō. cōpetētib⁹ actionibus etiam vſuras ꝺebitas ex ſtipulatione dicti teſtatoris ex mortis teſtatoris die in tēpus reſtōnis hereditatis p̄sequar: ꝛ etiā pēſiones cōuētas teſtatori ab inquilinis ſuis: nō aūt peto a dicta herede alīḝs fructꝰ ꝛ ipſa reſtituit mihi dictaꝫ ꝺimidiā partē hereditatis. verūtamen deſiderat ipſa vt ego refundaꝫ ei vſuras ꝛ penſiones p̄dictas: ſi eas recepi a ꝺebitorib⁹ vel ab inquilinis teſtatoris: aut ſi non recepi eas deſiderat ꝙ ego concedā ei actiones dictarū vſurarū ꝛ penſionū: ꝛ nō poſſuꝫ ego fideicō. p̄ſuadere ei filie teſtatoris hereditatis appellatione quā hereditatem rogata erat mihi reſtituere etiam hanc ſtipulationem vſurarum factā per teſtatorem ad me pertinere. ꝛ nō. iuriſcō. ꝛ ꝺicit ola hec. i. vſure ꝛ penſiones ſuꝑtadicte continētur appellatione hereditatis vt ſic ad te fideicō. ptineant. q̄tum eñ quo ad ꝺocpertinet nihil intereſt inter hec duo ex vna parte. i. inter dictas vſuras ꝛ penſiones ꝛ certa que ſub ꝺdi. ſunt promiſſa teſtatori: aut in annos ſingulos vel mēſes ſunt promiſſa teſtatori. vnde ſicut illa que ſunt promiſſa teſtatori ſub condi. aut in annos vel menſes ſingulos continentur appellatione hereditatis vt ſic tranſeant ad fideicō. vt. ſ. e. ita tñ. ſ. actiones. ita cōtinētur hereditatis appellatione ꝺicte vſure ꝛ pēſiones teſtatori ꝺebite vt ſic ad fideicom. tranſeant. ꝺiceret aliquis cōtra hanc ſolutionem. ſane bec. i. vſure ꝛ penſiones p̄ꝺicte cedūt ꝓ fructu rei que res cōtinētur in hereꝺitate ꝛ fructus fideicō. non ſequitur ſi mora ꝺeredis non interceſſerit: ergo videtur q̄ ꝺicte vſure ꝛ pēſiōes nō ſequātur fideicōmiſſariū: cū inveritate ꝺicta filia hereꝺis ꝛ teſtatoris nō fuerit i mora reſtituēꝺi fideicōmiſſi. vt. ſ. in tꝺemate poſiti eſt. ḷz rñdeo ꝛ tueor ꝺictaꝫ ſolutionē q̄ uis ita ꝺ videatur ꝓ herede: contra fideicō. tñ quia fideicō. non poſſuꝫ vt ꝺe res ſuppleat fideicom. i. nō ꝺeſiderat vt heres reſtituat ei medietatem oīs rerū q̄ erāt i hēditate tpe mortis teſtatoris ꝺeductis legatis ⁊ eius nō/ꝺe quibus ꝛ ꝺe quo facta eſt. ſ. mētio. ꝛ ſic poſtea buic totali fideicō miſſo ceꝺat vſure/ꝛ ſic ſuppleāt: ḷz vult vt mediet as hereditatis p̄ntis ei reſtituaꝫ nequaꝫ id heres ꝺz recuſare. nā quoꝺāmoꝺo in parte hereꝺitatis ſenat⁹ recipi voluit fideicōmiſſariū ꝛ haberi loco heredis pro ea parte ꝙ qua reſtituta eſt ei hereditas: ꝛ hec omnia locū habēt vt ꝺixi q̄ teſtatoꝛ fenerauit ꝛ vſuras fuit ſtipulatus: ꝛ q̄ locauit domos ſuas inquilinis ſuis: ꝛ ei ꝺebite fuit pēſiones: aut ex fundis fructꝰ p̄cepit: ſi aūt ipſa heres fenerauit vel locauit ꝺomos: vel ex fundis fructus p̄cepit: nihil eo noie p̄ſtat ei fideicōmiſſa. cui hēditaſ p fideicō. relicta eſt: ſi nō ſi tterceſſerit mora ipſius hēdis: ꝛ eſt ratio q̄ ſuo periculo feneravit heres ꝛ cōſumpſit operā ſuā in colēdo fundo ꝛ cogēdis fuse colligēdis fructibus: nec equī erat alterius. i. fideicō. ꝓcuratoꝛ conſtitui heredēt ſic ꝺi rerim: ḷz cum heres recipit augmētū bis modis de quibus eſt. §. q̄ſti ſ. de vſura ſtipulata p ꝺefunctū vel ꝺebita ab inquilinis ꝓ locatione ꝺefuncti nullū: ſpendium vel opa intercedit heredis: ꝛ ideo nō eſt mirū ſi dictū augmētū in quo non eſt impēdiū vel opa heredis trāſiuit ad fideicō. vt dictū eſt a. §. ḷz in hmōi ꝛc. vſq; ad. §. ḷz cum hereditarios ꝛc. ꝛ hoc ꝺicit bec ler. ḷz cum difficultate. Viuia.

a Scripto. poſt reſtitutionem partis accreuit heredi pars altera.
b Actione. ad compellendum a ꝺire hereditatis partem accreſcentem.
c Eum. ſcilz heredem. nam ſemel ſufficit adiſſe. vt. ſ. de acqui. heredi. l. ſi ſolus. §. fina. in fi.

Nec etiā in iure patronatus ecclēſie quod non tranſit ad fideicōmiſſarium. Bar. ℣. ꝛ alexā.

Appio: ḷz Bar.

Dic q̄ ibi eſt ſpāle vt porrio accreſcat pſone et nō portioni. Bar. et alexan.

Ibi eſt opinio nouaꝫ uditione q̄ poterat cauere mutatio ſtatus. hic vero nō ſm Alexā.

Ibi erāt ꝺuo ſucceꝺētes ꝺiuerſo iure vnꝰ ſm voluntatē: alter contra. ḷz alex.

Accreuit. Et rñ. q̄ nō ad q̄ſ. ſ. de. leg. i. l. ſi ex toto. in prin. ꝛ. l. grege. ꝛ. l. quod in rerum. §. q̄. ꝛ. l. ſeruum filiꝰ. §. ſi arec. ꝛ de au. ꝛ arg. leg. l. ſi ſtatuam. ꝛ de leg. q. l. cum fundus. accreſcit ergo magis parti/alteri q̄ perſone heredis. ſed in vſufruc. eſt ꝺtra. ſ. de vſufruc. ac. l. interdū. ꝛ. l. ſ. de excep. rei iudi. l. ꝛ an eadem. §. qui cū partem. que ſunt arg. contra. Item ꝓ o trāꝙ parte inꝺuci poteſt. ſ. de vſufruc. l. ſi titio. §. vſum fructum. ꝛ de acqui. heredi. l. ſi ſolus. in fi. ꝛ. ſ. de bo. poſ. l. ſed cum pa tronus. ꝛ. ſ. communia pre. l. fi. Additio. Illa lex fi. potius concordat q̄ diſcoꝛdet ſm Alexan.

Diſtulāte. Caſus. Gaius inſtituit ſibi heredem ſeium ⁊ ſtichū ſeruo ſuo ꝺedit in eodem teſtamento libertatē ꝺirectam pure: et rogauit ꝺictum ſeium heredem vt p fideicōmiſſum reſtitueret heredita tem ſuam gaij ꝺicto ſticho: ꝛ deceſſit ꝺictus gaius. ſeius autem heres ꝺicens ſibi ſuſpectam eſſe hereditatem cōpulſus a pretore ad poſtulatione ꝺicti ſtichi adiṫ eam: ꝛ poſtea ſtichus deceſſit anteq̄ ꝺictꝰ heres ei reſtitueret hereditatem/ꝛ reliquit ſibi heredē titium: nunc queritur an in titium heredem ſtichi actiones ex ſenatuſconſulto trebelliano cōpetant creditoribus hereditarijs: ſi ipſe titius heres ſtichi noluit recipere fideicommiſſariam hereditatem: ꝛ certe in ſenatuſconſulto trebelliano comprehenſum eſt ꝺūtarat ꝺe ſticho ꝺicto manumiſſo cogendo accipere actiones creditorum hereꝺitariorum: nec facta eſt mentio in ꝺicto ſenatuſconſulto heredis ſtichi manumiſſi cogendi recipere ꝺictas actiones: ꝛ ideo ꝺe ſticho manumiſſo ꝛ non ꝺe herede eius facta eſt ibi mentio quin ꝺicti heres qui compulſus eſt ferre adire hereditatem id eſt ſuſtinere vt adeat hereditatem confeſtim ei fideicommiſſario reſtituit: id eſt confeſtim reſtituere ſolet anteq̄ ꝺecedat fideicommiſſarij/ſiue fideicōmiſſarius erat liber homo ſiue manumiſſus a teſtatore: vt fuit ꝺictus ſtichus ſi non eſt facta ꝺicta mentio in ſenatuſconſulto ꝺe herede ſtichi manumiſſi cogendo recipere actiones creditorum hereditariorum: ergo videtur q̄ in titium p̄ꝺictum heredem ſtichi manumiſſi actiones ex ſenatuſconſulto nō competant creditoribus hereditarijs: ſed certe q̄uis heres coactus adire confeſtim reſtituere ſoleat anteq̄ ꝺecedat fideicommiſſarius: tamen poteſt euenire vt reſtitutionem ꝺiſtulerit heres coactus in tantum q̄ ante reſtitutionem ꝺeceſſit fideicommiſſ. veluti ſi pecuniam ei heredi coacto ꝺebuerit ꝺefunctus quam pecunias retinere heres coactus maluit q̄ petere eam a fideicommiſſ. poſt reſtitutionem hereditatis per ſe ei factaꝫ. vnde pro certo eriſtimo iudem conſtituendum in herede eius ſtichi manumiſſi q̄ eſt conſtitutum in illo ſticho manumiſſo. conſtitutum eſt aūt in ſticho manumiſſo vt cōpetant in eum actiones ex ſenatuſconſulto creditoribus hereditarijs: cur enīz recuſat heres ſtichi manumiſſi illam hereditatem teſtatoris quam recu

Poſtulante ſticho. ſeruo hereditario.
Faceret. ſub. maxime.
Quoniam fere. habeas fere ‡ .q. ꝺ. raro contigit q̄ tñ retarꝺetur reſtitutio a coacto adire q̄ ꝺecedat fideicommiſſarius: et ideo non fuit ꝺictum

‡ Illa ſſa eſt de mēte pau. ⁊ alex.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

fuit dictū in senatusconsul. an heres fideicōmissarij cogatur accipere: sed de fideicōmissario tantū. alij habēt ferre. q. d. qui ꝑpulsus est ferre adiri: id est sustinere vt adeat.

a ¶ De mannmisso. vt cogatur recipere ex quo coegit adire.

b ¶ Heredis. l. titū q est heres liberti. l. vt ipse cōpellatur.

c ¶ Petere. qō potuit vt .l. cum hereditas. et habetur. C. ad le. fal. l. in imponenda. et. l. cō. l. debitor.

d ¶ In heredem. scilicet liberti.

e ¶ Recusare. certe non est ratio. vt. l. de regu. iur. l. heredem. et. l. in his. §. si debeo. Sed an ipso iure transeant in heredē: Respon. non. + qz certi sunt casus quib⁹ ipo iure trāsiunt actiones sine restitutione. vt no. C. co. l. pe. §. fi. vel fi iste cōmunerentur illis nō est absurdū. Item contra. ff. l. apud §. vtrum. Solu. ibi. z facit. C. de fideicom. l. fi in persona.

+ Quo ad scribo actiones dicit quod ad pas sinas. pau. t alex.

f ¶ Decesserit. q. d. nullus dānū habet heres vt. ff. l. apud. §. antistia. in fine. et. l. alle a quo. in prin.

g ¶ Sed et in huiusmodi ſſtione. q sequit. Ibi.

h ¶ Senserim. facit. ff. de mino. l. fina.

i ¶ Legatis. que ipa inssa est prestare.

k ¶ Damno. quod ipsa inssa est soluere. et adeo sunt hec minima vt falci die nō fit locus. Sed qd miri cum z habeat illam dimidiam hereditatis: Sz dic q illa erat exhausta legatis. vt infra. ad le. fal. §. i.

l ¶ Falcidie. quam fideicom. vellet detrahere.

m ¶ Verbotenus. nā verbo solo et re potest fieri restitutio. vt. ff. cod. l. restituta.

n ¶ Agenti. mihi fideicō. subaudi et restituta est.

o ¶ Ex eo. senatusconsul. trebel.

p ¶ Actionibus. hereditarijs.

q ¶ Debitas. ſ. ex stipulatione testatoris z habeas litteram. Pp. ex die mortis. alij habēt ex die more. z ſz debitorum hereditariorū. et dic in die restitutionis facte verbo vel re. z quod dicit pro sequar. i. prosequi volo. nam nō soluit sed soluet. ſ. ibi rnd. oia hec ꝛc. et dic prosequi volo a debitore hereditario qui nō soluit heredi ex stipulatione hereditaria. alꝰ non teneret. vt. ſ. eo. l. deducta. §. qui post.

+ Vic thoma ſſpici in vſur. qō vez ē ſi certus bonefi. bar. in. l. ſi cus. ff. no. ē depo. vbi etiā dic eas deberi nuda ꝓmiſſe.

r ¶ Heres aut nullo modo + tenetur etiam si percipiat eas + vt. d. §. qui post. et. ſ. pri. ab herede ꝛc. ibi sed cū hereditarios ꝛc. licet quidā dicāt hic prosequar. ſ. ab herede si eas perceperit.

r ¶ Fuit. Et ideo videtur q eas possum prosequi. vt. ff. eo. l. de vſuris dixit. Accursius.

s ¶ Ab herede. ſ. a filia defuncti.

t ¶ Sed illa. scilicet heres filia defuncti non existens contenta q ab ea non peto.

+ Appohef p ange. Imo. pau. v et alex an.

¶ Refundere me. ſ. vſuras. si tū percepi ab inquilinis qui fuerunt in mora Bzo. et etiam a debitoribus alijs.

+ Visi pot ius teneret de fructib⁹. y. ange.

u ¶ Vſurarū. ſ. currentiū vſq; ad tps quo heres non fuit in mora.

y ¶ Non possum. ego fideicommissarius.

z ¶ Persuadere. scilicet heredi.

a ¶ Omnia. ſ. pensiones et omnes supradictas vſuras tam a debitoribus q̄ ab inglinis debitas. z sic nūc soluit ꝑdicta licet z infra reuocet adire hereditatem confestim ei restitueret: de manumisso + duntaxat senatusconsulto comprehēsum nec heredis[b] est facta mētio: potest tamen cuenire vt restitutionem distulerit heres. veluti si pecuniam ei debuerit defunct⁹ quā retinere maluit q̄ petere[c]. Et ego rum existimo idem in heredem[a] eius constituendum quod in illo constitutum est. Cur enim recusaret quam recusare[e] non potuit is cuius hereditatez susceperit. Q. si forte ante hereditatis restitutionem fine herede decesserit[f] libertus: perinde bona eius creditoribus hereditarijs vēdere permittēdum est: ac si restituta hereditate decesserit.

¶ Actiones q̄ querunt ex prouisiōe defuncti veniunt in restitutionē. Bar.

¶ Sed z in huiusmodi[g] questione rogo respondeas: an recte scrim[h]. Rogata est filia ex asse bes restituere hereditatis partē dimidiam deductis legatis[i] minimis et ere alieno non magno[k] vt legi falcidie[l] locus non fit: mora facta est restitutioni desiderio missi: desidero verbotenus[m] mihi restitui hereditatem vt ex trebellia. senatusconsul. agenti[n] z ex eo[o] competentibus actionibus[p] etiam vſuras debitas[q] ex mortis tempore in tempus restitutionis persequar. Itez quero z de pēsionibus: qz locationum obligatio in hereditate fuit[r] ab here de[u] nullos fructus peto: sed illa[t] desiderat refundere[v] me: aut cōcedere ei actiones vſurarum[x] et pensionum non possum[y] persuadere[z] hēditatis appellatiōe quā rogata erat mibi restituere etiaz banc stipulationem vſurarum ad me pertinere. Respondi omnia[a] hec hereditatis appellatione cō tinentur: Ptum enim ad hoc refert[b] iter hec ceteraq̄ que sub cō ditione sunt promissa: aut in annos singulos vel menses mihil interest[d]. Sane[c] pro fructu rei que in hereditate continetur hec cedunt[f]: nec fructus fideicommiſſ. sequitur si mora nō intercessit. sed qz non[g] vt heres fideicommissus (vt sic dixerim) suppleat postulet: sed qualis nunc est hereditas desideret sibi restitui: nequaq̄ id debet heres recusare: naz z quodam modo in partez hereditatis senatus recipi voluit fideicom. z haberi hēdis loco[h] pro qua parte restituta ei esset hereditas.

¶ Sed cum hereditarios[i] numos iam fenerauerit[k] aut ex fundis fructus perceperit: nihil eo nomine prestat ei cui hereditas per fideicommiſ. relicta est: si nō intercessit[l] mora. scilicet quia suo periculo[m] fenerauerit colēdove[n] fundum/vel in colligendis fructibus consumpsit operam. Nec equum erat alterius (vt sic dixerim) procuratorem constitui nullum autem impēdium vel opera intercedit heredis: cum[o] his modis de quibus est questus[p] augmentum[q] heres recepit[r].

¶ Qui quartam trebellianicam retinere non vult ꝛ sultius facit si adit coacte q̄ si sponte adiret. hoc dicit Bartolus et Alexander.

Modestinus. Lex. xlv.

Qui totam hereditatem restituere rogatus quartam retinere non vult: fidumq; obsequium defuncti precibus prebere desiderat[a] sua sponte adire debebit hereditatem quasi ex trebel. eam restituturus. suaseriz tamen suspectam[r] potius dicat hereditatem/coactusq; a pretore restituat: Beniz casu ex trebel.

f ¶ Dec cedūt. fic. ff. de vſuris. l. vſure.

g ¶ Sed quia nō. respondet + allegationi facte p herede. et allegat. p fideicommissario. z ei dicere. sed quia fideicommissarius non postulat vt heres suppleat fideicōmissum vt sic dixerim hoc dicit: qz impꝛoprie loquitur nam tota medietas cadit in causam fideicommissi fideicommissarius quidem non desiderat vt heres restituat medietatem omniū rerū que erant in hereditate tempore mortis deductis legatis z ere alieno: et sic postea huic totali fideicōmiſ. cedant vſure z sic suppleat. sz vult vt medietas hereditatis ꝑsentis ei restituatur. vt ſ. eodem. l. deducta. §. qui post.

+ Ide an ge. p. z. ale.

h ¶ Loco heredis. vt insti. eo. §. restituta.

i ¶ Hereditarios. nūc ecōtra allegat.

k ¶ Fenerauerit. supra de functus fuit stipulatus: hic heres.

l ¶ Non intercessit. vt. ff. e. l. in fideicommissariam. Accursius.

m ¶ Periculo. facit. ff. de rei ven. l. fi nauis.

n ¶ Colēdo sub. maxime.

o ¶ Cum. i. quando.

p ¶ Questum. ſ. de vſura stipulata a defuncto vel debita pro locatione defuncti + sic ergo cum heres non laborauerit: non recuset restituere: quia et detrimentum fine fua cul pa contingens non debet restituere. vt. ff. eo. l. mulier. §. sed enim.

+ Idem est de mēte. p. et alex.

q ¶ Augmētum. ſ. vſurarum q̄ heredi obuenerūt ex pensionibus.

r ¶ Recepit. ex eo q̄ actiones ei competunt ante restitutionē: nō enim exegit

Qui totā. ¶ Laius.

ne ꝺicat ꝓdictis.

Institui mihi heredē titium et rogaui eum q̄ totam hereditatē meā restitueret seio: et decessi. dictus tit⁹ volens mihi in totū parcere vult re stituere scio totā meā hereditatē non detracta quarta. certe sua sponte debet adire hereditatem quasi ex trebelliano eam restituturꝰ. iuris tamen consultus suadet siue consilit ei vt suspectā potius dicat heredi tatem et coactus a pretore eam restituat scio fideicōmiſ. nam si sponte adiret forte fideicommiſ. nolet eā: et sic heres remaneret implicitꝰ creditoribus hereditarijs quod non potest recusare fideicommiſ. ex quo coegit heredē adire. et hoc casu ex ipso trebelliano senatusconsul. restituere videtur heres. et procul posito hereditario metu transfet vnuersas actiones in eum fideicommiſ. qui ab eo hereditatem accepit. Vitianus.

s ¶ Debiderat. fic. ff. de dona. inter viruz et vxo. l. si spōsus. §. figs. et. C. ad le. fal. l. i. et argu. C. de fideicō. l. post mortē. Accur.

t ¶ Suspectā. sub. vt scilicet suspectam ꝛc. Et nota q̄ hec lex consulit heredi vt magis coactus adeat q̄ sponte. q̄ sponte forte fideicōmissarius nolet. et sic tenet heres implicitus creditoribus quod non potest + recusare ex quo coegit. vt. ff. e. l. posthumo. z fm hoc fi dicat sic spectam non mentitur quod quidam concedūt hic mentiri + ꝓterea

+ Et bene pau. z alex. + Ni mendactū nō est aliꝗ pnitossuꝫ: si sue salutē ꝓseruatiuū fm angē. ly mio. z alex. cōtra.

non oportet q̄ dicat suspectā: sed sufficit q̄ nō vult adire ad hoc vt cogatur. vt. ſ. co. l. quia poterat.

a ¶ Ex proposito. in libro Ro. est expositio hereditario metu. i. extra procul posito. et deest q̄. sed in lib. Bul. et Al. expositio. ad est allegato vel declarato. Accursius

Eius saturninus.

Caius. Quidam ex classe britānica qui vocabat seius saturninꝰ archigubernius testō reliqt heredē valeriū maximuꝫ trierarchiū. de q̄ multum cōfidebat. a q̄ in codē testamēto petiit vt seio oceano filio suo testatoris restitueret hereditatē cum ad annos. xvi. puemisset dictꝰ seius oceanus filius testatoris. q decessit dictꝰ testator. seius aūt oceanꝰ filiꝰ testatoris defunctus est anēq̄ impleret annos p̄dictos. xvi. nūc manliꝰ seneca q dicit se auūculū dicti seū occani filij testatoris petit hec bona nomine p̄mitatis: valeriꝰ aūt maximꝰ trierarchius heres institut⁹ vēdicat sibi ea bona retinendo ea: ideo q̄ defunctꝰ est is seiꝰ oceanꝰ filius testatoris / cui idē heres erat iussus restituere. q̄ro q̄ vtrū ibo na testatoris ptineant ad valeriū maximū trierarchiū heredē testatoris fiduciariū: an ad manlium senecā q dicit se esse auūculū oceani pueri defuncti: et respondet iurisconsultus. Si seius oceanꝰ filius testatoris p̄dict⁹ cui fideicōmissaria hereditas ex testamento seij saturnij archiguberny ō classe britannica sui patris cū anxvi. hēret seius oceanꝰ debeat restitui a valerio maximo trierarchio fiduciario heredē testatoris decessit p̄inſq̄ impleret idem seius oceanus p̄finitū tempus etatis. xvi. an. sicut in vitate aī decessit: fiduciaria hēditas predicta ptinet ad cū manlij senecā auunculū seij occani. ad q̄ cetera bona seij occani pue nerunt ab intestato: q̄ p̄imior erat. et nō pertinet dicta hereditas ad dictū fiduciariū heredē: z est rō quare pertinet ad heredē ab intestato dicti pueri. q̄n die fideicō. restituendi dicto puero cessit viuo dicto puero. seio oceano. et hoc est verū si progando tēpus solutionis dicti fideicōmissi hereditatis videat testator p̄missse magis dicto heredi fiduciario tutelā bonoꝝ suoꝝ testatoris q̄ ꝓstituisse incertū die fideicō. q̄ sine dubio verū est. vñ cū fuit fideicō. relictū pure z eius petitio in certū tps dilata. z ideo nō est mirū si filꝰ trāſmittit ad heredē suū. Ui.

b Fiduciarium. quia de eo multū confidebat testator.

c Suo. ſ. testatoris.

d Annos. ſ. predictos. xvi.

e Vendicat. ſ. retinendo. fic. ſ. de carbo. edic. l. ſ.

f Pueri. i. fideicōmissarij. et sic ad senecā auunculum.

g Fideicōmissaria. an qua trierarchꝰ erat substitutus fiduciarius.

h Eum. ſ. manlium.

i Peruenerunt. ab intestato q̄ proximioꝫ erat.

k Diem. i. conditionem. + et sic incertū vna dictio est: sic ergo transmittit filꝰ ad heredē. fic. ſ. ti. j. l. j. z. l. firmio. ſ. j. z. l. ſi titio. in pn. z. l. ſi. z. C. q̄ſ di. le. c. l. ex his. z. ſ. de ꝟbo. obli. l. ſi decē cū petiero. ſ. ſ. ſ. de lega. j. l. ſi cui. ſ. ſ. aūt. in fi. z. ſ. de manu. testa. l. ſi ita. z. C. de fidei com. lib. l. fideicōmissaria. So. refert an legēt pure z petitio differatur et incert⁹ q̄: tūc est p̄ cōditiōe. vt. ſ. de cōdi. z demō. l. q̄b⁹ dieb⁹. ſ. ſ. ſ. cedit aī diē: vt in Titio. Et no. hic q̄ auūculꝰ nō petit # nisi cū filꝰ ha buisset. xvi. annos z vixisset integros. vt. C. q̄n di. le. c. l. ex his. in fine.

+ Idē bar. ang. z alex.

Nihil est inmo rēp̄ fuit adiectū sube dispositiōis. bar. imo. z alex.

Immo in continētes ex. ange. pau. z alex.

restituere videt: ex ꝓpositoꝫ hereditario metu vniuersas actiones in eum transfert qui recipit hereditatem.

Tempus certe etatis ex ꝓsumptavo luntate defuncti propter raritatē persone facit diē nō cōdictionē. Itē fideicōmissario aī restitutionē postq̄ dies cessit mortuo fideicōmissum ad heredē tranſit.

Labolenus. Lex. xlvj.

Eius saturninus archigubernius ex classe britānica testamento fiduciariumᵇ reliquit heredē valeriū maximū trierarchiū: a quo petit vt filio suoᶜ seio oceano cum ad annos sexdecim puenisset hereditatē restitueret: seius oceanꝰ antēq̄ impleret annosᵈ defunctus est: nūc manlius seneca qui se auūculuꝫ seij occani dicit / p̄mitatis nomie hec bona petit. maximus autem trierarchius sibi ea vendicatᵉ: ideoq̄ quia defunctus est is cui restituere iussus erat. quero ergo vtrum hec bona ad valeriuꝫ maximum trierarchum heredem fiduciarium pertinent: an ad manlium senecam qui se pueriᶠ defuncti auunculum esse dixit? Rñdi. si seiꝰ oceanus cui fideicōmissariaᵍ hereditas ex testamento seij saturnini cum annos sexdecim haberet a valerio maximo fiduciario herede restitui debeat puiſq̄ p̄finitum tempus etatis impleret decessit/ fiduciaria hereditas ad eumʰ pertinet ad quem cetera bona occani peruenerunt: quoniam dies fideicommiſſi viuo oceano cessit. sc̄z si prorogando tempus solutionis tutelam magis heredi fiduciario permisisset q̄ incertum diemʲ fideicommiſſi constituisse videatur.

Pomponius. Lex. xlvij.

Si heredi eius[k] cui natura debuerit aliquis soluerit[l]: ei cui[m] fideicōmissaria hereditas relicta sit id reddendum[n] est.

In rebus subtractis p fideicōmissa riumvniuersalem perditur ius fideicommiſſi non in alijs. Alexander.

Paulus. Lex. xlviij.

Paulus[o] † rñdit. Si certa portio hereditatis alicui relicta ponitur: z is res hereditarias quasdam furatus sit: in his rebus[p] quas subtraxit[q] oportet gari ei petitionem oportere recte respondetur.

Qui alꝰ non cogitur suscipere iudicium cogitur tunc q̄nāo actiones sunt tē pore periture. Barto.

Papinianus. Lex. xlix.

Cum hereditas ex trebel. senatusconſul. restituitur[r] si res vigeat et metus erit ne per absentiam[s] forte fideicommiſſarij dies actionis exeat: heres iudicium suſcipere[t] cogitur: similiꝫ modo filio de poſſeſſione cōtratabul. deliberante scriptus de le. l. nō est dubium. Additio. Dic q̄ ibi subtraxit ante aditā heredi tatem hic vero post fm Ang. Bau. et Alexan.

r Subtraxit. retinendo fic. C. de carboniano edic. l. ſ.

Cum hereditas. ¶ Caius Titius instituit filij heredē seiū et rogauit eū q̄ restitueret heredi. suaz gaio. et decessit titius z seius heres restituit heredi gaio fideicō. z postea gaiꝰ se absentauit. creditor hereditari⁹ qui debebat cōuenire gaiū fideicō. vult cōuenire heredem dicēs q̄ res viget z metꝰ adest ei ne per absentiā fideicō. dies actionis sue exeat: q̄ actio erat tēporalis. et verū dicit creditor. nūq̄ hoc casu tenet suſcipere iudiciū ad min⁹ vſq̄ ad litis cōtestationē: Et tñ. q̄ fic. z ita dies actionis nō exibit. z idē est in isto alio casu. Titius instituit heredē seiū z p̄terijt sympronij filium sunm emancipatum. vñ filius potens petere contra tabulas: voluit prius deliberare vtrū peteret vel non. eo certe deliberante scriptus heres a creditoribus q̄uenir pōt ſi actiones eoꝝ sunt tēpore periture. Ainia.

s Restituitur. i. restituenda est. nam etiā ante restitutionē heres habet exceptionē trebel. nisi cum fideicōmiſ. abſit. et actio perit fm quoſdā. et sic intelligit. ſ. ſ. l. ſ. j. z. ſ. q̄ſ. ſ. ſ. co. l. ita tñ. ſ. q̄ ex trebellia no. tu dic. i. restituta est. nam ante pōt conueniri heres tñ z etiam post cum est timor vt hic. nā directe actiōes in hereditate remanēt. Vel dic tertio q̄ loquit hic quando coactus adiit: vt etiā ante restitutionē cōpetat heredi exceptio. z fm hoc restituit. i. restituēda est. Vel dic restituitur. i. est in pōptu vel actu restituendi: quia iam agit fideicommiſſarius contra heredē. arg. ſ. de petitio. hereditatis. l. ſi bonefidei. z. ſ. de excep. l. ſi post.

t Per absentiā. hodie videtur cōsuli per. l. C. de anna. excep. l. vt pfecti. z fic cesset hec lex: miſi ponas fideicōmiſ. esse fine domicilio q̄ esse poteſt. vt. ſ. ad municip. l. eius qui. ſ. j. ſm Bug.

v Suscipere. vſq̄ ad litis cōtesta. vt. ſ. de officio preſi. l. senatusconſul. z fic perpetuaꝫ actio cōtra fideicō. absentē. fic. C. vbi in rem actio. l. ij. Vel dic vſq̄ ad sniam z satisfactionē. z fic poterit habere locū q̄ vigit

+ Idē bar. ang. z alex.

UNIVERSIDAD DE MÁLAGA

virit Jo. hic posset heres damnū sentire. Jo. sed certe nos sentiremus: quia conueniret fideicō. actione nego. gest. quia fecit eius negocium ipso gestu. vt. ſ. de neg. gest. l. que vtiliter. ſ. fi. ſ. C. de peti. here l. fi. ſ. finaute. et argu. C. de here. ven. l. ij. Accur.

+Ite tel lect° nō cōgruit ter. ſ. pau. ſequē tib el alerā.

a Conuenitur. i. cōueniri potest. ſ. si actio est peritura tēpore. +vt. ſ. Nam dicit similiq; ꝛc. nā als heres habet ꝯceptionem ne fiat prꝫiudicium petitioni hereditatis a filio mouēde petita bonorum possessione cōtra tabu. vt. ſ. de ꝯcept. rei iudi. l. ij. et. ſ. de peti. here. l. si quis libertatem. verum hoc corrigitur per. l. C. de peti. here. l. fina. fed cum institutus non sit heres: qꝛ dum speratur contra tabu. ceſſat ſm tabu. vt. ſ. de secū. tab. l. equiſſimus. in prin. ꝛ de carbo. edic. l. ſcriptus. quomodo pōt conueniri? Reſpon. ly nō possit petere ex tabulas: potest tamen adire de iure ciuili vt. ſ. de ꝓtata. l. illud. in prin. ly videatur contra. ſ. eo. l. fina. ſ. fina.

Additio. Dic ꝙ ibi erat filius emancipatus qui adire impeditur ꝓpter posthumum ſcriptū qui ſperabatur rūpere testamentum de iure ciuili ſm Alexandrum.

I Operator. ¶ Cassus Titi° instituit sibi heredē iulium cerealem. et rogauit eum vt restituret hereditatē ipsius titi iunio simonidi filio ipsius iulij cerealis sub condi. ſi dictus eius filius in potestate sua esse desisset. ꝛ decessit dictus titius. pater autē predictus cōsumebat multum de hereditate in fraudē fideicōmissi sub condi. filio relicti. vnde filius iuit ad imperatorem adrianū ꝛ exposuit et ꝓdicta. ꝛ imperator iussit restitui per patrē filio in potestate manenti dictā hereditatē ne quid in ea pecunia siue hereditate iuris haberet pater ꝙdiu filius eius viueret. nam quia cautiōes de restituenda hereditate nō diminuta filio existēte dicta cōdi. non poterant interponi inter patrē et filium conſeruata patria potestate siue remanente filio in patris potestate: instigit dictus imperator dicto patri ꝓpter dictā fraudē patris dānū cōditionis ꝓdicte. habendo dictā condi. ꝓo impleta ꝛ iubendo patri restituere hereditatē filio in potestate manēti. post auctoritatē aūt dicti decreti ab imperatore interpositi de restituenda heredi. filio ꝓ patrē debuit cōparari dict° filius cui restituta est hereditas ꝓ patrē filio militi habēte castrēſe peculiū in dicta heredi. sibi restituta. ſ. vt etiā inuito patre possit petere res hereditarias a possessorib°: ꝛ agere cōtra debitores hereditarios. Quid ſi egeat pater. nunquid hic filius ex hac hereditate teneat ea dare alimenta: Dicitur ꝙ ſic. Vuua.

b Imperator. accipe iussit heres ꝛc. quod est. ſ.

c Si in potestate. ccce conditio ſi in potestate ꝛc.

d In fraudē. vt qꝛ fingebat se emancipare cū aliud ageret: ꝛ sic restituebat: ly nō posset. putabat aūt ammodo se nō teneri. Vel dic ꝙ cōsumebat multa de hereditate hic pater rogatus.

e Filio. in potestate manēti. nō enim cogitur emancipare. vt not. ſ. c. l. vbi pure. in princi. ꝛ dabit curator hereditati ſi filius est minor. xxv. an. vt. C. de bo. qua lib. l. ſi. ſ. finaute in secunda. ¶. vbi autem puerilis: nō ſi maior. vt. ſ. ea. l. ſ. i. Sed qūo ſit restitutio ante condi. vt. ſ. eo. l. vbi pure. in principio que est contra: Solu. ibi. ꝛ eodem modo solue ſ. eo. l. ſed ꝛ fi ante. vel vt ibi. ꝛ facit. C. de inoffic. testamē. l. filius. Itē videtur hic filius scrutari patrem in administratione. ꝛ sic sunt argu. contra. C. de bo. qua lib. l. fina. ſ. hoc ꝓculdubio. ꝛ in aut. de nup. ſ. ꝛ ita. colla. iij. ꝛ. C. de secun. nup. l. ſiquis ꝓtoris. in fi. Sed hic fraus. ibi culpa.

f Pecunia. i. hereditate. vt. ſ. eo. nam quod. in fi.

g Haberet. ſ. pater.

h Non poterant. vt insti. de inuti. ſtipu. ſ. ité inutilis. al's esset ꝓhibita restituenda hereditate cū extiterit cōditio. vt. C. vt in poſ. lega. l. cū archimedoꝛa: sed ſi cēt emancipatus posset ſtipulari. vt. ſ. vt le. no. ca. l. filio. Sed hodie nō fatisfiat pater etiā filio emācipato niſi in duob° casibus. vt. C. eo. l. iubemus. ſ. in ſuprādictis.

i Dānū. i. ꝓpter fraudē patris cōſtat cōditionem ei non seruari.

k Conditionis. que fuit ſi desineret esse in potestate in qua imperator inſtituit dānū heredi habendo ꝓ impleta ꝓpter fraudē patris.

l Filio militi. habenti castren. pe. nā ꝛ hic forte erat miles. sed hec hereditas nō erat castrensis pecu. +in dicto aūt peculio +ꝛ agit filꝰ et administrat etiam patre inuito. vt. ſ. de castren. pecu. l. iij. ſ. j. ꝛ. l. v. sic iſte facit cum curatore ſi indiget eo. als per ſe.

m Cōparari. id est assimilari.

n Debuit. hic filius de quo loquit vt possit agere ꝛ cōueniri sicut filiuſfa militias miles in castrensi peculio.

o Emolumentum. quo ad alimenta. +nam dicit egēri. +ꝛ argu. in aut. de nup. ſ. j. col. iij. vel ſi velis dicere ad totum ꝙſum fructum. est argu. C. de fecun. nup. l. hac edictali. ſ. mobilium. +ꝛ facit ad hoc. ſ. que in frau. cre. l. ſi pater.

Cum heres. ¶ Cassus. Instituit mihi heredem titiū: ꝛ multa legata vtiliter ꝛ inutiliter q̄ busdam reliquit: ꝛ rogauit eū ꝙ restitueret hereditatem meam ſcio deductis dictis legatis: certe ea legata nō ꝑnt deduci in restitutionē hereditatis q̄ peti nō poterāt. q̄nq; tri legatū q̄ nō ꝙlet deducitur in restitutione. nam pone ꝙ inſtitui mihi heredē dictū titiū ꝓ omni dia et vxore mea ꝓo alia dimidia ꝛ plegaui eidem mee vxori dotē quā ab ea habuerā. ꝛ rogaui eā ꝛ vt restitueret ſcio ſuā partē hereditatis deductis legatis. certe etiam ſi quarta trebellianica quā retinet vxor mea in restitutione ſue partis hereditatis tñ efficiat ꝙtū in dote est/ tū deducit ipsa vxor partē dotis ꝑlegate. ꝓ ſua portione hereditatis tanꝙ eis alienū ꝛ non tanꝙ legatuꝫ. qꝛ inutile est. ꝓ ſua portione hereditaria quaſi ad ſe ſibi relictum. ꝓo parte aūt coheredis non deducit vxor partē alia dotis ꝑlegate: quia nō est ſoluēda de ꝓtione coheredis/ ſed a coherede ꝓcipienda in dicto fami. herc. ex est rō quare vxor deducit partē dotis ꝑlegate ꝓ ſua portione hereditatis tanꝙ eis alienū: ꝛ alia partē dotis iudi. fami. herc. tanꝙ eis alienū ſimiliter. qꝛ ipſa vtrūq; cōſequit ſine cōſequi ds. ſ. dictā quartā trebelliani cā ꝛ dotē. vñ nihil interest inter hāc mulierē ꝙ ꝛ recipere dotē: ꝛ ꝙ uis alium creditorē heredē inſtitutū ꝛ hereditatem restituere rogatus ꝙ ſicut ille creditor deduceret ſibi debitū in restitutione hereditatis/ ita ꝛ hec vxor eo modo ꝙ dict° est. Idē est ſi ab ea vxore mea reliqui ſi deicō. ſue partis hereditatis in qua eā inſtituerā nō deductis dictis legatis. nā ſemꝑ ds ꝑdeucere dotis partē. ꝑ ea ꝑte qua inſtituta est tāqꝫ eis alienū: ꝛ alia partem dotis iudicio fami. her. Viuia.

p Deductis legatis. relictis a rogato restituere hereditatē aliꝰs legatariꝰs singulariꝫ. ꝛ ſm hoc diſtingue +petitio ꝑcedat restitutionem an restitutio petitionem legatoꝝ: vt dixi. ſ. eo. l. marcellus. ꝛ. l. q. qua dringeta. ꝛ. l. cogi. ſ. pinde querit. vel dic legatis. ſ. plegatis ſibi a coherede. ad quod facit. C. de fideicō. l. cum virum. ꝛ ad hoc bñ facit qō ſequitur. ſed cum vxori ꝛc. ℣.

q Non portet. an in totū vel in partem: qꝛ ꝓo non ſcriptis vel caducis habentur. vt. C. de cadu. tol. ſ. in primo. ꝛ. ſ. ſeq.

r ¶ Pro parte. puta dimidia.

s Si. id ꝙis.

t ¶ Pro ſua portione. ſ. hereditatis.

v Deducit. nō iure legati. qꝛ inutile est ꝓ ſua portiōe hereditaria. q̄ſi a ſe ſibi relictum: ꝛ sic inutile. vt. ſ. de leg. j. l. legati. ſ. j. ſed vt ex alio nū. +vt ex fine. l. euidenter oñdit. ꝓ parte aūt coheredis non deducit: qꝛ nō est ſoluendū de ſua portione: ſed a coherede petendū iudicio fami. her. c. vt. C. fa. her. l. ſiqua. ꝛ. ſ. fa. her. l. heredes. ſ. fi. ꝛ. l. ſeq. ℣.

x Consequit. ſ. quartā ꝛ dotē. olim aliud ſeruabat: qꝛ alteruꝝ debebat esse contenta. vt. C. de rei vxo. act. ſ. ſciendū. ꝛ facit. ſ. ad leg. fal. l. pater. in prin. Itē hoc est verū nīſi fuerit inſtituta ad cōpēſandū dotē cū portione hereditatis q̄ nō ds hñe vtrūq;. +vt. ſ. ad le. fal. l. ſi debitor. ꝛ. C. de here. inſti. l. ſi cōpēſandi. ℣ug.

y Creditorē. quin deduceret ſibi debitū. vt. ſ. eo. l. poſtulante. in prin. et. C. ad. le. fal. in impōnenda. ℣.

z Ab ea. nam debet ſemꝑ ꝑdeducere vt ea alienū. ꝛ quidem totum ſi ex asse heres est: ſi ꝓ parte/ ꝓo ea parte ꝓo qua heres est: aut ꝓ

*Quia in ea nō testat ly benel ca. ſtrensi pecu lio ſm bar. et ange.

*Concor. glo. i. c. ſi. in fi. in ver. re gulariter. et tra de iudi. ll. vi. glo. 02 di. in. i. fi. ſ. nec eſſtrate. in glo. in ℣. imponēda. C. de bon. q̄ libe.

*Iſtam ſe quunt bar. ang. imo. p. et aler.

+Adde in dicē in ſnia debere ad uertere quā do ea egeat ꝛ q̄n nō: ꝛ ſingulare in ſpe. ti. de of fi. om. iu. ſ. v. de beneficio idē i tit. de renun. et cōclu. ſ. rē beneficia.

*Notā ad nō cōmitt tantā culpā ad feda vo ta trāſeūdo ſicut hic pa tet diſſipan do. aler.

*Sequit ean ange. ꝛ pau.

+Approbat p ange. pau. ꝛ aler.

stincto animo compensandi legatum vel non.

SJ res aliena. ¶ Casus. Gaius instituit sibi heredē scisi. z legauit a scio heredē titio equi sempronii. z decessit dictus gaius testator. z iste titius legatarius instituit sibi heredē sempronium predictū dñm dicti dicti equi: z petijt idem titius ab eodem sempronio vt here ditatem suam titij meuio restitueret. et decessit dictus titius. nunquid meus cui dz restitui hereditas titij z sempronium poterit petere dictus etiā equi legatū titio? Et videbatur q̄ sic. cū inuētus sit dict⁹ equus in hereditate titij. vnde videbat q̄ veniret in restitutionē cū alijs rebus titi. tamē nō venit in restitutionem dictus equus. q̄ cū sempro. est p̄s legatarij talis est ac si sibi sempronio esset legatus dict⁹ equ⁹. q̄ō legatum nō valet: quia res nō pōt alicui legari. z sic puenit in eum casum a q̄ non pōt incipe. ¶ Seruus ab altero. Institui mihi heredes titij z seruū. et a titio reliqui libertatē sticho seruo meo. z a scio reliqui eidem sticho fideicom. hereditatis in qua instituerā eundē seruū: z decessi. postea neuter dictorū meorū heredū vult adire hereditatē. nūqd dz interponere ptes suas ad cogendū aliquem dictorū heredū adire ad postulationem dicti stichi? et certe non: q̄ neq; propter solam libertatē ꝑpellit adire titius heres a quo sola libertas est relicta dicta sticho. neq; is seius heres a quo libertas data nō est sed sola pars hereditatis in qua fuit institutus. propter eū stichū qui nondū liber est ꝑpellit vt adeat z senatuscōsulto tre belliano quod loquit de cogēdo heredē adire: tunc demū locus est cū ab eo ab omnibus z. ab eo omnū heredū directa vel fideicōmissaria libertas datur a quo hereditas quoq; reliqui. sed si forte iste titⁱ⁹ heres a quo libertas data est dicto sticho portionē suam hereditatis repudiauit cū fuit institutus pure: vel exclusus cōditione sub qua fuit institutus cū eius portio hereditatis ad alterum. i. ad seium coheredē suū peruenit defendi poterit adire cogendū dictum seium. quid cū in teresse quo iure ceperit dictus sej? ese debitor libertatis z hereditatis scs vtrū ex sua persona vel ex ꝑsona coheredis. certe mihil interest. sufficit cū q̄ vtrūq; ab eodē debeatur aliquo modo ad hoc vt ipse cogi possit adire. Viuianus.

a ¶ Si res aliena. puta sempronij.
b ¶ Iste. s. titius legatarius.
c ¶ Domino. s. sempronio.
d ¶ Heredē instituto. a se titio.
e ¶ Petierit. s. titius a sempronio herede.
f ¶ Legatum. i. rē legatā ꝑdicto titio: videbat enim cū inuenta sit in hereditate titij q̄ veniat in restitutione cū alijs: maxime si testator legauit sciens rem alienā: vñ debebit estimatio. vt insti. de leg. §. non solū. sed tñ nō venit quia cū sempron⁹ est heres legatarij: tale est ac si esset legata sibi sempronio: q̄ō nō valet: q̄ rus eas alicui legari non potest. vt insti. de lega. §. sed si rē. z ric pucnit in cū casum a quo incipere non pōt. z ric vltra. ✝ vt. §. ad. l. aquil. l. quia.
g ¶ Compellit adire. s. a quo sola libertas est relicta. vt. §. l. prori.
h ¶ Data non est. sed sola hereditas. z pars. z facit. §. c. l. si cui pure. §. i. z. §. co. l. si patronꝰ. §. imperator.
i ¶ Senatusconsulto. trebelliano.
k ¶ Ab omnibus. i. ab aliquo ✝ omnium.
l ¶ Ab eo. heredē. sic. §. de tuto. z cu. da. ab his. l. si impuberi. sed cū hereditate z libertas tacite dat. vt. C. de necef. ser. l. quidā. §. illo: ille a quo hereditas est relicta: Rñ. ibi directo libertas datur: hic per fideicōmissū. arg. §. de testa. tu. l. qui tutelā. §. i. Itē nunqd ✝ etiā heredi Rñ. ibi exhortatur heres✝ nam nō cogitur ad vandum✝ z facit. §. co. l. si cui. §. i. Accur.
m ¶ Cōditiōe. sub qua fuit institutus. z sic alteri accrescit: vt hic. z. C. de cadu. tol. §. finaūtem.
n ¶ Alterum. a quo fideicōmissum erat relictum.

Heres nō cogit restituere id quod ad eum peruenit nō vt ad heredē. Bart.

Idem. Lex. liij.

SJ res aliena[a] legata fuerit titio: isq; [b] domino[c] rei heredē[d] instituto petierit[e]: vt hereditatem meuio restituat: meuius legatum[f] inutiliter petet. nō cū potest consequi quod ad institutum id est rei dominum peruenire non poterat.

Si ab vno debeā hereditas ab alio libertas nō est locus coactioni: secus si ab eodē vtrūq; debeat siue ab initio siue ex postfacto per accidens. h. d. Bar.

¶ Seruus ab altero ex heredibus libertatem: ab altero fideicom. hereditatem accepit: si neuter adire velit nulle pretoris partes erunt: quia neq; propter solam libertatem compellitur adire[g]. neq; is a quo libertas data[h] non est propter eum qui nōdum liber est vt adeat compellitur ex senatuscōsulto[i] tunc locus est cū ab omnibus[k] directa vel fideicōmissaria libertas ab eo[l] datur a quo hereditas quoq; reliquit:

sed si forte is a quo libertas data est portionem suam repudiauit: vel conditione[m] exclusus est (cū portio eius ad alterum[n] peruenerit) defendi poterit adire cogendum. quid enim interest quo iure debitor libertatis z hereditatis idem esse ceperit?

Idem. Lex. liij.

DOn est cogēdus heres[p] suspectam adire hereditatē ab eo cui libertas a legatario[q]: hereditas ab herede relicta est: cum status hominis[r] ex legato pendeat[s]: z nemo se cogatur[t] astringere hereditarijs actionibus propter legatum[u]. quid cū si inter moras non manumittente legatario[x] seruus decesserit[y]? Di autem viuo testatore[z] legatarius decesserit: benigne respondetur cogendum adire: cum i ipsius sit potestate manumisso[a] restituere[b] hereditatem.

Rogatus restituere quicquid ex hereditate superit pōt bona fide diminuere. Itē in dubio ꝑpēa ab vtroq; patrimonio intelligit etiā facta ꝑ rata. h. d. Bar.

o ¶ Quo iure. s. ex ꝑsona sua vel alterius. certe nihil. sufficit cū q̄ vtrūq; debeatur ab eodē. sic. §. de verbo. obliga. l. cum seruus. z. §. de cōdi. l. quid am. in fi. z de leg. j. l. si duobus. §. i. §. de carbo. edi. l. iij. §. si is. Arg. contra. j. co. l. si patroni. §. qui fideicōmisit. z. §. de fol. l. z magis. z. §. de inoffi. testa. l. mihil. §. fi. ✝ Itē hec lex loquitur in seruo heredi-

✝ Dic vt in illis li. Iuſ ex diuerſita te ꝑtium z cāſuū reſoluitur diuerſitas rōis ſi bar. Imol. et alexan.

✝ Dic non eſt ꝑtibus videre alis eſt loc⁹ cōtinent. bar. et alex.

tario. vt. §. e. l. mulier. §. nō est. nō heredis vel extranei. ✝ vt. §. co. l. cogi. §. sed si a seruo.

NOn est cogendus. ¶ Casus. Institui mihi heredē titium z seium meū stichum legani scio et rogaui eūdem seiū legatarij vt manumitteret dictū stichū. Item rogaui dictū titiū heredem vt hered⁹. meam restitueret eidem sticho. et decessi. nūquid dictus stichus potest facere cogi dictum meuium heredem adire hered⁹. meam quam ipse heres dicit sibi esse suspectam? Et certe non. cum status hois. i. dicti stichi circa libertatē pendeat ex legato de se stycho relicto dicto scio. potest enim esse q̄ ante decedet idē stichus q̄ manumittatur a dicto legatario. et ita incōmodum sentiet heres si adiuisset coactus. nam tenetur creditoribus hereditarijs. nemo antē se cogitur astringere hereditarijs actionibus propter legatum. si autē viuo me testatore dictus seius cui legani stichū decesserit. z ita defecit legatū stichi. z remanſit dictus stichus apud dictū meū heredē cum suo honore. z sic heres tenetur eum manumittere sicut tenebat legatarius. tunc benigne respōdetur cogē dū heredē adire cū in ipsius heredis sit potestate manumittere eum et restituere ei heredi. z ita ab eodē herede cepit deberi sticho hereditas et libertas. vt. §. l. ꝓpri. in fi. Viuia.

p ¶ Heres. suus vel extraneus.
q ¶ A legatario. cui seruus erat legatus z rogatus de manumittēdo.
r ¶ Omnis. circa libertatē. argu. §. de capti. dimi. l. fi.
s ¶ Pendeat. potest esse q̄ ante decedat q̄ manumittat: z ita incō modū sentiret heres si adūsset coactus nā teneretur creditoribus. nec posset dici hic subueniendū. vt. §. co. l. postulante. in fi. j. refpon. nā ibi distrahuntur bona a creditoribus eius cui hereditas erat restituēda. nā seruus ille fideicō. liber. iam factus decessit. hic aūt seruus decessit. nullos ergo habet creditores. Sed quid si sua sponte adūt heres sicq; legatarius factus dñs serui cū manumisit. nūquid hic coget heredem vt restituat: Rñ. sic. nā hic status nō pendet. idē credo z fi nōdū sit manumissus: sed ipse stulte agit. si petit sibi restitui adhuc. Azo. q̄ p cum domino suo z legatario queritur.
t ¶ Cogatur. a seruo. idē est si a legatario dicatur cogi.
v ¶ Propter legatum. libertatis solum vel hereditatis solū seruo relicti. vt. §. co. l. ꝓpri. §. j.
x ¶ Legatario. q̄ forte non ꝓderat nōdum adita hereditate. vel post aditam decessit antē manumitteretur.
y ¶ Decesserit. z sic heres remanet in dāno vt dictum est.
z ¶ Viuo testatore. z ita videt q̄ legatū serui sit ꝓ⁹ non scriptū vel in causa caduci: quomodo ergo locū habet sequētia: Rñ. Jo. ✝ q̄ testator manumisit ei forte aliquid erat ei relictus. vt manumitteret: et q̄ subiicit exponē in potestate eius. s. heredis. Bd.

a ¶ Manumisso. s. ante in vita testatoris.
b ¶ Restituere hereditatē. etiā si ipse nolit recipere cū eum coegit adire. vt. §. eodem. l. postulante. in fine. j. respon. sed in superiori casu cum legatarius viuit: nec seruus est manumissus nō est ꝓtestate heredis restituere cū libertas iam pendeat ab alio. i. a legatario: etiā si seruus fuerit heredi tarius. hic autem non pendet: sed hodie ✝ etiam si non fuit manumissus in vita testatoris cogitur heres manumittere. nā fiue ꝓ⁹ nō scriptum est relictum libertatis: siue in causa caduci: vt q̄ legatarius decessit ante testamētū: vel post ante testatoris ēreman et apud heredē cū onere. vt. C. de caducis tollen. §. in ꝓmo. ibi: nisi perraro. z. et. §. ꝓ⁹ secundo. z. j. de fideicō. li. l. cum vero. z. §. fi ꝓ⁹ non scripto. Idem dico in eo quod est aperta voce caducum. nam legatum libertatis vel legatū relictū suo legato nō cedit nisi ab adita hereditate. vt C. de cadu.

✝ Nihil §. sed hic q̄ le gata ill ca ducā rema nēt ag̃o be redē cū one re suo ibi he reo cogitur manumitte re p⁹ alter. ✝ Imo etiam de tu re. ffo. §. l. si ꝓ⁹ non §. fi ſcripto. j. de fideicō. liber.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2011

Ad senatusconsul. trebellianū.

C. de cadu. tol. §. in nouissimo. a fic mortuo legatario ante aditā hereditatē posī mortem testatoris remanet apud heredē similiter cum one re. vt. C. de cadu. tollen. §. ne aūt. fic ergo cogitur mammittere ꝛ restituere cū ab eodē incipit deberi hereditas ꝛ libertas. vt. ff. l. proxima. §. fina. Item contra huic. l. videtur. ff. eod. l. apud. §. antistia. ff. l. cogi. §. fina. sed dicet ibi. Item quo iure cogitur qs adire dic offi. iudi. argu. ff. l. proxima. ibi: nulle partes prie. ꝛc. econtra iure actionis. arg. ff. co. l. papinianus. primum versus. ✣

✣Idē bar. p ꝛ eles.

Jti rogat. ¶ Casus. Hai insti instituit sibi heredem titium ꝛ rogauit eum ꝙ restitueret meuio illud quod ex hereditate sua supesset tpe mortis dicti titi heredis. et decessit dictus gaius. postea ttius heres in medio tpe ante mortē suam plura alienauit et diminuit de heredi. ꝛ decessit dict⁹ titi⁹ heres. nunquid meuius fideicom. poterit petere ab herede heredis illud qđ alienatū vel diminutum fuit p heredē: et distinguif. aut alienauit vl diminuit heres gratia interuertendi fideicōmissi dicto meuio relicti aut non gfa interuertendi. primo casu poterit dictus meuius fideicō. petere secūdo casu nō poterit. ſz ꝟ qđ dixi in ſcđo casu corrigit ꝑ impera tore marcū q iudicauit in tali q̄ſtione erogatiōes q̄ ex hereditate facte dicebāt ꝑ heredē nō cā interuertēdi fideicōmiſſi. nō ad ſolā fideicōmiſſi diminutionē ptinere. ſed oportere distribui ꝑ rata patrimonii. quod patrimonii. ꝓpriū habuit heres ꝑdictus aliunde q̄ a gaio testatore: vt videat heres alienasse ꝛ diminuisse tā de ſuo ꝓprio patrimonio q̄ de hereditate gaū quam debebat restituere meuio. ꝛ hoc ꝑ rata patri monij sui ꝓpriū. vtputaſi valebat forte patrimoniū ſuum ꝓpriū. ccc. libras. ꝛ hereditas gaū. cc. ꝛ ipſe heres alienauerat vel diminuerat medio tpe de hereditate gaū. ccc. ſol. certe de ſuo ꝓprio ꝑimonioꝝ alienasse vel diminuiſſe. cxvii. ſol. ꝛ de hereditate gaū. cvi. ſol. ꝛ. h. d. dict⁹ impator: nō tñ rōne eqtatis verū exēplo quoꝝ mot⁹. ꝛ ſumpſit exemplū de tali q̄ſtione ꝛ ſolutiōe cinſdē. Gaius hīs duos filios in ptāte: ꝛ vnū emācipatū militē: fecit testamētū: ꝛ inſtituit ſibi heredes dictos duos ſuos filios ꝛ ꝑterit militē emancipatū q miles habebat peculiū caſtrēſe: ꝛ aliō ꝑrimoniū qō nō erat caſtrēſe vel q̄ſi. ꝛ in caſtris in qbus erat in militia fecerat multos ſumptus. petit hic miles emācipatus ꝑteritus ꝛ tratabulas. ꝛ ſic ꝺs cōferre fratribus ſuis ꝑdictis inſtitutis patrimoniū ſuū qō nō erat caſtrenſe vel q̄ſi: non aūt peculiū caſtrenſe. certe cōſultus impator cōſtituit ſumpt⁹ quos dictus miles fecerat de bere imputari nō tñ patrimonio nō caſtrēſi vel quaſi: qđ ꝑimonium debuit pati munus collationis. ſed ꝑ rata etiā caſtrenſis pecunie fue peculi. ꝛ ita ſicut in hac q̄ſtione mediāvia elegit imperator. ita ꝛ in ſu perioni queſtione. ſ. cū titius heres gaū fecit erogatiōes de hereditate gaū nō gratia interuertēdi fideicōmiſſi meuio relicti ꝑ gaiū a dicto titio eius herede. ꝑpter ergo huiuſmodi tractatū. ſ. q̄ poterat eſſe ꝙ cauſa interuertendi fideicōmiſſi alienabat dict⁹ titius heres. ꝛ fic etiā totum alienatū tenet reſtituere meuio fideicōmiſſario. vel ſi nō alienabat cauſa interuertendi fideicōmiſſi: ꝓ rata tñ eſt detrahendum. ꝛ quod ſuperest reſtituendū meuio fideicommiſſario adueniente die. ideo meus fideicō. ꝓdictus debet exigere cautionē ab here de nomine fideicō. ſi bi reſtituendi aduenīēte morte here dis. ꝑ hanc aūt ſtipulationē nō pe tet fideicō. illud quod ex fideicōmiſſo petere non poterat. i. ꝑtē dictarum erogationū ꝑ heredē factarū nō gratia interuertendi fideicōmiſſi que pars detrahitur de fideicōmiſſo eo modo qui dictus eſt. ſed vt ba beat dictus meuius fideicō. fideiuſſores eius quātitatis ꝙ ex fideicō. petere potuit. potuit autem petere totum fideicommiſſum: excepta di cta parte erogationum ꝑ heredē factarū nō gratia interuertendi fideicōmiſſi q̄ pars detrahit de fideicōmiſſo eo modo q dictus eſt. Viuia.

a ¶ Superfuiſſet. tēpore mortis heredis. ꝛ not. hoc caſu non veniunt fructus in reſtitutione. vt. ff. co. l. deducta. §. penul. ſecus ſi eſſet dictum q̄quid ſuppeſtet de bonis meis: vt. ff. eo. l. in fideicōmiſſi §. nōnūꝝ. Item not. ꝙ vbi eſt rogatus reſtituere quicquid de hereditate ſupereſſet: vel de bonis meis: ſi aliq̄ alienauerit ꝛ ex ꝑcio alias res emit vel creditoribus ſuis ſoluit: vel permutauit/ nō videtur cōſumpſiſſe. immo ✣ permutati dominij venit reſtituendū. ✣ vt. ff. eo. l. ega. §. l. ✣Appio

Idem. Lex. liiij.

Jtius rogatus eſt ꝙ ex hereditate ſuperfuiſſet⁽ᵃ⁾ meulo reſtituere: quod medio tempore alienatum vel diminutū eſt ita quandoqꝫ⁽ᵇ⁾ peti non poterit ſi non interuertendi fideicommiſſi gratia tale aliquid factum probetur: verbis enim fideicōmiſſi bonam fidem ineſſe conſtat. diuus autem marcus cum de fideicommiſſaria hereditate cognoſceret his verbis⁽ᶜ⁾ quicquid ex hereditate ſuperfuerit rogo reſtituas boni viri arbitrium ineſſe credidit. iudicauit enim erogationes⁽ᵈ⁾ que ex hereditate facte dicebātur nō ad ſolam fideicōmiſſi diminutionem pertinere: ſed ꝓ rata patrimonij⁽ᵉ⁾ quod ꝓpriū habuit heres diſtribui oportere: qō mihi videt non tñ eqtatis rōe verum exēplo⁽ᶠ⁾ quoꝝ motus feciſſe. Cū enī de cōſerēdis bonis fratrib⁹⁽ᵍ⁾ ab emancipato filio quereret: peculiū autē quod in caſtris fuerat acquiſitum militi⁽ʰ⁾ relinqui placeret: conſultus imperator ſumptꝰ quos miles fecerat non tantum modo patrimonio⁽ⁱ⁾ quod minus collationis pati debuit / ſed ꝓ rata etiam caſtrēſis pecunie debere imputare conſtituit. Ꝓpter huiuſmodi tractatum⁽ᵏ⁾ meuius fideicommiſſi nomine cautionem exigere debet: quod eo pertinet vt ex ſtipulatione petatur quod ex fideicommiſſo peti non potuit: ſed vt habeat fideiuſſores eius quātitatis quam ex fideicō. miſſo petere potuit.

⁽ᵍ⁾ Quod ad hēdēs nō trāſit non trāſferri fideicōmiſſariū ꝑ trebellianū. b.

Idem. Lex. lv.

Si patroni filius extraneo reſtituerit ex trebel. hereditatem operarum actio q̄ tranſferri non potuit apud heredem imperator. ff. ſi. ꝛ. l. ſequē. ꝛ. §. de peti. hereditā. l. ſed ꝛ ſi. §. qō autē. ibi et nō in corpus ꝛc. Jtē no. ꝙ ſm hec iura ita diſtinguebaf an interuertē di cauſa ꝛ nō nocet fideicōmiſſario. an nō. ꝛ tūc ꝓ rata patrimonij. l. in fideicommiſſi. §. nonnunq̄. ſed iure nouo quartam cogitur referuare. vt. C. ad trebel. auf. contra cum rogatus. at vbi ſimpliciter eſſet rogatus reſtituere habet locum. C. com. de leg. l. fin. §. ſed quia. ꝛ auf. res que. ibi poſita.

b ¶ Quandoqꝫ. i. quando cumqꝫ.

c ¶ Bis ꝟbis. relicta ſubaudi.

d ¶ Erogationes. nō cauſa interuertendi fideicō miſſi facte. als ex toto reuocantur. vt. ff. ꝓxi.

e ¶ Patrimonij. eligitur ergo media via. ſic inſtit. de rerum diui. cū ex aliena. Arg. contra. ff. de nego. geſt. l. neſcenī⁹ in. fi. ✣ ꝛ. ff. co. l. ſcribit celſus. Jtē facit. ff. ſi. deducta. §. fi. et. ff. co. l. mulier. §. cū ꝓponeretur. Accur.

f ¶ Exemplo. principis ✣ vt ſubiecit. als contra. C. de ſen. et interlo. l. nemo.

g ¶ Fratribus. qui manſerunt in poteſtate.

h ¶ Militi. emancipato. nam caſtrenſe vel q̄ſi non confertur. vt. ff. de colla. bo. l. i. §. nec ea.

i ¶ Patrimonio. aliunde acquiſito quod non erat caſtrenſe vel quaſi.

k ¶ Huiuſmodi tractatū. q̄ poterat eſſe ꝙ cauſa interuertendi fideicō miſſum alienabat: vel ſi nō ꝓ rata tamen erit detrahendum: et quod ſuperest reſtituendum aduenīēte die: ꝛ ideo cauetur. vt. C. vt in poſſeſſ. lega. cum archimedorum. et ſic eſt ſatisdatio ✣ de reſtituendo aduenīē te die. et facit. ff. titulo. j. l. j. §. ſi quis ſub conditione. ꝛ. §. qui minorem. Alij dicunt de nō diminuendo: q̄ perſona ſit ſuſpecta. argu. ff. titulo. tj. l. poſtq̄. §. fin. ꝛ. §. qui ſatisda. cogan. l. ſi fideiuſſor. ff. ſoluto. ibi de hoc alibi et ✣ quia ſatisdatur. ſcilicet ſm formam legis. C. eod. auf. contra cū rogatus.

Si patroni filius. ¶ Caſus. Titius habens filiū: ꝛ habens plures libertos inſtituit ſibi heredē filiū ſuum: ꝛ rogauit eum ꝙ reſtitueret hereditatē cuidā extraneo. puta gaio. ꝛ deceſſit dictus titius. filius aūt eius reſtituit dicto gaio hereditatē. certe actio operarū ꝑ tens patronos: et poſtea eius filio cōtra dictos libertos: q̄ tranſferri nō potuit ad dictū gaium fideicom. apud dictum filiū heredem patroni manebit. nec filio nocebit exceptio cōtra libertos ꝑdictos. excipiebāt enim cōtra eum petentem operas ex eo ꝙ ipſe reſtituerat gaio hereditatem. ſic q̄ videbaf eis eum non poſſe agere ad operas amodo: cum eadem exceptio nō poſſet prodeſſe ei gaio fideicōm. qui fideicōmiſſus hereditatis accepit. ſi ꝛ ipſe de libertis patroni eſt. ꝛ gratiliter tibi dico non ſubmouebit dictū heredē filium patroni ex his cauſis que nō pertinent ad reſtitutionē. neq; liberari prędictū gaiū fideicom. qui ꝛ ipſe erat de libertis patroni. ex his cauſis q̄ nō ptinēt ad reſtitutionē quas cauſas notaui. ff. eo. q. ꝛ perinde. §. j. Viuianus.

l ¶ Apud heredē. ſcz filiū patroni inſtitutū a patre ꝛ loquitur indubitanter de operis obſequialibus q̄ conſiſtunt in faciendo. vt. C. de op. liber. l. liberti. quid aūt in fabilib⁹. i. in incertis. vt. ꝛ. opas: dicas idē. nam cum nō tranſeant ad heredem extraneum. vt. ff. de oper. liber. l. ſi operarum iudicio. ergo nec ad fideicōmiſ. qui eſt loco heredis: ſed de artificialibus ſcz certis. vt. ff. operas pictorias videf ſecus. q̄ tráſeūt ad heredē extraneū. vt. ff. de oper. liber. l. a duobus. Del pōt dici ✣ q̄ nunq̄ tráſeat aliqua opera ad fideicōmiſſarium ſicut nec ad ſecundū heredē. vt. ff. de verb. ſigni. l. ſciendū. §. idem. Sed an id quod non venit in reſtitutione ꝑputef heredi in quarta: Reſpon. forte nō q; hꝫ nō vt heres: ꝛ ſic quaſi es alienū. vt arg. ff. ad. l. fal. pater. in ꝑn. Addmo. No. hāc glo. circa finē. hꝫ Ang. ex qua habes doctrinā generalē q̄ oīa que inſtitutus habet etiam ſi ſibi in teſtamēto nō fuiſſet ꝓuiſum nihil ꝙ imputanf in trebellianicā quia vt es alienum deducunt: ꝛ ideo ſm eundem iura feudalia ꝛc. q̄ tranſeunt in filiū: etiam ſi heres non eſſet nunq̄ cōputabuntur in quartā trebellianicam filio. Idem tenet hic Rapha. cuma. ꝛ extendit ad quartā falci. Utrum hoc etiā procedat in quartam debitā iure nature dicit Angel. idem. quem per omnia et ſimpliciter ſequif. ✣. in lectura padua. tamen de hoc vide plenius vt per Alexan. hic.

baf ꝑ Bar. imo. ꝛ alex.

✣ Dic ꝙ ħ ex veraq; parte erat par ratio: ibi ex vna parte erat rō q̄ ꝑponderabat ſm Bart. ꝛ alex. an. ✣ ex bene ſm Bar. et Jmol.

✣ Hec vera ſm Jmo. et alex. hꝫ ang. alit teneat.

✣ Sequiſt bar. Jmol. et alex.

a ¶ Nec ei.s.filio heredi nocebit cõtra libertos testatoris:nec contra fideicommissarium si ipse de libertis est.

b ¶ Excepto.s.trebel.de qua dicitur.ff.eo.l.j.§.ff.

c ¶ Ei qui.si ipse de libertis est. sed videf opas non potuisse imponi ei qui manumittitur per fideicommiſ.vt.j.de ope.liber.l.vt iurisiurãdi. §.reſcriptum . que eſt contra. Sol. hic intervinos fuerat manumiſſus vt eſt ſpeciale in filio: + vt.j.de ope. liber.l. qui ex cauſa.

+ Recvera ſm ange.et Imol.

d ¶ Weredem.ſcilicet filiũ a petitione operarũ. neq; liberari fideicommiſ. libertum.

e ¶ Ex his cauſis.vt i noſtro caſu de operis . item z aliꝰ quos nota.ff.eod. l.quia perinde.§.i. poteſt autem et aliter legi ✠ dictum ſit ab illo loco ci eadem ꝛc . quaſi dicat nõ nocet heredi agenti:quia ſi noceret non prodeſſet fideicom . cum ipſe non poſſet agere. at quando exceptio nocet heredi prodeſt fideicommiſ. vt ipſe agat. vt.ff.eo.l.j.§.ff.et quod ſubiicit neq; liberari.ſcilicet libertos ab herede filio : licet hereditatem reſtituat. quia quo ad hoc non valet reſtitutio. Accurſius florentinus legum doctor.

✠ Et melꝰ Fs bar.imo. ang.z alex.

manebit:nec ei [a]nocebit exceptio[b] cũ eadẽ prodeſſe non poſſet ei qui[c] fideicom.accepit: et generaliter ita reſpondendum eſt non ſummouerí heredem[d] neq; liberari ex his cauſis[e] que non pertinent ad reſtitutionem.

¶ Non habet ius cogẽdi heredem qui habet libertatẽ in diẽ. Barto.

¶ Imperator titius antoninus reſcripſit:in tempore[f] directo data[g] libertate nõ eſſe[h] repſentandã hereditatis reſtitutionem qñ[i] perſona nõ eſt cui reſtitui poteſt.

¶ Fideicõmiſſarius licet cogat heredẽ a ſecundo fideicommiſſario quartam nõ detrahit. Item fideicommiſſarius pmus non poteſt cogere ſine ſecundo niſi apud

¶ Imperator titius.¶ Caſus Inſtitui mihi heredẽ titium z iuſſi ſtichum ſeruũ meũ eſſe libertũ poſt paſcha:z rogaui dictũ meũ heredem vt eidẽ ſticho hereditatẽ meã reſtitueret vſq; ad paſcha. certe nõ eſt re preſentanda hereditatis reſtitutio dicto ſticho: q; pſona non eſt cui reſtitui poſſit ante paſcha:nam ante paſcha nõ eſt liber ſtichus. Aiuia.

f ¶ In tempore.i.ex tempore hoc eſt poſt paſcha ſis liber:z rogo heredem vt ibi reſtituat hereditatem vſq; ad paſcha:nõ valet.vt.j.de manu.teſta.libertas.

g ¶ Data.ſeruo teſtatoris.

h ¶ Non eſſe.facit.ff.eo.l.ſi cui.nec obſtat.l.apud iulianũ.§.finali.quia ibi albine pure nõ in diem erat relicta libertas. Item nõ obſt.in eo q; dicit ante diem reſtitutionẽ faciendam:ſcilicet anteq; perueniat ad nu bilem etatem.q; ibi perſona fuit cui fieri poterat reſtitutio: quia albina iam erat manumiſſa:hic nõ.Item facit.ff.eo.l. ita tamẽ.§. a patre.

i ¶ Quando.i.quia.

¶ Qui fideicõmiſſam.¶ Caſus Inſtitui mihi heredẽ titium:z rogaui eum q; reſtitueret hereditatem meam ſeio.et rogaui ſeiũ q; reſtitueret eandem hereditatem gaio.et deceſſi.poſtea titius heres meus nolebat adire hereditatẽ dicens eam ſibi ſuſpectam . vnde ſeius primus fideicom.fecit de facto licet nõ de iure ſolus eum cogi adire dictã here ditatem z ſibi reſtituere.et ita habet modo totam hereditatẽ ſeius pri mus fideicõ.nunc petit gaius fideicom.ſibi reſtitui totam dictam hereditatẽ per dictum ſeium: non detracta aliqua quarta. certe cogetur ſeius ei reſtituere totã. et in hac etiã reſtitutione erit locus trebelliano ſenatuſconſulto ſcilicet vt valeat reſtitutio.non aũt quo ad quarte deductionẽ: quia quartam trebelliamicam nõ potuit retinere fideicommiſ. primus iure falcidie.i.trebelliani.nec facit ad hoc vt prim⁹ fideic. poſſit retinere quartã:quia niſi ipſe prior fideicõ.deſiderаſſet vt adiretur hereditas per heredem ſicut de facto deſiderauit et conſecutus eſt licet nõ de iure intercediſſet fideicom. ſecundo loco datum . q; cum ſemel adita eſt hereditas ſiue deſiderante primo fidicom.ſiue non conſtituitur rata omnis volũntas defuncti. Item nõ eſt cõtrariũ ei quod di xi primũ fideicõ.nõ poſſe detrahere quartã.q; cetera legata ab herede relicta non præſtat dictus primus fideicom.vltra dodrantẽ.i.bene retinet de eis legatis quartã. nõ eſt cõtrariũ dico q; aliud eſt ex perſona heredis cõueniri dictum primum fideicom.ad ſingularia legata præſtanda ab herede relicta : aliud proprio nomine aſtringi dictũ primũ fideicõ.precibus defuncti qui rogauit eũvt reſtitueret hereditatẽ gaio ſecundo fideicõ. . q; ergo nihil quod ſit quota portio hereditatis retinet primus fideicõ.cũ reſtituit hereditatẽ ſecundo vt dictũ eſt.põt dici non eſſe cogendũ inſtitutũ adire.deſiderante tamen priori fideicõ.ſine ſecundo fideicõ.vbi.ſ.nulla quota portio ſit remanſura apud eum pri mum fideicõ.puta ſi cõfeſtim rogatus eſt dictus primus fideicõ. red dere ſiue reſtituere hereditatẽ ſecundo. vel rogatus eſt reddere poſt tẽ dei.ſecundo hereditatẽ poſt aliquod tẽpus non erit quantitas dictorum fructuũ idonea ad inferendã adeundi neceſſitatẽ heredi per primũ fideicõ.niſi primus veniat z petat hoc cũ ſecundo. nec facit etiam ad hoc vt ſolus primus fideicõ.poſſit cogere heredẽ adire.q; idẽ primus fideicõ.acceppiſſet a teſtatore etiã libertatem nedũ fructus prædictos . ſicut eñ non eſt ſatis ad cogendum inſtitutum adire acceppiſſe

primũ fideicommiſ.a teſtatore pecuniam:ita non eſt ſatis acceppiſſe eũdem libertatẽ.q; ſi prior fideicommiſſ.recuſauerit cogere heredẽ adire poterit ſecundus fideicommiſſ. poſtulare recta via vt heres adeat hereditatẽ et ſibi ſecundo reſtituat.et hec omnia habent locũ quãdo primus fideicõ. rogatus eſt alij reſtituere hereditatẽ et non heredi. Sed quid ſi nõ alij ſed ipſi heredi rogatus ſit reſtituere hereditatẽ prim⁹ fideicom.puta q; inſtituit heredem titium : et rogauit eum q; reſtitueret hereditatem meam ſeio.et rogaui eundem ſeium fideicõ. vt poſt aliquod forte tẽpus reſtitueret eandẽ hereditatem dicto titio heredi:certe quia non debet eidẽ heredi qñq; .i. quandocũq; quarta reddi per fideicom. quam perdidit dictus heres . ideo quia coactus adiuit ꝓpter hũ ius retentionẽ portionis id eſt quarte predicte quã debet retinere fideicommiſ.erit audiendus idem primus fideicom.deſiderans inſtitutũ cogi adire.

k ¶ Recepit.ab herede cõpulſor: vt.ff.eo.l.nam q;.§. qui compulſus. Accurſius

l ¶ Alij.non heredi:q; tunc loquitur.j.ea.l.§.quid ergo. Accur.

m ¶ Locus. vt fiat reſtitutio non quo ad quarte deductionẽ. vt.ff.eo.l. j.§.in filij.

n ¶ Quartam enim.z bñ dixit totam. quartam eniz ſcilicet trebel.iure falcidie.i.trebel.

o ¶ Non potuit.niſi in duobus caſibus.vt no.ff.eo.l.ex aſſe.in fi.z.l.j.§. inde neratius.z.l.marcellus.§.j.

p ¶ Inter ceciſſet.q; nihil valet ex teſtamento ex quo hereditas nõ adi tur.✠ vt inſti.de here.ab inteſt.§.j.

q ¶ Cõſtituit.etiã exheredatio.vt.j.de cõtratab.l.filius.§.ſed cũ.

r ¶ Cetera.ab herede relicta nõ a ſe fideicõ.q; tunc præſtat integra.vt.j. eo.l.facta.§.ſed cũ ſuſpecta.z no.ff.e.l.marcell⁹.§.j.z.l.j.§.inde neratius.z.l.ex aſſe.

✠ Limita niſi legata ad piacera fas: vt ſolu mõte coſſi man ſtat.l aũté. ſiqua mulier. vir. col.C.ſi fac. fan. ec. bar. poſt gl.c. j. eeui. col. C. co.ntu. z dd in dona. cã mor. vtꝰ p bal.z alc. l ij. ti. col ũ ſi, ſ. leg.

✠ Præſtat.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Prestat. f. primo fideicommissarius.
b ¶ Conueniri. f. ad singularia legata prestanda ab herede relicta.
c ¶ Astringi. puta cū cōueniret ad fideicōmissum prestandum secundo cui a testatore pstare fuit rogatus. fic. ff. de cōdi. f. quidam. in fine. Sed argu. contra. ff. eo. l. si res. in fine. Additio. dic ꝙ hic propter diuersitatem rationis insurgit diuersus effectus fm Alexandrum.
d ¶ Secundum que. quia nihil qō fit quota pte hereditatis retinet fideicōmissarius primus: nō debet cogi institutus adire eo tantum vel solo desiderante fine secundo. sed secundus solus quandoqz fic. ſ. ſi qſi pm⁹ nō vult. + vt. f. c. l. ꝙ. ſi prior.
e ¶ Portio. f. quota.
f ¶ Apud eum. priorem fideicōmissarium.
g ¶ Ad inferendam. prioris fideicōmissario vt adeat. Accur.
h ¶ Necessitatem. nisi veniat cum secundo.
i ¶ Accepit. nam nec tunc solus cogi potest.
k ¶ Satis ē. plane legas: licet quidā dicant prio sola libertate cogendum: quod est contra mentem huius littere et contra. l. ff. eo. l. si res. ꝙ. ſ. f. l. nam quod. ꝙ. ſ. f. l. cogi. ꝙ. ſ. generaliter.
l ¶ Si prior. fideicōmissarius.
m ¶ Recta via. no. de circuitu vitando. vt. ff. de cōdi. indebi. l. dſis.
n ¶ Rogatus fit. prior fideicōmissarius.
o ¶ Quia. nunc soluit.
p ¶ Eidem. heredi.
q ¶ Perdidit. qz coactus adit.
r ¶ Audiendus. prior fideicō. desiderans institutū cogi adire.
s ¶ Trāslatiue. i. trāsitiue in transitu: ſic ponitur. ſ. de iure pa. l. ſi. in pn.
t ¶ Coactus. a fideicom. primo qui z ipse rogatus est restituere heredi. vt. ff. l. priori.
v ¶ Indignus. fic. ff. de vulg. substi. l. is cui. Sed arg. cōtra. ff. de le. prel. filiam. ff. siquis contratabulas.
x ¶ Quod fortius. f. ꝙ per dat fideicōmissum.
y ¶ Pendente. f. fuit adire coactus. z sic est cōtra. ff. e. f. sed si alio. ff. fina. Solu. hec fuit turpis conditio q̄ pro non adiecta habetur: vt. ff. eod. l. facta. ff. si sub conditione. z. ff. ꝙ ſi. Sed certe tūc nō esset differentia añ existentem conditionem vel post esset coactus quod hec lex faceret vult dicit ergo ꝙ vera fuit cōditio z de facto nō de iure ea pendēte fuit coactus. Vel dic ꝙ loquit de condi. sub qua erat heres rogatus restituere: sed pure erat institutus: quo casu si dicit suspectā z cogitur adire et restituere pendente cōditi. sed si sponte adūsset non posset ea pendente cōpelli restituere: vt. ff. eo. l. sed si ante diē. z. l. apud. ff. ſi. z. l. ille a quo. in principio.
z ¶ Conditione. sub qua erat institutus.
a ¶ Penitendo. pendente cōditione nō postea: nisi in casibus vt. ff. e. l. nam quod. ff. qui cōpulsus. Hug.
b ¶ Fideicōmissi. relicti heredi a fideicō. primo. nā volebat heres sponte adire z cetera restituere pceter iura sepulchrozū: certe nō per hoc est indignus generali fideicōmisso: qz talia non veniunt in restitutione. vt ff. e. l. quia perinde. ff. ſ. f. ff. ca. l. circa prin.
c ¶ Insequit. i. retinere cōtēdit cū fideicō. primus sibi restitui petat.
d ¶ Apud eum. heredem institutum qui erat rogatus restituere titio z titius eidem heredi. z heres coactus adūt. nam profequitur superiorem materiam.
e ¶ Falcidiam. vt. ff. eo. l. nam qō. ff. qui compulsus.
f ¶ Preceptio. anteō rogaret relicta. z fic plures erāt instituti de qua habes. ff. eo. l. marcellus. ff. quidam.
g ¶ Filio meo. f. pupillo cum quo erat alius institutus.
¶ Cui titiana. ¶ Casus. Meuius instituit sibi heredem titium: z rogauit eum vt sempronio restituere hereditatē suam meuij. et decessit meuius. postea titius predictus adita hereditate meuij fecit testamentū z instituit sibi heredem petrum: et rogauit cū vt restituere hereditatē suam titij gaio. z decessit titius. vnde petrus heres eiusdē titij titiana hereditatem restituit dicto gaio cui iusserat idem titius eam restituī. modo queritur nunquid idem petrus heres titij possit restituere sempronio meniamam hereditatē sicut z titius predictus iam mortuus tenebatur eam restituere eidem sempronio ex precepto meuij qui instituerat titium heredem: Et respon. ꝙ sic. sicut et posset quilibet alius successor meuij. nam iste petr⁹ heres titij satis est successor meuij cuz sit heres heredis ſu. et hoc credo velle dicere hunc. ff. Vlianus.
h ¶ Restituta. a cornelio herede Sidi.
i ¶ Defunctus. titius et ipse fideicom. z facit. ff. e. l. Quis. ff. persona.
k ¶ Debuit. vel quia heres fuit institutus vt restituere: vel quia ei restituta fuit.
¶ Actiones. ¶ Casus. Institui mihi heredē titium et rogaui eum ꝙ re stituere t heredita te meaz seio. Itē eidē titio vulgariter substituī gaiuz id est si mihi nō esset heres idē titius. et decessit. postea gaius substituꝝ egit petitione hereditatis contra titium institutum: diceno dictum titium institutum repudiasse heredi tatem: et postea eam adiuisse. et lite super hoc contestata titius institut? restituit seio fideicom. hereditatem. z postea lata est sententia pro substituto. hec quidem sententia no cet etiam seio fideicom. z

+ Appio dat g ange. Dicit alterā.

ſ Que dicā tur actiones tēpoiarie et ꝗppetue. vt de plene pbar. in. l. nā z postea. ff. si ex q. ff. de turelurā.

desiderans institutū cogi adire.
s ¶ Trāslatiue. i. trāsitiue in transitu: ſic ponitur. ſ. de iure pa. l. ſi. in pn.
t ¶ Coactus. a fideicom. primo qui z ipse rogatus est restituere heredi. vt. ff. l. priori.
v ¶ Indignus. fic. ff. de vulg. substi. l. is cui. Sed arg. cōtra. ff. de le. prel. filiam. ff. siquis contratabulas.
x ¶ Quod fortius. f. ꝙ per dat fideicōmissum.
y ¶ Pendente. f. fuit adire coactus. z sic est cōtra. ff. e. f. sed si alio. ff. fina. Solu. hec fuit turpis conditio q̄ pro non adiecta habetur: vt. ff. eod. l. facta. ff. si sub conditione. z. ff. ꝙ ſi. Sed certe tūc nō esset differentia añ existentem conditionem vel post esset coactus quod hec lex faceret vult dicit ergo ꝙ vera fuit cōditio z de facto nō de iure ea pendēte fuit coactus. Vel dic ꝙ loquit de condi. sub qua erat heres rogatus restituere: sed pure erat institutus: quo casu si dicit suspectā z cogitur adire et restituere pendente cōditi. sed si sponte adūsset non posset ea pendente cōpelli restituere: vt. ff. eo. l. sed si ante diē. z. l. apud. ff. ſi. z. l. ille a quo. in principio.
z ¶ Conditione. sub qua erat institutus.
a ¶ Penitendo. pendente cōditione nō postea: nisi in casibus vt. ff. e. l. nam quod. ff. qui cōpulsus. Hug.
b ¶ Fideicōmissi. relicti heredi a fideicō. primo. nā volebat heres sponte adire z cetera restituere pceter iura sepulchrozū: certe nō per hoc est indignus generali fideicōmisso: qz talia non veniunt in restitutione. vt ff. e. l. quia perinde. ff. ſ. f. ff. ca. l. circa prin.
c ¶ Insequit. i. retinere cōtēdit cū fideicō. primus sibi restitui petat.
d ¶ Apud eum. heredem institutum qui erat rogatus restituere titio z titius eidem heredi. z heres coactus adūt. nam profequitur superiorem materiam.
e ¶ Falcidiam. vt. ff. eo. l. nam qō. ff. qui compulsus.
f ¶ Preceptio. anteō rogaret relicta. z fic plures erāt instituti de qua habes. ff. eo. l. marcellus. ff. quidam.
g ¶ Filio meo. f. pupillo cum quo erat alius institutus.
¶ Cui titiana. ¶ Casus. Meuius instituit sibi heredem titium: z rogauit eum vt sempronio restituere hereditatē suam meuij. et decessit meuius. postea titius predictus adita hereditate meuij fecit testamentū z instituit sibi heredem petrum: et rogauit cū vt restituere hereditatē suam titij gaio. z decessit titius. vnde petrus heres eiusdē titij titiana hereditatem restituit dicto gaio cui iusserat idem titius eam restituī. modo queritur nunquid idem petrus heres titij possit restituere sempronio meniamam hereditatē sicut z titius predictus iam mortuus tenebatur eam restituere eidem sempronio ex precepto meuij qui instituerat titium heredem: Et respon. ꝙ sic. sicut et posset quilibet alius successor meuij. nam iste petr⁹ heres titij satis est successor meuij cuz sit heres heredis ſu. et hoc credo velle dicere hunc. ff. Vlianus.
h ¶ Restituta. a cornelio herede Sidi.
i ¶ Defunctus. titius et ipse fideicom. z facit. ff. e. l. Quis. ff. persona.
k ¶ Debuit. vel quia heres fuit institutus vt restituere: vel quia ei restituta fuit.
¶ Actiones. ¶ Casus. Institui mihi heredē titium et rogaui eum ꝙ re stituere t heredita te meaz seio. Itē eidē titio vulgariter substituī gaiuz id est si mihi nō esset heres idē titius. et decessit. postea gaius substituꝝ egit petitione hereditatis contra titium institutum: diceno dictum titium institutum repudiasse heredi tatem: et postea eam adiuisse. et lite super hoc contestata titius institut? restituit seio fideicom. hereditatem. z postea lata est sententia pro substituto. hec quidem sententia no cet etiam seio fideicom. z

non vltra dodrantem prestat[a]. aliud est enim ex persona hēdis conueniri[b]: aliud pro prio nomine defuncti precibus astringi[c]: secundum que[d] potest dici non esse prior tantus desiderante cogendum institutum adire: vbi nulla portio[e] remanet sed sit apud[f] cuz. vtiqz si confestim vel post temp⁹ cum fructib⁹ rogat⁹ est reddere: sed z si fine fructib⁹ rogat⁹ ē reddere non erit idonea ꝓtitus ad inferendam[g] adeundi necessitatem[h]: nec ad rē pertinebit si prior etiam libertatem accepit[i]. vt cū pecuniam ita nec libertatem ad cogendum accepisse institutū satis est[k]. Q; si prior[l] recusauerit: placuit vt recta via[m] possit secundus postulare vt heres adeat et sibi restituat. Quid ergo si nō alij sed ipi hēdi rogat⁹ sit restituere: quia[n] non dz cidez? q̄nqz quarta reddi quam pdidit? propter huius portionis retentionem erit audiendus[r]. Sed nec illud translatiue[s] omittendum est instituto qui coactus[t] est adire fideicommissi petitionem denegandā esse. Cur enim non videatur idign⁹[v]: vt qui destituit supremas defuncti preces consequat aliqd ex voluntate. ¶ Quod fortius[x] probatur si post impletam conditionem coactus est adire: nā si pendente[y] conditione[z] durū erit idē probare: cū z fal. penitendo[a] potuit inducere. Nec ignozo posse dici nullo modo fideicommissi[b] petitionem denegandam ei qui iura sepulchrozum acquiri insequitur[c]. Adeo senat⁹ nihil apud cuz[d] ex ea parte quam dereliquit voluit relinquere: vt nec falcidiam[e] exercere possit: nec precceptio[f] apud eum relinquatur: nec substitutio quoqz secundaꝝ tabita facta: quisquis mihi heres erit filio meo[g] heres esto: eidem daretur.

¶ Fideicommissarius potest restituere fideicōmissum debitu a defuncto. Bar. et Alexander.

¶ Cui titiana hereditas ex trebel. senatusconsul. restituta[h] eve nianam hereditatem quam titi⁹ defunctus[i] ex trebel. sempronio restituere debuit[k] z ipse restituere poterit: sicut alius quilibet successor.

¶ Actiones que trāsferuntur ex trebeliano fi fideicōmissum declaretur indebitū cōpetere debuerunt: nisi etiā cuincens ad illud fideicōmissum teneret. Bar.

¶ Actiones[l] temporarie † trebelliani solent esse cuicta hereditate ab eo qui postea q̄ fideicom.

bitur si post impletam conditionem coactus est adire: nā si pendente[y] conditione[z] durū erit idē probare: cū z fal. penitendo[a] potuit inducere. Nec ignozo posse dici nullo modo fideicommissi[b] petitionem denegandam ei qui iura sepulchrozum acquiri insequitur[c]. Adeo senat⁹ nihil apud cuz[d] ex ea parte quam dereliquit voluit relinquere: vt nec falcidiam[e] exercere possit: nec precceptio[f] apud eum relinquatur: nec substitutio quoqz secundaꝝ tabita facta: quisquis mihi heres erit filio meo[g] heres esto: eidem daretur.

¶ Fideicommissarius potest restituere fideicōmissum debitu a defuncto. Bar. et Alexander.

¶ Cui titiana hereditas ex trebel. senatusconsul. restituta[h] eve nianam hereditatem quam titi⁹ defunctus[i] ex trebel. sempronio restituere debuit[k] z ipse restituere poterit: sicut alius quilibet successor.

¶ Actiones que trāsferuntur ex trebeliano fi fideicōmissum declaretur indebitū cōpetere debuerunt: nisi etiā cuincens ad illud fideicōmissum teneret. Bar.

¶ Actiones[l] temporarie † trebelliani solent esse cuicta heredi tate ab eo qui postea q̄ fideicom.

definunt ei cōpetere actiones trebellianice. id est q̄ ex trebelliano competunt fideicōmis. restituta ei hereditate. nam licet fui natura perpetue sint/ tamen nunc temporales sunt. nam postea exinctionis fecute cōtra heredē qui restituerat fideicōmiſ. hereditatē z tollit intellectū restituēdis facte fideicō. per heredē: qui intellectus est vt actiones heredi tarie sint perpetuo penes fideicom. indebito fideicommisso hereditatis instituto propter sententiā latam contra heredem pro substituto. z hoc est verū: nisi a dicto substituto fuerit fideicommissum repetitum. nam tunc defendi potest actiones trebelliani durare apud fideicōmissarium. z est ratio. qz possessor idem qs institutus qui possidebat tempore quo fuit contra eū lis contestata in petitiōe hereditatis in ratione redděda hereditatis reputat sue reputare solet heredi: id est substituto partem quā fideicommiſ. restituit dicendo se nō damnandum in petitione hereditatis substituto cum ei restituit cui substitutus erat restituturꝰ. z hoc credo ꝙ velit dicere hic. ff. licet alij aliter ponant casū. Vlianus.

l ¶ Actiones. id est dicere ꝙ actiones trebel. i. que cōpetunt fideicommissario restituta hereditate: licet sui natura sint perpetue: tamen quādoqz sunt tēporales. z pone exemplum ꝙ institutus z de restituendo grauatus habuit etiāvulgariter substitutum qui substitutus egit pe. he. contra institutū dicens institutum repudiasse: z postea adūsse z lite contesta. super hoc institutus restituit fideicōmissario z postea lata est sntia p substituto. hec quidē sententia nocet fideicom. et definunt ei actiones competere nisi a substituto fuerit ei fideicommiſ. repetitum. Alij vt. ff. ponunt in extraneo instituto z ventre preterito qui natus rūpit testamētū z eius nomine per tutorē vel curatorem est contestata lis in pe. her. z ea pendente institutus restituit ei cui erat grauatus. nā lata sententia postea pro posthumo nocet etiā fideicommiſ. z definunt ei actiones cōpetere: nisi z hoc fuit repetitum a posthumo: sed hec positio nō placet: quia proximus a ventre nō potest adiri. vt. ff. de acquirenda hereditā. l. cū quidam. ff. ſ. f. ſi cnec restituere. sed dicit Hug. ꝙ institutus erat eodē gradu quo venter. sed alio iure nō valet: quia a pterito nō potest repeti fideicommissum. vt. ff. de lega. iij. l. ij. Item alia ratione: qz snia nō facit ius. vt. ff. de eccep. rei iud. l. ij. nisi dicas ꝙ facit ius 2tra legatariū: secus si 2tra institutū quo casu idē fit qō in querela

ſm. M. Allū vt Jo. dicunt extraneū inſtitutum ⁊ filium ex hereditum qui fuit lite conteſtata in querela/ ⁊ ea pendente reſtituit heres ⁊ tādē lata ſententia in querela fecit ius. ⁊ ſic etiā fideicōmiſſum nocet. vt. ſ. de inoffi. teſta. l. papinianus. §. fi. Sed nec hec poſitio valet: q; ab ex heredato nō poteſt relinqui. vt. ſ. de ioffi. teſt. l. titia. ⁊ ſicut dixi dic ac. trebel. que competunt fideicō. reſtituta hereditate. ſ; Ro. dixit de his que cōpetunt fideicōmiſ. p re ſtitutione facienda. ⁊ ſm hoc fuit reſtituta ſpes: ſed non res: q; non placet.

a ℭ Ante reſtitutionē. ſec; ſi poſt. vt. ſ. c. l. placet. ⁊. l. facta. §. fi. heres. q; eſt ℨ.

b ℭ Poſſeſſor. idēo inſtitutus qui poſſidebat tpe lit. cōteſt. in peti. here.

c ℭ Reſtituit. i. reſtituere debet legitimo.

d ℭ Heredi. ab inteſtato reputat enim inſtitutus dicens ſe non dānandum in peti. here. i. cuz ei reſtituit cui legatari? erat reſtituturus. vt. ſ. de peti. here. l. q; ſi poſſeſſor. et. l. ſi q; poſſeſſor. ⁊. C. de peti. here. l. de hereditate

HIliam fratribus. ℭ Caſus. Titium ⁊ ſeium ⁊ meuiam filios meos inſtitui mihi heredes. ⁊ rogaui dictā meaz filiā vt certis reb⁹ ex here ditate mea acceptis reſtituerent fratrib⁹ ſuā ptē hereditatis mee. certe añ reſtituat filia ſuā ptē here ditatis fratrib⁹ ꝺz mitti ſi hoc petat i poſſeſſione; ſue partis hēditatis. Sz qd ſi dicti ſui fres meiq; filij res aliquas bonoz meoz inſolidū diſtraxerunt qbuſdā et alias res cozūdē bonoz meoz alijs pignoz dederūt añ q̄ ſoioz reſtitueret eis ſuā partē hēditatis. ⁊ poſtea ſoioz reſtituit eis ſuā partē hereditatis: certe p reſtitutioné eis p ſoioz rem factā conſtat cōfirmari? conditiones p̄dictas ⁊ pignoz ceterarum portionū ad filiā pertinētiū: in quibus nec yēditio nec pign⁹ tenuerat. et hoc credo q; vult dicere iſta. l. Titia.

e ℭ Hiliam fratrib⁹. cū quib⁹ erat inſtituta. vt in fi. l. colligit ⁊ ſm hoc dic hereditatem. ſ. ſua partem.

f ℭ Hereditatis. ſ. ſue partis.

g ℭ Mitti placuit. p interdictū quozū bo. vel cōtra q̄libet poſſeſſorē q; ſtitutiōe inſtiniani. C. de edic. diui adri. tol. l. fi. ⁊ poſtea fres poſtulāt reſtitutionē. vt. ſ. q; le. l. ſ. rediguntˢ. Sz nūq; fideicō. eſt legitim⁹ ℨdictor: hic inuit q̄ nō. Sz dic ℨ. ✣ vt no. C. de edi. di. adri. tol. l. fi. Itē pōt ḃ filia agere pe. her. ſz tūc min⁹ ꝑbuiū an poſſint reſiſtere ò iure ſuo ꝓbātes cū peti tozio ꝓueniant. vt. ſ. de carbo. edi. l. iij. §. miſſū. ⁊. C. de pet. here. l. liber.

h ℭ Filū. ſ. fres hui⁹ filie. ⁊ dic interea. i. añ q̄ mitteret filia i poſſeſſionē.

i ℭ Diſtraxiſſent. q; inſolidū poſſidebant.

k ℭ Portionū. q̄ ptinuerāt ad filiā in qb⁹ nec yēditio nec pign⁹ tenuerat. Et no. q̄ ꝓ o quarta quā filia retinet nō ꝛfirmāt yēditio vel pign⁹ miſſi in certis reb⁹ deductis habeat quartā. vt. ſ. c. l. ij. §. fi heres. verum id q̄ capit a coheredib⁹ nō ꝛputāt in quartā. vt. ſ. c. l. in fideicōmiſſa ria. in fi. ⁊ ad. l. fal. l. i quarta. §. ꝓ ea. Alrg. ℨ. C. fa. her. l. filiū. ⁊ facit. ſ. de pig. act. l. rē aliena. Alrg. ℨ. j. quoꝝ lega. l. j. §. q̄ ait prē. volū. ⁊c.

HEredes mei. ℭ Caſus. Inſtitui mihi heredes titiū ⁊ ſeium. ⁊ ita in codē teſtameto dixi. Heredes mei quicqd ad eos ex hereditate bonoꝝ meoꝝ puenerit: id omne poſt mortē ſuā ſiue eozū reſtituāt patrie mee. ſ. colonie beneuentanoꝝ. erā eiſ ꝓnamus de dicta colonia. deceſſerunt. nunqd heredes eozū meozū heredū tenenē reſtituere dicte colonie fruct⁹ quos dicti mei heredes ꝓceperūt ex hereditate ẽ bonis meis pendente cōdi. ſine die incerte mortis eozū dies eiſ icerta ſicut eſt dies mortis appellaꝝ conditio? Et dicitur q̄ non. nam nō videtur de reſtituit hereditatem victus eſt. ſcilicet ante reſtitutionem⁴ lite cū eo cōteſtata. poteſtas enim cuiuſcionis tollit intellectum reſtitutionis in debito fideicōmiſſo cōſtituto. plane ſi fideicōmiſſus ab eo quoq; qui poſtea vicit relictū eſt: q; poſſeſſor⁵ in ratione reddē de hereditatis partem quā fideicommiſſario reſtituit⁶ heredi⁷ re putat: defendi poteſt ⁊ actiones trebelliani durare.

ℭ Heres ꝺz mitti in poſſeſſionē licet ſit de reſtituendo grauatus: ⁊ alienationes facte per fideicōmiſſarium cōfirmātur reſtitutione ſecuta. Bar.

Idem. Lex. lvj.

HIliam fratribus⁸ certis rebus acceptis hereditatem reſtituere pater voluit ante reſtitutam hereditatem in poſſeſſionem hereditatis⁹ filiā quoq; mitti placuit¹⁰: cum autem interea filiꝰ res bonoꝝm inſolidū diſtraxiſſent¹¹: item alias pignoꝛi dediſſent: hereditate poſtea reſtituta cōſtat ex eo facto ceterarū quoq; portionum¹² venditiones item q; pignoza confirmari.

ℭ Grauatus reſtituere quicquid puenerit nō videtur grauatus de fructibus. Bartolus.

Idem. Lex. lvij.

HEredes mei quicquid ad eos ex hereditate boniſve meis puenerit id omne poſt mortem ſuā reſtituant pzime mee coloꝛie beneuentanoꝝm: nihil de fructibus¹ pendente conditione ꝓceptis petitum videri conſtitit.

ℭ Fideicōmiſſum relictū a duobus cū expreſſione nominis collectini debet etiā ſi in ꝓſona vltimi tm̄ ꝓditio extiterit: ſi ꝓſona nō ſup eſt q̄ fideicōmiſſarū ex ꝓſum pta voluntate defuncti excludat. Barto.

ℭ Cum ita fuerit ſcriptuz: fideicommiſſoꝝm meoꝝm committo: vt ſi quis eozū ſine liberis ꝓioz diem ſuum obierit partem ſuam ſuper ſtiti fratri reſtituat. q; ſi vterq; ſine liberis diem ſuum obierit omnem hereditatem ad neptē meā claudiam peruenire volo. defuncto altero ſuperſtite filio: nouiſſimo¹³ autē ſine liberis neptis ꝓzima quidem facie ꝓpter conditionis verba¹⁴ admitti non videbatur. ſed cum in fideicōmiſſis. voluntatem¹⁵ ſpectari conueniat: abſurdum eſſe reſpondi ceſſante ꝓzima¹⁶ ſubſtitutione partis¹⁷ nepti petitionem denegari: quam¹⁸ totum habere voluit auus ſi nouiſſimus¹⁹ fratris quoq; portionem ſuſcepiſſet²⁰.

ℭ Fideicōmiſſum relictum pluribus vel vni ex eis intelligitur ꝓmiſs deficientibus: ⁊ inter perſonas inter quas eſt affectio ordinata ordo ſcripture inſpicit. hoc dicit Bartolus.

ℭ Deto de te vxoꝛ charaſſima vti cum monieris hereditatem meam reſtituas filijs meis: vel vni²¹ eozum: vel nepotibus meis: ſuperſtiti alijs ꝓmoꝛientibus vel nepotibus meis vel cognatis cuiuscunq; ſi tota cognatione mea. ⁊ poſtea deceſſi. certe videoꝛ feciſſe ſubſtitutionē fideicōmiſſi inter filios meos. ſ. vt vxoꝛ mea teneaꝝ cū monieꝝ reſtituere hereditatē mea eis omnibus ſi tūc viuēt: vel illis vel illi qui tunc viuent vel vinet. circa nepotes aūt ⁊ ceteros cognatos facultatē eligendi videoꝛ eidē vxoꝛi dediſſe: vt vxoꝛ mea moriens poſſit reſtituere cui vel quib⁹ vult: dū tñ ſupſtitibus nepotib⁹ non poſſit eligere ex alijs cognatis. ⁊ hoc ꝓpter gradus fideicōmiſſi ſupza a me nominatos. veruīū deficientibus nepotibus poterit vxoꝛ eligere quācūq; ꝓſonā vult ex cognatis. ⁊ hoc credo q; dicat. Liuia.

ℭ Nihil de fructibus. immo videt cōtra. ſ. e. l. baliſta. que eſt contra. ſed dic plene vt ibi.

ℭ Nouiſſimo. ſ. defuncto.

ℭ Verba. que erant ſi vterq; decederet ſine liberis ⁊ ſic videbaꝝ deficere conditio: q; primus deceſſit cum liberis.

ℭ Voluntatē. defuncti potius q̄ verba. vt. C. de fideicō. l. cumvirum. et. ſ. de leg. j. l. pe.

ℭ Prima. i. primi moꝛientis.

ℭ Partis. ſ. hereditatis vltimo moꝛtui. Accur.

ℭ Quam. ſ. neptem.

ℭ Nouiſſimus. ſ. frater.

ℭ Suſcepiſſet. q̄ eſſet ſi primus deceſſit ſine liberis. vt. ſ. de vul. ſub. l. q; duos. Sz vſ q; ꝓio moties ius ſuccedēdi trāſmiſit ad ſuos liberos. vt. C. de his q; añ ap. ta. l. j. Sz ibi pure iſtitut⁹ trāſmittit/ ḃ ait iſte primus ſub cōditiōe tacita ptē fris erat hitur⁹ ſi frater decederet ſine liberis: ⁊ ea pēdēte deceſſit pim⁹: vñ nō trāſmittit. vt. C. de ca. tol. §. finaute Itē ℨ. C de ipu. ⁊ ali. ſub. l. pe. vbi ceſſat ſubſtō niſi vterq; ipubes decedat. Sz ibi pupillaris: ḃ fideicōmiſſaria. Itē ibi ꝓditio deficit in ꝓſona ſcḋa. q; deceſſit pubes: ḃ eōdra i ꝓſona ſcōi extitit: q; deceſſit ſine liberis.

✣ Concor. ter. cū gl. in c. ſi filij. ⁊ ſic tra de teſta. in. c. cū in ter. extra ō excep.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Cui volueris. hoc non fuit dictum in filiis.
b Inter filios. hic incipit rndere. sed. ℌ. fuerūt ibi testatoris. ℣ dic filios. s. oēs. vel etiam vnum si solus vnus supereſt.
c Eligēdi. ℣ electio nō pimit deportatione mulieris. ℣ quos possit eligere/℣ quid iuris si fit in mora eligendi vide vt. ℌ. de leg. ij. l. cū pater. §. hēditate. ℣. l. cū quidā. et no. ℌ. co. l. ex facto. §. si quis rogatus.
d Antē. p. to sed. Accur.
e Prescriptos. i. ṗnominatos. ℣ facit. ℌ. de leg. ij. l. omnia. in fi. ℣. l. cum pater. ℌ. pe. ℣. l. peto. §. fin. et C. de verbo. sig. l. fina. Et no. hic ordinē scripture seqūdū: qō dic. p. et cōtra. C. de fideicō. aut. hoc amplij. Ité no. ℣ tacite potest in voluntate mulieris cui fit legatum: qō ex ppīe nō posset: vt lego illis si volueris. sic. ℌ. de cōdi. ℣ demon. l. nonnunq.

Scripture ordo sequēdus est.

f Et sic attendit ordo scripture. et facit. C. cum dilecta. cuius glo. i. circa ppīe. extra de rescrip.

DEducta. Casus. Seius istituit sibi heredē titium: et rogauit eū ℣ restitueret hereditatem suam gaio deducta quarta ptē ipsius heredi tatis. ℣ decessit dict⁹ sei⁹. postea dictus titi⁹ heres seij extitit heres sempronio debitori hereditario ṗiusq̄ ipse titi⁹ restituet hereditatem seij dicto gaio. certe nō solū dodrātē. i. tres ptes hereditatis seij ꝺ titi⁹ restituere gaio fideicō. sed tota dodrātē pe cunie debite scio testatori a dicto sempronio debitore. ℣ est rō quare dodrantem dicte pecunie ꝺ restituere quoniam actio quā habebat testōr seius ℣ p ꝑſo titius suus heres cōtra dictū sempronīū debitorē. ṗ dicta pecunia cōfusa fuit ex eo ℣ dict⁹ titius adiuit heredi tatē dicti debitoris hereditarī: ℣ nō pōt reintegrari dicta actio ex trebelliano. i. nō pōt gaius fideicō. agere ꝯa dictū debitorē hereditariū ꝫ restituat ei hereditas seij ex trebelliano. Sed q̄d erit de vsuris dicte pecunie debite a sempronio testatori ℣ heredi eius: nunqd idē heres tenet restituere fideicō. dodrantē earū: Et distinguit inter vsuras ꝑteriti tēporis q̄ cucurrerūt an̄ dictā cōfusionē dicti debiti/℣ illas q̄ cucurrerunt postea. nā ille q̄ cucurrerunt ante cōputabunt in dictum debitum quod est confusum: et videbunt fuisse in hereditate. vt fic earū do drans restituatur dicto fideicō. per dictū heredē ℣ quarta earū ṗ here dem retineat. vsure aut posteriotis tēporis post cōfusionē ita demū cō putabunt ṗdicto modo in dictū debitū quod est ꝓfusum: si mora fideicōmisso facta fit ṗ heredē/℣ nō aliter. cū enim heres est in mora fideicōmissi restituendi/vsure veniunt in restitutionē sicut ℣ fructus. ℣ hoc credo q̄ vult dicere principium huius. l. Titia.

g Confusa. s. additione vel. ℌ. e. l. debitor. Accur.
h Trebelliano. hec determināt sequentia.
i Dodrans. remanet ergo quarta penes heredē. ℣ sic apparet eā de singulis detrahendā. vt no. ℌ. co. l. marcellus. §. res que.
k Fideicōmissi. i. fideicōmissarius petet dodrantē. Accur.
l Quo actio. ſ. cū adūt hereditatē debitoris. Accur.
m Officio. in bo. ſi. ex mora. vt. ℌ. de neg. gest. l. q̄ tantūdem.
n Cōputabunt. in illō debitū q̄ō est cōfusum: ℣ videbunt fuisse in hereditate vt fic earū do drans restituatur et quarta retineatur. vt. ℌ. e. l. postulante. §. sed ℣ in hmōi.
o Posteriotis. ſ. temporis.
p Facta fit. tunc em vsure ℣ fructus veniunt in restitutiōe. vt. ℌ. e. l. in fideicōmissaria. in prin. ℣. §. ℣. l. postulante. §. sed ℣ in hmōi. sed si anteriotis tēporis. i. an̄ cōfusionē veniūt vt hereditaria obligatio. vt. ℌ. co. l. postulante. §. sed et in hmōi. ℣. §. ea. l. §. qui post. M.
q Cum hereditas. Casus. Institui mihi heredē titū ℣ rogaui eum ℣ restitueret hereditatē meā scio post annū pone. ℣ decessi. postea an̄ venīret annus dictus titius a me institutus a quibusdā debitorib⁹ hereditarijs pecuniā debitā exegit/℣ a quibusdam nō exegit. ℣ illa noīa q̄ nō exegit vel pars eoū facta est nō soluendo: nūquid periculū eorū pertinere debet ad dictū heredē ex eo q̄ ipse q̄dā exegit: Et dicit q̄ nō. et hoc credo q̄ intendat dicere hic. ℌ. Titia.

p In tempus. i. post tps. vt. ℌ. co. l. si patroni. in prin. Accur.
q A quibusdā. sub. a alijs non. nam sufficit si cui vel in paucis ℣. vt C. de neg. gest. l. tutori. nam non tenet nisi de lata culpa. vt. ℌ. co. l. mulier. ℌ. sed etiā. quam hic non cōmittit: maxime si filios quos exegit videbat fieri inopes. Argu. contra. ℌ. de admi. tu. l. cum quidam. Accur.

Cum hereditas ex fideicommissi causa in tēpus restituenda sit: non idcirco noiuꝫ periculū ad heredē pertinebit q̄ heres a quibusdam pecuniam exegerit.

Obuentiones post mortem ex iudicio testatoris. puenientes si ṗ heredes ejus erate nō fuerint veniunt in fideicommissum: als secus. h. d. Bar.

Qui post tempus heredita tem restituere rogat⁹ est vsuras a debitoribus hereditarijs percep tas/quarū dies post mortē cre ditoris cessit restituere nō cogit⁸: quibus non exactis oīm vsurarū actiōnā hereditaria⁹ stipulatio fuit ex trebel. transfertur. ℣ ideo nec indebiti petitio erit⁵: ac similiter ℣ hēditario creditori si medij tēporis non soluantur vsure fideicō. in his quoq; trebel. tenebit. nec ideo querele locus erit q̄ de fructib⁹ hēs quos iure suo⁷ percipiebat fenus nō soluerit. q̄ si fen⁹ heres medij tēporis non soluerit: eo noīe nō erit retētio cū ꝓpriū⁸ negocij gessit. q̄ppe sortem reddere creditori coact⁹ fideicōmissario nihil vsuras⁹ medij tēporis iputabit. Nūmis⁴ acceptis cētū hēditatē restituere

Exemplum ista obuētionū. vide plene p abbā. l. c. ad audiē. tā. j. ō ecc. edit. ar. c. ex transmiſ. de renū extra.

Lex. lvij.

IDem. DEducta parte quarta restituere rogatus hereditatem ṗiusq̄ restitueret hereditario debitori heres extitit: quoniā actio cōfusa⁶ ex trebelliano⁶ reintegrari non pōt: pecunie quoq; debite dodrās⁸ ex causa fideicōmissi petetur: sed in eum diē quo actio⁶ confusa est vsure preteriti temporis quein obligatione vel in officio iudicis fuerūt cōputabuntur¹⁰: posteriotis¹⁰ ita demum si mora fideicommisso facta fit⁹.
Exigere a quibusdā nō facit heredē teneri de periculo aliorum. Bar.

Cum hereditas ex fideicommissi causa in tēpus restituenda sit: non idcirco noiuꝫ periculū ad heredē pertinebit q̄ heres a quibusdam pecuniam exegerit.

Obuentiones post mortem ex iudicio testatoris. puenientes si ṗ heredes ejus erate nō fuerint veniunt in fideicommissum: als secus. h. d. Bar.

Qui post tempus heredita tem restituere rogat⁹ est vsuras a debitoribus hereditarijs percep tas/quarū dies post mortē creditoris cessit restituere nō cogit⁸: quibus non exactis oīm vsurarū actiōnā hereditaria⁹ stipulatio fuit ex trebel. transfertur. ℣ ideo nec indebiti petitio erit⁵: ac similiter ℣ hēditario creditori si medij tēporis non soluantur vsure fideicō. in his quoq; trebel. tenebit. nec ideo querele locus erit q̄ de fructib⁹ hēs quos iure suo⁷ percipiebat fenus nō soluerit. q̄ si fen⁹ heres medij tēporis non soluerit: eo noīe nō erit retētio cū ꝓpriū⁸ negocij gessit. q̄ppe sortem reddere creditori coact⁹ fideicōmissario nihil vsuras⁹ medij tēporis iputabit. Nūmis⁴ acceptis cētū hēditatē restituere

Qui post. Casus. Ego habens multos de bitores ℣ creditores instituī tui mihi heredē titium: ℣ rogaui eū ℣ post annum ponerestitueret hereditatem meam scio: ℣ decessit. postea iste me⁹ heres exegit a debitoribꝰ heredita tis vsuras: quarum dies cessit post mortem meam creditoris nunqd dictas vsuras tenet restituere fideicōmissario: Et dicitur q̄ non. si autē non exegisset dictas vsuras quarū dies cessit post mortē meā creditoris actio omnium vsurarū ex trebel. trāsiſet in fideicō. i. actio earum vsurarū quarū dies cessit ante mortē meā/et quarū dies cessit post mortem meā. nam hereditaria stipulatio fuit stipulatio oītarū vsurarū: et ideo nec indebiti petitio erit solute dictas vsuras fideicō. aduersus eundē fideicō. Sicut aūt dicte vsure debent solui fideicom. p debitorē si heres non exegit eas ante restitutionē here ditatis: ita simili modo ℣ si hereditario creditori nō soluantur per heredē vsq; re medij temporis trebel lianum tenebit fideicom. etiā in his vsuris soluendis creditori: nec iō pene vel querele locus erit cōtra heredē q̄ ipse heres nō soluerit fenus hereditario creditori de fructibus quos ipse heres recipiebat de hereditate suo iure. nā nō tenet soluere dictas vsuras heres. si aūt heres soluerit creditori hereditario fen⁹ medij tēporis cū hoc facere nō teneret vt dictū est/eo nomine nō erit heredi aliqua retētio ꝺ fideicō. in ipsa restitutione hereditatis. cū heres gesserit in hoc ṗ priuum suū negociū. nā ℣ si coactus esset heres reddere creditori sortē an̄ restitutionē hereditatis factā fideicō. nihil vsurarū medij tēporis imputaret idem heres fideicō. i. nō haberet heres aliquā retentionē ꝑtā fideicō. in ipsa hēditatis restitutiōe. ꝑpter vsuras q̄ possent cucurrisse sorti solute creditori ṗ heredē medio tēpore an̄ restitutionē hereditatis si non essent solute eidē creditori ṗ eundē heredē. ℣ hanc credo esse intētionē huius. §. Viuianus.

Non cogit. q. iudicio defuncti peepit. vt. ℌ. e. l. mulier. §. si heres. et facit optime ad. §. co. l. postulante. §. sed in hmōi. vsq; in fine.

Nam hereditaria. anteposito est. Azo.

Erit. ſ. soluenti vsuras fideicō. aduersus eundē. ℣ sic ad. ꝑri. Vel dic ei qui soluit heredi non ꝓpetit repetitio contra eundē heredē. ℣ dic nō ad. ꝑri. sed ad superius rn. adiungit. Accur.

Vsure. ab here de.

Querele. al's querele. al's pene. ſ. cōtra heredē. ℣ est aliud in parte q nō soluit vsuras ex fructibus aduentitijs nōtā. vt. C. de bo. que lib. l. fina. §. vbi autem in vnā.

Suo. i. defuncti iudicio. vt dixi in princi. huius. l.

Eo nomine. i. nomine fenoris.

Ꝓpriū. ſic. ℌ. q. po. i ṗig. ha. l. si ṗor. ℣ cōi diui. l. in b iudicio. Acc.

Coactus. ante restitutionē hereditatis/nō aūt post. vt. ℌ. e. l. ita tñ §. qui ex trebelliano. q̄ est cōtra. Alij dicunt q̄ etiā hic post restitutionem. ℣ dicūt q̄ hec actio peribit ꝓpter absentia fideicōmissarij. vt. ℌ. co. l. cum hereditas. Accur.

Vsurarū. sed ꝓo dodrante sortis sic. vt. C. eo. l. j.

Mummis. Titius ex asse instītutus in hereditate q̄ valet. cccc. aureos rogatus est restituere seio totā hereditatem acceptis. c. aureis de bursa seij: dicit q̄ in suā quartā eos cōputat titius vt amplius non debeat trahere sicut si de. cccc. que erant in hereditate accepisset eos. c. ex voluntate defuncti. Secundo dicit idē. Si tit⁹ ℣ sei⁹ sint instituti in hereditate valente. cccc. aureos/℣ titius sit rogatus restituere seio suā partem que valet. cc. acceptis. l. aureis de bursa seij. nā perinde titius cōputa-

Casus ponit accur.

bit sibi in quartā illos. l. aureos ac si de ipsa hereditate suā partē acce
pisset vt amplius nō deducat. Tertio dicit diuersum in predio: vt si ti
tius seio coheredi rogat⁹ sit suā partē hereditatis restituere retēto pre
dio hereditario. quod valet. l. nā solā medietatē in falcidia cōputabit
quā inre hereditario habet: sed aliā dimidiam non quam habet a co
herede qui habebat dominiū vñ non cōputat in quartā supplet ergo ei ti
tio. Quarto redditūrōnēs q̄re diuersum in pecunia q̄ in p̄dijs: q; pecuniā ha
biliter ex sua portione te net totā. at p̄dū partē nō pōt hȝe nisi a coherede q
dominiū hȝ. Quinto di
cit. hec vera sunt si predi
cta p̄dia nō valēt plus q̄
portio titij restituēda ita
q̄ seio bñ remanet quar
ta sue institutionis/ls hec
p̄dia titio det. Quid aut
tē si non remanet: vt ecce
titius ex fe⁹ institutis sunt
in hereditate valēte. cccc.
aureos: in qua erant duo
p̄dia que valēt. ccclxxx. ce
tere res hereditarie valēt
xx. titius est rogatus re
stituere suam partem que
valet. cc. acceptis predīs
predictis. titius vult to
ta. cc. restituere etiam fal
cidia non deducta: z vult
predia. sed fe⁹ dicit si hoc
fiat nō remanet sibi quar
ta sue institutionis q̄ est. l. Dicit ergo hec lex q̄ de ceteris reb⁹ preter
predia q̄ cetera valent. xx. ȝ suo iure hȝe seius dimidiā. i. z. pro alia di
midia in eisdē rebus a titio restituēda. l. pro. x. retinet titⁱ⁹ ex p̄dijs p̄le
gatis. x. ex sua parte. l. sic; quasi hec. xx. que debet titius in ceteris reb⁹
cū aliis. x. que debet seius sc; que z ipsa legata videntur. vt. ff. de leg.
iij. l. fideicōmissa. §. cū esset. vsq; ad hanc concurrentem quantitatē fiat
cōpensatio: reliquū quod deest ad falcidiā sc; q̄ sunt. xxx. retinet seius
ex eisdē predijs. z quod vltra est restituit. z sic fit hic cōpensatio gene
ris ad genus. vt. z. §. si pars here. pet. l. j. §. penul.

a Falcidie. trebel. ō qua hic tractat.
b Bonis. l. hereditarijs.
c Retenturus. iure hereditario. Azo.
d Rogatur. retentis cētū que iure hereditario pecpit similiter de sua
portiōe: vel dic acceptis centū a fideicō. Azo. z facit. §. de here. instit. l.
qui non militabat. in prin.
e Diuersa. retine eundē casum. qñ coheredi rogat restituere. nā in ex
tranco fideicō. non assignat hec differentia p̄dioꝝ z pecunie. ff.
f Predioꝝ. hereditariorum.
g De portiōe. sua ppria. vt. §. de leg. ij. l. cū pater. in prin. nam potest
bene vendere sua portionē: z sic habere. c. sed partē predioꝝ coheredis
non potest habere nisi de voluntate eius. z facit. ff. de sol. l. si is cui. §.
si cer. peta. l. nam z si. in fine.
h Alia portio. preter eam que tāgit eū hereditario iure. Et no. q ex
tra quartā est quod a coherede accipitur: vt hic. z. §. ad leg. fal. l. in ḡ
ta. §. j. Sed contra. C. fami. hercis. l. filiū. Solu. vt ibi. z dic vt no. §. ad
leg. fal. l. tritia.
i Cū autē. hic dicas casum vt dixi. vel dic fm Azo. Ego sum institu
tus in. ij. vncus: tu ex vna qua iussus es mihi restituere retentis p̄dijs
magni precij. pone vncia valet. v. p̄dia. xv. etiā vncia detracta. cū ergo
tu mihi in. v. ego tibi in. xv. tenear fiet cōpensatio in. v. hincinde. resi
dua vero. x. p̄stare debeo ex causa p̄legationis. sed q; als fum grauat⁹
etiā de hac prelegatione detraham falcidiā. si aūt nō essem grauatus
non detraherem. vt. §. ad leg. fal. l. nescimus.
Casumpto nit Accur. fm Azo.
k Maioris precij. adeo maioris vt excedat dodrantē. Azo. maxime
fm primam positionem.
l Hereditatis. restituende.
m Petenti. i. fideicōmissarius velit habere falcidiam. z cōstrue vi
sum est interuenire. i. cōpetere falcidiā in superfluo predioꝝ fideicom.
petenti. i. si ipse vult quartā habere. Itē no. q omnia que capio ego in
stitutus ab extraneo cōputo in quartam treb. vt in p̄ncipio huius. §.
si vero a coherede aut pecuniā et totā video: z capere iure hereditario.
et sic cputo in quartā quasi nullū ius in ea videatur habuisse coheres.
si autem corpus: aut nō hereditariū/et tunc id: aut hereditariū/z tūc
ta. §. u. Accur sius.
Hereditatem post. Casus. Insti tui mihi heredē titium et rogaui
eum q̄ hereditatem meam restitueret seio post mortem suā titij/ ecce
ptis redditibus. z decessi. z postea dictus titius extitit mihi heres et
vixit per bienniū quem. z postea decessit. z extitit ei heres gaius pone.
nūc gaius volēs restituere dicto seio hereditatē sicut z titius tenebat/
volebat in ipsa restitutione retinere sibi partus ancillarū hereditaria
rū q̄si z ipsi partus cōtinent appellatione redditūū exceptorū p testa
tor: nunquid potest: Et
dī q nō. nec etiam pote
rit retinere fetus pecoꝝ:
q fetus submissi gregē re
tinēt: q; nec hi cōtinentur
appellatione redditūum
et hec credo esse vera sine
aī mozā restituende here
ditatis siue post nascan
tur ptus vel fetus p̄dicti.
Sed secus est in fructib⁹
z vsuris z mercedib⁹ pre
diorum hereditariorum:
q; in eis distinguit vtrus
aī mozā restituende here
ditatis percipiantur / an
post: vt si ante percipiant
portioni q̄drantis / quem
quadrantē retinet de here
ditate restituens imputē
tur subaudi: et superflūū
eoꝝ lucret heres q; iudi
cio testatoris pcepit. z ita
si aī percipiant vt dixi: lu
cret eos heres: ls imputē
tur in quadrantē z super
flui a quadrante restitue
rentur fideicōmissario. vt
§. eo. in fideicommissaria.
ij. rñ. Et hoc quod dixi de
fructibus z vsuris z mercedibus colligo ibi ante diē fideicōmissi. &c.
vsq; illuc: cū aūt &c. Sed quid si fideicōmissarius ita dicat dicto gaio
restituenti ei hereditatē z quartā retinere volenti. titius heres q roga
tus fuit mihi restituere hereditatē post mortē suam potuit distrahere
res hereditarias ante mortem suam: z potuit consequi vsuras ex sorti
bus predioꝝ earū rerū si eas vendidisset. vñ q; noluit eas distrahere
sed potius eis vti/ ita bene videtur percepisse vsuras ppter vsum me
dij temporis quē habuit in reb⁹ hereditarijs ac si eas distrazisset z ex
pctis earū vsuras habuisset. vnde eas vsuras debet tibi imputare in
quadrantē siue quartā trebellianicā: nunquid in hoc est audiendus si
dicom: Et dicitur q̄ non. quia heres non cogitur res hereditarias di
strahere z ex precio fenerare; ſ potest eis vti donec viuet. z ſi eo eis vte
te pereant mancipia aut vrbana predia hereditaria nō cogitur presta
re periculū eorum. sed q̄uis vsuras propter vsum nō debeat restituēs
imputare sibi in quadrātē/nihilominus tamen vsus predictus dimi
nuit quadrantē. i. fructꝰ puenientes ex vsu ipsi heredi: ſ est q̄uis pi
culū mancipioꝝ aut vrbanoꝝ predioꝝ prestare non cogatur heres/
nihilominus tñ casus eorum diminuit quadrantē que potest retinere
heres siue heredis post mozā in restitutione hereditatis facien
da. quo casu tenet heres de casu vel etiā ante mozam si cōtingit casus
dolo vel lata culpa heredis siue heredis heredis. z tunc totum imputa
tur in quartā z superfluum restituere oꝝ fideicom. vt. §. eod. mulier
§. sed enim. Aluianus.
n Non retinebit. immo videt cōtra in partu. vt. §. de vsu. l. paul⁹. rñ.
§. heres. que est cōtra. Sol. hic fuit natus post mozam ibi ante. Item
hic in ancilla aliena. ceterum si erat testatoris etiam ante mozā nativi
dent venire in restitutione. vt. §. de vsu. l. heremius modestinus rñ. Sz
certe ibi fuit simpliciter ācilla legata: hic sine redditū. vnde etiā in an
cilla testatoris serua fuerit editus an mozā vel post. Itē z no. hic ptū
contineri appellatione redditus. + secus in vsufruc. vt arg. cōtra. §. de
vsur. l. in pecudum.
o Qui. ſ. fer⁹. z facit. §. de vsufruc. l. vet⁹. z facit. §. ad leg. fal. l. paul.
rñ. §. j. Accur.
p Ante diē. fuit enim rogatus restituere post. v. an.
q Cessisset dies. ſ. restituende hereditatis: pus tñ soluerūt. Alij dicūt
cessisset dies. ſ. debitorum: quia fuerunt in mora z soluerūt vsuras he
redi ante diē fideicōmissi. z fm vtrūq; modum dic q̄ in quartā impu
tat z superfluū lucrat: q; pcepit iudicio testatoris. vt no. §. c. l. in fideic
cōmissariā. in pn. z idē in fructib⁹. z facit. §. c. l. heredes mei. in prin. z
l. postulante. §. ſ; in hmōi. z. §. e. l. j. vſq; in fi. z. §. c. l. §. q post.
r Non cogatur. nisi res perituras. vt. §. c. l. mulier. §. sed etenim. Sed
quid si distrazerit: Rñ. dic vt. §. eo. l. titius. Ro.
s Heres. a fideicōmissario.
t Eozū. ſ. mancipioꝝ. nā si reciderint. i. mortua fuerint: licet non te
neatur heres ad estimationē eozū prestandam fideicom. tñ tenetur vt
cōputet carnem vel carnis precium in quartā fm Azo. quod in cete
ris aialib⁹ posset dici nō in cerno cui⁹ caro nil valet eo mortuo. vt. C.
de lib. cau.

+ Bar. l. fundi trebatiā. l. col. 8. devsufru. lega. dic ideo esse reddita et fructum. sed ipse. l. ti. de loca. dic reddit⁹ esse gnale⁹ sibi ḡ fructum l. i. ipse. col. 8. illis alit. circa med. q̄ etiam te net glo. l. generali de elec. l. vi. in ver. reddi
rus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

de lib. cau. l. principalis. Dic ergo fm Bng. q vsum dū vixit computat in quartā. i. fructum propter vsum: sed vsurā illius vsus nō. sed ad huc nō videt plene exponi quod dicit casus eorū. vnde dic post morā qñ tenet de casu: vel etiā ante si contingit casus dolo vel lata culpa petentis: z tunc totum imputat/et superfluū reddit: vt. ff. eo. l. mulier. §. sed enim. z facit. ff. de fun. instru. l. iū. circa prin. z. ff. ec. l. scribi it celsus.

¶ Quod ex hereditate.

¶ Casus. Instituit mihi heredē titiū et rogauit eum q restitueret scio illud qđ ex hereditate mea fuisset cū moreretur idem titius. et decessi. z titi⁹ extitit mihi heres z vixit forte per biennium. z interim habuit multos fructꝰ ex hereditate mea. et postea decessit. et habuit heredem gaium. z tempore mortis eiusdē titi supererāt multi de dictis fructibus. certe gaiꝰ heres dicti titi nō tenet restituere scio fideicom. fructꝰ dictos superfluos cū dicta mea verba qui instituit heredem titiū nō percipiant additamentū fructuū: ꝛ diminutionē hereditatis admittāt scilz vt heres possit diminuere de hereditate: sc̄s sine fraude. z etiam pignorare rē hereditariam sine fraude. z si heres ꝑdicto modo rogatꝰ rē hereditariam pignorauit sine herede hēs ipsius heredis eā a creditore liberare nō cogit. z ꝑ credo q̄ velit dicere vsq; ad fi. l. vi.

a ¶ Non percipiāt. et facit. ff. eo. l. titius. z. l. in fideicommissariam. §. j. z j. §. prox. Accursius.

b ¶ Non cogitur. vt. ff. eo. titius. in prin. z. §. j.

Debitor sub pignore. ¶ Cal⁹ Titi⁹ erat debitor: seū in quinquaginta: z obligauerat ei ꝑ hoc infociatū suū. z habebat hic titius filiam nomine sempronią pone. hic titius debitor instituit sibi heredem dictum seium creditorē: z rogauit eum q restitueret hereditatē dicte sue filie. z decessit hic titius. cū aūt dictus creditor nollet adire dictam hereditatē vt suspectam/coactus fuit a ꝓtore vt ea adiret. z ita eam adiuit. z restituit dicte filie testatoris/z retinuit sibi dictuz infociatū obligatū sibi a testatore. z cū non soluerentur ei dicta quinquaginta denunciauit dicte filie testatoris vt solueret ei debitū. z postea ꝓmisit currere bienniū fm consilium legis. C. de iure dominū impetran. l. fi. §. sinaute nulla. z cum fm consilium dicte legis liceret ei vēdere in fociatum non potuit inuenire emptorē. vnde desiderabat a fm consiliū dicte legis permitti sibi vt iure dominū possideret dictū infociatū. q̄ ritur nunqd possit hoc consequi: Et videtur q̄ non. quia cum adiuit hic creditor hereditatem debitoris sui cōfusa fuit obligatio de dictis quinquaginta. sic confusa fuit obligatio/ergo nō videtur q̄ pign⁹ ꝑdictū remaneat eidē creditori obligatū. si nō remanet ei obligatū: quomodo impetrabit vt illud possideat iure dominū: Certe videt q̄ non. Sed circa hoc vtrū pignus sit liberatum vel non/insistendum est: siue possideat creditori idēq; heres institutus infociatū/siue non possideat. et certe si possideat creditori infociatū/ nulla actione a fideicommissario siue fideicōmissaria predicta conueniri potest: ergo neq; pignoratitia: ea ratione q̄ sit hereditaria actio siue q̄uis sit hereditaria actio: neq; actione ex testamento repetetur ꝑ filiā testatoris quasi minus restituerit ei dictus creditor ex eo q̄ non restituit ei infociatū. quod qđē facere posset dicta filia testatoris si nullū pignus intercessisset. hic aūt intercessit pignus. z adhuc durat. possidet enim infociatū quasi creditor: z si fideicōmissarius siue fideicōmissaria predicta retineat apud se infociatum. z hic siue in hoc casu seruiana siue hypothecaria actio tenebit siue locum habebit: vt scilicet possit ea agere creditor. idemq; heres contra fideicommissariam vt ipsa restituat ei infociatū: quis ēm aditione hereditatis confusa fuerit obligatio vt dictū est / verum est tamen nō esse solutam pecuniam creditori. vnde non est mirū si habet hypothecariam: creditor cum adhuc duret pignus. qđadmodū dicimus durare hypothecariam creditori cum amissa est actio eiusdē creditoris propter exceptionē scilicet tēporis. patet ergo q̄ non tantū retentio infociati cōpetit creditori ꝑdicto idēq; heredi cū illud possideat: sed etiā petitio cūnō possidet. Scias etiā q̄ si dicta filia soluat dicto creditori dictū infociatum non poterit repetere vt indebitū: quis

¶ Rogatus restituere qđ ex hereditate fuerit nō tenet ad fructꝰ nec ad ludas res bona fide pignoratas. h. d. Bar.

¶ Quod ex hereditate supfuisset cū moreretur restituere rogatus fructus superfluos restituere non videtur rogatus: cum ea verba diminutionem quidem hereditatis admittunt fructuum autem additamētū nō percipiant[a]

¶ Heres eiꝰ qui bonorus superfluus post mortem suā restituere fuerat rogatus: pignori res hereditarias datas (si non in fraudē id factum sit) liberare nō cogit[b].

Additio que fit coacte/ naturalē obligationē nō pimit. Itē ōiūm rei pignorate quod puenit ad creditorē irreuocabiliter non pimit hypothecariā. h. d. Barto.

Paulus. Lex. lix.

Debitor sub pignore creditorem heredem instituit: cumq; rogauit restituere hereditatem filie sue. i. testatoris: cum nolet adire vel suspectam coactus iussu pretoris adūt: et restituit: cuz emptorem pignoris non

aditione hereditatis cōfusa fuerit obligatio vt dictū est. remanet ergo ꝑpter pignus naturalis obligatio/vt scilz remaneat naturaliter obligatū: licet obligatio personalis ciuilis z naturalis sit ipso iure cōfusa per dictā additionem hereditatis. bene ergo potest dictus creditor impetrare vt iure dominū possideat infociatum fm consiliū dicte legis.

C. de iure dominū impetrando. cum emptores pignoris. id est infociati nō inueniantur. predictam autem imbrigationem et subtilitatem circa pign⁹ poluit iurisconsultus qui condidit hanc legem cuz dict⁹ testator vel aduocatus ei⁹ qui tēpore quo pretor coegit eūdē creditorē adire hereditatem debitoris sui nihil dixit de debito suo quinquaginta librarū. p. q̄ habebat obligatū infociatū. nā fi rei in tegra. i. anteq; cogeretur adire hereditatem debitoris dixisset vel allegasset coram pretore se nō cē compellendum adire nisi prius de indēnitate dicti sui debiti esset ei cautuz a fideicommissaria filia debitoris eiusdēq; testōris: vel nisi sibi cautum esset ei dicta quinquaginta bñ audiuisset eū ꝓtor. et nō fuisset ei necessarium disputare de pignore. et non videatur tibi mirū si pretor ex audiuisset eum circa dānuz debiti sui vtandum: qz z cū de lucro heres scripti adsit coā pretore petēdo vt nō cogatur adire misi lucrū ꝙsequat est bñ audiendus: puta q: fuit heres institutus z rogatus de restituendo hereditate alū. z legatū fuit eidē heredi relictū ab eodē testatore. si heres nō exīsteret. quo quidē casu rīsum est a sapientibus nō esse cum cogēdū adire misi legato ꝑdicto ꝓtito ei a fideicōmissario q petit eū cogi adire. in quo etiā casu posset dici ab aliquo cā disputandi nō esse cogendū dictū heredē adire. etiā si legatū ei offerat ꝑ fideicōmissum: qz quodā mō videret heres cogi adire ꝑ voluntatē tacitā defuncti: q defunctus legādo heredi ſ nō adusset hereditatē tacite posuit in ipsius heredis voluntatē vtrum adiret vel nō adiret. sed q̄uis ita ꝓpositi dici disputando ꝑ aliquē/tū cōtrariū est: nā q̄uis testator: in hoc casu alterutrū dederit heredi tacite vt. ſ. vel adiret z restitueret hereditatē vel abstineret z legatū acciperet/nos tamē ꝓstamus ei heredi vtrūq; scilz vt adeat hereditatē z eam fideicommissario restituat. Itē et legatum habeat a fideicōmissario. nā vt dixi responsum est a sapientibus nō esse cogendum adire eum / misi legato ei ꝓstito per fideicommissum qui petit eum cogi adire. et hoc credo q̄ velit dicere hec lex licet non multum aperte. Aluianus.

a ¶ Remitti. al's remitti. al's permitti. i. concedi.

b ¶ Obligatio. ciuilis quasi solutione. vt. ff. de lib. le. l. si id qō. de naturali an tollaf dic vt statim dices.

c ¶ Naturali. z ciuili. qō videt. j. de reg. iur. l. cum principalis.

d ¶ Siue possidet. f. creditor.

e ¶ Neq; pignoratitia. hac falsa rōne que sequit. si antē diceres q̄ esset recta ratio nō posset loqui in personali/puta ex mutuo: qz illa est extincta. nec de pignoratitia: qz nō esset ratio q̄ ideo non cōpetit fideicom. immo esset ratio contra. ſ. q̄ cōpetat. vt. ff. eo. l. ita tñ. §. actiones.

f ¶ Quasi minus. ideo qō non est pignus restitutū.

g ¶ Detetur. actione ex testamento.

h ¶ Quod cueniret. ſ. q̄ posset agi actione ex testamento.

i ¶ Intercessisset. hic aūt intercessit et adhuc durat. et hic subiicit. possidet enim ꝛc.

k ¶ Seruiana. i. hypothecaria. vt insti. de act. §. itē seruiana.

l ¶ Non esse solutaz pecuniā. z ió videtur adhuc pignus durare. vt. ff. de pigno. l. grege. §. etiam. z. §. seq.

m ¶ Actio. personalis z principalis.

n ¶ Exceptionem. ſ. tēporis. vt. C. de lui. pi. l. ū. sic. z. j. de excep. rei iud. l. pe. §. latinus. Sed arg. cōtra. j. de reg. iur. l. cū principalis. Sed ibi plerūq; dicit propter hūc casum. Item arg. ff. C. de vsur. l. eos. Sed ibi de alio accessorio z odioſo vt vsurarū dicit.

o ¶ Et soluti. a fideicōmissario ipsi heredi.

p ¶ Non repetetur. vt indebitum.

q ¶ Naturalis. dicunt quidam principalis et personalis cui naturali

fideiussor accedit. vt. ſ. de pigno. l. res hypo. alſ ſi vtraq; ſcilz ciuilis et naturalis extincta eſſet nō poſſet pignus manere. vt. j. de reg. iuris l. cum principalis. z fin hoc remanet naturalis ꝓpter pignus ſcilicet vt habeat pign' cui adhereat. Sed his obſt. ſ. ea. l. vbi dicit naturali obligatiōe ſublata. z quod dicit. ſ. de libe. lega. l. ſi id quod. vbi talis confuſio habetur loco ſolutionis. Alij dicunt ciuile naturalem ipſo iure tolli ſcs perſonale: ſed pignus remanet naturaliter obligatū. z eſt ſpeciale et hoc ex illo verbo plerū ꝙ: qō eſt in dicta regula iuris cum principalis. hz enim hypothecaria ſuas conditiones ꝛc. vt. ſ. de pig. l. grege. ℌ. ctiam. z. ℌ. ſeq. cū enim ex pacto onꝰ obligatio pignoris. vt. ſ. de pac. l. ſi tibi. ℌ. ō pigno re. z in pacto vertatur tus naturale. vt. ſ. de pactis. l. ſi vnus. ℌ. pactus. ergo eſt ibi naturalis obligatio ℌ hic durat. Tertij dicunt ꝙ pſonalis z pignoratitia tolluntur ipſo iure. ſed hypothecaria ſtatur vtilis ne creditor in dāno moret. vt z alſ. ℌ. ſi ex noxali cauſa aga. l. tj. i fi. ſed quācūq; teneas in nemine fieri contra iuris rigorem. Accur.

a ¶ Vel ſoluta pecūia eēt. ſic. ℌ. eo. l. apud. in princ. et. l. ita tñ. ℌ. ſi perceptis z j. e. l. facta. ℌ. ſi in danda.

b ¶ Iam. non cogit adire vbi timet damnū niſi pro nideatur ſuo dāno. nam etiam in lucro eſt idē vt non cogat adire niſi ꝓuideatur ei ne lucrū perdat.

c ¶ Abſit. alſ agit. alſ contēdit. et alſ abſit. i. abſentat ſe ne cogat adire vt nō perdat lucrum.

d ¶ Accepit. i. eſt ei relictū.

e ¶ Potuit dici. cauſa diſputandi: ſed male. vt in fine dixit.

f ¶ Non cogendū. ſi legatū ei auferatur.

g ¶ Contra voluntatem. tacitā. Sed qd ſi exꝓreſſe dixit ſi voles heres eſto: R'ñ. adhuc cogit: qz fruſtra dicunt hec verba in extraneo: hz in neceſſario conditionem faciant. vt. ſ. de condi. inſti. l. verba.

h ¶ Heredi. ſub hac conditione ꝛc.

i ¶ Additionem. ſ. tacite.

k ¶ Alteruter. ſi decedit. ſ. tacite: ſcz vt vel adiret et reſtitueret vel abſtineret z legatum acciperet.

l ¶ Utrūq; ſ. vt adeat z reſtituat. itē z legatū habeat. Et ſic no. ꝙ impune ſit cōtra voluntatē defuncti. ſic. C. de his qui. vt indig. l. nō oportet. z. C. de inſti. z ſubſti. l. reprehendenda. Accur.

¶ Ea que dotem. ¶ Caſus Titia cū nuberet ſeio dedit ei cētū in dotem: et in ipſa datione dotis pacta fuit cum marito vt mortua ſexore in matrimonio matri eius vxoris redderet pars dotis predicte. pone dimidia: nec eo nomine ſtipulatio eſt interpoſita a matre vxoris moriens. deinde dicta vxor fecit ſibi heredes matrē z maritum: z petit a matre vt reſtitueret ſuā partē hereditatis titio. ꝓcedente tēpore iudex adit' fuit de hereditate diuidenda inter matrē z maritū ꝓdictos. qui quidē iudex partē dicte dotis. i. dimidiā predictā: quaſi ex vtili pacto predicto interpoſito inter vxorē z maritū de reſtituēda parte dimidia dotis matri vxoris ꝓ parte ſcilicet coheredis matris/ z ꝓ parte dicti mariti adiudicauerat: ꝙuis male adiudicauerit: qz ex filie pacto nō debet dari matri vtilis actio vel directa. nūc querebat ab dicta portio matri adiudicata ſit prēſtanda ꝓ matrē titio ex causa fideicommiſſi: Et dicit ꝙ nō: qz nō quaſi heres/ ſed quaſi mater. accepit mater a iudice dictā partē ex dicto pacto inutili. nec occaſione hereditatis eam habuit mater: ſed ex pacto predicto z per errorem dicti iudicis: credo tñ ꝙ pars matris dicte dotis quā ipſa capit ture hereditario ſit per eam dicto titio fideicōmiſſario reſtituenda. Sed ludendo extra ea q̄ hic no dicto inutili pacto: Et videt forte ita faciendā ratio. dos fuit centum vt dixi. z dimidiam. i. quinquaginta debebat habere mater ex dicto pacto ſi valuiſſet: mortua ergo teſtatrice filia mater habuit quinquaginta de dote iure hereditario. z maritus alia quinquaginta iure hereditario ex pacto aūt ſi valuiſſet habuiſſet mater a ſe. ccc. v. z tu alia. ccc. a marito cohēde i iudicio fam. her. z ita habuiſſet mī ſeptuagita qnq̄ non putarem compellendum adire niſi ꝓius de indemnitate eſſet ei cautū: vel ſoluta pecunia eēt [a]. nam [b] z cum de lucro heres ſcriptus abſit [c] ꝙ forte legatum accepit [d]: ſi heres non extitiſſet/ reſpōſum eſt non eſſe cogendum heredez adire niſi legato prēſtito: vbi qdem potuit dici nō cogēdum [e] eſſe heredem adire quodā modo contra voluntatem [g] defuncti qui legādo heredi [h] ſi non adūſſet in ipſius volūtate poſuit additionē [i]: ſz cum teſtator alterutrum [k] vtrūq; [l] ei prēſtamus.

¶ Aſcendentibus ex linea materna p deſcendentes actio nō queritur. Item qō quis habet ex errorea ſententia in reſtitutionem non venit. h. d. Bar.

¶ Ea que dotem dabat pacta erat cum marito vt mortua ſe in matrimonio dotis pars matri eius redderetur: nec eo nomine ſtipulatio a matre interpoſita eſt: moriens deinde z matrem z maritū ſuū heredem fecerat: z a matre petierat vt hereditatem titio reſtitueret: iudex aditus de hereditate diuidenda [m] "partem dotis quaſi ex vtili pacto ꝓ parte [n] "matri adiudicauerat [o]: querebat an z ea portio ex causa fideicom. prēſtanda fit. quam non eſſe reſtituēdam puto: quia non quaſi heres ſz qſi mater ex pacto accepit: nec occaſione hereditatis [p] ſz erroꝛe [q] ex pacto eam habuit.

¶ Facta reſtitutione fideicōmiſſi inualidi actiones nō tranſeunt ex trebelliano. h. d. Alexan. z Bar.

Idem. Lex. lx.

PAtron⁹ ex debita [r] portione hereditatis inſtitutus ſextam partem [s] reſtituere rogatus reſtituit non tranſcunt ex treb. actiones [t]: quoniam non fuit debitum qō reſtituit: z ideo ſi per errorē [v] fecit etiam repetetur.

¶ Siue quota ſit in fideicommiſſo: ſiue in ſolutione locus eſt trebelliano. Bar.

Idem. Lex. lxj.

PAulus reſpondit his verbis: ſempronī te heredem non ſcripſi feſtinans ꝓpter infirmitatem: ideoq; ei [x] dari volo tñ ſ. ad. l. fal. l. iū. Sed nunqd coheres indebitū a mſe repetit: R'ſi. nō ꝓpter auctoritatē rei iudi. vt. ſ. mā. l. ſi fideiuſſor. ℌ. in omnibus. niſi aliqd falſo ſcienter mater allegauit. vt. ſ. de iudi. l. ſi ꝓtor. ℌ. marcellus.

PAtronus. ¶ Caſus. Stichus libertus ſeiꝰ inſtituit ſibi heredē dictū ſuū patronū ex portione debita ipſi patrono: puta dimidia bonoꝝ liberti olim: vel tertia hodie. z gaium inſtituit ſibi in ſuppluꝰ: et rogauit eundē patronū vt reſtitueret titio: ponamus ſextam partem dicte dimidie vel tertie in qua eū inſtituit. z deceſſit dictus libert⁹. z poſtea dictus patronus reſtituit dicto titio fideicō. dictā ſextā ptez. certe nō tranſeunt ex trebelliano actiones in dictū titium. qm̄ non fuit debitū titio quod reſtituit patronus dicto titio: cum a iure deberet patronus illud in quo libertus eū inſtituit etiā ſi eū non inſtituiſſet. z ideo ſi per errorē facti facit ſibi reſtituit patronus titio dictā ſextā etiā repeteret per eundē patronū. z hanc credo eſſe intentionem huius legis. Ulianus.

¶ Patronus ex debita. olim dimidia hodie tertia. vt no. ſ. eo. l. ita tamen. ℌ. ſi patronus.

¶ Sextam partē. ſ. ſue partis vel inſtitutionis.

¶ Actiones. ſ. cum effectu: vere tamen tranſeūt. ſed cōdicunt vt ſubūcit. z fin hoc non eſt debitū: ſcz cum effectu. vere tñ eſt debitū ex volūtate defuncti. Alij dicunt ipſo iure nō tranſire: necy̆llo modo debitum per. l. j. eo. l. facta. ℌ. ſiquis maiorem. Sed ibi nō fuit ex voluntate defuncti de maiori parte.

¶ Per erroꝛē. ſ. facti. ſecus ſi iuris. vt. C. ad leg. fal. l. erroꝛ. facit. ſ. c. l. heres cum. z. ſ. de condi. inde. l. ſiquis cū effectu.

PAulus rñ. ¶ Caſus Titius inſtituit ſibi heredes ſeiū z gaium. z poſtea dirigēs ſermonem ad ſempronīū ita fuit locut⁹. Sempronī te nō ſcripſi heredē feſtinans per infirmitatē meam q̄ nimis me oppꝛimebat tpe quo inſtitui ſcium z gaium. z reſpiciens verſus dictos inſtitutos ita dixit. Ideo ei ſempronio dari volo tantū q̄tū ꝓ vncia hereditatis mee cōpeteret. z deceſſit dict⁹ titi⁹. Certe paul⁹ reſpōdit his verbis titū teſtatoris videri quidē magis quantitatem relictā q̄ portionē hereditatis. i. vnciam. ſed q̄uis ita videat ex vi dictorum verborū/ tñ ſic accipiendū eſt illud qō dixit dictus teſtator vt videat ſenſiſſe idē teſtator etiam de vncia reſtituēda dicto ſempronio. z ita habebit vnciam ex causa fideicōmiſſi: z non illā q̄titatē tantū q̄tum valeret vncia: qz ita ꝓſumit teſtator ſenſiſſe: z verba eius aliud portarent: z hanc credo eſſe intentionem huius legis: ſalua tamen melioꝛi ſententia: licet alia ſuper littera no. Aluia.

¶ Sempꝛoni. vocatiui caſus. Accur.

¶ Ei. ſ. ſempꝛonio. z fic mutat perſonas: z dic dari volo a meo herede: puta titio. Accur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Ad senatusconsul. trebellianū.

a ¶ Restituenda. s. sempronio.

b ¶ Sensisse. i. de quātitate quā vncia cōtinet: vt nō cōtradicat sibi ūpsi: et sic nō habet locū trebellia. vt. ff. eo. l. cogi. §. 2 generaliter. fm Azo. Alii dicūt habere locū trebel. 2 exponūt magis quantitatē. i. vnciam per fideicō. q̄ portionē hereditatis. scilicet iure institutionis. 2 est hoc q̄ subiicit: sed hoc est 2c. 2 pro hoc q̄ p obliquum sit rectum facit. ff. dari oportet 2c. Alii dicūt q̄ fimis: sed fi 2c. corrigit quod dixerat videri magis 2c. et sic habeat locum trebel. Accursius.

quantum pro vncia hereditatis competeret: videri quidem magis quātitatem q̄ portionem hereditatis relictā: sed sic accipiendum vt videatur etiam de vncia restituenda[a] sensisse[b].

¶ Vos data vel promissa filie nō cadit in fideicōmissum vniuersale iminuctū filie. hoc dicit Alexan.

Scuola. Lex. lxij.

Filia mater petit[c] vt si liberis superstitibus moreretur partem eius quod ad eā ex bonis patris peruenisset[d]: q̄ si sine liberis vniuersum fratri restitueret. queritur defuncta ea i matrimonio supstite filia: an heres eius cum parte hereditatis eius quoq; quod dotis nomine datū[e] erat partem restituere debeat. respōdi id q̄ in dotem fuisset non contineri in partem hereditatis que restituenda est: sed 2 si ex pro missione dotis aliquid debitum fuerit eris alieni[f] loco habendū.

¶ Si dilatio appointur gratia fideicō missarij cessante causa dilationis cessat dilatio. h. o. Bar.

¶ Alūno certam pecuniā legauit[g] cā recipi a sempronio[h] mandauit[i] et certas vsuras alumno prestari voluit donec ad. xx. annum peruenerit: deinde alumno fideicommisit: vt si sine liberis decederet partem restituret sem-

Dñis nō est officii filiā dotare.

a ¶ Restituenda. s. sempronio.

b ¶ Sensisse. i. de quātitate quā vncia cōtinet: vt nō cōtradicat sibūpsi: et sic nō habet locū trebellia. vt. ff. eo. l. cogi. §. 2 generaliter. fm Azo. Alii dicūt habere locū trebel. 2 exponūt magis quantitatē. i. vnciam per fideicō. q̄ portionē hereditatis. scilicet iure institutionis. 2 est hoc q̄ subiicit: sed hoc est 2c. 2 pro hoc q̄ p obliquum sit rectum facit. ff. dari oportet 2c. Alii dicūt q̄ fimis: sed fi 2c. corrigit quod dixerat videri magis 2c. et sic habeat locum trebel. Accursius.

c ¶ Petit. testator. Accur.

d ¶ Peruenisset. fubaudi restituere et fratri.

e ¶ Datum. a patre 2 sic pfectitū. Sed quid si ipsamet filia de his bonis se dotauit: R̄n. idē vt. ff. eo. l. mulier. §. cū proponeret. Sed quid si suam filiā: R̄n. nō idē: q̄ non est officii matris dotare filiam. vt. C. de iur. dot. l. mulier. sed patris. vt. C. de to. promif. l. fina. 2. j. de col. bo. l. filium. Accur.

f ¶ Eris alieni. a patre debiti. 2 sic videt abesse. vt. ff. de neg. gest. l. sigs man. Arg. contra. ff. de pec. l. sed 2 fi dānū. §. fi. 2 facit. ff. ad. l. fal. l. pater in princi.

g ¶ Alūno certam. ¶ Casus. Titius testator legauit. c. cuidā suo alumno: 2 mandauit eā pecuniam recipi a sempronio. i. q̄ sempronius reciperet eam ab heredibus 2 certas vsuras alūno prestari per dictū sempronium mandauit/donec ad vicesimum annum puenerit alumnus. postea cōmisit fidei alūni si sine liberis decederet idē alumnus partem de dicta pecunia restitueret sempronio predicto: 2 partē cuidā mulieri nomine septitie. 2 postea decessit dictus testator: 2 postea dict' alumnus decessit infra vicesimum annum. quesitus est an dicti substituti. i. sempronius 2 septitia possint statim petere fideicōmissum p̄dictū. an vero debeant sustinere in id tempus quo alūnus impleret vicesimū annum si viueret: Et rn. posse statim petere dictos substitutos dictum fideicōmissum. Aluia.

h ¶ Legauit. s. pure. sed solutio fuit dilata gra alūne.

i ¶ A sempronio. 2 sic est mimister sempronius: sicq; petitionē non hz si nullū emolumentū sit habiturus: alioquin dabo ei petitionē. vt. j. e. l. lucius. j. meuia. 2 ibi no. ff.

k ¶ Mandauit. sempronius vt accipiat ab herede 2 det vsuras alūno.

l ¶ Defuncto. s. fine liberis.

m ¶ Possint. s. statim.

n ¶ Posse. scilicet statim petere substitutos. nā voluit eos testator: ad mitti quandocūq; decederet alūnus: siue añ. xx. siue post: licet alūnum voluit habere sortē añ. xx. an. 2 adde q̄ no. ff. e. l. seius saturninus.

Acta. Lex. lxiij.

Acta[o] ¶ Casus. Institui mihi heredē titiū 2 rogaui eū q̄ restitueret hereditatē meā seio. et decessi. et titius restituit hereditatē meā seio. ponamus solo verbo. nā potest fieri restitutio re vel verbo. vt. ff. e. restituta. in princi. certe facta in dictū seium restitutiōe: statim omnes res hereditarie fiūt in bonis eiusdem seij cui restituta est hereditas q̄nis dictus seius nōdum fuerit nactus possessionē earum rerum. Aluia

o ¶ Restitutione. etiā verbo. nā fit ꝟbo vel etiā re. vt. ff. e. l. restituta. in prin.

p ¶ In bonis. vt actiones et exceptiones. habeat. vt. j. de acqui. re. do. l. rē bonis. habet ergo post restitutionē fideicō. petit. here. fideicō. Itē rei vēdi. si defunctus fuerat dñs. vt. ff. de fideicom. her. pe. l. j. et si non erat dñs habet publicianā. vt. ff. de publi. l. cū sponsus. §. j.

q ¶ Possessionem. acquiritur ergo hic dñium + si ne possessiōe vt in heredi tate. vt. j. de acqui. pos. l. cū heredes. 2 alʒ vt not. ff. de rei vēdi. l. si ager. Sz videt q̄ hodie etiā ante restitutionē queratʒ dñiū. vt. C. cōia de le. l. fina. §. finaūt. Sed dic vt not. ff. eo. l. marcellus. §. res.

+ Quomodo q̄ñ que ratur dñiuʒ ex solo titulo sine possessiōe. vide per bar. ff. l. ferunt. C. de rei ven.

r ¶ Si is. s. fideicōmissarius. Accur.

s ¶ Transferri. contra videbat: quia non erat facta officio iudicis sicut consueuit/sed iure actionis: sed nō nocet: q̄ stipulatio succedit in locū officii: 2 fic est eiusdē natura. vt. j. vt leg. no. ca. l. j. §. fiquis sub. 2. ff. de cau. l. si cū §. q iniuriarū. nō ēn refert quid qualiter fiat dūmodo fiat. vt. j. de verbo. obli. l. cum sernus.

t ¶ Actor. i. fideicōmissarius.

v ¶ Quantitatē. que facit emptionē. vt. j. p empt. l. litis. 2. ff. de rei vē. l. eius. Accursius.

Si heres scriptus. Lex. lxiij.

Si heres scriptus. ¶ Casus. Titius instituit sibi heredē gaiū 2 rogauit eū q̄ restitueret hereditatē seio. 2 decessit dictus titi' testator. et gaius heres script' a titio restituit hereditatē dicto seio fideicō. postea aūt venit sempronius legitimus ponam' heres dicti titi. 2 mouit cōtrouersiam dicte hereditatis dicto heredi 2 vicit eū. aut litē cessit siue refutanit dictus heres quod pro eodē pono. certe actiōes p restitutionē semel translate in fideicō. predictū constat apud sapientes durare pene dictum fideicom. Aluianus.

g ¶ Dictus fit. puta a legitimo herede. Sz quomodo hoc cū nec dolo vel culpa possidere desijt. vt. ff. ti. j. l. hec aūt. §. fina: R̄n. nō oppofuit. vel si opposuit nō fuit auditus 2 fic nō nocet fideicō. vt. ff. de euic. l. si p imprudentiam. vel fuit in culpa q̄ restituit res sciens se conueniendū. vt. ff. de rei vendi. l. si culpa. vel sponte iudicium fuscepit. vel fic fuit de facto. Accursius.

a ¶ Durare.hic est contra.ff.eo.l.si patroni.§.fi.sed ibi fuit lis cōtesta. ante restitutionē. hic post . Alij dicunt q ibi de actione q̄ dat fideicō. contra heredē:hic econtra de his q̄ que cōtra eū. quod nō placet:immo de vtrisq; hic z ibi dicit. Itē sunt arg.cōtra.C.de cuic.in.l. emptori.et ff.de here.ven.l.emptori. Sed ibi ,ficit emptori ius quesitū per aucto

remḥic nō nocet q̄ amisit.et facit.ff. de pac.l.fi ti bi.§.cum prętor. Accur.

¶ Si quis. ¶ Casus. Instituit mihi heredē titium et rogani cū q̄ restituere[t] seio tertiam partem pone hereditatis mee:z decessi. z dictus titi⁹ restituit seio dimidiā pone.circa meaz partem que excedit precep tum fiue rogamen mei testatoris non transferūtur actiōes in dictū seiuz. secus aūt esset si rogassem titiū predictum restituere hereditatem dicto seio p̄cepta re aliqua/aut summa: q̄ si omissa retentione dicte reivel summe totam hereditatem restituit ei bñ in eum transferūtur actiones.nā z si apud se retinuisset heres illā rē vel summā non remanerent apud eū hereditarie actiones.nam actiōes nō sequuntur possessores singularīū rerū.vt.ff.eod.l.j.§.fi heres.et q̄ si retinuisset illam rem heres vel summā idē effet.z facit.ff.eo.l.qui totā. Sed an gō inde bite ✦ dedit repetit:Rñ.si errauit in facto sic/si in iure nō.vt.ff.eo.l.heres cum.z.C.ad.l.falci.l.error.

c ¶ Si heres. ¶ Casus. Sempronius instituit sibi heredē titiū: et rogauit eum q̄ restitueret hereditatē suā gaio ponamus: et decessit dictus sempronius.ante aūt restitutā hereditatē fuerūd heredem instituit seius. et dictus heres eū seruū hereditariū heredē a seio instituit iussit hereditatē adire: nunqd hanc hereditatē seū ds titi⁹ heres restituere gaio:Et dicit iulianus q̄ nō:q̄ de ea restituenda nō fuit rogatus. Sed quid si dictus titius heres institutus a sempronio rogatus fit a dicto sempronio restituere hereditatē dicto gaio cū iremēto: certe cogit dictus titius restituere dicto gaio etiā ea hereditatē in qua seruus p̄dict⁹ hereditarius fuit institutus a seio. et hoc est verum nisi euidētissimis rationibus fuerit approbatū ab herede dictū seruū esse institutū heredē contemplatione sui heredis. Gluia.

d ¶ Restituat.quod verū est. Accur.

e ¶ Fatendum.nisi heres fuerit in mora.vt.ff.e.l.ita tamen.§.j.

f ¶ Sui heredis.

g ¶ Institutum . quod ꝑsumo si dixit seruū titij qui est heres. vt.C.de iur.delib.l.cū aliquis.z de cōtrahen.stip.l.optimam.et facit.ff.devulga.substi.l.sed z si plures.§.in arrogato.et.ff.de vsufru.l.sed.z si quid donetur.et quod ibi nota.

¶ Rescripto diui. ¶ Casus. Saius instituit sibi heredē seiū cum haberet in bonis.cccc.pone.et rogauit eū vt restitueret hereditates suam titio acceptis ab eodē titio.c.et decessit dict⁹ gaius testator. postea titius fideicō. steritꝑ magnū tēp⁹ q̄ nō soluit dicto seio heredi dicta.c. nunqd cū postea ei ea soluit tenet ei dare vsuras medij tpis : Et dicit q̄ nō.q̄ ꝓto tardius dictus fideicō.pecuniā dat heredi/tātō tardius ad fideicō. punit:z medij tēporis fructus perdit.et heres eos lucrat. vnde si ante datam dictā pecuniā tenuerit aliquo casu hereditatē dictus fideicō. oportet eū heredi restituere fructus quos percepit . et idē esset p̄ ea si ita diuisset dictus testator heredi suo. Rogo te heredē q̄ si titius tibi.c.dederit restituas ei hereditatē meā. nā licet tardi⁹ z hic detur pecunia p titū heredi sine vsuris/tñ eā ei dare ds.et si ante datā heredi oportet.et hoc credo q̄ intendat hic.§.Gluia.

h ¶ Perdit,nā heres lucratur cū negligentia petentis percipiatur.vt ff.eo.l.mulier.§.fi heres.et ad hoc.C.de actio.ēpti.l.curabit. Est alia ratio quare non dat vsuras/ q̄ non est fideicōmissarius in mora dādi pecuniam cū nō sit obligatus.vt.ff.si quis omi.cau.test.l. fi quis sub conditione.et.ff.de reg.iur.l.nulla mora. Accur.

i ¶ Tenuerit.fideicōmissum aliquo casu. vel heres restituit ante vataz pecuniā ignorans debere dari.z ita videtur plus debito restituisse.et fic indebitos fructus repetit. vt.ff.eo.l.heres. cum.§.

¶ Si sub conditione.

¶ Casus Sempron⁹ instituit sibi heredem seiuz sub conditione non turpi neq̄ difficili: puta si ascenderet capitoliū:z rogauit eundē seium q̄ restitueret hereditatē gaio. et decessit dictus sempronius testator.dictus antē seius heres dicit sibi fuspectam esse hereditatem et non vult eam adire nec dicto gaio restituere. certe iubendum est per prętorem parere conditioni p̄dicte z adire heredita.z ita eā restituere gaio. Si vero instituisset heredem dictum seium sub conditione turpi aut difficili/ nō debet cogi idem institutus eam explere gratia alterius: id est gratia fideicommissarij gaij. Sed visum est sapientibus eā conditionē remitti eidem heredi vt nō teneatur eā implere: et ita non restituere hereditatem fideicommissario . et est ratio de rigore iuris in littera: quia absurdum est plus tribui a prętore ei gaio fideicōmiſ. qui fideicommissum petit q̄ sempronio testatori voluit.vtiq; autem testator neq̄ seiū scriptum heredē ad hereditatē vocauit: neq̄ per hunc heredē illi fideicō. voluit restitui hereditatē / nisi expleta sit dicta conditio turpis vel difficilis. De equitate tñ prętoris aliud est: q̄ habet ꝓ impleta . sufficit enī hoc casu edictum prętoris q̄ hmōi conditiones turpes remittit. et hactenus iubēdus est heres a prętore vt constituat prętor his actionib⁹ vti cū heredē.q.o.ꝓtor cogit ei hoc casu dicere z ꝓstari q̄ velit vti actionib⁹ ꝓtoris.i.hereditarijs. ac si dicat quantum in se heredē est dicat q̄ velit esse heres.z tanꝫ implēta conditione predicta turpi vel difficili restituet hereditatē fideicō. aut petat idē heres bonoū possel.fi.m tabulas: vt fic sit heres de iure prętorio ante impletā conditionem cum de iure ciuili esse nō possit:vt na ctus actiones hereditarias tunc.i.facta protestatione p heredē vel pte tita bonoū possel.fi.m tabulas transferat eas in dictum sempronium q̄ senatusc on.trebel.restituta.scz hereditate fideicommiſ. Sed quid si cōditio est aſcripta dicto heredi in dāda pecunia certa tito ponamus: Certe debet is gaius fideicōmiſ. qui poscit siue petit fideicōmiſ. hereditatis offerre dictam pecuniam ei scio heredi instituto: vt ipse heres possit adire z restituere eidē fideicommiſ. hereditatem completa conditiōe a se scio herede.i.data a se hēde dicta pecunia dicto titio. Si vero dixit dictus sempronius testator. Instituo te seium heredem si impōnas tibi nomen meū et id nomē feras siue portes id est facias te vocari sempronium.quam quidem condi . prętor exigat impleri per heredem.recte quidē facturus videtur heres si eam expleuerit z hereditatē adiuerit et eā restituerit fideicommiſ. nhil enim mali est assumere no men honesti hominis. Si aūt dict⁹ testator qui voluit heredē portare nomē suū habebat famosum vel turpe nomen:nō exigit nec vult prętor hanc conditionē impleri per hered.i. vt heres teneatur ferre dictū testatoris nomen famosum vel turpe . z si ipsum famosum vel turpe recuset heres ferre/ remittenda est ei heredi cōditio dicti nominis ferēdi.et tunc ei dande de equitate ꝓtoris vtiles hereditarie actiones ac si impleuisset cōditionē.vt z.ff.dixi:aut bo.pos.fm tab.danda est ei heredi vt si sit heres de iure ꝓtorio aī impletā cōditionē cū de iure ciuili esse nō possit.vt nactus actiones hereditarias p dictā equitatē ꝓtoris habentis cōditionē ꝓ impleta vel p bono.pos.fm tabu.trāsferat eas ex senatusconsulto trebelliano in fideicōmissariū. et hāc credo esse intentionē huius.§.vsq; ad.§.fi cum suspecta. Tiuianus.

k ¶ Impedimentum . vt si ascenderis capitolium sis heres . Et distingue

✦ Nota ex ista glo. hic in debitum p errorē solutā repetit: falsit i solutor ł legato et pta causa.nam tūc non repetit vide per gl. et bar.in. l. cū hio.§.fi mīer. ff. de pdi.indebi.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

Cōditioni an hēs pa reri teneat.

stingue. aut cōditio est in dando: et tunc dic vt. j. pri. §. si in danda. aut in faciendo: et tunc aut possibilis ⁊ honesta: vt honestum nomen testatoris sibi imponere. et tunc cogitur implere: vt hic. ⁊. j. pri. §. ibi: si vero nominis ferendi ⁊c. aut est difficilis vel turpis: et tūc obtinet. j. pri. §. si vero turpis ⁊c. et. j. prio. §. ibi: nec enim in famosis.

a ¶ Jubendus. fic. ff. co. l. si cui. §. fi. Et ar. ff. de cu. bo. dā. l. j. et ante eam impletam non posset restitui testatio fieri. vt. ff. eod. l. ita tamen. §. a patre. eo saluo quod nota. ff. co. l. apud §. antistia. Accurſius flo rentinus.

b ¶ Remitti. vt non impleatur. fic. j. titu. j. l. v. §. j. et. j. prio. §. q̄ si conditio. et. ff. de conditio. ⁊ demonstra. l. obtinuit. Accurſius.

c ¶ Plus enim. hic vſq; in fin. §. potest loqui tribus modis. Primo vt dicat de cōditione honesta et facili. ⁊ sic nō ad p̄ximum sed ad princip. §. referatur. quasi dicat bene est iubēdus parere cōditioni plus eñ ⁊c. Alii dicunt loqui de difficili non turpi. vt vbi est difficilis remittatur quo ad commodum heredis / et non quo ad commodum fideicommiſſarii. vt. j. prio. ibi: q̄ si conditio ⁊c. Tu dic loqui de turpi et de difficili vt remittatur ⁊ ita non poterit adire: vt pote condītione nō impleta quaz testator adipleri voluit / licet turpem: et sic non restituere. nam fieret plus q̄ testator voluit si cogeretur adire ⁊ restituere cōditione nō impleta: et hoc de rigore vt hic: sed de equitate p̄toris habetur p̄o impleta. et sic vel cogit p̄testari q̄ nolit esse heres: vel petere ſm tabulas: vt hoc facto transferat actiones ex trebel. vt. j. pri. §. ibi: q̄ si conditio. ⁊c. Accur.

d ¶ Offerre. fic. ff. co. l. sed sciendum. ⁊. l. si cui. §. fi.

e ¶ Remittit. puta turpis vel impoſſibilis. vt. ff. prio. §.

f ¶ Edictum. l. prętoris. quod hmōi conditiones remittit.

g ¶ Jubendus. a prętore. q. d. prętor coget cū dicere ⁊ p̄testari q̄ velit vti act. prętoris. i. hereditatis ac si dicat q̄tū in se est dicat q̄ velit esse heres ⁊ tanq̄ impleta cōditione restituat vel petat ſm tabulas. Et sic not. q̄ q̄nq; iure prętorio pōt q̄s esse heres nō ciuili: vt hic. ⁊ insti. quimo. teſt. infir. §. nō tri. et. j. de bo. poſ. ſm tabu. l. ū. §. j.

h ¶ Nominis. honesti.

Accurſi⁹ i gſtat ō nomine suo.

i ¶ Conditio est. vt instituo te heredē si imponas tibi nomē meū sc̄z accurſium quod est honestū nomē dictū: quia occurrit ⁊ succurrit cōtra tenebras iuris ciuilis. secus si dixit: si imponas tibi nomē vespilio: qō est turpe nomē: vt hic. et. ff. co. l. sed sciendum.

k ¶ Exegit. adimpleri.

l ¶ Nomen ferre. etiā honestū ſm Hug. vel dic inhonestum. nam si est honestum videtur cogi.

m ¶ Et remittende. i. decernende heredi facta p̄testatiōe quā mō nota. aut est ⁊c. vel dic remittende. i. necessitas restituendi vtiles actiones re mittit heredi: sc̄z de rigore aut de equitate ſm tabu. ⁊c.

¶ Si cū suſpecta. ¶ Caius. Seius inſtituit te titiū heredē: ⁊ rogauit te vt mihi hēditatē suā restitueres: ⁊ decessit. tu aūt dicis nūc suſpectā tibi esse dictā hereditatē: ⁊ iō ea nō vis adire nec mihi restituere. vnde postulāte me fideicōmiſſario iuſſu p̄toris adiuisti eā ⁊ mihi ea restituisti. tūnq̄d ego potero cōpellere fideicōmiſſarium illis legatariis ſingularib⁹ q̄b⁹ p̄ testatorē a te hēde legata relicta sunt: Et tō: q̄ sic. si tu hēs poteras detrahere ⁊ q̄tēn⁹ detrahere poteras ego potero. ſi ſi a me fideicōmiſſario vltra legata ſingularia a te herede relicta p̄ testatorē alicui fideicōmiſſum ſingulare relictū ſit per eundē testatorē id est fideicōmiſſum non venit in cōputationem legis falcidie / ſed numeratur extra eam legem falci. ita q̄ de eo non poſſum detrahere fal. Viuia.

n ¶ Legatarios. ſingulares. Et no. q̄ fideicom. primus non detrahit falcidiam de relictis ab herede / niſi quādo heres non detraxit: vel quia voluit totum reddere. vt. ff. e. l. j. §. inde neratius. vel q̄ adūt ſuſpectā. vt hic. ſed de relictis a ſe nullo modo detrahit. vt in fin. hui⁹. §. et facit. ff. e. l. mar cellus. §. j. Sed argu. con tra. ff. co. l. ex aſſe. in fine. Sol. ibi. Itē facit. ff. co. l. si patroni. §. qui fideicō. ⁊. j. prio. §. q̄ si arg. contra ff. co. l. si res. Accur.

o ¶ Lege. fcilicet falcidia.

¶ Si titi⁹ rogat⁹. ¶ Caſus. Gaius inſtituit ſibi heredem titium in hereditate ſua que valebat. c. pone. et rogauit eū q̄ dictam hereditatē restitueret meuio. Item rogauit dictum meuiū q̄ reſtituere ret ſcio certam pecuniam puta. c. et deceſſit dictus gaius teſtator: et dict⁹ titius reſtituit dicto meuio dictam hereditatem. reti nuit tamen ſibi quartam eiuſdem hereditatis ex trebelliani bñficio: nunquid idē meuius tantum debet p̄ſtare minus dicto ſcio quantum eidē meuio titius detraxit prō quarta: Et dicit q̄ ſic. et eſt ratio ne ipſe meuius de ſuo dānum ſentiat. Viuia.

p ¶ Hereditatem. queva let centum.

q ¶ Certam pecuniam. puta centū. et ſic habes. ff. de condit. ⁊ demon. l. plautius. in fine. Sed videtur q̄ lz maius ſit onus q̄ re lictum q̄ totum ſubeat. vt. ff. de an. leg. l. liberto. §. j. ⁊. ff. de leg. ū. l. cū pater. §. eoz. q̄ ſunt ſtra. Sol. aut imponit onus in vim cōditionis: vt lego tibi fundū ſi titio. x. dederis. aut imponit onus in vim modi: vt lego tibi fundū vt titio x. des. Primo caſu ſi minuitur relictū per falcidiam / nō p̄opter hoc diminuitur onus. vt. ff. de cōditio. et demonſtra. l. plautius. §. j. ibi: ꝺuerſum ⁊c. ſi alio modo diminuitur onus. vt. ff. co. l. plautius. in prin. et. §. ité ⁊. l. qui heredi. §. ſi pars rei. in eo. ti. Secundo caſu aut aliunde erat onus: ⁊ tunc aut eſt min⁹ q̄ ei remaneat de relicto vel tantūdē et totū adimplet. vt. ff. co. l. liberto. ⁊. l. cum pater. Aut maius: ⁊ tūc obtinet q̄ hic dī. ⁊. ff. co. l. plautius. in fi. Si aūt ex eadē re erat onus relictus eatenus minuit onus quatenus ⁊ relictū. vt. ff. ad. l. fal. penales. §. fi. et. ff. de leg. ū. l. ſi mihi ſtichus. Item no. quidā hic legatarii ⁊ fideicō. poſſe vti falci. ⁊ ſic eſſet cōtra. ff. ad leg. falci. l. ex falcidia. §. nūq̄. ſed certe hoc hic nō dicit / ſed dicit q̄ nō plus reſtituit q̄ habet. ⁊ de hoc no. ff. ad. l. fal. l. penales. §. fi. ⁊ facit. ff. de do. cau. mor. l. ei q. ⁊. j. c. l. lucius. §. heres. Accurſius.

r ¶ Julianus. Teſtator inſtituit ei primū et ſubſtituit ei ſecundū vulgariter. primū rogauit reſtituere titio. ſecundū rogauit reſtituere meuio. et tunc facit. C. co. l. nō iuſtā. vbi fideicom. primi p̄fertur ſubſtituto eiuſdē primi. Alii ſic ponūt: teſtator inſtituit meuiū ⁊ ei ſubſtituit vulgariter titiū. Item rogauit eundē meuiū reſtituere ei titio qui titi⁹ magis vult per fideicō. q̄ per directā ſubſtitutionē: quia ſua interest. ad q̄. ff. co. l. recuſare. §. pe. et ſm primam poſitionem habeas ſubſtitutus meuio. ſm aliam ſubſtituto meuio. ⁊ ſunt datui caſus. Vel dic meuium inſtitutū ⁊ rogatum reſtituere titio. Item heredi fuit vulgariter ſempronius ſubſtitut⁹. et tam inſtitut⁹ q̄ ſubſtitut⁹ recuſant: cogitur quidē inſtitut⁹. ⁊ ſm hoc habeas ſubſtituto meuio. ⁊ erūt ablatiui caſus abſoluti. ſed ⁊ ſubſtitutus poſſet cogi cū intelligat repetita a ſubſtitutis. vt. C. co. l. nō iuſtā. ⁊. ff. co. l. apud. §. idem iulianus. Alii aliter ponunt: quod non placet. Accur.

Caſumpo nit accurſius tripli citer.

¶ Si quis bonorum. ¶ Casus. Titius habens seū filiū a se emancipatum decessit ab intestato: fecit tñ codicillos/ et in eis ita dixit pone. Cōmitto fidei filij mei emancipati q de iure pretorio erit mihi bonorū possessor forte/ de hēditate mea restituēda gaio. et decessit dict' titius. is aūt filius emancipatus cū de iure pretorio posset petere bono. pos. infra. c. dies. vt.ſ. de fuc. edi.l.j.§. largius. passus fuit transire diem bonorū possef. agnoscen. q p hoc tempus quo idem filius non agnouit bo. possef. is gaius cui p cundē filium ōbebat restituī hereditas aliqua iusta ex causa non potuit adire pretorem et postularevt petita bono. pos. per dictum filium re stituatur sibi hereditas p eundem filiū debebit fuccurri ei gaio fideicom. i. vt restituatur dicto filio emancipato tps bo. pof. admittēde gra exhibēdi fideicō. dicte hereditatis dicto gaio p dictum filiū. q hanc credo esse intētionem huius. §. salua meliori ſnia. Vinia.

a ¶ Si quis. pone exēplū in eo instituto q iure pretorio nō ciuili succedit. vt instit. q. mo. testa. infir. §. non tñ. vel aut ab intesta to succedit: vt emancipatus vel cognatus q possunt rogari in codicil. vt C. eo. l. iū. Accur.

b ¶ Aliqua ex causa. scilz iusta q restitutionē inducit. vt. ſ. q. ex cau. ma. l. j. p totū. r. ſ. de mino. l. j. q facit. ſ. c. l. nā. q. §. j.

¶ Admonendi autem. ¶ Casus. Gaius nō soluendo existens quātū ad creditores suos instituit sibi heredē titiū locupletem: r ſeruū ſuum stichum liberum esse iussit directo vel p fideicōmiſ. nō facio vim. r rogauit dictum titiū heredē hereditatē eidē ſeruo restituere. r decessit dictus gaius testator. titius aūt heres instituē dicit hereditatē gaij sibi esse ſuſpectā. et ideo recusat eā adire: nunquid dictus stichus liber esse iussus pōt desiderare et petere coā pretore vt dictus titius cogat adire r sibi stichō restituere. Et videt q nō. q. etiā ſi desiderante dicto stichō titius adiret hereditatē tñ nō potest ꝓpetere libertas dicto stichō quasi in fraudē creditorū data: licet titius heres sit locuplet. ſi nō pōt libertas cōpetere stichō. nec ergo pōt ei restituī hereditas. ſi nō potest ei cōpetere libertas: nec restituī hereditas. ergo non potest petere coā pretore vt dictus titi' cogat adire et restituere sibi stichō et hec habēt locū ſm verba r ſniam legis eliascentie: q verba r ſnia in hoc ꝓueniūt vt nō valeat libertas in fraudē creditorū relicta. p mittit tamē q vnū ſeruū tñ testator non soluendo existens instituat directo et cū liberta te directa vel fideicōmiſſaria etiam in fraudez creditorum. vt insti. qui ma. non pof. in pzin. et. §. j. Non autē loquitur de danda hereditate seruo p fideicōmiſſum ab alio herede instituto. ſed ſnia eiusdē legis eliascentie trahit vt et libertatē habeat directo vel per fideicōmiſ. etiam ſi non directo sit institutus seruus: ſed per fideicō. quantum ad effectum sit heres vt est in nostro casu. nā cū titius sit institutus heres r rogat dicto seruo hereditatem restituere/ perinde habendum est ac ſi is seruus solus esset scriptus liber r heres. et perinde habēdū est ſimiliter ac ſi dictus titius nō esset heres institut' cū voluerit testator nō remanere hereditatē apud titiū: sed seruo p euz titiū restituī: vī ſm ꝓ vltra pozrigitur ſnia dicte legis vt dictū est/ videt ꝓ dict' ſtichus possit face cogi dictū titiū adire r restituere sibi ſticho. Viuia.

c ¶ Jusserit. directo. idē ſi per fideicōmiſſum. vt. ſ. de here. insti. l. ſi non lex. §. j. Accurſius.

d ¶ Locuples. ad hoc. ſ. de manumiſ. testa. l. ſiquis locuples.

e ¶ Legis. verba et ſnia cōueniunt vt nō valeat libertas relicta in fraudem creditorū: misi q vnū permittit institui directo etiā in fraudē creditorū. vt insti. qui ma. nō pof. in ꝓn. et. §. j. ſed ſnia trahit etiā ſi ꝓ fideicō. effectus sit heres. vt r libertatē habeat directo. vel p fideicō. vt hic. et. v. l. ſi nō lex. §. j. r. ſ. de testa. milī. l. necꝭ. §. j. r dic de his vt no. ſ. c. l. ſi res. §. j. r. l. ſi cui r. l. mulier. §. non est. Accur.

Si eius pupilli. ¶ Casus Titius fecit testamentū r instituit sibi heredē seū ſuū filiū qui erat pupillus: et eidē pupillo substituit dictū pupilli mihi restitueret: et decessit dictus titius. et pupillus ex titi eī heres. vel etiā habebat alia ſua bona idē pupillus ꝓcedente tempore ſempronius mutuauit. c. dicto pupillo sine tutoris auctoritate r sic tenebat dictus pupillus tñ naturaliter dicto ſempronio. et postea decessit pupillus. et dict' substituē habuit hereditatē eius: et eā mihi fideicō. restituit ex senatuscōſulto trebelliano. certe ſi ego fideicōmiſſarius ſoluā postea dicta. c. dicto ſēpronio creditori nō repetā ab eo quia crediderit pupillo sine tutoris auctoritate: quia naturalis obligatio qua tenebatur pupillus r que in me fideicom. transiuit inhibet repetitionem. ſi autem heres. i. predictus substitut' pupilli soluat dicto creditori: post restitutionem hereditatis mihi factam per eūdem heredem: siue substitutū repetet a creditore non ob aliud sine alia ratione q ab eo herede siue substituto intelligit translata naturalis obligatio in me fideicommiſſarium. ſi aūt ecōtra hereditas eius creditoris cui pupillo sine tutoris auctoritate crediderit mihi restituta sit ex trebelliano senatuscōſulto r ſoluerit pupill' mihi fideicōmiſſario non repeteret a me iure ꝓmum. ac ſi heredi dicti creditoris q heres restituerat mihi hereditatē ſoluerit dict' pupillus repetet ab here de non repetituras pupillus ab eodem herede. ſi ante restitutionē hereditatis mihi per heredez factā ſoluiſſet eidē heredi. r hanc esse intētionē credo huius. l. vſq; ad §. ſi necessarij. ¶ Si necessarij. Institui mihi heredē filiū meū ſub conditiōe leuiſſima: puta ſi daret. ex. ſol. titio. r rogaui eundē filiū meū vt hereditatē meā restituaret gaio r ſempronio. certe cogitur dictus filius adimplere cōditionē predictā: r restituere eā fideicō missarijs. i. dictis gaio r ſempronio. Viuia.

f ¶ Restituta. ſ. ab eo qui pupillo erat ſubſtitutus directo: qō fieri potuit etiā ex heredato. vt. ſ. eo. l. ita tñ. ſ. a patre. Accur.

g ¶ Non repetā. quia naturalis obligatio inhibet repetitionē. vt. ſ. de condi. inde. l. iulianus.

h ¶ Si heres. predictus institutus.

i ¶ Post restitutionē. hereditatis mihi factam.

k ¶ Soluat. creditori.

l ¶ Non ob aliud. id est nō alia ratione r. quasi dicat quia ipſe non tenebat pupilli nomine: vt pote translata in me naturali obligatione. sic ergo heres siue ſubſtitutus nec ciuiliter tenetur quia nulla est: nec naturaliter q: in me translata: vt hic. r. ſ. eo. l. ꝙuis. r. l. ſi heredi eius. et qō dicit. ſ. eo. l. j. §. j. q habet heres ex cepti. post restitutionē quasi adhuc remanēt obligatus verū est quando prima erat ciuilis r naturalis: hic naturalis tantum.

m ¶ Eius. ſ. creditoris.

n ¶ Crediderit. et sic naturaliter tantū tenebatur pupillus.

o ¶ Sibi hi. ſ. fideicō. Et no. q tria facit. quia aut ſoluit mihi fideicom. post restitutionē et nō repetit iure cōmuni: vt hic. Aut coheredi post restitutionē: et tunc repetit iure cōmuni condītione indebiti cū nec naturaliter ei tenebaſ. Aut heredi ante restitutionē: et tūc nō repetit iure cōmuni vt hic subijcit. per restitutionē tamē in integrū repetit ꝓmo tertio casu. vt. C. si aduer. ſol. l. indebito. ſed. ꝑ. dicit pupillū sine restitutione repetere naturale debitū ſolutum per hoc medium. Respondebit: ut ſi heredi r. ſed certe ibi vt dixi: nec naturaliter tenebatur. Sed cōtra. ꝑ. est primū et tertium dictum quibus dicitur nō repeti. quod exposui ſcz sine restitutione. Item ꝓ. eo. ſ. de condi. indebi. l. interdū. Sed ibi per restitutionē vt ibi nota. Item potes addere distinctionem quā habes. C. de inuti. ſtip. l. j.

p ¶ Soluerit. post restitutionem.

q ¶ Repetet. ab herede. Accur.

r ¶ Soluiſſet. ſ. heredi.

s ¶ Si necessarij. ſ. filij vel ſerui qui possunt institui r rogari de restituēdo. vt. ſ. eo. l. recuſare. §. j. r. l. ita tamen. §. ſi pater.

t ¶ Quauis. habeas quauis. i. qualibet. non habeas quāuis.

v ¶ Leuiſſima. secus ſi difficili. vt. ſ. eodē. l. ſi cui. §. ſi. r. l. facta. §. ſi ſub conditione. r ſi est filius ſub conditione potestatiua. als nō valet institutio: niſi esset exheredat' in eius defectū. vt. C. ō isti. r ſubſti. l. ſi pater.

Cui pareri

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

a ¶ Cui pareri folet.ſ.etiam vtuenti.vel dic magis ⁊ extraneo.
b ¶ Reſtituere.impleta conditione quam coguntur implere.vt ſtatim ſubiicit.Accurſius.

¶ Si quis rog.¶ Caius inſtitui mihi heredē titiū ⁊ rogaui eum ꝙ re ſtitueret ſcio hereditatem meam.⁊ deceſſi.dictuo autem titiuo deceſſit poſtea.⁊ anteq̄ reſtitue ret ſcio hereditates.certe heres eiuſdem titi potuit hereditatem reſtituere ſcio.et ex trebelliano ſe natuſconſulto tranſeunt actiones hereditarie in ſcīū reſtituta fibi hereditate p heredem titi: ſed ſi duo extiſſent heredes ei titio a me inſtituto vt vnuſq̄ſq̄ heredū eiuſdē titi reſtituiſſet ſcio ꝓ eo parte tranſituras actiones in ſcīū.nā ⁊ ſi ipſe titius a me inſtitut reſtituiſſet ſcio eā partē quā dictum eſt vnum de heredibus titi reſtituiſſe ſcio. verius eſt ⁊ contrarium interim ꝓ parte tranſituras actiões in ſcīū fideicōmiſſarium. ⁊ hoc vſq̄ ad verſ.ſi ⁊ ſi plures ꝛc. ⁊ ibi proponit duas quæſtiones et non ſolnit niſi vltimā quaſi prima ſatis ſit ſoluta ſupra.et dicit:ſi plures heredes extiterint ei titio a me inſtituto qui per me rogat eſt reſtituere hēditatem ſcio ſed quidem de heredib titi reſtituerent ſcio interim ſiue anteq̄ cohæredes eorum hoc eſſent conſequitur alia.vel ei ſcio cui reſtituere debuit titi plures heredes exiſterēt. certe in iſta ſecunda queſtione ita reſpondeo vt titius heres reſtituerit cui ſiue alicui de heredibus fideicōmiſſarij ſcīt is heres fideicommiſſarij habebit actiones hereditarias ex hoc ſenatuſcon.treb.ꝓo ea parte q̄ ſibi reſtituta eſt per titium heredem. Uinianus.

c ¶ Poterit.ſed an cogatur etiā adire.dic vt diximus.ſ.l. ille a quo §.i. Item an heres fideicom.recipere:dic vt dixi.ſ.co.l.apud.§. vtrū. ⁊.l.poſtulante.in prin.

d ¶ Ipſe.ſcz heres.defunctus.

e ¶ Cui.i. alicui.Accurſius.

¶ Si patronus.¶ Caſus. Stichus libertus titū fecit teſtamentū ex hereditatis filios ſuos et dictum titium ſuum patronum heredem inſtituit ex parte debita ipſi patrono in bonis liberti eiuſdē q̄ eſt dimidia iure ſtitoꝝ reliquit eundē patronum ꝙ dictā partem reſtituerent dictis ſuis libertis ex hereditatis.et deceſſit dictus libertus certe ſi ſua ſponte adierit patron⁹ dictam partē in qua fuit inſtitutus erit locꝰ falcidie. ⁊ quarte trebelliamice.vt patronus poſſit eam detrahere cum reſtituit filius liberti dictam partē.ſi ait coactus a ptore adierit patron⁹ nō te nebit quartam.immo tranſibunt actiões ex hoc ſenatuſcon.trebel.in ſolidum in eos filios liberti de q̄bus.ſ.dictum eſt.Ainia.

f ¶ Debita.ſ.dimidia iure iſto in qua poterat gnauari liberis defuncti liberti.vt no.ſ.c.l.ita tñ.§.ſi patronus.non ⁊trancis.vt.ſ.c.l.patronus.Accurſius.

g ¶ In eos.filios liberti.alſ eſt in eum.⁊ ſic mutat numerum.vt.C.de in ius vocan.l.ſi.

Seruo inuito dño.¶ Caſus. Titius fecit teſtamentū ⁊ inſtituit ſibi heredem ſeium.⁊ cum rogauit ꝙ hereditatem ſuā reſtitueret teſtator gaio ſuo ſticho ſeruo eiuſdem gaij ⁊ deceſſit dictus titi⁹:nunquid ſeius heres poteſt recte reſtituere hereditatem dicto ſticho ſeruo inuito vel ignorante dño ſuo ꝓdicto:⁊ dicitur ꝙ nō.ſed ſi poſtea ꝙ facta eſt reſtitutio ſeruo ratum habuit dñs confirmabitur reſtitutio facta ſeruo:ipſi tamē dño acquirent actiones hereditarie. Sed oppono hec reſtitutio que fit ex trebelliano ē ſimilis acquiſitiōi hereditatis: quia q̄tum ad effectum heres eſt ⁊ fideicommiſſar⁹ cui reſtituta eſt heredi tas:in hereditate aūt acquirenda per ſeruum oportet precedere iuſſum dñi.⁊ nō ſufficit ratihabitio poſtea ſubſequens.ergo idē videt debere eſſe in hac reſtitutione. Sed non eſt verū: immo vt dictū eſt etiā ratiha bitio ſubſequt poterit in hac reſtitutiōe ſicut ⁊ ſufficit in boñ. poſ.rati habitio.nec eſt opus cōſenſu aut opera ſerui in hac reſtitutiōe. itaq; ſi q rogari reſtituere hereditatē ſeruo dicent ſuſpectam hereditates poſtulāte dño cōpelledi erunt adire hereditates et reſtituere.et non eſt neceſſariū q̄ ſeruus interponat in hoc conſenſum ſuum vel operam atq̄ i bono. poſ. vel in adeunda hereditate conſenſus eius ſerui neceſſarius eſt. ⁊ hāc credo eſſe intentionē huius.l. vſq̄ ad.§. ſi teſtator.ſalno meliori ſitelligentiu. Uinianus.

h ¶ Seruo. cui ſeruo q̄s erat rogat⁹ reſtituere hereditatem.

i ¶ Habuerit.ſ.dñs.

k ¶ Similis. nam in effectu eſt heres.vt.§. q̄ cuz eo.l.ſi filiꝰ.§.j.⁊ loco heredis.vt inſti. de fideicō. here. §. reſtituta. in B tñ differt: quia i hereditate oportet precedere iuſſum. vt.ſ.de acq. he.l. ſi quis mihi bona.§.iuſſum. hic tñ ſufficit ratihabitio: vt hic.⁊.ſ.eod.l.ſi legatus. §.ſi filio. ſicut in bo. poſ. ſufficit ratihabitio:vt h. ⁊.j.de bo. poſ.l.in.§. acquirere. ⁊ no. de ratihabitione.vt no. C.ad macc.l.ſi. Item dicit ſi ſeruꝰ appellat ꝙ dñs pōt ratū habere.vt. C.de appel. l. creditoꝛi. Ad.ſ. q̄ nō habet perſonam ſtādi in iudicio.vt.C.de iudi.l. ſeruus. Itē in acgſitiōe inter vinos etiaz inuito. vt j.de acq.re.do.l. etiam in uitus.idē in legato. nam etiam ignorāti queritur.vt.ſ.de le.ſi.cum pater.§.ſurdo.et tñ cōmodum afferunt.vt.ſ.man.l.ſi hereditatem.

l ¶ Propoſitum.i treb.reſtitutionem.

m ¶ Neceſſarius.in hereditate conſtat.vt.C.de here.inſti.l.cum propo nas.idē in bo.poſ.vt hic ⁊ ar.ſ.de condi.⁊ de.l.qui heredi.ſed quo ad ꝓpoſitum.i.ad treb.reſtitutionem nō eſt opus ſerui conſenſu:vt hic.⁊ ſa.inſti.ꝓ quas perſonas.no.ac.§. item quod ſerui.

¶ Si teſtator rogaſſet.¶ Caius. Titius inſtituit ſibi heredē ſeiū:⁊ rogauit eum vt reſtitueret hereditatē ſuam titu berte pone/ſi nō nupſerit.⁊ deceſſit dictus titius:⁊ dicta berta nupſit ſempronio:⁊ petit nūc eadem berta a dicto ſeio herede vt adeat hereditatē titi ſibiq̄ berte reſtituat. heres autē dicit.ego nō teneoꝛ adire.quia eſt mihi ſuſpecta. he reditas.item⁊ ſi adierem:non tñ teneoꝛ tibi reſtituere:q̄ nubendo feci ſti contra conditionem quam apposuit teſtatoꝛ circa reſtitutionē tibi faciendā:queriſ quid iuris ſit.⁊ certe dicendum eſt compellēdum heredem ſi ſuſpectam dicat hereditatem adire ⁊ reſtituere eā mulieri prędicte q̄uis nupſerit.habetur enim ꝓ nō adiecta dicta cōditio. ⁊ idē diceremus ſi teſtatoꝛ appoſuiſſet in reſtitutione faciendā aliam conditionē que non poſſit impleri ſi per finemvite fideicōmiſſarij. ſicut nec ſupioꝛ poteſt aliter impleri:puta ſi non aſcenderit capitolium fideicōmiſſarius.nam hic expectarcmus conditionem in non faciendo ciuſdē tem.verum hic ſit cautio mutiana ꝓ fideicōmiſſariumvel fideicōmiſſa rios de reddendo quod acceperint ſi contra conditionem faciant que cautio in ſuperioꝛi conditione nō interponitur cum habeatur ꝓ nō appoſita vt dixi. Uinianus.

n ¶ Nupſerit.habetur enim ꝓ nō ✝appoſita in virgine:licet in vidua hodie ſecus.vt.C.de indi.vi.tol.l.ij.⁊ auē.cui relictū.⁊ ſa.ſ.e.l.facta. §.ſi ſub conditione.

o ¶ Expleri non poſſent.vt ſi non aſcenderit capitoliū:⁊ caue q̄ eſt idē quod.ſ.vbi non ſpectatur cōditio.verum hic fuit cautio mutiana de reddendo ſi contra fiat vt hic ſubiicit.⁊.ſ.de cōdi.⁊ de.l.mutiane. que

✝ De heredē heredis gnauati tñ patet ſi reſtituat per dñi.l.l. poſt mortē. pe.col.C. ſi fideicom.

✝ Addꝛ pal cbū rer. in Quoniens. ⁊ de cōdi.⁊ demō.⁊ eſt regniare q̄ cōdi. q̄ ſpecie mutiane reiect alex. in con ſil. viij. iij. parte.

supra non interponitur. Accursius.

a ¶ Interest. conditionē existere. ꝛ fa. ff. de condi. ꝛ demon. l. quotiens.

b ¶ Ab his. Prestita dico ab his.

c ¶ Cum prætor. ¶ Casus Titius iuit coram prætore ꝛ proposuit cōtra sciū actionē ex testamento petendo ab eovt restituer et sibi hereditatē sempronii: quem sempronium dicebat instituisse filium heredē dictū sciū et rogasse cum de restituenda hereditate sua fibi titio: ꝛ fuit inter eos lis ꝛ testata. ꝛ iuratum de calūnia coꝛa prætore pone/ꝛ probationes inducte. prætor aūt bñ cognouit factum verum errādo in iure iuste fuit hereditatē restitui dicto titio fideicommissario cum in veritate nō deberet ei restitui: nunquid valet hec sententia: ꝛ mq d ꝺ3 ex ea restitui hereditas titio ꝓdicto: et dico q ꝙ sic. ꝙ non solus titio ꝙ dicebat se fideicōmissarium/ sed etiā publice interest restitui dictā hereditatē titio ꝓdicto ꝓpter auctoritatē rerum iudicatarū. ꝛ idē dico si prætor cognouit factum ꝛ ius: ꝛ cognouit non debere restitui hereditatē dicto titio. verūtū ambitiose faciēdo scz gratia ꝛ titio iust fit hereditatē ex fideicommisso restitui ei. Uiuia.

c ¶ Per errorē. iuris vel facti. ꝛ facit q̄ error non nocet. ff. de sup. le. l. iū. in fi. ꝛ C. de iur. ꝛ fac ignoꝛ. l. erroꝛ. ar. ff. de iu. om. iudi. l. fi per erroꝛē. ꝛ de iudi. l. q̄. in prin. Sed videtur hec lra fibi contraria. nam dicit per erroꝛē. tē dicit cā cognita: ergo non p erroꝛē. Sed dic ꝙ cognouit factū sed errauit in iure. vl' dic examinauit vtraq; parte ꝓte sed non inuestigauit veritatē: vl' qz nō potuit: vel qz nō uolut: ꝛ sic in facto errando iudicauit.

d ¶ Ambitiose. qz bene sciebat factum ꝛ ius sed voluit facere gratiā fi deicō. Sed tunc cōtra. C. si ex fal. alleg. l. fi. Sed illud specialē fauoꝛe pupillorū. Item nō ob. C. de pena iudicis qui male iudi. l. q̄. qz ibi nō dicit. ſ. q̄ non valeat sententia lata ꝓ gratiam. Itē non ob. C. qñ ꝓuo. non est necce. l. venales. Sed ibi fuit plus q̄ preciū. in arbitro autem dic vt. ff. de arbi. l. ita demum.

e ¶ Auctoritatē. no. fic. ff. de iudi. l. fi ꝓtoꝛ. in pri. ꝛ. ff. de bo. li. l. fi patroꝛ. §. fi gs. ꝛ ne q̄d in lo. pu. l. fi. ꝛ. C. de re iudi. l. q̄. ꝛ. ff. m. l. fi fideiuſſoꝛ. §. in otibus. Sed dico hic maxime vbi per gratiā lata fuit dari restitutionē. vt. ff. de iudi. l. fi ꝓtoꝛ. §. marcellus. ꝛ ex qui. cau. ma. l. j. in. fi. ꝛ l. fed ꝛ fi ꝓ prætoꝛem. §. fi. ꝛ. ff. de pig. l. fi fundus. §. fi plures. ibi: sed hu manius ꝛc. ꝛ. ff. de re iudi. l. piuus.

¶ Si pupillo infanti. ¶ Casus Institui mihi heredem titiū: ꝛ rogaui eū ꝙ restitueret hereditatē meam scio pupillo infanti ꝛ decessi. certe si titius adiuerit spōte hereditatē meaꝛ citā seruo eius infantis. ꝛ ip si pupillo infanti fimul cū seruo tutoꝛe auctoꝛe restituetur siue restituti poterit heredi tas ꝓ dicti titiū: qz in eo qui fari non pōt nō magis ipe dietur ea res. i. restitutio/ ꝙ̄ in muto pubere volēte heredē institutum sibi muto restituere hereditatē: in quo quidē muto pubere nunq̄ restitutio impedietur. potest enim demonstrare voluntatē suā nutu vl' per literas. si antē dictus titi' heres recusaret adire hereditatē meam: tunc difficile videtur quēadmodū possit expediri res. i. aditio et restitutio faciēda infanti. qz neq; tutoꝛe desideraute periculo pupilli adire here ditatem dictum titium heredē futurus sit loc' trebellīano senatusco. sulto sicut videtur. neq; pupillus ipse desideraꝛe possit vt dictus titi' adeat hereditatē ꝛ eam restituat cum fari non possit. quod quidē aliquatenus siue leuius circa mutos expediri potest. nam si muti sint capaces auditu siue auditus saltē interrogati: mutu possunt significare velle se periculo suo hereditatem adire heredē institutum qui nō spon ꝓuis dictum sit. ff. difficile ee vt subueniatur circa hoc infanti fideicon. tñ non dubitat iuriscon. omnino ei subueniēdum esse. ſ. vt heres possit per tutoꝛem cōpelli adire ꝛ restituere heredi. ꝛ hoc constituendum est ex similitudine iuris ciuilis. si enī heres istitutus esset infans non dubie videtur posse eū gerere ꝓ hereꝺe tutoꝛe auctoꝛe. i. ꝓ ipm solum tutoꝛem. Item ꝛ est hoc cōstituēdum ex similitudine iuris honoꝛarū siue prætoꝛū. nā si ageretur vel quereretur de bo. poſ. de lata in tes ꝓ nuncium [1]. Sz ꝛ infanti non dubito oīmodo subueniendum [2]. idq; ex similitudine iuris ciuilis vel honoꝛarū cōstituēduz est. Si uc heres eiū institutus esset non dubie ꝓ hereꝺe tutoꝛe auctoꝛe gerere posse [3] videtur: siue de bo. poſ. agitaret peti ei per tutoꝛem posset: ideoq; heres compelli per tutoꝛem potest adire ꝛ restituere [f] hereditatē: quo exemplo ꝛ mutus qui nihil intelligere potest per cu ratoꝛem adiuuatur.

¶ Qui ad petitiones fideicommissarū aliꝰ res singulas restituit/ hereditatem restituere videtur. Bar.

¶ Si singule res ab hereꝺe tra dite sunt iussu meo ei cui eas vendiderim: non dubitamus mihi in i telligi factam restitutionem. Idē erit ꝛ si iussu meo tradant cui ego ex fideicom. aliaꝰ qua causa eas prestare debueriz: vel in creditū [e] re vel donare voluerim.

¶ Aditio coacta iplet ꝙ aditiōem. B. Paulus. Lex. lxvi.

Qui ita institutus esset si coheres eius adūsset vti pōt lege fal. [p] ꝛ si coheres ei' coactus adūsset [q]: modo si ipse nō coactus adierit hereditatem.

¶ Heres nō cogit adire ad petitionem procuratoris ō cuius mādato dubitatur: si sponte adiuit cogit restituere. Bar.

possint per tutoꝛem cōpelli adire ꝛ restituere heredi. ꝛ hoc constituendum est ex similitudine iuris ciuilis. si enī heres istitutus esset infans non dubie videtur posse eū gerere ꝓ hereꝺe tutoꝛe auctoꝛe. i. ꝓ ipm solum tutoꝛem. Item ꝛ est hoc cōstituēdum ex similitudine iuris honoꝛarū siue prætoꝛū. nā si ageretur vel quereretur de bo. poſ. de lata in tes ꝓ nuncium [1]. Sz ꝛ infanti non dubito oīmodo subueniendum [2]. idq; ex similitudine iuris ciuilis vel honoꝛarū cōstituēduz est. Si uc heres eiū institutus esset non dubie ꝓ hereꝺe tutoꝛe auctoꝛe gerere posse [3] videtur: siue de bo. poſ. agitaret peti ei per tutoꝛem posset: ideoq; heres compelli per tutoꝛem potest adire ꝛ restituere [f] hereditatē: quo exemplo ꝛ mutus qui nihil intelligere potest per cu ratoꝛem adiuuatur.

¶ Qui ad petitiones fideicommissarū aliꝰ res singulas restituit/ hereditatem restituere videtur. Bar.

¶ Si singule res ab hereꝺe tradite sunt iussu meo ei cui eas vendiderim: non dubitamus mihi in i telligi factam restitutionem. Idē erit ꝛ si iussu meo tradant cui ego ex fideicom. aliaꝰ qua causa eas prestare debueriz: vel in creditū [e] re vel donare voluerim.

¶ Aditio coacta iplet ꝙ aditiōem. B. Paulus. Lex. lxvi.

Qui ita institutus esset si coheres eius adūsset vti pōt lege fal. [p] ꝛ si coheres ei' coactus adūsset [q]: modo si ipse nō coactus adierit hereditatem.

¶ Heres nō cogit adire ad petitionem procuratoris ō cuius mādato dubitatur: si sponte adiuit cogit restituere. Bar.

fanti peti posset per tutoꝛem ei infanti. sicut autē adiuuatur dictus ifans circa aditionem et restitutionē sibi facīēdā vt dictum est/ ita ꝛ mut' ꝙ nihil intelligere pōt adiuuatur p procuratoꝛem a se constitutū quē pōt constituere nutu vel etiā scribendo. vt. ff. de procura. mutus. Aluia.

f ¶ Tutoꝛe. qō de tutoꝛe dicit ad ſeruum ꝛ pupillum referas. ꝛ facit. ſ. reꝰ pupil. ſal. fo. l. ū. ꝛ. l. ſeruum. Accurſius.

g ¶ Si quidem. pro certe vel pro quia.

h ¶ Volenti. scz mutata ſcriptura. vl' nutu. vt ſtatim dicet.

i ¶ Aliquatenus. id est letuus. Accurſius.

k ¶ Vel interrogati. vel pro ſaltem. ꝛ incipit reſpondere.

l ¶ Per nūcium. ſcilicet poſſunt.

m ¶ Subueniendum. vt tutoꝛ compellat ſolus.

n ¶ Herere poſſe. ſi ē maioꝛ infante. ſi autem minoꝛ ſolus tutoꝛ acquirit hereditatem ꝛ bonoꝛum poſ. vt. C. de iure delibe. l. potuit. ꝛ. l. ſi infanti. §. j. ꝛ. §. fi. ꝛ. ſ. de boñ. poſ. l. ſi pupilli. ꝛ facit. C. eo. l. pe. ꝛ. ff. de l. reſtituta. in. fi. et ſequentibus.

¶ Si ſingule. ¶ Caſus Titius inſtituit ſibi heredem ſeium: ꝛ rogauit eū ꝙ mihi reſtitueret hereditatem ſuā titi. ꝛ deceſſit titius. poſtea ego fideicōmiſ. vendidi ſempronio ſingulas res hereditarias. ꝛ eius heres tradidit eas iuſſu meo dicto ſempronio emptoꝛi. certe videt eas tradidiſſe ꝛ reſtituiſſe mihi fideicō. idē erit ꝛ ſi iuſſu meo tradant per heredem illi cui ego fidecommiſ. debuerim eas prestare ex fideicōmiſſo vel ex alia cauſa. vl' cui ego voluerim ire in creditū commodando forte vel locando ei vel cui ego donare voluerim.

o ¶ In creditum. quia cōmodabā vel locabam alii ego fideicō. ꝛ fa. ff. co. l. reſtituta. §. ſed ꝛ ſi voluntate. ꝛ. ſ. de pig. act. l. ſolutum. §. ſolutā. et. ſ. de ſolu. l. ſolutā. Azꝛ. ff. de iure do. l. fi mulier. §. ex aſſe. Accur.

Qui ita inſtitutus. ¶ Caſus Inſtitui mihi heredē titium in ſex vncijs hereditatis mee pone. ꝛ rogaui eū ꝙ reſtitueret ſempronio. Item inſtitui mihi heredem ſeium in alijs ſex vncijs ſub hac conditione ſi dictus titius coheres eius adūſſet. ꝛ rogaui eundē ſeium vt ſuam partem hereditatis reſtitueret dicto ſempronio vel etiā alij. ꝛ de ceſſi. certe dictus ſeius poteſt vti lege fal. ſiue detrahere quartā trebellianicam aduerſus eum cui ipſe rogatus erat reſtituere ſi ipſe ſet' adiuit ſuam partem hereditatis ſponte ꝛ non coactus/ ꝙ̄ dictus titi' eius coheres adiuiſſet ſuam partē coactus. videbatur autē forte cōtrarium: quia dictus ſeius inſtitutus ſub conditione ſi titius coheres eius adūſſet nō poterat eſſe heres niſi titi' coheres eius adūſſet. vt. ff. de condi. ꝛ demon. qui heredi. §. fi. ſed coheres coactus aliquitenus vidētur ꝙ eius vitio ꝛ coactione fiat heres. ꝛ ſic non poſſit detrahere quartam. vt argu. ſ. de acquirē. poſſeſ. pomponius. §. cum quis. ꝛ certe ibi loquitur in his qui ab alijs habent cauſam: ꝛ acceſſionibus temporū vti volunt. Item ꝛ alia ratione videbatur forte contra: quia titius coheres nō videtur adūſſe cū ſit coactus. Sz contra eſt ꝙ coacta aditio eſt aditio: vt hic. ꝛ. ſ. de bonis lib. l. pe. ꝛ. ff. quod met' cauſa. ſi mulier. §. ſi metu. Uuianus.

p ¶ Lege fal. ſ. trebe. contra ſuum fideicommiſſarium cui rogat' erat: ſiue erat idē cui erat rogatus reſtituere coheres: ſiue alius.

q ¶ Adūſſet. ꝛ tra videbatur. quia hic nō poterat eſſe niſi ali' adūſſet: ſed ali' nō videt adire eū ſit coactus. Sed contra quia coacta volūtas eſt voluntas. vt. ff. quod me. cau. l. ſi mulier. §. ſi metu. Accur.

Etiam

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Ad senatusc̃ōsultū trebellianū.

¶ Etiam absentis. ¶ Casus. Institui mihi heredē titiū. ⁊ rogaui eū q̄ restitueret hereditatē meā scio absenti ⁊ decessi. ⁊ tit⁹ sponte adiuit hereditatē meā. sci⁹ aūt fideicōmissari⁹ q̄ erat absens fecit sempronio suū procuratorē vt peteret sibi restitui hēditatē recipienti noie eiusdē fēi. nūqd dict⁹ pcurator poterit ɔ̄ desiderare siue petere coā ptore. ⁊ dic q̄ sic. verūtū si nō sit euidēs voluntas fideicōmissarij absentis. fed sit dubium vtrū mandauerit vel nō: ɔ̄ cauere heredi dict⁹ pcurator q̄ fideicom. absens habebit ratū. et hoc q̄si heres adiuit sponte vt dictū est. si aūt dicat hēs sibi suspectam esse hereditatē: ⁊ ideo eam adire nolit. ⁊ incertū sit vtrū dict⁹ fideicō. mādauerit dicto pcuratori vt peteret adiri hereditatē p heredem: ⁊ sibi restitui. dicendum est vt heres non sit cōpellendus adire. q̄uis caueat eidē heredi p illud. q dicit se procuratorem fideicōmissarij q̄ fideicōmissarius habebit ratū. ⁊ hoc ppter fragilitatem cautionis p̄dicte. q̄ p illam cautionē nihil fore cōsequef heres. q̄ non erat forte solutus illeque qui decebat se esse procuratorē fideicōmissarij absentis. ⁊ sic magnū periculum sit ne captionē forte subiret heres si fideicommiſ. non haberet ratū. q̄ oia onera hereditaria subiret idem heres. q̄ si sponte adierit hereditatem heres vt dictū est in p̄mo rñ. huius. ¶. nō est magna captio siue periculū heredis restituere hereditatē illi q̄ dicebat se procuratorem fideicommissarij recepta ab eo cautiōe q̄ fideicom. habebit ratū. cū nō erat certū de mādato: imo dubiū. ⁊ postea fideicō. nō habeat ratū. q̄ ppter cautionē illi⁹ q dicebat se pcuratorē fideicōmissarij nō remanerēt onera hereditaria apud heredē. imo ideo q̄ idem heres sponte adiuit. ⁊ ideo cogit heres restituere hēditatē illi q̄ dicebat se pcuratorē fideicōmissarij de rato cauēti cū de ei⁹ mādato est dubiū. ʒ̄ si appareat postea fideicō. nō mādasse/ actōes hereditarie trāsībūt in fideicō. eo tempore quo ratum habuit. Ziuia.

a ¶ Etiā. Pōt dici ſ̄ Jo. ꝑ in p̄in. sponte adiuit. ibi ſ̄ dicendū ⁊. q̄ſ coactus tertio redit ad p̄mū ibi q̄ſ ſpōte ⁊c. vel ver⁹ in p̄mo indistincte ſ̄m Jo. ibi. ſ̄ dicēdū ⁊c. corrigit se in parte ⁊ distinguit an nondum adiūt: nō cogit a procuratore de cui⁹ mādato dubitat etiā ſi caueat ō rato. ⁊ reddit ratio. an non sponte adiūt ⁊ tunc cogitur restituere pro curatori cauenti de rato. Accur.

b ¶ Procuratorē. etiā verū. ⁊ hoc cōstet Jo. ⁊ est ſ̄m eum specialeꝑbi satisdat verus procurator. ſic. ſ̄. de noui ope. nūcia. l. de pupillo. ¶. q̄ p curatorio. Sed tu dic ſ̄m. ¶. cōtra. ſcz q̄ non satisdat vbi certum ē de mandato. vt. ſ̄. vt in posſeſ. leg. l. ſi is a q̄. ¶. pe. nec hoc hic dicit ſ̄z magis contrariū: vt ibi dicit. ſi non euidens ⁊c. ⁊ in illa. l. de pupillo. dubiū erat de mādato: licet esset verus procurator.

c ¶ Hereditatem. sponte aditam.

d ¶ Si nō euidēs. ergo si est euidēs non satisdat: vt dicit. ⁊ fiet restitutio pcuratori noie dñi: ⁊ perinde habeſ ac ſi ipſi dño fieret. vt. ſ̄. e. l. q̄ tuis. ¶. fi. ⁊. l. mulier. ⁊. l. q̄ pecide. nō aūt ſi esset in rem suam quaſi ipſe procurator sit fideicō. etiā. ſi dñs velit ei donare. vt. ſ̄. de iure doti. l. ſi mulier. ¶. q̄ aſſe. Sed videſ nō posse fieri pcuratori. vt. ſ̄. de acq. here. l. paulus. q̄ eſt ſ̄. Sol. hereditatis aditio sit ſolo aio. vt iſti. de he. qualī. ⁊ dif. ¶. fi. vñ cum mādo. pcuratori vt adeat statiꝫ ſum heres: ⁊ ſic ni hil remanet faciēdū p̄curatorē. at hec restitutio sicut ⁊ bo. poſ. nō fit ſola volūtate: sed opus est facto q̄ pōt fieri p. pcuratorē. Jtez op. C. per quas pſo. no. acqui. l. j. ſed hic ſpeciale q̄ procuratori q̄ri nō pōt. vt. ꝺ. ¶. ex aſſe. ⁊ fa. ſ̄. e. l. apud. ¶. vtrum.

e ¶ Fragilitatē. Hic no. duas rōnes prima q̄ periculū magnū subiret heres ſi fideicō. nō h̄eat ratū: q̄ oia onera hereditaria subiret. Scōa fragilitas cautionis: q̄ p eā nil forte consequet q̄ non erit ſoluēdo vt hic. ⁊. ſ̄. eo. l. cog. ¶. idē querit. ſ̄z q̄ſ ſpōte adiūt ceſſat prima rō: quia sponte ſe implicuit: nō p coactionē pcuratoris: ⁊ ideo tūc procurator admittit: ſi tū caueat ſi eſt dubiū de mādato: als non.

f ¶ Sed actiones. loquit ſi sponte adiūt: ⁊ dic non mandauit. ſcz dominus procuratori.

g ¶ Ratū. ⁊ fa. ſ̄. e. l. restituta. ¶. ſed ⁊ ſi volūtate. ⁊. ¶. de ne. ge. l. ſi ego.

h ¶ Si damnum. ¶ Casus. Institui mihi heredē titiuꝫ ⁊ rogaui eū q̄ restitueret hereditatē meā: ſcio: ⁊ decessi: postea gaius vulnerauit ſtichum ſeruū hereditariū: ⁊ ita actio. l. acq̄l. acq̄ſita eſt dicto titio heredi dicti ſeruū hereditarii. postea dictus titius heres restituit hereditatē meā dicto seio fideicō. nunq̄d dicta actio. l. acquit. transiuit per dictā restitutionem ad dictū fideicō. ⁊ dicit q̄ non. he eſñ actiones trāſeunt non transit in fideicommiſſarium. Bar.

sufficiēter. in fi. de reſtit. ſpolia.

i ¶ Si legatus rome compulsus adierit hereditatem ⁊ restituerit cogeſt rome actiones pati fideicō. ¶uis heres non cogeretur. ☞ Fideicommiſſarius conuenitur vbi habet domicilium: vel vbi eſt maior pars hereditatis.

k ¶ An vbi defunctus conueniri debuit ⁊ fideicō. debeat videndū est: ſi sua sponte heres adiūt et restituit hereditatē: an tribus locis fideicom. defendi debeat: vbi defunctus: ⁊ vbi heres: ⁊ vbi ipſe domiciliuꝫ habeat. oportet itaq̄ ibi fideicō. conueniri vbi vel domicilium habet: vel maior pars restitute hereditatis habetur. ☞ Qui cogit hereditatē adire cogit actiones hereditarias pati. i. per additionem facta a ſuo vel extraneo quis incidit in interdictum fraudatorium. Bar.

l Ualerianus. Lex. lxvij.

Si postulante me ſuſpectas hereditatē ex decreto prestituenda hereditate scio. postea decessit dict⁹ titius. postea dict⁹ gaius heres fuit missus in legatiõe siue ambasia romā. seius aūt fideicō. cōpulit eūdē heredē rome cōa p̄tore vt adiret hēditatē. ⁊ ipſe adiuit eā. ⁊ restituit. eā eidē scio fideicō. certe ¶uis dict⁹ heres ideō. legatus nō cogeretur ō iure pati rome actiōes creditorū hereditariorū. pp ter pui legium legationis/ tū seius fideicō. cui est restituta hereditas y. eundē heredē cogeret pati dictas actiones rome. Eidēdū est etiā an ⁊ fideicō. debeat ꝯueniri ibi tñ vbi de iure debuit conueniri titius defunct⁹ q̄ instituit ſibi hēdē: dictum gaiuꝫ legatū. ſ. ſi sua ſponte heres adiūt ⁊ restituit dictā hereditatem fideicōmiſſario: ſiue etiā coact⁹ vt dictum eſt. an debeat defendi fideicō. tribus locis. ſ. vbi defunctus habuit domiciliū. ⁊ vbi heres habuit domiciliū. ⁊ vbi ipſe fideicō. hz̄ domiciliū certe oportet ibi fideicō. cōueniri vbi domicilia habeat idē fideicō. vel vbi habeſ maior pars hereditatis ei restituere. Ziuia.

k ¶ Adierit. tpe legationis: q̄ fieri potuit. vt. ſ̄. e. l. ſi legatus.

l ¶ Cogetur rome. q̄ cōis patria eſt. vt. ſ̄. ad muni. l. roma.

m ¶ Heres. idēq̄ legatus.

n ¶ Nō cogeret. pter legationē. ⁊ ē ratio: q̄ hmōi legati p̄sonale bñficium est. vt. ſ̄. de iudi. l. ſed ⁊ ſi restituatur. ¶. j.

o ¶ Debeat. ſ. conueniri ⁊ ibi tñ teneſ: an vero in trib⁹ locis: ℞. nō. ibi oportet itaq̄ ⁊c. q̄ in duob⁹. ſ. vbi ipſe hz̄ domiciliū: ⁊ vbi maior pars hereditatis eſt: certe ⁊ ibi vbi defunct⁹. vt. ſ̄. de iudi. l. heres absens. i p̄n. Item ⁊ in aliꝫs. ſ. vbi est repetita. Jtē ⁊ vbi testator voluit. vel est verisimile eum voluiſſe. vt. ſ̄. de iu. l. q̄ſ legaſ. ⁊. l. ſed ⁊ ſi ſuſceperit. ¶. j. ⁊. l. ſi fideicōmiſſum. in p̄in.

Si postulāte me. ¶ Casus. Titius instituit te seium heredē. ⁊ rogauit te vt mihi ſuā restitueres hereditatem: ⁊ decessit dictus titius. postea postulāte me fideicō. ſuſpectā hēditatē ex decreto p̄toris adiūsti. ⁊ postea ego nolo eā mihi p te restitui: nec volo me bonis imiſcere. certe hoc fieri ɔ̄ q̄ octauено nō inelegāter videbaſ. ſ. vt a pretore pinde actiones hereditarioꝝ creditoꝝ ⁊ legatariorū i me fidecicom. deneſ ac ſi hereditatē recepiſſet ſponte. nā accipere cogoꝝ etiāiunt⁹. nō aūt potero cōueniri interdicto fraudatorio a creditoꝝ tuoꝝ. q̄ es heres. q̄ſ est ver⁹ etiā ſi eo tpe quo creditorū tuoꝝ heredis fraudando rū cōsiliuꝫ inieris tu heres expectaſti adire donec cogereris vt nec in quarta trebellianica commodū eis afferres cū eſſes nō ſoluendo. q̄ ctra piculū meū g ſū fideicō. iter dicti fraudatorij hēditatē ſuſpectā adiueris siue adiiſſes ⁊ mihi restituereſ. ñ eñ potero cōueniri a creditoribus ſuis p̄dicto interdicto ad renocandā ad me dictā quartā. ⁊ bñ dicos q̄ ñ potero cōueniri. q̄ ⁊ remoto fideicōmiſſo. i. ſi ſolūmodo fuiſſet institutus: ⁊ nō fuiſſet rogat⁹ mihi restituere liberū tibi fuerat nolēti adire hereditatē: creditoꝝ tuos tali cōmodo fraudare. quia nō vetutem ē non agrere in fraudē creditoꝝ ſed diminuere. ⁊ ego fideicō. nil turpiter faciam recipiendo a te eam hereditatē ℣ creditoꝝ q̄ nō potuerunt compellere te vt adires. remota hac mea postulatione. i. ſi

* Sile dicit glo. ſ. in me. l. c. coīa dilecto. ⁊ extra de offi. ſ. dele. Et facit glo. in. c. ex tranſmiſſa ſa. ſup ver.

non postulassem te heredem cogi adire. Sed cū filiusfa. suus heres patri existens rogatus sit a patre restituere mihi hereditatē tanq̄ suspectā ex decreto pretoris restituerit mihi eam iniussu creditorum suorum fraudandorum. vtq. i. non erit locus interdicto fraudatorio cōtra me fideicom. ad restituendum per creditores filij quartam trebellianicam: quam idem filius potuisset retinere si sponte adiussit. quo interdicto volebant agere dicti creditores filij contra me. et videbat forte q̄ possent magis q̄ in superiori casu. quia expectādo filium vt cogat adire. et coactus adiendorū. fic nō retinendo quartā trebellianicā. de hereditate patris videt diminuere de bonis suis in fraudē creditorum suorum cum bona patris finē sua quodam modo. vt. S. de liber. et posthu. in suis. Sz non est verum q̄ sit locus interdicto fraudatorio contra me. q. bona patris non sunt adeo filij. video cū q̄ si bona patris vēdantur a creditoribus paternis q̄ tunc fraudent separationem forte bonorū paternorum a bonis filij heredis. q̄d quidem facere potuerūt. vt. j. de sepa. l. j. in princ. nihil propterea creditores eius filij ex ea hereditate ferre possent. nisi forte deberāt audiri propter creditores filij si postulent. vt dumsilis patris eius fcs creditoribus. i. satisfacto ei bona patris restituenda permittatur vendere non. i. creditoribus filij. ¶ Si donationis causa. Iustinus mihi hereditatem: et rogasti eam q̄ restituerem hereditatem meā scio. q. scimus nō potuerat capere solidam hereditatē fine integra. et deceſſi. dictus autē titius heres meus volens dōtione facere dicto scio non capaci. dicit sibi esse suspectas heredi. meas. vnde coactus fuit eam adire. et eam restituit integrā dicto scio fideicō. certe aufertur eidem scio id quod ex ea hereditate capere non pōt. et idem est dicendū etiam si certa cōstitutum donandi dicto scio fideicom. non capaci dictus heres meus fiduciarius cuius fideicommiſſi vt restitueret scio non capaci fecerit id quod dictum est. a dicterit suspecta heredi. et coactus totaz restituerit dicto scio. maz aufertur dicto scio id q̄d capere nō potest. et applicabitur fisco. vt. S. de his qui. vt indig. in fraudem. §. i. in fi. §. Ulpianus.

a ¶ Adiectis. tu heres. Accursius.

b ¶ Fieri debet. adiunge vt a pbore. etc. q̄d est in medio interpositio est.

c ¶ Acceptissem. nā. et accipere cogor. et si decederes. ante. et heres me. cogitur recipere. et si non habeo heredē sit vendito a creditoribus hereditatis nomine meo ac si adissem anteqū decederē. vt. S. eo. postulāte in pun. et. l. apud. §. fi. et. l. ille a quo. in pri. et de sepa. l. j. §. si quis suspecta. Item no. q. pretor: dat actionez alicui et in aliquem ac si esset adita: licet non sit. fic. S. eo. l. facta. §. q̄ si condicio.

d ¶ Iustinus. alis veri. et alis iustinus.

e ¶ Eo tempore. i. casu.

f ¶ Fraudandorum. heredum.

g ¶ Iniuris. tu heres. nam in fraudem tuoz creditor recusabas adire vt nec in quarta cōmodum eis afferres cū non sis solūendo.

h ¶ Sic. alis fic. alis si. i. quia.

i ¶ Citra. alis citra. alis intra. p. citra. fic. C. de posthu. he. instī. l. fi.

k ¶ Periculus. f. maiozq̄ cōsueuit ex hoc non potero. et de hoc interdubitabat etiam ad remouendū alienata in fraudē creditorū loco cuius é et in factum. Vel dic q̄ de hoc fit mētio. f. cū in frau. cre. hoc quidez non est timēdū quia non habet locum cum quis non acquirit: fz cura diminuit. vt. j. progr. ff.

l ¶ Adiectis. alis adebis. et nō adistis. f. tu heres.

m ¶ Fraudare. q. nō est verum non acquirere sed diminuere. vt. j. que in frau. cre. f. quo nūc in prin. Accurs.

n ¶ Liberā. f. non postulassēt te cogi adire.

o ¶ Suorum. fcz filij.

p ¶ Iniuste fcz filius. Accursius.

q ¶ Dic. non vt in superioribus casu nisi in casu qui subiicitur. f. ad pellata. f. in tan. in prin.

r ¶ Bonorum. a creditoribus paternis q̄ imperantur separationē bonorum paternorū a bonis heredis q̄ facere poterunt. vt. j. de sepa. l. j. in princi.

s ¶ Creditores eius. fcz filij.

t ¶ Dumsilis. f. creditoribus. Accurs.

v ¶ Bona. f. rustica. et fiat. j. j. progr. in prin.

x ¶ Si donationis causa volebat heres tota restituere fideicom. licet fideicō. quartaz tantum capere posset. sic. C. de. ob. l. j. §. de ne. narratus.

y ¶ Et restituerit. scilicet totam.

z ¶ Aufert. a fideicō. tamq̄ ab indigno et sic applicatur. vt. j. de iure fisci. Aufertur. §. fi.

a ¶ Fideicitarius heres. cuius fidei testator commisit. vt infra. de fideicō. her. in prin

b ¶ Id fecerit. i. deposuerit sponte. totum restituat coactus. nam sibi auferatur. et tunc applicatur fisco. vt. S.

¶ Si hōes ab eo. ¶ Cū filius. Tit. nō solūdo creditoribus suis existentibus instituit sibi heredē scium. et rogauit eū q̄ restitueret hereditatez sū cum titio. et tempore. et decesset titi⁹. nūc sci⁹ ab eo instituē⁹ dicit esse sibi suspectaz hereditatē. ḡro nūquid possit cogi adire. et restituere ei tempo. fideicōmissario si postulāti. et videbat forte q̄uis dā q̄ nō. q̄z fideicōmissari⁹ nullum ius hērij est habiturus. imo dūtaxat de facultatibus quas hoc desiderare solet ar. S. ad. l. fal. l. iij. i pri. et leges adiapte. ad ea q̄ frequēti⁹ accidūt. vt. S. de lic. et se. cōsil. nā ad ea de quibus hoc p̄ bñ pōt cogi adire et restituere ad postulationē fideicommissarij. fz. et si ita sponte adierit restituturus et eandē hereditatē fideicōmissario deferet animo. secus autem effet si dicto tempo. nō restituerit nec tentauit vniuersale fideicō. fz relinquet. et fideicō. sue quale vel etiā legatum. q̄ illa non tenet. et solūere heredi. suo etiā casu sua quasi vice heredis suprioris legatarijsti cui. i. alicui certe legatarioze re fuerit. et fideicom. fcz vniuersale. et non alis. ¶ Si tota. Titius instituit te sciū heredem. et rogauit te vt totam hereditatē suam restitueres gaio. et decesserit⁹ autem heres sponte adiuisti hereditatē suā. et restituisti eam dicto gaio sine deductione quarte partis. certe difficile quez crederis hoc fecisse magis per ignorantiam q̄ causa euitādi fideicō. sed si probauerit⁹ per errores facti te quartā non retinuisse. poteris eaz recuperare. Vlpianus.

c ¶ Hodie coactus. q̄s raro sit. et est nō solūdo. ar. S. ad. l. fal. l. iij. i fi.

d ¶ Restituturus est. fcz heres fideicom. desiderauit.

e ¶ Se legatū esse. fcz simpliciter quo casu nō valet. vt. S. e. l. i. §. iis qui. ibi nemiñ. etc. et. S. de do. causa mor. l. c. si debitor. et ad. l. fal. in ratione. §. q̄s vulgo. sic ergo particulariter singulare fideicom. legato etiā hoc iure. vt hic. et. S. de leg. j. j.

f ¶ Causa. S. proprij.

g ¶ Legatarij. fcz vice.

h ¶ Superioris. f. in simili fideicō. vice. etc. vt infra. de fideicō. here. §. restituta. et here ditas est etiā si nō est solūdo. vt. S. ad. l. fal. l. iij. in princ.

i ¶ Rogatus. tu heres.

k ¶ Per errores. f. facti non iuris. vt. C. ad. l. fal. l. j. error. Iuris nota pōt iuma scientiam. sic. C. de plerūq. hon. tem. l. empto. et. l. fin. et. S. de quib. l. quaesitum. §. fi. Ff. ad. treb. S. de qbus. l. veruus. et. C. q̄ imp. nō pos. l. super iuris. et

4 Sic alis est scribere q̄ nō semp bene videtur ignorare. ne rite. in vtil. cause. nec fi pena. et alia quia casus

¶Pecuniā nemo tā etare ꝓsumitur.

serūs.z eſt hic ratio:qz nemo ꝓſumit iactare pecuniā.vt.ſ.de probat. l.cum de indebito.§.ſi vero ab initio.zfa.ſ.c.l.qui totam.z.l.heres cū z.l.patronus.z.l.poſtulāte.§.fina.z de dona.inter vi.z vxo.l.ſi ſponſus.§.ſi quis rogatus.Accur.

DE cuictione.¶Caius. Inſtitui mihi heredē titiū z rogaui eū ꝙ reſtitueret hereditatē meam ſcio z deceſſi. poſtea cū titius reſtituere hereditatez ſcio. ſcius volebat ꝙ titius caueret ei de cuictione prediorum vel mancipiorum.vel ceterarum rerum hereditariarū.certe non tenet hoc facere titius.immo econtrario tenet fideicōmiſſarius cauere heredi de cuictione eoꝝ ſ̄ ab ipſo hēde vēdita ſunt z quoruz ꝑcium ſoluit heres ſi deicōmiſſario.Tiuia.

a ¶Non debet.nec vendito: hereditatis cauet de ſingulis.vt.C.de euict.l.j. ne heres legatario ſpeciei.vt.ſ.de le.j. ſi a ſubſtituto.§.ſi.

b ¶Veniſſent.duz tñ pretium ſit refuſum fideicō. ad qō eſt.ſ.de he.ven.l.ſ̄.§.ſicut.z.ſ.de peti.here.l.ſi quid poſſeſſor.§.bona fidei.z.ſ.eod.cum hereditas ex.z.l.cogi.§.inde queritur.in fi.§.

SI heres inſtitutus.¶Caius. Inſtitui mihi heredē ſeium z rogaui eum ꝙ pure reſtituere hereditatem meam titio.z rurſus rogaui eundem titium vt reſtitueret dicto heredi hereditatez meam poſt paſcha pone:z deceſſi.et ſeius reſtituit hereditatem titio.z poſtea tranſiuit paſcha. certe nō eſt opꝰ ꝙ fideicō.titius reſtituat hereditatē ſeio immo ſufficiunt eidē heredi directe actiones que remanſerūt apud eū cum reſtituit hereditatē fideicōmiſſario.¶Si heres. Inſtitui mihi heredem titium z rogaui eum ꝙ reſtitueret hereditatē meaz ſeio z deceſſi: z titius ātēꝙ reſtitueret hereditatē dicto ſeio alienauit aliqd ꝺ heredi tatē:aut manumiſit ſeruum hereditarium aut rupit aliquid vel fregit vel vſſit ſiue combuſſit.z poſtea reſtituit hereditatem.certe nō competit in eum heredē actio legis aquilie vel alia ciuilis.ſz poterit fideicō. perſequi ab eo illud qō perijt ex cauſa fideicom.ſi vero ante reſtitutionē hereditatis admiſerit heres aliquod ꝺ ꝑdictis poterit fideicōmiſſarius agere cōtra eū actiōe legis aquilie.¶Si tēporalis.Titius inſtituit ſibi heredē ſeium.qui titius habebat actionem tempore alem puta redhibitoriā cōtra gaium.z deceſſit dictus titius.certe tempus q̄ heres potuit experiri anteꝙ reſtitueret hereditates ſcio imputabit ei ſcio cui reſtituta fuerit hereditas.credo tñ ꝙ ſeiꝰ recuperabit ab herede ſi idē heres fuerit negligens z cōpleta fuit ꝓſcriptio ante reſtitutionē. vt.ſ.eo.mulier.§.ſz enim.in fi.§.Tiuia.

c ¶Reſtituere.ſcz pure.Accur.

d ¶Poſt tps.ſcz aliquod rogatus ſit reſtituere.

e ¶Directe.que remanſerant cum exceptione tamē.vt.ſ.eo.l.j.§.q.ꝺ.nō eſt opus reſtitutione.ſz an ipſo iure redeat vtilis.z ſic ipſo iure tollatur exceptio:quod ita videtur.vt.z alꝰ ſine reſtitutione trāſeūt vtiles.vt.C.el.pe.§.ſi.an vero cōpetat replicatio.primū ven̄ videtur.et facit.ſ.de ſol.l.ſtichuz.§.aliquando.quandoq; agitur ſola directa.vt C.de noua.l.iij.

f ¶Actio.aquil.vel alia.

g ¶Deperierit.perijt ergo alienata.

h ¶Perſequendum.vt.ſ.eo.l.marcellus.§.res que. z.l.mulier.§.ſed enim.¶Bug.

i ¶Si vero.ſimilis diſt.ſ.ad legem aquil.l.huic ſcripture.z.ſ.de dolo l.et eleganter.§.item ſi ſeruum.z.ſ.de peti.heredita.l.ſi a domino.§.ſi poſſeſſor.¶Bug.

k ¶Poſſuit.quia erat actio pura.alꝰ nō poſſet.vt.ſ.ſi cert.pēta.l. certi condictio.circa ꝓincī.

l ¶Ei.facit.ſ.ꝓ.empt.l.ij.§.ſi defunctus.ſed quid ſi tunc fuit completa ꝓſcriptio ante reſtitutionem:ſ̄ñ.ſi fuit negligēs tenetur.vt.ſ.eo. l.mulier.§.ſed enim.in fi.

ditate relicta fuerit:tempus quo heres experiri ante reſtituta hereditatem potuit [k] imputabitur ci [l] cui reſtituta fuerit.

¶Heres non obſtāte tpe ad deliberandū cogit ſtatim adire.ſed ex effectu deliberationis apparebit an poſſit deducere quartam.h.ꝺ.Barto.

Octianus. Lex.lxxj.

OOnes q̄ de hereditate deliberant deſideratē eo[m] qui ſuo periculo velit adire hereditatē cogunt adire[n]:ſz nō ſtatiz reſtituere:ſz vt completo tpe deliberationis ſi expedire ſibi cōpererint hereditatem:ſentiant cōmoduz[o] teſtamenti eo iure quo ſi ſponte adiſſent. ſi vō contra onerosam crediderint:reſtituta ea exonerētur actionibus hereditarijs.

¶Si heredi reſtituēti fundus retent[ꝰ] euincat actio ei de euictione daſ.Bar.

Pomponius. Lex.lxxij.

HEres ꝓcepto fundo[p] rogatus fuerat hereditatem reſtituere:fundus alienus erat: ariſto aiebat videndum vtrum eum oīmodo penes heredē fundum eſſe voluerit teſtator an ita demū ſi ipſius eſt:ſed ſibi ſupius[q] placere:nōꝙ eſtimatio ei[ꝰ] retinēda ē.

¶Actiones que competunt heredi ex ſua prouiſione non transferunt facta reſtitutione per trebellianuz:ſed noua teſtiōe opus eſt.Bar.

Octianus. Lex.lxxij.

SI heres pecuniam hereditariam crediderit:z in eam

OMnes q.¶Caius. Inſtitui mihi heredē titiuz.z rogaui eum ꝙ reſtitueret hereditatez meā ſcio.z deceſſit: titius aūt petūt tps ad deliberandū vīri ex ſenatuſconſulto fibi adire hereditatē meaz vel non.thabuit tempus certe etiaz dum deliberat pōt ſeius fideicommiſſarius facere euz cogi adire hereditatē. ſed non tenet tñ titius prędictus non ſtatim reſtituere hereditatē eidem ſcio. ſed expectari ꝺz donec compleat tps deliberationis .z tūc ſi cōperierit titius expedire ſibi hereditatem ſentiet commoduū teſtamenti circa detractionē quarte trebellianice ac ſi ſpontē adiſſet hereditatem[r] ſi vero econtrario crediderit titius onerosam hereditatem ea reſtituta ſcio fideicō. nulla retenta q̄rta exoneret titius actionib[ꝰ] hereditarijs.z quod dixi in titio habet locum in oībus qui de hereditate deliberant.Tiuia.

m ¶Eo.ſcz fideicōmiſſario.Accur.

n ¶Adire.ſed non ſtatim ſed poſt tempus deliberationis.vt.ſ.cod.l.ſed z ſi.§.plane.¶Bug.ſed certe ſ̄ dicit contra.z ibi nō fuit coactus ſtatim.

o ¶Commodum.in retentione quarte.z fac.C.de in offi.teſt.l.ſcim?.§.fi.

HEres percepto.¶Caius. Gaius in ſtituit ſibi heredē titium z rogauit eum ꝙ reſtitueret hereditatē ſuam ſeio ꝓcepto ſibi heredi fūdo titiano.z deceſſit.nunc reperiſ ꝙ dictus fundus erat alienus.z nō gaū teſtatoris.certe hoc caſu ariſto aiebat videndum eſſe vtrum gaꝰ teſtator voluit eum fundū omni modo eſſe penes heredē an ita demuz volnit eſſe penes heredē ſi ipſius gaū teſtatoris eſt fundus.ſz aiebat diꝰ ariſto ſibi ariſtoni ſuperius placere.i.ſibi placere illud quod dictū eſt.ſ.in primo mēbro ſue diuiſionis.ſ.ꝙ omnino fundū habeat heres. z ideo eſtimatio huius fundi retinēda eſt ꝙ heredem cum reſtituit hereditatem fideicom.ſ.ſi ante reſtitutionem hereditatis ē euictus dictꝰ fundus heredi Aiuianus.

p ¶Fundo.certo.alꝰ nulla eſt deductio.vt.ſ.de ꝟb.ob.l.ita ſtipulat?.

q ¶Sed ſibi ſuperius.ſcz ꝙ omnino fundum vel eſtimationem habeat heres.vt.ſ.e.l.j.§.ſi heres.

r ¶Retinēda.alꝰ remittēda vbi ante reſtitutionē ē euictus.alꝰ reſtituenda ſi poſt reſtitutionē euincat.z de hoc etiā cauet.vt.ſ.eo.l. cū heredītas ex fideicom.z.l.de euictione.Sz ℑ huic.l.ſ.de le.ij.l.cum pater.§.euictis.Sol.hic habet loco quarte ſaltez ꝑo rata oneroſe.vt.C.e.l.j.ibi eſt ſimpliciter legatum ſine onere.Et eodez modo ſolue aliud cōtra.C.de le.l.cum alienam.vbi diſtinguitur ſciam vel non.

SI heres.¶Caius. Inſtitui mihi heredē titiuz z rogaui eū ꝙ reſtituere[t] here ditatē meā ſcio.z deceſſi.poſtea dictus titius heres mutuauit pecuniā hereditariā gaio z accepit pignoza in eā cāz:z poſt ea reſtituit hereditatē dicto ſeio fideicom.certe non competūt dicto fideicō.actiones aduerſus ipſa pignoza.Sz quid ſi ego defunctus mutuaui dictam pecuniam gaio:z non accepi ab eo pignꝰ:ſz dict?me? here accepit ꝓpter hoc pignus.certe idē erit.ſ.vt non cōpetāt dicto fideicō.actiones aduerſus dicta pignoza.verūtamē.hz fideicō.ꝑdictus ex fideicōmiſſo actionē aduerſus heredem vt ei cedat heres actionem ꝙ commodo dicti pignoris.¶Cum ex trebelliano. ¶Prędictꝰ meum titianū debebat ſeruitutē ꝑdio tuo ſciano .ego autem inſtituta te here-

¶Vide hic bar.et quid de negligētia heredis in eligendo legatarium. vide ꝙ bar. in.l.cuz qui dam. la. ii. ſ.ō lega. ij.

non postulassem te heredem cogi adire. Sed ꝛ si filiussa. suus hereo patri existens rogatus sit a patre restituere mihi heredi. ꝛ tanꝝ suspectā ex decreto pretoris restituerit mihi cum iniusset confiscius creditorum suorum fraudandorum. vix. i. non erit locus interdicto fraudatorio cōtra me fideicom. ad recuperandum per creditores filij quartam trebellianicam: quam idem filius potuisset retinere si sponte adiusset. quo interdicto volebant agere dicti creditores filij contra me. et videbat forte ꝙ possent magis ꝙ in superiori casu. quia expectādo filius vt cogat adire ꝛ coactus adeundo ꝛc si nō retinendo quartā trebellianicam de hereditate patris videt diminuere de bonis suis in fraudē creditorum suorum cum bona patris sint sua quodam modo. vt. ff. de liber. ꝛ posthu. in suis. ff. si non est verum ꝙ sit locus interdicto fraudatorio contra me. ꝙ: bona patris non sunt adeo filij. video eū ꝙ si bona patris vēdantur a creditoribus paternis ꝙ impetrauerunt separationem forte bonorū paternorū a bonis filij heredis. ꝙ quidem facere potuerūt. vt. ff. de sepa. l. j. in princi. mihi propinus creditores eius filij ex ea hereditate ferre possunt. nisi forte debeāt audiri propin creditores filij si postulent. vt. dimissis patris eius ff. creditoribus. i. satisfacto ei bona patris residua permittatur vendere sibi. i. creditoribus filij. ¶ Si donationis causa. Institui mihi heredes titium: ꝛ rogaui eum ꝙ restitueret hereditatem meā scio. ꝙ seius nō poterat capere solidam hereditatē siue integrā. ꝛ decessi. dictus autē titius heres meus volens dōatione facere dicto seio non capaci. dixit sibi esse suspectaꝫ heredi. meaꝫ. vnde coactus fuit eam adire: ꝛ eam restituit integrā dicto seio fideicō. certe auferetur eidem seio id quod ex ea hereditate capere non pōt. et idem est dicendū etiam si citra consilium donandi dicto seio fideicom. non capaci dictus heres meus fiduciarius cuius fideicommiss vt restitueret seio non capaci fecerit id quod dictum est. i. dixerit suspectā heredi. ꝛ coactus totaꝫ restituerit dicto seio. naꝫ auferetur dicto seio id ꝙ capere nō potest ꝛ applicabitur fisco. vt. ff. de his qui. vt indig. in fraudem. ff. si. ff. Ulpianus.

a ¶ Adiens. tu heres. Accursius.
b ¶ Fieri debet. adiunge vt a ptore ꝛc. qō est in medio interpositio est.
c ¶ Accepissem. nā ꝛ accipere cogor: ꝛ si decederez ante ꝛ heres meꝰ cogitur recipere. ꝛ si non habeo heredē fit venditio a creditoribus hereditarijs nomine meo ac si adissem anteꝙ decederē. vt. ff. co. postulāte in prin. ꝛ. l. apud. ff. si. ꝛ. l. ille a quo. in pri. ꝛ de separa. l. j. ff. si qs suspectā. Item no. ꝙ pretor dat actionez alicui ꝛ in aliquem ac si esset a dita: licet non sit. ff. si. ff. co. l. facta. ff. ꝙ si conditio.
d ¶ Iustius. alꝫ veriꝰ. ꝛ alꝫ iustius.
e ¶ Eo tempore. i. casu.
f ¶ Fraudandorum. heredum.
g ¶ Inieris. tu heres. nam in fraudem tuoꝝ creditoꝝ recusabas adire vt nec in quarta cōmodum eis afferres cū non sis soluendo.
h ¶ Sic. alꝫ sic. alꝫ si. i. quia.
i ¶ Citra. alꝫ citra. alꝫ intra ꝙ citra. sic. C. de posthu. he. insti. l. fi.
k ¶ Periculus. f. meū: qꝛ cōueniri ex hoc non potero. ꝛ de hoc interdicto fit mētio. ff. de solu. l. pupilli debitoꝛ. ꝛ in arbore actionū ff. Jo. ꝛ hodie illud edictum quę in fraudē creditoꝝ quod inducit pauliana ꝛ in factum. Vel dic ꝙ de hoc hic fit mētio. f. q in frau. cre. hoc quidez non est timēdū quia non habet locum cum quis non acquirit: ff. cum diminuit. vt. ff. prozi. rū.

l ¶ Adibis. alꝫ adibis. ꝛ alꝫ adisse. f. tu heres.
m ¶ Fraudare. + qz nō est vetitum non acquirere sed diminuere. vt. ff. que in frau. cre. l. qui aūt. in pzin. Accur.
n ¶ Adea. i. si non postulasset te cogi adire.
o ¶ Suorum. ff. filij.

¶ Si donationis causa suspectam hereditatez sibi heres dixerit ꝛ ei restituerit ꝛ q soliduz caperen non potest: auferꝫ ei qō capere non potest: idem dicendum est ꝛ si citra consilium donandi fiduciarius heres id fecerit.

¶ Fideicōmissum vniuersale valet hereditate existente nō soluendo: secus in fideicōmisso singulari. Bar.

Idem. Lex. lxviij.

SJ heres ab eo qui cum moreretur soluendo nō fuerit rogatꝰ hereditatem restituere suspectam sibi dicit: dubium nō est quin hodie coactꝰ ex treb. se. cō. restituere possit: sed si sua sponte adierit ex eodem se. con. restitutus est. Quāuis cū summa aut certum corpus aut fideicō. ab eo qui soluendo non fuit datum sit perinde non debeatur: atqꝫ si legatum esset. eo enim casu legatarij supiozis heredis vice fungi cū cui fideicō. relictum est.

¶ Qui in restituendo quartā nō detrahit nō ꝙsumitur errasse nisi. pbet. Bar.

¶ Si totam hereditatem rogatus restituere sponte adieris: et si fine deductione quarte partis restitueris difficile quidem crediderim per ignorantiam magis non explendi fideicom. causa hec feciſſe. sed ꝛ si pzobaueris pz errorem te quartam nō retinuisse recuperare cum poteris.

p ¶ Jnisset. sc. filius. Ac.
q ¶ Aut. non vt in superiori casu nisi in casu quē subiicit. ff. ad velleia. l. tuoz. in pzin.
r ¶ Venditis. a creditoribꝰ paternis ꝙ impetrauerūt separationē bonoruz paternoruz a bonis heredis qō facere potuerunt. vt. ff. de sepa. l. j. in princi.
s ¶ Creditoꝛes eius. scilicet filij.
t ¶ Dimissis. f. creditoribus. Accur.
v ¶ Bona. f. residua. ꝛ facit. ff. l. prozi. in pzin.
x ¶ Si donationis. quia volebat heres totā restituere fideicom. licet fideicō. partez tantum capere posset. sic ff. si. co. l. j. ff. in de neratius.
y ¶ Ei restituerit. scilicet totam.
z ¶ Auferꝫ. a fideicō. tanꝝ ab indigno et fisco applicatur. vt. ff. de iure fisci l. anfertur. ff. j.
a ¶ Fiduciarius heres. cuius fidei testatoꝛ commisit. vt insti. de fideicō. her. in pzin
b ¶ Id fecerit. i. dixerit suspectam ꝛ totum restituit coactus. nam fibi auferꝫ ꝛ tunc applicatur fisco. vt. ff.

Jus Titi? nō soluēdo creditoribus suis existens instituit sibi heredē seium ꝛ rogauit eū ꝙ restitueret hereditates suam titio ꝛ sempronio. et decessit titi?. nūc sei? ab eo institut? dicit esse sibi suspectaꝫ hereditatē: q̄ro nūquid possit cogi adire ꝛ restituere ea sempro. fideicōmissario b postulāti ꝛ videbat forte qbusdā ꝙ nō. q. fideicōmissari? nullum inō lucrū est habiturus. imo dānī: nec de facili qs hoc deliberare solet ar. ff. ad. l. fal. l. iij. ꝛ pri. ꝛ leges adaptanꝫ ad ea q frequēti? accidūt. vt. ff. de le. ꝛ se. cōsul. nā ad ea. oz tī hic ꝙ hī pōt cogi adire et restituere ad postulationē fideicommissarij. ff. ꝛ si sua sponte adierit restituturus ē eandē hereditatē fideicōmissario desideranti. secus autem esset si dicto semp. nō reliquisset testatoꝛ vniuersale fideicō. ꝙ religisset ei fideicō. speciale vel etiā legatum. qz illa non tenet ei soluere heres: eo cū casu fungunt vice heredis supiozes legatarij: cui cui. i. alicui coꝛ legatarioꝝ relictum est fideicom. ff. vniuersale ꝛ non al's. ¶ Si totā. Titius instituit te ſeiū heredem ꝛ rogauit te vt totam hereditatē suam restitueres gaio. ꝛ decessit: tu autem heres sponte adiuisti hereditatē suaꝫ ꝛ restituisti eam dicto gaio sine deductiōe quarte partis. certe difficile qdez crederis hoc feciſſe magis per ignorantiam ꝙ causa explēdi fideicō. sed si pzobaueris per errorez facti te quartā non retinuisse. poteris eaz recuperare. Aiuianus.

c ¶ Hodie coactus. qō raro fit si est nō soluēdo. ar. ff. ad. l. fal. l. iij. ꝛ pn.
d ¶ Restituturus est. f. heres fideicom. desideranti.
e ¶ Si legatū esset. f. simpliciter quo casu nō valet. vt. ff. e. l. j. ff. in qui. ibi: neminē ꝛc. ꝛ. ff. de do. causa mor. l. ꝛ si debitoꝛ. ꝛ ad. l. fal. in ratione. ff. qō vulgo. sic ergo parificatur singulare fideicom. legato etiā hoc iure: vt hic. ꝛ. ff. de leg. j. l. j.
f ¶ Casu. f. prozi.
g ¶ Legatarij. f. vice.
h ¶ Superioris. f. in gñali fideicō. vice ꝛc. vt insti. de fideicō. here. ff. restituta. ꝛ hereditas est etiā si nō est soluēdo. vt. ff. ad. l. fal. l. iij. in princ.
i ¶ Rogatus. tu heres.
k ¶ Per errorez. f. facti non iuris. vt. C. ad. l. fal. l. error. Jtez nota presumi scientiam. sic. C. de pscrip. lon. tem. l. empto: ꝛ. l. sup. ff. de pub. l. quecūꝙ. ff. Ar. 2tra. ff. de pba. l. verius. ꝛ. C. q mili. nō pos. l. super seruis. et

+ Sic alij est accipere q nō amittere. videtur quod sic. Specu. ti. de vsu. in vlt. colū. ver. si pone q aliqua cōtra.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

¶Pecuniā nemo tacere ꝓsumitur.

seruis.z est hic ratio:qz nemo ꝓsumit iactare pecuniā.vt.ff.de probat. l.cum de indebito.§.fi vero ab initio.z fa.c.l.qui totam.z.l heres cū z.l.patronus.z.l.postulāte.§.fina.z de dona.inter vi.z vxo.l.si spons.§.fi quis rogatus.Accur.

De cuictione. ¶Caius. Institui mihi heredē titiū z rogaui eū ꝙ restitueret hereditatē meam scio z decessi. postea cū titius restituere hereditatez scio. scius volebat ꝙ titius caueret ei de cuictione prediorum vel mancipiorum.vel ceterarum rerum hereditariarū.certe non tenet hoc facere titius.immo contrario tenet fideicōmissarius cauere heredi de cuictione eorū.ꝙ ab ipso hēde vēdita sunt.z quoruz ꝑcium soluit heres fideicōmissario.Viuia.

a ¶Non debet.nec venditor hereditatis cauet de singulis.vt.C.de euict.l.j.ne heres legatario speciem.vt.ff.de le.j.si a subsituto.§.fi.

b ¶Demisserit.duz tñ ꝓcium sit refusum fideicō. ad qō est.ff.de he.ven.l.ij.§.ficut.z.ff.de peti.here.l.si quid possessor.§.bona fidei.z.ff.eod.cum heraditas ex.z.l.cogi.§.inde queritur.in fi.§.

Si heres institutus. ¶Caius. Institui mihi heredē ſeium z rogaui eum ꝙ pure restituere hereditatem meam titio.z rursus rogaui eundem titium vt restitueret dicto heredi hereditatez meam post paschа pone/z decessi.et ſeius restituit hereditatem titio.z post ea transiuit paschа.certe nō est opꝰ ꝙ fideicō.titius restituat hereditatē ſeio immo sufficiunt eidē heredi directe actiones que remanserūt apud cū cum restituit hereditatē fideicōmissario. ¶Si heres. Institui mihi heredem titium z rogaui cum ꝙ restitueret hereditatē meaz ſeio z decessi: z titius ātēꝙ restitueret hereditatē dicto ſeio alienauit aliqd ō hereditate:aut manumisit ſeruum hereditarium aut rupit aliquid vel fregit vel vsſit siue combussit.z postea restituit hereditatem.certe nō competit in eum heredē actio legis aquilie vel alia ciuilis.ſz poterit fideicō. persequi ab eo illud qō perijt ex causa fideicom.si vero ante restitutionē hereditatis admisceri heres aliquod ō ꝑdictis poterit fideicōmissarius agere cōtra eū actiōe legis aquilie. ¶Si tēporalis.Titius instituit sibi heredē ſeium.qui titius habebat actionem tempore/am puta redhibitoriā cōtra gaium.z decessit dictus titius.certe tempus q̄ heres potuit experiri anteꝙ restitueret hereditates scio imputabit ei ſeio cui restituta fuerit hereditas.credo tñ ꝙ ſeiꝰ recuperabit ab herede si idē heres fuerit negligens z cōpleta fuit ꝓscriptio ante restitutionē. vt.ff.eo.mulier.§.ſi enim.in fi.§.Viuia.

c ¶Restituere.ſcz pure.Accur.

d ¶Post tps.ſcz aliquod rogatus sit restituere.

e ¶Directe.que remanserant cum exceptione tamē.vt.ff.eo.l.j.§.q.d.nō est opus restitutione.ſz an ipso iure redeat vtilis.z fic ipso iure tollatur exceptio:quod ita videtur vt z alꝰ sine restitutione trāſeat vtiles.vt.C.el.pe.§.fi.an vero cōpetat replicatio.primū vero videtur.et facit.ſ.de ſol.l.ſtichus.§.aliquando.quandoq; agitur ſola directa.vt C.de noua.l.iij.

f ¶Actio.aquil.vel alia.

g ¶Deperierit.perijt ergo alienata.

h ¶Perſequendum.vt.ff.eo.l.marcellus.§.res que.z.l.mulier.§.sed enim.¶Bug.

i ¶Si vero.ſimilis diſt.ff.ad legem aquil.l.huic ſcripture.z.ff.de dolo l.et eleganter.§.item ſi ſeruum.z.ff.de peti.heredita.l.ſi a domino.§.ſi possessor.¶Bug.

k ¶Potuit.quia erat actio pura.alꝰ nō potuiſſet.vt.ff.ſi cert.pēta.l. certi condictio.circa ꝓinci.

l ¶Et facit.ſ.ꝓ.o empt.l.ij.§.ſi defunctus.ſed quid ſi tunc fuit completa ꝓscriptio ante restitutionem:¶Nō.ſi fuit negligēs tenetur.vt.ff.eo. l.mulier.§.ſed enim.in fi.

Heres institutus nō cauet ō euictione:ſed ſibi cauetur a fideicōmissario.Bartolus.

Deratius. Lex.lxix.

De cuictione pdiorum vel mancipioꝝ vel ceterarum rerū cauere heres cū restituit hereditatē nō debetᵃ:quimmo i cōtrarium caueri heredi oportet ſi quid ex his euictum esſet que ab ipso herede venisſentᵇ.

¶In cū qui habet directas nō trāſeūt vtiles.Bartolus.

Pomponius. Lex.lxx.

Si heres institutus titio rogatus fuerit restituereᶜ hereditatem.z rursus titius heredi post tempusᵃ sufficiunt directeᶜ actiones heredi.

¶Dño dāno dato ab heredite ante restitutionez tenetur heres actione ex testamento post restitutionē actione.l.aquil.Bar.

¶Si heres anteꝙ fideicō. hereditatez restituerit alienauerit qd ex hereditate:aut seruum hereditarium manumiserit aut ruperit quid:vel fregerit: vel vsſerit: non cōpetit in eum vlla ciuilis actioꝰ restituta postea hēditate ex trebellianō.ſz ex fideicō.cā erit hoc qō deperieritᵉ ꝑsequēdusᵏ.ſi vōˡ post restitutā hēditatē ꝓpr. quid amiserit hēs dicēdū ē lege aq. cū cogi posse ſi fuuz forte hēditariū aut vulnerauerit aut occiderit.

¶Negligentia heredis nocet fideicommissario.Bar.

¶Si temporalisᶠ actio in hereditate relicta fuerit:tempus quo heres experiri ante restitutā hereditatem potuit ᵏ imputabitur ciˡ cui restituta fuerit.

¶Heres non obstāte tpe ad deliberandū cogit statim adire.sed ex effectu deliberationis apparebit an possit deducere quartam.h.d.Barto.

Octianus. Lex.lxxj.

Omnes q de hereditate deliberant desideratē coᵐ qui suo periculo velit adire hereditatē cogunt adireⁿ:ſz nō statiz restituere:ſz vt completo tpe deliberationis ſi expedire ſibi cōpererint hereditatem:sentiant cōmoduz° testamenti eo iure quo ſi sponte adiſſent. ſi vo contra onerosam crediderint:restituta ea exonerētur actionibus hereditariſs.

¶Si heredi restituēti fundus retentꝰ euincat actio ei de euictione daf.Bar.

Pomponius. Lex.lxxij.

Heres ꝓcepto fundoᵖ rogatus fuerat hereditatem restituere:fundus alienus erat: aſto aiebat videndum vtrum eum oīmodo penes heredez fundum esſe voluerit testator an ita demū ſi ipſius est:sed sibi supiusᵍ placere:nōꝙ estimatio eiʳ retinēda ē.

¶Actiones que competunt heredi ex ſua ꝓuisione non transferunt facta restitutione per trebellianuz:sed noua cessiōe opus est.Bar.

Octianus. Lex.lxxij.

Si heres pecuniam hereditariam crediderit:z in eam z rogauit eum ꝙ restitueret hereditatē ſuam scio ꝓcepto sibi heredi fūdo titiano.z decessit.nunc reperiſ ꝙ dictus fundus erat alienus z nō gaiꝰ testatoris.certe hoc casu aristo aiebat videndum esſe vtrum gaiꝰ testator voluit eum fundū omni modo esſe penes heredē an ita demuz volnit esſe penes heredē ſi ipſius gaiꝰ testatoris est fundus.ſz aiebat diˢ et aristo sibi aristoni superius placere.i.sibi placere illud quod dictū est.ff.in primo mēbro sue diuiſionis.ſ.ꝙ omnino fundū habeat heres. z ideo estimatio huius fundi retinēda est ꝙ heredem cum restituit hereditatem fideicom.ſi ante restitutionem hereditatis ē euictus dictꝰ fundus heredi Aiuianus.

Heres ꝓcepto. ¶Caius. Gaius in ſtituit sibi heredē titium z rogauit eum ꝙ restitueret hereditatez ſuam scio ꝓcepto sibi heredi fūdo titiano.z decessit.Ss ℨ huic.ff.de le.ij.cum pater.§.euictis.Sol.hic habeꝫ loco quarte ſaltez ꝓ0 rata oneroſe.vt.C.el.j.ibi est ſimpliciter legatum ſine onere.Et eodez modo ſolue aliud contra.C.de le.l.cum alienam.vbi distinguitur ſciam vel non.

Omnes q. ¶Caius. Institui mihi heredē titiuz.z rogaui eū ꝙ restitueret hereditatez meā scio.z decessit: titius aūt petūt tps ad deliberandū vtrū restituere hereditatē meaz vel non.thabuit tempus certe etiaz tum deliberat pōt ſeius fideicommissarius facere euz cogi adire hereditatē. ſed non tenet titius prędictus non ſtatim restituere hereditatē eidem scio. ſed expectari ꝺz donec compleat tps deliberationis .z tūc ſi cōperierit titius expedire ſibi hereditatem ſentiet commoduz testamenti circa detractionē quarte trebellianice ac ſi ſponte adiſſet hereditatem:ſi vero econtrario crediderit titius onerosam hereditatem ea restituta ſcio fideicō. nulla retenta q̄rta exoneret titius actionib⁹ hereditariis.z quod dixi in titio habet locum in oībus qui de hereditate deliberant.Viuia.

¶Eo.ſcz fideicōmissario.Accur.

¶Adire.ſed non ſtatim ſed post tempus deliberationis.vt.ff.cod.l.ſed z ſi.§.plane.¶Sed certe ſi dicit contra.z ibi nō fuit coactus ſtatim.

¶Commodum.in retentione quarte.z fac.C.de in offi.teſt.l.ſcim².§.fi.

Heres ꝓcepto. ¶Caius. Gaius in ſtituit sibi heredē titium z rogauit eum ꝙ restitueret hereditatez ſuam scio ꝓcepto sibi heredi fūdo titiano.z decessit.nunc reperiſ ꝙ dictus fundus erat alienus z nō gaiꝰ testatoris.certe hoc casu aristo aiebat videndum esſe vtrum gaiꝰ testator voluit eum fundū omni modo esſe penes heredē an ita demuz volnit esſe penes heredē ſi ipſius gaiꝰ testatoris est fundus.ſz aiebat diˢ et aristo sibi aristoni superius placere.i.sibi placere illud quod dictū est.ff.in primo mēbro sue diuiſionis.ſ.ꝙ omnino fundū habeat heres. z ideo estimatio huius fundi retinēda est ꝙ heredem cum restituit hereditatem fideicom.ſi ante restitutionem hereditatis ē euictus dictꝰ fundus heredi Aiuianus.

¶Fundo.certo.alꝰ nulla est deductio.vt.ſ.de ꝟb.ob.l.ita ſtipulat².

¶Sed ſibi ſuperius.ſcz ꝙ omnino fundum vel estimationem habeat heres.vt.ff.e.l.j.§.fi heres.

¶Retinēda.alꝰ remittēda vbi ante restitutionē ē euictus.alꝰ restituenda ſi post restitutionē euincat.z de hoc etiā cauet.vt.ff.eo.l. cū heredes ex fideicom.z.l.de euictione.Ss ℨ huic.l.ſ.de le.ij.l.cum pater.§.euictis.Sol.hic habeꝫ loco quarte ſaltez ꝓ0 rata oneroſe.vt.C.el.j.ibi est ſimpliciter legatum ſine onere.Et eodez modo ſolue aliud contra.C.de le.l.cum alienam.vbi distinguitur ſciam vel non.

Heres. ¶Caius. Institui mihi heredē titiuz.z rogaui eū ꝙ restitueret here ditatē meā ſcio.z decessi.postea dictus titius heres mutuauit pecuniā hereditariā gaio.z accepit pignoza in eā cāz:z post ea restituit hereditatē dicto ſcio fideicom.certe non competit dicto fideicō.actiones aduerſus ipſa pignoza. Ss quid ſi ego defunctus mutaui dictam pecuniam gaio:z non accepi ab eo pignꝰ:ſz dict⁹ me⁹ here ꝙ accepit ꝓpter hoc pignus.certe idē erit.ſ.vt non cōpetat dicto ſi deicō.actiones aduerſus dicta pignoza.verūtamē.hz fideicō.ꝑdictus ex fideicōmisſo actionē aduerſus heredem vt ei cedat heres actionem ꝙ commodo dicti pignoris. ¶Cum ex trebelliano. ¶Prędictus meum titianū debebat seruitutē ꝑdio tuo ſciano .ego autem inſtitui te heredem

dem ⁊ rogauit te ꝙ restitueres hereditatē meaꝫ seio:ꝫ tu admisti here
ditatem meam ⁊ ipsa aditione fuit ꝙfula seruitus quā ꝑdiꝫ meū dbe
bat tuo.certe cū restituis hereditatē meā fideicō.seio potes ab eo pete
re vt re imponat seruitus ꝑdio meo:sicut erat anteꝯ adires hereditā
tē meā.⁊ ita nihilominus amodo valebit ꝓuitus predicta ꝙuis he
reditatem meaꝫ adieris:

et idem est ecōtra si tuum prediuꝫ debebat seruitu
tem meo. Ainia.

a ¶ Pignora.nec aduersus debitorem personales: nec cedēde sunt tñ ex fideicōmiſ.tenetur fideicommissario.vt.ſ. eo.l.si heres.ſ.j.⁊ hoc cum mu tuauit heres suo nomine. aliud ſi nomine hereditario volens negociuꝫ hereditarium gerere: q̄ tunc personalis ⁊ hypothe.transit per restitutionē̄ cum sint hereditarie. vt.C.ꝑ quas pſo. no.ac qui.l.ſi.ſ.ſ. de peti.here. Liteꝫ veniunt.ſ.j.

b ¶ Ioſe admitteret. ſcilicet fideicommiſ. ſine ſpeciali ceſſione vt ſubiicit. Sed ſ.j. de fideiuſ.l.heres a debitore. in princi. vbi dicit obligationē fideiuſſoris accepti transire. Sol. verū eſt facta ceſſione nō ipſo iure vt hic dicit. Alū dicunt transit vtilis vt ibi. non directa vt hic. Aln q̄ aliud in fideiuſſore qui plus ſequit perſonalem vt ibi q̄ pignus. q̄ patet quia q̄q̄ remanet pignus principali ſublata. vt.C.ſ lui.pigno.l.intelligere.quod in fideiuſſore nō inuenit. vel ideo ſecus i pignore:quia aliquam vtilitatē̄ heres pōt habere puta retentionem p debito cryographario:vel fructꝰ ex pacto quos reſtituere non tenet cū ea ſua aſtutia habeat.vt.ſ.ad.l.fal.l.iū.in prin.quod in fideiuſſore nō eſt. Vel ideo eſt:q̄ obligatio fideiuſſoris pēdet ex bonis defuncti:naz id ab eis petitur q̄ debuerat reus defuncto.at pignora nec fuerāt defuncto debita:nec etiam propie poſſunt dici aliq̄ debere:q̄ tamē ſūt accidentia ſit ceſſio vt ſubiicit. Item contra.ſ.de conſti.pecunia.l.ſi poſt.Sol.ibi per ceſſionē decernitur nō ipſo iure.⁊ ſic intellige.ſ.de he re.ven.l.ū.ſ.non ſolū.⁊.l.emptori nominis.ſcilicet fieri p ceſſionē. ⁊. j. de contratabu.l.cum emancipatus.in prin. Itē contra.ſ.de pac.l.ſi tibi.ſ.cuꝫ poſſeſſor.vbi non proficit quod fecerat heres ſed dic ibi ma le putant. vel non prodeſt niſi facta ceſſione vt hic dicit. vel verī ibi nō erat verus heres qui pacifcebatur:hic ſic. Et eodem modo rñ.ſ.de tranſac.l.imperator.ſ.ſi.

c ¶ Habet.ſ.fideicōmiſſarius.

d ¶ Valēt.extincte quidem ſunt aditione hereditatis. ⁊ in reſtitutione hereditatis debent iterum impoñ.vt.ſ.de ſerui.l.papinianus. ⁊ de ꝺ uit.vbā.prēdio.ſi quis edes.in princi.⁊ de fundo dota.l.ſi maritus.j. reſpon.⁊.ſ.j.⁊ de leg.j.l.ſi ſeruꝰ titꝰ. ⁊ de acqui. here.l.cum qui.ſ.finali. Accurſius.

Qui filium. ¶ Laſus Titiꝰ habebat filiū ſcium⁊ filiā ſemproniā. ⁊ inſtituit eos ſibi heredes.⁊ ita cauit in teſtāmēto ſuo de dicta ſua filia.mādo tibi filie mee vt nō facias teſtamētū de his que tibi reliqui.certe perinde habēda eſt ea ſcriptura teſtamēti ac ſi rogaſſet eam reſtituere partem hereditatis in qua erat inſtituta dicto ſuo fratri.

Sabinus antoninꝰ. Sabinus antoninus fecit teſtamentum ⁊ exheredauit antoninum filiū ſuum impuberē ⁊ honoratam ſuā filiam.et ſuſtā valerianam matrē ꝑdictorum inſtituit heredē.⁊ ab ea iulia valeriana reliquit dicte honorate ſue filie trecēta.⁊ quaſdaꝫ alias res.⁊ vo luit reſtitui ꝑdictam iuliam valerianaꝫ dicto antonino ſuo filio ci ad annum vicēſimū ſue etatis pueniſſet reliquam omnē hereditatē.q̄ ſi aſi.xx.annum deceſſiſſet filius ꝓcepit reſtitui dicte honorate eam hereditatē.⁊ deceſſit dict⁹ ſabinus antoninꝰ teſtator.poſtea dicta iulia valeriana mater dicti antonini filiū teſtatoris⁊ honorate deceſſit iteſtata: legitimis heredib⁹ ſibi relictis dicto antonino.⁊ honorata ſua ſorore q̄ erant ambo ſui filij vt dictū ē.⁊ dictus antoninus accepit medietatem eoꝝ q̄ erant in hereditate dicte eorum matris:⁊ honorata accepit aliam medietatē:⁊ ita p conſequēs habuit glibet eoꝝ medietates bonorum ſabini antonini teſtatoris q̄ inſtituerat ſibi heredē dictā iuliaz valeriana matrē ꝑdictoꝝ.poſtea dict⁹ antoninꝰ filius teſtatoris agēs plenum nonūdecimū annū ⁊ ingreſſus.xx.annū.nec duz tñ eo viceſimo anno expleto deceſſit relicta herede filia ſua fauia valeriana:q̄ forte fuit vocata valeriana ꝑpter ꝑdictā iuliam valerianam ſuā aiā.i. matrē patris.a qua fauia valeriana filia antonini filij teſtatoꝝ amita ſua.honorata q̄ erat ſoror patris(vtpote victū eſt)petebat fideicōmiſſū ex teſtameto patris ipſi⁹ honorate.i.ꝑdicti ſabini antonini ſcz dimidiaz portionē hēditatis ipſi⁹ ſabini antonini. quaz dimidiam poſſidebat dicta fauia valeriana tanq̄ here res patris ſui antonini filij dicti ſabini antonini teſtatoris.qui antoninus filiꝰ teſtatoris habuerat dictā dimidiā portionem hereditatis ſabini antonini a matre ſua iulia valeriana q̄ fuerat inſtituta a dicto ſabino antonino vt victum eſt.⁊ q̄ reliq̄rat heredes ab inteſtato dicti antoninū filium teſtatoris ⁊ honoratam vt dictum eſt:.ꝛ allegabat ita ꝓ ſe coram ꝑſide dicta honorata amita fauie valeriane:ꝺñe ſabinus antoninꝰ pater me⁹ in ſuo teſtameto voluit reſtitui hereditatē ſuam filio ſuo ātonino meo fratri ⁊ patri quondā iſti⁹ fauie valeriane cū ad annus vicēſimum etatis pueniſſet.et ꝓcepit reſtitui mihi honorate eaz hereditatem ſi ante.xx.deceſſiſſet dictus me⁹ frater.dict⁹ aūt me⁹ frater deceſſit nondū cōpleto vicēſimo anno.ergo deceſſit ante vicēſimū annū.ergo ꝺbet mihi reſtitui dicta hereditas patris mei.hec autē fauia valeriana filia fratris mei prediicti hꝫ dimidiā:⁊ ego aliā dimidiā habeo ex ſucceſſiōe matris mee q̄.fuit inſtituta a patre meo.ꝺꝫ ergo hec filia fratris mei reſtituere mihi illaꝫ dimidiā quā hꝫ tāq̄ heres patris ſui heredis ꝑ dimidia matris mee rogate mi hi reſtituere hereditatē patris mei eo mō q̄ dict⁹ eſt. Itē allego vobis ꝺñe ꝑſes prouincie tale argumētū.ꝓ me video q̄ ſeptuagenarij excuſantur a tutelis.⁊ ſi diuus marc⁹ nō excuſauit cū a tutela qui ingreſſus fuiſſet ſeptuageſimū annū etatis ⁊ cū nō ꝓpleuiſſet.ergo a ſimili frater me⁹ q̄ deceſſit nondū cōpleto vicēſimo anno q̄ ingreſſus erat:videt deceſſiſſe ante vicēſimū ānū.⁊ ita vendicauit ſibi locū ſidicō.ꝑdictum relictū mihi a patre meo. Preſes aūt motus ꝑdictis allegationib⁹ tulit ſniam cōtra dictā fauiā valerianam filiā antonini filij teſtatoris.et ita apud eūdē ꝑſidē obtinuit dicta honorata.tutores aūt dicte fauie valeriane appellauerunt a dicta ſnia.vel aduerſus eam ſniam in integrū reſtitutionē petierunt.⁊ cozā imperatore cognoſcēte de appellatio ne vel de integrū reſtitutiōe ita allegauerunt ꝓ dicta fauia valeria na pupilla i ꝓmis q̄ ipſa pupilla erat pauper. Scōo allegauerūt cō ſtitutionem diui adriani.in qua conſtitutione q̄tū ad munera municipalia inſſerat idem diuus adrianus eum annū q̄ē quis electus ad dicta munera ingreſſus eſſet numerari ꝑ impleto.vt.ſ.de mune.⁊ ho. ad rēpublicā. Tertio allegauerūt ꝓdicta pupilla verba teſtameti dicti ſabini antonini:q̄ verba fuerunt talia vt in pn.ſ.dictus eſt reliquā oēm hereditatē filio antonino cū ad annū.xx.etatis pueniſſet voluit re ſtituī.⁊.q̄ ꝺba poſſunt intelligi ⁊ ſonare vt ad annū vltimū veneri t̄ tamen intrauerit.ſicut qui puenit ad vltimū ferculū ſtatim cū cozam ꝓponit ꝑ ſcutiferos vel famulos:vl alios. Vñ imperator ꝑdict⁹ ſup hoc cognoſcēs motus ꝑdictis allegationibus tutoꝝ.⁊ mot⁹ argumētis legis eliaſcētie ꝓlatis a paulo cōditore huⁱ legis.⁊ ſuis ſeq̄ cibus cozā eodē imperatore dicētibus cozā eo q̄ lex eliaſcētia ꝓhibet minozem.xx.annis manumittere.vt inſti.qui ma.non poſ.ſ.eadē. dicitur etiam q̄ minoz.xx.an.non eſt qui diem ſuꝑmū agit annī.xx.q̄ uis eum.xx.an.non complenerit.vt.ſ.de manumiſſionibus. l.j.⁊ motus dictus impator:alijs quibuſdā ꝓlatis a dicto paulo ⁊ ſuis ſeq̄cibus ꝓnunciauit cōtra dictam honoratam ꝑtricē.cuius prōnūcia tioni ego credo ſtandū. Ainia.

c ¶ Scriptura.rogo te vt illū heredē facias.vt.ſ.e.l.ex facto. in pn.vt illā mādo non teſtari. ſꝫ huic.l.eſt contra.ſ.de leg.ij .l.cū pr.ſ.mādo. ſed hic ꝓceptū:ibi conſilium.vt patet ibidem.

f ¶ Ab ea.valeriana.

g ¶ Amita.ſcz onerata.

h ¶ Portionem.ſcilicet dimidiā.nam aliam habebat etiam de voluntate matris. Accurſius.

Dictendebāt.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Pretendebāt.coram principe cognoscente ex appellatione: vel qr petebatur in integ. resti. sic. ff. de mi. l. emilius. x no. q hec est prima ratio paupertas. vt. C. de episc. x cleri. si quis ad declinandam. §. penul. Accursius.
b ¶ Numerari. vt rē pup. gerat. vt. j. de mu. x hono. l. ad rem.
c ¶ Rei. i. paupertatis.
d ¶ Et verbis testamenti, f. his ad annuz ꝛc. que verba possunt sonare vt ad annū vltimum veniret q eum intrauerit. sicut q venit ad vltimum fercului statim cū ei ꝓponit. x hec est tertia ratio.
e ¶ Fuisset. vt x. ff. de excu. tu. l. excusantur. in princ. x accipe hic contra petitricem.
f ¶ Nobis. f. paulo cū nostris sequacibus ꝓferētib⁹ argumēta ꝛc. vt x. j. de ma. l. j.
g ¶ Eliascentie. vbi inceptus habet ꝓ ipleto. vt j. de ma. l. j. x no. ex argumentis causam decidi.
h ¶ Et alia. f. de testamento. vt. ff. de testa. l. q ctate. x de vsuca. l. j. x de diuer. x temp. pre. l. in vsucapione. qz est de liberis argu. C. de his qui ante aper. ta. l. j. x qz possidebat. vt. j. de regu. iur. l. fauorabiliores. §. j. item et j. de manu. test. l. si ita. Iz ibi sit fauor libertatis. Iz cuius sūa ꝑualet vtrum ꝓtestis vel ꝓncipis: Respon. ꝓncipis vt maioris x vltimi x rōnes plures reddētis. sed ꝓ ꝓside est. C. quando di. leg. ced. ex his. in fin. l. et. ff. de lega. j. l. si cui. x. ff. de condi. x demon. l. non putabaz. q plene dic vt not. ff. de mino. l. iij. §. minorez.

Argumētis quādo q cā decidit.

Casus potitio scōm Accursiuz vsqz ad. §. mulier.

i ¶ Pistolā. Casum dic q titius testator instituit equaliter sibi heredē filū matrē x sempronij quondā fuū curatorē x cornelium i vita titij. decessit mater. itē sempronī⁹ cōtraria fortuna est deportatus x sic habet mortuus. vt. j. de bo. lib. l. si necē. §. si deportat⁹. x sic speratur q tanꝯ i causa caduci deuoluant partes eoz ad cornelium. vt. C. de cad. tol. l. j. §. p secundo. hoc autem videns testator: fecit epistolam qua grauauit cornelū vt de portionibus matris x sempronij det quat tuoz vncias seio quod fieri potuit. vt. C. de fideicō. l. x in epistola. si rederat deportatus per in integ. resti. x sic adeat hereditatem qō fieri pōt vt. C. de sen. pas. l. j. nō tenetur ad duas vncias vtpote non rogatus. cornelius tenet ad alias duas. Alij ponunt qꝛ tū duo. f. mater x curatoꝛ fuerunt instituti: sed cornelius substitutus. propter finem vbi dicit ꝓ rata portione ꝛc. q. d. tantum portionē matris habeat. x nihil iuresuo sciz habeat. Accur.
k ¶ Deuoluta. alꝫ deuoluenda.
l ¶ Matris mee. que erat quarta pars.
m ¶ Sempronij. que erat altera quarta pars.
n ¶ Fortuna. vt qz est deportat⁹.
o ¶ Ati reddas. x hic accipe peto qō et supra.
p ¶ Hereditatē. i. duas vncias de hereditate.
q ¶ Pro rata. sciz ad duas vncias. nam equales erāt partes. x facit. §. de heredi. instī. l. fi.
r ¶ Ad paternarum. id est duas vncias.

¶ Mulier. ¶ Casus. Titia habebat filum seiuz. x sci⁹ habebat gaiā ꝓtem que erat nurus dicte titie. ex isto autem seio et gaia natus fuit sempronius. decessit dictus seius. postea titia fecit testamētum x instituit sibi heredem dictum sempronium natum ex seio mortuo x gaia viua. x eius sempronij fideicommisit vt retenta quarta parte heredita tis eiusdem titie testatricis reliquam partem restitueret nurui quondā sue testatricis. i. dicte gaie. nurus fideicōmisit in hec verba. rogo te nu rum meam quondā vt id quod peruenerit ad te ex bonis meis facias peruenire ad filium tuum sempronium. z decessit dicta titia testatrix. quesitum est quando hoc fideicommissum restituere debeat nurus filio suo sempronio. vtrum ne post mortem suam nurus: anvero afi etiā. x respondet q post mortē x non ante. Aiuianus.
s ¶ Heredis. i. nepotis quē ex filio ꝑmortuo habebat.
t ¶ Nurui. i. matri heredis instituti. Azo.
v ¶ Cuius. f. nurus.
x ¶ Nunc. i. in hoc casu.
y ¶ Deoreretur. fic. ff. de lega. iij. l. si legatari⁹. in fin. Sed cōtra. ff. l. vbi pure. in princi. Solu. ibi fidecicō. erat i potestate rogati: hic nō: quia femina est rogata. Hē contra. ff. de condit. x demō. l. j. vbi dicit q pure debet nisi fit dies cum dedit. Sed dic q hic est conditio tacite a iure ꝓsumpta ex voluntate defuncti.

¶ Scuola. ¶ Casus. Martin⁹ filiū suuz gasum impuberē ex asse scripsit heredem in testamento suo. x alium suū filiū puberē petrū exheredauit pone / x postea fecit codicillos x in eis ita dixit. si gaius filius meꝰ ipubes mihi heres erit: x in pupillari etate decesserit: substituo ei titium x meuium x seium. x ita in codicillis directo et pupillariter substituit ꝑdictos dicto ipuberi. z decessit dict⁹ martin⁹. post ea dictus ipubes decessit in pupillari etate. nunc quid dicti substituti here ditatem nancisci pñt: et videbat q non. ea rōne. quia codicillis hereditas neqz dari neqz adimi potest directo. de benignita tem tamen dicendū est vt si non valebat iure directo valebat tñ iure fideicommissi. i. vt impubere mortuo in pupillari etate fra

† Facit ad hāc. l. gl. in c. l. sup ver. absqz dedu ctiōe. ani fi. ibi: si autē. de testa. lib. vj.

ter impuberis ꝑdict⁹ q ab intestato eidē impuberi succedit ex eo q ꝓdicta pupillaris substitutio directa in codicillis facta nō valuit obligē ex fideicōmisso dictis substitutis ad restituēdā eis hereditatē. z fic cuz trahat ad fideicōmissum possit dict⁹ frater detrahere quartam. sumꝫ essi in eo tractatu vbi detrahit quarta de fideicommissis vniuersalib⁹? Sed pone q dictus titius z meuius z seius qui in codicillis erāt substituti impuberi pupillariter z directo fuerūt inuicē substituti. z i eisdē codi. per dictū martinū. z sic inter eos fuit facta bzeuiloqua substitutio. siczꝫ fuit directa vulgaris q nō pōt fieri in codi. qz codi. hereditas neqz dari neqz adimi potest directo vt dictū est. z pone q dictus ipubes decessit i pupillari etate. z ita cum nō valuerit substitutio ei pupillariter z directo in codicillis facta frater eius succederit ei ab intestato q teneatur idem frater impuberis restituere per fideicommissum here ditatem dictis substitutis: vt dictum est. certe placet valere dictam bze uiloquam substitutionē substitutoꝝ etiam in fideicōmisso ꝓdicto q dictus frater impuberis debet dictis substitutis vt dictus est. vñ vno de dictis substitutis mortuo duo substituti qui supersunt totū siue totam hereditatez ita q non detrahitur pars substituti mortui accipiūt ex causa fideicōmissi ꝑ manu dicti fratris pupilli qui impuberi ab intestato succederat eo modo qui dictus est. detracta tamen quarta. vt z ff. dicti. Aiuianus.
3 ¶ Substituerit. directo pupillariter. vt. j. patet.
a ¶ Inutilis. quia directo facta.
b ¶ Adimi pōt. vt. C. de codi. l. ij. z insti. de codi. §. pe.
c ¶ Obligeꝫ. patet hic q fuit pupillaris directa z trahit ad fideicom. sic. ff. de codi. instit. l. pe. in fi. z. C. de impu. z ali. sub. l. ij. z. l. quis. z. l. precibus. in fi. z de testa. l. hac cōsultissima. §. pe. z. ff. de lega. iij. l. cum quis decedēs. §. seia. z ff. codicil. l. illud. §. j. z fic detrahetur quarta. vt ff. de codi. l. ij. §. fi. Item hoc q trahitur ad fideicom. ē verum si nullo tempoze potuit valere iure directo. alꝫ nō trahitur nisi in milite. vt. ff. de pupil. substitu. l. cēturio.
d ¶ Substituti. sciz illi q pupillo erāt substituti z fuit bzeuiloqua. vt. ff. de pupil. substi. l. lucius. z sic directa vulgaris que nō potest fieri in codicil. sed trahitur ad fideicom. vt subijcit.

a ¶ Accipiūt. ſ. ex cauſa fideicom. de manu fratris pupilli. vt. ff. c. l. hu. cius. ff. pater. ff. ſ. ſi filius. z le. here. l. ſi ex pluribus. z hoc detracta quarta. vt dixi. z fa. ff. de vul. ſub. l. ſi mater ita. in prin.

Hēredibus. ¶ Cauſa. Titi⁹ inſtituit ſibi hēredē filium ſuus ſciuſ z filiam ſuā ſempꝛoniam. z rogauit dictū ſeium vt ſi ſine liberis deceſſerit partē ſuam hereditatis ſozoꝛi ſue ſempꝛonie reſtitueret. aut ſi ſoꝛoꝛ non ſupereſſet reſtitueret berte ſue matri. Itē rogauit eandē ſempꝛoniam vt ſi ipſa ſine liberis deceſſeret partem ſuā hereditatis fratri reſtitueret: aut ſi frater non ſupereſſet reſtitueret dicte ſue matri. z ħ ꝛba adiecit poſtea dictus titius. voſq; liberi chariſſimi ħ fideicōmiſſo inuicem volo teneri donec binos liberos educauerit. z poſtea deceſſit dictus titius teſtator. queſitum eſt ſi qs ex filiis duos liberos ꝓcreauerit: q̄tus ſuperſtites eos poſt mortem ſuam non reliquerit. an heredes ſui fideicommiſſum ꝓdictū debeant: z rñ. q̄ nō debent. ¶ Titius. Titius inſtituit ſibi heredes nepotes ex filia ſua ꝓmoꝛtua. z aliam filiā ſuam furioſam. z ſi deci filie furioſe commiſit vt ſi ſine liberis deceſſiſſet pars ei furioſe data puenireat ad dictos ſuos coheredes. poſtea ipſe titius collocauit ſeio i matrimonio eam furiosam de facto licz non de iure. quia furioſa non pōt cōtrahere matrimoniuz. vt ff. de ri. nup. oratiōe. ff. ſ. h. z enixa eſt dicta furioſa filia poſt mortem dicti titi ſui ꝓtis. et poſtea deceſſit dicta furioſa ſuperſtite filia nata ex hmōi cōiunctione. queſituz eſt an fideicom. ꝓdictum pertineret ad dictos coheredes furioſe: z rñ. q̄ non. z eſt nō q̄ lz dictū matrimoniū non tenuerit de iure ex quo matrimonio nata eſt dicta filia furioſe tñ ſatiſfactū eſt hmōi ꝯditioni appoſite p titium patrē furioſe circa fideicō. coheredibus furioſe ſtandū. i. ſatiſfactū eſt volūtati eiuſdē titi q̄ appoſuit dictam condi. voluit enim q̄ heredes nō haberēt fideicom. ſi furioſa cū liberis decederet ex eo q̄ dixit q̄ pars furioſe data peruenireat ad coheredes ſi fine liberis deceſſiſſet furioſa. Anima.

b ¶ Educaueritis. per hoc apparet volūtas defuncti. vnde alia eſt. ff. c. l. ex facto. ff. ſi qs aut ſuſceperit. cum ſuis concoꝛ.

c ¶ Filia. ꝓmoꝛtua. als nō bene cōueniret q̄ ſubijcit vt ſi fine liberis ꝛc. Accurſius.

d ¶ Filie. furioſe.

e ¶ Sine liberis. immo etiā z ſi cū liberis decederet nō eſſet facienda reſtitutio: q̄ dū fuit in furoꝛe heres nō fuit. vt. C. de cur. fur. l. ſi. ff. ſimili. niſi dicas ſpeciale q̄ filia. ar. in ea. l. ff. ſ.

f ¶ In matrimonio. de facto nō de iure. vt. ff. ō his qui ſunt ſui vl alie. iur. l. patre. ff. ſ. dict.

g ¶ Conditioni. hoc ideo: q̄ filia quo ad matrē eſt vt legitima lz ſit naturalis niſi ſit mater illuſtris. vt. C. ad orfi. l. ſiqua illuſtris. z iſtitu. ad orfi. ff. nouiſſime. z inſti. ff. huc. co. Itē q̄ pater taliter copulauit per q̄ videt voluiſſe filiā ex tali cōiunctione natam extinguere fideicō. Item q̄ aliter hec furioſa nō potuit habere maritū. vnde parcit ei ſi habuerit maſculi filiū. z ſubſtituat ſi fine liberis decedat vel etiam hoc nō exꝑſi ſit plene no. inytroq; caſu. ff. c. l. ex facto. ff. ſi qs rogatus. z. C. de inſtit. z ſubſti. l. generaliter. in fi. z fa. ff. ō pu. ſub. l. ex facto queritur. in prin. z. C. de impu. z ali. ſub. l. humanitatis.

Lucius titius ¶ Caſus. Lucⁱ titius inteſtatus moꝛiēs ſine moꝛiturus: cū haberet vxoꝛē ex ea filiā. ſe emancipatam fecit codicillos. z in eis hec verba inſeruit. ꝓinent aūt hi codicilli ad vxoꝛē. z filiā: ita q̄ rogo q̄cq̄ ego reliquero aut voſipſe habeatis cōe vobiſ: ſic quod ſi non ego rogarem vos ꝓ vestra pietate facereticis. i. facere deberetis. z deceſſit dictus lucⁱ titius. z filia accepit bono. poſſ. vñ ſibi liberi ciuſdē lucⁱ titi inteſtati moꝛtui q̄ſtū eſt an aliū pars hereditatis ei⁹ debeat mīi a filia ex cā fideicōmiſſi. z rñ. q̄ debet. z ego ſubaudio dimidia. ſi tamen vxoꝛ parata ſit conferre bona ſua in cōe. z habemus hanc. l. q̄ſ de verbo ad verbum. ff. de le. ij. l. ſi. lucius. vñ nō erat neceſſe q̄ hic ſcriberem caſum: ſi ibi ſcripſerim ſatis cōpetenter. ſcripſi tū et hic. ſupſluū eſt non credo vitiare in hac parte. Anima.

h ¶ Habetis. nam cū erat emancipata filia etiaz in re veteri aliquid habere poterat.

i ¶ Boñ. poſſ. vnde li. vt C. q admit. ad bo. poſ. l. emancipata.

k ¶ Deberi. dimidiam. vt ff. de leg. ij. l. ſi. ff. lucius.

l ¶ Decuia duos. ¶ Cauſa. Decuia fecit teſtū et inſtituit ſibi hēdes duos ſuos filios. z intentio ei⁹ q̄ in eodem teſtamento caueat eſt talis vt mihi videtur. fidei autem heredum meoꝝ cōmitto vtis ois ſubſtantia mea fit ꝓ depoſito ſiue ꝓ cuſtodia ſine vſuris apud gaiū ſeium: et lucium titium quos deciſſem curatores ſubſtantie mee ſi licuiſſet ſine licitum de iure fuiſſet remotis alijs tutoribus vel curatoribus datis a patre. z vt hi gaius ſeius z lucius titius reſtituant nepotibus meis natis ex alio filio meo ꝓmoꝛtuo: vt q̄ſquis eoꝝ nepotū ad annos. xxv. peruenerit ꝓ portiōe. ſ. rata ſiue numero ꝑſonaꝝ vel ſi vn⁹. ſ. tñ ex dictis meis nepotib⁹ puenerit ad. xxv. an. vt q̄ alij ꝑ deceſſerūt et q̄ ſolus puenerit. ad. xxv. an. oēm ſubſtantiā meam reſtituant gai⁹ ſei⁹ z lucius titi⁹. z deceſſit dicta menia. q̄ſtuz eſt poſtea an fideicōmiſſum debeat ꝓſtari a dictis heredib⁹ ꝓdictis lucio titio z gaio ſeio: z rñ. q̄ dicti lucⁱ titⁱ gai⁹ z lucius non poſſunt petere ab heredibus dictū fideicōmiſſum. cōmiſſariꝰ enī ſiue executores teſtamētoꝝ nō habēt actionē hēredes in hoc caſu. z hāc credo eē intētionē hmⁱ. ff. ſ. plura ꝛba poſuerim ꝓ ſint in tex. ad euidētioꝛē intellectū. Anima.

l ¶ Dro depoſito. i. in cuſtodia. Accur.

m ¶ Si licuiſſet. de iure. nā teſtamēto curatoꝛ nō dař. vt inſti. de cu. ff. ſ. j. z no. ſubſtātie. q̄ dař ſubſtātie. + vt. ff. de tute. l. muto. ff. ſi.

n ¶ Alijs. a patre datis tutoꝛib⁹ vel curatoꝛib⁹. z q̄nq; in hoc magis ſequēda eſt volūtas matris. vt. C. ſi ꝑ ma. voluntatē tu. detur. l. j.

o ¶ Nepotib⁹. natis ex alio filio forte ꝓmoꝛtuo.

p ¶ Peruenerit. qualiter ħ intelligas dic vt no. ff. de le. l. q filiū. ff. ſabiñ.

q ¶ Dro portione. ſ. tñ ꝓ rata. i. ꝓ virili.

r ¶ Vel ſi vn⁹. ſ. tñ puenerit ad. xxv. an. q̄ alij ꝑdeceſſerūt.

s ¶ Omne. als omne. ſ. patrimoniū. als oēm. ſ. ſubſtantiā.

t ¶ Lucio. depoſitario.

v ¶ Scio. dño ſtichi.

x ¶ Nō poſſe. hic not. q̄ fideicommiſſariꝰ ſeu executores teſtamētoꝝ non habent actiones contra heredes cū ſint vt miniſtri. vt hic z. ff. de ali. le. l. filio. ff. matri ſue. niſi relictū ſit ad pias cauſas. vt. C. de epiſco. z cleri. l. nulli. z. ff. ō ali. le. l. alio herede. ſecus ſi ipſe eſt aliq̄ commodi habiturus: q̄ tūc non eſt ſimplex miniſter. vt. ff. ō de leg. iij. ſi legatari⁹.

+ Curatores dⁱ⁹ ꝓmiſi et reb⁹ eius dedit vt dicit in ſpe. de actore et reo. ō cura. ff. ſi. et ſic. et an debeat mag. factū. bal. l. ff. ſi. finau. ff. C. de bo. que lib.

et facit

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

q facit .ff. de leg.iij.l.si qs titio.z.l.codicillis.in princi.z de leg.iij.l.pater.§.tusculanus.

¶ Tres heredes. ¶ Casus Titia faciēs testamentū tres heredes scripsit.s.meuium fratrem suū ex dodrāte sine ex nouem vncijs hereditatis sue.seium vero scripsit heredē ex sextāte siue ex duabus vncijs. sticho autem seruū eiusdem scij eundemq; filiuz naturalez predicti meuij ex vncia scripsit heredem z dixit dicti scij commisit vti dictum sticho manumitteret. nam commissionem fecit in hec verba a te peto scij vti sticho manumitteres dedi vnde faceres. z postea fecit codicillos dicta titia z in eis ita cauit .vnciam ex q̃ feci sticho heredem fi quam seius cōtrouersiaz mouerit:ad meuium fratrem meū reuerti volo tu frater fm fidem z pietatem tuam quicquid ad te peruenerit ex hereditate mea sticho filio tuo restituas. quod vt facias fidei tue cōmitto. z postea decessit dicta titia. z prēdictus seius adiuit hereditatem eius pro ea parte que tangebat eum: z propter hoc q̃ adiuit z sponte manumisit sticho cōpulsus de hoc a prętore. nunc queritur an vnciam hereditat̃ titie ex qua sticho prędictus ab ea titia institutus fuit eidem sticho manumisso restituere debeat dictus seius. Et dico q̃ non. quia non fuit rogatus per titiaz ei sticho restituere per verba testamenti vel codicillorum supradictorum .ff. Quis non teneatur seius sticho restituere dictam vnciam. quia de hoc non fuit rogatus tamen si faciat idē seius de hac vncia controuersiam quo min⁹ eiz habeat sticho dictus meuius eandem vnciam cōsequi potest a seio ex cā fideicommissi: ita q̃ nō remanebit seio. nā dixit dicta titia in codicillis:vnciā ex q̃ feci fiti chū heredēti quā fei⁹ controuersiā mouerit ad meuiū fratrē meū reuerti volo.vt.ff. vidifi. Sz nunqd dict⁹ meui⁹ assecut⁹ dictā vnciā p dicto mō dz restituere dicto sticho hāc solā vnciā an ꝝ dodrāte ex quo ipe meui⁹ institut⁹ fuit: Et rñ. dz eo restituēdo dicto sticho ad meuiū quoquo modo puenit testatrice sensisse. nā vt.ff. vidifi dixit in codicillis dicta testatrix loquēdo dicto meuio. frater fm fidē z pietatem tuā q̃qd ad te puenerit ex hereditate mea sticho filio tuo restituas. q̃ vt facias fidei tue cōmitto. dz ergo me uius restituere sticho dictam vnciā z dictum dodrantem. Viuia.

a ¶ Scripsit. quedam mulier.
b ¶ Dodrāte. id est .ix. vncijs.
c ¶ Sextāte. i. duabus. vt insti. de here. insti. §. hereditas.
d ¶ Facere. i. facere posses.
e ¶ Adouerit. de illa vncia. vt. j. patet. z dic ꝺ iure vel de facto i iudicio vel extra. sic. C. de euic. l. si post. z j. rē ra. ha. l. amplius non peti. in pn. Argu. ff. C. de trāsac. l. si quis maior. z dicit quis monere controuersiam etiā resistēdo. vt. C. de testa. l. j. z. ff. de pcur. l. nō solū. §. fi status. z C. de euic. l. si cōtrouersia. Accur.
f ¶ Ad meuiū. patrem naturalem sticki. Accur.
g ¶ Compulsus. Sed sponte adiuit. ad quod per seruum cogi nō potest:tum quia suus seru⁹. vt. ff. eo. l. cogi. §. si a seruo. z q̃ ab alio habet cōmodum hereditatis ab alio libertatis. vt. ff. c. l. si res. §. j.
h ¶ Debeat. scs seius.
i ¶ Ei restituere. §. ei manumisso ipse est heres in ea directo.
k ¶ De omni. qd ergo si monacho reliquit abbas si faciat ei questionem alis reliquo extraneo: cōpetit extraneo petitio si abbas eum molestet per hanc .l. licet qui dam contra.

¶ Portio in qua est institutus seruus p fideicōmissū manumissus ei debetur in re directo non per fideicōmissum. Itē qō iure fideicōmissi pcipit venit⁹ fideicōmisso per generalia verba relicto. Bar.

¶ Tres heredes scripsit meuiū fratrem suum ex dodrante:sciū ex sextante:sticho eiusdez scij seruum:filium autem naturalem meuij ex vncia:z fideicommisit scio vt sticho manumitteret in hec verba: a te peto sei vti sticho manumitteres dedi vñ faceres. ¶ Sed et in codicillis ita cauit:vnciam ex qua feci sticho heredez siquam secus cōtrouersiam mouerit ad meuium fratrem meū reuerti volo:tu frater fm fidem z pietatem tuam quicquid ad te peruenerit ex hereditate mea sticho filio tuo restituas:quod vt facias fidei tue committo: quesitum est si scius adierit hereditatem z propter hoc compulsus sticho manumiserit: an vnciam hereditatis ex qua sticho heres est institutus sticho manumisso restituere debeat. Respondi nō proponi seium rogatum vnciam ei restituere. Idem quesiit an si aliquā controuersiam scius devincia hac ex qua sticho institutus est facere velit:z meuius vnciam ex causa fideicommiss. a scio fuit cōsecutus:vtrum hanc solam vnciaz ex qua sticho institutus est:an vero z dodrantem ex quo ipse meuius institutus est cidē sticho restituere debeat. Respondi de omni restituendo quod ad meuiū quoquo modo peruenit/testatricem sensisse.

¶ Portio deficiens accrescit p portionibus hereditarijs pro quibus facta est institutio. Bar.

¶ Pater puerum z puellam in stituit heredes:eosq; inuicē substituit:z si neuter heres esset eis plures substituit bis verbis:substitutos heredes inuicem substituo:eozūdem filiozum fideicommisitvt qui eozum vita superesset et si sine liberis intra an. xx. moreretur hereditatē bis quos heredes substituerat restituat:filiz vita sororem superauit: et intra xx. annos sine liberis decessit. q̃ situm est an ex substitutis vno defuncto ante filium pars ei que ad ceteros substitutos qui superuiucrent pertineret: vtrum pro virilibus an pro hereditarijs portionibus quibus sunt substituti pertineat? Rñ. consequens esse pro his partib⁹ quib⁹ substituti ēent fideicommiss. pertinere.

¶ Fideicōmissum relictus fratrib⁹ sub noie appellatiuo pro hereditaria portiōe debetur. h. d. Bar.

¶ Deuia filium heredem instituit ex quincūce:tritiaz filiam ex quadrante:septitium filiū ex triēte:cuius fideicōmisit in hec verba. Te rogo fili septici si intra vicesimum annum sine liberis morieris quicqd ex hereditate mea ad te peruenerit hoc fratrib⁹ tuis restituas. quesitus est an septitio filio defuncto intra vicesimū annum sine liberis hoc fideicō. vtrū pro portionibus hereditarijs ad fratrem z sororem eius pertineat: an vero equaliter? Respon. pro parte hereditaria.

¶ Si fundus pignorat⁹ volo vt lata culpa heredis alienatur fideicōmissario heres tenetur. h. d. Bar.

¶ Titia ex asse heres scripta partem dimidiam hereditatis meuie rogata restituere fundū a testatore obligatum luere voluit: sed eum vendente creditore mādauit redimendum scie: quesitū est an titia ex causa fideicommissi teneatur restituere dictum fundum hereditatis ab alio libertatis. vt. ff. c. l. si res. §. j.

¶ Deuia. ¶ Casus Deuia instituit sibi heredē filiū suū gaiū ex quincūce sue ex quinq; vncijs hereditatis sue. z titiā filiā suā ex quadrante siue ex tribꝰ vncijs. z septitiū suū filiū ex triente siue ex quattuor vncijs z ita inter eos diuisit. p quota parte tota hereditatē suā: z cōmisit fideicōpdicti septitij istituti ex quattuor vncijs in h xba. De rogo septici fili si intra. xx. annū sine liberis moz̃eris gcqd ex hereditate mea ad te puenerit hoc fratrib⁹ tuis restituas. i. gaio z titio pdictis. z decessit dicta meuia. z postea decessit dict⁹ septitⁱ intra. xx. annū sine liberis. q̃situz est an dictū fideicōmissum ptinecat ad fratrem z sororem ei⁹ septitij p portionib⁹ hereditarijs: an ꝝo equaliter: Et rñ. q̃ pars hereditaria cuiusq; eoz ptinet ad eos dictū fideicōmissum. Viuia.

¶ Ex quincūce. hec noia expone vt insti. de here. insti. §. hereditas.
¶ Sororē. Nō. appellatione fratris contineri sororem. sic. ff. de pact. l. tres fratres.
¶ Hereditaria. sic. ff. proxim. §.
¶ Titia ex asse. ¶ Casus Gaius instituit sibi heredem titiaz ex asse z rogauit eam restituere meuie dimidiam hereditatis. z decessit dictus gaius testator. postea dicta titia heres voluit luere fundum a testatore obligatum sempronio pone. sed cum fundum mandauit redimere

dum scies: creditore illum vendente: z ipsa scia emit. queritur an dicta tia heres teneatur meue fideicõmissarie ex causa fideicom: rñ. q sic. z est ratio. quia cũ scia emerit mandato titie pignus: ipsa titia emisse videtur. vnde oportet eandẽ tiã restare dicte meue fideicõmissarie dimidiã ei' qõ valuit dictus fũdus vltra id qõ dict' creditor debebat recipe sup eo fundo: me dietas enim hereditatis tñ erat restituẽda meuie vt dictum est. Ainia.

a ¶ Nõ teneat. teneẽ enim q cuꝫ mãdauit emi ipsa emisse videt. vt. ff. manda. l. si mandauero. § . si eor. at ipa emere nõ põt vtpote suã rẽ. vt. ff. manda. l. si mandauero. §. sibi quoꝫ. z als nõ admittit vt qlibet. vt. C. de dolo. l. j. et. ff. de lega. ij. l. fi. §. quattuor. ſs fi certane' sime mandato emisset nõ teneret nisi fuisset in culpa. vel nisi fuerit in dolo q voluit. vt. ff. eo. l. mulier. §. sed z ei. z. l. dedu cta. §. fi.

b ¶ Fuit. i. quanto valuit vltra debituꝫ. z illud pro dimidia. quia tñ mediestas hereditatis est restituenda. item hoc cũ mãdauit vel etiaꝫ fuit in dolo vel culpa: nõ als vt dictum est.

¶ Dato scio. ¶Casus. Martinus pone / instituit sibi heredem gaium seuꝫ ex semisse siue ex ſcẽ uncijs hereditatis sue: z titiam siue luciam titiam ex quadrãte siue ex trib' uncijs. z titiuꝫ z sempronio ex reliquis partib'. i. ex trib' uncijs residuis z postea ita cauit in suo testõ dictus testator. fideicaũt vſe mando gaiꝫ seuꝫ et lucia titia vt post obitum vestrũ reddatis restitutis titio z sempronio seꝫ missem. primonij z portionis ei' quã portionẽ vobis dedi. z postea decessit dictus martinus testator. z dicti heredes ab eo ĩstituti adierũt ei' hereditatẽ. z postea dict' gaius eius heres decessit instituta sibi herede dicta lucia titia sua coheredẽ. q̃situm est an hec lucia ticia, ptinus debeat restituere dicto titio et sempio. partez dimidiã semissis quã rogatus erat dictus gaius seius p marti. testatorem restituere p̃dicto titio z sem. an debeat dicta lucia titia restituere dictis titio z semp. vniuersum fideicõmissuꝫ taꝫ ex sua lucie titie pſona q̃ ex pſona gaij seu datiõmũ post mortẽ suã lucie titie: z rñdet lucia titia stati teneri vt partẽ dimidiã semissis ex pſona gaij seu restituat dicto titio z temptonio. Ainia.

c ¶ Titio z sempronio. q erant alij coheredes vel non erant.

d ¶ Portionis. i. patrimonij. sic pateris libabãt z auro. i. pateris aureis. z facit ad. ff. ſ. l. heredes. §. j. Accur.

¶ Filiã suã. ¶ Casus. Sempoñ pone instituit sibi, heredẽ filiã suaꝫ titiã q̃ erat vxor lucij titij. q̃ lucius titius erat filius fratris testatoris. i. hui' sempoñ. z gaiꝰ nepotẽ quẽ ex ea habebat ei subſtituit. z ita postea i eodẽ testamẽto cauit lucio titio fratris mei filio genero meo ducẽtos aureos relinquo. quo legato scio eũ cõtentũ esse quẽ scripsi vniuersam rẽ meam eo q filiam meaꝫ z nepotẽ meum heredes scripsi vniuersam subſtãtiã ei cõicaſſe: quos inuicẽ cõmendo. z decessit dictus sempoñ dicta autẽ titia sua filia adiuit hereditatem eius. z postea diuertit a dicto lucio titio marito. q̃situm est an titius siue lucius titius quẽdã mari statoris possit cõsequi cõmunionẽ bonoꝝ testatoris ex fideicommiſſo propter dicta vera testatoris siue sit viua dicta sua vxor q diuertit titio genero testatoris noie fideicõmiſſi pter ducentos aureos. z sic nõ potest petere cõmunionẽ bonorum testatoris nole suo vel nomine filij sui qui fuit subſtitutus matri per dicta eius verba. quo legato scio ꝛc. eius confuse ibi positorũ. scilicet q̃ gener suus ideo poterat esse cõmissi meuie teneatur. respõdi cũ rogata hereditatem restituere, p ponatur nihil proponi cur nõ teneatur[a]. Claudius. Subest cñ pstari oportere quãti pluris fundus fuit[b] q̃ ad creditorem peruenire oportuit.

Si duo post mortez eorũ restituere rogaꝫ vno mortuo statiꝰ pro parte cõpetit fideicõmiſſi petitio. Bar.

¶ Dato scio ex semisse titia ex q̃drante. z alijs ex reliquis portionib' heredib' ĩstitutis ita cauit. Fidei aũt vestre mãdo gaiꝫ seꝫ et lucia titia vt post obitum vestrũ reddatis restituatis titio z sempronio semisses patrimonij z portionis[d] eius quã vobis dedi. q̃situ est cum vtriq; adicrint heredi tatem. z postea gaius seius defunctus sit lucia titia herede ĩstituta: an hec lucia titia partem dimidiã semissis quã rogat' erat gaius seius restituere p̃dicto titio z sempronio debeat: an vo post suã demũ mortẽ vniuersum fideicõ. tam ex sua pſona q̃ ex gaij seꝫ datum restituere debeat respondi luciã titiaꝫ statim teneri vt partem dimidiã semissis ex persona seꝫ restituat.

Verba enũciatiua commemoratiua alicuius modi precedentis restringuntur ad illum. item in fideicommiſſo vniuersali relicto per mulierẽ veniũt res dotales. Bartolus.

¶ Filiam[e] suam heredes scripsit z nepotem quez ex ea habebat ei subſtituit: et ita cauit. lucio titio fratris mei filio genero[f] meo. cc. aureos relinquo: quo legato scio illum cõtẽtũ esse: quoniam scripsi vniuersam rem meã eo q̃ filiam meam z nepotẽ meum[g] heredes scripsi vniuersam subſtantiaꝫ eis cõmunicasse: quos inuicem commendo: filia adita hereditate diuertit a marito[h]. quesitum est an titius quondã cius maritus suo vel filij sui nomine ex fideicõ. cõmunionẽ bonoꝝ consequi possit viua quondaꝫ vxore sua: vel post mortem eius. Respondi nihil[i] fideicommiſ. datum genero proponi preter ducẽtos aureos. Idem quesitũ. eandem vxorem marito heredẽ[k] scripto fideicommiſſe vt cum moreretur filio commuꝫ omne quod ad eum ex hereditate sua puenisset restitueret: an ille quoq; res z possessiones q̃ in dotẽ date z post diuortium restitute mulieri fuerant fideicommiſſo cõtineantur respondi q̃ mulier in bonis suis reliquisset. id fideicõmiſſo cõtineri. claudius et als de eodem facto consultus ita respondit: siue restitute sint res ẽm id quod supra rñsum est in bonis mulieris computari: siue nõ sint restitute q̃ ex stipulatione de dote reddenda interposita restituẽde sint: eo auctore[l] in hereditatẽ computari.

tentus de legato ducentorum aureorum sibi relictos: quoniã idem testator satis videbatur eidem genero communicasse reliquã suam substantiam: eo q̃ filiã z nepotẽ suum testatoris eundem filium dicti generi heredes scripsit. cũ enim ĩstimit dictus testator filiam suam eandemq; vxorẽ dicti generi z cũ ĩnstituerit nepotem suuꝫ testatoris et dicta filia natũ eundẽq; filium dicti generi subſtituendo eundes suum nepotẽ cides filie vt dictum est. satis videt dicto genero communicasse vniuersam suam subſtãtiaꝫ: cum qcq habeat vxor ex ĩstitutiõe predicta videatur habere mariti et cum quicq speret habere filiꝰ ex subſtitutione predicta videatur sperare pater. vnde nihil faciunt dicta verba ad hoc q̃ dictus lucius maritus possit cõsequi cõmunionem bonorum testatoris suo nomine vel nomine filij sui subſtituti matri. nec etiam faciunt ad hec dicta verba quos inuicez commendo ꝛc. q̃ hoc sonãt quos ſcz filiam ĩstitutam z nepotem ei subſtitutum. z maritum filie cui legauꝫ ducenta inuicem commendo. l. vt fe di ligant. que etiã verba ita legas si placet: quo legato scz ducentozũ aureoꝝ. scio illum scilicet generũ meum contentũ esse. l. ea ratione quoniam scripſi vniuersam rem meam. i. scripsisse videor eidẽ genero meo eo q̃ filiã meã z nepotẽ meum heredes scripsi. l. subſtituẽdo nepotes filie subaudi. z dic ic vniuersam subſtãtiam ſ. mea ci. l. generi meo cõmunicasse. scz videor q̃s inuicẽ cõmendo ꝛc. Sed pone q̃ dicta titia vxor lucij titij que diuertit ab eo z q̃ erat filia testatoris vt dictũ est. fecit postea testamẽtũ scripsit sibi heredẽ dictũ suum maritum quõdã z fidei ei cõmiſit vt cũ moreretur idẽ maritus restituret omne quod ad eũ maritũ ex hereditate sua puenisset filio eoꝝ cõmuni nepotiq; dicti sempoñ testatoris. nunqd ille quoq; res z possessiones q̃ in dotẽ date marito z post diuortium restitute mulieri fuerant p maritũ contineanꝰ fideicommiſſo dãdo p maritũ quondã filio communi? Et rñ. q̃ sic. nam siue restitute sunt res dotales mulieri p maritũ facto. ſ. diuortio cõputanꝰ i bonis mulieris ficꝫ cadũt in dictũ fideicõmiſſuꝫ filio cõi dandum: vtz dictum est. siue non sint restitute mulieri cõputanꝰ in hereditate mulieris: vt sic cadãt in dictũ fideicom. qz sunt restituẽde mulieri p maritum quondã ex stipulatione interposita de dote reddẽda. Ainia.

c ¶ Filiam. que in maritũ habebat filiũ fratris testatoris.

f ¶ Genero meo. quod matrimoniũ valet ẽm leges. vt ĩsti. de nup. §. duorum. ẽm canones secus.

g ¶ Nepotẽ meum. als est mei. ſ. qui scripſi omnia. als meũ. ſ. generum eo q̃ filiam z nepotem ĩstitui. ſ. subſtituendo nepotem. z ex quo filia habet z vir habere videt. vt. C. de pact. conuen. l. hac generali. z sub. z sic vniuersam sub. ci. ſ. genero nõ tamen hoc expreſſit. als esset secus. vt ff. e. l. in princ. z. j. de dona. ex hac. z. ff. de her. ĩsti. l. ex facto queritur. arg. ff. C. de dona. l. si donatio. als est meum. z dic q̃ scripſi ꝛc. z sub. z eo ꝛc. vel sub. z sic vniuersã ꝛc. z habeas ci scilicz genero: vt dixi. als est eis. z dic. i. filie z nepoti. vel dic etiam filie z nepoti z genero. z q̃ subiũcit quos. ſ. ĩstitutos cõmẽdo. i. vnum de alijs rogo: vl quos tres rogat vt se diligant. nõ dico q̃ hereditatem restituant. vt. j. de verbo. signi. l. cõmendare. Accursius.

h ¶ Al marito. filio fratris testatoris noie q̃ z nepos est. Accur.

i ¶ Nihil. i. nullum.

k ¶ Herede. filio fratris testatoris.

l ¶ Eo auctore. i. claudio. z facit. j. ô co. do. l. j. §. j. z de co. bo. l. cũ emã cipati. §. id quoq;.

Que habebat.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶ Que habebat. ¶ Casus Titia habẽs maritum titiū:z habẽs ex eo filium gaiū feium.z habẽs ex eo filiū nepotẽ ſeiū.qui filiꝰ z nepos erãt in dicti eiꝰ mariti ptãte:ſcripſit ſibi heredem maritū ex aſſe z commiſit fidei eius in hec verba.ſi titius maritus meꝰ mihi heres erit peto fideiq; eius cõmitto vt quicquid ex hereditate mea ad eũ puenerit cum mori ceperit id reſtituat gaio ſcio filio nfo:ita tū vt decem quidem vncias gaius habeat.duas aũt vncias ſeius nepos habeat.qõ vt fiat fidei eius titũ heredis mei cõmitto.z deceſſit dicta titia teſta trix.z pater dicti gaiꝰ ſeij marituſq; dicte titie teſtatricis emãcipauit gaium ſeium p̃dictū.ſic eiꝰ ſeium emãcipante.z dictum nepotem amiſit:qz deceſſit idem nepos.z deceſſit dictus pater ſupſtite filio.q̃ſitum eſt an per priorem partem ſcripture teſtatrici eis q̃ incipit ibi:ſi titius maritus meꝰ ꝛc.z dicitur vſq; illuc:ita tū vt decem ꝛc.z habeat filio vniuerſa hereditas matris.ſ.titie p̃dicte:ex cã fideicommiſſi.et an illa ſequentia verba teſtatricis que hic materialiter ponunt.ita tamen vt decẽ vncias filius:nepos autem duas habet ꝛc.ex volũtate defuncte teſtatricis ita decrum locũ habeãt ſi die fideicommiſſi cedente per mortem mariti filius et nepos eorũ eſſent in rerũ natura.cum aũt non ſupuixerit ad diem fideicom missi dictus nepos ceſſet dicta ſequens ſcriptura teſtatricis que incipit:ita tamen vt.ꝛ.ꝛc.z dicitur q̃ non debẽt filio vniuerſa hereditas matris q̃uis nepos ſit mortuus imo habebit.ꝛ.vncias dũtaxat:z duas vncias reſiduas habebit heres dicti mariti. Aiuianus.

a ¶ Ita tamen.nũc determinat quod dixerat.
b ¶ Emancipauit.idẽ.z ſi non emancipaſſet.
c ¶ Eimſit.quia deceſſit nepos.
d ¶ Deceſſit.ſ.maritus inſtitutus.
e ¶ Cedente.i.tempore mortis mariti.
f ¶ Ceſſet.i.euanuerit.z non habet locum.

+ Addead ſſũ gl. oſtẽdere.dicitur bal.in.l omnium. in fi. C. de teſta. ver. Itẽ no. q teſtis om ne dicit vltimũ niſi con trarĩ.p be tur. vide eũ.

¶ Oſtendere.+ ſcz videtur verba teſtamẽti ꝛc.reſiduum habebit heres mariti.z ſic vltima ſcriptura reſtrigit precedẽtem.vt.ſ.de manu.teſta.l ſtichus.

¶ Heres inſtitutus. ¶ Caſus. Titius inſtituit ſibi heredẽ ſeium.z rogauit eũ q̃ ſempꝛonie vꝛori eiuſdẽ titũ reſtitueret totaz hereditatẽ.itẽ rogauit dictam ſuam vꝛorẽ vt quartam partẽ predicte hereditatis pſenti die reſtitueret gaio:z reliquaz reſtitueret eidem gaio poſt paſcha pone.z deceſſit dictus titius.z ſeius eius heres reſtituit hereditatẽ dicte vꝛori teſtatoris detracta quarta trebelliamica.queritur eſt an dicta vꝛor poſſit imputare i reſtituẽdo fideicõmiſſo dicto gaio id qõ heres ei vꝛori noie quarte detraxit:z rñdet eatenus obſtrictam dictã vꝛorem fideicõmiſſo/quatenus cepiſſet ſiue accepiſſet ipa vꝛor ab herede teſtatoris.z ita reſtituet gaio integras tres partes hereditatis reſtitutas ſibi p ſeium heredẽ teſtatoris:z ei gaio quartã nõ detrahet.ſed z aliter poſſet intelligi vt alibi notaui. Aiuia

h ¶ Vꝛori.ſ.teſtatoris.
i ¶ Quatenus cepiſſet.i.totũ reſtituet vt quartã nõ detrahat.vt.ꝛ.ſ.e.l.j.ſ.inde neratius.ꝛ.l.ex aſſe.in fine.niſi in caſibus vt eiſdem legibus no.ꝛfac.ſ.ad.l.fal.l.lex falcidia.ſ.nũc.ꝛ.ſ.ẽ lega.j.l.filiuſſamilias.ſ.apud.ꝛ.ſ.e.l.mulier.ſ.ſi.in fi.põt etiam intelligi ſm Hug.vt p rata diminuat fideicõ.ab vꝛore relictũ pro qua eſt diminutũ ſibi relictũ: qõ poſſet dici ſi on eſſet extrinſec⁹.vt.ſ.e.l. facta.ſ. ſi titius rogatus. ꝛ.j.de do.cauſa mor.l.ei q.qõ hic nõ erat.ſz in hoc põt hr̃e locũ.nam ſi heres nil detraxiſſet vꝛori tres ptes ad tẽpus ſibi reſtituiſſet:z fructus eſſet lucrata.z nunc ergo retineat tres partes eius quod habet.ꝛ ſic fa cit ad hoc.ſ.ad leg.fal.l.penales.ſ.ſi titio.

¶ Heredũ. ¶ Caſus Sempꝛonij inſtituit ſibi heredes primũ ꝛ ſcõm ꝛ tertiuz pone.ꝛ cõmittit fidei eoꝝ vt quicqd ex parte tertia hereditatẽ puenerit ad eos id redderent gaio meuio qđ aluerat idem teſtator cũ fuerit idẽ alũnus annoꝝ ꝛv.ꝛ ſubiungit hec verba dict⁹ teſtator. interim ex reditu ſiue refectu pauperta tis q̃ ad vos puenerit alatis eũ ex vſuris p q̃titate nũmoꝝ redactis i.dicere. alatis eũ alũnuz interim. i.donec puenieret ad ꝛv.annos ex redditu ſiue refectu pauptatis ſiue tertie ptis q̃ ad vos puenerit. ſcz ex vſuris pꝛo quãtitate nũmoꝝ redactis.ex vẽditiõe dicte tertie ptis hereditatis. Itez ſubiungit hec verba dict⁹ teſtator ℔ amplius eidez alũno meo hoiem colletaneũ ꝛ vernam ſutoꝛẽ q euz artificio ſuo mercede data alere poterit ſubaudi p fideicõmiſſum relinquo. ꝛ deceſſit dict⁹ ſempꝛoni⁹ teſtator. q̃ſitus eſt poſtea cũ alimẽta multo minoꝛa pſtiterint heredes ſcripti q̃ cõpetebant vſure ſume redacte ex vẽditiõe tertie ptis hẽditatis:an ex reſiduas vſuras pſtare compelli debeãt hẽdes tot⁹ tpis.i.an.ꝛv.annũ alũni:ꝛ poſt an.ꝛv. die quo .ꝛv. ãnũ expleſſet alũn⁹ et non ante.ꝛ q̃ſitũ eſt cum dicti fuit legati ei alũno ſpãliter vt ex mercedibus operum eoũdẽ ſuoꝝ alereꝛ dict⁹ alũn⁹.ſtatim veniẽrint ſiue vẽditi fuerint ab eiſdẽ heredib⁹ teſtatoris vtrũ petere debeat dictus alũn⁹ mercedes an vſuras pcũ redacti ex vendi

† Nũo eſt mek fideicõ miſſum vniuerſale no. ſ.l. marcellue. in pnũ. et ibi Bar. co.ti.

tione ſeruoꝝ: Et rñdet teſtatoꝛ videri ſenſiſſe de omni reditu ſumme redacte ex vẽditione tertie partis hereditatis reſtituende dicto alũno per heredes:ꝛ videri ſenſiſſe de reſtituenda alumno per heredes omni mercede dictoꝝ ſuoꝝ. Aiuia.

k ¶ Ex reditu.alſ ex refectu.ꝛ idẽ eſt.ꝛ dic pauptatis.i.dicte tertie.
l ¶ Nummoꝝ.redactorum ex vẽditione tertie partis hereditatis.
m ¶ Hoc amplius.ℌ hoc ẽt ſupioꝛa repetunt.vt.ſ.ẽ leg.iũ.l.ſi pure.
n ¶ Sutoꝛem.ſub.per fideicõmiſ.reliquo.ꝛ dic quo ad vſum eos legatos non quo ad pꝛopꝛietatem.alſ nõ poſſent heredes vẽdere.ꝛ dicitur verna ex ancilla natus.vt inſti.de leg.ſ.huic pꝛorima.
o ¶ Redacte.id eſt ex vẽditione tertie partis hereditatis.
p ¶ Expleſſet.nam ꝛ tũc certũ eſt q̃ heredes ſunt in moꝛa ex tunc.
q ¶ Legati.ad vtendum.
r ¶ Venierint.ab heredibus.
s ¶ Reſtituẽda.hoc ideo qꝛ dixi in pnĩ.ſ.quicqd peruenerit.ꝛ facit.ſ. eo.l.balista.ſz ar.ſ.ſ.eo.l.heredes mei.in pnĩ.ſz hoc ideoꝛquia dilatio in.ꝛv.annũ facta fuit fauoꝛe alũni.vt.ſ.de lega.iũ.l.ſi ita.ſ.pegaſus.ꝛ no.ſ.eo.l.i fideicõmiſſariam.in pnĩ.
t ¶ Plurib⁹ heredib⁹. ¶ Caſus. Gaiꝰ inſtituit ſibi heredes ſeiũ ꝛ ſempꝛo.in trib⁹ vncijs hereditatis ſue pone.ꝛ octaliciũ libertũ ſuũ.ꝛ duos alios ſuos libertos inſtituit heredes ex dodrãte ſiue ex.ijs.vncijs.ꝛ eiſdẽ trib⁹ libertis fundos p ꝑceptionẽ dedit ſiue plegauit:ꝛ petijt ab his libertis ne eos fundos alienarẽt:ꝛ vt ille libert⁹ q vita ſupaſſet alios obtineret ſolidos eoſdem fundos. Item plegauit dicto octaliciõ.ꝛꝛ.aureos.poſtea cõmiſit fidei vni⁹ ex his libertis.ſ.octaliciũ vt qcqd ad eũ peruenieſſet ex hereditate bõis veſſuis teſtatoris reſtituat titio deducto ere alieno.p ea pte q̃ ſcz ad eũ octaliciũm puenit.ꝛ deductis.ꝛꝛ.aureis legatis ſibi octaliciõ p eundẽ gaiũ teſtatoꝛem.ꝛ decẽſit dict⁹ teſtatoꝛ. nunc titius fideicõ.petit a dicto octaliciõ vt reſtituat ei quicqd ad eũ peruenit ex hereditate bonis ve teſtatoris.ꝛ octalici⁹ bene vult ei reſtituere.vult tamen in reſtitutione deducere ſibi nõ ſolum ea alienum

¶ Paria ſunt ab initio p partes relinquere vl relictum ſimpliciter p partes modificare. Bar.

¶ Que habebat filiũ et ex eo ne potẽ vtroſq; in mariti poteſtate: maritum ex aſſe ſcripſit heredem eiuſq; fideicõ. in hec vba: ſi titius marit⁹ meꝰ mihi heres erit peto fideiq; eiꝰ cõmitto vt qcqd ex hereditate mea ad eũ puenerit cum mori cepit:id reſtituat gaio ſcio filio nfo:ita tñ vt.ꝛ.quidẽ vncias gaius habeat:duas aũt ẽ vncias ſeius nepos habeat qõ vt fiat fidei eiꝰ titũ ꝛ heredis mei cõmitto. pater emãcipauit[b] filiũ: nepotẽ amiſit[c] ꝛ ſupſtite filio deceſſit[d]: q̃ſitũ eſt an pꝛiore parte ſcripture vniuerſa hereditas patris ex casu ſa fideicom. filio debeat:ꝛ illa ſequentia verba ita tñ vt.ꝛ. vncias filius:duas aũt nepos habeat:ex volũtate defuncte ita demũ locũ habeant ſi die fideicõ. cedente[e] filius ꝛ nepos eoꝝ in rerũ natura eſſent:cũ aũt nõ ſupuixit ad diem fideicõ. nepos:ſequens ſcriptura ceſſet[f]. Reſpondi ſm ea q̃ ꝓpone rẽtur oſtẽdere[g] decẽ dũtaxat vncias filio datas.

¶ Fideicommiſſarius detrahit quatenus ſibi detractum eſt. Bar.

¶ Heres inſtitut⁹ vꝛori[h] rogatus totã hereditatẽ reſtituere reſtituit detracta quarta: q̃ſitus eſt cũ vꝛor quartam partẽ hereditatis pſenti die ꝛ reliquaz poſt tps

alij rogata a teſtatoꝛe fuiſſet reſtituere:an id qõ heres ei detraxiſſet quarte noie in reſtituendo fideicõ. imputari poſſit: Reſpondi quatenus ccpiſſet[i] ex fideicõmiſſo obſtrictam.

¶ Si dilatio adiciat in fauoꝛẽ fideicõ. fructus interim pcepti veniunt in reſtitutionem. h.d. Bar.

¶ Heredũ fideicõmiſit vt qcqd ex pte tertia hereditatis puenerit ad eos id redderent gaio meuio alũno teſtatoꝛis cũ fuerit an. ꝛv.ꝛ ſubiunxit hec vba. Interim ex reditu[k] paupertatis q̃ ad vos puenerint alatis cũ ex vſuris pꝛo q̃titate nũmoꝝ[l] redactis ℔ amplius[m] eidẽ alũno meo hoiem collactaneũ ꝛ vernã ſutoꝛẽ[n] q cũ artificio ſuo mercede data alere poterit[o] ſubaudi q̃ſitũ eſt cũ alimenta multo minoꝛa pſtiterint heredes ſcripti q̃ vſure ſumme redacte[p] cõpetebãt:ꝛ an reſiduas pſtare cõpelli debeant totius tpis:an ex eo die quo.ꝛv.an.expleſſet[q]:ꝛcum ſerui legati[q] ei ſpecialiter vt ex mercedibus alceretur ſtatim venerient[r]: vtrũ mercedes an vſuras petere debeãt: Reſpondi ſm ea que pꝛo ponerentur teſtatoꝛem videri de cõi reditu ꝛ mercede ſeruoꝝ reſtituenda[s] ſenſiſſe.

¶ Pꝛohibita alienari non veniunt in fideicõ. vniuerſali. h.d. Bar.

¶ Pluribus † heredib⁹ inſtitutis in quib⁹ et libertis tribus ex

predictum. ꝛ .xx. aureos ꝓdictos: sed etiam tertiam partē fundoꝝ pre dictoꝝ ꝓlegatoꝝ eidē octalicio cū collibertis suis ꝓdictis .nūqd pōt deducere ꝓdicto modo? Et dicit ꝙ fic. cū ipse testator non voluit set excipere fideicōmisso dando titio per octalicium etiam legata siue ꝓlegata nedum ea alienum predictum. Ainia.

a ¶ Eisdem. libertis.

b ¶ Vita supesset. ecce cau sa ꝗre prohibuit alienare als non valeret. phibitio. vt. ff. de lega. j. l. filiusfa milias. §. diui.

c ¶ Octalicii. sub. i. octali cū fidei cc. ꝛ est ꝓprium nomen liberti.

d ¶ Cum libertis. siue ha beas cū libertis siue col libertis idez est ꝛ pōt de terminare ꝓcedētia: qz si bi cū aliis fuerunt legati fundi vel etiā sequētia. s. an ita sua tertia vel tertie alioꝝ debeant deduci.

e ¶ Legata. i. ꝓlegata p dicta. als si voluntas nō apparuerit distinguere tur. vt. ff. de. l. i. fideicōmissariā. §. fi. ꝛ. l. marcellus. §. quidaꝫ. ꝛ. C. de fideicō. l. cum virum. Hug.

¶ Maritus. ¶ Casus. Semproni⁹ instituit sibi heredē suā suam vxorē ex tertia parte hēditatis sue pone. ꝛ titiū ꝛ seu filios eoꝝ cōes ex duab⁹ ptib⁹ ꝛ plura fideicommissa re liqt eidē vxori iter ꝙ dotē ꝓlegauit ei his ẏbis. scie vxori mee dari volo a filijs meis ſūmā dotis ei⁹ ꝙ mihi ꝓ ea illata est. ciusdēqꝫ vxoris fideicō. vt partem hereditatis et quecunqꝫ ei legasset post mortē suā titio filio cōmuni restitueret. quesitū est an ſumma quoqꝫ dotis iter cetera legata ex cā fideicōmissi filio suo restituere debeat. Rñdi nō als nisi manifestū effet de dote quoqꝫ restituēda testatorē senſisse: atqꝫ etiā si sen ſisse cum hoc fuerit approbatuz: ita etiā eius quoqꝫ petitionem fore si min⁹ in quātitate qua fal cidie nomine remaneret fore ꝙ in quantitate dotis.

dodrante eisdem fundos per p ceptionē dedit: ꝛ ab his petijt ne eos alienarēt: ꝛvt qvia supesset solidos cosdē fundos obtineret. deinde vnius ex his libertis octa licij fideicom. vt quicqd ad eum ex hēditate bonisve peruenisset deducto ꝓ⁹ ea parte cre alieno: ꝛ legatis sibi. xx. aureis restituat titio. quesitum est an etiam partē tertiā fundoꝝ ꝓlegatoꝝm cū libertis deducere deberet? Respon. fm ea que ꝓponerent non debere restituere ꝓceptionem: cū ipse testator ꝛ legata excipere voluisset.

Vos ꝓlegata non cadit in fideicō misso nisi specialiter sit dictū ꝛ quarta ad dotem sufficiat. Bar.

¶ Maritus vxore instituta he rede ex parte tertia: et pluribus ei fideicō. datis dotē quoqꝫ ꝓlegauit his verbis. Scie vxori mee dari volo a filijs meis ſūmā dotis ei⁹ ꝙ mihi ꝓ ea illata est: ciusdēqꝫ vxoris fideicō. vt partem he reditatis et quecunqꝫ ei legasset post mortē suā titio filio cōmuni restitueret. quesitū est an ſumma quoqꝫ dotis iter cetera legata ex cā fideicōmissi filio suo restituere debeat. Rñdi nō als nisi manifestū effet de dote quoqꝫ restituēda testatorē senſisse: atqꝫ etiā si sen ſisse cum hoc fuerit approbatuz: ita etiā eius quoqꝫ petitionem fore si min⁹ in quātitate qua fal cidie nomine remaneret fore ꝙ in quantitate dotis.

Instantia cepta cū herede fctā restitutione durat cōtra ipsum ꝛ heredē eius. hoc dicit. Bar.

¶ Rogat* restituere hereditatē septitio cuz erit an. xx. interea fundos quos defunctus pignori acceperat vēdidit: ꝛ ꝓpterea pignoratio iudicio a debitore consuētus decessit herede relicto sempronio ꝛ iudicio nōdū finito restituit hereditatē septitio. ꝗritū est an iudicio nihilominꝰ ipse cōdēnari debeat cū potuerit retinere vel caueri sibi ꝙ id qđ ex cā iudicati ꝓstaturus esset? Rñdi iudicij executionē nihilominus aduersus heredem ꝛ post restitutaz he reditatem mansisse.

Res de nouo reperte nō restitute de bēt restitui nisi prima restitutio per modū trāfactionis fuerit celebrata. Bar.

¶ Heres ei⁹ qui post mortē suā rogat⁹ erat vniuersam hereditatē restituere: minimā quantitatē quā solam in bonis fuisse dicebat his quibus fideicōmissum debebatur / restituit. postea repertis instrumētis apparuit quadruplo amplius in hereditate fuisse. quesitum est an in reliquum fideicommissi nomine cōueniri possit? Respon. fm ea que ꝓponerētur si non transactum esset posse[q].

Etiam post restitutionem pōt fideicommissarius fideicōmissum dimittere. ꝓpter partem heredis que incipit de nouo vacare. h. d. Bar.

Lex. lxxix.

Idem. Ipupill⁹ [r]

a ¶ Eisdem. libertis.

b ¶ Vita supesset. ecce cau sa ꝗre prohibuit alienare als non valeret. phibitio. vt. ff. de lega. j. l. filiusfamilias. §. diui.

c ¶ Octalicii. sub. i. octalicii fidei cc. ꝛ est ꝓprium nomen liberti.

d ¶ Cum libertis. siue habeas cū libertis siue collibertis idez est ꝛ pōt determinare ꝓcedētia: qz si bi cū aliis fuerunt legati fundi vel etiā sequētia. s. an ita sua tertia vel tertie alioꝝ debeant deduci.

e ¶ Legata. i. ꝓlegata p dicta. als si voluntas nō apparuerit distinguere tur. vt. ff. de. l. i. fideicōmissariā. §. fi. ꝛ. l. marcellus. §. quidaꝫ. ꝛ. C. de fideicō. l. cum virum. Hug.

¶ Maritus. ¶ Casus. Semproni⁹ instituit sibi heredē suā suam vxorē ex tertia parte hēditatis sue pone. ꝛ titiū ꝛ seu filios eoꝝ cōes ex duab⁹ ptib⁹ ꝛ plura fideicommissa re liqt eidē vxori iter ꝙ dotē ꝓlegauit ei his ẏbis. scie vxori mee dari volo a filijs meis ſūmā dotis ei⁹ ꝙ mihi ꝓ ea illata est. et cōmūt fidei cōmissū eidē vxoris vt pt hēditatz ꝛ ꝗcūqꝫ ei legasset post mortez suā filio cōi titio restituerez. ꝛ decessit dictus semproni⁹. qſitus est an dicta vxor obedat restituere dicto suo filio ex causa fidei cōmissi etiā ſūmā dotis sicut etiam ꝓlegata sibi vxori a marito data'. ꝛ re ſpōdet nō als ẏbere vxorē restituere filio ſummaz dotis nisi manifestū cēt testatorē senſisse etiā de dote restituēda p vxorē filio cōi: sz etiā si fuerit approbatū cū testatorē senſisse ff. de. vxor resti tuat dotē filio. ita etiā fiue demū rñdet fore titio petitionē ei⁹ quoqꝫ do tis siue min⁹ fozet in ꝗtitate ꝙ remaneret apud vxorē vel heredē ei⁹ no mine falcidie. i. quarte trebellianice ꝗ⁹ in ꝗtitate dicte dotis. Ainia.

f ¶ Prelegauit. qđ valet ꝓpter repreſentationē. vt ff. de leg. §. ex ꝫio

g ¶ Senſisse. qz hoc expresse dixisset. vt. ff. ad. l. fal. l. si debitor. als ñ. vt ff. de leg. ñ. l. cū pater. §. fideicō tue. ꝛ. C. de iur. do. l. cū pater. ꝛ facit. ff. ad l. fal. l. pater. in pri. ꝛ. l. si vsufructus. §. dos. in prin. ꝛ. ff. eod. l. mulier. §. cum proponeretur. ꝛ. l. a filia. Accur.

h ¶ Petitionem. sub. dicam esse.

i ¶ Quantitate. als in fructiꝰ quos ex ſua tertia hereditatis parte re cepisset. nā fructus quoqꝫ si qui medio tpe ꝓcepti fuerint in falcidiā i putantur. vt. ff. de leg. ñ. l. cum pater. §. titio.

¶ Rogatus restituere. ¶ Casus. Titi⁹ istituit sibi heredē ſeium ꝛ rogauit eū ꝙ restitueret hereditatē septitio cum erit septitius. xx. annoz ꝛ decessit dict⁹ titi⁹ testator. interiz autē anteꝙ septiti⁹ pueniret ad. xx. annos: dict⁹ ſei⁹ heres vēdidit gaio. pone fundos quos titius defunctus acceperat pignori a martino pone/ſuo ẏbitore: ꝛ ꝓptera actiōe pignoratitia a dicto martino ꝗrit⁹ dict⁹ sei⁹ heres decessit relicto he rede sempronio. ꝛ ꝓdicto iudicio pignoratitio nondū finito restituit dictus semproni⁹ heres seiꝰ heredis rogati dicto septitio hereditates ꝗritum est an dicto iudicio pignoratitio nihilominus debeat conden nari ipse semproni⁹. ꝛ rñ. ꝙ fic. nam cū restituit hereditatē septitio: po ſſ volebat restituere totam hereditatem septitio ꝛ nihil sibi retinere. ꝓ eundē septitium de eo quod poterat iudicari ꝓ martino in dicto iu dicio pignoratitio. ꝛ si nō fecit aliquod predictoꝝ duoꝝ sibi impu tet. Puto tñ extra casum ꝙ dictus semproni⁹ poterit recuperare a dicto fideicōmissario illud quod ꝓstiterit dicto martino debitori. vt. ff. de. l. heres cū debuerat. ꝛ. j. eo. l. matrem. Ainia.

k ¶ Rogatus. sez heres.

l ¶ Erit. septitius.

m ¶ Vendidit. heres.

n ¶ Restituit. sez sempro nius heres heredis.

o ¶ Caueri sibi. vt. ff. eo. l. de euictione. ꝛ. l. cum hereditas ex fideicōmissi.

p ¶ Executionē. qz sententia dabit contra heredez ꝛ in bonis ei⁹ fiet executio. secus in tutore. vt. ff. si quis cau. l. fin. Arg. ff. fami. hercis. l. in iudicio. sz hic heres recuperabit a fideicōmiſ. vt. ff. eo. l. heres cum debuerat. ꝛ. j. eo. l. matrem. Accur.

¶ Heres eius. ¶ Casus. Titius instituit sibi here dem seium: et rogauit eū quod restitueret hereditatem suam titij vniuersam post mortē suam seio gaio ꝛ sempronio. et decessit dictus titius. et postea decessit seius eius heres. ꝛ reliqnit dictus sei⁹ suū heredē martinū pone. martin⁹ autē restituit dicto seio gaio ꝛ sem pronio quib⁹ fideicōmiſſum debebat minimam quātitatē quā solā in bonis fuisse dicebat. postea repertis instrumētis hereditarius apparuit quadruplo amplꝰ in hereditate titij fuisse ꝙ martinus heres seij heredis re stituerit dicto domino gaio ꝛ sempronio. quesitū ē an dictus martin⁹ possit cōueniri in reliquuz noie fideicōmiſſi: Et respon. ꝙ fic. si nō intercesſit trāſactio inter dictum martinum ꝛ dictos dominū gaium ꝛ sempronium: qz si transegissent pro eo ꝙ

soluit martinus: nō possent amplius ꝗuenire eundē martinum in reli quū hereditatis nomine fideicōmiſſi. Ainia.

q ¶ Posse. ergo a contrario si est transactum nō potest cōtrauenire. et sic est cōtra. ff. de trāſac. l. qui cū tutore. §. qui ꝓ fallacia. sed ibi fuit loqlle cui est trāſactū: hic nō. Itē adhuc ff. de transac. l. ñ. §. j. vbi recipis codicillis irritaꝫ trāſactio. Sol. ꝓ alia instrumēta cautionalia fūt repta de nouo: ibi codicilli. vel alia vltima volūtas. vt. ff. eo. titu. l. de his. vel vt ibi. Itē contra. C. de rescin. vē. l. ñ. ꝛ. j. de verb. obli. l. si quis cū aliter. in fi. nam hic vltra dimidiā iuste estimatiōis fuerat deceptio. licet re ipsa: qz vltra quadruplū vt dixit. sz certe nō ꝓ hoc fuit deceptio vltra dimidiā: qz dubius euentus fuit remissus. est enim dubius iudicij euētus. vt. ff. de pecu. l. qđ debet. als fere oēs trāſactiones rescinderētur. facit ad. ff. de trāſac. l. sub ꝓtextu specierū. ꝛ. j. de excep. rei iudi. l. si ex testamento. ꝛ. C. de fur. l. post decisionē. Alij soluūt omnia cōtraria subaudiendo hic maxime. Accur.

r ¶ Ipupillus. ¶ Casus. Titius habēs plures creditores instituit sibi heredē seium suum filiuz pupillum: ꝛ rogauit eū ꝙ restituere gaio dimidiā hereditatis sue pone. ꝛ decessit dictus titius. ꝛ dict⁹ sei⁹ filius extitit ei heres: ꝛ restituit dimidiā hereditatis dicto gaio: ꝛ aliā dimidiaz sibi restituit. ꝛ postea petiit in integrū restitutionē vt abstine ret. ꝛ habita restitutiōe abstinuit a dicta dimidia hereditatis quā sibi retinuerat. certe optio fuit electio defereda est fideicōmissario ꝓdicto: vt ant portionē ꝙ⁹ pupilli agnoscat: aut a toto siue a tota hereditate discedat: aut si fideicōmissarius nolit ꝓdicto modo elig ere: sed vel lit retinere tantū partē sibi restitutam ꝙ⁹ ꝓ eodem habeo ac si a toto ex ſſe discederet cum parte retinere non posſit vt dixi. omni modo bona dicti titij testatoris vēdenda sunt ꝓ⁹ satisfaciendo dictis creditoribus eiusdem titij ita sez vt id quod superfluū est soluto ere alieno fer

net dicto

UNIVERSIDAD DE HUELVA

uctur dicto pupillo in integruz iterum restituto vt se immisceat hēditati patris a qua per in integrum restitutionem abstinuerat. Sed qd si dicta bona q̄ dixi vendenda non possunt vendi insolidū: q̄ nō inuenit emptor: q̄ oia velit ea emere: sz partem tm̄ forte vult emere. nunq̄d in supstuo in quo non inuenit emptor. erūt denegāde hereditarie actiones dicto fideicō. ⁊ videbat forte quibusdam q̄ non. sed certe oīmō sunt ei denegande. siue oia bona q̄ sunt vendenda p̄sit vēdi siue pars eoꝝ tm̄. et est rō. q̄ in potestate illi⁹ fideicō. est suscipere vniuersum siue vniuersaz hereditatem ex quo pupillus ab ea abstinuit et fit uare pupillo in integruz restitutionē vt rehabeat hereditatem si quid erit plus in hereditate ex soluto ere alieno subaudi. ⁊ est in ei⁹ potestate a toto abstinere vt dictum est si habet p̄dictam electionem vt dictum est. ⁊ eam non capiat: imo p̄mittat bona vendi vt ⁊ dictum est merito denegāde sunt eis actiones etiaz partis bonoꝝ q̄ non possunt vendi. Viuia.

Si pupillus. quia si dimet videt contraria ꝫ lex. ideo dixit Ro. ex titit. i. existere potuit vel ex titit nomine non re: quia suus erat. vt. ff. de acquir. here. l. necessarius. al's si scimiscunt ñ posset postea abstinere. vt. C. de repu. here. l. sicut. qđ tamen. ſ. dicit. Item quod dicit restituit. i. restituere debuit. nam cuz nō adiuit vt dixi quomodo potuit restituere: Vel dic scđo q̄ vere adiuit ⁊ vere restituit et q̄ abstinuerit fuit per in integruz restitutionem. Item q̄ subiicit portionem pupilli: sc̄z quartam quam retinuit. vel dic q̄ fuerat rogat⁹ de dimidia tm̄ restituenda vñ alia dimidia est sua portio. Item q̄ subiicit pupillo scruetur. sc̄z in integruz restitutio: vt se immisceat qui etiaz per restitutionem abstinuit. vt. ff. ó mino. l. ſ. in fine. ff. restitutus.

a ¶ Parenti. p̄o dimidia: q̄ sic fuit rogatus.
b ¶ Portionē. sc̄z dimidiam.
c ¶ Vendenda. a fideicōmissario.
d ¶ Denegāde erunt. si velit in totum abstinere. a parte eīm nō p̄t vt ꝫ dixit. sed qđ quia accipere nō p̄t dimittere: ff. n. occasiōe partis pupilli. vt. ff. de acqui. here. l. cum hereditate.
e ¶ Si quid plus. sua dimidia.
f ¶ Seruare. per in integrū restitutionē denuo niſi habeat vt dixi. ⁊ ff. s.eo.l.cogi. ff. si qs heres. ⁊ ff. sed ⁊ si quis. ⁊ ff. idē metianus. ⁊ l. q̄ totum. ⁊ l. nam qđ. ff. j. ⁊ l. ita tamen. ff. si pater.

Atrem ⁊ auunculū. ¶ Casus Lucius titi⁹ scripsit sibi heredes matrē suā ⁊ auunculū suū. i. fratrē matris q̄bus ip̄e debebat. c. ponere cōmisit fidei eoꝝ vt post mortē eoꝝ restitueret ſeptitio illud qđ supfuerit ex re familiari ipsius lucij titi testatoris. ⁊ decessit dict⁹ testator. ⁊ postea dicti sui heredes cōsumpserūt nō modicā ptē bonoꝝ ei⁹. ⁊ postea decesserūt dicti heredes relict⁹ multis eoꝝ heredib⁹ qb⁹ here dib⁹ dictoꝝ heredū scientib⁹ ſeptin⁹ p̄dict⁹ fideicō. possedit multa corpa q̄ remānerāt in bonis dicti lucij titi: ita q̄ nō fuerunt cōsumpta a dict⁹ heredib⁹ lucij titi. i. a matre eius ⁊ auunculo. ⁊ sic videt p eos hēdes heredū restituta hereditas dicto ſeptitio fideicō. quesitū ē an id qđ lucius testator debuit matri ⁊ auunculo suis heredib⁹. i. dicta. c. hēdes eoꝝ matris ⁊ auunculi possint petere a ſeptitio fideicō? ⁊ rñ. q̄ non. ⁊ claudi⁹ iurisc̄onsultus cōfirmat p̄dicta ⁊ addit circa ea rationē. q̄ obligatis dictoꝝ. c. ꝑsuasa per additionē hereditatis. i. ex eo q̄ dicta mater. ⁊ auūculus creditoꝝ dicti lucij titij adiuerūt ei⁹ hereditatē intercederat. ⁊ q̄uis generaliter i tali casu sit repetitio fideicōmissi heredib⁹ he redū ex eo q̄ ipſi hēdes heredū nō deduxerūt illud qđ debebat p testatoꝝ dictis heredibus. tm̄ equitas dicte repetitiōis fideicōmissi deficit his matri ⁊ auūculo heredib⁹ q̄ proponunt consumpsisse multa ex hereditate dicti testatoris. ⁊ si defecit heredibus ergo ⁊ defecit here dibus eoꝝ hereduz. Viuianus.

g ¶ Titius. debitor.
h ¶ Superfuerit. hoc casu poterat oliz alienare nisi causa interuertēdi fideicōmissi. hodie vero quartam cogitur seruare fideicōmissario. vt no. ff. eo. l. titius.
i ¶ Eudoticā. sed magnam.
k ¶ Scietibus. per quod videtur hereditas restituta. vt. ff. eo. l. restituta. in principio. Accursius.
l ¶ Septitius. fideicōmissarius.
m ¶ Claudius. confirmauit predicta adhibita ratione: additione eīm ⁊c. vt ff. e. l. debitor. in prin.
n ¶ Repetitio. quasi plus debito restituisset. vt. ff. e. l. heres cum. ⁊. l. cum hereditas. ⁊. ff. de here. ven. l. ij. ff. penul. Hu.
o ¶ Equitas deficit. sic. ff. ad silla. l. propter. ff. neptis. ⁊. ff. de his qui. vt indig. l. heres qui scien.
p ¶ Adulta. hoc quando vltra dodrantē consumpsit. nam dodrantem vel etiam iure nouo: vt dixi ſm quosdam. ſ. B. dixit sufficere ſm cōsumpserit q̄tum eis debebat. si bi enīz imputet si potius voluerit voluntatis causa erogare q̄ sibi in suo debito satisfacere. innuit igit q̄ si non multa consumpsit non extinguitur petitio debiti. vt arguñ. ff. eod. l. debitor. ⁊. l. si heres. ff. in.

Ulī⁹. ¶ Casus. Julius phebꝰ habens tres filios sc̄z phebum et eradiā. vnū ex eadez matre natos: ⁊ policratē natum ex alia. fecit testm̄ ⁊ instituit eos tres sibi heredes ex equis portiōibus. ⁊ petūt a dicto policrate qui erat minor q̄ aliqs fratrū vt cōcedere t hereditatez dictis suis fratrib⁹ accepto certo prędio puta titiano: ⁊ circa hoc nō erit ſtio. ⁊ dictos phebū ⁊ eradiā natos ex eadē matre vulgariter adinuicē substituit. ſ. vt ſi qs eoz ñ fuisset heres: alter haberet suā partē. ⁊ de hoc tangeſ. j. ⁊ fecit dict⁹ iuli⁹ phebus secundas tabulas policrati. i. substituit ei pupillariter ſi decederet i pupillari etate. quas scōas tabulas cōmēdauit aperiendas matri ei⁹ policratis ſi impubes obiisset dict⁹ policrates. vde hoc nō est ſtio in hac. l. deinde petit a priozib⁹. i. a phebo ⁊ eradia. vt ſi qs eoz sine liberis decederet: portionē suā hereditatis ipsi⁹ iuli⁹ phebi eoz patris restitueret ei. ſ. fratri: vel eis. ſ. fratrib⁹ q̄ superessent: exceptis bonis maternis eoz ⁊ auitis. ⁊ postea decessit dict⁹ iulius phebus testator. ⁊ postea decessit dicta eradia sine liberis ⁊ instituit sibi heredē fratrē suū phebū. ⁊ dictus policrates vocauit postea dictū phebū coā eradio. peulo proconsule arachie: ⁊ petūt ab eo fideicommissum. i. dimidias portionis eradie si ne liberis mortue: propter hoc q̄ testator dixerat vt ſi quis eoꝝ duorum. ſ. eradie ⁊ phebi sine liberis decederet portionez suam hereditatꝫ paterne restitueret eiꝰ reis qui supereſſent. ⁊ quia decessit eradia sine liberis ⁊ obtinuit dictus policrates ⁊ phebus: a sniā ꝑtra eum lata appellauit. ⁊ policrates non curauit de dicta appellatiōe phebi: recessit domū. ⁊ sic solus phebus stetit ad prosequendam appellationem coram iudice appellationis. ⁊ cū nō haberet ius: est victus idē phebus. Non aūt habebat ius ideo q̄ verba testatoris posita in ver. deinde petūt ⁊c. sc̄z hec ei vel eis ⁊c. complectabātur vtrūq; fratrē. i. phebum et policratē. sed certe male videt succubuisse dictus phebus. ⁊ inp̄incipa li causa. ⁊ in appellatiōe: quia testator substituerat vulgariter tm̄ illos duos sc̄z phebum ⁊ eradiam vt patet in versū. ⁊ innicē eos ⁊c. vñ ad illos duos tm̄ videbat sequētem scripturam trāſtulisse q̄ est in versū. deinde ⁊c. sed certe hoc nō obstat. q̄ etiā preter illud quod mouit iudicē principalis cause. i. appellatiōis videbat hec esse voluntas patrissa. vt omnib⁹ fratrib⁹ supſtitib⁹ restitueret pars illius ex duobus qui decederet sine liberis. ⁊ ideo ita videbat: q̄ exceperat testator de dicto filio decīō. de quo dicitur in versū. deinde petūt ⁊c. materna bona eoꝝ phebi. ⁊ eradie. ⁊ ideo exceperat. q̄: policrates habebat aliam matrē: ⁊ q̄ supersti⁹. cuius etiaz matris fideicōmissum erat p dictus testatorem vt legata q̄ ei matri dederat dictus testator: i testamēto moriēs ipa mater restituere dicto policrati suo filio. Viuia.

q ¶ Julius. al's lex iulius. al's. ff. paulus imperialis ⁊c.
r ¶ Fratribus. no. q̄ appellatiōe fratris continetur sozor. fic. ff. de pact. tres fratres.
s ¶ Substituerat. scilicet vulgariter. ⁊ habeas si qs eoꝝ heres non

fuisset ꝛc.ꝛ sic expiranit adita hereditate.vt.C.de ipube.ꝛ aliꝫ substitu.l.post aditam.

a ¶ Fecit.ſcꝫ phebus pater.ꝛ habeas policrati.

b ¶ A prioribus.ſcꝫ phebo ꝛ eradia.

c ¶ Ei vel eis.ſ.fratri vel fratribus.

d ¶ Appellatione facta.per phebuꝫ.

e ¶ Egisset.ſ.in cā appellationis:qđ fieri pōt.vt C.de tēp.ap.l.fin.in.ſi.ibi qz hoc ſpeciale ꝛc.

f ¶ Vtrūqꝫ fratrē.i.vtrū q fratrem cōplectunt.

g ¶ Tantū.q.d.nō vnum tantum.

h ¶ Substituerat.i.dicere ac ſi exp̄esſe substituisset eos inuicem.i.ſimul. Aliꝫ dicūt qꝫ ℔ opponit p phebo de substitutione p̄na quaſi in ſcda ad illos tm̄ duos videatur referre ſe.vt.ſ.de vulga.ſubſti.l.coheredi.§.cum patrē.ſed non est ita:quia fuit vulgaris.

i ¶ Sed voluntas.ſ.pro policrate in dicto fideicō misſo.

k ¶ Dederat.iulius phebus.Accur.

¶ Quādo dies lega.ꝛc.

Octuo.¶ Casus Titi' instituit sibi heredes ſeium filium ſuū pupillū:ꝛ ei pupillariter substituit gaiū ponamus.ꝛ a dicto gaio substituto plura legata q buſdaꝫ reliquit.ꝛ postea deceſſit dictus titius pater dicti ſeij pupilli. certe dies legatoꝝ a dicto substituto datoꝝ ſiue relictorum cedit quantum ad hoc vt legataꝛij decedentes interim anteꝫ venciret sibi locū substitutus ad heredes eoꝝ legatariorū petitionem transmittunt.ſed ſi postea vendicet sibi locus ſubſtitutus pupilli pupillo in pupillari etate decedente.non eni nocet quantum ad hoc q̄ mortuo dicto patre titio pupill' eius filius viuit. ſubſtituti eſſi predicti aditio morā legati quidem petitioni fecit: ceſſio nē dici non facit.vt.ſ.eo.heredis.in prin.ꝛ.§.tantūdem.

l ¶ Mortuo patre.pone caſum.vt.ſ.e.l.heredis aditio.§.tantūdem.

Si pure fit.¶ Casus. Titius inſtituit ſibi heredes ſeium ꝛ reliqt pure gaio vſumfru.vel vſum fundi ſui:vel habitationē domus ſue.ꝛ deceſſit.certe anteq̄ adeak̄ hereditas p dictum ſeium dies eoꝝ legatoꝝ nō cedit quo ad petitionē.qz non debeť ante aditā heredi.ſicut nec legata ceterarū rerum ante aditam hereditatem debenť: neq̄ petitio eoꝝ legatoꝝ ad heredem legataꝛij transit. Sed ꝛ ſi velles dicere neq̄ eoꝝ dies ante aditaꝫ heredi.cedit:ꝛ ita neq̄ petitio ad heredem tráſt: dicere posſes vt videť. Et idem eſt ſi ex die.puta post paſcha ſit vſufruct⁹ relictus legatario.nam cum ad heredem fructuaꝛij nō tráſeratur vſufructus ex ſui natura. vt ꝛ insti.de vſufru.§.finitur. fruſtra eſt ſi ante aditam hereditatē dixerit aliquis cedere diez eius vſufruct. qui legatus eſt.naz ea legata que dicuntur cedere ante aditam hereditatē dicunť cedere q̄tuz ad transmiſſionem ad heredem legataꝛij tantum.ꝛ nō q̄tum ad hoc vt debeantur.quia nulla debentur ante aditā hereditatem.Tiuianus.

m ¶ Transit.Hoc.diez harum perſonaliuꝫ ſeruitutum non cedere ante aditaꝫ hereditatē / etiam ſi pure ſint relicte.nec quo ad petitionem: nec quo ad transmiſſionez ſi decedat legatarius.idem in aliꝫs ſeruitutibus.ꝛ idez in aliꝫs quibuſdam caſibus eſt:vt hic.ꝛ no.C. de cad.tol len.§.i nouiſſimo.ꝛ.ſ.eod.l.ſi habitatio.ea vero adita cedit dies quo ad petitionem:non quo ad transmiſſionem cum non transeant ad heredes.vt.d.§.in nouiſſimo.ꝛ insti.de vſufruc.§.finitur niſi ſit relictum titio ꝛ heredi.vt.C.de vſufru.l.cū antiquitas.at cetera legata cedūt a nō poſſunt peti/niſi ea adita. Item ſi ſunt relicte ex die certo vel incerto vel ſub conditione non cedūt'ante diē etiam certum vt hic ſubiicit. ꝛ.ſ.qñ di.vſufruc.le.ce.l.i.§.ſi.ſz cetera legata ex die certo cedūt.vt.C. de cadu.tol.§.cum igit.ꝛ ſic not.ex predictis q̄ cedere diem ꝺz duob⁹

n modis.vt no.C.de cadu.tol.§.i.

Am cum.ratio ſuperioris.l.

Si cū heres. ¶ Casus Inſtitui mihi heredē titiuꝫ ꝛ legaui ſeio.c. cum dictus titius heres moriet.ur.ꝛ deceſſi.certe dictum legatū eſt conditionale.ſub die eniꝫ incerto relictum eſt qui habetur conditio nis loco: que conditio poteſt non exiſtere viuente legatario:puta ſi legatariꝰ moriaſ viuente herede.vnde ſi vno titio herede decedat ſeius legatarius non transfert legatum ad heredē ſuuꝫ ſi aūt legaui dicto ſeio.c. cum ipſe ſeius morietur. certum videtur eſſe legatum:quia conditio viuente legatario exiſtit:qz viuente morić.vnde ad heredem ſuum transmittit legatarius dictum legatum. Uiuianus.

o ¶ Legatuz eſt.dies enim incertus eſt. vt.ſ.de condi.ꝛ demon.l.i.ꝛ.l. dies. ꝛ.ſ.de cōdi.indebiti.q̄ ſi ſub ea.ꝛ ſic no.q̄ cuꝫ ſi/facit conditionē quādoq̄ / quandoq̄ non.vt not.ſ. de condi.inde.l.q̄ primi fit.Accur.

p ¶ Non transfert. hoc iō qz conditio poteſt nō exiſtere viuente legatario: puta ſi legatarius moriatur viuente herede alia que ſequitur vinēte legatario exiſtit: quia viuens moritur / mortuus non moritur: iam enim mors vltra non oſiabitur.ꝛ facit ad ℔.ſ.de manu.teſta. l. qui duos.§.hec conditio.ꝛ de lega.i.l.ſi pecuniam.§.i.ꝛ.ſ.de condi.et demon.l.heres meus.

q ¶ Si legatarius moriatur. fallit in libertate relicta ſeruo ſuo cum moriatur.vt.ſ. de manu.teſta. l.libertas.in pri.ꝛ in vſufru.vt.ſ.de vſufru.l.titio.ꝛ facit.ſ.e.l.hmōi. in ſi.ꝛ.C.de here.inſti.l.extraneum.Accur.

Si pure fit vſufructus relictus / vel vſus/vel habitatio legata:neq̄ eoꝝ dies ante aditā hereditatem cedit:neq̄ petitio ad heredē tranſit[m].idem eſt ſi ex die ſit vſufructus relictus.

I dem. Lex.iij.

Am cum[n] ad heredem nō tráſſeratur fruſtra eſt ſi ante q̄s diem eius cedere dixerit.

¶ Si legatum confertur in mortez heredis eſt conditionale:ſecus ſi in mortēle gatarij.h.d.Bar.

I dem. Lex.iiij.

Si cum heres morietur lege tur cōditionale legatū eſt[o]: deniq̄ viuo herede defunctus legatarius ad heredem non tranſfert[p]:ſi vero eum ipſe legatarius[q] moriet ei legaret/certum eſt legatum ad heredez transmitti.

¶ Primo dicit legatum transmitti ad heredem poſt ceſſionem diei. Secundo dicit quando dies cedat quo ad transmiſſionem h.d.Barto.

I dem. Lex.v.

Si poſt diem legati cedentē

Si poſt diem. ¶ Casus. Titius inſtituit ſibi heredes ſeium ponamus:ꝛ legauit gaio.c.et deceſſit dictus titius. ꝛ poſtea deceſſit gaius legatarius.nunquid tranſfert idem legatarius legatum ad he redem ſuum:At diſtinguitur. aut fuit dictum legatum pure relictum. aut poſt diez certam. aut ſub conditione. Primo caſu cedit dies eius legati ex die mortis teſtatoris:ꝛ ſic legatarius tranſfert legatuz ad he redem ſuuz ſi moriatur poſt teſtatorem. Secundo caſu ſimili modo ce dit dies a morte teſtatoris.ꝛ ſic ſimili modo tráſfert legatarius ad he redem ſuuz legatum:niſi forte id fuit legatum poſt diem quod nō trā ſit ad heredez.nam huiuſmodi legati dies non cedit ante diem ſubaudi.nec etiaz poſt diem ante aditam hereditatem: vtputa ſi vſufructus ſit relictus poſt annum. Tertio autez caſu non primo dies legati cedit q̄ conditio fuerit impleta.etiā ſi ea fuit conditio que in poteſtate ſit le gatarij nedum ſi ſit caſualis vel mixta.ꝛ ſic ante eam impletam decedens legatarius non transmittit legatuz ad heredez ſuum. ſecus autem eſſet ſi ea eſſet conditio quā preter remittit legatario:puta iuriſiurandi.vel eſſet poſſibilis:que quidē habentur p̄o nō adiectis. vel eſſet appoſita/ꝛ per legatarius non ſtaret quo minus eam impleat:ſed ſtaret per heredem.vtputa ſi ſit iuſſus legatarius heredi dare.ꝛ.ꝛ heres accipere nolit.aut ſtare quominus impleatur per eius perſonaz:ſi cuius perſona iuſſus eſt legatarꝰ parere conditioni:puta ſi ſit legatū dicto gaio pone. ſi ſeiam vxorē duceret:nec ea ei velit nubere.naz his caſibus non expectatur q̄ adimpleatur conditio:ꝛ ea non impleta decedens legatarius bene tranſfert legatum ad heredem ſuuz. in predictis autez omnibus caſibus in quibus dixi legatum tranſferri ad he redem legatarij preſtabitur legatum heredi legatarij. hiſdem diebus ꝛ hiſdem apenditionibus ſiue apendicijs oneribus quibus diebus ꝛ oneribus preſtaretur legatario ſi vixeret ſcilicet vt heres legatarij ita teneatur adimplere onera impoſita legatario ſicut teneretur legatarius ſi vixeret. ¶ Si cum dies. Inſtitui mihi heredem titium/ ꝛ legaui filio gaij vel ſeruo ſeij. c. ꝛ deceſſi.ꝛ ita poſt mortem meam ceſſit dies legati predicti certe legatum debetur his ſcilicet patri ꝛ domino quoꝝm iuri fuit ſubiectus filius vel ſeruus predictus. ꝛ ideo ſi purum legatum fuerit:et poſt diem legati cedentem per mortem meam teſtatoris dictus ſeruus eſt factus liber reliquit dictus ſeruus dictum legatum apud dominum tanq̄ eidem domino debitum. ꝛ hoc in

UNIVERSIDAD DE HUELVA

et hoc in eo legato cuius cedit dies a morte mea testatoris. secus autẽ est in eo legato cuius cedit dies ab adita hereditate tñ. sicut est legatũ vsufructus. nã si prefatus vsufructus fuerit legatus filio vel seruo alicui": licet post mortẽ testatoris sui iuris efficiat dict" filius vel seruus ante aditam hereditatẽ acquirit sibi legatũ dict" filius vel seru" ꝛ est ratio. qꝛ inuenit sui iuris qñ cedit dies legati. ſ. tpe adite hereditat. vt. ff. de. l. ij. ꝛ. iij. Vlpianꝰ.

a ¶ Ad heredem suum. id est quẽ hz. nõ autem dicit ad differentiam extranei heredis.

b ¶ Mortis. testatoris. vt C. de cad. tol. §. cũ igitur.

c ¶ Eius. ſ. legati.

d ¶ Post die. ſ. certum. vt d. §. cum igit. ꝛ b quo ad transmissionem.

e ¶ Non ante. sed nec post quo ad transmissionem. vt no. ff. de. l. ij.

f ¶ Impleta. vt. C. de cadu. tol. C. finaũt. Accur.

g ¶ Statim cedit. i. a die mortis. et da exẽplare de condi. institu. vel alia q̃ contra legem sit vel cõtra bonos mores. vt. ff. de cõdi. insti. l. q̃ sub condition. ꝛ. §. ti. j. facta. §. q̃ si condicio.

h ¶ Impossibili. vt. ff. de cõdi. ꝛ demõ. l. obtinuit. ꝛ insti. de hered. inſti. §. ipossibilis. Sz occurrit §. vt insti. de leg. in fin. sed distingue cui apponit. vt no. ff. de cõdi. insti. l. j.

i ¶ Impleta. vt. ff. de cõdi. ꝛ de. l. iure ciuili. et. C. de cõdit. inser. l. si ea. ꝛ. C. de infti. ꝛ sub. l. j.

k ¶ Q. i. quia.

l ¶ Per alium stat. secus si p casum fortuitum. vt C. de cõdi. inser. l. legatũ. ꝛ. ff. de cõdi. ꝛ demõ. l. in testamẽto. et. ff. de cõdi. insti. l. q̃ sub conditione. §. quotiens notatur.

m ¶ Heredi. legatarij. et dic cõditionibus. i. modis: si aũt vera esset cõditio nõ trãsmitteret ea pendẽte. vt. ff. proxi. Itẽ ab herede adimpleri ni si sit factum q̃ per eũz fieri non possit. vt. C. de cadu. tol. §. ne autem. ꝛ §. finautem talis. Accur.

n ¶ Juris. vt est filius vel seruus. ꝛ caue tibi q̃ aliud est in contractibus vt si fiat sui iuris etiã ante conditionem obligationis dño vel patri queritur. vt. ff. de reg. iur. l. que legata. ꝛ facit. ff. de dona. causa mortis. l. fin. ꝛ. ff. de op. leg. l. fi pamphilo. ꝛ de codi. l. ij. §. j. ꝛ. j. eodem. l. si vsufructus. §. finali.

o ¶ Acquirit. ꝛ est rõ: qꝛ inuenitur sui iuris qñ cedit dies legati. ſ. tempore adite hereditatis. ff. ff. de. l. ij. ꝛ. iij.

Quod pure. ¶ Casus. Titi" legauit seio cẽtum puree postea ade mit ei dictũ legatum sub condi. si nauis ex asia venerit vsq; ad annum ponamus. ꝛ decessit dictus titius. certe quasi sub cõtraria cõditione p dictum legatũ habeẽt. i. quasi esset relictũ sub cõditione. si na uis ex asia non venerit vsq; ad annum. vnde si interim decedat legatarius ex asia non venerit vsq; ad annum. vnde si interim decedat legatarius predictus seius non transmittit legatum ad heredem suũ. si autẽ extrinsecus suspendatur legatum ꝛ non ex ipso testamẽto. Iz ante legatarius decedat dicimus transiuisse eum legatũ ad heredẽ suum: veluti si rem totalẽ maritus legauit extraneo ꝛ legauit vxori sue aliquã pecuniam pro dicta re totali legata extraneo: deinde deliberante vxore vtrũ vellet dictã rem totalem. aut dictam pecuniam sibi legatam a marito. decessit dictus legatarius extraneus anteq̃ mulier eligeret legatum siue pecuniã sibi legatã a viro. certe ad heredem dicti legatarij dictum est per sapientes trãfire dictuz legatũ rei totalis. ſ. vt si postea mulier potius velit pecuniã q̃ rẽ totalem legatam extraneo possit he res dicti legatarij extranei petere ex legato dictam rẽ totalẽ. ꝛ est rõ qꝛ in hoc casu magis mora videtur iniecta legato rei totalis p̃dicte q̃ cõditio. ¶ Eorũ legatorũ. Dies legatorũ q̃ sunt relicta in codicill. legatarius decesserit ad heredez suũ transfert legatũ: itaq; si purũ legatuz sit: ex die mortis dies eius cedit. sinuero post diez sint legata relicta / simili modo atq; i puris dies cedit: nisi forte id fuit legatũ qd ad heredem nõ trãsit. nã huiuz dies nõ ante cedit: vtputa si vsufructus post annũ sit relictus. hanc cñ sententiaz probamus. Sed si sub conditione sit legatum relictum: nõ prius dies legati cedit q̃ cõditio fuerit impleta: nec quidẽ si ea sit cõditio que in potestate sit legatarij. sed si ea conditio fuit quam pretor remittit: statim dies cedit. idemq; etiã in impossibili conditione: quia pro puro hoc legatum habetur.

¶ Item si qua conditio sit que per legatarium non stat quominus impleatur: sed aut per heredem: aut per eius personam in cui" persona iussus est parere conditioni: eius dies legati cedit / quoniam pro impleta habetur. vtputa si iussus sim heredi decem dare: et ille accipere nolit. sed et si ita mihi legatum sit si sciam vxorez duxero nec ea velit nubere: dicendũ erit diem legati cedere: q̃ pme non stat quominus paream conditioni: sed per alium stat quominus impleatur conditio. iũsdem autem diebus. i. iisdem conditionibus heredi prestabitur legatum quibus legatario prestabatur. ¶ Si cum dies legati cedere inciperet alicui qui iuris sui non est deberi legatum his quoz iuri fuit subiectus. ꝛ ideo si puruz legatum fuerit ꝛ post diez legati cedente liber factus est: apud dñm legatũ relinquet. sed si vsufructuz fuerit legatus licet post mortem testatoris. ante aditã tamen hereditatem sui iuris efficiatur sibi legatum acquirit.

¶ Conditio tacita ex testamẽto procedes impedit diem legato cedere: fec" si extrinsecus veniat. h. t. B.

Paulus. Lex. vi.

Quod pure datum est si sub cõditiõe adimatur q̃si sub cõditione legatũ habeẽt. at si extrinsecus suspẽdatur legatuz non ex ipso testamento licet ante decedat legatarius / ad heredem trãsmisse legatum dicimus: veluti si rem totalẽ maritus legauerit / ꝛ vxori aliquam pro totali re pecuniaz: deinde deliberante vxore de electione dotis decesserit legatarius / atq; legatum elegerit mulier: ad heredem transire legatum dictuz est. idq; ꝛ Julian" respondit: magis enim mora q̃ conditio legato iniecta videtur. ¶ Eorũ legatorũ que in codicillis relicta tunt perinde dies cedit atq; in testamento relictoum. ¶ Hereditaz aditio nõ differt diei cessionem / sed petitionem qualitercunq; differt. hoc dicit Bar.

Ulpianus. Lex. vij.

Heredis aditio mozam legati quidem petitioni facit perinde cedit atq; i. sicut cedit dies legatorũ relictorum testamẽto. qñ autẽ cedat dies legatorũ testamẽto relictorũ dictũ est. ff. proxi. l. Vinia. cedẽs non trãsmittit ad heredem: vt hic. ꝛ. ff. de adi. leg. l. si legatũ pu re. ꝛ. ff. legata inutiliter. ꝛ. arg. ff. si cer. pe. l. pecuniam.

q ¶ Dicim". vt. ff. de condi. ꝛ demõ. l. cõditiones. ꝛ. ff. ff. j. ꝛ. j. aliqñ. ꝛ. j. eo. l. hẽdis. ꝛ. ff. j. ꝛ. j. fi dies. §. fin.

r ¶ De electione. vtrum legatum petere vel dotez velit. ff. Accur.

s ¶ Ad heredem. scilicet legatarij cui dotez legauit maritus.

t ¶ Legatuz. dotis sub. et facit. j. eo. l. proxi. ꝛ. j. de verb. obl. l. si decem cum.

v ¶ In testõ. nãvim testamẽti obtinet. vt. ff. de codicil. l. ij. §. j. ꝛ. l. ab intestato. in fi. ꝛ. C. eo. l. fi.

* Quid in quitõe que de iure non põt adipleri aut pereat per legatuz dic q̃ vbi si põt adipleri de iure sufficit adipleri de facto ꝛ uis sit factũ inutile tñ le gatũ vtile p ea q̃ notant doc. in. l. me ni. ff. de cõdi. et demõ. ibal. in rub. de institu. ꝛ substit.

Heredis. ¶ Casus. Titius instituit si bi heredem petrũ pure: et legauit seio. c. pone. ꝛ decessit dictus titius petr" cũ posset adire hereditatem distulit adire: et interim seius legatarius decessit ponamus. nũquid transmittit ad heredem suum legatũ petitionẽ scz vt heres ei" possit petere legatũ ab hẽde testatoꝛ; postea hereditatẽ adeunte? Et certe sic. nam heredis aditio scz dilata vel tardata facit mozaz petitioni legati. nõ autẽ facit mozã cessioni diei. ꝛ ideo esset si titius instituisset dictũ petrũ sub cõdi. ꝛ impleta ꝛ di. ipse petrus tardius adeat hereditatem: qꝛ semp legatarius est securus. ſ. vt si interim moriãt transmittat ad heredẽ suũ legati petitionem. ꝛ idẽ est si posthum" heres sit institut" a dicto titio: nam ꝛ hec mora legatario nõ nocebit. ſ. q̃tum ad hoc vt transmittat ad heredẽ suum legatũ. ꝛ idẽ est silr si heres institut" a titio sit apud hostes: qꝛ nec hec mora nocebit. ꝛ idẽ est in hoc alio casu. Titi" instituit sibi heredẽ petrũ / ꝛ petro substituit sempronium: ꝛ a dicto substituto reliquit. c. seio. nam si deliberante petro instituto decedat legatarij" nõ nocebit legatario quo ad transmissionẽ ad heredẽ suum si postea ad substitutũ a quo fuit legatũ relictuz. nã transtulit predictus legatarij" petitionẽ legati ad heredẽ suũ. ꝛ idẽ est si dict" titius instituit sibi heredẽ filiuz suum impuberẽ / ꝛ ei pupillariter sempronium substituit id est si impubes decederet in pupillari etate: ꝛ a dicto substituto reliquit. c. seio. nam si legatarius decedat anteq̃ vendiſset sibi locũ substituti. seio. nam si legatarius impubes in pupillari etate decedat / tráffert tutio pupillaris. ꝛ. anteq̃ impubes in pupillari etate decedat / tráffert idẽ legatarius legatũ ad heredẽ suum. ſ. vt legatarij heres consequatur legatũ vendicante postea sibi locum substitutione p̃dicta. Sz qd si dict" sempronius impuberi substitutus sit dãnatus a titio patre un puberis vare centũ seio si intra pubertatem filius impubes decesserit ꝛ postea dictus sei" legatarij" decedat viuo pupillo siue impubere p̃dicto: ꝛ ita non habẽte adhuc locum pupillari substitutione: nũquid transferet dictus legatarius petitionẽ legati ad heredẽ suũ: Et dicitur q̃ sic. non obstante q̃ fuit ei relictum dictũ legatum sub condi. ꝛ ipse legatarius decesserit ante cã impleta: qꝛ dicta condi. per testatoꝛẽ expꝛeſſa inerat etiam si nõ esset expꝛeſſa. cõditiones aũt que tacite insunt non faciũt legatum conditionale vt non transmittatur etiã si sint expꝛeſſe. Quis aũt dixerim heredis aditionẽ dilatam siue tardatam nõ facere mozam cessioni diei / tamẽ qñqs euenit contrariũ. pone cñ q̃ dictus titius instituit sibi heredem dictum petrum: ꝛ stichꝺ seruo suo testatoꝛ dedit libertatem in testamẽto / et ei seruo legauit aliquid: puta cẽtum. certe si dictus petrus differat hereditatẽ adire nec dilatio aditio

† Dic de isto canonico etiaz nudis verbis sine solennitate posse legari. c. cũ inducante". et ibi gl. de testa.

nis faciet mozā cessioni dicī dicti legatī relicti dicto stichō. vt.ſ.ſi ante aditam hereditatem decedat dictus stichus nō transmittit ad aliquē petitionem legati. nam dies legati relicti seruo in testamēto mannmi so non cedit añ aditam hereditatem. z est ratio: quia cum libertas dicto seruo relicta non prius competat q̄ adita hereditate/equissimum visum est sapientibus nec diem legati eidem seruo relicti cedere ante eā aditaz: alioquin inutile fieret legatuz si dies eius legati cessisset anteq̄ libertas competeret eidez seruo. sed z post aditam hereditatem quandoq; euenit hoc q̄ non cedit dies legati relicti seruo in testamēto manumisso. puta si seruo pure legef aliquid et iubeaf esse liber sub cōditione si nauis ex asia venerit pone. z conditio predicta inueniaf pendēs siue pēdere etiam post aditam hereditatē. Itē et alio casu facit mora cessioni dicī legati aditio heredis dilata sine tardata p heredē. puta si aliquid legatuz sit ei cui seruus legatus est et ipsi seruo: puta q̄ dictus titius testator: legauit stichum seruum suum seio: z eidez stichō z seio legauit. c. nam pro parte stichi cedit ab adita heredi tate legatum: licet p parte seq̄ cedat dies legati a morte testatoris. hoc dicit cum. l. seq. Vinia.

cessioni dicī nō facit. proinde siue pure instituta tardius adeat siue sub conditione nec p conditionē impediaf: legatarius securus est: sed z si nōdū nat[p] sit heres institutus: aut apud hostes[r] sit: filiꝰ legatario nō nocebit [s] eo q̄ dies legati cessit. Idē dicim[t] z si a sub stituto legatū sit relictū: q̄diu institutus deliberat de cetero legatario non nocebit: si heres postea institutus repudiauit[u]. naz ad heredem suū trāsiit legati petitio nē. Tantūdez est si ab impuberis substituto [v] legef. nam ad heredē suum legatum transfert. Tractari tū pōt si impuberi substitutus damnatus sit si intra pubertatē [w] filius decesserit scio centum dare: an viuo pupillo defunctus scius ad heredē transferat quasi ea cōditio expressa sit q̄ inerat[x]. et magis est ad heredē legatarij transire. ¶ Interdū[y] aditio heredis legaf mozā facit [z]. vtputa si seruo manumisso[1] vel ei cui seruꝰ legatus est: z seruo aliquid legatum qui est pater vel dñs: Et dicitur q̄ non. z est rō. q̄ cum dictum legatū habitationis cohereat pſone illius cui legata est: z ei[2] morte finiatur. recte ōz nō cedere diem eius legati ante aditā hereditatē. si nō cedit añ aditā hereditatē. q̄ nō possit transmitti ad heredem ēt si dict[3] filiꝰ vel seruus essent sui iuris z añ aditā hereditatē decederēt. vt.ſ. l. ū. z. iū.

a ¶ Nec per conditionē impediaf. al's est nec per conditionem: sed alia causa impediē adire. al's est z per conditionē impe. z deest nec. z tūc bona est littera si modo postea existente cōditione adeat: al's nec testamētum valet nec legata. vt. ſ. de his que in test. delen. l. proeme.

b ¶ Natus. q̄ posthumus sit institut[o]. q̄s fieri pōt. vt. ſ. de ſta. ho. l. pe.

c ¶ Apud hostes. z hic pōt institui. vt. ſ. de here. instī. l. illa. ſ. i.

d ¶ Non nocebit. quominus ipse habeat. vel ad heredē transmittat.

e ¶ Repudiauit. sic hereditas peruenit ad substitutū a quo legatū fuit relictum.

f ¶ Substituto. vt. ſ. eo. l. j. Accur.

g ¶ Intra pubertatem. i. impubes sit. Accur.

h ¶ Que inerat. z vere expressa est. sed tñ non facit legatuz cōditionale z pro non scripta habeī. vt. ſ. cō. l. ſi dica. ſ. fi. z. l. ſi ritio. ſ. fi. z. ſ. de cōdi. z demon. l. aliq̄n. ¶. tñ ergo hic valet tacita q̄tum z expressa cōditio. Argu. contra. ſ. de pcu. l. filiuſſamiliaſ. ſ. milites.

i ¶ Interdum aditio. retardata.

k ¶ Facit. vt dies cozū non cedat quo ad transmissionē ante aditaz heredi tatem q̄s est speciale his casib[9]. vt. ſ. e. l. ū. ſed regulariter a morte testatoris. vt. C. de cadu. tol. ſ. in nouiſſimo. sed quo ad petitionē semper facit mozā aditio hereditatis. vt. ſ. hac. l. in prin.

l ¶ Manumisso. in testamento. z accipe aliq̄ legatū fit. q̄s est. ſ. vt. C. de cadu. tol. ſ. in nouiſſimo. aliud est q̄n seruus legat titio z eidē titio z seruo fund[o]. nā pro parte serui cedit ab adita hereditate. p parte titi a die mortis. Et quod subijcit dic nā dies legati relicti serno. ſ. manumisso. z. c. fic redit ad primū. vt. ſ. l. pēn. colligitur. z fa. ſ. eo. l. cū legato. z. ſ. ſ. in nouiſſimo. z est ratio quare nō antecedat. q̄ sic diceref hereditati acquiri cuius in totū est seruus. vt. ſ. de le. j. l. ſi tibi homo ſ. cū seruus. licet fit ar. contra. ſ. de fur. l. a titio. vel etiā nulli: q̄ sibi deberi non posset hereditas.

m ¶ Am cū. Mereditate. vt. C. de cadu. tol. ſ. in nouiſſimo. z est ratio q̄ si diceref cedere q̄tū ad transmissionē legatū libertatis hinilesset: q̄ mortu[a] ammodo nō posset manumitti. z sic cū nullum cōmodū sit trāſmiſſiōis non cedit añ: sed post peti pōt. z sic cedit dies.

n ¶ Legati. relicti seruo manumisso.

o ¶ Competeret. z est ratio. vt no. ſ. l. proxi. in fi.

p ¶ Quod euenit. vt fit inutile.

q ¶ Hereditatē. refert tū qualis sit conditio. an q̄ potuit adimpleri ante aditā hereditatē: vel q̄ non: vt. ſ. de leg. j. l. quesitum. ſ. j.

Si habitatio. ¶ Caius Titius instituit sibi heredē seium z filio titius. z postea anteq̄ seius hereditatem aditet decessit dict[a] filius vel seruus gaij. nunquid acquiritur dictū legatuz habitatiōis dicto gaio

fit. nam seruo legati relicti ante aditā hereditatē dies non cedit.

¶ Idem. Lex. viij.

Am cum libertas nō prius competat q̄ adita hereditate[m]: equissimum visuz est nec legati[n] diem antecedere. alioquin inutile fieret legatum si dies eius cessisset anteq̄ libertas competeret[o]: quod euenit[p] si seruo pure legetur z liber esse sub cōditione iubeatur: et pendens conditio in ueniatur. etiam post aditam bere ditatem[q].

Legatuz quod persone cohaeret exti guitur mortuo legatario ante aditam hereditatem. h. d.

¶ Idem. Lex. ix.

Si habitatio filiofamilias vel seruo legata sit puto nō acquiri domino vel patri legatū si ante aditā hereditatē filius vel seruus decesserit: nā cum persone cohaeat[r] / recte dicitur ante aditā hereditatē diem non cedere.

¶ Idem. Lex. x.

Am in annos singulos

illa autem legata q̄ mortuis nobis ad heredem nostrū trāseūt corū cōmodū p nos his quozum in ptāte sum[s] eodē casu acquirimus. vt. ſ. e. ſi post dié. ſ. fi. z. j. de reg. iur. q̄ legata. Vinia.

r ¶ Cohereat. quia mozte pſone finiſ. vt. ſ. d. 9 vſu z habita. l. ſi habitatio. Et z alia ratio: q̄ nō est pſona a qua 2ſtituat. sic econtra si legaref vſufru. seruo hereditario non credit ante aditaz hereditatem: quia non est pſona q̄ vtatur. vt. ſ. de ſtipu. ſer. l. vſufructus. z. j. de acq. re. do. l. hereditas.

Am in annos.

¶ Caius. Titius instituit sibi heredē seiuz z legauit gaio singulos annos mille aurē. z decesſit dictus titius. certe cōstat plura esse legata nō esse vnū tñ. z primi anni est purum legatū sequentium annoū est conditionale si viuat. ſ. seius legatarius. vt. ſ. de an. leg. ſi in singulos. z. l. cū in annos. Et idē est ſcz q̄ sint plura legata si legauit ei ordeū z in tertiū frumentū. Sed nunquid dies dicti anni legati cedit semel: an p singulos annos quibus viuit legatarius: Et dicit q̄ p singulos annos z in initio cuiuſq; añiz nō in fine nō solū quo ad trāſmissionē ad heredē legatarij/ſz etiā quo ad petitionē. z qz cedit in initio cuiuſq; anni quo viuit legatarius vt dictū est. ſi dictū relinquat p titiū seruo seū deinde dictus seru[s] sit liber post primū vel alterū annū. Julian[a] ait eū seruū nūc liberū fibi acqrere legata cozū annoꝝ quenerūt ex quo fuit liber ſcz z nō cedit dies legati ab adita hereditate/ſz ex die mortis testatoris ſcz vt legatari[o] trāſmittat ad heredē suū legata illozū annoꝝ q̄b[9] inuenit viuus post mortē testatoris et añ aditam hereditatē. z si forte post multos annos a morte testatoris adeatur hereditas debeē legatario legatū oim predictoꝝ annoꝝ/z heredi ei[2] si ipse sit mortu[o] post aditaz hereditatē subaudi: z idē est si quot annis. i. singulis añis sit legatū. nā z hic spectabimus intimion cuiuſq; anni. sicut. z. ſ. Quādoq; tamen vnū est legatum: z semel cedit siue sit relictum in singulos annos siue quot annis. puta quando euidēs est voluntas testatoris ideo diuidentis legatum in annuas pensiones quoniam voluit prospicere heredi suo ne v[i]gerēt statim ad solutionē legati: non autē voluit consulere legatario. Sed quid si dictus titius legauit scio. z. annua vel quot annis vt seius conduceret sibi habitationē domus in qua morat[ur]: vel solueret vnum magistrū qui eum doceret in aliqua arte: hisdem certe diebus intelligif legatum esse relictū quibus pensio habitationis debetur a legatario qui cōdurit: vel q̄b[9] debetur a legatario pensio mercedis disciplinarum. z hoc facta cōtectura voluntatis testatoris. credif enim testatorem voluisse legatariū tūc demū habere dicta. ſ. cū inciperet legare eis. sicut z in principio est soluendum legatum annuū ad alimenta relictum cum tunc incipiat egere legatarius. vt in hac. l. in princi. Scire etiā debemus q̄ quantū ad ea que dicta sunt nō est vis vtrū legetur in anos singulos: vel quot annis. i. singulis annis vel legetur in singulos mēſes: vel quot mensibus. i. singulis mensibus: vel legetur in singulos dies vel quot dieb[9]. i. singulis dieb[9]. z idem erit dicendum si mille pone aurei annuī legātur. nam semper habebūt locum ea que supra dicta sunt. ¶ Si cui homo. Titius legauit seio hominem in genere. z sic habet idē seius electionem quem velit de seruis testatoris: z decessit dictus titius. certe si legatarius decedat anteq̄ vendicet seruū träffert ad heredē suū legatum ¶ Si titio. Gaius fecit testamētum z instituit sibi heredem semproniuz: z titio legauit hoc modo. Lego titio vnū de seruis meis quē seius elegerit: z decessit gaius. z postea decessit seius post electionē serui a se factā: certe locus vendicationi seruī semel dicto titio legatario acquisite. h. d. vsq; ad. l. huiuſmodi. Vinianus.

Sz plura.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

a ¶ Sed plura. ꝛ primi anni purũ: sequẽtiũ cõditiõaliter legatũ est. ſ. si vi uat. vt. ff. de an. le. l. iiij. ꝛ. l. cũ in annos. fecus i stipulatiõe etiã cã mo tis facta q; vna est. vt. ſ. de dona. cau. mor. l senat⁹. ſ. fin. Ite ſ similr hoc legatũ legato vſufru. q; finit morte nisi reliquat titio ꝛ heredib⁹ eius. vt. ff. de an. le. l. in singulos. ꝛ. C. de leg. l. i annalibus. ꝛ. C. de vſu fru. l. antiqtas. fec⁹ in ſtipulatiõe ſiũ q; morte non extinguit. vt. ſ. de verbo. oblig. l. ſi fichũ. als ꝛ iõ ſ. stipulatio. Accur.

b ¶ Dic refert. plana ē. Accurſius.

c ¶ Dic semel. per singulos ãnos. fecus in ſiſi ſtipone. vt. ſ. ꝺ. o. cau. mor. l. senatus. ſ. fi.

d ¶ Dies cederet etiã quo ad trãſmiſſionez. vt. ff. de an. leg. l. i fingulos. nõ ſolum quo ad petitionẽ. vt. C. c. l. j. Sz aliũ in ſtipu. liſibus vbi in fine ãni cedit. vt. ſ. de verbo. obli. l. q hoc ãno. q; eſt ſ. Sz ſ hãc diſtinctionẽ eſt. ſ. de cõdi. ꝛ demõ. l. ſi in ãnos. Aliꝫ diſtinguũt an annuũ aut ſingulis ãnis legeꝝ vt. p. mittat: vt primo caſu ca put anni: ſcꝺo finẽ inſpicias. Sz hunc ſ arg. ꝗtra. ſ. ſi cer. peta. l. lecta. et. ſ. e. l. ſ. nouiſſime. Accur.

e ¶ Alegrere. ſ. legata annoꝝm ex quo fuit liber.

f ¶ Omniũ annoꝝ. pteritorum ex die mortis.

g ¶ Quotannis. i. ſingulis annis.

h ¶ Niſi forte. nã hoc ſequenti caſu vnũ eſt legatum ꝛ ſemel cedit. vt. ſ. e. l. ſi cũ q; ſi pure ſit relictus in tẽpus dilata petitiõe. vt. C. eo. l. ꝛ hic. et. ſ. e. l. firmio. ſ. fi. ff.

i ¶ Quotannis. i. ſingulis annis. puta. ꝛ. ad domum cõducẽdã vel pro magiſtro. Accur.

k ¶ Debet. a legatario.

l ¶ Volũtatis. q; tũc ege re icipit: ergo ſi ad alimẽta. ꝛ. ſingulis annis legenꝝ i principio ãni eſt ſoluẽdũ. q; tũc icipit ege re. vt. ſ. hac. l. j. ff. ſi cõiectura. ſ. de lega. j. l. ſi ſeruꝰ plurib⁹. ſ. fin. ꝛ ſ. de iudi. l. ſed ꝛ ſi ſuſceperit. ſ. ſed ꝛ ſi ꝓponas. ꝛ. j. c. l. firmio. ſ. fi.

m ¶ Ipſe. ego ſubaudi. Accur.

n ¶ Tot. puta decem. ꝛ eſt hoc contra ſolu. quam no. ff. rũ. huius. l.

o ¶ Vendicet. legatarius.

p ¶ Deceſſerit. legatarꝰ: quo caſu dubitaꝫ ideo q; cũ ſit electio legata rũ videbaꝫ ꝛctigui eꝰ morte. arg. ſ. de verbo. obli. l. cẽtefinus. ſ. ſi. Sed cõtra eſt: q; tranſmittiꝫ ad heredẽ. vt ꝛ. C. cõia. deleg. l. ſi. j. pũ. Aliꝫ dicunt deceſſerit. ſ. ſeruus legatus. ꝛ dic poſt mortez heredis nõ ante. vt ſ. de verbo. obli. l. inter ſtipulantẽ. ſ. pe. de hac autem electione homini nis in genere legati. dic vt no. ſ. fami. her. l. heredes. ſ. ſi incerto.

q ¶ Non fuerit. i. ſi certum erit illud non faciendum.

r ¶ Extiterit. ẽ ergo cõditionale. Et ſic cõtra. ff. de ꝛdi. idebi. l. iulian⁹. Sol. legatũ ꝛ ſtipulatio talis ẽ cõditioaliter: vt hic. ff. ſi tñ ex ſtipulatiõe ſoluti nõ repetit: q; certũ ẽ aliquã earũ cauſarũ exprimrã. ar. ff. de cõdi. inde. l. qõ ſi ſub ea. ꝛ idẽ dici põt in oibus caſib⁹ illius. l. iulian⁹. ſ. ꝙ⁹ eũ debiturũ certum eſt: ſz videatur velle ibi notare differentiã. Nec ob. ff. de picu. ꝛ commo. reiuẽ. l. qꝰ ſi pẽdente. ſ. ſi ita. q; ibi nõ ꝺr pura ẽptio: ſz perfecta eſt q̃tũ ad obligatiõnem a q̃ neuter diſcedere põt alteruter inuito q̃tũ ad phibẽdã repetitionez. Alꝺ. Ite nõ ob. ſ. de nona. l. ſi pupillus. ſ. q; ſub cõditiõe. q; ibi eſt pura q̃ ad obligatiõnẽ: vt iterim ſoluti non poſſit repeti. vt. ff. l. q; ſi ſub ea. Sed Jo. dixit aut voluit face re duas cõditiones: et tunc alteras impleri opz: aut ynã habẽte duo mẽbra: ꝛ tũc habeꝫ ꝓpura: vt ff. ꝛ dictus. ff. aly dicũt aliter. vt no. ff. l. iulian⁹.

† Limita bis p hunc ter. l. q⁹ de bef. ff. de legat. j. duꝫ dicit legatum ãnuũ deberi de ſim. l. legat aruo. ſ. ſi ita. ff. ō lega. iij.

s ¶ Debiti iri. ex vi conditiõis oĩo extriture non ex perſona eiꝰ cui legatũ eſt: q; põt nõ eẽ tũc cũ morietur. i. dicere: conditiõis euẽt⁹ facit debẽri legatuz ſi aliud nõ impediat. ſcz mors legatarij ãn heredẽ

t ¶ Decedat. q; cõditiõaliter legatũ. vt. ff. ſ. e. l. ij. dies eñ ſcerta facit ꝺditionẽ. vt. ff. de cõdi. ꝛ de. l. dies. ꝛ. l. dies incert⁹. ff. rñ.

† Per illuz l. et ſitta dicit gl. ij. ante me. l. c. di lecti filij: ex tra de teſtã. q; ſi petẽdi ſupereſt ex menda. als agẽs nõ audit. ꝛ eſt expreſſus in. c. finẽ. de libel. oblatio.

† Per hunc ter. gl. in. c. prudentiã. ſup ver. nõ oſtenderit. de. vt. de lega. dicit. q; ſi ouo legatũ ſicitur rez ſuã intereſſe nõ poſſevel nolle. nihilominus de bẽt expectare rez ille terminus ſe litte ratonie excuſet

Dic Ulpianus. Lex. xij.

Ec refert⁵ ſinguli aurei in ãnos ſingulos legent: an i annum primũ mille aurei: i ſcõm bordeum: in tertiũ frumentum.

Ulpianus. Lex. xij. Ec ſemel diẽ ciꝰ cedere ſz per ſingulos ãnos: ſcd vtruz in initio cuiuſq; ãni: an vo finito an no cedat questiõis fuit: ꝛ labeo ꝛ ſabinꝰ ꝛ celſus ꝛ caſſius ꝛ iulianꝰ in oibꝰ q̃ in ãnos ſingulos relinquunt hoc pbauerũt: vt in initio cuiuſq; anni huius legati dies ce deret. Jnde Juli. ait ß legatũ ſi ſeruo reliquat deide poſt pmũ vl alterũ annũ ſit liber: cũ ſibi acgrere. Ite celſus ſcribit: q̃ ꝛ Juli. pbat huius legati die ex die mortis cedere: nõ ex quo adita eſt hereditas: ꝛ ſi forte poſt multos an nos adeat hẽditas: oim annoꝝ legatario deberi. Sz ꝛ ſi quotannis ſit legatũ: mihi videt ctiã in hoc initiũ cuiuſq; ãni ſpectãduz: niſi forte cuidẽs ſit volũtas teſtatoris i ãnuas pẽſiões ideo dividentis: quoniam nõ legatario conſultum: ſed heredi proſpectũ voluit ne vigeret ad ſolutionez.

Relictũ ãnuum reſpectu certe neceſſitatis debeꝫ tẽpore neceſſitat⁹. ḥ. o. Bar.

Si in habitatione aliquid vl in diſciplina legetur ſic: ãnua vel quotannis[k] qb⁹ dieb⁹ pẽſio debetur[l] habitatiõis vel mercedis ei ſciplinarum biſdẽ intelligit lega

tum relictũ ꝓtectura[l] volũtatis facta. Nouiſſime põponi[m] ſcribit nihil intereſſe vtruz in annos ſingulos vel quotãnis: an i ſingulos mẽſes vel quot menſib⁹: an i ſingulos dies vel quot diebus legetur: ipſe[n] quoꝝ huic ſnie accedo. pinde ꝛ ſi annui legẽtur tot[n] aurei idẽ erit dicẽdũ. Si cui hõ gñaliter legat⁹ fit: ſi anteq̃ vẽdicet[o] deceſſerit[p] ad heredẽ ſuũ legatũ trãſfert. Si tritioſit legatũ quod ſcius elegerit ꝛ ſci⁹ poſt electionem deceſſerit: locus eſt vẽdicationi ſemel acquiſite.

Additio oĩo extitura ſi dubitaꝫ an viuo vel mortuo legatario exiſtat: ꝺpedit diem legati cedere. ḥ. o. Bar.

Jpononius. Lex. xiij. Uiuſmodi legatũ ſiue illud factuz ſiue nõ fuerit[q] illud do lego: ad heredẽ nõ trãſit niſi alteruter caſ⁹ viuo legatario exiterit[r]: q̃n cauſa[t] ex q̃ ꝺbeat precedere ſemp oz: nec q; certũ eſt alterutrum futurũ oĩmodo ꝺbebit. nam tale legatuz cũ mouet heres dato: certũ eſt ꝺbituz iri. ꝛ tamen ad heredẽ legatariꝰ non tranſit ſi viuo herede deceꝺat.

Si legatũ cuius dies ceſſit ab adita hereditate: ꝛ aliud legatũ cuius dies cedit a tempore mortis alternatiue relinq̃ quãtum ad electionem vtrũq; tempus in ſpicitur: q̃tũ ad trãſmiſſionẽ quodlibet p ſe naturam ſuam retinet. ḥ. o. Bar.

Ulpianus. Lex. xiij. Si vſufruct⁹ aut deceſ. vtruz legatarius volucrit ſint le

ctã dã ꝑpẽ ꝓdicta. ꝛ. ff. ſi ſola eẽnt legata cederet dies eꝰ legati a mor te teſtatoris. vt. ff. ſi poſt diẽ i pn. vt ſic ſi moriaꝫ legatarꝰ poſt mortẽ teſtatoris ꝛ añ adita here. trãſmittat ad hẽdẽ lui legatũ. ꝛ. vt ifra dicet adition⁹. ſ. hẽditatẽ ſi ſpectãdã ꝑpẽ vſufruc. nã dies legati vſufruct⁹ cedit ab adita hẽ. tm. ſ. vt poſſit peti. vt. ff. ſ. e. l. ij. vt ſic adita hẽr. ꝑpẽ legatarꝰ eligere ꝛ petere q̃dcũq; voluerit vl vſufr. fũdtvel. ꝛ. nã q̃uis ſit electio dicti gaij legatarij ſicut eã ei dedit teſtoz/nõdũ tñ põt eſſe lo cus electiõi cũ ꝓponaf aut nõdũ teſtator deceſſiſſe: ita nõ habere adhuc locũ ea q̃ ſuit p eũdẽ teſtatoꝛ relicta: aut mortuo. ſ. dicto teſtatore hereditas eꝰ nõdũ adita ꝓponaf. ꝛ ita nõ poſſit eligi vel peti vſuſ fructus ꝓdict⁹: qd ergo ſi poſt mortẽ teſtõis ꝛ añ adita here. decedat dict⁹ legatarꝰ. nũqd trãſferaf ad heredẽ ei⁹ legatarij legati de. ff. Et rñ. q; ſic. q; mortuo legatario dies legati ꝓdicti de. ff. cedit. i. mortuo legatario apparet q; ceſſit dies legati quo ad. ff. precise: q; ita vſufr. amplius eligi nõ põt. nec peti: nã ſ ſi ita dicat teſtator: ſcie do. ff. aut ſi pecerit. fundũ heres meꝰ dato ꝛ ãteq̃ pariat deceſſerit ſcia trãſmittit ad hẽdẽ ſuũ dicta. ff. ſine eoꝝ petitione. Si ita q; Titi⁹ põam⁹ inſtituit ſibi heredẽ ſciũ ꝛ legauit gaio filio ſemꝓnio. c. ita vt ipſi gaio filioſa ſoluãf ꝛ deceſſit dict⁹ titi⁹: nunqd valet dicti legati: ꝛ certe ſic. ꝛ nõ põt iputari heredi ſi ſoluat filio ꝛ nõ patri ſempꝓ. immo. ſi pe tat dictũ legatũ pater ex̃ceptiõe eſt repellẽdus. Si dies legati. ꝺo nam⁹ q̃ titi⁹ inſtituit ſibi heredẽ ſciũ ꝛ legauit gaio ſui iuris exiſtẽti c. pure ꝛ deceſſit idẽ titi⁹: ita ceſſit dies legati. poſtea dict⁹ gaius lega tari⁹ dedit ſe in arrogatiõnẽ pone ſempꝓnio ꝛ ita puenit in ſempꝓnij ius ſiue poteſtatẽ. certe ipſi ſempꝓnio potius ꝺberet legatum q̃ ipſi arrogato. trãſeũt eñ cũ eo arrogato ꝛ arroganteꝰ ea q̃ ei arrogato ꝺbebãtur. ſi aũt dictũ legatũ fuiſſet dicto gaio ſub cõdi. relictuz non trãſit in arrogatoꝛẽ ſempꝓnium: ſed expectrabit dictum legatũ ꝛ cõdi. ꝛ ei acgrereꝰ ipſum legatũ: cuius iuris erit legatarius ꝑpẽ exiſtẽtis ꝺ

cte cõditiõis:põt esi cẽ qõ tpe existentis additionis erit legatarꝰ in alterius potestate ꝓ in illũ q cũ arrogauit q ꝑ sui iuris fuerit legatarꝰ eo tpe quo existit cõditio legati sibi potius acquirit. Viuia.

¶ Si vsufructus aut decem. sub alternatione.

a ¶ Legatarꝰ q fiquidẽ semel publice eligat mutare nõ potest. ar. ff. de leg. ii. l. statuliberus. ff. si. secus in cõtractib⁹ inter vinos qñ distinguit: vt. ff. de verb. obli. l. si quis stipulatus.

b ¶ Mortuo. testatore.

c ¶ Trãstulisse. quia vnus etiã puruus fuit legatum.

d ¶ Legati cedit. imo cedit a morte testatoris: ꝛ nunc mortuo legatario apparet q cessit: quia iaz amplius vsufructꝰ eligi nõ potest nec peti.

e ¶ Transmittit. ꝛ ideo qꝛ lagatus de. ꝛ. puruus esse cepit viua scia: ꝛ quz tã certum est ceperit eã parere nõ posse. vt. ff. de cõdi. in sti. l. si. ꝛ. j. eo. l. cum ita. in prin. Sed arg. ff. eo. l. cum illud. Accur.

f ¶ Repellendus. filius ergo aget. vt. j. de act. et obli. l. filiusfamilias. ff. l. in factum. nec patri videtur acquiri vsufructꝰ. vt in auf. vt lic. ma. ꝛ a. in prin. col. viij. ꝛ facit. ff. de cõdi. ꝛ demõ. l. qui heredi. ꝛ j. de verbo. oblig. l. euz qui. ff. qui fibi. ꝛ j. de solu. l. stichũ. ff. quesitus. ꝛ. ff. seq. Accur.

g ¶ Esserit. legatario existente sui iuris.

h ¶ Transeunt. vt. ff. de adop. l. si pater. in prin.

i ¶ Eo tpe. ex quo extitit 2ditio. ꝛ sic cessit dies legati. vt ꝛ ff. l. si posi. ff. pe. ꝛ. ff. si. ꝛ. j. de col. bo. l. ij. ff. id quoqꝫ. ff. ꝛ arg. ff. de iniur. l. suo aũt. et. C. de iure delib. e. l. non est.

Si ita esset. ¶ Casꝰ. ¶ Pone qꝫ titꝰ instituit sibi heredẽ seiuꝫ ꝛ legauit gaio et sempronio filijs petri. c. sub condi. si effecti eẽnt sui iuris mortẽ petri eoꝝ patris: ꝛ decessit dictꝰ titiꝰ. postea nõ mortalitate patris sed emãcipatiõe facti sunt eoꝝ iuris. nunquid debet eis dictum legatũ fiue singulare fideicõmissum: Et dz ꝙ sic. ꝛ dies eius fideicommissi cedit ita bñ ꝙ dictã emãcipationẽ sicut cederet si per mortẽ patris effecti fuissent eoꝝ iuris: ꝑpter quã vltimã decessionez credo ꝙ posita sit hec lex in hoc titu. Viuia.

¶ Cessisse. Ro. nõ refert quid ex equipollẽtib⁹ fiat. sic. C. de insti. ꝛ substi. l. ij. ꝛ. 3. manda. l. fi. ꝛ argu. cõtra. C. de his qui ve. eta. impe. l. fina. et. ff. de lega. ij. l. si ita. ff. is cui.

Quinta. ¶ Casus Pone qꝫ titius instituit sibi heredẽ seiũ: ꝛ ita legauit gaio sub alternatiõe stichũ. vel qõ ex pamphilia natum erit heres meus dato. ff. gaio. ꝛ decessit titꝰ. certe nõ ante cedet dies legati alternatiue relicti quãtũ ad hoc vt transferatur ad heredem legatarij alterutriusqꝫ vl alicuius eoꝝ petitio ꝙ aliquod ex pãphila natũ fuerit. q. d. fi ante mortẽ legatarij aliquid natũ fuerit ex pamphila. bñ transferꝫ ad heredẽ legatarij postea mortui alterutrꝰ petitio. i. petat vnũ qõ velit sicut posset petere legatarꝰ fi viueret. si aũt añ mortẽ legatarij nõ fuerit natũ aliqd ex pãphila nõ possit aliquod eoꝝ petere heres legatarij. si aũt ante mortem legatarij certum fuerit nasci nõ posse aliquid ex pãphila: puta pamphila mortua ante ꝙ pariat ꝛ añ mortẽ legatarij bene cedit dies legati de dicto stichο vt trãsmittat ad heredẽ legatarij postea mortui. ¶ Cũ legato. ¶ Pone qꝫ titius fecit testamentũ ꝛ instituit sibi heredẽ petrũ: ꝛ legauit feio stichũ seruũ suuz. ꝛ decessit dictus titius ante ꝙ petrꝰ adiret hereditatẽ titij. gaius fecit testamentũ ꝛ instituit sibi heredẽ martinũ pone. ꝛ vsumfructũ fundi coz neliani pone legauit dicto stichο seruo. ꝛ decessit dictus gaius: ꝛ dict martinus instituit a gaio prius adiuit hereditatẽ eiusdẽ gaij ꝙ dict petrus istitut' a titio adiret hereditatẽ eiusdẽ titij. certe nulla rõ ẽ cur die dicti legati vsufructus cedere existimem' anteq etiã ea hereditas scz titij adeaf ex ꝙ dict' stich' ꝑ suus legat' erat p titiũ feio. ꝛ ẽrõ ãre ante nõ cedit cũ in ꝑntia siue i ꝑnti tpe quo nõ ẽ adhuc adita hẽditas titij nullum emolumẽtuz dicti legati vsufructꝰ acquirat hereditati titij ex ꝙ fuit suus legatus scio: cũ nõ sit ibi ꝑsona. cui acgrat ꝛ vsufructꝰ sine persona esse non possit. vt. j. de stip. ser. l. vsufructꝰ. et cũ legatũ dicti vsufructꝰ extinguaf fi dict' stichus seruus mortuꝰ fuerit interim ante aditã hereditatem titij eiusdẽ dñi seruiquare adita hereditate postea dicti titij ex qua seruꝰ erat legat' scio esse mandũ est ad cũ seruum ptinere dictum vsumfructum cui scio ferunus legatus est ꝙ dictum titiũ. Sz qd si dictus seruꝰ titij cui fuo gaius vsumfru. legauit nõ fuit legatus per titiũ alicui retento casu qñ erat adita hereditas gaij qui legauit seruo vsufru. et etiã hereditas titij dñi ipsi' serui. certe dicẽdũ est hoc casu dictũ vsufru. ꝑtinere ad hereditatẽ. i. ad heredẽ hereditatis ei' titij cui' fuerat seruus ꝑdictus. f. si viuat idẽ seruus ꝑtinere adite dicte hẽditatis et hoc eo. i. ideo. ꝙ id est qz dies ei' legati vsufructus nõ cessit ante aditaz hereditatem dicti titij do mini serui. vt dictũ est. et no. ex casum ꝙ est ẽ bona rõ: qz si nõ acquireretur aditio hereditatis dicti titij quo ad cessionem diei illi' legati vsufructꝰ frustra cederet dies eius añ. et etiã inutiliter: cũ non esset ꝑsona cui acgri posset. z sic inutile esset legatum et nulli acgreref. vt d. l. vsufructus. ct. ff. e. l habitatio. ꝛ. j. de acq. re. do. hereditas in multis. in fi. ꝛ. 3. q. mo. vsufru. amit. fi seruo. Viuia.

l ¶ Certũ fuerit. puta ꝑphila mortua añq pariat. vt. ff. e. l. si vsufructus. ij. ff. ꝛ. l. hmõi. ꝛ. 3. de vsufru. l. si titio. ꝛ. j. e. l. cũ illud. in pn.

m ¶ Qui legauerat. seruum.

n ¶ Legati. vsufructus.

o ¶ Hereditati. a qua fuerat seruus legatus. vt. j. de stip. fuo. l. vsufructus. ꝛ. j. de acq. re. do. l. hereditas vtriusqꝫ hereditas ergo dz adiri: le gantis seruum: ꝛ legantis vsumfructum. Accur.

p ¶ Legati. f. vsufructus. de legato serui nõ est dubiũ. Accur.

q ¶ Adita hereditate. a qua seruus est legatus.

r ¶ Pertinere. f. hereditas legantis vsumfructũ si fuerit adita.

s ¶ Ad hereditatẽ. cuius qui legauit vsumfructum. Vel aliter. i. ab herede hereditatis cuius seruꝰ fuerat si viuit seruus tẽpore hereditatis adite. secus si ante decessit.

¶ Cũ legato. ¶ Casus Pone qꝫ titius instituit sibi heredẽ ga iũ ꝛ seruũ suũ stichũ legauit seio ꝛ cidẽ stichο legauit. c. ꝛ decessit idẽ titiꝰ. certe dies legati seruo relicti cedit nõ a tpe mortis titij testatoris / sed a tpe adite hereditatis eiusdẽ testatoris. ꝛ est rõ extra casum: qz si añ aditã hereditatẽ cederet magis hereditati cederet acgri q̃ legatario cui fuit legatus seruꝰ. cũ interim sit hereditatis suus. vt. ff. de le. j. si tibi hõ. ff. cũ suus. l; sit arg. ff. de fur. a titio. nec etiã hereditati posset acgri. qz sibi debere hereditas nõ posset itelligi. ꝛ fic euaneceret legatũ: qõ ẽ cuitãdũ: qz añ dies dicti legati seruo legato relicti nõ ceperit nisi adita hereditate. iõ si tpe adite hereditatis inueniaf esse seruꝰ dictus stichus erit legatarij ipse stichus: ꝛ legatũ eidẽ stichο relictũ. si aũt inueniaf liber debebitur ei legatum sibi relictũ ꝛ impedimento nõ ẽt

† Quidl te stimonio te stis interrogati de alitq̃ summa: an sufficeret qꝫ vn⁹ diceret taꝫ os. ꝛ aureos. ꝛ alter testio dicat, deberi decẽ. septem libras cũ dimidia: dicꝫ fic. limita tamẽ nisi testes essent sup forma i terrogati. pea q̃ no. per Ant. de bu. in ca. nihil. j. de ẽb. fig. et in. c. cum ecclesia. ℣. nos igit. de cã. pos. et. ꝙ pue.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

non est regula iuris q̃ appellatur regula catoniana quo mĩ⁹ debeatur dictus legatꝰ dicto seruo si inueniatur manumissus sine liber tempore adite hereditatis. dicta eñ regula dicit q̃ illud legatum qõ foret inutile si statim decederet testator facto testamẽto nõ debet: ideo vale re q̃ diutius testator viuat. vt. ff. de regu. catoñ. l. j. cũ similibus. in no

hereditate cedit[a]: et ideo impedimento non est regula iuris [b] quo minus manumisso [c] legatum debeatur. quia et si confestim pater familias [d] moreretur: non in eiusdem persona et emolumentus legati et obligatio [e] iuris concurrerent. perinde igitur est hoc de quo queritur: ac si filio herede instituto [f] patri legatus esset: quod consistere intelligitur eo q̃ ꝑquis statim pater familias moriat potest emancipatus adire hereditatem vt patri legatum [g] debeat.

Idem. Lex. xviij.

SI cui ita legatus est si quã doq⁹ [h] liberos habuerit: si ꝓgnante vxore relicta decesserit: intelligitur expleta cõditione decessisse: et legatum valere: si tamẽ

posthumus natus viuus [i] fuerit.

Cũ legatũ incipit a precedẽti dispositiõe sequẽs in quod transfunditꝰ statim mora ꝓmissa peteturꝫ si incipit a precedenti additione: legatario interim moriẽte nil ad heredẽ transmittitur. h. d. Bar.

Idem. Lex. xix.

CUm sine prefinitione tẽporis legatum ita datum fuerit vxori mee penum heres dato: si non dederis centum dato: vnus legatum [k] intelligitur: et statis peti [l] potest. penoris autez causa cõtinẽs pertinet: vt ante litem cõtest. tradito penore heres liberetur [m]. Q̃ si ita scriptũ sit: si penus intra kalẽdas non dederis centum dato [n]: non efficitur vt duo legata [o] sint: sed vt centũ legata sub condi tione videãt: idcirco si vxor ante kalẽdas decesserit: heredi suo

humo. C. ꝙ colla. et q̃d i nato et sta tiꝫ mortuo. vid ꝙ Bal. in. l. j. ff. i no uissimo. C. ꝙ cadu. tol.

a Hereditate cedit. vt. ff. eod. l. heredis. in fi. C. de caducis tollen. ff. in nouissimo.

b Regula iuris. scilicet catoniana q̃ dicit ꝙ illud legatũ quod foret inutile si statim decederet testator facto testamento. hoc non ds valeredeo qõ diutius testator vixit: vt si legetur pure seruo hereditas. vt institu. de leg. ff. an seruo. et bene infert: et ideo qr dicta regula non pertinet ad legata quoꝝ dies cedit ab adita hereditate. vt. ff. de reg. cato. l. penulti.

c Manumisso. id est si inueniet liber tẽpore adite hereditatis debebitur ei. alioquin legatario debebit vtrũq; legatum. sed a quo potuit manumitti: Respon. si seruus heredis erat planũ est. si seruus testatoris tunc a legatario. qui licet nõ vere tamẽ fictione iuris dominus est. vt. j. de fur. l. a titio.

d Paterfamilias. testator.

e Obligatio. obligatio ligat hereditatẽ: emolumentum legatarium respicit. at si nõ esset seruus legatus: tunc hereditas deberetur seruo: et seruus acquireret heredi: et sic hereditas deberetur sibi ꝑpsi: quod non ꝓt esse. vt. ff. de lega. ij. l. tritia. ff. lucius. et tunc habet locum regula catoniana.

f Instituto. a quodam extraneo.

g Patri legatũ. in cuius est potestate. nam nec hic inuenitur pater debere sibi ꝑpsi etiam si statim facto testamẽto decedat testatoꝛ: cũ possit retardari aditio hereditatis: et filius interim emancipari. Et no. ꝙ filio herede instituto ab extraneo põt legari patri et fratri heredis etiã pure. Itẽ a seruo instituto põt legari dño etiã pure: sed a dño vel a patre instituto nõ põt pure legari filio vel seruo: sed sub cõditione sic. vt inſti. de leg. ff. an seruo. et. ff. de leg. j. l. quesitum. in pun.

Scui. Casus. Pone qõ gaius instituit sibi heredẽ seium: et legauit titio cẽtũ quãdocũq; liberos habuerit idẽ titius. et decessit dictus testator: gaius. et postea dictus titius legatarius decessit relicta prẽgnante vxore sua. certe intelligitur expleta cõditione decessisse dictus legatarius et legatũ valere intelligitur. si tamen posthum⁹ fuerit natus viuus. Viuia.

h Quandoq. i. quandocũq. sub. decem lego.

i Viuus. secus si mortuus. * vt. ff. de verbo. signi. l. que mortui. etiaꝫ si declinet ad monstrũ. vt. ff. de verbo. signi. queret. licet sit argu. contra. ff. de sta. homi. l. non sunt liberi. Sed cõtra huic. l. ff. de sta. homi. l. qui in vtero. vbi alij nõ acquirit anteq̃ nascatur; ſ; certe nec hic acq

* Quia nat⁹ mortꝰ habef. ꝙ non nato. ff. l. l. posth.

rit. Et not. ꝙ hec conditio existit etiã si nati moriantur. vt. ff. titu. j. l. heredibus. in prin. C. eod. l. cum vxori. et facit. ff. de condi. et demõ. l. solemus. et. l. cum vir. et. l. si vir.

CAm sine. Casus. Titius instituit sibi heredem seiũ ponamus: et sine aliqua ꝓfinitione temporis legauit ita vxori sue semꝑ nupe pone. vxori mee penum heres dato si non dederit. c. dato. et decessit dictus testator. postea dicta semꝑ vxor ponamus interpellauit heredẽ vt ꝓstaret ei penũ et heres non dedit ei certe vnũ legatum intelligitur. ff. de dictis centum. ff. quo ad vnam exactionem siue solutionem. et statim peti potest per vxorem idẽ legatum de. c. et predicte penoris causa eo tantum pertinet vt tradita ꝓpenore siue penu ante litẽ contestatam. scilicet super dictis centũ heres ab vxore liberetur sub. sed duo sunt legata vnum pure scilicet penus alterũ condicionale scilicet centus. vt. ff. eo. si penum. si autez ita scripsisset dict⁹ titius testator. si penum intra kalendas non dederit scilicet heres meus vxori mee. c. dato. scz heres meus vxori mee nõ efficitur vt sint duo legata: immo est vnũ. nam centum videntur esse legata sub conditione. ff. si penũ intra kalendas nõ dederit heres vxori testatoris. nã incepit hoc legatum a precedenti conditione: et idcirco. ff. quia non sunt duo legata sed vnum. ff. de centum. z quia cẽtum videntur esse legata sub conditione. vt dictum est si vxor. ff. testatoris predicta decesserit. an̄ kalendas. ff. predictas nõ relinquet penũ siue penꝫ petitionẽ heredi suo. q̃ legata nõ est. ff. si vxori penus: neq; centũ predicta siue eorũ petitionẽ relinquet heredi suo cadẽ vxor. quia non essit dies legati. ff. de centum. co. ff. q̃ nondũ extiterat conditio. neq; adhuc poterat heres dare vxori testatoris penũ ante kalendas: q̃ nõdũ advenerat kalende tpe mortis vxoris testatoris. Cũ ab eo. Ponam⁹ q̃ titius instituit sibi heredẽ seium. z legauit gaio. c. sub cõdi. si nauis ex asia venerit. z ab eodẽ gaio legatario reliquit mihi fideicõmissum ponamus quinquaginta. certe talis est: ac si instituisset dictũ seiuꝫ, vel alium heredẽ sub cõditione. z mihi pure legasset. scilꝫ vt dies dicti fideicõ. mihi a legatario relicti cedat eo tẽpore quo cederet dies legati mihi relicti ab herede sub cõditione instituto. cuius quidẽ legati dies cedit a morte testatoris nõ obstãte cõditione sub qua erat institutus heres ille a quo mihi pure legatũ fuit. vt. ff. de heredis. in princi. z. ff. de dies. ff. si. Si debitori. Ponamus q̃ titius habeat debitorẽ seium in. c. q̃ debebat ei sub condition̄e si nauis ex asia venerit. fecit hic creditor testamẽtũ ponamus z instituit sibi heredem gaiũ. z legauit dicto seio illud qõ ei debebat. z decessit dictus testator. certe ꝑis siue purum legatum est. z agi põt per legatariũ cũdẽq; debitorẽ conditionaliter actione ex testamẽto cõtra heredẽ: vt liberatio ei per heredẽ ꝓstetur. i. vt libereꝫ per acceptilationẽ. z si post mortẽ testatoris decessit dictus debitor conditionalis cui legatũ est per creditorem illud qõ ei sub cõditione debebat vt dictũ est ad heredẽ suũ debitoris eiusdẽq; legatarij transmittit actionẽ. ff. ex testõ. pdicta cõpetentem vt prestet liberatio. z hec cadẽ erũt dicẽda. z si nõ ipsi debitori conditionaliter; alij cuilibet ꝓponaf esse legatũ. similiter per eũdẽ testatorem illud qõ dictus debitor debebat testatori sub conditione. ff. vt sit ꝑis legatum siue purum. z si post mortẽ testatoris decedat legatarius ad heredẽ suũ scz legatarij transmittat. Viuia.

k Unum legatũ. propter vnam solutionem duo tamen sunt: penus pure. c. sub conditione. vt. ff. co. l. si penum. ff. c. ff. de leg. ij. l. si quis seruũ. ff. si ita. z. ff. de duo. re. l. iij. ff.

l Statim peti. legatũ de. c. scilicet postq̃ fuerit interpellatus ꝑstare penum. vt. ff. eo. l. si penum.

m Liberet. an autẽ penus sit in obligatione ciuili z naturali. innuit hic q̃ nõ. cõtra q̃ sic. vt. ff. eo. l. si penum. Sed dic vt. ff. ad. l. fal. l. j. ff. item si ita. no. Additio. Pro solu. huius contrarij dic ꝙm Bar. hic cũ dicitur in tex. statim intellige mora commissa.

n Centum dato. vxori mee.

o Duo legata. hoc nõ facit temporis appositio: sed qr incipit a conditione. vt. ff. de ver. obli. l. si ita stipulatus. ff. j. nec ob. ff. ad. l. fal. l. j. ff. idẽq; erit. vbi dicit idẽ esse hoc casu qõ z superiori. ff. sed illud verũ si in superiori esset petita penus: z nõ data. nã tunc vtroq; casu est idem id est siue a conditione siue a legato incipiat legatum de centum.

a ¶ Non cesserit. quia nondū extiterat conditio quia poterat infra kalendas penum dare: q̄ nōdū kalende aduenerant.

b ¶ Cū ab eo pure mihi. quo casu cedit a die mortis licet petitio suspēdatur: vt. ff. de cōd. l. heredis. in princi. Item inquātum legatarius teneatur. dic vt. ff. de lega. ij. l. imperator. in principio. ff. ij. c. facit. j. co. l. si dies. ff. fina.

c ¶ Agiq; actione. ex testameto vt liberetur per acceptila. et etiam competit exceptio si cōueniatur ab herede existente cōditione. vt. j. titulo. vi. l. j. ff. si debitori. ct. ff. de libe. lega. l. si quis decedens. ff. nunc de. ct. l. q̄ mihi.

d ¶ Erunt. vt legatū valeat.

e ¶ Proponatur. quod debitor debet sub conditione. Accur.

Sj cum prefinitione. ¶ Casus Donamus q̄ titi legauit ita scio. lego scio dena vsq; ad annos decem. a decessit dictus titius. postea decessit scius legatarius transactis pone duobus annis ex dictis. x. annis. nūquid futurorum octo annorū legatū transmittit ad heredem suum dictus legatarius? r distinguitur: aut alimētorū nomine fuit relictus dictus legatum scio: aut nō fuit relictū nomine alimētor. sed in plures pensiones. a prestationes diuisit titius testator dicti legatū ex oneranda hēdis gratia. Primo casu plura sunt legata. a futuror octo annor legatū non transmittit ad heredem suum legatarius mortuus. a est ratio extra casum. quia hoc casu primi anni legatū est purū: sequentiū cōditionale. vt. dixi. ff. eod. cum in annos. Scōo autem casu omnium dictorum. x. annorum est vnū legatum. a intra decēmum decedēs legatarius transmittit ad heredē suū etiam legatum futurorum annorum. Viuia.

f ¶ Dena. i. x. a. x. vt. ff. de leg. j. l. ff. quis titio. a dic singulis annis vsq; ad decem annos.

g ¶ Plura esse. primi anni purum: sequentium conditionale. ff. si viuat alimētarius. vt. ff. de annu. leg. l. in singulis.

h ¶ Non transmittere. q: decessit ante conditionē. a sic añ dici cessionē.

i ¶ Si vero. facit. ff. c. l. nec simel. ibi: nisi forte. ff. c. j. c. l. firmio. ff. fina. Accursius.

Sj dies apposita. ¶ Casus Aut dies certa vel incerta non est apposita in legato: aut est apposita siue adiecta. Prio casu pens siue purum debetur legatum legatario: cōfestim ad cum pertinet cui datū siue relictum est. Secundo casu aut est adiecta dies certa aut incerta: si est adiecta legato dies certa: certissimus quidē dies legati statī cedit. ff. a morte testatoris q̄uis dicta fit lōgeua: veluti q: dixit testator lego titio pone. c. kalēdis ianuarijs: nō tñ pot ff peti legatus ante diem. si aūt incerta dies sit adiecta in legato nec; potest peti res. ff. legata nec; dies legati cedere pōt nisi obtigerit cōditio temporis. i. conditio que demonstrat per tempus incertū. siue per diē incertum. vt. j. l. p ḡma. q. nec interest. r de hac incerta die ponuntur in littera quattuor exempla. quorū quodlibet ita videtur supplendū sicut dicam in quolibet eorū: r erit primum tale. Lego. c. titio pone cū pubes erit. Scōm erit tale. Cū filia. scilicet mea nupserit lego ei. c. Tertium erit tale. Cū magistratus inierit ponamus titius lego ei. c. Quartum erit tale. Cū titius fecerit domus scio lego eidē titio. c. Et hoc exemplum vel simile videtur posse poni in illa littera cum aliquid demum ꝛc. quā litteram ita construe cum aliqd demū fecerit. ff. titius quod cōprehendere describēdo fit cōnodum. ff. alicuius puta seu per hoc quod scribitur r apponitur in legato. Potes r quintū ponere exēplum in. l. seq. de die incerta in legato apposita quā potes legere vsq; ad. ff. q̄dam. a anteq; legas. ff. si sub conditione. q est in hac. l. puta si titio fuerit legatum cū iis annorum. xiiij. esset factus. nam si is titius decesserit ante. xiiij. an. ñ transit legatū ad heredē eius quoniam hoc legatum continet in se nō solū tēpus: sz etiam conditionem. ff. hanc si is. ff. titius esset effect. xiiij. an. ille aūt qui nō esset in rerum natura sicut non erat dictus titius annorum. xiiij. nō esse intelligit nec interest vtrū ita scribat. ff. in legato si annor. xiiij. factus erit. ff. titius lego ei. c. an pone scriptura. ff. scribat. ff. rant dicte due scripture. ff. si annor. xiiij. fact erit ꝛc. a cum annorum xiiij. esset factus ꝛc. in hoc differunt dicor: quia per conditionē fiue per scriptūrā in qua conditio continet illa. ff. si annor. xiiij. fact erit ꝛc. demonstratur tēpus. r sequenti siue per sequentem scripturā illā. l. cum annorum. xiiij. esset factus ꝛc. demonstrat cōditio ad tempus. Sz incertum in ea positū. vtrobiq; tamen ea dē conditio est. vnde sicut dixi si titius decesserit ante. xiiij. an. non transit legatū ad heredem eius et non miretis si illā scripturam cum annorum. xiiij. esset factus ꝛc. appellaui modo sequentem scripturam: quia sequēs est in ꝓximo. ficulo nec interest ꝛc. q̄uis sit prior in prin. l. huius. si titio. viso ergo de legato presenti siue pure et de dato qui adiecta est dies certa: et ō illo cui est adiecta dies incerta redeamus ad. ff. si sub conditione. et continuemus eū cum. ff. quedam autem conditiones ꝛc. r videamus de his legatis quibus apponte sunt cōditiones que habentur p non appositis. Et ponamus q̄ instituit te heredem sub conditione si nauis ex asia venerit. et legauit titio. c. sub eadem conditione. certe perinde cedit dies huius legati ac si pure relictum esset. quoniam esset certum herede existente debitum iri. ff. dictum legatum legatario: legata enī non fiunt incerta. vt scilz suspendant post conditionem existētem sub qua heres fuit institut. r post aditā ab eo herede hereditatem. nō fuerit incerta dico per conditionē heredum: siue per conditionem appositam institutioni heredum: nec multū interest siue differt tale legatū. de quo dixi ab hoc. sc̄z legato dato si heres erit in quo. ff. dicat testator: ponamus hoc modo dato. ff. tu heres meus titio centū si heres eris. ff. mihi quod quidē legatū nō iudicatur cōditionale. vt. ff. de lega. j. l. ij. r idē est si testator ita scribat: titius heres esto si titius hereditatē meā adierit: meuio decem dato. nā pro nō scripto ea conditio erit vt omnimodo ad here dem meum legatum transeat: etiam si meuius decesserit ante aditā hereditatē. ff. per dictū titium institutum. r idem est si ita fuerit scriptus. sc̄z per testatorē si titius hereditatē meam adierit intra dies centum. meuio centū dato. subaudi titius. nā hoc legatum erit in diem r non sub cōditione: cum conditio sit superuacua subaudi. r ideo meuius le gatarius decedens ante aditam hereditatē per titium hereden trans mittit legatū de centum siue eius petitionem ad heredem suū. q: definitio laboenis probanda siue approbanda est. dicentis id demū le gatum transire ad heredem legatarij. ff. decedentis ante aditā hereditatem ab herede q̄. ff. legatū certum sit debitum iri si adeatur hereditas. dictū autem pro time legatum bene certum est deberi legatario si adeatur hereditas. r viuat tūc legatarius. nam post aditā hereditatem suspendi non pōt quin statim debeatur legatario. fuit enim relictum meuio prestandū intra centum dies. r ita intra certum dies sub conditione. si titius heres adiret hereditatē. Quid autem si duos instituam heredes puta titiū. r seium. r legā gaio. ff. a dicto titio. r scio institutus sub conditione. si idē titius vnus de institutis adeat hereditatem meā. nunquid erit superuacua dicta conditio apposita in legato gaij: certe non: imo valebit dicta conditio in portione. scī coheredis id est in quinqs que videntur ab eodē scio legato per me testatorē dato. vnde si anteq̄ titius coheres scī adeat hereditatē. decedat gaius legatarius non transmittit ad heredē suum petitionem dictorum quinqs que ei gaio videntur legata a scio per me testatorē. in portionem aūt ipsius titij in cuius persona est comprehensa cōditio apposita legato gaij de decē predicto. id est in alijs quinqs que videntur legata gaio a titio per me testatorē superuacua erit dicta cōditio que fuit. si titius adeat hereditatē. r ideo pro dicta parte titij non faciet le gatū gaij conditionale: r perinde erit superuacua dicta conditio atq; si solo titio herede scij instituto a me esset legatū gaio p dicto modo id est sub conditione si hereditatē meam adiret titius. quo casu sine dubio superuacua esset cōditio. vt. ff. vidisti. si ergo gaius p dictus legatarius decedat ea cōditiōe pēdēte. i. anteq̄ titi coheres scij adeat hereditatem meam trāsmittet ad heredē suum pertinē de quinqs que videntur ei legata a titio coherede scij cui legaui eidē gaio. r. a dicto titio. r scio institutis sub cōditiōe. si idē titius adiret hereditatē. meā. r hec videtur esse intētio harum duarū legum salua meliori intentione. r intellectu. Viuia.

k ¶ Si dies incerta. R. Vel dic certa vel incerta. si aūt apposita est distinguitur certa ab incerta: vt subijcit.

Confestim

a ¶ Confestim. misi ex uolũtate defuncti aliud appareat. vt. ff. ti. j. l. epistola. §. fi. z de aur. z argẽ. leg. l. filiam.

b ¶ Januarius cẽtesimis. als certissimis. als cẽtesimis. vt. j. ff. ob. obli. l. cẽtesimis. als simpliciter kalendas primas demõstrat. vt. j. de ẋbo. obli. l. cum qui kalendis. Accur.

c ¶ Statim. a morte testatoris. vt. ff. cod. l. si post. fi. Accur.

d ¶ Non potest. ppter exceptiõ. sed in vsufr. ipso iure ante diẽ non debetur. vt. ff. quando dies vsufru. leg. ce. l. j. in fi.

e ¶ Cum pubes erit. vere hic dies videtur adiecta. vt. ff. de cõdi. z demon. l. siquis legata. j. fi.

f ¶ Rupserit. de hac habes. ff. de cõdi. et demõ. l. hec conditio filie.

g ¶ Cum magistratus. de hac. C. de instit. et substit. l. siquis cum.

h ¶ Commodum. sic construe. cuz aliquid deinde fecerit qõ comprehẽdere fit cõmodum scribendi. i. fit cõmodum alicuius p hoc qõ scribitur. ff.

i ¶ Recẽ res. ad legatarium.

k ¶ Pertinere. vt. ff. de leg. j. l. fi ita scriptuz. §. fi sub cõditiõe. apparet ergo differre iter certã z incertã diẽ. sic. j. de verbo. oblig. l. stipulatio ista. §. inter certã. ff. de condi. et demon. l. j. et. l. dies. et ff. eo. l. si cum heres.

l ¶ Relictuz esset vt. ff. de leg. j. l. iij. z facit. ff. e. l. cũ sine. §. fin. ff. l. heredis. in princi. z. l. quod pure. ff. rũ. z. j. e. l. si titio. §. q̃daz. ff. de cõdi. z demon. l. j. in fi. z. l. ahqñ. z ad. l. fal. qui fundum. §. fi tu.

m ¶ Legatum. de quo dictum est.

n ¶ Ab hoc. s. legato.

o ¶ Si titio. Continet. hãc. s. si ẽ. vt. ff. de leg. j. l. fi cui. §. B legatuz.

p ¶ Effectus. puta eos cõpleuisset. vt. ff. l. si cui. z. ff. de cõdi. z demon. l. non putabam. z. C. e. l. ex his. Accur.

q ¶ Scriptura. cum dixit cum annorum. xiiij. erit.

r ¶ Per conditionẽ. s. per si.

s ¶ Per tẽpus cõditionis. puta per cũ. nã per cũ / z per si / sit conditio. vt no. ff. e. l. si cũ heres. Sed hunc. l. est cõtra. ff. tit. j. l. qui filiũ. §. fabinus. z. l. scius. z. C. eo. l. ex his. vbi plene nota. z facit. j. eo. l. firmio.

t ¶ Pro non scripta. causa enim tollende dubitationis poni videntur. vnde cõmune ius non ledunt. vt. C. de fideiuss. l. nõ recte. arg. cõtra. C. de thesau. l. j.

v ¶ Duos heredes. titium z seium.

x ¶ Ex his. puta titius.

y ¶ Legem. puta decẽ dãda ab vtroq; herede.

z ¶ Coheredis. s. seu. verbi gratia in quinq; que videntur a seio legata est conditio si titius adeat. vñ interim decedens legatarius nõ transmittit illa quinq;.

a ¶ Valebit. s. conditio.

b ¶ In ipsius. s. titij portione.

c ¶ Supernacua. vñ si legatarius decedat ea pẽdente trãsmittit ad heredem suum qui petit a titio existente herede. Accur.

d ¶ Coherede. titio qui z ipse coheres est seu. vel dicit seio. Accur.

e ¶ Eo modo. s. si hereditate adieris. z facit. ff. eo. l. si dies §. fi. cũ suis concor. Accur.

Cum in annos. ¶ Casus. Ponamus q̃ titius instituit sibi heredem seiũ z in annos singulos reliquit legatũ. puta. x. gaio decessit dictus titius. certe gaius legatarius põt capere legatũ per singulos annos inspecta eius cõditione. scz legatarij vt si in hoc anno sit capax debeat ei legatum huius anni. si ẽ hoc anno nõ sit capax: sed et cõfestim[a] ad cũ pertinet cui datum est. dies adiecta. Finis longeua sit si certa sit: veluti kalẽdis ianuarijs[b] cẽtesimis: dies quidẽ legati statim[c] cedit: sz ante diẽ petinõ põt[d]. at si incerta veluti cũ pubes[e] erit: cũ in familia nupserit[f]: cũ magistratum[g] inierit: cũ aliqd domũ qõ scribẽdi comprehẽdere sit commodum[h] fecerit (misi tẽporis conditio obtigerit) neq; res[i] pertinere[k] neq; dies legati cedere potest. ¶ Si sub cõditiõe quis te heredẽ institui sub ea conditione titio legatum sit. Pompo. putat perinde huius legati diem cedere atq; si pure relictũ esset[l]: qm certum esset heredẽ existẽte debitum iri: neq; enim per cõditionẽ heredum fieri incerta legata: nec multuz interesse tale legatuz[m] ab hoc[n] si erit heres dato.

¶ Dictio si: facit pncipaliter additionẽ secundario tempus: dictio cũ: facit principaliter tẽpus secũdario conditionẽ. h. d. Bartolus.

Pomponius. Lex. xxij.

Si titio cum annorum. xiij. esset factus legatuz fuerit: et is añ q̃rtũ decimũ annũ decesserit: verũ est ad heredẽ ei[o] legatuz nõ trãsire: qm nõ tẽpus solũ sed z additionẽ hoc legatũ in se ptinet[p]: si is effectus[q] eẽt annozũ. xiij. qui aũt in rerũ natura nõ eẽt an. xiij. nõ esse itelligit. Nec interest vtrũ scribat si annozũ. xiij. factus erit. an poze scriptura[r] p cõditionez tẽs demõstrat sequẽti p tẽs[s] cõsit capax in sequẽti anno debeat ei legatum sequentis anni: z nõ hui? si aũt pluriũ seruus sit ille cui legatum est relictũ in annos singulos erunt spectande psone singulorum dominoz sint capaces quolibet de dictis annis vel nõ sint capaces. Viuia.

f ¶ Cum in annos. Dic vt no. ff. e. l. cũ in annos. z. seq. z facit. ff. de leg. ij. l. non oportet.

ditionis vtrobiq; tñ eadẽ additio est. ¶ Quedã aũt additiones etiaz supuacue sunt veluti si ita scribat titius heres esto: si titius heredi tatem meam adierit meuio. x. dato: naz pro nõ scripta[t] ea cõditio erit: vt omnimodo ad heredẽ me uỹ legatũ trãseat: etiã si meuius ante aditã hereditatẽ decesserit. Et idem si ita fuerit scriptuz si titius hereditatẽ meã adierit intra dies. c. meuio. c. dato. nam hoc legatũ in diẽ erit nõ sub cõditione: q; et diffinitio labeonis probãda est dicẽtis id demum legatum ad heredem legatarij trãire qõ certum sit debitũ iri si adeatur hereditas. si tñ duos heredes[u] istituta si alter ex his[x] adeat hereditatez alicui legem[y] ab oibus heredib? nõ erit qde supuacua ea cõditio: Is in portiõe qdã cohered[is][z] valebit[a]: in ipsius aũt in cuius psona cõprehensa est supuacua[b] erit pinde atq; si solo coheredẽ[c] istituto eo modo[d] legatum esset.

Vlpianus. Lex. xxiij.

Cum in annos[e] singulos relinquitur legatũ sine dubio per annos singulos inspecta cõditiõe legatarij capere põt: z si pluriuz seruo[f] sit/ singuloz dominoz erunt persone spectande.

¶ Legatũ primum purũ in sequẽs legatum transfundit; demũ post moꝛa heredis ad heredẽ legatarij trãsmittit trãfusione non facta. h. d. Bar.

Paulus. Lex. xxiiij.

Si penum[g] heres dare damnus cum fuit legata penus. nã cũ ita dixit testator: publicius. s. heres meus fundum dato. s. gaio. vel cũ dixit testator: publici? heres me? pẽ dato gaio / perfecti est legatũ fundi cũ fuit legatus fundus. z pfectũ est legatũ penoris cũ fuit legata pen?. z cũ dicit. s. testator. postea si non dederit. s. heres meus fundũ: vel nõ dederit heres meus penũ centum dato. s. eidẽ gaio legatario videtur fundi legatum sub cõditione ademptum eo casu quo cẽtũ ceperint deberi legatario. i. post interpellationẽ factam per legatarium heredi et heres soluat et fundum cum fuit legatus fundus. vel soluat ei penũ cum fuit legata penus quozũ centum. qz conditio non extiterit viuo legatario: ideo forte q; heres non sit interpellatus per legatariũ: predicto modo euenit vt nihil legatũ durauerit. z hoc quando legatũ non incepit a conditione. immo dixit testator: vt dixi in prin. si autem ita dixit z incepit testator in legando si penum nõ dederit. scilicet publicius: heres meus gaio decem dato / scz heres meus gaio. dicim? non esse penum legatũ subandiuised sunt legata decẽ sub conditione. et ideo si legatarius decesserit ante conditionẽ heredi suo neq; penum siue penoris petitionem relinquet: q; ei legatario legata nõ est: neq; decem siue petitionem de decẽ relinquet heredi suo. quia dies legati de decem nõ cessit. vt. ff. eo. cum fine. §. quod si ita. z in sequenti ibi verbo. ulo. z quod dixi in penore idẽ esset in fundo. vt si ita dixisset testator. si fundũ nõ dederit. scilicet publicius heres meus gaio decẽ dato. scz heres meus gaio. z hec videt esse intentio huius legis. salua meliori intentione z intellectu. ibi aute posui per totã legẽ de fundo z de penu. q; in princi. l. dicitur si penum heres dare dãnatus fit vel fundũ. que quidem est disiunctio legis z nõ testatoris. Viuianus.

g ¶ Si penum. dic quid sit penus. vt. ff. de penu. le. l. iij. in prin.

a ¶ Interpellatus. cõgruo loco et tẽpore. vt. ff. de vsur. l. mora. vel per lit. contesta. vt. ff. codẽ. l. cum fine. ⁊ facit. ff. de verbo. obliga. l. ff ita stipulatus fuero. §. fina. sed quomodo lis super eo cuius nomine nõ est actio potuit cõtestari ⁊ super quo fuit interpellatio? Respon. vt not. C. de contrahen. stipu. l. nuda.

b ¶ Publius. heres me⁹.

c ¶ Ceperint. q͡ est post interpellationẽ. et sic videntur duo legata. Sed contra. ff. eod. l. cum fine Sol. abi.

d ¶ Duraverit. vt soluatur nõ repetatur. nõ tamen põt peti. vt. ff. ad. l. fal. l. §. item. fm quosdam. vel illud vinente legatario. secus eo mortuo vt hic dicitur.

e ¶ Legatam. q͡ incipit a condi. sed superiori casu a preambulo legato. vt no. ff. eo. l. cum fine.

natus sit vel fundũ: ⁊ si non dedisset decem. ego accepi ⁊ penum legatas ⁊ translatã esse in decem si noluerit heres penum dare: ⁊ tũc pecuniã deberi cũ interpellatus[a] fundũ non dedisset. ⁊ si interea decesserit legatarius: tũc heri edi ci⁹ non nisi fundũ deberi: nãq͡ cũ dictum est ita: publius[b] fundum dato pfectũ legatus est: ⁊ cuꝫ dicit si nõ dederit. c. dato sub ꝺditiõe fũdi legatũ adẽptum videri eo casu quo. c. deberi ceperint[c]. quoꝫ q͡ cõditio viuo legatario non extitit: forte q͡ interpellat⁹ heres nõ fit cuenit vt adẽptio nihil egerit: fundiq͡ legatus duraverit[d]. ¶ Plane si sic fit legatum si penum non dederit decem dato: picimus nõ esse penum legatam[e].

¶ In legatis alternatiuis vnũ ẽ legatũ: ⁊ si vna ps ẽ ꝺditiõalis legatario iteri decedẽte nihil ad heredẽ trãsmittit. Bar.

Cpinianus. Lcr. xxv.

Cum illud [f]aut illud legetur enumeratio pluriũ rerũ disiunctiuo [g]modo cõprehẽsa plura legata non fecit[h]: nec [i]aliud [k]probari poterit si fundum pure alterũ vel alterũ sub ꝺditiõe legauerit: nam pendẽte cõditione defunctorum. vt. ff. e. l. si post diẽ. §. sed si sub cõditi ẽ. Rñ. tñ hic q͡ heres legatarij bene ẽs petitionẽ. nec est contrarium q͡ dixi petitionẽ conditionaliũ legatoꝝ non transire ad heredes legatariorũ pẽdente cõditione defunctorũ. q͡ illud habet locum cũ legatis apponit conditio expresse. hic aũt subintelligitur cõditio tacite. nam dies legati cui conditio nõ ascribitur. scꝫ expresse cedit. ff. q͡ãtum ad transmissionem. ꝙuis extrinsecus sit expectanda conditio. vt est in nostris casibus predictis. Titius.

pendẽte cõditiõe nõ erit electio[l]: nec si moriat[m] ad heredem trãsit legatum[n] videbitur.

¶ Cõditio tacita q͡ iest ex natura rei le gate trãsmissionẽ legati nõ ipedit. Bar.

¶ Heres me⁹ titio dato q͡ mihi scius pupillus ds: si scius pupillus sine tutoris auctoritate num mos accepisset: nec locupletior facta esset: et petitor[o] ad p̃sens debitum verba retulit[p] quia nihil ei debet[q] nullius momenti legatum erit. q͡ si vbo debiti naturalem obligationẽ futuraq͡ solutionem cogitauerit interim nihil titius[r] petet quasi tacite cõditio inserta sit: nõ secus ac si ita dixisset titio dato q͡ pupill⁹ solueri. vel si legasset q͡ ex arethusa natũ erit: vel fruct⁹ qui i illo fundo[s] nascentur: contrarium nõ est. q͡ si medio tpe legatarius moriatur ⁊ postea partus edatur ⁊ fructus perueniãt: pupillus pecuniã exoluat: heres legatarij petitionẽ habet. nãq͡ dies legati cui conditio non ascribitur ꝙuis extrinsecus expectanda sit/ cedit[t].

¶ Si mortuus fuerit ante q͡ scius pupillus ds. vel si ante q͡ pupillus ꝺcat. vel si ante q͡ pupillus ꝺcat. vel si ante q͡ pupillus ꝺcat

dari volo q̃.c. volo deponi apud gaiũ vt in annũ. xx v. trientes vsuras eius summe pcipiat alũnus a dicto gaio: eãq; alũno meo post eratem supra scripta curabis reddere. s. tu gaius depositari": z decessit dict" ti tius testator. z postea decessit dict" alũnus intra. xxv. an. nuquid fideicõmissum transmissum est ad heredẽ pueri siue alũni: Et dz q̃ sic. z est rõ qr vf certa etas pstita sorti solvẽdenõ antez vf incerta cõditio fideicõ. relicto pure: si enĩ vf inserta cõditio p̃ voba testatoris non diceret ad heredẽ pueri siue alũni transmissum eẽ fideicõmissum cũ fideicõmissa conditionalia nõ trãseũt ad heredem fideicõmissarij decedentis cõditione pendente. Quis autẽ dictũ fideicõmissum sit trãsmissum ad heredẽ pueri siue alũni: tũ ad pleuisset alũnus. xxv. an. si viueret nõ peti põt idẽ fideicõmissus ab eo gaio penes quẽ voluit testator pecunia siue dicta. c. col locari: non põt peti dico p heredẽ alũni vel p heredes testatoris. z b cuenit propter dicta voba testatoris eãq; alũno meo post etatẽ supascriptam curabis reddere. c. quasi dicat nõ añ. et Quis añ dictũ tps dari fideicommissus nõ possit peti a dicto gaio depositario: tñ cõpleto dicto tpe poterit heres alũni petere ab heredib" testatoris idem fideicõmissum: q heredes testatoris debuerũt stipulari a gaio depositario eo tpe quo deposuert apud eũ dictã pecuniã dari sibi heredib" testatoris etiã alũnovel hẽdibus ei" dictã pecuniã aduenięte. xxv. an. Quis fideiussores ab eo depostario sup b nõ potuerũt petere cui" fidẽ defunct" testator voluit seq: z heredes testatoris potuerũt petere a depositario p dicto: heres ergo alũni petet ab hẽdib" testatoris. z hẽdes testatoris petẽt a depositario.

¶ Pater anna tot. Ponamus q̃ titius fecit testm̃ z instituit sibi he redẽ seũ suũ filiũ. q̃dã de bonis suis legauit berte vxori sue: z voluit in eo dẽ testo vxor̃ pstare tot annua: puta. x. ex fructu bonorũ q̃ vxori legauit accessura filij primonio ad annũ etatis ei". s. filij. xxv. pter ex hibitionẽ siue alimẽtationẽ. s. filij eiusdẽ quã eq siue eodẽ mõ mĩi mãdauit. z decessit dict" titi": q̃ro nũqd fideicõmissum de dictis. x. annis fit vnũ an plura: Et dz q̃ nõ sunt plura. q̃ vnũ diuisum certis pẽsibꝫ". z ió filio defuncto intra etatẽ supascriptã. xxv. an. trãsmittit ad here dẽ filij eiusdẽ fideicõmissũ residui tpis. xxv. an. Sz nũqd p̃dicta annua pecunia in initio cuiusq; anni poterit peti p hẽdẽ filij vel p filiũ si viuat: Et dz q̃ nõ. q̃ pr̃volunt p̃beri filio dictã pecuniã ex fructib" datis vxori. i. ex fructib" bonorũ vxori legator. z ió vf̃ distulisse pstationes dicte ãnue pecunie donec vxor fruct" pcipiet i ẽlibet ãno de bonis sibi legat. si ãt pr̃ destinasset dictã ãnuã pecuniã alimẽtis filij nõ dubie p sona filij deficẽte videbit extincta cã pstãdi dictã pecuniã ãnuã. alimẽta eni cũ vita alimẽtarij finiunt. vt z. s. de trãsac. cũ hi. §. pstat. Viuia.

a ¶ Futuri anni. intelligit̃ primi. vt. j. de. v̄b. obli. l. cũ q̃ kalendis

b ¶ Hostea. hic accipe rñdi q̃ est. j. f. iurisc̃ultus non videt̃ z. et sic transmittit interim. vt. s. l. pri. in fi. z. j. pri. §. z. C. eo. l. ex his.

c ¶ Ex fructib". als est ex z. c. z dic vbertatẽ necessariã esse scõi anni non pceptis ex fructib" fundi sub. tot reditib" q̃ sufficiãt pecunie pstãde. als deest ex. z dic fructib" fundi nõ pceptis. sub. tot q̃ sufficiãt ad relicte pecunie pstãde necessariã vbertatẽ z. c. z facit. j. de v̄b. ob. l. inter stipulatẽ. §. sacrã. z. s. de an. le. l. legatũ. §. vini. z. l. liberto. §. i. z. s. loca. z cõduc. l. si tyo. Sz s. de vino leg. l. v. Sz ibi aliud apparet ex mente testatoris. Itẽ arg. cõtra. s. de cõtrahen. emp. l. si debitor. §. i.

d ¶ Transferri. repete voluisset. s. hoc mõ. vt intra z. c. ad qõ. s. de an. lega. l. tu. §. fi.

e ¶ Nam certã. fic. s. ea. l. in pin. z. j. pri. §. z. s. de an. lega. l. ex codicillis. in pn. z. C. eod. l. ex his. z. C. de fideicõ. lib. l. fideicommissaria. Sz cõtra est. s. eo. l. si titio. in pn. z. j. de fideicõ. lib. l. fideicõmissaria. §. pe. z de manu. test. l. si ita. z. C. eo. l. si pontianilla. z. s. de leg. j. l. si cui. Sed sol. vt. s. ti. j. l. scius. z. l. qui filium. §. fi. ff.

f ¶ Ab eo. depositario p alũnum vel per heredes defuncti. Ro. q nõ dum compleuerat etatem.

g ¶ Collocari. i. deponi. z dic voluit. s. etiã defunctus per heredes.

h ¶ Curabis. tu depositariũ reddere. Accur.

i ¶ Ab heredib". i. alũnus petet ab herede. nõ a depositario. z b cõple ta etate. Vel si decessit añ tps cõpleti petet heres ei". vt. C. e. l. ex his z heres petet a depositario actiõe in rẽ si exstat pecunia vel p actionem depositi vl̃ ex stipulatu si intercessit stipulatio q̃ p heredes potuit peti: non satisfactiovt subijcit. z ar gu. C. de episco. au. l. de creationibus. et fm b vf̃ p executor testamẽti non tenet vt b: sicut nec agit. vt. s. titu. j. l. lucius. §. fi. Vel dic alũnus vel eius heres petet ab heredib" testatoris actiõe ex testõ. Vel dic ab heredibus. s. alũni petendũ a depositario. Iz cũ qua actione: Rñd. ex stipulatu si alũnus fuit stipulat" a depositario. vel vtli rci vendi ca. si exstat pecunia. vt vti li depositi: si ea lege fuit deposita vt alumno def. vt. C. ad exhiben. l. si res. z semp dic cõpleta etate: nam ex testatore voluit. sic s. mã. l. diligẽter. et depositi. l. j. §. si conuenit. Sed s. j. ea. l. §. pe. vbi deponens põt penitere ✣ z repetere an dies fed hic non erat simplex depositari". nam z cõmodum medij tpis poterat habere.

k ¶ Dari. ab illo depositario.

l ¶ Pretendos. ab heredibus.

✣ Dicerũ etiã vbi fuit set pactum de nõ agendo depositi actiõe inter deponentẽ z depositariũ quod no. p alex. z ang. in. l. si vn̄. §. illud. de pactis.

m ¶ Annua tot. puta decem.

n ¶ Vnum esse fideicõmiss. Immo plura. vt. ff. e. l. cũ in annos. z de an. leg. l. iij. Sol. q: hic dicit ex fructibus: videt̃ differre gratia heredis z dividere petitionẽ. als secus vt ibi. z. j. statim. Accur.

o ¶ Sion initio. sed eo tpe quo fructus ex bonis percipiuntur. arg. s. e. l. nec semel. §. fi in habitatione. Jd põt dici cũ lego vxorivicio z vestitũ. z fm hoc nõ ob. s. eo. l. nec semel. §. fi. z. C. eo. l. j.

p ¶ Deficiẽte. nã cõstat alimẽta cũ vita fmiri. vt. s. de trans ac. l. cũ hi. §. cõstat. z id ẽ in legato etiã simplici in singulos annos. vt no. s. e. l. cum in annos. z facit. C. qui non pos. ad li. perue. l. fi.

H Jlium fami. ¶ Casus. Titius instituit sibi heredes ponamus gaiũ z seiũ. z etiã luciũ titiũ filiũ martini pure in testamẽto suo eidẽq; lucio titio filiofamil. dedit sue reliquit fideicõmissum. ponamus de cẽtũ: z eodẽ testamẽto ita cauit q̃ ego luciũ titium heredẽ institui ita eũ adire hereditatẽ volo si is patria potestate liberatus fuerit. z decessit dict" titius. z postea coheredes dicti lucij titij filiofamil. eo lucio titio ptãte patria non liberato adiuerũt hereditatẽ. nunquid dies legati siue fideicõmissi dicto lucio titio dati cessit ita vt peti possit: Et dz q̃ si pure fuit datũ siue relictũ dictũ legatũ siue fideicõmissum a coherede siue a coheredibus dicti lucij titij filiofami. p heredita ria parte peti potest per patrẽ eiusdem lucij titij: cui patri per eundem luciũ titium est acquisitum adhuc ab eo non emancipatum. nunquid autem dictum legatũ vel fideicõmissum possit peti pro ea parte hereditatis qua institutus fuit dict" lucius titius. ¶ Benestruos. Titius ponamus instituit sibi heredes seiũ z sempronium. z rogauit eos qõ prestarent libertatẽ stichо z pamphilo seruis eiusdem titij. et legauit dictis manumissis siue manumittendis ad alimẽta siue cibaria eorũ denos denarios. id est decẽ de decem siue viginti mensſtruos siue singulis mensibus. z decessit dictus titius. postea heredes vocati a pretore adesse noluerunt. z causa cognita pretor pnunciauit libertatẽ his deadesse noluerunt. z causa cognita pretor pnunciauit libertatẽ his deberi. z ex senatusc̃ulto facto tẽporibus diui adriani sub rubrio gal

a Titium.eundēq; filiumfamil.
b Fuerit.No.q in hereditate tñ fuit hec conditio apposita.M.
c Peti posse.a patre cui est quesitū per filiū adhuc non emancipatū. Sed videtur conditio apposita in hereditate repeti in legato.vt.ff.de conditio.et demonstratio.l.duos.z de cōditio.institu.l.si seruus, que sunt contra. Sol.hic expresse pure legare. Ut hic primo legauit z postea instituit sub conditione. secus si primo adiecisset conditionem et post simpliciter legasset:vt ibi Itē q dicit peti pro hereditaria parte:id est pro parte cohēdis. sed si p sua est in pendenti:quia si erit heres nonvalet sua portio.quia a scipso non potest sibi legari. alioqn etiam suam habebit iure legati. vt.ff. de lega.j. l. qui filiabus. §. fina. et.l. sequen. z de lega.ii.l.miles.§. pro parte. et est ibi argumen. pro Joan. et Azo. qui dicunt q institutus pure pro parte interim pro parte heres est non in totum:licet cohereres deliberet:vel nōdum exteriorit conditio sue institutionis. ad quod est ff. de conditio. et demonstra. l. hec scriptura. §. i. et si pars here. pef. l. ii. Sed argumen.contra.ff. de vsufruc. ac.l. idem. §. finali.

d Menstruos. legauit ad alimenta. vt. j. dicit.
e Manumissis .i. quos in testamēto insserat manumitti per fideicommiss.
f Ex senatusconsul. rubriano.vt.j.de fideicommiss.lib.l.cum vero.§.subuentum.
g Cibaria.id est menstrua relicta.
h Ceperunt.videbaf a tempore adite hereditatis. vt.j. eodē.l.heredis.§.fi.z.l.seq. Sed ibi directa. hic per fideicōmiss. sed etiā hic si fuit heres in mora dande libertatis nō erit mora impunita etiam in legato z in hereditate.vt.ff.de leg.ii.l.siquis seruo. vnde dic hic maxime ex quo ceperunt esse liberi. Item no.etiā seruis sine libertate potest relin qui nomine alimentorum.vt.ff.de alimen.z cibaria.l.l. seruos ad custodiā.z de his qui.vt indig.l.iii.M.

i Si fundus. ¶Casus Titius fecit codicillos z in eis legauit scio fundū instructū ponam' titianum:z decessit idem titius: quero quēadmodū dari debeat dictus fundus scio. vtrum sicut instructus fuit tēpore mortis.f.dicti titij qui fecit codicillos predictos an ita instructus sicut fuit eo tēpore quo facti sunt codicilli: an ita instructus sicut fuit eo tēpore quo peti ceperit dictus fundus p sciū legatariū ab heredibus dicti titij? Et respondetur eū deberi.scilicet dicto scio cum dicto fundo quibus instructus fuit idem fundus cū dicto legati cedat id est ea quibus instructus fuit dictus fundus eo tēpore quo decessit dictus titius. Viuianus.
k Si fundus instructus. hoc exponе vt.C.de verbo.sig.l.j.z.ij.
l Codicilli.in quib' fuerit relict'.z p hoc erat.ff. de legatis.iij.l.quorem.§.testamento.z de auro z argē.legato.medico.in prin.sed alij ea sua ibi sunt.
m Legati.i.tēpore mortis si purum est.vt.ff.e.l.si post.z facit.ff.de pigno.l.cum tabernam.

BOgo. ¶Casus. Seius ponamus fecit testamētū.z instituit sibi heredē gaiū.z ita postea dixit in codē testamēto.rogo quādoq; heres meus.z.titio det:et decessit dictus seius.quero vtrum heres debeat.z.titio z quando debeat.z certe.z. heres debebit titio.sed quando debeat dubitari pōt.vtrum debeat cum primum poterit. scilz dare z nō ante.an vero etiā ante. z certe dies cedit z ab ipso petitur siue peti potest.f.cum primū potuerit heres dare.fcz commode:z nō ante. z ita punctua fm meā litteram vtiq;.z. heres debebit.sed quando dubitari pōt vtrum cum primum potuerit:et subaudi. postea respond. et primū potuerit commode heres dare.sed intelleri q est vtiq; cum primum.z.c. vbi ego habeo vtrū cum primum.z.c.z tunc est planior litte-

ra z punctua tunc post dictionē potest.z respōio incipiet ibi: vtiq; cū primum z. Viuia.
m Rogo quandoq;.i.aliquando.
n Potuerit.cōmode.vt.ff.de cōdi.z demō.l.hec cōditio si in capitolium.z.j.deverbo.signi.l.nepos.ff an est cōditionale:quidam sic. Tu dic q hec conditio gratia heredis apponit. vt ff.eo.l.q; pure. et facit.j. de verbo.obli.l. si decē cuz petiero. Accur.

Quod pupille legatū. ¶Casus. Ponamus q titius legauit centum scie pupille quādoq; siue quandocunq; nupserit.z decessit dict' titi'.certe si ea pupilla iminor q̄ viripotens nupserit nō debebitur ei an legatuz q̄ ipsa ceperit esse viripotens.z est ratio.q; non potest videri nupta que virū non potest pati. Viuia.
o Viripotens esse ceperit.i.maior.xii.an.vt.j.de adul.l.si vxor.§.penul.et institu. qui.mo. testa.infir.circa prin. Alij dicūt eam viripotētem cū pōt cognosci et eē matrimonium statim.ar.j. de verb. obli.l. cōtinuus.§. cū ita z de ff. eod. ff. de ritu nup. l.iii.z facit ad hāc.l.si.§ cōdi.et demō.l.hec cōditio.z de libe. et posthu.l. filius a pre.§. fiquis cotpe. z.j. de puile.cre.l.ii. §.fin.z.ff.de iure do.l.fi spōsa. Itē nota q nō vr factum q̄ non legitime fit. sic.ff. qui fatisda.cog. l.quotiens.cum suis concor. Accur.

Illegitime factus fieri nō videtur.

Ualerianus. Lex.xxix.

BOgo quandoq; vt heres meus titio decez det: vtiq; decē dare heres debebit:ſz quando dubitari potest:vtiq; cum primū potuerit:z dies cedit:z ab ipso petitur.

Conditio nuptiarū nō impletur ex nuptus inualidis.h.d.Bar.

Habeo. Lex.xxx.

QUod pupille legatuz est qñ nupserit:si ea minor q̄ viripotens nupserit:non ante ei legatū debebit/ q̄ viripotens esse ceperit:q; non potest videri nupta que virum pati non potest.

Conditio si heres nō erit moriēte instituto purificatur.h.d.Bar.

Seculia. Lex.xxxi.

UXori ex parte sextante heredi instituteq substituit et heredis fideicōmisit si vxor heres nō erit dotem ei et alia dam dari.post mortē maritivxor ante conditionē priusq; adeat hereditatem decessit: quesitum est an dies fideicōmissi cum moritur cessisse videat: idcoq; heredibus eius debeatur? Respōdi si vxor prius decesserit:q̄ hereditatem adierit:videri dies fideicommissi cessisse.

Uxori. ¶Casus. Ponamus q titius instituit sibi heredē vxorez suam ſciam in duabus vncijs hereditatis sue et gaiū instituit in alijs.x.vncijs eiusdem sue hereditatis: et dictum gaium substituit dicte sue vxori.z eiusdē gaij heredis fideicommisit vt si vxor non esset heres restituet et vxori dotē suam:et etiam alia quedam.z postea decessit dictus marit' ideo testatori.z postea decessit vxor ante condition nem.id est anteq̄ hereditatē mariti adiret.nūquid dies fideicommissi predicti de dote z de alijs quibus videatur cessisse cū moriē ipsa vxor. z ideo heredibus eius vxoris debeatur dictū fideicommissum? Et dicitur q si vxor prius decesserit q̄ hereditatem adiret videri diem fideicommissi cessisse:z ita heredibus eius debebitur fideicommissum.nā impletur ipsa conditio in ipsa ex altatione spiritus. iam essi adire non poterit.z sic cū exīstat cōditio ea vxore viua cedit dies legati siue fideicommissi.z transmittit ad heredē suum vxoz.vt z argu.ff.e. si vsufructus.ij.z.iii.vñ. Viuia.
p Sextante.i.duab' vncijs.vt insti.de here.insti.§. hēditas. Accur.
q Substituit.f.maritus.
r Heredis.f.substituti.
s Dotem.quod valet.vt.C.de fal.cau.adiec.le.l.iij.
t Alia.a coherede.
v Conditionē.sub qua erat legatum. scilz si vxor heres nō erit ā impletur si ipsa repudiasset: qz post non posset esse heres. vt.C. de repu. here.l.iij. Item implet in ipsa ex altatione spiritus. iam essi adire non potest.z sic cū exīstat conditio ea viua cedit dies legati z trāsmittit.nec ob.ff.de condi.insti.l.fi. qz vltimo momento vite videretur posse impleri si heres erit vel nō erit:qz nuda voluntate hoc fit. vt insti. de here. quali.z differ.§.fi.sed certe immo nō potest adesse voluntas vel voluntas dum moritur.z fm hoc dic z prio.i.priusq; z. hoc autē indubitāter esset verum si conditio esset talis que nō posset impleri nisi dudum ante. vt si nō ascenderis capitoliū. hec enim extitit ante mortē. vt.ff. de conditio.institu.z sic transmittit cum iam dies cessisset. potest enim plus dici q hec cōditio si heres nō erit:similis est ei si substitutus erit heres que nō facit legatū conditionale. vt.ff.eo.l.si titio.§. quedam. pōt et aliter poni casus q̄ fuit instituta sub aliqua cōditiōe z ante cōditionem illā z anteq̄ adeat decessit:z hoc non nocet legatis a substituto relictis.vt.ff.e.l.heredis.sed hoc non videt bene stare per litteram istam si vxor z.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶ Ut legatorum seu &c. ¶ Hec rubrica in. C. cumulat cū illa vt i pol lessionem legatorum.

LEgatorum. ¶ Casus. Ponamus q̄ titius instituit sibi heredē scūz: z plurib⁹ legata reliquit z decessit. petunt legatarij ab herede vt ipse satisfēt de legatis eis soluēdis. certe bene tenetur satisfacere. nam pretor⁹ putauit oportere satisfieri nomine legatorum vt detur vel fiat bisdem quibus testator voluit dari fieriue. et stipulentur legatarij ab herede dolum malum abfuturū. et semper cogitur heres satisfacere legatarijs cuiuscūq; sit dignitatis ipse heres vel quarūcūmq; facultatuz. nec fine ratione pretori visum est q̄ heres debeat legatarijs satisfacere. immo bene cum ratione: qz sicuti heres incūbit possessioni bonorum / ita legatarios non debere carere bonis defuncti. sed aut satisfadabit ei per heredem: aut si non satisfadatur voluit pretor eos venire in possessionem bonorum defuncti: et etiam successoribus legatorum. scilicet quib⁹ legatū fuit pure vel in diem certam debet heres satisfadere. q̄ vius isti successores legatariorum non admittantur ex indicio defuncti. quia defunct⁹ nil eis reliquit. sed admittuntur necessitate successiōis: eo q̄ succedūt legatarijs. admittunt dico quasi ad eas alienū: scilicet heredis. naz legata sunt quasi res alienū heredis: quia heres ea debet. et etiā debet satisfadare heres procuratoribus legatariorū. Quid si legatarius est in ptāte alterius: certe debet cauere heres per satisfactionē ei cuius iuri subiectus est legatarius. non solū autem cauere cum satisfactione heredis: sed etiā successores heredū debēt satisfadare legatarijs. z etiam ad cautionem compellit fideicommissarius vniuersalis cui est per heredem restituta he reditas ex senatusc̄oſul. ſ. trebelliano. Item cōpellūtur ad satisfadionem etiā illi qui existunt heredes testatori qui legauit p alios a testatore institutos. puta p seruos eoz̄um vel filios et etiā successores honorarij cōpelluntur. i. qui succedūt de iure pretorio. Quid si legatari? est litē cōtestatus de legato cōtra heredē omissa stipulatione de legato sibi soluendo p heredē z nō petita satisfactione de qua dictū est ab herede: certe nō debebit cessare stipulatio. immo debebit nihilo minus pmittere z satisfadare legatario de legato. z idē pbandū est in fideicōmissis quod dictum est in legatis. z hec videf esse intentio huius. l. vſq; ad. ſ. si cui. Vinia.

a ¶ Putauit. in edicto cuius verba non habemus.

b ¶ Voluit. sed z postea loc⁹ est cautioni. vt. ſ. eo. l. ſi legatarij.

c ¶ Stipulent. ſ. legatarij. fic. ſ. si cui plus q̄ p. l. fal. l. j. i pn. z pōt fieri dolus in traditioe. qz seruū venenatū. vel fundū factū feruum. vt. ſ. de dolo. l. z eleganter. ſ. j. vel qz dolo impedit conditionem existere.

d ¶ Semp. fallit in casibus. pmo in fisco. vt. ſ. ea. l. ſ. fi ad fiscum. Item in legato repetito. vt. ſ. ea. l. ſ. rescripto. Itē ſi testator vetuit. vt. ſ. eod. licet. Item q̄n aufertur cognitio. vt. ſ. titu. j. l. si is a quo. in pn. Item quando caluniose petit: qz cōstat fideicō. non deberi. vt. ſ. e. l. stipulatio. ſ. diuus. z. ſ. tit. j. l. si is a quo. ij. rñ. z. ſ. e. l. postq̄. ſ. si dies. vel cōstat repudiatū fideicōmiſ. vel h creditatem non aditam. vt. ſ. titu. j. l. j. in fi. z. l. ij. itē alius. ſ. ti. j. l. j. ſ. fi debitori. Itē cū fideiussor⁹ satisfadere cū pretoria fit: vt hic in pn. huius. l. z. ſ. de pto. stipu. l. ptorie. z. ſ. eo. l. si qñ. misi in casibus vbi sufficit nuda pmissio. vt. ſ. eo. l. si qñ. ſ. j. z l. filio vel seruo. Itē liberi testatoris nō satisfādāt misi testator precepit. vt. C. ad trebelli. l. iubemus. ſ. j. fs quoſdā. sed certe ibi est speciale qñ rogatus est filius restituere suo filio.

Heres an cauere pro relictis teneatur.

e ¶ Defuncti. q: defunctus nil eis reliquit. Accur.

f ¶ Voluit. sed z postea locus est cautioni. vt. ſ. eo. l. si legatarij.

g ¶ Successoribus. q: pure vel in diem certū relictum pro quibus cauetur. vt. ſ. eodē. l. etiam. secus si sub conditione. vt. ſ. eod. l. siquis sub conditione. Accur.

h ¶ Necessitate. q: ex quo heres est legatario: necessario hereditaria iura ei z in eū transeunt. vt. ſ. de regu. iur. l. hereditas. z quod dicit alienum: quo ad heredē: sed suum quo ad legatarium. vt. ſ. de ꝛbo. sig. l. cedere. ſ. ea. Item quasi ideo dicit q: impropie legatum maxime cōditionale dicitur ea alienū. + vt. ſ. de actio. z oblig. l. is cui. sed abunde creditor dicitur. vt. ſ. de verbo. signi. creditores.

+ Addeas glo. hic ea alienū legata ere alieno abloberi: q: nō debentur nisi pt⁹ soluto ere alieno. l. si. ſ. licentia C. de iure delib. gl. ere bal. l. i. C. si cer. pe. vbi idez dicit in prelegatis.

Ut legatorum seu fideicōmissorum nomine cauetur.

Titulus. iij.

Vlpianus. Lex. j.

LEgatorū nomine satisfdare oportere pretor putauit: vt quibus testator dari fieri ve voluit: bisdem vt detur vel fiat: dolumq; malus abfuturum stipulentur. ¶ Semper autē satisfdare cogitur cuiuscunq; sit dignitatis: vel facultatū quarūcūq; heres. Nec sine ratione hoc pretori visum est. sicuti heres incumbit possessioni bonoꝝ / ita legatarios quoq; carere non debere bonis defuncti: sed aut satisfdabitur eis: aut si non satisfdatur / in possessionem bonorum venire pretor voluit. ¶ Non solum autem omnibus legatarijs satisfdare oportet: sed et successoribus legatariorum satisfdari debere iā constat: quāuis isti nō ex iudicio defuncti: sed successiōis necessitate quasi ad eas alienum admittā tur. ¶ Sed et procuratoribus legatariozuz satisfdādum est: coꝫ ture vt imur plane si ei qui in pote state alicuius erit legatum fit: ca uebitur i ei cui⁹ iuri subiectus est. ¶ Nō solum autem legatarioꝝ nomine heredes cauent: sed z successozes cozū. Js etiā cui ex fsena. cō. restituta est hereditas: nihilomi nus ad cautionem compellitur k: necnon et qui per alios heredes existūt l / vel honorarij m successores ad satisfdationem compellun tur. ¶ Plane si qs omissa stipulatione litem de legato contestatus est: probanduz n est nec cessare debere stipulationez. Jdemq; in fideicommissis o quoq; probandū est.

i ¶ Procuratoribus. hoc est in oi pretoria. vt. ſ. de pteo. stipula. l. generaliter.

k ¶ Cauebitur ei. sub condition tamen si die legati cedente erit in potestate: sed z ipsi filio erit cauendum. vt. ſ. ea. l. ſ. fin. et. l. seq.

l ¶ Compellitur. nam in cūm datur actio legatorum. vt. C. ad trebelli. l. ij. et. l. fina. z facit. ſ. eo. l. etiam. ſ. j.

m ¶ Existunt. puta pater per filium dominus per suū. Vel successit titio q successit sempronio. vt ſ. de peti. heredi. l. ij. z. ij. ſſnq.

n ¶ Honorarij. i. qui succedūt de iure pretorio. vt instit. de iure nat. ſ. pretorum. Accur.

o ¶ Probandum. i. approbandum. nā pro puro cauetur. vt. ſ. ea. l. etiā. in pn.

p ¶ Jn fideicōmissis. sunt enim similia. vt. ſ. de legatis. j. ſ. j.

q ¶ Si cui ita. ¶ Casus. Ponamus q̄ titius instituit sibi heredem seiuz et legauit sempronio. z. siue per fideicōmissum ei dicta. z. reliquit. z si id legatū vel fideicōmissum perderet sempronius rursus reliquit ei. z decessit. quero an semproni⁹ legatari⁹ possit petere a seio herede satisdationē nomine sequentis legati siue fideicōmissi? si rursus eidē sempronio relicti: z certe anteꝫ sumamus hanc questionem videndū est an debeatur sempronio hoc sequens fideicōmiſ. siue legatum. et etiam quotiens debeatur: z an ipse sempronius legatari? cauere debeat heredi seno perditurū primum legatum siue fideicommissum de decē: z ita tria sunt prius videnda: z quidem de his omnibus tribus ex tat rescriptū diui pij ad iuniū marium missum: qui iuniꝰ marius consuluit diuum pium p suā epistolam in questione legatoꝝ siue fideicommissoꝝ q̄ reliquerat claudius felix claudio fructulo: z rogauerat heredē suum vt si claudius fructul⁹ legatari⁹ perdidisset q̄ ei in testamēto relictū erat ab eo rursus ei heres id restitue ret: q̄ rescriptū est tale. Claudio fructulo ſm ea q̄ epistola cōtinetur &c. vſq; illue: rescripto ergo ostēsum &c. in q̄ solunnt dicta tria dubia. z. primo q̄ legatarius non ds cauere heredi se nō perditurum primū legatū siue legata. ibi: ꝑstari debēt citra necessitatē &c. z postea soluit primū z secundū dubium de dictis tribus fcs an fideicommissum vel legatū sequens debeatur z quotiens debeatur. ibi: sed vt per fideicōmissum posteri? &c. vſq; illue: rescripto ergo oñsum &c. fcs vt sequens legatū siue fideicōmissum debeat: z debeat semel mñ vt colligit ex lra: oñsum ergo rescripto. fcs predicti diui pij: semproni⁹ legatarius nō debet cauere seio heredi se nou perditurum primum legatum de decem. versa aut vice queritur de principali questione huius. ſ. fcs an seius heres debeat cauere sempronio legatario de sequēti legato siue fideicōmisso: Et videf q̄ fic. q: sequēs legatum siue fideicōmissum relictū est sub conditione. fuit enim relictum sub hac conditione si legatari? perderet primum legatum: pro conditionalibus autem legatis z fideicōmissis solet satisfdari. Et tamen dicitur hic q̄ non debet satisfdari p sequēti legato vel fideicommisso cum sempronius legatarius habeat in suo arbitrio ne perdat id qō sibi relictū est pmo. ¶ Certe siue Heres debet cauere cum satisfdatione legatario siue debeat ei legatū siue ex parte: z siue sit institutus heres siue substitut⁹. ¶ Bellisime. Ponamus q̄ heres pmisit mihi legatario de legato mihi soluēdo: z dedit mihi fideiussoꝛe simpliciter z fuit in mora soluendi mihi legatū nunquid tenebit mihi ipse z fideiussor ad fructus vel usuras legati: Et dicit q̄ fic. vt id quod oportebit scilicet fieri actione ex testameto cōprehēdat fcs hec stipulatio. hoc dicit vſq; ad. ſ. siquis sub cō ditione. Vinia.

r ¶ Ab satis. Hec prima questio soluitur in. ſ. rescripto. j. pzoxi.

a ¶ De his omnibus .s. tribus questionibus vltimis. Accur.
b ¶ Epistola. qua continent vltime voluntates. vel dic consultationis qua recitatur testamentū. z claudius est nomen legatarii.
c ¶ Laudi. a legatario eo modo qui sequitur . z sic sequit tertia ꝑs ista.
d ¶ Primo nam. legatorum non perdendorum.
e ¶ In infinitum. Not. de infinitate vitanda. sic. C. de sac. san. eccle. l. fi. Arg. cōtra. ff. de fer. vnb. prel. eū qui. z. l. de fideiusso. l. fi ita fti. ff. a titio. et facit ff. de leg. iii. l. fideicōmissa. ff. figs . x. et. f. de bo. auc. in. pos. l. fi . Accur.
f ¶ Duplicata. hic soluitur ꝓma et secūda de tribus. Accur.
g ¶ Et puto. als i lib. dñi accur. est: z putem nō caueri ei ꝓpterea cum in suo ꝛc. Accur.
h ¶ Quis . aduersatiue nō correctiue. sic. ff. de eo p quē factum erit. l. i. ff. j. als inuitaret legatarius ad pdendū. qđ nō ds esse ar. ff. b pac. do. l. quenire.
i ¶ Substitutus . directe vel etiā p fideicō. vt. j. ca. l. hec stipulatio . et. ff. ca. l. ff. non solum. Accur.
k ¶ Ex mora . etiam ante lit. contesta . vt not. C. de vsufruc. leg. i. j. licet quidam dicant a die contest. litis tm.
¶ Si quis sub condi.
¶ Casus Instituit mihi heredē titiū. pōamus et legaui scio. x. sub cōdi. et decessi: postea seius fuit ꝓpulat. a dicto titio de soluendo sibi dicto legato adueniente ꝑdi. z pendente condi. decessit idez seius: certe stipulatio ꝑdicta euanescit. scilz vt non transeat ad heredem sei: qz nec legatū. l. ꝑditione le ꝑdictū trāsmittitur ad heredē dicti legatarij qui pendēte ꝑdit. decessit. cōditionalia eñ legata nō trāsmittunt ad heredes legatariorū: et hunc stipulationem de qua dictū est infunt eedē cause. i. modi. z eedē cōditiones que inerant legato qđ stipulatus est legatarius ab herede. vñ si aliqua sit exceptio q̄ solet opponi petēti legatū actione ex testamēto placet eādē esse opponendā etiam legatario ex stipulatu agenti. Viuia.
l ¶ Transmittit. vt. ff. ti. j. l. fi post.
m ¶ Causas . i. modos. sub eadem cōditione ergo z modo stipulari videtur vt hic subijcit. z. ff. de vsur. l. quis stipulatus. z. ff. de cōsti. pec. l. id quod. z. ff. figs cau. l. si eū. ff. ii. Arg. cōtra. ff. de peti. here. l. item venjunt. ff. cu prędicti. z. ff. ti. j. l. cum sine. ff.
n ¶ Exceptio. vt. j. ca. l. ff. i. z facit. j. rē pupil. sal. fo. l. nō quaß. ff. generaliter. Arg. contra. ff. ad exhi. l. iii. ff. ibidem.
¶ Procuratori. ¶ Casus Ponamus q̄ instituī mihi heredē titiū: et legauī seio decē sub cōditione/z decessi: cum seius legatarius esset absens fecit ipse seius procuratorē qui stipularet a titio herede legatus: certe heres ds cauere siue ꝓmittere ꝓcuratori legatarij sub hac exceptione: si is legatarius cuius nōe caueat heres ꝓcuratori eiusdem legatarij viuat. f. eo tēpore quo cedat dies legati videlicet ne teneaf. f. heres ex ꝓmissione ante defuncto illo. f. legatario q̄ dies dicti legati cedat. f. Et scias quia in hac stipulatione de qua dicit in hoc titulo venjunt res que sunt legate. f. si extant vel ꝓtia earū. f. si non extant res legate. f. si culpa heredis perierunt. Viuia.
o ¶ Procuratori. ff. eo. ff. ꝓcuratoribus.
p ¶ Viuat. quo cedat dies legati de facto. sub hac ergo exceptiōe cauetur. sic. j. de dam. infec. l. ꝓtetor. in ꝓin. vel ideo. h. d. hic. ff. q: mādatū
q ¶ Res si extant als ꝓtiū si culpa heredis perierūt. sic ēñ est in actione ex testamento. vt. ff. de lega. j. cum res. ff. penul.
¶ Si decē. ¶ Primo loquit qñ ꝓprietas vsufruct. legati sunt pure. Secō qñ sub cōditione. Itē ꝓma diuidit in tres . qz primo dicit quid pōt petere quilibet ipso iure. Secō inōptū obstat exceptio de equitate. Tertio qđ iuris qñ ꝓprietatē legatarī possidet. Secūda ibi: sed cū decē. Tertia ibi: plane si decem. Itē secūda pars principalis diuidit in duas. Diuisio.
Primo quid iuris sit pē dente condition. Secundo quid iuris sit existēte cōditione. Secunda ibi: sed si omiserit. Barto.
¶ Casus Titius instituit sibi heredē seium: z legauit mihi pure decem que in archa habebat: et sic in specie. et tibi sempronio ponam. legauit vsuf fruc. predictorū decē certe tis cui ꝓprietas de decem relicta est ipso iure decem vēdicabit ab herede: verūtamen obstabit ei exceptio q̄ ad qnqs si fructuarius agat cōtra heredē ex senatusconsulto. f. de quo sit mentio. ff. de vsufruc. le. e. titu. l. j. et petat vsumfructū de qnqs de dictis . x . et eaued heredi de restituēdis qnqs. f. finito vsufruc . morte vel capi . diminutione quod quidem bene pōt facere fructuarius . Sed quid si legatarius ꝓprietatis habeat possessionem omnium dictorū. et certe vtilis actio dat fm marcellum in dictū legatarij ꝓprietatis vel heredi vel fructuario sz p qnqs de dictis decem vt ea hēre debeat fructuari si modo caueat ei legatario ꝓprietatis. f. per fructuarium de reddendis eis quinqs finito vsufructu . Sed quid si dicta. f. sint legata sub conditione ei sz legatario ꝓprietatis et vsufructus cozidē. f. sit legatus pure dicto fructuario: certe fructuarius habebit decem interim siue pendēte conditione oblata per eum fructuariū cautione heredi. f. de reddendis quinqs in euentū dicte cōditiōis: z de restituēdis aliis quinqs finito vsufructu. z interi siue pendente cōditiōe dicta est ꝓstanda per heredē legatario ꝓprietatis ꝓpulatio. i. ꝓmissio legatorum: siue que solet interponi ꝓ legatis de qua tractat in hoc titulo: z ñ idē legatarius ꝓprietatis omisit cautionē de legato sibi per heredē solūdo adueniēte ꝑditione eiusdē legati potērit agere idē legatarius exīstēte cōditione legati ñi actiōe ad exhibēdū ꝓtra heredē. qui sez heres scies soluit dicta. f. fructuario omissa stipulatione de reddendo finito vsufructu: sed ñ heres ignorās legatū de dictis decē relictū esse ꝓprietario dederit fructuario decem nō tenetur ad exhibendū q: non possidet nec dolo fecit quominus possideret. tamē marcellus. ꝑbat succurrendū esse legatario. f. ꝓprietatis ad uersus fructuariū scilz extra casum per actionē in factū. vt. ff. ad exhi. iulianus. ff. si tibi decē nūmismata. in fi. ff. z forte vt exīstēte condi. legati. ꝓprietatis z finito vsufructu illi? cui soluta sunt integra decē repetat a fructuario itegra. f. si aūt nō est finit? vsufruct? sola quinqs de decem. cū. v. debeāt esse apud fructuariū donec erit finitus vsufruct?. Ar. ff. de vsufru. ea. re. si tibi. Viuia.
r ¶ In archa. z sic in specie. vt. ff. de leg. j. l. sed si certos. Accur.
s ¶ Ex senatusc̄ōsul. de quo habeē mētio. ff. de vsufruc. earū re. l. j. Ac.
t ¶ Et quinqs. non omniū. x. vt. ff. de vsufru. leg. l. si alij. z de vsufruct. accre. l. inde. ff. non solum.
v ¶ Lauit. de restituendo finito vsufructu. vt. ff. mortevel capi. dimi. vt ff. de vsufru . ea. re. l. in stipulatione. hac ergo cautione ꝑstita hz ius in quinqs: z ꝓprietarius repellit: sed si non est cautum tota decem vendicat ꝓprietarius: vt hic dicit.
x ¶ Possessionē. id est si possideat decem aureos is cui legati sunt.

Vel fructuario.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Vel fructuario. quod magis videtur.

b ¶ Actionē. ex testameto. quod est mirum eam dari in alium ℔ gratuit: immo quod plus est datur heredi in legatarium: vt hic. Vel dic heredi dari conditionē indebiti. Sed hoc quomodo cum dicit legatarium tota decem posse vendicare?

c ¶ Caueatur. legatario a fructuario de reddendis v. finito vsufructu. vt. ff. de vsufruct. earum re. l. fi tibi. et facit. ff. ad trebellia. l. cum hereditas. in fine.

d ¶ Et decē. iure proprietatis.

e ¶ Fructuarius. cui pure est relictus vsufru. eodē decem.

f ¶ Oblata cautione. de reddendis. v. in eūdem conditionis proprietarii: et alia. v. finito vsufruct. fic. ff. de vsufruct. ac. l. idē. ff. si mihi. Sed argumē. contra. ff. de condition. et demonstra. l. hec scriptura. ff. j. sed dic vt no. ff. tit. j. l. filiumfami. in prin.

Nō tenet fiscus satisfare et nuda cautiōe. Innitus aūt ic. Bart. ff. ad lōgum. z quō differt fiscus et respu. vide plenc pbal. in. j. fine. De iudi. g male iudi. z par. in rub. De iur fisc.

g ¶ Interim legatorum prestandorum aduenien te cōditione de qua tractat hic titulus. et. ff. ad exhiben. l. iulianus scribit. ff. fiquis decem ibi: potuisti tamen ꝛc. et dic stipulatio id est promissio. fic. ff. de condītione indebiti. l. fi nō sortem. ff. finali.

h ¶ Si omiserit. duobus modis dic hunc versū. vel ℘ omiserit legatarius ppiectatis cautionē de legato sol. aduenientē cōditiōe agit post ea hic legatarius ad exhibendū contra heredē qui sciens soluit fructuario omissa stipulatione de le. reddendo finito vsufruct. Vel dic omiserit heres cautionē de reddendo finito vsufruct. z dic eū. ff. legatarii℘ priectatis agere ad exhibendū: quia sciēs non soluit exacta cautione. Accursius.

i ¶ Non teneri. qz nec possidet. nec dolo fecit quominus possideret.

k ¶ Succurrendū. per acē. in factum. vt. ff. ad exhiben. l. iulianus. ff. si tibi. in fi. z de ppcrip. ver. l. partis. Sed cōtra. ff. de vsufru. ea re. l. hoc senatus. ff. j. vbi dicit condici ipsam pecuniā. sed illa est cōditio certi generalis. hic specialis. vel ibi idē qui soluit. ff. heres 2dicit. hic soluit heres ꝛ repetit legatarius. Ibi dicit fuit pecunia 2dicētis: hic alteri. ff. heredis: ꝛ condicit legatarius proprietatis.

l ¶ Si ad fiscum. ¶ Casus. ℘onamus ℘ titius instituit sibi heredē fiscum ℘ dimidia ꝛ seium pro alia dimidia. ꝛ plura legata pluribus reliquit. ꝛ ita fiscus tenetur ad legata ℘ parte quam habet de heredita tecerte quantū ad fiscum cessat stipulatio legatorum de qua tractat in hoc titu. que quidē stipulatio fit cū fideiussore dato ab heredē legatario. vt. ff. eadē. l. in princi. ꝛ. ff. hec stipulatio. quia nec solet fiscus fatisfidare. Aluianus.

m ¶ Si ad fiscū. institutū vel auferentē ab indigno. vt. ff. de iure fisci. l. j. in prin. nā semper tenetur ad legata. vt. ff. de iure fisci. l. dicitur.

n ¶ Satisfare. nam semper idoneus est ꝛ soluendo. vt. ff. de fun. do. l. fi. ff. si cui plus ℘ per. l. fal. l. iū. ff. item sciendū. sunt ꝛ alii casus speciales vbi nō satisfiatur. vt no. ff. e. l. in prin.

¶ Qui minorem. ¶ Casus. ℘onamus ℘ titius habebat vnū filium in sua potestate ꝛ alterū emancipatum. fecit testamentum ꝛ instituit sibi heredē in ix. vncijs. filium in potestate constitutum ꝛ emācipatum preterit. ꝛ seium extraneū instituit in trib℘ vncijs: ꝛ plura legata pluribus aliis reliquit: ꝛ decessit titius filius institut℘ in. ix. vncijs. satisfecit legatarijs de soluēdis eis legatis eoꝝ pro ea parte qua erat institutus. ꝛ pro dodrante cōmisso edicto de cōtratabulas per filiū emācipatū preteritum. accepit filius institutus in dodrāte semissem bonorū possessionis. ꝛ ita ipso iure minuta est ei portio hereditatis ex qua fuit institutus. vt. ff. de leg. iij. l. fi. in fi. certe non tenetur dictus filius institutus ex stipulatu legatarijs quibus promiserat ex maiore parte ℘ ex qua heres est. nunc autē heres ex semisse est siue ex sex vncijs. sed fuit institutus ex dodrante siue ex. ix. vncijs vt dictū est. si vero nō esset ei minuta portio ipso iure vel alijs heredibus institutis. nā de singulari tranfit ad plurale littera huius. ff. sed nomen heredis apud eos heredes integrū maneat. habeat tamē hereditas minus effectus siue quantū ad effectū ꝛ cauerint heredes legatorum nomine. certe videtur onerari dicti heredes. quia ipso iure pro ea parte legata debēt ꝑ cellus ait dandam vel heredi vel fructuario[a] vtiles actiones[b] in legatarū: si modo ei caueat[c]. Sed si sub conditione ei[d] decez legata sunt: fructuarium[e] interim decez oblata cautione[f] habiturū: legatario vero cui ꝓpietas relicta est interim legatoriꝰ[g] stipulatio prestanda est. Sed si omiserit[h] stipulationem existente conditione ad exhibēdum cum agere posse mar cellus ait: sed si ignorās legatum decez fructuario oedit ad exhibēdum eū nō teneri[i] palā est: succurrendus[k] tamē legatario aduersꝰ fructuarium marcellus putat.

¶ Fiscꝰ ē sep dines: ꝛ iō nō satisfidat. b.

¶ Si ad fiscū[l] † portio hereditatis puenerit: cessabit ista stipulatio: qz nec solet fiscꝰ satisfidare[m].

¶ Pro ea pte qua alicui hereditas diminuit ipso iure vel ei effectu sine culpa sua liberaf ab obligatione que ex hac stipulatione descendit. h. d. Bar.

¶ Qui minorē partem hereditatis ℘ssidet cum ex maiori pte heres[n] sit: siqdē ipso iure minuatur[o] portio hereditatis[p] securior erit here res: neqꝫ enim ex maiore parte ex stipulatu tenet legatarijs[q] ℘ ex qua heres est[r]. Si vero nomē quidez heredis apud eos[s] integrus maneat: verū tamē minus effectu habeāt hereditatis ꝛ caucrint legatoꝝ nolle videnī onerari: qz ipso iure ꝑ ea pte legata debēt ꝑ qua heredes[t] sunt: sed enim equissimuꝫ est nō minorem partez legatarijs soluere ℘ cuius habent emolumentum. hoc autem cuenit cū heredi tas pro aliqua parte ex trebellia no restituitur[u]: naz pro rata exonerandi[v] sunt heredes eius partis nomine cuius emolumentum sibi ablatum est. ¶ Si ei qui in alterius ptāte erit incerta[w] dic legatuz fuerit caueditur ei qui habet euz in ptāte: nō ꝑcise sed sub cōditione[x] si cum ei[y] legati dies cedit qua sunt heredes scripti: de equitate tamen non maiorē partem legatarijs soluent ℘ cuius habent emolumentū. ꝛ de hoc plane ponit exē plum. Aluianus.

n ¶ Heres fit. sub. ꝛ satisfedit legatarijs.

o ¶ Minuatur. puta ꝑ coheredē adeuntē qui deliberabat. qō non placet. vt. ff. si pars heredi. pet. l. ij. l. 3 dic ꝑ querelam inoffi. test. vt. ff. de inoffi. testa. l. circa. ꝛ. C. de inof. testa. l. cum duobus. vel bo. pos. 2 tratab. vt. ff. de leg. iij. l. fi. et de vul. sub. l. 2 si contra. vel ꝑ agnationem posthumi. vt. ff. de codicil. l. penul. ꝑ par te ergo qua remanet heres tenet ex satisfda. ad legata ꝛ nō vltra nisi in libertate. vt. ff. de codicil. l. qui grani. ꝛ. l. seq.

p ¶ Est. i. remanet vel existit. sic. ff. de lega. j. l. cum res in prin. ꝛ facit. j. de ꝓto. stipu. l. ij. in fi.

q ¶ Apud eos. scilz heredes. ꝛ caue: qz transit de singulari ad plurale.

r ¶ Heredes sunt. f. scripti de rigore iuris et statum ponet exemplum.

s ¶ Restituitur. remanet enim heres nōie qui erat. vt instit. de fideic. here. §. restituta. aliud autē si de facto tñ desineret habere bona. vt. C. de iur. deliber. l. si de bonis.

t ¶ Exonerādi. vt ꝛ. ff. ad trebellia. l. j. §. j. ꝛ. §. ℘. ꝛ. §. fi is q quadrigenta. ꝛ. §. penul. Sed cōtra videtur. ff. ad trebel. l. cum hereditas. in fi. vbi non exonerat qui restituit: sed dic ℘ ibi suo nomine. pmisit creditoribus: hic aūt ꝑ heres hereditario nomine: et iō habet exceptiones easdē quas habet contra actionem ex testamento. vt. ff. co. §. siqs sub conditione. ꝛ. j. eo. §. fi.

u ¶ Si ei qui. ¶ Casus. ℘onamus ℘ titius instituit sibi heredē seium ꝛ filio sempronij vel seruo legauit centū cū heres morietur ponamus ꝛta sub die certa quo ad quid: qz certum est eam extituram: est tamen incerta qz incertū est quando exīstat vtrū post mortem legatarij: an eo viuo. ꝛ sic cū sit incerta dies habet loco cōditiōis: ꝛ decellit idē titius cui debet cauere cū satisfdatione heres seius: ꝛ certe 2 cauere sempronio qui habet legatarij in potestate: ꝛ non precise 2 ei cauere sed sub hac condi. si legatarius sit in ptāte sempronij cum cedit dies eius legati relicti filio vel seruo sempronij: nā si fuit iuris inueniatur legatarius eo tēpore quo cedit dies dicti legati visum est sapientib℘ iniquū esse patri cautū esse vel etiam onū. subaudi: cū legatum deb eatur alij sc3 filio vel seruo qui nunc sunt fui iuris. i. tempore cedētis legati: ℘ ℘ z sic caueret patri vel domino legatarij sine hac additione sine condītione si legatarius sit in potestate eius cū cedit dies legati. Verūtamē nihilominus submoueret pater vel dñs exceptione: si non haberēt in potestate eos quibus legatū est tempore exīstētis 2ditiōis legati quā supra appellaui diem incertā: ꝛ ꝑm hoc cuenit vt in casu nō sit de legato cautū ℘ uis sit cautū patri vel dño legatarij. ſ. si tempore exīstentis conditionis legati sui iuris fuit filius vel seruus quib℘ legatū est. Nā 3 sit cautū patri vel dño repellit exceptionē: vt dictum est. filio autem vel seruo legatarijs nō fuit aliquo modo cautū: et isto casu qui tempore exīstentis 2ditionis legati est filius sempronij legatarius sui iuris nō erit cōpellendus heres ritu ꝛ oluere legatū qō ia filius petere pōt alijs ℘ cui debetur. debetur aūt filio sempronij legatario ctiā si forte velit cauere heredi sempronius pater legatarij nemiñ amplius peti turū legatū ab herede: nō ſ olū aūt patri vel domino qui hz legatariū in potestate eius canendū ꝑ heredē vt dictū est: sed etiā est cauendum ipsis legatarijs qui sunt in potestate ꝛ intelligo eis cauendū sub hac 2ditiōe si fui iuris essent tēpore quo cedet dies legati sicut sub condi. dictū est patri cauendū vel dño ꝛ ita cauetur patri vel domino legatarij ꝛ etiā ipsi legatario ꝑ eodē legato sicut solet caueri per satisfdationem duobus. si eadē res duobus relicta sit sub diuersis vel cōtrarijs conditionibus: sed in vtroꝫ casu. ſ. quando est legatum duobus sub cōtrarijs cōditionibus: ꝛ qñ legatum est exīstenti in aliena potestate illi qui fideiubent apud vnū fideiubebunt ꝛ apud alterū: et hec videtur esse intentio huius. §. cum duabus. ll. seq. Anna.

v ¶ Incerta. habeas incerta. vt. j. patet.

w ¶ Sub conditione. hac. ſ. si cū ꝛc. similis cautio sub excep. j. de dam. infec. l. ꝓpter. in prin.

a ¶ Alij. ſ. filio. ⁊ ſic apparet q᷑ de vic̃ certa dicit. alias ſi certa ſtatiz a morte teſtatoris cederet. ⁊ ſic illud ſolū tēpus iſpiceretur. vt. ꝯ. tit. j. l. ſi poſt. in prin. ⁊ ff. ſi. ⁊. l. ſi dies. in prin.

b ¶ Exceptiõe. quibus enim excep. repellitur ab actiõe ex teſtamẽto ⁊ hic in ſtipulatione. vt. ſ. eo. ℌ. ſi quis ſub conditione. ℌ.

c ¶ Cautum. puta efficaciter: q᷒ ſi ei actio tamen exceptione repellit. Vel dic cautū. ſ. filio nullo modo: cum filio p patrem ei querere nolentes non acquiratur. vt. ſ. de iure do. l. cum dos.

d Nec ſi forte. habeas nec ſi forte ⁊c. et tota plane legitur.

e Sed et ipſis. Cauẽdum eſt. ſub cõditiõe ſi tunc eſſet ſui iuris. ſic ecõtra dicit ſ patre. ſ. l. j. in. fi.

f ¶ Quẽadmoduꝫ. id eſt ſicut.

g ¶ Sub diuerſis. Vel dicas vel pro. ⁊. vel dic diuerſis que ſunt contrarie per obliquū. vt lego tritio fundum ſi ſeius decedat hinc ad meſem. Itẽ lego ſempronio eundem fundum ſi titius venerit bononiam poſt meſem. at vere cõtraria: vt lego fundum titio ſi nauis venerit ex aſia hinc ad meſem. Et ſempronio lego eundem ſi nauis nonvenerit ex aſia hinc ad meſem vt. ſ. titu. j. l. huiuſmodi. ⁊ facit. C. de fideiſtrumen. l. ſcripture.

h ¶ Duobus enim. vt. ſ. de pactis ſtipulat. l. paulus. ℌ. fina. ⁊ dic ſub conditione cauerī: vt ſi vni teneatur alteri non teneatur. vt argumen. ſ. eodem. l. j. in fine.

i ¶ Sed i vtroq᷒. ſcz quãdo legatū eſt duobus ſub contrarijs conditionibus. ⁊ quãdo legatur exiſtenti in aliena poteſtate. Accurſius florentinus.

k ¶ Hiſdẽ perſonis ⁊c. ſi habes ſed in vtroq᷒ caſu hiſdẽ perſonis ⁊c. dic q᷑ illi q᷑ fideiubẽt apud vnum fideiubebunt ⁊ apud alterum. vt. ſ. eodẽ. l. ſi duo. alſ eſt ſed in vtroq᷒ caſu de perſonis. i. de facto perſona rum. i. dolum malū abeſſe. vt. ſ. eo. l. j. in prin. ⁊ facit ad hanc. l. ſ. titu. j. l. etiam. ℌ. j. ⁊. ſ. de dã. infec. l. ſi filius.

Sꝫ ex cauſa. ¶ Caſus. Inſtitui ponamus mihi heredẽ titium: et ab eo alicui legatū reliqui: ⁊ rogaui eum q᷑ reſtitueret heredita tem meã ſeio. ⁊ deceſſi. ⁊ ipſe titius reſtituit hereditatem ſeio. legatarius petit ſibi ſatisfieri de legatis a ſeio. ⁊ ipſe nõ vult ei ſatisfacere. certe legatarius mittitur in poſſeſſiõ. aduerſus eũ ſeium fideicommiſſarium. Vlpianus.

l Si ex cauſa fideicõmiſſi. puta p trebellia. ad q᷑. ſ. e. l. j. ℌ. non ſolū. Accurſius.

Poſtq᷑ heres. ¶ Caſus. Inſtitui mihi heredẽ ſeium ponamus ⁊ legaui titio centum ſub cõditiõe ſi nauis ex aſia veniret. et deceſſi. poſtea ſeius heres ſatisfecit legatario de legato ei ſoluendo ad uenĩẽte cõditione. ⁊ poſtea fuit heres captus ab hoſtib᷒. ⁊ poſtea extitit cõditio dicti legati. certe fideiuſſores dati legatario ab heredẽ nõ tenentur interim dũ heres captus eſt ab hoſtibus. et ratio. quia in noſtro caſu nõ eſſet perſona: ſcilicet principalis: id eſt heredis ad quam perſonã verba dicte ſtipulationis qua ſtipulatus fuit legatari᷒ ab heredẽ dirigi poſſint ex eo quod nõ eſt pſona que debeat legatum: quia captus eſt heres ab hoſtibus. ⁊ ita non eſt ad quem ius ſtipulationis dirigi poſſit principaliter. ⁊ extincta pncipali tollitur accẽſoria. ⁊ excepcio cõpetens reo competit ⁊ fideiuſſori. ⁊ hec videtur eſſe intentio ulianum.

m ¶ Stipulatione. de ſoluendo aduenĩente conditione.

n ¶ Interim. i. dum heres captus eſt ab hoſtibus.

Exceptio reo compe o ¶ Perſona. principalis qua extincta tollitur accẽſoria. vt. ſ. de iure fiſci. l. in fraudez. ℌ. ſi principalis. Item exceptio reo competens et fideiuſſori proficit. vt. ſ. qui ſatisfda. cog. l. ſi deceſſerit. Argu. cõtra. C. de fideiuſſ. l. j. ſed forte hoc ĩ cõ eſt hic: q᷑ hec ſtipulatio habet naturam actionis ex teſtamẽto. vt. ſ. eo. l. j. in fi.

¶ Imperator. ¶ Diuidit in quinq᷒ partes. Primo ponitur reſcripti imperatoris. Secundo reſpondet vni obiectioni. Tertio reſpondet alteri obiectioni. Quarto ſuam reſpõſionem probat p ſimile. Quinto iuxta predicta format duas queſtiones. Secũda ibi: recte. Tertia ibi: cũ alia. Quarta ibi: ſicuti. Quinta ibi: poſſeſſio autem. Barto.

mittitur.

Si cõditio ſtipulationis exiſtat tempore quo nõ eſt pſona pncipalis vere vel interpretatiue ſtipulatio nõ committitur: et fideiuſſores nõ tenent. h. d. Bar.

Papinianus. Lex. v.

Poſtq᷑ heres ab hoſtib᷒ captus eſt cõditio legati cui᷒ noĩe propoſita ſtipulatione[m] cautum fuerat extitit: fideiuſſores interim[n] teneri negaui: q᷒ neq᷒ ius neq᷒ perſona[o] eſſet ad quã verba ſtipulatiõis dirigi poſſint. ¶ Imperator marcus antoninus iulio albo reſcripſit eum[p] a quo res fideicommiſſe petebantur cum appellaſſet cauere[q] vel ſi nõ caucrat in aduerſariuz[r] transferre poſſeſſionez debere. Recte[s] placuit pncipi poſt pzouocationez quoq᷒ fideicommiſſi cautionem interponi: quod enim ante ſententiam ſi petitionis dies mozaret[t] fieri debuit: amitti poſtvictoziam dilata petitione nõ oportuit: ſed quare non caueat de fideicõmiſſo qui pzouocauerit[u] ſi caueret aduerſari[v] ad cũ poſſeſſionem eſſe trãſferẽdaz reſcripſit. Cũ alia ſit[x] edicti cõditio. non eñ[y] exigitur a legatario vice mutua cautuz: ſed vicaria[z] cuſtodie gratia poſſeſſio datur: ⁊ qui obtinuit[a] in poſſeſſionẽ per pzozẽ aut p ꝑſideinducitur[b].

Lex. iij.

Sed ⁊ ipſis qui ſunt in poteſtate cauẽdum[c] eſt quemadmodum[d] ſolet cauere ſi eadez res duobus ſub diuerſis[e] vel contrarijs cõditionibus relicta fit: duobus[g] eñ ſatisdat: ſed in vtroq᷒[f] caſu hiſdez perſonis[h] ſatisdationem ſubituris.

Lex. iiij.

Idem.

Sꝫ ex cauſa fideicõmiſſi fit apud quez hereditas nec legatozum nomine ſatisdat: in poſſeſſionem. aduerſus eũ legatari᷒ teneris ſi: deceſſerit. Argu. cõtra. C. de fideiuſſ. l. j. ſed forte hoc ĩ eſt hic: q᷑ hec ſtipulatio habet naturam actionis ex teſtamẽto. vt. ſ. eo. l. j. in fi.

Diuiſio.

Cautum po nit duplici ter accurſ. q᷑ pm᷒ ẽ bonus. non. fm Bar.

p ¶ Eum heredem. Et dic caſum q᷑ fideicõmiſſarius vniuerſalis de tota vel de parte hereditatis reſtituenda per treb. egit et obtinuit: ſed heres victo᷒ appellanit nũc ſingulares fideicommiſſarij petunt ab herede ſibi cauari: certe ſicut ante ſententiam ita et nunc cauere debet: alſ tranſfertur poſſeſſio in fideicommiſſ. vniuerſalem ſi ipſe caueat fideicommiſſarijs ſingularibus. Vel dic planius q᷑ fideicommiſſ. vniuerſalis vel ſingularis petit fideicom. et obtinuit. ſed heres victus appellauit: qua pendente heres debet cauere victori ſicut et ante ſententiam debuiſſet: alſ tráffertur poſſeſſio in victozem eozum que petebantur: ſed et ille victor caueat de reddẽdo ſi heres obtineat: vel etiam ſi heres vellet interim cauere. ⁊ fm vtrumq᷒ aptа litteram. Sed ſcde poſitioni eſt argu. contra. j. titulo. j. l. ſi is. in princi. ſed hic pzotrahebat heres vel erat ſuſpect᷒. Additio. Dic fm Bar. q᷑ hic differebat: ibi nõ.

Cauſam ſi tenens ſi: iuſſoꝛi. q᷑ ficit.

† Hoc ẽ regulare vbi cunq᷒ aliqs t duos aliquid ſtituit ex ꝑſona cauzonẽ. tñ bet in. c. ſatisfcata. cuiglio. vit. extra de reſti. in integ.

q ¶ Aduerſarium. vniuerſalem fm primũ caſum: vel etiã ſingularem ſz aliũ: ⁊ ſic ſit aliquid noui appellatione pẽdente: ſz nõ eſt verũ: quia et ante poterat peti cautio vt ſubijcit.

r ¶ Recte. loquitur auctor legis.

s ¶ Placuit. i. placuerat. i. mozam reciperet: quia ſit conditionale vel in die immo etiam purum habet mozã. vt. ſ. eo. l. etiã. hoc idem et poſt ſententiã non oportet omitti. argu. ſ. de reg. iur. l. non ſolet. ⁊. ſ. c. l. ſ. ℌ. plane. alſ mererẽt: ⁊ dic ſi petitio fideicõmiſſi mererẽt. ſ. fieri cautionẽ: q᷑ ſit cõditionale vel in diem: vel etiam purum vt dixi: ⁊ quod ſubijcit dilata petitione. ſ. cautionis fm vtrũq᷒ caſum: alij dilata petitione fideicõmiſſi ſingularis. ꝑter generalem queſtionem de heredi tate. vt. ſ. de peti. here. l. diuus. fm ꝑmũ q᷑ hodie eſt immutatũ. vt. C. de peti. here. l. fina.

t ¶ Qui. pzouocauerit. ſ. heres. q. d. nõ põt aſſignari ratio quare non.

v ¶ Si caueret aduerſarius. i. fideicõmiſſarius vniuerſalis ſingularibus fideicõ. herede nõ cauẽte fm primum. Vel dic aduerſarius. i. ſingularis fideicõmiſſarius vel vniuerſalis heredi de reddẽdo: ⁊ hoc hꝛede ei nõ cauẽte. ſ. fm ſcõm. ⁊ fm vtrũq᷒ ſub. ⁊ ita demũ. vt. j. ſ. poſſeſſio autem ⁊c.

x ¶ Cũ alia. i. quis alia ⁊c. ⁊ not. duas differentias. inter reſcriptum ⁊ iſtud edictum vnde naſcitur hic ti. Item quia hic per reſcripti cauet ille in quẽ tráffertur poſſeſſio vel ſingularibus fm primũ: vel ipſi heredi ꝑ aliũ caſuz: q᷑ nõ fit in ſimplici fideicõ. ſingulari: q᷑ ſi mittit᷒ he rede nõ cauẽte ipſe nulli cauet. ſcõa eſt q᷑ ꝑ ẽdicti mittit᷒ in poſſeſſio nẽ olim rerũ hereditatis: vt ℌ ſubijcit. ⁊. j. q. ex cau. in pof. ea. l. j. ſed p reſcriptum non: niſi in res de quibus erat lata ſententia: forte enim tãtum dimidia hereditatis petebatur.

y ¶ Non eñ. vere alia. non enim ⁊c.

z Vicaria. i. poſſeſſio que vicem cautionis obtinet.

a ¶ Obtinuit. ſ. legatari᷒ vel fideicõmiſſari᷒ q᷑ obtinuit in eo q᷑ ꝑceptũ

b ¶ Inducit. nõ tñ heredẽ ex- (eſt ei cauẽti. ⁊ tñ nõ cauet. pellet. vt. j. titu. j. l. is cui. in prin. ⁊ dic ꝑtos rome. preſes in prouincia.

Sed pretor.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Sed pretor. secunda differentia.

b ¶ Judicatū. forte nō tota hereditas petebatur per fideicommiss. sm primum. z sm aliū vnum singulare. z sic est quātitas pro mēsura debiti declarati quod est hodie ius commune. vt. C. de bo. auct. iud. poss. aut. qui iurat.

c ¶ Sicuti. adducit simile ad rescriptum / edictus de colla. q: ibi debet cauere emancipatus his qui sunt in potestate de conferendis his que nō competēt. alis denegantur ei actiones hereditarie / et trāfertur possessio in fratres si modo ipsi cauerūt de reddendo quando cauebit: sed si neuter cauet sequestratio fit vt subuiscit cauē tamen quia aut propter inopiam non cauet: et tunc modico tempore elapso fit dicta trāslatio. si vero per contumaciam: tunc incontinenti. vt. j. de coll. bono. l. cū emancipati. §. fi. z. l. j. §. si frater.

d ¶ Bonorū possessione. vnde liberi. vt. C. de coll. posthumo. Accur.

e ¶ Actiones. vt et dicta L posthumo. et. l. filie. z. l. filiam.

f ¶ Jurisdictiōis. s. edicti. de col. vt. j. de col. bo. l. cū emancipati. §. fi.

g ¶ Ceperit. frater emancipatus. Et not. q licet assimilet rescriptum hoc z edictū de coll. differunt: tamen quia pro rescripto cauetur etiam ei qui cauere noluit. vt. j. proxi. §. possessio. z. c. at per edictū de coll. ei demum cauet qui propter inopiam nō potest cauere vt hic. vbi dicit non potest. z.

h ¶ Sed si nec. i. nec emancipati suis: nec ecōtra cauere possunt.

i ¶ Deponantur. speciale. sed regulariter est pro hibita sequestratio. vt. C. de prohi. sequest. pe. l. j. z ibi no.

k ¶ Aduersarius. id est heres.

l ¶ Noluerit. in hoc differt ab edicto de coll. vt modo notaui. Accur.

m ¶ Qui vicit. fideicōmiss. vniuersalis nō pōt cauere herede etiā nō cauēte legatarius: vel deponit: vt est restituēda iurisdictio. i. dz fieri ius vt mittatur legatarius in possessionē sm primum: sed sm aliū remanet apud heredem nisi sit suspectus: q: tunc deponitur: z hoc dicit hic.

n ¶ Si dies. ¶ Casus. Titius ponamus instituit sibi heredē seū z decessit: venit postea gaius z dicit q dictus titius legauit ei vt per fideicōmissum reliquit. c. vsq; ad pascha. vel dicit q reliquit ei sub cōdi. si nauis ex asia venerit. z fic dicit q dies aut cōditio differt petitionem actionē vel legati vel fideicōmissi: z ideo idē gaius desiderat sibi ab hērede satisfidari de legato vel fideicommisso sibi per heredē dādo adueniente die vel cōditione: heres autem contēdit postulari satisfationes per calūniam z negat relictū legatum vel fideicōmissum: certe nō aliter audiendū erit dictus gaius qui caueri postulat q̄ si exhibuerit scripturam quā scripturam affirmet relictum a dicto titio continentē dictum legatum vel fideicommissum. Aliud.

o ¶ Exhibuerit. nā nec transactio aliter tenet. vt. §. de transac. l. de his.

p ¶ Cum querebatur. ¶ Casus. Titius ponamus instituit sibi heredē seium bononiensem z fideicōmissum reliquit gaio de. c. ponamus. et decessit idem titius: postea fuit quesitū ponamus sibi seius heres deberet cauere dicto gaio de fideicō. eidē gaio soluendo. Et dicitur q̄ si ois hereditas est in puincia remittēdus est fideicōmissarius in puincia. vbi sc̄z est hereditas ad satisfda. nomine fideicōmiss. Sed pone q̄ heres predictus bonī. desiderat remitti gratia cauendi bononiā vbi habet domiciliū. legatari⁹ autem fideicōmissarius. s. postulat ibi caueri sibi vbi est hereditas z heres non habet domiciliū rome: posito q̄ hereditas erat in puincia vt dictū est: certe nō erit heres remittēdus. sc̄z bononiā vbi habet domiciliū; sed debebit cauere in puncto. Sed quid si bona hereditaria in puin. existentia sunt itam distracta p heredē permissu testatoris: vel etiam concedente legatario siue fideicōmissario predicto: z nō cauet heres eidē legatario vel fideicōmissario de legato vel fideicōmisso prestando: certe scium eozū bonorum est habendum in depositō siue sequestro causa seruandi fideicōmissi cum bona hereditaria non sunt apud heredem. Aliud.

o ¶ Nō haberet. speciale at cōmune q libet ibi habet. vt. j. ad munici. l. roma. sed certe z si speciale haberet posset petere mitti in municipium. vt. §. q satisfda. cogā. l. de die. §. heres.

p ¶ Hereditas. vel maior pars hereditatis. vl etiā ipsa res legata nomine cuius petitur satisfdari. vt. §. de iudi. l. de eo. z. l. sed z si susceperit. §. fina. Hug.

q ¶ Remittendus. etiam si heres pretendat ibi satisfdare non posse cuz nullum sit damnū passurus: cum si non caueat mittit legatarius in possessionē vt. §. de iudi. l. de eo. z. l. sed z si susceperit. §. fin. Hō.

r ¶ Permissu. quia testator premisit. vt. §. de re. c. l. j. §. si defunctus.

s ¶ Habendum. Not. de sequestratione. vt dixi. §. eodem. l. j. §. imperator. in fi. §.

t ¶ Si quando. Fideicommissi. s. relicti. Casus ponit Accursius. Et dicit casus q̄ testator legauit annuū: quod q̄ heres soluere noluerit iudex taxauit. id est prefinit vt certam summā daret quod facere debuit: alis legatum esset nullus. vt. §. de an. leg. l. si cui. et arg. u. C. de acti. empti. et vendi. l. si traditio. z si quis al. vel sibi. l. cū proprio. nunc autem legatarius postulat sibi caueri ab herede pro ea summa dāda siue cozā eodem iudice siue cozā alio certe petuntur fideiussores subaudi taxatio ne eiusdē iudicis qui cognoscit super petitione satisfationis. hoc autem ideo dicit: q: non solum prius facta fuit taxatio cū fuit petita fieri: sed etiā nūc fit a lia taxatio. i. parificatio fideiussoriā ad summā taxatā. Vel dic annuū certū fuit legatū z fiet taxatio sm q̄ pōt viuere legatarius: tales sunt fideiussores. vt ar. §. ad. l. fal. l. hereditatū. nam cū vita finit. vt. §. de annu. leg. l. iiij. sed vbi esset simplex legatū nō esset ita ingstio in taxādo. z facit. §. in ius voc. vt ea. l. j. z. §. qui satisf. cog. l. arbitro. z. l. si ab arbitro. z. j. de verb. signi. l. quos. §. locuplex.

¶ Admonendi. ¶ Casus. Ponamus q̄ titius instituit sibi heredē rē publicā ciuitatis bononie. z fideicōmissi nomine reliquit. c. scio. z decessit dict⁹ titius. nunquid scius potest exigere satisfdationē a dicta republica pro dicto fideicōmisso: z dic q̄ nō: q: rebus publicis. §. ciuita te solent remitti satisfdationes fideicōmissoū etiā si aliquādo interdat necessitas dandi satisfdationē: puta si sit suspecta ciuitas instituta fidei ve cōmisso grauata plane exigēda est: siue exigi potest a dictis rebus publicis ciuitatū reprōmisso siue nuda cautio sine fideiussore sta tum iri per eas respublicas volūtati defuncti qui eas vel aliquā earū instituit. qui. §. defunctus voluit. solui fideicōmissario fideicōmissum p rempublicā ab eo instituta heredem. Aliud.

v ¶ Rebus publicis. singularum ciuitatū. sic. j. de publi. l. sed z hi. §. preterea. Arg. contra. j. de verbo. signi. l. cum qui.

x ¶ Intercedat. q̄ ciuitas instituta z fideicommisso grauata est suspecta. Accursius.

y ¶ Reprōmissio. fisc⁹ nil. vt. §. eo. l. j. §. si ad fiscū. priuatus satisfdat. vt in puin. huiꝰ. l. ciuitas reprōmittit vt hic. z facit. j. tit. j. l. municipio.

HIlio vel seruo. ¶ Casus Scius ponam⁹ instituit sibi hẽdẽ titiũ ⁊ rogauit eũdẽ titiũ qõ daret legatũ: puta cẽtũ suo vl filio suũp sius titiũ sub cõditione. puta si nauis ex asia venerit: ⁊ decessit dictus scius. certe dict⁹ seruus vel filij titij nõ possunt petere satis: siue satisdationẽ ab eodẽ titio herede huius legati: scz noie. Sed qd si pendente dicta conditione legatidictus titi⁹ emancipet dictum suũ filiũ vel manumittat dictũ suũ seruum. et ipsi fili⁹ vel seru⁹ quõdam petant satisdationẽ a dicto titio nomine dicti cõditionalis legati: ⁊ pẽdente adhuc conditione/ nunquid sunt audiendi: Et videtur qp sic. qz pater emãcipãdo filium vel manumittendo seruum dat eis facultatẽ postulãdi aduersus se patrez vel dominum cũ ante emancipationẽ vel manumissionem non possent aduersus eos in iudicio postulare vel petere. vñ videtur qp possint petere satisdationem. econtra videtur qp nõ. nec pater vel dñs debereẽ sibi ppius imputare qui dederunt eis filio vel seruo facultatem postulandi aduersus se. scz patrẽ vel dñm. ⁊ emãcipando filium vel manumittendo seruũ. deberent imputare sibi dico. si patris dominive bñficii. ⁊ emancipatiovel manumissio sit onerosum ipsis patri ⁊ domino. quia bene est eis onerosum generaliter alias. sed certe quicqd dicerim melius est dirimere cãm per mediocritatẽ siue per quandã mediã viã. ⁊ vt pater ⁊ dominus ꝑdicti cõmittant tñ cautioni nude sine fideiussoribus cũ hypotheca rerum suarum. vt fic. ñ. nõ satisdetur filio emancipato vel seruo quõdã nunc manumisso noie legati. nec etiã dictis filio vel seruo nõ sit cautũ a patre vel domino caueb̃t ergo nõ cum fideiussoribus. sed cũ hypotheca tñ. Viuia.

a Filio. titius instituitus fuit rogatus dare legatũ suo seruo vel filio ſ. titio sub conditione. nã si pure nõ valeret. vt institu. de leg. §. an seruo. Sic ergo verbũ sub conditione refertur ad legatũ. non autem dicas pure: sed sub conditione institutũ: qz interim nõ satisdaret. vt no. j. eo. titu. l. si a te.

b Si beneficii. videtur qp nõ. ſi. i. quia. ſic. ſ. de offi. cius cui manda. est iurisdi. l. j. §. j.

c Ipſis. patri et domino.

d Sibi. i. patri ⁊ domino. ad quod. C. de libe. et eorum lib. l. si manumissus.

e Cautiõi. ſ. nude sine fideiusso. ſic. ſ. l. pri. in fi. hic tñ est hypotheca. ibi non. sed hoc quomodo. vt. ſ. de pacto. stipu. l. pactorie. vbi non exigitur pignus. sed hic speciale: quia releuatur a fideiusso. arg. ſ. de ingenuitatibus. l. enim qui. Itẽ not. qp eligitur via media quod dic vt not. in argu. cõtra. ſ. de nego. gest. l. nesennius. in fi. Item videt contra. C. ad trebel. l. iubemus. §. j. vbi pater filio nõ satisdat: sed tñ hic cauet: vel hic in singulari de fideicommiſ. item ⁊ ibi rogatus erat filius rogantis: hic nõ. Item ibi fideicommissarius erat in potestate rogat i: hic non.

Legis ſce ptũ miti⁹ est ꝑ testatoris.

Itẽ not. qp vbi lex remittit satisdationẽ tamen cauetur nõ ergo vbi testator remittit. vt. j. eo. l. fi. quia mitius est preceptum legis ꝑ testatoris. fic. ſ. de arbi. l. celſus.

Q Am legatorũ. ¶ Casus. Ponamus qp titius instituit sibi heredem scium. ⁊ legauit gaio centum. et sempronio alia centum vsq; ad pascha. ⁊ decessit. postea scius heres satisfecit nomine legatorum dictis legatarijs. certe postq̃ dies cessit nomine legatorũ: scz et venit. scilicet qz venit pascha. ⁊ ita cessit. ⁊ venit dies taliter qõ habet locum actio ex testamento contra heredẽ pro legatis ꝓtinus hiſdem diebus debentur dicta legata etiã ex stipulatione qua promisit heres legatarijs legata. nõ tamen vt statim peti possunt ab herede dicta legata. sed cũ aliquo temperamẽto temporis. vt argu. ſ. de solu. quod dicimus. ⁊ nõ mireris si statim non possint peti legata: quãuis cum effectu debeantur. qz ⁊ id quod die certa prestari oportet dicimus deberi: licet dies nondũ venerit. sicq; cum effectu peti non possit. h. o. cum. l. sequen. Viuia.

f Cessit. vt habeat locum actio ex testamẽto.

g Debentur. nõ tamen ꝛc. vt. ſ. l. prozi. ⁊ facit. ſ. eod. l. j. §. siquis sub conditione.

h Non tamẽ peti possint. ſ. cũ effectu: vere tamẽ cessit ⁊ venit dies sed. j. ꝑi. caluidi deberi ꝛc. cessit sed non venit. vt. ſ. titu. j. l. si dies. ⁊. j. de verb. ſigni. l. cedere. quantũ autem hic differat peti. dic vt si. de solu. l. quod diximus.

Si a te. ¶ Casus. Ponamus qp titius instituit te seiũ heredem et mihi legauit centum sub cõditione si nauis ex asia venerit: et quibuſdã aliis legauit. et decessit dictus titius. et tu heres adiisti eius hereditatem: et postea satisfecisti nomine legatorum: et postea decessisti. et ante aditam hereditatem tuam extitit conditio mei legati: qz venit nauis: et postea heres tuus adiuit hereditatem tuam: certe fideiussores quos mihi dedisti ꝓ legato meo tenentur mihi: qz omni modo dari oportet legatum. scz mihi ab herede tuo: et quia in rem esset concepta stipulatio: scz qua promisisti mihi soluere legatum a titio mihi relictus ⁊ super qua dedisti mihi fideiussores: nõ ergo fuit dicta stipulatio concepta in personam tuam tantum: sed etiam in rem: et ideo tenetur mihi ad legatum heres tuus nõ solus tu. et per consequens fideiussores mihi a te data. Viuianus.

i Hereditatem. alioquin secus: quia nõ adita hereditate nil in testamento relictũ valet. vt. ſ. de testa. tu. l. ſi nemo. ⁊. j. de contratabu. l. filium. §. ſed cũ. ⁊. j. titu. j. l. j. §. fi. ⁊. l. ſeq. ⁊ hereditatẽ nõ aditam regulariter nemo transmittit. vt. C. de cadu. tol. §. in nouiſſimo.

k Et ſi in rem. nõ in personã tñ: ꝛ ideo tenetur heres tuus non solũ tu. ſic. ſ. de pac. l. ſi tibi. §. pactũ. ⁊. l. heredi. §. fi. ⁊. l. idẽ in duobus. §. personale. ⁊ facit. ſ. ti. j. l. j. §. nõ exigit.

Si legatarij. ¶ Casus. Ponamus qp titius instituit me heredem et qbuſdã legata reliquit. ⁊ decessit: postea cũ eo nolle satisdare legatarijs de legatis eis ſoluendis ipſi aduersus me heredem sunt missi in possessionẽ causa legatorũ seruandorũ: ⁊ postea ꝓcurator meus cauit siue satisfecit eiſdẽ legatarijs noie meo ꝓ dictis legatis vt etiã aliqs alius cui⁹ habebo ratam cautionẽ siue satisfactionẽ ponamus: certe perinde mihi ꝓtor accõmodat inter dictũ quo iubeatur legata rũ discedere de possessione in qua erãt legatarij seruandorũ causa: acsi egomet cauissem siue satisfecissem eiſdẽ legatarijs. Viuia.

l Inter dictũ. vti pos. vt. ſ. j. qbus ex cau. in poſ. ea. l. hoc autẽ. ſ. fi. in fi.

m Discedere. qõ est verũ si erãt tñ missi. secus si iã habeat ẽ in solutũ ex fideicommiſſo. vt. j. de dã. infe. l. ſi finita. §. ttẽ videam". ⁊. §. postea aũt. ⁊. §. ſi forte. M. ⁊ fa. ſ. ti. i. l. ſi pecunie. §. j.

Iject. ¶ Casus. Ponamus qp gaius instituit sibi heredẽ seiũ: ⁊ legauit titio. x. ita dicẽdo ego tibi. x. vt nõ petat cautionẽ de legato sibi prestãdo ab herede meo/ ⁊ decessit dictus gaius: ⁊ postea dictus titi⁹ desiderauit sibi cauere a seio heredẽ nomine dicti legati. puta petẽdo cautionẽ ab eo extra ius vel in iure etiã litẽ cõtestãdo. nunquid videt cõditione defectus ita. ſ. qp nõ possit amodo habere legatũ: Et dz qp nõ: nã ls modus ꝓ conditione habeat. vt ꝛ. C. de his q̃ sub mo. l. j. ti in nostro casu nõ habeẽ ꝓ conditione fictiõe hui⁹. l. nec etiã videret cõditio etiã si cõditionaliter dixisset testator: hoc mõ. lego titio. x. si nõ petierit cautionẽ ab herede: qz postq̃ placuit iuri publico remitti posse per testatorẽ heredi talẽ cõditionẽ cauẽdi legatarijs. i. ne ipse heres teneat legatarijs cauere nec sequitur heredẽ on⁹ cautiõis. i. nõ tenet heres cauere siue satisfacere ꝓ tali legato etiã si legatarius ab eo petat cautionẽ vel satisfactionẽ: nec quidem cõditio intelligitur scz in dicto legato. i. ex quo legatarius nõ põt petere a te iure ꝛ cũ effectu exigere cautionẽ vel satisfactionẽ ab herede eo qõ testator voluit hoc remittere heredi. nõ intelligit esse in dicto legato cõditio non accipiẽti cautionẽvel satisfactionẽ per legatarũ ab heredẽ: immo purum remanet: qñ testator duo pure dixerit. scilicet lego titio. x. Itẽ veto eundem titiũ petere cautionem siue satisfactionem ab herede. ſi ergo nõ intelligitur cõditio in dicto legato immo remanet purum nõ videtur legatarius defectus conditione vt amittat legatũ etiam ſi petat cautionẽ vel satisfactionem ab herede. Viuia.

n Licet. cõstrue. licet conditio fuerit ſcripta in testamento vt non petatur

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

tatur ꝛc. vt lego titio. ꝛ. vt nō petat cautionem de legato prestādo ab herede: nā modus ꝓ conditione habetur: licet quādoq; fallat. vt no. C. de ius quib modo fi. l. j. Itē si dixit lego titio. ꝛ. si nō petierit cautionem: vt hac. l. patet.

a ¶ Non videtur. fictione huius legis.

b ¶ Desiderauit. puta petūt cautionem ab herede extra ius vel in iure etiam litem cōtestando, quo casu videtur petere. vt. j. rem ra. hab. l. amplius. Idem etiam si exegit. hoc tamen casu cōdicitur facta ab ignorante factum vel ius. alꝫ non: vt. j. titu. j. l. i. in ꝓncipio. Accursius.

c ¶ Conditione defectum. quia non legitime tunc factum quia nō facto est. vt. C. si man. ita fu. ali. l. ea quidem. et. ꝫ. titu. j. l. quod pupille.

d ¶ Cōditionem id est cautionem de prestādo legata. vel id est quod in condition̄e continetur. id est cautione ipsa: ꝛ quod dicit iure pubi. scilicet legum: vt. C. eo. l. ij. aliud in cautione fructuaria. et est ratio. vt not. C. eodꝫ. l. penulti. Vel dic remitti conditionem. ſ. appositam remanente voluntate nō cauendi. qui enim dicit vt vel ſi non caueat. vult non cauerī vt ꝛ. C. de cōditione inſer. l. ij. remanet ergo voluntas non cauendi. ſic. ꝫ. ad trebellianum. l. mulier. in principio. ſic ꝛ alꝫs cō ditio tollit et legatum remanet purum. vt. ꝫ. de cōdi. institu. l. que ſub conditione. in principio.

e ¶ Sequitur. legatarium vel heredem: nā non ſatisfāt heres.

f ¶ Intelligiſ. immo purum remanet quaſi duo dixerit pure. ſ. lego titio. ꝛ. item veto titium petere ſatisfationem.

¶ Si quoꝫ. ¶ Caſus. Titius ponamus inſtituit ſibi heredē ſeium qui ſeius erat ei ſucceſſurus ab intestato. etiam ſi eum non inſtituiſſet: ꝛ legauit gaio plura. ꝛ deceſſit dictus titius. poſtea ſeius inſtituit cū poſſet ex teſtamēto adire ꝓtermiſſa inſtitutione cepit poſſidere hereditatem ab itestato in fraudē gaij legatarij. certe ei quoꝫ gaio legatario datur actio legatorum in eum ſeium inſtitutum. et hoc adeo verum eſt: vt ſatisfectur eidem gaio per ſeium legatorum ſeruandorū cauſa. ꝛ ſi non ſatisfabitur ei: mittetur idem gaius in poſſeſſionem bonorum cauſa legatorum ſeruādorum. nam ꝓtor perinde vult eſſe ſalua hec quoꝫ legata que poſſunt peti ab eo qui ꝓtermiſſa inſtitutione ab intestato poſſidet hereditatem ſicut vult eſſe ſalua ea que debentur iure ciuili adita: ſcilicet hereditate ex teſtamento. Viuia.

g ¶ Si quoꝫ. cui ab inſtituto eſt relictum.

h ¶ Inſtitutione. per fraudē cū poſſit adire ex teſtamēto. ſecus ſi adire non poſſet. vt. C. ſiquis omiſ. cau. teſta. l. ij.

i ¶ Admittetur. legatarius.

k ¶ Vult. per edictum. ꝫ. ſiquis omiſ. cau. teſta. l. j. in ꝓn.

l ¶ Ciuili. qꝫ hereditas ex teſtamento adiretur.

¶ Hec ſtipulatio. ¶ Caſus. Dicitur hic ꝙ hec ſtipulatio ſcilicet legatorū ſeruandorū cauſa in qua dat heres legatarius fideiuſſores habet locū ꝛ in fideicōmiſſis ſcilicet ab herede relictis ſiue ſit relictum fideicommiſſum pure ſiue ex die certa puta poſt paſcha. vel ſub conditiōe puta ſi nauis ex aſia venerit. ſi res aliqua ſcilicet relicta eſt ab herede ꝓ fideicommiſſum ſiue hereditas: ſcilicet relicta eſt ab here de per fideicommiſſum: ſiue eſt relictum ius aliquod: ſcilicet per fidei commiſſum. puta nomen vel ſeruitus. in omnibus enim iſtis habet locum hec ſtipulatio. Sed quid ſi certum eſt non eſſe locum fideicommiſſo ab herede relicto: certe perꝫ ſiue valde iniquum eſt onerari heredem ſuperuacua cautione ſiue ſatisfactione. ꝛ ita nō ſatisfabit fidei commiſſario ꝓo fideicommiſſo quod eſt euidens non deberi. Viuianus.

m ¶ Pure. vt. j. l. ꝓxi.

n ¶ Certa. vel incerta. et poſtea ſubiecit de conditione. licet. Joan. illud habeat cancellatum. Accurſius florentinus legum doctor famoſiſſimus.

o ¶ Hereditas. Cōtra. ꝫ. de vulgari ſubſtitu. l. ij. ꝓ. plane. ꝛ. ꝫ. ad trebel lia. l. ita. ꝙ. a patre. ꝛ. j. titulo. j. l. is. cui. ꝙ. ſi ab impuberis. Sed hic nō de hereditate viuentis ſed de cautione eſt ſolicitus. vt. C. eodem. l. cum archipnedotam. et. C. ad trebellia. auē. cōtra qui rogatus. eſt tamen argumen. contra etiā ad cautionem. j. de col. bo. l. j. ꝙ. ſi impuberi. Accurſius.

p ¶ Jus. vt nomē vel ſeruitus. vt inſti. de leg. ꝙ. cum autem.

q ¶ Superuacua. quia ſit euidens non deberi vt dixi. ꝛ ſic not. ꝫ. de procurato. l. non cogendum. ꝙ. finali. et. j. titulo. j. l. ſi is a quo. ꝙ. j. et. ꝫ. de arbit. l. non diſtinguemus. ꝙ. penultimo. Sed argu. contra. ꝫ. de negociis geſtis. l. ſi pupilli. ꝙ. j. item facit. j. de carbo. edict. l. carbontanum. ꝓ. cauſe. et. ꝫ. ad exhibendum. l. in hac actione. ꝓ. ibidem.

¶ Hec ſtipulatio legatorum ſeruandorum cauſa non ſolum habet locum in legatis relictis ſub conditione ꝛ in diem: ſed etiam habet locum de preſenti ſiue pure lego to ſcilicet vt heres ſatisfaciat legatario ſi hoc vult legatarius de ſoluendo et legato pure relicto: ſed hoc quomodo poteſt eſſe cum poſſit legatarius petere ab herede legatum non ſuſpenſum die, vel cōditione? Reſpon. ſuſceptio iudicij ſcilicet ꝓo legato petendo habet nullas ſiue aliquas moras: + Nō. de ſuſpenſis reſecādis. vt extra. ō ma to. et obe. in c. iiſ. cū glo. ſup ver. ad uentus.

¶ Tiam. ¶ Caſus. Hec ſatisdatio legatorum ſeruandorum cauſa non ſolum habet locum in legatis relictis ſub conditione ꝛ in diem: ſed etiam habet locum de preſenti ſiue pure lega to ſcilicet vt heres ſatisfaciat legatario ſi hoc vult legatarius de ſoluendo et legato pure relicto: ſed hoc quomodo poteſt eſſe cum poſſit legatarius petere ab herede legatum non ſuſpenſum die, vel cōditione? Reſpon. ſuſceptio iudicij ſcilicet ꝓo legato petendo habet nullas ſiue aliquas moras:

¶ Hec ſtipulatio ꝛ in fideicommiſſis locum habet: ſiue pure ſideicommiſſ. ſit relictū: ſiue ex die certa vel ſub conditione: vel ſi res aliqua ſiue hereditas ſiue ius aliquod relictum eſt.

¶ Varijs cautionibus non eſt vtendū nec debent interponi cautiones que nō releuant. h. t. Bar.

¶ Duus pius q̄ſ reſcripſit quotiens cuidenꝫ res eſt vt certum ſit nullo modo fideicōmiſſo locū eſſe: per quā uniquū eſſe ſuperuacua cautione oncrari heredem.

Paulus. ¶ Tiaꝫ de preſenti legato locū habet hec ſatisdatio q̄n nonnullas moras exceptio iudi cij habet. ¶ Si ꝛ ab herede inſtituto legatoꝫ ſatis acceperit legatari ꝛ trebellia. fideicōmiſſario vtraq; qdē ſtipulatio cōmittet: ſi exceptiōe tuebit heres: qꝫ cauere nō deberit: ſed ſi pars hēditat cum ſuperuacua. quia ſit euidens non deberi vt dixi. ꝛ ſic not. ꝫ. de procurato. l. non cogendum. ꝙ. finali. et. j. titulo. j. l. ſi is a quo. ꝙ. j. et. ꝫ. de arbit. l. non diſtinguemus. ꝙ. penultimo. Sed argu. contra. ꝫ. de negociis geſtis. l. ſi pupilli. ꝙ. j. item facit. j. de carbo. edict. l. carbontanum. ꝓ. cauſe. et. ꝫ. ad exhibendum. l. in hac actione. ꝓ. ibidem.

¶ Tiam. ¶ Caſus. Hec ſatisdatio legatorum ſeruandorum cauſa non ſolum habet locum in legatis relictis ſub conditione ꝛ in diem: ſed etiam habet locum de preſenti ſiue pure lega to ſcilicet vt heres ſatisfaciat legatario ſi hoc vult legatarius de ſoluendo et legato pure relicto: ſed hoc quomodo poteſt eſſe cum poſſit legatarius petere ab herede legatum non ſuſpenſum die, vel cōditione? Reſpon. ſuſceptio iudicij ſcilicet ꝓo legato petendo habet nullas ſiue aliquas moras:

¶ Si ꝛ ab herede. Ponamus qꝫ titius inſtituit ſibi heredem ſeium: et per fideicommiſſum rogauit eum. qꝫ reſtitueret hereditatē gaio: et legauit ſem ꝓnio ſub conditione. c. et deceſſit. poſtea ſempronius legatarī ac cepit a ſeio herede ſatisfactionem q̄ interponi ſolet legatorum ſeruandorum cauſa: ꝛ poſtea dictus ſeius heres reſtituit hereditatē gaio fideicommiſſario trebelliano: id eſt cū debebat reſtitui per trebellianum ꝛ hoc fecit detracta vel non detracta quarta: non facio vim. ꝛ poſtea dictus ſempronius legatarius accepit ſimiliter ſatisdationes a dicto gaio cui reſtituta eſt hereditas: certe ſi poſtea ꝛtitit conditio legati ei dem ſempronio relicti committetur vtraq; ſtipulatio. id eſt vna ꝛtra heredem ſeium: ꝛ alia contra gaiū fideicommiſſariū. ſed heres tuebitur ſe exceptione contra legatariū: quis commiſſa ſit aduerſus eum ſtipulatio: quia cauere ſiue ſatisdare non debuit legatario vt ex facto apparet. nam poſt ſatisdationem reſtituit hereditatē fideicommiſſario vt dictū eſt. vnde fideicōmiſſarius tenetur ad ſolida legata. vt. C. ad trebellianū. l. finali. ꝛ not. ꝫ. ad trebellia. l. j. in fine. ſecus ſi reſtituta ſit pars hereditatis per heredem fidicommiſſario ſcilicet quia teſtator rogauit eum de parte tantum reſtituenda. nam tunc cauendus eſt per ſatisfactionem legatario ab vtroq; id eſt ab herede et fideicōmiſſario: et ſi cauęant committetur poſtea ſtipulatio aduenīēte conditione legati non habebit aliquis eorum exceptionem. vltimo ſciaꝫ: quia hec ſtipulatio legatorum vel fideicommiſ. ſeruandorum cauſa locum habet etiā ſi fideicōmiſ. debeatur ab inteſtato puta ꝛ codicillis ꝛ dicit Viuianus.

¶ Pe preſenti. i. pure. vt. ꝫ. l. ꝓxi. in ꝓ. Sed cōtra. ꝫ. eo. l. j. ꝙ. ſi cui. in ſi. ꝙ. ſed ibi ſpeciale ne inuitek aliqs ad malignandū: ꝓterea etiaꝫ conditionale eſt ibi.

¶ Exceptio. id eſt ſuſceptio iudicij. vt ꝛ. ꝫ. de pecu. l. qō debetur. item ad hoc. C. ad turpillia. l. finali. argumē. contra. ꝫ. de iudi. l. ſi debitori.

Additio. ¶ Dic ꝙ dicta. l. ſi debitori: loquitur quando debitum eſt purum ꝛ liquidū iudici per confeſſionem partis hic aut̄ licet legatū ſit purū tamē heres diffitebat nec dicebat hodie conſtat hodie agat ſm l. is a quo. j. titu. ij. ſed petebat libellum. vnde cus ordinarie procedat debet habere longum tractatum: ideo ꝓeſtatur cautio. vt. l. poſtꝙ. ꝫ. imperato. ꝫ. eo. titu. ſm Bar. hic.

¶ Si ab herede. ante reſtitutionem.

¶ Fideicommiſſario. poſt reſtitutionē qō fieri debuit. vt. ꝫ. eo. l. j. ꝙ. nō ſolum.

¶ Non debuerit. vt ex poſtfacto apparet: ꝛ hoc ſi totaꝫ reſtituit. Idē ſi quartam ſolam retinuit. vt. C. ad trebellianū. l. finali. ſi autem vltra quartam: tunc tenetur ꝓo rata. vt. C. ad trebellianū. l. ij. ꝛ cum effectu remanet obligatus: ſequitur enim ex hoc ſtipulatio naturā actiōnis ex teſtamento. vt et. ꝫ. eodem. l. j. ꝙ. ſi quis ſub conditione. et. ꝙ. qui minorem.

a Utroq; scilicet herede ꝛ fideicōmissario ꝓ parte que penes vtrūq; est vt dixi.

b Ab intestato. puta codicillis. Sed qd in donatiōe causa mortis? Respon. idē si nō fuit tradita a defuncto: cum equiparetur legatis. vt inst. de dona. ℌ.j.

SJ Duo. Casus.
Ponam[a] q titius instituit heredē seium: et ita dixit. Gaio lego. c. sub conditione si nauis ex asia venerit/et decessit nunc duo quoꝝ quilibet vocatur gaius cōtendūt de dicto legato: et quilibet dicit de se testatorem sensisse in legato: vñ qui libet eorum petit satisdationem ab herede de legato sibi soluendo: ergo ite conditione certe heres ɔz vtriq; satisfare: nec oneratur heres propter hoc cum possit adhibere cosdē fideiussores ad vtrāq; stipulationem: qz et ipsi. fideiussores non onerantur: cum futurus sit vt vni de dictis legatarijs teneatur. ſ. cum effectu. i. alle cui debebitur legatum: cui enim debeatur/dic vt not. ℌ. de lega. ij. siquis seruum. ℌ. ij in ter duos. Uiuia.

c Nominis. quod quādoq; contingit: vt. j. pro leg. l. p legato. ꝛ. ℌ. ci: cert. l. ij eum.

d Et ipsi. fideiussores. et facit. j. de pact. stipu. l. paulus. ℌ. j. ꝛ. ℌ. e. l. sed ꝛ ipsis. cum suis concor. Accursius.

e Tenentur. cum effectu: sed an debeantur legata. dic vt. ℌ. de lega. ij. l. siquis seruum. ℌ. ij in ter. Accur.

SJ Ab vno. Casꝰ.
Ponam[a] q titius instituit sibi heredes seū ꝛ gaiū: ꝛ legauit mihi ꝛ tibi semptonio. c. sub cōditiōe si nauis ex asia venerit: ab oibus heredib[b]. i. mihi. quinquaginta ꝛ tibi alia quinquaginta: ꝛ decessit. postea ego ꝛ tu legatarij accepimus satisfactionē siue satisdationē legatorum nomine ab vno de heredib[b]: puta a seio predicto ita. ſcz q fideiussores ab eo nobis dati simpliciter se obligauerūt nobis: nō autem ꝓ parte legatorum nostrorum tm̄ que cōtinebat ei tium seium heredē qui eos fideiussores nobis dedit: postea ita accidit q̄ pars gaij coheredis accreuit ꝓmissori. i. seio. q ꝓmisit nobis le gatarijs. ꝛ fideiussores dedit: certe fideiussores predicti tenēt nobis le gatarijs in totū si. i. quia solidū legatum ceperit debet ꝯ his. i. nobis le gatarijs a dicto seio cui accreuit pars coheredis. ꝛ hec videt esse iten tio huius. l. si aut̄ habeas in littera ꝯ his ceperis debere tunc videtur mihi esse plani oz littera. Uiuia.

f Acceperimus. ſcz simpliciter.

g His. vel habeas his cui aſpiratiōe. ꝛ dic. ſ. legatarijs ꝛ habeas de bere: vel habeas is fine. ℌ. ꝛ habeas debere ceperit scilicet. ꝓmissor. et facit. j. de fideiussorib[b]. l. si qs pro eo. ℌ. ij nummos. ꝛ. i. amisit. ℌ. fideiussores. ꝛ. j. rem pup. sal. fo. si postea. Sed argu. cōtra. j. ad municipa les. l. lucius. ℌ. paulus. sic ꝛ diminuta parte diminuitur ꝛ on[o]. vt. ℌ. c. l. j. ℌ. qui minorem.

QUe filiū. Casus.
Ponamus q titia habebat patrem nomine seium a quo erat emancipata. qui quidē eius pater erat eiusdem titie collibertus puto quia ambo fuerunt manumissi a dño eoꝝ. vt. ℌ. de lega. ij. cum pater. ℌ. nolo dari. ꝛ habebat hec titia filiuꝫ legitimum ponamus nomine gaiuꝫ ex marito suo semptonio: qui maritus vinus erat ꝛ habuerat ꝓ ea in dotē. c. apud quē maritum depoſuerat ipsa quasdam res non exacta ab eo cautiōe depositionis. hec titia ꝓ namus fecit testamentū ꝛ dictum suuꝫ patrem scripsit heredem ex asse ꝛ fidei eius commisit vt quicquid ad eum ex hereditate eius peruenisset cū moreretur ipe pater testatricis restitueret filio eiusdē testatricis: qui filius testatricis erat nepos eiusdem patris testatricis. nā dictus pater testatricis erat eius auus mater[n]: ꝛ hec verba adiecit dicta titia testatrix satisfactionē a seio patre meo exigiveto. Item ponamus q ipsa precepit q̄ dicta dos remaneret apud dictū suum maritum: ꝛ decessit dicta titia. Nunc q̄o an pater gaij fideicommissarij. i. dictus semptonius maritus titie q erat legitim[o] administrator dicti gaij fideicommissarij filij etiaz testatricis possit compellere seium patrem defunctе testatricis ab ea instituтum vt dictum est ad satisfadationes nomine fideicōmissi per eum seiuꝫ prestādi dicto gaio filio testatricis eiusdē semptonij: Et videtur q̄ sic. cuz emi sci[p] pater testatricis dissipat substantiā suā et cuz veretur dictus pater fideicō. ne cōstituat inane nomine dictuꝫ fideicōmissum propter dictā dissipationem seu: ℞n. tñ non cōpellendum cauere. scz di ctum seium. Itē nūquid dictus semptoni[s] maritus ɔz restituere pñi eiusdēz titie heredi ab ea instituto dictas res apud eū maritū per eū depositas: an vero debeat remanere apud maritū tanq̄ apud legitimū administratorē filij sui qui erat fideicommissarius apud quez maritum dico dos testatricis remanſit: scilz sicut precepit testatrix: et videtur q̄ apud maritū debeat remanere nomine filij: qñ emolumentuz totius hereditatis testatricis defuncte ad filium eiusdē defuncte ꝛ marīti sui reuerti debet cū. ſ. patris eius defuncte ab ea instituti fideicommiserit defuncta: vt qcquid ad eū ex hereditate ei[s] pueniſſet cum moreꝛ restitueret filio testatricis nepoti suo: vt dictum est. Quis aūt ita videatur: tñ dicendum est restituēdū esse per dictū maritum dicto patri testatricis heredi illud quod mulieri remanſit: ꝛ qō i dotē ꝑdictā nō fuiſſet: ꝛ ita per cōsequēs debent ei restitui res depoſite apud maritum. Tutor. Hic. ℌ. habemus quasi de ℣bo ad verbuz supra qñ ex facto tutoris. l. ſi. vnde dicas casum vt ibi. Uiuianus.

h Patrem. fuum testatricis nomine seiuꝫ: ꝛ hic filius erat ex marito viuente. vt. j. patet. ꝛ no. ꝙ potest habere patrem collibertū: q̄ ambo fuerunt manumiſſi. vt inſti. qui manumit. nō poſ. ℌ. ea demum.

i Suo. scilicet aui matern.

k Pater. qui est eius legitimus administrator. vt. C. de bo. ma. l. j.

l Nō compellendū. quia testatrix vetuit quod potuit. vt. ℌ. cod. l. ij. ſed dicam compelli ſtatim restituere. vt arg. ℌ. ad trebel. l. iperator. vl fiet sequestratio. ar. ℌ. qui satisda. cogā. l. ſi fideiusſor. ℌ. ſi. vel prestāda ē nuda cautio. argu. ℌ. eo. l. filio. licet ibi de patre rogato filio restituere. hic de auo materno loquatur.

m Cauere. alſ compelli eum cauere.

n Testatricem. ſub. pone ꝛ retine priorem casum. ℌ.

o Patri. testatricis.

p Reuerti. ex causa fideicommiſſi.

q Maritum. nomine filij vt apud legitimum administratorem.

r Remanſiſſet. gaudet. ff. q hic ex tribus filiis remanet dos viro: sed ℣. dicit q̄ sic fuerat pactū: vel hic testatrix sic precepit: erat enim emancipata: alſ nō poterat testari. vt. j. de do. causa mor. l. tam his. ℌ. filius. ꝛ fm hoc non ob. C. ſo. ma. l. dos.

Dos viro filius erā tib⁹ qnq; remanet.

s Heredi. actio. depoſi. vel rei vendi. vt. ℌ. titu. j. l. firmio. ℌ. j. not. vel etiaz petitio. heredita. quia debitor est hereditarius ꝛ possidet id tus ꝓ hērede vel ꝓ possessore. vt. ℌ. de peti. here. l. nec vllam. ℌ. fin. ꝛ. l. q ſi in diem. ℌ. non solum.

t Caut. nomine suo ꝛ tutorio nomie ꝓ pupillo. ꝛ facit. ℌ. ſi qs cau. l. ſi. ꝛ. C. de admi. tu. l. cum quedam.

Ut in possessione legatorum ꝛc. ſub. cauetur edicto pretoris.

Si quis cum.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Ut in pos. le. seu fideicō. ꝛc.

Siquis cum. ¶ Casus. Ponamus q̄ titius fecit testamētū et instituit sibi heredē seium: et legauit gaio. c. sub cōditione vel ex die: ꝛ vetuit gaio cedeꝛ accipere satisdationem de legato ab herede prestando/ꝛ decessit dictus titius: ꝛ post ea dictus legatarius/accepit satisdationem ab herede: nūquid potest remitti satisdatio ista: et heres condicat liberatio nem: et distinguēdum est vtruꝫ heres sciēs sibi esse remissam satisdationem et eam posse remitti cauit indebitum: id est indebite legatū. an vero ignorauit sibi esse remissam: aut sciuit sibi esse remissam et credidit in iure errando eam non posse remitti. Primo casu non potest repetere. Secūdo et Tertio sic. Sed quid si stipulatio sit commissa ex eo qō venit dies vel conditio legati relicti dicto gaio anteq̄ heres repeteret ab eo satisdationem vel condiceret libera tionē in dicto primo / vel secūdo casu: nūquid fideiussores quos heres dedit legatario p̄o dicto legato ei soluēdo possunt vti exceptione aduersus dictum legatarium: et ei cendum est q̄ sic: quia ex ea cā intercesserit satisda tio ex qua nō debuit intercedere. ¶ Non exigit. Si alicui legatum vel fideicommissum relictum est: heres debet ei satisda re de eo soluendo: ꝛ si nō satisdet debet legatarius vl̄ fideicommissariꝰ venire ꝛ mitti in possessionem bonorum illius qui reliquit legatum siue hereditatē: vt datur intelligi. ff. titu. j. l. j. iū. respon. ꝛ. j. eodem. is cui. §. qui in possessionez. Vult ergo hic dicere siue monstrare q̄ ad hoc vt legatarius mittat in possessionem non exigit p̄tor: illud tantū vt stet per heredem quominus ei caueat cū eo heres q̄ interrogatur a legatario vel fideicōmissario cautionis nomine: quo casu nō debet offerri legatario per heredem satisdatio ad hoc. scilicet vt in possessionē mittat legatarius: sed sufficit ad hoc vt legatarius mittatur in possessionē si legatariꝰ desideraverit sibi caueri ꝛ heres non cauet ei: si contentꝰ fuerit p̄tor: non stare per legatarium siue fideicommissum: quominus ei caueret cum non est heres qui in terpelletur cautionis nomine: quo casu sufficit ad hoc vt legatariꝰ fiat fideicōmissum. mittatur in possessionem. si non habet a quo satisdationem desideret quasi sic̄ ipsa hereditas debeat satisdare. ꝛ sic sufficiet ad domū nunciari. Et quod dictum est in herede: idem intelligitur in cuiuslibet alteri⁹ nois successore. vt dat intelligere littera ibi: hoc est is a quo ꝛc. ff. j. eo. is cui. §. si heres nō sit ꝛc. ꝛ circa hoc videtur intelligere hic. §.

Si debitori. Ponamus q̄ titius instituit sibi heredem seiū: ꝛ gaio debitori suo titius legauit siue reliquit liberationē: ꝛ decessit. certe nō est exigenda cautio per dictum legatarium ab herede que solet exigi p alios legatarios vt dixi. ff. p̄oti. §. quia hic legatariꝰ habet penes se legatum. nā si conueniatur ab herede p̄o eo quod debuerat testatori potest vti excep. doli mali. ¶ Ei cui. Heres soluit legatum legatario eidē debitū: vult forte legatarius vt idem heres satisdet eidem de non reuocando vel nō petendo ab eo legatum: certe non tenetur satisdare cum constet legatum non deberi amodo legatario ex quo est ei solutū vel die quo soluit heres legatario legatū quod nō erat ei relictum: vel erat sic ei relictum vt nullo modo valeret: ꝛ ita constabat nō deberi: et sic heres repetit dictum legatum condītione indebiti: ꝛ legatariꝰ petit satisdari sibi ab herede: certe non auditur. quia etiam si non esset solutum legatario per heredē ꝛ constaret non deberi nō satisdaretur. vt. ff. titu. j. hec stipulatio. in fine. ¶ Huc aī. Quāuis regulariter debeat satisdari legatarius ab adita hereditate vel agnita bonorū. posset. tamē quandoq; ante aditam hereditatem vel agnita bonorū. posset. tamē gatis legatarius: puta cum dubiū adhuc est an hereditas adeatur per heredem: est tamen spes q̄ adeatur: quia heres deliberat: sed conditio institutionis nondum extitit: si autem certum sit hereditatem nōdum aditam fuisse subaudi nec adeūdam esse creditur: quia nemo de ea de liberat: ꝛ tamen nemo repudiauit vel abstinuit: non habet locū satisdatio nec missio in possessionē. si non satisdetur: si autem sit certum necessarios heredes repudiatā vel omissam hereditatem ab extraneis heredibus institutis. Vel sit certum necessarios heredes esse abstētos ab hereditate frustra imploratur per legatarios hoc edictū quod loqui tur de satisdatione per heredē legatarij⁹ p̄standa: ꝛ si non p̄stetur absteti sunt ab ea necessarij heredes. certū est nō deberi legatum vel

Siquis cum vetitus [a] esset satisacceperit [b] an repeti satisdatio ista possit: et heres condicat liberatio nem: et quidem si sciens heres in debitum [c] cauit: repetere non potest. [d] Quid enim si ignorauit remissam sibi satisdationez? potest condicere. [e] Si vero hoc non potuisse remitti crediderit [f] nūquid condicere possit qui ius ignorauit? adhuc tamē benigne quis dixerit satisdationem condici posse. [g] Quid deinde si commissa sit stipulatio: fideiussores putamus exceptione [h] vti posse an nō. et magis est vt vtātur exceptione: quia ex ea causa intercessit satisdatio/ ex qua non debuit. ¶ Non exigit p̄tor vt per heredem stet quominus caueat: sed contētus fuit per legatarium vel fideicommissariū stare quominꝰ ei caueatur. quare si non fuerit qui interpelletur cautionis nomine: hoc est is a quo legatum fidei ve commissum

fideicommissum: et hec videtur esse intentio huius. §. cū. l. sequenti. Vlianus.

a Si quis cum vetitus. a testatore quod fieri potuit. vt. ff. titul. j. l. fina. et l. licet.

b Acceperit. satisdationem de legato prestando ab herede.

c Indebitum. id est indebite legatum: erat enim debitum.

d Non potest. sic. §. de conditio. indebi. l. j. Accursius.

e Remissam. hic fuit erro: facti alieni. Accur.

f Condicere. condictione fine causa. vt. ff. de condict. sine causa. l. j. vel incerti que idem est. vt eo. ti. l. qui sine.

g Crediderit. heres. et sic ignorauit ius: est enim ignorātia alia iuris: alia facti. vt. ff. de iuris ꝛ facti igno. l. j.

h Condici posse. immo videtur teneri cum effectu: licet interponi non oportuit. vt. ff. fami. herciscū. l. qui erat heres: sed certe ibi tenetur ex stipulatu ad id ad quod tenetur acti. ex emp. siue ex stipu. ff. ad interesse: non ad dupluꝫ: hic sine hac p̄missione fideiussor in nullo tenetur: nec heres ad eum damdum: vel refert remittit cautio a lege: vt ibi. aut a testatore. vt hic. ff. ti. j. l. filio. ꝛ. l. fi. Vel ibi naturaliter venditor tenetur de euictione vnde cauē do non repetit cautionem. vt. C. de iur. et fac. igno. l. cū quis. hic nec ci uiliter nec naturaliter debebat caueri ex quo testator remiserat. vnde etiā error iuris non nocet: vt hic. et no. d. l. cum quis.

i Exceptiōe. immo videtur ipso iure nō teneri. vt. j. de fideiuf. l. si qs post. Sed ibi p̄o eo qō nō debebatur fideiubebat: hic debebatur lega tum. ꝛ facit. ff. si quis cau. l. sed ꝛ si quis. §. fi.

l Ei. legatario. Accur.

l Legatario. ad hoc vt in possessionem non mittatur: sic nec heres le gatario agenti interdicto quorum lega. vt. j. quoꝛū lega. l. fina. §. j. sic nec libertus operas incertas prestare tenetur nisi indicantur. vt. j. de ope. liber. l. cum patronus. in prin. Sed arg. contra. C. de cōtrahen. stipu. l. magnam. ꝛ. C. de iur. empti. l. ij. §. pe. ꝛ. j. de noui ope. nuncia. l. stipulatio. §. j.

m Sufficit. ad hoc vt fiat missio.

n Non habeat. quasi ipsa hereditas debeat satisdare. ꝛ sic sufficit ad domum nunciari. [+] sic. j. de noui ope. nunciatio. l. de pupillo. §. ij. ꝛ. j. de damno ifec. l. iiij. §. abesse. ꝛ. C. de anna. excep. l. penult. Accursius. florentinus legum doctor: famosissimus.

o Cautio. nō ergo fit missio si nō cauet vt faciat ad ti. sic dicā in alijs qui non tenentur cauere: quos no. ff. ti. j. l. j. in prin.

p Vti possit. sic. ff. de eo per quem factum erit. l. j. §. ij. reus. Itez ꝛ habet acti. ex testamento vt acceptilatione libereatur. vt. ff. titul. ij. l. cū sib

a S Jautem. ¶Hanc expone vt.ff.l.proxi.in fi.no.

b S Huisse. nec spes est eam adiri. Accursius.

S Jis a quo. ¶Casus. ¶Ponamus q̃ titius instituit sibi heredem seium z fideicommissum de.c. reliquit gaio z decessit. nunc gaius petit a seio herede satisfactionem de fideicõmisso sibi soluendo: is autem heres a quo petitur satisfactio offert cognitionem de fideicommisso dicendo coram iudice coram quo petebatur satisfactio per fideicommissum: hodie constat de fideicõmisso. i. tibi fideicõmissario non deberi hodie agamus: certe dicendum est cessare satisfactionem. f. interim donec per iudicem cognoscat vtrũ fideicommissum debeat vel non: cum possit et debeat ante constare de fideicõmisso valeat vel nõ q̃ de satisfactione quam petit fideicom. f. qui sunt fideiussores idonei z qui non. nam z id exigit causa cognitionẽ et aliquam dilationẽ. Sed nunquid heres poterit iplorare a iudice vt cognoscat vtrũ fideicom. petat satisfactionem ab eo per calumniam: si forte dicatur per heredem peti per calumniã satisfactionem: z certe sic. et de hoc debet iudex cognoscere summatim: et ita sufficiet iurare legatarium vel fideicommissariũ non petere satisfactionem animo calumniandi. hoc est eñ cõmune omniũ satisfactionum: cs vt iudex apud quẽ petitur satisfactio debeat explorare an petatur satisfactio p calumniam: diuus pius scripsit eum apud quem satisfactio petitur debere explorare si satisfactio petat de qua re summatim debet cognoscere: duas erga cognitiões implorare: potest heres a quo fideicõ. petit fideicõmissi satisfactionẽ anteq̃ satisfactionem ei prestet vel fiat missio in possessionẽ. an per calumniam petat satisfactionem fideicommissarius: vt q̃ sciat vel credat fideicõmissum sibi non deberi: vel non petat per calumniam: z vt iudex cognoscat an sit fideicõmissum vel non. ¶Si procurator: ¶Ponamus q̃ titius instituit sibi seiũ: z legauit sempronio. c. z decessit. venit q̃dã nomine gaius z nomine sempronij legatarij desiderans ab herede satisfactiones legatoriũ: sine quo solet interponi nomine legatorum: certe si ei mandatus est a legatario vt satisfactionem ab herede petat: nõ habebit necesse cauere heredi q̃ legatarius habeat ratum: sed erit ei procuratoꝛi satisfandum p heredem sine aliqua cautione de rato: si vero dubitetur an legatarius mãdauerit de accipiẽda satisfactione ab herede vel non mandauerit: cautio de rato erit exigẽda per heredem ab illo gaio qui satisfactionem legati ab eo petebat. ¶Si semel. ¶Ponam q̃ heres satisfecerit legatario de legato ei soluendo: z fuerunt ei oati per heredem fideiussores: z legatarius accepit eos ex certa scientia: nunquid debet cauere heredi q̃ legatario: z certe magis est vt cauerinõ debeat. ¶Doc eñ diuus pius scripsit. sic pecunie liciniañ. que acceperat forte ex certa scientia fideiussores egenos scilicet vt nõ debeat ei rursus cauere. ipa enĩ pecunia licinianã debet ferre expensum facultatis sue q̃ accepit fideiussores mi nus idoneos: non enim oportet onerari eũ a quo satisfactio fiue satisfactio petitur per singula momenta: planeꝛ si noua causa allegetur p legatarius que accepit fideiussores velut q̃ fideiussores decesserint/aut etiam qui amiserint omnem rem familiarẽ impetu inopinate fortune equum erit prestari cautionem rursus dicto legatario: nam que de nouo emergunt auxilio in digent: z hec videtur esse intentio huius. ¶. cũ l. sequen. Vlpianus.

c ¶Offrat. cognitionem hoc statim exponit z dicat ꝛc.

d ¶Hodie. legatarius implorat officiũ iudi. p satisfactione. heres eñ exciendo dicit hodie ꝛc. z sic totum fit officio iudicis. ¶Dẽ dicas si incõtinẽti posset hoc constare: z ita tẽpus formabo arbitrio iudicis. vt. ff. de iure delibe. l. j. nam hodie dicit ad euidentiorem iniquitatem ostendam si non audiatur heres hoc postulans. ¶D.

e ¶Possit. id est debeat.

f ¶De satisfactione. scilicet qui fideiussores sunt idonei: z qui non. nã z illud exigit causę cognitionem: z aliquam dilationem. vt. ff. qui satisda. cogan. l. arbitro. z. l. si ab arbitro. ¶D. z puto hanc cognitionem fieri vt plene constet de viribus legatarinam si ẽ legatum purũ z appareat deberi statim soluet coactus officio iudicis: et hoc offerre videtur heres. Si vero appareat non deberi non soluet: nec aliquo casu satisfaciet: alias si non offerretur hec cognitio etiam pro pura satisdaret. vt. ff. titu. j. l. etiam. Si autem est conditionale/vel in diez z apparet deberi statim soluet coactus officio iudicis: et hoc offerre videtur heres. Si vero appareat non deberi: etiam si conditio vel dies veniat nec satisfabitur: alioquin sic vt. ff. titu. j. l. hec stipulatio. ff. fina. et ff. m hoc hec cognitio est plena ff. q. d: et summaria ff. m quid: quia cito expeditur: et est extraordinaria. scilz per officium iudicis. Item q̃ dicit hic hodie ꝛc. facit ad id quod not. C. de edic. di. adria. tollen. l. ũ et. C. loca. l. si quis conductionis. Item contra videtur. C. eodem. l. j. vbi non cognoscit debeatur vel nõ: sed ibi non offert heres cognitionẽ: vt hic. z ideo nõ plene sed summatim queritur/vt ibi dicitur.

g ¶Necnon illa cognitio. hec est summaria.

h ¶Per calũniam. exemplum. ff. co. l. j. ff. pe. ff. titu. j. l. hec stipulatio. ff. j. Accursius.

i ¶Summatim. sufficit ergo iurare legatarii nõ petere animo calumnie. et not. casus in quibus summatim cognoscitur. vt dixi. ff. ad exhi. l. iij. ff. sciendũ. z facit. ff. de pe-

1 Cõtra. c. ceterũ. cum glo. i. cerca fin. extra. de fura. calli.

2 Cõco. ff. pun. hanus i. c. stratis. in glo. f. ãmẽ. de. in pfonali so actione. et tra de do. z contuma.

ti here. l. postq̃. in fine.

k ¶Desideret. quod potest. vt. ff. ti. j. l. j. ff. sed z procuratoꝛibus.

l ¶Non habebit. vt z. C. de satisfda. l. j. nisi forte in duobus casibus. vt j. de noui oper. nũcia. l. de pupillo. ff. qui procuratoꝛio. z. ff. ad trebel. l. qui ita. ff. j.

m ¶Exigẽda. vt. C. de pcu. l. j. z. j. rem ra. ha. l. nõ solum. ff. quomõ cõmittitur: R. ff. vt. ff. de pcu. l. ponominus ff. j. Accursius.

n ¶Accepit. Not. fic. ff. man. l. inter. ff. abesse. z. j. de fideiuf. l. q̃ satisdare. z hoc ff. ex certa scientia. secus si per errore facti. vt. ff. solu. mat. l. ff. ci dotem. ff. si mulier. Vel etiam iuris. vt. d. l. qui satisfdare. z. ff. q̃ satisfd. cog. l. de die. ff. si feruus. ¶D.

o ¶Onerari. fic. ff. de procura. l. qui absentem.

p ¶Plane. Equum. que eñ de nouo emergũt ꝛc. vt. ff. de interroga. actio. l. de etate. ff. ex causa. cum suis concoꝛ. Sed ar. ff. q̃ satisda. cog. l. sciendum. ff. penul. Sol. hic pronisio hominis perit. vnde restaurat: sed pronisio legis perdita nõ restaurat. vt. C. fi aduer. ven di. l. j. Aliq̃ dicunt q̃ licet ibi definat immobilia possidere: remanet tamen cautio iuratoria. nam saltez iurat q̃ possidet immobilia/hic aũt nihil remanet: vel hic inopinate: ibi non. Aliq̃ ibi in venditione tantum: z hic pręcium remanet loco rei. vt. ff. de pcti. here. d. l. si rẽ. z hic nihil remanet loco fideiussoꝛum. z facit ad. d. l. istam. ff. de dam. infec. l. qui bona. ff. de illo. z. ff. de pcti. here. l. si quo. ff. j. z. C. de epif. au. l. si legib⁹. z. ff. de condi. inde. l. iij. Accursius.

Si cui. ¶Casus. ¶Ponamus q̃ titius instituit sibi heredem seium z gaio legata reliquit vel fideicommissa/decessit legatarij petit sibi cauerꝛ cum satisfactione per heredem de legatis vel fideicõmissis sibi soluẽdis/z heres ei non cauet. vnde legatarius missus est in possessio. rerum hereditariarum. nunquid stando in dicta possessione incipiet esse pro domino illarum rerum in quarum est missus possessione? certe nõ q̃uis sit missus in possessio. non tamen est danda ei possessio. id est custodia. neq; enim habet ius expellendi heredes si iubetur possidere simul cũ eo vel saltem tedio perpetue custodie ex toꝛqueat heredi. siue ab here rede cautionem legatorum vel fideicõmissariorum nomine: intelligas tamẽ semper q̃ diuersa est possessio heredis a possessione legatarij/vt fideicommissarij: quia heres vere possidet z legatarius tantum custodit. Vlpianus.

q ¶Nunq̃. Si constet ei in solutũ quod dicitur esse secundum decretũ. tunc enim tt dominus. vt argumen. ff. si ex noxa. cau. aga. l. ij. in fine. antea autem est vt custos: vt hic. et. j. ex quibus cau. in possessoꝛium. cuz legati. z de acquirẽ. possessoꝛ. l. iij. ff. fina. z ius pignoris habet. vt. C. eodem. l. qui legati. z. j. p empt. l. misso. z. ff. de pigno. actio. l. non est mirum Accursius.

Nec tam

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Nec tam. i. non possessio sed custodia. vt dictum est.

b ¶ Iubetur. sic in creditoribus ceteris ꝛ in causa dammi ifecti. vt. j. de dāno infec. l. si finita. §. si quis autē. alia est tamen possessio heredis et legatarij. heres enim vere possidet ꝛ vsucapit: sed legatarius est in possessione iure pignoris. vt. j. prio herede. l. ij. in princ. fed quis percipiet fructus: Rñ. vt. j. eo. l. §. qui legatorum.

c ¶ Heredi. i. ab herede: si ex carbomano missus possidet. vt. j. de carbon. edic. l. iij. §. missum.

¶ Si alius. ¶ Casus. Ponamus q̄ legatarius titius fuit missus in possessum rerus hereditariarum ex eo q̄d heres voluit ei satisfidare de legatis: inter quas res erat vna domus ruinosa: de qua timebat damnum gaius: et quia heres noluit ei gaio cauere de dāno infecto missus est in possessionem. ex primo decreto: certe potest titius qui missus est in possessionem. causa legatorū seruandorum etiam dammi infecti satisfidare: scilz illi gaio qui erat missus in possessionem. nomine dammi infecti si titius satisfecerit gaio: ꝛ non aliter debebit decedere de possessione. in qua fuit missus gratia legatorum seruandorum. si eidē titio cautum fuerit per heredem: etiam eo nomine quo se dammi infecti obligauit gaio: nedum nomine legatorū duas ergo cautiones facit eidem titio heres antequā ipse titius decedat de possessione. Ulpianus.

d ¶ Satisfidare. hic vtebatur missus: nil tamen agis si ex causa dammi infecti erat mittendus. vt. j. de dam. infec. l. pretor. §. ci. ¶ rei. ꝛ. l. si finita. §. si plures. Accursius.

e ¶ De possessione. als decedere a possessione.

f ¶ Debebit. fic. j. ea. l. §. in possessionem. ꝛ. j. de dam. infec. l. si finita. §. item videamus. ꝛ. §. si iam. ff.

¶ Si plures. ¶ Cas. Cū cēt legatū titio ꝛ etiā gaio ꝛ sempronio ponamus petierūt sibi satisfidari ab herede nolle legatorū: ꝛ cū nollet satisfidari eis defidet mitti in possessionem: certe eis debēt venire in possessionem. vñ cōe mitterēt in possessionem. ꝛ nō alius ipse possessibi ꝛ nō alius legatario. i. cēt in possessionem. pro se ꝛ nō pro alio vel alijs legatarijs. §. ꝗtum ad hoc vt si alius legatarij velint sua auctoritate intrare possessionem. nō possunt nisi prius postulet. Sed aliud est cū creditores mittunt in possessionem. causa rei seruande. nam is creditor qui possidet sine missus est in possessionem. nō possidet sibi tm̄: sed omnibus aliis creditoribus. i. ad cōmodum oim. Quid si vnus legatarius missus est primus in possessionem. ꝛ postmodū missus est alius legatarius certe ille q̄ primo missus est nō pferet ei q̄ postea mittit. nā sunt eiusdem tituli: ꝛ ex eadē causa missi sunt in possessionem. sic nō essent eiusdē tituli puta creditores ꝛ legatarij. nā si creditores primo missi sunt in possessionem. gratia rei seruande. ꝛ postea legatarius mittat in possessionem. gratia legatorum seruandorum nō habet. hic legatarius potior creditoribus subaudi: minus creditores habētur potiores eo q̄d nō sunt eiusdem tituli vt dixi: prevalet iure q̄ fuerit tpe. vt. C. de. ij. posti. ꝛ. C. de hec videtur esse intētio huius. §. vsq; ad. §. qui in possessionem. Ulpianus.

g ¶ Omnes venire. quibus petentibus non satisfidatur.

h ¶ Nō alij possidet. ꝗtū ad hoc. j. vt alij legatarij velint sua auctoritate intrare in possessionem non possunt nisi prius postulent.

i ¶ Creditores. sc̄z conuentionales.

k ¶ Nō solū sibi. sub. tm̄. ꝛ. s oibus. i. ad cōmodū oim si veniāt infra biennū presentes: infra quadriennū absentes. vt. C. de bo. auct. iudi. possessi. ꝛ. j. de bo. aucto. iudi. possessi. cum vnus. in prin.

l ¶ Ordiné. q̄ eiusdē sunt ti. als secus. vt. C. eo. l. si posti. ꝛ q̄ po. in pignō. habe. l. ij. ¶ Ité not. de ordine nō seruādo. sic in auf. de mona. §. fi. arg. contra. C. de offi. pre. vi. l. ij.

m ¶ Creditores. cōuentionales: ꝛ dic possidere. i. in possessione esse.

n ¶ Non habetur. sc̄z posterior: quia nō sunt eiusdem titu. vt no. §. proti. §. sed cum hodie legatarij habeant tacitam hypothecā. vt. C. cōia. de leg. l. j. preferunt cyrographarios. vt. C. qui po. in pig. ha. l. eo.

¶ Qui in possessionem. ¶ Casus. Si heres nō satisfidat legatario ꝛ propter hoc legatarius mittit in possessionem. ꝗ a legatorū seruādorū veniet oīno legatarius in possessionem. qđ erū hereditariarū: hoc est earū que manent in causa hereditaria: earum autē rerum que nō erunt in cā hereditaria non aliter mittitur legatarius i possessionem. q̄ si desierint esse in ea causa: sc̄z hereditaria dolo malo heredis: nec semp mittit legatarius in possessionem. earū rerū q̄ desierunt esse in cā hereditaria dolo malo heredis: sed causa cognita: puta si fit cōmissus dolus per heredē in cā legatariorū ꝛ non si alis fit missus. vt. j. ea. l. §. dolū. ꝛ. §. fi nō oēm. et ita intelligūtur in cause cognitionis q̄ dicunt. j. e. l. fi. bonorum aūt possessione. vide bunt cōprehense here ditates quarū pertinet ad heredem: sc̄z ex causa hereditaria: ꝛ postea plana est littera vsq; ad. §. fi ex duobus. Ulpianus.

o ¶ Hereditariarū. etiam omniū. vt. j. qui. ex. cau. in possessione. l. j. secus cū fit missio ex rescripto principis: qz in eis tm̄ de quib̄ erat iudicatū. vt. §. tit. j. l. posti. §. j.

p ¶ Cognita. vt. j. eo. l. si. ꝛ. j. ea. l. §. sed non omnē. afficit ergo rem quocūq; vadat: et sic facit pro eo q̄ nō no. C. de pig. l. iij. item facit. j. eo. l. si legatorum.

q ¶ Proprietas. et alia plura vt subiuit. q̄ si q̄ dictio bonorū vniuersitatē vel hereditatē significat. vt. j. tit. j. l. iij. in prin.

r ¶ Uectigales. i. emphiteotici. vt. §. qui satisfida. cog. l. fciendū. §. ij. ꝛ facit. j. de verbo. sig. l. bonorū. §. j. ꝛ. §. fami. her. l. item predia.

s ¶ Data. facit. d. l. bonorū. ꝛ. §. de peti. here. l. ꝛ non tm̄. Accursius.

t ¶ Constat. facit. §. de re. eo. l. magistratus. §. j.

v ¶ Non habet. secus in peti. here. vt. d. l. ꝛ non tantum.

¶ Si ex duobus. ¶ Casus. Ponamus q̄ titius instituit sibi heredes seium/gaium/ꝛ sempronius: ꝛ legauit martino ꝛ Petro cuilibet. c. ꝛ decessit. petunt martinus ꝛ Petrus ab heredibus satisfidationē de legatis ab eis soluēdis: ꝛ alter de heredibus paratus est satisfidare de legatis eis soluendis: puta gaius: ꝛ alter puta sempronius nō est paratus satisfidare: certe in partem eius sempronij qui non satisfidat debet habere locū missio in. q̄ missio in q̄ in pos. partis eius qui nō satisfidedit: quare suadēdū erit sue cōsilium dandum heredi qui satisfidedit pro sua parte vel paratus est satisfidare vt satisfidet in assem vel in totū sc̄z legatarijs ne administratio impediatur per legatarios. Ponam̄ q̄ titi̇ instituit sibi filiū suum impuberem. ꝛ ei pupillariter substituit seius. i. si impubes heres ei nō cēt. ꝛ in pupillari etate decederet. ꝛ a dicto substituto impuberis plura legata quibusdam reliquit. ꝛ decessit titi̇. ꝛ pupillus extitit ei heres. ꝛ etiā plura acquisiuit et impubes aliūde: puta quia fuit institut̄ ab alijs vel ei fuerunt legata ab alijs relicta. ꝛ postea decessit impubes in pupillari etate. et sic vēdicauit sibi locum substitutio pupillaris ei per patrē facta de seio. ꝛ debet solvere seius substitut̄ legata a se relicta per patrem impuberis. vt arg. §. ad. l. fal. qui fundum. §. qui filios. legatarij igitur petunt ponam̄ a dicto substituto vt satisfidet eis nomine legatorū eis per eum solucionis: ꝛ ipse nō vult eis satisfidare. vnde debent legatarij mitti in possessionem. vt §. titu. j. l. i. ij. ri. certe habebit locum missio in possessionem. si eo nomine quo testatoris fuerūt: verūtamen ad ea quoq; scilz bona que impubes acquisiuit: scilz aliunde q̄ a patre testatore. nā hec quoq; scilz bona que impubes aliunde acquisiuit sunt hereditaria. i. videntur eē de hereditate testatoris patris impuberis cū ad ea etiam substitutio pertigatur. vt. §. de vulg. substi. sed si plures. §. ad substitutos. constat autem q̄ in possessionem hereditariarum debent legatarij quib̄ nō satisfidatur. vt. §. ea. l. §. qui in possessionem. viuo autem impubere subaudi. ꝛ sic nō

habente adhuc locū ſubſtitutione ſiue ſubſtituto nec legatus a ſubſtituto relictum habente locū nec ſatiſdatio ſcz pro legatis a ſubſtituto relictis locū hz. nec miſſio ſcz in poſſ. locū hz ſubandi z ita nō é neceſſe querere in que bona fieri debeat miſſio. Ciuianus.

a ¶ In partem eiuo. ſcz qui non ſatiſdedit.

b ¶ Miſſi. ſ. in parte ei⁹ q nō ſatiſdedit: z hic eſt du pler ſra. nā alꝰ eſt et red deꝛet ei q ſatiſdedit adminiſtrationē rei. ſ. ſue parti⁹ z nō alterius: ſic et in cauſa dāni infecti ſi plu res ſint oſſi dom⁹ ruino ſe. vt. j. de dā infec. l. in ſti pulatione. et. ſ. cōi diu. l. ſi qs putas. §. ſi dāni. et ſ de nego. geſt. l. ſi cōmu nes. alia eſt miſſi legata rū impedient etias ei qui ſatiſdedit rei adminiſtra tionem: z hec eſt planioꝛ vt ſubiḡit.

c ¶ Suaſēdū. cōſiliū non pceptū. ſic. ſ. de rei vendi. l. is q. z facit. ſ. ad treb. l. ita tū. §. q ſi ſuo. Sed ar gu. ſ. j. de no. oper. nū. l. antepenult. §. queſitum. Acc. Additio. Dic ſm Bar. q hoc é ideo quia in ſtipulatiōe deducitur opis deſtructio q̄ eſt indi uidua: hic deducit legati ſolutio q̄ eſt diuidua eadem rōne cautionis pſta tione q̄ ei⁹ naturā ſequiꝛ. vt. l. j. ſ. ti. j. §. ſi quis.

d ¶ Hereditaria. Ad ea eñ porrigiꝛ ſubſtitutio. vt inſti. de pupil. ſubſti. §. non ſolum. Accurſius.

e ¶ Uiuo. qi nō dz q̄ cē ſolicit⁹ de hereditate viuētis. vt. ſ. de pupill. ſubſti. l. ū. §. prius. nec dz vlla eſſe hereditas viuētis. vt. ſ. de here. ven. l. j. z no. ſ. ti. j. l. hec ſtipulatio. z facit. ſ. ad trebel. l. ita. §. a patre. Ar. cōtra. ſ. de here. vēdi. l. ū. §. illud poteſt queri.

¶ Si heres. ¶ Caſus. Stille a quo fideicōmiſſum relictū é alicui p de functū nō ſit heres ſcz de iure ciuili: ſed ſit ſucceſſoꝛ alteri⁹ nois puta bono. poſ. de iure ptoꝛio: vel nō eſt heres inſtitut⁹: ſi eſt fideicōmiſſari⁹ vniuerſalis: dicēdū eſt vt ſit loc⁹ edicto. ſ. vt fiat miſſio in poſ. ſi nō ſatiſdet fideicōmiſſario ſingulari: z eſt dicendū vt dol⁹ eius ſcz ſucceſſoꝛis ſit eſtimandus per quē. ſ. dolū deſinat res aliqua eſſe hereditaria: vt ſcz nihilomin⁹ fideicōmiſſari⁹ ſingularis mittat in eius rei poſ. ſ. vt ſi ſit heres hereditas q dolo fecit: ſcz quomin⁹ res aliqua ſit hereditaria: z q nō vult ſatiſdare fideicōmiſſario ſingulari eque ſiue eodē mō noce re habebit ſz dol⁹ ei⁹: vt nihilomin⁹ legatari⁹ mittat in poſ. rei quaz heres heredis fecit dolo deſinere hereditaria: z dolū accipere debem⁹ etiam latā culpā: ſed non debemus accipere omnem dolū: ſed illū qui factus eſt: ſcz per aliq̄ de dictis ſucceſſoꝛib⁹ in necē aliozū legatoꝛuz vel fideicommiſſarioꝛum. Uiuianus.

f ¶ Si heres non ſit. ſcz de iure ciuili.

g ¶ Succeſſoꝛ. vt bonozū poſ. ad q̄. ſ. ti. j. l. j. §. nō ſolum. vel fideicommiſſarius. vt. ſ. ti. j. l. ſi ex cauſa.

h ¶ Dolus eius. ſ. talis ſucceſſoꝛis per quez deſinit res hereditaria eē. vt. ſ. ea. l. §. qui in poſſeſſione. z. j. eo. l. ſi legatoꝛum.

i ¶ Dolū. ſz lata culpa dolo cōparaf. vt. ſ. depo. l. quod nerua.

k ¶ In necē. exigiꝛ ergo reſpectu certe perſone. ſic. z. j. qui ex can. i poſ. ea. l. falcim⁹. §. q̄ ſi a duerſus. z. §. illud. z. ſ. ſolut. matri. l. etiā. §. licet. z. j. vi bo. rap. l. ū. §. homines.

¶ Imperator. ¶ Caſus. Si heres nō ſatiſdet legatarioꝛū vel fideicōmiſſarioꝛū nole mittitur ſtatim legatari⁹ vel fideicōmiſſarius in poſſeſſionē rerū hereditariarū. vt. ſ. ea. l. §. qui in poſ. z. ſ. tit. j. l. j. ū. rū. quo miſſo adhuc vſq; ad ſex meſes ſatiſdare volens heres audiet z cogēt diſcedere de poſ. legatari⁹ vel fideicōmiſſarius. vt. ſ. tit. j. l. ſi legatarius. ſi vero p totū ſemeſtre tēpus ptermi ſerit heres ſatiſdare: ita q̄ nō ſatiſdedit de legato vel fideicōmiſſo ſoluendo nec ſoluit: punitur ex reſcripto imperatoꝛis antonini: ſcilicet vt etiā in ppria bona heredis mittantur legatarij vel fideicōmiſſarij ꝙbus non eſt ſatiſdatū nec ſatiſfactum: z exinde idē ex rebus heredis pcipient fruct⁹ donec ſatiſfiat voluntati defunctoꝛū q reliquerūt legata vel fideicōmiſſa q̄ remedium reſcripti imperatoꝛis antonini: ſcilicet vt etiaz in ppria bona heredis mittātur legatarij vel fideicō. ꝙbus nō eſt ſatiſdatū nec ſatiſfactū: ſercti faciūt moꝛā. Sed qualiter oz ſatiſfieri volūtati defuncti vel defunctoꝛum poſtq̄ facta eſt miſſio in bonis heredis: certe per ſolutionem legati vel fideicōmiſſi. z non per ſatiſdationē: hz alias verbum ſatiſfactiōis latius pateat per inde ſi remiſſa ſit ſatiſdatio: ſcz a teſtatore: habebit mihilomin⁹ locū reſcriptū impatoꝛis antonini: q̄ ſit moꝛa ſolutioni legati vel fideicō. tēpus autē dictoꝛū ſex menſiū dz cōputari cōtinuum ex die quo petiit legatarius vel fideicōmiſſarius ſibi ſolui lega

in partem[a] eius miſſio locū habe re dz. Miſſi[b] ita q̄ legatarij im pedient etiam ei q̄ ſatiſdedit rei adminiſtrationem: quare ſua dendum[c] heredi ei⁹ vt in aſſem ſatiſdet ne adminiſtratio ei⁹ im pediatur. ¶ Si ab ipuberis ſubſtituto legata ſunt relicta: z ipu bes decceſſerit: miſſio non ſolum i ea bona q̄ teſtatoꝛis fuerunt / ve rum ad ea quoq; q̄ impubes acq̄ ſiuit locum habebit. nā hec quoq; hereditaria[d] ſunt. viuo[e] autez impubere neq; miſſio neq; ſatiſdatio locum habet.

Etiā ſucceſſoꝛ iure honozario tenet dicto: ſicut ſucceſſoꝛ de iure ciuili. h. o.

¶ Si heres non ſit[f] a quo fideicōmiſſum relictū eſt: ſed alterius nois ſucceſſoꝛ[g] dicendū eſt vt edicto locus ſit: z dolus eius[h] ſit eſti mādus: ſed z ſi heredis heres ſit qui dolo fecit: cū nocere debebit.

¶ Dolum accipere debemus etiā culpā latam: ſed non oēm dol⁹[i] ſz qui in necē[k] legatarioꝛ z fideicōmiſſarioꝛū factus eſt. ¶ Impe rator antoninus auguſtus reſcri pſit: certis[l] ex cauſis etiā in ppria bona heredis legatarios[m] z fideicommiſſarios eſſe mittendos: ſi poſt[n] ſex meſes cum aditi pro tri bunali fuerint bi quoꝛuz de ea re notio eſt / nec ſatiſfactū eſt ideq̄[o] fruct⁹ receptu: os[p] quoad[q] volū tati defunctoꝛuz ſatiſfaciat[r]: qō remedium ſeruaretur etiam ad uerſus eos[s] qui ex cauſa fideicō miſſi mozam faciunt. ¶ Satiſfa ctionis[t] verbum licet latius pa teat[u] / tamen ad exoluendum le gatum refertur: proinde z ſi re miſſa[v] ſit ſatiſdatio reſcriptus lo cum habebit: quia moza fit ſolu tioni. Sex autem menſium puto continuum tempus nō poſſeſſio num[x] computandum.

Non poteſt dici ceſſatum ſi nō eſt p ſona que interpellet. h. o. Bar.

¶ Ceſſatū non accipimus ſi pu

UNIVERSIDAD DE HUELVA

ſolui. matri.

ipſius heredis z recipiet fruct⁹ ex eis: z dicas q̄ nō. nō eñ videnꝰ ceſſaſſe in ſoluēdo legato. nā hmōi pſonis que ſunt indefenſe nō debent nocere fruſtratio ſiue ceſſatio vel moza in ſoluēdo legato vel fideicō. z idem eſt ſi hereditas iacuerit aliquo tēpoze de dictis ſex menſib⁹. nam illud tēpus quo iacuit hereditas é detrahēdū de medio ſiue de dictis ſex menſibus: ita q̄ in eis nō cōputet. Sed qd faciet heres de fructib⁹ quos pcepit ex reb⁹ hereditariis: de quo herede dictū é in principio in qbus miſſus eſt dictis ſex mēſib⁹: nunq̄ cedēt hi fruct⁹ in vicē vſurarum que debent fideicōmiſſis: z certe debent dicti fruct⁹ primū imputari in vſuras q̄ debent in fideicōmiſſis: z poſtea ſi quid ſupſtuū eſt in fructib⁹ dz computari in ſorte legati vel fideicō. nam in hoc pignoze ptoꝛio ſequimur exēplū pignoꝛis quintianeli. nā ſic eſt in fructib⁹ pignoꝛis cōuentionalib⁹: z ſic ex dictis rebus heredis ceſſantis pcepit legatarius amplius q̄ ſibi debeꝛet: debebit dari heredi etiā vtilis actio ſcz pignoꝛatitia cōtra legatariū ad id ſupſtuū ſibi heredi reddēdus: z hoc exemplo pignoꝛatitie actionis quā habet debitoꝛ cōtra creditoꝛē conuentionalē: ſi creditoꝛ cuentionalis pceperit ex fructib⁹ pignoris q̄ ſi debeꝛ. nā illud ſupſtuū debitoꝛ debet eo p pigno. act. q̄tus aūt in duob⁹ aſſimulatū eſt hoc pignus pretoriū pignoꝛi cōuentionali: ſi in tertio differūt: q̄ pignoꝛa ſcz conuentionalia poteſt creditoꝛ etiā diſtrahere nedū fructus pcipere: ex iſto aūt pignoꝛe pretorio poteſt legatari⁹ quōmodo fruct⁹ recipere: z ideo pmiſit cōſtitutio imperatoꝛis antonini hunc legatariū pcipere fructus vt feſtinet ad ſuiam ſine mentē conſtitutionis eiuſdē q̄ volnit ſatiſfieri legatario ſim volūtatē defuncti: nō aūt poteſt legatarius talis pignus pretoriū vendere. hoc dicit vſq; ad. ſ. qui legatoꝛum. Tiuianus.

l ¶ Certis. hic incipit conſtitutio ſeu reſcriptus principis vſq; illuc: ſa tiſfactionis. z. vbi incipit exponere.

m ¶ Si poſt. ſub. ſcz ſi poſt. z. ad quod. C. eo. l. circa. z. j. ne vis fiat ci. l. ſi quis. §. conſtitutum.

n ¶ Indeq̄. id ex rebus heredis.

o ¶ Receptuꝛos. ſcz legatarios. z quid de eis fiat dz. ſ. eo. §. queri.

p ¶ Quoad. i. donec.

q ¶ Satiſfiat. per ſolutionē: nō per ſatiſdationem. vt. ſ. pri. dices.

r ¶ Aduerſus eos. puta legatarios vel fideicommiſſarios ſingulares rogatos reſtituere id quod eis eſt relictum vel partem vel. p eo aliud. vt. j. eo. §. miſſio autem.

s ¶ Satiſfactionis. hic incipit exponere reſcriptum.

t ¶ Dateat. vt. ſ. de pigno. acti. l. ſi rem. §. ois. hic tamē ſtricte ponitur. p ſolutiōe. vt. z. j. de ſolutio. l. ſatiſfactio. z hoc ſi dies ceſſerit: vt ſubiḡit quia moza. zc.

v ¶ Remiſſa. a teſtatoꝛe. vt. ſ. eo. l. j. in prin. vel a lege. quod ſit in caſibus no. ſ. ti. j. l. j. in prin.

x ¶ Non poſſeſſionum. habeas poſſeſſionum: z eſt ſenſus q̄ tēpus quo fuit in poſſeſſione rerum heredis ex hoc reſcripto non computatur in ſpacio

a ¶ Limita dolū in delictis et latā culpā equiparari nisi esset iponēda pena cui poralis: ut dol⁹ requiratur in. l. j. ad. l. cor. de fic. alerā in l. ti. in prin. ſ. q̄ quisq; tur. z q̄ſi dolus et lata culpa edpa rētur. vide per ange in l ſi moza ſ.

spacio seq̃ mensium. Alii q̃ tempus quo fuit in possessione rerū hereditariarū ex hoc edicto non computatur in seq̃ mensibus: hoc nō placet. Vel veri⁹ si petat satisdari: nō satisdatur statim sit missio in here ditarios rebus: nec post seq̃ menses ex die date petitionis sit missio in bonis heredis: nec statim post seq̃ menses capit fructus de bonis heredis: nō antes expectatur perceptio fructuum per seq̃ menses post missionem: et hoc dicit. e. sm hoc die nō possessionum: id est ex die date possessionis computandū. Alii dicūt possessionē. i. non bonorum possessio: qō est vtile. vt j. quis ora. in bo. poss. ser. l.ū. §. dico. Accursius.

a Hereditas. iacens et not. q̃ iacendo dicit currere tēpus: q̃ tēpus labit vsq; dū⁹ heres adibit: et est hoc in rescripto: secus in edicto huius tit. vt. ſ. l.j. §. non exigit. z. §. si. et facit eu⁹ eo qō est hic. C. de vsur. l. si parte. et. ſ. de vsur. l. si pecunie. et. l. cum quidā. §. si pupillo. Sed arg. cōtra. j. de no. oper. nun. l. opis. z. ſ. de natu. feno. l. fina. Additio. Dic q̃ in. l. operis. loqui tur in nūciatione q̃ requirit moras q̃ mora in casibus hui⁹. §. legitime con trahi nō potest. vt. l. si ex legati causa. ſ. de vb. ob. Ad. l. si. ſ. allega. vide. z dic q̃ ibi loquitur in pena q̃ ex cōtractu defuncti defendit: et ideo iacente hereditate cōmittit. vt. j. de verb. oblig. l. dies. hic autem ex rescripto nō fit missio in bonis hereditarijs nisi ex modo ipsius non soluendo q̃ nō potest cōmitti iacente hereditate cum per additionē incipiat deberi. vt. ſ. eo. l. j. §. si. z. l. si nemo. de re iudi. ſm Bar. z Oldra.

¶ Cōcor. cū §. ſ. ca. qm frequenter. §. aliis ve ro. cum glo. ſuper. affectus. ārē. extra vt lit. nō cōtest. et glo. i. l. c. ne vitet. l. medio. ibi: et ita exercēs. extra ō. de. e contu.

pillus tutorē non habeat: nec curatorē furiosus vel adolescens: nam frustratio non dz hmōi pſonis nocere q̃ sunt indefense: certe si hereditas[s] iacuerit aliquo tpe hoc tps de medio trahēdum est.

¶ Pignoratitia hz locum p̄ pignore pretorio licut pro conuentionali. Bar.

¶ Queri potest an in vicem vsurarum bi fructus[t] cedant quę in fideicommissis debentur[u]: z cum exemplum pignoris[v] sequimur id qō ex fructibus percipit pupillus in vsuras mox si quid superfluus est in sortem debet imputari[w]. qnim mo et si amplius q̃ sibi debetur perceperit legatari⁹: exemplo pignoratitie actionis etiam vtilis actio[x] ad id reddendum dari debebit: sed pignoris[y] quidē qs z dicit rabere potest: hic autez frui tricī[z] cōstitutio permisit vt festinet[a] ad sniam[b]. ¶ Qui legato⁹ [c] seruādi causa i possessione mittit[d]: et fruct⁹ custodire z cetera debebit: z ratio quidē est heredē colere agros ac posse fructus redigere: sed costodire legatarium fructus oportebit: ne ab herede consumātur q̃ si heres fructus nolit cogere[e]: permittendū erit legata

rio cogere fructus[f] z coactos cō seruare: quinimmo et si tales sint fructus quos primo quoq; tpe[g] venire expediat: vēdere quoq; legatario permittendū est z preciū seruare. In ceteris quoq; rebus hereditarijs missi in possessionez hoc erit officiuz vt vniuersas res hereditarias colligat: z ibi custodiat vbi domicilium[h] defunctus habuit: et si nulla domus[i] sit habitationem conducat vel bozreū quoddam in quo res collecte custodiantur: z puto ita legatarius costodire res hereditarias debere/vt neq; heredi auferantur: neq; depereant deteriozesve fiant. ¶ Si ex constitutione[k] quis i possessionem mittatur: curādum est ne vis[l] fiat vtenti et fructi legatario. ¶ Satisfaciat voluntati defuncti sic accipitur: q̃ volūtati defuncti ex fructibus[m] vel aliunde satisfiat[n]. ¶ Constitutio[o] autem diui ātonini pertinet ad eos oēs a quibus vtiliter fideicōmissum relictū est: q̄bus heredes nō sint: par eñ vtilitas[p] ē. ¶ In possessionem missus legatozū seruandozū causa si[q] litē eo noīe[r] contestatus sit: non ante decedere de possessione[s] quā de legato soluendo de quo dictū est. ſ. titu. j. l. j. in. respō. z. ſ. ca. l. §. qui in pos. vel est missus in possessionē rerum heredis ex constitutione antonini: ex eo qō heres non satisfecit ei infra seq̃ menses. de quo habuisti. vt. ſ. c. l. §. iperator. z heres nō admittit eum volentem intrare pos. habet idem legatarius edictum ne vis fiat propositū. si autem non vult proponere inter dictum: sed magis vult introduci in pos. ipo facto introducēdus est in pos. aut per viatorem: aut per officialem ſfecti: aut per magistratus: missio ait locū habebit: seq; ex dicta cōstitutione imperatoris antonini: non tantū si quis legatarius sit rogatus restituere aliq; totum id quod legatum est sibi: verū etiam si rogat⁹ fuerit restituere aliq̃ vel quasi. i. aliquid ex eo quod sibi legatū est: aliud ē dicere siue rogatus sit restituere aliq̃ totum id quod est legatū sibi siue partem ex eo siue aliud pro eo. Ananias.

¶ Pignoratitia. ſc̄ enim est in cōuentionalia. Tantum et. vt. ſ. de leg. j. l. filiusfamilias. §. ūdem principes. Festinet. heres. vel dic legatarius. Ad sententiā. f. dandā de soluēdo legato. Vel dic sentētiā cōstitutionis que est vt satisfiat. vt. j. c. §. satisfieri.

a Hereditas. iacens et not. q̃ iacendo dicit currere tēpus: q̃ tēpus labit vsq; dū⁹ heres adibit: et est hoc in rescripto: secus in edicto huius tit. vt. ſ. l.j. §. non exigit. z. §. si. et facit eu⁹ eo qō est hic. C. de vsur. l. si parte. et. ſ. de vsur. l. si pecunie. et. l. cum quidā. §. si pupillo. Sed arg. cōtra. j. de no. oper. nun. l. opis. z. ſ. de natu. feno. l. fina. Additio. Dic q̃ in. l. operis. loqui tur in nūciatione q̃ requirit moras q̃ mora in casibus hui⁹. §. legitime con trahi nō potest. vt. l. si ex legati causa. ſ. de vb. ob. Ad. l. si. ſ. allega. vide. z dic q̃ ibi loquitur in pena q̃ ex cōtractu defuncti defendit: et ideo iacente hereditate cōmittit. vt. j. de verb. oblig. l. dies. hic autem ex rescripto nō fit missio in bonis hereditarijs nisi ex modo ipsius non soluendo q̃ nō potest cōmitti iacente hereditate cum per additionē incipiat deberi. vt. ſ. eo. l. j. §. si. z. l. si nemo. de re iudi. ſm Bar. z Oldra.

b Hi fructus. qui percipiuntur ex rebus heredis.

c One. ſcz vsure.

d Debentur. post mortem. vt. ſ. de leg. ū. l. si quis ſerno.

e Pignorum. conuentionalium. nam et hic est pignus pretorium. Accursius florentinus.

f Imputari. sic enim fit in conuentionali. vt. C. de pigno. actio. l. j. et ſ. z hoc bi dies cessit: alias seruatur ex edicto. vt. j. eodem. §. qui legatorum. Accursius.

g Actio. ſcz pignoratitia. sic enim est in cōuentionali. vt. ſ. de pigno. actio. l. ſuis. z. l. seq.

h Sed pignoris. ſcz conuentionalia.

i Tantum et. vt. ſ. de leg. j. l. filiusfamilias. §. ūdem principes.

k Festinet. heres. vel dic legatarius.

l Ad sententiā. f. dandā de soluēdo legato. Vel dic sentētiā cōstitutionis que est vt satisfiat. vt. j. c. §. satisfieri.

m Qui legatorum. ¶ Casus. Nunc reuertitur ad edictum pretoris. nā ſ. proxi. §. dixit. cum fit missio ex constitutione principis post seq̃ menses in bonis heredis. dicas ergo hic q̃ ille qui mittitur in possessio rerū hereditariarum ex eo qō heres nō satisfecit ei: debebit custodire fructus rc. ſ. qui sunt in hereditate z in quibus est missus. z ratio quidē est heredem colere agros z posse redigere fructus: scilz heredē ex illis agris: sed oportebit legatarium custodire fructus ne ab herede consumantur: q̃ si heres nolit fruct⁹ colligere certe permittendum erit legatario misso in possessionem colligere fruct⁹ z collectos seruare: veluti si tales fruct⁹ quos expediat vtenti etiam primo tempore quo sint collecti: puta quia non possunt seruari: erit etiam hoc officium legatarii pos. missi. etiā in ceteris rebus hereditarijs nedū in fructib⁹. ſ. vt colligat vniuersas res hereditarias z custodiat vbi vbi defunct⁹ habuit domicilii: z si nulla dom⁹ fit sua. ſ. legatarij vel testatoris ibi vbi defunct⁹ testator habuit domicilii ꝛducat habitationē vl bozreū i quo custodianf res hereditarie collecte: z ita debebit idē legatari⁹ custodire res hereditarias. ſ. in q̃b⁹ missus est vt heredi nō auferant neq; pereant deteriozes ve fiant. si aūt mittat quis. ſ. legatarius in pos. rez hereditariarū ex cōstitutiōe. ſ. iperatoris antonini post seq̃ menses: de qua dictū est. ſ. c. l. §. imperator antoninus. cauēdum siue curādum ne fiat

vis eidē legatario/vtenti z fruēti sub audi: z si heres vellet colere legatario inuito non audiretur: q: secus est si esset missus in possessi. ex edicto ptoris. vt supra videre potuisti: z hoc casu cum mittitur in bonis heredis ex constitutione. vnde siue ex bonis heredis siue donec voluntati defuncti satisfiat. vt dicto. §. imperator antoninus. ū. respō. satisfiat voluntati defuncti: sic accipitur q̃ ad voluntatem defuncti vel ex fructibus rerū heredis: vel aliunde satisfiat: z pertinet dicta constitutio diui antonini ad omnes illos a quibus vtiliter fideicommissum relictum est: q̄bus non sint heredes illi a quibus fideicōmissum vtiliter est relictum: par enim vtilitas est in heredibus a quib⁹ relictus est fideicommissum ex vna parte: z in eis non heredibus a quibus vtiliter fideicommissum relictum ex alia parte vt non est mirum si dicta cōstitutio habet ita locum in eis sicut in heredibus. ¶ In possessionem missus. Si legatari⁹ est missus in possessio. causa legatorum seruandorū et litem eo nomine contestatus fit cum aliquo qui cōuenit eum super aliqua re de illis in quibus est in possessio. missus: non debet ante decedere de possessione q̃m ei per heredem fuerit cautus pro lite predicta. ¶ Missus in possessionem. Si legatarius est iussus mitti in possessionem rerum hereditariarum ex eo quod heres ei non fa-

n Nolit cogere. als est in tex. colere. als cogere: z tunc dic. i. nolit colere agros: z sic nec fructus coget. i. congregabit.

o Cogere fructus. i. colere. z fic cogere.

p Primo quoq; tempore. statim q̃ sunt collecti: qui non possunt seruari: ad qō est. ſ. de ven. in pos. mitten. l. j. §. item si periculum. z de carbo. edic. l. sed si is. §. quotiens. z. ſ. de mino. l. z. ſi fine. §. j. z. C. de admini. tut. l. lex que. in fi. z. l. seq. in fi.

q Domicilium. quod est vbi maiorē partē fortunaruz habuit. vt. C. de incolis. l. cines.

r Nulla domus. sua vel testatoris.

s Ex constitutione. posita. ū. ca. l. §. imperator. que est de rebus heredis post seq̃ menses.

t Ne vis. vt. j. ne vis fiat ei. l. si quis. §. constitutuz. z sic si heres vellet colere nō audit isto inuito: quod est secus in superiori casu. Itē in alio differt constitutio ab edicto. vt no. ū. §. cessatum. in fi. §.

v Fructibus. vt. ū. §. queri.

x Satisfiat. hic expōnitur verbū impositū in constitutione. ū. c. §. imperator. Hu.

y Constitutio. que est in. §. imperator.

z Utilitas est. ergo idem ius. vt. j. de verb. obli. l. a titio.

a Si. id est ſpus.

b Eo noie. i. pro legato petendo ab herede. H.

a ¶ Pro lite.i.pro expensis litis vel pro aliis factis occasione rerū in quas missus est.vt.ff.ca.l.§.fi alius.7.§.qui legatorū:vel p lite:id est p eo quod est in lite scilicet p legato.7 dices cautum:id est satisdatū. vt.j.c.l.si pecunie.§.j.

b ¶ Missus.id est mitti iussus.

c ¶ Propositum. ne vis fiat ei aut ꝛc.scilicet si magis voluerit ꝛ hoc habet locū siue ex hoc edicto siue per constitutionē imperatoris fiat missio: et est hoc interdictū prohibitorium ꝛ restitutorium vt.j.ne vis fiat ei.l.si qs missum in princ.et.§.j.et §.ii.7 facit.j.de dā.infec. l.si finita.§.penul.et.l.dāni.§.non solum.7 de noper. nuncia.l. pretor.§. deinde.¶ Hugo.

d ¶ Missio.ex constitutione sub.nam aliud est per edictum pretoris.vt.j.c. l.§.si titio.7 dixi.ff.co.§. qui legatorum.¶ Accursi florentinus.

e ¶ Legatum.sibi.

f ¶ Fuerit rogatus. scilicet restituere.

sione debet q̄ ei p lite fuerit cautum. ¶ Missus in possessionez si nō admittatur habet edictū pro positū aut p viatorē aut per officiales prefecti:aut per magistratus introducēdus est in possessionem:missio autē locum habebit non tantus si quis idipsum quod legatū est rogatus fit:verū etiaz si quid ex eo vel pro eo restituere fuerit rogatus.

Si legatarius a quo relictū est fideicommissum nō cauet fideicōmissario sus fit missio in ea re vel iure quod habet p legato vel eius occasione.Bar.

¶ Si titio pure legatuz fuerit ꝛ fidei eius commissum sub conditione vt sempronio restituat: nō inique pretorem statuturum. Julianus scripsit:si anteq̄ legatum consequatur legatarius fideicommissi conditionalis satis nō det vt magis sempronio det legati persecutionem vt is legatario satisdet:deficiēte autem conditione reddi decem sempronio.Sed ꝛ si acceperit titius ab herede.ꝛ.equum esse iul.ait cogi eū inuicē satisdare aut ipsa decem tradere ꝛ sempronio titio cauere:et hoc iure vtimur:id enim et marcellus ait. Quid ergo et si legatum sub cōditione sit relictū ꝛ fideicommissum:neq̄ fideicommissi nomine satisdetur? equissimum erit fideicōmissarius nomine legati satis accipere ab herede si ei legatarius non cauerit:scz vt ꝛ ipse legatario hoc caueat:q̄ si iam accepit legatarius ab herede satis decernendum erit ex ea satisdatiōe magis fideicommissario q̄ legatario dandam actionem in cum:scilicet casum quo fideicommissi cius cōditio extitit: ipsius etiā legati persecutio dāda erit fideicommissario si nōdū solutum est ꝛ conditio eius exti tit:scz si fuerit fideicom.paratus cauere legatario.

Legato vsufructu pecunie numerate legatari? tenet satisdare heredi:licet testator satisdationez exigi prohibuerit, hoc dicit Bartolus.

Julianus. Lex. vj.

Si pecunie numerate vsufructus legatus esset et in testamēto cautum ne eo nomine sub cōditione relicti:si conditio eius legati extitit.scz si fideicommissarius fuerit paratus cauere legatario deficiente scz conditione fideicōmissi reddi legatario per fideicommissum ꝛ.legata sub conditione eidem legatario cuius conditio legati iam extitit vt dixi.Aluianus.

g ¶ Fuerit.puta decem.

h ¶ Legatarius.titius.

i ¶ Non det.scilicet sempronio.

k ¶ Et magis.id est q̄ cōtrarium.

l ¶ Persecutionem.contra heredem.

m ¶ Vt is.scz sempronio satisdet titio ꝛc.

n ¶ Titius.legatarius.

o ¶ Eum.titium.

p ¶ Invicem satisdare.i. sempronio:vt tradere decem ꝛ recipere satisdationem a sempronio de reddendo si sua conditio deficiat vt est superiori.§.et facit.§. titu.j.l. posti.§. j. Sed argu.§.j. de dam. infec.l.qui bona.§. figuquia.7.§. de edendo.l. si quis ex argētariis.§.pto hibet.

q ¶ Neq̄ fideicōmissi. scz nomine.

r ¶ Satisdetur.a fideicōmissario.

s ¶ Vt ꝛ ipse. fideicom. legatario caueat:licet q̄ reddet in defectuz sue cōditionis:scilicet si exīteret cōditio legatarii:ꝛ sic est in littera:vt ꝛ ipse hoc caueat:sed quomodo reddet quod non habet:habeas ergo i littera vt etiā ipse legatari?.nam ly ca-

t ¶ Dandam actionem.ex stipulatu.

v ¶ Persecutio.per actionem vtilem ex testamento.

x ¶ Solutum.scz legatario.

y ¶ Eius.scz legati non fideicommissi.

z ¶ Legatario.de reddēdo cū legatariis nō caueat.7 facit.§.titu.j.l.j. §.si decem.cum seq.7.§.ad exhi.l.iulianus.§.fi tibi decem.

Si pecunie.¶ Casus. Donamus q̄ titius instituit sibi heredem eium ꝛ legauit sempronio vsumfructū pecunie numerate puta centū lib.7 in eodē testamento cauit idem titius vt nemini satisdaret indefinite loquendo:ꝛ non exprimendo super quo volebat interponi satisdationez:duobus enim modis potuisset intervenire satisdatio festatoꝛ non dixisset nemini satisdaretur vno modo de legato prestando ab herede legatario q̄ pstaret heres legatario:alio modo de restituenda tanta pecunia heredi per legatarius finito dicto quasi vsufructu pecunie numerate q̄ pstaret legatarius heredi:nunquid dicta fidatio quaz debet legatarius facere heredi videtur ei taliter remissa q̄ non teneatur satisdare heredi.7 sic fit ei propzietas pecunie legata. nam cautio consueuit esse apud heredem loco ppzietatis.vt.ff.de vsufru.ca.re.que vsu.l.ii.in fi.7 dic q̄ nō est remittendum legatario satisdare predicto mō heredi.7 vsufru.pecunie habere:7 propterea in hac ppositionē nulle erunt partes pretoris:scz ad cogendum heredem de re pecuniam legatario anteq̄ ipse legatari? heredi satisdet:q̄ nisi satisdetur heredi per legatarium agi cum herede non poterit:7 sm hoc nihil respondetur hic de satisdatione quam solet pstare heres legatario de soluendo ei legato:de quo dic vt no.titu.j.l.ii.7.l.fi.

¶ Qui fideicommissi. Si fideicommissarius est missus in possessi.causa seruandi fideicommissum:ex quo heres non satisdabat ei de fideicōmisso ei soluendo.nā debet prius decedere de pof.q̄ fuerit ei solutum fideicōmissum:aut eo nomine per heredē satisdatum:bene autē tenetur recedere de possessione si ei solutū est fideicōmissum ꝛ eo nomine per heredem satisdatum:ꝛ est ratio ad hoc:quia cū offertur scz nūc post missionē in pof.p heredē fideicōmissario:id est q̄ integra restituante missionē fieret nō mitteretur in pof.fideicōmissarius.i.cū offertur fideicōmissario solutio vel satisdatio:ꝛ etiā fiet ei solutio vl satisdatio discedere a pof.debet scilz fideicom.ꝛ sm hoc est talis littera:nam q̄ si integra re fieret in pof.non mitteretur id cum offertur discedere debet a possessione ꝛc.Aluianus.

a ¶ Usufructus. Jd est quasi.vt institu.de vsufru.§.constituitur. Accursius florentinus.

Satisdaretur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Satisdaretur. a legatario per quod videbatur proprietas legata. Nam cautio cōsueuit esse apud heredem loco ꝓprietatis. vt. ff. de vsu fruc. earum rerum. l. ii. in fi. Alii dicunt q̄ ꝓhibuit vtrunq; scilz cautionem de legato ꝓstando ab herede: ꝛ de restituendo vt primus valeat secundum mon.

b Satisdare. de restitue da tanta pecunia si moriatur aut capite sit minutus. vt. ff. de vsufruct. earum rerum. l. in ꝓhibitione.

c Nisi satisfetur. id est satisdetur heredi. Et fic no. q̄ non potest remitti hec cautio: si illa quā he ꝓstare debet fic. vt. C. eo. l. scire. ꝛ ibi est ratio. et. ff. ti. j. l. licet. Accursius.

d Non mittetur. i. non fieret missio ꝛc. et facit. ff. titu. j. l. si legatarij. et. l. postq̄. ff. imperator. sed in casibus differt: quia prius postulat mitti in municipium: non post mi si possessio fuerit data sine culpa heredis. vt. ff. q satisdare cogantur. l. de die. ff. heres. ꝛ. ff. sequen. Item postea potest fieri sc̄ expensas quas recuperat anteq̄ discedat. vt. ff. eod. l. is qui. fi alias. cū suis concordan. Accursius florentinus.

Cum venter. Cassius. Mortuo testatore qui legata quibusdā reliquit: ꝛ q reliquit vxorem pregnantem misso ventre in possessionem: id est vxorem nomine vētris nullus potest esse in pos. causa legatorum seruandorum. Ulpianus.

e Cum venter. i. mulier nomine ventris.

f Esse potest. et est ratio: quia nato posthumo rumpitur testamentum: ꝛ sic legatum nullū: hoc non valet: q̄ ꝛ herede deliberante fit missio: ꝛ tamē poterit esse nullum. vt. ff. e. l. i. ff. vel est ratio fauo: ventris cui fauetur ꝛ alias vt. ff. de statu hominum. l. qui in vtero. Vel tertio quia misso ventre in pos. curator datur bonis: ꝛ sic est consultum legatarijs ꝛ creditorib⁹. vt. ff. de ventre in poss. mit. l. j. §. quotiens. ꝛ. ff. mulier. ꝛ. ff. eligere. fm Hu. sed hoc nil valet: quia ꝛ per heredē est consulti ꝛ tamen satisdat. Item quid dices si est facta missio ex carboniano edicto? R. idez quod hic marime: quia ꝓpter cautionē riā de hereditate vniuersali: cui non debet fieri preiudicium: que ratio tamen hodie cessat. vt. C. de peti. here. l. fin. in prin. ꝛ. §. j.

Si legatorum. Cassus. Ponam⁹ q̄ titius instituit sibi heredē seium: ꝛ legauit gaio. c. ꝛ vnum equum. ꝛ rogauit seium heredē q̄ restitueret hereditatem sempronio: ꝛ decessit dictus testator: ꝛ seius heres restituit hereditatem sempronio: petit nunc gaius legatarius a sempronio cui est restituta hereditas vt satisdet sibi legatorū ꝛ sempronius non satisdat ei: certe gaius legatarius mittendus est in poss. etiam earum rerū que deberūt esse in causa hereditaria dolo malo ei⁹ sempronij cui restituta est hereditas: subaudi nedum earum q̄ sunt in hereditate. Uiuianus.

g Si legatorum. scs nomine.

h Non datur. a trebel. successore. ꝛ facit. ff. eo. l. is cui. §. q in possessionem. ꝛ. §. si heres. ꝛ. ff. ti. j. l. etiam. §. j. ꝛ. l. si ex causa.

i Hereditate. per trebel.

Etiam. Cassus. Si legatari⁹ petit legatum ab herede: puta. c. ei legata: ꝛ heres condemnatus est ei in ea pecunia: ꝛ post condemnationem non solnat heres legatario dictam pecuniam: nec ei satisdet de ea solueda sub audi: potest legatari⁹ desiderare mitti in possessionem rerum hereditariarum ex hoc edicto. nam ꝛ ꝓ presenti legato satisdatur. vt. ff. tit. j. in princ. Cum sub conditionibus. Legauit titius seio domum titianam ponamus sub conditione si nauis ex asia venerit/ vsq; ad mesem: ꝛ eandē domum legauit gaio sub conditione si nauis ex asia non venerit vsq; ad mesem: certe si nō caueatur eis per heredes vter q̄ mittitur in possessionem. scz ex edicto hoc: ꝛ hoc potest dici extra casum satisdaretur[a]/ ꝓprietas quidē nō est legata: si legatario est permittendum satisdare[b] ꝛ vsumfructū pecunie habere et procedendum est in hanc propositionem/ nulle pretorius crūt partes: quia nisi satisdetur[c]/ agi cum herede nō poterit. ¶ Qui fideicōmissi seruādi causa in possessionem missus est non prius de possessione discedere debet q̄ ei fideicōmissum solutum aut conuentum satisdatum fuerit. nam q̄ō si integra re fieret i possessionē[d] nō mitteretur[d]: id cū offertur discedere a possessione debet.

Martianus. Lex. vii.

Cum venter[e] in possessione est: nullus legatorum seruandorum causa in possessione esse potest[f].

Papinianus. Lex. viii.

Si legatorum[g] satis nō detur[h]: restituta hereditate[i] in earum quoq; rerum possessionem legatarius mittēdus erit/ que dolo malo ei⁹ qui restituta est hereditas in hereditaria causa esse deficerunt.

Idem. Lex. ix.

Etiam[k] si condēnat⁹ heres fuerit: nec pecunias soluat: legatari⁹ potest desiderare mitti in possessionem. ¶ Cuz sub cō ditionibus[l] cōtrarijs eadem res duobus legetur: si non caueatur vter q̄ mittitur in possessionem.

Paulus. Lex. x.

Si inutiles[m] sint res ille he reditarie in quas legatarij vel fideicommissarij mittantur: in rem quidem heredis[n] mitti nō possunt: sed per pretorem denegatas heredi actiones ipsi[o] persequentur.

Hermogenes. Lex. xi.

Si fideicōmissorum vel legatorum seruandorum causa missus in possessionem eam rem teneas que mihi per fideicōmissum relicta esset: verius est[q] me in ea rem habere potiorem cui ea ipsa relicta est: q̄ te qui alterius fideicōmissi nomine ingressus in eam esses. nam et si mihi sub conditione legatum est: ꝛ tu in medio tempore in possessionem missus fueris legatorum seruandorum causa: deinde conditio impleta esset: nō denegabitur mihi eius rei integra persecutio[r]. sic enim ꝛ si statu liberū ex eadem causa[s] possidere cepisses impleta conditione eius tamē libertatē eius impedire nō potes[r]. ¶ Si rei seruāde causa i possessionem missus[t] esset. ꝓpri creditor heredis[u]: ꝛ rei per fideicō q̄ si caueat eis sit eis cauēdum sub conditione: vt si teneatur vni nō teneatur alteri. vt no. ff. ti. j. l. sed est ipsius. ff. ni. Uiuianus.

k Etiam. facit. ff. ti. j. l. j. §. plane. ꝛ. l. etiam.

l Cū sub cōditionibus. ꝛ facit. ff. ti. j. l. j. sed ꝛ ipsius. cū concor.

Inutiles. Cassus. Si heres nō satisdat legatarijs vel fideicō missarijs: et propter hoc debet mitti in pos. rerum hereditariarū. vt. ff. eod. is cui. §. qui in possess. et res hereditarie sint inutiles in quas legatarij vel fideicommissarij mittantur sine mitti debeant ita scilicet sint inutiles vt legatarij vel fideicō. in earum pos. venire non possint: vt q̄ sunt incorporales que non possidentur. vt. j. de acquiren. rerum do. seruno. §. incorporales. puta quia sunt in hereditate nola sine actiones tātum in rem sue in res quidem heredis mitti nō possunt ante scz mēses: sed per pretorē denegantur heredi hereditarie actiones: et legatarij eas possunt persequi: oras tamē extra casum q̄ post scz mēses bene possunt legatarij mitti i possess. rerum hereditariarū. vt. ff. eo. is cui. §. imperator. aliū habēt principiuz huius legis si nulle sint res ꝛc. ꝛ tunc dic nulle. s. corporales: sed incorporales sic: ꝛ erit similit plana. Uiuianus.

m Si inutiles. alias si nulle. alias si inutiles qs tantūdem valet. vt. ff. qō cuiusq; vniuer. no. l. j. §. pe. cum concor.

n Res. corporales.

o Heredis. Nisi post scz menses ex constitutione antonini. vt. ff. eo. l. is cui. §. imperator.

p Ipsi. legatarij. ꝛ est sic. ff. de iudi. l. a diuo pio. §. j. ꝛ. §. sic quoq; ꝛ ff. quod cuiusq; vniuer. l. ciuitates.

Si fideicōmissorum. Cassus. Titius ponamus instituit sibi heredem seium ꝛ titi gaio reliquit legata vel fideicommissa ꝛ mihi reliquit equum suum per fideicommissum. ꝛ decessit dictus titi⁹: et tu gaius petijsti a seio heredē vt satisfaret tibi de legatis vel fideicōmissis tibi relictis: ꝛ cum tibi non satisfaret fuisti missus in possessionem rerum hereditariarum causa seruandorum legatorū vel fideicōmissorum inter quas res hereditarias tenes eam rem que erat mihi relicta per fideicommissum: id est dictum equum/ certe verius est me cui ea ipsa scilicet res relicta est ea habere: scilicet debere potius q̄ te qui esses ingressus in eā nomine alterius fideicōmissi: ꝛ ꝓbat hoc per duo similia que sunt satis plana vsq; ad. §. si rei seruande ꝛ. ibi autem dicas q̄ si ꝓprius creditor heredis missus esset in pos. omnium bonorum causa rei seruande sue debiti sui seruandi ꝛ fuisset adept⁹ possessionem rei per fideicommissum mihi per testatorem relicte: puta dicti equi ea occasione quia missus erat in possessionem causa rei seruande cōuenit me mihil ledi oportere perinde siue ex hoc q̄ fuit adeptus possessionem dicti equi nō magis q̄ si idem creditor heredis accepisset pignori ea rē mihi per fideicōmissum relictam: accepisset pignori dico ab ipso here de: quo casu sine dubio non deberem ledi. vt. C. cōia de lega. l. fi. §. sed quia nostra maiestas. Uiuianus.

q Verius est. sic. C. de pig. l. fi. ꝛ auf. ibi posita. ꝛ. ff. de pecu. l. ex facto. §. plane ex rep. ꝛ de tribu. l. procuratoris. §. sed ꝛ si dedi. Hug.

r Persecutio. id est actio in rem que contra quemlibet tenentem datur. vt. ff. de rei vendi. l. officium. sed an actio ex testamento detur: ꝛ vi detur q̄ sic. vt. C. communia de lega. l. j. ꝛ. ff. ti. j. l. j. §. plane. ꝛ. l. is cui. §. fina. H.

s Ex eadem causa. scz legatorum.

t Non potes. als nō potest. scz talis missio. vt. C. cōmunia de leg. l. fi. §. finautem. ꝛ auf. ibi posita.

u Missus. in omnia bona. vt. ff. eo. l. Huius.

x Heredis. secus in hereditario: quia ꝓfertur mihi. vt. C. de iure

delibe.l.fina.§.fed ⁊ fi legatarij.⁊ facit ad.§.principiuz huius legis. Accurſius.

Municipio.¶ Caſus. a Municipio bene poteſt relinqui fideicommiſſum.⁊ ſi municipibus non caueatur per heredem nomine fideicommiſſi non aſſequuntur municipes vt mittantur in poſſ.rerum hereditariarum ex hoc edicto:ſed erit opus extraordinario auxilio:videlicet vt decreto prętoris actor eorum in poſſe. mittatur. ſed ſi municipium ſit inſtitutum heres ex eo legata vel fideicommiſſa relicta et non caueatur a municipio le gatarius vel fideicommiſſarius aduerſus municipes quidem non dubitamus poſſe ire in poſſeſſ.ex hoc edicto. Aiuianus.

commiſ.mihi relicte adeptus fuerit poſſeſſi. nihil me perinde ledi oportere conuenit:non magis ꝙ ſi ab ipo herede eam rem pignori accepiſſet.

Martianus. Lex.xij.

Municipio fidei cõmiſſum b reliqui poſſe dubium non eſt:ſed ſi nõ caueatur b: aduerſus municipes c quidem non dubitamus ex hoc edicto ire in poſſ.poſſe.ipos d vero municipes ſi eis nõ caucatur non idem eos aſſecuturos e:ſed extra iudiciario remedio opus erit:videlicet vt decreto prętoris actor f eozum in poſſeſſionem mittatur.

Etiam pro re minima legatari mittitur in poſſeſſionem omnium bonorum heredis.

Calistratus. Lex.xiij.

Quamuis minima res legata fit vel per fideicommiſ. relicta: tamen ſi non ſoluatur ab herede vel eo nomine caueatur cũ caueri oporteat:in poſſeſſionez omnium bonoruz g que ex ea hereditate ſunt / legata-

rium ſiue fideicommiſſarium prętor legatorum ſeruandorum causa mittit.

Labeo. Lex.xiiij.

Quę legatorum ſeruandorum causa in bonis eſt: in causa veſcendi diminuet. Si filia h neptis i vel pneptis vxorve k eſſet:nec nupta ſit:nec ſuum quic ꝙ habeat.

In trib⁹ l contentis in littera nõ mittitur legatarius in poſſeſſionẽ rerum here dis:licet heres alienet res hereditarias. hoc dicit.

Galen. Lex.xv.

Interdum l licet dolo malo fecerit heres quominus res in causa hereditaria mancãt: nõ poterit in poſſeſſionem earum legatarius mitti. veluti ſi locum religioſum m fecerit:aut quid publice conſecrauerit permiſſu n ſcilicet imperatorum: aut ſi aliquę non in fraudem o creditorum maiumiſerit.

Explicit liber.xxxvj.digeſtorum.⁊.xij.huius

+ Uniuerſitas nõ de facili cõtinet:ſic nec facile cõgregat.l.ij.§. de quod difficile.ff. de uſufr. in. et alibi op⁹ ẽ ꝙ ſint due ptes ad minue anteꝙ faciãt actũ. vide p glo. l.i.nulli.ff. cuiuſq; vniuer.no.ale. xã.in.l.ſuũ. ff. §.hodie.de pac.

Uniuerſitas.¶ Caſus. Si heres non ſoluat legatum vel fideicommiſſum legatario vel fideicommiſſario vel eo nomine non caueat cum ſatisdatione legatario vel fideicommiſſario:cũ ſcilicet caueri oporteat:ptor mittit legatarium ſiue fideicõmiſſarium in poſſ.omnũ bonorũ ꝙe ſunt ex ea hereditate causa legatorum ſeruandorũ:⁊ hoc eſt verum ꝙtus minima ſit res legata vel per fideicommiſſum relicta quã non vnlt heres ſoluere vel eo nomine cauere cum ſatisda.cũ ſcilicet eſt cauendum cum ſatisdatione.nam quãdoꝙ non eſt ſatisdãduz. vt no.ff.titu.j.l.j.ũ.ri. Aiuianus.

Omnium bonorũ. vt.j. q bus ex cau.in poſ.ea.l.j.⁊ facit.ff.ſi quis omiſ.cau.teſta.l.⁊ ſi nõ rotã.⁊.l.ſeq.⁊ ſe. Sed arg.cõtra.ff. de dolo.l.ſi oleum.in fi.⁊.l.ſeq. Et no.ꝙ de alia miſſione in rem loquit.C.cõmu. de leg.l.j.ſcs in ipſam rem legatam:ꝙ hic dicatur.

Quę legatorum. ¶ Caſus. Donamus ꝙ titꝰ legauit filie ſue nõ nupte centũ:⁊ cum non caueretur miſſa eſt in poſſeſſ.bonorũ hereditariorum.nunquid poteſt dimmuere de bonis in causa veſcẽdi:et dicas ꝙ ſic:ſi nõ habet quicq̃ ſiue vnde ali poſſit:⁊ idem dico in nepte eiuſdem titꝰ ꝑ pronepte ⁊ vxore. Aiuianus.

Si filia.ſcilicet defuncti legatary eſſet miſſa:⁊ ſic de aliis ſequentibus. Accurſius.

Neptis. ex filio vel filia.idem in pronepte ſiue ex nepte/ſiue ex nepote.

Vxorve.ſcilicet defuncti:ſed quidam dicunt de filia heredis dum dicit filia neptis ⁊c.⁊ ſic de aliis/quod non placet:quia dicit nec nupta ſit:quod ad vxorem heredis non poteſt referri. Sed quid dices de maribus deſcendentibus? Reſpon.non idem quia non ſunt vite obſequiotis vel debilis vt femine.ar.ff. de tranſac.l.cum hi.§.ſed ⁊ perſonarum.⁊ patet:quia in multis ſunt alterius cõditionis ꝙ mares.vt ff. de ſta.homi.l.in multis. Itẽ quid dices ſi fit alia femina de liberis? videtur idem cum eadem ſit ratio:ergo idem ius.vt.ff. codẽ.l.is cui.§. conſtitutio.⁊ argu.ff. de carbo.edi.l.ſed ⁊ ſi is.in prin.⁊.§.an autem.⁊ de ventre in poſſeſſ.mitten.l.vbicunq;.§.ij. vel forte aliud in remotioribus:arg.C.de queſtiomb⁹.l.diuo.extranei autẽ omnia debẽt ſeruare

ex edicto:⁊ nihil diminuere etiam cauſa veſcẽdi.vt.ff.eo.l.is cui.§.q legatorum.vel in legatis ⁊ vſuris cõputare ex conſtitutione.vt.ff.e.l. is cui.§.queri.⁊ ad hoc.ff. de carbo.edicto.l.de bonis.§.q pupillis.et §.non ſolũ. Item eſt hic argu.ꝙ vxor infra annum a tempore mortis viri ſit alenda:quod dic vt no.C.de rei vxo.ac.l.cum autem.hic autez alio caſu loquitur quando ſcilz eſt vxor in poſſeſſ. cauſa legati. Item facit ad.ff. de inoffi.teſtamẽ. l.ſi inſtituta.§.de inofficioſo.⁊.C.de or. cogni.l. fi. Accurſius.

Interdũ.¶ Caſus. Si legatario non ſatisdat heres de legato ſoluendo debet mitti legatarius in poſſeſ.rerus hereditariarum:hoc eſt earum rerum quę in causa hereditaria manent: earum autem rerum que in cauſa hereditaria non erunt nõ mittitur in poſſ. ꝙ ſi dolo malo:ſcilz heredis vel alterius qui debet in ea cauſa:ſcilicet hereditaria eſſe deſierint. vt.ff.cod.is cui.§.qui in poſſ.et ita debet mitti legatarius in poſ.rerũ hereditariarũ que deſierũt eſſe in hereditate dolo heredis:hoc tamẽ fallit in tribus caſibus. Primus eſt ſi heres fecerit locum hereditariarum religioſum: puta in eum mortuum inferendo:⁊ ita fit nullius:et ſic definit eſſe in cauſa hereditaria. vt arg.inſti. de re.di.§.nullius.⁊.§.religioſum. Secundus eſt ſi heres cõſecrauit quid:id eſt aliquid hereditarium publice permiſſu:ſcilicet ip̃eratoris.nam ⁊ illud deſinit eſſe in cauſa hereditaria. Tertius eſt ſi manumiſerit heres aliquẽ ſeruum hereditarium i fraudem creditorum:id eſt legatariorũ qui debent mitti in poſ.rerum hereditariarum.nam ⁊ ille ſeruꝰ definit eſſe in cauſa hereditaria:⁊ hoc ſi habes in littera. aut ſi aliquẽ in fraudem creditorũ manumiſerit vel habeas:aut ſi aliquem non in fraudem creditorum manumiſerit ⁊c. tunc ſubaudi/ſed manumiſerit in fraudem legatarij vel legatariorũ. nam ſi in fraudem creditorum hereditariorum vel creditorum hereditarũ manumiſſiſſet ſeruum hereditarium nulla eſſet manumiſſio.vt.in ff. qui ma.non poſ.in prin.⁊.§.in fraudem.⁊ ita nõ deſinet eſſe in cauſa hereditaria. Aiuianus.

Interdum.regulariter enim eſt contra.vt.ff.eo.l.is cui.§.qui i poſſeſſionem.⁊.§.ſed non omnem.

Locum religioſum.inferendo in ſuum locus ſit nullius.vt inſtitu. de re.diui.§.nullius.⁊ definit poſſideri.vt.ff. de acquir.poſ.qui vniuerſas.§.j.⁊ ſic definit eſſe in cauſa hereditaria.

Permiſſu.exponit publice:ſed certe immo videtur per pontifices etiã ſine pncipe.vt inſti. de re.diui.§.ſacre.niſi fit locus publicus.vt.ff. de re.diui.l.ſacra.in princi.ſed dices hic ſpeciale cũ alꝫ preiudicet:vel illas intellige ſm iſtam.

Non in fraudem. Si autem in fraudem ipſo iure non valet:vt inſtitu.qui ma.non poſ.i princi.fuit ergo dolus quo ad legatarios prout in princi.patet.j.non ergo quo ad creditores.⁊ eſt ſpeciale his caſib⁹. Alij dicunt factam manumiſſionem in fraudem vnius legatarij alterius non:vt ille mittatur in poſſeſſionem in cuius fraudes fit:alter nõ. vt argu.j.ex quibus cau.in poſ.ea.l.fulcinius.§.ſi aduerſus.quod nõ placet:quia libertas tenet vt hec lex dicit. Itẽ nota hic argu.ꝙ legatarius nõ eſt creditor. + vt.j.de acti.⁊ oblig.l.is cuius.⁊.ff.eo.l.is cui.§. ſi plures. Item ad totum titulũ eſt contra.j.quem frau.credi.l.penul. §.j.vbi conditionalis creditor non mittitur in poſſeſſionẽ. Sed illud in conuentionali:⁊ eſt ratio:quia iſte q de lucro certat plus timet herdem ne reſiſtat ꝙ verus creditor. Accurſius.

Explicit liber.xxxvj.digeſtorum.⁊.xij.huius.

De bonorum

+ Nec ſic etiã hoc poſſet hereditas ꝓ legato etiam iure ſuo. l. creditoꝝ. C. de ſeparatio. bo. Bar. in l. ſi cui. §. poſſig. ff. et in pol. ff. et in l. j. ff. de leg. j.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2011

De bonorum possessionibus. Dictum est de successionibus ex testamento de iure ciuili vniuersalibus z singularibus:sequitur de his que in iure pretorio succedunt.fic.ff. de bonoꝝ possessio.here.peten. l. j. z quia hoc fit per bonorum possessoꝝ.ideo de his primo dicit in genere: postea per species.

Onorū. Ad euidentiam not. q̄ ius bonoꝝ possessionis.id est bonorum possessoꝝ.que est ius:scilicet persequendi retinendiqꝫ patrimoniū / siue rei que cuiusq̄ cum moritur fuerit.vt.ff.eo.l.iij.§. bonorum ergo ꝛc. introductū est a pretore emendandi gratia veteris.id est ciuilis iuris.id est supplendi quia minus plene dicerat ius ciuile non cognoscens emancipatos.vt instit. de here.que ab intesta.§.emancipati.vel dic emendandi proprie vt in agnatis femineis vbi ius pretorium contra ciuile dicit.vt instit.de le.agna. fuc.§.sed quia.neq; soluz intestatorum hereditatibus vetus ius eo modo pretor emẽdauit.sicut. ꝫ. dictum est:sed in eorum quoq; qui testamẽto facto decesserūt:naz si alienus posthumus heres fuerit institutus ꝑuis hereditatem iure ciuili adire non poterat cū in ſtitutio non valebat/honozario tamẽ iure bonoꝝ possessoz efficiebatur:videlicet cū a pretore adiuuabatur.vt instit.eo.in prin. Est autem posthumus alienus qui natus est iter suos heres testatoꝛi futurus nō est:ideoq; ex emãcipato filio conceptus nepos extraneus erat posthumus auo.vt instit.de leg.ſ.posthumo.aliquando tamen neq; emendãdi neq; impugnandi veteris iuris:sed magis confirmandi gratia pol licetur bo.pol.nam illis quoq; qui recte facto testamento heredes istituti sunt:dat ꝑm tabu.bono.possef. Item ab intestato suos heredes z agnatos ad bo.poſſ.vocat:sed z remota quoq;bono.pol.ad eos here ditas pertinet iure ciuili.vt instit.e.§.aliqñ. Item nota ꝙ bono.possef. hz similitudinẽ cum hereditate:q; vt hereditas cõmoda z incommoda habet.vt.ff. de xbo.fig.hereditatis appellatio.ita z bo.poſ.vt hic immo z ñ non sit foluendo bona ꝛ hereditas vl bo.possef.z vtriusq; idẽ est effectus.solũ differunt in eo qꝺ hereditas auctoritate iuris ciui lis nitit.vt dicto.§.aliquãdo.ibi:sed z remota ꝛc.nec desiderat aditio hereditatis auctoritatẽ iudicis viuentis.nam extrancus heres testamento institutus aut ab intestato ad legitimas hereditatẽ aliquis ad nocatus potest:aut ꝑo herede gerẽdo/vel etiaꝫ nuda voluntate susci piẽde hereditatis heres fieri.vt instituta de here.quali.z diff.§.fi.z dic vt ibi.ac bono.possef.mittur auctoritate iuris pretorij.vt argu i dicto §.aliqñ.z exigit agnitio eius ꝑsentiã iudicis.pretor eñ nõ potuit face re heredẽ:quia hoc fit lege ex senatusconsulto:sed bonorum possessoꝛe loco heredis constituit.vt instituta.eo.§. quos aũt. Est ergo possessio alia edictalis:vt que ex edicto ꝓtoris mortui decernitur.alia decretalis q̄ a viuo pretore decernitur.vel hodie quia nõ est necessariũ eam decerni vel dari dicetur iudicialis a iudicis ꝑsentia que i ea z agnitione exigitur.vt.ff.e.l.iij.§.a municipib⁹.z fi tabule testameti nulle ecta. l.j. §.j. z.C.e.l.fi.z instituta.eo.§.fi.z.C.de cu.fu.l.fi.§.j. Item no.ꝙ plures sunt bono.po.vt no.hic super lra.Ponam? ergo hic ꝙ titio delata est bo. posſ.z ipse admisit eam:certe hec bo.poſ.ꝙ eũ admissa tribuit ei cõmoda z incõmoda hereditaria.f.que sunt iuris. Jtẽ tribuit ei ꝺnium rerũ que in his bonis sunt.in ꝺnis.f.bonis est delata ei bono.poſ.z per eũ admissa.nam hec oia sunt coniuncta bonis:z bene dico ꝙ bo.poſ.admissa tribuit ꝓdicta.nam bonoꝝ possessoꝛes habentur in oibus vice heredum:sicz fere.heredi aũt bene tribuũtur ꝓdicta.bona autez hic accipiẽda sunt.licut plerũq; solemus dicere successiones z̃ viuerſitatis cuiuſcũq; qua siue per quam succeditur in ius mortui:z suscipitur ei rei commodum z incommodum:nam siue bona sunt foluendo siue nõ siue damnum habent bona siue lucrum:siue sunt in corꝑoribus bona/ siue in actionibus ꝓprie appellabũtur bona in hoc loco subandiq; ꝫ nis als bona que debeãtur dicantur ea que nullum incõmodum habent:sed solum cõmodum. vt.ſ. de xbo.fig.bonoꝝ appellatio.ꝑio.z l.ꝓprie.z.l.subſignatum.§.bona. Scias autem ꝙ hereditas bonorum ve possessio non vtriq; est accipienda.l.taliter ꝙ sit siue dicaf posſ. rerum que sunt in hereditate mortui.bonorum eñ possessio est magis

Liber.xxxvij.z.xiij.huius.

De bonorum possessionibus. Titulus.j.

In hac lege cuz sequen.iurisconsul. ponit effectũ bonorum possessionis agni tẽ:quem effectuz ꝓbat duabus rationibus. Bartolus.

Ulpianus. Lex.j.

Onorum possessione admissa commoda z incommoda hereditaria: itẽ q̄ dominium rerũ quei his bonis sunt tributi:nam hec omia bonis sunt coniuncta.

Idem. Lex.ij.

Omnibus enim vicẽ heredum bonorum possessoꝛes habentur.

Idem. Lex.iij.

possessio iuris ꝙ corꝑoris.i.iuris z non corꝑoris.deniq; z si nihil corꝑorale sit in hereditate/attamen labeo ait recte agnitã bo.poſ.eiꝰ:scz mortui.Quomõ ergo diffiniemus bo.poſ:certe sic. Bonoꝝ possessio est ius persequẽdi retinẽdiq; patrimoniũ siue rei que cuiusq; cũ moritur fuerit.z dicas ꝙ est ius.scz pretorii z nõ ciuile:z est ius ꝑpter qꝺ persequimur:nõ aũt quo ꝑsequit vt sup littera.no. nemini aũt inuito acquiritur bo.poſ.h.ꝺ.cũ duab⁹.ll. seq.vsqꝫ ad.§.a municipalibus.Ymanus. Bonorum possessio quid est.

Admissa.q̄ olim etiaꝫ cũ solẽnitate z dicebatur decretalio.qꝺ dic vt.ſ.l. iij.§.ſz z si nemo. hodie nõ.vt.C.e.l.pe.z vlti.

Incõmoda.que iuris sunt: vt actiones.vt z.C. de iure delibe.l.ſi sozori z nõ facti.vt.ſ.de acq. poſ. l.cũ heredes.ſic.ff. ad tre bel.l.facta.z.C.vñ leg.l. nõ hoc.Jtẽ hec sunt vera ibo.poſ.q̄ tribuit ius q̄ sunt.vũ.nec ex testõ. ſ. ſm tab.z ff.ab.quattuor ſcz ab intestato.vñ liberi vnde legitimi vt agnati: vñ cognati:vñ vir z uxor Jtẽ.vñ.extraordinarie. vt instit.e.§. sunt autem z.§.septima.at tres sunt q̄ nõ tribuũt ius: vt carboniana. Jtẽ vẽtris. Jtẽ q̄ datur filio emancipato ꝙ gratia agnoscẽde litis.de q̄bus hic nõ dicit. Naz prime cũ cause cognitione dantur:iste non vt dicos.ſ.e.l.iij.§.ſi causa.

Bo. poſſ. q̄ ius tribuit sunt septem.

Ona autem hic (vt plurũq; solemus dicere ita accipienda sunt vniuersitatis cuiuſq; successionem qua succeditur in ius mortui: suscipiturq; a eius rei commodum z incommodum:nam siue soluendo sunt bona/siue non sunt: siue damnum habent siue lucrum: siue in corꝑoribus sunt/siue in actionibus in hoc loco ꝓprie bona appellabuntur. Hereditas autem bonorum vel possessio vt labeo scribit non vtriq; rerum possef. sio accipienda est. est enim iuris magis ꝙ corꝑoris possessio. deinde quoq; et si nihil corꝑorale sit in hereditate: attamen recte eius bonorum possef.agnitam labeo ait. Bonorum igitur possessionem ita recte diffiniem ius persequẽdi /retinẽdiq; Bonorum possessio quid est.

Ecause in cipit.

a Jtẽq; dominiũ.vtile.nam directũ solus heres habet.vt.ff. de mi.l. z si fine.§.sed qꝺ papinian?.ibi:z qꝺ ait ꝛc.hic aũt nõ heres ſz loco he redis est.vt instituta.eo.§.quos autẽ.z.j.l.ꝓxi.que huic continuatur.et ſ.de re.iur.l.ꝓtor. Accursius.

b Cõiuncta.vt.ſ.l.iij.in prin.Arg.contra.ff. de iure do.l. mulier. Ibi tamen sed ibi in contractu.

c Noibus.fre sub.vt.ſ.l.iij.§. inuito.z.§.acquirere. Also.

d Uice heredũ.nõ aũt vere sunt heredes.vnde nõ habent peti. here.directã sed vtilẽ:vel bo.poſ.Jtẽ vtiles actiones hereditarias ciui les tñ remanent.vt no.ff. de bo.poſ.here.pe.l.j.z.ſ.

e Ona autẽ. Jurisconsulto volens diffinire qd sit bonoꝝ possessio ãte oia vult ostendere significationẽ huius verbi bonoꝝ:z hui? verbi possessio que sunt simul composita. Primo ponit expositiones vsqꝫ ad.§.inuito.z sic habet tres partes:vt in eo patet. Secũda ibi:heredi tas autem. Tertia ibi:bonorum. Bar. Diuisio.

f Bona aũt.que dictio includitur in hoc verbo bonoꝝ possessio.

g Pleriqꝫ.ſic.ff.ad trebel.l.naz q̄.in ſi.z.l.ſi legatum.§.ſi quis.z. j. quoꝝ bo.l.j.§.j.z.j. de verbo.fig.l.bonorum.ff.z.§. de pe.here.l.ttẽ venit.§.ait senatus.his eñ legibus bona z hereditas idem est ꝙtum ad effectum. Accursius.

h In hoc loco.als nõ:sed ea tñ que sunt fine incõmodo.vt.ſ. de xbo. fig.l.bonoꝝ.j.z.l.ꝓpie.z.l.subſignatũ.§.bona.

i Bonoꝝ ve posſ.ꝓo.vna dictione ponitur bono.poſ.nec eñ idẽ est possessio bonoꝝ:z bono.poſ.Accur.

k Magis.electiue nõ cõparatiue.ſic.ff.cõi diui.l.ſi conuenerit. Jdẽ i alijs que in iure cõsiſtunt.vt instituta de re.cor.vel.incor.§.j.

l Labeo ait.vt.ff. de peti.here. l.hereditas.

m Jus ꝑsequẽdi. Dic ꝓtoriũ nõ ciuile vt differat ab hereditate. z ſic nõ ob.ſ. de verb.fig.l.nihil aliud.Jtẽ dic ius ꝓpter quod ꝑsequimur nõ quo ꝑsequimur.ad differentiã bono.possef.pe. he.ſic eñ non est instrumẽtus agẽdi:nec enim dicit ago.bo.poſ.vnde liberi vel alia: sed ago pe.her.vtili.vel alia actione hereditaria ꝓpter bono. posse. vnde liberi quã agnoui.z hoc etiam paret:quia competit possidenti.vt subijcit retinẽdi ꝛc.z.ſ. de cõtratab.l.ſi ꝓteritus.z.ſ. de secũ.tabu.l.i. §.ſi ſub.z arg.ff. de inoffi.testa.l.papinianus.§.ſi filius.quod nõ esset si esset instrumentũ agendi:quia nulla actio datur possidenti.vt.ſ.vti posſ.l.j.§.interdictum. Sed si agnoui bono.possef.vnde liberi probãdo me filiũ z alius veniat vt agnoscat z ꝓbet me non: filium:an auditur? Et videtur ꝙ non posſ? habui decretalẽ.vt.ſ. de acquirẽ.poſ. l.iuste.z.ff.de religio.l.at ſi quis.§.j.in prin. Sed dic cõtra.ꝙ sub hac conditione videtur ꝓtor dedisse ſi filius est.argu.C. de diui.re.l.vniuersa.z de institu.z ſubſtit.l.generaliter.§.j. Jtẽ quia res inter alios acta non ꝓeiudicat.z facit ad hoc quod no.C. quorum bo.l.j.item ex ꝓessum est.ff. de leg.ꝓef.l.filium.§.ſi quis. Jtem an ſit aliquis vocandus.dic vt.ſ.eo.l.j.§.penul. Possidenti nulla datur actio.

delibe.l.fina.§.fed z fi legatarij.z facit ad.§.principiuz huius legis. Accurſius.

Municipio. ¶ Caſus Municipio bene poteſt relinqui fideicommiſſum.z ſi municipibus non caueatur per heredem nomine fi deicommiſſi non aſſequuntur municipes vt mittantur in poſſ.rerum hereditariarum ex hoc edicto:ſed crit opus extraordinario auxilio:videlicet vt decreto pretoris actor eozum in poſſeſſionem mittatur. ſed ſi municipium ſit inſtitutum heres et ab eo legata vel fideicõmiſſa relicta et non caueatur a municipio le gatarius vel fideicõmiſſarius aduerſus municipes quidem non dubitamus poſſe ire in poſſeſſ.ex hoc edicto. Ulpianus.

a ¶ Fideicommiſſum.vniuerſale.vt.ſ.ad trebelli. l.omnibus.et ſingulare. vt.ſ.de lega.i.l.ſi heres. §.j.z.l.ciuitatibus. Accurſius.

b ¶ Si non caueatur.a municipio inſtituto herede vel ſucceſſore per trebellia.alicui ſingulari le gatario.

c ¶ Municipes. ſi ipſi de beant legatum.

d ¶ Ipſos.cum eis eſt legatum/vel ipſi municipio.

e ¶ Aſſecuturos. ſcilicet poſſeſſionem:q; vniuerſitas facile conſentire nõ poteſt. + vt.ſ.de lib.vniuer.l.j.cum concor.

f ¶ Actor.vel ſeruꝰ.vt.ſ. de acquir.poſ.l.ij.z.§.quod cuiuſcꝫ vniuer.nomine.l.ſi.z ad trebel.l. ita tamen.in pzin.

Uamuis. ¶ Caſus Si heres non ſoluat legatum vel fideicommiſſum legatario vel fideicommiſſario vel eo nomine non caueat cum ſatisdatione legatario vel fideicommiſſario:cũ ſcilicet caueri oportet:ptoz mittit legatarium ſue fideicõmiſſarium in poſ.omnũ bonozũ que ſunt ex ea hereditate cauſa legatozum ſeruandozũ:z hoc eſt verum q̃uis minima ſit res legata vel per fideicommiſſum relicta quã non vnlt heres ſolnere vel eo nomine cauere cum ſatisfa.cũ ſcilicet eſt cauendum cum ſatisdatione.nam quãdocꝫ non eſt ſatisdãduz, vt no.ſ.titu.j.l.j.ũ.ri. Ulpianus.

g ¶ Omnium bonozũ. vt.ſ. qbus ex cau.in poſ.ea.l.j.z facit.ſ. ſi quis omiſ.cau.teſta.l.z ſi nõ totã.z.l.ſeq.z ſe.Sed arg.cõtra.ſ.de dolo.l.ſi oleum.in fi.z.l.ſeq.Et no.q; de alia miſſione in rem loquif.C.cõmu. de leg.l.j.ſcs in ipſam rem legatam:q̃ hic dicatur.

Ue legatozum. ¶ Caſus Donamus q̃ titi legauit filie ſue nõ nupte centũ:z cum non caueretur miſſa eſt in poſſeſſ.bonozũ hereditariozum.nunquid poteſt diminuere de bonis in cauſa veſcẽdi:et dicas q̃ ſic:ſi nõ habet quicq̃ ſiue vnde ali poſſit:z idem dico in nepte eiuſdem titi z pronepte z ꝓzore. Ulpianus.

h ¶ Si filia.ſcilicet defuncti legatary eſſet miſſa:z ſic de aliis ſequentibus. Accurſius.

i ¶ Neptis . ex filio vel filia.idem in pronepte ſiue ſit ex nepte/ſiue ex nepote.

k ¶ Uxoꝛe.ſcilicet defuncti:ſed quidam dicunt de filia heredis dum dicit filia neptis z.c.ſic de aliis/quod non placet:quia dicit nec nupta ſit:quod ad vxozem heredis non poteſt referri. Sed quid dices de maribus deſcendentibus: Reſpon.non idem quia non ſunt vite obſequioris vel debilis vt femine.ar.ſ.de tranſac.l.cum hi.§.ſed z perſonarum.z patet:quia in multis ſunt alterius cõditionis q̃ mares.vt ſ.de ſta.homi.l.in multis. Itẽ quid dices ſi ſit alia femina de liberis: videtur idem cum eadem ſit ratio:ergo idem ius.vt.ſ.codẽ.l.is cui.§. conſtitutio.z argu.j.de carbo.edi.l.ſed z ſi is.in pzin.z.§.an autem.z de ventre in poſſeſſ.mitten.l.vbicunq;§.j.vel forte aliud in remotioribus:arg.C.de queſtiomb⁹.l.diuo. extranei autẽ omnia debẽt ſeruare

commiſ.mihi relicte adeptus fuerit poſſeſſi. nihil me perinde ledi oportere conuenit:non magis q̃ ſi ab ipo herede eam rem pignoꝛi acceppiſſet.

Martianus. Lex.xij.

Unicipio fidei cõmiſſum [a] reliqui poſſe dubium non eſt:ſed ſi nõ caueatur [b]: aduerſus municipes [c] quidem non dubitamus ex hoc edicto ire in poſſ.poſſe.ipos [d] vero municipes ſi eis nõ caueatur non idem eos aſſecuturos [e]:ſed extra iudiciario remedio opus erit:videlicet vt decreto ꝓtoris actoꝛ [f] eozum in poſſeſſionem mittatur.

¶ Etiam pro re minima legatari⁹ mittitur in poſſeſſionem omnium bonozum heredis.

Calistratus. Lex.xiij.

Uamuis minima res legata ſit vel per fideicommiſ. relicta: tamen ſi non ſoluatur ab herede vel eo nomine caueatur cũ caueri oporteat:in poſſeſſionez omnium bonozũ [g] que ex ea hereditate ſunt / legatarium ſiue fideicommiſſariuz pretoꝛ legatozum ſeruandozum cauſa mittit.

Labeo. Lex.xiiij.

Ue legatozum ſeruandozum cauſa in bonis eſt: in cauſa veſcendi diminuet. Si filia [b] neptis [i] vel pneptis vxoꝛe [k] eſſet:nec nupta ſit:nec ſuum quicq̃ habeat.

¶ In trib⁹ contentis in littera nõ mittitur legatarius in poſſeſſionẽ reruz hereditariaꝝ:licet heres alienet res hereditarias. hoc dicit.

Galen. Lex.xv.

Interdum [l] licet dolo malo fecerit heres quominus res in cauſa hereditaria mancãt: nõ poterit in poſſeſſionem earum legatarius mitti.veluti ſi locum religioſum [m] fecerit:aut quid publice conſecraucrit permiſſu [n] ſcilicet imperatozum: aut ſi aliquẽ non in fraudem [o] creditozum manumiſerit.

¶ Explicit liber.xxxvj.digeſtorum.z.xij.huius

+ Uniuerſitas nõ de facili cõſentit:ſic nec facile cõgregat.l.ij.§.de decurio.quod difficile.§. de cuꝛat.in. et alibi op⁹ ẽ q̃ ſint due ptes ad minus antecꝫ faciãt actũ. vide p glo. i.l.nulli.qs cuiuſcꝫ vniuer.no.alegã.in.l.fuũ. §.§.bodie.de pac.

Explicit liber.xxxvj.digeſtorum.z.xij.huius.

De bonorum

l ¶ Interdum.regulariter enim eſt contra.vt.ſ.eo.l.is cui.§.qui i poſſeſſionem.z.§.ſed non omnem.

m ¶ Locum religioſum.inferendo in ſuum locuz ſit nulliuz.vt inſtitu. de re.diui.§.nulliuz.z definit poſſideri.vt.ſ.de acquir.poſ.qui vniuerſas.§.j.z ſic definit eſſe in cauſa hereditaria.

n ¶ Permiſſu.expoſuit publice:ſed certe immo videtur per pontifices etiã ſine pncipe.vt inſti.de re.diui.§.ſacre.niſi ſit locus publicus.vt.ſ. de re.diui.l.ſacra.in pzinci.ſed dices hic ſpeciale cũ alq̃ pzeiudicet:vel illas intellige ſm iſtam.

o ¶ Non in fraudem. Si autem in fraudem ipſo iure non valet:vt inſtitu.qui ma.non poſ.i pzinci.fuit ergo dolus quo ad legatarios pzout in pzinci.patet.ſ.non ergo quo ad creditoꝛes.z eſt ſpeciale his caſib⁹. Alij dicunt factam manumiſſionem in fraudem vnius legatarij alterius non:vt ille mittatur in poſſeſſionem in cuius fraudez fit:alter nõ. vt argu.j.ex quibus cau.in poſ.ea.l.fulcinius.§.ſi aduerſus.quod nõ placet:quia libertas tenet vt hec lex dicit. Itẽ nota hic argu.q̃ legatarius nõ eſt creditoꝛ. + vt.j.de acti.z oblig.l.is cuius.z.§.l.is cui.§. ſi plures. Item ad totum titulũ eſt contra.j.que in frau.credi.l.penul. §.j.vbi conditionalis creditoꝛ non mittitur in poſſeſſionẽ. Sed illud in conuentionali:z eſt ratio:quia iſte q̃ de lucro certat plus timet here dem ne reſiſtat q̃ verus creditoꝛ. Accurſius.

+ Ibi ſi ita eſt:z hypotheca.z pleno iure.ſtatu. l. creditoris. ff. de iepara nup. Bar. in l. ita cui. §. poſtq̃.§.ſi in pof.le.et in.l.j.§.de leg.j.

UNIVERSIDAD DE VALLADOLID

De bonorum possessionibus. ¶ Dictum est de successionibus ex testamento de iure ciuili vniuersalibus ⁊ singularibus: sequitur de his quę in iure pretorio succedunt. fic. ff. de bonorū possessio. here. peten. l. j. ⁊ quia hoc fit per bonorum possessorem. ideo de his primo dicit in genere: postea per species.

Onorū. Ad euidentiam not. q ius bonorū possessionis. id est bonorum possessor. quę est ius: scilicet persequendi retinendiq; patrimonij / siue rei quę cuiusq; cum moritur fuerit. vt. j. co. l. iij. ff. bonorum ergo ꝛc. introducti est a pretore emendandi gratia veteris. id est ciuilis iuris. id est supplendi quic; minus plene dirę ratius ciuile non congruescens emăcipatos. vt instit. de here. quę ab intestato. §. emancipati. vel dic emendandi propiꝛ vt in agnatis feminis vbi ius pretorium contra ciuile dicit. vt instit. de le. agna. suc. §. sed quia. neq; soluz intestatorum hereditatibus vetus ius eo modo pretor emẽdauit. sicut. ff. dictum est: sed in eorum quoq; qui testaméto facto decesserũt: naz si alienus posthumus heres fuerit institutus ꝙuis hereditatem iure ciuili adire non poterat cũ in institutio non valebat / honorario tamẽ iure bonoꝝ possessor efficiebatur: videlicet cũ a pretore adiuuabatur. vt instit. eo. in prin. Est autem posthumus alienus qui natus est iter suos heres testatori futurus nõ est: ideoq; ex emăcipato filio conceptus nepos extraneus erat posthumus auo. vt instit. de leg. §. posthumo. aliquando tamen neq; emendã di neq; impugnandi veteres iuris: sed magis confirmandi gratia pol licetur bo. pol. nam illis quoq; qui recte facto testamento heredes isti tuti sunt: dat fim tabu. bono. possef. Item ab intestato suos heredes ⁊ agnatos ad bo. pol. vocat: sed ꝛ remota quoq; bono. pol. ad eos here ditas pertinet iure ciuili. vt instit. e. §. aliqñ. Item nota ꝙ bono. possef. hz similitudine cũ bonis hereditate: qz vt hereditas cõmoda ꝛ incommoda habet. vt. j. de xbo. sig. hereditatis appellatio. ita ⁊ bo. pol. vt hic immo ⁊ fi non sint soluendo bona ꝺ hereditas vl bo. possef. ⁊ vtriusq; idẽ est effectus. solũ differunt in eo qꝺ hereditas auctoritate iuris ciuilis nitit. vt dicto. §. aliquãꝺ o. ibi: sed ꝛ remota ꝛc. nec deficrat auditio hereditatis auctoritatẽ iudicis viuentis. nam extraneus heres testamento institutus aut ab intestato ad legitimas hereditatẽ aliquis ad nocatus potest: aut pro here de gerẽdo / vel etiaz nuda voluntate susci piende hereditatis heres fieri. vt instita. de here. quali. ⁊ diff. ff. §. i. ꝺ dic vt ibi. ac bono. possef. mittitur auctoritate iuris pretorij. vt argu ꝺicto §. aliqñ. z exigit agnitio eius pſentiã iudicis. pretor eñ nõ potuit face re hereꝺẽ: quia hoc fit lege ex senatusconsulto: sed bonorum possessor loco heredis constituit. vt instí. eo. §. quos aũt. Est ergo possessio alia edictalis: vt quę ex edicto pretoris mortui decernitur. alia decretalis q̃ a viuo pretore decernitur. vel hodie quia nõ est necessariũ eam decerni vel dari dicetur iudicialis a iudicis pſentia quę i eꝰ agnitione exigi tur. vt. j. c. l. iij. §. a municipiꝺ. ⁊ fi tabule testamẽti nulle erta. l. j. §. j. ⁊. C. e. l. fi. ⁊ instí. eo. §. fi. ⁊. C. ꝺe cu. fu. l. fi. §. j. Item no. q̃ plures sunt bono. po. vt no. hic super lra. ꝙbonam. ergo hic q̃ titio delata est bo. posf. ⁊ ipse admisit eam: certe hec bo. posf. ꝙ eũ admissa tribuit ei cõmo da ⁊ incõmoda hereditaria. ſ. quę sunt iuris. Jtẽ tribuit ei ꝺnium rerũ quę in his bonis sunt. in q̃bus. ſ. bonis est delata ei bono. posf. ⁊ per eũ admissa. nam hec oia sunt coniuncta bonis: ꝛ bene dico ꝙ bo. posf. admissa tribuit predicta. nam bonorũ possessores habentur in oibus vi ce heredum: ſcz fere. heredi aũt bene tribuũtur p̃dicta. bona autez hic accipiẽda sunt. sicut plerũq; solemus dicere successionez vniuersitatis cuiuſcũq; qua fiue per quam succeditur in ius mortui: ⁊ suscipitur ei rei commodum ⁊ incommodum: nam siue bona sunt soluendo siue nõ siue damnum habent bona siue lucrum: siue sunt in corꝑoribus bona / siue in actionibus propiꝛe appellabũtur bona in hoc loco subandi: q̃ nis alꝭ bona que debeãtur dicantur ea que nullum incõmodum habent: sed solum cõmodum. vt. j. de xbo. sig. bonoꝝ appellatio. pño. z Lpropiꝛe. ⁊. l. fubgnatum. §. bona. Scias autem q̃ hereditas bonorum ve possessio non vtiq; est accipienda. ſ. taliter q̃ sit siue dicaf posf. rerum que sunt in hereditate mortui. bonorum eñ possessio est magis

De bonorum possessionibus. Titulus. j.

In hac lege cuz sequen. iurisconsul. ponit effectũ bonorum possessionis agni tę: quem effectus probat duabus rationibus. Bartolus.

Ulpianus. Lex. j.

Onorum possessione admissa[a] commoda ⁊ incommoda [b] hereditaria: itẽ q̃ dominium[c] reruz quei bis bonis sunt tribuit: nam bec omia bonis sunt coniuncta[d].

Idem. Lex. ij.

Omnibus[e] enim vicꝰ heredum bonorum possessoꝛes habentur.

Idem. Lex. iij.

Ona autem[a] hic ⁊ vt plerunq;[b] solemus dicere, ita accipienda sunt vniuersitatis cuiuſcũ successionem qua succeditur in ius mortui: suscipiturq; a eius rei commodum ⁊ incommodum: nam siue soluendo sunt bona / siue non sunt: siue damnum habent siue lucrum: siue in corꝑoribus sunt / siue in actionibus in hoc loco[b] ꝓpꝛie bona appellabuntur. ¶ Hereditas autem bonorum ve possessio[c] vt labeo scribit non vtiq; rerum possessio accipienda est. est enim iuris magis[d] q̃ corꝑoris possessio. Deinde quoq; et si nihil corporale sit in hereditate: attamen recte eius bonorum possef. agnitam labeo ait[e]. ¶ Bonorum igitur possessionem ita recte ꝺiffiniẽt[f] ius persequẽꝺi[g] / retinẽꝺiq; possessio iuris q̃ corꝑoris. ſ. iuris ⁊ non corꝑoris. deniq; ⁊ ſi nihil corporale sit in hereditate / attamen labeo ait recte agnitã bo. pol. eiꝰ: ſcz mortui. Quoꝝ ergo diffinientes bo. pol: certe fic. Bonozũ possessio est ius persequẽꝺi retinẽꝺiq; patrimonij siue rei que cuiuſcũ cũ moritꝰ fuerit. ⁊ dicas q̃ et ius. ſcz pretorij ⁊ nõ ciuile: ꝛ est ius ꝓpter q̃ pſequimur: nõ aũt quo pſequiꝛ vt sup littera. no. neminí aũt inuito acquiritꝛ bo. pol. h. ꝺ. cũ ꝺuabꝰ. ll. seq. vsq; ad. §. a municipalibus. Vlmianus.

Bonozũ possessio quid est.

Admissa. q̃ olim etiaz cũ solẽnitate ꝛ vicebatur decretalis. q̃ ꝺic vt. j. l. iij. §. j. ꝛ ſi nemo. hodie nõ. vt. C. e. l. pe. ꝛ vlti.

Bo. poss. q̃ ius tribuit sunt septem.

Incõmoda. que iuris sunt: vt actiones. vt ꝛ. C. ꝺe iure ꝺelibe. l. ſi sozoꝛi ⁊ nõ facti. vt. j. ꝺe acq. posf. l. cũ heredes. fic. §. ad tre bel. l. facta. ꝛ. C. vñ leg. l. nõ hoc. Jtẽ hec sunt vera ijbo. posf. q̃ tribuit ius q̃ sunt. vñ. ꝺue ez testõ. ſ. fim tab. ⁊ Stab. quattuoꝛ scz ab intestato. vñ liberi / vnde legitimi vt agnati: vñ cognati: vñ vir ⁊ vxoꝛ Jtez. vñ. extraoꝛdinarie. vt instit. e. §. sunt autem ⁊. §. septima. at tres sunt q̃ nõ tribuit ius: vt carboniana. Jtẽ vẽtris. Jtẽ q̃ ꝺatur filio emancipato ꝙ gratia agnoscẽꝺe litis. ꝺe q̃bus hic nõ ꝺicit. Naz prime cũ cause cogni tione ꝺantur: iste non vt ꝺicex. j. e. l. iij. §. ſi cattſa.

c Jtẽ ꝙ ꝺominiũ. vtile. nam directũ solus heres habet. vt. §. de mi. l. ⁊ ſi fine. §. ſed q̃ papinian. ibi: ꝛ q̃ ait ꝛc. hic aũt nõ heres ſz loco he redis est. vt instí. eo. §. quos autẽ. ⁊. j. l. proꝛi. que huic continuatur. et j. de re. iur. l. pretor. Accurſius.

d Cõiuncta. vt. j. l. iij. in prin. Arg. contra. §. de iure do. l. mulier. B. sed ibi in contractu.

e Omnibus. fere sub. vt. j. l. iij. §. inuito. ⁊. §. acquirere. Also.

f Uice heredũ. nõ aũt vere sunt heredes. vnde nõ habent peti. here. directa sed vtilẽ: vel bo. pol. Jtẽ vtiles actiões hereditarias ciui les tñ remanent. vt no. §. ꝺe bo. pol. here. pe. l. j. ⁊. ij.

Diuiſio.

Bona autẽ. Juriſcon. volens ꝺiffinire q̃ sit bonoꝝ possessio ãte oia vult ostendere significationẽ huius verbi bonoꝝ: ꝛ hui⁹ ver bi possessio que sunt simul composita. Primo ponit ꝛpositiones vſq; ad. §. inuito. ⁊ sic habet tres partes: vt in eo patet. Secũda ibi: heredi tas autem. Tertia ibi: bonorum. Bar.

g Bona aũt. que dictio includitur in hoc verbo bonoꝝ possessio.

h Uelerũq;. fic. §. ad trebel. l. naz q̃. in fi. ⁊. l. fi legatum. §. fi quis. ⁊. j. quoꝝ bo. l. j. §. j. ⁊. j. ꝺe verbo. fig. l. bonorum. ij. ⁊. §. ꝺe pe. here. l. itẽ ve ninunt. §. ait senatus. his eñ legibus bona ꝛ hereditas idem est ꝙtum ad effectum. Accurſius.

i Jn hoc loco. aſs nõ: sed ea tñ que sunt fine incõmodo. vt. j. ꝺe xbo. sig. l. bonoꝝ. j. ⁊. l. ppie. ⁊. l. fubgnatũ. §. bona.

k Bonoꝝ ve posſ. pro. vna dictione ponitur bono. posf. nec eñ idẽ est possessio bonoꝝ: ꝛ bono. posf. Accur.

l Magis. electiue nõ cõparatiue. fic. §. cõi diui. l. ſi conuenerit. J ꝺẽ i alijs que in iure cõſiſtunt. vt instí. ꝺe re. coꝛ. vel. inco. §. j.

m Labeo ait. vt. §. ꝺe peti. here. l. hereditas.

n Jus pſequẽꝺi. Dic ꝙ toziũ nõ ciuile vt ꝺifferat ab hereditate. ⁊ sic nõ ob. ſ. ꝺe verb. sig. l. mihil aliuꝺ. Jtẽ ꝺic ius ꝓpter quod persequi mur nõ quo pſequimur. ad ꝺifferentiã bono. posſef. pe. he. sic eñ non est instrumẽtus agẽꝺi: nec enim ꝺicit ago. bo. pol. vnde liberi vel alia: sed ago pe. her. vtili. vel alia actione hereditaria ꝓpter bono. posſe. vnde liberi quã agnoui. ⁊ hoc etiam patet: quia competit possideti. vt subiuncit retinẽꝺi ꝛc. ⁊. j. ꝺe cõtratab. l. ſi preteritus. ⁊. j. ꝺe secũ. tabu. l. j. §. ſi ſub. ⁊ arg. §. ꝺe inoffi. testa. l. papinianus. §. ſi filius. quod nõ esſet ſi esſet instrumentũ agendi: quia nulla actio datur possidenti. vt. j. vti posſ. l. j. §. interdictum. Sed ſi agnoui bono. posſef. vnde liberi probãdo me filiũ ⁊ alius veniat vt agnoſcat ⁊ probet me nor: filium: an auditur: Et videtur q̃ non posſ. q̃ habui decretalẽ. vt. j. ꝺe acquirẽ. posſ. l. iuſte. ⁊. §. ꝺe religio. l. at ſi quis. §. j. in prin. Sed dic cõtra. q̃ ſub hac conditione videtur pretor dediſſe ſi filius est. arg. u. C. ꝺe diui. re. l. vniuerſa. ⁊ ꝺe inſtitu. ⁊ ſubſtiť. l. generaliter. §. j. Jtez quia res inter alios acta, non pꝛeiuꝺicat. ⁊ facit ad, hoc quod no. C. quozum bo. l. j. item ex preſſum est. j. ꝺe leg. pꝛeſ. l. filium. §. ſi quis. Item an ſit aliquis vocandus. ꝺic vt. j. co. l. j. §. penul.

Casum incipit.

Possideti nulla datur actio.

a ¶ Rei.i.patrimonij. pro eode autem ponitur: naz rei appellatio etiã hereditatẽ contineat. vt insti. de re. cor. vel incor. §. i. Vel dic rei etiã singularia. nam z peti. here. pro re minima tota datur: q in totũ heres est. vt. ff. de peti. heredi. l. regulariter. z. l. licet. z idez in interdicto quo rum bo. vt. ff. de fur. l. hoc amplius. z. l. seq. nec ob. ff. quorum bo. l. j. §. quia subau. ibi tñ. vel dic rei quando vna sola res est i hereditate. vt. ff. de hered. instit. l. ex facto. §. dicebam. Accursius.

b ¶ Inuito. secus in hereditate. qñz. vt inst. de hered. qua. z dif. in prin. z. §. sui. Item hoc vez nisi sit rogatus restituere alq. vt ff. ad trebel. l. j. §. bonor. item hoc verũ de decreta li. Sed qd de edictali: secus vt. ff. pri. §. sed z si nemo. ff. ad Tb. otta. dicit esi edictalem nõ acquiri ignoranti: sed veluti possnum offerri. Azo. Item hoc verũ directo vel per obliquũ vt per filium vel seruz. vt. ff. ad trebel. l. si legatum. §. si filio. z. l. seruo. in prin. z. §. j. sed alia lucra per obliquũ inuito acquirũtur non directo. vt. ff. de nego. gest. l. solvendo. et facit. C. de iure delibe. l. nec emere. et. C. vnde leg. l. fina. z. ff. de reg. iur. l. inuito. Accursius.

¶ A municipalibus. ¶ Casus. Ponamus q titius instituit sibi here dem aliquod municipiuz z decessit: nũquid bonorum possessio potest agnosci a municipalibus: Et certe sic: proinde siue actor municipium admittit bonorum poss. nomine eorum siue quis alius puta sindicus eorũ: vel cui ex lege permittitur siue administrator municipij: recte cõ petit bonorum possef. sed z si nemo petat vel agnouerit bonorũ posse. nomine municipũ habebit municipium bonorũ possef. edicto siue per edictum prętoris scilicet mortuus est habet edictalem bonorum pos. z quod dixi in municipio idem dicendum est in societatibus et curijs z corporibus. Aluianus.

Societas collegium et corpus differunt.

c ¶ Municipalib'. z corporib' decurionuz. z est differẽtia: q: societas est qñ nõ simul cohabitant. collegium qñ sic. corpus est genus.

d ¶ Quis alius. vt sindic'. vel sis cui ex lege pmittit siue administrator municipij. vt. ff. qõ cuiusq; vniuer. l. j. §. quib'. z. l. nulli. z. ciuitates. vel etiã in defectu extraneus idoneus tñ. vt. ff. qõ cuiusq; vniuer. l. j. §. pe. z. j. de no. oper. nũ. in prouinciali. §. fi. z. l. seq. z dic q municipio et ciuitati tñ fiñ tab. põt queri. fisco aũt z societatibus z corporib' z curijs etiam ab intestato. vt. ff. ad treb. l. recusare. §. si fisco. z. §. item. z. l. omnibus. z. C. de here. decu. per totum.

Bo. posf. aliaedicta lis: alia de cretalis.

e ¶ Pretoris. ęs mortui. z hec dicit edictalis vt hic. alia est decretalis que a viuo ptore decernitur. de qua habes. j. de suc. edi. l. j. §. decreta. vel dic q vna est edictalis: sed non habet effectum nisi decernat in dez dicẽdo decerno eum bono. pos. sicut dicitur in rescissoria. vt. C. qui bus ex cau. ma. l. fi. ff. hodie iudicialis potest dici quo olim dicebatur decretalis. vt no. ff. l. j. in prin.

¶ Dari autem. ¶ Casus. Titi' filiusfami. ponamus instituit me heredẽ de peculio suo castrẽsi vel quasi castrẽsi: certe dabit mihi bo. posf. in dictis suis bonis. nã dari bonorũ poss. põt tam patrissa. q̃ filia. si modo filiuffa. habuit ius testandi de peculio castrẽsi vel quasi castrẽsi sed z si aliqs apud hostes decedat nulla dubitatio ẽ posse admitti ei' bo. posf. q̃nis decedat in seruitute.

f ¶ Si modo. restringit in filio ad testamentariam tñ: quia si intestat' decederet pater iure peculij occupat etiam castrense. vt. ff. de castrẽsi peculio. l. ij.

g ¶ Vel quasi. de vtroq; potest testari. vt. C. de inoffi. testa. l. fi.

h ¶ Dubitatio est. quia fingitur mortuus ante captiuitatem. vt. ff. de vulga. substi. l. qz conclia.

¶ Acquirere. ¶ Casus. Per semetipsuz z p alium põt quis acquirere bo. posf. Quid si me nõ mãdante sit mihi petita bo. posf. per aliũ: certe tũc mihi cõpetit cũ habuero ratũ id qõ actũ ẽ per eũ. f. qui mihi petiit neqz heredi meo potest competere si velit habere ratum tanq̃ me' he res cũ ad eum nõ transeat bo. posf. Et ad euidentiam. §. fi causa nota z qñq; datur bo. posf. causa cognita vt in illis bo. po. que tribuit ius ordo in bo. posf. seruetur. l. n. §. dies. z. §. in bonoz. z de car. edic. l. in. §. cause. de quibus tribuẽtibus z non tribuẽtibus ius notandũ est. ff. l. j. Dicit ergo hic. §. q̃ si bo. posf. dez causa cognita nõ dabit alibi q̃ prio tribunali. f. iudice sedente. z est ratio: qz neqz de plano z sine cause cognitiõe põt interponi decretũ iudicis q decreuit z dat alicui bo. posf. immo dz interponi cũ cause cognitione. neqz põt dari vel decerni bo. posf. causa cognita alibi q̃ prio tribunali. Aluianus.

i ¶ Acquirere quis. liber homo paterfamilias z maior. xxv. annis. vt dices. j. eo. l. seruus.

dante bonoz posf. mihi petita sit: tũc competet cũ ratũ habuero id quod actum est. deniqz si ante de cessero q̃ ratũ habeã nulla dubitatio est quin nõ competat' mihi bonoz posf. quia neqz ego ratum habui: neqz heres meus ratũ habere põt: cũ ad eũ non transeat bo. posf. ¶ Si cã cognita bono. posf. detur nõ alibi dabitur q̃ p tribunali: quia neqz decretuz de plano interponi neqz causa cognita bonorum possessionez alibi q̃ prio tribunali dari potest.

patrimonij/ siue rei q̃ cuiusq; ciuis mouit fuit. ¶ Inuito autẽ nemini bono. posf. acqrit. ¶ A municipalibus z societatib' z curijs z corporib' bono. posf. agnosci potest. proinde siue actor cozuz nomine admittat: siue quis alius / recte competet bono. posf. Sed z si nemo petat vel agnouerit bonorũ posse. nomine municipij: habebit municipium bonorũ possef. prętoris edicto. ¶ Dari autem bo. posse. potest tã patrissa. q̃ filiũfa. si modo ius testandi habuit de peculio castrensi vel quasi castrensi. Sed et eius qui apud hostes decessit bo. posf. admitti posse q̃uis in seruitute decedat nulla dubitatio est. ¶ Acquirere quis bono. possef. potest vel per semetipsuz / vel per alium. q̃ si me non man-

¶ In bonorum possessionibus locum habet ius accrescendi. Item portio deficiens accrescit ei qui suam agnouit sine noua agnitione/ si eodem iure succedebant: secus si diuerso. Hoc dicit vsq; ad l. sed cum patrono. §. bonorum. Bartolus.

¶ In bonorum possessione scie-

j ¶ Per alium. sez procuratoꝛe qui habeat etiam generale mandatũ. vt. ff. de solu. l. vero. z argu. ff. de admi. tut. l. si duo. sed hic exigit speciale argu. ff. de acqr. here. l. si quis mihi bona. §. iussum. sed illud in hereditate ciuili ter acquirenda: vbi etiaz iussus debet precedere vt ibi: qõ hic non est necesse. vt. ff. ad trebel. l. seruo. in prin. Itẽ cõtra. ff. de acqren. here. l. paulus. Sed ibi in hereditate q̃ nuda volũtate acqrit. et fic statim ex quo constituo procuratorem sum heres: z ita nil habet facere: sed hic opus est eam peti.

l ¶ Quin nõ competat. i. non cõpetat. vt ppat statim. z. ff. de acq. here. l. si qs alicui. z. j. rem ra. ha. l. si is. z. l. bonorum.

m ¶ Non transeat. not. nõ agnitã nõ trãsmitti. vt. C. e. l. emãcipata. Sed. ff. de ztratab. l. illud. §. si qs. z. §. qõ maxime. cũ. l. seq. §. ibi duo sunt speciales casus. z ptz ibi ratio: z eadẽ rõne ẽ speciale. f. de carbo. edic. l. script'. z. ff. de acq. here. l. vẽtre. q̃ sunt 5. Itẽ nõ ob. ff. de acq. here. l. pantoni'. Si ibi iure in integ. resti. petit heres: nõ cõi iure vt z ibi dicit. Itẽ ff. de suc. edic. l. i. §. quibus. Sed ibi defertur sequẽti gradui nõ heredi primi grad'. Itẽ sic est in hereditate de iure ciuili vt nõ adita non transmittat misi in casibus. vt. C. de cadu. tol. §. in nouissimo.

n ¶ Dabitur. que ius tribuit.

o ¶ Prio tribunali. f. iudice sedente: nõ de plano. vnde cũ causa cognita z p officiũ iudicis detur non potest delegari. vt. ff. de offi. pconsu. l. nec quicq̃. §. j. secus in his que nõ tribuit ius. vt carb. z vẽtris: qñ de plano dari possunt si semiplena cause cognitio interuenit. vt. j. qs oꝛ. in bon. posf. ser. l. i. §. dies. z. §. in bonoꝛ. z. j. de carbo. edi. l. iij. §. due. Item secus in manumissione que de plano similiter fieri potest. vt ff. ti. de libertinis. §. in multis. hodie autem sufficit agnitio coꝛã iudice sine petitione z datione bono. posf. vt. C. eo. l. pe. z fi. z. C. de cur. fu. l. fi. §. ti. Sz nunqd vel petitio oli vel agnitio hodie fieri debet altera par te presente z contradicente in forma iudicij: quod videtur. vt. ff. de mi no. l. in cause. §. causa. Itẽ cum dies vtiles computentur. vt. ff. de. §. dies. id est in quibus est copia aduersarij z iudicis. vt. j. de diuer. prescri. l. i. igitur aduersarius est vocãdus. Sed certe lex illa loquitur qñ igitur vocari aduersarius. dicas ergo non in forma iudicij cum seruꝰ posfit qñq; petere. vt. j. eo. l. seruus z pupillus. z. C. eo. l. bonoꝛũ. Itẽ si appareat eum nõ potuisse posf. petere nõ ob. vt no. ff. §. bonoꝛũ. Item qz pe ti potest ab aliquo non existente herede. vt. j. de contratabu. l. illud. in prin. quis ergo vocaretur ex diuersa parte.

¶ In bonorum. ¶ Cal'. Ponamus q̃ titio z seio z gaio competit bono. posf. in bonis sempꝛonij mortuoꝛ: titius admisit bo. posf. seius autem z gaius non admiserunt. veluti quia spꝛeuerunt ius suũ: aut fuit excluſi finito tempoze bo. posf. aut fuit mortui anteq̃ petierunt bono. posf. nunquid in hac bo. posset. erit ius accrescendi. vt scilicet titio qui admisit bo. posf. accrescat he portiones que dictis seio z gaio competerent si ipſi petiſſent boñ. posf: Et certe sic. Sciendum est enim in bono. posf. tus esse accrescendi: z hec vera sunt quando omnes vocantur eodem iure ad bono. posf. secus autem si non eodem iure vocantur: vnde pone talem casum. Stichus ponamus libertus titij fecit testamentum z instituit sibi heredes seium z gaium z titium patronum pterũt z decessit dict' libertus stichus: z postea vnus de his quos instituit: puta seius adiuit hereditatẽ: z ita patronus petũt bono. posse. contra tab. in bonis liberti: z cõsecutus fuit debitam sibi portionẽ in bonis liberti: puta dimidiã. vt. ff. de boñ. lib. l. j. z. ũ. §. j. vel hodie tertiam. vt instit. de suc. liber. §. sed nostra. nisi enim ad minus vnus de institutis adiisset nõ potuisset patronus petere contra tabu. vt. j. de bo. lib. etiaz. §. vt patronus. z postea dictus gaius qui fuit alter de institutis a liberto repudiauit: etiam postea seius qui adiuit omisit quod facere potuit. vt. ff. de acquiren here. l. cum hereditate. nunquid accresset patrono pars vtriusq; scilz seij z gaij predictoꝛũ que est altera pars hereditatis liberti a parte patroni q̃ suam patroni partẽ iam ipe patronus

habet

UNIVERSIDAD DE HUELVA

habet per cõtratabulas.ꝛ certe dicte alteri⁹ partis a parte patroni cõ nenit nõ esse ius accrescẽdi patrono.ꝛ hoc ideo vt dixi:q⁹ patron⁹ nõ vocabat eodẽ iure a bono.pos.in bonis liberti cum institutis a liber to:immo patronus vocabatur per cõtratabu.ꝛ scriptus siue scripti p ſm tabu.igitur in dicto casu pollicetur ꝓtor patrono noiati bonoꝝ pos.ſ.vnde legitimi in di cta altera parte a pte pa troni.i.in parte vtriuſq; ſcz seu ꝛ gaij predictoꝝ:ꝛ ita inuenit patronus pe tisse bis bo.pos.i bonis liberi:vna vice bon.poſſ. cõtratab.ꝛ alia vice bo. pos.vnde legitimi.cuꝫ ce teri quibus:ſcz est ius ac crescendi debent semel a gnoscere bono.poſſ.ꝛ nõ plus.et hec vi esse inten tio vſq; ad.l.ſi cũ patro no.§.i.Posses etiaꝫ alio modo intelligere:ſcz qõ vn⁹ de institutis a liber to:puta seius adiuit pro ſua parte ꝛ nunc postea omittit:ꝛ dictus gaij⁹ ſuaꝫ partem repudiauit:certe portio gaij defecta obue nit scio cohęredi iure ac crescẽdi:patrono autẽ q nõ vocatur eodẽ iure obue nit per bon.poſſ. vnde agnati siue vnde legitimi quã noiati opꝫ euꝫ petere ꝑ defecta parte.i.pro par te gaij qui repudiauit:et hũc vltimũ intellectũ eli cio ex summa qñ non pe tentium partes petentibus accrescunt.Uiuianus.

dum est ius esse accrescendi:pro inde si plures sint quibus bono rum possessio competit:quorum vnus adnũserit bonoꝝ possessio nem ceteri non admiserunt.

Gaius. Lex.iiij.

Eluti qui sprẽuerunt ius suum:aut tempore bono rum posse.finito exclusi sunt:aut ante mortui sunt q̃ petierint bo norum possessionem.

Ulpianus. Lex.v.

Qui admisit accrescunt ẽtiam be portiones que ce teris competerent si petissent bo norum possessionem.

Paulus. Lex.vj.

Ed cum patrono quidem contratabulas certe par tis bonorum possessionem ꝓtor pollicetur:scripto autem hęredi ſm tabulas alterius par tis conuenit non esse ius accre scendi. igitur non petente scri pto hęrede ſm tabulas:alterius

Ulpianus. Lex.vij.

Eruus bonoꝝ⁹ posſeſſor.pe

beris.vt ꝛ eo.titu.§.admonendi.

si aliquis est institutus in tabulis scriptis p notas que nõ sunt littere id est p abbreuiaturas institutas ꝛ cõfusas:nũquid iste tabule ꝓtine buntur edicto:scz vt ex his detur bo.pos.Et dicitur q̃ non. Uiuian⁹.

Contra voluntatem.vt contra tabulas.

Secundũm voluntatem.expressam.

quoq; partis nominatim patro no possessionem pollicetur:cũ ce teri⁹ quibus accrescendi ius est semel deberent agnoscere bono rum possessionem. Bonorum possessionis beneficiũ multiplex est.nam quedam bonoꝝ pos sessiones competunt contra vo luntatem⁹:quedam ſm voluntatem⁹ defunctorum:necnõ ab in testato habẽtib⁹ ius legitimũ:vel non habentibus propter ca pitis diminutionem⁹.Quis enim iure ciuili deficiant⁹ liberi/qui p pter capitis diminutionem defic iunt sui esse hęredes: ꝓpter eq tatem tamen rescindit⁹ eoꝝ⁹ ca pitis diminutionem ꝓtor. Le gum quoq; tuendarũ⁹ causa dat bonoꝝ possessionem. Notis⁹ scripte tabule non continentur edicto⁹:quia notas ſras non esse pedius.li.xxv.ad edictũ scribit.

Habentibus. hi ha bent voluntatẽ tacitã.vt ſ.de codici.l.cõficiuntur. in princ.sed his videt mi proficere si decernat boñ. pos.qz hoc ipso q̃ eã petunt vel agnoscunt videtur gerere pro hęrede.vt C.de in.delib.l. puberes. Quid ꝯ facit data postea bono.poſſ:R⁹.videt gerere ꝑ hęredẽ iure prętorio.nõ ciuili:et licet ger rat:nõ tñ gerit plene nisi decernatur:qõ tñ hodie nõ est opus. vt.C.e.l.pe.

Ius legitimum.scz.l. ciꝝ.tabularum.

Propter capitis dimi nutionem. etiam mini maꝝ:tollitur enim ius le gitimum. id est.l.xij.ta bula.vt insti.de le.agna.tu.§.fina.

Deficiant.id est non succedant.

Rescindit.dando bo nõ.poſſeſſ.vnde libe.vt.ſ. vnde lib.l.liberi. et q̃ cõtratab.vt instit.de hę re.ab intesta.§. emancipati q̃ vnde cognati daſ li

Accrescẽdi.vt.ſ.sequẽtib⁹ duab⁹ legibus.ꝛ.C.qñ non pe.par.l.i.et ſ.de cõiũg.l.i.§.ſi qs ex nepotib⁹.ꝛ insti.e.§.ſi cũ ſ ꝛ in succedentib⁹ de iure ciuili.vt.C.de cadu.tol.§.his ita,ꝛ.ſ.de ſu.ꝛ leg.l.ſi ex plurib⁹

ꝛ.ſ.de testa.mili.l.ſi duobus.

Qui.Bonoꝝ possessionẽ.ſ.sue partis.vt.j.l.ꝓtori.

Ed cũ patrono.Partis.tertie.vt insti.de suc.li.l.j.§.sed nostra.

Possessionem.i.bonorum possessionem.

Pollicẽat.quã ergo petet ꝑ ista pte?tab.nõ q̃ nõ ꝓpetit ei nisi ad dẽbitã partẽ quã iã h⁹ ſm tab.nõ:q̃ nõ est scripta:R⁹.vnde legiti mi.vt.j.vnde leg.l.ij.§.ſi.ꝛ.l.ſeq.ꝛ insti.de succeſ.li.§.multis.Uel ſm quoſdã ſm tab.q̃ cõpetit repudiãti in cui⁹ locũ succedit:vel dic septi mã ex tra:o.vt.j.vñ.le.l.iij.ij.ꝛ.j.vt ex le.senatusc.ꝛ insti.e.§.septi ma.sed cũ institut⁹ adierat.als ẽm patrono nõ dareſ cõtratab.vt.j.de bo.pos.ꝛtratab.l.illud in pñ.ꝛ.j.de bo.lib.l.etiã.§.vt possessio. quo modo definit eẽ hęres scriptus.vt.C.de repu.here.l.ſicut.ꝛ.ſ.de mi.l. ꝛ ſi ſine.§.sed q̃ papinian⁹:rñ.per in integrũ restitutiones:vel quia fi lius erat liberti qui abstinuit.vt.j.de bo.lib.l.etiam ſi ex modica.§.ſi filius.vel forte duo fuerãt scripti vn⁹ adiuit.ꝛ ita patron⁹ petit cõtra tab.potuit ẽm vt.d.§.vt possessio.alter repudiat.ꝛ ille qui adiuit re pudiat quod potest.vt.ſ.de acquir.here.l.cuꝫ hereditate.ꝛ ita patro nus petet portiones vtriuſq;.

Ceteri.siue sint bonoꝝ possessores:siue hęredes de iure ciuili.vt.ſ. de acquiren.here.l.ſi solus.in ſ.j.rñ.ꝛ.ſ.co.l.iij.cum seq.ꝛ.C.quando nõ pe.par.l.j.ꝛ facit.j.de bo.lib.l.ſi libertus.in prin.ꝛ.j.de iure pat.l. siue.§.ex duob⁹.patet ergo ex premissis q̃ refert sit delata bono.poſſ. pluribus eodem iure:vt tunc ipso iure accrescat.aut diuerſo:ꝛ tũc nõ niſi per nouam petitionem bonorum.

Bonorum possessionis.Casus. Beneficiũ bonoꝝ⁹ possessionis est multiplex:nã quedã bonoꝝ⁹ possessiones competunt cõtra volun tatẽ scz defuncti:vt cõtratab.quedã competit ſm voluntatẽ defun cti:vt sicut est ſm tabu.necnon cõpetunt q̃dã bonoꝝ⁹ possessiones ab intestato habentib⁹ ius legitimi:vel nõ habẽtibus:scilꝫ ius legitimũ ꝑpter capitis diminutionẽ.Quis ẽm liberi qui desierunt esse sui hęredes ꝑpter capitis diminutionẽ.i.emancipationes deficiant iure ciuili tamẽ ꝓtor: ꝑpter equitatẽ rescindit eoꝝ capitis diminutionẽ subau dit:ꝛ dat eis bo.poſſ.dat etiam ꝓtor bo.pos.causa tuendarum legum vt ecce mater aliꝫ in testamẽto institutis filiis:postea in puerperio de cesſit ꝛ filium q̃ gestabat in vtero preterit:ꝑſumitur ẽm hic filius in ſtitutus.vt.C.de inoffi.testa.ſi mater.ꝛ poterit admitti ad bo.pos.ſm tabulas causa illius legis tuende:vel ad bono.poſ.vnde legitimi po terit admitti dict⁹ filiꝰ.nã vbicũq; per aliquã l.quis vocat⁹ ad heredi tatẽ causa illi⁹ legis tuẽde/ꝓtor dabit ei boñ.poſſ.vnde legitimi.vt.j. vnde li.l.ij.§.ſi.ꝛ.l.ſeq.idẽ vbi est institutus vere.qñq; dicit dari bon. pos.causa cõfirmãdi iuris ciuilis ꝛ tuẽdi.vt iſtit.e.§.aliquãdo.Sz qd

Deficiant.id est non succedant.

Rescindit. dando bo nõ.poſſeſſ.vnde libe.vt.ſ. vnde lib.l.liberi. et q̃ cõtratab.vt instit.de hę re.ab intesta.§. emancipati q̃ vnde cognati daſ li

Propter capitis dimi nutiones:ſi an ruente patre legiti ma filii debeatcõſiſtere ob delictũ eiꝰ filij. vide.l.i.ſ.i. C.de bon.q̃ lib.in.l.ſi q̃ pena. C.de pbs ou sũt ſui vꝫ alieni turis.

Seruus bon.poſ.oño delatã.ꝛ sic noie domini.vel ipſi seruo q fuit

ab alio instituto: ꝛ sic nomine suo vtroq; tamē casu oportet dñm habere ratum. vt. ff. ad trebel. l. seruo. Quid aūt si extraneo delatam seruus petat nomine extranei: quidam dicunt idem. argu. huius. l. ꝛ ar. ff. de acquiren. possess. l. si me invacuam. in fi. sed. ff. contra ad similitudinem hereditatis. Accursius.

a ¶ Admittere potest. i. ei decerni potest.

b ¶ De conditione. i. eum esse seruū: ꝛ cui⁹ noie petat: ꝛ de hoc si certus vt iudex. vt. ff. de offi. presi. Lillicitas. ff. veritas. ecōtra q̄ nō: quia seruus nō potest esse in iudicio: sed hic potest. q̄z non in forma iudicij fit. vt not. ff. c. l. iū. ff. causa.

c ¶ Et non petenti. bona illatio: quia ipse est nullus. vt. ff. de regu. iur. l. q̄ō attinet. ꝛ hec datur nulli petenti cui tamen pretor sciat delatam: et dic sue seruus petat pro eo dño absente siue nullus.

d ¶ Ergo. q̄ seruꝰ pōt petere ꝛ femina. p alio + et etiā in iudicio alī⁹ pro alio esse nō pōt nisi in casibus. vt. ff. de procur. l. feminis. et. l. neq;. et facit C. de pci. impe. offi. l. vnic. ff. ꝛ. j. c. l. pe.

+ Step. p curatorem agnoscitur not. in. l. iij. ¶ a jrere. j. ff. acq. vel amit. poss. ⁊ verū est etiā si non habeat spēciale māda tū gl. ꝛ bal. in. ff. si mart. tuo. C. man dati.

e ¶ Accipere potest. nisi pretor certus ꝛc. vt. C. eo. l. bonorum. ꝛ facit. C. qui leg. per. l. j. ꝛ. ij. ꝛ de auc. pre. l. clarum. Accursius.

f ¶ Pupillo. vt. j. l. proxi. ꝛ. C. de iu. deli. l. potuit.

g ¶ Infanti. id est minori septē an. vt. C. de iu. delib. l. si infanti. ꝛ. j. tit. ij. l. j. q. respon. fic ergo no. seruum non admitti nisi vt in pxi. l. dicitur. Item nec impubes vt hic. de adulto dic idem si habeat curatores. als potest. vt. C. de in integrum restitu. mi. l. si curatorem. de filiofami. dic vt. j. ff. proxi. dices.

h ¶ Sit. als fit: quia pupill⁹ tutorem filius patrem habet. als scit scilz delatam bonorū pos. filio. ꝛ pupillo: ꝛ quod dicit cedere. ff. quo ad patris ꝛ pupilli cōmodū: sēq; vt possit peti: non incōmodū vt ꝓceludatur si nō petierit. vt. j. titu. ij. l. j. ff. j. q. ij. quis ex. in bo. pos. ferue. l. circa. l. cū filiofami. ꝛ. C. de iure deli. l. si infanti. Vel dic mero iure cedit in p̄iudicium patris ꝛ pupilli: sed pupillus tpōre ſcs fine restitutiōe admittitur. sic ꝛ dicitur. ff. de acquirē. here. l. impuberib⁹. ꝛ. l. necessarius. ff̄ Bo. ꝛ Azo. ꝛ adde quod not. C. eo. l. j.

f ¶ Utor. Non potest. fic. j. de succes. edic. l. j. ff. tutor. ꝛ. C. de pact. l. pactum. Sed contra. ff. de auc. tu. l. ff. ad pupillus. vbi repudiat tutor. Sed dic cum pupilli consensu. arg. C. de iure delib. l. potuit. ff̄ Bal. Azo etiam amicis eius ꝛ iudice scientibus nō solus tutor vi deatur vt hic. Item sunt arg. cōtra. ff. de reg. iur. l. iū. ꝛ. l. qui potest. ff. quisquis. ꝛ. ff. de acquirē. here. l. is potest. sed ille regule fallunt in his administratoribus: quia non videntur tutores quando pupilli spoliant. vt. j. ꝓ emp. l. qui fundum. ff. si tutor.

Si plures. Ad euidētias huius. l. not. q̄ successio fit quādoq; de capite in caput: quandoq; de gradu in gradus. Est aūt successio de capite in caput: cum deficiētibus primo capite liberorū vocat fm caput agnatorū: ꝛ cognatis deficiētibus succedit quarto ordine per vnde vir ꝛ vxor. vt. ff. si tabule testa. nulle extra. j. Successio aūt de gradu in gradū est: quādo plures pſone sunt in eodē capite in diuersis gradibus vna prior altera posteriori. nam prima repulsa tēpore vel repudiatione sequēs succedit. vt. ff. de suc. edic. l. j. ff. q̄b⁹. Pone ergo q̄ plures gradus sunt admittēde bono. pos. puta q̄ plures pſone sunt in eodē capite: puta liberorū vel agnatorū vl cognatorū diuersis gradib⁹ cer te ꝙdiu incertū sit petierit necne scilz bo. poss. illi q est in primo gradu existēs intra tēpora ꝓstituta ad bo. pos. petendam constat nō ꝓcedere posterioris. i. ei qui est post eū die: sēq; petēde bo. pos. ꝛ ita nō currit interim tēpus petēde bo. poss. et qui est post eū in gradu. ꝛ scias q̄ liberis ꝛ parētib⁹ tā naturalibus ꝙ adoptiuis in petenda bo. pos. parē tibus: ceteris ait agnatis vel cognatis datum est centum diebus: q̄b⁹ dictis. ff. ꝛ. j. ff. liberis. ꝛ. ff. de suc. edic. l. j. ff. largius. ꝛ. ff. ꝛ. ff. quod dicimus. ꝛ. C. eo. bonorū ꝛ est vtile tempus bonor pos. sessionum admittendarū. quod dic vt. ff. quis ordo in bonorū pos. sectur. l. ij. in princ. Ulpianus.

k ¶ Necne. prior gradus. vt. C. eo. l. ꝙdiu. ꝛ. l. pe. ꝛ. ff. ꝛ in sti. e. ff.

Diuisio.

Ad bonorum. Dividitur in tres partes. Primo ponit dictum in genere. Secundo ponit exemplum in bonorum possessione ex testamento. Tertio in bonorum possessione ab intestato. Secunda ibi: ꝛ

tendo recte admittere potest ª si pretor de cōditione ᵇ eius certus fit: nam et absenti ꝛ non petenti ᶜ dari bono. poss. potest si hoc ipm pretor non ignoret: ergo ᵈ ꝛ femina potest alij bonorum possessi. petere. ¶ Impubes nec bonorum pos. admittere: nec iudicium sine tutoris auctoritate accipere potest ᵉ: quia tutor pupillo ᶠ et pater infanti ᵍ filio bonorum possess. petere possunt. Dies quibus tutor aut pater sit ʰ cedere placet.

Paulus. Lex. viij.

Tutor autem bonorum possess. pupillo competentem repudiare non potest: quia tuto ri petere permissum est non etiā repudiare.

Pomponius. Lex. ix.

Si plures gradus sint bonorum pos. admittende: ꝙdiu incertū sit petierit necne ᵏ: posteriori diem nō procedere constat.

Paulus. Lex. x.

Ad bonor pos. iuris ignorātia non prodest / quominus dies cedat. Et ideo heredi istituto etiam ante apertas tabulas dies cedit. satis est enī scire mortuum esse ꝙs ꝓximū cognatū fuisse: copiāq; eorum quos cōsulere habuit. scientiam enim nō hanc accipi que viris ꝓdentib⁹ insit: sed eam quam quis aut ipse per se habeat: aut consulēdo ꝓdentiores ˡ assequi potest.

Gaius. Lex. xi.

Si pupillo tutor bono. pos. petierit: et plus incōmodi ꝙ cōmodi: hec bo. pos. habeat tutor tutele iudicio tenetur ᵐ.

Ulpianus. Lex. xij.

Non est ambigendum ꝙ ꝙis nesciat. primitatis nomine bo. pos. sibi deferri. sicēs in iure erret scientiam eēt illius cui defertur bo. pos. ex testamento vel ab intestato que quidem scientia ꝓdicet ei si permittat labi tempus bono. pos. petendē: nōillam accipere debemus que sit ꝓdentibus viris: sed eā quā habeat per se ille cui defertur bono. pos. aut eam quā assequi potest cōsulēdo ꝓdentiores: ꝛ ita si erret in iure vt dictum est. ꝛ possit cōsulere ꝓdentiores nō ꝓdest ei iuris ignorātia: cū tractetur hic de lucro captādo: in damno eēt ꝙis copiam iurisconsulti habeat: tamē sibi subueniret. vt. ff. de iuris ꝛ fac. ignorā. ꝛ. l. iuris. ignorātia. ꝛ. l. error: facti. in fine. Ulpianus.

l ¶ Instituto. scilicet in assem nisi sit suus: quia tūc nō requiritur sit ex asse vel ex parte. vt. ff. de iur. ꝛ facti ignorā. l. j. in fi. Sz hodie est ius commune. vt etiam ex parte heres possit adire ante aper. tabu. vt. C. de cadu. tollen. ff. j.

m ¶ Prudētiores. hec distinctio potuit aut non potuit consulere peritiores raro fit: q̄ tūc hoc casu quādo tractamus de lucro. vt. ff. de iur. ꝛ fac. ignorā. l. regula. ff. ff. iuris. ꝛ facit. ff. quis ordo. in bono. pos. fer. l. ij. in fi. ff. de insti. l. sed ꝛ si pupillus. ff. proscribere.

Si pupillo. ¶ Casus Dictū est. ff. de l. seruus. ff. ipubes. ꝛ. l. tutor. ꝙ tutor potest petere pupillo bono. pos. scs eidē pupillo cōpetēte: nunc ait dicit ꝙ si tutor potierit pupillo bo. pos. ꝛ hec bonorū possessio habeat plus incōmodi ꝙ cōmodi tenetur tutor: iudicio tutel. scilz pupillo si fuit in culpa tutor. Ulpianus.

n ¶ Tenetur. si fuit in culpa. vt. ff. de auc. pre. l. ff. ad pupillum.

Non est. ¶ Casus Ponamus ꝙ titius ab intestato decessit cum nō haberet liberos natos nec haberet agnatos vel cognatos: sed habebat vxorem pregnantem quis prefertur inter fiscum vel rempublicam ꝛ ventrem: ꝛ certe non est ambigendum ꝙ venter contra fiscum ꝛ cōtra rempublicaꝫ admitti debet: scilicet ex edicto de ventre in possessio. mittendo. Itē natus potest petere bonorum possess. vt. j. ad tertulia. l. ij. ff. quis ex liberis. sed ꝛ si dictus titi⁹ qui ab intestato decessit reliquit filium furiosum admittetur hic furiosus cōtra fiscum: ꝛ contra rempublicam: sed ꝛ si dictus titius fuit captus ab hostibus: ꝛ ibi decessit ab intestato: ꝛ filius suus non furiosus qui remansit in ciuitate petet bonorum possessionem: admitti debet contra fiscum ꝛ cōtra rempublicam: ꝛ recorderis de eo quod dictum. ff. eo. l. ij. ff. sed ecqui apud hostes ꝛc. licet autem dicatur hic de ventre ꝛ furioso: ꝛ eo q̄ captum bonorum possessionem petit. idem tamen est de omnibus infantis ꝛ ab intestato venientibus. nam fiscus vltim⁹ est successor. vt. C. de caducis tollen. ff. fin. ꝛ ad hoc. C. vnde vir ꝛ vxor. l. vna. ꝛ quod ibi notatur. sed de his magis dubitabat. ¶ Ubicunq; Ubicunq; lex prohibet capere hereditatē scilz de iure ciuili: ꝛ bonorū possessio cessat: ecce ecēm si patronus non aluerit libertum lex eliaſcentia adimit ipi scilz patrono ꝛ liberis eius hereditatem: scilz liberti: nisi fit heres institut⁹. ꝛ adimit bonorum possessio. preterq̄ fm tabulas. vt. ff. de bonis libe. si patronus non aluerit. Item heres institutus si puter testatorē vinere: quādiu defunctus iam fit: adire hereditatem non potest: sed si scit se heredem institutum: sed ignoret vtrum pure an sub condītione fit institutus

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

stitut[a] non poterit adire hereditatem: licet pure hereo instituto nõ poterit adire hereditatẽ: licet pure hereo instit[ut] fit ꝛ si fuerit sub cõditione institutus licet paruerit conditio. Sed ꝛ si de conditione testa toris incertus sit pater fami. an filiusfamil. non poterit adire hereditatẽ. etſi ad eſt ꝙuis eius conditionis sit in veritate: scilicet testator vt te stari potuerit. vt. ff. de acquir. heredi. l. heres institutus si pubes. sicut autẽ in dictis casibus non po test adire hereditates/ sic et bonorum poſſ. ceſſat per hunc. §. Item vbicunq; senatusconſul. prohibet capere hereditatem ꝛ bono. poſſeſſ. ceſſat. vnde ſi cut ille qui rei capitalis damnatus neqꝫ reſtitutus eſt ex ſenatuſconſulto oꝛficiano ad matris hereditatem non admittitur. vt. ſ. ad tertu. l. §. qui operas. ꝛ. §. capitis. in fi. ita ꝛ ceſſat bonorum poſ. quo ad eum per hũc §. ad quod facit. ſ. l. proꝛi. Item pone exemplus in senatuſconſulto libo miano. vt. ff. de his que pꝛo non ſcriptis hab. l. i. Item vbicũq; conſtitutio pꝛo hibet capere hereditates ꝛ bono. poſſeſſ. ceſſat. ꝛ de hoc da exemplum. vt. C. de hereti. ꝛ ma. l. manicheos. ꝛ. ff. ſi quis aliquẽ teſtari pꝛohi. l. i. in pun. Uiuianus.

plerũqꝫ ꝛ cõtra fiſcum[a] et contra rempublicã admitti debeãt quidam[b]: vꝛputa venter[c]: itez furio ſus[d]: item is qui captiui nomine poſſeſſ. bonoꝝ petit. ¶ Ubicunqꝫ[e] lex vel ſenatuſcõſul. vel conſtitutio capere hereditates pꝛohibet ꝛ bonorum poſſeſſio ceſſat.

Affricanus. Lex. xiij.

QDicto ꝑtoris bonoꝝ poſſeſſ. bis denegatur qui ꝛi[f] capitalis damnati ſunt: nec in integrum reſtituti[g] ſunt. rei autem capitalis dãnatus intelligitur is cui pena moꝛs aut aqꝫ et ignis interdictio[h] ſit. Cum autez in relegatione quis erit[i] ad bonorum poſſeſſionem admittitur.

¶ Qui dicit teſtamentum falſum vide tur bonorum poſſeſſiones agnoſcere ſi de teſtameti virib⁹ certus erat. ĥ. d. ꝛ. ff. no tabilis lex. Barto.

Pomponius. Lex. xiiij.

Um quidã ꝓpinquus[k] falſum teſtamẽtũ accuſaret[l]: ac poſt longũ tpis ſpaciũ. pbaſſet licet dies ei petẽde bonoꝝ poſſeſſionis quã[m] forte certus[n] accuſationis petere debuit ceſſiſſe[o] videat: attamẽ qꝛ hoc ꝓpoſito accuſationẽ inſtituit vt ius ſuum ſibi ſeruet: agnouiſſe ſucceſſionem non immerito videbitur[p].

Paulus. Lex. xv.

PAulus reſpõdit ſolaꝫ petitionem matris non acquiſſe[q] filio impuberi bono. poſſeſſ. niſi is qui eam dederit cuidenter ꝙuolt eam impuberi dari.

Idem. Lex. xvj.

QToties[r] is cui bonoꝝ poſſ. ab altero poſtulata ẽ furere ceperit: magis pꝛobatur ratuꝫ cum videri habuiſſe. rati eñ habitio ad confirmationem pꝛioris poſtulationis pertinet.

quam bonorum poſſ. forte petere debuerit certus accuſationis/ idẽ eſt ſi certus eſſet ꝙ eſſet falſum teſtamentuꝫ: eſſet cepta accuſatio falſi vel non: ceſſiſſe videtur. attamen qꝛ hoc ꝓpoſito accuſationem inſtituit/ vt ſeruet ſibi ſuum ius non immerito videbit agnouiſſe ſucceſſionẽ. ſ. hoc ipſo qꝺ falſi accuſationem cepit: ꝛ ſic pꝛouidendo ſibi in vno/ ꝛ in alio ſibi pꝛouidere videtur. Uiuianus.

[a] ¶ Fiſcum. fiſcus ꝛ reſpu. romanoꝝ idem eſt. Accurſius.

[b] ¶ Quidam. licet de quibuſdã dicat: idem tñ de oibus inſtitutis ꝛ ab inteſtato venientibus. nam fiſcus vltimus eſt ſucceſſoꝛ. vt. C. de cadu. tol. ſ. fi. ſed de his magis dubitatur.

[c] ¶ Venter. ex edicto de ven. in poſ. mit. Itẽ natꝰ petit bo. poſ. vt. ſ. ad ſenatuſcõ. tertu. l. ũ. §. ſi gs ex liberis. itez impubes cui mouet queſtio ſtatus per car. vt. ſ. de carb. edi. l. i. §. ſed ꝛ ſi quis. in fi. §.

[d] ¶ Furioſus. huic dixit Joan. dari bo. poſſ. que facti eſt non iuris: vt hic. ff. C. de cura. fu. l. fi. §. tali. ꝛ ꝑ eo. ſ. ad tertu. l. ũ. §. ſi quis ex lib. alij etiam eam que iuris eſt. argumen. ff. de lega. ij. l. licinius. §. fi. ff. not. C. de cura. fur. l. fi. §. i.

[e] ¶ Ubicũq; de lege da exemplũ. ſ. de bo. lib. l. ſi patronus nõ aluerit. ff. de acq. here. l. heres institutus. ꝛ ad ſenatuſcõ. tertu. l. i. §. qui ope ras. ff. de his que pꝛo nõ ſcrip. l. i. de cõſtitutione dic. ff. ſi quis ali. te. pꝛohi. l. i. in pun. ff. C. de here. l. manicheos. ꝛ facit. ff. de contratabu. l. in. §. liberi. ff. de fecũ. tab. l. hi. Sed cõtra videtur in emãcipato q repellitur a iure ciuili: ſed admittit per ꝓtoꝛ. vt. ff. de. l. §. cũ patrono. §. i. §. hz dic ꝙ ius ciuile nõ aſſiſtebat: ſed reſiſtebat. Itẽ idẽ erat in poſthumo alieno qui a iure ciuili repellebatur: ſed per pꝛetoꝛez admittebatur. vt inſti. e. in pꝛin. ſed dic vt dixi in alio. Item illud ibidẽ ſtatim corrigit. item facit. ſ. l. pꝛoꝛi.

¶ Dicto. ¶ Caſus. Si aliq; ſunt dãnati capitalis rei. i. alicuꝰ de licti ſiue criminis capitalis vel alicuius accuſatiõis capitalis: neqꝫ tunc in integrum reſtituti: denegatur eis bonorum poſ. edicto ꝑtoris. is autẽ intelligitur dãnatus rei capitalis cui ſit pena moꝛs: aut interdictio ignis ꝛ aqꝫ: cum autem in relegatione quis erit admittit ad bonorum poſſeſſionem. Uiuianus.

[f] ¶ Qui rei. i. delicti.

[g] ¶ Reſtituti. quia tunc eſſet ſecus. vt. ſ. de iure pa. l. filiũ. §. ſi. ꝛ inſti. qui. mo. ius pa. po. ſol. §. cum autem.

[h] ¶ Interdictio. in cui⁹ locum hodie ſucceſſit deportatio. vt. ſ. ad leg. iul. pec. l. ũ. ꝛ facit. ſ. de verb. ſig. l. licet capitalis. ꝛ. ſ. de iure pat. l. cuz patronus. §. i.

[i] ¶ Quis erit. nam hic retinet ciuitatem ꝛ libertates. vt. ſ. de pub. iudi. l. ũ. ꝛ facit. ff. l. pꝛoꝛi.

QUm quidam. ¶ Caſus. Ponam⁹ ꝙ titius ab inteſtato deceſſit cui erat propinquus ſeius ꝛ in eiuſdem titij bonis petere pote rat bonorum poſſeſſ. infra centum dies vt dixi. ff. eodem. ſi plures. ap paret nunc vnum teſtamentum in quo cõtinetur ꝙ dictus titius inſti tuit ſibi heredem gaium: dictus autez ſeius pꝛopinquus incepit accuſare falſum dictum teſtamentum: ſcilicet infra tempus petende bono rum poſſeſſionis: ꝛ poſt longũ ſpacium temporis pꝛobauit falſum dictum teſtamentum ꝛ obtinuit. ꝛ in dicto longo ſpacio temporis cucurrerunt centũ dies infra quos poterat petere bonorum poſſeſſio. ſi non apparuiſſet aliquod teſtamentum: nunquid eſt ecclusus dictus ſeius a bonorum poſſeſſ: Et dico ꝙ nõ. nam licet dies petendę bonoꝝ poſſ.

[k] ¶ Cum quidã propin quus. ſ. defunctꝰ.

[l] ¶ Accuſaret. ꝛ icepit ac cuſare infra tẽpus peten do bo. poſſ. qõ eſt annus vel centum dies. vt inſtit. eo. in fi. Sed qꝺ ſi poſt ſi nitũ tpꝰ incepit ꝛ ad finẽ perduxit: qꝛ accuſaꝰ fuit incertus ꝛ vicit in falſo: R̃ñ. idẽ: qꝛ dies petende bo. poſ. vtiles ſunt. vt inſti. eo. §. fi. ergo non curẽrit anteꝫ conſtet falſum. vt. C. eo. l. qꝺiu.

[m] ¶ Quam. ſc⁹ bo. poſſ.

[n] ¶ Certus. id eſt ſi certus eſſet ꝙ eſſet falſus: ſtatim petere poterat bonorum poſ. ſi cepta accuſatio vel non: ſed vbi incertus nõ poteſt cum effectu anteꝫ ſtat certũ per ſententiam. vt. ff. de acqui. here. l. cuz falſum. ꝛ hic.

[o] ¶ Ceſſiſſe. non tñ ceſſit: quia nõ potuit repetere: ad qõ. C. de an. excep. l. i. in fi. ꝛ. C. de inoffi. teſta. l. contra maiores. ꝛ no. ꝙ puidendo in vno et in alio ſibi puidere videt. vt. C. de his q. a nõ bo. l. fi. Sed argu. ff. vi bo. rap. l. fi ſeruꝰ. Sed videt etiã accuſatione pendente tẽpus bo. poſ. cedere: ſicut tutoꝛi currit tẽpus excuſationũ dũ vnum exercet. vt inſti. de excu. tu. §. qui autẽ. ſed ibi oẽs ſimul ſtatim poterãt ꝓponere ſine obſtaculo. vt. ff. de excu. tuto. l. ſcire. §. ſcire. hic nõ: vel qꝛ nõ erat certꝰ in ſua conſcientia: tñ ei reſiſtitur in dicta accuſatione. ꝛ ſic non bene pote rat ſimul vtrũq; auxilium imploꝛare.

[p] ¶ Videbitur. hoc ipſo qõ falſum accuſat. vt. C. de repu. here. l. ſuus ꝛ hoc verus ſi incepit accuſare infra tempus. Sed quid ſi poſt tempus: quia fuit certus de falſo: dicam. ꝙ nec videtur eam agnouiſſe nec pete re poſſe. vt hic colligitur.

PAulus. ¶ Caſus. Mater ponamus petit. ꝑ filia impubere bo. poſ. eidem filie competentem: nunquid acquiſiuit filie bonoꝝ poſſ: Et dicit ꝙ ſola petitio matris nõ acq̃uit filie impuberi bo. poſ. niſi is qui dederit eam. ff. bo. poſ. cuidẽter voluit dari eam. ſc⁹ bo. poſſ. impuberi. ſ. filie predicte. Uiuianus.

[q] ¶ Non acquiſiſſe. Sed cur dñm rei ſingularis accipiendo ei acq̃rit. vt. ſ. depoſiti. l. die: R̃ñ. hic maioꝛ requirit ſolẽnitas: quia maius cõ modum. immo qꝛ incõmoda affert. vt. ſ. eo. l. i. Uel ibi extra ius: hic in iure vbi nõ admittitur ꝙ alio niſi in certis caſib⁹. vt no. ſ. e. l. ſeruꝰ. ij. rñ. ꝛ not. ꝙ idem dicã in qualibet femina: ꝛ etiam in mare: nec exigo ratiõ habitionem: quia pꝛetoꝛ ſupplet.

[r] QToties. ¶ Caſus. Ponamus ꝙ titio competebat bono. poſſ. in bonis ſeij: gaius aũt nullo pꝛecedente mandato titij poſtula uit titio pꝛedictoꝝ bono. poſ. poſtea idem titꝰ cepit furere ante da tionem bonoꝝ poſ. ꝛ anteꝫ haberet ratam petitionez: certe magis pꝛobatur ſcilicet ꝙ contrarium videri cum: ſcilicet titium habuiſſe ra tum: ſcilicet ꝙ ſtetit gaius in petendo ei bonoꝝ poſſeſſ. ſcilicet ꝓpter furoꝛem titio ſuperuenientem. rati enim habitio: ſcilicet tacita ꝓpter furoꝛẽ pertinit ad confirmationes pꝛioris poſtulationis. ſcilicet facte per gaium pꝛo titio de bonorum poſſeſſ. ad quam poſitionem eſt ar. ff. ſolut. matri. l. ũ. circa fi. Uel intellige ꝙ non pceſſit mandatum ꝛ fuit habita rata petitio anteꝫ decerneretur bonorum poſſeſſ. ꝛ cepit furere titius ante eam decretã. Uel dic ꝙ gaius poſtulauit titio bonoꝝ poſ ſeſſ. pꝛecedente titij mandato: ꝛ poſtea furere cepit titius. perinde eſt ac ſi petiſſet gaius titij nomine nullo mandato pꝛecedente: ꝛ ipſe titꝰ ra tum habuiſſet ante furoꝛem ſuum: rati enim habitio ſcilicet titij que eſſet facta nõ pꝛecedente mãdato titij. ꝙuis nõ fuerit i hoc caſu immo pceſſit mandatum pertinet ad confirmationem pꝛioris poſtulatio nis. Uiuianus.

[r] ¶ Quotiẽs. Pone ꝙ petita ẽ cũ mandato: ꝛ quod ſubiicit magis ꝛc. mutat caſum qñ ſine mãdato. q. d. perinde eſt ac ſi petita eſſet ſine man dato. ꝛ dñs habuerit ratũ ante furoꝛẽ. nam iſti duo caſus pares ſunt. vel ſcõ totam intellige ſine mãdato: ꝛ fuit habita rata petitio anteꝫ decerneret: ꝛ cepit furere ante decretã. quẽ caſum habes. ff. de acq. here. l. ſi quis alicui. ꝛ facit. ſ. rem ra. habe. l. bonorum.

¶Si tabule testamenti extabunt.¶ Nota q̄ differt hic titu. ab illo. j. ſi tabu. teſta. nul. ex. q; hic dicit extabunt: ibi non extabunt. Item no. q̄ hic titu. cōmunis eſt bono. poſ. ſm tabu. ꝛ cōtratabu. ſuperior vero generalis omnium bono. poſſ. dic ergo cōmunia vtriuſq; ſcilz ſm tabu. ꝛ contratabu. ꝛ primo caſu cui cōpetat vtracq; ꝛ quidē capacib⁹: nō capacibus non. vt. j. de cōtratabu. l. iū. ſ. liberi. Secundo ex cuius tabulis: ꝛ dic eius qui potuit teſtari. vt. j. de ſecun. tabu. l. j. ſ. exegit. cum ſequentibus. Tertio ex q̄bus. ꝛ certe quacūq; materia ſcriptis. vt. j. de ſecun. tab. l. j. in princ. et. ſ. j. Quarto ex quo teſtamento: ꝛ dic ſcripto ꝛ nō ſcripto ꝛ tunc dicatur ſz nūcupationem: vel contra nuncupationē. vt. C. de ſecun. tabu. l. j. ꝛ de bonis poſ. contratabu. li berti. l. j. Itē quinto quādo detur: ꝛ certe cum tabule ſunt tempore mortis licet poſtea intereant. vt. j. ſ. ſecū. tab. l. j. ſ. ſufficit. ꝛ. j. hac. l. in multis autez differunt: vt ecce. j. de contratabu. l. illud. ſ. ad teſtamēta. ꝛ in multis aliis conueniunt ꝛ differunt. vt patebit. j. in ſpecialibus titu. ꝛ de contratabu. ꝛ de ſecun. tabu.

¶Si tabule testamenti extabunt. Titulus. ij.

Lex vnica.

Paulus.

Heredi cuius nomen inconſulto[a] ita deletum ſit[b] / vt penitus legi[c] non poſſit: dari bonorum poſſeſſ.[d] minime poteſt: quia ex coniectura[e] non propzie ſcriptus videtur: q̄uis ſi poſt platas[f] tabulas deletum ſit teſtamentum bonorum poſſeſſio competat. Nam et ſi[g] mortis tempore tabule fuerint: licet poſtea interierint: competet bonorum poſſeſſio / quia verum fuit tabulas extare.

¶De bonorum poſſeſſione infanti / furioſo / muto / ſurdo / et ceco competenti. Titulus. iij.

Heredi.¶ Caſus. Ponamus igitur q̄ titius in teſtamento ſuo inſtituit ſibi heredē ſeiū ꝛ ante mortem titū predicti no men dicti ſeij ita deletum fuit inconſulto: id eſt non ex volū tate dicti titij vt penit⁹ legi non poſſit: nunquid poteſt dari bonorum poſſeſ. dicto ſeio heredi. ꝛ certe minime. quia ex cōiectura: id eſt ex p̄ſumptione non propzie ſcriptus videtur. p̄ſumitur enī nō ſcriptus cum legi non poſſit q̄uis competet bono. poſſ. ſi teſtamentū ſit deletū poſt tabulas p̄olatas: ſcz in publicum apud iudicē: vel etiā q̄libet p̄iuatum: mortuo tamen teſtatore ꝛ vere competit bonorum poſſ. ſi teſtamentum ſit deletum poſt tabulas p̄olatas: ſcilz in publicū apud iudicem vel etiam q̄libet p̄iuatum: mortuo tamen teſtatore. nam ꝛ ſi mortis: ſcilicet teſtatoris tēpore tabule fuerint ſubaudi: q̄ vis non p̄olate apud iudicem vel alium competet bonorū poſſeſſio. licet poſtea interierint: ſcilicet dicte tabule: q; verus fuit tabulas extare: ſcilicet tēpore mortis teſtatoris: ſemel enim extitiſſe tabulas mortuo teſtatore deſiderat: nam ꝛ ſi extare deſierunt quāuis poſtea interieri derunt bonorū poſſeſ. poterit peti. vt. j. de bono. poſſeſ. ſm tabulas. l. j. ſ. ſemel. Tiuianus.

a¶ Inconſulto. i. non ex voluntate teſtatoris: ſed q̄d ſi conſulto: R̄ſi. idē multomagis: vt non detur bono. poſ. vel ſi detur aufertur vt indigno. vt no. C. de teſta. l. noſtram.

b¶ Deletū ſit. ſ. ante mortē. nam poſt deletū non nocet. vt. j. de ſecū. tabu. l. j. ſ. ſufficit. ſed ſecus quo ad petitionē legatorum que durat licet ſit deletū in vita inconſulte ꝛ ita q̄ non poteſt legi. vt. ſ. de his que in teſta. delen. l. j. ſ. ſed ꝛ ſi legi. ꝛ. ſ. ſeq.

c¶ Legi. i. oculis perſpici: non dico non intelligi. vt. ſ. de his que in teſta. delen. l. j. ſ. j.

d¶ Bono. poſ. ſm tabu. vel contratabu.

e¶ Ex cōiectura. i. p̄ſumptiōe. p̄ſumitur enī nō ſcript⁹ cū legi nō poſſit. Arg. cōtra. ſ. de codicil. l. fi. ⁊ ꝛ. C. de teſtamē. l. erroꝛe. Accur.

Dicę im mo coidat ſm Bar. Additio. Dic q̄ ibi fuit nomē heredis ſcriptum: hic fuit omiſſus heres eſto. Vel ibi q̄tū ad additionem de iure ciuili: hic q̄tum ad bonoꝝ poſſeſſionem ſm tabu. ſm Bar.

f¶ Prolatas. i. publicatas in publicū apud iudicē. vt. C. de teſt. l. publicati. vel etiā q̄libet p̄iuatū mortuo tamen teſtatore.

g¶ Nam ꝛ ſi. vere poſt. platum ꝛ mortē: nam ꝛ idē ſi nō p̄olatū. ꝛ facit j. de ſecū. tabu. l. j. ſ. ſi linum. ꝛ. ſ. ſi roſe. ꝛ. ſ. de teſta. imili. l. in fraudez. ſ. j. ꝛ. C. de teſta. l. ſi vnus.

¶De bono. poſ. infanti.¶ No. quinq; p̄ſonas. de p̄imis duab⁹ tractat p̄ima. l. ſcz de furioſo. de quo dic vt. ſ. ti. ij. l. nō eſt ambigēdū: et de infante de quo dic vt. ſ. ti. ij. l. ſeru⁹. in fi. alic vero tres. p̄ceduntiure cōi in petenda bo. poſ. ꝛ in die cedenda. vt. j. co. l. ij.

Diuiſio. Furioſo. Primo ponit edictum. Secundo reſpondet tacite obiectiom. Tertio formatvnam queſtionem et eam determinat. Secunda ibi: nec ſi curator. Tertia ibi: quid ergo ſi quis non poteſt agnoſcere. Item inſtituto non currit donec excluda tur ſubſtitutus. ꝛ ad hanc rationez opponit hic iuriſconſultus in ſecūda parte legis. Bar. ¶Caſus. Ponamus q̄ gaius inſtituit ſibi heredem ſeiuz furioſum ꝛ ſubſtituit eidem furioſo titiū. ꝛ deceſſit dict⁹ gaius: nunqd tempus bonorum poſſeſſionis: ſcilicet petende in bonis gaij: de quo tempore dicti. ſ. titu. ij. ſi plures. cedit furioſo predicto inſtituto vel titio ei ſubſtituto q̄diu eſt furioſus in eadem conditiōe: id eſt in furore: ꝛ certe nō neq; ſpacium temporis: ſcilicet predicti quod pre finitum eſt ſcientibus. ſcilicet illis quibus competit bonorū poſſeſſ. idcirco videbitur cedere: ſi id eſt quia curator. ſcilz furioſi poteſt accipere bonorum poſſeſſ. nomine furioſi: nam et pater accipit bono. poſ. filio infanti quo ſcilicet patre tamen ceſſante. ſcilicet in petenda bono. poſſeſſ. filio ſuo infanti infra dictū tempus nō excluditur infans. ſ. filius ei⁹. Quid ergo ſi curator furioſi: eſt ne iuſtꝰ atq; vtilius dari poſſeſ. p̄oximo cuiq; id eſt dicto ſubſtituto quicūq; ſit ipſe ſubſtitut⁹ ad eūdem modum: id eſt ſicut daretur curator furioſi. ſi curator furioſi nomine poteſt accipere poſſeſſiones ad hoc ſcilicet vt bona dicti teſtatoris nō iaceant ſubaudi: ꝛ certe ſic. quo ſcz ſubſtituto primo admiſſo: ſcilicet ad bonorū poſſeſſionem. ſubſtitutus id eſt ipſe ſubſtitutus p̄oxim⁹ admiſſus cogitur p̄eſtare cautionē omnibus his quibus bona dicti teſtatoris reſtitui debent: puta quia fuit hic ſubſtitut⁹ admiſſus: q; vt dictum eſt rogatus a teſtatore p̄dicto vt reſtitueret bona teſtatoris q̄buſdam: ꝛ forte vt quaſdam res teſtatoris daret ali quibus nomine legati: ſcz ſi ipſe ſubſtitut⁹ ex ſubſtitutione ſuccederet. deberet autem reſtitui bona fideicommiſſarijs vniuerſalibus legatarijs p̄dictis per ſubſtitutum: ſi forte furioſus inſtitutus in furore deceſſerit. ſuperſtite dicto ſubſtituto: aut compos mentis fact⁹ dictus furioſus ante mortē obierit q̄ hereditatem agnoſceret ſuperſtite eodē ſubſtituto. quibus duobus caſibus habet locum ſubſtitutio. Itē cogitur dictus ſubſtitut⁹: id eſt ipſe ſubſtitutus p̄oximus admiſſus ad bonorum poſſeſ. vt dictum eſt p̄eſtare cautionem venientibus ab inteſtato. nam ꝛ fieri poteſt vt vino furioſo inſtituto ſubſtitut⁹: idēq; admiſſus. vt dictus eſt. decedat: ꝛ ſic non poſſit amodo vendicare ſibi locum ſubſtitutio nec reſtitutio bonorum per ſubſtitutuꝫ facienda: nec legatorum ſolutio per eundem ſubſtitutum faciendā: nec tamē furioſus obſtet ceteris: ſcilicet ab inteſtato venientib⁹ ſi p̄ius ꝛ ipſe ſcilicet furioſus deceſſerit q̄ hereditatē acciperet: puta q̄ deceſſit in eodē furoꝛe aut compos mentis effectus ante mortem obūt q̄ hereditates agnoſceret quo caſu vendicant ſibi locum venientes ab inteſtato ꝛ agerent ex cautione eis facta per ſubſtitutuꝫ contra heredes ſubſtituti vt heredes ſubſtituti reſtituant eis bona dicti gaij ad quoꝝ bonoꝝ poſſeſſ. admiſſus fuerat dictus ſubſtitut⁹ viuente dicto furioſo. vt dictum eſt. Tiuianus.

h¶ Nec q̄ inſtituto. ſcz furioſo.

i¶ Nec ſi. i. q̄uis vel quia.

k¶ Accipere poſſ. poteſt. cōtra. j. de ſuc. edi. l. j. ſ. furioſi. ſed q̄tum ad cōmodum delata eſt furioſo ꝛ ei poteſt peti. ſcilz vt habeat fruct⁹ non q̄tum ad ius vt habeat dominium: vt ibi. ꝛ. C. de cura. fur. l. fi. ſ. tali. ꝛ ſtatim dicam.

l¶ Scientibus. ſcilicet tātum ſubaudi. vt. j. quis oꝛ. in bono. poſſ. ſer. l. ij. an prin.

m¶ Accipit. vt ꝛ. ſ. titu. ij. l. ſeruus. ſ. impubes. Sed nunquid eā que iuris eſt: R̄ñ. ſic. vt. C. de iure delibe. l. ſi infanti. ſ. j. ꝛ. ij. ſecus ſm has leges: quia nil queritur filio niſi caſtrenſe vel quaſi: ꝛ ſi querat nec momento apud cū ſtat. vt. ſ. de acquiren. hered. l. placet. Item querit de ea q̄ furioſo eſt delata: ſed ibi facti tantū vt fructus capiat: vnde fact⁹ ſane mētis repudiat. Itē decedēs nō tranſmittit ad ſuos heredes. vt C. de cura. furio. l. fi. ſ. tali. alij contra vt ibi nota. Itē legata bene que runtur. vt ea. l. ſ. legatis. quia tm̄ commodum: ſed bono. poſſeſ. etiam onus. vt. ſ. man. l. ſi hereditatem.

n¶ Excluditur. vel ipo iure vel per in integrum reſtitutionem. vt not. ſ. titu. ij. l. ſeruus. ſ. dies.

o¶ Proximo. vt ſubſtituto.

p¶ Subſtitutus cautionem. id eſt ipſe admiſſus cautionē preſtare cogitur. nec ob. C. de cur. fur. l. fi. ſ. omni ſatisfatione: quia ibi tollit eaz quam curato: p̄eſtabat alijs.

Omnibus

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a Omnib⁹ his.l. venientibus ab intestato: si substitutus decedat nō dño factus delata hereditate hoc est ante furiosum. vt in fi. hui⁹. l. dicitur. Itē ex testamēto venientibus cauet si defertur eis hereditas pri⁹ moriente furioso vt statim subijcit. Azo.

b Decesserit. ante substitutum.

c Agnosceret. furiosus factus sane mentis: et sic ante substitutum quo casu cum habeat locū substitutio cauetat fideicommissario vnuersali et legatarijs qui venūt ex testamento.

d Nam ꝛ fieri. mutat casum q̄ substitutus ante decedit quo casu venientibus ab intestato est cautum ipsis stipulantibus vel seruo publico. arg. ff. de adop. l. non aliter.

† Mut⁹ aut dicēs. l. non furdus p̄ contrahere ꝛ testari nutu ad plan casibus non allo. dal. l. l. pe. C. de test. fa. pol. ꝛ an q̄ mutus p̄ sbere. vbi plenę p dar. in. l. i. l. fi. ꝛ ibidem alcan. de ver. obla.

e

MUtus. Casus. Dictū est. ff. l. pri. de furioso infante: nunc aūt dicit de muto ꝛ surdo ꝛ cęco: de quibus oībus fit mētio in rubrica. dicit ergo q̄ mutus/surdus/cecus/ possunt admittere bo. pos. fi intelligāt q̄ agitur. Viuianus.

Intelligant. nā ꝛ adire possunt. vt insti. de here. quali. ꝛ diffe. ff. fina.

De bonorum possessione cōtratabu. Quare in. C. primo posuit de secun. tabu. ꝛ hic primo de contratab. ℟ñ. vt no. C. de bono. pos. contratabu. in rubri.

prestare cogitur omnibus a his quibus bona restitui debent: si forte institutus in eodem furore decesserit b: aut compos mentis effectus ante mortem obierit q̄ hereditatem agnoscere c. nam ꝛ fieri d potest / vt viuo furioso substitutus decedat: nec tamen furioso obstet ceteris si p⁹ius et ipse decesserit q̄ hereditatem ac quireret.

Ulpianus. Lex. ij.

MUtus / † surdus / cecus / bonorum possessionem ad mittere possunt: si quod agatur intelligant e.

De bonorum possessione contratabulas. Titulus. iij.

Primo ponit mentem edicti pretoris de contratabu. Secundo exponit edictum. Secunda ibi: hec autem clausula. Bartolus.

Ulpianus. Lex. j.

IN cōtratabulas bonorum possessionem f liberos g accipere debemus siue naturales h siue adoptiuos i si neq; instituti k neq; exheredati l sunt. Uocantur autem ad contratabulas bonoꝝ possessionem liberi eo iure m eoq; ordine n quo vocantur ad successionem iure ciuili. o Hec autem clausula o etiā ad posthumos videt pertinere. Si⁹ etsi ab hostibus postliminio redierint p filij: pomponi⁹ putat ad contratabulas bonorum q possessionem eos admitti.

Facit parte ille qui speratur admitti ad partem. Bartolus.

Si ex tribus filijs r vn⁹ ab hostibus capt⁹ sit duob⁹ qui sunt in ciuitate bessis bonoꝝ pos. ꝛ petit. Idem s et in posthumo: nā q̄diu posthumus speratur ẽ a cā ẽ vt casu. i. faciet q̄ duo fratres sui nō habeant in totum bonorū pos. contratabu. si p parte cum ipse posthumus ꝛ duo sui fratres nati fuerūt preteriti a patre non tamē habebunt duo fratres p⁹ besse bo. pos. cōtratabu. interim cum possint nasci tres. vt. si pars here. pe. antique. fi. imm⁹ forte p⁹o duabus partibus. posito q̄ diuidatur hereditas in quinq; partes. ar. dicte. l. antique. in fi. si autem possem q̄ in hoc verſi. idē ꝛ in posthumo ꝛc. eēt posthum⁹ ꝛ vnus trīmodo natus: ꝛ posthumus ꝛ nat⁹ essent preteriti: posset nat⁹ interim petere bonoꝝ pos. cōtratabu. p quarta, parte cū possint nasci tres. vt. o. l. antiq. ꝛ ita fm hoc ẽ idē in posthumo q̄ in capto: sed nō per oia idem. nam vnus ꝛ alter facit interim partem: sed non eam. Viuianus.

f Possessione. petenda quam pretor defert liberis. vt. j. eo. l. non putauit. ℣t autem.

g Liberos. nunc exponit liberos.

h Naturales. subau. ꝛ legitimi itē subaudi sui vl' emācipati. vt. C. de libe. pre. l. fi. ℣. sancim⁹ itaq;. ꝛ infi. de here. ab intesta. ℣. cadē. at naturalis trīs licet succedat ex uolūtate: q̄nq; trī nō admittīt q̄tra uolūtatē. vt. C. de natu. lib. l. humanitatis. ꝛ aut. licet.

i Adoptiuos. vt. j. eo. l. iij. ℣. filiū. sed ℥ testamentū patris naturalis nō ℥ misi istituat here. ꝛ p aliū aperiat ẽ edictū. vt. j. e. l. nō putauit. ℣. in adoptionē. ꝛ facit. j. ti ta. testi. nul. ex. l. j. ℣. liberos. sed hodie cōtra in vtroq;. nā ℥ testīm adoptiui extranei nō habēt. sed cōtra testamentū naturalis fic. vt. C. de adop. l. pe. ℣. sed ne articulum.

k Instituti. pure siue sub q̄ditiōe ptātiua: misi ali⁹ cōmittat edictū. vt j. e. l. iij. ℣. si qs ex liberis. fec⁹ si sub casuali vel mixta: misi sit in defectū eius exheredatus. nā hꝫ p nō instituto. vt. C. de insti. ꝛ sub. l. iij.

l Neq; exheredati. ſ. rite. nā tūc haberēt ꝛelā inofficiosi. test. vt. j. e. l. non putauit. ℣. non queuis. ꝛ. l. si pos. ℣. exheredati.

m Eo iure. nā nō eodē iure: q; illi ciuili: isti p⁹tio. ℥ dic. i. vt q repellūtur' illo iure/repellant ꝛ isto. vt. ℥. de bo. pos. l. non est. ℣. si.

n Ordine. vtp⁹io: in gradu pri⁹ habeat. vt. j. e. l. iij. ℣. filiū. ꝛ. l. illō. ℣. j. itē in stirpē. vt ꝛ ibi. ꝛ. j. e. l. si in adoptionē. ℣. si. ℥ 2tra. j. e. l. ℣. q̄ habebat filium. ꝛ. j. e. l. iij. ℣. j. sed ibi dices.

o Hec aūt clausula. ad oia supradicta pōt referri. ꝛ dic q̄ ad posthumos preteritos cū erunt nati non ante. sed quomodo cum ipso iure rūpāt' ℟ñ. vt no. C. e. l. j. item ante q̄ nascant habet locū. ℥. de ẽ. in poſſ. mit. l. j. in prin. ꝛ facit. ſ. de verbo. sig. l. nomē filiarum. ꝛ instit. qui dari tu. pos. ℣. ſi. ꝛ. j. de assig. li. l. fi. ℣. j.

p Redierint. ſ. quocūq; modo. vt. ℥. de capti. l. nihil.

q Bonorū. q̄ tēpus nō currit. vt. j. de fecū. tab. l. q ex liberis. ℣. j.

r Si ex tribus filijs. emancipatis ꝛ preteritis. vt faciat ad titulum.

s Dē ē. iuno nō idē. vt. ℥. si pars heredi. peta. l. antiq. in fi. ꝛ ideo q̄ dicit in fi. partē. ſ. quartā si vn⁹ ẽ rat nat⁹ vel vt fit p oia idē pone casus. vt. j. de cōiun. li. ℣. sed ꝛ si posthumus. ꝛ. ℣. si posthliminio.

t Speratur. facit. j. de fecū. tabu. l. ij. ℣. q̄diu. ꝛ quis or. ibo. pos. ſer. l. ij. ℣. pe. ꝛ vñ legi. l. pe. in fi. ꝛ vnde cog. l. ℣. si quis fic. ꝛ. ℥. faim. hereciscū. l. si heres vnus.

a ¶ Partem. i. natum admitti ad partē non ad totum. ſic. ff. de inoffi. teſta. l. qui repudiantis. in prin.

¶ Et ſui iuris. ¶ Caſus ⁊ Pretor inducit in poſſeſſionem etiā liberos factos ſui iuris: ſiue ergo emancipati ſunt ſcilicet liberi: ſiue alis exiue runt de poteſtate patris vt per dignitatē admittatur ad bonoꝝ poſſeſ. ſcilicet contra tabul. ſi preteriti ſunt: ſed adopti ui patris ſubaudi ad bonoꝝ poſſeſ. non poteſt ſubaudi admitti filiꝰ adoptiuus emancipatus. vt enim admitti poſſit aliquis ad bonoꝝ poſſeſ. contra tabu. oportet eum eſſe ex liberis. iſte autem adoptiuus non eſt ex liberis ex quo eſt emancipatus a patre adoptiuo. vt. ſ. vnde libe. l. liberi capite minuti. Uiuianus.

b ¶ Siue exierunt. vt per dignitatē. vt inſtitu. qui. mo. ius pa. po. ſol. §. ſed ex conſtitutione.

c ¶ Non pōt. ab eo emancipatus: vt hic. ⁊. ſ. ſi tab. teſt. nul. ex. l. i. §. liberos. ⁊ vnde l. i. ſ. ct inſtitu. de exhere. lib. §. adjudicata.

d ¶ Ex liber. ſuis vl emācipatis: iſ eſt emācipati deſināt eē ſui: nō tñ deſinūt eſſe liberi. vt inſtit. de here. ab inte. §. eadem.

¶ Qui habebat. ¶ Caſus ¶ Donatus q titius habebat filium ſeium et ex eo filio habebat nepotem gaium. emācipauit dictus titius dictū ſuum filiū ſeium: et adoptauit idē titi⁹ dictū ſuum filiuꝫ in locuꝫ nepotis. deinde emācipauit dictū ſuum filiū ⁊ ita bis emancipauit eum: queritur an nepotis: ſcilꝫ predicto gaio obſtet: ſcilꝫ dictus ſeius filius in petenda bonoꝝ poſſeſ. cōtra tabu. ſi dicit titius eos pteriuit. vt excludaꝫ predictus nepos ſcilicet gaius a dicta bono. poſſeſ. ⁊ admittitur ſolus filius: ⁊ magis videtur hunc nepotem: ſcz gaium non excludi. ſcz a dicta bonoꝝ poſſeſ. ſiue pater eius ſcz nepotis: id eſt dictus ſeius in adoptione manſiſſet quaſi nepos: ita q titius pater eiuſdē ſeij nō emācipaſſet eū ſeiū poſtq̄ eūdem ſeiū adopta uit in locū nepotis ſiue emācipat⁹ eſt: ſcz dictus ſeiꝰ a patre ſuo: poſtq̄ ab eo fuit adoptatus in locum nepotis: ſicut in veritate in noſtro caſu fuit emancipatus a patre ſuo poſtq̄ ab eo fuit in locuꝫ nepotis adoptatus: puto enim emācipato patre: ſcilꝫ nepotis ſicut in veritate fuit emācipatus pater nepotis anteq̄ idem pater nepotis adoptaretur in locum nepotis: puto dico nepotez quoq; cū patre ſuo ex edicto: ſcz de cōiungēdis cum emācipato liberis admitti ſcz ad bono. poſſeſ. cōtra tabu. q̄quid eꝫ predictis contingat in patre nepotis poſt emancipationem ipſius patris nepotis primo de eo factam. bis cñ fuit emancipatus in noſtro caſu. Uiuianus.

e ¶ Ex edicto. de coniung. lib. vt. ſ. de coniung. lib. l. j. in prin. ⁊ facit. ſ. ſi tabu. te. nul. ex. l. i. ſ. antepenul. Sed arg. contra. ſ. ea. l. §. vocantur. Solu. vt. ſ. l. iij. §. j.

¶ Quidam filium. ¶ Caſus ¶ Donatus q titius habuit filiū ſeium/ ⁊ ex eo habuit nepotem gaium: dictus filius emācipatus vel in poteſtate manens deportatus eſt: ⁊ fic amiſit ciuitatem et non libertatem: queritur an nepoti nocet: ſcilicet dictus filius deportat⁹ ita q admittatur ad bonoꝝ poſſeſſionem contra tabulas ante nepotem: cū ambo ſint preteriti a dicto titio: ⁊ verius eſt nepotem admittendum: ſcili cet ad bonoꝝ poſſeſſionem contra tabulas in vtroq; caſu: id eſt ſiue erat in poteſtate ſiue emancipat⁹ filius qui fuit deportatus ſubaudi. ⁊ not. filium deportatum admittendum: deportatos enim mortuoꝝ loco habēdos repete verius eſt: ſed ⁊ ſi pater dicti nepotis ⁊ filius: id eſt dict⁹ nepos deportati ſunt ⁊ ambo reſtituti ſcilicet ſunt: dicem⁹ ad bonoꝝ poſſeſſionem admitti filium ſcilicet ſoluꝫ: ſed ⁊ ſi filius titij: id eſt pater nepotis damnatus in metalluꝫ vel damnatus alia pena/ que ſeruum efficit reſtitutus ſit: nihilomin⁹ admittetur: ſcilicet ipſe ſolus ita q̄ non filius eius. Seq. vide per te vſq; ad. l. illud. q: ſunt clara. Uiuianus.

f ¶ Admittendum. ⁊ nihil ſeruaſ filio. Sed cur ſecus in capto. vt. ſ. c. §. ſi ex trib⁹? R ſi. ꝑpter ſpem poſtliminij. vt. ſ. de bo. lib. l. ſi neceſſe. §. ſi deportat⁹. ⁊. ſ. de aſſig. lib. l. ſi. §. penul. Jo.

g ¶ Habendos. vt. ſ. de socio. l. actione. §. publicatione. Argu. contra. ſ. de verbo. oblig. l. ex parte. §. in inſulam. ⁊. ſ. de leg. ij. l. cū pater. §. heredi tatem. ⁊. ſ. ad trebel. l. ex facto. §. ex facto.

h ¶ Sed ⁊ ſi. pone in duabus perſonis. ſ. patre et filio: et tunc dic patrem feciſſe teſtamentum ⁊ pre teritionez poſt reſtitutionem in integrū. alis ante teſtamentū factū eſſet irritum capitis diminutione teſtātis. vt inſtit. qui. mo. teſt. infir. §. alio. Sed nōne conualeſceret. vt. ſ. de iniuſt. teſta. l. ſi qs ex. §. pe. et fm hoc loquitur ſequēs. §. et lex. Uel melius pone in tribus ꝑſonis. ſ. auo et patre nepotis/ et ipſo nepoteet patre ſemper ſtetit in ciuita te: ⁊ tūc dic admitti filiuꝫ ſcz ſoluꝫ. ⁊ ſic ſequētia intelliges ⁊ continuatur cū ſuperioribus.

i ¶ Efficit. ſed deportatio tantum ciuitatez aufert. vt inſtit. qui. mo. ius pa. po. ſol. §. cum autē. et. §. ſerui. ſed hodie nemo bene natus ex ſupplicio fit ſeruus. vt in auc. de nup. §. quod autem prius.

k ¶ Admittetur. ſimpliciter accipe ſi ponas ſi duabus perſonis. ſi autem in tribus ſub. ſoluꝫ. vt. ſ. ꝑ ꝙ. dixi.

l ¶ Demq; eſt. Uel pone in duab⁹ perſonis. ⁊ dic poſt reſtitutionez factū teſtamētum. vel pone in tribus. vt. ſ. l. prozi. not. §. penul. Sed huic legi ⁊ fm ſuperioris. l. eſt contra. inſti. de capi. di. §. q autē. ſ. vnde cog. l. is qui. vbi non reſtituit cognatio per ſeruitutē amiſſas. Sol. ibi manumiſſio: hic fuit in integ. reſti. ꝑ quā oia priſtina iura reſtituunt. vt. C. de ſen. paſ. l. j. ⁊. l. ſi. Arg. ff. inſti. de ſerui. cog. vbi etiam manumiſſio prodeſt ad ius cognationis. Sed ibi de nouo acqrif non vetus reſtauratur. Item arg. ff. de pe. l. aut dāna. §. fi. Sed ibi fuit in dulgentia non reſtitutio in integrum.

m ¶ Non tñ. Uerū etiā hi. ordine ſeruato. vt. ff. l. j. §. vocanť. Azo.

n ¶ Nati. No. ex his. quia ſecus ſi ex filiabus vel nepotibus etiā ex filio natis. ⁊ eſt ratio quia ꝑ exheredatis habentur. vt, dices. j. eo. l. illud. §. ad teſtamenta.

o ¶ Procedit. vt quaſi ſolus filius admittatur.

p ¶ Modelius eſt autē. antez ꝑo quia: alis ꝑ ſed. vt corrigatur diſtinctio ſuperior. ſ. adoptauerit in patrē hui⁹ nepotis: an ſimpliciter: ſi ſ; hoc nō ita vocanť vt de iure ciuili: qz eo iure cū filio vocať alterius fratris filius. vt inſti. de here. ab inteſta. §. cū filius. ⁊ in auc. vt fra. fi. §. i. et ſic eſt contra. ff. e. l. i. §. vocanť. Solu. pōt dici q ibi in cōtrario loqtur de liberis qui ſunt in poteſtate: z qui veniūt ad contratabu. nā ⁊ in illis idē habet ſeruari ac ſi de iure ciuili ſuccederent. vt. ſ. ti. j. l. is q. in prin. ⁊ ſic non remanet ibi aliquod contrarium.

q ¶ Quaſi filius. ſed quaſi nepos. Azo. ⁊ dic vt. ff. l. j. §. qui filium.

r ¶ Finita ſint. vt. C. de adop. l. pe. §. ſed hoc.

s ¶ Filium habens. ſcz ego.

t ¶ Admittentur. tanꝯ filii.

v ¶ Non admittet. naz ꝑ emācipationē diſſoluiť adoptio. vt. ſ. ꝑ ꝙ. §.

x ¶ Queſitum. ſed ſuperiori caſu ante fuit queſitus. ⁊ facit. ff. eo. l. j. §. qui filium. ⁊. ſ. de coniun. lib. l. j. §. ſi pater ita.

Dicta.

Apianus. Lex. iij.

On tantū autē ipſi emancipati admittūtur ad bonoꝝ poſſeſſionem: verūetiam hi quoq; qui ex his nati ſunt.

Si aliquis ex liberis adoptetur durante adoptiōe ſuccedit prout adoptat⁹ eſt: ea finita ſuccedit prout naturaliter vocatus eſt. h. d. Bar.

Si duos habēs nepotes alterum emancipatum loco filij adoptauerit: videndū eſt an ſolus ille quaſi filius admittatur: quod ita ſcz procedit ſi quaſi patrem eius nepotis quem retinuerat ſic adoptauerit: melius eſt autez dicere poſſe eum ſolū ad poſſeſſionē bonoꝝ peruenire. Sed et ſi ſit hic nepos emācipatus: verum eſt dicere non admitti eū quaſi filium. hic eñ quaſi filius nō eſt ex liberis: cū iura adoptionis emācipatione finita ſint. Si filium habens ex eo nepotem: ſi in locuꝫ filij nepotem adoptauero: ambo admittētur. plane ſi fuerit emancipatus nepos non admittetur: quia pater eū precedit. Siquis poſt emancipationem queſitum ſibi filium patri ſuo in adoptionē dederit in locum filij: equiſſimum eſt ci prestari quod cuius arroga to filio: idcircoq; patri ſuo adiungendus eſt: ſed et ſi emancipatus hic nepos poſt adoptionem proponatur: equiſſimuꝫ erit eū abſtinere: recepit enim locum ſuuꝫ nec debet patri ſuo iungi.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Ducta. quod fieri potuit: vt. ff. de ritu nup. l. filius. sed nō impune vt quando ignominiosam: q; poterit eȝheredari ſm hec iura. vt ſtatim dicet. Accur.

b Mortuo. secus ſi viueret: q; ꝑcederet: vt. ff. ea. l. ſ. filium.

c Per rescissionē. auiti testamēti. z dic q; reſpō. tacite obiectiōi hoc modo. Filius emancipatus testāmēti aui reſcindit p cōtrata. ac ſi pater eius in aui manſiſſet poteſtate: vt. ff. in principio. l. ſed ſi manſiſſet in poteſtate b nepos iuſtus nō eſſet vtpote vxore ducta ſine prīs conſenſu: vt ff. de ſta. ho. l. paul⁹. ergo et nūc non eſt iuſtus cum pinde ſit ac ſi manſiſſet: ſed nō eſt ita. nā reſciſſio non dȝ facere vt q iuſtus eſt filius deſinat eſſe filꝰ vel nepos: quia ſic repelleretur: et reſciſſio non ſit per ꝓtectorem vt hic ecclꝫ datur: ſed magis vt admittatur. alioquin quod fauore eius introducitur ad leſionem eius retorqueret. quod eſſe non debet. et ex contrario cōtrarium in vera hypotheſi. tica ſequif. ſimilis eſt electio. C. de ſecū. nup. l. generaliter. ff. in his. fȝ Jo. Aliter aliꝫ formant tacitam obiectionem b modo. Si filius emancipatus non admittitur ꝓpter reſciſſionem patrie poteſtatis ergo nec nepos. ſed ꝓma falſa: et reſciſſio patrie poteſtatis non facit vt nepos non ſit iuſtus: immo magis vt ſit iuſtus. Vel ſic ſm. Ioꝫ. lege non enim is nepos qui iuſtus eſt ꝓ reſciſſionē patrie poteſtatis (nazals nō eſſet nepos iuſtꝰ) non debet dici fieri iniuſtus.

d Cum reſciſſio. accipe adhibeatur qō eſt. ff. quo magis ꝛc. non quo minꝰ admittatur.

e Nam. z ſi tam. opponit ſecundo. q; ignominioſam duxit vxorem et contra velle patris ſed nō nocet. nā. z ſi te ꝛc. vel nō mirū. nam ſi ita eſt qū duxit honeſtā. idem ſi inhoneſtam.

f Ether: dare. ff. filiū: ſed iſta hodie nō eſt de cauſis ingratitudinis q̄ ſunt in auf. vt cū de ap. co. ſ. cauſas. cū ſeq. ſ. Aliꝫ dicūt nepoté q̄ſi cō trahat originē ex delicto patris quod nō placet: vt. C. de inoffi. teſt. l. ſigs in fuo. ff. l. z. ſ. de bo. dā. l. ff. in pn. z. ff. de in ius vocā. l. adoptiuū. ff. Sed arg. cōtra. C. de q̄ſtio. l. diuo. ſed dic vt ibi. Accur.

g Idcirca. nepos cui meret inſtitui eoipſo q; non demeretur: vt. ff. de leg. ij. l. cū quidā. ſed pater deliquit accipiendo talē vxorem vnde pōt eȝheredari: adimittet ergo nepotē ad contratabulas: ſed nō admittet filium ad querelā cum extraneus ſit inſtitutus. z facit in auf. vt cū de ap. cog. ff. ſi alicui.

h Ante petitā. ſecus ſi poſt: vt. ff. vñ libe. l. ſi. Itē ſecus ſi eſt inſtitut⁹ et cōmiſſo edicto petat Ɔtabu. vt. ff. eo. l. ſi poſt mortē. in pn. q̄ eſt cōtra. et eſt ratio: quia iura teſtandi nō tolluntur minima capitis diminutione: vt. ff. de capitis di. l. tutelas. in pn. vel melius q; perueniat in eum caſum a quo incipere non poteſt. nā ꝓterito adoptiuo nō datur contratabu. ſui patris niſi ſit adoptatus ab auo paternovel ſimilibus: vt ff. eo. ſ. idēq; eſt. z. l. ſi. idēq; iuris. fȝ inſtituto adoptiuo dat: vt. ff. eo. l. non putauit. ff. in adoptione. Itē adhuc contra. ff. ad tertul. l. ij. ff. ꝑinde ſiue quis. z. ff. de cap. di. l. tutelas. vbi dicit nō tolli q; emancipatione alia iura niſi q̄ p. l. xij. tab. deferunt. ſed dico q̄ cōtratab. hic defertur non ſimpliciter filio ſed emancipato. cū ergo nō remaneat emācipatus amittit contratabulas.

i Si quis filio ſuo. datuit caſus.

k Potuit. et q; aliena familia nō fuit: vt. ff. eo. l. ſi. ff. ꝑe. z. facit. ff. eo l. ſi emancipatus. z. ff. ꝓtori.

l Idem q; eſt. ecōtrario.

m Nam et hic. ſ. hoc caſu.

n Patris ſui. naturalis. z facit. ff. ꝓri. z. ff. e. l. ſi retētus. Sed huic et ſuperiori reſpon. vt ff. eo. l. ſi emācipatus. ff. fina. ibi: tādiu ꝛc. et inſti. de here. ab inteſt. ff. eadē. ff. at hi. z. ff. vñ li. l. ꝓbi dī ꝙ dum eſt in adoptiua familia non ſuccedit patri naturali. So. dicit Guil. et Jo. q; hic nō tenuit adoptio ſed remāſit in poteſtate cuius erat ante. Vel diſtingue ſit datus ēneo vel non extraneo: vt. ff. eo. l. fin. ff. de. ſed ſm Bꝰ ſi eſt datꝰ nō ēneo corrigit: quia adoptiuus tūc reſpicit: vt. ff. de adop. l. pe. ff. ſi vero pater.

o Filius non. quia ante erat emancipatus: vt. ff. e. l. ſi pater. ſe.

p Bonoꝝ poſſeſſionē. cōtratabu. de qua loquimur. Accur.

q Admittatur. ſed quo modo cuȝ non potuit teſtari vtpote ī poteſtate arrogatoris: vt. ff. de adop. l. ſi pater. Reſpon. adoptiu⁹ pater erat mortu⁹: et tamē dicitur adhuc in eiꝰ familia. vt. ff. e. l. vtrū. Vel dic q; dicit ī quaſi caſtrenſi in quo lȝ qbuſdam pmiſſum erat teſtari/non tamen ceſſabat q̄rela vel ſtab. lȝ hodie ſemper ceſſet: vt. C. de inoffi. teſta. l. ſi. Vel dic q; hic nō tenuit adoptio: et ſemper dices adoptiua familia. ſ. putatiua. naȝ ꝓ ȝo plerūq; ponit: qō eſt in opinione: vt. ff. de peti. here. l. ꝓ here. de in caſtrenſi vero non poteſt dicere. quia tunc ceſſaret Ɔtab. vt. ff. deteſta. mi. l. ſi a milite. ff. fin. et. l. ſequen.

r Non pūt. vt deportat⁹: vt. C. de here. inſti. l. ſi. et. ff. e. l. ſi. deportatos. ité multo magis damnatiꝰ in metallū: vt. ff. de pe. l. quidam. item heretici:

vt. C. de hereti. l. iij. Itē mulier nubēs infra tēpoꝛa lucrꝫ: vt. C. ō ſecū. nup. l. j. z facit. ff. de bo. poſ. l. non eſt. ff. fina.

s Idoꝛtis. ſi dicas de ſuis planū eſt q; vnū tēpus tm̄ inſpicif. f. moꝛtis: vt inſti. de here. qua. z dif. ff. ſui. ſi de emācipatis: tūc tria tempoꝛa debent inſpici: vt inſti. de here. qua. z dif. ff. in extrancis. ſed ibi inſtitutis. hic preteriti. z facit. ff. de leg. preſtan. l. interuenit.

t Ad quid bonū. id eſt dicere ſatis eſt ſi habet ſm tab. nō autem intelligas ſimpliciter. nam vtilitas eſſet q; nō teneretur ꝓeſtare legata niſi certis ꝓpoſnis: vt. ff. de leg. ꝓe. l. j. Itē z alia poſſet eſſe vtilitas: vt. ff. eo. tit. l. ſi ex duobus. ff. ſed illud. ſed intellige quod hic dicit cū ipſe ſolus eſt inſtitutus quando nihil ei prodeſſet petere cōtratabulas. vt. ff. titu. j. l. is. qui. ff. ſed ſi ſolus. nō. ſimile verbū huic. ff. ad vell. l. aliquā do. ff. fina.

v Cōmittat edictū. i. aperiat edictū ō Ɔta. inſtituto: qō facit petēdo ꝓteritus lȝ nō ꝓſequaf: vt. ff. e. l. ſi poſt mortē. ff. ſic z ſtipulatio 2ditionalis cōmittit. i. incipit ex ea agi poſſe cū conditio exiſtit.

x Et ipſe. ſ. inſtitutus z ſic habetꝫ aliū quod ꝓ ſe non poteſt. z plene dic. vt. ff. que res pigno. ob. poſ. l. ariſto.

y Sed ſi ſub cōditione. loquitur hic. ff. in filio in poteſtate conſtituto: z inſtituto ſub poteſtatiua cōditione que poteſt impleri vltimo vite ſpiritu: z ſic valet teſtamentū: vt. ff. de here. inſti. l. ſuus. ff. j. qualiter ergo poteſt deficere cōditio: dic in illo. ff. quid ergo loquitur in emancipato. vel totus loquitur in emācipato inſtituto ſub 2ditione caſuali. z dic q; habebat coheredē: alioquin deficiente cōditione rediret ad cauſam inteſtati. z facit bene ad hunc. ff. ſeq. ff. eo. l. ſub cōditione. j. reſpon. et. l. filium. Ioꝫ.

z Non poteſt. an hic poteſt aliꝫ cōmittere edictum: Reſpō. poteſt: vt ff. eo. l. ſi in adoptionem.

a Accipere posse. scilz si pendente cõditiõe non accepit ſm tabulas: vt.j.ea.l.ꝯ.ꝯ si forte.

b Emancipat⁹. lecus in suo:qz non valeret testamentū:vt.ſ.de here. instī.l.suus.§.j.ꝯ.C.de instī.ꝯ substī.l.si pater.

c Potestate nõ est.idem si in potestate: vt.ſ. de secun. tab.l.j.§.si sub cõditione.et ideo subaudi hic maxime. argumẽ. contra.j. de cura. bo.dã. l.i. Additio. Dic q in alio casu loquit ſm By. et Bar.

d Potest. quid si instituit⁹ filius repudiet ex testamento:an quasi pretereritus petet contratabu. videtur q sic possit;eligere: vt.ſ. titu.j.l. filium.§. omnibus.fed.Bꝰ.contra. per.l.ſ. eod.l.i. in princi. ibi: si neqꝫ instī. ꝛc. et. C. de posthu.hẽ. instī.l.fi.in fi. Item quod dicit non posse peti cõtratabu. verum est mſi ab alio commisso edicto:vt.ſ.eod.l.si in adoptionem. et. ſ. de lega.iij.l.fina.§.fin. Item hic sub conditione institutus nõ potest adire de iure ciuili ea pendente:vt ſ. de acquiren. here.l. is qui.in princi.ergo nec ſ tabu.debet dari:vt.ſ. de bono.posſef.l. non.est.§. fina.sed ibi de alio impedimento ratione sue persone vel alio: non de impedimento conditionis. Item contra.ſ. de acquiren.here.l.clodius.Sol. ibi. Additio. Dic q ibi nihil dicitur de hac.l. et ideo dic q hic petitio bono.posſef.ſm tab.fuit vtilis:vt.l.ij.§.ij.ſub conditione. j. de bono. posſef. ſm tabu.et sic põt in aliũ

Adde ẽt sub ipossibili cõditioe l fituri? possetestamen tũ approbari.bar.in.l. j.vl.coll.ſ. de pdi.inſtī. et in.l. fidei testamenti. eo. tt.

cum contratabu. accipere[a] bonoꝝ possessionem. ¶Si sub ea cõditione filius emancipatus[b] heres sit institutus quem ipſi[c] † potestate[c] non est:qz scriptus heres est bonorum posſef. ſm tabu. accipere potest[d] et debet:nec[e] contra tabu. potest. Et si forte defecerit cõditio:tuendus erit a pretore in tantum quantũ fieret ſi contratabu. bo. poſ. accepiſſet[f]. ¶Sed z si nepos[g] sub huiusmodi conditione scriptus sit heres:idem erit dicendum. ¶Si quis ex liberis nõ sit scriptus heres:sed seruus cius scriptus sit: cumqꝫ iuſſerit[h] adire hereditatem: denegari debet ei bonorum possessio. contratabulas. idemqꝫ z si legatũ relictus sibi vel seruo suo elegerit. nam et hic dicimus bonorũ poſ. contra tabu. debere denegari.

Paulus. Ler iiij.

Illud notandũ est q bonoꝝ posſef. contratabu. que liberis promittit locus habet siue quis heres extiterit[k] siue nõ[l]:z hoc est quod dicimus cõtra ipſum testamentuꝫ[m] liberis competere bonorũ poſ. qõ in patrono contra[n] est. ¶Si quis filiũ quẽz in potestate habuit instituerit heredẽz vel exheredauit z ex eo nepotes omisse

qd si interim infra tepus ad petẽdã bonoꝝ poſ. decessit. nũquid bonorũ posſef. non agnitã ad suos heredes transmittet. et regulariter non transmittit. hoc casu sic. quia impeditus fuit iusta ratione non petere ſm tabu. cũ speraretur moueri contratabu. Ultima.

k Extiterit. puta institutus.

rit:bonoꝝ possessioni locus non est[o]:qz nõ esset nepos suus heres futurus. cadẽ sunt z in sequẽtib⁹ gradibus. ¶Ad testamenta feminarum edictum contratabu. bo. possessionis non pertinet:qz suos heredes non habent[p].

Institutus filius bifficio pteriti nati vel nascituri potest petere contratabu. et eo casu decedens ante eam petitã trãsmittit. Barto.

¶Si quis cum qui in vtero est preteriuiserit:ctiaꝫ nondum nato eo alius qui heres instituꝰ est bonorũ possessionẽ contratabu. admittere potest. qz iniquũ est neqꝫ qua si scriptũ[q] posse petere bonoꝝ possessẽ. q̃diu contratabu. peti potest:nec contratabu. q̃diu non nascitur pteritus: vt etiam si ante moriatur[r] bonorum possessionis beneficiuꝫ ad heredem transmittat. qõ maxime[s] necessarium est in filio emancipato scripto heredẽ:quia nec hereditatẽ interim adire[t] potest.

Iulianus. Ler.v.

Sed et si decesserit ãteq̃ pereat bonorum poſ. non est iniquuꝫ[u] pretorem decernere heredibus eorum saluuꝫ fore cõmodum bonorũ possessionis ſm tabulas vel contratabu.[v]

l Siuenõ.et ita ſta.loco hꝫ adita hereditate et ante:fec⁹ in ẽrcla inof. testa. vt.ſ. de inoffi.testa.l. papinianus.§. si cõditionali. et si añ adita facit ipso iure non valeret testamentũ. si añ posſ valet de iure ciuili ſz de eqtate ptoria rũpit:vt no.C.de col. l. vt liberis. item dic sine nõ: duz tñ possit existere: vt.j.c.l.qõ vulgo. ſz cum instituti expectant pteritos:vt.ſ. de secun.tabu.l. ij.§. expectãdi ergo semp adita hereditatem ſz dic q̃ expectãt vt non petant ſm tabu. a dire tamẽ pñt de iure ciuili et tunt here des. Arg. cõtra.j.c.l.i.in fi. vbi etiã iure ciuili prohibentur. Additio. Dic ſm Bart. hic q ibi erat duplex impedimentũ. qz expectabaf contratabu. z impedimentum erat de iure ciuili hic vnũ tantũ.

m Contra ipſum testamentum. fic.ſ. vt in posſ. leg.i.j.§. nõ exigit. in fin.

n Contra est. qz opz esse aditam: vt.j. de bo.lib.l. etiã ſi.§. vt patronus.

o Non est. nũquid ergo erit locus edicto succesſorio in hac bo.poſ. contratabu. ſi filꝰ repudiauit: Respõ. est arg. contra.ſ. de inoffi. test.l. ſi is qui. Also. et facit.ſ. eo.l. j.§. vocantur.

p Non habent.i. habere nõ possunt. vt insti. de here. qua. z dif.ſ. ceteri. in fi. Vel dic suos large. scilicet tales quibus datur hec bono.poſ. quos dic vt.ſ. eo.l.j. in prin. z sic tollit oppositio de emancipatis. Est alia ratio:qz preteritio + feminarum habetur pro exheredatione:vt instī. de exhere. li.ij. mater. sed exheredatis non datur hec contratabu. vt.j. eo.l. nõ putauit. in prin. z. ſ.l.j. in prin. ibi: sed neqꝫ ꝛc.

+Sed ẽre de? potꝫ ite mina exheredatio ſi masculo: dic q nõ de ſti tuari nomi nũ i bonis matris vt in bonis patris. bar. in l. pr filius. t. col. 6. licet dicimus ſ. de inof. test. l. in fine. ſ. de ẽbe. et poſtqu.

q Neqꝫ quasi scriptũ. quod videbaf: vt.j. de secun. tab. l. ij. §. expectãdi. z dic bono. poſ. ſm tabu. sed cur hic non daf ſm tab. vt.j. de secun. tab. l. ij. §. ſi sub cõditione: Rñ. quia in dubio benignius ſiumꝫ: vt.j. de regu. iur. l. ſcimꝰ. q̃ nascaf posthumꝰ. et ideo quasi eo nato datur cõtratab. sic ergo aperit edictũ instituto p natũ z nascituꝝ. sic non est cõtra. ſ. eo. tit. l. j. in prin. vbi nõ daf instituto. Ite z ſm tab. videf dari q̃ dari cõsueuit pendẽte cõdi. q̃ credif extitura: vt. d. §. ſi sub cõditione ſm Bꝰ. Item nõ ob. j. de bo. li. ſi filius. §. cũ filius. vbi expectat patronus alios. sed verũ est prioꝛes: hic autẽ erant eodem gradu natus z nasciturus. vnde non est ibi iniquitas. hic esse expectare tãtum.

r Deboziatur. q̃ petat bono. posſef. cõtratabu. vel ſm tabu. z facit. j. l. proji. apparet ergo q̃ potest petere ô equitate. z sic differt volẽs iuri cõmuni deferre trãsmittit.

s Quod maxime. electiue ponitur. nam aliud est in suo: vt.ſ. de acq. here. l. ventre. M.

t Adire. propter posthumũ preteritũ vt dicũt. sed certe hoc nõ impedit:qz in pari gradu est cũ posthumo: vt.ſ. de acqr. here. l. cũ qui. §. j. immo qz aditio est de iure ciuili cui emãcipatus erat incognit⁹. Also.

u Sed z ſi decesserit. Iniquũ. immo videt iniquũ cum poterat pete cõtratab. sed non est:quia iuri cõmuni voluit deferre.

v Vel cõtratabu. hec disiunctiua pro altera parte vera est. ſ. quia habet cõtrata. nõ autem ſm tab. vt.ſ. l. pri. §. fin. sed also dicit ibi etiam ſm tab. dari. Et no. q regulariter bono. posſef. vel hereditas nõ adita vel nõ agnita nõ trãsmittit. vt. ſ. de bo. poſ. ti. generali. l. iij. §. acqrere. sed fallit hic si distulit deferendo iuri cõmuni. Item fallit in liberis. Item infra annũ deliberationis. vt. C. de cadu. tol. §. in nouiſſimo. z in alio: vt. ſ. ad fill. l. ſiquis in grau. §. elegãter. Itẽ. C. ô inoffi. test. l. ſige filiũ. Itẽ. ſ. de acqui. here. l. pantonius. Sed ibi ppter restitutionem in integrum. Item fallit. j. de carbo. edic. l. ſcriptus. in fine.

Si emancipat⁹.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Si emancipatus. ¶Casus. In pncipio huius legis dicit. Filius emancipatus post emancipationē procreauit nepotē. tandē decessit filius decessit auus. nepos inuenit pteritus. nunquid vocabitur ad cōtratab. in bonis auī? Rñ. q sic. Sed quid erit. filiū et nepotē emancipauit. viuo filio decessit auus nepote pterito. nunquid nepos vocabitur ad cōtratabu.

viuo filio? nō. Sed quid erit. mortu⁹ est filius bonorū pos. contratabu. nō petit. nūquid nepos potest petere cōtratab? certe sic. Si fi sol⁹ nepos emācipatus est ⁊ pteritus ⁊ ipse vocabitur. quid erit? filiū emancipauit. nepotem in potestate retinuit. nunqd filius vocabitur ad contrata? sic. et nepos similiter ex alterius persona. Sed quid. filius est datus alteri in adop. nūquid venit ad contratab. sic. ñ definit esse in alteri⁹ familia. similiter ⁊ nepos admittetur. ¶Plane. Jn. §. isto dicitur. Filius emācipatus dedit se alicui in arro. nepos ex eo nat⁹ est apud patrē adoptiuum. nunquid iste nepos vocabit ad cōtrata. aui naturalis. ⁊ si est pteritus ab eo non durāte adoptiua familia. qđ intelligendum est si iste nepos est natus viuo auo. secus si post mortē eius.

a ¶Procreauerit. secus si adoptauerit: vt instit. de here. ab intesta. §. cum q̄ritur. in fi. ⁊. §. de in ius vo. l. fi si hac. §. si filius. Jta. et §. de in ius voc. l. quesitum.

b ¶Auus ei⁹: scilicet decesserit.

c ¶Pōt. ex lege velleia nō: q⁹ neq; fili⁹ neq; nepos erāt in ptāte: qđ est opus vt illa lex locū habeat: vt instit. de exhere. li. §. posthumorū.

d ¶Nepotē. Sed que erat hic dubitatio? Rñ. q hoc edictum magime propter emancipatos est inductum: sed certe idem ⁊ si alio modo sint sui iuris: vt §. l. j. §. ⁊ sui iuris. in fi.

e ¶Quia suus. respondet tacite obiectioni: q̄ fieri pōt ex eo quod est. §. eo. l. illud. §. testamenta.

f ¶Futurus. fic. §. eo. l. illud. §. siquis.

g ¶Patris. nunquid aui. respon. vt. C. vnde libe. l. qui se. Jta.

h ¶Utriq;. vt. j. de cōiun. li. l. j. in pn. ⁊. §. de inoffi. test. l. si pponas. et j. de col. bo. l. filius emancipatus.

i ¶Si filius. extraneī.

k ¶Veniet. vt. §. eo. l. iij. §. siquis filio. sed hic extraneo fuit datus.

l ¶Sed ⁊ si emancipatus. a patre naturali.

m ¶Sequanf. vel sequunf: vt. §. de adop. l. si pater. sed contra huic respon. §. eo. l. iij. §. ademq;. sed hic extraneo se dedit.

n ¶Tandiu. vt instī. de exherē. li. §. qua ratione. ⁊. j. de ven. in pos. mit. l. j. §. si filius. ⁊. j. eo. l. si ex duobus. §. filius. ⁊. C. de adopti. l. penul. §. si vero pater. ⁊. §. si hoc. ⁊ ex hoc colligē idem esse in proximo superiori casu. Accursius.

o ¶Auus. facit institu. de here. ab intesta. §. at hi. ⁊. §. eadem. ⁊. §. ad monendi.

p ¶Emancipatum. nepotem ab auo adoptiuo.

Si retentus. ¶Casus. Si pater habēs filiū ⁊ ex eo nepotē: filium emancipauit. nepotem in potestate retinuit. filius emancipatus pterit et suum filiū. ⁊ viuo auo nepos vocatur ad contratab. pris fui. Ex lege ista colligetis argu. pro sententia accur. ⁊ a30. qui dixerunt. Si habeo filiū ⁊ ex eo nepotē eoipso q̄ emancipaui filiū nō videor ne potem emancipare: vt hic. ⁊. §. de adop. l. liberū. licet quidam contradicāt arg. cius quod legit. §. de adop. l. si pater. fi illud debet intelligi si pater emancipauit filium cum nepotibus.

q ¶Si retentus. facit. j. de ven. in possef. mit. l. j. §. j. ⁊ de colla. bono. l. siquis filium. ⁊ si ta. te. nul. ex. l. si pater.

Non putauit. ¶Casus. Si pater vel auus paternus vel proauus liberos suos pteriit liberi pteriti non veniunt ad contratabu. sed possunt dicere testamentum inofficiosum liberi pteriti.

Paulus. Lex. vj.

Si emancipatus filius nepotem procreauerit[a] et ita decesserit: deinde auus eius[b]: nepos ad aui possessionem bonorū venire potest[c]. Q. si filiū et nepotem[d] emancipauerit viuente qui dem filio nepos non veniet: post mortem autem eius ad bonorum possessionem aui veniet. Nepote quoq; solo emācipato ⁊ auo mortuo: deinde patre eius nepos pteritus accipiet bonorum possef. patris: quia suus[e] heres futur⁹[f] patris[g] esset: ⁊ si de potestate aui non exisset. ¶Filio emancipato si nepos retentus sit et vtriq;[h] pteriti vtriq; accipient bonorum possef. ¶Si filius[i] emancipatus in adoptiua familia nepotem sustulerit: nec nepos quidem ad bonorum possessionem aui naturalis veniet[k]: sed et si emancipat⁹[l] filius procreatis nepotib⁹[m] in adoptionem sese dederit vt eum filij sequantur[n]. idem erit. ¶Plane si is qui apud adoptiuum auum procreatus est emancipatus sit: veniet ad bonorum possessionez aui naturalis: adoptio enim tandiu[o] nocet q̄diu quis in aliena familia sit. Ceterum emancipatus

Gaius. Lex. vij.

Si retentus[q] fuerit in potestate nepos filio emancipato: admittitur nepos viuo auo ad patris bonorum possessionem.

Ulpianus. Lex. viij.

Non putauit[r] pretor exheredatione notatos et remotos ad contratabulas bonorum possessionem admittendos: sicut nec iure ciuili testamentum parē tum turbant[s]. sanc si velint inofficiosi querelā instituere: in ipsorum arbitrio est. ¶Aliqua tabularum parte exheredes[t] scribi nō sufficit[v]: sed eo gradu contra quē petitur bonorū possessio[x]. vnde si a primo gradu exheredatus sit filius a secundo pteritus: et primo gradu scripti nō petierint bonorum possef. poterit[y] contratabulas accipere bono. pos. ¶Non queuis exheredatio summouet filium a contratabu. bo. pos. sed q̄rite[z] facta est. ¶Si ab vno ex he

sic vt vnū sciatis. quia ad hoc vt filius repellatur a contratabu. non sufficit alia partem testamenti scribi sed debet exheredari ab eo gradu quo petitur bonorū possef. ¶Non queuis. Habuisti supra q̄ exheredatio habet repellere liberos a cōtratabulas. quod est intelligendum de rite facta. nō de rite nō facta. non enī m queuis exheredatio repellit filium a contratabulas. Si abvno ex heredibus est facta non rite facta. nō repellit a contratabulas. Si ab omni gradu rite facta est. repellit a contratabulas. Sed quid filius est exheredatus a primo gradu: est in stitutus in secundo gradu: nunquid poterit petere contratabulas si ex persona fratris committentis edictum potest a primo gradu preteriri: a secundo exheredari. et ecōtra. et vbi pteritur contra illum gradū petit cōtratabulas vbi exheredatur. non potest contra illum gradum bonorum possef. petere. ¶Siquis. ¶Pater fami. filium emancipatum exheredauit. eūdem arrogauit. nunquid repellitur a contratabu. sic quia iura naturalia in eo prevalent. secus in extraneo. Quid erit. si filium dedi in adoptio. deinde eum exheredaui. postea emācipatus est. nunquid nocebit ei exheredatio? sic. vnus sciatis. Si dedi filium in adoptionem tenet si eū exheredo q̄diu est in adoptiua familia: q⁹ nō videt esse fili⁹. alis sic. Sed quid si instituto est per qđ querif heredi tas: nunquid admittitur

ad contratab: sic. sive sit pteritus. ¶Et autē. Preteriti qui volūt admitti ad cōtratab. debēt eē de liberis. si dati sunt in adop. nō admittū tur ad contratab. patris naturalis. nisi sint scripti. ⁊ alī cōmittat edictum. ¶Non est nouū. Jn. §. isto ponit casus in quo aliquādo exheredit instituto petī bo. pos. cōtratab. et est talis. ¶Donamus testatori ⁊ filiū sui instituit ex vna vncia: me filiū emācipatū pteriit. si ego nō petere cōtratab. tu haberes vnā vnciā. si peto ītab. rescindo testū ⁊ res re ducef ad cām intestati. tu instituē habebis partē virilē. si alius institutus heres erat de liberis habebit quattuor vncias. ⁊ ita pfuit tibi q̄ petij cōtratab. ſi fi alius institut⁹ effet extraneus: tu heres semissem et ego semissem. nā sicut expedit instituto petere cōtratab. ita ītra pānos fuit. pterea si filius in ptāte est institutus insolidū ego filī⁹ emācipatus sum pteritus si peto ītratab. vel ecōtra. hic deterior causa est sua. q⁹ si nō petij institutus peteret ſm tabu. ⁊ haberet totū: q̄ petij cōtratabu. ipse habebit semissem ⁊ ego semissem. Auia.

r ¶Non putauit. vt. §. l. j. in pn.

s ¶Turbāt. ſ. alio modo q̄ qui sequif. vel non turbant ipso iure vt nō cōtradicat sibūpsi. ⁊ facit. §. de libe. ⁊ posthu. l. filio.

t ¶Exheredem. ſ. filium suum.

v ¶Non sufficit. vt hec bono. pos. cesset. Jta.

x ¶Bonorum possessio. fm tabulas.

y ¶Poterit. ſ. filius. Sed qđ econtra si filius a primo gradu preteriē? a secundo exheredatus institutis tpe mortis existentibus? postea repudiantibus nunquid sufficit peti cōtratabu. vt etiam substitutio rū patur: quod videf: vt. §. de lib. ⁊ posthu. l. si posthumus. ⁊. §. de inius. test. l. nā et si fub conditione. item certum est dari contratabu. vt. §. eo. l. illud. in pn. ⁊. j. eo. l. filiū. ergo contra substitutos non potest dari querela si adūsset ex substitutione: quia illa datur deficiente alio auxilio: vt instī. de inoffi. testa. §. cum autem. Sed videtur cōtra. scilicet q̄ substitutio teneat etiam pupillaris licet vitietur institutio per contratabu. vt. j. de lega prestā. l. ij. certe pro parte instituti ibi tenere videtur testamentū licet ipse pupillus institutus accepit cōtratab. quia habet ibi cōtratabu. iure ſm tab. vt. j. de lega. pstan. l. nōnūq̄ ſm Jta. facit. C. de libe. pcte. l. j.

z ¶Rite. i. solenniter licet non recte quia non meruit exheredari: quando q⁹ tamen vnum pro altero ponitur: vt. §. de inoffi. testa. l. ij. ⁊. §. de

li. z posthu. l. z si pepercerit fm Azo. sed in solēnitate refert deficiatvtio testatoris: vt. j. co. l. sub cōditione. an heredis: vt. j. eadem. l. §. fin sua. Hug.

a ¶ Exheredatū. vt. ff. de lib. z posthu. l. z si pepercerit. §. filius.

b ¶ Si exheredatus fit. a secundo gradu Azo.

c ¶ Institutus. scz in primo. Azo.

d ¶ Posse. contra videbatur propter duo. et quia institutus z exheredatus erat. et facit. j. co. l. si post §. penul.

e ¶ Peti potest. facit. j. de ven. in pos. mit. l. j. §. si vēter. et. §. sequen. z. j. de carbo. edi. l. si impubes. §. interdum.

f ¶ Conditio. nunquid et si nullus alius sit institutus: quod videtur: vt. j. co. l. filium. Azo. et facit j. co. l. quod vulgo. z. j. tit. j. l. sed et si. §. non omnia. et. ff. de inusto testamen. l. nam z si.

g ¶ Competere. Sed nunquid admittetur vt preteritus vel vt exheredatus: Respon. vt preteritus. Item contra quos: Respon. contra. institutos in secūdo gradu: nec tamē repellent cum quia dicant exheredatum: vel potest dici contra ipsum testamentum: vt. ff. co. l. illud. in fine.

h ¶ Nocere. quia rite facta est. nec ob. senatusconsul. libonianum. quod dicit non valere quando aliquis sibi ascribit aliquid quia hic contra fe: non p se. ad quod. ff. de interro. act. l. de etate. §. j. et. j. de falci. l. ygou. §. j. Sed an possit agere de inofficioso: dic q non: vt. j. de bo. libe. l. q̄rit et. ff. de interdic. et relega. l. relegatorum. in fine. et. C. de decur. l. nec quis. et. C. de heredi. l. curiales. Sed ar. contra. ff. de his q. vt indig. l. j. et not. de B. C. de inofficio. testa. l. si quando. in fine.

i ¶ Jura naturalia. quia filius erat nec rumpitur testamentum per arrogationem quo ad hoc. licet secus sit in extraneo alio vt subjecit quia rumpitur testamētum per arrogationem puta fratris: q̄ potest exheredari et agere querela turpi persona institutata: vt. C. de inoffic. testa. l. fratres. vel dic q̄ prōsus extraneus fuerit et fuit adoptatus et exheredatus / et tandem emācipatus: et interim adoptatus. et fm hoc nō ob. j. de verbo. obliga. l. quidam cum filium. vbi dicit q̄ exheredatio res est inepta in extraneis: q̄ pdicti nō sunt extranei prōsus. sed cū hoc secūdo casu sit ruptū vt dicis quomodo petit iterū rūpi per cōtrata: R. ñ. ruptū est de iure ciuili nō prōsus: vt. C. co. l. ū. sic ergo hoc casu petitur contratabu. sed superiori querela inoffi. testa.

k ¶ Nocere. vt non habeat cōtrata. z facit. ff. de liber. z posthu. l. filio. z C. de his qui ve. eta. l. fi. Accur.

l ¶ Postliminio. facit. ff. de ininst. testa. l. sed nec.

m ¶ Nocebit. vt non habeat contratab. nec eñ omnino extraneus est: vt. j. prox. §. z insti. de here. ab intesta. §. eadem. in fi.

n ¶ Extranei. extraneis ergo heredibus institutis nō committitur edictum: vt. j. eod. §. vt autē. et facit. j. de ven. in pos. mit. l. j. §. si filius. ij. scilicet certe et non instituti videntur habere contratabu. vt. j. de colla. bono. l. j. §. ij quoq;. Solu. ibi erat institutus vt et hic. nec dicas ergo non conferet: vt. j. eod. l. filium. §. et hoc fit consequens. quia illud de rigore. sec⁹ de equitate: vt. j. de colla. dot. l. si filia. fm Jo. Vel ibi erat adoptat⁹ ab auo materno: hic ab extraneo vt dixi. ff. de. l. iij. §. fin filio.

o ¶ Accipient. alio committente edictum: sed ipsi committent vt subjcit. Accursius.

p ¶ Sed si ipse. scilicet data tus in adoptionem.

q ¶ Contratabulas. cur ergo adoptiuus filⁱ⁹ scripᵗ⁹ heres patri suo adoptiuo committit edictū. quod videtur: vt. j. eod. l. si post. §. ū in adoptione: Respond. an filio secus est: quia licet stricto iure committat edictum patri / tamen quātum ad effectum non patri sed filio queritur.

r ¶ At autem admittantur. dati in adoptionem alij. Azo.

s ¶ Bonorum pos. alio cōmittente edictum.

t ¶ Qui datus a patrena turali.

v ¶ Bono. pos. alio committente edictum. z facit ff. de. l. §. si ab vno. Sed cōtra. j. eod. l. cum emancipatus. §. qui duos. Sed hic in filius: ibi in nepotibus: quia est qui eos antecedebat.

x ¶ Heres scribatur. et ex. j. vncus alius.

y ¶ Non haberet. scilicet iste testator. als frater: et tunc melior.

z ¶ Sed amplius. facit. j. eod. l. cum emancipatus. ff. de inoffi. testamen. l. mater. in fin. z. §. de legatiij. l. fi. et. j. co. l. filium. §. et hoc fit cōsequens. Sed contra. j. e. l. si ex duob⁹. §. sed et illud. et. j. titu. j. l. filiū. §. ad eum. vbi non pōt habere plus q̄ habet ex institutione. Solu. ibi iam adiuerat ex institutione quo casu nō pōt petere contratabu. et sic maiorem partem consequitur q̄ ex institutione:

† Dic tamē remanere filiū adoptiuū in prātē pri / natura lis nisi adoptet auū Bal. l. j. cuj in adoptiuis. colla. l. C. de adop.

redibus sit filius exheredatus: marcel. lib. xx. ff. oz. scribit filiuz nō videri exheredatum: idcirco cōtratabulas bonorum pos. peti posse contra vtrūq; heredē. ¶ Si exheredatus sit filius et institutus obtinente eo gradu in quo institut⁹ est puto commisso edicto ab alio filio contratabulas bonorū pos. cum petere posse. ¶ A primo gradu preteritus est filius: a secundo ex heredatus si in primo gradu scripti nō sint in rebus humanis mortis tempore testatoris: dicendum est contratabulas bonorum pos. preteritum petere nō posse. hereditas enim in secundo gradu versatur non in primo: ex quo neq; adiri hereditas neq; bonorum possessio peti potest. ¶ Sed si post mortez testatoris de cesserint heredes scripti: idē marcel. putat contratabulas bonorū possessemel natam competere. Sed z si defecerit conditio institutionis: adhuc tantundem dicit preteritum ab eo gradu filium cōtratabu. bonorū pos. petiturū. Idem scribit z si posthumus qui institutus fuit non fuerit natus: nam adhuc cōtratabulas bonorū pos. competere filio marcelli ait. ¶ Si quis sua manu exheredem se scripserit: an contratabu. bonorum pos. possit accipere videamus. et marcel. lib. xo. ix. ff. oz. nocere ei hanc exheredationem ait: q̄z senatusconsultum hoc prō non scripto non facit quod contra cum est. ¶ Si quis emancipatū filiū exheredauerit: eūq; postea arrogauerit: papinia. lib. xij. q̄stionum ait iura naturalia in eo prevalere: idcirco exheredationez nocere: sed in extraneo marcelli sententiam probat: vt ex heredatio ei arrogato postea nō nocēat. postliminio autem reuerso filio dicendum est exheredationem antea factam nocere. ¶ Si filium in adoptiua familia constitutum pater naturalis exheredauerit. deinde ei filius emancipet: nocebit et exheredatio. ¶ In adoptionē datos filios non summoueri voluit preto: si modo heredes instituti sunt: et hoc iustissime cum fecisse labeo ait. nec eñ

Alius Ler. ix.

in totum extranei sunt. ergo si fuerint heredes scripti accipient contratabulas bonorum pos. sed ipsi soli non committēt edictum: nisi fuerit alius preteritus ex liberis qui solēt committere edictum Sed si ipse scriptus non sit: sed alius qui ei acquirere hereditatē potest: non est in ea causa vt cum ad bonorum pos. contratabulas admittamus. ¶ Vt autē admittatur ad bonorum pos. ex liberis eos esse oportet: ceterum si adoptiuum filium dedi in adoptionē: et heredē scripsi cōmisso alios edicto: bonorum possessio contratabulas ei non dabitur. ¶ Datur autem ei q̄ in adoptiua familia est cōtratabulas bonorū pos. si eo gradu heres scriptus sit: cōtra quem peti potest bonorum possessio. ¶ Non est nouū vt emancipatus preteritus plus iuris scriptis heredib⁹ patris sui tribuat: q̄ habituri essent si soli fuissent. Quippe si filius qui in potestate patris sui est: ex duodecima parte heres scribatur emancipato preterito dimidiam partez bñficio emancipati occupat: qui si emancipatum fratrem non haberet duodecimam partem habiturus esset. Nam et si ex parte minima sit heres institutus: non prō ea parte qua scriptus est heres tuendus est commisso edicto: sed amplius per bonorum possessionez habere potest. ptoziz enim propositum est cum contratabulas bonorum pos. dat / eas partes vnicuiq; liberorum tribuere quas intestato patre mortuo in hereditate habiturus esset si in ptāte man fisset. et ideo siue emācipatus siue is qui in potestate mansit: siue in adoptionē datus ex minima parte heres scriptus sit nō redigitur ad cam portionē ex qua institut⁹ est: sed virilem accipit.

Alius Ler. ix.

VTrum autē pr̄ adoptiuus viuit an defunctus est nihil interest: nam hoc solum queritur an in adoptiua familia sit.

☞ Filius datus in adoptionem pōt vocari ad cōtratabu. ex persona heredis cōmittentis edictū. idē in filio dato in adoptionem auo materno. hoc dicit.

vt. j. co. l. si ex duobus. §. quod si is.

a VTrum. familia. pōt poni habito respectu ad patrē naturalē. i. q̄n de eius hereditate agit. nam nō hz filius cōtratabu. Testamentū patris naturalis si est in familia adoptiua tpe mortis naturalis patris: siue viuat post cū petitur Itabu. siue non viuat pater adoptiuus: vt

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

ptiuus: vt instī. de here. ab intesta. §. eadem. Hug.

SI post mortē. ¶ Casus. Pater fa. filiū suū instituit iste se dedit alteri in adop. nūqd poterit vocari ad 3tab: Et trū. q̄ adoptio nō nocet ei qn vocet ad 3tab. ¶ Si filiꝰ. Pr̄ filiū suū dedit in adop. auo mnō: filiū suū instituit aliū p̄terijt. nūqd ex p̄sona fratris p̄mittentis edictum poterit accipere bonorū pos. 3ta: sic. vt po ti⁹ habeat q̄ p̄r adoptiuus cui⁹ iussu adiuit hereditatē. ¶ Alīs aut̄ fīs legatū. Si filiꝰ p̄terit⁹ legatū sibi relictū agnouit: repellit a 3ta. vnū sciatis. illī liberi vocant ad 3ta. qui p̄o liberis habētur. vñ exheredati liberi vocant ad 3tab. cū habeāt q̄relā. etiā si alius cōmittat edictum. ¶ Hi qui. Si sum institutus heres frater me⁹ emancipatus est p̄terit⁹. possum petere 3tab. ex p̄sona fratris cō mittētis edictuꝫ siuevelit bonoꝝ petere vt p̄teritus siue nō: quia ex quo sum admissus debeo petere pos. eo inuito. Aluia.

a ¶ Filius. altero p̄terito.

b ¶ Potest. p̄teritꝰ potest cōmittēre edictū. alīs cōtra. §. e. l. iū. §. fi emācipatus filius p̄teritus.

c ¶ Auo materno. idem z si extraneo et multo magis. Sz hic q̄ra videbatur q̄si oīno adhuc p̄fem adoptiuū respiceret. nec in aliquo respiceret patrē naturalem.

d ¶ Magis. electiue ponitur.

e ¶ Exiginus vt adeat. alīs habeat. i. adeat ex testamētoiuxta ecōtra exigim⁹ vt nō adeat. alīs 3ta. ei nō daret: vt. j. eo. l. si ex duob⁹. in pin. Azo.

f ¶ Possit. alīs non datur ei cōtratab. vt. j. eo. l. si in adoptionem.

g ¶ Hereditatē. patris naturalis q̄ ei instituit alio p̄terito q̄ cōmīt edictuꝫ.

h ¶ Illud. repetit q̄ dixerat vt denotet illud esse speciale.

i ¶ Hereditatē. p̄is naturalis q̄ eū instituit. et dic iussu p̄ris adoptiui. alīs ei nō p̄t: vt. §. de acq. he. l. fīgs mihi bona. §. iussu.

k ¶ Si datur. cōmisso edicto ab alio p̄terito. z sic excusat eum iussus p̄ris. Argu. §. j. de fal. l. fīgs. i. respō. Addito. Vic ſm Bar. q̄ ibi nō debuit petere pr̄ cū esset illicitū ℔ debuit cū esset licitū.

l ¶ Si quis. sui iuris scilicet.

m ¶ Legatū. accipe agnouerit.

n ¶ Repellendus. sic. §. e. l. iū. §. fi. z. j. e. l. si duob⁹. in pin. z. j. de bo. lib. l. z si ex modica. §. fi. z. §. de inof. test. l. papinianus. §. si cōditioni.

o ¶ Nō possunt. vt exheredati: vt. j. eo. l. proxi. z. §. l. j. in princi.

p ¶ Habituri. vt. §. de inof. test. l. qui repudiantis. in pin. q̄nq; qui nō admittit alij nocet: vt. C. de natu. li. in auē. licet. vt no. §. de leg. j. l. huiusmodi. §. fi titio.

q ¶ Non cōmittūt. l. per se. vt. §. e. l. iū. in pin.

r ¶ Possessionē. vt z. §. proxi. z. §. de li. z posthu. l. fi.

s ¶ Hi q̄ ꝓpter alios. vt instituti ꝓpter p̄teritos: nā instituti eoiplo q̄ alij sunt p̄teriti: habēt bonoꝝ pos. contratabu. Azo.

t ¶ Iam nō curāt. immo curant: quia nullo alio petēte 3tabu. tenētur scripti ad integra legata ac si adiuissent: vt. j. ti. j. l. nōnūq̄. z. l. is qui. §. sed si fol⁹. dic ergo nō curāt q̄tū ad hoc qn eā possint petere. z facit j. de separa. l. j. §. sed z siquis. z. C. de nō nume. pecu. l. penul.

SI in adoptionē. ¶ Casus. Filiꝰ dat⁹ in adop. script⁹ est hēs sub cōdī. a p̄fe naturali alij⁹ cōmittit edictū. nūqd veniet ad 3ta. sic. verūtū si deficeret 2 ditio nō veniet. ¶ Exēplo. Sicut si habeo filiū in ptāte: z ex alio filio nepotē. nepos z ex alio vocatur ad suc. ab itest. et ita est in 3ta. si habeo duos filios et ambos p̄teritos ambo vocant. ℔ si habeo duos filios et ex altero p̄mor tuo habeo nepotes indubitanter sicut duo filij vocant cū nepotib⁹ ad suc. ab intestato: ita erit in cōtrata. naz quo iure liberi veniunt ad suc. ab intest. eodē iure debēt venire ad 3ta. si sunt p̄teriti. h. d. cū pūn. l. seq. Viuianus.

v ¶ Veniet. ante cōditionē: secus si alius nō committat edictū: vt. §. e. l. iū. §. quid ergo. q̄ est 3tra.

x ¶ Idē. s. vt non admittat ad 3trata. z sic ad. p. primū. vel dic vt admittatur. et sic ad primū. z pone eū emancipatū z nō in adoptionē datū. Hug.

y ¶ Legitimi. i. ciuilis. et facit. §. eo. l. j. §. vocātur. z in aut. de her. ab intest. §. fi cū. z §. fi Nō neq; fratres. Sed ar. §. insti. de legi. agna. suc. §. nos vero.

z SI duobus. Ex alte ro. i. alio. tres enim erant. Accur.

a ¶ Eius. q̄ cūuius persone vice funguntꝰ iuncti sunt: vt. §. de lega. j. l. plane. j. rū. Azo.

b ¶ Nepotibus. ℔ tam varie: q̄ frater cuz fratre cū vteroꝫ suā portionem et suo iure hēat vice vni⁹ vt 2iuncti nō fungūt. azo.

c ¶ Semisses. partis accrescētis. z facit. j. de cōiun. li. l. j. §. fīgs et nepotibus. Accur.

d ¶ Filiꝰ. Pater instituit extraneū sibi heredem: filium exheredauit in testamento perfecto. scīo in testamento non perfecto si liū p̄teriuit. z alīū instituit: querif an filius possit petere cōtratabu. secīdas: videtur q̄ nō: quia debet valere testamētum 2 q̄ petit cōtratab. salte ab initio: vt. j. eo. l. quod vulgo. Sz tū distinguif an sunt instituti in scōo qui alꝰ poterāt succedere ab intestato vt alij filij: quo casu licet nō valeat vt testamētū: valet vt volūtas: z rūpit p̄mū iure. C. z sic poterit peti 3tabulas. nā filio p̄terito nō petēte scripti in scōo remanēt. z ℔ ꝑba. vt C. de testa. l. hac cōsultissima. an extranei. z tic filio p̄terito nō petente scripti in primo sunt heredes: z tūc nō petit cōtratabulas. z ſm ℔ improprie dicit cōtratabulas. vel dic q̄ respectu ad ius auf. ſm q̄ valet etiam iure testamenti: vt. C. de testa. auf. hoc inter. alij dant hic vnde liberi. quod non placet.

e ¶ Filio. p̄terito ab hereditate: quia nō vult venire ad eam per cōtratabulas.

f ¶ Scripti heredes. in secundo. potiores dico scriptis in p̄mo.

g ¶ Non possit. quia sit extraneus.

h ¶ Excludatur. l. a contratabu. quia exheredatus est.

CAum emancipatus. ¶ Casus. Pater in pin. huius. l. tractaf quid sit effectus bonoꝝ possessionis contratabu. certe ſ pater instituit

Casus ponit accursius.

Vlpianus. Lex. x.

SI post mortem testatoris heres institutus filius[a] in adoptionē se dederit: bo. pos. contratab. accipere potest[b]: quia scripti heredibus institutis non solet nocere adoptio. ¶ Si filius in adoptionem dat⁹ auo materno[c] heres institutus sit a patre naturali: cōmisso per alium edicto magis[d] est vt bonoꝝ possess. accipere possit. nec enim exigimus[e] vt adeat hereditatem: sed sufficit vt delata sit acquirēdi possit[f]. ¶ Si in adoptionē datus posteaq̄ iussu patris adoptiui hereditatem[g] adūt emancipatus fuerit: potest contratabu. bonoꝝ pos. accipere: hereditatēq̄ ipse potius habebit q̄ pater adoptiuus. Illud[h] notandum est q̄ z si adierit hereditatem[i] in adoptionem datus: contratabulas ei datur[k]. ¶ Alīs autez si quis[l] legatū[m]: si quis portionem sibi datam agnouerit: a contratabu. bonoꝝ pos. repellendus[n] est. ¶ Liberi qui contratabulas habere nō possunt[o]: nec partem faciunt si per alios committatur edictuꝫ quo enim modo bonum est eis fauere: vt partem faciant nihil habituri[p]. ¶ Exheredati liberi q̄ēadmodum edictuꝫ non committunt[q]: ita nec cōmisso per alios edicto cum illis veniunt ad bonorum possessiones[r]: vnaq̄ cis q̄rela superest: si de inofficioso dicant.

Bñficio mihi cōpetenti ex iure alterius possum vti cōtra alium. h. d. z est no tabilis z menti tenendus. Bar.

¶ Si qui[s] propter alios cōtratabu. bonoꝝ pos. petunt non expectant vt p̄teriti bonoꝝ possessionē accipiāt. verū ipsi quoq; bonoꝝ pos. contratabu. petere possunt. Cum enim semel beneficio aliorum ad id beneficium fuerint admissi: iam non curant[t] petant illi necne bonoꝝ possessionem.

Paulus. Lex. xj.

SI in adoptionem dat⁹ sub conditione scriptus sit heres a naturali patre alio commit tente contratabulas edictum: et ipse veniet[v]: sed si defecerit conditio. repellitur ab ea possessione. idem[x] puto et in eo qui pure quidem licet non iure scriptus sit heres. ¶ Exemplo iuris legitimi[y] z bonoꝝ pos. contratabulas distribuitur. igit̄ nepotes ex uno filio vnam partem habebunt.

Ius accrescendi habet locū inter bonorum possessores. h. d.

Paulus. Lex. xij.

SI duob⁹ filijs et ex altero[z] filio duobus nepotibus possessio bonorum competat: z alter ex nepotibus nō petat: pars ei[a] fratri accrescit. Si vero ex filijs alter non petat tam fratri q̄ nepotibus[b] id prodest: namq; tunc duo semisses[c] fiunt ex quibus alterum filius alterum nepotes cō sequentur.

Per secundum testamentum in quo filius est preteritus si in eo sunt scriptive mentes ab intestato rumpitur p̄mū. hoc dicit. Bartolus.

¶ Si p̄ius testamentum extet iure factum quo filius[d] exheredatus est: sequens imperfectum in quo p̄teritus sit filius: posterior testamento p̄teritus recte petet bonoꝝ pos. ¶ Si remoto q̄s filio potiores sunt in ea hereditate posteriori testamēto scripti[e] heredes: et ita ius habet vt cū is contra quem filius petat bonoꝝ possessionem remoto filio possit obtinere hereditatē. filius quoq; recte videatur petere bonoꝝ possessionem. si vero non possit[f] ille obtinere hereditatem: filiꝰ quoq; excludatur[k].

Que heres acquirit iure ciuili effert heres: ea ipsa acq̄rit bonoꝝ possessori iure pretorio effectus. h. d. Bar.

CAlpianus. Lex. xiij. Um emancipatus bonoꝝ

heredem filiū emancipatum pteriit et filius emācipatus contratab. petūt hic est effectus bonorū pos. cōtratab. vt eadem oia restituantur p heredē q petūt 3tab. ¶ Qui duos. Pffa. habebat duos filios in ptāte. ex altero nepotē habebat: illū dedit in adop. z cū hēdē instituit: alterū filiū pteriit. ghrit q3 isti veniūt ad suc. Rñ. q iste nepos i adop. dat' si pf' ci' viuit nō admittit ad 3tab. cū pf' eius ꝓcedat. ſz si pf' ci' añꝫ peteret bono. pos. decesserit. filr nō admittit ad 3tab.

¶ Si pater. Pffa. habebat tres filios vnū emancipatū z illū pteriit. duos quoꝝ vnū dedit in adop. alterū in ptāte retinuit. ex illo dato in adop. habebis duos nepotes ex pteriit q3r vocant ad 3tabu. filius emācipat' p tertia ali' p tertia a patre filius in adop. dat' cū nepotibus pro alia tertia. z ipse hēbat sextantē aliū septātem habebunt nepotes.

¶ Si pater ex duobus. Pater habebat duos filios alterū filiū habētem filios emācipauit vnū ex nepotib' quē habebat an teꝫ emāciparet eum in loco filij adoptauit. postea emācipauit cū. co emancipato decessit. qualiter veniunt isti ad 3tab: z certe venūt. q3 filius q reman fit in potestate petet vnā tertiā. alterā petet qui est adoptat' in locū filij alia petet emancipatus cum filio suo. sed si filius moꝛtuus fit z alter ex nepotibus in locū filij adoptatus est / tres ptes fient. et ꝓdicto nō dimidet. Vi.

¶ Cū emancipatus. al's §. z al's lex.

a ¶ Trāsferri. nisi scriptus sit de liberis: vt. ff. e. l. non putauit. §. fi.

b ¶ Loco. fic. ff. de bono. posſef. l. i. et ad trebel. l. i heres ab eo.

c ¶ Altero. filio. scilꝫ patre nepotis z alio instituto cum nepote.

d ¶ Habebat. cū pſe suo.

e ¶ Accipe. q3 pf' habebat dimidiā: et alter frater dimidiā. Sed quid si post mortē pfis bonorū possessionē acciperet. Vide.

f ¶ Decesserit. post moꝛtē aut: nō al's admittit. vt. ff. de ven. in pos. smit. l. j. §. fi filius. in fi.

g ¶ Non admittitur, quia nec p se: q3 est institutus: nec p alium: q3 nemo est q possit cōmittere edictum cū alt' cēt institut'. z facit ff. l. nō putauit. §. vlt.

h ¶ Emancipatus. pteritus.

i ¶ Remanſit. institutus cōmisso edicto per pteritum.

k ¶ Simul. p edictū de cōiungē. et facit. j. ti. j. l. q3. et de coniun. lib. l. j. et. §. fi inter. z. ff. de inoffi. testa. l. fi proponas. z. j. proxi. §.

l ¶ Emancipauerit. sed et alij post emancipauit.

m ¶ Emācipato. f. filio z istituto eo q i ptāte remāsit. idē adoptato. Vide.

n ¶ Et in tres ptes. vnā habebit filꝰ in ptāte cōstitut': alteram nepos adoptatus. z tertia alter nepos z sic duo nepotes nō habēt solūmodo proxi. §. cū concor. z. ff. de adop. l. fi pater. §. quis duos.

o ¶ Cum filio suo emancipato.

pos. contratabu. accipit: scriptus heres ci hereditatem petenti cogendus est et prædia et seruos hereditarios prestare. omne enim ius trāsferri[a] equum est quod pcausam hereditariam script' heres nanciscitur ad eum quem pretor heredis loco[b] cōstituit. ¶ Qui duos filios et ex altero[c] cozūdez nepotem habebat[d] cum in adoptionem dedit z heredez instituit preterito altero filio. querit quid in his seruari debeat. vtrū in partem patris sui admittatur: an virilem portionem habeat: Respōdi in adoptionem datus nepos z heres scriptus quādiu pater eius aut in potestate aut emancipatus est non potest contratabulas bonorum possessionez accipere[e]: sed et si pater eius anteꝫ bonorū possessio. acciperet decesserit[f]: non admittitur[g] nepos ad bonorum possessionez. ¶ Si pater emācipato filio preterito bēdes duos scripserit: filium quem in potestate habebat et alterum quem in adoptionem dederat ex quo duos nepotes in familia reliquerat qui z ipsi testamento preteriti sint bonorum possef. pro parte tertia is qui emancipatus[h] est z pro parte tertia is qui in potestate remanſit[i]: et p parte tertia is qui in adoptionē datus est: z filij ci' simul[k] habebūt: ita vt sextās pris sextās nepotibus cedat. ¶ Si pater ex duobus filijs alterum habentem filios emancipauerit[l]: et vnum ex nepotibus quem ante emancipauerat in locum filij adoptauerit: preterito deinde emācipato[m] decesserit: equius erit nepoti qui in locum filij venerit succurri: et in tres partes[n] hereditatem deduci: vt vnam habeat qui in potestate remanserit: alteram nepos adoptatus in locū filij: tertiam emancipatus cuꝫ filio suo[o] q in nepotis loco fuerit. ſz et si mortuo filio alter ex nepotibus in locū filij adoptatus fuerit: tres partes in bonis fient cum sit equius eum qui in locum filij adoptatus est non minus habere ꝓ si non ex numero nepotū: sed extraneus adoptatus esset.

¶ Si institutus adit hereditatē beneficio preteriti committentis edictum: non potest per eum cōtratabulas petivel eius portio augeri. sed legata omnibus debēt prestari. Bartolus.

Affricanus. Lex. xiiij.

SI ex duobus[p] filijs emancipatis alter heres institutus fit / alter vero preteritus: si in institutus adierit (cuius verbis edicti parum expressum fit) tamē nō posse cū peterc bo. po. rñ. quoniā iudicium[q] patris secutus fit: nec enim emancipatum filegatū accepit admitti ad bonorū pos. siue ab heredib' institutis: siue ab his qui cōtratabu. petierit acceperit. ¶ Sed illud observandū ait ꝓtor cū qui heres institut' adierit[r]: in eam partez qua scriptus sit tueri debeat: duz tū non ampliorem ꝙ habiturus esset si bo. possef. [s] accepisset: vt hactenus deteriorem[t] causam suaz fecerit. q3 si ex minore parte sit institutus eam dūtaxat retinere possit: z ꝙ extraneis quoꝝ legata prestare cogatur. q3 is qui in potestate est heres institurus sit (quoniam necessarius heres sit) non aliud dici possē ꝙ et ipsum petere posse bonorum possef. si modo hereditati se non immiscuerit: tunc enim quia iudicium patris comprobasse videtur: in eodem loco quo emancipatum haberi debere[v]. ¶ Filius in adoptiua familia vroꝛe ducta filiū sustulit[x]: cuiꝰ post mortē [y] patris adoptiui emancipauit: hunc nepotem[z] contratabulas aui naturalis decreto posse petere bonorum pos. respon. Item si filius emancipatus sublato filio z emancipato ad arrogandum se dederit: et moꝛtuo[a] adoptiuo pse decesserit: et contra patris[b] et cōtra aui tab. ex decreto bunc admitti minime dubitari debere: ne aliquin ab oib' bonis excluditur.

a Lex. Si ex duobus. ¶ Casus. In ꝑn. huius l. ór. Pſ hīs duos filios emācipatos alterū instituit. alterū ꝓteriit. nūqd si iste institutus adiuit potest petere 3ta. ex psona fratris cōmittētis edictū: certe nō. q3 videt agnouisse iudiciū defuncti petēdo legatū 3z a 3tabu. repelli.

¶ Sed illud. Si testator: vnū filiū instituit z aliū ꝓteriit. ſz institutus adiit iure ciuili: pretor 3z tueri cū in ea portiōe qnā esset habituꝛus si bo. pos. ab intestato petisset. verū si ex minori pte est institut' illa 3z cē 3tē' ꝛc. Sz qd erit si ille q est institut' et necessari' hēs petit 3tab. bo. pos. si imiscuit se pōt dici ꝙ agnouit iudicium defūcti. si nō pt dici q3 nō repellit. a 3tab. Sed qd erit filꝰ emācipat' habebat filiū: illum emācipauit et se dedit i ado. postea moꝛit ꝑ adoptiuus. nūqd etiam iste admittet ad 3ta. ꝑris et auꝛet certe sic. ne ab oi. sed legata solū petita bo. pos. 3tab. j. ti. j. l. j. et. §. z. iij. Vinia.

b ¶ Si ex duobus. als sic pit si ex duobus: als ex duobus.

c ¶ Quoniā iudiciū. bona ratio vt subicit. j. ibi: tunc enī ꝛc. et. §. eo. l. non tñ. §. fi. et ar. §. de inoffic. tes. l. si ꝓponas. §. j.

d ¶ Adierit. vel bo. pos. fim tab. acceperit: vt ar. j. ti. j. l. nonnunq. Vide.

e ¶ Bonorū possessio. sez contratab. licet alter cōmittat edictum.

f ¶ Deteriorē. q3 institutus in maiori redit ad virilē sed certe tunc nec melioꝛ. nec deteriorē. ſz. j. ꝓri. rñ. fit deteriorꝛ: quia si nō adisset augeret ad virilē: vt. §. e. l. nō putauit. §. fi. que est 3tia. Addit.

g ¶ Dic ꝙ ibi non admittit: sed cus si adiuit q3 tunc eius portio pōt diminui non augeri fim Bar. hic.

h ¶ Eam. parte. ſz. tantus.

i ¶ Et q3 ēneis. No. tria incōmoda seq adeuntē. ſz. q3 3tab. denegāt. Itē q3 non augeꝛ ei' portio sed minui pōt. Itē q3 legata ꝓstat oīb'. vt hic. z. j. titu. j. l. si duo. in fi. Est z quartū q3 nō fit collatio ei ab emācipato ꝓterito vt. ff. de colla. bo. l. j. §. ibidez. de equitate sez' vt. ff. de colla. l. si filius. Sed ad illud qō dic de legatis est 3. j. ti. j. l. filiꝰ. §. fi. z. l. ij. q. §. ſz si sept'. sed in vtrāq; caꝛū solut.

k ¶ Haberi debere. cōtra. §. eo. l. si post. §. fi in adoptionē. Sol. ibi coact' adūt. Additio Vide fim bar. q3 ibi adiuit iussu alteri' ad alteri' vtilitatē / hic sua spōte z ad suā vtilitatē.

l ¶ Suſtulit. i. peꝛeuit ex ea: secus si aliquē adoptasset emancipatus: vt. §. de in ius voc. l. sed si. §. sed si filius. n. rñ.

m ¶ Post mortē. siue añ mortē naturalis siue post: q3 pater adoptiuus nō viuebat. tūc eīs secus: vt. §. eo. l. si emancipatus. §. fi. Vide.

n ¶ Nepotē. institutū heredem. alioquin ab sonum videtur.

o ¶ Posse. per alium committentem edictū.

p ¶ Zi mortuo. idē z si viuente: vt. §. e. l. nō tñ. §. si pater. Vide. alīt vt. Vide subaudiunt etiā isto filio adoptiuo in eius existente potestate.

q ¶ Patris. ꝓmo decedētis. idē forte si post: vt. §. de inoffi. test. l. si is q. Si ꝓteritus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Si pteritus. ¶ Casus. In lege ista dr. Si pr meus me filiū eman cipatū pterit ⁊ extraneum instituit ⁊ mihi legauit liberationes debitiq; debitū fibi debebam fi heres petit debitum ⁊ repello eum excep. agnoni iudiciū patris ⁊ repellor a contratabu. sed fi non agno ni iudiciū petam contratabu. ⁊ fin modum agendi: fi non poslideo. et in modū excipiēdi fi pos fideo. Uiuia.

a ¶ Si pteritus filius. pa tris deb itor cui pater le gauit liberationē. vnde fi opponat exceptionē doli ex dicta liberatione vi dek approbare testamen tum. Sed quid fi ex causa pacti facti a patrefa mi. opponatur doli exce ptio? Respond. non per hoc approbat testamen tum. nam non sequitur q valeat testamentum.

b ¶ Filius. quod quilibet posset qui deberet institui et est preteritus. vt. j. de excepti. rei iudi. l. ij. Accurfius.

c ¶ Usus est. sed non vi detur posse opponi here di patroni vel parentis: vt. j. de excep. do. l. apud. §. libertū. sed hic ex do lo ipsius heredis. scilicet quia non petiit + ibi de functi. et no. q̄ contra bulas potest opponi in modum exceptionis: vt j. de bo. lib. l. nihil. §. pe nul. et. j. quibus ex cau ma. l. necnō. §. quod eis. et de inofficio. testamen. l. papinianus. §. fi filius. Accurfius.

+ Hic ⁊ alibi dicit bal: glo i Li. C. vñ co gna q̄ bo. pos. agenti da frei vēdi catio dire ca. vīō ibi.

Si emancipat. ¶ Casus. Fili emā cipat instituit extraneū: rogauit eum restituere ne poti fi ab aui potestate esset liberatus. nunquid fi auus est suspectus po terit noīe nepotis petere bonoꝝ possessionē: certe non. Ulpianus.

d ¶ Si emancipat. ab ex traneo here de quem emancipatus instituit.

e ¶ Bonoꝝ posset. scilz contratabu. quod videbaturi quia preteritus: sed certe hoc fuit p cōmodo ei: vt. C. de inofficio. testa. l. filius. et facit. §. de liber. ⁊ posthu. l. multi. ⁊ j. de bo. lib. l. fi patronus. §. figs nō mala. et. §. de vulga. fub. l. cum ex filio.

Si pater. ¶ Casus. Si pater fami. q emancipauit filium dat se in adop. ⁊ filius q est emancipatus non est secutus eum non debet bonoꝝ um possessio. contratabu. vt suus accipere. hoc fm rigorē iuris ciuilis. et fm sententiā iuſ. sed fm marcel. sententiam potest dici nō esse iniquum istum talem ad bonoꝝ um possessionem vocari hoc casu. Uiuianus.

f ¶ Familia. scilicet adoptiua.

g ¶ In alia. et non illa.

h ¶ Cōtratab. f. patris in adoptiua familia existentis.

i ¶ Marcellus. corrigit iulianum.

k ¶ In adoptionē. Sed quomodo potuit testari: Rñ. vt. §. eod. l. non tantum. §. fi pater alicuius.

l ¶ Ubi emm. Respon. ei quod posset obiici. ex. l. §. eod. l. fi emancipatus. §. fi filius.

Sub conditione. ¶ Casus. In lege ista duo dicunt. Primo dicitur fi filius emancipatus exheredaf sub condi. non rite exheredatur. ⁊ ideo potest vocari tanq̄ preteritus ad contratabu. sed fi rite esset exheredatus vel heres institutus sub condi. tunc excluditur a bonorum possessione. Sed et fi petit bonoꝝ possessio. filius punitur in hoc: quia non poterat legatū sibi relictum vel fideicommissum petere. similiter fi petat mortis causa donationem sibi factam illi petitio de negatur. Ulpianus.

m ¶ Exheredatus. quod fieri non potest: vt. §. de lib. et posthu. l. ij. §. j. ⁊ ideo non excluditur a contratabu. vt. §. eodem. l. non putauit. §. non queuis.

Martianus. Lex. xv.

Si preteritus filius[a] emancipatus exceptionē doli malli agenti heredi patris opposuerit: de eo quod patri debuit non posse eum contratabulas bonorum pos. petere existimo: nā hoc ipso quasi repudiauit bonoꝝ possessionem quod ita intelligendus est fi heredem petentem debituꝫ nolucrit filius[b] repellere illa exceptione: fi non contratabulas bonoꝝ pos. filio dari potest: sed magis doli exceptione vsus[c] est.

Pomponius. Lex. xvj.

Si emancipatus[d] filius nepotī in potestate aui relicto ab extraneo herede fideicommissariam hereditatem fi liberatus aui potestate fuisset reliquisset: fi suspectus auus sit quasi consumpturus[e] bona nepotis nō esse ei dādam bonorum possessionem[f].

Ulpianus. Lex. xvij.

Si pater se dederit in adoptionem nec sequatur eum filius emancipatus ab eo ante factus: quia in alia familia[g] sit pater in alia[h] filio: bonoꝝ um possess. cōtratabulas[i] non potest filius eius habere: et ita Julianus scripsit. Marcellus[k] autem ait iniquum fibi videri excludi eos a bonoꝝ possess. cum pater se dederit in adoptionem[l]. vbi enim[l] nō datur filius in adoptionem sed pater se dat: nullum patrem filio aſ

n ¶ Excluditur. vt. §. eo. l. iij. §. fed fi sub conditione. ⁊ facit. §. eo. l. fi in adoptionem.

o ¶ Denegaf. scilicet subſtitutor: vt. §. de vul. sub. l. fi qui. et facit. §. de inoffi. testa. l. papinian⁹. §. meminisse. ⁊ de his q. vt indig. l. post legatum. §. j. ⁊ j. de bo. lib. l. in seruitute. §. figs bonoꝝ. ⁊. §. nōnunq⁹. ⁊. §. preterea. Sed cōtra. j. eo. l. filiū. circa princ. vbi veniens vno iure nō pērdit fi veniat et alio: sed hic p cōtratab. irritatur testamentum: vt nec ipſe nec alii ex eo petant: sed fuccessio liberorum ex testamento non pendet vt ibi. Accurſius.

p ¶ Queraf. id est debeat acquiri. vel dic id est con queratur.

Quod vulgo. ¶ Casus. Si liberi petāt contratab. bo. pos. cōtra illud testamentum qō est nullū pñt. sed fi testamētū est ſolēniter ⁊ accipiūt cū res est reducta ad causam intestati cōtra legem est q̄ debet ita legi. fi cuī ipō iure est nullum testū et ex eo nō pōt adiri here ditas. vel peti fm tabu. bonoꝝ um pos. contra illud non peti dr cōtratab. sed fi testū est ſolenniter factū et tale est quo pōt fm tabu. peti: bene pōt peti ſtab. a filio pterito. Ui.

q ¶ Quod vulgo. q. d. cōtra legem est indiſtincte dari bono. pos. liberis. et ſ dr vulgo. nas dr diſtinguni an a tpe mortis valuit testū: et tūc datur an non: et tunc ſi diceres dari esse ztra legē. ſ. ipſius pretoris qui viua lex est: vt. §. de iu. ſti. et iure. l. nas et ipſum. nā tunc demum daf cuj testū est perfectū et validū vt hic. vel dic cōtra legē. i. preter. vel id est contra voluntatē defuncti que est lex. vt in auc. de Sanct. Trinit. Respon. fauoze posthumi ibi non valet. hic autē iure commun: quia non fuerunt testes. vt. vel alio modo vt hic ſubiicit. vt ibi etiā iure ciuili est ruptum nō pretorio. ⁊ facit. j. de secun. tabu. l. j. §. semel.

Pretoris vox viua lex est.

Dinisio.

Ilium. ¶ Diuidit hec lex pncipaliter in quattuor partes. Pri mo ponit thema ⁊ q̄stio q̄liter succedaf q̄n emācipat? est preteritus suus exheredatus et extraneus institutus. Secundo determinatio ponit q̄dcte questionis. Tertio ponitur aliqua q̄stio vtrū eo casu fiat collatio. Quarto ponit vnaꝫ questionem quibus et a quo eo casu legata pſtenf. scda ibi: oiri. tertia in. §. videamus. quarta in. §. legata tamen. Scda pars ſubdiuidit in tres partes. Primo ponit qualiter succedatur inſpecto rigore iuris ciuilis ⁊ inſpecto rigore iuris pretorij. Scdo qualiter succedaf de equitate q̄n hereditas nō est adita. Tertio qualiter succedatur de equitate quando hereditas est adita. secunda ibi: sed cum exheredatio. tertia ibi: sed quemadmodum. Bartolus.

¶ Casus. Pater habebatvnū filiū in potestate: illū exheredauit: aliū emancipatū pterit. mō q̄ritur inquātū emācipatus pōt petere ſtabu. Et rñ. ſi ſcriptus heres adiuit hereditatē: filius in potestate cōſtitut repellit: ſi repudiat iſte filius patri ſuo ſuccedit ab intestato. vñ indubitanter emācipatus poterit petere cōtrab. ⁊ ſi petit cōtratab. pficiet exheredato. nā illa exheredatio petita ſtabu. nullius momēti incipit esse. ſic ergo ſi inſtitutus adiuit exheredatus pōt mouere q̄relā cōtratabu. ſi inſtitutus nō adiit exheredatus adibit ab intestato. veruētamē ex quo testamentū fuit ſolēne preteritus petet tabu. ſiue ſit heres: ſiue adiri potuit. Sed quid inſtitutus adiuit exheredatus vicit: etiam q̄rela pficiet preterito ſed fi emancipat petierit cōtratab. ſimiliter reducitur ad causam intestati. Sed nunqd locus est collationi: exheredato nō est cōferendū ſed preterito. Sed dicere et aliqs: venale est beneficiū pretoris quod daf ex causa: et ita apparet quia exheredato est vtile peti bonoꝝ pos. cōtratab. nā ſi aliquis accipit contratabu. lega-

ta nō sunt ꝓstanda: nisi certis personis. sed si aliquis est exheredatus z peteret vel moueret querelam et rumperet testamentum/ nulhs persōnis prestabit legata. Vlpianus.

a ¶ Exheredauit. et extranеum instituit.

b ¶ Quatenus. i. quātū. sed vtrū in totum ꝛpugnet per cōtratabulas: an ꝓ∩ semisse. Azo.

c ¶ Repellendū. a contra tab. vt. j. c. §. videamus. ibi: iste em ꝛc. non a ꝛrela inoffici. testamenti. Azo.

d ¶ Nihil latuit. etiam si adierit. ad quod est. j. titu. j. l. iiij.

e ¶ Filius. nō habeas hic §. fm Azo. Is videtur nō competere ab itestato dū habet locum contratab. vt. j. si tabu. testa. nul. ex. l. j. §. ita. Solu. ibi.

f ¶ Suus heres. scilz insolidum de iure ciuili. sed per pretorem associatur ei emancipatus: vt in. §. redit.

g ¶ Poteno. potest enim licet desertum est testamētum: quia tempore mortis exterunt tabule et ex testamento adiri potuit hereditas: vt. ff. l. proxi. Azo. et dic petēs ꝓ∩ semisse: vt. j. §. redit.

h ¶ Solus. immo non solus vt statim corrigitur immo non: vt. j. §. videam⁹. Azo.

i ¶ Nulli⁹ sit momenti. nec cetera ibi scripta valent. vt. j. de bo. lib. l. si patronus. §. ex testō. et. C. de fideicom. l. eam quam. z. j. de reg. iur. l. si nemo.

k ¶ Nō obstare eam. scilz exheredato dicendum est nec quominus ꝛc. als nihilominus ꝛc. et vere nō nocet filio patroni: hereditate patroni nō adita: vt. d. §. ex testamento. sed ea adita distinguitur mala mente vt tunc nocet: als non: vt. d. l. si patronus. §. fiquis. et. §. filius. Accurſius.

l ¶ Videat⁹. vt solus obſit non prosit vt optime exponit. j. de bonis lib. l. si patronus. §. ex testamento. Accurſius.

m ¶ Redit. suspensiue cuz superioribus legitur.

n ¶ Exitum. cum instituti repudiant assem.

o ¶ Ab intestato. scilz succedentem. Azo.

p ¶ Venale. naz etiā ꝓcio accepto poterit gratificari scripᵗ⁹ vel suo vel emācipato. sic. ff. de iure do. l. cū i fundo. §. j. in fi.

q ¶ Jure. ciuili. quod emācipatos + nō cognoscit: vt insti. de here. ab intesta. §. emancipati. z. §. ita ꝙ. Sed cōtra. j. eo. §. videamus. vbi in partem tātum paternorum proficit repudiatio heredū. sed illud quo ad effectum.

+ Emancipatio enim est voluntarie turis actus specialis. de feri. §. ij. ff. pouro.

r ¶ Consecuturus. quia emācipatus per contratabulas testamētū ex pugnabit et res habebit.

s ¶ Filiū. f. si intentatur contratabulas: vel etiam a querela. si tamē iā soluit assem emancipato: sed emancipatum non ex cludit a querela: vt j. ea. l. §. ij. ibi nec filius ꝛc.

t ¶ Assem. i. totam hereditatem.

v ¶ Omiserit. extraneus institutus.

x ¶ In bonorum possessionem. als in possessione bonorum. als in possionem bonorum: et dic admittet. f. emancipatus exheredatum dico iure factum. f. hereditate non adita.

habebat exheredauit⁹ emancipatum pterijt: quesitum est quatenus⁹ emancipatus bo. pos. habiturus sit. ¶ Dixi si scripti heredes extranei adierint hereditatē: repellendum⁶ esse filium qui mā sit i potestate. Nz si bi repudiauerint hereditatez (quod facile sunt facturi) nihil laturi⁴ ex hereditate ꝓpter cum qui contratab. accepit bono. possef. filius⁵ ab intestato patris suus heres⁶ ꝓpterhē ditur: emancipatus autez petēs⁷ contratabulas bonorum possessionez solus⁸ habebit. ¶ Sed cū exheredatio non adita hereditate ex testamēto nullius sit momēti⁹: ideoq⁹ non obstare eam¹⁰ nec quominus contratabu. libertoꝝ patris accipiat bono. possef. iuſ. recte respondit: ne testamentum per omnia irritum ad notam exheredationis solam ꝓfeciſſe videatur¹¹. Redit¹² res ad intestati exitum¹³ vt aduersum filium suuz ex asse heredem ab intestato¹⁴ patre emancipatum ꝓtoz in parte dimidia tueatur. Erit ergo venale¹⁵ beneficium scripti heredis extranei: vt cum ipse iure¹⁶ hereditatis nihil sit consecuturus¹⁷: adeūdo repellat filiuz¹⁸ in potestate relictum: ꝓfecturq⁹ asses¹⁹ emancipato filio iure contratabu. bono. possef. Si autem omiserit²⁰ here ditatem in bonorum possessionē²¹ exheredatum effectum admittet iure factum suum soluz heredez.

¶ Sed quēadmodum ꝓtoz emācipatum tuetur²² si adita non fuerit hereditas: ita nec filius qui in potestate remāsit aditione²³ adhibita in totum expellendus erit sz ad hereditatis portionē admittēdus est ex causa inofficiosi querele cōtra emancipatum²⁴ mouende.

☞ Inter eos qui diuerso iure succedūt non habet locum collatio. Item emancipatus filius quando non facit iniuriam suo non habet locum collatio. Hoc dicit

y ¶ Quetur. per contratabu. vt. ff. §. redit.

3 ¶ Aditione. ab extraneo instituto facta.

a ¶ Contra emancipatū. patet ergo q⁹ tenet testamentum de iure ciuili: licet sit data contratabu. emancipato: vt. C. cod. l. ij. z fm hoc non est hic. §. ex causa. Accur.

Bartolus.

¶ Videam⁹ tamē isto casu⁹ quo vtriq⁹ ad bona patris veniunt an hi conferre debeant: emancipatus nāq⁹ neq⁹ ex hac parte⁴ edicti verbis id facere cogit: vñ⁵ cōtratabu. accepit bono. pos. q⁶ inter eos quibus ita bonorū⁷ possessio dabitur caueri de collatiōe ab emancipato iubet. iste⁸ enīz q manſit in potestate q exheredat⁹ noiatim fuit non est vocatus ad bonorum possessionē contratabu. neq⁹ ex illa¹ parte² edicti qua ite stato³ patre mortuo / emancipatus ad bo. possef. admissus⁴ ad collationē cōpellit⁵ qz et si frater ab intestato heres sit / emancipatus tñ nō inde accepit bono pos. et vereoz⁶ ne bacten⁷ filio suo ꝓfuerit factum heredis scripti non adeuntis: vt cum ad portionē ad mitteret bonorum paternorū: nō etiam eorum q emancipatus ꝓ∩ habuerit. Et hoc sit consequens illi qui ex minore parte scriptus a patre heres⁸ relict⁹ in potestate admisso fratre emancipato ad contrata. bo. pos. eius beneficio plus consequat¹⁰ quis edicti verbis¹¹ collatio inducat: ex mente ꝓtoris denegādaz esse respō dek. multomagis autez huic non opz cōferri: qz a patre exheredatus a ꝓtore ad bo. pos. ꝓtrata. nō vocatur¹². sed occasiōe omisse hereditat⁹ a scripto herede nihil habituro ꝓpter delatā emācipato a ꝓtore ꝓtrata. bono. possef. nomē sui heredis adeptus est.

☞ Legata p dimidia ſtat emācipat⁹ cōiunctis ꝓsonis suis nullo modo. Bar.

¶ Legata tamē ex parte sua iste emancipatus liberis et parentibus ꝓstare cogetur nō solida¹: sed diminuta in dimidiuz quod² relinquitur manenti in ptē. sed nec aduersus cum³ constituende actionis legatorum ratio est qui mero iure iteſtato heres extitit⁴:

a ¶ Emancipatū. qz hereditatē sibi a scripto restitutā habet: vt. §. dixit in illo. §. crit. Azo.

b ¶ Jsto casu. quo institutus nō adit: vt. §. §. si autem omiserit.

c ¶ An hi. adimicē. z dicit q⁹ non: qz diuerso iure venit. f. emācipatus per ∃tabu. alter ab intestato. at collatio vel cautio de collatione tunc demū hz locum qñ oēs codez iure ꝓ ∃ta. veniūt vt hic subdit. et. §. de col. bono. l. j. in prin. et. §. §uio.

d ¶ Ex hac parte. fmittit verbū edicti ex hac parte scilz quā dicit ∃tab. tñ dicat collationem.

e ¶ Unde. i. ex qua parte.

f ¶ Que. f. pars edicti.

g ¶ Ita bonorum. f. sicut emancipato.

h ¶ Jste enim. bene dico qz ꝓ edictū non fit collatio vt dictū est misi his q habent bo. pos. ∃tab. hic autē non habet et hoc est iste ꝛc. et ꝓbatur. j. c. ibi: multo magis ꝛc. Azo.

i ¶ Neq⁹ ex illa. q. vt. nec etiam ꝛc. et facit. j. co. l. j. in. §. j. Azo.

k ¶ Parte. qua vocabatur ad bono. pos. contratabu. Azo.

l ¶ Intestato. qz nō est adita hereditas. Azo.

m ¶ Admissus. quod esse potest: vt. §. l. proxi.

n ¶ Compellitur. i. petitur cōpelli. qz ergo suus non eo iure quo emācipatus vocat collatio cessat: naz nec emācipatus vocatur eo iure quo suus. scilicet ab intestato vt subiicit. qz et si frater ꝛc.

o ¶ Et vereoz. nunc soluit. Accurſius.

p ¶ Al patre heres. scilicet esset.

q ¶ Cōsequatur. f. scriptᵘ heres: vt. §. l. non puraſit. §. fin. z hoc si nō adit institut⁹. als nō accrescit: vt. §. cod. l. si ex duobus. §. sed illud.

r ¶ Verbis. que dicunt vt inter eos quibus data est bonorum possef. conferat. sed ex mente distinguitur an ledatur suus et cōfertur ei. als nō: vt hic. z. j. de col. bo. l. si filia. z. l. nec ipsa. z vtrumq⁹ dic de rigore. sed de equitate fec⁹: vt. j. de colla. bo. l. si filiꝰ. fm Joan. et no. §. l. si ex duobus. §. §. illud. vel dic mētē. id est equitatē ꝓtoris. z in l. si filius est equitas secuole ꝓtoris equitati ꝓtoris fm Azo. vel in. l. si filius institutus adit. hic non.

s ¶ Non vocat. f. bau. qui. z accipe nomē vt heredis ꝛc. occasione ꝛc. et hoc dico nihil habituro ꝛc. Item cōtra huic. §. C. c. l. si emancipati. Sed ibi nullū fuit testamentum: hic sic. et ita distinguitur vt dixi ledi tur alius vel non.

t ¶ Non solida. quod vi debeatur. quia in assem accepit contrata. Azo.

v ¶ Quod. f. dimidium. et facit. §. ad lc. fal. l. in ratione §. heredes. et de leg. iij. l. fina.

x ¶ Eum. qui manſit in potestate.

z ¶ Extitit. repudiantibus scriptis: vt. §. ca. l. §. j.

Siquis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

Casus ac cursꝰ.

¶ Si quis. Pone q̃ suus est preteritus: ꝛ duo ex eñi instituti qui non adierunt. si suus petat cõtratab. cõtra vnum eorum qõ potest: vt. ff. c. quod vulgo. prestat legata ab eo relicta. sec⁹ si esset exheredat⁹: ꝛ scripti nõ adirent: q; nulla prestarent: vt. ff. proꝛi. q. et sic est conditio melioꝛ exheredati q̃ preteriti. posset etiam dicere nullum ipso iure: nam habet duplex auxiliũ su⁹

preteritus: vt. C. de libe. prete. l. fin. ff. in. hoc non placet: vt. ff. tit. j. l. is qui. in pn. Vel pone in emancipato preterito duobus extrancis institutis cum trayñ qui petit contratabu. nã habit legata que non prestaret ff in potesta te manssset: cum tunc nõ a deunde here de ipso iure ciuili sit heres. sed iste nõ miꝰ per contratabu. et in fi. exponeꝰ exheredatus. i. emãcipat⁹. ff tunc abrõgata ret dictio nõ q̃ est in fi. Vel pone suũ cũ duobus extrcis institutũ et emancipatũ preteritum: ꝛ suus petit contratabu. contra vnũ de coheredibus cõmisso edicto qui tamẽ nõ adierat qõ fieri potuit: vt ff. c. l. quod vulgo. nam prestat legata ab illo relicta: vt. ff. tit. j. l. sed ꝛ si proꝛ dote. §. non dia. que non prestaret si esset preteritꝰ: vt. ff. tit. j. l. is qui. in princ. et. §. vbi. ꝛ fin hoc est melioꝛ conditio exheredati quia nulla pstat scriptis nõ adeũtib⁹: vt. ff. proꝛi. q̃ instituti. et fm hoc dic in familia relicti: et sub. ꝛ exheredatiꝰ vt ff. eo. sc. litte ra colligitur: q̃ ff exheredatus non effet subau. ff institutus. Accur.

b ¶ Hoc casu. impoꝛpie dicit cum aliũ adiciat ca sum. vel dic hoc casu fcs cũ nõ est adita hereditas a scriptoꝛ: et sic ꝓprie.

Sed is. Casus. In lege ista ff. Quidã habebat filiũ: et ex eo nepotem. filum suum dedit in adoptionẽ: nepote in ptãte retento. tandem est emãcipatus a patre adoptiuo: et decessit: relictis heredib⁹. nũquid nepos poterit petere cõtratabu. Rñ. q̃ sic. ne si aliter dicerem⁹ haberemus necesse dicere: si filiꝰ haberet nepotẽ in potestate q̃ possit impune ꝓterire. nã indubitanter si filius emancipat⁹ ꝓterũt ne poteꝰ vocaꝛ ad cõtratab. si fuit in locũ filij: quia vocatur ad successionẽ aui si fuit in locũ nepotis: nõ als. Ziuia.

c ¶ Nec debuisse. f. quia fuit ꝓteritus.

d ¶ Petere poterit. bonoꝝ possessionem: scilicet sui patris. quod falsum est. vt. ff. s. eo. l. si retentus. Accur.

e ¶ In adoptionẽ dat⁹. secus si alĩ in adoptionẽ dat⁹ est: vt. ff. s. eo. l. si in adoptionẽ. q̃ꝑ filius ad patris sui hereditatẽ p cõtratab. vocaꝛ cuiꝰ pater def in adoptionẽ: vt. ff. s. eo. l. in. §. fi pater alicuius. Azo.

f ¶ In aliena. i. in extranea vel extranei: fuit tamẽ aliena. i. in alteri⁹. et est bona ratio: q; fi extraneo datus esset in adoptionẽ / nunq̃ haberet ꝓtrata. vt insti. de here. ab intest. §. at hic. ꝛ. §. eadẽ. Azo. ꝛ facit. ff. s. eo. l. in. §. fi quis filio suo emancipato. ꝛ. §. idẽq;. ꝛ insti. de here. ab intest. §. cum queritur. ꝛ. §. sed ꝛ si conceptus.

g ¶ Quia nunq̃. facit. ff. s. de in ius voc. l. sed si hac. §. fi filius.

¶ De legatis prestandis ꝛc. Additio. Superiori rubrica de bonoꝝ possess. contrata. liberis preteritis dãda vel denegãda dictũ est. verum quia contrata. bonoꝝm possess. petita legata prestant certis personis adiuctur rubrica de leg. prestã. bo. pos. petita. Et nota hic regulariter petita bonoꝝm possess. contra. non prestant legata. C. de contratabu. l. j. speciale est in certis personis / puta liberis et parẽtibus / ꝛ in vxore

et nuru: vt. j. l. j. et. ff. ꝛ. iij.

Ide titulus. ¶ Casus. Tractaturus. iurisco. quib⁹ personis prestentur legata petita possess. cõtrata. dicit q̃ ꝓsens titulus continet naturalẽ equitatẽ ꝛ aliquod nouũ. naturalem

Ulpianus. Lex. j.

Ide titulus equitatez quandam habet naturalem[b] et aliquid nouũ: vt qui iudiciuz pris rescindunt[i] per cõtratabu. bo. pos. ex iudicio ei[k] quibusdam[l] personis legata et fi deicõmissa prestarent[m]. hoc est li beris et parentibus vxoꝛibus nuribusq; dotis nomine[n] legatum.

¶ Generaliter autẽ parentes ꝛ li beros ꝓtoꝛ excipit: nec gradus liberoꝝ parentũ enumerauit.

¶ In infinitum[o] igitur eis prestabitur. sed nec personas persecut⁹ est vtruz ex virili sexu: an ex femi nino descenderent. Quisquis igi tur ex liberis parentibusq; fuerit ad legati petitionez admittetur: sed ita demũ si iura cognatiõis[p] sint inter eos. ¶ Liberos autẽ etiã eos ad legatoꝝm[q] petitionem admittimus qui in adoptionem dati sunt: vel etiam adoptiui[r] nõ modo remaueant liberi[s] posthu mis liberis legata relicta vtiq; prestabuntur[t].

Iulianus. Lex. ij.

Et ideo si pregnante[v] vxoꝛe filius fuerit emãcipatus et bo. pos. contratab. acceperit[x] / legatum nepoti prestare debebit[y].

Ulpianus. Lex. iij.

Sed si mortis causa dona tiones collate sint[z]: credo q̃ tuende sunt. si autẽ excepte nõ sunt[a]: inferẽdas eis puto mortis causa donationes. ¶ Liberis au tem tñ et parentibus ꝓtoꝛ ꝓ spexit. non etiam fratri conseruauit legatũ et sororꝰ. ¶ Hoc autez solũ debet q̃ ipsis parentibus re lictum est et liberis. ceterum si ser

ad vxoꝛẽ. ꝛ nurũ. ꝛ dic si et dos fuerit nõ als: vt. ff. c. l. is q. ff. pennul.

o ¶ In infinitũ igit. No. ergo dictũ generaliter intelligi gñaliter. sic. ff. de in ius voc. l. q̃. ff. ꝓtoꝛ. ff. vi bo. rap. l. ff. homines. et de inter. l. item apud. ff. generaliter. ff. de offic. ꝓfec. vrb. l. j. ff. cum vrbẽ. et. ff. de pac. l. iurisgentiũ. ff. fiue antẽ. ff. q̃ me. cau. l. metũ. ff. aĩa dure tendũ. Arg. contra. ff. de testi. l. questitum. Itẽ not. ꝓ infinitate. Argu. contra. C. de sacrosanc. eccle. l. fi. ff. j.

p ¶ Iura cognationis. quod dic vt insti. de capi. dimi. ff. quod autem. et. ff. sed ff in insulam. ꝛ de leg. aq. tu. ff. fi.

q ¶ Ad legatoꝝ. relictoꝝ a naturalibus parentibus. Azo.

r ¶ Adoptiui. i. eos qui sunt adoptiui.

s ¶ Remaneãt liberi. quod nõ est fi emãcipati sunt a patre adoptiuo / misi filius adoptiuus fit de liberis. vel dic non est cum desinunt esse ciues. Accur.

t ¶ Prestabunt. quia ꝓ natis habentur: vt insti. de tute. §. cum autẽ.

v ¶ Ideo si pregnante. Quid si añ. Rñ. idẽ ꝓpter superius rñ.

x ¶ Acceperit. emancipatus ꝓteritus.

y ¶ Debebit. amplius etiam hic nepos põt petere bonoꝝ possessionẽ. contrata bus: vt. ff. c. l. ij. ꝛ. iij.

z ¶ Sed si mortis. Collate sint. hominibus.

a ¶ Non sunt. i. si non sunt de personis exceptis.

+ Dictũ generale generaliter intelligif. restringitur ff ꝑ rationẽ exceptas subiecte q̃rẽ vt ff. de inhereditẽ. bal. in l. fiscꝰ seruo. C. de fur.

a ¶Nec cñ querimus.s.tantū.nā z id qñq; q̄rimus:vt.j.ē.§.itē siqs.et facit.j.ó iu.fi.l.edi.§.ad eos.z.ff.ti.j.l.nō putauit.§. in adoptionem. Sed arg.cōtra.insti p quas pso.no.acqui.§.sed si heres.

b ¶Portio.nil forte fint socij. nam tunc totū querit exceptato: vt.ff. de lib.leg.l.si is qui.z nisi fit relictum indiuiduū:qz z totū tunc querit exceptato.Arg.j.quibus ad lib.pro.non licet.l. fi. et fm hoc non obstat. j. eo.l. filiū. in fi. et facit.C. fami.hercif.l.fi. et.j.eo.l. si filius.z.l.filiū.§. si lega ta.et.j. de q̄uģ.li. l.si ne pos.z insti.de leg.§.si eadē. et.ff. de leg.j.l. hmōi. §.si titio.Accur.

c ¶Item siquis.facit.ff. de de inoffi.testa.l.papinianus.§.meminisse.et.ff. de excu.tu.l. legatarij. et.ff. siqs aliquę testa . prohi. l.j.§.j.et.ff. qō cum eo.l.si filius. §.j.et.ff. ad trebel. l.cogi.§.hi qui.

d ¶Sub hoc modo . scilz supiori casu simpliciter.

e ¶Alicui . scilz certo vel incerto:vt insti. de leg.§. incertis.et.§.fub incerta.

f ¶Non debere.parēs vel liber hoc consequit volūtate exp̄essa.z sic eis habetur honor. at cum suo tunc magis per aliū q̄ per voluntatem defuncti consequit:vt.ff. §.hoc autem solum.

g ¶Utiliter.i.vtiliter dari poterunt propter conditionē legatarij : non tñ qz ipso iure nullū esset testamētum: tunc enim nec stabu.locū hz. et facit ff. ad fille.l.siqs in grauibus. fi.z.l.q posthumos.

h ¶Non debent . iure cōmuni:sed per dispensationem huius edicti nullū. bal in.l cer tū pe.colū. i C.vñ cog. Ery.i.l.gallus.§.de li be.z posthu.

uo eorū fuerit ascriptū vel subiecte eor̄ iuri persone nō debetur. Nec cñ q̄rim⁹ cui acquiratur/ sed cui honor habitus sit.sed et si cōiunctim fuerit legatū relictum cum eo cui non prestat:sua tñ portio ei cōseruabitur. ¶Item si qs ex his psonis rogatus sit restituere extero quod sibi relictum est di cēdum non esse legatum pstandū qz emolumētum ad cū non respicit. ¶Sed si proponas extero legatum rogatūqz cū prestare hoc alicui ex liberis parētibusqz:consequēter dicem⁹ prestari debere.

¶Hoc amplius et si extraneo relictus sit sub hoc modo[d] vt alicui[e] ex liberis prestet:equissimus erit dicere non debere[f] ei pretoreꝫ negare actionem. ¶Ea autem legata sola prestant qui contrahabu.bono.posset.accipiūt:quevtiliter[g] data sunt.veruꝫ idcirco nō debentur[g] q̄ filius contrahabu. bono.posset.accepit.

Iulianus. Lex.iiij.

QUm propter[f] hoc legatum plerūqz scripti hēdes omittant hereditatē cum scīrēt[k] emācipatum:aut petisse † aut petitum contrata.bono.posset.

¶Petita bonorum posset. cōtratabu. relicta a pupillo debēt ēceptis personis relicta a substituto debent oibus salua ratione falcidie.h.d.Bar.

Ulpianus. Lex.v.

HIlius quis impuberē hēdē scripti[t]. eiqꝫ substituit[m]. emācipatum aūt filiuꝫ pterit:de inde vterqꝫ filiꝰ accepit bo. posſ.[n] legata sunt etiaꝫ a substituto[o] im

puberis relicta:non tantum liberis z parētibus verūctiam extraneis.q̄ritur an moztuo impubere cogatur substitutus ea pstare. et si qdem ab impubere relicta sunt: solis liberis parētibusqꝫ prestanda sunt[p]. sin vero a substituto im puberis:omnib⁹[q] cū pstare oportet habita ratione legis falcidie: scilz vt partis dimidie que ad eū[r] ex bonis patris peruenit[q] quartam.i. sextūciam toti⁹ affis retineat. ¶Sed si impubes ex vncia duntaxat institutus heres fuerit magis est vsqꝫ ad semissem legata prestaturū habita ratiōe legis falcidie.licet enim ex vncia fuerit institut⁹ impubes heres: tamen qō accessit augebit[r] legata substituto relicta. ¶Oibus autem liberis prestari legata pretor voluit exceptis his liberis quibus bonorum possessionem pretor dedit ex causis suprascriptis[v]. nā si dederit bonorum possessionem non putat legatorum eos persecutionem habere.cōstituere igit apud se debet vtrum cōtratabulas bonozū possess.petat:an vero legatū persequatur.si elegerit[r] cōtratabu.non habebit legatū.si legatū elegerit:eo iure vtimur ne petat bonoz posſ. cōtratabu. ¶Si qs ħabu.bo.posſ. acceperit: deinde postea apparuerit euꝫ ex his liberis[v] non fuisse q eā bo.posſ.accipere possunt:ex his tamen esse quibus legata prestantur / obtinuit non esse ei denegādam petitionē legatorū siue ordinariā bonorum posſ.petierit:siue carbonianam[y].

riam scilz carboniānam:que tribuit factū nō ius. ¶Non solū autem. Si quis petit bono.posſ.cōtratabu.denegāt ei sui legati petitio. sed si aliquid ex volūtate defuncti assecutus sit illō denegāt: et ideo q petit cū substitutus erat impuberi/mortuo ipubere denegāt ei pfecutio de reditatis.h.d. ¶Si legata. Si in testamēto q̄ petita ē bonoz possessio contratabulas aliqua legata sunt relicta liberis illa debentur:z etiā relicta cēncis.z vtraqꝫ in ducunt leg. fal. tamen si legata aliqua causa non prestantur extraneis propter hoc nō augentur legata liberorū. ¶Sed et si portio. Si legata relinquētur liberis et parentibus petita contrahabu. debent eis:quib⁹ si portio hereditatis est relicta liberis et parētib⁹ et petitur contratabu.nūquid illa portio fernat liberis et parētib⁹:sic.et quatenus cōseruātur si fit amplior virili portione conseruatur vsqꝫ advirilem. si minor sit conseruatur. quātacūqꝫ sit. idem dicimus in legatis z fideicōmissis. ¶Is autem. Si alicui ex liberis conseruatur legitima portio/ prestat legata liberis et parentibus non extraneis. hoc dicit. Is scz ex liberis vel parentibus cōseruat fm determinationes quam habuisti in precedēti.§.Vnianus.

l ¶Scripsit.ex dimidia z extraneum in alia dimidia.vel dic filium insolidum.Accur.

m ¶Substituit. pupillariter.

n ¶Bonorum posſ. scz pupillus cōmisso edicto per emancipatum:vt.ff. de lega.j.l.antepenulti.

o ¶A substituto. non solum ab instituto.

p ¶Prestanda sunt. Sed nonne paternum est ruptum per contrata . ergo nec pupillare tenet:vt insti.de pupil. fubst.§. libris : sed illud quando de

q ¶Omnib⁹.qz quicquid hz ex defuncti iudicio hz:qz pars istituti nec creuit nec etiā decreuit. si aūt creuisset tunc pio eo qō hz ex iudicio defuncti oibus ꝓ augmento tantū cōiunctis:vt.ff. de leg.iij.l.ff.§.fi.z de vulg.fub.l.sed z si cōtra.z.j.eo.l.si duo.§.proinde.

r ¶Ad eum.scilicet substitutum.

s ¶Peruenit.ex voluntate patris.

t ¶Augebit.sic ecōtra:vt.ff.ti.j.l.filiū.§.legata.sed caue qz ex vncia de omnib⁹ his q̄ accreuerūt psonis exceptis pstabit:vt.ff. de leg.iij.l.ff.§. fi. Vel pōt dici q illa distinctio locū hz in his legatis que fuerūt a pupillo relicta/z a substituto tacite repetita:vt ibi no .hz ibi loquitur de his que fuerunt ab ipso substituto relicta.

v ¶Suprascriptis.fic.ff.titu.j.

x ¶Elegerit.sciens nō ignorās:vt.ff. de inofficio.testamē.l.mater. z.j. de bo.libe.l.fivero.circa ꝓincipiū.nisi per in integrū restitutionem si esset minor:vt.j. de bo.libe.l.fi vero.in fi.z facit.j.eo.l.bonozū.z.ff. de vulga.fubsti.l.is qui.z.j.ff. bo.libe.l.in seruitute.§. siquis bonorum.z.ff. titu.j.l.iij.§.fi.

y ¶Liberis.puta nepos ex filia:vt.ff.ti.j.l.illud.§.ad testamēta.

z ¶Carboniānā.que dicit extraordinaria.z qz nō tribuit ius in dominio:vt.j. de car.edic.l.iij.§.missum.in fi.§.z no.ff. de inoffi. testa.l. papinianus.§.j.z facit.C.ſi manci.ita fue.ali.l.ea quidē.z.ff. quod qſq; iur.l.j.in fi.Arg.cōtra.ff. de cōdi.insti.l.mulier.§.j. Additio. Dic fm Bar.qz ibi fiebat fm voluntatem testatoris:hic econtra. Item si sufficit ad cōmodum non autem ad incōmodum.

Ex volūtate.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Ex voluntate defuncti. Accur.
b ¶ Acceperit. vt de fideicõ. vel dona. can. mot. ꝛ facit. ff. ti. j. l. sub 2di rione. § j. ff. de vulga. sub. l. ti q. ꝛ de acqui. here. l. quesitum. ff. de. l. § omnibus. ff. ad trebel. l. si patrom. § sed nec illud.
c ¶ Suo. secus in alieno institutor: vt. § ea. l. in prin.
d ¶ Extrancis. a testatore qui instituto extraneo filium preteriuit.
e ¶ Faceret. qõ esset si institutus adiret ꝛ preteritus contratabu. non peteret. at vero pterito peteute. et sic annihilatis legatis re lictis extrancis nõ habet locũ falci. vt ff. ad leg. falci. l. in ratione. ij. rñi.
f ¶ Recideret. preterito non petente.
g ¶ Non prestãtur. quod est qñ preteritus non petit contrata. Item ff. j. ea. l. § fi. Sol. ibi.
h ¶ Augentur. ꝛ fic est lucrũ preteriti. et fic est contra. j. ea. l. § fi.
i ¶ Ascripta. iure legati: qõ potest: vt. ff. ad trebel. mulier. § fi. et fm hoc qõ subijcit legata scilz singularũ rerũ. vel dic ascripta iure institutionis: vt C. j. eo. l. nam fm. et. l. sed et si p dote. in pn. et qõ subijcit legata. scz quãtitatis vel singularia. et fm hoc qõ dicit hereditates relin qui honesto titu. j. legati. et honestiore. i. iure institutionis.
k ¶ Plenioze. hac ratione iure institutiõis ẽ filio relictã. vt in auc. vt cũ de ap. cog. § aliud. et not. q honor est cui daf: et dede cus cui auferf. fic insti. p quas perso. no. acqui. § et hoc ff. et. ff. manda. l. si remunerandi. in prin.
l ¶ Personis. i. liberis et parentibus scriptis heredibus. Azo.
m ¶ In minorem. scriptis his personis heredibus.
n ¶ Scripte fiũt huiusmodi pfone. ꝛ dic si iã adiert als augef: vt no. ff. tit. j. l. nõ putauit. § fi. ꝛ facit. j. de cõiung. lib. l. q duos. sed in eo. ti. l. fi. contra.
o ¶ In donationibus. vt si talib9 titulis ei plusq3 virilis relinquit: reducit ad virilẽ / sed nõ auget si minus: vt. ff. pri. § et. j. e.
p ¶ Cui portio legata. vt. ff. proxi. §.
q ¶ Solis prestanda. ꝛ est rõ: vt. ff. eo. l. is qui. §. sed si scriptus. Sed cõtra. ff. ti. j. l. si ex duob9. § sed illud. vbi dicit q9 omnib9. Sed ibi ꝓteritus et institutus erant emãcipati: hic institutus erat in potestate.
r ¶ Solius. cui cõseruatur virilis: et ꝓterito petẽte contratabu.
s ¶ Portio. hereditatis legata.
t ¶ Id. als hoc.
v ¶ Profuturũ. immo nõ vt. ff. ea. l. § si legata. que est cõtra. Sol. non ꝓficit alijs iure accrescẽdi sed iure nõ amittendis. Allũ q hic ꝫiunctim liberis ꝛ extrancis: ibi disiunctim. qõ non placet: vt. ff. eo. l. iij. §. sed ꝛ si cõiunctim. Allũ q ibi fit q̃stio / sed nõ soluit: sed soluet vt hic. Vel dic q hic socij vel legatũ indiuidualiter: ibi secus: vt no. d. §. j. ꝛ si ꝫiunctim.
g ¶ Igitur. infert ex omnibus predictis. nã si quod extrancis subtrahitur datur coniecturis vt proxi. dixi. Itẽ ꝛ cõiuncti nõ habent vltra virilem igitur ꝛc.
x ¶ Vandum. als vandũ. als datum. i. vandum.
Alluius aristo. ¶ Lapsus. In. l. ista ponit questio talis. Quidã habebat filium emancipatũ quẽ preterijt: patrem suum ꝛ extraneum instituit. patri dedit legatũ. filius petijt cõtratab. modo queritur qualiter debet prestari id quod relictũ est patri: Et respõ. si vter q3 adiuit hereditatẽ indubitãter seruatur portio q̃ debet patri. si neuter adiuit non videt q aliqua portio seruetur. si non est petita bono. pos. secus si petita bono. pos. si alter adiuit: alter nõ: illud quod patri est relictus debet seruari ei. nã fm cõstitutionẽ diui pij. ꝛ si liberi ꝛ parentes sunt scripti et preteritus contratabu. petit / dz ei fuari virilis portio. verbi gra. pone testator ynũ filium instituit: duos preterijt. duo preteriti petunt tẽtabu. ynusq3 habebit tertiã. Sed quid est puta mus: yn9 est de liberis q accepit tabu. plures alij sunt qb9 legata sunt relicta: nũqd legata debent: Certe sic. hoc dicit cũ dua b9. ll. seq. vsq3 ad. § si qs ex. Aluia.
3 ¶ Bonorũ possef. petit. ꝛ in totũ rumpit testamẽtum: quia precedit patrẽ: vt. ff. de inoffi. test. l. pater. Accur.
a ¶ Alter q3. pater ꝛ extraneus.
b ¶ Alenter. qz et tunc datur trab. vt. ff. titu. j. l. illud. in prin. ꝛ. l. qõ vulg.
c ¶ Qua emãcipat9. preteritus qui per cõtratab. rumpit in toto. et hoc inspectis verbis edicti.
d ¶ Legatus sit. alicui de liberis.
e ¶ Decreto. scz facto. non faciendo: vt. ff. eo. l. filius. § ad eũ. Accur.
f ¶ Prestet. legatario cõiuncto fratri instituto: vt j. patet.
g ¶ Legatorũ. relictorum cõiunctis personis.
h ¶ Alm scdm ꝫtinuatur cum precedenti. Accur.
Iurilis. Casum in hoc pn. vide. ff. in casu pri. ¶ Siquis ex liberis. Testator: aliquem ex liberis instituit: ꝛ ei aliquid plegauit: filiũ emancipatum preterijt: et petita est cõtratabu. bo. pos. nunquid illi ex liberis legati portio cõseruatur: non vtrũq3: sed dat electio sibi quod velit: vel vtrũq3 cõseruat vsq3 ad virilem portionem. Sed quid heres institutus adiuit heres preteritus petijt cõtratab. legata debent certis personis: nunquid libertates competunt: Dicitur q3 sic. sed si fuit denũciatũ heredi noli adire: ꝛ ipse adiuit dolo. act. de dolo. poterit cõueniri ad interesse. ¶ Si quid vgon. Ducusq3 tractatum est de legatis relictis liberis et parẽtibus ꝛ extraneis. incipit tractare de legatis relictis vgori vel nurui dotis causa ꝛ dicitur. sicut debet liberis: ita vgori ꝛ nurui. vnũ sciatis nurus appellatione pronurum cõtineri: ꝛ debent legata solida. nõ ꝓ virili portione: q9 dos debeturꝝ ea alienũ. debetur ergo vgori ꝛ nurui dotis causa: siue dos ꝓlegatur: siue res ꝓ dote. siue pecunia. siue tantum legat quãtũ est dos: siue vltra. sed si ꝓ dote relinquit certa portio / similiter in illa portiõe dz tueri, et cõsiderandus sit nurus vel vgor tẽpore mortis. si ergo aliqs legat vgori cõstãte matrimonio non valet: quia non potest petere dotẽ constante matrimonio. sed quibus casibus põt petere dotẽ constante matrimonio / ista legatũ relictũ vgori ꝛ nurui. hoc dicit cũ. ll. seq. vsq3 ad §. non omnia. Aluia.
i ¶ Virilis. Cõtinuat cũ precedendi. ꝛ facit. j. de verbo. signi. l. virilis. et. C. de cadu. tol. § finautem. Accur.

¶ Nõ solum autẽ legatũ denegat ei qui bonorum possessionẽ accepit: verũtamen si quid aliud ex voluntate[a] acceperit[b] / cui cõsequẽs est quod Julian[c] scripsit. si fratri suo[d] impuberi substitutus sit: acceperitq3 cõtratabu. bonorũ pos. denegari ei persecutionem hereditatis fratris sui impuberis mortui cui a pre substitutus est. ¶ Si legata fuerint relicta liberis ꝛ extraneis[e] ꝫ vtrozũq3 prestatio legi falcidie locũ faceret[e] legataq3 liberorum recideret[f]: tamen nõ ob hoc q extrancis non prestantur[g] legata liberozq3 augentur[h]. ¶ Sed ꝛ si portio hereditatis fuerit ascripta[i] ei qui ex liberis parẽtibus ve est: an ei conseruanda sit vt solent legare: et Julianus sepissime scripsit in portione quoq3 hereditatis idem qõ in legato prozandũ: cuius sententia rescripto diui pij Antonini cõprobata est: cum hereditates non modo bone sto titulo / sed ꝛ plenioze[k] bonoze tribuantur. ¶ Ad cũ autẽ moduz talibus personis[l] succurrẽdũ est vt amplioze quidem q̃ virili portione hereditatis data vsq3 ad virilem partẽ tueantur. in minozẽ[m] autem bactenus actiones bis tribuantur quatenus scripte sunt[n]. ¶ Idem obseruatur et circa legata et fideicommissa que bis data fuerint: et in mortis causa donationibus[o]. ¶ Js autẽ cui portio[p] hereditatis conseruat vtrũ oibus an tantum exceptis pson̄is legata cogatur prestare. ꝛ magis proba tur exceptis pson̄is solis[q] prestãda: nec tantuz solius[r] cõmodo id cedit. nã si legatis onerata sit portio[s] tam liberorum parentumve q̃ extrancorum: id[t] qõ extrancis non prestat liberis parentibusq3 profuturum[v] non dubitam9. igitur[x] ita demũ quod extrancis nõ prestatur cõicatur cum eo qui cõtratab. petit: si nõ legatarijs liberis parẽtibusq3 dandum[y] sit.

¶ Hi quibus legatum vel portio here ditatis cõseruatur vltra virilẽ nõ admittunt. h. t. cum. l. seq. Bar.

Julianus. Lex. vj.

Aluius aristo iuliano suo salutem. Qui filium emancipatum habebat preterito eo patrem suũ ꝛ extrancũ heredem instituit et patri legatũ dedit filius contratabu. bo. pos. petit[a]: quero si aut vter q3[a] hereditatẽ adiisset aut alter ex bis / aut neuter[b]: an ꝛ quantum legatozũ nomine patri debeatur: Respon. spe animaduerti hãc partem edicti qua emãcipatus[c] accepta cõtratabu. bo. pos. liberis et parentibus legata prestare iubetur: habere nonnullas reprehẽsiones. nam si dodrãs legatus[d] sit plus habituruꝝ est is cui legatum erit q̃ emancipatus. decreto[e] itaq3 ista temperari debebũt vt hereditatis partẽ emancipatus prestet[f] ita ne scriptus bere ras amplius habeat q̃ emancipatus: et legatozũ[g] modus tẽperet: vt nihil plus ex legatis ad aliquẽ perueniat q̃ apud emancipatum bonozum possessionis nomine remansurum est.

Triphonius. Lex. vij.

Am fm[b] constitutionem diui pij ad tuscium fuscianum numidie legatus placuit parentes et liberos heredes quoq3 institutos tueri vsq3 ad partez virilem exemplo legatozum: ne plus haberẽt ex institutione tales persone q̃ ad cum peruẽturum esset qui contratabulas bonorum possessionem accepit.

Ulpianus. Lex. viij.

Jurilis[i] portio quemad-

ta nō sunt ſtanda: niſi certis perſonis. ſed ſi aliquis eſt exheredatus ꝛ peteret vel moueret querelam et rumperet teſtamentum/ nullus perſonis preſtabit legata. Liuianus.

a ¶ Exheredauit. et extraneum inſtituit.

b ¶ Quatenus. i. quātū. ſed vtrū in totum expugnet per cōtratabulas: an pro ſemiſſe. Azo.

c ¶ Repellendū. a contra tab. vt. j. c. §. videamus. ibi: iſte em ꝛc. non a ſe la inoffi. teſtamenti. Azo.

d ¶ Nihil laturi. etiam ſi adierit. ad quod eſt. j. titu. j. l. iiij.

e ¶ Filius. nō habeas hic §. fm Azo. ſz videtur nō competere ab inteſtato dū habet locum contratab. vt. j. ſi tabu. teſta. nul. ex. l. j. §. ita. Solu. ibi.

f ¶ Suus heres. ſcilz inſolidum de iure ciuili. ſed per pretorem aſſociatur ei emancipatus: vt in. §. redit.

g ¶ Petens. poteſt enim licet defertum eſt teſtamē tum: quia tempore mortis exſtiterunt tabule et ex teſtamento adiri potuit hereditas: vt. ff. l. proꝛi. Azo. et dic petes pro ſemiſſe: vt. j. §. redit.

b ¶ Solus. immo non ſolus vt ſtatim corrigit: immo non: vt. j. §. videam⁹. Azo.

i ¶ Nulli⁹ ſit momenti. nec cetera ibi ſcripta valent. vt. j. de bo. lib. l. ſi patronus. §. ex teſtō. et. C. de fideicom. l. eam quam. ꝛ. j. de reg. iur. l. ſi ſenio.

k ¶ Nō obſtare eam. ſcilz exheredato dicendum eſt nec quominus ꝛc. alꝫ nihilominus ꝛc. et vere nō nocet filio patroni: here ditate patroni nō adita: vt. d. §. et teſtamento. ſed ea adita diſtinguitur ma la mente vt tunc noceat: alꝫ non: vt. d. l. ſi patronus. §. ſiquis. et. §. filius. Accurſius.

l ¶ Videak. vt ſolus obſit non prohit vt optime exponit. j. de bonis lib. l. ſi patronus. §. ex teſtamento. Accurſius.

m ¶ Redit. ſuſpenſiue cuꝫ ſuperioribus legitur.

n ¶ Exitum. cum inſtituti repudiant aſſem.

o ¶ Ab inteſtato. ſcilz ſuccedentes. Azo.

p ¶ Venale. naꝫ etiā pcio accepto poterit gratificari ſcripto vel ſuo vel emācipato. ſic. ff. de iure do. l. cū i fundo. §. j. in fi.

q ¶ Jure ciuili. quod emācipatos + nō cognoſcit: vt inſti. de here. ab inteſta. §. emancipati. ꝛ. §. ita ꝙ. Sed cōtra. j. co. §. videamus. vbi in partem tātum paternorum proficit repudiatio heredū. ſed illud quo ad effectum.

r ¶ Conſecuturus. quia emācipatus per contratabulas teſtamētū expugnabit et res habebit.

s ¶ Filiū. ſ. ſi intentatur contratabulas: vel etiam a querela. ſi tamē iā j. ca. l. §. j. ibi nec filius ꝛc.

t ¶ Aſſem. i. totam hereditatem.

v ¶ Omiſerit. extraneus inſtitutus.

x ¶ In bonorum poſſeſſionem. alꝫ in poſſeſſione bonoruꝫ. alꝫ in portionem bonorum: et dic admittet. ſ. emancipatus exheredatum dico iure factum. ſ. hereditate non adita.

y ¶ Tuetur. per contratabu. vt. ff. §. redit.

z ¶ Additione. ab extraneo inſtituto facta.

a ¶ Contra emancipatū. patet ergo ꝙ tenet teſtamentum de iure ciuili: ſi non fiet ſit data contratabu. emancipato: vt. C. eod. l. iij. ꝛ fm hoc non eſt hic. §. ex cauſa. Accur.

Bartolus.

¶ Videam⁹ tamē iſto caſu[b] quo vtrīq; ad bona patris veniunt an hi[c] conferre debeant: emancipatus nāq; neq; ex hac parte[d] edicti verbis id facere cogit: vñ ¶ cō tratabu. accepit bono. poſ. ꝙ[e] inter eos quibus ita bonorū[f] poſſeſſio dabitur caueri de collatione ab emancipato iubet. iſte[g] enīz q manſit in poteſtate ꝙ exheredat⁹ noiatim fuit non eſt vocatus ad bonoruꝫ poſſeſſionē contratabu. neq; ex illa[i] parte[k] edicti qua ite ſtato[l] patre mortuo / emancipatus ad bo. poſſeſ. admiſſus[m] ad collationē cōpellit[n] qz et ſi frater ab inteſtato heres ſit / emancipatus tñ nō inde accepit bono poſ. et vereor[o] ne hacten⁹ filio ſuo p. fuerit factum heredis ſcripti non adeuntis: vt cum ad portionē ad mitteret bonorum paternoꝝ: nō etiam eorum q̄ emancipatus pro pria habuerit. Et hoc ſit conſequens illi qui ex minore parte ſcriptus a patre heres[p] relict⁹ in poteſtate admiſſo fratre emancipato ad contrata. bo. poſ. eius beneficio plus conſequat[q] Fuis edicti verbis[r] collatio inducat: ex mente pretoris denegādaꝫ eſſe reſpō def. multomagis autez huic non opz cōferri: qz a patre exhereda tus a ꝓtore ad bo. poſ. ꝓtrata. nō vocatur[s]. ſed occaſiōe omiſſe hereditat[t] a ſcripto herede nihil habituro. ꝓpter delatā emācipato a ꝓtore ꝓtrata. bono. poſſeſ. nomē ſui heredis adeptus eſt.

¶ Legata ꝓ dimidia ſtat emācipat⁹ cōiunctis pſonis ſuis nullo modo. Bar.

¶ Legata tamē ex parte ſua iſte emancipatus liberis et parentibus preſtare cogetur nō ſolida[v]: ſed diminuta in dimidiuꝫ quod relinquitur manenti in ptāte. ſed nec aduerſus eum[x] conſtituende actionis legatorum ratio eſt qui mero iure ītcſtato heres extitit[y]:

a ¶ Emancipatū. qz hereditatē ſibi a ſcripto reſtitutā habet: vt. §. dixit in illo. §. erit. Azo.

b ¶ Iſto caſu. quo inſtitutus nō adit: vt. §. §. ſi autem omiſerit.

c ¶ An hi. adiuicē. ꝛ dicit ꝙ non: qz diuerſo iure veniūt. ſ. emācipatus per §tabu. alter ab inteſtato. at collatio vel cautio de collatione tunc demū hz locum qñ oēs eodez iure p §ta. veniūtur hic ſubſcit. et. j. de col. bono. l. j. in prin. et. §. Fuis.

d ¶ Ex hac parte. ꝓmittit verbū edicti ex hac parte ſcilz quā dicit §tab. indicat collationem.

e ¶ Vnde. i. ex qua parte.

f ¶ Que. ſ. pars edicti.

g ¶ Ita bonoꝝ. ſ. ſicut emancipato.

h ¶ Iſte enim. bene dico qz p edictū non fit collatio vt dictū eſt niſi his q habent bo. poſ. §tab. hic autē non habet et hoc eſt iſte ꝛc. et ꝓbatur. j. e. ibi: multo magis ꝛc. Azo.

i ¶ Neqꝫ ex illa. q. di. nec etiam ꝛc. et facit. j. co. l. j. in. §. j. Azo.

k ¶ Parte. qua vocabatur ad bono. poſ. contratabu. Azo.

l ¶ Inteſtato. qz nō eſt adita hereditas. Azo.

m ¶ Admiſſus. quod eſſe poteſt: vt. §. l. proꝛi.

n ¶ Compellitur. i. petitur cōpelli. qz ergo ſuus non eo iure quo emācipatus vocaꝫ collatio ceſſat: naꝫ nec emācipatus vocatur eo iure quo ſuus. ſcilicet ab inteſtato vt ſubiicit. qz et ſi frater ꝛc.

o ¶ Et vereor. nunc ſoluit. Accurſius.

p ¶ Al patre heres. ſcilicet eſſet.

q ¶ Cōſequatur. ſ. ſcript⁹ heres: vt. §. e. l. non putauit. §. fin. ꝛ hoc ſi nō adūt inſtitut⁹. alꝫ nō accrescit: vt. §. eod. l. ſi ex duobus. §. ſed illud.

r ¶ Verbis. que dicunt vt inter eos quibus data eſt bonorum poſſeſ. conferaꝫ. ſed ex mente diſtinguitur an leditur ſuus et cōfertur ei. alꝫ nō: vt hic. ꝛ. j. de col. bo. l. ſi filia. ꝛ. l. nec ipſa. ꝛ vtrumq; dic de rigore. ſed de equitate ſec⁹: vt. j. de colla. bo. l. ſi filī⁹. fm Joan. et no. §. l. ſi ex duobus. §. ſz illud. vel dic mētē. id eſt equitatē ꝓtoris. ꝛ in l. ſi filius eſt equitas ſcenole ꝓtraria equitati ꝓtoris fm Azo. vel in. l. ſi filius inſtitutus adit. hic non.

s ¶ Non vocaꝫ. ſubau. qui. ꝛ accipe nomē vt heredis ꝛc. occaſione ꝛc. et hoc dico nihil habituro ꝛc. Item cōtra huic. §. C. e. l. ſi emancipati. Sed ibi nullū fuit teſtamentum: hic ſic. et ita diſtinguitur vt dixi ledi tur aliuꝫ vel non.

t ¶ Non ſolida. quod vibebatur. quia in aſſem accepit contratab. Azo.

v ¶ Quod. ſ. dimidium. et facit. ff. ad lc. fal. l. in ratione §. heredes. et de leg. iij. l. fina.

x ¶ Eum. qui manſit in poteſtate.

y ¶ Extitit. repudiantibus ſcriptis: vt. §. ca. l. §. j.

Siquis.

+ Emancipatio enim eſt voluntarie iuriſdictionis ſpecies. de feri. §. q. p. pouro.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Casus ac curſus.

¶ Si quis. Pone ꝙ suus est preteritus: ꝛ duo exnei instituti qui non adierunt. si suus petat cõtratab. cõtra vnum eorum qõ potest: vt. ff. c. quod vulgo. prestat legata ab eo relicta. sec⁹ si esset exheredat⁹: ꝛ scripti nõ adirent: q; nulla prestarent: vt. ff. proxi. ff. et sic est conditio melior exheredati ꝙ preteriti. posset etiam dicere nullum ipso iure: nam habet duplex auxiliu su⁹ preteritus: vt. C. de libe. prete. l. fin. ff. fin. hoc non placet: vt. ff. tit. l. l. is qui. in pn. Vel pone in emancipato preterito duobus extrancis institutis contra vnũ qui petit contratabu. nã dabit legata que non prestaret si in potesta te manisset: cum tunc nõ adeunde hereditatis ipso iure ciuili sit heres. sed iste nõ misi per contratabu. et in fi. expone exheredatus. i. emãcipat⁹. ff. tunc abdicata ret dictio nõ que est in fi. Vel pone suũ cũ duobus extrancis institutũ et emancipatũ preteritum: ꝛ tunc petit contratabu. contra vnũ de coheredibus cõmisso edicto qui tamẽ nõ adierat qõ fieri potuit: vt. ff. eo. l. quod vulgo. nam prestat legata ab illo relicta: vt. ff. tit. l. l. sed ꝛ si pro bote. §. non oia. que non prestaret si esset preteriti⁹: vt. ff. tit. l. l. is qui. in princ. et. §. vbi. ꝛ fm hoc est melior conditio exheredati quia nulla ꝑstat scriptis nõ adeũtib⁹: vt. ff. proxi. ꝙ instituti. et fm hoc dic in familia relicti: et sub. ꝛ exheredatis: vt ex seq. litte ra colligitur: ꝙ fi exheredatus non esset subau. ff. institutus. Accur.

b ¶ Hoc casu. improprie dicit cum aliũ adiciat casum. vel dic hoc casu scꝫ cũ nõ est adita hereditas a scripto: et sic ꝓprie.

¶ Is. ¶ Casus. In lege ista dr. Quidã habebat filiũ: et ex eo nepotem. filum suum dedit in adoptiones: nepote in ptãte retento. tandem est emãcipatus a patre adoptiuo: et decessit: relictis heredib⁹. nũquid nepos poterit petere contratabu. Rñ. ꝙ sic. ne fi aliter dicerem⁹ haberemus necesse dicere: si filiꝰ haberet nepotẽ in potestate ꝙ possit impune preterire. nã indubitanter fi filius emancipat⁹ preterit ve potẽ vocat ad cõtratab. si fuit in locũ filii: quia vocatur ad successionẽ aui si fuit in locũ nepotis: nõ als. Viuia.

c Nec debuisse. f. quia fuit preteritus.

d Petere poterit. bonorũ possessionem: scilicet sui patris. quod falsum est: vt. ff. eo. l. si retentus. Accur.

e ¶ In adoptionẽ dat⁹. secus si alij in adoptionẽ dat⁹ est: vt. ff. eo. l. si in adoptionẽ. ꝙ fi filius ad patris sui hereditatẽ p cõtratab. vocaf cui cũq; pater det in adoptionẽ: vt. ff. eo. l. iij. §. fi pater alicuius. Also.

f ¶ In aliena. i. in extranea vel extranei: fuit tamẽ aliena. i. in alteri⁹. et est bona ratio: q; fi extraneo datus esset in adoptionẽ / nunq; haberet 2trata. vt insti. de here. ab intest. §. at hic. ꝛ. §. eadẽ. Also. ꝛ facit. ff. eo. l. iij. §. fiquis filio suo emancipato. ꝛ. §. idẽq;. ꝛ insti. de here. ab intest. §. cum queritur. ꝛ. §. sed ꝛ si conceptus.

g ¶ Quia nunq; facit. ff. de in ius voc. l. sed si hac. §. si filius.

¶ De legatis prestandis ꝛc. Additio. Superiori rubrica de bonorũ possess. contrata. liberis preteritis dãda vel denegãda dicti est. verum quia contrata. bonorum possess. petita legata prestant certis personis adiuctur rubrica de leg. prestã. bo. pos. petita. Et nota hic regulariter petita bonorum possess. contra. non prestant legata. C. de contratabu. l. si. speciale est in certis personis / puta liberis et parẽtibus / ꝛ in vxore et nuru: vt. ff. l. is. et. ff. ꝛ. iij.

Je titulus. ¶ Casus. Tractaturus. iurisco. quib⁹ personis prestentur legata petita possess. cõtrata. dicit ꝙ presens titulus continet naturalẽ equitatẽ ꝛ aliquod nouũ. naturalem equitatẽ: q; tuet voluntatẽ defuncti legatis relictis certis personis. Nouum continet: quia vult ꝑstare certis ꝑsonis legata petita contratab. bono. pos. sunt autem ꝑsone liberi ꝛ parentes ꝛ vxor ꝛ nurus. parentes accipiunt vsq; in infinitũ: et liberi intãtũ ꝙ fi filij⁹ emãcipatus decessit relicta vxore ꝙnãte / filio etiam nato postea debentur legata. et fi cut legata debentur / ita mortis causa donatiões. Unum sciatis si seruo liberorũ vel parentũ est legatũ nõ debetur. sed fi legatũ est liberis vt prestet extraneo nõ debet. Sed est extraneo vt debeatur si relictum liberis bñ debetur. Cetera sunt plana vsq; ad. l. filiũ. Viuia.

h ¶ Naturalem. i. rationẽ homini a natura insitã, nõ eñ naturalis sed prętoria est equitas sic. ff. de mi. l. i. in prin. Accur.

i ¶ Rescindunt. ꝑ ius prętorium. mero tamẽ iure ciuili tenet. ꝛ dic quicumq; sint qui rescindũt: vt. ff. de coniung. lib. l. mihil.

k ¶ Eius. f. patris.

l ¶ Quibusdam. nõ ergo omnibus: vt. ff. eo. l. sed et si mortis. in prin. et. ff. liberis. fic. ff. de mino. l. pater. in princi. et facit. ff. de vsufru. l. si extraneo. et. ff. titu. i. l. penul. ff. legata.

m ¶ Prestarent. Quo iure? forte officio iudicis. cum recissum sit testamentum. vel actione vtili, ex testõ. Arg. f. co. l. si emancipato. q est ꝓtoria sicut alie. vt. ff. ff. q; omis. cau. testa. l. j. nam et quãto minoris quandoq; ciuilis quandoq; prętoria est: vt no. ff. de act. empt. et vendi. l. inliantus. in prin.

n ¶ Motis noie. hoc refert ad vxorẽ. ꝛ murũ. ꝛ dic si et dos fuerit nõ als: vt. ff. l. el. is q. ff. penul.

o ¶ In infimũ igit. No. ergo dictũ generaliter intelligi gñaliter. ff. sic. ff. de in ius voc. l. qꝙ. ff. ꝓtor. ꝛ. ff. vi bo. rap. l. ij. §. homines. et de iniur. l. item apud. §. generaliter. ꝛ. ff. de offic. ꝓfec. vrb. l. i. §. cum vrbẽ. et. ff. de pac. l. iurisgentiũ. §. fiue autẽ. ꝛ. ff. qõ me. cau. l. metit. §. aiãduer tendũ. Arg. contra. ff. de sacrosanc. eccle. l. fi. §. i.

p ¶ Jura cognationis. quod dic vt insti. de capi. dimi. §. quod autem. et. §. sed si in insulam. ꝛ de leg. ag. tu. §. fi.

q ¶ Ad legatoꝝ. relictorũ a naturalibus parentibus. Also.

r ¶ Adoptiui. i. eos qui sunt adoptiui.

s ¶ Remaneãt liberi. quod nõ est fi emãcipati sunt a patre adoptiuo / nisi filius adoptiuus sit de liberis. vel dic non est cum definunt esse ciues. Accur.

t ¶ Prestabunt. quia ꝓ natis habentur: vt insti. de tute. §. cum autẽ.

v ¶ Tideo fi pregnante. vxore filius fuerit emãcipatus et bo. pos. contrata. acceperit⁹ / legatum nepoti prestare debebit⁹.

¶ Ipianus. Lex. iij.

¶ Ed si mortis causa dationes collate sint⁹: credo ꝙ tuende sunt. si autẽ excepte nõ sunt⁹: inferẽdas eis puto mortis causa donationes. ¶ Liberis autem tñ et parentibus prętor ꝓ spexit. non etiam fratri conseruatuit legatũ et sorori. ¶ Hoc autẽ solũ debet qõ ipsis parentibus relictum est et liberis. ceterum si ser

¶ Ipianus. Lex. j.

¶ Je titulus equitatẽs quandam habet naturalem⁽ⁱ⁾ et aliquid nouũ: vt qui iudiciuꝫ ꝑ̃ris rescindunt⁽ⁱ⁾ per cõtratabu. bo. pos. ex iudicio ei⁽ᵏ⁾ quibusdam⁽ˡ⁾ personis legata et fi deicõmissa ꝑstarent⁽ᵐ⁾. hoc est liberis et parentibus vxoribus nuribusq; dotis nomine⁽ⁿ⁾ legatum.

¶ Generaliter autẽ parentes ꝛ liberos prętor excipit: nec gradus liberorũ parentũve enumerauit.

¶ In infinitum⁽ᵒ⁾ igitur eis ꝑstabitur. sed nec personas persecut⁹ est vtruꝫ ex virili sexu: an ex femino descenderent. Quisquis igitur ex liberis parentibusq; fuerit ad legati petitionẽ admittetur: sed ita demũ si iura cognatiõis⁽ᵖ⁾ sint inter eos. ¶ Liberos autẽ etiã eos ad legatoꝝ⁽ᵍ⁾ petitionem admittimus qui in adoptionem dati sunt: vel etiam adoptiui⁽ʳ⁾ dũ modo remaneant liberi⁽ˢ⁾ postbu mis liberis legata relicta vtiq; ꝑstabuntur⁽ᵗ⁾.

¶ Ulianus. Lex. ij.

¶ Tideo si pregnante⁽ᵛ⁾ vxore filius fuerit emãcipatus et bo. pos. contrata. acceperit⁽ˣ⁾ / legatum nepoti ꝑstare debebit⁽ʸ⁾.

¶ Ipianus. Lex. iij.

¶ Ed si mortis causa dationes collate sint⁽ᶻ⁾: credo ꝙ tuende sunt. si autẽ excepte nõ sunt⁽ᵃ⁾: inferẽdas eis puto mortis causa donationes. ¶ Liberis autem tñ et parentibus prętor ꝓ spexit. non etiam fratri conseruatuit legatũ et sorori. ¶ Hoc autẽ solũ debet qõ ipsis parentibus relictum est et liberis. ceterum si ser

+ Dictũ generale generaliter intelligif. restringitur tñ per rationẽ exꝑssas subiectẽ vel tacite inhereñtẽ. bal. in. l. siqis seruo. C. de sur.

UNIVERSIDAD

a ¶Nec cñ querimus.l.tantū.nā ꝛ id qñq; ꝙrimus:vt.j.e.§.ite sigs.et facit.j.ó iu.fil.l.edi.§.ad eos.ꝛ.ꝫ.ti.j.l.nō putauit.§. in adoptionem. Sed arg.cōtra.insti p quas pso.no.acqui.§.sed si heres.

b ¶Portio.nisi forte fint socij. nam tunc totū querit exceptato: vt.§. de lib.leg.l.si is qui.ꝛ nisi sit relictum indiuiduū:qz ꝛ totū tunc querit exceptato.Arg.j.quibus ad lib.pto.non licet.l. fi. et ſm hoc non obstat.j. eo.l. filiū. in fi. et facit.C. fami.hercif.l.fi. et.j.eo.l. si filius.ꝛ.l.filiū.§. si lega ta.et.j. de j̄ūg.li. l.si nepos.ꝛ insti.de leg.§.si eadē. et.§. de leg.j.l. hmōi. §.si titio.Accur.

c ¶Ites siquis.facit.§. de de inoffi.testa.l.papinianus.§.meminisse.et.§. de excu.tu.l. legatari⁹. et.§. sigs aliquez testa . probi. l.j.§.j.et.§. qō cum eo.l.si filius. §.j.et.§. ad trebel. l.cogi.§.hi qui.

d ¶Sub hoc modo . scilz supion casu simpliciter.

e ¶Alicui . scilz certo vel incerto:vt insti. de leg.§. incertis.et.§.fub incerta.

f ¶Non debere.parēs vel liber hoc consequit volūtate ꝓzessa.ꝛ sic eis habetur honor. at cum fuo tunc magis per alium q̄ per voluntatem defuncti consequit:vt.§. §.hoc autem solum.

g ¶Utiliter.i.vtiliter dari poterunt ꝓpter conditionē legatarij : non tñ qz ipso iure nullū esset testamētum: tunc enim nec ſtabu.locū hz. et facit.§. ad fille.l.sigs in grani.§. fi.j.l.q posthumos.

h ¶Non debent . iure cōmuni:sed per dispensationem huius edicti nullū. bal in.l cer tū pe.colū.i C.vñ cog. Ipi.l.Gallus.§.de li be.ꝛ posthu.

i ¶Emācipatus ergo hz bo. pos ſtabu.dic si ercā ꝓteritus ſisime cauſa hz ius ꝓcēdi nullū. bal in.l cer tū pe.colū.i C.vñ cog. Ipi.l.Gallus.§.de li be.ꝛ posthu.

k ¶Cum ſcirent. fic.§. tit. j.l.filium.§.q̄ ſi hi.

Hlium. ¶Casus.

¶Paterfa . filiū ſuū impuberē in ꝓtāte constitutū instituit:eidem ſubſtituit:filiū emancipatū ꝓterūt:liberis parentib⁹ cēneis legata reliqt. vterqz filij petūt ꝓtrata.ex ꝓsona fratris:ꝛ ipse emācipat⁹.nūqd legata debent oibus:¶Rñ.si legata sunt relicta ab ipsmet solis parentib⁹ ꝓstant.si a ſubſtituto ipuberis ꝓstant omnib⁹ habita rōne legis falcidie. Et ꝙ est rō legis falcidie.qz qs vocat in semissem q̄ est quarta pars ſcz sextucia.si aūt esset instituꝫ ex vncia portio eius ds augeri vsqz ad semissem.vnde legata ab impubere liberis ꝛ parentib⁹ debētur: relicta a ſubſtituto omnibus debētur. Q dic mihi que est ratio quare legata relicta ab impubere debent ſolis liberis ꝛ parentibus:relicta a ſubſtituto oibus debent:¶Ratio est illa.si emācipatus petit cōtratab.testamenti in quo pubes est instit⁹ rumpitur:et habet impubes partē non ex iudicio defuncti/sed brificio fratris et ex ꝑsona fratris. ideo nō est mirum si ꝓzestat ſolis liberis et parentibus : qz est de liberis.C. de cōtratab.l.j.fed ſubſtitutus impuberis non erat de liberis:vñ omnibus ꝓzestat.et quia habet hereditatem beneficio defuncti.accedit.j. eo.l.mutilis.§.fi. ¶Omnibus.Bonoꝝ pol.ꝛtratabu.petita facit q̄ bus liberis:fic qui nō petierint cōtratabu. bonoꝝ possef. illis qui pe tierunt non debentur.vnde est in electione filij ꝓteriti: cui legatum est. et agnoscit iudicium defuncti et non poterit petere contratabu. ¶Si esse de his qui non poterant petere contratabu.fed de his quibus legata relicta ꝓzestantur : nunquid oberit ei quin legatum poterit assequi:non.siue ordinariā bonoꝝ possessio.petierit : siue extraordinariam scilz carboniananm:que tribuit factū nō ius. ¶Non solū autem. Si quis petit bono.pos.cōtratabu.denegaꝫ ei ſui legati petitio. sed ſi aliquid ex volūtate defuncti assecutus sit illō denegaꝫ: et ideo q petūt cū ſubſtitutus erat impuberi/mortuo ipubere denegaꝫ ei ꝓcessio de reditatis.h.d. ¶Si legata. Si in testamēto puberis relicta:non tantum liberis ꝛ parētibus vcrūctiam extraneis.q̄ritur an mortuo impubere cogatur ſubſtitutus ea ꝓstare. et ſiqdem ab impubere relicta sunt: solis liberis parētibusq; ꝓzestanda sunt[p]. ſin vero a ſubſtituto im puberis:omnib⁹[q] cū ꝓstare oportet habita ratione legis falcidie: scilz vt partis dimidie que ad cū[r] ex bonis patris peruenit[s] quartam.i. sextūciam toti⁹ affis retineat. ¶Sed ſi impubes ex vncia duntaxat instit⁹ heres fuerit magis est vsqz ad semiſſem legata ꝓzestaturū habita ratiōe legis falcidie. licet enim ex vncia fuerit instit⁹ impubes heres: tamen qō accessit augebit[t] legata ſubſtituto relicta. ¶Oibus autem liberis ꝓzestari legata ꝓtor voluit exceptis his liberis quibus bonoꝝ possessionem ꝓtor dedit ex causis supraſcriptis[v]. nā ſi dederit bonoꝝ possessionem non putat legatorum eos persecutionem habere. cōstituere igit apud se debet vtrum cōtratabulas bonoꝝ possef.petat:an vero legatū persequatur.ſi elegerit[x] cōtratabu.non habebit legatū.ſi legatū elegerit:eo iure vtimur ne petat bonoꝝ pos. cōtratabu. ¶Si qs ſtabu.bo.pos. acceperit: deinde postea apparuerit eus ex his liberis[y] non fuisse q̄ eā bo.pos.accipere possunt:ex his tamen esse quibus legata ꝓzestantur / obtinuit non esse ei denegādam petitionē legatorū siue ordinariā bonoꝝ pos.petierit:siue carbonianam[z].

uo eorū fuerit ascriptū vel subiecte eor iuri persone nō debetur. Nec cñ ꝙrim⁹[a] cui acquiratur/ sed cui bonor habitus sit.sed et ſi cōiunctim fuerit legatū relictum cum eo cui non ꝓzestat:sua tñ portio[b] ei cōseruabitur. ¶Ites si qs[c] ex his ꝑsonis rogatus sit restituere extero quod sibi relictum est dicēdum non esse legatum ꝓstandū qz emolumētum ad cū non respicit. ¶Sed ſi ꝓponas extero legatum rogatūqz cū ꝓzestare hoc alicui ex liberis parētibusqz:consequēter dicem⁹ ꝓzestari debere. ¶Hoc amplius et ſi extraneo relictus sit sub hoc modo[d] vt alicui[e] ex liberis ꝓzestet:equissimus erit dicere non debere[f] ei ꝓtorez de negare actionem. ¶Ea autem legata sola ꝓzestant qui contratabu.bono.possef.accipiūt:quevti liter[g] data sunt.veruz idcirco nō debentur[h] q̄ filius contratabu. bono.possef.accepit.

Iulianus. Lex.liij.

QUm ꝓpter[i] hoc legatum ꝓplerūqz scripti hēdes omittant hereditatē cum scirēt[k] emācipatum:aut petisse † aut petitu rum contrata.bono.possef.

¶Petita bonorum possef. cōtratabu. relicta a pupillo debēt exceptis personis relicta a ſubſtituto debent oibus salua ratione falcidie.h.d.Bar.

Ulpianus. Lex.v.

HIius quis impuberē hēdē scripſit[l]. eiqz ſubſtituit[m]. emācipatum ait filiuz ꝓteriti:de inde vterqz filij[n] accepit bo. pos. legata sunt etiaz a ſubſtituto[o] im

puberis relicta:non tantum liberis ꝛ parētibus vcrūctiam extraneis.q̄ritur an mortuo impubere cogatur ſubſtitutus ea ꝓstare. et ſiqdem ab impubere relicta sunt: solis liberis parētibusqz ꝓzestanda sunt[p]. ſin vero a ſubſtituto im puberis:omnib⁹[q] cū ꝓstare oportet habita ratione legis falcidie: scilz vt partis dimidie que ad cū[r] ex bonis patris peruenit[s] quartam.i. sextūciam toti⁹ affis retineat. ¶Sed ſi impubes ex vncia duntaxat instit⁹ heres fuerit magis est vsqz ad semiſſem legata ꝓzestaturū habita ratiōe legis falcidie. licet enim ex vncia fuerit instit⁹ impubes heres: tamen qō accessit augebit[t] legata ſubſtituto relicta. ¶Oibus autem liberis ꝓzestari legata ꝓtor voluit exceptis his liberis quibus bonoꝝ possessionem ꝓtor dedit ex causis supraſcriptis[v]. nā ſi dederit bonoꝝ possessionem non putat legatorum eos persecutionem habere. cōstituere igit apud se debet vtrum cōtratabulas bonoꝝ possef.petat:an vero legatū persequatur.ſi elegerit[x] cōtratabu.non habebit legatū.ſi legatū elegerit:eo iure vtimur ne petat bonoꝝ pos. cōtratabu. ¶Si qs ſtabu.bo.pos. acceperit: deinde postea apparuerit eus ex his liberis[y] non fuisse q̄ eā bo.pos.accipere possunt:ex his tamen esse quibus legata ꝓzestantur / obtinuit non esse ei denegādam petitionē legatorū siue ordinariā bonoꝝ pos.petierit:siue carbonianam[z].

l ¶Scripſit.ex dimidia ꝛ extraneum in alia dimidia.vel dic filium insolidum.Accur.

m ¶Substituit . pupillariter.

n ¶Bonorum possef. scz pupillus cōmisso edicto per emancipatum : vt.§. de lege.j.l.antepenulti.

o ¶A ſubſtituto. non solum ab instituto.

p ¶Prestanda sunt.Sed nonne paternum est ruptum per contrata . ergo nec pupillare tenet:vt insti.de pupil. subſt.§.liberis ? sed illud quando de iure ciuili esset ruptū:vt ibi notant.Accur.

q ¶Omnib⁹.qz quicquid hz ex defuncti iudicio hz:qz pars ſtituti nec creuit nec etiā decreuit. si aūt creuisset tunc pro eo qō hz ex iudicio defuncti oibus ꝓaugmento tantū cōiunctis:vt.§. de leg.iij.l.fi.§.ſi.ꝛ de vulg.ſub.l.fed ꝛ ſi cōtra.ꝛ.j.eo.l.ſi duo.§.proinde.

r ¶Ad eum.scilicet ſubſtitutum.

s ¶Peruenit.ex voluntate patris.

t ¶Augebit.fic ecōtra:vt.§.ti.j.l.filiū.§.legata.sed caue qz ex vncia de omnib⁹ his q̄ accreuerūt ꝑsonis exceptis ꝓstabit:vt.§. de leg.iij.l.fi.§. fi.vel pōt dici q̄ illa distinctio locū hz in his legatis que fuerūt a pupillo relicta/ꝛ a ſubſtituto tacite repetita:vt ibi no . hz ibi loquitur de his que fuerunt ab ipso ſubſtituto relicta.

v ¶Supraſcriptis.fic.§.titu.j.

x ¶Elegerit.scieus nō ignorās:vt.§. de inofficio.testamē.l.mater. ꝛ.j. de bo.libe.l.fivero.circa ꝓincipium.nisi per in integrū restitutionem fi esset minor:vt.j. de bo.libe.l.ſi vero.in fi.ꝛ facit.j.eo.l.bonoꝝ.ꝛ.§. de vulga.ſubſti.l.is qui.ꝛ.j.§ bo.libe.l.in seruitute.§. siquis bonorum.ꝛ.§. titu.j.l.iij.§.fi.

y ¶Liberis.puta nepos ex filia:vt.§.ti.j.l.illud.§.ad testamēta.

z ¶Carboniana.que dicit extraordinaria.ꝛ qz nō tribuit ius in dominio:vt.j. de car.edic.l.iij.§.miſſum.in fi.§.ꝛ no.§. de inoffi. testa.l. papinianus.§.j.ꝛ facit.C.ſi manci.ita fue.ali.l.ea quidē.ꝛ.§. quod qſq; iur.l.j.in fi.Arg.cōtra.§. de cōdi.insti.l.mulier.§.j. Addunto. Dic ſm Bar.q̄ ibi fiebat ſm voluntatem testatoris:hic econtra. Item ſi suffi cit ad cōmodum non autem ad incōmodum.

Ex volūtate.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

a ¶ E ꝛ voluntate defuncti. Accur.
b ¶ Acceperit. vt de fideicõ. vel dona. can. mor. ꝛ facit. ff. ti. j. l. sub 2di nõ. l. j. ff. de vulga. sub. l. 10 q. ꝛ de acqui. here. l. quesitum. ff. de. l. §. omnibus. ff. ad trebel. l. si patrom. §. sed nec illud.
c ¶ Suo. fecus in alieno instituto: vt. §. ca. l. in prin.
d ¶ Extrancis. a testatore qui instituto extraneo filium preteriuit.
e ¶ Faceret. qõ esset si institutus adiret ꝛ preteritus contratabu. non peteret. at vero pterito peteute. et sic annihilatis legatis re lictis extrancis nõ habet locũ falci. vt ff. de leg. falci. l. in ratione. §. fi.
f ¶ Recideremt. preterito non petente.
g ¶ Non prestãtur. quod est qñ preteritus non petit contrata. Item ff. j. ca. l. §. fi. Sol. ibi.
h ¶ Augentur. ꝛ fic est lucrũ preterriti. et fic est contra. j. ca. l. §. fi.
i ¶ Ascripta. iure legati: qõ potest: vt. ff. ad trebel. mulier. §. fi. et fim hoc qõ subuicit legata scilz singularũ rerũ. vel ut scripta iure institutionis: vt ff. j. eo. l. nam fm. et. l. fed et si p pote. in pn. et qõ subuicit legata. scz quantitata vel singularia. et fm hoc qõ dicit hereditates relin qui honesto titu. j. legati. et honestiore. i. iure institutionis.
k ¶ Plenioꝛe. hac ratione iure institutiõis ẽ filio relictã dũ: vt in auc. vt cũ de ap. cog. §. aliud. et not. q honoꝛ est cui dat: et dede cus cui auferr. fic insti. p quas perso. no. acqui. §. et hoc §. ff. §. manda. l. si remunerandi. in prin.
l ¶ Personis. i. liberis et parentibus scriptis here dibus. Azo.
m ¶ In minoꝛem. scriptis his personis heredibus.
n ¶ Scripte sũt huiusmodi pson. ꝛ dic si iã adierit alis augeꝛ: vt no. ff. tit. j. l. nõ putauit. §. fi. ꝛ facit. j. de cõiung. lib. l. q duos. sed in eo. ti. l. fi. contra.
o ¶ In donationibus. vt si talib⁹ titulis ei plusq; virilis relinquit: reducit ad virilẽ / sed nõ augeꝛ si minus: vt. ff. pri. §. et. j. c.
p ¶ Cui portio legata. vt. ff. proxi. §.
q ¶ Solis prestanda. ꝛ est rõ: vt. j. eo. l. is qui. §. sed si scriptus. Sed cõtra. ff. ti. j. l. si ex duob⁹. §. sed illud. vbi dicit q omnib⁹. Sed ibi pteritus et institutus erant emãcipati: hic institutus erat in potestate.
r ¶ Solius. cui cõseruatur virilis: et pterito petẽte contratabu.
s ¶ Portio. hereditatis legata.
t ¶ Id. als hoc.
v ¶ Profuturũ. immo nõ: vt. ff. ca. l. §. fi legata. que est cõtra. Sol. non pficit aliis iure accrescẽdi sed iure nõ amissiõis. Allꝰ q hic ꝫiunctim liberis ꝛ extrancis nbi disiunctim. qõ non placet: vt. ff. c. l. iij. §. sed ꝛ si cõiunctim. Allꝰ q ibi fit q̃stio / sed nõ soluit: sed soluet vt hic. Vel dic q hic socij vel legatũ indiuidũ. ibi secus: vt no. d. §. fi ꝛ fi ꝫiunctim.
x ¶ Igitur. infert ex omnibus predictis. nã si quod extrancis subtrahitur datur coniecturis vt proxi. dixi. Itẽ ꝛ cõiuncti nõ habent vltra virilem igitur ꝛc.
y ¶ Dandum. als dandũ. als datum. i. dandum.

¶ Nõ solum autẽ legatũ denegat ei qui bonorum possessionẽ accepit: verũctiam si quid aliud ex voluntate[a] acceperit[b] / cui cõsequẽs est quod Julian⁹ scripsit. si fratri suo[c] impuberi substitutus sit: acceperitq; cõtratabu. bonoꝛũ pos. denegari ei persecutionem hereditatis fratris sui impuberis moꝛtui cui a pre substitutus est. ¶ Si legata fuerint relicta liberis ꝛ extrancis[d] ꝛs vtroꝛũq; prestatio legi falcidie locũ faceret[e] legataq; liberoꝛum recideret[f]: tamen nõ ob hoc extrancis non prestantur[g] legata liberoꝛum augentur[h]. ¶ Sed ẓ si portio hereditatis fuerit ascripta[i] ei qui ex liberis parẽtibus ve est: an ei conseruanda sit vt solent legare: et Julianus sepissime scripsit in portione quoq; hereditatis idem qõ in legato prodandũ: cuius sententia rescripto diui pij Antonini cõprobata est: cum hereditates non modo honesto titulo / sed ex plenioꝛe[k] honoꝛe tribuantur. ¶ Ad cũ autẽ moduꝫ talibus personis[l] succurrẽdũ est vt amplioꝛe quidem q̃ virili portione hereditatis data vsq; ad virilem partẽ tucantur. in minoꝛe[m] autem hactenus actiones his tribuantur quatenus scripte sunt[n]. ¶ Idem obseruatur et circa legata et fideicommissa que his data fuerint: et in moꝛtis causa donationibus[o]. ¶ Js autẽ cui portio hereditatis conseruat vtrũ oibus an tantum exceptis psonis legata cogatur prestare. ꝛ magis proba tur exceptis psonis solis[p] prestãda: nec tantuꝫ solius[q] cõmodo id cedit. nã si legatis onerata sit portio[r] tam liberoꝛum parentum ve q̃ extrancoꝛum: id[s] qõ extraneis non prestat liberis parentibusq; profuturum[t] non dubitam⁹. igitur[v] ita demũ quod extrancis nõ prestatur cõcatur cum eo qui cõtratab. petit: si nõ legatarijs liberis parẽtibusq; dandum[x] sit.

¶ Jsti quibus legatum vel portio here ditatis cõseruatur vltra virilẽ nõ admittunt. h. d. cum. l. seq. Bar.

Julianus. Lex. vj.

Aluius aristo iuliano suo salutem. Qui filium emancipatum habebat preterito eo patrem suũ ꝛ extrancũ heredem instituit et patri legatũ dedit filius contratabu. bo. pos. petit[a]: quero si aut vteroq;[a] hereditatẽ adijsset aut alter ex his / aut neuter[b]: an ꝛ quantum legatoꝛũ nomine patri debeatur: Respon. sepe animaduerti hãc partem edicti qua emãcipatus[c] accepta cõtratabu. bo. pos. liberis et parentibus legata prestare iubetur: habere nonnullas reprehẽsiones. nam si dodrãs legatus[d] sit plus habituruꝫ est is cui legatum erit q̃ emancipatus. decreto[e] itaq; ista temperari debebũt vt hereditatis partẽ emancipatus prestet[f] ita ne scriptus here ex amplius habeat q̃ emancipatus: et legatoꝛũ[g] modus tẽperet: vt nihil plus ex legatis ad aliquẽ peruenιat q̃ apud emancipatum bonoꝛum possessionis nomine remansurum est.

Triphonius. Lex. vij.

Am fm[h] constitutionem diui pij ad ruscium fuscianum numidie legatuꝫ placuit parentes et liberos heredes quoq; institutos tueri vsq; ad partẽs virilem exemplo legatoꝛũ: ne plus haberẽt ex institutione tales person q̃ ad eum peruẽturum effet qui contratabulas bonoꝛum possessionem accepit.

Ulpianus, Jrilis portio quemad- Lex. viij.

[r] ita demũ quod extrancis nõ prestatur cõcatur cum eo qui cõtratab. petit: si nõ legatarijs liberis parẽtibusq; dandum sit.

¶ Jsti quibus legatum vel portio here ditatis cõseruatur vltra virilẽ nõ admittunt. h. d. cum. l. seq. Bar.

Julianus. Lex. vj.

Aluius aristo iuliano suo salutem. Qui filium emancipatum habebat preterito eo patrem suũ ꝛ extrancũ heredem instituit et patri legatũ dedit filius contratabu. bo. pos. petit[a]: quero si aut vteroq;[a] hereditatẽ adijsset aut alter ex his / aut neuter[b]: an ꝛ quantum legatoꝛũ nomine patri debeatur: Respon. sepe animaduerti hãc partem edicti qua emãcipatus[c] accepta cõtratabu. bo. pos. liberis et parentibus legata prestare iubetur: habere nonnullas reprehẽsiones. nam si dodrãs legatus[d] sit plus habituruꝫ est is cui legatum erit q̃ emancipatus. decreto[e] itaq; ista temperari debebũt vt hereditatis partẽ emancipatus prestet[f] ita ne scriptus here ex amplius habeat q̃ emancipatus: et legatoꝛũ[g] modus tẽperet: vt nihil plus ex legatis ad aliquẽ peruenιat q̃ apud emancipatum bonoꝛum possessionis nomine remansurum est.

Triphonius. Lex. vij.

Am fm[h] constitutionem diui pij ad ruscium fuscianum numidie legatuꝫ placuit parentes et liberos heredes quoq; institutos tueri vsq; ad partẽs virilem exemplo legatoꝛũ: ne plus haberẽt ex institutione tales person q̃ ad eum peruẽturum effet qui contratabulas bonoꝛum possessionem accepit.

Ulpianus, Jrilis portio quemadquid heres institutus adiuit: heres preteritus petit cõtratab. legata debent certis personis: nunquid libertates competunt: Dicitur q̃ sic. sed si fuit denũciatũ heredi noli adire: ꝛ ipse adiuit dolo. act. de dolo. poterit cõueniri ad interesse. Si quid vgoꝛi. Mucusq; tractatum est de legatis relictis liberis et parẽtibus ꝛ extrancis. incipit tractare de legatis relictis vgoꝛi vel nurui dotis causa ꝛ dicitur. sicut debet libe ris: ita vgoꝛi ꝛ nurui. vnũ sciatis nurus appellatione pronurum cõti neri: ꝛ debent legata solida. nõ p virili portione: q; dos debeturꝫ et es alienũ. debetur ergo vgoꝛi ꝛ nurui dotis causa: siue dos prelegatur: siue res p dote. siue pecunia. siue tantum legat quãtũ est dos: siue vltra. sed si pro dote relinquit certa portio / similiter in illa portiõe tuetur. et cõsiderandus sit nurus vel vgoꝛ tẽpoꝛe mortis. si ergo aliqs legat vgoꝛi cõstãte matrimonio non valet: quia non potest petere dotẽ constante matrimonio / ita legatũ relictũ vgoꝛi ꝛ nurui. hoc dicit cũ. ff. leq. vsq; ad §. non omnia. Aluia.

[i] ¶ Virilis. Cõtinuat cũ precedenti. ꝛ facit. j. de verbo. signi. l. virilis. et. C. de cadu. tol. §. finautem. Accur.

¶ Aluius aristo. ¶ Casus. Jn. l. ista ponit questio talis. Quidã habebat filium emancipatũ quẽ preteritꝫ: patrem suum ꝛ extra-

a ¶ Unum.cui sit legatum. Accurſius.
b ¶ Ceteri oēs. ſic ergo fiat ex oib⁹ portionib⁹ parētū vel liberorū vna coacerua-tio:vt.ſ.ō iunſ.om.iu.l.ſi idē.§.ſi. Jtē.o.r ar.ſ.ō pac.l.ſi plus res.z inſti.de excu.tu.§.itē tria. z in aut.de ſanc.epiſco.§.ſportularii.
c ¶ Accęperit.a coherede.
d ¶ Ut vtrūq; .ſ.j.e.l.bo. poſ.in fi.Sol.pōt dici ꝙ hic loquit in liberis z parētib⁹ ꝙ bo.poſ.Jta. pete ren⁹ pñt:ibi ō hijs q pñt: qō verū eſt. nā nec dic ibi de parētib⁹.§z ā re dete-rioris cōditiōis eſſet filꝰ q Stab.petere pōt: poſſet tñ illud tolerari ſi petat Stab.vt.ſ.ō.e.l.filiū.§.omnib⁹.Sed vbi adūt here-ditatem cur legatū nō hz pcipuū. a.o. dic ꝙ vt ibi.
e ¶ Competent. et directe et pure date lz vn⁹ heres tm̄ adeat:vt.ſ. de fideicō. li.l.cuz .§.appet. z de manu.teſ.l.teſtō.§. teſtō. et de ſtatulibe. l.ij. ij.rñ. Sed qūo valēt rupto teſtamento p Stab. vt.ſ.ō de inoffi.teſta.l. papinian⁹. .§.ſi ex cā.q eſt .ſ. Sol.ibi. Additio. Dic ꝙ ibi rūpit p ꝙrelā:h p cōtratab. et ſic remanet teſtm̄ vali-dū de iure ciuili ſm bar.
f ¶ De dolo. Sz nōne li-cuit ei ſuo iurevt.vt.j.de regu.iur.l. nullus? Rñ. non cum ſibi non prodeſt et alij nocet.vt.j.de aqua plu.arcen.l.j.§.deniq;.et no.de vi denunciationis: vt.j.que in frau. cre.l.ait pt̄or.§. ſiquis particeps. z.ſ.de reivē.l.ſi fundum.
g ¶ Adūt. ſcz inſtitutus.
h ¶ Virilem.preterito.
i ¶ Preter dotem. inclu-ſiue ponit⁹ iſtud pter. naz et dotem z aliud legauit. ſic.ſ. de pigno. actio. l.j in fi.Accur.
k ¶ Nō preſtabit. cōtra.j. l.prox̄i.Sol.ibi.
l ¶ Rurus.ſic.j.de verbo. ſig.l.ſi rurus.z.ſ.qui ſa-tisda. cog.l.ij.§. rurum.
m ¶ Legatum. vt fundus valens.c.p dotē q erat.c. vt et.j. prī.§. et hoc caſu hz locū edicti de alteru-tro: niſi aliud ſenſerit teſtator: vt.ſ. de dote prę-leg.l. cū quis.et. C. de rei vxo.ac.§.ſciendum.
n ¶ Reducendam. al's re digendam. Accur.
+ Cuz pto o ſſi:cuz ꝑ qz. Bar.in.l.ſ. C.in q.cau. cef.lōg.rēp. pſcri gio.et card.in cle. teſtīb⁹.i pri ci.de teſtī. z q ąmō ꝺiffe-rāt. vide o r no p alerā. in.l. ſiqua j. de ſ. obli.
¶ Cum.pro quādo + vt quia ꝛcurrit legatū cum dote.ſec⁹ ergo eſt ſi plus eſt in legato.nec obſtat.j. l.prox̄i.vt ibi not.
p ¶ Es alienū.ſic.ſ.ad.l.fal.ſi vſufruct⁹.ſ.dos.z.ſ.ad tre.l.cū hędes
q ¶ Nominet.al's vtrūq; debere:vt.C.de rei vxo. act.§. ſciendum.nec ob.j.eo.l.is qui.§.ei qui.ſed ibi nulla erat dos.
r ¶ Ed z ſi plus. Jllis.vxor z nurui:ſz nō plus ꝙ dos fac.z ſic nō ob.ſ.l.prī.ſ.ſi qd vxori.z.ſ.cū aūt.z.ſ.eod.l.j.circa prīnci.ibi: vxoribus ꝛc.Accur.
s ¶ Ed z ſi. Caſus in prin.huius.l. cōtinuatus eſt caſui precedenti. perſonibus.dictū eſt em̄ ꝙ petita bono.poſ.Stab.debenť legata certis perſonis.determinat. ſi ergo ab vno gradu eſt legatū relictū: ab alio petita bo.poſ.legatū nō debeť. ꝛbi gratia.teſtat⁹ fecit duos grad⁹. primū heredi inſtitutis:cōin ſubſtituti.ſi eſt preteritus a primo gradu modum accipienda ſit videam⁹. pone duos eſſe qui ꝛtratabu.bo. poſ. accipiūt vnū[a] eſſe ex liberis parētibuſq; virilis tertia erit por-tio.ſed ſi tres ſunt qui cōtratabu las bonorū poſ.acceperint/ quar-ta erit virilis.hoc idem z in lega-tis obſeruabit.ſed ſi vnus ſit ex li-beris qui accepit cōtratabu. bo. poſ.plures ſint qui ex liberis pa-rentibuſq; legata acceperint: ſic hoc accipiendum eſt vt filius ꝑte-rit⁹ ſemiſſem habeat:ceteri oēs[b] qui ſunt ex liberis parentibuſve ſemiſſem. ¶ Si quis ex liberis pa-rentibuſq; heres inſtitut⁹ ſit et le-gatū acceperit:vtrum tantū por-tionem ei conſeruamus: an vero et legatū:an alterū qō elegerit:et magis eſt vt vtrūq;[d] conſeruetur: ſed ſic nec amplius in vtroq; ꝓvi-rilem habeat. ¶ Si adierit here-ditatem is cui virilis cōſeruatur: libertates competent[e] ex neceſſi-tate per additionem: verūtamen videndum eſt an de dolo[f] actio-ne teneatur qui adūt. z magis eſt vt ſi denunciante eo qui preterit⁹ accepit contratabu. bo. poſ. hic adūt[g] hereditatem pollicente eo pe.tionez virilem[h] ſit qu od ei im putetur:et de dolo malo actione teneatur:damno enim afficit he-reditatem dum competunt liber tates. ¶ Si quid vxori nuruiq; fuerit legatum preter[i] dotem:ac cepta contratabu.bo.poſ.nō pe ſtabit[k]. Nurus[l] autem appella-tione et pronurum ceteraſq; con tineri nulla dubitatio eſt. Cum autem dotis nomine legatum[m] eſt/ non puto ad virilem vxorem nurūve reducēdam[n]:cuz⁹ mulier iſta ad eꝫ alienum[o] veniat. Non ſolū autē dotem prelegatam pre-tor complectitur/ verūctiam ſi ꝑ dote aliquid fuerit relictuz: vtpu ta ſi dos in rebus ſit:z pro reb⁹ ei quātitas relinquatur:vel cōtra: dūtamen hoc nominetur[q] quod pro dote relinquitur.

Paulus. Ler.ix.

petit bonorū poſ.legata nō debenť.ſi ab vtroq; gradu ſi viuit aliquis de inſtitutis legata debentur certis pſonis. ſi aūt null⁹ viuit res redu cit ad cām intestati. Sz qd erit poſt mortē teſtatoris añ aditā hēdita-tē inſtituti deceſſerūt:nūq̄ legata debēť:Nō:ſed relicta a ſubſtitutis. Sed qd erit alig ſunt inſtituti z alig ſubſtituti. nemo adiuit:nūq̄ le-gata debenť: Nō:niſi reli cta ex teſtō? Sed qd erit. aliqs plures inſtituit. q dā adierūt:quidā nō. le-gata debēť ab his q adie rūt. Sed qd erit. legatuz eſt ab inſtituto ſub condi tione z a ſubſtituto pure: deficit conditione inſtitu tus. ſi non fuit cōditio in ipſi⁹ ptāte legata relicta ab inſtituto debentur. ſi autem voluit adire nullū emolumentū ſibi debeť. hoc dicit cū trib⁹ .ll.ſeq. vſq; ad.l.nōnūq̄.Viua.

Ed ſi plus ſit in legato q̄ in dote:dabit illis[r] actio.

Idem. Ler.x.

Ed z ſi p dote[s] ex parte ali qua cādem heredē ſcripſe-rit:tuēdam eſſe puto. Eſſe autez vxorem mortis[t] tēpore exigem⁹. ¶ Si nurui dotem prelegauerit[v] eaq; mortis tempore nupta ſit[x]: nullū eſt legatū[y]:qz dos nondum debebat:ſed et cum conſtāte ma-trimonio aduerſus heredes ſoce ri dabitur actio[z]: dicendum eſt etiam prelegate dotis petitionez dari debere.

Ea legata debenť ex hoc edicto que ſunt relicta ab eo gradu cōtra quem peti-ta eſt bonorum poſſeſſio ſi propter timorē bonorum poſſeſſionis cōtratabulas nul-la efficiantur. ſed ſi alꝰ de iure communi debebuntur etiam legata ab alio capite. hoc dicit vſq; ad.l.nōnunq̄.ff. dicit Bar-tolus.

Non omnia que ab omnibus gradibus[a] relicta ſunt[b] legata p ſtare oportet eum qui contrata-bulas petit.ſed ea ſola que in eo gradu[c] data ſunt contra quem bono.poſ.accepit.Sed nonnūq̄ contra alium quidem graduꝫ pe tita[d] eſt bonorū poſſeſſio: ex alio vero legata prestanda ſunt: vt ec ce duos gradus heredum fecit: z emancipatum preterijt:ab vtro q; tamen gradu liberis et paren tibus legata aſcripſit: Julianus ait[e] ſiquidē aliquis ex primo gra du viuit[f]:ea legata prestabit:q̄ li beris et parentibus a primo gra du data ſunt. Sin vero nemo vi uit eoruz[g].ea que a ſequenti[h]. Q. ſi neq; ex primo gradu neq; ex ſe cundo quiſq; in rebus fuerit hu manis cum teſtatoz mozitur: tūc ab intestato[i] magis bonorum poſſeſſ.[k] ꝓterito filio competere: nec legata cuiꝫ prestanda. Q. ſi poſt mortem[l] teſtatoris ante adi tam hereditatez inſtituti deceſſe rint contra ipſos quidem videri petitam verūtamen ab eis relicta legata non eſſe prestāda:ſed que a ſubſtitutis[m] relicta ſint.

a ¶ Adoptis . adeo vt nec aliter relictum valeat.vel ſi valeat non ꝑtet petita bo.poſ.Stab.vt.ſ.de au ro et arg.le.l.iij.et de leg. iij.ſolet.§.pe. Jtē. et facit. j. eo.l. interuenit
v ¶ Prelegauerit.ſocer.
x ¶ Nupta ſit. ſcilicet filio adhuc.Accur.
y ¶ Nullum eſt legatum. ſcz interim . Sed nūquid erit cuz poteritꝰ Rñ. crit. Arg.j.de ſolu.l.ſub cōditione.M.z facit.ſ. de do. preleg.l.ſi ſocer.in princi.
z ¶ Dabitur actio . qō eſt ſi vir ſit exheredat⁹:vt.ſ. ſol.ma.l.ſi cōſtante.§.j.
a ¶ Gradibus.inſtitutoꝝ et ſubſtitutorum.
b ¶ Relicta ſunt . liberis et parētibus:alijs aūt re licta nunq̄ ꝓſtant. Jtē.
c ¶ Gradu. ſecus in quere la:qz illa omnes gradus rūpit ipſo iure. vñ ex nul lo gradu ꝓeſtant legata:vt.ſ. de inoffici. teſta. l.papinian⁹.§.ſi nec.z.ſ. ſi ex cauſa . et.l.titia . hic vero nō ipſo iure miſi an te aditā hereditatem dei Stab. vt.C. de col.l.vt li beris.et.l.filie do. Jtē.et j.de manu.teſt.l.teſtame-to liberi.
d ¶ Petita.non dicit da-ta: quod caute notādum eſt. Jtē.
e ¶ Julianus ait . reſpon dendo z plures caſus ap ponendo z ꝓmittendo. Jtē.z in fi.l.ſoluet.
f ¶ Viuit . tēpore mortis teſtatoris z qui repudia-
uit hereditatē ꝓeſtabit ꝓteritus accipiens contratabulas.
g ¶ Eorum.qui ſunt inſtituti in primo gradu.
h ¶ Al ſequenti.ſ. relicta ſunt ꝓeſtabit hic ꝓterit⁹ q petet contratab.
i ¶ Ab intestato.Sed quomodo hoc caſu cū tpe mortis exiterint ta bule:vt.ſ.ti.j.l.quod vulgo.ſed hic nullo tpe adire potuit:nec vino te ſtatore:vt.ſ.ō acqui.here.l.neminē.nec poſt mortē: quia nō ſuperſunt inſtituti vel ſubſtituti. Sed quid ſi tranſmittat⁹ ad heredē:vt.ſ.titu.ſ. l.ſed z ſi deceſſerit:Rñ.idē quod in defuncto:vt.j.de reg.iur.l. in om nibus.§.nō debeo. Jtē.
k ¶ Bonorum poſſeſſ.vnde liberi.
l ¶ Q. ſi poſt mortē.ecce caſus quos ꝑdixit.ſ.ibi:ſed nōnūq̄ ꝛc.
m ¶ Sed q̄ a ſubſtitutis. Sed cur tam varie: Reſpon. ꝓpter ꝓtē-
ritum qui

UNIVERSIDAD DE HUELVA

ritus qui habuit contrata. nõ potuerũt subſtituti adire: ꝛ ſic legatarij per ꝓteritũ amiſerũt. det ergo ꝓteri⁹ hec legata: ſz inſtitut⁹ nõ admit mortẽ preuẽtus nõ timore ꝓteriti: ꝛ ideo nõ ſoluit ꝓteri⁹. Quid autẽ ſi repudiat inſtitutus: Rñ. timore ꝓteriti facere videt: vt. ſ. co. l. cũ ꝓter. ideo ꝓteri⁹ ſoluet vt ibi: iulian⁹ ait ꝛc. Sz nõne relicta ab iſtituto videtur repetita a ſubſtituto: vt. ſ. de lega. j. l. licet et ſic ſemper prẽſtanda: Reſpon. hic voluit; eſſe repetita qđ ex multis cõiecturis + potest appare re vt in ea. l. ij. ꝛ facit. ſ. ti. j. l. qõ vulgo. ꝛ. l. illud.

a ¶ Si vbi. Ab inſtituto. als ab inſtituto: et tunc facit. ſ. l. ꝓpri. ibi: Julianus ait. et alias ab intestato.

b ¶ Sz ne autem. Omiſerint. cum anteq̃ omittẽs: et petita et data eſſet bo. poſ. ſec⁹ ſi rñ eſt petita: vt. ſ. de here. inſti. l. ſeruus. Ibz.

c ¶ Eis. ſcilicet inſtitutis in primo gradu.

d ¶ Item a ſubſtituto. Dicim⁹. petita cõtrata. pendente conditione: vt. ſ. titu. j. l. ſi in adoptionẽ. Ibz.

e ¶ Noluit adire. vt quia ab inſtituto legata debebuntur: vt. ſ. eod. l. ſiue. Ibz. ꝛ facit. ſ. de here. in ſti. l. in ſuis. Accur.

¶ Omnũq̃. Caſus. In pn. huius l. ponit caſus i quo q̃ petit cõtrata. habet eã iure bonorũ poſ. ſm ta. verbi gratia. quidã fili⁹ emãcipat⁹ fuit inſtitut⁹: alius filius emãcipat⁹ ꝓteri⁹. modo querit ſi vn⁹ emãcipat⁹ eſt inſtitutus: alter ꝓteritus: inſtitutus põt petere ꝛ trata. ex perſona ꝓteriti. petit eam emãcipatus q̃ petit retinebit non iure cõtrata. ſed ſm tabu. ¶ Si ab vno ꝛc. Cũ teſtat⁹ plures filios inſtituit: et ab vno nominatis aliqua legata uit parẽtib⁹. poſt modum accepta bo. poſ. cõtrata. nũqđ debent legata parentibus: ꝛ rñ. q⁹ ſic. Ui.

f ¶ Jure. id eſt effectu. qz idẽ eſt effect⁹ ac ſi accepiſſet bo. poſ. ſm tab. Ibz.

g ¶ Accepit ſtab. qõ potuit b fficio ꝓteriti ſi adhuc nõ adiuerat: vt. ſ. ti. j. l. ſi poſt mortẽ. §. ſi. als ſecus: vt. ſ. ti. j. l. ſi ex duobus. §. ſz illud.

h ¶ Apertiſſimũ. vt. j. l. ꝓri. §. ſed ſi ſolus.

i ¶ Lucro. vt ꝛroneret a legatis niſi cõiunctis: vt. ſ. c. l. filium. in prin. et. §. fi. ꝛ facit. j. de colla. do. l. ſi fuerit.

k ¶ Cũ alius. ſ. ꝓteritus qõ põt: vt. ſ. ti. j. l. ſi poſt mortẽ. §. fi.

l ¶ Melius eſt. immo cõtra: cũ relicta ꝓſtari debeant/ cur nõ ſic ꝓſtanſ vt teſtator voluit: Rñ. qz per bono. poſ. fit detractio ptis: vt. ſ. ti. j. l. filiũ. §. legata. ꝛ. l. nõ putauit. §. fi. Sed quid ſi ei non detrahatur ſed addatur ꝑ bonorũ poſſeſſionem: Rñ. tunc ſecus: vt. ſ. de colla. do. l. ſi fuerit. Ibz. Item cõtra. j. eo. l. nepos. Sol. hic etiã inſtitutus petit cõtrata. ibi non: ſed hoc nõ placet: qz tũc magis deberet teneri inſtitutus. Dic ergo vt ibi. Accur.

¶ Sz qui. ¶ Caſus. In pnn. huĩ⁹. l. ponit caſus i quo petita bono. poſſeſſ. cõtrata. perſonis exceptis in edicto non prẽſtanſ legata. verbi gratia. pater filiũ in poteſtate cõſtituti ꝓteritat⁹ aliis liberis legata reliquit. filius vult dicere aliq̃. ꝛ rũpere per contrata. nunquid legata prẽſtabit: nõ: qz nõ videtur per cõtrata. rumpere cum poſſet dicere nullũ. Sed quid erit. pater filium in poteſtate conſtituti ꝓteritũ emancipatũ ꝓteritũ: in poteſtate conſtitutus petit contrata. debẽtur

Paulus. Lex. xj.

At vbi inſtitutus et ſubſtitut⁹ viuũt: liczꝫ nemo adeat hereditatem: ea tamen legata deberi dicimus que ab inſtituto data ſunt.

Ulpianus. Lex. xij.

Sic autem omiſerint inſtituti ſiue non omiſerint b cedum eſt legata que ab ipſis relicta ſunt ꝑſtãda: ꝗuis ſecũdo gradu inſtituti omittẽtibus cis⁹ adire poſſint hereditatem.

Scripbonius. Lex. xiij.

Item a ſubſtituto legata deberi dicimus[d]: ſi inſtitutus conditione defectus eſſet que in ipſius poteſtate non fuerit. naꝫ ſi ea ꝙ̃ in ipſius poteſtate nõ fuerit non implcuit ꝓ eo habẽdus eſt qui noluit adire[e] hereditatez: qñ nihil habiturus emolumenti conditiõ merito non paruit.

Ulpianus. Lex. xiiij.

Omnũq̃ cõtrata bonorum poſ. quis habet iure ſm tabu. bonorũ poſſeſ. vtputa heres inſtitutus eſt emancipatus fil⁹: ali⁹ emancipatus fili⁹ ꝓteritus inſtitutus accepit[g] cõtra tabu. bonorũ poſ. preteritus omiſit: apertiſſimum[h] eſt vt cogatur omnibus perinde legata ꝑſtare: atq; ſi cõmiſſum edictũ non fuiſſet. nec enim occaſio emancipati preteriti debet inſtitutum lucro[i] afficere: cũ preteritus iure ſuo nõ vtatur. ¶ Si ab vno ex filijs bere de inſtituto nominatim alicui ex liberis parentibuſq; legatum datum ſit: ꝛ acceperit bonorũ poſ. contra tabu. cum alijs[k] meli⁹ eſt[l] probare omnes qui contra tabu. bonorũ poſ. acceperint cogẽdos id legatum prẽſtare.

Paulus. Lex. xv.

Is qui in poteſtate eſt prẽtrius legatum non debebit prẽſtare: et ſi cõtra tabulas bonorum poſſeſſionem peticrit[m]: qui et non petita bonorum poſſeſſione intẽſtati hereditatem obtinuerit: nec enim exceptio[n] doli mali huic nocebit: ꝛ abſurdũ eſt cuꝫ cogi legata ꝑſtare: qz bonorũ poſſeſſionem[o] peticrit: cuꝫ ꝛ ſine hac hereditatem bonorum ſibi ſuo iure. Unde et ſi duo preteriti ſunt emãcipatus et is qui in poteſtate eſt: quidã nec emancipatum prẽſtare debere legata exiſtimant[p]: qz affectus[q] patris aufert partez dimidiam: cũ et ſi hic non peteret ſuus ſolus rem habiturus eſſet. Quid ergo eſt vbi preteritus ſit ſuus: verius eſt[r] quod dictum eſt.

Ubi vero ſcriptus eſt[s] et volũtatem patris habeat debeat tenẽri legatarijs etiã ſi omiſerit[t] bonorum poſſeſſionem. ¶ Sz ſi vn⁹ emancipatus heres ſcriptus ſit alter preteritus et vtriq; contra tabulas bonorum poſſeſſionem acceperint: et inſtitutus eadem[v] prẽſtat que preteritus. Sed ſi ſolus[x] heres inſtitutus contra tabulas bonorũ poſſeſ. acceperit: omnibus debebit legata peride prẽſtare atq; ſi adiũſſet hereditatem. ¶ Sed ſi ſcriptus quidem adierit hereditatem: preteritus autem bonorum poſſeſſionem acceperit: hic qui bonorum poſſeſſionem accepit certis perſonis[y] legata debebit. ¶ De ſcripto autẽ queritur. et cõplures putant certis perſonis ꝛ eum ꝑſtare debere: quod putoverius eſſe. nãꝫ pretor hac ratione cum tuetur: q⁹ ex libe ris eſt qui contra tabulas petere

+ Solũtas ergo teſtamẽtis ex die curito colligi ſic alibi et a⁹ vſus obſeruatur die. gic. et doc. l legata. §. fi. ff. de. vo. illrate. ff. de ſuppel. le. l. ſi ſeruus. §. fi. ff. de le. ſ.

legata. ꝛ certe legata relicta parẽtib⁹ a filio in ptãte cõſtituto nõ debẽtur/ ab emancipato videnꝫ deberi. ſz ſi emancipat⁹ petat ſtabulas nõ videt petere inſolidũ: ſed ꝑ dimidia oz legata. Sed quid ſi inſtitutus adiuit emãcipat⁹ petit ſtab. nõ ẽ dubiũ q⁹ oz legata liberis parẽtib⁹: nõ inſolidũ ſed ꝑ dimidia. ¶ Eꝫ que. Si vxor vel nurus non habuit dotẽ ꝛ et legat dotis causa illud legatũ non debeꝫ et. hoc dicit petita bono. poſſeſſ. cõtra tabu. ſecus ſi dotẽ habuit ſub noie dotis plus legatum eſt. ff. c. l. ij. §. fi. ¶ Si extraneo. Si heres inſtituit extraneus ꝛ exceptis perſonis legatur. ſi hereditẽ decẽdederit legatum debeꝫ exceptis pſonis. ſi hoĩe petaꝫ. vt no. inſti. de ac. §. in bonefidei. et facit. ſ. titu. j. l. filiũ. §. ſed cũ. ꝛ de libe. et poſthu. l. fi.

p ¶ Exiſtimant. ſed malez vt. j. eo. l. ſi duo.

q ¶ Affectus. als affectus ſez emancipatus patris ſub. quadã iniuria: quia ſez ꝓteritus aufert ſuo dimidiam quã ſuus libere habiturus erat cũ teſtamẽtũ non valet: vt. j. eo. l. ſi duo. et. ſ. ꝓri. alias eſt effectus: ꝛ tũc ſub. patris ſucceſſor ꝑ cõtrabulas aufert ꝛc.

r ¶ Veri⁹ eſt. vt teſtamento ipſo iure non valẽte nil ſolnat de legatis: vt. ſ. in pnn. huius. l.

s ¶ Scriptus eſt. heres. ſz ſuus.

t ¶ Etiã ſi omiſerit. ſiue acceperit bono. poſſeſſ. b fficio ꝓteriti prẽſtat legata: vt. ſ. in hoc eo. ti. l. filium. in pn. ſiue omiſerit ꝛ accepit ex inſtitutione: idẽ eſt vt hic. ꝛ facit. ſ. ſi qs omiſ. cau. teſt. l. ſi filius. ꝛ. l. qz aũt §. hoc edicti.

v ¶ Eadez ſola qz coniunctis tantũ: vt. j. e. l. §. de ſcripto.

x ¶ Sed ſi ſolus. pone caſus: vt. ſ. eo. l. nõnuq̃. in prin.

y ¶ Certis pſonis. videbatur eñ ei teneri etiam extraneis: quia ſecut⁹ erat voluntatem defuncti: quia adẽrat hereditatem: item ꝛ qz ꝓteriti tus petita cõtrata. prẽſtat certis pſonis tñ. ꝛ concoꝛdat. ſ. c. l. filiũ. §. is autẽ. Sed ſ. ſ. ti. j. l. ſi duobus. §. ſed illud. ꝛ. j. e. l. ſi duo. in fi. vbi dicit teneri oĩbus. Sol. illa. l. ſi ex duobus corrigit ꝓ hãc. l. ꝛ hec ꝓ illa ſi duo. Alij q̃ illa in emãcipato: hec in ſuo. hec non placet: vt in. d. l. ex duob⁹. §. fi is. ꝛ. §. vbi. Vel dic ꝙ illa ſunt liberi/ et tales qui habent ꝛtrata. hic aũt ex liberꝫ ducũt originẽ: nõ tñ poſſũt petere ꝛtrata. qz ex filia: vt ſ. de cõiun. lib. l. qui duos. in fi. ꝛ. ſ. eo. l. filiũ. §. fi quis. Vel dic quod in cõtrarijs dicit eſt opinio aliquoruꝫ vt hic. Item quod ex liberis: ideo dicit: quia ſi de liberis non eſſet auferreꝫ hereditas petita contra tabulas ab aliquo ex liberis. Accurſius.

a ¶ Jta autem dicit pri. rñ. institutum qui adiuit ex instituto tuendū fratre petente ꝙ tratabu. qui fuerat pteritus: tūc exponit in quā partē. et ad idem. §. titu. j. l. ſi ex duobus. §. fed illud. ſecus ſi non adiūſſet: ſed cotratabu. petiſſet inſtitutus beneficio preteriti: vt. §. ti. j. l. non putauit. §. fina. Item hoc ſi eſt vnus tantū preteritus: aſs conſeruatur viri lis: vt. §. eo. l. virilis. ꝛ. l. filium. §. ad eum.

b ¶ Acceperit. nec potuit ex quo adiuit: vt dicto. §. illud.

c ¶ Sub pretextu. quanti tate non adiecta. aſs ſecus: vt. C. de fal. cau. adie. l. ſi non. que eſt contra ſim quoſdā. ſed dic cōtra: qz tūc ad eos alienum non veniret: vt. §. e. l. virilis. §. cū aūt. Azo. h ergo loquit cū teſtamētum rūpitur ꝙ cōtratabu. ſed in cō traria validum eſt.

d ¶ Quia abſurdum eſt. bona ratio. vt. C. de fur. l. fin. §. ſed cū in ſecunda. Eſt ꝛ alia qz in effectu eſt heres preteritus: vt ar. §. qō cum eo. l. ſi filius. §. i. et. §. ne qs eum qui in ius vo. l. pe. §. j. Iz hunc ſit argu. §. §. de vulg. ſubſti. l. g liberis. §. hec ꝟba. patet ꝙ ꝙ hec ꝟba ditto trāſſertur. ſic. j. de fideicō. li. l. ergo. §. ſi ſub conditione. et §. de cōdi. ꝛ demon. l. iiij. j. rñ. Accur.

e ¶ Sz ꝛ ſi titio. extranco nō inſtituto. Azo.

f ¶ Filio. preterito.

g ¶ Debet. vt conditio ſit impleta: nō aūt eſt debitus: vt. §. ſiqs omiſ. cau. teſt. l. ſi ſub conditione. in fi.

Si duo. ¶ Caſus. In lege iſta ōt. Teſtator habebat duos filios vnū in potestate: illū preterit: aliū emācipatū inſtituit: ꝙmiſſum eſt eōi ctum p eū ꝙ eſt in ptāte. ponam' ergo: ambo preterūt ẜtab. bonoꝝ poſſ. ille qui remāſit i ptāte nō prestabit legatuz liberis et parentibus: qz ab inteſtato dimidiā erat habitur'. Sz nūqd emācipatus ſtabit: et certe ſi filius eſſet heres ꝛ petat cō tratabu. ſtabit. verūtamen qz petūt cōtratabu. tūc emācipat' ſtat. p ſua pte in ptāte cōſtitutus nō prestat. Viuia.

h ¶ Ambo petiſſent. Sed quomodo ſuus ẜteritus petit cū ſit ipſo iure nullū: vt inſti. de exheredā. lib. in prin. z opotet tales eſſe tabulas vt ex eis poſſit adiri hereditas: vt. §. ti. j. l. quod vulgo. Reſpon. dicit nullum ſi hoc vult: vt. §. de inoffi. teſta. l. filio.

i ¶ Ab inteſtato. facit. §. eo. l. is q. in prin. ꝛ. §. pe.

k ¶ Sed verius. §. eo. l. is qui. §. vnde ſi duo cōtra. Sol. ibi. Jtē contra j. de regu. iur. l. qui in ius alterius ſuccedit. debet vti iure eius. ſed certe licet emancipatus auferat ſuo/nō tamen dicitur ei ſuccedere.

l ¶ Nō acceperit. inſtitutus. Azo. ſed adiuit. vel ſim tabulas petūt ex inſtitutione. Accur.

m ¶ Tamen quia. nunc reſpondet.

n ¶ Plenū etiā obſequiū. ꝛ ſic preſtat omnibus. Sed contra. §. eo. l. is qui. §. vnde. Sol. ibi. Jtem contra. j. de ſecun. tab. l. ſi ſub cōditione. in fi. vbi tantū exceptis perſonis. Sol. hoc verbū plenū qō eſt hic tollit contrarium. nā ꝛ hic ꝛ ibi emancipatus fuit inſtitutus: ꝛ hic ꝛ ibi ſim tabulas volnit ſuccedere. ſed hic potuit ibi nō potuit defectu cōditio nis: vnde vent. ibi iure cōtratabu. ꝛ facit. ad. l. C. de inoffi. teſta. l. cum duobus. ꝛ. §. titu. j. l. ſi ex duobus. in prin.

Si emancipato. ¶ Caſus. Paterfamilias extraneuz inſtituit filium: emancipatū preteriūt: ab inſtituto extraneo rem aliquam legauit/adita eſt hereditas: et res legata perūt dolo ſcripti heredis/ nunqd aduerſum emācipatū debet dari actio de iſto legato: Et reſpō. propoſitum eſt pretoris cui ita legatū eſt facere ꝙ emancipatus preſtet ſi petūt contratabulas. et eſt relictum perſonis exceptis in edicto pretoris. Uiuianus.

o ¶ Scripti heredis. petita iam contratabu. vt dicunt. Argu. j. de noua. l. quotiens. immo z nō petita: quia poſtea petita a die mortis petita videtur vt. §. de acquiren. here. l. heres quandoqz. Sedvi detur preteritum liberari: vt. §. ō dolo. l. arbitrio. §. fina. z. §. de lega. j. l. ſi heredis. §. j. et. l. filiuſſa familias. in fin. qne ſunt cō tra. Sol. hic filius furat in moza. nec ob. quod dicit vtilis: quia in omnibus caſibus datur vtilis petita contratab. vel die ꝙ hic fauoz perſonarum facit vt non liberetur filius. Sed an hic ſcripti heres tenebitur filio: Videtur ꝙ non. Argu. §. ſolu. matri. l. etiam. §. ſi cet. et. §. de peti. here. l. ſi quis. §. ſicut. fed dic contra: vt. §. ad. l. aql. l. ſi dominus. §. j.

p ¶ Ceteraru perſonarū. ſcilicet parētū z libero rum. Accur.

Depos qui. ¶ Caſus Teſtator inſtituit filium et nepotem in potestate retentum. nepoti reliquit legatum: filius emancipatus preteritus petit contratabulas. nūquid nepos debet legatū habere: Sic. et quemlibet ex ꝙ emancipatus ei in ſolidum teneatur. verum ſi nos inſpiciamus illud correctum de equitate di ci poteſt ꝙ iſti nepoti nō vltra quadrantem debet dari petitio: ideo qz pater eius in vnus ſemiſſem vocabatur qui debet inter eum z patrem diuidi. Uiuianus.

q ¶ Filius ſuus. ſcz teſtantis in ptāte conſtitutus. duos eſt filios: ſcz vnum in poteſtate: z aliū emancipatum habebat: et ex eo nepotem in poteſtate retentum habebat.

r ¶ Pater eius. ſcilicet nepotis. Accur.

s ¶ In cū ſolū. ſ. filiū teſtantis inſtituit: qz erat patruus nepotis.

t ¶ Ei. filio inſtituto.

v ¶ Emancipati. ſcilicet ſuum patrem petita venia: vt. §. de in ius vocan. l. quicp. §. pretor.

x ¶ Quadrantem. ſue portionis.

y Quia. mala ratio dicit: quia ſic huius nepotis inſtituti deterior cōditio videbat ꝙ extranei legat arij qui tamē eſſet de exceptis: qz tūc ſingulos poſſet ꝙ ſuo legato cōuenire: vt. §. eo. l. nonnunqz. §. fi. nam z intereſt noſtra habere plures debitores: vt. §. de li. leg. l. ſiquis decedens. §. fina. Reſpon. ideo eſt deterior cōditio quia huic imputari poteſt: qz commiſſo edicto per emancipatum cōtratabu. non petūt: quam ſi petiſſet cū ſuo patre in dimidia cōcurriſſet vt hic dicitur. licet legatum tunc non haberet: vt. §. titu. j. l. filium. §. omnibus. z. j. cod. l. bonorum. hoc autem extraneo imputari non poſſet: quia z ſi voluiſſet petere non potuiſſet ſim Azo.

Si filius. ¶ Caſus. Si filius emancipatus petit bonoꝝ cōtratabulas legata. z cauſa mortis donationes debent certis pſonis: etiā ſi varie in oēs data ſunt. z ſi eſſent in aliquib' prīb' inſtituti parētes ſunt tuēdi: ita in legatis in mortis cā donationib'. Uiuianus.

Tuēdos.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Tuendos. in his que sunt eis relicta vsq; ad virilem: vt. ff. eo. l. nã secundum. Accur sius.

b ¶ Sed si varie. q; alicui plus et alicui minus. vel dic vni per legatũ: alii per donationem causa mortis. vel alio modo ita q; emancipato non remanet virilis. et quod dicit exceptis. id est liberis et parẽtibus qui de extranearum numero excipiuntur. Azo.

c ¶ Emãcipato. ita q; ha beat virilem.

d ¶ Sicut. exemplificative ponitur sicut.

e ¶ Queri. iure contratabu. sed per querelam inoffi. dona. Azo.

f ¶ Comparatio. q. di. nõ potest dici q; vsq; ad virilem tantũmodo debeatur donatio causa mortis ab intestato sicuti nec legata: quare non põt fieri talis cõparatio: q; ab intestato nõ habet locũ contratabulas: vnde per eas nõ renouantur legata vsq; ad virilem: et ideo nec donationes cã mortis fiũt. Azo.

¶ Si portio. ¶ Casus. Sicut petita bonorum pos. cõtratab. exceptis personis debentur legata: ita si alıqua portio est eis relicta illa debetur. ſs si repudiata est portio pertinet ad filiũ emancipatũ q petit ꝛ tratab. et tenet pstare legata exceptis psonis. Aluia.

g ¶ Legis. pretorie etiam et imperatoris: vt. ff. eo. l. nam secundum.

h ¶ Respuetur. als repudietur. Accur.

i ¶ Prestabit. q; nec exceptа persona alis erat prestatura: vt. ff. eo. l. filium. §. fina.

¶ Bonorũ pos. ¶ Casus. Si filꝰ emancipatꝰ pteritus petit bonorũ pos. cõtratab. indubitanter scriptꝰ heres in illo testamento: qui forte bonorum possef. accepit vel iure ciuili succeſſit legata sibi relicta nõ debet habere pcipua: quia ipſi emancipato legata relicta nõ debentur. Aluia.

k ¶ Bonorũ possessione contratabu. cõmissi edicto. vel dic cozpozali ter volens esse iure ciuili heres. vel sine possessione sola volũtate adit vt subiicit quod fieri põt: vt insti. de here. qua. ꝛ dif. §. fi.

l ¶ Nõ habebit. sc; vltra portionẽ virilẽ: sed virilẽ fic. vt. ff. eo. l. virilis. §. fiquis. et liberis. ꝛ. l. filiũ. §. omnibus. que sunt contra.

m ¶ Quibus. Constituit. vt. ff. eo. l. nam secũdum.

n ¶ Acceptã. Testator filium emãcipatum pteritꝰ ꝛ duos instituit. vni seruos prelegauit: quos ꝛ manumitti ab eo volauit. hic cõmisso edicto petit contratabu. ꝛ sic libertas nõ tenet: erit indignus vt ẽ partem habeat in seruis qui per eum libertatem perdiderunt. fm hoc dic acceptam bonorũ pos. a scipsis liberis vel parentibus. Vel dic q; institutus nõ petit cõtratabu. sed preteritus: ꝛ tunc est rõ bona: q; hi serui inter cetera pecuniaria 2moda relicti fuerunt parentibus vt eos manumitterent. petita cõtratab. euanescit libertas/ et remanet penes eos qui acceperant cõtratab. nõ penes parentes quos de ꝓprietate testatoꝛ mil voluit habere. Accur.

¶ Iteruenit. ¶ Casus. Petita bonorũ pos. cõtratabu. debetur legata exceptis personis. sed quãdo debet esse in numero liberorũ cui debentur legata. certe quãdo dies legati cedit. hoc dicit. Cedit autem dies legati a morte testatoris. C. de cadu. tol. §. cũ igitur. et sinautem. Aluianus.

o ¶ Ferre. i. capere a filio. Accur.

p ¶ Legati. qõ est tẽpoꝛe mortis nisi in casib⁹: vt no. insti. de leg. §. si pe culiũ. ꝛ facit. ff. eo. l. sed ꝛ si p note. §. esse aut. ꝛ. ff. de iure fil. l. iũ. §. qñ. et forte etiã testameti fm quosdã: vt nõ obstet. ff. eo rebus pub. l. si cognatis. ꝛ de here. insti. l. si alienum. §. in extraneis.

Qui filiũ. ¶ Casus. Jn. l. ista dicitur pater fa. filiuꝫ emancipauit nepotem retinuit in potestate. filiũ exheredauit: nepotem instituit: quendam emancipatum preterijt. nunquid iste nepos potest petere contratab⁹: Certe sic. quia non debet petere fm tabu. cui sperat moueri cõtrata. Oz ponamus filius est datus in adoptionẽ/ nepos procreatus est scriptus heres. emancipatus est preteritus. nunquid nepos est tuendus: Certe sic. sed quid ex eodem filio nepotem retinuit in potestate: illum pro parte instituit: alios pro alia parte. reliquit legata nepotibus ex filia vel matri. nunquid legata debent pſonis exceptis: et certe sic. Aluia.

q ¶ Parte. als est pro ea parte qua quisq; intestato sibi suus heres non esset. id est emancipatus sub. succederet bonorum possef. ꝛc. als hoc plus intestato suꝰ heres esset si pater suus heres non esset: quia esset emancipatus. sic et. ff. de inoffi. testa. l. si proponas. et. j. de conting. lib. l. j. §. sed ꝛ si patruus. ꝛ. j. el. i. qui duos. ꝛ. ff. eo. l. nam secundum. Accursius.

r ¶ Emancipatum. patrẽ huius nepotis. et ſs hoc bona est glosa inferior: non respon. ꝛc. non tamẽ videtur hic casus consonare littere: cum hic dicit tuendum tamen ꝛc. quia tunc non tuetur propter hoc edictum immo iure communi: quia institutꝰ est cum nullus sit qui cõmittit ei edictum. vel hic loquitur de alio filio: et fm hoc rẽpõdo dictam glosam. vel forte poterit approbari vt dicas huic non posse committi ei ex stenti in adoptione: alioquin aliud esset: vt. ff. de contratabu. l. si emancipatus. §. fi. ꝛ. l. si ex duobus. §. fina. licet sit institutus: q; pater eum precedit: vt. ff. titu. j. l. si ex duobus. §. filium. secus autem constat esse in filio: vt. ff. ti. j. l. si post mortem. in prin. ꝛ. §. j. et. l. non putauit. §. ij. ꝛ. §. sed ꝛ si. ꝛ. §. vt autem.

s ¶ Defuncti. nõ respon. questioni ꝓposite: sed respon. quia non petet contratabulas: q; per patrem suum nõ est sibi cõmissum edictũ: vt. ff. de cõtratab. l. si in adoptionem.

t ¶ Cõparatur. nõ omnino: quia hic petit contratabulas: non ibi.

u ¶ De collatione bonorum. ¶ Jd est cõmunicatione quasi in commune latio. nam quod erat ꝓpriũm confertur. i. communioni subiicit. Additio. Quia petita bonorũ pos. contratab. a filio emancipato preterito contra filiũ in potestate cõstitutum heredem institutũ de cuius petitione habuistis. ff. de cõtratab. equum est q; emancipatus conferat suo. vii dicit rubri. de colla. scilicet faciendis ab emancipatis preteritis qui petierunt cõtratab. suis. ꝛ hic est dupliciter scripta rubri. vna dicit de collatione scilicet faciẽdis alia dicit de collatione bonorũ: scilicet faciendꝰ ab emancipatis preteritis. vel de omnibus bonis: vt colligit. j. titu. j. l. ij. §. si tres. ꝛ. l. ꝓtor. §. iulianus. ꝛ. j. el. vlt. ꝛ vt vos loco cuiusdã summe teneatis totum istum titulum menti et intelligatis plura contraria arg. debetis ita dicere. Jste titulus vẽdicat sibi locũ in casu tali. pater instituit filiũ in potestate constitutũ emãcipati ꝓ teriit. emancipatus petit cõtratab. rumpitt testamentum. C. el. vt liberis. iste emancipatus omnia ꝓfectitia tenetur suo conferre qui tempore mortis fuerint ꝛ alia adũctitia fm hec tempoꝛa. C. eo. l. posthumo. item castrẽia vel quasi. no. j. l. j. §. nec castrense. hoc est correctũ in aliquo: q; hodie cõferunt sola ꝓfectitia/ nõ aduentitia. C. eo. l. vlti. filius emancipatus nõ emãcipato cõfert. C. eo. l. emancipati. Item nolim erat locus collationi ab intestato/ nõ ab testamento: hodie fec⁹. C. eo. auf. ex testamento. Aluianus.

tabulas bonorum possessionem petierit tuendos[a] quidez liberos et parentes constat. sed si varie[b] donatum fuerit exceptis personis a testatoꝛe: mortis causa donata conferent ad virilem emancipato[c]. sicut[d] accidit in portioni bus hereditarijs ꝛ legatis. ¶ Jn testato autem mortuo patre ctiã super donationibus mortis causa factis non poterit filius queri[e] quoniaꝫ comparatio[f] nulla legatoꝛum occurrat.

Papinianus. Lex. xxij.

¶ Si portio hereditatis quaz exceꝓta persona beneficio legis[g] habere potuit respuetur[h]: ꝓ ea quisq; parte filius qui bonorum possessionez acceperit/ nõ alijs q; exceptis personis legata prestabit[i].

Idem. Lex. xxij.

Bonorum possessione[k] contratabulas testameti emãcipato filio ꝓterito data: scriptus heres alter filius qui bonorũ possessionẽ accepit vel iure ciuili contentus nõ accepit: legata ꝓcipua non habebit[l].

Hermogenes. Lex. xxiiij.

¶ Jquibus relictum in virilem portionem diuus pius conseruare constituit[m]: ex seruis qui libertatem ꝓpter bonorũ possessionem contratabulas acceptam[n] consequi nõ potuerunt nihil habebunt.

Triphonius. Lex. xxiiij.

Jteruenit illa questio quã-

do de liberorum numero esse debeat is cui legatum datum est: vt id ferre[o] possit a filio contratabulas bonorum possessionem accipiente: et placet sufficere in ea necessitudine tunc esse quando dies legati[p] cedit[†].

Martianus. Lex. xxv.

Qui filium emancipauerat ꝛ nepotem ex eo in potesta te retinuerat testamento filiũ exheredauit: nepotez ex aliqua par te heredem instituit: et alium filium emancipatum preterijt: potest defendi nepotem quoq; bonorum possessionem contratabulas petere posse. nam ꝓ ea parte[q] qua quisq; intestato suus heres esset si pater suus heres non esset bonorũ possessio defertur.

¶ Js cuius filius in adoptionem erat nepotem quem filius postea ꝓcreauerat scripsit heredem/ emancipatum[r] filium preterijt: non habet nepos ex edicto bonorum possessionem: tuendus est tamen parentum exemplo et libero rum quibus legata pstare cogun tur qui bonorum possessionẽ contratabulas acceperunt. ¶ Si fortẽ ex eodem filio retinuerat nepotem vnum pluresve: indubitate ꝓ ea parte tuendus est ꝓ qua parte tuetur/ si ex filia nepos aut mater defuncti[s] heredes instituti essent: nã his comparatur[t].

¶ De collatione bonorum. Titulus. vj.

Vlpianus. Lex. j.

† Sic ꝓpter mortis oꝫ spicit in ꝓtate filij cui ẽ fctã subsũ tutio. Bal. in l. bumanitatis. vj. col. C. ẽ im pub. ꝛ alibi fusti.

Hic titulus. ¶ Casus. Iurisc̄ōsul⁹ cōmendat tractatū istū de collationibus de summa equitate/ dicit summe equum esse si emancipatus petit contratab. cōtra suū et rē reducit ad causam intestati vt ꝑfectiūa cōferat. vnde beneficiū hui⁹ edicti suus. Sed qd erit ponam⁹ minor emācipat⁹ omisit petere bonorū pos. restituit vt petat: nunquid bona tꝫ ꝑferre: sic. Sed qd filiū in ptāte cōstituti instituit ex quadrāte: extraneū ex ūdrante: emancipatū preterijt. emancipatus aduocauit ab extraneo quadrātem. a suo sit⁹ quadrantes sit⁹ debet quadrantē de bonis patris q habebat cōferre. Bicēdū est ergo ꝙ totiēs sit locꝰ collationi quotiēs in ptāte cōstitutus incommodo afficit p emācipatum. als cessabit collatio si cōsequitur emācipatus p cōtratab. aliquādo aliqua legata vel fideicō. tūc nō tꝫ conferre. hoc dicit vsq; ad. §. ibidem. Iuianus.

a ¶ Consequens. cum etiā petēdo cōtratabulas petat p se z suo commodo: perinde haberi debet ac si non sit emācipatus. debet similiter z cōtra se ꝯsi non fuerit emācipat⁹ sua cōmunicare: quia quod qsq; iuris tc. vt. §. quod quisq; iuris. l. j. in princi. et ad id. §. q. ex cau. ma. l. j. in princi. et. l. si quis titio. Rog.

b ¶ Conferant. misi hi qui sunt in potestate cōtrata. petere nō ꝑt: vtpote ex heredati scriptis nō adeuntib⁹. vt. §. tit. ij. l. filiū. §. videamus. Itē.

c ¶ Possessio. i. bonorum possessio. ſz non inter oēs q; non emancipati inter se. vt. C. eo. l. si emancipati. in princ. vel diuersō iure petentibus: vt. §. ti. ij. l. filiū. §. z hoc sit cōsequens: vt. j. tj. l. nec ipsa. Itē nec inter eos solos: ſz bonorū possessores: vt. C. eo. l. illā. Itē. nam ibi non habet locum bonorum possessi. et tamen habet locū collatio. sed illud est ius nouū. Accur.

d ¶ Data est. de quibus dixit. i. inter suos. z emancipatos. z subaudi vel de iure dari potuit: vt. j. eo. l. antepe. ℔.

e ¶ Plane si minor. ꝓne in minore instituto qui adūt. z ſic ꝑdit contratab. z leditur: vt. §. titu. ij. l. si ex duobus. §. sed illud. vel minor: vel maiore absentibus institutis z anno tacentibus. nam ad bonorū possess. z ad collationē restituuntur: vt hic. Et arg. §. de consti. princi. l. beneficium. si autē ponas emancipatum restitutum ad bonorū possess. z ipse debet conferre per. l. C. si vt ab heredi. se absti. l. ij. sed tūc nō est ei ꝛmo dū cōferre: ſz fratri cui cōfertur. z facit. §. de acq. here. l. pātonius. z. §. ad trebel. l. nam quod. §. ij.

f ¶ Accipientem. cōtratab. scilicet pro vno quadrante cōtra extraneū pro alio contra fratrem.

g ¶ Pro quadrāte. si dicas emancipati cōmunicare quartam bonorū suorum: quia z quartam hereditatis aufert fratri z residuū habet ꝑcipuū. videtur contra. j. e. l. §. fi. z. j. l. pen. §. fi tres. z. l. pretor. §. iuliano quibus colligit et omnia cōmunicari/ z virilem sibi emancipato retineri z aliā virilem dari ei qui est in potestate. non autem habet ꝑcipuā emancipatus dimidiā. Sol. dic hic ꝙ quadrāte id est ꝓpter fert quantū aufert. Et si dicant leges contrarie ꝙ. c. vel. cc. habent. dic conferenda sunt: q; et tantum auferunt. habent tamen plura que sibi retinent ꝑcipua. hoc reprobo per. §. iulianus. quia ibi emācipatus quartam aufert: q; quattuor erant filij et tamen cōfert plus ꝙ tertiā. Alij distinguunt an succedat emancipatus ab intestato per vnde libertabulas vt tūc ꝑ ea parte quam aufert conferat. sed z hec reprobatur per. §. iulianus. nam ibi venit per cōtratabulas / et tamē totum confert non pro parte quaz aufert. Tu dic aut filius solus est institutus/ et nullus extraneus: z tunc siue ab intestato siue p contratabulas veniet in totū cōferet: nisi in casu vbi sunt due hereditates: vt. j. l. ū. §. si ex emancipato. vbi vero extraneus z filius: quia emancipatus non facit iniuriā suo heredi: imo potius extraneus nō confert emancipatus suo heredi nisi ꝑ ea parte quam aufert. pro ea vero quam non aufert extraneo nullo mō. nam et si suo heredi nil aufert extraneo non conferet: vt j. ꝓpon. §. Alij vt illud. dicunt ꝙ semper non totum conferat: sed tantuz det quantū aufert: vt hic nisi in casu vbi plus aufert. vt. j. l. ū. §. si ex emancipato. Alij contra vbi plus confert: vt. j. l. ū. §. iulianus. Accur.

h ¶ Fratri. nunqd plus: Rñ. nō: vt. §. si pars here. pet. l. j. §. si ego. Itē.

i ¶ Argumentum. de toto ad partem. q. d. sicut hic in nullo confert fratribus: q; eos non afficit iniuria: vt. j. de cōiug. libe. l. j. §. emācipatus. ita et hic ꝑ ea parte qua affi cit fratrem iniuria conferre debet. et habes de hoc argumentum pro et cōtra. §. devsur. l. qui scit. et sic est probabile et non necessariū: quia eis soluz fecit iniuriam: cum soli sint instituti heredes: vt d. §. emancipatus. z. j. e. l. pretor. §. si.

k ¶ Affectus. per bonorum pos. ꝯtratabu. Sed quid si ab intestato succedūt per vnde liberi. Respon. et tunc hec ratio locum habet: q; suus tātū iure ciuili est heres. vnde iniuria per emācipatum afficit: vt. §. tit. ū. l. filiuz. §. redit. Itē. et facit. §. tit. ū. l. non putauit. §. fina. et. j. titu. j. liij.

l ¶ Deruit. nu nquid hoc ideo q; factū est testamentū: vt. C. e. l. j. Rñ. non. quia z codicillis fieri potuit: quod nō impedit collationem: vt. C. eo. l. filiam. sed q; suū non afficit incommodo. Itē. z pone institutū emancipatum in semissem. suū preterīti qui petit cōtratab. z p eū emācipatus: sed cūveniens ab intestato habet tertiā voluntatē: vt. §. de codicil. l. conficiuntur. §. sed ideo. ergo non habet locū collatio etiā ab intestato: Respon. nō dicit succedere ex tacita voluntate nisi qui de iure ciuili potest succedere: qō emancipatus non pōt. Accur.

m ¶ Mancipat. per contratabulas.

n ¶ Dedit. in testamento iure institutionis. idē si iure legatiꝰ subūcit.

o ¶ Quantū. qō est quarta: vt. C. de inoffi. testa. l. cū q̄rit. ſz hodie ex testamento locū habet: vt. C. eo. aut. ex testamento.

p ¶ Occurrit. als occupat. z als occurrit.

¶ Ibidem iulianus ait. ¶ Casus. Si suus cui est cōferendū decedit relicto herede sicut ei erat cōferendū sita heredi suo. sed si decedit emācipatus ante petitionē bonorū possess. heres eius non debet vocari ad collationem. vnum sciatis: cum emancipatus confert aliquando cauet vt si petāt contratabu. dicit emancipatus suo succedo tecum. verū est: sed caue mihi. dicit ille paratus sum cauere de conferēdo. satis est: quid si non vult dare fideiussores: sed pignora? mos est ei gerendus. Not. ꝙ collatio habet fieri re ipsa aliqñ spe. i. cautione interueniēte re ipsa/ petit emancipatus cōtratabu. z eucit. dicit ille cōfert bona. libertet. re ipsa cōfert z specificat de conferendo vbi est certum. quid est in bonis. res conferat. si incertū est. l. caueat de cōferendo. vnum sciatis: si emancipatus non confert datur curato: partis sue qui debeat partē curare z in sequestro: vt cum cauerit habeat suam portionē. sed si cunctiter cauere nō vult tunc ipsi emācipato deneganꝫ actiones aduersus suum z aduersus debitores hereditarios. hoc dicit vsq; ad. §. fi cum duobus. Viuianus.

q ¶ Accepta. a suo instituto z emancipato committente edictum: et sic a seipso cuius heredi petitur conferri. Alij dicunt ab emancipato ꝑterito. Accur.

Q si aute

a ¶ Q. si ante acceptam. expone vt. ff. pro ri.
b ¶ Non admittit. de rigore. de eo tate secus: vt. ff. e. l. fi filius. in prin.
c ¶ Casus. quia nō eodem iure succeditur: vt. ff. titu. ij. l. filius. §. videamus. fm Jo. ¶ Azo.
d ¶ Non est. vinēte suo. ¶ est ratio: qr ius conferendi quod non cōpetit defuncto nec ad heredes trāsit: qr viuēte defuncto nō fuit petita. Stab. Azo. ¶ facit ad p dicta. ff. ti. j. l. ij. q. ff. titu. ij. l. si ex duobus. §. sed illud.
e ¶ Per satisdationes. C. de verbo. signi. l. ij. ¶ tra. sed ibi in dubio: hic autē certificat.
f ¶ Pignorib⁹. si placet q pignoribus. nec efficiet: vt. j. de pto. stipula. l. ptoxie stipulationes. ij. ¶ fa. ff. de consti. pe. l. pmissor. §. fi.
g ¶ Si frater. qui dz conferre.
h ¶ Non possit. propter inopiam: vt. j. e. l. §. fi cui duobus. ibi: q̄ si per inopiam ¶c.
i ¶ Constituitur. a ptore. vt. j. de cura. bo. dam. l. ij. sed non statim: vt. j. l. ij. §. fi. ¶ est speciale regulariter cōtra. vt. C. de. phi. sequestra. l. j. Additio. Dic q illō regulare cessātō speciale. Itez dicitur hic q offerēdo cautionem re cuperat bona: sed q̄ritur vsq; ad quod tēpus potest offerre. Dic q perpetuo fm bar. hic.
k ¶ Refecta. ex rebus que seruari nō possunt: vt. j. l. ij. §. fi. Accur.
l ¶ Per contumaciam. Quid si nō p contumaciā? Rñ. idē. vt. j. §. fi cū duobus. z. l. nonnunq̄.
m ¶ Denegate sunt. scilz hereditarie noleti conferre q̄ dz fieri: vt. C. eod. l. posthu. et. l. filie. et. j. §. fi cum duobus.
n ¶ Oblata. ppetuo etiaz vt diximus in eo contra quem facta est missio ex personali. licet in reali ex cus lata diffinitiua. vt C. de iudic. l. properandum. §. finaut reus. misi iudex primo taxauerit. Argu. §. C. qui accu. non possunt. l. si ca. alij infra annum: vt. C. de prescriptio. xxx. anno. l. si quis empti. §. penult. et ar gumen. j. e. l. nonnunq̄. in fine. Accursius.
o ¶ Pretoris. cuius verba non habemus. z fit mētio de his. ff. tit. ij. l. filium. §. videamus.
p ¶ Dicimus. male. vt statim dicit.
q ¶ Dicant. ab eo cui est conferēdum. z facit. C. de pcura. l. j. z. j. de statulibe. l. statuliber rationem.
r ¶ Pro portione. nota fit cōpensatio speciei cum pecunia: z specici cū specie: vt. ff. de leg. ij. l. ynum. Bug.
s ¶ Si cū duobus. ¶ Casus. Emācipatus q petit cōtratab. ztra duos suos fratres institutos tenebat eis conferre. vm confert vel re ipa vel etiam cauendo. alteri non vult conferre. denegatur act. p sectante: an pro triēte: z certe aut non vult conferre: quia non potest. z denegat. p sectante: aut quia non vult denegatur pro triēte. sed vbi non cōfert datur curator bonis: res erunt in sequestro donec satisfaciat. sed. p eo eman cipatus confert. nunquid datus in adoptiua familia debebit cōferre: sic. Et confert emancipatus suo aduentitia profectitia nō castrēsia vel quasi: sed si aliqua dignitatis causa a patre data sunt. ista non cōfert.

¶ Q. si ante acceptam[a] bonorum possessionez decesserit suus filius heredem eius pretor ita tueri debebit (inqt) p ea parte qua heres scriptus fuerit is qui in potestate erat non tamen vltra virilem. ad collationez autem non admittit[b] cum in hunc casum[c] quia bo. pos. admissa non est[d].

¶ Qui dz cōferre cogitur satisdare cū fideiussorib⁹ vel pignoribus de conferendo: q̄ si recusat p contumaciam denegantur sibi actiones: z si propter impotētiam dat curator bonis: vel fiet collatio re ipsa si certe sunt res cōferēde: alis secus: vel fiet compēsatio alterius rei loco collationis dimisse. hoc dicit Bar.

¶ Jubet autē pretor ita fieri collationem vt recte cauearur. Cauere aūt per satisdationem[e] oportere pompo. ait: an pignoribus[f] cauere possit videamus: et pomponius lib. lxx. ad edictum scripsit et reis et pignoribus recte de collatione cauere: et ita ego quoq; puto. ¶ Si frater[g] cauere nō possit[h] curator portionis eius consti tuitur[i] apud quem refecta[k] pecunia collocetur: vt tū demum recipiat qđ redactū est cū bona. ppria cōtulerit. ¶ Sed z si qđ p̄ptuma ciā[l] actiões denegate sunt[m] oblata[n] postea cautione recipiet priſti nū ius. ¶ Quis autē edictum pretoris[o] de cautione loquatur / tamē etiam re posse fieri collationē pōpo. li. lxxx. ad edē scripsit. aut em re inquit: aut cautione facienda collatio est. Igitur si diuidat inquit bona sua cū fratribus ¶quis nō caueat satisfecit edicto. Sed z si quedā diuidat de quibusdam caueat: eque dicimus.[p] cum satisfeciſſe. ¶ Sed cū possint esse quedam in occulto: non satis confert qui non cauit ¶quis diuidat. Si igitur constet iter partes quid sit in bonis emancipati: sufficiens collatio est diuisio. si non constet: sed si captus postea redijt: licet tunc quando pater moritur non haberet: quia tunc inuenitur heres / debet conferre. sed si quid pater in diem legasset. debet tunc conferre hoc dicit vsq; ad. §. fi ab ipso patre. Vlianus.

s ¶ Cauet. scz alteri cauet alteri non.

sed dicantur quedam[q] non esse commune redacta: tunc propter incertum cautio erit interponenda. Sed z si tñ forte in bonis patris emancipati[r] remittat quātum ex collatiõe suus habere debet: dicendum est emancipatum satis contulisse videri. Idem z si nomen paterni debitoris delegauerit: vel fundum vel rem aliam dederit pro portione[s] bonorum que conferre debuit. ¶ Si cum duobus conferre deberet alteri contulerit alteri non: vel cum cauet[t] vel cum diuidit: videndum est vtrum sextantis tantum ei aufferatur emolumentum: an vero triens totus detrahi debeat? et puto fiquidem per contumaciam non cauerat totius trientis[†] ei denegandas actiones. nec enim videtur cauisse qui non omnibus cauit. q̄ si per inopiam sextantis tantum denegandas sic tamē vt possit supplere[u] cautionē vel collationem: vel ceteris modis quibus supra dixim⁹ aut curator cōstituatur rem eis saluā facturus: haberi enim debet ratio eius qui non per contumaciam collationē non implet.

¶ Cum adoptiuus admittit ad cōtrabulas patris naturalis pater et⁹ adoptiuus pro eo dz conferre nisi eum ab ista fraude emancipauerit. h. d. Bar.

¶ Js quoq; qui in adoptiua familia est conferre cogitur hoc est non ipse: sed is qui eum habet[x] si maluerit[y] contrabulas bonorum possessionez accipere[z]. Ista nes hic adoptiu⁹ pater ante possessionem petitam emancipauerit: cum non cogetur ad collationem: z ita rescripto diuorum fratrum expressum est. sed ita demū adoptiuus emancipatus[a] collatione fratres priuabit si fine fraude[b] hoc factum sit.

t ¶ Non totius trientis. sic ff. in ius vocati vt cāt vel satisdēt. l. qui duos. et. ff. sol. ma. l. si cōstāte. §. quotiens. z. j. eod. l. si filius. §. fina. et. ff. de lega. j. l. etiam.

u ¶ Supplere. habeas supplere collationem vel stipulationem / vel ceteris modis quos dixim⁹ ff. §. an de pignoribus. et §. sed et si tantum. et §. idem.

x ¶ Habet. nam omnia sunt patris adoptiui cuz per talem adoptionem transibat in potestatem adoptiui. vt institut. de adoptio. in princi. z facit j. titu. j. l. ij.

y ¶ Si maluerit. sed videtur q̄ nec filius in adoptiua familia constitutus nec pater adoptiuus eius nomine habeāt contrabulas. vt institu. de heredi ab intest. §. eadez. et. ff. ti. ij. l. si in adoptionē. ¶. respon. z. l. si emancipatus. §. si filius. j. rñ. que sunt contra. Solu. hic auo fuit datus: ibi ex traneo. vt. ff. titu. ij. l. ij. §. idemq; est. et. l. finali. §. idemq; iuris. Itē contra. ff. titu. ij. l. non putauit. §. in adoptino. vbi non datur cōtrabulas nisi fit institutus et alius cōmittat ei edictum. Sz illa subdistinctio fit cum extraneo est dat⁹. vel dic q̄ etiam hic fuit institutus: z ita augef eius portio per preteritum committentem edictum: z sic tollitur vtrunq; contrarium. quo casu aut p contrabulas augetur portio instituti. et confert institutus veniens per contrabulas: z sic hic fuit aut diminuit: et tunc nō confert: vt. j. titu. j. l. si filia. quando autem augetur vel minuitur habes. ff. de contratabu. l. non putauit. §. fina. Si autez institutus adeat ex institutione: z preteritus per contrabulas de rigore non confert. vt. ff. titulo. ij. l. filium. §. z hoc consequens. quo est contra. aliud de equitate seuole: vt. j. eo. l. si filius: z similiter respondetur fini huius. §. nā videtur q̄ sibi sua fraus nocere non debet: cum nec etiaz ante conferret. Vic ergo q̄ conferebat de equitate tñ z punit vt cōferat: vel aliter dicēs ibi casum q̄ melius est fm Azo.

3 ¶ Accipere. quod potest alio committēte edictum non als: vt. ff. titu. ij. l. non putauit. §. in adoptionem.

a ¶ Emancipat⁹. si petat contrabulas quod potest: vt. ff. titu. ij. l. si post mortem. §. si in adoptionem.

b ¶ Fraude. sua. scilicet collationis nō faciēde. alterius enim dol⁹ sibi nocere non debet: vt. ff. de dolo. l. z eleganter. circa prin. Sz quare putatur: Rñ. quia emancipati ea demum cōferunt que tempore mortis patris habent: vt. C. e. l. ea demum. Sz iste tempore mortis patris nihil habebat: quia erat in potestate patris adoptiui cui⁹ omnia erant. Sz ibi propter fraudez. f. si fecit se emācipari: vt nec a se nec a patre adoptiuo conferatur z ipse confert. Azo.

† Facit ad bñc. §. glo. in. c. cū dilecte sup ver. ꝓpromisso. pᵒ hñci ibi: sed si pena. certa de arbi vbi dꝫ q si pena apponaf loco cōtumacie potest peti z reo.

† Emancipat⁹ petit contrabulas nec cōparat ille gutimā q̄a bi cū emācipatiōis da tū est. Bal. in. l. iiij. de colla. bon. Jo and. in addi. spe. ff institu. edi. §. iiij. ff. sed sup in hui a addi.

a ¶ Confertur. ab emãcipato: ꝛ sic impropꝛie est pecul iũ: vt. C. de inof. testa. l. fi. ſ; nec ab eo qui est in ptãte: vt. C. e. l. fi. ꝛ. ſ. pro foc. l. cum duobus. §. q̃uis. nec adueꝛtitiũ hodie: vt. C. e. l. fi. profectitium fic. vt. C. fami. her. l. certum est. ꝛ facit. ſ. ad treb. l. titius. §. cum enim.

b ¶ Dignitatis. emebat olim pater ꝓ filio dignitatẽ. vt. C. de dig. l. fin. que militia ſi non transibat ad heredes nõ cõferꝛtur. alꝰ estimatur quantum valet tẽpoꝛe mortis patris deducto onere: et illud qõd est vltra conferꝛtur: vt. C. de coll. l. illud. que est cõtra. quod vero pater dedit vſq; ad equinalentiam honoris non cõferꝛtur: vt hic subiũcit. ꝛ ſm hoc intellige. C. de in offi. test. l. omnimodo. §. imputari. quia ſpeciale ẽ in filẽtiarijs vt non conferant a patre datum: ſed quod est vltra estimationẽ honoris ſic. quod vero infra est nemo cõfert: vt hic.

c ¶ Conferre. primum ad cõmodum fratrũ nõ conferꝛtur. ſecundum. ſ. quod debetur a patre bene conferꝛtur quo ad onus: vt. ſ. C. ꝓxi. ſ; ſi adhuc ꝛc. et facit. ſ. fa. herc. l. ſi filia. §. idem ſcribit.

d ¶ Debetur. a patre qui ꝓmisit.

e ¶ Debitũ. ſ. pciũ militie qõ pater ꝓmiſit.

f ¶ Inueniatur. apud alĩ quẽ constitutus loco pignoris. vt. ſ. de leg. j. l. ſenatus. §. fi. Accur.

g ¶ Legatum fuerit. ab extraneo cum pr̃ moꝛiet. i. moꝛi incipiet. itez. ſ. pxi. §. contra. So. ibi.

h ¶ Conferre. cum enim emancipati oĩa conferre debeant q̃ eis acquirunꝛ in vita patris: vt. C. e. l. ea. ergo ꝛ hoc legatũ. cum eñ fit relictum cum pater moꝛiet et pater viues moꝛiꝛetur ego viuo patre videꝛ quęstuisse. Azo. ſic. C. de here. iſti. l. extraneũ. Nã futurũ indicatiui hoc patiꝛ. ſecus ſi esset futurũ ſubiũctiui: ꝛ post mortẽ deberi inciperet: q; formatur a ꝓterito indicatiui. ſic et alꝰ j. de verbo. oblig. l. ſi quis ſtipulatus.

¶ Si a b ipſo patre. ¶ Caſus. Pater inſtituit filium ꝛ ab ipſo filio reliquit fideicom. cum mozeꝛ. nunq̃ illud fideicõ. cõferẽdũ est: certe ſic: ſ; mortis tẽpoꝛe patris nõ haberet. ſ; fingitur habuisse: nunq̃ emancipatus confert dotem vxoꝛis fueꝛnũ. Sed q̃ crit impubes arrogat⁹ habet quartã in bonis patris adoptiui: nunquid ꝙ conferre ſi venit ad ſucceſſiones patris naturalis: certe ſic. Sed q̃ erit. filiꝰ q̃ vocatur habet filium q̃ habet castrẽſe peculium: nunquid teneꝛ conferre: certe non. ſ. vino filio eo moꝛtuo ſic. hoc dicit Aiuianus.

i ¶ Inſtituto. ab extraneo. Azo.

k ¶ Filio. in poteſtate conſtituto. ſ; Jo. dicit in emãcipato loqui. Azo.

l ¶ Cum moꝛietur. ſcilꝫ pater.

m ¶ Conferẽdum. i. reſtituẽdũ in cõmuni. nec eñ ꝓpꝛie poteſt dici cõferre qui est in poteſtate. Azo. vt. C. e. l. filie licet.

n ¶ Relictũ. alioquin nullũ diceꝛet q̃ filio in poteſtate degenti relictũ diceꝛet a ſuo patꝛe: vt inſti. de leg. §. an ſeruo. ſ; ſi diceꝛes huiꝰ legati tiẽ cedere viuẽte patꝛe: ſ; q; dilatũ videt in tẽpus quo futuꝝ fit ſui iuris: vt. ſ. de aur. ꝛ arg. leg. l. filia. ꝛ legatũ ẽ vtile ꝛ ceſſat collatio. vtꝛo dic vt dicimus. §. de condi. ꝛ demon. l. heres meus. Azo.

o ¶ Fuiſſet. ſcilicet filio.

p ¶ Cõferre. §. pxi. §. contra. Solu. hoc ita tã varie: q; verisimile videt q; patrem filio ſicut extraneum non voluerit obligare ſm Jo.

q ¶ Moꝛiente. id est incipiente moꝛi.

r ¶ Eius. ſ. filij: niſi poſt mortem. ꝛ no. q; refert cum moꝛietur an poſtq̃ moꝛietur. ꝛ facit. C. eo. ſi donatione.

s ¶ Ab vxoꝛe. ſcilicet ſua.

t ¶ Hoc. ſcilicet dotem. Azo.

v ¶ Minus. id est non.

x ¶ Ante. ſcilicet q̃ collatio debeat fieri. vtile est hoc fideicõmiſſus: ꝛ cuenit vt ꝓ eo habeatur atq; ſi poſt mortẽ patris relictũ fuiſſet: nec cogetur hiç conferre q; moꝛiente eo eius filius nõ fuiſſet. ¶ Emancipatus filiꝰ ſi dotẽ habeat ab vxoꝛe acceptã hoc minꝰ cõfert et ſi ante vxoꝛ decesseꝛit.

¶ Que nõ transmittunt ad heredẽ nõ conferuntur. h. d. Bar.

¶ Si ipubes arrogato ſm diui pij reſcriptũ quarta debeatur videlicẽt est an ſi patris naturalis bonoꝝ poſſeſſionẽ petat cõferre quartã debeat. q̃stio in eo est an heredi ſuo relinquat q̃rte actionem an non. ꝛ magis est vt ad heredem trãſferat. q; perſonalis actio est. igitur etiam de quarta conferenda cauere cum opoꝛtebit. ſed hoc ita demũ ſi iam nata est quarte petitio. ceterum ſi adhuc patꝛe adoptiuus viuat q cũ emancipauit dicendũ est cautionem quoq; ceſſare. prematura ẽ enim ſpecies collationis cuꝫ adhuc viuat is cui de bonis quarta debetur.

¶ Quod q̃rit poſt mortẽ ſi retro q̃ſitus fingitur venit in collationem. h. d. Bar.

¶ Si is qui bona collaturus ẽ habeat filium peculiuꝫ castrenſe habẽtem/ nõ cogetur vtiq; peculium ei ꝓferre. ſed ſi iam tunc moꝛtuus erat filius ei. ꝛ castrẽſe peculiũ habuit: cuꝫ moꝛietur is cuius bonoꝝ poſſeſſio petẽda erit/ an cõferre cogatur: cũ aũt vendicare id patri nõ ſit neceſſe: dici oꝓtebit conferenduꝫ. non

y ¶ Deceſſerit. nam tenetur reddere. Azo. ꝛ facit C. fami. herci. l. ũ. ꝛ. ſ. fami. her. l. ſi filia. §. ſ. B amplius. et. j. co. l. pretoꝛ. §. emancipati.

z ¶ Debeat. q̃ est quando nihil eis teſtamento reliquit ꝓinus eo emancipato vel eẽdem eo ſine cauſa: vt iſti. de adoptio. §. cum autem.

a ¶ Petat. impubes cum aliꝰ filiꝰ naturalis patris.

b ¶ An hẽdi. duobꝰ modis legit. ꝓimo an pater adoptiuꝰ relinquat quartẽ actiones ſuo heredi. i. contra ſuuꝫ heredẽ. ꝛ ita quod ſubiũcit vt ad heredẽ. i. contra heredẽ tranſferat. ſ. pater adoptiuus. ſecundo ſician filius impubes relinquat actionẽ ſuo heredi: et pones impuberem deceſſiſſe: et est plana: nã ſi nõ relinqueret nõ cõferret: vt in actione iniuriaꝝ: vt. j. l. pxi. §. emancipatus.

c ¶ Trãſferat. pater adoptiuꝰ ſm ꝓtimum. vel im pubes ſm alium. et certe vteꝛq; tranſfert: vt. ſ. de adop. l. ſi arrogator.

d ¶ Perſonalis actio. ſ. cõdi. ex cõſtitutione dini pij. ꝛ dic perſonaliſſima: alꝰ non eſſet bona ratio: q; infinite ſunt pſonales q̃ in heredes nõ dantur.

e ¶ Mata est. ſi moꝛtuꝰ est pater adoptiuus.

f ¶ Eum. ſcilꝫ impuberẽ.

g ¶ Emancipauit. fine cã.

h ¶ Cautionẽ. cuꝫ de conferendo.

i ¶ Spẽs. alꝰ ſpẽs: ꝛ alꝰ ſpes. ꝛ fa. ſ. de vulg. ſub. l. ũ. §. interdũ. Sed arg. ſ. ſ. vt le. no. ea. l. hec ſtipulatio. ꝛ. C. ad treb. aut. ſ; qui rogatus. Sed hic ſ; volũtatẽ teſtatoris debetur quarta.

k ¶ Debeꝛ. l; ſtatim peti nõ poſſit: q; ad hoc tñ teneꝛ ꝓ adoptiuꝰ vt in ſuo teſtamẽto quartã relinquat: vt inſt. de adop. §. itẽ nõ aliter. Sed videtur non deberi: vt. ſ. e. l. pxi. §. id quoq;. ibi diuersum ꝛc. ꝙ est contra. Sol. l; huius legati dies ſicut ꝛ illius cõditionalis nõ cedat dies niſi poſt mortẽ patris: in hoc tñ legato ſecus: q; ſi ei alienus petiꝰ: vt ſ. de inoffi. teſta. l. papinian⁹. §. ſi quis. ſ; pone q̃ hiç pater reliquit hãc quartam filio adoptiuo: nunq̃ poterit peti ex cauſa legati: videt q̃ nõ quaſi creditoꝛi relictum: vt. ſ. de leg. ꝛ. l. vnum ex familia. §. j. ũ. rũ. ꝛ. iũ. Sed contra videt. nã tunc demũ datur actio ex cõſtitutiõe cũ nõ reliquit quartam. Sed ſi reliquit quartam nullo mõ ꝺ; dari: q; paruit ꝛſtitutioni. ſicut ſi ꝓ ſtipulatione tibi ꝓmiſiſſes ꝛ ſoluiſſem: ammodo me conuenire non potes ex illa ſtipulatione. vel vt expediꝛi ꝺ; cam non inſpicio quo iure petat: ſ; hoc tñ: q; ex alienũ petere potuit: vt. ſ. titu. j. l. j. ꝛ. l. is qui. in prin. Azo.

l ¶ Conferre. q; non eſt ſuum/ ſed filij: vt. ſ. ad macedo. l. ũ.

m ¶ Jam tũc. i. ante q̃ arta retur ad collationem. i. ante mortẽ aui. ne fit contra. C. e. o. l. ea demum. Azo.

n ¶ Habuit. pater nepotis: q; occupauit. habuit dico cum moꝛiet. ſ. pr̃ cõis: auus. ſ. nepotis: cui. i. ex cuius aui bonis petitur bonoꝝ poſſeſſio. vel dic habuit. ſ. nepos: ꝛ tunc puncta poſt dictionem peculium.

o ¶ Cũ ante. nunc ſoluit: ꝛ dic non est neceſſe pr̃i vẽdicare. ſiure heredi tario quaſi nunc de nouo fact⁹ dñs: ꝛ ideo cõfert quaſi tẽpoꝛe mortis ſui patris habuerit: vt. d. l. ea demũ. ſed quare cũ fit castrẽſeꝛ. ſ. ea. l. §. nec castrenſe. Rñ. amiſit nomẽ castrẽſis mutatiõe pſone: vt. ſ. de acqui. here. l. ſi pupillus. in fi.

Inſtitutus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

a Institutus. ſcz pater nepotis: qđ potuit fieri i eo peculio: alꝫ pater occupat: vt. ſ. de caſtren. pecu. l. ij.

b Adierit. alꝫ ſi adiſſet vt nũc hereditario iure queſitum poſt mortẽ auꝰ non conferret: vt. ſ. de acq. re. do. l. in eo iure. ſed quare de ſubſtituto dicit. ꝛ facit. ſ. de procu. l. per procuratorem.

c Acquireret. ꝺ hoc dic vt. ſ. de reg. iu. l. non fraudantur.

d Etiam ſibi. non ſoluꝫ alij quaſi ſuperiori caſu tm̃ alij.

e Sibi centum. ſcilicet retinet.

f Habentes trecẽta. ſcz vniuſquiſq;.

g Retinere. i. vn⁹ eman cipatus habens. ccc. ſibi. ꝛ retinebit: ꝛ vna. c. dabit vni ex filijs qui in poteſtate remanſerunt: ꝛ alia alteri: ꝛ ſic de alio emancipato. Aꝛo. Sed contra ſ. ea. l. ſ. ſi ex dodrante. Solu. vt ibi ꝛ no. ꝙ emãcipati ſm̃ predicta inter ſe conferunt: vt. ſ. l. proxi. §. iulianus. Accurſius.

Quãm emancipati. Caſus in hoc pũc. eſt facilis vſq; ad. §. illo vbi confert emãcipatus ſuis quod habet i bonis deducto ere alieno. ꝙ ſi emancipatus eſt grauatus ere alieno ſub conditione/nõ deducit ſtatim: ſed euentu conditionis. Quid ſi periit poſt mortem ſuam ſine culpa: non tenet conferre: ꝙ facienda eſt collatio boni viri arbitrio. ſed quod debet emancipato ſub conditione/illud debet conferre. ſecus in legato relicto ſub conditione quod nõ debet conferre. cõfert ergo emãcipat⁹ bona ſua. ꝛ ſi quam habet acti. debet conferre ſiue ſint rei perſecutorie vel penales iniuriarum act. que non eſt in bonis/non tenetur conferre. Si tres emãcipati. Jn. §. iſto dicitur. Pater familias habebat tres emancipatos: duos in poteſtate: ꝛ emancipatꝰ habebãt in bonis. ccc. quilibet eos preterijt in poteſtate conſtitutos inſtituit: petierunt contratabu. qui debent conferre: certe ſi cum vnus ſolus eſſet emancipatus ꝛ haberet nongenta cuilibet fratrum debẽt. ccc. conferre. ita iſti tres habebuntur loco vniꝰ vnde ita debẽt ꝓferre vt vnus. ita tamẽ ꝙ inuicẽ conferre non tenent. Si ex emancipato filio. vide per te. Si duo. Si ex filio mortuo ẽrant duo nepotes emancipati ꝛ preriti: ſi petant contratabu. in bonis aui debent ne cõferre dimidias partes an quartam: ꝛ reſpond. ꝙ debent conferre ſemiſſem. ꝛ ideo ſi auus iſte in cuius poteſtate erat habebat. ccc. in bonis. ſi iſti. cc. acquiſiuerunt quilibet debet centena conferre. Si duo. Duo erant fratres emancipati preteriti. petierunt cõtratabu. vnus cõtulit. alter non. quid erit de portione illius qui cõferre nõ vult: prodeſt ei qui eſt in poteſtate non emãcipato: nam actio de bet denegari ei qui conferre non vult. Si ꝓpter inopiam. Si eman cipat⁹ preteritus qui petijt contratab. non cauet. quia fideiuſſores inuenire nõ poteſt interim dabitur curator bonis: ꝙ poteſt alienare mora futura deterioꝛa. vt ſi vult cauere ſuꝰ ipſe ipſarum rerum que ſeruãdo ſeruari nõ poſſunt habebis alienationem. Detur. ſimile. ſ. ad carbo. l. ſed ꝛ ſi is. §. quotiens. Tiuianus.

h Editum. ſed conceptum ante mortẽ ſm̃ quoſdam. nam aliter non admitteretur vt ſuꝰ: quia non tetigit aum aliquo iure cognationis: vt inſti. de here. ab inteſta. §. cum autem. ſed nec vt bonoꝝ poſ. quia non fuit animal eo viuo de cuius bonis agitur: vt. ſ. vnde cog. l. j. §. ſi quis primioꝝ. licet ad bona libertoꝝ aui debeat admitti: vt. ſ. de bo. liber. l. paul⁹. §. paulus. ſed hec poſitio non valet: qz ſi ſic eſſet vt dicit nepos non peteret nomine filij immo ſuo. hic ait loquitur cum filij nomine petit. pone ergo caſum vbi poteſt emancipatꝰ tranſmittere contratabulas: vt. ſ. tit. ij. l. ij ꝛ ſi deceſſerit. Aꝛo. petit ergo nepos nomie filij. i. ex perſona filij. ꝛ ideꝝ eſſet in quolibet heredeſi lij/ſm̃ Aꝛo.

i Ere. h dic vt. ſ. de vb. ſignifica. l. ſubſignatum. §. i. Aꝛo. ꝛ facit. C. eod. l. ea. ꝛ. ſ. de iure do. l. mulier. et. ſ. de iure fiſ. l. non poſſunt.

k Debebit. niſi in caſu propter onus matrimonij: vt. ſ. l. proxi. §. emancipati. Aꝛo.

l Caueri. facit. ſ. de pecu. l. ſed et ſi damnum. §. penulti. Aꝛo.

m Culpa. colligitur ergo de pditis poſt mortẽ culpam pſtari et dolum: vt hic. ꝛ. ſ. l. proxi. §. conſertur. ſecus in peditis ante vel alienatis vel euictis: vt. ſ. de euic. l. pater. vel quia pater ideꝝ filiꝰ poſ ſua filia dotes dediſſet: vt. ſ. tit. j. l. j. in fine. Sz ꝙ culpa pſtabitur: puto leuis: vt. ſ. de lega. j. l. cum res. §. ſed ſi culpa. et maxime quia gratia ſua ꝛ ſuoꝝ um fratrum ſit collatio ſua vt habeat partem paternoꝝ um fratrũ: vt habeat partem bonoꝝ um iſtius. arg. inſti. quibus mo. re cõtrahi. obli. §. finali.

n Dz. ab eo emancipato: ꝛ eſt ratio diuerſitatis inter hunc ꝛ ſequentẽ caſum: vt. ſ. de ver. obli. l. ſi filius. ꝛ de reg. iur. l. ꝙ legata. Jtez confert non re ipſa ſed per cautionem: vt. ſ. tit. ij. l. j. §. ſi ſub conditione. niſi in dote quam ſtatim ſibi computat: vt C. eodz. l. dotis. quia videtur eã habere et poſſidere etiam dum eſt apud virum: vt. C. qui po. in pigno. habe. l. aſſiduis. Jtẽ contra. j. eod. l. pe. Solu. vt ibi.

o Fuiſſet. filius emancipatus eo tempore quo legabatur. Jtẽ contra. ſ. l. j. §. ſi impuberi. Solu. ibi. ꝛ facit. C. de condi. inſer. l. ſi ꝛor. Accurſius.

p Eſt magis enim. ꝛ electiue ponitur. nõ enim in condẽnatione iniuriarum habetur reſpectus ad rem vel pecuniam: ſed ad ipſam contumeliam: vt hic. ꝛ. ſ. de iniur. l. item apud. §. ſi quis ſeruo. licet ſit argu. contra. C. de iniur. l. dominum. ſed dic vt ibi. ſed in actione furti ſecus: qz ibi ipſa res eſtimatur vt dupletur. Sed quid de popu. ac. vt de albo corrupto et aliis quibus non proſequitur quis priuatum damnum ſi fuerit tam lis conteſta. nam ante non ſunt in bonis: vt. ſ. de verbor. ſignifi. l. ſi cui? Reſpon. ſi ratio legis ſpecteturꝙ aid vindictam idẽ eſt quod in actio. iniur. ſed forte eſt et alia ratio ꝙ in actio. iniur. quia etiam ſi eſſet in poteſtate ſibi cõpeteret: vt. ſ. de actio. ꝛ obliga. l. filius. Accurſius.

q Si tres emancipati. quorum quilibet habet. ccc.

r Tertias. ſcilicet partes: ita ꝙ quilibet emancipatoꝝ centũ vni ꝛ centum alteri det: ꝛ ſibi centum teneat: vt. ſ. l. proxi. §. iulianus. nec ob. §. e. l. j. §. ſi ex dodrante. vt ibi no.

s Non conferunt. vt. C. eo. l. ſi emancipati.

t Vnꝰ. vt enim ſi vnus eſſet emancipatꝰ ꝛ haberet nongẽta cõferet cuiꝫ. ccc. ꝛ ſibi vna. ccc. retineret: ita ꝛ quando ſunt tres.

v Accipiant. ſcz quartam per contratabulas bonoꝝ um. Accur.

x Bonoꝝ um poſſeſſionem. contratabulas.

Bale enſ de tutus lic iti. ij. §mo dato. §. ſi cut §mo. aliqñ cõpa ratiue. in l. tubere caue re. ff. de iur. om. tu. bal. in l. tranſe actiõe C ẽ tranſactio.

a ¶ Suum heredē. puta quilibet filium suum in potestate.
b ¶ Conferre dz. sic ergo nihil sibi retinet: immo virilē dz sibi retinere: vt §. c. l. j. §. portiones. Rñ. q3 pōt alia. l. habere quod apte est 2tra hūc §. dic ergo q3 ani dimidiam hēditatis aufert 7 dimidiam de. c. ei cōse rat. i. cōmunicet: 7 sic fratri. remanet ergo sibi medietas: 7 sic nō tñ cō fert q̄tuz accipit. 7 sic est cōtra. §. l. i. §. si ex dodrā te. Solu. p̄ propter duas hereditates. Sed adhuc ob. §. portiōes. quia omnia paterna debēt conferri: sz hoc facit p duarum hēditatum necessitas: vt minus det in quātitate 7 plus accipiat.
c ¶ Dimidias. scz vterq; dimidiam.
d ¶ Quartas. i. vterq; ne potum quartā eoz̄ q̄ ba bēt: q3 talē partem funt habituri i bonis aui: vt infti. de heredi. ab intest. §. 7 q3 placuit.
e ¶ Duo fratres. scz et hi nepotes in potestate retē ti. Azo. no. q̄ plures cōfert q̄ aufert. 7 sic est ar. cōtra. §. eo. l. j. §. si ex eo drante. Sed hoc ideo q̄ hi duo nepotes sunt loco vnius: scz sui patris: q̄ sic cōferret.
f ¶ Huius. nō cōferētis.
g ¶ Et cā. sic. C. q. ad li. p̄ocla. non licet. l. ū.
h ¶ Si ꝓpter inopiā. fec̄ si ꝓpter cōmunciam.
i ¶ Statim. l. trāsacto tē pore nec modico nec maximo. sic. j. de solu. ratuz. vtroq; tñ casu 2stituetur curator bonis: vt. §. eo. ti. l. j. §. si frater. 7 §. si cuz duobus. Azo.

Petrus. In prin. huius. l. dicit si emancipatus p̄teritus petit contra tabu. illa bonorum possessionem pertinentem ad filium q est in potestate. altera ad nepotem quem loco filii adoptauit. tertia ad emancipatum filium et nepotem qui in potestate remanserat vt patet ei soli conferat cum quo bonorum possessionem acceperit. Videbest ad longum per Barto. in l. mitti. 7 titu. 3. de condi. 7 demō. 7 an cōditio apposita in plena vltīa cētētia repetenda in plena cōgnitione in l. 6. §. seto. et qs ibi not. 3. de leg. 1.

PRetor nō. ¶ **Petrus.** In prin. huius. l. dicit si emancipatus p̄teritus petit contra tabu. illa bonorum possessionem ut heres defertur ei sub conditione si cōtulerit: sz mire: verūtamē denegantur act. nisi conferat: q3 heredes possent pati damnum si non datur bonorū possessio sub conditione si confert: q3 si interim decederet he redi suo nihil relinq̄ret. Itē si frater eius decessisset non admitteretur ad eius bonorum possessionem. et ideo dicēdū est q̄ vocatur statim ad contratab. sed dz offerre vel cauere als denegat act. ¶ Emancipatus. Si filius emancipatus facit contronerfiam impuberi q dicit se filiū fuisse in potestate nunqd dz conferre: certe sic. vel cauere dz conferendo: quia econtra si peteret se mitti in pos. tenet de bonis restituēdis. ¶ Julian⁹. Si emancipat⁹ petit contratab. debet conferre bona suis qui erat in potestate sed si qua a patre fuerunt relicta in medium debet conferre. 7 est cōueniēs vt cōferāt que habēt quod potest apparere in exemplo tali. Pater habebat quadringenta 7 habebat duos filios in potestate: 7 duos emancipatos p̄teritos. vni ex filiis emancipatis reliquit centum: alij sexaginta ille debet conferre p centum 7 triginta. 7 trientem ferre. ille alius debet conferre p centum 7 viginti. ¶ Emancipati. Si emancipatus petit bonorum possess. contratabu. dz suo conferre. sed dum cōfert dotem vxoris sue potest detrahere: quia illa nō est conferenda. §. et. l. j. §. iubet. ¶ Emancipatus filius. Frater emancipatus deliberabat vellet petere contratabulas vel non: 7 intantum cauit de conferendo. postea nō petit contratabu. nunqd si a fratre conuenitur potest vti exceptione: non sed videtur ipso iure tutus: sed si pecuniam soluisset 7 si petiisset contratabu. pecuniam posset eōdicere. ¶ Qui duos. Pater familias habebat duos filios i potestate: ex vno eorum nepotē cepit. emancipauit filium ex quo habebat nepotem. filij emācipatus procreauit filium. illum loco filij adoptauit auus. postea decessit emācipato pretorito: nūquid potest peti contratabulas: certe sic a ꝑtorito: 7 est facienda colla. in tres partes. vna pertinet ad filium q est in potestate. altera ad nepotem quem loco filij adoptauit. tertia ad emancipatum filium et nepotem qui in potestate remanserat vt patet ei soli conferat cum quo bonorum possess. accipit.

Si ex filio mortuo ertāt duo nepotes emancipati 7 p̄teriti: si petant contra tabu. bonorum possessionez in bonis aui debent conferre semissem.

¶ Si duo nepotes ex filio mortuo emancipati bonoꝝ possessionem aui petant: vtruz dimidias aut quartas patruo conferre debeant q̄ritur. 7 verī est semisses conferre eos oportere: q3 7 si viuo auo cū in eius potestate essent ducenta puta acquisissent: cētum filius cētū duo fratres p̄ heredi tatē aui haberent. ¶ Si duo ffres emācipati bonorum possessionez petierint: 7 vnus contulerit alter nō cōtulerit: hui⁹ portio tñ ei q in potestate est. pdesse debet non etiā emancipato: q̄m eius causa qui in potestate est denegātur ei actiones. ¶ Si ꝓpter inopiam emancipatus cauere non possit: non statim ab eo transferēda est possessio: sed sustinendum est donec possit inuenire fideiussores: vt tamen de his que mora deterioza futura sunt bis qui in potestate sunt actio detur: ipsiq; caueant se in mediū collaturos si cautum eis fuerit.

¶ Jus implēdi conditionē non transit ad heredem ex dispositione legis. hoc dicit Bartolus.

Julianus. Rex. iij. Retor. non sub conditione collationis bo. pos. 3tab. pmisit: sed demōstrat quid data bo. pos. fieri oportet: alioquin magna ca-

ptio erit emancipati si non aliter bono. pos. intelligeret accipe nisi cauisset de collatiōe. nā si interim ipe decessisset: heredi suo nihil relinq̄ret. Itē si frater mei⁹ decessisset non admitteret ad bo. pos. Quid ergo est: itelligēdū est bo. possess. accipe. 7 anteq̄ caueat: sz si nō cauerit ita obseruat vt tota hereditas apō eū q̄ i pāte fuerit remaneat. ¶ Emācipat⁹ filius cōtrouersiā facit impuberi qui se sui liū 7 in potestate p̄fis fuisse dicit: q̄ro si bona sua ci emancipatus cōferre debeat: paulus notat pu to 7 ferēdū ei esse exacta cautione vt vict⁹ sicut hereditatez ita 7 que collata sunt p̄stet. ¶ Julian⁹ quotiens 3tab. bo. pos. dat emācipatis bona sua conferre debent bis solis qui in potestate patris fuerūt. 7 quēadmodum expediri oportet q̄ri solet: nā si bona a pfe relicta 7 emācipatoꝝ in mediuz cōferantur: 7 ita viriles fiant sumant: eueniet vt emancipatis quoq; collatio ab ipis facta p̄stit: videamus ergo ne cōmodissimū sit emancipatos quartam partē ex bonis p̄nis ꝓferre: ex suis tertiā: quod dico exēplo vt manifestius fiat. Ponamus patrē quadringēta reliquisse 7 duos in potestate filios 7 duos emācipatos ex quib⁹ alter. c. alterū. lx. in bonis habere is q̄ hēbat. cxxxiij. 7 trientē ferret: is vero qui sexaginta cōtulerit cētū. xx. at q3 ita eueniet vt collationis emolumentuz ad solos qui in potestate remāserint perueniat. ¶ Emācipati bona sua ꝓferre cū bis q̄ i potestate fuerūt iubētur: quare sicut is q in potestate est dotē vxoris ꝓcipit: ita emācipat⁹ quoq; q̄si ꝓcipiat retinere debet. ¶ Emācipatus filius p̄teritus si dum deliberat cauerit de bonorum collatione:

a ¶ Suis solis. q. d. non alijs emancipatis: vt. C. eodem. l. si emancipati. Accursius.
z ¶ Viriles. de vtriusq; bonis.
3 ¶ Et emancipatis. scz alijs. Accursius.
a ¶ Alterum mancipatorum.
b ¶ Cētum. cxxxiij. scz. c. de p̄nis. 7. cxxxiij. aureos: 7 tertia alteri⁹ aurei quod est tertia. c. de suis.
c ¶ Cētum. cc. l. cētum de paternis. cc. de suis. i. tertias. 7 tertias. 7 ipse plus ꝓfert q̄ aufert. confert enim tertiam. 7 aufert quartaz. sic. §. l. proꝑi. §. si tres nec ob. §. eo. l. j. §. si ex dodrante. vbi no.
d ¶ Precipiat. etiam cōstante matrimonio: quia sentit onera matrimoniū: vt. §. fa. her. l. si filia. §. hoc ampli⁹. 2. §. de iure do. l. si is. §. ibi. 2 facit. §. eo. l. j. §. emancipatus.
e ¶ Deliberat. de accipien. da bo. pos. vel non.
f ¶ Cauerit. sponte: nam inuitus anteq̄ petat bo. pos. nō cogitur cauere: vt. §. ca. l. in prin. ¶ Du.

Petierit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Peterit. ſ3 omiſerit. S3 quid eſt q̄ p̄miſſos nō tenet ipſo iure vt hic ſed tradendo trāſſert dominiū: vt ſubijcit: Rñd. dic tutū ipſo iure: ſcils exceptionis. fic ponit. ſ. de ſol. qui. ff. u. rñ. 2 ar. ſ. de re. iur. l. nihil I telligitur. vel ſtipulatio ē de iure ciuili. vnde p aliud ius ciuile pōt Itel ligi tacita cōditio. ſ. ſi patet bono. poſ. ſ3 tradito dominij eſt de iure gē tium: vt inſti. de re. diui.

§. per traditionem. circa quod vt circa immuta bile ius ciuile fingere nō audet. vt iſti. de le. ag. tu. §. fi. 2 de here. ab inteſta. §. minus. Iz expreſſa poſſit apponi conditio etiam in dñio. vt. ſ. de ſol. l. ſub cōditione. ſ3 prima pla cet: q̄ 2 ſtipulatio valet: ſ3 cōdicitur liberatio: vt ff. de cōdi. fine cā. l. qui ſine. 2 facit. ff. de condi. ob cām. l. i. 2. l. fi filius.

b ¶ Cōditiō. fine cā: vt ſubijcit. 2 etiā ob cauſā vt. d. l. fi filius.

c ¶ Inteſtatus. hoc caſu habet locū vnde liberi.

d ¶ Ei. nepoti. 2 fa. ff. de ſtab. l. iij. §. ſi quis poſt ēmācipationē. 2. l. ſi duo bus. ff. u. §. tit. j. l. quia. 2. ff. eod. l. j. i. 2. §. ſi ex dodrante. in ſi. 2. j. eo. l. ſi lius. in ſi.

Hſiliū. ¶ Caſus. Si filius emancipat⁹ preteritus petit contra ta. dotem data3 p̄o filia nō tenet cōferre: q̄ nō in telligitur in bonis ſuis.

e ¶ Matrifſa. qui fratri bus ſuis debet cōferre. et facit ad le. ſ. ti. j. l. j. §. fi. et ff. ad. l. fal. l. pater. 2 de in re do. l. pater. 2 ad trebel. l. a filio.

SI quis. ¶ Caſus. Quidā habebat fi liū ſui iuris cōſtitutū 2 ex eo nepotē. nihilominus ac cepit cōtratabu. nunq̄ te netur cōferre ſicut filius adoptat⁹? dicit q̄ debet conferre ſi putat vtile pe tere contrabulas: ſed ſi non vult non debet cō ferre. nam vbi petit con trabulas: debet confer re qui habet vel dolo de fuit habere: ſed alia con ferre non tenetur. ¶ Sti pulatio. Primiſit p ſtipul. datis fideiuſſoribus emancipatus ſuo confer re q̄ſi committetur. rñ. q̄ q̄ ēmācipatus interpellatus eſt 2 elapſus tēpus quo cōferre potuit ſi au tem non conferat: vel do lo fecit quo minus confe rat committetur ſtipula tio ad intereſſe. Viuia.

f ¶ Si quis filium. pone caſum: vt. ſ. vnde lib. l. ſi pater.

g ¶ Bonorum poſ. cuꝫ ſorore 2 in poteſtate cōſtituta de qua lex dicit q̄ poteſt: vt. ff. de contratab. l. ſi retentus.

h ¶ Suis. ſcz nepotis bonis.

i ¶ Eum. ſcz auum qui habet in poteſtate nepotem.

k ¶ Similem. hunc naturalem nepotē 2 auū vice naturalis nepotis ei qui adoptauit nepotē tanq̄ ex filio natum filio conſentiente 2 poſtea fi liam generauit hic filius. ad quod. ff. eo. l. j. §. is quoq̄.

l ¶ Ut ad eum. nepotem emancipatum.

m ¶ Patri. in cuius poteſtate eſt hec filia: ſcz filij emancipati.

n ¶ In id. id eſt propter id. Alo.

o ¶ Cum auo. ecce quare non p3 conqueri. Alo.

nce bo. poſ. petierit[a] agēte fratre ex ſtipulatu ipſo iure tutus erit: ſ3 2 ſi pecuniam cōtulerit: cōditio ne[b] eā repetet. omiſſa eā bo. poſ. icipit pecunia fine cauſa eē apud heredē. ¶ Qui duos filios in po teſtate habebat et ex vno eorum nepotes: emācipauit filiū ex quo nepotem habebat: deinde emāci patus fact⁹, pereauit filium quez auus in locum filij adoptauit: et vel inteſtatus[c] vel teſtamento fa cto preterito emācipato filio de ceſſit: queſitū eſt quid de bo. poſ. quid de collatiōe iuris eſſet: Rñ. bonorum de qb⁹ querit tres par tes fieri debent: ex qb⁹ vna perti net ad filiū qui in poteſtate remā ſit: altera ad nepotē q̄ in locū filij adoptatus eſt: tertia ad emanci patum filium 2 nepotes qui in po teſtate remanſerit: ita vt pater ſo li ci[d] conferat cum quo bonorum poſſeſſio. accipiat.

Vos pfectitia non dicitur eſſe in bo nis patris. h. d. Bar.

Affricanus. Lex. liij.

HIlium emancipatum dotē quaz filie ſue noie dedit cō ferre nō debere: q̄ nō ſicut in ma triſſamilias[e] bonis eē dos intelli gīt ita 2 in p̄is a quo ſit. p̄fecta.

Si nepos in poteſtate retēt⁹ veniat ad ſucceſſionē patris emancipati auus p eo cogitur cōferre: miſi euz bona fide emā cipet. hoc dicit. Bar.

Vlpianus. Lex. v.

SI quis filium[f] ſui iuris ex eo nepotez in poteſtate ſua habet: cōſequenter erit dicēdum ſi nepos patris ſui ēmācipati ac cipiat bonoꝝ poſ.[g] de cōferendis ſuis[h] quoq̄ bonis cauere eū[i] de bere: 2 eſſe ſimilē[k] ci q̄ adoptauit hoc eñ diui fratres reſcripſerūt vt ad collationem auus compel latur. plane eodem reſcripto ad iectum eſt ſic: miſi forte auus iſte nullum ex iſtis bonis fructum ac quirere vult: paratuſq̄ eſt de po teſtate nepotez dimittere: vt ad[l] euz ēmācipatū oīe emolumētū bo. poſ. pueniat: nec idcirco ea fi

p ¶ Nō poteſt. immo maior: q̄ auo defūcto neptis in totū de iure ciuili. filius adoptiuus emancipatus in nihilum ſuccedit. Alo.

q ¶ Et tamē idē. Mo. q̄ vbi nō eſt eadē ratio eſt tamē idē ius: arg. p̄o 2 contra. ff. ad. l. aquil. l. illud.

r ¶ Spacio. nec minimo nec maximo: vt. ſ. de ſol. l. ratū. 2. l. q̄ dicim⁹. 2. ff. ad. l. falci. l. j. §. item ſi ita. et. §. quod dici. et j. ad tertullia. l. ij. §. conſeſtim.

s ¶ Conferat. q̄ res ſuas alienauit quas conferre debebat. et facit. ff. eo. l. j. §. ſi cum duob⁹. 2. l. ij. §. de illis.

DEdit. ¶ Caſus. Au⁹ p̄o nepote dedit dotem poſt mortez aui mortua eſt filia. nunq̄ dū p̄fi ipſi⁹ filie dos de bet reddi equitate ſua: di citur q̄ ſic. nam ſicut te netur donare ſi non eſſet in poteſtate: ita ſi pater donauit. Sed quid ſi fi lius eſt exheredatus ob eam cauſam vt dos de beat ad eam redire: dicē dum eſt q̄ habeat otiōs petitionem. Viuia.

t ¶ Si ipſe. ſcilicet ego fa ctus mei iuris.

v ¶ Ex officio. i. ex pieta te quā quilibet pater de bet filio etiam nepti pui dere hz neceſſe. ſcz ꝑpter filij ꝑſonam mediam: vt ſubijcit. Alo. et facit. ff. de dona. inter virum et vxo. l. iij. §. ſi.

x ¶ Idem. vt debeat eis dos reddi: ſed ff. de iure do. l. auus. Solu. hic eqtas/ibi rigor. Vel dic ꝑopter filium debit noie neptis: ibi ꝑpter nepotē noie neptis/ vt hic colligitur: ſed an debeat eam conferre ſi vult ſuccedere auo: Rñ. ſi ex tat matri monium tpe mortis aui ꝛſtat q̄ non: vt. ff. e. filiū. 2. j. titu. j. l. j. §. fi. alꝫ aut mortez conferr. aut alio modo: 2 tūc nō: vt. ar. ff. ꝑ ſoc. l. ſi ſoc⁹. §. ceteruz. 2. ff. e. l. j. §. ſi is qui bona.

Inepotes. ¶ Caſus. Nepotes ex filio puta duo vel tres ilo cum filij ſucceſſerūt: nun quid illa portio que erat ꝑſi eoꝝ cōferēda. petita bonoꝝ poſſeſſ. erit eis cō ferēda: ſic Viuia.

z ¶ Si nepotes. in poteſtate conſtituti.

3 ¶ Filij. emancipati. qui fuit eorum pater.

a ¶ Conferri debet. a patruis ſuis ſcilicet.

Jus idem eē pōt vbi diuerſa eſt ratio.

b ¶ Vti. i. ſicut bonoꝝ 2c. vt. ff. e. l. cum emancipati. §. ſi duo.

c ¶ Sed 2 ipſi. cum emancipati ſūt. Jo. vel non in poteſtate conſtituti. aliquin non conferrent: vt. ff. e. l. j. §. portiōes. 2 dic patruis retinēdo ſibi virilē ꝑ numero patruoꝝ: vt. ff. eo. l. j. §. fi. ſed videtur q̄ tñ ſi ter ſe 2 non patruis: vt. ff. titu. j. l. j. §. ſi ſit nepos. j. 2. ij. 2. v. rñ. §. Solu. ibi. 2 fa cit. ff. de coniungen. libe. l. j. §. ante p.

DOnnunḡ. ¶ Caſus. Filius erat emancipatus: voluit cauere p rita contratabulas de conferendo: nunquid ei licebit poſtea ſic eſt⁹ deo ſi forte emancipatus petit contratabulas 2 noluit conferre: et poſtea vult. audietur. ſed ſi primo dixit ſe velle conferre. poſtea repu diare audietur: benigna eſt ſententia vt licet emancipatis variare diſputatur cū bonis paternis inter eos. naz ſi primo dicunt nolumus

† Aliqñ ſz tor variāt̄ nō repellit 2 filiū mutantis nec aſpernat̄ variatione qñ admitta tur. vide p p̄o. Dy. l. c. qō ſemel. ff. reg. tur. lib. vi. in. c. bo ne. ad fi. de poſtul. pla. in. cīter ca nonicos. in ver. ſubſerit ptū. de elec. lib. vi.

cauere: posteaq volunt benignius est admitti cum cautione. Uinia.

a ¶ Mutantis. voluntates. vñ dicit sapientis est mutare consilium in melius. vt argu. in aut. vt fra. fi. in princi. Sz cõtra. C. de modo mul. l. fi. in fi. z. l. de bo. libe. l. nam absurdum. z. ff. de lega. j. l. fi et toto. ff. in. z. l. de in stb. l. fz z fi. ff. ité si plures. Solu. ff speciale: quia de hẽdita te patris tractatur q̃ est quasi nobis debita: vt C. de codicil. l. fin. et dicit similia. ff. de pcu. l. i. cause. ff. j. Accur.

b ¶ Pretiis. in prio gradu cõsistẽtis. nã idẽ esset si discepraretur de bonis auitis. Azo.

c ¶ Modam. admissam i primo anno. Azo. Admittitur tamẽ ppetuo ad canẽdum: vt no. ff. eo. l. j. fz et si quidẽ p cõtumaciam. dummodo infra annum bono. possef. agnoscar. vt. ff. eod. l. pretor. in princi.

Hlius. ¶ Casus. Filius emancipatus petit bonorum pos. vñ liberi. nunquid enim poterit dicere illi qui est in potestate ei illa hereditate dz habere emolumẽtum: ficiqua emancipatus vocatur in vnam dimidiã: z alius i aliam. Uinianus.

d ¶ Bono. pos. vnde liberi. Accur.

e ¶ Familia. fcz ani.

f ¶ Semissem. i. dimidiã hereditatis auite.

g ¶ Emolumento. quia suus pater ei conferret: vt. ff. c. l. ptor. in fi. z. j. de comiang. lib. j. j. ff. emancipatus.

h ¶ Fratri. suo. f. ppzio.

i ¶ In familia. fcilicet sui patris.

k ¶ Cogef. ptz ergo collationem fieri ab his qui quoquo modo fui iuris facti sunt. hic efñ nepos p mortẽ aui sui iuris factus est. nec mirũ q̃ Stabu. dat q̃cũq; modo sui iuris facto: vt. ff. de Stab. l. j. ff. z fui. z. l. si emancipatus. in pn. z p petitionẽ Stab. iducit collatio. Azo. vt. ff. eo. l. j. in pn.

Sic bodie au ẽt fm Bar. locũ bz collatio inter succedẽtes quocũq; ture. nor aut i l. pr fiiũ. j. t. pri. bal. in rubr. de coll. do. ꝛc.

Ji filius. ¶ Casus. Pater filium suũz instituit: emancipatum pretẽrit: institutus adiuit. emancipatus nõvult petere contratabulas nunq̃ tenet conferre suo: non. Uinia.

l ¶ Institutus. insolidum vel amplius q̃ in virili.

m ¶ Non petat. fed iure ciuili adeat z retineat.

n ¶ Edictum. sic ergo p edictum non fit collatio nisi inter eos q̃ veniũt eodem iure: vt ambo per vnde liberi: vel ambo per contratabu. licet vnus bñficio alteri": vt h. z. ff. eo. l. j. z. j. ti. j. l. nec ipse: z. ff. ti. j. l. filiuz. ff. z hoc sit conseqs. q̃ est ff. j. z p egtatẽ sceuole fec": vt hic subiicit. z etiã imperatoris: vt. j. tit. j. l. j. in pn. z. C. eo. l. vt liberis: z hoc si minuitur portio: instituti per contratab. preterit. vt hic subiicit. augeri autes nõ posset cui adit institutus: vt. ff. de cõtratab. l. fi et duobus. ff. sed illõ. Ité contra huic. l. j. titu. j. l. pater. Sol. hic et toto rũpitur p cõtratab. iure ptorio: vt. ff. de contratabu. l. filium. ff. videamus: sed per querelã non: vt in contrario. Accur

Aulus rñ. ¶ Casus. Et si aliq̃d debetur filio emãcipato. fz post mortem patris ei soluit: si emãcipatus preterit" petit contratabulas illa conferre nõ debet. Et si habetis non debere / refractis ad ea que non intelligũtur deberi eo facto sui iuris vt legata sub ꝯditio relicta: si habetis ꝙferre debere in relligatis quãdo debeatur in diẽ. venit in colla. ff. de verbo. obli. l. fi filius. Uinia.

o ¶ Non debere. immo videtur q̃ sic inspecto initio: vt. ff. l. cum emancipati. ff. id quoq; in pin. q̃ est cõtra. Solu. hic est debitus castrẽse. ad quod. ff. c. l. j. ff. nec castrẽse. vel pater filio donauit causa mortis sub cõditione z dedit añ mortẽ: fz post mortem extitit cõditio. hoc enim casu non confertur sicut nec legatum: vt. C. eo. l. si emancipati. est enim similis legato: vt insti. de dona. ff. j. Uel verius ibi ab extraneo sub cõditione fuit filius stipulatus. hic a patre cõferẽte in cui suppmum iudiciũ q̃ haberet pcipua: z fi ciẽt in potestate: vt. C. fa. her. l. fi. lie. z facit. C. c. l. vt liberis. in fi. Accur.

p ¶ Debiti. fic. ff. de here. instit. l. iũ. ff. ũ.

Ji pgnãte. ¶ Casus. Pater fumn instituit: emancipatum preterit: pgnante vxore reliquit. si venter mittitur in pos. cessat collatio: quia quãq; nascatur posthumus non potest dici reus reduci ad causam intestati. Uinia.

q ¶ Si pgnãte. facit. C. c. l. posthumo.

De collatione dotis.

Titulus. vij.

Si filia emancipata petat contrata. cogitur dote conferre: siue succedat cũ fratrib" ab intestato: z fi filia est stipulata dotez red di: tunc locus est collationi: fz si pr est stipulatus nomine filie/ tũc collationi non est locus. h. d.

Ex. j.

Aplanus. ¶ Cãuis ita demũ ad collationẽ dotis pretor cogat filiaz si petat bonoruz pos. attamẽ et si nõ petat conferre debebit: si modo sc bonis paternis immisceat". et hoc diuus pius vlpio adriano rescripsit etiã eam que nõ petierit bo. pos. ad collationẽ dotis per arbitriũ famiã. her. posse ꝙpelli". ¶ Si in stipulationez deducta sit dos: siquidez ipsa mulier stipulata sit vel ipsi negocium gestuz est": que conferre cogetur: si vo alij questa est stipulatio: dicendũ est cessare collationem". z si tãtum ꝓmissa sit dos: collatio eius fiet. ¶ Si sit" nepos et neptis ex eodem filio z dot ata sit neptis: sit" filius

Dulus rñdit: ea q̃ post mortem pris filio reddi debuerunt emãcipatũ filiũ q̃uis puus cõsecut" sit q̃ deberet / fratri qui in potestate patris relict" est cõferre nõ debere": cum post mortẽ pris nõ tã ex donatiõe q̃ ex causa debiti" ea possidere videtur.

Idem. Lex. xij.

Si pregnãtem" quis vxorẽ reliquerit: z ea vẽtris noie in possessionẽ missa fuerit interiz cessat collatio: nã ãteq̃ nascatur nõ pot dici in potestate moriẽtis fuisse: sed nato cõfertur.

De collatione dotis.

Titulus. vij.

Si filia emancipata petat contrata. cogitur dote conferre: siue succedat cũ fratrib" ab intestato: z fi filia est stipulata dotez red di/ tunc locus est collationi: fz si pr est stipulatus nomine filie/ tũc collationi non est locus. h. d.

Ex. j.

Aplanus. ¶ Cãuis ita demũ ad collationẽ dotis pretor cogat filiaz si petat bonoruz pos. attamẽ et si nõ petat conferre debebit: si modo sc bonis paternis immisceat". et hoc diuus pius vlpio adriano rescripsit etiã eam que nõ petierit bo. pos. ad collationẽ dotis per arbitriũ famiã. her. posse ꝙpelli". ¶ Si in stipulationez deducta sit dos: siquidez ipsa mulier stipulata sit vel ipsi negocium gestuz est": que conferre cogetur: si vo alij questa est stipulatio: dicendũ est cessare collationem". z si tãtum ꝓmissa sit dos: collatio eius fiet. ¶ Si sit" nepos et neptis ex eodem filio z dot ata sit neptis: sit" filius

fit nepos z neptis ex vno filio z sint dotati. pr vo eozum non sit dotatus conferet fibũnicẽ. f. nepos z neptis et non ipsi patri. Unum sciatis. si sunt due neptes inuicẽ conferunt. si sũt ex eodẽ patre. fz si petit collatio dotis dz cõferre inq̃tũ marit" facere põt. Cetera sunt plana vsq; ad. l. in adoptionem. Uinia.

r ¶ Immisceat. vt. ff. s. titu. j. l. ãtepe. z. j. eo. l. pater. z argu. ff. de leg. iij. l. xj. ff. si cui. Accurs.

s ¶ Compelli. facit. C. eo. l. si fozor.

t ¶ Sestum est facit. ff. de neg. gest. l. pe.

v ¶ Collationẽ. quod qualit fiat habes. j. ea. l. ff. pe. z. C. eo. l. ij. z. ff. de admini. tuto. l. cum post. ff. sed is.

x ¶ Si sit. hic agit de successiõe aui mortui relicto nepote z nepte dotata ab auo vel a suo patre q erat vel non erat emancipatus: z queritur cui neptis conferat dotem constet matrimonium vel nõ vtrum fratri vel patruis: z aut erat neptis in potestate aui: z confert fratri z nõ patruis dotem. nam aliud habere non potest filia z filius nisi dotez z dona. propter nup. hoc iure: vt. ff. fam. hercil. l. pomponius. ff. fi. si autez emancipata: z tunc dotẽz cetera bona fratri confert non patruis. si nõ habet fratrem tum patruis z filijs premortuorum patruoruz ff vidẽtur q̃ patruis z patruorum filijs indistincte cõferant: vt. ff. titu. j. l. si nepotes. q̃ est cõtra ad primum. z scõm z quintum rñ. huius. ff. Sz dices in dote speciale. cum enim loco sui patris est qui non cõferret suis fratribus: vt. ff. tit. j. l. filiuz. ergo nec ipsa: sed hec ratio non est sufficiens

Ad scõm

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

Ad scōs rñ. vbi dicit de ceteris bonis. ſz ibi erat neptis emancipata ⁊ nepos in potestate. vñ ei soli facit iniuriam qui habuerat totū quod habent ambo: nisi ipsa esset: vt. ff. titu. j. l. pretor. in fi. at in contrario neuter fuerat in potestate aui tempore mortis: sed in dote videt hec. l. cor rigi. vt. C. de colla. l. illā. vel illam intellige quando non habet fratrē. Vel melius ibi confert nepos vel neptis dotes sue matris: quia ⁊ mater cōtulisset. hic non confert suam propriam dotē patruis: quia nec mater nec pater contulisset: vt dixi. Alii q̄ hic de successione patris nō nepotis dicat: ⁊ nil esset contra: sed contra legem istam est. Accursius.

a ¶Non pater eorum. ſneptis ᵇomnē dotē soli fratri collatura est: emancipata aūt neptis dotem ⁊ bona sua soli nepoti nō etiam patruo offert: sed si sit neptis sola nō etiā nepos ex eodē: tūc cōfert patruo itēq; nepoti vl'nepti ex alio ᶜ: sed ⁊ si due neptes sint ex diuersis filijs ⁊ cōferent inuicē ⁊ patruo. si ex eodem patre tñ inuicem ᵈcōferent. ¶Cum dos confertur impensarum necessariarum ᵉsit detractio/ceterarum non. q; si iam diuortium factū est ⁊ maritus nō sit soluendo/nō debebit integra dos cōputari mulieri: ſz id q̄d ad mulierē potest peruenire: hoc est q̄d facere maritᵒ pōt ᵏ. ¶Si sub conditione pater vel extraneus ˡ dotem promiserit cautiōe opus erit/vt tunc cōferat mulier dotes cū dotata esse ceperit. ¶Filiā que ab intestato ᵐpatri heres sit conferre quidē dotem oportet ⁿ. Cōsequens aūt est vt ex pollicitatione ᵒp parte dimidia fratres ᵖsuū liberet: equius enim est insolidū de suo eas dotatā esse. ¶Si emancipatus filius qui contratab. bo. posse. accepit filiam dotatam habeat: nō debet dotem eius cōferre ᵍ: quia in bonis eius ʳnon est.

Gaius. Lex. ij.

In adoptionem filia data ˢheres instituta ᵗdebet sicut emancipata nō solū bona sua ſz ⁊ dotē q̄ ad eā puenire poterit cōferre/si adhuc pr̄ adoptiuus ᵛuiuit: hic necesse habebit conferre.

¶Filia dotata heres ſtituta nō tenet cōferre: vnde si petit cōtratabulas ex pſona fratris nō ofert: ex iudicio defuncti petit cōtratabulas: nisi velit esse cōtenta portione qua esset instituta. h. o. Bar.

Quid ieo qō dedit pr̄ filia q̄ ingressa ē matrimonium. dic de s. q̄ etiā de dote bar. in. l. ti tio cētus. §. ttio genero. l. fi. s. de condi. ⁊ de mon.

Ulpianus. Lex. iij.

Si filia fuerit heres institu-ta: collatione dotis nō fungetur ˣ. vnde si cōmisso ab altero edicto necesse ʸhabuit cōtratab. bo. pos. accipere: dicendū est: q̄n nulla iniuria facit fratri: nō debere eā dotē cōferre. naz q̄ habuit ex iudicio ᶻcouertitur ad cōtratabulas bo. pos. ¶Plane si ex minore parte fuerit heres instituta: et alia quedā in eā contulit cōtratabulas bo. pos. aucta portiōe eius dicendum erit collatiōis munere eam fungi ᵃ: nisi forte cōtēta fuerit portione ex qua instituta est. tunc enī dicendū est ex iudicio parentis eam venientem non debere munus collationis sustinere.

Ponponius. Lex. iiij.

Si pater ᵖ filia dotē ᵖmiserit: deinde exheredate vel etiam emācipate ⁊ pterite legatū dederit: habebit filia etiā dotez ᵇ precipuam ᶜ legatum ᵇ.

¶Erronea successio non inducit collationem. h. o. Bar.

Papinianus. Lex. v.

Filius emancipatᵍ qui possessionē cōtratab. accipere potuit intestati patris ʰpossessionem accepit: atq; ita filia q̄ mansit in potestate cuz eiusdē familie fratre heres ſtituta possessionē ⁱ intestati pr̄is errorē ʲfratris emācipati secuta accepit: dotem scripto fratris cōferre nō cogetur ᵏcū ea possessio frustra petita ˡfit: et filia fratris ᵐvolūtatem secuta fi nē virilis partis retineat. i. vt omnes trientes habeāt: z bo. po. vñ liberi fungant q̄ per contratabu. ceēt petita. ¶Filia que soluto ma-

a patre naturali ⁊ legitimo: ⁊ est ei commissum edictum per pteritus: ⁊ est aucta sua portio. ⁊ ideo cōfert: vt. ff. de ctratab. l. non putauit. §. in adoptionem. ff. titu. j. l. j. §. pater. ⁊. j. l. pri. Accursius.

¶Adhuc pater adoptiuᵒ. vt. ff. ti. j. l. j. §. id quoq; superiori ergo casu erat mortuus.

Sy filia. ¶Casus. Filia dotata heres instituta non tenetur cōferre. vnde si petit contra tabu. ex persona fratris non confert: q; nisi ex iudicio defuncti petit contratab. nisi vellet esse contēta portione qua esset instituta. Viuianus.

v ¶Non fungetur. nisi vt statim distinguitur.

x ¶Necesse. imo pōt adire de iure ciuili si vult. vt. ff. de ctratab. l. si ex duobus. §. sed illud: R̄n. necesse. i. vtile. fic. ff. de offi. pfec. pto. l. vnica. in pnc. vel dic necesse. i. si voluerit eo iure succedere quo pteritus.

y ¶Ex iudicio. ſ. testatoris. fic. ff. de leg. pte. l. nōnunq̄.

z ¶Eam fungi. contra. ff. de contratab. l. filium. §. hoc sit consequēs. vbi dicit q̄ cessat collatio. Solu. aliud est cum petit institutus collationem cui per alium est commissa edictū quod nō potest vt ibi: nisi diminuatur portio institui: vt. ff. ti. j. l. si filiᵒ. aliud est si petat pterita ab instituto collatione fieri: vbi distinguit vt hic. Azo. ff. titu. j. l. j. §. pr̄ filium.

a ¶Pater. ¶Casus. Si pater pro filia promisit totem ⁊ exhere dauit eam et legatum de dit: filia habebit dotem ⁊ legatum precipuum habere dicit. habebit/quia hec filia vbicūq; emancipatur dotem precipuam habere debz. C. de rei vxo. §. videamus. Giuianus.

a ¶Dotē. quasi relictum ⁊ hoc repudiata. bo. pos. Bu. ad quod est. C. e. l. a patre. et. l. filiam. ⁊ de rei vxo. act. §. videamus.

b ¶Et legatum. nisi ab intestato vel per contratabu. vel per querelā velit succedere. Azo.

c ¶Ulius. ¶Casus. Si filius emācipatus pōt petere cōtratab. qz pteritus ⁊ non petit: fed qz reducta ad causā intestati. accipit bonoꝝ pos. vnde liberi si filia que remāsit in potestate ⁊ fuit instituta sit secuta errorē fratris emancipati ⁊ petijt bonoꝝ pos. ab itesta. dotē non cogitur conferre. quare: quia ex testamento poterat succedere. ⁊ error fratris non debet sibi obesse. vnde cum res reducitur ad causā intestatiuires habent partes. ¶Filia. Si filia pterita fuit in moza cōsecrendi dotem: advsuras dotis tenet: qz frater eius patris ad cuius successionem vocatur/tenetur prestare fructus. Giuia.

d ¶Patris possessionem. vnde liberi. Azo. ⁊ qz pater emancipatū preteriit ⁊ filium alium ⁊ filiam in potestate constitutos instituit: et sic quēlibet in. vj. vncijs.

e ¶Possessionem. bonorum vnde liberi.

f ¶Erroꝛ. errauit em emancipatus cū deberet petere bo. pos. cōtrata. et ipse petijt vnde liberi: ⁊ sic fecit fozozem errare.

g ¶Non cogetur. vtpote institutus: vt. ff. ti. j. l. si filia. in pnn.

h ¶Petita. fic. ff. titu. j. l. j. §. j. in pnn. ⁊. ff. de tu. ⁊ cu. da. ab. his. l. scie.

i ¶Fratris. habeas patris: als fratris. ⁊ no. virile. ſ. quatuoꝛ vncias cum sint tres: sic ergo portio filie minuitur in quarta. merito ergo non confert: vt. ff. ti. j. l. si filia. §. j.

a ¶ Fructus quod de fructib⁹ hic dicit planum est: vt. ff. de vsu. l. videa mus. §. fi actio. ff qō dicit de vsuris est mirabile. nā dotis collatio aut petit officio iudicis qō pōt: vt. ff. c. l. j. fi. aut stipulatione de confert̄ do interpositā: tunc cū actio sit stricti iuris non recipit vsuras: vt. C. de condi. indebi. l. j. Azo. 7 facit. C. de act. emp. l. curabit. 7 ff. de actio. emp. l. iulianus. §. ex ven dito. et ar. C. de peti. here. l. fi. ibi: q̄ fi nō obtinue rit 2c.

Pater. ¶ Casꝰ. Si pater istituit filiuz heredem emancipatum: filiā dotatā ex heredat fi mouet q̄relam z hz dimidiam hereditatis. frater non cogit bona conferre ab intestato. q̄ hoc casu bonorū pos. contra tabulas petita cōpetunt libertates ipsa dotē non tenet cōferre. quia diuerso iure veniunt ad successionem. hoc dicit cū. l. fe. Aiuia.

b ¶ Abstulit. nec in plus debuit obtinere: vt. ff. de iure offi. testa. l. circa.

c ¶ Propria. q̄ pro parte tenet testamētuz. Azo. et ex testamēto hic frater succedit.

d ¶ Nam et libertates. bñ dico valere testamentum p parte. nam 2c. et dic libertates valere i totū: vt C. de inof. testa. l. cū duobus. et. ff. de excep. rei. iudi. l. indicate. u. nī. Item no. cessare collationē cuz agit querela: vt hic. et. ff. de contratabu. l. filiuz. §. multo magis. hodie contra. vt. C. co. l. vt liberis.

Additio. Dic fm bart. q̄ ibi loquit q̄ testamen tum per q̄relam in totuz rescinditur vñ omnes ab intestato eodē iure succe dunt. hoc autem testamentum pro parte rescinditur.

trimonio dotem conferre debuit moram collationi fecit: viri boni arbitratu cogetur vsuras quoq; dotis cōferre cum emancipatus frater etiam fructus percipiat.

¶ Si testamētum rumpitur p querelā p parte 7 pro parte non: cessat collatio. 7 similiter inter eos q̄ diuerso iure succe dunt. hoc dicit Bar.

Idem. Lex. vj.

Pater filium emancipatuz heredem instituit et filiam exheredauit: que inofficiosi lite perlata partem dimidiam hereditatis abstulit: non esse fratrez bona propria conferre cogendū respo. nam 7 libertates competere placuit.

Paulus. Lex. vij.

Nec ipsa dotē fratrib⁹ suis conferet: cum diuerso iure fratres heredes sint.

¶ Verba enunciatiua p modum cōditionis plata exceptionē inducūt. hoc dicit Bartolus.

Papinianus. Lex. viij.

Pater nubenti filie quasdā res pter dotez dedit: cāz i familia retinuit: ac fratrib⁹ sub conditione fi dotem z cetera que nubenti tradidit cōtuliffet cohe redem cōscripsit: cum filia sebo

c Nec ipsa. Cum. bona ratio: vt. ff. de contratabu. l. filium. §. z hoc fit consequens. Item melior; quia pro parte tenet testamētum: vt. ff. l. proxi. dicimus.

f Diuerso: hic ab intestato: frater ex testamēto: z subau. nec eodē iure possunt esse heredes: alioquin contra esset: vt. ff. tit. j. l. fi filius. z facit. ff. de bono. poss. l. fed cum patrono.

Pater. ¶ Casus. Pater. p filia dedit dotem. z etiam quasdā res p illa filia dedit vltra dotem. instituit eam sub conditione si dotem z alias res conferat. modo queritur si abstinet ab here. vtrū dotē tenet conferre: resp. q̄ non. immo si frater ageret contra eam: repelleretur doli mali exceptione. Aiuianus.

g ¶ Preter dotē. i. dotem: z alias res dedit: sed si hec conditio vl' alia de conferendo appōsita non esset/ tunc dic vt. C. e. l. fi donatione.

h ¶ Non in dote. idē z in dote: vt. j. l. pri. Azo. z fa. C. co. l. filiam. z. l. a patre. z. ff. j. in prin. z. ff. de rei ven. l. emptor. §. fi.

Aut questionis. ¶ Casus. Pater. p filia dedit dotē filia ista abstinet a bonis paternis z vult cōtēta esse dote nunq̄ dotē tenetur conferre: non: q̄ dos nō intelligitur patris. sed filie tanq̄ z ex alie num censetur. Aiuianus.

i ¶ Non compelli. sc̄z conferre: vt. ff. l. proxi. cum concor.

k ¶ Fratrib⁹. mulieris qui vt patris heredes tenentur: vt. ff. co. l. j. §. filiam. z facit. ff. c. l. j. §. fi. cum concor.

¶ De ventre in possessione mittendo: z curatore eius. Titulus. viij.

Ulpianus. Lex. j.

Jcuti liberorum eorum qui iam in rebus humanis sunt curaz pro habuit: ita etiā eos qui non dum nati sunt propter spem nascendi non neglexit. nam et hac parte edicti eos intuitus est: dum ventrem mittit in possessionem

¶ Qui nō vult hereditatem non cogitur ad collationem. h. d. Bar.

Tryphonius. Lex. ix.

Vit questionis an fi sua heres filia patri cum fratrib⁹ contenta dote abstineat se bonis compellatur eam conferre. et diuus marcus rescripsit non cōpelli abstinentē se ab hereditate patris: ergo non tantuz data apud maritum remanebit: sed et promissa exigetur etiaz a fratribus z est cris alieni loco. absceſſit eiñ a bonis patris.

nis abstinuisset: fratribus res nō in dotem datas vendicantibus exceptionez doli placuit obstare: quoniam pater filiam alterutruz habere voluit.

¶ Ventre. Cum. bona ratio: vt. ff. de contratabu. l. filium. §. z hoc fit consequens. Item melior; quia pro parte tenet testamētum: vt. ff. l. proxi. dicimus.

f Diuerso: hic ab intestato: frater ex testamēto: z subau. nec eodē iure possunt esse heredes: alioquin contra esset: vt. ff. tit. j. l. fi filius. z facit. ff. de bono. poss. l. fed cum patrono.

Pater. ¶ Casus. Pater. p filia dedit dotem. z etiam quasdā res p illa filia dedit vltra dotem. instituit eam sub conditione si dotem z alias res conferat. modo queritur si abstinet ab here. vtrū dotē tenet conferre: resp. q̄ non. immo si frater ageret contra eam: repelleretur doli mali exceptione. Aiuianus.

g ¶ Preter dotē. i. dotem: z alias res dedit: sed si hec conditio vl' alia de conferendo appōsita non esset/ tunc dic vt. C. e. l. fi donatione.

h ¶ Non in dote. idē z in dote: vt. j. l. pri. Azo. z fa. C. co. l. filiam. z. l. a patre. z. ff. j. in prin. z. ff. de rei ven. l. emptor. §. fi.

Aut questionis. ¶ Casus. Pater. p filia dedit dotē filia ista abstinet a bonis paternis z vult cōtēta esse dote nunq̄ dotē tenetur conferre: non: q̄ dos nō intelligitur patris. sed filie tanq̄ z ex alie num censetur. Aiuianus.

i ¶ Non compelli. sc̄z conferre: vt. ff. l. proxi. cum concor.

k ¶ Fratrib⁹. mulieris qui vt patris heredes tenentur: vt. ff. co. l. j. §. filiam. z facit. ff. c. l. j. §. fi. cum concor.

¶ De ventre in possessione mittendo: z curatore eius. Titulus. viij.

Ulpianus. Lex. j.

Jcuti liberorum eorum qui iam in rebus humanis sunt curaz pro habuit: ita etiā eos qui non dum nati sunt propter spem nascendi non neglexit. nam et hac parte edicti eos intuitus est: dum ventrem mittit in possessionem

¶ Qui nō vult hereditatem non cogitur ad collationem. h. d. Bar.

Tryphonius. Lex. ix.

Vit questionis an fi sua heres filia patri cum fratrib⁹ contenta dote abstineat se bonis compellatur eam conferre. et diuus marcus rescripsit non cōpelli abstinentē se ab hereditate patris: ergo non tantuz data apud maritum remanebit: sed et promissa exigetur etiaz a fratribus z est cris alieni loco. absceſſit eiñ a bonis patris.

¶ De ventre in possessionē mittendo: z curatore eius. Titulus. viij.

Ulpianus. Lex. j.

Jcuti liberorum eorum qui iam in rebus humanis sunt curaz pro habuit: ita etiā eos qui non dum nati sunt propter spem nascendi non neglexit. nam et hac parte edicti eos intuitus est: dum ventrem mittit in possessionem

nis abstinuisset: fratribus res nō in dotem datas vendicantibus exceptionez doli placuit obstare: quoniam pater filiam alterutruz habere voluit.

¶ Qui nō vult hereditatem non cogitur ad collationem. h. d. Bar.

Tryphonius. Lex. ix.

Vit questionis an fi sua heres filia patri cum fratrib⁹ contenta dote abstineat se bonis compellatur eam conferre. et diuus marcus rescripsit non cōpelli abstinentē se ab hereditate patris: ergo non tantuz data apud maritum remanebit: sed et promissa exigetur etiaz a fratribus z est cris alieni loco. absceſſit eiñ a bonis patris.

¶ De ventre in possessionē mittendo: z curatore eius. Titulus. viij.

Ulpianus. Lex. j.

Jcuti liberorum eorum qui iam in rebus humanis sunt curaz pro habuit: ita etiā eos qui non dum nati sunt propter spem nascendi non neglexit. nam et hac parte edicti eos intuitus est: dum ventrem mittit in possessionem

c Ec ipsa. Cum. bona ratio: vt. ff. de contratabu. l. filium. §. z hoc fit consequens. Item melior; quia pro parte tenet testamētum: vt. ff. l. proxi. dicimus.

f Diuerso: hic ab intestato: frater ex testamēto: z subau. nec eodē iure possunt esse heredes: alioquin contra esset: vt. ff. tit. j. l. fi filius. z facit. ff. de bono. poss. l. fed cum patrono.

Pater. ¶ Casus. Pater. p filia dedit dotem. z etiam quasdā res p illa filia dedit vltra dotem. instituit eam sub conditione si dotem z alias res conferat. modo queritur si abstinet ab here. vtrū dotē tenet conferre: resp. q̄ non. immo si frater ageret contra eam: repelleretur doli mali exceptione. Aiuianus.

g ¶ Preter dotē. i. dotem: z alias res dedit: sed si hec conditio vl' alia de conferendo appōsita non esset/ tunc dic vt. C. e. l. fi donatione.

h ¶ Non in dote. idē z in dote: vt. j. l. pri. Azo. z fa. C. co. l. filiam. z. l. a patre. z. ff. j. in prin. z. ff. de rei ven. l. emptor. §. fi.

Aut questionis. ¶ Casus. Pater. p filia dedit dotē filia ista abstinet a bonis paternis z vult cōtēta esse dote nunq̄ dotē tenetur conferre: non: q̄ dos nō intelligitur patris. sed filie tanq̄ z ex alie num censetur. Aiuianus.

i ¶ Non compelli. sc̄z conferre: vt. ff. l. proxi. cum concor.

k ¶ Fratrib⁹. mulieris qui vt patris heredes tenentur: vt. ff. co. l. j. §. filiam. z facit. ff. c. l. j. §. fi. cum concor.

¶ De ventre in possessionē mittendo: z curatore eius. Titulus. viij.

Ulpianus. Lex. j.

Jcuti liberorum eorum qui iam in rebus humanis sunt curaz pro habuit: ita etiā eos qui non dum nati sunt propter spem nascendi non neglexit. nam et hac parte edicti eos intuitus est: dum ventrem mittit in possessionem

¶ Ventre

datur contratab. vt. ff. de contratab. l. j. §. hoc autē. sed illud cū essent nati. hoc autem ante. Accursius.

a ¶ Nec dicere. sic. C. quod me. cau. l. metum.

b ¶ Et mortis. ad hoc. j. eo. l. ii. Itē ḃ vere: ibi quo ad opinionē: vt. j. e. l. §. si filius. z facit. ff. de acqui. here. l. cum quidam.

c ¶ Exheredatus. rite. vt ff. de cōtrata. l. non putauit. §. non quenis.

d ¶ Inter suos. vt quia ex viro existente sui iuris et vxore conceptus fit: vt in ff. it. de pa. po. §. q igitur. Idem si est loco sui heredis: qui z contratab. hꝫ: vt. j. ea. l. §. etiā ex emancipato. z. ff. de cōtratab. l. si retentus. ides est in eo qui nō hꝫ p se cōtratabu. hꝫ p alium: vt. j. eo. §. si filius. in fin. §. Idem de eo de quo est aliqua spes: vt j. §. hꝫ z si qs. Sed qd erit si vēter non est parturus suū vel quasi suū ſꝫ agnatum: vel cognatuꝫ ḡ sunt habituri bo. possef. vnde agnati vel vnde cognati vel aliam: nūquid admittetur in possessē ḃ edicto: R. si. vt. j. eo. l. fi. q est ſꝫ.

c ¶ Casu. vt in sequēti ex ē plo querit ur.

f ¶ Equius. i. minus iniquē: nam nec non est equitas ali de alienis indebite: vt. C. de pac. l. ii.

g ¶ Aliquo casu. imo oi casu est futurus suus q̄si sub cōditione exheredatur de qua subiicit cū nō valeat: vt. ff. de lib. z posth hu. l. iii. §. pure. hꝫ dico q̄ inferior non est conditio cum nihil suspēdat: nam aut nascitur suus z sol⁹. z statim tenet exheredatio: vt. ff. de iniusto testa. l. si ita. aut statim non tenet. Item dum speratur nasci nō differt ꝓpter cōditionem que nondū est: nullo ergo tēpore conditionalis est. Alꝫo.

h ¶ Filia. nō ergo masculinum concipit femininū ꝓpter odium: vt als. ff. de lib. z posth. l. cū quā. z ꝓpter ḃ dicit plerūq; j. de verbo. sign. l. pronunciatio. in prin.

i ¶ Plures. sicut ḣ odiuꝫ facit nō cōprehendi omnes: sic et als fauoꝛ facit cōprehēdi omnes: vt. C. de fideicom. lib. i. i.

k ¶ Sanctius. fa. j. de penis. l. absentes. et. j. e. l. §. z si quis. z. j. de reg. iu. l. is apud. §. j. z. C. de cad. to. edic. l. fi. in fi.

l ¶ Diminutum est. vt. j. eo. l. iij. nisi in casu: vt. j. e. l. in fi.

m ¶ Sed z si sub cōditione. facta in defectum potestatiue cōditionis: als ēt nulla est: vt. ff. de lib. z posth. hu. l. iij. §. pure. z de here. instit. l. iā dubitari. z. j. e. l. §. sed z si quis. Alꝫo.

n ¶ Viuentibus. z deliberantibus vel adeuntibus hereditatē. sed non ne aliquo casu potest esse suus: puta si instituti repudient hereditatem ergo mittendus est: vt. ff. de. ꝓxi. ¶ Respon. non est illud sic extēdendus: als etiam rite. z pure exheredatus venter in possessionē mitteretur: qz aliquo casu potest fieri suus vt perlata querela contra scriptum heredem: vt. ff. de inoffi. testa. l. papinianus. §. si ex causa. ff. ergo fit suus ex vtce contratabu. bo. possessionis.

¶ Pregnantē esse mulierez oportet o modo: nec dicere[a] sc̄ p̄gnantem sufficit quare nec tenet datio bonorū possessionis nisi vere pregnans fuerit z mortis[b] tēpore et eo quo se mitti in possessionē petit. ¶ Totiēs aūt mittit in possessionez vēter si nō est exheredat[c] z id qō in vtero erit inter suos[d] heredes futurum erit. ¶ Sed z si in certum fit aliquo tamē casu[e] posſ fit crister eque q edit suus futur⁹ fit ventrē mittem⁹. equi⁹[f] cniz est vel frustra nōnunq̄ impēdia fieri ḡ denegari aliquādo alimēta ci qui dīs bonoꝛ aliquo casu[g] futurus ē: quare si ita exheredatio facta fit: si mihi filius vn⁹ nascetur exheres esto: qz filia[h] nasci potest vel plures filij[i] vel fili⁹ z filia: venter in possessionem mittet. Sanctius[k] est cñ sub incerto eius qui edet ali etiaꝫ cū qui exheredatus fit: q̄ cum qui nō fit exheredatus fame necari: ratūq; esse debet qō diminutum est[l]: q̄uis is nascat qui repellitur. Idē erit dicēdum z si mulier q̄ in possessiōe fuit abortū fecisset. ¶ Sed z si sub conditione[m] posthumus fit exheredatus: pendente cōditione pedū sententiam admittim⁹: existimantis posse vētrem in possessionem mitti: quia sub incerto vtilius est ventrem ali. ¶ Si venter ab institutis exheredatus fit / a substitutis ꝓteritus: marcellus negat in possessionē cū mitti posse viuentib⁹[n] institutis: qz exheredatus est qō verū est. per cōtrariū aūt si ab institutis ꝓterit⁹ fit venter a substitutis exheredat⁹: viuis institutis mittendus est in possessionē: q̄ si non viuat negat mittendū: qz ad eum graduꝫ deuoluta est hereditas a quo exheredatus est. ¶ Si filius ab hostibus captus fit: vtroꝫ eius p̄gnās in possessionez bonorum soceri[o] mittēda est: nam aliquo casu spes est id qō nascit iter suos heredes futurum: vtputa si pater eius apud hostes decedat. ¶ Sed z si quis vētrē ita exheredauerit[p]: qui intra tres mēses mortis mee natus[q] erit exheres esto: vel qui post tres mēses: venter in possessionez[r] vtiq; mittet: qz alio casu suus heres futur⁹ est. z sane benignioꝛ[s] cē ꝓtoꝛē in hāc partē oportebit: ne q sperat / ante vitaz necet. ¶ Rectissime aūt ꝓtoꝛ nusq̄ vxoris[t] mentionē fecit: qz fieri pōt vt in mortis tēpore vxoꝛ non fuerit[v]. q sc ex eo pregnātē dicit. Etiaꝫ ex emancipato[x] venter ad posſ. admittitur: vñ apud Iul. lib. xxvij. ffoꝛ. queritur si emācipat⁹ quis sit vxoꝛe iaꝫ p̄gnāte deinde decessisset et pater ei⁹ mortu⁹ sit: an vēter in possessionē emācipati patris mitti possit: et rectissime scripsit ratione nō esse cur venter quem edictuꝫ admittit repelli debeat: est cñ equissimū partui consuli: q nat⁹ bo. po. / accepturꝰ est: sed z si auus viueret filꝰ ventrem admitteremꝰ[a]. ¶ Si fili⁹ in adoptionē datus decesserit pregnante vxoꝛe: tunc deinde adoptatoꝛ defunctus fuerit: admittetur vēter in possef. adoptiui: sed an etiā in eius qui in adoptionem dederat filius mittetur videamus. z si hic nepos posthumus heres ab auo naturali institutus sit mittetur in pos. qz z si nato eo nemo ex liberis sit alius: bo. pos. ſm tab.[b] dari potest: aut si sint liberi pretiriti ctiā cōtratabu. cum ipsis potest accipere. ¶ Si pater nurū p̄gnāte filium emancipaucrit: non in totum repelli[c] vterus debet. nāq; natus solet patri ex nouo[d] edicto iungi. Et generaliter quibus casibus patri[e] iungitur natus: admittēdus est vēter in possessionez[f]. ¶ Si ea que in possessionez vult ire vxoꝛ[g] negetur: uel nurus esse vel fuisse[h]: vel ex eo p̄gnans non esse cōtēdatur: decretum interponit pretor ad exemplum[i] carboniani edicti. et ita diuus adrian⁹ claudio ꝑculo ꝓtori rescripsit: vt summatim de re cognoscer et: et si manifesta calūnia videbitur eius que vētris nomine in possessio. mitti desideratꝰ defectu conditionis vel dici exheredationi apposite. hic vtracq; scz institutio z exheredatio pure facta est. z facit. ff. de cōtrata. l. nō putauit §. j. z. §. a primo.

o ¶ Soceri. hoc ita si viuente socero ē cōcept⁹: vt. ff. de iniusto. testa. l. si quis exheredatus. §. sed hoc ita. Alꝫo.

p ¶ Exheredasset. his verbis.

q ¶ Natus. repete exheres esto est ēt alius casus.

r ¶ In possessionem. his ēt casibus q nascitur eo casu qui omissus est sui⁹ est: vt. ff. de lib. z posthu. l. commodissime. aliud i institutione vbi p vnum videtur z aliud cōprehēdere: vt. C. de posthu. here. instit. l. fi. q est contra.

s ¶ Benignioꝛem. id est benignuꝫ. z facit. j. e. l. §. hꝫ z si incerti. z. §. sed et si sub conditione.

t ¶ Vxoris. scz p̄gnantis mulieris: vt. ff. e. l. §. pregnantem. Alꝫo.

v ¶ Nō fuerit. ab eo forte diuo: tio separata: tamen mittet in possessionem. et sic nō ob. j. e. §. si ea. quia ibi negabat vxoꝛ aliquo tpe. Itez ff. de leg. iij. l. item legato. §. si vxoꝛi. et §. sed vt legatū. Sz illud cum legat vxoꝛi: hic aute propter vētrē tñ dicitur.

x ¶ Etiā ex emācipato. et post emancipationē concepto vt differat a vxoꝛi. seq. casu. et die possessionem bonoꝛuꝫ scilicet aui vt differat ab vltimo casu huius. §.

y ¶ Jam. ante emancipationē: z sic remāsit in potestate aui: vt instit. qui. mo. ius pa. po. solu. §. fi.

z ¶ Bono. pos. scilicet cōtratabu. vt. ff. de contratabu. l. si emācipatus. §. nepote.

a ¶ Admitteremus. qz et ff. tabu. dare: vt. ff. de con tratab. l. si retentus.

b ¶ Scōm tab. facit. ff. de cōtratab. l. non putauit. §. in adoptionē. et. §. datur. Sed contra. in. e. tit. l. cū emancipatus. §. qui duos. Solu. ibi.

c ¶ Repelli. a bono. possessione aui. ff.

d ¶ Ex nouo. scilz de conjungen. vt. j. ti. j. §. j.

e ¶ Patri. emācipato vel quocūq; modo a patria potestate liberato. Acc.

f ¶ In posſ. bo. aui. scz p parte. et facit. ff. titu. ij. l. filius.

g ¶ Vxoꝛ. legitima: et super hoc summati cognoscitur vt subiicit. ceterum vxoꝛe esse ꝓbari plene oportet: sed certe idē de legitimatione videt q talis dz esse q̄si pars tura sit. vt. ff. e. §. totiens. in prin. sed illud dicit p̄sumptiue modico facienteꝫ ꝓ hoc q̄ sit legitima.

h ¶ Fuisse. aliquo tempore. nec ob. ff. §. rectissime.

i ¶ Ad exemplum. vbi summatim cognoscitur. + si modicum est ꝓ puero fit missio. vt. j. de carboniano edicto. l. iij. §. cause. z. j. ne vis fiat ei. l. fi. §. penul. Sed cōtra. j. e. l. vbicunq; §. interdum. vbi dicit plene cognosci. Solu. ibi. z not. similia de summaria cognitiōe. ff. ad exhi. l. iij. §. ibidem.

+ Quibus casib⁹ iuma rie. pcedat. vide ad lon gū in gl. ordi. l. fi. summatiꝰ. l. iij. §. scādum. ff. ad exhiben.

¶ Facit ad hāc ter. gl. fi. post me. in c. nigit. ibi: sit cum vēter. extra de do. z con tuma.

a Nihil noui. quia non mittet eam in possessionem.
b Preiudicium. qualequale. iam plenum non fit: vt. ff. de iureiuran. l. iij. §. penulti. Accursius.
c Et quibus causis. i. cum de statu ꝛ bonis: vel de statu tñi queritur: vt. ff. de carbo. edic. l. iij. §. quis. Azo.
d In lucem. ne qui speref añ vitam necet: vt. ff. §. fi filius. in fi. facit. ff. e. l. in prin.
e In familiã. i. agnationem que ei negabatur.
f Reipu. No. quẽ nasci reipu. sic. ff. de vẽ. inspi. l. j. §. q̃p. magis q̃p parentib⁹: vt. ff. de cap. ꝛ postli. l. postliminium. §. filius. ꝛ facit. C. de sacrosan. eccle. l. sancimus. in fin. ibi anime hominum ꝛc. ff. de mune. ꝛ hono. l. iij. §. filius. Accursius.
g Exhor. dissoluto primo matrimonio diuortio. Azo. et sic prima non est vxor: tpe mortis: vt. ff. ea. l. §. rectissime.
h Cum nemo. maxime: vt. ff. proxi. §.
i Quotiens. nunc transit ad secundam partem rubrice.
k Bonorum esse. scz q causa rei seruande mittetur in possessionẽ.
l Periculuꝫ. vt. ff. e. l. §. item periculum. ꝛ ideo fatisdat nisi fit ex inquisitione datus: vt. ff. de cur. fu. l. bonorum. ꝛ facit inuentariũ: vt. ff. eod. l. §. curatore.
m Creditores. cozũ enĩz cõsensu cõstituẽdus est ff adesse volunt: vt. ff. de cura. bo. dã. l. ij. in princ. q̃ dici oportet: non ipotat necessitatem: vt. ff. de iusti ꝛ iur. l. j. in prin.
n Vtimur. freqñtius.
o Vandi sunt. ꝛ omnes agũt ꝛ cõueniunt insolidum: vt ff. de cura. bon. dã. l. ij. §. fi plures. et. l. fi plures. ff. de tu. ꝛ cura. da. ab his. l. ventri.
p Producuꝫ. fine his.
q Cõstitutẽdus. i. constituꝫ ventri ꝛ bonis faciet hec: vt. ff. eo. l. curator.
r Dignitate. ff. eo. l. habitatio. §. seruis. et. l. curator. et. ff. de leg. j. l. fi seruꝫ plurium. §. fi. ff. de car. edic. l. sed ꝛ si ff. §. an autẽ. ꝛ ff. de mune. et hono. l. j. §. item ventris.
s Consueuerunt. tertio de mobilib⁹: ꝛrto de immobilib⁹: vt. C. de bon. q̃ lib. l. fi. §. finaute ẽs alienũ. ꝛ. §. finautes non suf. Azo. et. ff. de relig. l. fi q̃s sepulchrũ. §. fi. ꝛ. l. fi.
t Idem. curator bonis dat⁹: vt. ff. de mune. ꝛ hono. l. j. §. sed ꝛ in bonis. et de bonis au. iudi. poss. l. creditore.
v Solent. hoc quo ad hec que ex necessitate sunt gerenda: vt hic. ꝛ. ff. de cura. bo. dan. l. j. in fi. ceterũ alia nõ vendet: ꝛ in hoc differt a tutore pupilli ꝛ curatore adulti. vt. ff. de admi. tu. l. inter. Et not. q̃ quedã ex his facit vt curator bonorum: quedam vt curator ventris.
x Curator. volens demuꝫ non inuitus nisi ex causa: vt. ff. de cura. bo. dam. l. ij. §. queritur.
y Vati sunt. hi tenẽtur vtili actione neg. gest. nisi nato posthumo: vt ff. de testa. tute. l. fi nemo. §. testamento.

nihil nouĩ decerneret si dubitari de re poterit: operaꝫ daret ne cõ preiudicium fiat ei qui in vtero est: ſꝫ ventrẽ in possessionẽ mitti oportet. Apparet itaq̃ nisi manifesta sit calũniatrix mulier: debere cã decretuꝫ eligere. ꝛ vbi oino iuste dubitari poterit an ex eo p̃gnãs sit decreto tueda est: ne preiudicium partui fiat. ideãq̃ est ꝛ si status controuersia mulieri fiat.

Et generaliter ex qb⁹ causis carboniana bo. po. puero prętor dare solitus est: ex hisdem causis ventri quoq̃ subuenire prętem debere nõ dubitamus. eo facili⁹ q̃ fauorabilior est causa part⁹ q̃ pueri. partui ei in hoc fauetur vt in lucem producatur: puero vt ĩ familiam deducatur. partus eñ iste alendus est/qui ꝛ ff nõ tantuꝫ parenti cuius esse dicitur/verũ etiam reipu. nasciturꝫ. Si quis prima vxore p̃gnãte facta morte aliam duxerit cãq̃ p̃gnantem fecit: diẽq̃ suum obierit: edictuꝫ ambobus sufficit: videlicet cuꝫ nemo contendit/nec calũniatricem dicit. Quotiens autẽ venter in possessionem mittitur solet mulier curatorem ventri petere: solet ꝛ bonis. sed si quidem tãtuꝫ vẽtri curator datus fit: creditoribus permittẽdum est in custodia bonorum esse. Si vo nõ tñi ventri sed etiaꝫ bonis curator datus est: possunt etiã securi creditores esse cum periculum ad curatorẽ pertinet idcirco curatorẽ bonis ex inquisitione dãdum idoneũ. s. oportet creditores curare. vel si quis alius est qui nõ edito partu successionem speret. Hoc autem iure vtimur vt ideꝫ curator ꝛ bonis ꝛ vẽtri detur. Sed si credito res instẽt: vel qui ſperat se successurum: diligentius atq̃ circũspectius id fieri debebit: et plures fi deficerentur oandi sunt. Mulier autem in possessionem missa ea sola sine quibus se sustinere et ad partuꝫ vſq̃ produci non possit sumere ex bonis debet ꝛ ĩ hãc rem curator cõstituẽdus est qui cibum ꝛ potũ ꝛ vestitum ꝛ tectuꝫ mulieri prestet pro facultatibus defuncti ꝛ dignitate ei atq̃ mulieris. Diminutio autem ad hos sumptus fieri debet p rimũ ex pecunia numerata: si ea non fuerit ex his reb⁹ que patrimonia ne rare magis ipẽdio q̃ augere fructibus cõsueuerũt. Itẽ si periculũ est ne interim res vsucapiãtur/ne debitores tẽpore liberentur: idez curare debet. ita igitur curaꝫ quoq̃ hoc officio administrabit quo solẽt curatores atq̃ tutores pupillos. Eligitur autẽ curator aut ex his q tutores dati sunt post hoc: aut ex necessariis affinibusq̃: aut ex substitutis: aut ex amicis defuncti: aut ex creditoribus: sed is vtiq̃ qui idoneus videbitur: aut si de persons cozũ questio moueatur vir bonus eligatur. Q̃ si nõdum curator cõstitutus fit: quia plerũq̃ aut non petitur/aut tardius petitur/aut scri⁹ dat: seruꝫ aiebat res hereditarias heredes institutum vel substitutũ obsignare nõ debere: sed tantum pernumerare ꝛ mulieri affignare. Idem ait ad custodiendã ea que sine custodia salua esse nõ possunt custodẽ ab herede ponendum/vtputa pecozis. ꝛ si nondum messis vindemia ve facta sit: sed si fuerit controuersia quantũ diminui oporteat arbitrum dandum. Curatore autem constituto hec oia cessare puto: cõscribere tamen curatori debẽt: ꝛ vẽdenti: ꝛ inuentarium rerum faciendi. Tandiu autez venter in possessiõe esse dz q̃diu aut pariat/aut aboꝛtuꝫ faciat/aut certum sit eam nõ esse p̃gnantem: ꝛ si sciẽs prudẽsq̃s se p̃gnantem nõ esse consumpserit/de suo id eam consumpsisse labeo ait.

Paulus. Ler. ij.

Sed ꝛ si euz ediderit qui repulsus est/discedere debet.

Hermogenes. Ler. iij.

Sumptus autez ab ea facti bona fide nõ repetentur.

Paulus. Ler. iiij.

Habitatio quoq̃ (si domuz defunctus nõ habuerit) cõducenda erit mulieri. Seruis q̃s mulieris q necessarij sunt ad ministeriũ eius: fm dignitatẽ cibaria prestanda sunt.

Gaius. Ler. v.

Curator vẽtris alimẽta mulieri statuere dz: nec ad rem pertinet an dotem habeat vnde

z Ex substitutis. ponit de substitutis ppt spem successionis: vt. C. vbi pupil. edu. l. fi. Azo.
a Defuncti. id est ad defunctum.
b Idoneus. reb⁹ ꝛ facilitate conueniendi: vt. ff. de ẽpto. obli. l. fi q̃s stip. i fi. p qualitate etiã rerũ: vt. ff. de ẽpto. fig. l. q̃s nos. §. locuples. Azo.
c Vir bonus. presidis arbitrio: vt. ff. de cur. bo. dam. l. ij. in princ. et. ff. de admi. tuto. l. iij. §. fi non erit. Azo.
d Tardius. alꝫ serius datur: alꝫ seruꝫ aiebat.
e Obsignare. id est ob hoc signare ne quid inde minuatur.
f Pernumerare. id est oẽs numerare. p eñ totũ signat: vt. ff. de ẽpto. fig. l. vbana. §. fi. Azo.
g Facta fit. subaudi mesi ꝛ vindemie custodem apponet.
h Diminui. ppter ventrem vel pecoza vel messem vel vindemiam: immo in vẽtre contra. vt. ff. proxi. §. Azo.
i Curatore. constituendo: ꝛ dic conscribere. i. ci scribere debent oẽs simul creditores ꝛ alij quorum interest cõstitui: de q̃bus hic ꝛ superioꝛi. §. dicitur. vel maioꝛ pars q in eum cõsentiunt: vt. ff. de cura. bo. dã. l. ij. in princ. Azo. ꝛ quod dicit vendẽtis: cs que possunt vendi. quod dicit. ff. eod. §. mulier. nec obstat. ff. de cura. bon. dã. l. j. quia ibi dz consentire si exigitur: licet quidam dicant aliud in illo curatore. Accursius.
k Hec oia. que sunt dicta. ff. e. l. §. q̃ fi. ꝛ. §. idez ait. Azo.
l Vandiu autẽ. tenetur enim actione in factum ad interesse vſq̃ ad annum: vt. ff. si mulier ven. no. l. j. §. competit. et. ff. p calũniam. ꝛ. §. hanc autẽ. ꝛ facit. ff. de his qui no. infa. l. notatur. ꝛ ff iureiur. l. iij. §. pe.
m Pariat. futuꝛ agnatum vel cognatum: vt. ff. eo. l. vbicũq̃. §. iterdum.
n Sumptus. Bona fide. q se credebat p̃gnantem ꝛ ex defuncto. ꝛ facit. ff. eod. l. j. §. totiẽs ibi: ratunq̃. ꝛ. ff. eod. l. pe multi.
o Habitatio. facit. ff. eo. l. j. §. mulier.

Curator. ¶ Casus. Vbicũq̃ curator datur ventri misso i possillẽ debet vẽtri alimẽta ꝑstare. siue mulier habeat dotem siue nõ. nã q est in vtero p iam nato debet haberi. Et curator datus vẽtri debita

potest

UNIVERSIDAD DE NAVARRA

potest soluere sub pena vel sub pignoribus ne hēs cōmittat in penā vel pignora distrahantur. Aiuianus.

a ¶ Qui in vtero est. q. est portio viscerum matris: vt. ff. de vē. inspi. l. j. & ex hoc re. ff. contra. j. eo. l. extraneo. Solu. ibi.

b ¶ Sub pena. vel vsura: alioquin non nisi fuerit conuictus. Also. ꝛ no. q hic est ex natura curatoris bonorū: ff. in principio hui⁹. l. ex natura dati ventri. Item facit. j. de cura. bo. da. l. j. in fi. et. ff. de hereditatis. instit. l. si quis institutus. & ff. Itez q dicit sub pena: subau. magis me ffm Also.

Extraneo. ¶ Cas⁹. Testato: extraneū posthumum instituit sibi heredē. nūqd venter mittetur in possessionē: ficti mf non habet aliunde vñ se alat. Aiuianus.

c ¶ Extraneo. posthumo vt ex emancipato 2ceptꝰ q poterat etiā olim instituiꝛ vt ff. de lega. & posthumo. fec⁹ in fine filio. vt ff. l. j. pri. in pn. & ff. 3tra.

d Nisi. Not. q hec dictio nisi ponit. ✱ sic. ff. si quis cau. li. in fi. ꝛ facit hec lex ad solutionem questionis facte. C. de rei vxo. actio. & exactio. in fi. magne glo. ꝛ fac. j. de car bo. edic. l. fed si his. & an autem.

Bicūqꝫ. ¶ Casus. Si defunctus decessit intestatus vēter vel ab intestato succedere fi venter est talis q finatus esset suus dz mitti in possessionem. et pro iam nato haberi. ¶ Interdū. Venter non mittitur in possessionē bonorum defuncti passim: sed cum causę cognitione. ff. quis facit cōtrouersiam ventri est de liberis: cognoscentur summatim ꝛ bene dz alicui⁹ causę cognitio summatim fieri: quia inconueniēs est missum in possessionē vētrꝫ vesci de alieno si vēter non est. Anum sciatis: ff. puero mouet questio status differt in tēpus pubertatis: sed interim nō mittit in possessionē. mittit pretor vētrē in possessionem ex isto edicto: etiam si alii erunt in possessione. Aiuianus.

e ¶ Bonorū possessionē. ff. si vi lib. ff. m quosdā. tu dic etiam vnde agnati: vt dicēs. j. l. ff. vbi exponēs hec verba in omnibus ꝛc.

f ¶ Duo superstite. quo ad commodum ventris.

g ¶ Interdū. differētiam facit. ff. hic an mulier q petit mitti sit paritura sui vel quasi fuū: ꝛ ei resistit ab alijs liberis. quo casu sit plena causa cognitio cū debeat vsqꝫ ad pubertatē esse in possessione: ꝛ alibi. ff. in hāc nato fieret sūmaria: vt. j. de car. edic. l. iū. ff. causę. an sit paritura agnatum vel cognatū defuncti: ꝛ resistit ei ab alijs agnatis: ꝛ tūc citra causę cognitionē maximā mitteturꝫ quia tunc non dz esse in possessiōe nec alī vsqꝫ dū nascer. ceterum q̄stio status semp differtur in tēpus ✱ pubertatis: ꝛ ffm hoc non est. ff. s. e. l. j. ff. ea. nā ibi ꝛ agnatum erat paritura. Vel dic q ff. fuū tñ non erāt liberi qui resisterent: ff. vel extranei vel nulli: ꝛ ideo sit ibi summaria.

✱ Vide ad legē i spec. ti. de act. in xxi. col. ff. ité differt. ꝛ p cūcti. ti. de pcu. ff. xv. col. ff. ité ex capit. ff pcu tatorem.

h ¶ Cum liberis. resistentibus.

i ¶ Unde legitimi. i. quasi legitimū. i. agnatum vel cognatum sit paritura ꝛ hoc cum aliꝰ agnatis vel cognatis resistentibus.

k ¶ Cognitionē. plenā: ꝛ merito: q non erit in possessione nisi vsqꝫ quo nasceturꝫ nec enim ꝛc.

l ¶ Ventrem. pariturum agnatum vel cognatum. Accursius.

m ¶ Sed etenim. p certe: ꝛ hec dictio sed a duersatur ad id quod dixerat vesci. q. d. nō vescitur post natiuitatē: ꝛ ideo questio status differtur. Accursius.

n ¶ Cum his. vt paritura suum cum aliꝰ suis: paritura agnatum. cuꝫ aliꝰ agnatis.

o ¶ Solus. si sol⁹ est: ꝛ facit. ff. de manu. test. l. si ita fuerit. ff. questio. ꝛ. j. e. fi. l. j. ff. si pater emancipatus. ꝛ. ff. de vsufr. le. l. illi.

Si ventris nomine. ¶ Cas⁹. Si mulier pregnans petit se mitti in pos. bonorū defuncti ventris nomine: ꝛ accusatur de adulterio sustentare se possit: quia videtur que ita pstantur ipsi prestari q in vtero est. Curator ventri datus soluendi debiti rationez habere debet: vtriqꝫ ei⁹ qō sub pena⁹ aut pignoribus preciosis debetur.

Ulpianus. Lex. vi.

Extraneo posthumo here de instituto non aliter venter in possessionez mittitur: nisi mater aliunde se alere nō possit: ne forte ei qui natus bonorū possessor futur⁹ est denegasse alimē tavideamur.

Idem. Lex. vii.

Uicūqꝫ ab intestato venter admittitur: sc⁹ si talis fuerit is qui in vtero est: vt si i rebus humanis esset bonorum possessionem petere possit: vt in omnibus partibus edicti pro superstite habeatur is qui in vtero ē.

¶ Interdum non passim sed cuꝫ causę cognitione mitti venter in possessionē debet: si qs sit qui con trouersiaꝫ referat: sed hoc tñ ad eum ventrem erit referendus qui cū liberis admittitur. ceteruꝫ si admittitur vnde legitimi vl qua ex alia parte: dicēdum est nō esse causę cognitionem necessariaz: nec enim equum est in tempꝰ pubertatis ventrem vesci de alieno in tempus pubertatis dilata con trouersia. sed etenim placet omnes controuersias que quasi status controuersiam cōtinent in tēpus pubertatis differri: sed nōvt is in possessione sit status contro uersia dilata: sed fine possessione. Quis autē ventrem pretor in possessionem mittat cum his quib⁹ possessionē dederit: attamen etiā solus venter admittetur ad bonum possessionem.

Paulus. Lex. viii.

Si vētres nomine mulier in possessionē missa sit: diuus Adrianus calfurnio flacco differendam accusationem adulterij rescripsit: ne quod preiudicium fieret nato.

Ulpianus. Lex. ix.

Cum vēter mittitur in possessionem: quod in ventris alimenta diminutum est detrahi tur velut ex alienum.

Paulus. Lex. x.

Posthumus nat⁹ quocūqꝫ tpe: qui tñ ante mortē testatoris conceptus iam erat: potest agnoscere bonorum pos. nam et ventrem pretor ex oibus edicti partibus mittit in po. bo. nō missurus: scilicet si ei nato datur⁹ nō est bonorum possessionem.

¶ De cōiungendis cum emancipato liberis eius.

p ¶ Differendam. immo 3. vt. j. de adul. l. miles. & que ppter. ꝛ. C. de fal. l. j. ꝛ. j. de carbo. edic. l. j. in fi. ꝛ. l. titia. q dicūt nō differri. Sz ibi ppter natum: hic propter nascituꝝ. Uel dic aut ideo acculo vt ficipe diam partum. i. possessionē mitti/quasi ex adulterio conceptum: et differt vt h. aut etiam vt ipa puniat qō possunt vt 3 tria rūa. Arg. j. tit. ū. l. titia.

q ¶ Preiudicium. quale quale: non tñ cui stetur: vt. ff. de peti. here. l. si qs libertatem. j. fñ. ꝛ fic ñia lata 3 heredē dī non preiudicare: vt. C. res inter alios acta. i. j. ꝛ alibi q ꝑ indicat: vt. j. de appel. l. a ñia. et facit. j. de carbo. edict. l. iū. ff. ibidem.

Cum venter. ¶ Casus Si mulier mittit in po. ventris noie qō diminuit in alimento dz detrahi de bonis tāq̄s alienum. Aiuianus.

r ¶ Cum venter. facit. ff. e. l. sumptus.

Posthum⁹. ¶ Casus Mulier missa est in possessionē vētris noie. iste post tps mortis erat 2ceptus: nūqd videt recte missa in possessionē? Rñ. q fic scilz si iste erat talis qui si iaz natus defuncto suus futurus erat. als se cus. Aiuianus.

s ¶ Cōcept⁹ iam. alioqn nō: vt. j. vñ cog. l. j. ff. sed hoc ita.

t ¶ Bonorū pos. vnde liberi. ff. m tabulas vel contra tabulas si fuit institutus vel pteritus.

v ¶ Edicti partibus. Hic q̄ro an venter pariturus agnatum vel cognatum possit mitti ex hoc edicto. dicit Also q fic etiā in quarto gradu vel vl teriori dummodo alius eum non p̄cedat. nam lex dicit ex oibus partibus ꝛc. scilz q multe sunt ex testamēto ꝛ ab intestato: vt inst. de bo. po. ff. sunt autem liberorum/agnatorum/cognatorum. iste enim sunt partes edicti: vt. j. ff. tab. testa. nulle. ex. l. j. in pric. ꝛ pro hoc. j. ad tertul. l. j. ff. sed si matris. ꝛ. ff. eo. l. vbicūqꝫ. in princ. in quib⁹ sunt eadem verba. Item ex pressum videt. ff. l. vbicūqꝫ. ff. interdum. Alij dicunt nō aliter nisi fit paritura suū vel quasi suum: vt. ff. e. l. j. ff. totiens. Et quod dicit oibus edic. ꝛ. c. i. fiue ab intestato: siue ex testamēto per ffm tabu. vel cō tra tab. successurus. dummodo fius vel quasi fius. sed ric nō complhē derētur omnes pates edicti. vel fi vis seruare secundā opinionem dic ex omnib⁹ ꝛc. siue sui sunt successuri vt liberi: siue vt agnati: siue vt cognati quod facere possunt: vt. j. de suc. edic. l. j. ff. sed videtur. ꝛ de car bo. edic. l. de bonis. ff. huic. prima placet: maxime p. ff. interdum. ls in alio differant vt ibi dicitur. Sed quid si finitimi ventrē berte extranee quod possum: vt. ff. de statu. homi. l. qui in vtero. ff. ri. habet: quia habiturus est ffm tabulas. Accursius.

¶ De coniungēdis cum emancipato liberis ei⁹. Additio. De bonorum possessione contratabulas que datur liberis emancipatis pter ritis dictum est: ꝛ dictum est de collationibus ꝛ bonorum possessio. q̄ datur mulieri pregnanti. verum quia inter filium emancipatum ꝛ nepotem ex eo in potestate constituti est discordia: ꝛ de hoc erat discordia inter tus ciuile ꝛ ptorium. ptor: vult ad concordiam renocare. nazius ciuile vocat nepotē in potestate cōstitutum: quia suus insti. de here. quali. ff. sui. ius ptorius vocat filium emancipatum: quia in primo gradu. insti. de here. ab intestato. ff. emancipati. fed certe ex isto edicto fit concordia inter ius ciuile ꝛ ptorium. istud vocat quemlibet pro dimidia. ꝛ hoc dicit. Rubrica de coniūgendis liberis. i. nepotibus. Uerum q ffm pla. est correctum: quia cū sit sublata differentia emancipationis ꝛ patrie potestatis. vel dicatis quo ad quid est correctum: quia filius precedat nepotem. sed si habeo filium emancipatum ex alio nepotem in potestate non est sublatum. in aut. de here. ab intestato. ff. cōsequens. Aiuianus.

Si quis. ¶ Casus. Si filius est emãcipat⁹ ⁊ nepos in potestate vocatur ex edicto in dimidiam. quilibet ⁊ est nepos ex alio filio: ⁊ ex eodem in partem vocatur pater. in aliam nepos: ⁊ istud edictum continet magnam equitatem: ne emãcipatus solus veniat ⁊ excludantur nepotes. Unum sciatis: si filij⁹ est datus in adop. istitutus nepos debet sibi iungi: siue sit pater institutus vl preteritus. verũtamẽ dif ferentia est inter adoptiõnem ⁊ emancipatu. qui in adop. datus nõ iũgit nisi sit istitutus ⁊ alio cõmittente edictũ. emancipatus iungitur siue institutus siue preteritus. ¶ Filio. Testato⁹ vnus filium habebat in potestate: ⁊ illum ex besse instituit: filium emancipatum ex triẽte: nepotem ex filio emancipato preterit: preteritus iste nepos contratabu. petit ex persona instituti vel a filio emancipato: preterit⁹ qd aduocabit a patruo ⁊ ad nocabis sertantem. a fratre nepotes. vocabitur itaq; in quadrate. ¶ Si pater. Pater ex quo nepos erat in potestate fuit exheredatus: nepos preteritus. nunquid ei debet hic exheredatio cuz preterito iungi ⁊ non. sed si vter q̃ esset preterit⁹ sic. Sed quid erit pater ex quo nepos erat ĩ potestate ⁊ ẽ institut⁹: nũquid nepos ad bona aui sui ꝺ̃ vocari: q; totiẽs nepoti consulit quotiens in potestate est: pater ei⁹ emancipat⁹. Quid si posthum⁹ natus sit nunquid admittetur cum patre suo: ⁊ certe sic. hoc dicit vsq; ad. ℌ. liberos. ¶ Liberos autẽ. Ex isto edicto vt superiorib⁹ habuistis q̃ coniunguntur liberi cum emancipatis: quod est ita intelligendum: ñ defictus habz liberos emãcipatos preteritos ne potes: tunc yemiãt nepotes cum emãcipatis. ⁊ sic deinceps. Unum est si pater habet nepotẽ ex filio emãcipato: ⁊ ex nepote pronepotem pronepos iũgitur cum emancipato: sed ſ captus est ab hostibus ⁊ rediit similiter ipse iũgitur. hoc dicit vsq; ad. ℌ. si pater. ¶ Si pater. Pater fa. habebat duos filios in potestate: alterũ emancipanit: ⁊ nepotem ex eo in locũ filij adoptauit decessit ipse pater ⁊ filium preteritũ: iungẽtur ipse nepos filio. ℌ. in princi. hui⁹. l. at iste nepos non est. fed filius adoptat⁹: ñ certe ei succurritur succedenti: sicut ſ extraneus datus esset in adop. quia vocatur inynã tertiam: pater eius in aliam tertiam, alter filius emãcipatus cuz nepote altero retento in potestate vocatur in reliquam tertiã que erat diuidenda. ¶ Illud. Nepos suus iungetur emãcipato pteriti cum pater decedit intestatus: siue nepos fuit in mihilũ institutus: vel in magna parte: vel modica portione. ¶ Inter ipsũ. Si aliquis decedit relicto filio emancipato ⁊ nepote in potestate retẽto: ñ ipsi duo sint non alij liberi: diuiditur hereditas in duas dimidias. ſ; ñ fuit plures nepotes diuiditur. ñ sunt ex eodẽ filio pater vocatur in semisse. duo nepotes in aliuz semissem: ſ; ñ erat filius emancipatus ⁊ nepos in potestate retẽt⁹. ⁊ alius filius in potestate retẽtus/ tũc vocatur filius suus in semissem ⁊ emancipatus cũ nepote in alio. ſ; ñ duo sint emancipati: ⁊ quilibet habet nepotẽ diuiditur in duos semisses. ſ; ñ vn⁹ emãcipatus habet vnum filium alius tres nepotes diuiditur in duos semisses. ⁊ vnus semis diuiditur in tres quadrantes.

Si quis. Defictus habebat filium emãcipatum ⁊ nepotes ex eo. decessit intestat⁹. iunguntur nepotes emancipato. aliquis nepotum omittit partẽ suã cui accrescit. frater accrescit fratri. Quid si oẽs omit tant: nũquid accrescit patri: an patruo: certe soli patri. ſ; si pater omitteret soli patruo. ¶ Emãcipatus. Filius emancipatus patri defunctovult ab intest. succedere. ex isto filio non sũt nepotes. nunquid bona que habebat tẽpore mortis ꝺ̃ fratrib⁹ conferre: ſic. ſ; si essent nepotes: tunc ꝓtor tuetur eum cum filius suis ⁊ eis ꝺ̃ cõferre. ℌ. ꝓ eo deo in ẽptum erit facięda collatio. an ꝓ o parte virili an ꝓ dimidia: an qua ⁊ ſic ad coll. vocatur: ⁊ ió ſi succedit cum filijs suis habet dimidiã: filij aliam. ℌ. qd ſi emancipatus habet fratrẽ emãcipatum: alium in potestate retẽtũ: ⁊ nepos ꝺ̃ conferre fratri suo ⁊ nepotibus: ⁊ erit locus collationi hoc modo ſi. c. erãt in bonis. habebat. l. residua conferat ne potib⁹: ſ; si erant duo nepotes ⁊ pronepotes: tunc. l. retinet: alia. l. diuidi debẽt q̃ nepotes habẽt. xxv. alij nepotes habẽt alia. xxv. q; hoc modo vocẽtur ad successionẽ ab intestato. hoc dicit vsq; ad. ℌ. si fit filij⁹

Titulus. ix.

Primo ponit iurisconsult⁹ mẽtẽ edicti. secundo illud exponit. secũda ibi: hoc edictum. h. d. Bar.

Ulpianus. Lex. j.

Si quis[a] ex bis qui bus bonorum possessionez prętor pollicetur in potestate parentis cum moritur non fuerit: ei liberiſq; quos in ciuſdem familia habuit: ſi ad eos hereditas ſua nomine perti nebit: neq; notam exheredationis meruerunt: bonozum possessio eius partis datur[b] que ad eũ pertineret ſi in potestate permãsisset: ſed ita vt ex ea[c] parte dimidiam: reliquam liberi eius habeant: bisq; [d]untaz bona sua conferat. ¶ Hoc edictum[e] equissimum est: vt neq; emancipatus solus veniat: et excludat[f] nepotes in potestate manentes: neq; nepotes iure potestatis obijciantur[g] patri suo. Et in adoptionez datus filius et heres institutus ad hoc edictum pertinet vt ei iungatur nepos: quia in aui sui naturalis est potestate. Jungitur autem nepos patri suo emancipato/ siue pater preteritus sit / siue institutus: et hec erit differentia inter institutum in adoptionẽ datum ⁊ emãcipatum: q; in adoptionem quidem datio non alias iungitur nisi instituto ⁊ alio committente[h] edictũ. emancipato autem siue sit institutus emancipatus siue preteritus sit. ¶ Filio in potestate ex besse: emãcipato ex triente herede instituto. Julian⁹ ait nepotem preteritũ petita contratabulas bonozum possessione patruo sextantem: patri vnciam ablaturũ. ¶ Si pater eman

a ¶ Si quis. p. l. antiquam ẽtũ. tab. soli sui succedũt. vt insti. de hęr. ab intest. §. j. ⁊ sunt sui etiam nepotes in ptãte si pr eozuz est emancipatus. vt insti. de hęr. qua. ⁊ diffe. §. sui. ſ; p ꝓtorẽ solus emancipatus / ac ſi in ptãte mansisset: vt. §. de ẽtab. l. j. §. vo canf. hanc discordiam sedat ħ ꝓtor vt partẽ quaz erat habitur⁹ emãcipat⁹ si ptãte stetisset dividat cum suis filijs: vt ipse dimidiũ: illi aliud dimidiũ habeant ⁊ eis solum conferant non aliis fratrib⁹. ꝺ̃ ad hoc vt fiat hec cõiunctio multa sunt necessaria. ℌ. vt pr⁹ si emancipatus: als ipse sol⁹ successerit cõmuni iure: vt. ſ. eo. l. j. in prin. ⁊. §. si pr. j. rñ. Scꝺo q; liberi ei⁹ sint in familia. i. in ptãte tpe mortis sui vt h. t. ꝺ. §. sui. tertio q; hi nepotes sint naturales ⁊ legitimi: nõ legitimi tñ: vt. ſ. eo. l. si quis filiuz. Quarto q; hẽditas ptineat ad eos. ſ. nepotes ⁊ filium. ſ. q; filius pteritus fit ⁊ illi institut⁹: vel ecõtra: vel oẽs pteriti: ⁊ alius institutus: quibꝫ casibus ꝑpter ẽtab. marime locũ ħ; ꝺ; cꝺ: dia: vel pr⁹ intestat⁹ decessit: vt ħ. nãꝺbũ ptinere late pt; vt. j. ꝺ. ꝺ. b. fing. l. ħbũ. Quinto q; suo noie ptineat: als secus: vt. h. t. j. eo. si nepos exhere. t. §. de cõtratabu. l. non putauit. §. ſ; ſ; ipse. Sexto q; hereditas sit pr⁹ni gñis: aut aui pr⁹ni: als pteritio ꝑ exhẽdatiõe habet: vt. §. ẽ ẽtab. l. illꝰ. §. ad testamẽta. Septimo q; nõ sint exheredati filij⁹ vel nepos: q; tũc in ẽtabulas non iungẽtur. q; oino eis denegat⁹ suo ⁊ alieno iure: vt ħ. t. §. de ẽtab. l. si post. §. exhẽdati. Octauo q; emãcipatus nõ sit in adoptione datus. nã tũc nõ fit eius cõiunctio: q; nec ħ; ꝺ; tabu. nisi fit institutus ⁊ alius cõmittat edictũ: vt. §. de contratabu. l. non putauit. §. in adop. nisi fit datus ꝓprio suo patri in adop. vt. §. de cõtratab. l. iij. §. idem. ſ; hoc edictum hodie locuz nõ habet: q; fublata est differẽtia pa. po. vt i auc. de here. ab intest. §. j. col. ix. vnde sol⁹ filius nõ nepos ex eo succedit: ſ; nihilominus est legẽdus: quia ⁊ de collatione dicit: ⁊ quia bona arg. ħ funt. ⁊ quia alias leges reddit intelligibiles. dic ergo ſi quis ꝛc. ſcilz emãcipatus ex his quibus ꝛc. ⁊ ꝑ hoc repellit succedẽtes ꝑ lineã femineaz: quia eis non datur contratabu. vt dixi. nec etiam vnde liberi: vt. C. de suis ⁊ leg. l. fina.

b ¶ Datur. ei quod est. §. Jtẽ ideo dicit ei⁹ partis: quia alios forte fratres habebat.

c ¶ Ex ea. scilz sua parte partẽ dimidiã subau. habeat ⁊ reliquam scilz dimidiam liberi ꝛc.

d ¶ Disq; occasione predicte concordie oritur alia discordia inter hos nepotes ⁊ eoz⁹ patruos. nã patrui dicunt patrem nepotum preteritum: ⁊ nepotem petentẽ contratabulas conferre debere eis fratribus per. l. §. de col. l. j. in princi. at hi nepotes dicunt se solos pati iniuriam per contratabu. sui patris: quia quod foli habituri erãt de iure ciuili aufert eis dimidiaz. vnde cum ꝓtor grauauerit in prima concordia nepotes: nũc fauet eis: vt solum eis conferat eorum pater: vt hic. ⁊ j. eo. §. ſ; ⁊ ſi sint nepotes. ⁊ facit. §. de col. l. filius. ⁊. §. de contratabu. l. j. §. qui habebat.

e ¶ Hoc edictum. cuius mens est in principio huius. l.

f ¶ Excludat. p ius ꝓtorium quod eum solum vocat. Alꝺ.

g ¶ Obiciãtur. p. l. ẽ. tabu. q; solos nepotes vocat: vt infra. l. de exhere. libe. §. emancipatos. ſ; simul vocentur.

h ¶ Committẽte. hodie nõ iũgit ſi det exheredz: q; remanet in potestate: vt C. de adop. l. cum in adoptione. §. omnia igit. ſ; ⁊ hodie iure veteri iũgitur ſi detur auo in adoptionem: siue fuerit institut⁹ siue non: vt. §. de contratabu. l. §. §. pe. ⁊. j. eo. §. si pr. Alꝺ.

i ¶ Filio. facit ad hoc. §. si pars here. pcta. l. j. §. si ego. ⁊. §. de cõtratab. l. j. §. ij. ⁊. l. cum emancipatus. §. fi.

Pteritis.

[a] Dic etiã si fiat ẽtio ad aui filio supstite. q; nõ ꝺ̃ ditus ptinuat in nepote ex ꝑ sona aui cui pater sit in medio. ꝺat. in. l. ſi quis posthumũ. §. fi. ſi vero. ⁊ posthu.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Preteritis. extrane⁹. igitur fuit institutus.

b ¶ Admittuntur. ad cõtratabu. sed an iungantur exheredato statim dicam. Accursius.

c ¶ Admitti. q.o. si admittatur cũ alio ergo z fol⁹: vt. ff. tit. j. l. vbicũqꝫ. in fi. quod tamẽ in exheredato dicit idẽ i pteritos: vt. ff. ea. l. iungitur.

d ¶ Nepotes admitti. ad ẓtratab. ff an iungit nepos patri exheredato? Azo dicit q non. primo quia habetur ꝓ mortuo vt hic. secundo q hoc dz ff. ea. l. in prin. tertio non habet ẓtabulas cuius cã h ti. est inductus: vt. ff. de contratab. l. ff post mortem. §. exheredatus. sed Joh. dicit q sic: vt. ff. de i offi. testa. l. si ꝓponas. et. j. §. si pater in potestate. ff potes dicere q plata querela iungatur non prius vel iũgatur non ꝓ hoc edictum: ff ꝓ nouam clausulam iuliani: vt. j. e. l. qui duos.

e ¶ Exheredatus. scilicet rite. non alias: vt. ff. de contratab. l. non putauit. §. non quenis. Itez hoc ita fi exheredatio non fit facta inualida: vt. j. de bo. lib. l. si patronus. §. ex te stamẽto. sed fallit in hoc casu: vt. ff. de cõtratab. l. filiũ. §. sed cum exheredatio. z. j. de bo. lib. l. si patronus. §. si quis nõ mala. Itẽ q sequẽtes repelluntur z filiũ in parte tantum admittuntur: etiam est de inre ꝓtoris: vt. j. ea. l. qui duos.

f ¶ Liberos igitur. i. nepotes vel ꝓnepotes vt similes.

g ¶ In familia. Jd est in potestate.

h ¶ Eius. subau. oportet esse nepotes: puta aui.

i ¶ Cõcept⁹. sed quã partem petet interim emancipatus: R. ff. vt. ff. de cõtratab. l. j. §. ff ex tribus.

k ¶ Alio. ceterum si ex eodem nepote esset exclusa retur ꝓ suum patrem talis ꝓnepos. Azo. vt. ff. de contratab. l. iij. §. fi post. Accursius.

l ¶ Jungi. vt. j. eo. §. euenit. Sed argu. contra. ff. de legi. tu. l. tutela. §. ꝓ inde si alter. z. j. de bo. li. l. v. z. l. ij. in fi.

m ¶ Si postliminio. sic. ff. de contratab. l. j. §. ex tribus. Azo.

n ¶ Nepoté. scilicet vnum de duobus: vt statim patet. Accursius.

o ¶ Ab extraneo. i. hic nepos esset extraneus. vt et ff. de cõtratab. l. cũ emancipati. §. fi.

p ¶ Illud nõ interest. quo cipatus exheredatus sit nepotibus ex eo preteritis qui erant in potestate retenti nepotes admittuntur. absurdum est enim cum patri preterito iungantur instituto eo vel exheredato non admitti. ¶ Sed et si patruus eorũ qui erant in potestate sit preteritus pater exheredatus: debent nepotes admitti. nam exheredatus pater eorũ ꝓ mortuo habetur. ¶ Si pater in potestate manens vel exheredatus / vel institutus sit: nepotem ex eo: siue in potestate manentem: siue emancipatum ad bona aui neqꝫ vocari / neqꝫ vocandum esse scẽuola ait. Totiens enim nepoti cõsulendũ est / quotiens in potestate retẽtus est patre emancipato. Liberos igitur in familia esse oportet / vt huic edicto locus sit: eius scilicet familie cuius bonorũ possessio petitur. ¶ Sed z si posthumus natus sit ex emancipato ante eman cipationem cõceptus: idem erit dicendum. ¶ Liberos autem non omnes simul vocat ꝓtor: sed gradatim hoc est eos qui sui sunt: scilicet nepotes si sunt: si minus eos qui sunt inferiores gradus: nec eos miscebimus. ¶ Plane sit ex emancipato nepos / et ex nepote eius alio ꝓnepos: dicendum erit vtrunqꝫ ei iungi. ambo enim in suorũ loco successerunt. ¶ Si postliminio nepos redierit: dicendum erit eum patri emãcipato iungi. ¶ Si pater ex duobus filijs quos in potestate habuerit alterum emancipauerit: et nepotem ex eo in locum filij adoptauerit: z ꝓterito emancipato decesserit. Julian⁹ ait nepoti in locum filij adoptato succurri oportere vt quasi filius portionem habeat quam haberet et si ab extraneo adoptat⁹ eẽt: sic fiet (inquit) vt filius qui i potestate fuerit tertiam partem: nepos in locum filij adoptatus aliam tertiaz: emãcipatus filius cum nepote altero retento in potestate partiantur: nec enim min⁹ debet ferre nepos in locum filij adoptatus ꝙ si ab extraneo cẽt adoptat⁹. ¶ Illud non interest? quota portio bereditatis ad nepotem pertineat: an perꝙ modica. nã z si modica sit/ attamẽ dicemus esse locum huic parti edicti.

Primo ponit vnum dictum. secũdo illud per exempla declarat. h. o. Bar.

¶ Inter ipsum filium z liberos eius diuiditur hereditas sic vt ipe dimidium: liberi dimidium habeant. ꝓinde pone solum esse filium emancipatum: et nepotes in potestate duos: neminem pretera ex liberis habebit emancipatus dimidiam partem hereditatis: aliam dimidiam duo nepotes vt quadrates ferant. Si et si sit preterea alius filius / cueniet vt filij habeat dimidiaz partem hereditatis ex quo nepotes non sunt: alius semissem hereditatis cũ filijs suis ita vt quadrãtem hereditatis ipe ferat qdrãs in liberos eius diuidatur. ¶ Sed et si ambo filij emancipati sint et habeant singuli nepotes cueniet vt singuli singulos semisses cum nepotibus suis diuidãt: ita vt ipi quidem quadrantes ferant. nepotes autem residuos quadrantes. z si alter duos filios et alter tres habeat quadrãs vnus inter duos: alius inter tres diuiditur.

¶ Si quis ex nepotibus suã portionez omiserit: cueniet vt nõ ad patrez eius sed magis ad fratrẽ pertineat. Sed z si omnes nepotes omittant: patruo nihil accrescet: sed soli patri. ꝙ si ꝑ omiserit tunc patruo accrescit.

Jurisc̃ôsult⁹ vsꝙ hue expediuit prima partẽ edicti ſcz de cõiũgẽdis: hic incipit dicere de ſcõa ſcz ꝺ collatiõe bonoz ꝙ ꝺucit ꝑ hũc ti. z ꝺuratvſcꝙ ad. ff. l. ij. ꝺ. b

¶ Emãcipatus filius siquidem nepotes in aui potestate non habeat: fratribus suis ꝓferet. Sz z si sint nepotes voluit eum ꝓtor filijs suis qui sunt in potestate solis conferre. merito qz veniendo ad bonoꝝ posſ. illis solis iniuriã facit. ¶ Nunc videamus quãtuz eis conferat: z quidem semp cũ fratribus emancipatus ꝓfert virilem sibi detrahit: vtrum et in eoꝝ casu virilem detrahat. an vero quia dimidiam partez habeat bonorum possessionis dimidia partez etiam bonorum suorum conferat. z puto dimidiã tantum bonorum eius partẽ cõferre debere. nam z si ali⁹ emãcipatus sit filius: alius in potestate retentus; filij emãcipatus his duobus nepotibus vnam partez trũ conferet: et patruo eorum qui in potestate manſit vnam partẽ dabit: tertiã ipse habebit. nec quod nepotib⁹ cõfertur a patruo emãcipato ipſi ꝑ patri conferent. hoc enim non de bonis aui/ sed ꝓpter bona ꝓstea eis accrescit. ¶ Cueniet igitur vt pater emãcipat⁹ si centum in bonis habeat quinquaginta sibi detrahat: reſidua quinquaginta omnib⁹ nepotibus/id est filijs suis conferat: aut si vnũ nepotẽ habeat: z duos ex alio ꝓnepotes: ita diuidant quiquaginta vt nepos habeat vigintiqnqꝫ. pnepotes ex alio vna xxv. nam et bonorum possessionis ad hoc edictum. sic. ff. de vulgari. et pupil. substi. l. ij. in fi.

a ¶ Preteritis. extraneis. igitur fuit institutus.

b ¶ Admittuntur. ad cõtratabulas. sed an iungantur exheredato statim dicam. Accursius.

c ¶ Admitti. quo. si admittatur cũ alio ergo z fol⁹: vt. ff. de cõtratab. l. iij. §. fi post. Accursius.

d ¶ Nepotes admitti. ad ẓtratab. ff an iungit nepos patri exheredato? Azo dicit q non. primo quia habetur ꝓ mortuo vt hic. secundo q hoc dz ff. ea. l. in prin. tertio non habet ẓtabulas cuius cã h ti. est inductus: vt. ff. de contratab. l. ff post mortem. §. exheredatus. sed Joh. dicit q sic: vt. ff. de i offi. testa. l. si ꝓponas. et. j. §. si pater in potestate. ff potes dicere q plata querela iungatur non prius vel iũgatur non ꝓ hoc edictum: ff ꝓ nouam clausulam iuliani: vt. j. e. l. qui duos.

e ¶ Exheredatus. scilicet rite. non alias: vt. ff. de contratab. l. non putauit. §. non quenis. Itez hoc ita fi exheredatio non fit facta inualida: vt. j. de bo. lib. l. si patronus. §. ex te stamẽto. sed fallit in hoc casu: vt. ff. de cõtratab. l. filiũ. §. sed cum exheredatio. z. j. de bo. lib. l. si patronus. §. si quis nõ mala. Itẽ q sequẽtes repelluntur z filiũ in parte tantum admittuntur: etiam est de inre ꝓtoris: vt. j. ea. l. qui duos.

f ¶ Liberos igitur. i. nepotes vel ꝓnepotes vt similes.

g ¶ In familia. Jd est in potestate.

h ¶ Eius. subau. oportet esse nepotes: puta aui.

i ¶ Cõcept⁹. sed quã partem petet interim emancipatus: R. ff. vt. ff. de cõtratab. l. j. §. fi ex tribus.

k ¶ Alio. ceterum si ex eodem nepote esset exclusa retur ꝓ suum patrem talis ꝓnepos. Azo. vt. ff. de contratab. l. iij. §. fi post. Accursius.

l ¶ Jungi. vt. j. eo. §. euenit. Sed argu. contra. ff. de legi. tu. l. tutela. §. ꝓ inde si alter. z. j. de bo. li. l. v. z. l. ij. in fi.

m ¶ Si postliminio. sic. ff. de contratab. l. j. §. ex tribus. Azo.

n ¶ Nepoté. scilicet vnum de duobus: vt statim patet. Accursius.

o ¶ Ab extraneo. i. hic nepos esset extraneus. vt et ff. de cõtratab. l. cũ emancipati. §. fi.

p ¶ Illud nõ interest. quo ad hoc edictum. sic. ff. de vulgari. et pupil. substi. l. ij. in fi.

q ¶ Parti. scz de coniungẽdis. hz em et alia partem. i. de collationibus.

r ¶ Ex liberis. ex se pone. Azo.

s ¶ Tunc patruo. immo nepotib⁹ non patruo: vt j. vnde lib. l. si quis. §. fi. ff. §. ſs ꝓ nepos omiserat: ibi nõ. vel quod ibi dicit nõ reliquis scz nepotib⁹ ex alio filio: sed suis sic: z patruo vt ff. prima placet. z facit. ff. de vul. substi. coheredi. §. q dicere tas. z de leg. i. l. plane. j. rñ. z. C. de cad. tollen. §. his ita. Accur.

t ¶ Conferet. etiam instituti: z etiã non petentibus cõtratabulas. quod non est ꝓ edictum de collatio. sed ꝑ leuole interpretationem: vt. ff. col. bo. l. si filius.

v ¶ Iniuriaz. ff dic vt. ff. ea. l. circa ꝓn. notaui.

x ¶ Cum fratribus. cum id est quando.

y ¶ Virilem. vt. ff. de colla. bo. l. j. §. fi.

z ¶ Et ieo. cum vocat cũ suis liberis z confert.

a ¶ Bonorum possess. vt ff. §. cum inter.

b ¶ Nam z si a simili probat. ff.

c ¶ Alius emãcipatus. q non habet filios in potestate aui retentos.

d ¶ Retẽtus. sup. z alius emãcipat⁹: ex quo duo remãserũt i ptãte nepotes. z sic tres filij duo emancipati z tertiꝰ in ptãte.

e ¶ Filius emãcipat⁹. ex quo nullus nepos est.

f ¶ Dis duob⁹. natis ex altero emancipato. ꝓfert cũ pf eoꝝ: qz est emancipatus: vt. C. de colla. l. ſi emancipati. vñ bene dico ex altero. ſi enim ex se nati essent solis eis cõferret: vt. ff. §. fed z ſi sint.

g ¶ Ipſi. nepotes.

h ¶ Cõferet. i. cõcabunt quod videbatur per hoc edictum: sed non est ita. hoc enim ꝛc. Accur.

i ¶ Propter bona. sic. ff. de pecu. l. eo tpe. in fi.

k ¶ Euenit igitur. ſm ea que. §. dicit. ibi: z puto dimidiam ꝛc.

l ¶ Nepotib⁹. i. filijs. Mo. glo. sic. j. statim nepotem. ꝙ filio et ꝓnepotẽ ꝙ ipſo ꝛnepote pone. nam respectu aui defuncti dicit nepos et ꝓnepos ille: quo ad filium emancipatum est filius z nepos.

m ¶ Ex alio vna. nõ dico ex alio. i. suo fratre ꝓnepotuo z ei⁹ filio: illis enim nõ cõferet sicut nec eoꝝ auo. Itẽ illi semissem hẽditatis. pauite haberẽt ſicut

eorum annos. Vel dic nepote suo id est suo filio. fec' si ex eodem nepote haberet: quia tūc pronepos per nepotem: id est per patrem suum excluderetur: vt. ff. ca. l. ſ. liberos. in fi. Aſo. miſi ponas nepotem pmortuum. ꝛ facit. ff. ca. l. ſ. liberos. in fi. ff. ſ. proxi. ff. de colla. l. ſi nepotes. Accurſius.

a ¶ Ex defuncto. quod az tertio qui erat in poteſta de ſm Aſo.

b ¶ Alius. ſcilicet nepos. Accurſius.

c ¶ Tractat. id eſt tractādo querit.

d ¶ Nepotibus. iſtis quorum alter erat emancipatus: ſed quomodo cōferatur emāciato nepoti cōtra. l. ff. de coll. l. i. ſ. portiones? Reſpond. ex perſona ſui patris premortui petunt cōferri ſibi hi nepotes qui pater fuerat in poteſtate aui: quia qui eius perſona mituntur eadem eis portio conferē q̄ patri cōferretur: vt. ff. de coll. l. ſi nepotes in locū. maxime ſi cautum erat patri de collatione ante mortem. ſed obſtat quod ſubjicit q̄uis minus ꝛc. ſi enim pater viuit ꝛ velit concurrere cum ſuis fratribus non erant habitui minus: immo nihil: vt ff. c. l. ſ. ſi pater in poteſtate. Reſpond. minus q̄ patruus: quia nihil. nam quod nihil eſt minus. ✝ ē. vt. ff. de tribu. l. illud. Aſ dic ſecundo q̄ petunt cōferri ex ſua perſona non patris: ꝛ dic de profectitijs bonis aui vel patris: vt. C. de col. l. filie dotem. ſ. nec dubium. et. l. vt liberis. ſ. finali. Vel tertio dic hunc nepotem a patre ſuo non auo emancipatum: ꝛ ideo ei conferetur: quia nec per ſe nec per alium factum eſt quominus ſit in poteſtate ami. ꝛ ſim has duas poſitiones dic patrem nepotis emācipatum: ꝛ q̄ ſubjicit q̄uis ꝛc. q. d. ſi pater viueret in portione tertia cōcurreret cum ſuis filijs. ꝛ ſic nepotes haberent medietatem tertie: ſed tamen habent integram tertiam collationis. Item quid hoc ad hunc titū? Reſpon. quia hic titulus dicit de collatione faciēda a patre filijs: vt. ff. ca. l. in princi. cuius rei cauſa etiam ſupponit generaliter qui et quantum debeant conferre nepotibus et quibus etiam conferant nepotes.

ambo vnam partes habēt. ¶ Si ſit filius in poteſtate: alius emancipatus: ex defuncto[a] vnus in poteſtate nepos/alius[b] nepos emācipat[a]: elegāter ſceuola tractat[c]: patruus emancipatus tātum nepotibus[d] quantū fratri ſuo[e] conferat: et ait poſſe dici tres partes cum facere debere: ſibi vnas/fratri vnam/iſtis vnam collaturus: q̄uis hi minus q̄ patruus ex hereditate aui ꝰcurrente parte ſim habituri: que ſententia vera eſt.

¶ Si ꝛ ſi ſint duo nepotes ex eodem filio[f] hiq̄ emancipati ſunt: et ex altero eorum pronepos in poteſtate defuncti[g]: partem habebit nepos vnus: alia nepos cū filio[h] ſuo: ſed et ſi nepos ſit: et ex alio nepote defuncto duo pronepotes[i]: vnus ex pnepotib[a] emācipatus ſoli fratri ſuo cōferat. vl' ſi frater non eſt ſoli patruo: non etiam patruo maiori.

¶ Clauſula adiecta in lege interpreta vidētur repetita in lege interpretante. hoc dicit Bartolus.

Paulus. Lex. ij.

Nihil i hac parte edicti [c]auit prętor: vt legata exceptis perſonis nepos preſtet: ſed poteſt ſuperior ſermo ꝛ ad hunc caſum referri. nam abſurdus eſt patrem quidem eius legata preſtare: ipm̄ vero plus habere cuz eadem cōditione in eandem partem vocetur.

Marcellus. Lex. iij.

Ui duos filios habebat aliterū ex his emancipauit[a]: nepotem ex eo in pŕate retinuit: ſi ſuus nepos ſuccedit cū emācipato ex iſto edicto pſtabit legata exceptis pſonis: de hoc non videſ cauteri in iſto edicto: ſed dicēdū eſt ſicut emancipatus preſtat: ita nepos ſuus. Uiuianus.

l ¶ Edicti. de comīgendis. Accurſius.

m ¶ Sermo. i. edictū de leg. pſtā. qō ē. ff. ꝛ pone nepotē i pŕate hēdē iſtitutum ꝛ patrē eius emancipatum vel pteritus: vel ābos pteritos extraneo hērē inſtituto. ꝛ petiſſe ꝛtrario. rupto teſtamēto: ꝛ iūgūtur ꝛ ābo ſoluunt legata exceptis pſonis: q̄ cū nepos facit iniuriā emancipato q̄ ſol' de iure ptorio ſuccedit ꝛ pticipiat emolumentus pticipet ꝛ on⁹. ꝛ facit. ff. de leg. pſtā. l. ne pos. ꝛ. l. ſeq.

emācipatus filium ſuum[a] ſuſtulit: et a patre exheredat[a] eſt: quero cū frater[e] eius ꝛ ipſe emancipat[a] ſit pteritus: ꝛ nepotes ex emancipato filio ab auo heredes inſtituti[a]: qd de bonozū poſſeſſiōe iuris ſit[c]: ꝛ quid interſit ſi emancipatū quoq̄ ex quo nepotes erant nati pteritū eſſe ponamus[d]: Reſpō di ſi filiū retēto ex eo nepote emācipauit ꝛ emancipatus ꝓceauit filium ꝛ heres vterq̄ nepos inſtitutus fuerit: pater coz exhereda tus[e] alius filius pteritus: ſolus[f] filius pterit[a] bonoz poſſeſ. p. con tra tab. petere poterit. exheredatus cīn obſtat filius ſuus[g] poſt emācipationē ſuſceptus: nepoti tamē retento in poteſtate bono. poſſe. dari debet. q̄n ſi pater eius emācipatus pteritus eſſet ſimul cuz eo bono. poſſeſ. accipere poſſet[b] ꝓpter[c] id caput edicti quod a iuliano introductum eſt. i. ex noua clauſula: nec debet deterioꝛis eſſe conditionis q̄ pater eius exhere dat[a] fit: idq̄ ei ꝓteritu quoq̄ prestari oportebit: ſed fratri eius qui poſt emancipationez natus ē diuerſa conditio eſt. cōſeruanda eſt tamē ꝛ illi ad virilem partem hereditas: ſicut etiam imperator antoninus in perſona nepotis ex filia reſcripſit.

n ¶ Ipſum. nepotē. q̄ pōſſet ē p̄ fi legata ſolueret pater ꝛ non ipſe.

Ui duos. ¶ Caſus. Aſta. l. aliquantulū eſt Aboſa: ſi intellect' eius breuiter notari pōt. Aſ hēbat duos filios: alterum emācipatū. emācipat[a] filium ꝓceauit. ille fuit a pŕe ſuo emancipatus. mō q̄rit q̄o vocetur ad ſucceſſiones? Et certe ſi emācipat[a] eſt pteritus ab auo. ls alij ſint inſtituti iūgent: ſi exhēdat[a] nō vocāt ad ſtab. q̄ exhere dat[a] ſuis nepotib[a] nō oꝛ obſtare. ſicut pterit' non obſtat quin ex iſto edicto admittātur. qd dicem[a]: certe vt emācipatus cum ſuo nepote voceſ i partez virilē. alij vocenſ in partem virilem. Uiuia.

o ¶ Emancipauit. ſcz primum ꝛ altū poſt. vt. ſ. innuit. Accurſius.

p ¶ Sui. ſcz alūꝛ ſuſtulit. i. procreauit: ſcilz poſt emancipationem.

q ¶ Exheredatus. filius primo emācipat[a] ex quo ſunt nepotes.

r ¶ Frater eius. ordo litterę eſt. q̄ro cuz frater eius ſit emancipatus et ipſe ſcz frater eius pteritus et nepos ꝛc.

✝ No. hic bloc arduum q̄s nihil eſt min⁹ eſt. ff. in. l. ſ. hec ſba. ſi ſi cui plus. p. l. fal. Bal. in auc. contra rogatus. C. ad treb. ſic min⁹ lics et cui pl⁹ ſpes cu. de. l. ſ. ff. decre. ſ. ite. ver. ſequit.

Modeſtinus. Lex. iiij.

Emancipato[a] quis filio retinuit ex eo nepotes in poteſtate filius emancipatus ſuſceptis poſtea liberis deceſſit: placuit in aui poteſtate manentes ſimul cū his q̄ poſt emācipationez

o ¶ Inſtituti. ſcilicet ſunt.

t ¶ Iuris ſit. hoc caſu ꝛ ſequenti.

v ¶ Ponamus. ꝛ fic ambo filij erant pteriti.

x ¶ Exheredatus. ſcz fuit.

y ¶ Solus. non exheredatus: illum enim excludit.

z ¶ Filius ſuus. i. filio: vt poſuit in caſu. Aſo.

a ¶ Cum eo. ſcz patre.

b ¶ Poſſet. ſcz filius patre committente edictum.

c ¶ Propter id. nō ſupioꝛis. p̄imi dicti. ꝛ dic q̄ magiſter iulian⁹ fuit auctoꝛ hui⁹ noui edicti de cōiūgēdis: q̄s ꝓto. ꝓpoſuit vel forte illius tm̄ clauſule vt nepos pteritus cū exheredato pŕe iungatur. Aſo.

d ¶ Ei. id eſt nepoti etiam ſoli.

e ¶ Diuerſa cōditio. vtpote cum ei nō detur contra tab. Aſo.

f ¶ Nepotis. inſtituti heredis. ꝛ facit. ff. de ioffi. teſta. l. ſi ꝓponas. ꝛ. ff. de lega. pſtan. l. filium. ſ. ad eum. Sed contra. ff. eo. l. ſi.

g ¶ Emācipato. bo. po. vñ liberi in bonis patris emācipati. Sz q̄d ad hūc tit? Rñ. ꝛ ſi non directo. vtiliter tamē ꝛ in hoc caſu locum hz. nā retētus in pŕate aui quo dammodo ꝗtum ad ſuū patrē emācipat[a] videtur: cū nō iaceat ſub pŕate: coniungitur tamē tāq̄ emācipat[a] cū his qui ſunt in poteſtate vt viriliter cum eis ſuccedat. Aſo.

Manente

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Manente eo. scilz in sua firmitate. Azo. id est saluo eo.
b ¶ Per nepotes. scz in potestate retentos.
c ¶ Bona sua. l. nepoti. ad q̃. ff. de colla. bo. l. si qs filiũ. z. l. i. §. is. §. z no. velit. nam nõ cogit emãcipare: vt. ff. de leg. j. l. filiuſſa. §. fm vulgarem. miſi in caſibus no. inſti. qui. mo. ius pa. po. ſolui. §. fi.
d ¶ Emolumẽtum. nepotibus.

SJ nepos. ¶ Caſus. Si pr̃ filium emãcipatum pteriit: nepotes ex eo exheredauit: nepos ſuccedit hẽditate ab auo: non tñ inſtituit: et pteriit. petit Stab. iſte nepos nõ iũgit cũ pr̃e ſuo: qz nõ vocatur vt nepos: ſed vt qualibet extraneꝰ.
e ¶ Nõ poterit. q̃ſi ipſe ſit inſtitutus ab auo: z ſic accipiat Stab. alio commit tente edictum.
f ¶ Nõ ſuo noie. vt. §. e. l. in pr̃in. z. §. de Stab. l. nõ putauit. §. ſz z ſi ipſe. z. j. de ope. li. l. cum pr̃onus. §. cuꝫ libert. z. §. de leg. pre. l. iũ. §. hoc autem.
SJ gs filium. ¶ Caſus. Pr̃familias habebat filiũ i pt̃ate: qui dã extrancũ i locũ nepotis adoptauit: filiũ emãcipauit. nũqd nepos adpt̃at? iũgẽt filio emãcipato: non. qre: qz deſut eſſe nepos ei cum emãcipat? eſt filius. Vlpianus.
g ¶ Non deſũt. alſ deeſt nõ. z fm hoc iſtud: quia erit ratio q̃re videat admitti. z reſpondetur hac ratione non põt iungi. qz deſut eẽ ꝛc. vel ſi habeas nõ: erit rõ quare non debeat admitti. non tamẽ ſufficiẽs ſz ſub audiẽ nec hui⁹ nepotis cauſa ẽ naturalis. Azo. z fm hoc non ob. j. de cap. l. ſi me.

SJ poſt emancipationẽ filij. ¶ Caſus. Pater filiũ emancipauit z ex eo ſuſceptus eſt nepos. iſte nepos iũgitur patri ſuo ex iſto edicto: z huic nepoti d⁹ pars cõſeruari: ſi patruũ nõ h⁹ dimidia cõſeruat ſz ſi haberet patruũ indubitãter ſi petitur Stab. fiunt ſemiſſes: z emancipat? cũ filio vocaꝫ in ſemiſſem: patru⁹ in aliũ. nam ſi ex filio in pt̃ate ſtituto eſſent duo nepotes vocareẽ in vnã dimidiã: ſiue ſit petita Stab. ſiue ab inteſtato locus ſit ſucceſſioni. ſz d⁹ aliqd cõferre: quia pater ſuꝰ confert: patruus ſuꝰ non: ſz ſi peteret Stab. patruo confert: quia tenet̃ prẽſtare legatum patruo cum ſit de liberis. Vlpianus.
h ¶ Conſeruãda. ex interp̃etatione poti⁹ ꝟbis edicti: cũ edictũ iũgat nepotem in poteſtate retentum: vt. §. e. l. j. in pr̃in.
i ¶ Semiſſes. computato tali nepote.
k ¶ Antonini. p conſtitutionem anto. tali nepoti conſeruatur portio. vt. §. e. l. quo. ſup. cauſa.
l ¶ Virilis. i. tertia. duo eñ ſunt filij: z ſic hic nepos vocaret in virilem tertiam hẽditatem: vt. §. de leg. pſtan. l. virilis. in pr̃in. Azo.
m ¶ Quarta. ſcz tot⁹ hereditatis. i. dimidia dimidie ſicut ſi in poteſtate eſſet retentus: z hoc eſt nam ſi ꝛc.
n ¶ Coniungebatur. per verba edicti.
o ¶ Proponamus. aliam p̃oponit queſtionem. Accurſius.
p ¶ Ex eod̃. c. filio. z ſic duo nepotes: alter in poteſtate: alter non. z q̃ ſubq̃cit duo mutat caſum: tandem redit ad iſtum. ibi: an ergo ꝛc.
q ¶ Quartam. totius hereditatis. i. dimidiam dimidie. Azo.
r ¶ Ergo. nunc quando alter de nepotibus eſt in poteſtate: alter non.
s ¶ Seꝯcũcia. i. vncia z dimidia: z ſic inter ambos habeãt tres vncias i. quartam totius hereditatis. vt inſti. de here. inſti. §. hereditas.
t ¶ Retẽt. z hoc ſatis videt cũ ſint duo nepotes alter i pt̃ate: alter nõ. ſz q̃ſtioni ſupra facte. ibi: nũc vero ꝛc. nõ rñ. z ideo virile cõſeruandã: vt. §. e. l. q duos. in fi. q̃ eſt. §. cũ eñ duo accipiant. Stabulas pater z filius virilis ſeruat filio. i. nepoti. vt. §. de le. pſtan. l. virilis. m pr̃i. Nec miꝝ ſi plus habeat nepoteꝫ in poteſtate retẽto. q ſolã quartã h⁹ ex hoc edicto. hoc eñ non ſuo iure. i. iure Stabulas h⁹: ſz qz inſtitut⁹ eſt. Alij dicũt z hunc in quartã vocari z corrigi. qõ eſt in. l. qui duos. in fi. Alij ꝙ ibi in virile. i. in tñ ꝙtum acciperet nepos in poteſtate: z ſic illa fm iſtam non in virilem totius hereditatis.
v ¶ Et patruo. non ſolum patri. Bug.
x ¶ Prẽſtaret. non ſolũ pater ſed etiaꝫ patru⁹: nec ob. §. de lega. preſt. l. nepos. in fi. qz ibi erat nepos in poteſtate: hic non.

¶ De carboniano edicto. ¶ Al carbone p̃tore: ſicut publiciana a publicio: vt iſti. de act. §. alle. Aldotto. Rubrica iſta ita ẽtinuat ad p̃cẽdẽtia. Quedã bo. poſ. de qb⁹ habuiſtis tribuunt ius z etiã ei cui decernitur bo. poſ. ab iteſtato: de quib⁹ infra habebitis. z iſte dicũtur ordinarie q̃ ſunt q̃ tribuit factũ z faciunt detẽtatorẽ. ãlij eſt iſta q̃ dat ventri. §. de vẽ. i poſſ. mit. et ãlij eſt car. iõ ponit de carboniano edic. z p̃t exponi dupl̃r de car. e. z de bñficio car. edicti qõ eſt egſſimũ. de⁹ inſpiraurit hoes ad iuenieñdũ tale bñficiũ. Contingit aliqñ q̃ mortuo pr̃e remanet ipubes. ipſi mouet q̃ſtio ſtatꝰ z bonozũ. z vult carbonianũ q̃ differrak itp⁹ pubertatis. z ſic in poſ. bo. Vel exponitur de carboniano edicto. i. de car. bono. poſ. qñ cõpetat: et qñ nõ. z qõ ſit eius bñficium. qñ cõpetat dr̃ in. l. j. qñ non dr̃ in. §. ponponius. qõ ſit eius bñficiũ dr̃. ſ. eo. l. ſed ſi his. Azo. Viuianus.

¶ Cui. ¶ Caſus. vſq; ad §. papiñ. alſ pompo. dr̃. et debet ſcire. iſte titul⁹ ẽ le nis titul⁹. in libro iſto fortiores ſunt leges. Contingit aliqñ q̃ pr̃ decedit ite ſtatꝰ relicto filio ipubere. agnati ipuberis incipiũt male cogitare de eo. venmunt z dicũt. tu nõ fuiſti eiꝰ filꝰ ſz teneret te p filio qz iſta mulier decepit eũ: nõ debes hẽre bona. mulier mr̃ iſtius incipit ſtere. iſti agnati ſunt magni: loquunt cũ multis. z ſua aſtutia ligãt ſibi oẽs agnatos. iſte puer remanet ſol⁹ cũ matre: iõ dñs carbo. iterponit ſe. dicit ꝙ ſi filio ipuberi ab agnatis mouet q̃ſtio ſtatꝰ z bonozũ mittã cũ in poſ. oim bonoꝝ. z differrã q̃ſtionẽ ſtatꝰ z bonoꝝ donec erit pubes. tũc agnati dicãt. ſimi latur patri z recedũt ab illo: z iuuabũt puerũ. Anũ ſciatis ſi puer pocit car. bo. poſ. ds cauere de bonis nõ dim. inuẽdis: vt academice puber tate ſi nõ apparet filꝰ? habebũt illi bona. ſi nõ caueat ceteri erũt cũ eo in poſ. Dak car. bo. poſ. nõ tm̃ maſculis imo feminis deſcẽdẽtib⁹ ꝑ lineã maſculinã. z eſt ſciẽdũ qb⁹ liberis dak car. bo. poſ. ex teſtõ: z eiſdẽ dak ab inteſtato. Sz qd erit ſi impubes patrẽ cõtrouerſiaꝫ: nõ ꝙ nõ ſit de liberis ſz ꝙ nõ ſit poſt emãcipationẽ a pr̃e i pt̃ate retẽt⁹: ſilꝰ differt q̃ſtio in tp̃s pubertatis. vnũ ſciatis ſi pr̃ negauit filiũ dak bo. poſſ. car. ſz ſi nõ negak filꝰ ſz dicak ſeruꝰ ei dak car. boñ. poſ. Sed ſi ſic⁹ mouet alicui impuberi q̃ſtionẽ ſtatꝰ z bonoꝝ dak car. bo. poſ. ¶ Si gs. Dic eſt mirabilis caſus. z eſt talis. Habeo filiũ z ex eo nepotẽ. filium emãcipo. decedo intestatꝰ. dicit nepos in pt̃ate retẽtus: debeo ei ſuccedere. tu vero dicis. nõ. qz es incognitus a iure ciuili. dicit filꝰ. tu nõ es filꝰ meus. dico ego: volo petere car. bo. poſ. certe p̃mittit. z qõ dicit eẽ locꝰ hic ita breuiter no. exẽplũ hoc mõ. Pater aliquo tpe credidit puerẽ ſuũ filiũ. mutauit opinionem tpe mortis. voluit facere teſtñ. veniebat aliqs: quare nõ inſtituis iſtũ: ſcitis quare: qz non credo meũ filiũ eſſe. moritur ipe. mater petit ꝙ inducak i poſſ. bonoꝝ. ex car. edicto inducek. ſecus ſi pater ex teſtamẽto dicere t: talẽ inſtitutũ puerũ ẽheredo qz nego filiũ. hoc caſu excludek a carboniano: ſic ſoluit Stab. argu. j. e. l. ſ. põpo. Interdũ maius periculũ eſt dicere tu nõ es ſeruus ꝙ dicere tu nõ es filius. z vbi maius periculꝫ maius conſiliũ. §. de ven. inſpi. l. j. in pr̃in. ¶ Põponius. Habuiſtis quando locum h⁹ car. modo ponit quãdo ceſſat ſi impubes inſtituitur: vel exheredatur: quia teſtor: videtur eum exclusiſſe niſi in caſu: ſi filius poſthumus heres eſt inſtitut⁹. ſi ergo aliquis inſtituit filiũ ex minima parte carbonia. debet ceſſare. ſed ſi forte aliquis inſtituit filium z rogauit reſtituere carbonia. ceſſet. Sed quid. filius nõ eſt inſtitutus vel exheredatus. z mouetur quẽſtio matri. Et dicitur ꝙ ſubiecit partum. erit loc⁹ carbo. edicto. Anũ ſciatis: ſi matri z filio mouetur queſtio: mater defendet filium. et ſi fertur ſententia contra matrem p̃cludicat filio. Sed ſi ocultat mater partũ ſubiecisſe agitur contra matrem. z p̃nunciatur contra eam. h. d. cuz l. ſeq. Viuianus.

y ¶ Si cui. non inſtituto vel exheredato: vt. §. e. l. §. pomponius Azo.

a ¶ Fiet. a possidẽte: nã ꝛ reus dꝫ facere controuersiam: vt. ſ. de procu. l. non solum. ¶. ſi status. Hẽ ẽm filius agebat: vt ſtatim patet.

b ¶ Sit. ſcilꝫ connumerãdus. ꝛ ita de statu. i. de filiatiõe simul: ꝛ de bonis alioquin locum non habet: vt. j. c. l. iij. ¶. ꝙuis. idez ꝛ ſi ſeruus dicatur: vt. j. eo. ¶. ſed ꝛ ſi quis.

c ¶ Et impubes. alij cuſq; nõ ſubuenit: qõ dic vt. j. eo. l. iij. ¶. puberi.

d ¶ Cã cognita. qõ dic vt j. eo. l. iij. ¶. cauſe. Aſſo.

e ¶ Poſſeſſio. corporalis rerum hereditariarum.

f ¶ Non detur. de bonis reſtituendis ſi appareat eſſe non filium: vt colligitur. j. c. l. ſed et ſi is. ¶. penul. ꝛ dicitur. ſ. de colla. bo. l. iij. ¶. j. Item immo quandoq; ꝛ ſi ſatiſdetur: vt. j. c. l. ſed et ſi in prin. Aſſo.

g ¶ Simul. ſed diſſimiliter: quod dic vt. j. c. l. de bonis. ¶. qui pupillo. ꝛ. l. ſed ꝛ ſi is.

h ¶ Ex virili. ſcꝫ tm̃ non ex femineo. nam cum eis contratab. denegetur: vt ſ. de cõtratab. l. illud. ¶. ad teſtamẽta. ergo ꝛ hoc edicto: vt. j. prop. ¶. vtile. differt tm̃ q̃ſtio: vt. j. eo. l. de bonis. in prin. Aſſo.

i ¶ Et generaliter dicem⁹ huic regule derogatur et ex teſtamento quia contratabulas non datur in ſtitutoꝝ vel exheredatoꝝ: vt ſ. de cõtratab. l. j. in prin. ſꝫ hoc quandoq; ſic. j. c. l. ¶. pomponi⁹. ꝛ. l. ſi impubes. ¶. inter dum. Item ab inteſtato: quia contra tabu. non habet locum ab inteſtato: vt inſtitu. de bono. poſſeſ. ¶. ſinautem. hoc ſic. vt. j. c. l. carboni. reſpon. ꝛ. l. de bonis. ¶. huic. ¶ ſunt contra. Aſſo. ꝛ facit. ſ. de inoffi. teſta. l. qui de inoffi. teſta. ꝛ qui ſunt iſti habes. ſ. de contratabu. l. j. in prin.

† Vbi magis periculũ ẽ: bi cautius eſt agẽdũ: vt in cauſa. cũ glo. ſup ver. ꝓſonaliter. l. ſi. vi. ꝛcoi. extra de of. de lega.

k ¶ Ab aliquo. extraneo. Aſſo.

l ¶ Ab ipſo patre. ſcilicet dicitur q̃ non ſit de liberis. Aſſo.

m ¶ Patre. repete contra veriſam patitur.

n ¶ Teſtator. i. annus prędicti patris pater.

o ¶ Carboniano. non ergo patris dictum filio p̃iudicat vel etiam ignorantia: vt. j. de cap. l. ſi qs ingenuam. nec matris: vt. ſ. de proba. l. fin. in fi. et argu. ſ. ad ſil. l. iij. ¶. j. licet proſit patris dictum: vt. ſ. de li. agno. l. j. ¶. iulianus. ꝛ. ſ. de proba. l. fi. in prin.

Ꝓfis vel matris dicũ filio nõ p̃iudicat.

p ¶ Nam vel. ꝓ etiam.

q ¶ Innuenta erit. no. non aperiri viam malicijs. ſic. ſ. de tranſac. l. cum hi. ¶. ſi cum his. ꝛ de tribu. l. illud. ¶. ſed ſi mercẽ. ꝛ. C. de edi. diui adri. tol. l. ꝙtus.

r ¶ Q. ꝛ ſi fiſcus. facit. ſ. de bono. poſ. l. non eſt.

s ¶ Ceſſare. ad ſcriptum. facit. j. eo. l. iij. ¶. ꝙuis. ꝛ. j. eo. l. cum fine. ꝛ facit. j. eo. l. ſi impubes. ¶. cum vero. ꝛ. ¶. interdum. ꝛ. ſ. de inoffi. teſta. l. qui de inofficioſo.

t ¶ Habet. bonoꝝ um poſ. ſm tabu.

v ¶ Poſſeſſionem. ſcꝫ ſm tabu.

g ¶ Videatur. i. preſumatur: quia cõſtãte matrimonio eſt editus: vt. ſ. de his qui ſunt ſui vel alie. iur. l. filium. ¶. non ſit. Aſſo.

y ¶ Bonoꝝ um poſ. carboniana. Sed cur huic magis dat ℔ nato inſtituto: ℟. ſi. in iam nato nõ eſt dubitatio an ſit inſtitutus. conſtat enim vñ ſufficit ei ſm tabu. at hic nõ eſt veriſimile teſtatorẽ inſtituiſſe/niſi eũ q ex ſe conciperetur: vt. ſ. de condi. ꝛ demõ. l. cũ vir vxori. at hunc nõ cõſtat eſſe conceptum ex eo propter negationem: vt C. qui. ad li. procla. l. fin. ꝛ ideo non extraordinaria magis ℔ ordiaria bonoꝝ poſſeſſio. ſm tabu. competit. Item ſi negatur inſtitutus: vt. ſ. eod. l. iij. in prin. Aſſo.

3 ¶ Idem ait. idem ponitur: vel idem ius ait ponitur.

a ¶ Q. diceret. ſcilicet pater: vel diceret ille qui facit controuerſiam. ꝛ ſic le gitur cum ſequentibus.

b ¶ Elogio. ſcilꝫ illo qui ex adulterio nat⁹ ẽ. Aſſo. ꝛ no. q̃ ratio huius edicti eſt: quia pater dicendo eum ſpuriũ videt exheredaſſe vt extraneum ꝛ ſic exheredatio non valet. ꝛ eadem eſt ratio inſequẽti: q̃ cum impoſuit pena ſi diceret ſe eſſe filium per conſequens volui⁹ eũ extraneum dici. vt argu. inſtit. de leg. ¶. fina. et ſic vt extraneo exhẽdo. ꝛ ſic nõ valet: vtpote res iempta ſin extraneo: vt. j. de verb. obli. l. quidam cum filiũ. ¶. in eo. ꝛ ſic habes tres caſus in quibus exheredatio habetur. p infecta: ſꝫ in eo caſu cum dicit exheredo: quia ex adulterio ꝛc. videtur valere exheredatio: vt. ſ. de libe. et poſthu. l. et ſi peperce. rit. in prin. Sol. q̃ hic dicit nullam exheredationem: dic ſi probetur eum filium eſſe: pater eñ eum ideo exheredauit: q̃ credebat eum non eſſe filiũ. interim ergo donec probetur filius exheredatio nocet: vt. ſ. de lib. ꝛ poſthu. l. ſi poſthumus. ¶. ſi. ſm Aſſo.

c ¶ Non quaſi filium. ſcꝫ inſtituit.

d ¶ Deceſſiſſe. quaſi ſcꝫ perito eum non ſit inſtitutus vt filius.

e ¶ Negent. ac per hoc teſtamentum reſpectu eius portionis in qua inſtitutus eſt non valere contendũt: vt. C. de here. inſtitu. l. ſi pater. vt ꝛ hic. ꝛ. j. exponitur. Aſſo.

† deberet eñ differri ſi ageret de ſtatu: quę ſtio ſtat⁹ ẽ ꝑiudicialio differẽdã. vide ꝑ do. Alexan ¶. ſi quando de actionibus. ꝛ ibi ange. magn. et ꝑ no. l. ſi. C. de odi. vnde.

f ¶ Valere. ſolũmodo reſpectu partium oĩm: non etiã negãt eũ filiũ: ꝛ ita de bonis tãtum faciunt controuerſiaz. vnde non dꝫ differri. vt. j. eo. l. ſi impubes. ¶. cum vero.

g ¶ Ceſſat. vt. j. c. l. ſi impubes. ¶. cum vero. Sed argu. contra. j. eo. l. de bonis. in prin.

h ¶ Hereditatẽ. ſtung. hic hereditatẽ amitteret ſi ꝓbaret non filius. Arg. q̃ ſic. j. de iure fiſ. l. auſertur. ſed nõ eſt ita: quia hic nõ vt filꝰ fuit inſtitut⁹: vt hic dꝫ. nec falſa demonſtratio ei nocere dꝫ: vt. ſ. de condi. ꝛ demon. l. demonſtratio. ꝛ. C. de fal. cau. l. ij. Accur.

i ¶ Arguatur. i. accuſatur. l. cornelia. de fal. vt. C. de fal. l. j. Aſſo.

k ¶ In dubiũ. facta cõtrouerſia ei puero de bonis ꝛ de ſtatu. vel de ſtatu tantum. vt. j. l. iij. ¶. ꝙuis. ¶D.

l ¶ Cũ vero mater. ſcilicet tm̃: alioquin ſi etiã puero fieret q̃ſtio differretur: vt. ſ.

retur: vt. ff. dictum est. vel vt dicunt. ff. pri. puero tñ ꝛ nō matri fiebat qō. hic vtriq; quos ꝛ rō hui⁹. l. ꝛ fnia ꝛ hec verba iuuare videnf. a30. ꝛ facit. j. de adul. l. miles. §. defuncto.

a ¶ Cognitionis. habite ℨ puerum conuentum vna cum matre.

b ¶ Apparuerit. fnia lata ℨ puerum non cōtra matrem solam. illa efft puero non preiudicat: vt ff. de turcuiran. l. iij. §. pe. Sed argu. ꝗtra. ff. de vē. in posse. mit. l. fi ventris. Solu. ibi facit. j. e. l. iij. §. fi mater. et. l. fi pubes. §. fi mat. et. l. titia. et qō no. C. de fal. l. j. Item facit. j. de fal. l. j. ꝛ. l. qui falsam. §. j. et. l. lege. §. de partu. Addito. Dic fm Bart. ꝙ in. d. l. fi ventris. accusabat mater sola. fiebat tñ preiudiciū partui futuro: sed hic fiebat preiudiciū partui iam nato. ꝛ est ratio: sicut enī cum mater ē minor: questio differtur: ita etiā qñ est grauida ℨ differri: qñ nō pōt ita fufficienter defendere. Item ratio ꝙ magis fauemus partui nascituro ꝙ̄ iam nato: vt. l. j. §. fi ea. ff. de ventre in possessiō. mittendo.

c ¶ Jcz. Participes. Cōtra videbat: qz auctrice extincta nec ipfi teneri possunt.

d ¶ Decesserit. hoc est cōtra nos qui dicim⁹ ꝙ viuente crimino q pōt criminaliter accusari: potest etiā ciuiliter agi. Allū cōtra. qō. dicit. C. de fi. instru. l. fi. §. j. et hic etiaz in vita mulieris pōt exerceri carbonianum.

e ¶ Cognitio. ff statu ꝛ de bonis.

Carbonianum.

¶ Casus. Carboniānū edictū ē ꝙ parat⁹ in aligḇ bo. poff. ff abu. vt qḇ⁹ detur illꝫ detur et istud: ℨ habeat peti. car. bo. poff. ab intestato. fi pz instituit posthumu⁹ ꝛ nega filius. pōt esse locus huic edicto carbo. edictū ℨ locū ab intestato non qñ scriptus est. Allū scia tis. fi mouef ꝛ ff. stat⁹ et bonozū differt ex cōstitutione: pubes autē non ℨ bifficiuz carboniani edicti si mouetur ei questio status ꝛ bonozū. ¶ Cause cognitio. Habuisti sicut mouetur cōtrouersia ꝙ inter liberos defuncti fit causa cognita. bono. poff. carbo. dabo quid versatur in cause cognitione hic: vt si in euidēti est filium nō esse filium denegetur ei. si aūt certum est: vel dubium est: datur ei vbi iudiciū est. p eo statim datur: sed summatim cognoscitur si est filius: sed versatur aliud vt si expediat impuberi differri differat. aliter nō. ergo due sunt cause cognitiones nō expedit differri si ℨ. pbationes vel per quos defendatur. Item ℨ obstetricem per quā pōt pbare filiationē. istud est fauore impuberis introducti vt nō differat in tempore pubertatis: ꝛ ideo si nō expedit ei non ℨ differri.

¶ Si mater. ff ater accusat ꝙ filium impuberē tēpore partus falso subiecit. fertur fnia cōtra matrem: obest filio: non. Sed qd aliqs facit bat ꝛ ff. stat⁹: ꝛ bonozū differt: certe sic. Sed quid decedit testator relicto puero anniculo: ꝛ alio qui ℨ. xiij. ꝛ fex menses. agnati mouēt questionē ambobus. nūquid differt questio stat⁹ ex psona sua qui ℨ. xiij. an. ꝛ dimidiū: non. ſz ex psona impuberis differt questio stat⁹ in tempus pubertatis: sine impubes possidet bona: sive non. Sz quid duo sunt impuberes faciunt adinuicē controuersiam: vnus se dicit filium foli: alter dicit se ꝛ alium: ille qui dicit se filium solus differtur ff. aut ē alter adoleuit finita est eius questio in tempore pubertatis ꝛ non

cognitionis ᵃ (si suppositum partum apparuerit ᵇ) actiones hereditarie puero denegande sunt: oiaq; perinde habēda atq; si heres scriptus non fuisset.

¶ Donec vixit aliquis ex participibᵒ criminis nō potest agi ciuiliter de crimie contra tertium. h. d. Bar.

Martianus. Ler. ij.

LJcet mulier que partum subiecisse dicitur decesserit: si participes ᶜ malefiçij sunt qui puniri possunt in presenti cognoscendum est. si nemo autem sit qui puniri potest (quia omnes participes facinoris forte decesserint ᵈ) fm carbonianū edictum in tempus pubertatis differēda est cognitio ᵉ.

¶ Posthumo ff instituto licet habeat ℨ tabu. potest etiam habere locum hoc edictum. Bartolus.

Ulpianus. Ler. iij.

CArbonianū edictum aptatum est ab contra tabu. bonozum ᶠ possessionem ex intestati ᵍ. cum ꝛ in fm tabu. bo. poffeff. in quibusdam ʰ casibus possit videri necessarium edictum: veluti si paterfamilias ita instituerit: posthumus heres vel posthuma heres esto: ꝛ negetur ⁱ verum esse quod in testamento scriptum est. ꝛ cum ᵏ de fideicommissis vel legatis queritur: differri pōt causa in tempus pubertatis. id enim diuus pius claudio adriano rescripsit. ¶ Quis scripto heredi ˡ non prohibuit bono. poffeff. ex edicto carboniano certum sit ᵐ: tamen questionem status in tempus pubertatis differri. pculdubio est: ergo siquidem de parentis bonis simul ꝛ de statu controuersia fiat: hoc edictuz locum habebit. sin vero tātum status differtur ⁿ questio in tempus pubertatis: sed non ex carboniano: sed ex constitutionibus ᵒ. ¶ Puberi q̄us minozi. xxv. annis carbonianum non succurrit: sed si cum esset pubes quasi impubes obtenderit bonozūq; possessiones acceperit: dicendum erit nihil eum egisse. nā ꝛ si impubes esset mox pubes factus esset: finiretur bonozum possess. ᵖ emolumentum.

¶ Cause ᵠ cognitio in coꝛtitur: vt si manifesta calūnia apparet eozum qui infantibus bonozum possess. peterent: non daretur bonozum possess. summatim ʳ: ergo cum petitur ex carboniano edicto bonozū possess. debet prius cognoscere. ꝛ siquidem absolutam ˢ causam inuenerit euidenter ex probetur filium nō esse: negare debet ei bono. posse. carbo. Si vero ambiguam causaz hoc est vel modicum pro puero facit tem: vt non videatur euidenter filius non esse ᵗ: dabit ei carbonia. bonozum poff. ¶ Que autez sunt cause cognitionis: vna ᵛ vande carboniane possessionis que habet commodum illud: vt perinde atq; si nullam controuersiam pateretur impubes possessionez bonozum accipiat. Alia est cause cognitio illa vtrum debeat differri in tēpus pubertatis cognitio: an representari. hoc autē diligentissime ʷ pretozi examinandum est an expediat pupillo representari cognitionem: an potius differri in tēpus pubertatis: ꝛ maxime iquirere hoc a cognatis matre tutoꝛibus ꝙ pupilli debet. finge esse testes quos ℨ qui dilata controuersia aut mutabunt consilium: ˣ aut decedent:

a Cognitionis. habite ℨ puerum conuentum vna cum matre.

b Apparuerit. fnia lata ℨ puerum non cōtra matrem solam. illa efft puero non preiudicat: vt ff. de turcuiran. l. iij. §. pe. Sed argu. ꝗtra. ff. de vē. in posse. mit. l. fi ventris. Solu. ibi facit. j. e. l. iij. §. fi mater. et. l. fi pubes. §. fi mat. et. l. titia. et qō no. C. de fal. l. j. Item facit. j. de fal. l. j. ꝛ. l. qui falsam. §. j. et. l. lege. §. de partu. Addito. Dic fm Bart. ꝙ in. d. l. fi ventris. accusabat mater sola. fiebat tñ preiudiciū partui futuro: sed hic fiebat preiudiciū partui iam nato. ꝛ est ratio: sicut enī cum mater ē minor: questio differtur: ita etiā qñ est grauida ℨ differri: qñ nō pōt ita fufficienter defendere. Item ratio ꝙ magis fauemus partui nascituro ꝙ̄ iam nato: vt. l. j. §. fi ea. ff. de ventre in possessiō. mittendo.

c Jcz. Participes. Cōtra videbat: qz auctrice extincta nec ipfi teneri possunt.

d Decesserit. hoc est cōtra nos qui dicim⁹ ꝙ viuente crimino q pōt criminaliter accusari: potest etiā ciuiliter agi. Allū cōtra. qō. dicit. C. de fi. instru. l. fi. §. j. et hic etiaz in vita mulieris pōt exerceri carbonianum.

e Cognitio. ff statu ꝛ de bonis.

Carbonianum.

¶ Casus. Carboniānū edictū ē ꝙ parat⁹ in aligḇ bo. poff. ff abu. vt qḇ⁹ detur illꝫ detur et istud: ℨ habeat peti. car. bo. poff. ab intestato. fi pz instituit posthumu⁹ ꝛ nega filius. pōt esse locus huic edicto carbo. edictū ℨ locū ab intestato non qñ scriptus est. Allū scia tis. fi mouef ꝛ ff. stat⁹ et bonozū differt ex cōstitutione: pubes autē non ℨ bifficiuz carboniani edicti si mouetur ei questio status ꝛ bonozū. ¶ Cause cognitio. Habuisti sicut mouetur cōtrouersia ꝙ inter liberos defuncti fit causa cognita. bono. poff. carbo. dabo quid versatur in cause cognitione hic: vt si in euidēti est filium nō esse filium denegetur ei. si aūt certum est: vel dubium est: datur ei vbi iudiciū est. p eo statim datur: sed summatim cognoscitur si est filius: sed versatur aliud vt si expediat impuberi differri differat. aliter nō. ergo due sunt cause cognitiones nō expedit differri si ℨ. pbationes vel per quos defendatur. Item ℨ obstetricem per quā pōt pbare filiationē. istud est fauore impuberis introducti vt nō differat in tempore pubertatis: ꝛ ideo si nō expedit ei non ℨ differri.

¶ Si mater. ff ater accusat ꝙ filium impuberē tēpore partus falso subiecit. fertur fnia cōtra matrem: obest filio: non. Sed qd aliqs facit bat ꝛ ff. stat⁹: ꝛ bonozū differt: certe sic. Sed quid decedit testator relicto puero anniculo: ꝛ alio qui ℨ. xiij. ꝛ fex menses. agnati mouēt questionē ambobus. nūquid differt questio stat⁹ ex psona sua qui ℨ. xiij. an. ꝛ dimidiū: non. ſz ex psona impuberis differt questio stat⁹ in tempus pubertatis: sine impubes possidet bona: sive non. Sz quid duo sunt impuberes faciunt adinuicē controuersiam: vnus se dicit filium foli: alter dicit se ꝛ alium: ille qui dicit se filium solus differtur ff. aut ē alter adoleuit finita est eius questio in tempore pubertatis ꝛ non differtur plus. h. d. vsq; ad. ff. si quis liber.

f ¶ Bonoꝛ possessionē. vt efft illa dat ꝛ denegat sic fiat de carboniana bo. poff. vt. ff. eo. l. j. §. ꝛ generaliter.

g ¶ Intestati. qz concurrit cū vñ liberi: vt. j. e. l. de bonis. §. huic.

h ¶ Jn quibusdam. bene dicit casibus: qz regulariter non habet locuz fm tab. vt. ff. e. l. j. §. pomponius.

i ¶ Negetur. a legitimis esse verum. fcz ꝙ sit institutus aliquis posthum⁹ et negatur etiam filius: alꝫ non habet locum carbonia. bono. possef. quia de bonis tātus est contouerfia: vt. ff. eodē. l. j. §. fi quis filiū. Idem in quolibet impubere instituto vt habeat locum carbo. posse. si hec duo negētur. secus si alterum tm: vt. j. pꝛoꝛi. §.

k ¶ Et cum. dic legata relicta filio vt filio. et heres dicit eum non esse filium mittetur in possessionem legatozum: et differtur ꝙ stio status ꝛ legatozuz. et fm hoc est miruz ꝙ legatario singulari ꝛtur carbo. etiam facto testamento fecūdū. ℣. ꝛ quertur fm eum an filius pro his legatis habeat fm tabu. sicut carb. quod videtur absurdum. Vel planius dicas posthumū videtur in possessiō. ex carboniano et legatarios legata petere. certe differt: qz spꝛatur petitio hereditatis moueri per legitimos cōtra filium quādo erit pubes. vt argu. C. de pet. here. l. fin. ꝛ fm hoc dic causa. scilz legatoꝛum. et potest. i. debet. et facit. ff. e. §. fi quis liber.

† Silis ꝙ sto summaria habef i c. qm̄ fregnter. §. fi no post tpo. cū glo. sup ver. fimatiz. in prīc extra vnit. nō cōtesta.

l ¶ Hēdi. impuberi quez cōstat sine negatione scꝛiptum: alioquin cōtra: vt ff. pꝛoꝛi. rñ. Azo.

m ¶ Certum sit. ipse tamē possessionem adipiscitur inre cōmuni sine auxilio carbo. vt. C. de edict. di. adri. tol. l. cūis. ꝛ. j. cꝛuz bono. l. j. ꝛ. l. ij. Azo.

n ¶ Differtur questio. sed numq̄ fit missio: vt statim. ff. dixit Azo. Item ꝛ hoc siue agat siue cōueniatur impubes: vt. j. ea.

† Hec ꝛba recitātur in glo. i c. qm̄ frequenter. sup ꝛ. subtrahaf. ex trav. et. nō contest.

l. ff. paruī.

o ¶ Ex ꝙstitutiōibus. si ꝛo tñ de bonis nulla fit dilatio: vt. ff. e. l. j. §. fi qs filiū. ꝛ. j. eo. l. fi impubes. §. cum ꝛo. Azo. Item contra. j. e. l. de bonis. §. ita demum. Sol. ibi.

p ¶ Possessionis. petēde nō petite: vt. j. eo. de bonis. §. post. Ad dicidē ꝛ si sit indulta a iudice dum tñ re ipa corpoꝛaliter nō fit tradita. Azo. vt. j. eo. l. antepe.

q ¶ Cause. dixit. ff. e. l. j. in prin. in duobus verti cause cognitionē ꝛ hic de primo. ꝛ. j. §. pꝛoꝛi. dicetur de alio.

r ¶ Summatim. immo plene: vt. C. e. l. ij. §. ꝛ exponе vt ibi.

s ¶ Absolutam. i. fine dubitatione. hoc enim euidenter ꝛc. sic ergo illa regula: volo facit qui petit ꝛc. vt. j. de exceptī. do. l. volo. habet locus ꝛ in possessoꝛijs. ꝛ fic est contra. j. quoꝛum lega. l. j. §. rediguntur. ff. dicvt no. in. d. l. volo. Item not. de summaria cognitione: vt. ff. ad exhi. l. iij. §. ibidem.

t ¶ Nō ee. qō duobus modis fit: vt. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. l. filium. §. ꝛ fi fic. ꝛ. §. ꝛ mihi.

v ¶ Una. de qua dixit. ff. pꝛoꝛi. §.

ᵡ ¶ Diligentissime. hec ergo cause cognitio fit plene/sed superior semi plene. Azo.

a ¶ Non eandem fidem. q; fierent infames. Et no. idez si de facto fiant infames: q; minus creditur a in tempore redditi testimonij fides testis inspicitur: vt. ff. de testi. l. iij. in prin. Vel dic non eadem fide. id est non ita creditur: quia non est verisimile ꝙ de tam longo tempore sic recordentur sicut de recenti.

b ¶ Anum. id est vetulaz. ad quod. ff. de testib°. l. in uiti. C. l. eo.

c ¶ Ancillaz. caute hic in plurali. ff. in singulari dicit: q; in questione vnius serui causa ponenda non est: vt. ff. de questio. l. j. §. idem cornelio. pluriũ enim seruoz̃ argumenta. C intendicia aliꝰ precedẽtib° sunt necessaria.

d ¶ Veritatem. etiã cõtra fratres hui° qui negat filius. quod dicit. ff. de questionib°. l. extraneo. §. de questione. Azo.

e ¶ Insinuare. non est ido nea hec allegatio cũ possent hodie testimonia publicari. vt in auté. 6 testi. §. hoc vo in hem°. colle. vii. idem C in superioribꝰ allegationib°: sed non fic in inferioribus. Azo.

f ¶ Differt. hoc concedebat Bul. si filius peteret carbo. ais etiã si fibi exp̃e diret rep̃esentari: tamen semp in pubertate differtur. qõ Jo. nõ placet. pro bul. ff. de. C. o. l. j. §. quis. nam ibi dicit differendaz cũ tñ status fit cõtrouersia. non ergo locus habet carbo. Sed arg. cõtra eũ est ratio huius rñ.

g ¶ Admissos. ideo. ff. q; non satisfactum. vt. ff. de. C. o. l. j. §. j. Azo.

h ¶ Hereditate. C 6 statu: alꝰ essi locum non h;: vt ff. de. C. o. l. j. §. si quis filium.

i ¶ Doliri. repete posse illos missos: C sic vt est ibi copula et nouare &c. vel punctũ loco copule. Accursius.

k ¶ Experiri. i. defendere. ff. de reg. iur. l. fepe. §. sed scientib°. vel dic agendo. vt. ff. de. l. §. parui. C fm primaz no. cogi aduersarios agere ad tempus. ff. C. de inge. ma. l. diffama ri. Azo.

l ¶ Quod pro ipsis. nam quod fauore &c. vt. C. de leg. C cõ. l. q; fauore. C fa cit. ff. de libe. cau. l. diui. i princi.

m ¶ Obtinuerit. idem C si succubuisset. Azo.

n ¶ Questio. cõtra impuberem: sed ℈ matrem de adulterio non tam facile. ar. ff. de accu. l. si cui. §. hisdem. hic autem videbatur cõtra: quia absoluta adultera C adulter videtur absolutus: vt. ff. de adul. l. oẽnũciasse. §. queritur. C facit. ff. co. l. j. in fine.

o ¶ Si is. natus de secundo matrimonio.

p ¶ Filio. nato ex primo matrimonio C eodẽ patre lz nõ eadem matre.

q ¶ Mater eius. f. filij secundi matrimonij.

r ¶ Impuberi. superstiti.

s ¶ Quam. controuersiam.

t ¶ Eam filium. f. superstitem suo an heredi. ff. ff. ad trebel. l. heres. in fi. Sed arg. cõtra. ff. co. ti. si patroni. §. qui fideicommissariam. ij. rñ. et l. facta. §. fi cum fuspecta.

v ¶ Negat. alꝰ nõ negat hũc. f. superstitẽ filiũ defuncti: sed etiã dicit de

aut propter temporis interualꝫ lum non eandem fidem habebunt: vel finge esse anum[b] obstetricem vel ancillam[c] que veritatem[d] pro partu possunt infinuare[e]: vel instrumenta satis idonea ad victoriam: vel quedam alia argumenta: vt maius damnum patiatur pupillus ꝙ differtur[f] cognitio: ꝙ compendium ꝙ non repꝛesentatur. finge pupillum fatisdare non posse: et admissos[g] in possessionem qui de hereditate[h] controuersiam faciunt multa posse subtrahere/nouare/mouiri: aut stulti aut iniqui pretoris erit rem in tempus pubertatis differre cum summo eius incommodo cui consultum velit. Diuus enim adrianus rescripsit ꝙ in tempus pubertatis res differri solet pupillorum causa fit: ne de statu periclitentur ante ꝙ se tueri possint. ceterum si idoneos habeant a quibus defendantur: et tam expeditam causam vt ipsorum intersit mature de ea iudicari: et tutores eorum iudicio experiri[k] volunt: non debet aduersus pupillos obseruari quod pro ipsis excogitatum est: et pendere status eorum cum iam possit indubitatus esse. ¶ Si mater impuberis subiecti partus rea postulata causam obtinuerit[m] poterit ad huc supereſſe status questio[n]: vt puta si dicatur aut nõ esse ex ipso defuncto conceptus: aut ex ipso quidem: sed non ex matrimonio editus. ¶ Si is[o] qui status controuersiam filio[p] faciebat et solum se filium dicebat decesserit: et mater eius[q] ei heres extiterit: liquidem eandem controuersiam impuberi[r] mater faciat qui se ex alia natũ affirmat quã[s] filius eius faciebat: scilicet vt neget eum filium[t]: idcircoꝙ ad se totam hereditatem ex persona filij sui defuncti pertinere de-

fuo: C deinde nec idẽ ſupſtes negat filiũ ſuũ fratrẽ: ſz dicit matrẽ nõ debere ſuccedere. C hoc colligit ibi: nõ eñ ꝛc. Allij nõ ỹnt nõ: C tũc dic ſz M. mater: negat ſupſtitẽ filiũ. f. ſolũ filiũ: q; C ſuuz ſilꝛ dicit: nec ſupſtes negat: ſed C ſi negaret ſupſtes idẽ vt ceſſet carbo. q; nõ patit: ſz facit cõ trouerſiam ſuperſtes: vt. ff. e. l. §. ꝙ ſi ille. Accurſius.

g ¶ Paternis. melioꝛ rõ: q; tñ ſi de auo. C nõ ſi ſtatu fit cõtrouerſia: vt. ff. e. l. ſi quis filiuz. Azo. C facit. ff. e. l. ſi ipubes. §. ſi pupillus.

y ¶ Alterius quoꝙ. ſic. ff. q; res pig. obli. poſ. l. arifto. C quẽadmo. ſer. amit. l. ſi cõem. C. ff. de vẽ. i poſſ. mit. l. antepe. Sed ff. e. l. titia. ſed dic vt. ff. e. l. ſi impubes. §. ſi mater.

z ¶ Parui refert. ꝙ ad differendã queſtionẽ ſtatus. nã vtrobiq; differt.

a ¶ Petitoꝛ. poſſeſſionis. Azo.

b ¶ Status. f. tñ vel ſtatꝰ C bonoꝝ ſi velit i poſſeſſionem mitti.

c ¶ Patitur. ſic. patitur: ſecus eniz ſi alij faciat: vt. ff. e. a. l. §. ꝙ ſi ille.

d ¶ Differtur. q; ſtatus: ſed poſſeſſionẽ vel retinet vel a tertio ſtatur: vt. ff. de iure. C of. teſt. l. q. de inofficioſo. ¶ Itẽ hec vera ſunt ſi agat poſſeſſozio. ſi autẽ petitorio: diſtinguit an agat et nõ differt: an cõueniat: et tunc ſic etiaz ſi ꝓpzij ſtatꝰ cõtrouerſia patitur: vt. ff. e. a. l. §. miſſum.

e ¶ Si duo. Ad euidẽtiã hui°. §. dic ꝙ ille ſolꝰ vel ille ois ipubes q patif cõ trouerſia ſtatus ſui ꝓpzij poſſit poſtulare differri ſtionẽ ſtatꝰ. ille autẽ ipubes q facit alteri ipuberi de ſtatu ei° ipuberis quẽ cõuenit cõtrouerſia nũꝯ põt poſtulare. C eſt rõ: q; impuberi ne amittat libertates ſuã debet fauor exhiberi: nõ vt aliuz ipuberez ſua libertate priua ret: et ita oia ſunt clara. naz in primo rñ. ſic rõ: q; cũ vteꝝ alteri facit con trouerſiaz: C vteꝝ patif ab alteruꝛo vtroq; ipubere exiſtente adhuc differ. ¶ In ſcõo vero eſt etiã predicta rõ: q; cũ is adoleuerit q ſe ſolum dicit taliter autẽ qui. C ſe dicit eſt impubes. pubes ipuberi facit cõtrouerſiã. C ita im pubes patitur lites. C ſic differtur. in tertio vo nõ differt: q; pubes ab ipu-

bere patiebatur litem.

f ¶ An. C ſe. f. C alium.

g ¶ Dicat filium. f. ſe quiſq; eoꝝ: C ſic quilibet de altero negat.

h ¶ Poſſeſſoꝛ fit. f. quilibet eoꝝ de quo queris.

i ¶ Et ſe. f. C alium. Azo.

k ¶ Status. ſui. f. de filiatione.

l ¶ Facit. f. de ſtatu alteri° controuerſiam agẽdo vel excipiẽdo de poſſeſſorio vel petitorio.

¶ Si quis liber. ¶ Caſus. Pater fa. ſeruũ ſuũ iuſſit liberũ C heredẽ eẽ: poſtea iſte ſeruꝰ facit impuberi ſtatus cõtrouerſiã cũ iſte impubes dicatur patris teſtmẽ ſui agnatiõe rupiſſe. nunqd iudicia libertatis C hereditatis ſunt differenda: Et rñ. ꝙ fic. Vlpianus.

m ¶ Juſſus. aliquis maioꝝ.

Statue

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Status cõtrouersiã. q; seruũ esse dicat: agit ꝙ institutus peti. here. z filius dicit testm̃ patris rupisse dicitur: iulianus ait vtraq; libertatis iudicia z hereditatis in tẽpus pubertatis differenda. neutrum eñ coꝛ ita explicari potest: vt non conditioni cius qui se filium esse contẽdat preiudicetur: cetere quoq; libertatis q̃stiones ex testamento pendentes i tempus pubertatis differuntur.

¶ Etiam si propter debita particularia questio status infertur impuberi differt i tempus pubertatis. hoc dicit Bartolus.

¶ Cũ extaret ipubes q se defuncti filium diceret: debitoꝛes q; negẽt cũ esse filiũ defuncti: z ite testa hereditatẽ ad agnatu; q forte transmare abierit ptinere: necessariusz erit puero carbo. edictũ[3]: sed z absenti erit prospiciendũ vt cautio[c] prestetur.

¶ Dimissus in possessionẽ ex hoc edicto pretoꝛ tuetur/non tamen missus vt carbonia. possessoꝛ potest hereditatez vel res singulas vendicare: missi velit de filiatiõe plene docere. Bar.

¶ Missum autẽ ex carboniano edicto in possessionẽ studẽt pretores possessoꝛes cõstituere[d]. q; si ceperit aui hereditatez[e] petere q̃si bonoꝛum possessoꝛ carbonianus aut singulas res: rectissime iulianus libꝛo. xxxiij. digest. scribit exceptione[f] eum submouendũ. cum tent[g] eñ esse debet hac prerogatiua: q; possessoꝛem cuz pretoꝛ tantisper ꝓstituit. Si igit hereditatẽ aut singulas res vult petere: petat ingt directa actione quasi bene res: vt ea petitione iudicari possit an quasi ex liberis[k] heres sit ne presumptio carboniane[m] bonoꝛũ possessionis iniuriã[n] aduersarijs afferat: q̃ sentẽtia habet rationẽ z eqtatẽ. hec autẽ possessio intra annũ datur sicut ordinarie quoq; qui liberis dantur[o] intra annũ/sed oportebit hũc qui se filiũ dicit: non solũ carbonianam[p] bo. pos. accipe: verũetiaz ordinariam[q] agnoscere. Currit autẽ tẽpoꝛa ad vtraq; bono. pos. separatim. ordinarie quidem possessoꝛ ex quo patrem suũ decessisse scit[r]: z facultatem[r] bonoꝛũ possessionis petẽdi habuerit. carboniane vo eo tempoꝛe ex quo cõtrouersiam sibi fieri cognouit.

Iulianus. Ler. iiij.

Deoq; si ex pma parte[s] edicti bo. pos. non petierit: alꝰ poterit ex sequenti[s] pte; edicti ad exẽplũ carboniani[t] edicti accipe bo. pos.[s] alꝰ nõ poterit: nã si cõsestim post pñs mortẽ[u] ptrouersia ei facta fuerit/an iter liberos bonoꝛ possessiones accipe possit: simul ad vtriusq; edicti cãm annꝰ cessisse videbit[v]. Sin vo interposito tpe scierit ptrouersiã sibi moueri: poterit etiaz finito tpe intra q̃ exꝑia parte bo. pos. accepat[x] ex sequenti bo. pos. petere quaz cũ acceperit petuo possessoꝛ bis actiõib[y] vtet[z]: sed si post puberta tem cõtra eũ iudicatũ fuerit[a]: de negabuntur[b] ei actiones[c].

¶ Hic incip it exꝑõere tertiũ caput edicti de satisdatione. Bar.

Sulpianus. Ler. v.

Ed z si is qui cõtrouersiã

b ¶ Exceptiõe. s. i factũ: q; piudiciũ hereditati fieri nõ deꝛ: vt. j. de exceptio. si post. z. ff. de peti. here. l. oin̄. sz nõne hodie ff. vt. C. de pet. here. l. fi. Rñ. nõ: q; hic agere vult heres ad suũ ꝓmodũ z alterius pudicũ q morꝰ est litem: ibi ño ꝙuenitur. Itẽ ff. eo. s. parui. dic vt, ibi.

c ¶ Iudicari possit. vt. C. de ordi. iudi. l. j. ff. eod. dicit.

k ¶ Ex liberis. i. dicere si ipse vult vendicare res dicat se heredẽ. vel q; sit de liberis vel alius.

l ¶ Heres sit. s. petat.

m ¶ Presumptio carboniane. i. filiationis summatim cognite. vt. ff. s. summatim. ppter q̃ dicitur car. bo. pos. ff. eo.

n ¶ Iniuriam. s. de rebus amittẽdis si. tñ petitoꝛiũ ꝓponere: z ppter ꝓsumptionẽ qualemqualẽ res possessoꝛi auferrẽ i perpetuũ ius possidẽtiũ esset sopitus. vt. C. vt li. pen. l. q licitã. z ne inde iniuriarum &c. vt. C. vnde vi. l. meminerit.

o ¶ Liberi, danꝫ. ex quoli bet capite. vt. j. q; oꝛ. in bono. pos. ff. l. si cohered. ff.

p ¶ Carboniaꝰ hoc cuz tñ bonoꝛũ sit ptrouersia fm Ro. S. certe hoc fal sum est: q; tũc non daref: vt. ff. l. j. ff. q; filium. q̃ hic procedit. Azo.

q ¶ Ordinaria. s. vñ liberi vel vñ cognati: vl̃ aliã q̃ ei deferr. z hoc si voluerit actiones intentare. et ideo dicit oportebit: quia bene hec sine ordinaria cõpetit: vt. ff. eo. l. si impubes. ff. l. actiones non exerceat. Accur.

r ¶ Ordiarie. sic dicta: q; tribuit ius i ꝓprietate. hec autẽ tñ in possessione retinẽda. vt. ff. ne vis fiat ei. l. pe. ff. pe. z. ff.

s ¶ Scit. z sic factũ: vt. ff. de iur. z fac. igno. l. j.

t ¶ Facultatem. q̃ dic vt ff. de bo. pos. l. i bonoꝛus. z continua. l. seq.

v ¶ Deoq. Ex prima parte. dicũt quidaz ꝓtra tab. q; precedit illaz

q̃ datur fm tab. vt. ff. de se. ta. l. ij. alꝰ incipit eqssimũ. tu dic vel illaz cõtrata. vel vñ liberi vel alia ordinaria ei ꝙpetentẽ: q̃ dicunt ꝙpetere ex pma parte: q; frequenter currit ei an tpe q̃ carb. vt statim patebit.

w ¶ Sequenti. ff. carbonianꝰ.

y ¶ Carbóiani. ✻ veteris z solennis: q̃ solennitas hodie est sublata: vt insti. de interdi. §. fi.

z ¶ Bonoꝛum possessoꝛ carbonianam.

a ¶ Ad ortem. s. statim.

b ¶ Videbitur. z iõ non petetur carboniana finito tpe prime.

c ¶ Accepat. i. accipe poterat. nec eñ accepit: vt in pin. huius. l.

d ¶ Quam. s. carbonianam.

e ¶ Utet. i. vti poterit. s. act. in factũ q̃ vniuersalis ẽ ad coꝛporalia solũ mõ: vt. j. quoꝛ. bo. l. ij. Vl̃ dic actiõib[n] in factũ q̃ defuncto ꝙpetebat ꝓ possessionib[n] singularũ reꝝ adipiscẽdis: puta vti possi. z vñ vi. ez q̃ b. z filiꝫ danꝫ i factũ. has eñ nõ ꝓhibenẽ itẽdere cũ ex hoc nulla fiat iniuria reo: vt. ff. s. l. pri. §. missũ. Azo. Vel dic vtet q̃si erit pubes vel hẽbat cũ hereditate: vt. j. statim colligit. q. d. nõ currit tpa actionũ: vt. ff. de offi. testa. l. q de inofficioso. an aũt als actiões possit intendere: videt q; non. vt. o. §. missum. econtra q; fic. vt. j. eo. l. pe. vbi dices.

f ¶ Judicatum iuris in petitione hereditatis: oꝛ ipse agit vel cõuenitur quasi non sit filius.

g ¶ Venegabuntur. ipso iure: fic. ff. de arbi. l. si cum dies. §. si quis.

h ¶ Actiones. omnes etiam possessoꝛie.

Sed z si. Casus in. §. si impubes. vsq; in fi. dicitur si impubes petit bonoꝛum pos. nõ cauit vel non defendit venegantur hereditatem

a ¶ Status cõtrouersiã. q; seruũ esse dicat: agit ꝙ institutus peti. here. z filius dicit testm̃ rupisse dicitur: iulianus ait vtraq; libertatis iudicia z hereditatis in tẽpus pubertatis differenda. neutrum eñ coꝛ ita explicari potest: vt non conditioni cius qui se filium esse contẽdat preiudicetur: cetere quoq; libertatis q̃stiones ex testamento pendentes i tempus pubertatis differuntur.

¶ Etiam si propter debita particularia questio status infertur impuberi differt i tempus pubertatis. hoc dicit Bartolus.

¶ Cũ extaret ipubes q se defuncti filium diceret: debitoꝛes q; negẽt cũ esse filiũ defuncti: z ite testa hereditatẽ ad agnatu; q forte transmare abierit ptinere: necessariusz erit puero carbo. edictũ[3]: sed z absenti erit prospiciendũ vt cautio[c] prestetur.

¶ Dimissus in possessionẽ ex hoc edicto pretoꝛ tuetur/non tamen missus vt carbonia. possessoꝛ potest hereditatez vel res singulas vendicare: missi velit de filiatiõe plene docere. Bar.

¶ Missum autẽ ex carboniano edicto in possessionẽ studẽt pretores possessoꝛes cõstituere[d]. q; si ceperit aui hereditatez[e] petere q̃si bonoꝛum possessoꝛ carbonianus aut singulas res: rectissime iulianus libꝛo. xxxiij. digest. scribit exceptione[f] eum submouendũ. cum tent[g] eñ esse debet hac prerogatiua: q; possessoꝛem cuz pretoꝛ tantisper ꝓstituit. Si igit hereditatẽ aut singulas res vult petere: petat ingt directa actione quasi bene res: vt ea petitione iudicari possit an quasi ex liberis[k] heres sit ne presumptio carboniane[m] bonoꝛũ possessionis iniuriã[n] aduersarijs afferat: q̃ sentẽtia habet rationẽ z eqtatẽ. hec autẽ possessio intra annũ datur sicut ordinarie quoq; qui liberis dantur[o] intra annũ/sed oportebit hũc qui se filiũ dicit: non solũ carbonianam[p] bo. pos. accipe: verũetiaz ordinariam[q] agnoscere. Currit autẽ tẽpoꝛa ad vtraq; bono. pos. separatim. ordinarie quidem possessoꝛ ex quo patrem suũ decessisse scit[r]: z facultatem[r] bonoꝛũ possessionis petẽdi habuerit. carboniane vo eo tempoꝛe ex quo cõtrouersiam sibi fieri cognouit.

Iulianus. Ler. iiij.

Deoq; si ex pma parte[s] edicti bo. pos. non petierit: alꝰ poterit ex sequenti[s] pte; edicti ad exẽplũ carboniani[t] edicti accipe bo. pos.[s] alꝰ nõ poterit: nã si cõsestim post pñs mortẽ[u] ptrouersia ei facta fuerit/an iter liberos bonoꝛ possessiones accipe possit: simul ad vtriusq; edicti cãm annꝰ cessisse videbit[v]. Sin vo interposito tpe scierit ptrouersiã sibi moueri: poterit etiaz finito tpe intra q̃ exꝑia parte bo. pos. accepat[x] ex sequenti bo. pos. petere quaz cũ acceperit petuo possessoꝛ bis actiõib[y] vtet[z]: sed si post puberta tem cõtra eũ iudicatũ fuerit[a]: de negabuntur[b] ei actiones[c].

¶ Hic incip it exꝑõere tertiũ caput edicti de satisdatione. Bar.

Sulpianus. Ler. v.

Ed z si is qui cõtrouersiã

b ¶ Exceptiõe. s. i factũ: q; piudiciũ hereditati fieri nõ deꝛ: vt. ff. de exceptio. si post. z. ff. de peti. here. l. oin̄. sz nõne hodie ff. vt. C. de pet. here. l. fi. Rñ. nõ: q; hic agere vult heres ad suũ ꝓmodũ z alterius pudicũ q morꝰ est litem: ibi ño ꝙuenitur. Itẽ ff. eo. s. parui. dic vt, ibi.

c ¶ Judicari possit. vt. C. de ordi. iudi. l. j. ff. eod. dicit.

k ¶ Ex liberis. i. dicere si ipse vult vendicare res dicat se heredẽ. vel q; sit de liberis vel alius.

l ¶ Heres sit. s. petat.

m ¶ Presumptio carboniane. i. filiationis summatim cognite. vt. ff. s. summatim. ppter q̃ dicitur car. bo. pos. ff. eo.

n ¶ Iniuriam. s. de rebus amittẽdis si. tñ petitoꝛiũ ꝓponere: z ppter ꝓsumptionẽ qualemqualẽ res possessoꝛi auferrẽ i perpetuũ ius possidẽtiũ esset sopitus. vt. C. vt li. pen. l. q licitã. z ne inde iniuriarum &c. vt. C. vnde vi. l. meminerit.

o ¶ Liberi, danꝫ. ex quoli bet capite. vt. j. q; oꝛ. in bono. pos. ff. l. si cohered. ff.

p ¶ Carboniaꝰ hoc cuz tñ bonoꝛũ sit ptrouersia fm Ro. S. certe hoc fal sum est: q; tũc non daref: vt. ff. l. j. ff. q; filium. q̃ hic procedit. Azo.

q ¶ Ordinaria. s. vñ liberi vel vñ cognati: vl̃ aliã q̃ ei deferr. z hoc si voluerit actiones intentare. et ideo dicit oportebit: quia bene hec sine ordinaria cõpetit: vt. ff. eo. l. si impubes. ff. l. actiones non exerceat. Accur.

r ¶ Ordiarie. sic dicta: q; tribuit ius i ꝓprietate. hec autẽ tñ in possessione retinẽda. vt. ff. ne vis fiat ei. l. pe. ff. pe. z. ff.

s ¶ Scit. z sic factũ: vt. ff. de iur. z fac. igno. l. j.

t ¶ Facultatem. q̃ dic vt ff. de bo. pos. l. i bonoꝛus. z continua. l. seq.

v ¶ Deoq. Ex prima parte. dicũt quidaz ꝓtra tab. q; precedit illaz

q̃ datur fm tab. vt. ff. de se. ta. l. ij. alꝰ incipit eqssimũ. tu dic vel illaz cõtrata. vel vñ liberi vel alia ordinaria ei ꝙpetentẽ: q̃ dicunt ꝙpetere ex pma parte: q; frequenter currit ei an tpe q̃ carb. vt statim patebit.

w ¶ Sequenti. ff. carbonianꝰ.

y ¶ Carbóiani. ✻ veteris z solennis: q̃ solennitas hodie est sublata: vt insti. de interdi. §. fi.

z ¶ Bonoꝛum possessoꝛ carbonianam.

a ¶ Ad ortem. s. statim.

b ¶ Videbitur. z iõ non petetur carboniana finito tpe prime.

c ¶ Accepat. i. accipe poterat. nec eñ accepit: vt in pin. huius. l.

d ¶ Quam. s. carbonianam.

e ¶ Utet. i. vti poterit. s. act. in factũ q̃ vniuersalis ẽ ad coꝛporalia solũ mõ: vt. j. quoꝛ. bo. l. ij. Vl̃ dic actiõib[n] in factũ q̃ defuncto ꝙpetebat ꝓ possessionib[n] singularũ reꝝ adipiscẽdis: puta vti possi. z vñ vi. ez q̃ b. z filiꝫ danꝫ i factũ. has eñ nõ ꝓhibenẽ itẽdere cũ ex hoc nulla fiat iniuria reo: vt. ff. l. pri. §. missũ. Azo. Vel dic vtet q̃si erit pubes vel hẽbat cũ hereditate: vt. j. statim colligit. q. d. nõ currit tpa actionũ: vt. ff. de offi. testa. l. q de inofficioso. an aũt als actiões possit intendere: videt q; non. vt. o. §. missum. econtra q; fic. vt. j. eo. l. pe. vbi dices.

f ¶ Judicatum iuris in petitione hereditatis: oꝛ ipse agit vel cõuenitur quasi non sit filius.

g ¶ Venegabuntur. ipso iure: fic. ff. de arbi. l. si cum dies. §. si quis.

h ¶ Actiones. omnes etiam possessoꝛie.

Sed z si. Casus in. §. si impubes. vsq; in fi. dicitur si impubes petit bonoꝛum pos. nõ cauit vel non defendit venegantur hereditatem

i ¶ Si pupilli ex fcõm decretũ operãtur ad vẽrã et integrã possessionẽ. vide plene i spec. de. l. et ff. decre. per totũ titu.

✻ Carbóiani edicti materiã. vñ a q; et qñ ꝓcedat: supple i spe. de. l. et. ff. decre. ff. et. §. hoc ff. ad quẽ.

tarie actiones: ꝛ aduersarius erit simul in possessꝫ. ꝛ debitur curator bo
ms. Anus sciatis vbi impubes nō satisdat curator debet alienare res
tempore perituras ꝛ a debitorib⁹ exigere qꝫ tpe liberātur. Sed nūqd
impubes debet: vesci ex illis bonis: ficsine pretor decrenit siue nō. ecce
si mulier mittitur in possessionē. vētris causa debet puideri isti impuberi. Et
vnum sciatis si impubes
satisdat. aduersarius nō
mittit in possessionē cum
eo. Tiuianus.

a ¶ Caueat. accipe is cui
ꝛc. secus in exneo qui nō
admittitur in possessionē. nisi pu
pillo nō cauente: vt. ſ. ꝯ.
quotiens. ꝛ est hec rō ne
qō vni dar alteri denege
turi vt. C. qui po. in pig.
ha. l. fi. ſ. exceptio. ꝛ tacit
ſ. e. l. j. ſ. j. Accur.

b ¶ Si ipubes non defen
datur: cum possideat.

c ¶ Aduersarius. qui non
est ex liberis.

d ¶ Exerceat. tpe peritu
ras. alſ nō: vt. ſ. de ven.
in pos. mit. l. j. ſ. ité ſi peri
culum. ꝛ de admi. tu. l. in
ter. ꝛ. j. ſ. pri. ibi: aduer
sarius autem ꝛc.

e ¶ Aduersus curatores
insolidum. vt. ſ. de cura.
bo. dā. l. ſi plures. et dic
actiones nō hēditarias:
tunc em̄ fieret preiudicio
peti. here. sed actiones ei
cōpetētes ex aliquo ſctu
quem habuerit cū defun
cto: ꝛ tunc fit preiudicius
hereditati: qꝫ fibi sed hoc
pcedit: qꝫ fuo iuri ꝛ fauo
ri licet ei renūciare: vt. C.
de pac. l. penul.

f ¶ Si satisdecidit. si pro
ꝑhuis.

g ¶ Satis nō dat. i casu:
ꝛ si satisdet / mittit aduer
sarius: puta si est de libe
ris: vt. ſ. e. l. j. in prin.

h ¶ Satisdet. sicut pupil
lus: ꝛ sic aduersarius nō
esset in possessꝫ.

i ¶ Satisdare d⁹. vt insti.
de satisda. tu. ſ. j.

k ¶ Nō det. aduersarius.
ꝛ hoc quo ad mittionem:
sed quo ad administra
tionem non habet nisi sa
tisdet: vt. ſ. d. pupi. ſ. et si
velit ꝛc.

l ¶ Exigere. fic. ſ. de ven
tre in pos. mit. l. j. ſ. item
si periculum.

m ¶ Cetera. quidā habēt
ceterum cū pupillus pos
sideat an vesecndi. ꝛc. ꝛ est
versus ibi ceterus: ꝛ non
ibi an aūt: ꝛ deficit aūt. ꝛ
dic ceterum. i. nisi satisdet cum pupillo possidebit. ſ. tñ. q. d. nō vendet.
ꝛ erit. ſ. an aūt vel dic ceterum ꝛc. q. d. l⁹ vendat prestita satisda. tamen
omnia cuꝫ pupillo ꝛc. ꝛ ſm primos est pupillus: ꝛ ſm alios pupillo:
ꝛ est. ſ. an autem.

n ¶ Missus. ſ. pupillus.

o ¶ Nō posse. Sz suptiori etiā si aliūde possit ali. ꝛ facit. ſ. in. l. pri. ſ. nō
solū. ꝛ. C. de ꝛ. cog. l. ſi. ſ. q⁹ si egi. ꝛ. ſ. de ven. in pos. mit. l. extraneo.

p ¶ Attendus est. ſ. filius alius autem non: vt. ſ. de ven. in pos. mit. l.
vbicunq;. ſ. interdum.

q ¶ Omnium. pretoꝛ. ꝛ probat per similē: ꝛ exponе hec verba: vt. ſ.
de ven. in pos. mit. l. fi.

r ¶ Ne minor. fic. ſ. de ven. in pos. mit. l. j. ſ. ꝯ.

s ¶ Maxime. i. precipue.

t ¶ Intercipere. sic in auc. vt hi qui ob. res mino. col. vj. ſ. j. ꝛ. C. de la
ti. li. tol. ſ. fed ne furandi.

v ¶ Qui bona. pupillo propter alimenta remanente in possessione: vel
alimentis a curatore administratis: vt. ſ. de ven. in pos. mit. l. j. ſ. mu
lier. Azo. ꝛ facit. ſ. vt le. no. ca. l. posth. ſ. fed si nec.

impuberi facit ex liberis sit: cuꝫ
niet vt siue caueat a is cui stat⁹ cō
trouersia fit / siue nō caueat: atta
men simul sit in possessione. ¶ Si
impubes nō defendat b idcircoq;
missus sit in possessionem ꝛ etiaꝫ
aduersarius c eius: actiones hēdi
tarias quis exercebit? Et Julia
nus ait. xxxiiij. lib. dig. curatoꝛes
cōstitui debere qui omnia curet ꝛ
actiones exerceat d. ¶ Deniq; scri
bit etiā cū q cū impubere missus
est in possessionem actiones posse
aduersus curatoꝛē e intēdere nec
esse ꝓhibēdū. nullū em̄ p hoc piu
dicium hēditati fieri. nā ꝛ aduer
sus ipm pupillu⁹ si satisdecidisset f
recte expirctur. ¶ Quotiens cūq;
impubes satis g non dat mittit in
possessionē ei⁹ aduersari⁹ siue sa
tisdet h: siue nō det. Et si velit ad
uersarius ꝓmitti sibi administra
tionem: satisdare debet i pupillo.
ceterū si satis non det k / debet cu
ratoꝛ ꝓstitui p quē bona adminis
trent. Aduersarius aūt si satisde
derit res quę tpe pituere aut dete
rioꝛes future sunt distrahere d⁹.
Itē a debitoribus q tpe liberant
exigere l debet: cetera m cū pupil
lo possidebit. ¶ An aūt vescēdi cā
diminuere possit is qui ex carbo.
missus n est videam⁹. ꝛ siquidē sa
tis impubes dederit / siue decre
uerit preses / siue nō: diminuit ve
scendi cā: ꝛ hoc minus restituet
hēditatis petitoꝛi. q. si satisdare
non potuit: ꝛ aliter alere se videt
nō posse o: diminuendi cā vsq; ad
id q̄ō alimētis ei⁹ necessarius est
nuttēdus est p: nec mirū d⁹ videri
hēditatez propt alimēta † minui
eius quē fortasse iudicabit filiuꝫ
nō esse: cum oim̄ q edictis vent in
pos. mittat: ꝛ alimēta mulieri pre
stent propt cū qui pōt nasci. et cu
ra maioꝛ adhiberi debeat ne fa
me pereat filius ꝯ ne minoꝛ⁹ he
reditas ad petitoꝛē pueniat si ap
paruerit filiū nō ee. ¶ Maxime q
aūt puto si missus fuerit i pos. ad
uersarius: desiderandū a pretore
ne istrumēta in pos. suā redigat.
Ceterū, decipiet pupillus dū vel
instruit aduersarius ei⁹: vel etiaꝫ
intercipet ea pōt. ¶ Cuꝫ aūt in sa
tisdatiōe ꝛ pupillus ꝛ aduersari⁹
ei⁹ cessat: curatoꝛ ꝓstituēdus ē q
bona r administret: ꝛ qñq; ei q in
iudicio vicerit restituat. Quid tñ
si tutoꝛes pupilli velint admini
strare: nō erūt audiendi nisi satis
dederint noie pupilli: aut curato
res quoq; ijdē ipſi sint constituti.
Paulus.

Lex. vi.

De bōis s mīis an decretū
interponēdū sit querit: ⁊ et
decretū t quidem u nō est interpo
nendū: dilatio autem longissima
adhibenda a est q̄ in tp̄s puberta
tis extraheret negociū b. Plane
si de p̄nis simul et maternis bo
nis cōtrouersia fit vel etiā de fra
ternis: ꝛ has cōtrouersias in tp̄s
puberta tis differēdas c esse Jul.
ñndit. ¶ Huic autez edicto locus
est etiā si ab itestato d ad bo. pos.
veniāt liberi: tamet si ex ſ criozi
bus partib⁹ e pet at qua legitimi
vocant qñ sui sunt: vl ex illa que
cognatis datur. Ita demū autez
huic edicto locus est si stat⁹ ꝛ he
reditatis f controuersia sit. naz si
tñ status q⁹ seruus dicat esse: nec
vlla bonoꝛum g contꝛouersia sit:
hoc casu liberale iudiciuz statim
explicandum h erit.

Missio in possessionem vim cautio
nis habet. Bart.

Qui publicb cōtrouersiam fa
cit si simul cum eo in possessionez
missus est: ali ex bonis defuncti
non debebit i: nec quicq̄ de bo
nis k defuncti diminuere. nec em̄
possessio. p statisdatōe cedit. ¶ Pu
solū l alimenta prestari debēt pu
pillo / sed etiaꝫ in studia ꝛ ceteraꝫ
necessarias impēsas d⁹ impendi
ei⁹ libertis succedere d⁹. vt. d. ſ. ſi pupillus. ſm Azo.

Secretoꝝ secreta d⁹ esse ratio.

a ¶ Ab intestato. Cōtra. ſ. e. l. j. ſ. ꝛ gñaſr. Sz illa regula locū hz facto
testō: ſz tñ fallit qñq; vt ibi dixi. hic loquit nō facto testō vt. ſ. ſi ta. te
nul. ex. l. j. ſ. fed ꝛ si ex carbomano. ꝛ facit. j. qs 01. in bo. pos. ser. l. si co
heredes. ſ. fi. ꝛ. ſ. de ven. in pos. mit. l. fi.

b ¶ Partibus. ſ. vna qua ꝛc.

c ¶ Hereditatis. paterne vl alterius ascendentis p lineā masculinā: vt
ſ. eo. l. j. ſ. non tñ.

d ¶ Bonoꝝ. ſ. pīnoꝝ: nam si pro alijs bonis hz stipulatus sit: qō cessat
carbo. vt. j. l. proꝛi. ſ. si pupillus.

e ¶ Explicandū. hoc ex carbo. sec⁹ ex ꝓstōnib⁹: vt. ſ. e. l. iij. ſ. ꝯ. Ad
dic si expedit pupillo nō differri: vt. ſ. e. l. iij. ſ. due. Alij q hic in cā li
berali: ibi in filiatione est qō: qō nō plz: vt. ſ. e. l. j. ſ. fed ꝛ si qs non tñ.

f ¶ Debebit: misi fit ex liberis: vt. ſ. e. l. fed ꝛ si is. in prin.

g ¶ De bonis. misi in casu: vt. ſ. vt in pos. lega. l. penul.

h ¶ Non solum alimenta. vt. ſ. eod. l. fed ꝛ si is. ſ. an autē. ꝛ facit. ſ. de
admi. tu.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

admi. tuto. l. en plurres. §. i.

a ¶ Offerente. Quid si neuter caueat: R̄n. vt. ff. c. l. fz i fi is. §. quotiēs. z. §. cū aūt. z. ff. vt. le no. ca. l. postq̄. §. sed si nec. ¶ Item facit. j. eo. l. post. §. ꝑ. imperator. in prin. z. j. eo. l. antepe.

¶ Impubes. ¶ Casus. Mortuo pie si impubes negat recte ado ptatus: z ideo fit controuersia hereditatis pater ne adhuc carbo. edict. pu to dari. Quid si forte cuz sit controuersia ci de sta tu deliberat esse heres vl non/mater pio eo: differ tur i tempus pubertatis si ei expediat. vbi vnum sciat: vbi petit carbo. bo nor. post. si nulla ꝓtrouer sia moueatur planum ē. Quid si duo erant fra tres: Quid si filꝰ est ex heredatus: nō habet car bo. bo. pos. sed interdum accipiet. f. si non petit con tratabu. Sed quid erit: pupillus erat in pos. bo. liberti paternicille negat filiuz paternū: hic nō hz carb. edictū. nūquid ipse pupillꝰ ex carbo. edicto cuz scripto heredē q petit ſm tabu. simul mittetur i possessꝫ: certe qui est insti tutus petet ſm tabu. iste succedet ab intestato: vn de non admittet ad ordi nariā sed extraordinariā fz ad carboniana: z. ꝫ dicit: quare: q nō habet lo cum cum filius est exhe redatus. §. l. j. §. pompo nius. Aluianus.

b ¶ Paterne. adoptiue. Accursius.

c ¶ Simile. quid est qō dicit simile:

d ¶ Pertinere. qō verum est si ita est: vt insti. de here. ab intest. §. at hi. z. §. eades. z. ff. de ꝓtatb. l. si emancipatus. ff. si. nisi in casu: vt. ff. de cōtrata bu. l. iū. §. idem q̄ est. sed ipse negat: sed in adoptio nem datum.

e ¶ Carboniano. vtili nō directo cū cōstet filiuz: vt j. eo. l. decessit.

f ¶ De iure. fit inofficiosi vel non: vt. ff. de inoffi. testa. l. filio. in fi. z facit in eo. ti. l. qui de inofficioso. z. ff. l. j. §. pomponius. Sed quid est qō dicit de iure testamenti ꝛc.

g ¶ Non semper. immo nunq̄: vt. ff. eo. l. j. §. fi. z hoc maxime quia prę tores fauent libertatibus: vt. ff. de ali. iu. mu. l. quia. §. j. nec ob. ff. eo. l. iū. §. ibidem. quia verisimilius est matrem maiorem. xxv. an. causam suam defensurā: vt hic: ꝫ minorem vt ibi. Aliqñ tamē differt causa li beralis: puta si ex testamento vendicet qō dicit impubes rupisse: vt. ff. eo. l. iū. §. fi quis liber. Alzo.

h ¶ Nam argumentatur quasi non debeat plus concedi matri per filiū ꝫ ipsi filio. quod tamen quādoq̄ fallit: vt. j. de solu. l. modestin⁹. z facit. j. eo. l. titia.

i ¶ Solet. si expediat: vt. ff. eo. l. iū. §. due.

k ¶ Loco. q: eo dē mō fit missio: z differtur questio ad pubertatē. fit ergo hec fictio ad cōmodū impu. non ad incōmodū: q: si idem oīno esset nō darek ei carbo. cū a tpe cōtrouersie ꝓpetat: vt. ff. eo. l. iū. in fi. Nā nō refert quid ex equipollentib⁹ vigerit sic. ff. de cōdi. z demō. l. nōnunq̄. Alzo. fic ergo non est ommino simile.

l ¶ Totam. cur non pio parte. vt arg. ff. communi diui. l. si quis putās. §. fi damni. R̄n. q: inspicitur ꝓsona defuncti cū quo cōtractū est: vt. ff. qui. ex cau in possel. l. apud iulianum. z. ff. de eger. l. j. in fi. z. l. iū. nec minus: q: z fic est alibi: vt. ff. si ex noxa. cau. aga. l. si cum vnus. z de pecu. l. si nogali. ff. si. z. l. ancillarum. §. ff. inconstantia enim repellitur: vt. ff. de procura. l. in causę. z facit. ff. de acquiren. here. l. cuz hereditate. z. ff. de procura. l. omnium.

Inc̄ōstantia repellē da est.

m ¶ Si non contratabulas. Quid est quod dicit si nō contratabu. sed ab intestato cū neutrū possit petere exheredatꝰ: vt. ff. de cōtratabu. l. si post monē. §. fi. z. j. vñ liberi. l. ij. in prin. Ad primā dico q: nō fuit rite exheredatꝰ. vñ nō obstat quoniꝫ? def contratab. vt. ff. de cōtratab. l. nō putauit. §. nō quenis. puta sub ꝯditione: vt. ff. de lib. z posth. l. iij. §. pure. Ad scōm dico q: fuit in ptāte filiꝰ? iste: z cū nō rite exheredatus est tanq̄ ꝑterit? dicit nul lum z venit p vnde libe ri: vt. ff. de de libe. z posthu. l. fi. Alij dicunt rite exhe redatū: sed errore admisſuz ab intestato p vñ libe ri: vt. ff. de col. do. l. filius.

n ¶ Tales esse. vt q: sub cōditione exhēdauit: vel quia nō fuerit tibi. vij. testes. z facit. ff. c. l. §. cū autem. z. l. j. §. pomponius.

o ¶ Peteret. per. vnde liberi. vt insti. de bo. posſ. §. cūq̄.

p ¶ Nulla. melꝰ dixisset: q: agit z nō cōuenitur. si ēm cōueniref l? de pater nis bonis nō fieret ei, con trouersia: tamē differtur questio status in tempus pubertatis: nō tamen ex carbo. vt. ff. eo. l. iij. §. ꝑ. quis. z. ff. missum. z vt hic dicitur. Alzo. z. ff. l. pr. in princi. z facit. j. eo. l. cū sine. in fi. z. ff. l. iij. §. plane si mater.

q ¶ Hec quoq̄. Not. vnū ꝓpter alium. vt z no. ff. l. ꝓcuratorē. §. plane. si de paternis. Accur.

r ¶ Quesitū. hic dicit impuberi dari carbo. et nihilomin⁹ in trib⁹ casib⁹ scripto heredi dari ſm tabu. ¶ Primus ē si ipubes vere nō fuerit de filijs: l? ꝓtor dādo carbo. qualitercūq̄ habita modica ꝓsumptione ꝓpuero ꝓsumpserit cuz filiū. nā cū iste nō sit filiꝰ etiā si pe tat bono posſ. contratab. z carbo. que datur eidez: vt. ff. eo. l. j. §. z ſnaliter. tñ nō impedit scriptū he redē petere ſm tab. vtpo te cū datio bo. posſ. cōtra tab. ipso iure sit nulla: vt. ff. de leg. ꝓre. l. filium. §. fi quis contratabulas. Item z in alio casu non impedit. f. cum vere filiꝰ est: sed non accipit bo. posſ. cōtratab. vtpote tpe exclusus: vel alit. si em eam peteret ſm tabu. locum nō haberet. j. ti. j. l. ij. §. expectandi. Item in tertio casu non impedit. f. q̄ vere est filius z nō petijt. ff. tratab. puta tpe exclusꝰ z cum posſet ab intestato petere: vnde liberi dicendo nul lum. q: filius in potestate est ꝓteritus z nō petijt. Nam scripti heredes possunt petere ſm tabu. quasi voluntate filij teneat interim testamentū: vt. ff. de iniuſt. testa. l. filio. ꝫ postea filius possit restitui. ſi ꝛo filius ꝓteritus peteret vnde liberi: q: dicerez nullū: cunc nec adiri ex te ſtamento nec ſm tabu. peti potest: vt. j. ti. j. l. hi demū. z. ff. de bo. posſ. l. non est. ff. vbicunq̄. z ita ob id ipm q: nō petit impubes vñ liberi petit scriptus heres ſm tabu. z bene potest esse q: impubes nō petijt ſm tabu. tpe exclusus: q: ea sibi competere sciebat. sed nesciebat de bo. posſ. vñ liberi. nec copiam habebat consulēdi peritiozes: vt. ff. de bo. posſ. l. in bonoz. sed cum carbo. datur vbi ſm tabu. z vbi cōtratab. datur ſm tab. denegatur: ergo vbi est carbo. cessat ſm tab. Sed rñ. ibi dcturvbi il la: non tñ sequitur: ergo hñt eundem effectum. nam z vna tribuit ius i ꝓprietate: altera non.

s ¶ Bonoz posſ. que facti est non iuris. vt. j. eo. l. scriptus. Mug.

t ¶ Decretum. ſ. ꝓtoris inducentis impuberem in possel. carbo. Cō

tra videbat: qz nō de statu impuberis sed defuncti erat ꝗstio: ſz dic ꝙ z de statu impuberis erat questio p consequētiā. nam dicebat ipubes se fuisse in potestate defuncti: qđ ego nego. z facit. C. ne de sta. defūc. l. quod est constitutum.

Quod labeo. ¶ Casus. Si aliquis impubes dī suppositus iteriz debet esse in pos. z differri questio stat⁹. qđ est intelligendū si dicat natus post mortez patris. vnde debet esse locus hnic edicto. Ulpianus.

Quod labeo

a ¶ De eo. ſ. mñ. ſz in alio verū sit: non tñ ex⁹bis la beonis. Et no. mñ. datum intelligi in casu qui dubitabilis est nō qui indubitabilis. fic. ſ. ad municip. l. j. in fi. Accur.

Lex debet esse de dubitabili.

b ¶ Agnitus. i. habitus a patre vt filius.

c ¶ Justior. vt in pos. mit. si questio fiat de ei⁹ statu. z facit. ſ. de lib. agno. l. ſ. Julianus. Azo.

d ¶ Posthumi. de quo dixit labeo.

Uz mlier. ¶ Casꝰ. Si mulier mortuo marito deferente herede iurauit se prægnantez ee: sacramentum prodest im puberi. si autem fuit iuratum prægnantem non esse: causa cognita debet ei denegari. nam hoc casu mulier non erit ventris nomine in pos. mittēda. Ulpianus.

c ¶ Ex edicto carbo. i. de ven. i pos. mittē. inducto ad exemplū carbo. vt. ſ. de ven. i pos. mit. l. j. ſ. fi ea. nam hoc edictum nō ſubuenit naſcituris ſz natis ſicut z bono. pos. con tratab. vt. ſ. de ven. i pos. mit. l. j. in pin.

f ¶ Dari debet. mulieri.

g ¶ Cum causa. hoc est dicere detur hic bono. pos. ventri cum causa cogni ta: ſcilicet hac tacita vel expꝛeſſa. ne ꝛc.

h ¶ Data. mulieri.

i ¶ Denegata. ſcilicet mulieri.

k ¶ Ordinariū. ſed nō extraordinarium: puta carbo. pos. que dicit extraordinaria: quia non tribuit

Neratius. Lex. ix.

Quod labeo dicit quotiens ſuppoſitus eſſe dicit pupillus cū quo de patris ei⁹ hereditate cōtrouerſia eſt: curare prætorē debere vt is in poſſeſſione ſit. de eo a puto eum velle intelligi q post mortem patriſſami. q ſe ſine liberis decedere credidit fili⁹ ei⁹ eſſe dici cepit. nā ei⁹ q agnitus b eſt ab eo de cuius bonis queritur: iuſtior c in ea re cauſa eſt ꝙ poſthumi d.

Martianus. Lex. x.

Cum mulier deferēte here de iurauerit ſe prægnantes bonoꝝ poſſeſſio ex edicto e carbo niano dari debet f: vl denegari ſi illa heredi detulit iuſiurandum: cuꝝ cauſa g cognita dek poſ. ne aut heredi bo. poſ. data h faciat prēiudiciuꝫ: aut denegata i ius ordinarium k eripiat pupillo.

Papinianus. Lex. xi.

Cum ſine bñficio prætoris q patriꝫ poſſeſſionē filī⁹ here eſſe pōt: fortē qz ſcrip⁹ eſt: edicto carbo. locus l non eſt: ac ſimiliter cum certū eſt ꝙuis filius ſit. cū tñ heredem nō foꝛe: veluti ſi titio de rede inſtituto poſthumus aūt im pubes exheredat⁹ neget filī⁹ eſſe: nec ad rem ptinet q⁹ intereſt illi⁹ i quibuſdā filiū eſſe: veluti ꝓpter fratris ex alia m fe nati bona. vl iure n libertoꝝ o et ſepulchꝛoꝝ. iſtos eſſi caſus ad carbonianuꝫ p conſtat nō pertinere.

Idem. Lex. xii.

Script⁹ heres contra quez filius impubes q ſubiectus dicitur ex edicto primo bonoꝝ poſſeſſ. q petit exemplo legitimi r ſm tabu. interim acciperē nō po

demedio tūc poſſet petere heres: ſz ꝙdiu exiſtit ipubes nō poterit ſm tabu. petere ſcriptus heres. Uiuia.

¶ Poſſeſſionē. ſta. q dat ex edicto primo. i. q⁹ ꝓcedit ſz tab. vt. j. tit. j. l. ij. in prin. z al⁹ ab intestato: vt ſtatim dicet.

r ¶ Legitimi. qui nō hñt vñ agnati interim dū ſperat ſta. nō aūt repetas ſm tab. qz eam nō hz legitimus.

s ¶ Ceſſante. i. auctoritatē nō preſtante ei qui legitimus ē: vt. C. cōia de ſuc. l. anteꝯ ſcriptus ſi certē eſt de viribus teſtamenti bñ adiret: vt. ſ. de contra tab. l. illud. in princ. hz nō petat ſm tab.

t ¶ In dubio. an valeat teſtū: vñ iterim nō adit: vt. ſ. de acqui. here. l. ſed z fi. ſ. cur autem.

v ¶ Conſtituti. ipuberis. et hac. l. no. hereditatē non adita transmitti. ſ. ſ. ad ſill. l. ſi qs i granit. ſ. fin. z. ſ. de cōtrata. l. illud. ſ. fi. z. l. ſeq. z. C. de his qui ante aper. tab. l. j. Sz regulariter contra. vt. C. de cadu. tol. l. vnica. ſ. in no viſſimo. z facit. ſ. de acq. here. l. ventre.

Ztia. ¶ Caſus In liſta dī q̄dam materfa. titia noīe mortuo marito pepit poſthumā. accuſatur de crimīe adulterū commiſſi apud prēſidem. nūquid differt queſtio in tp⁹ pubertatis ne poſthume genereſ prēiudiciū: z certe ſi ipſi poſthume nō moueā queſtio bonoꝝ nō differt ꝓpter matrem. al⁹ ſic. Uiuia.

¶ Sine causa. Cōtra. ſ. de ven. in poſ. mitten. l. ſi ventris. Sol. ibi. Zte contra. ſ. eo. l. iij. ſ. ibidem. Sol. vt dixi. ſ. eo. l. ſi impubes. ſ. ſi mater. z facit ſ. eo. l. j. in fi.

Ueritur. ¶ Caſꝰ. Impubes petit carbo. bo. poſ. poſtea pubes effect⁹ eſt anteꝯ cuꝛpozalē poſ. adept⁹ eſſet: nūqd fungit partib⁹ poſſeſſoris? Et rnd. in eo ꝙ vult petere a poſſidēte sibi incūbit onus ꝓbandi Uiuia.

Scęuola. Lex. xiiii.

Queritur an impubes q bonoꝝ poſſeſſ. ex carbonia no edicto accepit: ſi anteꝯ poſſeſſio ad eum tranſlata ſit pubes factus ſit: petitoꝛis partibus fungi debeat: Reſpon. i eo quod a poſſeſſoꝛe peteret ꝓbationem ſ ei incumbere.

Hermogenes. Lex. xv.

Ec bonoꝝ poſſeſ. ſi ſatisfactum ſit non tñ ad poſſeſſionem adipiſcendā: ſed ad res etiā perſequendas a et debituꝝ exigēdum et collationem bonoꝝ um et dotis: et omnium qꝫ cōferri diximus prodeſt.

Paulus. Lex. xvi.

Sed ſicuti de bonis b pater nis emancipato c cauetur: ita de iſtis qꝫ ipſi d conferunt cauendum eſt.

¶ Probationem. facit. ſ. eo. l. de bonis. ſ. ſi.

Ec bonoꝝ. ¶ Caſus. Si impubes petit carbo. bonoꝝ: nō ſoluz pdeſt carb. bo. poſ. vt in poſ. fit. ſ. vt poſſit exigere a debitoꝛib⁹? z a fratre emācipato z foꝛoze collationem dotis ſi ſatiſdedit ſuo aduerſario de bonis reſtituendis. Uiuia

z ¶ Adipiſcendā. ex carboniano edicto.

a ¶ Perſequēdas. huic. ſ. ſ. e. l. iij. ſ. miſſum. vbi agēs exceꝑ. repellit. Sol. ꝫ vēdicat res vel debita ab eſſencis: ibi ꝫo ab aduerſario vt ibi cōuincit: ibi ne pſump. carbo. ꝛc. Uel hic loquit cū ſatiſdedit ꝙ caſu nō vt carbōian⁹ poſſeſſoꝛ: ſz ſicut bonoꝝ curator agit: vt. ſ. eo. l. ſz z ſi is. ſ. ſi impubes. z. ſ. aduerſarius. z ꝓbabit plene in qōne ꝓpꝛietatis: qđ oia ꝫ z illa leqvidet innuere. Azo. Uel dic vt nō. ſ. eo. l. iiō ꝙ. z facit. ſ. de ioffi. teſta. l. qui de inofficioſo.

Sed ſicuti. ¶ Caſus. Habuitis prie. pdeſt ipuberi q cauit de bonis reſtituēdis ſine apparuerit filiū: qz ipſe mittit: z qz ꝓfert ei: ſz certe ſicut cauet ei de ꝙferēdo: ita cauēdu eſt ab eo ei nō apparuerit filī⁹ qz ꝺ cauere de bonis reſtituēdis: z de collatis reſtituēdis. Uiuia.

b ¶ Sed ſicuti de bonis reſtituēdis. ab impubere ſi apparuerit hūc nō eſſe filium. vt. ſ. de colt. bo. l. iij. ſ. j. ꝛgarg. ſ. eo. l. ſed z ſi is. ſ. fi.

c ¶ Emancipato. qz dicit eum non eſſe filium.

d ¶ Ipſi. ſi habes ipſe. ſz emancipatus. ſi habes ipſi. ſz impuberi. cōfert emancipatus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶ De bonorum possessiōe ſm tabulas. ¶ Primo dixit de ſta. ſecut ordinē edicti qđ primo defert ſta. ☞ ſm tab. vt. ſ. tit. j. l. iiij. ſed. C. e. ☞ Conſiderandō dignitatem: dignior eſt ſm tab. quia nititur ex voluntate defuncti.

TAbulas. ¶ Caſus. Scriptus heres in teſtamento ſoleniter petere pōt ſm tabu. ſi vult ſuccedere iure pretorio: appellatione tabu. intelligimus omnem materiam. ſiue ſint lignee ſiue in chartis. ſiue in corio: non refert in quo ſcripte: ꝛ quo ſolennes ſunt ꝛ nouiſſime. Item requiritur ꝙ certum ſit extare eas. Quid ſi ſunt apud furem vel apud. eū apud quem depoſite ſunt: nun quid admittet bonorum poſſeſſ: certe ſic: et ſufficit primo tabulas extitiſſe licet deſierunt. Unū ſciatis ſi in duobus exemplaribus ſcripte ſunt tabule ex quolibet poteſt peti. ſed ſi ſcripte in vno originali: et in alio exemplum peteretur bonoꝝ poſ. de originali. ¶ Exigit pretor. Add hoc vt bo nozum poſſeſſ. ſm tabu. poſſit peti requiritur ꝙ ille qui fecit teſtamentuꝫ habuit ius ſtandi tempore facti teſtamenti ꝛ tē pore mortis. Quid ſi tempore teſtamenti eſt furioſus tempore mortis nō: non habet teſtamenti factionem: et ex illis non poterit peti bonoꝝ poſſeſſio. Quid ſi filiuſſami. putans ſe patrem famil. teſtamentum fecerit: deinde paterfamil. inuenia. tur tempore mortis: non poterit bonorum poſſeſſ. peti: ſed filius veteranus teſtatus de caſtrenſi peculio: deinde erat emancipatus ſi perſeuerauerit in eadem voluntate pete tur bonorum poſ. ſm tabu. vt faciat ad titulum. Letera ſuit plana vſq; ad ſi. l. Tinia.

¶ Hūc ☞ ſi. alle. glo ſi. poſt me. in c. ꝙtigit. extra de bo. et contu.

† Pōt ergo vnus teſtm multus exemplarib⁹ tranſcribi. ꝛ 2co. glo ſ. poſt ꝑ n. in c. ex tenore. extra de reſcript. Sicut nō eſt ſi. conueniēs here duos tudices ſup vno negocio. vt ſ illa glo. dicit.

a ¶ Omnem. materia teſtamenti ſunt littere et id in quo ſcribitur. de prima dic grecis vel latinis vel alijs: vt. C. de teſtamen. l. hac conſultiſſima. in fi. ꝛ. l. quoniam. in fi. non notis. vt. ſ. de bonorum poſſeſſio. ſed cum patrono. ☞. fina. Item de eo in quo ſcribitur ſubdicit: ſed tū̄ quero quid ſi ferre ſunt: vel qđ ſi in terra ſint ☞ ſcripte: vt. C. de teſta. mili. l. milites. mouet ꝙ figillari nō poſſunt: ꝛ hic loquitur de tabu. in ſcriptis conditis. Reſpond. teſtamentum ſine ſcriptis in terra/in lapide/ꝛ in omni materia fieri poſſe non eſt dubium: ſed ſi in ſcriptis facere velit quoquo modo ſuo ingenio figillare poſſit ſiue in terra vel in lapide teſtamentum facit: nō reprobo ſm Azo.

b ¶ Nouiſſime. ſolennes tñ: vt inſti. qui. mo. teſta. infir. ☞. ex eo.

c ¶ Nulle. vel etiam ſi ſole ſunt: vt. ſ. de ver. ſig. l. illa.

d ¶ Veteres. niſi ſint tabu. militis que quandoqꝫ intra. an. tñ valēt: vt ☞. de teſta. mili. l. quod conſtitutum. ꝛ. l. quod dicitur. Sed quid ſi duo teſtamenta proferunt facta eodem die: ꝛ non apparet quod poſteri⁹ et alius eſt heres in vno ☞ in alio: qs admittetur vel nullus: Reſpond. ſi ſunt ſub vna figillatione: licet diuerſis chartis vnū eſt teſtamentuꝫ: ꝛ fic ambo ſunt heredes: vt. ſ. eaꝺ. l. ☞. ſi quis in duobus. ꝛ. ſ. de tabu. exhiben. l. locum. ☞. ſi autem diuerſe ſint ſigillationes: ꝛ diuerſe char te ꝛ diuerſi heredes: videtur ꝓpter incertū vtrumq; admitti: vt. ſ. eo. l. qui ex liberis. in prin. Vel preſumo vtrūq; poſterius: cū non appareat quod ſit poſterius: vt. ☞. de re. dub. l. qui duos. in prin. ꝛ de vulga. ſubſti. l. ex duob⁹. ꝛ ſic ad vtrūq; pertinet. licet teſtator voluit ad alterum tñ de quo neſcimus: vt. ☞. ad trebell. l. debitor. nō ḡrerū natura ſz noſtrā ſciam accipimus: vt. ☞. de iudi. l. ſed ꝛ ſi ſuccepit. ☞. fi. ☞ videt ꝙ nullus cū incertū ſit qs: vt. ☞. de rei vēdi. l. ſitē pōponi. ☞. fi. ꝛ de lib. ꝛ poſth. l. ij. ☞. ☞. ad. l. aql. l. ſciam. ☞. qui cum alter. Item nullus admittit non iure deficiente ſed ꝑbatione: vt. ☞. de teſta. tute. l. duo. ꝛ de heredi. inſti. l. in tempus. ☞. j. Item cōtra defuncti voluntatē eſt vtrunq; admitti: vt. ☞. ad trebellia. l. facta. ☞. ſi ſub conditione. ꝛ. l. ſi cui pure. ☞. ſi aūt. Item vnus alterū impedit ꝙ concurſum: vt. ☞. de vſufructu. l. quotiēs. ꝛ de here. inſtit. l. ꝙ ſoluendo. ꝛ de lega. j. l. hmōi. ☞. fina. ☞. ☞. Azo. et ☞. ſoluūt ꝙ nullus: vt. ☞. ſi quis in duobus.

e ¶ Apud furez. qualiter aūt ꝑ his agatur: dic vt not. ☞. ad exhiben. l. ij. ☞. interduz. Azo. ꝛ facit. C. de teſta. l. non idcirco.

f ¶ Aperire. dum tamen aliter probet ipſum ſcriptum heredes: vt. C. eo. l. ij. ſed etiam ſi non ꝑbet. vt pote cum ſpreto iudicisdecretoſo la attestatio amplectende bonoꝝ poſſeſſio ſufficiat: vt. C. qui admit. ad bono. poſſeſſ. l. vt verbouz. Item oportet eas eſſe ſignatas. vij. ſigillis: vt. j. eo. l. cum tabule. ꝛ. C. eo. l. ij.

g ¶ Deſideratur. quo ad bono. poſſeſſ. vt hic. ☞. ſ. de ꝓtratabu. l. qō vulgo. ſed adiri poteſt hēditas etiam ſi in vita intercederent vt. ☞. de iniuſt. teſta. l. ſi. ☞. C. de teſta. l. pe. ꝛ fa cit. ☞. quod met. cau. l. vi deamus. ꝛ. C. quando di. leg. ce. l. cum ꝓpoſi.

† Concor. glo. in ☞. di mitti. tbi. ar. ly aliqđ deuenitatad id a q̄ incꝑeno pōtuit: non tñ ꝓpt ☞ irritaf. c. perlatus. xxii. q. ii. facit adſ. c. ꝑcepta. in fi. diſt. lv.

h ¶ Extare. ſic. ☞. de conditio. ꝛ demon. l. ij. in fi. ꝛ dic extare. ſ. tpe mortis. vt dixi: ad quod. ☞. ſi tab. teſta. nul. ex. l. j.

i ¶ Exemplaribus. id eſt autenticis ſed exemplus eſt qō inde ſumit cui non creditur: vt ſtatim dicet.

k ¶ Videntur. ſic. j. vi. bo. rap. l. ij. ☞. qō ait ꝓtor bona. ꝛ. ☞. quēadmo. teſta. aperi. l. antepe.

l ¶ Simul. ſecus ſi ſimul ſignata nō eēnt puta diuerſa hñt ſigilla. tunc eñ duo teſtamenta pſumuntur: vt. ☞. dictum eſt: ꝛ vel qđ ſi quaſi poſterius: qz nemo decedit duobus teſtamētis: niſi ſit miles: vt ☞. de teſta. milt. querebatur. Azo.

m ¶ Extet. tpe mortis. ꝛ vtrūq; eodē tpe confectum.

n ¶ Exemplum. ſic. ☞. de ſi. inſtru. l. ij.

o ¶ Cum moritur. ſic. ☞. de teſta. l. ij. ꝛ. l. filius.

p ¶ Impubes. ad b ꝛ ſequentia. facit inſti. q teſta. fa. pot. ☞. j. ꝛ. ij. ꝛ. C. q teſta. fa. pot. l. furioſum. ꝛ. ☞. de here. inſti. l. ſi alienū. ☞. j. Item ſi ſiſuo de licto amitteret. ſecus ſi caſu: vt. j. eo. ☞. ſi quis autem.

q ¶ Utroq; tpe. No. ꝙ duobus tpibus debet teſtator habere factionez teſtamēti: vt. ☞. eo. ☞. exigit. ꝛ. l. pe. ꝛ de primo conſtat: vt. j. de regu. iur. l. quod in initio. ꝛ. l. pe. Sed ſecūdo diſtingue: quia aut poſt teſtamētū mutauit cōditionē in melius ꝛ valet: vt. ☞. eo. ☞. ſed ꝛ ſi filiuſſamil. aut in deterius: et tunc aut ſuo facto vel delicto in' alīud vt maxima vel media capi. diminu. et tunc non valet: vel etiam minima: vt ſi dedit ſe in arrogationem ꝛ non datur ſm tabu. niſi in hoc vltimo tempore mortis ſit fui iuris: non ſic in duobus ꝓinis: vt inſti. qui. mo. teſta. in fi. ☞. non tñ. ☞ ꝛ aliud opus eſt vt declaret ſe velle mori eo teſtamēto: vt. j. eo. qui ex liberis. ☞. j. Sed qđ ſi in ꝓmiis fuerit in integrum reſtitu

Tpa duo in teſtamēti factione requirunt

De bonorum poſſeſſione ſm tabulas. Titu. xj. Ulpianus. Lex. j.

TAbulas teſtamenti accipe debem⁹ omnem[a] materie figuram: ſiue igitur tabule ſint lignee ſiue cuiuſcunq; alterius materie/ſiue charte/ſiue membrane/ſiue corium animalis alicuius tabule. recte dicuntur. ¶ Non autez oēs tabulas pretoz ſequitur bac parte ediciti: ſz ſupremas hoc eſt eas que nouiſſime[b] ita ſūt facte poſt quas nulle facte ſūt. Supreme enim be ſunt: nō que ſub ipo tpe mortis facte ſunt: ſed poſt quas nulle facte ſunt: licet be veteres[c] ſint. Sufficit autē extare tabu. ꝛ ſi nō ꝓoferant ſi certū ſit eas extare: igitur ꝛ ſi apud furem[d] ſint: vel apud eū apud quem depoſite ſunt dubitari non oportet admitti poſſe bo. poſ. nec enim opus eſt aperire[e] eas vt bono. poſ. ſm tabu. agnoſcatur. ¶ Semel autez exti tiſſe tabulas mortuo teſtatore deſiderat[g] tametſi extare deſierūt: quare ꝛ ſi poſtea interciderūt bonozum poſſeſſ. peti poterit. Sciētiam † autē exigim⁹ vt ſciat heres extare[h] tabu. certuſq; ſit de latam ſibi bonozum poſſeſſionē. ¶ Si quis in duobus exemplaribus[i] † fecerit teſtamentū: ꝛ aliud extet: aliud non extet: tabule extare videtur[k]: petiq; poterit bonozum poſ. Sed ꝛ ſi in duobus codicibus ſimul[l] ſignatis alios atq; alios heredes ſcripſerit/et vtrūq; extet[m]: exvtroq; quaſi ex vno cōpetit bonozū poſſeſſio: qz ꝓo vnis tabulis habendum eſt: ſuꝑremum vtrūq; accipiemus. ¶ Sed ꝛ ſi vnum fecerit quaſi teſtamentum teſtator: aliud quaſi exemplum[n]: ſiquidem id extat quod voluit eſſe teſtamētum bonozum poſſeſſ. petetur. ſi vero id quod exemplum erat bonozum poſſeſſio peti nō poterit vt pomponius ſcripſit. ¶ Primo dicit a qbus debent eſſe facte tabu. vt bo. poſ. pari poſſit. Scōo dicit quomodo. Tertio qñ. Quarto dicit ꝙ qua parte dari ꝺz bo. poſ. Quito dicit ex quibus cauſis debet dari bo. poſ. Bart. ¶ Exigit pretor vt is cuius bonozū poſſeſſio datur vtroq; tempore ius teſtamenti faciendi habuerit: ꝛ cum facit teſtamentum ꝛ cum moritur[o]: ꝓoinde ſi impubes[p] vel furioſus: vel quis alius ex hiſ qui teſtamentū facere non poſſint fecerit teſtamētū: deinde habens teſtamenti factionez deceſſerit: peti bonozum poſſeſſio non poterit. Sed ꝛ ſi filiuſſami. putans ſe patremfamil. teſtamētum fecerit: deinde mortis tempore paterfami. inueniatur: non poteſt bono. poſſeſſ. ſm tabu. peti. ¶ Sed ſi filiuſſami. veteranus de caſtrenſi teſtamentum faciat: deinde emancipatus vel alīs paterfamil. factus decedat: poteſt eius bono. poſſeſſ. peti. ¶ Sed ꝛ ſi quis vtroq; tempore[q] teſtamēti factionez habuerit medio tempore nō habuerit † bono. poſſeſſ. ſm tabu. peti poterit. ¶ Si quis autem teſtamentum fecerit: deinde amiſerit teſtamenti factionem vel furoꝛ: vel ꝙ ci bonis interdictum eſt: poteſt eius peti bono. poſſeſſ. quia iure teſtamentū eius valet: ꝛ boc generaliter de oibus huiuſmodi dicitur qui amittunt

tus p ꝑncipē R̄ñ. valere testm̄ ꝙ ꝓius fecerat: vt ſ. de iure ꝑto. l. ſiue. 7. ſ. de ſtab. l. j. in fi. ſi ait nō ſuo facto vt furioſus: vel etiā ſuo facto ſz 7. ſ. de ſtab. l. j. in ſe: vt ꝑ. prodigus: 7 non nocet: vt. ſ. ꝓxi. ſ.

a ¶ Si linū. i. cordula de lino. Et no. ꝙ alia eſt cordula ꝙ ligat teſtm̄: et de hac h̄ di. 7 alie qb̄ appēdūt ſigilla ꝙ debēt eē. vū. ꝑme tres ꝙ ꝓiū

mortis tpe teſtameñti factionē: ſz ãte factū. teſtm̄ eoꝝ valet. ¶ Si linū ꝙ ligate ſunt tabule i ciſuz fit: ſi quidē aliqs ꝫ volūtatē teſtatoꝛis inciderit bo. poſ. peti poterit: q ſi ipe teſtator id fecerit non videntur tabule ſignate: et ideo bo. poſſeſ. peti nō pōt. ¶ Si roſe ſint a muribus tabule: vel linū aliter ruptum vetuſtate vel ſitu/ vel caſu putrefactū: 7 ſic videtur tabule ſignate: maxime ſi ꝓponas vel vnum linum tenere. Si ter forte vel quater linum eēt circūductum: dicendum eſt ſignatas tabulas extare: ꝙuis vel inciſa ſit lini pars vel rasa.

Inſtrumē o raſo an ſit credendum.

¶ Hic incipit iuriſcōſult⁹ tractare quo tpe ꝫ peti bono. poſ. ſm tabulas. Bart.

Xdem. Lex. n.

AQuiſſimū ordinē ꝓtor ſecutus ē: ꝓtor cñ voluit ꝓmo ad liberos bo. poſ. ſz tabu. ꝓtinere: mox ſi inde ſit occupata iudiciū defuncti ſequēdū eſt. Expectandi igit liberi erūt q̄diu bo. poſ. petere pñt. q ſi tp̄s fuerit finitū: aut ante deceſſerint vl̄ repudiauerint / vel ius petēde bonoꝝ poſſeſſiōis amiſerint: tūc reuertet bonoꝝ poſſeſſio ad ſcriptos heredes. ¶ Si ſub 2ditione heres inſtitutus filius ſit: iulia. pereque putauit ꝫs tabulas ꝓpterea eſſe ſcripto bo. poſſ. q̄liſcūq; cōditio

cui 2petit ſtab. ne ꝫdicat. ſ. ꝓxi. ſ. at poſt petitā: aut extitit 2ditio aut deficit: ſi extitit 2firmat̄ agnitio: vt. j. ſ. ſi q̄s ita inſtitut⁹. ſi deficit tūc ꝺ ſtinguit: an ſi emācipatus an ſu⁹ q etiā ꝓteriti haberēt ſtab. 7 tūc ꝓtor tuet i ſecū. tab. ac ſi taccepiſſet ſta. 7 ſit ꝫs tab. Vtit i ſz tab. q̄ñ ſ. mirū ac ſi de albo fieret nigrū: vt h̄ ſubiicit: 7 q̄uis 7c. Si aūt exheres eſt infirmat agnitio. na ſi in filio tñ tuet: vt ſubiicit. ergo ſeus ſ. exheres: vt ar. C. de procul. marit⁹. Sz q̄a bonoꝝ poſſeſſionē petet cōditioe pendēte: vel q̄ ſ emācipatus ꝙ iuris fit: R̄ñ. q da ꝙ illa q eſt facti vt h̄: non iuris: vt. j. eo. ſ. ſi q̄s ita. et ꝓ eis. ſ. de acq. here. l. is q. ū. rñ. 7. C. de inof. teſt. l. ſi ꝺs. put eſt ibi cuz re. 7. ad treb. l. facta. ſ. q ſi cōditio. Tu dic ſm Azo. eā q̄ ē iuris non facti. nec tñ nō hz effectum niſi eſt ſtat cōditio: vt. ꝺ. ſ. ſi q̄s ita: 7 ꝓ ſ. C. de inof. teſt. l. filius. ꝓout eſt ibi in ſra iure. 7 ibi plene nota.

o ¶ Ex aſia venerit. Sed nonne ſi filius eſt in ptāte eſt teſtm̄ nullum: R̄ñ. ſic. vt iſti. de exhere. lib. i ꝓn. non ꝫ ſm tab. locū hz. vt j. eo. l. hi demū. Dic ꝙ ꝙ h erat emācipat⁹. vel dic ē nullū fauoze ſui: vñ etiā tūc petet ſm tab. vt not. C de inſti. 7 ſubſti. l. ſi ꝑ.

p ¶ Conditio. caſualis vl̄ mixta: nam ſi eſt poteſtatiua etiā filius q eſt in poteſtate ꝑſis ſibi imputet ſi nō impleuit: vt nō b̄eat ſm tab. vt. ſ. de here. inſti. l. ſuus. ij. rñ. non ergo reperitur qualiſqualis.

q ¶ Filium. ſ. tale: qui ab intēſtato ſuccederet.

r ¶ Eiq. ſ. tm̄ ei xo qui eſt ip̄tāte non eſt neceſſaria: qz iure ciuili vocatur ab inteſtato: ſz emancipatus p

¶ Bonoꝝ poſſeſſo nomē eſt iuris: ſicut bono. rū poſſeſſio 7 bono. poſ. dr ille q̄ ſuc cedit de iure ꝓtentio. glo. in ver. q̄ de recuperanda c. paſtoralis. extra de cā poſ. 7 ꝓpe.

f ¶ Circunductus. vel dic circa teſtm̄ vt liget: vl̄ dic cum tribus vel quattuor ligulis cozda connexa: 7 facit. ſ. quemadmo. teſt. ape. l. penul.

EQuiſſimū. ¶ Caſus. Pretor i edicto iſto ſequit ordinē naturalē cognatis: vt ꝓio filū ꝓteriti admittāt ſtab. qb⁹ exclusis admittūtur inſtituti. Vñ ſciatis: ſi fili⁹ eſt inſtitutus ſub 2di. ſ. nō eſt in ptāte pēdēte ea poterit petere. Vñ ſciatis: ſi plures ſunt ſcripti. p q̄ pte quiſq; ſcript⁹ ē petet ſm tab. Cetera ſunt plana vſq; ad. ſ. ſi q̄s ita. ¶ Si q̄s ita ſcripſerit. Teſtator ita dixit: ille ex frib⁹ meis q vꝛoz ē duxerit: poſt mortē meā ex dodrāte h̄es eſto: nunqd ſi noluit alicui nubere habebit partes viriles: certe ſic. 2c. vt in tex. q̄ ſunt plana. Vi.

g ¶ Equiſſimum. alꝫ lex. alꝫ. ſ.

h ¶ Occupata. vñ iſtituti iteri nō ꝙueniunt: vt. ſ. ō excep. rei iu. l. ſi. nec ꝙueniūt: vt. j. de bo. lib. l. q̄diu. ſz q̄ſcz inſtituti non expectāt ꝓteritos: vt. ſ. de ſtab. l. illud. ſ. ſi q̄s cū ꝫ. Sed ibi nō ꝑ ꝫs tab. ſed ꝑ ſtā. petūt. ē eſt ratio. vt ibi no.

i ¶ Expectādi. Sz nunqd iteri ꝺū null⁹ ē h̄es h̄ñt iſti filū vñ libi⁹ vſ q fic: vt. j. ſi ta. te. nul. ex. l. j. ſ. ſi. 7. ſ. de lib. 7 poſth. l. ſi. Trēs vſ q nō: qz donec pōt peti ſm tab. vel ſta. nō petit vñ iſti. vt. j. ſi ta. te. nul. ex. l. j. ſ. ſ. q̄ eſt ab iteſtato: R̄ñ. pñt ab iteſtato venire: ſz dak ſta. ex abūdāti: vt j. e. l. filiū. j. rñ. 7. ſ. videam. 7 ꝓdeſt emāciꝑato vt nō ꝑtet legata: nā i teſtatus eſt defunct⁹ h̄ēde ſcripto nō adeūte: vt. j. de le. ꝑſtā. l. is q i poſ ſeſſionē. i ꝑn. nīl forte p edictū ſi omiſ. cau. teſt. vt. ſ. ſiqs omiſ. cau. teſt. q. aūt. ſ. ō edictū. 7 idē i poſthumis: vt C. e. l. ſi. 7 de poſthu. here. iſti. l. Sz nūqd eodē tpe cedet vtriq; tp̄s bo. poſ: R̄ñ. ſic: vt. ſ. ō car. edi. l. iōq;. ſ. ſi ſtar. ſ. de ſuc. edict. l. j. ſ. q̄bus. ſed ibi ſil⁹ nō ꝙpetunt. Azo.

k ¶ Repudiauerint. Quid ſi repudianerit is q reſtitui pōt: R̄ñ. loc⁹ ē hꝛic bono. poſ. vt. j. de fideicō. li. l. iiij. ſ. j. 7. j. ad tertul. l. ij. ſ. ſi bonoꝝ. 7. ſ. de mino. l. 2. ſi ſine. ſ. ſed ꝙ papinianus. 7. l. q ſi minoꝝ. ſ. ſeculo. Azo. 7 facit. ſ. ti. j. l. ſcriptus.

l ¶ Bonorum poſſeſſionis. ſ. contra tabulas.

m ¶ Bonoꝝ poſſeſſio. ſm tabulas.

n ¶ Si ſub 2ditione. No. h ſi pēdet 2ditio iſtitutionis pōt peti ſm tab. ſiue erat filius inſtitut⁹ / ſiue ex̄eres q nō poterat ab inteſtato ſuccedere: dū tū vtil⁹ ſit iſtitut⁹: vt h. 7. j. e. l. hi demū. ſi tñ non erat aliqs ꝓteritus

ptorē tñ: vt inſti. de here. q ab iteſt. ſ. emācipati. 7 facit. j. e. l. ſi ſub cōditione. ſ. j. ſ. an ſuus iſtitut⁹ ſub 2ditioe petet ꝫs tab. ea pēdēte: R̄ñ. ſi ē ptātiua / ſic: qz valet teſtm̄: alꝫ cū nō valet petit ſm tab. Al⁹ dic vt ꝓmodo no. qz ſuo fauoze ē nullū: ſz vſ q hec tutio i ſtabu. nō pōt ſtare. ¶ Primo qz deficiēte 2ditioe deficit virib⁹ teſtm̄. q̄ ceſſat. ſta. vt. ſ. de bo. poſ. ſtab. l. q̄ vulgo. Scōo qz inſtituto nō potuit dari ſtab. vt. ſ. de ſtab. l. ſub 2ditioe. Sz ex pone h pinde deferrit ꝺz ac ſi petiſſet ſtab. eo caſu q peti potuiſſet: vel dic nō pōt peti ſtabulas ab inſtituto. ſ. pendente cōditione: ſed ea deficiente fic.

s ¶ Ꝺno ea. ſ. dūtaxat.

t ¶ Deferr. Hic quere q̄ dixim⁹. ſ. de here. inſti. l. ſi q̄s ita. Azo. 7 facit. ſ. de inof. teſta. l. papinianus. ſ. q̄ñ. 7. l. q repudiatis. 7. ſ. de ſta. l. j. ſ. ſi ex tribus. Sed ar. ſ. j. de aſſig. libe. l. ſub 2ditione. ſ. j. 7. ſ. ō acq. here. l. ex. ſemiſſe.

v ¶ Inſtitutus. i. ſubſtitutus.

x ¶ Si intra decem. ſ. deceſſerit filius pupillus.

y ¶ Quattuordecim. ſub audi deceſſerit filius. 7 facit. ſ. de vul. ſubſti. l. ſi ita quis. 7. l. ex facto. ſ. item quero.

z ¶ Scriptis. ſ. tñ non etiā ſucceſſoribus eoꝝ: vt. ſ. de vulg. ſub. l. q plures. 7. l. qui duos. j. rñ. 7. ſ. j. Azo.

a ¶ Subſtitutis. h plerunq; q̄ dic vt. j. ſ. ſi q̄s ita ſcripſerit. alꝫ aūt ꝓmo vocat ſubſtitutus q̄ ꝫiunctus: vt. j. ea. l. ſi duo. 7. C. de cad. tol. ſ. ſinautem aliqd. 7 facit. ſ. de ven. i pol. mit. l. j. ſ. eligit. 7. C. de edic. diui adria. tol. l. j. 7. ſ. de ꝫiungen. li. l. j. ſ. ſi pater. in pol. 7 deleg. ij. l. ſi quis ſeruum. ſ. certam.

b ¶ Loco. i. primo gradu inſtitutus: alioquin ꝫ. j. ꝓxi. ſ.

c ¶ Ꝓximi ſunt. i primo gradu inſtituti. Et no. q̄ filia ſunt petitio bono. poſ. 7 hereditat⁹ aditio: vt hic. 7. j. e. l. ſi ita. ſ. q filio. 7. ſ. is aūt. Inmultis tū differunt vt ꝑbat. ſ. e. l. ſi ſub 2ditioe. 7 de acqui. here. l. is qui. Item. ſ. de imuſt. teſta. l. poſthumus. 7 inſti. qui. mo. teſta. infr. ſ. non tamen. 2 diximus. ſ. eo. l. j. ſ. ſemel.

d ¶ Ex prima parte. ſ. dimidia.

¶ Heres eſto. q̄ eadem dimidia.

Priores.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Priores. ex gradu supiori: vt. ff. e. l. §. deferk. lj sit ar. ff. ff. ppri. §. r facit. ff. de vulg. subst. l. qui cuj plures. r de here. instit. l. si ita qs instit.

b ¶ Potest. p̃ dodrãte. nã p̃ ea parte qua cõstat vnũquẽq; eox̃ heredem etiã añ petitionẽ hȝ bo. pos. vt. ff. de here. isti. l. liber hõ. §. si ita scriptũ. Sed certe immo r p̃ dodrãte: vt. j. e. l. si sub ꝺditiõe. ff. Sol. ibi de ea q̃ facti: ẜ de ea q̃ iuris fm quosdam. vel non petit ẜ cum effectu etiam que fa cti est ita q̃ nõ possit sibi auferri deficiente conditione. Vel dic fm Azo. q̃ etiã pendẽte cõditione petũ q̃ iuris est: vt ibi: vt extante ꝺditione sibi pficiat. Azo. r facit. ff. de re. instit. l. quotiẽs. §. si ita scripserit. r de condi. instit. l. vlti.

c ¶ Si consulto sit inductum. a testatore. si ẋo in consulte distingue vtrum possit legi/vel nõ: vt. j. ff. tabu. testa. nulle ex. l. j. ct facit. ff. de his q̃ in testa. de. l. j. §. j. r. §. sed r consulto. in fi. §.

d ¶ Non consulto. i. nõ ex voluntate testatoris. nã r c. vt. ff. de lega. j. l. si ita sit ascriptum.

e ¶ Petere. fed nec pro he rede gerere: vt. ff. de here. instituẽ. l. hodie. §. titius. quãdoq; est tamẽ necesse vtrũq; petere. f. pe tere de nouo bono. pos. vt. ff. de bono. posse. l. j. §. cum patrono. r de nouo adire: vt. ff. de acquir. here re. l. si solus.

f ¶ Accrescit. etiam inuito: vt. ff. de acquir. hereꝺi. l. qui ex ꝺuabus. §. fi. r. C. de iure delibe. l. cum aliquis. r facit. j. eod. l. si ita. §. fi. hanc cõtra. Solu. ibi.

g ¶ Pertinebit. fi iussit eũ adire.

h ¶ Cum domino. vt pe tat dñs: sed r seruus scite petere: vt. ff. de bono. posse. l. seruus.

i ¶ Sempronij. sub . heres esto.

k ¶ Jussit. Sz nonne sempronij contemplatione institutus videt: Respon. ita: vt. C. de iure delibe. l. cum aliquis. Quo ergo alĩ potest iubere adire: R. bene. nam r hoc idẽ est vbi contẽplatione fructuarij vel bone fidei possessoris seruꝰ instituitur: iubet enim dominus nõ bone fidei possessor. vt. ff. de acqui. her. l. si quis mihi bona. §. j. j. rñ. r. §. iussum. sed tamẽ dominus perconditionẽ sine causa reddit vt. j. de stipu. ser. l. pe. hoc eni est eꝛre. vt. ff. de acqui. here. l. aditio. in fine.

l ¶ Septicio. fecisse legato. vt. ff. qñ ꝺi. le. ce. l. si post. §. fi. r é rõ: q; legatum queritur ꝺo seruo etiam inuito: vt. ff. de ꝺi. r ꝺemon. l. filio. non hereditas: vt. C. de here. instit. l. cuz proponas. nec bo. pos. vt. ff. ad trebel. l. seruo inuito. in prin. Item q̃ de trebellianica restitutiõe: Respon. similis ẽ bonoꝝ possessor. vt. ff. ad trebel. l. seruo inuito. r facit istit. de here. instit. §. alienus.

m ¶ Erũ ẽ Jn vtero. alĩs secus: vt. j. vñ cog. l. j. §. sed hoc ita. Azo.

n ¶ Status. aliogn ẽ: vt. j. de ẋb. sig. l. q mortui. Azo. r facit in fist. de bono. posse. j. respon.

Instra an o in chartis rasis fieri possint. ¶ Parte. Ad deleticiam. i. q̃ scripta fuit r postea rasa. r fic no. q; i frumenta fieri pfit in chartis rasis. Ar. ff. C. de edi. diui adria. tol. l. ff. ibi prima figura. r c. sed pone vt ibi.

p ¶ In epistographo. i. in tabula lignea in qua erat scripta debita: vt mus. heres non erit scõs heres esto: tertiꝰ ex alia parte dimidia heres esto: si tertiꝰ heres nõ erit quartus heres esto: primus r tertius priores ad bo. pos. iuitanf.

¶ Si quis ita istituerit heredes vter ex fratribus meis sciaȝ vxorem duxerit ex dodrãte mihi heres esto: vter non duxerit ex qua drante heres esto: siquideꝫ mortua fuerit scia equas partes habi turos heredes cõstat. Nz si ab alter vxor ducta fuerit: dodrãtez r quadrantẽ eis ꝑpetere bo. autẽ pos. anteq̃ existat conditio neuter petet. ¶ Si consulto sit inductum. nomẽ heredis: indubitater probat bono. pos. petere eum non posse: quẽadmodum nõ põt qui heres scriptus est non consulto testatore. nam pro nõ scripto est quem scribi noluit.

Si substitutus pferr cõiunctoꝝ cõditione cessante coniunctus admittit. Bar.

¶ Si duo sunt hẽdes instituti primus r scõs: r scõ tertius substitutus: omittende scõ bo. pos. tertius succedit. q̃ ti tertius nolucrit hereditatem adire. vel bo. pos. accipere: recidit bo. pos. ad primuȝ: nec crit necesse ei petere bo. pos. sed ipso iure ei accrescet. heredi enim scripto sicut portio hereditatis/ita r bo. pos. accrescit. ¶ Si seruus heres scriptus sit: ei dño defert bo. pos. ad quem hereditas pertinebit: ambulabat enim cũ dño bo pos. quare si mortis tẽpore stich heres sic institutus fuerit seruꝰ sempronij: nec sempronius eũ iussit adire: sed vel decessit: vel etiam eũ alienauerit: r ceperit esse sepcitj: euenit vt si sepcitius cum iusserit/sepcitio deferatur bo. posse. ad hunc eũ hereditas ptinet. vnde si p multos dños trãsierit seruus tres vel plures: nouissimo ꝺabimus. heres non erit scõs heres esto: tertiꝰ ex alia parte ꝺimidia heres esto: si tertiꝰ heres nõ erit quartus heres esto: primus r tertius priores ad bo. pos. iuitanf.

¶ Si quis ita istituerit heredes vter ex fratribus meis sciaȝ vxorem duxerit ex dodrãte mihi heres esto: vter non duxerit ex qua drante heres esto: siquideꝫ mortua fuerit scia equas partes habi turos heredes cõstat. Nz si ab alter vxor ducta fuerit: dodrãtez r quadrantẽ eis ꝑpetere bo. autẽ pos. anteq̃ existat conditio neuter petet. ¶ Si consulto sit inductum. nomẽ heredis: indubitater probat bono. pos. petere eum non posse: quẽadmodum nõ põt qui heres scriptus est non consulto testatore. nam pro nõ scripto est quem scribi noluit.

Si substitutus pferr cõiunctoꝝ cõditione cessante coniunctus admittit. Bar.

¶ Si duo sunt hẽdes instituti primus r scõs: r scõ tertius substitutus: omittende scõ bo. pos. tertius succedit. q̃ ti tertius nolucrit hereditatem adire. vel bo. pos. accipere: recidit bo. pos. ad primuȝ: nec crit necesse ei petere bo. pos. sed ipso iure ei accrescet. heredi enim scripto sicut portio hereditatis/ita r bo. pos. accrescit. ¶ Si seruus heres scriptus sit: ei dño defert bo. pos. ad quem hereditas pertinebit: ambulabat enim cũ dño bo pos. quare si mortis tẽpore stich heres sic institutus fuerit seruꝰ sempronij: nec sempronius eũ iussit adire: sed vel decessit: vel etiam eũ alienauerit: r ceperit esse sepcitj: euenit vt si sepcitius cum iusserit/sepcitio deferatur bo. posse. ad hunc eũ hereditas ptinet. vnde si p multos dños trãsierit seruus tres vel plures: nouissimo ꝺabimus. bo. pos. Paulus. Lex. iij.

Erũ est oẽm posthumus qui moriente testatore in vtero fuerit: si natus fuerit bono. posse. petere posse.

Ulpianus. Lex. iiij.

Quarte appellatio etiaȝ nouam chartã refert: r ad deleticiã: pinde si in epistographo qs testatus sit: bic peti põt bonoꝝ posse. l. dẽ. Lex. v.

Si sub ꝺitione heres institut quis sit: r accepta bono: posse. fm tab. conditio defecerit: interdum cuenit vt res posessori cõcedenda sit: vtputa si filius emãcipatus nã si defecerit cõditio/attamẽ fm tab. bo. pos. eum accipere. Jul. scribit. Sz r si is fuerit q̃ ab intestato bo. posessor futurus esset tuendus esse scribit: r hoc iure vtimur. Uidẽdum est an legata ab eis debeãtur: r filius qdem ẽ tabu. bono. pos. accepta rem habere videt: certi vero quasi ab intestato: r iõ liberis parentibusq; legata relicta solis prestare cogetur: ceteris nõ. Planc ei cui ab intesta to fideicommissum relictum est erit prestandus quasi videat hoc ipso fraudatus q̃ ex testamẽto petita sit bonoꝝ possessio.

Idem. Lex. vj.

Ujdemum sub conditione heredes istituti bo. pos. fm tabu. citaȝ pendente conditione necdum impleta petere possunt qui vtiliter sunt instituti: q̃ si inutiliter quis sit institutus nec ad bonoꝝ possessionem inutilis institutio proficit.

Ad aliquem actum comprobandũ sufficiũt ea que necessaria fũt: licet ea que necessaria non erant essent adhibita: r nõ compareant. h. d.

Julianus. Lex. vij.

de bono. posse. §. sunt autem.

f ¶ Fraudatus. legatarius ab intestato p̃sumptione. fic. ff. man. l. si pcuratoꝛem. §. si ignorantes. Accur.

g ¶ Bonoꝝ possessio. fm tabu. que est conuersa in contra tab. cũ ꝺecerit conditio.

Ujdemũ. ¶ Casus. Filij instituti sub condiꝯ. pendente condi. posunt petere fm tabu. si in testõ vtili r tabule sunt vtiles: alĩs secꝰ. concoꝛdat. C. eo. l. si. Uiuia.

h ¶ Ujdemum. hinc sumunt quidam q̃ demum petit fm tabu. pendẽte ꝺitione qui ab intestato succedere potest. Sed Jo. ff. nã q; sit scriptꝰ dicitur dari: vt. ff. eo. l. j. §. si sub conditione. r arg. ff. e. l. si sub cõditiõe generaliter enim ibi dicitur in quolibet instituto: si deficiẽte conditione distinguatur: vt no. in. §. si sub conditione. r p̃ro Jo. est. j. e. l. si seruus. r facit ad. l. ff. de testa. tu. l. iij. r de testi. l. scio. ff. de bo. pos. l. nõ §. vbicunq;. Accur.

i ¶ Nec ad bonoꝝ possessionẽ aliquid tñ q̃nq; pdest: q; trahit ad fidei com. vt. ff. ad treb. l. seruola.

Epistographum vñ ꝺi.

Concoꝛ. glo. in ver. non extanti buo. ibi. sed q̃d si primo fecerit testamẽtũ vel p̃ per fugrefius mẽsaltes ri/rupit q̃si p posthumi agnationẽ. c. si q̃ mater. xix. q. iij.

Uz tabule. ¶ Cas⁹. Testator⁹ fecit testm̃ adhibuit.xij.testes oia sigilla nō apparēt.l3.vij.nūqd ex illis tabulis poterit peti bonum̃ po sfel:ric.Ulpia.

a ¶ Pluriū.puta decem.z facit.ſ.de testa.l.heredes.§.ſi plures

b Ex his,ſ3 ſigmis.

Sīta:ſcriptum ſit. ¶ Caſus. Testator in tabulis ita dixit ſeqz ni⁹ heres esto:ritius ſi nauis venerit ex terna parte hēs esto:idē etiā titius ſi nauis'non venerit:heres ex ſextāte heres esto/erit hēs ex tertia ſi nō venerit z ille ſextās sibi accreſcit. ¶ Qui filio. Testator⁹ instituit filium im puberem z ſi'deceſſit añ̄ceſſet pubes titium ſubſtituit:nūqd valet iſta ſubſtitutio:ſic.Quid ſi teſtator⁹ instituendo eu⁹ errat vel i nole vel i cognomīe: pria facie tenet inſtō:veruīm ſi nō apparet inconſulto factu⁹ ē denegabit bo.poſ.ſm tab. ¶ Quidā teſtm̃.¶ Si filio impuberi fecit teſtm̃:p nuncupationem filio fecit teſtm̃ vt illud q⁹ ſit ſit inſtitutio z ſubſtitutio:certe inſtitutus poterit petere ꝑs tab. ille aūt cui crit locus ſubſtitutiōi poterit petere ꝑs nuncupationes: vt.C.de bo.poſ.ſm tab.l.vlt.Uti.

c ¶ Venerit.que⁹ venire etiā ſi per ſe venit:vt.ſ.de aq̃ q̃ti.z eſti.l.j.§. q̃ſtuz.

d ¶ Idem titius.verba teſtatoris.Ulpo.

e ¶ Intelligi.ſ.exiſtēte cōditione:aquā dictus eſſet ſi nō erit,hēs ex tertia ſit ex ſexta.vñ cū cā in ſubſtitutione nō ſit mutata:q⁹ patet exiſtēte 2ditiōe:nul la eſt ei facta ſubſtitutio: vt.ſ.de vulg.ſub.l.ſeruꝰ cōem.§.titius:interim tñ pēdēte 2ditiōe valere poteſt deficiēte 2ditione ſed interim vel ꝑ tertia vt ꝑ ſexta petit ſm tabu.q: in vtraq; diſiunctione z ſub conditione eſt inſtitutus.Ulpo.

f ¶ Que ex ſextāte.Sextās cm̃ vacuꝰ p rata accreſcit ſempronio z titio. vt.ſ.de here.inſti.l.iter dū.§.j.l3 eo ꝙ dicit accipiet:imo videt ipſo iure accreſcere:vt.ſ.l.j.§.ſi duo. Cōtra.Sol.z ꝓ ipſo iure accreſcit:ſ3 vt ꝓ pena cū tertia:cū iā accreuerat ipſo iure:non cm̃ bis petit ſ3 ſe mel tm̃:adhuc nō accreuerat:z iō poſtea dz accreſcere ipſo iure.

g ¶ Pēdētate. Videbat ſ.q2 ex ſubſtitutiōe ipi pupillo directe fit aliqs heres:nō ꝓ ſi nisi p obliquum:vt inſti.de vulg.ſubſti.§. caſu.z.ſ. de here.inſti.l.ꝑ filio. Itē no.non nocere verbum poſitum vel omiſſum: vt.ſ.de here.inſti.l.quotiens.§.ſi duo.z.§.ſeq.z.C.de teſta.l.teſtm̃.Itē no.aſſimilari hereditatē z bonoꝝ poſſeſſ.ſic.ſ.e.l.ij.§.primo gradu.et j.in ſi.huius.§.

Verbū poſitum vel omiſſū nō nocet.

h Erratū.fac.ſ.de 2di.z demō.l.demōſtratio.z.C.de teſta.l.ſi inoie.

i Inductum.facit.ſ.eo.l.ij.§.ſi conſulto.

k In tabulis.i.ſcriptis.z alios ſibi z alios filio fecit heredes vt ſta tim̃ patet quod fieri poteſt:vt.ſ.de vul.ſub.l.patris.in fi.

l Separatim.q.d.alia hec.alia,illa bo.poſ.eſt.

m Scripto.ſic accipe ſcripto.i.ſubſtituto hēdi.vt aſſignato ipi filio.

n Filio.datiui caſus.

o Scriptis.ſub.a ſcriptis z.c.z facit.ſ.l.proxi.

T bonoꝝ poſſeſſio. ¶ Caſ⁹. Si ꝑ ſibi.z filio fecit teſtm̃:filio datur bonoꝝ ꝑs tab.ſi teſtm̃ ꝑis ſit ſignatū/ſubſtituto dat/l3 ſint reſignate ſecunde tabu.Uinia.

p ¶ Signatum.cuius ſigna tabulis ſecundis ſufficiūt:vt.ſ.de vulga. ſubſti.l.patris.Ulpo.

q ¶ Reſignate.i.aperte cotā honeſtis pſonis z pſide:z iterū ſignate:vt

Um tabule testameti pluriuꝫ ſignis ſignate eſſent: z q̃dam ex bis non apparerent: ſeptē tñ ſigna maneāt ſufficit ad bo.poſ.dādā ſeptē teſtiū ſigna cō parere:l3 nō oim q ſignauerunt manēāt ſigna. ¶ dē. Lex.viij.

Sīta ſcriptū ſit:ſempronio ex parte dimidia hēs esto: z titi⁹ ſi nauis ex aſia venerit ex parte tertia heres esto.idē titi⁹ ſi nauis ex aſia nō venerit ex parte ſexta hēs esto:titi⁹ non ex cauſa bus partib⁹ hēs ſcript⁹/l3 ipe ſibi ſubſtitut⁹ itelligi deberi:iōq; nō ex maiori pte q̃ tertia ſcript⁹ videt:ſm hāc rōnē ccū ſextās vacuꝰ reliquat bo.poſ.titi⁹ accipiet nō ſolū tertie partis:ſz ei⁹ q̃ſ q̃ ex ſextante eidē accreſcit. ¶ Qui filio ipuberi ſubſtituit:ita ſi filius me⁹ moriat priuſq̃ ſua tutelā veniat tūc titi⁹ mihi hēs esto: ſicut hereditatē vēdicat pinde ac ſi ꝑ vbū mihi adiectū nō eſſet:ita bo noꝝ ei⁹ q̃ſ poſſeſſionē accipe pōt. Sed z cū inoie ꝓnoie z cognoie erratuꝫ eſt:is ad quē hereditas ptinet etiā bono.poſ.accipiet:is aūt cui nomē in teſtō volūtate te ſtatoris iductū ē:ſic ad adcūdaz hēditatē/ita ad petendā bo.poſ. ſcrip⁹ itelligit:q̃uis nomē ei⁹ legat. ¶ Quidā teſtm̃ i tabulis fecit:filio autē ipuberi p nūcupationē ſubſtituit.Ñdi ſniam ptoris in dāda bonoꝝ poſſeſſione eā eſſe:vt ſeparatim patris:ſeparatim filij hēdes exiſtimari debeāt. nā quēadmodū ſcripto "filio" hēredi ſepatiz ab heredib⁹ ꝑtis:ita nuncupato pōt videri ſeparatim a ſcriptis patris heredibus bonoꝝ poſſeſſionem dari.

Pomponius. Lex.ix.

T bonoꝝ poſ.ſm pupillares tabulas admitti poſſit: regrit an ꝑtis teſtm̃ ſignatū pſit: l3 ſcōe tab. reſignate pferātur.

Paulus. Lex.x.

Si ſeruꝰ ſub 2ditiōe heres i ſtitut⁹ ſit:an bonoꝝ poſſeſſ. accipere poteſt dubitatur:z ſcuola noſter probat poſſe.

Papinianus. Lex.xj.

Ui ex liberis meis impubes ſuprem⁹ moriet titi⁹ ei heres esto:duob⁹ pegre defūctis ſi ſubſtitutus ignoret vter nouiſſimus deceſſerit:admittenda eſt Julia.ſnia:q̃ ꝓpter incertū cōditiōis etiā ꝓtoris poſſe peti bo. poſſeſſ.reſpondit. ¶ Filius heres inſtitutus poſt mortē patris ab hoſtibus redūt bonoꝝ poſſeſſ. accipiet:z anni tempus a quo redūt ei computabitur.

Testāmētum eius qui ſe dedit ad arrogandum irritatur:niſi poſtēꝙ fact⁹ fuerit ſui iuris noua voluntate approbetur. Item teſtamentū primū tollitur per ſcōz: niſi ſcōm poſtea incidatur vt primum cō firmetur:quia tunc primus ad excipiēdū tñ valebit.h.d.Bar.

Testō facto titi⁹ ad arrogandus ſe ꝓtebuit:ac poſtea ſui iuris effectus vita deceſſit:ſcriptus bere⁹ ſi poſſeſſionē petat exceptione doli mali ſummouebit:quia dādo ſe ad arrogādū teſtator⁹ cū capite fortunas quoq; ſuas i fa

C.quēad.teſt.ape.l.ij.dz eñ pri⁹ pī ſibi facere teſtm̃ ſoleniter.alꝰ nullum eſt teſtm̃:vt.ſ.de vulg.ſubſt.l.ij.§.primus.z iſti.de pupi.ſubſti.§.liberis.ſi ꝏo ex poſtfacto ipugnat teſtm̃ ꝑtis ſiquidē de iure ꝓtoris:vt pōtab.tenet mihiſlomin⁹ pupillare:vt.ſ.de vulg.ſub.l.z ſi ſtabulas. ſiꝏo de iure ciuili pārelā ꝑ ea parte ꝙ ſi expugnat teſtm̃ pīnū z pupillare:vt.ſ.de inoffi. teſt.l. papinian².§.ſed nec impuberi.Ulpo.

Si ſeruꝰ. ¶ Caſus. Si ſeruꝰ ſit inſtitutus heres ſub 2di.pēdē. cōdi.pōt petere ſi non exiſtat cōtradictor.Uinia.

r ¶ Poteſt.pendente con ditione.

s ¶ Poſſe.etiā ipſum ſeruum:vt.ſ.de bono.poſ.l. ſeruus.z ſic patet ꝙ bo. poſ.nō petūtur.in figura iudicij in quo ſeruus eſſe non pōt:vt.C.e.l.ſeruus. Itē qr q ſuccubuit in contratab.non pdit legatu⁹: vt.ſ.de lega.preſtan.l.filium.§.ſi qs.ſecus ſi in figura iudicij:vt.ſ. de iofi.teſta.l.papinianus.§. meminiſſe. Item no. hic ꝓ.o opinione.Jo. quam dixi.ſ.eo.l.hi demum.

Bo. poſſ. figura iudicij nō ꝓ tantur.

Ui ex libis meis. ¶ Caſ⁹. Testator inſtituit liberos z dixit q ex liberis peregre moriet⁹:ei titius heres esto:et duo deceſſerunt peregre nunquid ſi ignoret titius vocatur ex ſubſtitutiōe/ſicſz ſi filij inſtituit z reuertatus de cap.hoſtiuꝫ nihilomin⁹ bo.poſ.accipere pōt. ¶ Teſtō.Titi⁹ fecit teſtm̃:facto teſtō dedit ſe in arrog.irritatū eſt teſtm̃:vñ titi⁹ ſui iuris factus deceſſit.ſcriptus here res petit bono.poſ.ſm tabu.certe non dabit ei: quia irritum factū eſt teſtamētū per arrogat.niſi v.teſtibus poſtea voluntatē cōfirmauerit. Uini.

t ¶ Perege. idem ſi non peregre:dū tñ non ꝓpter facti obſcuritatē:impoſſibilis ſit vltimi diſcretio:

vt.ſ.de reb.dub.l.q dnos.hec eñ diſcretio:q propter locoꝝ diſtantiā eſt valde difficilis:impoſſibilis reputat:vt.ſ.de vſufru.l.j.§.ſi in viuariis.ſecus ſi non difficilis:vt i arg.ſ.de teſt.tu.l.duo.Arg.ſ.de verb.ob.l.ꝓtinuus.§.illud.Ulpo.z facit.ſ.devul.ſub.l.ꝙ duob⁹.z.ſ. ad.l.fal.l.pīfamilias.§.ſi.Sed arg.ſ.de reb.dub.l.ſi fuerit.z de here.inſti.l.in tempus.§.j.z de manu.teſt.l.cū ex plurib⁹.z ad treb.l.cū.

Additio. Dic ſm Bar.q ibi loquitur in ſubſtitutione fideicommiſſaria:hic in directa pupillari.

v ¶ Ptoris.z ſic vtriuſq;.ff.

x Filius.qui erat ab hoſtibus captus.

y ¶ Et anni.vt pote cū ſit vtilis:vt.ſ.quis oz.in bono.poſſeſſ.ſeruꝰ.l.ij.§.dies.vñ tria exiguntur:vt.j. de diuer.ꝓſcri.l.j. Ulpo. z facit.ſ.qō vi aut clam.l.ſemper.§.ſi quis.

3 ¶ Lōputabit. Sz nonne potuit dare pcuratorē:vt.ſ.de mino.l.papinianus.Rñ.non:vt.ſ.qui.ex cau.ma.l.ab hoſtibus.

a ¶ Poſſeſſionem.i.bonoꝝ poſſeſſionem.

b ¶ Exceptione.nō ipſo iure:q capitis diminutio eſt de iure pretoꝝ: teſtm̃ de iure ciuili:vt.ſ.de capi.dimi.l.ij.§.j.z inſti.de bo.poſ.§.quos aūt.ſm Ulpo.z.l.D.ſed certe immo eſt de iure ciuili capitis diminutio: vt inſti.de legi.agna.tu.§.ſi.z edictum de capitis diminutione nō iudicit exceptiones:ſed reſtituit actionē capite diminuto:z hic iō dicit exceptionē q nō pōt fieri p recentē voluntatē quin arrogatio facta teneret:vt.ſ.de capi.dimi.l.ij.

c Fortunas.non oēs vt olim.vel hodie.qō dicit inſti.de acq.p ar.§. ecce.z facit inſti.qui.mo teſta.infir.§.non tñ.z.ſ.de codicil.l.conficiū tur.§.ſi poſt.

Aliꝰ litteris.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Alius ifrīs. qui eñ hñt quinq; testeo. vt. C. de codicil. li. ſi.

b ¶ Redūsse. non ſ; ex codicillis dat hēditas ſed pria voluntate. vt. ff. de here. inſti. l. institutio talis.

c ¶ Non secus. q. d. casu ſuperiori de arrogato poſt teſtū ſimilis eſt ſ ferio: quando. l. teſtator fecit primū teſtū poſtea fecūdum: tertio icidit ſcdm vt prius haberetur primus. Sed q̄o in quo eſt ſimilitudo? Rñ. nō in rūpēdo primū: q; in ſupriori caſu arrogatione irritatur p exceptionem: at hic ipſo iure p ſcūs: vt. C. de testa. l. ſancim. Item nec in ſuſcitatiōe p̄mi: q; p recentē volūtatē reſuſcitatur ad agendū p ſm ta bu. 7 ad excipiendū. at in ſuperiori nō ad agendus: ſ; ad excipiēdus. ſm vt. ff. in ſcdo repelluñt ab inſtitutis in p̄mo p exceptionem: nō aūt inſtituti in primo agere poſſunt cū ipſo iure primū cuanuit p ſecundū: ſunt ergo ſiles in excipiendo: ſ; fic non per omnia ſimiles.

¶ Loco. c. vinta volun tao de ſtuct modio olō ſeruari ds. glo. in ver. ſtima ibi: rēta volun tas defūcti per leg. Fuſa di cit. §. ſi.

miliam 7 domum alienaꝫ transfert. ¶ Plane ſi ſui iuris effectus codicillis aut alijs litteris · codē teſtamento ſe mori velle declarauerit. voluntas que defecerat iudicio † recēti redūſſe · itelligitur nō ſecus · ac ſi quis aliud teſtamē tū feciſſet: ac ſuprēmas · tabulas inciditſſet/vt tabulas veteriores ſuprēmas relinqueret: nec putauerit · quiſq̄ nuda voluntate cōſtituī · teſtamentum: non cniꝫ de iure teſtamenti · maxime querit: ſed de viribus exceptionis · que in hoc iudicio · q̄ꝫ actori opponatur: ex persona tamen eius qui opponit eſtimatur ·.

¶ Ad hoc vt heres poſſit hanc bonorum poſſeſſio. agnoſcere requirit q̄ ipſe certus ſit demonſtratus in teſtamēto 7 q̄ certa portio ſibi deferatur. alſ ſecus. h. d. Bartolus.

Paulus. Lex. xvi.

A ſcriptus heres agnoſcere poſſit bonoꝝ poſſeſſio. exigendum puto vt demōſtrat· ſit p̄opria demōſtratione 7 portio aſcripta ei iueniri poſſit: licet ſine parte heres inſtitutus ſit: nā q ſine parte heres inſtitut· eſt va cantes portionem vel alijs aſſem occupat · : q· ſi ita heres ſcriptus ſit vt interim excludatur teſtamento eo q· nō inueniat · portio ex qua inſtitutus eſt: nec · bonorum poſſeſſio. petere poteſt:

o ¶ Vel. hoc vel nō eſt pauli. ſ; teſtatoris alſ falſum eēt primū: vt. ff. p̄me dī. nam 7 ibi ineſt conditio. vt 7 poſita. ā. ſolutio teſtatur.

¶ Si a parente quis manumiſſus fuerit. ¶ Id eſt emancipatus: vt. ff. quando ac. de pecu. eſt an. l. ſ. ſ. alienatio. 7 dic dixit. ā. de cōtrata. que datur liberis contra teſtamentum parentū: nunc contra de ea que parentibus contra teſtamēta liberorum: ſ; hec non ſit ita fauorabilis. vt. ſ. vnō li. l. ſcripto. in fin. Azo. et nota q· caute dicit cōtra teſtamentū emancipati. nā ille qui eſt in poteſtate non poterat oliꝫ habere heredē etiā parentē: niſi haberet caſtrenſe peculiū 7 faceret teſtamentuꝫ 7 adiret hereditas: 7 tūc ceſſat q̄ratab. 7 querela: vt. C. de inoffi. teſt. l. ſi in. Idem in quaſi caſtren. p predictā. l. de inoffic. teſt. hodie aūt in quaſi caſtrē. videt ſm quoſduꝫ q· habeat locū querela 7 q̄tra tab. vt. C. de epiſc. 7 cleri. auē. preſbyteros. ſi autē nō adiret hereditas: pater ofa occupat iure peculiū. vt. ſ. de caſtren. pecu. l. ſi. Additio. Dictus eſt ſ. de bono. poſ. cōtratab. ſi que datur preteritis liberis: verus q; filius emācipatus preterit parentes/ponit iſta rub. Liuia.

Continuatio ſm Viuianum.

Mancipat· . ¶ Caſus. Sicut patronus preteritus vocatur ad q̄tratabulas ita pater preteritus a filio emācipato quod equiſſimuꝫ eſt: ſic ergo vocatur parens ad ſucceſſionem liberorum ſi preteriātur et deceps. At vnū ſciatis: iſtud habet locū in filio/nepote/7 pronepote conjuncto per lineam maſculinam. Quid ſi pater acceꝑit pecuniam vt filiuꝫ emanciparet: repellitur a contratab. hoc dicit cum. l. ſeq. Liuia.

Parēs et patron· ī bono. poſ. contrata. petenda differunt.

Mancipatus a parēte in ea cauſa eſt: vt i q̄tratab. bono. poſſeſſio. liberti patiatur · exitus quod equiſſimuꝫ p̄retoꝫ viſuꝫ eſt: quia a patente beneficium habuit bonoꝝ querendorum: quippe ſi filiuſſfamilias eſſet quodcunq; ſibi acquireret · eius emolumētū · patri acquireret: ideo itum eſt · ī hoc vt parēs exēplo · patroni ad cōtratabulas · bono. poſ. admittat. ¶ Enumerant igit edicto poſſeſſionē manumiſſoruꝫ · ſici eo q· a pio auo ve pino: proauo ve · pini auj

1 Dulpianus. Lex. j.

p ¶ Patiat. hic emancipatus vt ſicut p̄onus p̄teritus a liberto: ſic p̄ p̄teritus a filio emancipato h; cōtratab. vt inſti. quib. mo. ius pa. po. ſol. ſ. p̄eterea. in fi.

q ¶ Acquireret. i. datuꝫ vt ſibi quereret: ſi autem diceres ſibi queri: ergo non patri.

r ¶ Emolumētū. quo ad p̄p̄rietatē plena ſicut ſeruus: 7 ē filius nō. C. de libe. 7 eoꝝ lib. l. ſi manumiſſoꝝ.

s ¶ Itē eſt. q; eadē rō. vt. ſ. ad. l. aquil. l. illud. ſ; cū hodie nō ſit eadē equitas: q· nō q̄rit aducētiꝰ: niſi quo ad vſumfructū. vt. C. de bo. q̄ li be. l. cū opꝫ. ſ. i. dicit Azo. q·: aliud eſt i p̄ē q̄ in p̄ono: ſ; ibi. dicit hoc ita idē. Itē no. q̄teneri ad remunerandū. fic. C. de in⁹ius vo. l. ve mia. alſ nō: vt. ſ. de pe. here. l. ſed 7 ſi lege. ſ. conſuluit. ſed per lōbar. ſp Azo. quem vocat legem machildam.

t ¶ Exēplo. differt tñ i multis. nā p̄onꝰ imponit opas: vt. C. de ope. li. l. i. parēs nō: vt. ſ. e. l. pe. Itē p̄onꝰ h; ſtab. etiā ſi p̄ pecuniā manumiſſit: vt. C. de ope. lib. l. i. parēs nō. vt. ſ. e. l. ſ. ſi parēs. Itē libti p̄oni peſtūt ſtab. h; no parētis. ſ. e. l. ſ. libos aūt. Itē differunt in fauiana 7 caluitſiana. vt. ſ. e. l. nō vſqꝫ. Itē p̄ reuocat q̄ſq; in totū: q̄ſ ſcz turpis p̄ſona eſt inſtituta: v. ſ. e. l. pātoni⁹. ſ; p̄onus p̄ tertia: vt inſtit. de ſucceſ. lib. ſ. ſi vo teſtamentum.

u ¶ Ad ſtab. imo ad querelā inof. vt. ſ. de inof. teſt. l. p̄i. in fi. ſ. So. ibi ponit q̄rela p̄ ſtab. Itē fallit 7 hoc de iure veteri in caſtrenſi: vt. ſ. de teſt. mili. l. ſi a milite. in fi. S; q̄ ſi intēſtatus decedis: rñ. h; p̄ vñ legitimi. vt no. C. vnde liberi. l. ſi.

v ¶ Danumiſſoꝝ. i. emancipatoꝝ.

w ¶ Proauo ve. ſed q̄ ſi a ſupioꝝib· puta a tritauo ſit emācipat· atne pos: Rñ. idē puto cū eadē rō ē: q; nomē parētis in p̄in. huius. l. potitur q̄ō ē gñale: vt. ſ. de grad. l. iuriſcōſult·. ſ. parētes. 7. ſ. de i⁹ius vo. l. quicq̄. ſ. fi. Azo. 7 no. q· deficiūt ꝛba edicti. ſ; forte hic ſequebat idē q̄ō in liberto obſeruabo ſm Azo.

a ¶ Alius ifrīs. qui eñ hñt quinq; testeo. vt. C. de codicil. li. ſi.

b ¶ Redūsse. non ſ; ex codicillis dat hēditas ſed pria voluntate. vt. ff. de here. inſti. l. institutio talis.

c ¶ Non secus. q. d. casu ſuperiori de arrogato poſt teſtū ſimilis eſt ſ ferio: quando. l. teſtator fecit primū teſtū poſtea fecūdum: tertio icidit ſcdm vt prius haberetur primus. Sed q̄o in quo eſt ſimilitudo? Rñ. nō in rūpēdo primū: q; in ſupriori casu arrogatione irritatur p exceptionem: at hic ipſo iure p ſcūs: vt. C. de testa. l. ſancim. Item nec in ſuſcitatiōe p̄mi: q; p recentē volūtatē reſuſcitatur ad agendū p ſm ta bu. 7 ad excipiendū. at in ſuperiori nō ad agendus: ſ; ad excipiēdus. ſm vt. ff. in ſcdo repelluñt ab inſtitutis in p̄mo p exceptionem: nō aūt inſtituti in primo agere poſſunt cū ipſo iure primū cuanuit p ſecundū: ſunt ergo ſiles in excipiendo: ſ; fic non per omnia ſimiles.

d ¶ Suſmas. vt eñ dele. to legato relicto nō videt fuiſſe relictū: vt. ff. de leg. j. ſi ita ſit aſcriptus. ita cā adēptionis remota in ſecūdo teſtō nūq̄ videtur adēptus q̄ō in primo fuit relictum: q; nō durat ademptio: vt. ff. de in rem ver. l. ſi p patre. ſ. ꝛſum.

e ¶ Nec putauerit. circa p̄mum caſum procedit.

f ¶ Conſtitui. i. reſuſcitari primū vel conſtitui eo ſta tu quo erat ante ſecūdus: 7 hoc nuda volūtate. i. p incīſionēs ſecūdi. nā ipſo iure euanuit primum nec reſuſcitat ex ipo iure ſed ſic vt ſi agant inſtituti in ſecundo opponatur eis exceptio. Itē nec ex primo agi poſſet: q̄ō ipſo iure eſt nullum.

g ¶ Teſtamenti. ſ. primi principaliter valeat vel non.

h ¶ Sed de viribus exceptionis. ergo prius teſtū nō ipſo iure: ſ; p exceptionem tollit p ſecūdi. nam. Et ſic eſt contra. C. de testa. l. ſancimus. ſ. i. Sol. dic hic exceptionis. ſ. opponende ex primo cōtra agentes ex ſecūdo. nam hoc nō eſt valere · q; ſi valeret: etiā ad agendū valeret: q̄ō hic non eſt: q; ipſo iure eſt ſublatus. Alij dicunt q· hic. ſ. nec putauerit 7c. p̄ſcs in fi. refertur ad primum caſum de arrogatione: non ad p̄imus: aliꝰ aliter vt ibi nota.

i ¶ Que in hoc iudicio. ita p̄ſtrue q̄. ſ. exceꝑ. q̄ꝫ i hoc iudicio. f. in ſcdo teſtō 7 ex eo agenti. vñ videbatur non opponenda auctori: q; ſcēs tollit primū: opponitur. tñ non eñ ipſo iure rumpit teſtū ſecundum: ſed per cancellationem.

k ¶ Eſtimatur. competat ei vel non. nam alius forte non opponet eas ſecundo heredi preter primum. Azo. 7 ſm hoc etiam eſt in perſona ex parte etiam opponentis: 7 eſt ſpeciale p̄opter ſecundum teſtamētuꝫ: regulariter contra. vt. ff. de exceptio. do. l. ū. ſ. plane. 7 facit. ā. de pac. l ſi vnus. ſ. pactus.

l ¶ Occupat. facit inſti. de here. inſti. ſ. partibus. 7. ſ. de here. inſti. ſabinus. 7. l. item q̄. 7. l. ex facto. 7. l. ex ſcē vncus.

m ¶ Innocentur. ergo non valet talis voluntas. Sed cōtra. ā. de here. inſti. l. ſi quis ita. Solu. hic de preterito: ibi de futuro. Jo. 7 eſt ratio: q; q̄ de preterito ſunt non recipiunt incertitudinem. i. incerte partis iſti tutionem: cum certiſſima debeant eſſe: ſecus in his que futura ſunt: vt ff. de ver. obli. l. ſi quis ſtipulatus.

n ¶ Nec. alſ nec. alſ nihil. i. non.

UNIVERSITÄTSBIBLIOTHEK PADERBORN

a ¶ manumissus. i. emancipatus.
b ¶ Patris. adoptiui.
c ¶ Successionē. No. succeditur filiofamiliās. Jo. ꝛ est speciale. alās. 3. j. de castren. pecul. l. ij. hodie semper succeditur: vt in aut. de heredi. ab intesta. §. ij. colla. ix.
d ¶ Esset. sub. quo ad hoc nō quo ad alia: vt statim dicit porro. ꝛc. ff.
e ¶ Hoc esset. i. ex seruitute manumissus.
f ¶ Nō est. vt. ff. de adop. l. si pater. in fi nisi a fuo patrono: ꝛ tunc nō fit ingenuus: sed iura igenuita tis hꝫ: vt. ff. de sta. ho. l. fi. ꝛ de ri. nup. l. sciendū.
g ¶ manet. patrono: vt ꝛ. ff. de in ius voc. l. sed si hac. §. patronū. ꝛ. j. de bo. liber. l. ītepen. ꝛ fa. j. ad tertu. l. cgfiimū. §. fi.
h ¶ Accepit pecuniaꝫ secus in patrono: vt. C. de bo. liber. l. j. Sed nonne semper hodie accipit: vt i fti. p quas pso. no. acqui. §. hoc quoqꝫ: Nā fi. illud fit lege pmittēte vnde nō hꝫ penā: vt. C. de adult. l. gracchus.
i ¶ In cuꝫ. fic. ff. ad. l. fal. l. cum quo. §. fi.
k ¶ Quantū. qđ arbitrio iudicis virimꝰ. ꝛ sic pro minimo nō perdit pater ius succedendi.
l ¶ Repellet. immo non. vt. C. de inoffici. testa. l. fi qñ. §. illud. que est cōtra. Sol. ibi filius nō repelli tur: hic pater fic. q. nō fic patri debetur filij ficut filio debetur patris hereditas. vt. ff. de inoffi. test. l. nā ꝛ fi: vl hoc ideo' quia ficut olim pater succedebat filio emancipato ex pacto. f. fi emancipabat contracta fiducia: ita ex pacto repellebatur: vt hic hodie tamen non admittitur 'ex pacto' vt institu. de leg. agna. suc. §. fi. ergo non repellitur ex pacto fm Bꝛo. vl dic vt ibi ꝛ facit. j. de Xbo. obliga. t. rum.
m ¶ Militare ceperit. fic. ff. de testa. mili. l. fi a milite. §. fi. ꝛ est idē in patrono. vt. j. de bo. libe. l. etiam. §. fi patronus. Sed nunquid est hoc in armata militia tantum: est enim ꝛ inermis: vt. C. de neg. ge. l. vnica. argu. q in armata tantum: vt. C. de his qui ve. cta. l. fin. fed certe ides est in inermi: quia huius beneficij plenior est habenda iterpretatio: vt. ff. de consti. prin. l. fi. Bꝛo.
n ¶ Non posse. cum filius militans fuerit. Bꝛo.
o ¶ manumissoꝝ. i. emancipatoꝝ. ꝛ facit. C. de priuile. do. l. j.
p ¶ Patroni. f. filij. vt. j. de bo. liber. l. libertinus. §. fi patroni.
q ¶ Patrem autem accepta. in spe. Bꝛo.
r ¶ Jus antiquus. puta alimentoꝝ: vt. ff. de libe. agno. l. si qs a liberis in prin. vel aliter dico. loquit efi de bo. pos. que patri debatur cum nō ipse fed auus eius nepotis nō cōtracta fiducia emancipauit: ꝛ erat ab intestato: que hodie locum non habet: vt instī. de bo. pos. §. ꝛ cuꝫ de testamētis. ibi: sunt aūt. ꝛ. ac. ꝛ. §. que aūt in pretore. posset etiaꝫ dici ius antiquū bo. pos. fm tab. q̄ dat̄ pr̄i instituto in castren. vel quasi castr̄. pecul. ꝛ cum in eo nō possit habere locū. Stab. vtpote cū nō possit sibi cōmitti edictum: accipit. Stab. vñ non impeditur in scōis tab. vt. ff. de leg. p̄estan. l. filium. §. fi quis. q̄. p in quasi castren. pecu. Stab. edictuꝫ possit ab alio committi. vt. ff. de Stab. l. iij. §. fi pater alicuius. sed i hoc casu cū tenuerit datio Stab. fm tab. ei non daretur. vt. ff. de leg. p̄estā. l. filium. §. omnibus. Bꝛo.
s ¶ Cum sit ꝛ pater. Et not. q duplici iure potest vti. arg. C. de his qui mili. nō pos. l. is quidē. ꝛ. ff. de cōtratabu. l. iij. §. fiquis ex. ꝛ. §. plane. ꝛ. l. ex duobus. j. respon. Item not. hic patrem habere in filium eādē patrē. Nepos ab auo manumissus[a] deidit se ad arrogandum patri suo: siue manens in potestate patris[b] decesserit: siue manumissus diem suū obeat. solus admittetur auus ad ci' successionē[c] ex interpretatione edicti: qz peride defert pretor bono. posset. atq; si ex seruitute manumissus esset[d]. Dozo si hoc esset[e] aut non esset arrogatus: qz arrogatio liberi admittenda non est[f]: aut si obzcesserit: patrem tamen nihilominus ius integrū maneret[g]. ¶ Si parens vel accepit pecuniam[h] vt emanciparet: vel postea viuus in cum[i] filius quantum[k] satis ē cōtulit ne iudicia eius iniquictet: ex ceptiōe doli repellet[l]. Est ꝛ alius casus quo bonorum posset. ꝛtra tabu. parens nō accipiet: si forte filius militare ceperit[m]. Nam dicuus pius rescripsit patrem ad cō tratabu. bonoꝝ. pos. venire nō posse[n]. ¶ Liberos autem manumissoꝝ[o] non venire ad contratabu. bonoꝝ. pos. emancipati filij constat: Quis patroni[p] veniant. Patrem aūt accepta[q] cōtratab. bonoꝝ. pos. etiam ius[r] antiquū quod ꝛ sine manumissione habebat posse sibi defendere Julianꝰ scripsit: nec enim nocere debebit ei qz iura patronatus habebat: cum[s] sit ꝛ pater.

Gaius. Lex. ij.

On vsqꝫ adeo exequendus est patrono parens vt etiā fauiana aut caluisiana actio exe tur: qz iniquū est ingenuis[t] hominibus non esse liberam rerum cipatum ius patronatus.

t ¶ On vsqꝫ. Detur. pro rebus alienatis renouandis.
v ¶ Ingenuis. at liberti ingenui non sunt: ꝛ ideo in ipsis aliud dicit: sed cū hodie liberti sunt ingenui. vt in aut. vt libti dece. coll. vi. §. ct. ij. videtur idem. sed certe ꝛ hodie iura patronatus ex tali ingenuitate non leduntur: vt ibi dem dicitur.

Paulus. Lex. iij.

Antonius ait: si turpes pſonas veluti meretricem[y] a parente māumissus[3] heredes fecisset: totorum[a] bonoꝝ contra tab. bono. pos. parēti datur: aut constitute[b] partis si nō turpis heres esset institutus.

Si emancipatus filius preterīt patrem suum: indubitanter pater preteritus vocatur ad cōtratabulas: ꝛ nō prestat legata. hoc dicit.

Si filius emancipatus testamento suo patrem suum preterierit[c]: si hue heredem instituerit: si de commissa non cogetur pater prestare ex sua parte que ei debetur etiam si adierit hereditatem. Sed ꝛ si filia vel neptis manumissa sit: ꝛ pater vel auus preteritus petat bonorum possessa. eadem que in filio dicenda sunt

Marcellus. Lex. iiij.

Patri qui filium emancipauit[d] de his que libertatis causa imposita fuerāt pretor ni hil edicit: ꝛ iō frustra pater opas stipulabitur de filio[e].

Papinianus. Lex. v.

Jus traianꝰ filiū quē pater male cōtra pietatē affectum coegit[f] emancipare / quo postea defuncto pater vt māumissor bo pos. sibi cōpetere dicebat: sed cōsilio neracij prisci: ꝛ aristonis ei propter necessitatem solue de pietatis denegata[g] est.

y ¶ Meretricem. non tamen est infamis: vt. ff. de his qui no. infa. l. pe. nisi esset i adulterio deprehesa: vt. ff. de ri. nupt. l. palam. §. que in adulterio. Accursius.
3 ¶ manumissus. id est emancipatus.
a ¶ Totorum. In hoc dif fert a patrono qui semp tertiam habet. vt instī. de suc. lib. §. sed nostra. ꝛ facit. C. de inoffi. testamen. l. fratres.
b ¶ Constitute. in patrono que est hodie terna: idem in patre cum eadez sit equitas: vt. ff. de. l. j. in princ. at filius per querelam semper in totum nisi heres sit in parte institue.

militia is
rmis an
gandeat
puilegijs
militie ar
mate

tus. vt. ff. de inofficio. testa. l. papinianus. §. sed nec impuberis. ꝛ nisi scripti sint diuersi iuris: vteo. titul. l. circa. ꝛ nisi vn' ex plurib' exheredatis agat. vt in eo. ti. l. filio. in prin. ꝛ no. q hic pater hꝫ tertiam sine gravamine: vt. ff. de dona. l. si patronus. ꝛ. j. prox. §. fic. ꝛ. C. de inoffi. test. l. quoniam in prioribus
c ¶ Preterierit. ꝛ etranenum instituit a quo instituto legata reliquit cōiunctis personis que pater debet prestare: vt. ff. de lega. prestan. l. j. in princi. hoc quidez fiet salua tertia: fic ꝛ si fuit institutus ꝛ exinanita hereditas legatis: vt. ff. de conditio. ꝛ demōstra. l. si is. ꝛ. j. de donatio. l. si patronus.
d ¶ Emancipauit. f. filium.
e ¶ Imposita fuerāt. vt opere. Accur.
f ¶ De filio. pietatem em̄ non opas dꝫ filius: vt. j. de obse. l. pe. secus in patrono. vt. C. de ope. lib. l. j.
g ¶ Coegit. speciale vt ꝛ alās: hꝫ regl'ariter 3. qđ dic vt isti. q. mo. ius patro. fol. §. fi. ꝛ facit. j. vñ lib. l. j. ꝛ. l. pe. ꝛ. C. de spec. l. enones. ꝛ. ff. de his qui sūt sui vel alie. iur. l. ij. Jtez no. q. p hac iniuria etiā atroci iniuria rum non agitur: vt. j. de iniur. l. pretor. §. sed ꝛ siquis.
h ¶ Denegata. f. bo. pos. ꝛ dic ppter necessitatē. f. omissaꝫ. ꝛ ita in quo deliquit nō dꝫ remunerari. vt. j. de interdi. ꝛ releg. l. relegatorum. §. fi.

De bonorum

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

¶ De bonozū possessione.xc. ¶ Quia quedem specialia seruantur in bono.possef.ꝫ tabu.ex testamēto militis:ideo de hoc dicit. Additio. De bonozum pos.fm tabu.que ex testamento pagani defertur:dictū est.verum qz miles testatur:z preterit filios suos agitur cōtra testamē tum ideo dicit rubri.de bonozum pos.que ex testamēto militis datur fm tabu.ſ.ti.j.l.j.ſ.est z alius.Ainianus.

NOndum est. ¶ Casus. Ista lex istud dicit: si miles arma te militie in expeditione vel cōflictu fecit testamentum siue solēne siue non. potest peti fm tabu.z qō dictum est in vero milite idem in alio qui nō sit miles:nūtamen sit in expeditione iure militari potuerit testari:nam nauarchi dicunt militare:idez pñt trierarchi:idez pñt q sunt principes alicui⁹ classis.Ainianus.

a ¶ Exz. paganoz⁹ non militum tantum.

b ¶ Hostili loco.i. procincti.vt.j.prox⁹i.

c ¶ Obuissent.in hoc conueniunt:sed post reuersiō militie valet infra annum.vt.ſ.de testamē. militi.l.quod constitutū.z.l. qō dicitur.

d ¶ Cōditio.qz non est ea dem persona.

e ¶ Personis.ſ.paganorum.nā priuilegiati sunt milites:pagani non.

f ¶ Cū eadem.vbi eadem ratio ibi idem ius:vt.ſ. titu.j.l.j.in princip.z habent priuilegium vt qui alꝫ non potest testari: miles possit.vt furd⁹ z mutus z filiusfamilias:vt iſtitu.de testa.mili.ſ.quibusmodo.z.ſ.ſi. Item vt pos fit instituere illum quem pagan⁹ non potest vt de portatum:vt.ſ.de testa.mili.l.nec.ēm.ſ.i.Item vt cozam duobus testib⁹ vocatis vel nullo vocato quandoqz possit testari. vt.C.de testa.mili.l.militis.Sed contra.C.de testamē. mili.l. antepenul. sed hic erant in loco hostili:ibi non.vel vt ibi.

g ¶ Militari.militis iure:quia milites nō sunt.Azo.z facit.ſ.de testa. mili.l.fina.

h ¶ Non potest.qz miles non est.Azo.

Nauarch⁹ Trierarchus. ¶ Item nauarchos.ab archos z naui.

¶ Trierarchos.Trierarchi dicuntur qui pzsunt nauibus trium remorum.trieres enim remi dicuntur:vt in Ysaia dicitur:ibunt in trieribus.Azo.

Aduocatus z officialis milites dicūtur. ¶ Milites sunt.Item aduocatus:vt.C.de aduoca.di.iu.l.aduocati. Item quilibet officialis:vt.C.in quib.cau.mili.l.j.Item militat in suis catulus.Accur.

m ¶ Numeris.Contra.ſ.de testa.mili.l.ex eo.vbi non hz priuilegium q non est in numero.Sol.ibi de priuilegio solennitatis.hic de his q habet in testando:vel hic iurauerat:ibi non.

¶ De bonozum possessione ex testamento militis.
Titulus.xiij.

¶ Milites z priuati existentes in acie belli possunt testari quomodo volunt tz in terra ℞ in mari.Bar.

Ulpianus. Lex vnica.

NOn dubiuz est quin debeant volūtates rate esse eozum[a] qui in hostili loco[b] suprema iudicia sua quoquo modo † ordinassent/ibidēqz diem suum obijssent[c]. ℞℞ em di stet conditio[d] militum ab his personis[e] quas cōstitutiones principales separant:tamen q in pcinctu versantur cuz eadem[f] pericula experiantur:iura quoqz eadez merito sibi vendicant:omnes igitur oīno qui eius sunt ꝺditionis vt iure militari[g] testari non possint:si in hostili loco deprehēdantur z illic decedāt:quomodo velint z quomodo possint testabuntur:siue pcses quidez fit prouincie:siue legatus:siue qs aliuz qui re militari testari nō pōt[h]. ¶ Item nauarchos[i] z triecarchos[k] classiuz iure militari posse testari nulla dubitatio est. Jn classibus oēs remiges z naute milites sunt[l]. Item vigiles milites sunt:z iure militari posse testari eos nulla dubitatio est. ¶ Si quis militum ex alio numero translatus sit i aliuz ℞ius z hinc exemptus sit et illo nondum puenerit:tñ poterit iure militari testari.Est enim miles ℞ius in numeris[m] non sit.

† Testamē cū milit⁹ sit scribi gladio vngula vel pulucre suo sanguine C de testa. mil. l. milites.

a ¶ Exz. paganoz⁹ non militum tantum.

b ¶ Hostili loco.i. procincti.vt.j.prox⁹i.

c ¶ Obuissent.in hoc conueniunt:sed post reuersiō militie valet infra annum.vt.ſ.de testamē. mili.l.quod constitutū.z.l. qō dicitur.

d ¶ Cōditio.qz non est ea dem persona.

e ¶ Personis.ſ.paganorum.nā priuilegiati sunt milites:pagani non.

f ¶ Cū eadem.vbi eadem ratio ibi idem ius:vt.ſ. titu.j.l.j.in princip.z habent priuilegium vt qui alꝫ non potest testari: miles possit.vt furd⁹ z mutus z filiusfamilias:vt iſtitu.de testa.mili.ſ.quibusmodo.z.ſ.ſi. Item vt pos fit instituere illum quem pagan⁹ non potest vt de portatum:vt.ſ.de testa.mili.l.nec.ēm.ſ.i.Item vt cozam duobus testib⁹ vocatis vel nullo vocato quandoqz possit testari. vt.C.de testa.mili.l.militis.Sed contra.C.de testamē. mili.l. antepenul. sed hic erant in loco hostili:ibi non.vel vt ibi.

g ¶ Militari.militis iure:quia milites nō sunt.Azo.z facit.ſ.de testa. mili.l.fina.

h ¶ Non potest.qz miles non est.Azo.

Nauarch⁹ Trierarchus. ¶ Item nauarchos.ab archos z naui.

¶ Trierarchos.Trierarchi dicuntur qui pzsunt nauibus trium remorum.trieres enim remi dicuntur:vt in Ysaia dicitur:ibunt in trieribus.Azo.

Aduocatus z officialis milites dicūtur. ¶ Milites sunt.Item aduocatus:vt.C.de aduoca.di.iu.l.aduocati. Item quilibet officialis:vt.C.in quib.cau.mili.l.j.Item militat in suis catulus.Accur.

m ¶ Numeris.Contra.ſ.de testa.mili.l.ex eo.vbi non hz priuilegium q non est in numero.Sol.ibi de priuilegio solennitatis.hic de his q habet in testando:vel hic iurauerat:ibi non.

¶ De iure patronatus. ¶ Digit.ſ.titu.ij.de cōtratabu.que datur patri z patrono:quod est vnum de iuribus patronatus:nunc dicit de omni iure patronatus. Additio. Quia bonozum possessio contratabu.datur patrono.preterito in bonis liberti.ſ.de contratabu.l.illud. in princip.z iura patronatus non solum consistunt in dando bonozū possessio.contratabu.immo in multis aliis dicit rubrica de iure patronatus.z videamus quas penas patitur si alienat in fraudem patroni.j.eo.l.ſi libertinum.quibus modis perditur ius patrona.j.eo.l. adigere.Ainianus.

¶ De iure patronatus.
Titulus.xiij.

Ulpianus. Lex.j.

DIuortiozum. ¶ Casus. Accedit patronus ad iudicē:z dicit ita:dñe habeo vnum libertum quando vado per ciuitatez z obuiat mihi:dat mihi terga qualiter procedendus est cō tra libertum:Dicit iurisconsultus.dicas tibi:si est officiosus castigetur z egregie verberetur:z cōmittit iudex verberare si non corrigas te crepabo oculos de capite:sed si libertus dicit iniurias patrono de hoc conuictus debet relegari si aūt dat operas vt pdat bona:libertus ds in metallum dānari.Ainia.

ATroniz querelas aduersus libertos pfides audire z non translatiue[n] exequi debēt:cū si ingratus libert⁹ sit nō ipune cū ferre oporteat:hz z siquide inofficiosus[o] patrono pione ve liberis ve eozū sit tñmodo castigari[p] cū sub cōminatiōe aliqua seueritatis:nōdefuturę[q] si rursum cām querele prebuerit z dimitti oporteat[r]. eniuero si cōtumeliā fecerit aut ꝓiciēs eis dixerit:ctiā i exiliū tpale dari debebit:q si man⁹ituleritime tallū dandus erit:idē erit z si calūniā aliquā eis istruxerit:vel de latoze subonauerit:vel quā cāusam aduersus eos tentauerit.

n ¶ Et non translatiue.i. facto transitu vel salt: non debent transferre cognitionem suam ad aliā querelam:deinde iterpositio spacio auditam patroni querelā exequi:sed cum audierint z cognouerint statim punire debent hz nō plene qñqz cognouerint:vt.ſ.ſ.ofti.pcō.l.nec quicq̄.ſ.de plano.Azo.

o ¶ Jnofficiosus.id est inobsequiosus.quod conuenit liberto. vt nota.C. de nego.gest.l.obsequio. non enim pzestat ei reuerentiam.

p ¶ Castigari.verbis.

q ¶ Defuture.seueritatis dico nō defuture.i. qz nō deerit si zc.nam iteratio auget penā:vt.j.de pen. l.capitalium.§.solent.

Jteratio penam auget.

r ¶ Oportet.eum verbis correctum.

s ¶ Tpale exiliuz.impropzie exiliuz:sed relegatio propzie dicit:vt.j.de pu. iudi.l.ū.z distingue an ex voluntate vel ex necessitate manumittat:vt no. C. de li.z.eo.lib.l.ū.

t ¶ Vel quam.i. aliquaz.

LIberti. ¶ Casus. Si patronus vellit pohibere ne vtantur licita negociatione non licet.Ainianus.

u ¶ Non debent.vt.j.eo.l. quero.z.ſ.de offi.pref.l. illicitas.§.nec licita.sed ab illicita quilibet debet pzohiberi:vt.C. que res vendi non pos.l.j.z arg. contra.ſ.de his qui.vt i-

LIberti. ¶ Casus. Si patronus vellit pohibere ne vtantur licita negociatione non licet.Ainianus.

u ¶ Non debent.vt.j.eo.l. quero.z.ſ.de offi.pref.l. illicitas.§.nec licita.sed ab illicita quilibet debet pzohiberi:vt.C. que res vendi non pos.l.j.z arg. contra.ſ.de his qui.vt i-

dignis.l.j.

SJ quis. ¶ Casus. Quidā fuit tutor:datus z ancilla ei legata rogatus manumittere agnouit legatū recusat tutelā:nunquid dz care re commodo patronatus:Rñ.q⁹ sic.Ainia.

x ¶ Excusauerit.Sed nunqd potuit:Rñ.nō:qz accipiendo legatuz se offert:vt.ſ.de test.tu.l.ex ſnia.hz sit arg.ſ.ſ.de ẏnr.tu.l.ſi q⁹ manumittendo retro reddere videtur.

y ¶ Hūc esse.alteri⁹ ꝺo rei legatū oīno auferē:vt.C.de le.l.ſi legatari⁹. nisi in casib⁹ ibi notatis:inter quos est miles:vt.C.eo.ti.l.ab administratione.z est rō:qz data libertas nō pōt renocari:vt.ſ.de mino.l. ve rus.§.q⁹ si minor.alꝫ ꝺo etiā a legatario legatarū auferē:si cōtpletio ne primi sit scḃo relictuz:nō alꝫ:vt.ſ.de test.tute.l.qui tutelaz.z de ex cusa.tuto.l.legatari⁹.z facit.ſ.ad trebel.l.ſi patroni.§.qu fideicōmiſ. z.ſ.de excu.tu.l.tutor.§.j.

LIra libertoꝝ. ¶ Casus. ¶Dionus fuit dānatus crimīe pduellionis/vel lese maiestatis.nūquid liberi carebunt iure patronat⁹:nō: immo remanebit eis.Ainia.

z ¶ Salua.ſi iura sepulchroz nō sunt eis salua:vt.j.de su.z le.l.j.§.inter dumsed videt hic iura libertoz nō salua:vt.j.de interdi.z rele.l.ū. q ēſ.Sol.hic ex aliis capitulis legis nō q⁹ in principē sit emissus.aliq⁹ hic ex equitate:ibi ex stricto iure:vel hic spāliter fuit ꝓcessus forte:qz multi erāt liberti:vt.j.de bo.dā.l.ſi plures.z fa.C.de bo.lib.l.j.z.C.de obſe.l.v.z.j.ad.l.iul.maie.l.eos.

DIuus. ¶Casus. Si libert⁹ detulit patronū suū. vl̄ submisit aliū renocat in servitu. Si p̄tonus libertum suus non aluit ius p̄to patus debet perdere. Ulpia.

a ¶De statu. i. vel de libertate vel de filiatione: vel de potestate. vt. ff. de carbo. edi. l. j. ff. sed si quis. j. ff. ad. l. decessit. sic ens accipitur status pro his tribus. in co. tit. l. car bonianum. ff. quis. et fa cit. ff. eo. l. j. in fi. contra: vbi in metallum. sed ad alia submittebat que nō statum tangerent.

b ¶Non aluerit. vt. j. de bo. liber. l. si patron⁹ non aluerit. ff. de lib. agno. l. alimenta. ff dic que sunt hec iura ff quib⁹ modis amittunt: vt no. C. de bo. li. l. ff. fi. in fi.

c ¶Perdat. vt. ff. de bo. lib. l. si patronus.

ADigere. ¶Casus. Si patron⁹ cogat libertas iurare ne nubat: p̄dit ius patronat⁹: sed si filius iussu patroni coegit eas p̄dit ius patrona tus: ff si patronat⁹ stipu lat. c. opas: non p̄dit ius p̄onat⁹: ff si patron⁹ co gīt libertum ne nubat: p̄ dit ius patronatus. ff. l. iul. de irritandis ordinibus ff sed iusiurandus ds ei remitti. Ulpia.

Facere dō d qui cū pōt non p̄hibet.

d ¶Liberta. Not. q patif qō phibere pōt facere vi def: de quo dic vt not. ff. de his q no. infra. l. q dā go. ff. certe. Itē est arg. ff. de leg. ū. l. si ita sit aseri ptū. ff facit. j. q. ff a qui. l. fi. in princi. ff. de in ius vo. l. adoptiuus. ff. fi. ff. j. eo. l. qui ītra le. Sed con tra. j. q ff a qui. l. pe. Sed ibi ad tēpus: hic vt ppe tuo non nubat.

e ¶Nocebit. nisi ratus habuerit. vt. j. de vi ff vi ar. l. j. ff. cus aūt. ff tñ suo nomine gestum est. Also.

f ¶Aut. alternative.

g ¶Contra legem. cliafcētias: vt. j. qui ff a qui. ff. his qui.

h ¶Operas dare. vt. ff. de iure do. l. plerunq⁹. in fi. als ergo qui preciuz opa rum stipulat vel aliqd p opis: p̄dit ius patronatus: vt. j. qui ff a qui. l. fi. ff. j. ū. ff. C. de ope. libe. l. nec patronus. ff ppter operas solas nō p̄dit nisi cōtratab. qō dic vt not. C. de ope. li. fi quam. ff. quis.

Distinguit i qñq⁹ vbi lex nō distinguit

i ¶Intelligendū. Nō. vbi lex nō distinguit: nos tñ distinguim⁹. fic. ff. de testi. l. quesitum. arg. ff. de pub. l. de precio. vbi plene no.

k ¶Et perinde. facit. ff. de condi. ff demon. l. cum ita. ff. l. hoc modo.

l ¶Remittit. No. legē vim aptiam obtinere vt remittat iuramentū. sic ff. si quis cautionibus. l. fi. Sed quid si aliquis vel aliqua sponte iu raverit non ire matrimonium vel voueat castitatē. nunquid pote rit poste a contrahere. Also.

Lex vim aptiā obtinet.

DIuus vespasian⁹. ¶Casus. Si aliq⁹ ancilla vēdita eo pacto ne pstituat: ff pstituit: postea erit ancilla p̄mo vēdētis nō pstituē tis eam. ff. eo. l. de ser. expo. l. fi. ¶Adatis. Presides audiet quere las p̄onōz de ipsis libertis. aliqñ puniunt eos relegando eos: aliqñ adimendo partem bonorum. Ulpia.

m ¶Liberā. etiā si pstituta nō est. vt no. C. si mācip. ita fue. ali. l. j. in fi. ff facit. e. titu. l. ū. ff. de ser. expo. l. fi titius.

n ¶Irrogent. vt. C. de obsequi. l. pe.

o ¶Alle. q̄ sunt. ff. e. l. j. Uel dic q̄ sequunt. ff sub. f. q̄ vel fustibus. etc.

DIuus claudi⁹ libertū qui pbatus fuerit patrono de latōes submisisse: q de statu ei⁹ facerent ei questionē suus patro ni cē iussit cū libertō. ¶Impato ris ñri rescripto cauet: vt si patro nus libertum suum nō aluerit: ius patroni perdat.

Paulus. Lex. vi.

ADigere iur ciurādo ne nu bat liberta: vl̄ liberos tol lat: intelligit etiā is qui libertum iurare patiatur: ff si ignoāte eo suus filius adegerit stipulatus ve fuerit nihil ei nocebit. certe si iuſ su patroni is qui in potestate est id fecerit: dicendum est cum hac lege teneri. ¶Qui stipulatus est centū operas aut in singulas aut reos qui nos dari: nō videt cōtra legē stipulatus: q̄ in potestate liberti est opas dare. ¶Quis nul la p̄sona lege excipiatur: tamē in telligendū est de his legē sentire qui liberos tollere possunt: ita q̄ si castratū libertū iureiurādo qs adegerit. dicendum est nō puniri patronū hac lege. ¶Si patron⁹ libertā iureiurando adegerit vt sibi nuberet: fiquidem ducturus eam adegerit: nihil cōtra legē fe cisse videbit. Si vero nō ductur⁹ propter boc solū adegerit ne alij nuberet: fraudem legi factā Iul. ait: z pinde p̄num teneri ac si coegisset iurare libertam non nu pturam. ¶Lege iulia de irritādis ordinibus remittitur iusiuran dum qō liberto in boc impositus est ne vxorem duceret: liberte ve nuberet si modo nuptias contra bere recte velint.

Modestinus. Lex. vij.

DIuus vespasian⁹ decreuit vt si qua hac lege venierit ne pstitueret: z si pstituta esset vt esset libera: si postea ab emptore p̄ Datur. regulariter fisco dantur. vt. C. de modo multarū. l. multarum. que est contra.

Eruū. ¶Casus. Si filius seruū manumisit ē libert⁹ ipi⁹ nō p̄tis sui: q̄ filius in castrēsi loco patris habetur: vt. ff. ad mace. l. j. ff. Seruus. Aliqñ seruus non manumissus p̄ducit ad libertatē vendo tibi seruus vel dono vt in diem manumittas: ff nō māumittas: infra tamē per ducitur ad libertatē. Uiuianus.

alij sine hac conditione venierit/ ex lege venditionis liberā esse: et libertam p̄uus venditoris.

¶Mandatis ipatorum cauetur vt etiā in prouincijs p̄sides de querelis patronoz ius dicentes fm delictū admissum libertis pe nas irrogent interdū ille pene a liberto ingrato exiguntur: vel pars bonoz eius aufert z patro no datur: vel fustibus ceditur et ita absoluitur.

Idem. Lex. viij.

SEruū a filiofamilias mili te manumissum diu⁹ adria n⁹ rescripsit militē libertū suū fa cere nō patris. ¶Seruus nō ma numissus libertatem p̄sequit. ff. is qui ea lege distractus est vt ma numittat intra tp̄s: quod supue niens lz nō manumittat: facit ta men libertum emptoris.

Idem. Lex. ix.

AIlij bereditate paterna se abstinentes ius quod in li bertis habēt patris nō admit tunt: idem in emancipato. ¶Ut in bonis liberti locū quidā nō ba beāt lege excipiunt: rei capitalis damnatus si restituat nō est: si iu dex cui⁹ flagitij sit: fuerit ve: vel maior ānis. xxv. cū esset capitis accusaucrit libertum paternum. Terentius. Lex. x.

CUm patronū q capitis li bertū accussasset excludi a bono. pos. ītrata. placuit. Labeo existimabat capitis accusationē cā esse: cuius pena mors aut exi lium esset. ¶Qui nomen detulit accusasse intelligendus est: nisi abolitionem petat: idq̄ etiā pcu lo placuisse scruius refert.

Ulpianus Lex. xj.

ISaūt nec ad legitimā he reditatē que ex lege. xij. ta bu. defertur admittitur.

CUm p̄onū. ¶Casus. Filiꝰ p̄oni accusat libertū de crimine ca pitali: penam patif q̄ pteritus a liberto patris sui nō vocabit ad contratab. Uiuianus.

a ¶Suus patronus. Id est patroni filium: qui z ipſi patroni sunt. vt in ſtitu. de le. pa. tu.

b ¶Libertū. p̄nū qui z filiꝰ dici pōt: vt. j. de xb. ff. licet. ff. p̄ono. sec⁹ in ipso māumittente. vt. j. de fideicō. lib. l. ff filius. ff. erit. z facit. ff. de his qui vt indig. l. tutoxem. ff. i. Accur.

c ¶Capitis. fic. j. de bo. lib. qui cum maior. ff. is demū. z. ff. de bo. pos. l. edicto. ff. rei autem cap.

d ¶Detulit. offerendo libellum accusationis.

e ¶Intelligēdus ē. Nbis edicti inspectis ſz nō ſnia: vt. ff. de bo. lib. q cū maior. ff. accusasse. z. ff. de in ius voc. l. ōnis.

f ¶Saūt. Qui accusauit vel detulit: z sic continuatur cū superiori.

g ¶Xū. tab. que defert p̄onis hereditates liberti. vt insti. de suc. li. in pn. nec ad ītā. que als datur patronis p̄teritis: vt. ff. de bo. pos. l. sed cum patrono. in prin.

Salus

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

GAius. ¶ Cal. Quidã gaius fecit testim: z quãdã libertum ex pte cũ filio instituit: nunquid hoc mõ facit ingenuũ: Non. Gaius.

a ¶ Non posse vt. C. de testa. l. neqs. z ibi no.

HIulussa. ¶ Cal. Filiussa. nõ miles seruum peculiarẽ nõ põt manumittere: z si manumittit iussu pñs: fit liber⁹ patris. Gaius.

b ¶ Fit patris. vt. ff. de ri tu nup. l. matrimonij.

¶ Iurauero me.

¶ Celsus. Dico me, patronũ tuũ esse tu dicis q̃ non sum. defers mihi iusiurã. iuro me pionũ eẽ: nunq̃ habeo: p piono quantũ ad bo. pos. cõtra tab: nõ: misi ꝑnũciat⁹ fuerit patronus. Gaius.

c ¶ Ad successionem. sed quo ad veniam fic vt. ff. de in ius vo. l. adoptiuũ. ¶. patroni. Itẽ secus ecõtra si iurat libertus se libertũ nõ esse: vt. ff. de iureiu. l. cũ q. ¶. si liber⁹. et est hoc fauore ingenuitatis. z dic vt ibi.

d ¶ Snie ſtabitur. q̃ facit ius hoc casu: vt. ff. de ſtahomi. l. ingenuum.

QUi cõtra. ¶ Cal. Si cogo libertam ne nubat nõ habeo ius patronat⁹ nec liberi mei immo pdo ius patronatus z liberi mei. Gaius.

e ¶ Liberi. contra. ff. de in ius voc. adoptiuum. vbi hoc non nocet filius etiaz patre viuo. Sol. ab in ta li re est q̃ patri p filiuz q̃ri nõ põt: puta reuerẽtia de non vocando in ius: hic ℞o poterat vt ſucceſſio q̃ casu distinguitur: aut ſi i ptãte z obtinet quod dicit aut ſui iuris z non nocet filius: vt. ff. c. dixi testam. ¶. fi cũ ipo. q̃ videt ℨ. ar. hui⁹ distinctiõis. ff. de bo. li. q̃rit. z. l. i ſeruitute. ¶. fi patroni. Alij dicũt q̃ hic conſenſerunt filij. in ius non. z facit. C. de obſeq. l. ij. ibi: aut iure etc.

¶ Cõcor. c. inperiali. dices q̃ ℨ le ges fiũt nõ ſolũ iuriſdi ſi ctij q̃ inſectus babẽda ſũt. xxv. q. ij.

SI liber⁹. ¶ Calus. ¶ſtalet ẽ lenis. Debetis ita ſcire ſi libertus hz minus. c. aureis in bonis poteſt ſecure teſtari etiam patrono preterito: ſi plus habet nõ põt: ſi ca ret liberis z parentib⁹ et collateralib⁹ habet plus centũ aureis nõ põt preterire patronum: ſed liber tus dicit alienabo i fraudem. l. vt ſim minor centenario non valet: et ideo nõ repellet patron⁹ a cõtratab. ſi inuenit preteritus. Itẽ dicit libertus aliter prouidebo mihi: alienauit. c. retinuit. c. z vnũ aureum nõ fecit in fraudẽ. l. q̃ ſum centenarius. Quid erit ℔ ca ſus: certe puidebit piono p fraudatoria iudicia: p fauianã z caluiſianã. Cetera ſunt plana vſq; in ſi.

f ¶ Si libertus. in cuius bonis hz patronus ſtab. vt. ff. ſi quid in fraudem patro. l. i. ff. z referas hic q̃ dicuntur infra. de ſuc. li. i princi. z ¶. poſtea. z ¶. ſed noſtra.

g ¶ Legis. papie. vt infra. de ſuc. li. ¶. poſtea.

h ¶ Ipſo. ſ. iure. vt. C. de leg. z con. l. non dubium.

i ¶ Quicquid. q̃ ipſo iure mihil valet. ergo nullius ꝛc.

k ¶ Alienauerit. libertus ſecus in ingenuo: vt. ff. ſi. ſi. l. non vſq;. Alſo.

l ¶ Aires. arg. pro ſententia noſtra quã dicimus. C. de condi. ob cau. l. ea. hz in hoc fit diſſimilitudo: q̃ fauiana eſt cõtra poſſidentem. cõditio

MOdeſtinus. Lex. xij.

QUintus ſcius decedens teſtõ ordinato iter filios ſuos iuliũ libertũ ſuũ quaſi z ipm filium ex parte heredes noiauit: q̃ro an hmõi ſcriptura poſſit libertos ſtatum cõditiõis mutare? Odo. rñ. ſtatum mutare non poſſe[a].

Idem. Lex. xiij.

HIulussa familias ſeruus peculiares manumittere nõ poteſt: iuſſu tamẽ patris manumittere poteſt: q̃ manumiſſus libertus fit patris[a].

Ulpianus. Lex. xiiij.

¶ Iurauero me patronũ eẽ: dicendũ eſt nõ eſſe me quãtũ ad ſucceſſionẽ patronũ: q̃ iuſiurandũ patronũ nõ facit: aliter atq; ſi patronũ eſſe ꝑnũciatũ ſit: tunc eñ ſententie ſtabitur[a].

Paulus. Lex. xv.

QUi contra legem cliaſcentiam ad iuſiurandus libertum adegit: nihil iuris habet nec ipſe nec liber⁹ eius.

¶ Alienatio facta i fraudẽ legis ipſo iure non valet: facta autẽ in fraudem hominis valet: ſed per reuocatoriã reſcindi tur. Bartolus.

Ulpianus. Lex. xvj.

SI libertus[f] minorẽ ſe cẽtenario i fraudẽ legis[g]† fecerit ipſo[h] iure nõ valebit id q̃ factum eſt: z ideo quaſi in cẽtenarij liberti bonis locum habebit patronus: quicq̃d[i] igit quaq; rõne alienauerit[k] ea alienatio nullius momẽti eſt. ¶ Plane ſi qua alienauerit in fraudem patroni: adhuc tñ poſt alienationez maior centenario remaneat: alienatio quidẽ vires[l] habebit: verũtamẽ per fauianaz z caluiſianam[m] actionem reuocabunt ea q̃ p fraudem ſunt alienata: z ita iulianus ſepiſſime ſcripſit: coq; iure vtimur: diuerſitatis aũt ea ratio eſt: q̃z quotiẽs in fraudem[n] legis ſit alienatio/ nõ valet quod factũ eſt. ¶ In fraudem autem ſit cum quis ſe minorem centenario facit ad hoc vt le

vero ob cauſam contra pacíſcentem tñ datur.

m ¶ Et caluiſianam. que cui detur: dic vt. C. ſi in fraudem pa. l. ij.

n ¶ In fraudem. Q̃ modis fiat fraus: dic vt. ff. de leg. z fe. cõ. l. fraus. hic aũt ſit in re. i. rei diminutiõ: nõ ergo hic mod⁹ ꝓtinet ſub illis: q̃ verũ eſt: q̃ illi modi ſũt exẽpli doctrinaliter tradunt. Alſo. Itẽ z no. ex ꝓcedẽtib⁹ q̃ duri⁹ agit cũ eo q̃ fraudat legẽ ꝑ cũ eo q̃ fraudat hoiem: z fic eſt arg. cõtra. ff. de arbi. l. celſus. Additio. Dic ſm bar. q̃ q̃dã eſt pena reſpiciens actũ: q̃ agit minuſtri z duri⁹ agit cuz lege: q̃ ius hz magis ptãtem anullandi q̃ homo. q̃dã eſt pena extrinſeca z tunc mitius agit cum lege ſm eundem Bar. hic.

o ¶ Cẽtenario. prima alienatione fecit ſe minorẽ cẽtenario: ideoq; ipſo iure fit reuocatio p ſecundam nõ fit minor: q̃ iaz minor erat p primam quare ipo iure nõ reuocaẽ ſed p caluiſianam. Jo.

p ¶ Una. de rebus.

q ¶ Reuocata. ipſo iure.

r ¶ Omnium. ſ. rerum.

s ¶ Partibus. ſ. tertijs re uocandis nõ ipſo iure: ſz per caluiſianam.

t ¶ Oes. ſ. ipſo iure. Alſo.

v ¶ Endomenti. ipſo iure: vt. ſ. de aqua quoti. z eſti. l. j. ¶. item queritur. et. ¶. trebatius.

x ¶ Quaſdam res. q̃ ipm minorem centenario facíunt.

y ¶ Poſtea. ꝓ erat fact⁹ minor centenario.

z ¶ Ipſo iure. dominio translato.

a ¶ Sed prior. ſ. reuocabitur: ſi nõ ꝑ ipſam factus fuit minor cẽtenario: alio quin per caluiſianam.

¶ Iſteter. facit ad hoc q̃ donatio oim bonoz nõ valet de qua in l. ſi ptio. hoc modo cõcepta. ſ. de ¶. obli. p bar z alex. in l. cũ duobus ¶ idẽ reſpõdet. ff. ſ. foſcio.

DIui fratres in hec verba reſcripſerũt: comperimus a peritioribus dubitarũ aliquando an nepos ꝑtrata. auiti liberti bono. poſ. petere poſſit ſi cum libertum pater patris[y] cũ an. xxv. eſſet[z] capitis accuſaſſet: z ꝑculz ſane nõ leuem iuris auctorem in hac opinione fuiſſe: vt nepoti in huiuſmodi cauſa nõ putaret eodem dam bono. poſ. cuius ſententiaz nos quoq; ſecuti ſumus cũ reſcriberemus ad libellum cecidie lon gine: ſz z voluſius[a] metian⁹ amicus noſter vt z iuris ciuilis ꝑter veterem z bene fundatam pitiaz anxie diligens religione reſcripti noſtri ductus ſit: vt cozam nobis affirmauerit non arbitratũ ſe aliter reſpondere debere: ſed z cuz ꝓ metiano z alijs amicis nr̃is iuriſperitis adhibitis plenꝰ tractaremus magis viſũ eſſet nepotem neq; verbis: neq; ſniã legis aut edicti ꝓtotis ex perſona vl nota patris† ſui excludi a bonis

ex ꝓcedẽtib⁹ q̃ duri⁹ agit cũ eo q̃ fraudat legẽ ꝑ cũ eo q̃ fraudat hoiem: z fic eſt arg. cõtra. ff. de arbi. l. celſus. Additio. Dic ſm bar. q̃ q̃dã eſt pena reſpiciens actũ: q̃ agit minuſtri z duri⁹ agit cuz lege: q̃ ius hz magis ptãtem anullandi q̃ homo. q̃dã eſt pena extrinſeca z tunc mitius agit cum lege ſm eundem Bar. hic.

o ¶ Cẽtenario. prima alienatione fecit ſe minorẽ cẽtenario: ideoq; ipſo iure fit reuocatio p ſecundam nõ fit minor: q̃ iaz minor erat p primam quare ipo iure nõ reuocaẽ ſed p caluiſianam. Jo.

p ¶ Una. de rebus.

q ¶ Reuocata. ipſo iure.

r ¶ Omnium. ſ. rerum.

s ¶ Partibus. ſ. tertijs re uocandis nõ ipſo iure: ſz per caluiſianam.

t ¶ Oes. ſ. ipſo iure. Alſo.

v ¶ Endomenti. ipſo iure: vt. ſ. de aqua quoti. z eſti. l. j. ¶. item queritur. et. ¶. trebatius.

x ¶ Quaſdam res. q̃ ipm minorem centenario facíunt.

y ¶ Poſtea. ꝓ erat fact⁹ minor centenario.

z ¶ Ipſo iure. dominio translato.

a ¶ Sed prior. ſ. reuocabitur: ſi nõ ꝑ ipſam factus fuit minor cẽtenario: alio quin per caluiſianam.

DIui fres. ¶ Cal. Lex iſta eſt verboſa: nõ eius intentio eſt leuis. pater me⁹ libertũ patris ſui de crimine capitali ꝑ calũ. accuſauit cuz ꝓ me⁹ eſſet maior. xxv. anip̃e cadit a iure pa. ſz nunq̃d ego filius cadam a iure patris? diui fratres reſcripſerũt q̃ factũ ꝓtis mihi no ceat: verũtñ iulia. ſnia introducta eſt in ℨtiã: cui⁹ ſnie approbatur hic: vt ſi annus manumiſit ſeruũ ſz pater accuſet eũ de crimine capitali: patri nocere dz: non mihi filio. ſed habebo: ꝓ piono nõ ex ꝑſona vñ patris ſed vñ ani.

¶ Item in quinz eſt vt vn⁹ puniat ꝑ alio quia nõ dz vltra ꝓgredi ꝑſona ꝑ repe riatur delictũ. glo. l. c. ius naturale. ff. j.

Vſi colligit eẽ tex. arg. ſi pz ꝓmittit felloniam ego filiuz vocabo: nõ ex ꝑſona ꝓtis ſed aui mei. arg. huius. l. z ꝓcallegata. Aiutanus.

b ¶ Pater patris. i. auus huius nepotis.

c ¶ Ex v. eſſet. aliter eñ nedũ alij: ſed etiã ſibi non ꝑiudicaret accuſato: vt. ff. de bo. lib. qui cum maior. R.

d ¶ Sed z voluſius. o. do litteres: ſz vt. i. poſtq̃ volu. me. ami. noſter angie diligens. i. valde diligens peritiã iuris ciuilis ꝑ teretez repete pe ritiam liberalium artiũ qua ſũr diligit: poſtq̃ ille inquã ductus ẽ ipze ſentia noſtra religione noſtri reſcripti. i. ꝓpter religionẽ noſtri reſcripti. q. o. vtrum in religione eſt hũdum reſcriptum quaſi equum: an vo quaſi iniquum ait ſub. ille voluſius ſe non arbitratũ aliter rideret. vt. i. ſicut nobis affirmauit.

e ¶ Sed z cum. nunc corrigit predicta.

a ¶Auiti liberti.immo contra:vt.ſ.co.l.qui contra.Sol.ibi. Ité contra.ſ.ppi.ſ. Sed ibi pater.hic auus accuſauit:ꝛ facit.ſ.de ſena.l.emã cipatum.ſ.fi.

b ¶Fuiſſe.Ut euidenter ꝛ generaliter ſcias quãdo delictũ patris eiuſdẽq; patroni noceat eius liberis:ita diſtingue.naz aut filius vult ſibi vẽdicare ius tale in liber tis ex quo patri adhucvi uẽti nihil acquiritur:puta reuerentie exhibitionẽ ne vocetur in ius ſine venia:vel ſimilia:ꝛ tunc nõ nocet ſibi delictuz patris quomin9 etiam patre viuente tali frogatiua vtatur.vt.ſ.de in ius vocan. l.adoptiuum.ſ.i. Si xo ſit tale ius ex q̃ patri poſſit acquiri:puta ſi vult liberto ſuccedere per ſtab. vel alio mõ tanq; patronus:tũc pie viuẽte ꝛ ſein ptãte remanente repellit. ſecus ſi pater deceſſerit vl alio mõ ſui iuris factus fuerit:vt.ſ. de bo.liber.l. querit.ꝛ hoc poſſum dicere gñaliter in oi crimine tiã publico:qz ius liberto9uz habẽt filij non a patre iure ſucceſſionis:ſz qz filij ſunt quib9 exclusis veniunt cognati patroni p ordinẽ vſq; ad quintũ gradu9:vt inſti. de ſuc.li. ſ.multis.nec ob.qõ dz.ſ. de interdic.ꝛ relega.l.iij. ¶Dico cñ q̃ filij hz q̃daz iura in libertos coipſo q̃ filius eſt:nõ qz heres puta ius ſuccedendi liberto quod poteſt hẽre ꝛ tãq; filius et tanq; heres:puta de nõ vocando in ius qõ hz vt heres:qz ꝛ extranei heres hz:vt.C. de in ius vocan.l.venia.ꝛ tanq; filius hz non heres:vt.ſ.de in ius voc.l.adoptiuum. ſ.fi.ꝛ hoc tale ius dicitur adimere libertis ſuis:vt tanq; hẽdes non poſſint admitti:admittuntur tñ tanq; filij:ſilr ẽ.ſ. de fideicom.lib.l.filius.ſ.ꝛ fm hoc oia contraria q̃ de delicto patris dicunt pñt ſolui:nec ob.qõ dicitur in.d.l. adoptiuũ. ſ.fi.tranſire ius de patre in filium.nõ cñ iõ dr tranſire q̃ ab eo cauſam habeat:ſed qz patre admittente filius hz bñficiuz. Ad3o.ꝛ facit ad hoc ſ.de reli.l.q; ſi locus.

c ¶Liberis eius. Sed nunqd ipſi filio nocet:hic innuit q̃ ſic:qz dicit filio inſtictam notam:ſz certe hoc eum a ſuccedendo non excludit:vt.ſ. ad tertul.l.ũ.ſ.ſi mulier.

Quero. ¶Caſus Volebat pſonus pḥibere libertos ne exerceret negocium in eodem vico:certe nõ põt concor.ſ.e.l.ũ. Ainia.

d ¶Quero.an libert9 pḥiberi.ſine illicita ſue licita:quia nil catilina cethego. Ad3o.ꝛ facit.ſ.e.l.liberti.ꝛ.ſ.titu.j.l.ſi.ꝛ.ſ.de ope.liber. liber tus negociatorius.

Sicut teſtamẽto. ¶Caſus Si libert9 decedit poſt teſtm factũ ego pſonus poſſum opas petere:vel partẽ bonoꝝ petere. ſilr ſi decedit inteſtatus eadem electio mihi ſeruatur. Ainianus.

e ¶Impoſita.vt operas.

f ¶Partis.ſ.tertie.

g ¶Poſſeſſionem.contratabulas.

h ¶Ei electio manet.non ergo ex ſola impoſitione oparũ pdit ius ſue cedendi:ſz qdam contra.qõ dic vt.C.de ope.lib.ſi quam.ſz ipſi dicunt de his opis que imponuntur cauſa onerãde libertatis:ꝛ facit.ſ.e.adi gere.ſ.qui ſtipulatur.

Ingrat9 libert9. ¶Caſus Si libertus non ſtat obſequiuz pẽno ingrat9 eſt:ꝛ ſi libert9 non adminiſtrat res pñi abſẽte patrono non etiam petit tutorem filij patroni ingratus eſt. Ainianus.

i ¶Ingratus.vt ob hoc in ſeruitutẽ renocetur:hoc cñ denotat nomẽ ingratus. Sed contra.C.de libe.cau.l.ſolo. Solu. hoc neceſſarium vt alimentorum:vt ibi dicit.

k ¶Detractat.i.nullo mõ vult gerere vel attingere.ſecus ſi attingeret ꝛ male gereret:tunc alias penas patitur:nõ in ſeruitutẽ reuocat:vt.ſ. de ſuſpec.tu.l.ũ.ꝛ ar.C.qui pe.tu.l.ũ.

Sine libert9. ¶Caſ. Si pñon deportat pdit ius pat.ſz reſtitut9 recupat:ſi libertus deportatur ꝛ reſtituit:reſtituit etiam ius pa. adeo vt cõtrata.poſſit petere. Anũ ſciatis:inter dũ excludit patron9 a bo.poſ.contratab. Quid cñ ſi inſtituit filũ? vel ei? ſeruus repellit a cõtrata. ſed ſi ſunt duo patroni/ꝛ vnus inſtituitur ex debita portiõe nõ petet:petat contratab. alius cñ non poterit petere ſi ei accreſcit portio alteri? filij ei? legitimi:ꝛ naturales excludũt patronum:filij naturales exhẽdati ꝛ alio inſtituto ſi p ſeruum patroni acquirit ei portio debita excludit patronum:ſeꝛrũtamen ſi repudiat hẽdi tatẽ liberti non excludũt patronum. Ainianus.

l ¶Reſtituat.in integrũ.

m ¶Recipit:vt.ſ. de bon. lib.l.iij.ſ. ſi deportatus. ꝛ dic vt no.ſ. de cõtrata. l.j.in ſi. Nec ob.C. de ſenat.l.fruſtra.ſi ibi indulgentia.vel vt ibi.

n ¶Et ſi ex vncia.cũ quat tuor.id eſt tertia ei debeatur.

o ¶Per ſeruũ.ſ.patroni: ꝛ ſub.etiã ſi inſtituat ſeruus patroni a libero.ad qõ.ſ.e.l.ſ. naturales. et facit.ſ. de bo.li.l.iij.ſ. totiens.ꝛ quod ibi no.

p ¶Vel legato. nec hoc corrigitur in patrono:ſi filio ſic vt iure inſtitutionis habere debeat:vt in auc.vt cuz de appel.cog. ſ.aliud.coll.viij.

q ¶Ex debita. Si queras que eſt debita pars:Rñ. tertia pars eius partis que cuilibet ex patronis contingeret liberto decedẽte ab inteſtato ſicut i ſi lijs dr.vt.C. de coll.l.pe.

ſ.quod tam.in aliis.

r ¶Non poterit.ſupple nec accreſcit portio alterius patroni non petentis. Accurſius.

s ¶Accreſcere.ꝛ eſt ratio:qz accreſcentem partem ſuo iure nõ habet:ſz ſ.ſic.ꝛ facit.ſ. de bono.poſſeſſ.ſed cuz patronus.ꝛ.j. de bonis liber.l. vj.ꝛ.l.ſi libertus.

t ¶Naturales.ſub.ꝛ legitimi.al's fruſtra de exhẽdatione dicit:vt.j. de verb.obli.l.quidam.

v ¶Alio.i.non patrono.

x ¶Patrono.qz quantum ad commodum inſtituti ſunt.argu.ſ.quod cum eo.l.ſi filio.ſ.ſi filio. Sed argu.contra.j. de ope.libe.l. cum patronus.ſ.cum libertus.

y ¶Nõ excludit.qz non videt eẽ filius cũ ei nõ ſuccedat. Sz arg.ſ.j. de fideicom.lib.cum quaſi.ſ.ſed ꝛ ſi quis ſuus heres.

Atis. ¶Caſus. Si filius patrone ẽ in ptãte ſui patris cum libero materno põt ab inteſtato ſuccedere:ꝛ p ſtab. quod eius bonoꝝ poſſeſſ. venire. Ainia.

z ¶Parentis. delinquentis:etiã qz ex eius parte non hz libertum.

Si filius. ¶Caſus. Filius nõ vindicauit nec ẽ paternam:ſeru9 interfecto deterit illam nec ẽ:ita aſſecutus ẽ libertatem p premiũ:nũquid filij patroni habebit p patrono:nõ. ¶Cum ex falſis. Oblati fuerunt tibi falſi codicilli:in qb9 ꝛ tinebat q̃ tu rogatus eras ſeruos tuos manumittere:manumiſiſti p errorẽ nunqd tenet manumiſſio:ſic ꝛ illi erunt libertini. Ainia.

a ¶Proni filio.nunqd vt hẽs habebit ius pfonat9 ꝛ videt q̃ ſic:vt.ſ. de fideicõ.li.l.ſi filij?.ſ.erit.ꝛ fa.C.p q.cau.ſer.p pre.lib.acci.l.j.ꝛ.ſ. de bo.li.ſi necẽ.ꝛ de ſuis ꝛ leg.l.inteſtato.ſ.j.ꝛ.ſ.ad ſitl.l.ſi ſeruus.

b ¶Eos eẽ.ſ.C.de pe.here.l.fi.ſ.pe.Sol.ibi a lege nõ dat:hic ab hoc data non valet.vel vt ibi:facit.C.de fideicom.lib.l.ij.

c ¶Eſtimationẽ.xxv.aureoꝝ:vt.ſ. de manu.teſt.cuz ex falſis. in princi.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶Armelia. Eodem modo.quo ceteraꝝ rerum.vt.ſ.fami.herciſ. l.quedā.z.ſ.de alī.leg.l.iij.in prin. Sed quomodo ꝓ parte valet ſnia: Rñ.plures ſunt ſentēie & capitula.vt no.i cōtrario.ſ. fami. her.in hoc iudicio.

Cōtin natio.

¶De obſequio a liberis et libertis parent. ꝛc. Additio. Superiori titulo dictū eſt de iure patronatus: et quia cauſa patronatus liberti debēt patrono obſequium: ponit de obſequio patrono preſtandio.

Tiā. ¶Caſus. Sicut alij debent obſequiū parētibus: ita filij milites liberi debent obſequium parentibus: et ſi forte libertus eſt filij militis vel patroni debet obſequium fauore pietatis: ſi filius patrem vel matrem cōtumelijs affecerit: vel intulit impias manus: eſt puniēdus ipe filius. ſi eſt miles indign⁹ iudicandus eſt: ſi patrem vel matrem iniuria afficit: vel maleficos appellat. Viuia.

† Iſta.l. eſt a⁹ poc mul tis ſing. Fa bar.in.l.ſ. dā.l.ſa ber. ꝙ dī.l.ſum marito. de q̄ ne.l.c.ray nutꝰ. extra de teſt. z.Le paſtoralis. ꝓ Inno. extra de offi. deleg.

b ¶Pietatis ratio. a ſcipſis militibus debita. vel id eſt ratio quē ē pietas. Alſo.

c ¶Parentes. id eſt circa parentes. ſic et dicit chirothecam habet in manu.i.circa manum.

d ¶Conſtare. id eſt certa eſſe debet.

e ¶Puniendus. vel a patre vel a iudice: ſicut vult pater. vt.C. de eman.lib. l.ſi filius.

f ¶Collibertos. ſub.ſ.matrem ꝛc. puta quia ambo erāt manumiſſi. ſic et alibi. inſti. de ſerui. cog. Sed quid ſi ambo eſſent ſerui: idem videtur. vt.ſ.de rit. nupt. adoptiuus. ſ. ſerniles.

g ¶Venerari. not. ſic. ſ.e. l. liberto.

h ¶Publicam. id eſt que cuilibet patri de populo debetur. vel. i. publicauit litas eſt talem impietatē puniri. et facit. ſ. de offic. procō. l. nec quicq̄. §. de plano. et de offi. preſe. vt. l.ſ. cuz patronus: et q̄ſ no. C. de liber. z eo. lib. l. ſi manumiſſori. in fi.

† Facit ad hāc legē q̄ ſ de in ca. ij. cū gio. fi. extra de oidi. cogni.

i ¶Indignus militia. i. priuilegio militie: qui nō puniat a preſide. vel id eſt degradandus z libertus in ſeruitutē reuocandus: et ſic eſt arg. ꝓ preleguatis contra eos quibus benefecerunt.

k ¶Maleficos. i. de aliquo malefico. appellauit. i. accuſauit. vel dic q̄ dixit affactozatricē. ſic accipitur. C. de maleſi. l. nemo. Accur.

Honori. ¶Caſus. Non ſolū debent iſtud obſequium liberi parēbus. ſ.l.j. immo honori parentū debetur vt filius nō poſſit cōuenire parentem. vel libertus patronum: etiam ſi per procuratorem ſe defendit: ſi conuenit eum actio. de dolo. vel actio. famoſa. puta actiniuriarum. vel etiā turpi acti. et turpis actio eſt inter dictum vnde vi. Ulpianus.

l ¶Honori parentum in infinitū. quod dic vt.ſ. de in ius voc. l. quicq̄. §. ſed an. in fi.

m ¶De dolo. ſed huius loco in factū vt.ſ. de do. nō debet. in fin.

n ¶Iniuriarū. vt.ſ. de iniur. non ſolum. §. ſ̄p. miſi ſit atroz. vt.ſ. de in ius vocan. l. ſed z ſi hac. §. ſi. Sed 2tra hoc. ſ. eo. l. licet. §. honor. Sol. ibi. z eodē modo ſol. aliud. ſ. dicta. l. ſed z ſi hac. §. ſi. Accur.

o ¶Condēnati. p̄curatoꝛē. vt.ſ. de his q̄ no. infa. furti. §. ſigs ali.

p ¶Infamie. ſ. de facto que in quibuſdam nocet. vt. C. de his qui not. infa. ꝛc vero. Alſo.

ſui preſtare debere: et hos liberos manumiſſoꝛis eſſe recte ꝓbatur: quia ſaluum eſt etiam in his libertis ius patroni.

Judex appellationis pōt ꝓ parte ſententiam confirmare: ꝓ parte nullam pronunciare. Bar.

Paulus. Lex.xxiiij.

¶Armelia pia †ab hermogene appellauerat: q̄ dicebat iudicem de diuidenda hereditate inter ſe z coheredem non tantum res / ſed etiaz libertos diuiſſe: nullo enim iure id cum fecīſſe placuit nullam eſſe libertorum diuiſionē: alimentoꝝ autem diuiſionē a iudice iter coheredes factam codē modo ratam eſſe.

¶De obſequiis a liberis et libertis parentibus et patronis preſtandis. Titulus.xv.

Ulpianus. Lex.j.

Iam militib⁹ pietatis ratio in parētes conſtare debet quare ſi filius miles in patrez aliqua cōmiſit ꝓ modo delicti puniendus eſt: z inter collibertos matrem z filium pietatis ratio ſm naturā eſſe ſalua debet. ¶Si filius patrem z matrez (quos venerari oportet) contumelijs afficit: vel impias manus eis iferꝛt: prefectus vrbis delictum ad publicam pictatem pertinens ꝓ modo eius vindicat. ¶Indign⁹ militia iudicandus eſt: qui patrem z matrem a quibus ſe educatum dixerit malefic⁹ appellauerit.

Paulus. Lex.ij.

Honoꝛi parentum† ac patronozum tribuendum eſt: vt q̄uis per procuratozem iudi-

q ¶Reddendū. ſed in factuz eius loco. vt.ſ. de vi z vi ar. l.j.§. interdictum hoc quia atroꝛitatem.

Titius. ¶Caſus Titius emit quēdam ſeruum: tenuit eum: poſtmultos annos tuſſit eum vendere: rogatus ab eo accepit pretiū et manumiſit: vel ab amico ſerui accepit pretiū: nunquid ceſſet ius patronatus: ſic: vnde ſi libertus fuerit ingrat⁹, de ingratitudine poteſt accuſari: non enim ꝓpterea dominus perdit ius patronat⁹. Viuia.

r ¶Buſſit. forte procuratoꝛ ſuo.

s ¶Al ſuo ſeruo. vt ꝓxime dixit.

t ¶Ab amico. facto pacto de manumittēdo inter dominum et ſeruū nō amicū qui nihil dicebat: ſed ſolum pecuniam dabat: nā idem eſt tūc quod eſt ſi ipſe ſeruus dat vt nō cogatur manumittere: vt hic z. C. de lib. cau. cū affirmes. et omne ius patroni ſaluum eſt. vt. C. de obſequiis. l. item. et iam. et in ſeruitutez reuocat vt hic. ſi autem cum amico ſerui pepigit / tunc eum cogitur manumittere. vt ī. de manumiſ. l. ſi quis ab alio. et ideo nec reuocat in ſeruitutem. vt. C. de libe. et eo. lib. l.j. nec ſuccedit. vt. C. ō lati. lib. tol. l.j.§. illud.

† Alicipit ſi titius.

v ¶Alle. qui accepit a ſeruo vel ab amico ſeruiꝛ: pacto tamen facto cum ſeruo tantum.

x ¶Beneficium. quia nō tenebatur manumittere.

y ¶Operam ſuam. ſcilicet de facto: ſed certe animo et confert libertatem ſi hoc dictum eſt: ſed et ſi non ſit dictum: competit libertas. vt.ſ. de ma. lis qui.§. ſiue. vnde aliud eſt & ſupza. et per hoc quia confert libertatem: nō poteſt in ius vocari. vt not. ſ. de in ius vocando. ſed et ſi hac lege. ij. relp̄ō. bene dico dat libertatem: licet z non data competat: nam nō mutat ſubſtātiā ſi neceſſaria verbozuz ꝛc. vt.ſ. de aur. et argē. leg.l. pediculis.§. labeo.

Ingratitudinis militia. i. priuilegio militie: qui nō puniat a preſide. vel id eſt degradandus z libertus in ſeruitutē reuocandus: et ſic eſt arg. ꝓ preleguatis contra eos quibus benefecerunt.

Maleficos. i. de aliquo malefico. appellauit. i. accuſauit. vel dic q̄ dixit affactozatricē. ſic accipitur. C. de maleſi. l. nemo. Accur.

Honori. ¶Caſus. Non ſolū debent iſtud obſequium liberi parēbus. ſ.l.j. immo honori parentū debetur vt filius nō poſſit cōuenire parentem. vel libertus patronum: etiam ſi per procuratoꝛem ſe defendit: ſi conuenit eum actio. de dolo. vel actio. famoſa. puta actiniuriarum. vel etiā turpi acti. et turpis actio eſt inter dictum vnde vi. Ulpianus.

Honoꝛi parentum in infinitū. quod dic vt.ſ. de in ius voc. l. quicq̄. §. ſed an. in fi.

De dolo. ſed huius loco in factū vt.ſ. de do. nō debet. in fin.

Iniuriarū. vt.ſ. de iniur. non ſolum. §. ſ̄p. miſi ſit atroz. vt.ſ. de in ius vocan. l. ſed z ſi hac. §. ſi. Sed 2tra hoc. ſ. eo. l. licet. §. honor. Sol. ibi. z eodē modo ſol. aliud. ſ. dicta. l. ſed z ſi hac. §. ſi. Accur.

Condēnati. p̄curatoꝛē. vt.ſ. de his q̄ no. infa. furti. §. ſigs ali.

Infamie. ſ. de facto que in quibuſdam nocet. vt. C. de his qui not. infa. ꝛc vero. Alſo.

Er procuratozem. ¶Caſus Sicut patronus pōt dicere libertū ingratū: ita etiam per procuratozem ſuum. Viuia.

3 ¶Per procuratozē. Argu. contra. ſ. de pu. tud. l. penul. §. ad crimen. ſed pecuniarium commodum reſpicit. vt plene not. ſ. de procurato. l. ſed z he. §. i.

Arens. ¶Caſus Jn. l. iſta. cū duabus ſeq. tractaſ de quibuſdā obſequijs que tenetur libertus: et quia actio in factum ex illo edicto cū quis accipiat pecuniāꝝ negocium faciat per calum. vel nō: liberis vel libertis non datur: ſed etiam famoſe act. ſed etiam ſerui corrupti actio non datur: et exep̄. etiam turpes non patiuntur vt doli exceptionē inter dictum vnde vi. et ꝓ metus cauſa: licet nō infamet non datur ſacramentum calū. remittit parentibus z patronis iſta ratione: q̄ honoꝛ eis debet: et non eſt verifimile patronos aduerſus libertos calūniam exercere. Viuia.

a ¶In factum. ſ. illa que oritur ex dicto de calū. vt.ſ. de calū. l.j. in p̄n. que infamat: vt ibi not. ſed in factum generalis bene datur hoc caſu. vt.ſ. de dolo. l. nō debet. in fi.

b ¶Famoſe actiones. que multe ſunt. vt.ſ. de infa. l.j.§. qui furti.

c ¶Intentionē. licet nō ſint famoſe de iure. vt conditio furtiua. vt.j.e.l. licet. que huic continuatur.

d ¶Ec ſerui corrupti. hec infamat. vt.ſ. de ſer. coz. l. dolo. Alſo.

ARMENIA DARE

a ¶ Jcet nō sint. s. aliq̄ de predictis. vt cōditio furtiua ⁊ interdictū vnde vi. vt. j. de actio. ⁊ obli. l. cessat. ⁊ de vi ⁊ vi arma. l. iū. §. yñ vi. de facto enim infamant. vt. ff. eo. l. honori. q̄ note doli dant.

b ¶ Et inquantū. vt insti. de acti. §. fed ⁊ si quis.

c ¶ Nec exceptiones. doli vel similes que continent dolū. vt. j. de exceptio. do. l. apud. §. aduersus.

d ¶ Unde vi. vt et. j. de vi ⁊ vi ar. l. j. §. interdictum.

e ¶ De calumnia iurant. vt. ff. de iureiuran. l. si patronus. Alcur.

f ¶ Hoc dicens. agendo actione in factum que in famat. vt. ff. de his ḡ not. insa. l. notatur. ⁊. l. sequē.

g ¶ Edicti. Habet enim hoc edictum multas partes. s. de furto/rapina/iniuria/et metu/et dolo/et vi. quib⁹ agitur propter dolum et infamantur infamia iuris vl facti. vt. ff. l. parens. et. l. sequen. ⁊ in hac. in prin.

h ¶ Interuentoribus. vt procuratoribus ⁊ tutoribus et similibus. Sed cōtra. j. de dam. infec. l. qui bona. §. si ḡs ali. vbi etiā procura. non iurat de calumnia. Sed speciale est in iuramento. quod non placet. Item cōtra. ff. eo. l. honori. in princi. Solu. ad vtrumq; dic q̄ ex dolo interuētoris et agitur contra eum interuentorē: et excipitur vt hic: sed cōtra patronum nec agitur nec excipitur vt hic: als autem ex dolo talium excipitur cōtra dominum. vt. j. de excep. do. l. apud. §. quittum. ⁊. §. illud. cetcruz de dolo patroni nec patrono/nec alij nomine eius agenti de dolo excipitur. vt. ff. d. l. qui bona. §. si quis. nec etiam agitur contra eum vel alium ex⁹ nomine ex dolo patroni. vt. ff. eod. l. honori. hoc si agat libert⁹ suo nomine: als secus. q̄d dic vt. ff. de in ius vocan. l. quesitum.

i ¶ Honor. vt. ff. de in ius vocan. l. sed si hac lege. §. si.

k ¶ Eres. f. etiam filius. est enī ingenuus. vt insti. de inge.

l ¶ Defuncti habet. ideoq; ei nō succedit. vt. ff. de re. dub. l. qui duos. §. si cum filio. Aso. Sed arg. ff. C. de li. et eo. li. ff. §. Sol. ibi.

Liberto. ¶ Casus. Q̄ psona patris ⁊ patroni filio ⁊ liberto semper dz videri sancta ⁊ honesta: et ideo debet pstare obsequium filius patri libertus patrono: nisi cōmitteret crimen lese maiestatis. vt ff. de reli. l. in me.

m ¶ Honesta. etiā si sit inhoneſta. vñ cū nō accusat. vt. j. de accu. l. q̄ accusare. in fi. et de adul. l. si adulterium. §. liberto.

n ¶ Debet. et magistri.

Vllum ius. ¶ Casus Si manumitto libertū meū in ipa manumissione possum operas iponere: si emancipo filium nō possum operas imponere. q̄re: q̄ pictas est in patrē ⁊ filium. Alia.

o ¶ Patrono. vt. j. ti. j. l. vt iurisiurandi. nec ob. aut. facrameta. C. si aduer. vē. q̄ ibi sup licitis. hic super illicitis. sic ff. C. de le. ⁊ con. l. nō dubiū. ⁊ facit. §. fi a paren. l. pe. ⁊. C. de inoffi. test. l. q̄n. §. j. Ite arg. cōtra j. de verb. obli. l. vtrū. sed ibi nō est opera.

Liberta. ¶ Casus. Si liberta vtitur arte sua cōtra volūtatē patroni non est ingrata: nec in seruit. potest reuocari. concor. ff. e. l. liberti. Alia.

p ¶ Sua. i. patrone. vel sua. i. liberte. ⁊ facit. §. ti. j. l. quero.

¶ De operis libertorum. Titulus. xxxviij. Quia inter cetera iura patronatus hoc ius habent patroni in libertos vt debeant liberti opas obsequies pstare. vt. ff. de cōditio. indebi. l. si nō sortem. §. libert⁹. ideo post tractatum de iure patrona. ponitur de operis liber. Vel quia inter cetera obsequia liberti tenent pstare operas. ponitur rubri. de operis libertorū. vnde de operis libertorum videamus quid sit opera. j. l. j. qualiter diuidat. j. e. l. opere. deinde a quibus et quando. qualiter imponatur. j. e. l. iurisiurandi. ⁊. l. seruis patroni. et quibus modis remittantur opere. j. eo. l. interdū. et. l. qui libertinus. et. l. penul. Alia.

¶ Explicit liber. xxxvij. ffozum seu pandectarum. ⁊ xiij. huius

¶ Liber. xxxviij. ⁊ xiij. huius.

¶ De operis libertorum. Titulus. j.

Vlpianus. Lex. j

Vlus libro sin gl'ari de varijs actiōibus. Opere sunt diurnus officium[q]. Vlpianus.

Lex. ij.

Hoc edictum[r] pretor[s] proponit coartande persecutionis libertatis causa impositorum: animaduertit enim rē istam libertatis causa impositorum[t] prestationem vltra excreuisse[v] vt premeret atq; oncraret libertinas personas. In initio[x] igitur pretor pollicetur se iudicium operarum daturum in libertos et libertas.

¶ Stipulatus operas ad certum diē nō potest ante diem petere: sed debēs operas nō potest soluere partem operarum.

Pomponius. Lex. iij.

Operas stipulat[a] ante pertactum diem operas ei[b] dici petere nō potest[c]; † nec pars operę per horas solui potest[d]. quia id est officij diurni[e]: itaq; [f] nec ei liberto qui sex horis duntaxat ante[g] meridianis presto[h] fuisset: liberatio eius dici contingit.

Idem. Lex. iiij.

Vlpius. Casus. In. l. ista dicitur q̄ opera est diurnum officium. id est officium quod tenetur pstare libertus patrono in die artificiali: non in die naturali. Item extra litteram no. officius quod pstat libertus patrono in die artificiali q̄ durat q̄diu sol lucet sup terrā. iuxta illud qui mane iunctum vesperi ꝛc. non autem est diurnum officium quod pstatur in die naturali qui incipit: dies naturalis. ff. de fe. l. moze. quia in die naturali non operantur homines. j. de verbo. sig. l. ij. §. j. Et ita nota: opera est diurnū officiū: q̄d est intelligendum de opera artificiali vel fabrili: sed opera obsequialis sumitur p minori interuallo. vt. ff. de cōdit. indebi. l. si non sortem. §. libertus. et. C. ō in ius vo. l. venia. et dicitur opera diurnū officium. alibi fu mitur pro studio. ff. de iusti. ⁊ iur. iuri operam. Et est differentia inter istum tractatum et superiorem de operis fm q̄ hic tractatur de operis libertorum. instit. de libertinis. §. j. ibi tractatur de operis seruoꝝ. l. vlti. Alia.

q ¶ Officium. i. officiū q̄d quis exhibet alicui p dicēdi artificialem: non naturalem. vt. ff. de annu. leg. l. ij. et. j. de verbo. sig. l. ij. §. j. et ibi factū est vespere et mane dies vnus. quādoq; tamen pro bzc

† Cōcor. ff. ibi. pōtē dicendi nō pōt pecunias tibi debitam ante terminum ab arbitrio repetiri. et ita de plus peti.

uioris tēporis officio ponitur: vt opera obsequialis. vt in salutando et similibus. vt. ff. de cōdi. indebi. l. si non sortē. §. libertus. ⁊ consistit opera in actu. vt. ff. de ope. seruo. l. j. ⁊ differt hic ti. ab illo: q̄ ibi de seruitio de liberti operis dicit.

Hoc edictum. ¶ Casus Edictū illud est. ppositū causa coartāde persecutionis libertatis: et in aliquo coartatur: cum patronus in ipsa manumissiōe imponit operas: vnde ipsi quibus sunt opere imposite tenentur: ⁊ in eos pretor dat iudicium. Alia.

r ¶ Hoc edictū. cuius verba nō habemus.

s ¶ Pretor. f. rutilius. vt. j. ti. j. l. j.

t ¶ Impositorum. i. pstationem impositorū ꝛc. Aso.

v ¶ Excreuisse. impositoꝝ dico ab aliquo: vt ipse premittit. Aso. ⁊ facit. j. qua. re. acf. l. j. §. que onerande.

x ¶ In initio. postea autē ius succedendi est inductum. vt. ff. titu. j. l. j.

Operas. ¶ Casus. Si sum stipulatus operā dari mihi ad certus diem ante diem nō possum petere: sed si debet operas ⁊ vult solue partem opere non debet hoc licere ei. Alia.

y ¶ Non pōt. q̄d dic vt dixi insti. de inuti. stipu. §. qui hoc anno.

z ¶ Solui potest. inuito stipulatore.

a ¶ Diurni. vt. ff. l. j.

b ¶ Itaq;. expositio est precedentis.

c ¶ Ante meridianis. due partes sunt: et fm hoc dic anteq̄ ueniatur. vel est vna pars vt dicant antemeridiane hore que currūt ad meridiē.

d ¶ Presto. id est dicit libertus se paratus seruire hodie per. vj. horas. et alia die per alias sex horas: hoc quidē non potest: quia opera non diuiditur vt hic. ⁊. j. de verborū. obligatio. l. in stipulationib⁹. §. operarum.

Opera nō diuiditur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

rarum.et.ſ.eo.libertus qui poſt.§.ſ.et.§.de an.le.l.ũ.

Duobus. ¶Caſus. Si aliquis eſt manumiſſus a duobus dominis quibus ꝑmiſit operas vtriq; ꝙ operas: et ſi alter mortuus eſt:certe iſta opera tranſit ad filiũ ꝑmortui:licet hereditas vel bonorum poſſeſſ. applicetur patrono ſuperſtiti non filio alterius patroni premortui:ſed opere preterite quãtum ad eſtimationem debentur patrono hẽdi mortui. Viuia.

a ¶Operas.certas.

b ¶Altero.ſ.patrono.

c ¶Bonoꝝ poſſeſſione. in bonis ſcz liberti. et altero mortuo admittitur ſuꝑſtes excluſis filijs mortui: vt hic.et.ſ. de bo.lib. l.cõi.et.§.de le.tu.l.tute la. §. ſi duo.ũ. reſpon. et mortuo patrono relicto filio nepote ex altero filꝰ prefertur.vt.§.de le.tute. l.tutela.§.proinde.

d ¶Credita.vt et.ſ. titu.j. l.iij.et.l.ſi.

e ¶Veram. vere petitur vt pecunia credita. nam ꝛc. Alꝺ. x copula etiam extraneo heredi ꝛc.

f ¶Operarũ.certarum. ſe cus de incertis que non tranſeunt ad extraneum heredẽ. vt.ſ.e.l. ſi operarũ.ꝛ.§.de acqui. hered.ꝑ herede.§. ſiquid tamen.ꝛ §.ad trebel. ſi patroni.in ꝓin. certa ergo trãſit ad heredes etiam extraneos ſi directo nõ ꝑ obliquum ſunt heredes. vt.ſ.eod.l. cum patronus.§.cum libertus. ad heredem autẽ heredis nulla opera trãſit:vt.ſ.de verbo.ſig.ſciẽdum.§.i.

g ¶Dabitur.ſ.operarum certarũ petitio ꝑteritaruꝫ x futurarũ extraneo here di vnius patroni altero vino : ſicut actio pecunie numerate.Accur.

¶Vinculus iuramenti obligat. vt c.ci.C. Iaſcus. per totũ. x glo. in verb. teneſ. ibi: et trib̃ tenebaſ ex iure cõmuni et pacto. eviculo iuramẽti.ꝙ ſo ro cõpe. Iaſ bio.vj.

Si ego. ¶Caſus. Si aliqs ſtipulet operas ſibi x liberis ſuis ſtipulatio x petitio operarũ trãſit ad poſteros ſtipulatoris etiam poſthumos. Viuia.

h ¶Si quis opas.certas vel incertas hoc adiecto liberiſq; ꝛc.x ſic loquit.ſ.eo.titu.vt iuriſiurãdi.§.ſi liberti.ſed hoc nõ adiecto diſtinguitur certa ab incerta.vt.ſ.e.l.cũ patronus.§. cũ libert⁹. ꝛ.§.l.proxi.

i ¶Etiam ad poſthumos.et dabit vtilis filio.vt.§. de ẋbo.obliga.l. quodcũq;.§.ſiquis.

Habiles. ¶Caſus. Fabriles ope vel certe tranſeũt ad extraneũ heredẽ:obſequiales et incerte nõ tranſeunt ad extraneum heredem. Viuia.

k ¶Opere. Operarũ alie officiales:alie obſequiales.ꝙ ſine impoſitione debent.vt.§.de cõdi.inde.ſi nõ ſortẽ. §. libertus. in ꝓin.et iſte ſi in faciendo ſunt vt aſſurgendo:nõ tranſeunt ad heredẽ extraneũ: vt hic. in ſi.ꝛ.C.eo.liberti.ſi in nõ faciendo:vt in nõ vocando in ius: tũc trãſeunt.vt.C.de in ius vocan.l.ũ.ꝛ alie ſunt fabriles.i.incerte.vt.ꝙ.operas nõ adiecto pictorias.alie artificiales.ſ.certe.vt.ꝙ.opas pictorias, et iſte certe tranſeunt:vt hic in ꝓn.ꝛ.§.eo.a duobus.in fi.ſic ergo ponitur hic fabriles impꝛopꝛie pro incertis.q.d. alicuius fabri. at incerte non tranſeunt.vt in ea.l.a duobus.in fi.no.

Operan et ꝙ tranſeũt ad hẽdes.

Turiſiurandi. ¶Caſus. Si manumitto ſeruũ meum:ꝛ in ipſa manumiſſione facio iurare:vt debeat mihi operas:tenetur ſue impoſite ſunt in ipſa manumiſſione vel incõtinenti poſtea. Sed ſi ꝙs leguerit liberto ſuo.ꝙ.ſi iuraverit filio ſuo ſe oꝺaturũ tot operas tenebitur. Vnũ ſciatis oꝝ iurare in ipa manumiſſione vel incontinenti poſt.

¶Reſcriptũ. Ille q manumittit ex volũtate ꝑ̃ imponere opas.qui ẋo ex neceſſitate nõ:ſi imponunt ꝙ impuberib⁹ ẽ eũ adultus ꝺatur actio:ſed aliqñ etiã ꝺum adhuc impubes eſt. qꝛ etiã aliqua faciũt impuberes vt in textu dicit.veluti ſi libꝛarius eſt ꝛc. ¶Si liberi pfoni. Si liberi patroni ſunt heredes iſtituti diſpariter ħñt ne act. ad opas: vt obligetur: et ſiue ſtatim ſiue poſt tẽpus[r] iuraverit obligabitur. Jurare autem ꝺebet operas ꝺonũ/mun⁹ ſe pꝛeſtaturum: operas qualeſcunq; que modo ꝑbe iure licito[s] imponuntur. ¶Reſcriptum eſt a ꝺiuo adriano ꝺeinceps ceſſare operarũ perſecutione aꝺuerſus eum qui ex causa fideicõmiſſi ad libertates ꝑduct⁹[c] eſt. ¶Dabitur ꝛ in impuberẽ cum aꝺolcuerit operarum actio[v]: ſed interꝺum ꝛ ꝙ̃diu ipubes eſt:nam huius quoq; eſt miniſteriũ ſi forte vel libꝛarius[x] vel nummicula tor[y] vel calculator ſit:vel biſtrio vel alterius voluptatis artifex.

¶Si liberi patroni ex inequalibus partibus eſſent iſtituti: vtrũ pro parte ꝺimiꝺia an pro heredi tarijs habeant operarum[z] actionem:et puto verius liberos pro equalibus partibus habituros actionem. ¶Parui autẽ refert in poteſtate fuerint liberi / an vero emancipati:ſed ſi in aꝺoptionem ꝺatum[a] heredẽ ſcripſerit patronus:magis eſt vt opere ei ꝺebeãtur:nec patrone liberi ſubmouẽtur ab operarum petitione.

Pomponius. Lex.viij.

Si quando ꝺuobus patronis iuraverit libertus opeꝛas[b] ſe ꝺaturum. Labeoni placet et ꝺeberi ꝛ peti poſſe partem operẽ: cum ſemper preterita opeꝛa[d] que iam ꝺari non poſſit[c] peꝛatur:qꝺ contigit ſi vel ipſis paquandoq; eſt in ꝺando.vt.ſ.ſtatim ꝺicitur.

¶Pactum quiqꝫ iuramẽto veſtitur.

s ¶Jure licito.nõ illicito.vt cauſa onerande libertas.vt.ſ.eo. qui one rande. Item ꝺifferunt ꝺonũ et munus.vt.ſ.ꝺe verbo.ſigni.l. inter.

t ¶Perductus eſt.vt.ſ.e.l.ſiquis hac. ꝛ.C. eo.mater. miſi in caſu:vt.ſ. titu.j.l.qui ex causa.in fi.l.

¶Donũ et donũ ꝺifferunt.

v ¶Actio.ſic ergo pupillus iurat vel ꝓmittit.

x ¶Libꝛarius.vt.ſ.ꝺe regu.iur.ſi libꝛarius.

y ¶Nummicula tor.alꝫ mimiculator.i. ioculator.vt.C.ꝺe epiſ.aud.l. mime.alꝫ nummiculator:qꝛ bñ ſcit cõputare ꝛ ſummas coaceruare.ꝛ facit.ſ.ꝺe lib.cauſa.l.ſi.§.ſi.

z ¶Operarũ.certarũ.vel incertarũ.ſi ꝺixit ſibi liberiſq; ſuis.vt no.§.e. ſigs opas.ſi aũt ſimpliciter ſibi:tũc pone in opera incerta: at certa aꝺ omnẽ heredem.vt.§.eo.a ꝺuobus.

a ¶Datum.ab alio ſibi vel a ſe.

Si qñ. ¶Caſus. Si ſeruus iurat ſe ꝺaturũ ꝺuob⁹ patronis operas:ſig ẽ certa pars põt ſolui habẽt loco pecunie: x ſicut fuus iureturan.obligat ad opas:ita eius fideiuſſor. Viuianus.

b ¶Operas.ergo plures:x ſic numero ſict inter eos diuiſio.vt.ſ.e.l.libertus.§.ideo.x ꝺe ẋbo.ob.l.in ſtipulationibus.§.operarum.

c ¶Parte ope.Sed hoc qũo cum ſit indiuiꝺua.vt.ſ.eo.libertus.§.et neq;.x ꝺe verbo.ob.l.ſtipulatiões no ꝺiuiꝺunt.ꝙ funt cõtra.Sol.hic pars ope.i.pars eſtimatiõis.vt.ꝺ.l.ſtipulatiões.in fi.ſic ꝛ.§.ſi fut.vẽ.l.loci.§.ſi fund⁹.Jtẽ ꝺic ope ꝑteritę nõ future cũ ſemp ꝛc.vt.ſ.e.l.ſigs hac.§.iudiciũ.x ꝺic ꝙ vies vnꝰ tm̃ ope ceſſerat nec iter patronos fuerat aꝺhuc ꝺeſignatio facta.vel vna erat numero impari. ſic em̃ p eſtimatiõẽ ſit vnius ope partitio.vt.ſ.eo.libertus.§.ſ. Accur.

c ¶Non poſſit.etiam ab eaꝺ perſona et eiꝺem. vt.§. de condi. inde.ſi non ſortem.§.libertus.Accur.

a ¶ Pro liberto. facit. ff. de duo. re. l. nemo. & ff. e. l. si libertus mor̃.

Opere. ¶ Casus. Quia opere fabriles incerte aĩ̃ indicantur a patrono liberto: nõ sunt in rerũ natura. et ideo non possunt alij deberi voluntate patroni: quia prohibetur earum constitutio in potestate edentis et eius cui edunt: sed opere certe bene soluuntur alij voluntate patroni. Tiuia.

b ¶ Opere. incerte et preterite. nam aut sunt solute & nõ debentur. aut nõ: et tunc non ipse sed estimatio petitur. vt. ff. de. pro ri. vel dic etiam future: id est ipsa opera vel obligatio eius anteq̃ veniat dies eius. vt. ff. de ope. seruo. l. j. quando autem cedat. dic vt. j. eodẽ. quotiens.

c ¶ Sed officiales. i. queli bet opera sic dici potest cum sit officium diurnus vt. j. eo. l. j. ꝛ hic ponitur pro incerta. s. fabrili que nõ potest alij vel per alium edi: nisi in duobus casibus. vt. j. eo. l. patronus qui operas. et. l. si libertus artem. secus in opera certa. vt. j. statim. §. fabriles. Also. sed si de officiali. id est obsequiali hic dicerat bene est. vt. ff. de condi. inde. l. si non sorte m. §. libertus. ibi: sed si officij ꝛc. fm Joan. et qõ subijcit de fabrili. f. incerta: & postea de certa ibi: sane ꝛc. sic certa & incerta poterit alij edi. & ab alio fm Joannem.

d ¶ Fabriles. i. artificiales. scilz certe. et qõ subijcit sane p certe fm Also. vel dic fm Joã. fabriles incerte: et quod subijcit sane de certis dicit. & per hoc qõ dicit aliene scilicz certe. Accur.

Seruus. ¶ Casus. Seruꝰ patroni nõ potest stipulari a liberto dñi sibi opas liberti: sed patrono suo dari. ¶ Libertus. Libertus iurauit se annuatim daturu ꝛ. operas incertas patrono: aut lucio titio: numquid illas lucio titio potent soluere: non: siue sit extraneus siue filius: nazedem opere que iurantur patrono prestari non videntur lucio exhiberi: sed alie indubitater si libertus patrono aut lucio titio. p̃mitteret operas certas valent: cũ ista impositio obtineat vicẽ pecunie. Tiuia.

e ¶ Addidit dare. Seruꝰ ergo domino vel simpliciter debet stipulari. vt & j. de stipulati. ser. l. antepenul. & hic subijcit. & hoc in incerta: secus in opera certa. vt. j. eo. qui libertinos. §. mihi. que est contra. & potest esse ratio: quia incerte sunt tale factum quod conferri ex stipulatione serui in personam domini non põt. petet igitur istas operas dominus non tanq̃ ex sua: sed tanq̃ ex persona serui ad quod insti. de stipu. ser. §. sed cum factum. & argu. j. eo. l. quia. Vel est ratio: quia operas debet prestare cõsiderata persona edentis & eius cui editur: ac posset eligi talis qui quando verba stipulatio. concipiuntur in persona domini: et ratio quare in persona serui nõ possunt cõcipi: est ea quã p̃mifi fm. Bd. et

f ¶ Operarum. incertarũ. secus in certis fm Jo. vt. j. eo. he opere. & l.

g ¶ patronus. et. l. si libertus. fm Jo.

h ¶ Nihil autẽ. continuatur superiori. et facit. j. de verbo. obliga. l. eum qui. §. qui sibi.

i ¶ Alia alie opere. ab his que in obligationem deducte sunt: vnde tronis iuretur: vel reꝓmittatur: vel communi seruo cozi: vel cum plures heredes vni patrono existant. ¶ Pro liberto & iuranre fideiubere quenuis posse placet. Vlpianus. Lex. xv.

Opere in rerum natura nõ sunt: sed officiales quidem future nec cuiq̃ alij deberi possunt q̃ patrono: cum proꝓrietas eaꝝ & in edentis psona: et in eius cui eduntur consistit. Fabriles autem alieve eius generis sunt: vt a quocũq̃ & cuicũq̃ solui possint: sane enim si in artificio sint inbẽre patrono & alij edi possunt. Pomponius. Lex. x.

Seruus patroni a liberto male ita stipulatur operas mihi dare spondes: itaq̃ patrono dari stipulandum est. ¶ Libertus operarum nomine ita iurãdo patrono aut lucio titio soluere lucio titio non põt vt a patrono liberetur.

Iulianus. Lex. xj.

Nihil autẽ interest extraneus sit lucius titius: an filius. Pomponius. Lex. xij.

Quia alie opere erunt q̃ lucio titio dant: sed si libertatis causa pecuniam promittat libertus egẽti patrono aut lucio titio: oimodo adiectio titij valet.

Vlpianus. Lex. xiij.

Si quis hac lege cmptus sit vt manumittatur: et ex constitutione diui marci perucerit ad libertatẽ: opere ei imposite nullũ effectum habebũt: sed nec is cui bõa adiecta sunt ex cõstitutione diui marci libertatum conseruãdarũ causa poterit opas petere: neq̃ ab his qui directas neq̃ ab his qui fideicõmissarias libertates acceperunt: q̃is fideicommissarias libertates qui acceperunt ipsius liberti efficiantur: nõ enim sic fiunt liberti vt sunt proꝓij quos nulla necessitate cogẽte manumiserit. ¶ Judicium de operis tunc locũ habet cum opere pretericrint: preterire autem non possunt anteq̃ incipiant cedere: et incipiunt postea q̃ fuerint indicte. ¶ Etiam si vxorẽ habeat libertus: non prohibetur patronus operas exigere. ¶ Si impubes sit patronus: voluntate eius non videtur liberta nupta: nisi tutoris auctoritas voluntati accesserit: rati quoq̃ habitio patrono obest in nuptijs liberte.

Terentius. Lex. xiiij.

Plane cum desierit nupta esse operas peti posse omnes consentiunt.

Vlpianus. Lex. xv.

Libertus qui post indictionem operarum validune impeditur quominus operas p̃stet non tenetur: nec enim potest videri per eum stare quominus operas prestet: et neq̃ promitti neq̃ solui nec deberi nec peti ꝓ parte poterit opera: ideo Papinianus subijcit si non vna sed plures opere sint: et plures heredes existant patrono qui operas stipulatus est: verum est obligationem operarum numero diuidi. Denicz celsus libz. xij. scribit. si communis libertus patronis duobus operas mille daturum se iurauerit: aut cõmuni corũ seruo promiserit: quinquagenas potius deberi q̃ singularũ operarum dimidias.

Paulus. Lex. xvj.

Cum artificij quod post manumissionem didicerat libertus non contingit liberatio. vt. ff. de verbo. ob. l. si. §. cum mihi.

Si quis. ¶ Casus. Emi a te seruũ vt eũ manumitterem. non possum imponere operas: ille etiã cui adiiciuntur bona libertatis causa nõ potest operas imponere: ideo quia non est talis patronus: vt possit operas imponere: quia videtur ex necessitate facere. ¶ Judicii. Si opere incerte iam impposite non possunt moneri act. de operis anteq̃ cedat dies operarum: id est anteq̃ sint indicte: sed ex quo sunt indicte: tunc debentur. ¶ Etiam. Si libertus habet vxorẽ nihilominus operas impositas tenetur prestare patrono suo. ¶ Si impubes. Si patronus est impubes et liberta nubit vo luntate eius: non propterea intelligitur opere remisse: nisi factus pubes haberet ratum: sed si esset pubes et petentur eam videre eo ipso intelliguntur opere misse. Viuianus.

i ¶ Diui marci. vt. C. si man. ita fue. alie. vt ma. l. ij. et. iij.

k ¶ Effectum. nec ingratus accusari. vt. j. qui et a qui. l. fiquis. Accursius flozentinus.

l ¶ Conseruãdarum causa. cuius constitutionis verba sunt institu. de eo cui liber. causa bo. adiudi. §. j. et facit. C. de testa. ma. l. fi.

m ¶ Quos. proprios. & facit. ff. e. l. vt iurisiurandi. §. rescriptum. et. j. eod. l. campanus.

n ¶ De operis. incertis vt statim patet. vt. j. eo. quotiens. et. ff. e. l. si quando. et facit. j. eod. cum patronus. et. ff. de vsufruc. le. l. opere.

o ¶ Exigere. secus in liberta nupta. vt. C. eod. l. qõ ex liberta. et. C. de obsequi. l. ij. & j. proꝓ. §.

p ¶ Nupta. per quod patron̄ perdat operas. vt no. ff. proꝓ. §.

q ¶ Nisi tutoris. Item et iudicis hodie. vt. C. de admi. tut. l. ler.

Libertꝰ. ¶ Casus. In ista. l. duo dicitur. Primo si manumisi seruum meũ in ipsa manumissiõe imposui opas icertas. postea indixi ei decẽ opas pictorias: cũ sciat pingere. post indictionẽ impedit est morbo. ita q̃ stare non põt: nunqd tenet prestare cũ nõ põt. nõ. Secundo dicit si testator imposuit decẽ operas / et decessit relictis duob heredib diuidit ne obligatio operarũ vt in qualibet opa teneꝛ nnhi prestare vnã: alij aliam: non. sed diuidet in numero stipulatio operarũ et debeat libertus cuilibet. v. operas prestare. Tiuia.

r ¶ Operarũ. incertarũ: q: de indictione dicit. vt. j. e. quotiẽs. & facit. j. eo. interdũ. & ff. de vsufruc. leg. l. opere. & ff. de loca. l. fed addes. §. pe. & de statulibe. cum heres. §. stichus.

s ¶ Opera. vt & ff. eo. operas. Sed contra. ff. eo. fi quando. Sol. ibi.

t ¶ Operarum numero. vt & j. de verb. obli. in stipulatione. §. fi. & facit ff. e. vt iurisiurandi. §. si liberi.

v ¶ Quinquagenas. als quinquaginta et melius.

Jus. ¶ Casus. Si liberto meo ipono operas incertas: post impositionẽ didicit aliquod artificiũ: nunqd eius artificij tenetur operas prestare: sic. si honeste sunt. Unũ sciatis q̃ ꝛs prestare operas libert̃ patrono quas põt dignitate, etate/ valitudine ꝛc. stare inspecta dignitate sua et conditioñe persone. Tiuia.

Honeste.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

altero prendiante. vt.§. de bo.pof.l.velunti. §ꝫ hic donatari⁹ et ſi ꝓbo omittat reipſa habet debituꝫ in donatione.

a ¶Ceſſare. bꝫ ꝓbabat ſtatim.§.i ceteris. p multas rões. ꝛ facit ad hoc ꝛ ad ea q̄ ſequunt.§.q̄ in fraudem cre.l. q autē. et de regu.iur.l. nō alienat. ꝛ.§. pro ſocio.l.nemo.§.j.

b ¶Palaz. facit.§.ad le. aquil.l. quia retro.ꝛ.j.de ma. vi.l.iij. ꝛ.§. de leg.j. l.ſeruū filiū. pain. ꝛ.l. legatarius. §.j. ꝛ de leg.iij. l.legatum. ꝛ.§. ſi cer.pet. l.ꝓinde.

c ¶Acceſſuit. vt.§. ꝓxi. §.cuꝫ concordan.

d ¶Locū habere. ſic.§.q̄ i frau.credi.l.iij.i ꝓnc.ꝛ.§. j.ꝛ.j.ꝓxi.

e ¶Diem abire.§. ꝓxi. cum concor.

f ¶Experiri. hic colligit inoffi. querelam et iniuriarum nō computari in bonis ante lit. conteſt. vt j.de iniu.l.iniuriarum.

g ¶Reprehendēda. contrariū eſt in debitore qui dotat filiā in fraudē creditoꝛū. vt.§.q̄ i frau.cre.l. ait prætor.§.ſi cuꝫ mulier ꝛtra.q̄ ſ b de lucro patroni. ibi creditoꝛ de damno vitando certat.ꝛ facit.§. ad trebel.l. mulier.§.cuꝫ proponeretur.

h ¶Aduerſus oēs. ſic.§. de bo.li.ſi libertus. i ſi. et l.in ſeruitutē. in ſi.ꝛ.l.ſi libertus ſub cō.§.ſi libertus.ꝛ argu.§. de pecu.l.ſi peculium. in pun.

i ¶Caluiſiana. iſte dant patronoꝛ. vt h.ꝛ.§. de pe. ti. her.l.q̄ ſi in diē.§. ides ſcribit. et.j. de ſolu.l. qui res. in princ.ꝛ no. q̄ttuoꝛ eſſe reuocatoꝛias. vt not. C. eo.l. defuncto.

k ¶Diſtracta. i. vendita. ſic.§. de publi.l.ſi ego.§. partus. Accurſius.

l ¶Emptoꝛi. bonefidei vel malefidei.

m ¶Precio. cū non emerit iuſto.

n ¶Emptoꝛ. patronus reddit preciū vt hic. creditoꝛ nō. vt.j.q̄ i frau.cre.l. ſi debitoꝛ. que eſt.§. Rñ. hic de lucro patroni. certat: ibi de dāno creditoꝛ.

o ¶Libertus. tenetur. vt ꝛ.§.ea.l.§. dolum.

p ¶Si magno. ſcꝫ ꝓcio.

q ¶Pecuniario. Not. ſic §. de ope.ſer.l. fina. Sed arg. cōtra.j. quod vi aut clam.l. competit.§.j.ꝛ.§. de bonī. liber.l. libertus q ſoluendo.

r ¶Prodegiſſet. id eſt cō ſumpſiſſet.. ſic.§. de offic. ꝓfe.l. plebiſcito. Sꝫ ar.§. j.q̄ in frau. cre.l. ex his.

s ¶Spopōdit. ſcꝫ ſe redditurū quaſi acceꝑiſſet.

† Cōcor. c. ad noſtraz. §. q̄ circa. ibi: pecuniaz quā pro exoneratione feudi ſeu ęt p vtilitate ipſiꝰ mona ſterij expendiſſe noſcit ab eiſdē abbate ꝛ cōuē tu recepta: cuꝫ ſibi fru-

ſola reuocanda fauiana pertinet que quis libertus de bonis dimiſit: an ctiaꝫ ad ea ſola q̄ acquiſiuit videāduꝫ eſt. ꝛ ait Iul. li. xxvj. dig. ſi hereditatem libertus non adierit fraudandi patroni cā vel legatum repulit: fauianam ceſſare. qō mihi videtur veruꝫ. q̄uis enim legatuꝫ retro noſtrū ſit niſi repudietur attamen cū repudiat retro noſtrū non fuiſſe palaꝫ eſt.

¶In ceteris quoq; liberalitatibus quas nō admiſit is libertus cui quis donatū voluit: idez erat ꝓbandū fauianaꝫ ceſſare. ſufficit enim patrono ſi nihil de ſuo in necē eius libertus alienauit: non ꝛ ſi non acquiſiuit c. ¶Proinde et ſi cum ſub conditione ei legatum eſſet: idq̄ egerit nec conditio exiſteret: vel ſi ſub conditione ſtipulatus fuerit malucrit deficere cōditionē: dicendum erit fauianam ceſſare. Qꝛ ſi in litē vincivoluit: ſi quidē cōdēnatus eſt data opera vel in iure confeſſus: dicendū erit fauianam locuꝫ habere d. q̄ ſi noluit obtinere cum peteret hic videndum: ꝛ puto hunc diminuiſſe de patrimonio. actionē enim de bonis diminuit: quēadmoduꝫ ſi paſſus eſſet actionis diez abire e. ſed ſi puta querelā iofficioſi quā potuit vel quaꝫ aliam forte iniuriam vel ſimilē inſtituere noluit: non poteſt patronus ob eam reꝫ fauiana experiri f. ¶At ſi tranſegit in fraudem patroni: poterit patronus fauiana vti. ¶Sed ſi libertus filiam dotauit: non videtur fraudare patronum hoc ipſo q̄ dotauit: quia pictas patris nō eſt reprehendenda g. ¶Si pluribus in fraudez libertus donauit vel pluribus mortis cauſa equa liter patronus aduerſus omnes h in partem ſibi debituꝫ ſiue fauiana ſiue caluiſiana i experiet. Si quis in fraudem patroni rē vendiderit: vel locauerit: vel permutauerit: quale ſit arbitrium iudicis videamus: ꝛ in re quidem diſtracta k deferri ꝺditio debet emptoꝛi l: vtrum malit rem emptaꝫ habere iuſto ꝓcio m: an vero a re diſcedere ꝓcio recepto: neq; oī modo reſcindere debemus venditionem quaſi libertus ius vendēdi nō habuerit: ne fraudem n † emptoꝛi ꝓcio: mariē cū de dolo ei⁹ nō diſputet: ſꝫ de dolo liberti. Sꝫ ſi emerit i fraudez patroni libertus o eque diceṅdi erit. ſi magno p emerit ꝓcio releuanduꝫ patroni: conditione non ipſi delata an velit ab emptione diſcedere ſed vēditoꝛi vtrū malit de ꝓcio remittere: an potius rē quam vēdidit percipere perſoluto ꝓcio. ꝛ in permutatione ꝛ locatiōe et in cōductione ſimiliter idē obſeruabimus. ¶Sed ſi rem quidē bona fide vendiderit: et ſine vlla gratia libertus: precium autē ac ceptum aliū donauit: videndum erit quis fauiana inquietet: vtrū qui rē emit: an vero is qui preciū dono accepit: ꝛ pomponius lib. lxxiij. recte ſcripſit emptoꝛez nō inquietandum. fraus enim in precio patrono facta eſt. cum igitur qui precium dono accepit fauiana conueniendum. Et alꝫ videmus ſi dicat patronus rē quidez iuſto ꝓcio veniſſe: verūtamē hoc intereſſe ſua non eſſe venundatā inq; hoc eſſe fraudem q̄ venierit poſſeſſio in quā habet patronus affectionez vel opoꝛtunitatis vel vicinitatis: vel ꝺeli: vel q̄ illic educatus ſit vel parentes ſepulti: an debeat audiri volens reuocare?

ſed nullo pacto erit audiendus. fraus enim in dāno accipitur pecuniario q. ſed ſi forte euilius res diſtracta ꝛ preciū ſit alij donatū vter q̄ fauiano iudicio conuenietur: ꝛ qui vilius emit ꝛ qui pecuniaꝫ accepit muneris: is tamē qui emit ſi malit rē reſtituere non alꝫ reſtituet q̄ ſi ꝓcium quod numerauit recipiat. Quid ergo ſi delegatuꝫ emptoꝛ ſoluit ei cui donabat libertus: an nihilominꝰ re cuperaret? ꝛ magis eſt vt recipe debeat ſꝫ ꝓciuꝫ ad aliuꝫ ꝓuenit qui ſoluēdo non eſt. nā ꝛ ſi acceptū ꝓciū libertus ꝓdegiſſet r: dicerem nihilominꝰ eū qui dederit recipere debere: ſi velit ab emptione diſcedere. ¶Si mutuā pecuniā libertus in fraudē ꝓfoni accepit an fauiana locū habeat videamus. ꝛ q̄ remediū in hoc eſt q̄ accepit mutuā pecuniā: ſiq̄dē q̄ accepit donauit ꝓuenit eū patronoꝰ cui donauit libertꝰ: ſꝫ ſi accepit ꝛ ꝓdegerit: nō ꝺz ꝓdere qui mutuū dedit: nec ei iputari cur dedit. plane ſi nō accepit ſꝫ ſpopōdit s ſtipulāti erit fauiane locus. ¶Si fideiuſſit apud me libertꝰ: vel rē ſuaꝫ ꝓ alio pignoꝛi dedit in neceꝑ ꝓfoni an fauiana locū habeat videcamus. ꝛ nunq̄d cū dāno meo nō ꝺebeat ꝓfono ſubueniri: neq; eū donauit aliq̄ mihi ſi ꝓ aliq̄ interuenit q nō fuit ſoluēdo: eoq; iure vtimur. igit creditoꝛ nō poterit fauiana cōueniri: debitoꝛ poterit q̄dē ſed poterit ꝛ mandati. plane ſi deficiat mandati actio: qꝛ donatiōis t cā interuenerit: erit fauiane locus. ſꝫ ſi mādatoꝛ extiterit ꝛ aliquo libertus: idēciꝛ ꝓbādū. ¶Quāuis aūt v partē fauiana ꝓpetat: tñ in his q̄ diuidi pñt inſolidū ꝓpetit: vtputa i ſeruitutē. ¶Si ſeruo meo vel filio familias libertus in fraudē ꝓfoni q̄ dederit: an aduerſus me iudiciū fauianū cōpetat videam⁹. ꝛ mihi vꝛ ſufficere aduerſuꝫ me patrēq; arbitrio q̄q; iudicis cōtineri tā in id q̄ in rē verſuꝫ eſt ꝺdēnādi: q̄ ſi id q̄ in peculio eſt. Sꝫ ſi iuſſu pñs ꝛctū cū filio eſt: pꝛ vtiq; tenebit. Si cū ſeruo in fraudē ꝓfoni libertus ꝺerit ſi q̄ fuerit manumiſſus/an fauiana teneat q̄rit. ꝛ cuꝫ diximus dolū tñ liberti ſpectandū nō etiā x cius cū quo contraxerit: pōt manumiſſus fauiana nō teneri y. Jtez q̄ri pōt manumiſſo vꝛ mortuo vel alienato ſeruo an intra annū z agendū ſit. ꝛ ait pompo. agendū. ¶Hec actio a in ꝑſonam eſt non in rē: ꝛ in heredez competit: ꝛ in ceteros ſucceſſoꝛes ꝛ heredi ꝛ ceteris ſucceſſoꝛibus patroni: ꝛ nō eſt hereditaria. i. ex bonis liberti: ſed ꝓpꝛia patroni. Si libertus in fraudē ꝓfoni aliq̄d dederit: deinde defunctο patrono viuo liberto filius patroni acceperit bono. poſſeſſionem contratabu. liberti: an fauiana vti poſſit ad reuocanda ea que ſunt alienata. ꝛ eſt verum quod et pompo. ꝓbat lib. lxxxiij. Jtez papinia. libro. iiij. que

ctus pceptī ſufficere de beāt. p labore. ¶Et gl. in. ff. ſufficere poſt ꝑn. extra de reb. ecc. alie. vel non.

a ¶ Patronatus. vt. ꝛ. ff. ea. l. §. dolum.
b ¶ Non persone. ff. c. j. de no. ope. nū. l. de pupillo. §. ñ.
c ¶ Sunt percepti. ꝛ etiam anteriores. vt. j. l. proxi.
d ¶ Fauiana. Quaten⁹. i. q. ꝛ. et est aliud in actiõe i factũ que datur creditorib⁹: q: fruct⁹ medio tpe percepti i ea nõ reuocantur. vt. j. q. in frau. cre. l. fi. §. non solũ. ꝛ facit. §. de vsu. l. videamus. §. in fauiana.

¶ Si pson⁹. ¶ Casus. Libert⁹ istituit patronum ex debita portione ꝛ aliã alienauit fraudem suã. pson⁹ aduit: nũqd poterit reuocare? nõ. sed repellit a cõtrata bu. ista act. nõ. ſ. temporalis ſ3 ppetua sic ergo si pson⁹ habet legitimã portionem: non aget hac act. Sed si libertus decedit intestat⁹ pson⁹ potest alienata in fraudẽ revocare: et si plures sunt patroni reuocat viriliter. similiter si plures sunt liberi oẽs reuocant viriliter. sed si vnus defuit revocare portio eius nõ accrescit alteri. Viuia.

e ¶ Ex debita. est tertia. Sed ad qd cũ tertias habere possit. nas potest petere cõtratab. quod. j. statim dicit: Rñ. põt. ha bere tertiã eorum q̃ apud libertum remãserant tpe mortis. Itẽno. in parte. secus si i totus esset heres institutus vel ab intestato: q: nõ ħz ɔta. revocat tñ. vt. j. ea. l. §. patronus. ꝛ. §. si intestatus.

f ¶ Ignoranti. immo de errore facti ponit exemplũ cum dicit tũ ignorat ꝛc. sed dic q̃ nesciebat se posse revocare de iure: ex quo erat ifitutus heres ſ3 ex parte: sciebat tñ alie nata. et eppone ignorat alienata. ſ. sic vt credat p hoc posse revocare. Vel dic q̃ credebat q̃ ſ3 p:o parte esset heres ꝛ aduret posse revocare alienata qõ lex vetuit. voluit enim lex vt prius pson⁹ iste i stitutus petat cõtratab. ɔ cohęredes. ꝛ ita p:uet eos portiõe hereditatis: ꝛ legata: ꝛ donationes cã mortis deducat in irritũ: q̃ reuocet alienata inter vivos: vt ħ subtr. ꝛ. ff. §. si qs omiſ. cau. tef. l. q aũt. §. si patron⁹. Item caute dicit ius. secus si factum ignorauit. vt. ff. de inoffi. test. l. mꝛ. ꝛ. ff. de bo. lib. l. paul⁹. Itẽ in iure videt ɔtra. ff. le. ũ. l. qui fideicommissum. Sol. ibi.

g ¶ Factũ legitime reuocari nõ ds. de re. iur. li. vi. facit ad h. c. discretionem. cuius glo. extra de eo q̃ cogno. ꝛa. h vxo. fue.

g ¶ Cõtratab. ff. cohędes hodie ageret ad supplemẽtum. vt insti. de suc. lib. §. sed nostra.

h ¶ Nõ fecit. imo adeũdo iudiciũ liberti ẽ secut⁹. vt. ꝛ. C. de inoffi. test. l. parẽtibus. ꝛ. ff. de mino. ff. si filius. ꝛ facit. ff. de contratab. filium qs.

i ¶ Ex asse secus si p:o parte. vt in prin. huius. l. ꝛ. facit. j. p:ozi. §.

k ¶ Fauiana. hac scilicet ratione allegata. a3o. vt nõ excludat. ꝛ not. q̃ hoc põt intelligivt fauiana agat qñ non erat in tota hẽditate tãtus quid ergo si libertus donauit intervivos in fraudẽ ꝛ pmisit se nõ vẽturũ ſ3 sub pena. nõne pson⁹ cõueniret ad penã q: est heres vel nunquid repellit ab agendo: Rñ. nõ: q: ħz sit heres in hoc pl⁹ põt q̃ defunctus q: cũ rescindit p:incipale. i. donatiõ. ergo accessoriũ vt pactũ ennctionis vel pene. ar. ff. de euic. l. pater. in vẽditis vero vel similib⁹ non sit revocatio nisi ẽtenus faceret aliq̃ libertus in fraudẽ patroni. vt. ꝛ. ff. l. j. §. fi qs. ꝛ. ff. si mutuam. ꝛ no. ff. ea. l. in. prin.

stionum competere ei fauianam: sufficere enim q: in fraudẽ patronatus factũ sit. magis enĩ ſ3 fraudem rei non persone accipim⁹.

¶ In hanc actionẽ etiam fructus veniunt qui sunt post litẽs contestatam percepti.

Martianus. Lex. ij.

Si fauiana et caluisiana actione recte dicitur etiã p:ceteritos fruct⁹ venire: quatenus p:oto: omnem fraudẽ libertorum vult rescindere.

Vlpianus. Lex. iij.

Si patronus heres institutus ex debita parte adierit hereditatem dum ignorat ali qua libertum in fraudẽ ſuã alienasse: videamus an succurri ei ignoranti ius debeat ne decipiatur liberti fraudibus: ꝛ papinia. lib. xiiij. questionũ respondit in eadem causa manere ea que alienata sunt: idcirco patronum sibi imputare debere qui cum posset bono. pos. accipere contratabu. propterea que alienata vel mortis causa donata sunt non fecit.

¶ Hec actio in perpetuum datur: q: habet rei persecutionẽ. ¶ Patronum ex asse heredem institutum volẽtes fauiana actionem p:etor admittit: q: erat iniquum excludi eum a fauiana q: nõ ſpõte adiit hereditatẽ: ſ3 q: bo. pos. cõtratab. petere nõ potuit. ¶ Si intestatus libert⁹ decesserit: patronus adeũdo hẽditatẽ eius revocat p caluisianã actionẽ ea que alienata fuit dolo malo: quomin⁹ pars ex testõ debita bonoꝛ liber ti ad pson⁹ liberos ve eius pueniret: idq̃ est siue petita sit a patrono ab intestato bono. possef. siue non sit. ¶ Si plures sint pson⁹ ꝛ patroni singuli viriles tñ re uocabunt per caluisianã. ¶ Si libertus intestatus decesserit relicta patrono debita portiõe aut aliquo amplius aliquid ctiã alie naucrit. papi. lib. xiiij. questionũ scribit nihil esse revocandũ. naz qui potuit alicui relinquere quid testamento: si debitam portionẽ patrono relinquat: postea dando nihil videt in fraudez facere.

Idem. Lex. iiij.

Quodcũq̃ dolo malo liberti alienatum est: fauiana actione revocatur. ꝛ si plures patroni sint omnes vnam partem habebunt: sed si viriles nõ petãt portio ceteris accrescet. qõ i patronis dixi et in liberis patroni est: sed non simul venient sed patronis deficientibus.

Paulus. Lex. v.

Tenetur fauiana actiõe tã is qui accepit: q̃ ipse qui iussit alij dare id quod ipſi donabatur. ¶ In actiõe fauiana si res non restituatur tanti condẽnabitur reus quanti actor in litem iuraverit.

Iulianus. Lex. vi.

Si libertus cũ fraudare patronũ vellet filiosa. contra senatusconsultum pecuniam credideritnon erit inhibenda actio fauiana: q: libertus donasse magis in hunc casum intelligendus est in fraudem patroni: q̃ contra senatusconsulti. credidisse.

Scevola. Lex. vij.

Ego si senatusconsultũ locum non habet: nõ cessat fauiana cum exigi possit.

Iulianus. Lex. viij.

Sed si minori q̃. xxv. annis natu filiosa. crediderit: cã cognita ei succurri debet.

Idem. Lex. ix.

Tuus libertus donare bona emerentibus amicis potest: legare vero nec bene merẽtibus amicis potest: quo patroni partem minuat.

Affricanus. Lex. x.

Si id quod a liberto i fraudem alienatum est non exteat: actio patroni cessat quemadmodum si pecuniam in fraudem abiecisset: aut etiam si is qui mortis causa a liberto accepisset eam rem vendidisset et bonefidei emptor eam vsucepisset.

Paulus. Lex. xj.

Non videt patronus fraudari eo q̃ cõsentit: sic ꝛ qõ volente patrono libertus donauit in fraudem patroni: ꝛ desiit esse in rerũ natura cessat caluisiana act. vel pauliana. Accursius.

l ¶ Si intestatus. facit. ff. p:ozi. §.

m ¶ Virilẽ tantũ. ſ. tertie vel legitie. vt. j. e. l. p:ozi.

n ¶ Relicta. p codicillos: vel reliqt eoiſpo q̃ alios non depoſuit. vt. ff. de inre codi. l. cõiciũtur. ff. rñ.

o ¶ Aliquid. ſ. reliqt patrono.

p ¶ Dando. inter vinos. Accursius.

q Quodcũq̃. Anam partẽ. vt. ꝛ. ff. l. pxi. §. fi plures. Accur.

r ¶ Accrescet. vt. ff. ff. de bo. lib. l. ſi ęr trib⁹.

¶ Enetur. ¶ Casus. Si libert⁹ alienat mihi in fraudẽ teneor fauiana ſi ille q̃ est ꝑdenatus restituere nõ vult iurare in litẽ. Mo. ħ ſpãle regulare est i stricti iuris nõ iurare i litẽ. ff. ſi litẽ inr. l. i actio. ħ fallit. ff. ne quis eũ. l. ſi p aliũ. §. mẽti. Vi.

s ¶ Accepit. sibi retenturus. ꝛ sic nõ ɔ. j. e. libertus. vel solue vt ibi. Acc.

t ¶ Jurauerit. hoc speciale vt iurẽt in litem in act. stricti iurꝛ. qz ſ3 sit pſona lis hec actio: in rẽ tamen scripta est ſm Azo.

¶ Si libert⁹. ¶ Casus Libert⁹ mutuans pecuniã filio cõtra ſc. cõmace. dabit in filiosa act. si libert⁹ cẽt minoꝛ filiꝛ da bit fauiana act. h. d. cũ duabus. ll. ſeq. Viuia.

v ¶ Ego. Habet. q̃ nõ est mutuus sed ali⁹ ɔctus vt ficta donatio. vt. ff. l. p:ozi. ꝛ. ff. ad mace. ſi filius. §. is autẽ.

x ¶ Sed si minoꝛ. Succurri. p reſti. i iteg. ɔ fauianã nisi ꝑbet actor minoꝛe locupletatum. vt C. si aduer. cre. l. i.

¶ Jus libert⁹. Casus. Libertus põt donare amicis suis bene merẽtibus: etiaꝛ si portio pſoni mimaꝛ. si nõ facit in fraudẽ patroni. aliter revocaꝛ. Viuia.

y ¶ Legare. ꝛ sic cessat dolus. ſ3 secus si coloꝛe quo rat. vt. C. de fac. ſan. eccl. l. iubemus. §. j.

z ¶ Deretib⁹. ħ non ãrtur fraus. ſ3 i dõa. iter vinos sic. vt. ff. e. l. j. §. j. ac.

¶ Si id qõ. ¶ Casus. Si libertus aliena

a ¶ Cessat. contra acceptoꝛẽ. ꝛ sic non ob. ff. de bo. li. l. etiam. §. fi.

b ¶ Patron⁹. vt. j. de reg. iur. non fraudãtur. ꝛ. C. e. l. ij. ꝛ. j. q̃ in fraudem credi. qui autem. §. hoc edictum.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Ibertus. ¶ Casus. Liber⁹ tuus volebat tradere in fraudẽ tuã titio fudã: tradidit feio cũ quemisset iter titiũ: scitis: nunqd post traditionẽ poterit agere fauiana: ita: q̃ fic. nã fi liber⁹ alienat i fraudẽ patroni: aut tradẽdo fue alij iussu alteri⁹ semp loc⁹ est fauiane act. Vi.

a Eum. sc. fundum. Accursius.

b Mãdati. vt. ff. que in frau. credi. l. hac i factus.

c Quid enĩ. ff. ã. cod. l. tenet. l. pri. Sol. ibi. Alij. q̃ ibi vtrinq; fuit acq̃situs hic inde ti tãtũ. Alij hũt hic in ff. nã. ibi: qd enĩ non põt dolo⁹ rc. q. d. tenetur: ille. ff. prima placet/ & non habeas non.

Onstitutiõe. ¶ Casus. De directa fauiana & caluisiana in oĩbus phãbus: in. l. ista ponit qdã casus in quo inspecta filij rõne eq̃tatis dare vtilis. bñ scitis. si q̃s arrogat impuberẽ aucl. iperatoris. postea emancipat eũ: tenetur seruare quartã: ponam⁹ arrogator aliq̃d in fraudem filij alienauit: nũqd filij⁹ põt renocare vtili fauiana vl caluisiana: Resp. q̃ sic. Ro. si q̃s arrogat impuberem ex cõstõne diui pij tenet seruare quartas. instituta. mo. sol. ius pa. ff. in aũt. C. de adop. l. si arrogatur. ac. ff. vtili. Vinia.

d Cõstitutione. facit. ff. de adop. l. si arrogator. & insti. de adop. ff. cuj aũt. & C. de adop. l. cũ in adoptiuis. ff. cum aũt.

e Pertinet. vt & insti. de adop. ff. si fi decedẽs.

f Quasi p caluisianã. i. per vtilẽ. Sz arg. ff. ã. si a parẽ. quis fur. ma. l. q̃.

Cõtinua tio ff. Vi. ¶ Si tabule testamenti. Additio. Rubri. ista ita continuat de bo. pos. fm tab. q̃ est ex testõ qualiter heredes iure ciuili succedãt dictũ est. verũ quia aliq̃n testõr decedit intestatus: & ita tabule testamẽti nõ extãt. ponit rub. si tabule testamenti nulle extabunt fc. q̃liter succedant ab intestato videamus: q: in suc. ab intest. q̃ttuor sunt grad⁹. prim⁹ est liberoꝝ. pño ponit vñ liberi: & q: istis bo. pos loc⁹ est successioni anectit de succel. edic. q: vltiolocus est. vñ vir & vxor po nit vñ vir & vxor. ff. q: vir & vxor. ff. sũt caput affinitatis: & inter affines sunt p hibite nuptie põt õ gradibus affinitatis. et ista cõtinuatio ponit. ff. l. j. Et est dña inter istã rubri. & superiores: si tabule testamẽti extabũt: q: illa sapit aliq̃d cũ illa de bo. pos. fm tab. quia ali q̃n extant solẽnes: tũc locũ hz ff. tab. directa. aliq̃n minus solẽnes iteri liberos tũc locũ hz vtilis. ff. tab. Jsta rubri. ff. tab. test. nulle extabũt/ locus erit successioni ab intest. tãtũ videt sicut diceret de suc. ab intest. Et dicunt nõ extare. ff. l. j. ff. pe. q: oibus modis decedit intestatus. insti. de here. ab intest. i prin. & q: locus est successioni ab intest succedit p bon. pos. heres. Quid differt ista rubrica ab iferiori rubri. ff. fu. & le. here. q̃ est pe. rubri. hui⁹ libri: Differt: q: ibi tractatur de suis & legi. here. q vocant ad suc. iure ciuili. hic vero tractatur q̃n locus est successioni ab intesta. iure ciuili vel pretorio: sed ff. aliter iure ptorio. de pria parte rubri. agitur. ff. l. j. de secũda. ff. co. l. scripto. Alnia.

ucerit nõ poterit fauiana reuocari. Labolenus. Lex. xij.

Ibertus cũ fraudandi patroni causa fundũ feio tradere vellet seius titio mãdauit vt cum accipiat: ita vt inter seiũ & titium mandatum contrahatur: & ro post mortẽ liberti patronus vtrum cum seio dũtaxat quid mãdauit actionem habeat: an cuj titio qui fundũ retinet: an cuj quo velit agere possit: Rñ. in cum cui donatio quẽsita est: ita tamẽ si ad illum res peruenerit actio dabit: cum omne negocium q̃ cius voluntate gestũ sit in condẽnationẽ cius cõferatur. Nec potest videri id prestaturus q̃ alius possidet: cum actione mandati consequi possit ita vt aut ipse patrono restituat: aut cum cũ quo mandatũ contraxit restituere cogat. quid enim dicemus si is qui iure interpositus est nihil dolo fecit: nõ dubitam⁹ quin omnimodo agi non possit: quid enĩ põt videri dolo fecisse qui fidem suam amico cõmodauit: qui tam alij q̃m sibi ex liberti fraude acquisiuit.

Paulus. Lex. xiij.

Onstitutiones diui pij cauent vt de impubere adoptando vt bonis que mortis tempore illius qui adoptauit fuerũt quarta pars ad eum pertineat q̃ ado ptatus est. sed & bona eius q̃ acquisiuit pri restituti iussit: si causa cognita emancipatus fuerat quarta pars ad eum pertineat. si quid itaq; i fraudẽ cius alienatũ fuerit quasi p caluisianam vel fauianam actionẽ reuocandum est.

¶ Si tabule testamẽti nulle extabunt. Titulus. vj.

Ulpianus. Lex. vnica.

Osteaq̃ pretor locutus est de bonorum possessionibus eius qui testatus est transitũ fecit ad intestatos eum ordinem secut⁹ quem et lex xij. tab. secuta est. fuit enim ordinariũ ante de iudicijs testantius: & sic deinde de successione ab intestato loq. Sed successiones ab intestato i plures partes diuisit. fecit enim gradus & varios. primus liberoꝝ. secnndũ legitimorum tertiũ cognatorum: deinde viri & vxoris. ¶ Jta aũt ab intestato põt competere bo. pos. si neq; fz tab. neq; contra tab. bon. possessi. agnita sit. ¶ Plane si tẽpora q̃dã bon. pos. ex testamento largiebant: verũtamẽ repudiata est bo. pos. dicendũ est ab intestato bo. pos. iaz incipere. cũ enim is q repudiauit bo. pos. petere non põt post repudiationem: consequens erit vt ab intestato posse peti incipiat. Sz & si ex carboniano edicto bo. pos. data sit/ magis ẽt dicere debeamus ab intestato nihilomin⁹ posse peti. vt enim suo loco ostendimus⁹ nõ impedit bo. pos. edicta lex carboniana bo. pos. ¶ Recte aũt pretor a liberis initium fecit ab intestato successionibus: vt ficut contra tab. ipsis defert: ita ab intestato ipsos vocet. ¶ Liberos aũt accipere debem⁹ quos ad tab. bo. pos. admittendos dicimus⁹ tam naturales q̃m adoptiuos. sed adoptiuos bactenus admittim⁹ si fuerint in ptãte. ceterũ si sui iuris fuerint: ad bo. pos. nõ inuitant⁹: qz adoptionis iura dissoluta sunt emancipatione. ¶ Si q̃s filiũ suũ emãcipatũ in locũ nepotis adoptauit⁹ & emãcipauit⁹ cũ haberet in ptãte & nepotes ex eo: quesitũ est apud marcellus an adoptio rescissa⁹ ipediat nepotẽ. sed cũ soleat emãcipato pri iũgi nepos: qs nõ dicat & si adoptat⁹ sit & q̃si fili⁹⁹: nihilomin⁹ filio suo eũ nõ obstare: qz q̃si fili⁹ adoptiuus est in ptãte nõ q̃si naturalis.

¶ Si heres istitut⁹ nõ hẽat volũtatẽ: vel qz icisẽ sunt tabule & vel cãcellate vel q̃ alia rõne volũtatẽ testatoꝝ mutauit: voluit q̃z itestato decedẽ: dicẽdũ & ab itest ato rẽ habituros eos q̃bo. po. acceperũt.

a Rescissa. id est que est rescissa. Accur.

b Jungi nepos. vt & s. de coniung. cum emã. li. l. j. in prin.

c Quasi filij⁹. & etiam non denuo emancipatus vt subiicit. & hoc nisi tanq̃ pater hui⁹ nepotis sit adoptatus. vt. ff. de contra tabu. l. iij. ff. j. Arg. contra. ff. de lib. & posth. l. filio.

d Obstare. multo magis ergo nõ nocet filio suo quãdo loco nepotis est; & est iterum emancipatus.

e Quia incise. volũtate testatoris: vt subiicit.

f Acceperũt. immo videtur q̃ fiscus. vt. & s. de his que in testa. delẽ. l. prime. in prin. & C. de his q. vt indig. l. hereditas. Solu. plene dic vt C. de testa. l. pe. Jtem contra. ff. de testa. mili. l. militis. ff. veteran⁹. sed licet ipso iure nõ rescindãtur institutiones/ legitimi tamen aduo-

g Tabule testamẽti prout sunt recitatus in scriptis cõditus signatũ et p fectũ fm do. Albe. i suo dictiona.

cant a scriptis ſm Azo. Vbi nudis verbis: hic facto. ⁊ fic etiã ſoluitur inſti. quib⁹ mo. teſta. infir. §. ex eo. niſi ſit miles teſtator. vt. ff. de teſta. mili. l. i fraudẽ. §. j. Itẽ contra. ff. ſi quis aliquẽ teſt. phi. l. j. in prin. vbi coſiſcantur. ſed dic vt tibi. Accur.

a ¶ Preteritus. ⁊ ſic ipſo iure totũ teſtamentum nullũ. vt. ff. de iniuſto teſt. l. filio. ⁊ inſti. de exhe re. libe. in princi. alis ſi ya leret teſtamentum ageret querela prehabita bon. poſ. gſa agnoſcende litis vt. C. de inoffi. teſta. l. ũ. ⁊ nõ peteret vnde liberi ab inteſtato. vt. ff. ca. l. i pric. niſi perlata querela.

¶ Vnde liberi.

¶ Emãcipatus. ¶ Caſus. Si ſcripti hẽdes adierũt here. ⁊ emancipatus nõ petit bo. poſ. cõtratab. non videtur per vnde liberi vocari: nec res reducetur ad cauſam inteſtati: quia patronus preteritus non dz petere bonorum cõtratabu. ſed primo ab inteſta. ſuccedere. Accurſius.

b ¶ Emãcipatus. hic eſt tit. vñ liberi ſm quoſdaz alis eſt ſub tit. ſi tab. teſta.

c ¶ Adierint. qz potuerũt de iure ciuili. vt. ff. de cõtratabu. l. filium. in prin. non de iure pretorio per ſm tabu. vt. ff. de ſecun. tabul. l. ũ. in prin. ⁊. ff. expectandi.

d ¶ Poſſeſſionẽ. hic punc ta. ⁊ quod ſequitur ex il la. ff. rñ.

e ¶ Heredes. qui adierũt hẽditatẽ. Jo.

¶ Iberi. ¶ Caſus. Liberi naturales vocantur iure ciuili. ſed ſi capite ſunt minuti vocant iure pretorio niſi cẽt liberi adoptiui: qz tũc nõ poſſunt vocari iure pretorio. Aluia.

f ¶ Liberi. quidã habent hic rubricã vñ liberi. alij ff. in. l. emancipatus. alij poſt illã ſi tabu. teſt. nul. certa. ⁊ vnde libe.

g ¶ Minuti. minima vt emãcipatione. vt. ff. ⁊. vñ cog. l. ũ. ſecus ſi maxima vel media. vt. j. ad tertulia. l. j. §. capitis. et facit ad. l. inſti. de here. ab inteſta. §. emancipati. ff. ⁊. at hi. ff. ⁊. cadez. Sz ff. ff. de contratab. l. ũ. §. ſi qs filio. Sol. vt tibi.

¶ Bonorũ. ¶ Caſus. Si tabule teſtamẽti nulle extant: ſi minus ſolẽnes nõ ſignate ſi gillis ſeptẽ teſtium/locus erit ſucceſſiõi ab inteſtato. C. de teſtamẽtis. l. vlti. §. ex imperfecto. Aluianus.

h ¶ Signatas. vt. ff. C. l. ũ. ff. ff. l. j. in prin. Et no. q hic bono. poſ. nõ datur liberis in ſucceſſiõe linee materne. vt. C. de ſuis ⁊ leg. l. quotiẽs. ⁊ eſt ratio vt tibi not. ⁊ probatur hoc idem. j. l. ſi qs. in princi. ⁊ facit. C. de teſta. l. ſi vnus. in prin.

¶ Si qs. ¶ Caſus. Si liberi q vocantur ad bo. poſ. non ſunt/vocãtur vlteriores. Anum ſciatis: ſi quidã ſunt in poteſtate: quidaz alio titio põt ſiſ ſuccedere. ſed ſi filꝰ emancipatus non petit boñ. poſ. emancipati ⁊c. Emancipati vocant ad dimidiam: ſed ſi eſt nepos ex vnde liberi liberis ſuis remanẽt integra iura heredi. Aluia.

i ¶ Eiuſdẽ familia. Per hoc aperte not. q natis ex filiabus vel ex nepotibus etiã ex filijs non daf vnde liberi: quia in familia defuncti aui vel proaui nõ fuerunt. vt inſti. de pa. po. §. fina. ⁊ probatur. C. de ſuis ⁊ legi. l. quotiẽs.

k ¶ Dimidiã. p edictũ de cõiũgẽ. vt. ff. de ẽmũg. lib. l. j. in prin. ⁊. §. j.

l ¶ Dũtaxat. qz eis ſolũ facit edat iniuriã p edictum de coniungendis.

m ¶ Obſtet. ſed obſt. nepoti pater ſuus: qui ſi deceſſerit ſolus nepos admittitur. vt. ff. de ſtatu. l. ſi emãcipatus. idẽ ſi repudiet. vt. j. ca. l. §. fi.

n ¶ Procreauerit. fac. ff. de ſta. l. ſi emancipatus.

o ¶ Bonorum poſſeſſionem. vnde liberi.

p ¶ Nepotibus. in aui po teſtate retentis.

q ¶ Solis natis. ⁊ eis ſolis p edictũ de cõiũgẽ. faciebat iniuriam.

r ¶ Nõ etiam reliquis. forte nepotibus alteri⁹ filij ꝓmortui: ſi autẽ ille viueret ſoli ei accreſceret qõ ẽ eius frater repudiaret. vt ff. de coniung. cum emancipati. libe. l. j. §. ſi quis ex nepotibus. in fin. Vel ei nõ ſoli vt ibi not. Jo. et facit ff. de bo. poſ. l. iij. §. fi. Vt dic reliquis ſcz fratribus eius.

¶ Mancipatus. ¶ Caſus. Si ſcripti hẽdes adierũt hereditatem ſua culpa amittit paternam hẽditatẽ. nam ſm quos ſm tabu. bon. poſ. petita non fuerit: nõ tamẽ pretor eum tuetur vt bono. poſſ. accipiat vnde liberi. Nam ⁊ patronum preteritum ſi non petat cõtratab. bo. poſſeſſ. [d] ex illa parte edicti vnde legitimi vocantur non ſolet tueri pretor aduerſus ſcriptos heredes [e].

¶ Iberi [f] ⁊ capite minuti [g] p edictũ pretoris ad bo. poſſ. vocantur parentũ: niſi adoptiui fuerint: hi enim ⁊ liberorũ nomẽ amittunt poſt emancipationem. ſed ſi naturales emãcipati ⁊ adoptati iteruz emancipati ſunt: ius habent naturalium liberorum.

¶ Bonorum poſſeſſ. poteſt peti ab inteſtato ſi certum ſit tabulas non extare ſeptẽ teſtium ſignis ſignatas [h].

¶ Si quis ex his quibus bonũ poſſeſſ. pretor pollicetur in poteſtatẽ parẽtis de cuius bonis agitur cuz moritur non fuerit: ei liberiſcz quos in ciuſdem familia [i] habebit (ſi ad eos hereditas ſuo nomine pertinebit: neqz nominatim exheredes ſcripti erũt) bono. poſſeſſ. eius partis datur q̃ ad eum pertineret ſi in poteſtate pmanſiſſet: ſed ita vt ex ea parte dimidiam [k] habeat reliquum liberi ei⁹: hiſcz oũtaxat [l] bona ſua conferat. ¶ Sed ⁊ ſi filiuz ⁊ nepotem ex eo pater emancipauerit / filius ſolus veniret ad bo. poſſeſſ. q̃uis capitis diminutio per edictum nulli obſtet [m]: quinetiam hi quoqz qui in ptãte nunq̃ fuerint nec ſui heredis locũ obtinuerint vocantur ad bo. poſ. parẽtũ. naz ſi filiꝰ emãcipat⁹ reliquerit in poteſtate aui nepotẽ: dabit ei qui in ptãte relictus eſt patris emancipati bo. poſ. ⁊ ſi poſt emãcipationez pcreauerit [n] ita nato dabitur aui bono. poſ. ſcz non obſtante ei patre ſuo. ¶ Sed ſi filius emancipatus non petierit boñ. poſ. [o] ita integra ſunt oia nepotib⁹ atqz ſi filius non fuiſſet: vt qõ filiꝰ habiturus eſſet petita bo. poſ. hoc nepotib⁹ [p] ex eo ſolis natis [q] nõ etiã reliquis [r] accreſcat.

¶ Ulpianus. Lex. v.

¶ Si pater [s] filium emãcipauerit nepotẽ retinuerit: deinde filius deceſſit: ⁊ rei equitas et cauſa edicti quo de bo. poſ. liberis danda cauꝯ efficit vt ei⁹ ratio habeat: ⁊ bo. poſ. inteſtati patris detur [t]: vt tamẽ bona [u] ſozori [x] q̃ neceſſaria heres patri exhibere cogat auus [y] qui p eũ bo. poſ. emolumẽtũ acquiſiturus eſt. niſi forte auus iſte nullum ex his fructũ acgrere vult paratuſq; eſt de ptãte nepotẽ dimittere: vt ad emancipatum emolumẽtũ omne bo. poſ. pcrucniat: nec idcirco ſoroz que patris heres extitit iuſte queri põt q̃ ex eo facto a collationis cõmodo excludi: cũ auo q̃n qz iteſtato defuncto ad bona ei⁹ ſimul cum fratre poſſit venire.

¶ Pomponius. Lex. vi.

¶ Scripto herede deliberante filius exheredatus mortem obijt: atqz ita ſcriptus heres omiſerat hereditatem: nepos ex illo filio ſuſcept⁹ [z] auo ſuo heres erit: neqz pater videbit obſtitiſſe cuius [a] poſt mortem legitima deuenerit.

¶ Cristo. ¶ Caſus. In. l. iſta ponitur quidã caſus ſpãlis ⁊ notabilis valde. Si pater extraneum ſcribit heredẽ ⁊ filiũ exheredat ſcripto heredẽ deliberante decedit filius: idubitãter eius filius erit hẽs. nam licet videatur non poſſe prece dere filiũ/tñ hic dz ei poteſſe. Anum ſciatis: bo. poſ. vñ liberi daf liberis ⁊ econtra. bo. poſſ. vtilis datur parentibus in bonis liberorũ: inſpecta pietate nõ ordine nature turbato ordine mortalitatis Unde no. duo: ſi filiꝰ qui eſt in poteſtate exheredat: ⁊ ſcript⁹ heres deliberat: interim non eſt locus ſucceſſioni ab inteſta. naz q̃diu ⁊c. ff. acq. here. l. q̃diu. Fallit cũ filiꝰ exheredat ⁊ nepos eſt ex eo: qz ſuus heres poterit adire. Itẽ no. q parẽtes vocantur turbato ordine mortalitatis. j. de bo. dã. l. cum ratio. ſed liberi vocantur per directã bo. poſ. parentes per vtilem. Aluia.

b ¶ Suſceptus. i. nat⁹. idẽ eſt ſi conceptus. vt. C. de inoffi. teſta. l. ſi quis filium. in prin. ſecus ſi nec cõceptus. vt. j. de ſu. ⁊ le. l. ſi titius. ⁊. l. ſeq.

c ¶ Cuius. alꝫ cuius. i. mortẽ cui⁹ ſcilz patris. ⁊ alꝫ cui ſcilicet nepoti poſt mortẽ patris legitima defertur hereditas ſcz aui. non enim tempus mortis ſed quo apparet defunctũ inteſtatum deceſſiſſe inſpicitur. vt inſti. de here. ab inteſt. §. cum autem.

Tenuerit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2015

a Tenuerit.scils filius quo ad succedendū:q nunq̄ fuit ei viuo de la ta.ꝛ ſm hoc q.i.q: ꝛc.ſ ratio quare non pōt dici nepotem nō ſuus ano ꝛ alia ad idē ſequit ratio cū ipſe ꝛc.Vel dic ſecūdo tenuerit ſcz ne pos: tunc eſt ratio remotiua quare videatur nepos non ſuus ſz que ſequitur cum ipſe ꝛc.eſt in contrarium que prenalet.Accurſius.

Edictum ſucceſſorij agnat:locū non hz.

b Agnatus. poſito q nō ſit ſuꝰ:ergo nec agnatus:q? ois ſuꝰ eſt agnatꝰ ſz nō cōuertit.vel non eſt agnatꝰ.i. admittēdus vt agnatꝰ:q? edictū ſucceſſionium nō hz locū in agnatis:ſed hodie ſecus:vt inſtitu.de legi.agna.ſuc.ſ. placebat.Accurſius.

c Exheredat.vt in noſtro caſu:nec fuit neceſſe cū pater eum precederet. vt.ſ.de iniuſt.teſt.l. ſi qs filium.in prin.niſi ppter timoꝛe.l.vellet.q̄ haberet locū ſi filiꝰ viuo patre ſuo deceſſiſſet:vt inſti.de exhere.lib.ſ. poſthumorū. q̄ hic nō fuit:q? non viuo auo ſz poſt mortē eius deceſſit filius.et ſic nō hz locus lex velleia.vt.C. de inoffi.teſt.l. ſi quis filiū.

d Adiri poterit. ab inteſta.ꝛ hoc excluſo nepote olno ſz hec iura.ſz hodie hz querelā ad ſe trāſmiſſas licet non prepara tam. vt.C. de inoff.teſta. l.ſi quis filium.

e Non obſtat.i.ſcriptus heres q ſi nō adeat ꝛ teſtāmēto nō obſtat nepoti quominus vt ſuus heres ab inteſtato ſuccedat. at ſi ex teſtamēto adiit obſtat nepoti vt hic: vt etiā q̄relā inoffi. non habeat ſm hec iura:ſz hodie ſ. vt.d.l. ſi qs filium. Item ex hac lege caſum habes vbi nepos eſt ſuꝰ licet tpe mortis pater eius viuerat.ꝛ effet in poteſtate. vt j.de legi.here.l.j.ſ.ſciendus. Eſt ꝛ alius vt in ea. l.ſ. idem erit.regulariter contra. vt inſtitu. de her. qua.ꝛ diffe.ſ. ſui.ꝛ facit. C. vnde libe.l.ſi. et quod ibi not.

† Accor. c. querit. ibi: ſeruamꝰ bonū officētias pri q̄ debeat a filio.ꝛ gl. in ver. q̄rit. in princ. ii. q. vij.

f Miſerationis. id eſt pietatis. vt.ſ. de inoffic. teſta.l. nam ꝛ ſi parenti bus in ſolatiuz filij amiſſi.vt.ſ. de iure do.l.iure ſuccedendi.ꝛ facit.ſ. de bo.liber.l.nihil eſt.

Hfilius familias.¶ Caſus. Si filio familias deferꝫ bonoꝝ poſſeſſio in bonis cognati ſui:ꝛ petat eā licet a patre non fuerit emācipatus/nō debet excludi:q? ſi relicto filio vt pater emāciparet euz pater non poſſet cogi eum manumittere.Ainia.

g Cognatus.puta matris.Accur.

h Poſſeſſionem.vnde cognati.vel etiam vnde legitimi p officianuz. vt.ſ.titu.j.l.j.ſ.fi.ꝛ.l.ſeq.Sed qūo ab inteſtato durāte ſucceſſione ex teſtamento.vt.C.cōia de ſuc.l.anteq̄.que eſt contra. Sol. hic conditio defecerat eo non emancipato infra tempus.

i Per conditionem.hāc ſi emancipatus fuerit infra decem dies.

k Hereditate.teſtamēto delata elapſis decem diebus.

l Videbitur. Sed quomodo cum duret ſpes ſuccedēdi ex teſtamēto vt.C.cōmunia de ſuc.l.anteq̄. q̄ eſt contra. ſed hic nō erat ſpes: quia tempus decem dierum erat elapſum.dic ergo vtiliter quātū ad hoc ne incidat in edictū ſi quis omiſſa cauſa teſta. ꝛ ſicyt non teneatur legatarius ꝛ fideicōmiſſ.vt inuitur in ſequentib⁹.ꝛ.ſ. ſi quis omiſ. cau.teſt. Iulianus. Vel dicytiliter vt filius habeat hereditatē. non enim pater poteſt retinere.vt.C.de inoffi. teſta.l.filiꝰ matrem.in fin.q̄ eſt contra. Vel dicytiliter etiā quo ad patrem vt ſibi queratur ſm iura ſm q̄ aduentitia patri q̄rebantur. et ſm iſtas duas expoſitiones dic edicti cuius meno eſt.ſ.co.l.j. vbi dicit q̄ primo ex teſtamento q̄ ab inteſtato peti debet bonorum poſſeſſio.

m Cum inde.alꝰ cum inde.i.ex inſtitutione.alꝰ cuz a iure nō potuit habere ſes hereditatem.

n Nec facile.quia nō niſi in ætnuo caſibus.vt.ſ. de adop.l. non pōt. ꝛ facit.ſ. de leg.j. filiuſſa militas.§. ſm vulgarem. Item not. de facili.fic.ſ. de bo.liber.l.qui cuz maioꝛ.§.j.ꝛ facit.ſ. ſi ꝑ here.pe.l.ſi.ꝛ.ſ. de ſecun. ta bu.l.ſub conditione.

Hec verba edicti cuz queꝫ ei eſſe heredem ops ſi inteſtat⁹ moꝛtuꝰ eēt:nō ad moꝛtis teſtatoꝛis referūtur tps:ꝛ cum quodā tpis ſpacio accipiunt: ſed ad id quo bo. poſ.peteret:ꝛ ideo legitimū heredem ſi capite diminuꝰ eſſet ab hac bo.poſ. ſummoueri palā eſt. Vlpianus. Lex.vj.

Hfilius emancipatus mortuo patre ab inteſt.petūt bo.poſ.vnde liberi.poſtea mutauit ſtatum nūquid nocet ei:cer te non.Ainianus.

o Bonoꝝ poſſeſſionē. vnde liberi.Accur.

p Si pri⁹. q̄ peteret. vt j.tit.j.l.j.ſed ſecus in bonoꝝ poſ.ſm tabu. Alꝺo. vt.ſ.de capi.dimi.l.tutelas.Accur.

q Mutauerit.dando ſe in arrogationem. ſecus ecōtra.vt.ſ.eo.l. liberi.ꝛ facit.ſ. de contratabu.l. iū.§. ſi emācipatꝰ filius.

Hfiliꝰ familias.¶ Si ingenuꝰ verū etiā libertinoꝝ. cōis eſt igit pluribus.nam ꝛ femine poſſunt vel cō ſanguinei o vel agnatos habere Item libertini poſſunt patronos patronaſq̄ habere: nec tñ maſculi hanc bonoꝝ poſ.accipere poſſunt verūctiam femine. Si qs deceſſerit de quo incertum eſt vtrū paterfamilias an filiuſſamilias ſit:quia pater eius ab hoſtibus captus adhuc viuat: vel q̄ alia cā ſuſpendebat ei⁹ ſtatum: magis eſt ne pcti poſſit bon.poſ. qz nondū inteſtatuz cū eſſe appaꝛet cū incertū ſit an teſtari poſſit. cum igitur ceperit certi ſtat⁹ eſſe: tūc demū petēda eſt bo. poſ. non cum certū eū eſſe ceperit inteſtatum eſſe: ſz cū ceperit eſſe certum patrēfa.eſſe. Hec aūt boñ.poſ. vocat omnē qui ab inteſtato poteſt ee heres:ſiue lex.xij. tabu. eum legitimū heredez faciat:ſiue

Continuatio ſm Vianum.

Hec verba.¶ Caſus Verba huiꝰ edicti ſūt talia. Modoz ali quis q̄rim⁹ agnatꝰ:ꝛ inteſtatus:poſſum vocari ad eius ſucceſſionem.ꝛ inſpiciemus quis ſit eius p̄xim⁹ agnatꝰ: nō tpe mortis ſz eo tēpoze quo bonoꝝ poſſeſſio deferꝫ. Ainia.

r Eum quez.habeas eum quem heredem eſſe ꝛc.vt.ſ.j.deverbo. ſig. l.ex illa.in prin.ꝛ.j.vt ex leg.ꝛ ſenatuſcon.l.j.in fi.

s Mortuus.ſub.ci bo.poſ.vnde legitimi dabo.

t Ad mortis ſcilicet tantum.

v Spacio.etiam hic ſub.tantum.nam tūc demum erit heres vel bonorum poſſeſſor: ſi nō ſit capite minutus tēpoze mortis:nec poſtea vſq̄ in diem quo petit.ſed poſtea nō nocet eum capite minui. vt.ſ.titu.j.l. fina.ꝛ.j.ad tertul.l.j.ſ.q mortis.ꝛ.j.ti.j.l.capitis.ꝛ.l.legitimis.ꝛ.j.e. l.ſi ex duobus.Item q̄ dicit de ſpacio facit.ſ.de col.bo.l.ſi qs filiū.ſ. ſtipulatio.Accurſius.

x Si repudiauerint.Bonorum poſ.vnde liberi.

y Hanc.ſcz vnde legitimi.vt.ꝛ.j. de ſuc.cog.l.j.ſ.ſz ſciendum. ꝛ.j.de reg.iur.l.quotiēs vtriuſq̄. Et arg.C. de repu. here.l.fin.ꝛ.j.ad tertul.l.j.ſ.ſi nemo.

z Maſculorum.id eſt in hereditate maſculorum.

a Statum.vt quia dānatus ad mortem appellauerit.vt.ſ. de teſta.l. qui a latroniḃus.ſ.fi.ꝛ.l.qui in domini.ꝛ.l.de ſtatu.

a Alia lex. veluti lex cor. que patre defuncto apō hostes filiū ad hereditatem vocat. vt. j. vt ce le. z senatuscon. l. j.

b Banc. vnde legitimi.

c Generalit. Ex hac parte. vñ legitimi.

d Peti deberet. vt et. j. vt ce le. z fe. có. l. j. in fin.

e Parte. per hoc patet q̄ hoc genus est illa species. Accursius.

Si ex duob⁹. ¶ Cassius. Duo erāt fratres: alter decessit facto testamento / dum deliberaret heres ei⁹: alter decessit intestatus: nunq̄ potuerit habere successores per vñ legitimū: fic. z si heres eius repudiat. Viuia.

f Si ex duob⁹. pone vt j. de suis z leg. l. v.

g Legitimam. vtriusq̄.

h Ad id tēpus refert. ſ. non ad id solum. vt not. ff. co. l. j.

Inter agnatos. ¶ Cassius. Agnati dicuntur cōiuncti p lineam masculinā: cognati p lineas femininā. vbi vnum scias tis: ois qui est agnat⁹ est cognatus / non tñ ecōtra. Viuianus.

i Cōtinetur. vt gen⁹ in specie sic inest pactum in emptione. vt. ff. de le. j. l. si qd. ff. inter. z p̄m ff. nō obstat. j. de grad. iurisco sultus. §. ij. z instit. de leg. agna. tu. in p̄in.

k Quādiu. facit. ff. de peti. here. l. antig. j p̄in.

Alti. ¶ Cassius. Si aliqs nascit post mortem patris: vel post captiuitatē: vel post deportationē nō intelligit esse agnatus: z sic nō succedit mecū simul: q̄: forte est exheredatus. Viuia.

l Ilati post. fac. j. ō suis z leg. l. iiij. Accur.

¶ Vnde cognati.

Ec bonorus. ¶ Cassius. Bonorū posſ. vñ cognati eqtate p̄toris est introducta. cognati erāt icogniti a iure ciuili. z dicūtur cognati quasi vno sanguine nati. z ptinet ad liberas cognationes / non ad seruiles. z succedit cognatus vſq̄ ad sextum graduz. vocātur qui sunt cognati naturali. z ciuiliter. et qui ciuiliter tantuz puta adoptiuus. z vocat qui est p̄xim⁹ z dicit p̄xim⁹ quē nemo ātecedit. Vnū sciatis: si qs vult vocari per vnde cognati. si qdē est in vtero aliquis non admittitur. z vocant per vñ cognati gradatim. vt vnū sciatis: si qs decessit in cas. hostiuz cognati q̄ domi sunt vocantur per alia lex⁹ senatusve consultū. Deniq̄z mater que ex senatusconsulto venit tertuliano. ¶ Item qui ex oficiano ad legitimam hereditatem admittuntur banc⁹ bo. pos. petere possunt.

Paulus. Lex. iij.

Generaliter igitur sciēdum est quotiēscunq̄ vel lex vel senatusconsultū defert hereditatē / nō etiā bo. poss. ex hac parte⁶ cā peti oportere. cū vero etiā bo. pos. dari iubet: z tūc ex illa parte qua ex legib⁹ peti deberet⁷: sed z ex hac parte⁸ peti poterit.

Iulianus. Lex. iiij.

Si ex duobus⁹ fratribus alter decesserit testameto iure facto: deinde deliberante here de alter quoq̄ intestato decesserit. z scriptus heres omiserit hereditatē: patruus legitimus¹⁰ hereditatem habebit. nam hec bonū pos. tunc quem heredem eē oportet: ad id tp̄s refertur¹¹ quo primū ab intestato bono. pos. ci⁹ peti potuisset.

Modestinus. Lex. v.

Inter agnatos z cognatos hoc interest: q̄ in agnatis z cognati continent¹²: in cognatis nō vtiq̄ agnati: verbi gra. frater patris. i. patruus et agnat⁹ z cognatus est. matris autem frater. i. auūculus cognat⁹ est agnatus nō est. ¶ Quādiu¹³ spes ē fuꝛ heredem aliquē defuncto existere tādiu cōsanguincis locus nō est puta si defunctus vxor pregnās fuit vel defuncti filius apud bonos stes fit.

Hermogenes. Lex. vi.

Ati post¹ mortē patris vel post captiuitatē siue deportationez: sed z hi qui eo tempore quo capiebatur vel deportabatur pater in potestate fuerunt ius inter se cōsanguinitatis habent: z si heredes patris non extiterit sicut exheredati.

¶ Vnde cognati. Titu. ix.

Ulpianus. Lex. j.

Ec bonorum⁹ possessio nondū habet pretozis idulgētiā: neq̄ ex iure ciuili originem habet. nā eos inuitat ad bo. pos. qui iure ciuili ad successionem admitti non possunt. i. cognatos. Cognati¹⁰ autez appellati sunt quasi ex vno nati¹ vt ait labeo: quasi cōe nascēdi initiuz habuerūt. ¶ Pertinet autē hec lex² ad cognationes nō seruiles: nec enīz facile vlla seruilis³ videt eē cognatio. ¶ Hec autem bo. pos. que ex hac parte edicti datur cognatoruz gradus sex cōplecti tur⁴: et ex septimo duas personas sobrino sobrina / natū et natā. Cognatione facit etiam adoptio⁵. et eciaz quib⁹ fict agnatus is qui adoptatus est hisdem z cognatus fit. nam vbicūq̄ de cognatis agit / ibi sic accipiemus vt eciaz adoptione cognati facti contineātur. cuenit igitur vt is qui in adoptione dat⁶ est taz in familia naturalis patris iura cognationis retineat / q̄ in familia adoptiua nāciscatur. sed eozum tantum cognationem in adoptiua familia nanciscitur quibus fit agnatus: in naturali⁷ autem omnium pertinebit⁸. ¶ Proximus autem accipitur etiam qui solus est / q̄us propie proximus⁹ ex pluribus dicitur. proximum accipere nos oportet eo tēpore quo bono. possef. defertur. Si quis igitur proximus cognatus dum heredes scripti deliberant diem suum obierit¹⁰: sequens quasi proximus admittetur: hoc est quicūq̄ fuerit tūc deprehensus proximum locum obtinet. ¶ Si quis proximior cognatus nasci spere tur: in ea conditione est vt dici debeat obstare eum sequentibus¹¹. sed vbi natus est non admittem⁹ cum qui post ventrem proximus videbatur. sed hoc ita demū erit accipiendum si hic qui in vtero esse dicitur viuo eo de cuius bon. pos. agitur fuerit conceptus. naz si post mortez. neq̄ obstabit alij: neq̄ ipe admittetur: q̄ neq̄ fuit proximus cognatus ei quo viuo nondū animal¹² fuerit. ¶ Si qua pregnans decesserit: z vtero exsecto¹³ partus sit editus / in ea conditione est partus iste vt matris suc acciperē bon. pos. possit vnde proximi cognati. ſ. post senatusconsultum oficianum z vnde legitimi petere¹⁴ poterit: q̄ tempore mortis in vtero fuit. ¶ Gradatim¹⁵ vero admittuntur cognati ad bon. pos. vt qui sunt proximo gradu omnes simul admittant. ¶ Si qs apud hostes fuerit mortis eius tēpore de cuius bo. posſef. agitur dicendum est bo. pos. peti. ab eo posse¹⁶.

Gaius. Lex.

Ac parte. pconsul¹ naturali egtate motus oibus cognatis permittit bo. possef. quos sanguinis ratio vocat ad hereditatē licet iure ciuili deficiant. Itaq̄ etiam vulgo q̄siti² liberi matris z mater taliū liberoruz. itē ipsi fratres inter se ex hac parte bono. pos. petere p̄nt: q̄ sunt inuicē sibi cognati. sed q̄ adcoꝛt p̄gnans q̄z manumissa si peperit / z is qui natus est matri³ z mater ipsi z inter se quoq̄ q̄ nascūtur⁴ cognati sūt. vnde cognati. Vlpian⁹.

m Hec bonorum. vnde cognati. Accur.

n Cognati. facit. ff. ō gradi. l. non facile. ij. rñ.

o Hec lex. i. edictum qđ ſ genere ē lex. vt. j. de va. cogni. l. j. §. proinde. Accursius.

p Semilis. vt z institu. de gradi. §. illud. et. j. de gradi. l. iuriscon. §. inter. facile autez dicit propter matrimoniuz. vt institu. de nup. §. illud.

q Cōplectitur. vt instit. de suc. cog. §. fina. et. j. de gra. non facile.

r Adoptio. vt. ff. de adop. l. i. z. j. de grad. l. non facile. §. cognatiōis. z fa cit. ff. de adoptio. l. qui in adoptionem. z de in ius voc. l. patris.

s Naturali. f. familia.

t Pertinebit. id est firmiter tenebit cognationē omnium

v Proximus. qz pretor primiozi defert. vt. j. ca. l. §. gradatiz. z. j. de gra. l. iuriscō. ij. rñ. z facit. ſ. ō verb. fig. l. prim⁹. z. ff. de reb⁹ dub. l. qui duos. §. z proximus.

x Obicit. z scripti, repudient. z facit. j. de suis et leg. l. ij. §. proximus. z. ff. vnde libe. l. scripto.

y Sequētibus. fic. ff. ti. j. l. pe. z si pars here. pe. l. antiqui. in p̄in. z. j. quis oz. in bo. pos. ser. l. ij. §. si venter. z. ff. de statu ho. l. qui in vtero.

z Animal fuerit. fic. j. ō suis z legi. l. titius. z instit. de here. ab intesta. §. cum autem.

a Exsecto. fic. ff. de i offi. test. l. posthumus. z. j. ad tertul. l. j. §. sed si matris. z. ff. ad leg. falci. l. in lege falcidia.

b Petere poterit. vt et ff. ti. j. l. ij. in fine.

c Gradatim. facit. ff. §. proximo.

d Ab eo posse. postlimi nio reuerſo. expectat enīz reuerti vt partus nasci. vt. ff. de contratab. l. j. §. si ex tribus.

e Ac parte. pconſ filius. l. pretor.

f Vulgo quesiti. vt instit. ad orfi. §. nouissime. z de succes. cog. §. vulgo. z. j. eodem modestinus. z facit. C. de adoptio. l. cum in adoptionem. §. sed si quid est.

g Masculi. C. ad orfi. l. fi. sed nati ex duabus concubinis eodem tamē patre nati an sint cognati: Respondetur. nō succedunt: quia nec cognatis patris etiam si legitimentur. vt in auc. quib⁹ mod. na. effi. §. filium autem. Accursius.

Capitis

f Cognatio est genꝰ cōsanguinitat⁹ inf fratres tātū. ff. de suis z leg. l. ij. z instit. de succes. cog. §. his autem.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2021

CApitis. ¶ Casus. Si aliq; cognatiões sunt quęste per adoptionem perimuntur per capitis diminutionem: vnde nō erit locus bonorum possess. vnde cognati. sed si aliquis definit esse agnat⁹ vocatur ad bonorum possessionem vnde cognati. Triuianus.

a ¶ Capitis diminutione. minima. Accur.

b ¶ Frater. duo. erant fratres adoptiui.

c ¶ Proximitatis id est cognationis ciuilis.

d ¶ Palam est. vt. ff. de. ti. j. l. vi. in prin. & facit. j. vñ vir & vxor. l. j. ff. de reb. dub. l. si cognatis. & dic vt ibi. Accur.

SI spurius. ¶ Casus. Si filⁱ⁹ spurius decedit: certe cōiunctis p patrē nō defert per bonorū possessionē sed cōiunctis p matrē sic bonorum possessione vnde cognati. Spurⁱ⁹ id est vulgo cōceptⁱ⁹. ff. de sta. ho. l. vulgo. Triuia.

e ¶ Cōsanguinitatis. aut pro. i. agnationis.

f ¶ Oriuntur. ergo mater non est agnata filio. vt & colligitur insti. de suc. cognā. §. vulgo.

g ¶ Petere pōt. vt. ff. de. l. hac parte. cum concor. saluo quod dicit de illustri. vt. C. ad orā. l. fīna.

LEgitimis. ¶ Casus. Si agnati capite minuuntur nō vocantur ad bonorum posses. vñ cognati. nec liberi emancipati repelluntur p vnde agnati: tñ pūt succedere per vñ agnati. Triuia.

h ¶ Legitimis. agnatis.

i ¶ Legitimi. i. agnati. vt. ff. de legi. l. j. in fine. hoc tñ fallit i casibus. vt C. de legi. here. l. fi. §. cum igitur. & §. cū aūt. & eosdē habes insti. de leg. agnat. suc. & nostra.

k ¶ Que liberorum. quibus nō nocet capi. dimi. vt emācipatio quominꝰ habeant vnde libe. vt. ff. si ta. test. nul. ex. l. liberi: secus si econtra dederit emancipatus se in arrogationem. qō dic vt. ff. si. ti. j. l. fi. Allū dicūt q liberi exclusi ab vnde liberi per capi. dimi. adhuc admittuntur iter legitimos: scz p vnde cognati: nō autem per vnde liberi. vt. ff. si. ti. j. l. j. §. sed videdum. Sed ibi reprudiauit vel tēpore est exclusus. at p emancipationem excluditur p ius ciuile: sed admittitur iure pret. p vnde lib. vna cum suis. vt ibi. de her. ab intest. §. emancipati. sed hodie etiā iure ciuili cum iter patrem & filium non tollatur ius agnatiōis per capitis diminutionem. vt ibi. de leg. agna. suc. §. fi. Accur.

l ¶ Vocantur. scz legitimi p dicti. i. agnati. & facit i aut. de nup. §. hinc. colla. iiii. Accur.

QGnatis. ¶ Casus. Si aliqs accusauerit cognatū suū: nō repellitur a suc. ab intest. per vnde cognati. Verūtamē si filius accusat matrē poterit pręteriri in aut. vt cū de ap. co. §. causas. Triuia.

m ¶ Suos. Arg. cōtra. ff. de bonis liber. qui cum maio. Accur.

SI qui. ¶ Casus. Si aliqs liber ē factꝰ seruꝰ & postea manumittitur nō recipit primā cognationē. Et ls aliqs fit vulgo ḡitus: nō eo minus poterit succedere aliē sue. h. d. cū. l. seq. Triuia.

n ¶ Manumissus. secus si restitutus. vt no. insti. de cap. di. §. seruⁱ⁹. nec corrigit p aut. de here. ab intest. coll. ix. vbi sola causa naturalis ispiciturꝰ q illud solū moueret agnationē & patriaꝫ potestatē. nā & pretor intuebatur naturalē cām. vt. ff. eo. l. ú. & tñ hos nō admittebat. vt. ff. de. l. j. §. pertinet. & facit. ff. de sta. ho. l. homo liber.

o ¶ Odestinus. Materne. secus i paterna. vt. C. de nat. lib. l. fina. & facit. ff. eo. hac parte. Accur.

OCtaui. ¶ Casus. Aliquis cognatus in gradu octauo & si nō velit iure ciuili pōt succedere iure pret. si ē cognatꝰ sicut in sexto vel quinto poterit succedere. ¶ Fratris filius. Tu dicebas patronū fuisse surdum tempore mortis: sic testamentum non potuisse facere. nūquid poteris petere bonoꝝ vnde agnati vel cognati: Sic. infra tempus statutuꝫ a iure. postea nō audieris nec ex cusaris. si dicas q nō credebas tibi contunctum: q iura sanguinis ignorare nō debuisti⁹ Triuia.

p ¶ Octaui. Dic q agnatus octaui grad⁹ fuit capite minutⁱ⁹ vel tempore exclusus. vñ sequenti capite cognatoꝝ vocatur vt. ff. e. l. legitimis. deferet ergo ei bo. pos. vnde cognati. Sz dices qūo cum illa non porrigat ad euz gradū. vt. ff. eo. l. j. §. hec aūt. & insti. de suc. cog. §. fi: Rñ. illud i cognatis q non fuerūt agnati. at isti q fuerunt eo iure q: fuerūt & potuerūt etiam iure ciuili succedere licet non succesterint: hñt hoc plus vt vsq; ad decimum gradum veniēt per vnde cognati. nam & filij etiam si ex alio capite veniēt sem per tamen habēt annuz. vt. j. gs oz. in bo. pos. ser. l. pe. §. fi. in hoc tñ nō retinet priuilegiū vt admittatur vt primus. i. vt pferatur cognatis qui fuit in primiori gradu: quis potuerit vt agnatus succedere de iure ciuili ante capi. di. Alij dicunt hic dari vnō agnati. & quod j. dicit vt primo cognato: dicūt. i. agnato: & nullus est capite minutus. Accurſius.

¶ Cōcot. cquit⁹ humanius. ibi: cuꝫ nō potuerit ignorare sē tertiaꝫ ppij sacerdotis ab offō primus eccliastico repelaſ. pri. q. ij.

q ¶ Exiterit. id est existere potuerit.

r ¶ Defertur. scz dicta bonorum pos. vnde cognati. & facit. j. ad tertu. l. j. §. fi nemo. Accur.

s ¶ Institutus. & pro alia extraneus.

t ¶ Non potuisse. hoc verus est si erat mutus. als pōt testari. vt. C. q testa. facere poss. l. discretis. vt illud nouum: hoc vetus.

v ¶ Ignoraſſe. vt. C. de integ. rest. mi. l. de tutela.

ITestata. ¶ Casus. Quedam mulier decessit intestata. reliquit sepitiam sororem vterinam & matrē pregnantē mater repudiauit hereditatē: nūqd soror septitia poterit petere bono. pos. vnde cognati: Dicitur q sic. nam poterit succedere per vnde cognati. Triuia.

z ¶ Intestata. titia. vt. j. patet. Accur.

y ¶ Sempronium. & facit. j. ad tertul. l. j. §. pe.

¶ De successorio edicto. ¶ Hoc edictū ē de capite i caput. ff. si ta. test. nul. ex. l. j. in prin. Itē de gradu in gradus. vt. j. e. l. j. §. quibus. q̄ plene no. C. eo. super rub. Additio. Quia in bonoꝝ pos. vnde liberi. vñ agnati. de quib⁹ dictū ē plerūq; loc⁹ est successorio edicto: ponit rub. de suc. edic. qñ locū habeat / & cesset videam⁹. Et locū habet suc. edic. duo⁹ modis. aliqñ de gradu in gradum. aliqñ de capite i caput. De gradu in gradū est locus quando plures sunt in eodē capite in diuersis gradibus: habeo filiū ex eo nepotē ex nepote pnepotem ex istis sunt in eodem capite in gradibus diuersis. si decedo intestatⁱ filius pōt succedere per vnde liberi: & pater repudiat vt tempore excludit ſs succedet p vnde cognati tanꝫ nepos. postmodū tanꝫ pnepos. facit ff. vnde legitimi. j. l. j. §. eo. l. j. §. largi⁹. Est succel. de capite in caput & agnatorum est vnum caput / cognatoꝝ aliud. vnde vir & vxor ē aliud exclusis agnatis vocant cognati. exclusis cognatis vocāt vir & vxor. C. vnde vir. Triuianus.

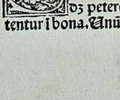

Successorium edictum. ¶ Casus. Diceret aliquis q̄re positum est successorio edictum: ¶ Respon. ne bona hereditaria remaneāt vacua. vñ si deferē bo. pos. liberis primi gradus dz petere infra certū tps: als erit exclusus & creditores mit tentur i bona. Vnū sciatis: si bonoꝝ possessio deferē pupillo tutoꝝ pōt

acquirere non repudiare: similiter ꝛ curator furiosi. verū si alicui est delata bonorum possessio, cuius ꝙ repudiat cā: a bonorū possessione excludit.

¶ Decretalis. Nō potest bonorū pos. decretalis repudiari nisi postq̄ decreta est. nō quia agnita est anteq̄ decernatur / sed q̄ futuruꝫ ius nō repudiatur. Unū sciatis: si alicui defertur bonorum possessio. ꝛ decedit frā. c. dies qui proximus est admittitur. Unū sciatis: si alicui defert bonorum possessio. ꝛ repudiat eā ex vna parte edicti / admittitur ex alia parte edicti: quia si quis est exclusus per vnde liberi / ad admittitur per vnde agnati ꝛ cognati. quod quidē in honoꝛe sanguinis est statutuꝫ. ¶ Largius. Liberis in bonis parentuꝫ datur bono. possess. infra annum vtile ceteris colla teralibus infra centū dies vtiles. Unum sciatis: si qs excluditur a bonoꝝ pos. aliq̄n admittitur ali quando non / nunquid si aliquis est substitutus si ilio impuberi. nunquid infra annum poterit petere bo. pos. nō. fed infra centum dies. Unum sciatis: liberis datur annus. Sꝫ quid si pater emancipauit filiū: nūquid bo. pos. est petenda infra annuꝫ? Certe sic. Unia.

† Sic etiaꝫ facit glo. in c. eccla vestra añ me. sup. ꝙ. additere. extra de elec.

a ¶ Successionem. i. successionem edictum. ꝛ facit insti. de bo. pos. ꝙ. cum igitur. ꝛ. j. eo. ꝙ. largius. ꝛ. C. qui admit. ad bono. possess. l. ꝙ diu. Accur.

b ¶ Non potest. adeo vt nec pater filio delataꝫ. vt C. de rep. bo. pos. l. ſi. ꝛ fa cit. ſ. de offic. proc. ce. l. ū. Accurſius.

c ¶ Seruum. quia ſeruus ſit inſtitutus.

d ¶ Pōt. fecus in pfe. vt modo dixi. ꝛ. ſ. de acgrē. here. l. is qui. in fin

e ¶ Sed ille. ſcꝫ pupillus.

f ¶ Tutoris. facit. ſ. ō bono. pos. tutor. ꝛ. C. de iur. delib. l. potuit. Sed contra. ſ. de auc. preſt. l. ſi ad pupillum. Sol. ibi.

g ¶ Repudiare. ſ. ō auc. pre. l. ſi ad pupillum. contra. Solu. ibi.

h ¶ Delata est. immo' est delata vt curator accipiat vt. ſ. de bo. pos. fu. cōpe. l. j. circa prin. ſed dic delata est ad cōmodū vt ibi: non ad hoc vt poſſit repudiari vt hic. ꝛ codex modo nū. ad illud ſ. C. ō cura. fu. l. ſi. ſinaūt. vbi plene not. in glo. vel non ꝛc. ꝛ facit. ſ. de diuor. ꝛ re pu. l. iulianus.

i ¶ Qui ſemel noluit. repudiādo. ꝛ loquit de edictali. ne ſit ſ. j. pri. ſ. ꝛ facit. C. de repu. here. l. ſicut. ꝛ. j. qs or. in bo. pos. ſer. l. iiij.

k ¶ Decretalis. ſic dicitur / q̄: pretor viuus eam decernit ꝛ dat. vt. C. q diari ante agnitā coram iudice nec poſt vt. hic. nec obſtat ꝙ hereditas adiri ꝛ ſimiliter repudiari: ſed bonoꝝ poſſe. non: ſed aliqua ſolēnitas in agnoſcenda etiā hodie eſt neceſſaria vt preſentia iudicis. vt. d. l. C. qui admit. ad bo. poſſeſſ. l. ſi.

l ¶ Finiri. ius petende decretalis.

bene igitur pretor putauit preſtituere tempus his quib' bonoꝝ poſſeſſionem detulit: ꝛ dare inter eos ſucceſſiones[a] vt maturi' poſſint creditores ſcire vtrū habeāt cum quo congrediantur: an vero bona vacantia fiſco ſint delata: an potius ad bonorum poſſeſſionem pcedere debeant: quaſi ſine ſucceſſore defuncti. Unuſquiſq̄ enim ſuā bonoꝝ poſſeſſionem repudiare poteſt: alienam non poteſt. proinde procuratoꝛ me' ſine mea volūtate meam bonoꝝ poſſeſſionem repudiare non poteſt[b]

¶ Per ſeruum[c] delatā bo. poſſeſſionē dñs repudiare pōt[d]. ¶ Tutoꝛ pupilli an poſſit repudiare bono. poſſeſſ. videamus: ꝛ magis eſt ne poſſit: ſꝫ ille[e] ex auctoritate tutoꝛis[f] repudiare poteſt. ¶ Furioſi curatoꝛ nequaq̄ poterit repudiare[g]: quia neccum delata eſt[h].

¶ Qui ſemel noluit[i] bono. poſſeſſ. petere perdidit ius † eius ꝛ ſi tēpoꝛa largiantur vbi eniꝫ noluit / iam cepit ad alios pertinere bonoꝝ poſſeſſ. aut fiſcuꝫ inuitare.

¶ Decretalis[k] bono. poſſeſſ. an repudiari poſſit videamus: et quidem diebus finiti[l] poteſt: ſed repudiari eam[m] non poſſe veri' eſt: quia nondum delata eſt niſi cum fuerit decreta[n]. rurſum poſtea[o] decreta eſt ſera repudiatio eſt: qꝛ q̄ acquiſitum eſt repudiari non poteſt[o]. ¶ Si intra[p] centeſimum diem moꝛtuꝰ fit[q] prioꝛ: ſtatim ſe quens admitti poteſt. Quod dicimus intra diem centeſimum bonoꝝ poſſeſſionē peti poſſe / ita intelligendum eſt vt ꝛ ipſo die centeſimo bonoꝝ poſſeſſio peti poſſit: quemadmodum intra kalendas ꝛ ipſe kalende ſint: idez eſt ſi in diebus[r] centeſimis dicatur

¶ Quibus ex edicto bonoꝝ poſſ. dari poteſt: ſi quis eoꝝ aut dari ſibi nolucrit[s] aut in diebus ſtatutis non admiſerit: tūc ceteris bonoꝝ poſſeſſio perinde competit ac ſi pōr ex eo numero nō fuerit. ¶ Sed videndum eſt an iter

m ¶ Eam. ſcꝫ decretalē. ſecus in edictali. vt. ſ. prioꝛi. ſ. quia edictali repudiata: ꝛ ius petende decretalis eſt amiſſum. ꝛ an autē pacto hec de cretalis poſſit remitti ante agnitam? Nō. ſic. arg. C. de pac. l. ſin.

n ¶ Decreta. a iudice.

o ¶ Nō pōt. ſicut nec hereditas. vt. C. de rep. hered. l. ſicut. ꝛ. ſ. de nego. geſt. l. pōpōni'. ibi: nam quō cuꝫ ꝛc. ꝛ. ſ. de acquir. here. l. qui ſuperſtitis. ꝛ

p ¶ Si intra. hec ſucceſſio eſt de gradu in gradum. ſed. j. prioꝛi. ſ. de capiteſ caput.

q ¶ Mortuus ſit. vel alꝫ excluſus. vt. j. ſ. quibus.

r ¶ Si in diebus. hec ergo ſunt paria intra centeſimū diem: vel etiaꝫ centeſimo die. vt ꝛ inſt. de verb. obliga. ſ. omnis.

s ¶ Noluerit. i. repudiauerit. qō pōt etia ſmus de iure pretorio. vt inſtit. de here. qua. ꝛ dif. ſ. ſui.

t ¶ Unde. i. ex qua parte.

v ¶ Ceteris. i. agnatis vel cognatis. Accur.

x ¶ Succedat. ſi non ſint aliq̄ q poſſint venire per vñ liberi. nā illi igiꝰ pferunt. vt inſti. de here. ab intest. ſ. admonēdi. ꝛ. ſ. ti. j. l. legitimis. Sed q̄d ſi ſimpl'r repudiauit: videtur in totū repudiaſſe. Arg. ſ. de iter. act. l. ſi ſine. ſ. q interrogatus. ꝛ ſ. acqui. here. l. in plurium.

y ¶ Ipſe ſibi. ſic ergo admittit vt alꝫ. vt argu. ſ. de adop. l. emancipatuꝫ. ſ. ſi. ꝛ. ſ. vnde libe. l. ū. in princ. ꝛ. C. de adul. l. iure mariti. ꝛ. ſ. qui po. i pig. ha. l. iij. i prin. Sꝫ arg. ſ. C. de codi. l. ſi. in prin.

z ¶ Nō pōterit. i. repudiauit. ꝛ ſic cōcoꝛ. ſ. de acqre her. l. in plurū. Sed ſ in eo. ti. l. illud. Sol. ibi. delata eſt ſuccēſſio vtriq; de iure ciuili. qō patet: qꝛ in ſtitut' ab inteſtato poteſt adire licet incidat in edictuꝫ ſi qs omiſ. can. teſta. hic aūt iure pꝛetoꝛio nō eſt delata ex ſcō capite niſi repudiet ex primo. vt. j. qs oꝛ. in bonoꝝ poſſeſſ. ſer. l. j. ꝛ. ſ. ſi quis omiſſa cau. l. j. Vel dic ꝙ hic repudiauit ex ꝙmo capite tñ: ibi ex vtroq; vel indiſtincte. ꝛ facit. ſ. de acqr. her. l. in plurim.

a ¶ Succedat. ab inteſtato.

b ¶ Sanguinis. ſic ꝛ. ſ. ti tu. j. l. ū.

c ¶ Pꝛopria. ſic ꝛ. ſ. de liber. ꝛ poſthu. l. in ſuis. et ſ. de bo. dā. l. cum ratio. i princi. Accur.

d ¶ Nō ſunt. ſic ꝛ. ſ. de iter. ac. l. q interrogat. ꝛ. l. ſe. ꝛ facit iſt. e. ſ. liberis.

e ¶ Filio. q erat frater eius: ꝛ tunc eſt ratio / qꝛ vt collateralis ei ſuccedit quaſi ex teſtamento impuberis fratris. qō fecit pater ꝙ eo. vt inſt. de pup. ſub. ſ. igitur. Alij dicunt ꝙ pater fuit inſtitut' ſuo filio impuberi ab auo inſtituto. ꝛ tūc eſt ratio: quia vt quilibet ſubſtituit nō vt filius, ſed nonne filius inſtituit a patre vt quilibet / et tamen hꝫ annum. vt. j. ſ. ſi. immo vt filius: ꝛ qꝛ hoc neceſſe habet facere.

f ¶ Bono. poſ. ꝛ ſic non intereſt. vt. ſ. de peti. here. l. ū. ꝛ. iij. Sed arg. ſ. de leg. pꝛe. l. iij. ſ. j. ꝛ de interrog. act. ſi ſine. ſ. illud. Accurſius.

g ¶ Et generaliter. ſic. j. quis oꝛ. in bo. poſ. l. iij. in fi.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Iaferioris grad⁹.¶ Casus O: seigneur. ista. l. reputa⁊ difficilis: ⁊ in veritate glose facilit eam difficilem. ⁊ dominus Hzo eam ex posuit tribus locis: ⁊ nunc in vno loco sicut in alio. ego dicā veriores lecturas. ponamus ita. Alīqs decessit: ego ⁊ tu eramus de agnatione vel de cognatiõe sua: sed tu eras proximior in gradu fratris defuncti: ego remotior: qt patru⁹ primo vocatur frater q̄ patruus. C. de leg. here. per auc. post fratres. vel tu proximior frater vteri nus: ego aunculus de fūcti. tu eras minor. xxv. an. ego maior: tu quid fecisti: repudiasti bonorum possessionem vnde agnati vel vnde cognati: quia repudiasti. ego qui eram in sequenti gradu vocatus fuz ex successorio edicto. ego vocatus sum ex clusus tempore vel repudiaui me excluso: tu minor restitutus es in bonorum possess. an delata repudiatam possis petere videns damnosam. secūdo petis restitui an possis repudiari si restitut⁹ es: Et dicitur q̄ potes. ff. de mino. ⁊ ii fine. §. restitutus. nunquid ego vocabor ad successionem de functi secundo loco: Certe non. q⁊ inferioris gradus cognatus non habet beneficium successorii edictis⁹ agnat⁹ vel cognatus est exclusus tempore vel potest repudiatiõe. adeo si primus cognatus vel agnatus est restitut⁹ non vocatur agnatus. sequēs gradus igit vocabitur. Iiuianus.

a ¶ Cognatus. multoma gis in agnato vbi hoc iure non habet locū successorium edictuz de gradu in gradū: licet hodie contra. vt isti. de here. ab intest. §. placebat.

b ¶ Accepissset. fic. C. de i pub. ⁊ alijs. subst. l. post aditam. et. ff. de acquirē. her. l. si minor. Sed contra. ff. ad tertul. l. i. §. si gs adita. ⁊. l. ii. §. si bonorū. ⁊. ff. de vulg. substi. l. ii. §. interdum. ⁊. ff. de bonis lib. l. si ex modica. §. si filius. quibus dicitur q⁹ seqūs admittitur si precedēs petit restitui vt dimittat. Solu. ille de equitate: hic de rigore vnde ⁊ hic de equitate admittitur: nam cū precedēs petit restitui vt deferat ex quadam consequentia ⁊ hic debet restitui vt accipiat falcem vtiliter. Argu. C. si aduersus trāſl. l. j. ⁊. ii. ¶ Pla. autez dicit nullo modo admittit: nam ex gradu cognatorum non a quo est exclusus per petitionē primi. vt isti. de here. ab intestat. §. admonēdi. ff. ff. titu. l. ii. legitimis. Itē sequens caput nullū est nisi vir et vxor/ ⁊ postea fiscus: ex quib⁹ capitibus cognatus nō vocatur. Dic ergo q⁹ hic de mere cognato dicit cui ideo postea nō dat p̄tor ne videatur auferre quod dederat priori. ⁊ sic esset iudibrio. at in contrarijs iure ciuili veniebat vt agnat⁹ per. l. ff. tab. vtin. §. si quis adita. vbi dicit ius antiquum. vel quasi agnatus, vt per se. con. vt in. d. §. si bono. possel. vel per testamentuz quod ⁊ ipsum est iuris ciuilis. vt. d. l. de vulga. substi. l. ii. §. interdum. Itez ⁊ patron⁹ iure ciuili vocatur. vt. d. l. si ex modica. quo casu nuda volūtate sit heres. vt ⁊ isti. de here. qua. ⁊ dif. §. fina. quod in iure pretorio non fit. sed facto pretoris est opus q̄ cēt contra ius prioris. Vel dic casum q⁹ hic prior ab initio repudiauit: et cuz sequens posset petere repudiauit vel tempore fuit exclusus. tandē prior petijt restitui vt adeat ⁊ iterum vt dimittat. nūc sequens vult restitui vt admittatur ad instar precedentis qui fuerat minor: sed non potest obstante sua fibi repudiatione vel negligentia. ⁊ facit. ff. de mi. l. ⁊ si fine. §. sed quod papinianus. ⁊ q̄ ibi no. vel ille. j. ad tertul. in filio loquunt: in quo fuit specia le. ⁊ facit. j. ad tertul. l. filiū. §. j. ⁊. ff. titu. j. l. octaui. Accur.

¶ De gradibus affinitatis. Additio Iste titulus bonus est: ⁊ tamen debetis scire vt hic scriptuz est. vnde non consueuit legi: tamen legem lecturam vsq; ad. l. iurisconsultus. in princi. Verūtamē si intelligatis cō tinuationem ⁊ expositionem rub. cetera alia intelligetis q̄ de bonorū pos. habuistis. veruz q⁊ inter agnatos ⁊ cognatos multi sunt grad⁹ ponit rub. de gradib⁹: et q⁊ iure affinitatis aliqua bono. pos. defertur. nā ⁊ vir et vxor sunt caput affinitatis. vt j. pri. titu. ⁊. ff. si ta. testa. nulle exta. l. i. ponitur de gra. cōg. ⁊ affinitatis. qō dicit de gradibus. q. d. de ordinibus: sicut in ascendendo ⁊ descēdēdo sunt gradus: vel inter agnatos ⁊ cognatos sunt gradus q⁊ qdā primiores. Et debetis scire q⁹ agnatio ⁊ cognatio diuidit in tres gradus principales. quidam sunt ascendētes: pater/ auus/ proauus. ē scōs gradus descendentium: filius/ nepos et deinceps. ⁊ tertius gradus collateralis: superior in affinitatibus/ licet nō sit: vel propie gradūm diuisio. est tñ gradūm separatio. naz aliqua ē nurus mea: aliqua pronurus: aliqua ē vxor proneptis mei. Et no. q⁹ propie agnatio continet ī se cognationē non econtra. ff. l. j. ⁊. ff. vnde legi. l. iter agnatos. Affines sunt propie qui occasiõe matrimonij nobis coniuncti sunt. vñ vir vxori non est affinis: ⁊ est caput propie affinitatis. vñ affinitas est coniunctarius p̄sonarū causa mrimonij cōi carēs parētela vt colligitur. ff. eo. l. non facile. ita ꝺz in oīb⁹. ll. huius titu. vbi iurisco. enūerat gradus. Uiuia. Rad⁹ cognatiōis. ¶ Casus In lege ista non est videre nisi litteram ⁊ notare notabilia. Dicit iurisconsul. grad⁹ agnationum ⁊ cognationum alius est superior: alius inferior: ali⁹ ē ex aduerso. Si adus superior est parētū: gradus superior ē filiorū. ⁊ in ascēdētibus ⁊ descēdētibus est inuenire primū ⁊ scōm gradū. ſz i transfuerso nō ē inuenire primū gradū sed scōm. nā abutēdo dicim⁹ fratrē ⁊ sororē in primo gradu sunt in ascēdēti gradu. primo pater ⁊ auus i descēdēti filius. in tertio gradu sunt proau⁹. i quarto attauus. Itē collaterales dicuntur qui obtinēt vicē primi gradus frater sororis consobrini. ⁊ veniūt ex liea transuersali amite ⁊ matertere. in quinto gradu dicūt esse descendētes. attauus attauia. sic isti vocātur ad successionē si sunt agnati iure ciuili si cognati iure pretorio. hoc dicit. cum. l. seq. Uiuia.

† Consobrini dicūt q̄si consorzini bi sunt ꝑpe duarū sororum filii. sobrini vocā tur cōsobrini nostrum filij. glo. in verbo. consobrine. c. de iccstis ꝓtictiōib⁹. xxxv. q. iij.

c ¶ Inferioris. facit isti. eo. ⁊ in auc. de here. ab intest. in prin.

d ¶ Itaq⁹. quia sunt parentes.

e ¶ Cognati possunt. vt mater filio ⁊ filius matri.

f ¶ Propagantur. al⁹ propagantur. al⁹ procreantur.

g ¶ Isti sunt. id est de hoc quinto gradu: filius patrui magni id est filij fratris aui mei. Accurs.

h Hoc est patris. accipe consobrinus ꝛc. ⁊ est sensus q⁹ filij patrui mei magni est consobrinus patris eius. i. mei. de cuius sc̄i mei cognatione queritur. Accur.

Pomponius. Lex. ij.

Iaferioris gradus cognatus[a] beneficium edicti successorij non habuit cum prior ex propria parte bonorum possessionem accepisset[b]. nec ad rem pertinuit q⁹ abstinendi facultatem ob auxilium pietatis prioz cognatus acceperat: igitur fisco vacantia bona recte deferri placuit.

¶ De gradibus affinitatis. Titulus. xj.

Gaius. Lex. j.

Radus cognatiōis alij superioris ordinis sunt alij inferioris[c]: alij ex transuerso siue a latere. superioris sunt ordis parētes: inferioris liberi: ⁊ ex transuerso siue a latere fratres et sorores/ liberiq⁹ eorum. sed et superior quidem et inferior cognatio a primo gradu incipit. ex transuerso siue a latere nullus est primus gradus: ⁊ ideo incipit a secundo. itaq⁹[d] in primo gradu cognationis superioris qdem ⁊ inferioris ordinis cognati possunt[e] concurrere: ex transuerso vero nunc eodem gradu quisq⁹ concurrere potest: at in secundo ⁊ tertio et deinceps in ceteris possunt etiaz ex transuerso quidem concurrere et cum superioris ordinis cognatis. sed admonendi sumus q̄dāo de hereditate vel bono. possessio. quaramus non semper eos qui eiusdem gradus sunt concurrere.

¶ Primo gradu sūt supra pater et mater: infra filius filia. ¶ Secūdo gradu sunt supra au⁹ auia: infra nepos neptis: ex transuerso frater sororꝫ. ¶ Tertio gradu sunt supra proauus proauia: infra pronepos proneptis: ex trāſuerso fratris sororisq⁹ filius filia: ⁊ conuenienter patruus amita/ auunculus matertera. ¶ Quarto gradu sūt supra abauus abauia: infra abnepos abneptis: ex trāſ uerso fratris sororisq⁹ nepos ne ptis: ⁊ conuenienter patruus magnus et amita magna id est aui frater ⁊ sororꝫ: auunculus magn⁹: ⁊ matertera magna id est auie frater et sororꝫ: item fratres patrueles sororesq⁹ patrueles id est qui queve duobus ex fratribus propagantur[f]. item consobrini consobrineq⁹ id est qui queve ex duabus sororibus nascuntur quasi consororini. item amiti ni amitine id est qui queve ex sorore ⁊ fratre propagantur: sed vulgus fere omnes istos cōmuni appellatione consobrinos vocat. ¶ Quinto gradu sunt supra attauus attauia: infra atnepos atneptis: et ex transuerso fratris ⁊ sororis pronepos proneptis: ⁊ conuenienter propatruus ⁊ propamita id est proaui frater ⁊ sororꝫ proauunculus et promatertera id est proauie frater ⁊ sororꝫ. item fratris patruelis id est sororis patruelis filius filia: et similiter cōsobrini consobrine. item amitini amitine filius filia: propior sobrinus propior sobrina: isti sunt[g] patrui magni amite magne: auunculi magni matertere magne: filius filia.

Ulpianus. Lex. ij.

Hoc est patris[h] eius de cuius cognatione queritur cōsobrinus † consobrina siue frater patruelis.

Sexto gradu. ¶ Casus. Enumerauit que sunt in primo/secundo/tertio/quarto/quinto. Enumerauit q sunt in sexto/septimo. et hic dicas sicut per litteras enumeratur. Tiuia.

a ¶ Duplari. nam duos habeo i primo gradu. ſ. scilicet patrem z matrē. z duos ex inferiori. ſ. filiuz et filiam: ergo in scō. ſ. sunt. iiii. scz auus et auia paterni: z auꝰ z auia matterni. sic z. ſ. nepos z neptis ex filio: item nepos z neptis ex filia. et sic de inceps vt subiecit

On facile. ¶ Casus. Licet vltra septimū gradum difficilius sit enumerare personas: tñ est septimꝰ gradus vel octauus z deinceps. sunt aūt agnati ex linea masculina: cognati per feminam. sicut habent se genus z species ita habet se agnatio z cognatio. quia omnis agnatio ē cognatio/ nō econtra. Itē sunt affines. z vir et vxor non sunt affines/ sed caput affinitatis z gradus affinitatis pñt enumerari sicut in littera apparet conti netur. videatis litteram. Unū sciatis q ex adop. inditē affinitas tñ soluta adop. tollūtur isti gradus. Itez iste affinitates habent locum inter liberas personas/ non inter seruos z seruas: nec inter alias personas: quibꝰ est inter dictum aqua z igni. Tiuianus.

b ¶ Nō facile. i. nullo modo. vt. ſ. vnde cogn. l. j. §. hoc autē. fic. ſ. de. pcura. l. in cause. in fi.

c ¶ Dici putātur. vt. et. ſ. vnde cog. l. j. §. j.

d ¶ Cognationis. facit. ſ. vnde cogn. l. j. §. cognationē. z. l. capitis.

e ¶ Per feminas. fic insti. de leg. ag. tu. in prin.

f ¶ Nole. scilicet gñali. qđ est cognatio. z sic species assumit nomē gñis. vt et ſ. de adop. l. ū.

g ¶ Per nuptias. licitas. vt. j. ca. l. §. fciđus. ſ. fm canones etiā per fornicationem. z fm Elio. etiam fm leges qno ad prohibitionem nup. contrahit affinitas sine nuptiis. vt ſ. de rit. nup. l. et nihil. et extra de eo q cogn. cōſan. vxo. fue. c. diſcretionem. Accurſius.

h ¶ Ex nuptiis. ſi nuptie sunt causa affinitatis. ergo nō sunt affines + vir z vxor: sed causa ceterorū affinium: vt hic.

i ¶ Nulli sunt. verū est p prie nam gradus dicit ratione cognationis natu-

Affinitas sine nuptiis quādo q̄s contrahitur.

+ Concor. rer. i. c. ex tra. de spō. lib. vi. z idē dic esse iter sponsos q̄s i hic dicit. vt no. glo. in. l.

Gaius. Ler. iiij.

Sexto gradu sunt supra tres tauus tritauia: infra trineptis. ex transuerso fratris z sororis abnepos abneptis z conuenienter abpatruus abamita. i. abauī frater et sororabauūculus abmatertera. i. abauie ff z soror. itē patrui magni amite magne: auūculi magni matertere magne. i. nepos neptis. item fratris patruelis/sororis patrueliis: consobrini/consobrine: amitini/amitine: nepos/ neptis: propatrui/proamite: pro auunculi/ pro matertere: filius/filia. item q ex fratribus patruelibus aut cōsobrinis aut amitinis quiundiq propagātur: qui proprie sobrini vocantur. ¶ In septimo aūt gradu q̄ multe esse possunt persone ex his que dixim⁹ satis apparet. ¶ Admonendi tamen sumus parētum liberorūq̄ personas semper duplari[a] .auum etenim z auiā tam maternos q̄ paternos intelligimus. item nepotes neptesq̄ tam ex filio q̄ ex filia: quā rationem scz deinceps in omnib⁹ gradibus supra infraq̄ sequentur. Modestinus. Ler. iiij.

On facile[b] autez qō ad nostrum ius attinet cū de naturali cognatione queritur septimum gradum quis excedit: quatenus vltra eum fere gradum rerum natura cognatorum vitam consistere non patitur. ¶ Cognati ab eo dici putant[c] q̄ quasi vna communiter vi nativel ab eodē orti progenitive sint. ¶ Cognationis[d] substātia bifariam apud romanos intelligitur .nam quedam cognatiōes iure ciuili/ quedam naturali cōnectuntur: nonnunq̄ vtroq̄ iure concurrente et naturali z ciuili copulatur cognatio. z quidez naturalis cognatio per se sine ciuili cognatione intelligitur que per feminas[e] descendit que vulgo liberos peperit ciuilis autem per eā que etiā legitima dicitur) sine iure naturali cognatio consistit per adoptionem vtroq̄ iure consistit cognatio vt cuz iustis nuptijs contractus copulatur: sed naturalis quidez cognatio hoc ipso nomine[f] appellatur. ciuilis vō cognatio licet ipsa quoq̄ per se pleniſſime hoc noīe vocetur/ proprie tamen agnatio vocatur videlicet que per mares cōtingit. ¶ Sed quomiā quedam iura inter affines quoq̄ versantur: nō alienum est hoc loco de affinibus quoq̄ breuiter differere. ¶ Affines sunt viri et vxoris cognati: dicti ab eo q̄ due cognationes q̄ diuerse inter se sunt per nuptias[g] copulantur: z altera ad alterius cognationis finem accedit: nanq̄ coniungendę affinitatis causa fit ex nuptijs[h]. Nomia vero coz hec sunt: socer/socrus/ gener/nurus/nouerca/vitric⁹/ priuignus/priuigna. gradus vero affinitatis nulli sunt[i]: z qđē viri pater vroziscq̄ socer: mater autem eozum socrus appellatur: cū apud grecos proprie viri patricij mater vero vocat. vrozis autem pater mater vero vocatur. filij autē vxorius: filie vero vir gener appellat. vxor vero liberis ex alia vro renatis nouerca dicitur. matris vir ex alio viro natis vitricus appellatur: eozum vterq̄ natos alii unde priuignos priuignasq̄ vocant. Potest etiam sic diffiniri. socer est vroxis mee pater: ego illius sum gener. Socer magnus dicitur vroxis mee auus: et ego sum illius progener. Et retro pater meus vroxis mee socer ē: hec illi nurus est. et auus meus socer magnus est: illa illi .pnurus. Itē prosocrus mihi vroxis mee auia est: ego illius sum progener. z retro mater mea vroxis mee socr⁹ est: illa huic nurus. z auia mea socrus magna est: z vxor mea illi pnurus est. Priuignus autem est vroxis mee filius ex alio viro natus: ego illo zum vitricus. z in cōtrarium vxor mea liberis quos ex alia vroze habeo nouerca dicitur. Liberi mei illi priuigni sunt: viri frater leuir est: apud grecos appellatur. vt est apud homerum relatum. sic enim helena ad hectoꝛe dicit. Viri sozoꝛ glos dicitur apud grecos duozum fratrum vxores ianitrices dicuntur apud grecos quod vno verſu idē homerus significat. ¶ Hos itaq̄[k] qui affinitatis causa inter se parētum loco liberozūq̄ habent: in matrimonio copulari nephas[†] est. ¶ Sciendum est neq̄ cognationem neq̄ affinitatem esse posse vbi nuptie[l] interdicte sunt ex quibus affinitas coniungitur. ¶ Libertini libertinecq̄ inter se affines esse possunt. ¶ In adoptionem datus aut emancipatus quascunq̄ cognationes affinitatesq̄ habuit retinet: agnationis iura non retinebit[m]. sed in ea familia ad quam per adoptionem venit: nemo est illi cognatus preter patrez eoz quibus agnascitur: affinis[n] autem ei omnino ea familia nemo est[o]. ¶ Jus cui aqua et igni interdictum est vel aliquo modo capite diminutus est: ita vt libertatem z ciuitatē amitteret: z cognationes z affinitates omnes quas ante habuit amittit[p].

Paulus. Ler. v.

Si filiū naturalē emancipauero z alium adoptauero nō esse[q] eos fratres. Si filio meo mortuo titiū adoptauero videri cuz defuncti fratrē fuisse arrianꝰ ait .

Ulpianus. Ler. vi.

Habeo scribit nepotis ex filia mea nati vroziz nurum mihi esse. Et generi z nur⁹ appellatiōe sponsus quoq̄ z sponsa cōtinētur[s]. itē soceri z socrus appellationi

† Concor. c. cōſuetudines cōſanguineo rū fieri pōt. Sed q̄ bas diuine ſcientias pōt discere leges. eoꝝ aut cōſiguineoꝝ nomina et gradus et ſimplicitatem ordinatur in ſpō. Et ſic apparatus ac ordinatus gregorius legeꝝ cōſanguineos appellari pōt redtractus ſcripſit nec repellēt pōt ſunt. xxvi. q. iij.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

tinent: dic impropie nō ppue. vt. ff. de ritu nup. l. si qua. §. i. als non contineri: z tunc dicit in fensu propio: vt. ff. eo. non facile. §. z quidem.

a Pinignus etiam is. Iterptatiue nō proprie. vt. ff. l. nō facile. §. pinignus.

b Sruo. Aegri. vt instit. de nup. §. si vxor. z facit. ff. de testi. l. in legibus.

Stemata. ¶ Cal. Dr̄ seigneur. l. istaz cum. l. ſe. videbitis per vos nisi q̄ legemus pnc. l. vsq; ad. §. parētes. Di ceret aliquis cur iuristone, intromisit se tractare de gradib⁹ z affinibus: certe vtilius est propter tutelas z hereditates et est vtile tractare: qr ratione affinitatis pbibite sunt nup. Item nec agnati cogūtur dicere testimoniuz z est differētia inter agnationem z cognationem. z est tantuz inter liberos homines: non autē inter seruos. residuum legetis p vos: qz in residuo enumerat gradus vsq; in ſi nitum. Finis.

c ¶ Stémata. i. gradus. vt dicitur. ff. e. l. j. j. rñ. et in iuuenali ponitur pro sanguinis nobilitate: et debet scribi per duo. m.

d ¶ Et secundo gradu. id est ex linea superiori et inferiori pendēt linee transuersales.

Iurisconsultus. Et affinitaz. f. gradus. Sed §. ff. l. nō facile. §. gradus. Sol. ibi.

e ¶ Cōsueuerūt. vt instit. de leg. agna. tu. z de legi. agna. fuc. §. j.

f ¶ Primo. vt z. §. vñ cog. l. j. §. gradatim.

g ¶ Non coguntur. vt. §. de testi. l. lege iulia.

h ¶ Nomē. §z agnati: z facit instit. de le. agna. fuc. circa prin.

i ¶ Sui dicuntur. male ergo dicunt q dicūt suos non esse agnatos: immo sunt z primi. vt z. j. de su. z le. l. filius.

k ¶ Inter agnatos. §. §. vñ legitimi. l. inter agnatos. Solu. ibi.

l ¶ Nūc parcimus. als vtimur: z als nunc vero non parcimus bis ꝛc.

m ¶ Nō pertinēt. nisi quo ad nup. pbibitionem. vt instit. de nup. §. seruiles.

n ¶ Maiores appellantur. §. de in ius vo. l. qdz. §. fi. cōtra. Solu. vt ibi.

o ¶ Jtē liberi. si vis scire de aliqb⁹ nō eodem patre natis quoto gradu cō sanguinitatis sibi iungātur recurre ad stipitem: z si equaliter distant ab illatione sponsozum parentes non contineri videntur.

Secuola. Lex. vij.

Pinignus etiaz is[a] est qui vulgo cōceptus ex ea nat⁹ est que postea mihi nupsit: eque z is qui cū in concubinatu erat mater eius natus est ex ea que postea alij nupta fit.

Pomponius. Lex. viij.

Seruius recte dicebat socer i et socrus et generi z nur⁹ appellationem etiam ex sponsalibus acquiri[b].

Paulus. Lex. ix.

Stemmata[c] cognationum directo limite in duas lineas separantur: quarū altera est superior altera inferior. ex superiore vero z secundo gradu[d] transuerſe linee pendent: quas oēs latione tractatu habito in libruz sin gularem conteximus.

Idem. Lex. x.

Iurisconsultus cognatozum gradus z affinium[e] nosse debet: qz legibus hereditates et tutele ad quēq; proximū agnatum redire cōsueuerunt[f]. sed z edicto ꝓtor primo[g] cuiq; cognato dat bo. pos. ꝓcterea lege indiciozum publicoz cōtra affines† et agnatos testimonium inuiti dicere nō cogunt[g]. Nomen[h] cognationis a greca voce dictū videt.

sic enim illi vocant quos nos cognatos appellam⁹: cognati sunt et quos agnatos lex. xij. tabu. appellat: sed bi sunt q per patrem cognati ex eadē familia sunt. q autez p feminas coniungūtur cognati tñ noiant proximiores ex agnatis sui dicuntur[k]. Inter agnatos[l] igit z cognatos hoc interest quod inter genus et speciem. nam q est agnatus et cognatus est: nō vtiq; autez qui cognatus est z agnatus est. alterū eñ ciuile alterum naturale nomē est. Nūc vero non parcimus[m] bis noibus. i. cognatozuz etiam in seruis. itaq; parentes et liberos fratreſq; etiam seruozuz dicim⁹: §z ad leges seruiles cognationes non pertinent[n]. ¶ Cognationis origo et per feminas solas contingit. frater enim est z qui ex eadem matre tantū natus est: nā qui eundem patrem habent: licet diuersas matres etiam agnati sunt. ¶ Parentes vero vsq; ad tritauum apud romanos ꝓprio vocabulo nominantur vlteriores qui non habent speciale nomen maiores appellantur[o]. item libe ri[p] vsq; ad trinepotem vltra bos posteriores vocantur. ¶ Sunt et ex lateribus cognati vt fratres sororeſq; z ex bis progeniti: item patrui z amite auūculi et matertere. nam quoticns querit quoto gradu queq; persona sit: ab eo in cipiendum est cuius de cognatione querimus. ¶ Et si ex inferioribus aut superioribus gradibus est recta linea sursum versum vel deorsum tendentium: facile inueniemus gradus p singulos. p. ximum quēq; numeramus. nam q̄ mihi. primo gradu est. primus eius secundo gradu est mihi: simi liter enim ascendentibus singulis accrescit numerus. ¶ Idem faciendum in transuersis gradibus sic frater secundo gradu est: quoniam patris vel matris persona per quos coniūgitur prioz numeretur. ¶ Gradus autem dicti sunt ad similitudinē scalarum locoruz ve proclium quos ita ingredimur vt a proximo in proximum: id est in eum qui quasi ex eo nascitur transeamus. ¶ Transeamus nunc z singulos gradus numeremus. primo gradu cognationis sunt sursum versum duo pater et mater: deorsum versum duo filius z filia: qui tñ z plures esse possunt. Secōo gradu. xij. psone continentur bi auus: boc est patris z matris pater. item auia similiter tam paterna q̄ materna: frater quoq; pervtrūq; parentē accipit. i. aut p matrem tm̄: aut p patrez: aut per vtrūq; i. ex vtroq; parente eodē. sed hic numerū nō auget: q nihil diffcrt hic ab eo q eundē parentem baberet tm̄ nisi q is eosdē cognatos habet tā paternos q̄ maternos: z ideo euenire solet in bis qui diuersis parentibus nati sunt: vt qui meo fratri frater sit: meus cognatus non sit. pone me fratrē habere ex eodē tm̄ patre: fratrem alium habere ex eadē matre: illi inter se fratres sunt mihi: alter cognatus non est: bi sozoi similiter numerātur vt frater. ¶ Nepos quoq; dupliciter intelligitur ex filio vel filia natus: idem est et in nepte. ¶ Tertio gradu persone continētur. xxxij. qui gradus quadrifariam itelligitur: est cñ aui paterni vel materni pater. proauia quoq; quattuoz psonas complectit: est eñ aui paterni: aut auie paterne mater. item aui materni z similiter auie materne mater. patruus aūt est patris frater z ipse dupliciter intelligendus est ex patre vel matre. ¶ Auia paterna mea nupsit patri meo: peperit te. aut auia paterna tua nupsit patri meo: peperit me/ego tibi patruus sum. z tu mihi. Idem euenit si mulier altera alterius filio nupserit: nam qui ex bis masculis nati sunt inuicem patrui sunt: que femine inuicez amite. Item masculi feminis similiter patrui. femine illis amite si vir z mulier ille filiam eius duxerit illa filia eius nupserit qui ex patre adolescentis nati erunt ex matre puelle natos fratris filios: ille eos patruos illi eas amitas appellabunt. ¶ Auunculus est frater matris eadem si gnificatione que in patruo diximus contingit si duo viri alter alterius duxerit filiā qui ex bis masculi nati fuerint inuicem auunculi: que femine inuicem matertere erunt: z eadem ratione masculi puellis auunculi. z ille illis erūt matertere. Amita est sozor patris sicut supra accipienda. Matertera est matris sozor similiter vt supra. ¶ Illud notandum est non q̄ admoduz patris matris quoq; fratres z sozores patrui amite auunculi matertere dicunt: ita fratris sozoriſq; filios filiaſq; nomen spe-

lo quoto gradu ab eo distant toto inter se distāt: §z inequaliter quoto gradu distat remotior a sti pite toto inter se. cum autem sunt nati ex eodē patre non dicunt gradu inter se distare: cum si duo fuerit: vel etiā millenuz gradum faciant. Et no. q̄ et in eodē gradu duobus modis ꝺr. Prio q̄ duo faciunt vnū gradu vt fratrib⁹ eodē p̄ nati⁹. vel q̄ sint in eadez linea consanguinitatis vt filij duoz fratrū. naz ipsi duos gradus faciūt z tñ sunt eodez gradu ad stipitem. item §m canones xiij. psone ad minus faciūt ser gradus. §z §m leges. vij. Jtē no. q̄ p̄ nō est in gradu §m quosdaz sed male. nā est in primo gradu ascendētiū: filius in primo gradu descendentiuz. vt. xxxv. q. v. c. ad sedē. z insti. e. §. ij. itē vbi recurritur ad stipitez nūq̄ stipes ꝑ gradu cōputat. Item §z leges qz de successione tractat cōputant. vj. z. vij. grad⁹. z etiam. x. vt insti. de suc. cog. §. j. sed §m canones antiquos vsq; ad. vij. q. de nup. tractatur. Also. z Nu. sed hec glo. est §m canones. nam aliter cōputantur gradus §m leges. vt. j. per hanc legē.

Gradu eo dē esse duo bus mōis dicitur.

† Adde tene fallāt iura dicentia affinitatem ex illicito coitu §bi q̄ illa debent ıtelligi quo ad mrimoniū ipedimēta. non q̄ ad alias. vt no. l. c. tue. & eo d cog. §fag. vxo. sue. z ca. tertio lo co. extra de §sump. tas lis ex affinitas eoruz fidei in affinitate non derogat. vt not. l. testes idoneus. ff. de testi.

ciale cognationis habere: sed ita demõstrari fratris sororisq; filios filiasq; quod quidem z in alijs accidere ex posteriozibus apparebit. ¶Pronepos quoq; z proneptis quadrifariter intelliguñ. aut enim ex nepote ex filio aut ex nepote ex filia descendunt: aut ex nepte ex filio: aut ex nepte ex filia propaganf. ¶Quarto gradu persone continentur octoginta. ab auus cuius intellectus in octo psonas portigitur: est enim proaui paterni aut materni pater: quos singulos dupliciter modo intelligendos diximus. aut proauie paterne aut materne pater: que et ipse singule persone dupliciter accipiuntur abauie et he hac ratiõe numerantur. est eiñ. paui paterni aut materni mater. item pauie paterne aut materne mater. ¶Patruꝰ magnus est frater aui q auus item fratres cum duobus modis intelligantur quattuor personas hoc nomen amplectitur: vt sit aui paterni vel materni frater qui vel est ex eodẽ patre id est. pauo. vel tiñ matre cadẽ. i. pauia natus est. qui vero mihi est patruus magnus is patri meo vel matri mee patruus est. Amita magna est aui sozoz. auus aũt item sozoz vt supra diximus dupliciter intelligitur: z ideo hic quoq; quattuor personas intelligimus. similiter que patris mei vel matris mee amita est mihi erit amita magna. hic auunculus magnus est auie frater: quattuor persone huic nomini eadẽ ratiõe sunt subiecte mihiq; is est auunculus magnus qui patri meo vel matri mee auunculus est. ¶Matertera magna est auie sozoz quattuor modis. z hoc eodem causam intelligitur ea q̃ matri mee vel patri meo matertera est: mihi matertera magna vocatur. ¶Eodem gradu sunt z illi q vocantur fratres patrueles: item sozores patrueles: consobrini consobrine. hi autez sunt qui ex fratribus aut sororibus nascunf quos quidã ita distinxerũt vt eos qdez qui ex fratribꝰ nati sunt fratres patrueles. item eas que ex fratribus nate sunt sozores patrueles: ex fratre autez z sozore amitinos amitinas: eos vero z eas qui queve ex sozoribus nati nateve sunt consobrinos cõsobrinas quasi sozorinos. sed plerisq; hos omnes consobrinos vocant sicut trebatius. ¶Sub hac appellatione nominuꝫ persone cadunt sexdecim. he patrui filius. itẽ filia bifariam sicut supra numerant. nam patris mei frater esse põt vl ex eodẽ patre vel etiã ex eadem matre sola: amite filiꝰ: item filia auunculi filiꝰ. itẽ filia matertere filius. item filia amite auunculo matertere: ceteris duplici intellectu fm eandem rationem patrui nomen. Fratris sozorisq; neptis eodem gradu sunt sed z frater. Item sozor nepos ve z neptis dupliciter accepti continebunt personas sexdecim sic. fratres ex eodem parente: nepos ex filio: nepos ex filia. fratris eodem patre nati neptis ex filio: neptis ex filia fratris alio patre eademq; matre nati: neptis ex filio: neptis ex filia eademq; causa octo persone efficiunt vt alie octo accedant: ex sozore natozum nepotes nepteseq; similiter numerantur a nobis. fratris autem mei nepos neptisq; me patruum magnum appellant. Fratrum sozoruq; meozum nepotes nepteseq;. item mei inter se consobrini sunt. Abnepos abneptis bi sunt pronepotis. pneptis filius filia: nepos neptisve nepotis neptis filij filieve pronepos proneptis nepote vel ex filio nato vel ex filia nepte: vel ex filio nata vel ex filia acceptis vt ad singulas personas gradu descendamus: sic filius/ nepos/ pronepos/ abnepos/ filius/ nepos/ pronepos/ abneptis/ filius nepos proneptis: abnepos abneptis. similiter he persone numerabuntur propoſita filia: z sic fient sexdecim. ¶Quinto gradu persone continentur. c. octoginta quattuor attauus scilicet z attauia: ¶attau⁹ est abaui vel abauie pater proaui vel proauie auus aui auieq; proauus matris vel patris abauus. huius appellatio personas complectitur sexdecim enumeratione facta tam per mares q̃ per feminas: vt sic ad singulas personas perueniamus pater auus proauus abauus attauus. pater auus proauus: abauia attauus. pater auia proauus abau⁹ attauia. pater auia. pauus abauia attauus. pater auia attauia attau⁹. pater auia proauia abauia attauus. similiter matris persona. ppoſita numeratio fiet. Abauia totidem personas continet eadem ratione numeratas. i. sexdecim. ¶Patruus maior est proaui frater patris vel matris patruus magnus. sub hoc nomine erunt persone octo z sic nomine enumerabuntur: pater auus proauus abauus frater proaui pater auus. pauus abauia frater. pauie. pater aui proauus abauus pater. paui pater auie. pauus abauia mater. pauie. totidem erũt in matris psona z. pauo eius. ppositis. ideo autem fratrẽ. pauie cnumerantes ante abauum ponim⁹ qvt supra significamus nõ aliter pueniturad eu3 de quo querif/ nisi p eos transitum fuerit ex qbus nascif abauũculus maior. i. pauie frater: patris vel matris auunculus magnus eadem oinumeratiõe. hic quoq; octo personas computabimus: hoc tiñ immutato vt is pro fratre proauie. pponatur. ¶Amita maior ea est proaui sozor patris vel matris est amita maior ea. paui sozor amita magna: q̃ ad numerũ z expositionẽ psonarũ eadez erũt immutato hoc vt. paui sozor ad extremum ponaf. ¶Matertera maior hoc ẽ sozor. pauie patris vel matris matertera magna numerus personaruꝫ idem est vt in nouiſſimo ponatur. pauie sozor: hos omnes patruos maiozes quos retulimus quidã appellant ita: ppatruus/ pauunculus/ pamita/ pmatertera: quos tñ ego ita noio: illi contra fratris vel sozoris. pnepotẽ me demonſtrant. ¶Patrui magni filius filia sunt fratris aui filius filia proaui. pauie nepos neptis ex filio filia patris vel matris consobrinus cõsobrina octo personas. z hic computabimus q̃ auus et frater vt iam dictum est dupliciter accipiuntur: z ideo patrui magni filius quattuor implent/ totidem filia. ¶Amite magne filius filia hi sunt aui sozoris filius filia. paui. pauie nepos neptis ex filia patris vel matris consobrinus consobrina. numerus personarum idem est qui supra. Auunculi magni filius filia: hi sunt auie patris filius filia: paui aut. pauie nepos neptis ex filio patris vel matris cõsobrinꝰ consobrina numerus idẽ. ¶Matertere mater filius filia: hi sunt auie sozoris filius filia. paui. pauie nepos neptis. ex filia patris vel matris cõsobrinus consobrina. computatio eadem psonarũ quas enumerauimꝰ. ¶Patrui magni filius cius de cuius cognatione queritur. ppioz consobrin⁹ vocaf. nã (vt z maſſuri ait) quem quis appellat prioꝛe sobrinũ q̃ est patris vel matris sue consobrinus aut consobrina: ab eo cõsobrini consobrineve filius filia noiaf. ¶Patrui nepos neptis bi sunt aui paterni vel auie pñe. pnepos. pneptis ex nepote ex filio natis cõsobrini cõsobrine filius filia octo psonas continebũt: quattuor nepos quattuor neptis. qz z patruꝰ dupliciter accipif: nepos vel neptis sub singulis patruoꝛum psonis duplicatur. Amite nepos vel neptis: hi sunt aui paterni vel auie paterne. pnepos proneptis ex nepote vel ex nepte filia natis consobrini consobrine filius filia: numerus idem est. Auunculi nepos neptis hi sunt aui materni vel auie materne. pnepos. pneptis: cetera eadem q̃ in patrui nepote vel nepte bis oibus quos de patrui nepote. ppositmus: de cuius cognatiõe queritur propioꝛ sobrinus est: nam patris vel matris cozũ consobrinus est. ¶Fratris. pnepos proneptis hi cõtinebunt psonas sexdecim fratre dupliciter z pronepote et pronepte singulis quadrifariam (vt supra demonſtrauimus) acceptis. Sozoris. pnepos. pneptis similiter. xvj. personas continebunt. ¶Atnepos atneptis hi sunt abnepotis vel abneptis filius filia: pronepotis vel proneptis nepos proneptis nepotis vel neptis pronepos proneptis filij vel filie: abnepos abneptis numerabuntur sub hac appellatione. xxxij. persone: quia abnepos. xvj. habet: et totidem abneptis. ¶Sexto gradu continentur persone

† Concor. c. primo gradu. ibi: qui to gradu veniunt supra q̃dẽ attau⁹ attauia: infra adnepos adneptis. xxxv. q. v.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2016

† Cōcor. c. primo gradu. ibi. Secundū dū vero iunct supra tritau⁹ tritauta: infra trinepos trinepōt. xxxv. qōne. v

xlviij. tritauus autē † est tritaui patris vel matris/attauus aui vel auie/abauus proaui vel proauie/auus abaui vel abauie/auus attaui vel attauie. pater dictus tritauus quasi tertius auus. personas vero complectitur xxxij. geminetur cīn necesse est qui in attauo fuit in immutatione per singulas personas attaui iā facta vt sexdecies tritauus intelligatur attauo z totiēs attauie: tritauia similiter enumerata faciet pſonas. xxxij. patruus maximus. i. abaui frater attaui et attauie filius patris vel matris: patruus maior personas continebit. xvj. sic: pater proauus auus abauus attauus abaui frater: pater aui proauus: abauus attauo frater abaui: pater aui proauus abauus attauo frater abaui. pater aui proauie abauus attauia frater abaui: totidem erunt matris appellatione propōsita. Auunculus maximus est abauie frater patris vel matris auunculus maior: et numerus idem z personarum expositio eadem que supra: hoc tñ taxat immutato vt proaui fratre abauie fratrem ponas.

¶ Amita maxima est abaui sororꝫ patris vel matris amita maior: cetera vt in patruo maximo immutato tantu hoc vt vbi est abaui frater: ponatur abaui sororꝫ. ¶ Abatertera maxima est abauie sororꝫ patris vel matris matertera maior cetera vt supra ad extremū dūtaxat proauie frater propōsita abauie sororꝫ. hos omnes quos a patruo magno proposuimus quidam bis nominibus designant: abpatruus abauūculus abamita abmatertera: itaqꝫ et nos indifferenter hos ponemus. quos autem ego appello abpatruos abauūculos abamitas abmateterteras: illi demonstrāt me fratris sororisqꝫ abnepotem. ¶ Patrui maioris filiꝰ filia hi sunt proaui fratris filius filia: abaui abauie: per proauuꝫ nepos neptis ex filio: persone sub hoc erunt. xvj. enumeratione sic dicta. vt in quinto gradu cum patruum maiorem demonstremus fecimus adiecto dūtaxat filio filia: quia filius patrui maioris totidem necesse est personas complecta tur quot patruus maior. i. viij. totidem ex filie persona computatis is numerus efficietur quē supra posuimus.

¶ Amite maioris filius filia: hi sunt proaui proauie sororis filius filia abaui abauie: per proauuꝫ nepos neptis ex filia z hic eadem ratione personas enumeramus totidem. Auunculi maioris filius filia hi sunt proaui proauie fratris filius filia: abaui abauie per proauiā nepos neptis ex filio: eadem hic dinumeratio faciēda est: que in patrui maioris filio filia matertere maioris filius filia abaui abauie per proauiam nepos neptis ex filio circa numerū pſonarū expositio est vt supra bi oēs quos ꝓposuimus a patrui maioris filio auo auie esse eius de cuius cognatione queritur fratribus et sororibus eoꝝ cōsobrini consobrineve sunt. at patri matriꝫ eiusdem patribus et sororibus vtrius propior sobrinꝰ patrui magni nepos vel neptis amite magne nepos vel neptis: matertere magne nepos vel neptis: hec singula nomina cōtinent personas. lxiij. nā cū patrui magni: verbi gratia persona quadrifariā intelligatur nepotis bifariā: geminatur is numerus nepote duntaxat adnumerato: z quadruplatur is qui geminatus erat: duplicatur etiā nepte cōputata: z tm̄ vnius dinumeratione proponimus exēpli gratia. pater auus proauꝰ: pater aui qui est patruus magnus filius eius: nepos eiusdem ex filio. item neptis totidem: et eadem ratione exponuntur matris nomine antepōsito. i. vt aui materni fratres: nepotes et neptes computemꝰ. item in amita magna. i. aui sororis nepotes nepteſqꝫ enumerabimus. idemqꝫ in auunculo magno. i. auie fratre. eadem ratio est in matertera magna. i. auie sororis ex quibus vniuersus numerus cōplectitur. lxiij. bi omnes proaui aut proauie eius de cuius cognatione queritur pronepotes z proneptes eiusdem aui: auie fratres sororiſve nepotes nepteſve et cōtra eorum eiusdem auus auia patruus magnus: amita magna: auunculus magnus: matertera magna. crūt autem pater materve eiusdem fratreſqꝫ z sorores vtriusqꝫ eorum ꝓpriꝰ sobrini: z ipse is sobrinus est: z inuicē huic illie sobrini. ¶ Patrui pnepotis patrui pronepotis cōtinent personas octo. nā vtriusqꝫ sexus fiunt. xvj. sic pater auus patruus filius patrui: nepos eiusdem ex filio: pronepos eiusdē ex nepote filio nato. item pronepotis pater auia patruꝰ filius patrui: nepos eiusdem ex filio pronepos ex nepote filio nato. itē pronepotis pater auus patruus filia patrui nepos eiusdem ex filio: pronepos ex nepote filio nato. item pnepotis pater auus patruus filius patrui neptis eius ex filio. pnepos ex nepote filio nato. Itē pneptis pater auus patruus filius patrui neptis eiusdē ex filio: pronepos ex nepote filio nato. Itē proneptis pater auia patruus filia patrui neptis eiusdē ex filia: pnepos ex nepte filia nata. Itē proneptis pater auia patruus filia patrui neptis eiusdē ex filia pronepos ex nepte filia nata. itē neptis. Amite pnepos proneptis totidē personas eadem ratione z is cōtinet: tñ propatruo amita sumpta. itē aunnculi pronepos proneptis. item patruo aunnculo posito. ¶ Abatertere pronepos pneptis z hoc vbi patruus positus est matertera numerata cundē numerū pſonarū inueniemꝰ. bi omnes eius de cuiꝰ cognatiōe q̄rit cōsobrinoꝝ nepotes nepteſve sunt fratris sororisqꝫ abnepos abneptis: efficiūt personas. lxiij. vt ex supraſcriptis apparere potest. Hi sunt filij filieve atnepos atneptis: nepotis neptis abnepos abneptis pronepotis proneptisve pronepos proneptis abnepotis abneptis nepos neptis: atnepos atneptis filius filia. Hc appellationes demōstrāt personas lxiij. nam. xxxij. trinepos complet totidem trineptis. Trinepos trineptis. abnepote enim numerus quadruplatus in se efficit. xxxij. ipo nepote duas significāte pnepote quattuor: abnepote octo: atnepote. xvj. His accedunt trinepos trineptis vna ex atnepote nata: altera ex atnepte nata. Per singulos autez gradus ideo geminatio fit: quia maribus adiiciuntur femine ex quibꝰ pximus quisqꝫ pgenitus est: z enumerabuntur sic. Filius nepos pronepos abnepos atnepos trinepos. Itē trineptis filia nepos pnepos abnepos atnepos trinepos. Itē trineptis filiꝰ neptis pnepos abnepos atnepos trinepos. Item trineptis filia neptis pneptis abnepos atnepos trinepos. Item trineptis filius nepos proneptis abnepos atnepos trinepos. Item trineptis filius neptis pneptis abnepos atnepos trinepos. Item trineptis filia neptis pronepos abneptis atnepos trinepos. Item trineptis filius abnepos proneptis atnepos atneptis trinepos. Item trineptis filius neptis proneptis abnepos atnepos trineptis. Item trineptis filiꝰ nepotis pronepotis abneptis atneptis trinepos. Item trineptis filius neptis pneptis abneptis atnepos trinepos. Item trineptis filia neptis pronepos abneptis atneptis trinepos. Item trineptis filius nepos pronepos abnepos abneptis trinepos. Item trineptis filius neptis pneptis abneptis atnepos trinepos. Item trineptis filius nepotis pneptis abnepotis atneptis trinepos. Item trineptis filius neptis pronepos atneptis trinepos. Item trineptis filia nepos pronepos pneptis abneptis atneptis trinepos. Item trineptis filius neptis pronepos abneptis atneptis trinepos. Item trineptis filius neptis proneptis abneptis trinepos. Item trineptis filius nepotis pneptis abnepos atnepos trinepos. Itez trineptis filius nepos pneptis abnepos abneptis trinepos. Item trineptis filius neptis pneptis abnepotis atneptis trinepos. Item neptis filia pnepotis nepos abneptis atneptis trinepos. Itē trineptis filius nepos

proneptis abnepos atneptis trinepos. Item trineptis filia nepos abneptis trinepos. Item trineptis filius nepos pronepos abnepos atnepos trineptis. Item neptis filia neptis proneptis atneptis trinepos. Item trineptis filius neptis pronepos abneptis atneptis trinepos. Item trineptis filius neptis pronepos abnepos atneptis trinepos. Item trineptis filia neptis proneptis abnepos trinepos. Item trineptis filius neptis abnepos atneptis trinepos. Item trineptis filia neptis proneptis abnepos trinepos. Itez trineptis.

¶Septimo gradu persone continentur mille.cxxiij. be tritaui: item tritauie pater z mater psonas efficiũt. cxxviij. tritaui enim patres tot sunt quot ipi tritaui. item eiusdem matres totidem fiunt. lxxxiij. idem numerus tritauie patris matrisqz. Attaui attauie frater sororve. ¶Di sunt tritaui filius filia aui abauie patruus auunculus amita matertera proaui proauie patruus magnus: auunculus magnus: amita magna: matertera magna: aui auieve propatruus proauunculus abamita abmatertera. fiunt persone attaui fratris. xxxij. nã. xvj. quas attauus explet accedunt totidem preter fratris duplicem personam. nam. xvj. fratres attaui ex patre computantur. cc. xvj. ex matre similiter attaui sorores. xxxij. fiunt. lxiij. et totidem attauie fratris. Item sororis. ¶Datrui magni filius filia. ¶Di sunt attaui nepos neptis ex filio abaui fratris filius filia. ¶Di sunt attaui nepos neptis ex filio abaui sororis filius filia auunculi maximi filius filia. ¶Di sunt attaui nepos neptis ex filio abauie sororis filius filia. ¶Datertere maxime filius filia. ¶Di sunt abaui nepos neptis ex filia abauie sororis filiafilius. ¶De omnes persone quas patrui maximi filios enumeraumus proaui proauieqz eius de cuius cognatiõe queritur: consobrine sunt aui auieqz eiusdem propior sobrinus sobrina. Singule appellationes continent personas. xvj. quia cum patruus maximus. xvj. efficiat: filius eius eandem habet numerationem totidemqz filie. et sit ex omnibus his quas a patrui maximi filio comprehendimus ductis per octo sexdecies fiunt. cxxviij. ¶Patrui maioris nepos personas continet. xvj. ¶Est cñ abaui abauieve pronepos. et cum abauus octies numeretur: nepos bis octies computatis supradictum numerum efficiunt: patrui maiores nepos neptis. item auunculi maiores nepos neptis: eadem ratione per sonas cõplebunt. xxxij. amite maioris nepos neptis eadem ratione: ita matertere maioris nepos neptis: z sic ex omnibus colliguntur. cxxviij. ¶Dis personis auus auia eius de cuius cognatione queritur priores sobrini sunt: pater mater sobrinus sobrina is de cuius cognatione queritur sobrino natus est hic proximo nomine diffinitur parenti suo sobrinus: vt trebatius ait. rationem quoqz nominis hanc reddidit: q. vltimi gradus cognationum sobrinorum fiunt: itaqz sobrini filium recte proximum nomẽ ab eo ipso cuius sobrini filius dicetur. et ideo eos qui ex sobrinis nati sunt inter se proximum nomen appellant. hos enim nullum proprium habere nomen quo inter se vocentur: patrui magni pronepos proneptis: aunnculi magni pronepos proneptis: amite magne pronepos. proneptis: matertere magne. pnepos proneptis. ex his omnibus. cxxviij. persone efficiuntur: quia singule appellationes. xvj. complent. nam cum exempli gratia patruus magn⁹ quadrifariam intelligitur ad singulorũ patruorum maiorum personas quadruplicatur. pnepos. Item proneptis. xxxij. personas reddit totqz quater numerate illam que posita est summam efficiunt. eorum patres matresqz eius de cuꝰ cognatione queritur sobrini sobrinaeqz sunt. ipse vero is de sobrino sobrinave natus patrui abnepos abneptis: aunnculi abnepos abneptis: amite abnepos abneptis: matertere abnepos abneptis: hec singula vocabula senas denas continent personas. verbi gratia cñ patrui abnepos sic enumerabit vt bifariaz patruo accepto quater pronepos totiens pneptis dicatur. z sic ad eorum filios veniatur sexdecies computatos eadem ratione ad filiam. ¶Item in ceteros z per hoc ex omnibus pficietur numerus personarum. cxxviij. ¶Di sunt de cuius cognatione queritur cõsobrinorum nepotes neptesqz eorũ de cuius cognatiõe queritur. patrui maximi aunnculi maximi: amite maxime: matertere maxime: filius filia. Item pani pauic consobrinus fratris sororisqz abnepos abneptis: psonas continent. cxxviij. Trinepotis filius. item filia trineptis filius. item filia: hi. cxxviij. fiunt. q⁹ cum trinepos trineptisqz vt supra demonstrauimus lxiij. implecatur filius earum eadem numeratione totidemqz filia esse putabitur.

¶Unde vir z uxor. Titu. xij. Ulpianus. Lex unica.

Continentio fin ꝙ quantum.

Unde vir z uxor. ¶Licet vir uxori z econtra succedat: tamẽ ultra iura affinitatis secus est. vt. C. communia de succ. l. affinitatis. Addi tio. De tribus bonorum possessio. que deferuntur ab intestato. s. babuistis. verum quia aliqua deferunt nõ ratione agnationis z cognationis sed ratione matrimonij: ideo quia vir z uxor non sunt affines. s. titu. j. non facile: z ille vocatur bonorũ. vnde vir z uxor z due sunt bono. possef. vna ei⁹ vnde vir. que datur viro in bonis uxoris. de cedentis ab intestato. alia vnde uxor que dat uxori in bonis viri decedentis ab intestato. vnde de bonis. possef. que cognominatur. vnde vir z vnde uxor. videam⁹ quando locum habeat: z quando desinat. de quo. j. l. vna dicitur. Et debetis scire vir decedit fre statis fine descendentibus z ascendentib⁹ z collateralib⁹. uxori succedet ei exclusis fisco et econtra. C. eo. l. vna. Et no. quia ista bono. pos. vnde uxori olim fuit necessaria z bodie est qz uxori non succedit viro. l. xij. tab. per vnde liberi. quia non est de numero liberorum. per vnde legitimi non. quia non est agnata. per vnde cognati nõ. quia non est cognata. si equitate pretoris: qz sunt affines. C. de cri. er. bere di. l. aduersus. succedit per vnde vir z uxor. Ulpianus.

VT bonorum pos. ¶Casus. In lege ista tractatur quãdo habeat locum ista bono. possef. z quando cessat: z certe locum habet si matrimonium fuit iustũ. z de iure tenuit si precedit vir vel uxor sine descendentibus siue ascendentibus vel collateralibus vocatur uxor: si decedit testatus cessat. ita vocatur vir uxor. p vnde vir z uxor si tempore mortis illius durabat matrimoniũ. cessat tamẽ si non fuit licitũ matrimoniũ contractũ: qz vbi matrimonius nõ tenuit: non potest succedere ex testamento. aliqñ tñ quo ad quid durat matrimoniũ z quo ad qd nõ z inde nõ erit locus huic bo. pos. filiberta est nupta patrono nõ põt diuertere ab eo inuito: si diuertit tz duret matrimoniũ: qz nec videntur habere voluntatẽ: nõ succedit p vnde vir z uxor. si diuortiũ est celebratũ nõ rite licet duret matrimoniũ non est locus huic bo. pos. ¶Ista lex bz cõtra. ponam⁹. Ego volo nuptias cõtrahere: vado in partes extraneas. credo aliquã solutã: nõ est. cõtrahit cũ ea illicitũ matrimoniũ. si instituit me/ista lex videt velle qñ nõ possum ei succedere ex testamento vel contratab. idẽ videt econtra pone scio me habere uxo. cõtrabo cum aliqua soluta/ matrimonium est illicitũ. C. ad. l. iul. de adul. l. cum qui. instituo eã. l. ista innuit qz non põt succedere ex tab. vel per contratab. istud est falsum, qz. l. dicũt contrariũ: qz ille scit matrimoniũ iniustũ: nõ põt institui heres ab eo qui ignorat matrimoniũ tenere. vnde si sciã me nõ esse virum / z ipsa nesciat: non potest me instituere: sed ego eam sic. s. de leg. j. l. fi. s. de his quibus vt indig. l. post legatũ. s. de vsufruc. leg. l. vir z uxor. sic de facto. sed de iure duraret. Ainanus.

a ¶Ex testamẽto. talis iniusti viri vel uxoris. vt. s. de bis qui. vt indig. l. cladius. z. s. de vsufruc. leg. l. uxori.

b ¶Capi. ex testamento. vel ab intestato. si. repellitur mulier si nubat intra annum cum nec legitimas habeat hereditates vltra tertium gradũ. vt. C. de secun. nup. l. j. in fi. itez preferuntur uxori omnes cõsanguinei. vt. C. eo. l. j. Item quidam alij qui sunt. C. de here. decu. per totum. itez socius liberalitatis imperialis. vt. C. si imperia. lib. so. l. j. also ipsi immerem succedunt excluso fisco. vt. C. eo. l. j. hoc iure veteri. sed iure auf. est aliqñd plus. vt. C. eo. auf. preterea. Accursius.

Mortis.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Mortis. sic. ff. de rebus dub. l. si cognatis. ⁊ ff. vnde cog. l. capitis. ⁊ in auc. de nup. §. quia vo. colla. iiij.

b ¶ Durat. quo ad q̃dā vt nō possit alij nubere. vt. ff. subijcat, vere tñ solutum est. vt. ff. de diuor. l. si in prin.

c ¶ Retinet. vt ff. de diuor. l. patrono. ⁊. C. de ope. li. l. liberte. ⁊ fm hoc dic retinet quoad q̃dā: vt. ff. diri.

d ¶ Inuito patrono. vt ff. de diuor. l. fin. in prin.

e ¶ Certo modo. puta p verba apta ad boc. vt. ff. de diuor. l. ij. ⁊ facit. ff. de adul. l. pe.

Continuatio.

¶ De veteranorū et militū successione. Titulus. xiij.

Marcellus libro. ij. de iure militari. Lex. j.

MIliti qui capite puniri meruit testamentum facere concedendum paulus et meminit scribunt: ciuisq; bona intestati (si punitus sit) ad cognatos eius pertinere: si tamen ex militari delicto nō ex communi crimine punitus sit.

Papinianus. Lex. ij.

BOna militis intestati defuncti castrensia fisco non vendicantur: cum heres legitimus ad finez quinti gradus existit / aut proximus cognatus ciusdem gradus intra tempus possessionez acceperit.

¶ Quibus non competit bonorum possessio. Titulus. xiiij.

Iulianus. Lex vnica.

SEruo meo bereditate instituto dolo feci / ne testamentum mutaretur: cumq; postea manumisi. quesitus

oportet mortis tempore. sed ⁊ si diuortium quidem secutus sit: verūtamen durat matrimonium: bec successio locuz nō habet. Hoc autem in huiusmodi speciebus p̃cedit. Si liberta ab inuito patrono diuertit: lex iulia de maritandis ordinib̃ retinet istam in matrimonio dum eam prohibet alij nubere inuito patrono. Item lex iulia de adulteriis nisi certo modo diuortium factum sit pro infecto habet.

¶ De veteranorum et militū successione. Titulus. xiij.

Marcellus libro. ij. de iure militari. Lex. j.

MIliti qui capite puniri meruit testamentum facere concedendum paulus et meminit scribunt: ciusq; bona intestati (si punitus sit) ad cognatos eius pertinere: si tamen ex militari delicto nō ex communi crimine punitus sit.

Papinianus. Lex. ij.

BOna militis intestati defuncti castrensia fisco non vendicantur: cum heres legitimus ad finez quinti gradus existit / aut proximus cognatus ciusdem gradus intra tempus possessionez acceperit.

¶ Quibus non competit bonorum possessio. Titulus. xiiij.

Iulianus. Lex vnica.

SEruo meo bereditate instituto dolo feci / ne testamentum mutaretur: cumq; postea manumisi. quesitus est an actiones ei denegãde essent: Respondi bic casus verbis edicti nõ continetur: sed equum est si domino dolo fecerit ne testamentū mutaretur quo seruus eius heres scriptus erat q̃uis manumissus adierit bereditatez ei denegari: cum etiam emancipato filio denegetur si pater dolo fecerit ne testamentum mutaretur.

¶ Ut ex legibus ⁊ senatusconsultis bonorum possessio detur. Titulus. xv.

Ulpianus. Lex vnica.

DRetor ait vti me q̃z lege senatusconsul. bonorū possess. dare oportebit: ita dabo. Nunq̃ bono. possess. que ex alia parte edicti agnita est impedit istam bonorum possess. † cum ex lege. xij. tab. qui habet bereditatez banc non petit: sed indetñ quem ei beredem esse oportet: quippe cum non aliꝰ binꝰ competat bonorum possessio q̃ si lex specialiter deferat bonorum possess.

¶ Quis ordo in bonorus possessione seruetur. Titulus. xvj.

Modestinus. Lex. j.

TAntestati † gradꝰ bi vocantur. Primo sui beredes. Secundo legitimi. Tertio proximi cognati: deinde vir et vxor. Siue tabu. testamenti non extent / siue extent: si fm eas vel contra eas bonorum possess. nemo accepit: intestati detur bonorum possessio. Intestati patris liberis bonorum possessio datur: non tñ bis qui in possessione

extraordinaria bo. pos. q̃ defecit er. l. ⁊ ff. cõ. interdum. ⁊ ponetis ita exemplũ. septima ꝺz extraordinaria qz vaga est. aliq̃s est ex testõ. et posuimus duo exẽpla. si mater habens duos filios iam natos: bodie instituit eos. elapso anno cepit: ipsa cogitauit si pariã mutabo testm: ⁊ instituã eũ q̃ nascet: decessit in pupillari rio. istud testm nõ censet vitiosum. Sz iste q̃ natꝰ est mse mortua quõcuq; tur p extraordinariã bo. pos. q̃ non est directa sed vtilis ex testõ: qz. l. fingit instituti q̃ nõ fuit. C. de inoffi. test. l. si mſ. Jte est exẽplũ pr̃ filiũ instituit: iuit ad bellũ / captꝰ est. fingit aũt captũ decessisse: ⁊ filiꝰ succedit p fm ta. aliq̃s est ab intest. si pr̃ filio dimisso domi capit ab hostib̃. Item ex se. cõ. põt dici q̃ deferaf mſi. p tertu. i bonis filij: filio p officianũ i bonis mſis. ℞ vult dicere ista rubri. ꝫ per alia vba. Uiuia.

DRetor. ¶ Casus. Dicit p̃ torvbicũq̃. l. vlse. cõ. dicit dãdã bo. pos. dabo eam. ista bo. pos. aliq̃s erit ex testõ: aliq̃s ab intestato. ⁊ ideo dãda est ex ſ specialiter. l. dari vult. Uiuia.

¶ Dabo. bec ẽ ilia bo. pos. septima extraordinaria q̃ optima rõe inducta ꝺr. vt insti. de bonor. pos. §. septima. ⁊ ꝫ locũ nũc er testamento et nũc ab intestato. vt ptz in defuncto apud hostes q. l. cor. ꝫ bereditatẽ. vt. ff. de test. l. lege. r. C. ō cap. l. nec nos. itẽ exemplũ er testamẽto. vt. C. de inoffi. testa. l. si mater. Jtẽ aliud. ff. de bo. pos. l. ꝫ cũ patrono. Item pone in casibus illis tribus in quibus est bodie necessaria fm tab. vt no. C. vnde le. l. si.

¶ Impedit. q. ꝺ. alia suo loco competens non impedit banc quin suo loco detur. vel dic q̃ si ille cui bec competit z non alia agnoscat aliã non valet illa agnitio: sed nec buic preiudicat. argu. ff. si mensor fal. mo. dixi. l. §. ideo autem.

¶ Sed inde. i. vnde legitimi. vt ff. vñ legi. l. j. r. l. generaliter.

¶ Binc. i. ex boc edicto.

¶ Si ler. scz noua posti. l. xij. tab. si aũt defert lex nouã bereditatem tñ: tunc habet locũ vnde legitimi. sed hoc raro inuenitur q̃ deferat bo. pos. inuentur tñ q̃nq̃. vt. C. de cap. l. nec nos. §. in antiquis libris fotte hoc erat etiam in aliis exemplis. §. positis.

¶ Quis ordo in bonoru possessione seruetur. Additio Quia in bono. pos. deferendis seruatur ordo ponitur bec rubri. Uiuia.

Atestati. ¶ Casus. Dicere aliquis quo ordine deferuntur bonorum possess. dicit iurisconsul. hoc ordine. quidam sunt sui. quidam legitimi. quidaz agnati. quidã sunt vir ⁊ vxor. si decedit aliquis intestatus primo voco suos per vndelibe ri. eis deficientibus vel exclusis voco agnatos per vndelegitimi. eis deficientibus voco cognatos et eis deficientibus voco vxorem per vnde vir ⁊ vxor. Uiuianus.

¶ Deinde. vt ff. si ta. testl. l. j. in pn. ⁊ isti. de he. ab inte. §. admonẽdi.

¶ Datur. vt ff. si tab. testl. l. j. §. ita demũ. r. C. q admi. ad bo. pos. l. r.

Continuatio fm Uianum.

a ¶ Mortis. sic. ff. de rebus dub. l. si cognatis. ⁊ ff. vnde cog. l. capitis. ⁊ in auc. de nup. §. quia vo. colla. iiij.

b ¶ Durat. quo ad q̃dā vt nō possit alij nubere. vt. ff. subijcat, vere tñ solutum est. vt. ff. de diuor. l. si in prin.

c ¶ Retinet. vt ff. de diuor. l. patrono. ⁊. C. de ope. li. l. liberte. ⁊ fm hoc dic retinet quoad q̃dā: vt. ff. diri.

d ¶ Inuito patrono. vt ff. de diuor. l. fin. in prin.

e ¶ Certo modo. puta p verba apta ad boc. vt. ff. de diuor. l. ij. ⁊ facit. ff. de adul. l. pe.

f ¶ Cõcedẽdũ. sup bonis castrẽsib̃ tñ ⁊ iure militari ⁊ si boc sit ꝛcessum a principe vel a iudice ⁊ sit dãnatꝰ de militari crimine: vt habet. C. e. l. ⁊ militib̃. ⁊. ff. de test. mi. l. ex militari. in pn. ⁊ de inofficioso testa. l. si qs ex. §. quotiens. ⁊. j. in fi. buiꝰ. l.

g ¶ Cognatos. vsq; ad qntũ gradũ nõ vltra. vt ff. l. pri. Jtẽ boc in castrẽsibus. sed paganica fisco applicanf. vt. C. e. l. ⁊ militibus. ⁊ dic vt ibi.

h ¶ Er militari. q̃ multa sunt. j. de re mi. per totũ.

i ¶ Dna militis. ¶ Casus. Miles q erat ꝛ expeditiõe ⁊ nullũ crimẽ cõmisit decessit ꝛ expeditiõe: nũq̃ bona castrẽsia fisc̃ occupare pol sit: nõ. Imo sbẽt fuari succedẽtib̃ ab itest. vsq; ad qntũ gdũ ⁊ gntũ. Ui.

k ¶ Castrensia. fecus in paganicis. vt no. ff. l. pri.

l ¶ Legitimus. f. agnatus. Sed cõtra. institu. de suc. cog. §. fi. vbi aliter agnati ⁊ aliter cognati: immo ambo in alio gradu q̃ bic. ⁊ sic in duob̃ est contra. Sol. bic speciale. Accursius.

¶ Quib̃ nõ cõpe. bo. pos. Additio. De istis qb̃ defert bo. pos. ff. de cũ ⁊ l. vers. q̃ gbuscũ nõ defert ponit bec rub. q̃ sunt isti. ꝺz in. l. vna.

SEruo. ¶ Casus. Jn. l. ista ponit talis casus. Tu institutus seruũ meũz bereꝺẽ. volebas mutare testm dolose: te coegi vt nõ mutares. nõ debeo petere bo. pos. ꝛ si me viuo illũ manumisi. idẽ si filiũ meũ istituisti: ꝛ dũ volebas mutare testm nõ permisi. nõ debeo petere fm tab. q̃ rẽ illicitã egi. Jtẽ dicetis si fum isti tutus: ⁊ illũ q̃ instituit me ꝓbibeo mutare testm. ff. si qs aliq̃et ꝛe. ꝓbi. l. §. fi. si filius. Jtẽ intelligatis si pater velit testari: ⁊ ꝓbibui testari eum. bec est causa quare filius põt erberedari vel preteriri, in auf. vt cum de ap. co. §. causas. ⁊. ff. ad treb. l. marcellus. §. vti. Uiuia.

l ¶ Denegari. i. actiões. de bo ce m̃ querif ⁊ babes. ff. si qs ali. test. ꝓbi. l. §. fi. ⁊ fa. l. j. in prin. ⁊. l. §. ⁊. iij. ⁊. C. si qs ali. testa. ꝓbi. l. §.

m ¶ Emãcipato. post: §. tpe ꝓbibitionis erat in ptãte. ar. C. ne filius ꝓ patre. l. ne cõtra. ⁊ fa. ff. de acq. bere. si seruus eius qui capere.

¶ Ut ex legibus ⁊ senatusconsultis bonor possessio detꝛ. Additio. De bonoꝝ pos. q̃ datur cũ qs nõ vocaf ad suc. legib̃ vel senatusco. sed datur

† Bonoꝝ possessor ꝓ ille q̃ succedit de iure ꝓtoto. §. re stitutoria. ⁊ no. in gl. super. q̃ de recuperanda. C. pasto. extra ꝺ cauꝓ. z ꝓpte.

† Er. hui⁹ l. est melioz de iur ad ꝓ dãdũ quem beßatis de cessisse. de q̃ vide glo. ostiã. in l. cum antiquitꝰ. C. de succes. ab intesta. z in auf. preterea. C. vñ vir ⁊ vxor.

a ¶ Sed emancipatis. vt ꝛ insti. debere. ab intesta. §. emancipati.

Utile tēpus. ¶ Casus. Tps statutū ad petendas bo. pos. est vtile nō ꝯtinuū. vnde ad bocvt nō currat necessaria sunt ista ꝙ aliqs sciat defunctū etiā bo. pos. delatam esse: siue hoc sciuerit ab initio siue ex postfacto: is tēpus currit. ¶ Dies bo. pos. Vos babetis ꝙ dies statuti ad petēn. bo. possess. sunt vtiles. dic mihi nunquid oēs cessiones ꝙib⁹ fedet pretor pro tribunali curr unt et cui delata est bo. pos. dñs pretor singulis diebus nō feriatis intrat ptoriū: audit petitiones: nūquid tps currit mihi: nō. qz dns pretor pōt sedere pro tribunali: tñ nō deferr heredi possessio. qz nescio forte illum mortuum vel mihi delatam. Anū sciatis. bo. pos. cui vt tribuāt ius petunt a pretore decerni: quid erit? dictus pretor nō sedet pro tribunali. scio ꝛ sentio bono. pos. mihi deferri. nō habeo ei⁹ opā non currunt mihi dies. Quid si pretor nō est pñs: debeo adire. si scio vbi sit centesim⁹ dies nō currit mihi sic debeo ire ad cū: nō ire ad me. ¶ Siveter. Mulier pregnans venit ante cum dicens: fui vxor talis viri: videatis fuy pregnans decernatis mihi. bo. pos. ventris causa. libenter: veni huc ꝛ decernam tibi: qō pōt pretor facere. §. de vē. in pos. mit. l. i. §. eligitur. §. ad car. l. iij. §. ſz si is. Rñ. ſ. tm̄ duo paria vel non sedere pro tribunali: vel sedere ꝛ non dicere responsum.

¶ Scientias. Currit tēpus ad petendā bo. pos. qñ scit bo. pos. delatā acapimus scientiā quando scit per se. vel qñ cōsuluit peritiores nō accipimus scientiā eo mō quo philosophi. Viuianus.

b ¶ Utile. vt insti. de bo. pos. §. penul.

c ¶ Nō cedat. sed ꝛtinuō cedit etiā ignoranti factū. vt. §. de bis quinotā. infa. in. l. genero. §. sed cuz tēpus. Sed ℨ huic. l. C. de resti. mi. l. i. §. ſz ibi in militia potuit petere. ci tñ negligenti restitutio datur: cum absentia iustissima causa interueniat. R. ꝛ facit. §. de diuer. ꝛ temp. pre. l. i. ꝛ. §. de secun. tab. l. pe. §. filius. ꝛ. §. de edil. edic. l. cum mancipiuz. ꝛ. l. cum ser. ꝛ. §. qui. er cau. ma. l. fed ꝛ si per pretorez. §. ait pretor. Et no. ꝙ quattuor sunt necessaria vt tempus currat. scil ꝙ sciat sibi delatam. als secus: vt hic. ꝛ. §. de iur. ꝛ fac. ignoran. l. i. Item ꝙ possit agere. item ꝙ sit copia rei. item ꝙ iudicis: sed hoc casu in reo non est opus cum sine aduersario agnoscatur. vt not. §. de bo. pos. l. iij. §. bonorum. sed quedaz sunt vtilia quo ad scientiam tm̄. vt. §. de edil. edic. l. cū ser. ꝛ de calum. l. annus. ꝛ. i. quando ap. sit. l. i. §. dies. et de ercu. tu. l. quinquaginta. ꝛ. l. cire. ꝛ sunt dicta tempora vtilia quo ad prin. tm̄ §m quosdam.

d ¶ Sessionum. scz dies in quibus sedit pro tribunali nō numerant: qz sedeat vel non sedeat pro tribunali cum adiri possit currūt dies quo ad ista bo. pos. que nō tribuit ius in ꝓpietate vt carbonia. ꝛ ventris. vt §. de ven. in pos. mit. l. i. §. si ea. ꝛ. l. vbicūqz. §. interdū. ꝛ de his etiā dies bus feriatis cognoscitur. vt. §. de fer. l. q̄. Ite illa qua datur gratia agnoscende litis. vt. §. de inoffi. testa. l. papi. §. i. ꝛ est sic. ſ. de adul. l. miles. §. seraginta. Accur.

e ¶ De plano. i. que non sedente iudice datur. sic. C. de dila. l. a proceden te. Sed nunquid libellus dabitur? Rñ. nō videtur. vt. C. de naufra. l. de submersis. cum nec in figura iudicij agnoscat. als secus puto. vt patet C. de carbo. edic. l. i.

f ¶ Pro tribunali. ſ. iudice sedente: quales sunt cetere que tribuūt ius. vt. §. de bono. pos. l. iij. §. si ea. ꝛ superiores possunt delegari: iste nō. vt §. de offi. eius cui man. est iurisd. l. pe. §. vt possessio bonoꝝ. ꝛ de offi. p. consul. nec quicq̄. §. vbi.

g ¶ Accedere. vt habeat vltra annū vel centū dierum spaciū ꝛc. sed qd si nō l. prima? videt q̄ ire nō teneat ꝛ interim non currat tps: vt h. ꝛ ar. C. de indi. l. si m. prin.

b ¶ Ad eū. vt ꝛ. C. de epi. ꝛ cle. l. iubemus. in fi.

i ¶ Ambigendū. vt ꝛ. §. vnde cog. l. i. §. si qs primo. ꝛ si pars here. pe. l. antiqui.

k ¶ Ante. i. q̄ sequētibꝰ. als est nō fuerit: vt q̄ fectus. vt. §. vnde cog. l. i. §. si qua prægnans.

l ¶ Sciētiā. ſ. iuris. et dic ignoranti factū nō cedit tempus. vt. §. in pn. huius. l. sed ignoranti ius cedit. qz quilibet debet scire ius. qō qualiter intelligat hic dicit. ꝛ. §. de bo. pos. l. in bonoꝝ. ꝛ. §. de iur. ꝛ fac. ignor. l. regula. §. sed iuris.

¶ Jrca. ¶ Casus. Si filio deferr bono. pos. ꝛ ignorat delatā: pſ scit: sciētia patris nō nocet filio ignoranti. Videt ꝙtra: qz dies quibus pater succedit filio cōputātur. §. de bo. pos. l. seruꝰ. in fi. Rñdeo credit quan tum ad vtilitatē eius nō quātum ad lesionē ei⁹ vt hic sicut repudiatio pñs nō nocet filio. §. de bon. pos. l. i. ꝛ. ij. Viuianus.

m ¶ Non nocet. sic. §. de iur ꝛ. fa. ignor. l. iniquissimū. Sed ℨ. §. de bo. pos. l. seruus. Sol. tbi. Item cur secus cōtra. vt. ſ. c. l. cum filio.

¶ Si coheredi. ¶ Casus. Tu ꝛ ego fuimus insistiti. et ego tibi substituꝰ: tu omittꝰ bo. pos: numqd vocor ad bo. pos. rñ. ꝙ sic. Viuianus.

n ¶ Intelligitur. vt. §. de bo. pos. l. iij. §. fi. ꝛ. l. seq.

o ¶ Habebit. vt et. §. de suc. edi. l. i. §. qui semel.

p ¶ Habet. facit. §. de suc. edi. l. i. §. quibus. ꝛ. §. pe. ꝛ. §. fi.

q ¶ Sicut. scz contra. Accur.

r ¶ Bonoꝝ pos. cōtra tab. vt. §. si a paren. su. quis ma. l. i. in prin. idem si ab intestato per vtilē vndeliberi. vel p vñ parētes. vel vnde legitimi. vt no. C. vnde libe. l. fi. in glo. bereditatem. in fi.

¶ Um filio. ¶ Casus. Jn. l. ista dicitur. si filio meo defertur bonoꝝ possef. dies quibus non potuit mihi certiorare vel non petitam ratum habere non currunt: sed quibus potuit mihi certiore esse illi currunt. Anum sciatis bono. pos. delatam filio possum ratam habere infra tempus a lege statutum. Ad. l. istam signantur contra. ꝙ filius possit petere bonoꝝ pos. patre ignorante. C. eod. l. i. ad quod potest dici ꝙ filius debet certiorare patrem si vult. si non vult debet petere. et sufficit si ꝙ pater habet ratum. ꝛ idem etiā ibi colligitur vnde non contradicit sed cōcordat: sed discordat in alio ab isto. quia ista videtur velle ꝙ dies non concurrunt quibus non potuit certiorare patrem. quare dicit quidam quod hic dicitur ibi corrigitur. vel dicamus profectitia non currunt. §. de acquiren. heredi. l. qui in aliena. sicut aduentitia. quia potest acquirere patre contradicente. C. de bonis que libe. l. cum oportet. multo fortius eo ignorante. ſ. de regu. iur. l. qui potest. ¶ Queri potest. Si filius poterit certiorare patrem vt peteret bonoꝝ possessio. non fecit. non currit dies: nam si seruus alienus est institutus et non certiorauit dominuz non currit dies posterior domino: sed prior domino imputatur. Viuianus.

Agnitionem.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

a ¶ Successio. id est successorium edictum. z hoc per. l. xij. tabu. cū inuitus fiebat heres. ergo sequēs nō poterat admitti: sed pretorio etiā absti nere potest suus. z per cōsequens sequēs admitti. vt insti. de here. qua. et diffe. §. sui. z §. sed his.

b ¶ Suus heres. sic. §. vnde liberi scripto. z. C. de inoffi. testa. l. si quis filium. z instit. de here. ab intesta. §. cum autem.

c ¶ In arbitrio. z que tpe mortis potuerit impleri. als secus ꝫ sit prātiua. vt §. de cōdi. insti. l. fi.

d ¶ Vel nepos. nepos em̄ etiam sub casuali potest institui. vt. §. de here. insti. l. sed z si sub conditione. §. nepos.

e ¶ Decesserit. scilz filius vel nepos.

f ¶ Concepti. secus si nec cōcepti. vt insti. eo. §. cuz autē. z. §. vñ cog. l. j. §. si quis primior. z facit. C. vnde libe. l. fi.

g ¶ Consanguinei. i. fratres. vt insti. de legi. ag. suc. §. j. §. Sz nōne hoc locus est dicto successorio ō capite suor; in capita agnatoū de iure ciuili fm qō bic loquitur. z sic est §. §. vnde libe. l. scripto. z. C. vñ libe. l. fi. nā ibi negat nepotē succedere auo de iure ciuili etiam vt agnatus: ꝫ pī nepotis de medio exiuit. sed dic q̄ hic nunq̄ fuerūt sui. secus si fuissent ꝫ excluli sint: sed iure ptorio bn̄ hz locum cum filius eo iure ptorio possit repudiare. vt instit. de here. qua. z dif. §. sed et de bis. Alij dicūt §. et in. l. C. dicit nepotes admitti vt agnatus de iure ciuili: sed ipse vt suus tñ volebat admitti. z. l. scripto. pōt opponere pmo modo ibi dicto. Sed nō nec. l. fi. C. vñ libe. dabit bo. pos. vī agnati nepoti vt q̄ nō possit vocari: vt agnatus iure ciuili: vocetur vt cognat⁹ iure pretorio. nā z ita ꝛtingit vñ liberi. z qui iure ciuili nō ptvocari ī ordine libe roū vt emācipat⁹ vocat per vñ lib. iure pretorio: Rñ. nō: qr pretor nō sili mō subueneratagnatis vt liberis. vt. §. vñ cog. l. legitimis. in illa vñ libe ri imitat ius ciuile. vt. §. vnde libe. l. j. in prin.

b ¶ Certissent. nā nō hz bredē deportat⁹. vt. C. de bo. pscp. l. deportati.

i ¶ Naturales. sub. et legitimi.

k ¶ Nati. z etiam cōcepti fm quosdā. hz §. est. nam ops z vīuo patre fuerint ꝛcepti. vt. j. c. l. si tit⁹. et insti. de here. ab intesta. §. cū autē. in fi. cū eīs nō possūt admitti vt cognati. vt. §. vñ cog. l. j. §. si qs primior. ergo nec vt agnati qz a quo remouet genus z species remouetur: ergo eadē ratione nec vt cōsanguinei. i. fratres: qr consanguinitas. i. fraternitas species est agnationis fm Ja. vt insti. de suc. cog. §. vulgo. Accursius.

Post cōsanguineos. ¶ Casus. Sicut lex superior fuit multus verbosa ita ista materia eius est satis plana: habuistis de ordine succedendi ab intesta. iure ciuili: primo vocantur sui. secundo consanguinei. tertio agnati. b. d. in summa. hz per infinita vba. Dicit hic ista. Si defunctus nō hz suos heredes nec ꝫsanguineos/vocank alij agnati tāq̄ legitimi quisq; fm gradū primioꝛē. nihil aliud vult dicere hec ler per infinita vba. est verū q̄ post consanguineos vocantur agnati: si ꝫsanguinei nā si nō sperātur: vel nō reuertātur de captiuitate z dicank agnati per linea masculinā cōiuncti. nam prim⁹ agnat⁹ est quē nemo antecedit. defert heredit as primo agnato. z si plures sunt eiusdē gradus oēs vocātur agnati siue sint agnati agnatiue naturali vl legitima. Itē vocātur fm proximitatē interdū vocatur vlterior agnat⁹ si primior agnatus tollit de medio q; fortē q̄dā erat institut⁹ deliberat: decedit. prim⁹ institutus repudiat filiꝫ patrui admittet z iure ciuili et iure pretorio si aliqs est suus heres institutus et nō vult esse heres/ pri mior cognatus vocat. sed si su⁹ repudiat primior potest post eum vocabitur. sed si quis est institutus rogatus restituere primo ri agnato. si primior nō vult habere vocabit vlterior. Viuianus.

l ¶ Post cōsanguineos. id est fratres.

m ¶ Non defertur. qr successiū nō hz locū ī agnatis. hodie per cōstitutionem secus. vt institu. de legi. ag. suc. §. placebat. z facit. §. vnde cog. l. j. §. gradatim.

n ¶ Ignorī. rōne affinitatis vt subijcit.

o ¶ Defertur. facit. §. vnde cog. l. j. §. si quis primior. Accursius.

p ¶ In tres partes. et sic in capita. vt insti. de leg. ag. suc. §. si plures.

q ¶ An adoptione. vt in stitu. de leg. ag. suc. §. per adoptionem.

r ¶ Proximo. hz fallit hodie in multis. vt instit. de ser. cog. §. pe. z fi. Item. z j. pri. §. z facit instit. de leg. ag. suc. §. si plures.

s ¶ Proximū. hoc intelligē facto testamento. fed nō facto tunc tēpus mortis inspicitur. vt insti. de legi. ag. suc. §. primus. z §. vnde leg. l. si ex duobus. Accursius.

t ¶ Vñ velle. sic ordina. pōt velle queri. Accur.

v ¶ Qui erat. pone decessisse.

x ¶ Fideicommissi. sic. §. ad trebellia. l. si cius. §. si quis rogatus.

Intestato. ¶ Casus. Habetis quo ordine vocantur ad successionē ab intestato. modo tractat de eadem materia. sed alio modo. simi liter vocantur ad successionē ab intesta. patroni. z ista est lex multū verbosa. tamē breuiter hoc vult dicere. Si libertus intestatus decedit sine liberis patronus vocatur. relictis aūt suis heredibus illi vocanť nō patronus.

Concor. glo. in. §. ca nonicas. in fine. ibi. pythagoras etiam dicebat duoꝝ tēpoꝝ curā habendā. s. mane et vesperi. eoꝝ q̄ acturi sumus z eorū q̄ gessimus. de. grauī. §. cele. mis.

Cōcor. c. p adoptionē. l. pn. tbi: p adoptionē sūtra fraternitas eo usq; ſpedit nuptias to nec manet adoptio. xxx. q. iij.

Sciēdum autem est nepotes et deinceps interdum etiam si patrēs eos mortis tēpore precesserunt: tñ posse suos heredes existere: q̄uis successio[n] in suis heredibus non fit: quod ita pcedit si patersamil⁹. testamēto facto decesserit et heredato filio: mox deliberāte herede instituto filius decesserit: postea deinde repudiauit heres institutus poterit nepos suus heres[b] esse. vt marcel. li. x. scripsit quoniā nec delata est filio hereditas. Idē erit dicendum z si filius ex asse sub conditione q̄ fuit in arbitrio[c] illius: vel nepos[d] sub condition institutus nō impleta con dition decesserit[e]: dicendum erit suos posse succedere: si mō mortis testatoris tempore vel in rebus† humanis. vel saltem cōcepti[f] fuerint: id q̄s iuꝛ. et Darcel. placet.

Post suos statim consanguinei[g] vocantur. consanguineos autē cassius diffinit eos qui sanguine inter se cōnexi sunt: z est verum eos esse consanguineos etiā si sui heredes nō extiterūt patri: vtputa exheredatos. sed z si pater eoꝝ depotatus sit: nihilominus hos inter se cōsanguineos esse: licet patris sui heredes nō extitiſſent[h]: z q nūq̄n in potestate fuerūt erunt si bi ꝫsanguinei: vtputa qui post captiuitatē patris nasc̄untur: vel qui post mortē. ¶ Non solū autē naturales[i]: sed etiā adoptiui q̄s iura † cōsanguinitatis habebunt cū his qui sunt in familia vel in vtero: vl post mortem patris nati[k].

Idem. Lex. ij.

Post cōsanguineos[l] admittuntur agnati si consanguinei non sunt: z merito. nam si sunt cōsanguinei tꝫ nō adierint hereditatem: legitimis non defertur[m]. sed hoc sic erit accipiendum si nec sperātur esse. ceterū si vel nasci cō sanguineus vel de captiuitate reuerti potest agnati impediuntur.

¶ Agnati autem sunt cognati virilis sexus ab eodem orti. nam post suos et cōsanguineos statim mihi primus est cōsanguinei mei filius: et ego ei patris quoq; frater q patru⁹ appellat/ deincepsq; ceteri qui sunt incerti[n] in infinitum. ¶ Hereditas primo agnato.i.ei quem nemo antecedit defertur[o]. z si plures sint eiusdē gradus oibus cōpetit: scilz vt si duos fratres habui vel duos patruos vnus ex his vnū filiuꝫ alius duos reliqt: hereditas mea i tres pteꝑ dividet. Patrui vō refert agnatus hic natiuitate an adoptione[q] sit q̄situs. nā qui adoptat ūsdem sit agnatus qbus pater ipſi⁹ fuit: et legitimā eoꝝ hereditatē habebit: vel ipſi ei⁹. Legitima hereditas tñ proximo[r] defertur: nec interest vn⁹ solus sit an ex duob⁹ pōr pluresve: an duo pluresve ab eodem gradu venientes qui vel ceteros antecedāt vel soli sint: quia is est primus quem nemo antecedit: et is vltimus quem nemo sequitur. et interdum is est primus postremusq; qui solus occurrit.

Proximior intelligitur tēpore mortis si nullum conditum est testamentū; als proximior intelligitur eo tempore quo testamentum destituitur. Bar.

Interdū vlteriorē agnatū admittimus: vtputa fecit quis testamentū cū haberet patruum et patrui filiū: deliberante herede scripto patru⁹ decessit: mox heres institutꝰ repudiauit hereditatē: patrui filiꝰ admittet. ergo z bo. pos. petere potest. Proximū non euz querimus q tūc fuerit cū moꝛetꝛ paterfa. sed cū qui tūc fuit cū institatū decessisse certū est: fm q̄ et si suus erat qui ꝑcedebat vel cōsanguineus si nemo eoꝝ cū repudiet hereditas viuit: proximum[s] cum accipimus qui tunc cum repudiatur hereditas primus est.

Scripto herede repudiante succedūt proximiores in gradu cū onere fideicōmiſ si ab intestato repetiti. Bar.

Unde velle[t] queri pōt an etiā post repudiationē adhuc demus successionē. ꝑpone heredem scriptū rogatū restituere hereditatē/ repudiasse eā: cū nihilominus cōpelli potuit adire hereditatē z restituere (vt diuus pius rescripſit) finge eū supuixisse. c. diebus verbi gra: z interim proximū decessisse: mox z eum qui erat restituere rogatus. dicendū posteriorē admitti cum onere fideicōmiſſi[x].

Idem. Lex. iij.

Intestato liberto mortuo pmū suis deferri hereditatez

Intestato. ¶ Casus. Habetis quo ordine vocantur ad successionē ab intestato. modo tractat de eadem materia. sed alio modo. similiter vocantur ad successionē ab intesta. patroni. z ista est lex multū verbosa. tamē breuiter hoc vult dicere. Si libertus intestatus decedit sine liberis patronus vocatur. relictis aūt suis heredibus illi vocanť nō patronus.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

tronus . aliter patronus vocaꝫ : siue spōte manumisit : siue ex necessitate: siue ex cā° fuerit. siue oriḡinarius succedo. Sed si emi ꝑ fiduciā pacto vt infra tēpus manumitterē: siue manumitto / siue nō puenio ad suc. ei° : verūtā si libert° ꝺ̄cedit post mortē ꝺ̄ni sui / et alter affignat° est ꝑ liberto nō babetur. Sz si coegi libertā iurare ne nubat ꝑdo ius ꝑtonatus vocāt ad successionē liberti ꝑton°. itē vniuersitas ⁊ miles. ⁊ ꝑceps et vocaꝫ ad successionē fili° ei°: siue est nat° siue l vtero si nascaꝫ infra. x. mēses. si nascaꝫ infra. xi. mēses nō cēsēt legitim°. ℌ si nascitur cētesimo octuagesimo die teste hypocrate legitimus filius est ad successionē vocabit. Ulpia.

a ¶ Patrono. Sz an fratri liberti ꝑferatur patronus: Rñ. vt. ff. de bonis lib. l. liberto. Accursius.

b ¶ Admittit. ꝑton°. vt. ff. de bo. lib. l. q. ex causa.

c ¶ Admittitur. vt ⁊. ff. solu. ma. l. dotalem.

d ¶ Emi . meis vel seruis nūmis. vt. ff. de rit. nup. l. in eo. et de in ius voc. l. sed ⁊ si bac. in ꝑn. ⁊ de iure ꝑtro. l. seruum. C. de ope. libe. l. fi tuis.

e ¶ Ex senatusconsulto . fill. vt ⁊. ff. ad fill. l. iij. ℌ. si ex stipulatione.

f ¶ Seruus. ſcz testatoris et sic ocinus. quod dicit ff. de bo. lib. l. fi necē. ⁊ facit. C. ꝑ gb. cau. lib. l. fi. et ff. de iure pat. l. ꝑ.

g ¶ Tempus certum. hic est ff. si. qui ⁊ a qui. l. qui ob necem. Solu. ibi.

h ¶ Si municipes . facit ff. de li. vni. l. fi. ff. de in ius voc. l. sed si bac lege. ℌ. qui manumittitur.

i ¶ Miles . fiiuſſami. qr de peculio infra dicit qꝫ non potest ꝑ babere nisi fit filiuſſa. vt. C. de inoffi. testa. l. fi. et facit. ff. de iure patro. l. seruum.

k ¶ Suoꝝ . patrimoniaꝝ lium ⁊ etiā fiscaliū: qr oia sunt fua. vt. C. de q̄dri. ꝑe. l. fi. in ꝑn. Accursius.

l ¶ Ad legitimā. vt. ff. de stat. bo. l. qui in vtero. et facit. ff. si pars here. pet. l. antiqui. in ꝑnc. ⁊. ff. vñ cog. l. i. ℌ. si qs ꝑmior. Sed arg. cōtra. ff. de cōtratab. l. illud. ℌ. fi.

m ¶ Non esse. f. ꝓegnātē. ⁊ facit. ff. si pars here. ꝑe. l. illud. ibi: ? Item ⁊c. dic vt ibi. ⁊ facit. ff. de iudi. l. sed ⁊ si restituatur.

n ¶ Trāsmittit. vt. ff. de cōtratab. l. illud. in fi. Accursius.

o ¶ Secundo die. i. ferto mēse ⁊ duob° diebus transactis de. vij. ⁊ facit in aut. de resti. et ea que pa. colla. iij. ℌ. fi. ⁊. ff. de sta. homi. l. septimo.

verum est : si hi non fuerint tunc patrono°. Libertum accipere debemus cum quē quiꝫ ex seruitute ad ciuitatem romanaꝫ perduxit: siue spōte siue necessitate: quoniā rogatus fuit eum manumittere. nam ad huius legitimam hereditatem admittitur°. et si dotalem quis seruum manumisit : ipse patronus habetur: et ad legitimam hereditatem admittitur. Ita plane quē hac lege emi° vt manumitt tam: ⁊ si ex cōstitutione diui marci ꝓcnerit ad libertatem : tamen (vt eadē cōstitutione exꝑssum est) meus est libertus: ⁊ legitima eius hereditas mihi defertur. Q. si nec emi ꝺ̄ni decesserit: ⁊ ex senatusco̅sulto libertatē meruit : siquidez assignauit ꝓtor cuius libertus fit: sine dubio cius crit: et ei legitima hereditas defertur. qꝫ si non assignauit efficitur quidē ciuis romanus: sed ei° erit libertus cui° prime fuit seruus : ⁊ ad legitimā hereditatem ipe admittetur: nisi fit vbi quasi indigno denegāda fuerit hereditas. ¶ Si quis libertam sic iureiurando adegit ne illicite nubat non debere incidere in legem eliaſcētiam: ſz si intra tēpus certum ne ducat: neve aliā quaz de qua patronus consenserit vel non nisi collibertam aut patroni cognatam dicendum est incidere cum in legem eliaſcētiam: nec ad legitimam hereditatez admitti. ¶ Si municipes seruū manumissint admittētur ad legitimā hereditatem in bonis liberti vel liberte intestatoruz. ¶ Miles ma numittendo seruum peculiarem suum faciet libertum et ad legitimā hereditatez eius admittitur. ¶ Principem ad bona libertoruz suoꝝ admitti pluſq̄ manifestuz est vtiqꝫ ex. l. xij. tab. ad legitimā hereditatē is qui i vtero fuit admittitur si fuerit editus. inde solet remorari in sequentes sibi agnatos quibus ꝓfertur si fuerit editus. inde ex parte facit bis qui pari gradu sunt : vtputa frater vnus est ⁊ vterus vel patrui fili° vnus / natus est qin vtero est. ¶ Est autē tractatū ꝑ qua parte faciat: qz ex vno vtero plures nasci possunt. et placuit si in rerū natura certuz fit hanc que se dicit ꝓegnantem nō esse°: ex asse iam esse heredē hunc q nat° est. qñ ⁊ ignoraz heres fit: qz et si medio tpe decesserit / integram hereditatez ad heredē suū transmittit°. ¶ Post decē menses mortis natus nō admittet ad legitimā hereditatem. de eo vo qui centesimo octuagesimo scdo die° natus est hypocrates scripsit : et diuus pius pōtificibus rescripsit iusto tempore videri natuz nec videri in seruitute cōceptum cū mater ipsius ante centesimum octuagesimum secūdum diem esset mancipata.

Pomponius. Lex. iij.

Ng quoz parēs capite minutus° est: legitime hereditatis ius ⁊ in ceteris ꝑsonis et inter se retinent: ⁊ alij aduersus eos.

Ulpianus. Lex. v.

Sg qs° cū haberet fratrem ⁊ patruū decesserit testamento facto: deinde pēdēte cōditione heredum scriptoruz frater intestato decesserit / moꝝ conditio defecerit patruuz posse vtriuslz adire hereditatē legitimā constat.

Iulianus. Lex. vj.

Tg itius ex bereditato filio ex traneū heredē sub ꝺditione instituit: ꝙsitum est si post mortez patris pēdēte cōditione fili° vxorem duxisset ⁊ filiū. preasset ⁊ decessisset: deinde ꝺditio instituti bi redis defecisset: an ad hūc ꝓstibum mum nepotē legitima hereditas aui ꝓtineret: Rñ. qui post mortez aui sui ꝓpiſ is necz legitimā hereditatē eius tanꝙ suū heres: necz bono. pos. tanꝙ cognatus accipere pōt: qz lex. xij. tab. eum vocat ad hereditatē qui moriēte co de cuius bonis queritur in rerum natura fuerit.

Celsus. Lex. vij.

Ul si vivo co cōceptus est/ qz ꝓceptus quodāmodo in rerum natura esse existimatur.

Iulianus. Lex. viij.

Item ꝓtor edicto suo ꝓximitatis noie bonoꝝ pos. pollicetur is qui defuncto mortis tempore cognati fuerint°. nam qz in cōsuetudine nepotes cognati appellantur: etiam eoꝝ post quoꝝ mortem concepti sunt: non ꝓpiesed per abusionē potius accidit°. ¶ Si quis pregnātem vxorē reliquisset ⁊ matrē ⁊ sororem: siviua vxor mater mortua fuisset: deinde vxor mortuum peperisset / ad sororē solam legitima hereditas ꝓtinet: qz certum est matrē eo tpe decessisse quo legitima hereditas ad eam° non pertinebat.

Ius accrescendi sequitur rem: ⁊ ideo ad heredes transit. Jus substitutionis respicit personaz: ideo ad heredem nō trāsmittitur. Bartolus.

Marcellus. Lex. ix.

Sg ex pluribus legitimis heredibus quidam omiserint adire hereditatem vel morte vel qua alia rōne impediti fuerint quo minus adeant: reliquis qui adierint accrescit illa portio. ⁊ licet deesserint anteꝙ accresceret / hoc ius ad eoꝝ pertinet° heredem.

Ctis de. vij. ⁊ facit in aut. de resti. et ea que pa. colla. iij. ℌ. fi. ⁊. ff. de sta. homi. l. septimo.

Hg quoz. ¶ Casus. Si ꝑ tu° est capite minut° agnato potes succedere ⁊ ipse tibi. Ulpi°. Minut°. maxima vel media capitis ꝺminutione sicuti morte. ideꝫ si emancipatione. vt. ff. de adop. l. libertā. secus si se in arrogationem dederit qꝫ filiꝫ mutant familiam. vt. ff. de capi. dimi. l. liberos. Accursius.

Sg quis . ¶ Casus. Quidam babebat fratrem ⁊ patruū: et fecit testm̄: instituit eos sub cō. postea frater decessit. nūquid succedētes poterūt vtriusqꝫ hereditatē habere: certe sic. Ulpianus.

q ¶ Si qs. facit. ff. vñ leg. l. si ex duobus. Accur.

Tg itius . ¶ Casus. Titi° filiꝫ suū exheredauit extraneus sub cō. instituit. filiꝫ exheredatus duxit vxo. filiū ꝓcreauit: ⁊ decessit. postea ꝺcessit ꝺditio: nūqd postbum° succedit auo: Dr qr nō. b. d. cū duab°. ll. seqꝫ. vsqꝫ ad. ℌ. si qs. Ulp.

r ¶ Natura. vt ⁊. ff. vnde cog. l. i. ℌ. si qs ꝑmior. et de bo. lib. l. paulus. ℌ. paulus. ⁊ instit. de here. ab intest. ℌ. cū aūt. i fi. ℌ. et facit. ff. vñ li. l. scripto. ⁊. C. de inoffi. test. l. si qs filium. ⁊ continua. l. seqꝫ et aliam sequentem.

Item ꝓtor. Cassius in. ℌ. si qs. Quidam religat vxorē pregnātem ⁊ matrē ⁊ sororē: mater mortua est: ⁊ vxor ista peperit mortuū: nūquid ad sororē ꝑtinet hereditas: Rñ. qr sic. b. d. Ulp.

s ¶ Fuerint. vt. ff. ⁊. vnde cog. l. i. ℌ. si qs ꝑmior.

t ¶ Accidit . nō erit sunt. vt. ff. l. titi°. cum suis concordan. Accursius.

v ¶ Et matrem. non dico pregnantem.

x ¶ Ad eā. ſcz matrem.

Sg ex plibus. ¶ Casus. Jn. l. sita notaꝫ ꝺdia iter ius accrescēdi ⁊ substōnis: ⁊ in hoc si legitima hereditas defertur plurib°: si vn° repudiat partē suā ei° portio accrescit ceteris. ℌ. si duo vel plures sunt substituti et alter ꝑmortuus sit alter ꝑmortui non vocantur ad successionē. Ulpianus.

y ¶ Pertinet. vt. C. de ca du. tol. ℌ. bis ita. ⁊. ff. de condi. ⁊ de. l. hec scriptura. ℌ. i. ⁊. ff. de bon. pos. l. iij. ℌ. fi. ⁊. l. i. ⁊. C. quādo non pe. par. l. i. et. C. de impube. ⁊ aliꝫ substitu. l. testamento.

a ¶Alia causa. Titius z seius instituti fuerūt: z titi⁹ seio substitutus si primo titio decedat portio seij iure accrescēdi posset accrescere heredi titij nō iure substitutionis. z est ratio: qz substitutio est istitutio. z istitutio nō transit ad heredē: q nec substitutio: at accrescio fit rei. nec est .ff. de acquir. here. si solus: qz ibi nulla portio erat q̄ defecisset fm Azo. nā extitit 2 ditio partis sui: et sic nō deficit. sed seruo tūc libero acquiritur nō dño accrescit. item hic in vulgari. in pupillari aūt dic vt .ff. de acgrē. here. q patri. z ad h q heres nō venit ad substitutionē. fa cit. .ff. de vulga. substi. l. q̄ liberis. §. fi. z. l. si pater.

Si ad patrē. ¶ Cassius. Si manumisi libertus meū z ei successi iure ciuili. vel per bono. posse. mater eius repellit. hoc dicit. loquit fm hec tempora. bodie. .ff. C. ad tertul. aut. defuncto. vnde nō succedā. Viuian⁹.

† Concor. glo. in .ff. nō extāribus. ibi: trē p capitio diminutionē rūpit testm. c. ii q. multer. xix. q. iii. et instituā. mo. rūpit testa. §. ii.

b ¶Legitima. qz manumisit. i. emācipauit contracta fiducia. vt institu. de leg. ag. suc. §. ii.

c ¶Manumissori. quia sine emācipatione facturs est sui iuris: vt dignitate. vt institu. quib⁹ mo. ius pa. po. fol. §. filiꝰ. vel pro primo gradu. i. casu p imaginariā venditionē. fcdo ex rescripto principis. vt instī. qui. mo. ius pa. po. fol. §. pterea. vel dic primo .ff. cta fiducia. vt roḡs etiā casu est legitimus. vt .j.l. filius. Item vtroḡs casu habet vnde legitimi. licet videatur hic velle notare differentiam: vt primo de iure ciuili/fcdo de iure pretorio succedat. z facit. C. ad tertul. l. ij.

Capitis. ¶ Cassus. Si sum agnatus tu⁹ z tu capite es minut⁹ nō succedo tibi ab intesta. nam legitime heredi tates pereunt capitis diminutione etiam minima: puta emancipatione. Viuianus.

d ¶Capitis diminutiōe. etiā minima. z fact. .ff. vñ leg. j. in fi. z si tab. testa. l. fi. z .ff. de cap. di. l. tutelas. z .j. tit. j. l. j. §. qui mortis. z instī. gbus mo. tu. fi. §. simili. z .ff. l. j. §. fi filius. Accursius.

Filius. ¶ Cassus. Filius pīi. primus est agnat⁹. vñ in suc. ab intest. primo vocat filiꝰ. instī. de here. qua. z dif. §. sui. Viuianus.

e ¶Pretorimus. licet nepos in succedendo quandoḡs preueniat. vt .ff. vnde libe. l. scripto.

Nulla. ¶ Cassus. Masculus pōt habere suos heredes: sed femina non. nec pōt perdere eos per capi. dimi. Viuianus.

f ¶Capitis diminutionē. sic instī. ad orfi. §. sciendū. z .ff. de contra tab. l. illud. §. ad testamenta. Accursius.

In suis. ¶ Cassus. Sui heredes patrib⁹ suis sunt heredes. l. rij. tabu. si tamen velint nolint mortuo patre. sed habēt bodie beneficium abstinēdi. instī. de here. quali. §. sui. Viuianus.

g ¶Jnsuis. sic .ff. de liber. z postbu. l. in suis. hoc tñ accipe si velit non als. vt no. C. si vt omissa heredi. l. j. Accursius.

Si pater. ¶ Cassus. Tu paterfamilias captus fuisti ab hostibus si filio dimisso domi z in ciuitate decedis in captiuitate hostium. decedit etiā filius fingitur paterfami. qz pater mortis tēpore nō erat in ciuitate. sed si reuertaris retro in tua potestate fuisse fingitur. z tu ei potes succedere z ipse tibi. Viuianus.

h ¶Captus. ante mortem filij. Accursius.

i ¶Patrēfa. i. factū fui iuris: vt heredē habeat ab intestato nō vt secūde tab. valeant. vt .j. de cap. l. q̄ si filius. z hic subiicit q̄uis &c. z est ratio: quia hic tantum lex operatur/ibi etiam pater a quo nō in plenum est liberatus a potestate.

k ¶Non fuerit. in cuius potestate redit persona z res. fic. C. de pac. con. l. hac lege. Accursius.

l ¶Juris cōstitutionem. postliminij quando constituit vt reuerso patre fingatur nec fuisse captus. vt instī. qui. mo. ius pa. po. fol. §. si ab hostibus. z facit. C. de suis z legi. l. apud hostes.

Pater. ¶ Cassus. Pater pro filia dedit dotem: z in donatione ita pactus est cum filia q̄ filia non debeat aliquid petere in bonis suis: nec amplius succedere valet istud pactum: certe non. Viuianus.

m ¶Constat. vt et. C. de pac. pactū. et. C. de inuti. stip. l. ex eo. z. C. de inof. testa. l. si qñ. z de col. l. pactum. z qō ibi no.

n ¶Cautiōes. illicitas secus si fuerint licite. vt .ff. depositi. l. j. §. si cōuenerit.

¶Ad senatusconsultum tertul. z orfi Succedit mātri filius per officianum. Jmmō dā pontās econtra tertullianum. Additio.

Uersus.

¶De successionib⁹ &c. deferuntur ascendētibus z collateralibus iure pretorio z iure ciuili babuistis. §. verum qz mater filio est agnata nō cognata. z mater succedit filijs per tertul. et filij matri p officianum. ideo ad tertul. z orfi. senatusco. pernecessarium ad tertul. de q̄ agitur. j. l. ij. ad officianum de quo agitur. j. l. j. Et tōr senatusconsul. tertul. cū succedat mater filio a tertulo cōsule. Officianū ōt ab officio consule. quo succedit filius matri. vñ de se. cō. ter. z orfi. videamus qñ locū hz: z qñ cessat. de prima pte agit. j. l. ij. de scō agitur. j. l. iij.

Continuatio fm Viuianum.

Jue ingenua. ¶ Cassus. Si mater ōcedat intestata si ingenua vel libertina. liberi eius succedunt ei ex senatusconsulto officiano. vnū sciatis. succedit filiꝰ matri si dubitatur de statu mulieris: quia forte tenetur. z est capta ab hostibus. z dubium est aut fit mater aut filia. Unū sciatis interim dum dubitabatur eam esse agnatam successionem transmittit z succedit filius per officianum. interdum si dubitatur mater sit libera vel nō succedit filiꝰ. pone filius est natus ex matre captiua: z succedunt matri nati filij ex legitimo matrimonio: z vulgo concepti. Unus sciatis. sit tempore mortis erat filius liber succederet matri. si in seruitute reuocatur non succedit/nisi restitutus sit. Sed si ex secto ventre nascat similiter matri debet succedere. nam institutus haberet fm tab. ab intesta. haberet bonī. posse. vñ cognati. vnde ex officiano sibi debet succedere. hoc dicit vsq; ad. §. qui operas. ¶ Qui operas suas. Habuistis q̄ liberi succedūt matri per officianū quod est verum de liberis qui non locauerunt operas suas vt pugnarent cum bestijs: vel non sunt dānati. sed hoc tamē corrigitur ibi: humana &c. Sed si mater cum plures filios habuit vnum scripsit sub conditione: omnes admittētur. z licet capitis diminutio excludat/nō tamen liberos ad successionē matris. nam que deferuntur. l. vel se. cō. alle nō percunt capi. di. sed legitime hereditates sic. Sed quid erit/decedit mater relictis liberis nullus vult succedere: admittetur agnatus. Quid si alter admisit alter non: portio non adeuntis accrescit adcūti. Sed quid erit/filiꝰ est restitutus vt repudiare matris hereditatem damnosam: nūquid tus antiquum vendicabit sibi loco cum: sic. Ut vnum sciatis: quia senatusconsultum officianū vocat liberos ad successionem matrum: si contra fuerit iudicatum vel transactū rata maneant: quod est intelligendum de iudicatis ab eo qui habuit in dicendi potestatem: vt transactis bona fide: vel de finitis consensu: vel longo silentio. Uiuianus.

o ¶Siue ingenua. sic econtra. vt .j. l. pretori. in prin. z facit. .ff. vnde legi. l. iij. in fine. Accursius.

p ¶Captus sit. Quid iuris sit/quero: z rñ. cum certum &c.

q ¶Eis. scz filijs. Accursius.

¶Placuit.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Placuit. vt τ. C. de bis qui. vt indig. l. pe. τ. ff. de bo. pos. cõtratab. l. illud. in fi. τ ad fill. l. iij. §. eleganter.

b ¶ Ad matris. nisi fit illustris: cui non succedunt spurij cum legitimis: sed naturales cum legitimis fic. vt. C. ad orfi. l. fi qua. τ facit institu. ad orfi. §. nouiffime. Accurfius.

c ¶ Quesito. et ingenuo nato. Azo. vt. C. ad orfi. l. fi. τ facit. ff. titu. l. i. §. querit. τ. j. l. proxi. §. fed fiin feruitute.

d ¶ Cũ ea. tñ. vt. j. § cap. l. diu⁹. l fi. τ. C. § cap. l. i.

e ¶ Si postea. fic inffi. de capi. di. §. qõ aũt. τ. §. p inde. τ. j. l. pri. §. ij.

f ¶ Restitutus. vt et. j. de fen. paf. l. fi.

g ¶ Ad legitimã. τ etiam ad teftamentariã. vt. C. de inoffi. testa. l. iij.

h ¶ Unde cognati. fic. ff. vfi cog. l. j. §. fi qua. et de loffi. testa. l. poſtbum⁹.

i ¶ Er oi parte. hec verba exponе. vt not. ff. de ven. in pof. mit. l. fi.

* Adde q̃ later ſi ter pretario facẽdã. vide glo. in. l. in tradẽdis. j. cõ. fdi. τ in c. inter dilectos. extra de fi. inſtru. τ in. c. vtile. l de regu. iuris. vj.

k ¶ Interpretatione. * interpretor. i. corrigo: vt ff. Jtẽ vbi apertius exprimo. vt. C. de le. et cõ. l. fi. itẽ arrogo. itẽ progo. vt ff. de orig. iur. l. j. § ff. corrigo. i. addo. vt l auct. q. mo. nat. effi. leg. in prin.

l ¶ Placuit eũ. q locauit operas ſuas vt cũ beſtijs pugnaret. de alio eñ nõ loquit: qz ali⁹ nõ admittitur. vt. j. §. capitis.

m ¶ Peterit. ſm tab. vt ff. de ſecũ. tab. l. ij. §. i.

n ¶ Cõringens. quia fuit minima.

o ¶ Legitimã. i. q̃ er ofticiano deferr q̃ legitima ẽt. vt iſti. de ppe. ac. l pn.

p ¶ Non perimũtur. facit ff. ti. j. l. capitis. cũ cõcor. τ inſti. de le. ag. tu. §. fi. τ ff. e. l. §. qui mortis.

q ¶ Minuaf. mi. cap. di. τ hoc verũ cũ p ſenatuſcõ. deferr. fec⁹ in bo. poſ. vbi diſtinguitur ante vt poſt. vt. ff. vñ lib. l. fi. τ de ſtabu. l. nõ tñ. §. ſi emã cipatus filius.

r ¶ Magna. i. nõ mima. ſic. ff. de dolo. nõ ꝺz. i fi.

s ¶ Vel. pro ſaltem.

t ¶ Eoz. i. ceteroz deſcendẽtiu τ datoz curie τ ex cõcubina poſtea vxoze facta. vt iſti. de here. ab in teſta. §. i. nõ dicas q oẽs deſcẽdẽtes ſiſ locũcandi. vt i. e. tit. §. ita tñ. ff. ſi. i. añ tranſuerſales. vel dic etiã nepotẽ q̃ cum filijs vocari. vt inſti. de bered. ab inteſta. §. cũ filius.

v ¶ Hereditatem. ſcilicet maternam.

x ¶ Antiquũ. i. l. xij. ta. q̃ vocat agnatos tm̃ excluſis filij per officianuz.

y ¶ Hoc ideo. i. verbum nemo ideo ponitur.

z ¶ Patrono defertur. etiam poſtpoſito fratre liberti ſm quoſdam. qõ dic vt. ff. de bo. liberto. i. liberto.

a ¶ Verba. ſcz ſupradicta. ſcz ſi nemo ꝛc.

b ¶ Volet. ſcz ſi nemo filiozum.

c ¶ Non vult. ſi penitet. vt. j. de verb. obli. ſi quis ſtipulatus.

d ¶ Jus antiquũ. i. legẽ. xij. tab. ſcz vt agnati admittanť. Sed contra. ff. de ſuc. edic. l. ſi. vbi ſemel excluſus per additionẽ primi poſtea nõ admittitur. Sol. ibi idẽ qõ hic dicã in teſtõ. vt abſtinẽte berede p integrũ reſtitutionẽ q iã adiuerat admittit ſubſtitutus ſi velit. nec eñ cogit niſi ſit de neceſſarijs. qz tũc diſtinguit ſit ſoluẽdo hereditas vl nõ. vt. ff. de acq. here. ſi minor. τ de mino. l. τ ſi ſme. ff. ſed qõ papinianus. τ facit. j. l. pri. §. ſi bonoꝝ. τ. ff. ſed τ ſi mater. τ. §. qõ aũt diximus.

c ¶ Qui tunc. cum filius non vult.

f ¶ Conſanguineũ. id eſt fratrem.

g ¶ Matris. ſ. defuncte.

h ¶ Succedenti. per ſucceſſionem edictum.

i ¶ Oõ ait ſenatus. p officia. cuius vba nõ habemus plene. ſed forte erãt q̃ iudicata ſunt cõtra filium pro agnatis ꝛc.

k ¶ Jus fuerit. alꝰ ſententia non valet. * vt. C. ſi a nõ cõpe. p totũ. τ. j. de re iudi. ſi ſe. §. cõdemnatũ.

l ¶ Bona fide. ô boc dic vt. C. de tranſac. ſub prętextu.

* Adde qõ l credito vt tolerato. gl. et doc. in l. barbarius philippus. ff. de of. pto.

m ¶ Vel conſenſu. pacto gratuito de nõ petendo. Accurſius.

n ¶ Vel longo. i. longiſſimo. vt. C. de iure deli. l. ſi cet. τ. l. ſi curatoris.

¶ Capitis minutio ſaluo ſtatu cõtingens⁽ᵛ⁾ liberis nihil nocet ad legitimã⁽ᵒ⁾ hereditatẽ. nam vetus ſola hereditas que lege. xij. tab. defertur capitis diminutione perimitur. nouę vel ex lege vel ex ſenatuſcon. delate non perimũtur⁽ᵖ⁾ capitis diminutione. ¶ Proinde ſiue quis ante delatã ſiue poſt delatam capite minuatur⁽ᵍ⁾: ad legitimam hereditatez admittetur: niſi magna⁽ʳ⁾ capitis diminutio interueniat: vel⁽ˢ⁾ que ciuitatem adimit vtputa ſi deportetur. ¶ Si nemo filiozum eozũ⁽ᵗ⁾ vel quibus ſimul legitima hereditas defertur volet ad ſe eam hereditatem⁽ᵘ⁾ pertinere ius antiquũ⁽ˣ⁾ eſt: hoc ideo⁽ʸ⁾ dicitur vt q̃ diu vel vnus filius vult legitimam hereditatem ad ſe pertinere ius vetus locũ nõ habeat. itaqz ſi ex duobus alter adierit alter repudiauerit hereditatem ei portio accreſcet. et ſi forte fit filius et patronus. repudiante filio patrono defertur⁽ᶻ⁾. ¶ Si quis adita matris hereditate per in integrum reſtitutionem fuerit abſtentus: an ius antiquum poſſit locũ habere verba⁽ᵃ⁾ admittunt vt poſſit ſi volet⁽ᵇ⁾ ad ſe inquit eam hereditatez pertinere. nam τ hic non vult⁽ᶜ⁾ τ ſi aliquãdo voluit τ dico poſſe ius antiquum⁽ᵈ⁾ locum habere. ¶ Utrum aũt ei deferr ſucceſſio qui tunc⁽ᵉ⁾ legitimus deprehẽditur: an ẏo qui tunc fuit cuꝰ filio defertur: vtputa proponamus fuiſſe defuncte conſanguinei⁽ᶠ⁾ eiuſꝫ filiuꝫ deliberante filio defuncte conſanguinem obiiſſe mox filium repudiaſſe matris⁽ᵍ⁾ hereditatẽ: an ꝰſanguinei filius admitti poſſit? τ iul. recte putat circa tertulia. locum eſſe ſucceꝺẽti⁽ʰ⁾ agnato. ¶ Quod ait ſenat⁽ⁱ⁾ q̃ iudicata tranſacta finita ve ſunt rata maneant: ita intelligendum eſt/ vt iudicata debeamus accipere ab eo cui iudicandi ius fuerit⁽ᵏ⁾ tranſacta: ſcz bona fide⁽ˡ⁾ vt valeat tranſactio: finita vel conſenſu⁽ᵐ⁾ vel longo⁽ⁿ⁾ ſilentio ſopita.

Idem. Ter. ij.

Sue ingenua ſit mater ſiue libertina habebit tertulia-

Sue ingenua. ¶ Caſus. De vltia pterub. dictũ eſt nũc de prima parte rub. tractatur. τ certe ſiue mater eſt ingenua vel libertina poterit ſuccedere. liberos intelligimus filios τ filiã. Sed ſi filiꝰ ſunt liberti mr̃ nõ vocat p tertullianũ ad eorum ſucceſſionez. Sed ſi ipſa eſſet ſerua per eũ nõ ſuccederet. ſi ſi cõcepit libera peperit ꝑua nõ vocatur ad ſucceſſionẽ filij: et ſuccedit mater filio puberi. ſic ergo mulier ſuccedit liberis p tertullianuz. Uñ ſciatis ſi liberi ſunt adoptiui nibilominꝰ vo cabiť mater ad eorũ ſucceſſionẽ. b. d. vſqꝫ ad. §. ſi ẏo apud hoſtes. ¶ Si ẏo. Si filiꝰ eſt apud hoſtes et ſpes eſt q̃ redeat de capti. boſtiũ vel naſci ſperatur. et poſtea moriť ſuccedit ei mater. ſi aliud non obſtiťat. Sed ſi patris ſucceſſio defertur filio. τ filiꝰ tollitur de medio: videtur mater vocari. Sed ſi aliquis deceſſit relicta filia τ matre: et ſi filia data ſit in adop. matꝛ non vocatur: τ vocatur mater ſi deſcendẽtes non ſint. ſed ſi filius eſt emancipatus et deceſſit mater poterit ei ſuccedere: ſed ſi emãcipatus eſt: τ ſucceſſit pfi/ mater nihil habebit: niſi filiꝰ eſt abſtentus. Qui erit aliqs ex liberis miſſus in poſ. ventris nomĩe τ antea pater eius mortuus eſt. mater mittet in poſ. ventris nole: ſi nõ naſce retur vel ſuus eſſet τ nollet: mater ſucceꝺeret. ſunt quedaz perſone q̃ obſtant matri: puta deſcendentes filij: alie perſone nõ obſtant regulariter. Cetera ſunt plana vſqꝫ ad. §. ſi ſit agnatus. ¶ Si ſit agnatus. Decedit filius relicto patre naturali τ agnato: nũquid mater vocabitur: ſic. Sed nunquid ſoꝛoꝛ conſanguinea excludit matrem: et certe ſic. nam conſanguinei fratres matrem excludunt. Sed quid erit cum mater τ ſoꝛoꝛ τ cõ ſanguinea τ nepos ex alia filia in adoptio. data τ pater naturalis quis

preferatur: si soror repudiat pater ⁊ mater vocantur. Anū sciatis: si mater non potest succedere per senatusc̄ōsul. tertu. vel petere bo. pos. vnde cognati alij agnati vocantur: vnde si non repudiat heredi. ipsa tanc̄ priori. vocatur ad bo. possef. b. d. vsq; ad. ℣. si mater non petierit. ¶ Si mater non petierit tutores. §. iste tractat de eadem materia vsq; in fi. et est verbosus. §. iurisconsult⁹ potuisset dixisse tribus v̄bis. habuistis. ℣. q; mater succedit filio p tertu. ab intesta. quedaz psona obstat matri: puta si habet patrem: vel mater est damnata crimine capitali non restituta. Sunt quedam alia que obstant matri si mater filio impuberi tutorē idoneum nō petierit repellitur a successione filij siue enim petijt tutorem siue in locum ercusfati nō petijt alium: ⁊ est intelligendum non petierit: siue apud pretorez vel presidem vel magistratum: et est verum si petierit fine aliqua compulsione: quia si compulsa petierit repellit etiā a senatuscō. Quid si iure nō petijt tutorem: q̄ pater p̄bibuit q̄ instituit filium impuberē ⁊ dixit: nolo q̄ mater petat tutorem: sed ad ministret eius bona. nūquid est ignoscendū matri: nō. q̄ ipsa nō potest dari tutrix in testamēto. sec⁹ si mulier erat absens: tunc nō excluditur. Sed q̄ d erit mater non petijt curatores liberis: patietur istam penam: certe si est curator q̄ petitur impuberi fic. Quid si est p̄gnans non petijt curatorem dari bonis. nunqd incidit in tertul: sic. repelliture ergo mater a successione filij impuberis. si tutorem non petijt. Quid si petijt priuilegium immunitatis et oneratum tribus tutelis: non videtur petijsse. Quid si petijt indignum: non videtur petijsse. Quid autē si nullo mō petijt: q̄ non inueniebat idoneum: nūquid potest ei imputari: non. Sed nunquid tenetur dicere tutorem suspectum vel si fecit vocari et latter: debet facere cogi. et hoc verba oationis non contineant tamen tenētur ⁊ repellitur mulier si confestim non petijt. confestim. i. ℣primum potuerit ita q̄ annale tempus non excedat. verum si est iusta causa vt infirmitatis non repellitur. hoc dicit vsq; ad. §. tractari. ¶ Tractari. In. §. isto queritur. ponamus pupillo est relictum amplum legatum si mater non petierit tutores ne perderet legatum. mater non petijt: nunquid mater excusatur? sic: si minus damnum patiatur pupillus: licet videretur accusanda cur non administrauit/vel cur non petijt a principe remitti conditionem/vel curatores non petierit. Quid si habet tutorem ⁊ mater non petijt. vel ille fatisfat: si est impubes imputatur matri: ais nō. Quid si filius est arrogatus ⁊ decessit: nūqnid mater habebit vtilem acti. et stipulatu. quo casu repellitur ab eius successione ab intestato per tertul: Respon. q̄ non. contra patrem arrogatorem. hoc dicit vsq; ad. §. videdū. ¶ Videndum est. Si mater tutorem infra annum non petijt excluditur a successione. nunquid aliq qui sciunt mortem debent illi succedere: sic. vel si post matrem non esset aliquis agnatus vel cognatus succedit fiscus. hoc dicit vsq; in fi. l. Tuia. ¶ Siue ingenua. Ler precedens p̄n cipaliter de orfi. hic de tertu. dicit.

† Cōcor. c. si pr. §. ille. vbi. dī licet autē filius testamento suo matrez portiōe tur nature debita p̄uare nō possit. ⁊ gl. in ver. possit. in p̄n. de test. lib. vj.

† Cōcor. c. predicator. ibi non debēt filij the fauriz arepa rētibus sed parentes filijs. Et gl. in ver. thesaurizare. I fi. ibi: q̄ fuccedāt parētes filijs ni fi l defec. vj. q. j.

ni commodum[e]. filium autem vel filiaz accipere debemus siue iuste sint procreati vel vulgo[o] quesiti. idq; in vulgo quesitis. et iul'. lix. libro ffor. scribit. sed si filius vel filia libertini sint effect[e]: mater legitimam hereditatem vendicare non poterit. quoniā mater esse bu iusmodi filiozum desijt: idq; ⁊ iul'. scripsit: ⁊ constitutum est ab imperatore nostro. ¶ Sed si in seruitute conceperit filium et manumissa ediderit: ad legitimam eius hereditatem admittetur. idemq; et si serua[s] pene conceperit et restituta ediderit. hoc idem et si libera[c] concepit ⁊ ediderit seruā pene mox restituta est. Sed si libera concepit et in seruitutem redacta edidit / mox manumissa est: ad legitimaz hereditatez eius admittetur. Item si adhuc[f] pregnās manumissa est: dicendum erit prodesse. et in seruitutem editi filij ad legitimam hereditatē mater admittetur vtputa si post mozam[g] factam in fideicōmissa libertate peperit vel apō hostes[h] et cum eo redijt: vel si redempta[i] edidit. ¶ Si mulier fit famosa[k]: ad legitimam † hereditatē liberozum admittetur. ¶ Impuberem cui pater secūdas tabulas fecit: tūccertum est intestatum decessisse cuz omiserint substituti hereditatem eius. quare et si impubes sit arrogatus dicendū est matrem ad bona eius admitti⁹ que haberet si intestatus decessisset. ¶ Liberi[m] defuncti sui quidem obstabūt matri † eius tam virilis sexus q̄ femininitam naturales q̄ adoptiui: matremq; eius[n] excludunt bonorum possessoz[o] etiaz non suū[p]: et quidez soli naturales[q]. Adoptiui autem liberi post emancipationem ita admittuntur[r] si ex liberis naturalibus fuerint: vtputa nepos naturalis ab auo adoptatus. nam licet fit emancipatus bonozū possef. accepta mater obstabit. ¶ Si vo apud hostes est filius vel nasci speratur pendet ius matris donec redierit vel nascatur. sed si sint sui heredes verum hereditas ad eos non pertineat: videmus an mater admittatur: vtputa abstinuit se hereditate. Affricanus et publicius tenant dicere in casu quo abstinent sui / matrez venire. et tunc ei obstent quotiens rem haberent: ne nuduz nomen sui heredis noceat matri: que sententia equior[s] est. ¶ Si quis decesserit relicta filia quam in adoptione legitime dederat relicta: et matre diuus pius decreuit cessare senatusconsultum tertulianuz: et simul esse admittendas ad bonoruz possef. vnde proximi cognati matrem et filiam[t]. Sed q̄ idez Julia. scripsit matrē ex senatusco sulto non posse admitti si filia in bonozum possess. petenda cessauerit[v]: verum non erit: succedit[z] enim filie. ⁊ ideo dicenduz nō erit matrem donec filia bonozuz pos. petere[a] potest bonozum pos. accipere non posse[b]. quoniam succedere quasi legitima speratur[c]. ¶ Si bo. pos. accepta filius emancipat⁹ abstinuerit[d] se hereditate per integrum restitutionem: verum est senatuscon. posse locū habere: sed si fuerit rursus immixtus[e] rursus debet mater abstinere. Si quis ex liberis dum est in vtero in possessionem missus sit[f]: mor natus sit ⁊ ante bo. pos.[g] acceptam decesserit: an matri noceat videndum quasi bo. possef. et puto non nocere si nō suus patri agnascit[h]. neq; enim sufficit mitti in possessionez

a ¶ Commodum. vt succedat filio.
b ¶ Vulgo quesiti. sic infti. ad tertul. §. fi. ⁊ ℣. vnde cog. l. ij. nisi sit mater illustris. vt arg. C. ad orfi. l. si qua illustris.
c ¶ Sint effecti. qz factiſer ui ⁊ postea manumissi. vt ⁊ ℣. l. pri. §. q mortis. ⁊ ℣. vnde cog. l. is qui. Accur.
d ¶ Et si serua. j. desentē. paf. l. fi.
e ¶ Et si libera. facit ad ħ insti. de ingenuis.
f ¶ Ites si adhuc. retinet eundem casum. als esset idem quod. ℣. ibi: sed in seruitute.
g ¶ Post mozā. ℣. l. pri. §. interdū. cū concordā.
h ¶ Apud hostes. ℣. l. pri. §. ħ ⁊ si apud hostes.
i ¶ Redempta. vt. C. de cap. preses.
k ¶ Famosa. i. infamis.
l ¶ Decessisse. et sic mater admittitur.
m ¶ Admitti. ipa essi arrogatione irritaḳ pupillare testm. vt. ℣. de adop. l. nec ei. §. cōū. et dic ad mitti ex senatuscon. si factus fui iuris decessit. si autem in familia adopti ua tūc ex stipulatiōe expressa vel tacita. vt. ℣. de adop. l. nō aliter. ⁊. l. bis verbis. Accur.
n ¶ Liberi. liberi nominatiuus: defuncti genitiui casus. Accur.
o ¶ Eius. scz defuncti.
p ¶ Possessoz. vt emā cipati.
q ¶ Non sui. subaudi excludunt matrem.
r ¶ Naturales. subaudi ⁊ legitimi.
s ¶ Admittunt. et non si fuerunt extranei: qz emācipati desinunt esse liberi. Accursius.
t ¶ Equior est. facit. ℣. de fideicō. lib. l. cū quasi. §. fi. ⁊ in. §. si quis.
v ¶ Et filiam. filia cm nō vt sua nec vt agnata pōt vocari: qz mutauit familiam: restat ergo vt vocet vt cognata.
z ¶ Cessauerit. i. repudiauerit: sed tantū per vnde cognati cum sit adoptiua ab auo.
y ¶ Succedit. successorio edicto.
3 ¶ Petere potest. vnde cognati.
a ¶ Nō posse. differt ergo etiam pro sua parte. vt. j. §. etiam si sit.
b ¶ Speratur. f. mater per senatusconsultū si filia repudiauit. et facit. ℣. de bo. libe. l. si filius. §. cum filius.
c ¶ Abstinuerit. abstinet hic heres extraneus. alibi dicitur q̄ repudiat suus. vt. C. de leg. here. l. defunctis. ⁊ tūcz improprie. vt isti. de here. qua. ⁊ dif. §. extraneus. ⁊ facit. ℣. co. l. i. §. si quis adita. Sed contra. ℣. de suc. edi. l. fi. Solu. vt ibi.
d ¶ Immixtus. per in integrum restitutionez: quod potest. vt. ℣. de min. l. ⁊ si sine. §. restitutus.
e ¶ Missus sit. f. mater nolē ventris que possessio nō tribuit ius.
f ¶ Bonorum pos. vnde liberi que tribuitius in proprietate.
g ¶ Agnascitur. Quomodo potest non agnasci cum si viueret pater tempore quo bic nascitur in potestate sua esset. vt institu. de tut. §. fina. Respon. non agnascitur: id est non fit eius heres vt filius qui et agnatus est. vt. ℣. titu. i. filius. oportet ergo q̄ vel adeat de iure ciuili / vel petat bonorum possef. vt ercludat matrem a tertulia. et sm bo collige bereditatem non aditam non tranfire ad superiores. sed quidam contra. et biq; dicunt loqui de nepote nato ex emancipato / qui si est suus: vt quia

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2019

vt q; ante emancipationem fuit cōceptus transmittit etiā non aditā ab nō. sed certe bis obstat: q; dicit patri: ⁊ posumi dicere. a. parenti. et .p. eis C. de suis ⁊ legi. heredi. apud hostes.

a ¶ Bonorū. pos. .p. procuratorem eius q̄ fieri potest. vt. C. de cura. fur. l. fi. §. fi. sed habet .p non petita si l furor decedat. vt. C. de cura. furio. l. fi. §. finautem.

b ¶ Carbonianaz. nec ℞ tribuit ius sicut nec ventris. vt. ℣. §. si quis.

c ¶ Possessio. carboniana. Accur.

d ¶ Sed cum boc tēpore. s. carbo. fimtur emin petenda anni cursu ex quo scit cōtrouersiam sibi fieri. vt. ℣. de carbo. edict. l. iij. in fi. Item petita ea fi nitur pubertate. vt. ℣. e. l. §. impuberi. hic ergo vel non fuit petita: ⁊ eodē tpe anni finita est cui? ordinaria: q; sciuit sibi ea? deferri: et hec extraordinaria: q; scit sibi controuersiam referri: vt. ℣. de carbo. edict. l. iij. §. fin. et ita mater admittit. vel si petijt carbo. adueniente pubertate pronunciatu? fuit eu? nō esse filium. vt ℣. de carbo. edic. l. iij. § fi.

e ¶ Sed si infanti. als in libro domini Accur. est vel si impubes ⁊c.

f ¶ Non enim similis. fm hoc intellige. C. qui ad mit. ad bo. pos. l. ffantis.

g ¶ Admittantur. puta alij filij q licet repudiēt: q̄ditu vnus vult mater non admittitur. vt. ℣. e. o. l. i. §. si nemo. vel dic sunt nepotes ab alio q in locū sui patris cui? patruo vocantur. vt isti. de here. ab intesta. §. cum filius.

h ¶ Pater. qui emancipauit. als haberet heredem fm hec iura.

i ¶ Siue heres. q; cōtracta fiducia emācipauit.

k ¶ Siue bo. pos. q; non ℥cta. vt. ℣. ti. i. l. si ad patrem. ⁊ insti. ad tertul. §. preferuntur. ⁊. C. eo. l. ij.

l ¶ Fiduciam. i. emācipauerunt cōtracta fiducia.

m ¶ Etiam adoptiuus. nisi in casu. vt. j. e. equis simum. §. i.

n ¶ Cum pater. semp dicas post emācipationez. vt modo notaui.

o ¶ Desierit. adoptiuus post emancipationez. vt ℣. vnde liberi. l. liberi.

p ¶ Legitimus. puta per vñ legitimi. q̄s cōtracta fiducia emancipauit.

q ¶ Contratab. quando contracta fiducia vel non emancipauit.

r ¶ Exdudit. ℞. vinco vinnisi natus quoq; acceperit bono. pos. igitur ⁊ si furioso decreto petita fit boñ. pos. et p̄mus̄q̄ ipse fit mentis compos factus et bono. pos. petierit: decesserit: matri non obstabit. ¶ Sed si quis cum statu? controuerſiam pateretur car bonianam solam acceperit: an noceat matri bo. pos. quesitum est quidem. sed cum hoc tempore fimatur: dicendum est matri post tempus non nocere: aut si impubes decesserit: matrem posse admitti. ¶ Sed si infanti per tuto?em petita sit poſſ. licet statim decesserit: dicendum erit matri obstitisse. non enim similis est ei que furioso datur. ¶ Ita demum vero mater a senatusconsulti beneficio excluditur: si filius adūt legitimam hereditatem. ceterum si omiserit legitimā hereditatez: mater ex senatusconsul. tertuliano admittetur. sed si non sit solus iste filius legitimus heres: ℔ sint qui cum admittantur. nec in parte eorum mater ex senatusconsul. erit vocanda. Obijcitur matri pater fiue in vtriusq; bonis tam filij q̄ filie: fiue heres fiue bono. possessor. exīstat. ¶ Sed neq; auus neq; proauus in tertuliano matri nocent. Quis fiduciam cōtraxerint. pater autem tantuz naturalis ⁊ non etiam adoptiuus nocet matri. verius enim est cum pater esse desierit a matre cum excludi: sed nec ad boñ. poſſ. contra tabu. cum admitti cum pater esse desierit. vndecuq; autem acceperit bon. pos. pater naturalis siue legitimus siue contra tabu. ex quauis parte excludit matrem. ¶ Si sit agnatus defuncti et naturalis pater sit in adoptiua familia et mater: matrem admittimus: quoniam patrem agnatus excludit. ¶ Si sit consanguinea soror defuncti et mater sit et pater adoptatus vel emancipatus: si consanguinea velit habere hereditatem: matrem ex senatusconsulto tertuliano excludit. ¶ Si sit consanguinea soror defuncti et pater sit et pater adoptatus vel emancipatus: si consanguinea velit habere hereditatem: matrem ex senatusconsulto tertuliano excludit placet. si consanguinea repudiet: matrem ex senatusconsulto. pter patrem non venire. et q̄is als non soleat mater expectare cōsanguinā velit nccne adire hereditatem: nunc tñ expectatur an cōsanguinea est q̄ patrē excludit. repudiante ergo cōsanguinea bono. pos. habebit mater cui? patre quasi cognata: sed et i hac mozā patietur: nec ante accipiet bono. possessio. q̄ pater petierit: quoniaz omittente eo potest ex senatusconsul. succedere. ¶ Sed et si ipsa mater eadem sit ⁊ soror. ꝑsanguinea vtputa quoniaz pater matris nepotem suum ex filia adoptauit: sit preterea et pater naturalis: hec mater siquidem quasi consanguinea venit excludet patrem. si ius cōsanguinee repudiauit vel capitis diminutiōe aīmisit: ex senatusconsulto. venire propter patrem non potest. repudiāte vero patre rursus ex senatusconsulto potest venire. ¶ Si mater hereditatem filij filieve non adierit: ex senatusconsulto tertuliano in bonorum pos. antiquum ius seruandum est. cū enim ex prelatione tres omittende senatusconsulto. bñficiū ius succedit vetus. sed si mater repudiauerit bonorum possessionem. de adeunda vero hereditate deliberaret: dicendum erit agnatū non succedere: quoniam nōdum verū est nō adūsse matrem. quod autem diximus ius antiquū seruari matre nōdū adeūte cui persone deferatur hereditas videndū est: vtrum ei que nūc prima immineret cum mater repudiat: an ei que fuerat cum intestato decessisse certum esset: vtputa fuit patruus cum intestato decederet patrui filius cuz mater repudiasset patruo nōdum delata hereditate atq; ideo defuncto cui matre deliberante patrui filium vocari.

Dicta est supra qualiter mater excludatur a successione filij. ꝑpter filios vel cōsanguineos modo est videndū quādo putuetur succession ꝑpter tutorē non petitum: ⁊ primo ponit mentē cuiusdā constitutionis. secundo incipit illā cōstitutionez exponere. secunda ibi: ⁊ quidem. Barto.

Si mater nō petierit tutores idoneos filijs suis dari: vel prioribus excusatis siue reiectis non confestim aliozum nomen edidderit: tus non habet vendicādozuz sibi bonozū intestatozū filiozum.

Et quidem si non petijt incidit in constitutionem. ait enim vel si non peteret. sed a quo non petet? loquitur quidem de pretore constitutio: sed puto etiam in prouincijs locum habere etiam si a magistratibus municipalibus nō petat. Quoniaz ⁊ magistratib municipalibus dandi necessitas iniungitur. quid ergo si petijt sed admonita vel a libertis vel a cognatis an incidit in senatusconsul? ⁊ puto eam incidere si cōpulsa fecerit: nō si cum petere non cunctaretur admonita est. ¶ Si pater eius peti prohibuerat tutozem: cuiꝰ per matrē rem eozuz administrari voluerit) incidit si nec petat nec legitime tutelaz administrat. q; si penitus egens filijs nō petit: ignoscendum est ei. Sed si forte absens a libertis puēta est: vel ab alijs: dicendū est eā nō excludi: nisi forte cum frustraret id

centem ⁊c. vt hic. ⁊. ſ. de diuer. ⁊ tempo. prel. l. de accessionibus.

o ¶ Consanguinea. scz ex eodem patre.

t ¶ Emancipatus. a patre naturali vel etiā adoptiuo. Accursius.

v ¶ Excludi. per sororem cū extra familiā est pf.

x ¶ Adire hereditatem. quia statim pro sua parte accipit mater. vt insti. tu. ad tertul. §. fozor.

y ¶ In hac materia. facit ℣. eo. §. sed si quis decesserit. in fi.

† Cōcor. c. a nō facto. l fi. ibi: quotiens cūq; in gestis consilioz tales sententia fuerit: illi? pcliti sola magis timeat cuius auctoritas. vide stin. l.

s ¶ Sed et si ipsa. scilicet mater.

a ¶ Veniat. fuit ergo nepos a pre adoptiuo emācipatus. als non haberet heredē fm hec iura. vel fm hoc videt desinere esse et sozor. vt insti. de nup. §. inter eas. sed rñ. hic nō definit habere ius sororitatis q̄n ab auo fuit eius filius adoptatus. vt ℣. ea. l. §. liberi.

b ¶ Repudiauit. repudianio vno iure pōtest repaliud. vt et. C. de iure delibe. l. suum.

c ¶ Diminutione. minima: q; ipsa fit emancipata. Sed quare et hic non retinetur ius sororitatis post capi. dimi: ℞. ibi erat ciuile et naturale vinculū: hic naturale tantū.

d ¶ In bonorū pos. vnde legitimi. vt et ℣. vñ leg. l. ij. in fi. ⁊. l. iij.

e ¶ De adeunda. per tertulianum.

f ¶ Dixim?. ℣. pri. §.

g ¶ Patruus. nūc respōdet. sic ecōtra. ℣. eo. l. j. §. vtrum.

h ¶ Decederet. filius.

i ¶ Vendicādozū. si mozriantur impuberes / als non. vt. C. ad tertulia. l. oēm. ⁊. l. matres. ⁊ de legi. heredi. l. sciant. ⁊ hec omnia infra exponit.

† Cōfestim. cū primus potuit. sic ℣ telligit glosa. sup ℣. mor. circa fi. l. c. qr ꝑpter. extra de elec. ⁊ in. c. olim causas. l gl. sup ver. cus stariꝰ. de re stil. spol.

k ¶ Alit enim. cōstitutio dixi pū. vt. ℣. qui pe. tu. l. ij. §. idem diuus.

l ¶ Iniungitur. vt. ℣. de tu. ⁊ cura. da. l. ius dādi.

m ¶ Cūctaretur. i. dubitaretur. ⁊ q; pro certo ꝓponebat petere.

n ¶ Nec legitime. q̄ potuit petendo a principe fm hec tempora. vt. ℣. de tute. l. fi. Quid autem si pater eorum matri non mandauit gerere ipsa trī gessit: et ideo tutores nō petijt. Item quid si alij gesserunt: ℔ a iudice tutelam non petierunt nec inuentarium fecerūt: an punitur mater: ℞. Respō. aperte hic videtur dicere q; incidat: quia non legitime gessit fm ℣so.

o ¶ Excludi. vt. C. de his qui. vt indig. l. sozorez. ⁊

C. de iure fis.l. edicto. §. cum autem.

a ¶ Impuberibus. qđ fit qfiqs. vt insti. de cura. §. interdum.

b ¶ Cessare debere. fs ipi fibumet petāt. vt. ff. q pe. tu. l. ij. §. curatorem.

c ¶ Tutorē. ff. de tute. l. q habet. in pin.

d ¶ Defunctonie. pro cra stinando.

e ¶ Privilegio. fic. ff. qđ cuiuf. vni. no. l. i. §. fi.

f ¶ Errante. nisi statim alios petat. vt. j. §. sed si prioribus.

g ¶ Imputandū. nisi cuq reliqui sufficiūt adminiſtrationi. vt. ff. qui pe. tu. l. credendum.

h ¶ Plenū officiū. vt et C. q pe. tu. l. cum a matribus. et no. q quo ad ſuſpectos est hoc cōſiliū nē fit contra dicta. l. ff. q pe. tu. l. ff. §. fs quo ad certa est neceſſitas. ſic. C. de admini. tu. l. ff. §. perſonis. Accurſius.

i ¶ Cōfeſtim autem. hoc est verbū oratonis recitate. ff. §. ſi mater.

h ¶ Sedentis. fic. ff. qs or. in bo. poſ. ſer. l. ij. §. in bonorum.

l ¶ Mandare. pcuratori ſ. qđ pōt. vt. C. q pe. tu. l. cum a matribus.

m ¶ Pleraſqs. vt. C. de cōdit. inſti. l. conditiones. 7 l. filius.

n ¶ Plenius. vt nec curatores petat. Accur.

o ¶ Impatibus. et fic non est remittenda.

p ¶ Ex ſtipulatu actionē. quam alſs haberet. vt. ff. eo. l. i. §. impuberi.

q ¶ Admitti. f. quo ad beditatē. ſed an idē ordo in petendis tutoribus vt pri mater q̄ aliꝰ audiat. ſ. vt donec mater vult petere aliꝰ nō audiat. Rſi. nō. vt. ff. e. l. §. fs ſi forte. 7 q pe. tu. l. ij. in fin. Itē no. q ipſo iure mater eſſe deſinit: vt hic.

Patrem. ¶ Caſus. Pater legitimus 7 naturalis ꝑcedit matrē in ſucceſſionē ab inteſtā. fs ſolus pater adoptiuꝰ nō vincit eam.

r ¶ Patrē. pone caſum vt. ff. l. prima. §. objcit. Additio Barto. arguit 2tra iſtā. l. q̄ ille q habet patrē adoptiuū eſt in ei⁹ poteſtate: ergo nō habet beredē matrem vel aliū. vt. l. ij. §. de caſtren. pecu. Sol. ſm eum. et intellige q̄ pater adoptiuus eum em ācipauit: vt dicitur in l. ij. §. objcitur. ff. eo.

Mtris. ¶ Caſus. Si mater decedat inteſtata oēs eius liberi ſiue ſint ex eodem matrimonio vel diuerſis ſucce

contingit. filijs autem non petendo punit vtrūq 7 filiabus. ¶ Quid ſi nepotibus? ſimiliter non petendo punitur. ¶ Quid ſi curatores nō petit? verba reſcripti deficiūt. ſed dicendum eſt ſiquidem impuberibus[a] curatores non petit: eandem eſſe rationem: ſi iam puberibus ceſſare[b] debere. q̄ ſi cum pregnās eſſet bonis nō petit curatorem: dico in ſententiam incidere. nam et ſi apud hoſtes habuit puberem: idem erit dicendum. q̄ ſi furioſo tutorem[c] vel curatorem nō petit: magis eſt vt icidat. ¶ Nō ſolum autem que non petit coercetur: ſꝫ 7 que defunctorie[d] petijt vt reſcripto declaratur vel priuilegio[e] munitum vel ornatum puta tribus tutelis: ſed ita demum ſi data opera hoc fecit. Quid ergo ſi tales petijt et ſuſceperunt nihilominus vel detenti ſunt? excuſata erit mater. Quid ſi indignos vel minus habiles ad tutelam petierit: quoniam ſciebat pretorem eos non daturum. Quid tamen ſi dedit eoſdē pretor matris petitionem ſecutus. iam quidē pretoris delictū eſt: ſed et matris punimus conſilium. igitur ſi forte excuſati ſint illi vel impzobati: debet mater alios ſine mora petere. ergo ſiue non petierit: ſiue non idoneos petierit punietur: etiaꝫ ſi dati fuerint minus idonei pretore errante[f]. ¶ Idoneos autem vtrum facultatibus: an 7 moribus petere debeat: dubitationis eſſe poteſt. puto autem facile ei ignoſci: ſi locupletes ſint bi quos petijt: ſed ſi prioribus excuſatis reiecti ſe nō confeſtim aliorum nomina ediderit punit. Quid ergo ſi non fuerint omnes excuſati: vel non omnes reiecti? videndum eſt an ei imputetur cur in locū excuſati nō petijt: ? puto imputandum[g]. Quid ſi deceſſerint quidam? puto licet verba deficiant: ſententiam cōſtitutionis locuꝫ habere. Sed qđ diximus reiecti vtrum ſic accipim⁹ a ꝑtore non dari: an 7 ſi ſuſpecti fuerint remoti vel ob negligentiam vel ignauiaꝫ repulſi: Reſpondi etiam hos quis reiectos recte dicet. ergo 7 ſi latitēt ſed lōgum eſt. na nec hoc ei imputetur cur ſuſpectos non fecit. alioquin et ſi latitarent potuit edicto deſiderare vt eos pretor adeſſe iubere[t] et ſuſpectos eos remouere[t] ſi deeſſent. Q̄ ſi non compulit eos miſcere ſe tutele: 7 cum plenus officium[h] a matre deſideramus: et hec ei curanda ſunt ne in hereditate ei obſtent. ¶ Confeſtim autem[i] ſic erit accipiendum: vbi primum potuit id eſt ꝑtoris † copiaꝫ habuit huic rei ſedentis[k]: niſi forte ſi firmitate impedita eſt vel alia magna cauſa que etiam mandare[l] eam ad petendos tutores impediret. ita tamen vt nullo modo annale tempus excederet. ſi enim mortalitate filij ꝓcuēta eſt: nihil matri imputetur. ¶ Tractari velle poteſt ſi pupillo amplum legatum ſub cōditione ſit relictum ſi tutores non habuerit: 7 puta ꝓpterea ei mater non petierit ne conditione deficeretur: an conſtitutio ceſſet. et puto ceſſare ſi damnum minus ſit cumulo legati. qđ et in magiſtratibus municipalibus tractatur apud tertullianuꝫ: et puto dandam in eos actionem quatenus plus erit in damno q̄ in legato niſi forte quis putet conditionem hanc quaſi vtilitati publice oppugnantem remittendā: vt alſs pleraſqꝫ[m]: aut verba cauillatus imputauerit matri cur curatores non petierit. finge autem plenius[n] conditionē cōſcripta

dunt ei per officianū. Zi.

Quiſſimū. ¶ Lex ſius. Si filius decedit inteſtatus relictis liberis: liberi obſtant matri. ſiue ſint legitimi 7 naturales: ſiue legitimi tantū. puta adoptiui.

Si ex filio. Si pater nepotem emancipauit et emancipatus deceſſit patre 7 matre ſuperſtitibus ſuccedet mater videbatur q̄ pater excluderet auum ratione gradus et inſuper matrem. et certe licet ita videatur: tamen dicendum eſt q̄ vocatur vel ad ſucceſſionez ab inteſtato vel in bo. poſ. vn de vtilem liberi. Anna.

s ¶ Equiſſimū. ff. eo. l. ij. §. liberi.

t ¶ Auum. vt. ff. eod. l. ij. §. ſi auus.

v ¶ Pretoris. vt. ff. ſi patrona. quis ſu. ma. l. j. §. nepos.

r ¶ Conſeruare. nō ergo mater excludit auum q̄n

nonne erit matri ignoſcendum? aut hoc imputatur matri cur non deſideraucrit a principe conditionem remitti? 7 puto non eſſe imputandum[o]. ergo etiam ſi mater ei qui ſoluendo non erit non petierit tutorem: puto ignoſcendum: conſuluit enim ei vt minus inquietet quaſi indefenſus. ¶ Et ſi forte quis vxorem cōmunis filij matrē heredē ſcripſerit rogauerit q̄ remiſſa etiam ſatiſdatiōe vt filio pubere facto reſtituat hereditatē: nec mater ei petijt tutores: debet dici ceſſare conſtitutionem: cum patris voluntatem ſecuta eſt: et nihil habenti filio tutores non petierit. Q̄ ſi ei remiſſa ſatiſdatio † nō fuerit: cōtra erit: quoniam vel propter hoc debuit tutores habere. Sed ſi forte impubes poſt matris ceſſationem fuerit arrogatus et impubes obierit: dicendum erit matri aduerſus arrogatorem non competere ex ſtipulatu[p] actionem. ¶ Videndum eſt matre prohibita ius ſuum vendicare: vtrum ceteros admittamus atq̄ ſi mater non eſſet: an ipſam heredem dicimus fieri vel aliud n omē ſucceſſionis inducere: ſed negauimus ei actiones et inuenimus reſcriptum ab imperatore noſtro antonino auguſto 7 diuo patre eius manue maxime pridie idus Aprilis plautiano iterum conſule: matre remota eos admitti[q] qui venirent ſi mater non fuiſſet. ergo et agnati ceteriq̄ ſuccedunt. aut ſi nemo ſit: bona vacabunt.

Modeſtinus. Lex. iij.

Patrem[r] adoptiuū matri non obeſſe plerīq̄ probant. Idem. Lex. iij.

Matris inteſtate defuncte hereditatem ad omnes eius liberos pertinere ceteris ſi ex diuerſis matrimonijs nati fuerint) iuris eſt.

Paulus. Lex. v.

Quiſſimum[s] eſt omnes filios matri ꝓferri: etiaꝫ ſi per adoptionem in familia relicti eſſent: ſꝫ et nepos ex adoptiuo filio natus ex verbis ſenatuſconſulti matri obſtabit. ¶ Si ex filio nepoteꝫ auus manumiſerit: iſq̄ patre 7 auo et matre ſuperſtitibus deceſſit: pōt quęri quis potior eſſe debeat. nam ſi mater excluſerit auus[t] manumiſſorem q patri anteponit: edicto ꝓtoris[v] inducetur pater defuncti. quo admiſſo deſinit ſenatuſcon. locus eſſe: 7 rurſus auus vocabitur: ita q̄s rectius eſt auo ius ſuum conſeruare[r] / qui et contra ſcriptos heredes poſſeſſionem bonorum accipere ſolet.

Idem. Lex. vi.

pater

† Facit iſte

† Soleſtēre reſcribētes ḡre ſatiſdatio tutoris per tutores ꝑ remiſſa ſa accipe duas valid das rones. ꝓpter ſi q̄ hoc alia ſa tiſdationis loco habet ſi ſes electa vt no. ſpecl. tit. de iſtru. edi. §. nunc ſra aliqua. ver. quid ſi berer. Secūdo q̄ de iure non eſt de ſuba tutele vt not. bal. l addi. ad ſpec. tit. 6 tute. §. ſi tiſdatio nō eſt.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

pater est in medio. ⁊ no. ꝙ hic fallit regula quam habes. j. de diuer. ⁊ tẽpo. pre. l. de accessionibus. s. si vinco vincentem ⁊c. nam alius vincit patrem: ⁊ pater matrem. non tamen auus solus vincit matrem: vt hic. et s. l. ij. §. obijcitur. nisi pater sit in medio vt hic dicitur. sic et fallit al's vt no. C. de na. lib. aut. licet.

Filij. ¶ Cas⁹. Mater siue sit mr̃fa. siue filiafa. vocat ad successionem filij. ¶ Filiꝰ qui se. Decessit mater intestata: filius vocabitur ad eiꝰ successionẽ ꝑ orficianuꝫ. dixit filius: nolo adire. postea vult mutare voluntatẽ et adire poterit ne? sic. adeo ꝙ si mater habebit fratrẽ legitimum ⁊ naturalẽ non venit ad successionẽ: sed filius per orficianum. Ui.

a ¶ Filij. hic puncta.

b ¶ Potestate sit. scilicet mater sic econtra. j. eo. l. penul. Accur.

c ¶ Extensiua. ꝓpter verbũ volet. quod formatur a ꝑsenti. vt. j. de verborũ obliga. si stipulatus.

d ¶ Admittenda est. immo videt ꝙ nõ. vt. C. de iu. ⁊ fa. igno. l. ij. q̃ est ꝯ. Sol. ibi alius iam acceperat: hic nõ. vt. s. de mino. l. ꝙ si minor. §. sceuola. vel sol. vt ibi no.

Filij[a]: mater ex hoc senatusconsulto etiam si in aliena potestate sit[b] ad hereditatem admittitur. ¶ Filius q se nolle adire hereditatem matris dixit: an põt mutata voluntate adire anteq̃ cõsanguineꝰ vel agnatus adierit videndũ est: ꝓpter hec verba si nemo filioꝝ volet hereditatem suscipere qꝛ extensiua[c] sunt: ⁊ cũ verba extensiua sint penitentia eiꝰ vsq̃ ad annuꝫ admittenda est[d] cum et ipsa filij bo. pos. annalis est.

Idem. Lex. vij.

Si qs intestatꝰ decesserit relicta matre ⁊ fratre consanguineo vel sorore: q̃uis per arrogationẽ quesitis: eadẽ iura in ꝑsona matris[e] seruant: q̃ ⁊ naturalibus extantibus liberis.

Gaius. Lex. viij.

In suspenso est ius matris si filiꝰ defuncti emãcipatꝰ deliberet de bo. pos.[f] petenda.

Idem. Lex. ix.

Sacratissimi ꝑncipis nostri oratione cauet: vt matris intestate hẽditas † ad liberos (tãetsi i aliena ptãte[g] erũt) pertineat.

Pomponius. Lex. x.

Si filiusfa. miles[h] non sit testatus de his que in castris acquiesierit: an ea ad matreꝫ pertineant videndum est: sed nõ puto. magis em̃ iudicio[i] militũ hoc beneficiũ cõcessum est: nõ vt omnimodo q̃si patressa. in ea re sint. Quãdo in pendenti est an quedã ꝑsone possint obstare matri: ⁊ casus tulerit vt nõ inducerent[k] matri ius integrũ erit qđ medio tꝑe apprehenderit[l]: veluti si filio intestato mortuo posthumus ei filius potuerit nasci: nec natus sit aut mortuus editus: vel etiã ꝙ filius eius qui in hostiuꝫ potestate erat postliminio non sit reuersus.

¶ Finis.

Si filiusfamilias. ¶ Cas⁹. Filiꝰ miles q̃siuit bona in castris postea mortuo patre suo intestatꝰ decessit. nunqd mater succedet ei per tertulianum? dicit iuriscon. nõ puto idistincte. i vno puto distinguendũ: si iste filiꝰ decessit ĩtestatꝰ si non hꝫ posthumũ vel filiũ in captiuitate hostiũ: vel filiũ domi mater succedet ei. sꝫ si hꝫ posthumuꝫ q̃diu speratur nasci mater nõ succedit ei: sꝫ si nascit nõ mõstruosus mater nõ succedit ei. si redit de captiuitate hostiũ iure non succedit ei. si hꝫ filiuꝫ domi mater nõ succedit ei. sꝫ si nascit filiꝰ mõstruosus iste non obstabit matri qn possit filiꝰ ꝑ tertulianũ succedere. Uiuia.

† Concor. glo. in ꝟ. ab apl'o. ibi: beneficiũ enĩꝫ iuris nemini est auferendum. c. cũ ꝑm apl'ꝫ. extra de secun. nup. et glo. in ꝟ. parẽtibꝰ. ibi: ⁊ hereditas parentũ q̃si debita obuenit nob. c. ꝑdicator. xvj. q. j.

b ¶ Miles. qui manet in ptãte. vt insti. quib. mo. ius pa. po. sol. §. filius.

i ¶ Iudicio. i. vt testẽtur si volent. al's pater occupat iure peculij. vt. j. de castrẽ. pecu. l. ij. ⁊ facit. s. ad leg. fal. l. filius. ⁊ de stipu. ser. l. si seruus cõis. in prin.

k ¶ Inducerentur. in eo statu vt succedant filio.

l ¶ Apprehẽderit. Sed licet de facto apprehẽderit an interim est heres considerata veritate? Uidetur ꝙ non. vt. s. eo. l. si in suspenso. ⁊ no. s. si pars here. pet. illud. in prin. Accursius florentinus legum doctor.

¶ Finis.

Si quis. ¶ Casus. Quidã decessit intestatus relicta matre ⁊ fratre vel sorore quesitis naturaliter vel per arrogationem. nunquid eadem seruantur que in filijs legitimis ⁊ naturalibus? certe sic. Uiuianus.

e ¶ In persona matris. volẽtis succedere filio. qualiter autẽ naturales succedant cum matre habes insti. ad tertulia. §. frater.

In suspenso. ¶ Casus. Si filius emãcipatus decedit relicto filio: et ille deliberat velit petere bonorũ possessio. ius matris est in suspẽso. Ui.

f ¶ De bono. pos. vn de liberi.

Sacratissimi. ¶ Casus. Si mater moritur intestata liberi succedũt matri ꝑ orficianũ siue erant sui iuris vel in potestate ꝯstituti. Ui.

g ¶ Potestate erũt. sic ecõtra. s. eo. filij. in prin. ⁊ facit. C. ad orfi. l. ij.

¶ Inforciatũ recognitũ ac summa cura impressum finem optatũ accepit In inclyta vrbe Lugduñ. Opera Francisci fradin calcographi nõ in mi. Impensis honesti viri Aymonis de porta ciuis et mercatoris Lugđ. Anno domini. M.ccccc xxj. Die vero. xxix. mensis Julij.

¶ Directorium religatoris.

abcdefgbiklmnopqrstvxyzABCDEFGHIKL MNOPQRSTUXYZAABBCCDDEEFFGG HH. Omnes sunt quaterni preter a qui continet quinq̃ folia. Superadduntur et tabule cum signo ✠.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Tabula legum Infortiati.

Leges Infortiati alphabetica serie hic ordinantur.

Bagnato.de cura.furi.fo.lxxv. co.ij.
Ab erbēdati.de leg.i.fo.clxxxix.c.iiij.
Ab intestato.de iure codi.fo.clx. col.j.
Ab olb⁹ heredib⁹.de leg.j.fo.clxxvij. columna.iij.
Acceptis.ad leg.fal.fo.cccxxxiij.col.iiij.
Accipiētis.de auctori.7 consen.tu.fo.l.co.j.
Actiōe de rōmb⁹.de tute.7 ra.dist.fol.lxiij.col.ij.
Act⁹ sui rōnē.ō admi.7 pi.tuto.fo.xxxix.co.ij.
Ad fiscū.de actio.re.amo.fo.xvij.col.iiij.
Adigere.de iure patro.fo.cccvij.co.iij.
Ad instruēdā.de admi.7 pi.tuto.fo.xlj.col.ij.
Aditio hereditatis.de acq.vel omit.heredi.folio cxxxviii.col.iiij.
Administrantes.de excu.tuto.fo.lxj.co.ij.
Ad testū.ō testa.7 q test.fa.pos.fo.lxxviij.co.iij.
Ad veteran.ad leg.fal.fo.cccxxiij.col.ij.
A duob⁹.de ope.libe.fo.cccc.col.j.
A filio berede.de ali.7 ciba.lega.fo.cclxiij.co.iiij.
A filio berede.de lega.j.fo.clxiij.col.ij.
A filia mater.ad trebel.fo.cclxj.col.j.
Agnato propior.de legi.tu.fo.xxxj.co.ij.
Ait prætor.de iure delibe.fo.cxxiij.co.iiij.
Alia cā.solu.ma.fo.v.col.iij.
A liberto suo.de bo.liber.fo.ccccxvij.col.j.
Alienus fundus.ad leg.fal.fo.cccxxvj.co.iiij.
Aliēta.7 vestiaria.ō ali.7 ciba.leg.fol.cclxv.c.ij.
Aliēta liberto.de libe.agno.fo.xxj.col.iij.
Aliēt⁹.de assig.lib.fo.cccxix.co.ij.
Alio berede.de ali.7 ciba.leg.fo.cclxij.co.iij.
Aliqñ accidit.de ?di.7 demō.fol.cccxj.colū.j.
Aliter atq; de pecu.lega.fo.cclvij.col.ij.
Alteri⁹ curatoris.de tute.7 ra.dist.fo.lxvj.col.j.
Alteri ex beredib⁹.de adi.leg.fo.cclxxiij.col.iiij.
Alūne sue.de adimen.lega.fo.cclxxiij.col.ij.
Amicissimos.de excu.tuto.fo.lx.co.iij.
An in magistratus.de magi.?ne.fo.lxxj.col.iij.
Annua bis verbis.de annu.leg.fo.cxxxiij.co.iiij.
Annuam pecuniā.de annu.leg.fo.cxxxj.col.j.
An scriptus.de fm tabu.fo.ccccvj.col.j.
An tabulas.de iure codi.fo.cl vij.co.ij.
Antisti⁹.de acq.vel omit.here.fo.cxlj.col.ij.
A pře vel dño.de leg.iij.fol.ccvij.col j.
Apud aristonē.de admi.7 pi.tu.fol.clvij.col.j.
Apud aufidiū. de optio.leg.fo.cclvij.co.ij.
Apud iulianū.de here.insti.fo.xciij.co.iiij.
Apud iulianū.ad trebel.fo.cclxj.col.ij.
Apud iulianū.de leg.j.fo.clxvi.col.j.
Apud pāphilū.de aur.7 arg.leg.fo.cclxvij.co.iiij.
Argento legato.de leg.iij.fol.cxxxi.col.iij.
Argumēto sunt.de aur.7 arg.leg.fo.cclxx.co.iiij.
Aristo existiat.de acq.vel omittē. heredi.f.cxxxv. colum.iiij.
Aristo.de acqui.vel omit.here.fol.cxlvj.co.j.
Aristo negauit.de iure codi.fo.clviij.col.ij.
Aristo scribit.de iure delibe.fo.cxviij.col.iiij.
Asse toto.de bere.insti.fo.cv.col.iiij.
Assignare.de assig.lib.fo.ccccxix.co.ij.
A testatore.de cōdi.7 demon.fo.cccxj.col.ij.
Athlete bñt.de excu.tuto.fo.lv.co.ij.
At vbi.de leg.prestā.fo.cccxcj.col.j.
A tutela remot⁹.de ?.7 vti.act.fo.lxvij.col.ij.
A tutorib⁹.de admi.7 pari.tuto.fo.xlj.col.j.
Auferē bēditas.de bis q.vt indig.fo.cccxj.co.iiij.
Auia ?nepotē.de ?di.7 demō.fo.ccvij.co.j.
Aiub⁹ legatis.de leg.ij.fo.cxxxiij.co.iij.
A vobis quoq; de annu.lega.cxxxj.col.j.
Aurelius symphorianus.de liber.legato.fo.cclxxviii.colum.iij.
Aurelio sempronio.de libe.lega.fo.cclxxvij.c.iij.
Aut certe.de oper.libe.fo.ccccxj.colū.j.

Alista.ad trebel.fo.ccclj.col.ij.
Bello amissi.de excu.tuto.fo.lix.co.j.
Bñficio legis.ad leg.falc.fo.cxxxvi.co.iij.
Bona aūt.de bo.pos.fo.cclxxxj.col.ij.
Bona militis.de vetera.suc.fo.ccccxvij.co.j.
Bonorū possessiōe.de leg.pstan.fo.cxxcvj.col.j.
Bonor⁹ possessiōe.de bo.pos.fo.cclxxxj.co.ij.
Bonorū possessione.vñ lib.fo.cccxxxj.col.iij.
Bononum ventris.de cura.furio.fo.lxxv.co.j.
Bmpanus.de ope.lib.fo.cccxviij.co.j.
Cancellauerat.de bis q in testa. delē.f.xcij. columna.iij.
Capitis.de su.7 legi.ber.fo.ccccxix.col.iiij.
Capitis.vñ cog.fo.cccxxviij.col.j.
Captatoriaas.de here.insti.fo.cv.col.j.
Captatorie.de leg.j.fo.clxxj.col.ij.
Carbonianum.de carbo.edic.fo.cccj.co.j.
Carmelia.de iure patro.fo.cccix.co.j.
Carte appellatio.de fm tabu.fo.ccccv.co.ij.
Cartis legatis.de lega.iij.fo.cxxviij.col.iiij.
Cassius etiā.de libe.lega.fo.cclxxvij.col.ij.
Catomana regula.j.de regu.cato.fo.ccxc.col.iiij.
Catomiana regula.ij.de regu.cato.fo.ccxcj.col.j.
Cā cognita.de vulg.7 pu.substi.fo.cxvj.co.iiij.
Celsius pater.de leg.ij.fo.clxxxvij.col.j.
Centurio.de vulg.7 pupil.substi.fo.cxj.col.iiij.
Centurio scdo.de mili testa.fo.cxxvij.co.iij.
Cerdonē.de ope.lib.fo.ccccxj.col.iiij.
Certū est.de iniusto rup.7 irri.testa.fo.xc.co.ij.
Certarū rerū.de testa.tu.fo.xxvj.col.iiij.
Cetera igitur.de leg.j.fo.clxvj.co.iiij.
Ciphi electione.de optio.leg.fol.cclv.co.iiij.
Circa eos.de bere.insti.fo.xciij.col.iij.
Circa legē falcidiā.ad le.falci.fo.cccxxvij.co.iiij.
Circa pupillū.de admi.7 peri.fo.xxxviij.co.ij.
Circa tpa.qs or.in bo.pos.ser.fo.cccclxxvj.co.iiij.
Cirographis.de admi.7 peri.tuto.fo.xlvj.co.j.
Ciuib⁹ ciuitatis.de reb.dub.fo.cclxxvj.co.j.
Ciuitatibus.de lega.j.fo.clxxxiij.co.j.
Claudius seleuc⁹.de bis q.vt indig.fo.cccxiiij.c.j.
Clemens patronus.de bere.insti.fo.cvj.co.ij.
Clodius.de acqui.vel amit.here.fol.cxlv.co.iij.
Codicillis gaio.de leg.ij.fo.ccv.co.ij.
Codicillis testamēto.de annu.lega.fo.cxxxiij.c.j.
Codicillis.de vsu ? vsufr.lega.fo.cxxxix.co.iij.
Cogit.ad trebel.fo.cccclxij.col.j.
Cognatis.vnde cog.f.ccccxxij.co.j.
Coheredi.de vulga.7 pupil.substi.fo.cxvj.co.iiij.
Cōmodissime.de lib.7 postbu.fo.lxxxj.co.j.
Cōi.de bo.liber.fo.ccccxvj.col.ij.
Cōcubinam ex ea.de cōcu.fo.xxiij.col.iiij.
Concubinā ex sola.de cōcubi.fol.xxiij.colū.iij.
Conditiones.j.de ?di.insti.fo.cxxxj.col.j.
Cōditiōes.ij.de cōdi.insti.fol.cxxij.col.ij.
Cōditiōes extrinsec⁹.de ?di.7 demō.fo.cccc. col.ij.
Cōditionū.de ?di.7 demō.fo.cccx.co.ij.
Cōditionū q̄dā.de ?di.7 demō.fo.cxcvj.col.iij.
Cōditiōibus.de cōdi.7 demō.fo.cxcvj.col.iiij.
Cōficiunt.de iur.codi.fo.clvij.co.iij.
Cōiūctim beredes.de leg.ij.fo.cxxv.col.iij.
Cornelius.de here.insti.fol.cv.col.j.
Cōsilio ? opera.de cura.furio.fol.lxiiij.col.iij.
Cōstitutiōe.si qs in frau.pa.fo.cccxxj.co.j.
Continetur aūt.de fundo instru.fo.xcij.col.j.
Contra rurū.de act.re.amo.fo.xvij.col.j.
Contrarā tutele actionē.de ?.7 vti.actio.fo. lxvj. columna.ij.
Cōuēto berede.de tute.7 ra. distra.fol.lxvj.col.ij.
Credēdū est.qui petit tuto.pof.fo.xviij.co.ij.
Creditor debitori.de libe.leg.fo.cclxxx.co.iij.
Creditori ita.de leg.iij.fo.cxxj.co.iiij.
Creditorē.de leg.ij.fo.ccij.co.j.
Cuius bonis.de cura.furio.fo.lxxv.col.j.
Cui fundus legat⁹.de ?di.7 demō.fo.ccciij.co.iij.
Cui ? rome.de lega.iij.fo.cxxvj.co.j.
Cui seruus.si qs omit.cau.testa.fol.clj.col.ij.
Cui vsufructus.de vsu ? vsufru.lega.fo.cxxxviij. colūna.ij.
Cū ab initio.quēadmo.testa.ape.fo.cxlvi.co.iiij.
Cū ab vno.de leg.ii.fo.cxcj.co.ij.
Cū alij penū.de tri.vi.7 oleo le.fo.ccclvij.co.iiij.
Cū aliēta.de ali.7 ciba.leg.fo.cclxvij.co.j.
Cum aliter.de senatusco.silla.fo.clij.co.ij.
Cum a pluribus.de ferui.leg.fo.cclj.col.iij.
Cū apud bostes.de lib.et postbu.fo.lxxxviij.co.j.
Cū aurū.de auro ? arg.leg.fo.cclxix.col.iij.
Cū aūt pars.de leg.ij.fo.clxxv.col.j.
Cū auus filiū.de ?di.7 demō.fol.cccc.col.iiij.
Cū centū.de adi.lega.fo.cclxxxj.col.ij.
Cū certꝰ nūerꝰ.de tri.vi.7 oleo le.fo.cclviij.col.j.
Cum certū.de aur.7 arg.leg.fo.cclv [illegible] viij.co.j.
Cū certū pond⁹.de tri.vi.7 oleo le. [illegible] viij.co.j.
Cū codicillis.de testa.tu.fo.xxix.c [illegible] iij.
Cū curatore.de admi.7 peri.tu.fo.xl.co.j.
Cū delamonis.de fundo instru.fo.cclu.co .iiij.
Cū deliberāt.de cura.furio.fo.lxxiij.col.iij.
Cū dōs.de senatusco.sill.fo.clv.co. iij.
Cū dōs suum.de pecu.leg.fo.cclviij.col.j.
Cū dos plegat.de dote ple.fo.cclj.co.iiij.
Cū dote.ad leg.falci.fo.cccxxvj.co.iij.
Cum ei qui parte.de leg.ij.fo.clxxxix.co.iij.
Cū emancipatus.de contratab.fo.cclxxxvij.co.ij.
Cū emancipati.de colla.bono.fo.cccxciij.co.ij.
Cū emptor.ad le.falc.fo.cccxiiij.co.iij.
Cū ēm bereditas.si qs omit.cau.testa.fo.cl.co.ij.
Cū erat pecunia.de annu.leg.fo.cxxxv.col.ij.
Cū ? tunicā.de aur.7 arg.le.fo.cclxx.co.iiij.
Cū ex filio.de vulg.7 pu.substi.fo.cxvj.co.ij.
Cū ex ofone.de excu.tuto.fo.lxj.co.ij.
Cū falsum.de acq.vl omit.here.fo.cxxxix.co.j.
Cū filius rogat⁹.de cōdi.7 demō.fo.cccxj.co.iiij.
Cū filius.de leg.ij.fo.cxcvj.co.iiij.
Cū filiussa.de mili.test.fo.cxxviij.col.iij.
Cū filiofamilias.qs ord.in bo.pof.ser.fo.ccccxxvij columna.iij.
Cū filiofa.de leg.? fideicō.j.fo.clx.co.iiij.
Cū filiofa.de leg.ij.fo.cxxx.co.ij.
Cū filio.de vulg.? pup.substi.fo.cx.co.iij.
Cū fisco.de senatusc.on.silla.fo.cliij.co.iiij.
Cū fuerit.de cōdi.7 demō.fo.cccxvij.co.j.
Cū fundus.de fundo instru.fo.cclu.co.ij.
Cū fundus.de leg.ij.fo.clxxv.col.j.
Cū bores deductus.ad trebel.fo.cccliij.co.ij.
Cū bores.de acq.vel omit.here.fo.cxxxix.co.iiij.
Cū bores rogat.de libe.leg.fo.cclxxvij.co.j.
Cū bores.ad trebel.fo.cccli.co.iij.
Cū bereditas.de admini.7 peri. tu.fo.xlvj.co. iiij.
Cū bereditas.ad trebel.fo.cccliij.co.iij.
Cum bereditas.ad treb.fo.cccli.col.iij.
Cū bereditate.de acq.vel omit.here.fo.cxl.co.ij.
Cū illud.qñ di.le.ced.fo.cccl xxj.co.iij.
Cum in annos.qñ oi.leg.ced.fo.cccl xxj.col.ij.
Cū in annos.de annu.leg.fo.cxxxvj.co.ij.
Cum in annos.qñ di.le.fo.cccl viij.col.iiij.
Cū in annos.de annu.leg.fo.cxxxx.co.ij.
Cū incertus.de leg.i.fol.clxj.col.iiij.
Cū in scdo de iniusto rup.7 irri.test.fo.xci.col.iij.
Cū in substitutione.de leg.iij.fo.cxxxiij.col.iiij.
Cū in testō.de reb.dub.fo.cxxc.co.j.
Cū in testāmēto.de here.insti.fo.c.col.ij.
Cū in testa.de aur.7 arg.leg.fo.cclxxj.co.iiij.
Cū ita dat.de ?di.7 demō.fo.cccix.co.iiij.
Cū ito legat.de leg.iij.fo.clxxxvij.col.iij.
Cū ita legat.qñ di.leg.fol.cccl xix.col.iij.
Cū ita legatur.de opti.lega.fo.cclvj.col.j.
Cū ita legatū.de ?di.7 demō.fol.cccxiij.col.iij.
Cū ita legatū.de vsu ? vsufruc.leg.fo.cccl.col.iiij.
Cū ita testamur.de lib.leg.fol.cclxxvij.col.ij.
Cū legato.qñ dies leg.fo.cccl xix.co.iiij.
Cū legatorū.vt leg.fo.cccl xxv.co.iij.
Cum lege.de testa.7 q testa.fa.pof.fo.lxxix.co.j.
Cum mulier.solu.matri.fo.xj.co.ij.
Cū mulier.de car.edic.fo.cccciij.co.iij.
Cū mulier.solu.matri.fo.xxij.co.j.
Cū non facile.si cui plus ? per leg.fal.fo.cccxxxvj columna.iij.
Cum optio.de opti.lega.fo.cclvij.col.ij.
Cū ostendimus.de fideiuſ.fo.lxix.col.ij.
Cū pf.ad leg.falci.fo.cccxxvi.col.iiij.
Cū pf filios.de leg.ij.fol.cxcvj.col.iiij.
Cū pf plurib⁹.de fun.instru.fo.cclix.co.ij.
Cum patronus.de ope.lib.fo.ccccxj.co.ij.
Cū patronus.de leg.ij.fo.clxxxvj.col.j.
Cum plures.de admi.7 peri.tu.fo.xxxviij.col.iij.
Cū plura.de tutel.fo.xxvj.colū.iij.
Cū postbumus.de lib.7 postbu.fo.lxxxiij.co.j.
Cū post mortē.de admi.7 peri.tu.fo.xlij.co.ij.
Cū propter.de leg.pstan.fo.cccl xxix.col.iij.
Cū pponebat.de leg.ij.fo.cxcij.co.iij.
Cum pubere.de rebus dub.fo.cclxxix.col.iiij.
Cū pupillus.de cōdi.7 demō.fo.cccvj.col.iij.
Cum pupillus.de tute.7 ra. distra. fol.lxvj.col.j.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Tabula legum Infortiati.

Cum queritur. de fundo instru. fo. cclviij. co. ij.
Cum querif de admi. z peri. tuto. fo. cxxix. co. j.
Cum queritur de rebus du. fo. ccxc. co. j.
Cum quereref. de leg. iij. fo. cxxvij. co. ij.
Cũ quidã. de annu. lega. fo. ccxxv. col. ij.
Cum quã. de leg. ij. fo. clxxxvj. col. iij.
Cum quidã. de tuto. z cura. fo. cxxvj. co. ij.
Cum quidã de libe. z posthu. fo. lxxxij. co. iiij.
Cum quidã. de bo. pos. fo. cclxxxiij. co. ij.
Cũ quidã duos. de fun. instru. fo. ccxlix. col. iiij.
Cum quidã legatiõis. de acqui. vel omit. here. fol. cxxvj. colum. j.
Cũ qdã libertũ. de aur. z arg. leg. fo. cclxvij. col. iij.
Cũ quidã scripsiſſet. de his qui. vt indig. fo. ccxciij columna. iiij.
Cũ quidã vxori. de suppel. leg. fo. cclxj. co. iij.
Cũ qdã vxori. de lega. ij. fo. clxxxvj. col. j.
Cũ qs vxori. de dote ple. fo. cclxij. col. j.
Cũ quis decedens. de leg. iij fo. ccxvij. col. iiij.
Cũ quo. ad leg. falci. fol. ccxxv. colũ. iiij.
Cum res legata. de leg. j. fo. clxviij. col. ij.
Cũ scriptũ esset. de dote ple. fo. ccxliij. co. iiij.
Cũ semel. de tutel. fol. xxv. col. ij.
Cũ senatus. de reb⁹ du. fo. cclxxxix. co. iiij.
Cũ seruus ita. de cõdi. z demõ. fo. ccc vii. co. ij.
Cũ seruus legatus. de lega. j. fo. clxvi. colũ. j.
Cũ seruus legatus. de adi. leg. fo. cclxxxij. col. iiij.
Cum seruus. de cõdi. instit. fo. cxxij. col. iiij.
Cum sine. de car. edic. fo. ccccij. col. iij.
Cum sine. qñ di leg. fo. cclxx. col. ij.
Cum soluto. de act. re. amo. fo. xix. col. j.
Cũ solue. de acqui. vel omit. here. fo. cxli. col. iiij.
Cum sub hac conditiõe. de cõdi. z demõst. f. ccciij. columna. iiij.
Cũ sue ancille. de leg. iij. fo. cxxxiiij. col. ij.
Cum tabule. de fim tabu. fo. ccccv. col. iij.
Cum tabulis. de bis g. vt indig. fol. cxcciij. col. iij.
Cum tale legatũ. de cõdi. z demõ. fo. cccv. co. iiij.
Cum tuto. ad legẽ falci. fol. ccxxv. col. iiij.
Cũ tutor. de tute. z ratio. distra. fo. lxv. col. iiij.
Cũ venter. de ven. in pos. mit. fo. cccxcvij. co. ij.
Cũ venter. vt in pos. lega. fo. ccclxxx. co. j.
Cum vinũ. de tri. vi. z oleo leg. fo. cclxvij. co. j.
Cum vir vxori. de cõdi. z demõ. fo. cxcix. co. ij.
Cũ vinus. de alie. z cibaria leg. fo. cclxij. col. iij.
Cũ vsufructus. de vsu z vsufru. leg. f. ccxxxvj. co. ij.
Cũ vulgari. de dote ple. fo. cclxij. col. iij.
Cũ vroni sue. de lega. iij. fo. ccxxj. col. ij.
Curator. de ven. in pos. mit. fo. cccxcvij. col. iiij.
Curator. ex senatusco. de cur. fur. fo. lxviij. col. iij.
Curator furiosi. de cura. furio. f. lxv. co. iiij.
Curator. p minore. de admi. z peri. tu. fo. xlvj. col. j.
Curator pupillo. de tuto. z cura. fo. xxxj. co. iij.
Curatorem etiam. de aucto. z ꝯsen. tu. fo. l co. ij.
Curatorẽ impuberi. de tuto. z cur. fol. xxxij. co. iij.
Curatorẽ. qui pe. tuto. fo. xxiiij. co. ij.

Damnas esto. de vsu z vsufr. leg. fo. ccxxxvj. columna. ij.
Debitor decẽ. de leg. ij. fo. ccj. co. j.
Debitor sub. ad trebel. fo. cclxvij. co. j.
De bonis. de car. edic. fo. ccccij. col. iiij.
Decreto decurionũ q pe. tuto. fo. xxxiij. co. iij.
Decreto ptonis. de admi. z peri. tu. fo. xxix. co. iiij.
Decreto ptonis. de suspe. tu. fo. liij. co. ij.
Decesit. de car. edict. fo. ccccij. co. ij.
Dedit dotem. de colla. bo. fo. ccccv. co. ij.
De diuisione. lumi. statu. fo. ij. co. ij.
Deducta. ad trebel. fo. cclxvij. co. j.
De etate. ad trebel. fo. cclxij. co. j.
De euictione. ad trebel. fo. cclxiij. co. j.
Defensor tutoris. de tute. z ra. di. fo. lxvi. col. ij.
Defendẽte tutore. de aucto. z cõsen. tu. fo. l. co. ij.
De grege ouiũ. de fundo instruc. fo. ccl. col. ij.
De libertatib⁹. si qs omit. cau. testa. fo. cl. col. j.
De militis testamẽto. de mili. test. fo. cxxv co. iij.
Demõstratio falsa. de cõd. z demõ. fo. cccvii. co. j
Deniqꝫ z deliberãtibus. de inuisto rup. z irri. testa. fol. lxxviij. columna. iij.
De niqꝫ pegasius. de pecu. lega. fo. cclvi. co. iij.
De rebus amotis. de act. re. amo. fo. xvij. co. iij.
De statu suo. de testa. z q test. fa. pol. fo. lxxvj. co. j.
De tapetis. de suppel. leg. fo. cclxj. co. j.
Detrahere. de admẽ. lega. fol. cclxxxv. col. iiij.
Diarys. de alu. z cibaria. lega. fo. cclxvij. col. j.
Dies incertus. de cõdi. z demõ. fo. cccvj. col. iiij.
Diuus claudi⁹. de iu. pa. fo. ccccvij. co. iij.
Diuus marc⁹. de senatusco. silla. fo. cliij. co. ij.
Diuus marcus. de tuto. z cura. fo. xxxij. col. iiij.
Diuus pius. de opti. lega. fol. cclxv. col. iij.
Diuus seuerus. de bis g. vt indig. fo. ccxcj. co. iiij.
Diuus seuerus. g pe. tuto. fo. xxxiij. col. ij.
Diuus. si a pa. qs ma. fol. ccccvj. col. iiij.
Diuus. si cui pl⁹ ꝯ p le. falci. fo. ccxxxvj. co. iiij.
Diuus traianus. de mili. testa. fo. cxcviij. co. j.
Diuus vespasianus. de im. pa. fol. cccvij. col. iij.
Diui fratres. de iu. pa. fo. ccccvij. co. ij.
Diui seuerus. de admẽ. lega. fo. cclxxxij. co. iij.
Diui seuerus. ad leg. fal. fo. ccxxxiiij. colũ. j.
Diui seuerus. de iure codi. fo. clvij. col. ij.
Diui seue. z anto. de admi. z peri. tuto. fo. xl. co. ij.
Diuortio facto. solu. matri. fo. iij co. j.
Diximus tres. de ꝛccu. tuto. fo. liiij. col. ij.
Dolia fictilia. de fun. instruc. fo. cclxxj. col. iiij.
Dolus tutoris. qñ ex fact. tu. fo. l. co. iiij.
Dolo facit mulier. si ven. no. fo. xxiij. co. iij.
Dolo ve malo. de act. re. amo. fo. xvij. col. j.
Dolo carere. ad leg. falci. fo. ccxxxiiij. col. ij.
Dñs seruũ. de pecu. lega. fo. clvij. col. ij.
Dñs stichꝺ. de pecu. lega. fo. clvij. col. iij.
Dño a familia. de senatusco. silla. fo. clv. co. ij.
Domiti⁹ labeo. de testa. z q test. face. pol. f. lxxix. columna. j.
Domos hereditarias. de lega. j. fo. clxxj. co. j.
Dotalẽ fundũ. de mili. testa. fo. cxxvj. col. iiij.
Dotalẽ fernũ. solu. matri. fo. xxij. co. iiij.
Dotis causa. solu. matri. fo. j. col. j.
Dote prelegata. de dote ple. fo. cclxij. col. iij.
Dotem volũtate. solu. matri. fol. x. col. iij.
Duo fratres. de acq. vel amit. here. fo. cxlij. co. iij.
Duo heredes. si qs omit. cau. testa. fo. cl. col. iij.
Duo socũ. de here. insti. fo. xcv. co. iij.
Duo sunt titij. de testa. tu. fo. xxix. col. iij.
Duo tutores. de magi. cõue. fo. lxxj. co. ij.
Duozũ. de ope. liber. fo. ccccxij. col. j.
Duobus cõiunctim. de lega. j. fo. clxxvj. co. ij.
Duobus pupillis. de testa. tu. fol. xxviij. col. iiij.
Duos mater filios. de ꝺi. z demõ. fo. cccv. co. j.
Duos sepati. ꝺ vsu z vsufr. leg. fo. ccxxxvj. co. iij.

Edẽ m oib⁹. de leg. iij. fo. ccxxxiij. co. iij.
Edẽ rõ est. de fundo instru. fo. ccl col. ij.
Eas causas. de ꝺi. z demõ. fo. cccvj. col. iij.
Ea tamen adiectio. de leg. iij. fo. ccxix. col. iiij.
Edicto pretoris. de bo. pos. fo. cclxxxiij. col. ij.
Edictũ de custodiẽdo. de ven. inspi. fo. xviij. col. j.
Eius artificij. de ope. liber. fo. ccccx. col. iiij.
Eius bona. de testa. z q test. face. pñt. fol. lxxix. columna. ij.
Eius q apud hostes. de testa. z q testa. face. pos. fo. lxvi. columna. ij.
Eius militis. de mili. testa. fo. cxxix. co. ij.
Eius seruꝰ. ad le. falci. fo. ccxxxiiij. col. j.
Eius seruũ. de bere. insti. fo. ciiij. col. iij.
Ei qui. de bo. pos. fo. cclxxxij. col. j.
Ei q de statu. de tuto. z cura. fo. xxxiij. col. ij.
Ei qui ita. de cõdi. insti. fol. cxxj. col. ij.
Ei q mo rte. de bis g. vt indig. fo. xcv. col. iij.
Ei q p tutore. de eo q p tuto. fo. lxviij. col. j.
Ei q se. de acq. vel omit. here. fol. cxxxij. co. iij.
Ei qui solucẽdo. de bere. insti. fo. cvij. col. ij.
Ei quoqꝫ. de pecu. lega. fo. cclvj. co. ij.
Ei quoqꝫ. vt lega. fo. cclxxvj. col. j.
Emãcipat⁹. si a pa. qs ma. fo. ccccvj. co. iij.
Emãcipatus. vñ libe. fo. ccccxj. col. iij.
Emãcipato qs. de cõiũgẽ. cũ emã. fo. ccccxix. c. iiij
Emilius dextra. de admi. z peri. tuto. fo. xlvj. co. j.
Epistolã. ad trebel. fo. cclxiij. co. j.
Equissimũ. ad sena. tertu. fo. ccccxxxj. co. iiij.
Equissimũ. de ꝑm tabu. fo. ccccvij. col. iij.
Ergo si. si qs in frau. pa. fo. ccccxx. col. iiij.
Eris alieni. ad leg. falc. fo. ccxxxiij. co. ij.
Estimate res. solu. matri. fo. xij. colum. iiij.
Etiã cõtutoris. de admi. z peri. tuto. fol. xxxix. c. j.
Etiã ea que. de leg. iij. fo. ccxj. co. j.
Etiam fideiussoꝝ. de fideiusso. fo. lxix. co. iij.
Etiã filios. solu. matri. fo. vj. col. j.
Etiam hoc mõ. de leg. j. fol. clxxxij. col. iij.
Etiam militib⁹. de obseq. fo. ccccix. co. j.
Etiã municeps. de tute. fo. xxvj. col. j.
Etiã si partis. de leg. i. fo. clxxx. col. iij.
Etiã de. vt leg. fo. ccclxxvj. col. ij.
Etiã si. si cui plus ꝑ p leg. falci. fo. ccccxxv. col. iij.
Etiã si tutor. de aucto. z cõsen. tu. fo. l. co. j.
Etiã si. vt in pos. leg. fo. ccclxxx. col. j.
Etiam si nõ interrogatur. de aucto. z consensu tut. fo. clviij. colum. iiij.
Etiam si. de bo. li. fo. ccccxij. col. iij.
Et ante oĩa. de impẽ. in re. do. fa. fo. xvj. co. iij.
Et ecõtrario. de acq. vel omit. here. fo. cxxxij. co. j.
Et eo mõ. de lega. i. fo. clxxx. col. iiij.
Et expleta. de here. insti. fol. xcviij. col. j.
Et fideicõmissum. de lega. iij. fo. ccxxv. col. ij.
Et hoc tyberius. de here. insti. fo. cj. co. ij.
Et ideo. de act. rerũ amo. fo. xvj. col. iiij.
Et iõ. de leg. pstan. fo. ccclxxxix. col. ij.
Et iõ. qõ fal. tu. aucto. fo. lxviij. col. iiij.
Et iõ si vino. de adi. leg. fo. cclxxxv. col. ij.
Et in libertos. de senatusco. silla. fo. cliij. col. iij.
Et in totũ. de impẽ. in re. do. fa. fo. xv. co. ij.
Et mulieri. de cura. furio. fo. lxv. col. ij.
Et ne. ꝺ fir. tuto. fo. xxix. col. iiij.
Et nõ tñ. de excu. tuto. fo. lvj. col. iiij.
Et quidẽ totũ. de leg. j. fo. clxij. col. iij.
Et q nõ sunt. de tuto. z cura. fo. xxxiij. col. iiij.
Et si ancilla. de pecu. leg. fol. cclv. col. iij.
Et si certus sit. de senatusco. silla. fo. cliij. col. iij.
Et sic delmit. solu. matri. fo. xiiij. col. j.
Et si cõditiõalis. de aucto. z cõsen. tuto. fo. lix. columna. ij.
Et si ☞tab. de vulg. z pupil. substi. fol. xv. col. iiij.
Et si datus. de testa. tu. fo. xxviij. col. j.
Et si equo ꝺcio. de leg. i. fo. clxxj. col. iij.
Et si ex. de bo. lib. fo. ccccxiij. col. ij.
Et si extrinsec⁹. qñ ex fac. tu. fo. l. col. iiij.
Et si maxime. de fruc. leg. fo. cczlj. col. iij.
Et si nõ sunt. de auro z argẽ. leg. fol. cclxix. col. iiij.
Et si non totã si qs omit. cau. testa. fo. cl. co. ij.
Et si percepert. de liber. z posthu. fo. lxxix. co. iij.
Et si plurib⁹. de aucto. z cõsen. tu. fo. xlviij. co. iij.
Et proculo. de lega. ij. fo. clxxxvj. col. j.
Et si qd m eã. solu. matri. fo. viij. col. j.
Et si substitutũ. de acq. vel omit. here. fo. cxlj. c. iij.
Et si testñ. de reb⁹ eoꝝ q sub tute. fo. lxxiij. col. ij.
Et si trãsferat. de admen. leg. fo. clxxix. col. j.
Eũ bonis. de acq. vel omit. here. fo. cxlvj. col. iij.
Eum patronũ. de iu. pa. fol. ccccvj. col. iij.
Eum qui codicillor. de iure codi. fo. clvij. col. ij.
Eũ q duob⁹. de acq. vel omit. here. fo. cxxix. co. ij
Eum q nouissimus. ad trebel. fo. cccch. col. ij.
Eũ q post. de ꝺi. z demõ. fo. cccc. col. iij.
Eũ q rogatus. de annu. lega. fo. ccxxxj. col. iiij.
Eum q tacitũ. de bis g. vt indig. fol. ccxc. co. j.
Ex asse. ad leg. fal. fo. cccxv. col. ij.
Ex asse. ad trebel. fo. cccl. col. j.
Excipiuntur. de testatuscon. silla. fo. clv. col. j.
Excusare se tutor. excu. de tute. fo. lix. col. ij.
Excusatus videtur. si qs omit. cau. testa. fo. clviij. columna. ij.
Excusatur. de excu. tutorũ. fo. liij. co. iiij.
Ex diuerso. solu. matri. fo. v. col. iij.
Ex duobus. de vulg. z pupil. substi. fo. cxv. co. ij.
Ex ea scriptura. de testa. z q testa. fa. pñt. fol. lxxix. columna. ij.
Ex eo q⁹ interrogat⁹. qõ fal. tu. aucto. fo. lxix. co. ij
Ex eo tempore. de milita. testa. fo. cxxx. col. iiij.
Ex eo vino. de tri. vi. z oleo leg. fol. cclxvij. col. iiij.
Ex facto etiã. de here. insti. fo. xcvi. co. iij.
Ex facto. ad trebel. fo. ccccliij. col. iij.
Ex facto. de here. insti. fo. xcix. col. ij.
Ex facto. de vulga. z pu. substi. fo. cxvij. col. ij.
Ex filio preterito. de leg. iij. fo. ccevij. col. iij.
Ex his apparet. de excu. tuto. fo. lx. col. iij.
Ex impfecto. de leg. iij. fo. ccxj. col. iij.
Ex inofficioso. de senatusco. silla. fol. clv. col. iij.
Ex militari. de mili. testa. fo. cxxvj. col. j.
Ex parte. de acq. vel omit. here. fo. cxl. co. iiij.
Ex parte. de admen. leg. fol. clxxxij. col. ij.

Explicito

Tabula legum Inforciati.

Explicito.ad trebel.fol.cccxxxij.col.ij.
Ex pluribꝰ.de admi.7 pi.tuto.fo.xliij.col.ij.
Ex pupillari.de vulg.7 pup.substi.fo.cxix.col.ij.
Ex semisse.de acq.vel omit.here.fo.xliij.col.j.
Ex sententia.de testa.tu.fo.xxix.col.ij.
Extraneo.de ven.in pos.fol.cccxcviij.col.j.
Ex tribus.de bo.liber.fo.cccxvj.col.ij.
Ex vncijs.de here.instí.fo.cvj.col.ij.
Ex vsu testatoris.de tritiviino 2 oleo lega.fo.cxlviij.colū.iij.

HAbiles.de ope.libe.fo.cccxx.col.j.
Facere posse.solu.ma.fo.ix.col.iij.
Facere testamētū.de multi.testa.fo.cxxvj.col.j.
Facta.ad trebel.fo.cclix.col.ij.
Faladia interuenire.ad leg.falci.fo.cccxviij.col.iij
Falcidie stipulatio.ad leg.falc.fo.cccxviij.colū.ij.
Falsa demōstratio de cōdi.7 demō.fo.ccc.col.ij.
Falsus tutor.qō fal.tu.ancto.fol.lxix.col.j.
Femine tutores.de tute.fo.xxvj.col.iij.
Fideicōmissum qō ex testamēto.de senatuscon. silla.fo.clvj.colū.ij.
Fideicōmissum qō a leg.de leg.j.fo.clxiij. co.iij.
Fideicōmissum.de cōdi.7 demō.fol.cccvj.col.iiij.
Fideicōmissa.de leg.iij.fo.ccviij.col.iiij.
Filiusfamilias.de testa.7 qui testa.fa.pñt.fo.lxxvj columna.j.
Filiusfamilias.de libe.7 posthu.fol.lxxxiij.col.iij.
Filiofami.quoad.de annu.lega.fo.cxxxv.co.ij.
Filiusfa.equestri.de mili.test.fo.cxx.col.iiij.
Filiusfamilias.de acq.vel omit.here.fo.cxlv.co.ij
Filiusfamilias miles.de lega.j.fo.clxxxj.col.j.
Filiusfa.q militauerat.ad leg.fal.fo.cccxix.col.iij.
Filiusfa.miles.ad senatuscō.ter.fo.cccclxxij.co.ij.
Filiusfamilias.quādo di.leg.fo.cccl xxij.col.ij.
Filiusfamilias.de iure patro.fo.ccc viij.col.j.
Filiusfamilias.vñ lib.fol.cccclxij.col.j.
Filiofamil.vel seruo.de his q pe.no.fo.cxc.col.ij.
Filius a patre.de libe.7 posthu.fo.lxxxij.colū.iiij
Filiꝰ aūt.de tute.7 rō.distra.fo.lxv.col.ij.
Filius cū deliberat.de iure delibe.fo.cxxv.col.j.
Filius pñ.de suis 7 legi.here.fo.cccxxix.col.iij.
Filius patroni.de bo.liber.fo.cccxl.co.j.
Filius.de colla.bo.cccxv.col.iij.
Filius.de colla.bo.fo.cccxcvj.col.ij.
Filius q se pña.de acq.vel omit.here.fo.cxxxviij. columna.ij.
Filiꝰ qui fuit.de ꝺi.instí.fo.cxxij.col.iij.
Filius ad senatuscō.tertul.fo.cccxxxij.colū.j.
Filij etiā.de libe.7 posthu.fo.lxxxij.col.iij.
Filij.de iure patro.fo.ccccvij.col.iiij.
Filiofami.legatū.de cōdi.7 demō.fol.ccci. col.iiij.
Filio ex patre.de adimē.leg.fo.cclxxv.co.ij.
Filio qué pater.de libe.7 posthu.fo.lxxxiij.co.j.
Filio pf.de leg.j.fo.clxxvj.col.iij.
Filio pterito.ꝺ iniust.rup.7 irri.fa testa.f.xcj.c.iiij.
Filio vel.vt lega.fo.ccclxxxv.co.ij.
Filio.ad leg.fal.fo.cccxxiij.col.j.
Filiū emācipatū.de acq.vel omit.here.fo.cxlj.c.j.
Filiū 7 vxorē.de opto.leg.fo.cc lvj.col.iij.
Filiū quē.de Stratabu.fo.ccclxxxviij.co.ij.
Filiū qs.de lega.prestan.fo.ccclxxxix.col.iij.
Filiū.de colla.bo.fo.cccxcv.col.j.
Filios heredes.de vsu 7 vsufru.leg.fo.cccl.co.iij.
Filie mee.solu.matri.fo.xiij.co.iij.
Filie mee.de annu.lega.fol.cxxxv.col.j.
Filie sue.de cōdi.7 demō.fol.cccix.col.iiij.
Filiā in ptāte.de aur.7 arg.leg.fo.cclxix.col.j.
Filiā.ad trebel.fo.cccl v.col.ij.
Firmio.qñ di.leg.fo.ccclxxj.co.iiij.
Fructus eos.solu.ma.fo.ij.col.iiij.
Fuit qōnis.de acq.vel omit.here.fo.cxxxiij.c.iiij.
Fuit qōnis.de colla.bo.fo.cccxcvj.co.iiij.
Fundus qué paterfa.de annu.leg.fo.cxxxi.co.iiij
Fundus q locatꝰ.de fun.instruc.fo.cdiij.co.ij.
Fundi instrō.de fundo instru.fo.cdiij.co.iij.
Fundi trebatiani.de vsu 7 vsufruc.leg. fo.cxcl.c.ij.
Fundo legato.de suppel.leg.fo.cclxij.co.j.
Fundo legato.ad leg.falc.fo.cccxiij.co.iiij.
Fundo legato.de fundo instruc.fo.cdiij.co.ij.
Fundo legato.de adi.lega.fo.cclxxxij.col.ij.
Fundū cōem.de ferui.lega.fo.cccij.col.i.
Fundū instructū.de fundo instru.fo.cxlix.colū.ij.
Fundū meuianū.de rebꝰ dubiꝯ. fo.cclxxxv.c.iiij.
Furiosę matris.de cura.furio.fo.lxxiij.col.iij.
Furiosus si tutor.de tute.fo.xxvj.co.j.
Furioso.de bo.posinfan.furi.7c.f.ccclxxxiij.c.iiij.

GAius seius.de leg.ij.fo.cciij.col.j.
Gaius seius.de senatuscōsul.silla.fo.clv.columna.iiij.
Gaius seius.de iurepa.fo.ccccviij.col.j.
Gaius seius.solu.ma.fo.xj.col.iiij.
Gaius seius.de annu.lega.fo.cxxxij.co.ij.
Gaius testō.de ꝛcu.tuto.fo.lviij.co.iij.
Gaio scio.ccc.de ali.7 cibaria.lega.fo.cclxiij.co.ij.
Gallus aqlius.de libe.7 posthu.fo.lxxxiiij.col.ij.
Generalr.de admi.7 peri.tuto.fo.xxxviij.col.ij.
Gñaliter.vñ lega.fo.cccxxxij.co.iij.
Generali capite.de vsu 7 vsufruc.leg.fo.cxxxviij. columna.iij.
Geometri.de excu.tuto.fo.lix.co.ij.
Herere.de admi.7 peri.tuto.fo.xxxiiij. colū.iiij.
Herit ꝑ here.de acq.vel omit.here.fo.cxlv. col.j.
Hiadus.de gra.affi.fol.cccxxiij.co.j.
Hiege aūt.de lega.ij.fo.clxxxiiij.col.iij.
Hiege legato.de lega.j.fo.clxij.col.iiij.

HAbitatio quoq; de vē.i pol.mit.f.cccxcvij. columna.iiij.
Habitationis q̄ꝫ.de vsu 7 vsufruc.leg.fo.cxxxvj. columna.ij.
Hac pte.vñ cog.fo.cccxxxij.col.iiij.
Hec actio.solu.ma.fo.xiij.co.ij.
Hec aūt.si cui plus q̄ ꝑ leg.fal. fo.cccxxxvj.col.ij.
Hec bonor.de carbo.edic.fo.ccccij.co.iij.
Hec bonor.ꝑ pol.vñ cogna.fo.cccxxij.co.iij.
Hec clausula.de suspect.tu.fo.lj.co.j.
Hec ꝯditio.de ꝺi.7 demō.fo.cxxxix.co.iiij.
Hec cōditio.de ꝺi.7 demō.fol.cxxcvj.col.iij.
Hec scriptura.de ꝺi.7 demō.fol.cxxix.co.ij.
Hec stipulatio.vt lega.fo.cccxxvj.co.j.
Hec verba.vñ leg.fo.cccxx.co.ij.
Hec verba testatoris.de leg.7 fideicō.j.f.clix.c.iiij
He demō.de ope.libe.fo.ccccvj.co.iij.
He em causę.de suspec.tu.fol.lij.co.iij.
He opere.de ope.libe.fo.cccxj.col.ij.
Heres cū.ad trebel.fo.ccclvj.co.j.
Heres eius.de fideciusso.fo.lxx.co.j.
Heres em.de obse.fo.cccix.co.iij.
Heres ī fundo.ꝺ vsu 7 vsufru.leg.fo.cxxxvj.co.ij.
Heres instituꝫ.de acq.vl omit.here.f.cxxxvij.c.j.
Heres in oē.de acq.vel omit.here.f.cxxxvj.c.iiij.
Heres meꝰ dānas.de leg.iij.fo.cxxiij.co.j.
Heres meꝰ.de ꝺi.7 demō.fo.cccvij.col.iij.
Heres p fuū.de acq.vl omit.her.f.cxxxvij.c.iiij.
Heres pcepto.ad treb.fo.ccclxij.co.ij.
Heres q tacitā.de bis q.vt indig.fo.cccxiij.c.iiij.
Heres q veneni.de senatuscon.silla.fo.clv.co.iij.
Heres q̄ꝫ.de acq.vel omit.here.fo.cxl.col.j.
Heres statuliberū.de cōdi.7 demō.fo.ccciij.co.iiij.
Heres testatoris.de leg.iij.fo.cccj.co.j.
Heredes aut instituti.de vulg.7 pu.substi.f.cix.c.iij
Heredes mei.ad trebel.fo.ccclvj.co.iij.
Heredes palā.ꝺ testa.7 q test.fa. pof.f.lxxviij.c.j.
Heredes sine partib9.de here.instí.fo.ciiij.co.iij.
Heredis aditio.qñ di.leg.fo.ccclxviij.co.ij.
Heredi eius.si tabu.testa.scta.fo.ccclxxiij.col.iij.
Heredi cū postbumo.de acgren.vel omit.here.fo.cxxxvj.columna.iiij.
Heredi postbumo.de leg.j.fo.clxxiiij.col.j.
Heredi q falsos.de bis q.vt indig.fo.cccxiij.co.ij.
Heredē dānatū.de libe.leg.fo.cclxxiij.co.iij.
Heredē meū.de lega.ij.fo.clxxxj.col.i.
Heredē q scies.de bis qui.vt indignis.folio.cccxv columna.ij.
Heredē tutoris.de ꝺ.7 vti.act.fo.lxvij.co.ij.
Heredibus.ad trebel.fo.ccclxiij.co.iij.
Hereditas ad statiū.de heredi.instí.fo.ciiij.col.iij.
Hereditas ex die.de here.instí.fo.xcix.col.ij.
Hereditatū cōputatiōi.ad leg. fal.f.cccxvij.c.iiij
Heremius.de excu.tuto.fo.liij.colū.iij.
Hic titulus.de colla.bo.fo.cccxcj.col.iij.
Hic titulus.de leg.pñā.fo.ccclxxix.co.ij.
Hi quoꝝ.de suis 7 legiti.here.fo.cccxcix.co.ij.
His demū.de fim tabu.fo.ccccv.co.ij.
His g in ea.de tuto.7 cura.fo.xxij.co.iiij.
His gbus.de leg.prestan.fo.cxcū.co.j.
His vbis.de here.instí.fo.cxj.col.j.
His vbis.de leg.iij.fo.cxxix.co.iij.
Hoc articulo.de here.instí.fo.xcviij.col.iiij.
Hoc aūt.de admi.7 peri.tu.fo.xxxvj.col.iij.
Hoc edictū.de ope.libe.fo.ccccix.co. iiij
Hoc edicto.si ventris no.fo.xxiij.col.ij.
Hoc edicto.de bo.libe.fo.cccxiij.col.ij.
Hoc est patris.de gra.affi.fo.cccxxiij.col.ij.
Hoc genus legati.de cōdi.7 demō.fo.cccj.co.j.
Hoc legatū.de lega.iij.fo.cxxix.co.ijj.
Hoc modo.de cōdi.7 demō.fo.ccciij.co.iij.
Hois ope.de vsu 7 vsufruc.leg.fo.cxxxv.co.iij.
Hois q̄ꝫ.de vsu 7 vsufruc.leg.fo.cxxxv.co.iij.
Hoie legato.de opti.lega.fo.cclvij.col.ij.
Honon.de obseq.fo.ccccix.co.j.
Huius actiōis.qō falso tu.aucto.fo.lxviij.co.iiij.
Huius edicti.qō fal.tu.aucto.fol.lxviij.co.j.
Hmōi legatū.de lega.j.fo.clxxv.co.ij.
Hmōi.qñ di.le.fo.ccclix.co.ij.

IAm dubitari.de here.instí.fo.cvj.co.j.
Ja hoc iure.de vulg.7 pu.subst.fo.cx.co.iij.
Jd aūt qō.ad leg.fal.fo.cccxxxvij.co.iiij.
Jdē etiā.de acq.vel omit.here.fo.cxxxvj.col.j.
Jdē erit.de assig.liber.fo.ccccxix.co.j.
Jdē ꝛ si paterfa.de mili.testa.fo.cxxviij.co.j.
Jdē est.de vulg.7 pupil.substi.fo.cxiij.co.ij.
Jdē est ꝛ si de testamēto.de mili.testa.fo.cxxvj.c.ij.
Jdē est ꝛ si.de libe.lega.fo.cclxxvij.co.ij.
Jdē est 7 si dos.de rebus dub.fo.ccclxxix.co.ij.
Jdē est.de bo.liber.fo.cccxcv.co.ij.
Jdē est.de libe.7 posthu.fo.lxxxij.co.ij.
Jdē est ꝛ si arroga.de mili.testa.fo.cxxv.co.iiij.
Jdē fiet.de testa.tu.fo.xxix.co.j.
Jdē iulian9.als.ꝺ.de leg.j.fo.clxvj.co.ij.
Jdē labeo.de acti.re.amo.fo.xvij.co.iij.
Jdēq; erit.de senatuscon.silla.fo.cliij.col.iiij.
Jdēq; erit.de mili.testa.fo.cxxvj.co.j.
Jdēq; est.de ꝺtab.fo.ccclxxxiij.col.iij.
Jdēq; ꝛ in legato.de here.instí.fo.xcviij.co.iij.
Jdē fnandū.de leg.ij.fo.cxcvj.col.ij.
Jdē vlpianus.de excu.tuto.fo.lvj.co.iiij.
Jdēq; nec debere.de act.re.amo.fo.xvij.co.ij
Jdeoq; q postbumū.de libe.7 posthu.f.lxxx.co.j.
Jdeoq; si.de car.edic.fo.ccccj.col.ij.
Jdē ꝑtē.de here.instí.fo.c.col.iiij.
Jd est ꝗ ipi.de cōdi.7 demō.fo.cccx.co.j.
Jd est res.de suppel.leg.fo.cclxc.co.iij.
Jd qō apud.de leg.7 fideicō.j.fo.clx.co.iiij.
Jd qō conditiōis.de reb.du.fo.cclxxxvj.co.j.
Jd qō seruo.de pecu.lega.fo.cclvij.co.j.
Jq̄ stquidē.de iure delib.fo.cxviij.col.iiij.
Jlla institutio.de here.instí.fo.cxix.co.j.
Jlle a quo.ad trebel.fo.ccclxj.col.j.
Jlle aūt.de here.instí.fo.cv.co.ij.
Jlle aut ille.de leg.iij.fo.cxcj.colū.iiij.
Jlli cū illo.de vsu 7 vsufruc.leg.fo.cxl.col.iij.
Jlliciate.de reb 7 eoꝝ qui sub tute.fo.lxxij.col.iiij.
Jllis libertis.de ꝺi.7 demō.fo.cccviij.co.ij.
Jllud aut illud.de opti.leg.fo.cclvij.col.ij.
Jllud.de ꝺtab.fo.ccclxxv.co.ij.
Jllud dubitari.de acq.vel amit.here.fo.cxliij.co.ij
Jllud sine dubio.de iure codi.fo.clviij.col.ij.
Jllud semp.de tuto.7 cura.fo.xxxj.co.iij.
Jllud vsitatissimū.de excu.tuto.fo.lix.col.j.
Jmmo ꝛ si quosdā.de opti.leg.fo.cclv.co.iiij.
Jmpēse.de impē.in re.do.fa.fo.xvj.co.ij.
Jmpēsarū.de impen.in re.do.fa.fo.xv.col.j.
Jmperator antoninꝰ.de leg.ij.fo.cccv.co.ij.
Jmperator.ad trebellia.fo.ccclxiij.co.j.
Jmperatoris seueri.de rebꝰ eo.qui sub tute.fo.lxx columna.iiij.
Jmperatorē.de here.instí.fo.cvj.col.iij.
Jmperatores.de tute.7 ra.distra.fo.lxv.co.iiij.
Jmponi opere.de ope. lib.fo.ccccxij.co.j.
Jmpuberes.de aucto.7 ꝺfen.fo.fo.clix.co.iiij.
Jmpuberes.de admi.7 peri.tu.fo.xliij.co.ij.
Jmpuberi.de tuto.7 cura.fo.xxxj.co.iiij.
Jmpuberibus.de acquirē.vel amit.here.fo.cxxxij. columna.ij.
Jmpuberibꝰ q̄ dęs.de suspect.tu.fo.lij.co.iiij.
Jn adoptionē.de colla.bo.fo.cccxcvj.co j.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Tabula legum Infortiati.

In aduersa.de testa.7 q testa.fa.pos.fo.lxxvij.co.ij.
In ambiguo.de rebus dub.fo.cclxxvi.co.i.
In annos singulos.de annu.lega.fo.cxxx.col . iij.
In arbitriū alteri°.de lega.ij.fo.clxxxiiij.col .ij.
In argēto potorio.de aur.7 ar.leg.fo.cclxx.col.iij.
In bo.pos.iuris.de bo.pos.fo.cclxxvij.col.iiij.
In bonis superstitiū.de libe.agno.fo.xxj.co.iiij.
In cognitione.de senatuscō silla.fo.clv.co.i.
In concubinatu.de cōcubi.fo.xxiij.columna . iij.
In cōditionibus.de cōdi.7 demō.fo.cxcviij.co.ij.
In confirmādo.de confir.tu.fo.xxx.co.iij.
In ℨtabul. de ℨtab.fo.ccclxxxiij.col .ij.
In dādo tutore.de tuto.7 cura.fo.xxxiij.co .ij.
Indignū esse.de bis quib° vt indigm.folio. cxcvij. columna.ij.
Indigno herede.de bis q.vt indig.f.cxcij.co .iij
In duplicibus.ad leg.fal.fo.cccxxx.co.ij.
In eo q testāf.de testa.7 qui testa.face.pof.f.lxxv. columna.iiij.
In eo extra ordinē.de tute.fo.xxvj.co.j.
In facto cōsistētes.de ꝺi.7 demō.fol.ccciiij.col.j.
In falcidia.ad leg.falci.fo.cccxxiij.co. ij.
In famiana.si qd in frau.pa.fo.ccccxx.co.ij.
Inferiorie.de fuccef.edic.fo.cccxxiij.co.j.
In fideicōmissariā.ad trebel.fo.cccxlv.co.ij.
In fraudē.de mili.testa.fo.cxxvj.co.ij.
In fraudē.de bis qui.vt indig.fo.cxcij.co.iiij
In fructu id esse.de vsu 7 vsufruc.leg.f.cccl.col.iiij.
In gratis.de iurepa.fo.ccccvij.co.ij.
In bis q extra.de cōdi.7 demō.fo.cxcviij.co.j.
In bis rebus.folu.matri.fo.xiij.co.ij.
In insulā.solu.matri.fo.xj.columna.j.
In lege falcidia.j.ad leg.fal.fo.cccv.col.ij.
In lege falcidia.ij.ad leg.fal.fo.cccv.co.ij.
In lege falcidia.ad leg.fal.fo.cccxiij.co.ij.
In lege falcidia.ad leg.fal.fo.cccxxvij.co.j.
In magistratus.de magi.cōne.fo.lxx.co.ij.
In oēm rem.de tuto.7 cura.fo.xxiij.col.ij.
In oib° q tutor.de tute.7 ratio.dist.fo.lxij.co.j.
In omnibus cautis.de libe.agno.fo.xx. colum. ij.
In oib° de bo.pos.fo.cclxxxj.co.j.
In ordinē.de magistra.conue.fo.lxx.col .ij.
In partē.solu.matri.fo.xiij.co.iij.
In plurū heredū.de acq.vel omi.her.fo.cxlij.c.j.
In pupillari.de vulg.7 pupil.substi.fo.cxij.co .iij.
In quātitate.ad leg.fal.fo.ccccxxvij.co.ij.
In quartā.ad leg.falci.fo.cccxxxij.co.ij.
In ratione legis.ad leg.fal.fo.cccxxi.co.iij.
In ratione legis.ad leg.fal.fo.cccxv.co.iij.
In repetēdis.de le.ij.fo.cxxij.co.iiij.
In repudiāda.de acq.vl omit.her.f.cxxxiiij.c.iiij.
In seruitutē.de bo.lib.fo.cccxv.co.iij.
In singulis.ad leg.fal.fo.cccxxvij.co.iiij.
In singulos annos.de annu.leg.fo.cxxxi.col.iij.
Institutio talis.de cōdi.insti.fo.cxxij.col.j.
Instrumēti significatione.de sup.le.fo.cclx.co .iiij.
Instrumētū pistrini.de penu lega.f.cclx.col.iij.
Instrumēta fundi.de fundo instr.fo.ccl.col.j.
In substitutione.de vul.7 pu.substi.fo.cxiij.c.iiij.
In suis heredib°.de lib.7 posthu.fo.lxxxi.co.ij.
In suis.de suis 7 legi.here.fo.ccccxxix.co.ij.
In suspenso.ad senatuscō.tertu.fo.cccxxxij.co.j.
In tacitis.de lega.j.fol.clxxvij.co.ij.
In tps.de here.instī.fo.cxij.co.ij.
Inter agnatos.vnde leg.fo.cccxxxij.co.iij.
Inter bonos.de admi.7 peri.tu.fo.xlv.co.iiij.
Inter cetera.de libe.7 posthu.fo.lxxxviij.col.j.
Intercidit legatū.de cōdi.7 demō.fo.cccxiij.co.j.
Inter pupillos.de aucto.7 cōsen.tu.fo.l.co.ij.
Inter tutores.de admi.7 peri.tuto.fo.xlj.co.ij.
Interuenit illa.delega.pstan.fo.cccxcj.col.j.
Inter vestē virilē.de aur.7 arg.leg.fo.cclxxj.c.iiij.
Interdū bec adiectio.de here.instī.fo.xcvj.col.iiij.
Interdū tñ.q6 fal.tuto.aucto.fo.lxviij.co.ij.
Interdū.de ope.liber.fo.cccxxij.co.ij.
Interdū 7.de oper.libe.fo.cccxxij.co.j.
Interdū licet.vt in pof.leg.fo.cclxxx.co.iiij.
In testamento.de cōdi.7 demō.fo.cccxix.col.iij.
In testamēto.de cōdi.7 demō.fo.cccxix.co.iiij.
Intestati.de suis 7 legi.here.fo.ccccxxviij.co.j.
Intestati qs or.in bo.pof.ser.fo.cccxxvij.co.ij.
Intestato parēte.de leg.tuto.fo.xxxij.col.ij.
In testato liber.6 suis 7 leg.her.f.cccxxviij.c.iiij.
Intestata.vñ cog.fo.ccccxxij.col.ij.
Innicē em.de here.instī.to.ci.col.ij.
In voluptatibus.de ipē.in re.do.fa.fo.xvj.col.j.
Ipsi tñ hec edi quēad.testa.aper.fo.clvj.col.iij.
Ipe a quo si fine.de ven.inspi.fo.xxiij.co.ij.
Is aūt nec.de iurepa.fol.ccccvj.col.iiij.
Is cuius in seruo.de leg.ij.fo.clxxxvj.co.iiij.
Is cui annua.de ali.7 ciba.leg.fo.cclxiij.co.j.
Is cui fideicōmissus.ad leg.fal.fo.cccxxij.co.iij.
Is cui ita.qñ di.leg.fo.cclxx.co.j.
Is cui lege.6 testa.7 q testa.face.pof.f.lxxvij.c.ij.
Is cui sub ꝺitiōe.de ꝺi.7 demō.fo.cxcviij.c.ij.
Is cui.vt in pof.leg.fo.cccl.xvij.co.iiij.
Is potest repudiare.de acq.vel omit.here.f.cxxxij/ columna.ij.
Is qui aliqua.vñ cogna.fo.ccccxxij.co.j.
Is qui cōplures.de leg.ij.fo.ccxxvi.co.iiij.
Is q ℨtabulas.de vulg.7 pu.substi.fo.cxij.co.iij.
Is q fideicōmif.de leg.ij.fo.ccxj.co.iiij.
Is q fundū.6 vsu 7 vsufr.lega.fo.cxxxviij.co.iij.
Is q heres.de acq.vel omit.here.fol.cxxxj.co.ij.
Is q in potestate.de leg.pstan.fol.ccxcj.co.ij.
Is qs putat de acq.vel omit.here. fo.cxxxij.co.j.
Is q vnū filiū.de iure codi.fo.clix.co.ij.
Ita autē.de admi.7 peri.tuto.fo.xxxv.co.iiij.
Itaq; pauciores.de iure deli.fo.cxxiij.co.ij.
Ita tamen.ad treb.fo.cccxvij.co.iiij.
Ité a.de lega.pestā.fo.ccccxcj.co.j.
Item legato.de lega.iij.fo.ccxx.col.j.
Ité pictor.de suis 7 legi.here.fo.ccccxix.co.ij.
Ité quod sabinus.de here.instī.fo.xcvij.col.ij.
Julianus ait.de leg.ij.fo.cxcij.col.j.
Julianus ait.de cōdi.7 demon.fo.cccj.col.iiij.
Julianus ait.de bo.liber.fo.cccxvij.col.ij.
Julianus aūt.de bo.liber.fo.cccxvij.co.iiij.
Julianus aūt.de bo.liber.fo.cccxvij.co.iiij.
Julianus nec a filiofami.de leg.7 fideicōmif.j.fo. clx.colum.iiij.
Julianus nf.de ꝺi.7 demō.fo.cccviij.co.iiij.
Julianus notat.ad leg.falci.fol.cccxxij.co.iij.
Julianus quoq; de here.instī.fol.xcvij.col.ij.
Julianus respōdit.de lega.iij.fo.cxxiij.co.iij.
Julianus scribit.de cura.furio.fo.lxxv.co.ij.
Julianus scribit.si qs omis.cau.test.fo.clj.co.ij.
Julianus paulus.de ꝺi.7 demō.fo.cccviij.co.j.
Julian°.ad trebel.fo.ccclxvij.co.ij.
Jura libertorū.de iurepa.fo.ccccvij.col.ij.
Jure ciuili.de cōdi.7 demō.fo.cxcix.col.ij.
Jure militari.de militari testa.fo.cxxv.co.iiij.
Jure nostro.de testa.tu.fo.xxviij.co.iiij.
Juris consultus.de gra.affi.fo.ccccxv.co.j.
Jurisperitos.de excu.tuto.fo.lix.co.iij.
Jus alimēto2.vbi pupil.educ.fo.lxij.col.iij.
Jus dandi tutores.de tuto.7 cura.fo.xxxij.co.iij.

Labeo ait.de suppel.leg.fo.cclxj.co.j.
Labeo ait.de ope.lib.fo.cccxxj.co.ij.
Labeo.de gra.affi.fo.cccciij.co.iiij.
Lana legata.de leg.ij fo.ccxxvj.co.ij.
Latinus largus.de leg.ij.fo.cccj.co.ij.
Legatarius.de excu.tuto.fo.lix.co.iij.
Legatarius p parte.de lega.j.fo.clxv.col.iiij.
Legatum ciuitati.de vsu 7 vsufru.leg. fo.cxxxvj. columna.iiij.
Legatū est.de lega.j.fo.clxxxij.col.iij.
Legatū est.de leg.ij.fo.clxxxx.co.ij.
Legatū ita erat.de leg.j.fo.clxxx.co.j.
Legatū ita.de leg.ij.fo.ccij.co.j.
Legatū ita est.de annu.leg.fo.cxxxiij.col.j.
Legatū nulli.de admē.leg.fo.clxxxij.co.ij.
Legatū seruo.de leg.7 fideicōmif.j.fo.clx.col.ij.
Legatū sub ꝺitiōe.de admē. leg.f.cclxxxiij.c.iij.
Legatū sub ꝺitione.de ꝺi.7 demō.fo.cccc.c.j.
Legato generalr.de leg.j.fo.cclxv.co.iij.
Legato sub ꝺitiōe.de ꝺi.7 demō.fo.cccliij.c.iiij.
Legata imutiliter.de admē. leg. fo.cclxxxij.co.iij.
Legata imutiliter.de leg.j.fo.clxij.co.ij.
Legata imutiliter.de admē.leg. fo.cclxxxij.co.iij.
Legata suppellectili.de suppel.leg.fo.cclxj.co.iij.
Legata sub ꝺitiōe.de ꝺi.7 demō.fo.cccl.col.iiij.
Legatorū petitio.de leg.ij.fo.clxxvij.co.iiij.
Legatorū.vt legato.fo.cccl.xiij.co.j.
Legatis alimētis.de alimē.7 ciba.leg.f.clxiij.c.ij.
Legatis q relinquūf.de cōdi.7 demō. f.cccxvj.c.ij.
Legatis seruis.6 leg.iij.fo.cxxiij.co.j.
Legatis vxori.de leg.ij.fo.clxxix.co.j.
Legauī titio.de lib.leg.fo.cclxxvij .co.ij.
Lege come.de testa.7 q testa.fa.pof. fo.lxxvj.c.iiij.
Lege comelia.de senatuscō.silla.fo.clvj.colū.j.
Lege.xij.tabu.de testa.tu.fo.xxvj.col.iij.
Lege.xij.tabu.de cura.furio.fol.lxiij.co.iij.
Lege falcidia.ad leg.falci.fo.cccxxv.col.ij.
Legis falcidie.ad leg.falci.fo.cccxvj.co.ij.
Legitime tutele.de legi.tuo.fo.xxi.co.j.
Legitimā tutelā.de legi.tu.fo.xxxi.co.ij.
Legitimis.vñ cog.fo.ccccxxij.co.j.
Legitimos tutores.de leg.tu.fo.xxxi.co.iiij.
Legitimis.vñ cog.fo.ccccxxij.co.j.
Leuissima.de ꝺi.7 demō.fo.ccc.col.iij.
Lex cornelia.de vulg.7 pupil.substi.fo.cxiij.co.ij.
Lex falcidia.ad leg.fal.fo.cccxij.co.j.
Lex falcidia.ad leg.fal.fo.cccxxxj.co.iiij.
Liber hō.de here.instī.fo.ciij.co.ij.
Liberationē.de libe.leg.fo.cclxxxiij.col.iij.
Liberi.vñ libe.fo.cccxxi.col.iij.
Liberi patroni.de assig.lib.fo.cccxix.co.ij.
Libertinus q.de bo.lib.fo.ccccxiiij.col.ij.
Libertus senatorū.de excu.tuto.fol.lxj.col.ij.
Libertus quoq.de suspec.tuto.fo.lj.co.iij.
Libertus qui.de admē.leg.fo.cclxxxiij.col.ij.
Libertus cū.si qs in frau.pa.fo.cccxxj.co.j.
Libertus.de ope.libe.fo.cccxiij.co.j.
Libertus nō alijs.de tuto.7 cura.fo.xxxiij.col.ij.
Libertus q.de oper.lib.fo.cccxx.co.iij.
Libertus qui.de ope.lib.fo.cccxxj.co.iiij.
Libertus q.de bo.libe.fo.cccxxvij.co.j.
Liberti oēs.de iure pa.fo.cccxvj.col.ij.
Liberto 7.de obse.fo.cccxix.col.iij.
Liberto suo.de annu.lega.fol.cxxxiij.col.iiij.
Liberto octoginta.de bo.lib.fo.cccxxj.col.iij.
Liberto per.6 bo.lib.fo.cccxxvij.co.ij.
Liberto sine.de bo.lib.fo.cccxv.col.iij.
Libertū in rōne.de excu.tuto.fo.lvij.co.iiij.
Liberta q volūtate.solu.matri.fo.x.co.iij.
Liberta si.de ope.libe.fo.cccxxiij.co.ij.
Liberta.de obseq.fo.ccccix.col.iij.
Liberta.de ope.lib.fo.cccxxj.co.ij.
Libertis oib°.de ꝺi.7 demō.fo.cccxj.co.ij.
Libertis libertabusq.6 alimē.7 ciba.leg.fo.cclxij. columna.iiij.
Libertis quos testō.de alimentis.7 ciba. lega.fol. cclxv.col.iiij.
Librorum appellatio.de leg.iij.fo.cxx.col.iiij.
Licet famose.de obseq.fo.ccccix.co.iij.
Licet imperator.de lega.j.fo.clxxix.co.iiij.
Licet mulier.de carbo.edic.fol.cccci.col.j.
Licet placeat.de dote pceleg.fo.cxlv.col.ij.
Licet p herede.si qs omis.cau.testa.folio.cxlvij.co lum.iiij.
Licet testari.de vsu 7 vsufru.leg.fo.cxxxvij.co.ij.
Licet vt.vt leg.fo.cclxxv.co.iiij.
Licinius locusta.de leg.ij.fo.cxc.col.ij.
Ligni appellatio.de leg.ij.fo.cxxxi.col.ij.
Lineā margaritarū.ad leg.fal.fo.cccxxi.col.ij.
Littere gbus.de iure codi.fo.clix.co.j.
Lōge magis.de cōtra.7 vti.ac.fo.lxvj.col.iiij.
Lucius titius.solu.matri.fo.x.co.iij.
Lucius titi° de administra.7 periculo. tuto.f.xxxix columna.iij.
Lucius titius curator.de admini.7 peri.tut.f.xliij columna.ij.
Lucius titius.de iniusto rup.7 irrito testamē.folio xcij.colum.j.
Lucius titius.de here.instī.fo.ciij.colū.iiij.
Lucius titius.de here.instī.fo.cvj.col.iiij.
Lucius titius.de vulg.7 pu.substī.fo.cxix.co.ij.
Lucius titi° de mili.testa.fo.cxxx.co.ij.
Lucius titius.de leg.j.fo.clxxxiij.co.ij.
Lucius titius.de leg.ij.fo.clxxxvj.colū.ij.
Lucius titius.de leg.ij.fo.cccxvj.co.ij.
Lucius titius.de libe.leg.fo.cclxxvij.col.j.
Lucius titi° testamēto.6 aur.7 arg.leg.fo.cclxxiij. columna.j.
Lucius titius.de ali.7 ciba.le.fo.cclxiiij.col.j.
Lucius titius.de fundo institu.fol.cclv.col.iij.
Lucius titius.de cōdi.7 demō.fo.cccviij.co.iij.

Lucius

Tabula legum Inforciati.

Lucius titius.ad trebel.fo.cccl̄xiiij.co. iij̄.
Lucio titio.de leg.ij.fo.cl̄xxxvi.co.ij.
Legis puto.de rebus eoꝝ qui sub tute.fol. lxvi.colūna.iij.
Magistratus.de magi.cōue.fo.lxvj.col.iij.
Mancipiorum.de opti.le.fo.cc̄lv.co.iij.
Marcellus.lib.viij.de act.re.amo.fo.xvij.co.ij.
Marcellus aūt.ad trebel.fo.cccl̄xix.co.ij.
Maritus dotem.solu.ma.fo.xj.col.iij.
Maritus facere.solu.ma.fo.xiij.co.j.
Maritus vroꝛi.de opti.lega.fo.cc̄lvj.col.iij.
Maritus.ad le.fa.fo.cccl̄xxiij.col.j.
Maritum suum.ad le.fal.fo.cc̄xxj.co.ij.
Maritū in id.solu.ma.fo.v.co.iij.
Mater filio.de ꝑdi.7 demō.fo.cccix.co.iij̄.
Mater scōis tabu.si ꝗs omisī.cā.testa.fo.clj.col.iij̄.
Matris solicitudinem.q pe.tuto.fo.xxiij̄.col.j.
Matris.ad senatusco.tert.fo.cccl̄xxxj.co.iij̄.
Matrem.ad trebel.fo.cc̄lxvj.co.j
Maximeqꝫ heredē.de admi.7 peri.tuto.fo.xl.c.ij.
Mea res sub ꝑditione.de condi.7 de.fo.cccix.co.ij.
Medicus.de ope.liber.fo.cccc̄xj.co. iij̄.
Medico suo.de auro 7 argen.le.fo.cc̄lxxiij̄.co.j.
Mela ait.de ali.7 cibaria.lega.fo.cc̄xiij̄.co.ij̄.
Mensores frumētarios.de excu.tuto.fo.lix.co.iij̄.
Menius cui fund⁹.de ꝑdi.7 de.f.cccij.co. iij̄.
Meus⁹ fundū.de leg.ij.fo.cc̄xij.co.iiij̄.
Meuio fundi.de leg.ij.fo.cl̄xxix.co.j.
Meuia marito.solu.matri.fo.xj.col.ij.
Meuia nepotē.de annu.lega.fo.cl̄xxxij.col.ij.
Miles ad fozoꝛē.de lega.j.fo.cc̄xvj.co.ij.
Miles filiussami.de mili.testa.fo.cxxvij.co.j.
Miles ita beredē.de mili.testa.fol.cxxx.col.ij.
Miles si testamentū.de mili.testa.fo.cc̄xix.co.ij.
Miles.ad leg.falci.fo.cccl̄xxiij̄.co.ij.
Militis codicillis.de mili.testa.fo.cxxix.co.ij.
Militi q.de veterano.succef.fo.cccc̄xvij.co.j.
Milites enim.de mili.testa.fo.cxxvj.col.ij.
Milites etiā.de mili.testa.fo.cxxv.col.iiij̄.
Militib⁹ liberā.de mili.testa.fo.cxxv.co.ij.
Minoꝛib⁹.qō fal.tuto.auto.fo.lxviij̄.co.iij̄.
Minus autem.de leg.tuto.fo.cxxij.co.ij.
Mitte destinus rñ.vñ cog.fo.cccc̄xiij.co.j.
More nre ciuitatis.de acq.vel omit.here.f.cxxxij. columna.j.
Mortuo introductū.de vul.7 pu.subſti.f.cix.c. iiij.
Mortuo boue.de leg.ij.fo.cxc.col.ij.
Mortuo qñ dies leg.ce.fo.cc̄lxvij.co.iij.
Multa testamēto.de ꝑdi.7 demō.fo.cc̄cvij.co.j.
Mulier an.ad trebel.fo.cc̄lj.co.ij.
Mulier habebit.de actio.re.amo.fo.xvij.col.ij.
Mulier liberis.de confir.tuto.fo.cxx.co.j.
Mulier ad trebel.fo.cc̄cxlvj.co.ij.
Mulieri 7 titio.de cōdi.7 demō.fo.cccvj.co.iij̄.
Mulieri q̄ viro.de condi.inſti.fo.cxxiij.co.j.
Mulie rē q̄ stupro.de bis qui.vt indig.fol.cc̄cxiij. columna.ij.
Muto idēqꝫ mute.de tute.fo.cxx.co. ij.
Multū interest.de ꝑdi.7 demō.fo.cc̄cvij̄.co. iiij̄.
Multū interest.de vsu 7 vsufruc.leg.fo.cc̄xl.co .iiij̄.
Multi nō note.de libe.7 posthu.fo.lxxij.co.iiij̄.
Municipio.vt in pof.leg.fo.cc̄lxxj.col.ij.
Municipib⁹.de liber.vniuer.fo.cccc̄xvij.co.iij̄.
Municipibus.de cōdi.7 demō.fo.cc̄x.co.j.
Mutiane cautiōis.de cōdi 7 demō.fo.cc̄cvij.co.ij̄.
Mut⁹.de bo.po.infan.fu. 7c.fo.cc̄lxxiij̄.co.j.
Mutū.de acq.vel omit.here.fo.cxxxj.col.ij.

Nam absurdū.de bo.lib.fo.cccc̄xiij̄.co.iij̄.
Nam aliter.de triti.vi.7 oleo leg.fo.cc̄lvij̄. columna.iiij̄.
Nam cū ad.qñ di.leg.ce.fo.cc̄lxvj̄.co.iiij̄.
Nam cū libertas.qñ di.leg.fo.cc̄lxvij̄.col.iij̄.
Nam 7 si sub cōditiōe.de iniusto rup.7 irri.test.fo. lxxxviij.columna.iiij̄.
Nam in bonis.de milit.testa.fo.cxxvij̄.co.iiij̄.
Nam in bonore.de act.re.amo.fo.xvj.col.iij̄.
Nam nec emancipatus.de leg.ij.fo.cl̄xxvj.co.iiij̄.
Nam nec id.de lega.ij̄.fo.cc̄xx.co.j.
Nam q̄ accessionū.de pecu.lega.fo.cc̄lv.co.iij̄.
Nam qō.ad trebel.fo.cc̄cl̄xj.co.iij̄.
Nam qō liquide.de penu leg.cc̄lx.co.j.
Nam fm.de lega.prestan.fo.cccc̄x.co.ij̄.
Nā si miles.de iniusto rup.7 irri.testa.fo.cx.co.ij̄.
Nā tertiū.de here.inſti.fo.xcvij̄.col.ij̄.
Nati post.vnde legi.fo.cccc̄xvij̄.col.iij̄.
Naturali filio.de confir.tut.fo.cxx.co.ij̄.
Necare videt.de libe.agno.fo.xx.co.iij̄.
Necessarius.de acqui.vel omit.here.fol.cxl.col.iij̄.
Necessarios heredes.de senatuscon.silla.fol.cliij̄. columna.ij̄.
Nec amplius.ad leg.fal.fo.cccxiij̄.col.ij̄.
Nec audiendus.de oper.lib.fo.cccc̄xj.col.j.
Nec iniqui est.si quis omiſ.cau.testā.fo.cl.co.ij̄.
Nec ille desinit.de tuto.7 cura.fo.xxxiij̄.colum.ij̄.
Nec ipsa.de colla.do.fo.cccc̄vj.columna.iij̄.
Nec is q nō.de acq.vel omit.here.fo.cxxxij̄.co.j.
Nec interest.ad leg.falci.fol.cccxxv.col.ij̄.
Nec mandante.de tuto.7 cura.fo.xxxij̄.co.iiij̄.
Nec militem.de testa.tute.fo.xxvj.co.iiij̄.
Nec nō ignorāti.de tuto.7 cura.fo.xxxij.co.iij.
Necnō illud.de iure delibe.fo.cxxiij.co.iij̄.
Nec refert.quando di.leg.fo.cc̄lxix.colum.j.
Nec semel.quādo di.leg.fol.cc̄lxix.columna.j.
Nec ſerui.de obſequi.fo.cccc̄ix.co.ij.
Nec ſi forte.vt lega.fo.cc̄lxiiij̄.columna.iij̄.
Nec ſolū.de opti.lega.fo.cc̄xlv.columna.iiij̄.
Nec vſus.de vſu 7 vſufru.leg.fo.cc̄xxxv.col.ij.
Nemo dubitat.de here.inſti.fo.ciij.colū.ij.
Nemo poteſt in testa.de leg.j.folio.clxx. colum.iij.
Neminē eiusdē.de leg.ij.clxxiiij̄.col.iij̄.
Neminē pro herede.de acq.vel omit.here.fo.cxxxv columna.iiij̄.
Nepos qui in.de lega.prestan.fol.cccxcj.co.iiij̄.
Nepoti legauerat.de fundo inſtru.fo.cc̄lix.co.iij̄.
Nequaq̄ credēdum eſt.de excu.tuto.fo.lix.co.ij̄.
Neq; em̄ iam potuit.de mlita.testa fo.cxxvj.co.ij̄.
Neq; ſtipēdium.de impē.in re.do.fa.fo.xvj.col.j.
Nenſennius.de excuſa.tuto.fo.lx.co.ij.
Nenſennius.ad leg.fal.fo.cccx. columna.ij̄.
Nihil aūt.de ope.libe.fo.cccc̄x.co.iij.
Nihil in hac.de cōiungē.cū eman.fo.cccxcix.c.iij̄.
Nihil interest.de act.re.amo.fo.xvij̄.co.ij̄.
Nihil interest.de adimē.leg.fo.cc̄lxxij̄.col.iiij̄.
Nihil interesse.de bo.lib.fo.cccc̄xvij̄.co.ij̄.
Nihil ꝓhibet.de adimē.leg.fo.cc̄lxxij.col.iiij̄.
Nihil ꝓponi.de ſuſpec.tu.fo.liij.col.ij̄.
Nihil ꝓponit.de leg.j.fo.clxxiij.col.j.
Nihilq; interest.de pecu.lega.fo.cclvij.colū.ij̄.
Nisi aliud testatoꝛes.de alimē.7 ciba.leg.fo.cc̄lxij. columna.ij.
Nisi dolo.si cui plus q̄ p leg.fal.fo.cccxxxv.co.iij̄.
Nisi finita.de tute.7 ratio.distra.fo.lxiij.co.ij̄.
Nolle adire.de acqui.vel omit.here.fo.cxxx.co.ij̄.
Nomen debitoris.de leg.iij.fo.cc̄xiij.co.iiij.
Nominatim.de libe.7 posthu.fo.lxxix.co.iij̄.
Nominatim.de leg.ij.fo.cc̄xxv.co.iij.
Non ad ea.de condi.7 demon.fo.cccix.col.ij̄.
Non aliter.de leg.ij̄.fo.cc̄xxij.co.iiij̄.
Non amplius.de leg.j.fo.clxiij.co.iiij̄.
Non dubiū ē.de le.iij.fo.cc̄x.columna.iiij̄.
Non dubiū.de bo.poſ.ex testa.mili.fo.cccc̄vj̄.co.j.
Nō dubitamus.de ꝑdi.et demonſtra. fol.cc̄cxvij̄. columna.iiij̄.
Nō em̄ ſolutio.ad trebel.fo.cc̄lj̄.col.j.
Non em̄ equū eſt.de act.re.amo.fo.xvij̄.col.ij̄.
Non ē ambigendū.de bo.poſ.fo.cc̄lxxxij̄.col.iiij̄.
Non ē cogendus.ad treb.fo.cc̄cliiij̄.co.iiij̄.
Non ē dubium.ad leg.fal.fol.cc̄xxv.col.ij̄.
Non ē exigēdum.de tute.fo.xxiiij̄.co.iiij̄.
Nō eriſtimo.de admi.7 peri.tut.fo.xlvj.co.ij̄.
Non facile aūt.de gra.affi.fo.cccxciiij̄.colum.iij̄.
Nō ſit contra senatuſcon.de rebus eoꝝ qui sub tute.fo.lxxiiij̄.col.j.
Non magis q̄ ſi qs.de act.re.amo.fo.xvij̄.col.iij̄.
Non minus.de bere.inſti.fo.xcix.co.j.
Non multū interest.de aucto.7 conſen.tu.fo.l.c.j.
Nōnūq̄ ꝫtingit.de ꝑdi.7 demō.fo.cccij.co.ij.
Nonnunq̄.ad trebel.fo.cc̄cl̄xvj.co.ij̄.
Nōnunq̄.de colla.bo.fo.cccxcv.columna.ij̄.
Nonnunq̄.de leg.prestan.fol.cccxcj.colum.j.
Non oē qđ bibit.de penu lega.fol.cclx.col.ij̄.
Non oportet.de leg.iij.fo.cxcj.co.ij̄.
Non putabā.de condi.7 demō.fo.ccciij.co.j.
Non putauit.de contratabu.fo.cc̄clxxxvj.co.ij̄.
Nō quēadmodū.de lib.agno.fo.xxj.co.iiij̄.
Non quoaūqꝫ modo.de leg.j.fo.clxxiiij.colum.iij̄.
Non similiter.de magi.conue.fo.lxxj.colum.ij.
Non solum.solu.matri.fo.ij.columna.ij.
Non solum aūt.de ꝛcu.tuto.fo.lvj.colum.ij.
Non solum aūt quod debetur.de lib.leg. fo.cc̄lxxv columna.iiij̄.
Non solum.de libe.lega.fo.cc̄lxxvj.co.ij.
Non solum tutele.de tute.7 rō.distra.fo.lxvj.co.ij.
Non tamen.vt lega.fo.cc̄lxxv.co.iij.
Non tantum.de tuto.7 cura.fo.xxxij.co.iiij.
Non tantum magnitudo.de excu.tuto.fo.lviij.c.iij
Non tantum.de ꝛtratab.fo.cc̄lxxxiiij.co.iiij.
Non videtur.si quis in frau.pa.fo.cccxx.co.iiij.
Non vſqꝫ.si a pa.fue.quis ma.fo.ccccvj.co.iij.
Nouissime ꝓtor.quod falso tutoꝛe.aucto.f.lxviij columna.iij.
Nulla dña.de aucto.7 consen.tut.fo.xlviij.co.iij.
Nulla femina.de suis 7 leg.here.fo.cccxxx.co.ij.
Nullum ius.de obſeq.fo.cccc̄x.co.iij.
Nummis indistincte.de leg.iij.fo.cxxxiiij̄.co.iiij̄.
Nunq̄ ex eo.de ſuppel.lega.fo.cc̄lxvij.co.j.
Nuper constitutum.de lega.iij.fo.cxxxvj.co.j.
Nupta nō impeditur.solu.matri.fo.ix.co.iiij.
Nutu etiā.de lega.ij.fo.ccxj.co.ij.

Obolum maliū.qñ ex fac.tuto.fo.l.co.iij.
Ob fenus.de admi.7 peri.tu.fo.xlv.co.iiij̄.
Obligari.de aucto.7 conſen.tuto.fo.xlix.co.iij.
Ob res amotas.de act.re.amo.fo.xvij.col.iiij̄.
Obſeruare.de cura furio.fo.lxviij.col.iij.
Obſides.de testa.7 qui testa.face.poſ.f.lxxvj.c.iiij̄.
Obtinuit impoſſibiles.de ꝑdi.7 demōſtra.fo.cxxv vi.columna.iij.
Octaui gradus.vnde cog.fo.cccc̄xiij.co.ij.
Officio iudicis.vbi pupil.educ.fo.lxij.co.ij.
Officius quidam.de le.iij.fo.cc̄xxviij.co.ij.
Dia que testamētis.de leg.ij.fo.clxxxij.col.ij.
Omnes qui.ad treb.fo.cc̄clxiij.co.ij.
Dibus.ad treb.fo.cc̄cl̄vij.co.iiij.
Dib⁹ debitoꝛib⁹.de libe.lega.fo.cc̄lxiiij.co.ij.
Omnibus quecūqꝫ.qđadmo.testa.aperi.fo.cxlvj columna.j.
Omnis 7 in edificandis.de impē.in re. do.fa.fol. xvj.columna.j.
Opere enim.de oper.lib.fo.cccc̄xj.co.ij.
Opere in.de ope.liber.fo.cccc̄x.col.iij.
Opere testō.de vſu 7 vſufruc.leg.fo.cc̄xxvj.co.j.
Operarū.de ope.libe.fo.cccc̄xij.co.ij.
Operas.de ope.lib.fo.cccc̄x.co.iij.
Operis nō.de ope.liber.fo.cccc̄vj.colum.j.
Operis obligatus.de ope.liber.fo.cccc̄vj.co.iiij̄.
Optione legata.de opti.lega.fo.cc̄clxvj.col.ij.
Ornamēt⁹ appellatiōe.de aur.7 arg.le.f.cc̄lxxiij̄. columna.iij.

Pacumeuius.de here.inſti.fo.cvij̄.col.iiij.
Palli 7 partice.de legatis.iij.fol.cxxxij.colūna.ij.
Pamphilo liberto.de le.iij̄.fo.cxxvj.co.iiij̄.
Pātbonius auit⁹.de acq.vel omit. here. f.cxliiij̄. columna.iij.
Pantonius si a pa.qs ma.fo.cccc̄vj.co.iiij̄.
Papinianus.lib.v.de bis q.vt indig. fol.cxxxij̄. columna.ij.
Papinianus ad trebel.fol.cc̄lj.col.iij̄.
Parens vel.de obſeq.fo.cccc̄ix.co.ij.
Pater dotē.de dote ꝓele.fo.cc̄xlvj.col .iiij̄.
Paterfamilias.de vulg.7 pu.ſubſti.fol.cxix.c.iij̄.
Pater.testō.de here.inſti.fo.cj.col.ij.
Pater filio.de here.inſti.fo.ciij.co.j.
Pater filium hered̄e.de leg.iij.fol.cc̄cv.co.iiij̄.
Pater filiū.ad le.falci.fo.cccxv.col.ij.
Pater filium.de col.do.fo.cccc̄vj.co.ij.
Pater filie domū.de ſerui.le.fol.cc̄xlj.co.iij̄.
Pater filiā.ad le.falci.fo.cccvj̄.col.iij.
Pater heredi.de testa.tu.fo.xxvj̄.co.j.
Pater.de adimē.le.fo.cc̄lxxxij.co.ij.
Pater instrumēto.de suis 7 le.he.f.cccc̄xix.c. iiij̄.
Pater nubēti.de col.do.fo.cccc̄vj.col.ij.
Pater q̄s ad le.falci.fo.cccvj.co.ij.
Pater quotiēs.de acq.vel amit.here.f.cxlv.co.ij.
Pater ſeuerinā.de ꝑdi.7 demō.fo.ccc.co.ij.
Patris 7 filꝫ.de vulg.7 pup.ſubſti.fo.cxiij. co.ij.

Tabula legum Inforciati.

¶Patri qui ſi a pa. quis ma. fo. ccccvj. co. iiij.
¶Patrem ad ſenatuſconſul. tertullianū. fol. cccccxxj. columna. iiij.
¶Patrimonij mei. de vſu ꝛ vſufruc. lega. fo. cxxxv viij. columna. ij.
¶Patronus ex. ad trebel. fol. cclxviij. col. iiij.
¶Patrono libertus. de bo. lib. fo. cccxvj. col. iiij.
¶Patronus liberto. de lega. iij. fo. cxxiij. co. ij.
¶Patronus qui. de oper. liber. fo. ccccxj. col. ij.
¶Patronus quoq; de tutelis. fo. xxv. co. iiij.
¶Patroni filia. de bo. libe. fo. ccccxvj. col. ij.
¶Patronox. de iure patro. fo. ccccvij. co. ij.
¶Patrone quidē. de bo. liber. fo. cccxvj. col. j.
¶Paulus reſpondit id qō. de rebus dub. f. cclxxxvj columna. j.
¶Paulus reſpondit. de rebus coū qui ſub tute. fol. lxxiij. colum. ij.
¶Paulus reſpondit cum nomen. de rebus dubijs. fo. cclxxxvj. col. ij.
¶Paulus rndit. ad leg. falci. fo. cccxxj. col. j.
¶Paulus rndit. ad trebel. fo. ccclij. col. iiij.
¶Paulus reſpondit. ad trebel. fol. ccclviij. col. iiij.
¶Paulus rndit. de col. bo. fo. cccxcv. co. ij.
¶Paulus reſpondit. de bonoū poſſeſ. fo. cccl xxxiij columna. ij.
¶Paulus. de ope. libe. folio.. ccccix. colūna. iiij.
¶Paulus. j. de bo. lib. fol. ccccxviij. col. j.
¶Paulus. ij. ibidem.
¶Paulo calumnacbo. de leg. iij. fo. cxxi. col. iiij.
¶Paupertas ſane. de excuſa. tuto. folio. lv. co. iij.
¶Peculium legatum. de leg. ij. fo. cxcij. col. iij.
¶Peculio legato. de pecu. lega. fo. cclv. col. iij.
¶Pecunie ſortem. de alimentis ꝛ cibaria. fol. f. cclxiij columna. ij.
¶Pedículus. de mur. ꝛ argen. leg. fo. cclxxij. co. j.
¶Penales actiones. ad legem falcidiā. fol. cccxxij. colum. iiij.
¶Penam a cōditione. de his que pe. no. fo. cxxc. columna. iij.
¶Penu certa. de penu lega. fo. cclix. colum. iiij.
¶Penu in meam. de penu lega. fol. cclx. col. ij.
¶Per fideicōmiſſuꝫ. de cōditio. ꝛ demōſtra. f. ccciv. columna. ij.
¶Per oī ꝛ exequata. de leg. ꝛ fideicōmiſ. j. folio. clix. columna. iij.
¶Per procuratoē. de acquiren. vel amit. here. folio cxlv. columna. ij.
¶Per procuratorem. de obſequn. fo. ccccix. co. ij.
¶Pertitor vel poſſeſſor. de libe. leg. fo. cclxxx. co. ij.
¶Peto luci titi. de lega. ij. fol. cxcv. columna. ij.
¶Pictonis inſtrumento. de fundo inſtructo. fo. cclij columna. iij.
¶Pignus a curatore. de cura. furio. fo. lxxv. col. ij.
¶Pignori obligatū. de here. inſti. fo. xcix. col. j.
¶Placet catonis. de regu. cato. fo. cccxj. co. j.
¶Placet omnem. de libe. ꝛ poſthu. fo. lxxx. colū. j.
¶Placet ꝙtiens. de acquirē. vel amut. here. fo. cxliij. columna. ij.
¶Plane cum. de ope. lib. fo. ccccx. col. iiij.
¶Plane ſi in eḋilium. de excuſa. tuto. fo. lix. col. iiij.
¶Plane ſi qd. ad leg. falci. fo. cccxxiij. col. ij.
¶Plane ſi. vt in pof. leg. fo. cclxxvij. col. iiij.
¶Pla ne ſi is ſit. qō fal. tu. aucto. fo. lxviij. col. ij
¶Plane ſi filium. de lega. i fo. clxxvij. co. iij.
¶Plane vltra. de excuſa. tuto. fo. lxj. col. ij.
¶Plane vbi. de leg. i. fo. clxiij. colum. iiij.
¶Plautius heres. de conditio. ꝛ demonſtra. fo. cccj. columna. iiij.
¶Plautius mulieri. de auro ꝛ arg. lega. f. cclxviij. columna. ij.
¶Plautius ſeruo. ad leg. falci. fo. cccxxv. co. j.
¶Plociana de iure codi. fo. clix. col. j.
¶Plures teſtamēto. de reb. du. fo. cccc. col. ij.
¶Plurib⁹ tabulis. de bis q i teſta. delenf. fo. xciij columna. ij.
¶Portiones quoq; de his qbus vt indig f. cxcv. columna. iij.
¶Poſtea q̄. ſi tab. teſta. nul. extа. fo cccxxj. col. j.
¶Poſtulare tutorem. de fidem. fo lxix. col. iij.
¶Poſtulante. ad trebel. fo. cclij. columna. iij.
¶Poſthumus preterit⁹. de iniuſto rup. ꝛ irri. teſta. fo xc. colūna. iiij.
¶Poſthumus. deventre in poſ. mitten. fo. cccxcviij. columna. ij.
¶Poſthumi per virilem. de iniuſto rup. ꝛ irri. teſta. fo. lxxxviij. columna. ij.
¶Poſthumo tutor⁹datus. de tute. ꝛ ratio. diſtra. fo. lxvj. colum. ij.
¶Poſthumū. de libe. ꝛ poſthu fo. lxxix. co. iiij.
¶Poſthumorū loco. de iniuſto rupto ꝛ irri. fac. teſta. fo. xci. colū. j.
¶Poſtbuma. de libe. ꝛ poſthu. fo. lxxiij. col. ij.
¶Poſtq̄. vt leg. folio. ccclxxiij. colū. iiij.
¶Poſt conſanguineos. de ſuis ꝛ legiti. beredi. folio cccxxviij. colum. iij.
¶Poſt dotem. ſoluto matri. fo. r. colum. iiij.
¶Poſt emancipationem. de liberis lega. fo. cclxxv. columna. iiij.
¶Poſt emancipationem. de legatis. iij. fo. ccxvij. columna. ij.
¶Poſt finitam. de ſuſpec. tuto. folio. liiij. co. ij.
¶Poſt legatū. de his quib⁹ vt indig. folio. cccxcj. columna. ij.
¶Poſt mortem furioſi. quādo er fal. tut. fo. l. co. iiij.
¶Poteſt quis. ó vulga. ꝛ pupil. ſubſtitutio. fo. cxvj columna. j.
¶Poſt ſuſceptam. de excu. tuto. fo. lxi. colum. j.
¶Poteſt aūt heres. de lega. j. fol. clxvij. colum. iiij.
¶Poteſt heres. ad leg fal. fo. cxxviij. col. ij.
¶Poteſt pupillus. de aucto. ꝛ ꝛſen. tu. fol. l. col. ij.
¶Poteſt quis ita. de here. inſti. fo cij. col. ij.
¶Precia rerū. ad leg. fal. fo. cccxxvj. colum. ij.
¶Predia maritima. de fundo inſtructo. fo. cclxiij. co lumna. iiij.
¶Prediis per preceptionem. de legatis. iij. fo. ccxxvj. columna. iiij.
¶Preterea patrono. ſi qs omiſ. cauſa teſtamē. fo. cl. columna. iij.
¶Pretor ait. vt ex legi. ꝛ ſena. fo. cccclxviij. co. ij.
¶Pretor ipſe. de tuto. ꝛ cura. fo. xxxij. colum. iij.
¶Pretor non. de colla. bono. fo. cccclxiij. col. iij.
¶Pretor voluntates. ſi quis omiſ. cā teſta. fo. cxlvij columna. ij.
¶Primignus. de gra. affi. fo cccxxv. co. j.
¶Prius de ſe. de ſenatuſcō. ſilla. fo. clv. col. ij.
¶Procurator a quo. de libe. leg. fo. cclxxviij. col. j.
¶Pro here. de acquirenda vel omit. here. f. cxxxiij. columna. ij.
¶Proponebatur. de magiſt. comne fo. lxxj. col. j.
¶Propter litem. de excu. tuto. fo. lix. col. j.
¶Propter magiſtratum. de excuſatiōe tuto. fo. lix. columna. ij.
¶Propter veneni. de ſenatuſconſul. ſilla. folio. clv. columna. iij.
¶Pro tutele actione. de eo qui pro tutore. foli. lxvij. columna. ij.
¶Pro voluntarijs. de impen. in rebus do. fa. fo. xv. columna. iiij.
¶Proxime. de his qui in teſta. delen. fo. xcij. col. iiij.
¶Publius meuⁿ⁹. de ꝙdito. ꝛ demōſtratio. fol. ccc. columna. ij.
¶Pupillares tabulas. quēadmo. teſt. ape. fo. cxlvij. columna. j.
¶Pupillus. ꝫ. de fideiuſſo. fo. lxix. co. iiij.
¶Pupillus obligari. de aucto. ꝛ conſen. tuto. fo. xl viij. columna. iiij.
¶Pupillus ſi fari. de acgrē. vel amit. here. f. cxxxij. columna. ij.
¶Pupilli ſcientia. qō fal. tuto. aucto. fo. lxviij. co. ij
¶Pupillo q. de tuto. ꝛ cura. fo. xxxiij. co. j.
¶Pupillū etiā. de acq. vel amut. beredi. fol. cxxxix. columna. ij.

Qua etate. de teſta. ꝛ q teſta. fac. poſ. fo. lxxvj. columna. j.

¶Quādiu inſtitutus. de acquiē. vel amit. here. f. cxlj. columna. iiij.
¶Quādiu pōt. de acgrē. vel amit. beredi. fo. cxxxvij. columna. iij.
¶Quādiu prior. de acq. vel amit. here. folio. cxxxj. columna. ij.
¶Quādiu. de bo. libe. fo. cccxxvj. columna. iiij.
¶Quāp̄ regula. de aucto. ꝛ cōſen. tuto. fo. xlviij. c. ij.
¶Quārtas patrimonij. ad leg. fo. cccxxviij. co. ij.
¶Quāus anteceſſor. de rebus eorum qui ſub tute. f. lxxiij. columna. iiij.
¶Quāus heres. de fideiuſſo. fo. lxix. co. iiij.
¶Quāus iure. de tute. ꝛ ratio. diſt. fo. lxiij. co. iiij.
¶Quāuis mulier. ſoluto matri. fo. vj. co. ij.
¶Quāuis nō ꝓprie. ſi quis omiſ. cau. teſta. folio. cl. columna. ij.
¶Quāus quedā. de auro ꝛ argento lega. fol. cclxxj. columna. ij.
¶Quāuis rationes. de condi. ꝛ demon. fo. ccc. co. j.
¶Quāuis ſenatus. ad trebel. fo. ccclj. co. ij.
¶Quāuis. vt in pof. lega. fo. cccl xxx. co. iij.
¶Quāuis. de colla. bo. fo. cccxcv. col. iiij.
¶Que cōditio. de condi. ꝛ demon. fo. cccj. co. j.
¶Quedā ſunt. de rebus dub. fo. cclxxxix. co. j.
¶Que de legato. de lega. j. fo. clxviij. co. ij.
¶Quedā vō referunt. de iure codi. fo. clvij. col. iij.
¶Que dot is noīe. ſoluto matrimonio. fo. x. co. ij.
¶Que filiū. vt lega. fo. ccclxxvj. col. iij.
¶Que in concubinatu eſt. de concubinis. fol. cxviij. columna. ij.
¶Que in teſtamēto. de bis que in teſta. delen. fo. xcij. columna. j.
¶Que in teſtamēto. de bis que pro non ſcrip. ha. fol. ccxcj. columna. iij.
¶Que legator. vt in poſ. lega. fo. cccl xxx. co. iiij.
¶Quē here. de rebus dub. fo. cxxc. co. j.
¶Quemadmodū vibanus. de ſuppel. lega. fo. cclxū. columna. j.
¶Que neptis ſue. de acquirē. vel amit. here. fo. cxlv. columna. iiij.
¶Querebaſ ſi miles. de mili. teſt. fo. cxxvij. co. iij.
¶Querebaſ. ad le. fal. fo. cccxxix. co. iij.
¶Querif an. de car. edic. fo. ccccij. col. iiij.
¶Querif an. de bo. libe. fo. cccxxvj. co. ij.
¶Quero an is qui. de eo qui pro tuto. fo. lxvij. co. iiij.
¶Quero an nō. de teſta. tu. fo. xxix. col. iij.
¶Quero an. de iu. pa. fo. ccccvij. col. iij.
¶Quero de eo. de bo. lib. fol. cccxviij. col. ij.
¶Quero ſi vſufructus de vſu ꝛ vſufructu. lega. folio cc xxxviij. columna. j.
¶Queſitū eſt ſtichum. de leg. iij. fo. cxxiiij. col. iiij.
¶Queſitū eſt. de conditi. ꝛ demō. fo. ccciij. col. iiij.
¶Queſitū eſt. de fundo inſtru. fo. ccl. co. ij.
¶Queſitū eſt. de here. inſti. fo. xcvij. col. iij.
¶Queſitus eſt an hi. de tute. fo. xxvj. col. j.
¶Queſitū eſt. de lega. j. fo. clxxvj. columna. iiij.
¶Queſitū eſt. de acq. vel amit. here. fo. cxxviij. co. j.
¶Que ſub conditione. de ꝙdi. inſti. fo. cxj. col. ij.
¶Qui actu legato. de adi. lega. fo. cclxxj. co. j.
¶Qui a latrombus. de teſta. ꝛ qui teſta. fa. poſ. folio lxxxvj. columna. iiij.
¶Qui a patre. de confir. tu. fo. xxx. col. j.
¶Qua alie. de ope. liber. fo. ccccx. co. iij.
¶Qua aūt is. ſi qs omiſ. cau. teſta. fo. cxlviij. co. ij.
¶Quia ꝛ ſi. de lega. præſtan. fo. cccxcj. co. iij.
¶Quia ita inſtitutus. ad trebel. fo. ccclxj. col. iiij.
¶Qua parentis. ſoluto matri. fo. v. co. iiij.
¶Qua perſone. de teſta. tu. fo. xxviij. co. j.
¶Quia perinde. ad trebel. fo. ccclj. co. ij.
¶Quia poterat. ad trebel. fo. cccxl. co. j.
¶Quia ratio. de condi. inſti. fo. xxxij. co. iij.
¶Quia ſatisfatio. de ſuſpec. tut. fo. lj. co. iij.
¶Quia tale. ſolu. matri. fo. v. co. iij.
¶Quia tacita. de here. inſti. fo. xcviij. col. iij.
¶Quib⁹ diebus. de ꝙditio. ꝛ demōſtratio. folio. cccj. columna. ij.
¶Qui cyrographū. de lega. iij. fo. cccxxv. co. ij.
¶Qui concubinā. de lega. iij. fo. ccxx. co. ij.
¶Qui ſ. de iu. pa. fo cccxviij. co. j.
¶Qui cū maior. de bo. libe. fo. cccxv. co. ij.
¶Qui cū plures. de vulg. ꝛ pu. ſubſti. fo. cv. co. j.
¶Quidā cū filiūſamī. de her. inſt. fo. ci. co. iij.
¶Quidā decedēs. de admi. ꝛ peri. tu. fol. xxxvj. co. ij.
¶Quidā heredē. de tri. vi. ꝛ oleo. leg. fo. cccl viij. c. ij.
¶Quidā in ſuo. de ꝙdi. inſti. fo. cxxiij. co. iij.
¶Quidā in teſtamēto. de lega. ij. fo. clxxxvj. co. ij.
¶Quidā ita. ad trebel. fo. cccxlvij. co. ij.
¶Quidam referūt. de iure codi. fo. clviij. co. iij.
¶Quidam relegatus. de reb. du. fo. cclxxxvj. co. ij.
¶Quidā reipubli. predia. de vſu ꝛ vſufruct. lega. fol. cc xxxvj. columna. iiij.

Quidā teſtamēto. de lega. j. fo. clxvij. co. iiij.

Quidā teſtamēto

Tabula legum Inforciati.

Quidā testamēto.de pecu.lega.fol.cclvii.col.ij.
Quidā testamēto.de cōfir. tuto.fo.cxxx.co.iiij.
Quidā testamēto.de vulg.ꝛ pupilla.subſti.f.cxliij. columna.iij.
Quidā titiꝰ.si go omiſ. cauſ.teſt.fo.clxix.co.ij.
Quid aūt ſi ſe.de excu.tuto.fo.lx.col.ij.
Quid ergo eſt.de lib.le.fo.cclxxv.co.j.
Quid ſi ita.de lega.j.fo.clxvj.co.iiij.
Quid ergo ſi plus.de ℨ.ɔ rti.ac.fo.lxvj.col.iiij.
Quid ergo ſi maiorem.de leg.j.fo.clxix.co.iiij.
Quid ſi nominatum.de libe.ꝛ poſtbu.folio. lxxix. columna.iij.
Quid dotē ſtipulāti.ſolu.matri.fo.xij.co.j.
Qui dotem a matre.de dote pꝛeleg.fo.cclv.co.ij.
Qui dotē in pecunia.de dote pꝛeleg.folio. cclxiij. columna.iiij.
Qui duas tabernas.de ſerui.leg.fo.ccxl.co.iiij.
Qui dum captat.ſi go alie.teſta.pꝛohibe.fo.clvj. columna.xij.
Qui duos impuberes.de reb⁹ dubijs.f.clxxxvij. columna.j.
Qui duos mulos.de leg.iij.fo.cxxij.co.iiij.
Qui duo ɔ reos.de leg.ij.fo.clxxxv.co.iij.
Qui duos ſeruos.de leg.j.fo.clxij.co.iiij.
Qui duo.de vulg.ꝛ pupil.ſubſti.fo.cxviij.co.ij.
Qui duob⁹.de coniung.cū emā.fo.cccxix. col.iij.
Qui duos beredibus.de condi.ꝛ demon.f.cccxix. columna.j.
Qui ex cauſa.de bo.lib.fo.cccxxvj.columna.iiij.
Qui ex duab⁹.de acqren.vel omitten.here.fo.cxl. columna.j.
Qui ex fratrib⁹.de ꝺi.inſti.fo.cxxxij.co.ij.
Qui ex liberis.de ſecun.tabu.fo.cccxv.co.iiij.
Qui fideicōmiſ.de lega.ij.fo.cci.col.iij.
Qui filio impuberi.de here.inſti.fo.c.co.ij.
Qui filiū beredem.vbi pupil.educ.fo.lxij.co.iij.
Qui filiū ad trebel.fo.ccclxij.co.ij.
Qui filiū.de leg.pꝛeſtan.fo.cccxcj.co.ij.
Qui filiū libertinū.de iure delib.fo.cxxv.co.ij.
Qui filiū.de lega.iij.fo.cxxij.col.iiij.
Qui filiabus.de lega.j.fo.clxij.col.ij.
Qui fructus.de vſu ꝛ vſufru.lega. fol.cxxxvij.columna tertia
Qui fundum.ad leg.fal.fo.cccxx.col.iiij.
Qui graui vtero.de iure codi.fo.clviij.co.ij.
Qui habꝫ tutorē.de tutelis.fo.xxv.col.j.
Qui habet flaccū.de rebus.dub.fo.ccc.col.j.
Qui habebat de vulga.ꝛ pupil.ſubſti.folio. cxix. columna.iiij.
Qui habebat in ꝓuincia.de legatis.iij.fo. cxxix. columna.ij.
Qui beres inſtitutus.de acq.vel omit.her.f.cxxv columna.iij.
Qui beredi.de condi.ꝛ demon.fo.cccj.co.ij.
Qui bereditatem.de acq.vel omit.here.f.cxxiij. columna.ij.
Qui hominē.de adimen.lega.fo.cclxxij.co.iij.
Qui in aliena.de acquirē.vel omit.here.fo.cxxij columna.ij.
Qui in collegio.de excu.tuto.fo.lxij.col.j.
Qui in domini.de teſta.ꝛ q teſta. facere pñt. folio. lxxvi columna.j.
Qui in poteſtate.de teſta.ꝛ q teſta.face.poſ.f.lxxvj columna.ij.
Qui in ſeruitutē.de bo.lib.fo.ccccxiij.co.iiij.
Qui ita legat.de dote pꝛeleg.fo.cclxij.col.iij.
Qui iure.de mili teſta.fo.cxv.co.iij.
Qui iuſſus eſt.de admi.ꝛ peri.tuto.fo.xxxix.co.ij.
Qui lancē.de auro ꝛ argen.leg.fo.cclxxj.co.iiij
Qui liberis.de vulg.ꝛ pupil.ſubſti.fo.cxi.co.ij.
Qui libertinus.de ope.liber.fo.ccccxj.co.ij.
Qui manus amiſit.de teſta.ꝛ qui teſta.facere pñt. folio.lxxvi.co.iiij.
Qui negociatiōnē.de admini.ꝛ peric.tut.fo.xlvij. columna.ij.
Qui negs.de reb.co.q ſub tute.fo.lxiij.co.iiij.
Qui nolꝫ.de admi.ꝛ peri.tu.fol.xliij.co.iiij.
Qui non militabat.de here.inſti.fo.cv.co.iiij.
Quinquaginta.de excu.tuto.fo.lxj.co.j.
Quintus mutiꝰ ait.de au.ꝛ argē.leg.f.cclxviij.c.ij.
Quintus mutiꝰ.li.ij.de aur.ꝛ ar.leg.f.cclxxi.co.ij.
Quintus mutius.de annu.leg.fo.cxxxj.col.j.
Qui omiſſa cauſa teſta.j.ſi quis omiſ.cauſa teſt. folio.ch.colū.iiij.
Qui omiſſa cauſa teſtamē.ij.ſi go omiſſa cā teſta fo.clj.colum.iiij.
Qui onerāde.de ope.lib.fo.ccccxij.co.j.
Qui patri beres.de acq.vl'omit.her.fo. cxl.c.iiij.
Qui peculium.de pecu.lega.fo.cclvij.col.iiij.
Qui penū legat.de penu leg.fo.cclix.co.iij.
Qui plures habebat.de vſu ꝛ vſufr.le.fo.cxxxvj. columna.iij.
Qui plures.de admi.ꝛ peri.tuto.fo.xliij.co.ij.
Qui plures.de vulg.ꝛ pupil.ſubſt.fo.cxiij. co.iiij.
Qui plures.de vulg.ꝛ pupil.ſubſti.fo.cxvj.col.ij.
Qui poſtbu.ad ſenatuſcon. ſilla.fo.clxiij.co.ij.
Qui pro tutore.de eo qui ꝓ tuto.fo.lxvij.co.iiij.
Qui putat ſe.de acqui.vel omit.her.fo.cxlij.co.iiij.
Qui quadringenta.ad trebel.fo.cccxxviij.co.iiij.
Qui quadringenta.ad leg.fal.fol.cccxxx.co.ij.
Qui q̄litercūqꝫ q pe.tuto.fo.xxxiij.col.iij.
Qui quartam.de lega.j.fo.clxij.co.j.
Qui quod per legem.ad leg.falci.fo.cccxxiij.c.iij.
Qui ſaltum eſtnū.de leg.iij.fo.ccxxij.co.iij.
Qui ſe pupillū.de acq.vel omit.her.fo.cxlv.co.ij
Qui ſeruū.de aq.vel omit.here.fo.cxxix.co.ij.
Qui ſolidū de leg.ij.fo.cci.co.ij.
Qui ſoluendo.de he.inſti.fo.ciij.co.ij.
Qui ſoluēdo.de here.inſti.fol.cj.co.ij.
Quiſqs mihi beres.de leg.iij.fo.cccxvij.col.iiij.
Qui ſub cōditione.de ꝺi.ꝛ demō.fo.cccxj. col.iij.
Qui ſuperſtitis.de acq.vl'omit.here.fo.cxlv.c.iij.
Qui teſtatur.de here.inſti.fo.xciij.co.ij.
Qui teſtō.de teſta.ꝛ q teſta.fa.poſ.fo.lxvij.co.iij.
Qui teſtamento.de excu.tuto.fo.lx.co.iiij.
Qui teſtamēto.de leg.ij.fo.clxxj.col.ij.
Quit tibi mandauerat.de au.ꝛ argen. legato.fol. cclxvj.columna.iij.
Qui titij teſtiū.de his qui.vt indig.fo.cxcviij.c.iij.
Qui totam.ad trebel.fol.ccclij.col.ij.
Qui totaꝫ de acqui.vel omit.her.fo.cxxj.co.j.
Qui tutelam.de teſta.tute.fo.xxix.co.ij.
Qui tutor.de admini.ꝛ peri.tuto.fo.xxxix.co.ij.
Qui ventri ſubſtituꝫ eſt.de vē. inſpici.f.xxiij.c.ij.
Qui veſtes cōem.de ſuppl.leg.fo.cclxj.co.iiij.
Qui vinum furrētinū.de tri.vi.ꝛ ole.leſ.cclxix.c.j.
Qui volebat.de here.inſti.fo.ciiij.col.ij.
Qui vrozi ſue.de aur.ꝛarg.leg.fo.cclxix.co.ij.
Qui vxoꝛē.de iniuſto rup.ꝛ irri.fa.teſt.fo.cxj.co.ij.
Qō ad beredē.de magi.comue.fol.lxxi.co.ij.
Qō aūt dicit.ad leg.fal.fo.ccczxviij.co.iiij.
Qō cōſtitutū eſt.de mili.teſta.fo.cxxviij.co.j.
Qōcūqꝫ dolo.ſi qs in frau.pa.fo.cccczx.col.iiij.
Qō de bonis.ad leg.falc.fo.ccczviij.col.j.
Qō de pariter.de re.dub.fo.cclxxxix.co.ij.
Qō dicim⁹.de aucto.ꝛ cōſen.tuto.fo.xlix.co.ij.
Quod dicit.de tutelis.fo.xxv.co.ij.
Qō dicit.de impen.in re.do.fa.fo.xvj.co.ij.
Qō dicit.de mili.teſta.fo.cxix.col.iiij.
Qō dicit.de libe.ꝛ poſtbu.fo.lxxij.col.iij.
Qō dicit.de impen.in re.do.fa.fo.xv co.ij.
Qō fideicōmiſſum.de leg.j.fo.clxvij.col.iij.
Qō bis verbis.de leg.iij.fo.cxxv.co.iiij.
Qō in rerum natura.de leg.j.fol.clxij.col.j.
Qō habeo.de carbo.edic.fo.cccciij.co.iij.
Qō mihi ſempronⁱ⁹.de lib.leg.fol.cclxviij.col.j.
Qō miſi.de oper.liber.fo.ccczj.col.j.
Qō per manus.de iure codi.fo.clviij. col.ij.
Qō principi relictū.de leg.ij.fo.cxcj.co.iiij.
Qō pupille.qñ di.leg.fo.cclxxij.co.iiij.
Qō pure.quando di.leg.fo.cccl.xviij.co.ij.
Qō qs ſibi.de his qui ꝓ non ſcripto ha.fol.cxcj. columna.iij.
Quod ſeruus legatus.de lega.ij.fo.clxxix.col.ij.
Quod ſi alij.de adi.leg.fo.cclxxij.co.ij.
Quid ſi alterutro.ad leg.fal.fo.cccxix.col.j.
Qō ſi dubitet.de acq.vel omit.here. f.cxxvij.c.j.
Qō ſi beres.de impen.in re.do.fac.fo.xvj.co.j.
Qō ſi iterum.de adimen.leg.fo.cclxxij.col.j.
Qō ſi meum.de here.inſti.fo.cvj.col.j.
Qō ſi non ſit.de here.inſti.fo.cvj.columna.j.
Quod ſi nepotes.de teſta.tute.fo.xxvij.col.j.
Quod ſi nulla.de lega.j.fo.clxxj.col.j.
Qō ſi pater.de bo.lib.fol.cccc.xiij.colum.iiij.
Quod ſi plures.de teſta.tu.fo.xxviij.co.ij.
Quod ſi qs ſtichū.de le.j.fo.clxxiij.col.ij.
Qō ſi tutor.de magiſtra.conuc.fo.lxxj.co.ij.
Qō ſi vir.ſolu.matri.fo.xiij.col.iij.
Qō ſiꝰ quadrātē.ad leg.falci.fo.cccxv.col. iij.
Qō tñ.de reb.eoꝝ qui ſub tute.fo.lxxij.co.ij.
Qō traditū.de condi.ꝛ demō.fo.cccix.co j.
Qō vulgo.de contrata.fo.cccl.xxviij.co.ij.
Quo defuncto.de legi.tu. fol.xxxj.co. iiij.
Quo gradu.de vulg.ꝛ pupil./ſubſti.fo.cxij.co.iiij.
Quo loco.de her.inſti.fo.xcvj.co.iij.
Quotiēs cuidā.ad leg.fal.fo.cccxxvij.co.iiij.
Quotiēs.de reb.du.fo.cclxxxvij.co.iij.
Quotiēs is.de bo.poſ.fo.ccclxxxiij.co.ij.
Quotiēs libertus.de reb⁹ du.fo.cclxxxvij.col.iiij.
Quotiēs nominati.de leg.ij.fo.clxxxiij.co.ij.
Quotiēs.ad trebel.fo.ccclxvij.col.j.
Quotiēs.de ope.lib.fo.cccxxj.co.iij.
Quotiēs pater.ſolu.matri.fo.ix.co.iij.
Quotiēs pupillus.de acq.vel omit.her.f.cxxxviij. columna.iiij.
Quotiēs ſerui.de opti.lega.fo.cclv.col.iij.
Quotiēs ſub.de condi.ꝛ demō.fo.cccix.co.j.
Quotiēs tutor.de admi.ꝛ peri.tu.fo.xxxvj.co.iij.
Quotiēs volēs.de here.inſti.fo.xcv.co.iij.

B Ē coniuncti.de lega.iij.fo.cxxvj.col.ij.
Recuſare.ad trebel.fo.cccxl.co.ij.
Recuſari bereditas.de acq.vel omit.here.fo.cxlv. columna.iij.
Redēptis.de iure codi.fo.clviij.col.ij.
Regula catoniana.de regu.cato.fo.cxcj.co.ij.
Rei iudicate.ſoluto matri.fo.v.co.ij.
Reintegrato.de acti.re.amo.fo.xviij.co.iij.
Reliqua quoqꝫ.de lib.lega.fo.cclxxvij.col.ij.
Rem legatā.de adimen.lega.fo.cclxxxiij.co.j.
Reperit.ad leg.fal.fo.cccxxx.co.ij.
Rex amotarū.de acti.re.amo.fo.xix.co.j.
Rerū amotarū.de act.re.amo.fo.xviij.col.iiij.
Rerū amotarū.de acti.re.amo.fo.xviij.co.iiij.
Rerū amotarū.de act.rerū amo.fo.xvj.co.ij.
Rerū gdē amotarū.de act.re.amo.fo.xviij.col.iij.
Reſcriptū eſt.de his q.vt indig.fo.cxcviij.co.iij.
Reſcripta.de mi.teſta.fol.cxxj.co.j.
Reſtituta.ad trebel.fo.cccl.co.iiij.
Rogatus es.de ali.ꝛ ciba.fo.clxvij.co.ij.
Rogo.qñ di.le.fo.cccxcj.co.iij.
Romanus apul⁹.de tuto.ꝛ cura.fo.xxxiij.co.j.

S Creatiſſimi.ad ſena.tertu.fo.cccczxix.co.ij.
Saluus.de lega.pſtan.fo.cccx.co.ij.
Satis conſtat.de iu.pa.f.ccccvij.col.iiij.
Scenola.ad trebel.fo.cclxiij.col.ij.
Scēdus eſt.de lega.ꝛ fideicō.j.fo.clxx.co.iij.
Scilicet ſi ante.de opti.lega.fo.cclv.col.iij.
Scire oportet.de excu.tuto.fo.lvij.col.j.
Scire oportet.de tuto.ꝛ cura.fo.xxxiij.co.ij.
Scribit celſius.ad trebel.fo.cccli.co.ij.
Scribit quintus mutius.de auro ꝛ argento.leg.fo. cclxxij columna.j.
Scriptus beres.de car.edic.fo.cccciij.co.iij.
Scripto berede.vñ libe.fo.cccczxi.co.iij.
Sed cum.ad trebel.fo.ccclij.co.j.
Sed cū ea.de iure codicilloꝝ.fo.clviij.co.iiij.
Sed cū patrono.de bo.poſ.fo.cccl.xxij.co.j.
Sed dnobus.de leg.ij.fo.clxxxiij.co.ij.
Sed eſt ſ̄ſtus.de libe.ꝛ poſtbu.fo.lxxx.co.ij.
Sed etiā ad ea.de leg.j.fo.clxiij.co.ij.
Sed ꝛ aliꝫ.de cura.furio.fo.lxxiij.col.iij.
Sed ꝛ dño.de act.re.amo.fo.xviij.co.j.
Sed ꝛ in illo.de rebus dubijs.fo.cclxxix.co.ij.
Sed ꝛ ipſis.vt lega.fo.ccclxxiij.co.iij.
Sed ꝛ milites.de excu.tuto.fo.lv.col.iij.
Sed ꝛ qui.ad trebel.fo.ccczl.co.ij.
Sed ꝛ reꝓbari.de excu.tuto.f.liij.c.iij.
Sed ꝛ ſi ad tp̄s.ad trebel.fo.cccxlvj.col.j.
Sed ꝛ ſi alio.ad trebel.fo.cccxlj.co.j.
Sed ꝛ ſi ante.ad trebel.fo.cccxlj.col.ij.
Sed ꝛ ſi certos.de lega.j.fo.clxix.co.iiij.
Sed ꝛ ſi deceſſerit.de cōtratabu.fo.cclxxxv.co.iiij.
Sed ꝛ ſi de ſua.de acgren.vel omit.her.fol.cxxxvj. columna.ij.
Sed ꝛ ſi dnoꝝtij.de act.re.amo.fo.xviij.co.j.
Sed ꝛ ſi cū.de ven.in poſ.mit.fo.cccxvii.co.iiij.

Tabula legum Inforciati.

Sed ꝛ si ides ſola matri.fo.vi.co.ij.
Sed ꝛ ſi m ꝑdimone. de here. mit. fo.ccv.co.j.
Sed et ſi is. de carbo. edic. fo. cccij. co ij.
Sed ꝛ ſi plus. de lega. preſtam. fo. cc.xc. col. iiij.
Sed ꝛ ſi pro. de lega. ꝓtam. fo cccc. co. iij.
Si ꝛ ſi qs. de acq. vel omit. here. fo. xxxi .co.j.
Sed ꝛ ſi ſic. de lega. ij. fo cc viij. co. ij.
Sed ꝛ ſi ſic. de regu. cato. fo. cc.xci. co. j.
Sed ꝛ ſi q des, de pecu. leg. fo. cclv. co. iij.
Sed hec nimiꝰ. de ercu. tuto. fo. lx. co. ij.
Sed hic videt. de rebus eoꝝ qui ſub tute. fol. lxxij. columna.j.
Si hoc impetrari. de iure deliberãdi. folio. cxxiij. columna. iij.
Si nec filius. de iniuſto rup. ꝛ irri. teſtamẽ. fol .xc. columna. ij.
Sed nec ipſi. ad trebel. fo. cccl ij. co. ij.
Sed nõ danf. de tut. ꝛ ratio. diſt. fo. lxv. co. j.
Sed qõ inde. de lega. ij. fo. cc vi, co . ij.
Sed ſciendũ. ad trebel. fo. ccc.lj. co. i.
Sed ſi adhuc. ſi qs omiſ. cau. teſta. fo. cc.lix. co. iij.
Sed ſicuti. de carbo. edic. fo. ccc.iij. co. nũ.
Sed ſi forte. de rebus eorũ qui ſub tute. folio. lxxij. columna. ij.
Sed ſi hoc ſpecialiter. de conditi. ꝛ demõ. fo. cccliij. columna. ij.
Sed ſi is cui. de aſſig. lib. fo. cccc.lviij. co. iiij.
Sed ſi minor. quẽad. teſta. ape. fo. cl.vj. col. iiij.
Sed ſi maior. ſi qs in frau. pa. fo. cc.xx. co. ij.
Sed ſi mortis. de leg. preſtan. fo. ccc.lxxix. co. ij.
Sed ſi nõ alias. de lega. j. fo. cl.xxvi. co. iij.
Sed ſi nõ ſeruus. ad le. fal. fo. ccc.xxij. co. iiij.
Sed ſi pecunia. de reb. eoꝝ qui ſub tute. fo. lxxij. c. j.
Sed ſi plures. de vul. ꝛ pupil. ſubſti. fo. cxj. col. iiij.
Sed ſi res aliena. de leg. j. fo. cl.xvi. c. iiij.
Sed ſi qs ex ſignatoꝛibꝰ, quẽadmo. teſtamẽ. ape. f. cxl vi. columna. iiij.
Seia ab herede. de aur ꝛ ar. legato. f. cclxvij. co. iiij.
Seia cũ uxore. de dote pleg. fo. cc.xliij. col. ij.
Seie dilectiſſime. de aur ꝛ argen. lega. f. cclxxiij. c. ij.
Si e egreſſe. de tuto. ꝛ cura. fo. xxxiij. col. iij.
Seie ex parte heredi. de fun. inſtru. fo. cc.lij. col. ij.
Seius ꝛ augeri⁹. ad leg. fal. fo. ccc.xj. co. ij.
Seius ſaturnin⁹. ad trebel. fo. cc.lij. co. ij.
Seio amico. de annu. leg. fo. cc.xxj. co. iij.
Semel mora. ſolu. matri. fo. ix. co. ij.
Semprom⁹ attal⁹. de vſu ꝛ vſufructu legato. folio ccc.xxvij. columna. iij.
Sempron⁹ pculo. de lega. ij. fo. cxc. co. ij.
Sempron⁹. de vſu ꝛ vſufruc. leg. fo. cc.xxix. co. iij.
Senatuſcon. piſa. de ſenatuſcon ſilla. f. cliij. col. ij.
Senatuſconſultũ. de lib. agnoſ. fo. xc. col. ij.
Senatuſconſulto. de aſſi. liber. fo. cccc.lviij. co. ij.
Senatus eñ. de lega. j. fo. clxvj. co. ij.
Sepe ad aliũ. de cura. furio. f. lxxv. co. ij.
Sepe lega tũ. de leg. ij. fo. ccxj. co. j.
Sepiſſime reſcripti. de iure cod. fo. clvj. co. iiij.
Sequẽs queſtio de leg. ij. fo. cc.v. co. j.
Seruius rñdit. de lega. ij. fo. cc.xij. co. ij.
Seruius. de gra. affi. fo. cccc.xv. co. j.
Seruius ab hoſtibus. de lega. j. fo. clxviij. co ij.
Seruius alienus. de her. miſti. fo. xciij. co. iij.
Seruus alienus. de cõdi. miſti. fo. cc.xij. c. ij.
Seruus bonoꝝ. de bo. poſ. fo. cc.lxxxij. co. ij.
Seruus cõie. de acgren. vel omittẽ. hereditа. f. cxlj. columna. ij.
Seruus dotalis. ſolu. matri. fo. xiij. co. iij.
Seruus duoꝝ. de acgrenda vel amittẽ. hereditate. folio. cxli. columna. ij.
Seru⁹ hereditarius. de here. inſti. fo. cij. col. iiij.
Seru⁹ licet. de teſtamẽ. ꝛ q teſta. face. poſſunt. fol. lxxix. columna. j.
Seruus patroni de ope. liber. fo. cccc. col. iij.
Seruus poſt decẽ de annu. lega fo. cc.xxxij. col. iiij.
Seruꝰ q apud hoſtes. ad legẽ fal. fo. cc.xxxij. col. ij.
Seruus qui in fundo. de lega. iij. fo. cc.xv. co. iij.
Seruus viij. de lega. i. fo. clxxj. co. iij.
Seruus vibanus. de lega. iij. fo. cc.xviij. co. iiij.
Seruus vꝛor. de here. inſti. fo. cv. col. iij.
Seruꝰ electione. de lega. et fideicom. j. fo. clx. co. j.
Servo alieno. de lega. j. fo. clxxx. co. iij.
Servo generaliter. de opti. lega. fo. cc.lvj. co. iiij.
Servo inuito. ad trebel. fo. cc.lxj. col. ũ.
Servo legato. de lega. j. fo. clxxj. co. iiij.
Servo legato de pecu. lega. fol cclv. colum. iiij.
Servo manumiſſo. de pecu. leg. fo. cclvij. col. iij.
Servo meo. qmb⁹ nõ cõſti. bono. poſ. f. ccc.xxvij. columna. j.
Servo ſine libertate. de optio. leg. fo. cc.lvij. col. j.
Seruum a. de uerepa. fo. cccc.vj. co. iij.
Seruũ cõem. de vulg. ꝛ pupil. ſubſti. fo. cxix. co. iiij.
Seruũ filij. de leg. j. fo. clxvij. co. ij.
Seruum meũ. de here. miſti. fo. cij. co. iij.
Seruus legatis. de leg. iij. fo. cc.xxv. col. iij.
Seruos ad cuſtodiã. de alimẽ. ꝛ cibaria. lega. fo. cclxv columna. ij.
Seruos autem. de leg iij. fo. cc.xxiij. co. iij.
Sertiliam filiam. de lega. ij. fo. cxij. colũ. ij.
Serto gradu. de gra. affi. f. cccc.xxij. co. ij.
Si ab eo cui. de vſu ꝛ vſufruc. le. fo cc.xxxvj. co. j.
Si ab hoſtibus. ſolu. matri. fo. v. co. ij.
Si ab inſtituto. ſi qs omiſ. cau. teſta. fo. cl. co. j.
Si abſens ſit. vbi pupil. educ fo. lxij. co. iij.
Si ab vno. vt lega. fo. cccl.xvj. c. iij.
Si adtimẽdo. de adimen. leg. fo. cclxxxij. co. j.
Si ad pupillum. de aucto. ꝛ conſenſu tuto. fo. clix. columna. iij.
Si ad patrem. de ſuis ꝛ legi. heredi. fo. cccc.xix. columna. ij.
Si alienus ſeruus. de le. ij. fo. cc.ij. colum. ij.
Si alienum. de here. miſti. fo. cij co. ij.
Si alienum. de le. j. fo. clxv. col. iij.
Si alij fundus, de ꝑſu ꝛ vſufruct. lega. fo. cc.xxvij. columna. j.
Si alienam. ſolu. matri fol. v. columna. ij.
Si alij veſtimẽta. de auro ꝛ argento legato. folio cclxvij. columna. ij.
Si alimenta. de ali. ꝛ cibaria. le. fo. cclxij. co. ij.
Si alterius. de here. miſti. fo. xcvj co. ij.
Si a me tibi. ad legem falc. fo. cccxxj. co. iij.
Si a milite. de mili. teſta. fo. cc.xvij. col. ij.
Si ancilla. de le. j. folio. clxxj. columna. j
Si ancille. de condi. ꝛ demõ. fo. cccclij, co. j.
Si ancillas. de le. j. fol. clxxj. colum. j.
Si anteꝯ. de ſenatuſcon ſilla. folio. clvj. col. j.
Si ante nuptias. ſolu. matri. fo. ij. co. ij.
Si a pluribus heredibus. de legatis. j. fol. clxxix. columna. ij.
Si a primo. de libe. ꝛ poſtbu. fo. lxxx. co. iij.
Si arce legate. de le. ij. fo. clxxix. colum. ij.
Si arrogati. de tute. fol xxvj. colum. ij.
Si a ſeruo meo. ad le. fal. fo. cccxix. colum. iiij.
Si a ſubſtituto. de le. j. folio clxvij. co. j.
Si a te. vt lega. fol cclxxx. colũna. iij.
Si auguſte. de le. ij. fo. cxxj. colũna. iij.
Si autem certum. vt in poſſeſ. lega. folio. cccl.xxvij. columna. ij.
Si bona patroni. de ope. ſer. folio. cccc.xj. co. iiij.
Si bunc tabu. de iniuſto rupto ꝛ irri. teſtamẽ. fo. xc. columna. ij.
Si certarum. de mili. teſta. fo. cc.xvj. col. iiij.
Si chorus aut familia. de le. ij. fo. cc.xv. col. ij.
Si cognatis. de rebus ou. folio. cclxxix. col. ij.
Si coheredi. qs oꝛ. in bono. poſſeſ. fol. cccc.xxvij. columna. iiij.
Si concubina. de actio. re. amo. fo. xvij. co. iiij.
Si conſtante matrimonio. ſoluto matrimonio. fo. vij. columna. j.
Si creditoꝛ debitoꝛi. de liber. lega. folio. cclxxvij. columna. j.
Si creditoꝛ. ad le. falc. fo. cc.xxx. columna. ij.
Si creditoꝛi. de le. j. fo. clxij. columna. iij.
Si cui ãnuũ. de ãnu. lega. fo. cc.xxvj. col. iij.
Si cui cõtroverſia. de car. edic. fo. cccc. co. ij.
Si cui edes. de le. ij. folio. cc.vij. colũna. ij.
Si cui fundus. de le. ij. fo. cc.xj. columna. ij.
Si cui fundum. de fundo inſtruc. fo. cc.lix. co. iiij.
Si cui ſana. de le. ij. fo. cc.xxvij. columna. j.
Si cui legatum. de conditio. ꝛ demonſtratio. folio cc.ix. columna. ij.
Si cui legetur. de le. j. folio. clxviij. col. iiij.
Si cui libertas. de conditio. ꝛ demõſtratio. f. cccl ij. columna. ij.
Si cui pluꝰ ſi cui plꝰ q̃ p leg. falcidiã. f. cccc.xxxiij. columna. iiij.
Si cui pure. ad trebel. fo. cccl. co. iiij.
Si cui res legata. de leg fo. cc.xj. col. iiij.
Si cui ferui. de leg. j. fo. clxix. co. iij.
Si cui vinum. de trinco vino ꝛ oleo leg. fo. cc.lvij. columna. iij.
Si cũ adhuc. de tute. ꝛ ratio. diſtra fol. lxv. col. iij.
Si cum dos. de acti. re. amo. fo. xvij. co. ij.
Si cum dotem. ſoluto matri. fo. vj. co. ij.
Si cũ fideiuſſoribus. de fideiuſ. fo. lxix. co. iiij.
Si cum heres. quando di. lega. fol. cc.lxvij. col. iiij.
Si cũ ipſe. de ercu. tuto. fo. lxj. co. j.
Si cũ optio. de optio. leg. fo. cclxvij. co. j.
Si cũ preſinitione. quando dies legati. fo. cccl.xx. columna. iiij.
Sicut adimi. de adi. lega. fo. cl.xxxij. co. j.
Si cut codicilli. quẽadmo. teſtamẽ. aperi. fo. cxlvij. columna. j.
Sicut patronus. de ope lib. fo. cccc.viij co. j.
Sicut teſtamento. de inre pa. fo. cccc.vij col. iij.
Si cuti. de ventre in poſ. mit. fol. cc.xxvj. col. iiij.
Si damnatus here. de lib. leg. fo. cclxxvj. col. iiij.
Si debitoꝛ fideiuſſorem. de liber. legati. fo. cclxxvj columna. iij.
Si debitoꝛ. ad le. fal. fo. cc.xxvij. co. ij.
Si de pluribus. ad ſenatuſcõ ſilla. fol. clvj. col. ij.
Si deportati de le. ij. fo. cc.viij. col. ij.
Si de poſſeſſione. ſi mulier ven. no. fo xxxij. co. iiij.
Si dies. quando di. le. fo. cc.lxx. co. iiij.
Si dignum decem. ad le. fal. fo. ccc.x. co. iiij.
Si diſceptetur. vbi pupil. educ fo. lxv. co. iij.
Si dolo tutoꝛis. ſi quis amiſſa cã ſtatuminati. f. clj. columna. j.
Si domino ſtichus. de le. j. fo. clxxviij. co. ij.
Si domus alicui. de le. i. fo. clxxij. col. ij.
Si dos. ad leg. fal. fo. cc.xxx. col. iij.
Si dotali. ſoluto matrimo. fo xvj. co. ij.
Si duas habenti. de ercu. tuto. fo. liij. co. iij.
Si duo pluresve de admi. ꝛ pi. tuto. fol. clv. co. iiij.
Si duo ſimt. de acquiren. vel amittẽ. her. f. cxxxvj columna. iiij.
Si duo. vt leg a. fo. cc.lxxvj. co. iij.
Si duo. de lega. preſtan. fo. cc.xcj. co. iij.
Si duoꝝ. de ope. liber fo. cccc.j. col. iiij.
Si duobus ſeruis. de leg. ij. fo clxxxix. co. ij.
Si duobus. de mili. teſta. fo. cc.xix. co. iiij.
Si duobus. de leg. i. fo. clxj. co. j.
Si duobus. de contratabu. fo. cc.lxxxvij. col. ij.
Si eadem res. ſi quis amiſ. cau. teſta. fo. cl. co. iij.
Si ego ꝛ titius. de iniuſto rupto ꝛ irri. teſta. fo. xcj columna. iij.
Si ego ſeruus. de acquiren. vl amittẽ. her. f. cxxxv. columna. iij.
Si eius pupilli. ad trebel. fo. cc.lx co. iiij.
Si ei cui fundum. de lib. lega. fo. cclxxvj co. ij.
Si ei qui poſſ. de iure codi. fo. clvj. co. iij.
Si eo tempore. de bis qui pro nõ ſcrip. ba. f. cxci. columna. iij.
Si emancipatus. de ſtabu. fo. cc.lxxxviij. col. j.
Si emancipatus. de contratabu. fol. cc.lxxvj. c. j.
Si emancipato. de lega. preſtan. fo. cc.xxj. col. iij.
Si eſtimatio. ſoluto matrimo. fo. xij. col. iij.
Si eundem. de bo. liber. fo. cc.xxvj. co. ij.
Si ex aſſe. de acqui. vel amit. here. fol. cxxxv. co. ij.
Si ex cauſa. vt leg. f. cc.lxxiij. co. ij.
Si ex duobus. de tute. ꝛ ratio. diſtra. fo. lxv. co. iij.
Si ex duobus. vnde leg. fo. cc.xxvj. co. ij.
Si ex duobus. de cõtratabu. fo. cc.lxxxvij. col. iiij.
Si ex duobus. de aſſig. lib. fo. cc.xix. co. iij.
Si ex heredatus. de ſenatuſcon. ſilla. fo. cliij. c. iiij.
Si ex patronis. de bo. lib. fo. cc.xcviij. co. iiij.
Si ex pluribus. ad leg. falci. fo. cc.xix. co. j.
Si ex pluribus. de ſuis ꝛ legiti. hered. fo. cc.xxix. columna. ij.
Si ex ſua parte. de acquirẽ. vl amit. here. f. cxxxvj columna. iij.
Si ex toto fundo. de legatis ꝛ fideicommiſ. j. f. clx. columna. j.
Si falſo tutore. q̃ fal. tuto. aucto. fo. lxix. col. i.
Si fideicõmiſſor. vt in poſſe. lega. fo. cc.lxx. c. ij.
Si fidei mee. de lega. iij. fo. cc.vj. col. ij.
Si fideiuſſor. de lega. j. fo. clxix. co. ij.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Tabula legum Inforciati.

Si fideiussores.de fideiusso.fo.lxx.col.j.
Si filiussami.tutelam.j.de tute.ꝛ ratio.distra. fol. lxxiii.colum.iij.
Si filiussi amu.tutelā.ij.de tute.ꝛ ratio.distra. fol. lxv.columna.j.
Si filiuffa.de mili.testa.fo.cxxx.colum.j.
Si filiuffamiliae.de tutel fo.xxv.col.iiij.
Si filiuffami.de here.insti.fo.cv.co.ij.
Si filiuffamiliae.de testā.q̄ qui testa.facere pñt.fol. lxxvij.colum.ij.
Si filiuffami.de mili.testa.fo.cxxix.col.j.
Si filiuffamiliae cum vxorem.de dote prcleg.fol. cclv.columna.j.
Si filiuffamiliae miles.de bo.lib.fol.cccxxvj.c.ij.
Si filius.de condi.insti.fo.cxviij.col.j.
Si filius.de liber.ꝛ posthu.fo.lxxx.co.ij.
Si filius.de vulg.ꝛ pupil.substi.fo.cxj.co.iij.
Si filius heres.de libe.ꝛ posthu.fo.lxxij.colū.iij.
Si filius mens.si qs omiſ.causa testa. fo.cl.co.ij.
Si filius qui manūit.si quis omiſ.causa testamen. fo.cl.colum.iiij.
Si filius.de leg.prestan.fo.cccxi.colū.iiij.
Si filius.de colla.bono.fol.cccxv.co.ij.
Si filius qui.de bo.liber.cccxvij.col.iij.
Si filius.de iurepa.fo.cccxvij.col.iij.
Si filiofamiliae.solu.matri.fo xij.co.iiij.
Si filiofamiliae dos.solu.matri.fo ix.col.j.
Si filio emancipato.de liberis ꝛ posthu.ſ.lxxxvij columna.j.
Si filio impuberi.de confir.tu.fo.xxx.co.ij.
Si filium.de libe.ꝛ posthu.fo.lxxxiij.col.j.
Si filium.de gra.affi.fo.cccxviii.col.iij.
Si filiofa.solu.matri.fo xiij.co.iiij.
Si filia.de colla.bo.fo.cccxcvi.co.ij.
Si filiefami.de lega.iij.fo.cxx.col.iiij.
Si filie pater.de lega.iij.fo.cxxix.co.iij.
Si fuerit legatum.de rebus du.fo.cclxxxvij.co.iij.
Si fuerit municipio.de leg.iij.fo.cxviij.co.j.
Si fundus alicui.de condi.ꝛ demōſtra.fo.cxxxviij columna.j.
Si fundus in dotem.solu.matri.fo.iiij.co.iiij.
Si fundus.de rebus eorus q sub tute.fo.lxxiiij. columna.j.
Si fundus.de lega.iij fo.cxxix.co.iiij.
Si fundus legatus.ad legez falcidiam.f.cccxxvij. columna.iij.
Si fundus mihi.ad legem falci.fo.cccxx.col.iiij.
Si fundus.quādo di.leg.fo.cclxxij.co.ij.
Si fundum.de cōdi.ꝛ demō.fo.cccxj.col.j.
Si fundū.de leg.j.fo.clxxiij.col.iij.
Si fundum.de lega.j.fol.clxxvj.colum.ij.
Si fundū mcuio.de ſerui.leg.fo.cxlij.col.j.
Si furioſo.de cura.furio.fo.lxxv.col.iij.
Si gemma.de auro ꝛ arg.leg.fo.cclxix.co.ij.
Si gener ſocerum.de bis quibus vt nidig.f.cxxcvj columna.j.
Si grege legato.de lega.j.fo.clvij.co.iiij.
Si habitatio.q̄ di.leg.fo.cccl xvij.col.iiij.
Si hereditas.de testa.tu.fo.xxvij.co.ij.
Si heres centum.de lega.j fo.clxxiij.col.iiij.
Si heres damnatus.de triticovino ꝛ oleo leg. fol. cclxvi.colum.ij.
Si heres generaliter.de leg.j.fo.clxxx.co.ij.
Si heres iuſſus.de lega.j.fo.clxxij.colum.iiij.
Si heres.de lega.ij.fo.crcn.col.ij.
Si heres inſtitutus.ad legem falcidiā.fo.cccxiij. columna.iij.
Si heres.ad leg.fal.fol.cccxxxiij.co.ij.
Si heres.ſi cui plus q̄ per legē falcidi.f.cxxxvij. columna.j.
Si heres ab.j.ad trebel.fo.cccl xij.co.iiij.
Si heres .q.ad trebel.fo.cccl xij.co.j.
Si heres.in.ad treb.fo.cccl xij.co.ij.
Si heredes.de leg.j.fo.clxvij.col.iiij.
Si heredi.de condi.insti.fo.cxxj.co.j.
Si heredi.ad trebel.fo.cccl xij.co.iij.
Si heredes.de lega.j.fo.clxxxij.co.iij.
Si heres feio.de optio.lega.fo.cclxvi.col.iij.
Si is legatum.de conditio.ꝛ demonſtratio.fo.cxxcvj. columna.iiij.
Si iam facta.de conditio.ꝛ demonſtratio.fo.cxxcvij.columna.iiij.
Si idem ſeruus.de lega.ij.fo.clxxxv.col.iij.
Si id inquit.qō fal.tuto.ancto.fo.lxviij.co ij.
Si id qō a.ſi quis in frau.pa.fo.cccxxx.co iij.
Si id qō mihi.de libe.leg.fo.cclxxvij.co.iij.
Si illud aut illud.de lega.ij.fo.clxxxvi.co.iiij.
Si imagnem.de auro ꝛ argento legato.f.cclxvij. columna.iij.
Si impubes.de carbo.edic.fo.cccciij.col.j.
Si impuberi.de tuto.ꝛ cura.fo.xxxij.co.j.
Si in adoptionem.de cōtratabu.fo.cccl xxxvij.columna.ij.
Si in annos.de cōdi.ꝛ demō.fo.cccij.col.j.
Si incertus.de leg.ij.fo.ccxvj.col.j.
Si in diem.de condi.ꝛ demon.fo.ccij.co.iiij.
Si in duobus.quēad.testa.aper.fo.cxlij.co.j.
Si inequalibus de here.insti.fo.xcvj.co.iiij.
Si inimicitie.de bis quib⁹ vt indig.fo.cccxij.c.ij.
Si in libertinum.de bo.libe.fo.cccxvj col.iij.
Si in metallum.de bis qui pro non ſcrip. ba.fol. ccxcj.columna.iij.
Si in ſingulis.de annu.leg.fo.cxxx.co.iiij.
Si inter virum.de rebus du.fo.clxxxvi.co.iiij.
Si in teſtameto.de vulga.ꝛ pupilla.ſubſtitu.f.cxj. columna.j.
Si in teſtamento.ſi quis omiſ.cā teſta. fo.cl.co.iiij
Si in teſtameto.de leg.j.fo:lxxix.col.j.
Si in teſtameto.ad leg.falci.fo.cccxxvj.co.iij.
Si inutis.de condi.ꝛ demon fo.cccxi.col.iij.
Si inutiles.vt in pof.leg.fo.cccl xxx.co.ij.
Si is ad quem.de acgren.vel amit.here.f.cxxxiiij columna.iij.
Si is a quo.vt in poſſeſ.leg.fo.cclxxvij co.iij.
Si is cui legatus.de lega.ij.fol.clxxxvj.col j.
Si is qui bonis.de acquirē.vel amit.heredita.fol. cclv.columna.ij.
Si is qui duas edes de ſerui.lega.fo.ccxlj.co.ij.
Si is qui ducenta.de rebus dub fo.cclxxxvij.c.j.
Si is q duos.de libe.lega.fo.cclxix.col.ij.
Si is g filiū.de cōtratabu.fo.cccl xxix.col.j.
Si is qui heres.de vulg.ꝛ pupilla.ſubſtitu.fo.cxij columna.ij.
Si is q̄ immiſcuit.de acquirē.vel amit.here.f.cxl. columna.ij.
Si is q pio tutore.de eo qui p tutore.fol.lxvij. columna.iiij.
Si is qui ſoluendo.de bonis.insti.fo.ciij.co.ij.
Si is q ſoluendo.de here.insti.fo.ciij.co.j.
Si is q teſtamentū.de teſta.ꝛ qui teſta.face . poſ. fo.lxviij.colum.iiij.
Si is qui tres.de exeu.tuto.fo.lx.col.j.
Si is qui.de vulg.ꝛ pupil.ſubſti.fo.cxj.col.j.
Si is qui.ad leg.falci fo.cccxxx.col ij.
Si ita eſſet.qñ di.leg fo.cclxxx.col.ij.
Si ita expreſſum.de conditio.ꝛ demōſtra.f.ccciiij. columna.iiij.
Si ita facta.de iuſto rup.ꝛ irri.fac.teſta.f.xcj.c.ij.
Si ita fuerit.de lega.iij.fo.ccviij.col.iiij.
Si ita heres.de condi.insti fol.cxx.col.iiij.
Si ita legatum ſit.de condi.ꝛ demōſtra.fo.cccxvij columna.iiij.
Si ita legatum.de cōdi.ꝛ demō.fo.cccx.co.iiij.
Si ita legatū.de auro ꝛ argento leg.fo.cclxvij. columna.j.
Si ita legatū.de condi.ꝛ demon.fo.ccciiij.col.iiij.
Si ita legatū ſit.de lega.j.fo.clxxi.co.ij.
Si ita legatū eſt.de lega.ij.fo.cccxvj.col.ij.
Si ita legetur.de leg.q̄ fol.clxxviij.col.ij.
Si ita quis heredes.ſ.cum.colum.ij.
Si ita quis.de here.insti.fo.cv.colum.iij.
Si ita qs in teſtameto.de leg ij.fo.cxcj.col.j.
Si ita quis.de vulg.ꝛ pupil.ſubſti.fo.cxiij.co.iij.
Si ita relictū.de leg.q̄.fo.clxxix.col.ij.
Si ita ſcripſero.de condi.ꝛ demō.fol.ccxj.co.j.
Si ita ſcripſiſſet.de lega.ij.fo.cxx.col.ij.
Si ita ſcriptum.de here.insti.fo.ciij.co.iiij.
Si ita ſcriptū ſit.de leg.ij.fo.cxx.co.j.
Si ita ſcriptum.de lib.ꝛ posthu.fo.lxxxi.co.iij.
Si ita ſcriptum.de here.insti.fo.cj.co.iij.
Si ita ſcriptum.de condi.insti fo.cxviij.col.j.
Si ita ſcriptum.de fin tabu.fo.cccv.col.iij.
Si ita ſit.de leg.j.fo.clxj.co.iij.
Si ita ſtipulatio.de oper.ſer.fo.cccxij.col.iiij.
Si ita teſtamento.de fundo inſtru . fo.cclxj.co.ij.
Si iurauero.de iurepa.fo.cccc vij.col.j.
Si iure teſtameto.de leg.ij.fol.ccxj.co.j.
Si legatarius.de lega ij.fol.ccvij.co.ij.
Si legatarii.vt lega.fo.cclxxv.co.iij.
Si legatus fuerit.de pecu.lega.fo.clvij.co.iiij.
Si legatus.ad trebel.fo.ccl.co.ij.
Si legatum pure de adi.lega. fol.clxxxij.co.ij.
Si legatum ſit.de annu leg.fo.cxxx.co.ij.
Si lega.ſerui.de lega.j.fol.clxx.co.ij.
Si legatorum.vt in poſſeſ.lega.fo.cclxxx.co.j.
Si libertus cū.ſi quis in frau.patro.fol.cccxx.columna.iiij.
Si libertus cuꝫ. de bo li.fol.cccxxv ij .co.j.
Si libertus mens.de bo.lib.fo.cccxxvj.co.iiij.
Si libertus patrono.de bo.lib.f.cccxvij.co.ij.
Si libertus preterito.de bo.lib.fo.cccxv.co.ij.
Si libertus ſub.de bo.liber.fo.cccxvj.co.j.
Si libertus.de ope.lib.fol.cccxij.co.j.
Si libertus.de iurepatro.fol.cccxvij.co.j.
Si libertus.de ope.liber.fo.cccxj.co.iiij.
Si libertus.de ope lib.fol.cccxij.co iiij.
Si mancipia.de fundo inſtru.fo.cclxj.co.ij.
Si maritus.ſolu.matri.fo.xj.co.ij.
Si maritus.ſolu.matri.fo.xj.co.ij.
Si marito publico.ſolu.matri.fol.ix.co.iiij.
Si mater.de vulga.et pupil.ſubſti.fol.cxv.col.ij.
Si met⁹ cauſa.de acqui.vel amitten.here.fo.cxliij columna.iij.
Si mevia.de here.insti.fo.cj.co.iij.
Si mihi et titio.de lega.ij.fo.cxcj.co.iij.
Si mihi et tibi.de lega.j.fo.clxj.co.ij.
Si mihi mevia.de lega.ij.fol.clxxvij.col.ij.
Si mihi pure.de lega.ij.fo.cxcj.co.iiij.
Si mihi ſempronius.de lega j fo.clxxviij.co.ij.
Si mihi ſticbus.de lega.j.fol.clxxvij.col.ij.
Si miles.de mili testa.fo.cxxv.co.iij.
Si miles.de mili.testa.fo.cxxv co.iiij.
Si miles titio.de mili.testa.fol.lxviij co.iiij.
Si miles.ad leg.fal.fol.cccxxxij.col iij.
Si minor q̄.ꝛ.de lega j fo.clxxvij.co.iij.
Si minor: ꝛxv.de acquir.vl amit.here.fo.cxlj.co.j.
Si minoris.de admi.et peri.tuto.fo.xxxix.co.iij.
Si minores.qui pe.tuto.fol.lxxxiij.col.j.
Si mota.ſolu.matrimo.fol.v.co.j.
Si modo nulla.de lega.j.fo.clxxi.co.j.
Simul plures.de tuto.et cura fol.xxxij.col.iij.
Si mulier.ſolu.matri.fo.vj.co.ij.
Si mulier.de act.re.amo.fol.lxviij.co.ij.
Si mulier cū filio.de rebus du.fol.clxxix co.iiij.
Si mulier dotem.de lega.ij.fo.cccv.co.iij.
Si mulier vētris.quēadmo.teſta.aperi.fol.cclvij. columna.j.
Si mutus aut ſurdus.de teſta.et qui teſta.fac.poſ. folio.lxvi.columna.ij.
Si nauē.de fundo inſtruc.fo.cclv.col.iij.
Si nauē neqs modo.de lega.fol.cliij.co.iiij.
Si necē dñi.de bo.lib.fol.cccxxiij.colum.j.
Si neget.de libe.agno.fol.xxi.colum.ij
Si nemo tutoreri.de teſta.tu.fol.xxvij.col.ij.
Si nemo.de teſta.tute.fol.lxviij.coluna.ij.
Si nepos.de cōmge.cū eman.libe.fol.cccc.co.j.
Si nepotes.de colla.bono.fo.cccxv.col.ij.
Singulos teſtes.ō teſta.ꝛ q teſta.face.poſ.fo.lxxix. columna.ij.
Si nominatim.de condi.ꝛ demon.fo.ccc.co.iij.
Si non in.ſi cui plus q̄ per legē falci.fo.cccxxvij. columna.j.
Si non lex.eliaſcentia.de here. insti. fol.cvj.co.iij.
Si non ſolus.ſi qs omiſ.cau.teſta. fol.cxlix.co.ij.
Si operarum.de ope.liber.fo.cccxj.co.iiij.
Si optio ſerui.de opti.leg.a.fo.cclvj. col.iij.
Si palam beres.de iure codi.fo.clix.co.ij.
Si pamphilo.de opti.lega.fo.cclvj.co.ij.
Si paterfa.de here.insti.fo.cj.co.j.
Si pater.ſolu.matri.fol.ij.co.ij.
Si pater.de teſta.tute.fol.xxix.co.iij.
Si pater ab hoſtibus.de inuſto rup.et ir.teſta.fo. xc.columna.iij.
Si pater exheredato . de lega.iij. fo.cxxx.co.j.
Si pater.de vulg.ꝛ pupil.ſubſti.fo cxiij.co.iij.
Si pater filio.de vulgari.et pupilla.ſubſtitu.f.cxj.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Tabula legum Inforciati.

Sed ꝛ si ides. solu. matri. fo. vi. co. ij.
Sed ꝛ si in pdicione. de here. mit. fo. xcv. co. j.
Sed et si is. de carbo. edic. fo. cccij. co ij.
Sed ꝛ si plus. de lega. prestan. fo. cccxc. col. iiij.
Sed ꝛ si pro. de lega. pstan. fo cccrc. co. iiij.
Sz ꝛ si gs. de acq. vel omit. here. fo. cxxj. co. j.
Sed ꝛ si sic. de lega. ij. fo ccvij. co. ij.
Sed ꝛ si sic. de regu. cato. fo. cxcj. co. j.
Sed ꝛ siqdes, de pecu. leg. fo. cclv. co. iiij.
Sed hec nimiꝰ. de ercu. tuto. fo. lx. co. ij.
Sed hic videf. de rebus eoꝝ qui sub tute. fol. lxxij.
columna. j.
Sz hoc impetrari. de iure deliberādi. folio. cxxiij.
columna. iij.
Sz nec filius. de iniusto rup. ꝛ irri. testamē. fol. xc.
columna. ij.
Sed nec ipsi. ad trebel. fo. ccclij. co. ij.
Sed nō danf. de tut. ꝛ ratio. dist. fo. lxv. co. j.
Sed qō inde. de lega. ij. fo. crcvj. co. ij.
Sed sciendū. ad trebel. fo. eccclj. co. j.
Sed si adhuc. si qs omit. cau. testa. fo. cxlix. co. iij.
Sed si cui. de carbo. edic. fo. ccccij. co. iij.
Sed si forte. de rebus eozū qui sub tute. folio. lxxij.
columna. ij.
Sed si hoc specialiter. de conditi. ꝛ demō. fo. ccciij.
columna. j.
Sed si is cui. de assig. lib. fo. ccccrviij. co. iiij.
Sed si minoꝛ. quēad. testa. ape. fo. clvj. col. iiij.
Sed si maioꝛ. si qs in frau. pa. fo. cxxx. co. iij.
Sed si mortis. de leg. prestan. fo. eccl xxix. co. ij.
Sed si nō alias. de lega. j. fo. clxxvj. co. ij.
Sed si nō seruus. ad le. fal. fo. cccrij. co. iij.
Sed si pcunia. de reb. eoꝝ qui sub tute. fo. lxxij. c. j.
Sed si plures. de vul. ꝛ pupil. substi. fo. cxj. col. iij.
Sed si res aliena. de leg. j. fo. clxvj. c. iij.
Sed si qs ex signatoꝛibꝰ. quēadmo. testamē. ape. f.
cxl vj. columna. iij.
Seia ab herede. de aur ꝛ ar. legato. f. eclxvij. co. iiij.
Seia cū uxoꝛet. de dote pleg. fo. ccclxij. col. ij.
Seie dulcissime. de aur ꝛ argen. lega. f. eclxxij. c. ij.
Seie egresse. de tuto. ꝛ cura. fo. xxxij. col. ij.
Seie ex parte heredi. de fun. mstru. fo. cclxj. col. ij.
Seius ꝛ augeri⁹. ad leg. fal. fo. cccxxj. co. ij.
Seius saturniꝰ. ad trebel. fo. ccclij. co. ij.
Seio amico. de annu. leg. fo. cc xxxj. co. iij.
Semel mora. solu. matri. fo. ix. co. ij.
Sempromꝰ attalꝰ. de vsu ꝛ vsufructu legato. folio
cc xxvij. columna. iij.
Semproni⁹ pculo. de lega. ij. fo. cxc. co. ij.
Sempronio. de vsu ꝛ vsufruc. leg. fo. cc xxxix. co. iij.
Senatuscon. pisa. de senatuscon. silla. f. clxj. col. ij.
Senatusconsultū. de lib. agnos. fo. xx. col. ij.
Senatusconsulto. de assi. liber. fo. ccccrviij. co. ij.
Senatus cū. de lega. j. fo. clxvj. co. ij.
Sepe ad aliū. de cura. furio. f. lxxv. co. ij.
Sepe legatū. de leg. ij. fo. ccxj. co. j.
Sepissime rescripti. de iure cod. fo. clvj. co. iiij.
Sequēs questio de leg. ij. fo. cc cv. co. j.
Seruius rndit. de lega. ij. fo. cc xxj. co. ij.
Seruius. de gra. affi. fo. cccc xxv. co. j.
Seruus ab hostibus. de lega. j. fo. clxxvij. co. ij.
Seruus alienus. de her. mſti. fo. xciij. co. iij.
Seruus alienus. de cōdi. mſti. fo. cxxij. c. ij.
Seruus bonoꝝ. de bo. pos. fo. ccclxxxij. co. ij.
Seruus cōis. de acgren. vel omittē. hereditā. f. cxlj.
columna. ij
Seruus dotalis. solu. matri. fo. cij. co. ij.
Seruus duoꝝ. de acgrenda vel amittē. hereditate.
folio. cxli. columna. ij.
Seruꝰ hereditarius. de here. insti. fo. cii. col. iiij.
Seruꝰ licet. de testamē. ꝛ q testa. face. possunt. fol.
lxxix. columna. j.
Seruus patroni de ope. liber. fo. cccc. col. iij.
Seruus post decē de annu. lega. fo. cxxxij. col. iiij.
Seruꝰ q apud hostes. ad legē fal. fo. cc xxxij. col. ij.
Seruus qui in fundo. de lega. iij. fo. cc xxx. co. iij.
Seruus vni. de lega. i. fo. clxxj. co. iij.
Seruis vrbanis. de lega. iij. fo. cc xxviij. co. iiij.
Seruus vxoꝛi. de here. insti. fo. cv. col. iij.
Seruꝰ electione. de lega. et fideicom. j. fo. clx. co. j.
Seruo alieno. de lega. j. fo. clxxx. co. ij.
Seruo generaliter. de opti. lega. fo. cclvj. co. iiij.
Seruo inuito. ad trebel. fo. ccclxj. col. ij.
Seruo legato. de lega. j. fo. clxxj. co. iiij.
Seruo legato. de pecu. lega. fol cclv. colum. iiij.
Seruo manumisso. de pecu. leg. fo. cclvij. col. ij.
Seruo meo. quib⁹ nō cōsti. bono. pos. f. cccc xxvij.
columna. j.
Seruo sine libertate. de optio. leg. fo. cclvij. col. j.
Seruum a. de uerepa. fo. cccc vij. co. iij.
Seruū cōem. de vulg. ꝛ pupil. substi. fo. cxix. co. iiij.
Seruū filij. de leg. j. fo. clxvj. co. ij.
Seruum meū. de here. mſti. fo. cij. co. iij.
Seruus legatis. de leg. iij. fo. cc xxv. col. iij.
Seruos ad custodiā. de alime. ꝛ cibaria. lega. fo. cclxv
columna. ij.
Seruos autem. de leg iij. fo. cc xxiij. co. iij.
Sertiliam filiam. de lega. ij. fo. cxxj. colū. ij.
Serto gradu. de gra. affi. f. cccc xxij. co. ij.
Si ab eo cui. de vsu ꝛ vsufruc. le. fo cc xxvj. co. j.
Si ab hostibus. solu. matri. fo. v. co. ij.
Si ab instituto. si qs omit. cau. testa. fo. cl. co. j.
Si absens fit. vbi pupil. educ. fo. lxij. co. iij.
Si ab vno. vt lega. fo. cccl xxvj. c. iij.
Si adimēdo. de adimen. leg. fo. cclxxxij. co. j.
Si ad pupillum. de aucto. ꝛ consensu tuto. fo. clix.
columna. iij.
Si ad patrem. de suis ꝛ legi. heredi. fo. cccc xxix.
columna. ij.
Si alienus seruus. de le. ij. fo. cxcij. colum. ij.
Si alienum. de here. insti. fo. cij co. ij.
Si alienum. de le. i. fo. clxv. col. ij.
Si alij fundus, deysu ꝛ vsufruct. lega. fo. cc xxxvij.
columna. j.
Si alienam. solu. matri fol. v. columna. ij.
Si alij vestimēta. de auro ꝛ argento legato. folio
cclxvij. columna. ij.
Si alimenta. de ali. ꝛ cibaria. le. fo. cclxij. co. ij.
Si alterius. de here. mſti. fo. xcvj co. ij.
Si a me tibi. ad legem falc. fo. cccc xj. co. iij.
Si a milite. de mili. testa. fo. cc xxvij. col. ij.
Si ancilla. de le. j. folio. clxxj. columna. j
Si ancille. de condi. ꝛ demō. fo. cccclij. co. j.
Si ancillas. de le. j. fol. clxxj. colum. j.
Si anteꝯ. de senatuscon. silla. folio. clvj. col. j.
Si ante nuptias. solu. matri. fo. ij. co. ij.
Si a pluribus heredibus. de legatis. j. fol. clxxix.
columna. ij.
Si a primo. de libe. ꝛ posthu. fo. lxxx. co. iij.
Si aree legate. de le. ij. fo. clxxxix. colum. ij.
Si arrogati. de tute. fol xxvj. colum. ij.
Si a seruo meo. ad le. fal. fo. cccxix. colum. iiij.
Si a substituto. de le. i. folio clxvij. co. j.
Si a te. vt lega. fol cclxxv. colūna. iij.
Si auguste. de le. ij. fo. cxcj. colūna. iij.
Si autem certum. vt ui posset. lega. folio. cccl xxvij.
columna. ij.
Si bona patroni. de ope. ser. folio. cccc xj. co. iiij.
Si bunc tabu. de iniusto rupto ꝛ irri. testamē. fo. xc.
columna. ij.
Si certarum. de mili. testa. fo. cxxvj. col. iiij.
Si chorus aut familia. de le. ij. fo. cc xxv. col. ij.
Si cognatis. de rebus du. folio. clxxxix. col. ij.
Si coheredi. qs ex. in bono. posset. fol. cccc xxvij.
columna. iiij.
Si concubina. de actio. re. amo. fo. xvij. co. iiij.
Si constante matrimonio. soluto matrimonio. fo.
vij. columna. j.
Si creditor debitori. de liber. lega. folio. cclxxvij.
columna. j.
Si creditori. de le. j. fo. clxxj. columna. iij.
Si creditori. ad le. falc. fo. cc xxxx. columna. ij.
Si creditori. de le. i. fo. clxxj. columna. iij.
Si cui ānuū. de ānu. leg. fo. cc xxxij. col. iij.
Si cui cōtrouersia. de car. edic. fo. cccc. co. ij.
Si cui edes. de le. ij. folio. cxvij. colūna. ij.
Si cui fundus. de le. ij. fo. cxcj. columna. iij.
Si cui fundum. de fundo instruc. fo. cc xlix. co. iiij.
Si cui ana. de le. ij. fo. cc xxxij. columna. j.
Si cui legatum. de conditio. ꝛ demonstratio. folio
cc xx. columna. iij.
Si cui legetur. de le. j. folio. clxvij. col. iiij.
Si cui libertas. de conditio. ꝛ demōstratio. f. cccvj.
columna. ij.
Si cui plus. si cui plꝰ q̄ p leg. falcidiā. f. cccc xxiij.
columna. iij.
Si cui pure. ad trebel. fo. cccl. co. iiij.
Si cui res legata. de leg fo. cxcj. col. iiij.
Si cui ferui. de leg. j. fo. clxix. co. iiij.
Si cui vinum. de tritico vino ꝛ oleo leg. fo. cclxvij.
columna. iiij.
Si cū adhuc. de tute. ꝛ ratio. distra fol. lxv. col. iij.
Si cum dos. de acti. re. amo. fo. xvij. co. ij.
Si cum dotem. soluto matri. fo. vj. co. ij.
Si cū fideiussoribus. de fideiuſo. lxix. co. iiij.
Si cum heres. quando di. lega. fol. cclxvij. col. iiij.
Si cū ipse. de ercu. tuto. fo. lxj. co. j.
Si cū optio. de optio. leg. fo. cclxvij. co. j.
Si cū prestitione. quando dies legati. fo. cccl xx.
columna. iij.
Sicut adhuc. de adi. lega. fo. cclxxxij. co. j.
Sicut codicilli. quēadmo. testamē. aperi. fo. cxlvj.
columna. j.
Sicut patronus. de ope. lib. fo. cccc xiij co. j.
Sicut testamento. de inre pa. fo. cccc xvij col. iij.
Si cuti. de ventre in pos. mit. fol. cccxvj. col. iiij.
Si damnatus heres. de lib. leg. fo. cclxxvj. col. iiij.
Si debitor fideiussorem. de liber. legati. fo. cclxxvj
columna. iij.
Si debitor. ad le. fal. fo. cccxvij. co. ij.
Si de pluribus. ad senatuscō silla. fol. clvj. col. ij.
Si deportati de le. ij. fo. ccviij. col. ij.
Si de possessione. si mulier ven. no. fo xxxij. co. iiij.
Si dies. quando di. le. fo. cccl xx. co. iiij.
Si dignum decem. ad le. fal. fo. cccxxx. co. iiij.
Si disceptetur. vbi pupil. educ fo. lxv. co. iij.
Si dolo tutoris. si quis amissa cā testamēti. f. clj.
columna. j.
Si domino fisc bus. de le. j. fo. clxxviij. co. ij.
Si domus alicui. de le. i. fo. clxxij. col. ij.
Si dos. ad leg. fal. fo. cccxxx. col. iij.
Si dotali. soluto matrimo. fo xxj. co. ij.
Si duas habenti. de ercu. tuto. fo. liij. co. iij.
Si duo pluresve de admi. ꝛ pi. tuto. fol. xlv. co. iiij.
Si duo sint. de acquiren. vel amittē. her. f. cxxxvj
columna. iij.
Si duo. vt lega. fo. cclxxvj. co. ij.
Si duo. de lega. prestan. fo. cccxcj. co. iij.
Si duorū. de ope. liber fo. ccccxj. col. iij.
Si duobus seruis. de leg. ij. fo. clxxxix. co. ij.
Si duobus. de mili. testa. fo. cxxx. co. iiij.
Si duobus. de leg. j. fo. clxij. co. j.
Si duobus. de contratabu. fo. cclxxxvij. col. ij.
Si eadem res. si quis amis. cau. testa. fo. cl. co. iij.
Si ego ꝛ tu tus. de iniusto rupto ꝛ irri. testa. fo. xc
columna. iij.
Si ego seruus. de acquiren. vl amittē. her. f. cxxxv.
columna. iij.
Si eius pupilli. ad trebel. fo. ccclx co. iiij.
Si ei cui fundum. de lib. lega. fo. cclxxvj. co. ij.
Si ei qui posſ. de iure codi. fo. clvj. co. iij.
Si eo tempore. de his qui pro nō scrip. ba. f. cxcj.
columna. iij.
Si emancipatus. de Stabu. fo. ccclxxxviij. col. j.
Si emancipatus. de contratabu. fol. ccclxxxvj. c. j.
Si emancipato. de lega. prestan. fo. cccxcj. col. iij.
Si estimatis. soluto matrimo. fo. xij. col. iij.
Si emidem. de bo. liber. fo. cccc xvij. co. ij.
Si ex asse. de acqui. vel amit. here. fol. cxxxj. co. ij.
Si ex causa. vt leg. f. ccclxxiij. co. iij.
Si ex duobus. de tute. ꝛ ratio. distra. fo. lxv. co. iij.
Si ex duobus. vnde leg. fo. cccc xxij. co. ij.
Si ex duobus. de cōtratabu. fo. cclxxxvij. col. iij.
Si ex duobus. de assig. lib. fo. cccc xix. co. iij.
Si ex heredatus. de senatuscon. silla. fo. clvij. c. iiij.
Si ex patronis. de bo. lib. fo. cccc xiij. co. iiij.
Si ex pluribus. ad leg. falci. fo. cc xxix. co. j.
Si ex pluribus. de suis ꝛ legiti. bered. fo. cccxxix.
columna. ij.
Si ex sua parte. de acquirē. vl amit. here. f. cxxxvj
columna. iij.
Si ex toto fundo. de legatis ꝛ fideicommiſ. f. clx.
columna. ij.
Si falso tutore. qō fal. tuto. aucto. fo. lxix. col. j.
Si fideicōmiſſor. vt in posſe. lega. fo. cccl xx. c. ij.
Si fidei mee. de lega. iij. fo. cc xv. col. ij.
Si fideiussor. de lega. j. fo. clxix. co. ij.

Si fideiussores.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Tabula legum Jnforciati.

Si fid cussores. de fidecusso. fo. lxx. col. j.
Si filiussami. tutelam. j. de tute. ꝛ ratio. distra. fol. lxxii. colum. iij.
Si filiussi ami. tutelā. ij. de tute. ꝛ ratio. distra. fol. lxx. columna. j.
Si filiussa. de mili. testa. fo. cxxx. colum. j.
Si filiuſſamilias. de tutel fo. xxv. col. iiij.
Si filiuſſami. de here. inſti. fo. cv. co. ij.
Si filiuſſamilias. de testā. qui testa. facere pñt. fol. lxxvij. colum. ij.
Si filiuſſami. de mili. testa. fo. cxxix. col. j.
Si filiuſſamilias cum vxorem. de dote preleg. fol. ccclv. colomna. j.
Si filiuſſamilias miles. de bo. lib. fol. cccc xvj. c. ij.
Si filius. de condi. inſti. fo. cxxiij. col. j.
Si filius. de liber. ꝛ poſtbu. fo. lxx. co. ij.
Si filius. de vulg. ꝛ pupil. ſubſti. fo. cxj. co. iij.
Si filius heres. de libe. ꝛ poſtbu. fo. lxxxij. colū. iij.
Si filius meus. ſi qs omiſ. cauſa teſta. fo. cl. co. ij.
Si filius qui manūit. ſi quis omiſ. cauſa teſtamen. fo. cl. colum. iiij.
Si filius. de leg. preſtan. fo. cccxi. colū. iiij.
Si filius. de colla. bono. fol. cccxcv. co. ij.
Si filius qui. de bo. liber. cccc vij. col. iij.
Si filius. de iurepa. fo. cccc viij. col. iij.
Si filiofamiliasꝰ. ſolu. matri. fo xij. co. iiij.
Si filiofamiliasꝰ dos. ſolu. matri. fo ix. col. j.
Si filio emancipato. de liberis ꝛ poſtbu. f. lxxxvij columna. j.
Si filio impuberi. de confir. tu. fo. xxx. co. ij.
Si filium. de libe. ꝛ poſtbu. fo. lxxxiij. col. j.
Si filium. de gra. affi. fo. cccc xiij. col. iij.
Si filiofa. ſolu. matri. fo xiij. co. iiij.
Si filia. de colla. do. fo. cccxcvi. co. ij.
Si filiefami. de lega. iij. fo. cxxx. col. iiij.
Si fuerit legatum. de rebus du. fo. cclxxvij. co. iij.
Si fuerit municipio. de leg. iij. fo. ccvij. co. j.
Si fundus alicui. de condi. ꝛ demōſtra. fo. cccxvij columna. j.
Si fundus in dotem. ſolu. matri. fo. iiij. co. iiij.
Si fundus. de rebus eorū q ſub tute. fo. lxxiij. columna. j.
Si fundus. de lega. iij fo. cxxix. co. iiij.
Si fundus legatus. ad leges falcidiam. f. cccxxvij. columna. vij.
Si fundus mihi. ad legem falci. fo. cccxx. col. iiij.
Si fundus. quādo di. leg. fo. cc. lxxij. co. ij.
Si fundum. de cōdi. ꝛ demō. fo. cccxj. col. j.
Si fundū. de leg. j. fo. clxxiij. col. ſm.
Si fundum. de lega. j. fol. clxxvj. colum. ij.
Si fundū meuio. de ſervi. leg. fo. cxlij. col. j.
Si furioſo. de cura. furio. fo. lxxv. col. ij.
Si gemma. de auro ꝛ arg. leg. fo. cclxix. co. ij.
Si gener ſocerum. de bis quibus vt indig. f. cccxcvj columna. j.
Si gregē legato. de lega. j. fo. clxj. co. iiij.
Si habitatio. qñ di. leg. fo. cccl xvij. col. iiij.
Si hereditas. de teſta. tu. fo. xxvj. co. ij.
Si heres centum. de lega. j fo. clxxiij. col. iiij.
Si heres damnatus. de triticovino ꝛ oleo leg. fol. cclxvij. colum. ij.
Si heres generaliter. de leg. j. fo. clxx. co. ij.
Si heres iuſſus. de leg. i. fo. clxxij. colum. iiij.
Si heres. de lega. ij. fo. crcij. col. ij.
Si heres inſtitutus. ad legem falcidiā. fo. cccxiij. columna. iij.
Si heres. ad leg. fal. fol. cccxxxiij. co. ij.
Si heres. ſi cui plus q̄ per legē falcidi. f. cccxxvij. columna. j.
Si heres ab. j. ad trebel. fo. cclxij. co. iiij.
Si heres .ij. ad trebel. fo. cclxij. co. j.
Si heres .iij. ad treb. fo. cclxij. co. ij.
Si heredis. de leg. j. fo. clxvij. col. iiij.
Si heredi. de condi. inſti. fo. cxxj. co. j.
Si heredi. ad trebel. fo. cclxij. co. iij.
Si heredes. de lega. j. fo. clxxxij. co. iij.
Si heres ſeio. de optio. lega. fo. cclvj. col. iij.
Si is legatum. de conditio. ꝛ demonſtratio. f. cccxvj. columna. iiij.
Si iam facta. de conditio. ꝛ demonſtratio. fo. cccxvj. columna. iiij.
Si idem ſervus. de lega. ij. fo. clxxxv. col. iij.
Si id inquit. qñ fal. tuto. aucto. fo. lxviij. co ij.
Si id qđ a. ſi quis in frau. pa. fo. cccccx. co iij.
Si id qđ mihi. de libe. leg. fo. cclxxvij. co iij.
Si illud aut illud. de lega. ij. fo. clxxxvi. co. iij.
Si imaginem. de auro ꝛ argento legato. f. cclxviij. columna. iij.
Si impubes. de carbo. edic. fo. cccciij. col. j.
Si impuberi. de tuto. ꝛ cura. fo. xxxiij. co. j.
Si in adoptionem. de cōtratabu. fo. ccclxxxvij. columna. ij.
Si in annos. de cōdi. ꝛ demō. fo. ccciij. col. j.
Si incertus. de leg. ij. fo. ccvij. col. j.
Si in diem. de condi. ꝛ demon. fo. ccij. co. iiij.
Si in duobus. quēad. teſta. aper. fo. cxlij. co. j.
Si inequalibus. de here. inſti. fo. xcvj. co. iiij.
Si inimicitie. de bis quibꝰ vt indig. fo. cxcvij. c. ij.
Si in libertinum. de bo. libe. fo. cccc xvj col. iij.
Si in metallum. de bis qui pro non ſcrip. ba. fol. ccxcj. columna. iij.
Si in ſingulis. de annu. leg. fo. cxxx. co. iiij.
Si inter virum. de rebus du. fo. cclxxvi. co. iiij.
Si in teſtamēto. de vulga. ꝛ pupilla. ſubſtitu. f. cxj. columna. j.
Si in teſtamento. ſi quis omiſ. cā teſta. fo. cl. co. iiij
Si in teſtamēto. de leg. j. fo. clxxix. col. j.
Si in teſtamēto. ad leg. falci. fo. cccxxvij. co. iij.
Si inutis. de condi. ꝛ demon fo. cccxi. col. iij.
Si inutiles. vt in pof. leg. fo. cccl xxx. co. ij.
Si is ad quem. de acgren. vel amit. here. f. cxxxiiij columna. iij.
Si is a quo. vt in poſſeſ. leg. fo. cc lxxvij co. iij.
Si is cui legatus. de lega. ij. fol. clxxxvi. col j.
Si is qui bonis. de acquirē. vel amit. hereditā. fol. cclv. columna. ij.
Si is qui duas edes de ſervi. lega. fo. ccxlj. co. ij.
Si is qui ducenta. de rebus dub fo. cclxxxvij. c. j.
Si is q duos. de libe. lega. fo. cclxix. col. ij.
Si is q filiū. de cōtratabu. fo. cccl xxix. col. j.
Si is qui heres. de vulg. ꝛ pupilla. ſubſtitu. fo. cxij columna. ij.
Si is q ummiſcuit. de acquirē. vel amit. here. f. cxl. columna. ij.
Si is q pro tutore. de eo qui p tutore. fol. lxvij. columna. iuj.
Si is qui ſoluendo. de heredi. inſti. fo. ciij. co. ij.
Si is q ſolnendo. de here. inſti. fo. ciij. co. j.
Si is q teſtamentū. de teſta. ꝛ qui teſta. face. poſ. fo. lxviij. colum. iuj.
Si is qui tres. de ærcu. tuto. fo. lx. col. j.
Si is qui. de vulg. ꝛ pupil. ſubſti. fo. cxj. col. j.
Si is qui. ad leg. falci. fo. cccxix. col ij.
Si ita eſſet. qñ di. leg fo. cccl xij. col. ij.
Si ita expreſſum. de conditio. ꝛ demōſtra. f. ccciiij. columna. iiij.
Si ita facta. de iuſto rup. ꝛ irri. fac. teſta. f. xcj. c. ij.
Si ita fuerit. de leg. ij. fo. ccvij. col. iiij.
Si ita heres. de condi. inſti fol. cxx. col. iiij.
Si ita legatum ſit. de condi. ꝛ demōſtra. fo. cccxvj columna. iiij.
Si ita legatum. de cōdi. ꝛ demō. fo. cccx. co. iiij.
Si ita legatū. de auro ꝛ argento leg. fo. cclxviij. columna. j.
Si ita legatū. de condi. ꝛ demon. fo. ccciiij. col. iiij.
Si ita legatū ſit. de lega. j. fo. clxxi. co. ij.
Si ita legatū eſt. de lega. ij. fo. cxxvj. col. ij.
Si ita legetur. de leg. ij fol. clxxviij. col. ij.
Si ita quis heredes .f. cum. colum. ij.
Si ita quis. de here. inſti. fo. cv. colum. iij.
Si ita qs in teſtamēto. de leg ij. fo. cxcj. col. j.
Si ita quis. de vulg. ꝛ pupil. ſubſti. fo. cxiij. co. iij.
Si ita relictū. de leg. ij. fo. clxxxix. col. ij.
Si ita ſcripſero. de condi. ꝛ demō. fol. ccxj. co. j.
Si ita ſcripſiſſet. de lega. ij. fo. cxx. col. ij.
Si ita ſcriptum. de here. inſti. fo. ciiij. co. iiij.
Si ita ſcriptū ſit. de leg. ij. fo. cxx. co. j.
Si ita ſcriptum. de lib. ꝛ poſtbu. fo. lxxxi. co. iij.
Si ita ſcriptum. de here. inſti. fo. cj. co. iiij.
Si ita ſcriptum. de condi. inſti fo. cxxiij. col. j.
Si ita ſcriptum de fin tabu. fo. cccc v. col. ij.
Si ita ſit. de leg. j. fo. clxj. co. iiij.
Si ita ſtipulatio. de oper. ſer. fo. cccc xij. col. iiij.
Si ita teſtamento. de fundo inſtru. fo. cclij. co. ij.
Si iuraueri o. de iurepa. fo. cccc viij. col. j.
Si iure teſtamēto. de leg. ij. fol. ccxj. co. j.
Si legatarius. de lega ij. fol. ccvij. co. ij.
Si legatarū. vt lega. fo. cccl xxv. co. iiij.
Si legatus fuerit. de pecu. lega. fo. cclviij. co. iiij.
Si legatus. ad trebel. fo. ccc. co. ij.
Si legatum pure. de adi. lega. fol. cclxxxij. co. ij.
Si legatum ſit. de anni leg. fo. cxxx. co. ij.
Si lega. ſervi. de lega. j. fol. clxx. co. ij.
Si legatorum. vt in poſſeſ. lega. fo. cccl xxx. co. j.
Si libertus cū. ſi quis in frau. patro. fol. cccc xx. columna. iiij.
Si libertus cuꝫ. de bo li. fol. cccc xv ij. co. j.
Si libertus meus. de bo. lib. fo. cccc vj. co. iiij.
Si libertus patrono. de bo. lib. f. cccc vij. co. ij.
Si libertus preterito. de bo. lib. fo. cccc xv. co. ij.
Si libertus ſub. de bo. liber. fo. cccc xvj. co. j.
Si libertus. de ope. lib. fol. cccc xj. co. j.
Si libertus. de iurepatro. fol. cccc vij. co. ij.
Si libertus. de ope. liber. fo. cccc xj. co. iiij.
Si libertus. de ope lib. fol. cccc xj. co. iiij.
Si mancipia. de fundo inſtru. fo. cclij. co. ij.
Si maritus. ſolu. matri. fo. x. co. iij.
Si maritus. ſolu. matri. fo. xj. co. ij.
Si marito publico. ſolu. matri. fol. ix. co. iiij.
Si mater. de vulga. et pupil. ſubſti. fol. cv. col. ij.
Si metꝰ cauſa. de acqui. vel amitten. here. fo. cxliij columna. iij.
Si meuia. de here. inſti. fo. cj. co. iij.
Si mihi et titio. de lega. ij. fo. cxj. co. iij.
Si mihi et tibi. de lega. j. fo. clxj. co. ij.
Si mihi meuia. de lega. ij. fol. cxxvij. col. ij.
Si mihi pure. de lega. ij. fo. cxj. co. iiij.
Si mihi ſempronius. de lega j fo. clxxviij. co. ij.
Si mihi ſtichus. de lega. j. fol. clxxvij. col. ij.
Si miles. de mili. teſta. fo. cxxx. co. iij.
Si miles. de mili. teſta. fo. cxxx. co. iiij.
Si miles titio. de mili. teſta. fol. xxvij. co. iiij.
Si miles. ad leg. fal. fol. cccxxxij. col ij.
Si minor q̄. xx. de lega. j fo. clxxvij. co. ij.
Si mino: xxv. de acquir. vl amit. here. fo. cxlj. co. j.
Si minoris. de admi. et peri. tuto. fo. xxxix. co. iij.
Si minores. qui pe. tuto. fol. xxxiij. col. j.
Si mora. ſolu. matrimo. fol. v. co. j.
Si modo milla. de lega. j. fo. clxxi. co. j.
Simul plures. de tuto. et cura fol. xxxij. col. iij.
Si mulier. ſolu. matri. fo. vj. co. ij.
Si mulier de act. re. amo. fol. xviij. co. ij.
Si mulier cū filio. de rebus du. fol. clxxxix. co. iij.
Si mulier dotem. de lega. ij. fo. ccvij. co. iij.
Si mulier vētris. quēadmo. teſta. aperi. fol. cxlvij. columna. j.
Si mutus aut ſurdus. de teſta. et qui teſta. fac. poſ. folio. lxvi. columna. ij.
Si nauē. de fundo inſtruc. fo. cclv. col. iij.
Si nauē negs modo. de lega. fol. cliij. co. iij.
Si necē dñi. de bo. lib. fol. cccc xiij. colum. j.
Si neget. de libe. agno. fol. xxj. colum. ij
Si nemo tutoreni. de teſta. tu. fol. xxvij. col. ij.
Si nemo. de teſta. tute. fol. xxvij. colūna. ij.
Si nepos. de cōiugē. cū eman. libe. fol. cccc. co. j.
Si nepotes. de colla. bono. fo. cccxcv. col. ij.
Singulos teſtes. ō teſta. ꝛ g teſta. face. poſ. fo. lxxix. columna. ij.
Si nominatim. de condi. ꝛ demon. fo. ccc. co. iij.
Si non in. ſi cui plus q̄ per legē falci. fo. cccxxvij. columna. j.
Si non lex. eliaſcentia. de here. inſti. fol. cvj. co. iij.
Si non ſolus. ſi qs omiſ. cau. teſta. fol. cxlix. co. iij.
Si operarum. de ope. liber. fo. cccc xj. co. iiij.
Si optio ſervi. de opti. leg. a. fo. cclvj. col. iij.
Si palam heres. de iure codi. fo. clx. co. iij.
Si pamphilo. de opti. leg. a. fo. cclvj. co. ij.
Si paterfa. de here. inſti. fo. cj. co. j.
Si pater. ſolu. matri. fol. ij. co. ij.
Si pater. de teſta. tute. fol. xxix. co. iiij.
Si pater ab hoſtibus. de iniuſto rup. et ir. teſta. fo. xc. columna. iij.
Si pater erberedato . de lega. iij. fo. cxxx. co. j.
Si pater. de vulg. ꝛ pupil. ſubſti. fo. cxiij. co. iij.
Si pater filio. de vulgari. et pupilla. ſubſtitu. f. cxj.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Tabula legum Inforciati.

columna.iiij.
Si pater filium.de vulga.ꝛ pupil.subſtitu.f.cxiiij. columna.j.
Si pater.de vulga.ꝛ pupil.ſubſti.fo.cxiij.col.iiij.
Si pr ignorãs.ſolu.matri.fo.xj.columa.i.
Si pater.de cõtratab.fo.cccl.xxxvnj.columna.j.
Si pater.de col.do.fo.cccxcvj.co.ij.
Si pater.de ſuis ꝛ legi.here.fo.cccc.xxix.co.iiij.
Si pater.vnde libe.fo.cccc.xxxj.co.iiij.
Si pater.de bo.libe.fo.cccc.xvij.colum.ij.
Si patronus.de eoncub.fol.xxiij.colum.iij.
Si patronus.de confir.tuto.fo.xxx.co.j.
Si patronus a.de bo.lib.fo.ccc.xiij.col.iij.
Si patronus heres.ſi gs in frau.pa.fo.cccxx.c.iij.
Si patronus nõ.de bo.lib.fo.cccc.xcvj.co.iij.
Si patronus ex.de bo.lib.fo.cccc.xvj.co.j.
Si patronus.de bo.lib.fo.cccc.xvij.col.j.
Si patronus teſtamen.de bonis libe. fol.cccc.xiiij. columna.iij.
Si patroni.ad trebel.fol.cccl.v.colum.ij.
Si patronum ex.de bo.lib.fo.cccc.xvij.co.iiij.
Si peculium.de pecu.leg.fo.cclv.co.iiij.
Si peculium.de pecu.lega.fo.cclvn.co.ij.
Si pecunia fuerit.de leg.j.fo.clxxxij.colum.iij.
Si pecunia legata.de leg.ij.fo.clxxxv.co.ij.
Si pecunie.vt in poſſeſſ.leg.fo.cccl.xxix.co.iij.
Si pecuniam.ſi quis omſ. cau. teſta.f.cclvij.c.j.
Si penum.qñ di.leg.fo.cccl.xxj.colum.ij.
Si per epiſtolã.de acquir.vel omit.here.fo.cc.xxxix columna.iij.
Si peregre.de tuto.ꝛ cura.fo.xxxiiij.col.j.
Si plures.de admi.ꝛ peri.tuto.fo.xij.co.iiij.
Si plures inſtitutiones.de conditio.inſtit.f.cxxij. columna.iiij.
Si plures.de iure delibe.fo.xxxv.columna.ij.
Si plures.de admi.ꝛ peri.tuto.fo.xxxv.col.ij.
Si plures tutores.de teſta.tuto.fo.xxvij.co.iij.
Si plures.de vulg.ꝛ pup.ſubſti.fo.xciij.col.iij.
Si plures ſunt.de leg.tuto.fo.xxxij.co.j.
Si plures gradus.de leg.iij.fol.ccxxvij.col.iij.
Si plures.de bo.poſ.fo.cclxxxij.co.iij.
Si pluribus.de leg.j.fo.clxxij.col.ij.
Si pluribus heredibus.de legatis.ij.f.clxxxix.columna.iiij.
Si portio.de lega.preſtan.fo.cccxcij.col.j.
Si poſtea q̃.vnde libe.fo.cccc.xxij.co.j.
Si poſt diem.qñ dies leg.fo.cclxvij.colum.iiij.
Si poſt diuortium.ſolu.matri.fol.ix.col.ij.
Si poſthumus.de libe.ꝛ poſthu.fol.lxxj.col.iiij.
Si poſt miſſionẽ.ad leg.falci.fo.cccxx.col.ij.
Si poſt mortẽ de leg.j.fo.clxxj.col.iij.
Si poſt mortẽ.de contratabu.fo.cccl.xxxvij.co.j.
Si poſt pubertatem.de tute.ꝛ ratio.diſtrahẽ.f.lxv columna.iiij
Si poſt.de coniungen.cum eman.lib.fo.cccc.col.j.
Si poſtulante.ad trebel.fo.cccl.xj.co.ij.
Si predia minoris.de reb. eor̃ q̃ ſub tute.f.lxxiiij. columna.j.
Si pregnantem.de col.bo.fo.cccxcv.co.iiij.
Si preteritus.de contratab.fo.cccl.xxxvij.co.j.
Si prior maritus.ſolu.matri.fo.x.co.ij.
Si probatũ eſt.de tute.ꝛ ratio.diſtrabẽ.fo.lxv. columna.iij.
Si propter ea.ad leg.falci.fo.cccxxv.co.iij.
Si propter res amotas.de actio.rerũ amota.folio xvij.columna.iij.
Si pupillus heres.de tute.ꝛ ratio.diſtrahen. folio lxiij.columna.iij.
Si pupillus.de admi.ꝛ peri.tuto.fol.xliiij.colũ.j.
Si pupillus.de condi.inſti.fo.cxiij.co.iiij.
Si pupillus.de acq.vel omit.here.fo.clv.col.j.
Si pupill⁹.de acq.vel omit.here.fol.cxxxvij.c.ij.
Si pupillus.ad leg.fo.falci.fol.cccxx.col.iij.
Si pupillus.ad trebel.fo.cclxvj.colum.iij.
Si pupillo.de bo.poſ.fo.cclxxxij.col.iiij.
Si pupillum patruus.de excu.tut.fo.lix.col.j.
Si pupillorum.de rebus eor̃ qui ſub tute.fo.lxxiij columna.ij.
Si pure.de vſu ꝛ vſufruc.lega.fo.cxxxv.col.iiij.
Si pure.quãdo di.leg.ce.fo.cccl.vj.col.iij.
Si quando alterius.de auro ꝛ argento leg.f.cclxxj columna.iiij.
Si qñ.de ope.lib.fol.cccc.columna.ij.
Si quando incerta.vt lega.fo.cclxxv.col.ij.
Si quando quis vron.de leg.j.fo.clxxx.co.ij.
Si quæramus.de teſta.ꝛ qui teſta.facere poſ. folio lxxvj.columna.j.
Si quid dolo.ſi quid in frau.pa.fo.cccc.xix.col.iij.
Si quid earum.de le.ij.fo.cxx.co.j.ij
Si quid eſt.de aucto.ꝛ conſen.tuto.fo.l.co.iij.
Si qd relictum.de leg.j.fo.clxxxj.col.iiij.
Si qui ita.de condi.inſti.fo.cxx.col.iiij.
Si qui libet heres.de his qui.vt indig.fo.cc.xv.columna.ij.
Si quis a filio.de leg.j.fo.clxiij.co.ij.
Si quis a liberis.de libe.agno.fo.xx.co.iij.
Si quis alicui.de acgren.vel omit.here.fo.cc.xxix. columna.ij.
Si quis bonorum.de leg.j.fo.clxiij.col.j.
Si quis creditor.de pecu.leg.fo.cclvj.col.iij.
Si quis cum teſta.de iure codi.fol.clvij.col.j.
Si quis cũ.de ſuis ꝛ leg.here.fo.cccc.xix.col.ij.
Si quis cum ſ un poſſet.lega.ſeu fidei.fo.cccl.xxvij.columna.j.
Si quis decedens.de libe.lega.fo.cclxxiiij.col.iij.
Si quis de pluribus.de rebus du.fo.ccc.co.j.
Si quis dolo malo ſi quis ali.teſta.prohi.fo.clvj columna.iij.
Si quis duobus.de lega.ij.fol.clxxv.col.iiij.
Si quis cũ quẽ.de vulg.ꝛ pup.ſubſt.fo.cxij.co.iiij
Si quis cum quẽ.de cõdi.ꝛ demõ.fo.ccc.col.iiij.
Si quis ex his.vnde libe.fo.cccc.xxj. columna.iij.
Si quis ex.de coniungen.cum eman.fo.cccc.xvij. columna.iij.
Si quis extraneus.de acq.vel omit.here. fo.cxxxiij.columna.ij.
Si quis fecerit teſtamentũ.quẽad.teſta.ape.fo.cxlvij.columna.ij.
Si quis filiabus.de teſta.tu.fo.xxvij.col.j.
Si quis filio.de inuſto rupto ꝛ irri.teſtamen. fol. lxxxix.columna.j.
Si quis filiuſta.de acgren.vel omit.here.fo.cxxxij columna.j.
Si quis filium.de colla.bo.fo.cccxcv.col.j.
Si quis filiũ.de cõũg cum eman.li.fo.cccc.co.j.
Si quis hac lege.de ope.liber.fo.cccc.co.iij.
Si quis hereditatẽ.de his q̃ nõ ſcrip.ba. folio ccc.j.columna.ij.
Si quis heres.de inuſto rup.et irri. teſta. fol.xcj. columna.iiij.
Si qs heres.de acqm.here.fo.cxxxvij.co.ij.
Si qs heres.de acgrẽ.vel omit.hereditа. fol.cxlij. columna.iij.
Si qs heredes.de here.inſti.fo.xcvij.col.ij.
Si quis in fundi.de legatis ꝛ fideicõmiſſis.j. folio clx.columna.iij.
Si qs in gram.de ſenatuſcõ.ſilla.fo.cliij.col.ij.
Si quis in principio.de leg.ij.fo.ccxi.col.ij.
Si quis inquilinos.de leg.j.fo.clxxx.col.iij.
Si quis inter tres.de excu.tuto.folio.lvij.co.ij.
Si quis in teſtamento.de lib.leg.fo.cclxxvij.c.ij.
Si quis teſtamẽto.de cõdi.inſti.fo.cxxij.co.ij.
Si qm interſtatus.ad ter tu.fo.cccc.xxxij.col.j.
Si quis inſtituatur.de here.inſti.fo.cxvij.col.ij.
Si quis ita dixerit.de teſta.tut.fo.xxvij.col.j.
Si quis ita legauerit.de auro ꝛ argento leg. folio cclxxj.columna.iiij.
Si quis ita legauerit.de auro ꝛ argento leg. folio cclxxj.columna.iiij.
Si quis ita legauerit.de condi.et demonſtra. folio cc.xvij.columna.ij.
Si quis ita legauit.de adi.leg.fo.cclxxxj.co.ij.
Si quis ita.de here.inſti.fo.cvj.col.ij.
Si quis ita.de here.inſti.fo.xcix.col.ij.
Si quis ita.de here.inſti.fo.xcviij.colum.iiij.
Si quis ita.de condi.inſti.fo.cxi.columna.ij.
Si quis ita.de here.inſti.fo.c.colum.ij.
Si quis ita ſcripſerit.de rebus dubijs.f.cclxxxviij columna.iij.
Si qs legata.de cõdi.ꝛ demõ.fo.ccciij.colũ.iij.
Si quis legauerit.de leg.j.fo.clxxxij.colum.j.
Si quis legauerit.de leg.j.fo.clxxii.co.iij.
Si quis legauerit.de auro ꝛ argento lega.fo.cclxviij.columna.iiij.
Si quis libertis.de alimen.ꝛ ciba.leg.fo.cclxij.columna.ij.
Si quis libertum.de bo.lib.fo.cccc.xvj.col.iiij.
Si quis mihi bona.de acgren.vel omitten.her.folio.cc.xxiij.col.iij.
Si quis non quaſi.de acgren.vel omit.here.f.cxlij columna.iij.
Si quis omiſſa cauſa.ſi quis omiſ.cauſa teſta.fol. cl.columna.ij.
Si quis operas.de ope.lib.fo.cccc.col.j.
Si quis pecuniã.ſi qs omiſſa cauſa teſtamenti. fo. cxlviij.col.j.
Si quis poſthumos.de lib.ꝛ poſthu.fo.lxx.c.iij.
Si quis poſt acu.de teſtamen.ꝛ qui teſta.fac. poſ. fo.lxxvj.columna.iij.
Si quis prior.ad trebel.fol.ccc.col.iij.
Si quis quaſi.ad ſenatuſcon.ſilla.fol.clvj.col.j.
Si quis quos.de lega.ij.fo.clxxxvij.c.ij.
Si quis rationes.de libe.leg.fo.cclxxvj.col.iiij.
Si qs reum.de libe.lega.fo.cclxxv.co.j.
Si qs ſemptonium.de here.inſti.fo.cxiij. col.iiij.
Si quis ſeruo.de leg.ij.fo.ccij.col.iiij.
Si quis ſeruum.de leg.ij.fo.clxxiiij.co.iiij.
Si qs ſeruũ.de condi.ꝛ demon.fo.cccxj.col.iij.
Si qs ſeruos.de leg.iij.fo.ccxxiiij.col.iiij.
Si qs ſic ſtipuletur.ſolu.matri.fo.xvj.co.j.
Si qs ſolidum.de here.inſti.fo.cxv.col.ij.
Si qs ſub conditione.de teſta.tute. fo.xxvij.c.iiij.
Si qs ſub cõditio.ſi quis omiſſa cauſa teſtameñ. folio.clxx.col.ij.
Si qs ſub cõditione.de cõdi.inſti.fo.cxxj.col.ij.
Si qs ſuus.de iure delib.fo.cxxv.col.j.
Sis qs teſtameto.de leg.j.fo.clxxij.col.iij.
Si qs teſtamento.de lega.ij.fo.ccij.col.j.
Si qs titio.de leg.ij.fol.clxxxv.colũ.iiij.
Si qs tutor.de tute.fo.xxvj.co.ij.
Si qs tutor.de iu.pa.fo.cccc.vj.c.ij.
Si qs tutorem.de teſta.tute.fo.xxviij.co.iiij.
Si qs vnum.de tri.vino ꝛ oleo legato.fo.cclxvij. columna.iij.
Si quis vſumfructũ.de vſu ꝛ vſufru.legato. folio cc.xxvij.colum.ij.
Si quod ex pamphila.de leg.ij.fo.cxcvj.co.ij.
Si redditus.de fundo inſtru.fo.ccl.co.ij.
Si repudiauerint.vñ leg.fo.cccc.xij.col.ij.
Si reliquero.de legi.tuto.fol.xxxj.co.j.
Si res aliena.ad trebel.fo.cclxij.col.iij.
Si res mihi.de leg.iij.fo.ccxj.col.ij.
Si res obligata.de lega.j.fo.clxx.co.iiij.
Si res pupillaris.de admi.ꝛ peri.tut.fo.clv.c.iiij.
Si rem quã maritus.de act.re.amo.fo.xvij. co.j.
Si retentus.de contratab.fo.cccl.xxxvj.col.ij.
Si ſcriptis heredib⁹.de his q.vt idig.folio.cc.xv. columna.iij.
Si ſim probabilem.de mili.teſta.fo.cxxviij.co.iiij.
Si ſeie pro dote.de dote pceleg.fo.cc.liij.c.iij.
Si ſeparatim.de cõdi.ꝛ demon.fol.cccxx.col.iiij.
Si ſequens gradus.ad ſenatuſcon. ſilla. f.clv.c.ij.
Si ſeruus a teſtatore.ad ſenatuſcon.ſilla. fol.liij. columna.iiij.
Si ſeruus cõis.de aucto.ꝛ conſen.tut.fol.xlix. columna.iij.
Si ſeruus cõmunis.de here.inſti.fol.xcv.col.iij.
Si ſeruus cõis.de acq.vel omitten.hereditа. folio.xlij. columna.iij.
Si ſeruus eius.de acq.vel omit.here.fo.cxliij.c.i.
Si ſeruus.de vulga.ꝛ pupil.ſubſti.fo.cxiij co.ij.
Si ſeruus legatus.de lega.j.fo.clxxix.col.ij.
Si ſeruus.de iure delib.fo.cxxiij.co.iij.
Si ſeruus legatus.de adimen.legatis.fo.cclxxxiij columna.j.
Si ſeruus libe.de pecu.lega.fo.cclix.co.j.
Si ſeruus plurium.de lega.j.clxix.colũ.ij.
Si ſeruus tibi.ad leg.fal.fol.cccxxij.co.ij.
Si ſeruus titij.de leg.j.fo.clxxij.col.ij.
Si ſeruus vetitus.de leg.j.fo.clxxxj.co.iiij.
Si ſeruus ſub.de ſim tabu.fo.cccc.v.col.iiij.
Si ſeruus.de affig.liber.fo.cccc.xix.col.ij.
Si ſeruo cũ libertate.de adimen.leg.fol. cclxxxiij. columna.iiij.
Si ſeruo meo.de lega.j.fo.clxxviij.co.ij.
Si ſeruo.de pecu.lega.fol.cclvij.co.iiij.
Si ſeruo.de bere.inſti.fo.cvj.co.iij.
Si ſeruum heredẽ.ſi qs omiſ.cauſa. teſt.f.clj.c.ij.

Si ſeruum

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2020

Tabula legum Inforciati.

Si seruum gs. de acgrenda vel amit. here. fo. cxlij. columna. j.
Si seruum sub conditione. de vsu ꝛ vsufru. leg. fo. ccxxvij. colū. j.
Si sic legatum. de leg. j. fo. clxviij. co. j.
Si sic locutus. de leg. iij. fo. ccc. columna. iiij.
Si sine herede. de admini. ꝛ peri. tuto. fo. xl. colū. ij.
Si socer. solu. matri. fo. xj. columna. iij.
Si socer nurui. de do. ꝓleg. fo. cc xlij. colum. ij.
Si socius. de here. instī. fo. cvij. columna. iij.
Si solus heres. de acgren. vel amit. here. fo. cxliij. columna. iij.
Si spurius. vnde cog. fo. cccc xiij. columna. j.
Si statuam legauero. de auro ꝛ argen. lega. fol. cc lxviij. columna. iiij.
Si sticho manumisso. de pecu. leg. fol. cclviij. c. ij.
Si sub cōditione. de fīm tabu. fol. ccccv. col. ij.
Si subst̄itutus. si mulier ven. no. fo. xviij. co. ij.
Si tacitum. ad leg. falci. fo. ccc vij. columna. ij.
Si tamē quibusdā. de leg. ij. fo. clxxxvj. co. iiij.
Si tutor. de testa. tuto. fo. xxvij. columna. j.
Si te solum. de here. instī. fo. xcviij. columna. iij.
Si testamēto. de cōdi. instī. fol. cxx. co. iij.
Si testamentum. de bis quibus vt indi. fo. cc xcvj. columna. j.
Si testamentum. de testa. ꝛ qui testa. face. pos. fol. lxxviij. columna. iij.
Si tibi certam. de admē. leg. fo. cclxxxiiij. col. j.
Si tibi electio. de opti. leg. fo. cc xlvj. colum. j.
Si tibi ꝛ ei. de leg. iij. fo. ccviij. columna. iiij.
Si titius ex parte. de leg. iij. fol. cc xviij. col. j.
Si tibi bō. de leg. j. fo. clxxvj. columna. ij.
Si tibi legatum. de leg. iij. fo. ccj. columna. ij.
Si tibi pure. de leg. iij. fo. cc xj. columna. iij.
Si titius. de vulg. ꝛ pupil. fubsti. fo. cxiij. col. j.
Si titius heres. de cōdi. instī. fo. cxij. colum. iiij.
Si titꝰ ꝓhibi. de lega. ij. fol. cxc. columna. iiij.
Si titius statuas. de cōdi. ꝛ demonstra. fo. cc cviij columna. j.
Si titio aut ſcio. de leg. ij. fo. clxxxv. columna. iiij.
Si titio cum. quādo di. leg. fo. cc lxxj. colum. j.
Si titio ꝛ meuio. de leg. ij. fo. cc xj. colum. j.
Si titio fundus. de vsu ꝛ vsufructu leg. fo. cc xxxvj columna. ij.
Si titio pecunia. de lega. j. fo. clxxviij. col. iij.
Si titio. de lega. ij. fo. clxxxiiij. columna. iiij.
Si to tam hereditatē. de acquir. vel amit. here. fo. cclxiij. columna. j.
Si tribunus. de ex cu. tuto. fo. lvj. columna. ij.
Si tutele. de admi. ꝛ peri. tuto. fo. xxxvj. col. ij.
Si tutele. de tute. ꝛ ratio. distra. fo. lxiij. colū. ij.
Si tu ex parte. de acquiren. vel amit. bereditꝫ. cxliij columna. j.
Si tutor. de admi. ꝛ peri. tuto. fo. xxxv. co. j.
Si tutor aliquo. de ſuſpec. tuto. fo. lij. col. j.
Si tutor cōſtitutus. de admini. ꝛ peri. tuto. f. xxxix columna. j.
Si tutor reipubli. de tute. ꝛ ratio. distrabē. fo. lxiij columna. iiij.
Si tutor poſt pubertatem. de tute. ꝛ ratio. distr. fo. lxv. columna. ij.
Si tutor ꝓ o pupillo. de contra. ꝛ vti. actio. fo. lxvij columna. ij.
Si tutor pupillo. de aucto. ꝛ consen. tu. fol. l. col. j.
Si tutor pupillam. de leg. j. fo. clxxxiij. col. j.
Si tutor rem. de tute. ꝛ ratio. distra. fo. lxiij. col. ij.
Si tutor vel curator. qñ ex fac. tu. fo. l. colum. iij.
Si tutoris. de admi. ꝛ peri. tuto. fo. xlvj. col. iij.
Siue autem. de leg. ꝓestan. fo. cc xcj. col. j.
Si contra. de lib. agno. fo. xx. columna. ij.
Siue cum instrumēto. de fundo instructo. f. cc xlix. columna. ij.
Siue ingenua. ad senatuſcon. tertul. fo. cccc xxix. colūna. iiij.
Siue ingenua. ad senatuſcō. tertu. fol. cccc xxx. c. ij.
Siue libertus. de iure pa. fo. cccc viij. columna. iij.
Siue ꝓconſul. de tuto. ꝛ cura. folio. xxij. colum. ij.
Siue ſcuit. de leg. j. fo. clxvij. co. ij.
Si ventris. de ventre in poſ. imit. folio. cc xcviij. columna. ij.
Si vero compoſita. de mili. testamē. fo. cxxvj. colūna ſecunda.
Si vero negocium. ſolu. matri. fo. xiij. columna. j.
Si vero non. de bo. liber. fo. cccc xiij. co. iij.
Si vir vxoris. de condi. ꝛ demon. fol. cc iiij. col. ij.
Si vir vxori. ad leg. falci. fo. cc cv. co. j.
Si vſufructus. de vſu ꝛ vſufru. lega. fo. cc xxxv. columna. iiij.
Si vſufructus. de vſu ꝛ vſufruct. lega. fol. cc xxvj. colum. j.
Si vſufructus. ad leg. falc. folio. cc xxxix. col. iiij.
Si vſufructus. qñ di. leg. fo. cc clxix. columna. ij.
Si vt habiliter. de auro ꝛ argen. legato. fol. cclxx. columna. iij.
Si vxor rem viri. de actio. re. amo. fo. xix. col. j.
Si vxori mundus. de auro ꝛ argento legato. folio cclxxiij. columna. iiij.
Soleinus dicere. de ꝙditio. ꝛ demōſtra. fo. cc cvij. columna. iij.
Solent iudices. de alimē. ꝛ ciba. leg. fo. lxij. col. ij.
Solet etiam. de tute. fo. xxvj. columna. ij.
Solet prætor. vbi pupil. educ. fo. lxij. colum. j.
Soluto matrimonio. ſolu. matri. fo. j. colum. iij.
Spadonem quoq; de ex cu. tuto. fo. lviij. co. j.
Species auri. de auro ꝛ argen. leg. fo. cclxix. co. j.
Statuliber heredis. ad leg. falci. fol. cc xxiij. col. j.
Statuliberū. de leg. ij. fo. clxxv. col. ij.
Stemmata. de gra. affi. fol. cccxxv. colum. j.
Stichus habet. de pecu. leg. fo. cclvij. colū. iij.
Stichus liber eſto. de leg. iij. fol. cc x. col. iiij.
Stichus nutricis. de alimē. ꝛ cibar. leg. fo. cclxvj. columna. iij.
Sticho teſtamento. de vſu ꝛ vſufructu lega. f. cc xl. columna. j.
Stichum qui meus. de lega. ꝛ fideicommiſ. j. folio clx. columna. ij.
Sub conditione. de libe. ꝛ poſthu. fo. lxxxij. co. iiij
Sub conditione. de here. inſtī. fo. cv. colūna. ij.
Sub conditione. de cōdi. instī. fo. cxiij. co. iiij.
Sub conditione. de cōdi. instī. fo. cxiij. co. iiij.
Sub conditione vel. de assig. lib. fol. cccc xix. col. ij.
Sub conditione. de contra tabulas. fo. cc lxxxvij. columna. ij.
Sub diuerſis. de cōdi. ꝛ demon. fol. ccciij. col. ij.
Sub impoſſibili. de condi. instī. fo. cc x. col. iij.
Subſtituī. de vulg. ꝛ pupil. fubsti. fol. cxiij. colū. j.
Succeſſorium edictū. de ſucceſſo. edict. f. cccc xxiij. columna. ij.
Sumptus autem. deventre in poſſeſſ. mit. fo. cc xcv. vij. colum. iiij.
Sumptus aūt. de leg. j. fo. clxxi. col. j.
Sunt aūt agnati. de legi. tuto. fo. xxxij. co. j.
Suo victu. de ope. libe. fo. cccc xj. columna. j.
Suppellex. de ſuppel. le. fo. cclx. columna. iij.
Suppellectilis. de ſuppel. leg. fo. cclxj. col. j.
Suppellectili legata. de ſuppel. leg. fol. cclx. co. iij.
Suſpectus fieri. de ſuſpec. tuto. fo. lij. col. iiij.
Suſpectum tutorem. de ſuſpec. tu. fo. lvj. col. j.
Suus quoq; de here inſti. fo. xciij. colūna. ij.

Taberne caupone. de fundo inſtructo. f. cclj. columna. j.
Tabernā cū cenaculo. de fundo inſtru. fol. ccl. co. j.
Tabulas. de fīm tabu. folio. cccciij. colum. j.
Tabularū teſtamēti. quēadmo. teſta. aperi. fo. cxl vj. colum. ij.
Talis ſcriptura. de lega. j. fo. clxiij. col. j.
Talem inſtitutionem. de here. inſti. fol. cij. col. iij.
Tales conditiones. de conditi. ꝛ demōſt. fo. ccc xj. columna. iij.
Tenet fauiana. ſi qs in frau. patro. fo. cccc x. c. iij
Temporibus diuoꝝ fratrū. de ventre inſpi. fol. xxj. colū. iiij.
Teſtamentū aut non. de iniuſto rup. ꝛ irri. teſt. fo lio. lxxxviij. columna. ij.
Teſtamentum eſt. de teſta. ꝛ qui teſta. face. pñt. fo lio. lxxv. columna. iiij.
Teſtamenti factio. de teſta. ꝛ qui teſta. face. pñt. fo lio. lxxvj. colum. j.
Teſtamēto datos. de teſta. tute. fo. xxvj. co. iiij.
Teſtamēto datos. de teſta. tuto. fo. xxvij. colū. ij.
Teſtamento ita cautum. de ali. ꝛ ciba. leg. fo. cclx vj. columna. iij.
Teſtamento pōt. de aſſig. lib. fo. cccc xix. co. iij.
Teſtamēto. de here. inſti. fo. cvij. col. iij.
Teſtamēto tutores. de teſta. tute. fo. xxvij. col. iij.
Teſtamenta eorū. de mili. teſta. fo. cxxvij. col. iij.
Teſtator filium. de lega. ij. fo. ccvj. col. j.
Textonibꝰ. de leg. iij. fo. cx vij. col. iiij.
Theopompus. de dote ꝓelc. fo. cclv. colū. j.
Titiꝰ amice mee. de auro ꝛ argē. legato. f. cclx xiij. columna. ij.
Titius ꝛ ſeius. de here. inſti. fo. xcviij. col. iij.
Titius filius. de ex cu. tuto. fo. lxj. colum. iij.
Titius fundi. de here. inſti. fo. xcvj. colum. iiij.
Titius heredes. de leg. iij. fo. cc xx. col. iij.
Titius puiſcꝰ. de mili. teſta. fo. cxxviij. col. ij.
Titius rogatus. ad trebel. fo. cclv. col. j.
Titius ſtichi. de leg. j. fol. clxxv. col. ij.
Titius teſtō. de liberi. ꝛ poſthumis. fo. lxxxij. columna. ij.
Titius. de ſuis ꝛ legi. here. fol. cccc xix. co. ij.
Titius. de obſeq. fo. cccc ix. columna. ij.
Titi filie medio. de pecu. lega. fo. cclix. col. j.
Titio centum aureos. de lega. ij. fol. cc cvj. col. ij.
Titio centum. de cōdi. ꝛ demon. fo. cccv. col. j.
Titio fundus. de condi. ꝛ demon. fo. ccc vj. col. iij.
Titio in annos. ad leg. falci. fol. cccc xv. col. iiij.
Titio vſufructus. de ꝙdi. ꝛ demon. fo. cccc. colū. j.
Titio vſufructus. de vſu ꝛ vſufruc. leg. fo. cc xxxvij columna. j.
Titium ꝛ meuiū. de admini. ꝛ peri. tu. fo. xlv. co. j.
Titia cum teſtamento. de legatis. ij. folio. clxxxvj columna. iiij.
Titia diuortium. ſoluto matri. fo. x. col. ij.
Titia heredis. de condi. ꝛ demō. fo. cc cviij. co. iiij.
Titia herede. de annu. lega. fo. cc xxxiij. co. ij.
Titia. ad leg. fal. fo. cccc xx. co. iiij.
Titia poſt. de car. edic. fo. cccciij. co. iiij.
Titia ſeio. de leg. ij. fo. cciij. colū. ij.
Titia teſtamēto. de auro ꝛ argē. legato. fo. cc xxiij. columna. iij.
Titie ſi non nupſerit. de cōdi. ꝛ demōſtra. fo. cccx. columna. ij.
Titie tertores. de lega. j. fo. clxv. col. iij.
Totiens heres. de acquiren. vel omit. bered. folio cxliij. columna. iiij.
Tractabatur. de mili. teſta. fo. cxxvj. col. iij.
Translatio legati. de adi. lega. fo. cclxxiij. col. j.
Trebatius ait. de here. inſti. fo. xcviij. col. j.
Tres tutores. de admi. ꝛ peri. tu. fo. xlvj. col. ij.
Tribunus militum. de mili. teſta. fo. cc xvj. co. iiij.
Tria onera. j. de ex cu. tuto. fo. liiij. columna. j.
Tria onera. ij. de ex cu. tuto. fol. liij. col. ij.
Tunc aūt. de iniuſto rup. ꝛ irri. teſtamē. f. lxxxviij. columna. ij.
Tunc inutile. de pecu. lega. fo. cclvj. col. ij.
Turpia legata. de leg. j. fo. clxx. colum. ij.
Tutela legitima. de legi. tuto. fol. xxxj. col. ij.
Tutela ꝓpterūꝫ. de tute. fo. xxvj. col. iij.
Tutela eſt. de tute. folio. xxiij. colum. iiij.
Tutori autem. de bo. poſ. folio. cclxxij. co. iij.
Tutor ad vtilitatem. de admini. ꝛ pericu. tuto. fo. xxxix. col. iij.
Tutor datus. de teſta. tut. fol. xxvj. col. ij.
Tutor decedens. de libe. leg. fo. cclxxviij. col. iij.
Tutor incertus. de teſta. tut. folio. xxviij. colū. iij.
Tutor interpoſito. quando ex fac. tu. fo. lj. colū. j.
Tutor ita recte. de teſta. tu. fo. xxviij. col. iiij.
Tutor petitus. de ex cu. tu. folio. lix. co. iij.
Tutor ꝓ o pupillo. de adminiſtra. ꝛ pericu. tut. fo lio. xl. colūna j.
Tutor qui tutelam. de adminiſtra. ꝛ pericu. fo. xl. columna. j.
Tutor qui per valitudinem. de auct. ꝛ conſen. tuto xlix. column. iiij.
Tutor quoq; de ſuſpec. tuto. fo. lj. co. iij.
Tutor qui repertorū. de admini. ꝛ peric. tuto. fol. xxxvj. co. iij.
Tutor qui ꝛ coheres. quādo ex fac. tu. fo. lj. col. j.
Tutor rerū. de admi. ꝛ peri. tu. fo. xlvj. co. j.
Tutor ſīm dignitatē. de admini. ꝛ pi. tu. f. xxxvij. columna. iiij.
Tutor ſi petitus. de tuto. ꝛ cura. fo. xxxij. col. iiij.
Tutor ſiue. de admi. ꝛ peri. tuto. fo. xlj. co. ij.
Tutor vl curator. de admi. ꝛ peri. tut. f. xxxix. c. ij.
Tutoris ꝓcipiū. de admi. ꝛ peri. tut. fo xl. col. ij.
Tutori qui infantē. qñ ex fac. tu. fo. lj. col. j.

UNIVERSIDAD DE SEVILLA

Tabula materiarū Jnfortiati.

Tutorem q tutelam. de admini. ⁊ pi. tu. fo. xlj. columna. iij.

Tutorē qui fuit. de bis q. vt indignis. folio. cc.xcv. columna. ij.

Tutores a patruo. de confir. tuto. fol. xxx. colū. ij.

Tutores non ab herede. de testa. tute. fo. xxvij. c. j.

Tutores quibus. de auctoritate ⁊ cōsen. tut. f. clxx. columna. ij.

Tutores qui post finē. de admi. ⁊ peri. tuto. fo. xlj. columna. iiij.

Tutoribus ita. de testa. tu. fo. xxix. co. iiij.

Vsa enea. de suppel. leg. fo. cclxij. co. j.

Vbi absunt. de tu. ⁊ cur. fo. xxxiij. col. iij.

Vbicunqꝫ. de ven. in pos. mit. fo. cc.xcv. iij. co. j.

Vbi est verbonū. de reb. du. fo. cclxxix. co. iiij.

Vbi pure. ad trebel. fo. ccc. lv. co. iiij.

Vel cū fisco. de fisc. tu. fo. xxx. co. iij.

Vel ex parte. de re. du. fo. cclxxvj. col. iij.

Vel in partes. de admini. ⁊ pericu. tuto. fo. xxv. columna. iiij.

Vel negare. quēadmo. testa. ape. fo. cxlvj. co. iiij.

Vel si in valitudinem. de impē. in reb⁹. dot. fa. fol. xv. colum. j.

Vel si vites. de impen. in re. do. fa. fo. xv. col. ij.

Vel si viuo. de suis ⁊ legi. here. fo. ccc.xxix. co. ij.

Vel sententia. ad trebel. fol. ccc.lxij. col. j

Vel singulis. de vulg. ⁊ pu. fubsti. fo. cxvj. col. j.

Vel viuus. de assig. lib. fo. ccc.xix. col. j.

Veluti. de bo. pos. fo. cc.lxxij. col. j.

Veluti si nouelletū. de impen. in reb. dot. fa. fo xv columna. iiij.

Uentre preterito. de acgren. vel omit. here. f. clxiij columna. ij.

Uentri tutor. de tut. ⁊ cura. fo. xxxiij. col. iij.

Verbū est. de sm tabu. fo. cc.cv. co. ij.

Verba hec. de cōdi. insti. fo. cxvij. col. ij.

Verba testamenti. de alimen. ⁊ cibar. legat. f. cclxij columna. j.

Uerbis cuilibus. de vulg. ⁊ pupilla. fubstitu. folio cxj. columna. ij.

Uerbis legati. ad leg. falci. fo. ccc.xij. col. iiij.

Uestimentum. de auro ⁊ argento legato. fo. cclxx. columna. ij.

Uestis an vestimēta. de aur. ⁊ argē. le. f. clxx. c. iij.

Uet⁹ accipiet. de trit. vino ⁊ oleo legatis. f. cc.xlix. columna. iiij.

Uideamus. si cui plus q̄ per legē falc. fo. ccc.xxxvj columna. iij.

Uideamus si ei. de libe. leg. fo. cclxxvij. co. iiij.

Uidendū est. de leg. j. fo. clxxvij. co. iij.

Ville instrumēto. defundo instructo. fo. cclij. co. iij.

Vinū cū vasis. de trit. vino ⁊ ole. lega. fo. cc.lvij. columna. iiij.

Vino legato. de trit. vino ⁊ oleo legato. fo. cc.lvij columna. iij.

Vino legato. de tritico vino ⁊ ole. legato. f. cc.lvij columna. iij.

Virilis. de lega. prestan. fo. ccc.c. co. ij.

Vir vxori. de dote prelcg. fo. cc.xliij. col. ij.

Viro atq; vxori. folu. matri. fol. x. col. iij.

Virū qui nō per vim. si quis aliquē testa. pbi. fol. clvj. columna. iiij.

Virum vxori. de cura. furio. fo. lxxv. co. ij.

Vuus libertus. si qd in frau. pa. fo. ccc.xx. col. iiij.

Viuo filio. de bo. lib. fo. ccc.cxvj. col. j.

Vina quoq;. de actio. re. amo. fo. xvij. col. j.

Vnum ex familia. de lega. ij. fo. cxciij. col. j.

Vnum testamētū. de testa. ⁊ qui testa. fa. prit. folio lxxvij. columna. iiij.

Voluntarie autem. de impen. in rebus do. fa. fol. xv. columna. iij.

Vsufructu bonorū. ad legem. falcidiā. fo. ccc.xxvij columna. ij.

Vsufructu in dotem. solu. matri. fo. xiij. col. ij.

Vsumfructū cū moriar. de vsu ⁊ vsufru. lega. folio cc.xxx. columna. iiij.

Ut bonorum. de sm tabu. fo. cccc.v. co. iiij.

Ut bo. pos. vnde vir ⁊ vxor. fo. ccc.xxvj. co. iiij.

Uter ex fratribus. de cōdi. insti. fo. cxvij. col. ij.

Ut heredibus. de lega. ij. fo. cx.c. co. ij.

Utile tempus. qs 9z. ij bo. pos. ſerue. fo. ccc.xxvij columna. iij.

Utilitatem. de confir. tuto. fo. xxx. col. ij.

Utiliū noīe. de impen. in re. do. fa. fo. xv. col. iiij.

Ut iusiurādum. de ope. liber. fo. cccc. x. colū. j.

Utrum. j. de assig. lib. fo. ccc.cxix. co. j.

Utrum. ij. de assig. lib. fo. ccc.cxix. co. ij.

Utrum autem. de cōtratab. fo. cc.lxxvj. co. iiij.

Utrum ita posthumus. de re. du. fo. cclxxvj. c. ij.

Ut stichum. de adimē. lega. cclxxij. col. ij.

Vulgo obseruatur. de admini. ⁊ pericu. tuto. folio xxix. col. ij.

Uxori ex quādo di. leg. fo. cc.lxij. colum. iiij.

Uxori ita legauit. de dote prele. fo. cc.lv. colum. ij.

Uxori legauit. de auro ⁊ argento legato. fo. cclxvij columna. iij.

Uxori maritus. de vsu ⁊ vsufruc. lega. fo. cc.xxvij. columna. j.

Uxori mee fundū. de do. prele. fo. cc.xliij. col. ij.

Uxori mee. de vsu ⁊ vsufruc. lega. fo. cc.xl. co. ij.

Uxori quis legauit. de auro ⁊ argē. lega. f. cclxvij. columna. iiij.

Uxori sue. de penu lega. fo. cc.liij. col. ij.

Uxori sue. de leg. iij. fo. cc.xiij. columna. iij.

Uxori vsufructu. de vsu ⁊ vsufru. lega. fo. cc.xxvij. columna. ij.

Uxori vsumfructū. de vsu ⁊ vsufru. lega. folio. cc.xl. columna. j.

Uxorem ⁊ filiū. de lega. iij. fo. cc.xvij. colum. iij.

Finis tabule legum Jnfortiati.

Tabula materiarum Jnfortiati al phabetica serie disposita.

Absentis amici cū de eius pindicio tractatur vocādi sunt. fo. lxij. co. iiij.

Accessionū principale nō rumpit. folio cxiij. colum. j.

Accursius gloziat de noīe suo. fo. cc.lx. col. j.

Actio inanis est quā inopia debitor excludit. folio xxiij. columna. iij.

Actio legis aquilie penalis est aptitudine. fo. lxiiij columna. j.

Actio semel extincta resuscitatur. fo. clv. col. iiij.

Actionē quādoqꝫ trāsfert qui non habet. fo. cc.clj. columna. iij.

Adeptio an legatū vitiet. fo. cclxxvij. co. iiij.

Aditio coacta trebellianicā impedit. fo. cxxiij. c. j.

Adultus curatorem habens differt a pupillo. fol. liij. columna. j.

Adultus curatorē habens testari pōt. fo. cclxxvj. columna. iij.

Aduocatus ⁊ officialis mslites dicunt. fo. cc.cc.vj. columna. j.

Affectionis ratio qñqꝫ habenda est. folio, clxxij. columna. ij.

Affectatū leuiter portatur. fo. liiij. col. j.

Affinitas per fornicationē contrahit. f. xxiij. c. iij.

Affinitas sine nuptijs quandoqꝫ cōtrahit. f. cc.cc. xxiij. columna. iij.

Afflicto nō est danda afflictio. fo. xlviij. co. ij.

Alienatione permissa permittit vsucapio ⁊ econtra. fo. lxxv. columna. iij.

Ali nō alendum famus est q̄ alendum necari. fol. xxiiij. columna. j.

Aliquādo seruus pōt tutor dari. fo. lxvij. co. iij.

Ancille partus in fructu non est. fo. x. colum. j.

Angustia tēporū non nocet. fo. clxj. col. ij.

Animalia in suppellectili non sunt. fo. cclij. co. iij.

Animus cōditionem facit. fo. cc.cvij. col. iiij.

Annua bima trima die soluere qd sit. fo. cc.xx. columna. iiij.

Appellatio pnūciatū extinguit. fol. lxvij. co. j.

Appellationi non semper deferendū est. folio. xc. columna. j.

Arbiter cogit sententiare ex quo arbitriū spōte susceperit. fo. lv. columna. j.

Arbor mala nō facit fructus bonos. fo. cxxiij. co columna. j.

Argumentū a contrario militat in iure. f. cclxxxvij. columna. ij.

Argumentis quandoqꝫ causa decidit. folio. cccl. iiij. columna. j.

Asinus intumescit dū per cōparem videt se pben di. fo. cx.xxvij. col. iiij.

Auctoritas in re pprīa nemini opitulat. fol. l. c. ij.

Auxiliū manu militari qñqꝫ dat. fo. xxiij. co. iij.

Beneficiū indultū non tollit quod ſpedit indulgendū. fo. cxlj. col. iij.

Bono. posſef. alia edictalis alia decretalis. fo. ccc. lxxxj. columna. iij.

Bono. posſef. in figura iudicij non petūtur. folio cccc.y. columna. iiij.

Bonorū posſef. que ius tribuūt sunt septē. fol. ccc. xxxj. columna. ij.

Bonor⁹ posſef. quid. fo. cc.lxxxj. co. ij.

Capacitas in legatis quando inſpiciat. folio cccxj. columna. j.

Captio vitanda est. fo. cclxxiij. col. j.

Carnes pōderande sunt fo. cc.liij. co. iiij.

Casu impeditum pro facto habetur. fo. clxx. co. ij.

Cauillatio quid sit. fo. cc.cxj. col. j.

Cā cessante non cessat effect⁹. fo. xvj. col. iiij.

Cā finita non semp finitur effectus. folio. xliij. columna. iiij.

Cautela abūdans nō nocet. fo. lxxvij. col. iij.

Ceptū qñqꝫ pro impleto habetur. fo. cclxx. col. ij.

Cibaria rusticoū. fo. cc.xxvij. co. iiij.

Ciuitas metropolitana maxima dr. fo. liiij. co. ij.

Ciuitatum tria genera sunt. fo. liij. col. iij.

Codicilli facilius cōfirmantur q̄ testamētum. fol. ccvij. columna. j.

Colludenti sententia non prodest. fo. clxix. col. iij.

Cōmunio discordiā parit. fo. lxxiij. col. iij.

Compensatio generis ad genus admittitur. f. cvj. columna. j.

Condictio furtiua in heredem cōpetit. fol. lxv. columna. j.

Cōditio demōstratio cā modus quid sint. fo. cc.cvj. columna. j.

Conditio falsa. an legatū vitiet. fo. cccvj. col. ij.

Cōditio impossibilis qñ noceat. fo. cx.c. co. iij.

Conditio tacita rem cōditionalē nō facit. fo. cx.ij. columna. j.

Conditiōis varij effectus. fo. cc.cvj. co. j.

Conditiōi an heres parere teneatur. folio. ccc. columna. j.

Conditiones plures sunt modi. fo. cx.x. col. iij.

Conditiones varijs modis impleri pñt. fol. cc.cvj. columna. iij.

Confessio extra iudicialis non nocet. fo. xix. co. iij.

Conreo an sit cedēda actio insolidū in cōreū. f. xlij. columna. iiij.

Consanguinitatis ratione aliqua fiunt q̄ alis non fierēt. fo. lij. col. ij.

Consentire dicitur q̄ presenti non ꝫradicit. fo. xxv columna. iiij.

Consuetudo est altera natura. fol. lxxx. col. iiij.

Contrarijs legis sensus p lege accipitur. fo. lxxvij columna. iij.

Contrarioz eadē est ratio. fo. cxvj. col. j.

Contubernales qui dicunt. fo. cc.cvj. col. j.

Corporis ad pecuniā nō fit compensatio. fo. xv. columna. iij.

Creditore inuito aliud p alio solui pōt. fo. cclxvij. columna. ij.

Deceptio qñqꝫ permittitur. folio. cv. col. j.

Decretū in nō subiectū non tenet. fo. lxxij. columna. j.

Decretum iniustum non tenet. fo. lxxiij. co. j.

Defuncti iudicio nō in parte; ſz in toto parendum est. fo. cclxxv. col. j.

Defuncti precepto de cauendo stādū est. fo. cc.xxvj. columna. iiij.

Delinquens in partem in totū reus est. fo. cliij. columna. j.

Demēs iudicat quis fermonibus. fo. cxlj. co. j.

Deponere ⁊ administratione interdicere differūt. fo. xlviij. columna. iij.

Deportatio matrimonium non soluit. fo. cc.iij. columna. j.

Derogare ⁊ abrogare differunt. fo. xxxij. col. iij.

Diarium quid dicitur. fo. cclxvij. col. j.

Dies ceptus pro cōpleto habet. fo. lxvij. co. ij.

Diffinitio in iure periculosa est. fo. xvj. co. ij.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Tabula materiarū Jnforciati.

Dignus sub minus digno nō ẜtinet. fo. cxc. col. j.
Directo prohibitū fit p cōsequentiam. fol. rlviij. columna. iij.
Distinguitur quādoq; vbi lex nō distinguit. fol. cccrvij. col. iij.
Diuortium reuocat donationē. fo. xiiij. col. iij.
Dolū cōmittit qui fraudem repellit. folio. cxxxvij columna. iij.
Dñium rei legate qñ transeat in legatarium. fol. clxxvj. col. ij.
Donatio cā mortis legato sibi est. fo. cccxviij. columna. j.
Donatio q̄ fit ex necessitate an donatio sit. fol. columna. xxxiij. col. j.
Dos viro filiꝰ ẽtātibꝰ qñq; remanet. f. cccl xxvj. columna. iiij.
Dotis sequestratio qñq; pmittit. fol. vij. colū. iiij.
Dubitatio ignorātia error ꝛ nescientia differūt. fo. lxxvij. colūna. j.
Durius est pecunia q̄ de persona seruire. f. cccxj. columna. iij.

Ecclesia vicem pupilli obtinet. fo. l. colū. iiij.
Edictū successoriū i agnatis locū nō bꝫ. fo. cccc xij. col. j.
Egritudo solutionē nō differt. fo. xcviij. col. iij.
Epistographū vñ dr. fo. cccc v. col. j.
Error propriꝫ nominis nō nocet. fo. clir. col. iiij.
Error testatoris nō nocet. fo. lxxij. col. ij.
Etates hoīs q̄tuor. fol. cccxviij. colū. iiij.
Exceptio qñq; post sententiā opponitur. fol. vj. columna. j.
Excipiens in vno in ceteris regulā firmat. f. cclj. columna. iiij.
Excōicationis sententia trabit ad se executionem. fo. lxxix. col. iiij.
Exēpla an ꝓbent. fo. xlvij. col. j.
Exheredatio a re certa nō valet. fo. ccc l. col. ij.
Exheredatio vt valeat qnq; requirunt. folio. lxxx. columna. j.
Exheredatiões odiose sunt. fo. xxviij. col. j.
Experti nemo pōt sine actiōe. fo. xlij. col. ij.
Experitur se defendēs. fo. xlj. col. ij.
Expressa nocent nō expssa nō. fo. lxix. col. iiij.
Expressa qñq; prosunt quādoq; nocent. fo. cciij. columna. iij.
Exteriora indicant interiora. fo. xxiij. col. j.

Facere dicit qui cū potest nō prohibet. folio cccc vij. col. iij.
Factū dicitur qō fieri non potest. folio. cc rcvij. columna. ij.
Factū tenet qō alꝫ fieri nō bꝫ. folio. lxxiij. columna. iij.
Factum tenet q̄uis fieri nō debeat. folio. xxv. columna. iij.
Falcidia in multis casibus cessat. folio, cccxvj. columna. ij.
Falcidia locum habet: lꝫ testamētū non valeat. fo. cccxix. col. iij.
Fati infelicitas qñq; excusat. fo. xlviij. col. ij.
Femina citius fagacior est viro. fo. lxxvj. co. ij.
Femine pupillariter nō substituūt. fo. cxv. col. ij.
Fideicōmissum p verbū dono pōt fieri. fol. cc vj. columna. iij.
Fideicōmissa nuda volūtate infirmantur. fo. cc j. colūna. ij.
Fideicōmissarī loco heredis est. fo. clj. col. iiij.
Fieri non dicitur quod turpiter fit. folio, cclxx. columna. iiij.
Fieri non videt qō male fit. fo. lxix. col. iiij.
Filius an pñ testificari possit. fo. lxxvij. col. iij.
Filius de restituēdo rogat? duas quartas detrahe re pōt. fo. cccxcvij. col. iij.
Filius donat cā mortis patre permittēte. fo. lxxvj. columna. ij.
Filius qñq; corrigit patrem ꝛ matrem. fol. xxiij. columna. j.
Filij appellatione etiā naturalis continet. f. cxxv. colūna. ij.
Filij scientia patri nocet. fo. cccc xxviij. col. j.
Filias dotare paternū est officiū. fo. xj. col. iiij.
Fisco applicatur qō indigno aufertur. fol. cc xciij. columna. j.
Fisco osa bona secum contrahentis obligātur. fo. xxx. colū. iiij.
Frater fratrē alere tenet. fol. xx. col. iiij.
Fructus an in quartā imputari debent. fol. cccxix. columna. j.
Fuga figurientē cōdēnat. fo. liij. col. j.
Functioni inspecies? locus nō est. fol. cclxvij. co lumna. ij.
Funeris impensa ꝛ monumēti differūt. fo. cccxiij. colūna. ij.
Furtum nō est sine dolo. fo. lxiij. col. j.
Furtum vñ dr. fo. xxij. col. iij.

Generis nomen qñq; speciei imponit. f. cc xxj columna. iiij.
Generi per speciem non derogatur. fo. cclxiij. co lumna. j.
Gradu eodē esse duobus modis dicit. fol. cccc xxv columna. ij.
Grauari quis potest in plus q̄ bonorari. fo. cxcvj columna. j.

Heres an cauere ꝓ relictis teneat. f. cccl xxiij. columna. j.
Heres cohertionē morū nō habet in vxore defuncti. fo. v. colū. iiij.
Heres tribus temporibus habilis esse dꝫ. fo. lxxvj columna. j.
Heredis appellatio extraneos continet. fo. cclxiij. columna. j.
Hereditas nō adita nō trāsmittit. fo. cv. col. j.
Hereditas nō adita quādoq; trāsmittit. fo. cxliij. columna. ij.
Honor lucro pferendus est fo. clj. col. iij.
Honorarius quis dicitur. fo. xxix. col. j.

Jactare nemo sui p̄sumit. fo, j. col. j.
Jgnorātia iusta a ẜtumacia excusat. fo. xxij columna. iiij.
Jgnorantia iusta a litis sumptib⁹ excusat. fol. ccj. columna. iiij.
Jllegitime factū fieri non videtur. fo. cc lxxij. columna. iiij.
Jllicitū nō semp punit. fo. cc xxxvj. col. ij.
Jmpensa necessaria duobus modis dr. fo. xvj. columna. ij.
Jmpensa modica que sit. fo. xvj. col. j.
Jmperator non dicit nisi suscepta infula. fo. cxxx. columna. iiij.
Jmperium merū qñq; delegatur. fo. xxxij. columna. ij.
Jmpubes miles esse pōt. fo. lvj. col. j.
Jncendiū facile nō fit sine alicuius culpa. fo. clxxj. columna. j.
Jnconstantia repellenda est. fo. ccc iij. col. j.
Jncōstantia qñq; permittit. fo. cccx. col. iiij.
Jncōstātia vel variatio aliqñ admittitur. fo. xvij. columna. ij.
Jndebitū scienter solutū an possit repeti. fo. cxcix. colū. iij.
Jndicia precedere debēt questionem. folio. clj. columna. iiij.
Jnfamis in testamento testis esse pōt. fo. lxxix. columna. j.
Jnfans minor triennio apud matrem educet. fol. lxij. colū. j.
Jnfinitas est vitāda. fo. ccx. co. ij.
Jngenuus liber to ꝓmittere pōt. cccc xiij. col. ij.
Jn legatis mininū prestādū est. fol. clxij. col. j.
Jnopia alterius in aliū qñq; dat actio. fol. cc xliij. columna. ij.
Jnopem fratrē frater alere tenet. fo. lxij. col. iiij.
Jnspicitur qñq; quod euenire potest. fol. clxvij. columna. iij.
Jnstitutis in bonis propriis grauari nō pōt. fol. cxvj. colū. iiij.
Jnstrumēto amisso cogitur debitor de nouo ꝓmittere. fo. xlvj. co. ij.
Jnstrumēto an potī? credendū sit q̄ quinq; testibus. fo. lxxvij. col. j.
Jnstrumento raso an sit credendū. fo. ccc iij. colū na. iij.
Jnstrumēta an ꝑchartis rasis fieri possint. f. cccc v columna. j.
Jnualidū qñq; ẜfirmatur. fo. cxliij. col. j.
Jter duplex est. fo. cc lxxxj. colū. j.
Iteratio pena auget. fo. cccc vij. col. ij.
Jubere ꝛ delegare differūt. fo. xxxij. col. iij.
Judex debet de cōditione testis inquirere. fo. lxx. columna. iiij.
Judex cum litis aduocatis consiliū hre nō dꝫ. fo. cxij. colū. j.
Judicatum facere quid sit. fo. l. col. iij.
Judiciū dotis an viro pio expensis factis in re dotali cōpetat. fo. xvj. col. j.
Juramentū nō firmat qō de se nō valet. fo. clxxxv colūna. iiij.
Jus ciuile peremptoriū tolli non potest. fol. cc xvj. columna. j.
Jus idem esse pōt vbi diuersa est ratio. fol. cccxcv. columna. ij.
Jnstus quandoq; necessitatē imponit. fo. cxxx. co lumna. iij.

Hlendarium qd sit. fo. cc xxiij. col. j.
Hlata negligentia dolo comparatur. fol. liij. columna. j.

Legari an possit alicui res sua. fo. cxciij. col. iiij.
Legatus arbitrio legatarij recte relinq̄tur. f. clxxx iiij. colum. ij.
Legatū obscurū ex septē cōiecturis declaratur. fo. clxix. colum. iij.
Legatum seruo vt valeat duo requirunt. fo. cc lj. columna. iij.
Legata p secūdū testamētū vident reuocata. folio cccxxvj. col. ij.
Legis preceptū mitius est q̄ testamētū. fol. cc lxxv columna. ij.
Legista ꝛ anologista q̄ sint. fo. xxxvj. col. ij.
Legitimus suū nō excludit. fo. cxxv col. j.
Legitima tutela datiuā precedit. fo. lxj. col. j.
Lex dꝫ esse de dubitabili. fol. ccc iij. col. iij.
Lex vim apostolicā obtinet. fo. cc cv j. col. iij.
Liber hō a seruo difficulter nascitur. folio. vij. columna. iiij.
Liber redemptoꝛi tenet ad p̄miū vel opas. f. cxlj. columna. ij.
Libertas res hereditaria non est. fo. xcv. col. iij.
Liberatio tribus modis legat. fo. cc lxxvj. col. iiij.
Liti se non offert q̄ ex necessitate subit. fo. xxxv. co lumna. ij.
Lucrū sentiens ex culpa mea mihi nō pōt culpam iputare. fo. xiiij. co. iiij.
Lucri ad dānū par ratio non est. fo. cc rcij. colū. j.

Medicina qd est. fol. cc l. co. iij.
Magistratus iussu p̄sidꝫ dat tutores. fol. xxiij. col. j.
Magistratuū potestas multiplex. fo. xlvj. col. j.
Maiori parti ſiādi est fo. xxxv. col. iij.
Malicijs via nō dꝫ aperiri. fo. lxxij. col. iiij.
Manifesta ꝓbatiōe nō indigēt fo. cc lij. co. ij.
Maritus an possit pro vxore testificari: ẜ econtra. fo. clj. colum. ij.
Marit⁹ vxoris sue pcurator esse pōt. fo. liij. co. ij.
Mater nō habet filios in potestate. folio xxvj. columna. iiij.
Matris nō est officiū filiā dotare. fo. cc clx. co. j.
Mendaciū puniri debet. fo. lij. colū. ij.
Mens sana ex verbis probat. fo. cxxiij. col. j.
Mens potius q̄ verba ,intuenda est. fol. xxx. columna. iiij.
Mensores q dicunt. fol. lix. col. iij.
Metū melius est q̄ nō. fo. xxxvj. co. iiij.
Militia inermis an gaudeat priuilegijs militie ar mate. fo. cccc vj. col. ij.
Militia multiplex. fo. cxxx. col. iiij.
Monachi per crede mihi iurare debēt. fo. cxxj. columna. iij.
Mors ola soluit. fo. cc lxij. col. j.
Mulier an ad accusandū admittat. fo. lj. co. iij.
Mulier fundi dotalis dña nō ẜ. fo. cc lxxj. co. iij.
Mulieres lanā ꝛ linū appetunt. fol. cc xxj. col. iij.
Mulieres olim grāmaticā legebāt. fo. lxj. col. iij.
Mulieres sunt anarissime. fo. x. col. ij.
Munerū ciuiliū triplex diuisio. fo. lv. co. ij.
Municeps qs dicitur. fo. xxvj. col. j.
Munus ꝛ donū differūt. fo. cc xx. col. ij.
Munus ꝛ donū diff. runt. fo. cxxviij. co. ij.

UNIVERSIDAD DE NUEVA YORK

Tabula materiarum Inforciati.

Actus p non nato hꝫ ꝛ ecõtra. folio. lxxxiij. colũna. xij.

Aauarchus quis dr. fo. ccccvij. col. i.

Negationes due facũt vnaꝫ affirmationẽ. fo. ciiij. columna. ij.

Negligentia culpe annumerat. fo. lxxj. co. ij.

Nupta nõ dr q virũ pati nõ põt. fol. cc xcvij. col. iij.

Nut⁹ interuenit vbi voce nõ est op⁹. fo. cc lv. co. iij.

Oblatio cursum vsurarũ ꝛpedit. fol. xl. col. ij.

Obrepere qd dt. fo. xlvj. co. iiij.

Orepere qd sit. fo. lxxj. co. iij.

Onere dupliciqs onerari nõ dꝫ. fo. cc lv. col. ij.

Opa nõ diuidit. fo. ccccix. col. iiij.

Opere an ꝛ q̃ trãseũt ad heredes. fo. ccccx. col. j.

Ordo scripture seruãdus est. fo. ciiij. co. ij.

Ordo sp seruandus est. fo. ccclxxviij. co. j.

Ordo seruãdus est. fol. liiij. col. iij.

Ordinis peruersio nõ nocet. fo. xcviij. col. iiij.

Ordinarij nõ excludit extraordinarios. fo. xl. col. j.

Origo obligatiõis nõ titulus actiõis cõsiderãdus est. fo. xcvj. col. ij.

Pactũ in casum mortis factũ valet. f. vj. c. ij.

Pactũ q̃nqꝫ iuramẽto vallit. fol. ccccx. c. ij.

Parens ꝛ patron⁹ in bo. pos. cõtratabu. petenda differũt. fo. ccccvj. col. vj.

Pars tutiõi eligẽda est. fo. lxxij. col. iij.

Partẽ nõ facit q nõ admittit ad partẽ. f. clxij. c. ij.

Partis appellatiõe dimidia venit. fo. clxxv. col. j.

Partis appellatione dimidia cõtinet. fol. cccclv. colũna. iiij.

Particeps fraudis 2cunit: licz lucri particeps nõ sit. fo. cxlviij. colum. j.

Partus q̃nqꝫ fructus dr. fo. cccxxj. col. j.

Pater filꝫ testamẽtũ irritat. fo. xxj. col. j.

Pater filio melior amicus dicitur. fo. cj. col. iij.

Pater plus filiũ diligit q̃ filius patrẽ. fo. lxxvij. colũna. iiij.

Pater ꝑ filio testificari nõ põt. fo. lxxvij. co. iiij.

Patris dolus an filie nocet. fo. xxi. col. iij.

Patris ꝛ matris dictũ filio nõ ꝓiudicat. fo. cccc. columna. iij.

Patria est vnius cuiusq; dulcissima. fo. cc xcix. c. ij.

Patria ptãs furore nõ dissoluit. fo. cc xxix. co. iiij.

Patria ptãs inestimabilis est. fo. clj. col. iij.

Patientia ꝑ traditionẽ habet. fo. cc clxj. colũ. j.

Paupertas prodest. fo. cc xxxvj. col. iiij.

Pecuniã nemo iactare ꝓsumit. fo. cc lxiij. col. j.

Pena imunitatẽ tribuere nõ dꝫ. fo. xxxj. col. ij.

Pena immunitatẽ nõ ꝓestat. fo. cv. col. ij.

Penam ꝛ premiũ qs ex eodẽ facto cõsequi potest fo. cccxj. colũ. iiij.

Penitere ante litem cõtesta. licet. fo. vij. col. ij.

Persone status cõsiderãdus est. fo. xlvj. col. iiij.

Philosophi de pecunia nõ curant. fo. liij. col. iiij.

Pietati paterne fauendum est. fo. cc lxxix. colũ. ij.

Pistorũ collegiũ licitum est. fo. lxij. colũ. j.

Pluralis numerus in tribus q̃nqꝫ consistit. folio cc xlv. colũna. iij.

Pluralẽ significationẽ singulare geminat. fo. cxx. columna. iiij.

Possidenti nulla datur actio. fol. cc clxxxj. col. ij.

Posteriorib⁹ ꝓiora declarant. fo. cc xxviij. colũ. j.

Precio corũpere deteri⁹ est q̃ precibus. fol. cc lxx. columna. iij.

Premium ꝛ penam qs ex eodẽ facto cõsequi potest. fol. iij. col. ij.

Premiũ reportare nõ dꝫ quis vndẽ penã meretur fo. cc xxx. col. iij.

Presentia ꝛ patiẽtia ꝓiudicãt. fo. lxix. col. iiij.

Pretoris vox viua lex est. fo. cc clxxxviij. col. ij.

Prob ꝛ q nõ impꝛobat. fol. xix. col. iij.

Probãdi onus mcũbit dicenti. fo. ꝛ. col. iij.

Probatio cõis in militari testamẽto requirit. fol. cxxx. colum. ij.

Prouidentia in armis religio in legib⁹ ẽ. fo. cc v columna. j.

Princeps senatorũ ꝓsilio vti dꝫ. fo. xxiij. col. iiij.

Principis error ius facit. fo. cc lx. col. iiij.

Principis exẽplũ sequẽdũ est. fol. cc clij. col. j.

Principali remoto ꝛ accessorij. fo. cc lviij. col. iij.

Priuilegiũ ꝫ legẽ qnqꝫ validũ est. fol. cc xj. col. iij.

Priuilegiũ facile⁹ tollit q̃ ius cõe. fo. cx xix. col. ij.

Priuilegiũ nõ tollit priuilegiũ. fo. cxxvj. col. ij.

Priuilegiatus cõtra priuilegiatũ priuilegio gaudet fo. lxxj. col. ij.

Pubes an restituatur ꝫ additionẽ. fo. cxxxj. co. iij.

Pubes fact⁹ nõ fert testimoniũ. fo. lxxviij. co. iiij.

Pupillus qs dicat. fol. lxij. col. j.

Pupillo nõ currit ꝓscriptio. fol. cccxxxviij. col. j.

Pupillaris res ante pubertatem nõ vsucapit. fol. lxvj. col. iiij.

Pupillaris tacita matrẽ excludit. fo. cx ix. co. ij.

Quarte sunt multiplices. fo. cccxxxij. col. iij.

Quesita in obsidatu fiscus capit. fol. lxxvj. colum. iiij.

Quilibet ꝛ oẽs differũt. fo. clxxix. col. iiij.

Ratus beneficiũ ercindit. fo. cx lix. co. ij.

Reconciliatio minuicitiã tollit. fo. lij. col. ij.

Recusatio põt per nunciũ fieri. fo. cccxli. col. iiij.

Regula catontana in multis fallit. fo. cc xc. co. iiij.

Rei legate cuius est electio. fo. clxv. co. iiij.

Relictũ cõditionale nõ trãsmittit. fo. cx ix. col. iij.

Remotus a grẽla qnqꝫ infamatur. fo. lij. col. ij.

Renasci facili⁹ ẽ q̃ de nouo nasci. fol. lxxvij. c. iij.

Reꝓbare nõ possum qõ ꝓbani. fo. xij. col. ij.

Repudiari nõ pñt que peti non possunt. fol. cx lv. colũna. iij.

Rerum amotarũ actio vt cõpetat plura requirun tur. fo. xviij. col. iiij.

Res potius intuẽde sunt q̃ verba. fol. xciij. col. ij.

Res tantum valet quãtum cõiter vendi potest. fo. cccxcvj. col. ij.

Rustici quidã sunt sagaces fo. lv. co. ij.

Salla de quo fieri potest. fo. cc lviij. col. ij.

Scripture ordo sequẽdus est. fo. cc clvj. co. j.

Secretor secreta dꝫ esse rõ. fo. ccccij. col. iiij.

Snia ex cã falsa lata non valet. fol. cxxxiij. col. iiij.

Sententia humanior tenẽda est. fo. cxxxiiij. co. j.

Sentẽtia pretextu falsi instrumẽti lata an sit nulla fo. lvij. col. iij.

Seruus fugitiuus legat⁹ cuius sumptib⁹ q̃ri dꝫ. fo. clxvj. colũ. j.

Seruus heres institutus a quo tpe libertatem consequit. fo. xciij. co. j.

Seruus vniuersitatis nõ est singulor. f. cxxxv. c. j.

Seruitus oĩs ꝓter vsumfructũ indiuidua est. folio cxcvj. col. j.

Seruitutes an sint in bonis vel extra bona. fo. cc xxxv. colũ. iij.

Simulo ꝛ dissimulo differũt. fo. xxj. col. ij.

Societas: collegiũ: ꝛ corp⁹ differunt. fo. cc clxxxj. columna. iij.

Societas libera volũtate ꝓcedere debet. fo. cccxj columna. ij.

Solui q̃nqꝫ põt vnũ ꝓo alio. fo. cc xl. col. ij.

Sorores q̃nqꝫ est a fratre dotãda. fo. xxxviij. col. iiij.

Species derogat generi. fo. cxiij. col. ij.

Species q̃nqꝫ generi derogat. fo. cx lvj. co. ij.

Stipẽdiũ ꝛ tributũ an differũt. fo. xvj. col. ij.

Substitutio obliqua ad directã non trahit. fo. cxj. columna. ij.

Substitutio pupillaris ex modis exꝑirat. fo. cx j. colũna. iiij.

Substitutio q̃nqꝫ institutiõi ꝑualet. fo. ciij. co. ij.

Subuertere qd sit. fo. xxxj. col. ij.

Sumptus ita faciẽdi sunt vt aliquid, superfit. fol. lxij. colum. iij.

Sumpt⁹ ꝓ mõ facultatũ faciẽdi sunt. ꝛ fo. lxij. co. ij.

Suspecti cã quãdoqꝫ per ꝓcuratorem defenditur. fo. liij. col. ij.

Taberne appellatio qd ꝓtineat. fo. xv. co. iiij

Tacitũ q̃nqꝫ validi⁹ ẽ exꝑsso. fo. clxix. c. ij.

Tempora duo in testamenti factiõe regrũtur. fol. cccciij. colum. ij.

Tempus hereditatis adite in tutoribus ꝙsiderat. fo. xxvj. colũ. ij.

Testat qs q̃nqꝫ de alienis. fo. clviij. col. j.

Testari. xiij. pſone ꝓhibentur. fo. lxxvi. co. j.

Testatoris volũtas nõ sp seruat. fo. ci. col. iij.

Testatoris volũtas in iuris potestatẽ q̃nqꝫ resoluitur. fo. xcvj. col j.

Testatoris voluntati nõ semp parẽdũ est. fo. cx iij columna. iiij.

Testãtis ꝓiuilegiũ delictũ scribẽtis nõ tollit. folio cxxvj. columna. iiij.

Testamentũ nuncupatiuũ an poterit ꝑ instrumentum publicũ ꝓbari. fo. lxxviij. col. j.

Testm quinqꝫ modis irritat. fo. lxxxvij. colũ. j.

Testamentum sine institutiõe quandoqꝫ valet. fo. cxxvj. columna. iij.

Testes rogati in militis testamento quandoqꝫ requirũtur. fo. cxxxvij. col. ij.

Testis vnus semiplene ꝓbat. fo. cc lv. col. j.

Testis officium publicum habet. fo. cx lvj. col. iiij.

Testudo qd sit. fo. cxxxx. colũ. ij.

Tormentũ qd sit. fo. cc xxiij. col. ij.

Tractatus varia significat. fol. cc xxxvj. col. iij.

Trierarchus qs dr. fo. ccccvj. col. j.

Tutor an pupillo teneatur ꝓo male gestis a ꝙtore. fol. xlij. col. ij.

Tutor cõtutorẽ docere tenet. fo. xlv. col. ij.

Tutor in multis casibus non solũ remouet. ꝫ etiã punit ur. fo. lj. col. iij.

Tutor ꝛ curator qualr differũt. fo. xxxiij. col. ij.

Tutor legitim⁹ tria facere dꝫ priusq̃ administret. fo. xxxj. colũ. iiij.

Tutor se auctore pupillo obligari põt. fo. xxxvij. columna. ij.

Tutoris auctoritas diẽ vel conditionẽ nõ recipit. fo. xlix. col. ij.

Tutoris datio a matre facta an sp confirmationes regrat. fol. xxx. col. j.

Tutores pupilli pſonã repꝛesentãt. fol. xli. col. ij.

Uariatio repꝛobat. fo. clx. col. iiij.

Uectigal qd dr. fol. xl. colũ. iij.

Vendere precio nõ iusto ꝛ nõ vẽdere eqpollent. fo. ccxj. columna. j.

Verbũ positũ ꝛ omissum nõ nocet. fo. ccccv. co. ij.

Verba preceptiua q̃nqꝫ consiliũ sonant. fol. cc. columna. ij.

Veritas fictiõi prꝛualet. fo. lxxxiij. co. ij. et. lxxxvj. colum. ij.

Verna qs dr. fo. cc xxvij. co. iiij.

Verna qs dicat. fo. clxv. col. iij.

Vespilo qd sit. fo. cccxlj. col. j.

Viatori an credendũ sit. fo. lxxij. col. j.

Viui hereditas nulla est. fo. cx xxv. col. iij.

Vniuersitas cõsentire nõ põt. fo. cx xxv. col. j.

Unus an vices plurium sustinere possit. fo. cccxlj. columna. iij.

Unus pluriũ vicẽ quãdoqꝫ sustinet. fo. xcvj. colũna. ij.

Volũtas nuda in aditiõe sufficit. fol. cx liij. col. iiij.

Voluntas testatoris ex vsu colligit. fo. cc lxj. co. iij

Voluntas vltima partis nõ sp sequẽda est. fo. lxij. columna. ij.

Volũtas vltima an sp ꝑme deroget. fo. cc lxx ix. columna. iij.

Vox publica ꝓuate ꝓeiudicat. fo. cvj. col. iij.

Vox vnius suspictonẽ inducit. fol. cx lvj. col. ij.

Usura multꝑler. fo. xxxvj. col. j.

Usure pupillares an ꝛ q̃n ꝓestẽtur. ibidẽ.

Usufructus vicẽ dñij obtinet. fo. clxxiij. col. iiij.

Usus viuentis volũtatem deficiẽtis dubiã declarat. fo. cc xlviij. col. iij.

Uxor viro operari dꝫ. fo. ccccxiij. col. j.

Uxor vna caro est cũ marito. fo. v. col. iiij.

Uxores multe gaudent de morte virorũ. ꝫ. fo. cccx. colũna. iij.

Finis tabule materiarũ Inforciati.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

Infortiatu

2

UNIVERSIDAD DE

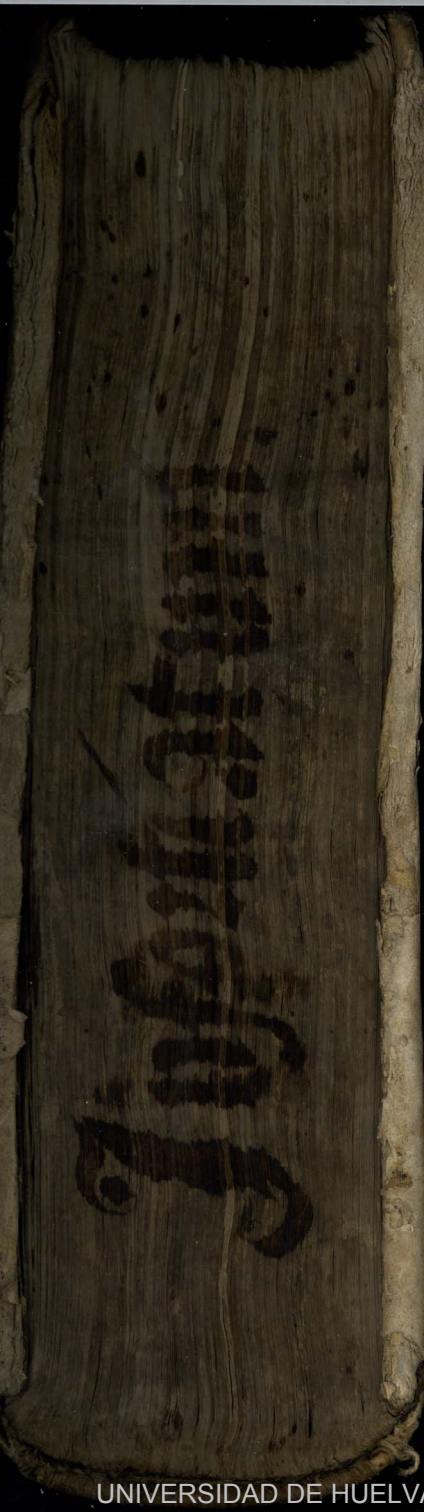

UNIVERSIDAD DE HUELVA